ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Για τον εκσυγχρονισμό, την απλοποίηση και την αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των Δημοσίων Συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη και τις υποδομές

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	
ΜΕΡΟΣ Α΄ **ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ**	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ **ΟΡΙΣΜΟΙ**	
Άρθρο 1	**Ορισμοί – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1,2, 3 και 4 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ**	
Άρθρο 2	**Ρύθμιση ζητημάτων προσφυγής σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση – Αντικατάσταση του άρθρου 32Α του ν. 4412/2016**
Άρθρο 3	**Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί – Τροποποίηση του τίτλου και προσθήκη παρ. 11 στο άρθρο 34 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 4	**Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ – Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 36 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 5	**Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ – Τροποποίηση των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 6	**Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1, 2, 3, 4, 5, 6 και 10 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 7	**Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών και προγραμματισμός δημόσιων συμβάσεων – Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 41 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 8	**Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη –Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 9	**Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών – Τροποποίηση των παρ. 1 και 3, κατάργηση της παρ. 2 του άρθρου 44 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 10	**Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1, 2, 3, 4, 7 και 8, κατάργηση των παρ. 5 και 6 και προσθήκη παρ. 9 στο άρθρο 45 του ν. 4412/2016**

Άρθρο 11	**Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς – Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 46 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 12	**Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς – Αντικατάσταση του άρθρου 47 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 13	**Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων – Αντικατάσταση του άρθρου 48 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 14	**Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες – Αντικατάσταση του άρθρου 49 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 15	**Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης – Τροποποίηση του τίτλου, των παρ. 1, 2 και 5 και προσθήκη παρ. 6, 7 και 8 στο άρθρο 50 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 16	**Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 2 και 5 άρθρου 53 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 17	**Τεχνικές προδιαγραφές – Τροποποίηση του τίτλου και της παρ. 9 του άρθρου 54 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 18	**Υπεργολαβία – Αντικατάσταση του άρθρου 58 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 19	**Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο – Τροποποίηση των παρ. 1, 2 και 6 και προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 66 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 20	**Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων – Προσθήκη παρ. 4 στο άρθρο 70 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 21	**Εγγυήσεις – Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 72 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 22	**Λόγοι αποκλεισμού – Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 73 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 23	**Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις – Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 74 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 24	**Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου – Αντικατάσταση του άρθρου 76 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 25	**Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών – Αντικατάσταση του άρθρου 77 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 26	**Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων – Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 78 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 27	**Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης – Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 3, 5, 6 και 7, κατάργηση των παρ. 2 και 4 και προσθήκη παρ. 8 και 9 στο άρθρο 79 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 28	**Υπογραφή Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης – Κατάργηση της παρ. 3 και τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 79Α του ν. 4412/2016**

Άρθρο 29	**Αποδεικτικά μέσα – Τροποποίηση των παρ. 2, 3, 9 και 10 του άρθρου 80 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 30	**Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων – Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 86 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 31	**Κοστολόγηση του κύκλου ζωής – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 4 και 5 του άρθρου 87 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 32	**Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1, 5 και 6 και προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 88 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 33	**Ισότιμες και ισοδύναμες προσφορές – Τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 90 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 34	**Περιεχόμενο προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 4 και 8, προσθήκη παρ. 4Α και κατάργηση των παρ. 2, 3 και 7 του άρθρου 92 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 35	**Περιεχόμενο φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» – Αντικατάσταση του άρθρου 93 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 36	**Περιεχόμενο φακέλου «Τεχνική Προσφορά» – Τροποποίηση της παρ. 5 του άρθρου 94 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 37	**Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών – Τροποποίηση των παρ. 2, 5 και 6 του άρθρου 95 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 38	**Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής– Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1 και 2, κατάργηση των παρ. 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 96 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 39	**Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 3 και 4 και προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 97 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 40	**Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών – Αντικατάσταση του άρθρου 100 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 41	**Αντιστροφή σταδίων αξιολόγησης στην ανοικτή διαδικασία – Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 101 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 42	**Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών – Αντικατάσταση του άρθρου 102 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 43	**Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών – Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 3, και 5 του άρθρου 103 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 44	**Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής – Οψιγενείς μεταβολές – Αντικατάσταση του άρθρου 104 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 45	**Κατακύρωση - σύναψη σύμβασης – Αντικατάσταση του άρθρου 105 του ν. 4412/2016**

Άρθρο 46	**Ματαίωση διαδικασίας – Τροποποίηση των παρ. 1, 2 και 5 του άρθρου 106 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 47	**Διαδικασία ανάθεσης – Τροποποίηση των παρ. 1 και 3 του άρθρου 109 Α του ν. 4412/2016**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΤΟΥ Ν. 4412/2016	
Άρθρο 48	**Επιλογή των διαδικασιών – Αντικατάσταση του άρθρου 116 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 49	**Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας – Προσθήκη άρθρου 117 Α στον ν. 4412/2016**
Άρθρο 50	**Απευθείας ανάθεση – Αντικατάσταση του άρθρου 118 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 51	**Απευθείας ανάθεση μέσω συστημάτων ηλεκτρονικής αγοράς (e-marketplace) – Προσθήκη άρθρου 118 Α στον ν. 4412/2016**
Άρθρο 52	**Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 2, 3, 6, 7 και 8, κατάργηση της παρ. 5 και προσθήκη παρ. 9 και 10 στο άρθρο 119 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 53	**Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης – Αντικατάσταση του άρθρου 120 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 54	**Οικονομικές προσφορές στις δημόσιες συμβάσεις έργων – Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 124 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 55	**Έννομη προστασία κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118 και των δημόσιων συμβάσεων του άρθρου 119 – Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 127 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 56	**Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις – Τροποποίηση των παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 128 του ν. 4412/2016**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ, ΜΕΛΕΤΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	
Άρθρο 57	**Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση και επίβλεψη– Αντικατάσταση του άρθρου 136 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 58	**Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση και επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη – Προσθήκη άρθρου 136Α στον ν. 4412/2016**
Άρθρο 59	**Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου – Αντικατάσταση του άρθρου 138 του ν. 4412/2016**

Άρθρο 60	**Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων– Αντικατάσταση του άρθρου 141 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 61	**Ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης – Αντικατάσταση του άρθρου 142 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 62	**Κοινοποίηση στον ανάδοχο – εκπροσώπηση – Αντικατάσταση του άρθρου 143 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 63	**Σύμπραξη του μελετητή στην κατασκευή - Πρόσθετες εγγυήσεις – Ευθύνη – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 144 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 64	**Χρονοδιάγραμμα κατασκευής – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1, 2 και 4 του άρθρου 145 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 65	**Ημερολόγιο του έργου – Αντικατάσταση του άρθρου 146 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 66	**Προθεσμίες – Αντικατάσταση του άρθρου 147 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 67	**Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου – Τροποποίηση των παρ. 1 και 2 του άρθρου 148 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 68	**Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (πριμ) – Αντικατάσταση του άρθρου 149 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 69	**Προκαταβολές – Αντικατάσταση του άρθρου 150 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 70	**Επιμετρήσεις – Αντικατάσταση του άρθρου 151 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 71	**Λογαριασμοί – Αντικατάσταση του άρθρου 152 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 72	**Αναθεωρητική περίοδος για τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 3, 10, 19, 21 και 22 του άρθρου 153 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 73	**Απολογιστικές εργασίες – Τροποποίηση των παρ. 9 και 10 του άρθρου 154 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 74	**Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες, οι οποίες εκτελούνται πριν από την έγκριση του Α.Π.Ε. – Αντικατάσταση του άρθρου 155 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 75	**Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Αυξομειώσεις εργασιών – Νέες εργασίες – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1, 2, 3 και 7 του άρθρου 156 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 76	**Βλάβες στα έργα – Αποζημιώσεις – Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 και 10 και προσθήκη παρ. 11 του άρθρου 157 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 77	**Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα - Παράλειψη συντήρησης – Τροποποίηση των παρ. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9 και 10 του άρθρου 159 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 78	**Έκπτωση αναδόχου – Τροποποίηση των παρ. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 και 13 του άρθρου 160 του ν. 4412/2016**

Άρθρο 79	**Διακοπή εργασιών - Διάλυση της σύμβασης – Τροποποίηση των παρ. 2, 4 και 8 του άρθρου 161 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 80	**Υποκατάσταση – Αντικατάσταση του άρθρου 164 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 81	**Υπεργολαβία κατά την εκτέλεση - Εγκεκριμένος υπεργολάβος – Κατασκευαστική κοινοπραξία – Αντικατάσταση του άρθρου 165 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 82	**Βεβαίωση περάτωσης εργασιών – Αντικατάσταση του άρθρου 168 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 83	**Διοικητική παραλαβή για χρήση – Τροποποίηση των παρ. 1 και 5 του άρθρου 169 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 84	**Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ) – Αντικατάσταση του άρθρου 170 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 85	**Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων – Αντικατάσταση του άρθρου 171 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 86	**Παραλαβή – Αντικατάσταση του άρθρου 172 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 87	**Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών – Αντικατάσταση του άρθρου 174 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 88	**Διαιτητική επίλυση διαφορών – Τροποποίηση των παρ. 1, 2 και 5 και προσθήκη παρ. 6, 7, 8 και 9 στο άρθρο 176 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 89	**Διοίκηση σύμβασης μελέτης - παροχής τεχνικών υπηρεσιών, έλεγχος, επίβλεψη και παρακολούθηση – Αντικατάσταση του άρθρου 183 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 90	**Μητρώο Επιβλεπόντων Ελεγκτών Μηχανικών – Προσθήκη άρθρου 183Α στον ν. 4412/2016**
Άρθρο 91	**Προθεσμίες – Χρονοδιάγραμμα – Αντικατάσταση του άρθρου 184 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 92	**Ποινικές ρήτρες – Τροποποίηση των παρ. 2, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 185 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 93	**Καταβολή της αμοιβής του αναδόχου – Τροποποίηση των παρ. 2, 5, 6, 7 και 8 του άρθρου 187 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 94	**Έγκριση της μελέτης - Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης - Αντικατάσταση του άρθρου 189 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 95	**Αποζημίωση του αναδόχου λόγω υπερημερίας του εργοδότη χωρίς λύση της σύμβασης – Αντικατάσταση του άρθρου 190 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 96	**Έκπτωση του αναδόχου – Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 και 10 του άρθρου 191 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 97	**Διάλυση της σύμβασης – Τροποποίηση των παρ. 1, 3, 4, 5 και 6 και κατάργηση της παρ. 7 του άρθρου 192 του ν. 4412/2016**

Άρθρο 98	**Αποζημίωση αναδόχου σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης – Αντικατάσταση του άρθρου 194 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 99	**Υποκατάσταση του αναδόχου – Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 195 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 100	**Τεχνικές προδιαγραφές – Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 196 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 101	**Διοικητική και δικαστική επίλυση διαφορών – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 2, 3, 6, 7 και 12 και προσθήκη παρ. 13 και 14 στο άρθρο 198 του ν. 4412/2016**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	
Άρθρο 102	**Τρόπος πληρωμής – απαιτούμενα δικαιολογητικά για πληρωμή του αναδόχου – Τροποποίηση των παρ. 1 και 4 του άρθρου 200 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 103	**Κήρυξη αναδόχου ως εκπτώτου – Αντικατάσταση του άρθρου 203 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 104	**Χρόνος παράδοσης υλικών – Τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 206 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 105	**Παραλαβή υλικών – Τροποποίηση της παρ. 1 και προσθήκη παρ. 10 στο άρθρο 208 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 106	**Εγγυημένη λειτουργία προμήθειας – Τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 215 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 107	**Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών – Τροποποίηση των παρ. 1 και 2 του άρθρου 219 του ν. 4412/2016**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	
Άρθρο 108	**Όργανα διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1, 3, 8, 9, 10 και 11 και προσθήκη παρ. 12 στο άρθρο 221 του ν. 4412/2016**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄ ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΠΡΩΗΝ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΤΟΜΕΩΝ (ΟΔΗΓΙΑ 2014/25/ΕΕ) - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΙΙ ΤΟΥ Ν. 4412/2016	
Άρθρο 109	**Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες – Τροποποίηση των παρ. 6, 7, 8, 9, 10 και 11 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016 (άρθρο 40 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**
Άρθρο 110	**Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ– Τροποποίηση των παρ. 4 και 5 του άρθρου 259 του ν. 4412/2016**

Άρθρο 111	**Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί – Τροποποίηση του τίτλου και προσθήκη παρ. 11 στο άρθρου 271 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 112	**Συγκρότηση και τήρηση φακέλου σύμβασης – Τροποποίηση των παρ. 2, 3 και 4 και κατάργηση της παρ. 5 του άρθρου 277 του ν. 4412/2016 (άρθρο 99 παρ. 6 και 100 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**
Άρθρο 113	**Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς – Αντικατάσταση του άρθρου 278 του ν. 4412/2016 (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**
Άρθρο 114	**Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς – Τροποποίηση των παρ. 1 και 3 του άρθρου 279 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 115	**Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων – Αντικατάσταση του άρθρου 280 του ν. 4412/2016 (άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**
Άρθρο 116	**Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης – Τροποποίηση των παρ. 2 και 5 του άρθρου 281 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 117	**Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1 και 5 του άρθρου 296 του ν. 4412/2016 (άρθρο 72 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**
Άρθρο 118	**Εγγυήσεις – Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 302 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 119	**Χρήση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι – Τροποποίηση της παρ. 1 και κατάργηση της παρ. 3 άρθρου 305 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 120	**Αποκλεισμός οικονομικού φορέα – Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 306 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 121	**Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών - Αντικατάσταση του άρθρου 310 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 122	**Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1 και 7 και προσθήκη παρ. 8 στο άρθρο 313 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 123	**Ειδικοί κανόνες διεξαγωγής διαδικασίας – Αντικατάσταση του άρθρου 315 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 124	**Κατακύρωση - σύναψη σύμβασης – Αντικατάσταση του άρθρου 316 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 125	**Ματαίωση διαδικασίας – Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 4 και 5 του άρθρου 317 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 126	**Επιλογή των διαδικασιών – Αντικατάσταση του άρθρου 326 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 127	**Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας – Προσθήκη άρθρου 327 Α στον ν. 4412/2016**
Άρθρο 128	**Απευθείας ανάθεση – Τροποποίηση των παρ. 1, 2 και 4 του άρθρου 328 του ν. 4412/2016**

Άρθρο 129	**Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 2, 3, 4, 6, 7 και 8, κατάργηση της παρ. 5 και προσθήκη παρ. 9 και 10 στο άρθρο 329 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 130	**Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης – Αντικατάσταση του άρθρου 330 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 131	**Έννομη προστασία για συμβάσεις των άρθρων 328 και 329 - Αντικατάσταση του άρθρου 333Α του ν. 4412/2016**
Άρθρο 132	**Συμβατικό πλαίσιο – Εφαρμοστέα νομοθεσία – Αντικατάσταση του άρθρου 334 του ν. 4412/2016**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	
Άρθρο 133	**Κατάρτιση και πιστοποίηση προσωπικού αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων – Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 3 και 4 του άρθρου 344 του ν. 4412/2016**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄ ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΑΨΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	
Άρθρο 134	**Πεδίο εφαρμογής – Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 345 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 135	**Παράβολο – Τροποποίηση του τίτλου και της παρ. 5 και προσθήκη της παρ. 6 στο άρθρο 363 του τν. 4412/2016**
Άρθρο 136	**Διαδικασία εξέτασης της προσφυγής – Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 137	**Προσωρινά μέτρα – Αντικατάσταση του άρθρου 366 του ν. 4412/2016**
Άρθρο 138	**Δικαστική προστασία - Αρμόδιο δικαστήριο - Αντικατάσταση του άρθρου 372 του ν. 4412/2016**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι' ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 139	**Εξουσιοδοτικές διατάξεις Μέρους Α΄**
Άρθρο 140	**Μεταβατικές διατάξεις Μέρους Α΄**
Άρθρο 141	**Καταργούμενες διατάξεις Μέρους Α΄**
Άρθρο 142	**Έναρξη ισχύος Μέρους Α΄**
ΜΕΡΟΣ Β΄ ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	
Άρθρο 143	**Δομή Δυνάμεων - Τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 72 του ν. 3883/2010**

Άρθρο 144	**Μακροπρόθεσμος Προγραμματισμός Αμυντικών Εξοπλισμών - Αντικατάσταση του άρθρου 73 του ν. 3883/2010**
Άρθρο 145	**Κυλιόμενος Προγραμματισμός Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού – Αντικατάσταση του άρθρου 74 του ν. 3883/2010**
Άρθρο 146	**Ενεργοποίηση προγράμματος στρατιωτικού εξοπλισμού - Αντικατάσταση του άρθρου 76 του ν. 3883/2010**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	
Άρθρο 147	**Προγραμματισμός συμβάσεων στον τομέα της άμυνας - Αντικατάσταση του άρθρου 1 του ν. 3978/2011**
Άρθρο 148	**Αρμοδιότητες της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής των Ελλήνων - Αντικατάσταση του άρθρου 2 του ν. 3978/2011**
Άρθρο 149	**Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική – Προσθήκη παρ. 3 στο άρθρο 3 του ν. 3978/2011**
Άρθρο 150	**Συμφωνίες - πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης – Προσθήκη άρθρου 4Α στον ν. 3978/2011**
Άρθρο 151	**Αρμοδιότητες Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων - Αντικατάσταση του άρθρου 5 του ν. 3978/2011**
Άρθρο 152	**Αρμοδιότητες Γενικών Επιτελείων των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων - Αντικατάσταση του άρθρου 6 του ν. 3978/2011**
Άρθρο 153	**Συλλογικά όργανα – Αντικατάσταση του άρθρου 7 του ν. 3978/2011**
Άρθρο 154	**Επιτροπές Προμηθειών και κατανομή αρμοδιοτήτων – Προσθήκη άρθρων 7Α, 7Β και 7Γ στον ν. 3978/2011**
Άρθρο 155	**Κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που εφαρμόζουν τα όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων – Αντικατάσταση του άρθρου 8 του ν. 3978/2011**
Άρθρο 156	**Κανόνες διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς που επιβάλλονται στους οικονομικούς φορείς - Αντικατάσταση του άρθρου 10 του ν. 3978/2011**
Άρθρο 157	**Μεταβολές στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και στη διοίκηση του οικονομικού φορέα - Αντικατάσταση του άρθρου 12 του ν. 3978/2011**
Άρθρο 158	**Προσυμβατικός έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου - Αντικατάσταση του άρθρου 13 του ν. 3978/2011**
Άρθρο 159	**Προϋποθέσεις και διαδικασία προσφυγής στο άρθρο 346 Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Προσθήκη άρθρου 18Α στον ν. 3978/2011**
Άρθρο 160	**Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) – Προσθήκη άρθρου 29Α στον ν. 3978/2011**
Άρθρο 161	**Σύνταξη προσφορών – Τροποποίηση της παρ. 5 του άρθρου 80 του**

	ν. 3978/2011
Άρθρο 162	**Χρόνος ισχύος προσφορών – Αντικατάσταση του άρθρου 84 του ν. 3978/2011**
Άρθρο 163	**Κατακύρωση σύμβασης – Τροποποίηση του άρθρου 87 του ν. 3978/2011**
Άρθρο 164	**Ματαίωση διαδικασίας – Προσθήκη άρθρου 88Α στον ν. 3978/2011**
Άρθρο 165	**Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων – Αντικατάσταση του άρθρου 100 του ν. 3978/2011**
Άρθρο 166	**Αξιοποίηση μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού – Αντικατάσταση του άρθρου 107 του ν. 3978/2011**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	
Άρθρο 167	**Κρατική Διασφάλιση Ποιότητας – Αντικατάσταση του άρθρου 2 του ν. 3433/2006**
Άρθρο 168	**Εγγύηση συμμετοχής - Αντικατάσταση του άρθρου 33 του ν. 3433/2006**
Άρθρο 169	**Εγγυήσεις κατά το στάδιο ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης – Προσθήκη άρθρου 33Α στον ν. 3433/2006**
Άρθρο 170	**Εγγυημένη λειτουργία του αντικειμένου της σύμβασης - Προσθήκη άρθρου 33Β στον ν. 3433/2006**
Άρθρο 171	**Χρόνος παράδοσης υλικών - Διάρκεια σύμβασης παροχής υπηρεσίας - Αντικατάσταση του άρθρου 37 του ν. 3433/2006**
Άρθρο 172	**Κυρώσεις για εκπρόθεσμη παράδοση υλικών ή παροχή υπηρεσιών - Αντικατάσταση του άρθρου 40 του ν. 3433/2006**
Άρθρο 173	**Έκπτωση αναδόχου - Κυρώσεις - Αντικατάσταση του άρθρου 41 του ν. 3433/2006**
Άρθρο 174	**Τροποποίηση συμβάσεων και συμφωνιών-πλαίσιο κατά τη διάρκειά τους - Αντικατάσταση του άρθρου 61 του ν. 3433/2006**
Άρθρο 175	**Απόρριψη - αντικατάσταση υπηρεσιών - Προσθήκη άρθρου 63Α στον ν. 3433/2006**
Άρθρο 176	**Διαιτητική επίλυση συμβατικών διαφορών - Προσθήκη άρθρου 70Α στον ν. 3433/2006**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 177	**Μεταβατικές διατάξεις Μέρους Β΄**
Άρθρο 178	**Καταργούμενες διατάξεις Μέρους Β΄**
Άρθρο 179	**Έναρξη ισχύος Μέρους Β’**
ΜΕΡΟΣ Γ΄ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	
Άρθρο 180	**Έσοδα και προϋπολογισμός της Επιτροπής Ανταγωνισμού – Τροποποίηση της παρ. 5 του άρθρου 17 του ν. 3959/2011**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΕ	
Άρθρο 181	**Μισθολογικές ρυθμίσεις για την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα ΑΕ και την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων ΑΕ - Τροποποίηση του άρθρου 7 του ν. 4354/2015**
Άρθρο 182	**Διεύρυνση του σκοπού της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας ΑΕ (ΕΑΤ ΑΕ) και καθορισμός του ύψους των λειτουργικών δαπανών - Τροποποίηση του άρθρου 4 του καταστατικού της Ε.Α.Τ. Α.Ε.**
Άρθρο 183	**Ρυθμίσεις για το διοικητικό συμβούλιο της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε. (Ε.Α.Τ. Α.Ε.) - Τροποποίηση του άρθρου 11 του καταστατικού της Ε.Α.Τ. Α.Ε.**
Άρθρο 184	**Έγκριση των κανονισμών της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε. από το διοικητικό συμβούλιο αυτής - Τροποποίηση του άρθρου τέταρτου του ν. 3912/2011**
Άρθρο 185	**Ρυθμίσεις για το προσωπικό της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε. - Τροποποίηση του άρθρου πέμπτου του ν. 3912/2011**
Άρθρο 186	**Ρυθμίσεις για το διοικητικό συμβούλιο της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων ΑΕ - Τροποποίηση των παρ. 5 και 6 του άρθρου 28 του ν. 2843/2000**
Άρθρο 187	**Ρυθμίσεις για τους κανονισμούς της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων Α.Ε. Προσθήκη παρ. 5 του άρθρου 8 του ν. 4608/2019**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΡΥΘΜΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΤΕΕ)	
Άρθρο 188	**Εκπρόσωποι ΤΕΕ σε συλλογικά όργανα**
Άρθρο 189	**Σύσταση Υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ. στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας – Εξουσιοδοτική διάταξη**
Άρθρο 190	**Εγγραφή μελών Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος στο Γ.Ε.ΜΗ. - Προσθήκη εδαφίων στην παρ. 1 του άρθρου 64 του ν. 4497/2017**
Άρθρο 191	**Εξ αποστάσεως αξιολόγηση για τη χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας σε διπλωματούχους μηχανικούς**
Άρθρο 192	**Προγραμματικές Συμβάσεις ΤΕΕ**
Άρθρο 193	**Πάγια προκαταβολή ΤΕΕ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ (Τ.Ε.Ε.)	
Άρθρο 194	**Γενικές αρχές**
Άρθρο 195	**Πειθαρχικά παραπτώματα**
Άρθρο 196	**Παραγραφή**
Άρθρο 197	**Πειθαρχικές ποινές**
Άρθρο 198	**Επιμέτρηση ποινής**
Άρθρο 199	**Δημοσιότητα**
Άρθρο 200	**Πειθαρχικά συμβούλια**
Άρθρο 201	**Πρωτοβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια**
Άρθρο 202	**Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο**
Άρθρο 203	**Εξαίρεση μελών Πειθαρχικού Συμβουλίου και Εισηγητή**
Άρθρο 204	**Προκαταρτική εξέταση**
Άρθρο 205	**Άσκηση πειθαρχικής δίωξης**
Άρθρο 206	**Διαδικασία ενώπιον των Πειθαρχικών Συμβουλίων**
Άρθρο 207	**Έκδοση πειθαρχικής απόφασης**
Άρθρο 208	**Έφεση**
Άρθρο 209	**Εκτέλεση πειθαρχικών αποφάσεων**
Άρθρο 210	**Γραμματεία Πειθαρχικών Συμβουλίων**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	
Άρθρο 211	**Προσβασιμότητα χωρίς φραγμούς για τα άτομα με αναπηρία και τα εμποδιζόμενα άτομα – Τροποποίηση του άρθρου 26 του ν. 4067/2012**
Άρθρο 212	**Ρυθμίσεις για τη διέλευση ατόμων με αναπηρία από αυτοκινητόδρομους με διόδια – Αντικατάσταση του άρθρου δεύτερου ν του. 4388/2016**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	
Άρθρο 213	**Διατάξεις σχετικά με τη διαχείριση των κυκλοφοριακών συνδέσεων – Κυκλοφοριακή σύνδεση πρατηρίων καυσίμων**
Άρθρο 214	**Καθορισμός αρμοδιότητας Υπηρεσίας Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών– Τροποποίηση της περ. ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4250/2014**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΑΔΕΙΩΝ	
Άρθρο 215	**Ψηφιοποίηση φακέλων οικοδομικών αδειών**
Άρθρο 216	**Διαδικασία υποβολής εγκρίσεων για την έκδοση οικοδομικών αδειών**

Άρθρο 217	**Παρατάσεις δικαιολογητικών υπαγωγής στη νομοθεσία για την αυθαίρετη δόμηση**
Άρθρο 218	**Έκδοση οικοδομικών αδειών για τα κτίρια του πρώην Ολυμπιακού Χωριού Τύπου Αμαρουσίου**
Άρθρο 219	**Καθορισμός υπο-περιοχής προστασίας στις περιπτώσεις ήπιων αναπτυξιακών έργων δημοσίου ενδιαφέροντος**
Άρθρο 220	**Υπαίθρια διαφήμιση σε ζώνες αεροδρομίων**
Άρθρο 221	**Παράταση αδειών δόμησης σε σεισμόπληκτες και πυρόπληκτες περιοχές– Τροποποίηση της παρ. 4 του ν. 4258/2014**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 222	**Παράταση αναστολής πλειστηριασμών πυρόπληκτων**
Άρθρο 223	**Αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο για την ενίσχυση που καταβάλλεται στο πλαίσιο της συγχρηματοδοτούμενης από το ΕΣΠΑ δράσης «e-λιανικό - Επιχορήγηση υφιστάμενων ΜμΕ επιχειρήσεων του κλάδου του λιανεμπορίου, για την ανάπτυξη/αναβάθμιση και διαχείριση ηλεκτρονικού καταστήματος»**
Άρθρο 224	**Διαδικασία υπολογισμού νόμιμων τόκων στις περιπτώσεις ανάκτησης ποσού ενίσχυσης που έχει δοθεί σε επενδυτικά σχέδια των ν. 1892/1990, 2601/1998 και 3299/2004**
Άρθρο 225	**Αξιολογητές ερευνητικών έργων Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων - Προσθήκη παρ. 16 στο άρθρο 24 του ν. 4310/2014**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	
Άρθρο 226	**Ρυθμίσεις για τον Εθνικό Μηχανισμό Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων**
Άρθρο 227	**Ρύθμιση για τα δημόσια ακίνητα του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων**
Άρθρο 228	**Καταργούμενες διατάξεις Μέρους Γ΄**

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1
Ορισμοί - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1,2, 3 και 4 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις εξουσιοδοτική διάταξη, στην παρ. 1 του άρθρου 2 τροποποιούνται οι περ. 5, 6, 7, 9, 11, 24, 31, 32, 33, 34, 35, προστίθενται περ. 7α, 30α, 31α, 32α, 44, 45, 46, 47 και 48, στην παρ. 2 τροποποιείται το εισαγωγικό εδάφιο και η περ. 4 και προστίθενται περ. 4α, 4β, 4γ και 4δ, στην παρ. 3 τροποποιούνται το εισαγωγικό εδάφιο και οι περ. 6 και 14 και το άρθρο 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 2
Ορισμοί – Εξουσιοδοτική διάταξη
(άρθρα 2 και 33 παρ. 1 εδάφιο έκτο της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:
1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 και β) ως «αναθέτοντες φορείς» νοούνται οι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224,
2) ως «κεντρικές κυβερνητικές αρχές (ΚΚΑ)» νοούνται οι αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α΄ και, εφόσον έχουν επέλθει διορθώσεις ή τροποποιήσεις, οι φορείς που τις έχουν διαδεχθεί,
3) ως «μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές» νοούνται όλες οι αναθέτουσες αρχές που δεν είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές,
4) ως «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» νοούνται οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:
α) έχουν συσταθεί για τον συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα,
β) έχουν νομική προσωπικότητα και
γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή η διαχείριση των οποίων υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου,
5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων

οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την εκπόνηση μελετών, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών,

6) ως «δημόσιες συμβάσεις έργων» και ως «συμβάσεις έργων» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο:

α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ του Προσαρτήματος Α΄ και στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Β΄,

β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου,

γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή τη μελέτη του έργου,

7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου δομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού, το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας,

7α) ως «δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών νοούνται όλες οι συμβάσεις με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες συνδέονται με την εκτέλεση έργου, κατά την έννοια της περ. 7 ή τον χωρικό σχεδιασμό, όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής.

8) ως «δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» και ως «συμβάσεις προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση - πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης,

9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών που δεν εμπίπτουν στην περ. 7α.

Στις συμβάσεις υπηρεσιών περιλαμβάνονται και οι συμβάσεις παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών που έχουν ως αντικείμενο τον σχεδιασμό, προγραμματισμό, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση επιχειρησιακών και αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και σε οριζόντιου χαρακτήρα παρεμβάσεις, την υποστήριξη της υλοποίησής τους με τη μεταφορά της απαραίτητης τεχνογνωσίας, καθώς και την παροχή εξωγενών υπηρεσιών (outsourcing) υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες υπάγονται ιδίως οι οικονομικές μελέτες, κοινωνικές μελέτες και μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας,

10) ως «συμφωνία - πλαίσιο» νοείται μία συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ μιας ή ενός ή περισσοτέρων αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων και ενός ή περισσοτέρων οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά τις τιμές και, όπου ενδείκνυται, τις προβλεπόμενες ποσότητες,

11) ως «οικονομικός φορέας» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσιος φορέας ή ένωση αυτών των προσώπων ή φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών συμπράξεων επιχειρήσεων, που προσφέρει στην αγορά εκτέλεση εργασιών ή/και έργου, προμήθεια προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών. Στην έννοια αυτή περιλαμβάνεται και ο όρος «εργοληπτική επιχείρηση» του Τίτλου 1 του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β΄ του παρόντος Βιβλίου,

12) ως «προσφέρων» νοείται οικονομικός φορέας που έχει υποβάλει προσφορά,
13) ως «υποψήφιος» νοείται οικονομικός φορέας που έχει ζητήσει να του αποσταλεί ή έχει λάβει πρόσκληση συμμετοχής σε κλειστή διαδικασία, σε ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο ή σε σύμπραξη καινοτομίας,
14) ως «έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης» ή «έγγραφο της σύμβασης» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο παρέχει ή στο οποίο παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας, με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένης της προκήρυξης σύμβασης των άρθρων 63 και 293, της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62, της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης του άρθρου 291, αν χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, των τεχνικών προδιαγραφών, του περιγραφικού εγγράφου, των προτεινόμενων όρων της σύμβασης, των υποδειγμάτων για την προσκόμιση των εγγράφων από τους υποψηφίους και τους προσφέροντες, των πληροφοριών σχετικά με τις γενικές και ειδικές υποχρεώσεις και τυχόν πρόσθετων εγγράφων. Επίσης, στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και η διακήρυξη ή η πρόσκληση σε διαπραγμάτευση στις οποίες αναφέρονται όλοι οι ειδικοί και γενικοί όροι σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης, το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), οι συμπληρωματικές πληροφορίες που παρέχει η αναθέτουσα αρχή δυνάμει της παρ. 2 του άρθρου 67 και της παρ. 2 του άρθρου 297, το σχέδιο της σύμβασης μετά των παραρτημάτων αυτής και η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων που περιλαμβάνει και τις εφαρμοστέες τεχνικές προδιαγραφές,
15) ως «κεντρικές δραστηριότητες αγορών» νοούνται δραστηριότητες που διεξάγονται σε μόνιμη βάση με μία από τις παρακάτω μορφές:
α) της απόκτησης αγαθών ή/και υπηρεσιών που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς,
β) της ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ή της σύναψης συμφωνιών-πλαίσιο για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς,
16) ως «επικουρικές δραστηριότητες αγορών» νοούνται δραστηριότητες που συνίστανται στην παροχή υποστήριξης σε δραστηριότητες αγορών, ιδίως με τις κατωτέρω μορφές: α) τεχνικής υποδομής που παρέχει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές/στους αναθέτοντες φορείς να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις/συμβάσεις ή να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσιο για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες, β) συμβουλών σχετικά με τη διεξαγωγή ή τον σχεδιασμό διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων/συμβάσεων, γ) προετοιμασίας και διαχείρισης διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων/συμβάσεων εξ ονόματος και για λογαριασμό της ενδιαφερόμενης αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα,
17) ως «κεντρική αρχή αγορών» (ΚΑΑ) νοείται: α) μία αναθέτουσα αρχή που παρέχει κεντρικές δραστηριότητες αγορών και, ενδεχομένως, επικουρικές δραστηριότητες αγορών, β) ένας αναθέτων φορέας, ο οποίος παρέχει κεντρικές δραστηριότητες αγορών και, ενδεχομένως, επικουρικές δραστηριότητες αγορών. Οι συμβάσεις που ανατίθενται από ΚΑΑ, προκειμένου να πραγματοποιηθούν κεντρικές δραστηριότητες αγορών, θεωρείται ότι αποτελούν συμβάσεις για την εκτέλεση δραστηριότητας που περιγράφεται στα άρθρα 228 ως 234. Το άρθρο 237 δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις που ανατίθενται από ΚΑΑ με σκοπό την πραγματοποίηση κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών,

18) ως «εθνικές κεντρικές αρχές αγορών» (ΕΚΑΑ) νοούνται οι ΚΑΑ οι οποίες, πέραν των ανωτέρω, είναι επιπλέον αρμόδιες για τον εθνικό σχεδιασμό, προγραμματισμό, καθώς και συντονισμό κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών όλων των λοιπών ΚΑΑ.
19) ως «πάροχος υπηρεσιών διαδικασιών σύναψης συμβάσεων» ή «πάροχος υπηρεσιών σύναψης συμβάσεων» νοείται δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που προσφέρει στην αγορά επικουρικές δραστηριότητες αγορών,
20) με τους όρους «γραπτώς» ή «εγγράφως» νοείται κάθε σύνολο λέξεων ή αριθμών, το οποίο μπορεί να διαβάζεται, να αναπαράγεται και στη συνέχεια να γνωστοποιείται, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που διαβιβάζονται και αποθηκεύονται με ηλεκτρονικά μέσα,
21) ως «ηλεκτρονικό μέσο» νοείται ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός για την επεξεργασία (συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής συμπίεσης) και την αποθήκευση δεδομένων, τα οποία διαβιβάζονται, διακινούνται και λαμβάνονται με τη χρήση ενσύρματου, ασύρματου, οπτικού ή άλλου ηλεκτρομαγνητικού μέσου,
22) ως «κύκλος ζωής» νοούνται όλα τα διαδοχικά και/ή διασυνδεδεμένα στάδια, συμπεριλαμβανομένων της έρευνας και της ανάπτυξης που θα πραγματοποιηθούν, της παραγωγής, της εμπορίας και των όρων της, της μεταφοράς, της χρήσης και της συντήρησης, καθόλη τη διάρκεια ύπαρξης ενός προϊόντος ή ενός έργου ή της παροχής μιας υπηρεσίας, από την απόκτηση των πρώτων υλών ή την παραγωγή των πόρων μέχρι την απόρριψη, την εκκαθάριση και το τέλος της υπηρεσίας ή χρήσης,
23) ως «διαγωνισμοί μελετών» νοούνται διαδικασίες που παρέχουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα να αποκτά, κυρίως στους τομείς της χωροταξίας, της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής και των έργων μηχανικού ή της επεξεργασίας δεδομένων, μια μελέτη ή ένα σχέδιο που επιλέγεται από κριτική επιτροπή έπειτα από διαγωνισμό, με ή χωρίς την απονομή βραβείων,
24) ως «καινοτομία» νοείται η υλοποίηση νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος, υπηρεσίας ή διαδικασίας, που περιλαμβάνει, αλλά δεν περιορίζεται στις διαδικασίες παραγωγής, ανοικοδόμησης ή κατασκευής, νέα μέθοδο εμπορίας ή νέα μέθοδο οργάνωσης στις επιχειρηματικές πρακτικές, οργάνωσης του χώρου εργασίας ή των εξωτερικών σχέσεων μεταξύ άλλων, με σκοπό τη συμβολή στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων ή την υποστήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2030» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη,
25) ως «σήμα» (label) νοείται οποιοδήποτε έγγραφο, πιστοποιητικό ή βεβαίωση που επιβεβαιώνει ότι ένα συγκεκριμένο έργο, προϊόν, υπηρεσία, μέθοδος ή διαδικασία πληροί ορισμένες απαιτήσεις,
26) ως «απαίτηση ή απαιτήσεις σήματος» νοούνται οι απαιτήσεις, τις οποίες πρέπει να πληροί ένα συγκεκριμένο έργο, προϊόν, υπηρεσία ή διαδικασία, προκειμένου να λάβει το σχετικό σήμα,
27) ως «κατώτατα όρια» νοούνται τα προβλεπόμενα στα άρθρα 5 και 235 όρια,
28) ως «δημόσιες συμβάσεις άνω των ορίων» και ως «συμβάσεις άνω των ορίων» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις και οι συμβάσεις κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 7 έως 17 και 237 έως 252, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα όρια της διάταξης των άρθρων 5 και 235, αντίστοιχα, όπως ισχύουν κάθε φορά,
29) ως «δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων» και ως «συμβάσεις κάτω των ορίων» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις και οι συμβάσεις κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 7 έως 17 και 237 έως 252,

αντίστοιχα, των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός (ΦΠΑ) είναι κατώτερη από τα όρια των άρθρων 5 και 235, όπως ισχύουν κάθε φορά,

30) ως «συνοπτικός διαγωνισμός» νοείται η απλοποιημένη διαδικασία ανάθεσης στο πλαίσιο της οποίας κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 117 και 327,

30α) ως «δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις ή οι συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ,

31) ως «απευθείας ανάθεση» νοείται η διαδικασία ανάθεσης σύμβασης με ή χωρίς εκ των προτέρων δημοσιότητα κατά περίπτωση, σύμφωνα με την παρ. 3 των άρθρων 120 και 330, στο πλαίσιο της οποίας οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς αναθέτουν σύμβαση στον οικονομικό φορέα της επιλογής τους, κατόπιν έρευνας αγοράς, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 118 και 328,

31α) ως «απευθείας ανάθεση μέσω ηλεκτρονικής αγοράς» νοείται η ηλεκτρονική διαδικασία ανάθεσης που διενεργείται μέσω του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 118Α,

32) ως «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα - Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ)» νοείται το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία υποσυστήματα για τον προγραμματισμό, τη σύναψη και την εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων και συμβάσεων, κατά την έννοια της περ. 5, καθώς και για τη συλλογή, δημοσιοποίηση και ανάλυση στοιχείων σχετικών με τις εν λόγω συμβάσεις, με τη χρήση και εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ),

32α) ως «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)» νοείται το πληροφοριακό σύστημα, το οποίο αποτελεί μέρος του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για τον προγραμματισμό, τη σύναψη και την εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων και συμβάσεων, κατά την έννοια της περ. 5, με τη χρήση και εφαρμογή ΤΠΕ,

33) ως «χρήστες ΕΣΗΔΗΣ» νοούνται ιδίως οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς και οι οικονομικοί φορείς που χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ,

34) ως «Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)» νοείται το πληροφοριακό σύστημα, που αποτελεί μέρος του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και έχει ως σκοπό τη συλλογή και δημοσιοποίηση στοιχείων που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις, κατά την έννοια της περ. 5, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 (Α΄ 204) και το άρθρο 38 του παρόντος,

35) ως ΕΑΑΔΗΣΥ νοείται η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημόσιων Συμβάσεων που είναι ανεξάρτητη διοικητική αρχή συσταθείσα με τον ν. 4013/2011,

36) ως «κράτος μέλος» νοείται κάθε κράτος που έχει προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση,

37) ως «τρίτη χώρα» νοείται κάθε κράτος που δεν έχει προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση,

38) ως «Ένωση» νοείται η Ευρωπαϊκή Ένωση,

39) ως «Επιτροπή» νοείται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

40) ως «ΣΔΣ» νοείται η συμφωνία περί δημοσίων συμβάσεων η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον ν. 2513/1997 (Α΄ 139),

41) οι όροι «Δημόσιος Τομέας», «Γενική Κυβέρνηση» και «Κεντρική Κυβέρνηση» έχουν την έννοια που ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143),

42) ως «συμφωνητικό» νοείται η γραπτή συμφωνία μεταξύ της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα ή της ΚΑΑ και του αναδόχου, αναπόσπαστο τμήμα της οποίας αποτελούν όλα τα σχετικά έγγραφα της

σύμβασης της περ. 14, η προσφορά του αναδόχου, καθώς και οι πάσης φύσεως τροποποιήσεις της συμφωνίας αυτής,

43) ως «ανάδοχος» ή «εργολήπτης» ή «μελετητής» ή «προμηθευτής» ή «πάροχος υπηρεσιών» νοείται ο οικονομικός φορέας στον οποίο έχει ανατεθεί με δημόσια σύμβαση ή σύμβαση, κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου, η κατασκευή έργου ή η μελέτη έργου ή η προμήθεια αγαθών ή η παροχή υπηρεσιών αντίστοιχα,

44) ως «μη κανονικές προσφορές» νοούνται όσες προσφορές δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της σύμβασης, όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία συμπαιγνίας ή διαφθοράς ή όσες κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή ασυνήθιστα χαμηλές,

45) ως «απαράδεκτες προσφορές» νοούνται όσες υποβάλλονται από προσφέροντες, οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίσθηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης,

46) ως «μη κατάλληλη» νοείται μία προσφορά όταν δεν σχετίζεται με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς ουσιώδη τροποποίηση, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης,

47) ως «μη κατάλληλη» νοείται μία αίτηση συμμετοχής όταν στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα συντρέχει υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74 ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που έχει θέσει η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77,

48) όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται ποσό, προϋπολογισμός ή εκτιμώμενη αξία σύμβασης ή αξία της σύμβασης, νοείται χωρίς ΦΠΑ, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού.

2. Πέραν των ορισμών της παρ. 1, ιδίως για τις ανάγκες εφαρμογής του Τίτλου 1 του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β΄ του Βιβλίου Ι:

1) ως «Κύριος του Έργου» ή «Εργοδότης» νοείται το Δημόσιο ή άλλος φορέας του δημόσιου τομέα, για λογαριασμό του οποίου καταρτίζεται η δημόσια σύμβαση ή σύμβαση, κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου ή κατασκευάζεται το έργο,

2) ως «Φορέας κατασκευής του έργου» νοείται η αρμόδια αναθέτουσα αρχή ή υπηρεσία αυτής που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου,

3) ως «Προϊσταμένη Αρχή» νοείται η αρχή ή η υπηρεσία ή το όργανο του φορέα κατασκευής του έργου που εποπτεύει την κατασκευή του ασκώντας για λογαριασμό του αποφασιστικές αρμοδιότητες, ιδίως σε θέματα τροποποίησης των όρων της σύμβασης,

4) ως «διευθύνουσα υπηρεσία» νοείται η τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου που είναι αρμόδια για τον έλεγχο και τη διοίκηση της κατασκευής του έργου,

4α) ως «επιβλέπων» νοείται τεχνικός υπάλληλος της διευθύνουσας υπηρεσίας ή πιστοποιημένος ιδιωτικός φορέας (φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων), ο οποίος απαιτείται να διαθέτει τις εξιδεικευμένες γνώσεις που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και επίβλεψη του έργου,

4β) ως «επιβλέπων ελεγκτής μηχανικός» ή «ελεγκτής μηχανικός» νοείται ο εγγεγραμμένος στο Μητρώο Επιβλεπόντων Ελεγκτών Μηχανικών, στον οποίο δύναται να ανατεθούν ο έλεγχος και η επίβλεψη των εκτελούμενων έργων προϋπολογισμού από εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ,

4γ) «ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης» είναι το ηλεκτρονικό αρχείο που τηρεί η Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, στο οποίο εντάσσονται όλες οι τεχνικές εταιρείες που εκτελούν δημόσια έργα,

4δ) «Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών» είναι το σύνολο εναρμονισμένων αρχών, κανόνων, μεθόδων και εργαλείων για την εξαγωγή του πραγματικού κόστους των έργων,

5) ως «Τεχνικό Συμβούλιο» νοείται το συλλογικό όργανο που έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί για την έκδοση αποφάσεων, όταν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή ζητείται από την αναθέτουσα ή την προϊσταμένη αρχή,

6) ως «επιτελεστικότητα» νοείται το σύνολο των μετρήσιμων ιδιοτήτων ενός έργου, οι οποίες αναφέρονται στην ταυτόχρονη ύπαρξη ασφάλειας, λειτουργικότητας και αισθητικής εμφάνισης για την τεχνική διάρκεια ζωής του.

3. Πέραν των ορισμών της παρ. 1, ιδίως για τις ανάγκες εφαρμογής του Τίτλου 2 του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β΄ του Βιβλίου Ι:

1) ως «Κύριος του Έργου» νοείται το Δημόσιο ή άλλος φορέας του δημόσιου τομέα, στον οποίο ανήκει το έργο για το οποίο εκπονούνται μελέτες και παρέχονται τεχνικές υπηρεσίες,

2) ως «Εργοδότης» νοείται η αναθέτουσα αρχή που καταρτίζει σύμβαση μελέτης ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών με τον ανάδοχο είτε για λογαριασμό της είτε για λογαριασμό του κυρίου του έργου,

3) ως «Προϊσταμένη Αρχή» νοείται η αρχή ή η υπηρεσία ή το όργανο του εργοδότη, που εποπτεύει την εκτέλεση της συναφθείσας σύμβασης, ασκώντας για λογαριασμό του αποφασιστικές αρμοδιότητες, ιδίως σε θέματα τροποποίησης των όρων της σύμβασης,

4) ως «Διευθύνουσα Υπηρεσία» νοείται η τεχνική υπηρεσία που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και διοίκηση της συναφθείσας σύμβασης, υπό την εποπτεία της Προϊσταμένης Αρχής,

5) ως «Τεχνικό συμβούλιο» νοείται το συλλογικό όργανο που έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί στον εργοδότη για την έκδοση αποφάσεων, όταν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή ζητείται από την αναθέτουσα ή την προϊσταμένη αρχή,

6) ως «φυσικό αντικείμενο» της σύμβασης νοείται οποιαδήποτε μελέτη ή τεχνική υπηρεσία ή άλλη επιστημονική υπηρεσία που σχετίζεται με την εκτέλεση έργου, κατά την έννοια της περ. 7 της παρ. 1,

α) «μελέτη» είναι το αποτέλεσμα συστηματικής και αναλυτικής επιστημονικής και τεχνικής εργασίας και έρευνας σε συγκεκριμένο απλό ή σύνθετο γνωστικό αντικείμενο, που αποβλέπει ιδίως στην παραγωγή έργου ή στην επέμβαση σε έργο ή αφορά στον σχεδιασμό και την απεικόνιση έργου ή παραγωγικής διαδικασίας ή σε μεθόδους χωρικού σχεδιασμού και ανάπτυξης,

β) «τεχνικές υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων επί ορισμένου χρόνου, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας. Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο, ιδίως: α) τη σύνταξη των τευχών δημοσίου διαγωνισμού έργου, μελέτης ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, β) τον έλεγχο και την επίβλεψη έργου ή μελέτης και γ) την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου,

7) ως «Προεκτιμώμενη αμοιβή» νοείται το προεκτιμώμενο από την αναθέτουσα αρχή χρηματικό ποσό για την ολοκλήρωση των προκηρυσσόμενων μελετών ή τεχνικών υπηρεσιών, που καθορίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 53 και αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης,
8) ως «Συμβατική αμοιβή» νοείται το καθοριζόμενο με την προκήρυξη κατ' αποκοπή τίμημα, όταν δεν προβλέπεται υποβολή οικονομικής προσφοράς και η οικονομική προσφορά του αναδόχου στις λοιπές περιπτώσεις συμβάσεων μελετών και συμβάσεων παροχής τεχνικών υπηρεσιών,
9) ως «Τελική αμοιβή» νοείται το συνολικό ποσό που καταβάλλεται στον ανάδοχο ως αμοιβή για το εκτελεσθέν αντικείμενο της σύμβασης,
10) ως «Μονάδες φυσικού αντικειμένου» νοούνται οι χαρακτηριστικές για κάθε αντικείμενο σύμβασης μοναδιαίες διαστάσεις του, πολλαπλάσια των οποίων το συνθέτουν και ορίζουν το μέγεθος του κατά κύριο λόγο, όπως χιλιόμετρα οδού, επιμέρους αυτοτελείς δομικές κατασκευές (γέφυρες, σήραγγες, οχετούς, ανισόπεδους κόμβους και διαβάσεις), τετραγωνικά μέτρα κτιρίων ή αποτυπώσεων ή οι μονάδες του χρόνου που απαιτούνται για την εκτέλεση της σύμβασης,
11) ως «Κύρια Μελέτη» νοείται η μελέτη που έχει ως αντικείμενο τον ίδιο τον σχεδιασμό του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας αυτοτελώς ή συνδυασμένα με άλλη κύρια μελέτη,
12) Ως «Υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες» νοούνται οι επί μέρους μελέτες και έρευνες που είναι απαραίτητες για τον σχεδιασμό έργου ή την παροχή υπηρεσίας, δεν έχουν, όμως, ως αντικείμενο τον ίδιο τον σχεδιασμό του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας,
13) ως «Απλή Μελέτη» νοείται η μελέτη που περιλαμβάνει μία κύρια αυτοτελή μελέτη και ενδεχομένως τις απαιτούμενες υποστηρικτικές μελέτες,
14) ως «σύνθετη μελέτη» νοείται η μελέτη που περιλαμβάνει περισσότερες από μία κύριες μελέτες και ενδεχομένως τις απαιτούμενες υποστηρικτικές μελέτες,
15) Ως «κατηγορίες μελετών» και ως «υπηρεσίες επίβλεψης μελετών και έργων» νοούνται οι ακόλουθες κατηγορίες, οι οποίες περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ΄: (1) Χωροταξικές και ρυθμιστικές μελέτες, (2) Πολεοδομικές και ρυμοτομικές μελέτες, (3) Οικονομικές μελέτες, (4) Κοινωνικές μελέτες, (5) Μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας, (6) Αρχιτεκτονικές μελέτες κτιριακών έργων, (7) Ειδικές αρχιτεκτονικές μελέτες (διαμόρφωσης εσωτερικών και εξωτερικών χώρων, αποκατάστασης μνημείων, διατήρησης παραδοσιακών κτιρίων, οικισμών και τοπίου), (8) Στατικές μελέτες (μελέτες φερουσών κατασκευών κτιρίων και μεγάλων ή ειδικών τεχνικών έργων), (9) Μηχανολογικές, ηλεκτρολογικές και ηλεκτρονικές μελέτες, (10) Μελέτες συγκοινωνιακών έργων (οδών, σιδηροδρομικών γραμμών, μικρών τεχνικών έργων, έργων υποδομής αερολιμένων) και κυκλοφοριακές μελέτες, (11) Μελέτες λιμενικών έργων (12) Μελέτες μεταφορικών μέσων (χερσαίων, πλωτών, εναέριων), (13) Μελέτες υδραυλικών έργων (εγγειοβελτιωτικών έργων, φραγμάτων, υδρεύσεων, αποχετεύσεων) και διαχείρισης υδατικών πόρων, (14) Ενεργειακές μελέτες (θερμοηλεκτρικές, υδροηλεκτρικές, πυρηνικές ήπιων μορφών ενέργειας), (15) Βιομηχανικές μελέτες (προγραμματισμού, σχεδιασμού και λειτουργίας), (16) Μελέτες τοπογραφίας (γεωδαιτικές, φωτογραμμετρικές, χαρτογραφικές, κτηματογραφικές και τοπογραφικές), (17) Χημικές μελέτες και έρευνες, (18) Μελέτες Χημικής Μηχανικής και Χημικών Εγκαταστάσεων, (19) Μεταλλευτικές μελέτες και έρευνες, (20) Γεωλογικές, υδρογεωλογικές και γεωφυσικές μελέτες και έρευνες, (21) Γεωτεχνικές μελέτες και έρευνες, (22) Εδαφολογικές μελέτες και έρευνες, (23) Γεωργικές μελέτες (γεωργοοικονομικές, γεωργοτεχνικές εγγείων βελτιώσεων, γεωργοκτηνοτροφικού προγραμματισμού, γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων), (24) Δασικές μελέτες (διαχείρισης δασών και ορεινών βοσκοτόπων, δασοτεχνικής

διευθέτησης ορεινών λεκανών χειμάρρων, αναδασώσεων, δασικών οδών, δασικών μεταφορικών εγκαταστάσεων και κατάρτισης δασικών χαρτών), (25) Μελέτες φυτοτεχνικής διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου και έργων πρασίνου, (26) Αλιευτικές μελέτες, (27) Περιβαλλοντικές μελέτες και (28) Μελέτες συστημάτων πληροφορικής και δικτύων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να τροποποιείται το ως άνω Παράρτημα, επεκτείνοντας ή περιορίζοντας τις κατηγορίες μελετών και υπηρεσιών που περιλαμβάνονται σε αυτό.

4. Για τον σκοπό του παρόντος άρθρου και για τις ανάγκες του Βιβλίου Ι ο όρος «αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης» περιλαμβάνει τις ενδεικτικά απαριθμούμενες στα επίπεδα NUTS 1, 2 και 3 και μικρότερες διοικητικές μονάδες, όπως αναφέρονται στον Κανονισμό (ΕΚ) 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 154).

5. Ορισμοί σχετικοί με τις τεχνικές προδιαγραφές των άρθρων 54 και 282 περιλαμβάνονται στο Παράρτημα VII του Προσαρτήματος Α΄ και στο Παράρτημα VIII του Προσαρτήματος Β΄, αντίστοιχα.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ

Άρθρο 2
Ρύθμιση ζητημάτων προσφυγής σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση - Αντικατάσταση του άρθρου 32Α του ν. 4412/2016

Το άρθρο 32Α του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 32Α
Ρύθμιση ζητημάτων προσφυγής σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση

1. Εξαιρούνται της υποχρεωτικής εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 22, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, του άρθρου 36, περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, της παρ. 1 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων, και των παρ. 1 έως 4 του άρθρου 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, οι ακόλουθες περιπτώσεις του άρθρου 32, περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση:

α) όπου η δυνατότητα ανάθεσης περιορίζεται σε έναν προκαθορισμένο συμμετέχοντα, σύμφωνα με την περ. β΄ της παρ. 2, την παρ. 3, την περ. β΄ της παρ. 4 και την παρ. 6,

β) όπου η ανάθεση έχει επείγοντα χαρακτήρα σύμφωνα με την περ. γ΄ της παρ. 2, ή

γ) όπου η συναλλαγή αφορά σε προμήθεια αγαθών που είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων σύμφωνα με την περ. γ΄ της παρ. 4.

2. Στις περιπτώσεις του άρθρου 32, περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, η διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης διεξάγεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στους όρους της πρόσκλησης, όπου υπάρχει, και η αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να γίνεται σε ενιαίο στάδιο με την ανάθεση της σύμβασης. Η διαδικασία της διαπραγμάτευσης γίνεται από γνωμοδοτικό όργανο, το οποίο συγκροτείται από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 221, περί οργάνων διενέργειας ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων, και εισηγείται

προς το αποφαινόμενο όργανο για κάθε θέμα που ανακύπτει κατά την ανάθεση της σύμβασης. Ειδικά στην περίπτωση που συντρέχουν οι περιστάσεις της περ. β΄ της παρ. 1 ως γνωμοδοτικό όργανο μπορεί να ορίζεται και η αρμόδια υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής.

3. Στην περ. γ΄ της παρ. 1 δεν απαιτείται προηγούμενη πρόσκληση και η διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης διεξάγεται με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συναλλαγής.»

Άρθρο 3
Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί - Τροποποίηση του τίτλου και προσθήκη παρ. 11 στο άρθρο 34 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 34 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», προστίθεται παρ. 11 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 34
Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί – Εξουσιοδοτική διάταξη
(άρθρο 35 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν σε ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, στους οποίους παρουσιάζονται νέες, μειωμένες τιμές και/ή νέες αξίες όσον αφορά ορισμένα στοιχεία των προσφορών. Για τον σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές διοργανώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με τη μορφή επαναλαμβανόμενης ηλεκτρονικής διαδικασίας, διεξαγόμενης έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, επιτρέποντας την ταξινόμησή τους με βάση αυτόματες μεθόδους αξιολόγησης.

Δεδομένου ότι ορισμένες δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών και έργων που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων, δεν μπορούν να ταξινομηθούν με βάση αυτόματη μέθοδο αξιολόγησης, οι συμβάσεις αυτές δεν αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών.

2. Στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν ότι, πριν από την ανάθεση μιας δημόσιας σύμβασης, διεξάγεται ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, όταν το περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης και ιδίως των τεχνικών προδιαγραφών μπορεί να καθορισθεί με ακρίβεια.

Υπό τους ιδίους όρους, ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να χρησιμοποιείται κατά τον νέο διαγωνισμό μεταξύ των μερών μιας συμφωνίας - πλαίσιο, όπως προβλέπεται στις περ. β΄ ή γ΄ της παρ. 5 του άρθρου 39, καθώς και κατά τον διαγωνισμό για την ανάθεση συμβάσεων στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 33.

3. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός αφορά σε ένα από τα ακόλουθα στοιχεία των προσφορών:

α) μόνο στις τιμές, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται αποκλειστικά βάσει της τιμής,

β) στις τιμές και/ή τις νέες αξίες των χαρακτηριστικών των προσφορών που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής ή στην προσφορά με το χαμηλότερο κόστος, σύμφωνα με μια προσέγγιση βασιζόμενη στη σχέση αποδοτικότητας - κόστους.

4. Οι αναθέτουσες αρχές που αποφασίζουν να κάνουν χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού το επισημαίνουν στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Τα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα VI του Προσαρτήματος Α΄.

5. Προτού να προβούν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, οι αναθέτουσες αρχές διενεργούν μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, σύμφωνα με το κριτήριο ή τα κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχει καθοριστεί. Η προσφορά θεωρείται παραδεκτή όταν έχει υποβληθεί από προσφέροντα που δεν έχει αποκλειστεί, σύμφωνα με το άρθρο 73, περί λόγων αποκλεισμού, και πληροί τα κριτήρια επιλογής, και εφόσον η προσφορά είναι σύμφωνη με τις τεχνικές προδιαγραφές, χωρίς να είναι μη κανονική ή απαράδεκτη ή μη κατάλληλη.

Μη κανονικές προσφορές θεωρούνται συγκεκριμένα όσες προσφορές δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της σύμβασης, όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία συμπαιγνίας ή διαφθοράς ή όσες κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή ασυνήθιστα χαμηλές.

Απαράδεκτες προσφορές θεωρούνται συγκεκριμένα όσες υποβάλλονται από προσφέροντες οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίσθηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης.

Μη κατάλληλη θεωρείται μία προσφορά όταν δεν σχετίζεται με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς ουσιώδη τροποποίηση, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Μη κατάλληλη θεωρείται μία αίτηση συμμετοχής όταν στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα συντρέχει υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που έχει θέσει η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τα άρθρα 75, περί κριτηρίων επιλογής, 76, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, και 77, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

Όλοι οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτές προσφορές καλούνται ταυτόχρονα να συμμετάσχουν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, χρησιμοποιώντας, κατά την προκαθορισμένη ημέρα και ώρα, τα στοιχεία σύνδεσης, σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται στην πρόσκληση. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να διεξάγεται σε διαδοχικές φάσεις. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός δεν αρχίζει προτού παρέλθουν δύο (2) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων.

6. Η πρόσκληση συνοδεύεται από το αποτέλεσμα της πλήρους αξιολόγησης της οικείας προσφοράς, η οποία διεξάγεται, σύμφωνα με τη στάθμιση που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 86.

Στην πρόσκληση αναφέρεται επίσης ο μαθηματικός τύπος που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί κατά τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, για την αυτόματη ανακατάταξη βάσει των νέων τιμών ή/και των νέων αξίων που υποβάλλονται. Εκτός από την περίπτωση κατά την οποία η οικονομικώς πιο συμφέρουσα προσφορά καθορίζεται με βάση μόνο την τιμή, ο μαθηματικός αυτός τύπος εκφράζει τη σχετική στάθμιση του κάθε κριτηρίου που έχει επιλεγεί για τον καθορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, όπως αναφέρεται στην προκήρυξη που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του

διαγωνισμού ή σε άλλα έγγραφα της σύμβασης. Προς τούτο, τυχόν περιθώρια διακύμανσης προσδιορίζονται εκ των προτέρων με συγκεκριμένες τιμές.
Σε περίπτωση που επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές, προβλέπεται χωριστός μαθηματικός τύπος για κάθε εναλλακτική προσφορά.

7. Κατά τη διάρκεια κάθε φάσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν συνεχώς και αμέσως σε όλους τους προσφέροντες τις πληροφορίες εκείνες τουλάχιστον που τους δίνουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή την αντίστοιχη κατάταξή τους. Δύνανται, εάν επισημαίνεται εκ των προτέρων, να γνωστοποιούν και άλλες πληροφορίες σχετικά με άλλες τιμές ή αξίες που υποβάλλονται. Δύνανται, επίσης, να ανακοινώνουν ανά πάσα στιγμή τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε φάση του πλειστηριασμού. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γνωστοποιούν την ταυτότητα των προσφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

8. Οι αναθέτουσες αρχές περατώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους:
α) κατά την προκαθορισμένη ημερομηνία και ώρα,
β) όταν δεν λαμβάνουν πλέον νέες τιμές ή νέες αξίες που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις σχετικά με τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις, εφόσον έχουν δηλώσει προηγουμένως το χρονικό διάστημα που θα επιτρέψουν να παρέλθει από την παραλαβή της τελευταίας υποβολής πριν να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό ή
γ) όταν οι προκαθορισμένες φάσεις του πλειστηριασμού έχουν όλες ολοκληρωθεί.
Εάν οι αναθέτουσες αρχές προτίθενται να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, σύμφωνα με την περ. γ΄ του πρώτου εδαφίου, ενδεχομένως σε συνδυασμό με τον τρόπο που προβλέπεται στην περ. α΄ αυτού, η πρόσκληση συμμετοχής στον πλειστηριασμό προσδιορίζει το χρονοδιάγραμμα κάθε φάσης του πλειστηριασμού.

9. Μετά την περάτωση του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν τη σύμβαση, σύμφωνα με το άρθρο 86, περί κριτηρίων ανάθεσης των συμβάσεων, με βάση τα αποτελέσματα του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

10. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τους ειδικότερους όρους εφαρμογής του παρόντος άρθρου.

11. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για την προμήθεια αγαθών και την παροχή γενικών υπηρεσιών ή του Υπουργού Υγείας για την προμήθεια ιατροτεχνολογικών, υγειονομικών και φαρμακευτικών αγαθών και συναφών υπηρεσιών, μπορεί να καθίσταται υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών.»

Άρθρο 4
Υποχρέωση χρήσης - Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ - Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 36 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 36 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», τροποποιούνται οι παρ. 1, 2, 3, 4, 5 και 6 και το άρθρο 36 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 36
Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ – Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, εξαιρουμένης της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 128, περί ανάθεσης εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για τη μελέτη και εκτέλεση συμβάσεων δημοσίων έργων και συμβάσεων παραχώρησης έργων.

2. Το ΕΣΗΔΗΣ συμμορφώνεται με: α) τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α΄ και β) τους κανόνες του παρόντος άρθρου και των άρθρων 22, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, και 37, περί πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ. Πέραν των ανωτέρω το ΕΣΗΔΗΣ τηρεί όσα ορίζονται:

α) στον ν. 4727/2020 (Α΄ 184),

β) στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την υπό στοιχεία ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β΄ 1301) και

γ) στο π.δ. 25/2014 (Α΄ 44), περί ηλεκτρονικού αρχείου και ψηφιοποίησης εγγράφων.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Οικονομικών ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν στην ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με:

α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών και

β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τα τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων,

γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής,

δ) τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ και

ε) τους όρους και τις προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν στη διαλειτουργική σύνδεση του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και των υποσυστημάτων του, με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών, και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, όπως το Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (ΜΕΚ) και το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ), το Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 4727/2020 (Α΄ 184), το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημοσίων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών, ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών μελών.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν:

α) στη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τον ν. 4727/2020 (Α΄ 184) και το Πλαίσιο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής και αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ,

β) στον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

γ) στους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων,

δ) στον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και

ε) στους όρους και τις προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

6. Στις συμβάσεις της παρ. 1 επιβάλλεται κράτηση ύψους 0,02% υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης. Το ποσό αυτό παρακρατείται σε κάθε πληρωμή από την αναθέτουσα αρχή στο όνομα και για λογαριασμό: α) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και β) του Υπουργείου Ψηφιακής

Διακυβέρνησης για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών ή Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, κατά περίπτωση, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον χρόνο, τον τρόπο και τη διαδικασία κράτησης των ως άνω χρηματικών ποσών, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.

7. Στο ΕΣΗΔΗΣ τηρείται Εθνικό Μητρώο Οικονομικών Φορέων Προμήθειας Αγαθών και Παροχής Υπηρεσιών.»

Άρθρο 5

Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ - Τροποποίηση των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 37 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 37
Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ
(άρθρο 22 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1.Το επίπεδο ασφαλείας του ΕΣΗΔΗΣ πρέπει να είναι ανάλογο προς τους κινδύνους.

2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει:

α) να είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης,

β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης που προβλέπεται στην Απόφαση 2009/767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την Απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφότυπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό.

Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή,

ββ) σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες.

Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης και υπογράφονται από αρμόδια αρχή κράτους μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 της Απόφασης 2011/130/ΕΕ. Επίσης, θέτει σε εφαρμογή τα μέτρα που είναι αναγκαία ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστεί τεχνικά τους μορφότυπους αυτούς, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στον φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραλαμβανόμενης ηλεκτρονικής υπογραφής σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για τα άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα.

3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με την υπό στοιχεία ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β΄ 401), από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς τον χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στον χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, με κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή ή στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω.

4. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα κυρίως για την τήρηση του ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, όπως ιδίως η μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας και η δημοσίευσή της. Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, από τη Διεύθυνση Διαχείρισης, Ανάπτυξης και Υποστήριξης του ΕΣΗΔΗΣ της Γενικής Διεύθυνσης Υποδομών Πληροφορικής και Επικοινωνιών Δημόσιας Διοίκησης της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και, στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή της, η αναθέτουσα αρχή καθορίζει τον τρόπο συνέχισης και διεξαγωγής της διαδικασίας.

Η αδυναμία του πρώτου εδαφίου πιστοποιείται, για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, από τη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, και στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή της, η αναθέτουσα αρχή καθορίζει τον τρόπο συνέχισης και διεξαγωγής της διαδικασίας.

5. Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται, σύμφωνα με τις αποφάσεις των παρ. 3 και 5 του άρθρου 36, περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ.»

Άρθρο 6
Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1, 2, 3, 4, 5, 6 και 10 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», τροποποιούνται οι παρ. 1, 2, 3, 4, 5, 6 και 10 και το άρθρο 38 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 38
Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) – Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), που έχει συσταθεί με το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 (Α΄ 204) και λειτουργεί στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, έχει ως αντικείμενο τη συλλογή, την επεξεργασία και τη δημοσιοποίηση στοιχείων αναφορικά με τις συμβάσεις του παρόντος Βιβλίου, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς, προφορικώς ή με ηλεκτρονικά μέσα από αναθέτουσες αρχές και ΚΑΑ, εκτιμώμενης αξίας ανώτερης του ποσού των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ και ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης. Για την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης του προηγούμενου εδαφίου λαμβάνεται υπόψη το άρθρο 6, περί μεθόδων υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.
Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού μπορούν να ορίζονται ειδικότερα οι συμβάσεις που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου.

2. Η λειτουργία του ΚΗΜΔΗΣ τελεί υπό την επιφύλαξη του ν. 4624/2019 (Α΄ 137) και των άρθρων 21 και 257 του παρόντος, περί εχεμύθειας. Η πρόσβαση στα στοιχεία του ΚΗΜΔΗΣ πραγματοποιείται με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των κρατικών απορρήτων που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία, των κανόνων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, καθώς και του εταιρικού ή άλλου απορρήτου που προβλέπεται σε ειδικότερες διατάξεις.

3. Στο ΚΗΜΔΗΣ καταχωρίζονται από τις αναθέτουσες αρχές και τις ΚΑΑ ηλεκτρονικά στοιχεία των ακόλουθων σταδίων για όλες τις συμβάσεις της παρ. 1:
α) των πρωτογενών και των εγκεκριμένων αιτημάτων, δηλαδή των αποφάσεων ανάληψης υποχρέωσης και των αποφάσεων του αρμόδιου οργάνου για τη δέσμευση πίστωσης,
β) της πρόσκλησης, της προκήρυξης και της διακήρυξης κατά περίπτωση,
γ) της απόφασης ανάθεσης ή κατακύρωσης, καθώς και της εντολής αγοράς της παρ. 12 του άρθρου 118 Α, περί απευθείας ανάθεσης μέσω συστημάτων ηλεκτρονικής αγοράς (e-marketplace),
δ) του συμφωνητικού και
ε) του χρηματικού εντάλματος ή κάθε άλλου παραστατικού που αντιστοιχεί σε αυτό για τους φορείς που δεν εμπίπτουν στον ν. 4270/2014 (Α΄ 143).

4. Η καταχώριση περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, τουλάχιστον τα ακόλουθα επιμέρους στοιχεία:
α) τον προϋπολογισμό,
β) τον Αριθμό Ανάληψης Υποχρέωσης, εφόσον η δαπάνη υπάγεται στο π.δ. 80/2016 (Α΄ 145),
γ) τον κωδικό των αγαθών ή υπηρεσιών κατά το Κοινό Λεξιλόγιο Δημόσιων Συμβάσεων (Common Procurement Vocabulary - CPV) του άρθρου 23, περί ονοματολογιών,

δ) το είδος της σύμβασης, δηλαδή προμήθεια, υπηρεσία, έργο, μελέτη ή τεχνική ή λοιπή συναφή επιστημονική υπηρεσία,

ε) τη γεωγραφική περιοχή βάσει της Κοινής Ονοματολογίας των Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (Nomenclature of territorial units for statistics - NUTS) του τόπου εκτέλεσης,

στ) την επωνυμία του οικονομικού φορέα,

ζ) τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του οικονομικού φορέα,

η) την αξία της σύμβασης,

θ) τη χώρα καταγωγής/εγκατάστασης του οικονομικού φορέα στον οποίον ανατέθηκε η σύμβαση,

ι) τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και σε περίπτωση ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικού διαλόγου και διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση και τις ειδικότερες περιστάσεις εκ των οριζόμενων στα άρθρα 26, περί επιλογής των διαδικασιών, 32, περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, 266 περί διαδικασίας με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού και 267, περί ανταγωνιστικού διαλόγου που δικαιολογούν τη χρήση των διαδικασιών αυτών.

Όσα από τα παραπάνω στοιχεία και έγγραφα αποτελούν αντικείμενο ανάρτησης στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ», σύμφωνα με τον ν. 4727/2020 (Α΄ 184), δεν καταχωρίζονται πρωτογενώς στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ», αλλά αντλούνται αυτόματα από το ΚΗΜΔΗΣ.

5. Για λόγους εθνικής ασφάλειας, τα στοιχεία των παρ. 3 και 4, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που ορίζεται από την απόφαση της παρ. 6, που αφορούν στις ένοπλες δυνάμεις, καταχωρίζονται σε διαβαθμισμένο πληροφοριακό σύστημα, με την επιφύλαξη της τήρησης των κανονισμών ασφάλειας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Για λόγους εθνικής ασφάλειας, τα στοιχεία των παρ. 3 και 4, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που ορίζεται από την υπουργική απόφαση της παρ. 6, που αφορούν στην Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (ΕΥΠ), εξαιρούνται από την καταχώριση στο ΚΗΜΔΗΣ.

Για λόγους εθνικής ασφάλειας, τα στοιχεία των παρ. 3 και 4, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που ορίζεται από την υπουργική απόφαση της παρ. 6, που αφορούν σε συμβάσεις που συνάπτονται από τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών και χαρακτηρίζονται ως απόρρητες ή η σύναψη και εκτέλεσή τους πρέπει να συνοδεύονται από ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας καταχωρίζονται σε διαβαθμισμένο πληροφοριακό σύστημα, με την επιφύλαξη της τήρησης των κανονισμών ασφάλειας του Υπουργείου Εξωτερικών.

Με κοινή απόφαση του καθ’ ύλην αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται ο τρόπος υποβολής των στοιχείων, η πρόσβαση σε αυτά, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του καθ’ ύλην αρμόδιου Υπουργού στις περιπτώσεις της παρ. 5, ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στη λειτουργία και διαχείριση του ΚΗΜΔΗΣ, τον δικτυακό τόπο τήρησής του, τη δομή, το περιεχόμενο και την πρόσβαση σε αυτό, τα επίπεδα διαβάθμισης, τη διαδικασία έκδοσης κωδικών ηλεκτρονικής καταχώρισης, τα κατά περίπτωση καταχωριζόμενα στοιχεία, τον χρόνο καταχώρισης αυτών, τα κατά περίπτωση υπόχρεα πρόσωπα για την καταχώριση και τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο της προσήκουσας τήρησής του, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με όμοια απόφαση μπορούν να καθορίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στον καθορισμό του τρόπου, του χρόνου και των επιμέρους διαδικασιών καταχώρισης των στοιχείων των εκκρεμών, κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου

11 του ν. 4013/2011 (Α΄ 204), και του παρόντος άρθρου, δημόσιων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

7. Οι πράξεις που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ ισχύουν από την καταχώρισή τους σε αυτό, με την επιφύλαξη του άρθρου 66 και 296. Οι ρυθμίσεις του προηγούμενου εδαφίου δεν θίγουν τις σχετικές δικονομικές ρυθμίσεις ως προς την άσκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, ούτε τις ρυθμίσεις των άρθρων 345 έως 374 ως προς την άσκηση των προσφυγών. Αν υπάρχει διαφορά μεταξύ των στοιχείων (μεταδιδομένων) που καταχωρίστηκαν στο ΚΗΜΔΗΣ και του κειμένου της πράξης που αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ, κατισχύει το κείμενο της πράξης. Αν υπάρχει διαφορά μεταξύ του κειμένου της πράξης που αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ και του κειμένου του πρωτοτύπου εγγράφου της πράξης κατισχύει το κείμενο του πρωτοτύπου εγγράφου της πράξης. Με ευθύνη του προσώπου ή του οργάνου που έχει εκδώσει την πράξη γίνονται αμελλητί οι αναγκαίες διορθώσεις στα στοιχεία καταχώρισης (μεταδεδομένα) ή στο κείμενο που έχει αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ.

8. Η καταχώριση δημόσιων συμβάσεων στο ΚΗΜΔΗΣ, καθώς και η αναφορά του Αριθμού Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ), αποτελούν στοιχεία της κανονικότητας της δαπάνης, με την έννοια ότι η ύπαρξη ΑΔΑΜ εξομοιώνεται με δικαιολογητικό που απαιτείται κατά την παρ. 2 του άρθρου 91 του ν.4270/2014 (Α΄143). Αρκεί η επίκληση του ΑΔΑΜ για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση των πράξεων που καταχωρίζονται τόσο κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων των διοικούμενων όσο και κατά την επικοινωνία μεταξύ φορέων του Δημοσίου. Η έκδοση ξεχωριστών ΑΔΑΜ αφορά στα έγγραφα που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ.

9. Η δημοσίευση της προκήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ αντικαθιστά την υποχρέωση δημοσίευσης στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημόσιων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, υπό την επιφύλαξη της παρ. 4 του άρθρου 376.

10. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα δύνανται να ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη διασύνδεση και τη διαλειτουργικότητα του ΚΗΜΔΗΣ με το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα - ΕΣΠΑ, καθώς και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση από τις υπηρεσίες του Δημοσίου των δημόσιων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς.»

Άρθρο 7

Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών και προγραμματισμός δημόσιων συμβάσεων - Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 41 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», και το άρθρο 41 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 41

Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών και προγραμματισμός δημόσιων συμβάσεων – Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Λειτουργούν ως Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών (ΕΚΑΑ), υπό την έννοια της περ. 18 της παρ. 1 του άρθρου 2:

α) Η Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών,
β) η Γενική Διεύθυνση Δημόσιων Συμβάσεων της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, με την επιφύλαξη της περ. γ΄,
γ) η Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας (Ε.Κ.Α.Π.Υ.) του Υπουργείου Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών, υγειονομικών, φαρμακευτικών αγαθών και συναφών υπηρεσιών.
1α. Αποφαινόμενο όργανο για τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης που διενεργούνται από τις ΕΚΑΑ των περ. α΄ και β΄ ορίζεται το αρμόδιο όργανο κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4622/2019 (Α΄133).
2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της καθ' ύλην αρμόδιας ΕΚΑΑ και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, δύνανται να καθορίζονται ΚΑΑ, με αρμοδιότητα την παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών είτε σε επίπεδο διαφορετικών κατηγοριών φορέων του δημόσιου τομέα, είτε βάσει τομέα ή κλάδου της αγοράς είτε κατά γεωγραφικές ενότητες της χώρας είτε με συνδυασμένη εφαρμογή των κριτηρίων αυτών. Με όμοια απόφαση καθορίζονται ειδικότερα θέματα, αντίστοιχα με αυτά των παρ. 3 και 4, για την παροχή συγκεντρωτικών δραστηριοτήτων αγορών από ΚΑΑ, για τους τομείς και αναθέτουσες αρχές ευθύνης τους, κατά τις κείμενες διατάξεις.
3. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της καθ' ύλην αρμόδιας ΕΚΑΑ καθορίζονται ειδικότερα θέματα, που αφορούν στην παροχή κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών από την ίδια ΕΚΑΑ και ιδίως:
α) οι όροι για την ομαδοποίηση και υπαγωγή συμβάσεων στην εκάστοτε αρμόδια ΕΚΑΑ,
β) οι κατηγορίες έργων, αγαθών και υπηρεσιών, που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ομαδοποίησης σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο και για τα οποία οι αναθέτουσες αρχές προσφεύγουν υποχρεωτικά στις ΕΚΑΑ,
γ) οι κατηγορίες συμβάσεων που εξαιρούνται από την αρμοδιότητα των ΕΚΑΑ και
δ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των ανωτέρω.
4. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ, καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της απόφασης της παρ. 3:
α) ο διετής προγραμματισμός των συγκεκριμένων κατηγοριών έργων, αγαθών και υπηρεσιών, που πρόκειται να αποτελέσουν αντικείμενο συμβάσεων, συμφωνιών - πλαίσιο και δυναμικών συστημάτων αγορών που ανατίθενται από τις ΕΚΑΑ,
β) οι αναθέτουσες αρχές οι οποίες προσφεύγουν, υποχρεωτικά, στην ΕΚΑΑ, για τις συμβάσεις και τις συμφωνίες - πλαίσιο που αυτή αναθέτει, για την προμήθεια των έργων, αγαθών και υπηρεσιών της περ. α),
γ) οι συμβάσεις οι οποίες εξαιρούνται από τον διετή προγραμματισμό της ΕΚΑΑ, πέραν των συμβάσεων που έχουν ήδη εξαιρεθεί από την αρμοδιότητα της ΕΚΑΑ δυνάμει της απόφασης της παρ. 3.
Ειδικά για την προμήθεια φαρμάκων, για τους διαγωνισμούς που διενεργούνται από την ΕΚΑΑ της περ. γ΄ της παρ. 1, αυτοί κατακυρώνονται σε άνω του ενός μειοδότη ανά είδος, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά βάσει της τιμής.
5. [Καταργήθηκε]

6. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ ή του καθ’ ύλην αρμόδιου Υπουργού, ή του αποφαινόμενου οργάνου της ΚΑΑ, μπορεί να ανατίθεται στις αναθέτουσες αρχές η εκτέλεση συμβάσεων και συμφωνιών πλαίσιο, που έχουν συνάψει για αυτές οι ΕΚΑΑ ή ΚΑΑ, αντίστοιχα.

7. Οι αναθέτουσες αρχές υποβάλλουν το πρόγραμμα των συμβάσεων που προτίθενται να αναθέσουν για το επόμενο έτος:

α) στην ΕΚΑΑ της περ. α΄ της παρ. 1, για συμβάσεις έργων και μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών,

β) στην ΕΚΑΑ της περ. β΄ της παρ. 1, για συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών,

γ) στην ΕΚΑΑ της περ. γ΄ της παρ. 1, για συμβάσεις αγαθών και παροχής υπηρεσιών που αφορούν στον τομέα της υγείας ή έχουν ιατροτεχνολογικό χαρακτήρα. Διακηρύξεις ή προσκλήσεις συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων που δεν έχουν προγραμματιστεί σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα, καθώς και οι συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει αυτών, είναι αυτοδικαίως άκυρες.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της αρμόδιας ΕΚΑΑ των περ. α΄ , β΄ και γ΄ του πρώτου εδαφίου και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν στη διαδικασία υποβολής και δημοσίευσης του προγράμματος συμβάσεων και ιδίως:

α) η δομή, το περιεχόμενο, ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής και τροποποίησης του προγράμματος,

β) οι εξαιρούμενες αναθέτουσες αρχές,

γ) οι εξαιρούμενες συμβάσεις,

δ) τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο της προσήκουσας τήρησης της σχετικής υποχρέωσης των αναθετουσών αρχών,

ε) οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται στις αναθέτουσες αρχές για την παράλειψη της υποχρέωσης προσήκουσας υποβολής προγράμματος συμβάσεων, καθώς και ο τρόπος και τα όργανα επιβολής των κυρώσεων αυτών,

στ) ο τρόπος δημοσίευσης του προγράμματος συμβάσεων, καθώς και οι πληροφορίες που δημοσιεύονται,

ζ) κάθε άλλο ζήτημα που σχετίζεται με τη διαδικασία υποβολής του προγράμματος συμβάσεων.

8. Από τις διατάξεις του παρόντος, όσον αφορά στις προμήθειες αγαθών και υπηρεσιών που υπάγονται υποχρεωτικά σε κεντρικές δραστηριότητες αγορών από την ΕΚΑΑ της περ. β΄ της παρ. 1, εξαιρούνται οι δημόσιες συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών που συνάπτουν οι ακόλουθες αναθέτουσες αρχές:

(α) οι ενοριακοί ναοί, οι εκκλησιαστικές σχολές, τα εκκλησιαστικά ιδρύματα, η Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος και λοιποί εκκλησιαστικοί φορείς,

(β) οι επαγγελματικοί σύλλογοι (δικηγορικοί, συμβολαιογραφικοί κ.λπ.),

(γ) δημόσια νομικά πρόσωπα που λειτουργούν με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας και οι μετοχές τους έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο,

(δ) τα Επιμελητήρια.»

Άρθρο 8
Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη - Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 4412/2016

Η παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιείται και το άρθρο 43 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 43
Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 12, περί δημόσιων συμβάσεων μεταξύ φορέων του δημοσίου τομέα, αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη μπορούν να ενεργούν από κοινού για την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων χρησιμοποιώντας ένα από τα μέσα των παρ. 3 έως 5.

Οι αναθέτουσες αρχές δεν χρησιμοποιούν τα μέσα των παρ. 3 έως 5 με πρόθεση την αποφυγή της εφαρμογής διατάξεων αναγκαστικού δημοσίου δικαίου, σύμφωνων με το δίκαιο της Ένωσης στις οποίες υπόκειται το οικείο κράτος μέλος.

2. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν κεντρικές ή επικουρικές δραστηριότητες αγορών που προσφέρονται από ΚΑΑ εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος.

3. Η παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών από ΚΑΑ εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος πραγματοποιείται, σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η ΚΑΑ.

Οι εθνικές διατάξεις του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η ΚΑΑ εφαρμόζονται επίσης στα ακόλουθα:

α) στην ανάθεση σύμβασης στο πλαίσιο ενός δυναμικού συστήματος αγορών,

β) στη διεξαγωγή ενός νέου διαγωνισμού εντός μίας συμφωνίας-πλαίσιο,

γ) στον καθορισμό, σύμφωνα με την περ. α΄ ή β΄ της παρ. 5 του άρθρου 39, περί συμφωνιών - πλαίσιο, εκείνου του οικονομικού φορέα από αυτούς που συμμετείχαν στη συμφωνία-πλαίσιο, ο οποίος θα εκτελέσει ένα συγκεκριμένο καθήκον.

4. Αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη μπορούν από κοινού να αναθέτουν δημόσια σύμβαση, να συνάπτουν συμφωνία-πλαίσιο ή να λειτουργούν ένα δυναμικό σύστημα αγορών. Μπορούν επίσης, στον βαθμό που καθορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 39, περί συμφωνιών - πλαίσιο, να αναθέτουν συμβάσεις βάσει της συμφωνίας πλαίσιο ή του δυναμικού συστήματος αγορών. Εκτός αν τα αναγκαία στοιχεία ρυθμίζονται από διεθνή συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, οι συμμετέχουσες αναθέτουσες αρχές συνάπτουν συμφωνία όπου καθορίζονται:

α) οι ευθύνες των μερών και οι σχετικές εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις,

β) η εσωτερική οργάνωση της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης της διαδικασίας, του επιμερισμού των υπό ανάθεση έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών και της σύναψης των συμβάσεων.

Μια συμμετέχουσα αναθέτουσα αρχή εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της δυνάμει του παρόντος Βιβλίου, όταν αγοράζει έργα, αγαθά ή υπηρεσίες από την αναθέτουσα αρχή που είναι υπεύθυνη για τη διαδικασία σύναψης της σύμβασης.

Για τον προσδιορισμό των ευθυνών και του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, σύμφωνα με την περ. α΄, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να κατανέμουν συγκεκριμένες ευθύνες μεταξύ τους και να ορίζουν τις σχετικές εφαρμοστέες διατάξεις οποιουδήποτε κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένη τουλάχιστον μία από τις συμμετέχουσες αρχές. Η κατανομή ευθυνών και το σχετικό εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο αναφέρονται στα έγγραφα της σύμβασης για τις από κοινού ανατιθέμενες δημόσιες συμβάσεις.

5. Αν περισσότερες αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη έχουν συστήσει έναν κοινό φορέα, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών ομίλων εδαφικής συνεργασίας δυνάμει του Κανονισμού (ΕΚ) 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή άλλων φορέων που ιδρύονται δυνάμει

του δικαίου της Ένωσης, οι συμμετέχουσες αναθέτουσες αρχές συμφωνούν, μέσω απόφασης του αρμόδιου οργάνου του κοινού φορέα, επί των εφαρμοστέων εθνικών κανόνων περί διαδικασιών σύναψης συμβάσεων ενός από τα ακόλουθα κράτη μέλη:
α) των εθνικών διατάξεων του κράτους μέλους όπου έχει την έδρα του ο κοινός φορέας,
β) των εθνικών διατάξεων του κράτους μέλους όπου ασκεί τις δραστηριότητές του ο κοινός φορέας.
Η συμφωνία που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο μπορεί είτε να εφαρμόζεται για αόριστο χρόνο, όταν καθορίζεται στη συστατική πράξη του κοινού φορέα είτε για ορισμένο χρόνο, σε κάποια είδη συμβάσεων ή σε μία ή περισσότερες μεμονωμένες αναθέσεις συμβάσεων.»

Άρθρο 9
Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών - Τροποποίηση των παρ. 1 και 3, κατάργηση της παρ. 2 του άρθρου 44 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1 και 3 του άρθρου 44 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται, η παρ. 2 καταργείται και το άρθρο 44 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 44
Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών

1. Οι αναθέτουσες αρχές που κρίνουν ότι δεν διαθέτουν τεχνική επάρκεια ή η τεχνική τους επάρκεια είναι ελλιπής, μπορούν ιδίως:
α) να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις, κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 12, για τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, την εποπτεία και την επίβλεψη δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης,
β) να συνάπτουν συμβάσεις παροχής τεχνικών υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 52 και
γ) να υποστηρίζονται από την ΕΚΑΑ της παρ. 1α του άρθρου 41 στο πλαίσιο της άσκησης από αυτήν επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών.
2. [Καταργείται]
3. Η αναθέτουσα αρχή ευθύνεται έναντι του κυρίου του έργου για την καλή εκτέλεση των καθηκόντων της και έναντι των τρίτων ευθύνεται εις ολόκληρον με τον κύριο του έργου. Αν στην προγραμματική σύμβαση δεν ορίζεται διαφορετικά, εκπροσωπεί δικαστικώς και εξωδίκως τον κύριο του έργου έναντι των τρίτων κατά την ενάσκηση των καθηκόντων της έως τη λήξη της σύμβασης. Τα αποφαινόμενα όργανα καθορίζονται με την προγραμματική σύμβαση.»

Άρθρο 10
Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1, 2, 3, 4, 7 και 8, κατάργηση της παρ. 5 και 6 και προσθήκη παρ. 9 στο άρθρο 45 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 45 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», τροποποιούνται οι παρ. 1, 2, 3 και 4 και καταργούνται οι παρ. 5 και 6, προστίθεται παρ. 9 και το άρθρο 45 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 45
Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης – Εξουσιοδοτική διάταξη
(άρθρα 83 παρ. 6 και 84 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Οι αναθέτουσες αρχές καταγράφουν την πρόοδο της διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, είτε πραγματοποιείται με ηλεκτρονικά μέσα είτε όχι.
2. Για την εκπλήρωση της υποχρέωσης της παρ. 1 η αναθέτουσα αρχή τηρεί «φάκελο δημόσιας σύμβασης». Ειδικότερα, αν η διαδικασία ανάθεσης γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, ο «φάκελος δημόσιας σύμβασης» τηρείται στον ηλεκτρονικό τόπο της διαδικασίας ανάθεσης.
3. Με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής ο φάκελος δημόσιας σύμβασης συμπληρώνεται και επικαιροποιείται σε όλα τα επιμέρους στάδια της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, περιλαμβάνει δε κατ' ελάχιστον:
α) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης,
β) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του,
γ) στοιχεία της ωριμότητας της σύμβασης κατά τα άρθρα 49, 50, 51, 52,
δ) την περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης,
ε) τα έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 53, και
στ) όλα τα έγγραφα που είναι αναγκαία, ώστε η αναθέτουσα αρχή να είναι σε θέση να αιτιολογεί τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων, και ιδίως:
αα) για την επικοινωνία με οικονομικούς φορείς και τις υπηρεσιακές κρίσεις,
ββ) για την προετοιμασία των εγγράφων της σύμβασης,
γγ) για τον διάλογο ή τη διαπραγμάτευση, εφόσον διεξήχθη,
δδ) για την επιλογή του αναδόχου και την ανάθεση της σύμβασης, και
εε) αντίγραφο της σύμβασης.
4. Ο φάκελος δημόσιας σύμβασης τηρείται για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την ημερομηνία οριστικής παραλαβής της σύμβασης. Σε περίπτωση εκκρεμοδικίας αναφορικά με δημόσια σύμβαση ο σχετικός φάκελος τηρείται μέχρι το πέρας αυτής.
5. [Καταργείται]
6. [Καταργείται]
7. Πέραν των οριζόμενων στην παρ. 3, στις δημόσιες συμβάσεις έργων ο «φάκελος δημόσιας σύμβασης έργου» περιέχει τους κάτωθι τρεις (3) υποφακέλους:
Α) τον υποφάκελο πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:
Α.1) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας του έργου και την επιλογή της διαδικασίας ανάθεσης,
Α.2) τις απαιτήσεις επιτελεστικότητας (performance requirements) του προς ανάθεση έργου,
Α.3) την τεχνική περιγραφή του αντικειμένου του έργου,
Α.4) την έκθεση τεκμηρίωσης όλων των μέτρων προς αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων,
Α.5) τις περιλήψεις διακηρύξεων που θα δημοσιευθούν, τη διακήρυξη του διαγωνισμού ή την πρόσκληση για κλειστές διαδικασίες, την ειδική συγγραφή υποχρεώσεων και τη γενική συγγραφή υποχρεώσεων και την τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων, εφόσον υπάρχουν,

Α.6) την απόφαση έγκρισης δέσμευσης πίστωσης,
Α.7) στοιχεία για τις απαιτούμενες απαλλοτριώσεις,
Α.8) αρχαιολογικά ευρήματα και την έκθεση αρχαιολογικής τεκμηρίωσης, όπου αυτή προβλέπεται,
Α.9) στοιχεία για την ύπαρξη δικτύων κοινής ωφελείας και την υποχρέωση ή μη, μετακίνησης ή μεταφοράς τους,
Α.10) αποφάσεις εγκεκριμένων μελετών με πίνακα περιεχομένων εκάστης μελέτης,
Α.11) περαιτέρω απαιτούμενες μελέτες ή έρευνες,
Α.12) καταγραφή των κινδύνων και κατανομή των προκυπτουσών διακινδυνεύσεων,
Α.13) την απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, όπου απαιτείται,
Α.14) τη δημοσιοποίηση του διαγωνισμού, τις αποστολές των προκηρύξεων και τα αποδεικτικά των δημοσιεύσεων αυτών με τις επαναλήψεις τους,
Α.15) την αλληλογραφία με τους οικονομικούς φορείς που παρέλαβαν έγγραφα της σύμβασης,
Β) τον υποφάκελο της τεκμηρίωσης ανάθεσης του έργου από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, ο οποίος περιλαμβάνει κατ’ ελάχιστον:
Β.1) τις αποφάσεις συγκρότησης των επιτροπών διαγωνισμού,
Β.2) την αλληλογραφία με τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό οικονομικούς φορείς,
Β.3) τα πρακτικά των διαγωνισμών,
Β.4) υποβληθείσες ενστάσεις και τις επ’ αυτών αποφάσεις,
Β.5) τη σύμφωνη γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ, όπου απαιτείται,
Β.6) την απόφαση έγκρισης του αποτελέσματος του διαγωνισμού, υποβληθείσες προδικαστικές προσφυγές και τις επ’ αυτών αποφάσεις,
Β.7) τις κοινοποιήσεις που προβλέπονται από τον νόμο στο στάδιο ανάθεσης,
Β.8) την πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί μη ύπαρξης κωλύματος για την υπογραφή της σύμβασης, αν προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις,
Β.9) την τεκμηρίωση του ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης,
Β.10) την πρόσκληση του αναδόχου για υπογραφή της σύμβασης,
Β.11) το συμφωνητικό και τα παραρτήματά του,
Γ) τον υποφάκελο του σταδίου εκτέλεσης της σύμβασης, ο οποίος περιλαμβάνει κατ’ ελάχιστον:
Γ.1) τις αποφάσεις ορισμού επιβλεπόντων και συγκρότησης επιτροπών,
Γ.2) τις αποφάσεις έγκρισης χρονοδιαγράμματος κατασκευής, οργανογράμματος εργοταξίου και προγράμματος ποιότητας έργου,
Γ.3) πληροφοριακά στοιχεία για τη στελέχωση του εργοταξίου και τους απασχολούμενους στην κατασκευή του έργου, καθώς και για τον διαθέσιμο εξοπλισμό του έργου,
Γ.4) τις αποφάσεις έγκρισης παραλαβής φυσικού εδάφους, πρωτοκόλλων παραλαβής αφανών εργασιών και επιμετρήσεων,
Γ.5) τις αποφάσεις έγκρισης των μελετών που εκπονούνται δια του αναδόχου,
Γ.6) τις αποφάσεις έγκρισης των ανακεφαλαιωτικών πινάκων εργασιών,
Γ.7) τις αποφάσεις έγκρισης διάθεσης συμπληρωματικών πιστώσεων,
Γ.8) τις αποφάσεις έγκρισης παρατάσεων συμβατικών προθεσμιών και χρονοδιαγραμμάτων,
Γ.9) τις ειδικές προσκλήσεις και διαταγές, τις οχλήσεις, τα αιτήματα αποζημίωσης, τις ενστάσεις, και τις αποφάσεις εκδίκασης αυτών,
Γ.10) τις γνωμοδοτήσεις του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου,

Γ.11) τα αποτελέσματα των ελέγχων των αρμόδιων ελεγκτικών φορέων,

Γ.12) τις αποφάσεις τροποποιήσεων της σύμβασης και τους σχετικούς ελέγχους νομιμότητας,

Γ13) τις πιστοποιήσεις και τις εντολές πληρωμών με τα βασικά στοιχεία πληρωμών ή τα άλλα ανταλλάγματα, αν συντρέχει τέτοια περίπτωση,

Γ.14) τη βεβαίωση περάτωσης εργασιών, την τελική επιμέτρηση και την απόφαση έγκρισής της,

Γ.15) το πρωτόκολλο παραλαβής και την απόφαση έγκρισής του,

Γ.16) τα στοιχεία σχετικά με την εξασφάλιση της απαιτούμενης ή/και τελικώς αποκτηθείσας γης,

Γ.17) τα στοιχεία σχετικά με τις μετατοπίσεις και αποκαταστάσεις των δικτύων οργανισμών κοινής ωφέλειας.

8. Πέραν των οριζομένων στην παρ. 3, όσον αφορά στις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών, ο «φάκελος δημόσιας σύμβασης μελέτης ή τεχνικής υπηρεσίας» περιέχει τους κάτωθι τρεις (3) υποφακέλους:

Α) Τον υποφάκελο πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

Α.1) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας υλοποίησης του αντικειμένου της σύμβασης σε σχέση και με την προϋπολογιζόμενη συνολική δαπάνη που θα απαιτηθεί,

Α.2) το τεύχος τεχνικών δεδομένων του έργου. Το περιεχόμενο του τεύχους αποτελείται κυρίως από την τεχνική περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης με τα κύρια λειτουργικά του χαρακτηριστικά, αναφορά στα διαθέσιμα στοιχεία και προηγούμενες μελέτες που σχετίζονται με την υπό ανάθεση μελέτη ή υπηρεσία, αναφορά στις τοπικές συνθήκες και τις ιδιαιτερότητες του έργου και της ευρύτερης περιοχής, και ιδίως στις υφιστάμενες περιβαλλοντικές, αρχαιολογικές και άλλες δεσμεύσεις ως προς τον σχεδιασμό του έργου, τις διαθέσιμες υποστηρικτικές μελέτες (γεωλογικές, γεωτεχνικές κ.λπ.) που απαιτούνται για την προώθηση της μελέτης και ποσοτικά στοιχεία φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, που κατά την εκτίμηση του κυρίου του έργου απαιτούνται για την υλοποίηση του έργου και χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των προεκτιμώμενων αμοιβών,

Α.3) το πρόγραμμα εκπόνησης των απαιτούμενων μελετών και παροχής των απαιτούμενων υπηρεσιών για την ολοκλήρωση του αντικειμένου και το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα,

Α.4) την προεκτιμώμενη αμοιβή της σύμβασης και την τεκμηρίωσή της, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 53, καθώς και την προεκτίμηση της δαπάνης κατασκευής του έργου,

Α.5) την εξασφάλιση χρηματοδότησης της σύμβασης,

Α.6) την τεκμηρίωση της επιλογής της προτεινόμενης διαδικασίας ανάθεσης (ανοικτή, κλειστή, ανταγωνιστικός διάλογος, διαδικασίες με διαπραγμάτευση κ.λπ.),

Α.7) την τεκμηρίωση της επιλογής των κριτηρίων ανάθεσης, της βαρύτητας αυτών, του τρόπου σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών, της εφαρμογής του άρθρου 50 και του τρόπου αξιολόγησης των προσφορών,

Α.8) την προκήρυξη, τη συγγραφή υποχρεώσεων, και όσα άλλα έγγραφα παρέχει ή στα οποία παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή, με σκοπό να περιγράψει ή να καθορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας,

Α.9) κατά περίπτωση, αναφορά σε υποχρεώσεις σχετικά με τη φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις συνθήκες εργασίας, οι οποίες εφαρμόζονται στις παρεχόμενες υπηρεσίες κατά την εκτέλεση της σύμβασης,

Α.10) την έκθεση τεκμηρίωσης όλων των μέτρων προς αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, αν απαιτείται,

Α.11) τη δημοσιοποίηση του διαγωνισμού, τις αποστολές των προκηρύξεων και τα αποδεικτικά των δημοσιεύσεων αυτών, με τις επαναλήψεις τους,

Α.12) την αλληλογραφία με τους οικονομικούς φορείς που παρέλαβαν τα έγγραφα της σύμβασης,

Β) τον υποφάκελο της τεκμηρίωσης σύναψης της σύμβασης από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

Β.1) Τις αποφάσεις συγκρότησης των γνωμοδοτικών οργάνων,

Β.2) την αλληλογραφία με τους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης οικονομικούς φορείς,

Β.3) τα πρακτικά των γνωμοδοτικών οργάνων,

Β.4) τις υποβληθείσες ενστάσεις και προδικαστικές προσφυγές, καθώς και τις αποφάσεις επ' αυτών,

Β.5) τη σύμφωνη γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ, όπου απαιτείται,

Β.6) την απόφαση έγκρισης/κατακύρωσης του αποτελέσματος της διαδικασίας,

Β.7) τις αποφάσεις και κοινοποιήσεις που προβλέπονται στο στάδιο της ανάθεσης.

Β.8) την πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί μη υπάρξεως κωλύματος για την υπογραφή της σύμβασης, όπου απαιτείται,

Β.9) την τεκμηρίωση του ελέγχου των δικαιολογητικών,

Β.10) την πρόσκληση του αναδόχου για την υπογραφή της σύμβασης,

Β.11) το συμφωνητικό,

Γ) τον υποφάκελο του σταδίου εκτέλεσης της σύμβασης, ο οποίος συμπληρώνεται με όλα τα απαιτούμενα έγγραφα και στοιχεία έως την έγκριση του τελευταίου σταδίου της μελέτης και την παραλαβή της σύμβασης ή την παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής τεχνικών υπηρεσιών, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

Γ.1) Τις αποφάσεις ορισμού επιβλεπόντων,

Γ.2) τις αποφάσεις έγκρισης χρονοδιαγράμματος και προγράμματος ποιότητας μελέτης/έργου,

Γ.3) τις αποφάσεις έγκρισης των μελετών,

Γ.4) τις αποφάσεις έγκρισης των συγκριτικών πινάκων,

Γ.5) τις αποφάσεις έγκρισης διάθεσης συμπληρωματικών πιστώσεων,

Γ.6) τις αποφάσεις έγκρισης παρατάσεων συμβατικών προθεσμιών και χρονοδιαγραμμάτων,

Γ.7) τις οχλήσεις, τα αιτήματα αποζημίωσης, τις ενστάσεις, και τις αποφάσεις εκδίκασης αυτών,

Γ.8) τις γνωμοδοτήσεις του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου,

Γ.9) τα αποτελέσματα των ελέγχων των αρμόδιων ελεγκτικών φορέων,

Γ.10) τις αποφάσεις τροποποιήσεων της σύμβασης και τους σχετικούς ελέγχους νομιμότητας,

Γ.11) τις πιστοποιήσεις και τις εντολές πληρωμών με τα βασικά στοιχεία πληρωμών ή τα άλλα ανταλλάγματα, αν συντρέχει τέτοια περίπτωση,

Γ.12) τη βεβαίωση περαίωσης εργασιών της σύμβασης,

Γ.13) την απόφαση παραλαβής της σύμβασης.

9. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να καθορίζεται επιπρόσθετο περιεχόμενο του φακέλου δημόσιας σύμβασης για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών ή παροχής γενικών υπηρεσιών. Αντίστοιχα, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δύναται να καθορίζεται επιπρόσθετο περιεχόμενο του φακέλου ανάθεσης δημόσιας σύμβασης για τις συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.»

Άρθρο 11
Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς - Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 46 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 46 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», τροποποιείται η παρ. 1, προστίθενται παρ. 2 και 3 και το άρθρο 46 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 46
Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς – Εξουσιοδοτική διάταξη
(άρθρο 40 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Πριν από την έναρξη μίας διαδικασίας σύναψης σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά, προκειμένου να προετοιμάσουν τη διαδικασία σύναψης σύμβασης και να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις τους όσον αφορά στις συμβάσεις.
Για τον σκοπό αυτό, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν ή να δέχονται συμβουλές ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων ή αρχών ή συμμετεχόντων της αγοράς. Οι εν λόγω συμβουλές μπορούν να χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, εφόσον οι εν λόγω συμβουλές δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και την παραβίαση των αρχών της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας.
2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να ορίζεται ότι η διεξαγωγή των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά της παρ. 1 είναι υποχρεωτική, πριν από τη διεξαγωγή διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες αγαθών και γενικών υπηρεσιών.
3. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζεται ότι η διεξαγωγή των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά της παρ. 1 είναι υποχρεωτική, πριν από τη διεξαγωγή διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες έργων και με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες μελετών.»

Άρθρο 12
Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς - Αντικατάσταση του άρθρου 47 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 47 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 47
Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς - Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Οι διαβουλεύσεις διεξάγονται βάσει ειδικής πρόσκλησης για ανοιχτή, μη δεσμευτική συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, που αναρτάται τουλάχιστον στο ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής. Οι διαβουλεύσεις μπορούν να διεξάγονται μέσω του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο στο μέτρο που έχει τηρηθεί η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου. Σε κάθε περίπτωση, τηρείται αρχείο της επικοινωνίας που λαμβάνει χώρα μεταξύ αναθέτουσας αρχής και των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, το οποίο συμπεριλαμβάνεται στον φάκελο δημόσιας σύμβασης του άρθρου 45.
Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, στις οποίες η εφαρμογή του παρόντος υποχρεώνει τις αναθέτουσες αρχές να παράσχουν πληροφορίες, η αποκάλυψη των οποίων είναι αντίθετη προς τα ουσιώδη συμφέροντά τους ή μπορεί να παραβλάψει απόρρητα, η ειδική πρόσκληση του πρώτου εδαφίου δεν δημοσιοποιείται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και της ιστοσελίδας της αναθέτουσας αρχής, αλλά αποστέλλεται με κάθε πρόσφορο τρόπο.
2. Η πρόσκληση αναφέρει τουλάχιστον τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής, το αντικείμενο της σύμβασης και την τεχνική περιγραφή του, καθώς και τον τρόπο και την προθεσμία υποβολής παρατηρήσεων.
Στην περίπτωση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1, πριν από την αποστολή της πρόσκλησης σε επιλεγμένους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο αντικείμενο της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή διασφαλίζει την εχεμύθεια των οικονομικών φορέων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 21, περί εχεμύθειας.
3. Η διαδικασία διαβούλευσης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ διεξάγεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 22, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, 36, περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ και 37, περί πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ. Η διαδικασία διαβούλευσης διαρκεί τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες.
Μετά τη λήξη της προθεσμίας που τάσσεται στην πρόσκληση για την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, η αναθέτουσα αρχή συγκεντρώνει, καταχωρίζει στο ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και επεξεργάζεται τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν. Η ανωτέρω υποχρέωση ανάρτησης δεν αφορά στις περιπτώσεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1.»

Άρθρο 13
Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων - Αντικατάσταση του άρθρου 48 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 48 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 48
Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων
(άρθρο 41 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

Εάν ένας υποψήφιος, ένας προσφέρων ή μια επιχείρηση που σχετίζεται με υποψήφιο ή προσφέροντα έχει παράσχει συμβουλές στην αναθέτουσα αρχή είτε εντός είτε εκτός του πλαισίου του άρθρου 46 ή έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, η

αναθέτουσα αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω υποψηφίου ή προσφέροντα.
Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή:
α) Γνωστοποιεί στους λοιπούς υποψηφίους και προσφέροντες τις σχετικές πληροφορίες που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης εμπλοκής του υποψηφίου ή του προσφέροντος στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης και προσδιορίζει επαρκείς προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών,
β) αποκλείει τον εμπλεκόμενο υποψήφιο ή προσφέροντα, μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλισθεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Πριν από την έκδοση της απόφασης αποκλεισμού, παρέχεται η ευχέρεια στους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού, και
γ) ενημερώνει την Επιτροπή Ανταγωνισμού, για τις δικές της ενέργειες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, καθώς και την ΕΑΑΔΗΣΥ για την καταγραφή των μέτρων που λήφθηκαν στην ειδική έκθεση που συντάσσεται δυνάμει του άρθρου 341, περί χωριστών εκθέσεων σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων.»

Άρθρο 14
Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες - Αντικατάσταση του άρθρου 49 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 49 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 49
Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες

1. Στοιχεία της ωριμότητας της σύμβασης αποτελούν ιδίως:
α) η πλήρωση των προϋποθέσεων που τίθενται από ειδικές διατάξεις για την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης, όπως η εκπόνηση μελετών ή προμελετών, η εξασφάλιση χρηματοδότησης, η συντέλεση απαλλοτριώσεων ή η πλήρωση των προβλέψεων του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001 (Α΄ 17), οι μετακινήσεως δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, η εκπόνηση μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η άρση εμποδίων λόγω αρχαιολογικών ευρημάτων και λοιπές σχετικές αδειοδοτήσεις,
β) η νομιμότητα και πληρότητα των σχετικών εγγράφων της σύμβασης και
γ) η δυνατότητα των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων να διαμορφώσουν, κατά την αντίστοιχη διαδικασία σύναψης, βάσιμες και ρεαλιστικές προσφορές, με βάση τα χορηγούμενα από την αναθέτουσα αρχή στοιχεία.
2. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν και τα ακόλουθα:
α) Προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης για την εκπόνηση οριστικής μελέτης, είτε μεμονωμένα είτε με άλλα στάδια μελετών, είναι η ένταξη του έργου στον προγραμματικό σχεδιασμό του φορέα. Τα δημόσια έργα κατασκευάζονται βάσει της εγκεκριμένης μελέτης της αναθέτουσας αρχής, με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στο άρθρο 50. Με απόφαση του

Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζεται το τελικό στάδιο μελέτης ανά κατηγορία έργου που απαιτείται για την έναρξη της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου.

β) Προκειμένου να εξασφαλισθεί η ωριμότητα των έργων και να διασφαλισθεί η ταχύτερη και απρόσκοπτη εκτέλεσή τους, η αρμόδια αρχή ή υπηρεσία μπορεί, εφόσον κρίνει ότι είναι προς το συμφέρον του έργου, πριν από την εκκίνηση της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης του κυρίως έργου, να προχωρήσει στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για την εκτέλεση του συνόλου ή μέρους των πρόδρομων εργασιών του, ως αυτοτελούς έργου, το οποίο είναι ανεξάρτητο από το κυρίως έργο και δεν αποτελεί τμήμα αυτού.

Πρόδρομες είναι οι εργασίες, οι οποίες, ως σύνολο, αποσκοπούν στη διασφάλιση ελεύθερων των χώρων εκτέλεσης του κυρίως έργου κατά την έννοια της περ. 7 της παρ. 1 του άρθρου 2, των χώρων απόληψης και απόθεσης υλικών, της προσβασιμότητας του έργου και της άρσης κάθε πραγματικού ή νομικού εμποδίου για την ταχεία και ομαλή εκτέλεσή του. Ως πρόδρομες εργασίες νοούνται ιδίως οι απαιτούμενες μετακινήσεις των δικτύων των Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, οι αρχαιολογικές έρευνες και εργασίες, οι πρόσθετες γεωτρήσεις, οι αναγκαίες προσωρινές εργασίες, οι εργασίες διαμόρφωσης χώρων, οδών πρόσβασης και εξυπηρέτησης του έργου, λατομείων, δανειοθαλάμων και αποθεσιοθαλάμων, οι απαιτούμενες γεωτεχνικές, γεωλογικές, περιβαλλοντικές, τεχνικές και παντός είδους έρευνες και αδειοδοτήσεις, καθώς και κάθε άλλη εργασία ή έρευνα που αποσκοπεί στην εξασφάλιση της ωριμότητας του κυρίως έργου.

Για την εκκίνηση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου πρέπει να έχει συζητηθεί ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου η αίτηση προσωρινού ή οριστικού καθορισμού αποζημίωσης ή να έχει εκδοθεί η απόφαση επίταξης και να έχει εγκριθεί το οικείο πρακτικό ζημιών των απαλλοτριούμενων ακινήτων.

Για τα έργα που έχουν υπαχθεί στο άρθρο 7Α του ν. 2882/2001, προϋπόθεση για την εκκίνηση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου αποτελεί η κήρυξη των απαιτούμενων απαλλοτριώσεων σύμφωνα το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2882/2001, καθώς και η ύπαρξη έκθεσης εκτίμησης, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ιδίου νόμου.

Πλην των έργων που έχουν υπαχθεί στο άρθρο 7Α του ν. 2882/2001, σε κάθε άλλη περίπτωση η απόφαση κατακύρωσης της περ. γ΄ της παρ. 3 του άρθρου 105 δεν κοινοποιείται στον προσωρινό ανάδοχο, αν δεν εξασφαλίζονται επαρκή μέτωπα εργασίας για την εκκίνηση της εκτέλεσης του έργου. Η κατά το προηγούμενο εδάφιο μη κοινοποίηση στον ανάδοχο της απόφασης κατακύρωσης δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι (6) μήνες.

Αν κατά την κατασκευή, ανακατασκευή ή συντήρηση των έργων οποιασδήποτε κατηγορίας, που εκτελούνται ως δημόσιες συμβάσεις, συμβάσεις παραχώρησης, έργα ΣΔΙΤ ή με αυτεπιστασία, απαιτείται η μετατόπιση ή οποιαδήποτε άλλη εργασία επί του δικτύου ή των εγκαταστάσεων ύδρευσης, αποχέτευσης λυμάτων και όμβριων υδάτων, ενέργειας, τηλεθέρμανσης, τηλεπικοινωνιών, πυρόσβεσης, οδοφωτισμού, φωτεινής σηματοδότησης και κάθε είδους παρόμοιων δικτύων ή εγκαταστάσεων ή εργασίες για την πρόβλεψη διελεύσεων τέτοιων δικτύων, οι δαπάνες των εργασιών αυτών, που απαιτούνται για την αποκατάσταση της υφιστάμενης κατάστασης πριν από την εκτέλεση των έργων, βαρύνουν τις πιστώσεις του υπό εκτέλεση έργου και δύνανται να εκτελούνται από την αναθέτουσα αρχή, τον αναθέτοντα φορέα ή τον κύριο του έργου, κατά τις κείμενες διατάξεις υπό την επίβλεψη του κυρίου ή φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου, όπου απαιτείται. Σε διαφορετική περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή, ο αναθέτων φορέας ή ο κύριος του έργου προκαταβάλλει στον κύριο ή φορέα εκμετάλλευσης του

δικτύου τη δαπάνη εκτέλεσης των εργασιών, η οποία επίσης βαρύνει τις πιστώσεις του υπό εκτέλεση έργου, βάσει του προϋπολογισμού που συντάσσεται από τον φορέα εκμετάλλευσης ή τον κύριο του δικτύου, ο οποίος εν συνεχεία εγκρίνεται από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα ή τον κύριο του έργου. Αν για οποιοδήποτε λόγο ο τελευταίος δεν συντάσσει προϋπολογισμό, η αναθέτουσα αρχή, ο αναθέτων φορέας ή ο κύριος του έργου δύναται να συντάξει προϋπολογισμό και να προκαταβάλλει το ποσό, οπότε ο κύριος ή ο φορέας εκμετάλλευσης υποχρεούται αμελλητί να προβεί στην εκτέλεση των εργασιών. Στις περιπτώσεις αυτές οριστικό δικαιολογητικό της δαπάνης αποτελεί για μεν την προκαταβολή ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός, για δε την τελική εξόφληση ο συντασσόμενος απολογισμός που συνοδεύεται από αναλυτικά στοιχεία κόστους, τα οποία κατ' ελάχιστον περιλαμβάνουν τις συναφθείσες συμβάσεις, τα τιμολόγια των αναδοχών, των υπεργολάβων, των προμηθευτών και τις επιμετρήσεις, οπότε και επιστρέφεται ή αποδίδεται ανάλογα η διαφορά που προκύπτει.

γ) Για την εκτέλεση νέων έργων ή δραστηριοτήτων ή τη μετεγκατάσταση υφιστάμενων έργων, τα οποία, λόγω της φύσης, του μεγέθους ή της έκτασής τους, είναι πιθανό να προκαλέσουν σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον ή τα οποία χωρίς μεν να προκαλούν σοβαρές επιπτώσεις, πρέπει πάντως να διέπονται για την προστασία του περιβάλλοντος από γενικές προδιαγραφές, όρους και περιορισμούς, απαιτείται η έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος. Έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος απαιτείται επίσης για την επέκταση, την τροποποίηση ή και τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων έργων ή δραστηριοτήτων, που έχουν καταταγεί στις παραπάνω κατηγορίες, εφόσον επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον.

δ) Για την εκκίνηση της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου απαιτείται η ολοκλήρωση της κατά περίπτωση απαιτούμενης διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και ειδικότερα με τα προβλεπόμενα στον ν. 4024/2011 (Α΄ 226) και στις εκτελεστικές του πράξεις, πλην των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 50 του παρόντος.

ε) Στην εκτιμώμενη αξία του έργου περιλαμβάνονται υποχρεωτικά αντίστοιχα κονδύλια για την υλοποίηση όλων των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων.

στ) Ο προβλεπόμενος στα έγγραφα της σύμβασης χρόνος περαίωσης του έργου πρέπει να έχει προκύψει από κατάλληλη χρονική ανάλυση.

ζ) Στις περιπτώσεις συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, προκειμένου να εκκινήσει η διαδικασία δημοπράτησης απαιτείται δέσμευση του σαράντα τοις εκατό (40%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, το δε υπόλοιπο που απαιτείται, δεσμεύεται με την κατακύρωση της σύμβασης ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μεταφέρεται δέσμευση πίστωσης του προϋπολογισμού δημοπράτησης του αντίστοιχου έργου, εφόσον αυτό δημοπρατηθεί εντός ενός (1) έτους από την έκδοση βεβαίωσης περαίωσης της μελέτης. Στη δέσμευση πίστωσης έργου, σε έργα που έχουν υπαχθεί στο άρθρο του 7Α του ν. 2882/2001, εκτός από τη δέσμευση του προϋπολογισμού κατασκευής του έργου περιλαμβάνονται επιπλέον το κόστος των βασικών μελετητών ως τεχνικών συμβούλων - μελετητών της παρ. 7 του άρθρου 136, το κόστος επίβλεψης - διοίκησης του έργου του άρθρου 136, καθώς και μεταφερόμενες οικονομικές εκκρεμότητες από τη σύμβαση εκπόνησης της αντίστοιχης μελέτης.

3. Με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να εγκρίνεται η εκπόνηση μελέτης ή μέρους της, η παροχή τεχνικών υπηρεσιών ή η εκτέλεση δημοσίου έργου ή τμήματός του από ενδιαφερόμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, με δαπάνη του χωρίς καμία επιβάρυνση

του Δημοσίου, ορίζοντας τους όρους με τους οποίους θα εκτελεσθεί η μελέτη ή η παροχή τεχνικών υπηρεσιών ή το έργο και θα γίνει η επίβλεψη, έγκριση και παραλαβή τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Για μελέτες και έργα αρμοδιότητας άλλων φορέων η έγκριση γίνεται από το αρμόδιο όργανο του φορέα.»

Άρθρο 15
Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης - Τροποποίηση του τίτλου, των παρ. 1, 2 και 5 και προσθήκη παρ. 6, 7 και 8 στο άρθρο 50 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 50 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», οι παρ. 1, 2 και 5 τροποποιούνται, προστίθενται παρ. 6, 7 και 8 και το άρθρο 50 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 50
Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης – Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι η υπό ανάθεση σύμβαση έχει ως αντικείμενο συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση (κατασκευή) έργου, εφόσον συντρέχουν, μέχρι την οριστική ανακήρυξη αναδόχου, και στον βαθμό που δεν διαφοροποιείται ουσιωδώς το προς ανάθεση φυσικό αντικείμενο, έπειτα δε από γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στην αναθέτουσα αρχή δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο, σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
α) ύπαρξη εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων, τεύχους υπολογισμού και τεκμηρίωσης για τον καθορισμό του προϋπολογισμού της αναθέτουσας αρχής και κανονισμού μελετών έργου, ο οποίος συντάσσεται ειδικά για το προς ανάθεση έργο ή υπάρχει και εφαρμόσθηκε σε παρόμοια έργα,
β) η ύπαρξη των στοιχείων Α.1 έως Α.3, Α.7 έως Α.9 και Α.12 του υποφακέλου της υποπερ. Α΄ της παρ. 7 του άρθρου 45.
2. Στην περίπτωση αξιοποίησης και οικοδόμησης ακινήτων με αντιπαροχή, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει αποφασίσει την αξιοποίηση με σύναψη σύμβασης συγχρόνως για τη μελέτη και κατασκευή του ακινήτου, κατά παρέκκλιση των οριζομένων στην παρ. 1, προβαίνει στη δημοπράτηση της οικείας σύμβασης αξιοποίησης και οικοδόμησης ακινήτου με αντιπαροχή περιλαμβάνοντας, κατ' ελάχιστον, στα έγγραφα της σύμβασης:
(α) τη μελέτη τεκμηρίωσης της σκοπιμότητας του έργου και την επιλογή διαδικασίας ανάθεσης. Από την μελέτη τεκμηρίωσης θα προκύπτει η εκτίμηση της αξίας του υφιστάμενου οικοπέδου ή και κτισμάτων,
(β) την τεχνική περιγραφή του αντικειμένου του έργου,
(γ) τις ελάχιστες προδιαγραφές ποιότητας κατασκευής και
(δ) τον ελάχιστο προϋπολογισμό με βάση τα παραπάνω υπό (β) και (γ) στοιχεία και το ελάχιστο ποσοστό επί τοις εκατό αντιπαροχής. Ως ποσοστό επί τοις εκατό αντιπαροχής νοείται η επιφάνεια τ.μ. που προσμετρώνται στον συντελεστή δόμησης σύμφωνα με τις διατάξεις του οικοδομικού κανονισμού.
3. Η παρ. 1 εφαρμόζεται αναλόγως και αν η αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να πραγματοποιήσει την κατασκευή και πιθανόν τη λειτουργία και συντήρηση του έργου, κρίνει σκόπιμη την παραχώρηση άλλου εργολαβικού ανταλλάγματος εκτός από πλήρη χρηματική καταβολή ή αντιπαροχή ακινήτων, χωρίς τη

μεταβίβαση στον ανάδοχο του λειτουργικού κινδύνου, που απορρέει από την εκμετάλλευση των εν λόγω έργων και ο οποίος συμπεριλαμβάνει κίνδυνο ζήτησης ή προσφοράς ή αμφοτέρων. Τέτοια ανταλλάγματα μπορεί να είναι η παραχώρηση της χρήσης ή της εκμετάλλευσης του έργου για ορισμένη χρονική περίοδο με εγγυημένα έσοδα, η αντιπαροχή γεωργικών ή μεταλλευτικών ή βιομηχανικών προϊόντων ή υπηρεσιών και άλλα.
4. Η αξιολόγηση της μελέτης κατά τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης του παρόντος άρθρου αφορά μόνο στον έλεγχο της πληρότητας και της συμφωνίας της μελέτης με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και ιδίως με τον Κανονισμό Μελετών Έργου, διαπιστώνοντας τη συμμόρφωση ή μη της μελέτης με αυτά (πίνακας συμμόρφωσης) χωρίς βαθμολόγηση.
5. Ουδεμία ευθύνη του Δημοσίου προς αποζημίωση θεμελιώνεται σε περίπτωση τήρησης των προϋποθέσεων και της διαδικασίας του παρόντος. Αν δεν πληρούνται οι όροι της παρ. 1, αναστέλλεται η σύναψη της δημόσιας σύμβασης μέχρι την πλήρωσή τους.
6. Σε έργα της παρ. 1 με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 13 του ν. 4608/2019 (Α΄ 66).
7. Όλες οι μελέτες, τόσο στο στάδιο του διαγωνισμού όσο και στο στάδιο της εκτέλεσης έργων του παρόντος, πρέπει να έχουν εκπονηθεί από μελετητές οι οποίοι διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα, κατά τις διατάξεις του παρόντος, τις λοιπές κείμενες διατάξεις σχετικά με τους όρους άσκησης του επαγγέλματος του μελετητή, καθώς και με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης. Στη διακήρυξη του διαγωνισμού ορίζονται τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των μελετητικών οικονομικών φορέων βάσει των προβλεπόμενων προς εκπόνηση μελετών του έργου και των χορηγούμενων εγκεκριμένων μελετών. Μεταβολή του προσώπου του μελετητή που γνωστοποιήθηκε στην αναθέτουσα αρχή, απαιτεί την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της αναθέτουσας αρχής.
8. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορούν να εξαιρούνται κατηγορίες έργων από την εφαρμογή του παρόντος.»

Άρθρο 16
Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 2 και 5 του άρθρου 53 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 53 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», οι παρ. 2, 5, 6 και 7 τροποποιούνται και το άρθρο 53 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 53
Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών.
2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62, σε περίπτωση που η τελευταία χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως:
α) την επωνυμία, τον αριθμό φορολογικού μητρώου της αναθέτουσας αρχής και τον κωδικό της αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα, που αφορά στην ηλεκτρονική τιμολόγηση, όπως αυτός

προσδιορίζεται στον επίσημο ιστότοπο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης,

β) την προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών από την αρμόδια υπηρεσία, τη διεύθυνση και τον τρόπο υποβολής τους,

γ) το όνομα, τη διεύθυνση, τον αριθμό τηλεφώνου, τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) της υπηρεσίας που διενεργεί τον διαγωνισμό, καθώς και τον αρμόδιο υπάλληλο της υπηρεσίας αυτής,

δ) τα αρμόδια όργανα για την αποσφράγιση των προσφορών, την ημερομηνία, την ώρα και λοιπές πληροφορίες που σχετίζονται με την αποσφράγιση,

ε) την ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης, καθώς και τον χρόνο άσκησής τους,

στ) το είδος της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης με αναφορά στις σχετικές διατάξεις του παρόντος,

ζ) την πηγή χρηματοδότησης και τον τρόπο πληρωμής. Στην περίπτωση που πηγή χρηματοδότησης είναι ο τακτικός προϋπολογισμός, τον αριθμό και τη χρονολογία της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης, εφόσον η προκαλούμενη δαπάνη πρόκειται να βαρύνει το τρέχον οικονομικό έτος, τον αριθμό καταχώρισής της στα λογιστικά βιβλία του οικείου φορέα, καθώς και τον αριθμό της απόφασης έγκρισης της πολυετούς ανάληψης σε περίπτωση που η δαπάνη εκτείνεται σε περισσότερα του ενός οικονομικά έτη, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 4 του π.δ. 80/2016 (Α΄ 145), περί διαδικασίας για την έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης. Στην περίπτωση που πηγή χρηματοδότησης είναι το Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων, τη Συλλογική Απόφαση Ένταξης και τον ενάριθμο. Στην περίπτωση που συνάπτεται συμφωνία - πλαίσιο οι πληροφορίες της παρούσας περίπτωσης περιέχονται μόνο στις εκτελεστικές συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει αυτής. Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται δυναμικό σύστημα αγορών, οι πληροφορίες της παρούσας περίπτωσης αφορούν μόνο τις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει αυτού,

η) [Καταργήθηκε],

θ) τις προϋποθέσεις αναπροσαρμογής του τιμήματος μετά από την κατακύρωση, εφόσον κρίνεται ότι απαιτείται τέτοιος όρος, σύμφωνα και με την παρ. 10,

ι) τις απαιτούμενες εγγυήσεις, τον τύπο, τα ποσοστά, τον χρόνο υποβολής των εγγυήσεων, όλους τους σχετικούς όρους αυτών, καθώς και άλλες εξασφαλίσεις, εάν ζητούνται,

ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης,

ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων,

ιγ) τη δυνατότητα υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 59,

ιδ) τη δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών,

ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, σύμφωνα με τα άρθρα 86 και 87,

ιστ) τη διάρκεια ισχύος των προσφορών,

ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς,

ιη) όλους τους ειδικούς και γενικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης, ιδίως δε την υποχρέωση της παρ. 2 του άρθρου 18 και τους όρους πληρωμής,
ιθ) [Καταργήθηκε]
κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα, όπως δηλώσεις και δικαιολογητικά,
κα) τον κατάλογο και τη σειρά ισχύος των εγγράφων της σύμβασης,
κβ) όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διάθεσης των εγγράφων της σύμβασης,
κγ) τη διαδικασία πρόσβασης των υποψηφίων και προσφερόντων στα δικαιολογητικά, στις τεχνικές και οικονομικές προσφορές, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 70, και στην κείμενη νομοθεσία,
κδ) επιπλέον των ανωτέρω, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων:
αα) τον προϋπολογισμό δημοπράτησης, το τιμολόγιο δημοπράτησης, την ειδική συγγραφή υποχρεώσεων, την τεχνική περιγραφή, την τεχνική μελέτη ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου,
ββ) τον τρόπο σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών,
γγ) αμοιβή των αξιολογότερων μελετών, όπου κρίνεται αναγκαίο,
δδ) το απαιτούμενο στάδιο της μελέτης που πρέπει να υποβάλουν οι οικονομικοί φορείς, στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης,
εε) στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, τα σχέδια συμβολαίου οροφοκτησίας, κανονισμού λειτουργίας, πινάκων ποσοστών συνιδιοκτησίας και κατανομών των κοινόχρηστων δαπανών ή δαπανών για τα κοινόκτητα πράγματα, προσυμφώνων σταδιακής μεταβίβασης ποσοστών του οικοπέδου ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών, και
στστ) στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 3 του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, το είδος και την έκταση των διατιθεμένων ανταλλαγμάτων, ώστε να εξασφαλίζονται η αναγωγή σε κοινή βάση, εξέταση και βαθμολόγηση τόσο των τεχνικών προσφορών όσο και των οικονομικών, και
κε) επιπλέον των ανωτέρω, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών:
αα) το τεύχος τεχνικών δεδομένων, τη συγγραφή υποχρεώσεων, το τεύχος προεκτιμώμενων αμοιβών ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου,
ββ) την κατηγορία μελέτης, κατά την περ. 15 της παρ. 3 του άρθρου 2, που απαιτείται για κάθε επιμέρους μελετητικό αντικείμενο της σύμβασης, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα τεχνικής καταλληλότητας γενικής εμπειρίας ανά κατηγορία μελέτης, που αντιστοιχεί στην προς ανάθεση σύμβαση,
γγ) την προεκτιμώμενη αμοιβή ή το κατ’ αποκοπή τίμημα για την αμοιβή όλων των πρώιμων σταδίων στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 51, περί συμβάσεων μελετών για τον προσδιορισμό τεχνικής λύσης,
δδ) την εξειδίκευση των πρώιμων σταδίων των κύριων ή και υποστηρικτικών μελετών στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 51, περί συμβάσεων μελετών για τον προσδιορισμό τεχνικής λύσης, και
εε) τις προδιαγραφές εκπόνησης της μελέτης κατά το άρθρο 196, περί τεχνικών προδιαγραφών, και
κστ) οποιαδήποτε άλλη πληροφορία απαιτείται κατά τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221).

3. Τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά και σε άλλες γλώσσες, συνολικά ή μερικά. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της σύμβασης που έχουν συνταχθεί σε περισσότερες γλώσσες, επικρατεί η ελληνική έκδοση.
4. Οι αναθέτουσες αρχές δεν επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς δαπάνη για τη λήψη των εγγράφων της σύμβασης, πλην της δαπάνης που αντιστοιχεί στο κόστος αναπαραγωγής τους και της ταχυδρομικής αποστολής τους.
5. Πρότυπα ή υποδείγματα εγγράφων σύμβασης μπορούν να εκδίδονται από την ΕΑΑΔΗΣΥ σύμφωνα με την περ. ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (Α΄ 204), περί αρμοδιοτήτων της ΕΑΑΔΗΣΥ, με την επιφύλαξη της παρ. 6.
6. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών, λοιπά πρότυπα τεχνικού περιεχομένου των περ. κδ΄ και κε΄ της παρ. 2, με δεσμευτική ή μη ισχύ, καθώς και σχετικές εγκύκλιοι εκδίδονται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.
7. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης, ισχύουν και τα ακόλουθα:
α) Κατά την έγκριση της διακήρυξης, το υπάρχον στην εγκεκριμένη μελέτη σχέδιο διακήρυξης προσαρμόζεται σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα τεύχη διακήρυξης, εφόσον αυτό απαιτείται. Επίσης, γίνεται και αναγκαία προσαρμογή των άλλων στοιχείων της μελέτης που συνεπάγεται η αλλαγή της διακήρυξης.
β) Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου.
γ) Με τα έγγραφα της σύμβασης επιτρέπεται να αναλάβει ο ανάδοχος την αναγκαία συμπλήρωση ή προσαρμογή των στοιχείων της μελέτης προς τα δεδομένα του εδάφους.
δ) Η διακήρυξη μνημονεύει τα τεχνικά τεύχη και σχέδια που μαζί με αυτήν αποτελούν τη βάση για την κατάρτιση της σύμβασης. Σε περίπτωση διαδικασίας διαπραγμάτευσης του άρθρου 32 ή απευθείας ανάθεσης του άρθρου 118, τα τεύχη αυτά προσδιορίζονται στη σύμβαση.
ε) Τα τεχνικά τεύχη είναι σχέδια και κείμενα που δίνουν εικόνα του έργου που πρόκειται να κατασκευαστεί και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο ανάδοχος με τη σύμβαση (τεχνική περιγραφή, συγγραφές υποχρεώσεων κ.λπ.).
στ) Ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας αποτελεί ένδειξη της προεκτίμησης του κόστους του έργου και ανώτατο όριο προσφοράς, όταν τα έγγραφα της σύμβασης δεν ορίζουν ρητά ότι επιτρέπονται προσφορές μεγαλύτερες από τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας ή αρνητικές εκπτώσεις. Ο προϋπολογισμός μπορεί να είναι αναλυτικός ή να περιλαμβάνει κατ’ αποκοπή τίμημα για το έργο ή τμήματά του.
ζ) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών εγκρίνεται Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και με την προσβασιμότητα της περιοχής εκτέλεσής τους.
η) Ο Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών, μετά την έγκρισή του, ισχύει υποχρεωτικά για όλες τις αναθέτουσες αρχές που δημοπρατούν δημόσιες συμβάσεις έργων.

θ) Στις τιμές του προϋπολογισμού και του τιμολογίου, τόσο της υπηρεσίας όσο και της προσφοράς, περιλαμβάνεται κάθε σχετική δαπάνη, καθώς και τα γενικά έξοδα και όφελος της εργοληπτικής επιχείρησης. Αν γίνεται ρητή μνεία στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να προστίθεται στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους, που ορίζεται σε δεκαοκτώ τοις εκατό (18%), ανεξαρτήτως πηγής χρηματοδότησης, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται η υπ' αριθ. 8371/27.7.2016 συμφωνία μεταξύ εργοληπτικών ενώσεων και της ΠΟΕΜΔΥΔΑΣ, όπως ισχύει ή τυχόν μελλοντικές συμφωνίες και ποσοστό δυόμισι τοις χιλίοις (2,5‰) υπέρ των Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) της Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ. τακτικών υπαλλήλων (μόνιμων ή αορίστου χρόνου) που απασχολούνται στο δημόσιο, ν.π.δ.δ.. και στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού, που βαρύνει κάθε λογαριασμό πληρωμής έργου. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού, συλλογής και απόδοσης του ποσοστού, ο φορέας διακίνησης και απόδοσης στους δικαιούχους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

ι) Ο προϋπολογισμός της αναθέτουσας αρχής, όταν είναι αναλυτικός, ομαδοποιεί τις ομοειδείς εργασίες με ένδειξη του αθροίσματος της δαπάνης κάθε ομάδας. Αν δεν υπάρχει τέτοια ομαδοποίηση, νοείται ότι το σύνολο των εργασιών είναι μία ομάδα. Στην περίπτωση εφαρμογής της περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 95 ο προϋπολογισμός πρέπει υποχρεωτικά να αναλύεται σε «ομάδες εργασιών» ανά κατηγορία έργων. Οι «ομάδες εργασιών» ανά κατηγορία έργων καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. Στην περίπτωση εφαρμογής της περ. β΄ της παρ. 2 του άρθρου 95, οι τιμές του τιμολογίου μπορεί να είναι αναλυτικές ή περιληπτικές για ολοκληρωμένα τμήματα σύνθετων εργασιών ή να είναι κατ' αποκοπή τιμές για ευρύτερα τμήματα του έργου ή για όλο το έργο. Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 125, για έργα που η προμέτρηση των εργασιών είναι δύσκολη ή αδύνατη, όπως ιδίως έργα συντηρήσεων, επισκευών, βελτιώσεων, ανακαινίσεων, αναστηλώσεων, άρσης καταπτώσεων και για ύψος προϋπολογισμού έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, χωρίς ΦΠΑ, μπορεί ο προϋπολογισμός να μην περιλαμβάνει ποσότητες των επιμέρους εργασιών, αλλά μόνο την κατ' εκτίμηση δαπάνη του συνόλου κάθε ομάδας ομοειδών εργασιών και το γενικό σύνολο.

ια) Η αναθέτουσα αρχή χορηγεί έντυπο συμπλήρωσης οικονομικής προσφοράς ή περιλαμβάνει σχετικό υπόδειγμα στα έγγραφα της σύμβασης, κατά περίπτωση, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 94 και 124 έως 126.

ιβ) Στις περιπτώσεις του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων με αξιολόγηση μελέτης, με τα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να ζητείται από τους οικονομικούς φορείς, ο προσδιορισμός τεχνολογικών χαρακτηριστικών και προδιαγραφών επιμέρους στοιχείων του έργου, η υποβολή προτάσεων - λύσεων σε δεδομένο τεχνικό πρόβλημα, ο καθορισμός της προθεσμίας για την αποπεράτωση κατασκευής του έργου και κοστολόγηση του κύκλου ζωής του έργου, ανάλογα με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης.

ιγ) Στις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων με αξιολόγηση μελέτης, ο «Κανονισμός Μελετών Έργου», ο οποίος συντάσσεται από την αναθέτουσα αρχή, ειδικά για το προς ανάθεση έργο ή υπάρχει και εφαρμόστηκε σε παρόμοια έργα, περιλαμβάνει τις ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις και προδιαγραφές εκπόνησης των μελετών που θα υποβληθούν από τους οικονομικούς φορείς και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των εγγράφων της σύμβασης.

8. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, πέραν των αναφερομένων στις παρ. 1 έως 6, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης εφαρμόζονται και τα παρακάτω:

α) Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης περιλαμβάνει τις προβλέψιμες προεκτιμώμενες αμοιβές των επί μέρους μελετών και τεχνικών υπηρεσιών που απαρτίζουν τη σύμβαση. Στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης συμπεριλαμβάνεται ποσοστό δέκα πέντε τοις εκατό (15%) ως απρόβλεπτες δαπάνες, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 186, περί τροποποίησης της σύμβασης κατά τη διάρκειά της.

β) Η προεκτιμώμενη αμοιβή αποτελεί γινόμενο των μονάδων φυσικού αντικειμένου και λοιπών προσδιοριστικών στοιχείων του προς μελέτη έργου, όπως προκύπτουν από το τεύχος τεχνικών δεδομένων του έργου, με τις τιμές αμοιβών, ανά κατηγορία έργου και μονάδα φυσικού αντικειμένου, του Κανονισμού Προεκτιμώμενων Αμοιβών της περ. δ΄. Όταν στην προς ανάθεση σύμβαση περιλαμβάνονται μελέτες κατηγοριών οι οποίες δεν τιμολογούνται στον κανονισμό της περ. δ΄, η προεκτιμώμενη αμοιβή υπολογίζεται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή, με βάση ποσοτικά στοιχεία που προκύπτουν από το τεύχος τεχνικών δεδομένων και τις ειδικές διατάξεις περί αμοιβής των κατηγοριών αυτών, εφόσον ισχύουν, άλλως από συγκριτικά στοιχεία για αμοιβές συναφών μελετών ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών.

γ) Για ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες (όπως ιδίως γεωτεχνικές έρευνες και τοπογραφικές μελέτες), για τις οποίες δεν είναι δυνατός ο ακριβής προσδιορισμός μονάδων φυσικού αντικειμένου, τίθεται συνολική προεκτιμώμενη αμοιβή ανά κατηγορία, ως ανώτατο όριο δαπάνης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει αθροιστικά για όλες τις κατηγορίες το ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προεκτιμώμενης αμοιβής.

δ) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Μελετών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών και του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, εγκρίνεται, με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές, Κανονισμός Προεκτιμώμενων Αμοιβών μελετών και τεχνικών υπηρεσιών, που περιλαμβάνει:

(αα) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, με βάση, κυρίως, τα προβλεπόμενα στάδια μελέτης και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων, ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή και

(ββ) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών τεχνικών υπηρεσιών είτε ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, λαμβάνοντας υπόψη και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή είτε ανά μονάδα χρόνου απασχόλησης των προσώπων (ανθρωπομήνες) που ασχολούνται με την παροχή της υπηρεσίας, με βάση τα προσόντα και την εμπειρία τους.

Μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης, η εφαρμογή των τιμών του κανονισμού για τον καθορισμό της προεκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων είναι υποχρεωτική για τις αναθέτουσες αρχές, οι οποίες λαμβάνουν επιπρόσθετα υπόψη όλα τα στοιχεία που επηρεάζουν, κατά την κρίση τους, τη συνολική δαπάνη της σύμβασης, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της και τον επικαιροποιημένο φάκελο της δημόσιας σύμβασης. Οι τιμές του κανονισμού αναπροσαρμόζονται κάθε έτος, με βάση τον επίσημο δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους. Μέχρι τις 20 Μαρτίου κάθε έτους αποστέλλεται από την αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών

σχετικό έγγραφο ενημέρωσης προς τις αναθέτουσες αρχές. Οι διακηρύξεις που εγκρίνονται μετά την ημερομηνία αυτή λαμβάνουν υποχρεωτικά υπόψη την αναπροσαρμογή των τιμών, για τον προσδιορισμό της προεκτιμώμενης αμοιβής.
ε) Η αναθέτουσα αρχή χορηγεί έντυπο συμπλήρωσης οικονομικής προσφοράς ή περιλαμβάνει σχετικό υπόδειγμα στη διακήρυξη, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 95.
9. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών, όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται χρόνος παράδοσης των αγαθών μεγαλύτερος των δώδεκα (12) μηνών, μπορεί να περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής, υπό τους όρους του άρθρου 132, περί τροποποίησης συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Στην περίπτωση αυτή πρέπει υποχρεωτικά να καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης ο τύπος, ο τρόπος και οι προϋποθέσεις της αναπροσαρμογής. Χρόνος εκκίνησης της αναπροσαρμογής είναι η ημερομηνία υποβολής των προσφορών που καθορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης και υπολογίζεται μέχρι και την ημερομηνία παράδοσης των αγαθών. Σε περιπτώσεις τμηματικών παραδόσεων, η τιμή αναπροσαρμόζεται για τις ποσότητες που, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται να παραδοθούν μετά την παρέλευση των δώδεκα (12) μηνών. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης παράδοσης, με υπαιτιότητα του αναδόχου, ο χρόνος παράτασης δεν λαμβάνεται υπόψη για την αναπροσαρμογή. Προκαταβολή που χορηγήθηκε αφαιρείται από την προς αναπροσαρμογή συμβατική αξία.
10. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζεται με σαφήνεια στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής, οι προϋποθέσεις και ο τρόπος αναπροσαρμογής αυτής.»

Άρθρο 17
Τεχνικές προδιαγραφές - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 9 του άρθρου 54 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 54 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», η παρ. 9 τροποποιείται και το άρθρο 54 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 54
Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) – Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περ. 1 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α΄ παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών.
Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στη συγκεκριμένη διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα με την αξία και τους σκοπούς της.
Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να καθορίζουν αν απαιτείται μεταβίβαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.
Για όλες τις συμβάσεις που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, οι τεχνικές προδιαγραφές, καταρτίζονται με τρόπο

ώστε να λαμβάνουν υπόψη κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες.

Αν έχουν υιοθετηθεί υποχρεωτικές απαιτήσεις προσβασιμότητας δυνάμει νομοθετικής πράξης της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές, όσον αφορά στα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, καθορίζονται με παραπομπή στις εν λόγω απαιτήσεις.

2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό.

3. Οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους:

α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς προσδιορισμένες ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση,

β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών πρότυπων, σε ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, σε κοινές τεχνικές προδιαγραφές, σε διεθνή πρότυπα, σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή - όταν αυτά δεν υπάρχουν - σε εθνικά πρότυπα, σε εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή σε εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών, κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τον όρο ή «ισοδύναμο»,

γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. α΄, με παραπομπή, ως τεκμήριο συμβατότητας προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περ. β΄,

δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περ. β΄ για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περ. α΄ για ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά.

4. Οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπων ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα.

Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ’ εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει επαρκώς προσδιορισμένη και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ’ εφαρμογή της παρ. 3. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τον όρο «ή ισοδύναμο».

5. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περ. β΄ της παρ. 3, δεν απορρίπτει προσφορά με την αιτιολογία ότι τα προσφερόμενα έργα, αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο άρθρο 56, ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές.

6. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα που αναφέρεται στην περ. α΄ της παρ. 3 για τη διατύπωση των τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις, δεν απορρίπτει προσφορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πληρούν ένα εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, μία ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, μία κοινή τεχνική προδιαγραφή, ένα διεθνές πρότυπο ή ένα τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εκπονηθεί από έναν ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που ορίζει.
Ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 56, περί εκθέσεων δοκιμών, πιστοποίησης και άλλων αποδεικτικών μέσων, ότι το έργο, η αγαθό ή η υπηρεσία που πληροί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή.
7. Οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται και εγκρίνονται πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης κατά το άρθρο 61, περί έναρξης διαδικασίας σύναψης σύμβασης.
8. Ειδικά για τις συμβάσεις έργων, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορούν να εγκρίνονται προδιαγραφές και κανονισμοί που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των έργων και στην ποιότητα, στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων. Με την απόφαση αυτή μπορεί να ορίζεται αν οι θεσπιζόμενες προδιαγραφές είναι υποχρεωτικές σε κάθε περίπτωση ή ισχύουν προαιρετικά ή ισχύουν ως ελάχιστα όρια.
9. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν υπόψη τις ενιαίες τεχνικές προδιαγραφές που εκπονούνται από τις ΕΚΑΑ των περ. β΄ και γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 41, σε συνεργασία με άλλους δημόσιους φορείς όπου κρίνεται απαραίτητο, και αναρτώνται στο ΕΣΗΔΗΣ. Με απόφαση του καθ’ ύλην αρμόδιου Υπουργού, που προΐσταται των ΕΚΑΑ του προηγούμενου εδαφίου, η χρήση ορισμένων ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών μπορεί να ορίζεται ως υποχρεωτική. Όταν η χρήση των ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών ορίζεται ως υποχρεωτική, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλίνουν από αυτές αιτιολογώντας την απόκλιση αυτή ειδικά στα έγγραφα της σύμβασης.»

Άρθρο 18
Υπεργολαβία - Αντικατάσταση του άρθρου 58 του ν. 4412/2016

Στο άρθρο 58 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθεται δεύτερο εδάφιο και το άρθρο 58 διαμορφώνεται ως εξής:

« Άρθρο 58
Υπεργολαβία (άρθρο 71 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

Στα έγγραφα της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή ζητάει από τον προσφέροντα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει.
Ειδικά για τις συμβάσεις έργων, η ανάθεση τμήματος σύμβασης σε υπεργολάβο ελέγχεται από την αναθέτουσα αρχή ως προς την επαγγελματική καταλληλότητα του υπεργολάβου, να εκτελέσει το προς

ανάθεση τμήμα, όπως αυτή αναφέρεται στην περ. α΄ της παρ. 1 και παρ. 2 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής, ν άλλως η αναθέτουσα αρχή απαιτεί να αντικαταστήσει τον υπεργολάβο που δεν πληροί τους ορισμούς της ανωτέρω διάταξης, καθώς και των διατάξεων των άρθρων 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, 80, περί αποδεικτικών μέσων και 81, περί επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (e-Certis), ή συντρέχουν για τον υπεργολάβο λόγοι αποκλεισμού των παρ. 1 και 2 του άρθρου 73 και του άρθρου 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις.»

Άρθρο 19
Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο - Τροποποίηση των παρ. 1, 2 και 6 και προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 66 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 66 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», οι παρ. 1, 2 και 6 τροποποιούνται, προστίθεται παρ. 7 και το άρθρο 66 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 66
Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο (άρθρο 52 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) – Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι αναθέτουσες αρχές δημοσιεύουν τις προσκλήσεις, τις διακηρύξεις και τις προκηρύξεις, ανάλογα με τη διαδικασία ανάθεσης αυτών, με την επιφύλαξη της εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 38, στο ΚΗΜΔΗΣ.
2. Οι προκηρύξεις και οι διακηρύξεις δημοσίων συμβάσεων της παρ. 1, καθώς και οι προσκλήσεις της παρ. 3 του άρθρου 120, πρέπει να φέρουν Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 38, περί Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ).
3. Οι προκηρύξεις και οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 62, περί προκαταρκτικών προκηρύξεων, 63, περί προκηρύξεων σύμβασης και 64, περί γνωστοποιήσεων συναφθεισών συμβάσεων, καθώς και οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτές δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης, σύμφωνα με το άρθρο 65, περί σύνταξης και λεπτομερειών δημοσίευσης των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων. Ωστόσο, η δημοσίευση μπορεί να πραγματοποιείται σε κάθε περίπτωση σε εθνικό επίπεδο, όταν οι αναθέτουσες αρχές δεν έχουν ενημερωθεί σχετικά με τη δημοσίευση εντός 48 ωρών από τη βεβαίωση παραλαβής της προκήρυξης/γνωστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 65, περί σύνταξης και λεπτομερειών δημοσίευσης των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων.
4. Οι προκηρύξεις και οι γνωστοποιήσεις που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δεν περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται στις προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή», αλλά αναφέρουν την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης/γνωστοποίησης που εστάλη στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης ή της δημοσίευσης στο «προφίλ αγοραστή».
5. Οι προκαταρκτικές προκηρύξεις δεν δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την αποστολή στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης/γνωστοποίησης με την οποία ανακοινώνεται η δημοσίευσή τους υπό τη μορφή αυτή. Επίσης αναφέρουν την ημερομηνία αυτής της αποστολής.

6. Το ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ μπορεί να λειτουργεί ως το επίσημο εθνικό πληροφοριακό σύστημα e-Sender για την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης, στο σύστημα Tenders Electronic Daily (TED).
7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρ. 6.»

Άρθρο 20
Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων - Προσθήκη παρ. 4 στο άρθρο 70 του ν. 4412/2016

Στο άρθρο 70 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθεται παρ. 4 και το άρθρο 70 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 70
Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων (άρθρο 55 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Οι αναθέτουσες αρχές ενημερώνουν, το συντομότερο δυνατόν, όλους τους υποψηφίους και τους προσφέροντες για τις αποφάσεις που ελήφθησαν σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας - πλαίσιο, την ανάθεση σύμβασης ή την αποδοχή σε ένα δυναμικό σύστημα αγορών, συμπεριλαμβανομένων των λόγων για τους οποίους αποφάσισαν να μη συνάψουν συμφωνία - πλαίσιο, να μην αναθέσουν σύμβαση για την οποία προκηρύχθηκε διαγωνισμός, να αρχίσουν νέα διαδικασία ή να μην θέσουν σε εφαρμογή ένα δυναμικό σύστημα αγορών.
2. Κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων υποψηφίων ή προσφερόντων, οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν το συντομότερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή γραπτής αίτησης:
α) σε κάθε απορριφθέντα υποψήφιο, τους λόγους απόρριψης της αίτησης συμμετοχής του,
β) σε κάθε απορριφθέντα προσφέροντα, τους λόγους απόρριψης της προσφοράς του, στις δε περιπτώσεις που αναφέρονται στις παρ. 5 και 6 του άρθρου 54, περί τεχνικών προδιαγραφών, αιτιολογούν επίσης την απόφασή τους περί μη ισοδυναμίας των λύσεων ή την απόφασή τους ότι τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν εκπληρώνουν τις απαιτήσεις περί επίδοσης ή λειτουργίας,
γ) σε κάθε προσφέροντα που έχει υποβάλει παραδεκτή προσφορά, τα χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς, καθώς και το όνομα του αναδόχου ή των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας - πλαίσιο,
δ) σε κάθε προσφέροντα που έχει υποβάλει παραδεκτή προσφορά, τη διεξαγωγή και την πρόοδο των διαπραγματεύσεων και του διαλόγου με τους προσφέροντες.
3. Οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να αποφασίζουν να μη γνωστοποιήσουν ορισμένες πληροφορίες που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2 σχετικά με την ανάθεση των συμβάσεων, τη σύναψη συμφωνιών - πλαίσιο ή την αποδοχή σε ένα δυναμικό σύστημα αγορών, εάν η γνωστοποίηση των εν λόγω πληροφοριών μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή των νόμων, να είναι αντίθετη, καθ’ οιονδήποτε άλλον τρόπο, προς το δημόσιο συμφέρον ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα ενός συγκεκριμένου οικονομικού φορέα δημόσιου ή ιδιωτικού ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ οικονομικών φορέων.

4. Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται, σε έργα με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, να αναρτά στην ιστοσελίδα της δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού, τη μελέτη κατασκευής του έργου, δύναται δε εντός της άνω προθεσμίας να αναρτά και τα τεύχη δημοπράτησης του διαγωνισμού, με ταυτόχρονη αποστολή προκαταρκτικής ενημέρωσης στο ΚΗΜΔΗΣ.»

Άρθρο 21
Εγγυήσεις - Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 72 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 72 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», και το άρθρο 72 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 72
Εγγυήσεις - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «εγγύηση συμμετοχής», το ύψος της οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ, και δεν μπορεί να υπερβαίνει το δύο τοις εκατό (2%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, μη συνυπολογιζόμενων των δικαιωμάτων προαίρεσης και παράτασης της σύμβασης, με στρογγυλοποίηση στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο.
Σε περίπτωση υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, το ύψος της εγγύησης συμμετοχής υπολογίζεται επί της εκτιμώμενης αξίας, του/των προσφερομένου/ων τμήματος/τμημάτων της σύμβασης.
Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση.
Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει για τριάντα (30) ημέρες τουλάχιστον μετά από τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν από τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει, πριν από τη λήξη τους, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής.
Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες διενεργούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην των εγγυήσεων που εκδίδονται ηλεκτρονικά, προσκομίζονται, με ευθύνη του οικονομικού φορέα, το αργότερο πριν την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, άλλως η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη.
Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε να προσκομίσει την απαιτούμενη από τα έγγραφα της σύμβασης εγγύηση συμμετοχής απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της οικείας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης.
Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να μην απαιτούν εγγύηση συμμετοχής για τις ακόλουθες περιπτώσεις:
α) διαδικασία σύναψης συμφωνίας - πλαίσιο, ή
β) διαδικασία ανάθεσης σύμβασης μέσω δυναμικού συστήματος αγοράς, ή
γ) απευθείας ανάθεση, ή

δ) επιλογή από κατάλογο, ή
ε) επιλογή από ηλεκτρονικό κατάλογο (e-catalogue/e-marketplace).
2. Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων:
α) αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής, ή
β) παρέχει εν γνώσει του ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 73 έως 78, ή
γ) δεν προσκομίσει εγκαίρως τα προβλεπόμενα στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογητικά, ή
δ) δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή του συμφωνητικού, ή
ε) υπέβαλε μη κατάλληλη προσφορά με την έννοια της περ. 46 της παρ. 1 του άρθρου 2, ή
στ) στις περιπτώσεις των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 103, περί πρόσκλησης για υποβολή δικαιολογητικών.
3. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης.
Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται, με την επιφύλαξη της παρ. 2, στους λοιπούς προσφέροντες μετά από:
αα) την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί ασκηθείσας προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης,
ββ) την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδίκων βοηθημάτων προσωρινής δικαστικής προστασίας ή την έκδοση απόφασης επ’ αυτών,
γγ) την ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020 (Α΄ 127), εφόσον απαιτείται.
Για τα προηγούμενα στάδια της κατακύρωσης η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους συμμετέχοντες σε περίπτωση: α) λήξης του χρόνου ισχύος της προσφοράς και μη ανανέωσης αυτής και β) απόρριψης της προσφοράς τους και εφόσον δεν έχει ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή ή ένδικο βοήθημα ή έχει εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή ενδίκων βοηθημάτων ή έχει λάβει χώρα παραίτηση από το δικαίωμα άσκησης αυτών ή αυτά έχουν απορριφθεί αμετακλήτως.
4. Οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τον ανάδοχο της σύμβασης να παράσχει «εγγύηση καλής εκτέλεσης», σε ποσοστό επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης ή του τμήματος της σύμβασης, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται τα δικαιώματα προαίρεσης. Το ποσοστό αυτό καθορίζεται για τις προμήθειες και τις υπηρεσίες σε τέσσερα τοις εκατό (4%) και για τα έργα και τις μελέτες σε πέντε τοις εκατό (5%). Η εγγύηση καλής εκτέλεσης κατατίθεται μέχρι και την υπογραφή του συμφωνητικού.
Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής στην περίπτωση παραβίασης, από τον ανάδοχο, των όρων που ορίζονται στη σύμβαση.
Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να μην απαιτούν εγγύηση καλής εκτέλεσης για συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας ίσης ή κατώτερης από το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.
Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης κατά το άρθρο 132, περί τροποποίησης συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, η οποία συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να απαιτεί από τον ανάδοχο να καταθέσει μέχρι και την υπογραφή της τροποποιημένης σύμβασης, συμπληρωματική εγγύηση καλής εκτέλεσης το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) για τις προμήθειες και υπηρεσίες και σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) για τα έργα και τις μελέτες, επί του ποσού της αύξησης της αξίας της σύμβασης.
Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής ή του κυρίου του έργου έναντι του αναδόχου.

Για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να είναι μεγαλύτερος από τον συμβατικό χρόνο φόρτωσης ή παράδοσης, για το διάστημα που θα ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να είναι μεγαλύτερος κατά τρεις (3) τουλάχιστον μήνες από το άθροισμα της συμβατικής προθεσμίας, της οριακής προθεσμίας και του χρόνου υποχρεωτικής συντήρησης του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 171 και τα έγγραφα της σύμβασης.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί για τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών να καθορίζεται όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης καλής εκτέλεσης των προηγούμενων παραγράφων, πρόσθετη εγγύηση, κλιμακωτά αυξανόμενη βάσει του ποσοστού έκπτωσης.

5. Οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης επιστρέφονται στο σύνολό τους μετά από την ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του συνόλου του αντικειμένου της σύμβασης.

6. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τον ανάδοχο εγγύηση καλής εκτέλεσης συμφωνίας - πλαίσιο, το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό μέχρι μηδέν και πέντε δέκατα τοις εκατό (0,5%) επί της συνολικής αξίας της συμφωνίας - πλαίσιο ή του τμήματος της συμφωνίας πλαίσιο που του έχει ανατεθεί. Η εγγύηση του προηγούμενου εδαφίου επιστρέφεται στο σύνολό της μετά από τη λήξη της ισχύος της συμφωνίας - πλαίσιο ή παρατάσεών της.

Προκειμένου να ανατεθεί σύμβαση δυνάμει ισχύουσας συμφωνίας - πλαίσιο, η αναθέτουσα αρχή που αναθέτει τη σύμβαση οφείλει να απαιτήσει από τον ανάδοχο να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης αυτής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 4.

7. Οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τον ανάδοχο «εγγύηση προκαταβολής» στην περίπτωση που θα χορηγήσουν σε αυτόν προκαταβολή, για ποσό ίσο με αυτό της προκαταβολής. Η χορηγούμενη προκαταβολή είναι έντοκη από την ημερομηνία καταβολής της στον ανάδοχο και επιβαρύνεται με επιτόκιο, το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

8. Η απόσβεση της προκαταβολής και η επιστροφή της εγγύησης προκαταβολής πραγματοποιούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και τους όρους των εγγράφων της σύμβασης. Η προκαταβολή και η εγγύηση προκαταβολής μπορούν να χορηγούνται τμηματικά, εφόσον τούτο ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για δαπάνες που δεν σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με το αντικείμενο της σύμβασης.

9. Για δημόσιες συμβάσεις έργων, όταν η παροχή πρόσθετου χρόνου εγγύησης συνιστά κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν, πριν από την υπογραφή της, εγγύηση προσθέτου χρόνου εγγύησης. Το ύψος της ανωτέρω εγγύησης, ανέρχεται σε ποσοστό επί της αξίας της σύμβασης, που είναι ανάλογο με τον προσφερόμενο πρόσθετο χρόνο «ε» (σε έτη πέραν των ελαχίστων οριζόμενων στη διακήρυξη) σύμφωνα με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο: Εγγ = ε*1,50%*αξία σύμβασης. Η επιστροφή της ανωτέρω εγγύησης γίνεται μετά από την πάροδο του προσφερθέντος πρόσθετου χρόνου εγγύησης.

10. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «εγγύηση καλής λειτουργίας» για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων ή των αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον τέτοια περίοδος προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ύψος της «εγγύησης καλής λειτουργίας» καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) της

εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Η επιστροφή της ανωτέρω εγγύησης λαμβάνει χώρα μετά από την ολοκλήρωση της περιόδου εγγύησης καλής λειτουργίας.

11. Οι εγγυήσεις των παρ. 1 έως 10 εκδίδονται από πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των περ. β΄ και γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4364/2016 (Α΄ 13) που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη μέρη της ΣΔΣ και έχουν το δικαίωμα αυτό. Μπορούν, επίσης, να εκδίδονται από το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού. Αν συσταθεί παρακαταθήκη με γραμμάτιο παρακατάθεσης χρεογράφων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα τοκομερίδια ή μερίσματα που λήγουν κατά τη διάρκεια της εγγύησης επιστρέφονται μετά από τη λήξη τους στον υπέρ ου η εγγύηση οικονομικό φορέα.

12. Οι εγγυήσεις του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν κατ’ ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

α) την ημερομηνία έκδοσης,

β) τον εκδότη,

γ) την αναθέτουσα αρχή προς την οποία απευθύνονται (ή τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής στις περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών),

δ) τον αριθμό της εγγύησης,

ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση,

στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση,

ζ) τους όρους ότι:

αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και

ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται σε τέλος χαρτοσήμου,

η) τα στοιχεία της διακήρυξης ή της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών του διαγωνισμού,

θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης,

ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και

ια) στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής, τον αριθμό και τον τίτλο της σύμβασης.

Η περ. αα΄ του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται για τις εγγυήσεις που παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

13. Η αναθέτουσα αρχή επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να έχουν εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους.

14. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν ειδικότερα τα εξής:

α) Οι κρατήσεις της παρ. 12 του άρθρου 152, περί λογαριασμών και πιστοποιήσεων, μπορεί να αντικατασταθούν οποτεδήποτε από τον ανάδοχο, μερικά ή ολικά, με ισόποση εγγυητική επιστολή. Οι εγγυήσεις αυτές περιορίζονται κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας των εργασιών που περιλαμβάνονται στις υποβεβλημένες στην υπηρεσία επιμετρήσεις. Η μείωση αποφασίζεται από τη

διευθύνουσα υπηρεσία, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, η οποία συνοδεύεται από ειδικό απολογισμό των εργασιών των οποίων έχουν υποβληθεί οι επιμετρήσεις.
β) Η «εγγύηση καλής εκτέλεσης», όπως αυτή διαμορφώθηκε κατόπιν τροποποιήσεων της σύμβασης, κατά το άρθρο 132, μειώνεται αμέσως μετά από την έγκριση της τελικής επιμέτρησης από τη διευθύνουσα υπηρεσία, κατά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%) της συνολικής αξίας. Το σύνολο των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά από την έγκριση του πρωτοκόλλου παραλαβής και την έγκριση του τελικού λογαριασμού του έργου.
15. Για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, που εκδίδεται ύστερα από αίτηση του αναδόχου, αποδεσμεύεται μέρος των εγγυήσεων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 187, περί καταβολής της αμοιβής του αναδόχου, ανερχόμενο σε ποσοστό ανάλογο με την αξία των εργασιών περαιωθέντος και εγκριθέντος σταδίου της σύμβασης. Αν η σύμβαση αφορά στην παροχή υπηρεσίας χωρίς διακεκριμένα στάδια, μπορεί να ορίζει ότι επιστρέφεται στον ανάδοχο μέρος της εγγύησης, μετά την ολοκλήρωση τμήματος της σύμβασης.
16. Για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών:
α) οι εγγυήσεις προκαταβολής επιστρέφονται μετά από την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή των αγαθών ή των υπηρεσιών,
β) εάν στο πρωτόκολλο οριστικής και ποσοτικής παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η επιστροφή των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής γίνεται μετά από την αντιμετώπιση, σύμφωνα με όσα προβλέπονται, των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου. Αν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες είναι διαιρετά και η παράδοση γίνεται, σύμφωνα με τη σύμβαση, τμηματικά, οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και προκαταβολής αποδεσμεύονται σταδιακά, κατά το ποσόν που αναλογεί στην αξία του μέρους της ποσότητας των αγαθών ή του τμήματος της υπηρεσίας που παραλήφθηκε οριστικά. Για τη σταδιακή αποδέσμευσή τους απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Εάν στο πρωτόκολλο παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η παραπάνω σταδιακή αποδέσμευση γίνεται μετά από την αντιμετώπιση, σύμφωνα με όσα προβλέπονται, των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου.
17. Για τις δημόσιες συμβάσεις εκτέλεσης έργων και μελετών οι εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης, προκαταβολής και καλής λειτουργίας καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, η οποία εκδίδεται μετά από προηγούμενη εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας.»

Άρθρο 22
Λόγοι αποκλεισμού - Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 73 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», και το άρθρο 73 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 73
Λόγοι αποκλεισμού – Εξουσιοδοτική διάταξη
(άρθρο 57 παρ. 1 έως 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν έναν οικονομικό φορέα από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης όταν αποδεικνύουν, με την επαλήθευση που προβλέπεται στα άρθρα 79 έως 81 ή είναι γνωστό στην αναθέτουσα αρχή με άλλον τρόπο, ότι υπάρχει εις βάρος του αμετάκλητη, καταδικαστική απόφαση για ένα από τα ακόλουθα εγκλήματα:

α) Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 της απόφασης - πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος (ΕΕ L 300 της 11.11.2008 σ. 42), και τα εγκλήματα του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα (εγκληματική οργάνωση),

β) ενεργητική δωροδοκία, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της σύμβασης περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ένωσης (ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 1) και στην παρ. 1 του άρθρου 2 της απόφασης - πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54), καθώς και όπως ορίζεται στο εθνικό δίκαιο του οικονομικού φορέα, και τα εγκλήματα των άρθρων 159Α (δωροδοκία πολιτικών προσώπων), 236 (δωροδοκία υπαλλήλου), 237 παρ. 2-4 (δωροδοκία δικαστικών λειτουργών), 237Α παρ. 2 (εμπορία επιρροής - μεσάζοντες), 396 παρ. 2 (δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα) του Ποινικού Κώδικα,

γ) απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, κατά την έννοια των άρθρων 3 και 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2017 σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (L 198/28.07.2017) και τα εγκλήματα των άρθρων 159Α (δωροδοκία πολιτικών προσώπων), 216 (πλαστογραφία), 236 (δωροδοκία υπαλλήλου), 237 παρ. 2-4 (δωροδοκία δικαστικών λειτουργών), 242 (ψευδής βεβαίωση, νόθευση κ.λπ.), 374 (διακεκριμένη κλοπή), 375 (υπεξαίρεση), 386 (απάτη), 386Α (απάτη με υπολογιστή), 386Β (απάτη σχετική με τις επιχορηγήσεις), 390 (απιστία) του Ποινικού Κώδικα και των άρθρων 155 επ. του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001, Α΄ 265), όταν αυτά στρέφονται κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συνδέονται με την προσβολή αυτών των συμφερόντων, καθώς και τα εγκλήματα των άρθρων 23 (διασυνοριακή απάτη σχετικά με τον ΦΠΑ) και 24 (επικουρικές διατάξεις για την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης) του ν. 4689/2020 (Α΄ 103),

δ) τρομοκρατικά εγκλήματα ή εγκλήματα συνδεόμενα με τρομοκρατικές δραστηριότητες, όπως ορίζονται, αντιστοίχως στα άρθρα 3-4 και 5-12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2017 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης - πλαισίου 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 88/31.03.2017) ή ηθική αυτουργία ή συνέργεια ή απόπειρα διάπραξης εγκλήματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 14 αυτής, και τα εγκλήματα των άρθρων 187Α και 187Β του Ποινικού Κώδικα, καθώς και τα εγκλήματα των άρθρων 32-35 του ν. 4689/2020 (Α΄103),

ε) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ης Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του

Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141/05.06.2015) και τα εγκλήματα των άρθρων 2 και 39 του ν. 4557/2018 (Α΄139),

στ) παιδική εργασία και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης - πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1) και τα εγκλήματα του άρθρου 323Α του Ποινικού κώδικα (εμπορία ανθρώπων).

Η υποχρέωση αποκλεισμού οικονομικού φορέα εφαρμόζεται επίσης όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό. Η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου αφορά:

α) στις περιπτώσεις εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.), ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (Ι.Κ.Ε.) και προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.), τους διαχειριστές, ή

β) στις περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών (Α.Ε.), τον διευθύνοντα σύμβουλο, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και τα πρόσωπα στα οποία με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου έχει ανατεθεί το σύνολο της διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρίας, ή

γ) στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ή

δ) στις υπόλοιπες περιπτώσεις νομικών προσώπων, τον κατά περίπτωση νόμιμο εκπρόσωπο.

2. Αποκλείεται από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, εάν η αναθέτουσα αρχή:

α) γνωρίζει ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή

β) μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

2Α. Αν ο οικονομικός φορέας της παρ. 2 είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν τόσο την κύρια όσο και την επικουρική ασφάλιση.

Οι υποχρεώσεις των περ. α΄ και β΄ της παρ. 2 θεωρείται ότι δεν έχουν αθετηθεί εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον αυτές έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται. Στην περίπτωση αυτή, ο οικονομικός φορέας δεν υποχρεούται να απαντήσει καταφατικά στο σχετικό ερώτημα του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) του άρθρου 79, ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης, με το οποίο ερωτάται εάν ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή, κατά περίπτωση, εάν έχει αθετήσει τις παραπάνω υποχρεώσεις του.

Οι περ. α΄ και β΄ της παρ. 2 παύουν να εφαρμόζονται όταν ο οικονομικός φορέας εκπληρώσει τις ανωτέρω υποχρεώσεις του είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους στο μέτρο που τηρεί τους όρους του δεσμευτικού διακανονισμού.

3. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης παρέκκλιση από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται:
α) στις παρ. 1 και 2 κατ' εξαίρεση, για επιτακτικούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, όπως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος ή
β) στην παρ. 2, όταν ο αποκλεισμός θα ήταν σαφώς δυσανάλογος, ιδίως όταν μόνο μικρά ποσά των φόρων ή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης δεν έχουν καταβληθεί ή όταν ο οικονομικός φορέας ενημερώθηκε σχετικά με το ακριβές ποσό που οφείλεται λόγω αθέτησης των υποχρεώσεών του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σε χρόνο κατά τον οποίο δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει μέτρα, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2, πριν από την εκπνοή της προθεσμίας αίτησης συμμετοχής ή σε ανοικτές διαδικασίες της προθεσμίας υποβολής προσφοράς.
4. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης οποιονδήποτε οικονομικό φορέα σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις:
α) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με κατάλληλα μέσα αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων,
β) εάν ο οικονομικός φορέας τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης και δεν τηρεί τους όρους αυτής ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου,
γ) εάν, με την επιφύλαξη της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 (Α΄ 93), περί ποινικών κυρώσεων και άλλων διοικητικών συνεπειών, η αναθέτουσα αρχή διαθέτει επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού,
δ) εάν μία κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 24, περί σύγκρουσης συμφερόντων, δεν μπορεί να θεραπευθεί αποτελεσματικά με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα,
ε) εάν μία κατάσταση στρέβλωσης του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων κατά την προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 48, περί προηγούμενης εμπλοκής υποψηφίων ή προσφερόντων, δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα,
στ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις,
ζ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος εκ προθέσεως σοβαρών απατηλών δηλώσεων, κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης,
η) εάν ο οικονομικός φορέας επιχειρεί να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να παράσχει με απατηλό τρόπο

παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν στον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση,

θ) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα, ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του.

5. Κατά παρέκκλιση όσων ορίζονται στην περ. β΄ της παρ. 4, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα, ο οποίος βρίσκεται σε μια εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην περ. β΄ της παρ. 4 , υπό την προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας, στην περίπτωση των καταστάσεων της περ. β΄ της παρ. 4.

6. Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν έναν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι αυτός βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μία από τις περιπτώσεις των παρ. 1 και 2.

Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, σε μία από τις περιπτώσεις της παρ. 4.

7. Οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 και στην παρ. 4, εκτός από την περ. β΄ αυτής, μπορεί να προσκομίζει στοιχεία, προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Για τον σκοπό αυτόν, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή έχει δεσμευθεί να καταβάλει αποζημίωση για ζημίες που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων.

Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής.

Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, με τελεσίδικη απόφαση, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχεται βάσει της παρούσας κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση στο κράτος μέλος στο οποίο ισχύει η απόφαση.

8. Η απόφαση της αναθέτουσας αρχής για τη διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων κατά την παρ. 7, εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής της παρ. 9, η οποία εκδίδεται εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής στην εν λόγω επιτροπή, συνοδευόμενου από όλα τα σχετικά στοιχεία.

9. Για τις ανάγκες των παρ. 7 και 8, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, συγκροτείται επιτροπή, τριετούς θητείας, που απαρτίζεται από:

α) Έναν (1) εκπρόσωπο της ΕΑΑΔΗΣΥ, που εκτελεί χρέη προέδρου,

β) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων,

γ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών,
δ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας και
ε) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, με τους αναπληρωτές τους.
Η θητεία των μελών της επιτροπής του προηγούμενου εδαφίου είναι τριετής. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ρυθμίζεται η διαδικασία αποστολής προς την επιτροπή του πρώτου εδαφίου του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής για γνωμοδότηση, οι προϋποθέσεις εξέτασης και επανεξέτασης επανορθωτικών μέτρων που ελήφθησαν και για τα οποία έχει ήδη εκδώσει γνώμη η επιτροπή, ειδικότερα ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας της επιτροπής, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των οριζόμενων στην παρ. 8.
10. Εάν η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, ορίζεται ότι στις περιπτώσεις της παρ. 1 η περίοδος αυτή ανέρχεται σε πέντε (5) έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με αμετάκλητη απόφαση και στις περιπτώσεις της παρ. 4 στα τρία (3) έτη από την ημερομηνία έκδοσης πράξης που βεβαιώνει το σχετικό γεγονός.
11. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ χωρίς ΦΠΑ.»

Άρθρο 23
Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις - Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 74 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 74 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», και το άρθρο 74 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 74
Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις - Εξουσιοδοτικές διατάξεις
(άρθρο 57 παρ. 7 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Σε περίπτωση συνδρομής λόγων αποκλεισμού των παρ. 1 και 4 του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού, που θέτουν σε αμφιβολία την αξιοπιστία και την ακεραιότητα οικονομικού φορέα, και εφόσον ο οικονομικός φορέας δεν λάβει τα μέτρα για να αποδείξει την αξιοπιστία του, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 7 του άρθρου 73, μπορεί να επιβληθεί εις βάρος του αποκλεισμός από τη συμμετοχή σε μελλοντικές διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων του παρόντος, καθώς και συμβάσεων παραχώρησης για εύλογο χρονικό διάστημα, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο παρόν άρθρο. Πριν από την έκδοση της απόφασης περί οριζόντιου αποκλεισμού παρέχεται στον οικονομικό φορέα η δυνατότητα ακρόασης. Οι όροι και η περίοδος του ως άνω αποκλεισμού καθορίζονται σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, τη σοβαρότητα του αδικήματος ή παραπτώματος, τον χρόνο που έχει παρέλθει από τη διάπραξή του, τη διάρκειά του, πιθανή υποτροπή, την πρόθεση ή τον βαθμό αμέλειας του εκάστοτε οικονομικού φορέα και τα μέτρα που αυτός λαμβάνει προς αποφυγή διάπραξης παρόμοιων αδικημάτων ή παραπτωμάτων στο μέλλον.

Στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημόσιων Συμβάσεων, η οποία τηρείται και επικαιροποιείται από την ΕΑΑΔΗΣΥ, τηρείται μητρώο των αποκλεισθέντων οικονομικών φορέων, στο οποίο καταχωρίζονται όλες οι τελεσίδικες δικαστικές και διοικητικές αποφάσεις που επιβάλλουν την κύρωση του οριζόντιου αποκλεισμού, καθώς και τα στοιχεία και η περίοδος αποκλεισμού των οικονομικών φορέων, με την επιφύλαξη του ν. 4624/2019 (Α΄ 137).

Οι αναθέτουσες αρχές και αναθέτοντες φορείς ανατρέχουν στο μητρώο αποκλεισθέντων φορέων, κατά την αξιολόγηση των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής, και μπορούν να αποκλείουν τους οικονομικούς φορείς που περιλαμβάνονται στο μητρώο από τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων που διενεργούν.

2. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης και Υποδομών και Μεταφορών θεσπίζεται σύστημα οριζόντιου αποκλεισμού από συμβάσεις του παρόντος και ρυθμίζονται και εξειδικεύονται ιδίως:

α) τα αρμόδια όργανα επιβολής του οριζόντιου αποκλεισμού,

β) τα υποκείμενα σε οριζόντιο αποκλεισμό φυσικά και νομικά πρόσωπα,

γ) οι συγκεκριμένοι λόγοι που μπορεί να οδηγήσουν σε οριζόντιο αποκλεισμό,

δ) οι προϋποθέσεις και οι όροι επιβολής του αποκλεισμού,

ε) η ελάχιστη και η μέγιστη περίοδος αποκλεισμού,

στ) οι διαδικαστικές εγγυήσεις και η έννομη προστασία των υποκείμενων σε οριζόντιο αποκλεισμό οικονομικών φορέων,

ζ) τα ειδικότερα ζητήματα τήρησης και διαγραφής από τον κατάλογο αποκλεισθέντων,

η) η διαδικασία επίκλησης επανορθωτικών μέτρων, μετά από την επιβολή του οριζόντιου αποκλεισμού, το αρμόδιο όργανο αξιολόγησης των μέτρων, καθώς και οι ειδικότερες προϋποθέσεις για τη μείωση της διάρκειας του αποκλεισμού ή και για την πλήρη άρση αυτού,

θ) οι υπόχρεοι φορείς για την αποστολή των στοιχείων στην ΕΑΑΔΗΣΥ με σκοπό την ενημέρωση και επικαιροποίηση των στοιχείων του μητρώου,

ι) οι όροι πρόσβασης των αναθετουσών αρχών και των αναθετόντων φορέων στο μητρώο, και

ια) κάθε άλλο θέμα ή λεπτομέρεια σχετικό με τη διαδικασία για την επιβολή, τη διάρκεια και την άρση του αποκλεισμού.

3. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης και Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να συστήνονται μητρώα πληροφοριακού χαρακτήρα, τα οποία τηρούνται με την επιφύλαξη του ν. 4624/2019, στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημόσιων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και να καθορίζονται ιδίως:

α) οι πληροφορίες που καταχωρίζονται στο μητρώο, όπως πλημμέλειες κατά την εκτέλεση προηγούμενης σύμβασης, πειθαρχικές ποινές, πρόστιμα και κυρώσεις για διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, πρόστιμα και κυρώσεις για παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, του δικαίου περιβάλλοντος, της εργατικής νομοθεσίας, του φορολογικού και κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου,

β) οι υποχρεώσεις των αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων, αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων ως προς την αποστολή στοιχείων για την ενημέρωση των μητρώων, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, και

γ) κάθε άλλο θέμα ή λεπτομέρεια σχετικά με τη διαδικασία σύστασης και λειτουργίας των μητρώων.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης και Υποδομών και Μεταφορών, ορίζεται η ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του μητρώου αποκλεισθέντων και των μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα, καθώς και η έναρξη των υποχρεώσεων ενημέρωσής τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς.
Μέχρι την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του καταλόγου αποκλεισθέντων, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς ζητούν από τον προσωρινό ανάδοχο, μαζί με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, υπεύθυνη δήλωση περί μη επιβολής σε βάρος του της κύρωσης του οριζόντιου αποκλεισμού, σύμφωνα τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.»

Άρθρο 24
Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου -
Αντικατάσταση του άρθρου 76 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 76 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 76
Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου

1. Πέραν των οριζόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ισχύουν τα ακόλουθα:
α) Στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημόσιων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.) ή τα περιφερειακά μητρώα, εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά κατηγορίες ή εξειδικευμένες επιχειρήσεις.
β) Όταν το έργο ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στην κατηγορία αυτή. Ένα έργο θεωρείται ότι ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία, αν ανήκουν στην κατηγορία αυτή πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) των εργασιών του όλου έργου. Για τον υπολογισμό του ποσοστού αυτού δεν λαμβάνονται υπόψη τα απρόβλεπτα.
γ) Αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες διαφόρων κατηγοριών που καμιάς το ποσοστό δεν ξεπερνά το όριο της περ. β), δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι για όλες τις κατηγορίες του έργου, καθώς και ενώσεις οικονομικών φορέων που να καλύπτουν τις κατηγορίες αυτές. Κατηγορία με ποσοστό εργασιών λιγότερο του δέκα τοις εκατό (10%) δεν λαμβάνεται υπόψη, μπορούν όμως τα έγγραφα της σύμβασης να ορίσουν διαφορετικά.
δ) Αν το έργο περιλαμβάνει αποκλειστικά αντικείμενο εξειδικευμένων εργασιών οικονομικών φορέων, δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στην αντίστοιχη κατηγορία του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.. Τα δύο τελευταία εδάφια της περ. β) εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. Σε κάθε άλλη περίπτωση, οικονομικοί φορείς, που αποδεικνύουν ότι καλύπτουν τα κριτήρια επιλογής, μπορούν να συμμετέχουν.
ε) Σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων, τα μέλη αυτής πρέπει να είναι εγγεγραμμένα στην κατηγορία του έργου που δημοπρατείται ή, αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες περισσότερων κατηγοριών, τουλάχιστον σε μία από τις κατηγορίες του έργου που δημοπρατείται.
2. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις ειδικών έργων, των οποίων η κατασκευή απαιτείται να πραγματοποιηθεί από εξειδικευμένους οικονομικούς φορείς, μπορεί στα έγγραφα της σύμβασης να

ορίζονται ανάλογες απαιτήσεις για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης, κατ' εφαρμογή των παρ. 4 και 5 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής.
3. Για τη συμπερίληψη στα έγγραφα της σύμβασης απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πέραν των προβλεπόμενων στο π.δ. 71/2019 (Α΄ 112), για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων, αντίστοιχου προϋπολογισμού και κατηγορίας έργου, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν προηγουμένως να ζητούν γνωμοδότηση του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Το τελευταίο εντός της ταχθείσας από την αναθέτουσα αρχή προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα (30) ημερών, ελέγχει εάν οι απαιτήσεις που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή να συμπεριληφθούν στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογούνται από τη φύση της σύμβασης, σχετίζονται και είναι ανάλογες προς το αντικείμενό της.
Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δίδονται κατευθύνσεις και οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές και εξειδικεύεται η εφαρμογή των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ανάλογα με το μέγεθος, τη φύση και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αντικειμένου της σύμβασης, έτσι ώστε να τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων. Με σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, μπορεί η αναθέτουσα αρχή αιτιολογημένα να αποφασίζει την παρέκκλιση από την ανωτέρω απόφαση.
4. Επιπλέον των επιχειρήσεων που είναι εγγεγραμμένες σε τάξεις των οικείων μητρώων, οικονομικοί φορείς που αποδεικνύουν ότι εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 75, όπως αυτά ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργων, ανεξαρτήτως της εγγραφής και της κατάταξής τους σε συγκεκριμένες τάξεις των μητρώων του π.δ. 71/2019. Οποιαδήποτε αναφορά αντίθετη στο προηγούμενο εδάφιο καταργείται.»

Άρθρο 25
Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών - Αντικατάσταση του άρθρου 77 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 77 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 77
Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

1. Πέραν όσων ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ισχύουν συμπληρωματικά τα ακόλουθα:
α) Στο Μητρώο Εμπειρίας Μελετητών (Μ.Ε.Μ.) και στο Μητρώο Μελετητικών Επιχειρήσεων Δημόσιων Έργων (ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε.), εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά τάξεις και κατηγορίες, βάσει των κριτηρίων που ορίζονται στο π.δ. 71/2019 (Α΄ 112).
β) Στο Μητρώο Επιχειρήσεων Συμβούλων Διοίκησης - Διαχείρισης Έργων (ΜΗ.Ε.Σ.Δ.Δ.Ε.) εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά τάξεις, βάσει των κριτηρίων που ορίζονται στο π.δ. 71/2019.

γ) Σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων και αν η υπό ανάθεση μελέτη ανήκει σε μία κατηγορία, όλα τα μέλη της ένωσης πρέπει να είναι εγγεγραμμένα σε αυτήν την κατηγορία.
δ) Σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων και αν η υπό ανάθεση μελέτη ανήκει σε περισσότερες κατηγορίες, πρέπει να καλύπτονται αθροιστικά όλες οι κατηγορίες.
ε) Τα ελάχιστα επίπεδα τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας καθορίζονται ανά κατηγορία μελέτης, λαμβανομένων υπόψη των προεκτιμώμενων αμοιβών για το σύνολο των σταδίων της αντίστοιχης κατηγορίας μελέτης.
στ) Αν για την εκπόνηση της μελέτης ή την παροχή τεχνικής ή επιστημονικής υπηρεσίας η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι απαιτούνται αυξημένες απαιτήσεις τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας και ιδίως εμπειρίας των οικονομικών φορέων, μπορεί, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή, του κατά περίπτωση προβλεπομένου, να διαμορφώνονται ανάλογα τα κριτήρια τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας στα έγγραφα της σύμβασης.
ζ) Αν σε κάποιες κατηγορίες μελετών υφίσταται αποδεδειγμένα μικρός αριθμός εγγεγραμμένων οικονομικών φορέων στα οικεία μητρώα, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, ή, αν αυτό δεν υφίσταται, του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών να διαμορφώνει αναλόγως τα κριτήρια τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ώστε να καθίσταται δυνατή η ευρύτερη δυνατή συμμετοχή οικονομικών φορέων.
η) Στη διαδικασία σύναψης συμφωνίας - πλαίσιο μπορούν να λάβουν μέρος οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι σε όλες τις τάξεις πτυχίου, κάθε κατηγορίας μελετών της περ. 15 της παρ. 3 του άρθρου 2.
θ) για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία ανάθεσης μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών προεκτιμώμενης αξίας άνω των ορίων του άρθρου 5, οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να διαθέτουν σε ισχύ ασφαλιστική κάλυψη έναντι επαγγελματικού κινδύνου, το ελάχιστο όριο της οποίας, καθώς και οι λοιπές λεπτομέρειες εξασφάλισης και απόδειξής της καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος.
2. Στις περιπτώσεις του άρθρου 50, οι υποβαλλόμενες μελέτες πρέπει να έχουν εκπονηθεί από μελετητές οι οποίοι διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα, κατά τις διατάξεις του παρόντος, τις λοιπές κείμενες διατάξεις σχετικά με τους όρους άσκησης του επαγγέλματος του μελετητή, καθώς και με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης.
3. Για τη συμπερίληψη, στα έγγραφα της σύμβασης, απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πέραν των προβλεπόμενων για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων του π.δ. 71/2019 (Α΄ 112), αντίστοιχου προϋπολογισμού και κατηγορίας μελέτης, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν, προηγουμένως, να ζητούν γνωμοδότηση του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Το τεχνικό συμβούλιο, εντός της ταχθείσας από την αναθέτουσα αρχή προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα (30) εργασίμων ημερών, ελέγχει εάν οι απαιτήσεις που ζητά η αναθέτουσα αρχή να συμπεριληφθούν, από την αναθέτουσα αρχή, στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογούνται από τη φύση της σύμβασης, σχετίζονται και είναι ανάλογες προς το αντικείμενό της.
Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δίδονται κατευθύνσεις και οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές και εξειδικεύεται η εφαρμογή των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ανάλογα με το μέγεθος, τη φύση και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αντικειμένου της σύμβασης, έτσι ώστε να τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας,

της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων. Με σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου μπορεί η αναθέτουσα αρχή αιτιολογημένα να αποφασίζει την παρέκκλιση από την ανωτέρω απόφαση.
4. Σε κάθε περίπτωση οι οικονομικοί φορείς που αποδεικνύουν ότι εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 75, όπως αυτά ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ανεξαρτήτως της εγγραφής και της κατάταξής τους σε συγκεκριμένες τάξεις των οικείων μητρώων του π.δ. 71/2019. Οποιαδήποτε αναφορά αντίθετη στο προηγούμενο εδάφιο καταργείται.»

Άρθρο 26
Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 78 του ν. 4412/2016

Η παρ. 1 του άρθρου 78 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιείται και το άρθρο 78 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 78
Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων (άρθρο 63 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Όσον αφορά στα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής, και τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 75, ένας οικονομικός φορέας μπορεί, κατά περίπτωση και για συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς.
Όσον αφορά στα κριτήρια που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περ. στ΄ του Μέρους ΙΙ του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α΄ ή με την επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να βασίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, μόνο εάν οι τελευταίοι εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες.
Αν ο οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, ιδίως, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτό.
Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σύμφωνα με τα άρθρα 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, 80, περί αποδεικτικών μέσων και 81, περί επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (e-Certis), αν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής και εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73, περί λόγων αποκλεισμού και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις. Η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν φορέα που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού των παρ. 1 και 2 του άρθρου 73 και του άρθρου 74. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει από τον οικονομικό φορέα την αντικατάσταση φορέα για τον οποίον συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού της παρ. 4 του άρθρου 73 και του άρθρου 74.
Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά στα κριτήρια που σχετίζονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτεί

ο οικονομικός φορέας και αυτοί οι φορείς να είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης.
Υπό τους ιδίους όρους, μία ένωση οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 19, περί οικονομικών φορέων, μπορεί να στηρίζεται στις ικανότητες των συμμετεχόντων στην ένωση ή άλλων φορέων.
Η αντικατάσταση του φορέα, στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται ο οικονομικός φορέας που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίον συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74, γίνεται κατόπιν πρόσκλησης από την αναθέτουσα αρχή προς τον οικονομικό φορέα, εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της πρόσκλησης στον οικονομικό φορέα, για κάθε τρίτο στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται, στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης. Ο φορέας με τον οποίο αντικαθίσταται ο φορέας του προηγούμενου εδαφίου δεν επιτρέπεται να αντικατασταθεί εκ νέου.
2. Στην περίπτωση συμβάσεων έργων ή συμβάσεων υπηρεσιών ή στην περίπτωση εργασιών τοποθέτησης και εγκατάστασης στο πλαίσιο σύμβασης προμηθειών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν την εκτέλεση ορισμένων κρίσιμων καθηκόντων απευθείας από τον ίδιο τον προσφέροντα ή, αν η προσφορά υποβάλλεται από ένωση οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 19, από έναν από τους συμμετέχοντες στην ένωση αυτή.
3. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κάτω των ορίων.»

Άρθρο 27
Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης - Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 3, 5, 6 και 7, κατάργηση των παρ. 2 και 4 και προσθήκη παρ. 8 και 9 στο άρθρο 79 του ν. 4412/2016

Στο άρθρο 79 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται οι παρ. 1, 3, 5, 6 και 7, καταργούνται οι παρ. 2 και 4, προστίθενται παρ. 8 και 9 και το άρθρο 79 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 79
Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης
(άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, πλην της απευθείας ανάθεσης των άρθρων 118 και 328, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄ 75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,
β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής, τα οποία έχουν καθορισθεί σύμφωνα με τα άρθρα 75, περί κριτηρίων επιλογής, 76, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου και

77, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, και

γ) τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και τα κριτήρια που έχουν καθορισθεί σύμφωνα με το άρθρο 84, περί περιορισμού του αριθμού των πληρούντων τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων που καλούνται να συμμετάσχουν στη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης.

Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 78, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ίδιες πληροφορίες για τους φορείς αυτούς.

Το ΕΕΕΣ αποτελείται από επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει επίσημη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά.

Κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης για σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η τριετής παραγραφή της παρ. 10 του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού, ή η εφαρμογή της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 (Α΄ 93), αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης, ενώ ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο για την προσκόμιση δικαιολογητικών.

Στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης δημόσιας σύμβασης, που είτε εκκινούν μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος είτε έχουν εκκινήσει νωρίτερα αλλά δεν έχει ακόμη συμπληρωθεί και υποβληθεί το ΕΕΕΣ, οι προηγούμενες αρνητικές απαντήσεις στο ανωτέρω ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης, από οικονομικούς φορείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, δεν στοιχειοθετούν τον λόγο αποκλεισμού των περ. ζ΄ ή/και θ΄ της παρ. 4 του άρθρου 73 του παρόντος και δεν απαιτείται να δηλωθούν κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ και κάθε αντίστοιχου εντύπου.

Όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει τα σχετικά δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων, σύμφωνα με την παρ. 4, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως την ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, την απαραίτητη δήλωση συναίνεσης.

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου ΕΕΕΣ, το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς.

2. [Καταργήθηκε]

3. Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016 για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας (L 3), και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή.

4. [Καταργήθηκε]

5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή, εξαιρουμένων των συμβάσεων που βασίζονται σε συμφωνίες - πλαίσιο, όταν οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 39 ή της περ. α΄ της παρ. 5 του άρθρου 39, απαιτεί από τον προσφέροντα, στον οποίο έχει αποφασίσει να αναθέσει τη σύμβαση να υποβάλει ενημερωμένα τα σχετικά δικαιολογητικά, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, και, κατά περίπτωση, το άρθρο 80, περί αποδεικτικών μέσων. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 80, περί αποδεικτικών μέσων και 82, περί προτύπων διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης.

6. Κατά παρέκκλιση της παρ. 3, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, στο μέτρο που η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει τα πιστοποιητικά ή τις συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της Ένωσης, η οποία διατίθεται δωρεάν, όπως εθνικό μητρώο συμβάσεων, εικονικό φάκελο επιχείρησης, ηλεκτρονικό σύστημα αποθήκευσης εγγράφων ή σύστημα προεπιλογής.

Κατά παρέκκλιση της παρ. 3, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλουν δικαιολογητικά, όταν η αναθέτουσα αρχή που έχει αναθέσει τη σύμβαση ή συνάψει τη συμφωνία - πλαίσιο, διαθέτει ήδη τα δικαιολογητικά αυτά.

Για τον σκοπό του πρώτου εδαφίου, η Γενική Διεύθυνση Ψηφιακής Διακυβέρνησης της Γενικής Γραμματείας Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και οι αρμόδιοι φορείς τήρησης των βάσεων δεδομένων διασφαλίζουν ότι οι βάσεις δεδομένων, οι οποίες περιέχουν σχετικές πληροφορίες για τους οικονομικούς φορείς και μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές, μπορούν επίσης να χρησιμοποιούνται υπό τις ίδιους όρους από τις αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών μελών.

7. Η Γενική Διεύθυνση Ψηφιακής Διακυβέρνησης της Γενικής Γραμματείας Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, διαθέτει και ενημερώνει στο e-Certis πλήρη κατάλογο των βάσεων δεδομένων, οι οποίες περιλαμβάνουν σχετικές πληροφορίες για τους οικονομικούς φορείς και μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών μελών.

Κατόπιν αίτησης, η ανωτέρω Γενική Διεύθυνση κοινοποιεί στα λοιπά κράτη μέλη και στην ΕΑΑΔΗΣΥ κάθε πληροφορία που αφορά στις βάσεις δεδομένων του παρόντος άρθρου.

8. Δεν συνιστά ανακριβή δήλωση, ούτε επιφέρει αποκλεισμό αρνητική δήλωση οικονομικού φορέα στο σχετικό ερώτημα του ΕΕΕΣ, εφόσον συντρέχουν οι περιστάσεις της παρ. 2Α του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού.

9. Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ. Η συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση υπογράφεται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 79Α, περί υπογραφής Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης.»

Άρθρο 28

Υπογραφή Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης - Κατάργηση της παρ. 3 και τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 79Α του ν. 4412/2016

Καταργείται η παρ. 3, τροποποιείται η παρ. 4 του άρθρου 79Α του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) και το άρθρο 79Α διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 79Α
Υπογραφή Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης

1. Κατά την υποβολή του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) του άρθρου 79, είναι δυνατή, με μόνη την υπογραφή του κατά περίπτωση εκπροσώπου του οικονομικού φορέα, η προκαταρκτική απόδειξη των λόγων αποκλεισμού που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 73 για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν.
2. Ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησής του κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης.
3. [Καταργήθηκε]
4. Το ΕΕΕΣ φέρει υπογραφή με ημερομηνία εντός του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής. Αν στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας υπογραφής του ΕΕΕΣ και της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής έχουν επέλθει μεταβολές στα δηλωθέντα στοιχεία, εκ μέρους του, στο ΕΕΕΣ, ο οικονομικός φορέας αποσύρει την προσφορά του, χωρίς να απαιτείται απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Στη συνέχεια μπορεί να την υποβάλει εκ νέου με επίκαιρο ΕΕΕΣ.»

Άρθρο 29
Αποδεικτικά μέσα - Τροποποίηση των παρ. 2, 3, 9 και 10 του άρθρου 80 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 2, 3, 9, 10, 11 και 13 του άρθρου 80 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 80 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 80
Αποδεικτικά μέσα
(άρθρο 60 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στις παρ. 2, 4 και 5 και στο Παράρτημα XII του Προσαρτήματος Α΄, ως απόδειξη της μη ύπαρξης λόγων αποκλεισμού, όπως αναφέρονται στα άρθρα 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 75 και 76.
Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν αποδεικτικά μέσα, πλην εκείνων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 82, περί προτύπων διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης. Όσον αφορά στο άρθρο 78, περί στήριξης στις ικανότητες άλλων φορέων, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να

στηρίζονται σε οποιοδήποτε κατάλληλο μέσο προκειμένου να αποδείξουν στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχουν τους αναγκαίους πόρους στη διάθεσή τους.

2. Οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ως επαρκή απόδειξη του ότι ο οικονομικός φορέας δεν εμπίπτει σε καμία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 73:

α) για την παρ. 1 του εν λόγω άρθρου, την προσκόμιση αποσπάσματος του σχετικού μητρώου, όπως του ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμου εγγράφου που εκδίδεται από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο εν λόγω οικονομικός φορέας, από το οποίο προκύπτει ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις. Η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω αποσπάσματος αφορά και τα πρόσωπα του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 73,

β) για τις παρ. 2 και 4 περ. β΄ του άρθρου 73, πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους ή χώρας.

Αν το κράτος μέλος ή η εν λόγω χώρα δεν εκδίδει τέτοιου είδους έγγραφο ή πιστοποιητικό ή όπου το έγγραφο ή το πιστοποιητικό αυτό δεν καλύπτει όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παρ. 1, στις περ. α΄ και β΄ της παρ. 2 και στην περ. β΄ της παρ. 4 του άρθρου 73, το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού του κράτους μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας.

Οι αρμόδιες δημόσιες αρχές παρέχουν, όπου κρίνεται αναγκαίο, επίσημη δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι δεν εκδίδονται τα έγγραφα ή τα πιστοποιητικά της παρούσας ή ότι τα έγγραφα αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παρ. 1, στις περ. α΄ και β΄ της παρ. 2 και στην περ. β΄ της παρ. 4 του άρθρου 73. Οι επίσημες δηλώσεις καθίστανται διαθέσιμες μέσω του επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (e-Certis) του άρθρου 81.

3. Για την απόδειξη της απαίτησης της παρ. 2 του άρθρου 75, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν πιστοποιητικό/βεβαίωση του οικείου επαγγελματικού μητρώου του Παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α΄, με το οποίο να πιστοποιούνται η εγγραφή τους σε αυτό και το ειδικό επάγγελμά τους, σύμφωνα με όσα ορίζονται και στα άρθρα 76, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου και 77, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά περίπτωση. Για την απόδειξη άσκησης γεωργικού ή κτηνοτροφικού επαγγέλματος, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν βεβαίωση άσκησης επαγγέλματος, από αρμόδια διοικητική αρχή ή αρχή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης.

4. Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια του οικονομικού φορέα μπορεί, κατά κανόνα, να αποδεικνύεται με ένα ή περισσότερα από τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στο Μέρος Ι του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α΄.

Εάν ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο, το οποίο η αναθέτουσα αρχή κρίνει κατάλληλο.

5. Η τεχνική ικανότητα των οικονομικών φορέων μπορεί να αποδεικνύεται με έναν ή περισσότερους από τους τρόπους που αναφέρονται στο Μέρος ΙΙ του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α΄, ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών.

6. Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα παραπάνω, κατά περίπτωση δικαιολογητικά, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 19, περί οικονομικών φορέων.
7. Εφόσον ζητηθεί, η Αρχή θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών κάθε πληροφορία σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στα άρθρα 73 και 74, την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας και τις χρηματοοικονομικές και τεχνικές ικανότητες των προσφερόντων που αναφέρονται στα άρθρα 75, 76 και 77, καθώς και κάθε πληροφορία σχετικά με τα αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στο παρόν άρθρο.
8. Σε περίπτωση διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, για την απόδειξη της αθέτησης των υποχρεώσεων στους τομείς του κοινωνικοασφαλιστικού και του εργατικού δικαίου της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την περ. α΄ της παρ. 4 του άρθρου 73, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται, κατ' ελάχιστον, να εφαρμόσει όσα ορίζονται στις περ. β΄ και δ΄ της παρ. 2 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 (Α΄ 115).
9. Τα αποδεικτικά έγγραφα του παρόντος άρθρου και του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α΄ μπορεί να εξειδικεύονται στα πρότυπα και υποδείγματα εγγράφων σύμβασης που εκδίδει η ΕΑΑΔΗΣΥ, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53.
Σε δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ και έως τα όρια των άρθρων 118 και 328, οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να απαιτούν ως απόδειξη για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παρ. 1 του άρθρου 73 , την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης εκ μέρους του οικονομικού φορέα, σε περίπτωση φυσικού προσώπου, ή σε περίπτωση νομικού προσώπου την υποβολή αυτής εκ μέρους του νομίμου εκπροσώπου, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 79Α.
10. Τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5ης.10.1961, που κυρώθηκε με τον ν. 1497/1984 (Α΄ 188). Τα αλλοδαπά ιδιωτικά έγγραφα συνοδεύονται από μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα, επικυρωμένη είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας είτε από πρόσωπο κατά νόμον αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο.
11. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας, με την έννοια της περ. 30 της παρ. 1 του άρθρου 2.
12. Τα αποδεικτικά μέσα γίνονται αποδεκτά κατά τον ακόλουθο τρόπο:
α) τα δικαιολογητικά που αφορούν στην παρ. 1 του άρθρου 73 και την περ. β΄ της παρ. 4 του άρθρου 73 εφόσον έχουν εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή τους,
β) τα δικαιολογητικά που αφορούν στην παρ. 2 του άρθρου 73, εφόσον είναι εν ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής τους, άλλως, στην περίπτωση που δεν αναφέρεται χρόνος ισχύος, να έχουν εκδοθεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. α΄,
γ) τα δικαιολογητικά που αφορούν στην παρ. 2 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής, τα αποδεικτικά ισχύουσας εκπροσώπησης σε περίπτωση νομικών προσώπων, και τα πιστοποιητικά αρμόδιας αρχής σχετικά με την ονομαστικοποίηση των μετοχών σε περίπτωση ανωνύμων εταιρειών, εφόσον έχουν εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή τους, εκτός εάν στις ειδικές διατάξεις έκδοσης αυτών προβλέπεται συγκεκριμένος χρόνος ισχύος και είναι σε ισχύ κατά την υποβολή τους,
δ) οι ένορκες βεβαιώσεις, εφόσον έχουν συνταχθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή τους και

ε) οι υπεύθυνες δηλώσεις, εφόσον έχουν συνταχθεί μετά την κοινοποίηση της πρόσκλησης για την υποβολή των δικαιολογητικών.
13. Τα έγγραφα του παρόντος υποβάλλονται σύμφωνα με τον ν. 2690/1999 (Α΄ 45) και τα άρθρα 13 και 15 του ν. 4727/2020 (Α΄ 184). Ειδικά τα αποδεικτικά τα οποία αποτελούν ιδιωτικά έγγραφα, μπορεί να γίνονται αποδεκτά και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους.»

Άρθρο 30
Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων - Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 86 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 86 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», τροποποιούνται οι παρ. 3, 6, 10, 11, 12 και 13, προστίθεται παρ. 11Α και το άρθρο 86 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 86
Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων - Εξουσιοδοτικές διατάξεις
(άρθρο 67 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων νόμου ή διοικητικών πράξεων σχετικά με την τιμή ορισμένων αγαθών ή την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές βασίζουν την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.
2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής προσδιορίζεται βάσει της τιμής ή του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους - αποτελεσματικότητας, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 87, περί κοστολόγησης του κύκλου ζωής, και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή κοινωνικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης. Στα κριτήρια αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται, ιδίως:
α) η ποιότητα, περιλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά, καθώς και η εμπορία και οι σχετικοί όροι,
β) η οργάνωση, τα προσόντα και η εμπειρία του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, στην περίπτωση που η ποιότητα του διατεθέντος προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο εκτέλεσης της σύμβασης,
γ) η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική υποστήριξη,
δ) οι όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία και η προθεσμία παράδοσης ή η προθεσμία ολοκλήρωσης ή περαίωσης,
ε) η παροχή της εγγύησης της παρ. 10 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων
στ) η προσαύξηση του προβλεπόμενου στα έγγραφα της σύμβασης χρόνου εγγύησης.
3. Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά, κατά την παρ. 2, εξειδικεύονται ιδίως σε:

α) απασχόληση εργαζομένων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού κατά την έννοια του ν. 4430/2016 (Α΄ 205), για χρονικό διάστημα δώδεκα (12) τουλάχιστον μηνών πριν από τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης,
β) διευκόλυνση της κοινωνικής ή/και εργασιακής ένταξης ατόμων που προέρχονται από ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού,
γ) καταπολέμηση των διακρίσεων ή/και
δ) προαγωγή της ισότητας ανδρών και γυναικών.
4. Στα κριτήρια της παρ. 2 στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελέτης μπορούν να περιλαμβάνονται επιπλέον και ιδίως:
α) ο βαθμός κατανόησης του αντικειμένου και των στόχων της προς εκπόνηση μελέτης όπως προκύπτει από την τεχνική έκθεση της περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 94, περί περιεχομένου φακέλου «Τεχνική προσφορά», με εντοπισμό των θεμάτων στα οποία πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία κατά την εκπόνηση της μελέτης,
β) η πληρότητα και αξιοπιστία της μεθοδολογίας εκπόνησης της μελέτης, βάσει των στοιχείων των περ. β΄ και γ΄ της παρ. 2 του άρθρου 94, και συγκεκριμένα: ο βαθμός κάλυψης των απαιτήσεων της προς εκπόνηση μελέτης από δραστηριότητες που παρουσιάζει ο οικονομικός φορέας, ο βαθμός επάρκειας των ενεργειών και διαδικασιών για την παραγωγή της μελέτης, περιλαμβανομένων και των ενεργειών του συντονιστή, καθώς και η τεκμηρίωση της δυνατότητας υλοποίησης και η αξιοπιστία του προτεινόμενου χρονοδιαγράμματος, σε συνδυασμό με τη στελέχωση της ομάδας μελέτης και τα παρεχόμενα στοιχεία από τα οποία διασφαλίζεται ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους πόρους, για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο ποιοτικό επίπεδο,
γ) η οργάνωση του οικονομικού φορέα, βάσει των στοιχείων των περ. δ΄ και ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 94 και συγκεκριμένα η σαφήνεια στον καθορισμό των καθηκόντων της ομάδας, η επάρκεια της προτεινόμενης ομάδας μελέτης σε σχέση με τη δομή του οργανογράμματος και ο βαθμός συνοχής της προτεινόμενης ομάδας μελέτης,
δ) η ευκολία κατασκευής της τεχνικής λύσης και η εκτίμηση της δαπάνης του έργου, που περιλαμβάνει τη δαπάνη κατασκευής του έργου και την ετήσια δαπάνη λειτουργίας και συντήρησης κατά τη διάρκεια ζωής του έργου, εφόσον στα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνονται συγκεκριμένες παράμετροι υπολογισμού της δαπάνης λειτουργίας και συντήρησης, όπως προκύπτουν από την τεχνική έκθεση της περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 94.
5. Στα κριτήρια της παρ. 2 στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών μπορούν να περιλαμβάνονται και η ορθότητα αντίληψης από τον οικονομικό φορέα του αντικειμένου και των απαιτήσεων της σύμβασης, η επιτυχής επισήμανση προβλημάτων κατά την υλοποίηση και η διαμόρφωση κατάλληλων προτάσεων για την επίλυσή τους, η επαρκής ανάλυση - εξειδίκευση της καταλληλότητας και αποτελεσματικότητας της μεθοδολογίας υλοποίησης και των απαραίτητων εργαλείων υποστήριξης της εφαρμογής της, καθώς και η αποτελεσματική επικοινωνία του οικονομικού φορέα με την αναθέτουσα αρχή, κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης, ο αποτελεσματικός προσδιορισμός - τεκμηρίωση των κρίσιμων παραγόντων επιτυχίας και η παρουσίαση εναλλακτικών τρόπων διασφάλισής τους, η ορθολογική ανάλυση του αντικειμένου της σύμβασης σε ενότητες εργασιών και η σύνδεσή τους με τα ελάχιστα απαιτούμενα παραδοτέα και το χρονοδιάγραμμα που περιγράφονται στις τεχνικές προδιαγραφές αυτού, η πληρότητα - επάρκεια του καθορισμού των περιεχομένων των προσφερομένων παραδοτέων και η τεκμηρίωση της διασφάλισης εφαρμοσιμότητας των λύσεων που

προτείνονται, η καταλληλότητα του μοντέλου οργάνωσης της παροχής των υπηρεσιών, η επάρκεια και σαφήνεια κατανομής αρμοδιοτήτων στα μέλη της ομάδας έργου, καθώς και τα επίπεδα διοίκησης.

6. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελετών, ήτοι πλήρους μελέτης ή επιμέρους σταδίων αυτής, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης, μόνο εφόσον συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις, και κατόπιν γνώμης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής:

α) Όταν δεν απαιτούνται τεχνικά στοιχεία άλλα, πέραν των ήδη περιεχομένων στο φάκελο δημόσιας σύμβασης, όπως κατά κύριο λόγο στις περιπτώσεις τοπογραφικών μελετών ή γεωτεχνικών ερευνών ή κυκλοφοριακών μελετών ή οικονομικών μελετών.

β) Όταν περιέχονται στον φάκελο δημόσιας σύμβασης επαρκή τεχνικά στοιχεία από εγκεκριμένες μελέτες προηγούμενων σταδίων και είναι σε ισχύ εκδοθείσα Α.Ε.Π.Ο..

7. Το στοιχείο του κόστους μπορεί επίσης να λαμβάνει τη μορφή σταθερής τιμής ή κόστους βάσει του οποίου οι οικονομικοί φορείς θα ανταγωνίζονται αποκλειστικά και μόνο βάσει ποιοτικών κριτηρίων.

8. Τα κριτήρια ανάθεσης θεωρούνται ότι συνδέονται με το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης, εφόσον συνδέονται με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν στο πλαίσιο της σύμβασης σε σχέση με οποιαδήποτε πτυχή της και σε οποιοδήποτε από τα στάδια του κύκλου ζωής της, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται:

α) στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, διάθεσης ή εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή

β) στη συγκεκριμένη διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής της, έστω και αν οι εν λόγω παράγοντες δεν αποτελούν μέρος της υλικής υπόστασής της.

9. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στην εν λόγω αναθέτουσα αρχή. Διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης. Εάν υπάρχουν αμφιβολίες, οι αναθέτουσες αρχές επαληθεύουν αποτελεσματικά την ακρίβεια των πληροφοριών και αποδείξεων, τις οποίες παρέχουν οι προσφέροντες.

10. Η αναθέτουσα αρχή διευκρινίζει στα έγγραφα της σύμβασης τη σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα κριτήρια που έχουν επιλεγεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, εκτός εάν αυτό καθορίζεται μόνο βάσει της τιμής.

Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη περιθωρίου διακύμανσης με το κατάλληλο μέγιστο εύρος.

Εάν δεν είναι δυνατή η στάθμιση για αντικειμενικούς λόγους, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει τα κριτήρια με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

Ειδικότερα κατά την ανάθεση σύμβασης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών το κριτήριο της τιμής έχει βαρύτητα τριάντα τοις εκατό (30%) και τα λοιπά κριτήρια ανάθεσης έχουν συνολική βαρύτητα εβδομήντα τοις εκατό (70 %). Με απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου ορίζονται επιμέρους κριτήρια πλην της τιμής, που δύνανται να χρησιμοποιούνται για την ανάθεση και η επιμέρους βαρύτητά τους, ενώ μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, η οποία εκδίδεται κατόπιν γνώμης του οικείου Τεχνικού Συμβουλίου, να ορίζεται μικρότερο ποσοστό βαρύτητας του 30% για το κριτήριο της τιμής.

11. Το άθροισμα των σχετικών συντελεστών βαρύτητας των κριτηρίων αξιολόγησης, εκφρασμένων σε ποσοστό επί τοις εκατό, ανέρχεται σε κάθε περίπτωση σε 100. Η βαθμολόγηση και κατάταξη των τεχνικών προσφορών γίνεται, σύμφωνα με τον τύπο: $T = \sigma_1 x K_1 + \sigma_2 x K_2 + ..+ \sigma_v x K_v$, όπου «$\sigma_v$» είναι ο συντελεστής βαρύτητας, «K_v» η βαθμολογία του κριτηρίου αξιολόγησης και U η συνολική βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς και ισχύει $\sigma_1+\sigma_2+..\sigma_v = 1$.

Κάθε κριτήριο αξιολόγησης βαθμολογείται αυτόνομα με βάση τα στοιχεία της προσφοράς. Η βαθμολόγηση πρέπει να είναι πλήρως και ειδικά αιτιολογημένη και να περιλαμβάνει υποχρεωτικά, εκτός από τη βαθμολογία, και τη λεκτική διατύπωση της κρίσης ανά κριτήριο.

11Α. α) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών που εκδίδεται κατόπιν γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, καθορίζονται τα κριτήρια της παρ. 2 που δύναται κάθε αναθέτουσα αρχή να περιλαμβάνει στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου. Υποχρεωτικά μεταξύ των ανωτέρω κριτηρίων περιλαμβάνεται ως κριτήριο με συντελεστή βαρύτητας δέκα τοις εκατό (10%) τουλάχιστον η πλήρωση των στοιχειωδών κριτηρίων της εργαλειοθήκης της Ε.Ε. για τις κατασκευές, όπως καθορίζονται στο εκάστοτε ισχύον «Δελτίο Προϊόντος Πράσινη Δημόσια Σύμβαση (ΠΔΣ) για Κατασκευές».

β) Η αναθέτουσα αρχή δύναται, με αιτιολογημένη απόφασή της, να αποκλίνει από τα μη υποχρεωτικά κριτήρια της περ. α) μετά από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Κατασκευών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

γ) Η προσφορά προσθέτου χρόνου εγγύησης συνοδεύεται (πέραν της εγγύησης καλής εκτέλεσης) από εγγύηση «προσθέτου χρόνου εγγύησης», σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. δ΄ της παρ. 1 του άρθρου 72, που κατατίθεται με την υπογραφή της σύμβασης.

12. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οικονομικές προσφορές βαθμολογούνται σε εκατονταβάθμια κλίμακα και η βαθμολογία ΒΟΠι της κάθε οικονομικής προσφοράς ΟΠι προκύπτει από το προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης «ε» ως εξής:

$$ΒΟΠι=(120*ε) / (20+ε).$$

13. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, όταν η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει της τιμής ή του κόστους, η βαθμολογία κάθε κριτηρίου αξιολόγησης κυμαίνεται από εκατό (100) έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς. Η βαθμολογία είναι εκατό (100) βαθμοί για τις περιπτώσεις που ικανοποιούνται ακριβώς όλοι οι όροι του κριτηρίου. Η βαθμολογία αυτή αυξάνεται έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς, όταν υπερκαλύπτονται οι όροι του κριτηρίου. Η συνολική βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς, όπως προκύπτει από τον τύπο της παρ. 11 κυμαίνεται από εκατό (100) έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης μεγαλύτερο περιθώριο διακύμανσης από το αναφερόμενο στο πρώτο εδάφιο από εκατό (100) έως εκατό πενήντα (150) βαθμούς, προσαρμόζοντας αναλόγως τους όρους της διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί να προσδιοριστεί:

α) Ως εκείνη που παρουσιάζει τον μικρότερο λόγο της προσφερόμενης ή συγκριτικής τιμής της προσφοράς προς τη βαθμολογία των κριτηρίων αξιολόγησης που δεν αφορούν την τιμή ή το κόστος. Συγκριτική τιμή προσφοράς είναι η τιμή, στην περίπτωση που για τη διαμόρφωσή της λαμβάνονται υπόψη ένα ή περισσότερα είδη κόστους, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 87, εφόσον προβλέπεται

από τα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή, στην περίπτωση αυτή, καθορίζει με σαφήνεια στα έγγραφα της σύμβασης τον ακριβή τρόπο υπολογισμού της συγκριτικής τιμής προσφοράς, όπως με μαθηματικό τύπο.

β) Για τις δημόσιες συμβάσεις παροχής γενικών υπηρεσιών η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί εναλλακτικά να είναι εκείνη που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη τιμή (Α) της σχέσης:

$$A = \sigma_T x\ (T/T_{max}) + \sigma_o x\ (O_{min}/O),$$

όπου: Τ = Συνολική βαθμολογία τεχνικής προσφοράς,

T_{max}= Συνολική βαθμολογία της καλύτερης τεχνικής προσφοράς,

O_{min} = τιμή χαμηλότερης οικονομικής προσφοράς,

Ο = τιμή οικονομικής προσφοράς,

σ_T = Συντελεστής βαρύτητας τεχνικής προσφοράς, ποσοστό επί τοις εκατό, που μπορεί να κυμαίνεται από εξήντα (60) έως ογδόντα (80),

σ_O = Συντελεστής βαρύτητας οικονομικής προσφοράς, ποσοστό επί τοις εκατό, που μπορεί να κυμαίνεται από είκοσι (20) έως σαράντα (40).

Το άθροισμα των δύο συντελεστών βαρύτητας ισούται με εκατό (100).

14. Αν κριτήριο ανάθεσης έχει οριστεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής κατά το παρόν άρθρο και η διαδικασία σύναψης της σύμβασης διενεργείται από ΚΑΑ, τα κριτήρια, οι τυχόν ομάδες στις οποίες αυτά κατατάσσονται, καθώς και οι συντελεστές βαρύτητας αυτών εγκρίνονται από την ΚΑΑ.

15. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης, ή μπορεί να περιορίζεται η χρήση τους σε ορισμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών ή ορισμένα είδη συμβάσεων. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών σχετικά με τη στάθμιση των επιμέρους κριτηρίων ανάθεσης, τους συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων ανάθεσης που σχετίζονται με την τεχνική προσφορά, ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από όσα ορίζονται στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου.

16. Στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων σχετικά με τη στάθμιση των επιμέρους κριτηρίων ανάθεσης, τους συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων ανάθεσης που σχετίζονται με την τεχνική προσφορά, ανά κατηγορία και εκτιμώμενη αξία σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από όσα ορίζονται στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του συλλογικού οργάνου της παρ. 5 του άρθρου 41.»

Άρθρο 31
Κοστολόγηση του κύκλου ζωής - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 4 και 5 του άρθρου 87 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 87 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», τροποποιούνται οι παρ. 4 και 5 και το άρθρο 87 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 87
Κοστολόγηση κύκλου ζωής - Εξουσιοδοτικές διατάξεις
(άρθρο 68 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Η κοστολόγηση του κύκλου ζωής καλύπτει, στον βαθμό που αρμόζει, ένα μέρος ή το σύνολο των ακόλουθων ειδών κόστους κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, μιας υπηρεσίας ή ενός έργου:
α) κόστος που βαρύνει την αναθέτουσα αρχή ή άλλους χρήστες, όπως:
αα) το κόστος που σχετίζεται με την απόκτηση,
ββ) το κόστος χρήσης, όπως για την κατανάλωση ενέργειας και άλλων πόρων ή πηγών,
γγ) το κόστος συντήρησης,
δδ) το κόστος τέλους του κύκλου ζωής, όπως το κόστος συλλογής και ανακύκλωση,
β) το κόστος που οφείλεται σε εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες που συνδέονται με το προϊόν, την υπηρεσία ή το έργο στη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, εφόσον η οικονομική αξία τους μπορεί να προσδιοριστεί και να επαληθευτεί˙ στο κόστος αυτό μπορεί να περιλαμβάνεται το κόστος εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και άλλων εκπομπών ρύπων, καθώς και το κόστος για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.
2. Όταν η αναθέτουσα αρχή αποτιμά το κόστος χρησιμοποιώντας προσέγγιση κοστολόγησης του κύκλου ζωής, αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τα δεδομένα που πρέπει να υποβάλουν οι προσφέροντες και τη μέθοδο που θα χρησιμοποιήσει για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής βάσει των εν λόγω δεδομένων.
Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την αποτίμηση του κόστους, το οποίο οφείλεται σε εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες, οφείλει να πληροί το σύνολο των ακόλουθων προϋποθέσεων:
α) Βασίζεται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις. Συγκεκριμένα, όταν αυτή δεν έχει εκπονηθεί για επαναλαμβανόμενη ή συνεχή χρήση, δεν συνεπάγεται αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων,
β) είναι προσιτή σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, και
γ) τα απαιτούμενα δεδομένα μπορεί να παρασχεθούν μετά από εύλογη προσπάθεια από τους οικονομικούς φορείς που επιδεικνύουν τη μέση δυνατή επιμέλεια, περιλαμβανομένων των φορέων τρίτων χωρών που είναι μέρη της ΣΔΣ ή άλλων διεθνών συμφωνιών που δεσμεύουν την Ένωση.
3. Σε περιπτώσεις όπου με νομοθετική πράξη της Ένωσης έχει καταστεί υποχρεωτική μια κοινή μέθοδος υπολογισμού του κόστους του κύκλου ζωής, η εν λόγω κοινή μέθοδος εφαρμόζεται για την αξιολόγηση του κόστους κύκλου ζωής.
4. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εξειδικεύονται, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών τα κριτήρια της περ. α΄ της παρ. 2, οι τρόποι προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής των έργων, ή μελετών ή υπηρεσιών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.
5. Για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, μπορεί να εξειδικεύονται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τα κριτήρια της περ. α΄ της παρ. 2, οι τρόποι προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής ανά αγαθό ή κατηγορία αγαθών και ανά γενική υπηρεσία ή κατηγορία γενικών υπηρεσιών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

Άρθρο 32
Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1, 5 και 6 και προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 88 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», τροποποιούνται οι παρ. 1, 5 και 6, προστίθεται παρ. 7 και το άρθρο 88 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 88
Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) – Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής.
Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.
2. Οι εξηγήσεις της παρ. 1 μπορεί να αφορούν ιδίως:
α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών,
β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου,
γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα,
δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89,
ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, περί υπεργολαβίας,
στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 89, περί δικαιολογητικών σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές.
3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2.
Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18.
4. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας, την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση

είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Αν η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
5. Εφόσον ζητηθεί, η ΕΑΑΔΗΣΥ θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που η Ελλάδα έχει στη διάθεσή της, όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται ως προς τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παρ. 2.
6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο.
Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ’ όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης.
7. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και του Υπουργού Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και ο τρόπος σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με μηχανισμούς καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Με την ανωτέρω προβλεπόμενη απόφαση δύναται να ορίζονται οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παρεκκλίνει από την εφαρμογή κάποιων εκ των αναφερόμενων σε αυτήν κριτηρίων.»

Άρθρο 33

Ισότιμες και ισοδύναμες προσφορές - Τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 90 του ν. 4412/2016

Η παρ. 4 του άρθρου 90 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιείται και το άρθρο 90 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 90
Ισότιμες και ισοδύναμες προσφορές

1. Αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, ισότιμες θεωρούνται οι προσφορές με την ίδια ακριβώς τιμή. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν ισότιμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον του αρμόδιου συλλογικού οργάνου και παρουσία αυτών των οικονομικών φορέων.
2. Αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψή προσφορά και δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει της τιμής, ισοδύναμες θεωρούνται οι προσφορές με την ίδια συνολική τελική βαθμολογία μεταξύ δύο ή περισσοτέρων προσφερόντων.

3. Στην περίπτωση της παρ. 2, στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με τη μεγαλύτερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς. Σε περίπτωση ισοβαθμίας και ως προς την τεχνική προσφορά η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισοδύναμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον του αρμόδιου γνωμοδοτικού συλλογικού οργάνου και παρουσία αυτών των οικονομικών φορέων.
4. Στην περίπτωση της παρ. 2, στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών η ανάθεση γίνεται στην προσφορά με τη μεγαλύτερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς. Αν οι ισοδύναμες προσφορές έχουν την ίδια βαθμολογία τεχνικής προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισοδύναμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον του αρμόδιου γνωμοδοτικού συλλογικού οργάνου και παρουσία αυτών των οικονομικών φορέων.»

Άρθρο 34
Περιεχόμενο προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 4 και 8, προσθήκη παρ. 4Α και κατάργηση των παρ. 2, 3 και 7 του άρθρου 92 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 4 και 8 του άρθρου 92 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται, προστίθεται παρ. 4Α, καταργούνται οι παρ. 2, 3 και 7 και το άρθρο 92 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 92
Περιεχόμενο προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής

1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης, που δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, οι προσφορές και αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται μέσα σε σφραγισμένο φάκελο, στον οποίο πρέπει να αναγράφονται ευκρινώς:
α) η λέξη προσφορά ή αίτηση συμμετοχής,
β) η επωνυμία της αναθέτουσας αρχής,
γ) ο τίτλος της σύμβασης,
δ) η καταληκτική ημερομηνία (ημερομηνία λήξης προθεσμίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής),
ε) τα στοιχεία του οικονομικού φορέα,
2. (Καταργήθηκε)
3. (Καταργήθηκε)
4. Οι προσφορές και οι αιτήσεις συμμετοχής, καθώς και τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε αυτές, συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5ης.10.1961, που κυρώθηκε με τον ν. 1497/1984 (Α΄ 188). Τα αλλοδαπά ιδιωτικά έγγραφα συνοδεύονται από μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα, επικυρωμένη είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις κείμενες διατάξεις είτε από πρόσωπο κατά νόμο αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο. Στα έγγραφα της σύμβασης του άρθρου 53 μπορεί να ορίζεται ότι ενημερωτικά και τεχνικά φυλλάδια και άλλα έντυπα, εταιρικά ή μη, με ειδικό τεχνικό περιεχόμενο, δηλαδή έντυπα με αμιγώς τεχνικά

χαρακτηριστικά, όπως αριθμούς, αποδόσεις σε διεθνείς μονάδες, μαθηματικούς τύπους και σχέδια, που είναι δυνατόν να διαβαστούν σε κάθε γλώσσα και δεν είναι απαραίτητη η μετάφρασή τους, μπορούν να υποβάλλονται σε άλλη γλώσσα, χωρίς να συνοδεύονται από μετάφραση στην ελληνική.
4Α. Κατά παρέκκλιση της παρ. 4, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει την υποβολή ενός ή περισσότερων στοιχείων των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής σε μία ή περισσότερες επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης πέραν της ελληνικής, χωρίς να απαιτείται επικύρωσή τους, στο μέτρο που τα ανωτέρω έγγραφα είναι καταχωρισμένα σε επίσημους ιστότοπους φορέων πιστοποίησης, στους οποίους υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση μέσω διαδικτύου και εφόσον ο οικονομικός φορέας παραπέμπει σε αυτούς, προκειμένου η επαλήθευση της ισχύος τους να είναι ευχερής για την αναθέτουσα αρχή.
5. Ειδικά κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή φύλαξης και ανεξάρτητα από το είδος της διαδικασίας που επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή:
α) η αναθέτουσα αρχή ζητά από τους οικονομικούς φορείς να αναφέρουν υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης, στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τις πληροφορίες/στοιχεία των σημείων α΄ έως στ΄ της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 και
β) οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, στην προσφορά τους να περιλαμβάνουν τις πληροφορίες/στοιχεία της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010.
6. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων που διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 36 όλα τα παραπάνω δικαιολογητικά υποβάλλονται σε (υπο)φακέλους (κατηγορία επισυναπτόμενων αρχείων στο ηλεκτρονικό σύστημα), σύμφωνα με όσα ορίζονται στις αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των παρ. 4 και 5 του άρθρου 36.
7. [Καταργήθηκε]
8. Στις περιπτώσεις που με την αίτηση συμμετοχής ή την προσφορά υποβάλλονται ιδιωτικά έγγραφα, αυτά γίνονται αποδεκτά είτε σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον ν. 2690/1999 (Α΄ 45) είτε και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση, στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους και η οποία φέρει υπογραφή μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης.»

Άρθρο 35
Περιεχόμενο φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» - Αντικατάσταση του άρθρου 93 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 93 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 93
Περιεχόμενο φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής»

Ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» περιέχει το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Σύμβασης του άρθρου 79 και την εγγύηση συμμετοχής, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 72, καθώς και πρόσθετα έγγραφα όπως καθορίζει η οικεία διακήρυξη.
Τα ανωτέρω δεν ισχύουν για συμβάσεις που ανατίθενται με τις διαδικασίες των άρθρων 118 και 328, περί απευθείας ανάθεσης.

Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα έγγραφα του προηγούμενου εδαφίου, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση πλην της εγγύησης συμμετοχής.»

Άρθρο 36
Περιεχόμενο φακέλου «Τεχνική Προσφορά» - Τροποποίηση της παρ. 5 του άρθρου 94 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1 και 5 του άρθρου 94 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 94 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 94
Περιεχόμενο φακέλου «Τεχνική Προσφορά»

1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, στην περίπτωση που εφαρμόζεται το άρθρο 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, και το κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «τεχνική προσφορά» περιέχει τουλάχιστον προμελέτη όλων των απαραίτητων έργων. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, στις οποίες κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, τα περιεχόμενα του φακέλου «τεχνική προσφορά» ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.
2. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελετών, αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «τεχνική προσφορά» περιέχει ιδίως:
α) τεχνική έκθεση για τη συγκεκριμένη μελέτη, στηριζόμενη στα υπάρχοντα στοιχεία του φακέλου δημόσιας σύμβασης, με επισήμανση των προβλημάτων και εισήγηση του τρόπου επίλυσής τους,
β) πρόταση μεθοδολογίας, που περιλαμβάνει περιγραφή του γενικού προγράμματος εκπόνησης της μελέτης, δηλαδή τις απαιτούμενες επιμέρους δραστηριότητες, την αλληλουχία των σταδίων ή φάσεων της κύριας και των υποστηρικτικών μελετών (όταν πρόκειται για σύνθετη μελέτη) την αλληλοτροφοδότηση των μελετών με δεδομένα, τον καθορισμό σημείων ελέγχου και απαιτούμενων ενεργειών και διαδικασιών για την παραγωγή της μελέτης,
γ) χρονοδιάγραμμα, στο οποίο περιγράφεται η χρονική αλληλουχία των δραστηριοτήτων της περ. β΄, λαμβανομένου υπόψη του συνολικού χρόνου, όπως προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης,
δ) οργανόγραμμα και έκθεση τεκμηρίωσης καθηκόντων και κατανομής εργασιών του συντονιστή και της ομάδας μελέτης, όπου παρουσιάζεται η κατανομή ευθυνών μεταξύ των μελών της και στοιχεία για την αποτελεσματικότητα της δράσης κάθε μέλους της ομάδας μελέτης σε αντίστοιχες ευθύνες με αυτές που αναλαμβάνει στην ομάδα μελέτης και τον βαθμό επιτυχίας της, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων των περ. β΄ και γ΄, και
ε) στοιχεία για τη συνοχή της ομάδας μελέτης, από τα οποία να προκύπτει η δυνατότητα καλής συνεργασίας για την απρόσκοπτη και ποιοτικά αποδεκτή εκπόνηση της μελέτης. Στις διαδικασίες

σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, τα περιεχόμενα του φακέλου «τεχνική προσφορά» ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης, λαμβάνοντας υπόψη τα αναφερόμενα στην παρούσα παράγραφο με κατάλληλη προσαρμογή.
3. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελετών, και εφόσον τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 51, ο φάκελος «τεχνική προσφορά» περιλαμβάνει ιδίως, επιπλέον των αναφερομένων στην παρ. 2, και τεχνική έκθεση με τεχνική πρόταση - λύση, που περιλαμβάνει την εκτίμηση του γενικού και ειδικού αντικειμένου της μελέτης, με ανάλυση των επιμέρους ζητημάτων, διερεύνηση εναλλακτικών λύσεων, τεκμηρίωση των αντιστοίχων προτάσεων, καθώς και το κόστος υλοποίησης και λειτουργίας. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού μπορεί να εξειδικεύονται οι απαιτήσεις των υποβλητέων στοιχείων με τις τεχνικές εκθέσεις.
4. Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών και γενικών υπηρεσιών ο φάκελος της τεχνικής προσφοράς περιέχει ιδίως τα έγγραφα και τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την τεχνική επάρκεια, χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των προσφορών και περιγράφονται στα έγγραφα της σύμβασης.
5. Ειδικά στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητεί από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς να δηλώνουν στην τεχνική τους προσφορά:
α. τη χώρα παραγωγής του προσφερόμενου προϊόντος και
β. την επιχειρηματική μονάδα στην οποία παράγεται το προσφερόμενο προϊόν, καθώς και τον τόπο εγκατάστασής της».

Άρθρο 37
Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών - Τροποποίηση των παρ. 2, 5 και 6 του άρθρου 95 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 2, 5 και 6 του άρθρου 95 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 95 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 95
Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών

1. Η οικονομική προσφορά (προσφερόμενη τιμή) δίνεται σε ευρώ.
2. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται, σύμφωνα με τα παρακάτω:
α) αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, οι οικονομικοί φορείς προσφέρουν είτε συνολικό και ενιαίο ποσοστό έκπτωσης επί της προϋπολογιζόμενης δαπάνης για το συνολικό αντικείμενο του έργου που προκηρύσσεται με κατ' αποκοπή τίμημα, είτε επιμέρους ποσοστά έκπτωσης για κάθε ομάδα τιμών ομοειδών εργασιών του τιμολογίου και του προϋπολογισμού, εκφραζόμενα σε ακέραιες μονάδες επί τοις εκατό (%), ιδίως όταν είναι μεγάλο το πλήθος των τιμών μονάδας, με τις οποίες θα καταρτισθεί η σύμβαση. Οι οικονομικές

προσφορές συντάσσονται, αριθμητικώς και ολογράφως, υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή. Τα επιμέρους ποσοστά έκπτωσης πρέπει να βρίσκονται σε ομαλή σχέση μεταξύ τους. Ομαλή είναι η προσφορά όταν κανένα επιμέρους ποσοστό έκπτωσης (Ει) δεν είναι μικρότερο από 1,10Εμ-10% ούτε μεγαλύτερο από 0.90Εμ + 10%, όπου (Εμ) το μέσο ποσοστό έκπτωσης. Προσφορά που έχει αποκλίσεις από τα όρια αυτά είναι απαράδεκτη. Είναι δυνατόν, σε κάποια ή κάποιες ομάδες εργασιών η προσφερόμενη έκπτωση να είναι μηδενική, εφόσον τηρούνται οι παραπάνω απαιτήσεις ομαλότητας ή

β) αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται με ελεύθερη συμπλήρωση ανοιχτού τιμολογίου, ιδίως όταν οι ποσότητες των εργασιών έχουν προμετρηθεί χωρίς κίνδυνο συμβατικών σφαλμάτων και δεν αναμένονται κατασκευαστικές αποκλίσεις. Στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς χορηγούνται από την αναθέτουσα αρχή, σε ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή, σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα που συμπεριλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης:

βα) τιμολόγιο όμοιο με το τιμολόγιο της υπηρεσίας, στο οποίο όμως οι τιμές είναι ασυμπλήρωτες και

ββ) προϋπολογισμός, όμοιος με τον προϋπολογισμό δημοπράτησης (εκτιμώμενη αξία σύμβασης) της αναθέτουσας αρχής στον οποίον όμως οι τιμές μονάδας, τα γινόμενα και τα αθροίσματα είναι ασυμπλήρωτα.

Το κονδύλι για απρόβλεπτες δαπάνες, σύμφωνα με την περ. α΄ της παρ. 3 του άρθρου 156, συμπληρώνεται από την υπηρεσία. Οι οικονομικοί φορείς προσφέρουν τιμές, συμπληρώνοντας ηλεκτρονικά ή έντυπα το ασυμπλήρωτο τιμολόγιο και προϋπολογισμό με τις προσφερόμενες από αυτούς τιμές, χωρίς όμως καμία δέσμευση ομαλότητας. Συμπληρώνουν επίσης, εφόσον απαιτείται από το επιλεγέν κριτήριο, τα γινόμενα των ποσοτήτων επί τις τιμές, τα επιμέρους και το γενικό άθροισμα, το ποσό για γενικά έξοδα και όφελος εργολάβου (Γ.Ε. και Ο.Ε.) βάσει του αναγραφόμενου ποσοστού, αν προβλέπεται χωριστά και το συνολικό άθροισμα του προϋπολογισμού προσφοράς. Όλες οι τιμές στο τιμολόγιο συμπληρώνονται ολογράφως επί ποινή απαραδέκτου. Αριθμητική μόνο αναγραφή τιμής στο τιμολόγιο δεν λαμβάνεται υπόψη. Η έκπτωση αποτελεί τον λόγο του προϋπολογισμού προσφοράς με τον προϋπολογισμό (εκτιμώμενη αξίας σύμβασης) της υπηρεσίας, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το κονδύλιο για απρόβλεπτα (τεκμαρτή έκπτωση) ή

γ) σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, η οικονομική προσφορά δίνεται αποκλειστικά κατ' αποκοπή για ολόκληρο το έργο ή για τμήματα του έργου. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή ή βάσει υποδείγματος που περιλαμβάνεται ως Παράρτημα στα έγγραφα της σύμβασης. Με τα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να ζητείται και ανάλυση της κατ' αποκοπή προσφοράς από τον οικονομικό φορέα, προκειμένου να διαπιστωθούν και να αποτιμηθούν διαφοροποιήσεις που ενδεχομένως θα προκύψουν, κατά το στάδιο της εκτέλεσης. Στην περίπτωση αυτή η ανάλυση της κατ' αποκοπή προσφοράς επισυνάπτεται στη σύμβαση ή

δ) σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 50, η οικονομική προσφορά δίδεται ως ποσοστό εξ αδιαιρέτου του ακινήτου και αντίστοιχων διηρημένων ιδιοκτησιών (αντιπαροχή) ή

ε) σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 3 του άρθρου 50, η οικονομική προσφορά περιλαμβάνει και άλλα ανταλλάγματα, εκτός από πλήρη χρηματική καταβολή ή αντιπαροχή ακινήτων, έναντι της κατασκευής και πιθανόν της λειτουργίας και συντήρησης του έργου (μερική ή ολική αυτοχρηματοδότηση).

Οι ανωτέρω περιπτώσεις, εκτός από το πρώτο εδάφιο της περ. α΄ και την περ. γ΄, μπορούν να εφαρμοσθούν σε συνδυασμό μεταξύ τους στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης του ίδιου έργου, εφόσον η καθεμία αναφέρεται σε διαφορετικό αυτοτελές τμήμα του έργου.

3. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελετών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται ως εξής: οι συμμετέχοντες υποβάλουν έντυπο οικονομικής προσφοράς στο οποίο αναγράφουν την προσφερόμενη τιμή ανά κατηγορία μελέτης και τη συνολική τιμή για την εκτέλεση της σύμβασης. Η οικονομική προσφορά συντίθεται για κάθε επί μέρους κατηγορία μελέτης, σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. δ΄ της παρ. 8 του άρθρου 53, περί περιεχομένου εγγράφων της σύμβασης. Περιλαμβάνει, εκτός από τις αμοιβές για την εκπόνηση των μελετών, τις αμοιβές για τον προγραμματισμό, την επίβλεψη και την αξιολόγηση των αναγκαίων ερευνητικών εργασιών πάσης φύσεως, καθώς επίσης και των εργασιών/μελετών, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην περ. δ΄ της παρ. 8 του άρθρου 53.

4. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι συμμετέχοντες υποβάλλουν έντυπο οικονομικής προσφοράς, στο οποίο αναγράφουν την προσφερόμενη τιμή ανά κατηγορία υπηρεσιών και τη συνολική τιμή για την εκτέλεση της σύμβασης.

5. Στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, ισχύουν επιπλέον τα ακόλουθα:

α) η τιμή του προς προμήθεια αγαθού ή της παρεχόμενης υπηρεσίας δίνεται ανά μονάδα, όπως καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Στην τιμή περιλαμβάνονται οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, καθώς και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, για παράδοση του υλικού ή της παρεχόμενης υπηρεσίας στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης,

β) στις περιπτώσεις των παρ. 9 και 10 του άρθρου 53, όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται αναπροσαρμογή τιμών, τότε η οικονομική προσφορά υποβάλλεται υποχρεωτικά σε ποσοστό έκπτωσης επί της τιμής της εκτιμώμενης αξίας του υλικού ή της παροχής υπηρεσίας εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

6. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει της τιμής, η τελευταία μπορεί να προκύπτει κατά την προσφερόμενη έκπτωση επί τοις εκατό (%) στην τιμή του είδους ή της υπηρεσίας, βάσει τιμών αναφοράς, ιδίως όπως αυτές προσδιορίζονται από την κείμενη νομοθεσία ή βάσει τιμών που έχουν εγκριθεί από ρυθμιστική αρχή στην περίπτωση ρυθμιζόμενων αγορών. Στις περιπτώσεις αυτές η τιμή μπορεί να αναπροσαρμόζεται κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης με βάση την εκάστοτε ισχύουσα τιμή αναφοράς, εφαρμοζόμενου του ποσοστού έκπτωσης. Η αναπροσαρμογή της τιμής, προκειμένου να εφαρμοστεί, πρέπει να αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης.»

Άρθρο 38
Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1 και 2, κατάργηση των παρ. 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 96 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1 και 2 τροποποιούνται, οι παρ. 3, 4, 5 και 6 καταργούνται και το άρθρο 96 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 96
Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής - Καταργούμενες διατάξεις

1. Όσοι επιθυμούν να λάβουν μέρος σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, πρέπει να υποβάλλουν προσφορά ή αίτηση συμμετοχής, εντός της προθεσμίας που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.
2. Οι προσφορές ή οι αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τα μέσα που προβλέπονται από τα έγγραφα της σύμβασης.
3. (Καταργήθηκε)
4. (Καταργήθηκε)
5. (Καταργήθηκε)
6. (Καταργήθηκε)
7. Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υπογράφεται υποχρεωτικά είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση είτε από εκπρόσωπό τους νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά απαραιτήτως πρέπει να προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του (συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους) κάθε μέλους της ένωσης, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής.»

Άρθρο 39
Χρόνος ισχύος προσφορών - Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 3 και 4 και προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 97 του ν.4412/2016

Οι παρ. 1, 2 3 και 4 τροποποιούνται προστίθεται παρ. 5 και το άρθρο 97 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 97
Χρόνος ισχύος προσφορών

1. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως μη κανονική.
2. Σε περίπτωση αιτήματος της αναθέτουσας αρχής για παράταση της ισχύος της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων, για τους οικονομικούς φορείς που αποδέχθηκαν την

παράταση, πριν από τη λήξη ισχύος των προσφορών τους, οι προσφορές ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα.
3. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για χρονικό διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και ανέρχεται κατ' ελάχιστον σε δέκα (10) μήνες, μέσα στο οποίο πρέπει να συναφθεί η σύμβαση. Όταν στον διαγωνισμό υποβάλλονται και τεχνικές προσφορές, ο χρόνος ισχύος των προσφορών ανέρχεται σε δώδεκα (12) κατ' ελάχιστον μήνες. Ειδικότερα, στους διαγωνισμούς που υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο ως άνω χρόνος ισχύος των προσφορών προσαυξάνεται κατά τρεις (3) επιπλέον μήνες αντίστοιχα. Στις περιπτώσεις των συμβάσεων του άρθρου 50, ο χρόνος ισχύος της προσφοράς ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.
4. Στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες από την επόμενη της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών.
5. Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη από τα έγγραφα της σύμβασης αρχική διάρκεια ισχύος της προσφοράς. Μετά από τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν από την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους. Η διαδικασία ανάθεσης συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς.
Αν λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή δύναται, με αιτιολογημένη απόφασή της, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία να παρατείνουν την προσφορά τους.»

Άρθρο 40
Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών - Αντικατάσταση του άρθρου 100 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 100 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 100
Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών

1.Το αρμόδιο όργανο αρχίζει τη διαδικασία αποσφράγισης των προσφορών την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης ή από τη σχετική πρόσκληση.

2. Αν ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια, στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής:

α) Η αποσφράγιση των δικαιολογητικών συμμετοχής, της τεχνικής προσφοράς, εφόσον προβλέπεται η υποβολή της στα έγγραφα της σύμβασης, και της οικονομικής προσφοράς γίνεται την ημερομηνία και ώρα που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης ή τη σχετική πρόσκληση. Στο στάδιο αυτό τα στοιχεία των προσφορών που αποσφραγίζονται είναι προσβάσιμα μόνο στα μέλη του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου και την αναθέτουσα αρχή. Το αρμόδιο όργανο προβαίνει αρχικά στον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και εν συνεχεία στην αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων, με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 72, περί παράλειψης προσήκουσας προσκόμισης εγγύησης συμμετοχής. Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται με την καταχώριση σε πρακτικό των προσφερόντων, των αποτελεσμάτων του ελέγχου και της αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών.

β) Στη συνέχεια αξιολογούνται οι οικονομικές προσφορές των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής και η τεχνική προσφορά κρίθηκαν αποδεκτά σύμφωνα με την περ. α΄ και οι οικονομικές προσφορές καταχωρίζονται σε πρακτικό κατά σειρά μειοδοσίας.

γ) Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας των περ. α΄ και β΄, η αναθέτουσα αρχή, εφόσον εγκρίνει τα πρακτικά με απόφασή της, προσκαλεί εγγράφως τον πρώτο σε κατάταξη μειοδότη, στον οποίον πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινός ανάδοχος»), να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 103, περί πρόσκλησης για υποβολή δικαιολογητικών. Η απόφαση έγκρισης των πρακτικών δεν κοινοποιείται στους προσφέροντες και ενσωματώνεται στην απόφαση κατακύρωσης.

Η διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105 στην οποία ενσωματώνεται η απόφαση της περ. γ΄.

Μετά από την έκδοση και κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 105, οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς.

Κατά της απόφασης κατακύρωσης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής.

3. Το πρώτο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας έχει ως εξής:

Η αποσφράγιση του φακέλου με τις αιτήσεις και τα δικαιολογητικά συμμετοχής λαμβάνει χώρα την ημέρα και ώρα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Μετά την αποσφράγιση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής, το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην καταχώριση των υποψηφίων σε πρακτικό, στον έλεγχο των δικαιολογητικών που υπέβαλαν, καθώς και στην αξιολόγηση των αιτήσεων συμμετοχής τους, βάσει των κριτηρίων προεπιλογής που καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Στη

συνέχεια η αναθέτουσα αρχή εγκρίνει με απόφασή της το πρακτικό και προσκαλεί τους υποψηφίους που προεπελέγησαν να υποβάλουν προσφορά.

4. Στην περίπτωση της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας η αποσφράγιση των προσφορών και τα επόμενα διαδικαστικά στάδια διενεργούνται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα έγγραφα της σύμβασης, ανεξαρτήτως κριτηρίου ανάθεσης.

5. Αν ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία δεν προσδιορίζεται μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής:

α) Η αποσφράγιση των δικαιολογητικών συμμετοχής και της τεχνικής προσφοράς γίνεται την ημερομηνία και ώρα που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης ή τη σχετική πρόσκληση. Στο στάδιο αυτό τα στοιχεία των προσφορών που αποσφραγίζονται είναι προσβάσιμα αποκλειστικά στα μέλη του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου και στην αναθέτουσα αρχή. Το αρμόδιο όργανο προβαίνει καταρχάς στον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και εν συνεχεία στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση μόνο των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής έκρινε πλήρη, με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 72 περί παράλειψης προσήκουσας προσκόμισης εγγύησης συμμετοχής. Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται με την καταχώριση σε πρακτικό των προσφερόντων, καθώς και των αποτελεσμάτων του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής και της αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών επικυρώνονται με απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής.

Μετά από την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς.

β) Μετά το πέρας της διαδικασίας της περ. α΄, αποσφραγίζονται και αξιολογούνται οι οικονομικές προσφορές των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής και η τεχνική προσφορά κρίθηκαν αποδεκτά και βαθμολογήθηκαν σύμφωνα με τα ανωτέρω. Οι προσφορές καταχωρίζονται σε πρακτικό κατά σειρά κατάταξης, με βάση τη συνολική βαθμολογία τους.

γ) Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας της περ. β΄, η αναθέτουσα αρχή, εφόσον εγκρίνει το πρακτικό κατάταξης προσφορών με απόφασή της, προσκαλεί εγγράφως τον προσφέροντα του οποίου η προσφορά είναι πρώτη σε κατάταξη, και στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 103. Η απόφαση έγκρισης του πρακτικού κατάταξης προσφορών δεν κοινοποιείται στους προσφέροντες και ενσωματώνεται στην απόφαση κατακύρωσης.

Η διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης, κατά τα ανωτέρω, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105 στην οποία ενσωματώνεται η απόφαση έγκρισης του πρακτικού κατάταξης προσφορών της περ. γ΄.

Μετά από την έκδοση και κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης σύμφωνα με το άρθρο 105, οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των οικονομικών προσφορών που αποσφραγίστηκαν, της κατάταξης των προσφορών και των υποβληθέντων δικαιολογητικών κατακύρωσης.
Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής.
6. Κατά παρέκκλιση της παρ. 5, στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία δεν προσδιορίζεται μόνο βάσει τιμής, όταν εξ αρχής έχει υποβληθεί μία προσφορά, τα αποτελέσματα όλων των σταδίων της διαδικασίας ανάθεσης της παρ. 5 επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105 της αναθέτουσας αρχής που εκδίδεται μετά το πέρας και του τελευταίου σταδίου της διαδικασίας. Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής.
7. Όσα ορίζονται στις παρ. 2 έως 6 προσαρμόζονται για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών που διενεργούνται με ηλεκτρονικό τρόπο, σύμφωνα με τα άρθρα 22, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, και 36, περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, με την απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 36.
Ειδικά στις διαδικασίες που διενεργούνται μέσω δυναμικού συστήματος αγορών, οι αιτήσεις συμμετοχής των οικονομικών φορέων για την εγγραφή τους στο σύστημα υποβάλλονται ηλεκτρονικά, χωρίς να ακολουθείται η διαδικασία ηλεκτρονικής αποσφράγισης.»

Άρθρο 41
Αντιστροφή σταδίων αξιολόγησης στην ανοικτή διαδικασία -
Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 101 του ν. 4412/2016

Η παρ. 2 του άρθρου 101 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιείται και το άρθρο 101 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 101
Αντιστροφή σταδίων αξιολόγησης στην ανοικτή διαδικασία
(Άρθρο 56 παρ.2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Στις ανοικτές διαδικασίες, οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να αποφασίζουν να εξετάσουν τις προσφορές πριν από την επαλήθευση της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 73 έως 83. Όταν κάνουν χρήση της δυνατότητας αυτής, εξασφαλίζουν ότι ο έλεγχος μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής πραγματοποιείται κατά τρόπον αμερόληπτο και διαφανή ώστε να μην ανατίθεται σύμβαση σε προσφέροντα που θα έπρεπε να είχε αποκλειστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, ή δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής που έχει καθορίσει η αναθέτουσα αρχή.

2. Η χρήση της διαδικασίας της παρ. 1 δεν επιτρέπεται στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων στις οποίες κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, καθώς και στις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης.»

Άρθρο 42
Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών - Αντικατάσταση του άρθρου 102 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 102 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 102
Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών
(Άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, οι αναθέτουσες αρχές, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητούν από τους προσφέροντες ή υποψήφιους οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης.»

Άρθρο 43
Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών - Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 3, και 5 του άρθρου 103 του ν. 4412/2016

Οι περ. 1, 2, 3, και 5 του άρθρου 103 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 103 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 103
Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών

Πέραν των οριζόμενων στις παρ. 3 και 4 του άρθρου 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, και στο άρθρο 93, περί περιεχομένου φακέλου «Δικαιολογητικά συμμετοχής», ισχύουν και τα ακόλουθα:
1. Μετά από την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή ειδοποιεί εγγράφως τον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 2690/1999 (Α΄ 74), όλων των δικαιολογητικών του άρθρου 80, όπως καθορίζονται

ειδικότερα στα έγγραφα της σύμβασης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των άρθρων 75 έως 78. Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή μέσω του ΕΣΗΔΗΣ.

2. Αν δεν προσκομισθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, η αναθέτουσα αρχή καλεί τον προσωρινό ανάδοχο να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα, ή να παράσχει διευκρινήσεις με την έννοια του άρθρου 102, εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης σε αυτόν. Αν ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει αίτημα προς την αναθέτουσα αρχή για παράταση της ως άνω προθεσμίας, συνοδευόμενο από αποδεικτικά έγγραφα με τα οποία αποδεικνύεται ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των δικαιολογητικών, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών για όσο χρόνο απαιτηθεί για τη χορήγηση των δικαιολογητικών από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές. Ο προσωρινός ανάδοχος μπορεί να αξιοποιεί τη δυνατότητα του προηγούμενου εδαφίου και εντός της προθεσμίας της πρόσκλησης της παρ. 1.

Το παρόν εφαρμόζεται αναλόγως και όταν η αναθέτουσα αρχή ζητήσει την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής και πριν από το στάδιο κατακύρωσης, κατ' εφαρμογή του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 79, τηρουμένων των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας.

3. Αν, κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών, διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 79 είναι εκ προθέσεως απατηλά, ή ότι έχουν υποβληθεί πλαστά αποδεικτικά στοιχεία, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 72, περί εγγυήσεων, εφόσον είχε προσκομισθεί, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε.

Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν υπέβαλε αληθή ή ακριβή δήλωση, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται.

4. Αν ο προσωρινός ανάδοχος δεν υποβάλει στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα, των παραπάνω δικαιολογητικών, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 72, εφόσον είχε προσκομισθεί, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα απαιτούμενα έγγραφα και δικαιολογητικά, η διαδικασία ματαιώνεται.

5. Αν από τα παραπάνω δικαιολογητικά που προσκομίσθηκαν νομίμως και εμπροθέσμως δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74 ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, σύμφωνα με την παρ. 1 και τα άρθρα 75, περί κριτηρίων επιλογής, 76, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου και 77, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης

ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και, με την επιφύλαξη του άρθρου 104, περί χρόνου συνδρομής όρων συμμετοχής και οψιγενών μεταβολών, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, σύμφωνα με το άρθρο 72, περί εγγυήσεων, εφόσον είχε προσκομισθεί, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν αποδείξει ότι: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 και β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77, η διαδικασία ματαιώνεται.

6. Η διαδικασία ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, στο οποίο αναγράφεται η τυχόν συμπλήρωση δικαιολογητικών σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 2, και τη διαβίβαση του φακέλου στο αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής για τη λήψη απόφασης είτε για τη ματαίωση της διαδικασίας κατά τις παρ. 3, 4 ή 5 είτε κατακύρωσης της σύμβασης. Τα αποτελέσματα του ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105.

7. Όσοι δεν έχουν αποκλειστεί οριστικά λαμβάνουν γνώση των παραπάνω δικαιολογητικών που κατατέθηκαν, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης και στις διατάξεις του παρόντος.»

Άρθρο 44

Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής - Οψιγενείς μεταβολές - Αντικατάσταση του άρθρου 104 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 104 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 104

Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής - Οψιγενείς μεταβολές

1. Το δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται:

α) κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ,

β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80 και

γ) κατά την εξέταση της υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. γ΄ της παρ. 3 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης.

2. Αν επέλθουν μεταβολές στις προϋποθέσεις τις οποίες οι προσφέροντες/υποψήφιοι είχαν δηλώσει ότι πληρούν, σύμφωνα με το άρθρο 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, μέχρι τη σύναψη της σύμβασης, οι προσφέροντες/υποψήφιοι οφείλουν να ενημερώσουν αμελλητί την αναθέτουσα αρχή σχετικά.

3. Σε περίπτωση έγκαιρης και προσήκουσας ενημέρωσης της αναθέτουσας αρχής κατά την παρ. 2, δεν καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του. Σε αντίθετη περίπτωση, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του προσωρινού αναδόχου, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων.»

Άρθρο 45
Κατακύρωση - σύναψη σύμβασης - Αντικατάσταση του άρθρου 105 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 105 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 105
Κατακύρωση – σύναψη σύμβασης

1. Στην απόφαση κατακύρωσης αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης της σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα 360 έως 372.
Στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής γενικών υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή, αιτιολογημένα και κατόπιν γνώμης του αρμοδίου γνωμοδοτικού οργάνου, μπορεί να κατακυρώσει τη σύμβαση για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα, αγαθών ή παρεχόμενων υπηρεσιών, από αυτήν που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον ο σχετικός όρος έχει περιληφθεί σε αυτά.
Με την απόφαση του προηγούμενου εδαφίου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να κατακυρώσει τη σύμβαση για το ογδόντα τοις εκατό (80%) μέχρι και το εκατόν είκοσι τοις εκατό (120%) της ποσότητας αγαθών ή παρεχόμενων υπηρεσιών που αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης.
2. Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση κατακύρωσης, μαζί με αντίγραφο όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών, σε όλους τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν μέρος στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, εκτός από τους οριστικώς αποκλεισθέντες και ιδίως, όσους αποκλείστηκαν οριστικά δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 72, με κάθε πρόσφορο τρόπο. Εφόσον, η διαδικασία ανάθεσης διενεργείται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, η κοινοποίηση του προηγούμενου εδαφίου γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ.
3. Η απόφαση κατακύρωσης καθίσταται οριστική, εφόσον συντρέξουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
α) η απόφαση κατακύρωσης έχει κοινοποιηθεί, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 2,
β) σε συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω των ορίων του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης, και των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ για τις συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας του άρθρου 119, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή σε περίπτωση άσκησης, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης αίτησης αναστολής κατά της απόφασης της ΑΕΠΠ και σε περίπτωση άσκησης αίτησης αναστολής κατά της απόφασης της ΑΕΠΠ, εκδοθεί απόφαση επί της αίτησης, με την επιφύλαξη της χορήγησης προσωρινής διαταγής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 372, περί δικαστικής προστασίας στο πεδίο που προηγείται της σύναψης της σύμβασης,
γ) έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020 (Α΄127), εφόσον απαιτείται, και
δ) ο προσωρινός ανάδοχος έχει υποβάλλει έπειτα από σχετική πρόσκληση, υπεύθυνη δήλωση, που υπογράφεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 79Α, περί υπογραφής Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, στην οποία δηλώνεται ότι, δεν έχουν επέλθει στο πρόσωπό του οψιγενείς μεταβολές κατά την έννοια του άρθρου 104 και μόνον στην περίπτωση του προσυμβατικού ελέγχου ή της άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης.

4. Μετά από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τον ανάδοχο να προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, θέτοντάς του προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδικής πρόσκλησης.
5. Η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα με την κοινοποίηση της πρόσκλησης της παρ. 4 στον ανάδοχο.
6. Οι συμβάσεις που ανατίθενται, σύμφωνα με την παρ. 4 και την περ. α΄ της παρ. 5 του άρθρου 39 και βασίζονται σε συμφωνία – πλαίσιο στη διαδικασία ανάθεσης της οποίας οι προσφορές υποβλήθηκαν με τη μορφή ηλεκτρονικών καταλόγων του άρθρου 35, και η εκτέλεσή της γίνεται με χρήση ηλεκτρονικών καταλόγων του άρθρου 35, οι συμβάσεις που συνάπτονται στο πλαίσιο Δυναμικού Συστήματος Αγορών σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 35, καθώς και οι συμβάσεις του άρθρου 118Α, θεωρούνται συναφθείσες με την κοινοποίηση εντολής αγοράς, που ισοδυναμεί με απόφαση ανάθεσης, από την αναθέτουσα αρχή στον ανάδοχο. Στην περίπτωση αυτήν η εντολή αγοράς επέχει θέση εγγράφου συμφωνητικού με την έννοια του άρθρου 130 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143).
7. Εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει το συμφωνητικό, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση, με την επιφύλαξη αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 103 για τον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται, σύμφωνα με την περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 106. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, στην περίπτωση αυτήν, να αναζητήσει αποζημίωση, πέρα από την καταπίπτουσα εγγυητική επιστολή, ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 ΑΚ.
8. Εάν η αναθέτουσα αρχή δεν απευθύνει την πρόσκληση της παρ. 4 εντός χρονικού διαστήματος εξήντα (60) ημερών από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, με την επιφύλαξη της ύπαρξης επιτακτικού λόγου δημόσιου συμφέροντος ή αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, ο ανάδοχος δικαιούται να απέχει από την υπογραφή του συμφωνητικού, χωρίς να εκπέσει η εγγύηση συμμετοχής του, καθώς και να αναζητήσει αποζημίωση ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 ΑΚ».

Άρθρο 46
Ματαίωση διαδικασίας - Τροποποίηση των παρ. 1, 2 και 5 του άρθρου 106 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1, 2 και 5 του άρθρου 106 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 106 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 106
Ματαίωση διαδικασίας

1. Η αναθέτουσα αρχή με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου, ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης:
α) εφόσον η διαδικασία απέβη άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών ή αιτήσεων ή αποκλεισμού όλων των προσφερόντων ή συμμετεχόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος βιβλίου και τα έγγραφα της σύμβασης ή

β) στην περίπτωση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης.

2. Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3,

β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον την αναθέτουσα αρχή ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο,

γ) αν λόγω ανωτέρας βίας, δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης,

δ) αν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη,

ε) στην περίπτωση των παρ. 3 και 4 του άρθρου 97, περί χρόνου ισχύος προσφορών,

στ) για άλλους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως ιδίως, δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος.

3. Αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου, να ακυρώσει μερικώς τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμά της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη.

4. Όταν συντρέχουν οι λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2, η αναθέτουσα αρχή ακυρώνει τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή, αν οι λόγοι αυτοί συνδέονται με τμήμα της σύμβασης, για το εν λόγω τμήμα, εφόσον επιτρέπεται η κατάθεση τέτοιων προσφορών.

5. Η αναθέτουσα αρχή διατηρεί, επίσης, το δικαίωμα, να αποφασίσει, παράλληλα με τη ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, και την επανάληψη οποιασδήποτε φάσης της διαδικασίας σύναψης, με αντικατάσταση ή μη των όρων της ή την προσφυγή στη διαδικασία των άρθρων 29, περί ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, ή 32, περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, εφόσον, στην τελευταία αυτήν περίπτωση, πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων αυτών.

6. Ειδικά για την περ. δ΄ της παρ. 2 για τη ματαίωση της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, απαιτείται γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου του Υπουργείου στο οποίο υπάγεται ή από το οποίο εποπτεύεται η αναθέτουσα αρχή ή του τεχνικού συμβουλίου της οικείας περιφέρειας, όταν στο οικείο Υπουργείο δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο και όταν αναθέτουσες αρχές είναι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού ή ενώσεις ή νομικά πρόσωπα των οργανισμών αυτών.

7. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων και σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, και ματαίωσης της διαδικασίας, δυνάμει του παρόντος άρθρου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να εξαγοράσει τις μελέτες των τεχνικών λύσεων που κρίνει ικανοποιητικές και να προβεί σε νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης έργου βάσει των μελετών αυτών. Η δυνατότητα αυτή πρέπει να αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης κατά την αρχική διαδικασία».

Άρθρο 47

Διαδικασία ανάθεσης - Τροποποίηση των παρ. 1 και 3 του άρθρου 109Α του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1 και 3 του άρθρου 109Α του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 109Α διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 109Α
Διαδικασία ανάθεσης

1. Οι συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία έως και εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ ανατίθενται, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις παρ. 1 έως 3 του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης και την περ. α΄ της παρ. 3 του άρθρου 120, περί έναρξης διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Οι συμβάσεις άνω του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, ανατίθενται με μία από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 26, περί επιλογής των διαδικασιών.
2. Ιδίως, για συμβάσεις του δευτέρου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν τα κάτωθι:
α) αα) Για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κάτω του ορίου της περ. δ΄ του άρθρου 5, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών στις ανοιχτές διαδικασίες ανέρχεται σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ. Στην κλειστή διαδικασία, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε οκτώ (8) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ. Στην κλειστή διαδικασία και στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν προεπιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε οκτώ (8) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον συντρέχουν επείγοντες λόγοι για την ανάθεση, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής μπορεί να καθορίζονται μικρότερες προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής.
ββ) Για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου της περ. δ΄ του άρθρου 5, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών στις ανοιχτές διαδικασίες ανέρχεται σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης της σύμβασης ή εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η προκαταρκτική προκήρυξη από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Στην κλειστή διαδικασία, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε οκτώ (8) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης της σύμβασης ή εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η προκαταρκτική προκήρυξη από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Στην κλειστή διαδικασία και στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν προεπιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε οκτώ (8) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον συντρέχουν επείγοντες λόγοι για την ανάθεση, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής μπορεί να καθορίζονται μικρότερες προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής.

β) Οι λόγοι αποκλεισμού των παρ. 1 και 2 του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού, εφαρμόζονται υποχρεωτικά, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 73.
γ) Τα κριτήρια επιλογής καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης και μπορούν να περιλαμβάνουν αυτά που παρατίθενται στο άρθρο 75, περί κριτηρίων επιλογής, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτό.
δ) Για την απόδειξη των περ. β΄ και γ΄ εφαρμόζονται αναλογικά τα άρθρα 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, 79Α, περί υπογραφής Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης και 80, περί αποδεικτικών μέσων του παρόντος.
ε) Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 36 του παρόντος.
στ) Για τις εγγυήσεις, ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 72 του παρόντος.
3. Οι συμβάσεις ποσού άνω των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ αναρτώνται στο ΚΗΜΔΗΣ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΤΟΥ Ν.4412/2016

Άρθρο 48
Επιλογή των διαδικασιών - Αντικατάσταση του άρθρου 116 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 116 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 116
Επιλογή των διαδικασιών

Για δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν, εκτός από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 26, στις διαδικασίες των άρθρων 117, περί συνοπτικού διαγωνισμού, 117Α, περί δημόσιων συμβάσεων ήσσονος αξίας και 118, περί απευθείας ανάθεσης, καθώς και στο σύστημα προεπιλογής, του άρθρου 303 αναλόγως εφαρμοζόμενου».

Άρθρο 49
Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας - Προσθήκη άρθρου 117Α στον ν. 4412/2016

Μετά το άρθρο 117 στον ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθεται άρθρο 117Α ως εξής:

«Άρθρο 117Α
Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας

Για τις δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας, με την έννοια της περ. 30 της παρ. 1 του άρθρου 2, είναι δυνατό να μην ακολουθείται διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και οι πληρωμές να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι νόμιμου φορολογικού παραστατικού, χωρίς να απαιτούνται έκδοση πράξης ανάθεσης

ή οι διαδικασίες εκτέλεσης του παρόντος από την αναθέτουσα αρχή. Για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης ως ήσσονος αξίας εφαρμόζεται το άρθρο 6».

Άρθρο 50
Απευθείας ανάθεση - Αντικατάσταση του άρθρου 118 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 118 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 118
Απευθείας ανάθεση

1. Προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης επιτρέπεται, όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, είναι ίση ή κατώτερη από το όριο των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.
Για τις διαδικασίες ανάθεσης σύμβασης έργου και τις συμβάσεις υπηρεσιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 107 έως 110, το ποσό του προηγούμενου εδαφίου είναι εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ.
2. Η απευθείας ανάθεση διενεργείται από τις αρμόδιες για την ανάθεση της σύμβασης υπηρεσίες της αναθέτουσας αρχής, χωρίς να απαιτείται γνωμοδότηση συλλογικού οργάνου.
3. Μετά την έκδοση της απόφασης ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή τη δημοσιεύει στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 38 και την κοινοποιεί στον οικονομικό φορέα. Η παράλειψη εκπλήρωσης της υποχρέωσης του προηγούμενου εδαφίου καθιστά τη σύμβαση αυτοδικαίως άκυρη. Με την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης η σύμβαση θεωρείται, ότι έχει συναφθεί και η υπογραφή του σχετικού συμφωνητικού έχει αποδεικτικό χαρακτήρα. Η υπογραφή συμφωνητικού απαιτείται για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία που υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ, με την επιφύλαξη της παρ. 6 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης. Ειδικά για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), το ανωτέρω ποσό ορίζεται σε δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.
Η απόφαση ανάθεσης περιέχει κατ’ ελάχιστο:
α) την επωνυμία και τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής,
β) περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης και της αξίας της,
γ) όνομα και στοιχεία επικοινωνίας του οικονομικού φορέα στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση,
δ) κάθε άλλη πληροφορία που η αναθέτουσα αρχή κρίνει απαραίτητη.
4. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η επιλογή του αναδόχου διενεργείται με απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Η σύμβαση συνάπτεται με τον ανάδοχο που επιλέγεται και διαθέτει τα αναγκαία προς τούτο προσόντα και την απαραίτητη εξειδίκευση. Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης αποτελεί το ανώτατο όριο της συμβατικής αμοιβής του αναδόχου. Μετά από την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος ή ελεγχόμενο από αυτόν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν δύναται να συνάψει σύμβαση του παρόντος άρθρου με την αυτή αναθέτουσα αρχή για διάστημα δώδεκα (12) μηνών.

5. Σύμφωνα με το παρόν άρθρο, μπορούν να ανατεθούν από κάθε αναθέτουσα αρχή κατ' έτος, μία ή περισσότερες συμβάσεις, συνολικού προϋπολογισμού μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) των πιστώσεων της αναθέτουσας αρχής κατ' έτος, για ανάθεση συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, αντίστοιχα. Συμβάσεις που συνάπτονται κατά παράβαση του ορίου του προηγούμενου εδαφίου είναι άκυρες και δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα.
6. Κατά παρέκκλιση της παρ. 1, οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να προσφεύγουν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το όριο των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ για αναθέσεις συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών, έργων και μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, που αφορούν στην υλοποίηση έργων ΤΠΕ με αντικείμενο την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των ψηφιακών υπηρεσιών ή τον εκσυγχρονισμό των ψηφιακών εργαλείων της Κεντρικής Διοίκησης κατά την έννοια της περ. στ΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143). Η προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, επιτρέπεται κατόπιν έκδοσης διαπιστωτικής πράξης από τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, μετά από αίτηση της αναθέτουσας αρχής που υποβάλλεται στη Διεύθυνση Υποστήριξης Λειτουργίας Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Η διαπιστωτική πράξη εκδίδεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την υποβολή της αίτησης, μετά την παρέλευση της οποίας τεκμαίρεται η απόρριψη αυτής. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται η διαδικασία και ο τρόπος υποβολής των αιτήσεων από τις αναθέτουσες αρχές, τα απαραίτητα δικαιολογητικά, η αρμόδια οργανική μονάδα για την επεξεργασία των αιτήσεων και κάθε αναγκαία τεχνική ή άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας».

Άρθρο 51
Απευθείας ανάθεση μέσω συστημάτων ηλεκτρονικής αγοράς (e-marketplace) - Προσθήκη άρθρου 118Α στον ν. 4412/2016

Στον ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθεται άρθρο 118Α ως εξής:

«Άρθρο 118Α
Απευθείας ανάθεση μέσω συστημάτων ηλεκτρονικής αγοράς (e-marketplace)

1. Οι Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών των περ. β΄ και γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 41 μπορούν να καταρτίζουν και να διαχειρίζονται Συστήματα Ηλεκτρονικών Αγορών (ΣΗΑ) για την κάλυψη αναγκών των αναθετουσών αρχών. Για τη λειτουργία των ΣΗΑ, οι ως άνω Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών τηρούν μητρώο προεπιλογής οικονομικών φορέων για τη διενέργεια απευθείας αναθέσεων, στο οποίο δικαίωμα εγγραφής έχουν όλοι οι οικονομικοί φορείς με την έννοια του άρθρου 19. Από τη χρήση των Συστημάτων Ηλεκτρονικών Αγορών (ΣΗΑ) της παρούσας εξαιρείται η ανάθεση συμβάσεων προμήθειας φαρμακευτικών προϊόντων.
2. Η ανάθεση των συμβάσεων μέσω Συστήματος Ηλεκτρονικής Αγοράς (e-marketplace) διενεργείται αποκλειστικά μέσω του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ.

3. Για την κατάρτιση του μητρώου προεπιλεγμένων οικονομικών φορέων σύμφωνα με την παρ. 1, αναρτάται στον διαδικτυακό τόπο της αρμόδιας Εθνικής Κεντρικής Αρχής Αγορών, πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για εγγραφή στο εκάστοτε μητρώο. Η πρόσκληση του προηγούμενου εδαφίου περιλαμβάνει απαραιτήτως, περιγραφή των ειδών ή των υπηρεσιών που θα αποτελέσουν αντικείμενο ανάθεσης, τις σχετικές ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις, το εύρος των αποδεκτών οικονομικών προσφορών, τα αντικειμενικά κριτήρια για την εγγραφή στο μητρώο, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά καθώς και τυχόν προθεσμία για την υποβολή αίτησης εγγραφής στο μητρώο.
4. Τα αντικειμενικά κριτήρια για την εγγραφή στο μητρώο προεπιλεγέντων οικονομικών φορέων, περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού του άρθρου 73 και τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 75 και εξειδικεύονται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για εγγραφή στο μητρώο.
5. Η απόφαση έγκρισης ή απόρριψης της αίτησης εγγραφής οικονομικού φορέα στο μητρώο της παρ. 1 εκδίδεται από την αρμόδια Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών. Κατά της απορριπτικής απόφασης του προηγούμενου εδαφίου χωρεί ενδικοφανής προσφυγή ενώπιον της οικείας Εθνικής Κεντρικής Αρχής Αγορών, η οποία ασκείται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών.
6. Κατόπιν της απόφασης έγκρισης της παρ. 5, ο οικονομικός φορέας μεταφορτώνει την προσφορά του, με χρήση του μορφότυπου ηλεκτρονικού καταλόγου που προσδιορίζεται στην πρόσκληση της παρ. 3, στο ΣΗΑ. Η Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών επιβεβαιώνει την τεχνική ορθότητα του ηλεκτρονικού καταλόγου πριν από την ανάρτησή του και εγκρίνει την ανάρτηση αυτή, εφόσον τηρούνται οι όροι που τέθηκαν στην πρόσκληση της παρ. 3.
7. Ο οικονομικός φορέας μπορεί να επικαιροποιεί τα στοιχεία της προσφοράς του σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή στο μέτρο που αυτά συμμορφώνονται με τους όρους της πρόσκλησης της παρ. 3. Ο οικονομικός φορέας μεταφορτώνει στοιχεία της επικαιροποιημένης προσφοράς του, στο ΣΗΑ. Κατόπιν, η Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών επιβεβαιώνει την ορθή μεταφόρτωση των επικαιροποιημένων στοιχείων της προσφοράς και εγκρίνει την ανάρτηση του επικαιροποιημένου καταλόγου, εφόσον τηρούνται οι όροι που τέθηκαν στην πρόσκληση της παρ. 3. Σε κάθε περίπτωση, υπεύθυνος για την ακρίβεια της προσφοράς μέσω ηλεκτρονικού καταλόγου είναι ο οικονομικός φορέας που την υπέβαλε.
8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης μπορούν να ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία του ΣΗΑ, στη διαδικασία κατάρτισης, τήρησης και επικαιροποίησης του μητρώου προεπιλεγμένων οικονομικών φορέων, το περιεχόμενο της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, τη διαδικασία εξέτασης της ενδικοφανούς προσφυγής της παρ. 5, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.
9. Οι αναθέτουσες αρχές δύναται να προσφεύγουν στα Συστήματα Ηλεκτρονικών Αγορών, εφόσον η αξία των συμβάσεων που ανατίθενται απευθείας μέσω αυτών δεν υπερβαίνει ετησίως το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ, ανά είδος αγαθού ή υπηρεσίας.
10. Η απευθείας ανάθεση μέσω των ΣΗΑ διενεργείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της αναθέτουσας αρχής χωρίς να απαιτείται συγκρότηση συλλογικού οργάνου.
11. Η ανάθεση της σύμβασης γίνεται σε οικονομικό φορέα εγγεγραμμένο στο μητρώο προεπιλεγμένων οικονομικών φορέων της παρ. 1, εφόσον τηρούνται οι όροι της πρόσκλησης της παρ. 3, δυνάμει της οποίας υποβλήθηκε η προσφορά του οικονομικού φορέα.
12. Για την ανάθεση της σύμβασης η αναθέτουσα αρχή εκδίδει εντολή αγοράς, μέσω του ΣΗΑ, η οποία αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ και περιέχει κατ’ ελάχιστο:

α) την επωνυμία και τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής,
β) περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης και της αξίας της,
γ) όνομα και στοιχεία επικοινωνίας του οικονομικού φορέα στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση,
δ) κάθε άλλη πληροφορία που κρίνει απαραίτητη η αναθέτουσα αρχή.
13. Σε περίπτωση παράβασης της υποχρέωσης της παρ. 12, η εντολή αγοράς καθίσταται αυτοδικαίως άκυρη».

Άρθρο 52
Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 2, 3, 6, 7 και 8, κατάργηση της παρ.5 και προσθήκη παρ. 9 και 10 στο άρθρο 119 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 119 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», οι παρ. 2, 3, 6, 7 και 8 τροποποιούνται, η παρ. 5 καταργείται, προστίθενται παρ. 9 και 10 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 119
Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), οι αναθέτουσες αρχές ή οι δικαιούχοι ενεργειών τεχνικής βοήθειας, κατά την έννοια του ν. 4314/2014 (Α΄ 265) και του θεσμικού πλαισίου του ΕΠΑ, μπορούν να προσφεύγουν και στις διαδικασίες των παρ. 2 και 3, κατά περίπτωση.
2. Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας έως εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, κατόπιν αποστολής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η πρόσκληση απευθύνεται σε τρεις (3) τουλάχιστον οικονομικούς φορείς, οι οποίοι επιλέγονται μεταξύ των εγγεγραμμένων σε κατάλογο προμηθευτών ή/και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για τον σκοπό της εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας. Δεν αξιολογούνται προσφορές που υποβάλλονται από μη προσκληθέντες οικονομικούς φορείς. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο.
3. Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) έως και εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, κατόπιν πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η πρόσκληση απευθύνεται προς όλους τους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σε κατάλογο προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για τον σκοπό της εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας και οι οποίοι ανταποκρίνονται στις προϋποθέσεις του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, όπως αυτό αποτυπώνεται στον συγκεκριμένο κωδικό CPV του άρθρου 23.

Δεν αξιολογούνται προσφορές που υποβάλλονται από μη προσκληθέντες οικονομικούς φορείς. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο.
4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ρυθμίζεται η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης των καταλόγων προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών ενεργειών τεχνικής βοήθειας για την εφαρμογή του παρόντος και εξειδικεύονται οι όροι εγγραφής των οικονομικών φορέων σε αυτούς, οι όροι επιλογής του αναδόχου κατά τις παρ. 2 και 3, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.
5. [Καταργήθηκε].
6. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών κάτω των ορίων, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του ΕΠΑ, με τη διαδικασία των άρθρων 118, περί απευθείας ανάθεσης, και 118Α, περί απευθείας ανάθεσης μέσω συστημάτων ηλεκτρονικής αγοράς (e-marketplace), η σύναψη αυτών χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο.
7. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για σύναψη σύμβασης, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3, αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ.
8. Η διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες ωρίμανσης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων του ΕΣΠΑ, του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, η εκτιμώμενη αξία των οποίων δεν υπερβαίνει τα όρια της παρ. 1 του άρθρου 118, γίνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παρ. 1 έως 3 του άρθρου 118.
9. Οι πληρωμές για τις δημόσιες συμβάσεις ενεργειών της παρ. 1, όταν εφαρμόζεται το άρθρο 117Α, περί δημόσιων συμβάσεων ήσσονος αξίας, εκτελούνται από τον προϊστάμενο της αρμόδιας για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσίας.
10. Τα καθήκοντα αποφαινόμενου οργάνου στο πλαίσιο της διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) εκτιμώμενης αξίας άνω των εκατό χιλιάδων (100,000) ευρώ ασκούνται από το αρμόδιο για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας όργανο του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου».

Άρθρο 53
Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης - Αντικατάσταση του άρθρου 120 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 120 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 120
Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης

1. Για συμβάσεις κάτω των ορίων, ως χρόνος έναρξης των διαδικασιών του άρθρου 26 νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, ανά περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 66.
1α. Ως χρόνος έναρξης του συνοπτικού διαγωνισμού νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 66 περί δημοσίευσης σε εθνικό επίπεδο.
2. Ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας της απευθείας ανάθεσης ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, νοείται η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προσφοράς ή της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση.
3. Για τις συμβάσεις του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης, ισχύουν τα ακόλουθα:
α) Η πρόσκληση της παρ. 2 ειδικά για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά.
β) Για τις δημόσιες συμβάσεις έργου με εκτιμώμενη αξία μέχρι και τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ, η πρόσκληση της παρ. 2 δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά.
Για τις δημόσιες συμβάσεις έργου άνω των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, η πρόσκληση για την υποβολή προσφοράς αποστέλλεται σε τουλάχιστον τρεις (3) οικονομικούς φορείς και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ για τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν αξιολογούνται προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά.
γ) Οι προσκλήσεις για την υποβολή προσφοράς στις συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών αναρτώνται και στην ιστοσελίδα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας.
Η διαδικασία της περ. α΄ λαμβάνει χώρα και για τις συμβάσεις που ανατίθενται δυνάμει της παρ.6 του άρθρου 118.
4. Η παράλειψη εκπλήρωσης της υποχρέωσης της παρ. 3 κωλύει τη σύναψη της σύμβασης».

Άρθρο 54
Οικονομικές προσφορές στις δημόσιες συμβάσεις έργων - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 124 του ν. 4412/2016

Η παρ. 1 του άρθρου 124 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιείται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 124
Οικονομικές προσφορές στις δημόσιες συμβάσεις έργων

1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου κάτω των ορίων, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, εκτός από όσα ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 95, περί τρόπου σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών, να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης, ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 126, περί τρόπου σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών στις δημόσιες συμβάσεις έργων (μειοδοσία στο ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους για εκτέλεση απολογιστικών εργασιών).
2. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή ή βάσει υποδείγματος που περιλαμβάνεται ως Παράρτημα στα έγγραφα της σύμβασης».

Άρθρο 55
Έννομη προστασία κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118 και των δημόσιων συμβάσεων του άρθρου 119 - Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 127 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 127 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 127
Έννομη προστασία για δημόσιες συμβάσεις των άρθρων 118 και 119

1. Για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης, όποιος έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να ζητήσει την ακύρωση πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, καθώς και την αναστολή εκτέλεσης, ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 45 έως 56 του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8), το οποίο αποφαίνεται αμετακλήτως χωρίς να επιτρέπεται η προηγούμενη άσκηση άλλης ειδικής ή ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής.
Το παράβολο για την άσκηση της αίτησης ακύρωσης και της αίτησης αναστολής ορίζεται ίσο με το πέντε τοις εκατό (5%) επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.
2. Για τα ζητήματα έννομης προστασίας για δημόσιες συμβάσεις του άρθρου 119, περί συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας:
α) με εκτιμώμενη αξία άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, εφαρμόζεται το Βιβλίο IV.
β) με εκτιμώμενη αξία έως και εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, εφαρμόζεται η παρ. 1».

Άρθρο 56
Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις - Τροποποίηση των παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 128 του ν. 4412/2016

Οι τίτλος και οι παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 128 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 128
Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Όταν πρόκειται να εκτελεστούν δημόσιες συμβάσεις ή συμβάσεις παραχώρησης έργων ή συμβάσεις έργων που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), εκτιμώμενης αξίας σύμβασης ή τμήματος αυτής μεγαλύτερης των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ, ιδίως για τον σχεδιασμό, μελέτη, έλεγχο μελέτης, διοίκηση και επίβλεψη έργων ή συμβάσεων επιτρέπεται η ανάθεση, με προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης με ανάρτηση της πρόσκλησης στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα, υπηρεσιών συμβούλων οποιασδήποτε ειδικότητας, όπως, τεχνικού, νομικού, οικονομικού συμβούλου και συμβούλου οργάνωσης, σε ημεδαπά ή αλλοδαπά, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, επί ειδικών θεμάτων, που απαιτούνται για την υλοποίηση, μελέτη και εκτέλεση των συμβάσεων αυτών, έναντι αμοιβής μέχρι των ορίων των περ. β΄, γ΄ και δ΄, κατά περίπτωση, του άρθρου 5 και με ανώτατο όριο το μηδέν και πέντε δέκατα (0,5%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται και για την παροχή υπηρεσιών συμβούλων οποιασδήποτε ειδικότητας για θέματα που σχετίζονται με την επίβλεψη και παρακολούθηση από τεχνικής, νομικής και χρηματοοικονομικής πλευράς κατά την περίοδο λειτουργίας και συντήρησης των Συμβάσεων Παραχώρησης ή των συμβάσεων έργων που υλοποιούνται ως ΣΔΙΤ, με αξία σύμβασης μεγαλύτερης των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ. Για την ανάθεση απαιτείται γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.
2. Όταν πρόκειται να εκτελεστούν δημόσιες συμβάσεις ή συμβάσεις παραχώρησης έργων ή συμβάσεις έργων που υλοποιούνται ως ΣΔΙΤ ή μέρη αυτών και, ιδίως για τον σχεδιασμό, μελέτη, έλεγχο μελέτης, διοίκηση και επίβλεψη έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, επιτρέπεται, η ανάθεση, με προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης με ανάρτηση της πρόσκλησης στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής, υπηρεσιών συμβούλων επί ειδικών θεμάτων, που απαιτούνται για την υλοποίηση και εκτέλεση των έργων αυτών έναντι συνολικής αμοιβής μέχρι των ορίων των περ. β΄, γ΄ και δ΄, κατά περίπτωση, του άρθρου 5 και με ανώτατο όριο το μηδέν και πέντε δέκατα (0,5%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Για την ανάθεση απαιτείται γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, μπορεί να εφαρμόζεται η παρ. 2 και με συνολική αμοιβή μέχρι του ορίου της περ. β΄ του άρθρου 5 και με ανώτατο όριο το μηδέν και πέντε δέκατα (0,5%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, ολικά ή μερικά, σε συγκεκριμένο έργο ή τμήμα έργου ή ομάδα έργων, που εκτελούνται από το Δημόσιο ή φορείς του δημοσίου τομέα και να ρυθμίζονται όλα τα σχετικά θέματα.
4. Οι σχετικές δαπάνες βαρύνουν τις πιστώσεις του έργου. Η ανάθεση καθηκόντων συμβούλου γίνεται με σύμβαση στην οποία ορίζονται οι παρεχόμενες από τον σύμβουλο υπηρεσίες, οι όροι και προϋποθέσεις παροχής τους, η διάρκεια της σύμβασης και κάθε άλλη λεπτομέρεια εφαρμογής της.
5. Σε περιπτώσεις ειδικών ή μεγάλων έργων υποδομής ή έργων, στα οποία εφαρμόζονται μη διαδεδομένες ειδικές μέθοδοι μελέτης και κατασκευής, ιδίως σε θέματα ασφάλειας ή αντιμετώπισης και

αποτροπής κινδύνου, μπορεί, με απόφαση της προϊσταμένης αρχής, που λαμβάνεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του τεχνικού συμβουλίου του αρμοδίου Υπουργείου ή του Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στο αρμόδιο Υπουργείο δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο, να ορίζεται ως ειδικός εμπειρογνώμονας για την επίλυση συγκεκριμένου τεχνικού προβλήματος και για ολιγοήμερη απασχόληση επιστήμονας εγνωσμένου κύρους και φήμης και μεγάλης εμπειρίας σχετικής με το προς επίλυση θέμα, χωρίς να απαιτείται να είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο μελετητών. Η επιλογή του εμπειρογνώμονα επιτρέπεται να γίνει έναντι συνολικής αμοιβής μέχρι των ορίων των περ. β΄ και γ΄, κατά περίπτωση, του άρθρου 5. Η συνολική αμοιβή του εμπειρογνώμονα βαρύνει τις πιστώσεις του έργου ή της μελέτης και καθορίζεται με την απόφαση ορισμού του, επί τη βάσει ημερήσιας αποζημίωσης που δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της αμοιβής επιστήμονα με υπερεικοσαετή εμπειρία, όπως αυτή ορίζεται στον Κανονισμό Προεκτιμώμενων Αμοιβών της περ. δ΄ της παρ. 8 του άρθρου 53».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ, ΜΕΛΕΤΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Άρθρο 57
Διοίκηση του έργου - Παρακολούθηση και επίβλεψη - Αντικατάσταση του άρθρου 136 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 136 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 136
Διοίκηση του έργου - Παρακολούθηση και επίβλεψη - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η διοίκηση των έργων ασκούνται από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου (διευθύνουσα ή επιβλέπουσα υπηρεσία), η οποία ορίζει τους τεχνικούς υπαλλήλους που θα ασχοληθούν ειδικότερα με την επίβλεψη, προσδιορίζει τα καθήκοντά τους όταν είναι περισσότεροι από έναν, παρακολουθεί το έργο τους και γενικά προβαίνει σε κάθε ενέργεια που απαιτείται για την καλή και έγκαιρη εκτέλεση των έργων. Η επίβλεψη αποσκοπεί ιδίως, στην πιστή εκπλήρωση από τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης και στην κατασκευή του έργου, σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του και δεν μειώνει τις ευθύνες του αναδόχου που απορρέουν από τον νόμο και τη σύμβαση.
2. Η διευθύνουσα υπηρεσία ορίζει ως επιβλέποντες και βοηθούς αυτών για το έργο ή τμήματά του ή είδη εργασιών τεχνικούς υπαλλήλους που έχουν την κατάλληλη ειδικότητα, ανάλογα με τα στελέχη που διαθέτει, τις υπηρεσιακές ανάγκες και την αξιολόγηση του έργου και του προσωπικού. Οι επιβλέποντες αποτελούν τους άμεσους βοηθούς του προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας στην άσκηση των καθηκόντων της που σχετίζονται με το έργο, όπως αυτά ορίζονται στο παρόν. Δεν αποκλείεται η άσκηση της επίβλεψης από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η διευθύνουσα υπηρεσία, όταν

ορίζει ομάδα επίβλεψης, περιλαμβάνει τον συντονιστή, τους επιβλέποντες και τους βοηθούς τους, με σαφώς καθορισμένα καθήκοντα στην απόφαση ορισμού.

3. Η επίβλεψη των παρ. 1 και 2 δύναται να ασκηθεί, εφόσον προβλέπεται στην διακήρυξη, από πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα επίβλεψης (ΙΦΕ). Ο ΙΦΕ είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων, ο οποίος είναι εγγεγραμμένος στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019 (Α΄ 112) και διαθέτει τις εξειδικευμένες γνώσεις που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και επίβλεψη του έργου.

Κάθε υποψήφιος ανάδοχος υποχρεούται να δηλώνει με την προσφορά του τον ΙΦΕ, στον οποίο θα ανατεθεί η επίβλεψη της εκτέλεσης της σύμβασης, εφόσον αυτή κατακυρωθεί στον ίδιο. Αμέσως μετά την κατακύρωση του έργου και την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο, η Προϊσταμένη Αρχή τον καλεί να υπογράψει την προβλεπόμενη σύμβαση με τον ΙΦΕ και να τον εγκαταστήσει στο έργο. Η Προϊσταμένη Αρχή κατά το ως άνω στάδιο, δύναται αιτιολογημένα να αρνηθεί τον ορισμό του προτεινόμενου φορέα επίβλεψης και να τάξει προθεσμία όχι μικρότερη των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερη των τριάντα (30) ημερών στον ανάδοχο, για να προτείνει νέο πιστοποιημένο ΙΦΕ.

Το σχέδιο σύμβασης μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ κοινοποιείται στο σύνολό του μαζί με τα πάσης φύσεως παραρτήματά του από τον ανάδοχο στην διευθύνουσα υπηρεσία. Η διευθύνουσα υπηρεσία ελέγχει εντός τριών (3) ημερών από την ως άνω κοινοποίηση, εάν το σχέδιο σύμβασης έχει το προβλεπόμενο περιεχόμενο, και, εφόσον δεν έχει αντιρρήσεις, ειδοποιεί τον ανάδοχο ότι μπορεί να προχωρήσει στην υπογραφή της σύμβασης με τον ΙΦΕ. Εάν η σύμβαση μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ χρειάζεται διορθώσεις ή τροποποιήσεις, η διευθύνουσα υπηρεσία τάσσει προθεσμία στον ανάδοχο να συμμορφωθεί. Με την υπογραφή της σύμβασης μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ ο τελευταίος εγκαθίσταται ως επιβλέπων στο έργο.

Εάν η διευθύνουσα υπηρεσία διαπιστώσει,ότι ο ΙΦΕ έχει ουσιωδώς παραβεί τις νόμιμες ή τις συμβατικές του υποχρεώσεις, τον καλεί να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, ώστε να αρθεί η παράβαση και αποστέλλει σχετική ειδοποίηση στον ανάδοχο. Εφόσον δεν αρθεί η παράβαση, ενημερώνει την Προϊσταμένη Αρχή, η οποία μπορεί να ζητήσει από τον ανάδοχο να καταγγείλει τη σύμβασή του με τον ΙΦΕ και να τον αντικαταστήσει άμεσα.

Η αμοιβή του ΙΦΕ βαρύνει αποκλειστικώς τον ανάδοχο, ο οποίος είναι ο μόνος υπόχρεος για την πληρωμή των αμοιβών και των λοιπών δαπανών και εξόδων του, όπως αυτά προβλέπονται στην σύμβαση μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ και ρυθμίζονται από το εφαρμοζόμενο τιμολόγιο. Ο κύριος του έργου δεν έχει καμία ευθύνη για τις δαπάνες αυτές.

Ο ΙΦΕ ευθύνεται έναντι του κυρίου του έργου ακόμη και για ελαφρά αμέλεια κατά την εκτέλεση των υποχρεώσεών του και επίσης σε περίπτωση φυσικού προσώπου, ο ίδιος, και σε περίπτωση νομικού προσώπου, οι διοικούντες και υπάλληλοι του ΙΦΕ, υπέχουν, κατά την εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων, ποινική ευθύνη δημόσιου υπαλλήλου.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι λεπτομέρειες και τα ειδικότερα θέματα που συνάπτονται με τις ως άνω ρυθμίσεις και ιδίως, η απαιτούμενη πιστοποίηση του ΙΦΕ με την εγγραφή του στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019, καθώς και τυχόν πρόσθετα προσόντα που πρέπει να διαθέτει και να αποδεικνύει, η διαδικασία πρότασης, ορισμού και εγκατάστασης του ΙΦΕ στο έργο, η διαδικασία σύναψης της σύμβασης μεταξύ ΙΦΕ και αναδόχου και το ελάχιστο περιεχόμενο αυτής, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του ΙΦΕ απέναντι στον κύριο του έργου, ο υπολογισμός της αμοιβής του ΙΦΕ και ο καθορισμός του τιμολογίου βάσει του οποίου αυτή θα υπολογίζεται, καθώς και ο τρόπος καταβολής της από τον ανάδοχο, οι εγγυήσεις αμεροληψίας του ΙΦΕ και τα μέτρα για την αποτροπή σύγκρουσης συμφερόντων του ΙΦΕ με τον ανάδοχο, η αντιμετώπιση τυχόν παράβασης των

υποχρεώσεων και εν γένει ευθύνης του ΙΦΕ, οι λόγοι που επιτρέπουν ή επιβάλλουν την αντικατάσταση του ΙΦΕ κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου και η διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει προς τούτο ο ανάδοχος, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που συνδέεται με την απρόσκοπτη κατά τα ως άνω οριζόμενα άσκηση επίβλεψης από ιδιωτικό φορέα.

4. Στην περίπτωση της παρ. 3 η διευθύνουσα υπηρεσία δεν προβαίνει στον ορισμό επιβλεπόντων κατά τους ορισμούς της παρ. 2. Ο ιδιωτικός φορέας επίβλεψης έχει όλα τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται από τις διατάξεις του παρόντος στην επίβλεψη, όταν τούτη ασκείται από υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας.

5. α. Η διευθύνουσα υπηρεσία, σε περίπτωση ανάθεσης της επίβλεψης σε ιδιωτικό φορέα, δικαιούται, να πραγματοποιεί, κατά την κρίση της και χωρίς να απαιτείται οιαδήποτε προηγούμενη γνωστοποίηση, επιτόπιους ελέγχους του έργου, με σκοπό να διαπιστώνει την εξέλιξη αυτού, τη νόμιμη άσκηση της επίβλεψης και τη συμμόρφωση του αναδόχου με τη σύμβαση εκτέλεσης του έργου.

β. Η διευθύνουσα υπηρεσία δύναται να εναντιώνεται στα πορίσματα και έγγραφα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, με αιτιολογημένη εισήγησή της που υποβάλλεται στην Προϊσταμένη Αρχή, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη γνωστοποίησή τους σε αυτήν, άλλως τεκμαίρεται η αποδοχή των πορισμάτων και των εγγράφων του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης. Σε περίπτωση εμπρόθεσμης αιτιολογημένης εναντίωσης της διευθύνουσας υπηρεσίας, η Προϊσταμένη Αρχή του έργου αποφασίζει, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από της περιέλευσης σε αυτήν της εισηγήσεως. Η απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής δεσμεύει τη διευθύνουσα υπηρεσία, τον φορέα επίβλεψης και τον ανάδοχο.

γ. Τα πορίσματα ή τα έγγραφα που συντάσσονται από τον ιδιωτικό φορέα επίβλεψης, καθώς και τα έγγραφα ή τα στοιχεία που υπογράφονται από αυτόν, δεν γεννούν διαφορές μεταξύ του επιβλέποντος και του αναδόχου. Εάν ο ανάδοχος αμφισβητεί ενέργειες της επίβλεψης, υποβάλλει αναφορά προς την διευθύνουσα υπηρεσία, η οποία μπορεί, εάν κάνει δεκτές τις αιτιάσεις του αναδόχου, να εναντιωθεί κατά τη διαδικασία της περ. β΄.

δ. Κατά της απόφασης της Προϊσταμένης Αρχής, που δέχεται την εναντίωση της διευθύνουσας υπηρεσίας σε έγγραφα ή πορίσματα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, καθώς και κατά της τεκμαιρόμενης αποδοχής από τη διευθύνουσα υπηρεσία των εγγράφων ή πορισμάτων του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, ο ανάδοχος μπορεί να ασκήσει την ένσταση του άρθρου 174, περί διοικητικής επίλυσης συμβατικών διαφορών, εφόσον η ως άνω εναντίωση ή η τεκμαιρόμενη αποδοχή των ενεργειών της επίβλεψης έχουν άμεσα βλαπτικές συνέπειες εις βάρος του, χωρίς να απαιτείται η έκδοση άλλης πράξης προς τούτο.

6. Στην περίπτωση κατασκευής έργου με αυτεπιστασία, η επίβλεψη οργανώνει και διευθύνει τα μέσα που έχει στη διάθεσή της κατά τον οικονομοτεχνικά προσφορότερο τρόπο, για να επιτύχει την κατασκευή του έργου, σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του.

7. Η επίβλεψη ασκείται, εκτός από τον τόπο των έργων, και σε όλους τους χώρους όπου κατασκευάζονται τμήματα του έργου.

8. Σε περιπτώσεις μεγάλων ή ειδικών ή σημαντικών έργων, η επίβλεψη μπορεί να γίνει με κλιμάκιο της διευθύνουσας υπηρεσίας, που έχει επικεφαλής τεχνικό κατηγορίας ΠΕ και τον απαιτούμενο αριθμό βοηθών και άλλου τεχνικού και διοικητικού προσωπικού. Το κλιμάκιο επίβλεψης μπορεί να εγκατασταθεί στην έδρα της διευθύνουσας υπηρεσίας ή με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου στον τόπο των έργων.

9. Μετά από την έναρξη κατασκευής του έργου, οι βασικοί μελετητές έργων που έχουν υπαχθεί στο άρθρο 7Α του ν. 2282/2001 (Α΄ 17), περί πραγματοποίησης Εργασιών πριν τον προσδιορισμό αποζημίωσης, δύνανται να μετέχουν ως τεχνικοί σύμβουλοι - μελετητές στην εκτέλεση αυτού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 144, περί σύμπραξης στην κατασκευή του μελετητή και στην παρ. 6 του άρθρου 188, περί συμμετοχής των βασικών μελετητών, και υποχρεούνται να συνεργάζονται με τον ιδιωτικό φορέα επίβλεψης.
10. Η διευθύνουσα υπηρεσία κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου συντάσσει, με τη συνδρομή είτε των επιβλεπόντων υπαλλήλων της είτε του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, κάθε τρίμηνο, συνοπτικές ανακεφαλαιωτικές εκθέσεις για την πορεία του έργου και τα σημαντικά προβλήματα που σχετίζονται με την κατασκευή του, τις οποίες αποστέλλει στην Προϊστάμενη Αρχή. Στις εκθέσεις αυτές περιλαμβάνονται υποχρεωτικά ενημέρωση σχετικά με την πορεία εφαρμογής της εγκεκριμένης μελέτης του έργου, με τον εντοπισμό σφαλμάτων της προμέτρησης και με την εμφάνιση απρόβλεπτων περιστάσεων που ήδη έλαβαν χώρα ή είναι σε εξέλιξη και εκτίμηση της διευθύνουσας υπηρεσίας για το αν στο επόμενο τρίμηνο προβλέπεται να προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, καθώς και για το κόστος των εργασιών αυτών, προκειμένου η Προϊσταμένη Αρχή να αποφασίσει σχετικά με τη συνέχιση του έργου ή τη μείωση του συμβατικού αντικειμένου και τη διάλυση της σύμβασης. Η μη τήρηση της ανωτέρω υποχρέωσης της διευθύνουσας υπηρεσίας συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα του προϊσταμένου αυτής.
11. Όταν παρίσταται ανάγκη διαπίστωσης πραγματικών περιστατικών, τα οποία δεν καλύπτονται από άλλες διατάξεις του παρόντος, το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο ή η αρμόδια υπηρεσία μπορεί να προβαίνει σε αυτοψία που διενεργείται από κατάλληλο τεχνικό υπάλληλο ή επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους που συντάσσουν έκθεση. Όταν γίνονται τέτοιες αυτοψίες, καλείται να παραστεί και ο ανάδοχος, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 143, περί κοινοποίησης στον ανάδοχο και εκπροσώπησης, τουλάχιστον προ είκοσι τεσσάρων ωρών.»

Άρθρο 58
Διοίκηση του έργου - Παρακολούθηση και επίβλεψη έργων κάτω των ορίων - Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη - Προσθήκη άρθρου 136Α στον ν. 4412/2016

Στον ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθεται άρθρο 136Α ως εξής:

«Άρθρο 136Α
Διοίκηση του έργου - Παρακολούθηση και επίβλεψη έργων κάτω των ορίων - Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Η επίβλεψη έργων με προεκτιμώμενη αμοιβή έως το όριο της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 5, δύναται, πέραν των ορισμών των παρ. 1 και 2 του άρθρου 136, να διενεργείται από διαπιστευμένους ιδιώτες, επιβλέποντες ελεγκτές μηχανικούς, ανά κατηγορία έργου.
2. Ο ορισμός του ελεγκτή μηχανικού γίνεται μετά από κλήρωση μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μητρώο ,που πληρούν τα κριτήρια της απόφασης της παρ. 3. Ελεγκτής Μηχανικός, που κληρώθηκε για την επίβλεψη έργου δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε επόμενη κλήρωση, μέχρι την παραλαβή του αντικειμένου του έργου κατ' άρθρο 172.
3. Σε περίπτωση ορισμού ελεγκτή μηχανικού εφαρμόζονται αναλογικά οι παρ. 5 έως 9 του άρθρου 136.

4. Οι διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του μητρώου ελεγκτών μηχανικών, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια, ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος».

Άρθρο 59
Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου - Αντικατάσταση του άρθρου 138 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 138 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 138
Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου

1. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να κατασκευάσει το έργο κατά τους όρους της σύμβασης και τις έγγραφες εντολές των αρμοδίων κατά περίπτωση οργάνων του φορέα κατασκευής του έργου, εφόσον αυτές φέρουν τα κατά τον νόμο απαραίτητα εξωτερικά στοιχεία νομιμότητας, ευθυνόμενος έναντι του κυρίου του έργου για την επιμέλεια που επιδεικνύει και στις δικές του υποθέσεις. Ο ανάδοχος οφείλει να τηρεί με ακρίβεια τη διάταξη και τις διαστάσεις των διαφόρων τμημάτων του έργου, όπως προκύπτουν από τα εγκεκριμένα σχέδια ή άλλα στοιχεία της μελέτης, τα οποία δεν επιδέχονται τροποποιήσεων ή αλλαγών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις διατάξεις του παρόντος.
2. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να ελέγξει την μελέτη δημοπράτησης έργου προϋπολογισμού μεγαλύτερου του ορίου της περ. α΄ του άρθρου 5 πριν την εγκατάστασή του στο εργοτάξιο και να ενημερώσει γραπτώς τη διευθύνουσα υπηρεσία. Η διευθύνουσα υπηρεσία προσκαλεί τον ανάδοχο να υποβάλλει εγγράφως, εντός προθεσμίας που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των είκοσι (20) ημερών και μεγαλύτερη των εξήντα (60) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, αν έχει παρατηρήσεις ως προς την εφαρμοσιμότητα της μελέτης. Ο ανάδοχος δικαιούται σε περιπτώσεις ειδικών έργων να αιτηθεί πρόσθετη προθεσμία κατ' ανώτατο σαράντα πέντε (45) ημερών. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη του αναδόχου επί της μελέτης του έργου. Αν ο ανάδοχος προτείνει την τροποποίηση της μελέτης του έργου, η προϊσταμένη αρχή εξετάζει την πρόταση του αναδόχου, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου ή, σε περίπτωση μη ύπαρξης αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου στην αναθέτουσα αρχή, του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Εφόσον κριθεί, ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις είναι επουσιώδεις, σύμφωνα με το άρθρο 155, περί επειγουσών και απρόβλεπτων πρόσθετων εργασιών, δεν μεταβάλουν την φύση του έργου και δεν επάγονται ουσιώδη αύξηση του συμβατικού ανταλλάγματος, εγκρίνεται η συνέχιση εκτέλεσης του έργου. Σε αντίθετη περίπτωση, η σύμβαση διαλύεται και ο ανάδοχος αποζημιώνεται μόνο για τις αποδεδειγμένες δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για τη συμμετοχή του στον διαγωνισμό και μέχρι τη διάλυση της σύμβασης. Με απόφαση της προϊσταμένης αρχής κατόπιν γνωμοδότησης του τεχνικού συμβουλίου, κρίνεται το εύλογο της δαπάνης για την αποζημίωση, ύστερα από εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας. Το διάστημα που παρεμβάλλεται από την πρόσκληση της διευθύνουσας υπηρεσίας και μέχρι την ολοκλήρωση της προβλεπόμενης στην παρούσα διαδικασίας, δεν προσμετράται στη συμβατική προθεσμία εκτέλεσης του έργου. Οι προβλέψεις της παρούσας περιλαμβάνονται υποχρεωτικά στα έγγραφα σύναψης της σύμβασης.

3. Αν, μετά τη διάλυση της σύμβασης και εφόσον η Προϊσταμένη Αρχή δεν έχει αποδεχτεί την αναγκαιότητα ουσιώδους τροποποίησης της μελέτης κατά τους ορισμούς της παρ. 2, δύναται να αποφασίσει την εκτέλεση του έργου σύμφωνα με την υφιστάμενη μελέτη, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο ανάδοχος της παρ. 2 και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο της ολοκλήρωσης της διαλυθείσης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στον διαγωνισμό. Η σύμβαση εκτέλεσης συνάπτεται, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των παρ. 1 και 2 ως προς την αποδοχή της μελέτης του έργου.
4. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί, σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης για την εκτέλεση εργασιών κατά τροποποίηση της σύμβασης, να χορηγήσει σχετική εντολή, για την εκτέλεση των εργασιών και πριν την υπογραφή σχετικής συμπληρωματικής σύμβασης κατά την παρ. 1, ή έγκρισης του ΑΠΕ κατά τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 156, περί ειδικών θεμάτων τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, αυξομειώσεων εργασιών και νέων εργασιών, και ο ανάδοχος οφείλει να προβεί στην εκτέλεση των εν λόγω εργασιών. Ο ανάδοχος δεν δικαιούται να λάβει αποζημίωση ή αύξηση τιμών για μεταβολές στα έργα που έγιναν αυθαίρετα και χωρίς έγγραφη εντολή της διευθύνουσας υπηρεσίας, έστω και αν αυτές βελτιώνουν το έργο. Αν η χωρίς έγκριση μεταβολή επιφέρει μείωση ποσοτήτων ή διαστάσεων, καταβάλλεται μόνο η αξία των ποσοτήτων των εργασιών που έχουν πράγματι εκτελεσθεί χωρίς να αποκλείεται εφαρμογή των διατάξεων για κακοτεχνία.
5. Οι εντολές της παρ. 4 υπογράφονται από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις και μόνο για εργασίες που αφορούν στην ασφάλεια του έργου λόγω απρόβλεπτων συνθηκών και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 155, η εντολή της διευθύνουσας υπηρεσίας δύναται να χορηγείται προφορικά στον τόπο των έργων, καταχωρίζεται δε αμελλητί, με συνοπτική αιτιολογία, στο ημερολόγιο του έργου και αποστέλλεται ηλεκτρονικά στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Πριν από την ηλεκτρονική αποστολή του ημερολογίου του έργου στη διευθύνουσα υπηρεσία δεν επιτρέπεται η εκτέλεση οιασδήποτε εργασίας.
6. Ο ανάδοχος δεν μπορεί να προβεί σε εκτέλεση εργασιών κατά τροποποίηση της μελέτης του έργου, παρά μόνο αν προηγηθεί τροποποίηση της μελέτης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 144, περί τροποποίησης της εγκεκριμένης μελέτης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου. Αν ανακύψει αστοχία της μελέτης ή τμήματος αυτής κατά την εκτέλεση του έργου, η οποία αποδεδειγμένα δεν μπορούσε να διαπιστωθεί εμπροθέσμως σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 2, ο ανάδοχος υποχρεούται να ενημερώσει αμελλητί τη διευθύνουσα υπηρεσία και να απέχει από κάθε πράξη και ενέργεια που τροποποιεί ή επαυξάνει το συμβατικό αντικείμενο και συνδέεται με την αστοχία της μελέτης. Για το διάστημα μέχρι την απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, ο ανάδοχος δεν εκτελεί εργασίες και δεν δικαιούται να λάβει οιαδήποτε αποζημίωση για όσες εκτέλεσε χωρίς εντολή.
7. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση, ο ανάδοχος υποχρεούται να διαθέσει για το έργο όλο το απαιτούμενο προσωπικό, υλικά, μηχανήματα, οχήματα, αποθηκευτικούς χώρους, εργαλεία και οποιαδήποτε άλλα μέσα. Ο ανάδοχος, σε κάθε περίπτωση βαρύνεται με όλες τις απαιτούμενες δαπάνες για την ολοκλήρωση του έργου, όπως είναι οι δαπάνες των μισθών και ημερομισθίων του προσωπικού, οι δαπάνες όλων των εργοδοτικών επιβαρύνσεων, οι δαπάνες για τη μετακίνηση του προσωπικού του, οι δαπάνες των υλικών και της μεταφοράς, διαλογής, φύλαξης και φθοράς τους, οι δαπάνες λειτουργίας, συντήρησης, απόσβεσης, μίσθωσης μηχανημάτων και οχημάτων, οι φόροι, τέλη, δασμοί, ασφαλιστικές κρατήσεις ή επιβαρύνσεις, οι δαπάνες εφαρμογής των σχεδίων κατασκευής των σταθερών σημείων,

καταμετρήσεων, δοκιμών, προσπελάσεων προς το έργο και στις θέσεις για τη λήψη υλικών, σύστασης και διάλυσης εργοταξίων, οι δαπάνες αποζημιώσεων ζημιών στο προσωπικό του, στον κύριο του έργου ή σε οποιονδήποτε τρίτο και γενικά κάθε είδους δαπάνη απαραίτητη για την καλή και έντεχνη εκτέλεση του έργου.

8. Οι φόροι, τέλη, δασμοί, κρατήσεις και οποιεσδήποτε άλλες νόμιμες επιβαρύνσεις βαρύνουν τον ανάδοχο, όπως ισχύουν κατά τον χρόνο που δημιουργείται η υποχρέωση καταβολής τους. Κατ' εξαίρεση, φόροι του Δημοσίου, λοιπά τέλη που βαρύνουν άμεσα το εργολαβικό αντάλλαγμα, βαρύνουν τον ανάδοχο μόνο στο μέτρο που ίσχυαν κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς. Μεταγενέστερες αυξομειώσεις αυξομειώνουν αντίστοιχα το οφειλόμενο εργολαβικό αντάλλαγμα. Τα δύο προηγούμενα εδάφια δεν ισχύουν για τον φόρο εισοδήματος ή τις παρακρατήσεις έναντι του φόρου αυτού.

9. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του ή στο προσωπικό του φορέα του έργου ή σε οποιονδήποτε τρίτο και για τη λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος. Σχετικά με τη λήψη μέτρων ασφαλείας είναι υποχρεωμένος να εκπονεί με ευθύνη του κάθε σχετική μελέτη, όπως στατική ικριωμάτων και μελέτη προσωρινής σήμανσης έργων και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα. Ο ανάδοχος υπέχει την πλήρη και αποκλειστική ευθύνη για κάθε ζημία που προκαλείται προς οιονδήποτε από την παράβαση των παραπάνω υποχρεώσεων, ευθυνόμενος, εκτός άλλων, και για την καταβολή των σχετικών αποζημιώσεων. Ο ανάδοχος οφείλει να λαμβάνει μέτρα προστασίας, σύμφωνα με το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις υπό στοιχεία ΔΙΠΑΔ/οικ. 177/2.3.2001 (Β΄ 266), ΔΕΕΠΠ/85/14.5.2001 (Β΄ 686) και ΔΙΠΑΔ/οικ889/ 27.11.2002 (Β΄ 16) αποφάσεις του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, ανάλογα με τις προβλέψεις του χρονοδιαγράμματος των εργασιών, λαμβάνοντας υπόψη καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της κατασκευής του έργου.

10. Ανεξάρτητα από την υποχρέωση του αναδόχου να διαθέτει όλο το προσωπικό που απαιτείται για τη διεύθυνση της κατασκευής και την κατασκευή του έργου, η διακήρυξη μπορεί να ορίζει κατ' εκτίμηση τον αριθμό τεχνικού προσωπικού κατά ειδικότητα και βαθμίδα εκπαίδευσης, που πρέπει να διαθέτει κατ' ελάχιστο ο ανάδοχος κατά την εκτέλεση της σύμβασής του. Ο αριθμός αυτός προσαρμόζεται, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του έργου, με βάση το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί πάντα να διατάσσει την απομάκρυνση του προσωπικού που κρίνεται δικαιολογημένα ακατάλληλο ή την ενίσχυση των συνεργείων του αναδόχου.

11. Αν ο ανάδοχος καθυστερεί τις πληρωμές των αποδοχών του προσωπικού που έχει προσλάβει και χρησιμοποιεί στο έργο, η διευθύνουσα υπηρεσία μετά από γραπτή όχληση των ενδιαφερομένων, καλεί τον ανάδοχο να εξοφλήσει τους δικαιούχους μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Αν ο ανάδοχος δεν εξοφλήσει τους δικαιούχους, τότε η διευθύνουσα υπηρεσία συντάσσει καταστάσεις πληρωμής των οφειλομένων και πληρώνει απευθείας τους δικαιούχους από τις πιστώσεις του έργου, για λογαριασμό του αναδόχου και έναντι του λαβείν του. Σε εφαρμογή της παρούσας μπορεί να πληρωθούν οι αποδοχές μέχρι και των τριών (3) τελευταίων μηνών πριν από την όχληση των ενδιαφερομένων. Προϋπόθεση της πληρωμής είναι να υπάρχει οφειλή του κυρίου του έργου εκ της κατασκευής του η οποία αποδεικνύεται ή προκύπτει από υποβληθέντα ή συντασσόμενο εκ της διευθύνουσας υπηρεσίας λογαριασμό.

12. Ο ανάδοχος έχει όλη την ευθύνη για την ανεύρεση και χρησιμοποίηση πηγών αδρανών υλικών ή άλλων υλικών, που δεν προέρχονται από το εμπόριο, όπως προβλέπεται στη μελέτη δημοπράτησης του έργου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τη σύμβαση. Οι πηγές αυτές, πριν από τη χρησιμοποίησή τους,

πρέπει να εγκριθούν από τη διευθύνουσα υπηρεσία εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από της υποβολής της σχετικής γνωστοποίησης του αναδόχου και εφόσον αποκλίνουν από τις οριζόμενες στη μελέτη. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να απαγορεύσει τη χρήση ακατάλληλων ή απρόσφορων για τα έργα πηγών. Αν διαπιστωθεί ότι ο ανάδοχος εμπορεύεται τα εξορυσσόμενα από τις πηγές αυτές του έργου αδρανή υλικά, κηρύσσεται έκπτωτος με απόφαση της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα.

13. Τα υλικά που ανευρίσκονται κατά την κατασκευή του έργου ή προέρχονται από καθαίρεση παλιών έργων, ανήκουν στον κύριο του έργου. Ο ανάδοχος αποζημιώνεται για τις δαπάνες εξαγωγής ή διαφύλαξής τους, αν η σύμβαση δεν ορίζει διαφορετικά και οφείλει να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα, για να αποτραπεί ή να είναι όσο το δυνατόν μικρότερη η βλάβη των υλικών κατά την εξαγωγή τους. Χρησιμοποίηση των υλικών από τον ανάδοχο γίνεται μετά από έγγραφη συναίνεση της υπηρεσίας και αφού συνταχθεί σχετικό πρωτόκολλο μεταξύ της διευθύνουσας υπηρεσίας και του αναδόχου.

14. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ειδοποιήσει αμέσως τη διευθύνουσα υπηρεσία, αν κατά την κατασκευή των έργων βρεθούν αρχαιότητες ή οποιαδήποτε έργα τέχνης. Στην περίπτωση αυτήν εφαρμόζονται οι διατάξεις για τις αρχαιότητες. Για την καθυστέρηση των έργων ή διακοπή τους από αυτήν την αιτία, έχουν εφαρμογή οι σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου.

15. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να μην παρεμποδίζει την εκτέλεση οποιωνδήποτε άλλων έργων ή εργασιών φορέα του δημόσιου τομέα, που είναι δυνατόν να επηρεάζονται από τις εργασίες της εργολαβίας του, να προστατεύει τις υπάρχουσες κατασκευές και εκμεταλλεύσεις από κάθε βλάβη ή διακοπή λειτουργίας τους και χωρίς μείωση της ευθύνης του να αποκαθιστά ή να συμβάλει στην άμεση αποκατάσταση των βλαβών ή διακοπών.

16. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίσει την απρόσκοπτη άσκηση της επίβλεψης στα εργοστάσια, όπου κατασκευάζονται τμήματα του έργου και γενικά σε όλους τους χώρους που κρίνει απαραίτητο η διευθύνουσα υπηρεσία. Ο διευθύνων από μέρους της αναδόχου επιχείρησης τα έργα υποχρεούται, μετά από ειδοποίηση της υπηρεσίας, να συνοδεύει τους υπαλλήλους που επιβλέπουν, διευθύνουν ή επιθεωρούν τα έργα, κατά τις μεταβάσεις για επίβλεψη, έλεγχο ή επιθεώρηση στον τόπο των έργων ή στους άλλους τόπους παραγωγής, καθώς και των συμβούλων και εμπειρογνωμόνων της αναθέτουσας αρχής.

17. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος κάθε τρίμηνο να συντάσσει και να στέλνει στην Προϊσταμένη Αρχή, μέσω της διευθύνουσας υπηρεσίας, συνοπτικές ανακεφαλαιωτικές εκθέσεις για την πορεία του έργου, ανάλογου περιεχομένου με τις αντίστοιχες εκθέσεις της διευθύνουσας υπηρεσίας που προβλέπονται στην παρ. 10 του άρθρου 136. Οι εκθέσεις αυτές δεν θεωρούνται ως αιτήματα του αναδόχου, ούτε ως παραιτήσεις από δικαιώματά του και οι απαντήσεις επ’ αυτών δεν συνιστούν βλαπτικές πράξεις, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 174.

18. Ο ανάδοχος δεν μπορεί να εγείρει αξιώσεις και τυχόν τέτοια έγερση απορρίπτεται ως απαράδεκτη αν οι αξιώσεις αφορούν αποκλειστικά αστοχίες της μελέτης τις οποίες δεν επικαλέστηκε, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 5.»

Άρθρο 60
Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων - Αντικατάσταση του άρθρου 141 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 141 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 141
Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων

1. Η υπαίτια παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας από όργανα του φορέα κατασκευής του έργου αποτελεί πειθαρχική παράβαση.
2. Πειθαρχικές παραβάσεις αποτελούν, ιδίως:
α) Για τους επιβλέποντες το έργο: η υπαίτια καθυστέρηση στην ενημέρωση της διευθύνουσας υπηρεσίας για την εκ μέρους του αναδόχου παραβίαση του χρονοδιαγράμματος κατασκευής ή την κατασκευή ελαττωματικών εργασιών ή την ενσωμάτωση ελαττωματικών υλικών ή την παράλειψη τήρησης των νόμιμων μέτρων ασφάλειας ή προστασίας του περιβάλλοντος ή την άνευ εντολής εκτέλεση εργασιών, οι οποίες δεν προβλέπονται από την αρχική ή εγκεκριμένη συμπληρωματική σύμβαση, ούτε είναι επιτρεπτή η εκτέλεσή τους κατά τις κείμενες διατάξεις.
β) Για τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας: η παράλειψη κίνησης και διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκπτωσης του αναδόχου παρά τη συνδρομή των αναγκαίων προϋποθέσεων, η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των λογαριασμών, η εκπρόθεσμη έκδοση βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών του έργου, η παράλειψη αμελλητί κοινοποίησης του εγκεκριμένου λογαριασμού στον ανάδοχο και η χορήγηση εντολών για εκτέλεση εργασιών, οι οποίες δεν προβλέπονται από την αρχική ή εγκεκριμένη συμπληρωματική σύμβαση, ούτε άλλως είναι επιτρεπτή η εκτέλεσή τους κατά τις κείμενες διατάξεις, η μη τήρηση των διατάξεων του παρόντος, ως προς την εμπρόθεσμη έκδοση των προβλεπόμενων πράξεων της διευθύνουσας υπηρεσίας.
γ) Για τον προϊστάμενο και τα όργανα της Προϊσταμένης Αρχής: η παράλειψη έγκρισης των ανακεφαλαιωτικών πινάκων, η παράλειψη εμπρόθεσμης παραλαβής του έργου και η χορήγηση παράτασης προθεσμίας χωρίς να υφίστανται οι νόμιμες προϋποθέσεις.
3. Για τις παραβάσεις του παρόντος το αρμόδιο όργανο της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα είτε επιβάλλει εις βάρος των υπαιτίων, ανάλογα με τη βαρύτητά τους, την πειθαρχική ποινή του προστίμου μέχρι ποσού αντίστοιχου του μισθού των έξι (6) μηνών είτε τους παραπέμπει στο οικείο πειθαρχικό όργανο για την επιβολή των κατά τις κείμενες διατάξεις προβλεπόμενων πειθαρχικών ποινών.»

Άρθρο 61
Ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης - Αντικατάσταση του άρθρου 142 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 142 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 142
Ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης

1. Στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών τηρείται ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης (βαθμονόμιο), στο οποίο εντάσσονται όλες οι τεχνικές εταιρίες που εκτελούν ή αιτούνται την εκτέλεση δημόσιων έργων, το οποίο περιλαμβάνει κριτήρια και βαθμούς ανά κριτήριο.
2. Η Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών είναι αρμόδια για την ανάπτυξη, τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία του ψηφιακού αρχείου βαθμολόγησης (βαθμονόμιο).
3. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, δύναται να ανατίθενται η ανάπτυξη, τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία του ψηφιακού αρχείου βαθμολόγησης (βαθμονόμιο) στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας ή σε άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα, καθορίζοντας σχετικό ανταποδοτικό όφελος.
4. Σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 3, ο φορέας στον οποίο ανατίθεται η ανάπτυξη, τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία του, μεριμνά για την εξασφάλιση πρόσβασης της Γενικής Γραμματείας Υποδομών στα δεδομένα του βαθμονόμιου.
5. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται τα κριτήρια, οι βαθμοί ανά κριτήριο, τα τεχνικά χαρακτηριστικά λειτουργίας του βαθμονόμιου, η διαδικασία καταχώρησης σε αυτό των τεχνικών εταιριών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.
6. Η έναρξη λειτουργίας του βαθμονομίου καθορίζεται με διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Μετά από την έναρξη λειτουργίας του βαθμονόμιου, η εγγραφή σε αυτό αποτελεί υποχρεωτικό κριτήριο σε συμβάσεις που ανατίθενται, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 86 περί πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς στις περιπτώσεις της πλέον συμφέρουσας οικονομικής προσφοράς, βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής.»

Άρθρο 62
Κοινοποίηση στον ανάδοχο - εκπροσώπηση - Αντικατάσταση του άρθρου 143 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 143 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 143
Κοινοποίηση στον ανάδοχο - εκπροσώπηση

1. Η επικοινωνία των υπηρεσιών που εκτελούν έργα με τον ανάδοχο συντελείται είτε: α) με δικαστικό επιμελητή, κατόπιν παραγγελίας του αρμόδιου οργάνου είτε πληρεξουσίου νομικού εκπροσώπου του είτε β) με ηλεκτρονική αποστολή, σύμφωνα με τον ν. 4727/2020 (Α΄ 184). Η κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και της απόφασης έκπτωσης του άρθρου 160, καθώς και της ειδικής διαταγής του άρθρου 159, γίνεται αποκλειστικά με δικαστικό επιμελητή κατά την περ. α΄.
Για την κοινοποίηση, σύμφωνα με την περ. α΄ συντάσσεται σχετικό αποδεικτικό επιδόσεως. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι οικείες διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Ο ανάδοχος γνωστοποιεί στη Διευθύνουσα Υπηρεσία τη νόμιμη εκπροσώπησή του ή τους πληρεξούσιους.

2. Ο ανάδοχος δύναται, κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, να ορίζει εγγράφως άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ως εκπρόσωπο του, γνωστοποιώντας στη διευθύνουσα υπηρεσία τα πλήρη στοιχεία επικοινωνίας, προσκομίζοντας τα απαραίτητα ανά περίπτωση νομιμοποιητικά έγγραφα».

Άρθρο 63
Σύμπραξη του μελετητή στην κατασκευή - Πρόσθετες εγγυήσεις - Ευθύνη - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 144 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 144 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», οι παρ. 2, 3 και 4 τροποποιούνται και το άρθρο 144 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 144
Σύμπραξη του μελετητή στην κατασκευή - Πρόσθετες εγγυήσεις - Ευθύνη - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Όταν η μελέτη του έργου έχει εκπονηθεί από ιδιωτικό μελετητικό γραφείο, η διευθύνουσα υπηρεσία ειδοποιεί εγγράφως τον μελετητή για την έναρξη κατασκευής του έργου που έχει μελετήσει και για κάθε τροποποίηση της μελέτης εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 2.
2. Απαγορεύεται η τροποποίηση της εγκεκριμένης μελέτης, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η τροποποίηση της εγκεκριμένης μελέτης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, μόνο για τη διόρθωση σφαλμάτων της ή τη συμπλήρωση ελλείψεών της ή για λόγους που υπαγορεύονται από απρόβλεπτες περιστάσεις που δημιουργήθηκαν κατά την εκτέλεση του έργου και μέχρι την έκδοση περαίωσης εργασιών. Προς τούτο υποβάλλεται αιτιολογημένη πρόταση της διευθύνουσας υπηρεσίας του έργου προς την προϊσταμένη αρχή, η οποία αποφασίζει ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου κατασκευών. Αν η τροποποίηση αποδίδεται σε σφάλματα και ελλείψεις της μελέτης και ο μελετητής αποδέχεται την ευθύνη του, τροποποιεί τη μελέτη κατά την παρ. 5 του άρθρου 188, εφόσον δεν έχουν παραγραφεί οι αξιώσεις του εργοδότη. Σε κάθε άλλη περίπτωση την τροποποίηση αναλαμβάνει μελετητής που υποδεικνύει ο ανάδοχος του έργου και διαθέτει τα νόμιμα προσόντα. Για να εισαχθεί το θέμα στο τεχνικό συμβούλιο πρέπει η τροποποιητική μελέτη να είναι σε στάδιο αντίστοιχο με την προς τροποποίηση και να έχει τεθεί υπόψη του αρχικού μελετητή που διατυπώνει εγγράφως τη γνώμη του σε εύλογη, κατά την κρίση της διευθύνουσας υπηρεσίας, προθεσμία.
Κατά τη συζήτηση στο συμβούλιο καλούνται προς ακρόαση ο αρχικός μελετητής, ο ανάδοχος του έργου ή εκπρόσωποί τους και εκπρόσωπος της υπηρεσίας που ενέκρινε την αρχική μελέτη, οι οποίοι υποβάλλουν γραπτό υπόμνημα. Η Προϊσταμένη Αρχή εκδίδει την απόφαση περί αποδοχής της πρότασης τροποποίησης της μελέτης, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την έκδοση της γνωμοδότησης του συμβουλίου, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την πληρωμή των εργασιών της τροποποιητικής μελέτης. Αν η ανάγκη τροποποίησης της μελέτης αποδίδεται σε σφάλματα ή ελλείψεις της και δεν έχουν παραγραφεί οι αξιώσεις του κυρίου του έργου κατά του μελετητή, εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρθρου 188. Ο μελετητής της αρχικής μελέτης μπορεί να ασκήσει ένσταση κατά της απόφασης περί τροποποίησης της μελέτης, αν αυτή αποδίδεται σε σφάλματα ή παραλείψεις της μελέτης ενώπιον της αναθέτουσας αρχής. Η άσκηση ένστασης αναστέλλει τις εις βάρος του μελετητή οικονομικές συνέπειες και την έναρξη της πειθαρχικής διαδικασίας, όχι όμως την εφαρμογή της τροποποιημένης μελέτης.

Η απόφαση κοινοποιείται στα αρμόδια για την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας κατά του μελετητή και των υπαιτίων υπαλλήλων όργανα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 141, αν η ανάγκη τροποποίησης οφείλεται σε λάθη ή παραλείψεις της μελέτης.
3. Αν δεν έχει περάσει η εξαετία που προβλέπεται από την παρ. 7 του άρθρου 189, για την παραγραφή των αξιώσεων του εργοδότη κατά του μελετητή, εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρθρου 188. Στην περίπτωση αυτή, καθόλη τη διάρκεια κατασκευής του έργου, ο μελετητής φέρει πλήρως την ευθύνη της μελέτης του.
4. Για την πληρότητα των εκπονούμενων μελετών, τον αρτιότερο σχεδιασμό, την καλύτερη διοίκηση και επίβλεψη και την έντεχνη κατασκευή του έργου, υποχρεούνται ο μελετητής, ο ανάδοχος κατασκευής του έργου και ο τεχνικός σύμβουλος να ασφαλίζουν τη μελέτη, την κατασκευή του έργου και τις υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου αντίστοιχα, κατά παντός κινδύνου, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων ζημιών από ανωτέρα βία.
Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, ορίζονται τα έργα, οι μελέτες και οι υπηρεσίες που υπάγονται στην ασφάλιση, οι ασφαλιζόμενοι κίνδυνοι, η διάρκεια της ασφάλισης, η διαδικασία διαπίστωσης της επέλευσης του κινδύνου και της καταβολής του ασφαλίσματος, τα ελάχιστα όρια ασφαλιστικών καλύψεων, οι αποδεκτές εξαιρέσεις και οι μέγιστες απαλλαγές, η έναρξη εφαρμογής της υποχρέωσης ασφάλισης και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης τα έργα των οποίων ο προϋπολογισμός, χωρίς τον Φ.Π.Α., υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ ασφαλίζονται υποχρεωτικά. Το ασφαλιστήριο συμβόλαιο προσκομίζεται σε κάθε περίπτωση υποχρεωτικά πριν την υπογραφή της σύμβασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης».

Άρθρο 64
Χρονοδιάγραμμα κατασκευής - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1, 2 και 4 του άρθρου 145 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 145 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Πειθαρχικό αδίκημα», οι παρ. 1, 2 και 4 τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 145
Χρονοδιάγραμμα κατασκευής - Πειθαρχικό αδίκημα

1. Σε κάθε σύμβαση κατασκευής έργου ορίζεται προθεσμία για την περάτωσή του στο σύνολο και κατά τμήματα. Μέσα σε προθεσμία που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε (15) ημέρες και να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες από την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος με βάση την ολική και τις τμηματικές προθεσμίες, συντάσσει και υποβάλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου, το οποίο τηρεί τις προβλέψεις των εγγράφων της σύμβασης. Αν το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης, η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, το χρονοδιάγραμμα που υποβλήθηκε από τον οικονομικό φορέα που αναδείχθηκε ανάδοχος, μπορεί να συνιστά το «εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου», σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Η διευθύνουσα υπηρεσία εγκρίνει μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες το χρονοδιάγραμμα και μπορεί να τροποποιήσει τις προτάσεις του αναδόχου ιδίως, αναφορικά με την κατασκευαστική αλληλουχία, την κατασκευασιμότητα της μεθοδολογίας και την επίτευξη των χρονικών οροσήμων της σύμβασης. Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελεί συμβατικό στοιχείο του έργου. Αν η έγκριση δεν γίνει μέσα στην πιο πάνω προθεσμία ή αν μέσα στην προθεσμία αυτήν δεν ζητήσει γραπτά η διευθύνουσα υπηρεσία διευκρινίσεις ή αναμορφώσεις ή συμπληρώσεις, το χρονοδιάγραμμα θεωρείται ότι έχει εγκριθεί από την Προϊσταμένη Αρχή του έργου, εκτός αν τούτο έχει συνταχθεί κατά παράβαση των αναφερομένων στην διακήρυξη. Αναπροσαρμογές του χρονοδιαγράμματος εγκρίνονται, όταν μεταβληθούν οι προθεσμίες, το αντικείμενο ή οι ποσότητες των εργασιών. Η έναρξη των εργασιών του έργου από μέρους του αναδόχου δεν μπορεί να καθυστερήσει πέρα των τριάντα (30) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης. Η μη τήρηση των ανωτέρω προθεσμιών με υπαιτιότητα του αναδόχου συνεπάγεται την επιβολή των διοικητικών και παρεπόμενων χρηματικών κυρώσεων, αποτελεί λόγο έκπτωσης του αναδόχου και αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα για τα αρμόδια όργανα του φορέα κατασκευής, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 141.
3. Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελεί το αναλυτικό πρόγραμμα κατασκευής του έργου. Το χρονοδιάγραμμα αναλύει ανά μονάδα χρόνου, η οποία καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και πάντως, ανά ημερολογιακό τρίμηνο τις εργασίες που προβλέπεται να εκτελεσθούν. Το χρονοδιάγραμμα συντάσσεται με τη μορφή τετραγωνικού πίνακα, που περιλαμβάνει την πιο πάνω χρονική ανάλυση των ποσοτήτων ανά εργασία ή ομάδα εργασιών και συνοδεύεται από γραμμικό διάγραμμα και σχετική έκθεση. Σε έργα προϋπολογισμού άνω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ είναι υποχρεωτική η σύνταξη τευχών ή διαγραμμάτων με τη μέθοδο της δικτυωτής ανάλυσης. Σε έργα μικρότερου προϋπολογισμού μπορεί να προβλέπεται η σύνταξη τευχών ή διαγραμμάτων με τη μέθοδο της δικτυωτής ανάλυσης στα έγγραφα της σύμβασης.
4. Ο ανάδοχος κατασκευής του έργου υποχρεούται επίσης μέσα σε ένα (1) μήνα από την πάροδο της προθεσμίας της παρ. 2 του άρθρου 138 να συντάξει και να υποβάλει οργανόγραμμα του εργοταξίου, στο οποίο θα περιγράφονται λεπτομερώς τα πλήρη στοιχεία στελεχών, εξοπλισμού και μηχανημάτων που θα περιλαμβάνει η εργοταξιακή ανάπτυξη για την εκτέλεση του έργου».

Άρθρο 65
Ημερολόγιο του έργου - Αντικατάσταση του άρθρου 146 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 146 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 146
Ημερολόγιο του έργου

1. Κατά την εκτέλεση του έργου τηρείται από τον ανάδοχο ηλεκτρονικό ημερολόγιο σε ελεύθερο λογισμικό ευρείας χρήσης. Το τεχνικό στέλεχος του άρθρου 139, που τηρεί με εντολή του αναδόχου το ημερολόγιο, γνωστοποιείται μετά από την εγκατάσταση του εργοταξίου στη διευθύνουσα υπηρεσία. Το ημερολόγιο συμπληρώνεται καθημερινά και αναγράφονται, με συνοπτικό τρόπο, σε αυτό ιδίως:
α) στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες, που επικρατούν κατά τη διάρκεια του εικοσιτετραώρου,

β) αριθμητικά στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό κατά κατηγορίες, καθώς και το προσωπικό σε ημεραργία λόγω υπερημερίας του εργοδότη,
γ) τα χρησιμοποιούμενα μηχανήματα και τα μηχανήματα σε ημεραργία λόγω υπερημερίας ταυ εργοδότη,
δ) θέση και περιγραφή των εργασιών, αναφορά στις εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει πρόοδος ή δεν εκτελούνται, αλλά και οι σχετικοί λόγοι,
ε) ώρα έναρξης και πέρατος κρίσιμων εργασιών εντός της ημέρας,
στ) αφίξεις και αναχωρήσεις κύριου εξοπλισμού,
ζ) συνθήκες κυκλοφοριακών ρυθμίσεων, καθώς και τροποποιήσεις ή προβλήματα με τις ρυθμίσεις και τον σχετικό εξοπλισμό,
η) τα προσκομιζόμενα υλικά, οι εκτελούμενες εργασίες,
θ) οι εργαστηριακές δοκιμές,
ι) καθυστερήσεις, δυσκολίες, ατυχήματα, ζημίες, μη συνήθεις συνθήκες που προκαλούν καθυστερήσεις, καθώς και ο χρόνος προσωρινής αναστολής ή επανάληψης εργασιών,
ια) οι εντολές και παρατηρήσεις των οργάνων επίβλεψης,
ιβ) έκτακτα περιστατικά,
ιγ) σημαντικές επισκέψεις ή επικοινωνίες με το Δημόσιο ή τοπικές αρχές ή παρόδιους ιδιοκτήτες, και
ιδ) κάθε άλλο σχετικό με το έργο σημαντικό πληροφοριακό στοιχείο.
2. Το ημερολόγιο του έργου υπογράφεται με ψηφιακή υπογραφή από τον τηρούντα αυτό και αποστέλλεται ηλεκτρονικά στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας και στον επιβλέποντα του έργου. Ο επιβλέπων του έργου ελέγχει και διορθώνει το ημερολόγιο, αν απαιτείται, και το υποβάλλει προς έγκριση στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας εντός δύο (2) εργασίμων ημερών.
3. Ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας ελέγχει τις εγγραφές και δύναται να απορρίψει όσες εξ αυτών κρίνει ως ανακριβείς, ενώ μπορεί να χορηγήσει εντολή προς τον ανάδοχο για την εγγραφή στο ημερολόγιο και άλλων συμπληρωματικών πληροφοριών ή άλλων στοιχείων που προσιδιάζουν στο συγκεκριμένο έργο ή να ζητήσει από τον ανάδοχο την τήρηση και άλλων στατιστικών στοιχείων. Εφόσον κριθεί αναγκαίο, είναι δυνατό να ζητηθεί από τη διευθύνουσα υπηρεσία να καταγράφονται γεγονότα ή καταστάσεις με σκαριφήματα, φωτογραφίες, καταγραφές με video ή άλλες μεθόδους καταγραφής οπτικών μέσων. Σε μεγάλα έργα, για κάθε εργοτάξιο σε διακριτή γεωγραφική ενότητα πρέπει να τηρούνται χωριστές ημερήσιες αναφορές προόδου ή ημερολόγιο, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα συμβατικά τεύχη. Στις περιπτώσεις μικρών έργων, η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να ορίσει την τήρηση του ημερολογίου κατά άλλον συνοπτικότερο τρόπο, την τήρησή του κατά εβδομάδα ή άλλο χρονικό διάστημα ή και τη μη τήρηση ημερολογίου.
4. Εφόσον, ο ανάδοχος παραλείπει την υποχρέωσή του για καθημερινή τήρηση και κοινοποίηση του ημερολογίου, επιβάλλεται ειδική ποινική ρήτρα που καθορίζεται στα συμβατικά τεύχη και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των εκατό (100) ευρώ, ούτε ανώτερη των πεντακοσίων (500) ευρώ, για κάθε ημέρα παράλειψης, αναλόγως με το ύψος της συμβατικής δαπάνης του έργου. Η ειδική ποινική ρήτρα επιβάλλεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία, ύστερα από ειδική πρόσκληση του προϊσταμένου της, στην οποία ο επιβλέπων αναφέρει εγγράφως την παράλειψη τήρησης.
5. Οι εγγραφές του ημερολογίου δεν αποτελούν πλήρη απόδειξη για τα γεγονότα που καταγράφονται σε αυτό, συνεκτιμώνται όμως σε συνδυασμό με τα λοιπά έγγραφα, εφόσον τούτο φέρει βεβαία χρονολογία, που αποδεικνύει τον χρόνο σύνταξής του».

Άρθρο 66
Προθεσμίες - Αντικατάσταση του άρθρου 147 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 147 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 147
Προθεσμίες

1. Κάθε σύμβαση, εκτός από την προθεσμία για την περάτωση του συνόλου του έργου (συνολική προθεσμία), μπορεί να περιλαμβάνει και τμηματικές προθεσμίες για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων τμημάτων του έργου, των οποίων η έγκαιρη αποπεράτωση έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κύριο του έργου, όπως η κατασκευή τμημάτων του έργου που μπορούν να χρησιμοποιηθούν αυτοτελώς, η συμπλήρωση εργασιών που αποτελούν προϋπόθεση ή συνδυάζονται με τις εργασίες άλλου έργου, εκτός της εργολαβίας στην οποία αναφέρεται η συγκεκριμένη σύμβαση και η εκτέλεση εργασιών για εξασφάλιση του έργου από καιρικές συνθήκες. Σε περιπτώσεις μικρών έργων ή έργων που από τη φύση τους δεν επιδέχονται προσδιορισμό τμημάτων ή χαρακτηριστικών επί μέρους δραστηριοτήτων, η σύμβαση δεν προβλέπει τμηματικές προθεσμίες.
2. Όλες οι προθεσμίες, συνολική και τμηματικές, αρχίζουν από την υπογραφή της σύμβασης, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στα συμβατικά τεύχη, αναστέλλονται δε, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 138 και την παρ. 7 του παρόντος.
3. Μέσα στη συνολική προθεσμία πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί όλες οι επί μέρους εργασίες του έργου και οι τυχόν προβλεπόμενες από τη σύμβαση δοκιμές. Το ίδιο μπορεί να ισχύει αναλογικά και για τις τμηματικές προθεσμίες.
4. Ο ανάδοχος δεσμεύεται από τη σύμβαση του έργου να συνεχίσει την κατασκευή του για επιπλέον της αρχικής προθεσμίας χρονικό διάστημα, ίσο προς το ένα δεύτερο (1/2) αυτής και πάντως όχι μικρότερο των τριών μηνών (οριακή προθεσμία). Για τον υπολογισμό της οριακής προθεσμίας δεν προσμετρώνται τυχόν παρατάσεις της συμβατικής προθεσμίας. Η οριακή προθεσμία αρχίζει την επομένη της λήξης της συμβατικής προθεσμίας και κατά τη διάρκειά της η Προϊσταμένη Αρχή δύναται να χορηγεί παρατάσεις, κατόπιν εισήγησης της διευθύνουσας υπηρεσίας, χωρίς αίτηση του αναδόχου. Μετά την πάροδο της οριακής προθεσμίας, η σύμβαση διαλύεται, σύμφωνα με το άρθρο 161, εκτός αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 8.
5. Με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής εγκρίνεται παράταση των τμηματικών προθεσμιών, ύστερα από αίτηση του αναδόχου που υποβάλλεται στη διευθύνουσα υπηρεσία ή και χωρίς αυτήν, αν δεν έχει λήξει η οριακή προθεσμία του έργου. Το αίτημα υποβάλλεται οποτεδήποτε μέχρι τη λήξη της τρέχουσας κάθε φορά προθεσμίας και η Προϊσταμένη Αρχή αποφαίνεται εντός τριάντα (30) ημερών, αλλιώς τεκμαίρεται η αποδοχή της αίτησης και η ρητή ή σιωπηρή παράταση ανατρέχει στη λήξη της προηγούμενης προθεσμίας.
6. Η παράταση των προθεσμιών της σύμβασης χορηγείται είτε «με αναθεώρηση», για το χρονικό διάστημα καθυστέρησης της εκτέλεσης, που οφείλεται σε πράξεις ή παραλείψεις του κυρίου του έργου ή «χωρίς αναθεώρηση», για το χρονικό διάστημα της καθυστέρησης, που οφείλεται σε παραλείψεις και

ενέργειες του αναδόχου. Με την απόφαση παράτασης επιμερίζεται πάντοτε η ευθύνη για την καθυστέρηση, αλλιώς νοείται ως οφειλόμενη αποκλειστικά στον ανάδοχο.
Σε περίπτωση έγκρισης παράτασης προθεσμίας «χωρίς αναθεώρηση» για το σύνολο των υπολειπόμενων εργασιών του έργου ή μιας τμηματικής προθεσμίας του, επιβάλλονται οι ποινικές ρήτρες, ανεξάρτητα από την έγκριση της παράτασης αυτής.
7. Γεγονότα ανωτέρας βίας αναστέλλουν την πάροδο των προθεσμιών του παρόντος, εφόσον ο ανάδοχος υποβάλλει σχετική αίτηση εντός δέκα (10) ημερών, ευθύς μόλις τούτα εμφανιστούν. Επί της αίτησης του αναδόχου αποφασίζει η διευθύνουσα υπηρεσία εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών, άλλως τεκμαίρεται η αποδοχή της αίτησης. Η αναστολή του προηγούμενου εδαφίου δεν δύναται σε καμία περίπτωση να υπερβεί το ένα δέκατο (1/10) της συνολικής συμβατικής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου για συμβάσεις με διάρκεια μεγαλύτερη του ενός έτους, άλλως, για συμβάσεις μικρότερης διάρκειας, τις τριάντα (30) ημέρες.
8. Η συνολική προθεσμία εκτέλεσης του έργου δύναται να παραταθεί και μετά την πάροδο της οριακής προθεσμίας, εφόσον υποβληθεί αίτημα του αναδόχου και εγκριθεί από την προϊσταμένη αρχή. Η παράταση του πρώτου εδαφίου χορηγείται συνολικά ή τμηματικά, για χρόνο ίσο με την αρχική συμβατική προθεσμία. Σε περιπτώσεις σύνθετων και ειδικών έργων η άνω παράταση χορηγείται συνολικά ή τμηματικά για χρόνο ίσο έως και το διπλάσιο της αρχικής συμβατικής προθεσμίας, εφόσον προς τούτο υπάρξει σύμφωνη γνωμοδότηση του Τεχνικού Συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών».

Άρθρο 67
Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου - Τροποποίηση των παρ. 1 και 2 του άρθρου 148 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 148 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 148 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 148
Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου

1. Με τη σύμβαση ορίζονται οι ποινικές ρήτρες, οι οποίες καταπίπτουν υπέρ του κυρίου του έργου, αν ο ανάδοχος υπερβεί, με υπαιτιότητά του, τη συνολική και τις τεθείσες τμηματικές προθεσμίες κατασκευής του έργου. Οι ποινικές ρήτρες καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και παρακρατούνται από τον αμέσως επόμενο λογαριασμό του έργου. Η κατάπτωση των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της εγκεκριμένης συνολικής προθεσμίας και των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών δεν ανακαλείται.
2. Η ποινική ρήτρα, που επιβάλλεται στον ανάδοχο για κάθε ημέρα υπέρβασης της εγκεκριμένης προθεσμίας ορίζεται σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου και επιβάλλεται για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) της προβλεπόμενης από τη σύμβαση αρχικής συνολικής προθεσμίας. Για τις επόμενες ημέρες μέχρι ακόμα δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της

αρχικής συνολικής προθεσμίας, η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου.
Ως μέση ημερήσια αξία, νοείται το πηλίκο της αξίας της σύμβασης δηλαδή του συνολικού χρηματικού ποσού της σύμβασης, μαζί με το ποσό των συμπληρωματικών συμβάσεων και χωρίς τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), προς την εγκεκριμένη προθεσμία του έργου δηλαδή την αρχική συνολική προθεσμία και όλες τις παρατάσεις που έχουν εγκριθεί μετά από σχετικό αίτημα του αναδόχου.
Οι ποινικές ρήτρες, που επιβάλλονται για την υπέρβαση της εγκεκριμένης συνολικής προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό έξι τοις εκατό (6%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α..
Εφόσον, στη σύμβαση ορίζονται τμηματικές προθεσμίες, ορίζονται υποχρεωτικά και το ποσοστό των ποινικών ρητρών ανά ημέρα υπέρβασης, καθώς και ο συνολικός χρόνος για την επιβολή τους. Το συνολικό ποσό της ποινικής ρήτρας για υπέρβαση των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών δεν μπορεί να ξεπεράσει σε ποσοστό το τρία τοις εκατό (3%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α..
Αν κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης, ήταν ο χρόνος περαίωσης του έργου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. δ΄ της παρ. 2 του άρθρου 86, οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών, καθορίζονται συνολικά σε ποσοστό επί της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α., το οποίο ισούται με το γινόμενο «α.εχ», αλλά δεν μπορεί να είναι μικρότερο του τρία τοις εκατό (3%), όπου:
«εχ» είναι η χρονική έκπτωση της προσφοράς του αναδόχου και
«α» είναι ο συντελεστής βαρύτητας της χρονικής έκπτωσης, που ορίστηκε στη διακήρυξη του έργου.
3. Όταν ο χρόνος αποπεράτωσης ενός έργου έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κύριο του έργου και εφόσον αυτό προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, μπορεί με τη σύμβαση να περιορισθούν οι χρόνοι της παρ. 2 για την επιβολή των ποινικών ρητρών μέχρι το μισό, με ανάλογη αύξηση του ποσοστού της ημερήσιας ποινικής ρήτρας, διατηρουμένου του ανώτατου ορίου της ποινικής ρήτρας. Ειδικά, εφόσον κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης, κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης, ήταν ο χρόνος περαίωσης του έργου σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. δ΄ της παρ. 2 του άρθρου 86, οι ανωτέρω χρόνοι για την επιβολή των ποινικών ρητρών μειώνονται στο μισό και το ποσοστό της ημερήσιας ποινικής ρήτρας τριπλασιάζεται. Στην περίπτωση αυτήν, οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό εννέα τοις εκατό (9%) του συνολικού ποσού της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α.».

Άρθρο 68
Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (πριμ) - Αντικατάσταση του άρθρου 149 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 149 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 149
Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (πριμ)

1. Για την ταχύτερη, σε σχέση με τη συμβατική προθεσμία, εκτέλεση έργου εκτιμώμενης αξίας σύμβασης μεγαλύτερης του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ ή τμήματός του, τίθεται σχετική πρόβλεψη στη διακήρυξη δημοπράτησης κάθε διαδικασίας ανάθεσης, ότι καταβάλλεται στον ανάδοχο πρόσθετη καταβολή (πριμ), εφόσον ο χρόνος παράδοσης του έργου ή του τμήματος είναι μικρότερος κατά δέκα

τοις εκατό (10%) του προβλεπόμενου στη σύμβαση. Στην περίπτωση αυτήν για την πληρωμή της πρόσθετης καταβολής απαιτείται η προηγούμενη έκδοση απόφασης του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου, μετά από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση που δεν υπάρχει, του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών.
Η πρόσθετη καταβολή υπολογίζεται ως ποσοστό της αρχικής συμβατικής αξίας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα συμβατικά τεύχη και το συνολικό ύψος της δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) της αξίας της συμβατικής δαπάνης του έργου, μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.. Η πρόσθετη καταβολή καταβάλλεται με την εμπρόθεσμη ολοκλήρωση του συμβατικού αντικειμένου.
2. Η πρόσθετη καταβολή θεωρείται συμπληρωματικό εργολαβικό αντάλλαγμα, εγκρίνεται αναλόγως ως τροποποίηση της σύμβασης βάσει της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 132 και περιλαμβάνεται σε ειδικό λογαριασμό, που υποβάλλει ο ανάδοχος μετά την έκδοση βεβαίωσης περάτωσης εργασιών και την αναγραφή σε αυτή της ταχύτερης εκτέλεσης του έργου σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης.
3. Οι αποφάσεις για παρατάσεις προθεσμιών ρυθμίζουν κάθε θέμα, που σχετίζεται με την πρόσθετη αυτή καταβολή και ιδιαίτερα, αν μετατίθεται, μερικά ή ολικά, ο κρίσιμος, για την πρόσθετη καταβολή, χρόνος, με σαφή και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, προκειμένου να δικαιούται ο ανάδοχος πρόσθετη αμοιβή κατά τα οριζόμενα στην παρ. 1, υπό τον όρο ο ανάδοχος να είναι πλήρως ανυπαίτιος για τις χορηγηθείσες παρατάσεις.
4. Αν το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης, η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, δεν εφαρμόζονται οι ορισμοί της παρ. 1».

Άρθρο 69
Προκαταβολές - Αντικατάσταση του άρθρου 150 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 150 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 150
Προκαταβολές

1. Εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, χορηγείται στον ανάδοχο προκαταβολή μέχρι του δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.. Για το ποσό αυτό βαρύνεται ο ανάδοχος με τόκο, ο οποίος υπολογίζεται με ποσοστό επιτοκίου που ανέρχεται σε ποσοστό ίσο με το μικρότερο επιτόκιο των εντόκων γραμματίων του Δημοσίου δωδεκάμηνης ή, αν δεν εκδίδονται τέτοια, εξάμηνης διάρκειας προσαυξημένο κατά 0,25 ποσοστιαίες μονάδες. Το επιτόκιο μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών.
2. Η προκαταβολή χορηγείται στον ανάδοχο μετά την εγκατάσταση του εργοταξίου επί τόπου του έργου και υποβάλλεται ειδικός λογαριασμός στη διευθύνουσα υπηρεσία. Ο λογαριασμός εγκρίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία στο σύνολό του ή τμηματικά, εφόσον προσκομισθεί η εγγύηση προκαταβολής. Καθυστέρηση της πληρωμής του λογαριασμού δεν γεννά αξίωση του αναδόχου για τοκοφορία του ποσού, ούτε δικαίωμα διακοπής εργασιών.
3. Το ποσό της προκαταβολής καταβάλλεται ως εξής:

α) Τμήμα αυτής, ποσού μέχρι πέντε τοις εκατό (5%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α., αφορά στη χρηματοδότηση εκ μέρους του αναδόχου της δαπάνης των πρώτων εγκαταστάσεων και άλλων εξόδων εκκίνησης του έργου. Το τμήμα αυτό μπορεί με τη διακήρυξη να ορίζεται μέχρι επτά τοις εκατό (7%) στις περιπτώσεις έργων που απαιτούν ασυνήθιστα σημαντικές πρώτες δαπάνες του αναδόχου, όπως δαπάνες για εγκαταστάσεις ή δαπάνες για την προσκόμιση σημαντικού μηχανικού εξοπλισμού.

β) Τμήμα αυτής, ποσού μέχρι δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α., για δαπάνες προμηθειών υλικών ή μηχανημάτων που πρόκειται να εγκατασταθούν ή ενσωματωθούν στο έργο. Σε κάθε περίπτωση, το συνολικό ποσό της προκαταβολής δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό που ορίζεται στην παρ. 1.

4. Η απόσβεση της προκαταβολής γίνεται τμηματικά με παρακράτηση από κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο, μεταγενέστερη του χρόνου λήψης της προκαταβολής, εκατοστιαίου ποσοστού (Π%), που εφαρμόζεται στο ποσό της πληρωμής και προκύπτει από τη σχέση:

Π = ρ/Σ x 100 x 1,10

όπου: ρ είναι το ποσό της προκαταβολής σε ευρώ και Σ, πάλι σε ευρώ, το μέρος του συμβατικού ποσού που δεν έχει ακόμα πληρωθεί στον ανάδοχο κατά τη χορήγηση της προκαταβολής. Αν διάφορα ποσά ρ1, ρ2, ρ3 κ.λπ. χορηγηθούν ως τμηματική παροχή της προκαταβολής, τότε το ποσοστό παρακράτησης προκύπτει από τη σχέση:

Π = 100 x 1,10 x (ρ1/Σ1 + ρ2/Σ2 + ρ3/Σ3 + ...)όπου Σ1, Σ2, Σ3 κ.λπ. είναι τα αντίστοιχα με το Σ ποσά όταν χορηγήθηκαν τμηματικά οι προκαταβολές ρ1, ρ2, ρ3 κ.λπ..

Ο ανάδοχος μπορεί, με αίτημά του, να ζητήσει την ταχύτερη απόσβεση της προκαταβολής.

5. Μαζί με την παρακράτηση για τμηματική απόσβεση της προκαταβολής γίνεται και παρακράτηση των δεδουλευμένων τόκων στο μέχρι τότε αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής. Οι τόκοι υπολογίζονται για το χρονικό διάστημα, μετρούμενο σε ημέρες μέχρι την ημερομηνία υποβολής του σχετικού λογαριασμού. Μετά από την έγκριση του λογαριασμού που περιέχει απόσβεση τμήματος της προκαταβολής, η διευθύνουσα υπηρεσία παρέχει στον ανάδοχο έγγραφη συναίνεση προς τον εκδότη της εγγύησης προκαταβολής για ισόποση προς την απόσβεση μείωση της εγγύησης.

6. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για δαπάνες που δεν σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το έργο. Παραβίαση της υποχρέωσης αυτής καθιστά την προκαταβολή ληξιπρόθεσμη, απαιτητή και αμέσως επιστρεπτέα στο σύνολό της. Στην περ. α΄ της παρ. 3, ο ανάδοχος υποχρεούται να δίνει στην υπηρεσία στο τέλος κάθε μήνα συνοπτική κατάσταση για τις καταβολές που έχει πραγματοποιήσει σε βάρος της προκαταβολής και το υπόλοιπό της με ένδειξη του τραπεζικού λογαριασμού στον οποίο είναι κατατεθειμένο.

7. Η προκαταβολή της παρ. 3 κατατίθεται υποχρεωτικά σε δεσμευμένο έντοκο τραπεζικό λογαριασμό του αναδόχου και χρησιμοποιείται μόνο για την πληρωμή δαπανών πρώτων εγκαταστάσεων και άλλων εξόδων εκκίνησης του έργου και της προμήθειας των υλικών ή μηχανημάτων, αντίστοιχα, για τα οποία έχει χορηγηθεί και για τα οποία έχουν κατατεθεί πριν από τη χορήγησή της σχετικά προτιμολόγια. Οι πληρωμές από τον δεσμευμένο αυτόν λογαριασμό γίνονται με επιταγές του αναδόχου, μετά από σχετική παροχή σύμφωνης γνώμης της διευθύνουσας υπηρεσίας προς την τράπεζα. Η σύμφωνη γνώμη παρέχεται με βάση τα προσκομιζόμενα οριστικά τιμολόγια ή άλλα έγγραφα και αποδεικτικά στοιχεία δαπανών, όπως φορτωτικές και εκκαθαρίσεις δασμών, ή για την επιστροφή της προκαταβολής ή μέρους της που δεν χρησιμοποιήθηκε. Η σύμβαση μπορεί να ορίζει στην περίπτωση της προκαταβολής αυτής

και άλλους συμπληρωματικούς όρους για την παρακολούθηση της διάθεσης των υλικών και μηχανημάτων που αγοράστηκαν με αυτήν.
8. Προκαταβολή που κατατέθηκε σε δεσμευμένο τραπεζικό λογαριασμό και δεν χρησιμοποιήθηκε από τον ανάδοχο δεν επιβαρύνεται με τόκους. Το προϊόν του τραπεζικού λογαριασμού μαζί με τους τραπεζικούς τόκους περιέρχεται στην αναθέτουσα αρχή.
9. Δεν οφείλονται τόκοι επί του αναπόσβεστου μέρους της προκαταβολής, κατά το χρονικό διάστημα διακοπής των εργασιών είτε με δήλωση του αναδόχου είτε από υπαιτιότητα του κυρίου του έργου.
10. Εάν η σύμβαση διαλυθεί, το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής πρέπει να επιστραφεί, το αργότερο σε τρεις (3) μήνες από τη διάλυση της σύμβασης. Μετά από την προθεσμία αυτήν στο αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής οφείλεται ο νόμιμος τόκος υπερημερίας, αντί του ειδικού τόκου που ορίζεται, σύμφωνα με την παρ. 1. Αν η σύμβαση διαλυθεί ή περιοριστεί με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου, το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής που δεν συμψηφίζεται προς εκκαθαρισμένες απαιτήσεις του αναδόχου κατά του κυρίου του έργου επιστρέφεται, μέσα σε έξι (6) μήνες από τη διάλυση ή τη λήξη των λοιπών εργασιών στην περίπτωση περιορισμού του έργου. Κατά το εξάμηνο αυτό διάστημα δεν υπολογίζεται τόκος στο αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής, μετά από την παρέλευσή του, όμως, οφείλεται και στην περίπτωση αυτή ο νόμιμος τόκος υπερημερίας».

Άρθρο 70
Επιμετρήσεις - Αντικατάσταση του άρθρου 151 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 151 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 151
Επιμετρήσεις

1. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου λαμβάνονται επί τόπου όλα τα αναγκαία στοιχεία για την επιμέτρηση των ποσοτήτων των εκτελούμενων εργασιών, πλην των περ. γ΄ έως ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 95. Τα επιμετρητικά στοιχεία υποβάλλονται από τον ανάδοχο στους επιβλέποντες του άρθρου 136, με υπεύθυνη δήλωση περί της αληθείας αυτών. Σε κάθε επιμέτρηση αποτυπώνονται διακριτά οι συμβατικές ποσότητες από τις εξωσυμβατικές ποσότητες που τυχόν εκτέλεσε ο ανάδοχος, κατόπιν εντολών της υπηρεσίας.
2. Στο τέλος κάθε τμηματικής προθεσμίας, όπως ορίζεται στο χρονοδιάγραμμα της σύμβασης, άλλως στο τέλος κάθε μήνα, εφόσον δεν υφίσταται χρονοδιάγραμμα ή σε άλλη χρονική περίοδο που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, ο ανάδοχος συντάσσει επιμετρήσεις κατά διακριτά μέρη του έργου για τις εργασίες που εκτελέσθηκαν το προηγούμενο προβλεπόμενο διάστημα. Η επιμέτρηση περιλαμβάνει για κάθε εργασία συνοπτική περιγραφή της, με ένδειξη του αντίστοιχου άρθρου του τιμολογίου ή των πρωτοκόλλων κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών που εκτελέσθηκαν και τα αναγκαία γι’ αυτό επιμετρητικά σχέδια, στοιχεία και διαγράμματα, με βάση τα στοιχεία απευθείας καταμέτρησης των εργασιών ή των δηλώσεων της παρ. 3. Οι επιμετρήσεις, συνοδευόμενες από τα αναγκαία επιμετρητικά στοιχεία και σχέδια, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, υποβάλλονται, από τον ανάδοχο στη διευθύνουσα υπηρεσία με δήλωση περί της αλήθειας αυτών. Η υποβολή των επιμετρήσεων αποτελεί προϋπόθεση της τμηματικής πληρωμής του αναδόχου.

3. Ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας δύναται οποτεδήποτε να διατάξει τη συνολική ή δειγματοληπτική ενδεικτική επαλήθευση οποιασδήποτε υποβληθείσας επιμέτρησης, σε κάθε περίπτωση, όμως, υποχρεούται να προβεί σε δειγματοληπτικό ενδεικτικό έλεγχο επαλήθευσης επιμετρήσεως, σε αριθμό που αντιστοιχεί σε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) των επιμετρήσεων που υποβλήθηκαν ή τουλάχιστον δύο (2) εξ αυτών αν υποβάλλονται λιγότερες από δέκα (10) επιμετρήσεις.
4. Αν διαπιστωθεί υποβολή ανακριβούς ή εκ προθέσεως αναληθούς επιμέτρησης, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας διατάσσει πλήρη έλεγχο του συνόλου των υποβληθεισών επιμετρήσεων και καλείται ο ανάδοχος με πρόσκληση της διευθύνουσας υπηρεσίας να υποβάλλει, εντός ταχθείσης με την πρόσκληση προθεσμίας, που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών (3) ημερών και μεγαλύτερη των δέκα (10) ημερών, τα πραγματικά επιμετρητικά στοιχεία και να παράσχει εξηγήσεις. Ως ανακριβείς θεωρούνται οι επιμετρήσεις, που φέρουν προφανή υπολογιστικά σφάλματα ή παραλείψεις ή αναφορά λανθασμένου άρθρου του τιμολογίου και δεν μπορούν να αποδοθούν σε πρόθεση του αναδόχου να εξαπατήσει τη διευθύνουσα υπηρεσία. Ως εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις νοούνται οι επιμετρήσεις που εκ προθέσεως περιέχουν αναληθή επιμετρητικά στοιχεία. Οι ανακριβείς ή εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις διορθώνονται οποτεδήποτε με πρωτοβουλία της διευθύνουσας υπηρεσίας. Δικαίωμα διόρθωσης των ανακριβών επιμετρήσεων διατηρεί και ο ανάδοχος. Κατά των αποφάσεων της διευθύνουσας υπηρεσίας χωρεί ένσταση κατ' άρθρο 174.
5. Αν υποβληθούν ανακριβείς ή εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις και εφόσον αυτές είχαν ως συνέπεια την πληρωμή λογαριασμού, συντάσσεται σε βάρος του αναδόχου, με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, αρνητικός λογαριασμός για την επιστροφή του τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού, προσαυξημένου κατά ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) ως ειδικής ποινικής ρήτρας στις περιπτώσεις εκ προθέσεως αναληθών επιμετρήσεων.
6. Αν παρέλθει άπρακτη η ταχθείσα ανωτέρω προθεσμία της παρ. 4 ή ο ανάδοχος καθ' υποτροπή προβαίνει στην υποβολή αναληθών επιμετρήσεων, τούτος κηρύσσεται υποχρεωτικά έκπτωτος με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, κατόπιν εισήγησης της διευθύνουσας υπηρεσίας και καταπίπτει σε βάρος του η εγγύηση καλής εκτέλεσης. Ως υποτροπή θεωρείται ιδίως, η υποβολή τουλάχιστον τριών αναληθών επιμετρήσεων. Κατά της απόφασης έκπτωσης χωρεί ένσταση κατ' άρθρο 174. Οι κυρώσεις της παρούσας δεν εμποδίζουν την επιβολή και άλλων κυρώσεων που προβλέπονται είτε σε διατάξεις του παρόντος είτε από διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.
7. Όταν πρόκειται για εργασίες, η ποσοτική επαλήθευση των οποίων δεν είναι δυνατή στην τελική μορφή του έργου, όπως εργασίες που πρόκειται να επικαλυφθούν από άλλες και δεν είναι τελικά εμφανείς, ποσότητες που παραλαμβάνονται με ζύγιση ή άλλα παρόμοια, ο ανάδοχος υποχρεούται να υποβάλλει δήλωση γνωστοποίησης αφανών εργασιών που συνοδεύει υποχρεωτικά την επιμέτρηση αυτών, η οποία συνιστά διακριτή επιμέτρηση και περιλαμβάνει δήλωση περί της αλήθειας των στοιχείων, υπογράφεται δε, τόσο από τον ανάδοχο όσο και από τους τεχνικούς του άρθρου 139, περί διεύθυνσης έργου από την πλευρά του αναδόχου. Ο ανάδοχος πριν από την επικάλυψη των εργασιών αυτών υποχρεούται να καλεί τον επιβλέποντα να ελέγξει τις εργασίες αυτές σε ημερομηνία, που δεν απέχει περισσότερο από τρεις (3) ημέρες από την κοινοποίηση της πρόσκλησης. Ο επιβλέπων συντάσσει έκθεση στην οποία επιβεβαιώνεται η εκτέλεση των εργασιών αυτών και υποβάλλεται αμελλητί στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η έκθεση συνοδεύεται απαραίτητα από επαρκή, για την τεκμηρίωση της εκτέλεσης των αφανών εργασιών, αριθμό ψηφιακών φωτογραφιών, οι οποίες περιλαμβάνονται στο Μητρώο του έργου. Ο επιβλέπων είναι υποχρεωμένος να ανταποκριθεί στο αίτημα ελέγχου των αφανών

εργασιών. Ακολούθως, ο ανάδοχος ενημερώνει ηλεκτρονικά τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η παράλειψη ελέγχου των αφανών εργασιών μέσα στην ως άνω προθεσμία συνιστά υπερημερία του κυρίου του έργου, αν προκύπτει ότι ο ανάδοχος υφίσταται ζημία για τον λόγο αυτόν. Η έκθεση παραλαβής αφανών εργασιών συνοδεύει υποχρεωτικά την επιμέτρηση αυτών, δεν έχει εκτελεστό χαρακτήρα και δεν προσβάλλεται αυτοτελώς, παρά μόνο από κοινού με την εγκριτική πράξη της επιμέτρησης αυτής, που εκδίδει η διευθύνουσα υπηρεσία εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της.

8. Ειδικώς ο χαρακτηρισμός και η παραλαβή του φυσικού εδάφους στο οποίο εκτελείται το έργο, γίνονται από δύο (2) ή περισσότερους τεχνικούς, που ορίζονται από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Ο ορισμός των τεχνικών του προηγούμενου εδαφίου ανακοινώνεται στην Προϊσταμένη Αρχή, η οποία μπορεί να ορίσει και άλλον τεχνικό. Η Προϊσταμένη Αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση να ορίσει επιτροπή αποτελούμενη από τρεις (3) τουλάχιστον τεχνικούς για επανέλεγχο του χαρακτηρισμού και της παραλαβής του φυσικού εδάφους. Αν δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό ή σε περίπτωση αδυναμίας να ληφθεί απόφαση, λόγω διαφωνίας των υπαλλήλων που ορίζονται σε άρτιο αριθμό, ο ανωτέρω χαρακτηρισμός εδαφών γίνεται κατά τον προσφορότερο τρόπο με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής.

9. Δύο (2) μήνες το αργότερο μετά τη βεβαιωμένη περάτωση του έργου, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλει στη διευθύνουσα υπηρεσία την «τελική επιμέτρηση», δηλαδή τελικό συνοπτικό πίνακα που ανακεφαλαιώνει τις ποσότητες όλων των τμηματικών επιμετρήσεων, η οποία υπογράφεται από τον ανάδοχο και από έναν τουλάχιστον από τους τεχνικούς του άρθρου 139. Στην τελική επιμέτρηση εμφανίζονται διακριτά οι συμβατικές εργασίες, οι οποίες εκτελέστηκαν με βάση τη σύμβαση ή με εγκεκριμένους Ανακεφαλαιωτικούς Πίνακες Εργασιών και οι εξωσυμβατικές, έστω και αν εκκρεμεί η διαδικασία τακτοποίησης τους. Η τελική επιμέτρηση ελέγχεται από τον επιβλέποντα, ο οποίος υποβάλλει εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών προς τη διευθύνουσα υπηρεσία σχετική έκθεση. Η διευθύνουσα υπηρεσία υποχρεούται, εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή της έκθεσης του προηγούμενου εδαφίου, να εκδώσει απόφαση περί της έγκρισης αυτής. Σε περίπτωση εμφάνισης διαφορών μεταξύ επιμέρους επιμετρήσεων και τελικής επιμέτρησης, ο ανάδοχος υποχρεούται, εντός της ταχθείσας από τη διευθύνουσα υπηρεσία προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών (3) ημερών, να προβεί σε πλήρη και αιτιολογημένη απόδειξη της εμφανιζόμενης διαφοράς.

10. Αν δεν υποβληθεί από τον ανάδοχο τελική επιμέτρηση, το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση προς αυτόν της βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών, επιβάλλεται σε βάρος του, για κάθε συμπληρωμένο μήνα καθυστέρησης, ειδική ποινική ρήτρα ποσοστού δύο χιλιοστών (2‰) επί του συνολικού ποσού που έχει καταβληθεί στον ανάδοχο μέχρι τότε για την όλη σύμβαση. Η ποινική ρήτρα επιβάλλεται με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και για έξι (6) το πολύ μήνες καθυστέρησης. Ανεξάρτητα από την επιβολή της ποινικής ρήτρας και μετά την πάροδο του χρόνου επιβολής της, η τελική επιμέτρηση συντάσσεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία που μπορεί να χρησιμοποιήσει γι' αυτό ιδιώτες τεχνικούς και συνεργεία καταλογίζοντας τη σχετική δαπάνη σε βάρος του αναδόχου. Η τελική επιμέτρηση που συντάσσεται με αυτόν τον τρόπο κοινοποιείται στον ανάδοχο, και αν δεν την αμφισβητήσει με ένσταση, τούτη καθίσταται οριστική και απρόσβλητη ως προς τις παραδοχές της.

11. Μαζί με την τελική επιμέτρηση ο ανάδοχος μπορεί να υποβάλει και κάθε άλλο αίτημά του που σχετίζεται με δικαίωμά του από την εκτέλεση της σύμβασης, αν αυτό δεν έχει αποσβεστεί και η σχετική αξίωση παραγραφεί, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 173, περί αποσβέσεων δικαιωμάτων του αναδόχου, ή αν το σχετικό δικαίωμα δεν έχει αποσβεστεί ή παραγραφεί. Μετά την υποβολή ή σύνταξη

κατά την παρ. 6 της τελικής επιμέτρησης, ο ανάδοχος δεν μπορεί να εγείρει σχετικές απαιτήσεις παρά μόνο για οψιγενείς αιτίες».

Άρθρο 71
Λογαριασμοί - Αντικατάσταση του άρθρου 152 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 152 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 152
Λογαριασμοί

1. Η πληρωμή στον ανάδοχο του εργολαβικού ανταλλάγματος γίνεται τμηματικά, με βάση τις επιμετρήσεις των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί μέσα στα όρια του χρονοδιαγράμματος εργασιών.
Αν από τον ανάδοχο κατασκευασθούν εργασίες πέρα από τις προβλεπόμενες στο χρονοδιάγραμμα, ο κύριος του έργου έχει το δικαίωμα να αναβάλει την πληρωμή των επιπλέον εργασιών, ώστε να συμπέσει με τα προβλεπόμενα στο χρονοδιάγραμμα. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται, όταν στη σύμβαση προβλέπεται πρόσθετη καταβολή (πριμ) στον ανάδοχο για τη γρηγορότερη περάτωση του έργου.
2. Οι τμηματικές πληρωμές και η οριστική πληρωμή του εργολαβικού ανταλλάγματος, καθώς και η εκκαθάριση όλων των αμοιβαίων απαιτήσεων από την εργολαβική σύμβαση, γίνονται με βάση τους λογαριασμούς.
3. Μετά από τη λήξη κάθε μήνα ή άλλης χρονικής περιόδου που ορίζει η σύμβαση για τις τμηματικές πληρωμές, ο ανάδοχος συντάσσει λογαριασμό των ποσών από εργασίες που εκτελέσθηκαν, τα οποία οφείλονται σ’ αυτόν. Οι λογαριασμοί αυτοί στηρίζονται στις επιμετρήσεις των εργασιών και στις δηλώσεις γνωστοποίησης αφανών εργασιών. Απαγορεύεται να περιλαμβάνονται στον λογαριασμό εργασίες που δεν έχουν επιμετρηθεί. Για την πληρωμή εργασιών που αποτελούν συμπληρωματικές ή νέες (υπερσυμβατικές) εργασίες, ο ανάδοχος συντάσσει χωριστό λογαριασμό μετά από τη συμβατική τακτοποίησή τους, σύμφωνα με τα άρθρα 155, περί επειγουσών και απρόβλεπτων εργασιών, και 156, περί ειδικών θεμάτων - τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, αυξομειώσεων εργασιών - νέων εργασιών.
4. Αν δεν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση, ημιτελείς εργασίες μπορεί να περιληφθούν στον λογαριασμό με αιτιολογημένη εγκριτική απόφαση του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας, αν η φύση τους είναι τέτοια που ενδεχόμενη διακοπή του έργου δεν θα κατέστρεφε την ημιτελή εργασία. Οι εργασίες αυτές καταχωρούνται σε χωριστό μέρος του λογαριασμού και περιλαμβάνονται με προσωρινή τιμή μειωμένη, ώστε να είναι δυνατή η αυτοτελής αποπεράτωση της εργασίας με το υπόλοιπο της προβλεπόμενης τιμής.
5. Στον λογαριασμό μπορεί να περιληφθούν, επίσης, τα υλικά που εισκομίσθηκαν με έγκριση της υπηρεσίας στα εργοτάξια ή σε αποθήκες που δηλώθηκαν και εγκρίθηκαν. Οι ποσότητες των υλικών αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνουν αυτές που απαιτούνται για την εκτέλεση των προσεχών εργασιών του εγκεκριμένου προγράμματος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση. Οι ποσότητες των υλικών περιλαμβάνονται χωριστά στον συνοπτικό πίνακα εργασιών που συνοδεύει τον λογαριασμό, στον οποίο

αναφέρονται επίσης και οι θέσεις αποθήκευσης των υλικών. Για τα περιλαμβανόμενα στους λογαριασμούς υλικά, ο ανάδοχος έχει ακέραιη την ευθύνη μέχρι την ενσωμάτωσή τους και την παραλαβή του έργου. Τα υλικά περιλαμβάνονται σε χωριστό τμήμα των λογαριασμών, με τιμές που βρίσκονται σε συνάρτηση προς την αντίστοιχη συμβατική τιμή, ώστε το υπόλοιπο μέρος της τιμής να αρκεί για την ολοκλήρωση της εργασίας, στην οποία θα ενσωματωθούν τα υλικά. Ποσοστά γενικών εξόδων και οφέλους της παρ. 6 δεν υπολογίζονται στα υλικά.

6. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται επίσης, η αναθεώρηση τιμών, αποζημιώσεις κάθε είδους που έχουν εγκριθεί, αντίτιμο απολογιστικών εργασιών που εκτελέσθηκαν μέσω της εργολαβίας και κάθε άλλη εγκεκριμένη δαπάνη που καταβάλλεται στον ανάδοχο. Στον λογαριασμό περιλαμβάνεται ακόμη και το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του εργολάβου της περ. θ΄ της παρ. 7 του άρθρου 53, αν αυτό δεν περιλαμβάνεται στις συμβατικές τιμές, και το σύνολο μειώνεται κατά το ποσοστό έκπτωσης της δημοπρασίας, αν συντρέχει περίπτωση. Από τους λογαριασμούς αφαιρούνται όλες οι εκκαθαρισμένες απαιτήσεις του εργοδότη, όπως ποινικές ρήτρες, περικοπές τιμών του άρθρου 159, συμπληρωματική κράτηση εγγύησης, αν γι’ αυτήν δεν έχουν κατατεθεί εγγυητικές επιστολές, οπότε γίνεται σχετική μνεία, απόσβεση προκαταβολών, παρακράτηση αξίας χορηγούμενων υλικών, πληρωμές που έγιναν σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου και γενικά κάθε απαίτηση του εργοδότη που δεν έχει ικανοποιηθεί με άλλον τρόπο.

7. Οι λογαριασμοί συντάσσονται πάντοτε ανακεφαλαιωτικοί και συνοδεύονται ιδίως, από ανακεφαλαιωτικό συνοπτικό πίνακα των επιμετρήσεων εργασιών που εκτελέσθηκαν από την αρχή του έργου, από τα παραστατικά στοιχεία των απολογιστικών εργασιών, από τον πίνακα του υπολογισμού της αναθεώρησης και από τις αποφάσεις που αναγνωρίζουν αποζημιώσεις ή επιβάλλουν ποινικές ρήτρες ή περικοπές ή άλλες απαιτήσεις του εργοδότη. Από κάθε νεότερο λογαριασμό αφαιρούνται τα ποσά που πληρώθηκαν με τους προηγούμενους λογαριασμούς, καθώς και ποσά που δεν αντιστοιχούν σε επιμετρήσεις ή αφορούν σε λάθη εγκεκριμένων λογαριασμών. Κατά την υποβολή, τον έλεγχο και την έγκριση του λογαριασμού δεν απαιτείται η προσκόμιση των δικαιολογητικών πληρωμής και των παραστατικών πληρωμής των κρατήσεων εκ μέρους του αναδόχου.

8. Οι λογαριασμοί υποβάλλονται στη διευθύνουσα υπηρεσία που τους ελέγχει, τους διορθώνει και τους εγκρίνει μέσα σε έναν (1) μήνα. Αν ο λογαριασμός που έχει υποβληθεί έχει ασάφειες ή ανακρίβειες, σε βαθμό που να είναι δυσχερής η διόρθωσή του, η διευθύνουσα υπηρεσία, με εντολή της προς τον ανάδοχο, επισημαίνει τις ανακρίβειες ή ασάφειες που διαπιστώθηκαν από τον έλεγχο και παραγγέλλει την ανασύνταξη και επανυποβολή του. Στην περίπτωση αυτήν, η οριζόμενη μηνιαία προθεσμία για τον έλεγχο και την έγκριση του λογαριασμού αρχίζει από την επανυποβολή, ύστερα από την ανασύνταξη από τον ανάδοχο. Ο έλεγχος του λογαριασμού μπορεί να γίνει και από συνεργείο της υπηρεσίας, στο οποίο συμμετέχει ο επιβλέπων το έργο. Ο επιβλέπων υπογράφει τον λογαριασμό, διαπιστώνοντας ότι οι ποσότητες είναι σύμφωνες με τις υποβληθείσες επιμετρήσεις και τα επιμετρητικά στοιχεία, οι τιμές σύμφωνες με τη σύμβαση και τις σχετικές διατάξεις και γενικά, ότι έχουν διενεργηθεί στον λογαριασμό όλες οι περικοπές ή εκπτώσεις ποσών, που προκύπτουν από τον νόμο και την εφαρμογή της σύμβασης. Η παράλειψη εμπρόθεσμου ελέγχου και έγκρισης του λογαριασμού αποτελούν πειθαρχικά παραπτώματα για τα αρμόδια όργανα της διευθύνουσας υπηρεσίας. Ο εγκεκριμένος λογαριασμός αποτελεί το έγγραφο για την πληρωμή του αναδόχου («πληρωτέο εργολαβικό αντάλλαγμα»). Προϋπόθεση πληρωμής του λογαριασμού είναι η προσκόμιση από τον ανάδοχο όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής. Το τιμολόγιο του αναδόχου που αφορά στο ποσό του εργολαβικού

ανταλλάγματος που θα πληρωθεί, καθώς και η φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητά του προσκομίζονται στην υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής που διενεργεί τις πληρωμές, μετά από σχετική ειδοποίησή του. Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις στο εργολαβικό αντάλλαγμα γίνονται από την υπηρεσία αυτήν και αποδίδονται απευθείας στους δικαιούχους.

9. Λογαριασμός που πληρώθηκε χωρίς έλεγχο, λόγω παρέλευσης της πιο πάνω μηνιαίας προθεσμίας, ή που βασίστηκε σε επιμέτρηση που διορθώθηκε, ελέγχεται και διορθώνεται από την υποβολή ή επανυποβολή του και οι προκύπτουσες διαφοροποιήσεις λαμβάνονται υπόψη σε επόμενο λογαριασμό ή κατά τη σύνταξη αρνητικού λογαριασμού. Η διευθύνουσα υπηρεσία ελέγχει, εγκρίνει και διορθώνει τον λογαριασμό με ή και χωρίς την υπογραφή του επιβλέποντος.

Όταν συντρέχει περίπτωση σύνταξης αρνητικού λογαριασμού είτε ενδιάμεσα κατά την εξέλιξη του έργου είτε και κατά τον τελικό λογαριασμό, αυτός μπορεί να συνταχθεί από τη διευθύνουσα υπηρεσία και το ποσό του πρέπει να καταβληθεί από τον ανάδοχο μέσα σε έναν (1) μήνα από την κοινοποίηση του λογαριασμού σε αυτόν, άλλως καταπίπτουν ισόποσα σε βάρος του οι εγγυητικές επιστολές που έχουν κατατεθεί στον κύριο του έργου, εφόσον δεν υπάρχει ανεξόφλητο εργολαβικό αντάλλαγμα. Αν ασκηθεί ένσταση κατά του αρνητικού λογαριασμού, η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής αναστέλλεται μέχρι την έκδοση απόφασης επ' αυτών.

10. Αν η πληρωμή ενός λογαριασμού καθυστερήσει χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου, πέραν του ενός (1) μήνα από την υποβολή του ή την επανυποβολή του, οφείλεται τόκος υπερημερίας, σύμφωνα με την παρ. Ζ του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α΄ 107). Ο ανάδοχος μπορεί να διακόψει τις εργασίες δέκα (10) ημέρες μετά από την κοινοποίηση στη διευθύνουσα υπηρεσία ειδικής έγγραφης δήλωσης.

11. Απαγορεύεται η εκχώρηση του εργολαβικού ανταλλάγματος ή η κατάσχεσή του στα χέρια του κυρίου του έργου, καθόλη τη διάρκεια της εκτέλεσής του και για έναν (1) μήνα μετά από την περαίωσή του. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπονται: α) η οποτεδήποτε εκχώρηση, εν όλω ή εν μέρει, του πληρωτέου εργολαβικού ανταλλάγματος, όπως αυτό προσδιορίζεται στη σύμβαση του έργου, κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου, όταν πρόκειται για την κάλυψη οφειλής του αναδόχου από την προμήθεια υλικών και μηχανημάτων προς εκτέλεση του έργου ή από παροχή εργασίας που παρασχέθηκε από εργάτες ή υπαλλήλους αυτού, στην εκτέλεση του έργου ή σε αναγνωρισμένες τράπεζες και λοιπά πιστωτικά ιδρύματα ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και β) η κατάσχεση του εργολαβικού ανταλλάγματος από τους προμηθευτές υλικών και μηχανημάτων του έργου ή από τους εργάτες και τους υπαλλήλους του, όπως και τους υπεργολάβους που αποδεδειγμένα χρησιμοποιούνται στο έργο από τον ανάδοχο. Επιτρέπεται επίσης, ο συμψηφισμός εκκαθαρισμένων απαιτήσεων του κυρίου του έργου κατά του αναδόχου, που προέρχονται από την εκτέλεση άλλων έργων και μέχρι ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) από κάθε λογαριασμό του εκτελούμενου έργου.

12. Όλες οι πληρωμές που γίνονται στον ανάδοχο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου, με βάση τους λογαριασμούς, αποτελούν πάντοτε καταβολές έναντι του εργολαβικού ανταλλάγματος που εκκαθαρίζεται μετά την παραλαβή. Σε κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο πραγματοποιούνται κρατήσεις, οι οποίες ανέρχονται σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) στην αξία των εργασιών μετά της αναλογούσας αναθεώρησης.

13. Μετά από τη διενέργεια της παραλαβής και την έγκριση του πρωτοκόλλου παραλαβής, ο ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει «τελικό λογαριασμό». Για τον τελικό λογαριασμό εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του παρόντος. Με την έγκριση του τελικού λογαριασμού εκκαθαρίζονται οι εκατέρωθεν

απαιτήσεις από τη σύμβαση εκτέλεσης, εκτός από τις απαιτήσεις που προκύπτουν από μεταγενέστερες διαδικασίες διοικητικής, συμβιβαστικής ή δικαστικής επίλυσης διαφορών».

Άρθρο 72
Αναθεωρητική περίοδος για τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 3, 10, 19, 21 και 22 του άρθρου 153 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 153 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», οι παρ. 3, 10, 19, 21 και 22 τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 153
Αναθεωρητική περίοδος για τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων – Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Οι βασικές τιμές των ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων του παρόντος αναθεωρούνται ενιαία για όλη τη Χώρα κατά ημερολογιακό τρίμηνο (αναθεωρητική περίοδος), με βάση τα στοιχεία και δεδομένα της εικοστής (20^{ης}) ημέρας του πρώτου μήνα της περιόδου αυτής. Σε όλη τη διάρκεια της κάθε αναθεωρητικής περιόδου, οι αναθεωρημένες τιμές παραμένουν σταθερές.
2. Οι συμβατικές τιμές κάθε σύμβασης δημόσιου έργου αναθεωρούνται ενιαία για όλη τη Χώρα κατά ημερολογιακό τρίμηνο (αναθεωρητική περίοδος) και με βάση τα στοιχεία και δεδομένα της εικοστής (20^{ης}) ημέρας του πρώτου μήνα της περιόδου αυτής. Σε όλη τη διάρκεια της κάθε αναθεωρητικής περιόδου οι αναθεωρημένες συμβατικές τιμές παραμένουν σταθερές.
3. Η αναθεώρηση υπολογίζεται για τις εργασίες, που πραγματικά εκτελέστηκαν μέσα στο προβλεπόμενο από το άρθρο 145 χρονοδιάγραμμα. Εργασίες που, για οποιονδήποτε λόγο, εκτελέστηκαν σε αναθεωρητική περίοδο μεταγενέστερη της προβλεπόμενης από το χρονοδιάγραμμα, θεωρούνται για τον υπολογισμό της αναθεώρησης, ότι εκτελέστηκαν στην αναθεωρητική περίοδο κατά την οποία έπρεπε να εκτελεστούν. Για τις εργασίες που εκτελέστηκαν πριν από την προβλεπόμενη από το χρονοδιάγραμμα αναθεωρητική περίοδο, η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση τον χρόνο της πραγματικής εκτέλεσής τους. Για τις εργασίες που εκτελέστηκαν μετά την πάροδο της αρχικής συμβατικής προθεσμίας, η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση τους συντελεστές που ίσχυαν κατά την τελευταία αναθεωρητική περίοδο του αρχικού χρονοδιαγράμματος κατασκευής του έργου, εφόσον η καθυστέρηση οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου. Στην περίπτωση αυτήν επιβάλλονται οι προβλεπόμενες από το άρθρο 148 κυρώσεις, καθώς και οι διοικητικές και οι παρεπόμενες χρηματικές κυρώσεις, που προβλέπονται κατά τις κείμενες διατάξεις.
4. Για την εφαρμογή της παρ. 3, κατά την έγκριση παρατάσεων της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών των συμβάσεων των δημόσιων έργων εκτιμάται και προσδιορίζεται πάντοτε το υπαίτιο για την επιμήκυνση του χρόνου συμβαλλόμενο μέρος για το σύνολο ή για μέρος των έργων ή κατά κονδύλια εργασιών. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν επηρεάζουν την κατάπτωση των ποινικών ρητρών, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της.
5. Ως χρόνος εκκίνησης για τον υπολογισμό της αναθεώρησης κάθε εργολαβικής σύμβασης ορίζεται το ημερολογιακό τρίμηνο μέσα στο οποίο:

α) υποβλήθηκε η προσφορά, αν πρόκειται για σύμβαση, που καταρτίσθηκε ύστερα από δημοπρασία ή
β) εκδόθηκε η σχετική εγκριτική απόφαση, αν πρόκειται για σύμβαση που καταρτίσθηκε χωρίς δημοπρασία, και υπό τον όρο, ότι η εγκριτική αυτή απόφαση δεν ορίζει άλλον χρόνο.
Οι τιμές της σύμβασης παραμένουν σταθερές για τις εργασίες που εκτελούνται ή που έπρεπε να εκτελεστούν μέσα στο τρίμηνο που θεωρείται χρόνος εκκίνησης και στο αμέσως επόμενο ημερολογιακό τρίμηνο. Κατ' εξαίρεση η σταθερότητα των τιμών περιορίζεται μόνο στο ημερολογιακό τρίμηνο εκκίνησης, όταν πρόκειται για έργα οποιασδήποτε κατηγορίας συνολικού εκτιμώμενου προϋπολογισμού δημοπράτησης ή ανάθεσης ύψους ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων (1.500.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α..
6. Η αναθεώρηση (αύξηση ή μείωση) για κάθε αναθεωρητική περίοδο υπολογίζεται με βάση τον τύπο:

$$\Delta T_\nu = T \times (\frac{A_\nu}{A_0} - 1) \times (1 - s)$$

όπου είναι:
Τ: η υπόψη τιμή της σύμβασης,
ΔΤν: η αναθεώρηση της παραπάνω τιμής στην υπόψη αναθεωρητική περίοδο ν,
Αο: τιμή που προκύπτει, αφού συμπληρωθεί με βασικές τιμές του χρόνου εκκίνησης το οριζόμενο για την τιμή Τ άρθρο ανάλυσης τιμών ή συνδυασμός άρθρων με τα βάρη τους, όπως προσδιορίζονται από τη σύμβαση, σύμφωνα με την παρ. 8,
Αν: τιμή που προκύπτει, όπως παραπάνω με τις βασικές τιμές της αναθεωρητικής περιόδου ν,
s ή σ: σταθερός συντελεστής, που αντιπροσωπεύει το μη αναθεωρούμενο μέρος της τιμής και που προσδιορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, μεταξύ του 0,07 και 0,20 κατά κατηγορίες ή μέγεθος έργων και ανάλογα με τον αριθμό των αναθεωρητικών περιόδων, που μεσολαβούν μεταξύ του χρόνου εκκίνησης και της συγκεκριμένης κάθε φορά αναθεωρητικής περιόδου.
7. Ο σταθερός συντελεστής «σ» στον τύπο της αναθεώρησης της παρ. 6 ορίζεται από τη σχέση:
σ = σ1 + 0,01 ν,
όπου σ1 είναι συντελεστής, που καθορίζεται ενιαία για όλες τις κατηγορίες ή και χωριστά για καθεμία από τις κατηγορίες των δημόσιων έργων και ανέρχεται σε σ1=0,12 για όλες τις κατηγορίες έργων και
«ν» είναι ακέραιος αριθμός ίσος με τη μονάδα για την πρώτη αναθεωρητική περίοδο, που υπολογίζεται αναθεώρηση για τη συγκεκριμένη σε κάθε περίπτωση εργολαβία και που αυξάνεται κατά μία μονάδα για καθεμιά από τις επόμενες αναθεωρητικές περιόδους της συγκεκριμένης εργολαβίας. Ο ν παύει να αυξάνει, όταν το «σ» γίνει 0,20. Ο συντελεστής σ1 μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών.
8. Η αναθεώρηση της τιμής κάθε συμβατικού κονδυλίου γίνεται με βάση τα αντίστοιχα άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών, που ορίζονται με τα συμβατικά τεύχη. Όταν πρόκειται για κονδύλια που δεν ταυτίζονται με άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων ή σε περιπτώσεις κατ' αποκοπή τιμών ή σύνθετων τιμών τα συμβατικά τεύχη ή τα πρωτόκολλα νέων τιμών καθορίζουν για την αναθεώρησή τους παρεμφερή άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων ή ομάδα τέτοιων κονδυλίων με τα αντίστοιχα βάρη καθενός άρθρου.
9. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις με εργολαβικό αντάλλαγμα άλλο εκτός από χρηματική καταβολή και στις απολογιστικές εργασίες.
Στις περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων έργων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις περ. β΄ και γ΄ της παρ. 2 του άρθρου 95, περί τρόπου σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών, ή σε περιπτώσεις που το

αντάλλαγμα συνομολογείται σε ξένο νόμισμα, καθορίζεται με τα έγγραφα της σύμβασης η αναθεώρηση και προσδιορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της, ο οποίος μπορεί να είναι ίδιος ή διαφορετικός από τον ισχύοντα τρόπο αναθεώρησης.

10. Τα υλικά που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς θεωρούνται ως μερική εκτέλεση των εργασιών, για τις οποίες προορίζονται και η αναθεώρηση της πιστοποιούμενης αξίας τους γίνεται, όταν πιστοποιούνται, με τους συντελεστές των κονδυλίων στα οποία προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν. Όταν εκτελεσθούν οι εργασίες, η αναθεώρηση υπολογίζεται μόνο στο υπόλοιπο μέρος της αξίας τους, ύστερα από αφαίρεση της αξίας των υλικών που είχαν πιστοποιηθεί σε προηγούμενη αναθεωρητική περίοδο.

11. Η παρ. 10 εφαρμόζεται ανάλογα και στις εργασίες που μένουν ημιτελείς σε μια αναθεωρητική περίοδο.

12. Η αξία των υλικών που χορηγούνται από τον φορέα κατασκευής του έργου δεν υπόκειται σε καμιά αναθεώρηση. Για την αναθεώρηση των τιμών των εργασιών, που ορίζονται στη σύμβαση χωρίς την αξία των υλικών τα αντίστοιχα ποσά Αν και Αο που περιέχονται στον τύπο του παρόντος άρθρου υπολογίζονται, αφού η σχετική ανάλυση συμπληρωθεί με μηδενική την αξία του υλικού. Αν οι τιμές περιλαμβάνουν την αξία των υλικών, τότε εφαρμόζεται ο ίδιος συντελεστής και στην εκπιπτόμενη αξία του υλικού, εκτός αν ρητά ορίζεται στη σύμβαση άλλος τρόπος υπολογισμού της αναθεώρησης στην εκπιπτόμενη αξία του υλικού.

13. Στις περιπτώσεις, που στη σύμβαση προβλέπεται η προμήθεια εξοπλισμού ή σημαντικής αξίας μηχανημάτων για τη λειτουργία ή εγκατάσταση στο έργο και προσδιορίζεται χωριστά το αντάλλαγμα για την προμήθεια, μπορεί για το αντάλλαγμα αυτό να οριστεί με τη σύμβαση άλλος τρόπος αναθεώρησης.

14. Η αναθεώρηση δεν εφαρμόζεται στα ποσά αποζημιώσεων που αναγνωρίζονται διοικητικά ή δικαστικά, εκτός αν τα ποσά αυτά είναι συνάρτηση τιμών για τις οποίες προβλέπεται στη συγκεκριμένη περίπτωση αναθεώρηση, σύμφωνα με ό,τι προκύπτει από τη σχετική δικαστική απόφαση ή διοικητική πράξη.

15. Το ποσό της αναθεώρησης καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη σύνταξη ανακεφαλαιωτικού πίνακα εργασιών.

16. Πέρα από την προβλεπόμενη στις διατάξεις του άρθρου αυτού αναθεώρηση τιμών, αποκλείεται η αναπροσαρμογή του εργολαβικού ανταλλάγματος ή η διάλυση των συμβάσεων δημόσιων έργων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 288 ή 388 του Αστικού Κώδικα ένεκα της αυξομείωσης των τιμών.

17. Η διαπίστωση των βασικών τιμών ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων, μηχανημάτων όπως και των εργοδοτικών επιβαρύνσεων στα ημερομίσθια γίνεται από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημόσιων Έργων (ΕΔΤΔΕ), που προβλέπεται στο άρθρο 9 της υπ' αρ. 80885/5439/6.8.1992 κοινής απόφασης των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β΄ 573).

18. Οι τιμές που διαπιστώνονται από την επιτροπή είναι οι μέσες τιμές που διαμορφώνονται στην αγορά της περιοχής της πρωτεύουσας και οι τιμές αυτές χρησιμοποιούνται σε όλη τη Χώρα, όχι μόνο για την αναθεώρηση αλλά και για οποιαδήποτε άλλη συμπλήρωση αναλύσεων τιμών, όπου προβλέπουν τη χρήση των αναλύσεων οι σχετικές διατάξεις. Οι τιμές των ημερομισθίων αναφέρονται στον μέσης απόδοσης εργαζόμενο της αντίστοιχης ειδικότητας. Οι τιμές υλικών είναι οι τιμές που διαμορφώνονται για τη χονδρική πώληση των υλικών ως ελεύθερων εμπορευμάτων και περιλαμβάνουν κάθε σχετική επιβάρυνση που περιλαμβάνεται στις τιμές αυτές, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τα συναλλακτικά ήθη (όπως πάγια συνυπολογιζόμενες συσκευασίες ή μεταφορές, Φ.Π.Α. τιμολογίων). Οι

τιμές μισθωμάτων μηχανημάτων και αυτοκινήτων διαπιστώνονται για μηχανήματα σε καλή κατάσταση λειτουργίας. Όταν διατίθενται από φορέα του δημόσιου τομέα τέτοια μηχανήματα, λαμβάνονται υπόψη και οι τιμές των μισθωμάτων αυτών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μηχανημάτων που δεν υπάρχουν στην αγορά επαρκή στοιχεία για τη διαμόρφωση της τιμής τους η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της τα χαρακτηριστικά του μηχανήματος (όπως κόστος, απόδοση, διάρκεια ζωής, κατανάλωση ενέργειας), σε σύγκριση με άλλα ανάλογα μηχανήματα για τα οποία διαμορφώνεται αγοραίο μίσθωμα. Για τη διαπίστωση των τιμών γενικά, η επιτροπή λαμβάνει υπόψη της κάθε πρόσφορο στοιχείο και ιδιαίτερα τα στοιχεία που συγκεντρώνονται συνεχώς από την αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, η οποία και παρέχει γραμματειακή και διοικητική εξυπηρέτηση στην επιτροπή. Οι τιμές που διαπιστώνονται από την Επιτροπή ισχύουν για όλες τις εργολαβίες.

19. Απόσπασμα των πρακτικών της επιτροπής, που περιλαμβάνει τις τιμές που διαπιστώνονται, κοινοποιείται στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) και στις πανελλήνιες επαγγελματικές εργοληπτικές ενώσεις, που δίνουν κάθε δυνατή δημοσιότητα στις τιμές. Οι πιο πάνω πανελλήνιες εργοληπτικές ενώσεις μπορούν να ασκήσουν ένσταση κατά των πρακτικών για ορισμένες τιμές, σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση των πρακτικών στο Τ.Ε.Ε.. Η ένσταση κατατίθεται στη γραμματεία της Επιτροπής και ως προς αυτήν αποφασίζει ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών, μετά από γνώμη της ίδιας επιτροπής της παρ. 17. Η απόφαση κοινοποιείται, όπως και το απόσπασμα του πρακτικού της επιτροπής, και ενεργεί έναντι πάντων.

20. Η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση συντελεστές που κοινοποιούνται μηχανογραφικά. Στην περίπτωση της παρ. 12, αν δεν δίνονται μηχανογραφικά οι συντελεστές με μηδενική την αξία των υλικών, συντάσσεται ειδικό φύλλο υπολογισμού του συντελεστή. Το ίδιο εφαρμόζεται και σε κάθε περίπτωση ,που ο σχετικός συντελεστής δεν δίνεται μηχανογραφικά. Στις περιπτώσεις κονδυλίων αναλύσεων με πληθώρα εξειδικευμένων παραμέτρων ή ποιοτήτων υλικών διαφόρων προελεύσεων ή κυμαινόμενων μέσα στο αυτό άρθρο συντελεστών μεταφοράς, η αναθεώρηση γίνεται με τον μηχανογραφικά κοινοποιούμενο συντελεστή της αντιπροσωπευτικότερης σχετικής περίπτωσης.

21. Στους λογαριασμούς εμφανίζονται συνολικά τα ποσά αναθεώρησης κάθε αναθεωρητικής περιόδου, όπως προκύπτουν από τον σχετικό πίνακα. Οι ποσότητες εργασιών, που έχουν εκτελεσθεί ή έπρεπε να εκτελεσθούν μέσα σε κάθε αναθεωρητική περίοδο προκύπτουν από σχετικούς πίνακες κατανομής των εργασιών που απαιτούνται για τον υπολογισμό της αναθεώρησης. Με τους πίνακες αυτούς γίνεται και η εφαρμογή της παρ. 3 βάσει του χρονοδιαγράμματος του έργου, όπως αυτό οριστικοποιήθηκε ως εγκεκριμένο πρόγραμμα κατασκευής και με ανοχή εκτιμήσεων δέκα τοις εκατό (10%) προς τα πάνω ή προς τα κάτω από τη συνολική αξία εκτελεστέων εργασιών κατά αναθεωρητική περίοδο, όπως προκύπτει από το πρόγραμμα αυτό.

22. Η αναθεώρηση κάθε αναθεωρητικής περιόδου περιλαμβάνεται στον πρώτο λογαριασμό μετά την κοινοποίηση των συντελεστών της περιόδου αυτής. Μέχρι τότε, υπολογίζεται η αναθεώρηση προσωρινά με τους συντελεστές της τελευταίας αναθεωρητικής περιόδου για την οποία έχουν κοινοποιηθεί οι συντελεστές αναθεώρησης. Για να περιληφθεί σε λογαριασμό η αναθεώρηση δεν απαιτείται να έχει εγκριθεί ειδικό κονδύλιο για την αναθεώρηση και η πληρωμή γίνεται από τις εγκεκριμένες για το έργο πιστώσεις.

23. Κατ’ εξαίρεση από το δ΄ τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν, ο σταθερός συντελεστής σ στον τύπο αναθεώρησης της παρ. 6 ορίζεται από τη σχέση s (ή σ) = 1. Η διάταξη εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη ανεξάρτητα του χρόνου δημοπράτησης τους, εκτός από τις συμβάσεις με

χρόνο δημοπράτησης πριν το γ΄ τρίμηνο του 2012, για τις οποίες η αναθεώρηση των τιμών υπολογίζεται από το δ΄ τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν με τους ισχύοντες για το γ΄ τρίμηνο του 2012 συντελεστές αναθεώρησης και με ελάχιστη τιμή εφαρμογής αυτών ίση με τη μονάδα (1). Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, μπορεί να ορίζονται συντελεστές αναθεώρησης, αν διαπιστωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του τριμήνου δημοπράτησης.

24. Για δημόσια έργα που εκτελούνται από ημεδαπές αναθέτουσες Αρχές, εκτός Ελλάδας, σε χώρα της Ένωσης (Ε.Ε.) η αναθεώρηση τιμών υπολογίζεται με βάση
τον ισχύοντα τύπο:

$$\Delta A_{\nu} = A_0 \times (\frac{\Gamma\Delta TK_{\nu}}{\Gamma\Delta TK_0} - 1) \times (1 - \sigma)$$

όπου ο Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΓΔΤΚ) διαπιστώνεται και υπολογίζεται για την εξεταζόμενη αναθεωρητική περίοδο (ημερολογιακό τρίμηνο) από την Επιτροπή Διαπιστώσεως Τιμών Δημόσιων Έργων (ΕΔΤΔΕ) με βάση τη σχετική δημοσιευόμενη χρονοσειρά μηνιαίων δεικτών της Στατιστικής Υπηρεσίας της χώρας που κατασκευάζεται το έργο. Ο συντελεστής σ ορίζεται κατόπιν απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών.

Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και στις συμβάσεις των παραπάνω έργων, που βρίσκονται σε εξέλιξη, ανεξαρτήτως του χρόνου δημοπράτησής τους.

25. Για τα έργα εσωτερικού αναστέλλεται η έκδοση πρακτικών διαπίστωσης βασικών τιμών υλικών, εργατικών και μισθωμάτων μηχανημάτων από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημόσιων Έργων (Ε.Δ.Τ.Δ.Ε.)».

Άρθρο 73

Απολογιστικές εργασίες - Τροποποίηση των παρ. 9 και 10 του άρθρου 154 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 9 και 10 του άρθρου 154 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 154 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 154
Απολογιστικές εργασίες

1. Στις περιπτώσεις συμβάσεων έργου, σύμφωνα με το άρθρο 126, περί τρόπου σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών στις δημόσιες συμβάσεις έργων, εφαρμόζονται οι παρ. 2 έως 9.

2. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να ορίζει τον αριθμό του απαιτούμενου προσωπικού κατά ειδικότητα, τον αριθμό και είδος μηχανημάτων ή άλλων μέσων και να διατάσσει την αντικατάσταση των ακατάλληλων. Μπορεί επίσης, εφόσον έχει προβλεφθεί στα έγγραφα της σύμβασης, να ορίζει το είδος και την ποσότητα των απαιτούμενων υλικών. Η διευθύνουσα υπηρεσία εγκρίνει τα ανώτατα όρια αμοιβής του προσωπικού του αναδόχου κατά ειδικότητα με τη δυνατότητα να ορίσει διάφορα όρια για ορισμένο αριθμό εργαζομένων κάθε ειδικότητας ανάλογα με την απόδοσή τους.

3. Η παρακολούθηση της δαπάνης και ο απολογισμός της χρήσης των υλικών ή άλλων μέσων που αγοράζονται με δαπάνη του κυρίου του έργου, γίνεται όπως ορίζεται με τη σύμβαση. Στη δαπάνη αυτήν προστίθεται το εργολαβικό ποσοστό μειωμένο κατά την έκπτωση της σχετικής δημοπρασίας.
4. Οι εργοδοτικές επιβαρύνσεις και όλες οι ισχύουσες κρατήσεις ή εισφορές υπέρ τρίτων στη δαπάνη του έργου, εκτός φόρου εισοδήματος και Φ.Π.Α., καταβάλλονται από τον ανάδοχο και αποδίδονται σε αυτόν, με το εργολαβικό ποσοστό, μειωμένο κατά την έκπτωση της δημοπρασίας.
5. Αποζημιώσεις προσωπικού των απολογιστικών εργασιών βαρύνουν τον κύριο του έργου μόνο για το διάστημα, που το προσωπικό ασχολήθηκε στις απολογιστικές εργασίες και αν η λύση της σύμβασής του γίνεται με τη βούληση του κυρίου του έργου και κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου.
6. Ο κύριος του έργου ευθύνεται για εργατικά ατυχήματα που συμβαίνουν κατά την κατασκευή του έργου μόνο, αν αυτά οφείλονται σε υπαιτιότητα των οργάνων του ή των οργάνων του φορέα κατασκευής του έργου.
7. Για τις απολογιστικές εργασίες συντάσσεται από τον ανάδοχο επιμέτρηση και απολογισμός της δαπάνης και για την παραλαβή τους εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 170 και 172. Ο χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης και οι υποχρεώσεις του αναδόχου κατά τον χρόνο αυτόν ορίζονται με τη σύμβαση.
8. Στις περιπτώσεις, που η σύμβαση της απολογιστικής εκτέλεσης προβλέπει την κατασκευή εργασιών με υπεργολαβίες, ολικά ή μερικά, για την εκτέλεση της υπεργολαβίας από τον υπεργολάβο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, αλλά ό,τι ορίζεται σχετικά στη σύμβαση του κυρίου του έργου με τον ανάδοχο.
9. Σε κάθε περίπτωση απολογιστικής εκτέλεσης εργασιών τηρείται ειδικό ημερολόγιο στο οποίο καταγράφονται καθημερινά το απασχολούμενο προσωπικό κατά ειδικότητα, μηχανήματα ή άλλα μέσα, τα εισκομιζόμενα υλικά και καύσιμα, οι εκτελούμενες εργασίες περιγραφικά και κατά θέση του έργου και κάθε άλλο στοιχείο για την τεκμηρίωση της ορθολογιστικής διαχείρισης των μέσων, των υλικών και της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού. Τα ηλεκτρονικά αποσπάσματα του ημερολογίου αυτού συνοδεύουν τους απολογισμούς των έργων και τίθενται υπόψη της επιτροπής παραλαβής. Μετά την έναρξη της καθημερινής εργασίας παραδίδεται στον εκπρόσωπο της διευθύνουσας υπηρεσίας ειδικό δελτίο, που περιλαμβάνει ονομαστική κατάσταση του απασχολούμενου προσωπικού και κατάσταση των μηχανημάτων.
10. Κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε σύμβασης κατασκευής έργου πλην της περίπτωσης του άρθρου 126, ο ανάδοχος, όταν του δοθεί ειδική εντολή από τη διευθύνουσα υπηρεσία, είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει και αναγκαίες απολογιστικές εργασίες, μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α. και έως του κατώτατου ορίου του άρθρου 5, εφόσον επιτρέπεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 132. Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται σωρευτικά και η αξία των πρόσθετων επειγουσών εργασιών του άρθρου 155. Στην περίπτωση αυτήν καταβάλλεται στον ανάδοχο και περιλαμβάνεται στον λογαριασμό η πραγματική δαπάνη που προκύπτει, σύμφωνα με τα νόμιμα αποδεικτικά πληρωμής για την εκτέλεση των εργασιών. Η δαπάνη αυτή δεν υπόκειται στην έκπτωση της δημοπρασίας. Καταβάλλεται επίσης στον ανάδοχο, το εργολαβικό ποσοστό της παρ. 2 του άρθρου 126, αν δεν ορίζεται στη σύμβαση διαφορετικά. Στο ποσοστό αυτό εφαρμόζεται η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση της δημοπρασίας. Οι παρ. 2 έως 6 και το τελευταίο εδάφιο της παρ. 9 εφαρμόζονται ανάλογα και στις περιπτώσεις της παρούσας».

Άρθρο 74
Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες, οι οποίες εκτελούνται πριν από την έγκριση του Α.Π.Ε. - Αντικατάσταση του άρθρου 155 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 155 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 155
Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες, οι οποίες εκτελούνται πριν από την έγκριση του Α.Π.Ε.

Υπό την επιφύλαξη των οριζομένων στο άρθρο 156, σε εξαιρετικές περιπτώσεις και αν υπάρχει ανάγκη να εκτελεσθούν κατεπείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες μπορεί να εγκριθεί από την Προϊσταμένη Αρχή, η εκτέλεσή τους πριν από τη σύνταξη ανακεφαλαιωτικού πίνακα εργασιών και μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α.. Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται σωρευτικά και η αξία των απολογιστικών εργασιών της παρ. 10 του άρθρου 154, περί εκτέλεσης απολογιστικών εργασιών. Για την έγκριση αυτήν η διευθύνουσα υπηρεσία συντάσσει τεχνική περιγραφή των εργασιών, με αιτιολόγηση του κατεπείγοντος και εκτίμηση της δαπάνης, με βάση τις συμβατικές τιμές μονάδας ή ενδεικτικές τιμές για νέες εργασίες. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες αυτές, που επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στους σχετικούς λογαριασμούς και πριν από την έγκριση ανακεφαλαιωτικού πίνακα εργασιών και να ενσωματώνονται στον επόμενο ανακεφαλαιωτικό πίνακα εργασιών. Οι εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει εγκεκριμένη νέα τιμή περιλαμβάνονται στους σχετικούς λογαριασμούς με τις ενδεικτικές τιμές μειωμένες κατά είκοσι τοις εκατό (20%). Αν η ενδεικτική τιμή προκύπτει από παρατηρητήριο τιμών, υποχρεωτικά ως τιμή τίθεται η μέση τιμή του παρατηρητηρίου τιμών μειωμένη κατά δέκα τοις εκατό (10%)».

Άρθρο 75
Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες -Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1, 2, 3 και 7 του άρθρου 156 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 156 (Α΄ 147) του ν. 4412/2016 προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις» οι παρ. 1, 2, 3 και 7 τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 156
Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες - Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. α) Το έργο εκτελείται, σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν.
β) Η σύμβαση μπορεί να τροποποιείται, χωρίς νέα διαδικασία σύναψης, εφόσον ο φορέας κατασκευής του έργου διαπιστώσει, ότι προέκυψε ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται, είτε κατά το είδος είτε κατά την ποσότητα, στο αρχικό ανατεθέν έργο ούτε στην πρώτη

συναφθείσα σύμβαση και κατέστησαν αναγκαίες κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές ή όταν αυτές οι εργασίες, μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση, είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της χωρίς να μεταβάλλουν τη συνολική της φύση.

γ) Εκτός της ανάθεσης συμπληρωματικών εργασιών, η σύμβαση μπορεί να τροποποιείται και ως προς άλλους όρους της, χωρίς νέα διαδικασία σύναψης, εφόσον ο φορέας κατασκευής του έργου διαπιστώσει, ότι η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή και η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης.

δ) Οποιαδήποτε αύξηση του συμβατικού ανταλλάγματος που μπορεί να προκύψει από τις ως άνω τροποποιήσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς την αναθεώρηση και τον Φ.Π.Α.. Στο ως άνω ποσό συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή για τη σύνταξη των απαιτούμενων μελετών για την υλοποίηση των τροποποιήσεων. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης.

ε) Η εκτέλεση του έργου με τις αναγκαίες τροποποιήσεις είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου και, προκειμένου να υπογραφεί η συμφωνία για την τροποποίηση της αρχικής σύμβασης, απαιτείται γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου. Για τον καθορισμό τιμών μονάδας στις εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης λαμβάνονται υπόψη οι τιμές της αρχικής σύμβασης και για τον κανονισμό τιμών μονάδας στις νέες εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζονται οι παρ. 4, 5 και 6.

2. Κάθε τροποποίηση της σύμβασης συνοδεύεται από Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών (Α.Π.Ε.) που περιλαμβάνει ιδίως, τις ενδείξεις των εργασιών, τις τιμές μονάδας των εργασιών, τα μεγέθη των ποσοτήτων, τις δαπάνες του προϋπολογισμού δημοπράτησης του αρχικά ανατεθέντος έργου, του προϋπολογισμού της αμέσως προηγούμενης σύμβασης και του προϋπολογισμού της προς κατάρτιση νέας σύμβασης. Περιλαμβάνει ακόμη και το κονδύλιο των απρόβλεπτων, καθώς και την προβλεπόμενη δαπάνη για αναθεώρηση, και Φ.Π.Α.. Οι δαπάνες για εγκεκριμένες αποζημιώσεις μη υποκείμενες σε Φ.Π.Α. περιλαμβάνονται σε διακριτή ενότητα του Α.Π.Ε. για την καταγραφή της οικονομικής εικόνας του έργου. Για τις εργασίες των άρθρων 154 και 155 δεν απαιτείται εκ των προτέρων η σύνταξη Α.Π.Ε. για την εκτέλεση ή την πληρωμή τους.

3. Επουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης μπορούν να γίνουν ως εξής:

α) Μπορεί να συμφωνηθεί τροποποίηση της σύμβασης συνολικού ύψους που δεν υπερβαίνει τα κατώτατα όρια του άρθρου 5 και μέχρι του ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς να ελέγχονται οι προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 132, περί τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, καθώς και των περ. β΄ και γ΄ της παρ. 1 του παρόντος. Η τροποποίηση γίνεται με την διαδικασία της περ. ε΄ της παρ. 1 και της παρ. 2 του παρόντος. Η τροποποίηση αυτή δεν μπορεί να μεταβάλει τη συνολική φύση της σύμβασης. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

β) Με το κονδύλιο των απρόβλεπτων δαπανών που περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση μπορούν να καλύπτονται ιδίως, δαπάνες που προκύπτουν από εφαρμογή νέων κανονισμών ή κανόνων που καθιερώθηκαν ως υποχρεωτικοί μετά από την ανάθεση του έργου, καθώς και από προφανείς

παραλείψεις ή σφάλματα της προμέτρησης της μελέτης ή από απαιτήσεις της κατασκευής, οι οποίες καθίστανται απαραίτητες για την αρτιότητα και λειτουργικότητα του έργου, παρά την πλήρη εφαρμογή των σχετικών προδιαγραφών κατά την κατάρτιση των μελετών του έργου και υπό την προϋπόθεση να μην τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» του έργου, δηλαδή ή όλη κατασκευή, καθώς και τα βασικά διακριτά στοιχεία της, όπως προβλέπονται από την αρχική σύμβαση. Για τη διάθεση του κονδυλίου των απρόβλεπτων δαπανών συντάσσεται Α.Π.Ε. που δεν μπορεί να συμπεριλάβει συμπληρωματικές εργασίες της περ. β΄ της παρ. 1. Τα ποσά των απρόβλεπτων δαπανών ανέρχονται σε ποσοστό εννέα τοις εκατό (9%) επί της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς τον συνυπολογισμό των κονδυλίων αναθεώρησης και Φ.Π.Α., για έργα συνολικού προϋπολογισμού ίσου ή μεγαλύτερου του ορίου εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Δ17α/08/78/ΦΝ 357/3.11.1995 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β΄ 941) και δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για έργα προϋπολογισμού μικρότερου του ως άνω ορίου, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Δ17α/07/45/ΦΝ 380/27.5.1996 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β΄ 409). Τα προαναφερόμενα ποσοστά μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. Το ποσό των απρόβλεπτων δαπανών επανυπολογίζεται κατά την υπογραφή της σύμβασης, ανάλογα με την προσφερθείσα έκπτωση, ώστε να διατηρείται σταθερή η ποσοστιαία αναλογία, σύμφωνα με το άρθρο 135, περί υπογραφής σύμβασης.

γ) Οι συμβατικές ποσότητες εργασιών μίας σύμβασης εκτέλεσης δημόσιου έργου επιτρέπεται να μειωθούν και η δαπάνη που εξοικονομείται («επί έλασσον δαπάνη») να χρησιμοποιηθεί για την εκτέλεση άλλων εργασιών της ίδιας εργολαβίας, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

γα) Αναφέρεται ρητά η δυνατότητα αυτή στη διακήρυξη, τη σύμβαση και τα συμβατικά τεύχη.

γβ) Δεν τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» της προκήρυξης, ούτε οι προδιαγραφές του έργου, όπως περιγράφονται στα συμβατικά τεύχη, ούτε καταργείται ομάδα εργασιών της αρχικής σύμβασης.

γγ) Δεν θίγεται η πληρότητα, ποιότητα και λειτουργικότητα του έργου.

γδ) Δεν χρησιμοποιείται για την πληρωμή νέων εργασιών που δεν υπήρχαν στην αρχική σύμβαση.

γε) Δεν υπερβαίνει η δαπάνη αυτή, κατά τον τελικό εγκεκριμένο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών του έργου, ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της συμβατικής δαπάνης ομάδας εργασιών του έργου ούτε, αθροιστικά, ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της δαπάνης της αρχικής αξίας σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεώρηση τιμών και απρόβλεπτες δαπάνες. Στην αθροιστική αυτή ανακεφαλαίωση λαμβάνονται υπόψη μόνο οι μεταφορές δαπάνης από μία ομάδα εργασιών σε άλλη.

Τα ποσά που εξοικονομούνται, εφόσον υπερβαίνουν τα ανωτέρω όρια (20% ή και 10%), μειώνουν ισόποσα τη δαπάνη της αξίας σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεωρήσεις και απρόβλεπτες δαπάνες. Για τη χρήση των «επί έλασσον δαπανών» απαιτείται σε κάθε περίπτωση η σύμφωνη γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση του φορέα υλοποίησης.

Ο προϋπολογισμός των έργων στα οποία εφαρμόζεται η παρούσα, αναλύεται σε ομάδες εργασιών, οι οποίες συντίθενται από εργασίες που υπάγονται σε ενιαία υποσύνολα του τεχνικού αντικειμένου των έργων, έχουν παρόμοιο τρόπο κατασκευής και επιδέχονται το ίδιο ποσοστό έκπτωσης στις τιμές μονάδας τους. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, η οποία μετά την έκδοσή της θα έχει εφαρμογή σε όλα τα ως άνω έργα, προσδιορίζονται οι ομάδες εργασιών ανά κατηγορία έργων.

4. Όλα τα όρια ή ποσοστά του άρθρου αυτού αναφέρονται στα αρχικά ποσά και τιμές της σύμβασης μαζί με τα απρόβλεπτα και δεν περιλαμβάνονται σε αυτά αναθεώρηση τιμών, μεταγενέστερη τροποποίησή τους ή οποιαδήποτε αποζημίωση.

5. Αν στον ανακεφαλαιωτικό πίνακα εργασιών περιλαμβάνονται και εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές μονάδας, ο ανακεφαλαιωτικός πίνακας συνοδεύεται από πρωτόκολλο που κανονίζει τις τιμές για τις εργασίες αυτές. Ο κανονισμός τιμών μονάδας νέων εργασιών γίνεται με υποχρεωτική εφαρμογή κατά σειρά των κατωτέρω περιπτώσεων ως εξής:

α) για εργασίες για τις οποίες υπάρχουν συμβατικές τιμές για παρόμοιες ή ανάλογες εργασίες, οι τιμές καθορίζονται ανάλογα προς αυτές,

β) για εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν παρόμοιες ή ανάλογες συμβατικές τιμές, αλλά περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένα ή συμβατικά αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών), οι τιμές καθορίζονται, σύμφωνα με τα τιμολόγια αυτά και

γ) για εργασίες που δεν περιλαμβάνονται στις προηγούμενες περιπτώσεις, οι τιμές καθορίζονται με βάση τα πραγματικά στοιχεία κόστους.

Η εξακρίβωση του κόστους γίνεται από επιτροπή, που συγκροτείται από τη διευθύνουσα υπηρεσία και αποτελείται από τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους, που έχουν την αντίστοιχη ικανότητα. Στα μέλη της επιτροπής περιλαμβάνεται και ο επιβλέπων το έργο τεχνικός υπάλληλος. Αν δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό, η επιτροπή συγκροτείται από δύο (2) τεχνικούς υπαλλήλους, μη αποκλειομένης της συμμετοχής στην επιτροπή του επιβλέποντα και του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η Προϊσταμένη Αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση, να διατάξει τη διενέργεια δοκιμαστικών εργασιών από τον ανάδοχο και να συγκροτήσει άλλη επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους για την παρακολούθηση της απόδοσης των απαραίτητων συντελεστών παραγωγής της νέας εργασίας. Στοιχεία που έχουν προκύψει για τον κανονισμό της τιμής της ίδιας εργασίας ή τμήματος αυτής του ίδιου φορέα κατασκευής του έργου ή άλλων φορέων του δημόσιου τομέα ή από δοκιμαστικές εργασίες εξακρίβωσης του κόστους άλλων εργολαβιών, δεν αποτελούν τεκμήριο για τον κανονισμό τιμών. Η περ. γ΄ εφαρμόζεται μόνο για το μέρος της νέας τιμής που δεν μπορεί να κανονιστεί, σύμφωνα με τις περ. α΄ ή β΄. Στην «ανάλυση της τιμής» διαχωρίζονται τα τμήματα που κανονίζονται, σύμφωνα με την περ. γ΄ από τα τμήματα που κανονίζονται, σύμφωνα με τις περ. α΄ ή β΄.

Για εργασίες που είναι παρεμφερείς προς συμβατικές ή ήδη καθορισμένες νέες, οι τιμές κατά τα παραπάνω συντάσσονται μόνο για τα επιπλέον ή επί έλαττον στοιχεία κόστους.

Ο κανονισμός νέων τιμών γίνεται με τις βασικές τιμές ιδίως των ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων μηχανημάτων, σύμφωνα με τα πρακτικά διαπίστωσης βασικών τιμών υλικών εργατικών και μισθωμάτων από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημόσιων Έργων (Ε.Δ.Τ.Δ.Ε.) του Γ΄ Τριμήνου 2012. Οι προκύπτουσες από πρόσφατα στοιχεία κόστους τιμές ανάγονται στον χρόνο εκκίνησης της αναθεώρησης με αντίστροφη εφαρμογή του σχετικού τύπου της αναθεώρησης.

Οι τιμές που κανονίζονται, σύμφωνα με την περ. β΄ υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, ρητή ή τεκμαρτή. Η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση εφαρμόζεται και στην περ. α΄, αν η έκπτωση δεν περιλαμβάνεται στην όμοια ή ανάλογη εργασία, καθώς και στο μέρος της τιμής της περ. γ΄ που κανονίζεται, σύμφωνα με τις περ. α΄ ή β΄.

Οι τιμές ιδίως, των υλικών των μηχανικών εξοπλισμών, των συσκευών, που δεν περιλαμβάνονται στις βασικές τιμές, υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, αν αποδεδειγμένα τα είδη αυτά υπάρχουν ευρέως διαδεδομένα στο εμπόριο.

Στις συμβάσεις έργων του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, ορίζεται υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης τεκμαρτή έκπτωση και για τον προσδιορισμό της

λαμβάνεται υπόψη, μεταξύ των άλλων, η φύση του έργου, οι ιδιαιτερότητες και δυσκολίες των εργασιών και κάθε άλλο στοιχείο που προσιδιάζει στο συγκεκριμένο έργο.

6. Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που κανονίζεται, σύμφωνα με την περ. β΄ της παρ. 5 ή το μέρος της τιμής της περ. γ΄, που κανονίζεται, σύμφωνα με την περ. β΄ της παρ. 5, ανάγεται στο επίπεδο των τιμών της προσφοράς, πολλαπλασιαζόμενη με σταθερό συντελεστή, που αφορά στη συμβατική ομάδα ομοειδών εργασιών στην οποία εντάσσεται η υπόψη νέα εργασία. Ο σταθερός συντελεστής «σ» προκύπτει από τον τύπο:

σ = Α: Β όπου:

Α: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, που εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές του προϋπολογισμού υπηρεσίας του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης και

Β: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, στην οποία εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές των ισχυουσών εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης.

Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που από τη φύση της δεν εντάσσεται σε κάποια από τις συμβατικές ομάδες ομοειδών εργασιών καθορίζεται πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή που υπολογίζεται με τον ίδιο παραπάνω τύπο σ = Α/Β όπου οι δαπάνες Α και Β αφορούν στις εργασίες του προϋπολογισμού υπηρεσίας που θεωρούνται ότι αποτελούν μια ομάδα εργασιών. Για τον υπολογισμό των δαπανών, με βάση τις οποίες προσδιορίζονται τα ανωτέρω πηλίκα λαμβάνονται υπόψη μόνο οι εργασίες εκείνες του προϋπολογισμού υπηρεσίας, οι οποίες είτε υπάρχουν αυτούσιες στις εκάστοτε ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών ή εγκεκριμένα τιμολόγια δημοπράτησης έργων είτε υπάρχουν ως αυτούσια τμήματα εργασιών των αναλύσεων ή τιμολογίων αυτών. Στις περιπτώσεις, που ο προϋπολογισμός υπηρεσίας περιλαμβάνει «κατ' αποκοπήν τιμές» ή οι τιμές του τιμολογίου είναι αναλυτικές ή περιληπτικές για ολοκληρωμένα τμήματα σύνθετων εργασιών ή είναι κατ' αποκοπήν τιμές για ευρύτερα τμήματα του έργου ή για όλο το έργο, με τα έγγραφα της σύμβασης εγκρίνεται υποχρεωτικά και ανάλυση της τιμής των εργασιών αυτών ή βασικών επί μέρους συνιστωσών εργασιών που επηρεάζουν άμεσα την «κατ' αποκοπήν τιμή» και που περιλαμβάνονται στις ανωτέρω ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών.

Ο ανωτέρω τρόπος καθορισμού τιμών των νέων εργασιών δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις του άρθρου 50. Με τη διακήρυξη ορίζεται για τις περιπτώσεις αυτές σταθερός συντελεστής, που καθορίζεται με βάση τις γενικές αρχές τιμολόγησης των εργασιών στους προϋπολογισμούς υπηρεσίας από τους φορείς κατασκευής των έργων και πάντως σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος του 0,90.

Οι νέες τιμές μονάδας εργασιών που καθορίζονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου προσαυξάνονται με το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του αναδόχου που ισχύει για τη σύμβαση, αν αυτό για την περ. α΄ της παρ. 6 δεν περιέχεται στην παρόμοια ή ανάλογη τιμή.

7. Οι Α.Π.Ε. και τα Πρωτόκολλα Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών που τους συνοδεύουν συντάσσονται από τη διευθύνουσα υπηρεσία και υπογράφονται από τον ανάδοχο ανεπιφύλακτα ή με επιφύλαξη. Αν ο ανάδοχος αρνηθεί την υπογραφή, του κοινοποιείται ο ανακεφαλαιωτικός πίνακας και τα πρωτόκολλα, σύμφωνα με το άρθρο 143, περί κοινοποίησης στον ανάδοχο - εκπροσώπησης. Στην περίπτωση αυτή, όπως και στην περίπτωση που ο ανάδοχος υπέγραψε τα σχετικά έγγραφα με επιφύλαξη, δικαιούται να υποβάλει ένσταση. Ο Α.Π.Ε. και τα πρωτόκολλα νέων τιμών εγκρίνονται με ή χωρίς διορθώσεις από την Προϊσταμένη Αρχή, στην οποία διαβιβάζονται μαζί με την ένσταση του

αναδόχου, την αιτιολογική έκθεση για την ανάγκη των τροποποιήσεων, τον τρόπο κανονισμού των τιμών και κάθε σχετική πληροφορία. Αν έχει υποβληθεί ένσταση, διατυπώνεται και η γνώμη της διευθύνουσας υπηρεσίας στο περιεχόμενο της ένστασης αυτής. Σε περίπτωση άσκησης ένστασης η Προϊσταμένη Αρχή οφείλει να αναμείνει την απόφαση επ' αυτής πριν από την έγκριση του Α.Π.Ε.. Μετά από την έγκριση του Α.Π.Ε., ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις σχετικές εργασίες χωρίς αυτό να θίγει τα δικαιώματά του για επίλυση της διαφοράς».

Άρθρο 76
Βλάβες στα έργα - Αποζημιώσεις - Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 και 10 και προσθήκη της παρ. 11 του άρθρου 157 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 και 10 του άρθρου 157 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται, προστίθεται παρ. 11 και το άρθρο 157 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 157
Βλάβες στα έργα - Αποζημιώσεις

1. Μέχρι την παραλαβή ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου για βλάβες από οποιαδήποτε αιτία, εκτός αν αυτές οφείλονται σε υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής του έργου ή αν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση.
Αν το έργο ή τμήμα αυτού παραδοθεί για χρήση πριν από την παραλαβή, οι βλάβες, κλοπές ή βανδαλισμοί από τη χρήση, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα του έργου, βαρύνουν τον κύριο αυτού, εκτός αν άλλως ορίζεται στη σύμβαση.
Κατ' εξαίρεση για βλάβες του έργου ή των μόνιμων εγκαταστάσεων του αναδόχου στον τόπο των έργων που προέρχονται από ανωτέρα βία, αναγνωρίζεται στον ανάδοχο δικαίωμα αποζημίωσης ανάλογης με τη ζημία, το ποσό της οποίας καθορίζεται με συνεκτίμηση του είδους και της έκτασης των βλαβών και των ειδικών συνθηκών σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.
2. Ο ανάδοχος υποχρεούται να διορθώσει μέσα σε οριζόμενη από τον φορέα κατασκευής εύλογη προθεσμία τα ελαττώματα του έργου, που διαπιστώνονται κατά τη διάρκεια της κατασκευής και μέχρι την παραλαβή. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, ο φορέας κατασκευής του έργου μπορεί να εκτελέσει τη διόρθωση σε βάρος του αναδόχου με οποιονδήποτε τρόπο, με την επιφύλαξη πάντοτε του δικαιώματός του να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο. Αν το ελάττωμα δεν είναι ουσιώδες και η διόρθωσή του απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες, γίνεται σχετική μείωση του εργολαβικού ανταλλάγματος.
3. Ο ανάδοχος δεν δικαιούται καμιά αποζημίωση από τον κύριο του έργου για οποιαδήποτε βλάβη επέρχεται στα έργα, για οποιαδήποτε φθορά ή απώλεια υλικών και γενικά για οποιαδήποτε ζημία που οφείλεται σε αμέλεια, απρονοησία ή ανεπιτηδειότητα αυτού ή του προσωπικού του ή σε μη χρήση των κατάλληλων μέσων ή σε οποιαδήποτε άλλη αιτία, εκτός από τις περιπτώσεις υπαιτιότητας του φορέα κατασκευής του έργου ή ανωτέρας βίας, σύμφωνα με την παρ. 1. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να αποκαταστήσει τις βλάβες που τον βαρύνουν με δικές του δαπάνες.
4. Για να αναγνωρισθεί η αποζημίωση των βλαβών που προξενήθηκαν από ανωτέρα βία ο ανάδοχος πρέπει να δηλώσει γραπτώς στη διευθύνουσα υπηρεσία, το είδος και την έκταση των βλαβών, καθώς και τη δαπάνη για την επανόρθωσή της κατά το μέτρο που μπορεί αυτή να εκτιμηθεί. Η δήλωση

περιλαμβάνει επίσης υποχρεωτικά περιγραφή της αιτίας των βλαβών, που χαρακτηρίζεται ως ανωτέρα βία και αίτημα αποζημίωσης για αποκατάστασή τους.
5. Η δήλωση υποβάλλεται σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επέλευση της βλάβης. Αν πρόκειται για έργο που έχει περατωθεί και δεν έχει ακόμα παραληφθεί, η προθεσμία αυτή ορίζεται σε είκοσι (20) ημέρες. Ο επιβλέπων προβαίνει αμέσως σε αυτοψία για την εξακρίβωση του περιεχομένου της δήλωσης και ιδιαίτερα του είδους και της έκτασης των βλαβών, του χρόνου και των συνθηκών που τις προκάλεσαν σε αντιπαράσταση με τον ανάδοχο, ο οποίος καλείται προς τούτο και υποχρεούται να συντάξει σχετική έκθεση διαπίστωσης των βλαβών μέσα σε δέκα (10) ημέρες, η οποία κοινοποιείται στον ανάδοχο. Η μη παράσταση του αναδόχου κατά την αυτοψία δεν κωλύει τη σύνταξη της έκθεσης. Στην έκθεση εκτίθενται τα αίτια που συνιστούν την ανωτέρα βία, ο χρόνος και οι ειδικές συνθήκες από τις οποίες επήλθαν οι βλάβες, με περιγραφή όλων των στοιχείων που έχουν εξακριβωθεί. Εφόσον η βλάβη αποδίδεται σε ανωτέρα βία, εξετάζεται επίσης η ύπαρξη ευθύνης του αναδόχου προς αποφυγή ή μετριασμό της βλάβης, προσδιορίζονται με λεπτομέρεια το είδος και η έκταση των βλαβών και προτείνονται ο τρόπος και η δαπάνη που απαιτείται για την επανόρθωσή τους. Ο ανάδοχος, εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση της έκθεσης, γνωστοποιεί στη διευθύνουσα υπηρεσία αν συμφωνεί με το περιεχόμενο αυτής, άλλως τεκμαίρεται η αποδοχή της. Η διευθύνουσα υπηρεσία, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών, εκδίδει απόφαση με την οποία αποδέχεται, τροποποιεί ή απορρίπτει, μερικά ή συνολικά, αιτιολογημένα την έκθεση του επιβλέποντος. Αν το έργο χρησιμοποιείται, η υπηρεσία που το χρησιμοποιεί ειδοποιεί αμελλητί τη διευθύνουσα υπηρεσία για παρουσιαζόμενες βλάβες.
6. Κατά της απόφασης της παρ. 5 επιτρέπεται ένσταση κατ' άρθρο 174. Η ένσταση είναι απαράδεκτη, εφόσον η απόφαση υιοθετεί την έκθεση και αυτή έγινε δεκτή από τον ανάδοχο χωρίς καμιά επιφύλαξη.
7. Η αποζημίωση προσδιορίζεται πάντοτε με βάση τους συμβατικούς όρους και τιμές. Όταν η αποκατάσταση των βλαβών διατάσσεται αφού τελειώσει το έργο και έχουν απομακρυνθεί οι εργοταξιακές εγκαταστάσεις του αναδόχου, κανονίζονται εύλογες τιμές μονάδας για την εκτέλεση εργασιών αποκατάστασης ή εκτελούνται απολογιστικά.
8. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει άμεσα, μετά την απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, τις εργασίες προς αποκατάσταση της βλάβης. Αν από τις βλάβες που προξενήθηκαν στα έργα δημιουργείται κίνδυνος για την ασφάλεια προσώπων ή για πρόκληση σημαντικών ζημιών σε τρίτους ή περαιτέρω σημαντικής βλάβης των έργων, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας μπορεί να εγκρίνει την κατασκευή αναγκαίων επειγόντων έργων, στο μέτρο του δυνατού, έστω και αν αυτά δεν αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης που συνάφθηκε με τον ανάδοχο. Η διαταγή γι' αυτά μνημονεύει απαραίτητα τις διατάξεις της παρούσας και κοινοποιείται στην Προϊσταμένη Αρχή. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προβεί στην κατασκευή των διατασσόμενων εργασιών χωρίς χρονοτριβή, διαθέτοντας γι' αυτό όλο το δυναμικό της οργάνωσής του. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί, αν διαπιστώσει αδυναμία του αναδόχου για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων, να εγκρίνει την κατασκευή μέρους ή και του συνόλου των διατασσόμενων εργασιών με οποιονδήποτε άλλον πρόσφορο τρόπο. Όλες οι δαπάνες για την εκτέλεση των ανωτέρω εργασιών καταβάλλονται από τις πιστώσεις που διατίθενται για την κατασκευή του έργου και βαρύνουν τελικά τον κύριο του έργου, εκτός αν με την απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας καταλογισθεί η δαπάνη συνολικά ή μερικά σε βάρος του αναδόχου, ως υπαιτίου για τη βλάβη που προξενήθηκε στα έργα.
9. Η εκτέλεση των εργασιών για την αποκατάσταση των βλαβών από ανωτέρα βία μπορεί να δικαιολογήσει παράταση των προθεσμιών εκτέλεσης των εργασιών για εύλογο χρονικό διάστημα.

10. Η διαδικασία των παρ. 5 έως 7 εφαρμόζεται ανάλογα και για τον καθορισμό της αποζημίωσης του αναδόχου για εργασίες αποκατάστασης ή πρόληψης κινδύνων σε έργα που εκτελέσθηκαν, καθώς και σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι βλάβες οφείλονται σε υπαιτιότητα του κυρίου του έργου ή σε άλλη αιτία που εξαιρείται από την ευθύνη του αναδόχου καθώς και οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας.
11. Εργασίες για αποκατάσταση βλαβών, οι οποίες οφείλονται σε χρήση έργου, που παραδόθηκε σε χρήση πριν από την παραλαβή του κατά τις διατάξεις του παρόντος, εκτελούνται μόνο μετά από έγγραφη εντολή της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η εντολή αυτή κοινοποιείται απαραίτητα στην Προϊσταμένη Αρχή. Για τη διαπίστωση της εκτέλεσης των εργασιών αυτών συντάσσεται πρωτόκολλο μεταξύ του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας και του αναδόχου».

Άρθρο 77
Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα - Παράλειψη συντήρησης - Τροποποίηση των παρ. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9 και 10 του άρθρου 159 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9 και 10 του άρθρου 159 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 159 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 159
Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα - Παράλειψη συντήρησης

1. Η παραλαβή και ο έλεγχος της ποιότητας των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή του έργου ή ενσωματώνονται σε αυτό, γίνεται από έναν (1) ή περισσότερους τεχνικούς του άρθρου 139, περί διεύθυνσης έργου από την πλευρά του αναδόχου, ο οποίος συντάσσει και υποβάλει δήλωση προς τη διευθύνουσα υπηρεσία, με την οποία βεβαιώνει και την αλήθεια του περιεχομένου της. Παράλειψη σύνταξης και υποβολής της σχετικής δήλωσης συνιστά κώλυμα υποβολής κάθε επόμενου λογαριασμού.
2. Αν κατά την κατασκευή των έργων η επίβλεψη θεωρεί, ότι τα προς χρησιμοποίηση υλικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις των προδιαγραφών ή γενικά είναι ακατάλληλα, διατάσσεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία η μη χρησιμοποίηση των υλικών. Αν ο ανάδοχος διαφωνεί, τα υλικά δεν χρησιμοποιούνται αν δεν κριθεί η καταλληλότητά τους από εργαστηριακό έλεγχο, που γίνεται από τα εργαστήρια της Γενικής Γραμματείας Υποδομών ή Πολυτεχνικών Σχολών ή άλλα αναγνωρισμένα εργαστήρια. Η δαπάνη για τις εργαστηριακές έρευνες προκαταβάλλεται από τον ανάδοχο και τον βαρύνει τελικά, αν αποδειχθεί η ακαταλληλότητα των υλικών. Στην αντίθετη περίπτωση, η δαπάνη βαρύνει τον κύριο του έργου και αποδίδεται στον ανάδοχο από τις πιστώσεις του έργου.
3. Αν κατά τη διάρκεια κατασκευής των έργων μέχρι την παραλαβή, οποιαδήποτε εργασία παρουσιάσει ελαττώματα που δεν αποκαθίστανται από τον ανάδοχο, κοινοποιείται σε αυτόν ειδική διαταγή της διευθύνουσας υπηρεσίας. Με την ειδική διαταγή προσδιορίζονται τα ελαττώματα, καθορίζεται αν είναι ουσιώδη, επουσιώδη ή και επικίνδυνα και τάσσεται εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους. Στην αποκατάσταση μπορεί να περιλαμβάνονται η καθαίρεση των ελαττωματικών εργασιών και η ανακατασκευή τους, αν αυτό επιβάλλεται. Αν το ελάττωμα δεν είναι ουσιώδες και η αποκατάστασή του απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες με την ειδική διαταγή καθορίζεται ποσοστό μείωσης της αμοιβής του

αναδόχου για τις αντίστοιχες εργασίες. Στην τελευταία αυτήν περίπτωση η διαταγή μπορεί να περιλαμβάνει και την εκτέλεση ορισμένων εργασιών για τον περιορισμό του ελαττώματος.
4. Ο ανάδοχος δύναται να ασκήσει ένσταση στην περίπτωση της ειδικής διαταγής της παρ. 3, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίησή της. Με την εμπρόθεσμη ένσταση αναστέλλεται η υποχρέωση εκτέλεσης των εργασιών μέχρις ότου εκδοθεί απόφαση επί αυτής, εκτός αν οι χαρακτηρισθείσες ως κακότεχνες εργασίες πρέπει να αποκατασταθούν άμεσα, προκειμένου να μην καθυστερεί η εκτέλεση του έργου. Στην περίπτωση αυτήν, οι εργασίες για την άρση του ελαττώματος εκτελούνται άμεσα από τον ανάδοχο.
5. Αν ο ανάδοχος με την ένστασή του ζητεί τη διενέργεια εργαστηριακών ερευνών ή άλλων δοκιμών για την εξακρίβωση του ελαττώματος, οι εργασίες αυτές εκτελούνται αφού εκδοθεί απόφαση επί της ένστασης, η οποία δεν μπορεί να εκδοθεί πριν την έκδοση των αποτελεσμάτων των εργαστηριακών δοκιμών.
6. Αν τελικά ύστερα από την ένσταση ή τη δικαστική προσφυγή δικαιωθεί ο ανάδοχος, έχει το δικαίωμα να πληρωθεί με τους συμβατικούς όρους και τιμές για τις πρόσθετες εργασίες. Αν οι εργασίες διατάχθηκαν ύστερα από την απομάκρυνση των εγκαταστάσεων του αναδόχου, συντάσσονται νέες τιμές που λαμβάνουν υπόψη τους και το γεγονός αυτό.
7. Αν ο ανάδοχος δεν αποκαταστήσει τις πλημμέλειες μέσα στην προθεσμία που τάσσεται σε αυτόν με την ειδική διαταγή ή μετά την έκδοση απόφασης επί της ένστασης, τότε οι εργασίες αποκατάστασης της πλημμέλειας μπορεί να εκτελεσθούν με μέριμνα της διευθύνουσας υπηρεσίας με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων του κυρίου του έργου ως προς την εφαρμογή των λοιπών κυρώσεων κατά του αναδόχου.
8. Οι διατάξεις των παρ. 3 έως 7 εφαρμόζονται ανάλογα και για την περίπτωση που ο ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη συντήρηση των έργων όσο διάστημα τον βαρύνει η συντήρηση αυτή.
9. Οι εργασίες που παρουσιάζουν ουσιώδη ελαττώματα δεν περιλαμβάνονται στον λογαριασμό. Οι εργασίες που παρουσιάζουν επουσιώδη ελαττώματα περιλαμβάνονται με μειωμένη τιμή, όπως καθορίζεται στην ειδική διαταγή μέχρι την αποκατάσταση του ελαττώματος. Αν το ελάττωμα αποκαλυφθεί αφού έχουν περιληφθεί σε λογαριασμό οι εργασίες, η περικοπή θα γίνει στον αμέσως επόμενο λογαριασμό και, εφόσον αυτός δεν επαρκεί στους επόμενους, μέχρι πλήρους εξόφλησης, σύμφωνα με σχετική απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας.
10. Αν το ελάττωμα αποκαλυφθεί κατά την παραλαβή των έργων, εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρθρου 172, περί παραλαβής και η διαπίστωση της αποκατάστασης των ελαττωμάτων γίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία».

Άρθρο 78
Έκπτωση αναδόχου - Τροποποίηση των παρ. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 και 13 του άρθρου 160 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 του άρθρου 160 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 160 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 160
Έκπτωση αναδόχου

1. Αν ο ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή τον νόμο, κηρύσσεται έκπτωτος από την εργολαβία.
2. Η διαδικασία έκπτωσης κινείται υποχρεωτικά κατά του αναδόχου, αν συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις:
α) Καθυστερήσει υπαίτια, πέραν του μηνός από της υπογραφής της σύμβασης, την έναρξη των εργασιών ή την υποβολή του αναλυτικού χρονοδιαγράμματος, σύμφωνα και με όσα προβλέπονται στη σύμβαση.
β) Υπερβεί με υπαιτιότητά του, για χρόνο περισσότερο του μηνός, τον προβλεπόμενο στη σύμβαση χρόνο για την ολοκλήρωση της εργοταξιακής του ανάπτυξης.
γ) Υπερβεί με υπαιτιότητά του και κατ' επανάληψη, κατά δύο (2) τουλάχιστον μήνες, τμηματική προθεσμία του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Για να κινηθεί η διαδικασία έκπτωσης στην περίπτωση αυτήν απαιτείται η κοινοποίηση δύο (2) τουλάχιστον σχετικών εγγράφων προειδοποιήσεων της διευθύνουσας υπηρεσίας προς τον ανάδοχο. Κατ' εξαίρεση, αν η εκτέλεση των εργασιών καθυστερεί, αλλά ο ανάδοχος έχει ήδη εκτελέσει εργασίες που αντιστοιχούν σε ποσοστό τουλάχιστον ογδόντα τοις εκατό (80%) του συμβατικού αντικειμένου, όπως έχει διαμορφωθεί με τις υπογραφείσες συμπληρωματικές συμβάσεις, είναι δυνατή η χορήγηση παράτασης των προθεσμιών προς το συμφέρον του έργου, έστω κι αν η καθυστέρηση των εργασιών οφείλεται σε υπαιτιότητά του. Η παράταση χορηγείται στην περίπτωση αυτήν χωρίς αναθεώρηση τιμών και με επιβολή όσων προβλέπονται στο άρθρο 148, περί ποινικών ρητρών για παραβίαση προθεσμιών.
δ) Οι εργασίες του είναι κατά σύστημα κακότεχνες ή τα υλικά που χρησιμοποιεί δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές. Για να κηρυχθεί ο ανάδοχος έκπτωτος για τον λόγο αυτόν πρέπει να έχει προηγηθεί, τουλάχιστον μία φορά, η εφαρμογή του άρθρου 159, περί ακαταλληλότητας υλικών – ελαττωμάτων – παράλειψης συντήρησης, για την αποκατάσταση των κακοτεχνιών του έργου και να έχει απορριφθεί η ασκηθείσα κατ' άρθρο 174 ένστασή του.
ε) Παρεκκλίνει επανειλημμένα από τα εγκεκριμένα σχέδια ή παραλείπει συστηματικά την τήρηση των κανόνων ασφαλείας των εργαζομένων ή προστασίας του περιβάλλοντος. Για να κινηθεί η διαδικασία έκπτωσης στην περίπτωση αυτήν απαιτείται η κοινοποίηση δύο (2) τουλάχιστον σχετικών εγγράφων προειδοποιήσεων της διευθύνουσας υπηρεσίας προς τον ανάδοχο.
στ) Διαπιστωθεί, ότι προσκόμισε πλαστή εγγυητική επιστολή ή ότι προσκόμισε πλαστά δικαιολογητικά του άρθρου 103, περί πρόσκλησης για υποβολή δικαιολογητικών, κατά την υπογραφή της σύμβασης.
3. Αν υφίσταται λόγος έκπτωσης, κοινοποιείται στον ανάδοχο, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 143, περί κοινοποίησης στον ανάδοχο – εκπροσώπησης, ειδική πρόσκληση της διευθύνουσας υπηρεσίας, εκτός της περίπτωσης της παρ. 5 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης – σύναψης σύμβασης, η οποία αναφέρεται απαραίτητα στις διατάξεις του άρθρου αυτού και περιλαμβάνει συγκεκριμένη αναλυτική περιγραφή ενεργειών ή εργασιών που πρέπει να εκτελέσει ο ανάδοχος μέσα στην τασσόμενη προθεσμία, με εκτίμηση του κόστους, εφόσον αφορούν τιμολογούμενες εργασίες. Η τασσόμενη προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη, δηλαδή ανάλογη του χρόνου που απαιτείται κατά την κοινή αντίληψη για την εκτέλεση των εργασιών ή των ενεργειών. Δεν μπορεί πάντως να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες, ούτε και μεγαλύτερη από τριάντα (30) ημέρες.

Όταν ζητείται η λήψη μέτρων για την αποτροπή επείγοντος κινδύνου, η προθεσμία που τάσσεται μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ημερών.
Κατ' εξαίρεση δεν απαιτείται η κοινοποίηση ειδικής πρόσκλησης και η έκπτωση κηρύσσεται άμεσα, ύστερα από προηγούμενη ακρόαση, κατόπιν κλήσης η οποία επιδίδεται προ πέντε (5) ημερών, με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, στις περιπτώσεις που ο ανάδοχος υποπίπτει, αποδεδειγμένα, σε ένα από τα αδικήματα ή τα πειθαρχικά παραπτώματα που επισύρουν τον αποκλεισμό του, σύμφωνα με τη διακήρυξη του διαγωνισμού στον οποίο αναδείχθηκε ανάδοχος, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των παρ. 6 έως 12.
4. Παρά την κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και τις προθεσμίες που τάσσει για την εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών ή ενεργειών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί τις εκ της συμβάσεως υποχρεώσεις του, για την εμπρόθεσμη εκτέλεση των έργων ή τμημάτων του και υφίσταται τις νόμιμες συνέπειες από την υπέρβαση των συμβατικών προθεσμιών.
5. Αν η προθεσμία που τέθηκε με την ειδική πρόσκληση παρήλθε χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί με το περιεχόμενό της, κηρύσσεται έκπτωτος αμέσως και πάντως πριν από την παρέλευση δεκαπέντε (15) ημερών από την πάροδο της προθεσμίας, με απόφαση του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας. Στην απόφαση προσδιορίζονται οι εργασίες και ενέργειες που εκτέλεσε ο ανάδοχος, σε συμμόρφωση προς την ειδική πρόσκληση και αιτιολογείται η έκπτωση, με αναφορά στις εργασίες που δεν εκτέλεσε και τις ενέργειες ως προς τις οποίες δεν συμμορφώθηκε.
6. Αν κατά της απόφασης έκπτωσης δεν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση ή αν απορριφθεί η ένσταση από την αρμόδια προς τούτο αρχή, η έκπτωση καθίσταται οριστική. Αν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση, αναστέλλονται οι συνέπειες της έκπτωσης μέχρι αυτή να οριστικοποιηθεί και ο ανάδοχος υποχρεούται να συνεχίσει τις εργασίες της εργολαβίας.
7. Αν μετά την κήρυξη της έκπτωσης και πριν από την οριστικοποίησή της ο ανάδοχος εξακολουθεί να παραμελεί τις υποχρεώσεις του, η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να επέμβει για την αποτροπή ενδεχόμενων κινδύνων για το έργο και εκτελεί τις απαιτούμενες προς τούτο εργασίες σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου. Επίσης, εκτελεί τις απαραίτητες κατεπείγουσες εργασίες μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης και μέχρι τον καθορισμό του τρόπου εκτέλεσης των υπολειπόμενων εργασιών, από την αρμόδια Προϊσταμένη Αρχή. Η εκτέλεση των εργασιών της παρούσας γίνεται με απευθείας εντολή ανάθεσης σε άλλον εργολήπτη ή με πρόχειρο διαγωνισμό ή με αυτεπιστασία, η οποία εκδίδεται από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας.
8. Αν η έκπτωση καταστεί οριστική, ο ανάδοχος αποξενώνεται και αποβάλλεται αμέσως από το έργο και η εργολαβία εκκαθαρίζεται το συντομότερο δυνατό. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτραπεί στον έκπτωτο ανάδοχο να συμπληρώσει ημιτελείς εργασίες, ώστε να καταστεί δυνατή η επιμέτρησή τους ή να εκτελέσει εργασίες προς άρση ή αποτροπή κινδύνων.
9. Κατά του οριστικά έκπτωτου αναδόχου επέρχονται αθροιστικά οι εξής συνέπειες, τις οποίες υποχρεούται να υλοποιήσει η διευθύνουσα υπηρεσία εντός μηνός από την οριστικοποίηση της έκπτωσης:
α) Καθίσταται άμεσα απαιτητό το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής, προσαυξημένο με τους νόμιμους τόκους, και εισπράττεται από τον κύριο του έργου με κατάπτωση ανάλογου ποσού της αντίστοιχης εγγύησης.
β) Καταπίπτει υπέρ του κυρίου του έργου, ως ειδική ποινική ρήτρα, το σύνολο των εγγυήσεων για την καλή εκτέλεση του έργου, όπως ορίζονται στο άρθρο 72, περί εγγυήσεων, και κατά μέγιστο μέχρι το

υπολειπόμενο προς κατασκευή ποσό της σύμβασης και εφόσον ληφθεί υπόψη προς επιστροφή αρνητικός λογαριασμός.

γ) Καταπίπτει το σύνολο των ποινικών ρητρών που προβλέπονται για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του έργου και για τις τμηματικές προθεσμίες. Οι ποινικές ρήτρες περιλαμβάνονται στον εκκαθαριστικό λογαριασμό της έκπτωτης εργολαβίας.

10. Για την εκκαθάριση της εργολαβίας, η απόφαση οριστικοποίησης της έκπτωσης ή η τελευταία ημέρα της προθεσμίας ένστασης αν αυτή δεν ασκήθηκε, αποτελεί συγχρόνως και βεβαίωση περαίωσης του έργου, καλείται δε, ο έκπτωτος ανάδοχος να υποβάλει την τελική επιμέτρηση των εργασιών που έχει εκτελέσει εφαρμοζομένου κατά τα λοιπά του άρθρου 151, περί επιμετρήσεων. Αν αμελήσει την υποχρέωσή του αυτήν, ο επιβλέπων μηχανικός προβαίνει στη σύνταξη της τελικής επιμέτρησης στην οποία περιλαμβάνονται διακριτά τυχόν ημιτελείς εργασίες, καθώς και εισκομισθέντα υλικά, καλώντας τον έκπτωτο ανάδοχο να παραστεί. Η τελική επιμέτρηση ελέγχεται και εγκρίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία εντός μηνός από της υποβολή της και κοινοποιείται στον έκπτωτο ανάδοχο, ο οποίος μπορεί να υποβάλει ένσταση. Κατ' εξαίρεση ημιτελείς εργασίες και εισκομισθέντα στο εργοτάξιο υλικά που περιλαμβάνονται στην επιμέτρηση, δύναται κατά την κρίση της διευθύνουσας υπηρεσίας να θεωρηθούν ότι είναι χρήσιμα για τον κύριο του έργου, εν όψει της, προοπτικής συνέχισής του. Η παραλαβή του έργου στις περιπτώσεις του παρόντος γίνεται κατά τους ορισμούς του άρθρου 172, περί παραλαβής, χωρίς να απαιτείται να παρέλθει ο χρόνος εγγύησης του άρθρου 171, περί χρόνου υποχρεωτικής συντήρησης των έργων.

11. Στον εκκαθαριστικό λογαριασμό περιλαμβάνονται το σύνολο των ποινικών ρητρών της παρ. 9 και κάθε άλλη εκκαθαρισμένη απαίτηση κατά του έκπτωτου αναδόχου. Αν ο εκκαθαριστικός λογαριασμός είναι αρνητικός, η διαφορά εισπράττεται, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την είσπραξη των απαιτήσεων του κυρίου του έργου. Αν κατά την παραλαβή των εργασιών της έκπτωτης εργολαβίας, προκύψουν διαφορές στα ποσά του εκκαθαριστικού λογαριασμού, συντάσσεται νέος τελικός λογαριασμός, αλλιώς ο εκκαθαριστικός λογαριασμός ισχύει ως τελικός.

12. Αν, μετά από την οριστικοποίηση της έκπτωσης, η Προϊσταμένη Αρχή αποφασίσει την ολοκλήρωση του έργου, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος ανάδοχος και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο ολοκλήρωσης της έκπτωτης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στο διαγωνισμό. Η σύμβαση εκτέλεσης συνάπτεται, εφόσον εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρότασης περιέλθει στην Προϊσταμένη Αρχή έγγραφη και ανεπιφύλακτη αποδοχή της. Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας θεωρείται ως απόρριψη της πρότασης. Αν ο ανωτέρω μειοδότης δεν δεχθεί την πρόταση σύναψης σύμβασης, η Προϊσταμένη Αρχή προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη, ακολουθώντας κατά τα λοιπά την ίδια διαδικασία. Εφόσον και αυτός απορρίψει την πρόταση, η Προϊσταμένη Αρχή για την ανάδειξη αναδόχου στο έργο προσφεύγει κατά την κρίση της είτε στην ανοικτή δημοπρασία είτε στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, κατά τις οικείες διατάξεις.

13. Η διαδικασία της παρούσας δεν εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που η Προϊσταμένη Αρχή κρίνει, ότι οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον κύριο του έργου ή έχουν επέλθει λόγω εφαρμογής νέων κανονισμών αλλαγές στον τρόπο κατασκευής του έργου, ενώ μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περίπτωση ολοκλήρωσης του έργου, ύστερα από αυτοδίκαιη διάλυση της σύμβασης κατόπιν πτώχευσης του αναδόχου ή διάλυση με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου κατά τις κείμενες διατάξεις».

Άρθρο 79
Διακοπή εργασιών - Διάλυση της σύμβασης - Τροποποίηση των παρ. 2, 4 και 8 του άρθρου 161 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 2, 4 και 8 του άρθρου 161 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 161 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 161
Διακοπή εργασιών - Διάλυση της σύμβασης

1. Η σύμβαση διαλύεται από την κοινοποίηση στον ανάδοχο διαταγής του φορέα κατασκευής του έργου για οριστική διακοπή των εργασιών, εκτός αν με τη διαταγή αυτήν ορίζεται μεταγενέστερος χρόνος διάλυσης, για να εκτελεσθούν οριζόμενες στη διαταγή εργασίες.
2. Ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης:
α) Αν μετά από την υπογραφή της σύμβασης καθυστερήσει η έναρξη των εργασιών περισσότερο από τρεις (3) μήνες με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, εκτός αν στη σύμβαση ορίζεται διαφορετικά σχετικά με την έναρξη των εργασιών.
β) Αν οι εργασίες, ύστερα από την έναρξή τους, διακοπούν είτε με διαταγή είτε από υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου για διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της διαταγής διακοπής στην πρώτη περίπτωση ή από την υποβολή ειδικής δήλωσης του αναδόχου στη δεύτερη.
γ) Σε περίπτωση διακοπής για καθυστέρηση πληρωμών, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 152, περί λογαριασμών, μετά δίμηνο από τη δήλωση διακοπής των εργασιών.
δ) Αν η καθυστέρηση των εργασιών υπερβεί την οριακή προθεσμία. Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50 απαιτείται η διακοπή να καταλαμβάνει τόσο τις εργασίες κατασκευής όσο και εκείνες της μελέτης.
ε) Αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 138, περί γενικών υποχρεώσεων αναδόχου, ή αν παρέλθουν οι προθεσμίες του άρθρου 148, περί ποινικών ρητρών.
3. Αν υπάρχει υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, για διακοπή των εργασιών, ο ανάδοχος υποβάλλει την ειδική δήλωση διακοπής των εργασιών στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Με τη δήλωση αυτήν:
α) Καθορίζεται συγκεκριμένα η υπαιτιότητα, που αποδίδεται στον φορέα κατασκευής ή τον κύριο του έργου, η οποία προκαλεί τη διακοπή των εργασιών.
β) Δίνονται στοιχεία για τα τμήματα του έργου που έχουν κατασκευαστεί μέχρι τη διακοπή των εργασιών και για την εκτίμηση της αξίας τους.
γ) Περιγράφονται τα τμήματα του έργου που υπολείπονται για εκτέλεση και αιτιολογείται για καθένα από αυτά η έλλειψη δυνατότητας κατασκευής, λόγω της υπαιτιότητας του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, αν πρόκειται για τέτοια περίπτωση.
Δήλωση που δεν περιλαμβάνει τα ανωτέρω στοιχεία, δεν παράγει έννομο αποτέλεσμα. Η δήλωση κοινοποιείται και στον κύριο του έργου, όταν αυτός δεν ταυτίζεται με τον φορέα κατασκευής του έργου.

4. Μετά από την επίδοση της ειδικής δήλωσης κατά την παρ. 3, η διευθύνουσα υπηρεσία εξακριβώνει μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες τα στοιχεία της δήλωσης και εκδίδει απόφαση που αποδέχεται ή απορρίπτει το περιεχόμενο της δήλωσης. Σε περίπτωση απράκτου παρόδου της άνω προθεσμίας, τεκμαίρεται ότι απορρίφθηκε σιωπηρά η δήλωση του αναδόχου.
5. Αν περάσει διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την υποβολή της ειδικής δήλωσης του αναδόχου, για διακοπή των εργασιών με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου ή δύο (2) μηνών, σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμών, ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτήν, τα στοιχεία των προηγούμενων παραγράφων συνεκτιμώνται για τον σχηματισμό γνώμης στο αίτημα του αναδόχου.
6. Αν ο ανάδοχος ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης, λόγω παρέλευσης της οριακής προθεσμίας με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, η απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας πρέπει να κοινοποιηθεί αμελλητί στον ανάδοχο μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών. Μέχρι τότε, όπως και σε περίπτωση απορριπτικής απόφασης, οι εργασίες συνεχίζονται μέχρι την επίλυση της σχετικής διαφοράς, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.
7. Το δικαίωμα του αναδόχου για αίτηση διάλυσης της σύμβασης, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις περ. α΄ και β΄ της παρ. 2, ασκείται μόνο μετά πάροδο τριών (3) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, αν σε αυτήν δεν ορίζεται διαφορετικά σχετικά με την έναρξη των εργασιών ή από την κοινοποίηση της διαταγής διακοπής των εργασιών. Η αίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στη διευθύνουσα υπηρεσία και κοινοποιείται στον κύριο του έργου, όταν αυτός δεν ταυτίζεται με τον φορέα κατασκευής του έργου. Για την αίτηση αποφασίζει η διευθύνουσα υπηρεσία που κοινοποιεί την απόφασή της στην Προϊσταμένη Αρχή.
8. Στις περιπτώσεις που δεν προβλέπεται διαφορετικά, αν δεν εκδοθεί απόφαση μέσα σε δύο (2) μήνες από την επίδοση της αίτησης στη διευθύνουσα υπηρεσία, θεωρείται ότι η αίτηση έγινε δεκτή. Η αποδοχή της διάλυσης επέχει τη θέση της βεβαίωσης για την περαίωση των εργασιών. Στις περιπτώσεις διάλυσης της σύμβασης, μπορεί να διενεργηθεί η παραλαβή, χωρίς να απαιτείται η παρέλευση του χρόνου εγγύησης, αν από τη φύση των εργασιών δεν δικαιολογείται η συντήρησή τους, ούτε απαιτείται η δοκιμασία του χρόνου».

Άρθρο 80
Υποκατάσταση - Αντικατάσταση του άρθρου 164 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 164 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 164
Υποκατάσταση

1. Η υποκατάσταση του αναδόχου από τρίτο στην κατασκευή μέρους ή όλου του έργου (εκχώρηση του έργου) είναι δυνατή μόνο, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της περ. δ΄ της παρ. 1 του άρθρου 132. Για την υποκατάσταση εκδίδονται: α) διαπιστωτική πράξη της Προϊσταμένης Αρχής, στις περιπτώσεις ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένων της εξαγοράς, της απορρόφησης και της συγχώνευσης και β) εγκριτική απόφαση της ως άνω αρχής, αν ο αρχικός ανάδοχος έχει περιέλθει σε κατάσταση αφερεγγυότητας, ιδίως στο πλαίσιο προπτωχευτικών ή

πτωχευτικών διαδικασιών. Για την έκδοση των ως άνω ελέγχεται, αν ο νέος ανάδοχος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, που καθορίσθηκαν με τη διακήρυξη του έργου. Δεν θεωρείται υποκατάσταση η, εκ μέρους του αναδόχου, υπεργολαβική ανάθεση συγκεκριμένων εργασιών του έργου.

2. Σε περίπτωση υποκατάστασης λόγω ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, συνεπεία εταιρικής αναδιάρθρωσης, ο αρχικός ανάδοχος απαλλάσσεται από την ευθύνη του προς τον κύριο του έργου και η εγγύηση καλής εκτέλεσης επιστρέφεται, αφού αντικατασταθεί από ισόποση εγγύηση του νέου αναδόχου. Στην περίπτωση της υποκατάστασης, λόγω αφερεγγυότητας του αρχικού αναδόχου, αυτός ευθύνεται μαζί με τον υποκατάστατο εις ολόκληρον προς τον κύριο του έργου, το προσωπικό του έργου και οποιονδήποτε τρίτο.

3. Σε έργα που έχουν χαρακτηριστεί ως Έργα Εθνικού Επιπέδου κατά το άρθρο 10 του ν. 679/1977 (Α΄ 245), δύναται να εγκριθεί η υποκατάσταση αναδόχου με απαλλαγή από την ευθύνη του αρχικού αναδόχου, υπό τον όρο στην αίτηση του αναδόχου να προσδιορίζεται το τμήμα της εργολαβίας, για το οποίο ζητείται η υποκατάσταση με απαλλαγή από την ευθύνη και η πιστοποίηση μετά την οποία όλες οι πληρωμές θα διενεργούνται απευθείας στον νέο ανάδοχο. Μαζί με την αίτηση υποβάλλεται και δήλωση του νέου αναδόχου, ότι αποδέχεται το περιεχόμενο της αίτησης, σύμφωνα με το άρθρο αυτού. Με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή καθορίζονται το τμήμα της εργολαβίας για το οποίο ισχύει η υποκατάσταση, αν η υποκατάσταση δεν γίνεται για το σύνολο του έργου, η πιστοποίηση μετά την οποία οι πληρωμές θα διενεργούνται στον νέο ανάδοχο, οι εγγυήσεις του νέου αναδόχου και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα. Στις περιπτώσεις της παρούσας, ο υποκατάστατος του αναδόχου επέχει στο εξής θέση αναδόχου και αναλαμβάνει όλες τις ευθύνες για το σύνολο του έργου ή για τα τμήματα του έργου, που προσδιορίζονται με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή της ευθύνης του αρχικού αναδόχου. Επίσης, αναλαμβάνει και τις υποχρεώσεις του αρχικού αναδόχου προς το προσωπικό, που εργάσθηκε στο έργο τους τελευταίους τρεις (3) μήνες πριν από την υποκατάσταση. Οι εγγυήσεις επ' ονόματι του αρχικού αναδόχου ή το μέρος τους που ορίζεται με την εγκριτική απόφαση αποδίδονται, αφού προηγουμένως κατατεθούν νέες ισόποσες εγγυήσεις από τον νέο ανάδοχο. Μόνο μετά την κατάθεση αυτήν επέρχεται η απαλλαγή του αρχικού αναδόχου από την ευθύνη του».

Άρθρο 81
Υπεργολαβία κατά την εκτέλεση - Εγκεκριμένος υπεργολάβος - Κατασκευαστική κοινοπραξία - Αντικατάσταση του άρθρου 165 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 165 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 165
Υπεργολαβία κατά την εκτέλεση - Εγκεκριμένος υπεργολάβος - Κατασκευαστική κοινοπραξία

1. Όταν συνάπτεται σύμβαση μίσθωσης έργου μεταξύ του αναδόχου δημόσιου έργου και άλλης εργοληπτικής επιχείρησης, για την κατασκευή μέρους του έργου που έχει αναληφθεί από τον ανάδοχο (υπεργολαβία), ο υπεργολάβος θεωρείται «εγκεκριμένος» με τις συνέπειες του παρόντος, μετά από έγκριση του κυρίου του έργου ή του φορέα κατασκευής, όταν συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

α) Ο υπεργολάβος έχει τα αντίστοιχα προσόντα για την εκτέλεση του έργου που αναλαμβάνει και ανήκει σε τάξη και κατηγορία έργου, αντίστοιχη με το ποσό της σύμβασης μίσθωσης έργου και

β) Ο ανάδοχος, πριν από την εγκατάσταση του υπεργολάβου στο έργο, έχει γνωστοποιήσει στον κύριο του έργου ή στον φορέα κατασκευής τη σύμβαση υπεργολαβίας.

Η Προϊσταμένη Αρχή μπορεί με απόφασή της, που εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την ανωτέρω γνωστοποίηση, να μην εγκρίνει την υπεργολαβία αυτήν.

2. Η έγκριση της υπεργολαβίας έχει τις εξής συνέπειες:

α) Το ποσό της σύμβασης της υπεργολαβίας, όπως αυτό προκύπτει ιδίως, από τα τιμολόγια που εκδίδονται από τον υπεργολάβο προς τον ανάδοχο, λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της εμπειρίας.

β) Για το ποσό της σύμβασης υπεργολαβίας, ο ανάδοχος δεν δικαιούται πιστοποιητικό εμπειρίας για χρήση στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., ενώ τα στελέχη του αναδόχου δικαιούνται πιστοποιητικό εμπειρίας, το οποίο για την εξέλιξη στο Μ.Ε.Κ, ανάγεται στο μισό του χρόνου επίβλεψης.

3. Εφόσον, προκύπτει υποχρέωση από τα τεύχη του διαγωνισμού ή αν ο ανάδοχος πρότεινε συγκεκριμένους υπεργολάβους κατά την υποβολή της προσφοράς του, υποχρεούται, κατά την υπογραφή της σύμβασης εκτέλεσης, να προσκομίσει την υπεργολαβική σύμβαση. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να χορηγήσει προθεσμία στον ανάδοχο κατ' αίτησή του, για την προσκόμιση της υπεργολαβικής σύμβασης με τον αρχικώς προταθέντα υπεργολάβο ή άλλον, που διαθέτει τα αναγκαία κατά την κρίση της υπηρεσίας αυτής προσόντα, εφόσον συντρέχει σοβαρός λόγος.

4. Επιτρέπεται η σύσταση κοινοπραξίας μεταξύ εργοληπτικών επιχειρήσεων, για την κατασκευή έργου, το οποίο έχει αναλάβει μία ή περισσότερες από τις επιχειρήσεις αυτές (κατασκευαστική κοινοπραξία), αν: α) όλα τα μέλη της κατασκευαστικής κοινοπραξίας πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 73 έως 76, β) το συμφωνητικό σύστασης της κοινοπραξίας γνωστοποιείται στην Προϊσταμένη Αρχή του έργου, και γ) ο προϋπολογισμός του έργου υπερβαίνει το όριο της περ. α΄ του άρθρου 5. Παράλειψη της υποχρέωσης γνωστοποίησης επιφέρει ακυρότητα της συμφωνίας. Η Προϊσταμένη Αρχή μπορεί να μην εγκρίνει τη σύσταση της κοινοπραξίας, με απόφαση που λαμβάνεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών από την ανωτέρω γνωστοποίηση. Η άπρακτη πάροδος της ανωτέρω προθεσμίας τεκμαίρεται ως απόρριψη της σύστασης κατασκευαστικής κοινοπραξίας.

5. Ο ανάδοχος πρέπει να διατηρεί συνολικό ποσοστό συμμετοχής στην κατασκευαστική κοινοπραξία τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%). Αν ο ανάδοχος είναι κοινοπραξία, πρέπει επιπλέον κάθε επιχείρηση της κοινοπραξίας να διατηρεί ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής δεκαπέντε τοις εκατό (15%), εκτός αν η συμμετοχή της στην αρχική κοινοπραξία ανέρχεται σε ποσοστό μικρότερο του δεκαπέντε τοις εκατό (15%), οπότε αυτό ισχύει ως ελάχιστο ποσοστό και στην κατασκευαστική κοινοπραξία. Κάθε άλλη νέα επιχείρηση που μετέχει στην κατασκευαστική κοινοπραξία πρέπει να έχει ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής δεκαπέντε τοις εκατό (15%). Τα νέα μέλη της κατασκευαστικής κοινοπραξίας, πέραν του αναδόχου, δεν επιτρέπεται να είναι κοινοπραξίες.

6. Τα μέλη της κοινοπραξίας ευθύνονται εις ολόκληρον έναντι της αναθέτουσας αρχής, για το σύνολο του έργου».

Άρθρο 82
Βεβαίωση περάτωσης εργασιών - Αντικατάσταση του άρθρου 168 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 168 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 168
Βεβαίωση περάτωσης εργασιών

1. Όταν λήξει η προθεσμία περάτωσης του συνόλου ή τμημάτων του έργου, ο επιβλέπων ή το εντεταλμένο όργανο της επίβλεψης αναφέρει εγγράφως στη διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από τη λήξη του εγκεκριμένου χρόνου περαίωσης, αν τα έργα έχουν περατωθεί και έχουν υποστεί ικανοποιητικά τις δοκιμασίες που προβλέπονται στη σύμβαση, καθώς επίσης επανελέγχει κατά το δυνατόν τις επιμετρήσεις, με γενικές ή σποραδικές καταμετρήσεις και αναγράφει τις παρατηρήσεις του για εργασίες που έχουν εκτελεσθεί με υπέρβαση των εγκεκριμένων ποσοτήτων ή κατά τροποποίηση των εγκεκριμένων σχεδίων. Αν τα έργα δεν έχουν περατωθεί ή έχουν περατωθεί, αλλά οι εργασίες κρίνονται απορριπτέες ή ελαττωματικές, με ουσιώδεις ή επουσιώδεις ελλείψεις που πρέπει να αποκατασταθούν, ο υπόχρεος του προηγουμένου εδαφίου αναφέρει εντός της άνω προθεσμίας τα παραπάνω με έκθεσή του προς τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Επουσιώδεις θεωρούνται αποκλειστικά οι εργασίες που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, την ασφάλεια των χρηστών και δεν παραβιάζουν όρους αδειοδοτήσεων του έργου. Αν στην έκθεση περιέχεται διαπίστωση περί καταβολής στον ανάδοχο ποσών ως αχρεωστήτως καταβληθέντων ή εγείρονται δικαιώματα σε βάρος του αναδόχου, η διευθύνουσα υπηρεσία συντάσσει αρνητικό λογαριασμό σε βάρος του αναδόχου.
2. Αν οι εργασίες έχουν περατωθεί, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της πιο πάνω έκθεσης, εκδίδει βεβαίωση για την ημέρα κατά την οποία περατώθηκαν οι εργασίες του έργου (βεβαίωση περάτωσης των εργασιών), την οποία κοινοποιεί αμελλητί στον ανάδοχο. Εάν η βεβαίωση δεν εκδοθεί μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, τότε θεωρείται ότι έχει εκδοθεί αυτοδίκαια τριάντα (30) ημέρες μετά από την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής έγγραφης όχλησης και επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 141, περί πειθαρχικών παραβάσεων. Την έκδοση της βεβαίωσης μπορεί να ζητήσει ο ανάδοχος και πριν από τη λήξη των προθεσμιών αν έχει περατώσει τα έργα. Στην περίπτωση αυτήν εφαρμόζονται ανάλογα οι διαδικασίες των προηγούμενων εδαφίων της παρούσας. Η βεβαίωση περάτωσης των εργασιών δεν αναπληρώνει την παραλαβή των έργων, η οποία διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 172, περί παραλαβής.
3. Αν στις εργασίες που έχουν περατωθεί διαπιστωθούν επουσιώδεις μόνο ελλείψεις που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, γνωστοποιεί με διαταγή του προς τον ανάδοχο τις ελλείψεις, που έχουν επισημανθεί και τάσσει εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους. Στην περίπτωση αυτήν η βεβαίωση περάτωσης εκδίδεται μετά από την εμπρόθεσμη αποκατάστασή των ελλείψεων και αναφέρει τον χρόνο που περατώθηκε το έργο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος αποκατάστασης.

4. Αν οι εργασίες δεν έχουν περατωθεί ή οι ελλείψεις που διαπιστώθηκαν δεν είναι επουσιώδεις ή αν δεν περατώθηκαν από τον ανάδοχο εμπρόθεσμα οι εργασίες αποκατάστασης επουσιωδών ελλείψεων, σύμφωνα με την παρ. 3 εφαρμόζονται, ανάλογα με την περίπτωση, τα άρθρα 159, περί ακαταλληλότητας υλικών - ελαττωμάτων - παράλειψης συντήρησης και 160, περί έκπτωσης αναδόχου.
5. Μετά από την έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης εργασιών, η διευθύνουσα υπηρεσία συντάσσει και διαβιβάζει στην υπηρεσία που είχε την αρμοδιότητα κήρυξης της απαλλοτρίωσης των ακινήτων που χρησιμοποιήθηκαν για το έργο, κατάσταση και τοπογραφικό διάγραμμα των απαλλοτριωθέντων ακινήτων που δεν χρησιμοποιήθηκαν για το έργο, προκειμένου να κινηθεί η διαδικασία της επιστροφής τους στους προηγούμενους ιδιοκτήτες τους ή της ελεύθερης διάθεσής τους, σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 2882/2001 (Α΄ 17), περί ανάκλησης συντελεσμένης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης.
6. Κατά όλων των αποφάσεων της διευθύνουσας υπηρεσίας χωρεί ένσταση του άρθρου 174, περί διοικητικής επίλυσης συμβατικών διαφορών».

Άρθρο 83
Διοικητική παραλαβή για χρήση - Τροποποίηση των παρ. 1 και 5 του άρθρου 169 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1 και 5 του άρθρου 169 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 169 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 169
Διοικητική παραλαβή για χρήση

1. Οποτεδήποτε και πριν από την παραλαβή, το έργο ή αυτοτελή του τμήματα που έχουν περατωθεί, μπορεί να δοθούν σε χρήση, ύστερα από τη διενέργεια σχετικής διοικητικής παραλαβής.
2. Η διοικητική παραλαβή γίνεται με πρωτόκολλο μεταξύ του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας, του επιβλέποντος, εκπροσώπου της υπηρεσίας συντήρησης, εφόσον αυτή έχει καθοριστεί και του αναδόχου. Αν το έργο παραδίδεται για χρήση σε υπηρεσία άλλη από τον φορέα κατασκευής του, συμπράττει στο πρωτόκολλο και εκπρόσωπος της υπηρεσίας αυτής. Αν ο εκπρόσωπος του φορέα συντήρησης ή ο ανάδοχος κληθούν και δεν παραστούν ή αρνηθούν την υπογραφή του πρωτοκόλλου, αυτό συντάσσεται από τους λοιπούς, με σχετική μνεία κατά περίπτωση και αυτό κοινοποιείται αρμόδια. Το πρωτόκολλο περιλαμβάνει μνεία του έργου ή των τμημάτων που παραδίδονται για χρήση και συνοπτική περιγραφή της κατάστασης των εργασιών.
3. Η κατά την παρ. 2 διοικητική παραλαβή για χρήση γίνεται αμέσως μετά την περάτωση των εργασιών του έργου ή αυτοτελών τμημάτων του, αν αυτό προβλέπεται από τα συμβατικά τεύχη. Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη, μπορεί η διοικητική παραλαβή να γίνει ύστερα από απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας.
4. Αν από τη σύμβαση προβλέπεται η εκτέλεση των εργασιών παράλληλα προς τη χρήση του έργου, δεν απαιτείται η διενέργεια διοικητικής παραλαβής. Το ίδιο ισχύει αν η παράλληλη χρήση προκύπτει από τη φύση των εργασιών. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να διενεργείται διοικητική παραλαβή του έργου μετά από σχετική απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας.
5. Η διοικητική παραλαβή για χρήση δεν αναπληρώνει τη διενέργεια της παραλαβής του έργου».

Άρθρο 84
Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΙΜ - ΤΕΜ) - Αντικατάσταση του άρθρου 170 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 170 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 170
Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ)
Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Ιδρύεται Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ), το οποίο αποτελεί σύνολο εναρμονισμένων αρχών, κανόνων, μεθόδων και εργαλείων που υποστηρίζουν μέσω του διαδικτύου τον προγραμματισμό, σχεδιασμό, κατασκευή και λειτουργία των τεχνικών έργων.
2. Ιδρύεται Ηλεκτρονικό Σύστημα Προσδιορισμού Κόστους Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων (ΗΣΠΚΣΠΤΕ), το οποίο αποτελεί ηλεκτρονική διαδικτυακή πλατφόρμα υποστήριξης του ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ. Το ΗΣΠΚΣΠΤΕ περιλαμβάνει τις ακόλουθες, συμβατές με τεχνολογία BIM, διαδικτυακές εφαρμογές: Παρατηρητήριο Τιμών, Σύστημα Αναλύσεων Τιμών και Προσδιορισμού Κόστους και Σύστημα Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών.
3. Για την ανάπτυξη, λειτουργία, διαρκή ενημέρωση και υποστήριξη του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων συστήνεται ειδικός φορέας με την επωνυμία «Εταιρία Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων & Μελετών». Ο ειδικός φορέας είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, μη-κερδοσκοπικού χαρακτήρα, και λειτουργεί σε ανταποδοτική βάση. Στη διοίκηση της Εταιρίας εκπροσωπούνται ισότιμα όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στην παραγωγή των τεχνικών έργων ή στην προαγωγή της τεχνολογίας των έργων αυτών. Η εταιρία τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.
4. Η ανάπτυξη, λειτουργία, διαρκής ενημέρωση και υποστήριξη των ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ και ΗΣΠΚΣΠΤΕ χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ και το εκάστοτε ισχύον ΕΣΠΑ και μπορούν να ανατίθενται και σε φορέα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα. Για τη μεταφορά τεχνογνωσίας, βάσεων δεδομένων, τεχνικών προδιαγραφών, μεθόδων και διαδικασιών, η εταιρία μπορεί να συμβάλλεται με φορείς που λειτουργούν αντίστοιχα συστήματα σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλους αντίστοιχους φορείς διεθνώς.
5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται η σύσταση, η οργάνωση και διοίκηση της εταιρίας, οι συμπράξεις της με άλλους φορείς της Χώρας ή του εξωτερικού, η ανάπτυξη, λειτουργία και διαχείριση των ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ και ΗΣΠΚΣΠΤΕ, η δομή, το περιεχόμενο, οι παρεχόμενες υπηρεσίες και η διαλειτουργικότητά τους με άλλα ηλεκτρονικά και μη συστήματα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.
6. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν στη μετάβαση από το υφιστάμενο σύστημα στο Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών και η κατάργηση των αναλυτικών τιμολογίων της από 19.5.2017 απόφασης

του Υπουργού Υποδομών & Μεταφορών, υπό στοιχεία ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ466 και της από 16.5.2017 απόφασης του Υπουργού Υποδομών & Μεταφορών, υπό στοιχεία ΔΝΣγ /32129/ΦΝ 466.
7. Το ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ έχει υποχρεωτική εφαρμογή στις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και στις συμβάσεις έργων που υπάγονται στον παρόντα νόμο και τον ν. 4413/2016 (Α΄ 148) και προαιρετική στις συμβάσεις που ανατίθενται από φορείς του ιδιωτικού τομέα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών, μπορεί να ενταχθούν και ιδιωτικά έργα στο ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ».

Άρθρο 85
Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων - Αντικατάσταση του άρθρου 171 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 171 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 171
Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων

1. Ο χρόνος εγγύησης, κατά τον οποίο ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου και υποχρεούται στη συντήρησή του, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 157, περί βλαβών στα έργα - αποζημιώσεων, και την παρ. 2 του άρθρου 172, περί παραλαβής, και μετά από την πάροδο του οποίου ενεργείται η παραλαβή, ορίζεται γενικά σε δεκαπέντε (15) μήνες, υπό την επιφύλαξη των οριζομένων στα έγγραφα της σύμβασης αν κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν η προσαύξηση του χρόνου εγγύησης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. στ΄ της παρ. 2 του άρθρου 86, περί κριτηρίων ανάθεσης.
Σε εντελώς ειδικές περιπτώσεις μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να ορίζεται μεγαλύτερος χρόνος εγγύησης ενδεχομένως και με ιδιαίτερο αντάλλαγμα, όχι όμως μεγαλύτερος από πέντε (5) έτη. Για έργα προϋπολογισμού δημοπράτησης μέχρι διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., εφόσον η φύση των εργασιών το επιτρέπει ή για έργα που δεν νοείται μακροχρόνια συντήρησή τους, μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να καθορίζεται χρόνος εγγύησης μικρότερος των δεκαπέντε (15) μηνών. Ο χρόνος εγγύησης αρχίζει από την επομένη της έκδοσης της βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών.
2. Κατά τον χρόνο εγγύησης και υποχρεωτικής συντήρησης ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να επιθεωρεί τακτικά τα έργα, να τα διατηρεί σε ικανοποιητική κατάσταση και να αποκαθιστά κάθε βλάβη τους. Ως συντήρηση νοείται, για τις ανάγκες του παρόντος, η αποκατάσταση βλαβών οι οποίες οφείλονται στην εκτέλεσή του έργου κατά παράβαση των κανόνων της τεχνικής. Με τη σύμβαση μπορεί να ορίζεται η υποχρέωση του αναδόχου στη συντήρηση τμημάτων του έργου που απαιτούν εξειδικευμένα συνεργεία και τεχνικούς, όπως ιδίως, του πρασίνου εντός των ορίων του έργου ή των ανελκυστήρων.
3. Εργασίες για την αποκατάσταση βλαβών, κλοπών ή βανδαλισμών από τη χρήση, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα του έργου, εκτελούνται με έγκριση της υπηρεσίας και η δαπάνη αποδίδεται στον ανάδοχο ή οι εργασίες αυτές εκτελούνται από την υπηρεσία.
4. Αν ο ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη συντήρηση των έργων κατά τον χρόνο εγγύησης, οι απαραίτητες εργασίες μπορεί να εκτελεσθούν από την υπηρεσία με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του υπόχρεου αναδόχου ή όπως αλλιώς προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη. Οι

εργασίες και ενέργειες συντήρησης καταγράφονται σε ειδικό τεύχος, ο μορφότυπος του οποίου και η συχνότητα καταγραφής προβλέπονται στα συμβατικά τεύχη ή συμφωνούνται με τη διευθύνουσα υπηρεσία».

Άρθρο 86
Παραλαβή - Αντικατάσταση του άρθρου 172 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 172 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 172
Παραλαβή - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Στην παραλαβή παραλαμβάνονται οι εργασίες ποσοτικά και ποιοτικά. Οι εργασίες συμπληρωματικών συμβάσεων παραλαμβάνονται μαζί με τις εργασίες της αρχικής σύμβασης. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται το περιεχόμενο του «μητρώου έργου», τα τεύχη, οι εκθέσεις, τα σχέδια, οι πίνακες, τα ηλεκτρονικά δεδομένα και τα λοιπά στοιχεία που το συνοδεύουν, καθώς και η μορφή των στοιχείων αυτών.
2. Η παραλαβή διενεργείται μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών μετά από την πάροδο του χρόνου υποχρεωτικής από τον ανάδοχο συντήρησης. Μετά από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας, θεωρείται ότι η παραλαβή έχει διενεργηθεί αυτοδίκαια και η Προϊσταμένη Αρχή εκδίδει υποχρεωτικά σχετική διαπιστωτική πράξη, επιβάλλονται δε στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι πειθαρχικές ποινές της παρ. 3 του άρθρου 141, περί πειθαρχικών ευθυνών διοικητικών οργάνων.
3. Για τη διενέργεια της παραλαβής η προϊσταμένη αρχή ορίζει, τουλάχιστον (3) μήνες πριν από την πάροδο της προθεσμίας υποχρεωτικής συντήρησης του έργου, επιτροπή παραλαβής, ύστερα από εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η επιτροπή είναι πενταμελής και αποτελείται από: α) τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους με τους αναπληρωτές τους, με ειδικότητες σχετικές με το αντικείμενο της σύμβασης που ανήκουν στον φορέα κατασκευής ή και σε άλλους φορείς, κατ' επιλογή της Προϊσταμένης Αρχής, πλην του Προέδρου που προέρχεται υποχρεωτικά από άλλη αναθέτουσα αρχή και β) δύο (2) εκπροσώπους του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ), που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους, κατόπιν αιτήματος της Προϊσταμένης Αρχής, εντός είκοσι (20) ημερών, από την υποβολή του αιτήματος. Μη υπόδειξη εκ μέρους του ΤΕΕ δεν κωλύει τη συγκρότηση και λειτουργία της επιτροπής. Όταν ο φορέας που πρόκειται να χρησιμοποιήσει το έργο είναι άλλος από την υπηρεσία που το κατασκευάζει, ένας εκ των τριών (3) τεχνικών υπαλλήλων ορίζεται από τον φορέα που θα χρησιμοποιήσει το έργο. Ο ανάδοχος μπορεί να ορίσει εκπρόσωπό του ως παρατηρητή των εργασιών της Επιτροπής χωρίς δικαίωμα ψήφου. Οι εκπρόσωποι του ΤΕΕ και ο πρόεδρος της επιτροπής δικαιούνται για τη διενέργεια της παραλαβής ιδιαίτερη αμοιβή, η οποία καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται οι αμοιβές των μελών της επιτροπής παραλαβής, ανά συνεδρίαση και αναλόγως με το οικονομικό αντικείμενο του έργου και τις τεχνικές δυσχέρειες της παραλαβής.
4. Η επιτροπή παραλαβής συνέρχεται και παραλαμβάνει, με πρωτοβουλία και ευθύνη του προέδρου της. Για την παραλαβή συντάσσεται πρωτόκολλο που υπογράφεται από όλα τα μέλη της επιτροπής, από τον

τελευταίο επιβλέποντα που παρίσταται κατά τη διενέργειά της και από τον ανάδοχο που παραδίδει το έργο. Αν υπάρξει αδυναμία υπογραφής από τον πρόεδρο ή μέλος της επιτροπής ή τον επιβλέποντα, το πρωτόκολλο υπογράφεται από τους υπόλοιπους με μνεία των λόγων της αδυναμίας υπογραφής.

5. Η επιτροπή παραλαβής παραλαμβάνει το έργο ποσοτικά και ποιοτικά, ελέγχει κατά το δυνατόν τις επιμετρήσεις, καταγράφει στο πρωτόκολλο τις ποσότητες της τελικής επιμέτρησης, αιτιολογεί τις τροποποιήσεις στις ποσότητες και αναγράφει τις παρατηρήσεις της για εργασίες που δεν έχουν εκτελεσθεί ή για υλικά που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ή για εργασίες που έχουν εκτελεσθεί με υπέρβαση των εγκεκριμένων ποσοτήτων ή κατά τροποποίηση των εγκεκριμένων σχεδίων. Πέραν των ως άνω παρατηρήσεων, η επιτροπή δεν έχει δικαίωμα ελέγχου των οικονομικών παραμέτρων και των διαδικασιών της εκτέλεσης εν γένει του έργου. Η επιτροπή ελέγχει επίσης, κατά το δυνατόν, την ποιότητα των εργασιών και αναγράφει στο πρωτόκολλο τις παρατηρήσεις της, ιδίως για τις εργασίες που κρίνονται απορριπτέες ή ελαττωματικές, ουσιώδεις ή επουσιώδεις που πρέπει να αποκατασταθούν ή παραδεκτές μεν, αλλά με μείωση της τιμής τους. Ως επουσιώδεις θεωρούνται αποκλειστικά οι εργασίες που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, την ασφάλεια των χρηστών και δεν παραβιάζουν όρους αδειοδοτήσεων του έργου. Κατόπιν των παρατηρήσεων αυτών η διευθύνουσα υπηρεσία μεριμνά για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που τυχόν διαπιστώθηκαν, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 159, περί ακαταλληλότητας υλικών - ελαττωμάτων - παράλειψης συντήρησης.

6. Στην παραλαβή καλείται να παραστεί ο ανάδοχος, με πρόσκληση που αποστέλλεται σύμφωνα με το άρθρο 143 παρ. 1, περί κοινοποίησης στον ανάδοχο τρείς (3) τουλάχιστον ημέρες προ της διενέργειας της παραλαβής. Η παραλαβή γίνεται νόμιμα και χωρίς την παρουσία του αναδόχου, αν αυτός έχει κληθεί να παραστεί. Στην τελευταία αυτήν περίπτωση, όπως και στην περίπτωση που ο ανάδοχος αρνείται την υπογραφή του πρωτοκόλλου, του κοινοποιείται το πρωτόκολλο. Κατά του πρωτοκόλλου μπορεί ο ανάδοχος να εκθέσει απόψεις μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών. Η παραλαβή ολοκληρώνεται με έγκριση του πρωτοκόλλου από την Προϊσταμένη Αρχή, αφού παρέλθει η προηγούμενη δεκαήμερη προθεσμία. Κατά της απόφασης έγκρισης ασκείται ένσταση, κατά το άρθρο 174 περί διοικητικής επίλυσης συμβατικών διαφορών.

7. Αν η επιτροπή παραλαβής διαπιστώσει την ύπαρξη ελαττωμάτων στο έργο και από την κοινοποίηση της ειδικής διαταγής στον ανάδοχο, αναστέλλεται η προθεσμία της παραλαβής. Η διευθύνουσα υπηρεσία μεριμνά για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που τυχόν διαπιστώθηκαν, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 159 περί ακαταλληλότητας υλικών - ελαττωμάτων - παράλειψης συντήρησης.

Μετά την αποκατάσταση των ελαττωμάτων, η διευθύνουσα υπηρεσία ενημερώνει την Προϊσταμένη Αρχή, προκειμένου να συνεχισθεί η ανασταλείσα διαδικασία έγκρισης του πρωτοκόλλου.

Ουδεμία άλλη εκκρεμότητα του έργου ή οικονομικές απαιτήσεις του αναδόχου αποτελούν λόγο για την αναστολή της προθεσμίας παραλαβής.

8. Το παρόν έχει ανάλογη εφαρμογή και στις περιπτώσεις παραλαβής τμημάτων έργων που περατώθηκαν και μπορεί να έχουν αυτοτελή χρήση, όπου αυτό προβλέπεται από τη σύμβαση, καθώς επίσης και σε όλες τις περιπτώσεις που μια εργολαβία δεν συνεχίζεται, όπως στις περιπτώσεις διάλυσης και έκπτωσης.

9. Μετά από την οριστική παραλαβή του έργου, ο ανάδοχος ευθύνεται κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα περί κρυφών ελαττωμάτων (άρθρο 692). Σε περιπτώσεις ειδικών έργων, με τα συμβατικά τεύχη μπορεί να ορίζονται πρόσθετες ευθύνες ή υποχρεώσεις του αναδόχου και μετά την παραλαβή.

10. Οι διατάξεις της παρ. 9 του παρόντος και της παρ. 3 του άρθρου 178, περί προδιαγραφών και κανονισμών έργων, εφαρμόζονται είτε η παραλαβή διενεργηθεί πραγματικά είτε συντελεστεί αυτοδίκαια.
11. Η συντέλεση της παραλαβής αποτελεί την αφετηρία της παραγραφής των απαιτήσεων του αναδόχου από την εργολαβική σύμβαση, παρεκτός αν τούτες έχουν ήδη παραγραφεί, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος.
12. Αν η παραλαβή συντελεστεί αυτοδίκαια και διαπιστωθούν εκ των υστέρων διαφορές στις ποσότητες των εργασιών που εκτελέσθηκαν, ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να επιστρέφει το εργολαβικό αντάλλαγμα που έχει καταβληθεί για τις εργασίες αυτές.
13. Απαραίτητα στοιχεία για την παραλαβή κάθε δημόσιου έργου είναι ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.), το Σχέδιο Ασφαλείας και Υγείας (Σ.Α.Υ.), το Μητρώο Έργου και τα σχέδια «ως κατασκευάσθει» του έργου.
14. Ο ανάδοχος συντάσσει φάκελο προεκτίμησης της δαπάνης τακτικής συντήρησης και λειτουργίας, με βάση το μητρώο του έργου και εγχειρίδια λειτουργίας και συντήρησης, που αφορούν σε φθορές λόγω συνήθους χρήσης του έργου. Επίσης, ο ανάδοχος υποχρεούται να παραδώσει ψηφιακό αρχείο στο οποίο περιέχονται φωτογραφικές αποτυπώσεις όλων των σταδίων του έργου και ιδίως, των εκτελεσθεισών αφανών εργασιών. Αν ο ανάδοχος δεν προσκομίζει τα ανωτέρω έγγραφα, δύναται να καταπίπτει σε βάρος του το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης».

Άρθρο 87
Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών - Αντικατάσταση του άρθρου 174 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 174 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 174
Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

1α. Κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της διευθύνουσας υπηρεσίας ή της Προϊσταμένης Αρχής ή του κυρίου του έργου, που προσβάλλουν για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, χωρεί ένσταση. Η ένσταση απευθύνεται στο κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο, και ασκείται είτε με επίδοση με δικαστικό επιμελητή είτε με ηλεκτρονική αποστολή, σύμφωνα με τα άρθρα 15, 19, 29 και 50 του ν. 4727/2020 (Α΄ 184), στη διευθύνουσα υπηρεσία ή την Προϊσταμένη Αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη ή στο αποφαινόμενο όργανο, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης. Η παράλειψη της ως άνω επίδοσης ή ηλεκτρονικής αποστολής, καθιστά την ένσταση απαράδεκτη.
1β. Ένσταση ασκείται επίσης και κατά πράξεων της Προϊσταμένης Αρχής ή του κυρίου του έργου, εφόσον με τις πράξεις αυτές προκαλείται διαφωνία για πρώτη φορά. Στην περίπτωση αυτήν, η προθεσμία για την άσκηση της ένστασης αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης ή της πράξης στον ανάδοχο.

2. Η διευθύνουσα υπηρεσία ή η Προϊσταμένη Αρχή οφείλουν, κατά την έκδοση των πράξεων ή αποφάσεών τους, να μνημονεύουν τη δυνατότητα άσκησης ένστασης, την ανατρεπτική προθεσμία για την άσκησή της, το αποφαινόμενο όργανο, καθώς και τις συνέπειες από τη μη άσκησή της, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 175, περί δικαστικής επίλυσης διαφορών.

3. Με την ένσταση εξετάζονται τόσο η νομιμότητα της πράξης ή παράλειψης όσο και η ουσία της υπόθεσης. Το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο υποχρεούται να εκδώσει και κοινοποιήσει την απόφασή του μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την άσκηση της ένστασης, μετά από αιτιολογημένη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου.

4. Η ένσταση πρέπει να αναφέρει την πράξη ή την παράλειψη, κατά της οποίας στρέφεται, σύντομο ιστορικό της σύμβασης και της διαφωνίας, τους λόγους, στους οποίους στηρίζει τις απόψεις του αυτός που υποβάλλει την ένσταση και ορισμένα αιτήματα. Η ένσταση συνοδεύεται από αντίγραφο της προσβαλλόμενης πράξης, εφόσον αυτή έχει κοινοποιηθεί.

5. Η διευθύνουσα υπηρεσία ή η Προϊσταμένη Αρχή, κατά περίπτωση, υποχρεούνται μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την άσκηση της ένστασης να διαβιβάσουν στο αρμόδιο τεχνικό συμβούλιο τις απόψεις τους επί αυτής και τον φάκελο της υπόθεσης, ο οποίος περιλαμβάνει τα συμβατικά τεύχη ή αντίγραφά τους. Η παράλειψη αυτή αποτελεί πειθαρχική παράβαση και επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 141 περί πειθαρχικών ευθυνών διοικητικών οργάνων. Τα συμβατικά τεύχη μπορεί να τα προσκομίσει και αυτός που υποβάλλει την ένσταση.

6. Ένσταση μπορεί να ασκήσει και ο κύριος του έργου, εφόσον δεν είναι το Δημόσιο και η Προϊσταμένη Αρχή δεν ανήκει στον κύριο του έργου.

7. Η παράλειψη υποβολής απόψεων της παρ. 5 δεν δημιουργεί τεκμήριο αποδοχής των λόγων που προβάλλονται με την ένσταση, τους οποίους μπορεί ο ενδιαφερόμενος να αποκρούσει για πρώτη φορά στο Δικαστήριο.

8. Προκειμένου να συζητηθεί η ένσταση στο τεχνικό συμβούλιο, η γραμματεία του συμβουλίου καλεί, σύμφωνα με το άρθρο 143 περί κοινοποιήσεων αναδόχου, τον ανάδοχο να παραστεί σε ορισμένη ημέρα και ώρα και πάντως όχι νωρίτερα από πέντε (5) ημέρες από την κοινοποίηση της πρόσκλησης, αυτοπροσώπως ή με νόμιμα εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο στη συνεδρίαση του συμβουλίου, για να υποστηρίξει τις απόψεις του και να δώσει κάθε σχετική πληροφορία ή διευκρίνιση που θα ζητηθεί από τα μέλη του συμβουλίου. Αντίγραφο της ένστασης διαβιβάζεται και στα μέλη του συμβουλίου έως πέντε (5) ημέρες πριν από τη συζήτησή της. Κατά τη συζήτηση καλείται και ο κύριος του έργου που υποβάλλει ένσταση.

9. Αν ο ανάδοχος, μολονότι κλήθηκε, δεν παρέστη ο ίδιος ή με αντιπρόσωπό του, γίνεται σχετική μνεία στα πρακτικά του συμβουλίου και το συμβούλιο προχωρεί στην εξέταση της ένστασης και χωρίς την παρουσία του. Τα ίδια εφαρμόζονται και όταν κληθεί και δεν παραστεί ο κύριος του έργου, ο οποίος άσκησε ένσταση.

10. Η εξέταση της ένστασης αρχίζει με την προφορική ανάπτυξη της έγγραφης εισήγησης της αρμόδιας υπηρεσίας προς το συμβούλιο. Η εισήγηση ερευνά πρώτα το εμπρόθεσμο της ένστασης και το παραδεκτό των επιδόσεων αυτής. Στη συνέχεια εξετάζει την ουσιαστική βασιμότητα της ένστασης, ανάλογα με τους περιεχόμενους σε αυτή λόγους και τα προβαλλόμενα σχετικά αιτήματα. Αν η ένσταση έχει οικονομικό αντικείμενο, η εισήγηση περιλαμβάνει εκτίμηση αυτού. Την προφορική ανάπτυξη της εισήγησης ακολουθεί συζήτηση για την πλήρη ενημέρωση των μελών του συμβουλίου στην υπόθεση. Κατά τη συζήτηση στο συμβούλιο παρίσταται υποχρεωτικά, χωρίς δικαίωμα ψήφου, εξουσιοδοτημένος

προς τούτο εκπρόσωπος της Προϊσταμένης Αρχής, ο οποίος διατυπώνει προφορικά τις απόψεις του προς το συμβούλιο, υποβάλλοντας και σχετικό έγγραφο απόψεων. Στη συνέχεια καλείται να ακουσθεί αυτός που άσκησε την ένσταση. Ο πρόεδρος του συμβουλίου ορίζει τη σειρά ακρόασης ή και την ενδεχόμενη ταυτόχρονη ακρόαση. Όταν οι ενδιαφερόμενοι αποχωρήσουν, συνεχίζεται η συζήτηση από το συμβούλιο, το οποίο, μετά το τέλος της συζήτησης, γνωμοδοτεί αιτιολογημένα, το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών, για την υπόθεση.

11. Αν η ένσταση απορριφθεί εν όλω ή εν μέρει ή αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία της παρ. 2, αυτός που υπέβαλε την ένσταση μπορεί να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 175. Η έκδοση ή κοινοποίηση απόφασης επί της ένστασης, μετά την πάροδο της προθεσμίας της παρ. 2, δεν μεταθέτει την έναρξη της προθεσμίας για άσκηση προσφυγής.

12. Ειδικά επί των ενστάσεων, οι οποίες αφορούν έργα, τα οποία εκτελούνται από τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τους συνδέσμους τους και τα νομικά τους πρόσωπα, δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και τις επιχειρήσεις τους, με προϋπολογισμό κατώτερο του εκάστοτε ισχύοντος ορίου εφαρμογής των Οδηγιών της Ε.Ε., αποφασίζει ο αρμόδιος συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατόπιν γνώμης του τεχνικού συμβουλίου της οικείας Περιφέρειας και μετά την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., ο Επόπτης Ο.Τ.Α..

13. Στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, παράλληλα με το Συμβούλιο Δημόσιων Έργων του άρθρου 5 της υπ' αρ. 80855/5439/92 κοινής απόφασης των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β΄ 573), συγκροτείται Τεχνικό συμβούλιο Δημόσιων Έργων και Μελετών Εποπτευομένων Νομικών Προσώπων, που γνωμοδοτεί στις περιπτώσεις έργων και μελετών των εποπτευομένων από το Υπουργείο νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, όταν στα πρόσωπα αυτά δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο.

14. Ειδικά επί των ενστάσεων, οι οποίες αφορούν έργα και μελέτες των εποπτευομένων από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, στα οποία δεν υφίσταται Τεχνικό Συμβούλιο, γνωμοδοτεί το προβλεπόμενο από το άρθρο 89 του π.δ. 123/2017 (Α΄ 151) Τεχνικό Συμβούλιο Δημόσιων Έργων και Μελετών Εποπτευόμενων Νομικών Προσώπων.

15. Οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προθεσμίες που τάσσονται στα όργανα του εργοδότη και της διοίκησης, αναστέλλονται κατά τον μήνα Αύγουστο.

16. Για την επιτάχυνση της εξέτασης των υποβαλλομένων ενστάσεων και των λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας του Τεχνικού Συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, δύναται στο Τεχνικό Συμβούλιο του Υπουργείου να συσταθούν Τμήματα, που είναι αυτοτελή και ισόβαθμα μεταξύ τους. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η αρμοδιότητα των Τμημάτων. Η σύνθεση των Τμημάτων είναι αυτή, που προβλέπεται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί συγκρότησης και σύνθεσης του τεχνικού συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Η παραπομπή των θεμάτων προς γνωμοδότηση στα Τμήματα του τεχνικού συμβουλίου, ανάλογα με την αρμοδιότητά τους, γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Υποδομών.

17. Σε περιπτώσεις άσκησης ένστασης κατά απόφασης της διευθύνουσας υπηρεσίας, που κηρύσσει έκπτωτο τον ανάδοχο κατ' άρθρο 160 περί έκπτωσης του αναδόχου, η έκπτωση δεν οριστικοποιείται πριν την έκδοση απόφασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Ο προσδιορισμός της συζήτησης της ένστασης στο αρμόδιο τεχνικό συμβούλιο διενεργείται κατά προτίμηση και εντός τριών (3) μηνών από την άσκησή της. Για τη συζήτηση στο τεχνικό συμβούλιο, η διευθύνουσα υπηρεσία υποχρεούται να

υποβάλλει εισήγηση εντός τριάντα (30) ημερών από την άσκηση της ένστασης. Παράλειψη υποβολής της εισήγησης δεν κωλύει τη συζήτηση στο τεχνικό συμβούλιο, εφόσον ο ενιστάμενος υποβάλει εντός πρόσθετης προθεσμίας τριάντα (30) ημερών, τα αναγκαία έγγραφα για τη συζήτηση της ένστασης, ιδίως δε, τα εγκεκριμένα συμβατικά τεύχη και την απόφαση έκπτωσης. Εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την έκδοση της γνωμοδότησης του τεχνικού συμβουλίου, το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο εκδίδει απόφαση επί της ένστασης. Παράλειψη εκδόσεως απόφασης εντός της άνω προθεσμίας τεκμαίρεται ως σιωπηρή αποδοχή της οικείας γνωμοδοτήσεως του τεχνικού συμβουλίου».

Άρθρο 88
Διαιτητική επίλυση διαφορών - Τροποποίηση των παρ. 1, 2 και 5 και προσθήκη των παρ. 6, 7, 8 και 9 στο άρθρο 176 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1, 2 και 5 του άρθρου 176 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται, προστίθενται παρ. 6, 7, 8 και 9 και το άρθρο 176 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 176
Διαιτητική επίλυση διαφορών

1. Στα έγγραφα της σύμβασης, για έργα προϋπολογισμού ανώτερου των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ και για μελέτες και τεχνικές και λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες προϋπολογισμού ανώτερου του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, μπορεί να εγκριθεί και να περιληφθεί ρήτρα περί διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή, την ερμηνεία ή το κύρος της σύμβασης. Για έργα κατώτερου προϋπολογισμού, απαιτείται για τη συμπερίληψη αντίστοιχης ρήτρας η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου.

2. Η κατά την παρ. 1, διαιτητική επίλυση της διαφοράς, διέπεται από τις διατάξεις που εκάστοτε ισχύουν για τις διαιτησίες του Δημοσίου. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις αυτές, με τη σύμβαση καθορίζονται οι κανόνες που διέπουν τον ορισμό των διαιτητών, οι εφαρμοστέοι κανόνες διαιτησίας, η έδρα του διαιτητικού δικαστηρίου (ή οργάνου), οι αμοιβές των διαιτητών (εφόσον δεν ορίζονται από τους εφαρμοστέους κανόνες διαιτησίας), η γλώσσα στην οποία θα διεξαχθεί η διαιτησία και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

3. Η διαιτητική απόφαση φέρει πλήρη, ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, είναι οριστική και αμετάκλητη και δεν υπόκειται σε κανένα τακτικό ή έκτακτο ένδικο μέσο, πλην της αγωγής ακύρωσης διαιτητικής απόφασης, σύμφωνα με τα άρθρα 897 έως 900 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, αποτελεί τίτλο εκτελεστό, χωρίς να χρειάζεται να κηρυχθεί αυτό από τα τακτικά Δικαστήρια, και τα αντίδικα μέρη δεσμεύονται να συμμορφωθούν αμέσως με τους όρους της.

4. Η διεξαγωγή της διαιτησίας υπόκειται στον «Κανονισμό Διαφάνειας στις δυνάμει Συνθήκης Διαιτησίες Επενδυτών-Κρατών» (Rules on Transparency in Treaty based Investor-State Arbitration) της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο (UNCITRAL), οι διατάξεις του οποίου κατισχύουν των εφαρμοστέων κανόνων διαιτησίας που καθορίζονται, σύμφωνα με την παρ. 3.

5. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 8 του «Κανονισμού Διαφάνειας στις δυνάμει Συνθήκης Διαιτησίες Επενδυτών-Κρατών» της παρ. 4, με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και

Δικαιοσύνης, καθορίζονται η αποθετήρια αρχή για τη δημοσίευση των πληροφοριών που προβλέπονται στους εν λόγω κανόνες και κάθε λεπτομέρεια αναφορικά με την τήρηση των πληροφοριών αυτών και την πρόσβαση σ' αυτές.

6. Με συμφωνία των συμβαλλομένων, έπειτα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, η επίλυση διαφορών από σύμβαση που έχει υπογραφεί χωρίς να συμπεριληφθεί σε αυτήν ρήτρα διαιτησίας κατά την παρ. 1, μπορεί να υπάγεται στις διατάξεις περί διαιτησίας.

7. Στα συμβατικά τεύχη που έχει περιληφθεί ρήτρα περί διαιτητικής επίλυσης, δύναται να προβλέπεται στάδιο συμβιβαστικής επίλυσης κάθε διαφοράς, που προηγείται της προσφυγής στη διαιτησία της παρ. 1. Για τη συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς συγκροτείται Συμβούλιο Επίλυσης Διαφορών (ΣΕΔ), το οποίο θα αποτελείται από 1 έως 3 μέλη, μη συνδεόμενα με οιαδήποτε έννομη σχέση με τα μέρη, τα οποία θα ορισθούν από τα μέρη εντός τριάντα (30) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης. Σε περίπτωση διαφωνίας ως προς τον ορισμό των μελών, κάθε μέρος ορίζει από ένα και το τρίτο μέλος ορίζεται με απόφαση του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος. Η αμοιβή κάθε μέλους του ΣΕΔ καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 18 ν. 4640/2019 (Α΄ 190), περί αμοιβής διαμεσολαβητή.

8. Η οποιαδήποτε διαφορά εισάγεται με πρωτοβουλία οιουδήποτε μέρους στο ΣΕΔ, το οποίο εκδίδει μη δεσμευτική απόφαση, εντός τριάντα (30) ημερών από την εισαγωγή της διαφοράς. Εντός δεκαπέντε (15) ημερών από της εκδόσεως της απόφασης του ΣΕΔ τα μέρη δηλώνουν εγγράφως, αν αποδέχονται την εκδοθείσα απόφαση. Αποδοχή της απόφασης από τα μέρη επιλύει τη σχετική διαφορά.

9. Με συμφωνία των συμβαλλομένων, η επίλυση διαφορών από σύμβαση που έχει υπογραφεί χωρίς να συμπεριληφθεί σε αυτήν ρήτρα συμβιβαστικής επίλυσης κατά την παρ. 7, μπορεί να υπάγεται στις διατάξεις αυτής».

Άρθρο 89

Διοίκηση σύμβασης μελέτης - παροχής τεχνικών υπηρεσιών, έλεγχος, επίβλεψη και παρακολούθηση - Αντικατάσταση του άρθρου 183 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 183 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 183

Διοίκηση σύμβασης μελέτης - παροχής τεχνικών υπηρεσιών έλεγχος, επίβλεψη και παρακολούθηση– Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Η διοίκηση της σύμβασης και ο έλεγχός της ασκούνται από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία του εργοδότη (διευθύνουσα υπηρεσία) και αποσκοπούν στην πιστή εκπλήρωση των όρων της σύμβασης από τον ανάδοχο και στην εκπόνηση της μελέτης ή στην παροχή υπηρεσιών, κατά τους κανόνες της τέχνης και της επιστήμης. Η επίβλεψη της εκτέλεσης της σύμβασης δεν αίρει, ούτε μειώνει τις νόμιμες και συμβατικές ευθύνες του αναδόχου.

2. Η διευθύνουσα υπηρεσία ορίζει ως επιβλέποντες έναν ή περισσότερους υπαλλήλους της, κατόχους τίτλου σπουδών ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος του πανεπιστημιακού τομέα, που έχουν την τεχνική δυνατότητα να επιβλέψουν τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τη στελέχωση, τις ανάγκες της και τις εν γένει δυσχέρειες της επίβλεψης. Κατ' εξαίρεση και εφόσον δεν υφίσταται επαρκές προσωπικό, καθήκοντα επιβλέποντα μπορεί να ασκήσει και ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας. Αν ορισθεί

ομάδα επιβλεπόντων για την επίβλεψη σύνθετης μελέτης, υποχρεωτικά ορίζεται ένας εξ αυτών συντονιστής.

3. Η επίβλεψη των παρ. 1 και 2 δύναται να ασκηθεί, εφόσον προβλέπεται στη διακήρυξη, από πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα επίβλεψης (ΙΦΕ). Ο ΙΦΕ είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων, ο οποίος είναι εγγεγραμμένος στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019 (Α΄ 112) και διαθέτει τις εξειδικευμένες γνώσεις που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και επίβλεψη της μελέτης.

Κάθε υποψήφιος ανάδοχος υποχρεούται να δηλώνει με την προσφορά του τον ΙΦΕ, στον οποίο θα ανατεθεί η επίβλεψη της μελέτης, εφόσον αυτή κατακυρωθεί στον ίδιο. Αμέσως μετά την κατακύρωση της μελέτης και την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο, η Προϊσταμένη Αρχή τον καλεί να υπογράψει την προβλεπόμενη σύμβαση με τον ΙΦΕ. Η Προϊσταμένη Αρχή, κατά το ως άνω στάδιο δύναται αιτιολογημένα να αρνηθεί τον ορισμό του προτεινόμενου φορέα επίβλεψης και να τάξει προθεσμία όχι μικρότερη των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερη των τριάντα (30) ημερών στον ανάδοχο, για να προτείνει νέο πιστοποιημένο ΙΦΕ.

Το σχέδιο σύμβασης μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ κοινοποιείται στο σύνολό του μαζί με τα πάσης φύσεως παραρτήματά του από τον ανάδοχο στη διευθύνουσα υπηρεσία. Η διευθύνουσα υπηρεσία ελέγχει εντός τριών (3) ημερών από την ως άνω κοινοποίηση, εάν το σχέδιο σύμβασης έχει το προβλεπόμενο περιεχόμενο, και, εφόσον δεν έχει αντιρρήσεις, ειδοποιεί τον ανάδοχο ότι, μπορεί να προσχωρήσει στην υπογραφή της σύμβασης με τον ΙΦΕ. Εάν η σύμβαση μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ χρειάζεται διορθώσεις ή τροποποιήσεις, η διευθύνουσα υπηρεσία τάσσει προθεσμία στον ανάδοχο να συμμορφωθεί. Με την υπογραφή της σύμβασης μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ, ο τελευταίος εγκαθίσταται ως επιβλέπων στη μελέτη.

Εάν η διευθύνουσα υπηρεσία διαπιστώσει, ότι ο ΙΦΕ έχει ουσιωδώς παραβεί τις νόμιμες ή τις συμβατικές του υποχρεώσεις, τον καλεί να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, ώστε να αρθεί η παράβαση και αποστέλλει σχετική ειδοποίηση στον ανάδοχο. Εφόσον δεν αρθεί η παράβαση, ενημερώνει την Προϊσταμένη Αρχή, η οποία μπορεί να ζητήσει από τον ανάδοχο να καταγγείλει τη σύμβασή του με τον ΙΦΕ και να τον αντικαταστήσει άμεσα.

Η αμοιβή του ΙΦΕ βαρύνει αποκλειστικώς τον ανάδοχο, ο οποίος είναι ο μόνος υπόχρεος για την πληρωμή των αμοιβών και των λοιπών δαπανών και εξόδων του, όπως αυτά προβλέπονται στη σύμβαση μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ και ρυθμίζονται από το εφαρμοζόμενο τιμολόγιο, ενώ ο εργοδότης ή ο κύριος του έργου δεν έχει καμία ευθύνη για τις δαπάνες αυτές.

Ο ΙΦΕ ευθύνεται έναντι του εργοδότη ακόμη και για ελαφρά αμέλεια κατά την εκτέλεση των υποχρεώσεών του και επίσης σε περίπτωση φυσικού προσώπου, ο ίδιος, και σε περίπτωση νομικού προσώπου, οι διοικούντες και υπάλληλοι του ΙΦΕ, υπέχουν, κατά την εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων, ποινική ευθύνη δημόσιου υπαλλήλου.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται οι λεπτομέρειες και τα ειδικότερα θέματα που συνάπτονται με τις ως άνω ρυθμίσεις και ιδίως, η απαιτούμενη πιστοποίηση του ΙΦΕ με την εγγραφή του στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019, καθώς και τυχόν πρόσθετα προσόντα που πρέπει να διαθέτει και να αποδεικνύει, η διαδικασία πρότασης, ορισμού και εγκατάστασης του ΙΦΕ, η διαδικασία σύναψης της σύμβασης μεταξύ ΙΦΕ και αναδόχου και το ελάχιστο περιεχόμενο αυτής, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του ΙΦΕ απέναντι στον εργοδότη, ο υπολογισμός της αμοιβής του ΙΦΕ και ο καθορισμός του τιμολογίου βάσει του οποίου αυτή θα υπολογίζεται, καθώς και ο τρόπος καταβολής της από τον ανάδοχο, οι εγγυήσεις αμεροληψίας του ΙΦΕ και τα μέτρα για την αποτροπή σύγκρουσης

συμφερόντων του ΙΦΕ με τον ανάδοχο, η αντιμετώπιση τυχόν παράβασης των υποχρεώσεων και εν γένει ευθύνης του ΙΦΕ, οι λόγοι που επιτρέπουν ή επιβάλλουν την αντικατάσταση του ΙΦΕ κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της μελέτης και η διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει προς τούτο ο ανάδοχος, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα, που συνδέεται με την απρόσκοπτη κατά τα ως άνω οριζόμενα άσκηση επίβλεψης από ιδιωτικό φορέα.

4. Σε περίπτωση εφαρμογής των προβλέψεων της παρ. 3 η διευθύνουσα υπηρεσία δεν προβαίνει στον ορισμό επιβλεπόντων κατά τους ορισμούς της παρ. 2. Ο ιδιωτικός φορέας επίβλεψης έχει όλα τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται από τις διατάξεις του παρόντος στην επίβλεψη, όταν τούτη ασκείται από υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας.

5. α. Η διευθύνουσα υπηρεσία, σε περίπτωση ανάθεσης της επίβλεψης σε ιδιωτικό φορέα, δικαιούται, να πραγματοποιεί, κατά την κρίση της και χωρίς να απαιτείται οιαδήποτε προηγούμενη γνωστοποίηση, επιτόπιους ελέγχους με σκοπό να διαπιστώνει την εξέλιξη αυτής, τη νόμιμη άσκηση της επίβλεψης και τη συμμόρφωση του αναδόχου με τη σύμβαση της μελέτης.

β. Η διευθύνουσα υπηρεσία δύναται να εναντιώνεται στα πορίσματα και έγγραφα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, με αιτιολογημένη εισήγησή της, που υποβάλλεται στην Προϊσταμένη Αρχή, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη γνωστοποίησή τους σε αυτήν, άλλως τεκμαίρεται η αποδοχή των πορισμάτων και των εγγράφων του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης. Σε περίπτωση εμπρόθεσμης αιτιολογημένης εναντίωσης της διευθύνουσας υπηρεσίας, η Προϊσταμένη Αρχή του έργου αποφασίζει, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από της περιέλευσης σε αυτήν της εισηγήσεως. Η απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής δεσμεύει τη διευθύνουσα υπηρεσία, τον φορέα επίβλεψης και τον ανάδοχο.

γ. Τα πορίσματα ή τα έγγραφα που συντάσσονται από τον ιδιωτικό φορέα επίβλεψης, καθώς και τα έγγραφα ή τα στοιχεία που υπογράφονται από αυτόν, δεν γεννούν διαφορές μεταξύ του επιβλέποντος και του αναδόχου. Εάν ο ανάδοχος αμφισβητεί ενέργειες της επίβλεψης, υποβάλλει αναφορά προς τη διευθύνουσα υπηρεσία, η οποία μπορεί, εάν κάνει δεκτές τις αιτιάσεις του αναδόχου, να εναντιωθεί κατά τη διαδικασία της περ. β΄.

δ. Κατά της απόφασης της Προϊσταμένης Αρχής, που δέχεται την εναντίωση της διευθύνουσας υπηρεσίας σε έγγραφα ή πορίσματα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, καθώς και κατά της τεκμαιρόμενης αποδοχής από τη διευθύνουσα υπηρεσία των εγγράφων ή πορισμάτων του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, ο ανάδοχος μπορεί να ασκήσει την ένσταση του άρθρου 174, εφόσον η ως άνω εναντίωση ή η τεκμαιρόμενη αποδοχή των ενεργειών της επίβλεψης έχουν άμεσα βλαπτικές συνέπειες εις βάρος του, χωρίς να απαιτείται η έκδοση άλλης πράξης προς τούτο.

6. Η επίβλεψη ασκείται και στους χώρους που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της σύμβασης και ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίσει την απρόσκοπτη πρόσβαση των ασκούντων την επίβλεψη.

7. Η διευθύνουσα υπηρεσία ενημερώνει την Προϊσταμένη Αρχή, σε τακτά χρονικά διαστήματα και κατά την κρίση της υπηρεσίας αυτής, για την πορεία εκπόνησης της μελέτης ή της παροχής της υπηρεσίας και εισηγείται για την άρση των προβλημάτων.

8. Ειδικά για τους επιβλέποντες υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας, πειθαρχικά αδικήματα αποτελούν:

α) η παράλειψη ενημέρωσης από τον επιβλέποντα τις συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, καθώς και η υπαίτια εκ μέρους του, πέραν του εύλογου χρόνου, καθυστέρηση, στην ενημέρωση του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας για

την παραβίαση από τον ανάδοχο του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης της σύμβασης ή την πλημμελή εκπλήρωση των υποχρεώσεών του,

β) η παράλειψη κίνησης και διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκπτωσης του αναδόχου από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας, παρά τη συνδρομή των αναγκαίων προϋποθέσεων, η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των λογαριασμών της σύμβασης από αυτόν και η χορήγηση από αυτόν εντολών για εκτέλεση εργασιών, οι οποίες δεν προβλέπονται από την αρχική ή εγκεκριμένη συμπληρωματική σύμβαση,

γ) η παράλειψη έγκαιρης έκδοσης απόφασης επί των συγκριτικών πινάκων και παραλαβής των μελετών ή υπηρεσιών από τον Προϊστάμενο και τα όργανα της Προϊσταμένης Αρχής, η χορήγηση από αυτούς παράτασης προθεσμίας χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις και η παράλειψή τους να εκδώσουν απόφαση σε ένσταση του αναδόχου κατά απόφασης κήρυξης έκπτωσης, εντός της δίμηνης προθεσμίας της παρ. 6 του άρθρου 191 περί έκπτωσης αναδόχου».

Άρθρο 90

Μητρώο Επιβλεπόντων Ελεγκτών Μηχανικών - Προσθήκη του άρθρου 183Α στον ν. 4412/2016

Στον ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθεται άρθρο 183 Α ως εξής:

«Άρθρο 183Α

Μητρώο Επιβλεπόντων Ελεγκτών Μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Η επίβλεψη μελετών με προεκτιμώμενη αμοιβή έως το όριο των περ. β΄ και γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 5, περί κατώτατων ορίων δύναται, πέραν των ορισμών των παρ. 1 και 2 του άρθρου 183, να διενεργείται από διαπιστευμένους ιδιώτες επιβλέποντες «ελεγκτές μηχανικούς» ανά κατηγορία μελετών.

Στα καθήκοντα του ελεγκτή μπορεί να περιλαμβάνεται και ο έλεγχος της μελέτης πριν την έγκρισή της, κατά την έννοια της παρ. 8 του άρθρου 189.

2. Ο ορισμός του ελεγκτή μηχανικού γίνεται μετά από κλήρωση μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μητρώο, που πληρούν τα κριτήρια της απόφασης της παρ. 3. Ελεγκτής μηχανικός που κληρώθηκε για την επίβλεψη μελέτης δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε επόμενη κλήρωση, μέχρι την παραλαβή του αντικειμένου της μελέτης κατ' άρθρο 189.

3. Σε περίπτωση ορισμού ελεγκτή μηχανικού εφαρμόζονται αναλογικά οι παρ. 5 έως 9 του άρθρου 183.

4. Οι διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του μητρώου «ελεγκτών μηχανικών», καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια, ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος».

Άρθρο 91

Προθεσμίες - Χρονοδιάγραμμα - Αντικατάσταση του άρθρου 184 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 184 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 184
Προθεσμίες - Χρονοδιάγραμμα

1. Στα έγγραφα της σύμβασης για την ανάθεση μελέτης και στη σύμβαση που συνάπτεται, ορίζεται η προθεσμία για την περαίωση του συνολικού αντικειμένου της σύμβασης (συνολική) και επιπλέον, εφόσον απαιτείται, προθεσμίες για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων τμημάτων ή και σταδίων μελετών της σύμβασης (τμηματικές). Στη συνολική προθεσμία περιλαμβάνονται τα χρονικά διαστήματα, που αφορούν στην εκπόνηση του αμιγώς μελετητικού αντικειμένου της σύμβασης, από τη χορήγηση της σχετικής εντολής για την εκπόνηση σταδίου μελέτης μέχρι την υποβολή του. Επίσης, περιλαμβάνονται και κάθε είδους υποστηρικτικές μελέτες. Η προθεσμία εκπόνησης αναστέλλεται αυτοδίκαια κατά τα χρονικά διαστήματα, που αφορούν ενέργειες της αναθέτουσας αρχής για την έγκριση υποβληθείσας μελέτης, ήτοι από την υποβολή σταδίου μελέτης μέχρι τη χορήγηση της εντολής για την εκπόνηση του επόμενου σταδίου. Εφόσον, σημειώνονται άλλες καθυστερήσεις κατά την εκπόνηση είτε από υπαιτιότητα του αναδόχου είτε χωρίς υπαιτιότητα αυτού, χορηγούνται από την Προϊσταμένη Αρχή αντίστοιχες παρατάσεις.

Αν σημειώνεται καθυστέρηση στην εκτέλεση της σύμβασης για χρονικό διάστημα πέραν των δύο (2) ετών, από τη λήξη της συνολικής προθεσμίας, η σύμβαση διαλύεται και επέρχονται οι συνέπειες της παρ. 2 του άρθρου 192, περί διάλυσης της σύμβασης. Κατ' εξαίρεση με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, ύστερα από γνώμη του αρμοδίου τεχνικού συμβουλίου, μπορεί να παρατείνεται η προθεσμία μιας σύμβασης καθ' υπέρβαση της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, όταν η καθυστέρηση εκτέλεσης δεν οφείλεται στον εργοδότη ή στον ανάδοχο.

2. Εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος υποβάλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία χρονοδιάγραμμα εκπόνησης της μελέτης, γραμμικό κατ' ελάχιστον, ανάλογα με τη σχετική πρόβλεψη των συμβατικών τευχών. Το χρονοδιάγραμμα αποτυπώνει τη χρονική ανάπτυξη των σταδίων όλων των επιμέρους απαιτούμενων μελετών και τις χρονικές τους αλληλουχίες και επαλληλίες για τη διαμόρφωση της βέλτιστης δυνατής κρίσιμης διαδρομής. Με το χρονοδιάγραμμα, ο ανάδοχος προεκτιμά τον συνολικό χρόνο εκπόνησης της μελέτης, υπολογίζοντας εύλογα διαστήματα που απαιτούνται για την ολοκλήρωση εργασιών και ενεργειών, για τα οποία δεν είναι υπεύθυνος, κατά την παρ. 1.

3. Οι τμηματικές και η συνολική προθεσμία μπορούν να παρατείνονται με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, ύστερα από αίτηση του αναδόχου που υποβάλλεται πριν από τη λήξη τους ή και με πρωτοβουλία της διευθύνουσας υπηρεσίας, εφόσον σημειώνονται καθυστερήσεις στην εκτέλεση της σύμβασης.

4. Αν ο ανάδοχος υποχρεωθεί να επανυποβάλει προς έγκριση μελέτη, επειδή η υπηρεσία έκρινε ότι η υποβληθείσα χρειάζεται διορθώσεις, ο χρόνος καθυστέρησης βαρύνει τον ανάδοχο και δεν δικαιολογεί παράταση της προθεσμίας, ούτε οδηγεί σε αναστολή της συνολικής προθεσμίας εκπόνησης της μελέτης. Αν η διευθύνουσα υπηρεσία ζητήσει την επανυποβολή μελέτης ή σταδίου αυτής λόγω αλλαγών ή συμπληρώσεων, που δεν εμπίπτουν στις συμβατικές υποχρεώσεις του αναδόχου, ορίζεται, με το ίδιο έγγραφο, και εύλογη προθεσμία για την επανυποβολή της μελέτης ή σταδίου αυτής και τηρείται, αν απαιτείται, η διαδικασία του άρθρου 186, περί τροποποίησης της σύμβασης στη διάρκειά της. Στην περίπτωση αυτήν, η συμβατική προθεσμία παρατείνεται για χρόνο ίσο με την προθεσμία που ορίζεται για την παράδοση της τροποποιημένης μελέτης.

5. Γεγονότα ανωτέρας βίας αναστέλλουν την πάροδο των προθεσμιών των παρ. 1, 2, 3 και 4, εφόσον ο ανάδοχος υποβάλλει αμελλητί, σχετική αίτηση, ευθύς μόλις τούτα εμφανιστούν. Επί της αιτήσεως του αναδόχου αποφασίζει η διευθύνουσα υπηρεσία εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών, άλλως τεκμαίρεται η αποδοχή της αίτησης. Η αναστολή της παρούσας δεν δύναται σε καμία περίπτωση να υπερβεί το ένα δέκατο (1/10) της συνολικής συμβατικής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου για συμβάσεις με διάρκεια μεγαλύτερη του ενός (1) έτους, άλλως για συμβάσεις μικρότερης διάρκειας έως τριάντα (30) ημέρες.

6. Το παρόν εφαρμόζεται αναλόγως και σε περίπτωση τροποποίησης της αρχικής σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 186.

7. Στις συμβάσεις παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι προθεσμίες εκτέλεσης και όλα τα σχετικά ζητήματα ρυθμίζονται με τα έγγραφα της σύμβασης.

8. Για την ταχύτερη, σε σχέση με τη συμβατική προθεσμία, εκπόνηση πλήρους ή επιμέρους μελέτης, τίθεται σχετική πρόβλεψη στη διακήρυξη δημοπράτησης κάθε διαδικασίας ανάθεσης, ότι καταβάλλεται στον ανάδοχο πρόσθετη καταβολή (πριμ), εφόσον ο χρόνος παράδοσης της μελέτης είναι μικρότερος κατά δέκα τοις εκατό (10%) του προβλεπόμενου στη σύμβαση. Στην περίπτωση αυτήν, για την πληρωμή της πρόσθετης καταβολής απαιτείται η προηγούμενη έκδοση απόφασης του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου, μετά από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση που δεν υπάρχει, του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Η πρόσθετη καταβολή υπολογίζεται ως ποσοστό της αρχικής συμβατικής αξίας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα συμβατικά τεύχη και το συνολικό ύψος της δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) της αξίας της συμβατικής αμοιβής, μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.. Η πρόσθετη καταβολή καταβάλλεται με την εμπρόθεσμη ολοκλήρωση του συμβατικού αντικειμένου συμπεριλαμβανομένων των παρατάσεων. Οι αποφάσεις για παρατάσεις προθεσμιών ρυθμίζουν κάθε θέμα, που σχετίζεται με την πρόσθετη αυτήν καταβολή και ιδιαίτερα, αν μετατίθεται, μερικά ή ολικά, ο κρίσιμος, για την πρόσθετη καταβολή, χρόνος, με σαφή και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, προκειμένου να δικαιούται ο ανάδοχος πρόσθετη αμοιβή σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο αυτήν, υπό τον όρο ο ανάδοχος να είναι ανυπαίτιος για τις χορηγηθείσες παρατάσεις».

Άρθρο 92
Ποινικές ρήτρες - Τροποποίηση των παρ. 2, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 185 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 2, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 185 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 185 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 185
Ποινικές ρήτρες

1. Αν ο ανάδοχος παραβιάζει με υπαιτιότητά του τις προθεσμίες της σύμβασης, επιβάλλονται εις βάρος του και υπέρ του κυρίου του έργου ποινικές ρήτρες, με αιτιολογημένη απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η επιβολή ποινικών ρητρών δεν στερεί από τον εργοδότη το δικαίωμα να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο.

2. Για κάθε ημέρα υπέρβασης της συνολικής προθεσμίας της σύμβασης και για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) αυτής, επιβάλλεται ποινική ρήτρα ανερχόμενη σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) επί της μέσης ημερήσιας αξίας της σύμβασης. Για τις επόμενες ημέρες και μέχρι ακόμα δέκα τοις εκατό (10%) της συνολικής προθεσμίας, η ποινική ρήτρα ορίζεται σε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας της σύμβασης. Αν η εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης καθυστερεί πέραν του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προθεσμίας, κινείται η διαδικασία της έκπτωσης.

3. Η μέση ημερήσια αξία της σύμβασης προκύπτει από τη διαίρεση της συμβατικής αμοιβής με τον αριθμό των ημερών της συνολικής προθεσμίας, όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 184, περί προθεσμιών.

4. Αν συναφθεί συμπληρωματική/τροποποιητική σύμβαση, η μέση ημερήσια αξία της προκύπτει από τη διαίρεση της συμβατικής αμοιβής, που προβλέπεται σε αυτήν με τον αριθμό ημερών της προθεσμίας της συμπληρωματικής σύμβασης. Για τον υπολογισμό των ποινικών ρητρών της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζεται η παρ. 2. Η συμπληρωματική σύμβαση ορίζει, αν παρατείνονται οι προθεσμίες της αρχικής σύμβασης και αν αίρονται, καθ' ολοκληρίαν ή μερικά, οι ποινικές ρήτρες που επιβλήθηκαν προηγουμένως.

5. Αν στη σύμβαση προβλέπονται τμηματικές προθεσμίες, ορίζεται αντίστοιχα στη σύμβαση ότι επιβάλλονται ποινικές ρήτρες, αν ο ανάδοχος τις υπερβεί με υπαιτιότητά του. Με τη σύμβαση ορίζονται το ποσό των τμηματικών ρητρών για κάθε ημέρα υπαίτιας καθυστέρησης και ο συνολικός χρόνος επιβολής. Οι τμηματικές ρήτρες συνολικά δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το δύο τοις εκατό (2%) του ποσού της σύμβασης. Οι ποινικές ρήτρες για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών είναι ανεξάρτητες από τις επιβαλλόμενες για υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας της σύμβασης.

6. Το ποσό των ποινικών ρητρών εισπράττεται μέσω του λογαριασμού, που εκδίδεται αμέσως μετά την επιβολή τους. Αν κατά της απόφασης επιβολής τους ασκηθεί ένσταση, η είσπραξη αναστέλλεται έως ότου εκδοθεί ρητή απόφαση επί της ένστασης».

Άρθρο 93
Καταβολή της αμοιβής του αναδόχου - Τροποποίηση των παρ. 2, 5, 6, 7 και 8 του άρθρου 187 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 2, 5, 6, 7 και 8 του άρθρου 187 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 187 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 187
Καταβολή της αμοιβής του αναδόχου

1. Η κατ' αποκοπή αμοιβή μελέτης που έχει ανατεθεί σύμφωνα με το άρθρο 51, περί «Συμβάσεων Μελετών για τον Προσδιορισμό Τεχνικής Λύσης» καταβάλλεται, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης μετά την υποβολή της μελέτης και την παραλαβή της.

2. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις ανάθεσης σταδίων μελέτης, η αμοιβή καταβάλλεται τμηματικά, επί τη βάσει της γενομένης με την οικονομική προσφορά του αναδόχου ανάλυσης της αμοιβής του και

κατανέμεται σε προκαταβολή και πληρωμές μετά την υποβολή, την έγκριση και παραλαβή της μελέτης. Ειδικότερα:

α) Εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, με την υπογραφή της σύμβασης, καθώς και με την εντολή έναρξης κάθε επόμενου σταδίου μπορεί να χορηγείται στον ανάδοχο κατόπιν αιτήσεώς του, προκαταβολή που ανέρχεται σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της συμβατικής αμοιβής του σταδίου, έναντι ισόποσης εγγυητικής επιστολής, που εκδίδεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 72 περί εγγυήσεων. Η προκαταβολή είναι έντοκη, με επιτόκιο ίσο με το μικρότερο επιτόκιο των εντόκων γραμματίων του δημοσίου δωδεκάμηνης ή, αν δεν εκδίδονται τέτοια, εξάμηνης διάρκειας, προσαυξημένο κατά 0,25 ποσοστιαίες μονάδες. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, μπορεί να αναπροσαρμόζεται το επιτόκιο.

β) Μετά από την παρέλευση του μισού συμβατικού χρόνου εκπόνησης κάθε σταδίου και εφόσον τηρείται το χρονοδιάγραμμα εκπόνησής του κατά την εκτίμηση της διευθύνουσας υπηρεσίας, καταβάλλεται, έναντι ισόποσης εγγυητικής επιστολής, επιπλέον ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της αμοιβής, που αντιστοιχεί στο υπόψη στάδιο και παύει να τρέχει ο τόκος της περ. α΄, ο οποίος συμψηφίζεται με την αμοιβή του αναδόχου.

γ) Μετά από την υποβολή κάθε σταδίου ανά κατηγορία μελέτης, κατόπιν συνοπτικού ελέγχου της πληρότητας και επάρκειας αυτής, επιστρέφονται οι εγγυήσεις των προηγούμενων εδαφίων και καταβάλλεται ανακεφαλαιωτικά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%) της αμοιβής του σταδίου.

δ) Εφόσον η μελέτη δεν έχει εγκριθεί μετά την παρέλευση διμήνου από την υποβολή της, καταβάλλεται, κατόπιν συνοπτικού ελέγχου επάρκειας αυτής, επιπλέον ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).

ε) Μετά από την έγκριση και παραλαβή κάθε ενδιάμεσου σταδίου ανά κατηγορία μελέτης καταβάλλεται επιπλέον ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της αμοιβής του σταδίου.

στ) Μετά από την έγκριση του τελικού σταδίου της μελέτης καταβάλλεται επιπλέον ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της αμοιβής του τελικού σταδίου ή είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της αμοιβής του τελικού σταδίου με κατάθεση εγγυητικής επιστολής για το επιπλέον πέντε τοις εκατό (5%).

ζ) Μετά από την παραλαβή της μελέτης καταβάλλεται το υπόλοιπο της αμοιβής δέκα τοις εκατό (10%) ή πέντε τοις εκατό (5%) και επιστρέφεται η εγγυητική επιστολή εφόσον συντρέχει η προηγούμενη περίπτωση της περ. στ΄.

3. Οι ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες της περ. γ΄ της παρ. 8 του άρθρου 53 επιμετρούνται κατά την εκτέλεση της σύμβασης και πληρώνονται ιδιαίτερα. Η πληρωμή των εργασιών αυτών γίνεται με βάση τη προσφερθείσα έκπτωση της κατηγορίας μελέτης και την εκτελεσθείσα ποσότητα μονάδων φυσικού αντικειμένου, κατόπιν υποβολής σχετικής επιμέτρησης από τον ανάδοχο, η οποία θεωρείται από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας και πάντα μέχρι το τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προεκτιμώμενης αμοιβής για όλες τις κατηγορίες.

4. Η αμοιβή για την παροχή υπηρεσιών, που προσδιορίζεται κατά τη σύμβαση βάσει τιμής ανά ημέρα ή μήνα απασχόλησης για κάθε κατηγορία επιστήμονα, καταβάλλεται με μηνιαίες πιστοποιήσεις, για τις οποίες ο ανάδοχος υποβάλλει αντίστοιχους λογαριασμούς. Οι λογαριασμοί βασίζονται στον πραγματικό χρόνο απασχόλησης των επιστημόνων και στις προσφερόμενες τιμές μονάδας (ανθρωποημέρα ή ανθρωπομήνα) για κάθε κατηγορία. Αν ο χρόνος απασχόλησης είναι μικρότερος του μηνός, η αμοιβή είναι ανάλογη με τον χρόνο αυτό. Για τον υπολογισμό της αμοιβής θεωρείται, ότι ο μήνας περιλαμβάνει είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες, ασχέτως του πραγματικού αριθμού εργάσιμων ημερών. Όταν η

αμοιβή των συμβάσεων αυτών ορίζεται κατ' αποκοπή, ο τρόπος καταβολής των ενδιάμεσων πληρωμών ορίζεται με τη σύμβαση.

5. Για την πληρωμή της αμοιβής του, ο ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία λογαριασμούς, στους οποίους εμφανίζονται διακριτά οι αμοιβές για το επιμετρούμενο τμήμα της σύμβασης, όπως ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες, που εκτελέσθηκαν και επιμετρήθηκαν από τον ανάδοχο, όπως εγκρίθηκαν από τη διευθύνουσα υπηρεσία.

Η υποβολή της επιμέτρησης με δήλωση αλήθειας των στοιχείων που περιέχει, νομίμως υπογεγραμμένη από τον ανάδοχο, υποβάλλεται μαζί με τον λογαριασμό στον οποίο αφορά. Οι λογαριασμοί διακρίνουν επίσης τις αμοιβές που αντιστοιχούν στην αρχική και στις συμπληρωματικές συμβάσεις και συντάσσονται ανακεφαλαιωτικά, δηλαδή περιλαμβάνουν την αμοιβή που συνολικά οφείλεται μέχρι τη σύνταξη και υποβολή τους, αφαιρουμένων των ποσών που καταβλήθηκαν προηγουμένως. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται ποσά μόνο για εργασίες που προβλέπονται στη σύμβαση, ήτοι αρχική και συμπληρωματικές ή σε εγκεκριμένους συγκριτικούς πίνακες και αποζημιώσεις λόγω υπερημερίας του εργοδότη.

6. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται η ανάλυση των διαφόρων ποσών, στην οποία αναφέρονται τα στοιχεία στα οποία αυτή στηρίζεται, οι εγγυητικές επιστολές της προκαταβολής και της πρώτης τμηματικής πληρωμής, που ισχύουν κατά την υποβολή του λογαριασμού και το πληρωτέο ποσό. Μετά από έλεγχο και προσυπογραφή του επιβλέποντα, ο οποίος βεβαιώνει τη σύνταξή τους κατά τις ισχύουσες διατάξεις και τη σύμβαση, οι λογαριασμοί υποβάλλονται και εγκρίνονται από τη διευθύνουσα υπηρεσία μέσα σε έναν (1) μήνα από την υποβολή τους για την πληρωμή του αναδόχου. Αν οι λογαριασμοί περιέχουν ασάφειες ή σφάλματα, σε βαθμό που η διόρθωσή τους να καθίσταται ανέφικτη, επιστρέφονται στον ανάδοχο για επανασύνταξη και επανυποβολή. Ο έλεγχος και η έγκριση επανυποβληθέντος λογαριασμού γίνονται εντός δεκαπέντε (15) ημερών. Το τιμολόγιο του αναδόχου, που αφορά το ποσό του κάθε λογαριασμού, που θα περιέλθει στον ίδιο και η φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητά του προσκομίζονται στην υπηρεσί, που διενεργεί τις πληρωμές του κυρίου του έργου μετά την ειδοποίησή του για την επικείμενη πληρωμή. Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις γίνονται από την υπηρεσία αυτήν και αποδίδονται απευθείας στους δικαιούχους.

7. Αν η πληρωμή λογαριασμού καθυστερήσει, χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου, πέραν των δύο (2) μηνών από την υποβολή τους οφείλεται τόκος υπερημερίας που υπολογίζεται, σύμφωνα με την παρ. Ζ΄ του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α΄ 107). Προϋπόθεση πληρωμής του λογαριασμού είναι η προσκόμιση από τον ανάδοχο όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής. Το τιμολόγιο μπορεί να προσκομίζεται μεταγενεστέρως, κατά την είσπραξη του ποσού του λογαριασμού. Ο ανάδοχος δικαιούται ακόμα να διακόψει τις εργασίες της σύμβασης μέχρι την καταβολή της αμοιβής του, ύστερα από κοινοποίηση ειδικής έγγραφης δήλωσης περί διακοπής των εργασιών, προς τη διευθύνουσα υπηρεσία. Στην περίπτωση αυτήν δικαιούται ισόχρονη παράταση. Υπαιτιότητα του αναδόχου για τη μη πληρωμή λογαριασμού υπάρχει μόνο, αν αποδεδειγμένα κλήθηκε εγγράφως από την αρμόδια υπηρεσία του κυρίου του έργου και αδράνησε ή παρέλειψε να προσκομίσει τα αναγκαία δικαιολογητικά για την πληρωμή του.

8. Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου της αμοιβής του αναδόχου, πριν από την παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης, δεν επιτρέπεται. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η αρχική ή η εκ των υστέρων εκχώρηση, εν όλω ή εν μέρει, του συμβατικού ανταλλάγματος, όταν πρόκειται για την κάλυψη οφειλής του αναδόχου

σε αναγνωρισμένες τράπεζες ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ή σε υπεργολάβους που έχει δηλώσει ο ανάδοχος ότι θα χρησιμοποιήσει για την εκπόνηση της μελέτης.

9. Ο πίνακας κατανομής της αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης που έχει υποβληθεί με την προσφορά, κατά το άρθρο 19, περί οικονομικών φορέων, μπορεί να τροποποιηθεί κατά την εκτέλεση της σύμβασης, μετά από έγκριση της διευθύνουσας υπηρεσίας».

Άρθρο 94
Έγκριση της μελέτης - Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης - Αντικατάσταση του άρθρου 189 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 189 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 189
Έγκριση της μελέτης - Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων για επιμέρους κατηγορίες μελετών, για τις οποίες τυχόν προβλέπεται ιδιαίτερη διαδικασία έγκρισης, οι υποβαλλόμενες κατά στάδιο μελέτες, καθώς και η συνολική μελέτη εγκρίνονται από το αρμόδιο, κατά περίπτωση όργανο της αναθέτουσας αρχής. Οι μελέτες υποβάλλονται στη διευθύνουσα υπηρεσία, η οποία πραγματοποιεί συνοπτικό έλεγχο για την πληρότητα των παραδοτέων, σύμφωνα με τη σύμβαση και εκδίδει σχετική βεβαίωση μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες, αλλιώς η βεβαίωση θεωρείται ως αυτοδικαίως εκδοθείσα.

2. Η υποβληθείσα μελέτη παραδίδεται στον ελεγκτή της παρ. 10 του παρόντος ή του άρθρου 183Α κατά περίπτωση, αμέσως μετά από την έκδοση, ρητή ή αυτοδίκαιη, της βεβαίωσης της παρ. 1, ο οποίος, το αργότερο μέσα σε δύο (2) μήνες, συντάσσει και υποβάλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία τεχνική έκθεση με την οποία βεβαιώνει, ότι για την εκπόνηση της μελέτης εφαρμόστηκαν οι προβλεπόμενες προδιαγραφές, κανονισμοί και τεχνικές οδηγίες και ότι, η μελέτη διαθέτει την ποιοτική και ποσοτική επάρκεια, σύμφωνα με τις εν γένει συμβατικές υποχρεώσεις του αναδόχου. Αν η τεχνική έκθεση διαπιστώσει, ότι η μελέτη δεν έχει ελλείψεις ούτε και χρήζει διορθώσεων και η διευθύνουσα υπηρεσία δεν αμφισβητεί την έκθεση, ο ελεγκτής προωθεί τη μελέτη στο αρμόδιο όργανο για την έκδοση της απόφασης έγκρισης, αλλιώς την επιστρέφει στον ανάδοχο με συγκεκριμένες παρατηρήσεις, θέτοντας εύλογη προθεσμία, εντός της οποίας ο ανάδοχος οφείλει να συμμορφωθεί και υποβάλει εκ νέου τη μελέτη. Στην περίπτωση αυτήν αναστέλλεται η προθεσμία υποβολής της τεχνικής έκθεσης και δεν συμπληρώνεται, αν δεν παρέλθουν δεκαπέντε (15) ημέρες από την επανυποβολή της. Αν ο ανάδοχος δεν τηρήσει υπαιτίως τις υποχρεώσεις του για την αποκατάσταση των πλημμελειών της μελέτης εντός της τεθείσας προθεσμίας, μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος και η διόρθωση – συμπλήρωση της μελέτης του να διενεργηθεί από την υπηρεσία, ή να ανατεθεί, σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου, σε άλλον μελετητή ή και στον ελεγκτή της μελέτης, αν διαθέτει τα τυπικά κατά τον νόμο προσόντα.

3. Αν σύμφωνα με τον νόμο, απαιτείται πριν την έγκριση της μελέτης η γνωμοδότηση άλλων υπηρεσιών και φορέων, η διευθύνουσα υπηρεσία την κοινοποιεί προς αυτούς, μετά από την υποβολή της τεχνικής έκθεσης του ελεγκτή και τις τυχόν απαιτηθείσες διορθώσεις ή συμπληρώσεις εκ μέρους του αναδόχου. Οι ως άνω φορείς και υπηρεσίες υποχρεούνται να υποβάλουν τη γνώμη τους μέσα σε χρονικό διάστημα

δύο (2) μηνών από την αποστολή της μελέτης προς αυτούς, εκτός αν προβλέπεται διαφορετική προθεσμία από ειδικές διατάξεις. Η παρέλευση της προθεσμίας θεωρείται ως θετική γνωμοδότηση.

4. Η μελέτη εγκρίνεται κατά στάδια και στο σύνολό της. Η απόφαση έγκρισης εκδίδεται από το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο υποχρεωτικά μέσα σε έναν (1) μήνα, από την υποβολή της μελέτης από τη διευθύνουσα υπηρεσία, συνοδευόμενη από την τυχόν απαιτούμενη γνώμη άλλων φορέων ή την πάροδο της προθεσμίας της παρ. 3, την οποία βεβαιώνει το έγγραφο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Αν οι ζητηθείσες από τον ανάδοχο συμπληρώσεις ή διορθώσεις αφορούν διακεκριμένο στάδιο ή κατηγορία μελέτης, μπορεί να γίνει τμηματική έγκριση των υπόλοιπων μελετών. Με αιτιολογημένη απόφασή του, που εκδίδεται εντός της προθεσμίας της παρούσας, το όργανο έγκρισης μπορεί να παρατείνει την προθεσμία έγκρισης, για δύο (2) ακόμα μήνες.

5. Η έγκριση της μελέτης κατά τις παρ. 1, 2, 3 και 4 συνιστά και παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία της παρ. 4, επέρχεται αυτοδίκαιη έγκριση και παραλαβή της μελέτης και επιστρέφεται, μέσα σε δύο (2) μήνες μετά από τη ρητή ή αυτοδίκαιη παραλαβή, η εγγύηση καλής εκτέλεσης του αναδόχου.

6. Επιτρέπεται να παραληφθεί, εκτός αν άλλως ορίζεται στη σύμβαση, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, μελέτη αυτοτελούς τμήματος έργου που εκπονήθηκε.

7. Οι αξιώσεις του εργοδότη κατά του αναδόχου, λόγω πλημμελειών της μελέτης, υπόκεινται σε εξαετή παραγραφή, η οποία άρχεται την επομένη της παραλαβής της μελέτης ή της λύσης της σύμβασης με οποιονδήποτε τρόπο.

8. Οι αξιώσεις του αναδόχου για την καταβολή της αμοιβής του παραγράφονται σε πέντε (5) έτη από τη ρητή ή αυτοδίκαιη παραλαβή της μελέτης, αν δεν έχουν ήδη υποπέσει σε παραγραφή, σύμφωνα με ειδικότερες διατάξεις του παρόντος.

9. Η παραλαβή του αντικειμένου των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών γίνεται, όπως ορίζεται στις συμβάσεις αυτές.

10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, προβλέπεται ο υποχρεωτικός έλεγχος από ιδιώτες ελεγκτές, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, των μελετών, των οποίων η εκτιμώμενη αμοιβή υπερβαίνει τα τιθέμενα με την απόφαση όρια, πριν την έγκρισή τους από την αναθέτουσα αρχή. Με την ίδια απόφαση ορίζονται επίσης, οι κατηγορίες μελετών που ελέγχονται υποχρεωτικά, η διαδικασία ανάθεσης του ελέγχου, ο τρόπος καθορισμού της αμοιβής και τα προσόντα των ελεγκτών, τα στάδια ελέγχου, ο καθορισμός των ευθυνών τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας.

Μέχρι την έκδοση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου, οι αναθέτουσες αρχές και οι φορείς του παρόντος δύνανται να αναθέτουν με σύμβαση σε ελεγκτές τον έλεγχο μελετών, των οποίων η προεκτιμώμενη αξία υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, εξαιρουμένων των μελετών που δεν αφορούν στον σχεδιασμό τεχνικών έργων».

Άρθρο 95

Αποζημίωση του αναδόχου λόγω υπερημερίας του εργοδότη χωρίς λύση της σύμβασης - Αντικατάσταση του άρθρου 190 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 190 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 190
Αποζημίωση του αναδόχου λόγω υπερημερίας του εργοδότη χωρίς λύση της σύμβασης

1. Αν ο εργοδότης περιέλθει σε υπερημερία ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών ή νόμιμων υποχρεώσεών του, ο ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για τις θετικές ζημίες, που υφίσταται και για το χρονικό διάστημα μετά από την υποβολή έγγραφης όχλησης, έως την άρση της υπερημερίας, η οποία δεν δύναται να υπερβεί τους έξι (6) μήνες κατ' ανώτατο όριο. Η όχληση υποβάλλεται στη διευθύνουσα υπηρεσία και προσδιορίζει τις πράξεις ή παραλείψεις του εργοδότη ή των οργάνων του, που συνιστούν την αιτία της υπερημερίας, την αιτία της ζημίας και, στο μέτρο του δυνατού, την κατά προσέγγιση εκτίμηση της ζημίας, ανά ημέρα υπερημερίας.
2. Μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την υποβολή της όχλησης, ο επιβλέπων υποβάλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία εισήγηση, με την οποία διαπιστώνει αν υφίσταται υπερημερία, καθώς και τα αίτιά της και το ύψος των ζημιών του αναδόχου για κάθε ημέρα κατά προσέγγιση. Ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας εκδίδει εντός δέκα (10) ημερών, απόφαση με την οποία αποδέχεται ή απορρίπτει το αίτημα του αναδόχου. Κατά της απόφασης αυτής επιτρέπεται η ένσταση του άρθρου 198, περί διοικητικής και δικαστικής επίλυσης διαφορών.
3. Μετά τη λήξη της υπερημερίας του εργοδότη, ο ανάδοχος υποβάλλει αίτηση για την αναγνώριση της ζημίας του, προσδιορίζοντας επακριβώς το ποσό αυτής. Επί της αίτησης αποφασίζει, μετά από εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας, η Προϊσταμένη Αρχή».

Άρθρο 96
Έκπτωση του αναδόχου - Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 και του 10 του άρθρου 191 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 και 10 του άρθρου 191 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 191 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 191
Έκπτωση του αναδόχου

1. Αν ο ανάδοχος σύμβασης μελέτης ή παροχής υπηρεσιών δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή τις κείμενες διατάξεις, κηρύσσεται έκπτωτος.
2. Η διαδικασία έκπτωσης κινείται υποχρεωτικά, εφόσον:
α) Ο ανάδοχος υπερβεί υπαίτια, για χρονικό διάστημα πέραν του ενός τρίτου (1/3), τη συνολική προθεσμία της παρ. 2 του άρθρου 184 περί προθεσμιών, λαμβανομένων υπόψη των παρατάσεων.
β) Ο ανάδοχος καθυστερεί υπαίτια την υποβολή σταδίου μελέτης, για χρόνο περισσότερο από το μισό της αντίστοιχης τμηματικής προθεσμίας.
γ) Οι εργασίες του αναδόχου παρουσιάζουν κατ' επανάληψη ελαττώματα ή ελλείψεις. Για να κηρυχθεί ο ανάδοχος έκπτωτος για τον λόγο αυτόν, πρέπει να έχει προηγηθεί, τουλάχιστον μια φορά, η εφαρμογή

της παρ. 5 του άρθρου 188 περί υποχρεώσεων αναδόχου, για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων ή ελλείψεων της μελέτης και να μην έχει ασκηθεί ένσταση ή η ασκηθείσα να έχει απορριφθεί.

δ) Διαπιστωθεί, ότι ο ανάδοχος προσκόμισε πλαστή εγγυητική επιστολή ή ότι, προσκόμισε πλαστά δικαιολογητικά του άρθρου 103 περί πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών κατά την υπογραφή της σύμβασης.

3. Αν υφίσταται λόγος έκπτωσης, κοινοποιείται στον ανάδοχο με απόδειξη ειδική πρόσκληση της διευθύνουσας υπηρεσίας, στην οποία απαραιτήτως γίνεται μνεία των διατάξεων του παρόντος άρθρου και η οποία περιλαμβάνει συγκεκριμένη περιγραφή των ενεργειών ή εργασιών που πρέπει να εκτελέσει ο ανάδοχος μέσα στην τασσόμενη προθεσμία. Η τασσόμενη προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη, δηλαδή ανάλογη του χρόνου που απαιτείται, κατά την κοινή αντίληψη για την εκτέλεση των εργασιών ή των ενεργειών και πάντως όχι μικρότερη των δεκαπέντε (15) ημερών.

4. Ανεξάρτητα από την κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και τις προθεσμίες που αυτή τάσσει για την εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών ή ενεργειών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί τις εκ της συμβάσεως υποχρεώσεις του για την εμπρόθεσμη εκτέλεση της σύμβασης και σε κάθε περίπτωση υφίσταται τις νόμιμες συνέπειες από την υπέρβαση των συμβατικών προθεσμιών.

5. Αν η προθεσμία που τέθηκε με την ειδική πρόσκληση παρήλθε χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί με το περιεχόμενό της, κηρύσσεται έκπτωτος μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την πάροδο της ταχθείσας προθεσμίας, με απόφαση του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας. Στην απόφαση προσδιορίζονται οι εργασίες και ενέργειες που εκτέλεσε ο ανάδοχος σε συμμόρφωση προς την ειδική πρόσκληση και αιτιολογείται η έκπτωση με αναφορά στις εργασίες που δεν εκτέλεσε και στις ενέργειες στις οποίες δεν συμμορφώθηκε.

6. Η έκπτωση του αναδόχου καθίσταται οριστική, αν κατά της απόφασης έκπτωσης δεν ασκηθεί ένσταση ή αν η ασκηθείσα ένσταση απορριφθεί. Αν ασκηθεί ένσταση, αναστέλλονται οι συνέπειες της έκπτωσης μέχρι αυτή να οριστικοποιηθεί και ο ανάδοχος υποχρεούται να συνεχίσει τις εργασίες της σύμβασης. Η αποδοχή ή απόρριψη της ένστασης από το αποφαινόμενο όργανο κατ' άρθρο 198, περί διοικητικής και δικαστικής επίλυσης διαφορών αιτιολογείται, μεταξύ δε των λόγων αποδοχής, μπορεί να περιλαμβάνεται και η καταφανής βελτίωση του ρυθμού ή της ποιότητας των εκτελούμενων εργασιών, ώστε να πιθανολογείται βάσιμα η έγκαιρη και έντεχνη εκτέλεση του έργου.

7. Η εξέταση της ένστασης, κατά το άρθρο 198 γίνεται κατά προτεραιότητα από το τεχνικό συμβούλιο και η σχετική γνωμοδότηση εκδίδεται υποχρεωτικά σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την άσκηση της ένστασης. Η μη έκδοση απόφασης του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου, κατά το άρθρο 198 μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από την έκδοση της γνωμοδότησης του συμβουλίου, θεωρείται ως σιωπηρή αποδοχή της γνωμοδότησης.

8. Μετά από την οριστικοποίηση της έκπτωσης εκκαθαρίζεται η σύμβαση και καταπίπτει υπέρ του εργοδότη η εγγύηση καλής εκτέλεσης ως ειδική ποινική ρήτρα. Αν επιβλήθηκαν ποινικές ρήτρες για υπέρβαση τμηματικών προθεσμιών μέχρι την οριστικοποίηση της έκπτωσης, οι ρήτρες αυτές οφείλονται από τον ανάδοχο αθροιστικά, ενώ επιβάλλεται και η ποινική ρήτρα για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας, εφόσον υφίσταται αντίστοιχη περίπτωση.

9. Η απόφαση, με την οποία οριστικοποιήθηκε η έκπτωση, κοινοποιείται στις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την τήρηση μητρώων μελετητών.

10. Αν, μετά από την οριστικοποίηση της έκπτωσης, η Προϊσταμένη Αρχή αποφασίσει την ολοκλήρωση της μελέτης, προσκαλεί τον υποψήφιο, που κατατάχθηκε στην επόμενη θέση στον διαγωνισμό, στον

οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος ανάδοχος και του προτείνει να αναλάβει αυτός την ολοκλήρωση της μελέτης, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στον διαγωνισμό. Η σύμβαση εκτέλεσης συνάπτεται, εφόσον εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρότασης περιέλθει στην Προϊσταμένη Αρχή έγγραφη και ανεπιφύλακτη αποδοχή της. Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας θεωρείται ως απόρριψη της πρότασης. Αν αυτός δεν δεχθεί την πρόταση σύναψης σύμβασης, η Προϊσταμένη Αρχή προσκαλεί τον επόμενο υποψήφιο κατά σειρά κατάταξης, ακολουθώντας κατά τα λοιπά την ίδια διαδικασία. Εφόσον και αυτός απορρίψει την πρόταση, η Προϊσταμένη Αρχή προσφεύγει κατά την κρίση της είτε στην ανοικτή δημοπρασία είτε στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου.

Η διαδικασία της παρούσας εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση, που η Προϊσταμένη ρχή κρίνει αιτιολογημένα, ότι οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον εργοδότη της μελέτης, αλλά μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περίπτωση ολοκλήρωσης της μελέτης, ύστερα από διάλυση της σύμβασης».

Άρθρο 97

Διάλυση της σύμβασης - Τροποποίηση των παρ. 1, 3, 4, 5 και 6 και κατάργηση της παρ. 7 του άρθρου 192 του ν. 4412/2016

Στο άρθρο 192 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται οι παρ. 1, 3, 4, 5 και 6, καταργείται η παρ. 7 και το άρθρο 192 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 192
Διάλυση της σύμβασης

1. Ο εργοδότης δικαιούται να καταγγείλει μια σύμβαση μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, κατά τη διάρκεια εκτέλεσής της, στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 133, χωρίς αποζημίωση του αναδόχου.

2. Πέραν των αναφερομένων στην παρ. 1, σε περίπτωση σύμβασης μελέτης, που εκπονείται κατά στάδια, ο εργοδότης δικαιούται να διακόψει τις εργασίες της μετά την ολοκλήρωση κάποιου σταδίου και να λύσει τη σύμβαση χωρίς αποζημίωση του αναδόχου, αν τούτο προβλέπεται στη σύμβαση. Δικαιούται επίσης, ο εργοδότης να διακόψει την εκπόνηση σταδίου μελέτης με καταβολή αποζημίωσης στον ανάδοχο, κατά την παρ. 2 του άρθρου 194, περί αποζημίωσης αναδόχου, σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης. Ο εργοδότης σύμβασης παροχής υπηρεσιών δικαιούται, αν προβλέπεται στη σύμβαση, να διακόψει την παροχή των υπηρεσιών είτε αζημίως για τον ίδιο είτε και με καταβολή αποζημίωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 3 του άρθρου 194.

3. Ο ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Αν υποχρεωθεί σε αναστολή εκπόνησης της μελέτης ή παροχής των υπηρεσιών με εντολή του εργοδότη, για συνεχόμενο χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της εντολής, ή αν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης ανασταλεί ή διακοπεί η εκπόνηση της μελέτης για συνολικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι (6) μηνών.

β) Αν εξαιτίας γεγονότων, που συνιστούν υπερημερία του εργοδότη, αναγκαστεί είτε να μην αρχίσει την εκπόνηση μελέτης ή την παροχή της υπηρεσίας του, κατά τον ορισμένο στη σύμβαση χρόνο, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών. Για την έναρξη της προθεσμίας, ο ανάδοχος υποβάλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία, ειδική δήλωση, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 4.

γ) Αν παρέλθει χρονικό διάστημα τουλάχιστον δύο (2) μηνών από την υποβολή ειδικής δήλωσης εκ μέρους του αναδόχου προς τον εργοδότη, λόγω παρέλευσης της προθεσμίας για την πληρωμή εγκεκριμένου λογαριασμού.

4. Η ειδική δήλωση διακοπής των εργασιών των περ. β΄ και γ΄ της παρ. 3 περιλαμβάνει: α) μνεία των λόγων της διάλυσης, β) στοιχεία για περαιωμένα τμήματα της μελέτης και εκτίμηση της αξίας τους, γ) περιγραφή των τμημάτων της μελέτης που υπολείπονται, δ) αίτηση περί καταβολής της νόμιμης αποζημίωσης συγκεκριμένου, κατά το δυνατόν, ύψους και ανάλυση των κονδυλίων της και ε) δήλωση περί της πρόθεσής του να αποδεχθεί συνέχιση των εργασιών, κατόπιν αποζημίωσης. Η διευθύνουσα υπηρεσία εκδίδει απόφαση μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες περί αποδοχής ή απόρριψης της ειδικής δήλωσης. Αν δεχθεί τη δήλωση ή παρέλθει άπρακτο διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την επίδοσή της, ο ανάδοχος μπορεί να υποβάλει στη διευθύνουσα υπηρεσία, αίτηση λύσης της σύμβασης. Επί της αιτήσεως αποφασίζει η Προϊσταμένη Αρχή μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός, ύστερα από εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας, στην οποία καταχωρείται και η γνώμη του επιβλέποντα. Η σύμβαση λύεται με την αποδοχή της αίτησης ή την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας. Αν η αίτηση απορριφθεί εμπρόθεσμα, ο ανάδοχος υποχρεούται στη συνέχιση παροχής των υπηρεσιών του, ανεξάρτητα από την άσκηση των νόμιμων δικαιωμάτων του και η Προϊσταμένη Αρχή εγκρίνει, με την ίδια απόφαση, τις αναγκαίες προσαρμογές στις προθεσμίες της σύμβασης.

5. Για τη διάλυση της σύμβασης κατά την περ. α΄ της παρ. 3, ο ανάδοχος υποβάλλει αίτηση στη διευθύνουσα υπηρεσία, η οποία περιλαμβάνει τα στοιχεία της ειδικής δήλωσης διακοπής των εργασιών και επιπλέον, αίτημα για λύση της σύμβασης. Τα τρία τελευταία εδάφια της παρ. 4 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτήν.

6. Οι συμβάσεις εκπόνησης μελέτης λύονται με την παραλαβή του συμβατικού αντικειμένου, εκτός αν συντρέχει περίπτωση έκπτωσης του αναδόχου ή διάλυσης της σύμβασης είτε με πρωτοβουλία του κυρίου του έργου είτε με πρωτοβουλία του αναδόχου. Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών λύονται αυτοδικαίως, όπου προβλέπεται στις διατάξεις του παρόντος.

Στη σύμβαση μπορεί να ορίζεται και διαφορετικά, ιδίως σε περιπτώσεις που το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα έχει ουσιώδη σημασία για τα συμφέροντα του κυρίου του έργου.

7. [Καταργήθηκε]».

Άρθρο 98

Αποζημίωση αναδόχου σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης - Αντικατάσταση του άρθρου 194 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 194 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 194

Αποζημίωση αναδόχου σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης

1. Αν η σύμβαση εκπόνησης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών διαλυθεί από τον εργοδότη και προβλέπεται από τη σύμβαση καταβολή αποζημίωσης, ο ανάδοχος δικαιούται αποζημίωσης, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί το τρία τοις εκατό (3%) επί της συμβατικής αμοιβής των σταδίων που υπολείπονται για την ολοκλήρωσή της. Για την αμοιβή των ήδη εκπονηθέντων τμημάτων του σταδίου της μελέτης που διακόπτεται συντάσσεται Πρωτόκολλο Κανονισμού Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.).

2. Για την πληρωμή της αποζημίωσης ο ανάδοχος υποβάλλει, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση της απόφασης διάλυσης, στη διευθύνουσα υπηρεσία αίτηση, με λογαριασμό αποζημίωσης συνοδευόμενο από το Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε της παρ. 1.

3. Οι αποζημιώσεις του παρόντος δεν θίγουν την οφειλόμενη αμοιβή για τις εκτελεσθείσες εργασίες ή υπηρεσίες.»

Άρθρο 99

Υποκατάσταση του αναδόχου - Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 195 του ν. 4412/2016

Η παρ. 2 του άρθρου 195 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιείται, η παρ. 4 καταργείται και το άρθρο 195 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 195

Υποκατάσταση του αναδόχου

1. Η υποκατάσταση / αντικατάσταση του αρχικού αναδόχου στο σύνολο ή μέρος της σύμβασης της μελέτης ή της υπηρεσίας επιτρέπεται μόνον εφόσον προβλέπεται ρητά στη σύμβαση ή πληρούνται οι προϋποθέσεις της περ. δ΄ της παρ. 1 του άρθρου 132, περί τροποποίησης της σύμβασης στη διάρκειά της.

2. α) Σε συμβάσεις που δεν υπερβαίνουν τα όρια των περ. β΄ και γ΄ του άρθρου 5 , όταν ο ανάδοχος ή ο μοναδικός μελετητής ή πάροχος υπηρεσιών εταιρείας μελετών ή παρόχων υπηρεσιών είναι φυσικό πρόσωπο αντίστοιχα και καθίσταται ανίκανος λόγω ασθένειας ή άλλης αντικειμενικής αιτίας για την εκπλήρωση της παροχής του, η προϊσταμένη αρχή μπορεί να εφαρμόσει αναλόγως την παρ. 10 του άρθρου 191.

β) Αν πτωχεύσει ή αποβιώσει ή καταστεί κατ` άλλο τρόπο ανίκανος για την εκτέλεση ένας εκ των μελετητών αναδόχου εταιρείας μελετών, η εκπόνηση του σταδίου της μελέτης, που άρχισε να εκπονείται, συνεχίζεται από την εταιρεία, ακόμα και αν από το καταστατικό προβλέπεται η διάλυση της εταιρείας και υπό την προϋπόθεση ότι αυτή συνεχίζει να έχει τις απαιτούμενες από τη σύμβαση τάξεις και κατηγορίες πτυχίων. Αν η εταιρεία δεν διαθέτει τις απαιτούμενες κατά τη σύμβαση κατηγορίες και τάξεις πτυχίων, υποχρεούται, σε διάστημα δύο (2) μηνών από τη στιγμή που επήλθε η αλλαγή στο πτυχίο, να αντικαταστήσει τον εταίρο μελετητή ή να ζητήσει υποκατάσταση ή σύμπραξη με μελετητή που διαθέτει τα τυπικά προσόντα, σύμφωνα με την προκήρυξη. Η ανωτέρω ρύθμιση δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση διαγραφής μελετητή από τα μητρώα και η σύμβαση εξελίσσεται κανονικά χωρίς τις υποχρεώσεις του προηγούμενου εδαφίου. Η προϊσταμένη αρχή μπορεί, μετά από γνώμη του αρμόδιου

τεχνικού συμβουλίου, να αποφασίσει την εκπόνηση και των επόμενων σταδίων της ανατεθείσας μελέτης από την εταιρεία, αν κρίνει ότι η εταιρεία διαθέτει τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα. Αν η εταιρεία είναι μέλος αναδόχου σύμπραξης ή κοινοπραξίας, ισχύουν αναλόγως τα δύο προηγούμενα εδάφια.

γ) Αν πτωχεύσει ή διαγραφεί ή αποβιώσει ή καταστεί ανίκανος για εκπόνηση της μελέτης λόγω σοβαρής ασθένειας ή άλλης αντικειμενικής αιτίας μελετητής φυσικό πρόσωπο, μέλος αναδόχου σύμπραξης ή κοινοπραξίας, τα υπόλοιπα μέλη της υποχρεούνται να τον υποκαταστήσουν εφόσον θεωρείται απαραίτητος για την περάτωση του υπό εκπόνηση σταδίου της μελέτης, με άλλον, αντίστοιχων προσόντων.

3. Οι περ. β΄ και γ΄ της παρ. 2 εφαρμόζονται και στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση.

4. (Καταργείται).»

Άρθρο 100

Τεχνικές προδιαγραφές - Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 196 του ν. 4412/2016

Η παρ. 2 του άρθρου 196 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιείται και το άρθρο 196 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 196
Τεχνικές προδιαγραφές

1. Η εκπόνηση μελέτης και η παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών γίνεται με τις τεχνικές προδιαγραφές που ισχύουν κατά τη σύναψη της σύμβασης, λαμβανομένων υπόψη των δεσμεύσεων του άρθρου 54 περί τεχνικών προδιαγραφών. Σε περίπτωση μεταγενέστερων μεταβολών των άνω προδιαγραφών, προσαρμόζεται αναλόγως η συμβατική σχέση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί σχετική απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, μπορεί να εξειδικεύεται το είδος των παραδοτέων στοιχείων ανά στάδιο και ανά κατηγορία μελέτης της περ. 15 της παρ. 3 του άρθρου 2, και συγκεκριμένα: α) τα τεύχη (Τεχνική Έκθεση, Υπολογισμοί, Προμέτρηση, Προϋπολογισμός κ.λπ.) και β) τα κατά περίπτωση σχέδια, καθώς και η μορφή αυτών (έντυπη ή και ηλεκτρονική) που πρέπει ο μελετητής να εκπονήσει, κατά το άρθρο 189 περί έγκρισης μελέτης - παραλαβής αντικειμένου σύμβασης για την έγκριση της ανατεθείσας σε αυτόν μελέτης.

3. Ο προϋπολογισμός του έργου κατά τη μελέτη συντάσσεται με εφαρμογή των τιμολογίων, τα οποία ισχύουν για τη σύνταξη των προϋπολογισμών των δημόσιων έργων.»

Άρθρο 101
Διοικητική και δικαστική επίλυση διαφορών - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 2, 3, 6, 7 και 12 και προσθήκη παρ. 13 και 14 στο άρθρο 198 του ν. 4412/2016

Προστίθενται στον τίτλο του άρθρου 198 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», τροποποιούνται οι παρ. 2, 3, 6, 7, 12, προστίθενται παρ. 13, 14 και το άρθρο 198 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 198
Διοικητική και δικαστική επίλυση διαφορών - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Στις περιπτώσεις που ρητά ορίζεται στον νόμο, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση εκτελεστής πράξης ή παράλειψης της διευθύνουσας υπηρεσίας που βλάπτει για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, ασκείται ένσταση. Εφόσον δεν υφίσταται δέσμια αρμοδιότητα της υπηρεσίας για την έκδοση ρητής πράξης, προϋπόθεση ώστε να θεωρηθεί επιτρεπτή η ένσταση κατά παραλείψεως, είναι να έχει προηγηθεί η υποβολή εγγράφου αιτήματος του αναδόχου με συγκεκριμένο περιεχόμενο και να παρέλθει ένας (1) τουλάχιστον μήνας από την υποβολή του. Η προθεσμία της ένστασης στην περίπτωση αυτή διαρκεί μέχρι την έγκριση του σταδίου της μελέτης ή την παραλαβή της υπηρεσίας, εκτός αν γνωστοποιηθεί εγγράφως από τη διευθύνουσα υπηρεσία στον ανάδοχο ότι η διοίκηση δεν πρόκειται να εκδώσει ρητή πράξη επί του αιτήματός του. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να τον ενημερώνει σχετικώς. Ένσταση ασκείται και κατά των βλαπτικών εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της προϊσταμένης αρχής ή του κυρίου του έργου, αν από αυτές προκαλείται διαφωνία για πρώτη φορά. Η διευθύνουσα υπηρεσία κατά την έκδοση πράξης, η οποία υπόκειται σε ένσταση ή η προϊσταμένη αρχή κατά την έκδοση των πράξεων ή αποφάσεών της, οφείλουν να μνημονεύουν στην πράξη τη δυνατότητα άσκησης ένστασης, την ανατρεπτική προθεσμία για την άσκησή της, το αποφαινόμενο όργανο, καθώς και τις συνέπειες από τη μη άσκησή της, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο εδάφιο α΄ της παρ. 2 του άρθρου 175.

2. Η ένσταση απευθύνεται στο κατά περίπτωση αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο και ασκείται με κατάθεση στο πρωτόκολλο του αποφαινόμενου οργάνου, καθώς και της διευθύνουσας υπηρεσίας ή προϊσταμένης αρχής που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης. Ως κατάθεση νοείται και η αποστολή με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον η ένσταση υπογράφεται ψηφιακά. Με την ένσταση εξετάζονται τόσο η νομιμότητα της πράξης ή παράλειψης όσο και η ουσία της υπόθεσης.

3. Το αρμόδιο, αποφαινόμενο όργανο αποφασίζει μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την άσκηση της ένστασης. Αν η ένσταση απορριφθεί εν μέρει ή στο σύνολό της ή αν παρέλθει άπρακτη η τρίμηνη προθεσμία, ο ανάδοχος μπορεί να ασκήσει προσφυγή στο αρμόδιο κατά την παρ. 11 δικαστήριο. Η έκδοση ή κοινοποίηση της απόφασης επί της ένστασης, μετά την πάροδο του τριμήνου, δεν μεταθέτει την έναρξη της προθεσμίας για άσκηση προσφυγής.

4. Ένσταση μπορεί να ασκήσει και ο κύριος του έργου, αν δεν είναι το δημόσιο. Αν αρμόδιος να αποφανθεί σε ενστάσεις του αναδόχου είναι ο κύριος του έργου ή όργανό του, στις ενστάσεις που

ασκούνται από αυτόν, αποφασίζει ο Υπουργός που εποπτεύει τον κύριο του έργου και αν δεν υφίσταται εποπτεία, ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών.

5. Αν κύριος του έργου δεν είναι το δημόσιο, αντίγραφο της ένστασης υποβάλλεται μέσα σε δέκα (10) ημέρες στον αντισυμβαλλόμενο του ενισταμένου. Για την εξέταση της ένστασης καλείται ο ενιστάμενος να προσκομίσει το αποδεικτικό κατάθεσής της στον αντισυμβαλλόμενό του, ο οποίος μπορεί να υποβάλει τις αντιρρήσεις του μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. Η μη υποβολή αντιρρήσεων δεν θεωρείται ως αποδοχή των ισχυρισμών του αιτούντος.

6. Η ένσταση προσδιορίζει την προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη, περιλαμβάνει σύντομο ιστορικό της σύμβασης και της διαφωνίας, τους ουσιαστικούς λόγους στους οποίους στηρίζεται, τα αιτήματα του ενισταμένου και, εφόσον είναι δυνατό, το οικονομικό αντικείμενο της διαφοράς. Η ένσταση συνοδεύεται από αντίγραφο της πράξης που γέννησε τη διαφωνία. Η διευθύνουσα υπηρεσία και η προϊσταμένη αρχή διαβιβάζουν στο αρμόδιο τεχνικό συμβούλιο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την άσκηση της ένστασης τις απόψεις τους επί αυτής και τον φάκελο της υπόθεσης με τα συμβατικά τεύχη του έργου. Αν δεν τηρηθεί η ως άνω υποχρέωση, δικαιούται ο ενιστάμενος να ζητήσει από το τεχνικό συμβούλιο τη συζήτηση της υπόθεσης και χωρίς εισήγηση της υπηρεσίας, συνοδεύοντας την αίτησή του με αντίγραφο της ένστασης και τα κρίσιμα στοιχεία του φακέλου. Στην περίπτωση αυτή ορίζεται ημερομηνία συζήτησης της ένστασης και η αίτηση κοινοποιείται στην αρμόδια διευθύνουσα υπηρεσία ή προϊσταμένη αρχή πριν από τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες για την επείγουσα υποβολή εισήγησης. Αν δεν περιέλθει στο τεχνικό συμβούλιο εισήγηση, μπορεί η υπόθεση να συζητηθεί και χωρίς αυτή, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία.

7. Η απόφαση του αρμόδιου οργάνου εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. Για τη συζήτηση στο τεχνικό συμβούλιο, καλείται από την υπηρεσία που εισηγείται ή τη γραμματεία του συμβουλίου ο ανάδοχος εγγράφως, σε καθορισμένη ημέρα και ώρα, που δεν απέχει λιγότερο από δέκα (10) ημέρες από την επίδοση της πρόσκλησης. Αντίγραφο της ένστασης διαβιβάζεται και στα μέλη του συμβουλίου έως πέντε (5) ημέρες πριν από τη συζήτησή της. Η πρόσκληση επιδίδεται με απόδειξη στον ανάδοχο ή τον αντίκλητό του με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Στη συζήτηση καλείται με τον ίδιο τρόπο ο κύριος του έργου που υπέβαλε την ένσταση ή αντιρρήσεις κατ’ αυτής. Στη συνεδρίαση ο ενιστάμενος παρίσταται είτε αυτοπροσώπως είτε με πληρεξούσιο.

8. Αν κύριος του έργου δεν είναι το δημόσιο και ασκηθούν αντίθετες ενστάσεις από τον ανάδοχο και τον αντισυμβαλλόμενό του / κύριο του έργου, εξετάζονται ταυτόχρονα από τον εποπτεύοντα Υπουργό ή, αν δεν υπάρχει, τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών, ακόμα και αν έχει την κατά νόμο αρμοδιότητα για την εξέταση της ένστασης όργανο του κυρίου του έργου.

9. Η συζήτηση της ένστασης στο τεχνικό συμβούλιο αρχίζει με προφορική ανάπτυξη της έγγραφης εισήγησης της υπηρεσίας είτε με παρουσία του ενισταμένου και του υποβάλλοντος αντιρρήσεις είτε και χωρίς την παρουσία τους, αν δεν προσήλθαν παρά τη νόμιμη κλήτευσή τους. Ελέγχεται κατ’ αρχήν το εμπρόθεσμο της ένστασης, η επίδοση της ένστασης στον αντισυμβαλλόμενο, όταν απαιτείται και οι αντιρρήσεις του αντισυμβαλλομένου, αν έχουν υποβληθεί και στη συνέχεια εξετάζεται η νομιμότητα και ουσιαστική βασιμότητα των λόγων που προβάλλονται. Η εισήγηση περιλαμβάνει επίσης εκτίμηση περί του οικονομικού αντικειμένου της υπόθεσης, αν τούτο είναι εφικτό. Ακολουθεί προφορική συζήτηση υπό τη διεύθυνση του προέδρου του τεχνικού συμβουλίου για την πληρέστερη ενημέρωση των μελών. Η γνώμη του συμβουλίου διαμορφώνεται μετά την αποχώρηση των ενδιαφερομένων, διατυπώνεται στο πρακτικό και υποβάλλεται το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών στο αρμόδιο για την απόφαση όργανο.

10. Οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προθεσμίες που τάσσονται στα όργανα του εργοδότη και της διοίκησης, αναστέλλονται κατά τον μήνα Αύγουστο.

11. Για τη δικαστική επίλυση των διαφορών που προκύπτουν μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 175. Αρμόδιο Δικαστήριο είναι το διοικητικό εφετείο της περιφέρειας στην οποία έχει υπογράφει η σύμβαση.

12. Αν η ένσταση είναι εμπρόθεσμη, το κατά περίπτωση αποφαινόμενο όργανο μπορεί να εκδώσει και να κοινοποιήσει την απόφασή του και μετά από την πάροδο της προθεσμίας της παρ. 3, αλλά οπωσδήποτε όχι πέραν του μηνός από τη λήξη αυτής, εφόσον δεν έχει λήξει η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα σχετική προσφυγή και δεν έχει χωρήσει συζήτηση αυτής στο Δικαστήριο. Η απόφαση του κατά περίπτωση αποφαινομένου οργάνου που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή, δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο βοήθημα και είναι εκτελεστή μόνο αν την αποδέχεται αυτός που υπέβαλε την ένσταση και παραιτηθεί από το δικαίωμα άσκησης προσφυγής και από τυχόν ασκηθείσα προσφυγή του. Η αποδοχή μπορεί να γίνει σε ανατρεπτική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση στον ανάδοχο της σχετικής απόφασης. Σε κάθε περίπτωση κατισχύει η τυχόν εκδοθείσα απόφαση του Δικαστηρίου.

13. Ειδικά επί των ενστάσεων που αφορούν εκτελούμενες συμβάσεις μελετών ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με προεκτιμώμενη αμοιβή κατώτερη των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, οι οποίες εκτελούνται από τους δήμους, τις περιφέρειες, τους συνδέσμους τους και τα νομικά τους πρόσωπα, δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και τις επιχειρήσεις τους, αποφασίζει ο αρμόδιος συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατόπιν γνώμης του τεχνικού συμβουλίου της οικείας περιφέρειας και μετά την έναρξη λειτουργίας της αυτοτελούς υπηρεσίας εποπτείας Ο.Τ.Α., ο επόπτης Ο.Τ.Α..

14. Το τεχνικό συμβούλιο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, για την επιτάχυνση της εξέτασης των υποβαλλομένων ενστάσεων και λοιπών θεμάτων αρμοδιότητάς του, απαρτίζεται από περισσότερα του ενός κλιμάκια, που είναι αυτοτελή και ισόβαθμα μεταξύ τους και στη σύνθεση των οποίων δεν επιτρέπεται να μετέχουν τα ίδια πρόσωπα. Η συγκρότηση κάθε κλιμακίου γίνεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί συγκρότησης του τεχνικού συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών συγκροτείται το τεχνικό συμβούλιο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και καθορίζεται η αρμοδιότητα των κλιμακίων. Η παραπομπή των θεμάτων προς γνωμοδότηση στα κλιμάκια του τεχνικού συμβουλίου γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Υποδομών.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Άρθρο 102
Τρόπος πληρωμής - απαιτούμενα δικαιολογητικά για πληρωμή του αναδόχου - Τροποποίηση των παρ. 1 και 4 του άρθρου 200 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1 και 4 του άρθρου 200 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 200 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 200
Τρόπος πληρωμής - απαιτούμενα δικαιολογητικά για πληρωμή του αναδόχου

1. Ο τρόπος πληρωμής και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.
2. Η πληρωμή της αξίας των υλικών ή της υπηρεσίας στον ανάδοχο, αν δεν προβλέπεται άλλος τρόπος στα έγγραφα της σύμβασης, μπορεί να γίνει με έναν από τους παρακάτω τρόπους:
α. Με την εξόφληση του εκατό τοις εκατό (100%) της συμβατικής αξίας μετά την οριστική παραλαβή των υλικών ή της υπηρεσίας.
β. Με τη χορήγηση έντοκης προκαταβολής μέχρι ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) της συμβατικής αξίας χωρίς Φ.Π.Α. έναντι ισόποσης εγγύησης και την καταβολή του υπολοίπου είτε μετά την οριστική παραλαβή των υλικών είτε με πληρωμή ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) της συμβατικής αξίας χωρίς Φ.Π.Α. με το πρωτόκολλο παραλαβής κατόπιν του μακροσκοπικού ελέγχου και την εξόφληση της υπόλοιπης συμβατικής αξίας με τον συνολικό Φ.Π.Α. μετά την οριστική παραλαβή των υλικών.
3. Οι παραπάνω τρόποι πληρωμής εφαρμόζονται και στις τμηματικές παραδόσεις, εφόσον αυτές προβλέπονται από την σύμβαση.
4. Στις συμβάσεις προμήθειας τα δικαιολογητικά που απαιτούνται είναι κατ' ελάχιστον τα εξής:
α) Πρωτόκολλο οριστικής ποσοτικής και ποιοτικής παραλαβής, σύμφωνα με το άρθρο 208 περί παραλαβής υλικών.
β) Αποδεικτικό εισαγωγής του υλικού στην αποθήκη του φορέα.
γ) Τιμολόγιο του προμηθευτή.
δ) [Καταργήθηκε]
ε) Πιστοποιητικά φορολογικής ενημερότητας και ασφαλιστικής ενημερότητας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

5. Στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών για την πληρωμή του τιμήματος απαιτούνται κατ' ελάχιστον τα εξής δικαιολογητικά:

α) Πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής του τμήματος που αφορά η πληρωμή ή του συνόλου του συμβατικού αντικείμενου, σύμφωνα με το άρθρο 219, περί παραλαβής του αντικειμένου της σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών.

β) Τιμολόγιο του αναδόχου.

γ) [Καταργήθηκε]

δ) Πιστοποιητικά φορολογικής ενημερότητας και ασφαλιστικής ενημερότητας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

6. Πέραν των ανωτέρω δικαιολογητικών, οι αρμόδιες υπηρεσίες που διενεργούν τον έλεγχο και την πληρωμή, μπορούν να ζητήσουν και οποιοδήποτε άλλο δικαιολογητικό, εφόσον προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία ή στα έγγραφα της σύμβασης.

7. Στην περίπτωση των παρ. 9 και 10 του άρθρου 53, περί περιεχομένου εγγράφων της σύμβασης, για την πληρωμή του επί πλέον ποσού που προκύπτει μετά την αναπροσαρμογή, δεν απαιτείται σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης.

8. Οι εντολές πληρωμής των ενεργειών τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), του άρθρου 119 περί συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας, εκδίδονται από το όργανο που εξέδωσε την απόφαση ανάθεσης.»

Άρθρο 103

Κήρυξη αναδόχου ως εκπτώτου - Αντικατάσταση του άρθρου 203 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 203 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται, προστίθεται παρ. 5 και το άρθρο 203 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 203

Κήρυξη αναδόχου ως έκπτωτου

1. Ο ανάδοχος κηρύσσεται υποχρεωτικά έκπτωτος από την ανάθεση που έγινε στο όνομά του και από κάθε δικαίωμα που απορρέει από αυτήν, με απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου:

α) στην περίπτωση της παρ. 7 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης,

β) στην περίπτωση που δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τη σύμβαση ή/και δεν συμμορφώθηκε με τις σχετικές γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή τις κείμενες διατάξεις, εντός του συμφωνημένου χρόνου εκτέλεσης της σύμβασης,

γ) στην περίπτωση δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών, εφόσον δεν φόρτωσε, δεν παρέδωσε ή δεν αντικατέστησε τα συμβατικά αγαθά ή δεν επισκεύασε ή δεν συντήρησε αυτά μέσα στον συμβατικό χρόνο ή στον χρόνο παράτασης που του δόθηκε, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 206 περί χρόνου παράδοσης υλικών, με την επιφύλαξη της παρ. 2,

δ) στην περίπτωση δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, εφόσον δεν παρείχε τις υπηρεσίες ή δεν υπέβαλε τα παραδοτέα ή δεν προέβη στην αντικατάστασή τους μέσα στον συμβατικό χρόνο ή στον χρόνο παράτασης που του δόθηκε, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 217 περί διάρκειας σύμβασης παροχής υπηρεσίας, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του παρόντος.

2. Στην περίπτωση συνδρομής λόγου έκπτωσης του αναδόχου από σύμβαση κατά τις περ. γ΄ και δ΄ της παρ. 1, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί στον ανάδοχο ειδική όχληση, η οποία μνημονεύει τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και περιλαμβάνει συγκεκριμένη περιγραφή των ενεργειών στις οποίες οφείλει να προβεί ο ανάδοχος, θέτοντας προθεσμία για τη συμμόρφωσή του. Η τασσόμενη προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη και ανάλογη της διάρκειας της σύμβασης και πάντως όχι μικρότερη των δεκαπέντε (15) ημερών. Αν η προθεσμία, που τέθηκε με την ειδική όχληση, παρήλθε, χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί, κηρύσσεται έκπτωτος μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας συμμόρφωσης, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής.

3. Ο ανάδοχος δεν κηρύσσεται έκπτωτος για λόγους που αφορούν σε υπαιτιότητα του φορέα εκτέλεσης της σύμβασης ή αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας.

4. Στον οικονομικό φορέα, που κηρύσσεται έκπτωτος από την κατακύρωση, ανάθεση ή σύμβαση, επιβάλλονται, με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, το οποίο υποχρεωτικά καλεί τον ενδιαφερόμενο προς παροχή εξηγήσεων, αθροιστικά οι παρακάτω κυρώσεις:

α) Ολική κατάπτωση της εγγύησης συμμετοχής ή καλής εκτέλεσης της σύμβασης, κατά περίπτωση.

β) Είσπραξη εντόκως της προκαταβολής που χορηγήθηκε στον έκπτωτο από τη σύμβαση ανάδοχο είτε από ποσόν που δικαιούται να λάβει είτε με κατάθεση του ποσού από τον ίδιο είτε με κατάπτωση της εγγύησης προκαταβολής. Ο υπολογισμός των τόκων γίνεται από την ημερομηνία λήψης της προκαταβολής από τον ανάδοχο μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης κήρυξής του ως εκπτώτου, με το ισχύον κάθε φορά ανώτατο όριο επιτοκίου για τόκο από δικαιοπραξία, από την ημερομηνία δε αυτή και μέχρι της επιστροφής της, με το ισχύον κάθε φορά επιτόκιο για τόκο υπερημερίας.

Επιπλέον, μπορεί να επιβληθεί προσωρινός αποκλεισμός του αναδόχου από το σύνολο των συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών των φορέων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις.

γ) Καταλογισμός του διαφέροντος, που προκύπτει εις βάρος της αναθέτουσας αρχής, εφόσον αυτή προμηθευτεί τα αγαθά, που δεν προσκομίστηκαν προσηκόντως από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα, αναθέτοντας το ανεκτέλεστο αντικείμενο της σύμβασης στον επόμενο κατά σειρά κατάταξης οικονομικό φορέα που είχε λάβει μέρος στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης. Αν ο οικονομικός φορέας του προηγούμενου εδαφίου δεν αποδεχθεί την ανάθεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προμηθευτεί τα αγαθά, που δεν προσκομίστηκαν προσηκόντως από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα, από τρίτο οικονομικό φορέα είτε με διενέργεια νέας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης είτε με προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 32. Το διαφέρον υπολογίζεται με τον ακόλουθο τύπο:

$$Δ = (ΤΚ_Τ – ΤΚ_Ε) \times Π$$

Όπου:

Δ = Διαφέρον που θα προκύψει εις βάρος της αναθέτουσας αρχής, εφόσον αυτή προμηθευτεί τα αγαθά που δεν προσκομίστηκαν προσηκόντως από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα, σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα. Το διαφέρον λαμβάνει θετικές τιμές, αλλιώς θεωρείται ίσο με μηδέν.

$ΤΚ_Τ$ = Τιμή κατακύρωσης της προμήθειας των αγαθών, που δεν προσκομίστηκαν προσηκόντως από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα στον νέο ανάδοχο.

$ΤΚ_Ε$ = Τιμή κατακύρωσης της προμήθειας των αγαθών, που δεν προσκομίστηκαν προσηκόντως από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα, σύμφωνα με τη σύμβαση από την οποία κηρύχθηκε έκπτωτος ο οικονομικός φορέας.

Π = Συντελεστής προσαύξησης προσδιορισμού της έμμεσης ζημίας που προκαλείται στην αναθέτουσα αρχή από την έκπτωση του αναδόχου. Ο ανωτέρω συντελεστής λαμβάνει τιμές από 1,01 έως και 1,05 και προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης. Αν δεν προσδιορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, λαμβάνει την τιμή 1,01.

Ο καταλογισμός του διαφέροντος επιβάλλεται στον έκπτωτο οικονομικό φορέα με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, που εκδίδεται σε αποκλειστική προθεσμία δεκαοκτώ (18) μηνών μετά την έκδοση και την κοινοποίηση της απόφασης κήρυξης εκπτώτου, και εφόσον κατακυρωθεί η προμήθεια των αγαθών που δεν προσκομίστηκαν προσηκόντως από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα σε τρίτο οικονομικό φορέα. Για την είσπραξη του διαφέροντος από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα μπορεί να εφαρμόζεται η διαδικασία του Κώδικα Είσπραξης Δημόσιων Εσόδων. Το διαφέρον εισπράττεται υπέρ της αναθέτουσας αρχής.

5. Η κήρυξη του αναδόχου ως εκπτώτου γνωστοποιείται από την αναθέτουσα αρχή, αμελλητί, στην ΕΑΑΔΗΣΥ, η οποία ορίζεται αρμόδια για την τήρηση σχετικού μητρώου. Τα στοιχεία του μητρώου αξιοποιούνται κατά την εφαρμογή του άρθρου 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις.»

Άρθρο 104
Χρόνος παράδοσης υλικών - Τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 206 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 3 και 4 του άρθρου 206 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 206 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 206
Χρόνος παράδοσης υλικών

1. Ο προμηθευτής υποχρεούται να παραδίδει το υλικό μέσα στα χρονικά όρια και με τον τρόπο που ορίζει η σύμβαση. Ο συμβατικός χρόνος παράδοσης των υλικών μπορεί να παρατείνεται υπό τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

α) τηρούνται οι όροι του άρθρου 132 περί τροποποίησης συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους,

β) έχει εκδοθεί αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής μετά από γνωμοδότηση αρμόδιου συλλογικού οργάνου είτε με πρωτοβουλία της αναθέτουσας αρχής και εφόσον συμφωνεί ο προμηθευτής είτε ύστερα από σχετικό αίτημα του προμηθευτή, το οποίο υποβάλλεται υποχρεωτικά πριν από τη λήξη του συμβατικού χρόνου,

γ) το χρονικό διάστημα της παράτασης είναι ίσο ή μικρότερο από τον αρχικό συμβατικό χρόνο παράδοσης.

2. Στην περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης, ο χρόνος παράτασης δεν συνυπολογίζεται στον συμβατικό χρόνο παράδοσης.

3. Η απόφαση παράτασης εκδίδεται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος από την υποβολή του σχετικού αιτήματος του προμηθευτή. Στην περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης, επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 207 περί κυρώσεων για εκπρόθεσμή παράδοση προμήθειας.

4. Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση του οργάνου της περ. β΄ της παρ. 11 του άρθρου 221, ο συμβατικός χρόνος φόρτωσης - παράδοσης των υλικών μπορεί να μετατίθεται. Μετάθεση επιτρέπεται μόνο όταν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας ή άλλοι ιδιαιτέρως σοβαροί λόγοι, που καθιστούν αντικειμενικώς αδύνατη την εμπρόθεσμη παράδοση των συμβατικών ειδών. Στις περιπτώσεις μετάθεσης του συμβατικού χρόνου φόρτωσης - παράδοσης δεν επιβάλλονται κυρώσεις.

5. Εάν λήξει ο συμβατικός χρόνος παράδοσης, χωρίς να υποβληθεί εγκαίρως αίτημα παράτασης ή, εάν λήξει ο παραταθείς κατά τα ανωτέρω χρόνος, χωρίς να παραδοθεί το υλικό, ο προμηθευτής κηρύσσεται έκπτωτος.

6. Ο προμηθευτής υποχρεούται να ειδοποιεί την υπηρεσία που εκτελεί την προμήθεια, την αποθήκη υποδοχής των υλικών και την επιτροπή παραλαβής, για την ημερομηνία που προτίθεται να παραδώσει το υλικό, τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες νωρίτερα.

7. Μετά από κάθε προσκόμιση υλικού στην αποθήκη υποδοχής αυτών, ο προμηθευτής υποχρεούται να υποβάλει στην υπηρεσία αποδεικτικό, θεωρημένο από τον υπεύθυνο της αποθήκης, στο οποίο αναφέρεται η ημερομηνία προσκόμισης, το υλικό, η ποσότητα και ο αριθμός της σύμβασης σε εκτέλεση της οποίας προσκομίστηκε.»

Άρθρο 105

Παραλαβή υλικών - Τροποποίηση της παρ. 1 και προσθήκη παρ. 10 στο άρθρο 208 του ν. 4412/2016

Η παρ. 1 τροποποιείται και προστίθεται παρ. 10 στο άρθρο 208 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) και το άρθρο 208 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 208
Παραλαβή υλικών

1. Η παραλαβή των υλικών γίνεται από τις επιτροπές της παρ. 3 του άρθρου 221 περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων.

2. Κατά τη διαδικασία παραλαβής των υλικών, διενεργείται ποιοτικός και ποσοτικός έλεγχος και καλείται να παραστεί, εφόσον το επιθυμεί, ο προμηθευτής. Η σύμβαση μπορεί να προβλέπει ότι ο ποιοτικός έλεγχος γίνεται με έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω τρόπους:

α) Με μακροσκοπική εξέταση.

β) Με χημική ή μηχανική εξέταση (εργαστηριακή εξέταση).

γ) Με πρακτική δοκιμασία.

δ) Με όλους ή με όσους από τους παραπάνω τρόπους χρειάζεται, ανάλογα με το προς προμήθεια υλικό ή και με οποιονδήποτε άλλο ενδεικνυόμενο τρόπο, εφόσον ο τρόπος αυτός προβλέπεται από τη σύμβαση.

3. Αν η σύμβαση προβλέπει μόνο μακροσκοπική εξέταση, συντάσσεται από την επιτροπή παραλαβής πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής ή απόρριψης μετά τη διενέργεια του μακροσκοπικού ελέγχου. Όταν η σύμβαση προβλέπει εκτός από την μακροσκοπική εξέταση και άλλους ελέγχους, ιδίως χημική εξέταση, μηχανική εξέταση, πρακτική δοκιμασία, συντάσσεται από την επιτροπή παραλαβής εκτός από το πρωτόκολλο μακροσκοπικού ελέγχου και δειγματοληψίας και πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής ή απόρριψης μετά τα αποτελέσματα των ελέγχων τούτων. Εάν, λόγω της φύσης του είδους, όλοι οι προβλεπόμενοι από τη σύμβαση έλεγχοι γίνονται από την επιτροπή παραλαβής και δεν μεσολαβούν εργαστηριακοί και λοιποί έλεγχοι για τη σύνταξη του ανωτέρου πρωτοκόλλου, τούτο συντάσσεται από την επιτροπή, χωρίς να προηγηθεί σύνταξη πρωτοκόλλου μακροσκοπικού ελέγχου και δειγματοληψίας.

Μετά την ολοκλήρωση της ως άνω διαδικασίας η επιτροπή παραλαβής μπορεί:

α) να παραλάβει το υλικό,

β) να παραλάβει το υλικό με παρατηρήσεις λόγω αποκλίσεων από τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης,

γ) να απορρίψει το υλικό.

Το κόστος διενέργειας των ανωτέρω ελέγχων επιβαρύνει τον προμηθευτή.

4. Αν η επιτροπή παραλαβής παραλάβει το υλικό, με παρατηρήσεις αναφέρει στο σχετικό πρωτόκολλο τις αποκλίσεις που παρουσιάζει αυτό από τους όρους της σύμβασης και διατυπώνει αιτιολογημένα τη γνώμη της για το ζήτημα αν το υλικό είναι κατάλληλο ή όχι για τη χρήση που προορίζεται. Εφόσον κριθεί από την αρμόδια κατά περίπτωση υπηρεσία του φορέα, που εκτελεί τη σύμβαση, ότι οι παρεκκλίσεις του υλικού δεν επηρεάζουν την καταλληλότητά του και μπορεί να χρησιμοποιηθεί, με αιτιολογημένη απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, μπορεί να εγκριθεί η παραλαβή του υλικού με ή χωρίς έκπτωση επί της συμβατικής τιμής. Σε αντίθετη περίπτωση, εφόσον κριθεί από την αρμόδια κατά περίπτωση υπηρεσία του φορέα που εκτελεί τη σύμβαση ότι οι παρεκκλίσεις του υλικού επηρεάζουν την καταλληλότητά του και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί, με αιτιολογημένη απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, το υλικό μπορεί να απορριφθεί.

Εάν το υλικό απορρίπτεται από την επιτροπή παραλαβής λόγω παρεκκλίσεων που διαπιστώθηκαν κατά τον μακροσκοπικό έλεγχο, η επιτροπή δεν προβαίνει στη λήψη και αποστολή δειγμάτων και αντιδειγμάτων για άλλους περαιτέρω ελέγχους.

5. Στη δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής της περ. β΄ της παρ. 11 του άρθρου 221 μπορούν να παραπέμπονται για επανεξέταση περιπτώσεις υλικών που απορρίφθηκαν ή κρίθηκαν παραληπτέα με έκπτωση επί της συμβατικής τιμής με βάση τους ελέγχους που διενέργησε η πρωτοβάθμια επιτροπή παραλαβής. Η παραπομπή κατά τα ανωτέρω γίνεται ύστερα από σχετικό αίτημα του προμηθευτή ή αυτεπάγγελτα από την υπηρεσία. Η δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής προβαίνει εκ νέου σε όλους τους προβλεπόμενους από τη σύμβαση ελέγχους και συντάσσει σχετικό πρωτόκολλο παραλαβής ή απόρριψης και ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στις παρ. 3 και 4.

Το αίτημα για επανεξέταση υλικού σε δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής υποβάλλεται από τον προμηθευτή μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής απόφασης. Τα έξοδα της δευτεροβάθμιας επιτροπής παραλαβής βαρύνουν τον προμηθευτή,

εφόσον τα είδη απορριφθούν οριστικά ή παραληφθούν με έκπτωση, ανεξάρτητα εάν η ανάθεση για επανεξέταση γίνεται μετά από αίτημα του προμηθευτή ή αυτεπάγγελτα. Τα έξοδα αυτά καταλογίζονται με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου και εκπίπτουν από το ποσό πληρωμής του προμηθευτή ή εισπράττονται από την εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης ή με βεβαίωση μέσω του δημοσίου ταμείου.

6. Τα πρωτόκολλα που συντάσσονται από τις επιτροπές παραλαβής, πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες, κοινοποιούνται υποχρεωτικά και στους προμηθευτές.

7. Με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου, μπορεί να παραπέμπεται για επανεξέταση υλικό σε δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής που συγκροτείται προς τούτο, ακόμη και στην περίπτωση που παραλήφθηκε οριστικά από την πρωτοβάθμια επιτροπή παραλαβής. Στην περίπτωση αυτή ισχύουν για το δημόσιο και για τον προμηθευτή τα αναφερόμενα στην παρ. 5.

8. Αν ο προμηθευτής διαφωνεί με το αποτέλεσμα των εργαστηριακών εξετάσεων που διενεργήθηκαν κατά την παραλαβή από την πρωτοβάθμια ή τη δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής, μπορεί να ζητήσει εγγράφως εξέταση κατ' έφεση των οικείων αντιδειγμάτων. Η κατ' έφεση εξέταση γίνεται, ύστερα από έγγραφο της υπηρεσίας, σε εργαστήριο διαφορετικό από εκείνο που διενήργησε την αρχική εξέταση, σύμφωνα με την παρ. 13 του άρθρου 214, περί δειγμάτων, δειγματοληψίας και εργαστηριακών εξετάσεων. Ο προμηθευτής μπορεί να ζητήσει κατ' έφεση εξέταση είτε η παραλαβή διενεργείται από πρωτοβάθμια είτε από δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχει άλλο κατάλληλο εργαστήριο από αυτό που διενήργησε τον αρχικό έλεγχο, η κατ' έφεση εξέταση γίνεται σε αυτό αλλά με εξεταστή του Γενικού Χημείου του Κράτους ή άλλου φορέα. Ο προμηθευτής υποχρεούται να καταβάλει τα προβλεπόμενα για την περίπτωση τέλη. Το αίτημα του προμηθευτή για την κατ' έφεση εξέταση πρέπει να υποβάλεται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη γνωστοποίηση σε αυτόν των αποτελεσμάτων της αρχικής εξέτασης. Κατ' έφεση εξέταση μπορεί να γίνει και αυτεπάγγελτα με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τη λήψη του πρωτοκόλλου της επιτροπής παραλαβής.

Κατά την κατ' έφεση εξέταση παρίσταται εκπρόσωπος του φορέα, υποχρεωτικά δε καλείται να παραστεί, εφόσον το επιθυμεί ο προμηθευτής. Εάν κατά τη διενέργεια της κατ' έφεση εξέτασης υπάρχει διαφωνία από τον εκπρόσωπο του φορέα ή τον προμηθευτή σε τεχνικό θέμα (όπως εφαρμοζόμενη μέθοδος εξέτασης χρήση οργάνων), αυτή διατυπώνεται με σαφήνεια σε σχετικό πρωτόκολλο, η δε υπόθεση παραπέμπεται στο Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο για γνωμάτευση.

Το αποτέλεσμα της κατ' έφεση εξέτασης είναι υποχρεωτικό και τελεσίδικο και για τα δύο μέρη. Μετά το αποτέλεσμα της κατ' έφεση εξέτασης ο προμηθευτής δεν μπορεί να ζητήσει παραπομπή σε δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής.

9. Τα υπό προμήθεια υλικά μπορούν να τεθούν σε επιχειρησιακή εκμετάλλευση μόνο μετά την οριστική παραλαβή τους από τον φορέα.

10. Κατά παρέκκλιση από τα αναφερόμενα στην παρ. 1 για την παρακολούθηση και παραλαβή συμβάσεων προμηθειών με εκτιμώμενη αξία ίση ή μικρότερη του ποσού της παρ. 1 του άρθρου 118, δεν απαιτείται συγκρότηση επιτροπής παρακολούθησης και παραλαβής και η παραλαβή γίνεται με βεβαίωση που εκδίδεται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας, για την οποία προορίζονται τα αγαθά ή της υπηρεσίας που έχει οριστεί για τον σκοπό αυτό με την απόφαση ανάθεσης.»

Άρθρο 106
Εγγυημένη λειτουργία προμήθειας - Τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 215 του ν.4412/2016

Η παρ. 4 του άρθρου 215 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιείται και το άρθρο 215 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 215
Εγγυημένη λειτουργία προμήθειας

1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, όταν κρίνει σκόπιμο, για σύμβαση συγκεκριμένης προμήθειας να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης και εγγυημένη λειτουργία του αντικειμένου της προμήθειας. Ο χρόνος και το περιεχόμενο της εγγυημένης λειτουργίας περιγράφεται στα έγγραφα της σύμβασης.
2. Κατά την περίοδο της εγγυημένης λειτουργίας, ο ανάδοχος ευθύνεται για την καλή λειτουργία του αντικειμένου της προμήθειας. Επίσης, οφείλει κατά τον χρόνο της εγγυημένης λειτουργίας, να προβαίνει στην προβλεπόμενη συντήρηση και να αποκαταστήσει οποιαδήποτε βλάβη με τρόπο και σε χρόνο που περιγράφεται στις τεχνικές προδιαγραφές και στα λοιπά τεύχη της σύμβασης.
3. Για την παρακολούθηση της εκπλήρωσης των συμβατικών υποχρεώσεων του αναδόχου η επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής ή ειδική επιτροπή, που ορίζεται για τον σκοπό αυτόν από την αναθέτουσα αρχή, προβαίνει στον απαιτούμενο έλεγχο της συμμόρφωσης του αναδόχου στα προβλεπόμενα στη σύμβαση για την εγγυημένη λειτουργία καθ’ όλον τον χρόνο ισχύος της τηρώντας σχετικά πρακτικά. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του αναδόχου προς τις συμβατικές του υποχρεώσεις, η επιτροπή εισηγείται στο αποφαινόμενο όργανο της σύμβασης την έκπτωση του αναδόχου.
4. Μέσα σε έναν (1) μήνα από τη λήξη του προβλεπόμενου χρόνου της εγγυημένης λειτουργίας η επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής ή η ειδική επιτροπή συντάσσει σχετικό πρωτόκολλο παραλαβής της εγγυημένης λειτουργίας, στο οποίο αποφαίνεται για τη συμμόρφωση του αναδόχου στις απαιτήσεις της σύμβασης. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, ολικής ή μερικής, του αναδόχου, το συλλογικό όργανο μπορεί να προτείνει την κατάπτωση της εγγύησης καλής λειτουργίας που προβλέπεται στο άρθρο 72 περί εγγυήσεων. Το πρωτόκολλο εγκρίνεται από το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο.»

Άρθρο 107
Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών - Τροποποίηση των παρ. 1 και 2 του άρθρου 219 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 219 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 219 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 219
Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών

1. Η παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων γίνεται από επιτροπή παραλαβής, που συγκροτείται, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 221, περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων.

Κατά παρέκκλιση από τα αναφερόμενα, στο πρώτο εδάφιο, για την παραλαβή συμβάσεων υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία ίση ή μικρότερη του ποσού της παρ. 1 του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης, δεν απαιτείται συγκρότηση επιτροπής παραλαβής και η παραλαβή γίνεται με βεβαίωση, που εκδίδεται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας για την οποία προορίζονται οι υπηρεσίες ή της υπηρεσίας, που έχει οριστεί για τον σκοπό αυτό με την απόφαση ανάθεσης.

2. Κατά τη διαδικασία παραλαβής διενεργείται ο απαιτούμενος έλεγχος, σύμφωνα με όσα ορίζονται στη σύμβαση, μπορεί δε να καλείται να παραστεί και εκπρόσωπος του αναδόχου. Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας, η επιτροπή παραλαβής:

α) είτε παραλαμβάνει τις σχετικές υπηρεσίες ή παραδοτέα, εφόσον καλύπτονται οι απαιτήσεις της σύμβασης χωρίς έγκριση ή απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου,

β) είτε εισηγείται για την παραλαβή με παρατηρήσεις ή την απόρριψη των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων, σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4.

Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και σε τμηματικές παραλαβές.

3. Αν η επιτροπή παραλαβής κρίνει ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή τα παραδοτέα δεν ανταποκρίνονται πλήρως στους όρους της σύμβασης, συντάσσεται πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής, που αναφέρει τις παρεκκλίσεις που διαπιστώθηκαν από τους όρους της σύμβασης και γνωμοδοτεί αν οι αναφερόμενες παρεκκλίσεις επηρεάζουν την καταλληλότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων και συνεπώς αν μπορούν οι τελευταίες να καλύψουν τις σχετικές ανάγκες.

4. Για την εφαρμογή της παρ. 3 ορίζονται τα ακόλουθα:

α) Στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι δεν επηρεάζεται η καταλληλότητα, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου μπορεί να εγκριθεί η παραλαβή των εν λόγω παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων, με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας, η οποία θα πρέπει να είναι ανάλογη προς τις διαπιστωθείσες παρεκκλίσεις. Μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης, η επιτροπή παραλαβής υποχρεούται να προβεί στην οριστική παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων της σύμβασης και να συντάξει σχετικό πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην απόφαση.

β) Αν διαπιστωθεί ότι επηρεάζεται η καταλληλότητα, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου απορρίπτονται οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή τα παραδοτέα, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 220, περί απόρριψης παραδοτέου και αντικατάστασης.

5. Αν παρέλθει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία υποβολής του παραδοτέου από τον οικονομικό φορέα και δεν έχει εκδοθεί πρωτόκολλο παραλαβής της παρ. 2 ή πρωτόκολλο με παρατηρήσεις της παρ. 3, θεωρείται ότι η παραλαβή έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια.

6. Ανεξάρτητα από την, κατά τα ανωτέρω, αυτοδίκαιη παραλαβή και την πληρωμή του αναδόχου, πραγματοποιούνται οι προβλεπόμενοι από τη σύμβαση έλεγχοι από επιτροπή που συγκροτείται με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου, στην οποία δεν μπορεί να συμμετέχουν ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής της παρ. 1. Η παραπάνω επιτροπή παραλαβής προβαίνει σε όλες τις

διαδικασίες παραλαβής που προβλέπονται από τη σύμβαση και συντάσσει τα σχετικά πρωτόκολλα. Οι εγγυητικές επιστολές προκαταβολής και καλής εκτέλεσης δεν επιστρέφονται πριν την ολοκλήρωση όλων των προβλεπομένων από τη σύμβαση ελέγχων και τη σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων. Οποιαδήποτε ενέργεια που έγινε από την αρχική επιτροπή παραλαβής, δεν λαμβάνεται υπόψη.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄
ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Άρθρο 108
Όργανα διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1, 3, 8, 9, 10 και 11 και προσθήκη παρ. 12 στο άρθρο 221 του ν. 4412/2016

Τροποποιούνται ο τίτλος και οι παρ. 1, 3, 8, 9, 10 και 11, προστίθεται παρ. 12 στο άρθρο 221 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) και το άρθρο 221 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 221
Όργανα διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων, τα όργανα που γνωμοδοτούν προς τα αποφαινόμενα όργανα (γνωμοδοτικά όργανα) έχουν ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) αξιολογούν τις προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής των προσφερόντων ή υποψηφίων,

β) ελέγχουν την καταλληλότητα των προσφερόντων ή υποψηφίων για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης,

γ) ελέγχουν και αξιολογούν τις προσφορές,

δ) στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας, με διαπραγμάτευση της διαδικασίας, με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, ανταγωνιστικού διαλόγου ή σύμπραξης καινοτομίας, διαπραγματεύονται με τους προσφέροντες ή υποψηφίους,

ε) εισηγούνται τον αποκλεισμό των προσφερόντων ή υποψηφίων από τη διαδικασία, την απόρριψη των προσφορών, την κατακύρωση των αποτελεσμάτων, την αποδέσμευση των εγγυήσεων, τη ματαίωση της διαδικασίας,

στ) γνωμοδοτούν για κάθε άλλο θέμα που ανακύπτει κατά τη διαδικασία ανάθεσης,

ζ) στο στάδιο της εκτέλεσης γνωμοδοτούν, όπου απαιτείται, για τα θέματα που ανακύπτουν, ιδίως για την παράταση του συμβατικού χρόνου, άλλες τροποποιήσεις της σύμβασης και την έκπτωση του αναδόχου και

η) γνωμοδοτούν για τις προβλεπόμενες στον παρόντα νόμο ενστάσεις και προσφυγές που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ή της προϊσταμένης αρχής κατά το στάδιο της ανάθεσης και εκτέλεσης.

2. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους τα όργανα αυτά εκδίδουν γνώμη, συμπεριλαμβανομένης της βαθμολόγησης, μετά από ψηφοφορία επί των επικρατέστερων προτάσεων. Η γνώμη του οργάνου είναι η πρόταση που συγκεντρώνει την πλειοψηφία των παρόντων. Δεν επιτρέπεται η γνώμη των οργάνων αυτών να προκύπτει από τον μέσο όρο των προτάσεων.

3. Με απόφαση της αναθέτουσας αρχής συγκροτούνται γνωμοδοτικά όργανα για συγκεκριμένη σύμβαση ή περισσότερες ή σε ετήσια βάση για τις συμβάσεις που συνάπτει η αναθέτουσα αρχή. Η ύπαρξη οργάνων σε ετήσια βάση δεν αποκλείει τη συγκρότηση οργάνου συγκεκριμένης/ων σύμβασης ή συμβάσεων. Εφόσον τα όργανα συγκροτούνται σε ετήσια βάση, οι διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων που δεν έχουν ολοκληρωθεί εντός του έτους, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται από το ίδιο όργανο. Στην περίπτωση της διενέργειας συγκεντρωτικών αγορών από ΚΑΑ, τα αντίστοιχα γνωμοδοτικά όργανα συγκροτούνται με απόφασή τους. Με τις αποφάσεις της παρούσας δύνανται να συγκροτούνται κατά περίπτωση και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας για την αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων που αφορούν τις διαδικασίες σύναψης. Οι αποφάσεις συγκρότησης των γνωμοδοτικών οργάνων κοινοποιούνται στα μέλη αυτών και τους φορείς από τους οποίους αυτά προέρχονται. Μέχρι τη λειτουργία του Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344, το άρθρο 26 του ν. 4024/2011 (Α΄ 226) δεν εφαρμόζεται κατά τον ορισμό των μελών των επιτροπών που ασκούν καθήκοντα είτε κατά την ανάθεση είτε κατά την εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων.

4. Με την απόφαση της παρ. 3 εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες, ο αριθμός και οι ιδιότητες των μελών, η λειτουργία των οργάνων (επιτροπών κ.λπ.), καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα σχετικά με τα ανωτέρω.

5. Στο στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, ως γνωμοδοτικά όργανα μπορεί να ορίζονται και οργανωτικές μονάδες ενταγμένες στη διοικητική δομή της αναθέτουσας αρχής ή του φορέα που έχει αναλάβει την εκτέλεση της σύμβασης.

6. Για τη συγκρότηση και τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων στις αναθέτουσες αρχές, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 2690/1999 «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας» (Α΄ 45), εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του ως άνω νόμου. Τα συλλογικά όργανα είναι δυνατόν να συνεδριάζουν και με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων (τηλεδιάσκεψη), σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 13 του άρθρου 14 του ν. 2690/1999. Ειδικά στις περιπτώσεις που δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, η αποσφράγιση και μονογραφή των φακέλων γίνεται από το μέλος ή τα μέλη που βρίσκονται στην έδρα της αναθέτουσας αρχής, στην οποία έχουν κατατεθεί οι προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής, κατά τη διάρκεια της τηλεδιάσκεψης.

7. Στη σύνθεση των γνωμοδοτικών οργάνων του παρόντος άρθρου μετέχει υποχρεωτικά ένα μέλος του Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344.

8. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν και τα ακόλουθα:

α) Όταν ως κριτήριο ανάθεσης χρησιμοποιείται η πλέον συμφέρουσα, από οικονομική άποψη, προσφορά μόνο βάσει τιμής, η επιτροπή διαγωνισμού αποτελείται από τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, με τους αναπληρωτές τους, που υπηρετούν στην αναθέτουσα αρχή, εγγεγραμμένους στο μητρώο της περ. ζ΄, με εμπειρία, τεχνική εξειδίκευση και ειδικότητες, που προσιδιάζουν στις υπό ανάθεση κατηγορίες εργασιών, οι οποίοι ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή που διενεργεί τον διαγωνισμό. Κατ’ εξαίρεση, αν δεν επαρκούν οι υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής, τούτη δύναται είτε να αιτηθεί την υπόδειξη ορισμού μελών από το Δημόσιο, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), εγγεγραμμένων στο μητρώο της περ. η΄ της παρούσας είτε να

προσφύγει στην διενέργεια κλήρωσης μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Έργων (Μη.Μ.Ε.Δ.). Στις εργασίες της επιτροπής μπορεί να παρίσταται, χωρίς δικαίωμα ψήφου, εκπρόσωπος των εργοληπτών, που υποδεικνύεται μαζί με τον αναπληρωτή του, από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις. Ειδικά σε περιπτώσεις διαγωνισμών προϋπολογισμού χαμηλότερου του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, στις οποίες κριτήριο ανάθεσης αποτελεί η πλέον συμφέρουσα προσφορά από οικονομική άποψη μόνο βάσει τιμής, η επιτροπή διαγωνισμού δύναται να αποτελείται από υπαλλήλους της αναθέτουσας αρχής, ένας εκ των οποίων είναι υποχρεωτικά τεχνικός εγγεγραμμένος στο Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Έργων (Μη.Μ.Ε.Δ.).

β) Όταν ως κριτήριο ανάθεσης χρησιμοποιείται η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης τιμής - ποιότητας, η επιτροπή διαγωνισμού αποτελείται από:

αα) Τέσσερις (4) τεχνικούς υπαλλήλους κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, με τους αναπληρωτές τους, που υπηρετούν στην αναθέτουσα αρχή ή στο Δημόσιο, ως ορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014, εγγεγραμμένους στο μητρώο της περ. ζ΄ της παρούσας, με εμπειρία, τεχνική εξειδίκευση και ειδικότητες που προσιδιάζουν στις υπό ανάθεση κατηγορίες εργασιών.

ββ) Έναν (1) εκπρόσωπο των Ο.Τ.Α., που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, από την περιφερειακή ένωση δήμων της έδρας της περιφέρειας όπου εκτελείται το έργο.

γγ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας (ΤΕΕ), που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, κατόπιν κλήρωσης, από τα αρμόδια όργανα του ΤΕΕ.

δδ) Έναν (1) εκπρόσωπο των εργοληπτικών οργανώσεων, που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, κατόπιν κλήρωσης, από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις, όταν πρόκειται για έργα των οποίων ο προϋπολογισμός εκτός Φ.Π.Α. και αναθεώρησης ισούται ή υπερβαίνει το όριο εφαρμογής της Οδηγίας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 5.

Η αναθέτουσα αρχή ορίζει τα υποδειχθέντα μέλη, αφού λάβει υπόψη της αιτήματα εξαίρεσης, λόγω κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων στον συγκεκριμένο διαγωνισμό. Στην περίπτωση αυτή υποδεικνύονται αντικαταστάτες των εξαιρεθέντων μελών, σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία.

γ) Η επιτροπή διαγωνισμού της περ. β΄ συγκροτείται από την αναθέτουσα αρχή του φορέα κατασκευής του έργου. Η μη υπόδειξη των μελών των περ. ββ΄, γγ΄ και δδ΄ δεν κωλύει τη συγκρότηση της επιτροπής. Σε αυτήν την περίπτωση η απαρτία υπολογίζεται βάσει του αριθμού των μελών που ορίστηκαν και υποδείχθηκαν.

δ) Για τον ορισμό των μελών της επιτροπής διαγωνισμού, η αρμόδια για τη διεξαγωγή του υπηρεσία ζητά εγκαίρως την υπόδειξη των μελών και των εκπροσώπων των κοινωνικών φορέων (ΤΕΕ ή άλλου Επιμελητηρίου, Περιφερειακής Ένωσης Δήμων και των εργοληπτικών οργανώσεων), κατά την περ. ε΄. Οι φορείς στους οποίους υπηρετούν οι υπάλληλοι και οι λοιποί εκπρόσωποι παρέχουν τις αναγκαίες διευκολύνσεις για την άσκηση των καθηκόντων τους.

ε) Για τον ορισμό του εκπροσώπου τους, τα επιμελητήρια, οι περιφερειακές ενώσεις δήμων και οι εργοληπτικές οργανώσεις, διενεργούν, με ευθύνη των διοικήσεών τους, δημόσια κλήρωση κατά τις κείμενες διατάξεις, ύστερα από έγκαιρη δημοσιοποίηση της ημέρας και ώρας διενέργειάς της, από σχετικούς καταλόγους (μητρώα) προσώπων, που καταρτίζονται και τηρούνται με ευθύνη των παραπάνω φορέων.

στ) Στις επιτροπές δύναται να συμμετέχει, κατόπιν αιτήματος του φορέα χρήσης και άνευ δικαιώματος ψήφου, εκπρόσωπός, που υποδεικνύεται από αυτόν και ορίζεται από την αναθέτουσα αρχή.

ζ) Συστήνεται και τηρείται στη Γενική Γραμματεία Υποδομών, Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.). Στο Μητρώο αυτό εγγράφονται τεχνικοί υπάλληλοι όλων των αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων των ανεξάρτητων αρχών και της Βουλής των Ελλήνων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εγγραφή στο Μητρώο, η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης του Μητρώου, τα καθήκοντα των εγγεγραμμένων, οι όροι απαλλαγής από την υποχρέωση εγγραφής, τα πειθαρχικά αδικήματά τους και κάθε άλλο σχετικά με τα παραπάνω αναγκαίο θέμα.

9. Ειδικά στις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, πέραν των παρ. 1 έως 6, ισχύουν και τα ακόλουθα:

α) Για τη διεξαγωγή των διαγωνισμών του παρόντος Βιβλίου η αναθέτουσα αρχή συγκροτεί, με απόφασή της, επιτροπή διαγωνισμού, που αποτελείται από τρία (3) μέλη. Δύο (2) από τα μέλη είναι τεχνικοί υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ-ΤΕ της αναθέτουσας αρχής, με τους αναπληρωτές τους, εγγεγραμμένοι στο μητρώο της περ. ζ΄ της παρ. 8, που έχουν εμπειρία και προσόντα σχετικά με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης και ένας εξ αυτών ορίζεται ως πρόεδρος με τον αναπληρωτή του.

β) Όταν η ανάθεση της σύμβασης γίνεται με κριτήριο μόνο τη χαμηλότερη τιμή, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 86, ορίζονται ως μέλη της επιτροπής υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, και μόνο κατ' εξαίρεση, αν δεν επαρκούν οι υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής, αυτή δύναται είτε να αιτηθεί την υπόδειξη ορισμού μελών εγγεγραμμένων στο μητρώο της περ. ζ΄ της παρ. 8 που απασχολούνται στο Δημόσιο, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014 είτε να προσφύγει στη διενέργεια κλήρωσης μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μη.Μ.Ε.Δ..

γ) Κατ' εξαίρεση, η επιτροπή διαγωνισμού μπορεί να συγκροτείται από πέντε (5) μέλη, αν κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής η προς ανάθεση σύμβαση είναι πολύπλοκη και απαιτεί εξειδικευμένη εμπειρία. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, τέσσερα (4) από τα μέλη είναι τεχνικοί υπάλληλοι, με τους αναπληρωτές τους, εγγεγραμμένοι στο μητρώο της περ. ζ΄ της παρ. 8 και με εμπειρία και προσόντα σχετικά με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης, εκ των οποίων ένας ορίζεται ως πρόεδρος με τον αναπληρωτή του.

δ) Ένα (1) από τα μέλη της επιτροπής διαγωνισμού με τον αναπληρωτή του υποδεικνύεται σε κάθε περίπτωση από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, μετά από σχετικό αίτημα της αναθέτουσας αρχής. Ο εκπρόσωπος του Τ.Ε.Ε. προκύπτει από απόφαση του διοικούντος αυτό οργάνου. Αν το Τ.Ε.Ε. δεν ανταποκριθεί μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης, επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή υπάλληλος της αναθέτουσας αρχής ή υπάλληλος που υπηρετεί στο Δημόσιο, ως τούτο καθορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014, εγγεγραμμένος στο μητρώο της περ. η΄ της παρ. 8.

ε) Σε περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων με ιδιαίτερα σύνθετο, πολύπλοκο και εξειδικευμένο αντικείμενο, μπορεί με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών να καθορίζονται πρόσθετα προσόντα, που πρέπει να πληρούν τα μέλη της επιτροπής διαγωνισμού, κατά παρέκκλιση των όσων ορίζονται στις περ. α ΄ και β ΄.

10. Εφόσον διενεργείται κλήρωση, σύμφωνα με τις παρ. 1 έως 9, προηγείται η δημοσιοποίηση των στοιχείων της σύμβασης, στην ιστοσελίδα του κυρίου του έργου και της αναθέτουσας αρχής. Η κλήρωση διενεργείται υποχρεωτικά με βάση το ηλεκτρονικό σύστημα κληρώσεων της παρ. 6 του άρθρου 118,

μεταξύ των τεχνικών υπαλλήλων του μητρώου της περ. ζ΄ της παρ. 8 σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας με βάση την έδρα της αναθέτουσας αρχής, οι οποίοι διαθέτουν τα αντίστοιχα προσόντα των προηγούμενων παραγράφων κατά περίπτωση. Άρνηση εκτέλεσης των καθηκόντων συνιστά πειθαρχικό αδίκημα του υπαλλήλου και διώκεται κατά τις οικείες διατάξεις. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται το άρθρο 26 του ν. 4024/2011 (Α΄ 226).

11. Στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, πέραν των οριζόμενων στην παρ. 1, ισχύουν και τα ακόλουθα:

α) Συγκροτείται τριμελές ή πενταμελές γνωμοδοτικό όργανο (επιτροπή διενέργειας/επιτροπή αξιολόγησης).

β) Για την παρακολούθηση και την παραλαβή της σύμβασης προμήθειας συγκροτείται τριμελής ή πενταμελής επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής με απόφαση του αρμόδιου οργάνου της αναθέτουσας αρχής ή του φορέα εκτέλεσης της σύμβασης. Εφόσον απαιτούνται ειδικές γνώσεις, ένα τουλάχιστον μέλος της επιτροπής πρέπει να έχει την αντίστοιχη ειδικότητα. Εφόσον μεταξύ των υπηρετούντων στην αναθέτουσα αρχή δεν υπάρχει υπάλληλος με την αντίστοιχη ειδικότητα, η αναθέτουσα αρχή ζητεί τη συνδρομή άλλων φορέων του δημοσίου ή του ευρύτερου δημοσίου τομέα. Το όργανο αυτό εισηγείται για όλα τα θέματα παραλαβής του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, προβαίνοντας σε μακροσκοπικούς, λειτουργικούς ή και επιχειρησιακούς ελέγχους του προς παραλαβή αντικειμένου της σύμβασης, εφόσον προβλέπεται από τη σύμβαση ή κρίνεται αναγκαίο, συντάσσει τα σχετικά πρωτόκολλα, παρακολουθεί και ελέγχει την προσήκουσα εκτέλεση όλων των όρων της σύμβασης και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του αναδόχου και εισηγείται τη λήψη των επιβεβλημένων μέτρων λόγω μη τήρησης των ως άνω όρων. Με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου μπορεί να συγκροτείται δευτεροβάθμια επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής με τις παραπάνω αρμοδιότητες.

Για την εξέταση των προβλεπόμενων ενστάσεων και προσφυγών, που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, συγκροτείται ειδικό γνωμοδοτικό όργανο, τριμελές ή πενταμελές (Επιτροπή αξιολόγησης ενστάσεων), τα μέλη του οποίου είναι διαφορετικά από τα μέλη του γνωμοδοτικού οργάνου που είναι αρμόδιο για τα υπόλοιπα θέματα που ανακύπτουν κατά τη διαδικασία εκτέλεσης.

γ) Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται οι όροι για τη συγκρότηση των πρωτοβάθμιων, μόνιμων ή μη, και των δευτεροβάθμιων επιτροπών παραλαβής, η σύνθεση αυτών, η διαδικασία επιλογής των μελών τους και κάθε άλλο θέμα σχετικά με τα παραπάνω.

δ) Για την παραλαβή του τμηματικού ή συνολικού αντικειμένου σύμβασης παροχής υπηρεσιών συγκροτείται τριμελής επιτροπή παραλαβής με απόφαση του αρμόδιου οργάνου της αναθέτουσας αρχής ή του φορέα εκτέλεσης της σύμβασης. Εφόσον απαιτούνται ειδικές γνώσεις, ένα τουλάχιστον μέλος της επιτροπής πρέπει να έχει την αντίστοιχη ειδικότητα. Εφόσον μεταξύ των υπηρετούντων στην αναθέτουσα αρχή δεν υπάρχει υπάλληλος με την αντίστοιχη ειδικότητα, η αναθέτουσα αρχή ζητεί τη συνδρομή άλλων φορέων του Δημοσίου ή του ευρύτερου δημοσίου τομέα. Ως μέλη της εν λόγω επιτροπής δύναται να ορίζονται και υπάλληλοι, στους οποίους έχουν ανατεθεί καθήκοντα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 216.

Για την εξέταση των προβλεπόμενων ενστάσεων και προσφυγών, που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, συγκροτείται ειδικό γνωμοδοτικό όργανο, τριμελές ή πενταμελές (επιτροπή αξιολόγησης ενστάσεων), τα μέλη του οποίου είναι διαφορετικά από τα μέλη του γνωμοδοτικού οργάνου που είναι αρμόδιο για τα υπόλοιπα θέματα που ανακύπτουν κατά τη διαδικασία εκτέλεσης.

ε) Τα γνωμοδοτικά όργανα της παρούσας παραγράφου συγκροτούνται από υπαλλήλους που υπηρετούν με οποιαδήποτε σχέση εργασίας στον φορέα που διενεργεί τον διαγωνισμό ή σε άλλο φορέα του δημοσίου τομέα και λειτουργούν σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις περί συλλογικών οργάνων.

στ) Η επιτροπή της περ. β΄ γνωμοδοτεί και για ζητήματα τροποποίησης των συμβάσεων προμηθειών, σύμφωνα με το άρθρο 132. Ειδικά για την περίπτωση των Κεντρικών Αρχών Αγορών, για ζητήματα τροποποίησης συμφωνιών - πλαίσιο και συμβάσεων κεντρικών προμήθειών που συνάπτονται από αυτές, γνωμοδοτεί η επιτροπή της περ. α΄.

ζ) [Καταργήθηκε]

η) [Καταργήθηκε]

Σε περίπτωση αιτιολογημένης αδυναμίας για τη συμπλήρωση ή τη συγκρότηση των επιτροπών της παρ. 1, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητήσει από άλλη αναθέτουσα αρχή τη διάθεση υπαλλήλου ή υπαλλήλων της για τη συγκρότηση της επιτροπής.

12. Για τα μέλη των γνωμοδοτικών οργάνων του παρόντος, που είναι εγγεγραμμένα στο Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344 ή που ορίζονται από τις ΕΚΑΑ της παρ. 1 του άρθρου 41 για τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών, που αυτές διενεργούν, προβλέπεται αποζημίωση, το ύψος της οποίας δεν υπερβαίνει τα όρια της παρ. 5 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α΄ 176), περί αμοιβών συλλογικών οργάνων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα ειδικότερα ζητήματα σχετικά με τον τρόπο και χρόνο καταβολής, καθώς και το ύψος της αποζημίωσης του προηγούμενου εδαφίου.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄
ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΠΡΩΗΝ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΤΟΜΕΩΝ (ΟΔΗΓΙΑ 2014/25/ΕΕ) - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΙΙ ΤΟΥ Ν. 4412/2016

Άρθρο 109
Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες - Τροποποίηση των παρ. 6, 7, 8, 9, 10 και 11 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016 (άρθρο 40 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Στον τίτλο του άρθρου 258 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», τροποποιούνται οι παρ. 6, 7, 8, 9, 10 και 11 και το άρθρο 258 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 258
Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες (άρθρο 40 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Με την επιφύλαξη των παρ. 8 και 11, όλες οι επικοινωνίες, καθώς και όλες οι ανταλλαγές πληροφοριών δυνάμει του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338), ιδίως η ηλεκτρονική υποβολή των προσφορών, εκτελούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος άρθρου. Τα εργαλεία και οι συσκευές που χρησιμοποιούνται για τις επικοινωνίες μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, καθώς και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, δεν δημιουργούν διακρίσεις, είναι γενικώς διαθέσιμα και διαλειτουργικά με τις γενικά χρησιμοποιούμενες ΤΠΕ, και δεν περιορίζουν την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Κατά παρέκκλιση των προβλεπομένων στο

πρώτο και δεύτερο εδάφιο , οι αναθέτοντες φορείς δεν υποχρεούνται να απαιτούν τη χρήση του ΕΣΗΔΗΣ κατά τη διαδικασία υποβολής στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν, λόγω του ειδικού χαρακτήρα της σύμβασης, η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας θα απαιτούσε συγκεκριμένα εργαλεία, συσκευές ή μορφότυπους αρχείων, που δεν διατίθενται γενικά ή δεν υποστηρίζονται από γενικά διαθέσιμες εφαρμογές,

β) όταν οι εφαρμογές που υποστηρίζουν μορφότυπους αρχείων κατάλληλους για την περιγραφή των προσφορών, χρησιμοποιούν μορφότυπους αρχείων που δεν μπορούν να υποστούν επεξεργασία από οποιαδήποτε άλλη ανοιχτή ή γενικά διαθέσιμη εφαρμογή ή υπόκεινται σε σχήμα αποκλειστικών αδειών εκμετάλλευσης και δεν μπορούν να διατεθούν για μεταφόρτωση ή εξ αποστάσεως χρήση από τον αναθέτοντα φορέα,

γ) όταν η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ θα απαιτούσε ειδικό εξοπλισμό γραφείου, ο οποίος δεν διατίθεται γενικά στους αναθέτοντες φορείς,

δ) όταν τα έγγραφα της σύμβασης απαιτούν την υποβολή υλικών ή υπό κλίμακα προπλασμάτων, τα οποία δεν είναι δυνατόν να διαβιβασθούν μέσω του ΕΣΗΔΗΣ.

Όσον αφορά στις επικοινωνίες για τις οποίες δεν χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο, η επικοινωνία γίνεται με το ταχυδρομείο ή με άλλο κατάλληλο μέσο ή με συνδυασμό ταχυδρομικών ή άλλων καταλλήλων μέσων και ηλεκτρονικών μέσων. Κατά παρέκκλιση των προβλεπομένων στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, οι αναθέτοντες φορείς δεν υποχρεούνται να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς τη χρήση του ΕΣΗΔΗΣ, κατά τη διαδικασία υποβολής, στο μέτρο που απαιτείται η χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών είτε

α) σε περίπτωση παραβίασης της ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ είτε

β) αν για την προστασία του ιδιαιτέρως ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών απαιτείται υψηλό επίπεδο προστασίας, το οποίο δεν μπορεί να εξασφαλισθεί κατάλληλα με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων και συσκευών που διατίθενται γενικά σε οικονομικούς φορείς ή μπορούν να διατεθούν σε αυτούς με άλλα μέσα πρόσβασης, κατά την έννοια της παρ. 5.

Εναπόκειται στους αναθέτοντες φορείς, που απαιτούν, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρούσας, άλλα μέσα επικοινωνίας, πλην των ηλεκτρονικών για τη διαδικασία υποβολής, να αναφέρουν στη χωριστή έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 341, περί χωριστών εκθέσεων σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων, τους λόγους για αυτήν την απαίτηση. Εφόσον συντρέχει περίπτωση, οι αναθέτοντες φορείς αναφέρουν στη χωριστή έκθεση τους λόγους για τους οποίους κρίνεται απαραίτητη η χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών μέσων κατ’ εφαρμογή του πέμπτου εδαφίου της παρούσας.

2. Κατά παρέκκλιση της παρ. 1, μπορεί να χρησιμοποιείται προφορική επικοινωνία σε σχέση με άλλες ανακοινώσεις πλην των βασικών στοιχείων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, υπό τον όρο ότι το περιεχόμενο της προφορικής επικοινωνίας τεκμηριώνεται επαρκώς. Προς τούτο, τα ουσιαστικά στοιχεία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης περιλαμβάνουν τα έγγραφα της σύμβασης, τις αιτήσεις συμμετοχής και τις επιβεβαιώσεις ενδιαφέροντος και τις προσφορές. Ειδικότερα, οι προφορικές επικοινωνίες με τους προσφέροντες, οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο περιεχόμενο και την αξιολόγηση των προσφορών, τεκμηριώνονται επαρκώς και με ενδεδειγμένα μέσα, όπως με γραπτά ή ηχητικά αρχεία ή συνόψεις των βασικών στοιχείων της επικοινωνίας.

3. Σε κάθε επικοινωνία, ανταλλαγή και αποθήκευση πληροφοριών, οι αναθέτοντες φορείς μεριμνούν για τη διαφύλαξη της ακεραιότητας των δεδομένων και του απορρήτου των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής. Εξετάζουν το περιεχόμενο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής μόνο μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής τους.

4. Όσον αφορά στις συμβάσεις έργων και τους διαγωνισμούς μελετών, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να απαιτούν τη χρήση συγκεκριμένων ηλεκτρονικών μέσων, όπως ηλεκτρονικών εργαλείων μοντελοποίησης κτιριοδομικών πληροφοριών ή παρόμοιων μέσων. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι αναθέτοντες φορείς προσφέρουν εναλλακτικά μέσα πρόσβασης, σύμφωνα με την παρ. 5, έως ότου τα εν λόγω εργαλεία να διατεθούν γενικά, κατά την έννοια του δευτέρου εδαφίου της παρ. 1.

5. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν, όπου κριθεί απαραίτητο, να απαιτούν τη χρήση εργαλείων και συσκευών, που δεν διατίθενται γενικώς, υπό την προϋπόθεση ότι προσφέρουν εναλλακτικά μέσα πρόσβασης.

Οι αναθέτοντες φορείς θεωρείται ότι προσφέρουν άλλα κατάλληλα μέσα πρόσβασης σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν προσφέρουν ελεύθερη, πλήρη, άμεση και δωρεάν πρόσβαση με ηλεκτρονικά μέσα στα εν λόγω εργαλεία και συσκευές από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης/γνωστοποίησης, σύμφωνα με το Παράρτημα IX του Προσαρτήματος Β΄ ή από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή, σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, από το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 290. Το κείμενο της προκήρυξης ή η πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος καθορίζει τη διαδικτυακή διεύθυνση στην οποία διατίθενται τα εργαλεία και οι συσκευές αυτές,

β) όταν διασφαλίζουν ότι οι προσφέροντες που δεν έχουν πρόσβαση στα εν λόγω εργαλεία και συσκευές ή δεν έχουν τη δυνατότητα να τα αποκτήσουν εντός των σχετικών προθεσμιών, μπορούν να έχουν πρόσβαση στη διαδικασία σύναψης σύμβασης χρησιμοποιώντας προσωρινά διακριτικά (πρόσβασης) διαθέσιμα δωρεάν στο διαδίκτυο, υπό τον όρο ότι για την αδυναμία πρόσβασης δεν ευθύνεται ο ίδιος ο προσφέρων ή

γ) όταν υποστηρίζουν έναν εναλλακτικό δίαυλο για την ηλεκτρονική υποβολή των προσφορών.

6. Το ΕΣΗΔΗΣ συμμορφώνεται με:

α) Τις απαιτήσεις του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Β΄ του παρόντος και

β) Τους κανόνες του παρόντος άρθρου και του άρθρου 259, περί πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ. Πέραν των ανωτέρω το ΕΣΗΔΗΣ τηρεί όσα ορίζονται: α) στον ν. 4727/2020 (Α΄ 184), β) στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την υπό στοιχεία ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και γ) στο π.δ. 25/2014 (Α΄ 44).

7. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται στις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του παρόντος άρθρου κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων έργων, μελετών και τεχνικών υπηρεσιών σχετικά με:

α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης

των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων,

γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή της σύνταξης κωδίκων πρακτικής,

δ) τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ»,

ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

9. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του παρόντος άρθρου κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων, σχετικά με τη διαλειτουργική σύνδεση του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημόσιων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, όπως το ΜΕΚ και το ΜΕΕΠ, του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 4727/2020 (Α΄ 184), όσον αφορά στοιχεία και έγγραφα των δημόσιων συμβάσεων που αφορούν στη διαφάνεια και καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο ΚΗΜΔΗΣ, με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημόσιων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών μελών.

10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του παρόντος άρθρου για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338) σχετικά με:

α) τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4727/2020 (Α΄ 184) και του ΠΗΔ, τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ,

β) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης

των συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

γ) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων,

δ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και

ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

11. α) Κατ’ εξαίρεση, εφόσον οι αναθέτοντες φορείς λειτουργούν ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας / πληροφοριακά συστήματα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των παρ. 1 έως 6 και 8 και του άρθρου 259, περί πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ, αναλογικά εφαρμοζόμενων, είναι δυνατή η παρέκκλιση από την υποχρέωση εκτέλεσης των επικοινωνιών, καθώς και των ανταλλαγών πληροφοριών, μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με το παρόν Βιβλίο.

β) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ορίζεται το όργανο πιστοποίησης ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας / πληροφοριακών συστημάτων δημόσιων συμβάσεων και οι αρμοδιότητές του, καθώς και οι όροι και η διαδικασία πιστοποίησης, εξειδικεύοντας τις απαιτήσεις των παρ. 1 έως 6, και ιδίως θέματα λειτουργικότητας, συμβατότητας, ασφάλειας των επικοινωνιών, κρυπτογράφησης και διαλειτουργικότητας των ως άνω ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας/πληροφοριακών συστημάτων με τρίτα συστήματα, καθώς και η υποχρέωση ενημέρωσης και χορήγησης στοιχείων προς εποπτεύοντες και ελεγκτικούς φορείς, το είδος και το εύρος κυρώσεων σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, και ρυθμίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ή διαδικασία.

γ) Το όργανο πιστοποίησης, που ορίζεται με την απόφαση της περ. β΄, είναι αρμόδιο να αποφανθεί για την πιστοποίηση των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας / πληροφοριακών συστημάτων δημόσιων συμβάσεων ή την ανάκληση αυτής, καθώς και για την παρακολούθηση της λειτουργίας και την υποβολή εκθέσεων αξιολόγησης όσον αφορά τη συμμόρφωση των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας / πληροφοριακών συστημάτων δημόσιων συμβάσεων με τους κανόνες πιστοποίησης. Η ίδια η διαδικασία πιστοποίησης μπορεί να πραγματοποιείται από ανεξάρτητους ελεγκτικούς φορείς ή αρχές, ελέγχοντας και γνωμοδοτώντας για τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας / πληροφοριακά συστήματα δημόσιων συμβάσεων όσον αφορά τη συμμόρφωσή τους με τις απαιτήσεις των παρ. 1 έως 6, όπως αυτές εξειδικεύονται με την απόφαση της περ. β΄.

δ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται κατόπιν γνωμοδότησης του οργάνου πιστοποίησης ηλεκτρονικών συστημάτων δημόσιων συμβάσεων, παρέχεται ή ανακαλείται η εξαίρεση της περ. α΄.

12. Στις συμβάσεις της παρ. 7 εφαρμόζεται αναλογικά η παρ. 6 του άρθρου 36, περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ.»

Άρθρο 110
Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ - Τροποποίηση των παρ. 4 και 5 του άρθρου 259 του ν. 4412/2016 (άρθρο 40 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Οι παρ. 4 και 5 του άρθρου 259 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 259 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 259
Πολιτική Ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ (άρθρο 40 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Το επίπεδο ασφαλείας του ΕΣΗΔΗΣ είναι ανάλογο προς τους κινδύνους.
2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει να τηρούνται τα ακόλουθα:
α) οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης, είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους,
β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτοντες φορείς αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
αα) Οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής, και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα, ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφοτύπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ).
Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στον αναθέτοντα φορέα να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό.
Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή.
ββ) Σε περίπτωση προσφορών, που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης, οι αναθέτοντες φορείς δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις, που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες.
Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης σύμβασης και υπογράφονται

από αρμόδια αρχή κράτους μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 της απόφασης 2011/130/ΕΕ. Επίσης θέτει σε εφαρμογή τα μέτρα που είναι αναγκαία, ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστεί τεχνικά τους μορφοτύπους αυτούς, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στον φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραλαμβανόμενης ηλεκτρονικής υπογραφής σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για τα άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα.

3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπό στοιχεία ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β΄ 401), από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς τον χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στον χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, με κρυπτογραφημένο τρόπο και επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στον αναθέτοντα φορέα ή στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως ανωτέρω περιγράφεται.

4. Σε περίπτωση τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί σε χρόνο που να επιτρέπει την κανονική υποβολή των προσφορών, ο αναθέτων φορέας δεν υποχρεούται, συνολικά ή μερικά, να χρησιμοποιήσει το ΕΣΗΔΗΣ.

Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, από τη Διεύθυνση Διαχείρισης, Ανάπτυξης και Υποστήριξης του ΕΣΗΔΗΣ της Γενικής Διεύθυνσης Υποδομών Πληροφορικής και Επικοινωνιών Δημόσιας Διοίκησης της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και, στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή του, ο αναθέτων φορέας καθορίζει τον τρόπο συνέχισης και διεξαγωγής της διαδικασίας.

Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται, για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, από τη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, και στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή του, ο αναθέτων φορέας καθορίζει τον τρόπο συνέχισης και διεξαγωγής της διαδικασίας.

5. Το παρόν εφαρμόζεται στις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α..

6. Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται, σύμφωνα με την απόφαση της παρ. 10 του άρθρου 258.»

Άρθρο 111
Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί - Τροποποίηση του τίτλου και προσθήκη παρ. 11 στο άρθρο 271 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 271 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», προστίθεται παρ. 12 και το άρθρο 271 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 271
Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί - Εξουσιοδοτική διάταξη
(άρθρο 53 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσφεύγουν σε ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, στους οποίους παρουσιάζονται νέες, μειωμένες τιμές και/ή νέες αξίες, όσον αφορά ορισμένα στοιχεία των προσφορών. Για τον σκοπό αυτό, οι αναθέτοντες φορείς διοργανώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με τη μορφή επαναλαμβανόμενης ηλεκτρονικής διαδικασίας, διεξαγόμενης έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, επιτρέποντας την ταξινόμησή τους με βάση αυτόματες μεθόδους αξιολόγησης.
Δεδομένου ότι ορισμένες συμβάσεις υπηρεσιών ή έργων, που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων, δεν μπορούν να ταξινομηθούν με βάση αυτόματη μέθοδο αξιολόγησης, οι συμβάσεις αυτές δεν αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών.
2. Σε ανοικτή ή κλειστή διαδικασία ή σε διαδικασία με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να αποφασίζουν ότι πριν από την ανάθεση μιας σύμβασης διεξάγεται ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, όταν το περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης και ιδίως οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν να καθορισθούν με ακρίβεια.
Υπό τους ιδίους όρους, ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να χρησιμοποιείται κατά το νέο διαγωνισμό μεταξύ των μερών μιας συμφωνίας-πλαίσιο, όπως προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 273, περί συμφωνιών-πλαίσιο, καθώς και κατά τον διαγωνισμό για την ανάθεση συμβάσεων στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 270 περί δυναμικών συστημάτων αγορών.
3. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός αφορά σε ένα από τα ακόλουθα στοιχεία των προσφορών:
α) μόνο στις τιμές, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται αποκλειστικά βάσει της τιμής,
β) στις τιμές και/ή τις νέες αξίες των στοιχείων των προσφορών που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής ή στην προσφορά με το χαμηλότερο κόστος, σύμφωνα με μια προσέγγιση βασιζόμενη στη σχέση αποδοτικότητας-κόστους.
4. Οι αναθέτοντες φορείς, που αποφασίζουν να κάνουν χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, το δηλώνουν στην προκήρυξη διαγωνισμού, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή, αν χρησιμοποιείται γνωστοποίηση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, στην πρόσκληση υποβολής προσφορών. Τα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα VII του Προσαρτήματος Β΄ του παρόντος νόμου.

5. Οι αναθέτοντες φορείς, πριν να προβούν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, διενεργούν μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, σύμφωνα με το κριτήριο ή τα κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχουν καθορισθεί.

Η προσφορά θεωρείται παραδεκτή, όταν έχει υποβληθεί από προσφέροντα που δεν έχει αποκλειστεί, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 304, περί κριτηρίων επιλογής, ή την παρ. 1 του άρθρου 305, περί λόγων αποκλεισμού, και πληροί τα κριτήρια επιλογής των άρθρων 304 και 305, εφόσον η προσφορά είναι σύμφωνη με τις τεχνικές προδιαγραφές, χωρίς να είναι μη κανονική ή απαράδεκτη ή ακατάλληλη.

Μη κανονικές προσφορές θεωρούνται ιδίως όσες προσφορές δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία συμπαιγνίας ή διαφθοράς ή όσες κρίνονται από τον αναθέτοντα φορέα ασυνήθιστα χαμηλές. Απαράδεκτες προσφορές θεωρούνται ιδίως όσες υποβάλλονται από προσφέροντες, οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό του αναθέτοντος φορέα, όπως καθορίσθηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης.

Μη κατάλληλη θεωρείται μία προσφορά, όταν δεν σχετίζεται με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς ουσιώδη τροποποίηση, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις του αναθέτοντος φορέα, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Μη κατάλληλη θεωρείται μία αίτηση συμμετοχής, όταν στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα συντρέχει υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 304 ή την παρ. 1 του άρθρου 305, ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, που καθορίζονται από τον αναθέτοντα φορέα, σύμφωνα με τα άρθρα 304 ή 305.

Όλοι οι προσφέροντες, που έχουν υποβάλει παραδεκτές προσφορές, καλούνται ταυτόχρονα να συμμετάσχουν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, χρησιμοποιώντας, κατά την προκαθορισμένη ημέρα και ώρα, τα στοιχεία σύνδεσης, σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται στην πρόσκληση. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να διεξάγεται σε διαδοχικές φάσεις. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός δεν αρχίζει προτού παρέλθουν δύο (2) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων.

6. Η πρόσκληση συνοδεύεται από το αποτέλεσμα της πλήρους αξιολόγησης της οικείας προσφοράς, η οποία διεξάγεται σύμφωνα με τη στάθμιση που προβλέπεται στην παρ. 5 του άρθρου 311. Η πρόσκληση αναφέρει επίσης τον μαθηματικό τύπο, βάσει του οποίου καθορίζεται κατά τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό η αυτόματη κατάταξη των προσφορών σε συνάρτηση με τις νέες υποβαλλόμενες τιμές ή τις νέες αξίες. Εκτός από την περίπτωση κατά την οποία η οικονομικώς πιο συμφέρουσα προσφορά βρίσκεται με βάση μόνο την τιμή, ο μαθηματικός αυτός τύπος εκφράζει τη στάθμιση όλων των κριτηρίων που έχουν καθοριστεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, όπως αναφέρεται στη γνωστοποίηση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού ή σε άλλα έγγραφα της σύμβασης. Προς τον σκοπό αυτό, περιθώρια διακύμανσης περιορίζονται εκ των προτέρων σε συγκεκριμένη τιμή.

Αν επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές, προβλέπεται χωριστός μαθηματικός τύπος για κάθε εναλλακτική προσφορά.

7. Κατά τη διάρκεια κάθε φάσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτοντες φορείς γνωστοποιούν αμέσως σε όλους τους προσφέροντες τουλάχιστον τις πληροφορίες εκείνες που τους δίνουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν, ανά πάσα στιγμή, την αντίστοιχη κατάταξή τους. Δύνανται, επίσης,

εάν επισημαίνεται εκ των προτέρων, να γνωστοποιούν και άλλες πληροφορίες σχετικά με άλλες τιμές ή αξίες που υποβάλλονται. Οι αναθέτοντες φορείς δύνανται επιπλέον να ανακοινώνουν ανά πάσα στιγμή τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε φάση του πλειστηριασμού. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γνωστοποιούν την ταυτότητα των προσφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

8. Οι αναθέτοντες φορείς περατώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους:

α) κατά την προκαθορισμένη ημερομηνία και ώρα,

β) όταν δεν λαμβάνουν πλέον νέες τιμές ή νέες αξίες που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις σχετικά με τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις, εφόσον έχουν δηλώσει προηγουμένως το χρονικό διάστημα που θα επιτρέψουν να παρέλθει από την παραλαβή της τελευταίας υποβολής πριν περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό ή

γ) όταν οι προκαθορισμένες φάσεις του πλειστηριασμού έχουν όλες ολοκληρωθεί. Εάν οι αναθέτοντες φορείς προτίθενται να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, σύμφωνα με την περ. γ΄, ενδεχομένως, σε συνδυασμό με τον τρόπο που προβλέπεται στην περ. β΄, η πρόσκληση συμμετοχής στον πλειστηριασμό προσδιορίζει το χρονοδιάγραμμα κάθε φάσης του πλειστηριασμού.

9. Μετά την περάτωση του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτοντες φορείς αναθέτουν τη σύμβαση, σύμφωνα με το άρθρο 311, περί κριτηρίων ανάθεσης συμβάσεων, βάσει των αποτελεσμάτων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

10. Ο αναθέτων φορέας αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τους ειδικότερους όρους εφαρμογής του παρόντος άρθρου.

11. Με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να καθίσταται υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών σε αναθέτοντες φορείς που αποτελούν αναθέτουσες αρχές, για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και γενικών υπηρεσιών.»

Άρθρο 112

Συγκρότηση και τήρηση φακέλου σύμβασης - Τροποποίηση των παρ. 2, 3 και 4 και κατάργηση της παρ. 5 του άρθρου 277 του ν. 4412/2016 (άρθρο 99 παρ. 6 και 100 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Οι παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 46 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται, η παρ. 5 καταργείται και το άρθρο 277 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 277

Συγκρότηση και τήρηση φακέλου σύμβασης

(άρθρο 99 παρ. 6 και 100 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Οι αναθέτοντες φορείς καταγράφουν την πρόοδο της διεξαγωγής όλων των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων είτε πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα είτε όχι.

2. Για την εκπλήρωση της υποχρέωσης της παρ. 1 ο αναθέτων φορέας συντάσσει και σε ηλεκτρονική μορφή ειδικό «φάκελο δημόσιας σύμβασης». Ειδικότερα, στην περίπτωση που η διαδικασία ανάθεσης γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, ο «φάκελος δημόσιας σύμβασης» τηρείται στον ηλεκτρονικό τόπο της διαδικασίας ανάθεσης.

3. Ο φάκελος δημόσιας σύμβασης συμπληρώνεται και επικαιροποιείται σε όλα τα επιμέρους στάδια σύναψης της σύμβασης και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

α) Την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης.

β) Τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του.

γ) Την περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης.

δ) Τα έγγραφα της σύμβασης.

ε) Όλα τα έγγραφα που είναι αναγκαία, ώστε ο αναθέτων φορέας να είναι σε θέση να αιτιολογεί τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων, όπως ενδεικτικά έγγραφα που αφορούν:

αα) στην επικοινωνία με οικονομικούς φορείς,

ββ) στην προετοιμασία των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης,

γγ) στον διάλογο ή διαπραγμάτευση (εφόσον διεξήχθη),

δδ) στην επιλογή του αναδόχου και την ανάθεση της σύμβασης.

ζ) Αντίγραφο της σύμβασης.

4. Ο φάκελος δημόσιας σύμβασης τηρείται για περίοδο πέντε (5) τουλάχιστον ετών από την ημερομηνία οριστικής παραλαβής της σύμβασης. Σε περίπτωση εκκρεμοδικίας αναφορικά με τη δημόσια σύμβαση ο σχετικός φάκελος δημόσιας σύμβασης τηρείται μέχρι το πέρας αυτής.

5. [Καταργήθηκε].»

Άρθρο 113

Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς - Αντικατάσταση του άρθρου 278 του ν. 4412/2016 (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Το άρθρο 278 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 278

Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Πριν από την έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά, προκειμένου να προετοιμάσουν τη σύμβαση και να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις τους όσον αφορά στις συμβάσεις. Για τον σκοπό αυτό, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να ζητούν ή να δέχονται τις συμβουλές ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων ή αρχών ή φορέων που δραστηριοποιούνται στην αγορά. Οι εν λόγω συμβουλές μπορούν να χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, εφόσον δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και την παραβίαση των αρχών της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας.»

Άρθρο 114
Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς - Τροποποίηση των παρ. 1 και 3 του άρθρου 279 του ν. 4412/2016

Τροποποιούνται οι παρ. 1 και 3 του άρθρου 279 του ν. 4412/2016 (Α΄147) και το άρθρο 279 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 279
Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς

1. Οι διαβουλεύσεις διεξάγονται βάσει ειδικής πρόσκλησης για ανοιχτή, μη δεσμευτική συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, που αναρτάται στην ιστοσελίδα του αναθέτοντος φορέα και, κατά την κρίση του, μέσω των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας για την υποβολή προσφορών ή μέσω εντύπου ή ηλεκτρονικού τύπου. Η δαπάνη των δημοσιεύσεων στον τύπο και κάθε άλλο μέσο δημοσιότητας βαρύνει τον αναθέτοντα φορέα. Σε περίπτωση συμβάσεων, για τις οποίες η εφαρμογή της παρούσας διάταξης υποχρεώνει τους αναθέτοντες φορείς να παράσχουν πληροφορίες, η αποκάλυψη των οποίων είναι αντίθετη προς τα ουσιώδη συμφέροντά τους ή μπορεί να παραβλάψει απόρρητα, η ειδική πρόσκληση του προηγούμενου εδαφίου δεν δημοσιοποιείται, αλλά αποστέλλεται με κάθε πρόσφορο μέσο.

2. Η πρόσκληση αναφέρει τα στοιχεία του αναθέτοντος φορέα, το αντικείμενο της σύμβασης, καθώς και τον τρόπο και την προθεσμία υποβολής παρατηρήσεων. Στην πρόσκληση επισυνάπτεται περιγραφικό έγγραφο, στο οποίο περιλαμβάνεται κάθε άλλο πληροφοριακό στοιχείο σχετικά με τη σύμβαση που πρόκειται να συναφθεί. Στην περίπτωση του τρίτου εδαφίου της παρ. 1, πριν από την αποστολή πρόσκλησης σε επιλεγμένους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο αντικείμενο της σύμβασης, ο αναθέτων φορέας διασφαλίζει την εχεμύθεια των οικονομικών φορέων, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 259, περί πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ.

3. Η διαδικασία διαβούλευσης διεξάγεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 258, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες και 259, περί πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ, και διαρκεί δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες από την ανάρτηση της σχετικής ανακοίνωσης ή από την αποστολή της σχετικής πρόσκλησης. Μετά από τη λήξη της προθεσμίας, που τάσσεται στην πρόσκληση για την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, ο αναθέτων φορέας συγκεντρώνει, αναρτά στην ιστοσελίδα του και επεξεργάζεται τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν. Το τελευταίο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις του τρίτου εδαφίου της παρ. 1.»

Άρθρο 115
Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων - Αντικατάσταση του άρθρου 280 του ν. 4412/2016 (άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Το άρθρο 280 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 280
Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων (άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Εάν ένας υποψήφιος, ένας προσφέρων ή μια επιχείρηση, που σχετίζεται με υποψήφιο ή προσφέροντα, έχει παράσχει συμβουλές στον αναθέτοντα φορέα είτε εντός είτε εκτός του πλαισίου του άρθρου 278, περί προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς, ή έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, ο αναθέτων φορέας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω υποψηφίου ή προσφέροντα.
Ειδικότερα, ο αναθέτων φορέας, κατ' ελάχιστον:
α) γνωστοποιεί στους λοιπούς υποψηφίους και προσφέροντες τις σχετικές πληροφορίες που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης εμπλοκής του υποψηφίου ή του προσφέροντος στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης και προσδιορίζει επαρκείς προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών,
β) αποκλείει τον εμπλεκόμενο υποψήφιο ή προσφέροντα, μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλισθεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Πριν από την έκδοση της απόφασης αποκλεισμού, παρέχεται η ευχέρεια στους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού,
γ) ενημερώνει την Επιτροπή Ανταγωνισμού για δικές της ενέργειες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, και την ΕΑΑΔΗΣΥ για την καταγραφή των μέτρων που λήφθηκαν στην ειδική έκθεση που συντάσσεται δυνάμει του άρθρου 341, περί χωριστών εκθέσεων, σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων.»

Άρθρο 116
Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης - Τροποποίηση των παρ. 2 και 5 του άρθρου 281 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 2 και 5 του άρθρου 281 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 281 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 281
Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης

1. Οι όροι που περιέχονται στα έγγραφα της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις, ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών.
2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 293 και της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης του άρθρου 291, περιέχουν ιδίως:
α) Την επωνυμία, τον αριθμό φορολογικού μητρώου της αναθέτουσας αρχής και τον κωδικό της αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα, που αφορά στην ηλεκτρονική τιμολόγηση, όπως αυτός προσδιορίζεται στον επίσημο ιστότοπο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

β) Την προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών από την αρμόδια υπηρεσία και τη διεύθυνση στην οποία πρέπει να αποσταλούν.

γ) Το όνομα, τη διεύθυνση, τον αριθμό τηλεφώνου, τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) της υπηρεσίας που διενεργεί τον διαγωνισμό, καθώς και τον αρμόδιο υπάλληλο της υπηρεσίας αυτής,

δ) Τα αρμόδια όργανα για την αποσφράγιση των προσφορών, την ημερομηνία, την ώρα και λοιπές πληροφορίες που σχετίζονται με την αποσφράγιση.

ε) Την ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης, καθώς και τον χρόνο άσκησής τους.

στ) Το είδος της διαδικασίας.

ζ) Την πηγή χρηματοδότησης και τον τρόπο πληρωμής. Στην περίπτωση που πηγή χρηματοδότησης είναι ο τακτικός προϋπολογισμός, με εξαίρεση τις συμφωνίες πλαίσιο και τα δυναμικά συστήματα αγορών, τον αριθμό και την χρονολογία της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης, εφόσον η προκαλούμενη δαπάνη πρόκειται να βαρύνει το τρέχον οικονομικό έτος, τον αριθμό καταχώρησής της στα λογιστικά βιβλία του οικείου φορέα, καθώς και τον αριθμό της απόφασης έγκρισης της πολυετούς ανάληψης, σε περίπτωση που η δαπάνη εκτείνεται σε περισσότερα του ενός οικονομικά έτη, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από την παρ. 4 του άρθρου 4 του π.δ. 80/2016 (Α΄ 145), περί διαδικασίας για την έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης. Στην περίπτωση που πηγή χρηματοδότησης είναι το Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων, τη Συλλογική Απόφαση Ένταξης και τον ενάριθμο. Στην περίπτωση που συνάπτεται συμφωνία-πλαίσιο, οι πληροφορίες της παρούσας περίπτωσης περιέχονται μόνο στις εκτελεστικές συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει αυτής. Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται δυναμικό σύστημα αγορών, οι πληροφορίες της παρούσας περίπτωσης αφορούν μόνο τις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει αυτού.

η) [Καταργήθηκε].

θ) Τις προϋποθέσεις αναπροσαρμογής του τιμήματος μετά από την κατακύρωση, εφόσον κρίνεται ότι απαιτείται τέτοιος όρος.

ι) Τις απαιτούμενες εγγυήσεις, τον τύπο, τα ποσοστά, το νόμισμα, τον χρόνο υποβολής των εγγυήσεων, καθώς και άλλες εξασφαλίσεις, εάν ζητούνται,

ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης,

ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, καθώς και την τεχνική ή επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων,

ιγ) τη δυνατότητα υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα μέρη της σύμβασης,

ιδ) τη δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών,

ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών,

ιστ) τη διάρκεια ισχύος των προσφορών,

ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται απόρριψη της προσφοράς,

ιη) όλους τους ειδικούς και γενικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης, ιδίως δε την υποχρέωση της παρ. 2 του άρθρου 253, περί αρχών που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, και τους όρους πληρωμής,

ιθ) [Καταργήθηκε].

κ) Τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (υπεύθυνες δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.),

κα) τον κατάλογο και τη σειρά ισχύος των εγγράφων της σύμβασης,

κβ) όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν στον τρόπο διάθεσης των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης,

κγ) ειδικά για τις συμβάσεις έργων:

αα) τον προϋπολογισμό δημοπράτησης, το τιμολόγιο δημοπράτησης, την τεχνική περιγραφή, την τεχνική μελέτη ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου,

ββ) το σύστημα υποβολής προσφορών,

γγ) αμοιβή των αξιολογότερων μελετών, όπου κρίνεται αναγκαίο,

δδ) την επωνυμία του οργάνου που θα εξετάζει ενστάσεις, και

κδ) οποιαδήποτε άλλη πληροφορία απαιτείται σύμφωνα με τα άρθρα 222 έως 338.

3. Τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά και σε άλλες γλώσσες, συνολικά ή μερικά. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, που έχουν συνταχθεί σε περισσότερες γλώσσες, επικρατεί η ελληνική έκδοση.

4. Οι αναθέτοντες φορείς δεν επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς δαπάνη για τη λήψη των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, πλην της δαπάνης που αντιστοιχεί στο κόστος αναπαραγωγής τους και της ταχυδρομικής αποστολής τους.

5. Οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να χρησιμοποιούν πρότυπα ή υποδείγματα εγγράφων σύμβασης τα οποία εκδίδονται από την Αρχή.

6. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται κατά τη σύναψη των συμβάσεων της περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 1, που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), σύμφωνα με τον ν. 3389/2005 (Α΄ 232).»

Άρθρο 117
Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1 και 5 του άρθρου 296 του ν. 4412/2016
(άρθρο 72 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Στον τίτλο του άρθρου 296 του ν. 4412/2016 προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», τροποποιούνται οι παρ. 1 και 5 και το άρθρο 296 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 296
Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο - Εξουσιοδοτική διάταξη
(άρθρο 72 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Οι αναθέτοντες φορείς δημοσιεύουν τις προσκλήσεις, τις διακηρύξεις και τις προκηρύξεις, ανάλογα με τη διαδικασία ανάθεσης αυτών, με την επιφύλαξη εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 38, στο ΚΗΜΔΗΣ. Οι προκηρύξεις και διακηρύξεις της παρούσας, καθώς και οι προσκλήσεις του άρθρου 330,

πρέπει να φέρουν Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 38.

2. Οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις των άρθρων 291 περί περιοδικών ενδεικτικών προκηρύξεων, 292 περί γνωστοποίησης για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής, 293 περί προκήρυξης σύμβασης και 294 περί γνωστοποιήσεων συναφθεισών συμβάσεων, καθώς και οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτές δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης, σύμφωνα με το άρθρο 295 περί σύνταξης και λεπτομερειών δημοσίευσης. Ωστόσο, η δημοσίευση μπορεί να πραγματοποιείται σε κάθε περίπτωση σε εθνικό επίπεδο, όταν οι αναθέτοντες φορείς δεν έχουν ενημερωθεί σχετικά με τη δημοσίευση εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών από την βεβαίωση παραλαβής της προκήρυξης και γνωστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 295.

3. Οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο, δεν περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται σε αυτές που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή δημοσιεύονται στο προφίλ αγοραστή και αναφέρουν την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης και γνωστοποίησης στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της δημοσίευσης στο προφίλ αγοραστή.

4. Οι περιοδικές ενδεικτικές προκηρύξεις δεν δημοσιεύονται στο προφίλ αγοραστή πριν από την αποστολή στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της προκήρυξης/γνωστοποίησης, με την οποία ανακοινώνεται η δημοσίευσή τους υπό τη μορφή αυτή, αναφέρουν δε την ημερομηνία αυτής της αποστολής.

5. Το ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ μπορεί να λειτουργεί ως το επίσημο εθνικό πληροφοριακό σύστημα eSender για την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης, στο Tenders Electronic Daily (TED). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται τα θέματα που είναι σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας.»

Άρθρο 118

Εγγυήσεις - Τροποποίηση του τίτλου και αντικατάσταση του άρθρου 302 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 302 του ν. 4412/2016 προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη» και το άρθρο 302 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 302

Εγγυήσεις - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι αναθέτοντες φορείς ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «εγγύηση συμμετοχής», το ύψος της οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ και δεν μπορεί να υπερβαίνει το δυο τοις εκατό (2%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, μη συνυπολογιζομένων των δικαιωμάτων προαίρεσης και παράτασης της σύμβασης, με στρογγυλοποίηση στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο.

Αν υποβληθεί προσφορά για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, το ύψος της εγγύησης συμμετοχής υπολογίζεται επί της εκτιμώμενης αξίας, του/των προσφερομένου/ων τμήματος/ων. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η

εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση. Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει για τριάντα (30) τουλάχιστον ημέρες μετά από τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης. Ο αναθέτων φορέας μπορεί, πριν από τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει πριν από τη λήξη τους τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής.

Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες διενεργούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, ή άλλης ηλεκτρονικής πλατφόρμας, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 258 περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην των εγγυήσεων ηλεκτρονικής έκδοσης, προσκομίζονται, με ευθύνη του οικονομικού φορέα, το αργότερο πριν από την ορισθείσα στα έγγραφα της σύμβασης ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών, άλλως η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Η προσφορά οικονομικού φορέα, που παρέλειψε να προσκομίσει την απαιτούμενη από τα έγγραφα της σύμβασης εγγύηση συμμετοχής, απορρίπτεται ως απαράδεκτη μετά από γνώμη του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης, σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών του οικείας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης.

Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να μην απαιτούν εγγύηση συμμετοχής για τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) διαδικασία σύναψης συμφωνίας - πλαίσιο,

β) διαδικασία ανάθεσης σύμβασης μέσω δυναμικού συστήματος αγοράς,

γ) απευθείας ανάθεση,

δ) επιλογή από κατάλογο.

2. Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων:

α) αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος της,

β) παρέχει εν γνώσει του ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες οι οποίες απαιτούνται από τους αναθέτοντες φορείς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 304 περί κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, ή την παρ. 1 του άρθρου 305, περί λόγων αποκλεισμού

γ) δεν προσκομίσει εγκαίρως τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στα έγγραφα της σύμβασης,

δ) δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή του συμφωνητικού,

ε) υπέβαλε μη κατάλληλη προσφορά με την έννοια της περ. 46 της παρ. 1 του άρθρου 2,

στ) στις περιπτώσεις των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 103 περί πρόσκλησης για την υποβολή δικαιολογητικών.

3. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης.

Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται, με την επιφύλαξη της παρ. 2, στους λοιπούς προσφέροντες μετά από:

αα) την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί ασκηθείσας προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης,

ββ) την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδίκων μέσων προσωρινής δικαστικής προστασίας ή την έκδοση απόφασης επ’ αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και

γγ) την ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020 (Α΄ 127), εφόσον απαιτείται.

Για τα προηγούμενα στάδια της κατακύρωσης η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους συμμετέχοντες στις κάτωθι περιπτώσεις:

α) λήξης του χρόνου ισχύος της προσφοράς και μη ανανέωσης αυτής και

β) απόρριψης της προσφοράς τους και εφόσον δεν έχει ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή ή ένδικο βοήθημα ή έχει εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή ένδικων βοηθημάτων ή έχει λάβει χώρα παραίτηση από το δικαίωμα άσκησης αυτών ή αυτά έχουν απορριφθεί αμετακλήτως.

4. Οι αναθέτοντες φορείς ζητούν από τον ανάδοχο της σύμβασης να παράσχει «εγγύηση καλής εκτέλεσης», σε ποσοστό επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, ή του αντίστοιχου τμήματος, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται δικαιώματα προαίρεσης. Το ποσοστό αυτό καθορίζεται για τις προμήθειες και τις υπηρεσίες σε ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) και για τα έργα και τις μελέτες σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%). Η εγγύηση καλής εκτέλεσης κατατίθεται μέχρι και την υπογραφή του συμφωνητικού.

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει υπέρ αναθέτοντος φορέα στην περίπτωση παραβίασης από τον ανάδοχο των όρων που ορίζονται στη σύμβαση.

Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να μην απαιτούν εγγύηση καλής εκτέλεσης για συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας ίσης ή κατώτερης από το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.

Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης κατά το άρθρο 337 περί τροποποίησης συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, η οποία συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας, ο αναθέτων φορέας οφείλει να απαιτεί από τον ανάδοχο να καταθέσει μέχρι και την υπογραφή της τροποποιημένης σύμβασης, συμπληρωματική εγγύηση καλής εκτέλεσης, το ύψος της οποίας ανέρχεται τέσσερα τοις εκατό (4%) για τις προμήθειες και υπηρεσίες και σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) για τα έργα και τις μελέτες επί του ποσού της αύξησης της αξίας της σύμβασης.

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση του αναθέτοντος φορέα ή του κυρίου του έργου έναντι του αναδόχου.

Για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να είναι μεγαλύτερος από τον συμβατικό χρόνο φόρτωσης ή παράδοσης, για το διάστημα που θα ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να είναι μεγαλύτερος τουλάχιστον κατά τρεις (3) μήνες από το άθροισμα της συμβατικής προθεσμίας, της οριακής προθεσμίας και του χρόνου υποχρεωτικής συντήρησης του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 171 και τα έγγραφα της σύμβασης.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, μπορεί για τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών να καθορίζεται όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης καλής εκτέλεσης των προηγούμενων παραγράφων, πρόσθετη εγγύηση, κλιμακωτά αυξανόμενη βάσει του ποσοστού έκπτωσης.

5. Οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης επιστρέφονται στο σύνολό τους μετά από την ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του συνόλου του αντικειμένου της σύμβασης.

6. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να απαιτούν από τον ανάδοχο «εγγύηση καλής εκτέλεσης συμφωνίας-πλαίσιο», το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό μέχρι 0,5% επί της συνολικής αξίας της συμφωνίας-πλαίσιο ή του τμήματος της συμφωνίας πλαίσιο που του έχει ανατεθεί.

Προκειμένου να ανατεθεί σύμβαση δυνάμει συμφωνίας-πλαίσιο, ο αναθέτων φορέας οφείλει να απαιτήσει από τον ανάδοχο να καταθέσει «εγγύηση καλής εκτέλεσης» της σύμβασης αυτής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 4.

7. Οι αναθέτοντες φορείς απαιτούν από τον ανάδοχο «εγγύηση προκαταβολής», στην περίπτωση που θα χορηγήσουν σε αυτόν προκαταβολή, για ποσό ίσο με αυτό της προκαταβολής. Η χορηγούμενη προκαταβολή είναι έντοκη από την ημερομηνία καταβολής της στον ανάδοχο και επιβαρύνεται με επιτόκιο, το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

8. Η απόσβεση της προκαταβολής και η επιστροφή της εγγύησης προκαταβολής πραγματοποιούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και τους όρους των εγγράφων της σύμβασης. Η προκαταβολή και η εγγύηση προκαταβολής μπορούν να χορηγούνται τμηματικά, εφόσον τούτο ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για δαπάνες που δεν σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης.

9. Για δημόσιες συμβάσεις έργων, αν η παροχή πρόσθετου χρόνου εγγύησης συνιστά κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να ζητούν, πριν από την υπογραφή της, «εγγύηση προσθέτου χρόνου εγγύησης». Το ύψος της ανωτέρω εγγύησης ανέρχεται σε ποσοστό επί της αξίας της σύμβασης, που είναι ανάλογο με τον προσφερόμενο πρόσθετο χρόνο «ε» (σε έτη πέραν των ελαχίστων οριζόμενων στη διακήρυξη), σύμφωνα με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο: Εκλ = ε*1,50% και κατ’ ελάχιστο ποσοστό 1% επί της αξίας της σύμβασης. Η επιστροφή της ανωτέρω εγγύησης γίνεται μετά από την πάροδο του προσφερθέντος χρόνου εγγύησης.

10. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «εγγύηση καλής λειτουργίας» για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων ή των αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον τέτοια περίοδος προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ύψος της «εγγύησης καλής λειτουργίας» καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Η επιστροφή της ανωτέρω εγγύησης λαμβάνει χώρα μετά από την ολοκλήρωση της περιόδου εγγύησης καλής λειτουργίας.

Για τα προηγούμενα στάδια της κατακύρωσης η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους συμμετέχοντες στις κάτωθι περιπτώσεις:

α) λήξης του χρόνου ισχύος της προσφοράς και μη ανανέωσής της και

β) απόρριψης της προσφοράς τους και εφόσον δεν έχει ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή ή ένδικο βοήθημα ή έχει εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή ένδικων βοηθημάτων ή έχει λάβει χώρα παραίτηση από το δικαίωμα άσκησης αυτών ή αυτά έχουν απορριφθεί αμετακλήτως.

11. Οι εγγυήσεις των παρ. 1 έως 10 εκδίδονται από πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των περ. β΄ και γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4364/2016 (Α΄ 13), που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη μέρη της ΣΔΣ και έχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το δικαίωμα αυτό. Μπορούν, επίσης, να εκδίδονται από το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού. Αν συσταθεί παρακαταθήκη με γραμμάτιο παρακατάθεσης χρεογράφων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα τοκομερίδια ή μερίσματα, που λήγουν κατά τη διάρκεια της εγγύησης, επιστρέφονται μετά τη λήξη τους στον υπέρ ου η εγγύηση δικαιούχο.

12. Οι εγγυήσεις του παρόντος περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:
α) την ημερομηνία έκδοσης,
β) τον εκδότη,
γ) τον αναθέτοντα φορέα, προς τον οποίο απευθύνονται (ή τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής στις περιπτώσεις δημόσιων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών),
δ) τον αριθμό της εγγύησης,
ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση,
στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση,
ζ) τους όρους ότι:
αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και
ββ) σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου,
η) τα στοιχεία της διακήρυξης, της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών του διαγωνισμού,
θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης,
ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και
ια) (μόνο στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής) τον αριθμό και τον τίτλο της σύμβασης.
Η περίπτωση αα΄ δεν εφαρμόζεται για τις εγγυήσεις που παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

13. Ο αναθέτων φορέας επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να έχουν εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους.

14. Για τις συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν ειδικότερα τα εξής:

(α) Οι κρατήσεις της παρ. 12 του άρθρου 152, περί λογαριασμών και πιστοποιήσεων, μπορεί να αντικατασταθούν οποτεδήποτε από τον ανάδοχο, μερικά ή ολικά, με ισόποση εγγυητική επιστολή. Οι εγγυήσεις αυτές περιορίζονται κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας των εργασιών που περιλαμβάνονται στις υποβεβλημένες στην αρμόδια υπηρεσία επιμετρήσεις. Η μείωση αποφασίζεται από την αρμόδια υπηρεσία, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, συνοδευόμενη από ειδικό απολογισμό των εργασιών των οποίων έχουν υποβληθεί οι επιμετρήσεις.

(β) Η εγγύηση καλής εκτέλεσης, όπως συμπληρώθηκε κατόπιν της υπογραφής συμπληρωματικών συμβάσεων, μειώνεται αμέσως μετά από την έγκριση της τελικής επιμέτρησης από τη διευθύνουσα υπηρεσία κατά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%) της συνολικής αξίας. Το σύνολο των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση αμέσως μετά από την έγκριση του Πρωτοκόλλου Παραλαβής και την έγκριση του τελικού λογαριασμού του έργου.

15. Για τις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας, που εκδίδεται ύστερα από αίτηση του αναδόχου, αποδεσμεύεται μέρος των εγγυήσεων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 187 περί καταβολής της αμοιβής του

αναδόχου, ανερχόμενο σε ποσοστό ανάλογο με την αξία των εργασιών περαιωθέντος και εγκριθέντος σταδίου της σύμβασης. Αν η σύμβαση αφορά στην παροχή υπηρεσίας χωρίς διακεκριμένα στάδια, μπορεί να ορίζει ότι επιστρέφεται στον ανάδοχο μέρος της εγγύησης, μετά την ολοκλήρωση τμήματος της σύμβασης.

16. Για τις συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών:

α) οι εγγυήσεις προκαταβολής επιστρέφονται μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή των αγαθών ή των υπηρεσιών,

β) εάν στο πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η παραπάνω επιστροφή γίνεται μετά την αντιμετώπιση, σύμφωνα με όσα προβλέπονται, των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου. Αν το υλικό ή η υπηρεσία είναι διαιρετά και η παράδοση γίνεται, σύμφωνα με τη σύμβαση, τμηματικά, οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και προκαταβολής αποδεσμεύονται σταδιακά κατά ποσό που αναλογεί στην αξία του μέρους της ποσότητας ή του τμήματος της υπηρεσίας που παραλήφθηκε οριστικά. Για τη σταδιακή αποδέσμευσή τους απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Εάν στο πρωτόκολλο παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η παραπάνω σταδιακή αποδέσμευση γίνεται μετά την αντιμετώπιση, σύμφωνα με όσα προβλέπονται, των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου.

17. Για τις δημόσιες συμβάσεις εκτέλεσης έργων και μελετών οι εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης, προκαταβολής και καλής λειτουργίας καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση του αναθέτοντα φορέα, η οποία εκδίδεται ύστερα από προηγούμενη γνωμοδότηση της διευθύνουσας υπηρεσίας.»

Άρθρο 119

Χρήση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι - Τροποποίηση της παρ. 1 και κατάργηση της παρ. 3 του άρθρου 305 του ν. 4412/2016

Η παρ. 1 τροποποιείται, η παρ. 3 καταργείται και το άρθρο 305 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 305

Χρήση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι

(άρθρο 80 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Οι αντικειμενικοί κανόνες, οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια για την επιλογή των οικονομικών φορέων που υποβάλλουν αίτηση προεπιλογής σε ένα σύστημα προεπιλογής, καθώς και οι αντικειμενικοί κανόνες, οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια για την επιλογή των υποψηφίων και των προσφερόντων σε ανοικτή διαδικασία, σε κλειστή διαδικασία, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο, σε σύμπραξη καινοτομίας ή σε απευθείας ανάθεση, μπορούν να περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 73, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο προαναφερόμενο άρθρο. Όταν ένας αναθέτων φορέας είναι αναθέτουσα αρχή, οι εν λόγω κανόνες περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που απαριθμούνται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 73 περί λόγων αποκλεισμού, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

2. Τα κριτήρια και οι κανόνες που αναφέρονται στην παρ. 1, μπορούν να περιλαμβάνουν τα κριτήρια επιλογής που παρατίθενται στα άρθρα 75 περί κριτηρίων επιλογής, 76 περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης έργου και 77 περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας

σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτό ιδιαίτερα όσον αφορά στα όρια για τις απαιτήσεις που αφορούν τους ετήσιους κύκλους εργασιών.

3. [Καταργήθηκε].»

Άρθρο 120
Αποκλεισμός οικονομικού φορέα - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 306 του ν. 4412/2016

Η παρ. 1 του άρθρου 306 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιείται και το άρθρο 306 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 306
Αποκλεισμός οικονομικού φορέα

1. Αν οι κανόνες και οι λόγοι αποκλεισμού περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 73 και διαπιστωθεί ότι συντρέχει στο πρόσωπο ενός οικονομικού φορέα ένας από τους λόγους αποκλεισμού των παρ. 1 και 4 του άρθρου 73, και ο οικονομικός φορέας δεν λάβει τα μέτρα για να αποδείξει την αξιοπιστία του, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 7 του άρθρου 73, δύναται να επιβληθεί εις βάρος του αποκλεισμός από τη συμμετοχή σε εν εξελίξει και μελλοντικές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων για εύλογο χρονικό διάστημα.

2. Για τους σκοπούς της παρ. 1 εφαρμόζονται τα αναφερόμενα στο άρθρο 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις.»

Άρθρο 121
Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών - Αντικατάσταση του άρθρου 310 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 310 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 310
Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών
(άρθρο 76 παρ. 4 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, οι αναθέτοντες φορείς, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητούν από τους οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης.»

Άρθρο 122
Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 1 και 7 και προσθήκη παρ. 8 στο άρθρο 313 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 46 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», οι παρ. 1, 6 και 7 τροποποιούνται, προστίθεται παρ. 8 και το άρθρο 313 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 313
Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές - Εξουσιοδοτική διάταξη
(άρθρο 84 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτοντες φορείς απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης του αναθέτοντος φορέα, την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά. Αν ο οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση του αναθέτοντα φορέα εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ του αναθέτοντα φορέα η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.

2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παρ. 1, μπορεί να αφορούν ιδίως:

α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών,

β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες, που διαθέτει ο προσφέρων για την προμήθεια των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή για την εκτέλεση του έργου,

γ) την πρωτοτυπία του έργου, των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα,

δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 253 περί αρχών που διέπουν τις διαδικασίες ανάθεσης σύναψης συμβάσεων,

ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 336 περί υπεργολαβίας

στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

3. Ο αναθέτων φορέας αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά, μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2. Οι αναθέτοντες φορείς απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 253 περί αρχών που διέπουν τις διαδικασίες ανάθεσης σύναψης συμβάσεων.

4. Εάν ο αναθέτων φορέας διαπιστώνει ότι μία προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας, την οποία ορίζει ο αναθέτων φορέας, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση απόρριψης προσφοράς εξ αυτού του λόγου, ο αναθέτων φορέας ενημερώνει σχετικώς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

5. Για την απόδειξη ότι η χορηγηθείσα κρατική ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ περί κρατικών ενισχύσεων, ο προσφέρων προσκομίζει εντός της τεθείσας προθεσμίας ιδίως και κατά περίπτωση τα κατωτέρω έγγραφα:

α) σε περιπτώσεις χορήγησης ενίσχυσης στο πλαίσιο του Κανονισμού de minimis (ενισχύσεις ήσσονος σημασίας), την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης, όταν προβλέπεται η έκδοσή της,

β) στις λοιπές περιπτώσεις: αα) δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.Ε.Ε.) είτε της εγκριτικής του μέτρου ενίσχυσης απόφασης της Επιτροπής είτε του συνοπτικού δελτίου πληροφοριών του μέτρου ενίσχυσης και ββ) την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης όταν προβλέπεται η έκδοσή της.

6. Εφόσον ζητηθεί, η ΕΑΑΔΗΣΥ θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που έχει στη διάθεσή της, όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα, σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται σε σχέση με τα ζητήματα που αναφέρονται στην παρ. 2.

7. Στις συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Ο αναθέτων φορέας δύναται να κρίνει ότι ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη την διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης.

Στις συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών εξειδικεύονται οι όροι χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων. Ο αναθέτων φορέας μπορεί να αποκλίνει από την ανωτέρω απόφαση, μετά από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου οργάνου.

8. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και του Υπουργού Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και ο τρόπος σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με μηχανισμούς καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Με την ίδια απόφαση μπορεί να ορίζονται τα κριτήρια βάσει των οποίων ο αναθέτων φορέας μπορεί να αποκλίνει από τα αναφερόμενα σε αυτές.»

Άρθρο 123
Ειδικοί κανόνες διεξαγωγής διαδικασίας - Αντικατάσταση του άρθρου 315 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 315 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 315
Ειδικοί κανόνες διεξαγωγής διαδικασίας

1. Η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης (διαδικασία υποβολής, αποσφράγισης, αξιολόγησης προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, επιλογής συμμετεχόντων, υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης και σύμβασης, καθορισμού προθεσμιών ολοκλήρωσης του συνόλου ή των επιμέρους διαδικασιών) πραγματοποιείται σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 92 έως 100, 103 και 104, αναλόγως εφαρμοζόμενα. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 304, εφόσον στα έγγραφα της σύμβασης δεν προβλέπεται υποβολή ΕΕΕΣ, και ζητείται να προσκομιστούν όλα τα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της προσφοράς, δύναται να μην εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 103, εφόσον δεν παρέλθει χρονικό διάστημα άνω των τριών (3) μηνών από την αποσφράγιση των προσφορών μέχρι την έκδοση της απόφασης κατακύρωσης. Στις περιπτώσεις αυτές, μετά την αξιολόγηση των προσφορών, εκδίδεται η απόφαση κατακύρωσης.

2. Οι αναθέτοντες φορείς, που αποτελούν αναθέτουσες αρχές:

α) δύνανται να εφαρμόζουν τα άρθρα 44 περί τεχνικής επάρκειας αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών, 49 περί επάρκειας προϋπολογισμού, ωριμότητας και μελετών, 50 περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, 51 περί συμβάσεων μελετών για τον προσδιορισμό τεχνικής λύσης και 52 περί σκοπιμότητας σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών,

β) εφαρμόζουν τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων 53, περί περιεχομένου εγγράφων της σύμβασης και 88, περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, και

γ) εφαρμόζουν τα άρθρα 221 περί οργάνων διενέργειας διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων και 221 Α περί προθεσμιών για την ολοκλήρωση των επιμέρους σταδίων.»

Άρθρο 124
Κατακύρωση - σύναψη σύμβασης - Αντικατάσταση του άρθρου 316 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 316 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 316
Κατακύρωση - Σύναψη σύμβασης

1. Στην απόφαση κατακύρωσης αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης της σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα 360 έως 372. Στις διαδικασίες σύναψης σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών, ο αναθέτων φορέας, αιτιολογημένα και κατόπιν γνώμης του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου, μπορεί να κατακυρώσει τη σύμβαση για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή

μικρότερη ποσότητα αγαθών ή παρεχόμενων υπηρεσιών από αυτήν που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον ο σχετικός όρος έχει περιληφθεί σε αυτά.

2. Ο αναθέτων φορέας κοινοποιεί την απόφαση κατακύρωσης, μαζί με αντίγραφο όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών, σε όλους τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν μέρος στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, εκτός από τους οριστικώς αποκλεισθέντες και ιδίως όσους αποκλείστηκαν οριστικώς δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 302 περί εγγυήσεων, με κάθε πρόσφορο τρόπο. Εφόσον η διαδικασία ανάθεσης διενεργείται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, η κοινοποίηση του προηγούμενου εδαφίου γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ.

3. Η απόφαση κατακύρωσης καθίσταται οριστική, εφόσον συντρέξουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η απόφαση κατακύρωσης έχει κοινοποιηθεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 2,

β) σε συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω των ορίων του άρθρου 328 και των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ για τις συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας του άρθρου 329 παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή, σε περίπτωση άσκησης, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης αίτησης του άρθρου 372 κατά της απόφασης της Α.Ε.Π.Π. και, σε περίπτωση άσκησης της αίτησης του άρθρου 372 κατά της απόφασης της Α.Ε.Π.Π., εκδοθεί απόφαση επί αυτής, με την επιφύλαξη της χορήγησης προσωρινής διαταγής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 372 και

γ) ολοκληρωθεί επιτυχώς ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020 (Α΄ 127), εφόσον απαιτείται,

δ) ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει, έπειτα από σχετική πρόσκληση, υπεύθυνη δήλωση, που υπογράφεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 79Α περί υπογραφής του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, στην οποία δηλώνεται ότι δεν έχουν επέλθει στο πρόσωπό του οψιγενείς μεταβολές κατά την έννοια του άρθρου 104 και μόνον στην περίπτωση του προσυμβατικού ελέγχου ή της άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης.

4. Μετά από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, ο αναθέτων φορέας προσκαλεί τον ανάδοχο να προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, θέτοντάς του προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδικής πρόσκλησης.

5. Η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα με την κοινοποίηση της πρόσκλησης της παρ. 4 στον ανάδοχο.

6. Εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει το συμφωνητικό, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση, με την επιφύλαξη αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ του αναθέτοντα φορέα η εγγύηση συμμετοχής του και ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 103 για τον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται, σύμφωνα με την περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 317. Στην περίπτωση αυτή, ο αναθέτων φορέας μπορεί να αναζητήσει αποζημίωση, πέρα από την καταπίπτουσα εγγυητική επιστολή, ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 ΑΚ.

7. Εάν ο αναθέτων φορέας δεν απευθύνει την πρόσκληση της παρ. 4 εντός χρονικού διαστήματος εξήντα (60) ημερών από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, με την επιφύλαξη της ύπαρξης επιτακτικού λόγου δημόσιου συμφέροντος ή αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, ο ανάδοχος δικαιούται να απέχει από την υπογραφή του συμφωνητικού, χωρίς να εκπέσει η εγγύηση συμμετοχής του, καθώς και να αναζητήσει αποζημίωση ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 ΑΚ.»

Άρθρο 125
Ματαίωση διαδικασίας - Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 4 και 5 του άρθρου 317 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1, 2, 4 και 5 του άρθρου 106 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται και το άρθρο 317 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 317
Ματαίωση διαδικασίας

1. Ο αναθέτων φορέας με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης:

α) εφόσον η διαδικασία απέβη άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών ή αιτήσεων ή αποκλεισμού όλων των προσφερόντων ή συμμετεχόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου και τα έγγραφα της σύμβασης ή

β) στην περίπτωση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 316 περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης.

2. Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του αναθέτοντος φορέα, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3,

β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι, που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης, άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον τον αναθέτοντα φορέα ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο,

γ) αν λόγω ανωτέρας βίας δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης,

δ) αν η προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη,

ε) στην περίπτωση των παρ. 3 και 4 του άρθρου 97 περί χρόνου ισχύος προσφορών,

στ) για τους αναθέτοντες φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές, για άλλους λόγους δημοσίου συμφέροντος.

3. Αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, ο αναθέτων φορέας μπορεί, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, να ακυρώσει μερικά τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμά της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη.

4. Όταν συντρέχουν οι λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2, ο αναθέτων φορέας ακυρώνει τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή, εφόσον οι λόγοι αυτοί συνδέονται με τμήμα της σύμβασης, για το εν λόγω τμήμα, εφόσον επιτρέπεται η κατάθεση τέτοιων προσφορών.

5. Ο αναθέτων φορέας διατηρεί επίσης το δικαίωμα να αποφασίσει, παράλληλα με την ακύρωση ή τη ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης και την επανάληψη οποιασδήποτε φάσης της διαδικασίας σύναψης, με αντικατάσταση ή μη των όρων της ή να προσφύγει στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, εφόσον στην τελευταία αυτή περίπτωση πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων 266 και 269.

6. Ειδικά για την περ. δ΄ της παρ. 2 για τη ματαίωση απαιτείται ειδική αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου.

7. Στις συμβάσεις έργων και σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50, περί δημοσίων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης και ματαίωσης της διαδικασίας, δυνάμει του παρόντος άρθρου, ο αναθέτων φορέας μπορεί να εξαγοράσει τις μελέτες των τεχνικών λύσεων που κρίνει ικανοποιητικές και να προβεί σε νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης έργου βάσει των μελετών αυτών. Η δυνατότητα αυτή πρέπει να αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης κατά την αρχική διαδικασία.»

Άρθρο 126
Επιλογή των διαδικασιών - Αντικατάσταση του άρθρου 326 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 326 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 326
Επιλογή των διαδικασιών

Για συμβάσεις κάτω των ορίων, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσφεύγουν εκτός από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 263 περί επιλογής των διαδικασιών ανάθεσης σύμβασης, και στις διαδικασίες των άρθρων 327 περί συνοπτικού διαγωνισμού, 327 Α περί δημόσιων συμβάσεων ήσσονος αξίας και 328 περί απευθείας ανάθεσης.»

Άρθρο 127
Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας - Προσθήκη άρθρου 327 Α στον ν. 4412/2016

Μετά το άρθρο 327 στον ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθεται άρθρο 327 Α ως εξής:

«Άρθρο 327 Α
Συμβάσεις ήσσονος αξίας

Για τις δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας, με την έννοια της περ. 30 της παρ. 1 του άρθρου 2, είναι δυνατό να μην ακολουθείται διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και οι πληρωμές να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι νόμιμου φορολογικού παραστατικού, χωρίς να απαιτούνται έκδοση πράξης ανάθεσης ή οι διαδικασίες εκτέλεσης του παρόντος από τον αναθέτοντα φορέα. Για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης ως ήσσονος αξίας εφαρμόζεται το άρθρο 236 περί μεθόδων υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων.»

Άρθρο 128
Απευθείας ανάθεση - Τροποποίηση των παρ. 1, 2 και 4 του άρθρου 328 του ν. 4412/2016

Οι παρ. 1, 2 και 4 του άρθρου 328 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται, η παρ. 5 καταργείται και το άρθρο 328 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 328
Απευθείας ανάθεση

1. Προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το όριο των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.
Για τις διαδικασίες ανάθεσης σύμβασης έργου και τις συμβάσεις υπηρεσιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 318 έως 321, το ποσό του προηγούμενου εδαφίου είναι εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ.
2. Η απευθείας ανάθεση διενεργείται από τις αρμόδιες για την ανάθεση της σύμβασης υπηρεσίες του αναθέτοντα φορέα, χωρίς να απαιτείται γνωμοδότηση συλλογικού οργάνου.
3. Η απευθείας ανάθεση σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα γίνεται με κριτήρια τη δυνατότητα της καλής και έγκαιρης εκτέλεσης της σύμβασης από τον ανάδοχο και την οικονομική του προσφορά.
4. Μετά από την έκδοση της απόφασης ανάθεσης, ο αναθέτων φορέας κοινοποιεί στον οικονομικό φορέα την απόφαση και τη δημοσιεύει στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 38 και το άρθρο 260 περί Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ). Η παράλειψη δημοσίευσης καθιστά τη σύμβαση αυτοδικαίως άκυρη. Με την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης η σύμβαση θεωρείται ότι έχει συναφθεί και η υπογραφή του σχετικού συμφωνητικού έχει αποδεικτικό χαρακτήρα. Η υπογραφή συμφωνητικού απαιτείται για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία που υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ, με την επιφύλαξη της παρ. 6 του άρθρου 315 περί ειδικών κανόνων διεξαγωγής διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης. Ειδικά για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), το ανωτέρω ποσό ορίζεται σε δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.
Η απόφαση ανάθεσης περιέχει κατ' ελάχιστο:
α) την επωνυμία και τα στοιχεία του αναθέτοντα φορέα,
β) περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης και της αξίας της,
γ) όνομα και στοιχεία επικοινωνίας του οικονομικού φορέα στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση,
δ) κάθε άλλη πληροφορία που ο αναθέτων φορέας κρίνει απαραίτητη.
5. [Καταργήθηκε].»

Άρθρο 129
Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας - Τροποποίηστη του τίτλου και των παρ. 2, 3, 4, 6, 7 και 8, κατάργηση της παρ. 5 και προσθήκη παρ. 9 και 10 στο άρθρο 329 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 329 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», τροποποιούνται οι παρ. 2, 3 4 και 6, καταργείται η παρ. 5, προστίθενται παρ. 7, 8, 9 και 10 και το άρθρο 329 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 329
Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών κάτω των ορίων, οι οποίες αφορούν ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), οι αναθέτοντες φορείς ή/και οι δικαιούχοι ενεργειών τεχνικής βοήθειας, κατά την έννοια του ν. 4314/2014 και του θεσμικού πλαισίου του ΕΠΑ, μπορούν να προσφεύγουν και στις διαδικασίες των παρ. 2 και 3, κατά περίπτωση.

2. Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου για την εκτέλεση ενεργειών τεχνικής βοήθειας οργάνου του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου, επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας έως εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, κατόπιν αποστολής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η πρόσκληση απευθύνεται σε τρεις (3) τουλάχιστον οικονομικούς φορείς, οι οποίοι επιλέγονται μεταξύ των εγγεγραμμένων σε κατάλογο προμηθευτών ή/και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για τον σκοπό εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας. Δεν αξιολογούνται προσφορές, που υποβάλλονται από μη προσκληθέντες οικονομικούς φορείς. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο.

3. Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου για την εκτέλεση ενεργειών τεχνικής βοήθειας οργάνου του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών εκτιμώμενης αξίας άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) έως και εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, κατόπιν πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η πρόσκληση απευθύνεται προς όλους τους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σε κατάλογο προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για τον σκοπό εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας και οι οποίοι ανταποκρίνονται στις προϋποθέσεις του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, όπως αυτό αποτυπώνεται στον συγκεκριμένο κωδικό CPV του άρθρου 23. Δεν αξιολογούνται προσφορές, που υποβάλλονται από μη προσκληθέντες οικονομικούς φορείς. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού ρυθμίζεται η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης των καταλόγων προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών ενεργειών τεχνικής βοήθειας για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, και εξειδικεύονται οι όροι εγγραφής των οικονομικών φορέων σε αυτούς, οι όροι επιλογής του αναδόχου κατά τις παρ. 2 και 3, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

5. [Καταργήθηκε].

6. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών ~~κάτω των ορίων~~, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του ΕΠΑ, η σύναψη αυτών κατά το άρθρο 328 περί απευθείας ανάθεσης, χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας οργάνου του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο.

7. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για σύναψη σύμβασης, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3, αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ.

8. Σε περίπτωση συμβάσεων υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες ωρίμανσης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων του ΕΣΠΑ, του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία δεν υπερβαίνει τα όρια της παρ. 1 του άρθρου 328, η διαδικασία ανάθεσης γίνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 328 περί απευθείας ανάθεσης.

9. Οι πληρωμές για τις δημόσιες συμβάσεις ενεργειών της παρ. 1, όταν εφαρμόζεται το άρθρο 327 Α, περί δημόσιων συμβάσεων ήσσονος αξίας, εκτελούνται από τον προϊστάμενο της αρμόδιας για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσίας.

10. Τα καθήκοντα αποφαινόμενου οργάνου στο πλαίσιο της διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) εκτιμώμενης αξίας άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, ασκούνται από το αρμόδιο για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας όργανο του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου.»

Άρθρο 130

Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης - Αντικατάσταση του άρθρου 330 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 330 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 330

Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης

1. Για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας και της διαδικασίας διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης, ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 296 περί δημοσίευσης σε εθνικό επίπεδο.

1α. Ως χρόνος έναρξης του συνοπτικού διαγωνισμού νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 296 περί δημοσίευσης σε εθνικό επίπεδο.

2. Ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας της απευθείας ανάθεσης ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης νοείται η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προσφοράς ή της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση.

3. Για τις συμβάσεις του άρθρου 328 περί απευθείας ανάθεσης και για τους αναθέτοντες φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Η πρόσκληση της παρ. 2, ειδικά για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ, δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά.

β) Για τις δημόσιες συμβάσεις έργου με εκτιμώμενη αξία μέχρι τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ, η πρόσκληση της παρ. 2 δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ πέντε (5) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά.

Για τις δημόσιες συμβάσεις έργου με εκτιμώμενη αξία άνω των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, η πρόσκληση για την υποβολή προσφοράς αποστέλλεται σε τουλάχιστον τρεις (3) φορείς και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ για τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν αξιολογούνται προσφορές οικονομικών φορέων, που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά.

γ) Οι προσκλήσεις για την υποβολή προσφοράς στις συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών αναρτώνται και στην ιστοσελίδα του Τ.Ε.Ε..

4. Η παράλειψη εκπλήρωσης της υποχρέωσης της παρ. 3 κωλύει τη σύναψη της σύμβασης.»

Άρθρο 131
Έννομη προστασία για συμβάσεις των άρθρων 328 και 329 - Αντικατάσταση του άρθρου 333Α του ν. 4412/2016

Το άρθρο 333Α του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 333Α
Έννομη προστασία για συμβάσεις των άρθρων 328 και 329

Στις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 328 περί απευθείας ανάθεσης και στις συμβάσεις του άρθρου 329 περί συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας, αναφορικά με την έννομη προστασία, εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 127 περί έννομης προστασίας κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118 και των δημόσιων συμβάσεων του άρθρου 119.»

Άρθρο 132
Συμβατικό πλαίσιο - Εφαρμοστέα νομοθεσία - Αντικατάσταση του άρθρου 334 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 334 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 334
Συμβατικό πλαίσιο - Εφαρμοστέα νομοθεσία

Κατά την εκτέλεση συμβάσεων εφαρμόζονται:
α) οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338),
β) οι όροι της σύμβασης και

γ) συμπληρωματικά οι διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β΄ του Βιβλίου Ι (άρθρα 134 έως 220) και ο Αστικός Κώδικας.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Άρθρο 133
Κατάρτιση και πιστοποίηση προσωπικού αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων - Τροποποίηση του τίτλου και των παρ. 3 και 4 του άρθρου 344 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 344 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», τροποποιούνται οι παρ. 3 και 4, και το άρθρο 344 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 344
Κατάρτιση και πιστοποίηση προσωπικού αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς εξασφαλίζουν ότι το προσωπικό που είναι επιφορτισμένο με καθήκοντα σχετικά με την προπαρασκευή, σύναψη και εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων διαθέτει την απαιτούμενη κατάρτιση, εμπειρία και εξειδίκευση.
2. Οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς μεριμνούν για την αρχική και δια βίου κατάρτιση, καθώς και την αντίστοιχη πιστοποίηση του προσωπικού τους που υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και το οποίο είναι επιφορτισμένο με καθήκοντα σχετικά με την άσκηση αρμοδιοτήτων του παρόντος νόμου.
3. Η κατάρτιση γίνεται μέσω πιστοποιημένων προγραμμάτων που σχεδιάζονται και υλοποιούνται ιδίως από το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ.) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, με τη συνεργασία της ΕΑΑΔΗΣΥ και ειδικών επιστημόνων, των Εθνικών Κεντρικών Αρχών Αγορών της παρ. 1 του άρθρου 41 και του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.
4. Οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς, κατά την προπαρασκευή και διενέργεια διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης δημόσιας συμβάσεων του παρόντος νόμου, υποστηρίζονται υποχρεωτικά από πιστοποιημένο προσωπικό που υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση εργασίας σε αυτές/αυτούς.

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υγείας, Εσωτερικών, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, συστήνεται Μητρώο Πιστοποιημένων Υπαλλήλων Δημοσίων Συμβάσεων (Μη.Π.Υ.Δη.Συ.).

Με το ανωτέρω διάταγμα ρυθμίζονται θέματα που αφορούν:

α) τον φορέα πιστοποίησης των υπαλλήλων που στελεχώνουν το Μητρώο,

β) τον φορέα τήρησης του Μητρώου,

γ) τις προϋποθέσεις εγγραφής και τους λόγους διαγραφής,

δ) τους όρους, τα επίπεδα και τον τρόπο αξιολόγησης και πιστοποίησης και

ε) κάθε άλλο αναγκαίο θέμα που έχει σχέση με πιστοποίηση του προσωπικού και τη λειτουργία του Μητρώου.

Η υποχρέωση του πρώτου εδαφίου της παρούσας αναστέλλεται μέχρι την επαρκή λειτουργία του Μητρώου. Για τις ανάγκες του παρόντος η επαρκής λειτουργία του Μητρώου πιστοποιείται από τον φορέα τήρησής του.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄
ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΑΨΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Άρθρο 134
Πεδίο εφαρμογής - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 345 του ν. 4412/2016

Η παρ. 1 του άρθρου 345 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιείται και το άρθρο 345 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 345
Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 345 έως 374) εφαρμόζονται στις διαφορές που προκύπτουν κατά τη διαδικασία ανάθεσης και τροποποίησης συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των ορίων των άρθρων 118 και 328 περί απευθείας ανάθεσης, και των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ για τις συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας των άρθρων 119 και 329.
2. Οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου εφαρμόζονται και στις διαφορές που προκύπτουν κατά τη διαδικασία ανάθεσης συμφωνιών - πλαίσιο, συμβάσεων παραχώρησης και δυναμικών συστημάτων αγορών, καθώς των τροποποιήσεων αυτών.
3. Ως «αναθέτουσες αρχές» κατά τις διατάξεις του παρόντος βιβλίου νοούνται οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς της περ. 1 της παρ. 1 του άρθρου 2.»

Άρθρο 135
Παράβολο - Τροποποίηση του τίτλου και της παρ. 5 και προσθήκη παρ. 6 στο άρθρο 363 του ν. 4412/2016

Στον τίτλο του άρθρου 363 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», η παρ. 5 τροποποιείται, προστίθεται παρ. 6 και το άρθρο 363 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 363
Παράβολο - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Για το παραδεκτό της άσκησης της προδικαστικής προσφυγής κατατίθεται παράβολο από τον προσφεύγοντα υπέρ του δημοσίου, το ύψος του οποίου ανέρχεται σε ποσοστό μηδέν και πέντε δέκατα επί τοις εκατό (0,5%) της προϋπολογισθείσας αξίας (χωρίς Φ.Π.Α.) της σύμβασης. Το ύψος του παραβόλου δεν μπορεί να είναι κατώτερο των εξακοσίων (600) ευρώ ούτε ανώτερο των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ. Αν από τα έγγραφα της σύμβασης δεν προκύπτει η προϋπολογισθείσα αξία της,

για το παραδεκτό της άσκησης της προδικαστικής προσφυγής, κατατίθεται παράβολο ύψους εξακοσίων (600) ευρώ.

2. Εάν από τα έγγραφα της σύμβασης παρέχεται η δυνατότητα υποβολής προσφοράς για τμήμα ή τμήματα της σύμβασης, το ύψος του παραβόλου υπολογίζεται επί της αξίας του τμήματος ή των τμημάτων της σύμβασης σχετικά με τα οποία ασκείται η προδικαστική προσφυγή.

3. Το ύψος του ποσοστού και τα ανώτατα και κατώτατα όρια του ποσού του παραβόλου μπορούν να αναπροσαρμόζονται με προεδρικό διάταγμα, ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης.

4. Με τον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών της παρ. 7 του άρθρου 365 ορίζεται ο τρόπος και ο χρόνος κατάθεσης και είσπραξης του παραβόλου, καθώς και ο τρόπος απόδειξης της είσπραξής του.

5. Το παράβολο του παρόντος άρθρου επιστρέφεται στον προσφεύγοντα:

α) σε περίπτωση ολικής ή μερικής αποδοχής της προσφυγής του,

β) όταν η αναθέτουσα αρχή ανακαλεί την προσβαλλόμενη πράξη ή προβαίνει στην οφειλόμενη ενέργεια πριν από την έκδοση της απόφασης της ΑΕΠΠ επί της προσφυγής,

γ) σε περίπτωση παραίτησης του προσφεύγοντα από την προσφυγή του έως και δέκα (10) ημέρες από την κατάθεση της προσφυγής.

6. Σε περίπτωση απόρριψης της προσφυγής του προσφεύγοντος, το παράβολο αποδίδεται στο Δημόσιο, εφόσον:

α) ο προσφεύγων δεν ασκήσει την προβλεπόμενη στο άρθρο 372 αίτηση αναστολής και ακύρωσης ή

β) ο προσφεύγων παραιτηθεί από αυτήν ή

γ) με την απόφαση του Δικαστηρίου απορριφθεί η αίτηση του προσφεύγοντος ή

δ) σε κάθε περίπτωση, δεν διατάσσεται η ΑΕΠΠ να επιστρέψει το παράβολο στον προσφεύγοντα.»

Άρθρο 136

Διαδικασία εξέτασης της προσφυγής - Τροποποίηση των παρ. 1, 2, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016

Τροποποιούνται οι παρ. 1, 2, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) και το άρθρο 365 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 365

Διαδικασία εξέτασης της προσφυγής - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Προδικαστικές προσφυγές που ασκούνται κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης των συμβάσεων του παρόντος, συμβάσεων παραχωρήσεων, καθώς και τροποποίησης αυτών, με εκτιμώμενη αξία έως και εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο Φ.Π.Α. και ανεξάρτητα από τη φύση τους, εξετάζονται από μονομελές Κλιμάκιο της ΑΕΠΠ, ενώ όταν η εκτιμώμενη αξία υπερβαίνει τις εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο Φ.Π.Α., εξετάζονται από τριμελές Κλιμάκιό της. Κατ’ εξαίρεση, οι προδικαστικές προσφυγές εξετάζονται από επταμελές Κλιμάκιο της ΑΕΠΠ, όταν πρόκειται για υπόθεση μεγάλης σπουδαιότητας ή προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων.

Στις περιπτώσεις όπου η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται ηλεκτρονικά στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 362 περί άσκησης προσφυγής και άσκησης παρέμβασης, η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών:

α) Κοινοποιεί την προσφυγή το αργότερο έως την επομένη εργάσιμη ημέρα από την κατάθεσή της σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο, ο οποίος μπορεί να θίγεται από την αποδοχή της προσφυγής, προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα παρέμβασής του στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 362, περί άσκησης προσφυγής και άσκησης παρέμβασης.

β) Διαβιβάζει στην ΑΕΠΠ, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημέρα κατάθεσης, τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης, τα αποδεικτικά κοινοποίησης της περ. α΄ της παρ. 1, στους ενδιαφερόμενους τρίτους και τις απόψεις της επί της προσφυγής. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί στις απόψεις της να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης.

γ) Κοινοποιεί σε όλα τα μέρη τις απόψεις της, τις παρεμβάσεις και τα σχετικά έγγραφα μέσω του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού το αργότερο έως την επομένη εργάσιμη ημέρα από την κατάθεσή τους.

Όταν η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται στην ΑΕΠΠ, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 362 περί άσκησης προσφυγής και άσκησης παρέμβασης, η ΑΕΠΠ καταχωρίζει αυθημερόν την προσφυγή και την κοινοποιεί στην αναθέτουσα αρχή το αργότερο έως την επομένη εργάσιμη ημέρα από την καταχώριση. Η ΑΕΠΠ καλεί την αναθέτουσα αρχή να προβεί από την επομένη της ως άνω κοινοποίησης στις ενέργειες των περ. α), β) και γ).

Η παράλειψη των ανωτέρω κοινοποιήσεων και η μη διαβίβαση προς την ΑΕΠΠ του φακέλου της υπόθεσης και των απόψεων της αναθέτουσας αρχής συνιστούν ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμόδιων για τις ενέργειες αυτές υπαλλήλων. Συμπληρωματικά υπομνήματα κατατίθενται από οποιοδήποτε από τα μέρη μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ ή, αν αυτό δεν είναι εφικτό ή αν ο διαγωνισμός δεν διενεργείται μέσω ΕΣΗΔΗΣ, με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο, το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής.

2. Σε περίπτωση μη αποστολής του φακέλου από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με την περ. β΄ της παρ. 1, η ΑΕΠΠ μπορεί να συναγάγει τεκμήριο ομολογίας της αναθέτουσας αρχής για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του προσφεύγοντος.

3. Η ΑΕΠΠ, εφόσον κρίνει ότι η παράλειψη αποστολής των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 1 ή η καθυστερημένη αποστολή τους είναι αδικαιολόγητη και καθιστά ιδιαιτέρως δυσχερή την ουσιαστική παροχή προδικαστικής προστασίας, μπορεί, με την απόφαση επί της προσφυγής, σταθμίζοντας τις συντρέχουσες σε κάθε περίπτωση συνθήκες, να επιβάλει αυτεπαγγέλτως χρηματική κύρωση στην αναθέτουσα αρχή. Το ποσό της κύρωσης αυτής μπορεί να ανέρχεται από εκατό (100) μέχρι πεντακόσια (500) ευρώ, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων και αναλόγως της βαρύτητας της παράβασης, καταβάλλεται μία φορά για κάθε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης και αποτελεί έσοδο της ΑΕΠΠ. Μνεία της κύρωσης αυτής γίνεται στον ατομικό φάκελο του υπαλλήλου που είναι υπεύθυνος για την καθυστέρηση ή ελλιπούς αποστολής ή μη αποστολής του φακέλου και των απόψεων της υπηρεσίας υπαλλήλου. Με τον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών της παρ. 7 ορίζονται ο τρόπος και χρόνος κατάθεσης και είσπραξης της χρηματικής κύρωσης, ο τρόπος απόδειξης της είσπραξής της, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

4. Με πράξη του προεδρεύοντος του κλιμακίου ορίζεται η ημέρα και η ώρα εξέτασης της προσφυγής, η οποία δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από σαράντα (40) ημέρες από την ημερομηνία κατάθεσής της. Η πράξη αυτή κοινοποιείται το αργότερο δέκα (10) ημέρες πριν από την εξέταση της προσφυγής στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή και σε εκείνους οι οποίοι έχουν ασκήσει παρέμβαση. Εφόσον ο προσφεύγων ή ο παρεμβαίνων ή η αναθέτουσα αρχή αιτηθούν να αναπτύξουν και προφορικά τους ισχυρισμούς τους επί των λόγων της προδικαστικής προσφυγής, ο προεδρεύων του κλιμακίου με πράξη του δύναται να καλεί σε ακρόαση ενώπιον του κλιμακίου όλους τους ανωτέρω σε ημέρα και ώρα, η οποία δεν μπορεί να είναι αργότερα από την ημέρα και ώρα εξέτασης της προσφυγής. Η κλήση για την ακρόαση κοινοποιείται με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το αργότερο πέντε (5) ημέρες πριν από την ορισθείσα ακρόαση στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή και στον ασκήσαντα παρέμβαση. Ακρόαση δεν πραγματοποιείται κατά τη διαδικασία για τη λήψη ή μη προσωρινών μέτρων.

5. Το αργότερο δέκα (10) ημέρες από την κατάθεση της προσφυγής, η ΑΕΠΠ ελέγχει τη συμμόρφωση της αναθέτουσας αρχής με την περ. α΄ της παρ. 1. Εάν διαπιστώσει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν εκπλήρωσε την υποχρέωση της περ. α΄ της παρ. 1, η κοινοποίηση γίνεται με μέριμνα της ΑΕΠΠ, έτσι ώστε οι ενδιαφερόμενοι να ασκήσουν παρέμβαση, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 362 περί άσκησης προσφυγής και άσκησης παρέμβασης.

6. Οι αποφάσεις της ΑΕΠΠ κοινοποιούνται στους ενδιαφερομένους και αναρτώνται στην ιστοσελίδα της, τηρουμένων των ρυθμίσεων του ν. 4624/2019 (Α΄ 137) και του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 (L 119) για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

7. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, εκδίδεται «Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της ΑΕΠΠ», με τον οποίο ρυθμίζεται κάθε θέμα που αφορά τον τρόπο λειτουργίας της και ιδίως την ενώπιόν της διαδικασία, στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι ειδικότερες προθεσμίες που δεν ρυθμίζονται στον παρόντα νόμο, οι ειδικότεροι κανόνες σύγκλησης της ΑΕΠΠ, ο ορισμός και τα καθήκοντα εισηγητών και γραμματέα, ο τρόπος και τα διαδικαστικά και τεχνικά θέματα που αφορούν την άσκηση των προσφυγών και των παρεμβάσεων, τις επιδόσεις και κοινοποιήσεις εγγράφων, τον σχηματισμό φυσικού και ηλεκτρονικού αρχείου, καθώς και οι ειδικότεροι κανόνες διεξαγωγής της διαδικασίας ενώπιον της ΑΕΠΠ και λήψης των αποφάσεων από αυτήν, και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

8. Οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου είναι αποκλειστικές.»

Άρθρο 137
Προσωρινά μέτρα - Αντικατάσταση του άρθρου 366 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 366 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 366
Προσωρινά μέτρα

1. Η ΑΕΠΠ, ύστερα από αίτημα του προσφεύγοντος και μετά από κλήση της αναθέτουσας αρχής προ τριών (3) ημερών, εκδίδει υποχρεωτικά κατόπιν συνεδρίασης συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση είτε αναστολής εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης είτε απόρριψης του αιτήματος περί λήψης προσωρινών μέτρων. Η ΑΕΠΠ μπορεί να εκδώσει απόφαση αναστολής της προσβαλλόμενης πράξης και αυτεπαγγέλτως. Σε κάθε περίπτωση, με την απόφαση αναστολής η ΑΕΠΠ ορίζει και τα κατάλληλα μέτρα έως ότου αποφανθεί για την προσφυγή και, πάντως, όχι πέραν της προθεσμίας που ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 367 για την έκδοση της απόφασής της.

2. Με την απόφαση της παρ. 1 μπορεί να διατάσσονται προσωρινά μέτρα για να επανορθωθεί η εικαζόμενη παράβαση ή να αποτραπεί η ζημία των θιγόμενων συμφερόντων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται μέτρα που αναστέλλουν τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ή την εκτέλεση οποιασδήποτε απόφασης λαμβάνει η αναθέτουσα αρχή.

3. Η ΑΕΠΠ μπορεί να αποφασίσει να μην χορηγηθούν τα προσωρινά μέτρα της παρ. 2, αν κρίνει ότι, ύστερα από στάθμιση όλων των συμφερόντων που ενδέχεται να ζημιωθούν, καθώς και του δημόσιου συμφέροντος, οι πιθανές αρνητικές συνέπειες από τη χορήγηση των προσωρινών μέτρων είναι περισσότερες από τα οφέλη. Η απόφαση να μη χορηγηθούν προσωρινά μέτρα δεν θίγει τις λοιπές αξιώσεις που προβάλλει το πρόσωπο που έχει ζητήσει τη χορήγηση των εν λόγω μέτρων.»

Άρθρο 138
Δικαστική προστασία - Αρμόδιο δικαστήριο - Αντικατάσταση του άρθρου 372 του ν. 4412/2016

Το άρθρο 372 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 372
Δικαστική προστασία - Αρμόδιο δικαστήριο

1. Όποιος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση και υφίσταται ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από ενδεχόμενη παραβίαση της νομοθεσίας περί δημόσιων συμβάσεων, μπορεί, με το ίδιο δικόγραφο, να ασκήσει αίτηση αναστολής εκτέλεσης και ακύρωσης των αποφάσεων της Α.Ε.Π.Π.. Το αυτό ισχύει και σε περίπτωση σιωπηρής απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής. Δικαίωμα άσκησης του ως άνω ένδικου βοηθήματος έχει και η αναθέτουσα αρχή, αν η Α.Ε.Π.Π. κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή, αλλά και αυτός του οποίου έχει γίνει εν μέρει δεκτή η προδικαστική προσφυγή. Με την απόφαση της Α.Ε.Π.Π. λογίζονται ως συμπροσβαλλόμενες και όλες οι συναφείς προς την εν λόγω απόφαση πράξεις ή παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί ή συντελεστεί, αντιστοίχως, έως τη συζήτηση της αίτησης.

Όταν η Α.Ε.Π.Π. απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή, νομιμοποιούνται παθητικώς η Α.Ε.Π.Π. και η αναθέτουσα αρχή. Όταν η Α.Ε.Π.Π. κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή, νομιμοποιείται παθητικώς μόνο η Α.Ε.Π.Π..

2. Η αίτηση αναστολής και ακύρωσης περιλαμβάνει μόνο αιτιάσεις που είχαν προταθεί με την προδικαστική προσφυγή ή αφορούν στη διαδικασία ενώπιον της Α.Ε.Π.Π. ή το περιεχόμενο των αποφάσεών της. Η αναθέτουσα αρχή, εφόσον ασκήσει την αίτηση της παρ. 1, μπορεί να προβάλει και οψιγενείς ισχυρισμούς αναφορικά με τους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι καθιστούν αναγκαία την άμεση ανάθεση της σύμβασης.

3. Αρμόδιο για την εκδίκαση των υποθέσεων του παρόντος είναι το Διοικητικό Εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής. Κατ' εξαίρεση, διαφορές οι οποίες προκύπτουν κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών και δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) σύμφωνα με τον ν. 3389/2005 (Α΄ 232), εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ομοίως, διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

4. Η αίτηση ασκείται εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απόφασης της Α.Ε.Π.Π. ή από την παρέλευση της προθεσμίας για την έκδοση απόφασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 367 περί διαδικασίας λήψης απόφασης και συνεπειών των αποφάσεων της ΑΕΠΠ. Η δικάσιμος για την εκδίκαση της αίτησης ακύρωσης δεν πρέπει να απέχει πέραν των εξήντα (60) ημερών από την κατάθεση του δικογράφου. Ο Πρόεδρος του αρμόδιου Τμήματος ορίζει με πράξη του τον εισηγητή, καθώς και την ημέρα και την ώρα εκδίκασης της αίτησης. Αντίγραφο της αίτησης με κλήση κοινοποιείται με τη φροντίδα του αιτούντος προς την ΑΕΠΠ, την αναθέτουσα αρχή, αν δεν έχει ασκήσει αυτή την αίτηση, και προς κάθε τρίτο ενδιαφερόμενο, την κλήτευση του οποίου διατάσσει με πράξη του ο Πρόεδρος ή ο προεδρεύων του αρμόδιου Δικαστηρίου ή Τμήματος έως την επόμενη ημέρα από την κατάθεση της αίτησης. Ο αιτών υποχρεούται επί ποινή απαραδέκτου του ενδίκου βοηθήματος να προβεί στις παραπάνω κοινοποιήσεις εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) ημερών από την έκδοση και την παραλαβή της ως άνω πράξης του Δικαστηρίου. Εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ως άνω κοινοποίηση της αίτησης κατατίθεται η παρέμβαση και διαβιβάζονται ο φάκελος και οι απόψεις των παθητικώς νομιμοποιούμενων. Εντός της ίδιας προθεσμίας κατατίθενται στο Δικαστήριο και τα στοιχεία που υποστηρίζουν τους ισχυρισμούς των διαδίκων. Επιπρόσθετα, η παρέμβαση κοινοποιείται με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος στα λοιπά μέρη της δίκης εντός δύο (2) ημερών από την κατάθεσή της, αλλιώς λογίζεται ως απαράδεκτη. Το διατακτικό της δικαστικής απόφασης εκδίδεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη συζήτηση της αίτησης της παρ. 1 ή από την προθεσμία για την υποβολή υπομνημάτων.

5. Για την άσκηση της αίτησης οι οικονομικοί φορείς καταβάλλουν παράβολο, το ύψος του οποίου ανέρχεται σε ποσοστό 0,1% της προϋπολογισθείσας αξίας, περιλαμβανομένου του Φ.Π.Α., το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των πεντακοσίων (500) ευρώ και ανώτερο των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Το 1/2 του ποσού του παραβόλου καταβάλλεται κατά την κατάθεση της αίτησης και, αν η αίτηση απορριφθεί, ο αιτών καταδικάζεται στην καταβολή του υπολοίπου 1/2 με την απόφαση του Δικαστηρίου. Το παράβολο εκδίδεται υπέρ του Ταμείου Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτηρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) και υπέρ του Δημοσίου, σε ποσοστό 60% και 40% του συνολικού ύψους αντιστοίχως, το οποίο καταμερίζεται σε δύο αντίστοιχους Κ.Α.Ε.. Σε περίπτωση άσκησης αίτησης εκ μέρους αναθέτουσας αρχής, ισχύουν οι γενικές διατάξεις, ανάλογα με τη φύση της αναθέτουσας αρχής. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής αποδοχής της αίτησης, το Δικαστήριο διατάσσει την απόδοση του παραβόλου στον αιτούντα. Σε

περίπτωση ακύρωσης απόφασης της Α.Ε.Π.Π., που είχε απορρίψει προσφυγή, το Δικαστήριο διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου που προσκομίστηκε στο πλαίσιο της προσφυγής. Το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να διατάξει την απόδοση του παράβολου, ακόμα και αν απορρίπτεται η αίτηση ακύρωσης. Επί προφανώς απαράδεκτης ή αβάσιμης αίτησης, και εφόσον υπάρξει σχετικό αίτημα της διαδίκου αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα, μπορεί να απαγγείλει τον πολλαπλασιασμό του συνολικού παράβολου στο προσήκον μέτρο και έως του 2% της αξίας της σύμβασης, εφόσον αυτή είναι δυνατόν να προϋπολογισθεί, περιλαμβανομένου του ΦΠΑ, συνεκτιμώντας τη ζημία για το γενικό συμφέρον από την καθυστερημένη ανάθεση της σύμβασης. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζεται το άρθρο 36 του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8).

6. Η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης ενώπιον του Δικαστηρίου της παρ. 3 κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής απόφασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή της παρ. 7 το αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά. Επίσης, η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης κωλύουν την πρόοδο της διαδικασίας ανάθεσης για χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών από την άσκηση της αίτησης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή της παρ. 7 το αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά.

7. Μέχρι την παρέλευση της εκ του νόμου αναστολής της προόδου της διαδικασίας κατά την παρ. 6, και εφόσον έχουν γίνει προσηκόντως οι προβλεπόμενες στην παρ. 4 κοινοποιήσεις της αίτησης, ο Πρόεδρος Εφετών του οικείου Διοικητικού Εφετείου ή ο Εφέτης που αυτός ορίζει, καθώς και ο Πρόεδρος ή ο προεδρεύων της Ολομέλειας ή του οικείου σχηματισμού του Συμβουλίου της Επικρατείας αντίστοιχα, αποφαίνονται επί του αιτήματος αναστολής με προσωρινή διαταγή που περιέχει όλως συνοπτική αιτιολογία. Εφόσον κριθεί σκόπιμο, μπορεί να ζητηθεί ακρόαση των μερών με κάθε πρόσφορο τρόπο. Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αιτήσεως, μπορεί δε να ανακληθεί ή να τροποποιηθεί μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης, μετά από σχετική αίτηση οιουδήποτε των μερών, την οποία ο αιτών κοινοποιεί στους υπόλοιπους διαδίκους ή αυτεπαγγέλτως, με τήρηση της διαδικασίας του παρόντος. Με την ίδια διαδικασία, ύστερα από αίτημα του μέρους που στοιχειοθετεί σχετικό έννομο συμφέρον, μπορεί να αρθεί η εκ του νόμου αναστολή σύναψης της σύμβασης ή/και η εκ του νόμου αναστολή της προόδου της διαδικασίας ανάθεσης σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 6. Στις περιπτώσεις που, λόγω της σπουδαιότητας της υπόθεσης, αυτή παραπέμπεται από την Πενταμελή Σύνθεση στην Επταμελή Σύνθεση ή στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας ή όταν το Διοικητικό Εφετείο αποστέλλει αίτημα για πρότυπη δίκη κατά το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α΄ 213) ή στην περίπτωση υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την παραπεμπτική απόφαση ή με προσωρινή διαταγή κατά τα ανωτέρω διατάσσεται κάθε πρόσφορο μέτρο προσωρινής προστασίας μέχρι την οριστική εκδίκαση της υπόθεσης.

8. Το αίτημα αναστολής γίνεται δεκτό, εφόσον πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του εθνικού δικαίου και η αναστολή είναι αναγκαία για να αρθούν τα δυσμενή από την παράβαση αποτελέσματα ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος. Το αίτημα, όμως, μπορεί να απορριφθεί, αν από τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και επιτακτικών λόγων γενικού δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Το Δικαστήριο διατάζει τα κατάλληλα ασφαλιστικά μέτρα, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων. Διατάζει ιδίως την αναστολή ισχύος όρων της διακήρυξης, των τευχών δημοπράτησης και οποιουδήποτε άλλου εγγράφου σχετικού με τη διεξαγωγή του διαγωνισμού, την αναστολή εκτέλεσης οποιασδήποτε πράξης της αναθέτουσας

αρχής, την απαγόρευση νομικών ή υλικών ενεργειών, την εκτέλεση των απαραίτητων θετικών πράξεων, όπως τη διατήρηση εγγράφων και άλλων στοιχείων, καθώς και την αναστολή σύναψης της σύμβασης.

9. Αν ο ενδιαφερόμενος δεν αιτήθηκε ή αιτήθηκε ανεπιτυχώς την αναστολή και η σύμβαση υπογράφηκε και η εκτέλεσή της ολοκληρώθηκε πριν από τη συζήτηση της αίτησης, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 2 του άρθρου 32 του π.δ. 18/1989.

10. Στις διαφορές του παρόντος δεν εφαρμόζεται το άρθρο 11 του Κώδικα περί δικών του Δημοσίου (Κ.Δ. από 26.6./10.7.1944, Α΄ 139).

11. Αν το δικαστήριο ακυρώσει πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής μετά τη σύναψη της σύμβασης, το κύρος της τελευταίας δεν θίγεται, εκτός αν πριν από τη σύναψη αυτής είχε ανασταλεί η διαδικασία σύναψης της σύμβασης. Στην περίπτωση που η σύμβαση δεν είναι άκυρη, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 373.

12. Με μέριμνα του Προέδρου της, η ΑΕΠΠ οφείλει να συμμορφώνεται δια των αρμοδίων οργάνων της, με τις δικαστικές αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει του παρόντος, με τις οποίες ακυρώνονται εν όλω ή εν μέρει οι αποφάσεις της. Η συμμόρφωση συντελείται υποχρεωτικά εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της δικαστικής απόφασης από το Δικαστήριο, την αναθέτουσα αρχή ή τα λοιπά διάδικα μέρη. Υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις δικαστικές αποφάσεις κατά το μέρος των αρμοδιοτήτων τους έχουν και οι αναθέτουσες αρχές εντός της ίδιας προθεσμίας.

13. Με την επιφύλαξη του παρόντος νόμου, για την εκδίκαση των διαφορών του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 18/1989.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄
ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 139
Εξουσιοδοτικές διατάξεις Μέρους Α΄

1. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να τροποποιείται το Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ΄, επεκτείνοντας ή περιορίζοντας τις κατηγορίες μελετών και υπηρεσιών που περιλαμβάνονται σε αυτό.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για την προμήθεια αγαθών και την παροχή γενικών υπηρεσιών ή του Υπουργού Υγείας, για την προμήθεια ιατροτεχνολογικών, υγειονομικών και φαρμακευτικών αγαθών και συναφών υπηρεσιών, μπορεί να καθίσταται υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν στην ανάθεση και εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με:

α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών

πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τα τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων,

γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής,

δ) τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ,

ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν στη διαλειτουργική σύνδεση του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και των υποσυστημάτων του, με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημόσιων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, όπως το Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (ΜΕΚ) και το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ), το Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 4727/2020 (Α΄ 184), το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημόσιων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών, ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών μελών.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν:

α) στη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τον ν. 4727/2020 και το Πλαίσιο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής και αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ,

β) στον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

γ) στους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων,

δ) στον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και

ε) στους όρους και τις προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν σε τεχνικό επίπεδο την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών ή Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, κατά περίπτωση, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον χρόνο, τον τρόπο και τη διαδικασία κράτησης των χρηματικών ποσών της παρ. 6 του άρθρου 36 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της ίδιας παραγράφου.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και του καθ’ ύλην αρμόδιου Υπουργού, μπορούν να ορίζονται ειδικότερα οι συμβάσεις που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 περί Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ).

8. Με κοινή απόφαση του καθ’ ύλην αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται ο τρόπος υποβολής των στοιχείων, η πρόσβαση στα πληροφοριακά συστήματα της παρ. 5 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 περί Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της ίδιας παραγράφου.

9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του καθ’ ύλην αρμόδιου Υπουργού στις περιπτώσεις της παρ. 5 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 περί Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στη λειτουργία και διαχείριση του ΚΗΜΔΗΣ, τον δικτυακό τόπο τήρησής του, τη δομή, το περιεχόμενο και την πρόσβαση σε αυτό, τα επίπεδα διαβάθμισης, τη διαδικασία έκδοσης κωδικών ηλεκτρονικής καταχώρισης, τα κατά περίπτωση καταχωριζόμενα στοιχεία, τον χρόνο καταχώρισης αυτών, τα κατά περίπτωση υπόχρεα πρόσωπα για την καταχώριση και τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο της προσήκουσας τήρησής του, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με όμοια απόφαση μπορούν να καθορίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στον καθορισμό του τρόπου, του χρόνου και των επιμέρους διαδικασιών καταχώρισης των στοιχείων των εκκρεμών κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α΄ 204) και του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 δημόσιων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016.

10. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα δύνανται να ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη διασύνδεση και τη διαλειτουργικότητα του ΚΗΜΔΗΣ με το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα - ΕΣΠΑ, καθώς και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση από τις υπηρεσίες του Δημοσίου των δημόσιων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς.

11. Με κοινή απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της καθ’ ύλην αρμόδιας ΕΚΑΑ και του καθ’ ύλην αρμόδιου Υπουργού, δύνανται να καθορίζονται ΚΑΑ, με αρμοδιότητα την παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών είτε σε επίπεδο διαφορετικών κατηγοριών φορέων του δημόσιου τομέα είτε βάσει τομέα ή κλάδου της αγοράς είτε κατά γεωγραφικές ενότητες της χώρας είτε με συνδυασμένη εφαρμογή των κριτηρίων αυτών. Με όμοια απόφαση καθορίζονται ειδικότερα θέματα, αντίστοιχα με αυτά των παρ. 3 και 4 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 περί ειδικών ρυθμίσεων σχετικά με τις κεντρικές δραστηριότητες αγορών και τον προγραμματισμό δημόσιων συμβάσεων, για την παροχή συγκεντρωτικών δραστηριοτήτων αγορών από ΚΑΑ, για τους τομείς και τις αναθέτουσες αρχές ευθύνης τους, κατά τις κείμενες διατάξεις.

12. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της καθ’ ύλην αρμόδιας ΕΚΑΑ, καθορίζονται ειδικότερα θέματα, που αφορούν στην παροχή κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών από την ίδια ΕΚΑΑ και ιδίως:

α) οι όροι για την ομαδοποίηση και υπαγωγή συμβάσεων στην εκάστοτε αρμόδια ΕΚΑΑ,

β) οι κατηγορίες έργων, αγαθών και υπηρεσιών, που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ομαδοποίησης σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο και για τα οποία οι αναθέτουσες αρχές προσφεύγουν υποχρεωτικά στις ΕΚΑΑ,

γ) οι κατηγορίες συμβάσεων που εξαιρούνται από την αρμοδιότητα των ΕΚΑΑ και

δ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των ανωτέρω.

13. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ, καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της απόφασης της παρ. 3 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 περί ειδικών ρυθμίσεων, σχετικά με τις κεντρικές δραστηριότητες αγορών και τον προγραμματισμό δημόσιων συμβάσεων:

α) ο διετής προγραμματισμός των συγκεκριμένων κατηγοριών έργων, αγαθών και υπηρεσιών, που πρόκειται να αποτελέσουν αντικείμενο συμβάσεων, συμφωνιών - πλαίσιο και δυναμικών συστημάτων αγορών που ανατίθενται από τις ΕΚΑΑ,

β) οι αναθέτουσες αρχές, οι οποίες προσφεύγουν υποχρεωτικά στην ΕΚΑΑ, για τις συμβάσεις και τις συμφωνίες - πλαίσιο που αυτή αναθέτει, για την προμήθεια των έργων, αγαθών και υπηρεσιών της περ. α),

γ) οι συμβάσεις οι οποίες εξαιρούνται από τον διετή προγραμματισμό της ΕΚΑΑ, πέραν των συμβάσεων που έχουν ήδη εξαιρεθεί από την αρμοδιότητα της ΕΚΑΑ δυνάμει της απόφασης της παρ. 3 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 περί ειδικών ρυθμίσεων, σχετικά με τις κεντρικές δραστηριότητες αγορών και τον προγραμματισμό δημόσιων συμβάσεων.

14. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ, ή του καθ’ ύλην αρμόδιου Υπουργού, ή του αποφαινόμενου οργάνου της ΚΑΑ, μπορεί να ανατίθεται στις αναθέτουσες αρχές η εκτέλεση συμβάσεων και συμφωνιών πλαίσιο, που έχουν συνάψει γι’ αυτές οι ΕΚΑΑ ή ΚΑΑ, αντίστοιχα.

15. Με κοινή απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της αρμόδιας ΕΚΑΑ των περ. α΄, β΄ και γ΄ του πρώτου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 περί ειδικών ρυθμίσεων σχετικά με τις κεντρικές δραστηριότητες αγορών και τον προγραμματισμό δημόσιων συμβάσεων και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν στη διαδικασία υποβολής και δημοσίευσης του προγράμματος συμβάσεων και ιδίως:

α) η δομή, το περιεχόμενο, ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής και τροποποίησης του προγράμματος,

β) οι εξαιρούμενες αναθέτουσες αρχές,

γ) οι εξαιρούμενες συμβάσεις,

δ) τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο της προσήκουσας τήρησης της σχετικής υποχρέωσης των αναθετουσών αρχών,

ε) οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται στις αναθέτουσες αρχές για την παράλειψη της υποχρέωσης προσήκουσας υποβολής προγράμματος συμβάσεων, καθώς και ο τρόπος και τα όργανα επιβολής των κυρώσεων αυτών,

στ) ο τρόπος δημοσίευσης του προγράμματος συμβάσεων, καθώς και ο καθορισμός των πληροφοριών που δημοσιεύονται,

ζ) κάθε άλλο ζήτημα που σχετίζεται με τη διαδικασία υποβολής του προγράμματος συμβάσεων.

16. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να καθορίζεται επιπρόσθετο περιεχόμενο του φακέλου δημόσιας σύμβασης για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών ή παροχής γενικών υπηρεσιών. Αντίστοιχα, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δύναται να καθορίζεται επιπρόσθετο περιεχόμενο του φακέλου ανάθεσης δημόσιας σύμβασης για τις συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

17. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να ορίζεται ότι η διεξαγωγή των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά της παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 4412/2016 είναι υποχρεωτική πριν από τη διεξαγωγή διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες αγαθών και γενικών υπηρεσιών.

18. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζεται ότι η διεξαγωγή των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά της παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 4412/2016 είναι υποχρεωτική, πριν από τη διεξαγωγή διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες έργων και με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες μελετών.

19. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζεται το τελικό στάδιο μελέτης ανά κατηγορία έργου που απαιτείται για την έναρξη της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου.

20. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών εγκρίνεται Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και με την προσβασιμότητα της περιοχής εκτέλεσής τους.

21. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού, συλλογής και απόδοσης του ποσοστού, ο φορέας διακίνησης και απόδοσης στους δικαιούχους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της περ. θ΄ της παρ. 7 του άρθρου 53 του ν. 4412/2016 περί περιεχομένου εγγράφων της σύμβασης.

22. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Μελετών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών και του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, εγκρίνεται, με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές, Κανονισμός Προεκτιμώμενων Αμοιβών μελετών και τεχνικών υπηρεσιών, που περιλαμβάνει:

(αα) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, με βάση κυρίως τα προβλεπόμενα στάδια μελέτης και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων, ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή και

(ββ) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών τεχνικών υπηρεσιών είτε ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, λαμβάνοντας υπόψη και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων, ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή είτε ανά μονάδα χρόνου απασχόλησης των προσώπων (ανθρωπομήνες) που ασχολούνται με την παροχή της υπηρεσίας με βάση τα προσόντα και την εμπειρία τους.

23. Ειδικά για τις συμβάσεις έργων, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορούν να εγκρίνονται προδιαγραφές και κανονισμοί που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των έργων και στην ποιότητα, στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων. Με την απόφαση αυτή μπορεί να ορίζεται αν οι θεσπιζόμενες προδιαγραφές είναι υποχρεωτικές σε κάθε περίπτωση ή ισχύουν προαιρετικά ή ισχύουν ως ελάχιστα όρια.

24. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν υπόψη τις ενιαίες τεχνικές προδιαγραφές που εκπονούνται από τις ΕΚΑΑ των περ. β΄ και γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 περί ειδικών ρυθμίσεων σχετικά με τις κεντρικές δραστηριότητες αγορών και τον προγραμματισμό δημόσιων συμβάσεων, σε συνεργασία με άλλους δημόσιους φορείς όπου κρίνεται απαραίτητο και οι οποίες αναρτώνται στο ΕΣΗΔΗΣ. Με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, που προΐσταται των ΕΚΑΑ του προηγούμενου εδαφίου, η χρήση ορισμένων ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών μπορεί να ορίζεται ως υποχρεωτική. Στην περίπτωση που η χρήση των ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών ορίζεται ως υποχρεωτική, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλίνουν από αυτές αιτιολογώντας την απόκλιση αυτή ειδικά στα έγγραφα της σύμβασης.

25. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 66 του ν. 4412/2016 περί δημοσίευσης σε εθνικό επίπεδο.

26. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί για τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών να καθορίζεται όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης καλής εκτέλεσης, πρόσθετη εγγύηση, κλιμακωτά αυξανόμενη βάσει του ποσοστού έκπτωσης.

27. Για τις ανάγκες των παρ. 7 και 8 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016, περί λόγων αποκλεισμού, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, συγκροτείται επιτροπή τριετούς θητείας, που απαρτίζεται από:

α) έναν (1) εκπρόσωπο της ΕΑΑΔΗΣΥ, που εκτελεί χρέη προέδρου,

β) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων,

γ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών,

δ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας και

ε) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, με τους αναπληρωτές τους.

Η θητεία των μελών της επιτροπής του προηγούμενου εδαφίου είναι τριετής. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ρυθμίζονται η διαδικασία αποστολής προς την επιτροπή του πρώτου εδαφίου του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής για γνωμοδότηση, οι προϋποθέσεις εξέτασης και επανεξέτασης ληφθέντων επανορθωτικών μέτρων για τα οποία έχει ήδη εκδώσει γνώμη η επιτροπή, ειδικότερα ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας της επιτροπής, καθώς και κάθε άλλο σχετικό αναγκαίο θέμα.

28. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης, και Υποδομών και Μεταφορών, θεσπίζεται σύστημα οριζόντιου αποκλεισμού από τη σύναψη συμβάσεων του ν. 4412/2016 και ρυθμίζονται και εξειδικεύονται ιδίως:

α) τα αρμόδια όργανα επιβολής του οριζόντιου αποκλεισμού,

β) τα υποκείμενα σε οριζόντιο αποκλεισμό φυσικά και νομικά πρόσωπα,

γ) οι συγκεκριμένοι λόγοι που μπορεί να οδηγήσουν σε οριζόντιο αποκλεισμό,

δ) οι προϋποθέσεις και οι όροι επιβολής του αποκλεισμού,

ε) η ελάχιστη και η μέγιστη περίοδος αποκλεισμού,

στ) οι διαδικαστικές εγγυήσεις και η έννομη προστασία των υποκείμενων σε οριζόντιο αποκλεισμό οικονομικών φορέων,

ζ) τα ειδικότερα ζητήματα τήρησης και διαγραφής από τον κατάλογο αποκλεισθέντων,

η) η διαδικασία επίκλησης επανορθωτικών μέτρων, μετά από την επιβολή του οριζόντιου αποκλεισμού, το αρμόδιο όργανο αξιολόγησης των μέτρων, καθώς και οι ειδικότερες προϋποθέσεις για τη μείωση της διάρκειας του αποκλεισμού ή και για την πλήρη άρση αυτού,

θ) οι υπόχρεοι φορείς για την αποστολή των στοιχείων στην ΕΑΑΔΗΣΥ με σκοπό την ενημέρωση και επικαιροποίηση των στοιχείων του μητρώου,

ι) οι όροι πρόσβασης των αναθετουσών αρχών και των αναθετόντων φορέων στο μητρώο, και

ια) κάθε άλλο αναγκαίο θέμα, λεπτομέρεια και διαδικασία σχετικά με την επιβολή, τη διάρκεια και την άρση του αποκλεισμού.

29. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης και Υποδομών και Μεταφορών, μπορεί να συστήνονται μητρώα πληροφοριακού χαρακτήρα, τα οποία τηρούνται, με την επιφύλαξη του ν. 4624/2019 (Α΄ 137), στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημόσιων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και να καθορίζονται ιδίως:

α) οι πληροφορίες που καταχωρίζονται στο μητρώο όπως, ενδεικτικά, πλημμέλειες κατά την εκτέλεση προηγούμενης σύμβασης, πειθαρχικές ποινές, πρόστιμα και κυρώσεις για διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, πρόστιμα και κυρώσεις για παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, του δικαίου περιβάλλοντος, της εργατικής νομοθεσίας, του φορολογικού και κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου,

β) οι υποχρεώσεις των αρμοδίων υπηρεσιών και φορέων, αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων ως προς την αποστολή στοιχείων για την ενημέρωση των μητρώων κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, και

γ) κάθε άλλο αναγκαίο θέμα, λεπτομέρεια και διαδικασία σχετικά με τη σύσταση και τη λειτουργία των μητρώων.

30. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δίδονται κατευθύνσεις και οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές και εξειδικεύεται η εφαρμογή των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ανάλογα με το μέγεθος, τη φύση και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αντικειμένου της σύμβασης, έτσι ώστε να τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων.

28. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης και Υποδομών και Μεταφορών, ορίζεται η ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του μητρώου αποκλεισθέντων και των μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα, καθώς και η έναρξη των υποχρεώσεων ενημέρωσής τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς.

29. Για τη συμμετοχή των οικονομικών φορέων στη διαδικασία ανάθεσης μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών προεκτιμώμενης αξίας άνω των ορίων του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να διαθέτουν σε ισχύ ασφαλιστική κάλυψη έναντι επαγγελματικού κινδύνου, το ελάχιστο όριο της οποίας, καθώς και οι λοιπές λεπτομέρειες εξασφάλισης και απόδειξής της καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος.

30. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δίδονται κατευθύνσεις και οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές και εξειδικεύεται η εφαρμογή των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ανάλογα με το μέγεθος, τη φύση και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αντικειμένου της σύμβασης, έτσι ώστε να τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων. Με σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, μπορεί η αναθέτουσα αρχή αιτιολογημένα να αποφασίζει την παρέκκλιση από την ανωτέρω απόφαση.

31. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται κατόπιν γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, καθορίζονται τα κριτήρια της παρ. 2 του άρθρου 86 του ν. 4412/2016, που δύναται κάθε αναθέτουσα αρχή να περιλαμβάνει στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου. Υποχρεωτικά μεταξύ των ανωτέρω κριτηρίων περιλαμβάνεται ως κριτήριο με συντελεστή βαρύτητας δέκα τοις εκατό (10%) τουλάχιστον η πλήρωση των στοιχειωδών κριτηρίων της εργαλειοθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις Κατασκευές, όπως καθορίζονται στο εκάστοτε ισχύον «Δελτίο Προϊόντος Πράσινη Δημόσια Σύμβαση (ΠΔΣ) για Κατασκευές».

32. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης, ή μπορεί να περιορίζεται η χρήση τους σε ορισμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών ή ορισμένα είδη συμβάσεων. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών σχετικά με τη στάθμιση των επιμέρους κριτηρίων ανάθεσης, τους συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων ανάθεσης, που σχετίζονται με την τεχνική προσφορά ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από όσα ορίζονται στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου.

33. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εξειδικεύονται, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, τα κριτήρια της περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 87 του ν. 4412/2016, περί κοστολόγησης κύκλου ζωής, οι τρόποι προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής των έργων/μελετών/υπηρεσιών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

34. Για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών μπορεί να εξειδικεύονται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τα κριτήρια της περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 87 του ν. 4412/2016, περί κοστολόγησης κύκλου ζωής, οι τρόποι προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής ανά αγαθό ή κατηγορία αγαθών και ανά γενική υπηρεσία ή κατηγορία γενικών υπηρεσιών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

35. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες

συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και του Υπουργού Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και ο τρόπος σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με μηχανισμούς καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Με την ίδια απόφαση μπορεί να ορίζονται τα κριτήρια βάσει των οποίων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα αναφερόμενα σε αυτές.

36. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού μπορεί να εξειδικεύονται οι απαιτήσεις των υποβλητέων στοιχείων με τις τεχνικές εκθέσεις.

37. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης μπορούν να ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία του Συστήματος Ηλεκτρονικής Αγοράς, στη διαδικασία κατάρτισης, τήρησης και επικαιροποίησης του μητρώου προεπιλεγμένων οικονομικών φορέων, το περιεχόμενο της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, τη διαδικασία εξέτασης της ενδικοφανούς προσφυγής, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του άρθρου 118 Α του ν. 4412/2016 περί απευθείας ανάθεσης μέσω συστημάτων ηλεκτρονικής αγοράς.

38. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ρυθμίζεται η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης των καταλόγων προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών ενεργειών τεχνικής βοήθειας και εξειδικεύονται οι όροι εγγραφής των οικονομικών φορέων σε αυτούς, οι όροι επιλογής του αναδόχου κατά τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 119 του ν. 4412/2016, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

39. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, μπορεί να εφαρμόζεται η παρ. 2 του άρθρου 128 του ν. 4412/2016 περί ανάθεσης εξειδικευμένων υπηρεσιών για δημόσιες συμβάσεις και με συνολική αμοιβή μέχρι του ορίου της περ. β του άρθρου 5 του ιδίου νόμου και με ανώτατο όριο το μηδέν και πέντε δέκατα επί (0,5%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, ολικά ή μερικά, σε συγκεκριμένο έργο ή τμήμα έργου ή ομάδα έργων, που εκτελούνται από το Δημόσιο ή φορείς του δημόσιου τομέα και να ρυθμίζονται όλα τα σχετικά θέματα.

40. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι λεπτομέρειες και τα ειδικότερα θέματα που συνάπτονται με τις ρυθμίσεις της παρ. 3 του άρθρου 136 του ν. 4412/2016 περί διοίκησης, παρακολούθησης και επίβλεψης έργου, και ιδίως η απαιτούμενη πιστοποίηση του Ιδιωτικού Φορέα Επίβλεψης (ΙΦΕ) με την εγγραφή του στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019 (Α΄ 112), καθώς και τυχόν πρόσθετα προσόντα που πρέπει να διαθέτει και να αποδεικνύει, η διαδικασία πρότασης, ορισμού και εγκατάστασης του ΙΦΕ στο έργο, η διαδικασία σύναψης της σύμβασης μεταξύ ΙΦΕ και αναδόχου και το ελάχιστο περιεχόμενο αυτής, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του ΙΦΕ απέναντι στον κύριο του έργου, ο υπολογισμός της αμοιβής του ΙΦΕ και ο καθορισμός του τιμολογίου βάσει του οποίου αυτή θα υπολογίζεται, καθώς και ο τρόπος καταβολής της από τον ανάδοχο, οι εγγυήσεις αμεροληψίας του ΙΦΕ και τα μέτρα για την αποτροπή σύγκρουσης συμφερόντων του ΙΦΕ με τον ανάδοχο, η αντιμετώπιση τυχόν παράβασης των υποχρεώσεων και εν γένει ευθύνης του ΙΦΕ, οι λόγοι που επιτρέπουν ή επιβάλλουν την αντικατάσταση του ΙΦΕ κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου και η διαδικασία που

πρέπει να ακολουθήσει προς τούτο ο ανάδοχος, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που συνδέεται με την απρόσκοπτη κατά τα ως άνω οριζόμενα άσκηση επίβλεψης από ιδιωτικό φορέα.

41. Οι διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του μητρώου «ελεγκτών μηχανικών», καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια, ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος.

42. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δύναται να ανατίθεται η ανάπτυξη, τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία του ψηφιακού αρχείου βαθμολόγησης (βαθμονόμιο) στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας ή σε άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα καθορίζοντας σχετικό ανταποδοτικό όφελος.

43. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα κριτήρια, οι βαθμοί ανά κριτήριο, τα τεχνικά χαρακτηριστικά λειτουργίας του βαθμονόμιου, η διαδικασία καταχώρησης σε αυτό των τεχνικών εταιρειών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

44. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ορίζονται τα έργα, οι μελέτες και οι υπηρεσίες που υπάγονται στην ασφάλιση, οι ασφαλιζόμενοι κίνδυνοι, η διάρκεια της ασφάλισης, η διαδικασία διαπίστωσης της επέλευσης του κινδύνου και της καταβολής του ασφαλίσματος, τα ελάχιστα όρια ασφαλιστικών καλύψεων, οι αποδεκτές εξαιρέσεις και οι μέγιστες απαλλαγές, η έναρξη εφαρμογής της υποχρέωσης ασφάλισης και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

45. Εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, χορηγείται στον ανάδοχο προκαταβολή μέχρι του δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.. Για το ποσό αυτό βαρύνεται ο ανάδοχος με τόκο, ο οποίος υπολογίζεται με ποσοστό επιτοκίου που ανέρχεται σε ποσοστό ίσο με το μικρότερο επιτόκιο των εντόκων γραμματίων του δημοσίου δωδεκάμηνης ή, αν δεν εκδίδονται τέτοια, εξάμηνης διάρκειας προσαυξημένο κατά 0,25 ποσοστιαίες μονάδες. Το επιτόκιο μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών.

46. Η αναθεώρηση (αύξηση ή μείωση) για κάθε αναθεωρητική περίοδο υπολογίζεται με βάση τον τύπο:

$$\Delta T_\nu = T \times (\frac{A_\nu}{A_0} - 1) \times (1 - s)$$

όπου είναι:

Τ: η υπόψη τιμή της σύμβασης,

ΔΤν: η αναθεώρηση της παραπάνω τιμής στην υπόψη αναθεωρητική περίοδο ν,

Αο: τιμή που προκύπτει αφού συμπληρωθεί με βασικές τιμές του χρόνου εκκίνησης το οριζόμενο για την τιμή Τ άρθρο ανάλυσης τιμών ή συνδυασμός άρθρων με τα βάρη τους, όπως προσδιορίζονται από τη σύμβαση, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 153 του ν. 4412/2016,

Αν: τιμή που προκύπτει όπως παραπάνω με τις βασικές τιμές της αναθεωρητικής περιόδου ν,

s ή σ: σταθερός συντελεστής που αντιπροσωπεύει το μη αναθεωρούμενο μέρος της τιμής και που προσδιορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μεταξύ του 0,07 και 0,20 κατά κατηγορίες ή μέγεθος έργων και ανάλογα με τον αριθμό των αναθεωρητικών περιόδων, που μεσολαβούν μεταξύ του χρόνου εκκίνησης και της συγκεκριμένης κάθε φορά αναθεωρητικής περιόδου.

47. Ο σταθερός συντελεστής «σ» στον τύπο της αναθεώρησης της παρ. 6 ορίζεται από τη σχέση:

σ = σ1 + 0,01 ν, όπου σ1 είναι συντελεστής που καθορίζεται ενιαία για όλες τις κατηγορίες ή και χωριστά για καθεμία από τις κατηγορίες των δημόσιων έργων και ανέρχεται σε σ1=0,12 για όλες τις κατηγορίες έργων και «ν» είναι ακέραιος αριθμός ίσος με τη μονάδα για την πρώτη αναθεωρητική περίοδο που υπολογίζεται αναθεώρηση για τη συγκεκριμένη σε κάθε περίπτωση εργολαβία και που αυξάνεται κατά μία μονάδα για καθεμιά από τις επόμενες αναθεωρητικές περιόδους της συγκεκριμένης εργολαβίας. Ο

ν παύει να αυξάνει όταν το «σ» γίνει 0,20. Ο συντελεστής σ1 μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών.

48. Κατ' εξαίρεση από το δ΄ τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν, ο σταθερός συντελεστής σ στον τύπο αναθεώρησης της παρ. 6 ορίζεται από τη σχέση s (ή σ) = 1. Η διάταξη εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη ανεξάρτητα του χρόνου δημοπράτησής τους, εκτός από τις συμβάσεις με χρόνο δημοπράτησης πριν το γ΄ τρίμηνο του 2012, για τις οποίες η αναθεώρηση των τιμών υπολογίζεται από το δ΄ τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν με τους ισχύοντες για το γ΄ τρίμηνο του 2012 συντελεστές αναθεώρησης και με ελάχιστη τιμή εφαρμογής αυτών ίση με τη μονάδα (1). Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζονται συντελεστές αναθεώρησης, αν διαπιστωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του τριμήνου δημοπράτησης.

49. Για δημόσια έργα που εκτελούνται από ημεδαπές αναθέτουσες Αρχές, εκτός Ελλάδας, σε χώρα της Ένωσης (Ε.Ε.), η αναθεώρηση τιμών υπολογίζεται με βάση
τον ισχύοντα τύπο:

$$\Delta A_\nu = A_0 \times (\frac{\Gamma\Delta TK_\nu}{\Gamma\Delta TK_0} - 1) \times (1 - \sigma)$$

όπου ο Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΓΔΤΚ) διαπιστώνεται και υπολογίζεται για την εξεταζόμενη αναθεωρητική περίοδο (ημερολογιακό τρίμηνο) από την Επιτροπή Διαπιστώσεως Τιμών Δημόσιων Έργων (ΕΔΤΔΕ), με βάση τη σχετική δημοσιευόμενη χρονοσειρά μηνιαίων δεικτών της Στατιστικής Υπηρεσίας της χώρας που κατασκευάζεται το έργο. Ο συντελεστής σ ορίζεται κατόπιν απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών.

50. Με το κονδύλιο των απρόβλεπτων δαπανών που περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση, μπορούν να καλύπτονται ιδίως δαπάνες που προκύπτουν από εφαρμογή νέων κανονισμών ή κανόνων που καθιερώθηκαν ως υποχρεωτικοί μετά από την ανάθεση του έργου, καθώς και από προφανείς παραλείψεις ή σφάλματα της προμέτρησης της μελέτης ή από απαιτήσεις της κατασκευής, οι οποίες καθίστανται απαραίτητες για την αρτιότητα και λειτουργικότητα του έργου, παρά την πλήρη εφαρμογή των σχετικών προδιαγραφών κατά την κατάρτιση των μελετών του έργου και υπό την προϋπόθεση να μην τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» του έργου, δηλαδή ή όλη κατασκευή, καθώς και τα βασικά διακριτά στοιχεία της, όπως προβλέπονται από την αρχική σύμβαση. Για τη διάθεση του κονδυλίου των απρόβλεπτων δαπανών συντάσσεται Α.Π.Ε., που δεν μπορεί να συμπεριλάβει συμπληρωματικές εργασίες της περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 156 του ν. 4412/2016. Τα ποσά των απρόβλεπτων δαπανών ανέρχονται σε ποσοστό εννέα τοις εκατό (9%) επί της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς τον συνυπολογισμό των κονδυλίων αναθεώρησης και Φ.Π.Α., για έργα συνολικού προϋπολογισμού ίσου ή μεγαλύτερου του ορίου εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Δ17α/08/78/ΦΝ 357/3.11.1995 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β΄ 941) και δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για έργα προϋπολογισμού μικρότερου του ως άνω ορίου, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Δ17α/07/45/ΦΝ 380/27.5.1996 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β΄ 409). Τα προαναφερόμενα ποσοστά μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. Το ποσό των απρόβλεπτων δαπανών επανυπολογίζεται κατά την υπογραφή της σύμβασης, ανάλογα με την προσφερθείσα έκπτωση, ώστε να διατηρείται σταθερή η ποσοστιαία αναλογία, σύμφωνα με το άρθρο 135 του ν. 4412/2016.

51. Ο προϋπολογισμός των έργων στα οποία εφαρμόζεται η παρ. 3 του άρθρου 156 του ν. 4412/2016, περί ειδικών θεμάτων τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, αυξομειώσεων εργασιών και νέων εργασίες, αναλύεται σε ομάδες εργασιών, οι οποίες συντίθενται από εργασίες που υπάγονται σε ενιαία υποσύνολα του τεχνικού αντικειμένου των έργων, έχουν παρόμοιο τρόπο κατασκευής και επιδέχονται το ίδιο ποσοστό έκπτωσης στις τιμές μονάδας τους. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, η οποία μετά την έκδοσή της θα έχει εφαρμογή σε όλα τα ως άνω έργα, προσδιορίζονται οι ομάδες εργασιών ανά κατηγορία έργων.

52. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται η σύσταση, η οργάνωση και διοίκηση της Εταιρείας Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών του άρθρου 84, οι συμπράξεις της με άλλους φορείς της χώρας ή του εξωτερικού, η ανάπτυξη, λειτουργία και διαχείριση των ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ και ΗΣΠΚΣΠΤΕ, η δομή, το περιεχόμενο, οι παρεχόμενες υπηρεσίες και η διαλειτουργικότητά τους με άλλα ηλεκτρονικά και μη συστήματα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

53. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν στη μετάβαση από το υφιστάμενο σύστημα στο Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών και η κατάργηση των αναλυτικών τιμολογίων της από 19.5.2017 απόφασης του Υπουργού Υποδομών & Μεταφορών υπό στοιχεία ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ 466 και της από 16.5.2017 απόφασης του Υπουργού Υποδομών & Μεταφορών υπό στοιχεία ΔΝΣγ /32129/ΦΝ 466.

54. Το ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ έχει υποχρεωτική εφαρμογή στις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και στις συμβάσεις έργων που υπάγονται στον ν. 4412/2016 και στον ν. 4413/2016 (Α΄ 148) και προαιρετική στις συμβάσεις που ανατίθενται από φορείς του ιδιωτικού τομέα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ενταχθούν και ιδιωτικά έργα στο ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ.

55. Στην παραλαβή παραλαμβάνονται οι εργασίες ποσοτικά και ποιοτικά. Οι εργασίες συμπληρωματικών συμβάσεων παραλαμβάνονται μαζί με τις εργασίες της αρχικής σύμβασης. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται το περιεχόμενο του «μητρώου έργου», τα τεύχη, οι εκθέσεις, τα σχέδια, οι πίνακες, τα ηλεκτρονικά δεδομένα και τα λοιπά στοιχεία που το συνοδεύουν, καθώς και η μορφή των στοιχείων αυτών.

56. Για τη διενέργεια της παραλαβής η προϊσταμένη αρχή ορίζει, τουλάχιστον (3) μήνες πριν από την πάροδο της προθεσμίας υποχρεωτικής συντήρησης του έργου, επιτροπή παραλαβής, ύστερα από εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η επιτροπή είναι πενταμελής και αποτελείται από:

α) τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους με τους αναπληρωτές τους, με ειδικότητες σχετικές με το αντικείμενο της σύμβασης που ανήκουν στον φορέα κατασκευής ή και σε άλλους φορείς, κατ' επιλογή της προϊσταμένης αρχής, πλην του Προέδρου που προέρχεται υποχρεωτικά από άλλη αναθέτουσα αρχή και β) δύο (2) εκπροσώπους του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ), που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους, κατόπιν αιτήματος της προϊσταμένης αρχής εντός είκοσι (20) ημερών από την υποβολή του αιτήματος.

Μη υπόδειξη εκ μέρους του ΤΕΕ, δεν κωλύει τη συγκρότηση και λειτουργία της επιτροπής. Όταν ο φορέας, που πρόκειται να χρησιμοποιήσει το έργο, είναι άλλος από την υπηρεσία που το κατασκευάζει, ένας εκ των τριών (3) τεχνικών υπαλλήλων ορίζεται από τον φορέα που θα χρησιμοποιήσει το έργο. Ο ανάδοχος μπορεί να ορίσει εκπρόσωπό του ως παρατηρητή των εργασιών της Επιτροπής χωρίς δικαίωμα ψήφου. Οι εκπρόσωποι του ΤΕΕ και ο πρόεδρος της επιτροπής δικαιούνται για τη διενέργεια της

παραλαβής ιδιαίτερη αμοιβή, η οποία καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι αμοιβές των μελών της επιτροπής παραλαβής ανά συνεδρίαση και αναλόγως με το οικονομικό αντικείμενο του έργου και τις τεχνικές δυσχέρειες της παραλαβής.

57. Στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών παράλληλα με το Συμβούλιο Δημόσιων Έργων του άρθρου 5 της υπ' αρ. 80855/5439/92 κοινής απόφασης των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β΄ 573) συγκροτείται Τεχνικό συμβούλιο Δημόσιων Έργων και Μελετών Εποπτευομένων Νομικών Προσώπων, που γνωμοδοτεί στις περιπτώσεις έργων και μελετών των εποπτευομένων από το Υπουργείο νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, όταν στα πρόσωπα αυτά δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο.

58. Με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί σχετική απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, μπορεί να εξειδικεύεται το είδος των παραδοτέων στοιχείων ανά στάδιο και ανά κατηγορία μελέτης της περ. 15 της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, και συγκεκριμένα:

α) τα τεύχη (Τεχνική Έκθεση, Υπολογισμοί, Προμέτρηση, Προϋπολογισμός κ.λπ.) και

β) τα κατά περίπτωση σχέδια, καθώς και η μορφή αυτών (έντυπη ή και ηλεκτρονική) που πρέπει ο μελετητής να εκπονήσει, κατά το άρθρο 189, για την έγκριση της ανατεθείσας σε αυτόν μελέτης.

59. Για την επιτάχυνση της εξέτασης των υποβαλλομένων ενστάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 174 του ν. 4412/2016 και των λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας του Τεχνικού Συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δύναται στο Τεχνικό Συμβούλιο του Υπουργείου να συσταθούν τμήματα που είναι αυτοτελή και ισόβαθμα μεταξύ τους . Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η αρμοδιότητα των τμημάτων. Η σύνθεση των τμημάτων είναι αυτή που προβλέπεται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί συγκρότησης και σύνθεσης του τεχνικού συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Η παραπομπή των θεμάτων προς γνωμοδότηση στα τμήματα του τεχνικού συμβουλίου, ανάλογα με την αρμοδιότητά τους, γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Υποδομών.

59. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 8 του «Κανονισμού Διαφάνειας στις δυνάμει Συνθήκης Διαιτησίες Επενδυτών-Κρατών» της παρ. 4 του άρθρου 176 του ν. 4412/2016, περί διαιτητικής επίλυσης διαφορών, με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Δικαιοσύνης, καθορίζεται η αποθετήρια αρχή για τη δημοσίευση των πληροφοριών που προβλέπονται στους εν λόγω κανόνες και κάθε λεπτομέρεια αναφορικά με την τήρηση των πληροφοριών αυτών και την πρόσβαση σ' αυτές.

60. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι λεπτομέρειες και τα ειδικότερα θέματα που συνάπτονται με το άρθρο 183 του ν. 4412/2016 και ιδίως η απαιτούμενη πιστοποίηση του ΙΦΕ με την εγγραφή του στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019, καθώς και τυχόν πρόσθετα προσόντα που πρέπει να διαθέτει και να αποδεικνύει, η διαδικασία πρότασης, ορισμού και εγκατάστασης του ΙΦΕ, η διαδικασία σύναψης της σύμβασης μεταξύ ΙΦΕ και αναδόχου και το ελάχιστο περιεχόμενο αυτής, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του ΙΦΕ απέναντι στον εργοδότη, ο υπολογισμός της αμοιβής του ΙΦΕ και ο καθορισμός του τιμολογίου βάσει του οποίου αυτή θα υπολογίζεται, καθώς και ο τρόπος καταβολής της από τον ανάδοχο, οι εγγυήσεις αμεροληψίας του ΙΦΕ και τα μέτρα για την αποτροπή σύγκρουσης συμφερόντων του ΙΦΕ με τον ανάδοχο, η αντιμετώπιση τυχόν παράβασης των υποχρεώσεων και εν γένει ευθύνης του ΙΦΕ, οι λόγοι που επιτρέπουν ή επιβάλλουν την αντικατάσταση

του ΙΦΕ κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της μελέτης και η διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει προς τούτο ο ανάδοχος, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που συνδέεται με την απρόσκοπτη κατά τα ως άνω οριζόμενα άσκηση επίβλεψης από ιδιωτικό φορέα.

61. Οι διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του μητρώου «ελεγκτών μηχανικών», καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος.

62. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, προβλέπεται ο υποχρεωτικός έλεγχος από ιδιώτες ελεγκτές, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, των μελετών, των οποίων η εκτιμώμενη αμοιβή υπερβαίνει τα τιθέμενα με την απόφαση όρια, πριν την έγκρισή τους από την αναθέτουσα αρχή. Με την ίδια απόφαση ορίζονται επίσης οι κατηγορίες μελετών που ελέγχονται υποχρεωτικά, η διαδικασία ανάθεσης του ελέγχου, ο τρόπος καθορισμού της αμοιβής και τα προσόντα των ελεγκτών, τα στάδια ελέγχου, ο καθορισμός των ευθυνών τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας.

63. Συστήνεται και τηρείται στη Γενική Γραμματεία Υποδομών, Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.). Στο Μητρώο αυτό εγγράφονται τεχνικοί υπάλληλοι όλων των αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, των ανεξάρτητων αρχών και της Βουλής των Ελλήνων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εγγραφή στο Μητρώο, η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης του Μητρώου, τα καθήκοντα των εγγεγραμμένων, οι όροι απαλλαγής της υποχρέωσης εγγραφής, τα πειθαρχικά αδικήματά τους και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα σχετικά με τα παραπάνω.

64. Σε περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων με ιδιαίτερα σύνθετο, πολύπλοκο και εξειδικευμένο αντικείμενο, μπορεί με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών να καθορίζονται πρόσθετα προσόντα που πρέπει να πληρούν τα μέλη της επιτροπής διαγωνισμού, κατά παρέκκλιση των όσων ορίζονται στις περ. α΄ και β΄ της παρ. 9 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016, περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων.

65. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται οι όροι για τη συγκρότηση των πρωτοβάθμιων, μόνιμων ή μη, και των δευτεροβάθμιων επιτροπών παραλαβής, η σύνθεση αυτών, η διαδικασία επιλογής των μελών τους και κάθε άλλο θέμα σχετικά με τα παραπάνω.

66. Για τα μέλη των γνωμοδοτικών οργάνων του άρθρου 221 του ν. 4412/2016, περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων, που είναι εγγεγραμμένα στο Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344 ή που ορίζονται από τις ΕΚΑΑ της παρ. 1 του άρθρου 41 για τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών που αυτές διενεργούν, προβλέπεται αποζημίωση, το ύψος της οποίας δεν υπερβαίνει τα όρια της παρ. 5 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α΄ 176) περί αμοιβών συλλογικών οργάνων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα ειδικότερα ζητήματα σχετικά με τον τρόπο και χρόνο καταβολής, καθώς και το ύψος της αποζημίωσης του προηγούμενου εδαφίου.

67. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του άρθρου 258 του ν. 4412/2016, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων έργων, μελετών και τεχνικών υπηρεσιών σχετικά με:

α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων,

γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή της σύνταξης κωδίκων πρακτικής,

δ) τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ,

ε) τους όρους και τις προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν σε τεχνικό επίπεδο την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

68. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του άρθρου 258 του ν. 4412/2016, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων σχετικά με τη διαλειτουργική σύνδεση του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημόσιων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, όπως το ΜΕΚ και το ΜΕΕΠ, του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 4727/2020 (Α΄ 184), όσον αφορά στοιχεία και έγγραφα των δημόσιων συμβάσεων που αφορούν στη διαφάνεια και καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο ΚΗΜΔΗΣ, με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημόσιων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών, ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών μελών.

69. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του άρθρου 258 του ν. 4412/2016 περί κανόνων, που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών του άρθρων 222 έως 338 του ιδίου νόμου σχετικά με:

α) τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τον ν.4727/2020 και το ΠΗΔ, τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής,

αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ,

β) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

γ) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων,

δ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και

ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

70. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ορίζονται το όργανο πιστοποίησης ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας/πληροφοριακών συστημάτων δημόσιων συμβάσεων και οι αρμοδιότητές του, καθώς και οι όροι και η διαδικασία πιστοποίησης, εξειδικεύοντας τις απαιτήσεις των παρ. 1 έως 6 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016 περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες και ιδίως θέματα λειτουργικότητας, συμβατότητας, ασφάλειας των επικοινωνιών, κρυπτογράφησης και διαλειτουργικότητας των ως άνω ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας/πληροφοριακών συστημάτων με τρίτα συστήματα, καθώς και η υποχρέωση ενημέρωσης και χορήγησης στοιχείων προς εποπτεύοντες και ελεγκτικούς φορείς, το είδος και το εύρος κυρώσεων σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, και ρυθμίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ή διαδικασία.

71. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται κατόπιν γνωμοδότησης του οργάνου πιστοποίησης ηλεκτρονικών συστημάτων δημόσιων συμβάσεων, παρέχεται ή ανακαλείται η εξαίρεση της περ. α΄ της παρ. 11 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016 περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες.

72. Με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να καθίσταται υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών σε αναθέτοντες φορείς, που αποτελούν αναθέτουσες αρχές, για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και γενικών υπηρεσιών.

73. Το ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ μπορεί να λειτουργεί ως το επίσημο εθνικό πληροφοριακό σύστημα eSender για την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων, που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης, στο Tenders Electronic Daily (TED). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 296 του ν. 4412/2016 περί δημοσίευσης σε εθνικό επίπεδο.

74. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υγείας, Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών, συστήνεται Μητρώο Πιστοποιημένων Υπαλλήλων Δημόσιων Συμβάσεων (Μη.Π.Υ.Δη.Συ.).

75. Η Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις εκπονείται με χρονικό ορίζοντα πέντε (5) ετών και επιδιώκει την αύξηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Η Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις υιοθετείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών, Οικονομικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Δικαιοσύνης και Υγείας, ύστερα από πρόταση της ΕΑΑΔΗΣΥ που υποβάλλεται στον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την εκπνοή της εκάστοτε υφιστάμενης Εθνικής Στρατηγικής για τις Δημόσιες Συμβάσεις. Αν η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου παρέλθει άπρακτη, η Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις μπορεί να εκπονείται και να υιοθετείται χωρίς να είναι απαραίτητη η προηγούμενη πρόταση της ΕΑΑΔΗΣΥ.

76. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών, Οικονομικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Δικαιοσύνης και Υγείας, συστήνεται Ομάδα Διοίκησης Έργου για την παρακολούθηση της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής για τις Δημόσιες Συμβάσεις, ορίζονται τα μέλη της και οι αναπληρωτές τους, τα ειδικότερα ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας της Ομάδας Διοίκησης Έργου, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

77. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται η διαδικασία και ο τρόπος υποβολής των αιτήσεων από τις αναθέτουσες αρχές, τα απαραίτητα δικαιολογητικά, η αρμόδια οργανική μονάδα για την επεξεργασία των αιτήσεων και κάθε αναγκαία τεχνική ή άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρ.6 του άρθρου 118 του ν. 4412/2016.

Άρθρο 140
Μεταβατικές διατάξεις Μέρους Α΄

1. Όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά στο άρθρο 44 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147), νοείται το άρθρο 44 όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με τον παρόντα νόμο.

2. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιείται με το άρθρο 22, εξακολουθεί να ισχύει η απόφαση που εκδόθηκε δυνάμει της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016.

3. Μετά από συμφωνία των συμβαλλομένων και έπειτα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, η επίλυση διαφορών από σύμβαση, που έχει υπογραφεί πριν από τη δημοσίευση του παρόντος και στην οποία δεν έχει συμπεριληφθεί ρήτρα διαιτησίας, μπορεί να υπάγεται στην παρ. 1 του άρθρου 176 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιείται με το άρθρο 83 του παρόντος.

4. Οι διατάξεις των άρθρων 52 έως και 95 καταλαμβάνουν συμβάσεις που θα συναφθούν μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

5. Μετά από συμφωνία των συμβαλλομένων και έπειτα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, η επίλυση διαφορών από σύμβαση που έχει υπογραφεί πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου και στην οποία δεν έχει συμπεριληφθεί ρήτρα διαιτησίας, μπορεί να υπάγεται στην παρ. 1 του άρθρου 176 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιείται με το άρθρο 83 του παρόντος.

6. Η εκτέλεση έργων και η εκπόνηση μελετών των Ιερών Μονών του Αγίου Όρους διέπονται από τις διατάξεις του ν. 4412/2016, όπως τροποποιούνται δια του παρόντος, και της Κανονιστικής Διάταξης υπ' αρ. 448/2007 (Α΄ 220). Ως αναθέτουσα αρχή για την εκτέλεση των έργων και των μελετών νοείται η Ιερά Μονή που τα υλοποιεί.

7. Το άρθρο 81 εφαρμόζεται και σε συμβάσεις που συνάφθηκαν πριν την έναρξη ισχύος του.

Άρθρο 141
Καταργούμενες διατάξεις Μέρους Α΄

1. Από την 1η.6.2021 καταργούνται:
1) η παρ. 10 του άρθρου 39 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147),
2) η παρ. 4 του άρθρου 65 του ν. 4412/2016,
3) η παρ. 5 του άρθρου 68 του ν. 4412/2016,
4) τα άρθρα 122 και 125 του ν. 4412/2016,
5) το άρθρο 218 του ν. 4512/2018 (Α΄ 5).

2. Από την 1η.9.2021 καταργούνται τα άρθρα 117, 120 παρ. 1α, 327, 330 παρ. 1α και η περ. 30 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016.

Άρθρο 142
Έναρξη ισχύος Μέρους Α΄

1. Η ισχύς των διατάξεων του:
   α) άρθρου 4, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147),
   β) των άρθρων 10, 57, 58, 59, 60, 63, 64, 66 έως 79, 82 έως 86, 89 έως 93, 95 έως 98, 100 και 134,
   γ) του άρθρου 109, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 7 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016,
   αρχίζει από την 1η.9.2021.
2. Η ισχύς των άρθρων 3, 6 κατά το μέρος που τροποποιεί τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 42, 49, 62, 65, 80, 81, 87, 88, 94, 99, 101, 108, 121 και 127 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
3. Η ισχύς των υπολοίπων άρθρων του παρόντος αρχίζει από την 1η.6.2021, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

ΜΕΡΟΣ Β΄
ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Άρθρο 143
Δομή Δυνάμεων - Τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 72 του ν. 3883/2010

Η παρ. 4 του άρθρου 72 του ν. 3883/2010 (Α΄ 167) τροποποιείται και το άρθρο 72 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 72
Δομή Δυνάμεων

1. Με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας (ΚΥΣΕΑ), που λαμβάνεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, διαμορφώνεται η δομή, σε προσωπικό και μέσα, των Ενόπλων Δυνάμεων (Δομή Δυνάμεων). Η πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας διαμορφώνεται σε συνέχεια σχετικής απόφασης του Συμβουλίου Άμυνας (ΣΑΜ), μετά από εισήγηση του Συμβουλίου Αρχηγών Γενικών Επιτελείων (ΣΑΓΕ), στο οποίο εισάγεται για διατύπωση γνώμης συνολική πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ για όλους τους Κλάδους, η οποία λαμβάνει υπόψη της τις μελέτες - εισηγήσεις κάθε Κλάδου, που εγκρίνονται με απόφαση του οικείου Ανώτατου Συμβουλίου. Στην πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ συντίθενται οι ανάγκες των Κλάδων και καθορίζεται η σειρά προτεραιότητας των αναγκαίων μέσων.

2. Οι μελέτες, εισηγήσεις, γνώμες, προτάσεις και αποφάσεις της παρ. 1 διατυπώνονται με βάση την Πολιτική Εθνικής Άμυνας, την Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική, τη Γενική Σχεδίαση Άμυνας της Χώρας και τις κατευθύνσεις της Κυβέρνησης και περιγράφουν το συνολικό σχήμα οργάνωσης, λειτουργίας και δυνατοτήτων των Ενόπλων Δυνάμεων, που ανταποκρίνεται στην εκτίμηση της απειλής και τους τρόπους με τους οποίους αυτή ενδέχεται να εκδηλωθεί, καθώς και στην ανάγκη κάλυψης των αποστολών των Ενόπλων Δυνάμεων.

3. Οι μελέτες, εισηγήσεις, γνώμες, προτάσεις και αποφάσεις των προηγούμενων παραγράφων περιλαμβάνουν την πλήρη καταγραφή των υπαρχόντων κυρίων μέσων και υλικών και πλήρως τεκμηριωμένη αξιολόγηση για τον βαθμό πραγματικής και λειτουργικής ενσωμάτωσής τους, καθώς και αποτίμηση των προμηθειών αμυντικού υλικού της τελευταίας κάθε φορά εικοσαετίας. Η καταγραφή και η αποτίμηση του προηγούμενου εδαφίου περιλαμβάνει οπωσδήποτε εκτίμηση της επιχειρησιακής κατάστασης κάθε οπλικού συστήματος και κάθε άλλου μέσου, της εναπομένουσας διάρκειας ζωής του, της ανάγκης εκσυγχρονισμού ή αναβάθμισής του, των διαθέσιμων ανταλλακτικών και πυρομαχικών, των δυνατοτήτων συντήρησης και εν γένει υποστήριξης και κάθε άλλο συναφές στοιχείο.

4. Η απόφαση της παρ. 1 για τη Δομή Δυνάμεων ως προς τα μέσα επαναξιολογείται και επικαιροποιείται κάθε τρία (3) έτη ή και συντομότερα, εάν μεταβάλλονται κρίσιμα δεδομένα.

5. Με την απόφαση της παρ. 1 πρέπει να διασφαλίζεται η πλήρης εφαρμογή της διακλαδικότητας, να επιτυγχάνονται οι μέγιστες δυνατές συνέργειες και οικονομίες κλίμακας, η μέγιστη δυνατή

αποτελεσματικότητα και να λαμβάνονται υπόψη τα δεδομένα των Ενόπλων Δυνάμεων των κρατών μελών του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

6. Πριν τη λήψη της απόφασης της παρ. 1 ενημερώνεται πλήρως και διατυπώνει τη γνώμη της η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής.»

Άρθρο 144
Μακροπρόθεσμος Προγραμματισμός Αμυντικών Εξοπλισμών - Αντικατάσταση του άρθρου 73 του ν. 3883/2010

Το άρθρο 73 του ν. 3883/2010 (Α΄ 167) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 73
Μακροπρόθεσμος Προγραμματισμός Αμυντικών Εξοπλισμών

1. Ο Μακροπρόθεσμος Προγραμματισμός Αμυντικών Εξοπλισμών (ΜΠΑΕ) για την προμήθεια νέων μέσων και την κάλυψη των απαιτήσεων υποστήριξης των υφιστάμενων μέσων καταρτίζεται από το ΓΕΕΘΑ με βάση τη Δομή Δυνάμεων του άρθρου 72. Ο ΜΠΑΕ έχει δωδεκαετή διάρκεια και επανεξετάζεται και επικαιροποιείται κάθε τρία (3) έτη ή και συντομότερα, αν μεταβάλλονται κρίσιμα δεδομένα.

2. Στον ΜΠΑΕ αποτυπώνεται ο συνολικός σχεδιασμός των απαιτούμενων ανά Γενικό Επιτελείο προγραμμάτων με το συνολικό εκτιμώμενο κόστος και τη σειρά προτεραιότητας υλοποίησής τους.

3. Ο ΜΠΑΕ διακρίνεται σε δύο μέρη:

α) στο πρώτο μέρος εντάσσονται τα προγράμματα προμήθειας νέων μέσων συμπεριλαμβανομένης της αρχικής και της εν συνεχεία υποστήριξής τους,

β) στο δεύτερο μέρος εντάσσονται τα προγράμματα υποστήριξης, όπως προμήθειες, υπηρεσίες και έργα υποδομής των υφιστάμενων μέσων.

4. Για την κατάρτιση, την επανεξέταση και την επικαιροποίηση του ΜΠΑΕ, εφαρμόζονται η διαδικασία και τα κριτήρια του άρθρου 72 περί διαμόρφωσης της Δομής Δυνάμεων. Επιπλέον, λαμβάνονται πλήρως υπόψη τα δημοσιονομικά δεδομένα, οι οροφές πιστώσεων που καθορίζει η Κυβέρνηση και οι προγνώσεις και προβολές ως προς τις πληρωμές και παραλαβές που επηρεάζουν το δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος. Για την υλοποίηση των προγραμμάτων του ΜΠΑΕ εφαρμόζονται τα άρθρα 74 και 76 περί Κυλιόμενου Προγραμματισμού Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού και ενεργοποίησης προγραμμάτων.»

Άρθρο 145
Κυλιόμενος Προγραμματισμός Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού - Αντικατάσταση του άρθρου 74 του ν. 3883/2010

Στο άρθρο 74 του ν. 3883/2010 (Α΄ 167) αντικαθίσταται ο τίτλος, τροποποιούνται οι παρ. 1 και 2, προστίθενται παρ. 3 και 4 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 74
Κυλιόμενος Προγραμματισμός Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού

1. Με βάση τον ΜΠΑΕ, καταρτίζεται από το ΓΕΕΘΑ, σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης (ΓΔΟΣΥ) και σε συντονισμό με τη Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων (ΓΔΠΕΑΔΣ), ο Κυλιόμενος Προγραμματισμός Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού (ΚΠΣΣΕ). Ο ΚΠΣΣΕ είναι τετραετούς διάρκειας και επανεξετάζεται και επικαιροποιείται σε ετήσια βάση, ή όποτε απαιτηθεί, για κάλυψη έκτακτων απαιτήσεων, ώστε να εναρμονίζεται με τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

2. Για την κατάρτιση, την επανεξέταση και την επικαιροποίηση του ΚΠΣΣΕ, εφαρμόζονται η διαδικασία και τα κριτήρια του άρθρου 72 περί διαμόρφωσης της Δομής Δυνάμεων, η διαδικασία όμως ολοκληρώνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Ο ΚΠΣΣΕ πρέπει να βρίσκεται μέσα στα όρια των πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού.

3. Στον ΚΠΣΣΕ εντάσσονται με σειρά προτεραιότητας χρηματοδότησης οι συμβάσεις προμήθειας και υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού, καθώς και των έργων υποδομής για την υποστήριξή του, που έχουν συναφθεί ή προβλέπεται να συναφθούν κατά τη διάρκειά του, των οποίων οι χρηματοδοτικές απαιτήσεις μπορεί να καλυφθούν εν μέρει ή στο σύνολό τους από πιστώσεις που προβλέπεται να εγγραφούν σε Αριθμό Λογαριασμού Εξόδου (ΑΛΕ) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων.

4. Ο ΚΠΣΣΕ περιλαμβάνει τρία μέρη:

α) στο πρώτο μέρος εντάσσονται οι συμβάσεις προμήθειας και υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού μείζονος οικονομικής αξίας, ίσης ή ανώτερης των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α.,

β) στο δεύτερο μέρος εντάσσονται οι λοιπές συμβάσεις προμήθειας και υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού,

γ) στο τρίτο μέρος εντάσσονται οι συμβάσεις των έργων υποδομής που είναι αναγκαία για την υποστήριξη του στρατιωτικού εξοπλισμού.»

Άρθρο 146
Ενεργοποίηση προγράμματος στρατιωτικού εξοπλισμού - Αντικατάσταση του άρθρου 76 του ν. 3883/2010

Στο άρθρο 76 του ν. 3883/2010 (Α΄ 167) τροποποιούνται οι παρ. 1 και 2, καταργείται η παρ. 1Α, προστίθενται παρ. 3, 4 και 5 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 76
Ενεργοποίηση προγράμματος στρατιωτικού εξοπλισμού

1. Η εκκίνηση της ενεργοποίησης των προγραμμάτων που είναι ενταγμένα στον ΜΠΑΕ ή εντάσσονται στο ΚΠΣΣΕ γίνεται με εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου, στην οποία περιλαμβάνονται ιδίως η αιτιολόγηση της αναγκαιότητας/σκοπιμότητας, η εκτιμώμενη συνολική δαπάνη με το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα αποδέσμευσης των πιστώσεων, η προτεινόμενη διαδικασία υλοποίησης με την αιτιολόγησή της, οι εγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές και οι

ενδεχόμενες απαιτήσεις για την ασφάλεια εφοδιασμού και πληροφοριών. Η διαδικασία ενεργοποίησης ολοκληρώνεται κατά περίπτωση ως εξής:

α) για προγράμματα των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς Φ.Π.Α. είναι ίση ή ανώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137), η εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου εισάγεται στο Συμβούλιο Αρχηγών Γενικών Επιτελείων, το οποίο και γνωμοδοτεί σχετικά. Στη συνέχεια ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ διατυπώνει την εισήγησή του προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας ζητά τη γνώμη της Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ), της ΓΔΟΣΥ και της ΓΔΠΕΑΔΣ, ενώ μπορεί να θέσει το ζήτημα προς συζήτηση στο Συμβούλιο Άμυνας. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, υποχρεωτικά, εφόσον το πρόγραμμα αφορά σε σύμβαση ή συμβάσεις αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ, και δυνητικά σε κάθε άλλη περίπτωση, εισάγει το θέμα στο ΚΥΣΕΑ, που αποφασίζει ύστερα από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Για τα υπόλοιπα προγράμματα που δεν εισάγονται στο ΚΥΣΕΑ, η απόφαση ενεργοποίησης λαμβάνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας με εξαμηνιαία απολογιστική ενημέρωση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής,

β) για προγράμματα, των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς Φ.Π.Α. είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011, η απόφαση ενεργοποίησης λαμβάνεται από τον Αρχηγό του Γενικού Επιτελείου του οικείου κλάδου των Ενόπλων Δυνάμεων, με εξαμηνιαία απολογιστική ενημέρωση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας προς την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή,

γ) για προγράμματα που προβλέπεται να υλοποιηθούν μέσω διακρατικής συμφωνίας, ανεξαρτήτως εκτιμώμενης χρηματικής αξίας, η απόφαση ενεργοποίησης λαμβάνεται από το ΚΥΣΕΑ, σύμφωνα με τη διαδικασία του πρώτου, δεύτερου και τρίτου εδαφίου της περ. α΄, ύστερα από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

1Α. [Καταργείται]

2. Στην περίπτωση προγράμματος προμήθειας νέου μέσου ή εκσυγχρονισμού/αναβάθμισης υφιστάμενου μέσου, για την έναρξη της διαδικασίας της παρ. 1 εκπονείται μελέτη από το οικείο Γενικό Επιτελείο, η οποία περιλαμβάνει:

α) εκτίμηση για την αμυντική ανάγκη που πρέπει να καλυφθεί στο πλαίσιο της Δομής Δυνάμεων,

β) εκτίμηση για το συνολικό κόστος κύκλου ζωής του μέσου, στο οποίο περιλαμβάνονται οπωσδήποτε η αρχική και η εν συνεχεία υποστήριξή του και συγκεκριμένα η συντήρηση, τα ανταλλακτικά, τα πυρομαχικά, η εκπαίδευση, τα παρελκόμενα έργα υποδομής, οι δυνατότητες εκσυγχρονισμού ή παράτασης της διάρκειας ζωής ή αναβάθμισης, καθώς και κάθε άλλο συναφές και κρίσιμο για την εκτίμηση του συνολικού κόστους στοιχείο,

γ) πρόταση για το επιθυμητό επίπεδο ασφάλειας εφοδιασμού και πληροφοριών, το εκτιμώμενο κόστος των οποίων συμπεριλαμβάνεται στο κόστος του κύκλου ζωής, λαμβάνοντας υπόψη και τις προβλέψεις του άρθρου 3 του ν. 3978/2011 περί Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής.

3. Με τη διαδικασία της παρ. 1, στο πλαίσιο του συνολικού προϋπολογισμού του ΚΠΣΣΕ, μπορεί να ενεργοποιούνται επιπροσθέτως προγράμματα που δεν είναι ενταγμένα στον ΜΠΑΕ αλλά είναι κατεπείγοντα ή κρίνονται αναγκαία για σοβαρούς αμυντικούς λόγους, με ενημέρωση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας προς την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή.

4. Μέχρι την κατάρτιση του πρώτου ΜΠΑΕ και του πρώτου ΚΠΣΣΕ, με τη διαδικασία της παρ. 1 μπορεί να ενεργοποιούνται προγράμματα που κρίνονται αναγκαία βάσει του επιχειρησιακού σχεδιασμού των Ενόπλων Δυνάμεων. Στις περιπτώσεις αυτές, εφόσον η εκτιμώμενη αξία του προγράμματος είναι ίση ή

ανώτερη των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή διατυπώνει σύμφωνη γνώμη.

5. Με την απόφαση ενεργοποίησης προγράμματος της παρ. 1 δίνεται η εντολή στην αρμόδια υπηρεσία για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης των συμβάσεων, σύμφωνα με τους καθοριζόμενους γενικούς και ειδικούς όρους ανάθεσης και εκτέλεσης.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Άρθρο 147
Προγραμματισμός συμβάσεων στον τομέα της άμυνας - Αντικατάσταση του άρθρου 1 του ν. 3978/2011

Το άρθρο 1 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1
Προγραμματισμός συμβάσεων στον τομέα της άμυνας

Η έγκριση του συνολικού προγραμματισμού των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΔ) μέσα στο πλαίσιο της Δομής Δυνάμεων, η κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του Μακροπρόθεσμου Προγραμματισμού Αμυντικών Εξοπλισμών (ΜΠΑΕ), η κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του Κυλιόμενου Προγραμματισμού Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού (ΚΠΣΣΕ) και η ενεργοποίηση των προγραμμάτων στρατιωτικού εξοπλισμού διενεργούνται σύμφωνα με τα άρθρα 72 έως 76 του ν. 3883/2010 (Α΄ 167).»

Άρθρο 148
Αρμοδιότητες της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής των Ελλήνων - Αντικατάσταση του άρθρου 2 του ν. 3978/2011

Στο άρθρο 2 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) τροποποιούνται οι παρ. 1 και 2 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 2
Αρμοδιότητες της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής των Ελλήνων

1. Στο πλαίσιο των ρυθμίσεων του Κανονισμού της Βουλής, η Ειδική Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στα άρθρα 72 έως 76 του ν.3883/2010 (Α΄ 167), σχετικά με την κατάρτιση και ενεργοποίηση του ΜΠΑΕ και του ΚΠΣΣΕ.

2. Η Επιτροπή ενημερώνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, μια τουλάχιστον φορά σε κάθε τακτική σύνοδο, για την εξέλιξη των εξοπλιστικών προγραμμάτων μείζονος οικονομικής αξίας και τη συνολική εξέλιξη του ΜΠΑΕ και του ΚΠΣΣΕ.

3. Η Επιτροπή ασκεί, επίσης, τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, στο πλαίσιο των σχετικών ρυθμίσεων του Κανονισμού της Βουλής.»

Άρθρο 149
Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική - Προσθήκη παρ. 3 στο άρθρο 3 του ν. 3978/2011

Στο άρθρο 3 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) προστίθεται παρ. 3 και το άρθρο 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 3
Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική

1. Για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφάλειας της χώρας και ιδίως για την ασφάλεια εφοδιασμού και την επιχειρησιακή αυτονομία των Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και για την κάλυψη των αναγκών που υπάρχουν σε περιόδους κρίσης, επιστράτευσης ή πολέμου, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την εγκαθίδρυση και διατήρηση μίας εγχώριας τεχνολογικής - βιομηχανικής βάσης, συμπεριλαμβανομένων μέτρων που αφορούν σε έρευνα και ανάπτυξη, σε συγκεκριμένους στρατηγικούς τομείς άμυνας και ασφάλειας. Η βάση αυτή διασφαλίζει την ταχεία και απρόσκοπτη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού των ΕΔ σε υλικά, αναλώσιμα, εξαρτήματα, υπηρεσίες άμεσης συντήρησης και τεχνικής υποστήριξης και την εκτέλεση των αναγκαίων έργων σε όλες τις περιπτώσεις, εγκαίρως και υπό κάθε περίσταση.
2. Οι γενικές αρχές και κατευθύνσεις, καθώς και τα κατάλληλα μέτρα για την επίτευξη των στόχων της παρ. 1 καθορίζονται και εξειδικεύονται, στο πλαίσιο της Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και της Εθνικής Στρατιωτικής Στρατηγικής, από την Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική, η οποία εγκρίνεται από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας (ΚΥΣΕΑ), μετά από εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και γνώμη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής του άρθρου 2.
3. Στο πλαίσιο των προβλέψεων της παρ. 1, παρέχεται η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 346 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί προστασίας ουσιωδών συμφερόντων των κρατών μελών, να επιβάλει ειδικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης, που προβλέπουν την υποχρέωση του αναδόχου για τη σύναψη συμβάσεων, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 18Α.»

Άρθρο 150
Συμφωνίες - πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης - Προσθήκη άρθρου 4Α στον ν. 3978/2011

Στον ν. 3978/2011 (Α΄ 137) προστίθεται άρθρο 4Α ως εξής:

«Άρθρο 4Α
Συμφωνίες - πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης

1. Η εν συνεχεία υποστήριξη (ΕΣΥ) υλοποιείται με τη σύναψη συμφωνιών-πλαίσιο και εκτελεστικών αυτών συμβάσεων, όταν δεν μπορεί να συμφωνηθούν εκ των προτέρων όλοι οι ουσιώδεις όροι της ΕΣΥ, ιδίως το αντικείμενο, οι τιμές και οι ποσότητες.

2. Στις συμφωνίες-πλαίσιο, που συνάπτονται για την κάλυψη απαιτήσεων ΕΣΥ, πρέπει να περιλαμβάνονται, κατ' ελάχιστο, τα εξής:

α) η μέγιστη εκτιμώμενη συνολική αξία προμηθειών και υπηρεσιών που ενδέχεται να πραγματοποιηθούν στη χρονική διάρκεια ισχύος της συμφωνίας,

β) ο καθορισμός των ελάχιστων απαιτήσεων της αναθέτουσας αρχής,

γ) η κατηγοριοποίηση των υλικών και υπηρεσιών που ενδέχεται να απαιτηθούν στη χρονική διάρκεια ισχύος της συμφωνίας, καθώς και η κοστολόγησή τους, κατά το μέτρο που είναι εφικτό,

δ) η ρητή πρόβλεψη δυνατότητας τροποποίησης των απαιτήσεων με τη μορφή ρητρών αναθεώρησης ή προαίρεσης, καθώς και της δυνατότητας μεταβολών των ποσοτικά, αριθμητικά ή ποσοστιαία προσδιορίσιμων στοιχείων, με τον όρο ότι δεν συντελείται υπέρβαση της μέγιστης εκτιμώμενης συνολικής αξίας και δεν μεταβάλλονται οι ελάχιστες απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής,

ε) η πρόβλεψη τύπου αναπροσαρμογής τιμών στις περιπτώσεις που είναι εφικτό.

3. Όταν το πραγματικό κόστος της υποστήριξης, ήτοι το κόστος προμήθειας, εκτέλεσης υπηρεσίας ή εργασίας ή περισσότερα εξ αυτών υπερβαίνουν αυτό που εκτιμήθηκε αρχικά από τον αντισυμβαλλόμενο και αναγράφηκε στην προσφορά του, η υποστήριξη πραγματοποιείται μόνο εφόσον την εγκρίνει τελικά η αναθέτουσα αρχή και σε κάθε περίπτωση, εφόσον δεν υπερβαίνει τη μέγιστη εκτιμώμενη συνολική αξία της σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο. Αντίστοιχα, αν το πραγματικό κόστος υπολείπεται του αρχικώς εκτιμηθέντος και αναγραφέντος στην προσφορά του αντισυμβαλλομένου, η αναθέτουσα αρχή επιβαρύνεται μόνο με το πραγματικό κόστος.»

Άρθρο 151
Αρμοδιότητες Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων - Αντικατάσταση του άρθρου 5 του ν. 3978/2011

Στο άρθρο 5 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) τροποποιείται η παρ. 2 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 5
Υπουργείο Εθνικής Άμυνας - Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων

1. Οι συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων στον τομέα της άμυνας συνάπτονται από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

2. Η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ) έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) διενεργεί τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών της παρ. 1 του άρθρου 16, των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς Φ.Π.Α. είναι ίση ή ανώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24,

β) παρακολουθεί την εκτέλεση των συμβάσεων της περ. α΄ και διενεργεί τις απαιτούμενες προς τούτο διαδικασίες, πλην των παραλαβών και πληρωμών,

γ) συγκροτεί τα συλλογικά όργανα των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων αρμοδιότητάς της, που προβλέπονται στο άρθρο 7,

δ) προβαίνει στις απαιτούμενες ενέργειες για την εκπλήρωση των στατιστικών υποχρεώσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, σύμφωνα με το άρθρο 97,

ε) υλοποιεί την Κρατική Διασφάλιση Ποιότητας, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20) και πιστοποιεί τη συμμόρφωση νέων προϊόντων εγχώριας προέλευσης με συμφωνίες τυποποίησης,

στ) διενεργεί τις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων αξιοποίησης μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού, σύμφωνα με το άρθρο 107, με εκτιμώμενο οικονομικό αντάλλαγμα ίσο ή ανώτερο από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24,

ζ) παρακολουθεί την εκτέλεση των Προγραμμάτων Έρευνας και Ανάπτυξης του Κεφαλαίου Η΄ του Δεύτερου Μέρους και συγκροτεί τις επιτροπές ελέγχου και παραλαβών τους.»

Άρθρο 152
Αρμοδιότητες Γενικών Επιτελείων των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων - Αντικατάσταση του άρθρου 6 του ν. 3978/2011

Το άρθρο 6 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 6
Αρμοδιότητες των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων

1. Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος, τα Γενικά Επιτελεία των Κλάδων των ΕΔ έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

α) προσδιορίζουν τις ανάγκες τους στο πλαίσιο του ΜΠΑΕ και τις τεκμηριώνουν στο πλαίσιο του ΚΠΣΣΕ,

β) διενεργούν τον τεχνικό διάλογο, σύμφωνα με το άρθρο 31,

γ) συντάσσουν και εγκρίνουν τις τεχνικές προδιαγραφές, σύμφωνα με το άρθρο 30,

δ) εισηγούνται την ενεργοποίηση προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 76 του ν. 3883/2010 (Α΄ 167),

ε) διενεργούν τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών της παρ. 1 του άρθρου 16, των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς Φ.Π.Α. είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24,

στ) διενεργούν τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 16 ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας,

ζ) διενεργούν τις παραλαβές σε εκτέλεση των συμβάσεων που έχουν συναφθεί,

η) συγκροτούν τα συλλογικά όργανα του άρθρου 7 για τις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων αρμοδιότητάς τους,

θ) παρακολουθούν την εκτέλεση των συμβάσεων των περ. ε΄ και στ΄ και διενεργούν τις απαιτούμενες προς τούτο διαδικασίες, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην απόφαση κατακύρωσης,

ι) διενεργούν τις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων αξιοποίησης μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού, σύμφωνα με το άρθρο 107, με εκτιμώμενο οικονομικό αντάλλαγμα κατώτερο από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24.

2. Με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας επιλύονται θέματα καταφατικής ή αποφατικής σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΓΔΑΕΕ και των Γενικών Επιτελείων για συγκεκριμένη περίπτωση.»

Άρθρο 153
Συλλογικά όργανα - Αντικατάσταση του άρθρου 7 του ν. 3978/2011

Στο άρθρο 7 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) τροποποιούνται οι παρ. 1 έως 7, προστίθενται παρ. 8 και 9 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 7
Συλλογικά όργανα

1. Τα όργανα πραγματοποίησης των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών των ΕΔ διακρίνονται σε γνωμοδοτικά και εκτελεστικά.
2. Τα γνωμοδοτικά όργανα είναι:
α) Οι Κεντρικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών (ΚΓΕΠ) της ΓΔΑΕΕ και των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων.
β) Οι Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών (ΠΓΕΠ).
3. Τα εκτελεστικά όργανα που είναι αρμόδια για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών είναι:
α) οι επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών,
β) οι επιτροπές διαπραγματεύσεων,
γ) οι επιτροπές εμπειρογνωμόνων,
δ) οι επιτροπές αξιολόγησης προσφυγών,
ε) οι επιτροπές ελέγχου και παραλαβής των συμβατικών αντικειμένων και
στ) οι δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής των συμβατικών αντικειμένων.
4. Οι επιτροπές της παρ. 3 απαρτίζονται από τρία τουλάχιστον μέλη, στελέχη των ΕΔ ή μόνιμους υπαλλήλους του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Τα μέλη των επιτροπών δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε περισσότερες από μία επιτροπές για κάθε συγκεκριμένη σύμβαση, ούτε να αντικαθίστανται χωρίς αιτιολογημένη απόφαση του φορέα που συγκρότησε την επιτροπή. Το έργο ή η θητεία των μελών των επιτροπών καθορίζεται ως εξής:
α) για τις επιτροπές διενέργειας διαγωνισμού, ίση με τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση των διαδικασιών διενέργειας του διαγωνισμού,
β) για τις επιτροπές διαπραγματεύσεων, ίση με τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση του έργου τους,
γ) για τις επιτροπές εμπειρογνωμόνων, ίση με τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση της εμπειρογνωμοσύνης,
δ) για τις επιτροπές αξιολόγησης προσφυγών, ετήσια θητεία,
ε) για τις επιτροπές ελέγχου και παραλαβής, ίση με τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση της σύμβασης,
στ) για τις δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής, ετήσια θητεία.
5. Η συγκρότηση των επιτροπών της παρ. 3 πραγματοποιείται από τη ΓΔΑΕΕ και τα Γενικά Επιτελεία των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες των άρθρων 5 και 6. Με την απόφαση συγκρότησης ορίζονται τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη και η διάρκεια της θητείας τους.

6. Απαγορεύεται η συμμετοχή στις ανωτέρω επιτροπές προσώπων που με οποιονδήποτε τρόπο έλαβαν μέρος στη σύνταξη των τεχνικών προδιαγραφών και στην προβολή των επιχειρησιακών απαιτήσεων του υπό σύμβαση αντικειμένου. Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή του αρμόδιου διαχειριστή του υλικού στην επιτροπή ελέγχου και παραλαβής του ίδιου υλικού και αντίστροφα.

7. Σε κάθε φορέα διενέργειας διαδικασιών σύναψης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών μπορεί να συγκροτείται μόνιμη επιτροπή διενέργειας διαγωνισμών, η θητεία των μελών της οποίας δεν μπορεί να υπερβεί το ένα (1) έτος.

8. Για τα συλλογικά όργανα πραγματοποίησης των συμβάσεων έργων και μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών ισχύουν οι διατάξεις του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) και του π.δ. 378/1987 (Α΄ 168), με την επιφύλαξη της παρ. 9.

9. Οι επιτροπές που προβλέπονται στην παρ. 8 για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων έργων και μελετών, καθώς και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών των ΕΔ, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος, συγκροτούνται από στρατιωτικό και τεχνικό πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.»

Άρθρο 154
Επιτροπές Προμηθειών και κατανομή αρμοδιοτήτων - Προσθήκη άρθρων 7Α, 7Β και 7Γ στον ν. 3978/2011

Μετά το άρθρο 7 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) προστίθενται άρθρα 7Α, 7Β και 7Γ ως εξής:

«Άρθρο 7Α
Κεντρικές - Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών

1. Με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας συγκροτείται ΚΓΕΠ στη ΓΔΑΕΕ. Η ΚΓΕΠ/ΓΔΑΕΕ υπάγεται στον Αναπληρωτή Γενικό Διευθυντή της ΓΔΑΕΕ, ο οποίος προεδρεύει αυτής. Αποτελείται από τον πρόεδρο και τέσσερα (4) μέλη, ανώτατους ή ανώτερους αξιωματικούς ή πολιτικούς υπαλλήλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ειδικότητα ανάλογη με τη φύση των προμηθειών, οι οποίοι δεν απαλλάσσονται από τα υπόλοιπα καθήκοντά τους. Στην ΚΓΕΠ/ΓΔΑΕΕ για προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού συμμετέχει ως μέλος και εκπρόσωπος του Γενικού Επιτελείου ή των Γενικών Επιτελείων επί διακλαδικής προμήθειας, ανάλογα με το είδος του προς προμήθεια υλικού.

2. Με απόφαση των Αρχηγών των Κλάδων συγκροτούνται ΚΓΕΠ στα Γενικά Επιτελεία (ΓΕ) των Κλάδων των ΕΔ. Οι ΚΓΕΠ/ΓΕ αποτελούνται από τον πρόεδρο και τέσσερα (4) μέλη, ανώτατους ή ανώτερους αξιωματικούς ή πολιτικούς υπαλλήλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ειδικότητα ανάλογη με τη φύση των προμηθειών. Με την απόφαση συγκρότησης στην ΚΓΕΠ/ΓΕ μπορεί να οριστεί ως μέλος και εκπρόσωπος της ΓΔΑΕΕ. Οι ΠΓΕΠ, σε επίπεδα κλιμακίων διοίκησης ΕΔ κατώτερων από τα Γενικά Επιτελεία, συγκροτούνται με διαταγή του αρμόδιου διοικητή και αποτελούνται από τον πρόεδρο και τρεις (3) έως πέντε (5) αξιωματικούς ή υπαλλήλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ειδικότητα ανάλογη της φύσης της προμήθειας που πρόκειται να εξεταστεί.

3. Οι ΚΓΕΠ/ΓΕ υπάγονται στον Υπαρχηγό ή τον Διευθυντή Κλάδου του οικείου ΓΕ, ο οποίος και προεδρεύει αυτών, ενώ οι ΠΓΕΠ υπάγονται στον διοικητή του κλιμακίου διοίκησης των ΕΔ και, εφόσον ο τελευταίος είναι ο έχων την οικονομική εξουσία, στον αμέσως νεότερό του αξιωματικό. Τα μέλη των

ΚΓΕΠ και των ΠΓΕΠ δεν απαλλάσσονται από τα καθήκοντά τους και δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν στα όργανα εκτέλεσης των προμηθειών που κρίνονται.

4. Χρέη εισηγητή στις ΚΓΕΠ και στις ΠΓΕΠ εκτελεί ο προϊστάμενος τμήματος του φορέα που διενεργεί την προμήθεια, ενώ καθήκοντα γραμματέα εκτελεί κατώτερος αξιωματικός. Ο εισηγητής και ο γραμματέας δεν αποτελούν μέλη της επιτροπής.

5. Οι ΚΓΕΠ και οι ΠΓΕΠ συνεδριάζουν με υποχρεωτική συμμετοχή του προέδρου, όπως ορίζεται από τον φορέα υπαγωγής τους. Απαρτία λογίζεται ότι υπάρχει όταν οι παρόντες είναι περισσότεροι από τους απόντες, οι δε αποφάσεις λαμβάνονται με σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του προέδρου. Τα ονόματα των μελών που μειοψήφησαν, καθώς και η γνώμη τους, αναγράφονται στο πρακτικό της συνεδρίασης.

6. Οι ΚΓΕΠ και οι ΠΓΕΠ γνωμοδοτούν αιτιολογημένα και εγγράφως για τις εξής περιπτώσεις προμηθειών που υπάγονται στην αρμοδιότητά τους:

α) για τη σύναψη ειδικών κατηγοριών συμβάσεων, σύμφωνα με τις εξαιρέσεις του άρθρου 17,

β) για την τροποποίηση των όρων σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 61 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20),

γ) για τη λύση σύμβασης ή συμφωνίας - πλαίσιο,

δ) για την έκπτωση του αναδόχου και την επιβολή κυρώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3433/2006,

ε) για την κατακύρωση της σύμβασης και τη ματαίωση της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα 87 και 88Α, αντίστοιχα,

στ) για κάθε άλλο θέμα, το οποίο προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή πρέπει να παραπεμφθεί για γνωμοδότηση, κατά την κρίση του έχοντος την οικονομική εξουσία.

Άρθρο 7Β
Αρμοδιότητες οργάνων διενέργειας διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών

1. Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης των συμβάσεων του παρόντος συγκροτούνται από τα αρμόδια όργανα οι εξής επιτροπές:

α) διενέργειας διαγωνισμών,

β) διαπραγματεύσεων,

γ) εμπειρογνωμόνων,

δ) αξιολόγησης προσφυγών.

2. Οι επιτροπές της παρ. 1 υπάγονται στον φορέα που κάθε φορά είναι αρμόδιος για τη διαδικασία σύναψης των συμβάσεων.

3. Οι επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών είναι αρμόδιες για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων και συγκεκριμένα:

α) διενεργούν τους διαγωνισμούς με βάση τους όρους που περιλαμβάνονται στη διακήρυξη του διαγωνισμού,

β) αξιολογούν τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής και τις προσφορές των συμμετεχόντων στον διαγωνισμό, αφού λάβουν υπόψη τους τα πρακτικά των επιτροπών εμπειρογνωμόνων όπου απαιτούνται. Η αξιολόγηση μπορεί να διαφέρει από την κρίση και τις διαπιστώσεις των εν λόγω επιτροπών, εφόσον αιτιολογείται πλήρως,

γ) εισηγούνται για την αποδοχή ή την απόρριψη των προσφορών των υποψήφιων οικονομικών φορέων,

δ) εισηγούνται για την ανάδειξη προσωρινού αναδόχου, καθώς και για την κατακύρωση ή τη ματαίωση του διαγωνισμού,

ε) συντάσσουν τα σχέδια κατακυρωτικών αποφάσεων και τα τελικά σχέδια συμβάσεων.

4. Οι επιτροπές διαπραγματεύσεων είναι αρμόδιες για τη διαπραγμάτευση και τη σύνταξη των όρων των συμβάσεων που συνάπτονται σύμφωνα με τις εξαιρέσεις του άρθρου 17 ή των συμβάσεων που τροποποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 61 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20).

5. Οι επιτροπές εμπειρογνωμόνων συγκροτούνται υποχρεωτικά αν ο διαγωνισμός διενεργείται με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, σύμφωνα με το άρθρο 66, και προαιρετικά σε κάθε άλλη περίπτωση και είναι αρμόδιες για:

α) την πλήρη τεχνική αξιολόγηση των προσφορών, με βάση τις καθορισθείσες τεχνικές προδιαγραφές,

β) την αξιολόγηση ή βαθμολόγηση των προσφορών σε συνάρτηση με τα τεχνικά και λοιπά στοιχεία της διακήρυξης και σύμφωνα με τα άρθρα 85 και 86,

γ) τον έλεγχο και την αξιολόγηση, εφόσον απαιτείται, των κατασκευαστικών δυνατοτήτων των διαγωνιζομένων και

δ) τη σύνταξη αιτιολογημένου πρακτικού, στο οποίο αναφέρεται υποχρεωτικά και η γνώμη της μειοψηφίας.

6. Οι επιτροπές αξιολόγησης προσφυγών είναι αρμόδιες για την εξέταση των προσφυγών σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 90.

Άρθρο 7Γ

Αρμοδιότητες οργάνων εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών

1. Στο πλαίσιο της εκτέλεσης των συμβάσεων του παρόντος συγκροτούνται από τα αρμόδια όργανα οι εξής επιτροπές:

α) οι επιτροπές ελέγχου και παραλαβής συμβατικών αντικειμένων και

β) οι δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής συμβατικών αντικειμένων.

2. Οι επιτροπές ελέγχου και παραλαβής έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

α) παρακολουθούν λεπτομερώς και ελέγχουν την εκτέλεση των συμβατικών όρων και των υποχρεώσεων, τόσο της Υπηρεσίας όσο και των αναδόχων και

β) εισηγούνται τη λήψη των επιβεβλημένων μέτρων λόγω μη τήρησης των όρων των συμβάσεων.

γ) στις περιπτώσεις προμήθειας στρατιωτικού εξοπλισμού:

γα) παρίστανται στους ελέγχους αξιολόγησης καταλληλότητας, όπου αυτό απαιτηθεί και

γβ) προβαίνουν κατά την παραλαβή του υλικού, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση, σε ελέγχους (μακροσκοπικούς, λειτουργικούς, επιχειρησιακούς) του υπό προμήθεια υλικού, με την παρουσία του προμηθευτή ή του νόμιμου εκπροσώπου του.

δ) Μετά από τη λήξη των προβλεπόμενων ελέγχων, συντάσσουν τα πρωτόκολλα παραλαβής ή απόρριψης των συμβατικών αντικειμένων, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης.

3. Σε ειδικές περιπτώσεις, οι επιτροπές μπορεί να ζητήσουν την ενίσχυσή τους με έναν ή περισσότερους εμπειρογνώμονες, των οποίων η γνώμη είναι συμβουλευτική.

4. Οι αρμοδιότητες των δευτεροβάθμιων επιτροπών ελέγχου και παραλαβής καθορίζονται στο άρθρο 64 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20).»

Άρθρο 155
Κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που εφαρμόζουν τα όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων - Αντικατάσταση του άρθρου 8 του ν. 3978/2011

Το άρθρο 8 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 8
Κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που εφαρμόζουν τα όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων

1. Το στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των ΕΔ που απασχολείται με κάθε είδους σχέση εργασίας επιτρέπεται, στο πλαίσιο των καθηκόντων του, να διενεργεί επαφές μόνο με τους νόμιμους εκπροσώπους των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν σε διαγωνιστικές διαδικασίες ή σε διαδικασίες διαπραγμάτευσης για τη σύναψη συμβάσεων.

2. Ενημέρωση από οικονομικούς φορείς για στρατιωτικό εξοπλισμό επιτρέπεται να γίνεται και στο πλαίσιο διενέργειας τεχνικού διαλόγου ή έρευνας αγοράς, στο πλαίσιο ημερίδων ή ενημερωτικών συναντήσεων που διοργανώνονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες για την παρουσίαση νέων τεχνολογικών εξελίξεων σε συγκεκριμένους τομείς, καθώς και στο πλαίσιο εκθέσεων και συνεδρίων που διοργανώνονται σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο για την παρουσίαση των εξελίξεων σε τομείς αμυντικής βιομηχανίας και τεχνολογίας. Ανακοίνωση για τις εν λόγω συναντήσεις αναρτάται στην κεντρική ιστοσελίδα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, του οικείου Γενικού Επιτελείου ή της οικείας διεύθυνσης, την ημέρα κατά την οποία πραγματοποιήθηκαν.

3. Η αίτηση, η λήψη, άμεσα ή έμμεσα, οποιασδήποτε υλικής εύνοιας, δώρου ή ανταλλάγματος, ή η αποδοχή υπόσχεσης παροχής τέτοιων ωφελημάτων, από το στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων, που απασχολείται με κάθε είδους σχέση εργασίας, κατά τον χειρισμό των υποθέσεων στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων του, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, για το οποίο επιβάλλονται οι εξής ποινές:

α) στο στρατιωτικό προσωπικό, οι προβλεπόμενες περί πειθαρχικών παραπτωμάτων συνήθεις ή καταστατικές πειθαρχικές ποινές,

β) στους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους, οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 109 του Κώδικα Δημόσιων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ν.π.δ.δ. (ν. 3528/2007, Α΄ 26),

γ) στο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο π.δ. 410/1988 (Α΄ 191) και στον ν. 4057/2012 (Α΄ 54), εκτός αν η παράβαση στοιχειοθετεί σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης εργασίας.

4. Η απασχόληση, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, έργου ή εντολής, σε οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης των ανωτέρω συμβάσεων του στρατιωτικού και πολιτικού προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων που χειρίζεται συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο επιβάλλονται οι εξής ποινές:

α) στο στρατιωτικό προσωπικό, οι προβλεπόμενες περί πειθαρχικών παραπτωμάτων συνήθεις ή καταστατικές πειθαρχικές ποινές,

β) στους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους, οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 109 του Κώδικα Δημόσιων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ν.π.δ.δ. (ν. 3528/2007),

γ) στο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο π.δ. 410/1988 (Α΄ 191) και στον ν. 4057/2012 (Α΄ 54), εκτός αν η παράβαση στοιχειοθετεί σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης εργασίας.
Η ως άνω απαγόρευση ισχύει και για τρία (3) έτη μετά από την αποχώρηση του παραπάνω προσωπικού από τη σχετική θέση. Οι παραβάτες της παρούσας τιμωρούνται επιπλέον με φυλάκιση μέχρι δύο (2) έτη ή χρηματική ποινή.»

Άρθρο 156
Κανόνες διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς που επιβάλλονται στους οικονομικούς φορείς - Αντικατάσταση του άρθρου 10 του ν. 3978/2011

Το άρθρο 10 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 10
Κανόνες διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς που επιβάλλονται στους οικονομικούς φορείς

1. Η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης ειδική ρήτρα ακεραιότητας, βάσει της οποίας οι οικονομικοί φορείς ή οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους, οι οποίοι συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας, δεσμεύονται ότι σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της κατακύρωσης της σύμβασης δεν ενήργησαν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά, καθώς και ότι θα εξακολουθήσουν να μην ενεργούν κατ' αυτόν τον τρόπο και κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης αλλά και μετά από τη λήξη της. Για τον σκοπό αυτό οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν δεσμευτικές δηλώσεις, με τις οποίες βεβαιώνεται ότι:
α) δεν διέθεταν εσωτερική πληροφόρηση, πέραν των στοιχείων που περιήλθαν στη γνώση και στην αντίληψή τους μέσω των εγγράφων της σύμβασης και στο πλαίσιο της συμμετοχής τους σε συνεδριάσεις των συλλογικών οργάνων διαγωνισμών, των συναντήσεων και διαπραγματεύσεων στις οποίες συμμετείχαν και έχουν δημοσιοποιηθεί, καθώς και στο πλαίσιο διενέργειας του τεχνικού διαλόγου,
β) δεν πραγματοποίησαν ενέργειες νόθευσης του ανταγωνισμού μέσω χειραγώγησης των προσφορών είτε ατομικώς είτε σε συνεργασία με τρίτους, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο δίκαιο του ανταγωνισμού,
γ) δεν διενήργησαν ούτε πρόκειται να διενεργήσουν πριν, κατά τη διάρκεια ή και μετά από τη λήξη της σύμβασης παράνομες πληρωμές για διευκολύνσεις, εξυπηρετήσεις ή υπηρεσίες που αφορούν τη σύμβαση και τη διαδικασία ανάθεσης,
δ) δεν πρόσφεραν ούτε πρόκειται να προσφέρουν πριν, κατά τη διάρκεια ή και μετά από τη λήξη της σύμβασης, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε υλική εύνοια, δώρο ή αντάλλαγμα σε υπαλλήλους ή μέλη συλλογικών οργάνων της αναθέτουσας αρχής, καθώς και σε συζύγους, συγγενείς σε ευθεία γραμμή μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος και εξ αγχιστείας ή συνεργάτες τους ούτε χρησιμοποίησαν ή πρόκειται να χρησιμοποιήσουν τρίτα πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, για να διοχετεύσουν χρηματικά ποσά ή άλλα ωφελήματα στα προαναφερόμενα πρόσωπα,
ε) δεν πρόσφεραν ούτε πρόκειται να προσφέρουν κατά τη διάρκεια ή και μετά από τη λήξη της σύμβασης, άμεσα ή έμμεσα, δώρα, δωρεές, φιλανθρωπικές παροχές, χορηγίες ή χρηματικά ποσά και επιχορηγήσεις με οποιαδήποτε μορφή ή αιτιολογία, σε πολιτικά κόμματα, κομματικούς εκπροσώπους ή

επικεφαλής κομμάτων, μέλη της Κυβέρνησης, Υφυπουργούς ή μετακλητούς υπαλλήλους, βουλευτές ή αιρετά όργανα της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης ή σε οργανώσεις των οποίων επικεφαλής είναι πολιτικοί, καθώς και σε συζύγους, συγγενείς σε ευθεία γραμμή μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος και εξ αγχιστείας ή συνεργάτες τους, ούτε χρησιμοποίησαν ή πρόκειται να χρησιμοποιήσουν τρίτα πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, για να διοχετεύσουν χρηματικά ποσά ή άλλα ωφελήματα στα προαναφερόμενα πρόσωπα.

2. Απαγορεύεται στους οικονομικούς φορείς ή στους νόμιμους εκπροσώπους τους που συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας να διαθέτουν και να χρησιμοποιούν οποιονδήποτε ενδιάμεσο, μεσάζοντα ή πράκτορα κατά τη διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης. Οι οικονομικοί φορείς λαμβάνουν επαγγελματικές συμβουλευτικές υπηρεσίες σε σχέση με τη σύμβαση από δικηγορικά γραφεία, καθώς και από φορολογικούς, τεχνικούς και οικονομικούς συμβούλους. Επιτρέπεται η χρήση εμπορικών αντιπροσώπων που εμπίπτουν στις διατάξεις του π.δ. 219/1991 (Α΄ 81).

3. Οι οικονομικοί φορείς που έχουν επιλεγεί ως ανάδοχοι υποχρεούνται να συμπεριλάβουν στον φάκελο των δικαιολογητικών κατακύρωσης υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α΄ 75), υπογεγραμμένη από τους ίδιους ή τους νόμιμους εκπροσώπους τους, στην οποία δηλώνουν ότι δεν έχουν παραβεί τις απαγορεύσεις των παρ. 1 και 2 και ότι έχουν ενημερωθεί για την πρόβλεψη επιβολής των κυρώσεων της παρ. 4. Η σχετική υπεύθυνη δήλωση προσαρτάται στη σύμβαση και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της.

4. Αν οι οικονομικοί φορείς παραβιάσουν τις απαγορεύσεις που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 επιβάλλονται, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, οι εξής κυρώσεις:

α) αν δεν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, σωρευτικά, έκπτωση του οικονομικού φορέα, κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για τρία (3) τουλάχιστον έτη,

β) αν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, ποινική ρήτρα ισόποση με την εγγύηση καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για τρία (3) τουλάχιστον έτη.

5. Οι απαγορεύσεις των παρ. 1 και 2 ισχύουν, αν ο οικονομικός φορέας είναι κοινοπραξία, για όλα τα μέλη της κοινοπραξίας και, αν ο οικονομικός φορέας χρησιμοποιεί υπεργολάβους, και για τους υπεργολάβους του. Σε περίπτωση παράβασης των απαγορεύσεων των παρ. 1 και 2 από τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου και εφόσον η παράβαση αυτή δεν θεραπευτεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση στον οικονομικό φορέα σχετικής ειδοποίησης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, να κηρύξει τον οικονομικό φορέα έκπτωτο ή να επιβάλει ποινική ρήτρα ποσού ίσου με το 10%, κατ' ανώτατο όριο, της οικονομικής αξίας της σύμβασης που έχει συνάψει με την αναθέτουσα αρχή.»

Άρθρο 157
Μεταβολές στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και στη διοίκηση του οικονομικού φορέα - Αντικατάσταση του άρθρου 12 του ν. 3978/2011

Το άρθρο 12 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 12
Μεταβολές στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και στη διοίκηση του οικονομικού φορέα - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να γνωστοποιούν στην αναθέτουσα αρχή μετά από τη σύναψη της σύμβασης οποιαδήποτε μεταβολή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς τους, στη διοίκηση ή στον εταιρικό μετασχηματισμό τους, εντός τριών (3) μηνών από τη μεταβολή. Η μη γνωστοποίηση των μεταβολών αυτών δίνει στην αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση.

2. Μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ανωτέρω γνωστοποίηση, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται:

α) αν πιθανολογεί ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος, να ζητήσει από τον οικονομικό φορέα τα απαιτούμενα, κατά την κρίση της, στοιχεία και πληροφορίες, τάσσοντας εύλογη προθεσμία που δεν υπερβαίνει τους δύο (2) μήνες. Μετά από την εξέταση των στοιχείων αυτών, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος, να καταγγείλει τη σύμβαση. Η μη έγκαιρη, ακριβής ή πλήρης υποβολή των ζητηθέντων στοιχείων από τον ανάδοχο δίνει στην αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση,

β) αν διαπιστώσει ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος να καταγγείλει τη σύμβαση.

3. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, λόγο δημόσιου συμφέροντος συνιστά ιδίως η πιθανολόγηση ότι τα πρόσωπα που ασκούν έλεγχο στον ανάδοχο, περιλαμβανομένων και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν, άμεσα ή έμμεσα, τα συμμετέχοντα νομικά πρόσωπα, δεν είναι κατάλληλα για να εγγυηθούν την οικονομική βιωσιμότητα του αναδόχου και να εξασφαλίσουν την ορθή διαχείριση της υπό εκτέλεση σύμβασης μέχρι την ολοκλήρωσή της, ή να εξασφαλίσουν την αποτροπή καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων ή επιρροών που δυνητικά θα μπορούσαν να βλάψουν τα εθνικά συμφέροντα ή αν η αναθέτουσα αρχή διατηρεί αμφιβολίες για τη νομιμότητα προέλευσης, την αληθή κυριότητα ή την επάρκεια των οικονομικών πόρων των προσώπων που ασκούν έλεγχο στον ανάδοχο, καθώς και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν, άμεσα ή έμμεσα, τα πρόσωπα αυτά.

4. Η καταγγελία της σύμβασης σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 γίνεται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και ισχύει από την κοινοποίησή της στον οικονομικό φορέα. Με την ίδια απόφαση μπορεί να επιβάλλονται επιπλέον στον οικονομικό φορέα κατάπτωση των εγγυήσεων και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για τρία (3) τουλάχιστον έτη.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας είναι δυνατό να καθορίζονται η διαδικασία, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη γνωστοποίηση των μεταβολών στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των οικονομικών φορέων.»

Άρθρο 158
Προσυμβατικός έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου - Αντικατάσταση του άρθρου 13 του ν. 3978/2011

Στο άρθρο 13 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) τροποποιούνται οι παρ. 1 και 2, προστίθεται παρ. 3 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 13
Προσυμβατικός έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου

1. Οι συμβάσεις που διέπονται από τον παρόντα υπάγονται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με εξαίρεση τις συμβάσεις των περ. α΄, β΄, γ΄, στ΄, ζ΄ και θ΄ του άρθρου 17, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 324 του ν. 4700/2020 (Α΄ 127). Στον έλεγχο νομιμότητας υπάγονται και οι τροποποιητικές συμβάσεις, υπό τις προϋποθέσεις της παρ. 5 του άρθρου 324 του ν. 4700/2020.
2. Στο πλαίσιο του ελέγχου των συμβάσεων που προβλέπονται στις περ. δ΄ και ε΄ του άρθρου 17, το Ελεγκτικό Συνέδριο οφείλει να διασφαλίσει το απόρρητο των στοιχείων του φακέλου, ο οποίος μετά από την ολοκλήρωση του ελέγχου επιστρέφεται στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.
3. Όταν η συμφωνία-πλαίσιο έχει υποστεί προσυμβατικό έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, οι εκτελεστικές αυτής συμβάσεις υπάγονται σε έλεγχο νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο μόνο εφόσον το συμβατικό τους τίμημα υπερβαίνει αυτοτελώς το όριο που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 324 του ν. 4700/2020.»

Άρθρο 159
Προϋποθέσεις και διαδικασία προσφυγής στο άρθρο 346 Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Προσθήκη άρθρου 18Α στον ν. 3978/2011

Στον ν. 3978/2011 (Α΄ 137) προστίθεται άρθρο 18Α ως εξής:

«Άρθρο 18Α
Προϋποθέσεις και διαδικασία προσφυγής στο άρθρο 346 ΣΛΕΕ

1. Η αναθέτουσα αρχή που υλοποιεί συμβάσεις στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας μπορεί να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας της χώρας, με την επίκληση του άρθρου 346 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του, όπως εξειδικεύονται στις παρ. 3 έως 5 του παρόντος, και τηρείται η διαδικασία της παρ. 2 του παρόντος.
2. Η απόφαση εξαίρεσης από τους κανόνες της ενωσιακής αγοράς με την επίκληση του άρθρου 346 ΣΛΕΕ λαμβάνεται κάθε φορά από το ΚΥΣΕΑ, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής των Ελλήνων. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται και η διαδικασία που πρόκειται να ακολουθηθεί. Για την εισαγωγή του θέματος στο ΚΥΣΕΑ απαιτείται εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου, προς όφελος του οποίου συνάπτεται η σύμβαση. Στη συνέχεια ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ διατυπώνει πρόταση προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, ο οποίος μπορεί να ζητήσει τη γνώμη της ΓΔΑΕΕ και της ΓΔΠΕΑΔΣ.
3. Η απόφαση για υπαγωγή μιας δημόσιας σύμβασης στρατιωτικού εξοπλισμού στην εξαιρετική διαδικασία του άρθρου 346 ΣΛΕΕ πρέπει να συνοδεύεται από ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, η οποία περιλαμβάνει, κατ’ ελάχιστο, τα εξής στοιχεία:
α) το ουσιώδες συμφέρον εθνικής ασφάλειας που διακυβεύεται,

β) την άμεση σύνδεση του εν λόγω ουσιώδους συμφέροντος ασφάλειας με τη σύναψη της συγκεκριμένης σύμβασης που αφορά προμήθεια, έργο ή υπηρεσία ύψιστης σημασίας για τις στρατιωτικές ικανότητες της χώρας,

γ) τον λόγο για τον οποίο κρίνεται απαραίτητη η παρέκκλιση από τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς για τις δημόσιες συμβάσεις στη συγκεκριμένη περίπτωση για την προστασία του συγκεκριμένου ουσιώδους συμφέροντος ασφάλειας.

4. Συμφέροντα, ιδίως βιομηχανικά και οικονομικά, έστω και αν συνδέονται με προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού, έργο ή παροχή υπηρεσίας στον τομέα της άμυνας ή της ασφάλειας, δεν μπορούν από μόνα τους να δικαιολογήσουν εξαίρεση. Τα συμφέροντα που συνδέονται άμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης και έχουν στρατιωτικό χαρακτήρα μπορούν να δικαιολογήσουν εξαίρεση σύμφωνα με το άρθρο 346 ΣΛΕΕ εφόσον πληρούνται οι ειδικές προϋποθέσεις εφαρμογής του, τις οποίες η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αποδείξει.

5. Απαιτήσεις σχετικές με την ασφάλεια εφοδιασμού μπορεί να δικαιολογήσουν εξαίρεση με βάση το άρθρο 346 ΣΛΕΕ, με τις κατωτέρω προϋποθέσεις, τις οποίες η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αποδείξει:

α) η ασφάλεια εφοδιασμού δεν μπορεί να διασφαλισθεί επαρκώς με μέτρα που λαμβάνονται εντός του πλαισίου του ενωσιακού δικαίου ή με κοινή δράση των κρατών μελών σε ευρωπαϊκό επίπεδο,

β) τα μέτρα λαμβάνονται με αποκλειστικό σκοπό την επίτευξη της δημόσιας ασφάλειας και όχι για οικονομικούς σκοπούς,

γ) τα μέτρα που λαμβάνονται είναι αντικειμενικώς αναγκαία και κατάλληλα, με βάση τις αρχές προσφορότητας, αναγκαιότητας και αναλογικότητας, να επιτύχουν την ασφάλεια του εφοδιασμού, ή τουλάχιστον συμβάλλουν στην αντικειμενική βελτίωση της κατάστασης της εφοδιαστικής ασφάλειας, η οποία διακυβεύεται.

6. Με την απόφαση της παρ. 2 μπορεί να προβλέπεται εξαίρεση και από τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που διέπουν τη σύναψη και εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας.»

Άρθρο 160

Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) - Προσθήκη άρθρου 29Α στον ν. 3978/2011

Στον ν. 3978/2011 (Α΄ 137) προστίθεται άρθρο 29Α ως εξής:

«Άρθρο 29Α

Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ)

1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει ρητά στα έγγραφα της σύμβασης ότι αποδέχεται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄ 75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις εξής προϋποθέσεις:

α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 57 και 58 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλειστούν και

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 59 έως 62.

2. Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 59 και την παρ. 3 του άρθρου 60, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ανωτέρω πληροφορίες όσον αφορά στους φορείς αυτούς.

3. Το ΕΕΕΣ περιλαμβάνει δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των δικαιολογητικών και περιλαμβάνει δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά.

4. Όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει τα δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων, σύμφωνα με την παρ. 9, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως την ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, την απαραίτητη δήλωση συναίνεσης.

5. Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου το ΕΕΕΣ το οποίο έχουν ήδη χρησιμοποιήσει σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς.

6. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψηφίους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

7. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί.

8. Πριν από την κατακύρωση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον υποψήφιο ανάδοχο να υποβάλει ενημερωμένα τα δικαιολογητικά.

9. Σε εφαρμογή της παρ. 4, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει ισχύοντα πιστοποιητικά ή συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης στο Ενιαίο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα (ΕΜΕΑΤ) σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 64, ή σε αντίστοιχη εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της Ένωσης, η οποία διατίθεται δωρεάν.

10. Για τις συμβάσεις του Δεύτερου Μέρους, το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016 (ΕΕ L 3), σε έντυπη ή σε ηλεκτρονική μορφή.

11. Για τις συμβάσεις του Τρίτου Μέρους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να εκδίδει Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ). Μέχρι την έκδοση του εν λόγω τυποποιημένου εντύπου, κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων γίνεται δεκτή ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 ως προκαταρκτική απόδειξη για την αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις προϋποθέσεις ποιοτικής αξιολόγησης.

12. Για να ισχύει το ΕΕΕΣ ή το ΤΕΥΔ ως προκαταρκτική απόδειξη ότι δεν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του υποψήφιου οικονομικού φορέα ή έχουν εξουσία εκπροσώπησής του, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν, πρέπει να υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του οικονομικού φορέα, σύμφωνα με το καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησής του κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς

ή αίτησης συμμετοχής ή από το αρμόδια εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο που εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης.»

Άρθρο 161
Σύνταξη προσφορών - Τροποποίηση της παρ. 5 του άρθρου 80 του ν. 3978/2011

Η παρ. 5 του άρθρου 80 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) τροποποιείται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 80
Σύνταξη προσφορών

1. Οι προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και περιλαμβάνουν οπωσδήποτε τα ακόλουθα στοιχεία:
α) εγγύηση συμμετοχής στον διαγωνισμό,
β) τεχνική προσφορά,
γ) πιστοποιητικά που εκδίδονται από επίσημα γραφεία ποιοτικού ελέγχου ή αρμόδιες υπηρεσίες, αναγνωρισμένων ικανοτήτων, που να βεβαιώνουν την καταλληλότητα των υλικών, επαληθευόμενη με παραπομπές σε ορισμένες προδιαγραφές ή πρότυπα των προϊόντων, όταν απαιτούνται από τα έγγραφα της σύμβασης,
δ) όλα τα στοιχεία που μπορεί να απαιτεί η αναθέτουσα αρχή σχετικά με τη συμμόρφωση του προσφέροντος με τους ειδικούς όρους περί ασφάλειας πληροφοριών και εφοδιασμού, καθώς και με τους ειδικούς όρους περί υπεργολαβίας,
ε) οικονομική προσφορά,
στ) οποιοδήποτε πρόσθετο δικαιολογητικό απαιτείται από τις διατάξεις του παρόντος ή άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.
2. Προσφορά που υποβάλλεται υπό αίρεση ή που δεν είναι σύμφωνη με τους γενικούς και ειδικούς όρους των εγγράφων της σύμβασης απορρίπτεται ως απαράδεκτη.
3. Η τιμή της οικονομικής προσφοράς πρέπει να δίνεται σε ευρώ, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης. Προσφορά για έργο, προμήθεια ή υπηρεσία που περιέχει τιμή σε άλλο νόμισμα απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Εάν από την προσφορά δεν προκύπτει με σαφήνεια η προσφερόμενη τιμή, η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη.
4. Στα έγγραφα της σύμβασης καθορίζονται οι νόμιμες κρατήσεις υπέρ Δημοσίου, υπέρ νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας ή οργανισμών, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά, καθώς και άλλα τυχόν έξοδα που βαρύνουν τον ανάδοχο.
5. Όρος στην προσφορά που αφορά στην αναπροσαρμογή των τιμών, συνεπάγεται την απόρριψή της, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης. Προσφορά με όρο για έκπτωση στην τιμή υπό την αίρεση της επίσπευσης της κατακύρωσης του διαγωνισμού απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να περιλαμβάνεται όρος για αναπροσαρμογή της τιμής μόνον όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται χρόνος παράδοσης των αγαθών ή παροχής των υπηρεσιών μεγαλύτερος των δώδεκα (12) μηνών. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης ο τύπος, ο τρόπος και οι προϋποθέσεις της αναπροσαρμογής. Σε περιπτώσεις τμηματικών

παραδόσεων, η τιμή αναπροσαρμόζεται για τις ποσότητες που, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται να παραδοθούν μετά από την παρέλευση των δώδεκα (12) μηνών. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης παράδοσης με υπαιτιότητα του αναδόχου, ο χρόνος παράτασης δεν λαμβάνεται υπόψη για την αναπροσαρμογή. Προκαταβολή που χορηγήθηκε αφαιρείται από την προς αναπροσαρμογή συμβατική αξία.

6. Η κοινοπραξία οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υπογράφεται υποχρεωτικά είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στην κοινοπραξία είτε από κοινό εκπρόσωπό τους εξουσιοδοτημένο με συμβολαιογραφική πράξη. Στην προσφορά αναγράφεται η ποσότητα ή το μέρος του συνολικού αντικειμένου της σύμβασης που αντιστοιχεί στο κάθε μέλος της κοινοπραξίας.

7. Με την υποβολή της προσφοράς κάθε μέλος της κοινοπραξίας ευθύνεται αλληλέγγυα και εις ολόκληρον. Σε περίπτωση κατακύρωσης της σύμβασης στην κοινοπραξία, η ευθύνη αυτή εξακολουθεί μέχρι την πλήρη εκτέλεση της σύμβασης.

8. Εάν λόγω αδυναμίας για οποιονδήποτε λόγο ή ανωτέρας βίας, μέλος της κοινοπραξίας αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της κοινοπραξίας κατά τον χρόνο αξιολόγησης των προσφορών, τα υπόλοιπα μέλη συνεχίζουν να έχουν την ευθύνη ολόκληρης της κοινής προσφοράς με την ίδια τιμή. Αν η παραπάνω ανικανότητα προκύψει κατά τον χρόνο εκτέλεσης της σύμβασης, τα υπόλοιπα μέλη της κοινοπραξίας συνεχίζουν να έχουν την ευθύνη της ολοκλήρωσης με την ίδια τιμή και τους ίδιους όρους. Και στις δύο περιπτώσεις, τα λοιπά μέλη της κοινοπραξίας μπορούν να προτείνουν αντικατάσταση του μέλους, η οποία πρέπει όμως να εγκριθεί με απόφαση της αναθέτουσας αρχής.

9. Διευκρινίσεις μετά την κατάθεση της προσφοράς δίνονται μόνον όταν ζητούνται από το αρμόδιο συλλογικό όργανο, υπό τον όρο ότι τηρείται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και ότι οι διευκρινίσεις που παρέχονται δεν μεταβάλλουν ουσιωδώς το περιεχόμενο της προσφοράς ή το αντικείμενο της σύμβασης. Από τις διευκρινίσεις που δίνονται σύμφωνα με τα παραπάνω, λαμβάνονται υπόψη μόνο εκείνες που αναφέρονται στα σημεία που ζητήθηκαν.»

Άρθρο 162
Χρόνος ισχύος προσφορών - Αντικατάσταση του άρθρου 84 του ν. 3978/2011

Στο άρθρο 84 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) τροποποιούνται οι παρ. 1 έως 3, προστίθεται παρ. 4 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 84
Χρόνος ισχύος προσφορών

1. Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς κατ’ ελάχιστον για το χρονικό διάστημα που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

3. Οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς πριν από τη λήξη του χρόνου ισχύος των προσφορών τους, μπορούν, με δική τους πρωτοβουλία ή ύστερα από αίτημα της αναθέτουσας αρχής, να παρατείνουν τον

χρόνο ισχύος της προσφοράς τους, παρατείνοντας και την αντίστοιχη εγγύηση συμμετοχής. Στην περίπτωση αυτή, οι προσφορές ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα.

4. Μετά τη λήξη της διάρκειας ισχύος των προσφορών κατά τις παρ. 1 και 3, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν είτε να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί, είτε όχι. Στην τελευταία περίπτωση, η διαδικασία συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς.»

Άρθρο 163
Κατακύρωση σύμβασης - Τροποποίηση του άρθρου 87 του ν. 3978/2011

Η παρ. 2 του άρθρου 87 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) τροποποιείται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 87
Κατακύρωση σύμβασης

1. Η επιτροπή διενέργειας διαγωνισμού εισηγείται την έκδοση κατακυρωτικής απόφασης.

2. Η απόφαση για την:

α) έγκριση ή μη των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού,

β) κατακύρωση ή μη της σύμβασης στο όνομα του επιλεγέντος οικονομικού φορέα,

γ) έγκριση ή μη της αντίστοιχης δαπάνης,λαμβάνεται για ποσό άνω των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ από το ΚΥΣΕΑ, μετά από εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Για συμβάσεις μικρότερης οικονομικής αξίας, αλλά σε κάθε περίπτωση μεγαλύτερης των ορίων του άρθρου 24, είναι δυνατόν να εφαρμόζεται το προηγούμενο εδάφιο κατά την κρίση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, διαφορετικά την απόφαση εκδίδει ο έχων την οικονομική εξουσία, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου.

3. Ειδικά για συμβάσεις του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, η απόφαση:

α) για την έγκριση ή μη των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού,

β) για την κατακύρωση ή μη της σύμβασης στο όνομα του επιλεγέντος οικονομικού φορέα και

γ) για την έγκριση ή μη της αντίστοιχης δαπάνης, λαμβάνεται για ποσό άνω των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ από το ΚΥΣΕΑ, μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και εισήγηση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Για συμβάσεις μικρότερης οικονομικής αξίας, η απόφαση λαμβάνεται από τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Ο Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μπορεί, κατά την κρίση του ή εφόσον το ζητήσει η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, να εισάγει το θέμα στο ΚΥΣΕΑ για τη λήψη της τελικής απόφασης.»

Άρθρο 164
Ματαίωση διαδικασίας - Προσθήκη άρθρου 88Α στον ν. 3978/2011

Στον ν. 3978/2011 (Α΄ 137) προστίθεται άρθρο 88Α ως εξής:

«Άρθρο 88Α
Ματαίωση διαδικασίας

1. Η αναθέτουσα αρχή με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης:
α) αν η διαδικασία απέβη άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των αιτήσεων συμμετοχής ή των προσφορών είτε λόγω αποκλεισμού όλων των συμμετεχόντων ή προσφερόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και τα έγγραφα της σύμβασης,
β) στην περίπτωση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 88.
2. Η διαδικασία ανάθεσης σύμβασης μπορεί να ματαιωθεί με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, στις εξής περιπτώσεις:
α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης,
β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον την αναθέτουσα αρχή,
γ) αν, λόγω ανωτέρας βίας, δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης,
δ) αν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη,
ε) στην περίπτωση της παρ. 4 του άρθρου 84,
στ) για άλλους επιτακτικούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, όπως ιδίως για λόγους εθνικής άμυνας και ασφάλειας.
3. Αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, να ακυρώσει μερικώς τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμά της, ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη.
4. Όταν συντρέχουν οι λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2, η αναθέτουσα αρχή ακυρώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή αν οι λόγοι αυτοί συνδέονται με τμήμα της σύμβασης για το εν λόγω τμήμα, εφόσον επιτρέπεται η κατάθεση τμηματικών προσφορών.»

Άρθρο 165
Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων – Αντικατάσταση του άρθρου 100 του ν. 3978/2011

Το άρθρο 100 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 100
Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι συμβάσεις του παρόντος Μέρους συνάπτονται σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 38 και επιπλέον με την ανοικτή διαδικασία του άρθρου 101.
2. Εκτός από τις διαδικασίες που προβλέπονται στην παρ. 1, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει και στις διαδικασίες του συνοπτικού διαγωνισμού και της απευθείας ανάθεσης, ως εξής:
α) Προσφυγή στη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 102, επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α..
β) Προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης, σύμφωνα με το άρθρο 103, επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α..
3. Για τις συμβάσεις του παρόντος Μέρους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνάπτει συμφωνίες-πλαίσιο, σύμφωνα με το άρθρο 43.
4. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας είναι δυνατό να δημοσιεύονται υποδείγματα των εγγράφων της σύμβασης, με δεσμευτικό ή μη χαρακτήρα.
5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα χρηματικά όρια της παρ. 2.»

Άρθρο 166
Αξιοποίηση μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού - Αντικατάσταση του άρθρου 107 του ν. 3978/2011

Στο άρθρο 107 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) τροποποιούνται οι παρ. 1 έως 6, προστίθενται παρ. 7 έως 9 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 107
Αξιοποίηση μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού

1. Στρατιωτικός εξοπλισμός ο οποίος χαρακτηρίζεται ως εύχρηστος και μη επιχειρησιακά αναγκαίος, με απόφαση του ΣΑΓΕ, η οποία εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου, μπορεί να διατίθεται προς πώληση, ανταλλαγή ή χρηματοδοτική μίσθωση.
2. Για τον χαρακτηρισμό στρατιωτικού εξοπλισμού ως εύχρηστου και μη επιχειρησιακά αναγκαίου λαμβάνονται υπόψη κυρίως:
α) η ισχύουσα Δομή Δυνάμεων,
β) η πορεία υλοποίησης του ΜΠΑΕ και του ΚΠΣΣΕ και η διαμορφούμενη δημοσιονομική συγκυρία,
γ) οι επιχειρησιακές δυνατότητες και οι στόχοι που εξυπηρετεί ο εξοπλισμός αυτός, καθώς και οι ικανότητες εναλλακτικών ήδη κατεχόμενων εξοπλισμών να υλοποιήσουν τους ίδιους στόχους,
δ) η εκτίμηση της δυνατότητας συνέχισης διατήρησης και απρόσκοπτης τεχνικό-εφοδιαστικής υποστήριξης των κατεχόμενων εξοπλισμών,

ε) τα επιχειρησιακά πλεονεκτήματα που εξασφαλίζουν στρατιωτικοί εξοπλισμοί νέας τεχνολογίας, τα οποία υπαγορεύουν την αντικατάσταση των υπαρχόντων στρατιωτικών εξοπλισμών.

3. Για την έγκριση της διάθεσης του ανωτέρω εξοπλισμού, την ακολουθητέα διαδικασία για την αξιοποίησή του σύμφωνα με την παρ. 5 και τον καθορισμό του ελάχιστου αποδεκτού ανταλλάγματος εκδίδεται απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, ύστερα από εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου και γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται επίσης οι ειδικοί όροι που διέπουν τη σύναψη και εκτέλεση των απαιτούμενων συμβάσεων. Η απόφαση του πρώτου εδαφίου εισάγεται υποχρεωτικά στο ΚΥΣΕΑ για έγκριση, εφόσον αφορά σε αξιοποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού μέσω διακρατικής συμφωνίας ή συμβάσεων που συνάπτονται δυνάμει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών, και, δυνητικά, σε κάθε άλλη περίπτωση. Τα έσοδα που προκύπτουν από την αξιοποίηση του ανωτέρω εξοπλισμού εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας πλέον του ανώτατου ορίου των πιστώσεών του και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την κάλυψη των εξοπλιστικών αναγκών του Γενικού Επιτελείου στο οποίο ανήκει ο αξιοποιούμενος εξοπλισμός.

4. Ως αρμόδιος φορέας για την υποβολή των εισηγήσεων για την αξιοποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού, ο οποίος έχει χαρακτηριστεί ως εύχρηστος μη επιχειρησιακά αναγκαίος, καθορίζεται το Γενικό Επιτελείο του Κλάδου στον οποίο ανήκει ο αξιοποιούμενος εξοπλισμός. Στο πλαίσιο αυτό, για τη διαμόρφωση της εισήγησης του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου ως προς την ακολουθητέα διαδικασία σύναψης της σύμβασης σύμφωνα με την παρ. 5, το αρμόδιο Γενικό Επιτελείο ζητά προηγουμένως τη διατύπωση γνώμης από τη ΓΔΑΕΕ και τη ΓΔΠΕΑΔΣ.

5. Η σύναψη των συμβάσεων για την αξιοποίηση του εξοπλισμού της παρ. 1 μπορεί να γίνεται με τις εξής διαδικασίες:

α) με διακρατικές συμφωνίες,

β) βάσει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών,

γ) με ανοικτό πλειοδοτικό διαγωνισμό,

δ) με κλειστό πλειοδοτικό διαγωνισμό,

ε) με διαπραγμάτευση με προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης ή

στ) με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης.

6. Στο πλαίσιο διακρατικών συμφωνιών ή συμβάσεων που συνάπτονται δυνάμει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών, στρατιωτικός εξοπλισμός, ο οποίος χαρακτηρίζεται ως εύχρηστος και μη επιχειρησιακά αναγκαίος, μπορεί να δωρίζεται ή να παραχωρείται κατά χρήση για την εξυπηρέτηση της αμυντικής πολιτικής της χώρας, με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, η οποία εκδίδεται μετά από σχετική εισήγηση της ΓΔΠΕΑΔΣ, την οποία διατυπώνει σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4, και έγκριση του ΚΥΣΕΑ.

7. Για τις διαδικασίες της παρ. 5 εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος, προσαρμοσμένες στη φύση και τον σκοπό των συμβάσεων αυτών.

8. Πολεμικό υλικό, ειδικά σχεδιασμένο ή προσαρμοσμένο για στρατιωτικούς σκοπούς, που δεν χρησιμοποιείται ή δεν προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως όπλο ή πυρομαχικό και χαρακτηρίζεται ως μη επιχειρησιακά αναγκαίο, σύμφωνα με την παρ. 1, μπορεί ύστερα από έγκριση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας να αξιοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 53 του ν.δ. 721/1970 (Α΄ 251).

9. Κάθε είδους υλικό των ΕΔ που καθίσταται άχρηστο ή χαρακτηρίζεται ως τέτοιο ή είναι ακατάλληλο ή πλεονάζει, σύμφωνα με τις διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Ανεφοδιασμού και Διαχειρίσεως Υλικού

των Ενόπλων Δυνάμεων (ΓΚΑΔΥΕΔ), μπορεί να διατίθεται προς τρίτους κατόπιν ανταλλάγματος σύμφωνα με το άρθρο 53 του ν.δ. 721/1970.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Άρθρο 167
Κρατική Διασφάλιση Ποιότητας - Αντικατάσταση του άρθρου 2 του ν. 3433/2006

Το άρθρο 2 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 2
Κρατική Διασφάλιση Ποιότητας - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι διαδικασίες της Κρατικής Διασφάλισης Ποιότητας (ΚΔΠ) για την προμήθεια και παροχή υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού, με εξαίρεση απλά υλικά εμπορίου χαμηλής τεχνολογίας, διέπονται από τα πρότυπα της σειράς AQAP (Allied Quality Assurance Publications) και ISO (International Standardisation Organization) ή ισοδύναμα και σε συνδυασμό με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Σε κάθε περίπτωση που απαιτείται η πιστοποίηση του συστήματος διασφάλισης ποιότητας του ανάδοχου αυτή είναι σύμφωνη με το πρότυπο ποιότητας που προσδιορίζεται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Η ΚΔΠ εφαρμόζεται ύστερα από ανάλυση και προσδιορισμό των διακινδυνεύσεων στις συμβάσεις προμήθειας στρατιωτικού εξοπλισμού.

3. Οι αρμόδιοι φορείς των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων συνεργάζονται και συντονίζονται με τη ΓΔΑΕΕ για τη διασφάλιση της ποιότητας του υπό προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού και την εκτέλεση των αναγκαίων επιχειρησιακών δοκιμών των υπό προμήθεια συστημάτων και μέσων, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης και εκτέλεσης μίας σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή καθορίζει στα έγγραφα της σύμβασης τις βασικές και ειδικές απαιτήσεις για τον καθορισμό και την εκτέλεση της διαδικασίας ΚΔΠ.

4. Η ΚΔΠ υλοποιείται σε όλες τις φάσεις του κύκλου ζωής του στρατιωτικού εξοπλισμού και λειτουργίας των συστημάτων και μέσων, όπως παρακάτω:

α) για τις συμβάσεις που συνάπτονται με οικονομικούς φορείς του εσωτερικού, στο πλαίσιο του Κανονισμού ΚΔΠ και σε εναρμόνιση με τη Συμφωνία Τυποποίησης (Standardization Agreement-STANAG) 4107 και τις διεθνείς πρακτικές,

β) για τις συμβάσεις που συνάπτονται με οικονομικούς φορείς χωρών μελών ΝΑΤΟ, σύμφωνα με τη διαδικασία STANAG 4107, συνεπικουρούμενη από τις προβλέψεις του Συμμαχικές Δημοσιεύσεις Διασφάλισης Ποιότητας(Allied Quality Assurance Publications-AQAP) 2070 και επιπρόσθετων διμερών συμφωνιών, εφόσον υπάρχουν,

γ) για τις συμβάσεις που συνάπτονται με οικονομικούς φορείς χωρών μη μελών ΝΑΤΟ, σύμφωνα με τα σχετικά Μνημόνια Συνεργασίας ή με αντίστοιχες προβλέψεις στους όρους των συμβάσεων.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Γενικού Διευθυντή της ΓΔΑΕΕ, εκδίδεται Κανονισμός ΚΔΠ, με τον οποίο καθορίζονται τα όργανα, οι αρμοδιότητες και οι διαδικασίες για τη διασφάλιση της ποιότητας του υπό προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού και

την εκτέλεση, σε συνεργασία με τα Γενικά Επιτελεία, των αναγκαίων επιχειρησιακών δοκιμών των υπό προμήθεια συστημάτων και μέσων, εναρμονισμένου με την STANAG 4107 και τις διεθνείς πρακτικές.»

Άρθρο 168
Εγγύηση συμμετοχής - Αντικατάσταση του άρθρου 33 του ν. 3433/2006

Στο άρθρο 33 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20) τροποποιούνται οι παρ. 1 έως 9, καταργούνται οι παρ. 10 έως 14 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 33
Εγγύηση συμμετοχής

1. Η αναθέτουσα αρχή ζητά από τους προσφέροντες να παράσχουν εγγύηση συμμετοχής, το ύψος της οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ και δεν μπορεί να υπερβαίνει το δύο τοις εκατό (2%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., με ανάλογη στρογγυλοποίηση.

2. Σε περίπτωση υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, το ύψος της εγγύησης συμμετοχής υπολογίζεται επί της εκτιμώμενης αξίας χωρίς Φ.Π.Α., του/των τμήματος/τμημάτων για το/α οποίο/α υποβάλλεται η προσφορά.

3. Στην περίπτωση κοινοπραξίας, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων της κοινοπραξίας.

4. Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει για τριάντα (30) τουλάχιστον ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν από τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής.

5. Δεν απαιτείται εγγύηση συμμετοχής για τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης συμφωνιών-πλαίσιο και διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης.

6. Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος της, παρέχει ψευδή στοιχεία ή ψευδείς πληροφορίες αναφορικά με τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής του, δεν προσκομίσει εγκαίρως τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στα έγγραφα της σύμβασης ή δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή της σύμβασης. Προδικαστική προσφυγή ή ένσταση του προσφέροντος κατά της απόφασης δεν αναστέλλει την είσπραξη του ποσού της εγγύησης.

7. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον προσωρινό ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης και στους λοιπούς προσφέροντες:

α) αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προσφυγής ή εκδοθεί απόφαση επί ασκηθείσας προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης,

β) αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ασφαλιστικών μέτρων ή εκδοθεί απόφαση επ’ αυτών,

γ) μετά από την ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο του άρθρου 13 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137), εφόσον απαιτείται.

8. Για τα προηγούμενα της κατακύρωσης στάδια, η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους συμμετέχοντες σε περίπτωση:

α) λήξης του χρόνου ισχύος της προσφοράς και μη ανανέωσής της,

β) απόρριψης της προσφοράς τους και εφόσον δεν έχει ασκηθεί προδικαστική προσφυγή ή έχει εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή έχει λάβει χώρα παραίτηση από το δικαίωμα άσκησής της ή αυτή έχει απορριφθεί αμετακλήτως.

9. Κατά τα λοιπά, για τις εγγυήσεις συμμετοχής ισχύουν όσα προβλέπονται στο πρώτο, δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρ. 12 και στις παρ. 13 και 14 του άρθρου 33Α που αφορούν στις εγγυήσεις που κατατίθενται κατά το στάδιο ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης.»

Άρθρο 169

Εγγυήσεις κατά το στάδιο ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης - Προσθήκη άρθρου 33Α στον ν. 3433/2006

Στον ν. 3433/2006 (Α΄ 20) προστίθεται άρθρο 33Α ως εξής:

«Άρθρο 33Α

Εγγυήσεις κατά το στάδιο ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης

1. Η αναθέτουσα αρχή ζητά από τον προσωρινό ανάδοχο να παράσχει εγγύηση καλής εκτέλεσης, το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό μέχρι πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α. και κατατίθεται πριν ή κατά την υπογραφή της σύμβασης.

2. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει στην περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης, όπως αυτή ειδικότερα ορίζει.

3. Το ύψος της εγγύησης καλής εκτέλεσης συμφωνίας-πλαίσιο ανέρχεται σε ποσοστό μηδέν και πέντε δέκατα επί τοις εκατό (0,5%) επί της συνολικής αξίας της συμφωνίας-πλαίσιο ή του τμήματος της συμφωνίας-πλαίσιο, χωρίς Φ.Π.Α., η οποία αποδεσμεύεται ισόποσα και αναλόγως, κατ' έτος, σε σχέση με τον χρόνο συνολικής διάρκειας της συμφωνίας-πλαίσιο. Προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση που βασίζεται στη συμφωνία-πλαίσιο, ο οικονομικός φορέας μπορεί να υποχρεωθεί να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης αυτής, σύμφωνα με την παρ. 1.

4. Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης, η οποία συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να καταθέσει, πριν από την τροποποίηση, συμπληρωματική εγγύηση καλής εκτέλεσης το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) επί του ποσού της αύξησης χωρίς Φ.Π.Α..

5. Ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να υπερβαίνει τον συμβατικό χρόνο φόρτωσης ή παράδοσης των αγαθών ή παροχής των υπηρεσιών για χρονικό διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

6. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει, συνολικά και χωρίς διακρίσεις, την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής έναντι του αναδόχου.

7. Εγγύηση προκαταβολής παρέχεται υποχρεωτικά στην περίπτωση χορήγησης προκαταβολής και είναι ισόποση με την προκαταβολή. Η προκαταβολή είναι έντοκη από την καταβολή, επιβαρυνόμενη με το ύψος επιτοκίου που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Η απόσβεση της προκαταβολής και η επιστροφή της εγγύησης προκαταβολής πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και τους όρους των εγγράφων της σύμβασης. Η προκαταβολή και η εγγύηση

προκαταβολής μπορούν να χορηγούνται τμηματικά, εφόσον τούτο ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για δαπάνες που δεν σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης.

8. Οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης της σύμβασης και προκαταβολής επιστρέφονται μετά από την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης και ύστερα από την εκκαθάριση ενδεχόμενων απαιτήσεων από τους αντισυμβαλλομένους. Η παραλαβή των συμβατικών αντικειμένων τεκμηριώνεται από την υπογραφή του πρωτοκόλλου ποσοτικής και ποιοτικής παραλαβής της επιτροπής ελέγχου και παραλαβών της σύμβασης. Αν στο πρωτόκολλο οριστικής ποσοτικής και ποιοτικής παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις, ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η επιστροφή των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής γίνεται μετά από την αντιμετώπιση των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και των εγγράφων της σύμβασης. Αν το αντικείμενο της σύμβασης είναι διαιρετό και η παράδοση γίνεται, σύμφωνα με τη σύμβαση, τμηματικά, οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και προκαταβολής αποδεσμεύονται σταδιακά, κατά το ποσό που αναλογεί στην αξία του μέρους της ποσότητας των αγαθών ή του τμήματος της υπηρεσίας που παραλήφθηκε οριστικά. Αν στο πρωτόκολλο παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις, ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η παραπάνω σταδιακή αποδέσμευση γίνεται μετά την αντιμετώπιση των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου.

9. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητά από τον ανάδοχο να παράσχει εγγύηση καλής λειτουργίας για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των υλικών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ύψος της εγγύησης καλής λειτουργίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό ή σε ποσοστό μέχρι τρία τοις εκατό (3%) επί της αξίας των συμβατικών ειδών, χωρίς Φ.Π.Α., για τα οποία παρέχεται.

10. Σε περίπτωση παροχής είδους που αποτελεί αδιαίρετη παροχή, παραδίδονται και εγγυήσεις εξασφάλισης των ενδιάμεσων πληρωμών.

11. Πρόσθετες εγγυήσεις - εξασφαλίσεις μπορεί να ζητούνται κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής για την εκπλήρωση ειδικών όρων εκτέλεσης της σύμβασης, όπως είναι η ασφάλεια εφοδιασμού, καθώς και η επιστροφή του σταθερού και μη επαναλαμβανόμενου κόστους. Στην περίπτωση αυτή, προβλέπονται ρητά στα έγγραφα της σύμβασης οι όροι κατάθεσης, επιστροφής και κατάπτωσής τους.

12. Οι ανωτέρω εγγυήσεις εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα αναγνωρισμένα από την Τράπεζα της Ελλάδος. Μπορεί, επίσης, να εκδίδονται από το Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων, ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού. Αν συσταθεί παρακαταθήκη με γραμμάτιο παρακατάθεσης χρεογράφων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα τοκομερίδια ή μερίσματα που λήγουν κατά τη διάρκεια της εγγύησης επιστρέφονται μετά από τη λήξη τους στον υπέρ ου η εγγύηση οικονομικό φορέα. Κατ' εξαίρεση, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να δέχεται εγγυήσεις που εκδίδονται από χρηματοδοτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των περ. β΄ και γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4364/2016 (Α΄ 13) που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη-μέρη της ΣΔΣ και έχουν το δικαίωμα αυτό, καθώς και εταιρικές εγγυητικές επιστολές, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, με την προϋπόθεση ότι οι εταιρείες που τις εκδίδουν διαθέτουν πιστοληπτική ικανότητα με βαθμό εντός της επενδυτικής βαθμίδας, πιστοποιημένη από διεθνείς οίκους αξιολόγησης αναγνωρισμένους από το ελληνικό Δημόσιο.

13. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να έχουν εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους.

14. Οι εγγυήσεις του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν, κατ' ελάχιστο, τα εξής στοιχεία:

α) την ημερομηνία έκδοσης,

β) τον εκδότη,

γ) την αναθέτουσα αρχή προς την οποία απευθύνονται,

δ) τον αριθμό της εγγύησης,

ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση,

στ) την πλήρη επωνυμία, τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση,

ζ) τους όρους ότι:

ζα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται από τα δικαιώματα της διαιρέσεως και της διζήσεως, και

ζβ) σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο ισχύον τέλος χαρτοσήμου,

η) τα στοιχεία της σχετικής διακήρυξης ή πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών του διαγωνισμού,

θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης,

ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά μέσα σε πέντε (5) ημέρες ύστερα από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται,

ια) στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής, τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης.»

Άρθρο 170

Εγγυημένη λειτουργία του αντικειμένου της σύμβασης - Προσθήκη άρθρου 33Β στον ν. 3433/2006

Στον ν. 3433/2006 (Α΄ 20) προστίθεται άρθρο 33Β ως εξής:

«Άρθρο 33Β

Εγγυημένη λειτουργία του αντικειμένου της σύμβασης

1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, όταν κρίνει σκόπιμο, να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης και εγγυημένη λειτουργία συγκεκριμένου αντικειμένου της σύμβασης. Ο χρόνος και το περιεχόμενο της εγγυημένης λειτουργίας περιγράφονται στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Κατά την περίοδο της εγγυημένης λειτουργίας, ο ανάδοχος ευθύνεται για την καλή λειτουργία του συμβατικού αντικειμένου. Επίσης, οφείλει κατά τον χρόνο της εγγυημένης λειτουργίας να προβαίνει στην προβλεπόμενη συντήρηση και να αποκαθιστά οποιαδήποτε βλάβη με τρόπο και σε χρόνο που περιγράφεται στις τεχνικές προδιαγραφές και στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης.

3. Η παρακολούθηση της εκπλήρωσης των συμβατικών υποχρεώσεων του αναδόχου διενεργείται με τη φροντίδα της αρμόδιας επιτροπής ελέγχου και παραλαβής των συμβατικών αντικειμένων, η οποία προβαίνει στον απαιτούμενο έλεγχο της συμμόρφωσης του αναδόχου προς τα προβλεπόμενα στη σύμβαση για την εγγυημένη λειτουργία καθ' όλο τον χρόνο ισχύος της, τηρώντας σχετικά πρακτικά. Σε

περίπτωση μη συμμόρφωσης του αναδόχου προς τις συμβατικές του υποχρεώσεις, η παραπάνω επιτροπή εισηγείται στην αρμόδια υπηρεσία παρακολούθησης της σύμβασης την έκπτωση του αναδόχου ή, εφόσον ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, την επιβολή κυρώσεων.

4. Μέσα σε ένα (1) μήνα από τη λήξη του προβλεπόμενου χρόνου της εγγυημένης λειτουργίας η αρμόδια επιτροπή ελέγχου και παραλαβής των συμβατικών αντικειμένων συντάσσει πρωτόκολλο παραλαβής της εγγυημένης λειτουργίας, στην οποία αποφαίνεται για τη συμμόρφωση του αναδόχου στις απαιτήσεις της σύμβασης. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, ολικής ή μερικής, του αναδόχου, η παραπάνω επιτροπή μπορεί να προτείνει στην αρμόδια υπηρεσία παρακολούθησης της σύμβασης την ολική ή μερική κατάπτωση της εγγύησης καλής λειτουργίας που προβλέπεται στο άρθρο 33Α ή, εφόσον ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, την επιβολή κυρώσεων.»

Άρθρο 171
Χρόνος παράδοσης υλικών - Διάρκεια σύμβασης παροχής υπηρεσίας - Αντικατάσταση του άρθρου 37 του ν. 3433/2006

Στο άρθρο 37 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20) τροποποιούνται οι παρ. 1 έως 6, προστίθενται παρ. 7 έως 9 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 37
Χρόνος παράδοσης υλικών - διάρκεια σύμβασης παροχής υπηρεσίας

1. Ο ανάδοχος υποχρεούται να παραδίδει το υλικό μέσα στα χρονικά όρια και με τον τρόπο που ορίζει η σύμβαση. Ο συμβατικός χρόνος παράδοσης των υλικών μπορεί να παρατείνεται, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α) τηρούνται οι όροι του άρθρου 61 περί τροποποίησης συμβάσεων,

β) έχει εκδοθεί αιτιολογημένη απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία είτε με πρωτοβουλία της αναθέτουσας αρχής και εφόσον συμφωνεί ο ανάδοχος είτε ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου, το οποίο υποβάλλεται υποχρεωτικά πριν από τη λήξη του συμβατικού χρόνου,

γ) το χρονικό διάστημα της παράτασης είναι ίσο ή μικρότερο από τον αρχικό συμβατικό χρόνο παράδοσης.

2. Σε περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης, ο χρόνος παράτασης δεν συνυπολογίζεται στον συμβατικό χρόνο παράδοσης.

3. Μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου παράδοσης, το υλικό δεν παραλαμβάνεται από την επιτροπή παραλαβής, μέχρι την έκδοση της απόφασης σχετικά με την αιτηθείσα παράταση. Η απόφαση παράτασης εκδίδεται μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την υποβολή του σχετικού αιτήματος του αναδόχου.

4. Στην περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης συνεπεία λόγων ανωτέρας βίας ή αποκλειστικής υπαιτιότητας της αναθέτουσας αρχής που καθιστούν αντικειμενικώς αδύνατη την εμπρόθεσμη παράδοση των συμβατικών ειδών, δεν επιβάλλονται κυρώσεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης, επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 40.

5. Αν λήξει ο συμβατικός χρόνος παράδοσης, χωρίς να υποβληθεί εγκαίρως αίτημα παράτασης ή αν λήξει ο παραταθείς, κατά τα ανωτέρω, χρόνος, χωρίς να παραδοθεί το υλικό, ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων μη κήρυξης εκπτώτου της παρ. 3 του άρθρου 41.

6. Ο ανάδοχος υποχρεούται να ειδοποιεί την υπηρεσία που εκτελεί την προμήθεια, την αποθήκη υποδοχής των υλικών και την επιτροπή παραλαβής για την ημερομηνία που προτίθεται να παραδώσει το υλικό, πέντε (5) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες νωρίτερα.

7. Ο ανάδοχος κάθε φορά που προσκομίζει υλικό στον τόπο παράδοσής του υποχρεούται, μετά από την προσκόμιση του υλικού, να υποβάλει στην υπηρεσία αποδεικτικό, θεωρημένο από τον υπεύθυνο της αποθήκης, στο οποίο αναφέρονται η ημερομηνία προσκόμισης, το υλικό, η ποσότητα και ο αριθμός της σύμβασης σε εκτέλεση της οποίας προσκομίστηκε.

8. Στη σύμβαση υπηρεσιών ορίζεται η συνολική διάρκεια για την εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης. Επιπλέον, ορίζονται, εφόσον απαιτείται, τμηματικές/ενδιάμεσες προθεσμίες για τα επιμέρους στάδια παροχής των υπηρεσιών ή υποβολής των παραδοτέων ή αμφότερων. Ως συνολική διάρκεια νοείται το χρονικό διάστημα που ορίζεται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, το οποίο αρχίζει από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης ή από την ημερομηνία που ορίζεται σε αυτήν και λήγει είτε σε δήλη ημερομηνία ή προθεσμία είτε, εφόσον υπάρχουν ενδιάμεσα επιμέρους παραδοτέα, με την υποβολή του τελευταίου παραδοτέου στον χρόνο που ορίζεται στη σύμβαση.

9. Τηρουμένου του άρθρου 61 περί τροποποίησης συμβάσεων, με αιτιολογημένη απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, ο χρόνος παροχής των υπηρεσιών ή υποβολής των παραδοτέων ή αμφότερων μπορεί να παρατείνεται μέχρι το πενήντα τοις εκατό (50%) της διάρκειας της σύμβασης, ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου που υποβάλλεται πριν από τη λήξη της διάρκειάς της, σε αντικειμενικά δικαιολογημένες περιπτώσεις που δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του αναδόχου. Αν λήξει η συνολική διάρκεια της σύμβασης, χωρίς να υποβληθεί εγκαίρως αίτημα παράτασης ή, αν λήξει η παραταθείσα, σύμφωνα με τα ανωτέρω, διάρκεια, χωρίς να παρασχεθούν οι υπηρεσίες ή να υποβληθούν στην αναθέτουσα αρχή τα παραδοτέα της σύμβασης, ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων μη κήρυξης εκπτώτου της παρ. 3 του άρθρου 41.»

Άρθρο 172
Κυρώσεις για εκπρόθεσμη παράδοση υλικών ή παροχή υπηρεσιών - Αντικατάσταση του άρθρου 40 του ν. 3433/2006

Στο άρθρο 40 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20) τροποποιούνται οι παρ. 1 έως 7, προστίθενται παρ. 8 έως 11 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 40
Κυρώσεις για εκπρόθεσμη παράδοση υλικών ή παροχή υπηρεσιών

1. Αν το υλικό φορτωθεί, παραδοθεί ή αντικατασταθεί μετά από τη λήξη του συμβατικού χρόνου και μέχρι να λήξει ο χρόνος της παράτασης που χορηγήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 37, επιβάλλεται χρηματικό πρόστιμο με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία που υπολογίζεται ως εξής:

α) για καθυστέρηση από μία έως είκοσι ημέρες, 0,03% για κάθε ημέρα, δηλαδή συνολικό πρόστιμο από 0,03% μέχρι 0,6%,

β) για καθυστέρηση από είκοσι μία έως σαράντα ημέρες, πρόστιμο 0,04% για κάθε ημέρα, δηλαδή συνολικό πρόστιμο από 0,64% μέχρι 1,4%,

γ) για καθυστέρηση από σαράντα μία έως εξήντα ημέρες, 0,05% για κάθε ημέρα, δηλαδή συνολικό πρόστιμο από 1,45% μέχρι 2,4%,

δ) μετά την παρέλευση εξήντα (60) ημερών, το πρόστιμο που επιβάλλεται ανέρχεται σε 0,06% για κάθε επιπλέον ημέρα. Στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να καθορίζεται ανώτατο όριο προστίμου ως ποσοστό επί της συμβατικής αξίας των μη εμπρόθεσμα παραδοθέντων συμβατικών αντικειμένων.

2. Το παραπάνω πρόστιμο υπολογίζεται επί της συμβατικής αξίας των εκπρόθεσμα παραδοθέντων υλικών, χωρίς Φ.Π.Α.. Εάν τα υλικά που παραδόθηκαν εκπρόθεσμα επηρεάζουν τη χρησιμοποίηση των υλικών που παραδόθηκαν εμπρόθεσμα, το πρόστιμο υπολογίζεται επί της συμβατικής αξίας της συνολικής ποσότητάς τους.

3. Κατά τον υπολογισμό του χρονικού διαστήματος της καθυστέρησης για φόρτωση - παράδοση ή αντικατάσταση των υλικών δεν λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος που παρήλθε πέραν του εύλογου, κατά τα διάφορα στάδια των διαδικασιών, για το οποίο δεν ευθύνεται ο ανάδοχος και παρατείνεται, αντίστοιχα, ο χρόνος φόρτωσης - παράδοσης.

4. Για τις συμβάσεις υπηρεσιών, αν οι υπηρεσίες παρασχεθούν από υπαιτιότητα του αναδόχου μετά από τη λήξη της διάρκειας της σύμβασης και μέχρι να λήξει ο χρόνος της παράτασης που χορηγήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 37, επιβάλλεται εις βάρος του χρηματικό πρόστιμο, με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία.

5. Το πρόστιμο της παρ. 4 υπολογίζεται ως εξής:

α) για καθυστέρηση που περιορίζεται σε χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της προβλεπόμενης συνολικής διάρκειας της σύμβασης, ή, σε περίπτωση τμηματικών/ενδιαμέσων προθεσμιών της αντίστοιχης προθεσμίας, επιβάλλεται πρόστιμο δύο κόμμα πέντε τοις εκατό (2,5%) επί της συμβατικής αξίας χωρίς Φ.Π.Α. των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν εκπρόθεσμα,

β) για καθυστέρηση που υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) επιβάλλεται πρόστιμο πέντε τοις εκατό (5%) χωρίς Φ.Π.Α. επί της συμβατικής αξίας των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν εκπρόθεσμα.

6. Το πρόστιμο για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών είναι ανεξάρτητο από το επιβαλλόμενο για υπέρβαση της συνολικής διάρκειας της σύμβασης και μπορεί να ανακαλείται με αιτιολογημένη απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, αν οι υπηρεσίες που αφορούν στις ως άνω τμηματικές προθεσμίες παρασχεθούν μέσα στη συνολική της διάρκεια και τις εγκεκριμένες παρατάσεις αυτής και με την προϋπόθεση ότι το σύνολο της σύμβασης έχει εκτελεστεί πλήρως.

7. Εφόσον ο ανάδοχος έχει λάβει προκαταβολή, εκτός από το προβλεπόμενο στις προηγούμενες παραγράφους πρόστιμο, καταλογίζεται σε βάρος του και τόκος υπερημερίας επί του ποσού της προκαταβολής, που υπολογίζεται από την επομένη της λήξης του συμβατικού χρόνου, μέχρι την προσκόμιση του υλικού ή την παροχή της υπηρεσίας, με το ανώτατο όριο του ποσοστού του τόκου υπερημερίας.

8. Εφόσον ο ανάδοχος δεν καταθέσει το απαιτούμενο ποσό, η είσπραξη του προστίμου και των τόκων υπερημερίας επί της προκαταβολής γίνεται με παρακράτηση από το ποσό πληρωμής του αναδόχου ή, σε περίπτωση ανεπάρκειας ή έλλειψης αυτού, με ισόποση κατάπτωση της εγγύησης καλής εκτέλεσης και προκαταβολής αντίστοιχα ή σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Το

πρόστιμο και ο τόκος υπερημερίας αποδίδονται στο Μετοχικό Ταμείο του κλάδου επ' ωφελεία του οποίου έχει συναφθεί η σύμβαση.

9. Σε περίπτωση κοινοπραξίας, το πρόστιμο και οι τόκοι υπερημερίας επιβάλλονται αναλόγως σε όλα τα μέλη της κοινοπραξίας.

10. Η επιβολή προστίμου δεν στερεί από την αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο.

11. Πέραν όσων ορίζονται στην παρ. 8, εφόσον ο ανάδοχος δεν καταθέσει το απαιτούμενο ποσό, παρέχεται η δυνατότητα αντικατάστασης μέρους ή του συνόλου του επιβαλλόμενου χρηματικού προστίμου και των τόκων επί της προκαταβολής λόγω υπερημερίας, για ποσό το ύψος του οποίου δεν υπερβαίνει τα όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137), με ισόποσης αξίας προμήθεια ειδών ή/και παροχή υπηρεσιών συνδεόμενων άμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης, τα οποία αποδεδειγμένα είναι αναγκαία στην αναθέτουσα αρχή κατά το χρόνο εκτέλεσης της σύμβασης. Για την περίπτωση αυτή, στα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνεται υποχρεωτικά σχετικός ρητός όρος που μπορεί να εφαρμοστεί κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής στη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης, με ανάλογη τροποποίηση των όρων της σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 61.»

Άρθρο 173
Έκπτωση αναδόχου - Κυρώσεις - Αντικατάσταση του άρθρου 41 του ν. 3433/2006

Το άρθρο 41 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 41
Έκπτωση αναδόχου - κυρώσεις

1. Ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος από την ανάθεση που έγινε στο όνομά του και από κάθε δικαίωμα που απορρέει από αυτήν, με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία:

α) στην περίπτωση της παρ. 5 του άρθρου 88 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137),

β) σε περίπτωση σύμβασης προμηθειών, εφόσον δεν φόρτωσε, δεν παρέδωσε ή δεν αντικατέστησε τα συμβατικά υλικά ή δεν τα επισκεύασε ή δεν τα συντήρησε μέσα στον συμβατικό χρόνο ή στον χρόνο παράτασης που του δόθηκε,

γ) στην περίπτωση σύμβασης υπηρεσιών:

γα) αν δεν εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφωθεί με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή τις κείμενες διατάξεις και

γβ) αν υπερέβη υπαίτια τη συνολική προθεσμία εκτέλεσης της σύμβασης, λαμβανομένων υπόψη των παρατάσεων.

2. Στην περίπτωση συνδρομής λόγου έκπτωσης του αναδόχου από σύμβαση υπηρεσιών κατά την περ. γ΄ της παρ. 1, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί στον ανάδοχο ειδική όχληση, η οποία μνημονεύει το παρόν άρθρο και περιλαμβάνει συγκεκριμένη περιγραφή των ενεργειών στις οποίες οφείλει να προβεί ο ανάδοχος θέτοντας προθεσμία για τη συμμόρφωσή του. Η προθεσμία, που τάσσεται, πρέπει να είναι εύλογη και ανάλογη της διάρκειας της σύμβασης και πάντως όχι μικρότερη των δεκαπέντε (15) ημερών. Αν η προθεσμία που τέθηκε με την ειδική όχληση παρήλθε χωρίς ο ανάδοχος να έχει συμμορφωθεί, με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία κηρύσσεται έκπτωτος μέσα σε προθεσμία τριάντα (30)

ημερών από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας συμμόρφωσης. Στην απόφαση αιτιολογείται η έκπτωση με αναφορά των λόγων μη συμμόρφωσης του αναδόχου που οδήγησαν σε αυτή.

3. Ο ανάδοχος δεν κηρύσσεται έκπτωτος όταν:

α) η σύμβαση δεν υπογράφηκε ή το υλικό δεν φορτώθηκε ή δεν παραδόθηκε ή δεν αντικαταστάθηκε με ευθύνη της αναθέτουσας αρχής,

β) συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας,

γ) επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιβάλλουν τη συνέχιση της σύμβασης, η εκτιμώμενη αξία της οποίας είναι ίση ή ανώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011.

4. Στον ανάδοχο που κηρύσσεται έκπτωτος επιβάλλονται, με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, ο οποίος υποχρεωτικά καλεί τον ενδιαφερόμενο προς παροχή εξηγήσεων, αθροιστικά ή διαζευκτικά, οι παρακάτω κυρώσεις:

α) κατάπτωση, ολική ή μερική, της εγγύησης συμμετοχής ή καλής εκτέλεσης της σύμβασης, κατά περίπτωση, υπέρ του Μετοχικού Ταμείου του κλάδου για λογαριασμό του οποίου διενεργείται η προμήθεια ή του κλάδου που ενεργεί την προμήθεια,

β) καταλογισμός σε βάρος του της διαφοράς τιμής του αντικειμένου της σύμβασης και κάθε άμεσης ή έμμεσης προκαλούμενης ζημίας του Δημοσίου εξαιτίας της προμήθειας του αντικειμένου της σύμβασης είτε από τον επόμενο οικονομικό φορέα που είχε λάβει μέρος στον διαγωνισμό, είτε με διενέργεια νέας διαδικασίας σύναψης σύμβασης, ανάλογα με τις ανάγκες της υπηρεσίας. Το ποσό αυτό εισπράττεται, είτε με συμψηφισμό με ποσά που του οφείλει το Δημόσιο, είτε σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη δημόσιων εσόδων. Εάν δεν πραγματοποιηθεί νέα προμήθεια του αντικειμένου της σύμβασης, καταλογίζεται ποσό που δεν υπερβαίνει το έξι τοις εκατό (6%) της αξίας του αντικειμένου της σύμβασης υπολογιζόμενο με βάση κάθε στοιχείο, κατά την κρίση του αρμόδιου φορέα και με βάση τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών,

γ) η είσπραξη εντόκως της προκαταβολής που χορηγήθηκε στον έκπτωτο από τη σύμβαση ανάδοχο, είτε από ποσό που δικαιούται να λάβει, είτε με κατάθεση του ποσού από τον ίδιο, είτε με κατάπτωση της εγγύησης προκαταβολής. Ο υπολογισμός των τόκων γίνεται από την ημερομηνία λήψης της προκαταβολής από τον οικονομικό φορέα μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης κήρυξής του ως εκπτώτου, με το ισχύον δικαιοπρακτικό επιτόκιο, από την ημερομηνία δε αυτή και μέχρι την επιστροφή της, με το ισχύον κάθε φορά επιτόκιο για τόκο υπερημερίας,

δ) αποκλεισμός έως τρία (3) έτη από το σύνολο των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος.

5. Η μη παράσταση του αναδόχου κατά τη συνεδρίαση του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου δεν αποτελεί λόγο αναστολής της εξέτασης του θέματος και της επ' αυτού γνωμοδότησης.

6. Εάν η προμήθεια του αντικειμένου της σύμβασης σε βάρος του έκπτωτου αναδόχου γίνεται με τροποποίηση όρων ή τεχνικών προδιαγραφών της κατακύρωσης, της ανάθεσης ή της σύμβασης, από τις οποίες κηρύχθηκε έκπτωτος, κατά περίπτωση, κατά τον υπολογισμό του διαφέροντος σε βάρος του, λαμβάνεται υπόψη η διαφορά που προκύπτει από την τροποποίηση των σχετικών όρων ή τεχνικών προδιαγραφών, η οποία συμψηφίζεται με το προς καταλογισμό ποσό.

7. Με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων επιβολής κυρώσεων του άρθρου 42, οι ανωτέρω κυρώσεις είναι ανεξάρτητες από την αξίωση της αναθέτουσας αρχής για θετική ζημία που προήλθε από την άρνηση ή υπαίτια αδυναμία του αναδόχου να πραγματοποιήσει εγκαίρως τη σύμβαση που του κατακυρώθηκε.»

Άρθρο 174
Τροποποίηση συμβάσεων και συμφωνιών - πλαίσιο κατά τη διάρκειά τους - Αντικατάσταση του άρθρου 61 του ν. 3433/2006

Το άρθρο 61 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 61
Τροποποίηση συμβάσεων και συμφωνιών-πλαίσιο κατά τη διάρκειά τους

1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορεί να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, σε οποιαδήποτε από τις εξής περιπτώσεις:

α) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, προβλέπονται σε σαφείς, ακριβείς και ρητές ρήτρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και ρήτρες αναπροσαρμογής τιμών ή προαιρέσεις. Οι ρήτρες αυτές αναφέρουν το αντικείμενο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή προαιρέσεων, τους όρους με τους οποίους μπορεί να ενεργοποιηθούν και δεν προβλέπουν τροποποιήσεις ή προαιρέσεις που ενδέχεται να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

β) Για συμπληρωματικές προμήθειες ή υπηρεσίες από τον αρχικό ανάδοχο, οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες και δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση, εφόσον η αλλαγή αναδόχου:

βα) δεν μπορεί να γίνει για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, όπως για απαιτήσεις εναλλαξιμότητας ή διαλειτουργικότητας με τον υφιστάμενο εξοπλισμό, υπηρεσίες ή εγκαταστάσεις που παρασχέθηκαν με τη διαδικασία σύναψης της αρχικής σύμβασης και

ββ) θα συνεπαγόταν σημαντικά προβλήματα ή ουσιαστική επικάλυψη δαπανών για την αναθέτουσα αρχή.

Στις υποπερ. βα και ββ, οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν μπορεί να υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

Οι διαδοχικές τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος.

γ) όταν πληρούνται σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

γα) η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή,

γβ) η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης,

γγ) η αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

Οι διαδοχικές τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος.

δ) Όταν ένας νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο ανατέθηκε αρχικά η σύμβαση από την αναθέτουσα αρχή, συνεπεία:

δα) ρητής ρήτρας αναθεώρησης ή προαίρεσης, σύμφωνης με την περ. α΄,

δβ) ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένων της εξαγοράς, της απορρόφησης, της συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερεγγυότητας ιδίως στο πλαίσιο προπτωχευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών, από άλλον οικονομικό φορέα, ο οποίος

πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίστηκαν αρχικά, με τον όρο ότι η διαδοχή δεν συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης και δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής του παρόντος.

ε) Όταν η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη των ορίων του άρθρου 24 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137) και του δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας της αρχικής σύμβασης. Η τροποποίηση δεν μπορεί να μεταβάλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

στ) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις, κατά την έννοια της παρ. 2.

2. Η τροποποίηση σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο κατά τη διάρκειά της θεωρείται ουσιώδης κατά την έννοια της περ. στ΄ της παρ. 1, όταν πληροί μία ή περισσότερες από τις εξής προϋποθέσεις:

α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν είχαν αποτελέσει μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης, είτε θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικώς ή την αποδοχή άλλης προσφοράς από εκείνη που επελέγη αρχικώς είτε θα προσέλκυαν και άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης σύμβασης,

β) η τροποποίηση αλλάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο υπέρ του αναδόχου, κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο,

γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο,

δ) όταν νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο είχε ανατεθεί αρχικώς η σύμβαση σε περιπτώσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στην περ. δ΄ της παρ. 1,

ε) η τροποποίηση προκαλεί βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου.

3. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται ουσιώδης τροποποίηση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο, κατά την έννοια της παρ. 2, χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, ύστερα από θετική γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, το οποίο διαπιστώνει αν η τροποποίηση είναι νόμιμη και αιτιολογείται επαρκώς, σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα της άμυνας.

4. Για τον υπολογισμό της τιμής που προβλέπεται στις περ. β΄, γ΄ και ε΄ της παρ. 1, όταν η σύμβαση περιλαμβάνει ρήτρα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, η αναπροσαρμοσμένη τιμή είναι η τιμή αναφοράς.

5. Η τροποποίηση της σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο γίνεται σε κάθε περίπτωση, με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση της αρμόδιας ΚΓΕΠ/ΠΓΕΠ.

6. Η αναθέτουσα αρχή που τροποποιεί μία σύμβαση με βάση τις περ. β΄ και γ΄ της παρ. 1, δημοσιεύει σχετική γνωστοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 48 του ν. 3978/2011.»

Άρθρο 175
Απόρριψη - αντικατάσταση υπηρεσιών - Προσθήκη άρθρου 63Α στον ν. 3433/2006

Στον ν. 3433/2006 (Α΄ 20) προστίθεται άρθρο 63Α ως εξής:

«Άρθρο 63Α
Απόρριψη - αντικατάσταση υπηρεσιών

1. Σε περίπτωση οριστικής απόρριψης ολόκληρου ή μέρους των παρεχόμενων υπηρεσιών ή των παραδοτέων με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας, με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, μπορεί να εγκρίνεται αντικατάσταση των υπηρεσιών ή παραδοτέων αυτών με άλλα, που είναι σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, μέσα σε τακτή προθεσμία που ορίζεται από την απόφαση αυτή. Αν η αντικατάσταση γίνεται μετά τη λήξη της συνολικής διάρκειας της σύμβασης, η προθεσμία που ορίζεται για την αντικατάσταση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της συνολικής διάρκειας της σύμβασης, ο δε πάροχος των υπηρεσιών θεωρείται ως εκπρόθεσμος και υπόκειται σε ποινικές ρήτρες, σύμφωνα με το άρθρο 40, λόγω εκπρόθεσμης παράδοσης.

2. Αν ο ανάδοχος δεν αντικαταστήσει τις υπηρεσίες ή τα παραδοτέα που απορρίφθηκαν μέσα στην προθεσμία που του τάχθηκε και εφόσον έχει λήξει η συνολική διάρκεια της σύμβασης, κηρύσσεται έκπτωτος και υπόκειται στις προβλεπόμενες κυρώσεις, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων μη κήρυξης εκπτώτου της παρ. 3 του άρθρου 41.»

Άρθρο 176
Διαιτητική επίλυση συμβατικών διαφορών - Προσθήκη άρθρου 70Α στον ν. 3433/2006

Στον ν. 3433/2006 (Α΄ 20) προστίθεται άρθρο 70Α ως εξής:

«Άρθρο 70Α
Διαιτητική επίλυση συμβατικών διαφορών

1. Στα έγγραφα της σύμβασης, ιδίως για συμβάσεις μείζονος οικονομικής αξίας, μπορεί να περιληφθεί ρήτρα διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που απορρέει από ή σχετίζεται με τη συγκεκριμένη σύμβαση προμήθειας ή υπηρεσίας.

2. Η υπαγωγή κάθε διαφοράς σε διαιτησία προϋποθέτει γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 49 του εισαγωγικού νόμου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α΄ 182).

3. Έδρα του διαιτητικού δικαστηρίου και των συνεδριάσεών του είναι η Αθήνα. Εφαρμοστέο δίκαιο είναι το ελληνικό και γλώσσα της διαιτητικής διαδικασίας η ελληνική. Η διαιτητική απόφαση και το κείμενο της συμφωνίας στο οποίο αυτή βασίζεται συντάσσονται σε πρωτότυπο στην ελληνική γλώσσα.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 177
Μεταβατικές διατάξεις Μέρους Β΄

1. Αποφάσεις ενεργοποίησης προγραμμάτων που έχουν ληφθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, χωρίς να έχει ξεκινήσει η διαδικασία για τη σύναψη σύμβασης, επικαιροποιούνται με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, στην έκταση που απαιτείται, προκειμένου να εναρμονίζονται με τις διατάξεις του παρόντος. Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών, οι οποίες έχουν ξεκινήσει πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά τον χρόνο έναρξής τους. Ως έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης νοείται:

α) η αποστολή προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τις συμβάσεις του Δεύτερου Μέρους του ν. 3978/2011 (Α΄ 137),

β) η δημοσίευση προκήρυξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, για τις συμβάσεις του Τρίτου Μέρους του ν. 3978/2011,

γ) η ανάρτηση στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής, για τις συμβάσεις που ανατίθενται με τη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού και

δ) η λήψη απόφασης σύναψης σύμβασης, για τις υπόλοιπες περιπτώσεις.

2. Συμβάσεις έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών που έχουν συναφθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, εκτελούνται σύμφωνα με το καθεστώς που τις διείπε κατά τον χρόνο σύναψής τους.

3. Η παρ. 11 του άρθρου του άρθρου 40 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20) περί αντικατάστασης του χρηματικού προστίμου με ισόποσης αξίας προμήθεια ειδών ή/και παροχή υπηρεσιών μπορεί να εφαρμοστεί και στις ήδη συναφθείσες και εκτελούμενες συμβάσεις στις οποίες δεν υφίσταται σχετικός όρος, καθώς και στις συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 3978/2011 και για τις οποίες εκκρεμεί επιβολή ή είσπραξη επιβληθέντος χρηματικού προστίμου και τόκων επί της προκαταβολής λόγω υπερημερίας.

Άρθρο 178
Καταργούμενες διατάξεις Μέρους Β΄

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται:

α) το άρθρο 75 του ν. 3883/2010 (Α΄ 167) περί διάρθρωσης του Μακροπρόθεσμου και του τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων,

β) οι ακόλουθες διατάξεις του ν. 3978/2011 (Α΄ 137): τα άρθρα 9 περί κανόνων διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς που επιβάλλονται στους οικονομικούς φορείς, 11 περί ελέγχου και επιθεώρησης των οικονομικών φορέων και οι παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 81 περί ειδικών προβλέψεων για τις εγγυητικές επιστολές.

γ) οι ακόλουθες διατάξεις του ν. 3433/2006 (Α΄ 20): τα άρθρα 5 περί φορέων πραγματοποίησης των προμηθειών, 7 περί αρμοδιοτήτων της ΓΔΑΕΕ, 8 περί αρμοδιοτήτων των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων

των Ενόπλων Δυνάμεων, 9 περί αρμοδιοτήτων των Μειζόνων Σχηματισμών και λοιπών Σχηματισμών των Ενόπλων Δυνάμεων, 10 περί αρμοδιοτήτων των Μονάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, 11 περί των υπηρεσιών των Ενόπλων Δυνάμεων στο εξωτερικό, 13 περί των οργάνων πραγματοποίησης των προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων, 14 περί της Κεντρικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Προμηθειών, 15 περί των Περιφερειακών Γνωμοδοτικών Επιτροπών Προμηθειών, 16 περί των αρμοδιοτήτων των οργάνων εκτέλεσης των προμηθειών, 17 περί των επιτροπών εμπειρογνωμόνων και 18 περί των επιτροπών ελέγχου και παραλαβής προμηθειών.

Άρθρο 179
Έναρξη ισχύος Μέρους Β΄

Η ισχύς του Μέρους Β΄ αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΜΕΡΟΣ Γ΄
ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Άρθρο 180
Έσοδα και προϋπολογισμός της Επιτροπής Ανταγωνισμού - Τροποποίηση της παρ. 5 του άρθρου 17 του ν. 3959/2011

Τροποποιείται η παρ. 5 του άρθρου 17 ν. 3959/2011 (Α΄ 93) και το άρθρο 17 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 17
Έσοδα και προϋπολογισμός της Επιτροπής Ανταγωνισμού
(Άρθρο 5 της Οδηγίας-Πόροι)

1. Στις ανώνυμες εταιρείες που ιδρύονται ή αυξάνουν το μετοχικό τους κεφάλαιο επιβάλλεται τέλος ύψους ένα τοις χιλίοις (1‰), υπολογιζόμενο επί του μετοχικού κεφαλαίου ή επί του ποσού της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου αντιστοίχως υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Τα έσοδα αυτά εισπράττονται στο όνομα και για λογαριασμό της Επιτροπής Ανταγωνισμού και κατατίθενται σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό, τη διαχείριση του οποίου έχει η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σύμφωνα με τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισής της. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, καθορίζονται τα όργανα, ο τρόπος και η διαδικασία είσπραξης των πιο πάνω χρηματικών ποσών. Τα έσοδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού πρέπει κατ' ελάχιστο να ανέρχονται για τα έτη 2021 και 2022 σε ποσό που αντιστοιχεί σε ύψος 0.0000368 του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) του οικονομικού έτους 2019, όπως αυτό ορίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή («ελάχιστο όριο εσόδων»), ενώ για τα έτη από το 2023 και εφεξής σε ποσό που αντιστοιχεί σε ύψος 0.00004 (τέσσερα του δισεκατομμυρίου) του Ακαθάριστου

Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) του προηγούμενου οικονομικού έτους, όπως αυτό ορίζεται κατ' έτος από την Ελληνική Στατιστική Αρχή («ελάχιστο όριο εσόδων»). Εάν το ύψος των εσόδων της Επιτροπής Ανταγωνισμού από τα τέλη του προηγούμενου εδαφίου είναι χαμηλότερο του ελάχιστου ορίου εσόδων, η σχετική διαφορά συμπληρώνεται από τον κρατικό προϋπολογισμό με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν σχετικού αιτήματος του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν σχετικού αιτήματος του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τα έσοδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού δύνανται να ενισχύονται από τον κρατικό προϋπολογισμό κατ' ελάχιστο σε ύψος 0.00001 (ένα του δισεκατομμυρίου) του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) του προηγούμενου έτους, όπως αυτό ορίστηκε από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, εφόσον το συμβούλιο εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής Ανταγωνισμού των παρ. 3 και 4 του άρθρου 22, κρίνει, κατά απλή πλειοψηφία, ότι οι μεσοπρόθεσμοι στόχοι της Επιτροπής Ανταγωνισμού, βάσει της στοχοθεσίας της Επιτροπής, και ύστερα από μέτρηση βασικών δεικτών απόδοσης, έχουν επιτευχθεί. Η ενίσχυση των εσόδων της Επιτροπής με αυτό το ποσό πραγματοποιείται εντός του αμέσως επόμενου οικονομικού έτους.

1Α. Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, η Επιτροπή Ανταγωνισμού εισπράττει, εκτός του τέλους της παρ. 1, ως πόρο, επιδοτήσεις, επιχορηγήσεις, χρηματοδοτήσεις ερευνητικών προγραμμάτων ή κάθε άλλο έσοδο που προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπως διεθνείς οργανισμούς, επιστημονικούς και ερευνητικούς οργανισμούς. Τα έσοδα αυτά εισπράττονται στο όνομα και για λογαριασμό της Επιτροπής Ανταγωνισμού και κατατίθενται σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό, τη διαχείριση του οποίου έχει η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισής της. Τα έσοδα αυτά δεν μπορούν να υπερβαίνουν κατ' έτος το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του «ελάχιστου ορίου εσόδων» της παρ. 1. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διαχείριση των πόρων του προηγούμενου εδαφίου, την παροχή αμοιβών σε τρίτους και πρόσθετων αμοιβών στο προσωπικό και τα μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού αποκλειστικά για την εκτέλεση των σχετικών ερευνητικών προγραμμάτων.

2. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει υποχρέωση να τηρεί λογαριασμούς και αρχεία, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα αποτελέσματα χρήσης και ο ισολογισμός, σύμφωνα με τις διατάξεις του δημοσίου λογιστικού και, όπως ειδικότερα ορίζεται στον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης. Ο έλεγχος των οικονομικών στοιχείων και των ετήσιων λογαριασμών και οικονομικών καταστάσεων γίνεται από δύο (2) ορκωτούς λογιστές. Τα στοιχεία αυτά και οι οικονομικές καταστάσεις δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής και στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και υποβάλλονται στον Πρόεδρο της Βουλής μαζί με την ετήσια έκθεση του άρθρου 29 και τον προϋπολογισμό του επόμενου έτους.

3. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού υπόκειται στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαθέτει ανεξαρτησία ως προς τον τρόπο διάθεσης του χορηγούμενου προϋπολογισμού της για τους σκοπούς εκπλήρωσης των καθηκόντων της, εντός του πλαισίου του ν. 4270/2014 (Α΄ 143).

5. Αν από την οικονομική διαχείριση της Επιτροπής Ανταγωνισμού στο τέλος κάθε οικονομικού έτους προκύπτει θετικό καθαρό αποτέλεσμα χρήσης (έσοδα – έξοδα), διατίθεται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του θετικού οικονομικού αυτού αποτελέσματος με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ως έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού.

6. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να προβαίνει σε σύναψη δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισής της, συμπεριλαμβανομένης και της αγοράς ή μίσθωσης ακινήτων. Το τίμημα της αγοράς ή της μίσθωσης ακινήτων καταβάλλεται από τους πόρους της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Η μίσθωση ακινήτου του πρώτου εδαφίου για τη στέγαση των υπηρεσιών της Επιτροπής μπορεί να υπερβαίνει και τη δωδεκαετία που προβλέπεται στο άρθρο 4 του ν. 3130/2003 (Α΄ 76), με ανώτατη διάρκεια τα είκοσι (20) έτη και με δυνατότητα άπαξ ανανέωσης. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού δύναται να συνάπτει συμβάσεις μακροχρόνιας μίσθωσης.

Η μίσθωση ακινήτου διενεργείται με δημόσιο μειοδοτικό διαγωνισμό. Στη διαδικασία μίσθωσης δικαιούνται να υποβάλουν προσφορές οι κύριοι των ακινήτων και οι κάτοχοι αυτών, δυνάμει σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), εφόσον προσκομίζουν έγγραφη συναίνεση του κυρίου του ακινήτου. Ο κύριος του ακινήτου συνυπογράφει τη σύμβαση μίσθωσης, διασφαλίζοντας την ακώλυτη χρήση του μισθίου από την Επιτροπή Ανταγωνισμού καθόλη τη διάρκεια της μίσθωσης, σε περίπτωση δε, καταγγελίας της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, υπεισέρχεται ως εκμισθωτής στη σύμβαση με την Επιτροπή Ανταγωνισμού για την υπόλοιπη διάρκεια αυτής με τους ίδιους όρους.

Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η μακροχρόνια μίσθωση ακινήτου χωρίς δημοπρασία, διαζευκτικά, εφόσον: α) το προς μίσθωση ακίνητο είναι ιδιοκτησίας νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ ή β΄ βαθμού, δημόσιας επιχείρησης και οργανισμού (Δ.Ε.Κ.Ο.), ανώνυμης εταιρείας, της οποίας η πλειοψηφία των μετοχών ανήκει στο δημόσιο, ιδρύματος ή κοινωφελούς περιουσίας του ν. 4182/2013 (Α΄ 185), ή β) πρόκειται για την επέκταση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε μη μισθωμένους χώρους του ιδίου ή παρακείμενου ακινήτου.

Σε περίπτωση που το ακίνητο το οποίο πρόκειται να μισθώσει η Επιτροπή Ανταγωνισμού χρειάζεται επεμβάσεις, προσθήκες ή βελτιώσεις, δύναται να προβαίνει σε αυτές εξ ιδίων πόρων. Τα ποσά για την εκπόνηση της μελέτης, την έκδοση αδείας, την κατασκευή και την παρακολούθηση εκτέλεσης των εργασιών και την παραλαβή του μισθίου, στον βαθμό που βαρύνουν τον εκμισθωτή, μετά από κοινή συμφωνία των μερών, συμψηφίζονται με τα συμβατικώς οριζόμενα μισθώματα ή άλλως συνυπολογίζονται κατά τον καθορισμό του ύψους του μισθώματος. Η μελέτη για τις ανωτέρω εργασίες και η έκδοση της απαιτούμενης άδειας μπορούν να ανατεθούν, σύμφωνα με τις διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, σε μελετητικό γραφείο. Η παραλαβή του μισθίου, έτοιμου προς χρήση, γίνεται από Επιτροπή, την οποία συγκροτεί η Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού και στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι του εκμισθωτή και της μισθώτριας.

7. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αποδίδει στους δικαιούχους ποσά που έχουν καταβληθεί υπέρ της αχρεωστήτως. Σε αυτά συμπεριλαμβάνεται ιδίως, το ποσό της παρ. 1, που αντιστοιχεί στο ιδρυτικό κεφάλαιο που δεν καταβλήθηκε ή στο ποσό της αύξησης του κεφαλαίου που δεν καλύφθηκε ή στο υπερβάλλον ποσό του τέλους που καλύφθηκε από εσφαλμένο υπολογισμό.

8. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να προβαίνει στη σύναψη σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης ακινήτου με εκμισθώτρια την ίδια. Για τη σχετική διαδικασία ισχύουν κατ' αναλογία τα προβλεπόμενα στα εδάφια τέταρτο, πέμπτο και έκτο της παρ. 6.

9. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, εγγραπτέα στο οικείο κτηματολογικό βιβλίο, μεταβιβάζεται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, όπως νόμιμα εκπροσωπείται, η κυριότητα του ακινήτου που βρίσκεται στην Αθήνα, επί των οδών Κότσικα 1Α και Πατησίων 70, που έχει αγοραστεί από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων έναντι τιμήματος που καταβλήθηκε από τους πόρους της Επιτροπής Ανταγωνισμού και στο οποίο η τελευταία στεγάζει τις υπηρεσίες της.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΕ

Άρθρο 181
Μισθολογικές ρυθμίσεις για την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα ΑΕ και την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων Α.Ε. - Τροποποίηση του άρθρου 7 του ν. 4354/2015

1. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 4354/2015 (Α΄ 176) προστίθεται περ. ζ΄, ως προς τις εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής του ν. 4354/2015, και η παρ. διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Δεν υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος:

α) το ναυτικό προσωπικό του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΑ.ΚΕ.Θ.Ε.), με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28,

β) το καλλιτεχνικό προσωπικό των Ν.Π.Ι.Δ. με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28,

γ) οι κατηγορίες υπαλλήλων ή λειτουργών που ορίζονται στις διατάξεις του Μέρους Β΄ του ν. 3205/2003 (Α΄ 297), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, καθώς και οι εν γένει αμειβόμενοι με ειδικά μισθολόγια, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 15 και 28,

δ) οι Δημόσιες Επιχειρήσεις, Οργανισμοί και Ανώνυμες Εταιρείες (Δ.Ε.Κ.Ο.), που υπάγονται, κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος, στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου Β΄ του ν. 3429/2005 (Α΄ 314), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28,

ε) το προσωπικό της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.) με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28,

στ) το προσωπικό, που απασχολείται με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου (Ι.Δ.Ο.Χ.) σε έργα ή προγράμματα, τα οποία χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους και τη διαχείριση των οποίων αναλαμβάνουν τα ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα και οι τεχνολογικοί φορείς του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α΄ 258), οι Ε.Λ.Κ.Ε., των Α.Ε.Ι. του άρθρου 50 του ν. 4485/2017 (Α΄ 114) και τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.) που ιδρύθηκαν κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 17 του ν. 2083/1992 (Α΄ 159), με την επιφύλαξη του άρθρου 28,

ζ) η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε. και η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων Α.Ε., κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4608/2019 (Α΄ 66)».

2. Η παρ. 1 του άρθρου 23 του ν. 4354/2015, ως προς τις αποδοχές αποσπασμένων ή μετακινούμενων υπαλλήλων, δεν εφαρμόζεται για τους υπαλλήλους που αποσπώνται στην Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε. και στην Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων Α.Ε., κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4608/2019 (Α΄ 66).

Άρθρο 182
Διεύρυνση του σκοπού της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε. (ΕΑΤ Α.Ε.) και καθορισμός του ύψους των λειτουργικών δαπανών - Τροποποίηση του άρθρου 4 του καταστατικού της Ε.Α.Τ. Α.Ε.

1. Η παρ. 2 του άρθρου 4 του καταστατικού της Ε.Α.Τ. Α.Ε. που θεσπίστηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 3912/2011 (Α΄ 17) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Για την επίτευξη του σκοπού της, η Εταιρεία αποτελεί τον αποκλειστικό, πλην των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών και των άμεσων θυγατρικών αυτής, φορέα δημιουργίας και λειτουργίας ταμείων χρηματοδοτικών εργαλείων με τη συμμετοχή εθνικών πόρων ή πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, η Εταιρεία αποτελεί φορέα υλοποίησης προγραμμάτων ενίσχυσης μέσω επιδοτήσεων επιχειρήσεων.

- Αναπτύσσει τα προϊόντα της είτε η ίδια είτε και μέσω των συνεργασιών της με άλλους διεθνείς και ευρωπαϊκούς χρηματοδοτικούς οργανισμούς.
- Λαμβάνει τόσο εθνικούς πόρους όσο και πόρους που προέρχονται από Ευρωπαϊκά Ταμεία.
- Δύναται να λαμβάνει επιχορήγηση, η οποία ορίζεται για τον σκοπό αυτό ως άμεση χρηματοδοτική συνεισφορά μέσω δωρεάς από την αρμόδια δημόσια αρχή ή τη διαχειριστική αρχή του κατά περίπτωση επιχειρησιακού προγράμματος ή άλλης δράσης που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή από άλλη πηγή χρηματοδότησης για να ιδρύει και να διαχειρίζεται χρηματοδοτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των Ταμείων Χαρτοφυλακίου, όπως, ενδεικτικά, Ταμεία Επιχειρηματικών Κεφαλαίων και Επιχειρηματικών Συμμετοχών ή Συνεπενδύσεων, Εγγυήσεων, Δανειοδοτήσεων, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 193), στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Τίτλος IV, Χρηματοδοτικά Μέσα) (L 347), στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 347) και στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 508/2014 Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 149). Στις συμφωνίες χρηματοδότησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Εταιρείας, καθώς και στις κοινές υπουργικές αποφάσεις για τη σύσταση των ανωτέρω Ταμείων καθορίζονται οι όροι, η διαδικασία και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια υλοποίησης και διαχείρισης των ανωτέρω.»

2. Στο τέλος του άρθρου 4 του καταστατικού της Ε.Α.Τ. Α.Ε., που θεσπίστηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 3912/2011, προστίθεται παρ. 6 ως εξής:

«6. Οι λειτουργικές δαπάνες που καταβάλλονται στην Ε.Α.Τ. Α.Ε. και συνδέονται αποκλειστικά με την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που αναλαμβάνει, στο πλαίσιο λειτουργίας χρηματοδοτικών εργαλείων ή παροχής άμεσης ενίσχυσης με πόρους που προέρχονται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή το Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων, δυνάμει υπουργικών αποφάσεων και επιχειρησιακών συμφωνιών, δεν υπερβαίνουν ως μέγιστο ποσοστό το τέσσερα τοις εκατό (4%) του συνολικού προϋπολογισμού των δράσεων που διαχειρίζεται και υλοποιεί κάθε φορά. Για τον προσδιορισμό του ποσοστού των λειτουργικών δαπανών λαμβάνονται υπόψη ο προϋπολογισμός και ο τύπος των δράσεων, καθώς και τα καθήκοντα που αναλαμβάνει. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να καθορίζονται για κάθε χρηματοδοτικό εργαλείο ή δράση παροχής άμεσης ενίσχυσης οι επιλέξιμες κατηγορίες των λειτουργικών δαπανών, τα ανώτατα όρια ανά κατηγορία δαπάνης, η διαδικασία και τα δικαιολογητικά καταβολής τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα με την εφαρμογή του παρόντος.»

Άρθρο 183
Ρυθμίσεις για το διοικητικό συμβούλιο της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε. (Ε.Α.Τ. Α.Ε.) - Τροποποίηση του άρθρου 11 του καταστατικού της Ε.Α.Τ. Α.Ε.

1. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 11 του καταστατικού της Ε.Α.Τ. Α.Ε., που θεσπίστηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 3912/2011 (Α΄ 17), προστίθεται περ. στ΄ και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1α. Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από επτά (7) έως έντεκα (11) μέλη, που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση σύμφωνα με τον ν. 4548/2018, και η θητεία τους είναι πενταετής. Η Γενική Συνέλευση ορίζει μεταξύ αυτών και τον Διευθύνοντα Σύμβουλο. Ο Διευθύνων Σύμβουλος της Εταιρείας μπορεί να είναι και Πρόεδρος των Διοικητικών Συμβουλίων των άμεσων θυγατρικών της εταιρειών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγει μεταξύ των μελών του τον Πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο. Τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι ανεξάρτητα μη εκτελεστικά. Ως ανεξάρτητα μέλη νοούνται αυτά τα οποία δεν έχουν εξάρτηση με την Εταιρεία με την έννοια ότι:

αα) δεν διατηρούν επιχειρηματική ή άλλη επαγγελματική σχέση με την Εταιρεία ή με θυγατρική της ή με άλλη επιχείρηση που συνδέεται εμπορικά με την Εταιρεία, σχέση που, από τη φύση της, επηρεάζει την επιχειρηματική δραστηριότητα της Εταιρείας, ιδίως, όταν η επιχείρηση αυτή είναι σημαντικός προμηθευτής ή πελάτης της Εταιρείας,

ββ) δεν κατέχουν θέση Προέδρου του Δ.Σ., εκτελεστικού μέλους του Δ.Σ. ή διευθυντικού στελέχους στην Εταιρεία ή σε επιχείρηση που συνδέεται με την Εταιρεία με σχέση μητρικής - θυγατρικής,

γγ) δεν διατηρούν σχέση εξαρτημένης εργασίας, έργου ή έμμισθης εντολής με την Εταιρεία ή με επιχειρήσεις συνδεδεμένες με αυτήν με σχέση μητρικής - θυγατρικής, σύμφωνα με το άρθρο 99 του ν. 4548/2018,

δδ) δεν έχουν συγγένεια μέχρι δεύτερου βαθμού, ούτε είναι σύζυγοι εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου ή διευθυντικού στελέχους της Εταιρείας ή επιχείρησης, που συνδέεται με αυτήν με σχέση μητρικής-θυγατρικής.

β. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου οφείλουν να έχουν τα απαιτούμενα εχέγγυα αξιοπιστίας, ακεραιότητας και πείρας, ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή και συνετή διαχείριση της Εταιρείας και να διαθέτουν επαρκή χρόνο για την ενασχόληση με τις υποθέσεις της Εταιρείας. Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου ως συνόλου πρέπει να εξασφαλίζει ότι, τα μέλη του διαθέτουν ευρύ φάσμα γνώσεων και εμπειριών ως προς τα αντικείμενα της Εταιρείας, ιδίως, σε θέματα σχεδιασμού και άσκησης αναπτυξιακής πολιτικής, χρηματοοικονομικά, τραπεζικά, επενδυτικά, διοίκησης επιχειρήσεων και διαχείρισης κεφαλαίων, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η ομαλή λειτουργία της Εταιρείας και η άσκηση εποπτείας επί του συνόλου των λειτουργιών της.

γ. Ο διευθύνων σύμβουλος και ο Πρόεδρος επιλέγονται ύστερα από πρόσκληση ενδιαφέροντος που ανακοινώνει η Εταιρεία. Τη διαδικασία επιλογής και κατάρτισης πίνακα επικρατέστερων υποψηφίων διεξάγει η επιτροπή ανάδειξης υποψηφίων μελών με τη συνδρομή ιδιωτικής εταιρείας συμβούλων ειδικευμένη στην πρόσληψη στελεχών, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια επιλεξιμότητας της περίπτωσης β΄. Η τελική επιλογή και ο ορισμός του διευθύνοντα συμβούλου και του Προέδρου γίνεται από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

δ. Δεν μπορεί να επιλέγεται ως μέλος οργάνων της Εταιρείας ή να είναι μέλος των οργάνων αυτής πρόσωπο που έχει καταδικαστεί με αμετάκλητη απόφαση για κακούργημα και σε οποιαδήποτε ποινή για:

αα) τοκογλυφία, απιστία, απάτη, κλοπή, υπεξαίρεση, εκβίαση, πλαστογραφία και δωροδοκία και

ββ) φορολογικά αδικήματα, αδικήματα της νομοθεσίας:

ααα) νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες,

βββ) περί εταιρειών,

γγγ) πτώχευσης και αφερεγγυότητας,

δδδ) αγοράς τίτλων ή κινητών αξιών ή μέσων πληρωμής, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα αδικήματα χειραγώγησης της αγοράς και πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες.

Η αμετάκλητη καταδίκη μέλους οργάνου της εταιρείας για τις ως άνω πράξεις έχει ως συνέπεια την έκπτωσή του από τη θέση μέλους του οργάνου.

ε. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ο διευθύνων σύμβουλος και τα μέλη των επιτροπών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους δεσμεύονται μόνο από τον νόμο, τους εσωτερικούς κανονισμούς της Εταιρείας και τη συνείδησή τους.

στ. Οι ιδιότητες του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου της Ε.Α.Τ. Α.Ε. δύναται να συμπίπτει στο ίδιο πρόσωπο.»

2. Η περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 11 του καταστατικού της Ε.Α.Τ. Α.Ε., που θεσπίστηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 3912/2011 (Α΄ 17), εφαρμόζεται, ως προς τη διάρκεια της θητείας, για τα εν ενεργεία κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου μέλη του διοικητικού Συμβουλίου της Ε.Α.Τ. Α.Ε., συμπεριλαμβανομένων του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου.

3. Η περ. γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 11 του καταστατικού της Ε.Α.Τ. Α.Ε., που θεσπίστηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 3912/2011, ισχύει από τη λήξη της θητείας των κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και Διευθύνοντος Συμβούλου της Εταιρείας.

Άρθρο 184

Έγκριση των κανονισμών της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε. από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτής - Τροποποίηση του άρθρου τέταρτου του ν. 3912/2011

Η παρ. 1 του άρθρου τέταρτου του ν. 3912/2011 (Α΄ 17) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας καταρτίζονται και εγκρίνονται οι κανονισμοί λειτουργίας, προσωπικού και αποδοχών, προμηθειών και διαχείρισης κινδύνων.»

Άρθρο 185

Ρυθμίσεις για το προσωπικό της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε. - Τροποποίηση του άρθρου πέμπτου του ν. 3912/2011

Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου πέμπτου του ν. 3912/2011 (Α΄ 17) προστίθενται εδάφια και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Η εταιρεία και οι άμεσες θυγατρικές της προσλαμβάνουν προσωπικό με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου, έργου και έμμισθης εντολής. Ο Γενικός Διευθυντής είναι ανώτατο στέλεχος και εποπτεύει τις διευθύνσεις που, σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας και το εγκεκριμένο οργανόγραμμα της εταιρείας αναφέρονται σε αυτόν. Ορίζεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου που εκδίδεται μετά από πρόταση του Διευθύνοντος Συμβούλου, στην οποία προσδιορίζονται και οι αρμοδιότητές του. Ο Γενικός Διευθυντής είτε προσλαμβάνεται με σύμβαση ορισμένου χρόνου, ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, είτε επιλέγεται και τοποθετείται μεταξύ των εξειδικευμένων

στελεχών που υπηρετούν στην εταιρεία. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου ανακαλείται ελεύθερα, χωρίς την καταβολή οποιασδήποτε αποζημίωσης. Με τον ίδιο τρόπο προσλαμβάνονται, επιλέγονται, τοποθετούνται ή και ανακαλούνται και οι Διευθυντές της Εταιρείας.»

Άρθρο 186
Ρυθμίσεις για το διοικητικό συμβούλιο της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων Α.Ε. - Τροποποίηση των παρ. 5 και 6 του άρθρου 28 του ν. 2843/2000

1. Στο τέλος της παρ. 5 του άρθρου 28 του ν. 2843/2000 (Α΄ 219) προστίθεται εδάφιο και η παρ. 5 διαμορφώνεται ως εξής:

«5. Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη, που ορίζονται με απόφαση της γενικής συνέλευσης. Στη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου μπορεί να ορίζεται υπάλληλος και λειτουργός του κατά το άρθρο 1 του ν. 1256/1982 (Α΄ 65) δημόσιου τομέα ανεξαρτήτως σχέσης εργασίας (μόνιμος, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου ή ειδικό επιστημονικό προσωπικό). Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 18 του άρθρου 32 του ν. 2190/1994 (Α΄ 28). Οι ιδιότητες του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου της εταιρείας δύναται να συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο.»

2. Στην παρ. 6 του άρθρου 28 του ν. 2843/2000 τροποποιούνται το τρίτο και τέταρτο εδάφιο, προστίθενται πέμπτο και έκτο εδάφιο και η παρ. 6 διαμορφώνεται ως εξής:

«6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καταρτίζεται το καταστατικό της εταιρίας. Με το καταστατικό αυτό ρυθμίζονται θέματα που αφορούν το σκοπό, τη διάρκεια, την έδρα και το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας, τον αριθμό των μετοχών, την αύξηση και τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου, την έκδοση των μετοχών και των προσωρινών τίτλων, τα δικαιώματα των μετόχων, τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες της γενικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου, το χρόνο θητείας των μελών του διοικητικού συμβουλίου, τους ελεγκτές, την εταιρική χρήση, τη διανομή των κερδών, τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τη λύση και την εκκαθάρισή της, την πρώτη εταιρική χρήση, τους πρώτους, τακτικό και αναπληρωματικό, ελεγκτές και κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία. Στο καταστατικό προβλέπεται η κατάρτιση κανονισμού λειτουργίας, ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας και ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

α) τον κανονισμό λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου και τις αρμοδιότητες του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου,

β) τον ρόλο και τη λειτουργία των επιτροπών της εταιρείας,

γ) τις διαδικασίες αξιολόγησης για την υλοποίηση επενδύσεων,

δ) τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και

ε) το οργανόγραμμα της εταιρείας, το οποίο περιλαμβάνει την οργανωτική δομή και τις αρμοδιότητες των λειτουργικών μονάδων.

Στο καταστατικό προβλέπεται, επίσης, η κατάρτιση κανονισμών προσωπικού και αποδοχών και προμηθειών της εταιρείας, οι οποίοι εγκρίνονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της, καθώς και η σύσταση, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, επενδυτικής επιτροπής, η οποία θα

γνωμοδοτεί επί των επενδυτικών προτάσεων που θα υποβάλλονται στην εταιρεία, σύμφωνα με τα όσα ορίζει ο κανονισμός λειτουργίας. Στο καταστατικό μπορεί, επίσης να προβλέπεται η σύσταση, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας, και άλλων επιτροπών με έργο την επεξεργασία του στρατηγικού σχεδιασμού της και την εν γένει προώθηση του σκοπού της. Η τροποποίηση του καταστατικού γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, σύμφωνα με τον ν. 4548/2018 (Α΄ 104), με την επιφύλαξη του παρόντος.»

Άρθρο 187
Ρυθμίσεις για τους κανονισμούς της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων Α.Ε. - Προσθήκη παρ. 5 άρθρου 8 του ν. 4608/2019

Στο άρθρο 8 του ν. 4608/2019 (Α΄ 66) προστίθεται παρ. 5 ως εξής:
«5. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων Α.Ε. καταρτίζονται και εγκρίνονται οι κανονισμοί λειτουργίας, προσωπικού και αποδοχών και προμηθειών».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΡΥΘΜΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ (Τ.Ε.Ε.)

Άρθρο 188
Εκπρόσωποι Τ.Ε.Ε. σε συλλογικά όργανα

Αν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία η συμμετοχή εκπροσώπου του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) σε συλλογικό όργανο που διενεργεί διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως μέλος του οικείου συλλογικού γνωμοδοτικού οργάνου, με την απόφαση της αναθέτουσας αρχής ή της ΚΑΑ περί συγκρότησης του συλλογικού γνωμοδοτικού οργάνου καθορίζονται επίσης το ύψος της αποζημίωσης του εκπροσώπου του Τ.Ε.Ε., η διαδικασία και οι εν γένει προϋποθέσεις καταβολής της. Η απόφαση αποζημίωσης κοινοποιείται στον οριζόμενο εκπρόσωπο και στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, μαζί με τα δικαιολογητικά που προβλέπονται από τις διατάξεις του δημοσίου λογιστικού, που αποδεικνύουν την εκ των προτέρων έγκαιρη υλοποίηση των αναγκαίων ενεργειών εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής για τη διασφάλιση της απρόσκοπτης καταβολής της εν λόγω αποζημίωσης. Η αποζημίωση δεν δύναται να υπερβαίνει τα εκατό (100) ευρώ ανά συνεδρίαση και καταβάλλεται μετά τη λήψη της απόφασης του οργάνου που αποφασίζει για την κατακύρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας. Αν, λόγω άσκησης διοικητικών προσφυγών ή ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, το συλλογικό γνωμοδοτικό όργανο συνεδριάσει εκ νέου σε συμμόρφωση προς την εκδοθησόμενη απόφαση, η αποζημίωση του εκπροσώπου του Τ.Ε.Ε. ισχύει για κάθε διενεργούμενη συνεπεία τούτου συνεδρίαση του εν λόγω οργάνου και καταβάλλεται υπό τις ίδιες ως άνω προϋποθέσεις. Τα ανωτέρω ισχύουν ανεξαρτήτως της νομικής φύσης της εκάστοτε αναθέτουσας αρχής και της υποχρεωτικής ή κατ' επιλογήν εφαρμογής του οικείου κανονιστικού θεσμικού πλαισίου για τη διενέργεια της εκάστοτε διαγωνιστικής διαδικασίας, τηρουμένων των αναλογιών.

Άρθρο 189
Σύσταση Υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ. στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Συστήνεται στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ., η λειτουργία της οποίας διέπεται από τον ν. 4635/2019 (Α΄ 167) και τις πράξεις που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση αυτού. Η καθ' ύλην αρμοδιότητα της υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ. του Τ.Ε.Ε. αφορά στα πρόσωπα που ασκούν τεχνικό έργο ή δραστηριότητα που εντάσσεται στους κωδικούς αριθμούς δραστηριότητας (ΚΑΔ) του παραρτήματος, καθώς και στα πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα στα Μητρώα, σύμφωνα με το π.δ. 71/2019 (Α΄ 112). Η κατά τόπον αρμοδιότητα της υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ. του Τ.Ε.Ε. είναι πανελλαδική και οι υπόχρεοι του παρόντος μπορούν κατ' επιλογή τους να αποταθούν στην υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. της Κεντρικής Υπηρεσίας του Τ.Ε.Ε. ή σε οποιοδήποτε περιφερειακό τμήμα του. Σε κάθε περίπτωση, όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται ο όρος «οικείο» ή «αρμόδιο» Επιμελητήριο, ως τέτοιο νοείται το Τ.Ε.Ε. για όλους τους ανωτέρω υπόχρεους.

2. Η Υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. του Τ.Ε.Ε. ορίζεται ως «Υπηρεσία μιας Στάσης» κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 4441/2016 (Α΄ 227) για τα πρόσωπα της παρ. 1, η οποία διέπεται από τις διατάξεις του ίδιου νόμου και των κατ' εξουσιοδότησή του εκδοθεισών πράξεων.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών, μετά από εισήγηση της Διοικούσας Επιτροπής του Τ.Ε.Ε., καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις λειτουργίας της Υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ. και της Υπηρεσίας Μιας Στάσης του Τ.Ε.Ε., καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 190
Εγγραφή μελών Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος στο Γ.Ε.ΜΗ. - Προσθήκη εδαφίων στην παρ. 1 του άρθρου 64 του ν. 4497/2017

Προστίθενται τρίτο και τέταρτο εδάφιο στην παρ. 1 του άρθρου 64 ν. 4497/2017 (Α΄ 171), τροποποιείται το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 και το άρθρο 64 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 64
Μέλη

1. Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, μέλη του Επιμελητηρίου είναι αυτοδίκαια τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που υποχρεούνται να εγγράφονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.), σύμφωνα με το ν. 3419/2005 (Α΄ 297) από τη στιγμή εγγραφής τους σε αυτό και μέχρι τη διαγραφή τους από αυτό. Τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που δεν εγγράφονται υποχρεωτικά στο Γ.Ε.ΜΗ. αλλά ασκούν οικονομική ή επαγγελματική δραστηριότητα δικαιούνται να εγγράφονται στα Επιμελητήρια.
Προαιρετικά εγγράφονται ως μέλη τα πρόσωπα που έχουν υποχρέωση αναγγελίας στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) κατά το άρθρο 39 του π.δ. της 27.11/14.12.1926 (Α΄ 430). Τα πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα στα Μητρώα του π.δ. 71/2019 (Α΄ 112) εγγράφονται υποχρεωτικά μόνο στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.).

2. Ως μέλη του Επιμελητηρίου δικαιούνται να εγγράφονται μη εγκατεστημένα στη χώρα μας πρόσωπα, στα οποία έχει χορηγηθεί άδεια αναστολής καταβολής του Φ.Π.Α. κατά την εισαγωγή αγαθών και εφαρμογή του συστήματος αντιστροφής της υποχρέωσης για τις παραδόσεις αγαθών στο εσωτερικό της χώρας, σύμφωνα με την παρ. 4α του άρθρου 29 του ν. 2960/2001 (Α΄ 265). Αρμόδιο Επιμελητήριο για την εγγραφή των ανωτέρω προσώπων ορίζεται το Επιμελητήριο του τόπου της προσωρινής εισαγωγής και αποθήκευσης των εν λόγω αγαθών.

3. Το μητρώο μελών που τηρεί κάθε Επιμελητήριο ενημερώνεται από το Γ.Ε.ΜΗ. σχετικά με τα μέλη τους αυτόματα για την εγγραφή και για κάθε άλλη οριστική πράξη. Εκτός των μητρώων που τηρούνται βάσει ειδικότερων διατάξεων νόμων, τα Επιμελητήρια μπορούν να τηρούν και άλλα στοιχεία για τα μέλη τους σε δευτερεύοντα μητρώα ή να τηρούν μητρώο επωνυμιών και διακριτικών τίτλων επιχειρήσεων που δεν εγγράφονται στο Γ.Ε.ΜΗ., μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και σύμφωνα με τον Κανονισμό 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (L119). Τα ανωτέρω μητρώα δεν χρησιμοποιούνται στον προέλεγχο και στην κατοχύρωση επωνυμίας και διακριτικού τίτλου εταιριών.»

Άρθρο 191
Εξ αποστάσεως αξιολόγηση για τη χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας σε διπλωματούχους μηχανικούς

Οι προφορικές εξετάσεις για τη χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος στους διπλωματούχους μηχανικούς από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας δύναται να διενεργούνται και με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως αξιολόγησης, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν καθίσταται δυσχερής η προσέλευση των εξεταζόμενων διπλωματούχων μηχανικών στους χώρους του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, κατόπιν σχετικής απόφασης του Προέδρου του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος.

Άρθρο 192
Προγραμματικές Συμβάσεις Τ.Ε.Ε.

1. Σχετικά με τις διαδικασίες ωρίμανσης έργων, προγραμμάτων ανάπτυξης, εκπόνησης μελετών και δημοπράτησης έργων πανελλαδικής εμβέλειας, Υπουργεία, ή ευρύτερα το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, καθώς και ν.π.ι.δ. τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Τ.Ε.Ε..

2. Σχετικά με τις διαδικασίες ωρίμανσης έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι δήμων, τα δίκτυα δήμων και περιφερειών του, οι περιφερειακές ενώσεις δήμων, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, καθώς και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου στα οποία συμμετέχουν ή συνιστούν η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, οι επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, τα δημοτικά και περιφερειακά ιδρύματα, καθώς και κοινωφελή ιδρύματα και

κληροδοτήματα και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα οποία περιλαμβάνονται και τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Τ.Ε.Ε..

3. Η συμβολή του Τ.Ε.Ε. ως τεχνικού συμβούλου για την υποβοήθηση των ανωτέρω φορέων στην προώθηση των διαδικασιών ωρίμανσης έργων, προγραμμάτων ανάπτυξης, εκπόνησης μελετών και δημοπράτησης έργων δύναται, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, να περιλαμβάνει :

1. Δημιουργία Τεύχους Οδηγιών Τ.Ε.Ε. (Τ.Ο.Τ.Ε.Ε.) για θέματα προδιαγραφών μελετών και διαδικασίας αδειοδότησης.
2. Συντονισμό των ενεργειών και δράσεων αξιοποίησης και τεχνικής ωρίμανσης ακινήτων των παραπάνω φορέων με σκοπό την αξιοποίησή τους.
3. Σχεδιασμό παρατηρητηρίου και διαχείριση δεδομένων για την παρακολούθηση των δεικτών βιωσιμότητας των προτάσεων αξιοποίησης.
4. Δημιουργία τεχνικών οδηγιών, κατευθύνσεων και προτύπων τευχών διαγωνισμών σχετικά με την ωρίμανση ακινήτων περιουσίας των ανωτέρω φορέων.
5. Προτάσεις στο πλαίσιο τευχών διαγωνισμού για την προετοιμασία και την υποβοήθηση του έργου των υπηρεσιών των ανωτέρω φορέων.
6. Δημιουργία τευχών διαγωνισμού μελέτης ή δημοπράτησης έργου.
7. Διενέργεια διαγωνισμών μελετών ή έργων.

Άρθρο 193
Πάγια προκαταβολή Τ.Ε.Ε.

1. Κάθε είδους δαπάνες του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά τα ημερολογιακά έτη 2014-2016 μέσω της παγίας προκαταβολής, οι οποίες τελούσαν εντός των εγγεγραμμένων πιστώσεων και συνοδεύονταν από πλήρη δικαιολογητικά κατά τα ισχύοντα στον χρόνο πραγματοποίησής τους, θεωρούνται νόμιμες και δύνανται να αποκατασταθούν με την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων αποκατάστασης στο όνομα του διαχειριστή της παγίας προκαταβολής του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας και σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο της ημερομηνίας πραγματοποίησης των δαπανών αυτών και το αργότερο έως τις 30.6.2020.

2. Κάθε είδους δαπάνες του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν μέσω της παγίας προκαταβολής εντός του ημερολογιακού έτους 2002 και προγενέστερες, οι οποίες τελούσαν εντός των εγγεγραμμένων πιστώσεων, αλλά εξ οιασδήποτε αιτίας δεν συνοδεύονταν από τα προβλεπόμενα κατά τον χρόνο πραγματοποίησής τους δικαιολογητικά, θεωρούνται νόμιμες και δύνανται να αποκατασταθούν με την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων αποκατάστασης στο όνομα του διαχειριστή της παγίας προκαταβολής του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας και σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο της ημερομηνίας πραγματοποίησης των δαπανών αυτών και το αργότερο έως τις 30.6.2020.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ (Τ.Ε.Ε.)

Άρθρο 194
Γενικές αρχές

1. Η πειθαρχική δίκη είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από κάθε άλλη δίκη.
2. Οι πειθαρχικές ποινές επιβάλλονται από τα Πειθαρχικά Συμβούλια.
3. Η ποινική διαδικασία δεν αναστέλλει την πειθαρχική. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο δύναται, με απόφασή του, να διατάξει για εξαιρετικούς λόγους την αναστολή της πειθαρχικής διαδικασίας μέχρι πέρατος της ποινικής. Πραγματικά γεγονότα, των οποίων η ύπαρξη ή η ανυπαρξία διαπιστώθηκε με αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή αμετάκλητο βούλευμα, γίνονται δεκτά και στην πειθαρχική δίκη. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο δεν κωλύεται να εκδώσει απόφαση διαφορετική της ποινικής. Σε περίπτωση αθώωσης ή επιβολής της ποινής της επίπληξης κατά την πειθαρχική διαδικασία, εάν επακολουθήσει αμετάκλητη καταδίκη από Ποινικό Δικαστήριο, η πειθαρχική δίκη επαναλαμβάνεται.
4. Κανένας δεν διώκεται δεύτερη φορά για το ίδιο πειθαρχικό παράπτωμα, ήτοι για πειθαρχικό παράπτωμα που βασίζεται στα ίδια πραγματικά περιστατικά με πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο έχει ήδη διωχθεί. Νέα πειθαρχική δίωξη για το ίδιο πειθαρχικό παράπτωμα είναι απαράδεκτη. Η υπαγωγή των ίδιων πραγματικών περιστατικών σε άλλο κανόνα δικαίου, δεν καθιστά την πειθαρχική δίωξη νέα.
5. Περισσότερες πράξεις που αποτελούν εξακολούθηση του ίδιου παραπτώματος θεωρούνται σαν ενιαίο σύνολο και λαμβάνονται υπ’ όψιν για τον έλεγχο της βαρύτητας του παραπτώματος, καθώς και στην επιμέτρηση της ποινής.
6. Σε περίπτωση κατά την οποία κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την τέλεση του πειθαρχικού παραπτώματος μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης μεταβλήθηκε το νομοθετικό πλαίσιο, εφαρμόζονται οι διατάξεις οι οποίες είναι ευμενέστερες για τον διωκόμενο.

Άρθρο 195
Πειθαρχικά παραπτώματα

1. Ως πειθαρχικά παραπτώματα θεωρούνται υπαίτιες πράξεις ή παραλείψεις των μελών του Τ.Ε.Ε., καθώς και κάθε προσώπου που ασκεί έργο μηχανικού, εφόσον αυτές:

α) συνιστούν παράβαση νόμου κατά την άσκηση του επαγγέλματος,

β) συνιστούν παράβαση της ισχύουσας πολεοδομικής νομοθεσίας, όπως ενδεικτικά του ν.δ. 17 -7/16.8.1923 (Α΄ 228), του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας, του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού, της νομοθεσίας περί αυθαιρέτων οικοδομικών κατασκευών, περί του τρόπου έκδοσης οικοδομικών αδειών και ελέγχου κατασκευών και της εν γένει νομοθεσίας σχετικά με τους όρους δόμησης,

γ) αντίκεινται προς τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από το Σύνταγμα και τους νόμους που συνδέονται άρρηκτα με την άσκηση του επαγγέλματός τους και εν γένει συνιστούν πλημμελή εκτέλεση των επαγγελματικών τους καθηκόντων και υποχρεώσεων,

δ) συνιστούν παράβαση καθηκόντων και υποχρεώσεων που έχουν καθορισθεί με νόμιμες αποφάσεις των οργάνων του Τ.Ε.Ε.,

ε) συνιστούν χρησιμοποίηση της επαγγελματικής ιδιότητας για την επιδίωξη παράνομων ιδιοτελών σκοπών και

στ) συνιστούν ασυμβίβαστη προς την επιστημονική αξιοπρέπεια διαγωγή και εν γένει αναξιοπρεπή και απρεπή συμπεριφορά, σύμφωνα με τον «Επαγγελματικό Κώδικα των Ελλήνων διπλωματούχων Μηχανικών», ο οποίος κυρώθηκε με την από 18.2.1961 απόφαση της Αντιπροσωπείας του Τ.Ε.Ε., σύμφωνα με το π.δ. 27-11/14.-12.1926 (Α΄ 430).

Άρθρο 196
Παραγραφή

1. Τα πειθαρχικά παραπτώματα παραγράφονται μετά την πάροδο πέντε (5) ετών από την τέλεσή τους.

2. Η υποβολή αναφοράς, καθώς και η κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας αναστέλλουν την παραγραφή. Η κατά το προηγούμενο εδάφιο αναστολή δεν μπορεί να υπερβεί τα τρία (3) έτη έως την έκδοση πειθαρχικής απόφασης από το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο.

3. Πειθαρχικό παράπτωμα το οποίο αποτελεί ταυτοχρόνως και ποινικό αδίκημα, δεν παραγράφεται πριν την πάροδο ενός (1) έτους από την έκδοση αμετάκλητης απόφασης του ποινικού δικαστηρίου ή αμετάκλητου απαλλακτικού βουλεύματος.

Άρθρο 197
Πειθαρχικές ποινές

1. Οι πειθαρχικές ποινές είναι:

α) η επίπληξη,

β) το πρόστιμο ποσού τριακοσίων (300,00) ευρώ,

γ) η χρηματική ποινή ποσού από τριακόσια ένα (301,00) ευρώ μέχρι πέντε χιλιάδες (5.000,00) ευρώ. Το ποσό του προστίμου και το ανώτατο και κατώτατο όριο της χρηματικής ποινής μπορούν να τροποποιούνται με απόφαση του αρμόδιου για την εποπτεία του Τ.Ε.Ε. Υπουργού, μετά από πρόταση της αντιπροσωπείας του Τ.Ε.Ε.,

δ) η προσωρινή στέρηση της δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος μηχανικού, για χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών έως δύο (2) ετών και

ε) η οριστική στέρηση της δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος μηχανικού.

2. Η ποινή της οριστικής στέρησης της δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος μηχανικού επιβάλλεται μόνο σε ιδιαίτερα βαριές περιπτώσεις πειθαρχικών παραπτωμάτων, όταν οι συνθήκες κάτω από τις οποίες αυτά διαπράχθηκαν και ο βαθμός υπαιτιότητας του διωκόμενου καταδεικνύουν ότι αυτός δεν έχει συναίσθηση των βασικών υποχρεώσεών του σύμφωνα με την επιστημονική και επαγγελματική του ιδιότητα ή θίγουν σοβαρά το κύρος αυτής. Τέτοιες προϋποθέσεις συντρέχουν ιδίως στις εξής περιπτώσεις:

α) όταν ο διωκόμενος έχει καταδικασθεί τελεσίδικα για κακούργημα σχετικά με την άσκηση του επαγγέλματος και

β) όταν ο διωκόμενος έχει τιμωρηθεί τουλάχιστον τρεις (3) φορές με την ποινή της προσωρινής στέρησης της δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος μηχανικού για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) μηνών κάθε φορά εντός της τελευταίας πενταετίας, η οποία προηγείται της τέλεσης του αποδιδόμενου σ' αυτόν πειθαρχικού αδικήματος, για άλλες χρονικά προγενέστερες πράξεις.

Άρθρο 198
Επιμέτρηση ποινής

1. Κατά τον προσδιορισμό του είδους και κατά την επιμέτρηση της ποινής το Πειθαρχικό Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη:

α) τη βαρύτητα του πειθαρχικού παραπτώματος και κυρίως τη βλάβη που προκάλεσε το αδίκημα, τη φύση, το είδος και το αντικείμενο του παραπτώματος, τις περιστάσεις υπό τις οποίες αυτό διαπράχθηκε, την ένταση του δόλου ή το βαθμό αμέλειας του διωκομένου,

β) την προσωπικότητα του διωκόμενου, την πείρα του, τις ατομικές, κοινωνικές περιστάσεις και την προηγούμενη πορεία του, καθώς και τη διαγωγή του μετά την πράξη, τη μετάνοια που επέδειξε και την προθυμία να επανορθώσει τις συνέπειες αυτής.

2. Όταν συρρέουν περισσότερα πειθαρχικά αδικήματα και οι πειθαρχικές ποινές για καθένα από αυτά είναι του ίδιου είδους, επιβάλλεται μετά την επιμέτρηση τους συνολική ποινή, η οποία αποτελείται από την πιο βαριά από τις συντρέχουσες ποινές, προσαυξανόμενη μέχρι το διπλάσιο του ανώτατου ορίου της. Εάν οι πειθαρχικές ποινές είναι του αυτού είδους και ίσης διάρκειας, η συνολική ποινή αποτελείται από μία από αυτές, η οποία προσαυξάνεται μέχρι το διπλάσιο του ανώτατου ορίου της.

Άρθρο 199
Δημοσιότητα

1. Ο τελεσίδικες πειθαρχικές ποινές καταχωρούνται στο Αρχείο Πειθαρχικών Ποινών, το οποίο τηρείται στο Τ.Ε.Ε. και συμπεριλαμβάνονται στις βεβαιώσεις που χορηγούνται από αυτό μέχρι τη διαγραφή τους κατά τα κατωτέρω οριζόμενα. Οι εν λόγω ποινές διαγράφονται από το Αρχείο Πειθαρχικών Ποινών, εφόσον εκτίθηκαν, μετά την πάροδο πενταετίας από την επιβολή τους, εφόσον πρόκειται για τις ποινές της επίπληξης ή του προστίμου και μετά την πάροδο δεκαετίας, εφόσον πρόκειται για τις λοιπές ποινές. Στο Αρχείο Πειθαρχικών Ποινών σημειώνονται απαραίτητα το είδος και το μέγεθος της ποινής, καθώς και η απόφαση με την οποία αυτή επιβλήθηκε, τα οποία αποδεικνύονται μόνο με βεβαίωση του Τ.Ε.Ε. ή του Περιφερειακού Τμήματος ή με τη χορήγηση αντιγράφου της απόφασης.

2. Περίληψη των τελεσίδικων καταδικαστικών αποφάσεων που επιβάλλουν την πειθαρχική ποινή της προσωρινής και οριστικής στέρησης δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος μηχανικού κοινοποιείται αμελλητί στο τμήμα Μητρώου του Τ.Ε.Ε. για προσωρινή ή οριστική διαγραφή του καταδικασθέντα και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τ.Ε.Ε., καθώς και του Περιφερειακού Τμήματος του Τ.Ε.Ε., του οποίου ο καταδικασθείς είναι μέλος ή στην περιφέρεια του οποίου δραστηριοποιείται επαγγελματικά. Επίσης

κοινοποιείται, με κάθε πρόσφορο τρόπο, στις Υπηρεσίες Δόμησης. Πληροφοριακά συστήματα για τη χρήση των οποίων συνιστά προαπαιτούμενο η συνδρομή της ιδιότητας του μηχανικού στο πρόσωπο του χρήστη οφείλουν να επιβεβαιώνουν την εν λόγω ιδιότητα από το Τ.Ε.Ε., με διασύνδεση πραγματικού χρόνου, πριν από την εκάστοτε παροχή πρόσβασης σε αυτά.

3. Σε περίπτωση επιβολής της ποινής της οριστικής στέρησης δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος σε μέλος εταιρείας με αντικείμενο μηχανικού, το όνομά του καταδικασθέντα αφαιρείται από την επωνυμία της εταιρείας.

Άρθρο 200
Πειθαρχικά συμβούλια

1. Τα πειθαρχικά παραπτώματα των μελών του Τ.Ε.Ε., καθώς και των προσώπων που ασκούν έργο Μηχανικού δικάζονται σε πρώτο βαθμό από τα Πρωτοβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια και, ύστερα από έφεση, σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό, από το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων. Από τη δικαιοδοσία των Συμβουλίων αυτών εξαιρούνται τα μέλη του Τ.Ε.Ε. και τα πρόσωπα που ασκούν έργο μηχανικού, τα οποία είναι δημόσιοι υπάλληλοι, υπάλληλοι ν.π.δ.δ. και υπάλληλοι ν.π.ι.δ. των οποίων το Ελληνικό Δημόσιο τυγχάνει μέτοχος και υπάλληλοι άλλων φορέων του δημόσιου τομέα, εφόσον το πειθαρχικό παράπτωμα το οποίο τους αποδίδεται τελέσθηκε κατά την άσκηση των υπηρεσιακών τους καθηκόντων, οπότε στην περίπτωση αυτή υπάγονται στις πειθαρχικές διαδικασίες που ισχύουν για τον φορέα στον οποίο απασχολούνται. Κατ' εξαίρεση των ανωτέρω, τα μέλη του Τ.Ε.Ε. και τα πρόσωπα που ασκούν έργο μηχανικού υπάγονται και αυτά στην δικαιοδοσία των ως άνω Συμβουλίων, εάν το πειθαρχικό παράπτωμα το οποίο τους αποδίδεται τελέσθηκε από αυτούς κατά την άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος, με ή χωρίς την άδεια της Υπηρεσίας τους, καθώς επίσης και σε περίπτωση κατά την οποία δεν έχει σχέση με την υπηρεσιακή τους ιδιότητα, τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα ή είναι πέρα από τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα. Στις περιπτώσεις αυτές οι επιβληθείσες πειθαρχικές ποινές κοινοποιούνται και στην Υπηρεσία τους.

2. Πρωτοβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια συγκροτούνται και λειτουργούν ένα στην έδρα του Τ.Ε.Ε. και από ένα στις έδρες των Περιφερειακών Τμημάτων του Τ.Ε.Ε..

3. Τα Πρωτοβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια, τα οποία συγκροτούνται και λειτουργούν στην έδρα των Περιφερειακών Τμημάτων του Τ.Ε.Ε. είναι αρμόδια για την εξέταση των πειθαρχικών παραπτωμάτων των μελών του Περιφερειακού Τμήματος, καθώς και των προσώπων που ασκούν έργο Μηχανικού στην Περιφέρεια αυτών, ανεξάρτητα από τον τόπο όπου έχει διαπραχθεί το πειθαρχικό παράπτωμα. Σε περίπτωση κατά την οποία υπάρχει αδυναμία συγκρότησης και λειτουργίας Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου Περιφερειακού Τμήματος, για οποιοδήποτε λόγο, αρμόδιο για την εκδίκαση των πειθαρχικών παραπτωμάτων της αρμοδιότητάς του είναι το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο της έδρας του Τ.Ε.Ε..

4. Το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο της έδρας του Τ.Ε.Ε. είναι αρμόδιο για την εκδίκαση των πειθαρχικών παραπτωμάτων όλων των λοιπών μελών του Τ.Ε.Ε., καθώς και των λοιπών προσώπων που ασκούν έργο Μηχανικού.

5. Το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο συγκροτείται και λειτουργεί στην έδρα του ΤΕΕ και είναι αρμόδιο για την εκδίκαση, σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό, των εφέσεων κατά αποφάσεων όλων των

Πρωτοβάθμιων Πειθαρχικών Συμβουλίων, καθώς και για την εκδίκαση σε πρώτο και τελευταίο βαθμό των πειθαρχικών παραπτωμάτων προσώπων τα οποία τυγχάνουν μέλη του Πειθαρχικού Συμβουλίου.

6. Σε περίπτωση κατά την οποία το πειθαρχικό παράπτωμα αποδίδεται σε περισσότερα του ενός πρόσωπα, τα οποία είναι μέλη διαφορετικών Περιφερειακών Τμημάτων ή ασκούν έργο Μηχανικού στην Περιφέρεια διαφορετικών Περιφερειακών Τμημάτων, η υπόθεση δικάζεται από το Πειθαρχικό Συμβούλιο του Περιφερειακού Τμήματος που ιδρύθηκε πρώτο. Εάν το πειθαρχικό παράπτωμα αποδίδεται σε περισσότερα του ενός πρόσωπα ένα εκ των οποίων είναι μέλος της έδρας του Τ.Ε.Ε. ή ασκεί έργο Μηχανικού στην έδρα του Τ.Ε.Ε., η υπόθεση δικάζεται από το Πειθαρχικό Συμβούλιο αυτού.

Άρθρο 201
Πρωτοβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια

1. Τα Πρωτοβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια είναι επταμελή και συγκροτούνται ως εξής:

α) Πέντε (5) μέλη εκλέγονται, σύμφωνα με το π.δ. 7/2010 (Α΄ 9) ή την εκάστοτε ισχύουσα εκλογική νομοθεσία, μεταξύ των τακτικών μελών του Τ.Ε.Ε. που έχουν συμπληρώσει δεκαπέντε (15) χρόνια άσκησης του επαγγέλματος και μεταξύ των ομότιμων μελών αυτού κατά τις αρχαιρεσίες για την εκλογή των λοιπών οργάνων του Τ.Ε.Ε., με ισάριθμους αναπληρωτές και ανεξάρτητα από ειδικότητα.

β) Δύο (2) μέλη, με ισάριθμους αναπληρωτές, ορίζονται από τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών και είναι δημόσιοι υπάλληλοι και μέλη του Τ.Ε.Ε..

2. Ειδικά το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο, το οποίο συγκροτείται και λειτουργεί στην έδρα του Τ.Ε.Ε., έχει είκοσι ένα (21) μέλη, από τα οποία τα δεκαπέντε (15) εκλέγονται σύμφωνα με την παρ. 1, με ισάριθμους αναπληρωτές, ανεξαρτήτως ειδικότητας. Τα υπόλοιπα έξι (6), καθώς και οι αναπληρωτές τους, ορίζονται από τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών και είναι δημόσιοι υπάλληλοι, μέλη του ΤΕΕ. Το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο της έδρας του Τ.Ε.Ε. συγκροτείται με απόφαση της Ολομέλειας αυτού και λειτουργεί με τρία (3) επταμελή τμήματα, που εργάζονται αυτοτελώς. Τα τμήματα αυτά προεδρεύονται από τον Πρόεδρο και από τους Αντιπροέδρους και καθένα από αυτά αποτελείται από πέντε (5) αιρετά και δύο (2) διοριζόμενα μέλη. Ο Πρόεδρος του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου της έδρας του ΤΕΕ και, σε περίπτωση κωλύματός του, ο ένας από τους Αντιπροέδρους, κατανέμει τις υποθέσεις στα τμήματά του.

3. Το κάθε Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο, κατά την πρώτη συνεδρίασή του, εκλέγει τον Πρόεδρό του από τα αιρετά μέλη του, ενώ το Πειθαρχικό Συμβούλιο της έδρας του Τ.Ε.Ε. εκλέγει και δύο Αντιπροέδρους, καθώς και τους αναπληρωτές αυτών.

4. Όπου στο παρόν αναφέρεται Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο νοείται και καθένα από τα Τμήματα του Πειθαρχικού Συμβουλίου της έδρας του Τ.Ε.Ε. και όπου στο παρόν αναφέρεται ο Πρόεδρος νοούνται και οι προεδρεύοντες Αντιπρόεδροι των Τμημάτων της έδρας του Τ.Ε.Ε..

5. Η θητεία των αιρετών μελών των Πειθαρχικών Συμβουλίων είναι ισόχρονη με την εκάστοτε προβλεπόμενη θητεία των αιρετών μελών των λοιπών οργάνων του Τ.Ε.Ε. και παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι τη συγκρότηση σε σώμα των νέων Πειθαρχικών Συμβουλίων.

6. Τα Πρωτοβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια συνεδριάζουν τουλάχιστον μία (1) φορά τον μήνα, εξαιρούμενου του μηνός Αυγούστου.

7. Τα αιρετά μέλη των Πειθαρχικών Συμβουλίων εκλέγονται με άμεση, μυστική ψηφοφορία και με το σύστημα της απλής αναλογικής, κατά συνδυασμό υποψηφίων ή μεμονωμένο υποψήφιο, όπως ειδικότερα καθορίζεται με το π.δ. 7/2010 ή την εκάστοτε ισχύουσα εκλογική νομοθεσία. Για την εκλογή των μελών των Πρωτοβαθμίων Πειθαρχικών Συμβουλίων στις έδρες των Περιφερειακών Τμημάτων ψηφίζουν μόνο τα μέλη των Περιφερειακών Τμημάτων και για την εκλογή των μελών του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου της έδρας του Τ.Ε.Ε. τα υπόλοιπα μέλη αυτού, εφόσον έχουν δικαίωμα ψήφου. Στην περίπτωση κατά την οποία, μετά την εκλογή του, αιρετό μέλος παραιτηθεί και δεν υπάρχει δυνατότητα αναπλήρωσης, η θέση καλύπτεται με απόφαση της Αντιπροσωπίας του Τ.Ε.Ε..

8. Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής της έδρας του Τ.Ε.Ε. δεν υπάγονται στη δικαιοδοσία των Πειθαρχικών Συμβουλίων της έδρας τους, αλλά στη δικαιοδοσία του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Περιφερειακού Τμήματος που ιδρύθηκε πρώτο. Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής των Περιφερειακών Τμημάτων δεν υπάγονται στη δικαιοδοσία των Πειθαρχικών Συμβουλίων της έδρας τους, αλλά στη δικαιοδοσία του Πειθαρχικού Συμβουλίου της έδρας του ΤΕΕ..

9. Το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο συνεδριάζει νομίμως εφόσον παρίστανται ο Πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του και τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη του. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση σχηματισμού τριών γνωμών η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο επικρατέστερων. Σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς τις επικρατέστερες γνώμες, αποφαίνεται το Συμβούλιο κατά πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η γνώμη υπέρ της οποίας ψήφισε ο Πρόεδρος ή ο αναπληρωτής αυτού.

10. Πράξεις που διενεργήθηκαν έγκυρα κατά τη διάρκεια της θητείας των πειθαρχικών συμβουλίων παραμένουν ισχυρές και μετά τη λήξη της θητείας τους. Σε περίπτωση υποθέσεων που έχουν συζητηθεί ενώπιον των Πειθαρχικών Συμβουλίων πριν από τη λήξη της θητείας τους, οι σχετικές αποφάσεις δύναται να εκδοθούν και να δημοσιευθούν εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών από τη λήξη της θητείας τους. Σε κάθε άλλη περίπτωση επαναλαμβάνεται η συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του νέου Πειθαρχικού Συμβουλίου.

11. Ο Πρόεδρος και τα αιρετά μέλη του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου και του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου και οι Εισηγητές υπέχουν τις ευθύνες των δημόσιων υπαλλήλων και πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους ορκίζονται ενώπιον του Προέδρου του Τ.Ε.Ε., ως εξής: «Ορκίζομαι να ασκήσω τα καθήκοντα που μου ανατέθηκαν με αμεροληψία, επιμέλεια και μυστικότητα, έχοντας ως αποκλειστικό σκοπό την αποκάλυψη της αλήθειας». Ο όρκος δύναται να είναι πολιτικός ή θρησκευτικός. Εάν είναι θρησκευτικός, δίνεται κατά τον τύπο που προβλέπει η θρησκεία του ορκιζόμενου. Στα μέλη των Πειθαρχικών Συμβουλίων τα οποία είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι ν.π.δ.δ. υπενθυμίζεται ο όρκος τον οποίο έχουν ήδη δώσει.

12. Η συμμετοχή ομότιμου μέλους στο Πειθαρχικό Συμβούλιο ή η ανάθεση σ' αυτό καθηκόντων Εισηγητή, δεν θεωρείται άσκηση επαγγέλματος.

Άρθρο 202
Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο

1. Οι εφέσεις κατά των αποφάσεων του Πρωτοβαθμίου Πειθαρχικού Συμβουλίου εκδικάζονται από το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο, το οποίο εδρεύει στην έδρα του Τ.Ε.Ε.. Επίσης, από το Ανώτατο

Πειθαρχικό Συμβούλιο εκδικάζονται, σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, τα πειθαρχικά παραπτώματα των μελών των Πειθαρχικών Συμβουλίων.

2. Το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο είναι επταμελές και συγκροτείται ως εξής:

α) Ο Πρόεδρος του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου και ο αναπληρωτής του ορίζονται από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, εκ των Νομικών Συμβούλων του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

β) Τέσσερα (4) μέλη εκλέγονται μεταξύ των τακτικών μελών που κατοικούν στην έδρα του ΤΕΕ και ασκούν το επάγγελμα του μηχανικού για είκοσι (20) τουλάχιστον χρόνια, καθώς και μεταξύ των ομότιμων μελών, κατά τις αρχαιρεσίες για την εκλογή των οργάνων του ΤΕΕ, με ισάριθμους αναπληρωτές και ανεξάρτητα από την ειδικότητα.

γ) Δύο (2) μέλη, με ισάριθμους αναπληρωτές, ορίζονται από τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών και είναι δημόσιοι υπάλληλοι, μέλη του Τ.Ε.Ε..

3. Η θητεία των αιρετών μελών των Πειθαρχικών Συμβουλίων είναι ισόχρονη με την εκάστοτε προβλεπόμενη θητεία των αιρετών μελών των λοιπών οργάνων του Τ.Ε.Ε. και παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι τη συγκρότηση σε σώμα του νέου Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου.

4. Το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο συνεδριάζει τουλάχιστον μία (1) φορά τον μήνα, εξαιρούμενου του μηνός Αυγούστου.

5. Η εκλογή των αιρετών μελών του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου γίνεται με καθολική μυστική ψηφοφορία των μελών του Τ.Ε.Ε. και με το σύστημα της απλής αναλογικής, κατά συνδυασμό υποψηφίων ή μεμονωμένο υποψήφιο, όπως ειδικότερα καθορίζεται με το π.δ. 7/2010 (Α΄ 9) ή την εκάστοτε ισχύουσα εκλογική νομοθεσία.

6. Το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο συνεδριάζει νομίμως εφόσον παρίστανται ο Πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του και τέσσερα (4) τουλάχιστον από τα μέλη του. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση σχηματισμού τριών γνωμών η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο επικρατέστερων. Σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς τις επικρατέστερες γνώμες, αποφαίνεται το Συμβούλιο κατά πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η γνώμη υπέρ της οποίας η ψήφος του Προέδρου ή του αναπληρωτή αυτού.

Άρθρο 203
Εξαίρεση μελών Πειθαρχικού Συμβουλίου και Εισηγητή

1. Οι διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για την εξαίρεση και τη δήλωση αποχής των Δικαστών ισχύουν και για την εξαίρεση και τη δήλωση αποχής των μελών των Πειθαρχικών Συμβουλίων και των Εισηγητών.

2. Η αίτηση για την εξαίρεση μέλους του Πειθαρχικού Συμβουλίου κατατίθεται στη Γραμματεία του, εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση στα εμπλεκόμενα μέρη της κλήσης με τον ορισμό δικασίμου, και απευθύνεται στον Πρόεδρο του Πειθαρχικού Συμβουλίου, ο οποίος την εισάγει στο Πειθαρχικό Συμβούλιο για να αποφανθεί. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο αποφασίζει επί της αίτησης αυτής. Κατά τη συνεδρίαση στην οποία εξετάζεται η αίτηση δεν συμμετέχει το υπό εξαίρεση μέλος, δύναται δε να παρίστανται τα εμπλεκόμενα μέρη. Η απόφαση που εκδίδεται δεν προσβάλλεται.

3. Η αίτηση για την εξαίρεση του Εισηγητή κατατίθεται στη Γραμματεία του Πειθαρχικού Συμβουλίου εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση στα εμπλεκόμενα μέρη της απόφασης περί ορισμού του

Εισηγητή. Επί της αιτήσεως αποφασίζει ο Πρόεδρος του Πειθαρχικού Συμβουλίου, ο οποίος, σε περίπτωση αποδοχής της, ορίζει ταυτόχρονα άλλο Εισηγητή. Η απόφαση που εκδίδεται είναι αμετάκλητη.

4. Όταν ζητείται η εξαίρεση πλέον του ενός μελών του Πειθαρχικού Συμβουλίου, η αίτηση απευθύνεται στον Πρόεδρο του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου και κατατίθεται στην Γραμματεία του, εντός της προθεσμίας της παρ. 1. Το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο, είναι αρμόδιο για την εκδίκαση της εν λόγω αίτησης εξαίρεσης και αποφασίζει περί του βάσιμου ή μη αυτής. Κατά τη συνεδρίαση στην οποία εκδικάζεται η εν λόγω αίτηση δύναται να παρίστανται τα εμπλεκόμενα μέρη. Η απόφαση που εκδίδεται δεν προσβάλλεται. Αίτηση με την οποία ζητείται η εξαίρεση όλων των μελών του Πειθαρχικού Συμβουλίου είναι απαράδεκτη.

5. Αν η αίτηση εξαίρεσης ή η δήλωση αποχής γίνει δεκτή και δεν απομένει επαρκής αριθμός μελών για τη συγκρότηση του Πειθαρχικού Συμβουλίου, η υπόθεση με την ίδια απόφαση παραπέμπεται στο Πειθαρχικό Συμβούλιο της έδρας του Τ.Ε.Ε. και, σε περίπτωση που λειτουργούν περισσότερα από ένα τμήματα, σε άλλο τμήμα. Αίτηση εξαίρεσης που έγινε δεκτή κατά μελών του Ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου εκδικάζεται εφόσον δεν μπορεί να συμπληρωθεί ο αριθμός τους από τα εναπομείναντα μέλη.

6. Ο πειθαρχικά διωκόμενος και ο καταγγέλλων, δύνανται, μια μόνον φορά κατά βαθμό δικαιοδοσίας, να ζητήσουν την εξαίρεση μέλους του Πειθαρχικού Συμβουλίου. Επίσης δύνανται, μια μόνο φορά και κατά τον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, να ζητήσουν την εξαίρεση του Εισηγητή.

Άρθρο 204
Προκαταρτική εξέταση

1. Ο Πρόεδρος του Πειθαρχικού Συμβουλίου του Τ.Ε.Ε. ή Περιφερειακού Τμήματος, αμέσως μόλις λάβει με οποιονδήποτε τρόπο γνώση για την τέλεση πράξης ή παράλειψης που συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα μέλους του Τ.Ε.Ε. ή προσώπου που ασκεί έργο Μηχανικού ή μόλις λάβει αναφορά από οποιονδήποτε με την οποία καταγγέλλεται η τέλεση τέτοιων πράξεων ή μόλις λάβει, με οποιονδήποτε τρόπο, γνώση, από ανακοίνωση, δικαστικής ή εν γένει δημόσιας αρχής, σχετικά με την τέλεση τέτοιων πράξεων, παραγγέλλει τη διενέργεια προκαταρκτικής πειθαρχικής εξέτασης, αναθέτοντάς την σε μέλος του Πειθαρχικού Συμβουλίου ή σε Εισηγητή.

2. Η καταγγελία για την τέλεση πειθαρχικού παραπτώματος από μέλος του Τ.Ε.Ε. ή από πρόσωπο που ασκεί έργο μηχανικού, πρέπει να είναι έγγραφη και να περιέχει, επί ποινή απαραδέκτου, τα πλήρη στοιχεία του καταγγέλλοντα και επαρκή στοιχεία του καταγγελλόμενου, τη διεύθυνση αυτών, καθώς και στοιχεία επικοινωνίας. Η υποβολή της καταγγελίας συνοδεύεται από την κατάθεση παραβόλου υπέρ του Τ.Ε.Ε. αξίας εκατό (100,00) ευρώ, άλλως αυτή τυγχάνει απαράδεκτη. Αν οι καταγγελλόμενοι είναι πλέον του ενός, η αίτηση συνοδεύεται από παράβολο αξίας εκατό (100,00) ευρώ για τον πρώτο καταγγελλόμενο και αξίας πενήντα (50,00) ευρώ για κάθε επόμενο και κατ΄ ανώτατο όριο από παράβολο αξίας τριακοσίων (300,00) ευρώ, άλλως αυτή τυγχάνει απαράδεκτη. Το ποσό του παραβόλου δύναται να αναπροσαρμόζεται με απόφαση της Αντιπροσωπείας του Τ.Ε.Ε.. Σε περίπτωση καταδίκης του

καταγγελλόμενου το παράβολο επιστρέφεται, κατ' αναλογία, στον καταγγέλλοντα, άλλως καταπίπτει υπέρ του Τ.Ε.Ε..

3. Η προκαταρτική εξέταση είναι συνοπτική και κατά το δυνατόν σύντομη και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται να διαρκέσει πέραν των εξήντα (60) ημερών. Ολοκληρώνεται με έγγραφες ή προφορικές εξηγήσεις του προσώπου το οποίο εξετάζεται.

4. Ο διενεργών την προκαταρτική εξέταση μπορεί να εξετάζει μάρτυρες και να αναζητά κάθε άλλο πρόσφορο νόμιμο αποδεικτικό μέσο. Κατά τη διεξαγωγή της προκαταρτικής εξέτασης φροντίζει, έτσι ώστε να μην προσβάλλονται δυσανάλογα η τιμή και η υπόληψη του προσώπου, του οποίου η συμπεριφορά ερευνάται. Μετά την ολοκλήρωση της προκαταρτικής εξέτασης ο διενεργών αυτή διαβιβάζει το φάκελο της υπόθεσης στον Πρόεδρο του Πειθαρχικού Συμβουλίου μαζί με εισήγηση.

5. Ανώνυμες καταγγελίες δεν λαμβάνονται υπόψη και αρχειοθετούνται αμέσως.

6. Η προκαταρτική εξέταση περατώνεται με πράξη του Προέδρου του Πειθαρχικού Συμβουλίου, είτε για την παραπομπή της υπόθεσης στο Πειθαρχικό Συμβούλιο, είτε για τη θέση της στο αρχείο. Η πράξη αυτή πρέπει να περιέχει συνοπτική αιτιολογία και γνωστοποιείται στα εμπλεκόμενα μέρη με πρόσφορο τρόπο, στα στοιχεία που έχουν δηλωθεί με την καταγγελία. Ειδικότερα, σε περίπτωση που από την προκαταρτική εξέταση προκύψει ότι η καταγγελία δεν στηρίζεται στον νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία ή ανεπίδεκτη οποιασδήποτε εκτίμησης, ή σε κάθε περίπτωση ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την τέλεση πειθαρχικού παραπτώματος, ο Πρόεδρος του Πειθαρχικού Συμβουλίου εκδίδει πράξη με την οποία θέτει την υπόθεση στο αρχείο. Η πράξη αυτή γνωστοποιείται στον Πρόεδρο του Τ.Ε.Ε. ή του Περιφερειακού Τμήματος, ο οποίος έχει το δικαίωμα είτε να την κάνει αποδεκτή είτε να την επιστρέψει και να ζητήσει την παραπομπή της υπόθεσης στο Πειθαρχικό Συμβούλιο. Αν από την προκαταρκτική εξέταση προκύψει ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την τέλεση πειθαρχικού παραπτώματος ο Πρόεδρος του Πειθαρχικού Συμβουλίου εκδίδει πράξη, με την οποία παραπέμπει την υπόθεση στο Πειθαρχικό Συμβούλιο.

7. Δεν διενεργείται προκαταρκτική εξέταση για πράξεις, για τις οποίες έχει ήδη ασκηθεί ποινική δίωξη για κακούργημα ή πλημμέλημα. Οι υποθέσεις αυτές παραπέμπονται απευθείας στο Πειθαρχικό Συμβούλιο.

8. Ο αρμόδιος Εισαγγελέας έχει την υποχρέωση να ενημερώσει το οικείο Τ.Ε.Ε. σε περίπτωση άσκησης ποινικής δίωξης σε βάρος μέλους αυτού ή σε βάρος προσώπου που ασκεί έργο Μηχανικού. Την ίδια υποχρέωση έχει και σε περίπτωση έκδοσης παραπεμπτικού ή απαλλακτικού βουλεύματος, τελεσίδικης αθωωτικής ή καταδικαστικής απόφασης σε βάρος των προσώπων αυτών, αποστέλλοντας πλήρη αντίγραφα, εντός δέκα (10) ημερών από την έκδοση τους.

Άρθρο 205
Άσκηση πειθαρχικής δίωξης

1. Η πειθαρχική δίωξη ασκείται ενώπιον του αρμόδιου Πειθαρχικού Συμβουλίου από τον Πρόεδρο του Πειθαρχικού Συμβουλίου της έδρας του Τ.Ε.Ε. ή του αρμόδιου Περιφερειακού Τμήματος, μετά το πέρας της προκαταρκτικής εξέτασης και εφόσον εκδοθεί πράξη περί παραπομπής της υπόθεσης στο Πειθαρχικό Συμβούλιο.

2. Για κάθε υπόθεση η οποία παραπέμπεται στο Πειθαρχικό Συμβούλιο, ορίζεται από τον Πρόεδρο του Πειθαρχικού Συμβουλίου Εισηγητής, ένα εκ των μελών του Τ.Ε.Ε. αναλόγου ειδικότητας, που έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον δέκα (10) χρόνια από την κτήση της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος και έχουν συμπεριληφθεί στον σχετικό πίνακα, ο οποίος καταρτίζεται με απόφαση της Αντιπροσωπείας του Τ.Ε.Ε. ή της οικείας Αντιπροσωπείας του Περιφερειακού Τμήματος του Τ.Ε.Ε.. Ο πίνακας αυτός μπορεί να ανανεώνεται με νεώτερη απόφαση της Αντιπροσωπείας του Τ.Ε.Ε. ή της οικείας Αντιπροσωπείας του Περιφερειακού Τμήματος του Τ.Ε.Ε.. Οι Εισηγητές, οι οποίοι κατά τον χρόνο λήξης της θητείας του Πειθαρχικού Συμβουλίου έχουν εκκρεμείς υποθέσεις συνεχίζουν να τις χειρίζονται μέχρι την ολοκλήρωσή τους και εισηγούνται και παρίστανται νομίμως ενώπιον του νέου Πειθαρχικού Συμβουλίου. Στον πίνακα των Εισηγητών μπορούν να συμπεριληφθούν και ομότιμα μέλη του Τ.Ε.Ε..

Άρθρο 206
Διαδικασία ενώπιον των Πειθαρχικών Συμβουλίων

1. Ο Πρόεδρος του Πειθαρχικού Συμβουλίου με πράξη του ορίζει τον Εισηγητή της υπόθεσης, στον οποίο τάσσει προθεσμία έως τέσσερις (4) μήνες για την υποβολή της έκθεσής του. Με απόφαση του Προέδρου του Πειθαρχικού Συμβουλίου μπορεί να παραταθεί η προθεσμία αυτή, μία μόνο φορά, για χρονικό διάστημα έως δύο (2) μήνες. Αν παρέλθει άπρακτη η ταχθείσα προθεσμία, ο Εισηγητής αντικαθίσταται με απόφαση του Προέδρου του Πειθαρχικού Συμβουλίου και διαγράφεται από τους πίνακες των Εισηγητών.

2. Ο Εισηγητής κατά την εξέταση της υπόθεσης δύναται να εξετάζει τον καταγγέλλοντα, τους μάρτυρες, ενόρκως ή ανωμοτί, κατά την κρίση του, διενεργεί αυτοψία, συλλέγει το λοιπό αποδεικτικό υλικό, ζητά έγγραφα από κάθε αρχή και Δικαστήριο. Ο Εισηγητής, όταν ολοκληρώσει την εξέταση της υπόθεσης, καλεί τον πειθαρχικά διωκόμενο να λάβει γνώση της κατηγορίας και της μέχρι τότε σχηματισθείσας δικογραφίας και να παράσχει εξηγήσεις, προφορικά ή γραπτά, εντός εύλογης προθεσμίας. Ο διωκόμενος καλείται να παράσχει εξηγήσεις με κλήση που κοινοποιείται σ' αυτόν με πρόσφορο τρόπο στα στοιχεία που έχει δηλώσει στο μητρώο του Τ.Ε.Ε. ή αναφέρονται στην καταγγελία, η οποία αναφέρει το αποδιδόμενο σ' αυτόν πειθαρχικό παράπτωμα. Η προθεσμία προς παροχή εξηγήσεων δεν δύναται να είναι μικρότερη των πέντε (5) εργασίμων ημερών από την επίδοση της κλήσης. Ο διωκόμενος προκειμένου να παράσχει εξηγήσεις δικαιούται να λάβει αντίγραφα της δικογραφίας που έχει σχηματισθεί. Όταν η παροχή εξηγήσεων συντελείται εγγράφως, ενεργείται δια υπομνήματος το οποίο κατατίθεται στην Γραμματεία του Πειθαρχικού Συμβουλίου. Αν ο διωκόμενος υποβάλλει έγγραφες εξηγήσεις, ο Εισηγητής μπορεί να διατυπώσει οποιαδήποτε, κατά την κρίση του, διευκρινιστική ή άλλη ερώτηση. Η πειθαρχική διαδικασία δεν δύναται να συνεχιστεί πριν την παροχή εξηγήσεων του διωκόμενου ή πριν να παρέλθει άπρακτη η προθεσμία προς παροχή εξηγήσεων. Ο Εισηγητής έχει, επίσης, το δικαίωμα να ενεργήσει πράξεις εκτός έδρας του Τ.Ε.Ε. ή του Περιφερειακού Τμήματος, σε κάθε περίπτωση, όμως, έχει την υποχρέωση να ανακοινώσει στον Πρόεδρο του Πειθαρχικού Συμβουλίου, του οποίου είναι μέλος, την προγραμματισμένη από αυτόν πράξη τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) ώρες πριν από τη διεξαγωγή της.

3. Αν ο Εισηγητής, μετά τη συγκέντρωση του αποδεικτικού υλικού και την παροχή εξηγήσεων του διωκόμενου ή την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας που έχει ταχθεί προς παροχή εξηγήσεων, κρίνει ότι

δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις που να στηρίζουν πειθαρχική κατηγορία, διαβιβάζει τον φάκελο στον Πρόεδρο του Πειθαρχικού Συμβουλίου με την πρόταση να μην γίνει κατηγορία και να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο. Ο Πρόεδρος του Πειθαρχικού Συμβουλίου εισάγει την υπόθεση στο Πειθαρχικό Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει αν θα γίνει ή όχι η κατηγορία ή αν πρέπει να διενεργηθεί συμπληρωματική εξέταση από τον Εισηγητή. Αν το Πειθαρχικό Συμβούλιο αποφασίσει να μην γίνει η κατηγορία, εκδίδει απαλλακτική απόφαση. Αν το Πειθαρχικό Συμβούλιο αποφασίσει ότι απαιτείται να γίνει συμπληρωματική εξέταση, δίνει εντολή στον Εισηγητή να προβεί σ' αυτή και ενημερώνονται τα εμπλεκόμενα μέρη. Αν το Πειθαρχικό Συμβούλιο αποφασίσει ότι πρέπει να γίνει κατηγορία, συντάσσεται από τον Εισηγητή το κατηγορητήριο και εφαρμόζονται όσα ορίζονται κατωτέρω.

4. Ο Εισηγητής, μετά την ολοκλήρωση του έργου του, συντάσσει το κατηγορητήριο, το οποίο διαβιβάζει στον Πρόεδρο του Πειθαρχικού Συμβουλίου μαζί με ολόκληρο τον φάκελο της υπόθεσης και τον κατάλογο των μαρτύρων που πρέπει να κληθούν. Ο Πρόεδρος του Πειθαρχικού Συμβουλίου, αμέσως μόλις παραλάβει το κατηγορητήριο και τον φάκελο της υπόθεσης και το αργότερο εντός έξι (6) μηνών από την παραλαβή αυτών, οφείλει να ορίσει ημέρα και ώρα συνεδριάσεως του Πειθαρχικού Συμβουλίου, στην οποία δύναται να παρίσταται και ο Εισηγητής. Ο διωκόμενος καλείται να παραστεί στη συνεδρίαση με πράξη του Προέδρου, η οποία περιέχει το κατηγορητήριο και κοινοποιείται σ' αυτόν με οποιοδήποτε δημόσιο όργανο, με δικαστικό επιμελητή ή με άλλο πρόσφορο τρόπο, στα στοιχεία που έχει δηλώσει στο μητρώο του Τ.Ε.Ε.. Όταν η κοινοποίηση γίνεται με δικαστικό επιμελητή, συντάσσεται αποδεικτικό επίδοσης και στις λοιπές περιπτώσεις αποδεικτικό περί της παραλαβής της κλήσης από τον πειθαρχικά διωκόμενο ή άλλο πρόσωπο νόμιμα εξουσιοδοτημένο από αυτόν. Ο διωκόμενος δικαιούται να λάβει αντίγραφα της δικογραφίας, να παραστεί ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου αυτοπροσώπως ή με δικηγόρο ή δια πληρεξουσίου δικηγόρου και να υποβάλει απολογητικό υπόμνημα. Στη συζήτηση καλείται, με πρόσφορο τρόπο, να παραστεί και ο καταγγέλλων, ο οποίος δύναται να παραστεί αυτοπροσώπως ή με δικηγόρο ή δια πληρεξουσίου δικηγόρου. Ο διωκόμενος ασκεί το δικαίωμά του για υπεράσπιση, καλώντας με δική του ευθύνη και χωρίς προδικασία μέχρι δύο (2) μάρτυρες για να καταθέσουν υπέρ αυτού και της υπόθεσής του. Το ίδιο δικαίωμα έχει και ο καταγγέλλων.

5. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο, κατά την προσδιορισθείσα δικάσιμο, δύναται, κατά την κρίση του, να εξετάσει ή επανεξετάσει μάρτυρες, από τον κατάλογο των μαρτύρων που έχει διαβιβάσει ο εισηγητής ή προτείνουν ο διωκόμενος ή ο καταγγέλλων. Στην περίπτωση αυτή η κλήση κοινοποιείται στα εμπλεκόμενα μέρη με πρόσφορο τρόπο. Στη συνέχεια και μετά την προφορική ή γραπτή απολογία του διωκομένου ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου ή σε περίπτωση μη εμφανίσεώς του, μετά την διαπίστωση της νομίμου κλητεύσεως αυτού, το Πειθαρχικό Συμβούλιο εκδίδει την απόφασή του. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο δύναται να αναβάλει για μία (1) μόνο φορά τη λήψη απόφασης με σκοπό να εξετάσει ή να επανεξετάσει ενώπιον του μάρτυρες, ορίζοντας ταυτοχρόνως τη νέα ημερομηνία συνεδρίασης. Στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται να κληθούν τα εμπλεκόμενα μέρη, εκτός αν αυτοί ή κάποιος εξ αυτών ήταν απόντες, οπότε καλούνται να παραστούν με πρόσφορο τρόπο. Οι μάρτυρες προσέρχονται με επιμέλεια των ενδιαφερομένων. Η μη προσέλευση των μαρτύρων δεν κωλύει τη λήψη απόφασης.

Άρθρο 207
Έκδοση πειθαρχικής απόφασης

1. Αμέσως μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου και την απολογία του πειθαρχικά διωκόμενου ακολουθεί η διάσκεψη των μελών αυτού για τη λήψη απόφασης. Η συνεδρίαση είναι μυστική και δεν παρίστανται τα εμπλεκόμενα μέρη. Κατά την έκδοση της απόφασης το Πειθαρχικό Συμβούλιο πρώτα αποφασίζει επί της ενοχής ή μη του κρινόμενου και, στη συνέχεια, σε περίπτωση καταδικαστικής απόφασης, αποφασίζει επί της ποινής που θα επιβληθεί.

2. Η απόφαση, η οποία πρέπει να είναι ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένη, συντάσσεται εγγράφως και περιλαμβάνει υποχρεωτικά:

α) τον τόπο και τη χρονολογία έκδοσής της,

β) τα ονοματεπώνυμα και τις ιδιότητες αυτών που εκδίκασαν την υπόθεση και αυτού που κρίθηκε,

γ) το πειθαρχικό παράπτωμα που αποδόθηκε στον κρινόμενο, τον χρόνο και τον τόπο διάπραξής του, καθώς και τα άρθρα στα οποία θεμελιώνεται η απόφαση, δ) αν λήφθηκε ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία και

ε) την αθώωση αυτού που κρίθηκε ή την ποινή που του επιβλήθηκε. Η απόφαση η οποία πρέπει να εκδίδεται, εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από την ημερομηνία εκδίκασης της υπόθεσης, υπογράφεται από τον πρόεδρο και το γραμματέα του πειθαρχικού συμβουλίου, λαμβάνει αύξοντα αριθμό και τηρείται στο Αρχείο Πειθαρχικών Αποφάσεων των Πρωτοβαθμίων Πειθαρχικών Συμβουλίων που τηρεί το Τ.Ε.Ε. ή το Περιφερειακό Τμήμα του Τ.Ε.Ε..

3. Για τις συνεδριάσεις τηρούνται συνοπτικά πρακτικά, τα οποία υπογράφονται από τον Πρόεδρο και το Γραμματέα και φυλάσσονται μαζί με την απόφαση στο Αρχείο Πειθαρχικών Αποφάσεων που τηρεί το Τ.Ε.Ε. ή το Περιφερειακό Τμήμα του Τ.Ε.Ε.. Η μειοψηφία καταγράφεται μόνο στα πρακτικά. οι ενδιαφερόμενοι δύνανται να λαμβάνουν γνώση των πρακτικών, εφόσον αποδεικνύουν το ειδικό έννομο συμφέρον τους. Τα πρακτικά και οι αποφάσεις δύνανται να τηρούνται και σε ηλεκτρονικό αρχείο.

4. Με την απόφαση με την οποία επιβάλλεται η ποινή επιβάλλονται εις βάρος του καταδικασθέντα και τα έξοδα της πειθαρχικής διαδικασίας.

5. Οι αποφάσεις του Πειθαρχικού Συμβουλίου κοινοποιούνται αμέσως, με επιμέλεια του Προέδρου, κατά περίπτωση στον Πρόεδρο του Τ.Ε.Ε. ή στον Πρόεδρο του Περιφερειακού Τμήματος του Τ.Ε.Ε. και στα εμπλεκόμενα μέρη. Ειδικότερα, η κοινοποίηση της απόφασης προς τον καταγγέλλοντα γίνεται με κάθε πρόσφορο τρόπο. Η κοινοποίηση της απόφασης προς τον διωκόμενο, εάν είναι αθωωτική, γίνεται με κάθε πρόσφορο τρόπο και εάν είναι καταδικαστική με δικαστικό επιμελητή ή με οποιοδήποτε δημόσιο όργανο. Όταν η κοινοποίηση γίνεται με δικαστικό επιμελητή, συντάσσεται αποδεικτικό επίδοσης, ενώ όταν συντελείται από δημόσιο όργανο συντάσσεται αποδεικτικό περί της παραλαβής της απόφασης από τον καταδικασθέντα ή άλλο πρόσωπο νόμιμα εξουσιοδοτημένο από αυτόν. Ο καταδικασθείς δύναται, μετά από ειδοποίηση της Γραμματείας, να προσέλθει και να παραλάβει ο ίδιος ή εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος αυτού, την καταδικαστική απόφαση. Στην περίπτωση αυτή συντάσσεται απόδειξη παραλαβής, η οποία υπογράφεται από αυτόν.

6. Αν ο διωκόμενος δεν έχει δηλώσει στο Τ.Ε.Ε. ή δεν δηλώσει κατά τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας στοιχεία επικοινωνίας, την υφιστάμενη ακριβή διεύθυνση του γραφείου του ή της κατοικίας του ή είναι άγνωστης διαμονής, τότε οι κοινοποιήσεις της πειθαρχικής διαδικασίας γίνονται στον

Πρόεδρο του Τ.Ε.Ε. ή του Περιφερειακού Τμήματος του Τ.Ε.Ε., ο οποίος θεωρείται νόμιμος αντίκλητός του.

Άρθρο 208
Έφεση

1. Κατά της απόφασης του Πρωτοβαθμίου Πειθαρχικού Συμβουλίου, με την οποία επιβλήθηκε οποιαδήποτε ποινή, πλην της επίπληξης και του προστίμου, δύναται να ασκηθεί έφεση ενώπιον του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου, εντός προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερών από την επίδοση της απόφασης. Στην προθεσμία αυτή δεν υπολογίζεται το χρονικό διάστημα από 1η έως και 31η Αυγούστου.
2. Η έφεση κατατίθεται στη Γραμματεία του Πειθαρχικού Συμβουλίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Για την άσκηση της έφεσης συντάσσεται πράξη κατάθεσης. Η κατάθεση της έφεσης συνοδεύεται από την κατάθεση παραβόλου υπέρ του Τ.Ε.Ε. αξίας εκατό (100,00) ευρώ ανά προσβαλλόμενη απόφαση, άλλως αυτή τυγχάνει απαράδεκτη. Το ποσό του παραβόλου δύναται να αναπροσαρμόζεται με απόφαση της Αντιπροσωπείας του Τ.Ε.Ε.. Σε περίπτωση αποδοχής της έφεσης το παράβολο επιστρέφεται στον εκκαλούντα, άλλως καταπίπτει υπέρ του Τ.Ε.Ε..
3. Δικαίωμα άσκησης έφεσης κατά απόφασης του Πρωτοβαθμίου Πειθαρχικού Συμβουλίου έχουν αυτός που καταδικάσθηκε και ο Πρόεδρος του Τ.Ε.Ε. ή του Περιφερειακού Τμήματος του Τ.Ε.Ε., ο οποίος δύναται να ασκήσει έφεση και κατά των ανέκκλητων αποφάσεων.
4. Η προθεσμία για την άσκηση έφεσης και η άσκηση της έφεσης έχουν ανασταλτική δύναμη, εκτός αν η απόφαση ορίζει διαφορετικά.
5. Μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κατάθεση της έφεσης, με επιμέλεια και ευθύνη του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου που εξέδωσε την απόφαση, ο φάκελος διαβιβάζεται στον Πρόεδρο του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου, ο οποίος, μόλις τον παραλάβει, ορίζει Εισηγητή ένα από τα μέλη του. Ο Εισηγητής οφείλει εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός από τον διορισμό του και την παραλαβή του φακέλου να συντάξει εισήγηση επί της υπόθεσης και να διαβιβάσει αυτή μαζί με τον φάκελο της υπόθεσης στον Πρόεδρο του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου. Με απόφαση του Προέδρου του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου μπορεί να παραταθεί η προθεσμία αυτή μία μόνο φορά για χρονικό διάστημα έως ένα (1) μήνα. Αν παρέλθει άπρακτη η ταχθείσα προθεσμία, ο Εισηγητής αντικαθίσταται με απόφαση του Προέδρου του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου.
6. Ο Πρόεδρος του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου, οφείλει, αμέσως μόλις παραλάβει την εισήγηση και τον φάκελο της υπόθεσης και το αργότερο εντός έξι (6) μηνών από την παραλαβή αυτού, να ορίσει δικάσιμο για την εκδίκαση της έφεσης, στην οποία καλεί τον καταδικασθέντα να παραστεί με κλήση που κοινοποιείται σ' αυτόν με δικαστικό επιμελητή ή με οποιοδήποτε δημόσιο όργανο στη διεύθυνση που έχει δηλώσει, το αργότερο δέκα (10) ημέρες πριν από την δικάσιμο. Όταν η κοινοποίηση γίνεται με δικαστικό επιμελητή συντάσσεται αποδεικτικό επίδοσης, ενώ όταν συντελείται από δημόσιο όργανο συντάσσεται αποδεικτικό περί της παραλαβής της κλήσης από τον καταδικασθέντα ή άλλο πρόσωπο νόμιμα εξουσιοδοτημένο από αυτόν. Ο καταδικασθείς δύναται, μετά από ειδοποίηση της Γραμματείας, να προσέλθει και να παραλάβει ο ίδιος ή εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος αυτού, την κλήση. Στην περίπτωση αυτή συντάσσεται απόδειξη παραλαβής, η οποία υπογράφεται από αυτόν. Ο διωκόμενος

μπορεί να παραστεί κατά τη συζήτηση της έφεσης είτε αυτοπροσώπως είτε με πληρεξούσιο δικηγόρο ή δια πληρεξούσιου δικηγόρου και να αναπτύξει εγγράφως ή προφορικά τις απόψεις του. Κατά την εκδίκαση της υπόθεσης καλείται, με πρόσφορο τρόπο, να παραστεί και ο καταγγέλλων, ο οποίος δύναται να παραστεί αυτοπροσώπως ή με πληρεξούσιο δικηγόρο ή δια πληρεξουσίου δικηγόρου.

7. Το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο με την απόφασή του επικυρώνει, μεταρρυθμίζει ή εξαφανίζει την εκκαλουμένη απόφαση. Το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο, σε περίπτωση άσκησης εφέσεως από τον καταδικασθέντα, δεν δύναται, με την απόφασή του, να καταστήσει χειρότερη τη θέση αυτού. Σε περίπτωση ασκήσεως εφέσεως από τον Πρόεδρο του Τ.Ε.Ε. ή του Περιφερειακού Τμήματος του Τ.Ε.Ε. δεν δύναται να καταστήσει ευνοϊκότερη τη θέση του καταδικασθέντα.

8. Οι αποφάσεις του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου εκδίδονται εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από την ημερομηνία εκδίκασης της υπόθεσης, υπογράφονται από τον Πρόεδρο και τον Γραμματέα αυτού και καταχωρούνται κατ' αύξοντα αριθμό και τηρούνται στο Αρχείο Αποφάσεων του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου που τηρεί το Τ.Ε.Ε. ή το Περιφερειακό Τμήμα του Τ.Ε.Ε.. Κατά τα λοιπά όσον αφορά την έκδοση απόφασης και το περιεχόμενο αυτής εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του παρόντος για την έκδοση απόφασης από τα Πρωτοβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια. Με την απόφαση του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου δύναται να επιβάλλονται εις βάρος του καταδικασθέντα τα έξοδα αμφοτέρων των βαθμών της πειθαρχικής διαδικασίας.

9. Οι αποφάσεις του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου, με επιμέλεια του Προέδρου αυτού, κοινοποιούνται αμέσως στα εμπλεκόμενα μέρη. Ειδικότερα, η κοινοποίηση προς τον καταγγέλλοντα γίνεται με κάθε πρόσφορο τρόπο. Η κοινοποίηση της απόφασης προς τον διωκόμενο, εάν είναι αθωωτική, γίνεται με κάθε πρόσφορο τρόπο και εάν είναι καταδικαστική με δικαστικό επιμελητή ή με οποιοδήποτε δημόσιο όργανο. Όταν η κοινοποίηση γίνεται με δικαστικό επιμελητή συντάσσεται αποδεικτικό επίδοσης, ενώ, όταν συντελείται από δημόσιο όργανο, συντάσσεται αποδεικτικό περί της παραλαβής της απόφασης από τον καταδικασθέντα ή άλλο πρόσωπο νόμιμα εξουσιοδοτημένο από αυτόν. Ο καταδικασθείς δύναται, μετά από ειδοποίηση της γραμματείας, να προσέλθει και να παραλάβει ο ίδιος ή εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος αυτού, την καταδικαστική απόφαση. Στην περίπτωση αυτή συντάσσεται απόδειξη παραλαβής, η οποία υπογράφεται από αυτόν.

10. Για την αίτηση εξαίρεσης μέλους του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του παρόντος για την εξαίρεση μέλους Πρωτοβαθμίου Πειθαρχικού Συμβουλίου. Αίτηση εξαίρεσης όλων των μελών του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου είναι απαράδεκτη. Η αίτηση εξαίρεσης μέλους του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου εξετάζεται από το ίδιο και κατά τη συνεδρίαση δεν παρίσταται το μέλος ή τα μέλη των οποίων ζητείται η εξαίρεση.

11. Στην αρμοδιότητα του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου υπάγονται επίσης ο έλεγχος και η εποπτεία για την ταχεία και προσήκουσα διεξαγωγή των υποθέσεων από τα Πρωτοβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια.

Άρθρο 209
Εκτέλεση πειθαρχικών αποφάσεων

1. Οι τελεσίδικες αποφάσεις των Πειθαρχικών Συμβουλίων εκτελούνται με επιμέλεια του Προέδρου της έδρας του Τ.Ε.Ε. ή του Περιφερειακού Τμήματος του Τ.Ε.Ε., του οποίου ο τιμωρηθείς αποτελεί μέλος ή

στην Περιφέρεια του οποίου ασκεί το έργο του Μηχανικού. Περισσότερες τελεσίδικες καταδικαστικές αποφάσεις κατά του ίδιου προσώπου εκτελούνται διαδοχικά.

2. Οι τελεσίδικες αποφάσεις των Περιφερειακών Πειθαρχικών Συμβουλίων κοινοποιούνται, με επιμέλεια του Προέδρου αυτών, στον Πρόεδρο της έδρας του Τ.Ε.Ε., ο οποίος μεριμνά για τη δημοσίευση τους στην ιστοσελίδα του Τ.Ε.Ε..

3. Τα επιβληθέντα πρόστιμα ή οι χρηματικές ποινές, καθώς και τα επιβληθέντα έξοδα της πειθαρχικής διαδικασίας καταβάλλονται από τον καταδικασθέντα στο Ταμείο του Τ.Ε.Ε. εντός ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση σ' αυτόν της καταδικαστικής απόφασης. Σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής τα άνω ποσά προσαυξάνονται κατά ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) για κάθε μήνα καθυστέρησης και μέχρι ποσού ίσου με το πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών.

4. Σε περίπτωση μη καταβολής τους κατά τα ανωτέρω, τα επιβληθέντα πρόστιμα ή οι χρηματικές ποινές, καθώς και τα έξοδα της πειθαρχικής διαδικασίας και οι προσαυξήσεις τους βεβαιώνονται και εισπράττονται όπως οι συνδρομές των μελών του Τ.Ε.Ε.. Στην περίπτωση αυτή δεν χορηγείται ενημερότητα Τ.Ε.Ε. και βεβαίωση περί τέλεσης ή μη πειθαρχικού παραπτώματος.

5. Η επιβολή της ποινής της προσωρινής και οριστικής στέρησης της δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος συνεπάγεται την ταυτόχρονη απαγόρευση διενέργειας πράξεων μέσω των πληροφοριακών συστημάτων του Τ.Ε.Ε. και την εν γένει χρήση των εν λόγω συστημάτων αυτού, στις περιπτώσεις όπου τούτο απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία. Επίσης οι καταδικασθέντες δεν δύνανται α) να εκλέγουν και να εκλέγονται κατά τις αρχαιρεσίες του Τ.Ε.Ε., β) να υποβάλουν έγκυρα μελέτη ή έργο σε Δημοσία Αρχή ή σε ν.π.δ.δ. ή σε Οργανισμό Κοινής Ωφέλειας ή γ) να αναλάβουν τέτοια μελέτη ή έργο από Δημοσία Αρχή ή από ν.π.δ.δ. ή από Οργανισμό Κοινής Ωφέλειας. Περαιτέρω δεν χορηγείται σ' αυτούς πτυχίο Μελετητή ή Εργολήπτη Δημόσιων Έργων, ούτε ανανεώνεται το πτυχίο το οποίο ήδη κατέχουν.

Άρθρο 210
Γραμματεία Πειθαρχικών Συμβουλίων

1. Σε κάθε Πειθαρχικό Συμβούλιο λειτουργεί γραμματεία, η οποία αποτελείται από υπαλλήλους του αντίστοιχου Τ.Ε.Ε., οι οποίοι, καθώς και οι αναπληρωτές τους, ορίζονται με πράξη του Προέδρου της Διοικούσης Επιτροπής της έδρας του Τ.Ε.Ε. ή του Περιφερειακού Τμήματος του Τ.Ε.Ε. και οι οποίοι ενεργούν κάθε πράξη η οποία είναι αναγκαία για τη διεκπεραίωση των πειθαρχικών υποθέσεων, σύμφωνα με τις υποδείξεις του Προέδρου του Πειθαρχικού Συμβουλίου και των Εισηγητών. Με πράξη του Προέδρου δύναται να ορίζεται υπάλληλος του Τ.Ε.Ε. ως ειδικός Γραμματέας των Εισηγητών. Οποιαδήποτε παράλειψη στον ορισμό του προσωπικού της γραμματείας δεν επηρεάζει τη νόμιμη συγκρότηση των Πειθαρχικών Συμβουλίων.

2. Στον Πρόεδρο, τους Αντιπροέδρους, τα μέλη, τους Εισηγητές, τους Γραμματείς των Πειθαρχικών Συμβουλίων, καθώς και στους ειδικούς Γραμματείς των Εισηγητών, καταβάλλεται ειδική αποζημίωση, η οποία καθορίζεται με απόφαση της Αντιπροσωπείας, μετά από εισήγηση της Διοικούσης Επιτροπής του Τ.Ε.Ε.. Η αποζημίωση αυτή απαλλάσσεται από οποιαδήποτε κράτηση, εισφορά ή δικαίωμα υπέρ οποιουδήποτε νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ασφαλιστικού οργανισμού ή οποιουδήποτε τρίτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Άρθρο 211
Προσβασιμότητα χωρίς φραγμούς για τα άτομα με αναπηρία και τα εμποδιζόμενα άτομα - Τροποποίηση του άρθρου 26 του ν. 4067/2012

Στην παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 4067/2012 (Α΄ 79) τροποποιείται το δεύτερο εδάφιο, προστίθενται εδάφια τρίτο και τέταρτο, προστίθεται παρ. 10 και το άρθρο 26 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 26
Προσβασιμότητα χωρίς φραγμούς για τα άτομα με αναπηρία και τα εμποδιζόμενα άτομα

1. Στους χώρους των νέων κτιρίων εκτός των κτιρίων με χρήση κατοικίας, για τα οποία η άδεια δόμησης εκδίδεται από την έναρξη ισχύος του παρόντος, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται:

α) η οριζόντια και κατακόρυφη, αυτόνομη και ασφαλής προσπέλαση από άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών σε όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους των κτιρίων, σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Σχεδιάζοντας για Όλους»,

β) η πρόβλεψη προσβάσιμων σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα χώρων υγιεινής σε ποσοστό 5% των συνολικών χώρων υγιεινής για χρήση κοινού και οπωσδήποτε τουλάχιστον ένας ανά συγκρότημα χώρων υγιεινής, ο οποίος μπορεί να έχει μικτή χρήση (ανδρών/ γυναικών).

Οι παραπάνω προσβάσιμοι χώροι υγιεινής συνυπολογίζονται στον αριθμό χώρων υγιεινής που επιβάλλεται ανά χρήση από άλλες διατάξεις. Εφόσον τα παραπάνω κτίρια διαθέτουν χώρους στάθμευσης, τότε το ποσοστό 5% αυτών ή τουλάχιστον ένας θα διαμορφώνεται κατάλληλα για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων.

Ειδικά για τα κτίρια με χρήση κατοικίας που ανεγείρονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η αυτόνομη και ασφαλής οριζόντια και κατακόρυφη προσπέλαση από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα σε όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς κοινόχρηστους χώρους των κτιρίων κατοικίας, καθώς και η διασφάλιση συνθηκών εύκολης μετατρεψιμότητας των κατοικιών σε κατοικίες μελλοντικών χρηστών με αναπηρία/εμποδιζόμενων ατόμων, χωρίς να θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου.

Σε κάθε κτίριο ή δομική εγκατάσταση πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα αυτού σε όλους, χωρίς φραγμούς.

2. Η δυνατότητα αυτόνομης και ασφαλούς προσπέλασης όλων των κτιρίων από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών εξασφαλίζεται με προσβάσιμες οριζόντιες και κατακόρυφες οδεύσεις, που αρχίζουν από τη στάθμη του πεζοδρομίου και φτάνουν μέχρι την πόρτα του ανελκυστήρα και τους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους των κτιρίων αυτών και αποτελούνται από στοιχεία κατάλληλων προδιαγραφών, όπως ράμπες, αναβατόρια, ανελκυστήρες, με την πρόβλεψη προστατευμένων προσβάσιμων χώρων αναμονής σε περίπτωση έκτακτων αναγκών σε κάθε όροφο σε

αναλογία ένας χώρος με μία θέση αμαξιδίου, όταν ο πληθυσμός του ορόφου είναι μικρότερος από διακόσια (200) άτομα ή ένας (1) χώρος με δύο θέσεις αμαξιδίου, όταν ο πληθυσμός του ορόφου είναι μεγαλύτερος από διακόσια (200) άτομα.

3. Οι κοινής χρήσης υπαίθριοι χώροι των οικοπέδων, στα οποία κατασκευάζονται τα κτίρια που αναφέρονται στην παρ. 1, επιβάλλεται να διαμορφώνονται κατάλληλα, εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους, ώστε να χρησιμοποιούνται και από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα.

4. Στα υφιστάμενα πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου κτίρια, που στεγάζονται φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), ή έχουν χρήσεις συνάθροισης κοινού, όπως χώροι συνεδρίων, εκθέσεων, μουσείων, συναυλιών, αθλητικών ή πολιτιστικών συγκεντρώσεων, ναοί, θέατρα, κινηματογράφοι, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, καφενεία, κέντρα διασκέδασης, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, αίθουσες αναμονής επιβατών, τράπεζες, ανταλλακτήρια, χώροι προσωρινής διαμονής, εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, δικαιοσύνης και σωφρονισμού, γραφείων και εμπορίου, βιομηχανίας και βιοτεχνίας, καθώς και στους χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων και πρατηρίων καυσίμων, επιβάλλεται να γίνουν οι απαραίτητες διαμορφώσεις, ώστε οι λειτουργικοί χώροι τους να είναι προσπελάσιμοι από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα.

Οι διαμορφώσεις που αναφέρονται στην παρούσα γίνονται σύμφωνα με τις τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών της απόφασης της παρ. 9 και ολοκληρώνονται μέχρι την 31η.12.2022, με την επιφύλαξη της παρ. 10 για τα κτίρια όπου στεγάζονται φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), με την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου, άλλως τα κτίρια καθίστανται αυθαίρετα. Η αναστολή των κυρώσεων ισχύει αναδρομικά από την 1η.1.2021. Για τα κτίρια όπου στεγάζονται φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 η αναστολή των κυρώσεων ισχύει σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της παρ. 10.

Στις περιπτώσεις που δεν υφίσταται απαιτούμενη συναίνεση των συνιδιοκτητών, οι ανωτέρω διαμορφώσεις δύναται να πραγματοποιηθούν από τον ενδιαφερόμενο και με δαπάνες του, χωρίς τη συναίνεση των λοιπών συνιδιοκτητών, κατά παρέκκλιση των προβλεπόμενων στον Κανονισμό του κτιρίου, κατόπιν απόφασης της Κεντρικής Επιτροπής Προσβασιμότητας του άρθρου 19 του ν. 4495/2017 (Α΄ 167), που εκδίδεται μετά από σχετική αίτηση του ενδιαφερόμενου, η οποία συνοδεύεται από:

α) πρόσκληση των λοιπών συνιδιοκτητών για την διατύπωση απόψεων προς την Επιτροπή, τα αποδεικτικά κοινοποίησής της,

β) τεχνική έκθεση μηχανικού, με την οποία τεκμηριώνεται ότι η προτεινόμενη διαμόρφωση δεν παρεμποδίζει τη λειτουργία των κοινόχρηστων μερών της πολυκατοικίας και των ιδιοκτησιών και

γ) μελέτη στατικής επάρκειας, που αποδεικνύει τη στατική επάρκεια του κτιρίου μετά τις προβλεπόμενες διαμορφώσεις. Αν από την μελέτη στατικής επάρκειας προκύψει ότι απαιτούνται στατικές ενισχύσεις, αυτές πραγματοποιούνται μονομερώς με δαπάνη του ενδιαφερομένου, με την προϋπόθεση ότι οι επεμβάσεις αυτές περιορίζονται εντός του χώρου που έχει την υποχρέωση διαμορφώσεων.

Ειδικά για τα υφιστάμενα κτίρια που μνημονεύονται στην παρούσα, επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η πρόβλεψη ανελκυστήρα με τις ελάχιστες εσωτερικές διαστάσεις θαλάμου που προβλέπει το πρότυπο ΕΛΟΤ-ΕΝ 81-70 «Κανόνες ασφάλειας για την κατασκευή και την εγκατάσταση ανελκυστήρων - Ειδικές εφαρμογές για ανελκυστήρες επιβατών και αγαθών - Μέρος 70: Προσιτότητα σε ανελκυστήρες ατόμων περιλαμβανομένων και ατόμων με ειδικές ανάγκες» για έναν χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου και ενός

τουλάχιστον προσβάσιμου σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα χώρου υγιεινής με κοινή χρήση ανδρών/γυναικών. Υφιστάμενα κτίρια με χρήσεις εμπορίου και γραφείων, εκτός των κτιρίων που στεγάζουν γραφεία υπηρεσιών του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου φορέα, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, καθώς και καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος με ανάπτυγμα τραπεζοκαθισμάτων στον εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο, με μικτό εμβαδόν μικρότερο από εκατό (100) τ.μ. μπορούν να εξαιρεθούν μόνο από την υποχρέωση δημιουργίας προσβάσιμων χώρων υγιεινής για το κοινό, εφόσον αυτό προκαλεί δυσανάλογη επιβάρυνση στους ιδιοκτήτες τους.

Ειδικότερα θέματα που αφορούν στην προσαρμογή των παραπάνω κτιρίων ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.

5. Εξαιρούνται από την υποχρέωση διαμορφώσεων για τη διασφάλιση φυσικής πρόσβασης χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου:

α) τα κτίρια που έχουν μοναδική πρόσβαση σε δρόμο με βαθμίδες ή βρίσκονται σε οικόπεδα στα οποία η ελάχιστη διαφορά στάθμης του φυσικού εδάφους στην οικοδομική γραμμή από την επιφάνεια του πεζοδρομίου είναι μεγαλύτερη από 2,50 μ., ή το πεζοδρόμιο έμπροσθεν αυτών έχει πλάτος μικρότερο του 0,70 μ. (μη συμπεριλαμβανομένου του κρασπέδου), μέχρι να διαμορφωθεί ο εξωτερικός κοινόχρηστος χώρος κίνησης πεζών, β) τα κτίρια, των οποίων η προσαρμογή δεν είναι δυνατή χωρίς να θίγονται οι δοκοί και οι στύλοι τους ή απαιτείται να πραγματοποιηθούν άλλες σοβαρές παρεμβάσεις στον φέροντα οργανισμό τους, οι οποίες δύνανται να επηρεάσουν τη στατική επάρκειά του, όπως τεκμηριώνεται με Τεχνική Έκθεση Μηχανικού, κατόπιν απόφασης της Περιφερειακής Επιτροπής Προσβασιμότητας του άρθρου 18 του ν. 4495/2017,

γ) τα κτίρια των οποίων η προσαρμογή θα προκαλούσε δυσανάλογη οικονομική επιβάρυνση για τον υπόχρεο ή τους υπόχρεους -εξαιρουμένων αυτών που στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κοινωφελείς οργανισμοί, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας- κατόπιν απόφασης της Περιφερειακής Επιτροπής Προσβασιμότητας του άρθρου 18 του ν. 4495/2017. Με την ίδια απόφαση η Περιφερειακή Επιτροπή Προσβασιμότητας δύναται να επιβάλλει εφαρμογή μέτρων εναλλακτικής εξυπηρέτησης των ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων. Η προσωρινή εξαίρεση έχει διάρκεια 3 έτη. Μετά τη λήξη της διάρκειας ισχύος της εξαίρεσης δύναται να επανυποβάλλεται σχετικό αίτημα.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται τα κριτήρια δυσανάλογης επιβάρυνσης.

Εξαιρούνται από την υποχρέωση αντίστοιχης διαμόρφωσης πρόσβασης στους πάνω από το ισόγειο ορόφους ή τους εσωτερικούς εξώστες ή αναβαθμούς τα κτίρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εφόσον:

α) το εμβαδόν των εσωτερικών εξωστών ή αναβαθμών αποτελεί ποσοστό μέχρι 50% του εμβαδού της κυρίως αίθουσας και όχι περισσότερο των εκατό (100) τ.μ. και η χρήση του είναι ίδια με αυτή της κυρίως αίθουσας ή οι εσωτερικοί εξώστες ή αναβαθμοί έχουν βοηθητική χρήση,

β) το συνολικό μικτό εμβαδόν των πάνω από το ισόγειο ορόφων είναι μικρότερο των διακοσίων (200) τ.μ. και

γ) το μικτό εμβαδόν κάθε ορόφου είναι μικρότερο των εβδομήντα (70) τ.μ.

Οι εξαιρέσεις που αναφέρονται στις περιπτώσεις β΄ και γ΄ δεν ισχύουν, αν η χρήση του κτιρίου είναι η μοναδική στον οικισμό και ταυτόχρονα στους πάνω από το ισόγειο ορόφους υπάρχουν χρήσεις για εξυπηρέτηση κοινού διαφορετικές από αυτές που υπάρχουν στον ισόγειο όροφο.

6. Κατά τη διαμόρφωση ή ανακατασκευή των κοινόχρηστων χώρων των οικισμών (όπως ιδίως χώρων που προορίζονται για την κυκλοφορία των πεζών, όπως των πλατειών / πεζοδρόμων / πεζοδρομίων / νησίδων, χώρων πρασίνου / άλσεων, στάσεων / αποβαθρών κ.λπ.), εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων με οδεύσεις πεζών / οδεύσεις τυφλών / κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) χωρίς αναβαθμούς με κλίση μέχρι 5% / προσβάσιμα μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, κατάλληλη τοποθέτηση αστικού εξοπλισμού, όπως στεγάστρων, καθιστικών, στύλων φωτισμού, κάδων απορριμμάτων, σήμανσης, καθώς και να διαμορφώνεται ποσοστό 5% των χώρων στάθμευσης ή τουλάχιστον ένας για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων, σύμφωνα με τις Οδηγίες, πρότυπα και κανονισμούς που αναφέρονται στην παρ. 1.

Σε πεζοδρόμια και σε πεζόδρομους και λοιπούς κοινόχρηστους χώρους του μη βασικού δικτύου πεζοδρόμων, εφόσον η μορφολογία του εδάφους δεν επιτρέπει τη δυνατότητα δημιουργίας πλήρως προσβάσιμων χώρων κίνησης για άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο, εξασφαλίζεται πάντοτε η προσβασιμότητα για τις λοιπές κατηγορίες χρηστών.

7. (Καταργήθηκε)

8. Οι ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, εφαρμόζονται στη σύνταξη, παρουσίαση της μελέτης προσβασιμότητας. Η μελέτη προσβασιμότητας περιλαμβάνει την επίλυση των λειτουργικών, τεχνικών και μορφολογικών αντικειμένων ενός έργου, ώστε να διασφαλίζεται η οριζόντια και κατακόρυφη, ανεμπόδιστη, αυτόνομη και ασφαλής κίνηση ατόμων σε αναπηρικό αμαξίδιο ατόμων με αναπηρία και εμποδιζόμενων ατόμων. Η Μελέτη Προσβασιμότητας αποτελεί μέρος της Αρχιτεκτονικής Μελέτης για κάθε νέο έργο και νέα μελέτη για κάθε υφιστάμενο κτίριο ή υπαίθριο δημόσιο χώρο το οποίο προσαρμόζεται ώστε να καταστεί προσβάσιμο. Η «Μελέτη Προσβασιμότητας Κτιριακού Έργου» αφορά στο κτίριο και τον περιβάλλοντα χώρο του και περιλαμβάνει τεχνική έκθεση, σχέδιο περιβάλλοντος χώρου, σχέδια κατόψεων και τομών και κατασκευαστικές λεπτομέρειες. Η «Μελέτη προσβασιμότητας υπαίθριων δημόσιων κοινόχρηστων χώρων» αφορά στη μελέτη και ανάπλαση των εξωτερικών υπαίθριων δημόσιων κοινόχρηστων χώρων και περιλαμβάνει τεχνική έκθεση, σχέδιο γενικής διάταξης, διάγραμμα κινήσεων οχημάτων, ποδηλάτων, οχημάτων μικροκινητικότητας, καθώς και πεζών και ατόμων με αναπηρία και εμποδιζόμενων ατόμων και κατασκευαστικές λεπτομέρειες.

Το περιεχόμενο της μελέτης προσβασιμότητας εξειδικεύεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

9. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Εφόσον πρόκειται για κτίρια προστατευόμενα από τις διατάξεις του ν. 3028/2002 (Α΄ 153), εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Πολιτισμού και Αθλητισμού.

10. α) Για την υλοποίηση των απαραίτητων διαμορφώσεων προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα των κτιρίων όπου στεγάζονται φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014, δημιουργείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ηλεκτρονική πλατφόρμα καταγραφής

στοιχείων προσβασιμότητας. Η ανάπτυξη, λειτουργία και συντήρηση της ανωτέρω ηλεκτρονικής πλατφόρμας ανατίθενται στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας.

Τα επιμέρους σημεία αναφοράς για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, που κυρώθηκαν με το άρθρο 1 του ν. 4074/2012 (Α΄ 88), όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 71 του ν. 4488/2017 (Α΄ 137), οφείλουν μέχρι την 30η.9.2021 να καταχωρίσουν στην ανωτέρω ηλεκτρονική πλατφόρμα καταγραφής προσβασιμότητας τα στοιχεία των κτιρίων, αρμοδιότητάς τους, στα οποία στεγάζονται οι φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014.

Με την εμπρόθεσμη, κατά τα ανωτέρω, ολοκλήρωση της καταχώρισης των κτηρίων στην ηλεκτρονική πλατφόρμα καταγραφής προσβασιμότητας, αναστέλλονται αναδρομικά από την 1η.1.2021 και μέχρι την 31η.12.2022 οι κυρώσεις της παρ. 4. Μέχρι την προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί και οι απαραίτητες διαμορφώσεις των κτιρίων, ώστε οι λειτουργικοί χώροι τους να είναι προσπελάσιμοι από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα. Για το ίδιο ως άνω χρονικό διάστημα αναστέλλεται και η υποχρέωση της παρ. 3 του άρθρου 59 του ν. 4495/2017 για τα εν λόγω κτίρια.

Οι ανωτέρω προθεσμίες δύναται να παραταθούν με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες λειτουργίας της ηλεκτρονικής πλατφόρμας καταγραφής στοιχείων προσβασιμότητας, οι κατηγορίες και τα είδη των καταχωρούμενων δεδομένων των κτιρίων και ο τρόπος άντλησης και καταχώρισής τους, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα σχετικά με τα ανωτέρω.

β) Καταρτίζεται από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας και εγκρίνεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας Ηλεκτρονικό Μητρώο Ελεγκτών Προσβασιμότητας (εφεξής αποκαλούμενο ως «Μητρώο»), υπό τη μορφή ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων, για την υλοποίηση του ελέγχου προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα των κτιρίων στα οποία στεγάζονται οι φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014. Ο έλεγχος προσβασιμότητας πραγματοποιείται, κατόπιν αυτοψίας, από Ελεγκτές Προσβασιμότητας, εγγεγραμμένους στο Μητρώο του προηγούμενου εδαφίου, οι οποίοι συντάσσουν πόρισμα ελέγχου για το επίπεδο προσβασιμότητας των ανωτέρω κτιρίων σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα.

Το Μητρώο υποστηρίζεται από πληροφοριακό σύστημα, το οποίο ακολουθεί κανόνες και πρότυπα για τη διασύνδεση και διαλειτουργικότητα με τρίτα πληροφοριακά συστήματα, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ της υπό στοιχεία ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης (Β΄ 1301), και ιδίως με την ηλεκτρονική πλατφόρμα καταγραφής προσβασιμότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η υλοποίηση, η τεχνική διαχείριση και η συντήρηση του ως άνω πληροφοριακού συστήματος ανατίθενται στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας.

Στο Μητρώο εγγράφονται αυτοδίκαια οι ήδη εγγεγραμμένοι στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Ελεγκτών Δόμησης, το οποίο έχει καταρτιστεί και λειτουργεί σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 4030/2011 (Α΄ 249), και την υπο στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/54336/486/23.8.2018 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β΄ 3584), καθώς και κάθε ενδιαφερόμενος μηχανικός εγγεγραμμένος στα Μητρώα του Τ.Ε.Ε. με δικαίωμα εκπόνησης μελέτης ή επίβλεψης κτιριακών έργων (εφεξής αποκαλούμενοι ως «Ελεγκτές Προσβασιμότητας»), σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και τα αναφερόμενα στην περ. (ε) της παρ. 3 του άρθρου 4 της προαναφερθείσας υπουργικής απόφασης.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Οικονομικών καθορίζονται το περιεχόμενο του Μητρώου, η διαδικασία εγγραφής, τήρησης και πρόσβασης σε αυτό, η διαδικασία

ορισμού και επιλογής και ο αριθμός των ελεγκτών προσβασιμότητας ανάλογα με την επιφάνεια και τη χρήση του κτιρίου, το ύψος και η διαδικασία αποζημίωσης των ελεγκτών προσβασιμότητας για τους διενεργούμενους ελέγχους, η κατηγοριοποίηση των αποτελεσμάτων του ελέγχου, το πρότυπο του πορίσματος ελέγχου και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του.

γ) Οι απαιτούμενες εργασίες, προκειμένου τα κτίρια της παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 4067/2012 (Α΄ 79) να καταστούν προσβάσιμα από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα, εφόσον δεν εμπίπτουν στην παρ. 1 του άρθρου 30 του ν. 4495/2017, εκτελούνται μετά από έκδοση έγκρισης εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας της περ. (β) του άρθρου 28 του ν. 4495/2017, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού του έργου. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.

δ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών, Εσωτερικών, Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύναται να ανατεθεί στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας η δημοπράτηση των έργων διαμόρφωσης συνθηκών προσβασιμότητας των υφιστάμενων, πριν από την ισχύ του ν. 4067/2012, κτιρίων όπου στεγάζονται φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014, είτε μεμονωμένων είτε κατά ομάδες.»

Άρθρο 212
Ρυθμίσεις για τη διέλευση ατόμων με αναπηρία από αυτοκινητόδρομους με διόδια - Αντικατάσταση του άρθρου δεύτερου του ν. 4388/2016

Στο άρθρο δεύτερο του ν. 4388/2016 (Α΄ 93) αντικαθίσταται η αυτοτελής υπηρεσία οδικών τελών από την αυτοτελή Υπηρεσία Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών, προστίθεται παρ. 17 και το άρθρο δεύτερο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο δεύτερο
Σύστημα Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών - Υπηρεσία Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών

1. Συστήνεται στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών αυτοτελής Υπηρεσία Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών, που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών, για την ηλεκτρονική διαχείριση των οδικών υποδομών με αντικείμενο: α) την ανάπτυξη και λειτουργία Συστήματος Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών παρακολούθησης και χρέωσης τελών διοδίων οχημάτων, β) την ανάπτυξη και λειτουργία ηλεκτρονικού συστήματος παρακολούθησης, καταγραφής και επεξεργασίας κυκλοφοριακών φόρτων, γ) την ανάπτυξη και λειτουργία του Ηλεκτρονικού Μητρώου Παρόχων Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Τηλεδιοδίων (Ε.Υ.Τ.), που έχει συσταθεί στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, δ) τη διαχείριση του κέντρου παρακολούθησης διοδίων, ε) τη σύνταξη και έκδοση προδιαγραφών υποχρεωτικής εφαρμογής για ενιαία ηλεκτρονικά αναλογικά διόδια, σε όλο το οδικό δίκτυο ανεξαρτήτως υπηρεσίας ή φορέα λειτουργίας και εκμετάλλευσης, στ) την παροχή γνωμοδότησης στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών για τα σημεία ανέγερσης και λειτουργίας των σταθμών τελών διοδίων στο οδικό δίκτυο και στις εισόδους της χώρας και ζ) την παρακολούθηση και

απόδοση των εσόδων, εκτός αυτών που αφορούν συμβάσεις παραχώρησης που διέπονται από το π.δ. 60/2007 (Α΄ 64).

2. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι κατηγορίες των οχημάτων, βάσει των οποίων, η υπηρεσία οδικών τελών εκδίδει τα ηλεκτρονικά μέσα χρέωσης της περ. α΄ της παρ.1.

3. Στην Υπηρεσία Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών υπάγεται το σύνολο του οδικού δικτύου της χώρας. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος η κατασκευή και διαχείριση νέων σταθμών τελών διοδίων διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος, εκτός των συμβάσεων παραχώρησης που διέπονται από το π.δ. 60/2007 (Α΄ 64).

4. Τα ηλεκτρονικά συστήματα των περ. α΄, β΄, γ΄ και δ΄ της παρ. 1 συνδέονται διαλειτουργικά με τα ηλεκτρονικά συστήματα του οδικού δικτύου της χώρας, συμπεριλαμβανομένων και αυτών, που αφορούν σε συμβάσεις παραχώρησης.

5. Η Υπηρεσία Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών διοικείται από: α) τον Διοικητή και β) τον Υποδιοικητή, που ορίζονται και παύονται αζημίως με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για τρία (3) έτη με δυνατότητα παράτασης μόνο μία φορά. Ο Διοικητής και Υποδιοικητής πρέπει να είναι πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. ημεδαπής ή αλλοδαπής Οικονομικών Σχολών ή Τμημάτων, επαγγελμάτων ανάλυσης αγορών, Προγραμματισμού, Διοίκησης Επιχειρήσεων ή Διπλωματούχοι Μηχανικοί, και πρέπει να έχουν τουλάχιστον διετή εμπειρία σε συναφές αντικείμενο με τις ανάγκες οργάνωσης και λειτουργίας της υπηρεσίας. Οι πάσης φύσεως αποδοχές ή αποζημιώσεις του Διοικητή και Υποδιοικητή καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, οι οποίες καλύπτονται από τις πιστώσεις του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Η πλήρωση όλων των θέσεων του τακτικού προσωπικού γίνεται με μετάταξη ή απόσπαση υπαλλήλων μονίμων ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που υπηρετούν στο Δημόσιο, ν.π.δ.δ., σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού ή σε φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 51 του ν. 1892/1990 (Α΄ 101).

Η μισθοδοσία του απασχολούμενου προσωπικού, καθώς και κάθε άλλη εν γένει δαπάνη που προκύπτει από τη λειτουργία αυτής, βαρύνει τις πιστώσεις του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται η οργάνωση, η διάρθρωση των οργανικών μονάδων της υπηρεσίας σε Γενική Διεύθυνση, Διευθύνσεις, Τμήματα και γραφεία, οι αρμοδιότητες αυτών, ο αριθμός των θέσεων του προσωπικού, η κατανομή αυτών σε κλάδους και ειδικότητες, η σύσταση θέσεων προσωπικού και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τα ανωτέρω.

Οι υπάλληλοι της Υπηρεσίας Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών υπάγονται στα υπηρεσιακά και πειθαρχικά συμβούλια του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

6. Για την υποβοήθηση του έργου της παρ. 1, συστήνεται γνωμοδοτική επιτροπή οδικών υποδομών, που αποτελείται από:

1) Τον Διοικητή Υπηρεσίας, ως πρόεδρο, με αναπληρωτή τον Υποδιοικητή Υπηρεσίας.

2) Έναν (1) ανώτερο υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ της Υπηρεσίας, με τον αναπληρωτή του.

3) Έναν (1) ανώτερο υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με τον αναπληρωτή του.

4) Έναν (1) ανώτερο υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ Γενικής Γραμματείας Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με τον αναπληρωτή του.

5) Έναν (1) ανώτερο υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ του Υπουργείου Οικονομικών, με τον αναπληρωτή του.

6) Έναν (1) εκπρόσωπο του συλλόγου Ελλήνων συγκοινωνιολόγων με τον αναπληρωτή του και

7) δύο (2) εκπροσώπους της εταιρίας «Ελληνικές Υποδομές και Οδοί με Διόδια» με τους αναπληρωτές τους.

Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για διάρκεια δύο (2) ετών, που μπορεί να ανανεώνεται μία ή περισσότερες φορές. Οι ιδιώτες - μέλη της επιτροπής δικαιούνται την αποζημίωση της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α΄ 176).

7. Η χρέωση διοδίων εφαρμόζεται, ανά κατηγορία οχήματος: α) αναλογικά ανά χιλιόμετρο χρήσης του δικτύου αρμοδιότητας της Υπηρεσίας Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών και β) αναλογικά ανά χρονική περίοδο χρήσης του δικτύου αρμοδιότητας της Υπηρεσίας «Οδικά Τέλη», με την επιφύλαξη των συμβάσεων παραχώρησης που διέπονται από το π.δ. 60/2007 (Α΄ 64), και της υπ' αρίθμ. 6686/7.11.2014 (Β΄ 3086) κοινής υπουργικής απόφασης.

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, απαγορεύεται, με την επιφύλαξη της κ.υ.α. 6686/17.11.2014 (Β΄ 3086), η εγκατάσταση και λειτουργία νέων μετωπικών σταθμών διοδίων, ανεξαρτήτως αν για αυτούς έχει ακολουθηθεί γενικός τρόπος υπολογισμού χρεώσεων τελών σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, εφόσον αυτή η χρέωση δεν ανταποκρίνεται σε πραγματική.

8. Απαγορεύεται η διέλευση στο οδικό δίκτυο που χρησιμοποιείται παραπλεύρως και εναλλακτικά των αυτοκινητοδρόμων και οδών ταχείας κυκλοφορίας, στα μηχανοκίνητα οχήματα μικτού βάρους άνω των 3,5 τόνων για λόγους οδικής ασφάλειας (προστασίας της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας των χρηστών των οδών αυτών) και αποτροπής της επιβάρυνσης και υποβάθμισης του εγγύς οικιστικού περιβάλλοντος, όπως και της έντονης καταπόνησης και ταχείας φθοράς του οδοστρώματος του οδικού δικτύου, για το οποίο ισχύει η απαγόρευση. Εξαιρούνται οι διελεύσεις οχημάτων άμεσης ή έκτακτης ανάγκης, οδικής βοήθειας ή όταν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι εξαιρέσεις από την απαγόρευση του πρώτου εδαφίου της παρούσας για ειδικούς λόγους που αφορούν ιδίως, τη μόνιμη διαμονή του ιδιοκτήτη του οχήματος σε όμορη περιοχή, τη συμμετοχή του οχήματος σε εκτέλεση δημοσίου ή ιδιωτικού έργου, την έδρα εγκατάστασης ή λειτουργίας επιχείρησης που έχει την ιδιοκτησία του οχήματος, τη θέση αγροτοκτηνοτροφικής έκτασης όμορης περιοχής της οποίας ο ιδιοκτήτης χρησιμοποιεί οχήματα αγροτικής χρήσης ή τροχήλατα μηχανήματα, τα λεωφορεία και ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη λήψη της σχετικής άδειας διέλευσης, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για την υποβολή της σχετικής αίτησης και τη χορήγηση της άδειας, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Με όμοια απόφαση μπορεί να καθορίζονται ειδικότερα οι οδοί ή τα τμήματα των οδών, στα οποία επιβάλλεται η απαγόρευση κυκλοφορίας της παραγράφου αυτής, η απαραίτητη σήμανση και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

9. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται: α) τα σημεία ανέγερσης και λειτουργίας σταθμών διοδίων, είτε καθολικά στο σύνολο του οδικού δικτύου, είτε κατά τμήμα αυτού, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ηλεκτρονικού μέσου παρακολούθησης διοδίων τελών της περ. α` της παρ. 1 και σε σημεία εισόδων και εξόδων του δικτύου, β) το ύψος τελών ανά κατηγορία οχήματος και ανά διανυόμενο χιλιόμετρο ή χρονική περίοδο χρήσης της παρ. 7, γ) οι απαλλαγές υποχρέωσης καταβολής τελών διοδίων σε ειδικές κατηγορίες και ευάλωτες ομάδες πληθυσμού ιδίως σε άνεργους, ΑμεΑ, κατοίκους όμορης του δικτύου περιοχής, καθώς και σε οχήματα εξυπηρέτησης εκτάκτων αναγκών όπως οχήματα Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, Ελληνικής Αστυνομίας, ασθενοφόρα κ.ά. και δ) η κατάργηση των μετωπικών σταθμών διοδίων ανάλογα με την τμηματική εφαρμογή του συστήματος της παρ. 1.

10. Η συντήρηση και λειτουργία του οδικού δικτύου αρμοδιότητας της Υπηρεσίας παραμένει στους αρμόδιους φορείς σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

11. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται: α) η υπηρεσία έκδοσης της Προπληρωμένης Κάρτας Διόδου για τη χρήση του συνόλου του εθνικού οδικού δικτύου ή τμήματός του, επιλεγόμενης διάρκειας ισχύος με αναλογική χρέωση και οι λοιπές λεπτομέρειες έκδοσής της, β) ο τύπος της Προπληρωμένης Κάρτας Διόδου, όπως αυτοκόλλητο, που τοποθετείται στο όχημα και γ) κάθε άλλο σχετικό θέμα με τα ανωτέρω.

12. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών ορίζονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται για τις παραβάσεις της παρ. 8 και των διατάξεων των κανονιστικών αποφάσεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του παρόντος άρθρου, τη μη καταβολή τελών διοδίων αναλογικής χρέωσης και τη μη έκδοση Προπληρωμένης Κάρτας Διόδου της παρ. 11, τα όργανα και η διαδικασία επιβολής και είσπραξής τους, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Μέχρι την έκδοση του ως άνω προεδρικού διατάγματος, στους οδηγούς και τους ιδιοκτήτες των οχημάτων που παραβαίνουν τις διατάξεις της παρ. 8 και της υπουργικής απόφασης για τις εξαιρέσεις από την απαγόρευση διέλευσης στο οδικό δίκτυο του πρώτου εδαφίου της ίδιας παραγράφου, επιβάλλεται από τα αστυνομικά όργανα αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στον οδηγό και στον ιδιοκτήτη του οχήματος διοικητικό πρόστιμο χιλίων (1.000) ευρώ και ακινητοποίηση των οχημάτων αυτών, κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της υπ' αρ. 30870/6/9.10.1983 κοινής υπουργικής απόφασης (Β΄ 603). Σε περίπτωση μισθωμένου οχήματος, το πρόστιμο για τον ιδιοκτήτη καταλογίζεται στον μισθωτή. Η παρ. 2 του άρθρου 46 του ν. 2696/1999 εφαρμόζεται και στην περίπτωση της ακινητοποίησης αυτής.

Το πρόστιμο καταβάλλεται επιτόπου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών ορίζεται η διαδικασία βεβαίωσης και επιβολής του προστίμου και της διοικητικής κύρωσης, ο τρόπος της είσπραξης του προστίμου (ηλεκτρονικώς ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο) και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Με την επιφύλαξη της εφαρμογής του προηγούμενου εδαφίου, μέχρι την καταβολή του προστίμου στο Δημόσιο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, αφαιρούνται από τα αστυνομικά όργανα η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας του οχήματος, καθώς επίσης η άδεια οδήγησης του οδηγού και συντάσσεται σχετική έκθεση.

Για τη βεβαίωση της παράβασης της παρ. 8 και την επιβολή του προστίμου και της κύρωσης χρησιμοποιούνται τα έντυπα της υπ' αρ. 2515/5/64/11.7.2007 κοινής υπουργικής απόφασης (Β΄ 1306) με σχετική, ως προς την παράβαση, συμπλήρωση των αστυνομικών οργάνων επί των εντύπων αυτών.

Ο παραβάτης έχει δικαίωμα να προβάλει τις αντιρρήσεις του εντός προθεσμίας τριών (3) εργασίμων ημερών, που αρχίζει από την επίδοση της βεβαίωσης, στην Αρχή στην οποία ανήκει το ανωτέρω όργανο, όπως αυτή προσδιορίζεται στη σχετική βεβαίωση παράβασης. Αν οι αντιρρήσεις κριθούν βάσιμες λόγω προσκόμισης των απαραίτητων δικαιολογητικών, όπως ενδεικτικά δελτίο αποστολής, εάν πρόκειται για μεταφορά προϊόντων, ή χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου, εάν πρόκειται για παροχή υπηρεσίας κατά την εκτέλεση τεχνικού έργου, το πρόστιμο διαγράφεται και επιστρέφονται τα στοιχεία κυκλοφορίας του οχήματος και η άδεια οδήγησης στον οδηγό με απόφαση του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας.

Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις ή αν αυτές απορριφθούν, επικυρώνεται το διοικητικό πρόστιμο από τον Προϊστάμενο της Αρχής.

Σε περίπτωση είσπραξης του παραπάνω προστίμου με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών το συνολικό ποσό προσαυξάνεται με το κόστος προμήθειας συναλλαγής του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών.

13. Τα ανωτέρω πρόστιμα εισπράττονται σε ειδικό Κωδικό Αριθμό Εσόδου του Τακτικού Προϋπολογισμού και προορίζονται να καλύψουν μέρος των δαπανών για τη βελτίωση του οδικού δικτύου της παρ. 8 και για την υλικοτεχνική υποδομή του Συστήματος Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών, της Υπηρεσίας Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Τελών και της Ελληνικής Αστυνομίας, που απαιτείται για την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία διαχείρισης, καθώς και η κατανομή των εσόδων του λογαριασμού.

14. Η Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων Κατασκευής Συγκοινωνιακών Έργων με Σύμβαση Παραχώρησης (ΕΥΔΕ/ΚΣΕΣΠ), που συστάθηκε με το π.δ. 123/2017 (Α΄ 210), ασκεί τα καθήκοντα και υποχρεώσεις της αναθέτουσας αρχής έως την κατακύρωση και υπογραφή της υπό δημοπράτηση σύμβασης για την εγκατάσταση πλήρους ηλεκτρονικού συστήματος αναλογικής χρέωσης διοδίων τελών, δορυφορικής τεχνολογίας με οπτική αναγνώριση, καθώς και σε κάθε άλλη συναφθείσα ή προς σύναψη σύμβαση αναγκαίας υποστηρικτικής δράσης στα πλαίσια της υπόψη δημοπράτησης και για το ίδιο χρονικό διάστημα.

14Α. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών επιτρέπεται να ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα σύνθεσης και λειτουργίας της γνωμοδοτικής επιτροπής οδικών υποδομών.

15. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών επιτρέπεται να μεταβιβάζονται αρμοδιότητες σχετικές με την Υπηρεσία Οδικών Τελών- Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών , στο Διοικητή και Υποδιοικητή της.

16. Τα Οδικά Τέλη αποδίδονται σε ειδικό Κωδικό Αριθμό Εσόδου (ΚΑΕ) του Τακτικού Προϋπολογισμού, τον οποίο διαχειρίζεται η Υπηρεσία Οδικών Τελών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα θέματα που είναι σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας.

17. Στην Υπηρεσία Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών ανατίθεται η αρμοδιότητα έκδοσης ενιαίας κάρτας για τη διέλευση των Ατόμων με Αναπηρία (Α.με.Α.) από όλους τους αυτοκινητόδρομους με διόδια. Η ενιαία κάρτα εκδίδεται μέσω κατάλληλης ηλεκτρονικής εφαρμογής από την Υπηρεσία Οδικών Τελών. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα] δικαιολογητικά για την έκδοση της ενιαίας κάρτας, τα οποία υποβάλλονται ηλεκτρονικά Υπηρεσία Οδικών Τελών- Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών. Η ενιαία κάρτα, μετά την έκδοσή της, αποστέλλεται ταχυδρομικά προς τους δικαιούχους από την Υπηρεσία Οδικών Τελών. Η κάρτα εμπεριέχει φωτογραφία του Α.με.Α. καθώς και τον αριθμό κυκλοφορίας του οχήματος. Το δε Α.με.Α πρέπει να επιβαίνει στο όχημα κατά τη διέλευση. Η διέλευση ελέγχεται και δεν θα είναι αυτόματη.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 213
Διατάξεις σχετικά με τη διαχείριση των κυκλοφοριακών συνδέσεων - Κυκλοφοριακή σύνδεση πρατηρίων καυσίμων

1. Όπου στο άρθρο 2 του ν. 4388/2016 (Α΄ 93) αναφέρονται οι λέξεις «Υπηρεσία Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Τελών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Υπηρεσία Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών».

2. Όπου στις διατάξεις του β.δ. 465/1970 (Α΄ 150) αναφέρεται η λέξη «μίσθωμα» αντικαθίσταται από τις λέξεις «τέλος χρήσης».

3. α. Η άδεια κυκλοφοριακής σύνδεσης των πρατηρίων και λοιπών εγκαταστάσεων του β.δ. 465/1970 (Α΄ 150), χορηγείται με την προϋπόθεση ότι οι ιδιοκτήτες τους θα καταβάλλουν ετήσιο μίσθωμα για την προσωρινή χρήση της έκτασης που ανήκει στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και είναι αναγκαία για την προσπέλαση και εκμετάλλευση των πρατηρίων και λοιπών εγκαταστάσεων. Το ετήσιο τέλος χρήσης για τις κυκλοφοριακές συνδέσεις με το εθνικό βασικό και δευτερεύον δίκτυο, αποτελεί έσοδο της «Υπηρεσίας Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών» (ΥΟΤ-ΗΔΟΥ) του υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών που έχει την αποκλειστική εκμετάλλευση των χωρών αυτών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών, καθορίζεται και αναπροσαρμόζεται ανά διετία το ύψος του τέλους χρήσης συμπεριλαμβανομένης της προσαύξησης σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής του, με βάση το συνολικό εμβαδό της νομίμως καταλαμβανόμενης έκτασης και την εκάστοτε ισχύουσα τιμή ζώνης στην οποία περιλαμβάνεται η επιχείρηση την οποία εξυπηρετεί η κυκλοφοριακή σύνδεση.

β. Τα τέλη χρήσης και οι τυχόν προσαυξήσεις τους σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης πληρωμής τους, βεβαιώνονται βάσει χρηματικών καταλόγων που συντάσσει και αποστέλλει η ΥΟΤ-ΗΔΟΥ, από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) κατά τις κείμενες διατάξεις και διατίθενται κατά προτεραιότητα για τη χρηματοδότηση της κατασκευής, συντήρησης και βελτίωσης των ηλεκτρονικών συστημάτων διαχείρισης και ασφάλειας των οδικών υποδομών της χώρας. Με αποφάσεις του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., μετά από γνώμη της ΥΟΤ-ΗΔΟΥ, ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με τη διαδικασία βεβαίωσης, είσπραξης και απόδοσης των εκάστοτε οφειλόμενων τελών και προστίμων προς τους κατά περίπτωση δικαιούχους φορείς.

γ. Το τέλος χρήσης υπολογίζεται ετησίως από την ημερομηνία έκδοσης της άδειας λειτουργίας της επιχείρησης την οποία εξυπηρετεί η κυκλοφοριακή σύνδεση και είναι καταβλητέο, για το μεν πρώτο έτος, εντός ενενήντα (90) ημερών από την έκδοση της άδειας λειτουργίας και για κάθε επόμενο έτος, έως την 31η Μαρτίου του οικείου έτους. Οι αρμόδιες υπηρεσίες για τη χορήγηση αδειών κυκλοφοριακών συνδέσεων και αδειών λειτουργίας των συνδεόμενων επιχειρήσεων, υποχρεούνται να κοινοποιούν αντίγραφα των αποφάσεων έγκρισης προς την ΥΟΤ-ΗΔΟΥ και την κατά περίπτωση αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας, εντός τριάντα (30) ημερών από την έκδοσή τους. Παράλειψη ή καθυστέρηση

ολοσχερούς καταβολής του οφειλόμενου τέλους χρήσης πέραν των εξήντα (60) ημερών από την εκάστοτε ημερομηνία εμπρόθεσμης καταβολής του, επιφέρει την αυτοδίκαιη ανάκληση της άδειας λειτουργίας και της άδειας κυκλοφοριακής σύνδεσης της επιχείρησης.

δ. Το ετήσιο τέλος χρήσης για τις κυκλοφοριακές συνδέσεις με το επαρχιακό οδικό δίκτυο αποτελεί έσοδο του οικείου Περιφερειακού Ταμείου. Το τέλος χρήσης καθορίζεται κάθε δύο χρόνια με πρακτικό Επιτροπής που αποτελείται από τον Οικονομικό Έφορο, τον Διευθυντή Τεχνικών Υπηρεσιών και τον Διευθυντή Γεωργίας της οικείας Περιφέρειας, βεβαιώνεται σαν έσοδο της Περιφέρειας από την Επιτροπή αυτή, εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις περί δημοσίων εσόδων από τα κατά τόπους δημόσια ταμεία με βάση χρηματικούς καταλόγους που αποστέλλονται σ΄ αυτά από την Περιφέρεια και κατατίθεται σε πίστωση του λογαριασμού της Περιφέρειας που τηρείται στην Τράπεζα Ελλάδας.

Άρθρο 214

Καθορισμός αρμοδιότητας Υπηρεσίας Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών - Τροποποίηση της περ. ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4250/2014

Τροποποιείται η περ. ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 6 ν. 4250/2014 (Α΄ 74) και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Από την κατάργηση της Εταιρίας οι αρμοδιότητες της μεταβιβάζονται ως ακολούθως:

α. Είσπραξη διοδίων

i. Η αρμοδιότητα είσπραξης διοδίων τελών στο σταθμό των Μαλγάρων μεταβιβάζεται στην εταιρία Εγνατία Οδός Α.Ε., η οποία τα εισπράττει για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου και ως εντολοδόχος του ΤΑΙΠΕΔ.

ii. Η αρμοδιότητα είσπραξης διοδίων τελών στο σταθμό του Ακτίου και οι σχετικοί πόροι μεταβιβάζονται στην Εγνατία Οδός Α.Ε., η οποία και υποκαθιστά την ΤΕΟ ΑΕ και στην κοινοπραξία με την επωνυμία «ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΕΟ Α.Ε.-ΒΕΕ ΤΕΣΗ Α.Ε.-ΛΕΠΌΥΡΠΑ ΔΙΟΔΙΩΝ ΑΚΤΙΟΥ» και το διακριτικό τίτλο «ΤΕΟ-ΒΕΕ-ΤΕΣΗ-ΔΙΟΔΙΑ ΑΚΤΙΟΥ», η οποία έχει συσταθεί δυνάμει του, από 30.12.2008, Συμφωνητικού Σύστασης και Καταστατικού Κοινοπραξίας.

β. Βεβαίωση παραβάσεων

Η αρμοδιότητα βεβαίωσης παραβάσεων που αφορούν στη μη καταβολή διοδίων και επιβολή προστίμων μεταβιβάζεται στην Εγνατία Οδός Α.Ε..

γ. Λειτουργία και συντήρηση ΠΑΘΕ και κλάδων αυτού

Η αρμοδιότητα λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης του τμήματος ΠΑΘΕ από Κλειδί έως Ευζώνους μεταβιβάζεται στην Εγνατία Οδός Α.Ε. ολα τα υπόλοιπα οδικά τμήματα, για τα οποία έχει αρμοδιότητα η Εταιρία μεταφέρονται στην ΕΥΔΕ Σ.Α. της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων.

δ. Είσπραξη τελών μηχανημάτων

Η αρμοδιότητα είσπραξης τελών μηχανημάτων έργου μεταβιβάζεται στη Διεύθυνση Ηλεκτρομηχανολογικών Εφαρμογών και Μηχανικού Εξοπλισμού (Δ13) της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων.

ε. Διαχείριση κυκλοφοριακών συνδέσεων

Η αρμοδιότητα διαχείρισης των κυκλοφοριακών συνδέσεων με το εθνικό βασικό, δευτερεύον, και τριτεύον οδικό δίκτυο, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. 209/1998 (Α΄ 169) και με την εξαίρεση των τμημάτων του δικτύου που διέπονται από συμβάσεις παραχώρησης, καθώς και τα έσοδα από τέλη χρήσης και πρόστιμα της παρ. 7 του άρθρου 21 του β.δ. 465/1970 (Α΄ 150) μεταβιβάζονται στην Υπηρεσία Οδικών Τελών -Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Στις λοιπές περιπτώσεις η αρμοδιότητα διαχείρισης και τα σχετικά έσοδα μεταβιβάζονται στις κατά τόπον αρμόδιες περιφέρειες.

Η καταγραφή των υφιστάμενων κυκλοφοριακών συνδέσεων, ο εντοπισμός των περιπτώσεων αυθαίρετης κατάληψης έκτασης μεγαλύτερης από την εγκριθείσα, καθώς και ο εντοπισμός των παράνομων συνδέσεων ανήκουν αποκλειστικά στις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τη συντήρηση του οικείου τμήματος του οδικού δικτύου και για τη χορήγηση των αδειών κυκλοφοριακής σύνδεσης και λειτουργίας των συνδεόμενων επιχειρήσεων. Η είσπραξη των αποζημιώσεων από τις αυθαίρετες κυκλοφοριακές συνδέσεις ανήκει στην αρμοδιότητα των οικείων περιφερειακών αυτοδιοικήσεων.»

στ. Κέντρο παρακολούθησης διοδίων

Ο εξοπλισμός και το λογισμικό του Κέντρου Ελέγχου Παρακολούθησης Διοδίων (SCADA) μεταβιβάζεται στο Ελληνικό Δημόσιο και η λειτουργία του ανατίθεται στην ΕΥΔΕ Λειτουργίας και Συντήρησης Έργων Παραχώρησης της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

ζ. Μισθώσεις

Η Εταιρία υποκαθίσταται στο σύνολο των συμβάσεων μίσθωσης, στις οποίες συμβάλλεται ως εκμισθώτρια από την Ε.Τ.Α.Δ. Α.Ε., η οποία υπεισέρχεται στο σύνολο των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων της Εταιρίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Από την παρούσα ρύθμιση εξαιρούνται οι συμβάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου.

η. Λειτουργία και συντήρηση υποθαλάσσιας αρτηρίας Ακτίου-Πρέβεζας

Η αρμοδιότητα λειτουργίας και συντήρησης της υποθαλάσσιας σήραγγας Ακτίου-Πρέβεζας μεταφέρεται στην Εγνατία Οδός Α.Ε. η οποία και υποκαθιστά την ΤΕΟ Α.Ε. και στην κοινοπραξία με την επωνυμία «ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΕΟ Α.Ε.-ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΡΙΚΑΤ ΑΕΚΤΕ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΕΡΗΣ και ΥΙΟΙ Ε.Ε.-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΠΟΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΖΕΥΞΗΣ ΑΚΤΙΟΥ-ΠΡΕΒΕΖΑΣ» και το διακριτικό τίτλο «ΤΕΟ-ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΡΙΚΑΤ ΑΕΚΤΕ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΕΡΗΣ και ΥΙΟΙ Ε.Ε.-ΑΚΤΙΟ/ ΠΡΕΒΕΖΑ», η οποία έχει συσταθεί δυνάμει του από 8.8.2013 Συμφωνητικού Σύστασης Κοινοπραξίας.

θ. Εισφορά υπέρ ΤΕΟ Α.Ε. από ασφάλιστρα

Η επιβληθείσα υπέρ του ΤΕΟ με την υπ αριθμ. Κ4-1123/27.8.1977 υπουργική απόφαση εισφορά 1% επί των καθαρών ασφαλίστρων του κλάδου αυτοκινήτων καταργείται. Αντ αυτής επιβάλλεται εισφορά 0,6% υπέρ του Επικουρικού Κεφαλαίου για την εκπλήρωση των σκοπών του.

ι. Συμμετοχές σε Κοινοπραξίες-Συμβάσεις

Το σύνολο των κοινοπραξιών, στις οποίες μετέχει η εταιρεία πλην των αναφερόμενων στην παρ. 2 περίπτωση α υποπερίπτωση ii. και περίπτωση η του παρόντος άρθρου λύονται δια του παρόντος αζημίως για το Ελληνικό Δημόσιο.

Το σύνολο των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών με την Εταιρία καταγγέλλονται δια του παρόντος και αζημίως για το Ελληνικό Δημόσιο.

ια. Εκκρεμείς δίκες

Μετά το πέρας της εκκαθάρισης το Ελληνικό Δημόσιο υπεισέρχεται στο σύνολο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων της Εταιρίας και οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση με το Ελληνικό Δημόσιο, διεξαγόμενες στο όνομά του. Διαδικαστικές πράξεις και ένδικα μέσα, που ασκήθηκαν από τη θέση της Εταιρείας σε εκκαθάριση και μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι νόμιμα.

ιβ. Διαχείριση συμβάσεων Οδικού Δικτύου

Η αρμοδιότητα της διαχείρισης και χρηματοδότησης των εκτελούμενων συμβάσεων συντήρησης και έργων του Οδικού Δικτύου, καθώς και εκείνων που έχουν ανατεθεί ή πρόκειται να ανατεθούν μετά τις 26.3.2014, με βάση πιστώσεις εγκεκριμένες πριν από την παραπάνω ημερομηνία, μεταφέρεται στη Διεύθυνση Οδικών Υποδομών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

ιγ. Εκπροσώπηση της χώρας σε ευρωπαϊκούς φορείς εκμετάλλευσης αυτοκινητοδρόμων

ιδ. Η αρμοδιότητα είσπραξης αποζημιώσεων από φθορές του εθνικού οδικού δικτύου, η οποία ανήκε στην Τ.Ε.Ο. Α.Ε., μεταβιβάζεται στην κατά τόπο αρμόδια Περιφέρεια.

Μέχρι τη σύσταση ένωσης των φορέων εκμετάλλευσης αυτοκινητοδρόμων την εκπροσώπηση της χώρας στις αντίστοιχες διεθνείς ενώσεις, η οποία μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος ανήκε στις δραστηριότητες της Εταιρίας, ανατίθεται στην εταιρία με την επωνυμία Εγνατία Οδός Α.Ε., η οποία και αναλαμβάνει την υποχρέωση να ενημερώσει σχετικά τις διεθνείς ενώσεις και να μεριμνήσει για την ομαλή συνέχεια ως προς την εκπροσώπηση της χώρας σε αυτές.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΑΔΕΙΩΝ

Άρθρο 215
Ψηφιοποίηση φακέλων οικοδομικών αδειών

1. Οι φυσικοί φάκελοι των οικοδομικών αδειών που έχουν εκδοθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες μέχρι τη θέση σε ισχύ του πληροφοριακού συστήματος e-Άδειες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των συνοδευτικών εγγράφων και των μελετών, ψηφιοποιούνται σε ηλεκτρονική μορφή και καταχωρούνται υποχρεωτικά στο πληροφοριακό σύστημα e-Άδειες μέχρι την 31η.12.2023. Η προθεσμία αυτή δύναται να παρατείνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και πάντως σε κάθε περίπτωση όχι πέραν της 31ης.12.2025.

2. Η ψηφιοποίηση των φυσικών φακέλων σε ηλεκτρονική μορφή και η καταχώρισή τους στο πληροφοριακό σύστημα e-Άδειες πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες, στο φυσικό αρχείο των οποίων βρίσκονται οι εν λόγω φάκελοι. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών δύναται να ανατεθεί η υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας.

Άρθρο 216
Διαδικασία υποβολής εγκρίσεων για την έκδοση οικοδομικών αδειών

1. Οι κάθε είδους εγκρίσεις τρίτων φορέων που απαιτούνται από την κείμενη νομοθεσία, προκειμένου να εκδοθεί οικοδομική άδεια, χορηγούνται από αυτούς αποκλειστικά με ηλεκτρονικό τρόπο, μέσω του πληροφοριακού συστήματος e-Άδειες . Οι εγκρίσεις αυτές είναι οι εξής:

α) Έγκριση Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής (Σ.Α.)/Σ.Α. Αιγαίου.

β) Έγκριση Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής (ΚΕ.Σ.Α.)/ΚΕ.Σ.Α. Αιγαίου/ΚΕ.Σ.Α. Μακεδονίας Θράκης.

γ) Έγκριση Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.),

δ) Έγκριση Περιφερειακού ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α..

ε) Έγκριση Κεντρικού ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α..

στ) Έγκριση Δασικής Υπηρεσίας.

ζ) Έγκριση Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (Εφορείας Προϊστορικών & Κλασικών Αρχαιοτήτων, Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων).

η) Έγκριση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

θ) Απαίτηση υποσταθμού ρεύματος από Διαχειριστή Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας.

ι) Έγκριση οριοθέτησης υδατορέματος.

ια) Έγκριση Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας.

ιβ) Έγκριση Επιτροπής Χωροταξίας και Περιβάλλοντος της οικείας Περιφέρειας για γη υψηλής παραγωγικότητας.

ιγ) Έγκριση κυκλοφοριακής σύνδεσης.

ιδ) Βεβαίωση Εταιρείας Παροχής Αερίου.

ιε) Έγκριση ΔΕΗ για απόσταση από καλώδια υψηλής τάσης.

ιστ) Έγκριση υψομέτρου.

ιζ) Έγκριση οριοθέτησης αιγιαλού.

ιη) Πρωτόκολλο αδυνάτου τακτοποίησης.

ιθ) Κύρωση δικτύου κοινοχρήστων χώρων.

κ) Έγκριση υπηρεσιών Υπουργείου Υγείας/Νοσοκομείου.

Οι απαιτούμενες εγκρίσεις μπορούν να τροποποιούνται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

2. Οι φορείς που χορηγούν τις εγκρίσεις της παρ. 1 υποχρεούνται, εντός αποκλειστικής προθεσμίας 6 (έξι) μηνών, να δηλώσουν στη Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας τον τρόπο ηλεκτρονικής χορήγησης των ανωτέρω εγκρίσεων ως εξής:

α) Εφόσον διαθέτουν οι ίδιοι ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης και παρακολούθησης αιτήσεων με πανελλαδική κάλυψη, παρέχουν διεπαφή διαλειτουργικότητας προς το σύστημα e-Άδειες μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας του άρθρου 84 του ν. 4727/2020 (Α΄ 184). Οι παρεχόμενες υπηρεσίες θα είναι κατ’ ελάχιστον οι εξής:

αα) Υποβολή αίτησης με εφαρμογή κανόνων πληρότητας,

αβ) παρακολούθηση αίτησης σε επίπεδο οργανικής μονάδας και μέχρι φυσικού προσώπου,

αγ) παρακολούθηση παρατηρήσεων και υποβολή συμπληρωματικής ή/και αναθεωρημένης αίτησης,

αδ) παραλαβή ηλεκτρονικού αντιγράφου της αιτούμενης έγκρισης.

β) Αν δεν διαθέτουν ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης και παρακολούθησης αιτήσεων με πανελλαδική κάλυψη, ο πάροχος του πληροφοριακού συστήματος e-Άδειες είναι υποχρεωμένος να υλοποιήσει υποσύστημα στο e-Άδειες, μέσω του οποίου να υλοποιούνται τα εξής:

βα) Πρόσβαση με Κωδικούς Δημόσιας Διοίκησης για όσους υπαλλήλους ορίσει η κάθε υπηρεσία,

ββ) διάθεση περιβάλλοντος/λειτουργικότητας απόδοσης δικαιωμάτων πρόσβασης στους υπαλλήλους/χρήστες της κάθε υπηρεσίας από τον διαχειριστή χρηστών της υπηρεσίας. Πρόσβαση στο συγκεκριμένο περιβάλλον/λειτουργικότητα έχουν οι διαχειριστές χρηστών της υπηρεσίας, όπως ορίζονται στο Σύστημα Μητρώου Ελληνικού Δημοσίου (Απογραφή) ώστε να εκχωρούν το δικαίωμα πρόσβασης στο σύστημα e-Άδειες στους υπαλλήλους του φορέα τους.

βγ) παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης και υποστήριξης,

βδ) αποτύπωση της διοικητικής δομής της υπηρεσίας με βάση γεωχωρικά δεδομένα,

βε) εφαρμογή κανόνων πληρότητας,

βστ) παρακολούθηση αίτησης σε επίπεδο οργανικής μονάδας και μέχρι φυσικού προσώπου,

βζ) παρακολούθηση παρατηρήσεων και υποβολή συμπληρωματικής ή αναθεωρημένης αίτησης

βη) παραλαβή ηλεκτρονικού αντιγράφου της αιτούμενης έγκρισης.

3. Μετά την επιλογή του τρόπου υποδοχής αιτημάτων και διαχείρισης εγκρίσεων που περιγράφεται στην παρ. 2, η υπηρεσία έκδοσης της έγκρισης και ο πάροχος του συστήματος e-Άδειες υποχρεούνται να ολοκληρώσουν την υλοποίηση των προβλέψεων των περ. α και β της παρ. 2 εντός χρονικού διαστήματος έξι (6) μηνών.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές των συστημάτων του παρόντος και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία και τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων αυτών.

Άρθρο 217
Παρατάσεις δικαιολογητικών υπαγωγής στη νομοθεσία για την αυθαίρετη δόμηση

Οι προθεσμίες της παρ. 11 του άρθρου 51 του ν. 4643/2019 (Α΄ 193), παρατείνονται από τότε που είχαν λήξει και η παρ. 11 διαμορφώνεται ως εξής:

«11. Για τις περιπτώσεις υπαγωγής στον ν. 4178/2013 (Α΄ 174), περί αυθαίρετης δόμησης, οι οποίες δεν μεταφέρονται στον ν. 4495/2017 (Α΄ 167) και τις περιπτώσεις υπαγωγής στον ν. 4014/2011 (Α΄ 209) περί περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και αυθαιρέτων, που έχουν μεταφερθεί στον ν. 4178/2013, ο μηχανικός υποχρεούται να ολοκληρώσει την ηλεκτρονική υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών μέχρι:

α) 8.2.2022 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 (Α΄ 209) στον ν. 4178/2013 (Α΄ 174) ή εξόφλησης του παραβόλου έως την 31η Δεκεμβρίου 2013,

β) 8.2.2022 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2014 έως 31.12.2014,

γ) 8.2.2022 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2015 έως 31.12.2015,

δ) 8.5.2022 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2016 έως 31.12.2016,

ε) 8.8.2022 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2017 έως 3.11.2017.»

Άρθρο 218

Έκδοση οικοδομικών αδειών για τα κτίρια του πρώην Ολυμπιακού Χωριού Τύπου Αμαρουσίου

1. Η προσαρμογή του Ολυμπιακού Χωριού Τύπου του άρθρου 6 του ν. 3207/2003 (Α΄ 302) στο από 24.2.2020 προεδρικού διατάγματος (Δ΄ 91) γίνεται με την ακόλουθη διαδικασία:

α) Για το κτίριο που βρίσκεται εντός του Τομέα Ι του ρυμοτομικού σχεδίου εφαρμογής (ΡΣΕ), το οποίο εγκρίθηκε με το από 24.2.2020 προεδρικού διατάγματος, εκδίδεται οικοδομική άδεια από το Τμήμα Πολεοδομίας της Διεύθυνσης Αδειοδοτήσεων της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για την έκδοση της άδειας υποβάλλονται σε έγχαρτη μορφή τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

αα) αίτηση του κυρίου του ακινήτου με τις δηλώσεις αναθέσεων - αναλήψεων των εργασιών προσαρμογής,

αβ) έγκριση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής ,

αγ) τίτλοι ιδιοκτησίας, πρόσφατο πιστοποιητικό ιδιοκτησίας ή κτηματογραφικό φύλλο και απόσπασμα κτηματογραφικού διαγράμματος για το ακίνητο,

αδ) απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων,

αε) αρχιτεκτονική μελέτη,

αστ) μελέτη παθητικής πυροπροστασίας και μελέτη προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία,

αζ) στατική μελέτη,

αη) μελέτες ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων,

αθ) μελέτη ενεργειακής απόδοσης κτιρίου,

αι) μελέτη χρονικού προγραμματισμού εκτέλεσης των εργασιών προσαρμογής,

αια) μελέτη υδραυλικών εγκαταστάσεων και αποχετεύσεων,

αιβ) μελέτη ενεργητικής πυροπροστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις για την πυροπροστασία,

αιγ) μελέτη καύσιμου αερίου εγκεκριμένη από την αρμόδια εταιρεία παροχής αερίου,

αιδ) σχέδιο και φάκελος ασφάλειας και υγείας του έργου, σύμφωνα με το π.δ. 305/1996 (Α΄ 212),

αιε) στοιχεία για τη διαχείριση των αποβλήτων (ΣΔΑ) παρέχοντας τουλάχιστον τις πληροφορίες της παρ. 2 του άρθρου 7 της υπό στοιχεία 36259/1757/Ε103/2010 κοινής υπουργικής απόφασης (Β΄ 1312), τα οποία συνοδεύονται από αντίγραφο της υπογεγραμμένης σύμβασης του διαχειριστή των Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) με εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης (ΣΕΔ) ΑΕΚΚ ή απόφαση έγκρισης ΣΕΔ σε ατομική βάση από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης,

αιστ) συμβολαιογραφική δήλωση των προβλεπόμενων χώρων στάθμευσης, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 1221/1981 (Α΄ 292), και πιστοποιητικό καταχώρισής της στο οικείο κτηματολογικό γραφείο,

αιζ) αιτιολογική έκθεση της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 1577/1985 (Α΄ 210),

αιη) αποδεικτικά κατάθεσης των απαιτούμενων εισφορών του ιδιοκτήτη του έργου υπέρ Δημοσίου, e-ΕΦΚΑ και δήμου,

αιθ) αντίγραφο απόδειξης παροχής υπηρεσιών ή τιμολόγιο που αφορά την καταβολή της συμφωνηθείσας αμοιβής των μελετητών μηχανικών, καθώς και τον Φόρο Επιτηδεύματος Μηχανικών (ΦΕΜ) αυτής,

ακ) τοπογραφικό διάγραμμα εξαρτημένο από το κρατικό σύστημα συντεταγμένων, σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές, με την αποτύπωση της τελικής μορφής του κτιρίου, και

ακα) διάγραμμα κάλυψης, σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές, με την αποτύπωση της τελικής μορφής του κτιρίου.

β) Για τους σκοπούς έκδοσης της οικοδομικής άδειας, στις παραπάνω μελέτες το κτίριο του Τομέα Ι αντιμετωπίζεται ως υφιστάμενο, τα δε δικαιολογητικά των περ. αε), αζ), αη), αια) και αιβ) αποτυπώνουν τόσο τις εργασίες προσαρμογής στο από 24.2.2020 π.δ., όσο και την τελική μορφή του συνόλου του κτιρίου.

2. Αφού η υπηρεσία ελέγξει την πληρότητα των υποβληθέντων δικαιολογητικών της παρ.1 εκδίδεται η άδεια από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, μετά από εισήγηση του Τμήματος Πολεοδομίας της Διεύθυνσης Αδειοδοτήσεων της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων, εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών. Η άδεια του προηγούμενου εδαφίου επέχει θέση οικοδομικής άδειας και για το σύνολο του κτιρίου του Τομέα Ι και ανατρέχει στον χρόνο κατασκευής του, αποτελεί δε νόμιμο έρεισμα για την έκδοση κάθε άλλης διοικητικής πράξης που απαιτείται για τη λειτουργία του κτιρίου.

3. Η άδεια της παρ. 2 έχει διάρκεια τέσσερα (4) χρόνια και αναθεωρείται και ενημερώνεται στις περιπτώσεις των παρ. 9 και 10 του άρθρου 42 του ν. 4495/2017 (Α΄ 167) με τη διαδικασία των παρ. 1 και 2 του παρόντος.

4. Ο έλεγχος εφαρμογής της οικοδομικής άδειας πραγματοποιείται σε ένα (1) στάδιο (τελικό) από δύο (2) ελεγκτές δόμησης από το μητρώο ελεγκτών της κατηγορίας ΙΙΙ του άρθρου 156 του ν. 4389/2016 (Α΄ 94) και εφαρμόζονται κατά τα λοιπά τα άρθρα 44 επ. του ν. 4495/2017.

5. Μετά από την αποπεράτωση των εργασιών και την έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης, το Τμήμα Πολεοδομίας της Διεύθυνσης Αδειοδοτήσεων της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων εκδίδει πιστοποιητικό ελέγχου κατασκευής και θεωρεί την οικοδομική άδεια.

6. Για τα κτίρια κατοικίας και τις συναφείς κατασκευές εντός των Τομέων ΙΙ και ΙΙΙ του ως άνω ρυμοτομικού σχεδίου εφαρμογής (ΡΣΕ), εκδίδεται από τον Γενικό Διευθυντή Πολεοδομίας της Γενικής Γραμματείας Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας πράξη, με την οποία διαπιστώνεται η νομιμότητά τους κατά τον κρίσιμο χρόνο της αρχικής τους κατασκευής, υπό την ακόλουθη διαδικασία και προϋποθέσεις:

α) Ο φορέας υλοποίησης του σχεδίου της παρ. 1 του άρθρου 8 του π.δ. 24/2020, υποβάλλει αίτημα στη Διεύθυνση Αρχιτεκτονικής, Οικοδομικών Κανονισμών και Αδειοδοτήσεων (ΔΑΟΚΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Με την αίτηση αυτή, ο φορέας συνυποβάλλει τεχνική έκθεση και σχετικά διαγράμματα κλίμακας 1:500 ή 1:200 ή 1:1.000, που συνοδεύονται από βεβαίωση αρμόδιου μηχανικού ότι τα κτίρια κατοικίας και οι συναφείς κατασκευές, όπως αδειοδοτήθηκαν και κατασκευάστηκαν από τον φορέα υλοποίησης του σχεδίου δυνάμει των μελετών και διαγραμμάτων της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 3207/2003 (Α΄ 302), εναρμονίζονται με

τα όρια, τους όρους και περιορισμούς δόμησης, όπως αυτά καθορίστηκαν ειδικά για τους Τομείς ΙΙ και ΙΙΙ, με τα άρθρα 6 και 7 του από 24.2.2020 προεδρικού διατάγματος.

β) Εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερών η υπηρεσία ελέγχει την πληρότητα του φακέλου και διαβιβάζει την αίτηση στο Κεντρικό Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΚΕ.ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.) του άρθρου 24 του ν. 4495/2017. Μετά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής, ο φάκελος θεωρείται πλήρης και εισάγεται απευθείας στο ΚΕ.ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α..

γ) Το ΚΕ.ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α. συνεδριάζει υποχρεωτικά εντός τριάντα (30) ημερών, για να εξετάσει την αίτηση. Εφόσον διαπιστωθεί ότι τα κτίρια και οι εν γένει κατασκευές στον Τομέα αυτό, όπως αποτυπώνονται στα διαγράμματα της παρ. 1, τηρούν τις γενικές και ειδικές πολεοδομικές διατάξεις και προδιαγραφές του από 24.2.2020 προεδρικού διατάγματος ., το Συμβούλιο εκδίδει εισήγηση για την έκδοση διαπιστωτικής πράξης. Μετά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής, θεωρείται ότι το Συμβούλιο έχει εκδώσει θετική εισήγηση.

δ) Ο Γενικός Διευθυντής Πολεοδομίας της Γενικής Γραμματείας Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εκδίδει τη διαπιστωτική πράξη νομιμότητας, εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερών από τη συνεδρίαση του ΚΕ.ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α. και την έκδοση της εισήγησης του τελευταίου. Η πράξη αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ε) Η διαπιστωτική πράξη της παρούσας επέχει θέση οικοδομικής άδειας για όλα τα κτίρια κατοικίας και τις συναφείς κατασκευές εντός των Τομέων ΙΙ και ΙΙΙ του από 24.2.2020 προεδρικού διατάγματος. και ανατρέχει στον χρόνο κατασκευής των κτιρίων και κατασκευών αυτών.

στ) Μετά την έκδοση της ως άνω διαπιστωτικής πράξης, για την εκτέλεση εργασιών, που αφορούν σε μεταβολές ή επεμβάσεις επί των κτιρίων κατοικίας και των συναφών κατασκευών εντός των Τομέων ΙΙ και ΙΙΙ, εφαρμόζεται το Πρώτο Κεφάλαιο του Τμήματος Β΄ του ν. 4495/2017. Οι σχετικές διοικητικές πράξεις εκδίδονται ανά αυτοτελή οριζόντια ή κάθετη ιδιοκτησία ή ανά κτίριο ή ομάδες κτιρίων, εντός πάντως των ορίων και των όρων και περιορισμών δόμησης που καθορίζονται στα άρθρα 6 και 7 του από 24.2.2020 προεδρικού διατάγματος. Δηλώσεις οι οποίες έχουν ήδη υποβληθεί για την τακτοποίηση αυθαιρέτων στο πλαίσιο του ν. 4495/2017 ή του ν. 4178/2013 (Α΄ 174) ή άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν επηρεάζονται και εξακολουθούν να ισχύουν.

7. Για το κτίριο γραφείων που βρίσκεται εντός του Τομέα ΙΙΙ του ως άνω ρυμοτομικού σχεδίου εφαρμογής (ΡΣΕ) εκδίδεται από τον Γενικό Διευθυντή Πολεοδομίας της Γενικής Γραμματείας Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας πράξη με την οποία διαπιστώνεται η νομιμότητά του κατά τον κρίσιμο χρόνο της αρχικής του κατασκευής, υπό τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις της παρ. 6. Η διαπιστωτική αυτή πράξη επέχει θέση οικοδομικής άδειας για το πιο πάνω κτίριο και ανατρέχει στον χρόνο κατασκευής του. Μετά την έκδοση της ως άνω διαπιστωτικής πράξης, η εκτέλεση εργασιών επί του κτιρίου γραφείων επιτρέπεται, εντός των ορίων και των όρων και περιορισμών δόμησης που καθορίζονται στα άρθρα 6 και 7 του από 24.2.2020 προεδρικού διατάγματος (Δ΄ 91) και κατόπιν τήρησης του Πρώτου Κεφαλαίου του Τμήματος Β΄ του ν. 4495/2017.

Άρθρο 219
Καθορισμός υπο-περιοχής προστασίας στις περιπτώσεις ήπιων αναπτυξιακών έργων δημοσίου ενδιαφέροντος

1. Έως την ολοκλήρωση και έγκριση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 (Α΄ 160) και στις προστατευόμενες περιοχές σύμφωνα με τα άρθρα 18, 19 και 21 του ν. 1650/1986, εξαιρουμένων των ζωνών και περιοχών απολύτου προστασίας, ή στις περιπτώσεις καθορισμένων ζωνών προστασίας από ειδικά διατάγματα χρήσεων γης, δύναται να καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα μετά από πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας υπο-περιοχή προστασίας στις περιπτώσεις ήπιων αναπτυξιακών έργων, διασφαλίζοντας ότι δεν παραβλάπτεται η ακεραιότητα της ευρύτερης περιοχής ως προς τις οικολογικές της λειτουργίες σε σχέση με τους στόχους διατήρησης της περιοχής. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται, πέραν των άλλων όρων και περιορισμών για την ανάπτυξη της υπό-περιοχής, ειδικοί κανόνες άσκησης δραστηριοτήτων ή και υλοποίησης τεχνικών έργων.

2. Για την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παρ. 1 συμπληρωματικά των σχετικών διατάξεων του ν. 3937/2011 (Α΄ 60) υποβάλλεται από τον φορέα υλοποίησης του προτεινόμενου έργου:

α) Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ), η οποία ακολουθεί τις προδιαγραφές των εν εξελίξει ΕΠΜ του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 και εγκρίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις προς διασφάλιση της ακεραιότητας της ευρύτερης περιοχής και των στόχων διατήρησης. Αν οι ανωτέρω προηγηθούν της ολοκλήρωσης και έγκρισης των εν εξελίξει Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, αυτές λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη.

β) Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), η οποία συντάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 6 και δημοσιοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 7 της υπ' αρ. 107017/2006 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (Β΄ 1225). Ως αρμόδια αρχή για τις ανάγκες εφαρμογής του παρόντος νοείται η αρμόδια υπηρεσία περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

γ) Γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Χωροταξικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων του άρθρου 4 του ν. 4447/2016 (Α΄ 241).

3. Αν εκπονείται σχέδιο που εντάσσεται στα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια, αυτό ενσωματώνεται στα προεδρικά διατάγματα που κατά περίπτωση προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 220
Υπαίθρια διαφήμιση σε ζώνες αεροδρομίων

1. Σε εθνικές και επαρχιακές οδούς και σε αυτοκινητοδρόμους πρόσβασης εντός της ζώνης αεροδρομίου επιτρέπεται η προβολή υπαίθριας διαφήμισης σύμφωνα με τον ν. 2946/2001 (Α΄ 224).

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας και ύστερα από γνώμη των φορέων διαχείρισης των αεροδρομίων και του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής ρυθμίζονται, για κάθε αεροδρόμιο, οι όροι και οι προϋποθέσεις τοποθέτησης, στους χώρους όπου επιτρέπεται η προβολή υπαίθριας διαφήμισης, ειδικά διαμορφωμένων πλαισίων για την προβολή τους, η μορφή, το μέγεθος και τα υλικά από τα οποία αυτά αποτελούνται, οι επιβαλλόμενες αποστάσεις από τον άξονα της οδού ή του αυτοκινητοδρόμου, από τη ρυμοτομική γραμμή και το κράσπεδο του πεζοδρομίου, οι επιβαλλόμενες αποστάσεις μεταξύ των πλαισίων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για τη χρήση των χώρων και την τοποθέτηση των πλαισίων αυτών. Με την ίδια απόφαση μπορεί επίσης να επιτρέπεται η τοποθέτηση κατασκευών στους ανωτέρω χώρους, άλλης μορφής και τεχνολογίας, για την προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων και να καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις χρήσης τους.

3. Οι χώροι για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης της παρ. 1 καθορίζονται με απόφασή του οικείου Περιφερειάρχη, η οποία εκδίδεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της αίτησης του φορέα διαχείρισης και εκμετάλλευσης του αεροδρομίου. Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της ως άνω προθεσμίας, η αίτηση τεκμαίρεται ότι έχει εγκριθεί.

4. Το δικαίωμα παραχώρησης της χρήσης των χώρων που βρίσκονται εντός των ζωνών αεροδρομίων και καθορίζονται για υπαίθρια διαφήμιση, ανήκει στον φορέα όπου ανήκει η εκμετάλλευση και η διαχείριση του αεροδρομίου.

5. Κατά τα λοιπά, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με το παρόν, εφαρμόζεται ο ν. 2946/2001 (Α΄ 224).

Άρθρο 221

Παράταση αδειών δόμησης σε σεισμόπληκτες και πυρόπληκτες περιοχές - Τροποποίηση της παρ. 4 του ν. 4258/2014

Τροποποιείται η παρ. 4 του άρθρου 11 του ν. 4258/2014 (Α΄ 94) και διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Η ισχύς των αδειών επισκευής κτιρίων σε σεισμόπληκτες και πυρόπληκτες περιοχές που σύμφωνα με ειδικές ρυθμίσεις υπουργικών αποφάσεων κατ’ εξουσιοδότηση του ν. 1190/1981 (Α΄ 203), οι οποίες δεν είχαν λήξει την 1.3.2011 παρατείνεται ως την 31.12.2021. Ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών δύναται με απόφασή του να παρατείνει, την ανωτέρω προθεσμία, εφόσον απαιτείται, μέχρι και τρία (3) έτη από τη λήξη της.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 222

Παράταση αναστολής πλειστηριασμών πυρόπληκτων

Αναστέλλεται σε βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων που περιέρχονται ή περιήλθαν προσωρινά ή μόνιμα σε κατάσταση απρόβλεπτης έκτακτης ανάγκης εξαιτίας των πυρκαγιών που έπληξαν περιοχές της Περιφέρειας Αττικής στις 23 και 24 Ιουλίου 2018 η διενέργεια κάθε πράξης αναγκαστικής εκτέλεσης κινητών και ακινήτων, ιδίως η διενέργεια πλειστηριασμών, κατασχέσεων, αποβολών (εξώσεων) και

προσωπικών κρατήσεων, καθώς και οι προθεσμίες άσκησης ανακοπών και αιτήσεων που αφορούν τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης από τις 25.1.2021 έως τις 25.1.2022.

Άρθρο 223
Αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο για την ενίσχυση που καταβάλλεται στο πλαίσιο της συγχρηματοδοτούμενης από το ΕΣΠΑ δράσης «e-λιανικό - Επιχορήγηση υφιστάμενων ΜμΕ επιχειρήσεων του κλάδου του λιανεμπορίου, για την ανάπτυξη/αναβάθμιση και διαχείριση ηλεκτρονικού καταστήματος»

Για το χρονικό διάστημα ισχύος των έκτακτων μέτρων αντιμετώπισης του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, και πάντως όχι πέραν της 30ης Ιουνίου 2021, η ενίσχυση που καταβάλλεται στο πλαίσιο της συγχρηματοδοτούμενης από το ΕΣΠΑ δράσης «e-λιανικό - Επιχορήγηση υφιστάμενων ΜμΕ επιχειρήσεων του κλάδου του λιανεμπορίου, για την ανάπτυξη/αναβάθμιση και διαχείριση ηλεκτρονικού καταστήματος» δεν υπόκειται σε οποιονδήποτε φόρο, τέλος, εισφορά ή άλλη κράτηση υπέρ του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένης και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013 (Α΄ 167), είναι ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπά τους, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα πιστωτικά ιδρύματα. Οι δικαιούχοι της ενίσχυσης του παρόντος απαλλάσσονται από την υποχρέωση προσκόμισης αποδεικτικού φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για τη συμμετοχή τους στις δράσεις και την είσπραξη της ενίσχυσης.

Άρθρο 224
Διαδικασία υπολογισμού νόμιμων τόκων στις περιπτώσεις ανάκτησης ποσού ενίσχυσης που έχει δοθεί σε επενδυτικά σχέδια των ν. 1892/1990, 2601/1998 και 3299/2004

1. Αν, κατά την εφαρμογή των ν. 1892/1990 (Α΄ 101), 2601/1998 (Α΄ 81) και 3299/2004 (Α΄ 261), αποφασιστεί η μερική ή ολική επιστροφή του ποσού της ενίσχυσης που έχει καταβληθεί, προσαυξημένου κατά το ποσό των νόμιμων τόκων από την εκάστοτε καταβολή και οποτεδήποτε μέχρι και τη σύνταξη του χρηματικού καταλόγου, το ποσό των τόκων, που αναζητείται από το ελληνικό Δημόσιο, δεν δύναται να υπερβαίνει σε ποσοστό το σαράντα τοις εκατό (40%) επί του προς ανάκτηση κεφαλαίου.

2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται και σε αποφάσεις ανάκτησης καταβληθεισών ενισχύσεων για ποσά τόκων, που έχουν βεβαιωθεί ταμειακά από τις αρμόδιες υπηρεσίες της φορολογικής διοίκησης. Για την εφαρμογή του παρόντος οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν, εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος στους φορείς υποδοχής επενδυτικών σχεδίων, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Επενδύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.), αίτημα επανυπολογισμού του συνολικού προς ανάκτηση ποσού, προσαρμόζοντας ανάλογα το ποσό των νόμιμων τόκων σύμφωνα με την παρ. 1. Το αίτημα

επανυπολογισμού αποστέλλεται στις αρμόδιες υπηρεσίες της φορολογικής διοίκησης για την έκδοση των σχετικών ταμειακών βεβαιώσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 55 και επ. του π.δ. 16/1989 (Α΄ 6).

3. Ποσά τόκων σχετικά με αποφάσεις ανάκτησης των καταβληθεισών ενισχύσεων, τα οποία έχουν εισπραχθεί, δεν επιστρέφονται, εκτός, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 1 και εφόσον δεν έχει εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση μετά την άσκηση ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων των ένδικων βοηθημάτων που προβλέπονται από τον νόμο, είτε κατά των πράξεων ανάκτησης των καταβληθεισών ενισχύσεων επιστροφής είτε κατά των ταμειακών βεβαιώσεών τους και οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές υποβάλλουν την αίτηση επανυπολογισμού των τόκων της παρ. 2, εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος.

Άρθρο 225
Αξιολογητές ερευνητικών έργων Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων - Προσθήκη παρ. 16 στο άρθρο 24 του ν. 4310/2014

Στο άρθρο 24 του ν. 4310/2014 (Α΄ 258) προστίθεται νέα παρ. 16, ως εξής:

«16. Τα εγγεγραμμένα μέλη στο Μητρώο Αξιολογητών της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας (Γ.Γ.Ε.Κ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τα μέλη του Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών – Εμπειρογνωμόνων της παρ. 11 του άρθρου 5 του ν. 4429/2016 (Α΄ 199), οι αξιολογητές της παρ. 4 του άρθρου 31 του παρόντος, καθώς και οι αξιολογητές των προς ένταξη εταιρειών στο Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων του άρθρου 47 του ν. 4712/2020 (Α΄ 146) δεν εμπίπτουν στο άρθρο 1 του ν. 3213/2003 (Α΄ 309) και δεν είναι υπόχρεοι σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης, μόνο εκ της συμμετοχής τους σε διαδικασίες αξιολόγησης δράσεων, προτάσεων ή προσκλήσεων που εκδίδει η Γ.Γ.Ε.Κ. ή η ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ ή το ΕΛΙΔΕΚ, εκ της αξιολογήσεως των ερευνητικών κέντρων και των ινστιτούτων τους, καθώς και εκ της αξιολογήσεως των εταιρειών που αιτούνται την ένταξη τους στο Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων, από την ημερομηνία σύστασης του Μητρώου με τον ν. 4712/2020 (Α΄ 146).»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Άρθρο 226
Ρυθμίσεις για τον Εθνικό Μηχανισμό Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων

1. Με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας (ΚΥΣΕΑ), που λαμβάνεται ύστερα από πρόταση της Διυπουργικής Επιτροπής Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4662/2020 (Α΄ 27), καθορίζονται και εγκρίνονται τα προγράμματα του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων ως προς τις προμήθειες, τις υπηρεσίες και τα έργα. Η Διυπουργική Επιτροπή Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας διαμορφώνει την

πρότασή της μετά από εισήγηση του Υπουργού που είναι αρμόδιος για την πολιτική προστασία, στην οποία περιλαμβάνονται ιδίως η αιτιολόγηση του είδους, της αναγκαιότητας και σκοπιμότητας, καθώς και η εκτιμώμενη συνολική δαπάνη, η οποία έχει προσδιοριστεί με έκθεση ανεξάρτητου ορκωτού ελεγκτού λογιστή ή ελεγκτικής εταιρείας εγνωσμένου κύρους.

2. Η ενεργοποίηση των προγραμμάτων της παρ. 1 γίνεται με απόφαση του Υπουργού που είναι αρμόδιος για την πολιτική προστασία. Η διαδικασία υλοποίησης των υπηρεσιών, προμηθειών και έργων των προγραμμάτων της παρ. 1 που αφορούν σε απόρρητες δαπάνες του άρθρου 53 του ν. 4662/2020, πραγματοποιείται με τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης ή με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης με ή χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. Η υπαγωγή των δαπανών των προγραμμάτων του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 53 του ν. 4662/2020 γίνεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού που είναι αρμόδιος για την πολιτική προστασία, μετά από γνώμη της Επιτροπής Ειδικών Δαπανών της παρ. 6 του άρθρου 53 του ν. 4662/2020.

3. Εφόσον συντρέχει κατεπείγουσα ανάγκη, η οποία επιβάλλει την άμεση υλοποίηση προγράμματος για θέματα εθνικής ασφάλειας, προστασίας της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, της υγείας, της ζωής και της περιουσίας των πολιτών και της προστασίας του περιβάλλοντος, στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, είναι δυνατή η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης δίχως προηγούμενη δημοσίευση με έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς, σύμφωνα με την περ. γ΄ της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147).

4. Οι συμβάσεις του παρόντος υπάγονται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με το άρθρο 324 του ν. 4700/2020 (Α΄ 127). Από τον έλεγχο εξαιρούνται οι συμβάσεις των προγραμμάτων της παρ. 1, δυνάμει των οποίων ανατίθεται από μία κυβέρνηση σε άλλη κυβέρνηση, η προμήθεια εξοπλισμού και μέσων, η παροχή υπηρεσιών και η διενέργεια έργων αναφορικά με τον Εθνικό Μηχανισμό Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων καθώς και οι συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων των προγραμμάτων της παρ. 1 που διέπονται από ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες δυνάμει διεθνούς συμφωνίας ή διακανονισμού που έχει συναφθεί μεταξύ ενός ή περισσοτέρων κρατών ή/και μεταξύ ενός ή περισσότερων διεθνών οργανισμών.

5. Η διενέργεια των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων που εντάσσονται στα προγράμματα του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων γίνεται από: α) τις επιτροπές προδιαγραφών, β) τις επιτροπές διενέργειας διαγωνισμού και διαπραγμάτευσης, γ) τις επιτροπές ενστάσεων και δ) τις επιτροπές παραλαβής. Οι επιτροπές του πρώτου εδαφίου συγκροτούνται με απόφαση του Υπουργού που είναι αρμόδιος για την πολιτική προστασία. Με την απόφαση συγκρότησης ορίζονται τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, που προέρχονται από το προσωπικό της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, καθώς και η θητεία και εξειδικεύεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη συγκρότηση και λειτουργία των επιτροπών. Πρόσωπο που έχει συμμετάσχει στην επιτροπή προδιαγραφών δεν επιτρέπεται να συμμετάσχει στις λοιπές επιτροπές του ιδίου προγράμματος.

6. Στις συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων του παρόντος περιλαμβάνεται υποχρεωτικά ειδική ρήτρα ακεραιότητας, βάσει της οποίας οι οικονομικοί φορείς και οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους, οι οποίοι συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης των σχετικών συμβάσεων, δεσμεύονται ότι

σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της κατακύρωσης της σύμβασης δεν ενήργησαν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά, καθώς και ότι θα εξακολουθούν να μην ενεργούν κατ' αυτόν τον τρόπο κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης. Η ρήτρα ακεραιότητας δεσμεύει τους οικονομικούς φορείς και τους νόμιμους εκπροσώπους αυτών με την υπογραφή της σύμβασης. Εάν οι οικονομικοί φορείς παραβιάσουν τη ρήτρα ακεραιότητας επιβάλλονται, με απόφαση του Υπουργού που είναι αρμόδιος για την πολιτική προστασία, σωρευτικά η έκπτωση από τη σύμβαση και η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης.

Άρθρο 227
Ρύθμιση για τα δημόσια ακίνητα του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων

Κατά παρέκκλιση της περ. ιε της παρ. 1 του άρθρου 40 του ν. 4495/2017 (Α΄ 167), αναφορικά με τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την έκδοση οικοδομικής άδειας, τα δημόσια ακίνητα των Δομών και Υπηρεσιών του ν. 4662/2020 (Α΄ 27) εξαιρούνται από την υποχρέωση κατάθεσης συμβολαιογραφικής δήλωσης των χώρων στάθμευσης του άρθρου 1 του ν. 1221/1981 (Α΄ 292) και του πιστοποιητικού μεταγραφής της στο υποθηκοφυλακείο ή της καταχώρισής της στο οικείο κτηματολογικό γραφείο.

Άρθρο 228
Καταργούμενες διατάξεις Μέρους Γ΄

1. Καταργείται η παρ. 3 του άρθρου 87 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59).
2. Καταργείται η παρ. 7 του άρθρου 21 του β.δ. 465/1970 (Α΄ 150).

ΜΕΡΟΣ Δ΄
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 229
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν άλλη διάταξη ορίζει διαφορετικά.

Αθήνα, 22 Φεβρουαρίου 2021

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
Χρ. Σταϊκούρας	Σπ. – Άδ. Γεωργιάδης	Ν. – Γ. Δένδιας
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Μ. Χρυσοχοΐδης	Ν. Παναγιωτόπουλος	Ν. Κεραμέως
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ	ΥΓΕΙΑΣ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
Κων. Χατζηδάκης	Β. Κικίλιας	Κων. Σκρέκας
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Στ. Μενδώνη	Κων. Τσιάρας	Μ. Βορίδης

ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ	ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Κων. Καραμανλής	Ι. Πλακιωτάκης	Σπ. – Π. Λιβανός
ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ		ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
Γ. Γεραπετρίτης		Κ. Πιερρακάκης

ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Θ. Σκυλακάκης	Ν. Παπαθανάσης	Στ. Πέτσας

STYLIANOS-IOANNIS KOUTNATZIS STYLIANOS-IOANNIS KOUTNATZIS 23.02.2021 01:22

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ, ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΜΕΡΟΣ Α΄

Επισπεύδον Υπουργείο: ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Στοιχεία επικοινωνίας: Σωτήριος Αναγνωστόπουλος, Συνεργάτης Γενικού Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, Τηλ: 210-3893620 / Κιν: 6977467748, e-mail: sanagnostopoulos@gge.gr / sanagno@gmail.com
Νατασα Γ. Πετρουλια, Νομικος Συμβουλος Υπουργου Αναπτυξης, Τηλ.2103332227, 6977594321, Email: n.petroulia@mnec.gr
Νικόλαος Λυμούρης, , Συνεργάτης Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, τηλ. 6945 197916, e-mail: Nikolaos.lymouris@gmail.com,
Γεώργιος Κροκίδας, Συνεργάτης Γενικού Γραμματέα Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, τηλ. 6974 888119, e-mail: g.krokidas@yme.gov.gr,
Αλίκη Τζίμα, Συνεργάτης Γενικού Γραμματέα Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, τηλ. 6974 430581, e-mail: tzima.al@gmail.com

Επιλέξατε από τον παρακάτω κατάλογο τον τομέα ή τους τομείς νομοθέτησης στους οποίους αφορούν οι βασικές διατάξεις της αξιολογούμενης ρύθμισης:

ΤΟΜΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ

	(Χ)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ[1]	
ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ[2]	Χ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ / ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ / ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ[3]	Χ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ[4]	
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ[5]	

[1] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων και Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού.

[2] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και Υπουργείου Εξωτερικών.

[3] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Οικονομικών.

[4] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Υπουργείου Υγείας.

[5] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εσωτερικών, Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και Υπουργείου Δικαιοσύνης.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ[6] X

Α. Αιτιολογική έκθεση

	Η «ταυτότητα» της αξιολογούμενης ρύθμισης
1.	Ποιο ζήτημα αντιμετωπίζει η αξιολογούμενη ρύθμιση;
	Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιδιώκεται η αναμόρφωση του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις, του ν. 4412/2016, που ενσωματώνει στο ελληνικό δίκαιο τις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ (L 94/65) και 2014/25/ΕΕ (L 94/243) καθώς και των ν. 3433/2006 (Α΄ 20), 3883/2010 (Α΄ 167) και 3978/2011 (Α ‘ 137) που ρυθμίζουν θέματα δημόσιων συμβάσεων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας. Με το Μέρος Α’ της αξιολογούμενης ρύθμισης αναμορφώνονται οι διατάξεις του ν. 4412/2016 που αποτελεί το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο για ζητήματα δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων με σκοπό την απλοποίηση και διασαφήνιση των διατάξεων, τη μείωση της γραφειοκρατίας, την αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, την επέκταση της χρήσης των ηλεκτρονικών εργαλείων (e-procurement), την αύξηση της συμμετοχής των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και την αντιμετώπιση παθογενειών, όπως το ζήτημα των υπερβολικά χαμηλών προσφορών και η υπερβολική προσκόλληση στην τυπικότητα έναντι της ουσίας των προσφορών.
2.	Γιατί αποτελεί πρόβλημα;
	Ο ν. 4412/2016 παρουσιάζει πλήθος προβλημάτων που έχουν επισημανθεί από τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς. Η προσπάθεια για την αντιμετώπισή τους, ως σήμερα, υπήρξε αποσπασματική και, σε αρκετές περιπτώσεις, μη επαρκής. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι οι διατάξεις του ν. 4412/2016 έχουν επιμέρους τροποποιηθεί πάνω από 300 φορές. Παράλληλα, οι διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα χαρακτηρίζονται από αναποτελεσματικότητα, με μεγάλους χρόνους υλοποίησης, με μακροχρόνιες δικαστικές και προδικαστικές διαδικασίες και χαμηλή ποιότητα προμηθειών κυρίως λόγω της, σχεδόν αποκλειστικής, χρήσης του κριτηρίου ανάθεσης της χαμηλότερης τιμής απόκτησης των αγαθών, υπηρεσιών και έργων. Ωστόσο, η σημερινή οικονομική συγκυρία οδήγησε στην ανάγκη για αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών προετοιμασίας, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων προκειμένου οι σχετικές διαδικασίες να επιταχυνθούν, με παράλληλη βελτίωση της ποιότητας των αγαθών, υπηρεσιών και έργων που προμηθεύεται το Δημόσιο και χωρίς να γίνονται εκπτώσεις σε όρους διαφάνειας και ακεραιότητας. Επιπρόσθετα, η αύξηση της

[6] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων, Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών, Υπουργείου Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής, Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Υπουργείου Τουρισμού.

	αποτελεσματικότητας του συστήματος δημοσίων συμβάσεων αναμένεται να ενισχύσει τις δυνατότητες του ελληνικού Δημοσίου στην πραγματοποίηση δημοσίων επενδύσεων αλλά και στην ταχύτερη απορρόφηση και αξιοποίηση ενωσιακών κονδυλίων και χρηματοδοτικών διευκολύνσεων, ιδίως, ενόψει της προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2021 – 2027 και της αξιοποίησης των δυνατοτήτων του Recovery and Resilience Fund (RRF) για την υποστήριξη της ανάταξης και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των οικονομιών των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι κρίσεων.
3.	Ποιους φορείς ή πληθυσμιακές ομάδες αφορά;
	Αφορά στο σύνολο των αναθετουσών αρχών της χώρας καθώς και στο σύνολο των οικονομικών φορέων της Ελλάδας και του εξωτερικού που είτε δραστηριοποιούνται, είτε μπορούν να δραστηριοποιηθούν, στον χώρο των δημοσίων συμβάσεων. Επίσης, αφορά σε όλο το κοινωνικό σύνολο που αποτελεί, κατά κύριο λόγο, τον λήπτη των δημόσιων υπηρεσιών που παρέχονται, άμεσα ή έμμεσα, μετά από σύναψη δημόσιας σύμβασης καθώς και τον χρήστη των έργων υποδομής που δημοπρατούνται από το ελληνικό Δημόσιο.

	Η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης	
4.	Το εν λόγω ζήτημα έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν; ΝΑΙ **X** ΟΧΙ ❒ Εάν ΝΑΙ, ποιο είναι το ισχύον νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει το ζήτημα;	
	Το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο, σε ό,τι αφορά τα ζητήματα που ρυθμίζονται από το Μέρος Α' της αξιολογούμενης ρύθμισης, είναι ο ν. 4412/2016, που ενσωματώνει στο ελληνικό εσωτερικό δίκαιο τις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ.	
5.	Γιατί δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομοθεσίας	
	i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Οι κανόνες δικαίου που τροποποιούνται είναι διατάξεις τυπικού νόμου και συνεπώς δεν μπορούν να τροποποιηθούν με προεδρικό διάταγμα, υπουργική απόφαση ή άλλη κανονιστική πράξη.
	ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής.

iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Η αλλαγή του θεσμικού πλαισίου εκτιμάται ως προσφορότερο μέσο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, τηρουμένων των αρχών της αποδοτικότητας, αναλογικότητας και χρηστής διοίκησης.

	Συναφείς πρακτικές	
6.	Έχετε λάβει υπόψη συναφείς πρακτικές; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ **X** Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε συγκεκριμένα:	
	i) σε άλλη/ες χώρα/ες της Ε.Ε. ή του ΟΟΣΑ:	
	ii) σε όργανα της Ε.Ε.:	
	iii) σε διεθνείς οργανισμούς:	

	Στόχοι αξιολογούμενης ρύθμισης
7.	Σημειώστε ποιοι από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση

❒ 1 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ ❒ 2 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ ☒ 3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ ❒ 4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ❒ 5 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

❒ 6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ - ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ❒ 7 ΦΤΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ☒ 8 ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ☒ 9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ❒ 10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

❒ 11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ❒ 12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ❒ 13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ❒ 14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ ❒ 15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ

☒ 16 ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ❒ 17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

8.	Ποιοι είναι οι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης;	
	i) βραχυπρόθεσμοι:	
	ii) μακροπρόθεσμοι:	Απλοποίηση και διασαφήνιση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, μείωση της γραφειοκρατίας, αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, επέκταση της χρήσης των ηλεκτρονικών εργαλείων (e-procurement), αύξηση της συμμετοχής των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και αντιμετώπιση παθογενειών, όπως το ζήτημα των υπερβολικά χαμηλών προσφορών και η υπερβολική προσκόλληση στην τυπικότητα έναντι της ουσίας των προσφορών.
9.	Ειδικότεροι στόχοι ανάλογα με τον τομέα νομοθέτησης[7]	

➢ *<u>Δημόσια Διοίκηση – Δημόσια τάξη – Δικαιοσύνη:</u>*

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	Εξέλιξη την τελευταία 5ετία					Πρόσφατα στοιχεία	Επιδιωκόμενος στόχος (3ετία)
Αριθμός δημοσίων υπαλλήλων							
Αριθμός/ποσοστό α) μονίμων/ιδαχ β) ιδοχ και γ) μετακλητών υπαλλήλων							
Αναλογία υπαλλήλων ανά τμήμα, διεύθυνση, γενική διεύθυνση							
Ποσοστό υπαλλήλων με πρόσβαση στο INTERNET							
Αριθμός υπηρεσιών με εσωτερική δικτύωση (intranet)							
Αναλογία Η/Υ ανά θέση εργασίας							
Αριθμός ιστοσελίδων δημόσιων υπηρεσιών και φορέων/ σύνολο δημοσίων υπηρεσιών και φορέων							
Αριθμός κέντρων πληροφόρησης πολιτών, σε κεντρικό, περιφερειακό, νομαρχιακό και τοπικό επίπεδο καθώς και σε επίπεδο νομικών προσώπων, οργανισμών κλπ							
Αριθμός ατόμων που εξυπηρετούνται από τις δημόσιες υπηρεσίες ανά έτος και ανά υπηρεσία							
Κόστος προσωπικού (δαπάνες μισθοδοσίας και πρόσθετες δαπάνες ως ποσοστό επί της συνολικής δαπάνης ανά υπουργείο)							
Κόστος διαχείρισης θεμάτων προσωπικού: δαπάνες μονάδων προσωπικού ως ποσοστό της συνολικής δαπάνης ανά υπουργείο							

[7] Για την ενδεικτική παράθεση δεικτών αξιοποιήθηκαν οι βάσεις δεδομένων του ΟΟΣΑ (https://data.oecd.org/Greece.htm) και της ΕΛΣΤΑΤ (http://www.statistics.gr/).

ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	Εξέλιξη την τελευταία 5ετία					Πρόσφατα στοιχεία	Επιδιωκόμενος στόχος (3ετία)
Διαπραχθέντα αδικήματα, δράστες αδικημάτων και αναλογία ανά 100.000 κατοίκους							
Αδικήματα Ποινικού Κώδικα κατά κατηγορίες και κατά γεωγραφική περιοχή							
Διαπραχθέντα αδικήματα και θεωρούμενοι ως δράστες αυτών κατά εθνικότητα, φύλο και τάξεις ηλικιών							
Ετήσια στατιστική απεικόνιση των αδικημάτων και αξιόποινων συμπεριφορών που προκαλούν το κοινό αίσθημα (ανθρωποκτονίες, ληστείες, κλοπές – διαρρήξεις)							
Αδικήματα που αφορούν στην παράνομη είσοδο και παραμονή στη χώρα							
Συχνότητα εγκλημάτων ανά τύπο εγκλήματος							
Ποσοστό εγκληματικών περιπτώσεων που εξιχνιάστηκαν στο σύνολο των εγκλημάτων							
Σύνολο εργαζομένων στη δημόσια ασφάλεια							
Αριθμός κατοίκων ανά αστυνομικό, ανά αστυνομικό τμήμα και ανά περιοχή αστυνόμευσης							
Αναλογία αστυνομικών ανά 1000 κατοίκους – αναλογία κατοίκων ανά αστυνομικό τμήμα και περιοχή αστυνόμευσης							
Κατά κεφαλή καθαρές δαπάνες για αστυνομικές υπηρεσίες							
Κατανομή πόρων για την αντιμετώπιση της παραβατικής συμπεριφοράς ανά τομείς (π.χ. εγκλήματα βίας, οικονομικά εγκλήματα, ναρκωτικά, τροχαία, κλοπές, τρομοκρατία)							

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ	Εξέλιξη την τελευταία 5ετία					Πρόσφατα στοιχεία	Επιδιωκόμενος στόχος (3ετία)
Αριθμός εισερχόμενων αστικών, εργατικών και εμπορικών διαφορών							
Αριθμός εισερχόμενων διοικητικών περιπτώσεων							
Συνολικός χρόνος που απαιτείται για την επίλυση αστικών, εμπορικών, εργατικών, διοικητικών και άλλων υποθέσεων							
Μέσος χρόνος έκδοσης δικαστικών αποφάσεων (Ειρηνοδικεία, Πρωτοδικεία, Εφετεία, Άρειος Πάγος/Συμβούλιο Επικρατείας)							
Μέσος όρος των υποθέσεων ανά δικαστή (ποινικά, πολιτικά και διοικητικά δικαστήρια)							
Ποσοστό δικαστικών αποφάσεων που ακυρώνονται μετά από έφεση ή αναίρεση							
Αριθμός υποθέσεων που επιλύονται με το σύστημα του εξωδικαστικού συμβιβασμού							
Αξιοποίηση εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης διαφορών, πχ. διαμεσολάβηση							
Στήριξη των ατόμων που χρήζουν προστασίας αλλά δεν διαθέτουν πόρους (νομική προστασία)							
Κόστος προσφυγής στη δικαιοσύνη							
Ποσοστό ηλεκτρονικής υποβολής δικογράφων							
Ποσοστό διεκπεραιουμένων κατ΄ έτος υποθέσεων έναντι εκκρεμών (σε ετήσια και συνολική βάση εκκρεμοτήτων)							
Ποσοστό ποινικών υποθέσεων, σε ετήσια βάση, για τις οποίες επιβλήθηκαν ποινές μετατρέψιμες σε χρήμα							
Μέσο κόστος σωφρονιστικού συστήματος ανά κρατούμενο							
Αναλογία προσωπικού φύλαξης (φυλάκων) ανά κρατούμενο							

- *<u>Ανάπτυξη – Επενδυτική δραστηριότητα:</u>*

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ/ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	Εξέλιξη την τελευταία 5ετία					Πρόσφατα στοιχεία	Επιδιωκόμενος στόχος (3ετία)
Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας							
Επενδύσεις ως % ΑΕΠ							
Άμεσες ξένες επενδύσεις ως % ΑΕΠ							
Αριθμός επιχειρήσεων που ανοίγουν ανά κλάδο και περιφέρεια και αντίστοιχος αριθμός απασχολουμένων σε αυτές							
Αριθμός επιχειρήσεων που κλείνουν ανά κλάδο και περιφέρεια και αντίστοιχος αριθμός απασχολουμένων σε αυτές							
Διοικητικό κόστος σύστασης επιχειρήσεων							
Μέσος χρόνος σύστασης επιχειρήσεων							

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΕΝΕΡΓΕΙΑ	Εξέλιξη την τελευταία 5ετία					Πρόσφατα στοιχεία	Επιδιωκόμενος στόχος (3ετία)
Μονάδες - Ετήσιες εκπομπές αερίων ατμοσφαιρικής ρύπανσης κατά κεφαλή							
Ποσοστό του πληθυσμού που εξυπηρετείται από βιολογικούς καθαρισμούς							

Ποσοστό των ακτών που κρίνονται κατάλληλες για κολύμβηση σε σχέση με το σύνολο των δυνάμενων να χρησιμοποιηθούν ακτών							
Αριθμός ελέγχων καταλληλότητας δικτύου ύδρευσης κατ' έτος							
Ποσοστό οικιακών & βιομηχανικών απορριμμάτων που διατέθηκαν σε άλλες χρήσεις (π.χ. ανακύκλωση, παραγωγή ενέργειας, λιπασματοποίηση)							
Ποσοστό διατιθέμενων απορριμμάτων σε ΧΥΤΑ							
Ποσοστό δασικών εκτάσεων που καταστράφηκαν από πυρκαγιά / σύνολο δασικών εκτάσεων							
Ποσοστό αναδασωθεισών (με φυσικό ή τεχνητό τρόπο) εκτάσεων /σύνολο κατεστραμμένων δασών από πυρκαγιές							
Ποσοστό προστατευόμενων περιοχών σε σχέση με την συνολική έκταση της χώρας							
Ποσοστό του προϋπολογισμού που διατίθεται για θέματα προστασίας περιβάλλοντος							
Κατανάλωση ενέργειας κατά κεφαλή							
Κατανάλωση ενέργειας ανά μορφή ενέργειας							
Κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κατά κεφαλή							
Ποσοστά μείωσης εκπομπών αερίων θερμοκηπίου ανά τριετία							

ΑΛΛΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Εξέλιξη την τελευταία 5ετία					Πρόσφατα στοιχεία	Επιδιωκόμενος στόχος (3ετία)

	Ψηφιακή διακυβέρνηση	
10.	Σε περίπτωση που προβλέπεται η χρήση πληροφοριακού συστήματος, ποια θα είναι η συμβολή αυτού στην επίτευξη των στόχων της αξιολογούμενης ρύθμισης: ΑΜΕΣΗ ☒ ή/και ΕΜΜΕΣΗ ❒	
	i) Εάν είναι άμεση, εξηγήστε:	Τα πληροφοριακά συστήματα ΕΣΗΔΗΣ και ΚΗΜΔΗΣ βρίσκονται ήδη σε παραγωγική λειτουργία. Ειδικότερα το ΕΣΗΔΗΣ αποτελεί την πλατφόρμα διεξαγωγής διαδικασιών e-procurement για την ανάθεση και την εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων.
	ii) Εάν είναι έμμεση, εξηγήστε:	
11.	Το προβλεπόμενο πληροφοριακό σύστημα είναι συμβατό με την εκάστοτε ψηφιακή στρατηγική της χώρας (Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού); ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ❒	

	Εξηγήστε:	
12.	Διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα του εν λόγω πληροφοριακού συστήματος με άλλα υφιστάμενα συστήματα; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ☒	
	Αναφέρατε ποια είναι αυτά τα συστήματα:	Προς το παρόν τα συστήματα ΕΣΗΔΗΣ και ΚΗΜΔΗΣ δεν διαλειτουργούν με άλλα πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου. Η επίτευξη διαλειτουργικοτήτων αποτελεί ζητούμενο της νέας Εθνικής Στρατηγικής για τις Δημόσιες Συμβάσεις 2021 -2025.
13.	Έχει προηγηθεί μελέτη βιωσιμότητας του προβλεπόμενου πληροφοριακού συστήματος; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ☒	
	Εξηγήστε:	Η μελέτη βιωσιμότητας των συστημάτων ΕΣΗΔΗΣ και ΚΗΜΔΗΣ αποτελεί ζητούμενο της νέας Εθνικής Στρατηγικής για τις Δημόσιες Συμβάσεις 2021 - 2025.

	Κατ' άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης	
14.	Σύνοψη στόχων κάθε άρθρου	
	Άρθρο	*Στόχος*
	1	Με το άρθρο 1 τροποποιείται το άρθρο 2 του ν. 4412/2016, ώστε να βελτιωθεί η διατύπωση κάποιων ορισμών οι οποίοι δημιούργησαν ζητήματα κατά την εφαρμογή του νόμου είτε γιατί αφίστανται από τους αντίστοιχους ορισμούς του ενωσιακού νομοθέτη, όπως η έννοια του «έργου», είτε γιατί, αν και αμιγώς εθνικοί ορισμοί, δημιούργησαν ζητήματα ερμηνείας κατά την εφαρμογή τους, όπως η έννοια της «απευθείας ανάθεσης», των «μελετών» και των «τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών», και ιδίως η διάκριση των τελευταίων σε σχέση με τις «γενικές υπηρεσίες». Συγχρόνως, προστίθενται ορισμοί που αφορούν νέους θεσμούς που εισάγονται στο δίκαιο της εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών, όπως ο

	εναλλακτικός θεσμός της επίβλεψης από πιστοποιημένους φορείς του ιδιωτικού τομέα, που λειτουργεί παράλληλα με τον θεσμό της επίβλεψης από υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας, του επιβλέποντος ελεγκτή μηχανικού, που μπορεί να αναλαμβάνει την επίβλεψη έργων και μελετών μέχρι ενός ορίου, του Ψηφιακού Αρχείου Βαθμολόγησης, που συνιστά την ίδρυση ενός μητρώου βαθμολόγησης και αξιολόγησης εργοληπτικών επιχειρήσεων και του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών, που σκοπεί στην ίδρυση ενός παρατηρητηρίου τιμών που θα παρέχει πολύτιμη πληροφόρηση στις αναθέτουσες αρχές, ιδίως, σχετικά με ζητήματα εξαγωγής προϋπολογιστικών μεγεθών και καθορισμού τιμών νέων εργασιών. Παράλληλα, διευκρινίζεται ότι οι αναφορές στον ν. 4412/2016 περί εκτιμώμενης αξίας σύμβασης δεν περιλαμβάνουν τον ΦΠΑ, ώστε να μην δημιουργούνται ερμηνευτικά ζητήματα και να μην απαιτείται κάθε φορά σχετική ειδική αναφορά. Επιπρόσθετα, εισάγεται η έννοια των «δημοσίων συμβάσεων ήσσονος αξίας», δηλαδή των συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία μέχρι δύο χιλιάδες πεντακόσια (2.500) ευρώ, χωρίς ΦΠΑ, οι οποίες διαθέτουν αυξημένη ευελιξία και ταχύτατες διαδικασίες για την ανάθεσή τους. Τέλος, προστίθενται ορισμοί που ήδη υπάρχουν διάσπαρτοι στα άρθρα του ν. 4412/2016 για λόγους καλύτερης ταξινόμησης της πληροφορίας.
2	Με το άρθρο 2 τροποποιείται το άρθρο 32Α του ν. 4412/2016. Με την προτεινόμενη ρύθμιση διασαφηνίζεται ότι προηγείται της απόφασης ανάθεσης σύμβασης του άρθρου 32 διαδικασία διαπραγμάτευσης από τριμελές γνωμοδοτικό όργανο που συγκροτείται από την αναθέτουσα αρχή και το οποίο εκδίδει σχετική γνώμη προς το αποφαινόμενο όργανο για την ανάθεση της σύμβασης. Επιπρόσθετα, προκειμένου να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή επιτάχυνση της διαδικασίας του άρθρου 32, όταν η προμήθεια έχει επείγοντα χαρακτήρα, τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης με τον ή τους οικονομικούς φορείς στους οποίους πρόκειται να ανατεθεί η σύμβαση μπορεί να αναλάβει και η αρμόδια υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής η οποία, στη συνέχεια, εκδίδει σχετική γνώμη προς το αποφαινόμενο όργανο για την ανάθεση της σύμβασης.

	Παράλληλα, το άρθρο 32 Α αναδιατυπώνεται έτσι ώστε να αποσαφηνιστούν νοηματικές ασάφειες της υφιστάμενης διάταξης.
3	Με το άρθρο 3 τροποποιείται το άρθρο 34 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, με την παρ. 11 επιδιώκεται η ευρύτερη χρήση του εργαλείου του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, με σκοπό την επίτευξη ανταγωνιστικών τιμών στις συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών. Για τον λόγο αυτό, προτείνεται η χορήγηση εξουσιοδότησης για την έκδοση υπουργικών αποφάσεων στον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων για τις συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών και στον Υπουργό Υγείας ειδικά για την προμήθεια ιατροτεχνολογικών, υγειονομικών και φαρμακευτικών αγαθών και την παροχή συναφών υπηρεσιών, ώστε να καθίσταται υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών.
4	Με το άρθρο 4 τροποποιείται το άρθρο 36 του ν. 4412/2016 με βασική επιδίωξη την επέκταση της υποχρεωτικής, για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς, χρήσης των ηλεκτρονικών εργαλείων ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων σε όλες τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης με εκτιμώμενη αξία δαπάνης μεγαλύτερης των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ. Με την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων εκτιμάται ότι θα περιοριστεί η χρήση έγχαρτων διαδικασιών μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις απευθείας ή επειγουσών αναθέσεων, ότι θα εξασφαλιστεί υψηλότερη διαφάνεια των διαδικασιών ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ακόμα και για συμβάσεις χαμηλού οικονομικού αντικειμένου και ότι θα διευρυνθεί σημαντικά η χρήση των εργαλείων e-procurement. Η επέκταση αυτή αναμένεται να ωφελήσει πρωτίστως τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μειώνοντας το γραφειοκρατικό βάρος για τη συμμετοχή τους σε δημόσιες συμβάσεις, αυξάνοντας παράλληλα τον αριθμό των επιχειρηματικών ευκαιριών που αυτές μπορούν να αξιοποιήσουν προκειμένου να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητά τους και να αναπτυχθούν. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται η δυνατότητα χρήσης από την πολιτεία των δημοσίων συμβάσεων, ως εργαλείου στρατηγικού χαρακτήρα σε ακόμα χαμηλότερα επίπεδα δαπανών, για την υλοποίηση αναπτυξιακών στρατηγικών που αφορούν, αφενός στη στήριξη και στην ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που αποτελούν περίπου το 99% των επιχειρήσεων της χώρας και, αφετέρου, στην

	προώθηση πολιτικών που επιδιώκουν την αύξηση του μεγέθους τους μέσω συνεργασιών ή συνενώσεων (clusters). Επιπρόσθετα, εισάγονται νομοτεχνικές βελτιώσεις, ώστε οι σχετικές αποφάσεις για τις απαιτούμενες ρυθμίσεις του συστήματος αλλά και τους πόρους συντήρησής τους να λαμβάνονται από όργανα στα οποία έχουν ήδη αποδοθεί οι σχετικές αρμοδιότητες.
5	Με το άρθρο 5 τροποποιείται το άρθρο 37 του ν.4412/2016 με την εισαγωγή νομοτεχνικών βελτιώσεων για τη μεταφορά, αφενός της αρμοδιότητας για τη λειτουργία του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ των δημοσίων έργων και μελετών στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και, αφετέρου, της αρμοδιότητας για τη λειτουργία και διασύνδεση του συνόλου των πληροφοριακών συστημάτων στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Στόχος είναι να πιστοποιείται από τα αρμόδια όργανα, ανά κατηγορία δημοσίων συμβάσεων, τυχόν αδυναμία τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ εξαιτίας ανωτέρας βίας έτσι ώστε να είναι δυνατή η λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων από τις αναθέτουσες αρχές για την απρόσκοπτη και σύννομη συνέχιση των διαδικασιών ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.
6	Με το άρθρο 6 τροποποιείται το άρθρο 38 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι στο ΚΗΜΔΗΣ, το οποίο λειτουργεί, πλέον, στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, αναρτώνται υποχρεωτικά δεδομένα και στοιχεία συμβάσεων αξίας άνω των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ ώστε το κατώτερο όριο, για το οποίο οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να αναρτήσουν τα σχετικά στοιχεία στο ΚΗΜΔΗΣ, να συμπίπτει με τα χρηματικά όρια των δημοσίων συμβάσεων ήσσονος αξίας, για τις οποίες εισάγονται διαδικαστικές ευελιξίες. Οι συμβάσεις που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου αυτού καθορίζονται, πλέον, με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και του καθ' ύλην συναρμόδιου Υπουργού. Παράλληλα, συμπληρώνεται η παρ. 3 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016, καθώς ορίζεται ότι στο ΚΗΜΔΗΣ καταχωρίζονται πλέον και ηλεκτρονικά στοιχεία της πρόσκλησης, της προκήρυξης και της διακήρυξης του διαγωνισμού, κατά περίπτωση.

	Επιπλέον, στην παρ. 5 προβλέπεται ότι, για λόγους εθνικής ασφαλείας, τα ηλεκτρονικά στοιχεία των παρ. 3 και 4 του άρθρου αυτού, που αφορούν στην Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (ΕΥΠ), εξαιρούνται από την καταχώριση στο ΚΗΜΔΗΣ, ενώ, πλέον, δεν απαιτείται και η καταχώρισή τους σε διαβαθμισμένο πληροφοριακό σύστημα. Για τον λόγο αυτό παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση κοινής απόφασης του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού,για τη ρύθμιση των θεμάτων αυτών. Επιπρόσθετα, τροποποιούνται οι παρ. 5, 6 και 10 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 προκειμένου να αποδοθεί η αρμοδιότητα έκδοσης των αναφερόμενων σε αυτές κανονιστικών διοικητικών πράξεων στα καθ' ύλην αρμόδια, για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό και τη λειτουργία του ΚΗΜΔΗΣ, όργανα.
7	Με το άρθρο 7 τροποποιείται το άρθρο 41 του ν. 4412/2016 προκειμένου να αποδοθεί η αρμοδιότητα του αποφαινόμενου οργάνου για τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης που διενεργούνται από Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών, να επεκταθεί ο χρονικός ορίζοντας του προγραμματισμού των κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών που διενεργούνται από Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών από βραχυπρόθεσμος (ενός έτους) σε μεσοπρόθεσμο (δύο ετών), να καταργηθούν οι επιτροπές της παρ. 5 με σκοπό˙ αφενός την επιτάχυνση των διαδικασιών προγραμματισμού και˙ αφετέρου την προσαρμογή στην τροποποίηση του άρθρου 74 του ν. 4412/2016 καθώς και να εισαχθούν νομοτεχνικές βελτιώσεις. Ειδικότερα, αποφαινόμενο όργανο για τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης που διενεργούνται από τις ΕΚΑΑ των περ. α' και β' ορίζεται το αρμόδιο όργανο κατ' εφαρμογή ων της παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4622/2019 (Α΄133). Επιπρόσθετα, με την τροποποίηση της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 επιδιώκεται η επέκταση του χρονικού ορίζοντα του προγραμματισμού των κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών που διενεργούνται από Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών προκειμένου αυτός να καταστεί από βραχυπρόθεσμος (ενός έτους) σε μεσοπρόθεσμο (δύο ετών). Σκοπός της ανωτέρω τροποποίησης είναι να προσδώσει στον προγραμματισμό των κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών που διενεργούνται από Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών στρατηγικό χαρακτήρα χωρίς

	ωστόσο να απεμπολεί τον επιχειρησιακό του χαρακτήρα επεκτεινόμενος σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Παράλληλα, με την κατάργηση της επιτροπής των περ. α' και β' της παρ. 5 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 επιδιώκεται, αφενός, η συμμόρφωση των οικείων διατάξεων με τη μεταρρύθμιση της διαδικασίας επιβολής οριζόντιων αποκλεισμών οικονομικών φορέων του άρθρου 74 και αφετέρου, η επίσπευση και η απλοποίηση της διαδικασίας του προγραμματισμού των κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών των Εθνικών Κεντρικών Αγορών. Τέλος, με την τροποποίηση της παρ. 7 εισάγεται η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να υποβάλλουν στις τρεις ΕΚΑΑ της χώρας το πρόγραμμα δημοσίων συμβάσεων που σκοπεύουν να αναθέσουν κατά το επόμενο έτος. Η υποχρέωση αυτή εξαρτάται από την έκδοση σχετικής απόφασης του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με την οποία ορίζονται τα ειδικότερα διαδικαστικά ζητήματα καθώς και ο τρόπος δημοσίευσης του προγράμματος προς τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς καθώς και το εύρος της δημοσιευόμενης πληροφορίας.
8	Με το άρθρο 8 τροποποιείται το άρθρο 43 του ν.4412/2016 έτσι ώστε να επεκταθεί η δυνατότητα των ελληνικών αναθετουσών αρχών να προστρέχουν στις υπηρεσίες Εθνικών Κεντρικών Αρχών Αγορών άλλων κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όχι μόνο προκειμένου να αξιοποιήσουν κεντρικές δραστηριότητες αγορών αλλά και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών προκειμένου να εκμεταλλευτούν την επάρκεια και την τεχνογνωσία τους και να συμμετάσχουν σε διασυνοριακές συνεργασίες εντός των ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
9	Με το άρθρο 9 προβλέπεται ότι οι ίδιες οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να κρίνουν εάν διαθέτουν την απαραίτητη τεχνική επάρκεια ή εάν η τεχνική τους επάρκεια είναι ελλιπής, σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών, ενώ υπό το προηγούμενο καθεστώς ήταν απαραίτητη η έκδοση κοινής απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών και του αρμόδιου καθ' ύλην Υπουργού. Η υφιστάμενη διαδικασία έχει τύχει ελάχιστης εφαρμογής, καθώς έχει ενεργοποιηθεί μόνο αποσπασματικά, για μεμονωμένες αναθέτουσες αρχές, ενώ έχει δημιουργήσει ανυπέρβλητα εμπόδια στην εκτέλεση έργων από μικρές αναθέτουσες αρχές. Το άρθρο 44 με την ταυτόχρονη εισαγωγή του θεσμού της επίβλεψης από πιστοποιημένους φορείς του άρθρου 136 και 136α

	παρέχει σε όλες τις αναθέτουσες αρχές την δυνατότητα εκτέλεσης έργων χωρίς ιδιαίτερο δημοσιονομικό κόστος. Προβλέπεται, περαιτέρω, ότι αν οι αναθέτουσες αρχές κρίνουν ότι δεν διαθέτουν την απαραίτητη τεχνική επάρκεια ή ότι η τεχνική τους επάρκεια είναι ελλιπής, μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις κατά την έννοια της παρ. 6 του άρθρου 12, συμβάσεις παροχής τεχνικών υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 52 ή να υποστηρίζονται από την Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών της παρ. 1 α' του άρθρου 41.
10	Με το άρθρο 10 τροποποιείται το άρθρο 45 του ν. 4412/2016 με το οποίο προβλέπεται πλέον η υποχρεωτική τήρηση και επικαιροποίηση ηλεκτρονικού φακέλου δημόσιας σύμβασης στο ΕΣΗΔΗΣ, όταν η διαδικασία ανάθεσης γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. Τα στοιχεία που περιέχονται στον ηλεκτρονικό φάκελο δημόσιας σύμβασης, πέρα από τα κατ' ελάχιστον απαιτούμενα, μπορούν να εξειδικευτούν με κανονιστική διοικητική πράξη του καθ' ύλην αρμοδίου, ανά είδος σύμβασης, Υπουργού. Περαιτέρω, επιβάλλεται στις αναθέτουσες αρχές η υποχρεωτική τήρηση των στοιχείων του ηλεκτρονικού φακέλου για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την ημερομηνία οριστικής παραλαβής του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης αντί των τριών ετών που ισχύει σήμερα, ενώ σε περίπτωση εκκρεμοδικίας που έχει προκύψει από δημόσια σύμβαση προβλέπεται ότι ο σχετικός φάκελος τηρείται μέχρι το πέρας αυτής.
11	Με το άρθρο 11 επιχειρείται η προώθηση προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά για διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων υψηλής εκτιμώμενης αξίας. Η διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων, όπως έχει προκύψει από τη μέχρι σήμερα εμπειρία εφαρμογής του εργαλείου, βελτιώνει τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης σε όρους αρτιότητας των τεχνικών προδιαγραφών και των τευχών της διαδικασίας ανάθεσης, ενώ παράλληλα εξασφαλίζει τη διαφανή δράση των αναθετουσών αρχών και ενισχύει τη συμμετοχή και τον ανταγωνισμό των οικονομικών φορέων που δραστηριοποιούνται στην αγορά. Παράλληλα, με τη διαδικασία αυτή επιτυγχάνεται η έγκαιρη γνωστοποίηση του προγραμματισμού διεξαγωγής διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων των αναθετουσών αρχών στην αγορά, δίνοντας τη δυνατότητα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις να εξασφαλίσουν εγκαίρως τις προϋποθέσεις συμμετοχής τους. Επιπρόσθετα, μέσω των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά

	μειώνονται τα ενδεχόμενα σφάλματα στη σύνταξη των διακηρύξεων των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και μειώνονται οι πιθανότητες άσκησης ενστάσεων κατά της εκάστοτε διακήρυξης συμβάλλοντας έτσι στην επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης. Ειδικότερα, με τις παρ. 2 και 3 παρέχεται στους Υπουργούς Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών, και Υποδομών και Μεταφορών, για διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών, η εξουσιοδότηση έκδοσης κανονιστικών διοικητικών πράξεων με τις οποίες μπορεί να καθίσταται υποχρεωτική η διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά για συγκεκριμένες κατηγορίες συμβάσεων προμηθειών και γενικών υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ και των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες έργων ή του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες μελετών, αντίστοιχα.
12	Με το άρθρο 12 προβλέπεται ότι οι προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με την αγορά μπορούν να διεξάγονται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, στο μέτρο που έχει τηρηθεί η υποχρέωση ανάρτησης της σχετικής πρόσκλησης στο ΕΣΗΔΗΣ. Επιπρόσθετα, προβλέπεται ότι ο ελάχιστος χρόνος της προκαταρκτικής διαβούλευσης με την αγορά διαρκεί τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες ενώ, παράλληλα, καταργείται το ανώτερο όριο των εξήντα (60) ημερών, προκειμένου να επαφίεται στην κρίση των αναθετουσών αρχών ο σχετικός χρονικός περιορισμός.
13	Με το άρθρο 13 τροποποιείται το άρθρο 48 του ν. 4412/2016 προκειμένου να εισαχθούν νομοτεχνικές βελτιώσεις και να διασαφηνιστεί η διαδικασία του αποκλεισμού οικονομικού φορέα από την ανάθεση δημόσιας σύμβασης, λόγω προηγούμενης αθέμιτης εμπλοκής του με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι ο αποκλεισμός του οικονομικού φορέα λαμβάνει χώρα με την έκδοση σχετικής ατομικής διοικητικής πράξης από την αναθέτουσα αρχή και, στη συνέχεια, ενημερώνονται σχετικά η Επιτροπή Ανταγωνισμού και η ΕΑΑΔΗΣΥ προκειμένου να προβούν σε ενέργειες που εμπίπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων

	τους. Με αξιολογούμενη ρύθμιση αίρεται η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να προχωρούν στην ενημέρωση των ανωτέρω αναφερόμενων αρχών πριν από την έκδοση της διοικητικής πράξης αποκλεισμού του οικονομικού φορέα, δεδομένου ότι καμία από τις ενέργειες που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητάς τους δεν αποτελεί προϋπόθεση για την επιβολή του μέτρου του αποκλεισμού από τη συνέχεια της διαδικασίας ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης. Με τον τρόπο αυτό αναμένεται να επιτευχθεί, αφενός, επιτάχυνση της σχετικής διαδικασίας και, αφετέρου, η διευκόλυνση εφαρμογής της διάταξης στην πράξη αφού, με την υφιστάμενη διατύπωση, η διαδικασία ήταν ατελέσφορη.
14	Με το άρθρο 14 τροποποιείται το άρθρο 49 του ν. 4412/2016 με το οποίο εισάγεται διαφοροποίηση ως προς τα έργα που εκτελούνται και έχουν υπαχθεί στις προβλέψεις του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001, αφού πλέον επιτρέπεται η εκκίνηση της διαδικασίας ανάθεσης με την κήρυξη της απαλλοτρίωσης και την ύπαρξη Έκθεσης Εκτίμησης, με στόχο την επιτάχυνση των διαδικασιών στα μεγάλα δημόσια έργα και μεταβάλλεται το καθεστώς πρόσληψης των μελετητών ως συμβούλων μόνο σε έργα που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 2882/2001.
15	Με το άρθρο 15 τροποποιείται το άρθρο 50 του ν. 4412/2016 και εισάγεται η δυνατότητα διενέργειας διαγωνιστικής διαδικασίας για την ανάθεση σύμβασης μελέτης και κατασκευής έργου πριν από την ολοκλήρωση της αναγκαίας για την εκτέλεση περιβαλλοντικής αδειοδότησης, η οποία απαιτείται να ολοκληρωθεί μέχρι και το πέρας την διαγωνιστικής διαδικασίας και πριν την ανακήρυξη αναδόχου, με στόχο την επίσπευση των διαδικασιών ανάθεσης υπό τον όρο οι εγκριθέντες περιβαλλοντικοί όροι να μην μεταβάλλουν ουσιωδώς το αντικείμενο του έργου. Η παρ. 2 και τροποποιεί το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την αξιοποίηση και οικοδόμηση ακινήτων του δημοσίου τομέα με σύναψη σύμβασης συγχρόνως για τη μελέτη και κατασκευή του ακινήτου, προκειμένου να διευκολυνθεί η προώθηση των απαιτούμενων έργων υποδομών. Με την αξιολογούμενη ρύθμιση απλοποιούνται οι προϋποθέσεις για την εκκίνηση της διαδικασίας σύναψης σύμβασης μελέτης και κατασκευής έργου με το σύστημα της αντιπαροχής, με αποτέλεσμα την ταχύτερη σύναψη των σχετικών συμβάσεων, με ταυτόχρονη απόλυτη διασφάλιση της αναγκαίας διαφάνειας στη σχετική διαδικασία.

	Με τη ρύθμιση της παρ. 6 γίνεται λόγος για έργα της παρ. 1 με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ και όρίζεται ότι εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 13 του ν. 4608/2019 (Α' 66). Επιπλέον, προβλέπεται ότι όλες οι μελέτες, τόσο στο στάδιο του διαγωνισμού όσο και στο στάδιο της εκτέλεσης έργων του παρόντος, πρέπει να έχουν εκπονηθεί από μελετητές οι οποίοι διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα, κατά τις διατάξεις του παρόντος, τις λοιπές κείμενες διατάξεις σχετικά με τους όρους άσκησης του επαγγέλματος του μελετητή, καθώς και με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης. Στη διακήρυξη του διαγωνισμού ορίζονται τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των μελετητικών οικονομικών φορέων βάσει των προβλεπόμενων προς εκπόνηση μελετών του έργου και των χορηγουμένων εγκεκριμένων μελετών. Τέλος, παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών να εξαιρεί κατηγορίες έργων από την εφαρμογή του παρόντος.
16	Με το άρθρο 16 τροποποιείται το άρθρο 53 του ν. 4412/2016 προκειμένου να λάβουν χώρα νομοτεχνικές βελτιώσεις για την επικαιροποίηση των διατάξεων και την αποσαφήνιση ορισμένων προβληματικών διατυπώσεων. Ειδικότερα, με την τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 53 του ν. 4412/2016 καταργείται η περ. η' και τροποποιείται η περ. ι' αφού αντίστοιχη πρόβλεψη υφίσταται στο άρθρο 90 του ν. 4412/2016. Παράλληλα, τροποποιούνται οι περ. α' και ζ' προκειμένου να εξυπηρετηθεί η διαδικασία της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στις δημόσιες συμβάσεις με την προσθήκη των απαραίτητων, πληροφοριακού χαρακτήρα, στοιχείων στα έγγραφα της σύμβασης.
17	Με το άρθρο 17 τροποποιείται η παρ. 9 του άρθρου 54 του ν. 4412/2016, με την οποία προβλέπεται ότι με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού μπορεί να ορίζεται ως υποχρεωτική η χρήση ορισμένων Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών που εκδίδονται από τις ΕΚΑΑ των περ. α και γ της παρ. 1 του άρθρου 41.Στην περίπτωση αυτή, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλίνουν από τις προδιαγραφές αυτές μόνο με ειδική αιτιολογία στα έγγραφα της σύμβασης. Η προτεινόμενη διάταξη στοχεύει στην ομογενοποίηση των τεχνικών προδιαγραφών, καθώς επίσης και στην αποφυγή σύνταξης διαφορετικών προδιαγραφών για κοινά αγαθά και υπηρεσίες που δημιουργούν ερμηνευτικά ζητήματα και σύγχυση στους οικονομικούς φορείς. Σε κάθε περίπτωση, η

	δεσμευτικότητα των τεχνικών προδιαγραφών δεν θίγει τις αρχές της παρ. 1 του άρθρου 18.
18	Με το άρθρο 18 προβλέπεται ότι, στις συμβάσεις έργων, σε περίπτωση ανάθεσης τμήματος της σύμβασης σε υπεργολάβο, η επαγγελματική καταλληλότητα του για το τμήμα της σύμβασης που θα εκτελέσει ελέγχεται από την αναθέτουσα αρχή, άλλως η αναθέτουσα αρχή απαιτεί να αντικαταστήσει το φορέα που δεν πληροί τους ορισμούς των άρθρων 79, 80 και 81 ή συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των παρ. 1 και 2 του άρθρου 73 και του άρθρου 74. Με την τροποποίηση των ανωτέρω διατάξεων επιδιώκεται η επίτευξη καλύτερων προϋποθέσεων για τη διασφάλιση της ποιοτικής εκτέλεσης των συμβάσεων έργων μέσω του αποκλεισμού της δυνατότητας ανάθεσης τμήματος της σύμβασης σε υπεργολάβους που στερούνται της απαραίτητης επαγγελματικής καταλληλότητας για την εκτέλεσή του.
19	Με το άρθρο 19 τροποποιείται το άρθρο 66 του ν. 4412/2016 με το οποίο εισάγονται βελτιώσεις προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεκτικότητα και η συνέπεια των διατάξεων περί δημοσιεύσεων σε εθνικό επίπεδο του ν. 4412/2016. Επιπρόσθετα, στην παρ.7 προβλέπεται η έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών, με την οποία καθορίζονται οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες λειτουργίας του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ ως το επίσημο εθνικό πληροφοριακό σύστημα e-Sender για την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης, στο Tenders Electronic Daily (TED).
20	Με το άρθρο 20 τροποποιείται το άρθρο 70 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, προστίθεται παρ. 4 με την οποία εισάγεται υποχρέωση της αναθέτουσα αρχής για έργα εκτιμώμενης αξίας άνω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, να αναρτά τη μελέτη κατασκευής του έργου και τα τεύχη δημοπράτησης τουλάχιστον δύο (2) μήνες πριν τη διενέργεια του διαγωνισμού. Με τη ρύθμιση αυτή δίνεται η δυνατότητα στους υποψηφίους του διαγωνισμού να έχουν επαρκή χρόνο να μελετήσουν το έργο και να αποφασίσουν αν θα συμμετάσχουν ή να διατυπώσουν πριν τη συμμετοχή τους τις απόψεις τους. Η ρύθμιση αυτή εναρμονίζεται με το γενικό πνεύμα αλλαγών που εισάγονται και καθιστούν τη μελέτη υποχρεωτική και

	μη δεκτική ουσιωδών αλλαγών κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου.
21	Με το άρθρο 21 αντικαθίσταται το άρθρο 72 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, εισάγεται νέα ρύθμιση με την οποία προβλέπεται στις διαδικασίες που διενεργούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, η προσκόμιση των πρωτότυπων εγγυήσεων συμμετοχής, πλην εκείνων που εκδίδονται ηλεκτρονικά, το αργότερο πριν από την ημερομηνία αποσφράγισης των προφορών, που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, άλλως οι προσφορές που δεν πληρούν την ως άνω απαίτηση δεν αποσφραγίζονται και απορρίπτονται ως απαράδεκτες. Η διάταξη εισάγεται προκειμένου να απορρίπτονται καταφανώς απαράδεκτες προσφορές και να μην έχουν πρόσβαση στα στοιχεία των προσφορών των λοιπών συμμετεχόντων, σε κανένα στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, οι οικονομικοί φορείς που τις υπέβαλλαν. Επιπρόσθετα, με την περ. ε’ της παρ. 2 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016 εισάγονται νέοι λόγοι κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής του προσφέροντος οικονομικού φορέα. Ειδικότεραραν ο οικονομικός φορέας υποβάλει μη κατάλληλη προσφορά με την έννοια της περ. 46 της παρ. 1 του άρθρου 2, αποκλείεται από τη συνέχεια της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ενώ παράλληλα καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής του στη διαδικασία. Η διάταξη αυτή έχει ως στόχο την αποτροπή της υποβολής προδήλως ακατάλληλων προσφορών από οικονομικούς φορείς που επιδιώκουν απλώς να αποκτήσουν πρόσβαση στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, αλλά και στις τεχνικές και οικονομικές προσφορές των υπολοίπων συμμετεχόντων στη διαδικασία οικονομικών φορέων, εισάγοντας ένα αποτρεπτικό διοικητικό μέτρο. Επίσης, αυξάνονται, για λόγους ευελιξίας, ταχύτητας, καθώς και ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι περιπτώσεις, στις οποίες δεν απαιτείται η προσκόμιση εγγύησης συμμετοχής και ειδικότερα προστίθενται οι περιπτώσεις της επιλογής του αναδόχου από κατάλογο (λ.χ. για τις συμβάσειςτεχνικής βοήθειας), καθώς και της επιλογής του αναδόχου μέσω ηλεκτρονικών καταλόγων (e-catalogues και e-marketplace). Εισάγεται, παράλληλα, με την παρ. 4 του άρθρου 72, η αλλαγή της βάσης υπολογισμού των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης. Ειδικότερα, ως προτεινόμενη βάση υπολογισμού θεωρείται πλέον η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης δηλαδή ο αρχικός προϋπολογισμός αντί της

	συμβατικής αξίας που προβλέπεται στις υφιστάμενες διατάξεις, καθώς και η αναπροσαρμογή του ποσοστού των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης, στις συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, σε 4% αντί του ισχύοντος 5%. Η διάταξη στοχεύει κυρίως στην αντιμετώπιση των πολύ μεγάλων εκπτώσεων που προσφέρονται στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων, οι οποίες συμπαρασύρουν σε χαμηλό επίπεδο και το ύψος της σχετικής εγγύησης καλής εκτέλεσης, και έχουν συχνά ως αποτέλεσμα την αδυναμία του οικονομικού φορέα να εκτελέσει την ανατιθέμενη σε αυτόν σχετική σύμβαση. Επιπρόσθετα, προστίθεται στην παρ. 4 εδάφιο που προβλέπει ότι οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης που δίδονται στις συμβάσεις εκτέλεσης έργων, έχουν διάρκεια ισχύος που καλύπτει διάστημα τουλάχιστον τριών μηνών πλέον του διαστήματος που προκύπτει από το άθροισμα της συμβατικής προθεσμίας, της οριακής προθεσμίας και του εκάστοτε προβλεπόμενου χρόνου συντήρησης του έργου. Καταργείται συγχρόνως η έως σήμερα κάλυψη της εγγυητικής επιστολής προκαταβολής έως του ποσού της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, αφού πλέον οι δύο εγγυήσεις είναι απολύτως διακριτές μεταξύ τους. Εισάγεται, επίσης, με την παρ. 9, για πρώτη φορά η «εγγύηση προσθέτου χρόνου εγγύησης», στις δημόσιες συμβάσεις έργων, όταν προσφέρεται και αξιολογείται ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης επιπλέον χρόνος εγγύησης της καλής λειτουργίας του έργου, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των κινδύνων πλημμελούς εκτέλεσής τους. Το ποσό της εν λόγω εγγύησης υπολογίζεται βάσει μαθηματικού τύπου που έχει ως βασική παράμετρο υπολογισμού το μέγεθος του πρόσθετου χρονικού διαστήματος εγγύησης. Με την παρ. 10 προσδιορίζεται το ανώτατο ποσοστό της εγγύησης καλής λειτουργίας, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, σε αντίθεση με την υφιστάμενη διάταξη, με την οποία δεν ορίζεται συγκεκριμένο ποσοστό και επαφίεται στην απόλυτη ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να το καθορίσει στα έγγραφα της σύμβασης. Τέλος, με την παρ. 14 προβλέπεται η απομείωση της εγγυητικής καλής εκτέλεσης κατά 70% με την έγκριση της τελικής επιμέτρησης από την διευθύνουσα υπηρεσία.
22	Με το άρθρο 22 τροποποιείται το άρθρο 73 του ν. 4412/2016, με σκοπό τον εξορθολογισμό της εφαρμογής

	του, τον περιορισμό των αδικαιολόγητων αποκλεισμών και την ενίσχυση του ανταγωνισμού. Ως προς την παρ. 1 του άρθρου 73 διαπιστώνεται ότι η νομοτεχνική επιλογή της παραπομπής στους ορισμούς των ποινικών αδικημάτων που οδηγούν σε αυτόματο και υποχρεωτικό αποκλεισμό από τις δημόσιες συμβάσεις, όπως περιλαμβάνονται στα οικεία ευρωπαϊκά μέσα εναρμόνισης, συνιστά εξάρτηση του δικαίου και καθιστά αναγκαία τη συστηματική θεώρηση με τις εκάστοτε αλλαγές των παραπεμπόμενων κανόνων που αφορούν στην τυποποίηση των εγκληματικών συμπεριφορών γένους που προβλέπονται στο αντίστοιχο άρθρο 57 παρ. 1 της Οδηγίας. Οι ραγδαίες εξελίξεις στον τομέα του ευρωπαϊκού ποινικού δικαίου και στην εθνική νομοθεσία καθιστούν αναγκαία την αναμόρφωση της παρ. 1, ώστε να περιλαμβάνει τις οικείες διατάξεις με τις οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη ενωσιακές ρυθμίσεις με ρητή παραπομπή στα ποινικά αδικήματα ως τυποποιούνται σήμερα. Ειδικότερα, ως προς των έλεγχο των λόγων αποκλεισμού που συνέχονται με ποινικές καταδίκες, σε συγκεκριμένα φυσικά πρόσωπα που εκπροσωπούν το νομικό πρόσωπο, προστίθεται ρύθμιση με την οποία προβλέπεται ότι στις υπόλοιπες περιπτώσεις νομικών προσώπων, πλην των ρητά αναφερόμενων, ελέγχεται, ως προς τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού ο, κατά περίπτωση, νόμιμος εκπρόσωπος. Περαιτέρω, προτείνεται η κατάργηση του λόγου αποκλεισμού της περ. γ της παρ. 2 που είχε εισαχθεί με τον ν. 4605/2019 και ο οποίος καταλαμβάνει οριζόντια όλα τα είδη συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των 20.000 ευρώ. Πρόκειται για ορισμένες παραβιάσεις της εργατικής νομοθεσίας, υψηλής και πολύ υψηλής σοβαρότητας, για τις οποίες έχουν επιβληθεί πρόστιμα από το ΣΕΠΕ με δεσμευτική ισχύ, καθώς, μέχρι σήμερα, δεν έχει καταστεί δυνατή η έκδοση σχετικού πιστοποιητικού από το ΣΕΠΕ και η διάταξη είναι εν τοις πράγμασι ανεφάρμοστη. Άλλωστε, η ως άνω περίπτωση καταλαμβάνεται από τον γενικότερο λόγο αποκλεισμού των παραβιάσεων του εργατικού δικαίου της περ. α της παρ. 4 του άρθρου 73 σε συνδυασμό με την παρ.2 του άρθρου 18 του νόμου. Ως προς την παραβίαση των φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων των οικονομικών φορέων και την άρση του αποκλεισμού τους, αναδιατυπώνεται, ώστε να μπορεί να είναι εφαρμόσιμη στην πράξη, η σχετική

	διάταξη, η οποία απορρέει ευθέως από τις Οδηγίες και προβλέπεται ότι ο συγκεκριμένος λόγος αποκλεισμού δεν συντρέχει εφόσον ο οικονομικός φορέας: α) έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων β) έχει υπαχθεί σε αναστολή ή ρύθμιση ή σε κάθε είδους δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους, τους όρους των οποίων τηρεί. Με την προτεινόμενη τροποποίηση αφενός εξυπηρετείται ο σκοπός του ενωσιακού νομοθέτη να μην αποκλείονται οι οικονομικοί φορείς, εφόσον τελικά εκπληρώσουν είτε με καταβολή είτε με διακανονισμό τις φορολογικές και ασφαλιστικές τους υποχρεώσεις, αφετέρου παρέχεται μία ευελιξία στους οικονομικούς φορείς, σε ένα ιδιαίτερα ασταθές οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον, να μην αποκλείονται από τη συμμετοχή τους σε διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, εφόσον εκπληρώσουν τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις, σε σχέση με την καταβολή των οφειλών τους ή την υπαγωγή τους σε δεσμευτικό διακανονισμό, τον οποίο και τηρούν. Για τη συνδρομή του λόγου αποκλεισμού της περ. ζ) της παρ. 4 εισάγεται η έννοια των «εκ προθέσεως σοβαρών απατηλών δηλώσεων», ενώ για την περ. η) η έννοια της παροχής «με απατηλό τρόπο» παραπλανητικών δηλώσεων. Προτείνεται, περαιτέρω, η αναδιάρθρωση της Επιτροπής, η οποία κρίνει τα επανορθωτικά μέτρα («μέτρα αυτοκάθαρσης») που επικαλούνται οι οικονομικοί φορείς, ώστε να διασφαλίζονται περισσότερα εχέγγυα αμεροληψίας. Προτείνεται, καταρχάς, να καταστεί πενταμελής από τριμελή, να προεδρεύει της Επιτροπής στέλεχος της ΕΑΑΔΗΣΥ και να προστεθεί ένα μέλος προερχόμενο από το Υπουργείο Υγείας. Τέλος, προτείνεται τα μέλη της Επιτροπής να έχουν θητεία τριών ετών και να καθορίζονται με υπουργική απόφαση οι υπόλοιπες λεπτομέρειες, καθώς και η διαδικασία εξέτασης και επανεξέτασης των επανορθωτικών μέτρων.
23	Με το άρθρο 23 τροποποιείται το άρθρο 74 του ν. 4412/2016 και προτείνεται η πλήρης αναμόρφωση του οριζόντιου αποκλεισμού του άρθρου 74, καθώς οι υφιστάμενες διατάξεις έχουν καταστεί εν τοις πράγμασι ανεφάρμοστες. Ειδικότερα, προτείνεται, αφενός, η θέσπιση ενός οριζόντιου συστήματος αποκλεισμού και ενός μητρώου

	αποκλεισθέντων οικονομικών φορέων και αφετέρου η σύσταση μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα, στα οποία θα έχουν πρόσβαση οι αναθέτουσες αρχές και στα οποία καταχωρίζονται στοιχεία τα οποία άπτονται της επαγγελματικής αξιοπιστίας, καθώς και της εκτέλεσης προηγούμενων δημοσίων συμβάσεων. Κάθε ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή των ανωτέρω προβλέπεται ότι θα καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα. Τέλος, προβλέπεται η έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης και Υποδομών και Μεταφορών για τη διαπίστωση της ημερομηνίας έναρξης λειτουργίας του μητρώου αποκλεισθέντων οικονομικών φορέων, των μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα, καθώς και της έναρξη των υποχρεώσεων ενημέρωσής τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς.
24	Με το άρθρο 24 τροποποιείται το άρθρο 76 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, εισάγονται κριτήρια επιλογής για τις δημόσιες συμβάσεις ανάλογα με τη φύση του έργου από το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.) του π.δ. 71/2019 (Α΄ 112), που έχει προσφάτως αντικαταστήσει το Μ.Ε.Ε.Π.. Προβλέπεται η έκδοση απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών με την οποία δίνονται κατευθύνσεις και οδηγίες στις αναθέτουσες αρχές ως προς τα κριτήρια χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας ανάλογα με τη φύση του έργου ώστε να τηρούνται η αρχή της αναλογικότητας, διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης. Οιαδήποτε παρέκκλιση από την εγκύκλιο προϋποθέτει σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου. Τέλος, η παρ. 4 θεσπίζει εξαίρεση από τις ως άνω διατάξεις και δίνει τη δυνατότητα σε επιχειρήσεις και οικονομικούς φορείς που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 75 να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς, ανεξαρτήτως της εγγραφής τους στα μητρώα του π.δ. 71/2019. Στόχος των διατάξεων αυτών είναι η εφαρμογή ενός ενιαίου μητρώου, στο οποίο θα καταχωρίζονται οι επιχειρήσεις και θα κατατάσσονται σε συγκεκριμένες τάξεις, το οποίο θα αποτελεί τεκμήριο για την ύπαρξη συγκεκριμένων προσόντων, γεγονός που θα διευκολύνει τόσο την αναθέτουσα αρχή στον έλεγχο των προσόντων συμμετοχής σε διαγωνισμό όσο και τη μείωση των αντιδικιών μεταξύ των συμμετεχόντων.

25	Με το άρθρο 25 τροποποιείται το άρθρο 77 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ορίζονται τα κριτήρια επιλογής για διαδικασίες σύναψης σύμβασης μελέτης και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών με αναφορά στο αντίστοιχο Μητρώο Εμπειρίας Μελετητών (Μ.Ε.Μ) και στο Μητρώο Μελετητικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε.) του π.δ. 71/2019 και το Μητρώο Επιχειρήσεων Συμβούλων Διοίκησης - Διαχείρισης Έργων (ΜΗΕΣΔΔΕ) του π.δ. 71/2019, αντίστοιχα. Παράλληλα, προβλέπεται η έκδοση απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών με την οποία δίνονται κατευθύνσεις και οδηγίες στις αναθέτουσες αρχές ως προς τα κριτήρια χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας ανάλογα με τη φύση του έργου ώστε να τηρούνται η αρχή της αναλογικότητας, διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης. Οιαδήποτε παρέκκλιση από την εγκύκλιο προϋποθέτει σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου. Στόχος των διατάξεων αυτών είναι η εφαρμογή ενός ενιαίου μητρώου όπου θα καταχωρίζονται οι επιχειρήσεις και θα κατατάσσονται σε συγκεκριμένες τάξεις.
26	Με το άρθρο 26 τροποποιείται το άρθρο 78 του ν. 4412/2016, που ρυθμίζει τη στήριξη στις ικανότητες τρίτων φορέων. Εισάγονται ορισμένες διαδικαστικές προϋποθέσεις για την αντικατάσταση του τρίτου, σε περίπτωση μη πλήρωσης εκ μέρους του των προβλεπόμενων απαιτήσεων, ώστε να αποφευχθεί η καταχρηστική χρήση της εν λόγω δυνατότητας. Ειδικότερα, προβλέπεται η αντικατάσταση του φορέα, στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται ο προσφέρων, να γίνεται κατόπιν σχετικής πρόσκλησης από την αναθέτουσα αρχή προς τον οικονομικό φορέα, εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σχετικής πρόσκλησης και για μία μόνο φορά, για κάθε τρίτο, στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται, στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας ανάθεσης.
27	Με το άρθρο 27 τροποποιείται το άρθρο 79 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, προβλέπεται η χρήση του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) αντί του Τυποποιημένου Εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ), το οποίο καταργείται,, δεδομένου ότι το περιεχόμενο των δύο εντύπων ταυτίζεται, και στις συμβάσεις κάτω των ορίων εφαρμογής των Οδηγιών, πλην της απευθείας ανάθεσης, στην οποία δεν απαιτείται προκαταρκτική απόδειξη των προϋποθέσεων συμμετοχής. Μετά την ανωτέρω τροποποίηση, οι παρ. 2 και 4 είναι μη σχετικές και

	καταργούνται. Επιπλέον, προβλέπεται ρητά ότι ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ.
28	Με το άρθρο 28 τροποποιείται το άρθρο 79Α του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, επιτρέπεται η σύνταξη και υποβολή του ΕΕΕΣ και, συνεπώς, και της προσφοράς ή της αίτησης συμμετοχής, σε όλο το διάστημα κατά το οποίο μπορούν αυτές να υποβάλλονται, ενώ, παράλληλα, προβλέπεται η δυνατότητα απόσυρσης και επανυποβολής της προσφοράς με επικαιροποιημένο ΕΕΕΣ, σε περίπτωση που υπάρξουν μεταβολές στα δηλωθέντα με το ΕΕΕΣ μεταξύ του χρόνου υποβολής του και της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής. Με τη διάταξη αυτή παρέχεται σχετική ευελιξία στους οικονομικούς φορείς και αποφεύγονται αδικαιολόγητοι αποκλεισμοί λόγω της ημερομηνίας υπογραφής του ΕΕΕΣ. Η παρ. 3 καταργείται εν όψει του ότι, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, επί του άρθρου 79, δεν προβλέπεται πλέον η χρήση του ΤΕΥΔ. Επιπρόσθετα, με την παρ.9 δίνεται η δυνατότητα στους οικονομικούς φορείς να διευκρινίζουν τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχουν στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση.
29	Με το άρθρο 29 τροποποιείται το άρθρο 80 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ως προς τα αποδεικτικά μέσα του άρθρου 80, προτείνεται η κατάργηση του πιστοποιητικού του ΣΕΠΕ ως αποδεικτικού μέσου για την απόδειξη της μη συνδρομής ορισμένων παραβάσεων υψηλής και πολύ υψηλής σοβαρότητας, για τους ίδιους λόγους, για τους οποίους προτείνεται και η κατάργηση του σχετικού λόγου αποκλεισμού. Πρόκειται για ορισμένες παραβιάσεις της εργατικής νομοθεσίας, υψηλής και πολύ υψηλής σοβαρότητας, για τις οποίες έχουν επιβληθεί πρόστιμα από το ΣΕΠΕ με δεσμευτική ισχύ, καθώς, μέχρι σήμερα, δεν έχει καταστεί δυνατή η έκδοση σχετικού πιστοποιητικού από το ΣΕΠΕ που να βεβαιώνει τις συγκεκριμένες παραβάσεις και η διάταξη είναι εν τοις πράγμασι ανεφάρμοστη. Ειδικά για τα αποδεικτικά μέσα της επαγγελματικής καταλληλότητας, καθώς και της νόμιμης εκπροσώπησης, προτείνεται η προσθήκη της φράσης «εκτός εάν στις ειδικές διατάξεις έκδοσης αυτών προβλέπεται συγκεκριμένος χρόνος ισχύος και είναι σε ισχύ κατά την υποβολή τους», προκειμένου να αντιμετωπιστεί το ζήτημα που είχε ανακύψει με συγκεκριμένα πιστοποιητικά,όπως το πτυχίο ΜΕΕΠ, τα οποία έχουν συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ισχύος, βάσει

	των ειδικών διατάξεων που διέπουν την έκδοση και το περιεχόμενό τους.
30	Με το άρθρο 30 τροποποιείται το άρθρο 86 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, προβλέπεται ένα εναλλακτικός μαθηματικός τύπος προσδιορισμού της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας- τιμής, για τις συμβάσεις γενικών υπηρεσιών, ο οποίος ευρέως χρησιμοποιείται από τις αναθέτουσες αρχές ενώ έχει συμπεριληφθεί και στα υποδείγματα διακηρύξεων γενικών υπηρεσιών της ΕΑΑΔΗΣΥ. Επίσης παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών να εκδίδει απόφαση για τον καθορισμό των κριτηρίων που δύναται κάθε αναθέτουσα αρχή να περιλαμβάνει στις διαδικασίες δημόσιας σύναψης έργου. Υποχρεωτικά ορίζεται ως κριτήριο με συντελεστή βαρύτητας 10% τουλάχιστον η πλήρωση κριτηρίων της εργαλειοθήκης της Ε.Ε..
31	Με το άρθρο 31 τροποποιείται το άρθρο 87 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, με τις τροποποιούμενες διατάξεις παρέχεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Υποδομών και Μεταφορών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων να καθορίζουν τους τρόπους προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής των δημόσιων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και επιστημονικών υπηρεσιών, και των δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών, αντίστοιχα, κ λαμβάνοντας υπόψη τη νέα δομή της Κυβέρνησης και εισάγονται μικρές νομοτεχνικές βελτιώσεις στις παρεχόμενες νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις.
32	Με το άρθρο 32 τροποποιείται το άρθρο 88 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, προτείνεται η λήψη δέσμης μέτρων για να καταπολεμηθεί το φαινόμενο των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, που οδηγεί σε υποκοστολογημένες προσφορές με συνακόλουθη αδυναμία ολοκλήρωσης του έργου και εμφάνισης σοβαρών ποιοτικών προβλημάτων, ενώ συγχρόνως διογκώνεται το φαινόμενο των συμπληρωματικών συμβάσεων. Στο πλαίσιο αυτό καθορίζεται ένα συνδυασμένο όριο έκπτωσης άνω του οποίου ο οικονομικός φορέας υποχρεούται μετά από πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής να υποβάλλει έγγραφες εξηγήσεις, τυχόν δε άρνησή του επάγεται την κήρυξη της προσφοράς του ως απαράδεκτης και καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Συγκεκριμένα στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως

	ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν, ενώ δύναται η αναθέτουσα αρχή να κρίνει και άλλες προσφορές με μικρότερη ή και καθόλου έκπτωση ως ασυνήθιστα χαμηλές. Προσθέτως, ρητά πλέον προβλέπεται ότι τα οικονομικά στοιχεία των εξηγήσεων που παραθέτει προς την αναθέτουσα αρχή αποτελούν δεσμευτική συμφωνία και τα εν λόγω στοιχεία δεν δύνανται να μεταβληθούν σε μεταγενέστερο χρόνο.
33	Με το άρθρο 33 τροποποιείται το άρθρο 90 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι σε περίπτωση ισοδύναμων προσφορών προτείνεται να επιλέγεται η προσφορά με την υψηλότερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς αντί της υφιστάμενης δυνατότητας της αναθέτουσας αρχής να επιλέγει είτε την προσφορά με την υψηλότερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς είτε αυτή με τη χαμηλότερη τιμή, προκειμένου να προκρίνεται η ποιότητα έναντι της τιμής, όπως προβλέπεται και από το σχετικό κριτήριο ανάθεσης.
34	Με το άρθρο 34 τροποποιείται το άρθρο 92 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, επιδιώκεται η αποσαφήνιση των διατάξεων αναφορικά με το περιεχόμενο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής με σκοπό την απλοποίηση της σχετικής διαδικασίας.
35	Με το άρθρο 35 τροποποιείται το άρθρο 93 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, επιδιώκεται η αποσαφήνιση των διατάξεων αναφορικά με το περιεχόμενο του φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» κατ' αντιστοιχία των προτεινόμενων τροποποιήσεων του άρθρου 79 και κυρίως της δυνατότητας που δίνεται στους οικονομικούς φορείς να διευκρινίζουν τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχουν στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση.
36	Με το άρθρο 36 τροποποιείται η παρ. 5 του άρθρου 94 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, απαλείφεται η διάκριση μεταξύ προμηθευτών που παράγουν το προσφερόμενο προϊόν και των προμηθευτών που το εμπορεύονται, ως προς τη δυνητική απαίτηση της αναθέτουσας αρχής για την υποβολή δήλωσης της χώρας παραγωγής του προσφερόμενου προϊόντος, της επιχειρηματικής μονάδας στην οποία αυτό παράγεται και του τόπου εγκατάστασής της.

	Παράλληλα, καταργείται η απαίτηση προσκόμισης υπεύθυνης δήλωσης προς την αναθέτουσα αρχή του εκάστοτε προμηθευτή, που δεν παράγει το προσφερόμενο προϊόν, αναφορικά με το γεγονός ότι η κατασκευή του τελικού προϊόντος θα γίνει από την επιχείρηση στην οποία ανήκει ή η οποία εκμεταλλεύεται ολικά ή μερικά τη μονάδα κατασκευής του τελικού προϊόντος και ότι ο νόμιμος εκπρόσωπος της επιχείρησης αυτής ή ο επίσημος αντιπρόσωπός της έχει αποδεχθεί έναντί τους την εκτέλεση της συγκεκριμένης προμήθειας, σε περίπτωση κατακύρωσης στον προμηθευτή υπέρ του οποίου έγινε η αποδοχή. Με την κατάργηση της υπεύθυνης δήλωσης αντιμετωπίζεται το ζήτημα της τεχνητής μείωσης του ανταγωνισμού στις περιπτώσεις προμηθειών, κυρίως ιατροτεχνολογικού χαρακτήρα, στις περιπτώσεις που συγκεκριμένα αγαθά διατίθενται στην εγχώρια αγορά μέσω αποκλειστικού αντιπροσώπου εταιριών παραγωγής που έχουν έδρα στο εξωτερικό.
37	Με το άρθρο 37 τροποποιείται το άρθρο 95 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις σκοπούν στην αποσαφήνιση των διατάξεων αναφορικά με τον τρόπο σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών, με σκοπό αφενός την απλοποίηση της διαδικασίας και αφετέρου την έμφαση στα ποιοτικά στοιχεία των προσφορών και όχι στην τιμή. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά διευκρινίζεται η έννοια των τιμών αναφοράς που παραπέμπει ιδίως σε τιμές που έχουν εγκριθεί από ρυθμιστική αρχή, σε περίπτωση ρυθμιζόμενης αγοράς. Επίσης, η δυνατότητα εκτίμησης της τιμής βάσει τιμών αναφοράς επεκτείνεται και στο πεδίο της παροχής γενικών υπηρεσιών. Στόχος της ανωτέρω τροποποίησης είναι η διευκόλυνση των αναθετουσών αρχών στον προσδιορισμό των τιμών αγοράς προμηθειών και υπηρεσιών που παρέχονται από ρυθμισμένες αγορές, όπως η ταχυδρομική αγορά ή οι αγορές ενέργειας και τηλεπικοινωνιών και η απλοποίηση του κριτηρίου κατακύρωσης με προσδιορισμό έκπτωσης επί της ρυθμισμένης τιμής.
38	Με το άρθρο 38 τροποποιείται το άρθρο 95 του ν. 4412/2016 και επιδιώκεται η απλοποίηση του καθώς και η προσαρμογή του στις υπόλοιπες ρυθμίσεις του νόμου. Η υφιστάμενη ρύθμιση αφορά κυρίως σε έγχαρτες διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, που σταδιακά εγκαταλείπονται, και τροποποιείται με τέτοιο τρόπο ώστε

	να προβλέπεται ότι οι προσφορές υποβάλλονται με τα προβλεπόμενα από τα έγγραφα της σύμβασης μέσα, ηλεκτρονικά ή έγχαρτα, κατά περίπτωση.
39	Με το άρθρο 39 τροποποιείται το άρθρο 97 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, επεκτείνεται στις συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών η υφιστάμενη δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής σε συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, όταν λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, με αιτιολογημένη απόφασή της, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξακολουθεί να εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον.
40	Με το άρθρο 40 τροποποιείται το άρθρο 100 του ν. 4412/2016 και αναμορφώνεται πλήρως η διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών σε συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, για λόγους επιτάχυνσης της διαδικασίας και μείωσης των διοικητικών βαρών. Ειδικότερα, όταν κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, προβλέπεται η έκδοση μίας ενιαίας απόφασης της αναθέτουσας αρχής, αντί των δύο που προβλέπονται στη ισχύουσα διάταξη, με την οποία επικυρώνονται τα αποτελέσματα όλων των σταδίων της διαδικασίας, δηλαδή την υποβολή δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς, οικονομικής προσφοράς και δικαιολογητικών κατακύρωσης, οι δε συμμετέχοντες λαμβάνουν γνώση των στοιχείων των λοιπών προσφερόντων με την κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης. Όταν κριτήριο ανάθεσης είναι η βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής, προβλέπεται η έκδοση δύο αποφάσεων, μία για τα δικαιολογητικά συμμετοχής μαζί με την τεχνική προσφορά και μία για την οικονομική προσφορά μαζί με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, αντί των τριών που προβλέπει η υφιστάμενη διάταξη, σε περίπτωση δε που εξ αρχής υποβάλλεται μία προσφορά προβλέπεται, ομοίως, η έκδοση μίας ενιαίας απόφασης για όλα τα στάδια, όπως και στις περιπτώσεις που κριτήριο ανάθεσης είναι αποκλειστικά και μόνο η τιμή.
41	Με το άρθρο 41 τροποποιείται το άρθρο 101 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, επιδιώκεται η δυνατότητα αντιστροφής σταδίων της διαδικασίας αξιολόγησης των προσφορών των οικονομικών φορέων επεκτείνεται, πέρα

	από τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών, στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, όταν κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής.
42	Με το άρθρο 42 τροποποιείται το άρθρο 102 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, αναμορφώνονται πλήρως και απλοποιούνται οι διατάξεις, με τις οποίες παρέχεται η δυνατότητα συμπλήρωσης των υποβληθέντων στοιχείων της προσφοράς, με σκοπό τον περιορισμό των αδικαιολόγητων αποκλεισμών των οικονομικών φορέων για αυστηρά τυπικούς λόγους, ενώ πληρούνται κατ' ουσίαν οι προϋποθέσεις συμμετοχής. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητούν από τους οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Η προτεινόμενη τροποποίηση αποτελεί ουσιαστική μετατόπιση του εθνικού θεσμικού πλαισίου πλησιέστερα προς το πνεύμα της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (παρ. 3άρθρου 56) της οποίας τη διατύπωση, ουσιαστικά, υιοθετεί. Η τροποποίηση του άρθρου κρίνεται αναγκαία χάριν της ανάπτυξης του ευρύτερου δυνατού υγιούς ανταγωνισμού, της κάμψης της τυπολατρείας και του φορμαλισμού και της διευκόλυνσης της πρόσβασης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στις δημόσιες συμβάσεις, προς όφελος της επιτυχούς έκβασης των διαγωνιστικών διαδικασιών και της καλύτερης εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος. Με τη νέα διατύπωση του άρθρου 102, η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητήσει να διορθωθούν ή να συμπληρωθούν σε επιμέρους σημεία τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε ένα φάκελο υποψηφιότητας, αρκεί να μην τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα με τέτοιο τρόπο ώστε να του δίνεται αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης και η αίτηση αυτή, της αναθέτουσας αρχής, να αφορά στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά

	εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της προθεσμίας που είχε ταχθεί για την υποβολή υποψηφιότητας. Τα ανωτέρω ισχύουν κατ΄αναλογίαν και για τυχόν ελλείπουσες δηλώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι βεβαιώνουν γεγονότα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα.
43	Με το άρθρο 43 τροποποιείται το άρθρο 103 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, με την παρ. 1, εισάγονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και προβλέπεται η υποβολή, από τον προσωρινό ανάδοχο, των δικαιολογητικών κατακύρωσης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον ο διαγωνισμός διεξάγεται μέσω του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, άλλως σε σφραγισμένο φάκελο ο οποίος παραδίδεται στο αρμόδιο όργανο αξιολόγησης. Επιπρόσθετα, με την παρ. 2 προβλέπεται πλέον η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής, εφόσον τα δικαιολογητικά που προσκομίζει ο προσωρινός ανάδοχος παρουσιάζουν ελλείψεις ή δεν προσκομισθούν, να καλεί τον προσωρινό ανάδοχο τόσο προς παροχή διευκρινίσεων επί των ήδη υποβληθέντων δικαιολογητικών όσο και προς συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων δικαιολογητικών. Παράλληλα, παραμένει σε ισχύ το δικαίωμα του προσωρινού αναδόχου να υποβάλλει αίτημα για παράταση υποβολής των σχετικών δικαιολογητικών, εφόσον αποδεικνύει ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των σχετικών δικαιολογητικών, η σχετική προθεσμία υποβολής αυτών παρατείνεται για όσο χρόνο απαιτείται για τη χορήγησή τους από τις αρμόδιες αρχές. Σκοπός της προτεινόμενης τροποποίησης είναι η αποφυγή αδικαιολόγητων αποκλεισμών των οικονομικών φορέων από τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης για τυπικούς λόγους που οφείλονται στην ελλιπή η μη τυπικώς προσήκουσα προσκόμιση των δικαιολογητικών του άρθρου 103 αλλά όχι στην πραγματική συνδρομή των λόγων αποκλεισμού του οικονομικού φορέα από τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης. Επιπρόσθετα, με την παρ. 3 προβλέπεται ότι η ποινή της κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής του προσωρινού αναδόχου στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης επιβάλλεται στην περίπτωση που ο προσωρινός ανάδοχος έχει υποβάλλει εκ προθέσεως απατηλά ή πλαστά δικαιολογητικά.
44	Με το άρθρο 44 τροποποιείται το άρθρο 104 του ν. 4412/2016ως προς τις μεταβολές που επέρχονται στο πρόσωπο του προσφέροντος οικονομικού φορέα μετά την υποβολή της προσφοράς του και μέχρι την ανάθεση της σύμβασης. Ειδικότερα προβλέπεται, καταρχάς, ότι οι

	προϋποθέσεις και οι απαιτήσεις συμμετοχής κρίνονται κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, μόνο με την υποβολή του ΕΕΕΣ, ήτοι χωρίς να απαιτείται πλέον η υποβολή άλλων αποδεικτικών μέσων για το χρονικό εκείνο σημείο, ενώ, σε περίπτωση που ο υποψήφιος ανάδοχος δηλώσει αμελλητί στην αναθέτουσα αρχή μεταγενέστερες μεταβολές στο πρόσωπό του, δεν καταπίπτει η εγγύηση συμμετοχής σε βάρος του. Με τις προτεινόμενες διατάξεις μειώνεται το διοικητικό βάρος για τους οικονομικούς φορείς κατά τη φάση υποβολής των προσφορών και αποφεύγεται η επιβολή κυρώσεων σε συνεπείς οικονομικούς φορείς που εγκαίρως ενημερώνουν την αναθέτουσα αρχή για μεταβολές που έχουν επέλθει στο πρόσωπό τους.
45	Με την τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 105 προβλέπεται ότι σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή, δεόντως αιτιολογημένα και κατόπιν γνώμης του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου, μπορεί να κατακυρώσει τη σύμβαση για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα, αγαθών ή παρεχόμενων υπηρεσιών και ειδικότερα για ποσοστό από 80% μέχρι και το 120% της ποσότητας αγαθών ή παρεχόμενων υπηρεσιών από αυτήν που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον ο σχετικός όρος έχει περιληφθεί σε αυτά. Περαιτέρω, με την παρ. 5 διαφοροποιείται το σημείο, κατά το οποίο τεκμαίρεται η σύναψη της σύμβασης και προβλέπεται ότι αυτή πλέον συνάπτεται με την κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης στον προσωρινό ανάδοχο για την υπογραφή της σύμβασης, αντί της κοινοποίησης της απόφασης κατακύρωσης που προβλέπεται στην ισχύουσα διάταξη. Με την προτεινόμενη τροποποίηση επιδιώκεται η επίλυση ζητημάτων πρόσθετου διοικητικού βάρους για τις αναθέτουσες αρχές όπως στις περιπτώσεις διακηρύξεων με πολλά τμήματα. Ειδικότερα, προωθείται η ύπαρξη μίας μοναδικής εκτελεστής πράξης στην περίπτωση κατακύρωσης με βάση τη χαμηλότερη τιμή στις προμήθειες αγαθών και υπηρεσιών, μετά και από την τελική προτεινόμενη διαμόρφωση του άρθρου 100, καθώς η ύπαρξη πολλών τμημάτων, η οποία οδηγεί με την υφιστάμενη διάταξη στην έκδοση πολλαπλών αποφάσεων κατακύρωσης ανά διαγωνιστική διαδικασία, δημιουργεί

	ιδιαίτερο διοικητικό βάρος στις αναθέτουσες αρχές σε αρκετές περιπτώσεις. Επιπρόσθετα, με την παρ. 6 ορίζεται παρέκκλιση από το άρθρο 105 για την περίπτωση ανάθεσης συμβάσεων που συνάπτονται δυνάμει συμφωνίας – πλαίσιο, σύμφωνα με τις με την παρ. 4 και την περ. α' της παρ. 5 του άρθρου 39 ή συμβάσεις που συνάπτονται στο πλαίσιο Δυναμικού Συστήματος Αγορών σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 35 καθώς και συμβάσεις του άρθρου 118Α. Στην περίπτωση αυτή η απόφαση ανάθεσης, μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, επέχει θέση εγγράφου συμφωνητικού με την έννοια των διατάξεων του άρθρου 131 του ν. 4270/2014. Επιπρόσθετα, με τις παρ. 6 και 7, εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν στη διαχείριση της ευθύνης από διαπραγματεύσεις μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του συμμετέχοντος στη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης οικονομικού φορέα, ενώ παράλληλα επισημαίνεται η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απευθύνει τη σχετική πρόσκληση εφόσον έχει εκδώσει την απόφαση κατακύρωσης της σύμβασης στον προσωρινό ανάδοχο και αυτή δεν έχει ακυρωθεί.
46	Με το άρθρο 46 τροποποιείται το άρθρο 106 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις εισάγονται παρεμβάσεις νομοτεχνικού χαρακτήρα, ενώ ταυτόχρονα προωθείται και η προσθήκη συγκεκριμένων περιπτώσεων που άγουν σε ματαίωση της διαδικασίας, προκειμένου να καταστούν πληρέστερες και συνεκτικότερες οι σχετικές ρυθμίσεις του εν λόγω άρθρου. Επιπλέον, προτείνεται η κατάργηση της μέχρι τώρα προβλεπόμενης προηγούμενης γνωμοδότησης αναφορικά με την επανάληψη των διαγωνισμών. Είναι προφανές ότι υπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής, και όχι του γνωμοδοτικού οργάνου, να εκτιμήσει εάν η επανάληψη του διαγωνισμού εξυπηρετεί ή όχι το δημόσιο συμφέρον και να επιλέξει τους όρους και τη διαδικασία με την οποία θα διεξαχθεί ο νέος διαγωνισμός. Περαιτέρω, η συγκεκριμένη τροποποίηση αναμένεται να συμβάλλει στην απλοποίηση αλλά και την επιτάχυνση της συγκεκριμένης διαδικασίας, βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα του οικείου ρυθμιστικού πλαισίου.
47	Με το άρθρο 47 τροποποιείται το άρθρο 109^{A} του ν. 4412/2016. Ειδικότερα εισάγονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και τροποποιήσεις προκειμένου οι διατάξεις του άρθρου να μπορούν να συνδυαστούν με τις τροποποιημένες ή πρόσθετες διατάξεις των άρθρων 118 και 120.

48	Με το άρθρο 48 τροποποιείται το άρθρο 116 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, καταργείται η διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού, ο οποίος συνήθως δεν διενεργείται με ηλεκτρονικά μέσα, δημιουργώντας πρόσθετο διοικητικό βάρος για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς. Οι σχετικές διαδικασίες θα πραγματοποιούνται, με τις προβλεπόμενες στο άρθρο 26 διαδικασίες και ιδίως από την ανοικτή διαδικασία με χρήση εργαλείων e-procurement (ΕΣΗΔΗΣ) σε συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των 30.000 ευρώ. Η κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού θα λάβει χώρα όταν το ΕΣΗΔΗΣ θα έχει προετοιμαστεί κατάλληλα προκειμένου να αναλάβει το επιπρόσθετο φορτίο διαγωνιστικών διαδικασιών με εκτιμώμενο χρονικό ορίζοντα την 01.09.2020.
49	Με το άρθρο 49 προστίθεται άρθρο 117 Α στο ν. 4412/2016, το οποίο εισάγει την έννοια των δημοσίων συμβάσεων ήσσονος αξίας, για τις οποίες δεν απαιτείται η εφαρμογή διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και ορίζεται ότι οι πληρωμές των σχετικών δαπανών μπορούν να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι νόμιμων φορολογικών παραστατικών. Σημειώνεται ότι για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 6 του ν. 4412/2016. Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις επιδιώκεται η απλοποίηση και η επίσπευση των σχετικών διαδικασιών και απόσειση του δυσανάλογου διοικητικού βάρους αλλά και των χρονικών καθυστερήσεων μίας τυπικής διαδικασίας ανάθεσης για δαπάνες πολύ μικρής αξίας.
50	Με το άρθρο 50 τροποποιείται το άρθρο 118 του ν.4412/2016. Ειδικότερα, αυξάνεται το χρηματικό όριο από τις 20.000 ευρώ στις 30.000 ευρώ για τις συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών και 60.000 ευρώ για τις συμβάσεις έργων και τις συμβάσεις των άρθρων 107-110 του ν. 4412/2016 Επιπρόσθετα, προβλέπεται αντίστοιχο χρηματικό όριο ύψους 60.000 ευρώ για τις συμβάσεις προμηθειών, έργου και υπηρεσιών που αφορούν σε έργα που σχετίζονται με την ανάπτυξη ή την υποστήριξη της ανάπτυξης εφαρμογών ή υποδομών ΤΠΕ που αφορούν στην υλοποίηση έργων ΤΠΕ, με αντικείμενο την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των ψηφιακών υπηρεσιών και τον εκσυγχρονισμό των ψηφιακών εργαλείων της κεντρικής διοίκησης. Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις επιδιώκεται η απλοποίηση της διαδικασίας για συμβάσεις μικρής αξίας μέχρι του ποσού των 30.000 ευρώ και μείωση

	του διοικητικού βάρους τόσο για τις αναθέτουσες αρχές όσο και τους οικονομικούς φορείς μέσω της χρονικής σύντμησης των σχετικών διαδικασιών. Οι εν λόγω τροποποιήσεις προωθούνται τηρουμένων των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων δεδομένου ότι με το άρθρο 120 προτείνεται η προηγούμενη από την ανάθεση της σύμβασης δημοσίευση της σχετικής πρόσκλησης η οποία δεν λάμβανε χώρα με τις υφιστάμενες διατάξεις. Επιπρόσθετα, με την προσθήκη της παρ. 6 συστήνεται παρέκκλιση από την παρ. 1 προκειμένου για την επιτάχυνση της ανάθεσης προμηθειών, υπηρεσιών, έργων και μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, που αφορούν στην υλοποίηση έργων ΤΠΕ για την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των ψηφιακών υπηρεσιών ή τον εκσυγχρονισμό των ψηφιακών εργαλείων της Κεντρικής Διοίκησης, σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται η προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης, όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το όριο των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ. Τέλος, παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης να καθορίζει τη διαδικασία και τον τρόπο υποβολής των αιτήσεων από τις αναθέτουσες αρχές, τα απαραίτητα δικαιολογητικά, τη αρμόδια οργανική μονάδα για την επεξεργασία των αιτήσεων και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.
51	Με το άρθρο 51 προστίθεται άρθρο 118 Α στον ν. 4412/2016 και εισάγεται η διαδικασία κατάρτισης και λειτουργίας συστήματος ηλεκτρονικών καταλόγων από τις Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών, η οποία κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να διευκολυνθεί η χρήση του εργαλείου των ηλεκτρονικών καταλόγων, ως εργαλείο υλοποίησης διαδικασιών επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών και αφορούν σε εκτιμώμενη αξία σύμβασης ίσης ή κατώτερης από τα όρια του άρθρου 5 του ν. 4412/2016. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει την κατάρτιση και την τήρηση μητρώου προεπιλογής οικονομικών φορέων, στο οποίο δικαίωμα έχουν, καταρχήν, όλοι οι οικονομικοί φορείς που σχετίζονται με το αντικείμενο της εκάστοτε προμήθειας και που πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται από την Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών στη σχετική πρόσκληση που δημοσιεύεται στον ιστότοπό της. Οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι οικονομικοί φορείς που επιθυμούν να συμμετέχουν στο εκάστοτε

	μητρώο προεπιλογής οικονομικών φορέων περιλαμβάνουν, ιδίως, τις σχετικές ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις, το εύρος των αποδεκτών οικονομικών προσφορών, την ύπαρξη των αντικειμενικών κριτηρίων για την εγγραφή στο μητρώο, όπως τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74 και τη συνδρομή των κριτηρίων επιλογής του άρθρου 75 καθώς την προσκόμιση των απαιτούμενων δικαιολογητικών. Τυχόν απόρριψη της αίτησης οικονομικού φορέα να ενταχθεί σε μητρώο προεπιλογής οικονομικών φορέων υπόκειται σε ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον της οικείας Εθνικής Κεντρικής Αρχής Αγορών. Επιπρόσθετα, ορίζεται η διαδικασία που ακολουθεί ο εγγεγραμμένος, στο εκάστοτε μητρώο προεπιλογής, οικονομικός φορέας προκειμένου να υποβάλλει την προσφορά του προς τις αναθέτουσες αρχές που μπορούν να διενεργούν τις προμήθειές τους μέσα από το Σύστημα Ηλεκτρονικών Αγορών. Παράλληλα, ορίζεται ότι η διαδικασία ανάθεσης σύμβασης μέσω του Συστήματος Ηλεκτρονικών Αγορών αφορά αποκλειστικά σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη από τα όρια του άρθρου 5. Από τη χρήση των Συστημάτων Ηλεκτρονικών Αγορών (ΣΗΑ) εξαιρείται η ανάθεση συμβάσεων προμήθειας φαρμακευτικών προϊόντων. Επίσης, με το άρθρο 51 ορίζεται ότι τα ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία του Συστήματος Ηλεκτρονικών Αγορών, στη διαδικασία κατάρτισης, τήρησης και επικαιροποίησης του μητρώου προεπιλεγμένων οικονομικών φορέων, στο περιεχόμενο της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και στη διαδικασία εξέτασης της ενδικοφανούς προσφυγής μπορούν να ρυθμίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της Εθνικής Κεντρικής Αρχής Αγορών και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Τέλος, ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές δύναται να προσφεύγουν στα Συστήματα Ηλεκτρονικών Αγορών, εφόσον η αξία των συμβάσεων που ανατίθενται απευθείας μέσω αυτών δεν υπερβαίνει ετησίως το ποσό των 40.000 ευρώ, ανά είδος αγαθού ή υπηρεσίας.
52	Με το άρθρο 52 τροποποιείται το άρθρο 119 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, με την παρ. 2 δίνεται στις αναθέτουσες αρχές η δυνατότητα ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ενεργειών τεχνικής βοήθειας, που ανατίθεται στο πλαίσιο εκτέλεσης συγχρηματοδοτούμενων έργων, μέχρι του ποσού των 60.000 ευρώ κατόπιν προηγούμενης πρόσκλησης τριών τουλάχιστον, εγγεγραμμένων σε

	αντίστοιχο μητρώο, οικονομικών φορέων. Με την τροποποίηση αυτή αυξάνεται το όριο εφαρμογής της υφιστάμενης διάταξης από 40.000 ευρώ σε 60.000 ευρώ, αλλά επιβάλλεται στην αναθέτουσα αρχή να απευθύνει σχετική πρόσκληση σε τρεις (3) τουλάχιστον οικονομικούς φορείς, οι οποίοι επιλέγονται μεταξύ των εγγεγραμμένων σε κατάλογο προμηθευτών ή/και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για τον σκοπό εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας, έναντι του ενός (1) οικονομικού φορέα, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της υφιστάμενης διάταξης. Με την τροποποίηση αυτή επιδιώκεται η διευκόλυνση και επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας προκειμένου να επιταχυνθεί η ωρίμανση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, με παράλληλη βελτίωση της διαφάνειας των σχετικών διαδικασιών. Επιπρόσθετα, τροποποιείται η παρ. 3 όπου προβλέπεται αύξηση του σχετικού ορίου από τις 60.000 ευρώ στις 100.000 ευρώ, ενώ παράλληλα διευρύνεται ο αριθμός των οικονομικών φορέων που προσκαλούνται να συμμετάσχουν στην οικεία διαδικασία ανάθεσης σύμβασης αυξάνοντας, με τον τρόπο αυτό τη διαφάνεια των σχετικών διαδικασιών. Ειδικότερα, η σχετική πρόσκληση απευθύνεται γενικά προς όλους τους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σε κατάλογο προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για το σκοπό εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας και οι οποίοι ανταποκρίνονται στις προϋποθέσεις του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης.
53	Με το άρθρο 53 τροποποιείται το άρθρο 120 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ορίζεται ότι η πρόσκληση υποβολής προσφοράς ειδικά σε συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ, δύναται να απευθύνεται και σε έναν μόνο οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης και επιπλέον ότι δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά. Η ανάρτηση της σχετικής πρόσκλησης προτείνεται με γνώμονα την ενίσχυση της διαφάνειας της διαδικασίας, της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και του ελέγχου των αναθετουσών αρχών. Ωστόσο, προκειμένου

	να αποφευχθούν περιπτώσεις υποβολής πληθώρας προσφορών μετά από την ανάρτηση της σχετικής πρόσκλησης, γεγονός που θα ακύρωνε επί της ουσίας την ευελιξία της διαδικασίας της απευθείας ανάθεσης, οι εν λόγω τυχόν υποβληθείσες προσφορές από μη προσκεκλημένους οικονομικούς φορείς δεν λαμβάνονται υπόψη.
54	Με το άρθρο 54 τροποποιείται το άρθρο 124 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, επιδιώκεται η απλοποίηση του περιεχομένου των προσφορών οικονομικών φορέων σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης κάτω των ορίων του άρθρου 5.
55	Με το άρθρο 55 τροποποιείται το άρθρο 127 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, επιδιώκεται η περαιτέρω σύντμηση του χρόνου για την ανάθεση των συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία ίση ή μικρότερη από τα χρηματικά όρια της απευθείας ανάθεσης. Έτσι, προτείνεται η κατάργηση των προβλεπόμενων ενστάσεων και ενδικοφανών προσφυγών για διαδικασίες απευθείας ανάθεσης, ενώ, παράλληλα, προβλέπεται δικαστική προστασία ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, κατά τα οριζόμενα στο π.δ. 18/1989 (Α' 8), το οποίο αποφαίνεται αμετακλήτως, χωρίς να επιτρέπεται η προηγούμενη άσκηση άλλης ειδικής ή ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής. Το παράβολο για την άσκηση της αίτησης ακύρωσης και της αίτησης αναστολής ορίζεται ίσο με το πέντε τοις εκατό (5%) επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.
56	Με τις το άρθρο 56 τροποποιείται το άρθρο 128 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, σκοπείται η δυνατότητα άμεσης πρόσληψης από την αναθέτουσα αρχή υπηρεσιών συμβούλου για έργα μεγάλης αξίας ή έργα ΣΔΙΤ ή συμβάσεων παραχώρησης έργων, ώστε να περιοριστούν οι καθυστερήσεις σχετικά με τις προπαρασκευαστικές διαδικασίες που απαιτούνται για την ωρίμανση των εγγράφων και των προϋποθέσεων που καθίστανται αναγκαία για την εκκίνηση διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου. Προσθέτως, καθορίζονται νέα όρια εφαρμογής της διαδικασίας του άρθρου, συμβατά με τις προβλέψεις της οδηγίας 2014/24.
57	Με το άρθρο 57 αντικαθίσταται το άρθρο 136 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, εκσυγχρονίζεται ο θεσμός της επίβλεψης των δημοσίων έργων και εισάγεται η πρόνοια της παροχής υπηρεσιών επίβλεψης και από πιστοποιημένους οικονομικούς φορείς. Με τη ρύθμιση

	αυτή παρέχεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές χωρίς να υποστούν πάγια δημοσιονομικά κόστη, να επιτύχουν υψηλού επιπέδου επίβλεψη της πορείας ενός δημόσιου έργου με την συμμετοχή οικονομικών φορέων του ιδιωτικού τομέα. Αντιμετωπίζονται παράλληλα οι δυσχέρειες στην επίβλεψη ενός έργου λόγω έλλειψης προσωπικού στις τεχνικές υπηρεσίες των αναθετουσών αρχών, είτε η επίβλεψη από εξιδεικευμένους τεχνικούς που δεν διαθέτει η αναθέτουσα αρχή, ενώ συγχρόνως συνδράμει στο έργο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας του έργου, που πλέον ασκεί ουσιωδώς τα εποπτικά και ελεγκτικά της καθήκοντα για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος. Συγκεκριμένα, η ανάθεση γίνεται με απόφαση της προϊσταμένης αρχής μετά από πρόταση του οικονομικού φορέα, από ιδιωτικούς φορείς επίβλεψης εγγεγραμμένους στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις, καθώς και η απαιτούμενη πιστοποίηση του ΙΦΕ στα οικεία ως άνω μητρώα. Με τις προτεινόμενες διατάξεις ορίζονται επαυξημένες ευθύνες και κυρώσεις σε βάρος των οικονομικών φορέων που ασκούν την επίβλεψη του έργου με τρόπο επιζήμιο για την αναθέτουσα αρχή. Ειδικότερα προβλέπεται αυξημένη ευθύνη του ιδιώτη έναντι του κυρίου του έργου και για ελαφρά αμέλεια. Τέλος ορίζεται διαδικασία εναντίωσης της διευθύνουσας υπηρεσίας στην πρόταση οιουδήποτε επιβλέποντος, καθώς και οι υποχρεώσεις της κατά τη διάρκεια της επίβλεψης.
58	Με το άρθρο 58 προστίθεται άρθρο 136Α στον ν. 4412/2016. Παρέχεται η δυνατότητα σε μικρές αναθέτουσες αρχές για την εκτέλεση έργων κάτω των ορίων της παρ. α της περ. 1 του άθρθρου 5 να προβαίνουν σε διαδικασίες παροχής υπηρεσιών επίβλεψης από ιδιωτικούς οικονομικούς φορείς εγγεγραμμένους σε ειδικό μητρώο, κατόπιν κλήρωσης. Η αξιολογούμενη ρύθμιση εισάγει τον θεσμό του Μητρώου Επιβλεπόντων Ελεγκτών Μηχανικών ενώ με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Υποδομών και Μεταφορών μετά από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος ρυθμίζονται οι διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του μητρώου ‘‘Ελεγκτών Μηχανικών’’.
59	Με το άρθρο 59 αντικαθίσταται το άρθρο 138 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, σκοπείται η εναρμόνιση των

	υποχρεώσεων του αναδόχου με την εφαρμοστέα μελέτη και την εκτελούμενη σύμβαση. Η μέχρι σήμερα γενική δέσμευση του αναδόχου περί γνώσεως των συνθηκών εκτέλεσης του έργου, συνδέεται ουσιωδώς με την εκπονηθείσα μελέτη, την οποία ο ανάδοχος δεν ελέγχει μόνο στο πλαίσιο υποβολής της προσφοράς του αλλά υποχρεούται να δηλώσει προς την αναθέτουσα αρχή τις αστοχίες αυτής και να ζητήσει με τρόπο συντεταγμένο, τη μεταβολή της. Ο περιορισμός της υποχρέωσης στο πρόσωπο του αναδόχου περιορίζει τυχόν καθυστερήσεις που επιφέρει η σχετική υποχρέωση. Οι αιτούμενες μεταβολές της μελέτης, ελέγχονται και υιοθετούνται μετά από καθορισμένη διαδικασία και γνωμοδότηση του Τεχνικού Συμβουλίου εφόσον είναι βάσιμες σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 132 σε συνδυασμό με τα άρθρα 155 και 156. Η εισαγωγή της διάκρισης περί ουσιωδών και επουσιωδών μεταβολών είναι απολύτως συμβατή με τις προβλέψεις του ενωσιακού δικαίου (άρθρο 72 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ). Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις σκοπείται ο δραστικός περιορισμός της εκτέλεσης έργων που εμφανίζουν τεράστιες καθυστερήσεις κατά την εκτέλεση λόγω της εμφανιζόμενης αστοχίας της αρχικής μελέτης και της ανάγκης σύναψης συμπληρωματικών συμβάσεων. Προσδιορίζεται εξαρχής και κατά το δυνατό η χρονική εξέλιξη του έργου αλλά κυρίως το πραγματικό κόστος και πλέον είναι εξαρχής γνωστή η τυχόν πρόσθετη δημοσιονομική επιβάρυνση. Συγχρόνως η αναθέτουσα αρχή αποκτά το δικαίωμα να λύσει την σύμβαση που συνάφθηκε και στηρίχθηκε σε ανακριβή μελετητικά δεδομένα όχι σε απροσδιόριστο χρονικό σημείο της εξέλιξης ενός έργου αλλά πριν την έναρξη αυτού, αποφεύγοντας έτσι την καταβολή υπέρογκων αποζημιώσεων για έργα που λόγω της μεταβολής του τρόπου κατασκευής τους δεν ολοκληρώνονται ή ολοκληρώνονται μετά την καταβολή δυσθεώρητων ποσών για νέες εργασίες που δεν είχαν εξαρχής προβλεφθεί, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να αναθέσει το έργο στον επόμενο κατά σειρά μειοδότη, εφόσον δεν έχει αποδεκτεί την ανάγκη ουσιώδους τροποποίησης της μελέτης. Τέλος με τις σχετικές ρυθμίσεις αποφεύγεται η υποβολή ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών από αναδόχους που ενώ είχαν διαπιστώσει την αστοχία της μελέτης προσδοκούσαν την εν συνεχεία τροποποίηση αυτής και υπέβαλαν υποκοστολογημένες προσφορές.

	Στόχος της ρύθμισης είναι η προστασία του δημοσίου συμφέροντος, η ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των εργοληπτικών επιχειρήσεων και η έγκαιρη και ποιοτική κατασκευή των δημοσίων έργων.
60	Με το άρθρο 60 αντικαθίσταται το άρθρο 141 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, η αξιολογούμενη ρύθμιση σκοπεί στο να εναρμονίσουν το άρθρο με τις γενικότερες αλλαγές όπως κατάργηση προσωρινής και οριστικής παραλαβής, μη δυνατότητα εκτέλεσης εργασιών άνευ εντολής και είναι νομοτεχνικού κυρίως χαρακτήρα.
61	Με το άρθρο 61 αντικαθίσταται το άρθρο 142 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, καταργείται η Συμβουλευτική Επιτροπή Παρακολούθησης του έργου και στη θέση της τίθεται μία νέα πρόβλεψη που αφορά στην υλοποίηση και την τήρηση ανεξαρτήτως των διαδικασιών και του πλαισίου δημοσίων συμβάσεων, ψηφιακής βαθμολόγησης – Βαθμονομίου για όλες τις εταιρίες που εκτελούν ή πρόκειται να εκτελέσουν δημόσιο έργο κατά την έννοια της κείμενης νομοθεσίας. Η ψηφιακή καταγραφή και βαθμολόγηση με αντικειμενικά κριτήρια στοχεύει στη βελτίωση των δεικτών διαφάνειας, πληροφόρησης και λογοδοσίας προς όφελος της ασφάλειας και επιτάχυνσης των δημοσίων έργων στη χώρα.
62	Με το άρθρο 62 αντικαθίσταται το άρθρο 143 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, με το άρθρο αυτό καταργείται ως πρόβλεψη η επικοινωνία με τηλεομοιοτυπία, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 98 του ν. 4722/2020 και αναπροσαρμόζεται ανάλογα όλο το άρθρο. Η διόρθωση έχει γίνει για να εναρμονιστεί με την ισχύουσα νομοθεσία.
63	Με το άρθρο 63 αντικαθίσταται το άρθρο 144 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, με την τροποποίηση της παρ.2 του άρθρου 144 του ν. 4412/2016 επεκτείνεται η απαγόρευση τροποποίησης εγκεκριμένης μελέτης και περιορίζεται η δυνατότητα τροποποίησής της κατά την εκτέλεση μόνο για διόρθωση σφαλμάτων ή συμπλήρωση ελλείψεων ή για απρόβλεπτες περιστάσεις που δημιουργήθηκαν κατά την εκτέλεση του έργου, με σύμπραξη του μελετητή που την εκπόνησε. Καταργείται η δυνατότητα της αίτησης θεραπείας, όπου προβλέπεται, καθώς δημιουργούνταν ασάφειες και εφαρμοστικά προβλήματα με βάση τους ορισμούς του άρθρου 174 που είχε καταργήσει την έννοια της αίτησης θεραπείας.

	Με τον τρόπο αυτό επιχειρείται εξυγίανση της διαδικασίας εκτέλεσης του έργου ξεκινώντας από την μελέτη που δύναται να τροποποιηθεί σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις όσο και στην εφαρμογή ενιαίου μηχανισμού διοικητικής ένστασης με συντόμευση των χρονικών ορίων που προβλέπονται.
64	Με τις το άρθρο 64 αντικαθίσταται το άρθρο 145 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, στο άρθρο αυτό που αφορά στο χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου, γίνονται νομοτεχνικές παρεμβάσεις για την εναρμόνισή του με το πνεύμα αλλαγών των λοιπών διατάξεων.
65	Με το άρθρο 65 αντικαθίσταται το άρθρο 146 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, με την αξιολογούμενη ρύθμιση καταργείται ο αναχρονιστικός θεσμός της τήρησης έγγραφου ημερολογίου του έργου και πλέον καθιερώνεται η υποχρεωτική τήρηση από τον ανάδοχο ηλεκτρονικού ημερολογίου σε ελεύθερο λογισμικό ευρείας χρήσης, το οποίο αποστέλλεται ηλεκτρονικά στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας και στον επιβλέποντα του έργου. Στη παρ. 5 εισάγεται πρόβλεψη ότι οι εγγραφές του ημερολογίου δεν επάγονται πλήρη απόδειξη για τα γεγονότα που καταγράφονται σε αυτό, συνεκτιμώνται όμως σε συνδυασμό με λοιπά έγγραφα, εφόσον τούτο φέρει βεβαία χρονολογία, που αποδεικνύει τον χρόνο σύνταξής του. Με τις ρυθμίσεις αυτές εκσυγχρονίζεται το σύστημα τήρησης ημερολογίου του έργου, το οποίο αποκτά ηλεκτρονική μορφή με στόχο την επιτάχυνση ενημέρωσης όλων των εμπλεκομένων στο έργο και την επίλυση οιωνδήποτε διαφωνιών χωρίς χρονικές καθυστερήσεις.
66	Με το άρθρο 66 αντικαθίσταται το άρθρο 147 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, η αξιολογούμενη ρύθμιση στοχεύει στο να καθορίζονται με σαφήνεια οι προθεσμίες που διέπουν το έργο και διακρίνονται στην συμβατική προθεσμία και τις τμηματικές, των οποίων η τήρηση συνδέεται με ορόσημα της κατασκευής αυτού. Συνακόλουθα καταργείται η παλαιά πρόβλεψη περί ενδεικτικών και αποκλειστικών προθεσμιών που δεν συνεισφέρουν στην πρόοδο και επιτάχυνση του έργου. Στην παρ. 4 προβλέπεται αναμόρφωση της οριακής προθεσμίας και ο ανάδοχος δεσμεύεται από τη σύμβαση του έργου να συνεχίσει την κατασκευή του για επιπλέον της αρχικής προθεσμίας χρονικό διάστημα, ίσο προς το ένα δεύτερο (1/2) αυτής και πάντως όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών (οριακή προθεσμία). Η οριακή προθεσμία αρχίζει

	την επομένη της λήξης της συμβατικής προθεσμίας και κατά τη διάρκειά της μπορεί η Προϊσταμένη Αρχή να χορηγεί παρατάσεις, κατόπιν εισήγησης της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, χωρίς αίτηση του αναδόχου. Μετά την πάροδο της οριακής προθεσμίας και στην περίπτωση που δεν αιτηθεί ο ανάδοχος παράτασή της, η οποία εγκρίνεται από την προϊσταμένη αρχή, η σύμβαση διαλύεται, σύμφωνα με το άρθρο 161. Τέλος σημαντική ρύθμιση αποτελεί η παρ. 7 όπου προβλέπεται ότι τα γεγονότα ανωτέρας βίας αναστέλλουν την πάροδο των προθεσμιών, εφόσον ο ανάδοχος υποβάλλει εντός δέκα ημερών (10), σχετική αίτηση, ευθύς μόλις τούτα εμφανιστούν. Επί της αιτήσεως του αναδόχου αποφασίζει η Διευθύνουσα Υπηρεσία εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών, άλλως τεκμαίρεται η αποδοχή της αίτησης. Η αναστολή δεν δύναται σε καμία περίπτωση να υπερβεί το 1/10 της συνολικής συμβατικής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου για συμβάσεις με διάρκεια μεγαλύτερη του ενός έτους, άλλως για συμβάσεις μικρότερης διάρκειας έως τριάντα (30) ημέρες. Στο άρθρο αυτό γίνεται μια προσπάθεια συνολικής αναμόρφωσης των προθεσμιών ώστε να οροθετούνται τα έργα και οι δυνατότητες παρατάσεων και περιπτώσεων ανωτέρας βίας που σήμερα αποτελούν κανόνα στα περισσότερα έργα και επιφέρουν μεγάλες καθυστερήσεις και αποζημιώσεις για το Δημόσιο.
67	Με το άρθρο 67 αντικαθίσταται το άρθρο 148 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αφορούν μόνο νομοτεχνικές παρεμβάσεις σε σχέση με την κατάργηση των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών και προσαρμογή στις του άρθρου στις αλλαγές του νόμου.
68	Με το άρθρο 68 αντικαθίσταται το άρθρο 149 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, καθιερώνεται ως κανόνας η πρόβλεψη περί παροχής πριμ νωρίτερης παράδοσης του έργου που δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% της αξίας της σύμβασης από τον ορισθέντα στην οικεία σύμβαση, εκτιμώμενης αξίας άνω του 1.000.000 ευρώ. Με τη ρύθμιση αυτή παρέχεται ένα οριζόντιο κίνητρο σε όλες τις εργοληπτικές επιχειρήσεις να επισπεύδουν την κατασκευή ενός έργου τουλάχιστον κατά 10% του αρχικού χρονοδιαγράμματος.
69	Με το άρθρο 69 αντικαθίσταται το άρθρο 150 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, εξορθολογίζεται το σύστημα της χορήγησης προκαταβολών στα δημόσια έργα. Θεσπίζεται ο κανόνας της χορήγησης προκαταβολής μόνο μέσω

	δεσμευμένου τραπεζικού λογαριασμού και η διάθεση ποσών εξ' αυτού κατόπιν ελέγχου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και απόδειξης από τον ανάδοχο ότι τα ποσά αυτά θα διατεθούν αποκλειστικά για τις ανάγκες του έργου. Παραβίαση των σχετικών υποχρεώσεων επισύρει την άμεση επιστροφή της προκαταβολής ακόμη και του μέρους που έως τότε διατέθηκε.
70	Με το άρθρο 70 αντικαθίσταται το άρθρο 151 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, μεταβάλλεται το μέχρι σήμερα ελεγκτικό σύστημα σε δηλωτικό. Η διευθύνουσα υπηρεσία απαλλάσσεται από υποχρεώσεις στις οποίες δεν μπορούσε να ανταποκριθεί και οδηγούσαν στην αυτοδίκαιη επέλευση δυσμενών αποτελεσμάτων. Η μέχρι σήμερα προβλεπόμενη υποβολή των επιμετρήσεων από τον ανάδοχο γίνεται πλέον κανόνας που συνοδεύεται με αυξημένη ευθύνη ως προς την αλήθεια αυτών. Λαμβάνεται πρόνοια ώστε οι επιμετρήσεις του αναδόχου να διακρίνονται στο επίπεδο των σφαλμάτων που παρουσιάζουν, μεταξύ ανακριβών και εκ προθέσεως αναληθών, που επάγονται και διαφορετικό τρόπο αντιμετώπισης ως προς τις συνέπειες. Καθιερώνεται η διακριτή αναφορά στις επιμετρήσεις μεταξύ συμβατικών και εξωσυμβατικών ποσοτήτων και εργασιών που εκτέλεσε ο ανάδοχος. Παράλληλα με το δηλωτικό σύστημα εισάγεται η υποχρέωση της διευθύνουσας υπηρεσίας να διενεργεί περιοδικούς αιφνιδιαστικούς ελέγχους των υποβληθεισών επιμετρήσεων, τουλάχιστον σε ποσοστό 20% αυτών. Στην παρ. 4 του άρθρου 151 ορίζεται λεπτομερώς η διαδικασία που ακολουθείται σε περίπτωση υποβολής ανακριβούς επιμέτρησης, τα δικαιώματα του αναδόχου σε περίπτωση αμφισβήτησης της αλήθειας των επιμετρητικών στοιχείων από πλευράς διευθύνουσας υπηρεσίας και οι συνέπειες της αναληθούς δήλωσης που σχετίζονται με τον ανάδοχο. Αναφορικά με τις αφανείς εργασίες που η επαλήθευσή τους είναι δύσκολη μετά τη διενέργεια των σχετικών εργασιών, θεσπίζεται η υποχρέωση του αναδόχου όχι μόνο να γνωστοποιεί τη διενέργεια των σχετικών εργασιών και να προσκαλεί τον επιβλέποντα να ελέγξει αυτές πριν την επικάλυψή τους, αλλά ιδρύεται και η υποχρέωση του αναδόχου να διατηρεί φωτογραφικό ψηφιακό αρχείο με όλες τις αφανείς εργασίες, το οποίο ο επιβλέπων του έργου αποστέλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία μαζί με τη σχετική έκθεσή του. Κατ' αυτόν τον τρόπο δίδεται μια σημαντική ώθηση προς την ψηφιοποίηση της διαδικασίας και στην δυνατότητα της Διευθύνουσας Υπηρεσίας να ελέγχει ανά πάσα στιγμή τις

	εργασίες του αναδόχου. Με την αναδιατυπωμένη παρ. 8 του άρθρου 151 επεκτείνεται η ρύθμιση των επιμέρους επιμετρήσεων και για την τελική επιμέτρηση. Τέλος, με την έγκριση της τελικής επιμέτρησης ολοκληρώνεται ο έλεγχος των επιμέρους επιμετρητικών στοιχείων που υποβάλλονται κατά τα διάρκεια του έργου. Κάθε απαίτηση ή αίτημα του αναδόχου δεν μπορεί να εγερθεί μετά την υποβολή της τελικής επιμέτρησης , παρεκτός αυτών που οφείλονται σε οψιγενείς αιτίες.
71	Με το άρθρο 71 αντικαθίσταται το άρθρο 152 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, καταργείται η έννοια της «πιστοποίησης» δεδομένου ότι η μετάβαση στο δηλωτικό σύστημα δίνει έμφαση στην αρχή της λογοδοσίας και καταργείται μια αμιγώς γραφειοκρατική πρόβλεψη. Η προτεινόμενη διαδικασία πληρωμής στηρίζεται στην υποβολή εκ μέρους του αναδόχου του λογαριασμού, ο οποίος ελέγχεται και εγκρίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία με τη συνδρομή του επιβλέποντος του έργου και ρητά ορίζεται πως κάθε τμηματική πληρωμή στηρίζεται στις επιμετρήσεις των εργασιών και στις δηλώσεις περί αφανών εργασιών. Καθορίζεται διαδικασία σύνταξης αρνητικού λογαριασμού αν καταβληθεί προς τον ανάδοχο οτιδήποτε αχρεωστήτως. Λαμβάνεται πρόνοια ώστε η υποβολή δικαιολογητικών πληρωμής από τον ανάδοχο να γίνεται στον ορθό χρόνο, ώστε να αποφεύγονται οι προστριβές μεταξύ αναθέτουσας αρχής και αναδόχου. Η παρ. 4 κάνει μνεία για την παραλαβή ημιτελών εργασιών για την οποία απαιτείται πλήρως αιτιολογημένη εγκριτική απόφαση του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας.
72	Με το άρθρο 72 αντικαθίσταται το άρθρο 153 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, εισάγονται νομοτεχνικού χαρακτήρα βελτιώσεις και προσαρμογές με τις λοιπές τροποποιούμενες διατάξεις.
73	Με το άρθρο 73 αντικαθίσταται το άρθρο 154 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, εισάγονται νομοτεχνικού χαρακτήρα βελτιώσεις και προσαρμογές με τις λοιπές τροποποιούμενες διατάξεις.
74	Με το άρθρο 74 αναδιατυπώνεται το άρθρο 155 και διατηρείται η δυνατότητα εκτέλεσης κατεπειγουσών και απρόβλεπτων πρόσθετων εργασιών, σε εναρμόνιση με τους ορισμούς του άρθρου 72 της οδηγίας 20916/24/ΕΕ και μέχρι ποσού που αντιστοιχεί στο 15% της αξίας της σύμβασης. Στην περίπτωση που ολοκληρωθεί το Ενιαίο Σύστημα Τιμολόγησης του άρθρου 170 τότε ως ενδεικτική τιμή πληρωμής αυτών των εργασιών θα ορίζεται η μέση

	τιμή του παρατηρητηρίου τιμών και μάλιστα με μείωση 10% και εφόσον δεν προκύπτει από αυτό θα είναι μειωμένες κατά 20% και θα ενσωματώνονται στον επόμενο ανακεφαλαιωτικό πίνακα τιμών. Κατ' αυτόν τον τρόπο εισάγεται ένα αντικειμενικό και ασφαλές κριτήριο υπολογισμού της αξίας αυτών των εργασιών, προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος.
75	Με το άρθρο 75 αντικαθίσταται το άρθρο 156 του ν.4412/2016. Ειδικότερα, διατηρείται η δυνατότητα εκτέλεσης νέων εργασιών για την αντιμετώπιση περιπτώσεων ανάγκης εκτέλεσης πρόσθετων εργασιών ώστε να αποφεύγεται η ανάγκη προκήρυξης νέου διαγωνισμού αφού οι εργασίες αυτές είναι τεχνικά και οικονομικά συνδεδεμένες με το εκτελούμενο έργο, σε πλήρη εναρμόνιση με τους ορισμούς του άρθρου 72 της οδηγίας 20916/24/ΕΕ, αλλά και τους ορισμούς του άρθρου 138, ως επαναδιατυπώθηκε.
76	Με το άρθρο 76 τροποποιείται το άρθρο 157 του ν. 4412/2016, πλην των παρ. 3 και 4 αυτού. Καθιερώνονται τα όρια της έκτασης της ευθύνης του αναδόχου για βλάβες που επέρχονται το έργο στις διάφορες φάσεις του έργου και μέχρι την παραλαβή αυτού. Καθορίζονται οι προθεσμίες εντός των οποίων ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει δήλωση περί των βλαβών, καθώς και η διαδικασία επιβεβαίωσης του περιεχομένου της δήλωσης μέσω αυτοψίας. Καθιερώνεται η υποχρέωση του επιβλέποντος να υποβάλλει έκθεση επί των διαπιστώσεων της αυτοψίας και εν συνεχεία η διευθύνουσα υπηρεσία εκδίδει εκτελεστή διοικητική πράξη με την οποία αποδέχεται, τροποποιεί ή απορρίπτει την υποβληθείσα έκθεση. Ιδρύεται το δικαίωμα ένστασης του αναδόχου κατά της απόφασης της διευθύνουσας υπηρεσίας. Προσθέτως προβλέπεται η υποχρέωση του αναδόχου να εκτελέσει τις εργασίες αποκατάστασης σύμφωνα με την απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, καθώς και η δυνατότητα της διευθύνουσας υπηρεσίας σε περίπτωση αδράνειας του αναδόχου να προβεί στην αποκατάσταση με οιονδήποτε πρόσφορο τρόπο. Τέλος προβλέπεται η διαδικασία αποκατάστασης βλαβών σε έργα που έχουν παραδοθεί σε χρήση αλλά δεν έχει χωρίσει η παραλαβή τους.
77	Με το άρθρο 77 αντικαθίσταται το άρθρο 159 του ν. 4412/2016, το οποίο αφορά στην ακαταλληλότητα των υλικών, στα ελαττώματα και στη συντήρηση τους και προτείνεται να συντάσσει και να υποβάλλει ο τεχνικός του

	άρθρου 139 σχετική δήλωση στην διευθύνουσα υπηρεσία ελέγχου ως προς την ποιότητα των χρησιμοποιούμενων υλικών και να βεβαιώνει την αλήθεια του περιεχομένου της. Παράλληλα, αποκλείεται η δυνατότητα υποβολής επόμενου λογαριασμού αν έχει παραληφθεί η σύνταξη και υποβολή του ανωτέρω εγγράφου. Σε περίπτωση που οποιαδήποτε εργασία παρουσιάσει ελαττώματα που δεν αποκαθίστανται από τον ανάδοχο, κοινοποιείται σε αυτόν ειδική διαταγή της διευθύνουσας υπηρεσίας, κατά της οποίας μπορεί να ασκήσει ένσταση εντός δέκα (10) ημερών σύμφωνα με την παρ. 4. Εντούτοις σε περίπτωση που χαρακτηριστούν ως κακότεχνες εργασίες, τότε ο ανάδοχος ανεξάρτητα από το αν έχει υποβάλει ένσταση, υποχρεούται να εκτελέσει αμέσως κάθε εργασία για άρση του ελαττώματος.
78	Με το άρθρο 78 αντικαθίσταται το άρθρο 160 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, εναρμονίζεται το πλαίσιο των λόγων που επάγονται έκπτωση του αναδόχου για κακοτεχνίες, καθυστερήσεις στην εκτέλεση και πλαστά δικαιολογητικά κατακύρωσης. Αντικαθίσταται η ισχύουσα διάταξη η οποία προβλέπει ως λόγο έκπτωσης την προσκόμιση πλαστής εγγυητικής επιστολής και διευρύνεται σημαντικά, θεσπίζοντας ως λόγο έκπτωσης την προσκόμιση κάθε είδους πλαστού δικαιολογητικού κατά την υπογραφή της σύμβασης. Κατ' αυτόν τον τρόπο επιχειρείται ο αποκλεισμός αναδόχων, οι οποίοι χρησιμοποιούν παράνομες και αθέμιτες πρακτικές για να υπογράψουν τη σύμβαση. Θεσπίζονται σύντομες προθεσμίες για την εκκαθάριση των ενστάσεων των αναδόχων, ώστε να μην διατηρούνται επί μακρόν εκκρεμότητες που οδηγούν σε καθυστερήσεις και σε μακρόχρονες διακοπές της εκτέλεσης των έργων. Επίσης επαναδιατυπώνεται η παρ. 10 του άρθρου 160 που αφορά στην εκκαθάριση της εργολαβίας, όπου ορίζεται ως βεβαίωση περαίωσης του έργου η απόφαση οριστικοποίησης της έκπτωσης του αναδόχου ή η τελευταία ημέρα της προθεσμίας ένστασης αν αυτή δεν ασκήθηκε, με το πέρας της οποίας, καλείται δε ο έκπτωτος ανάδοχος να υποβάλει την τελική επιμέτρηση των εργασιών που έχει εκτελέσει εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων 151. Επιπροσθέτως επαναδιατυπώνεται το τελευταίο εδάφιο της παρ. 12, όπου ορίζεται η διαδικασία πρόσκλησης του επόμενου μειοδότη σε περίπτωση που κηρυχθεί έκπτωτος ο ανάδοχος. Συγκεκριμένα η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που η

	προϊσταμένη αρχή κρίνει ότι οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον κύριο του έργου ή έχουν επέλθει λόγω εφαρμογής νέων κανονισμών αλλαγές στον τρόπο κατασκευής του έργου.
79	Με το άρθρο 79 αντικαθίσταται το άρθρο 161 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, στο άρθρο 161 που σχετίζεται με τη διακοπή των εργασιών και τη διάλυση της σύμβασης προστίθεται ένας ακόμα λόγος, σύμφωνα με τον οποίο, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 138 ή αν παρέλθουν οι προθεσμίες του άρθρου 148, μπορεί ο ανάδοχος να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης. επίσης, αναδιατυπώνεται η παρ. 8 όπου πλέον στις περιπτώσεις διάλυσης της σύμβασης, μπορεί να διενεργηθεί η παραλαβή, χωρίς να απαιτείται η παρέλευση του χρόνου εγγύησης, αν από τη φύση των εργασιών δεν δικαιολογείται η συντήρησή τους, ούτε απαιτείται η δοκιμασία του χρόνου, και ορίζεται ότι αν παρέλθει δίμηνο από την αίτηση για διάλυση και δεν έχει εκδοθεί απόφαση θεωρείται ότι η αίτηση έγινε δεκτή και η διάλυση έχει συντελεστεί.
80	Αναδιατυπώνεται το άρθρο 164 ώστε να βρίσκεται σε συμφωνία με το άρθρο 132 περί επιτρεπτών τροποποιήσεων που σχετίζεται με την υποκατάσταση του αναδόχουυ από τρίτο για το σύνολο ή μέρος του έργου και καθορίζονται οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια επιλογής. Στην παρ. 2 ρυθμίζεται η περίπτωσης ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου και η ευθύνη του, καθώς στην σύγχρονη πρακτική φαινόμενα εταιρικού μετασχηματισμού είναι ιδιαίτερα συχνά.
81	Αναδιατυπώνεται το άρθρο που σχετίζεται με την ανάθεση σε υπεργολάβο τμήματος του έργου και η διάταξη γίνεται συμβατή με το ενωσιακό δίκαιο, αίροντας εθνικούς περιορισμούς, ενώ καθορίζεται η δυνατότητα γνωστοποίησης του υπεργολάβου από τον ανάδοχο στην αναθέτουσα αρχή, όπου στο εξής η προϊσταμένη αρχή θα είναι αρμόδια να εγκρίνει εντός 15 ημερών την υπεργολαβία και εισάγεται ο θεσμός του εγκεκριμένου υπεργολάβου. Κατά την υπογραφή της σύμβασης εκτέλεσης ο ανάδοχος οφείλει να προσκομίσει την υπεργολαβική σύμβαση και αν δεν το πράξει εμπρόθεσμα αυτό, δύναται η διευθύνουσα υπηρεσία να μην αποδέχεται την υπεργολαβία. Στις παρ. 4, 5 και 6 εισάγεται η δυνατότητα σύστασης κατασκευαστικής κοινοπραξίας και καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία έγκυρης συμμετοχής, το ποσοστό συμμετοχής του αναδόχου στην

	κοινοπραξία και η ευθύνη των μελών της. Επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα εκτέλεσης έργων με την ενίσχυση σε χρηματοοικονομικά μέσα και επαγγελματική εμπειρία από εργοληπτικές επιχειρήσεις και μέσω αυτής της όσμωσης δυνατοτήτων εξασφαλίζεται η ασφαλής και ακριβόχρονη εκτέλεση του έργου.
82	Με το άρθρο 82 αντικαθίσταται το άρθρο 168 του ν. 4412/2016 και αναδιαρθρώνεται συνολικά ο θεσμός της έκδοσης βεβαίωσης περάτωσης εργασιών, που πλέον αποκτά ουσιαστικό και όχι τυπικό περιεχόμενο σε συνδυασμό με την κατάργηση της προσωρινής παραλαβής. Η ανασύνταξη του θεσμού είναι αναγκαία διότι εξασφαλίζει την χρονική αλληλουχία της ολοκλήρωσης του έργου από τον ανάδοχο και της συνακόλουθης διαδικασίας παραλαβής του και του ελέγχου που απαιτείται σε πρώτο χρόνο ως προς την ποιότητα και την ποσότητα των εκτελεσθέντων εργασιών. Η απλοποίηση του συστήματος της παραλαβής του έργου σε σχέση με τις ισχύουσες προβλέψεις, επάγονται ελάφρυνση του κόστους τόσο για την αναθέτουσα αρχή όσο και για τον ανάδοχο και προσήλωση στο ουσιαστικό μέρος της κατασκευής.
83	Με το άρθρο 83 αντικαθίσταται το άρθρο 169 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, στο άρθρο 169 επέρχονται νομοτεχνικές αλλαγές ώστε οι προβλέψεις να είναι συμβατές με την μεταβολή του καθεστώτος της παραλαβής.
84	Με το άρθρο 84 αντικαθίσταται το άρθρο 170 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, αναδιατυπώνεται το άρθρο 170 και προτείνεται η ίδρυση Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ) και Ηλεκτρονικού Συστήματος Προσδιορισμού Κόστους Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων (ΗΣΠΚΣΠΤΕ), το οποίο αποτελεί ηλεκτρονική διαδικτυακή πλατφόρμα υποστήριξης του ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ. Παράλληλα προβλέπεται η ίδρυση Ειδικού Φορέα με τη μορφή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, στη διοίκηση του οποίου θα εκπροσωπούνται ισότιμα όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στην παραγωγή των τεχνικών έργων ή στην προαγωγή της τεχνολογίας των έργων.
85	Με το άρθρο 85 αντικαθίσταται το άρθρο 171 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, αναφορικά με τον χρόνο υποχρεωτικής συντήρησης ειδικών κατηγοριών έργων, ο χρόνος εγγύησης ορίζεται στους 15 μήνες και σε ειδικές

	περιπτώσεις δύναται να φτάσει μέχρι πέντε (5) έτη, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η παράδοση ποιοτικότερων έργων με διάρκεια στον χρόνο. Προσδιορίζεται εννοιολογικά η έννοια της συντήρησης και παρέχεται η ευχέρεια επέκτασης της ευθύνης του αναδόχου και σε άλλες εγκαταστάσεις ή εργασίες συντήρησης όπως για ανελκυστήρες, για πράσινο κ.λπ.
86	Με το άρθρο 86 αντικαθίσταται το άρθρο 172 του ν. 4412/2016. Η ισχύουσα διάταξη αναδιαρθρώνεται πλήρως, λαμβανομένης υπόψη της κατάργησης της προσωρινής παραλαβής του άρθρου 170 του ν. 4412/2016 και τμήμα των προβλέψεων αυτής ενσωματώνεται στο άρθρο 172 ως διαμορφώνεται μετά την αντικατάστασή του. Ειδικότερα προτείνεται η τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 172, όπου καταργείται η έννοια της «οριστικής» παραλαβής και ορίζεται ότι οι εργασίες θα παραλαμβάνονται και ποσοτικά και ποιοτικά, ενώ για τις εργασίες συμπληρωματικών συμβάσεων παραλαμβάνονται μαζί με τις εργασίες της αρχικής σύμβασης. Η παρ. 4 τροποποιείται και στο εξής για τη διενέργεια της παραλαβής τίθεται όριο τουλάχιστον τριών (3) μηνών από τη βεβαίωση περαίωσης το έργου, ενός (1) μήνα πριν τη λήξη του χρόνου συντήρησης, προκειμένου η προϊσταμένη αρχή να ορίσει την επιτροπή παραλαβής και η διευθύνουσα υπηρεσία υποχρεούται να της ανακοινώσει την περάτωση των εργασιών και την υποβολή ή σύνταξη της τελικής επιμέτρησης. Επίσης, όταν ο φορέας που πρόκειται να χρησιμοποιήσει το έργο είναι άλλος από την υπηρεσία που το κατασκευάζει, η προϊσταμένη αρχή περιλαμβάνει στην επιτροπή ένα (1) μέλος που υποδεικνύεται από τον φορέα που θα χρησιμοποιήσει το έργο. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνέχεια των έργων και η εύρυθμη λειτουργία τους στο χρόνο τροποποιείται η παρ. 12, όπου προτείνεται να συνιστούν απαραίτητα στοιχεία για την παραλαβή κάθε δημόσιου έργου, εκτός του ήδη απαιτούμενου Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.), το Σχέδιο Ασφαλείας και Υγείας (Σ.Α.Υ.), το Μητρώο Έργου και τα σχέδια «ως κατασκευάσθει» του έργου. επίσης, ιδρύεται υποχρέωση του αναδόχου να συντάσσει φάκελο προεκτίμησης της δαπάνης τακτικής συντήρησης και λειτουργίας, με βάση το μητρώο του έργου και εγχειρίδια λειτουργίας και συντήρησης, που αφορούν σε φθορές λόγω συνήθους χρήσης του έργου. Επιπροσθέτως, ιδρύεται υποχρέωση του αναδόχου να παραδώσει ψηφιακό αρχείο στο οποίο περιέχονται φωτογραφικές αποτυπώσεις όλων των

	σταδίων του έργου και ιδίως των εκτελεσθεισών αφανών εργασιών, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η αρχή της λογοδοσίας. Για να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση του αναδόχου με τις νέες υποχρεώσεις που εισάγονται με την παρ. 12, προβλέπεται η κατάπτωση του 25% της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης εάν ο ανάδοχος δεν προσκομίζει τα ανωτέρω έγγραφα.
87	Με τις το άρθρο 87 αντικαθίσταται το άρθρο 174 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, στο άρθρο 174 αναπροσαρμόζονται πλήρως οι ισχύουσες προθεσμίες διοικητικής επίλυσης της διαφοράς με τον καθορισμό σύντομων προθεσμιών. Ειδικότερα προτείνεται η σύντμηση των προθεσμιών υποβολής ενστάσεων από τον ανάδοχο από δύο (2) μήνες σε τριάντα (30) ημέρες, προκειμένου να υπάρξει επίσπευση των διαδικασιών επίλυσης των τυχόν διαφορών που μπορεί να προκύψουν. Αντίστοιχα, μειώνεται και η προθεσμία, εντός της οποίας ο Υπουργός ή το κατά περίπτωση αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο υποχρεούται να εκδώσει και κοινοποιήσει την απόφασή του, από τρείς (3) μήνες σε εξήντα (60) ημέρες. Επίσης μειώνεται η προθεσμία εντός της οποίας η διευθύνουσα υπηρεσία ή η προϊσταμένη αρχή υποχρεούνται να διαβιβάσουν στο αρμόδιο Τεχνικό Συμβούλιο τις απόψεις τους επί αυτής και το φάκελο της υπόθεσης από είκοσι (20) ημέρες σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την άσκηση της ένστασης. Εντούτοις προβλέπεται πως τυχόν παράλειψη υποβολής απόψεων της παρ. 5 δεν δημιουργεί τεκμήριο αποδοχής των λόγων που προβάλλονται με την ένσταση. Ιδρύεται αρμοδιότητα του Γραμματέα της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης να αποφαίνεται επί ενστάσεων για έργα που εκτελούν οι ΟΤΑ με εκτιμώμενη αξία σύμβασης κάτω των ορίων του άρθρου 5 του παρόντος νόμου. Παράλληλα, προβλέπεται η συγκρότηση Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων και Μελετών Εποπτευομένων Νομικών Προσώπων, προκειμένου να γνωμοδοτεί στις περιπτώσεις έργων και μελετών των εποπτευομένων από το Υπουργείο νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, όταν στα πρόσωπα αυτά δεν υφίσταται Τεχνικό Συμβούλιο. Προκειμένου να επιτευχθεί η ταχύτερη εξέταση των υποβαλλομένων ενστάσεων και λοιπών θεμάτων, συστήνονται στο Τεχνικό Συμβούλιο του Υπουργείο

	Υποδομών και Μεταφορών πλέον περισσότερα του ενός τμήματα, αυτοτελή και ισόβαθμα μεταξύ τους. Η συγκρότηση κάθε τμήματος γίνεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. Η παραπομπή των θεμάτων προς γνωμοδότηση στα τμήματα του Τεχνικού Συμβουλίου γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Υποδομών για να επιτευχθεί η καλύτερη οργανωτική κατανομή των υποθέσεων.
88	Στο άρθρο 176 εισάγεται η δυνατότητα προσφυγής στη διαιτητική επίλυση διαφορών για έργα προϋπολογισμού ανώτερου των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ, και για μελέτες και τεχνικές και λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες προϋπολογισμού ανώτερου του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, εφόσον προβλέπεται από τα έγγραφα της σύμβασης, ενώ σε έργα με μικρότερο προϋπολογισμό, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. Στις παρ. 2-5 αναφέρονται οι όροι και οι κανόνες διεξαγωγής της διαιτησίας στις δημόσιες συμβάσεις. Η παρ. 6 προβλέπει τη δυνατότητα προσφυγής στη διαιτησία και σε συμβάσεις που δεν έχει περιληφθεί ρήτρα διαιτησίας, αλλά συμφωνούν τα συμβαλλόμενα μέρη και μετά από γνώμη του τεχνικού συμβουλίου. Τέλος εισάγεται στάδιο συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς που προηγείται της προσφυγής στη διαιτησία από Συμβούλιου Επίλυσης Διαφορών (ΣΕΔ), το οποίο εκδίδει μη δεσμευτική απόφαση εντός 30 ημερών.
89	Με το άρθρο 89 αντικαθίσταται το άρθρο 183 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, εκσυγχρονίζεται ο θεσμός της επίβλεψης των μελετών και εισάγεται η πρόνοια της παροχής υπηρεσιών επίβλεψης και από πιστοποιημένους οικονομικούς φορείς. Με τη ρύθμιση αυτή παρέχεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές χωρίς να υποστούν πάγια δημοσιονομικά κόστη, να επιτύχουν υψηλού επιπέδου επίβλεψη της πορείας ενός δημόσιου έργου με την συμμετοχή οικονομικών φορέων του ιδιωτικού τομέα. Αντιμετωπίζονται παράλληλα οι δυσχέρειες στην επίβλεψη μίας μελέτης, λόγω έλλειψης προσωπικού στις τεχνικές υπηρεσίες των αναθετουσών αρχών, και ειδικότερα η αδυναμία επίβλεψης από εξειδικευμένους τεχνικούς. Συγχρόνως επιτυγχάνεται ουσιαστική συνδρομή στο έργο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας της μελέτης, η οποία πλέον ασκεί τα εποπτικά και ελεγκτικά της καθήκοντα για την

	προστασία του δημοσίου συμφέροντος. Συγκεκριμένα, η ανάθεση γίνεται με απόφαση της προϊσταμένης αρχής μετά από πρόταση του οικονομικού φορέα, από ιδιωτικούς φορείς επίβλεψης εγγεγραμμένους στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις, καθώς και η απαιτούμενη πιστοποίηση του ΙΦΕ στα οικεία μητρώα. Με τις προτεινόμενες διατάξεις ορίζονται επαυξημένες ευθύνες και κυρώσεις σε βάρος των οικονομικών φορέων που ασκούν την επίβλεψη του έργου με τρόπο επιζήμιο για την αναθέτουσα αρχή. Ειδικότερα προβλέπεται αυξημένη ευθύνη του ιδιώτη ακόμα και για ελαφρά αμέλεια. Τέλος ορίζεται διαδικασία εναντίωσης της διευθύνουσας υπηρεσίας στην πρόταση οιουδήποτε επιβλέποντος, καθώς και οι υποχρεώσεις της κατά τη διάρκεια της επίβλεψης.
90	Με το άρθρο 90 προστίθεται άρθρο 183Α στο ν. 4412/2016, με το οποίο εισάγεται ο θεσμός του Μητρώου Επιβλεπόντων Ελεγκτών Μηχανικών για μελέτες κάτω του ορίου, από το οποίο δύναται να ορίζεται ιδιώτης επιβλέπων μηχανικός στις περιπτώσεις που τούτο κρίνεται απαραίτητο από την οικεία αναθέτουσα αρχή.. Επίσης, προβλέπεται ότι με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών μετά από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, ρυθμίζονται οι διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του μητρώου.
91	Με το άρθρο 91 αντικαθίσταται το άρθρο 184 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις έχουν ως στόχο τον περιορισμό των προθεσμιών εκτέλεσης μιας μελέτης, η οποία αποτελεί την απαρχή για τη δημοπράτηση ενός έργου και εγκυμονεί κινδύνους καθυστερήσεων. Εισάγεται για πρώτη φορά απώτατο χρονικό όριο 24 μηνών για καθυστερήσεις για τις οποίες δεν ευθύνεται ο ανάδοχος. Μετά το πέρας του αυτού του χρονικού σημείου η σύμβαση λύεται και εκκαθαρίζεται. Με τον τρόπο αυτό μπαίνει τροχοπέδη στις συμβάσεις μελετών που καθυστερούσαν για πολλά χρόνια χωρίς ευθύνη του αναδόχου και είχαν ως αποτέλεσμα είτε να μην ολοκληρώνονται ποτέ με συνεχείς παρατάσεις, που δεν ήταν προς όφελος κανενός εκ των συμβαλλομένων ή όταν ολοκληρώνονταν, να μην υπάρχει πια ενδιαφέρον για το προς υλοποίηση έργο. Ειδικότερα, καθιερώνεται ως κανόνας η πρόβλεψη περί παροχής πριμ νωρίτερης παράδοσης της μελέτης που δεν

	μπορεί να υπερβαίνει το 5% της αξίας της σύμβασης από τον ορισθέντα στην οικεία σύμβαση. Με τη ρύθμιση αυτή παρέχεται ένα οριζόντιο κίνητρο σε όλες τις μελετητικές εταιρίες να επισπεύδουν την ολοκλήρωση της μελέτης τουλάχιστον κατά 10% του αρχικού χρονοδιαγράμματος.
92	Με το άρθρο 92 αντικαθίσταται το άρθρο 185 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, οι τροποποιήσεις του άρθρου 185 αφορούν νομοτεχνική βελτίωση με την αντικατάσταση του όρου καθαρός χρόνος, που δεν εναρμονίζεται με το πνεύμα των αλλαγών του νόμου, από τον όρο συμβατικός χρόνος.
93	Με τις το άρθρο 93 αντικαθίσταται το άρθρο 187 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, προβλέπεται αναμόρφωση των σταδιακά καταβαλλόμενων ποσοστών αμοιβής για τη σύμβαση μελέτης και γίνονται νομοτεχνικές αλλαγές βάσει του πνεύματος αλλαγών του νόμου. Τέλος, προβλέπεται στην παρ. 8 ότι επιτρέπεται κατ` εξαίρεση η αρχική ή η εκ των υστέρων εκχώρηση, εν όλω ή εν μέρει, του συμβατικού ανταλλάγματος, όταν πρόκειται για την κάλυψη οφειλής του αναδόχου σε αναγνωρισμένες τράπεζες ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ή σε υπεργολάβους που έχει δηλώσει ο ανάδοχος ότι θα χρησιμοποιήσει για την εκπόνηση της μελέτης.
94	Με το άρθρο 94, αντικαθίσταται το άρθρο 189 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του άρθρου 189 αφορούν κυρίως στην καθιέρωση μίας ενιαίας έγκρισης της μελέτης ανεξάρτητα των επιμέρους σταδίων παραλαβής της, ακολουθώντας το πνεύμα αλλαγών που έχει ως στόχο την ενιαία παραλαβή και καθιέρωση του θεσμού των ιδιωτών Ελεγκτών Μελέτης.
95	Με το άρθρο 95 αντικαθίσταται το άρθρο 190 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, στο άρθρο 190 εισάγεται ως ανώτατο όριο υπερημερίας του εργοδότη το διάστημα των έξι μηνών και στην παρ. 2 απλουστεύεται η διαδικασία που ακολουθείται μετά την υποβολή της όχλησης από τον ανάδοχο με σύντμηση των προθεσμιών, για την άμεση εκκαθάριση της σύμβασης και προβλέπεται η αναγνώριση της ζημίας του αναδόχου με απόφαση της προϊστάμενης αρχής.
96	Με τις το άρθρο 96, αντικαθίσταται το άρθρο 191 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, το άρθρο 191 αναμορφώνεται, με σκοπό τον εναρμονισμό του με το πνεύμα των αλλαγών που διέπουν τον νόμο και στόχο την καθιέρωση αυστηρότερων λόγων έκπτωσης του αναδόχου και σύντμησης των προθεσμιών εκκαθάρισης της σύμβασης.

97	Με το άρθρο 97 αντικαθίσταται το άρθρο 192 του ν. 4412/2016, ώστε να εναρμονίζονται με τις αλλαγές του νόμου και η παρ. 3 εισάγει νέο λόγο διάλυσης της σύμβασης μελέτης με πρόταση του αναδόχου, αν ανασταλεί η σύμβαση για συνεχόμενο διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών με εντολή του εργοδότη ή κατά τη διάρκειά της ανασταλεί ή διακοπεί η σύμβαση με ευθύνη του εργοδότη για συνολικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών, του οριζόντιου αποκλεισμού του άρθρου 74, καθώς οι υφιστάμενες διατάξεις έχουν καταστεί εν τοις πράγμασι ανεφάρμοστες. Η διάλυση του παρόντος άρθρου διαφέρει της πρόβλεψης του άρθρου 184 που επιφέρει διάλυση της σύμβασης χωρίς άλλη διαδικαστική προϋπόθεση, όπως αίτηση του αναδόχου. Στόχος των αλλαγών είναι η παροχή δυνατότητας στον ανάδοχο να απεμπλακεί από μία σύμβαση που καθυστερεί χωρίς δική του υπαιτιότητα, εφόσον όμως το επιθυμεί και η επισήμανση των ευθυνών της διευθύνουσας υπηρεσίας για επιτάχυνση των διαδικασιών και αποφυγή αδικαιολόγητων καθυστερήσεων.
98	Με το άρθρο 98 αντικαθίσταται το άρθρο 194 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ορίζεται ανώτατο όριο αποζημίωσης του αναδόχου που δεν μπορεί να υπερβεί το 3% της συμβατικής αμοιβής των σταδίων που υπολείπονται.
99	Με τις το άρθρο 99 αντικαθίσταται το άρθρο 195 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, στην παρ. 2 του άρθρου 195 περί υποκατάστασης αναδόχου σε σύμβαση μελέτης ρυθμίζεται η περίπτωση θανάτου, η οποία οδηγεί σε αυτοδίκαιη λύση της σύμβασης και περιορίζει το δικαίωμα των κληρονόμων στο ήμισυ της προβλεπόμενης από το άρθρο 194 αποζημίωσης. Τέλος, προβλέπεται η δυνατότητα διαγραφής μελετητή από τα οικεία μητρώα, η οποία δεν οδηγεί σε λύση της σύμβασης, ο οποίο υποκαθίσταται από άλλον και η μελέτη εξελίσσεται κανονικά. Η ως άνω πρόβλεψη τίθεται στα πλαίσια εναρμόνισής της νομοθεσίας μας με τις ευρωπαϊκές επιταγές και έχει ως στόχο την ορθή πραγματοποίηση μελετών.
100	Με το άρθρο 100 αντικαθίσταται το άρθρο 196 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, εισάγεται στην παρ. 2 γενική πρόβλεψη ώστε να δύναται η αναθέτουσα αρχή με απόφασή της να εξειδικεύει το είδος των παραδοτέων ανά στάδιο και κατηγορία μελέτης, ως την έκδοση απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, προς

	διευκόλυνση και βελτίωση της ποιότητας των μελετών που εκπονούνται.
101	Με το άρθρο 101 αντικαθίσταται το άρθρο 198 του ν.4412/2016 σχετικά με τη δικαστική και διαιτητική επίλυση των διαφορών. Ειδικότερα, το άρθρο 198 τροποποείται ώστε να εναρμονιστεί με τις ρυθμίσεις του άρθρου 174 και να εξασφαλιστεί η ταχύτερη και αποτελεσματικότερη επίλυση διαφορών κατά την εκτέλεση της σύμβασης της μελέτης.
102	Με το άρθρο 102 τροποποιείται το άρθρο 200 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, βελτιώνεται νομοτεχνικά η παρ. 1 και εξορθολογίζεται η παρ. 4 με τρόπο ώστε τα δικαιολογητικά πληρωμής για τις συμβάσεις προμηθειών να εξομοιώνονται κατά το δυνατό με τα δικαιολογητικά πληρωμής που απαιτούνται για τις συμβάσεις γενικών υπηρεσιών.
103	Με το άρθρο 103 τροποποιείται το άρθρο 203 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, με τις προτεινόμενες διατάξεις, αναδιατυπώνονται οι διατάξεις των παρ. 1, 2, και 3 του άρθρου 203 με σκοπό τη νομοτεχνική τους βελτίωση. Παράλληλα, προστίθεται περ. γ στην παρ. 4, που αφορά στον καταλογισμό στον έκπτωτο ανάδοχο του διαφέροντος που προκύπτει εις βάρος της αναθέτουσας αρχής, εφόσον αυτή προμηθευτεί τα αγαθά, που δεν προσκομίστηκαν προσηκόντως από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα, από τον επόμενο κατά σειρά κατάταξης οικονομικό φορέα που είχε λάβει μέρος στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης, και αν αυτός δεν αποδεχθεί την ανάθεση της σύμβασης, από τρίτο οικονομικό φορέα. Επίσης, περιγράφεται ο τρόπος υπολογισμού του διαφέροντος καθώς και ο τρόπος και οι προϋποθέσεις καταλογισμού του στον έκπτωτο οικονομικό φορέα. Επιπρόσθετα, προστίθεται παρ. 5 με την οποία εισάγεται η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να κοινοποιούν αμελλητί στην ΕΑΑΔΗΣΥ έκπτωση αναδόχου από σύμβαση, η οποία ορίζεται ως αρμόδια για την τήρηση σχετικού μητρώου, σύμφωνα με το άρθρο 74 του ν. 4412/2016.
104	Με το άρθρο 104 τροποποιείται το άρθρο 206 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, προβλέπεται η δυνατότητα μετάθεσης του συμβατικού χρόνου παράδοσης για λόγους ανωτέρας βίας ή άλλων ιδιαιτέρως σοβαρών λόγων που καθιστούν αντικειμενικά αδύνατη την εμπρόθεσμη εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου. Η πρόβλεψη μιας τέτοιας δυνατότητας κρίθηκε αναγκαία προκειμένου ο ανάδοχος να μη βαρύνεται με κυρώσεις, σε περιπτώσεις

	κατά τις οποίες ενώ συντρέχουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα παράτασης της παρ. 1 του άρθρου δεν επαρκεί.
105	Με το άρθρο 105 τροποποιείται το άρθρο 208 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, παρέχεται για λόγους απλοποίησης και ταχύτερης διεκπεραίωσης της σχετικής διαδικασίας, η δυνατότητα παραλαβής του αντικειμένου σύμβασης προμήθειας αγαθών με εκτιμώμενη αξία ίση ή μικρότερη του ποσού της απευθείας ανάθεσης του άρθρου 118, με μόνη τη σχετική βεβαίωση του προϊστάμενου της υπηρεσίας για την οποία προορίζεται το υλικό, χωρίς να απαιτείται συγκρότηση συλλογικού οργάνου. Περαιτέρω ορίζεται ότι σε περίπτωση που η εν λόγω υπηρεσία είναι ταυτόχρονα υπεύθυνη και για τις διαδικασίες ανάθεσης ή εκκαθάρισης της σχετικής δαπάνης, τα υλικά που προορίζονται για αυτή παραλαμβάνονται από τον προϊστάμενο άλλης υπηρεσίας της αναθέτουσας αρχής, που ορίζεται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του φορέα.
106	Με το άρθρο 106 τροποποιείται το άρθρο 215 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ορίζεται ότι μη συμμόρφωση, ολική ή μερική, του αναδόχου στις απαιτήσεις της σύμβασης δύναται πλέον να επιφέρει την κατάπτωση της εγγύησης καλής λειτουργίας που προβλέπεται στο άρθρο 72, στο σύνολό της.
107	Με το άρθρο 107 τροποποιείται το άρθρο 219 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, η παρ. 1 του άρθρου 219 έχει σκοπό την εξομοίωση της διαδικασίας παραλαβής του αντικειμένου σύμβασης παροχής υπηρεσιών για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ίση ή μικρότερη του ποσού της απευθείας ανάθεσης του άρθρου 118, με την αντίστοιχη διαδικασία που προβλέπεται για τις συμβάσεις προμηθειών σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 208. Παρέχεται δηλαδή για λόγους απλοποίησης και ταχύτερης διεκπεραίωσης της σχετικής διαδικασίας, η δυνατότητα παραλαβής συμβάσεων υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία ίση ή μικρότερη του ποσού της παρ. 1 του άρθρου 118 με μόνη τη σχετική βεβαίωση του προϊστάμενου της υπηρεσίας για την οποία προορίζονται οι υπηρεσίες, χωρίς να απαιτείται συγκρότηση συλλογικού οργάνου. Περαιτέρω ορίζεται ότι σε περίπτωση που η εν λόγω υπηρεσία είναι ταυτόχρονα υπεύθυνη και για τις διαδικασίες ανάθεσης ή εκκαθάρισης της σχετικής δαπάνης, οι υπηρεσίες που προορίζονται για αυτή παραλαμβάνονται από τον προϊστάμενο άλλης

	υπηρεσίας της αναθέτουσας αρχής, που ορίζεται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του φορέα.
108	Με το άρθρο 108 τροποποιείται το άρθρο 221 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, στην παρ. 3 του άρθρου 221 προβλέπεται ότι στην περίπτωση οργάνων που συγκροτούνται σε ετήσια βάση, οι διαδικασίες σύναψης και οι διαδικασίες εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων που δεν έχουν ολοκληρωθεί εντός του έτους, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται από το ίδιο όργανο. Περαιτέρω προβλέπεται ότι μέχρι την πλήρη εφαρμογή του άρθρου 344 του ν. 4412/2016, για την επιλογή των μελών των συλλογικών οργάνων του άρθρου 221 του ν. 4412/2016, οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να διενεργούν κλήρωση κατά τις διατάξεις το άρθρο 26 του ν. 4024/2011. Περαιτέρω, στην παρ. 11 του άρθρου 221 τροποποιείται η περ. στ' προκειμένου να αποσαφηνιστεί ότι για την τροποποίηση των συμφωνιών πλαίσιο και των συμβάσεων κεντρικών προμηθειών που συνάπτονται από Κεντρικές Αρχές Αγορών, το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο είναι η επιτροπή διενέργειας/επιτροπή αξιολόγησης του σχετικού διαγωνισμού. Τέλος, προστίθεται παρ. 12 με την οποία προβλέπεται αποζημίωση των μελών των γνωμοδοτικών οργάνων που είτε είναι εγγεγραμμένα στο Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344 είτε έχουν οριστεί από τις ΕΚΑΑ της παρ.1 του άρθρου 41 για τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών που αυτές διενεργούν. Επιπλέον, παρέχεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών να καθορίζουν με κοινή απόφαση τα ειδικότερα ζητήματα και οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της εν λόγω πρόβλεψης.
109	Με το άρθρο 109 τροποποιείται το άρθρο 258 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι αντίστοιχες τροποποιήσεις που προτείνονται για το άρθρο 36 του Βιβλίου Ι του ν. 4412/2016, στο Βιβλίο ΙΙ του ίδιου νόμου. Ειδικότερα, το άρθρο 258 τροποποιείται με βασική επιδίωξη την επέκταση της υποχρεωτικής, για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς, χρήσης των ηλεκτρονικών εργαλείων ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων σε όλες τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης με εκτιμώμενη αξία δαπάνης μεγαλύτερης των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ. Με την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων εκτιμάται ότι θα περιοριστεί η χρήση έγχαρτων διαδικασιών μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις απευθείας ή

	επειγουσών αναθέσεων, ότι θα εξασφαλιστεί υψηλότερη διαφάνεια των διαδικασιών ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ακόμα και για συμβάσεις χαμηλού οικονομικού αντικειμένου και ότι θα διευρυνθεί σημαντικά η χρήση των εργαλείων e-procurement. Η επέκταση αυτή αναμένεται να ωφελήσει πρωτίστως τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μειώνοντας το γραφειοκρατικό βάρος για τη συμμετοχή τους σε δημόσιες συμβάσεις, αυξάνοντας παράλληλα τον αριθμό των επιχειρηματικών ευκαιριών που αυτές μπορούν να αξιοποιήσουν προκειμένου να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητά τους και να αναπτυχθούν. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται η δυνατότητα χρήσης από την πολιτεία των δημοσίων συμβάσεων, ως εργαλείου στρατηγικού χαρακτήρα σε ακόμα χαμηλότερα επίπεδα δαπανών, για την υλοποίηση αναπτυξιακών στρατηγικών που αφορούν, αφενός στη στήριξη και στην ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που αποτελούν περίπου το 99% των επιχειρήσεων της χώρας και, αφετέρου, στην προώθηση πολιτικών που επιδιώκουν την αύξηση του μεγέθους τους μέσω συνεργασιών ή συνενώσεων (clusters). Επιπρόσθετα, εισάγονται νομοτεχνικές βελτιώσεις, ώστε οι σχετικές αποφάσεις για τις απαιτούμενες ρυθμίσεις του συστήματος αλλά και τους πόρους συντήρησής τους να λαμβάνονται από όργανα στα οποία έχουν ήδη αποδοθεί οι σχετικές αρμοδιότητες. Παράλληλα, με την τροποποίηση της παρ. 11 επιδιώκεται ο εξορθολογισμός της διαδικασίας εξαίρεσης ορισμένων αναθετόντων φορέων από την υποχρέωση χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ.
110	Με το άρθρο 110 τροποποιείται το άρθρο 259 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι αντίστοιχες τροποποιήσεις που προτείνονται για το άρθρο 37 του Βιβλίου Ι του ν. 4412/2016, στο Βιβλίο ΙΙ του ίδιου νόμου. Ειδικότερα, εισάγονται νομοτεχνικές βελτιώσεις για τη μεταφορά, αφενός της αρμοδιότητας για τη λειτουργία του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ των δημοσίων έργων και μελετών στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και, αφετέρου, της αρμοδιότητας για τη λειτουργία και διασύνδεση του συνόλου των πληροφοριακών συστημάτων στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Στόχος είναι να πιστοποιείται από τα αρμόδια όργανα, ανά κατηγορία δημοσίων συμβάσεων, τυχόν αδυναμία τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ εξαιτίας ανωτέρας βίας έτσι ώστε να είναι δυνατή η λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων από τις

	αναθέτουσες αρχές για την απρόσκοπτη και σύννομη συνέχιση των διαδικασιών ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.
111	Με το άρθρο 111 τροποποιείται το άρθρο 271 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι τροποποιήσεις του άρθρου 34 του ν. 4412/2016 (Βιβλίο Ι) στις αντίστοιχες διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ για τους αναθέτοντες φορείς. Ειδικότερα, με την παρ. 11 επιδιώκεται η ευρύτερη χρήση του εργαλείου του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, με σκοπό την επίτευξη ανταγωνιστικών τιμών στις συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών. Για τον λόγο αυτό, προτείνεται η χορήγηση εξουσιοδότησης για την έκδοση υπουργικών αποφάσεων στον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων για τις συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών και στον Υπουργό Υγείας ειδικά για την προμήθεια ιατροτεχνολογικών, υγειονομικών και φαρμακευτικών αγαθών και την παροχή συναφών υπηρεσιών, ώστε να καθίσταται υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών.
112	Με το άρθρο 112 τροποποιείται το άρθρο 277 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι τροποποιήσεις του άρθρου 45 του ν. 4412/2016 (Βιβλίο Ι) στις αντίστοιχες διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ για τους αναθέτοντες φορείς. Ειδικότερα, προβλέπεται πλέον η υποχρεωτική τήρηση και επικαιροποίηση ηλεκτρονικού φακέλου δημόσιας σύμβασης στο ΕΣΗΔΗΣ, όταν η διαδικασία ανάθεσης γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. Τα στοιχεία που περιέχονται στον ηλεκτρονικό φάκελο δημόσιας σύμβασης, πέρα από τα κατ' ελάχιστον απαιτούμενα, μπορούν να εξειδικευτούν με κανονιστική διοικητική πράξη του καθ' ύλην αρμοδίου, ανά είδος σύμβασης, Υπουργού. Περαιτέρω, επιβάλλεται στις αναθέτουσες αρχές η υποχρεωτική τήρηση των στοιχείων του ηλεκτρονικού φακέλου για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την ημερομηνία οριστικής παραλαβής του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης αντί των τριών ετών που ισχύει σήμερα, ενώ σε περίπτωση εκκρεμοδικίας που έχει προκύψει από δημόσια σύμβαση προβλέπεται ότι ο σχετικός φάκελος τηρείται μέχρι το πέρας αυτής.
113	Με το άρθρο 113 τροποποιείται το άρθρο 278 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι τροποποιήσεις του άρθρου 46 του ν. 4412/2016 (Βιβλίο Ι) στις αντίστοιχες διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ για τους αναθέτοντες φορείς. Ειδικότερα, επιχειρείται η προώθηση προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά για διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων

	συμβάσεων υψηλής εκτιμώμενης αξίας. Η διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων, όπως έχει προκύψει από τη μέχρι σήμερα εμπειρία εφαρμογής του εργαλείου, βελτιώνει τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης σε όρους αρτιότητας των τεχνικών προδιαγραφών και των τευχών της διαδικασίας ανάθεσης, ενώ παράλληλα εξασφαλίζει τη διαφανή δράση των αναθετουσών αρχών και ενισχύει τη συμμετοχή και τον ανταγωνισμό των οικονομικών φορέων που δραστηριοποιούνται στην αγορά. Παράλληλα, με τη διαδικασία αυτή επιτυγχάνεται η έγκαιρη γνωστοποίηση του προγραμματισμού διεξαγωγής διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων των αναθετουσών αρχών στην αγορά, δίνοντας τη δυνατότητα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις να εξασφαλίσουν εγκαίρως τις προϋποθέσεις συμμετοχής τους. Επιπρόσθετα, μέσω των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά μειώνονται τα ενδεχόμενα σφάλματα στη σύνταξη των διακηρύξεων των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και μειώνονται οι πιθανότητες άσκησης ενστάσεων κατά της εκάστοτε διακήρυξης συμβάλλοντας έτσι στην επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης.
114	Με το άρθρο 114 τροποποιείται το άρθρο 279 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι τροποποιήσεις του άρθρου 47 του ν. 4412/2016 (Βιβλίο Ι) στις αντίστοιχες διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ για τους αναθέτοντες φορείς. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι οι προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με την αγορά μπορούν να διεξάγονται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, στο μέτρο που έχει τηρηθεί η υποχρέωση ανάρτησης της σχετικής πρόσκλησης στο ΕΣΗΔΗΣ. Επιπρόσθετα, προβλέπεται ότι ο ελάχιστος χρόνος της προκαταρκτικής διαβούλευσης με την αγορά διαρκεί τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες ενώ, παράλληλα, καταργείται το ανώτερο όριο των εξήντα (60) ημερών, προκειμένου να επαφίεται στην κρίση των αναθετουσών αρχών ο σχετικός χρονικός περιορισμός.
115	Με το άρθρο 115 τροποποιείται το άρθρο 280 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι τροποποιήσεις του άρθρου 48 του ν. 4412/2016 (Βιβλίο Ι) στις αντίστοιχες διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ για τους αναθέτοντες φορείς. Ειδικότερα, εισάγονται νομοτεχνικές βελτιώσεις προκειμένου να διασαφηνιστεί η διαδικασία του αποκλεισμού οικονομικού φορέα από την ανάθεση δημόσιας σύμβασης, λόγω προηγούμενης αθέμιτης εμπλοκής του με οποιονδήποτε

	τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι ο αποκλεισμός του οικονομικού φορέα λαμβάνει χώρα με την έκδοση σχετικής ατομικής διοικητικής πράξης από την αναθέτουσα αρχή και, στη συνέχεια, ενημερώνονται σχετικά η Επιτροπή Ανταγωνισμού και η ΕΑΑΔΗΣΥ προκειμένου να προβούν σε ενέργειες που εμπίπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων τους. Με αξιολογούμενη ρύθμιση αίρεται η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να προχωρούν στην ενημέρωση των ανωτέρω αναφερόμενων αρχών πριν από την έκδοση της διοικητικής πράξης αποκλεισμού του οικονομικού φορέα, δεδομένου ότι καμία από τις ενέργειες που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητάς τους δεν αποτελεί προϋπόθεση για την επιβολή του μέτρου του αποκλεισμού από τη συνέχεια της διαδικασίας ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης. Με τον τρόπο αυτό αναμένεται να επιτευχθεί, αφενός, επιτάχυνση της σχετικής διαδικασίας και, αφετέρου, η διευκόλυνση εφαρμογής της διάταξης στην πράξη αφού, με την υφιστάμενη διατύπωση, η διαδικασία ήταν ατελέσφορη.
116	Με το άρθρο 116 τροποποιείται το άρθρο 281 του ν. 4412/2016 και εισάγονται κάποιες από τις τροποποιήσεις του άρθρου 53 του ν. 4412/2016 (Βιβλίο Ι) στις αντίστοιχες διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ για τους αναθέτοντες φορείς. Ειδικότερα, λαμβάνουν χώρα νομοτεχνικές βελτιώσεις για την επικαιροποίηση των διατάξεων και την αποσαφήνιση ορισμένων προβληματικών διατυπώσεων. Παράλληλα, τροποποιούνται οι περ. α’ και ζ’ της παρ. 2 προκειμένου να εξυπηρετηθεί η διαδικασία της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στις δημόσιες συμβάσεις με την προσθήκη των απαραίτητων, πληροφοριακού χαρακτήρα, στοιχείων στα έγγραφα της σύμβασης.
117	Με το άρθρο 117, τροποποιείται το άρθρο 296 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι τροποποιήσεις του άρθρου 66 του ν. 4412/2016 (Βιβλίο Ι) στις αντίστοιχες διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ για τους αναθέτοντες φορείς. Ειδικότερα, εισάγονται βελτιώσεις προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεκτικότητα και η συνέπεια των διατάξεων περί δημοσιεύσεων σε εθνικό επίπεδο του ν. 4412/2016. Επιπρόσθετα, στην παρ. 5 προβλέπεται η έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών, με την οποία καθορίζονται οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες λειτουργίας του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ ως το επίσημο

	εθνικό πληροφοριακό σύστημα e-Sender για την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης, στο Tenders Electronic Daily (TED).
118	Με το άρθρο 118 τροποποιείται το άρθρο 302 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι τροποποιήσεις του άρθρου 72 του ν. 4412/2016 (Βιβλίο Ι) στις αντίστοιχες διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ για τους αναθέτοντες φορείς. Ειδικότερα, εισάγεται νέα ρύθμιση με την οποία προβλέπεται στις διαδικασίες που διενεργούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, η προσκόμιση των πρωτότυπων εγγυήσεων συμμετοχής, πλην εκείνων που εκδίδονται ηλεκτρονικά, το αργότερο πριν από την ημερομηνία αποσφράγισης των προφορών, που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, άλλως οι προσφορές που δεν πληρούν την ως άνω απαίτηση δεν αποσφραγίζονται και απορρίπτονται ως απαράδεκτες. Η διάταξη εισάγεται προκειμένου να απορρίπτονται καταφανώς απαράδεκτες προσφορές και να μην έχουν πρόσβαση στα στοιχεία των προσφορών των λοιπών συμμετεχόντων, σε κανένα στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, οι οικονομικοί φορείς που τις υπέβαλλαν. Επιπρόσθετα, με την περ. ε’ της παρ. 2 εισάγονται νέοι λόγοι κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής του προσφέροντος οικονομικού φορέα. Ειδικότερα, αν ο οικονομικός φορέας υποβάλει μη κατάλληλη προσφορά με την έννοια της περ. 46 της παρ. 1 του άρθρου 2, αποκλείεται από τη συνέχεια της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ενώ παράλληλα καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής του στη διαδικασία. Η διάταξη αυτή έχει ως στόχο την αποτροπή της υποβολής προδήλως ακατάλληλων προσφορών από οικονομικούς φορείς που επιδιώκουν απλώς να αποκτήσουν πρόσβαση στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, αλλά και στις τεχνικές και οικονομικές προσφορές των υπολοίπων συμμετεχόντων στη διαδικασία οικονομικών φορέων, εισάγοντας ένα αποτρεπτικό διοικητικό μέτρο. Επίσης, αυξάνονται, για λόγους ευελιξίας, ταχύτητας, καθώς και ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι περιπτώσεις, στις οποίες δεν απαιτείται η προσκόμιση εγγύησης συμμετοχής και ειδικότερα προστίθενται οι περιπτώσεις της επιλογής του αναδόχου από κατάλογο (λ.χ. για τις συμβάσειςτεχνικής βοήθειας), καθώς και της επιλογής του αναδόχου μέσω ηλεκτρονικών καταλόγων (e-catalogues και e-marketplace).

	Εισάγεται, παράλληλα, με την παρ. 4, η αλλαγή της βάσης υπολογισμού των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης. Ειδικότερα, ως προτεινόμενη βάση υπολογισμού θεωρείται πλέον η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης δηλαδή ο αρχικός προϋπολογισμός αντί της συμβατικής αξίας που προβλέπεται στις υφιστάμενες διατάξεις, καθώς και η αναπροσαρμογή του ποσοστού των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης, στις συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, σε 4% αντί του ισχύοντος 5%. Η διάταξη στοχεύει κυρίως στην αντιμετώπιση των πολύ μεγάλων εκπτώσεων που προσφέρονται στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων, οι οποίες συμπαρασύρουν σε χαμηλό επίπεδο και το ύψος της σχετικής εγγύησης καλής εκτέλεσης, και έχουν συχνά ως αποτέλεσμα την αδυναμία του οικονομικού φορέα να εκτελέσει την ανατιθέμενη σε αυτόν σχετική σύμβαση. Επιπρόσθετα, προστίθεται στην παρ. 4 εδάφιο που προβλέπει ότι οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης που δίδονται στις συμβάσεις εκτέλεσης έργων, έχουν διάρκεια ισχύος που καλύπτει διάστημα τουλάχιστον τριών μηνών πλέον του διαστήματος που προκύπτει από το άθροισμα της συμβατικής προθεσμίας, της οριακής προθεσμίας και του εκάστοτε προβλεπόμενου χρόνου συντήρησης του έργου. Καταργείται συγχρόνως η έως σήμερα κάλυψη της εγγυητικής επιστολής προκαταβολής έως του ποσού της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, αφού πλέον οι δύο εγγυήσεις είναι απολύτως διακριτές μεταξύ τους. Εισάγεται, επίσης, με την παρ. 9, για πρώτη φορά η «εγγύηση προσθέτου χρόνου εγγύησης», στις δημόσιες συμβάσεις έργων, όταν προσφέρεται και αξιολογείται ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης επιπλέον χρόνος εγγύησης της καλής λειτουργίας του έργου, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των κινδύνων πλημμελούς εκτέλεσής τους. Το ποσό της εν λόγω εγγύησης υπολογίζεται βάσει μαθηματικού τύπου που έχει ως βασική παράμετρο υπολογισμού το μέγεθος του πρόσθετου χρονικού διαστήματος εγγύησης. Με την παρ. 10 προσδιορίζεται το ανώτατο ποσοστό της εγγύησης καλής λειτουργίας, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, σε αντίθεση με την υφιστάμενη διάταξη, με την οποία δεν ορίζεται συγκεκριμένο ποσοστό και επαφίεται στην απόλυτη ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να το καθορίσει στα έγγραφα της σύμβασης.

	Τέλος, με την παρ. 14 προβλέπεται η απομείωση της εγγυητικής καλής εκτέλεσης κατά 70% με την έγκριση της τελικής επιμέτρησης από την διευθύνουσα υπηρεσία.
119	Με το άρθρο 119 τροποποιείται το άρθρο 305 του ν. 4412/2016 και εισάγονται νομοτεχνικές βελτιώσεις σε συμμόρφωση με τις τροποποιήσεις των άρθρων 73, 75, 76 και 77 του ν. 4412/2016 (Βιβλίο Ι).
120	Με το άρθρο 120 τροποποιείται το άρθρο 306 του ν.4412/2016 και εισάγονται νομοτεχνικές βελτιώσεις σε συμμόρφωση με τις τροποποιήσεις των άρθρων 73 και 74 του ν. 4412/2016 (Βιβλίο Ι) στις αντίστοιχες διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ για τους αναθέτοντες φορείς.
121	Με το άρθρο 121 τροποποιείται το άρθρο 310 του ν.4412/2016 και εισάγονται οι τροποποιήσεις του άρθρου 102 του ν.4412/2016 (Βιβλίο Ι) στις αντίστοιχες διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ για τους αναθέτοντες φορείς. Ειδικότερα, αναμορφώνονται πλήρως και απλοποιούνται οι διατάξεις, με τις οποίες παρέχεται η δυνατότητα συμπλήρωσης των υποβληθέντων στοιχείων της προσφοράς, με σκοπό τον περιορισμό των αδικαιολόγητων αποκλεισμών των οικονομικών φορέων για αυστηρά τυπικούς λόγους, ενώ πληρούνται κατ' ουσίαν οι προϋποθέσεις συμμετοχής. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητούν από τους οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Η προτεινόμενη τροποποίηση αποτελεί ουσιαστική μετατόπιση του εθνικού θεσμικού πλαισίου πλησιέστερα προς το πνεύμα της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (παρ. 3 άρθρου 56) της οποίας τη διατύπωση, ουσιαστικά, υιοθετεί. Η τροποποίηση του άρθρου κρίνεται αναγκαία χάριν της ανάπτυξης του ευρύτερου δυνατού υγιούς ανταγωνισμού, της κάμψης της τυπολατρείας και του φορμαλισμού και της διευκόλυνσης της πρόσβασης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στις δημόσιες συμβάσεις, προς όφελος της επιτυχούς έκβασης των διαγωνιστικών διαδικασιών και της καλύτερης εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος. Με

	τη νέα διατύπωση, η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητήσει να διορθωθούν ή να συμπληρωθούν σε επιμέρους σημεία τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε ένα φάκελο υποψηφιότητας, αρκεί να μην τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα με τέτοιο τρόπο ώστε να του δίνεται αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης και η αίτηση αυτή, της αναθέτουσας αρχής, να αφορά στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της προθεσμίας που είχε ταχθεί για την υποβολή υποψηφιότητας. Τα ανωτέρω ισχύουν κατ΄αναλογίαν και για τυχόν ελλείπουσες δηλώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι βεβαιώνουν γεγονότα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα.
122	Με το άρθρο 122 τροποποιείται το άρθρο 313 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι τροποποιήσεις του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 (Βιβλίο Ι) στις αντίστοιχες διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ για τους αναθέτοντες φορείς. Ειδικότερα, προτείνεται η λήψη δέσμης μέτρων για να καταπολεμηθεί το φαινόμενο των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, που οδηγεί σε υποκοστολογημένες προσφορές με συνακόλουθη αδυναμία ολοκλήρωσης του έργου και εμφάνισης σοβαρών ποιοτικών προβλημάτων, ενώ συγχρόνως διογκώνεται το φαινόμενο των συμπληρωματικών συμβάσεων. Στο πλαίσιο αυτό καθορίζεται ένα συνδυασμένο όριο έκπτωσης άνω του οποίου ο οικονομικός φορέας υποχρεούται μετά από πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής να υποβάλλει έγγραφες εξηγήσεις, τυχόν δε άρνησή του επάγεται την κήρυξη της προσφοράς του ως απαράδεκτης και καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Συγκεκριμένα στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν, ενώ δύναται η αναθέτουσα αρχή να κρίνει και άλλες προσφορές με μικρότερη ή και καθόλου έκπτωση ως ασυνήθιστα χαμηλές. Προσθέτως, ρητά πλέον προβλέπεται ότι τα οικονομικά στοιχεία των εξηγήσεων που παραθέτει προς την αναθέτουσα αρχή αποτελούν δεσμευτική συμφωνία και τα εν λόγω στοιχεία δεν δύνανται να μεταβληθούν σε μεταγενέστερο χρόνο.

123	Με το άρθρο 123 τροποποιείται το άρθρο 315 του ν. 4412/2016 και εισάγονται νομοτεχνικές βελτιώσεις για τη συμμόρφωση με τις τροποποιήσεις των άρθρων που αφορούν στη διαδικασία ανάθεσης του Βιβλίου Ι του ν. 4412/2016.
124	Με το άρθρο 124 τροποποιείται το άρθρο 316 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι αντίστοιχες τροποποιήσεις του άρθρου 105 που προτείνονται για το Βιβλίο Ι του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, με την παρ. 5 διαφοροποιείται το σημείο, κατά το οποίο τεκμαίρεται η σύναψη της σύμβασης και προβλέπεται ότι αυτή πλέον συνάπτεται με την κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης στον προσωρινό ανάδοχο για την υπογραφή της σύμβασης, αντί της κοινοποίησης της απόφασης κατακύρωσης που προβλέπεται στην ισχύουσα διάταξη. Με την προτεινόμενη τροποποίηση επιδιώκεται η επίλυση ζητημάτων πρόσθετου διοικητικού βάρους για τις αναθέτουσες αρχές, όπως στις περιπτώσεις διακηρύξεων με πολλά τμήματα. Πιο συγκεκριμένα, προωθείται η ύπαρξη μίας μοναδικής εκτελεστής πράξης στην περίπτωση κατακύρωσης με βάση τη χαμηλότερη τιμή στις προμήθειες αγαθών και υπηρεσιών, μετά και από την τελική προτεινόμενη διαμόρφωση του άρθρου 100, καθώς η ύπαρξη πολλών τμημάτων, η οποία οδηγεί με την υφιστάμενη διάταξη στην έκδοση πολλαπλών αποφάσεων κατακύρωσης ανά διαγωνιστική διαδικασία, δημιουργεί ιδιαίτερο διοικητικό βάρος στις αναθέτουσες αρχές σε αρκετές περιπτώσεις. Επιπρόσθετα, με τις παρ. 6 και 7, εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν στη διαχείριση της ευθύνης από διαπραγματεύσεις μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του συμμετέχοντος στη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης οικονομικού φορέα, ενώ παράλληλα επισημαίνεται η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απευθύνει τη σχετική πρόσκληση εφόσον έχει εκδώσει την απόφαση κατακύρωσης της σύμβασης στον προσωρινό ανάδοχο και αυτή δεν έχει ακυρωθεί.
125	Με το άρθρο 125 τροποποιείται το άρθρο 317 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι αντίστοιχες τροποποιήσεις του άρθρου 106 που προτείνονται για το Βιβλίο Ι του ν. 4412/2016, στο Βιβλίο ΙΙ του ίδιου νόμου. Ειδικότερα, με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις εισάγονται παρεμβάσεις νομοτεχνικού χαρακτήρα, ενώ ταυτόχρονα προωθείται και η προσθήκη συγκεκριμένων περιπτώσεων που άγουν σε ματαίωση της διαδικασίας, προκειμένου να καταστούν

	πληρέστερες και συνεκτικότερες οι σχετικές ρυθμίσεις του εν λόγω άρθρου. Επιπλέον, προτείνεται η κατάργηση της μέχρι τώρα προβλεπόμενης προηγούμενης γνωμοδότησης αναφορικά με την επανάληψη των διαγωνισμών. Είναι προφανές ότι υπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής, και όχι του γνωμοδοτικού οργάνου, να εκτιμήσει εάν η επανάληψη του διαγωνισμού εξυπηρετεί ή όχι το δημόσιο συμφέρον και να επιλέξει τους όρους και τη διαδικασία με την οποία θα διεξαχθεί ο νέος διαγωνισμός. Περαιτέρω, η συγκεκριμένη τροποποίηση αναμένεται να συμβάλλει στην απλοποίηση αλλά και την επιτάχυνση της συγκεκριμένης διαδικασίας, βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα του οικείου ρυθμιστικού πλαισίου.
126	Με το άρθρο 126 τροποποιείται το άρθρο 326 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι αντίστοιχες τροποποιήσεις του άρθρου 116 που προτείνονται για το Βιβλίο Ι του ν. 4412/2016, στο Βιβλίο ΙΙ του ίδιου νόμου. Ειδικότερα, καταργείται η διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού, ο οποίος συνήθως δεν διενεργείται με ηλεκτρονικά μέσα, δημιουργώντας πρόσθετο διοικητικό βάρος για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς. Οι σχετικές διαδικασίες θα πραγματοποιούνται, με τις προβλεπόμενες στο άρθρο 26 διαδικασίες και ιδίως με ανοικτή διαδικασία με χρήση εργαλείων e-procurement (ΕΣΗΔΗΣ) σε συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των 30.000 ευρώ. Η κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού θα λάβει χώρα όταν το ΕΣΗΔΗΣ θα έχει προετοιμαστεί κατάλληλα προκειμένου να αναλάβει το επιπρόσθετο φορτίο διαγωνιστικών διαδικασιών με εκτιμώμενο χρονικό ορίζοντα την 1η.9.2020.
127	Με το άρθρο 127 τροποποιείται το άρθρο 327 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι αντίστοιχες τροποποιήσεις του άρθρου 117 που προτείνονται για το Βιβλίο Ι του ν. 4412/2016, στο Βιβλίο ΙΙ του ίδιου νόμου. Ειδικότερα, εισάγεται η έννοια των δημοσίων συμβάσεων ήσσονος αξίας, για τις οποίες δεν απαιτείται η εφαρμογή διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και ορίζεται ότι οι πληρωμές των σχετικών δαπανών μπορούν να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι νόμιμων φορολογικών παραστατικών. Σημειώνεται ότι για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 6 του ν. 4412/2016. Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις επιδιώκεται η απλοποίηση και η επίσπευση των σχετικών διαδικασιών και απόσειση του δυσανάλογου διοικητικού βάρους αλλά και των χρονικών

	καθυστερήσεων μίας τυπικής διαδικασίας ανάθεσης για δαπάνες πολύ μικρής αξίας.
128	Με το άρθρο 128 τροποποιείται το άρθρο 328 του ν. 4412/2016 και εισάγονται κάποιες από τις τροποποιήσεις του άρθρου 118 που προτείνονται για το Βιβλίο Ι του ν. 4412/2016, στο Βιβλίο ΙΙ του ίδιου νόμου. Ειδικότερα, αυξάνεται το χρηματικό όριο από τις 20.000 ευρώ στις 30.000 ευρώ για τις συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών και 60.000 ευρώ για τις συμβάσεις έργων και τις συμβάσεις των άρθρων 107-110 του ν. 4412/2016. Επιπρόσθετα, προβλέπεται αντίστοιχο χρηματικό όριο ύψους 60.000 ευρώ για τις συμβάσεις προμηθειών, έργου και υπηρεσιών που αφορούν σε έργα που σχετίζονται με την ανάπτυξη ή την υποστήριξη της ανάπτυξης εφαρμογών ή υποδομών ΤΠΕ που αφορούν στην υλοποίηση έργων ΤΠΕ, με αντικείμενο την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των ψηφιακών υπηρεσιών και τον εκσυγχρονισμό των ψηφιακών εργαλείων της κεντρικής διοίκησης. Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις επιδιώκεται η απλοποίηση της διαδικασίας για συμβάσεις μικρής αξίας μέχρι του ποσού των 30.000 ευρώ και μείωση του διοικητικού βάρους τόσο για τις αναθέτουσες αρχές όσο και τους οικονομικούς φορείς μέσω της χρονικής σύντμησης των σχετικών διαδικασιών. Οι εν λόγω τροποποιήσεις προωθούνται τηρουμένων των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων δεδομένου ότι με το άρθρο 330 προτείνεται η προηγούμενη από την ανάθεση της σύμβασης δημοσίευση της σχετικής πρόσκλησης η οποία δεν λάμβανε χώρα με τις υφιστάμενες διατάξεις.
129	Με το άρθρο 129 τροποποιείται το άρθρο 329 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι αντίστοιχες τροποποιήσεις του άρθρου 119 που προτείνονται για το Βιβλίο Ι του ν.4412/2016, στο Βιβλίο ΙΙ του ίδιου νόμου. Ειδικότερα, με την παρ. 2 δίνεται στις αναθέτουσες αρχές η δυνατότητα ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ενεργειών τεχνικής βοήθειας, που ανατίθεται στο πλαίσιο εκτέλεσης συγχρηματοδοτούμενων έργων, μέχρι του ποσού των 60.000 ευρώ κατόπιν προηγούμενης πρόσκλησης τριών τουλάχιστον, εγγεγραμμένων σε αντίστοιχο μητρώο, οικονομικών φορέων. Με την τροποποίηση αυτή αυξάνεται το όριο εφαρμογής της υφιστάμενης διάταξης από 40.000 ευρώ σε 60.000 ευρώ, αλλά επιβάλλεται στην αναθέτουσα αρχή να απευθύνει σχετική πρόσκληση σε τρεις (3) τουλάχιστον οικονομικούς φορείς, οι οποίοι επιλέγονται

	μεταξύ των εγγεγραμμένων σε κατάλογο προμηθευτών ή/και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για τον σκοπό εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας, έναντι του ενός (1) οικονομικού φορέα, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της υφιστάμενης διάταξης. Με την τροποποίηση αυτή επιδιώκεται η διευκόλυνση και επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας προκειμένου να επιταχυνθεί η ωρίμανση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, με παράλληλη βελτίωση της διαφάνειας των σχετικών διαδικασιών. Επιπρόσθετα, τροποποιείται η παρ. 3 όπου προβλέπεται αύξηση του σχετικού ορίου από τις 60.000 ευρώ στις 100.000 ευρώ, ενώ παράλληλα διευρύνεται ο αριθμός των οικονομικών φορέων που προσκαλούνται να συμμετάσχουν στην οικεία διαδικασία ανάθεσης σύμβασης αυξάνοντας, με τον τρόπο αυτό τη διαφάνεια των σχετικών διαδικασιών. Ειδικότερα, η σχετική πρόσκληση απευθύνεται γενικά προς όλους τους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σε κατάλογο προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για το σκοπό εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας και οι οποίοι ανταποκρίνονται στις προϋποθέσεις του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης.
130	Με τις το άρθρο 130 τροποποιείται το άρθρο 330 του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι αντίστοιχες τροποποιήσεις του άρθρου 120 που προτείνονται για το Βιβλίο Ι του ν. 4412/2016, στο Βιβλίο ΙΙ του ίδιου νόμου. Ειδικότερα, ορίζεται ότι η πρόσκληση υποβολής προσφοράς ειδικά σε συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ, δύναται να απευθύνεται και σε έναν μόνο οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης και επιπλέον ότι δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά. Η ανάρτηση της σχετικής πρόσκλησης προτείνεται με γνώμονα την ενίσχυση της διαφάνειας της διαδικασίας, της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και του ελέγχου των αναθετουσών αρχών. Ωστόσο, προκειμένου να αποφευχθούν περιπτώσεις υποβολής πληθώρας προσφορών μετά από την ανάρτηση της σχετικής πρόσκλησης, γεγονός που θα ακύρωνε επί της ουσίας την ευελιξία της διαδικασίας της απευθείας ανάθεσης, οι εν

	λόγω τυχόν υποβληθείσες προσφορές από μη προσκεκλημένους οικονομικούς φορείς δεν λαμβάνονται υπόψη.
131	Με το άρθρο 131 τροποποιείται το άρθρο 333Α του ν. 4412/2016 και εισάγονται οι αντίστοιχες τροποποιήσεις του άρθρου 127 που προτείνονται για το Βιβλίο Ι του ν.4412/2016, στο Βιβλίο ΙΙ του ίδιου νόμου. Ειδικότερα, εισάγονται νομοτεχνικές βελτιώσεις προκειμένου οι εφαρμόζεται η νέα διαδικασία έννομης προστασίας με τον ίδιο τρόπο που προβλέπεται από το άρθρο 117.
132	Με το άρθρο 132 τροποποιείται το άρθρο 334 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα εισάγονται νομοτεχνικές βελτιώσεις που καθιστούν σαφέστερη τη διατύπωση του άρθρου 334.
133	Με το άρθρο 133 τροποποιείται το άρθρο 344 του ν. 4412/2016 και εισάγονται βελτιώσεις νομοτεχνικού χαρακτήρα. Η νομοθετική εξουσιοδότηση της παρ. 4 για την έκδοση προεδρικού διατάγματος ύστερα από πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υγείας, Εσωτερικών, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης επεκτείνεται και ως προς τον ορισμό του φορέα πιστοποίησης των υπαλλήλων που στελεχώνουν το Μητρώο Μητρώο Πιστοποιημένων Υπαλλήλων Δημοσίων Συμβάσεων (Μη.Π.Υ.Δη.Συ.).
134	Με το άρθρο 134 τροποποιείται το άρθρο 345 του ν. 4412/2016. Με τις τροποποιούμενες διατάξεις, μειώνονται τα χρηματικά όρια για την εφαρμογή του Βιβλίου IV ν. 4412/2016. Ειδικότερα, στην παρ. 1 προβλέπεται ότι το Βιβλίο IV καταλαμβάνει τις διαφορές από ανάθεση συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των ορίων της απ' ευθείας ανάθεσης, κατ' επέκταση σε συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών άνω των 30.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, αντί του ενιαίου ορίου των 60.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ που προβλέπεται από τις υφιστάμενες έως σήμερα διατάξεις.
135	Με το άρθρο 135 τροποποιείται το άρθρο 363 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, στην παρ. 1 γίνονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και στην παρ. 5 προστίθεται περ. γ, με βάση την οποία το παράβολο για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής επιστρέφεται και στην περίπτωση που ο προσφεύγων παραιτηθεί από την προσφυγή του έως και δέκα ημέρες πριν από την κατάθεσή της. Επιπλέον, προστίθεται νέα παρ. 6 με την οποία ρυθμίζεται η τύχη του παραβόλου στην περίπτωση απόρριψης της προσφυγής. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι στην περίπτωση

	αυτή το παράβολο αποδίδεται στο δημόσιο, εφ' όσον ο προσφεύγων δεν ασκήσει την προβλεπόμενη αίτηση αναστολής και ακύρωσης ή παραιτηθεί από αυτήν ή εάν με την απόφαση του Δικαστηρίου απορριφθεί η αίτηση του προσφεύγοντος ή σε κάθε περίπτωση δεν διατάσσεται η ΑΕΠΠ να επιστρέψει το παράβολο στον προσφέροντα.
136	Με το άρθρο 136 τροποποιείται το άρθρο 365 του ν. 4412/2016 και εισάγονται τροποποιήσεις στη διαδικασία εξέτασης προδικαστικών προσφυγών, με σκοπό τη διευκόλυνση του έργου της ΑΕΠΠ, την απλοποίηση και την επιτάχυνση της διαδικασίας. Πιο συγκεκριμένα, στην παρ. 1 προβλέπεται ότι προδικαστικές προσφυγές επί διαφορών από ανάθεση συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία έως και 100.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ εξετάζονται από Μονομελές Κλιμάκιο της ΑΕΠΠ, ενώ όταν η εκτιμώμενη αξία υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ, εξετάζονται από Τριμελές Κλιμάκιό της. Κατ' εξαίρεση, εξετάζονται από επταμελές Κλιμάκιο της ΑΕΠΠ, όταν πρόκειται για υπόθεση μεγάλης σπουδαιότητας ή προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων. Επίσης, επέρχονται λεκτικές βελτιώσεις στις και απαλείφεται η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να υποβάλλει συμπληρωματική αιτιολογία πριν από την εξέταση της προσφυγής. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι η δυνατότητα κατάθεσης συμπληρωματικού υπομνήματος εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής παρέχεται σε οποιοδήποτε από τα μέρη. Με την παρ. 2 προβλέπεται ότι η ΑΕΠΠ μπορεί να συναγάγει τεκμήριο ομολογίας της αναθέτουσας αρχής για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του προσφεύγοντος μόνο στην περίπτωση που δεν αποστέλλεται φάκελος από την αναθέτουσα αρχή και απαλείφεται η δυνατότητα συναγωγής τεκμηρίου ομολογίας, όταν τα στοιχεία που αποστέλλονται από την αναθέτουσα αρχή είναι, κατά την κρίση της ΑΕΠΠ, ελλιπή και δεν επαρκούν για τον έλεγχο του βασίμου των προβαλλομένων αιτιάσεων. Στην παρ. 4 παρέχεται η δυνατότητα στον προεδρεύοντα του Κλιμακίου να καλεί τον προσφεύγοντα, τον παρεμβαίνοντα ή την αναθέτουσα αρχή να αναπτύξουν και προφορικά τους ισχυρισμούς τους επί των λόγων της προδικαστικής προσφυγής, εφ' όσον το ζητήσουν. Η διαδικασία αυτή της ακρόασης δεν πραγματοποιείται κατά τη διαδικασία για τη λήψη ή μη προσωρινών μέτρων.

	Στην παρ. 5 μειώνεται από 20 ημέρες σε 10 ημέρες το απώτερο διάστημα εντός του οποίου η ΑΕΠΠ ελέγχει τη συμμόρφωση της υποχρέωσης της αναθέτουσας αρχής να κοινοποιεί την προσφυγή στους ενδιαφερόμενους τρίτους. Τέλος, στην παρ. 6 εισάγονται επί μέρους λεκτικές βελτιώσεις με την επικαιροποίηση των παραπεμπόμενων νομοθετημάτων περί προστασίας της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
137	Με τις το άρθρο 137 τροποποιείται το άρθρο 366 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, επέρχονται επί μέρους βελτιώσεις στην παρ. 1 του άρθρου 366 του ν. 4412/2016 και προβλέπεται η πραγματοποίηση συνεδρίασης της ΑΕΠΠ για την εξέταση του αιτήματος για λήψη προσωρινών μέτρων, καθώς και η έκδοση συνοπτικά αιτιολογημένης απόφασης επί του αιτήματος αυτού.
138	Με τις το άρθρο 138 τροποποιείται το άρθρο 372 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, αναμορφώνεται ο μηχανισμός δικαστικής προστασίας κατά το στάδιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Με τις προτεινόμενες διατάξεις υιοθετούνται βελτιώσεις στις υφιστάμενες προβλέψεις, αντιμετωπίζονται ζητήματα που έχουν παραμείνει αρρύθμιστα μέχρι σήμερα και εισάγονται σημαντικές καινοτομίες. Σκοπός των νέων ρυθμίσεων είναι η αποτελεσματική δικαστική προστασία των οικονομικών φορέων, η απλοποίηση της διαδικασίας, η ταχεία επίλυση των διαφορών και η συνακόλουθη έγκαιρη ολοκλήρωση των διαγωνιστικών διαδικασιών. Πιο συγκεκριμένα, στην παρ. 1 εισάγεται η καινοτομία της σώρευσης, για λόγους δικονομικής απλοποίησης και επιτάχυνσης της διαδικασίας, σε ενιαίο δικόγραφο της αίτησης αναστολής εκτέλεσης και της αίτησης ακύρωσης κατά των αποφάσεων της ΑΕΠΠ. Παράλληλα, προβλέπεται ρητά ότι δικαίωμα άσκησης του ενιαίου ένδικου βοηθήματος έχει και ο οικονομικός φορέας, του οποίου η προδικαστική προσφυγή έγινε εν μέρει δεκτή. Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 ρυθμίζονται ζητήματα παθητικής νομιμοποίησης, ανάλογα με το εάν η προσβαλλόμενη απόφαση της ΑΕΠΠ αποδέχθηκε ή απέρριψε την προδικαστική προσφυγή. Ενόψει της ενδικοφανούς φύσης της προδικαστικής προσφυγής, στην παρ. 2 οριοθετείται το περιεχόμενο της αίτησης της παρ. 1 και προβλέπεται ότι περιλαμβάνει μόνο αιτιάσεις που είχαν προταθεί με την προδικαστική προσφυγή ή αφορούν στη διαδικασία ενώπιον της ΑΕΠΠ ή το περιεχόμενο των αποφάσεών της. Ειδικά για την

	αναθέτουσα αρχή που ασκεί την παραπάνω αίτηση, προβλέπεται η δυνατότητα προβολής οψιγενών ισχυρισμών αναφορικά με τους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι καθιστούν αναγκαία την άμεση ανάθεση της σύμβασης. Η παρ. 3 ρυθμίζει την κατανομή αρμοδιοτήτων για την εκδίκαση των διαφορών μεταξύ των Διοικητικών Εφετείων και του Συμβουλίου της Επικρατείας. Πιο συγκεκριμένα, διατηρείται η κατ' αρχήν αρμοδιότητα του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής και η εξαιρετική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας επί διαφορών από την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών, δημοσίων συμβάσεων του ν. 3389/2005 και δημοσίων συμβάσεων της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (Βιβλίο Ι) με εκτιμώμενη αξία άνω των 15.000.000 ευρώ. Διαφοροποίηση εισάγεται ως προς τις υποθέσεις από την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ (Βιβλίο ΙΙ), οι οποίες υπάγονται στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, εφόσον η εκτιμώμενη αξία τους είναι μεγαλύτερη των 15.000.000 ευρώ, κατ' αντιστοιχία με όσα ισχύουν ήδη για τις συμβάσεις του Βιβλίου Ι.. Στην παρ. 4 προβλέπονται οι προθεσμίες για τη διενέργεια των απαιτούμενων διαδικαστικών πράξεων και την εκδίκαση των υποθέσεων. Ειδικότερα, για την άσκηση της αίτησης της παρ. 1 ορίζεται προθεσμία 10 ημερών από την κοινοποίηση ή πλήρη γνώση της απόφασης της ΑΕΠΠ, ενώ προβλέπονται σύντομες προθεσμίες για τις απαιτούμενες κοινοποιήσεις. Για λόγους έγκαιρης ωρίμανσης της υπόθεσης, τίθεται προθεσμία 10 ημερών από την κοινοποίηση της αίτησης και της πράξης ορισμού δικασίμου για την κατάθεση παρέμβασης, για την υποβολή του φακέλου και των απόψεων, καθώς και για την προσκόμιση τυχόν αποδεικτικών στοιχείων. Παράλληλα, προβλέπεται ότι η εκδίκαση της αίτησης ακύρωσης προσδιορίζεται σε σύντομη δικάσιμο, η οποία δεν απέχει πέραν των 3 μηνών από την κατάθεση της αίτησης, ενώ το διατακτικό της απόφασης εκδίδεται εντός 15 ημερών από τη συζήτηση της αίτησης ή από την προθεσμία για την υποβολή υπομνημάτων. Στην παρ. 5 συγκεντρώνονται οι ρυθμίσεις αναφορικά με το ύψος, την έκδοση, τον τρόπο κατάθεσης του παραβόλου για την άσκηση της αίτησης της παρ. 1, καθώς και τις προϋποθέσεις επιστροφής του. Ως προς τα ζητήματα αυτά, υιοθετούνται οι προβλέψεις που ισχύουν μέχρι σήμερα για

	το αυτοτελές ένδικο βοήθημα της αίτησης αναστολής. Ειδικά για τις αναθέτουσες αρχές που ασκούν την αίτηση της παρ. 1, προβλέπεται ότι καταρχήν εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις. Περαιτέρω, προβλέπεται η επιστροφή του παραβόλου της προδικαστικής προσφυγής υπέρ του αιτούντος που πέτυχε την ακύρωση απόφασης της ΑΕΠΠ, με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή του. Επιπλέον, εισάγονται δύο ευχέρειες του Δικαστηρίου: αφενός, η δυνατότητα να διατάσσει την απόδοση του παραβόλου ακόμη και σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης ακύρωσης και, αφετέρου, τη δυνατότητα να απαγγέλλει έως και δεκαπλασιασμό του παραβόλου σε περιπτώσεις προφανώς απαράδεκτης ή αβάσιμης αίτησης. Με την παρ. 6 ρυθμίζονται τα ανασταλτικά αποτελέσματα της αίτησης της παρ. 1. Όσον αφορά την υπογραφή της σύμβασης, υιοθετείται η πρόβλεψη που ισχύει μέχρι σήμερα για την αυτοτελή αίτηση αναστολής. Παράλληλα, θεσπίζεται περιορισμένης χρονικής διάρκειας αναστολή της διαγωνιστικής διαδικασίας και προβλέπεται ότι η προθεσμία άσκησης και η άσκηση της αίτησης της κωλύουν την πρόοδο της διαδικασίας ανάθεσης για 15 ημέρες, πλην αν το Δικαστήριο κρίνει διαφορετικά με την απόφαση επί του αιτήματος αναστολής. Με την παρ. 7 ρυθμίζεται η διαδικασία έκδοσης απόφασης επί του αιτήματος αναστολής. Ειδικότερα, το αρμόδιο Δικαστήριο μπορεί να καλεί τα μέρη σε ακρόαση με κάθε πρόσφορο μέσο και, αφού παρέλθει η de iure αναστολή της διαδικασίας ανάθεσης, αποφαίνεται με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση, η οποία ισχύει μέχρι την έκδοση απόφασης επί της αίτησης ακύρωσης και μπορεί να ανακαλείται ή να τροποποιείται κατόπιν αίτησης. Περαιτέρω, ορίζεται ότι με την παραπάνω απόφαση διατάσσεται κάθε πρόσφορο μέτρο προσωρινής προστασίας, στις περιπτώσεις παραπομπής της υπόθεσης σε ευρύτερη σύνθεση, αιτήματος πρότυπης δίκης ή υποβολής προδικαστικού ερωτήματος προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικά στην περίπτωση επείγοντος αιτήματος αναστολής, για το οποίο αποφαίνεται η Επιτροπή του άρ. 52 παρ. 2 του π.δ. 18/1989, προβλέπεται η δυνατότητα έκδοσης προσωρινής διαταγής από τον Πρόεδρο του οικείου δικαστικού σχηματισμού. Με την παρ. 8 εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις αποδοχής ή απόρριψης του αιτήματος αναστολής. Επιπλέον, προβλέπεται ότι το Δικαστήριο διατάζει τα κατάλληλα

	ασφαλιστικά μέτρα χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων και παρατίθεται ενδεικτικός κατάλογος των εν λόγω μέτρων. Με την παρ. 10 προβλέπεται ρητώς ότι οι προθεσμίες για τις διαφορές του παρόντος δεν αναστέλλονται κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Κώδικα περί δικών του Δημοσίου (Κ.Δ. από 26.6-10.7.1944, ΦΕΚ Α΄ 139). Τέλος, με την παρ. 12 προβλέπεται ρητά και εξειδικεύεται η υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις δικαστικές αποφάσεις του παρόντος άρθρου. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι στην περίπτωση μερικής ή ολικής ακύρωσης των αποφάσεών της, η ΑΕΠΠ οφείλει να συμμορφώνεται εντός 20 ημερών από την κοινοποίηση της δικαστικής απόφασης. Επιπλέον, ορίζεται ότι υποχρέωση συμμόρφωσης εντός της ίδιας προθεσμίας έχουν και οι αναθέτουσες αρχές κατά το μέρος των αρμοδιοτήτων τους.
139	Στο άρθρο 139 περιέχονται οι εξουσιοδοτικές διατάξεις του Μέρους Α’.
140	Στο άρθρο 140 περιέχονται οι μεταβατικές διατάξεις του Μέρους Α’
141	Στο άρθρο 141 περιέχονται οι καταργούμενες διατάξεις του Μέρους Α’
142	Στο άρθρο 142 ορίζεται η έναρξη ισχύος του Μέρους Α’.

Δ. Έκθεση γενικών συνεπειών

18.	Οφέλη αξιολογούμενης ρύθμισης

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΟΦΕΛΗ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΑΜΕΣΑ	Αύξηση εσόδων					
		Μείωση δαπανών	X	X			
		Εξοικονόμηση χρόνου	X	X			
		Μεγαλύτερη αποδοτικότητα / αποτελεσματικότητα	X	X			
		Άλλο					
	ΕΜΜΕΣΑ	Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών	X	X			
		Δίκαιη μεταχείριση πολιτών					
		Αυξημένη αξιοπιστία / διαφάνεια θεσμών	X	X			
		Βελτιωμένη διαχείριση κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Η αξιολογούμενη ρύθμιση του παρόντος Κεφαλαίου θα συνδράμει στην απλοποίηση και διασαφήνιση των διατάξεων για τις συμβάσεις, τη μείωση της γραφειοκρατίας, την αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, την επέκταση της χρήσης των ηλεκτρονικών εργαλείων (e-procurement), την αύξηση της συμμετοχής των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και την αντιμετώπιση παθογενειών, όπως το ζήτημα των υπερβολικά χαμηλών προσφορών και η υπερβολική προσκόλληση στην τυπικότητα έναντι της ουσίας των προσφορών.

19.	Κόστος αξιολογούμενης ρύθμισης

ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΚΟΣΤΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Σχεδιασμός / προετοιμασία	X	X			
		Υποδομή / εξοπλισμός	X				
		Προσλήψεις / κινητικότητα	X				
		Ενημέρωση εκπαίδευση εμπλεκομένων	X	X			
		Άλλο					
	ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Στήριξη και λειτουργία διαχείρισης	X				
		Διαχείριση αλλαγών κατά την εκτέλεση	X				
		Κόστος συμμετοχής στη νέα ρύθμιση					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Το κόστος της αναμόρφωσης του νομοθετικού πλαισίου που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις προκύπτει αναλυτικά από την Έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους καθώς και την Ειδική Έκθεση, που επισυνάπτονται στο παρόν σχέδιο νόμου.

20.	Κίνδυνοι αξιολογούμενης ρύθμισης

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Αναγνώριση / εντοπισμός κινδύνου					
		Διαπίστωση συνεπειών κινδύνων στους στόχους					
		Σχεδιασμός αποτροπής / αντιστάθμισης κινδύνων					

		Άλλο					
	ΜΕΙΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Πιλοτική εφαρμογή					
		Ανάδειξη καλών πρακτικών κατά την υλοποίηση της ρύθμισης	**X**				
		Συνεχής αξιολόγηση διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων	**X**				
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Δεν διαπιστώνονται κίνδυνοι από την αξιολογούμενη ρύθμιση.

21.	Γνώμες ή πορίσματα αρμόδιων υπηρεσιών και ανεξάρτητων αρχών *(ηλεκτρονική επισύναψη).* Ειδική αιτιολογία σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης μεταξύ της γνωμοδότησης και της αξιολογούμενης ρύθμισης.
	ΓΝΩΜΗ Α 45 / 2020 ΤΗΣ ΕΑΑΔΗΣΥ

Ε. Έκθεση διαβούλευσης

22.	Διαβούλευση κατά τη διάρκεια της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας από την έναρξη κατάρτισης της αξιολογούμενης ρύθμισης μέχρι την υπογραφή από τους συναρμόδιους Υπουργούς	
▣	Συνεργασία με άλλα υπουργεία / υπηρεσίες	Στο πλαίσιο της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας συγκροτήθηκαν δύο νομοπαρασκευαστικές επιτροπές: Α) Η πρώτη υπό το συντονισμό του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για το σύνολο των τροποποιήσεων του ισχύοντος ν. 4412/2016 για τις δημόσιες συμβάσεις, εκτός από τις διατάξεις εκτέλεσης έργων, μελετών και άλλων συναφών υπηρεσιών, με συμμετοχή των συναρμόδιων Υπουργείων, της ΕΑΑΔΗΣΥ, άλλων αρχών, νομικών εγνωσμένου κύρους και άλλων εμπειρογνωμόνων. Β) Η δεύτερη υπό το Συντονισμό του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για τις διατάξεις εκτέλεσης έργων, μελετών και άλλων συναφών υπηρεσιών.
▣	Συνεργασία με κοινωνικούς φορείς / Ανεξάρτητες Αρχές	Υπήρξε συνεργασία με όλο το φάσμα των ενδιαφερόμενων αναθετουσών αρχών και οικονομικών φορέων που συμμετείχαν μέσω των εκπροσώπων τους στη δημόσια διαβούλευση αλλά και με την υποβολή διακριτών υπομνημάτων και προτάσεων στα συναρμόδια Υπουργεία.
▣	Διεθνής διαβούλευση	Κατά τη διάρκεια της δημόσιας διαβούλευσης αλλά και της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας υπήρξε διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας, και την Παγκόσμια Τράπεζα στο πλαίσιο της διαμόρφωσης των δεικτών «Doing Business».

23.	Σχόλια στο πλαίσιο της διαβούλευσης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας www.opengov.gr *(ηλεκτρονική επισύναψη της έκθεσης)*		
	Επί των γενικών αρχών («επί της αρχής») της αξιολογούμενης ρύθμισης	Αριθμός συμμετασχόντων	
		Σχόλια που υιοθετήθηκαν	
		Σχόλια που δεν υιοθετήθηκαν (συμπεριλαμβανομένης επαρκούς αιτιολόγησης)	
	Επί των άρθρων της αξιολογούμενης ρύθμισης	Αριθμός συμμετασχόντων	333 νομικά και φυσικά πρόσωπα (πολίτες, οικονομικοί φορείς, φορείς εκπροσώπησης επαγγελματικών κλάδων και επιχειρήσεων)
		Σχόλια που υιοθετήθηκαν	Επισυνάπτονται σε ηλεκτρονικό αρχείο
		Σχόλια που δεν υιοθετήθηκαν (συμπεριλαμβανομένης επαρκούς αιτιολόγησης)	Επισυνάπτονται σε ηλεκτρονικό αρχείο

ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ «ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ»

Α. Διάρκεια Διαβούλευσης

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση, στο δικτυακό τόπο διαβουλεύσεων www.opengov.gr/ypanoian/?p=11848 το χρονικό διάστημα από 23 Νοεμβρίου 2020 έως 7 Δεκεμβρίου 2020.

Β. Γενικά σχόλια επί της διαβούλευσης:

Υπήρξαν 333 δημόσιες παρεμβάσεις από πολίτες και φορείς. Μέρος αυτών αφορούσε ζητήματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Από τη μελέτη του συνόλου των καταγεγραμμένων σχολίων, αναφέρονται επιγραμματικά τα σημαντικότερα στοιχεία αυτών.

Ακολουθεί αναλυτική παράθεση σχολίων και απαντήσεις όπου κρίνεται απαραίτητο:

Κωδικός Σχολίου	Άρθρο	Ημερομηνία Υποβολής	Σχόλιο	Απάντηση	Αιτιολογία
11646	2	26/11/2020 13:00	Αρθρο 2 παράγραφος 7 (έννοια Δημοσίου Έργου) Η παράγραφος 7 του Άρθρου 2 όπως διαμορφώθηκε έρχεται σε αντίθεση με την παράγραφο 6α και τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα αντίστοιχα παραρτήματα. Επίσης δεν προσδιορίζει σωστά την έννοια του έργου. Προτείνω την παρακάτω διατύπωση για την παράγραφο 7: 7) Ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου τεχνικών εργασιών που απαιτούν τεχνική γνώση οποιασδήποτε ειδικότητας μηχανικού η τεχνίτη, το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την επιτέλεση μιας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας σε καθορισμένο γεωγραφικό σημείο η περιοχή.	Λαμβάνεται υπόψη	

11650	2	2020-11-26 16:52:12	Αρθρο 2 παράγραφος 7 (έννοια Δημοσίου Έργου) Η παράγραφος 7 του Άρθρου 2 όπως διαμορφώθηκε έρχεται σε αντίθεση με την παράγραφο 6α και τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα αντίστοιχα παραρτήματα. Επίσης δεν προσδιορίζει σωστά την έννοια του έργου. Προτείνω την παρακάτω διατύπωση για την παράγραφο 7: 7) Ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου τεχνικών εργασιών που απαιτούν τεχνική γνώση οποιασδήποτε ειδικότητας μηχανικού η τεχνίτη, το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την επιτέλεση μιας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας σε καθορισμένο γεωγραφικό σημείο η περιοχή.		
11652	2	2020-11-26 17:16:18	Άρθρο 1 Ορισμοί - Τροποποίηση άρθρου 2 ν. 4412/2016 Η παράγραφος 7 του Άρθρου 2 ν. 4412/2016 όπως διαμορφώθηκε έρχεται σε αντίθεση με την παράγραφο 6α και τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα αντίστοιχα παραρτήματα. Επίσης δεν προσδιορίζει σωστά την έννοια του έργου. Προτείνω την παρακάτω διατύπωση για την παράγραφο 7: 7) Ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου τεχνικών εργασιών που απαιτούν τεχνική γνώση οποιασδήποτε ειδικότητας μηχανικού η τεχνίτη, το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την επιτέλεση μιας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας σε καθορισμένο γεωγραφικό σημείο η περιοχή.	Λαμβάνεται υπόψη	
11654	2	27/11/2020 8:23	Στους ορισμούς του άρθρου 2 του ν.4412/2016, θα ήταν χρήσιμο να προστεθεί μια αντίστοιχη διευκρίνιση για τις προθεσμίες του νόμου (π.χ. «οι προθεσμίες του παρόντος είναι ημερολογιακές, εκτός εάν ρητά αναφέρεται ότι πρόκειται για εργάσιμες»). Επίσης, θα ήταν χρήσιμο να γίνει προσδιορισμός των εννοιών «διακήρυξη» και «προκήρυξη». Στην περ.44 της παρ.1 του άρθρου 2 του ν.4412/2016, αντί «όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα», ορθότερο είναι να τεθεί «όσες υποβλήθηκαν εκπρόθεσμα». Στο τέλος της ίδιας περίπτωσης, να τεθεί η λέξη «ως» πριν από τις λέξεις «ασυνήθιστα χαμηλές». Στην περ.45 της παρ.1 του άρθρου 2 του ν.4412/2016, θα πρέπει να διευκρινιστεί τι εννοείται με τις λέξεις «απαιτούμενα προσόντα» (Αυτά που καθορίζονται από τα έγγραφα της σύμβασης; Αυτά που καθορίζονται από το νόμο;).	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Οι ορισμοί των περ. 44 και 45 είναι ορισμοί των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ

11705	19	2020-12-02 16:10:52	Άρθρο 19 Υπεργολαβία – Αντικατάσταση άρθρου 58 ν. 4412/2016 Πρόκειται για την προσθήκη «Η ανάθεση τμήματος σύμβασης σε υπεργολάβο ελέγχεται από την αναθέτουσα αρχή ως προς την τεχνική ικανότητα του υπεργολάβου να εκτελέσει το προς ανάθεση τμήμα, άλλως η προσφορά καθίσταται απαράδεκτη». ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η υπόψη διάταξη αναμένεται να δημιουργήσει πρόσθετα προβλήματα στη διαδικασία ανάθεσης και δεν πρόκειται να συμβάλει στην απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης. Εφόσον το αντικείμενο της υπεργολαβίας επαφίεται στην αποκλειστική επιλογή του προσφέροντος είναι δύσκολο να προσδιοριστούν ρητά στις διακηρύξεις τα κριτήρια επιλογής και τα αποδεικτικά μέσα για την τεχνική ικανότητα του προτεινόμενου υπεργολάβου. ΠΡΟΤΑΣΗ: Προσθήκη στο υφιστάμενο κείμενο: «Το αντικείμενο της υπεργολαβίας όπως περιλαμβάνεται στην προσφορά, είναι υποχρεωτικό για τον ανάδοχο και τυχόν μη υλοποίησή του δύναται να επιφέρει έκπτωση του αναδόχου. Στις διαδικασίες ανάθεσης έργων οι προταθέντες υπεργολάβοι τελούν υπό την έγκριση του κυρίου του έργου ή του φορέα κατασκευής σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 165 του παρόντος». ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Η τεχνική ικανότητα του υπεργολάβου μπορεί να ελέγχεται μετά τη θέση σε ισχύ της δημόσια σύμβασης, δεδομένου ότι αυτή δεν επηρεάζει τα κριτήρια ανάθεσης, για την απλούστευση της διαδικασίας ανάθεσης.	ΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΥΠΟΨΗ / ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ	
11705	23	2020-12-02 16:10:52	Άρθρο 23 Λόγοι αποκλεισμού – Αντικατάσταση άρθρου 73 ν. 4412/2016 ΠΡΟΤΑΣΗ: Να παραμείνει η διατύπωση της οδηγίας σε ότι αφορά τα εγκλήματα και να μην υπάρχει μόνη η αναφορά στα άρθρα του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα και των λοιπών νόμων του ελληνικού κράτους. Εναλλακτικά, συμπληρωματικά και διευκρινιστικά όσον αφορά τους ημεδαπούς οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία ανάθεσης, μπορούν να αναφερθούν τα άρθρα του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα και των λοιπών νόμων του ελληνικού κράτους ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Σε διεθνείς διαγωνισμούς με συμμετοχή αλλοδαπών οικονομικών φορέων θα είναι πολύ δύσκολο να αντιστοιχηθούν τα άρθρα αυτά με αντίστοιχα ξένων αρχών. Αντίθετα η περιγραφή του εγκλήματος είναι εύκολο να καταγραφεί σε απαιτούμενο πιστοποιητικό.	ΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΥΠΟΨΗ / ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ	
11654	34	2020-11-27 08:23:38	Στην παρ.5 του άρθρου 34 του ν.4412/2016 επαναλαμβάνονται οι ορισμοί οι οποίοι έχουν προστεθεί με τις περιπτώσεις 44-47 της παρ.1 του άρθρου 2, κατά συνέπεια θα πρέπει αυτοί να αφαιρεθούν, είτε από την παρούσα παράγραφο είτε από τους ορισμούς του άρθρου 2.	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Η πρόταση δεν τεκμηριώνεται

11697	34	2/12/2020 15:51	Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί – Τροποποίηση άρθρου 34 ν. 4412/2016 (ΣΧΟΛΙΟ 1) Αναφέρεται #2. «Στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν ότι, πριν από την ανάθεση μιας δημόσιας σύμβασης, διεξάγεται ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, όταν το περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης και ιδίως των τεχνικών προδιαγραφών μπορεί να καθορισθεί με ακρίβεια». Παρατηρήσεις Η διατύπωση «το περιεχόμενο των εγγράφων και ιδίως των τεχνικών προδιαγραφών μπορεί να καθοριστεί με ακρίβεια» είναι τελείως άστοχη και αποπροσανατολιστική. Ο έλεγχος της τεχνικής προσφοράς γίνεται σε κάθε περίπτωση, είτε με πλειστηριασμό είτε όχι. Αν το περιεχόμενο των εγγράφων και των τεχνικών προδιαγραφών δεν μπορεί να καθοριστεί με ακρίβεια, δεν μπορεί να γίνει έλεγχος προσφοράς και όχι διενέργεια πλειστηριασμού η οποία έχει στόχο της βελτίωση της τιμής. Ένα σύστημα ηλεκτρονικού πλειστηριασμού μπορεί να ικανοποιήσει όλες τις περιπτώσεις συγκριτικής οικονομικής αξιολόγησης και δεν τίθεται ζήτημα για το περιεχόμενο των εγγράφων. (βλέπε https://www.cosmo-one.gr/efarmoges/ilektronikes-dimoprasies/) Προτείνεται να διατυπωθεί ως ακολούθως. «Στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν ότι, πριν από την ανάθεση μιας δημόσιας σύμβασης, διεξάγεται ηλεκτρονικός πλειστηριασμός»	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Η διάταξη δεν αποτέλεσε αντικείμενο τροποποίησης - Η παρατήρηση λαμβάνεται υπόψη για μελλοντικές τροποποιήσεις

11698	34	2020-12-02 15:52:21	Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί – Τροποποίηση άρθρου 34 ν. 4412/2016 (ΣΧΟΛΙΟ 2) Αναφέρεται #5. Προτού να προβούν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, οι αναθέτουσες αρχές διενεργούν μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, σύμφωνα με το κριτήριο ή τα κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχει καθοριστεί. #6. Η πρόσκληση συνοδεύεται από το αποτέλεσμα της πλήρους αξιολόγησης της οικείας προσφοράς, η οποία διεξάγεται, σύμφωνα με τη στάθμιση που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 86. Παρατηρήσεις Η συνηθισμένη πρακτική των αναθετουσών αρχών στην περίπτωση διενέργειας διαγωνισμού με κριτήριο την χαμηλότερη τιμή και με πλειστηριασμό, είναι η ακόλουθη. Μετά την αποσφράγιση και αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών από την επιτροπή, οι τιμές των φακέλων ανακοινώνονται στους συμμετέχοντες και ο πλειστηριασμός ξεκινά από την τιμή του χαμηλότερου μειοδότη. Αυτή η πρακτική είναι κατάφωρη παραβίαση της εμπιστευτικότητας των προσφορών διότι αποκαλύπτονται οι τιμές στην μέση της διαδικασίας της οικονομικής αξιολόγησης, καθόσον αυτή περιλαμβάνει δύο βήματα, την τιμές των σφραγισμένων φακέλων και τις τιμές που θα προκύψουν από τον πλειστηριασμό. Επίσης δίνει χώρο για αθέμιτες πρακτικές ανάμεσα στους συμμετέχοντες ώστε να καθοριστούν τα τελικά τιμήματα που θα προσφερθούν στον πλειστηριασμό, πριν την διαδικασία του πλειστηριασμού. Ακόμη και να μην ανακοινώνονται οι τιμές, η πρακτική να ξεκινά ο πλειστηριασμός με τιμή εκκίνησης για όλους τους συμμετέχοντες την τιμή της χαμηλότερης εγγραφής προσφοράς, είναι στοιχείο παραβίασης της εμπιστευτικότητας των προσφορών. Πρόταση Η μοναδική διαδικασία που δεν έχει τα παραπάνω προβλήματα είναι - να μην δημοσιοποιούνται οι τιμές των φακέλων οικονομικών προσφορών - να τίθενται ως τιμές εκκίνησης για τον κάθε συμμετέχοντα στον πλειστηριασμό, οι τιμές της οικονομικής προσφοράς του, στον φάκελο οικονομικής προσφοράς του διαγωνισμού. Με αυτόν τον τρόπο, ο πλειστηριασμός λειτουργεί ως μια φυσική συνέχεια οικονομικής διαπραγμάτευσης από το σημείο που ο καθένας έχει σταματήσει με την έγγραφη προσφορά του.	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Η διάταξη δεν αποτέλεσε αντικείμενο τροποποίησης - Η παρατήρηση λαμβάνεται υπόψη για μελλοντικές τροποποιήσεις

11696	36	2/12/2020 15:49	ΣΧΟΛΙΟ 1 Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ– Τροποποίηση άρθρου 36 ν. 4412/2016 για συμβάσεις άνω των 30.000 € αντί των 60.000€ Με βάση τα στοιχεία του ΕΣΗΔΗΣ και ΚΗΜΔΗΣ, προκύπτει ότι κατά το τρέχον έτος 2020, από 1/1/2020 έως και 25/11/2020 διενεργήθηκαν μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, 337 συνοπτικοί διαγωνισμοί προϋπολογισμού 20.000-60.000 και 6.284 διαγωνισμοί άνω των 60.000 €. Στο ΚΗΜΔΗΣ αντιστοίχως ανακοινώθηκαν για το ίδιο χρονικό διάστημα 10.426 διαγωνισμοί στην περιοχή των 30.000 – 60.000 €. δηλ. 150% περισσότεροι από όσοι διενεργήθηκαν μέσω ΕΣΗΔΗΣ για την ίδια περίοδο. Οι ίδιες αναλογίες ισχύουν και για το 2019. Η υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ για συμβάσεις άνω των 30.000 € αντί των 60.000 € προϋποθέτει ότι έχουν μελετηθεί και αντιμετωπιστεί τα ακόλουθα. 1. Το ΕΣΗΔΗΣ ως υποδομή και ανθρώπινο δυναμικό , είναι έτοιμο να υποδεχτεί ετησίως αντί για 6.300+ διαγωνισμούς, πάνω από 16.500+ διαγωνισμούς ετησίως. 2. Υπάρχει επάρκεια & ετοιμότητα του προσωπικού υποστήριξης του συστήματος ΕΣΗΔΗΣ για συμβουλευτική υποστήριξη Αναθετουσών Αρχών & Οικονομικών Φορέων 3. Η ταχύτητα διεκπεραίωσης των διαγωνισμών προϋπολογισμού 30.000-60.000 μέσω του συστήματος ΕΣΗΔΗΣ είναι καλύτερη από την σημερινή εκτός ΕΣΗΔΗΣ 4. Δεν υπάρχει καλύτερη «μηχανογραφική λύση» για αυτό το επίπεδο προμήθειας. Το ερώτημα λοιπόν είναι αν όντως έχει γίνει αυτή η άσκηση.	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	ΤΟ ΕΣΗΔΗΣ μεταφέρεται σε υποδομές G - Cloud προκειμένου να μπορεί να αναλάβει τον επιπρόσθετο φόρτο που αναμένεται να αναλάβει. Το σχόλιο δεν αναφέρει κάποια πρόταση.
11649	37	26/11/2020 14:10	Άρθρο 37 Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ Με βάση τη νομοθεσία στους διαγωνισμούς του Δημοσίου , οι οικονομικές προσφορές υποβάλλονται σφραγισμένες από τους οικονομικούς φορείς και η αποσφράγιση τους γίνεται από την επιτροπή του διαγωνισμού. Στην πλατφόρμα ΕΣΗΔΗΣ δεν παρέχεται η δυνατότητα στον οικονομικό φορέα να υποβάλει ο ίδιος «σφραγισμένη» την οικονομική του προσφορά όπως ορίζει ο νόμος Η οικονομική προσφορά παράγεται από την ίδια την πλατφόρμα με την εισαγωγή των οικονομικών στοιχείων από το διαγωνιζόμενο και στη συνέχεια την παραλαμβάνει ο διαγωνιζόμενος , την υπογράφει και την ανεβάζει στο σύστημα ασφράγιστη (χωρίς κρυπτογράφηση) και η πλατφόρμα την κλειδώνει μέχρι τη στιγμή που την παραλαμβάνει για ανάγνωση η επιτροπή διαγωνισμού. Σε αυτό το σημείο υπάρχει ένα κενό διαφάνειας σχετικά με τη διαφύλαξη του απορρήτου των προσφορών δεδομένου ότι η πλατφόρμα γνωρίζει το περιεχόμενο της οικονομικής προσφοράς και μάλιστα πριν τη λήξη του χρόνου κατάθεσης προσφορών.	ΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΥΠΟΨΗ	Η συγκεκριμένη παρατήρηση έχει ληφθεί υπόψη για τη διαμόρφωση της Στρατηγικής 2021 - 2025 για τις Δημόσιες Συμβάσεις. Η τροποποίηση του νόμου σε αυτό το στάδιο προϋποθέτει αντίστοιχη προσαρμογή του ΕΣΗΔΗΣ που δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί.

			Υπάρχουν τα εργαλεία και τα τεχνικά μέσα να σφραγιστεί η οικονομική προσφορά με κρυπτογράφηση και να καλυφθεί αυτό το κενό ασφαλείας και διαφάνειας. Στο νέο Νόμο αυτό πρέπει να αποτυπώνεται ξεκάθαρα. Προτείνω Στο άρθρο 37 παράγραφος 2 μετά το εδάφιο α) να προστεθεί το παρακάτω εδάφιο: β) Οι οικονομικές προσφορές των διαγωνιζομένων θα υποβάλλονται στην πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ «σφραγισμένες» με τη μέθοδο της κρυπτογράφησης και η αποσφράγιση τους (αποκρυπτογράφηση) θα γίνεται από τους αναθέτοντες φορείς . Το ΕΣΗΔΗΣ δεν θα έχει τη δυνατότητα ανάγνωσης και επεξεργασίας των οικονομικών προσφορών πριν την αποσφράγιση τους από τους αναθέτοντες φορείς.		
11654	38	27/11/2020 8:23	Στην παρ.1 του άρθρου 38 του ν.4412/2016, αντί να τεθεί χρηματικό όριο, θα ήταν ορθότερο να γίνει αναφορά στην εξαίρεση των συμβάσεων ήσσονος αξίας. Επίσης, θα πρέπει να απαλειφθεί η λέξη «προφορικώς», αφού έρχεται σε αντίθεση με τον Ενωσιακό ορισμό της δημόσιας σύμβασης, η οποία συνάπτεται γραπτώς (άρθρο 2 παρ.1 περ.5. Στο ίδιο άρθρο, στις περιπτώσεις της παρ.3, θα ήταν χρήσιμο, πληροφοριακά, να προστεθούν οι αποφάσεις με τις οποίες μια διαδικασία κηρύσσεται ως «άγονη». Επίσης, στην παρ.8, θα ήταν χρήσιμο να διατυπωθεί ρητά εάν η σχετική ρύθμιση περιλαμβάνει ή όχι και τη διαδικασία της εκκαθάρισης της δαπάνης, κατά την οποία επικοινωνούν φορείς του δημοσίου.	ΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΥΠΟΨΗ / ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ	
11693	38	2020-12-02 12:35:19	Επί του ά.38, παρ.3.β Η δημοσίευση της ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ στο ΚΗΜΔΗΣ δείχνει περιττή και ακατανόητη διότι: Η ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ συνιστά σύμφωνα με την Οδηγία 24 υποχρεωτική δημοσίευση για όλα τα κράτη -μέλη σε έναν κοινό διαδικτυακό τόπο (SIMAP) και επίσης μεταφράζεται περίληψη της προκήρυξης σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ, ώστε να λάβει γνώση κάθε ενδιαφερόμενος σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τις συμβάσεις άνω των ορίων και επομένως έχει νόημα και εξυπηρετεί τη δημοσιότητα σε αυτό το επίπεδο, ΜΟΝΟΝ ΟΤΑΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΑΝΩ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ. Σε εθνικό επίπεδο, έχουμε τη ΔΙΑΚΥΡΗΞΗ η οποία εμπεριέχει ΟΛΕΣ τις πληροφορίες της προκήρυξης και ακόμη περισσότερες και δημοσιεύεται τόσο στο ΚΗΜΔΗΣ όσο και σε άλλα μέσα (ΕΣΗΔΗΣ, ιστοσελίδα του φορέα κλπ). ΕΠΟΜΕΝΩΣ, από τη στιγμή που δημοσιεύεται η ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ στο ΚΗΜΔΗΣ, η δημοσίευση της προκήρυξης στο ίδιο μέσο είναι περιττή και δημιουργεί μια ακατανόητη ηλεκτρονική γραφειοκρατία. Εξάλλου, στην e-πλατφόρμα του ΚΗΜΔΗΣ, τα πεδία προς συμπλήρωση είναι ακριβώς τα ίδια (!) και ΚΑΜΙΑ πρόσθετη πληροφορία δε δίνει η προκήρυξη.	ΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΥΠΟΨΗ	Η συγκεκριμένη παρατήρηση έχει ληφθεί υπόψη για τη διαμόρφωση της Στρατηγικής 2021 - 2025 για τις Δημόσιες Συμβάσεις, στο πλαίσιο της περαιτέρω απλοποίησης του θεσμικού πλαισίου.

			Για τους ίδιους λόγους, η σύνταξη της προκήρυξης για τις συμβάσεις κάτω των ορίων δε δείχνει να έχει κανένα νόημα και το ά.122 θα έπρεπε να καταργηθεί εξολοκλήρου.		
11654	41	2020-11-27 08:23:38	Στο άρθρο 8 του νομοσχεδίου, έχει εμφιλοχωρήσει τυπογραφικό σφάλμα, αφού αντικαθίσταται το άρθρο 41 του ν.4412/2016 και όχι το άρθρο 341	ΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΥΠΟΨΗ / ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ	
11630	44	2020-11-24 11:59:52	Επί του άρθρου 10 (τροπ. άρθρου 44 ν . 4412/2016) : Ενώ ορθώς προτείνεται η απαλοιφή της υπουργικής απόφασης για την ύπαρξη ή μη τεχνικής επάρκειας της αναθέτουσας αρχής, εντούτοις στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 αναφέρεται ότι "αποφαινόμενα όργανα της συγκεκριμένης κάθε φορά προγραμματικής σύμβασης είναι τα αρμόδια όργανα της αναθέτουσας αρχής". Η διάταξη αυτή συντηρεί το υφιστάμενο πρόβλημα που δημιούργησαν οι παθογένειες του συστήματος που εισήγαγε ο ν. 4412/2016 και ΔΕΝ επιλύουν το υπαρκτό πρόβλημα της ακραίας υποστελέχωσης σε τεχνικό προσωπικό που αντιμετωπίζουν οι 260 από τους 332 δήμους της Χώρας. Ο ν. 4674/2020 ευφυώς εισήγαγε την κατά το άρ. 12 του ν. 4412/2016 προγραμματική στήριξη με πληθώρα φορέων (που έχουν τεχνική επάρκεια), ώστε να επιλυθεί οριστικά το πρόβλημα της τεχνικής στήριξης των δήμων. Επειδή η ίδια φιλοσοφία της προγραμματικής σύμβασης τεχνικής στήριξης διατηρείται ορθώς και αυτούσια και στο υπάρχον νομοσχέδιο, για να μην τεθεί υπό διακινδύνευση το υπάρχον μοντέλο λειτουργίας κρίνεται σκόπιμο το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 να αντικατασταθεί ως εξής : "Τα αποφαινόμενα όργανα καθορίζονται με την προγραμματική σύμβαση". Με την προτεινόμενη τροποποίηση εξασφαλίζεται η τάχιστη εκτέλεση της σύμβασης, χωρίς γραφειοκρατικές αγκυλώσεις ή προσκόμματα όπως η έλλειψη προσωπικού της αναθέτουσας αρχής.	Λαμβάνεται υπόψη	

11642	44	2020-11-26 06:04:58	Επί του άρθρου 10 (τροπ. άρθρου 44 ν . 4412/2016) : Ενώ ορθώς προτείνεται η απαλοιφή της υπουργικής απόφασης για τη βεβαίωση ύπαρξης ή μη τεχνικής επάρκειας της αναθέτουσας αρχής, εντούτοις στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 αναφέρεται ότι "αποφαινόμενα όργανα της συγκεκριμένης κάθε φορά προγραμματικής σύμβασης είναι τα αρμόδια όργανα της αναθέτουσας αρχής". Η διάταξη αυτή συντηρεί το υφιστάμενο πρόβλημα που δημιούργησαν οι παθογένειες του συστήματος που εισήγαγε ο ν. 4412/2016 και ΔΕΝ επιλύουν το υπαρκτό πρόβλημα της ακραίας υποστελέχωσης σε τεχνικό προσωπικό που αντιμετωπίζουν οι 260 από τους 332 δήμους της Χώρας. Ο ν. 4674/2020 ευφυώς εισήγαγε την προγραμματική σύμβαση κατά το άρ. 12 του ν. 4412/2016 για τη στήριξη των ακραίως υποστελεχωμένων δήμων από πληθώρα φορέων (που έχουν τεχνική επάρκεια), ώστε να επιλυθεί οριστικά το πρόβλημα της τεχνικής στήριξης. Το μοντέλο αυτό θα επιλύσει το μείζον ζήτημα της υπολειτουργίας των δήμων και θα επιταχύνει την εκτέλεση των έργων με παράλληλη απορρόφηση των πάσης φύσεως αναπτυξιακών κονδυλίων. Επειδή η ίδια φιλοσοφία της προγραμματικής σύμβασης τεχνικής στήριξης διατηρείται -ορθώς και αυτούσια- και στις προτεινόμενες τροποποιήσεις, για να μην τεθεί υπό διακινδύνευση το υπάρχον μοντέλο λειτουργίας κρίνεται σκόπιμο το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 44 να αντικατασταθεί ως εξής : "Τα αποφαινόμενα όργανα καθορίζονται με την προγραμματική σύμβαση". Κατά τούτο, εξασφαλίζεται η τάχιστη εκτέλεση της σύμβασης, χωρίς γραφειοκρατικές αγκυλώσεις ή προσκόμματα, όπως πχ. η έλλειψη προσωπικού της αναθέτουσας αρχής.	Λαμβάνεται υπόψη	
11648	44	2020-11-26 13:53:32	Με το άρθρο 10 τροποποιείται το άρθρο 44 του Ν. 4412/2016, αλλά η διατύπωση της παραγράφου 1 είναι εξαιρετικά ασαφής. Προκύπτουν τα ερωτήματα: α) Με ποιά κριτήρια θα κρίνει κάθε αναθέτουσα αρχή εάν έχει τεχνική επάρκεια ή όχι; β) Δεν πρέπει να θεσμοθετηθεί μία ελάχιστη στελέχωση για την τεχνική υπηρεσία κάθε αναθέτουσας (κατ’ αναλογία του άρθρου 97Α του Ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 73 του Ν. 4745/2020, με το οποίο θεσπίστηκε η ελάχιστη απαιτούμενη στελέχωση για τις Υπηρεσίες Δόμησης), ώστε να υπάρχει μια ενιαία αντιμετώπιση του ζητήματος; γ) Μήπως φθάσουμε τελικά στο σημείο με πολιτικές πιέσεις των επικεφαλής κάποιων αναθετουσών αρχών να εκδίδονται βεβαιώσεις τεχνικής επάρκειας	Λαμβάνεται υπόψη	

			για τεχνικές υπηρεσίες που στην πράξη δεν θα μπορούν να ανταποκριθούν στα καθήκοντά τους, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ποιότητα των έργων;		
11655	44	2020-11-27 08:24:49	Άρθρο 10: Α) η κατάργηση με το παραπάνω άρθρο των κριτηρίων για τον προσδιορισμό της τεχνικής επάρκειας δηλαδή της ικανότητας των αναθετουσών αρχών και ιδίως ΟΤΑ α΄και β΄ βαθμού, που απαιτείται για την προκήρυξη, σύναψη και εκτέλεση / επίβλεψη συμβάσεων τεχνικών έργων από τους παραπάνω Β) η κατάργηση της παρ. 2 του άρθρου 44 του ν. 4412/16 που περιλαμβάνει τους κανόνες βάσει των οποίων αντιμετωπίζεται η έλλειψη της τεχνικής επάρκειας με προγραμματική συμφωνία με τους φορείς που προσδιόριζε ο νόμος και Γ) η κατάργηση της ίδιας παρ. 2 του άρθρου 44 κατά το μέρος που καθορίζει το ελάχιστο περιεχόμενο των προγραμματικών συμβάσεων αποτελούν επιλογές εκτεταμένης απορρύθμισης των παραπάνω σοβαρών θεμάτων, οι οποίες χρήζουν αφενός δικαιοπολιτικής αιτιολόγησης, αφού καμιά από τις παραπάνω ρυθμίσεις δεν προκύπτει περιττή και αφετέρου επανεξέτασης αφού δημιουργούν υπόβαθρο κακοδιαχείρισης τόσο των δημόσιων έργων όσο και του δημόσιου χρήματος. Σημειωτέον ότι το περιεχόμενο των προγραμματικών συμβάσεων και η βάσει αυτού διάκρισή τους από συμβάσεις έμμεσης απευθείας και με αμοιβή ανάθεσης έργων, υπηρεσιών κλπ έχει απασχολήσει επί σειρά ετών το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο μάλιστα έχει παγιώσει τα σχετικά κριτήρια, τα οποία όμως ήδη αντιστοιχούν στις καταργούμενες διατάξεις. Τέλος σημειώνεται ότι η παραπάνω απορρύθμιση με τις προαναφερόμενες καταργήσεις, έρχεται ελάχιστο χρόνο μετά την ψήφιση των διατάξεων του ν. 4690/20 που περιλαμβάνει πληθώρα διατάξεων με κανονιστική αναφορά στην ήδη υπό κατάργηση παρ. 2 του άρθρου 44 του ν. 4412/16, γεγονός που δημιουργεί απορία για τη σκοπιμότητα της κατάργησης και ει μη τι άλλο μαρτυρεί κάκιστη νομοθέτηση. Μεταξύ των παραπάνω περιλαμβάνεται και η διάταξη που προκειμένου για τις προγραμματικές συμβάσεις των ΟΤΑ όρισε ότι για τις προγραμματικές συμβάσεις της καταργούμενης με το σχέδιο παρ.2 του άρθρου 44 του ν. 4412/16 (!) η ΕΕΤΑΑ ΑΕ μπορεί να συνάπτει συμβάσεις έργου με μηχανικούς κατά παρέκκλιση του άρθρου 6 του ν. 2527/97 μέσω μητρώου μηχανικών που διατηρεί η ίδια καθώς και ότι για το περιεχόμενο της προγραμματικής σύμβασης μεταξύ ΟΤΑ και ΕΕΤΑΑ εφαρμόζονται οι διατάξεις της καταργούμενης με το σχέδιο παρ. 2 του ίδιου άρθρου....(!) οι παραπάνω επομένως προγραμματικές συμβάσεις με την επιχειρούμενη κατάργηση καθίστανται πλήρως αρρύθμιστες και εύλογα μπορούμε να	Λαμβάνεται υπόψη	

			υποθέσουμε ότι αυτό δεν αποτελεί ατυχή σύμπτωση... Άρθρο 72 : Η τροποποίηση του άρθρου 72 με την θέσπιση υποχρέωσης να προσκομίζεται στην αναθέτουσα αρχή για την ψηφιακή εγγυητική επιστολή υπεύθυνη δήλωση ΄ότι περιλαμβάνεται στον φάκελο ΄ μία ημέρα πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού εξουδετερώνει το όφελος της έκδοσης και υποβολής ψηφιακών εγγράφων και αυξάνει αδικαιολόγητα τη γραφειοκρατία και το κόστος των υποψηφίων. Θα πρέπει να απαλειφθεί. Επί πλέον η θέσπιση με την ίδια διάταξη υποχρέωσης των διαγωνιζομένων να καταθέσουν την εγγυητική επιστολή στην Αναθέτουσα αρχή το αργότερο μια μέρα πριν τη διενέργεια του διαγωνισμού (αντί εντός 3 ημερών από τη διενέργειά του όπως ισχύει σήμερα) αποτελεί απλή επιβάρυνση των διαγωνιζομένων χωρίς να επιφέρει οποιαδήποτε ΄επιτάχυνση ΄.		
11660	44	2020-11-27 14:01:04	Επί του άρθρου 10 (τροπ. άρθρου 44 ν . 4412/2016) : Ενώ ορθώς προτείνεται η απαλοιφή της υπουργικής απόφασης για την ύπαρξη ή μη τεχνικής επάρκειας της αναθέτουσας αρχής, εντούτοις στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 αναφέρεται ότι "αποφαινόμενα όργανα της συγκεκριμένης κάθε φορά προγραμματικής σύμβασης είναι τα αρμόδια όργανα της αναθέτουσας αρχής". Η διάταξη αυτή συντηρεί το υφιστάμενο πρόβλημα που δημιούργησαν οι παθογένειες του συστήματος που εισήγαγε ο ν. 4412/2016 και ΔΕΝ επιλύουν το υπαρκτό πρόβλημα της ακραίας υποστελέχωσης σε τεχνικό προσωπικό που αντιμετωπίζουν οι 260 από τους 332 δήμους της Χώρας. Ο ν. 4674/2020 ευφυώς εισήγαγε την κατά το άρ. 12 του ν. 4412/2016 προγραμματική sσύμβαση για τη στήριξη με πληθώρα φορέων (που έχουν τεχνική επάρκεια), ώστε να επιλυθεί οριστικά το πρόβλημα της τεχνικής στήριξης των υποστελεχωμένων τεχνικών υπηρεσιών των δήμων. Επειδή η ίδια φιλοσοφία της προγραμματικής σύμβασης τεχνικής στήριξης διατηρείται ορθώς και αυτούσια και στο παρόν νομοσχέδιο, για να μην τεθεί υπό διακινδύνευση το νέο μοντέλο λειτουργίας κρίνεται σκόπιμο το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 44 να αντικατασταθεί ως εξής : "Τα αποφαινόμενα όργανα για τις δημόσιες συμβάσεις καθορίζονται με την προγραμματική σύμβαση.". Με την προτεινόμενη τροποποίηση εξασφαλίζεται η τάχιστη εκτέλεση της σύμβασης, η εκτέλεση του έργου και η	Λαμβάνεται υπόψη	

			απορρόφηση αναπτυξιακών πόρων, χωρίς γραφειοκρατικές αγκυλώσεις ή προσκόμματα όπως η έλλειψη προσωπικού της αναθέτουσας αρχής.		
11704	44	2020-12-02 16:09:59	Άρθρο 10 Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών – Τροποποίηση άρθρου 44 ν. 4412/2016 ΠΡΟΤΑΣΗ: Πρόβλεψη Υ.Α. η οποία ορίζει την έννοια της τεχνικής επάρκειας. Εναλλακτικά αν δεν προβλέπεται τέτοια Υ.Α., αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής μετά από γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου. Σε ότι αφορά τις παρατιθέμενες εναλλακτικές δυνατότητες να τεθούν κατά σειρά προτεραιότητας π.χ. για τις διαδικασίες ανάθεσης υποστήριξη από την αντίστοιχη ΕΚΑΑ και εφόσον δεν υπάρχει δυνατότητα από αυτή, στις υπόλοιπες ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Το άρθρο δεν παραθέτει ούτε ενδεικτικά τα κριτήρια με τα οποία οι αναθέτουσες αρχές που κρίνουν ότι δεν διαθέτουν τεχνική επάρκεια ή η τεχνική τους επάρκεια είναι ελλιπής, ούτε καν την απαίτηση αιτιολόγησης της κρίσης. Αυτό ενέχει τον κίνδυνο στρατηγικών χειρισμών από αναθέτουσες αρχές ο οποίος δεν προάγει το δημόσιο συμφέρον. Περαιτέρω η ενδεικτική (μπορούν ιδίως) καταγραφή των εναλλακτικών αφήνει περιθώρια για καταστρατήγηση των βασικών αρχών.	Λαμβάνεται υπόψη	
11704	49	2020-12-02 16:09:59	Άρθρο 15 Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες – Αντικατάσταση άρθρου 49 ν. 4412/2016 παρ. 2.δ ΠΡΟΤΑΣΗ: Η προσθήκη «ή μελέτης» να διαγραφεί ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προφανώς δεν μπορεί να είναι προαπαιτούμενη η περιβαλλοντική αδειοδότηση για την εκκίνηση της διαδικασίας ανάθεσης μελέτης	Λαμβάνεται υπόψη	

11704	50	2020-12-02 16:09:59	Άρθρο 16 Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης– Τροποποίηση άρθρου 50 ν. 4412/2016 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η δυνατότητα διενέργειας διαγωνιστικής διαδικασίας για την ανάθεση σύμβασης μελέτης και κατασκευής έργου πριν την ολοκλήρωση της αναγκαίας για την εκτέλεση περιβαλλοντικής αδειοδότησης, η οποία απαιτείται να ολοκληρωθεί μέχρι και το πέρας την διαγωνιστικής διαδικασίας και πριν την ανακήρυξη αναδόχου ενέχει σημαντικές αβεβαιότητες και αναμενόμενες εμπλοκές στη διαδικασία ανάθεσης. Η περιβαλλοντική αδειοδότηση «ταυτοποιεί» το έργο για να είναι δυνατή η εκπόνηση της μελέτης σε στάδιο πέραν των απαιτουμένων για την εκπόνηση της ΜΠΕ (συνήθως αυτές είναι οι προμελέτες) και βέβαια η σύνταξη προσφοράς. Περαιτέρω με την προτεινόμενη ρύθμιση δεν διασφαλίζεται ότι λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις της Έκθεσης Αναλυτικής Αρχαιολογικής Τεκμηρίωσης (άρθρο 345 ν. 4512/2018) η οποία είναι δυνατό να εκπονείται κατά τη φάση εκπόνησης της ΜΠΕ. Με δεδομένο ότι με σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης μπορεί να συντμηθεί χρονικά τα οφέλη από την παραπάνω ρύθμιση είναι αμφίβολα ενώ αναμένεται να δημιουργηθούν εμπλοκές στη διαδικασία ανάθεσης. ΠΡΟΤΑΣΗ: Η περιβαλλοντική αδειοδότηση να είναι προαπαιτούμενο της εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης ή εναλλακτικά της κατάθεσης δεσμευτικών προσφορών.		
11625	58	2020-11-23 22:58:18	Επί του άρθρου 19: Ο έλεγχος του υπεργολάβου ως προς την τεχνική ικανότητα τον καθιστά αυτόματα δανείζοντα τεχνική επάρκεια, αφού ως τεχνική ικανότητα νοείται μόνο η οριζόμενη στο άρθρο 75. Μία τέτοια ταύτιση συνιστά σαφή περιορισμό στον θεσμό της υπεργολαβίας, που δεν είναι επιτρεπτός σύμφωνα με την πάγια νομολογία του ΔΕΕ (βλ. απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 2019, στην υπόθεση C-63/18, Vitali SpA, απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2019, στην υπόθεση C-267/18, Delta).	ΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΥΠΟΨΗ / ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ	
11640	58	2020-11-25 15:23:23	Η τροποποίηση του άρθρου 58 για την υπεργολαβία με τον ορισμό ότι η αναθέτουσα αρχή θα ελέγχει την τεχνική ικανότητα του υπεργολάβου ΄επί ποινή αποκλεισμού της προσφοράς΄ είναι νομικά εσφαλμένη αφού κανένας δεσμός δεν δημιουργείται μεταξύ υπεργολάβου και αναθέτουσας. Πρωτίστως όμως είναι απολύτως ανεφάρμοστη αφού δεν προσδιορίζονται στον νόμο ούτε μπορούν να προσδιοριστούν στις διακηρύξεις κριτήρια για τον παραπάνω έλεγχο δεδομένου ότι το αντικείμενο της υπεργολαβίας και το μέγεθος αυτής καθορίζεται από τον υποψήφιο (και όχι από την αναθέτουσα...) ΜΕΤΑ τη σύνταξη της διακήρυξης (είτε στο στάδιο της συμμετοχής του υποψηφίου στο διαγωνισμό είτε μετά την ανάθεση της σύμβασης.) Ο έλεγχος δηλ της τεχνικής επάρκειας και η θέσπιση κριτηρίων και αποδεικτικών μέσων γί αυτών είναι ανέφικτος στο στάδιο που δεν είναι γνωστό το αντικείμενο και η ποσότητα/ αξία της υπεργολαβίας. Η τροποποίηση πρέπει να απαλειφθεί.	ΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΥΠΟΨΗ / ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ	

11690	72	2020-12-02 07:51:40	Για το Άρθρο 118 Εγγυήσεις και συγκεκριμένα στην παράγραφο 1. Αναφέρεται ότι σε περίπτωση που η Εγγυητική Επιστολή (ΕΕ) εκδίδεται ηλεκτρονικά, θα πρέπει να προσκομιστεί στα έντυπα της Έντυπης Υποβολής (ΕΣΗΔΗΣ) υπεύθυνη δήλωση ότι η ΕΕ περιλαμβάνεται στην Προσφορά. Η λογική της ανωτέρω παραγράφου είναι εντελώς λάθος και θα πρέπει να αφαιρεθεί ολόκληρη. Από τη στιγμή που η ΕΕ έχει ψηφιακή υπογραφή και έχει συμπεριληφθεί στη Προσφορά, ποια σκοπιμότητα εξυπηρετεί να αποσταλεί Φάκελος που θα περιέχει μια Υπεύθυνη Δήλωση (άραγε θεωρημένη; αθεώρητη; Με ψηφιακή υπογραφή;) ότι "Η ΕΕ περιέχεται στην Προσφορά"; Η επιτροπή αποσφράγισης του διαγωνισμού, όπως θα ελέγξει όλα τα ηλεκτρονικά αρχεία, ΕΕΕΣ, Υπεύθυνες Δηλώσεις, τεχνικά έγγραφα για τη εγκυρότητα της ψηφιακής υπογραφής, με τον ίδιο τρόπο θα ελέγξει και την ύπαρξη και εγκυρότητα της Εγγυητικής Επιστολής. Το να υπάρχει επιπλέον ένας έντυπος φάκελος με μια υπεύθυνη δήλωση που αναφέρει το αυτονόητο, δεν εξυπηρετεί κανένα σκοπό και δημιουργεί περιττό φόρτο εργασίας, περιττές μετακινήσεις και αχρείαστη γραφειοκρατία σε κάθε διαγωνιστική διαδικασία.	ΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΥΠΟΨΗ / ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ	
11665	73	2020-11-28 00:43:46	Επί του άρθρου 23 (Τροποποίηση του άρθρου 73 του Ν.4412/2016) Προτείνεται να διορθωθεί η παρ. 8 ως εξής: "..8. Η απόφαση της αναθέτουσας αρχής για τη διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων κατά την παρ. 7, εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής της παρ. 9, η οποία εκδίδεται εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής στην εν λόγω επιτροπή, συνοδευόμενου από όλα τα σχετικά στοιχεία..."	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Ελλειπής τεκμηρίωση πρότασης
11669	78	2020-11-28 17:28:04	Άρθρο 27 (τροποποίηση του άρθρου 78) Στη δάνεια εμπειρία θα πρέπει να προβλέπονται και οι ευθύνες του "δανείζοντα" την εμπειρία σε περίπτωση που ο ανάδοχος βγει έκπτωτος κλπ. Με τον τρόπο αυτό θα αποφευχθεί το φαινόμενο να αναλαμβάνουν έργο εταιρίες "βιτρίνα" καλυπτόμενες πίσω από δάνεια εμπειρία άλλων εταιριών που δεν θα έχουν καμία ευθύνη αν δεν εκτελεστεί ορθά η σύμβαση.	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Ελλειπής τεκμηρίωση πρότασης
11665	79	2020-11-28 00:43:46	Επί του άρθρου 28 (Τροποποίηση του άρθρου 79 του Ν.4412/2016) Προτείνεται για τις συμβάσεις που δεν θα διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα του ΕΣΗΔΗΣ (για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των 30.000,00 χωρίς Φ.Π.Α. και έως 60.000,00 χωρίς Φ.Π.Α.), να γίνεται χρήση του υφιστάμενου ΤΕΥΔ.	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Ελλειπής τεκμηρίωση πρότασης

11654	80	2020-11-27 08:23:38	Στο άρθρο 80 του ν.4412/2016 θα πρέπει, για λόγους χρηστής διοίκησης, να προβλεφθεί ότι πιστοποιητικά τα οποία εκδίδονται από υπηρεσίες και φορείς του ελληνικού δημοσίου (τουλάχιστον ποινικού μητρώου και ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας) αναζητούνται αυτεπάγγελτα από τις αναθέτουσες αρχές. Στο ίδιο άρθρο, στην παρ.12, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί ότι η ισχύς των δικαιολογητικών πρέπει να καλύπτει την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών.	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Οι τροποποιήσεις των άρθρων 102 και 103 λύνουν μερικώς το πρόβλημα που παρουσιάζεται. Επιπρόσθετα, η υλοποίηση διαλειτουργικοτήτων των εργαλείων e-procurement με τα μητρώα του Δημοσίου αποτελεί τεχνολογικο ζητούμενο που δεν επιλύεται με νομοθέτηση πριν από την εξασφάλιση των απαιτούμενων πληροφοριακών υποδομών. Αποτελεί στόχο της Εθνικής Στρατηγικής για τις Δημόσιες Συμβάσεις 2021 - 2025.
11688	86	2020-12-01 16:22:19	Επίσης στο άρθρο 31 η τροποποίηση του άρθρου 86 του ν με δυνατότητα στάθμισης από 60-80/100 διαφαίνεται ότι θα αποβεί εις βάρος του ανταγωνισμού.	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Ελλειπής τεκμηρίωση πρότασης
11714	86	2020-12-03 08:05:02	Αρθρο. 31 – Κριτήρια Ανάθεσης Η αποτελεσματικότητα της δημόσιας σύμβασης (ποιοτικό παραδοτέο στην κατάλληλη τιμή) κρίνεται από την δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να διασφαλίσει ότι τα παραδοτέα πληρούν τις συμβατικές απαιτήσεις και όχι από την βαθμολογία της τεχνικής αξιολόγησης. Κατά συνέπεια το βάρος της οικονομικής προσφοράς δεν θα περέπει να υποβαυθμόζεται μέχρι εξαφάνισης. Προτείνεται η διατύπωση: Η βαρύηττα της οικονομικής προσφοράς σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερη του 35%.	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Βλέπε σχετικά αιτιολογική σκέψη 91 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ

11628	88	2020-11-24 09:38:15	Επί του άρθρου 33 (αλλαγή του σημερινού 88) . Το σταθερό ποσοστό 10% χωρίς καμιά άλλη προϋπόθεση είναι βέβαιο ότι θα οδηγήσει αφ ενός σε ομάδες προσφορών (τα γνωστά του μαθηματικού τύπου) με αποτέλεσμα την αλλοίωση του πραγματικού ανταγωνισμού αφ έτερου δε σε πάμπολλες προσφυγές (αφού η διαδικασία της αξιολόγησης μιας αιτιολόγησης περιέχει δεκάδες παραμέτρους ,υποκειμενικές κρίσεις και μεγάλες καθυστερήσεις .) Προτείνεται να χρησιμοποιηθεί η πρόταση που κατατέθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή όταν ετοιμαζόταν η σχετική νομοθεσία ήτοι: 1. Οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που χρεώνουν, εάν πληρούνται όλες οι κατωτέρω προϋποθέσεις: α) η τιμή ή το κόστος που χρεώνεται είναι χαμηλότερο κατά περισσότερο από 50% από τη μέση τιμή ή το κόστος των υπόλοιπων προσφορών• β) η τιμή ή το κόστος που χρεώνεται είναι χαμηλότερο κατά περισσότερο από 20% από την τιμή ή το κόστος της δεύτερης χαμηλότερης προσφοράς• γ) έχουν υποβληθεί τουλάχιστον πέντε προσφορές. (πηγή: 52011PC0896 Πρόταση ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜ-ΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις /* COM/2011/0896 τελικό - 2011/0438 (COD) */		
11654	88	2020-11-27 08:23:38	Στα άρθρα 88 και 313 του ν.4412/2016 θα ήταν χρήσιμο να ενσωματωθεί η πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την οποία στις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές υπάγονται και οι μηδενικές προσφορές (υπόθεση C-367/19).	Απορρίπτεται	Εξυπακούεται, δεν χρειάζεται ειδική αναφορά
11714	88	2020-12-03 08:05:02	Αρθρο. 33 - Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές. Η ευστοχία του χαρακτηρισμού μιας προσφοράς ως χαμηλής, συναρτάται ευθέως με την ακρίβεια του προυπολογισμού του διαγωνισμού. Είναι γνωστό ότι τα εγκεκριμένα τιμολόγια (μελετών και κατασκευών) είναι απηρχαιομένα, αφορούν μεθόδους άλλων εποχών και απέχουν από την πραγματικότητα. Το πρόβλημα επιτείνεται στις περιπτώσεις έλλειψης τιμολογίων, στις οποίες η εκτίμηση του κόστους είναι αυθαίρετη και δεν περιλαμβάνεται στα τεύχη του δαιγωνισμού ο τρόπος υπολογισμού του. Επομένως η σκέψη για κατάπτωση της ΕΕ συμμετοχής της ασυνήθιστα χαμηλής προσφράς είναι αβάσιμη και καταχρηστική.Με βάση τα παραπάνω προτείνονται τα εξής: Στις περιπτώσεις ύπαρξης εγκεκριμένων τιμολογίων και μέχρι αυτά να γίνουν ρεαλιστικά, να θεωρείται ως ασυνήθιστα χαμηλή η προσφορά που απέχει κατά 30% από τον μέσο όρο των υποβληθεισών προσφρορών. Το ίδιο να ισχύει και σε περιπτώσεις μη ύπαρξης εγκεκριμένων τιμολογίων αλλά στις οποίες ο τρόπος υπολογισμού (με αποδόσεις και αναλυτική κοστολόγηση) περιλαμβάνεται στα τεύχη του διιαγωνσιμού. Σε διαφορετική περίπτωση να μην έχει εφαρμογή η διάταξη περί ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς.		

11700	90	2020-12-02 15:54:37	Ισότιμες και ισοδύναμες προσφορές Άρθρο 90 #1Αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, ισότιμες θεωρούνται οι προσφορές με την ίδια ακριβώς τιμή. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν ισότιμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον του αρμοδίου συλλογικού οργάνου και παρουσία αυτών των οικονομικών φορέων. #2. Αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψή προσφορά και δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει της τιμής, ισοδύναμες θεωρούνται οι προσφορές με την ίδια συνολική τελική βαθμολογία μεταξύ δύο ή περισσοτέρων προσφερόντων. Παρατήρηση Η κλήρωση δεν γίνει κανένα συγκριτικό πλεονέκτημα στην Αναθέτουσα Αρχή, αφού η τιμή παραμένει η ίδια πριν και μετά την κλήρωση. Αντίθετα, στην απίθανη περίπτωση της ισοπαλίας, αν δεχτούμε ότι μόνο από τύχη οι τιμές είναι ισότιμες, θα ήταν προτιμότερο για τους οικονομικούς φορείς να έχουν την ευκαιρία ενός επόμενου γύρου τελικών τιμών (best and final) για την ανάδειξη νικητή. Αυτή η διαδικασία έχει και όφελος για την Αναθέτουσα Αρχή καθόσον ο νέος γύρος τιμών, αναγκαστικά θα μειώσει και το συνολικό κόστος. Πρόταση Σε κάθε περίπτωση ισοδυναμίας οικονομικών προσφορών, διεξάγεται επαναληπτικός γύρος οικονομικών προσφορών, μέχρι να αρθεί η ισοπαλία. Σε ότι αφορά τους πλειστηριασμούς, θα πρέπει να μην είναι δυνατή με κατάλληλη ρύθμιση του ηλεκτρονικού συστήματος, η υποβολή ίσης τιμής με την καλύτερη (χαμηλότερη) για τον ίδιο ακριβώς λόγο. Σήμερα το ΕΣΗΔΗΣ επιτρέπει την υποβολή τιμής ίση με την υπερισχύουσα και αναδεικνύει καλύτερη την προσφορά που υποβλήθηκε πρώτη χρονικά.	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Βλέπε αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη της παρούσας. Η προτεινόμενη από το σχολιαστή διαδικασία επικείνει το χρόνο ανάθεσης της σύμβασης με ελάχιστο πραγματικό όφελος.
11654	92	2020-11-27 08:23:38	Στο άρθρο 92 του ν.4412/2016 θα ήταν χρήσιμο να προστεθεί ρητά ότι στις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης με πρόσκληση σε έναν οικονομικό φορέα, τα δικαιολογητικά υποβάλλονται με κάθε πρόσφορο τρόπο, όπως αυτός καθορίζεται από την αναθέτουσα αρχή (π.χ. με email, βλ. σχετικά Οδηγία 24/2020 της ΕΑΑΔΗΣΥ). Στο ίδιο άρθρο, θα ήταν χρήσιμο να προστεθεί ότι δικαιολογητικά τα οποία κατά νόμο δημοσιεύονται στο Εθνικό Τυπογραφείο, στο ΔΙΑΥΓΕΙΑ και στο ΓΕΜΗ δεν υποβάλλονται από τους προσφέροντες αλλά αρκεί η επίκληση του ΦΕΚ, του ΑΔΑ και του αριθμού καταχώρισης στο ΓΕΜΗ ώστε να αναζητηθούν από την αναθέτουσα αρχή.	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Οι τροποποιήσεις των άρθρων 102 και 103 λύνουν μερικώς το πρόβλημα που παρουσιάζεται. Επιπρόσθετα, η υλοποίηση διαλειτουργικοτήτων των εργαλείων e-procurement με τα μητρώα του Δημοσίου αποτελεί τεχνολογικο ζητούμενο που δεν επιλύεται με

					νομοθέτηση πριν από την εξασφάλιση των απαιτούμενων πληροφοριακών υποδομών. Αποτελεί στόχο της Εθνικής Στρατηγικής για τις Δημόσιες Συμβάσεις 2021 - 2025.
11665	92	2020-11-28 00:43:46	Επί του άρθρου 35 (Τροποποίηση του άρθρου 92 του Ν.4412/2016) Προτείνεται η παράγραφος 2 του άρθρου 92 του Ν.4412/2016 να μην καταργηθεί και να αφορά ανοικτές διαδικασίες για συμβάσεις που δεν θα διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα του ΕΣΗΔΗΣ (για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των 30.000,00 χωρίς Φ.Π.Α. και έως 60.000,00 χωρίς Φ.Π.Α.).	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Η διατήρηση της έγχαρτης διαδικασίας σε ένα σύγχρονο κράτος με ικανά ψηφιακά μέσα αποτελεί σημαντική τροχοπέδη στην εξέλιξη του χώρου των δημοσίων συμβάσεων καθώς και χώρο ανάπτυξης αδιαφανών πρακτικών. Περαιτέρω, η πρόταση του σχολιαστή δεν τεκμηριώνεται.
11654	93	2020-11-27 08:23:38	Στα άρθρα 93 και 94 του ν.4412/2016 εξακολουθεί να γίνεται αναφορά σε ξεχωριστούς φακέλους δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικής προσφοράς. Ωστόσο, οι ξεχωριστοί φάκελοι καταργούνται με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 92, στην παρ.6 του οποίου γίνεται αναφορά σε «(υπο)φακέλους», αφού η έγχαρτη διαγωνιστική διαδικασία πλέον καταργείται.	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Οι υποφάκελοι μπορεί, εκτός από έγχαρτοι, να είναι κάλλιστα ψηφιακοί.
11654	94	2020-11-27 08:23:38	Στα άρθρα 93 και 94 του ν.4412/2016 εξακολουθεί να γίνεται αναφορά σε ξεχωριστούς φακέλους δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικής προσφοράς. Ωστόσο, οι ξεχωριστοί φάκελοι καταργούνται με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 92, στην παρ.6 του οποίου γίνεται αναφορά σε «(υπο)φακέλους», αφού η έγχαρτη διαγωνιστική διαδικασία πλέον καταργείται.	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Οι υποφάκελοι μπορεί, εκτός από έγχαρτοι, να είναι κάλλιστα ψηφιακοί.

11665	96	2020-11-28 00:43:46	Επί του άρθρου 39 (Τροποποίηση του άρθρου 96 του Ν.4412/2016) Προτείνεται οι παράγραφος 3,4,5 & 6 του άρθρου 96 του Ν.4412/2016 να μην καταργηθούν και να αφορά ανοικτές διαδικασίες για συμβάσεις που δεν θα διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα του ΕΣΗΔΗΣ (για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των 30.000,00 χωρίς Φ.Π.Α. και έως 60.000,00 χωρίς Φ.Π.Α.).	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Η διατήρηση της έγχαρτης διαδικασίας σε ένα σύγχρονο κράτος με ικανά ψηφιακά μέσα αποτελεί σημαντική τροχοπέδη στην εξέλιξη του χώρου των δημοσίων συμβάσεων καθώς και χώρο ανάπτυξης αδιαφανών πρακτικών. Περαιτέρω, η πρόταση του σχολιαστή δεν τεκμηριώνεται.
11701	100	2020-12-02 15:55:16	«Άρθρο 100 Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών Ερώτημα Πρέπει να διευκρινιστεί ποιοι Οικονομικοί Φορείς έχουν πρόσβαση σε ποια έγγραφα. Για παράδειγμα, έστω ότι στην αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικής προσφοράς, η εταιρία Α υπέβαλε μη αποδεκτά έγγραφα και αποκλείστηκε της συνέχειας της διαδικασίας. Όπως αναφέρεται στο εδάφιο 1β) του άρθρου 100, η επιτροπή δεν θα αποσφραγίσει την οικονομική προσφορά της εταιρίας Α. Ακολούθως, στο τέλος του εδάφιου 1γ) αναφέρεται ότι «Μετά από την έκδοση και κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 105, οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς» . Τα ερωτήματα είναι τα ακόλουθα. • Η εταιρία Α θα έχει πρόσβαση στα έγγραφα του φακέλου Οικονομικής προσφοράς των λοιπών συμμετεχόντων ? (πρόταση μας είναι ότι ΔΕΝ πρέπει να έχει πρόσβαση, διότι δεν μετέχει σε αυτό το στάδιο του διαγωνισμού) • Οι τιμές της οικονομικής προσφοράς της εταιρίας Α θα ανακοινωθούν σε όλους τους συμμετέχοντες ? (πρόταση μας είναι ότι ΔΕΝ πρέπει να ανακοινωθούν καθόσον δεν τα γνωρίζει ούτε η επιτροπή αξιολόγησης)	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Η διάταξη είναι σαφής και δεν έχει αλλάξει ως προς το ζήτημα που αναφέρεται

11702	101	2020-12-02 15:56:23	«Άρθρο 101 Αντιστροφή σταδίων αξιολόγησης στην ανοικτή διαδικασία Σχόλιο Πρέπει να διευκρινιστεί πως θα γίνει διαδικαστικά η εφαρμογή του Άρθρου, ώστε να μην καταστεί άχρηστο και μη δυνάμενο να υλοποιηθεί , όπως είναι σήμερα. Θεωρούμε ότι η βέλτιστη λύση είναι η ακόλουθη. 1)Έστω ότι ανοίγονται από την επιτροπή οι οικονομικές προσφορές, και επιλέγεται ο μειοδότης. 2)Θεωρούμε ότι αποσφραγίζεται μόνο ο φάκελος με τα δικαιολογητικά συμμετοχής και την τεχνική προσφορά του συγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα και όχι όλες οι τεχνικές προσφορές. 3)Ακολουθεί έλεγχος των εγγράφων του φακέλου και αν αυτά είναι αποδεκτά, τότε προσκαλείται να καταθέσει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης και ακολούθως συντάσσεται το πρακτικό της επιτροπής από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο. (Αν δεν κριθούν, αποσφραγίζεται ο φάκελος του δεύτερου μειοδότη κλπ) 4)Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, της αξιολόγησης των τεχνικών και οικονομικών προσφορών και των δικαιολογητικών κατακύρωσης, κατά τα ανωτέρω, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105. 5)Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής. 6)Μετά από την έκδοση και κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 105, οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση ΜΟΝΟ του φακέλου του αναδόχου. (σε αντίθεση με την κανονική διαδικασία που όλοι οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση για όλες τις προσφορές)	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ	Με την προτεινόμενη διαδικασία περιορίζεται, σε κάποιες περιπτώσεις, το έννομο συμφέρον των υπολοίπων συμμετεχόντων καθώς επίσης δίνεται η δυνατότητα σε φορείς που δεν έχουν καταθέσει ούτε ΕΕΕΣ να υποβάλλουν ενστάσεις κατά του μειοδότη.
11633	102	2020-11-24 21:51:17	Στο άρθρο 43 του σχεδίου νόμου, το οποίο αντικαθιστά το άρθρο 102 του Ν.4412/2016, έχει αφαιρεθεί η προηγούμενη υποβολή προβλεπόμενου από τη διακήρυξη δικαιολογητικού ως προϋπόθεση συμπλήρωσής του. Αυτό αντιβαίνει προς την αρχή της τυπικότητας, που πρέπει να διέπει τις διαδικασίες σύναψης των δημοσίων συμβάσεων και αφήνει τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς δυσανάλογα «έρμαια» του κάθε ανεπίτρεπτα αμελούς οικονομικού φορέα, ο οποίος κείται μακράν του «μέσου επιμελούς» κατά τα χρηστά συναλλακτικά ήθη και τον Αστικό Κώδικα. Επίσης, ενώ ουδόλως αποδεικνύεται ότι θα εξυπηρετηθεί ο ανταγωνισμός (καθόσον δεν είναι δυνατό να προοικονομηθεί η θεραπευσιμότητα τόσο σοβαρών παρατηρήσεων), προκύπτει βεβαιότερη η υποχώρηση τής αποδοτικότητας των διαδικασιών. Και τούτο, εξαιτίας τού ότι μια χρονοβόρα διαδικασία αποκατάστασης ενός διαφαινόμενου ως ευρέος φάσματος ευρημάτων ως προς ελλιπή δικαιολογητικά μπορεί να πολλαπλασιάσει τις διαφορές μεταξύ των εμπλεκόμενων στη διαδικασία φορέων, συνεπώς και τους διοικητικούς χρόνους ευόδωσης των διαδικασιών. Συνεπώς, το δημόσιο συμφέρον	Απορρίπτεται	Αποτελεί επιλογή η απομάκρυνση από την αυστηρή εκδοχή της αρχής της τυπικότητας που οδηγεί σε υπέρμετρα γραφειοκρατικά εμπόδια για τους οικονομικούς φορείς και συνεπάγεται αδικαιολόγητες δυσκολίες για τις αναθέτουσες αρχές προκειμένου να βελτιστοποιήσουν τις προμήθειές τους

			υποχωρεί δυσανάλογα. Τέλος, εν τοις πράγμασι απαξιώνονται τα κείμενα των διακηρύξεων, καθόσον αδυνατίζει η τυπική τους ισχύς ως κανονιστικών πλαισίων των οικείων διαδικασιών (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 και ΕΑ ΣτΕ 352/2016). Για τη θεραπεία των ανωτέρω παρατηρήσεων, προτείνεται μια βελτίωση τής διατύπωσης μετά τις λέξεις «συγκεκριμένα έγγραφα»: να προστεθεί μια διευκρίνιση ότι αυτά τα έγγραφα θα πρέπει να προσδιορίζονται στη διακήρυξη, αλλιώς δεν θα είναι θεραπεύσιμη η μη εξαρχής υποβολή τους. Επιπλέον, προτείνεται η μείωση τής ελάχιστης προθεσμίας αποκατάστασης από δέκα (10) σε επτά (7) ημέρες.		μειώνοντας τεχνητά τον ανταγωνισμό. Παράλληλα, η προηγούμενη, υπερβολικά αυστηρή/τυπική μορφή του άρθρου βρίσκεται πολύ μακριά από το πνεύμα των ενωσιακών Οδηγιών.
11633	103	2020-11-24 21:51:17	Στο άρθρο 44 του σχεδίου νόμου, στην παράγραφο 2, γίνεται μνεία σε παράγραφο 2 του άρθρου 102, ενώ με το προτεινόμενο νέο κείμενο τού άρθρου 102 (ως άρθρο 43) δεν υφίσταται παρά μία μοναδική παράγραφος.	Λαμβάνεται υπόψη	
11665	104	2020-11-28 00:43:46	Επί του άρθρου 45 (Τροποποίηση του άρθρου 104 του Ν.4412/2016) Προτείνεται στην παράγραφο 1α του νομοσχεδίου μετά την φράση "με την υποβολή του ΕΕΣΣ" να συμπληρωθεί η φράση "χωρίς να απαιτείται η υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80". Με αυτή την συμπλήρωση καθίσταται σαφές ότι τα δικαιολογητικά του άρθρου 80 δεν απαιτείται να είναι σε ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς.	Απορρίπτεται	Τα δικαιολογητικά του άρθρου 80 πρέπει να είναι σε ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς αλλιώς η δήλωση στο ΕΕΕΣ είναι ψευδής.
11665	105	2020-11-28 00:43:46	Επί του άρθρου 46 (Τροποποίηση του άρθρου 105 του Ν.4412/2016) Προτείνεται στο αρθρο 105 του Ν.4412/2016 να προστεθεί παρ. 9 στην οποία να διατυπώνεται πότε επέρχονται τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης απευθείας ανάθεσης του άρθρου 118. Με αυτή την διατύπωση θα γίνει σαφές πότε μπορεί να συναφθεί η σύμβαση σε περίπτωση που υπάρξει "ένσταση" από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 55 (Τροποποίηση του άρθρου 127 του Ν.4412/2016).	Λαμβάνεται υπόψη / τροποποιήσεις	
11633	117	2020-11-24 21:51:17	Στο άρθρο 49 του σχεδίου νόμου, παρατηρείται ότι καταργείται ο συνοπτικός διαγωνισμός του άρθρου 117 του Νόμου 4412/2016. Αντ' αυτού, το διάστημα μεταξύ €20.000 και €60.000 ευρώ, το κατεξοχήν διάστημα αξιοποίησης από τις αναθέτουσες αρχές τής διαδικασίας συνοπτικού διαγωνισμού, «διαιρείται» σε δύο άνισα διαστήματα, το από €20.000 έως €30.000, στο οποίο η διαδικασία απλουστεύεται, με υπαγωγή της στις διατάξεις τής απευθείας ανάθεσης (νέο άρθρο 118 του Ν.4412/2016, ως άρθρο 50 παρόντος), και το €30.000 έως €60.000, στο οποίο η διαδικασία περιπλέκεται, με υπαγωγή της στις διατάξεις των ανοικτών διαδικασιών, του ΕΣΗΔΗΣ κλπ. Η συνισταμένη των δύο μεταβολών κατατείνει προς γραφειοκρατικοποίηση / χρονική ολίσθηση ενός σημαντικού μέρους ακολουθούμενων διαδικασιών.	Λαμβάνεται υπόψη / μεταβατικές διατάξεις	

			Προτείνεται, αν όχι η μη κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού, τουλάχιστον η αύξηση του ορίου απευθείας αναθέσεων στις €50.000.		
11641	117	2020-11-25 15:29:55	Στο άρθρο 49(αντικατάσταση του άρθρου 117 του 4412) αναφέρεται η έννοια των συμβάσεων "ήσσονος αξίας" και η δυνατότητα που δίδεται μέσω αυτών να πραγματοποιούνται κάποιες δαπάνες χωρίς κατάρτιση σύμβασης. Δεν δίδεται όμως επαρκής εξήγηση(ούτε μέσω του άρθρου 6 του 4412 στο οποίο παραπέμπει) στο ποια ακριβώς θεωρείται σύμβαση "ήσσονος αξίας". Ούτε δίδεται εύρος ποσών. Επειδή η παραπάνω διαδικασία είναι "μείζονος σημασίας" για την Τεχνική Βοήθεια των Διαχειριστικών Αρχών του ΕΣΠΑ που πραγματοποιούν πολλές δαπάνες που αφορούν σε μικρά ποσά ακολουθώντας τη "βαριά" διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων, θα ήταν ευχής έργο αν διευκρινιζόταν επακριβώς η έννοια της σύμβασης "ήσσονος αξίας".	Λαμβάνεται υπόψη	
11653	117	2020-11-26 18:38:21	Άρθρο 49-καταργηση συνοπτικού διαγωνισμού άρθρου 117 του ν.4412/2016. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο συνοπτικός διαγωνισμός αποτελεί ένα κρίσιμο (και μοναδικό ίσως) εργαλείο για αναθετουσες αρχές που εδρεύουν σε μεγάλα νησιά για το λόγο ότι οι οικονομικοί φορείς-προμηθευτες που συμμετέχουν σε προμήθειες δημοσίου δεν επιθυμουν να εμπλακούν σε πολύπλοκες διαδικασίες όπως είναι το ΕΣΗΔΗΣ. Παρά το γεγονός ότι οι αναθετουσες αρχές επιθυμούν να διενεργούν ανοικτές ηλεκτρονικες διαδικασίες για χρονικό διάστημα που εκτείνεται πέραν του ενός έτους (π.χ. συμφωνίες πλαίσιο διετίας, ανοικτοί κάτω των ορίων διετίας κλπ) δυστυχώς λόγω της έλλειψης συμμετοχής των τοπικών οικονομικών φορέων προσφεύγουν σε συνοπτικούς διαγωνισμούς αφού αποτελούν διαδικασία ναι μεν γραφειοκρατική αλλά εντός των δυνατοτήτων των συναλλασσομένων.Προτεινεται να επανεξεταστεί η κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού.	Λαμβάνεται υπόψη / μεταβατικές διατάξεις	
11654	117	2020-11-27 08:23:38	Για τα άρθρα 117 και 327 του ν.4412/2016 (συμβάσεις ήσσονος αξίας), προτείνεται η ακόλουθη αναδιατύπωση: «Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος σημασίας, εφόσον υπάγονται στις περιπτώσεις για τις οποίες δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης, είναι δυνατό να συνάπτονται χωρίς υποβολή προσφοράς και έκδοση απόφασης ανάθεσης. Οι συμβάσες αυτές εξοφλούνται με την υποβολή του νόμιμου φορολογικού παραστατικού». Επίσης, το τελευταίο εδάφιο του προτεινόμενου άρθρου 327 δεν απαντά και στο άρθρο 117, γεγονός το οποίο θα μπορούσε να προκαλέσει ανασφάλεια δικαίου. Προτιμότερο θα ήταν να απαλειφθεί, και το όριο της παρ.3 του άρθρου 4 του ν.4013/2011 να αυξηθεί στα 2.500 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α.	Λαμβάνεται υπόψη / τροποποιήσεις	

11657	117	2020-11-27 09:36:58	Άρθρο 49-καταργηση συνοπτικού διαγωνισμού άρθρου 117 του ν.4412/2016. Προτεινεται να επανεξεταστεί η κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού. Θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη ότι ο συνοπτικός διαγωνισμός αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τις αναθετουσες αρχές, για το λόγο ότι οι μικρομεσαίοι οικονομικοί φορείς-προμηθευτές που συμμετέχουν σε προμήθειες δημοσίου δεν επιθυμουν να εμπλακούν σε πολύπλοκες διαδικασίες όπως είναι το ΕΣΗΔΗΣ. Λόγω έλλειψης γνώσης ή εμπειρίας σε ηλεκτρονικές διασικασίες, προσφεύγουν σε εξωτερικούς συνεργάτες (λογιστές κ.λπ.), με υψηλό κόστος υπηρεσιών, πράγμα που σαφώς αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα, όπως έχει δείξει η μέχρι σήμερα εμπειρία.	Λαμβάνεται υπόψη / μεταβατικές διατάξεις	
11659	117	2020-11-27 12:30:03	Άρθρο 49- Αναφορικά με την κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού του άρθρου 117 του ν.4412/2016 θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι αποτελεί ένα κρίσιμο (και μοναδικό ίσως) εργαλείο για αναθέτουσες αρχές που εδρεύουν σε μεγάλα νησιά, καθώς οι οικονομικοί φορείς-προμηθευτες που συμμετέχουν σε προμήθειες δημοσίου δεν επιθυμούν να εμπλακούν σε πολύπλοκες διαδικασίες όπως είναι το ΕΣΗΔΗΣ. Προτείνεται να επανεξεταστεί η κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού.	Λαμβάνεται υπόψη / μεταβατικές διατάξεις	
11676	117	2020-11-29 20:40:10	Άρθρο 49 Σύμφωνα με το άρθρο δεν απαιτείται έκδοση πράξης ανάθεσης. Ορθό είναι το να μην υπάρχουν διαδικαστικά αλλά είναι δυνατόν να μην λαμβάνεται απόφαση από κάποιο όργανο; Οι υπάλληλοι θα αναθέτουν;	Απορρίπτεται	Χρειάζεται ακόμα εγκεκριμένο αίτημα από το διατάκτη
11683	117	2020-11-30 15:42:11	Άρθρο 49 Για προμήθειες και υπηρεσίες συνολικής αξίας κάτω των 2.500,00€ δεν θα γίνεται καμία διαδικασία επιλογής αναδόχου; Απλά θα προμηθευόμαστε κάτι από κάποιον και θα πληρώνουμε το τιμολόγιό του; Επιπλέον, όταν παντού ακούμε ότι η δημοσιότητα είναι το παν, θα αναθέτουμε απευθείας έως 30.000,00 € χωρίς καμία δημοσιότητα αν θέλουμε;	Απορρίπτεται	Δεν υπάρχει πρόταση
11710	117	2020-12-02 19:26:10	Άρθρο 49-καταργηση συνοπτικού διαγωνισμού άρθρου 117 του ν.4412/2016 σε συνδυασμό με το άρθρο 5 (Τροποποίηση του άρθρου 36 του Ν.4412/2016). Η κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού θα δημιουργήσει προβλήματα σε αντιμετώπιση αναγκών που αν και δεν μπορούν να ενταχθούν σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης, υπάρχει η απαίτηση για άμεση παρέμβαση από τις Υπηρεσίες. Προτείνεται αντί της κατάργησης να υπάρχει περιορισμός (ως ποσοστό) επί του συνολικού ανά έτος προϋπολογισμού του φορέα ο οποίος μπορεί να διατεθεί για συμβάσεις με συνοπτικό διαγωνισμό ή με απ΄ευθείας ανάθεση. Το ποσοστό αυτό μπορεί να είναι διαφορετικό για ορεινούς, νησιωτικούς ή απομακρυσμένους ΟΤΑ α Βαθμού και διαφορετικό για περιφέρειες ή για το στενό Δημόσιο Τομέα	Λαμβάνεται υπόψη / μεταβατικές διατάξεις	

11654	118	2020-11-27 08:23:38	Στην παρ.1 του άρθρου 118 του ν.4412/2016 (απευθείας ανάθεση), προτείνεται η προσθήκη του ακόλουθου εδαφίου: «Ειδικά για τις διαδικασίες προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών για τη συντήρηση και επισκευή των υπηρεσιακών οχημάτων της Ελληνικής Αστυνομίας (cpv: 34330000-9, 34411000-1, 50112000-3 και 50115000-4), καθώς και για υπηρεσίες τροφοδοσίας με έτοιμα γεύματα και πρόχειρο φαγητό σε περιπτώσεις αστυνομικών επιχειρήσεων ευρείας κλίμακας, της παρ.12 του άρθρου 8 του ν.3207/2003 (cpv: 15894400-5 και 55520000-1), η διαδικασία της απευθείας ανάθεσης εφαρμόζεται μέχρι τα όρια του άρθρου 5». Η διατύπωση αυτή δίνει την απαραίτητη ευελιξία στις ανεξάρτητες επιχειρησιακές μονάδες της Ελληνικής Αστυνομίας αφενός για την αποφυγή ακινητοποίησης του στόλου της, αφετέρου για να υποστηριχθούν μεγάλες αστυνομικές επιχειρήσεις αόριστης χρονικής διάρκειας όπως προσφάτως στον Έβρο. Η παρ.3 του άρθρου 118 του ν.4412/2016 περιλαμβάνει διατάξεις οι οποίες ήδη προβλέπονται ήδη στο άρθρο 130 του ν.4270/2014, πρακτική η οποία θα πρέπει να αποφεύγεται. Προτείνεται η ανάλογη τροποποίηση του άρθρου 130 του ν.4270/2014, ιδίως κατά το μέρος που δεν διασαφηνίζει αν περιλαμβάνεται ο Φ.Π.Α. Στην ίδια παράγραφο (άρθρο 118 παρ.3), προτείνεται η αντικατάσταση της περ.β' με τη διατύπωση «την περιγραφή και την αξία του αντικειμένου της σύμβασης». Στην παρ.5 του άρθρου 118 του ν.4412/2016 τίθενται όρια στο ύψος των απευθείας αναθέσεων σε σχέση με τον προϋπολογισμό. Παρότι επί της αρχής συμφωνούμε, η διάταξη αυτή θα μπορούσε να προκαλέσει ερμηνευτικά προβλήματα, ιδίως κατά την εκκαθάριση, καθώς η έννοια των ομοειδών αγαθών, η οποία χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της αξίας της σύμβασης κατά το άρθρο 6, είναι αρκετά ρευστή και σχετική.	Απορρίπτεται	Μη τεκμηριωμένη πρόταση
11665	118	2020-11-28 00:43:46	Επί του άρθρου 50 (Τροποποίηση του άρθρου 118 του Ν.4412/2016) Προτείνεται στην παρ. 1 του άρθρου 118 του Ν.4412/2016 η προσθήκη του εξής εδαφίου:«Ειδικά για τις διαδικασίες προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών για τη συντήρηση και επισκευή των υπηρεσιακών οχημάτων της Ελληνικής Αστυνομίας (cpv: 34330000-9, 34411000-1, 50112000-3 και 50115000-4), καθώς και για υπηρεσίες τροφοδοσίας με έτοιμα γεύματα και πρόχειρο φαγητό σε περιπτώσεις αστυνομικών επιχειρήσεων ευρείας κλίμακας, της παρ.12 του άρθρου 8 του ν.3207/2003 (cpv: 15894400-5 και 55520000-1), η διαδικασία της απευθείας ανάθεσης εφαρμόζεται μέχρι τα όρια του άρθρου 5, ενώ για τις διαδικασίες προμήθειας αγαθών για την κίνηση των υπηρεσιακών οχημάτων της Ελληνικής Αστυνομίας (cpv:09132100-4 και 09134100-8) η διαδικασία της απευθείας ανάθεσης (ή του συνοποτικού διαγωνισμού στην περίπτωση που δεν καταργηθεί με το παρόν νομοσχέδιο) να εφαρμόζεται μέχρι τα όρια του άρθρου 5». Η διατύπωση αυτή δίνει την απαραίτητη ευελιξία στις ανεξάρτητες επιχειρησιακές μονάδες της Ελληνικής Αστυνομίας αφενός για την αποφυγή	Απορρίπτεται	Μη τεκμηριωμένη πρόταση

			ακινητοποίησης του στόλου της, αφετέρου για να υποστηριχθούν μεγάλες αστυνομικές επιχειρήσεις αόριστης χρονικής διάρκειας όπως προσφάτως στον Έβρο. Επίσης, δίνει την δυνατότητα μεγάλης συμμετοχής των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων στις συγκεκριμένες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.		
11677	118	2020-11-29 20:51:45	Άρθρο 50 Στις απευθείας αναθέσεις θα μπορεί να συμπεριλαμβάνεται και εργολαβικό όφελος;	Απορρίπτεται	Δεν υπάρχει πρόταση
11678	118	2020-11-29 20:58:16	ΆΡΘΡΟ 50 Σύμφωνα με το άρθρο δεν απαιτείται γνωμοδότηση συλλογικού οργάνου. Ποιος θα γνωμοδοτεί για το εάν ένα προϊόν καλύπτει τις προδιαγραφές της προμήθειας ή εάν ένας εργολάβος έχει τα απαιτούμενα προσόντα (ειδικότητα, πτυχίο, κλπ);	Απορρίπτεται	Αναφέρεται ότι δεν απαιτείται γνωμοδότηση συλλογικού οργάνου, όχι ότι απαγορεύεται, Αφήνεται στην κρίση της αναθέτουσας. αρχής.
11714	118	2020-12-03 08:05:02	Αρθρο. 50 – Απευθείας ανάθεση Για την μη κατασταρήγηση της διάταξης, προτείνεται η διατύπωση: Μετά από την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος ή ελεγχόμενο από αυτόν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν δύναται να συνάψει σύμβαση του παρόντος άρθρου με την αυτή αναθέτουσα αρχή για διάστημα δώδεκα (12) μηνών, ούτε να συνάψει παρόμοιες συμβάσεις με περισσότερες από δύο αναθέτουσες αρχές ετησίως.	Λαμβάνεται υπόψη	
11688	119	2020-12-01 16:22:19	Επί του άρθρου 59. Η προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου 119 ν. 4412/2016, διαφαίνεται ότι στερεί τη δυνατότητα που είχαν μέχρι πρότινος οι προϊσταμένοι των Διαχειριστικών Αρχών να προβαίνουν σε απευθείας αναθέσεις για την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας. Επίσης η αποστολή σε όλους τους εγγεγραμένους στον κατάλογο της Τεχνικής Βοήθειας σε περίπτωση Ανάθεσης Σύμβασης έως του ποσού των 100.000 ευρώ διαφαίνεται ότι θα δημιουργήσει επιπρόσθετο διοικητικό βάρος στις αρμόδιες υπηρεσίες με δεδομένο ότι υφίστανται Δ.Α στις οποίες ανά κατηγορία Υπηρεσίας είναι εγγεγραμένοι πλέον των 400 οικονομικών φορέων.	Απορρίπτεται	Η αύξηση των ορίων της απευθείας ανάθεσης αυνδέεται με μεγαλύτερα εχέγγυα διαφάνειας. Η απευθείας ανάθεση είναι εξαιρετική διαδικασία, δεν επιδιώκεται να καταστεί κανόνας.

11636	120	2020-11-25 09:58:44	Το άρθρο 53 που τροποποιεί το 120 αναφέρει: "3. Για τις συμβάσεις του άρθρου 118 ισχύουν τα ακόλουθα: α) Η πρόσκληση της παρ. 2 ειδικά για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά." Σύμφωνα με τα μέχρι τώρα δεδομένα αν κάποιος θελήσει τα τεχνικά στοιχεία για να υποβάλλει προσφορά (ή απλά υποβάλλει προσφορά)οφείλουμε να τα δώσουμε και υποχρεωτικά να λάβουμε υπόψη τη προσφορά του.Με βάση τη τροποποίηση που γίνεται: "Δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά." Αν κάποιος όμως (πολλοί ενδεχομένως) δουν τη πρόσκληση στο ΚΗΜΔΗΣ και μας ζητήσουν να τους κάνουμε πρόσκληση,οφείλουμε να τους στείλουμε φαντάζομαι (ή όχι);.Αν ναι αυτό βέβαια έρχεται σε αντίθεση με την αιτιολογική έκθεση που αναφέρει: "Ωστόσο, προκειμένου να αποφευχθούν περιπτώσεις υποβολής πληθώρας προσφορών μετά από την ανάρτηση της σχετικής πρόσκλησης, γεγονός που θα ακύρωνε επί της ουσίας την ευελιξία της διαδικασίας της απευθείας ανάθεσης, οι εν λόγω τυχόν υποβληθείσες προσφορές από μη προσκεκλημένους οικονομικούς φορείς δεν λαμβάνονται υπόψη". Αν όχι τότε χρήζει καλύτερης διατύπωσης. Παρακαλούμε για να μην υπάρχει σύγχυση να λυθεί το θέμα με συμπλήρωση του άρθρου. Επίσης αν δημοσιεύσω τη πρόσκληση στο ΚΗΜΔΗΣ με περιθώριο πχ μίας μέρας να υποβληθεί προσφορά,κάνω την αξιολόγηση-ανάθεση. Περιμένω 2 μέρες και μετά κοινοποηθεί η απόφαση είμαι καλυμμένος.Τι νόημα έχει 5 μέρες πριν την κοινοποίηση ανάθεσης;Αν είχε 5 μέρες πριν τη καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών να το καταλάβουμε. Σας ευχαριστώ	Απορρίπτεται	Δεν υπάρχει πρόταση αλλά ερωτήματα
11638	120	2020-11-25 10:22:11	Μια πρώτη παρατήρηση, είναι να διευκρινιστεί στο νόμο εάν τα χρηματικά όρια συμπεριλαμβάνουν ΦΠΑ (λχ. αρθ. 50, 53, 134 του παρόντος κλπ), προκειμένου να μην δημιουργηθεί σύγχυση. Επιπλέον, επί του άρθ. 53 που τροποποιεί το αρθ. 120 ν. 4412/16, και συγκεκριμένα επί της παρ. 3: η Διάταξη όπως είναι διατυπωμένη, δεν επιτρέπει την ανάπτυξη ελεύθερου ανταγωνισμού με σκοπό τη μείωση της προσφερόμενης τιμής, δεδομένου ότι δεν επιτρέπει σε οικονομικό φορέα	Απορρίπτεται	Βλέπε αιτιολογική έκθεση. Επιπρόσθετα, το ζήτημα του ΦΠΑ έχει λυθεί με την εισαγωγή σχετικού ορισμού στο άρθρο 2, και προβλέπεται ήδη

			που δεν έχει προσκληθεί να υποβάλει την προσφορά του. Παρότι είναι δυνητική η πρόσκληση ενός μόνο οικονομικού φορέα, συντρέχει σαφώς ο κίνδυνος καταστρατήγησης μιας βασικής δημοσιονομικής αρχής η οποία επιβάλλει τη χρηστή διαχείριση του δημοσίου χρήματος. Εκτός τούτου, η ελεύθερη αγορά που συμμετείχε στις απευθείας αναθέσεις "παγώνει" ανεπίτρεπτα.		στην παρ. 1 του άρθρου 6
11654	120	2020-11-27 08:23:38	Διατηρούμε πολλές επιφυλάξεις για την παρ.3 του άρθρου 120 του ν.4412/2016. Δεν είναι σαφής η ωφέλεια που θα προκύψει από τη δημοσίευση της πρόσκλησης και την προθεσμία των πέντε εργάσιμων ημερών. Κατ' αρχάς προκαλεί καθυστερήσεις χωρίς να προβλέπεται σύντμηση προθεσμιών σε περίπτωση επείγοντος, ενώ κατά δεύτερο θα μπορούσε να προσφέρει ακόμα μεγαλύτερες καθυστερήσεις με την άσκηση ένδικων μέσων κατά άλλης μιας διαδικασίας. Οι ήδη υφιστάμενες διατάξεις δημοσιότητας είναι επαρκείς και η θέσπιση πρόσθετων προκαλεί άσκοπες καθυστερήσεις σε μικρής αξίας συμβάσεις στις οποίες απαιτείται ευελιξία και ταχύτητα.	Απορρίπτεται	Δεν διατυπώνεται πρόταση
11665	120	2020-11-28 00:43:46	Επί του άρθρου 53 (Τροποποίηση του άρθρου 120 του Ν.4412/2016) Προτείνεται η παρ. 3α του άρθου 120 του Ν.4412/2016 να τροποποιηθεί ως εξής για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών: " 3. Για τις συμβάσεις του άρθρου 118 ισχύουν τα ακόλουθα: α) Για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) και έως του ποσού των πέντε χιλιάδων (5.000) η πρόσκληση της παρ. 2 δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα, χωρίς να απαιτείται να αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ. Δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά. β) Για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία άνω του ποσού των πέντε χιλιάδων (5.000) η πρόσκληση της παρ. 2 απαιτείται να απευθύνεται σε τουλάχιστον δύο οικονομικούς φορείς, χωρίς να απαιτείται να αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ ή σε περίπτωση που δεν απευθύνεται σε συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς απαιτείται να αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ για τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών. Δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά...¨ Η διατύπωση αυτή θα συμβάλει στην διαφάνεια των διαδικασιών της απευθείας ανάθεσης.	Απορρίπτεται	Μη τεκμηριωμένη πρόταση

11670	120	2020-11-28 19:27:19	Άρθρο 53 Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης–Αντικατάσταση άρθρου 120 το ν. 4412/2016 Προτείνεται να περιοριστεί δραστικά ή και να καταργηθεί το διάστημα ανάρτησης (όχι η υποχρέωση) της πρόσκλησης στο ΚΗΜΔΗΣ για τις παρ. 3α και 3β του άρθρου, στις περιπτώσεις που η πρόσκληση απευθύνεται σε συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς, καθώς το μόνο που προσθέτει είναι αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην ανάθεση της σύμβασης. Στην αιτιολογική έκθεση του άρθρου αναφέρεται ότι: «η πρόσκληση.., δύναται να απευθύνεται και σε έναν μόνο οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης» και «η ανάρτηση της σχετικής πρόσκλησης προτείνεται με γνώμονα την ενίσχυση της διαφάνειας της διαδικασίας, της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και του ελέγχου των αναθετουσών αρχών … και οι εν λόγω τυχόν υποβληθείσες προσφορές από μη προσκεκλημένους οικονομικούς φορείς δεν λαμβάνονται υπόψη». Η διατήρηση της δυνατότητας της αναθέτουσας αρχής να προσκαλέσει έναν ή τρεις συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς και παράλληλα να μη λάβει υπόψη υποβληθείσες προσφορές από μη προσκεκλημένους οικονομικούς φορείς, αυτόματα καταργεί το στόχο του νομοθέτη για ίση μεταχείριση των οικονομικών φορέων. Πρόταση: το σχετικό πεδίο των παρ. 3α και 3β να διατυπωθεί ως εξής: «σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή επιλέξει να προσκαλέσει συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς η πρόσκληση αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ πριν από την ανάρτηση και κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης»	Λαμβάνεται υπόψη	
11680	120	2020-11-30 10:16:45	Στο άρθ. 53 που τροποποιεί το αρθ. 120 ν. 4412/16, και συγκεκριμένα επί της παρ. 3: η Διάταξη δεν επιτρέπει την ανάπτυξη ελεύθερου ανταγωνισμού με σκοπό τη μείωση της προσφερόμενης τιμής, δεδομένου ότι δεν επιτρέπει σε οικονομικό φορέα που δεν έχει προσκληθεί να υποβάλει την προσφορά του. Παρότι είναι δυνητική η πρόσκληση ενός μόνο οικονομικού φορέα, συντρέχει σαφώς ο κίνδυνος καταστρατήγησης μιας βασικής δημοσιονομικής αρχής η οποία επιβάλλει τη χρηστή διαχείριση του δημοσίου χρήματος. Εκτός τούτου, η ελεύθερη αγορά που συμμετείχε στις απευθείας αναθέσεις «παγώνει» ανεπίτρεπτα. Καταργεί πλήρως την διαφάνεια στις διαδικασίες της απευθείας ανάθεσης και θα δημιουργήσει σοβαρά ζητήματα στους υπαλλήλους ότα θα εκκαθαρίζουν την δαπάνη και πιθανόν θα έχουν λάβει μικρότερες προσφορές που δεν θα τις έχουν αποδεχτεί. Αν επιμένετε στην διάταξη, να συμπεριλάβετε και ποιος θα αναλαμβάνει την πλήρη ευθύνη για την απόρριψη μικρότερων προσφορών	Απορρίπτεται	Η διάταξη είναι σαφής, βλέπε αιτιολογική έκθεση
11627	127	2020-11-24 09:28:44	Επί του άρθρου 55: η διατύπωση της διάταξης δεν είναι απολύτως σαφής ως προς το εξής σημείο: το ποσοστό του παραβόλου επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (5%) αφορά και την αίτηση ακύρωσης και την αίτηση αναστολής, οπότε θα πρέπει να καταβληθεί δύο φορές επί 5%, ή συνολικά	Απορρίπτεται	Η διάταξη είναι σαφής

			την αίτηση ακύρωσης και την αίτηση αναστολής, οπότε θα πρέπει να καταβληθεί ποσοστό 2,5% για την αίτηση ακύρωσης και 2,5% για την αίτηση αναστολής; Σε κάθε περίπτωση όμως το ανωτέρω ποσοστό παρίσταται δυσανάλογο, ενόψει της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων.		
11714	127	2020-12-03 08:05:02	Άρθρο 118 – Έννομη Προστασία (Συμβάσεις κάτω των ορίων) Προτείνεται η διατύπωση: Το παράβολο για την άσκηση της αίτησης ακύρωσης και της αίτησης αναστολής ορίζεται ίσο με το δύο τοις εκατό (2%) επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης	Απορρίπτεται	Μη τεκμηριωμένη πρόταση
11679	136	2020-11-29 21:56:12	Άρθρο 57 Παράγραφος 2 Να αποσαφηνιστεί ο ρόλος και οι ευθύνες του κάθε εμπλεκόμενου στην επίβλεψη. Όταν λέει ότι "Οι επιβλέποντες αποτελούν τους άμεσους βοηθούς του προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας", σημαίνει ότι το κύριο βάρος το φέρνει Προϊστάμενος Δ/νσης; Είναι δυνατόν ένα άτομο να έχει την ευθύνη για το σύνολο της δραστηριότητας ενός φορέα; Ποιος ο ρόλος του Προϊσταμένου Τμήματος στην όλη υπόθεση; Παράγραφος 3 Στην περίπτωση επίβλεψης από ιδιωτικό φορέα: 1)Τι γίνεται με τις διάφορες επιτροπές (χαρακτηρισμού εδαφών, παραλαβής υλικών, παραλαβής αφανών εργασιών); 2)Η οριστική παραλαβή του έργου γίνεται από τον φορέα; 3)Τι γίνεται στις περιπτώσεις παρατάσεων;Ποιος λαμβάνει την απόφαση και τι γίνεται με την αμοιβή του ιδιωτικού φορέα; Εάν ευθύνεται ο ίδιος για τις καθυστερήσεις; 4)Η προώθηση λογαριασμών θα γίνεται με διαβίβασή τους απ'ευθείας από τον ιδιωτικό φορέα; 5)Στις περιπτώσεις εμφάνισης προβλημάτων, ποιος αποφαίνεται για πιθανές τροποποιήσεις; 6)Θα πρέπει να υπάρχει σαφής υποχρέωση τακτής παρουσίας της επίβλεψης επιτόπου του έργου. Επίσης σε περίπτωση ανάθεσης ιδιώτη με έδρα μακριά από το έργο, θα πρέπει να υπάρχει υποχρέωση εγκατάστασης επιβλεπόντων επιτόπου. 7)Τι νοείται ως "ποινική ευθύνη δημόσιου υπαλλήλου"; Γιατί όχι καταρχάς και χρηματική ποινή; Παράγραφος 5α Να προβλεφθούν στάδια υποχρεωτικού ελέγχου του έργου, κατά τα πρότυπα ελέγχου των οικοδομικών αδειών. Σε αντίθετη περίπτωση μπορεί να δούμε φαινόμενα παντελούς έλλειψης ελέγχου, είτε λόγω υποστελέχωσης των υπηρεσιών, είτε λόγω πιέσεων από την προϊσταμένη αρχή, είτε λόγω γνωριμιών ή συναλλαγών.	Λαμβάνεται υπόψη	

11706	136	2020-12-02 16:11:39	8. Άρθρο 57 Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση και επίβλεψη– Αντικατάσταση άρθρου 136 ν. 4412/2016 • Απαιτείται ορισμός της έννοιας της επίβλεψης για τη διευκρίνιση και καθορισμό των υποχρεώσεων και αρμοδιοτήτων του φορέα επίβλεψης της παρ. 3. Προφανώς δεν είναι ταυτόσημες με αυτές των επιβλεπόντων εκ της διευθύνουσας υπηρεσίας με βάση και την αναφορά της παρ. 2 «Οι επιβλέποντες αποτελούν τους άμεσους βοηθούς του προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας στην άσκηση των καθηκόντων της που σχετίζονται με το έργο, όπως αυτά ορίζονται στο παρόν». • Δεν εντοπίστηκε ρητή αναφορά για τον δημόσιο χαρακτήρα της σύμβασης του ιδιωτικού φορέα, τον τρόπο ανάθεσης της επίβλεψης τα οποία προβλέπεται να καθοριστούν με το προεδρικό διάταγμα της παρ. 3. Ωστόσο η αναφορά της παρ. 3 «Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ορίζονται τα ελάχιστα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει η σύμβαση επίβλεψης μεταξύ αναδόχου και φορέα επίβλεψης», εκλαμβάνεται ότι προβλέπεται σύναψη σύμβασης μεταξύ αναδόχου και φορέα επίβλεψης. Πως και με ποιες διαδικασίες δεν αναφέρεται. Σε κάθε περίπτωση πάντως η σύναψη τέτοιας σύμβασης δεν είναι το πλέον πρόσφορο όχημα για την ανάθεση επίβλεψης στον ιδιωτικό φορέα. • Παρότι στο σχέδιο δεν αναφέρεται κάτι σχετικό, στο Τεύχος Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης Μέρους Α προβλέπεται «Συγκεκριμένα, η ανάθεση γίνεται με απόφαση της Προϊσταμένης αρχής κατά την ανέλεγκτη κρίση της, κατόπιν πρότασης του αναδόχου τουλάχιστον τριών (3) κατάλληλων πιστοποιημένων φορέων και η αμοιβή του βαρύνει μεν τον προϋπολογισμό του έργου, αλλά αποτελεί διακριτό ποσό της προσφοράς του». Πρόκειται για μηχανιστική και άκριτη υιοθέτηση των προβλέψεων των πρώτων συμβάσεων παραχώρησης σχετικά με την πρόσληψη Ανεξάρτητου Μηχανικού. Επισημαίνουμε ότι στην τελευταία σύμβαση παραχώρησης του αεροδρομίου Καστελίου ο ΑΜ προέκυψε από διεθνή διαγωνισμό. Επιπλέον ο χαρακτήρας και αρμοδιότητες του ΑΜ σε σύμβαση παραχώρησης είναι διαφορετικά από αυτά του φορέα επίβλεψης σε δημόσια σύμβαση. • Ποιος ελέγχει και είναι διευθύνουσα υπηρεσία κατά την έννοια της περίπτωσης 4 της παρ. 3 του άρθρου 2, της σύμβασης επίβλεψης του ιδιωτικού φορέα; • Από τον ορισμό της διευθύνουσας υπηρεσίας αλλά και τη διατύπωση της παρ. 1 του τροποποιούμενου άρθρου 136 είναι σαφές ότι η επίβλεψη (με τον όποιο ορισμό της δοθεί) εμπίπτει στα καθήκοντα και αρμοδιότητες της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η επιλογή του νομοθέτη να εκχωρήσει μέρος αυτών θα πρέπει να καταστήσει σαφή και τον χαρακτήρα των πράξεων του ιδιωτικού φορέα. Υπέχουν θέση αυτόνομης διοικητικής πράξης, άρα γενούν κατά πρώτον διαφωνίες ή υπόκεινται στην έγκριση – αποδοχή – συναίνεση των υπηρεσιών του Δημοσίου (διευθύνουσα υπηρεσία – προϊσταμένη αρχή – κύριος του έργου) και συνεπώς προσβλητέα είναι αυτή η πράξη. • Θα πρέπει να καταστεί σαφής ο συμβατικός χαρακτήρας εκάστου εκ των	Λαμβάνεται υπόψη	

			εμπλεκομένων μερών: διευθύνουσα υπηρεσία, ανάδοχος, ιδιωτικός φορέας, βασικοί μελετητές στις εμπλεκόμενες συμβάσεις (σύμβαση υλοποίησης του έργου, σύμβαση επίβλεψης, σύμβαση βασικού μελετητή) καθώς επίσης ο τρόπος επικοινωνίας και καταγραφής αυτής. • Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 5.β «Η απόφαση της προϊσταμένης αρχής δεσμεύει την διευθύνουσα υπηρεσία, τον φορέα επίβλεψης και τον ανάδοχο» χρήζει διευκρίνισης με δεδομένη και την παρεχόμενη δυνατότητα ένστασης της παρ. 5.δ. • Παύει να υπάρχει η έννοια της έγκρισης των πράξεων της διευθύνουσας υπηρεσίας και εισάγεται η «τεκμαιρόμενη αποδοχή». Η υπόψη προσέγγιση έχει οδηγήσει κατά το παρελθόν σε θηριώδεις βλάβες του δημοσίου συμφέροντος. ΠΡΟΤΑΣΗ: Επαναδιατύπωση του άρθρου λαμβάνοντας υπόψη τη σαφή πολιτική βούληση για δυνατότητα ανάθεσης της επίβλεψης σε ιδιωτικό φορέα με βάση την αναφορά της παρ. 2 «Οι επιβλέποντες αποτελούν τους άμεσους βοηθούς του προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας στην άσκηση των καθηκόντων της που σχετίζονται με το έργο, όπως αυτά ορίζονται στο παρόν», ήτοι η υπόψη αναφορά να αφορά και τον ιδιωτικό φορέα		

11707	138	2020-12-02 16:12:36	9. Άρθρο 59 Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου – Αντικατάσταση άρθρου 138 ν. 4412/2016 Παρ. 2. • Πρόταση για παράλειψη της πρώτης φράσης καθώς η έννοια της εγκατάστασης στο εργοτάξιο δεν είναι πάντα εφαρμοστέα και δεν προσφέρει στην όλη διαδικασία η οποία περιγράφεται στη συνέχεια. • Πρόταση για εμπλοκή και έκφραση γνώμης του υπογράφοντος τη μελέτη και της υπηρεσίας που την ενέκρινε • Παρατήρηση: Η αναφορά στο άρθρο 155 (Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες, οι οποίες εκτελούνται πριν από την έγκριση του Α.Π.Ε.) δεν έχει εφαρμογή στην παρούσα περίπτωση καθώς δεν είναι ούτε επείγουσες ούτε απρόβλεπτες. Πρόταση: Ο χαρακτηρισμός των τροποποιήσεων ως ουσιωδών ή επουσιωδών να γίνει σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 132. • Πρόταση: Για τη διάλυση της σύμβασης ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 161 και 163 • Πρόταση σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης για ρητή αναφορά των συνεπειών στον μελετητή και την ενεργοποίηση της ασφαλιστικής σύμβασης της μελέτης. 10. Άρθρο 59 Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου – Αντικατάσταση άρθρου 138 ν. 4412/2016 Παρ. 3 Παρατήρηση: Δεν είναι κατανοητό πως θα υλοποιηθεί η «εκτέλεση του έργου σύμφωνα με την υφιστάμενη μελέτη» η οποία είχε κριθεί ότι απαιτεί ουσιώδεις τροποποιήσεις και για το λόγο αυτό είχε διαλυθεί η αρχική σύμβαση. Η εφαρμοσιμότητα της μελέτης επί της οποίας ζητούνται οι παρατηρήσεις της παρ. 2 είναι αντικειμενικό ζήτημα εδραζόμενο στους κανόνες της επιστήμης, της τέχνης και της πρακτικής μηχανικού και δεν είναι υποκειμενικό ζήτημα ενός εκάστου οικονομικού φορέα. 11. Άρθρο 59 Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου – Αντικατάσταση άρθρου 138 ν. 4412/2016 Παρ. 4 και 5 Παρατήρηση: Οι παρ. 4 και 5 μπορούν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά και σύννομα στην περίπτωση επίβλεψης από ιδιωτικό φορέα μόνο υπό τη θεώρηση της παρ. 2 «Οι επιβλέποντες αποτελούν τους άμεσους βοηθούς του προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας στην άσκηση των καθηκόντων της που σχετίζονται με το έργο, όπως αυτά ορίζονται στο παρόν», 12. Άρθρο 59 Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου – Αντικατάσταση άρθρου 138 ν. 4412/2016 Παρ. 18 Παρατήρηση: Η παρ. 18 αναφέρει «Ο ανάδοχος δεν μπορεί να εγείρει αξιώσεις και τυχόν τέτοια έγερση απορρίπτεται ως απαράδεκτη αν οι αξιώσεις αφορούν αποκλειστικά αστοχίες της μελέτης τις οποίες δεν επικαλέστηκε σύμφωνα με τις παρ. 2 και 5.». Ωστόσο η παρ 2 αναφέρεται σε «παρατηρήσεις ως προς την εφαρμοσιμότητα της μελέτης» και δεν αφορά	Λαμβάνεται υπόψη	

			πλήρη έλεγχο της μελέτης, συνεπώς θέματα και αξιώσεις που δεν εμπίπτουν στην εφαρμοσιμότητα της μελέτης δεν μπορούν να απορρίπτονται ως απαράδεκτα. Υπό τη θεώρηση αυτή απαιτείται διευκρίνιση. 13. Άρθρο 61 Ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης – Αντικατάσταση άρθρου 142 ν. 4412/2016 Παρατήρηση 1: Προτείνεται το βαθμονόμιο να λειτουργήσει στα πλαίσια του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.). Δημιουργείται έτσι ένα συνεκτικό και ολοκληρωμένο μητρώο το οποίο ενσωματώνει συναφή στοιχεία. Παρατήρηση 2: Ο νόμος πρέπει να προβλέψει την αρμοδιότητα έκδοσης του ex post φύλλου βαθμολόγησης και αν αυτό αποτελεί πράξη επί της οποίας χωρεί διοικητική ή και δικαστική προσφυγή.		
11624	147	2020-11-23 22:49:01	Επί του άρθρου 147. Σε πολλές περιπτώσεις η παραίτηση από την προσφυγή είναι συνέπεια των απόψεων της αναθέτουσας αρχής (λχ συμπληρωματική αιτιολογία) ή των ισχυρισμών της παρέμβασης ή ακόμη και της εξέλιξης του διαγωνισμού (λχ κάποιος καθίσταται οριστικώς αποκλεισθείς συνεπεία άλλης πράξης ή σε συμμόρφωση με δικαστική απόφαση που αφορούσε προγενέστερο στάδιο). Άρα, η πρόβλεψη για παραίτηση εντός 10 ημερών από την υποβολή δεσμεύει τον προσφεύγοντα και θα οδηγήσει σε άδικες καταπτώσεις παραβόλων, παρά το γεγονός ότι η προσφυγή όταν ασκήθηκε ήταν φαινομενικά ορθή. Θα ήταν εύλογο ο χρόνος παραίτησης να καθοριστεί έως τη συζήτηση, άλλως 5 ημέρες πριν τη συζήτηση, δηλαδή στο χρονικό σημείο που μπορεί να υποβληθεί υπόμνημα αντίκρουσης.	Λαμβάνεται υπόψη	

11629	148	2020-11-24 11:44:55	Επί του άρθρου 148: Προκειμένου να επιταχυνθούν οι διαδικασίες των προσφυγών και εν γένει των διαγωνιστικών διαδικασιών, θα μπορούσε να εξετασθεί το ενδεχόμενο η παρέμβαση να μπορεί να έχει και τη μορφή αντίθετης προσφυγής. Δηλαδή, αν προσβάλλει κάποιος τον αποκλεισμό του, να μπορεί ο παρεμβαίνων (ή η αναθέτουσα αρχή) να προβάλει πρόσθετους λόγους αποκλεισμού (με καταβολή παραβόλου ο παρεμβαίνων). Το ίδιο να ισχύει και στη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου. Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί σημαντική επιτάχυνση των διαδικασιών και ένα σαφές πλαίσιο πότε μπορεί ο κάθε ενδιαφερόμενος να προβάλει ισχυρισμούς. Θα είναι σαφές ότι σε 1 στάδιο προσφυγών θα ολοκληρώνεται η έννομη προστασία και δεν θα μπορεί να επανέρχεται ο ενδιαφερόμενος, ασκώντας νέες προσφυγές και προβάλλοντας νέους λόγους. Άλλωστε, αφού ο μη οριστικώς αποκλεισθείς μπορεί να προβάλει ισχυρισμούς και κατά των αντιαγωνιστών, η ισότητα των όπλων επιβάλλει να έχουν το ίδιο δικαίωμα και οι ανταγωνιστές του (προβάλλοντας πρόσθετους λόγους).	Λαμβάνεται υπόψη	
11631	150	2020-11-24 12:06:16	Επί του άρθρου 150: 1) Η προθεσμία κοινοποίησης εντός 2 ημερών είναι εξαιρετικά σύντομη. Πολλές φορές απαιτούνται 5 - 6 κοινοποιήσεις, εκτός έδρας (που πρέπει να αναζητηθεί δικαστικός επιμελητής και το δικόγραφο να σταλεί με courier) ενώ τον Αύγουστο είναι εξαιρετικά δύσκολο να βρεθεί δικαστικός επιμελητής. Προτείνεται να γίνει 5 ημέρες. 2) Η σημαντική μείωση της ύλης του ΣτΕ, αφού αυξάνονται τα ποσά της αρμοδιότητάς του και στο Βιβλίο Ι και στο Βιβλίο ΙΙ, θα έχει ως αποτέλεσμα να μην υπάρχει ενότητα στην νομολογία. Θα μπορούσε να μπει ένα ποσό ενιαίο για Βιβλίο Ι & ΙΙ λχ 10.000.000 ευρώ πλέον ΦΠΑ. Επίσης, σκόπιμο θα ήταν να καθορστεί τι συμβαίνει όταν προβλέπεται δικαίωμα προαίρεσης, διότι έχουν εκδοθεί αντιφατικές αποφάσεις του ΣτΕ.	Λαμβάνεται υπόψη	
11634	151	2020-11-25 07:10:42	Στην παρ. 3 του άρθρου 70 πρέπει να προβλέπεται υποχρεωτική η επαλήθευση από την υπηρεσία των επιμετρήσεων που υποβάλλονται από τον ανάδοχο στην περίπτωση που η συνολική δαπάνη που προκύπτει εξαιτίας αυτών υπερβαίνει τον συμβατικό προϋπολογισμό του έργου.		

11708	151	2020-12-02 16:14:03	14. Άρθρο 70 Επιμετρήσεις – Αντικατάσταση άρθρου 151 ν. 4412/2016 Παρατήρηση 1: Στην παρ. 1 να οριστεί από ποιόν λαμβάνονται τα επιμετρητικά στοιχεία (υπονοείται ο ανάδοχος αλλά να αναφερθεί). Η από κοινού λήψη επιμετρητικών στοιχείων με τους επιβλέποντες δεν πρέπει να καταργηθεί αλλά να συστήνεται ισχυρά. ΠΡΟΤΑΣΗ: Τα επί τόπου επιμετρητικά στοιχεία λαμβάνονται από τον ανάδοχο παρουσία των επιβλεπόντων του άρθρου 136, μετά από σχετική ειδοποίηση δια της αναγραφής στο ημερολόγιο του έργου τουλάχιστον δύο (2) εργάσιμες ημέρες νωρίτερα. Η μη παρουσία των επιβλεπόντων παρά τη σχετική ειδοποίηση, δεν κωλύει τη λήψη των στοιχείων από μόνο τον ανάδοχο. Παράλειψη της ειδοποίησης λήψης επιμετρητικών στοιχείων παρέχει τη δυνατότητα στη διευθύνουσα υπηρεσία να ζητήσει οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο κρίνει επαρκές για τη διαπίστωση της ακρίβειας των στοιχείων. Τα επιμετρητικά στοιχεία υποβάλλονται δια της διευθύνουσας υπηρεσίας από τον ανάδοχο στους επιβλέποντες του άρθρου 136, με δήλωση περί της αληθείας τους. Παρατήρηση 2 (νομοτεχνική): το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 αφορά επιμέτρηση (και όχι τη λήψη των επιμετρητικών στοιχείων) και θα πρέπει να πάει στην παρ. 2 που αναφέρεται στις επιμετρήσεις Παρατηρηση 3: Να οριστεί ότι δεν λαμβάνονται επιμετρητικά στοιχεία στην περίπτωση κατ΄ αποκοπήν τιμήματος (πέραν της εφαρμογής του άρθρου 50), αλλά παρέχεται βεβαίωση του αναδόχου και της επίβλεψης για την εφαρμογή της μελέτης με αναφορά κάθε φορά των στοιχείων της μελέτης τα οποία αντιστοιχούν στο επί μέρους τεχνικό αντικείμενο. Τυχόν διαφοροποιήσεις οι οποίες οφείλονται σε κατασκευαστικούς λόγους και επί τόπου πρακτικές και θεωρούνται αποδεκτές και επουσιώδεις καταγράφονται και καταχωρούνται στη βεβαίωση με σχετικά συνοδά σχέδια και στοιχεία. Παρατήρηση 4: Η αναφορά της παρ. 3 για «...δειγματοληπτικό ενδεικτικό έλεγχο επαλήθευσης επιμετρήσεως, σε αριθμό που αντιστοιχεί σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) των επιμετρήσεων που υποβλήθηκαν ή τουλάχιστον μιας εξ αυτών αν υποβάλλονται λιγότερες από δέκα επιμετρήσεις» είναι ασαφής, επιδέχεται πολλές ερμηνείες και αφήνει περιθώρια ανεπίτρεπτων χειρισμών και χειραγώγησης. ΠΡΟΤΑΣΗ: «Ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας δύναται οποτεδήποτε να διατάξει την επαλήθευση, οιασδήποτε υποβληθείσας επιμέτρησης, σε κάθε όμως περίπτωση, υποχρεούται να προβεί σε δειγματοληπτικό έλεγχο επαλήθευσης επιμετρήσεων, οι οποίες θα αντιπροσωπεύουν συνολικά και αθροιστικά α) ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) των επιμετρήσεων που υποβλήθηκαν ή τουλάχιστον μιας εξ αυτών αν υποβάλλονται λιγότερες από πέντε επιμετρήσεις, β) αξία τουλάχιστον είκοσι τοις εκατό (20%) της συμβατικής αξίας. Σε περίπτωση διαπίστωσης από τον έλεγχο αυτό ανακριβών ή εκ προθέσεως ανακριβών επιμετρήσεων, όπως ορίζονται στην παρ. 4, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας υποχρεούται να διατάξει την επαλήθευση του συνόλου των επιμετρήσεων» .	Λαμβάνεται υπόψη	

			Παρατήρηση 5: Η αναφορά της παρ. 4 ότι «..καλείται ο ανάδοχος, με πρόσκληση της διευθύνουσας υπηρεσίας, να υποβάλλει, εντός ταχθείσης με την πρόσκληση προθεσμίας, … τα πραγματικά επιμετρητικά στοιχεία και να παράσχει εξηγήσεις..» δεν είναι κατανοητή. Τα επιμετρητικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η σύνταξη των επιμετρήσεων λαμβάνονται σύμφωνα με την παρ. 1		
11694	152	2020-12-02 15:18:23	Στο άρθρο 71, παρ.12 πρέπει να προβλεφθεί επιπλέον κράτηση στο σύνολο της δαπάνης των εργασιών στις οποίες ο έλεγχος της ποιότητας των υλικών δεν έχει ολοκληρωθεί κατά την ημερομηνία υποβολής του λογαριασμού.		

11637	156	2020-11-25 10:05:41	Άρθρο 75 Αυξομειώσεις εργασιών – Νέες εργασίες Ο μηχανισμός, αυξομειώσεων εργασιών, είναι εστία καθυστέρησης των έργων, παραγωγής διαφθοράς και εργαλείο εκβιασμού των οικονομικών μονάδων χωρίς επαρκείς διασυνδέσεις, ενώ ενισχύει αθέμιτα τις οικονομικές μονάδες με διασυνδέσεις. Όταν η οικονομική μονάδα που εκτελεί το έργο έχει δυνατότητα να μειώσει υπο- κοστολογημένες εργασίες και να αυξήσει υπερ-κοστολογημένες, στην ίδια ομάδα εργασιών, μπορεί να μεταβάλλει το ποσοστό κέρδους επί 2 ή και επί 5, προσφέροντας ελλιπέστερο του προβλεπόμενου έργο. Για το λόγο αυτό οι επί έλαττον εκτελεσθείσες ποσότητες, σε ποσοστό άνω του 10% πρέπει να ακολουθούν διαδικασία έγκρισης ίδια με αυτή των επί πλέον ποσοτήτων, η δε μειωμένη αξία πάντα να διαγράφεται από τη σύμβαση, και να όχι να χρησιμοποιείται, σε άλλες εργασίες. Ο μελετητής του έργου πρέπει να αιτιολογεί, και να αποδέχεται ως αναγκαίες όλες τις αυξομειώσεις άνω του 10%. Οι αυξομειώσεις αυτές πρέπει να μειώνουν με ένα συντελεστή απομείωσης την αμοιβή του μελετητή, για να υπάρχει οικονομική επίπτωση σε μία πρόχειρη μελέτη. Στα συνήθη έργα, ή τα συνήθη τμήματα έργων, τα υπερκείμενα τμήματα και στην ανωδομή, πρέπει να εκτελούνται οι μελέτες και οι επιμετρήσεις να αφορούν μόνο την ορθή εκτέλεσης της μελέτης, χωρίς επίδραση των ποσοτήτων στην αξία. Οι αναλυτικές τιμές του προϋπολογισμού της μελέτης θα εφαρμόζονται μόνο για αιτιολογημένες αυξομειώσεις άνω του 5%, και δεν θα αφορούν το κυρίως έργο. Το απόλυτο αλγεβρικό άθροισμα των αυξομειώσεων, θα πρέπει να αποτελεί ποιοτικό στοιχείο του μητρώου του μελετητή, ή της αξιολόγησης του αν πρόκειται για ΔΥ, του κατασκευαστή, και του επιβλέποντα, του προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, και του τεχνικού διευθυντή της Προϊσταμένης Αρχής. Σωρεία έργων με ίδιο ανάδοχο στην ίδια υπηρεσία παρουσιάσουν συστηματικές υπερβάσεις στο όριο του 50%, συχνά με σημαντικές μειώσεις επιλεγμένων εργασιών, ενώ οι ανταγωνιστές του παραμένουν εντός του 9% βελτιώνοντας το μέσο όρο, και αυτό δεν μπορεί να μετρηθεί και να αποδοθεί σε κανένα. Φυσικά οι χρόνοι δημοσιότητας όλων των έργων πρέπει να διπλασιαστούν, για υπάρχει επαρκής προ-συμβατικός χρόνος ο ανάδοχος να επισκεφθεί τον τόπο του έργου και αναγνώσει επαρκώς τη μελέτη του. Οι Υπηρεσίες πρέπει να δώσουν περισσότερο χρόνο στη ορθή μελέτη των έργων την οποία όμως όταν καταστεί σύμβαση, απλώς θα την εκτελούν, κερδίζοντας ποιότητα	Λαμβάνεται υπόψη	

			χρήμα, εξοικονομώντας προσωπικό και ενισχύοντας τον υγιή ανταγωνισμό. Χ. Τσορμπατζούδης πρώην Διευθυντής Επίβλεψης Έργων Δυτικής Ελλάδας Π.Α. πρώην Προϊστάμενος Γραφείου Επίβλεψης Έργων Θράκης Π.Α.		
11673	156	2020-11-28 21:37:49	Στο άρθρο 75 όταν πρόκειται να συναφθεί συμπληρωματική σύμβαση(Παρ. 1) είναι σκόπιμο να μην ισχύουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3γε ώστε να γίνεται διαχωρισμός αυτών των συμβάσεων (Αρχικής και συμπληρωματικής) και να μην υπάρχουν ίδιες εργασίες και στις δύο συμβάσεις.	Λαμβάνεται υπόψη	
11709	165	2020-12-02 16:14:45	15. Άρθρο 81 Υπεργολαβία κατά την εκτέλεση - Εγκεκριμένος υπεργολάβος – Κατασκευαστική κοινοπραξία –Αντικατάσταση άρθρου 165 ν. 4412/2016 Η επαναφορά της διάταξης για κατασκευαστικής κοινοπραξίας πρέπει να γίνει εφόσον διασφαλιστεί ότι δεν υποκρύπτει εκχώρηση (άρθρο 164). Θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι δύναται να θεωρηθεί ότι ισχύει η διάταξη της παρ. 1.δ του άρθρου 132 και να προβλεφθούν οι όροι και προυποθέσεις για να μην θεωρηθεί ως ουσιώδης τροποποίηση που απαιτεί νέα σύμβαση. Περαιτέρω στο Τεύχος Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης Μέρους Α προβλέπεται «Με την σχετική πρόβλεψη των παρ. 4, 5 και 6 παρέχεται η δυνατότητα της εκτέλεσης έργων με την ενίσχυση σε χρηματοοικονομικά μέσα και	Λαμβάνεται υπόψη	

			επαγγελματική εμπειρία από εργοληπτικές επιχειρήσεις και μέσω αυτής της όσμωσης δυνατοτήτων εξασφαλίζεται η ασφαλής και ακριβόχρονη εκτέλεση του έργου». Όμως όλα αυτά έχουν κριθεί στη διαδικασία ανάθεσης με τη θέσπιση και έλεγχο των κριτηρίων επιλογής και δεν μπορούν εκ των υστέρων να αξιολογηθούν μέσω της έγκρισης της κατασκευαστικής κοινοπραξίας.		
11716	172	2020-12-03 16:52:01	Επί του άρθρου 86 , παρ.3. Ο αριθμός των ατόμων που συγκροτούν την επιτροπή παραλαβής είναι πολύ μεγάλος όταν πρόκειται για μικρά έργα. Θα πρέπει να υπάρχει διαχωρισμός αναλόγως του ποσού της σύμβασης. Π.χ. για έργα μέχρι 60.000,00 ή 100.000,00 η επιτροπή παραλαβής θα μπορούσε να είναι τρεις τεχνικοί υπάλληλοι χωρίς πρόσθετη αμοιβή του προέδρου. Παρόμοιος διαχωρισμός του αριθμού των ατόμων υπήρχε και στον υφιστάμενο νόμο και είναι προφανώς εσφαλμένο ένα έργο 10.000 € να έχει τον ίδιο αριθμό ατόμων που θα εχει και ένα έργο των 10.000.000 €	Λαμβάνεται υπόψη	
11709	183	2020-12-02 16:14:45	16. Άρθρο 89 Διοίκηση σύμβασης μελέτης - παροχής τεχνικών υπηρεσιών, έλεγχος, επίβλεψη και παρακολούθηση Αντικατάσταση άρθρου 183 ν. 4412/2016 ΠΡΟΤΑΣΗ: παρ 3. Η επίβλεψη μπορεί να ασκείται, εφόσον προβλέπεται στη διακήρυξη, από πιστοποιημένο ιδιωτικό οικονομικό φορέα ή ένωση τέτοιων, ο οποίος απαιτείται να διαθέτει τις εξειδικευμένες γνώσεις που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και επίβλεψη της μελέτης. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Η επιλογή να αφεθεί στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής. Οι αναφερόμενες στο σχέδιο προϋποθέσεις ενέχουν μεγάλη υποκειμενικότητα και ουσιαστικά δεν συνεισφέρουν παρά μόνο στην προσθήκη διοικητικού έργου και βάρους. ΠΡΟΤΑΣΗ. Να διαγραφεί η αναφορά του δευτέρου εδαφίου της παρ. 3 στη διαδικασία πιστοποίησης καθώς οι οικονομικοί αυτοί φορείς πιστοποιούνται στο ΜΗΕΣΔΔΕ του ΜΗΤΕ.	Λαμβάνεται υπόψη	
11720	187	2020-12-04 11:45:38	ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 93: Οι υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες δεν ανατίθενται πάντα ως συμπλήρωμα μιας απλής ή σύνθετης μελέτης (περ. γ΄ της παρ. 8 του άρθρου 53 ν. 4412), αλλά και αυτόνομα, ιδίως με συμφωνίες-πλαίσιο (βλ. ν. 4412, άρθρο 39, παρ. 10). Επομένως, θα πρέπει να προβλεφθεί ο τρόπος καταβολής της αμοιβής και για τις περιπτώσεις που οι υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες ανατίθενται αυτόνομα. Επίσης, θα πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα χορήγησης προκαταβολής, όπως ήδη προβλέπεται για τις μελέτες που εκπονούνται σε στάδια. Προτείνεται η εξής τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 187 του ν. 4412: "3. Οι ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες επιμετρούνται κατά την εκτέλεση της σύμβασης και πληρώνονται ιδιαίτερα. Η πληρωμή των εργασιών αυτών γίνεται με βάση τη προσφερθείσα έκπτωση της κατηγορίας	Λαμβάνεται υπόψη	

			μελέτης και την εκτελεσθείσα ποσότητα μονάδων φυσικού αντικειμένου, κατόπιν υποβολής σχετικής επιμέτρησης από τον ανάδοχο, η οποία θεωρείται από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Ειδικά για τις ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες της περ. γ΄ της παρ. 8 του άρθρου 53, η ως άνω πληρωμή δεν μπορεί να υπερβεί το όριο του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προεκτιμώμενης αμοιβής. Εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, με την υπογραφή της σύμβασης μπορεί να χορηγείται στον ανάδοχο κατόπιν αιτήσεώς του, προκαταβολή που ανέρχεται σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της συμβατικής αμοιβής και κατά τα λοιπά σύμφωνα με τις προβλέψεις της περίπτ. α της παρ. 2. Με την πληρωμή εργασιών σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της συμβατικής αμοιβής, παύει να τρέχει ο τόκος της προκαταβολής, ο οποίος συμψηφίζεται με την αμοιβή του αναδόχου."		
11691	189	2020-12-02 08:10:53	Άρθρο 94: Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 189 του ν. 4412, τίθεται η υποχρέωση ελέγχου μελετών από ιδώτες όταν η προεκτιμώμενη αξία της μελέτης υπερβαίνει τα 500.000 ευρώ. Ωστόσο, στο κείμενο «Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης Μέρους Α» (άρ. 89) το όριο υποχρεωτικου ελέγχου είναι ουσιωδώς διαφορετικό (10.000.000 ευρώ). Είναι προφανές ότι μια τόσο μεγάλη μείωση του ορίου, διευρύνει σημαντικά, σε σχέση με την διενεργηθείσα ανάλυση των συνεπειών της ρύθμισης, το πεδίο εφαρμογής του υποχρεωτικού ελέγχου από ιδιώτες και αντίστοιχα αυξάνει την προκύπτουσα δημοσιονομική επιβάρυνση. Απαιτείται διόρθωση.	Λαμβάνεται υπόψη	
11713	189	2020-12-03 08:01:49	ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 94: Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 189 του ν. 4412, όπως προστίθεται με το άρθρο 94 της παρούσας διαβούλευσης, θεσμοθετείται ο υποχρεωτικός έλεγχος μελετών από ιδώτες, όταν η προεκτιμώμενη αξία της μελέτης υπερβαίνει τα 500.000 ευρώ. Ωστόσο, στο κείμενο «Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης Μέρους Α» (άρ. 89) το όριο υποχρεωτικου ελέγχου είναι ουσιωδώς διαφορετικό (10.000.000 ευρώ). Είναι προφανές ότι μια τόσο μεγάλη μείωση του ορίου, διευρύνει σημαντικά, σε σχέση με την διενεργηθείσα ανάλυση των συνεπειών της ρύθμισης, το πεδίο εφαρμογής του υποχρεωτικού ελέγχου από ιδιώτες και αντίστοιχα αυξάνει την προκύπτουσα δημοσιονομική επιβάρυνση. Απαιτείται διόρθωση.	Λαμβάνεται υπόψη	
11715	189	2020-12-03 11:55:05	ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 94: Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 189 του ν. 4412, η φράση "εξαιρουμένων των μελετών που δεν αφορούν στο σχεδιασμό τεχνικών έργων" να αντικατασταθεί προς άρση της προκύπτουσας ασάφειας, με την εξής: "εξαιρουμένων των υποστηρικτικών μελετών και ερευνών" (δηλαδή σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 2 παρ. 3 περίπτ. 12).	Λαμβάνεται υπόψη	

11654	200	2020-11-27 08:23:38	Στην παρ.6 του άρθρου 200 του ν.4412/2016, προτείνεται να προστεθεί το εξής εδάφιο: «Με την προσφορά του ή κατά την κατάρτιση της σύμβασης, ο ανάδοχος μπορεί να αναφέρει τον IBAN του πιστωτικού ιδρύματος, στον οποίο επιθυμεί να του καταβληθεί το δικαιούμενό ποσό καθώς και ο λογαριασμός ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για την ενημέρωσή του για την έκδοση του σχετικού χρηματικού εντάλματος, χωρίς να απαιτείται η υποβολή περαιτέρω δικαιολογητικών». Η ρύθμιση αυτή πέραν του ότι είναι εύλογη, κρίνεται αναγκαία διότι ενίοτε παρατηρούνται παρερμηνείες των ισχυουσών διατάξεων από τις υπηρεσίες εκκαθάρισης καθώς και παράπονα από τους αναδόχους για άσκοπο γραφειοκρατικό φόρτο.	Λαμβάνεται υπόψη	
11665	200	2020-11-28 00:43:46	Επί του άρθρου 102 (Τροποποίηση του άρθρου 200 του Ν.4412/2016) Προτείνεται στην παρ.6 του άρθρου 200 του ν.4412/2016, να προστεθεί το εξής εδάφιο: «Με την προσφορά του ή κατά την κατάρτιση της σύμβασης, ο ανάδοχος μπορεί να αναφέρει τον IBAN του πιστωτικού ιδρύματος, στον οποίο επιθυμεί να του καταβληθεί το δικαιούμενό ποσό καθώς και ο λογαριασμός ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για την ενημέρωσή του για την έκδοση του σχετικού χρηματικού εντάλματος, χωρίς να απαιτείται η υποβολή περαιτέρω δικαιολογητικών». Η ρύθμιση αυτή πέραν του ότι είναι εύλογη, κρίνεται αναγκαία διότι ενίοτε παρατηρούνται παρερμηνείες των ισχυουσών διατάξεων από τις υπηρεσίες εκκαθάρισης καθώς και παράπονα από τους αναδόχους για άσκοπο γραφειοκρατικό φόρτο.	Λαμβάνεται υπόψη	
11654	203	2020-11-27 08:23:38	Στην παρ.2 του άρθρου 203 του ν.4412/2016, θα είναι χρήσιμο να διευκρινισθεί ότι η όχληση κοινοποιείται με τον τρόπο ο οποίος έχει προσδιορισθεί στα έγγραφα της σύμβασης, άλλως οι αναθέτουσες αρχές θα επιβαρυνθούν με το κόστος του δικαστικού επιμελητή, και μάλιστα χωρίς να μπορούν να το καταλογίσουν στον ανάδοχο ο οποίος δεν τηρεί τους όρους της σύμβασης.	Λαμβάνεται υπόψη	
11654	206	2020-11-27 08:23:38	Η παρ.7 του άρθρου 206 του ν.4412/2016 προτείνεται να καταργηθεί καθώς ουσιαστικά ο ανάδοχος επιβαρύνεται με μια εσωτερική διαδικασία που αρμόζει στην αναθέτουσα αρχή, χωρίς προφανή ωφέλεια για κάποιο από τα δύο μέλη.	Λαμβάνεται υπόψη για μελλοντικές τροποποιήσεις	
11654	208	2020-11-27 08:23:38	Τόσο στην παρ.10 του άρθρου 208 του ν.4412/2016 όσο και στην αντίστοιχη περίπτωση του άρθρου 219, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο ο ορισμός του συγκεκριμένου οργάνου θα πρέπει να δημοσιεύεται στο ΔΙΑΥΓΕΙΑ. Σε θετική περίπτωση απαιτείται τροποποίηση του άρθρου 76 του ν.4727/2020. Επίσης, για λόγους συνέπειας, ενδεχομένως η παρ.10 του άρθρου 208 είναι προτιμότερο να τεθεί με τη μορφή πρόσθετων εδαφίων στην παρ.1, όπως γίνεται και στο άρθρο 219.	Απορρίπτεται	Εν μέρει μη σχετική πρόταση

11654	219	2020-11-27 08:23:38	Τόσο στην παρ.10 του άρθρου 208 του ν.4412/2016 όσο και στην αντίστοιχη περίπτωση του άρθρου 219, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο ο ορισμός του συγκεκριμένου οργάνου θα πρέπει να δημοσιεύεται στο ΔΙΑΥΓΕΙΑ. Σε θετική περίπτωση απαιτείται τροποποίηση του άρθρου 76 του ν.4727/2020. Επίσης, για λόγους συνέπειας, ενδεχομένως η παρ.10 του άρθρου 208 είναι προτιμότερο να τεθεί με τη μορφή πρόσθετων εδαφίων στην παρ.1, όπως γίνεται και στο άρθρο 219.	Απορρίπτεται	Εν μέρει μη σχετική πρόταση
11632	221	2020-11-24 17:06:15	Στο άρθρο 108 εδ.8β (επιτροπές έργων) να καταργηθεί ο εκπρόσωπος του ΤΕΕ, των ΟΤΑ και των εργοληπτικών οργανώσεων. Κατ'αρχάς δεν έχουν ηλεκτρονική πρόσβαση στο ΕΣΗΔΗΣ κατά δεύτερο είναι ανεπίτρεπτο ένας οποιοσδήποτε δημοτικός σύμβουλος χωρίς καμία γνώση να εκφράζει γνώμη για νομικά ή τεχνικά ζητήματα. Εάν δεν γίνει αυτό τουλάχιστον στο άρθρο 108 εδ.8 θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη ότι αν το ΤΕΕ ή η εργοληπτική οργάνωση ή οι ΟΤΑ δεν ανταποκριθούν μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση πρόσκλησης από την αναθέτουσα αρχή δε θα συμμετάσχει μέλος τους ή θα οριστεί από την αναθέτουσα αρχή. Αυτό άλλωστε προβλέπεται και στο άρθρο 108 εδ.9 για τις επιτροπές μελετών και δεν υπάρχει κανένας λόγος να μην υπάρχει αντίστοιχη αναφορά και στο προηγούμενο εδάφιο. Αλλιώς το ΤΕΕ (κατά κύριο λόγο), οι εργοληπτικές οργανώσεις (κατά δεύτερο) και οι ΟΤΑ θα προκαλούν πλήθος καθυστερήσεων στους διαγωνισμούς όπως γίνεται αυτή τη στιγμή.	Λαμβάνεται υπόψη	
11647	221	2020-11-26 13:38:54	Το άρθρο 221 του Ν. 4412/2016 θεσμοθέτησε για πρώτη φορά την συμμετοχή μόνο τεχνικών υπαλλήλων στις επιτροπές διαγωνισμού για την ανάδειξη αναδόχων έργων, όταν κριτήριο ανάθεσης είναι η χαμηλότερη τιμή(σε αντίθεση με το Ν. 3669/2008 που προέβλεπε ότι η Επιτροπή Διαγωνισμού αποτελείται από τρία υπηρεσιακά μέλη). Αυτή η διάταξη δημιούργησε τεράστια προβλήματα στους μικρούς νησιωτικούς Δήμους της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, που βάσει του άρθρου 205, παρ. 4 του Ν. 3852/2010 εξυπηρετούνται από την Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας, διότι τους στέρησε την δυνατότητα να δημοπρατούν μόνοι τους τα έργα αρμοδιότητάς τους και επιβάρυνε το λιγοστό τεχνικό προσωπικό της Περιφέρειας και με αυτό το καθήκον, στο οποίο εν πολλοίς αδυνατεί να ανταποκριθεί. Για το λόγο αυτό, πιστεύω πως στα πλαίσια άσκησης νησιωτικής πολιτικής, που το ίδιο το Σύνταγμα επιβάλλει, πρέπει στο άρθρο 221, παρ. 8 εδάφιο α΄ να προστεθεί η εξής πρόταση: "Κατ' εξαίρεση στους δήμους της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου με πληθυσμό μέχρι 4.000 κατοίκους και τα εποπτευόμενα από αυτούς Ν.Π.Δ.Δ. η Επιτροπή Διαγωνισμού αποτελείται από τρεις υπαλλήλους οποιασδήποτε κατηγορίας με τους αναπληρωτές τους, που υπηρετούν στην αναθέτουσα αρχή". Άλλωστε, η διαδικασία δημοπράτησης έργου με κριτήριο την χαμηλότερη τιμή έχει αμιγώς διοικητικό χαρακτήρα και δεν απαιτεί τεχνικές γνώσεις.	Λαμβάνεται υπόψη	

11654	221	2020-11-27 08:23:38	Στις παρ.8 και 9 του άρθρου 221 του ν.4412/2016 να εξετασθεί το ενδεχόμενο πέραν των τεχνικών υπαλλήλων κατηγορίας ΠΕ -ΤΕ, να προστεθούν οι λέξεις «ή αντίστοιχοι αξιωματικοί», ώστε να καλύπτεται και το κατάλληλο προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων και Σωμάτων Ασφαλείας. Η περ.ζ' της παρ.11 του άρθρου 221 του ν.4412/2016 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως με τις συναφείς ρυθμίσεις των άρθρων 208 παρ.10 και 219 παρ.1. Η διατύπωση «το σχετικό πρωτόκολλο εκδίδεται από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Υπηρεσίας», έχει ήδη προκαλέσει ερμηνευτικά προβλήματα κατά την εκκαθάριση, καθώς στην Ελληνική Αστυνομία συχνά άλλη υπηρεσία διενεργεί την διαδικασία (π.χ. ανεξάρτητη επιχειρησιακή μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης Αστυνομίας) και για άλλη προορίζεται (π.χ. Αστυνομικό Τμήμα).		
11643	222	2020-11-26 07:29:29	Επί του άρθρου 222 του ν.4412/2016 το οποίο δεν τροποποιείται με το υπό διαβούλευση σχεδίου νόμου. Προτείνουμε να τροποποιηθεί το άρθρο 222 περιλαμβάνοντας στις μη εφαρμοζόμενες διατάξεις της παρ. 7 και αυτές του άρθρου 334 του ν.4412/16. Πιο συγκεκριμένα, ο νομοθέτης κατά την θέσπιση του ν. 4412/16 επέλεξε για τους αναθέτοντας φορείς την εφαρμογή του ΒΙΒΛΙΟΥ ΙΙ και την συμπληρωματική εφαρμογή των διατάξεων από το ΒΙΒΛΙΟ Ι , όταν δεν ορίζεται άλλως στις επιμέρους διατάξεις αυτού (δηλ του ΒΙΒΛΙΟΥ ΙΙ). Ειδικά για τις εταιρείες του Κεφ Β του ν.3429/05, μετά την τροποποίηση του άρθρου 222 (παρ 7) του ν. 4412/16 (τροποποιήθηκε με την παρ. 29 του αρθρου 43 του ν. 4605/19), δεν εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις των άρθρων 134 έως 220 στην εκτέλεση των συμβάσεων. Οι ανωτέρω ειδικές προβλέψεις για τις εταιρείες του Κεφ.Β του ν. 3429/05 (ΔΕΚΟ εισηγμένες στο χρηματιστήριο) έρχονται σε αντίθεση με τα αναφερόμενα στο άρθρο 334 του ν.4412/16 (το οποίο ορίζει το συμβατικό πλαίσιο και την εφαρμοστέα νομοθεσία κατά την εκτέλεση των συμβάσεων του ΒΙΒΛΊΟΥ ΙΙ) το οποίο προβλέπει τη συμπληρωματική εφαρμογή των άρθρων 134 έως 220. Μετά τα παραπάνω γνώμη μας είναι στην παρ. 7 του άρθρου 222 να περιληφθεί και το άρθρο 334, καθότι είναι προφανές ότι σε προηγούμενες τροποποιήσεις του ν.4412/16, τούτο δεν έγινε.	Απορρίπτεται	Δεν αφορά διάταξη του παρόντος νομοσχεδίου
11714	363	2020-12-03 08:05:02	Άρθρο ... – Παράβολο (αρ. 363) ν. 4412 Προτείνεται η τροποποίηση της παρ. 1 ως εξής: 1. Για το παραδεκτό της άσκησης της προδικαστικής προσφυγής κατατίθεται παράβολο από τον προσφεύγοντα υπέρ του Δημοσίου, το ύψος του οποίου ανέρχεται σε ποσοστό 0,20 τοις εκατό (0,20%) της προϋπολογισθείσας αξίας (χωρίς Φ.Π.Α.) της σχετικής σύμβασης. Το ύψος του παράβολου δεν μπορεί να είναι κατώτερο των εξακοσίων (600) ευρώ ούτε ανώτερο των δεκαπέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ.	Απορρίπτεται	Ελλιπής τεκμηρίωση της πρότασης

11644	372	2020-11-26 10:14:40	Στο άρθρο 138 που αφορά την τροποποίηση του άρθρου 372 Δικαστική προστασία: Η φράση "μπορεί, με το ίδιο δικόγραφο, να ασκήσει αίτηση αναστολής εκτέλεσης και ακύρωσης των αποφάσεων της Α.Ε.Π.Π" σημαίνει ότι όποιος θέλει ενοποιεί τα αιτήματα στο ίδιο δικόγραφο και όποιος θέλει δεν το κάνει και παραμένι η ισχύουσα σήμερα διαδικασία; Νομίζω πρέπει να υποχρεωτικό Επίσης αν επιλέξει ο αιτών να τις ενοποιήσει πως μπορεί η δικαστική απόφαση να αναστέλει και ταυτόχρονα να ακυρώνει την προσβαλλόμενη απόφαση;	Λαμβάνεται υπόψη	
11645	372	2020-11-26 11:16:42	Άρθρο 138 που τροποποιεί το άρθρο 372 Προβλέπεται προθεσμία κοινοποίησης δύο (2) ημερών από την έκδοση και την παραλαβή της ως πράξης του Δικαστηρίου. Η προθεσμία χωρίς λόγο είναι ασφυκτική. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η κατάθεση της αιτήσεως γίνεται στο Διοικητικό Εφετείο και οι κοινοποίησεις συχνότατα γίνονται σε οικονομικούς φορείς και αναθέτουσες εκτός του νομού του Εφετείου. Πως θα γίνει σε δύο ημέρες; Ομοίως ασφυκτική είναι η προθεσμία της παρεμβάσεως	Λαμβάνεται υπόψη	
11675	372	2020-11-29 19:35:47	Η προθεσμία των 2 (ημερολογιακών) ημερών, που προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 372 (άρθρο 138 του νομοσχεδίου), για κοινοποιήσεις τόσο της αίτησης με την πράξη προσδιορισμού, όσο και της παρέμβασης είναι υπερβολικά σύντομή. Η προθεσμία αυτή θα έπρεπε να είναι τουλάχιστον 3 εργάσιμες ή 5 ημερολογιακές. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν ότι πολύ συχνά απαιτούνται κοινοποιήσεις σε διαφορετικά μέρη της χώρας. πχ. μπορεί να εδρεύει αλλού η ΑΕΠΠ, αλλού η αναθέτουσα αρχή και αλλού αυτός (ή αυτοί) που έχουν δικαίωμα παρέμβασης. Επίσης, έτσι όπως είναι η διατύπωση αν η παραλαβή της πράξης προσδιορισμού (ή η κατάθεση της παρέμβασης) γίνουν Παρασκευή πρέπει να κοινοποιήσεις η την ίδια μέρα ή το αργότερο Δευτέρα.	Λαμβάνεται υπόψη	
11664	117Α	2020-11-27 22:12:22	Άρθρο 49 Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας– Αντικατάσταση άρθρου 117 ν. 4412/2016 Προτείνεται να επανεξεταστεί η κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού η διαδικασία του οποίου ως πιο απλοποιημένη επιτύγχανε την επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων η οποία δεν είναι εφικτό να επιτευχθεί όταν οι αυξημένες απαιτήσεις της ανοιχτής διαδικασίας κατέρχονται και καταλαμβάνουν το πεδίο απλοποιημένων διαδικασιών. Οι συνοπτικοί διαγωνισμοί αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο, ειδικά για τις αναθέτουσες αρχές της περιφέρειας στην οποία οι οικονομικοί φορείς είναι πολύ μικρές επιχειρήσεις που δεν μπορούν να προσαρμοστούν στη χρήση του ΕΣΗΔΗΣ.	Λαμβάνεται υπόψη / μεταβατικές διατάξεις	

11663	32Α	2020-11-27 21:46:02	Άρθρο 2 Ρύθμιση ζητημάτων προσφυγής σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση– Αντικατάσταση άρθρου 32Α ν. 4412/2016 Να προστεθεί στις εξαιρέσεις της υποχρεωτικής εφαρμογής από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 22, του άρθρου 36, της παρ. 1 του άρθρου 72 και των παρ. 1 έως 4 του άρθρου 79 και η περίπτωση της παραγράφου 2α του άρθρου 32 (άγονος διαγωνισμός) μετά από αναδιατύπωση, ως εξής: α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής είτε καμία από τις υποβληθείσες προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής δεν είναι κατάλληλη, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Επιτροπή μετά από αίτημα της και μετά από μία φορά υποχρεωτικής διενέργειας διαδικασίας διαπραγμάτευσης μέσω του συστήματος ΕΣΗΔΗΣ. Η ρύθμιση κρίνεται απαραίτητη γιατί οι ισχύουσες σήμερα ρυθμίσεις επιβάλλουν συνεχείς επαναλαμβανόμενες διαδικασίες ηλεκτρονικής διαπραγμάτευσης κατόπιν «άγονου» διαγωνισμού αξίας άνω των 60.000,00 € σήμερα και 30.000,00 € μετά την ψήφιση του νέου Νόμου, αντί της πιο ευέλικτης διαδικασίας της δια ζώσης διαπραγμάτευσης	Λαμβάνεται υπόψη	
11668	32Α	28/11/2020 13:44	-Επί του άρθρου 2 (Τροποποίηση Άρθρου 32Α του Ν.4412/2016). Στην περίπτωση που τελικά καταργηθεί ο συνοπτικός διαγωνισμός για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία έως 60.000 χωρίς ΦΠΑ και γίνει υποχρεωτική η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ για όλες τις δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανωτέρη του ορίου των 30.000 με ότι αυτό συνεπάγεται (ήτοι πρόσθετο διοικητικό βάρος στις αναθετουσας αρχές και στους οικονομικούς μικρούς φορείς, λόγω δυσκολίας χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, απροθυμία μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς που διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, αδυναμία ευελιξίας των αναθετουσων αρχών για τις ανωτέρω δημόσιες συμβάσεις κλπ) προτείνεται να προστεθεί στο άρθρο 32Α (εξαίρεση υποχρεωτικής χρήσης ΕΣΗΔΗΣ) Παρ. γ με την εξής διάταξη: "γ) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής είτε καμία από τις υποβληθείσες προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής δεν είναι κατάλληλη, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Επιτροπή μετά από αίτημά της˙ Μη κατάλληλη θεωρείται μία προσφορά όταν είναι άσχετη με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς να τροποποιηθεί ουσιαστικά, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Μη κατάλληλη θεωρείται μία αίτηση συμμετοχής όταν στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα συντρέχει υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού,	Λαμβάνεται υπόψη	

			σύμφωνα με το άρθρο 73 ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που έχει θέσει η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77..." Η ανωτέρω διάταξη θα προσφέρει μια ευελιξία στις περιφερειακές αναθέτουσες αρχές, μετά από άγονο ανοικτό διαγωνισμό που έγινε με χρήση του ΕΣΗΔΗΣ, να μπορούν να προσφεύγουν σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης η οποία να γίνεται χωρίς την χρήση του ΕΣΗΔΗΣ (ήτοι με ενσφραγιστους φακέλους). Η προτεινόμενη διάταξη κρίνεται αναγκαία ειδικά σε δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία έως 60.000 χωρίς ΦΠΑ (που σύμφωνα με το εν λόγω νομοσχέδιο θα γίνονται μέσω ΕΣΗΔΗΣ),προκειμένου να δίνεται η δυνατότητα στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (που δεν επιθυμούν να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς μέσω ΕΣΗΔΗΣ, λόγω πολυπλοκότητας και έλλειψης τεχνογνωσίας) να μπορούν να συμμετέχουν στις εν λόγω δημόσιες συμβάσεις που έχουν κηρυχθεί άγονες με ενσφραγιστους φακέλους.		
11699	35Α	2020-12-02 15:53:58	Σύστημα Ηλεκτρονικών Καταλόγων (e-marketplace) – Προσθήκη άρθρου 35 Α στον ν. 4412/2016 Αναφέρεται #4. Τα αντικειμενικά κριτήρια για την εγγραφή στο μητρώο προεπιλεγέντων οικονομικών φορέων, περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού του άρθρου 73 και τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 75 και εξειδικεύονται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για εγγραφή στο μητρώο #8. Η ανάθεση των συμβάσεων μέσω του ΣΗΚ του παρόντος αφορά αποκλειστικά σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη από τα όρια του άρθρου 5 και πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 118 Α. Δεν είναι ξεκάθαρο και θα πρέπει να διευκρινιστούν τα ακόλουθα - Με ποιόν τρόπο θα ελέγχονται οι απ' ευθείας αναθέσεις όταν στο σύστημα ηλεκτρονικών καταλόγων έχουν εγγραφεί περισσότεροι του ενός Οικονομικοί Φορείς για το ίδιο αντικείμενο/κατηγορία ? - Πως θα επιλέγει το στέλεχος της ΑΑ ένα είδος ηλεκτρονικού καταλόγου αν προσφέρεται στην ίδια τιμή από δύο εγγεγραμμένους προμηθευτές ? - Οι Οικονομικοί Φορείς θα έχουν δυνατότητα επισκόπησης όλων των ηλεκτρονικών καταλόγων, δηλ. και των ανταγωνιστών τους μέσω του συστήματος ? - Θα επιτρέπεται αλλαγή τιμής είδους προς τα πάνω ? - Θα επιτρέπεται αντικατάσταση είδους με ισοδύναμο αλλά ακριβότερο ?	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ / ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΣΤΟ 118 Α	
11654	ΆΛΛΟ	2020-11-27 08:23:38	Στο άρθρο 141 του νομοσχεδίου (καταργούμενες διατάξεις), να προστεθεί η διάταξη της παρ.5 του άρθρου 94 του ν.4635/2019, καθώς είναι αντίθετη στο	Λαμβάνεται υπόψη / Τροποποίηση	

			Ενωσιακό Δίκαιο, εφόσον ρυθμίζει κώλυμα συμμετοχής σε δημόσιες συμβάσεις πέραν από αυτά που προβλέπονται στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ.		
11656	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-27 08:44:41	Καθώς τα άρθρα 1-6,8, 10Α & 10Β του Ν. 3861/2010 έχουν καταργηθεί με την παρ. 5 του άρθρου 108 του Ν. 4727/2020 και έχουν αντικατασταθεί με τα άρθρα 75-83 του ιδίου νόμου, όπου στο νομοσχέδιο γίνεται αναφορά στον Ν. 3861/2010 σχετικά με το πρόγραμμα "ΔΙΑΥΓΕΙΑ" θα πρέπει να αντικατασταθεί με αναφορά στην νέα ισχύουσα νομοθεσία.	Λαμβάνεται υπόψη / Τροποποίηση	
11661	ΑΜΥΝΑ	2020-11-27 19:51:58	Αρθρο 168 που τροποποιεί το άρθρο 10 Ν.3978/2011 Στην παρ. 1 περιπτώσεις (δ) και (ε)"Να χρησιμοποιήσουν τρίτα πρόσωπα για να διοχετεύσουν χρηματικά ποσά στα προαναφερόμενα πρόσωπα" καλό να προστεθεί "τρίτα πρόσωπα, φυσικά ή νομικά" και "χρηματικά ποσά ή άλλα ωφελήματα"		
11692	ΑΜΥΝΑ	2020-12-02 10:57:17	Στο άρθρο 154 που διαμορφώνει το άρθρο 8 του ν 3978/11 στην πέμπτη παράγραφο περί απαγορεύσεων αναφέρεται σε προσωπικό ¨ .....που χειρίζεται συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας.....¨. Επειδή ο όρος χειρίζεται συμβάσεις είναι ασαφής προτείνεται η διαγραφή της ανωτέρω πρότασης και η αναγραφή ¨ Απαγορεύεται στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων που υπηρετεί στη Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕ) ή μετέχει σε ένα από τα συλλογικά όργανα των άρθρων 7,7Α, 7Β και 7Γ των άρθρων 152 και 153 του παρόντος νόμου, να απασχολείται με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, έργου ή εντολής .....¨ Με την παραπάνω πρόταση, εκτιμάται ότι, ο νόμος καθίσταται σαφής και ως εκ τούτου λειτουργικότερος		

11626	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-24 06:25:38	Το σύστημα έννομης προστασίας νοσεί και προκαλεί μεγάλες και αδικαιολόγητες καθυστερήσεις. Χρειάζεται άμεση επανεξέταση ενώ οι προτεινόμενες ΄αλλαγές΄ δεν επιλύουν κανένα πρόβλημα. Ειδικότερα: - παρόλο που η ενωσιακή νομοθεσία απαιτεί ταχεία δικαστική επίλυση των διαφορών, που αναφύονται στο στάδιο πριν από την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, η Ελλάδα με τον ν.4412/16 αποφάσισε τη θέσπιση διοικητικής επίλυσης ενώπιον της ΑΕΠΠ (την οποία ίδρυσε ο ν.4412/16) η οποία προηγείται υποχρεωτικά της δικαστικής και στη συνέχεια προσωρινής δικαστικής προστασίας (Αίτηση αναστολής) και ακολούθως οριστικής (Αίτηση ακύρωσης) !!!! - η διαδικασία άσκησης/εξέτασης της προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ και η έκδοση απόφασης απαιτεί τουλάχιστον 3-4 μήνες. - η απόφαση της ΑΕΠΠ, αν και στο νόμο ορίζεται ότι είναι δεσμευτική για την Αναθέτουσα Αρχή, στην πράξη είναι παντελώς άχρηστη, αφού αν ασκηθεί Αίτηση αναστολής κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του δικαστηρίου, υποχρεωτικά η Αρχή αναμένει τον προσδιορισμό, την εκδίκαση και την έκδοση της σχετικής Απόφασης, η οποία μπορεί να αναστείλει την απόφαση της ΑΕΠΠ, δηλαδή αναμένει μια διαδικασία, που συνήθως υπερβαίνει τους 6 μήνες (επί πλέον των παραπάνω 3-4 της ΑΕΠΠ!). Επί πλέον, η άχρηστη απόφαση της ΑΕΠΠ απλώς περιπλέκει και καθυστερεί τη δικαστική διαδικασία, αφού τα δικαστήρια πρέπει να αποφανθούν όχι μόνο για την απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής αλλά και γι΄αυτήν της ΑΕΠΠ… τέλος η παραπάνω διαδικασία είναι και εξαιρετικά δαπανηρή αφού προβλέπεται παράβολο για την άσκηση της προσφυγής σε ποσοστό 0,50% του προϋπολογισμού της σύμβασης. - όμως ούτε η έκδοση απόφασης επί της Αίτησης αναστολής από το δικαστήριο επιτρέπει στην Αναθέτουσα Αρχή να προχωρήσει, αφού αν ασκηθεί Αίτηση ακύρωσης, η παραπάνω είναι υποχρεωμένη να αναμένει τον προσδιορισμό, την εκδίκαση και της έκδοση απόφασης επ΄αυτής, διαδικασία που μπορεί να υπερβαίνει κατά πολύ το ένα έτος (επί πλέον των χρόνων που προαναφέρθηκαν…) - η παραπάνω διαδικασία μπορεί να επαναλαμβάνεται σε πολλά στάδια ενός διαγωνισμού αλλά και να ασκείται από ποικίλους διαδίκους (υποψήφιους, Αναθέτουσα Αρχή) με αποτέλεσμα να είναι προφανώς ατέρμων…. Ενώ, λοιπόν, από τα παραπάνω είναι φανερό - ακόμη και σε αδαείς - ότι η θέσπιση μιας δικαστικής διαδικασίας, σε ειδικό τμήμα δικαστηρίου, που σε χρόνο όχι μεγαλύτερο των δύο μηνών θα αποφαινόταν οριστικά σε ένα μόνο	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			στάδιο για την επίλυση της διαφοράς με ταυτόχρονη κατάργηση της προσφυγής και της ΑΕΠΠ, αποτελεί την μοναδική και ενδεδειγμένη λύση για την επιτάχυνση των διαδικασιών και την ασφάλεια δικαίου, από το 'νέο' σχέδιο (προς δόξαν των ακάματων δικηγορικών γραφείων….) επιλέγεται η διατήρηση αυτού του γραφειοκρατικού εκτρώματος (με ασήμαντες «βελτιώσεις»), ενώ παραλλήλως η παντελώς άχρηστη και δαπανηρή ΑΕΠΠ, για τη χρηματοδότηση της οποίας προβλέπεται (πέραν των παραβόλων…) και κράτηση ύψους 0,06% επί της αξίας κάθε δημόσιας σύμβασης, προβαίνει σε αδιάκοπες προσλήψεις για τη στελέχωσή της…. Να σημειωθεί για τη συνολική αποτίμηση του θέματος ότι η ΑΕΠΠ, κατά τρόπο καινοφανή και μοναδικό στα νομικά χρονικά, από το 2016, που ιδρύθηκε, μέχρι σήμερα δεν δημοσιεύει περιλήψεις των νομικών θεμάτων, που αντιμετωπίζει με τις αποφάσεις της - παρά αναρτά ολόκληρες πολυσέλιδες αποφάσεις χωρίς καμία ταξινόμηση - με αποτέλεσμα να είναι απολύτως ανεξέλεγκτη και να αποτελεί πηγή ανασφάλειας δικαίου ...		

11635	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-25 09:08:34	ΑΠΟΨΕΙΣ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ Ν.4412/16 1) Τροποποίηση των μειοδοτικών διαγωνισμών του Δημοσίου για την προμήθεια αγαθών και για την παροχή υπηρεσιών, προκειμένου να υπάρχει δυνατότητα προσφυγής στη δικαιοσύνη μόνο στο τέλος της διαδικασίας και όχι σε όλα τα διαφορετικά στάδια. Με τον υφιστάμενο νόμο περί δημοσίων συμβάσεων (4412/2016), οι υποψήφιοι που συμμετέχουν σε διαγωνισμό του Δημοσίου έχουν το δικαίωμα προσφυγής τόσο στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) όσο και στη δικαιοσύνη σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. Δηλαδή, στο πρώτο στάδιο το οποίο αφορά την υποβολή των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών, στη δεύτερη φάση με την κατάθεση οικονομικών προσφορών, αλλά και στο τελικό στάδιο, όταν ο προσωρινός μειοδότης καλείται να υποβάλει τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατακύρωσης του έργου. Η δυνατότητα πολλαπλών προσφυγών πολύ συχνά οδηγεί σε σοβαρές καθυστερήσεις με αποτέλεσμα να απαιτείται μεγάλο χρονικό διάστημα για την ολοκλήρωση ακόμα και απλών διαγωνισμών οι οποίοι διενεργούνται από φορείς του Δημοσίου. 2) Το ύψος των εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης να διαμορφώνεται με βάση τον προϋπολογισμό της σύμβασης του έργου. Με το παρόν καθεστώς, όταν η έκπτωση που προσφέρεται είναι υπερβολικά υψηλή, το ύψος της εγγυητικής επιστολής διαμορφώνεται σε αντίστοιχα χαμηλά επίπεδα. 3) Αιτιολόγηση της προσφοράς από τα υποψήφια σχήματα όταν θα υπάρχουν αποκλίσεις σε προσφορές οι οποίες υπερβαίνουν το 20%. 4) Μείωση των ορίων για απευθείας αναθέσεις από Ο.Τ.Α. στο ποσό των 10.000 ευρώ από 20.000 ευρώ που ισχύει τώρα 5) Αύξηση των ορίων για συνοπτικούς διαγωνισμούς από Ο.Τ.Α. στο ποσό των 80.000 ευρώ από 60.000 ευρώ που ισχύει τώρα 6) Νομική κάλυψη των υπαλλήλων στους Ο.Τ.Α. που ασχολούνται με διαγωνισμούς για προμήθειες, υπηρεσίες και έργα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. 7) Όσον αφορά τους κωδικούς CPV προτείνεται να γίνει καλύτερη ομαδοποίηση τους και κατά το δυνατόν ελαχιστοποίηση των κωδικών και επίσης να γίνει ένας επιπλέον διαχωρισμός και διάκριση αν αναφέρονται σε έργα , σε προμήθειες , σε εργασίες ή σε υπηρεσίες και ποιοι κωδικοί αναφέρονται συγχρόνως σε δύο ή περισσότερες από τις προαναφερθείσες κατηγορίες. 8) Να θεσμοθετηθεί η υποχρέωση της κάθε υπηρεσίας να στείλει σε προγράμματα επιμόρφωσης τους υπόχρεους που δεν έχουν παρακολουθήσει ανάλογα προγράμματα. Τα προγράμματα πρέπει να αφορούν τόσο στη νομοθεσία (διαδικασίες δημοπράτησης και ανάθεσης σύμφωνα με το Ν.4412/16) όσο και στη διαδικασία των ηλεκτρονικών διαγωνισμών και να συνοδεύονται με ανάλογη πρακτική εξάσκηση και πιστοποίηση.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			9) Απλοποίηση των ζητούμενων αποδεικτικών μέσων του άρθρου 80. 10) Κατάργηση της διαγωνιστικής διαδικασίας για τα μαθητικά δρομολόγια και εξατομίκευση του κόστους για κάθε μαθητή. Οι γονείς των μαθητών θα λαμβάνουν κάθε μήνα ένα χρηματικό ποσό που αντιστοιχεί στις παρουσίες των μαθητών στις σχολικές μονάδες και θα το καρπώνονται είτε οι ίδιοι, είτε οι μεταφορείς(ταξί η λεωφορείο).		

11639	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-25 11:48:34	1. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις συνεχίζουν και διευρύνουν (!) την ΄πολιτική ΄ του ν. 4412/16 με τη μετατροπή κατ΄ ουσίαν όλων των διαδικασιών ανάθεσης (πλην της απευθείας) σε διαγωνισμούς, οι οποίοι μάλιστα επιβαρύνονται με όλες τις διατυπώσεις / διαδικασίες των διεθνών διαγωνισμών δηλ. των διαγωνισμών υψηλού προυπολογισμού (άνω των ορίων του ενωσιακού δικαίου) . Έτσι όχι μόνο δεν συνιστούν απλούστευση ή επιτάχυνση των διαδικασιών αλλά στην πράξη καταλύουν με εξόφθαλμο τρόπο τις στοιχειώδεις αρχές ορθολογικής δημοσιονομικής διαχείρισης επιβάλλοντας διαδικασίες υψηλού διαχειριστικού κόστους και υψηλού κόστους για τους οικονομικούς φορείς για την κάλυψη αναγκών χαμηλής αξίας. Το νομοθέτημα, αν ήθελε να είναι σύμφωνο με τις κυβερνητικές εξαγγελίες θα όφειλε να θεσπίσει διακριτές, αυτοτελείς, απλές διαδικασίες ανάθεσης για όλες τις συμβάσεις με προϋπολογισμό κατώτερο των κοινοτικών ορίων και να προσαρμόσει τους σχετικούς κανόνες προς τις επιταγές της οικονομικότητας της δημόσιας δράσης. Δυστυχώς το νομοθέτημα κινείται στην ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση με χαρακτηριστικά τα παρακάτω παραδείγματα (κατάργηση πρόχειρου διαγωνισμού / θέσπιση διαγωνισμού για αναθέσεις τεχνικής βοήθειας όλως χαμηλής αξίας) ενώ ταυτόχρονα δεν εντοπίζονται σ΄ αυτό διατάξεις που να μπορούν να θεωρηθούν ως απλούστευση ή επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και ως καταπολέμηση της γραφειοκρατίας. Επί πλέον το νομοθέτημα δεν προχωρεί και στη μοναδική απολύτως αναγκαία τομή δηλ. στην αναδιοργάνωση του συστήματος προσυμβατικής έννομης προστασίας. Σχετικά προτείνεται η κατάργηση της διοικητικής προστασίας (δηλ της προδικαστικής προσφυγής και της ΑΕΠΠ) και η παροχή δικαστικής προστασίας αποκλειστικά από Ειδικά τμήματα διοικητικών δικαστηρίων, που θα δικάζουν και θα εκδίδουν αποφάσεις σε ένα μόνο βαθμό εντός 2 μηνών. Συνοψίζοντας το νομοθέτημα είναι στο σύνολό του εκτός των στόχων που εξαγγέλθηκαν, διατηρεί και διευρύνει την αδυναμία εφαρμογής του από τη διοίκηση αλλά και την ανασφάλεια δικαίου με τεράστιο αριθμό από άκρως σχοινοτενείς ρυθμίσεις και διευρύνει τις καθυστερήσεις με διατήρηση της άχρηστης προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ ενώ παραλείπει τη μοναδική ουσιαστική τομή που θα ήταν η αλλαγή του συστήματος έννομης προστασίας με τη δημιουργία Ειδικών τμημάτων στα δικαστήρια τα θα έκριναν τις διαφορές, που αναφύονται στο προσυμβατικό στάδιο εντός 2 μηνών. Οι όλως περιορισμένες παρεμβάσεις στον τομέα των τεχνικών έργων είναι μικρής σημασίας και μαρτυρούν ότι δεν έχει προηγηθεί καμιά ουσιαστική μελέτη για τις αναγκαίες τροποποιήσεις. 2. Η κατάργηση του πρόχειρου διαγωνισμού είναι εσφαλμένη αφού στερεί από τη διοίκηση από ένα σημαντικό εργαλείο απλών διαδικασιών χαμηλού κόστους - ανάλογου προς τις ανάγκες, που εξυπηρετούνται - για την κάλυψη	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			των αναγκών της χωρίς καμιά βάσιμη αιτιολογία και χωρίς καμιά μελέτη που να καταδεικνύει είτε ότι γίνεται κακή χρήση της σε τέτοια έκταση ώστε να επιβάλλεται η κατάργηση είτε ότι δεν είναι χρήσιμη. Θα πρέπει να επανέλθει η σχετική διαδικασία. 3. Η θέσπιση υποχρέωσης διενέργειας διαγωνισμού με 3 προσκαλούμενους στις διαδικασίες Τεχνικής βοήθειας του άρθρου 119 αναιρεί την ταχύτητα και απλότητα της διαδικασίας θέσπισης Μητρώων προμηθευτών/ παρόχων υπηρεσιών, που ισχύει μέχρι σήμερα και ανταποκρίνεται στις ανάγκες των Δικαιούχων. Η προτεινόμενη τροποποίηση επιβαρύνει με διοικητικό κόστος και οπωσδήποτε δεν αποτελεί απλούστευση. 4. Η τροποποίηση του άρθρου 73 ΄Λόγοι αποκλεισμού ΄ με αριθμητική αναφορά των διατάξεων του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα και ειδικών ποινικών νόμων ως λόγων που θεμελιώνουν την επαχθέστατη συνέπεια του αποκλεισμού από δημόσιο διαγωνισμό, θίγει ευθέως την Αρχή του ανταγωνισμού αφού δυσχεραίνει απροκάλυπτα τη συμμετοχή προεχόντως αλλοδαπών οικονομικών φορέων αλλά ακόμη και τον δανεισμό εμπειρίας από αυτούς αφού οι αλλοδαποί οικονομικοί φορείς δεν μπορούν να γνωρίζουν με σαφήνεια και πληρότητα τους λόγους που επιφέρουν τον αποκλεισμό τους τόσο λόγω του παραπάνω περιεχομένου της διάταξης όσο και λόγω αδυναμίας αντιστοίχισης του δικαίου της χώρας εγκατάστασης με τις παραπάνω διατάξεις. Αναλόγως πρόβλημα θα ανακύψει και για τις Αναθέτουσες Αρχές που ομοίως θα αδυνατούν να κρίνουν για τους παραπάνω φορείς (εκτός αν η διάταξη υπαινίσσεται ότι η συμμετοχή αλλοδαπών φορέων είναι ανεπιθύμητη). Το ίδιο πρόβλημα ασφαλώς θα έχουν και οι ημεδαποί φορείς που παρακωλύεται η επιχειρηματική τους δράση αφού ασφαλώς δεν γνωρίζουν τα εγκλήματα στα οποία αντιστοιχούν οι διατάξεις που παρατίθενται (παρά μόνο με προσφυγή σε εξειδικευμένο νομικό...)Τέλος πρόβλημα θα δημιουργήσει η διάταξη και στο περιεχόμενο διακηρύξεων αφού το ΣτΕ έχει κρίνει πως δεν αρκεί η αναφορά διάταξης νόμου στο περιεχόμενο διακήρυξης αλλά απαιτείται η παράθεσή της ενόψει της αρχής του ανταγωνισμού και των δυσμενών συνεπειών του αποκλεισμού βάσει αυτής (ενδεικτικά ΣτΕ ΑΣΦ 79/2011) Η διάταξη θα πρέπει να επανέλθει στο αρχικό της περιεχόμενο με παράθεση των εγκλημάτων με τη νομοτυπική μορφή που καταγράφονται στην Οδηγία. Αν κρίνεται περαιτέρω κρίνεται αναγκαία επί πλέον η παράθεση των διατάξεων του ελληνικού ΠΚ κλπ θα πρέπει να οριστεί ρητά ότι αυτές αντιστοιχούν στους ενωσιακούς κανόνες και να οριστούν ρητά τα εγκλήματα στα οποία αντιστοιχούν οι παραπάνω διατάξεις.		

11651	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-26 17:14:30	Το νέο νομοθέτημα οφείλει να λύσει οριστικά το ζήτημα με την συμμετοχή εταιρειών από το εξωτερικό στους διαγωνισμούς του δημοσίου. Συχνά παρατηρείται σε κάποιους διαγωνισμούς να επιτρέπεται η συμμετοχή εταιρειών από τα κράτη τα οποία έχουν υπογράψει την συμφωνία Δημοσίων συμβάσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου και να μην επιτρέπεται η συμμετοχή εταιρειών από χώρες που είναι παρατηρητές στην συμφωνία ή που βρίσκονται σε διαπραγματεύσεις για την υπογραφή της συμφωνίας αυτής. Είναι παράδοξο πώς σε διαγωνισμούς με τον ίδιο εργοδότη, δηλαδή το Ελληνικό Δημόσιο, να αλλάζει αυτός ο όρος ανά περίπτωση επιτρέποντας ή απαγορεύοντας την συμμετοχή εταιρειών που εδρεύουν σε χώρες που είναι παρατηρητές ή υπό διαπραγμάτευσης στην συμφωνία. Αυτή η αστάθεια δημιουργεί κλίμα ανασφάλειας καθώς κανείς σε αυτές τις χώρες δεν γνωρίζει αν θα μπορεί να διεκδικήσει ένα δημόσιο έργο παρά μόνο μόλις δημοσιοποιηθεί το κείμενο του διαγωνισμού. Δηλαδή μερικές φορές πολύ αργά. Αυτό οδηγεί σε απομάκρυνση επενδυτών από αυτές τις χώρες και σε μείωση του ανταγωνισμού, εις βάρος του Ελληνικού Δημοσίου. Και άνω ως σήμερα μία από τις βασικές χώρες η οποία αντιμετώπιζε πρόβλημα με αυτήν την αστάθεια στον Κανόνα είναι η Κίνα, από τις αρχές του 2021 πιθανότατα και οι εταιρείες που εδρεύουν στη Μεγάλη Βρετανία θα έχουν ανάλογο πρόβλημα. Ειδικά όμως με την Κίνα είναι παράδοξο καθώς το Hong Kong που είναι πλέον κομμάτι της Κίνας έχει υπογράψει την ΣΔΣ και γίνεται αποδεκτό στους διαγωνισμούς του Δημοσίου. Σε κάθε περίπτωση ο αποκλεισμός της Κίνας από τις δημόσιες συμβάσεις της Ελλάδας βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με την διακηρυγμένη θετική στάση της Ελληνικής Πολιτείας για επενδύσεις των Κινέζων στην Ελλάδα. Η συγκεκριμένη αστάθεια θα μπορούσε να θεραπευτεί με ρητή αναφορά στον Νόμο, για παράδειγμα στο άρθρο 1 του νέου Νόμου όπου τροποποιείται το άρθρο 2 του νόμου 4412/2016, στην παράγραφο 40 όπου αναφέρεται η ΣΔΣ, «ως ΣΔΣ νοείται η συμφωνία περί Δημοσίων συμβάσεων η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα το 1997». Στην παράγραφο αυτή θα μπορούσε να προστεθεί το ακόλουθο κείμενο "η οποία περιλαμβάνει όσα κράτη έχουν υπογράψει την συμφωνία, όσα κράτη είναι παρατηρητές της συμφωνίας και όσα κράτη βρίσκονται σε διαπραγμάτευση ένταξης στην συμφωνία". Άλλως θα μπορούσε να γίνει η αναφορά αυτή σε κάθε σημείο όπου Αναφέρεται η ΣΔΣ. Δηλαδή στα άρθρα 22 παράγραφος 11, άρθρο 32 παράγραφος 2 γ, άρθρο 118 παράγραφος 11 και άρθρο 168 παράγραφος 12. Διαφορετικά, σε κάθε περίπτωση μπορεί να γίνει ρητή αναφορά ως αυτόνομο άρθρο στο νομοσχέδιο αναφορικά με το δικαίωμα συμμετοχής αλλοδαπών επιχειρήσεων.		

11654	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-27 08:23:38	Σε πολλά σημεία του σχεδίου νόμου, εξακολουθεί να περιλαμβάνεται η διευκρίνηση «χωρίς Φ.Π.Α.», η οποία καθίσταται πλέον περιττή, μετά τη σχετική πρόβλεψη στην περ.48 της παρ.1 του άρθρου 2. Τέλος, σε όλο το σχέδιο νόμου επαναλαμβάνονται παραπομπές στις διατάξεις του π.δ/τος 18/1989 το οποίο αφορά στη δικονομία του ΣτΕ. Ωστόσο, οι διαφορές από τις δημόσιες συμβάσεις εκδικάζονται ως διαφορές ουσίας από τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Κατά συνέπεια, ορθότερη μας φαίνεται η παραπομπή στις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν.2727/1999, άρθρο 6 παρ.2 περ.α').	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11658	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-27 11:51:44	Οι παρακάτω προτάσεις αφορούν τις αναθέσεις μελετών. 1. Κατάργηση των κληρώσεων για τις απευθείας αναθέσεις μελετών από τους ΟΤΑ. Δυνατότητα απευθείας ανάθεσης μελετών από τους ΟΤΑ όπως παλαιότερα. Αυτό θα επιτρέψει στους ΟΤΑ να επισπεύσουν τις διαδικασίες ωρίμανσης των έργων. 2. Κατάργηση της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (άρθρο 32, 128 κλπ) . Καταστρατηγείται παντού πλέον το πνεύμα του νόμου όπου καλούνται χωρίς αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια από τις λίστες Φορέων συνήθως τρεις υποψήφιοι οικονομικοί φορείς (ανάδοχοι) για να καταθέσουν προσφορά. Κυριαρχεί παντού η αδιαφάνεια όσον αφορά τον τρόπο που προσκαλούνται οι οικονομικοί φορείς. Πριν τον 4412/16 τα φαινόμενα αυτά ήταν περιορισμένα στο σκέλος της Τεχνικής βοήθειας των Επιχειρησιακών προγραμμάτων. Σήμερα είναι παντού, πόσο μάλιστα τώρα που στις αναθέσεις εμπλέκονται πλέον η ΕΤΑΑ, ΔΕΠΑΝ και πολλά άλλα σχήματα των οποίων τα μητρώα δεν ελέγχονται. Το βασικό μητρώο μελετητών θα έπρεπε να είναι αποκλειστικά και μόνο το μητρώο μελετητών του ΥΠΟΜΕΔΙ	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11662	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-27 20:41:41	1η πρόταση – Τροποποίηση του άρθρου 180 ως εξής: «Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1.6.2021» Αιτιολόγηση: Το παρόν νομοσχέδιο, αλλάζει ριζικά ορισμένες διαδικασίες. Το μέγεθος των αλλαγών μπορεί να συγκριθεί με εκείνες που έφερε ο 4412/16, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από τη δημοσίευση. Αξίζει λοιπόν, να μελετήσουμε τις επιπτώσεις άμεσης εφαρμογής του 4412, ώστε να αποφύγουμε αντίστοιχες. Εξετάζοντας τον αριθμό των δημοσιευμένων διαγωνισμών στο ΕΣΗΔΗΣ, θα παρατηρήσετε ότι από τον Αύγουστο 16 μέχρι και τον Οκτώβριο 16 παρατηρήθηκε σημαντική μείωση. Το παραπάνω είναι μία ένδειξη ότι η δημόσια διοίκηση και συγκεκριμένα το προσωπικό που ασχολείται με θέματα δημοσίων συμβάσεων χρειάστηκε χρόνο προσαρμογής. Συνεπώς προτείνεται οι τροποποιήσεις του συγκεκριμένου σχεδίου, να μην τεθούν σε εφαρμογή από τη δημοσίευσή του, αλλά να δοθεί ο απαιτούμενος χρόνος στο προσωπικό να ενημερωθεί/εκπαιδευτεί. Άλλωστε μία αντίστοιχη μείωση του αριθμού των διαγωνισμών που θα δημοσιευθούν μέσα στο 1ο εξάμηνο του 2021, θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στις ελληνικές επιχειρήσεις οι οποίες ήδη έχουν πληγεί σημαντικά. 2η πρόταση – Κατάργηση και όχι τροποποίηση του 4412/16 Αιτιολόγηση: Σε παλιότερη μελέτη επί του θέματος, όσον αφορά τη χώρα μας, η ΕΕ διαπίστωσε την πολυπλοκότητα της νομοθεσίας. Βασιζόμενη στην Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων 2013 της ΕΕΑΔΗΣΥ, αναφέρει ότι η σχετική με το θέμα νομοθεσία εκτείνεται σε 400 νόμους, κανονισμούς και ΠΔ. (Το απόσπασμα που αφορά την Ελλάδα είναι διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/how/improving-investment/public-procurement/study/country_profile/el.pdf). Φυσικά, με τον 4412 περιορίστηκε κατά πολύ, όμως από την εφαρμογή του μέχρι και σήμερα έχουν εκδοθεί 38 ΦΕΚ τα οποία τροποποιούν μέρος των διατάξεών του. Είναι λοιπόν μία ευκαιρία, αντί το προς ψήφιση νομοσχέδιο να αποτελεί το 39ο, αυτό να αποτελέσει τη βάση για τις τροποποιήσεις οι οποίες θα ακολουθήσουν. Ένα επιπλέον επιχείρημα στο ότι απαιτείται και πάλι η μείωση του εύρους είναι το γεγονός ότι ο 4412 είναι ο μοναδικός νόμος με δική του σελίδα στο διαδίκτυο. 3η πρόταση – Βελτίωση της δομής και απλοποίηση του κειμένου. Αιτιολόγηση: Είναι γεγονός ότι το αντικείμενο των δημοσίων συμβάσεων, χαρακτηρίζεται από πολυπλοκότητα και σύμφωνα με τη βιβλιογραφία δε μπορεί να ενταχθεί σε κάποιο συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο. Αντίστοιχα και το προσωπικό το οποίο απασχολείται στο αντικείμενο, προέρχεται από διάφορες ειδικότητες αλλά κυρίως από διαφορετικά επίπεδα εκπαίδευσης. Κατά συνέπεια, μεγάλο	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			μέρος του προσωπικού είναι αναμενόμενο να δυσκολεύεται όχι μόνο να κατανοήσει αλλά και να «χρησιμοποιήσει» το νόμο, με ότι συνεπάγεται αυτό για την ομαλή εξέλιξη των διαδικασιών. Έτσι, προτείνεται ο σχεδιασμός της δομής και της μορφής του κειμένου, να γίνει λαμβάνοντας ως δεδομένη την ποικιλία στις ειδικότητες αλλά και στα επίπεδα εκπαίδευσης του προσωπικού που ασχολείται με το αντικείμενο. Διευκολύνοντας το προσωπικό στην καθημερινή τριβή του με τη νομοθεσία, τα οφέλη για τη δημόσια διοίκηση θα είναι πολλαπλάσια. Ακολούθως, παρατίθεται ενδεικτικά σχετική βιβλιογραφία, η οποία θα μπορούσε να ληφθεί γενικότερα υπόψη κατά το σχεδιασμό οποιασδήποτε τροποποίησης όπως για παράδειγμα σε ότι αφορά τις απαιτήσεις για την ένταξη στο Μη.Π.Υ.Δη.Συ. Roman, A. V. (2015). Public procurement specialists: They are not who we thought they were. Journal of Public Procurement, 15(1), 38–65. https://doi.org/10.1108/JOPP-15-01-2015-B002 4η πρόταση – Αποσαφήνιση των περιόδων δημοσίευσης Αιτιολόγηση: Μελετώντας τα διαθέσιμα δεδομένα στο https://opentender.eu/gr/ προκύπτει ότι τα όρια των ημερών που καθορίζει η νομοθεσία για τη δημοσίευση του κάθε διαγωνισμού δεν τηρούνται με ευλάβεια. Βέβαια υπάρχουν και περιπτώσεις (ελάχιστες) αναθέτουσων αρχών οι οποίες διατηρούν τους διαγωνισμούς τους ανοιχτούς για προσφορές, για περίοδο μεγαλύτερη από αυτή των ορίων. Ωστόσο, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι παρατηρείται μεγαλύτερος αριθμός διαγωνισμών με περίοδο δημοσίευσης 29 και 34 ημέρες, αντί για 30 και 35 αντίστοιχα κατά περίπτωση. Επιπλέον, στα παραπάνω δεδομένα θα συναντήσουμε και διαγωνισμούς οι οποίοι δημοσιεύτηκαν για μονοψήφιο αριθμό ημερών. Υποθέτοντας ότι μεγαλύτερη διάρκεια δημοσίευσης, οδηγεί σε μεγαλύτερο αριθμό προσφορών, η επικρατούσα κατάσταση, προφανώς και εμποδίζει την ανάπτυξη του ανταγωνισμού μεταξύ των οικονομικών φορέων. Επιπλέον, η σχετική με το θέμα βιβλιογραφία (παρατίθεται παρακάτω ενδεικτική), έχει δείξει ότι μεγαλύτερος αριθμός προσφορών, συνεπάγεται μείωση της τελικής τιμής. Άρα ακόμη και αν το να διατηρούν οι αρχές τους διαγωνισμούς τους ανοιχτούς για μεγαλύτερη διάρκεια είναι αντικειμενικά δύσκολο, το δημόσιο θα ωφεληθεί από μία τέτοια πρακτική. Συνεπώς, προτείνεται η ένταξη στο κείμενο διευκρινίσεων όπως οι παρακάτω: 1. Οι αναθέτουσες αρχές/φορείς πρέπει να επιδιώκουν οι διαγωνισμοί τους να παραμένουν ανοικτοί για υποβολή προσφορών, για όσον το δυνατό μεγαλύτερο χρονικό διάστημα είναι εφικτό, πέραν των ορίων. 2. Για τον υπολογισμό της περιόδου δημοσίευσης, δε λαμβάνεται υπόψη η ημέρα δημοσίευσης. Li, Sheng & Foulger, Joshua & Philips, Peter. (2008). Analysis of The Impacts of The Number of Bidders Upon Bid Values: Implications for		

			contractor Prequalification and Project Timing and Bundling. Public Works Management & Policy. 12. 10.2139/ssrn.1707950.		
11665	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-28 00:43:46	Προτείνεται το ποσό της εκτιμώμενης αξίας μιας δημόσιας σύμβασης για το οποίο οι αναθέτουσες αρχές θα είναι υποχρεωμένες να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ να αυξηθεί στα 60.000,00 χωρίς Φ.Π.Α.. Προτείνεται η διαδικασία που θα χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές για μία δημόσια σύμβαση με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των 60.000,00 χωρίς Φ.Π.Α. και έως τα όρια της απευθείας ανάθεσης (30.000,00) να είναι αυτή του συνοπτικού διαγωνισμού με σφραγισμένους φακέλους προσφοράς. Τα ανωτέρω θα έχουν ως στόχο τη μείωση του διοικητικού βάρους για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς, καθώς και την αύξηση της συμμετοχής των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων στις διαδικασίες	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, δεδομένου ότι η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ αποτελεί πολύπλοκη διαδικασία. Λόγω έλλειψης γνώσης ή εμπειρίας σε ηλεκτρονικές διαδικασίες οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις είτε προσφεύγουν σε εξωτερικούς συνεργάτες , με υψηλό κόστος υπηρεσιών, γεγονός που αυξάνει το κόστος μίας δημόσιας σύμβασης, με αποτέλεσμα να μην είναι προς όφελος του Δημοσίου είτε δεν συμμετέχουν καθόλου σε προμήθειες του δημοσίου		
11666	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-28 10:49:06	Πόσες από τις παραπάνω αγωνίες και σχόλια αφορούν στην διαδικασία ανάθεσης και στα προβλήματα που δημιουργούνται έως την ανάδειξη του αναδόχου; Κληρώσεις επιτροπών από υπαλλήλους άσχετους με το αντικείμενο, υποστελέχωση υπηρεσιών, διαμάχη για το εάν ένας διαγωνισμός αποτελεί «τεχνική» ή «διοικητική» διαδικασία, αρκετές ασυμφωνίες των Ανεξάρτητων Αρχών στις απόψεις τους, σύνθετη Νομολογία που είναι δύσκολο να γίνει κατανοητή και κυρίως να εφαρμοστεί ομοιόμορφα σε όλες τις υπηρεσίες της χώρας, αδυναμία συγκρότησης και λειτουργίας των μητρώων πιστοποιημένων οικονομικών φορέων, καθυστερήσεις από τις ανάγκες πολλαπλών αποφάσεων από άσχετα συλλογικά όργανα των ΟΤΑ…… και τόσα άλλα. Απλή πρόταση : Δημιουργία Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικών Διαγωνισμών (ΓΔΗΔ) στο ΥΠΟΜΕΔΙ, με επιμέρους Διευθύνσεις Διαγωνισμών Προμηθειών, Υπηρεσιών, Μελετών και Έργων. Ο ενδιαφερόμενος φορέας θα αποστέλλει ψηφιακά υπογεγραμμένα τα Τεύχη Δημοπράτησης στην αντίστοιχη Διεύθυνση και μετά την ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας από την Κεντρική Υπηρεσία θα του κοινοποιούνται τα στοιχεία του αναδόχου με τον οποίο θα υπογράψει σύμβαση και θα υλοποιήσει το αντικείμενο. Δεν αναγράφω τα πλεονεκτήματα της πρότασης διότι τα θεωρώ αυτονόητα για όλους όσους ξοδεύουν χιλιάδες εργατοώρες με αυτό το αντικείμενο.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11667	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-28 13:16:24	Σχεδόν στο σύνολο των ελέγχων του ΕΣΠΕΛ συστήνεται η περικοπή της αμοιβής του αναδόχου (σύμφωνα με τον Ν 4412/16 όπως αναφέρεται στις εκθέσεις του) με επιβολή προστίμου για την ελλιπή τήρηση αρχείων ποιότητας έργου (π.χ. Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου όπου η τήρηση του είναι υποχρεωτική ή αντίστοιχα αρχεία για έργα μικρότερου Προϋπολογισμού). Η ελλιπής τήρησης τους δεν επηρεάζει απαραίτητα και την ποιότητα του έργου. Στον νόμο δεν προβλέπεται η επιβολή περικοπής αμοιβής - ποινικής ρήτρας ο επιβολής προστίμου για σχετικές παραλήψεις. Θα ήταν σκόπιμο να υπάρχει σχετικό άρθρο που να επιτρέπει στη Προϊσταμένη Αρχή να επιβάλει σχετική ποινή, κατόπιν συστάσεων του ΕΣΠΕΛ, επί του εργολαβικού οφέλους (π.χ. μέχρι 2%) με πρόβλεψη μείωσης κατά 50% για μεταγενέστερη τακτοποίηση. Επίσης ο ΕΣΠΕΛ θα πρέπει να καθορίζει στην έκθεση του το ποσοστό για περικοπή για σχετικές ελλείψεις.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11671	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-28 20:26:37	Σχετικά με τις προσκλήσεις στους οικονομικούς φορείς και για το ποιος τρέχει τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης ο 4412 μιλούσε για αναθέτουσα αρχή ή αρμόδιες υπηρεσίες αντίστοιχα. Σε Δήμο της Αττικής το τμήμα προμηθειών δεν συντάσσει ούτε στέλνει προσκλήσεις. Αναλαμβάνει μόνο τις προσκλήσεις προς όλους. Τις προσκλήσεις προς συγκεκριμένο οικονομικό φορέα την κάνει όποια υπηρεσία χειρίζεται την πίστωση. Θα πρέπει να διευκρινιστεί στο νέο σχέδιο νόμου που υπηρεσία είναι η αναθέτουσα αρχή. Επίσης θα πρέπει να είναι ξεκάθαρο εάν υπάρχουν ασυμβίβαστα σχετικά με τα μέλη των γνωμοδοτικών επιτροπών. Στον ανωτέρω Δήμο οι υπάλληλοι του τμήματος προμηθειών δεν μπαίνουν σε επιτροπές διότι επικαλούνται ασυμβίβαστο βασιζόμενοι σε έγγραφο του ΥΠ ΟΙΚ του 2017 το οποίο εξέφραζε μόνο απόψεις. Είναι το έγγραφο αυτό πιο ισχυρό από νόμο; Μπορεί οποιοδήποτε Υπουργείο να δημιουργεί σύγχυση για θέματα που αφορούν μόνο το ΥΠΕΣ απλά δημοσιοποιώντας τις απόψεις του; Όλα τα παραπάνω μας δημιουργούν πολλά προβλήματα. Ο 4412 ερμηνεύεται κατά το δοκούν. Ο 4412 αφορά τις προμήθειες τελικά;;		
11672	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-28 20:45:45	1. Το όριο της απ΄ευθείας ανάθεσης να ανέβει στις 60.000 ευρώ, όπως στις κοινωνικές υπηρεσίες 2. Η απ΄ευθείας διαπραγμάτευση μετά από άγονο διαγωνισμό να μπορεί να γίνει και εκτός ΕΣΗΔΗΣ. 3. Το χρονικό όριο υποβολής προσφορών του διεθνούς διαγωνισμού πρέπει να μειωθεί στις 20 μέρες. Αν απαιτείται περισσότερο ας το ορίσει η αναθέτουσα αρχή από μόνη της. 4. Για την επισκευή βλαβών σε εξοπλισμό (π.χ. επιστημονικά όργανα) θα πρέπει να υπάρξει ειδική μέριμνα ώστε οι βλάβες να αντιμετωπίζονται άμεσα. Θα μπορούσε να προβλεφθεί εξαίρεση στο άρθρο 6 του 4412/2016, ώστε κάθε βλάβη να μπορεί να αντιμετωπιστεί με απ' ευθείας ανάθεση. 5. Το άρθρο 127 του 4412/2016 να μείνει ως έχει για τις απ' ευθείας αναθέσεις. 6. Οι αποφάσεις της ΑΕΠΠ επί προσφυγών για διαγωνισμούς έως π.χ. 1.000.000 ευρώ να είναι τελεσίδικες. Η δυνατότητα προσφυγής στο Εφετείο να δίνεται σε διαγωνισμούς μεγαλύτερης αξίας. 7. Όταν η αναθέτουσα αρχή δεν διαθέτει τεχνική υπηρεσία και δεν βρεθεί πρόθυμος δημόσιος φορέας για τη σύναψη προγραμματικής σύμβασης, να προβλεφθεί ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφέρει αμοιβή στον δημόσιο φορέα που θα προθυμοποιηθεί να συνάψει προγραμματική. Η αμοιβή να είναι ποσοστό επί του προϋπολογισμού του έργου και μέρος της να δίνεται στους μηχανικούς που θα τρέξουν το έργο. 8. Όταν η αναθέτουσα αρχή δεν διαθέτει τεχνική υπηρεσία να μπορεί να προσλάβει τεχνική εταιρεία ως σύμβουλο, για εργασίες επισκευής, συντήρησης και επίβλεψης εκτέλεσης αυτών. Η μέθοδος επιλογής και η αμοιβή να προβλεφθεί στο νόμο.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			9. Με την έναρξη ισχύος του νόμου να εκδοθούν οι πρότυπες διακηρύξεις από την ΕΑΑΔΗΣΥ. 10. Ο νόμος να συνυπογραφεί από τον αρμόδιο για το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους υπουργό.		
11674	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-29 11:12:13	1. Στον ανάδοχο που δεν εκτέλεσε σύμβαση προμήθειας αγαθών ή υπηρεσιών και κυρήκτηκε έκπτωτος, να δοθεί η δυνατότητα να εκτελέσει τη σύμβαση με πρόστιμο (π.χ. 25%) ή με παροχή δωρεάν επιπλέον ποσοτήτων. Τέτοια δυνατότητα υπήρχε στο ΠΔ 118, αλλά στον ν. 4412 εξαφανίστηκε. Η δυνατότητα αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί και ένα από τα μέτρα αυτοκάθαρσης. 2. Το ποσοστό κατακύρωσης επιπλέον ποσότητας, για είδη όπου η ζητούμενη ποσότητα είναι πέντε (5) τεμάχια ή λιγότερο να γίνει 200%. Να διευκρινιστεί ότι για την πληρωμή της επιπλέον ποσότητας μπορεί να χρησιμοποιηθεί ό,τι μένει αχρησιμοποίητο από τον συνολικό προϋπολογισμό του διαγωνισμού. 3. Να διευκρινιστεί ότι όταν από ειδική διάταξη προβλέπεται η καταφυγή σε συγκεκριμένο ανάδοχο για την εκτέλεση της σύμβασης, γίνεται απ' ευθείας ανάθεση (περίπτωση επισκευής ανελκυστήρων). 4. Να διευκρινιστεί ότι σε περίπτωση εξάσκησης δικαιώματος προαίρεσης δεν είναι υποχρεωτική η σύναψη νέου συμφωνητικού.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11681	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-30 12:49:09	Είναι καιρός να εισαχθεί η έννοια της ex post ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ των μελετητών και των κατασκευαστών η οποία σε κάποιο (μικρό έστω) βαθμό θα επηρεάζει τη βαθμολογία τους προκειμένου να αναλάβουν δημόσιο έργο ή μελέτη. Με την ολοκλήρωση κάθε σύμβασης, η Διευθύνουσα Υπηρεσία συντάσσει φύλο αξιολόγησης του συμβαλλομένου με 4 βασικά κριτήρια: 1. Κόστος (αποκλίσεις από το αρχικό κόστος), 2. Τήρηση χρονοδιαγραμμάτων, 3. Ποιότητα (με βάση ελέγχους από επιθεωρητές ή εργαστηριακά δείγματα), 4. Αξιοπιστία (για την περίπτωση που η εργολαβία περιλαμβάνει δοκιμαστική λειτουργία).	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11682	ΓΕΝΙΚΑ	2020-11-30 14:42:31	Γιατί να μην μπορούν και οι ειδικοί συνεργάτες του Δημάρχου να επιβλέπουν έργα, προμήθειες και υπηρεσίες?? Επίσης γιατί να μην μπορούν οι ειδικοί συνεργάτεσ του Δημάρχου να έχουν κωδικούς ΚΗΜΔΗΣ και ΔΙΑΎΓΕΙΑ αφού πλέον συντασσουν και υπογράφουν μελέτες για έργα, προμήθειες και υπηρεσίες???	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11684	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-01 08:06:25	Επί των άρθρων 89, 90, 94: Στα άρθρα 183 και 183Α του ν. 4412 (σύμφωνα με τις προτεινόμενες στην παρούσα ρυθμίσεις των άρθρων 89 και 90), εισάγεται η προαιρετική άσκηση της επίβλεψης από ιδιωτικούς φορείς / φυσικά πρόσωπα, μέτρο που φαίνεται ορθό στον βαθμό που θα διευκολύνει μικρές και χωρίς τεχνική επάρκεια αναθέτουσες αρχές. Ένα από τα καθήκοντα της επίβλεψης ήταν και παραμένει να είναι ο έλεγχος των μελετών. Ωστόσο στο προς τροποποίηση άρθρο 189 του ν. 4412 (άρθρο 94 της παρούσας), στην περιγραφή της διαδικασίας έγκρισης μελέτης, γίνεται αναφορά σε έλεγχο της μελέτης μόνο από ιδιώτη 'ελεγκτή μηχανικό' (βλ. παρ. 2 και 5 του τροποποιούμενου άρθρου 189), ενώ επιπλέον θεσμοθετείται (στην παρ. 10) ο υποχρεωτικός έλεγχος της μελέτης από ιδιώτες πάνω από κάποιο όριο, που αρχικά τίθεται στις 500.000 ευρώ. Δεδομένου όμως ότι υπάρχουν αναθέτουσες αρχές και φορείς που, με βάση την οργανωτική τους δομή, έχουν το απαιτούμενο στελεχιακό δυναμικό με εμπειρία, τεχνική δυνατότητα και –ως σήμερα- αρμοδίοτητα να ελέγχουν τις μελέτες, η υποχρεωτική συμμετοχή ιδιώτη ελεγκτή μηχανικού, στις περιπτώσεις αυτές, δεν μπορεί να δικαιολογηθεί και εισάγει αχρείαστη δημοσιονομική επιβάρυνση. Συνεπώς, το άρθρο 189 του ν. 4412 θα πρέπει να αναδιατυπωθεί, προκειμένου να προβλέπει τον έλεγχο μελέτης πρωτίστως από προσωπικό της αναθέτουσας αρχής/φορέα και προαιρετικά από ιδιώτες, σε περίπτωση αδυναμίας της αρχής/φορέα και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 44 του ν. 4412.		
11685	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-01 08:54:00	Παρακαλώ η λέξη ΣΥΜΒΑΣΗ να μην έχει διπλή σημασία δηλαδή ΣΥΜΒΑΣΗ=Εγγραφα μέχρι την κατακύρωση και ΣΥΜΒΑΣΗ= ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟ	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11686	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-01 09:52:28	Παρακαλώ να ενσωματωθούν τα όρια προσυμβατικού ελέγχου σύμφωνα με τον Ν. 4700/2020	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11687	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-01 13:31:54	ΠΟΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΣΤΕΙΛΕΙ ΜΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ; ΠΟΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΘΑ ΕΧΕΙ ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ ΤΗΣ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ ΣΤΟ ΚΗΜΔΗΣ;	Απορρίπτεται	Δεν υπάρχει πρόταση
11689	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-02 07:44:53	ΑΡΘΡΟ 17: Οι υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες δεν ανατίθενται πάντα ως συμπλήρωμα μιας απλής ή σύνθετης μελέτης, αλλά και αυτόνομα, ιδίως με συμφωνίες-πλαίσιο (βλ. ν. 4412, άρθρο 39, παρ. 10). Επομένως, θα πρέπει να προβλεφθεί ο τρόπος καθορισμού της προεκτιμώμενης αμοιβής και για τις περιπτώσεις που οι υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες ανατίθενται αυτόνομα. Προτείνεται η εξής τροποποίηση της περ. γ παρ. 8 του άρθρου 53 του ν. 4412: "γ) Για τις υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες (όπως ιδίως γεωλογικές	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			έρευνες, γεωτεχνικές έρευνες και τοπογραφικές μελέτες), για τις οποίες δεν είναι δυνατός ο ακριβής προσδιορισμός μονάδων φυσικού αντικειμένου, η προεκτιμώμενη αμοιβή υπολογίζεται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή, με βάση ποσοτικά στοιχεία που προκύπτουν από το τεύχος τεχνικών δεδομένων και από συγκριτικά στοιχεία για αμοιβές συναφών μελετών και ερευνών, λαμβάνοντας συμπληρωματικά υπόψη τον κανονισμό της περ. δ'. Όταν σε προς ανάθεση σύμβαση απλής ή σύνθετης μελέτης περιλαμβάνονται και οι απαιτούμενες υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες, για τις εργασίες αυτές τίθεται προεκτιμώμενη αμοιβή, ως ανώτατο όριο δαπάνης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει αθροιστικά το ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προεκτιμώμενης αμοιβής της προς ανάθεση μελέτης".		

11695	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-02 15:47:36	Γενικό Σχόλιο. Η εμπειρία της εφαρμογής του Ν.4412/16 στις Αναθέτουσες Αρχές και στους Οικονομικούς Φορείς είναι αποτέλεσμα δύο παραγόντων, του ιδίου το Νόμου αλλά και του τρόπου υλοποίησης του στην πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ. Συνήθως, υπάρχει λανθασμένη εντύπωση και αντίδραση για τον Ν.4412/16 λόγω της κακής εφαρμογής συγκεκριμένων άρθρων του Ν4412/16 στο ΕΣΗΔΗΣ που δημιουργεί προβλήματα στην διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων μέσω του συστήματος, αλλά συμβαίνει συχνά και το αντίστροφο, δηλ. να βάλλεται το ΕΣΗΔΗΣ για την υλοποίηση διαδικασιών που έχουν υλοποιηθεί σωστά μεν στο σύστημα, αλλά η ίδια η νομοθεσία τις έχει περιγράψει με γραφειοκρατικό τρόπο. Θεωρώ ότι τα κυριότερα ζητούμενα σε κάθε αλλαγή που συνδέεται με δημόσιες προμήθειες θα πρέπει να είναι τα ακόλουθα. Η απλούστευση να είναι «τομεακή» ώστε να μπορεί να εφαρμόζεται σωστά. Για παράδειγμα, να μπορεί να γίνει απλούστευση για κατηγορίες αγορών με βάση το CPV, χωρίς να επηρεάζεται μία άλλη κατηγορία αρνητικά ή να είναι ανεφάρμοστη. Έτσι κερδίζονται άμεσα οφέλη. Το δεύτερο να μην είναι δεσμευτική σε διαδικασίες υλοποίησης μέσω συστημάτων. Να μην απαγορεύεται, ότι δεν αναφέρεται ότι επιβάλλεται ή επιτρέπεται. Έτσι, δίνεται χώρος να υλοποιηθούν διαδικασίες με νέες τεχνολογίες που δεν είναι κατ' ανάγκη καταγεγραμμένες στον Ν4412, αλλά τηρούν τις βασικές αρχές του Νόμου. Το τρίτο είναι η έξυπνη υλοποίηση μέσω των πληροφοριακών συστημάτων που θα περιορίσει τα προβλήματα που ανακύπτουν από την δαιδαλώδη διαδικασία του Νόμου. Τυπικό παράδειγμα η χρήση checkboxes με αποδοχές όρων, αντί η επισύναψη πολλών βεβαιώσεων, πιστοποιητικών, επιστολών, υποδειγμάτων κλπ. Αν μελετήσει κανείς τα στοιχεία ΕΣΗΔΗΣ που παρατίθενται κατωτέρω, εύκολα μπορεί να καταλήξει στο συμπέρασμα, ότι το σχέδιο των αλλαγών που έχει έρθει στην διαβούλευση, δεν εγγυάται την σημαντική βελτίωση των παρακάτω δεικτών. Με βάση τις ετήσιες δημοσιευμένες αναφορές του ΕΣΗΔΗΣ, η κατάσταση έχει ως ακολούθως Ματαιωμένοι διαγωνισμοί στο σύνολο των δημοσιευμένων 2019 : 9% 2018 : 8% 2017 : 8% 2016 : 15% Σημείο Ματαίωσης	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			2019 : 42% στην τεχνική αξιολόγηση, 33% πριν την καταληκτική ημ/νια υποβολής τους 2018 : 46% στην τεχνική αξιολόγηση, 26% πριν την καταληκτική ημ/νια υποβολής τους 2017 : 42% στην τεχνική αξιολόγηση, 28% πριν την καταληκτική ημ/νια υποβολής τους 2016 : δεν αναφέρεται Απορριφθείσες Προσφορές επί του συνόλου 2019 : 11% 2018 : 10,7% 2017 : 15,8% 2016 : 25% Άγονοι Διαγωνισμοί (χωρίς προσφορά) 2019 : 11,8% 2018 : 12,87% 2017 : 11,5% 2016 : 13,4%		

11703	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-02 16:08:28	1. ΠΡΟΤΑΣΗ: Κατάργηση του ν. 4412/2016 και αντικατάστασή του από νέο με βάση τις προωθούμενες προτάσεις. Εναλλακτικά τροποποίηση και κωδικοποίηση του ν. 4412 ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Το πλήθος των επενενχθεισών τροποποιήσεων του 4412 και το εύρος της παρούσας δικαιολογούν την ενσωμάτωση όλων σε ενιαίο κείμενο 2. Άρθρο 1 Ορισμοί – Τροποποίηση άρθρου 2 ν. 4412/2016 • Παρ. 2.1.7 ορισμός έργου ΠΡΟΤΑΣΗ: ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή έργων πολιτικού μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Τα έργα πολιτικού μηχανικού είναι όλα κατασκευές που δεν ταξινομούνται στα κτίρια: σιδηροδρομικές γραμμές, γέφυρες, αστικές και υπεραστικές οδοί, διάδρομοι αεροδρομίων, φράγματα κλπ. Οι κατασκευές είναι δομικά έργα τα οποία συνδέονται με το έδαφος και τα οποία αποτελούνται από κατασκευαστικά υλικά και συστατικά και/ή για τα οποία εκτελείται κατασκευαστικό έργο. Σχετικά, η προετοιμασία του εδάφους, η φύτευση ή η σπορά κλπ. για γεωργικούς σκοπούς δεν θεωρούνται κατασκευές. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Ο περιορισμός και αναφορά στο αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού μπορεί να δημιουργήσει συγχύσεις . Προτείνεται η εισαγωγή των διευκρινήσεων που προέρχονται από τα εν ισχύ κείμενα ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ CC 1998 της Eurostat. Επισημαίνεται ότι ο όρος civil engineering works αρχικά είχε εισαχθεί για την διάκριση από τα στρατιωτικά έργα (military works) • Παρ. 2.2.2 «φορέας κατασκευής του έργου» ΠΡΟΤΑΣΗ: "Φορέας κατασκευής του έργου" είναι η αρμόδια Αρχή ή Υπηρεσία, όπως αναφέρεται στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Ο Φορέας Κατασκευής μπορεί να είναι διαφορετικός από την Αναθέτουσα Αρχή. (π.χ. αναθέτουσα το υπουργείο αγροτικής ανάπτυξης και φορέας κατασκευής η περιφέρεια) • Παρ. 2.2.4: «διευθύνουσα υπηρεσία» ΠΡΟΤΑΣΗ: 4) ως «Διευθύνουσα Υπηρεσία» νοείται η τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και τη διοίκηση της κατασκευής του έργου υπό την εποπτεία της Προϊσταμένης Αρχής. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Η παρακολούθηση είναι διακριτή έννοια από τον έλεγχο και πρέπει να ασκείται, περιλαμβάνεται δε και στο περιεχόμενο του τροποποιούμενου ‘άρθρου 136. Εξάλλου η ίδια θεώρηση και ορισμός ισχύει για τις μελέτες.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			• Παρ. 2.2.4α) «επιβλέπων» ΠΡΟΤΑΣΗ: Απάλειψη του ορισμού ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Ο ορισμός δεν προσθέτει τίποτε ενώ εξειδικεύεται στο άρθρο 57 το οποίο αντικαθιστά το άρθρο 136. Η συμπερίληψη τεχνικών υπαλλήλων της διευθύνουσας υπηρεσίας και πιστοποιημένου ιδιωτικού φορέα στον ίδιο ορισμό μπορεί να προκαλέσει σημαντική σύγχυση, δεδομένου ότι πρόκειται για διαφορετικές οντότητες. • Παρ. 2.2.7.α και 2.3.6 α) για μελέτη ΠΡΟΤΑΣΗ: Συμπερίληψη του όρου «παραγωγική διαδικασία» και της παραπομπής στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Η έννοια της παραγωγικής διαδικασίας υπάρχει ήδη στον ορισμό του 2.3.6.α ενώ η παραπομπή στο Παράρτημα διευκολύνει τον καθορισμό του αντικειμένου και τη διάκριση από τις γενικές υπηρεσίες.		
11709	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-02 16:14:45	17. Άρθρο 152 Έναρξη ισχύος – Τροποποίηση άρθρου 379 ν. 4412/2016 Η έναρξη ισχύος του νόμου θα πρέπει να είναι κατ΄ελάχιστο μετά από έξι μήνες από τη δημοσίευση αυτού.	Λαμβάνεται υπόψη	
11711	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-03 07:27:07	Μια γενική, τεχνική, παρατήρηση: Ο νέος Νόμος να είναι αυτοτελής και όχι τροποποιητικός του 4412. Ένα από τα προβλήματα του 4412 ήταν και το ότι πολύ σύντομα απέκτησε τόσες τροποποιήσεις, αλλαγές και συμπληρώσεις που έγινε άμεσα δυσλειτουργικός. Γι' αυτό , και βάσει και αυτής της εμπειρίας, θεωρώ ότι το ζητούμενο είναι ένας πλήρως νέος Νόμος, δομημένος κατά θεματική ενότητα.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			Ίσως και η μορφή του Κώδικα θα μπορούσε να εξεταστεί και να παγιώσει μια δομή κανονιστικού πλαισίου των θεμάτων των συμβάσεων που να αντέχει στον χρόνο.		
11712	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-03 07:57:58	ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 17: Οι υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες δεν ανατίθενται πάντα ως συμπλήρωμα μιας απλής ή σύνθετης μελέτης, αλλά και αυτόνομα, ιδίως με συμφωνίες-πλαίσιο (βλ. ν. 4412, άρθρο 39, παρ. 10). Επομένως, θα πρέπει να προβλεφθεί ο τρόπος καθορισμού της προεκτιμώμενης αμοιβής και για τις περιπτώσεις που οι υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες ανατίθενται αυτόνομα. Προτείνεται η εξής τροποποίηση της περ. γ παρ. 8 του άρθρου 53 του ν. 4412: "γ) Για τις υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες (όπως ιδίως γεωλογικές έρευνες, γεωτεχνικές έρευνες και τοπογραφικές μελέτες), για τις οποίες δεν είναι δυνατός ο ακριβής προσδιορισμός μονάδων φυσικού αντικειμένου, η προεκτιμώμενη αμοιβή υπολογίζεται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή, με βάση ποσοτικά στοιχεία που προκύπτουν από το τεύχος τεχνικών δεδομένων και από συγκριτικά στοιχεία για αμοιβές συναφών μελετών και ερευνών, λαμβάνοντας συμπληρωματικά υπόψη τον κανονισμό της περ. δ'. Όταν σε προς ανάθεση σύμβαση απλής ή σύνθετης μελέτης περιλαμβάνονται και οι απαιτούμενες υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες, για τις εργασίες αυτές τίθεται προεκτιμώμενη αμοιβή, ως ανώτατο όριο δαπάνης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει αθροιστικά το ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προεκτιμώμενης αμοιβής της προς ανάθεση μελέτης".	Λαμβάνεται υπόψη	
11714	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-03 08:05:02	Άρθρο .... – Κριτήρια επιλογής (παρ. 3 του άρ. 75 του Ν. 4412) Η οικονομική επάρκεια του υποψηφίου μπορεί να θεωρείται ικανοποιητική όταν ο μ.ο. του κύκλου εργασιών του της τελευταίας τριετίας, ισούται με το αναμενόμενο, σε περίπτωση ανάληψης της σύμβασης, ετήσιο ποσό απορρόφησης. Κατόπιν αυτού προτείνεται η προσθήκη στην παρ. 3 του άρ. 75 του Ν. 4412 της εξής διάταξης: Ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών ορίζεται στο 50% του πηλίκου της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης δια των ετών της διάρκειας της σύμβασης.	Απορρίπτεται	Υπέρμετρη και οριζόντια δέσμευση των αναθετουσών αρχών
11717	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-03 18:09:55	Πρέπει να προβλεφτεί δυνατότητα να εκτελούμε εμείς που δεν είμαστε μηχανικοί αλλά έχουμε εταιρία, εργα χωρις περιορισμό στον προυπολογισμό. Επίσης να δωθεί δυνατότηα να μπορουμε να δουλεουμε στα εργα μας οι ιδιοι χωρις να χρειαζετε ασφαλια ικα.	Απορρίπτεται	Ελλιπής τεκμηρίωση

11718	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-03 19:35:23	Γενική παρατήρηση επί ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ Παρακολουθώ την εξέλιξη του θεσμικού πλαισίου Δημοσίων Έργων από του 1994 μέχρι σήμερα. Επικαλούμενος μακροχρόνια επαγγελματική εμπειρία Μηχανικού και Εμπειρογνώμονα Ασφαλίσεων με παροχή υπηρεσιών συμβούλου σε φορείς του δημοσίου όπως ΥΠΕΧΩΔΕ, ΤΕΕ, ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ ΑΕ, Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης καθώς και σε Κοινοπραξίες μεγάλων έργων (Ολυμπιακό Μετρό, Αττική Οδός, Γέφυρα "Ρίο – Αντίρριο") και με πληθώρα δημοσιεύσεων πάνω σε θέματα Διαχείρισης & Ασφάλισης Κινδύνων τεχνικών έργων, επιθυμώ να επισημάνω πως η παράμετρος ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ & ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΡΓΩΝ δεν περιλαμβάνεται στις διατάξεις του συγκεκριμένου νομοσχεδίου, το οποίο στοχεύει στον πραγματικό εκσυγχρονισμό του συστήματος ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ & ΕΡΓΩΝ! Το υπό διαβούλευση νομοσχέδιο αναμόρφωσης του βασικού Νόμου 4412/2016 για τις Δημόσιες Συμβάσεις Υπηρεσιών, Έργων και Προμηθειών είναι ίσως η μοναδική ευκαιρία για τον απαραίτητο εκσυγχρονισμό του συστήματος. Η θεσμική ένταξη της Ασφάλισης Επαγγελματικής Ευθύνης Μελετητή – Επιβλέποντα – Συμβούλου είναι απαραίτητη να γίνει με ορθολογισμό και σύμφωνα με την ισχύουσα ευρωπαϊκή πρακτική εμπειρία. Η διαχείριση κινδύνων μελέτης και κατασκευής που έχουν ως συνέπεια αστοχίες, υπέρβαση κόστους και χρονικών ορίων στα δημόσια έργα, πρέπει να βασίζεται στις προβλέψεις των αντίστοιχων συμβάσεων μελέτης ή κατασκευής και των κατάλληλων ασφαλιστηρίων που θα πρέπει συστηματικά και αυστηρά να ζητούνται και να εφαρμόζονται. Με βάση τα παραπάνω, οι προτεινόμενες διατάξεις στα άρθρα που επισημαίνονται στη συνέχεια, δεν πρόκειται να επιλύσουν τα διαχρονικά προβλήματα που ταλανίζουν τα δημόσια έργα και ιδιαίτερα αυτό των υπερβολικών εκπτώσεων. Η ένταξη του μηχανισμού της ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ είναι απαραίτητο να μνημονευθεί με αντικειμενικότητα στα παρακάτω: α) Άρθρο 58 Διοίκηση του έργου –Παρακολούθηση & Επίβλεψη έργων κάτω των ορίων –Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών β) Άρθρο 63 Σύμπραξη του μελετητή στην κατασκευή -Πρόσθετες εγγυήσεις – Ευθύνη γ) Άρθρο76 Βλάβες στα έργα –Αποζημιώσεις δ) Άρθρο 89 Διοίκηση σύμβασης μελέτης -παροχής τεχνικών υπηρεσιών,	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			έλεγχος, επίβλεψη και παρακολούθηση ε) Άρθρο 90 Μητρώο Επιβλεπόντων Ελεγκτών Μηχανικών Τέλος, σημειώνω πως η δειλά επιχειρούμενη θεσμική εκχώρηση σε ιδιώτες Μηχανικούς - Γραφεία Μελετών αρμοδιοτήτων Ελέγχου Μελετών, Επίβλεψης Έργων και Υπηρεσιών Συμβούλου Διοίκησης Έργων, επί της ουσίας δεν υποβαθμίζει το κύρος των Υπηρεσιών του Δημοσίου. Απεναντίας, σύμφωνα και με την ευρωπαϊκή – διεθνή πρακτική εμπειρία, αναβαθμίζει τον επιτελικό ρόλο τους αξιοποιώντας την τεχνογνωσία και ευελιξία του Ιδιώτη Μελετητή – Συμβούλου Μηχανικού! “Κλειδί” στο όλο θέμα είναι συστηματική και αυστηρή συμβατική απαίτηση όλοι οι παρέχοντες υπηρεσίες να διαθέτουν ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΉΣ ΕΥΘΥΝΗΣ για τις συνέπειες από τυχόν λάθη ή παραλείψεις τους.		
11719	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-04 08:22:13	Απουσιάζει από τον υπό ψήφιση νόμο, η αποσαφήνιση των διατάξεων του άρθρου 15 του Ν.4412/16 που αφορά στη δυνατότητα εξαίρεσης εφαρμογής του, στην περίπτωση προστασίας ουσιωδών συμφερόντων της χώρας. Τα γεγονότα των τελευταίων μηνών (Έβρος, Αιγαίο, αλλά και COVID-19) επιβάλλουν τη ρύθμιση μέσω εξουσιοδοτικής διάταξης τόσο του περιεχομένου όσο και των διαδικασιών που θα πρέπει να ακολουθούνται σε ανάλογες καταστάσεις και ανεξαρτήτως ποσού. Προφανώς και αυτονόητα η επίκληση και η υπαγωγή μιας δημόσιας σύμβασης στην εξαιρετική διαδικασία του άρθρου 15, συνιστά πολιτική απόφαση και όχι απόφαση της	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση / Παραπομπή στις Λοιπές διατάξεις	

			δημόσιας διοίκησης, για την οποία αναλαμβάνεται η οικεία πολιτική ευθύνη εκ μέρους της εκτελεστικής εξουσίας.		
11721	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-04 13:37:07	Απο το κείμενο της Νομοπαρασκευαστικης Επιτροπής που ετέθη προς διαβούλευση,προκυπτουν τα εξής ζητήματα , σε οτι αφορά το καθεστως που ισχύει κατα την εκτελεση συμβάσεων της ΕΥΑΘ Α.Ε. ως εταιρειας υπαγομένης στο Κεφαλαιο Β του ν. 3429/2005. 1ον Η επιλογή της Νομ. Επ. να μην προβεί σε εκ νεου τροποποίηση της παρ 7 του αρθρου 222, έχει ως συνεπεια να εξακολουθεί υφισταμενη η σύγκρουση με τα όσα διαλαμβανονται στο αρθρο 334 αναφορικά με τη συμπληρωματική εφαρμογή των διατάξεων του Κεφ ΙΙ του Μερους Β του Βιβλιου Ι (αρθρα 134 εως 220).Στην εν λόγω σύγκρουση ειναι προφανές οτι επικρατεί, ως ειδικοτερη, η διάταξη της παρ 7 του αρθρου 222 που προβλεπει την ΜΗ εφαρμογή των οριζομένων στις παρ 4,5 και 6 του αρθρου 1 του ν. 4412/2016, μη δυναμενη να καμφθεί από την γενικότερης ισχυος τοιαύτη του αρθρου 334, η οποία καταλαμβάνει όλους τους αναθέτοντας φορείς, πλην βεβαίως (ερμηνευτικα) των εταιρειων του Κεφ Β του ν.3439/05.Αφ' ης στιγμής παραμένει η βουληση του νομοθέτη περι της ειδικης μεταχειρισεως των εταιρειων αυτών, επιβάλλεται οπως ρυθμιστεί το ζήτημα δια της προσθεσεως του αρθρου 334 στις μη εφαρμοζομενες διατάξεις της παρ 7 του αρθρου 222. 2ον. Ειναι γεγονος ότι η μη εφαρμογή των άρθρων 134 εως 220 κατά την εκτελεση των συμβασεων για τις εταιρείες του Κεφ Β του ν. 3439/05,χωρις αλλη προβλεψη,δημιουργεί αμφιβολία ως προς το αν η πραγματική βούληση του νομοθέτη είναι η επίλυση των διαφορών να καταλειπεται, για μεν το προδικαστικο στάδιο σε πλαίσιο ρυθμιζόμενο απο τα τευχη δημοπρατησης (διακήρυξη, ΕΣΥ), για δε το δικαστικό στις διατάξεις του Κ.Πολ.Δ. Επ' αυτου σημειώνονται τα εξης: Η Νομ.Επ. για τους αναθετοντες φορείς ΓΕΝΙΚΑ, με την προταξη ,στο υπο αντικατάσταση αρθρο 334 ως εφαρμοστεων διαταξεων ,των ορων της συμβάσεως και συμπληρωματικως αυτων του Κεφ ΙΙ του Μερους Β του Βιβλιου Ι [αρα και των αρθρων 174- συνδυαστικα με το αρθρο 180 παρ 3 περ. Α εδ δευτερο και περ.Β - 198 (παρ 1- 10 και 12)-συνδυαστικα με το άρθρο 199- και 205] φαίνεται οτι θεσπίζει τη δυνατοτητα ρυθμίσεως του προδικαστικου σταδίου επιλυσεως των διαφορών κατά διαφορετικό τρόπο απ' ότι προβλέπουν τα προαναφερθεντα άρθρα. Εξυπακουεται οτι για την δικαστική επίλυση δεν τίθεται θέμα, αφού ουτε η δικαιοδοσία ούτε η υλικη αρμοδιότητα των δικαστηριων δυνανται να ρυθμίζονται διαφορετικά από τα οριζομενα υπο του νομοθετου,οπότε η οποιαδηποτε πρόβλεψη καθισταται ανεφαρμοστη,εφαρμοζομενωνΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ των αρθρων 175, 198(παρ 11) και 205Α. Ισχυόντων των ανωτέρω δεν καταλειπεται η παραμικρη αμφιβολια ότι η βουληση του νομοθετη, για τις εταιρειες του ΚΕΦ Β του ν.3429/05, είναι να	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			ΜΗΝ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ α)οι διατάξεις των αρθρων 174, 198(παρ 1-10 και 12) και 205 για την διοικητικη επίλυση των διαφορων και β) οι διατάξεις των αρθρων 175, 198(παρ 11) και 205Α για την δικαστικη επιλυση,ΑΝΤΙΚΑΘΙΣΤΑΜΕΝΕΣ οι πρωτες απο διαδικασία προβλεπόμενη στα συμβατικά τευχη (διακηρυξη, ΕΣΥ) και οι δεύτερες απο τις διαταξεις του Κ.Πολ.Δ. Δεν αποκλείεται βεβαίως δια την ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ να γινεται παραπομπή στις διατάξεις των αρθρων 175, 198(παρ 11) και 205Α του ν.4412/16. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΧΗ " Η παρ 7 του άρθρου 222 του ν.4412/2016(Α 147) τροποποιείται και το άρθρο 222 διαμορφώνεται ως εξης: 1.....6.....7. Οι διαταξεις των αρθρων 279, 281, 302, 315 εως 317, 326 εως 334, καθως και των παρ 4, 5 και 6 του άρθρου 1 δεν εφαρμοζονται απο τις εταιρείες του Κεφ Β του ν.3429/2005(Α 314)". ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΧΗ Η ανωτέρω διατυπωση ως εδαφιο πρωτο και ακολουθως ως εδαφιο δεύτερο " Στις ανωτερω εταιρειες εχουν εφαρμογή οι διαταξεις των αρθρων 175, 198 (παρ 11) και 205Α του ν.4412/2016 (Α 147) για την δικαστική επίλυση των διαφορών." Με εκτίμηση.		

11722	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-04 15:00:31	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ Ν4412/2016 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ Εστιάζουμε κατ' ανάγκην λεπτομερώς σε κρίσιμες για την ανάπτυξη και την καινοτομία ρυθμίσεις του Ν/Σ, που συνδέονται με τα κριτήρια επιλογής και καταλληλότητας των οικονομικών φορέων, που καλούνται να συμμετέχουν σε Δημόσιες Συμβάσεις Έργων ή Μελετών τους. Παρατηρούμε ότι για μια ακόμη φορά συνεχίζονται οι στρεβλώσεις του υφιστάμενου επί δεκαετίες θεσμικού πλαισίου, σε συγκρούσεις με το πνεύμα και το γράμμα των Ευρωπαϊκών Οδηγιών και ειδικότερα με τις βασικές αρχές περί αποφυγής διακρίσεων, διαφάνειας και ίσων όρων ανταγωνισμού. Πρόδηλες συγκρούσεις που προκύπτουν από διατάξεις του ν4412/16 που παραμένουν σχεδόν αλώβητες και με το υπόψη Ν/Σ. Οι αναφορές μας στη συνέχεια επικεντρώνονται εκ των πραγμάτων, σε ειδικά έργα όπως είναι π.χ. τα έργα προστασίας του περιβάλλοντος και συνδέονται ή αντιστοιχούνται με επαγγελματικές δραστηριότητες των Χημικών Μηχανικών - Μηχανικών Διεργασιών και των οικονομικών φορέων που δημιουργούν. Σε καμία όμως περίπτωση θεωρούμε την αντιστοίχιση ως αποκλειστική, δεδομένου ότι οι οικονομικοί φορείς άλλων ειδικοτήτων διπλωματούχων μηχανικών, διαθέτουν τις ικανότητες για να δραστηριοποιούνται στα έργα αυτά. 1.0 Ορθά αφαιρέθηκαν στο Ν/Σ οι κατηγορίες έργων από τους ορισμούς του Άρθρου 2 του ν.4412/16, παραμένουν όμως στη παρ.2 του Άρθρου 45 του ΠΔ 71/2019, η ισχύς του οποίου επιβεβαιώνεται σε πληθώρα Άρθρων του Ν/Σ (π.χ. παρ. 2 Άρθρου 83 που παραμένει και παρ. 3 Άρθρου 76 του ν4412/16 όπως τροποποιείται). Η κατηγοριοποίηση ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ για τα διάφορα είδη έργων, ανάλογα με το κύριο αντικείμενό τους ή το λειτουργικό τους σκοπό, πρέπει να γίνεται υποχρεωτικά από τις αναθέτουσες αρχές με βάση τον κανονισμό 213/2008 (τροποποίηση του 2195/2002). Η κατηγοριοποίηση CPV εξυπηρετεί τόσο τη διαφάνεια στις προκηρύξεις κατασκευής Δημοσίων Έργων, σύμφωνα με τις Οδηγίες 2014/24ΕΕ και 2014/25ΕΕ, όσο και την αντιστοίχιση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων των οικονομικών φορέων ή και των συνεργαζόμενων κατ' επιλογή τους υπεργολάβων, για τις απαιτούμενες κατασκευαστικές δομικές εργασίες και υπηρεσίες εγκατάστασης εξοπλισμού, σε ένα συγκεκριμένο κάθε φορά έργο. Κατόπιν τούτου, οι Οδηγίες είναι απολύτως σαφείς ως προς τα κριτήρια επιλογής οικονομικών φορέων ή ενώσεών τους, που επιθυμούν να συμμετέχουν σε μια σύμβαση έργου με συγκεκριμένο κύριο αντικείμενο ή λειτουργικό σκοπό. Τα δε κριτήρια επιλογής δεν πρέπει να εμπλέκονται με τα κριτήρια ανάθεσης, όπως τούτο επίσης επιβάλλεται από την Οδηγία. Η κατηγοριοποίηση των έργων του Ελληνικού Μητρώου Εργοληπτών χωρίς αντιστοίχιση στις κατασκευαστικές εργασίες, με πέντε ψηφία του CPV που υποδηλώνουν κατηγορία με λειτουργικό σκοπό πλήρους ή διακριτού τμήματος ενός έργου, είναι απολύτως ασύμβατη με το ενωσιακό δίκαιο και οδηγεί μονίμως σε τραγελαφικές καταστάσεις προκηρύξεων, όπως	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			χαρακτηριστικά είναι η ακόλουθη: Σε προκήρυξη με κύριο CPV 45252100-9 «Κατασκευαστικές εργασίες ακαθάρτων υδάτων» που αποτελούν εξειδίκευση της κατηγορίας με CPV 45252000-8, καλούνται συνήθως Εργοληπτικές Εταιρείες του ΜΕΕΠ, μεμονωμένα ή σε ένωση, για «Υδραυλικά Έργα», «Οικοδομικά Έργα», «Η/Μ Έργα» και «Έργα καθαρισμού και επεξεργασίας νερού και υγρών, στέρεών και αερίων αποβλήτων – Έργα ΚΑΘ» με διακρίσεις σε τάξεις, ανάλογα με τεμαχισμό του προϋπολογισμού και ελάχιστη στελέχωση με συγκεκριμένες ειδικότητες μηχανικών ανά έργο και χωρίς αναφορά σε διακριτές κατηγορίες του CPV. Όμως στις επιμέρους κατηγορίες του CPV 45240000-1 «Κατασκευαστικές Εργασίες για Υδραυλικά Έργα» δεν υφίσταται εξειδίκευση σχετιζόμενη με τον κωδικό της προκήρυξης και τις πρόσθετες εξειδικεύσεις του στο CPV. Επίσης, στο CPV δεν υφίστανται κατηγορίες «Η/Μ Έργα» και «Οικοδομικά Έργα» χωρίς προσδιορισμό λειτουργικού σκοπού. Αντίθετα, υφίστανται «Υπηρεσίες Εγκατάστασης Η/Μ Εξοπλισμού» και «Δομικές Κατασκευές σε εγκαταστάσεις αποβλήτων» που όμως δεν μπορούν να αποτελούν κατηγορία διακριτού έργου, στη συγκεκριμένη προκήρυξη. Πέραν τούτων στην εξεταζόμενη προκήρυξη και παρόμοιες, παρατηρείται κατάφωρη υποβάθμιση έως και απαλοιφή του προϋπολογισμού του κύριου αντικειμένου που αντιστοιχείται σύμφωνα με το ισχύον Μητρώο, αλλά κυρίως σύμφωνα με το CPV σε κατηγορία εργασιών ΚΑΘ, στις οποίες δραστηριοποιούνται οι εργολήπτες Χημικοί Μηχανικοί υπέρ των εργοληπτών των άλλων κατηγοριών. Τούτο εξηγείται στην επόμενη παράγραφο. Αναγνωρίζεται ότι η επαναδιατύπωση στο Ν/Σ της παρ. 1(δ) του Άρθρου 76 του ν4412/16 κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Αποτελεί όμως σταγόνα στον ωκεανό, χωρίς διατάξεις που να αναφέρονται στην οργάνωση των Μητρώων υποχρεωτικά με βάση το CPV και χωρίς σαφή διάκριση των κριτηρίων επιλογής από τα κριτήρια ανάθεσης με πλήρη εφαρμογή των σχετικών ρυθμίσεων των Οδηγιών. 2.0 Η ένταξη του Προσαρτήματος Γ Παράρτημα Ι στο ν4412/16 και η διατήρηση του με το Ν/Σ, αποτελεί αυταπόδεικτη ομολογία της κατάφορης παραβίασης των αρχών περί αποφυγής διακρίσεων και ίσων όρων ανταγωνισμού που πρέπει να διακρίνουν τις Δημόσιες Συμβάσεις. Α. Ενώ στην περ. (15) της παρ. 3 του Άρθρου 2 του ν4412/16 όπως τροποποιείται, περιλαμβάνεται η υπ' αρ. 18 η κατηγορία «Μελετών Χημικής Μηχανικής και Χημικών Εγκαταστάσεων», η κατηγορία αυτή απουσιάζει (!!) από το Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ. Γίνεται δηλαδή τουλάχιστον δεκτό ότι έως σήμερα δεν υφίσταται αντικείμενο και προδιαγραφές για αυτή την κατηγορία μελετών στον Κανονισμό Προεκτιμόμενων Αμοιβών Μελετών και Υπηρεσιών, που σε συνδυασμό με τις προδιαγραφές μελετών του ΠΔ696/74 αποτελούν το εφαρμοζόμενο θεσμικό πλαίσιο για την εκπόνηση των Μελετών Δημοσίων Έργων, σε σύγκρουση όμως με λοιπές ισχύουσες		

			διατάξεις. Αναφερόμαστε ειδικά για την κατηγορία, στο υπ' αρ. 18, στο ΒΔ19/21 Φεβ 1938, όπου προδιαγράφονται το αντικείμενο, οι προδιαγραφές και οι εργασίες των Χημικών Μηχανικών στα χημικοτεχνικά έργα, στα οποία σύμφωνα με το ΠΔ274/97 ανήκουν και οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας νερού και υγρών, στερεών και αέριων αποβλήτων. Β. Έλλειψη προδιαγραφών στο ΠΔ696/74 και στον ΚΠΑΜΥ υφίσταται και για άλλες μελέτες όπως χαρακτηριστικά είναι οι Ενεργειακές, Βιομηχανικές, οι Μεταλλευτικές, οι Μελέτες Συστημάτων Πληροφορικής και Δικτύων κ.α. Η πρόβλεψη έκδοσης Υπ. Απόφασης με γνώμη του ΤΕΕ της παρ. 2 του Άρθρου 75 του ν4412/16 που δεν τροποποιείται, για τον καθορισμό της αντιστοιχίας κάθε κατηγορίας μελέτης με το επιστημονικό πεδίο των εγγεγραμμένων φυσικών προσώπων και Εταιρειών στα Μητρώα Μελετητών, επαναλαμβάνεται χωρίς αποτέλεσμα, επί σειρά δεκαετιών και το γεγονός δεν μπορεί να μη σχετίζεται με την οργάνωση και τις ευθύνες του ΤΕΕ. Στο διάστημα αυτό τα πτυχία μελετητών χωρίς προδιαγραφές στον ΚΠΑΜΥ, είτε αγνοούνται είτε υποβαθμίζονται και οι μελέτες που θα μπορούσαν να εκπονηθούν από τους μελετητές αυτούς, καλύπτονται από «Προνομιούχους». Έτσι το αντικείμενο μελέτης εγκαταστάσεων ΚΑΘ δεν μπορεί να ανατεθεί σε μελετητές Χημικούς Μηχανικούς, ούτε σε εργολήπτες έργων ΚΑΘ σε περιπτώσεις μελετοκατασκευών. Ανατίθεται σε μελετητές Υδραυλικών Έργων και Η/Μ έργων που προετοιμάζουν και τον προϋπολογισμό των έργων αυτών, με τον τρόπο που αναφέρθηκε στα προηγούμενα. Δεν μπορεί πράγματι να υπάρχει πλέον χαρακτηριστική περίπτωση διακρίσεων. Γ. Οι κατηγορίες μελετών αρχιτεκτόνων και μηχανικών του CPV χωρίς προδήλως αυθαίρετες διαφοροποιήσεις, μπορούν να αντιστοιχούνται με επαγγελματικές δραστηριότητες κατοχυρωμένες ή μη φυσικού προσώπου ή οικονομικού φορέα. Η διαφοροποίηση των κατηγοριών μελετών και οι αντιστοιχήσεις τους με CPV στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος ΙΙ, προκύπτουν αυθαίρετα από επαγγελματικό δικαίωμα ομάδων ειδικοτήτων διπλωματούχων μηχανικών, που δικαιούνται αποκλειστικά πρόσβασης και άσκησης στις κατηγορίες μελετών του ΚΠΑΜΥ, χωρίς όμως να λαμβάνονται υπόψη, ούτε τα αναφερθέντα προηγουμένως, ούτε το ΠΔ99/18 «Περί Ρύθμισης του επαγγέλματος του Μηχανικού», ούτε και κυρίως η Οδηγία 958/2018 που ισχύει υποχρεωτικά στην χώρα από την 20/07/2020 και σύμφωνα με την οποία απαιτείται λεπτομερής έλεγχος αναλογικότητας πριν τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελμάτων. Η ελάχιστη παρέμβαση που πρέπει να γίνει στο Ν/Σ για τις μελέτες Δ.Ε, είναι η κατάργηση της περ. (15) της παρ. 3 του Άρθρου 2 του ν4412/16 και προφανώς του Προσαρτήματος Γ – Παράρτημα Ι. Η οργάνωση των Μητρώων Μελετητών πρέπει να είναι απολύτως συμβατή με το CPV, που στο θέμα αυτό ταυτίζεται με τα ΚΑΔ. (NACE rev. 1) 3.0 Επισημαίνουμε και ορισμένα πρόσθετα σημεία του Ν/Σ που θεωρούμε		

			εξαιρετικής σημασίας: Α. Στις περιπτώσεις συμβάσεων για «Εκτέλεση Έργου» η οριστική μελέτη πρέπει να εκπονείται με ευθύνη της αναθέτουσας αρχής, με τη συνδρομή των μελετητών και συμβούλων που επιλέγει και η ευθύνη προφανώς για το αποτέλεσμα ανήκει στην αρχή, που βέβαια πρέπει με τους συμβούλους της να επιβλέπει την εφαρμογή της μελέτης. Ορισμένες αποκλίσεις για την ανάθεση ορισμένων υποστηρικτικών μελετών στον ανάδοχο δεν αποκλείονται, αλλά τούτο δεν σχετίζεται με το σχεδιασμό του κύριου αντικειμένου του έργου. Είναι όμως γνωστό από πλήθος διακηρύξεων, ότι η ευθύνη π.χ. απόδοσης μιας εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων, που δεν έχει σχεδιασθεί από τον ανάδοχο, επιχειρείται με τη σύμβαση να μεταφερθεί σ' αυτόν. Τούτο είναι απαράδεκτο και πρέπει να αντιμετωπισθεί στο Ν/Σ. Β. Έργα διεργασιών (Processes) όπως είναι τα μεγάλα έργα Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας νερού και αποβλήτων ή τα Ενεργειακά Έργα δημοπρατούνται συνήθως και ορθά με οριστικό σχεδιασμό από τον Ανάδοχο, είτε Turnkey, είτε BOD. Σ' όλες τις περιπτώσεις παρέχεται ελευθερία στον Ανάδοχο να σχεδιάσει, να οργανώσει και να εκτελέσει όλες τις απαιτούμενες εργασίες σύμφωνα με Κανονισμούς, Προδιαγραφές και Πρότυπα, ο δε Εργοδότης με τους Συμβούλους Μηχανικούς του, δίνει το βάρος στον έλεγχο και στην αξιολόγηση των δεσμεύσεων ή απαιτήσεων του σχεδιασμού, της κατασκευής, της λειτουργίας και συντήρησης του Έργου, σύμφωνα κάθε φορά με τους όρους της σύμβασης. Αναγνωρίζεται ότι το Άρθρο 50 του ν4412/16 όπως τροποποιείται, προβλέπει Δημόσιες Συμβάσεις με αντικείμενο τη μελέτη και την εκτέλεση (κατασκευή) έργου. Είναι όμως τουλάχιστον ανεξήγητη παρ. 4 που δεν προβλέπει αξιολόγηση της μελέτης στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης και πρέπει να τροποποιηθεί. Πλέον ανεξήγητη είναι η υποχρεωτική εμπλοκή Μελετητών των Μητρώων στις μελέτες που θα εκπονηθούν με ευθύνη του αναδόχου. (παρ. 2 Άρθρου 77 ν4412/16, όπως τροποποιείται). Το γεγονός πέραν αδυναμίας εφαρμογής του στις περιπτώσεις έλλειψης μελετητών απολύτως σχετικών με το αντικείμενο του έργου, επεμβαίνει απαραδέκτως στην τεχνολογία, στην οργάνωση και στις επιλογές συνεργατών, με ευθύνη του αναδόχου. Γ. Ο ρόλος των Μελετητών ή των Συμβούλων Μηχανικών Δ.Ε. πρέπει να επικεντρώνεται σε υπηρεσίες προς την Αναθέτουσα Αρχή απαιτούμενων για την απρόσκοπτη εκτέλεση των έργων, καθώς και στην επίβλεψη κατά την εκτέλεση των έργων, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση Κανονισμών Ασφαλείας και Προστασίας και τέλος στις απαιτούμενες διαδικασίες και ενέργειες ελέγχου του αποτελέσματος, για το οποίο έχει δεσμευθεί με τη σύμβαση ο Ανάδοχος. Δ. Ο όγκος του Ν/Σ στο οποίο βέβαια ενσωματώνονται οι μη		

			τροποποιούμενες διατάξεις του ν4412/16, δεν αποτελούν απλοποίηση. Πολλές ρυθμίσεις του Ν/Σ θα μπορούσαν να αποτελούν απλά εξειδίκευση των Παραρτημάτων των Οδηγιών. Θεωρούμε από τα προηγούμενα ότι η δομή, το μέγεθος και κυρίως η διατήρηση των στρεβλώσεων στο υπόψη Ν/Σ δεν αποτελούν ούτε απλοποίηση, ούτε συμβάλλουν στην ανάπτυξη. Είναι επιτέλους καιρός η Κυβέρνηση και η Βουλή να εφαρμόσουν τις Οδηγίες χωρίς αυθαίρετες προσαρμογές και για τη δομή των διαφόρων συμβάσεων να εφαρμοσθούν οι διακριτές εκδόσεις της Διεθνούς Ομοσπονδίας Συμβούλων Μηχανικών (International Federation of Consulting Engineers – FIDIC), δεδομένου ότι η εφαρμογή τους απαιτείται από διεθνείς Επενδυτικές Τράπεζες, προκειμένου να υπάρξει χρηματοδότηση σε έργα υποδομής.		
11665	ΕΝΑΡΞΗ	2020-11-28 00:43:46	Επί του άρθρου 180 (Έναρξη ισχύος τροποποιείσεων του Ν.4412/2016) Προτείνεται η ισχύς του νομοσχεδίου να αρχίζει από την 01/06/2021, έτσι ώστε να μπορέσουν οι αναθέτουσες αρχές και οι οικονομικοί φορείς να προετοιμαστούν κατάλληλα για την σωστή εφαρμογή των τροποποιούμενων διατάξεων.	Λαμβάνεται υπόψη	

Κωδικός Σχολίου	Άρθρο	Ημερομηνία Υποβολής	Σχόλιο	Απάντηση	Αιτιολογία
11752	2	2020-12-06 09:04:32	Στο Άρθρο 1 του Σχεδίου Νόμου, που τροποποιεί το Άρθρο 2 του Ν. 4412/2016 και συγκεκριμένα στην παράγρ. 48.2.4 , ορίζεται ότι : «ως διευθύνουσα υπηρεσία νοείται η τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου που είναι αρμόδια για τον έλεγχο και την διοίκηση της κατασκευής του έργου». Από τον αντίστοιχο ορισμό του ισχύοντος σήμερα Ν. 4412/2016 της παραγρ. 2.4. του Άρθρου 2, απουσιάζει η αναφορά για την «παρακολούθηση». Δεν νοείται διάταξη Νόμου που ν' αφαιρεί από την Διευθύνουσα Υπηρεσία το δικαίωμα , αλλά και την υποχρέωσή της , για «παρακολούθηση» του τρόπου κατασκευής ενός δημοσίου έργου, την ώρα μάλιστα που ο ίδιος Νόμος την καθιστά υπεύθυνη για τον έλεγχο και την διοίκηση του ίδιου έργου. Απαιτείται στην παρούσα παράγραφο του Σχεδίου Νόμου και η αναφορά για υποχρέωση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και για την «παρακολούθηση». Σε διαφορετική περίπτωση, το πλήθος των μελλοντικών παρερμηνειών και αμφισβητήσεων που φαίνεται ότι θα εγερθούν, δεν θα συμβάλουν στην ομαλή και έγκαιρη κατασκευή των έργων, ιδιαίτερα σε θέματα διαφωνιών και αστοχιών από πλευράς Αναδόχου.	Λαμβάνεται υπόψη	
11769	2	2020-12-06 19:06:38	Άρθρα 26, 32, 34 και 271 Να διαγραφούν οι ορισμοί της «μη κανονικής», της «απαράδεκτης» και της «μη κατάλληλης» προσφοράς, καθώς και της «μη κατάλληλης» αίτησης συμμετοχής από τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 26, την περ. (α) της παρ. 2 του άρθρου 32, την παρ. 5 του άρθρου 34 και την παρ. 6 του άρθρου 271, επειδή μεταφέρθηκαν, ορθώς, στο άρθρο 2.	Απορρίπτεται	Επιλέχθηκε η μη διαγραφή των ορισμών επειδή δεν τροποποιείται το σύνολο του νόμου. Λαμβάνεται υπόψη σχετικά με τη μελλοντική κωδικοποίηση
11804	2	2020-12-06 20:25:49	Άρθρο 2 (ν. 4412/2016) Παρ. 3, περ. 6β: Να συμπληρωθεί ως εξής: «β) «τεχνικές υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων …... Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο, ιδίως: α) τη σύνταξη των τευχών δημόσιου διαγωνισμού έργου, μελέτης ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, β) τον έλεγχο και την επίβλεψη έργου ή μελέτης και γ) την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης, και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου, στη σύνταξη μελέτης και στη σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών.» Αιτιολόγηση: Με την προτεινόμενη προσθήκη θα καλυφθούν οι περιπτώσεις	Απορρίπτεται	Οι αναφορές που γίνονται είναι προβληματικές ως προς τη νομιμότητά τους και αποτελούν έργο της αναθέτουσας αρχής

			ανάθεσης παροχής υπηρεσιών συμβούλου σε ιδιώτες μηχανικούς ή άλλους επιστήμονες, για την υποβοήθηση της υπηρεσίας σε ειδικά θέματα, όταν η υπηρεσία εκπονεί η ίδια τη μελέτη ή συντάσσει τεχνικές προδιαγραφές.		
11831	2	2020-12-07 00:09:16	Άρθρο 1 παρ3. 10 Θα πρέπει να διορθωθεί η αβλεψία που υπάρχει και στον ν.4412/16, όπου καθορίζεται ως μονάδα φυσικού αντικειμένου αυτοτελείς δομικές κατασκευές (γέφυρες σήραγγες κλπ). Τόσο ο Κώδικας Προεκτιμώμενων Αμοιβών Υπηρεσιών, όσο και η κοινή λογική, θεωρούν ότι είναι διαφορετική μια γέφυρα 10μ και μία γέφυρα 300μ. και για τον λόγο αυτό έχει εισαχθεί ως μονάδα φυσικού αντικειμένου το εμβαδόν της κατασκευής εκφραζόμενο σε μ2 της δομικής κατασκευής. Αυτή η λογική ακολουθείται και στην επόμενη πρόταση του ίδιου άρθρου, στην οποία αναφέρεται ότι η μονάδα φυσικού αντικειμένου είναι τα μ2 κτηρίου. Με την παραπάνω συλλογιστική δεν ορίζεται (ορθώς) ως μονάδα φυσικού αντικειμένου το 'κτήριο'. Προτείνεται η αναδιατύπωση του ορισμού 3.10, ώστε τα 'τεχνικά έργα οδού', να έχουν ως μονάδα φυσικού αντικειμένου, το εμβαδόν σε μ2, του έργου	Λαμβάνεται υπόψη σχετικά με τη μελλοντική κωδικοποίηση	
11832	2	2020-12-07 00:11:49	Άρθρο 1 παρ.1.44 και 1.45 Η κατηγοριοποίηση που γίνεται στους ορισμούς 'μη κανονική' και 'απαράδεκτη', λαμβάνει υπόψη το οικονομικό αντικείμενο της σύμβασης. Στον ορισμό 45 περί 'απαράδεκτης' προσφοράς κατατάσσεται η υπέρβαση του προτεινόμενου προυπολογισμού. Στον ορισμό 44 περί 'μη κανονικής προσφοράς', κατατάσσονται όσες δεν πληρούν τα έγγραφα της σύμβασης, οι εκπρόθεσμες και οι έχουσες υπόνοιες συμπαιγνίας Η μη αποδοχή ενός κανονιστικού ορίου από την αναθέτουσα αρχή, το οποία μάλιστα δεν ορίζεται με σταθερό τρόπο (να είναι εκ των προτέρων γνωστό στον προσφέροντα), αφορά όριο που συναρτάται με την οικονομική αξία της σύμβασης και είναι συναφές με τον ορισμό του 'απαραδέκτου' και όχι του 'μη κανονικού'. Εάν η πολιτεία θέλει να κατατάξει την ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά στην κατηγορία της 'μη κανονικής' προσφοράς, θα πρέπει να θέσει εκ των προτέρων σαφές όριο, η υπέρβαση του οποίου ορίζεται εκτός κανονικότητας. Προτείνεται η κατάταξη της 'ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς', στην	Λαμβάνεται υπόψη	

			κατηγορία των 'απαράδεκτων', όπως εξάλλου είναι και νοητικά ορθό (δεν δέχεται η αναθέτουσα αρχή να κάνει τόσο 'φθηνό' έργο).		
11833	34	2020-12-07 00:12:40	Άρθρο 3 παράγραφος 5. Επισημαίνεται ότι τα εδάφια 2,3 και 4 αποτελούν επανάληψη των ορισμών 44, 45 και 46 του άρθρου 1 Προτείνεται να διαγραφούν	Λαμβάνεται υπόψη σχετικά με τη μελλοντική κωδικοποίηση	
11771	36	2020-12-06 19:08:23	Άρθρο 36 Παρ. 1: Προτείνεται να διαγραφεί το εδάφιο που εξαιρεί από την υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ τις συμβάσεις του άρθρου 128 (εξειδικευμένες υπηρεσίες, σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες). Επίσης, να μη εξαιρούνται από την υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ οι συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κάτω των €30.000, όταν ανατίθενται με ανοικτό διαγωνισμό και όχι με την απευθείας ανάθεση των άρθρων 118 και 328 του νόμου. Αιτιολόγηση: Οι παραπάνω προτάσεις γίνονται στο πλαίσιο εφαρμογής της αρχής της διαφάνειας	Η διαρκής βελτίωση της χρηστικότητας των συστημάτων e-procurement αναμένεται να δώσει τα επόμενα χρόνια αυτή τη δυνατότητα. Λαμβάνεται υπόψη για μελλοντικές ρυθμίσεις.	

11834	36	2020-12-07 00:13:55	Άρθρο 5 Στην ανάλυση συνεπειών ρύθμισης, που αιτιολογεί την αναγκαιότητα της ρύθμισης αναφέρονται αντιφατικές προσεγγίσεις, οι οποίες δεν αιτιολογούν την πρόταση που νομοθετείται - Η χρήση των εγγράφων είτε είναι ως hardcopy έγγραφα, είτε ως ηλεκτρονική υποβολή, συναρτάται από τον αριθμό και το είδος των δικαιολογητικών και όχι από το είδος της υποβολής. Επειδή δεν διαφοροποιείται με την προτεινόμενη τροποποίηση του νόμου η ποσότητα των απαιτούμενων δικαιολογητικών, με την προτεινόμενη ρύθμιση ωθείται η επέκταση των ζητούμενων δικαιολογητικών με μεγάλο μέγεθος, σε πολύ μεγαλύτερο αριθμό συμβάσεων. - Με την παρατήρηση αυτή δεν οφελούνται οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, διότι αυξάνεται το διαχειριστικό κόστος για την εξυπηρέτηση συμβάσεων . Επισημαίνεται ότι το διαχειριστικό κόστος είναι υψηλότερο για μικρομεσαίες επιχειρήσεις, διότι το μέγεθος του διοικητικού τους μηχανισμού εξυπηρετεί μικρότερο προυπολογισμό. - Παρότι θα μπορούσαν να παρατεθούν πίνακες, με το κόστος σε ανθρωποημέρες για την δημιουργία ενός 'φακέλου' δικαιολογητικών κατακύρωσης δημόσιας σύμβασης, για χάρη συντομίας, θα αναφερθεί, ότι το κόστος είναι το ίδιο είτε πρόκειται περί συμβάσεως των 50.000, είτε περί συμβάσεως των 500.000 ευρώ. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι ο ο φάκελος δικαιολογητικών κατακύρωσης δημόσιας σύμβασης είναι έγγραφο 150 – 250 σελίδες, το οποίο κάποιες φορές είναι δυνατόν να υπερβαίνει τον όγκο της μελέτης - Η διατύπωση της δυνατότητας χρήσης της ρύθμισης ως εργαλείο στρατηγικού χαρακτήρα για την υλοποίηση αναπτυξιακών στρατηγικών που αφορούν στην ενίσχυση των ΜΜΕ (99% των επιχειρήσεων της χώρα) και στην προώθηση πολιτικών αύξησης του μεγέθους τους, επίσης είναι αντιφατική. Εάν η ρύθμιση γίνεται προς όφελος του σημερινού μεγέθους, δεν βοηθείται η μετάβαση σε μεγαλύτερα σχήματα. Εάν ασκούνται πολιτικές μεγέθυνσης των επιχειρήσεων δεν είναι δυνατόν να ευνοείται η σημερινή δομή που αποτελεί κατά την έκθεση το 99% των φορέων. Σε κάθε περίπτωση η αιτιολόγηση είσαι ασαφής και αντιφατική. Το ορθό θα ήταν η πολιτεία να θέσει υπόψη των οικονομικών φορέων την επιθυμητή πολιτική, ώστε να γνωρίζει ο πολίτης το καθεστώς που θα λειτουργεί το επόμενο χρονικό διάστημα και να κάνει τις κατάλληλες επιλογές - προσαρμογές Λαμβάνοντας υπόψη την ανωτέρω συλλογιστική η προτεινόμενη ρύθμιση δεν τεκμηριώνει με κανένα τρόπο μία σαφή πρόθεση του νομοθέτη και κατά συνέπεια δεν είναι ώριμη προς θεσμοθέτηση Επισημαίνεται επίσης ότι εάν εξυπηρετείται με την προτεινόμενη ρύθμιση η αύξηση της διαφάνειας σε μεγαλύτερο κύκλο συμβάσεων, δεν τεκμηριώνεται η παράλληλα η εξαίρεση αυτής της αύξησης διαφάνειας στις συμβάσεις του άρθρου 128, όπου έχει παρατηρηθεί έντονη ανάγκη εφαρμογής του σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Προβληματίζει το γεγονός ότι η χώρα	Απορρίπτεται.	Η έγχαρτη διαδικασία ανήκει στον προηγούμενο αιώνα και δεν μπορεί να είναι ανεκτή. Στόχο αποτελεί η πλήρης εξάλειψή της.

			απέκτησε σε ένα τρίμηνο την ‘ανάγκη συμβάσεων τεχνικών συμβούλων’ (αρκετές δεκάδες), κατ’ εφαρμογή του άρθρου 128 και κατά συνέπεια η πολιτεία και ο νομοθέτης θα πρέπει στις παρεμβάσεις που νομοθετεί να στοχεύει και σε αυτές που έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα για το δημόσιο συμφέρον. Προτείνεται η διατήρηση του status της αλλαγής κλίμακας βάρους των διαδικασιών, όπως ήταν στον ν.4412, στον οποίο έστω ‘λεκτικά’, υπήρχε η έννοια του ΄συνοπτικού διαγωνισμού’ με κατώφλι εφαρμογής τις 60.000ευρώ , διότι δεν προσθέτει μεγαλύτερη γραφειοκρατία και διαχειριστικό κόστος στις μικρότερες συμβάσεις, όπως άλλωστε είναι και η διατύπωση της έκθεσης ανάλυση συνεπειών ρύθμισης		
11741	38	2020-12-05 08:59:54	ΑΡΘΡΟ 7«Τροποποίηση Άρθρου 38 ΚΗΜΔΗΣ»: Προτείνεται η κατάργηση της παρ. 3.ε.: Το σύστημα έχει πληροφοριακό χαρακτήρα, ως εκ τούτου κρίνεται ότι ο επιδιωκόμενος σκοπός εκπληρώνεται με την ολοκλήρωση του προσυμβατικού σταδίου (έως και τη σύναψη της σύμβασης) και δεν απαιτείται η παροχή πληροφοριών πληρωμής (ενδοσυμβατικό στάδιο). Σε αυτή την περίπτωση, θα έπρεπε να προστεθεί επιπλέον πεδίο για να καλυφθεί το ενδεχόμενο μη εκτέλεσης της σύμβασης (π.χ. έκπτωση αναδόχου).	Απορρίπτεται.	Οι πληροφορίες πληρωμής έχουν επίσης πληροφοριακό χαρακτήρα.
11772	38	2020-12-06 19:09:10	Άρθρο 38 Να συμπληρωθεί ότι τροποποιείται και η παρ. 4.	Λαμβάνεται υπόψη	

11773	41	2020-12-06 19:09:44	Άρθρο 41 Να διορθωθεί ότι πρόκειται για αντικατάσταση του άρθρου 41 και όχι του άρθρου 341.	Λαμβάνεται υπόψη	
11753	44	2020-12-06 09:05:34	Στο Άρθρο 10 του Σχεδίου Νόμου και συγκεκριμένα στην παράγρ. 1 , ορίζεται ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές που κρίνουν ότι δεν διαθέτουν τεχνική επάρκεια ή η τεχνική τους επάρκεια είναι ελλιπής, μπορούν ….». Η τεχνική επάρκεια ή μη μιας Διευθύνουσας Υπηρεσίας, δεν μπορεί να αποφασίζεται από την Αναθέτουσα Αρχή χωρίς αντικειμενικά θεσμοθετημένα κριτήρια, μη αμφισβητήσιμα. Είναι αναγκαίο στο Άρθρο αυτό να συμπεριληφθούν κριτήρια τεχνικής επάρκειας, συνδεόμενα π.χ. με τον ελάχιστο αριθμό υπηρετούντων τεχνικών υπαλλήλων ανά κατηγορία εκπαίδευσης και ειδικότητας, ή με μέσα και εξοπλισμό, κ.λ.π. προκειμένου να μην υπάρχουν αμφισβητήσεις, ή υπερβάσεις της Προϊσταμένης Αρχής σε κάθε περίπτωση, είτε θετικής, είτε αρνητικής απόφασής της, επί του ερωτήματος «ύπαρξη ή μη τεχνικής επάρκειας». Πόσο μάλλον, όταν με βάση αυτή την Απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής, θα ενεργοποιείται στην συνέχεια ο νέος θεσμός του «πιστοποιημένου ιδιωτικού φορέα ως επιβλέποντος», ή και του «επιβλέποντος ελεγκτή μηχανικού».	Λαμβάνεται υπόψη	
11749	45	2020-12-06 07:29:52	Άρθρο 11: "Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης – Τροποποίηση του άρθρου 45 του ν." ΠΡΟΤΑΣΗ: Να μην αυξηθούν τα στοιχεία που αναρτώνται για την τήρηση ηλεκτρονικού Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης στο ΕΣΗΔΗΣ, στην περίπτωση που η διαδικασία ανάθεσης γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ: Εφόσον η Αναθέτουσα Αρχή/Φορέας τηρεί πλήρη ηλεκτρονικό φάκελο για πέντε έτη από την ημερομηνία οριστικής παραλαβής σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση, η επιπλέον τήρηση και νέων στοιχείων στο ΕΣΗΔΗΣ μόνο διοικητικό βάρος και κόστος προσθέτει.	Απορρίπτεται	Το θέμα δεν αφορά μόνο στην τήρηση ηλεκτρονικού φακέλου αλλά κυρίως στην προσβασιμότητα του ηλεκτρονικού φακέλου από κάθε ενδιαφερόμενο (π.χ. ελεγκτικούς μηχανισμούς)

11774	45	2020-12-06 19:10:27	Άρθρο 45 α.Παρ. 7: Το περιεχόμενο του υποφακέλου του σταδίου εκτέλεσης της σύμβασης (Γ) πρέπει να προσαρμοστεί στις τροποποιήσεις των άρθρων εκτέλεσης της σύμβασης (παραλαβή αφανών εργασιών, πιστοποιήσεις κ.λπ.) β.Παρ. 8: Αντίστοιχα με την παραπάνω παρατήρηση και για τις συμβάσεις μελετών και τεχνικών υπηρεσιών.	Λαμβάνεται υπόψη σχετικά με τη μελλοντική κωδικοποίηση	
11813	45	2020-12-06 20:33:52	Άρθρο 45 Άρα δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικών για την ημερομηνία διαγωνισμού και θεωρείται ως επαρκής απόδειξη η υποβολή του ΕΕΕΣ;	Απορρίπτεται	Μη κατανοητό
11835	45	2020-12-07 00:15:06	Άρθρο 11 Στην παράγραφο 3α και 3β ορίζεται ότι Ο φάκελος δημόσιας σύμβασης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον α) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης β) τον προυπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του Στη παράγραφο 8, με την κωδικοποίηση Α1 ζητείται να υπάρχει υποφάκελος, ο οποίος θα περιέχει - Την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας υλοποίησης του αντικειμένου της σύμβασης σε σχέση με την προυπολογιζόμενη συνολική δαπάνη που θα απαιτηθεί Οι ανωτέρω δύο απαιτήσεις, αφορούν και είναι ομόλογες του ιδίου θέματος δηλ. σκοπιμότητα και κόστος δράσης για την επιτυγχανόμενη ωφέλεια. Προβλέπεται να εμπεριέχονται στον ίδιο φάκελο δημόσιας σύμβασης Προτείνεται να απαλειφθεί το Α1 της παραγράφου 8.	Λαμβάνεται υπόψη σχετικά με τη μελλοντική κωδικοποίηση	
11775	46	2020-12-06 19:10:59	Άρθρο 46 Παρ. 2: Προτείνεται να αυξηθεί το όριο προϋπολογισμού μελετών, άνω του οποίου μπορεί να απαιτείται υποχρεωτικά προκαταρκτική διαβούλευση, σε €2.500.000.	Απορρίπτεται	Η πρόταση δε συνοδεύεται από αιτιολογία

11776	49	2020-12-06 19:11:31	Άρθρο 49 Παρ. 2 περ. δ: Να διαγραφούν οι λέξεις «ή μελέτης», όπως έχουν διαγραφεί και από τον νόμο, με την παρ. 13 του άρθρου 22 του ν. 4441/2016 (227 Α), δηλαδή η περ. δ της παρ. 2 να γίνει: «δ) Προϋπόθεση για την εκκίνηση της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης είναι η ολοκλήρωση της κατά περίπτωση απαιτούμενης διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, με την κείμενη νομοθεσία και ειδικότερα με τα προβλεπόμενα στον ν. 4024/2011 (Α' 226) και στις εκτελεστικές του πράξεις.» Αιτιολόγηση: Δεν μπορεί να υπάρχει περιβαλλοντική αδειοδότηση έργου πριν εκπονηθεί τουλάχιστον η προμελέτη.	Λαμβάνεται υπόψη	
11805	49	2020-12-06 20:27:36	Άρθρο 49 (ν. 4412/2016) Παρ. 2 περ. δ: Να διορθωθεί ως εξής: «δ) Προϋπόθεση για την εκκίνηση της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης είναι η ολοκλήρωση της κατά περίπτωση απαιτούμενης διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, με την κείμενη νομοθεσία και ειδικότερα με τα προβλεπόμενα στον ν. 4024/2011 (Α' 226) και στις εκτελεστικές του πράξεις.», επειδή δεν μπορεί να εκδοθεί περιβαλλοντική αδειοδότηση έργου πριν εκπονηθεί τουλάχιστον η προμελέτη.	Λαμβάνεται υπόψη	
11836	49	2020-12-07 00:15:49	Άρθρο 15 παρ.2 εδάφιο δ. Προβλέπεται, ως προυπόθεση για την εκκίνηση διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης ότι είναι η ολοκλήρωση της κατά περίπτωση απαιτούμενης διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία…. Επειδή στις περιπτώσεις σύναψης δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών, συνήθως προβλέπεται η εκπόνηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, που είναι προαπαιτούμενο για την περιβαλλοντική αδειοδότηση, θεωρείται ότι η ανωτέρω πρόταση έχει γραφεί εκ παραδρομής. Σε ορισμένες περιπτώσεις που ανατίθεται το τελικό στάδιο μελέτης είναι δυνατόν να υπάρχει η απαίτηση περιβαλλοντική ς αδειοδότησης Προτείνεται εναλλακτικά - Η διαγραφή της απαίτησης περιβαλλοντικής αδειοδότησης για την εκκίνηση διαδικασίας δημόσιας σύμβασης - Η αναφορά των προυποθέσεων που απαιτείται να πληρούνται (πχ τελικό στάδιο κλπ), για την απαίτηση ύπαρξης περιβαλλοντικής αδειοδότησης	Λαμβάνεται υπόψη	

11837	49	2020-12-07 00:16:25	Άρθρο 15 παρ.3. Απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στην διατύπωση των προυποθέσων αποδοχής της δωρεάς έργου από ενδιαφερόμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, με δαπάνη του χωρίς καμία επιβάρυνση του δημοσίου. Επειδή ένα έργο πέραν του κόστους μελέτης και κατασκευής, έχει κόστος συντήρησης και λειτουργίας, θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη για την αντιμετώπιση των ανωτέρω δαπάνων, ή συμφωνία αναφορικά με τον τρόπο διαχείρισης αυτών. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη θεωρείται ότι η πολιτεία ή ο φορέας υποδοχής, θα πρέπει να έχουν λόγο στην σκοπιμότητα υλοποίησης του έργου ώστε αυτό να συνάδει με το αναπτυξιακό πρόγραμμα του φορέα υποδοχής Προτείνεται Η εισαγωγή στο εδάφιο 3, διάταξης που να επεκτείνεται στην ανάληψη του κόστους λειτουργίας και συντήρησης από τον ενδιαφερόμενο, άλλως να υπάρχει τεκμηριωμένη απόφαση από την διοίκηση του φορέα υποδοχής για την συνάφεια της προτεινόμενης προσφοράς με τον προγραμματισμό του δέκτη και ο τρόπος κάλυψης του κόστους συντήρησης και λειτουργίας.	Λαμβάνεται υπόψη	
11737	50	2020-12-04 18:31:30	Άρθρο 16, Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης– Τροποποίηση άρθρου 50 ν. 4412/2016 Παράγραφος 1: Η γνώμη του Τεχνικού συμβουλίου να είναι «σύμφωνη» όχι απλή	Λαμβάνεται υπόψη	
11777	50	2020-12-06 19:12:22	Άρθρο 50 Παρ. 1: Η γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου να είναι «σύμφωνη». Αιτιολόγηση: Πρόκειται για σημαντική διάταξη, και η γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου είναι κρίσιμη.	Λαμβάνεται υπόψη	
11806	50	2020-12-06 20:28:25	Άρθρο 50 (ν. 4412/2016) Η γνώμη του τεχνικού συμβουλίου πρέπει να είναι σύμφωνη	Λαμβάνεται υπόψη	

11754	53	2020-12-06 09:06:51	Αναφερόμενοι στο Άρθρο 17 του Σχεδίου Νόμου, καταγράφουμε τα εξής: Η έκδοση πρότυπων εγγράφων σύμβασης με δεσμευτική ισχύ από την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. που προβλέπονταν με την παρ. 5, του Άρθρου 53 του ισχύοντος Νόμου 4412/2016, (π.χ. πρότυπων Διακηρύξεων), εξασφάλιζε ενιαίους όρους και ενιαίες διατυπωμένες διατάξεις για κάθε κατηγορία δημοπρατουμένης Σύμβασης όμοια. Τα παραπάνω εξασφάλιζαν συνθήκες όμοιας αντιμετώπισης των όποιων διαφωνιών ή παραλείψεων προέκυπταν π.χ. κατά τον έλεγχο από υπερκείμενες ελεγκτικές Αρχές, ή άλλες περιπτώσεις. Όλα τα μέχρι στιγμής ισχύοντα δεν εξασφαλίζονται πλέον με την παράγρ. 5 του Άρθρου 17, σύμφωνα με την οποία «πρότυπα ή υποδείγματα εγγράφων σύμβασης, μπορούν να εκδίδονται από την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. …». Το ότι πράγματι, η έκδοση νέων προτύπων υπολείπεται αρκετά σε ταχύτητα, των τροποποιήσεων της νομοθεσίας, δεν αντιμετωπίζεται με την κατάργηση ενός χρήσιμου θεσμού, αλλά με βελτίωση της υπάρχουσας διαπιστωμένης αδυναμίας, εν προκειμένω την έκδοση νέων προτύπων από την Αρχή, χρονικά πολύ κοντά στις τροποποιούμενες κάθε φορά νομοθεσίες. Εν τέλει θεωρούμε ότι η έννοια της δεσμευτικότητας στην έκδοση των πρότυπων εγγράφων σύμβασης, πρέπει να παραμείνει, ως τον αρχικό Νόμο 4412/2016 και στο νέο Σχέδιο Νόμου για τον εκσυγχρονισμό του.	Απορρίπτεται	Βλέπε σχετικά αιτιολογική έκθεση
11763	53	2020-12-06 09:14:26	Με βάση την παρ. 7.β. του Άρθρου 17 του Σχεδίου Νόμου , που τροποποιεί το Άρθρο 53, του ισχύοντος Ν. 4412/16 : «Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, που εκδίδεται μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου». Κάποια από τα έργα που οι Δ.Ε.Υ.Α της χώρας κατασκευάζουν, όπως Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων, (Ε.Ε.Λ.) , Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Νερού, (ΕΕ.Ν.) , Δίκτυα Αποχέτευσης με την μέθοδο δικτύων κενού, φράγματα κ.λ.π. είναι και ιδιαίτερης τεχνογνωσίας και πολύπλοκα. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι συχνή η λογική σκέψη των Διευθυνουσών Υπηρεσιών, να προσθέτουν στους όρους της Διακήρυξης πρόσθετους όρους Τεχνικής και Οικονομικής ικανότητας, για την ασφαλέστερη κατασκευή του έργου , που όμως απαιτούν Απόφαση Υπουργού Υποδομών, διαδικασία χρονοβόρα που προσμετράτε στον χρόνο ολοκλήρωσης του έργου. Προς διευκόλυνση των διαδικασιών θεωρούμε σκόπιμο στο παρόν Άρθρο , να αντικατασταθεί η διάταξη αυτή και η Απόφαση για τους επί πλέον Τεχνικούς και Οικονομικούς όρους να λαμβάνεται από την Προϊσταμένη Αρχή μας, μετά	Λαμβάνεται υπόψη	

			από σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου της αντίστοιχης Περιφερειακής Ενότητας.		
11820	65	2020-12-06 21:13:31	Άρθρο 65 α)Εισάγεται μια τεράστια γραφειοκρατική επιβάρυνση με την επιβολή καθημερινής διαβίβασης και μετέπειτα έγκρισης του ημερολογίου. Προτείνεται να γίνεται σε μεγαλύτερα διαστήματα. β)Υπάρχει πρόβλεψη για υποβολή ημερολογίου σε εβδομαδιαία ή μηνιαία βάση σε μικρά έργα. Πως οριοθετείται το μικρό έργο;	Λαμβάνεται υπόψη	
11755	70	2020-12-06 09:07:57	Με την παράγραφο 4, του Άρθρου 21, του Σχεδίου Νόμου, «Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται σε έργα με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη του 1.000.000 ευρώ, να αναρτά στην ιστοσελίδα της δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από την διενέργεια του διαγωνισμού, την μελέτη κατασκευής του έργου». Με την διάταξη αυτή, στον συνολικό χρόνο υλοποίησης μιας σύμβασης έργου, προστίθεται ένας επί πλέον χρόνος 2 μηνών, πέραν όλων των άλλων γνωστών ως σήμερα επί μέρους χρόνων , (σύνταξη μελέτης, έγκρισή της, υποβολή για χρηματοδότηση, δέσμευση ποσών, δημοσίευση, διαγωνισμός, προσφυγές, Ελεγκτικό συνέδριο, οψιγενείς μεταβολές), με αμφίβολα αποτελέσματα στην χρησιμότητά του. Η καλύτερη προετοιμασία του Αναδόχου, όσο αφορά την μελέτη, οφείλει και πρέπει να αντιμετωπισθεί με καλύτερη δική του οργάνωση και όχι με άλλη σημαντική καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της Σύμβασης. Θεωρούμε λοιπόν αναγκαίο την κατάργηση της παραγράφου 4, του άρθρου 21, στο παρόν Σχέδιο Νόμου.	Λαμβάνεται υπόψη	

11778	70	2020-12-06 19:13:01	Άρθρο 70 Παρ. 4: Προτείνεται η ανάρτηση της μελέτης για έργα προϋπολογισμού από €1.000.000 ως το όριο της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 4412/2016 (€5.350.000 σήμερα), η μελέτη να αναρτάται τουλάχιστον 1 μήνα πριν τη διενέργεια του διαγωνισμού και για έργα άνω του ορίου να αναρτάται τουλάχιστον 2 μήνες πριν τη διενέργεια του διαγωνισμού. Αιτιολόγηση: Η πρόταση γίνεται για μείωση των καθυστερήσεων στις διαδικασίες ανάθεσης.	Λαμβάνεται υπόψη	
11724	72	2020-12-04 15:22:32	Τροποποίηση του άρθρου 72 του ν. 4412/16 – Εγγυήσεις 1. Μη κατάπτωση εγγύησης συμμετοχής σε ορισμένες περιπτώσεις Είναι λογικό να μην καταπίπτει επί πλέον η εγγύηση συμμετοχής στις περιπτώσεις που ζητείται και αναφέρονται παρακάτω, ως ποινή πέρα από την απώλεια του διαγωνισμού. Η πρόταση αυτή είναι συμβατή και με τις αποφάσεις του Σ.τ.Ε. σε παρόμοιες περιπτώσεις σε διάφορους διαγωνισμούς. Συγκεκριμένα οι περιπτώσεις αφορούν : Μια προσφορά μπορεί να προκύψει κατά την εξέλιξη του διαγωνισμού ως «μη κατάλληλη» για διάφορους λόγους, όπως π.χ. από την εκτίμηση της καταλληλόλητας της εμπειρίας ή για άλλους λόγους. Επίσης μια προσφορά μπορεί να κριθεί ως ασυνήθιστα χαμηλή, αλλά δεν υπάρχει στο νόμο αντικειμενικός τρόπος εκτίμησης, επομένως υπάρχει στο ζήτημα αυτό πάντα κάποια υποκειμενικότητα. Τέλος η μη έγκαιρη προσκόμιση δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου μπορεί να οφείλεται σε αντικειμενικούς λόγους και επίσης η μη πλήρωση απαιτήσεων ποιοτικής επιλογής μπορεί να εμπεριέχει υποκειμενικότητα. Στις παραπάνω, λοιπόν, περιπτώσεις δε θα πρέπει να καταπίπτει η εγγύηση συμμετοχής. 2. Επιστροφή του 80% της εγγύησης καλής εκτέλεσης με την έκδοση της βεβαίωσης περαίωσης Με το νέο νόμο καταργείται η προσωρινή παραλαβή και εκδίδονται μόνο η βεβαίωση περαίωσης και η Οριστική Παραλαβή.. Με τον προυπάρχοντα νόμο, με την έκδοση της προσωρινής παραλαβής γινόταν επιστροφή του 80% των εγγυητικών. Επομένως με την κατάργησή της, η επιστροφή του 80% των εγγυήσεων θα πρέπει να γίνεται με την έκδοση της βεβαίωσης περαίωσης.	Λαμβάνεται υπόψη	

11756	72	2020-12-06 09:09:06	Με την παραγρ. 14. β του Άρθρου 22 του Σχεδίου Νόμου, προβλέπεται ότι : «Η εγγύηση καλής εκτέλεσης ..... μειώνεται αμέσως μετά από την έγκριση του πρωτοκόλλου προσωρινής παραλαβής σε ποσοστό 20% …..», όταν όμως το Άρθρο 170 του ισχύοντος Ν. 4412/2016, έχει καταργηθεί. Ομοίως αναφέρεται στο Άρθρο 11 Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης παρ. Γ.15) το πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής και στο Άρθρο 73 Απολογιστικές εργασίες παρ « 9…….. Τα φύλλα του ημερολογίου αυτού συνοδεύουν τους απολογισμούς των έργων και τίθενται υπόψη της επιτροπής προσωρινής παραλαβής Απαιτείται επαναδιατύπωση των εν λόγω παραγράφων λόγω κατάργησης της Προσωρινής Παραλαβής στο άρθρο 86 του Σχεδίου Νόμου (αρ. 170 Ν4412/16)		
11781	72	2020-12-06 19:36:32	Άρθρο 72 Παρ. 1: Να καταργηθεί η απαίτηση υπεύθυνης δήλωσης για τις εγγυητικές επιστολές που εκδίδονται ηλεκτρονικά. Αιτιολόγηση: Δεν είναι σαφής η σκοπιμότητα της υποβολής της υπεύθυνης δήλωσης. Παρ. 4: Να είναι υποχρεωτική η απαίτηση εγγύησης καλής εκτέλεσης για όλες τις συμβάσεις, χωρίς δυνατότητα εξαίρεσης για τις συμβάσεις αξίας κάτω των €30.000. Αιτιολόγηση: Η πρόταση αυτή είναι σύμφωνη με την προστασία του δημοσίου συμφέροντος. Παρ. 7: Να διατηρηθεί η δυνατότητα συμψηφισμού μέρους της εγγυητικής προκαταβολής με την εγγύηση καλής εκτέλεσης. Παρ. 13: Να συμπληρωθούν και στο Βιβλίο Ι (άρθρο 72) οι κυρώσεις (μηνυτήρια αναφορά) που αναφέρονται στο Βιβλίο ΙΙ (άρθρο 302) σε περίπτωση κατάθεσης πλαστής εγγυητικής επιστολής. Αιτιολόγηση: Η πρόταση αυτή είναι σύμφωνη με την προστασία του δημοσίου συμφέροντος. Παρ. 14 περ. α: Να αντικατασταθούν οι λέξεις «στις εγκεκριμένες από την υπηρεσία επιμετρήσεις» με τις λέξεις «στους εγκεκριμένους από την υπηρεσία λογαριασμούς». Αιτιολόγηση: Απαιτείται, λόγω των αλλαγών που προτείνονται στα άρθρα της	Λαμβάνεται υπόψη	

			εκτέλεσης της σύμβασης (κατάργηση εγκεκριμένων επιμετρήσεων). Παρ. 14 περ. β: Η μείωση της εγγυητικής επιστολής σε ποσοστό 20% δεν μπορεί να προσδιορίζεται με βάση την προσωρινή παραλαβή του έργου. Πιθανόν θα μπορούσε να συνδυαστεί με τη βεβαίωση περαίωσης του έργου. Αιτιολόγηση: Απαιτείται, λόγω των αλλαγών που προτείνονται στα άρθρα της εκτέλεσης της σύμβασης (κατάργηση προσωρινής παραλαβής).		
11807	72	2020-12-06 20:29:38	Άρθρο 72 (ν. 4412/2016) Παρ. 4: Για λόγους δημοσίου συμφέροντος, πρέπει να είναι υποχρεωτική η απαίτηση εγγύησης καλής εκτέλεσης για όλες τις συμβάσεις, χωρίς δυνατότητα εξαίρεσης για τις συμβάσεις αξίας κάτω των €30.000.	Απορρίπτεται	Έλλειψη επαρκούς τεκμηρίωσης

11725	73	2020-12-04 15:24:49	Τροποποίηση του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 – Λόγοι αποκλεισμού 1. Παράγραφος 3 Προβλέπεται ότι η διακήρυξη μπορεί να προβλέπει ότι ο αποκλεισμός είναι δυσανάλογος για μικρά ποσά φόρων ή ασφαλιστικών εισφορών. Η διάταξη αυτή υπήρχε και πριν αλλά δεν εφαρμόστηκε ποτέ σε καμμιά διακήρυξη μέχρι σήμερα. Προτείνεται ότι για συγκεκριμένου μεγέθους μικροοφειλές (0,2% για προϋπολογισμό μέχρι 10 εκ. € και 0,1% για μεγαλύτερους προϋπολογισμούς) να είναι δεσμευτικό για την αναθέτουσα αρχή ότι δε συντρέχει λόγος αποκλεισμού. Η δυνατότητα καθορισμού από τη διακήρυξη μη συνδρομής λόγω αποκλεισμού για οφειλές μεγαλύτερων ποσών από τα ανωτέρω και μέχρι τα ποσά που θα καθορίζει μπορεί να παραμείνει. Η παράγραφος 3 να τροποποιηθεί αναλόγως. 2. Παράγραφος 10 Μετά την παρέλευση της περιόδου αποκλεισμού (πενταετίας ή τριετίας), δεν υπάρχει λόγος να δηλώνεται στο ΕΕΕΣ η παράβαση (διαφορετικά θα έπρεπε να δηλώνεται αιωνίως) και επίσης να συνεχίζει να ακολουθείται η γραφειοκρατία της διαδικασίας υποβολής και ελέγχου των μέτρων αυτοκάθαρσης από την αρμόδια Επιτροπή, τα οποία ενδεχομένως να έχουν κριθεί πλείστες φορές κατά την προηγούμενη περίοδο που συνέτρεχε ο λόγος αποκλεισμού, σε άλλους διαγωνισμούς.	Λαμβάνεται υπόψη σχετικά με τη μελλοντική κωδικοποίηση	
11782	76	2020-12-06 19:37:12	Άρθρο 76 Παρ. 3: Η γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου να είναι «σύμφωνη» όχι απλή. Αιτιολόγηση: Πρόκειται για σοβαρά ζητήματα (καθορισμός πρόσθετων απαιτήσεων οικονομικής, χρηματοοικονομικής επάρκειας, τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας), συνεπώς η γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου είναι κρίσιμη για την προστασία της διαφάνειας και της ισότιμης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων	Λαμβάνεται υπόψη	
11738	77	2020-12-04 18:33:55	Άρθρο 26, Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών– Αντικατάσταση άρθρου 77 ν. 4412/2016 Η γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου να γίνει σύμφωνη	Λαμβάνεται υπόψη	

11783	77	2020-12-06 19:37:53	Άρθρο 77 Παρ. 1 περ. ε: Να συμπληρωθεί ότι το ποσό των απροβλέπτων δεν συμπεριλαμβάνεται στην αμοιβή για τον καθορισμό της απαιτούμενης τεχνικής ικανότητας. Αιτιολόγηση: Στον ν. 4412/2016 δεν υπάρχει σχετική διάταξη και οι υπηρεσίες των αναθετουσών αρχών ερμηνεύουν κατά το δοκούν τον τρόπο καθορισμού της απαιτούμενης τεχνικής ικανότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το ποσό για απρόβλεπτες δαπάνες δεν χρησιμοποιείται εν γένει, παρά μόνον κατ' εξαίρεση, ο καθορισμός της απαιτούμενης τεχνικής ικανότητας συμπεριλαμβάνοντας στην αμοιβή και αυτό το ποσό, αλλοιώνει τις πραγματικές απαιτήσεις της σύμβασης. Παρ. 3: Η γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου να είναι «σύμφωνη» όχι απλή. Αιτιολόγηση: Πρόκειται για σοβαρό ζήτημα (πρόσθετες απαιτήσεις κριτηρίων επιλογής), συνεπώς η γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου είναι κρίσιμη για την προστασία της διαφάνειας και της ισότιμης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων	Λαμβάνεται υπόψη	
11808	77	2020-12-06 20:30:28	Άρθρο 77 (ν. 4412/2016) Παρ. 1 περ. ε: Να συμπληρωθεί ότι το ποσό των απροβλέπτων δεν συμπεριλαμβάνεται στην αμοιβή για τον καθορισμό της απαιτούμενης τεχνικής ικανότητας. Αιτιολόγηση: Στον ν. 4412/2016 δεν υπάρχει σχετική διάταξη και οι υπηρεσίες των αναθετουσών αρχών ερμηνεύουν κατά το δοκούν τον τρόπο καθορισμού της απαιτούμενης τεχνικής ικανότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το ποσό για απρόβλεπτες δαπάνες δεν χρησιμοποιείται εν γένει, παρά μόνον κατ' εξαίρεση, ο καθορισμός της απαιτούμενης τεχνικής ικανότητας συμπεριλαμβάνοντας στην αμοιβή και αυτό το ποσό, αλλοιώνει τις πραγματικές απαιτήσεις της σύμβασης	Λαμβάνεται υπόψη	
11734	78	2020-12-04 15:29:36	1. Στο άρθρο 78.1 ν. 4412/2016 (όπως τροποποιείται με το άρθρο 27 § 1 του νέου νόμου) ⟹ δυνατότητα παράτασης της 15νθήμερης προθεσμίας αντικατάστασης οικονομικού φορέα για επιπλέον 30 ημέρες.	Λαμβάνεται υπόψη / τροποποίηση	
11784	79	2020-12-06 19:38:30	Άρθρο 79 Παρ.8: Δεν υπάρχει υποπερ. ββ στην παρ. 2 του άρθρου 73	Λαμβάνεται υπόψη / τροποποίηση	

11761	86	2020-12-06 09:13:21	Στο Άρθρο 31 του Σχεδίου Νόμου , μεταξύ των άλλων ορίζεται ¨ότι : « 2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά ……προσδιορίζεται βάσει τιμής ή του κόστους ……. Και μπορεί να περιλάβει την βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής …..βάσει κριτηρίων ….. ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή / και κοινωνικών ….», ενώ στην συνέχεια αναλύει τι μορεί να περιλαμβάνονται στα κριτήρια αυτά. Θεωρούμε ότι στο Άρθρο αυτό, θα πρέπει να συμπεριληφθούν και πολύ ειδικότερες διατάξεις που να διέπουν και όλα τα κρίσιμα τεχνικά χαρακτηριστικά, που κάθε φορά το κάθε είδος της Σύμβασης θα ορίζει, π.χ.: • Τις αντοχές επί μέρους υλικών, μέσα από τιμές εργαστηριακών δοκιμών •Την βελτιστοποίηση του λειτουργικού αποτελέσματος με προσθήκες – παρεμβάσεις που δεν μειώνουν τις συμβατικές προδιαγραφές και τους αντίστοιχους προϋπολογισμούς. • Την απόδοση επί μέρους εξαρτημάτων – μηχανημάτων • Την μείωση κόστους συντήρησης και λειτουργίας του έργου • Την αύξηση του χρόνου ζωής του έργου. Όλα τα παραπάνω σήμερα δεν προκύπτουν σαφώς από τα αναγραφόμενα στο Άρθρο 31 του Σχεδίου Νόμου και η επίκλισή των σε διαγωνισμό, δεν φαίνεται ασφαλής. Τέλος και για το ίδιο Άρθρο , θεωρείται δεδομένη η ανάγκη , η Πολιτεία να προχωρήσει στην σύνταξη Πρότυπου Τεύχους Διακήρυξης και για το Άρθρο 86 , προς περεταίρω διευκόλυνση όλων των Φορέων Δημοπράτησης , σε περίπτωση που αποφασισθεί η χρήση πρότυπων τευχών από την Αρχή να είναι δεσμευτική.		
11786	86	2020-12-06 19:41:00	Άρθρο 86 (ν. 4412/2016) Παρ. 6: Στο τέλος της περ. β να συμπληρωθεί: «εκτός εάν το έργο ή η δραστηριότητα απαλλάσσεται από την έκδοση ΑΕΠΟ, σύμφωνα με την ισχύουσα εκάστοτε περιβαλλοντική νομοθεσία.» Αιτιολόγηση: Η προσθήκη προτείνεται για να καλυφθούν οι περιπτώσεις για τις οποίες η ισχύουσα νομοθεσία δεν απαιτεί έκδοση ΑΕΠΟ. Παρ. 10: Προτείνεται να καθοριστεί ως μέγιστη βαρύτητα της οικονομικής προσφοράς το ποσοστό 20%. Αιτιολόγηση: Στη λογική της μείωσης των εκπτώσεων, της βελτίωσης της ποιότητας των μελετών και του αντικειμενικού ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, η μέγιστη βαρύτητα της οικονομικής προσφοράς προτείνεται να είναι 20%, ώστε να περιοριστεί η επιρροή της στη συνολική βαθμολογία.	Λαμβάνεται υπόψη	

11810	86	2020-12-06 20:31:51	Άρθρο 86 (ν. 4412/2016) Παρ. 6: Στο τέλος της περ. β να συμπληρωθεί: «εκτός εάν το έργο ή η δραστηριότητα απαλλάσσεται από την έκδοση ΑΕΠΟ, σύμφωνα με την ισχύουσα εκάστοτε περιβαλλοντική νομοθεσία.» Αιτιολόγηση: Η προσθήκη προτείνεται για να καλυφθούν οι περιπτώσεις για τις οποίες η ισχύουσα νομοθεσία δεν απαιτεί έκδοση ΑΕΠΟ. Παρ. 10: Προτείνεται να καθοριστεί ως μέγιστη βαρύτητα της οικονομικής προσφοράς το ποσοστό 20%. Αιτιολόγηση: Στη λογική της μείωσης των εκπτώσεων, της βελτίωσης της ποιότητας των μελετών και του αντικειμενικού ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, η μέγιστη βαρύτητα της οικονομικής προσφοράς προτείνεται να είναι 20%, ώστε να περιοριστεί η επιρροή της στη συνολική βαθμολογία		
11734	88	2020-12-04 15:29:36	2. Στο 88 ν. 4412/2016 (όπως τροποποιείται με το άρθρο 33 § 1 του νέου νόμου) ⟹ προθεσμία αιτιολόγησης ασυνήθιστα χαμηλών τιμών εντός 20 ημερών (αντί για 10) με δυνατότητα παράτασης για άλλες 10 εργάσιμες ημέρες κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος οικονομικού φορέα.	Λαμβάνεται υπόψη	
11787	88	2020-12-06 19:41:43	Άρθρο 88 (ν. 4412/2016) Παρ. 6: Προτείνεται να συμπληρωθεί ως εξής: «6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο των προσφορών που υποβλήθηκαν, αφαιρουμένων των ακραίων προσφορών (μέγιστης και ελάχιστης). Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει .....» Στην ίδια παράγραφο να συμπληρωθεί εδάφιο ως εξής: «Αποκλείονται οι προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του σαράντα τοις εκατό (40%) από τον μέσο όρο των προσφορών που υποβλήθηκαν, με την προϋπόθεση ότι έχουν υποβληθεί περισσότερες από πέντε (5) προσφορές.». Αιτιολόγηση: Οι παραπάνω προσθήκες προτείνονται για τον περαιτέρω έλεγχο των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών. Παράγραφος 4: Να προστεθεί η διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 313 του Βιβλίου ΙΙ περί απόδειξης ότι η κρατική ενίσχυση είναι σύμφωνη με την Εσωτερική Αγορά	Λαμβάνεται υπόψη	

11811	88	2020-12-06 20:33:06	Άρθρο 88 (ν. 4412/2016) Παρ. 6: Για τον περαιτέρω έλεγχο των Ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, προτείνεται να συμπληρωθεί εδάφιο ως εξής: «Αποκλείονται οι προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του σαράντα τοις εκατό (40%) από τον μέσο όρο των προσφορών που υποβλήθηκαν, με την προϋπόθεση ότι έχουν υποβληθεί περισσότερες από πέντε (5) προσφορές.».		
11788	97	2020-12-06 19:42:22	Άρθρο 97 (ν. 4412/2016) Παρ. 3: Η γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου να είναι «σύμφωνη» όχι απλή. Αιτιολόγηση: Για την τεκμηρίωση της ωφέλειας του δημοσίου συμφέροντος από τη συνέχιση της διαδικασίας, απαιτείται και σύμφωνη γνώμη οργάνου «ξένου» προς την υπηρεσία, στην οποία πιθανόν οφείλονται οι καθυστερήσεις και παρατάσεις	Λαμβάνεται υπόψη	
11741	102	2020-12-05 08:59:54	Άρθρο 43 «Τροποποίηση Άρθρου102»: Προτείνεται να συντμηθεί η προθεσμία συμπλήρωσης των προσφορών (να παραμείνει ως ισχύει σήμερα). Με αυτό τον τρόπο αφενός επιτυγχάνεται η μείωση του χρόνου ολοκλήρωσης του προσυμβατικού σταδίου και αφετέρου ενισχύεται προδήλως η συνεχής επιδίωξη για την υποβολή της πλέον άρτιας προσφοράς (από την πλευρά των συμμετεχόντων).	Απορρίπτεται	Είναι θέμα επιλογής
11789	104	2020-12-06 19:43:02	Άρθρο 104 (ν. 4412/2016) Παρ. 1 περ. α: Να συμπληρωθεί ως εξής: «α) κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, χωρίς να απαιτείται τη προσκόμιση των δικαιολογητικών του άρθρου 80.» Αιτιολόγηση: Η προσθήκη προτείνεται για τη σαφέστερη διατύπωση της διάταξης.	Λαμβάνεται υπόψη σχετικά με τη μελλοντική κωδικοποίηση	

11791	106	2020-12-06 19:44:33	Άρθρο 106 (ν. 4412/2016) Προοίμιο άρθρου: Να συμπληρωθεί ότι τροποποιείται και η παρ. 2	Λαμβάνεται υπόψη	
11750	117	2020-12-06 07:29:53	Άρθρο 49: "Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας– Αντικατάσταση άρθρου 117 ν. 4412/2016" Θα πρέπει να διευκρινίζεται περαιτέρω η διαδικασία, γιατί ήδη έχει δημιουργήσει απορίες για το τρόπο πραγματοποίησης των αγορών.	Λαμβάνεται υπόψη	Θα ακολουθήσει έκδοση Εγκυκλίου Οδηγίας
11764	117	2020-12-06 09:15:08	Με βάση τα Άρθρα 49 και 127 του Σχεδίου Νόμου, καταργούνται τα Άρθρα 117 (Βιβλίο Ι) και 327 (Βιβλίο ΙΙ) του ισχύοντος Νόμου 4412/2016 , περί Συνοπτικών Διαγωνισμών . Είναι γενικά αποδεκτό ότι η παραπάνω διαδικασία του Συνοπτικού Διαγωνισμού , σ' όλο το προηγούμενο χρονικό διάστημα ισχύος του Νόμου 4412/2016 συνεισέφερε κατά πολύ στην επίσπευση των διαγωνιστικών διαδικασιών προς αντιμετώπιση έκτακτων περιπτώσεων, από τις πολλές που οι Δ.Ε.Υ.Α. της χώρας αντιμετωπίζουν καθημερινά, λόγω της φύσης της δραστηριότητάς των , εξ' αιτίας και των απλούστερων των διαδικασιών που εν γένει προβλέπονταν , αλλά και συντόμευσης του χρόνου διακηρύξεων . Θεωρούμε σωστό στο παρόν Σχέδιο Νόμου , ο θεσμός του Συνοπτικού Διαγωνισμού , ιδιαίτερα για τους Φορείς του Βιβλίου ΙΙ να συνεχισθεί , αυξάνοντας μάλιστα το όριο Προϋπολογισμού στις 100.000,00 € , κατ' αναλογία αύξησης του ορίου για τις απ' ευθείας Αναθέσεις . Όλα αυτά θα συνεισφέρουν περαιτέρω στην μείωση του χρόνου ωρίμανσης και υλοποίησης συμβάσεων που αναφέρονται σε έκτακτα – επείγοντα και απολύτως αναγκαία έργα – μελέτες – υπηρεσίες και προμήθειες, σε μία σειρά προβλημάτων που καθημερινά οι Δ.Ε.Υ.Α. αντιμετωπίζουν, την ώρα μάλιστα που δεν έχουν και στην καλύτερη δυνατή στελέχωσή των , ιδιαίτερα οι μικρές, ώστε ν' αντιμετωπίζουν τις πολλές εργατώρες που απαιτούν τ' άλλα είδη διαγωνισμών .	Λαμβάνεται υπόψη / Μεταβατικές διατάξεις	Ο "συνοπτικός" διαγωνισμός θα καταργηθεί από 01.09.2020
11741	118	2020-12-05 08:59:54	Άρθρο 50 «Τροποποίηση Άρθρου 118-Απευθείας Ανάθεση»: Προτείνεται όπως στην παρ. 3 προσδιορισθεί με σαφήνεια το χρηματικό όριο για το οποίο απαιτείται η έκδοση της απόφασης ανάθεσης (συγκεκριμένα προτείνεται να καθοριστεί το ποσό των 2.500,00€ χωρίς ΦΠΑ – κατ' αναλογία με την υποχρέωση υπογραφής συμφωνητικού). Επίσης, θα πρέπει να προσδιοριστεί το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο	Λαμβάνεται υπόψη	

			επιλεγόμενος φορέας θα πρέπει να προσέλθει για να υπογράψει το συμφωνητικό (σε συνδυασμό με το άρθρο 105, παρ.4).		
11792	118	2020-12-06 19:45:08	Άρθρο 118 (ν. 4412/2016) Παρ. 1: Να προστεθεί ότι το όριο αναπροσαρμόζεται με απόφαση Υπουργού (είτε με τον συντελεστή τκ). Αιτιολόγηση: Υπάρχει αντίστοιχη διάταξη στο άρθρο 328 του Βιβλίου ΙΙ για τις απευθείας αναθέσεις	Απορρίπτεται	Διαγράφεται και από το Βιβλίο ΙΙ
11794	119	2020-12-06 19:46:22	Άρθρο 119 (ν. 4412/2016) Παράγραφοι 2 & 3: Διαφωνούμε με την αύξηση των ορίων. Αιτιολόγηση: Πρόκειται για εξαιρετικές διαδικασίες, συνεπώς πρέπει να είναι όσο το δυνατόν περιορισμένου εύρους εφαρμογής	Απορρίπτεται	Είναι θέμα επιλογής
11741	120	2020-12-05 08:59:54	Άρθρο 53 «Τροποποίηση Άρθρου 120 «έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης»: Παρ. 3.α., εδάφιο β΄: Ενδέχεται να δημιουργήσει σύγχυση διότι από τη στιγμή που θα που η πρόσκληση δημοσιεύεται στο ΚΗΜΔΗΣ αποκτά επί της ουσίας χαρακτηριστικά οιονεί «ανοικτής διαδικασίας» και ευλόγως δύναται η προσέλκυση ενδιαφέροντος.	Απορρίπτεται	Η διάταξη είναι σαφής
11751	120	2020-12-06 07:29:54	Άρθρο 53: "Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης–Αντικατάσταση άρθρου 120 το ν. 4412/2016" ΠΡΟΤΑΣΗ: την Πρόταση του συγκεκριμένου άρθρου να αναρτάται η πρόσκληση στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ. Εφόσον με την προτεινόμενη ρύθμιση δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν, δύο (2) εργάσιμες ημέρες θα ήταν υπεραρκετές κατά τη γνώμη μας για τη δημοσιότητα . ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ: Αν η συγκεκριμένη ρύθμιση δεν έχει κάποιο ιδιαίτερο σκοπό,	Λαμβάνεται υπόψη	

			αναιρεί την αμεσότητα της διαδικασίας της απευθείας ανάθεσης προσθέτοντας άσκοπες καθυστερήσεις στη διαδικασία.		
11757	120	2020-12-06 09:10:04	Με το Άρθρο 53, παραγρ. 3. β. του Σχεδίου Σύμβασης ορίζεται , στο τελευταίο χωρίο της ότι : «..... Για την διαδικασία σύναψης σύμβασης απ' ευθείας ανάθεσης, Δεν αξιολογούνται προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά». Η έως τώρα εμπειρία μας από ανάλογες περιπτώσεις κατέδειξε ότι, αφ' ενός μεν είναι αρκετές οι περιπτώσεις που επί πλέον προσφορές καταφθάνουν στους Αναθέτοντες φορείς, πλέον αυτών που προσκλήθηκαν , αφ' ενός ετέρου δε, δεν αποτελεί ιδιαίτερο φόρτο, ούτε ακύρωση της ευελιξίας της εν λόγω διαδικασίας ο έλεγχος κάποιου αριθμού προσφορών ακόμα. Αντιθέτως , ενισχύει την διαφάνεια, αλλά και την αξιοπιστία των αναθετόντων φορέων, ιδιαίτερα στις μικρές τοπικές κοινωνίες. Θεωρούμε λοιπόν ότι η εν λόγω διάταξη πρέπει να παραμείνει και στο Σχέδιο του παρόντος Νόμου.	Απορρίπτεται	Βλέπε σχετικά αιτιολογική έκθεση
11795	120	2020-12-06 19:46:59	Άρθρο 120 (ν. 4412/2016) Παρ. 3 περ. α: Να συμπληρωθεί ότι αφορά και στις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών & λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. Αιτιολόγηση: Το άρθρο αυτό ορίζει τον χρόνο έναρξης διαδικασίας σύναψης σύμβασης μόνο για έργα και υπηρεσίες. Απαιτείται διευκρίνιση ότι αφορά και τις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών	Απορρίπτεται	Συγκαταλέγοναι στις υπηρεσίες

11796	124	2020-12-06 19:47:42	Άρθρο 124 (ν. 4412/2016) Παρ. 1: Να συμπληρωθεί ως εξής: «Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου κάτω των ορίων, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, εκτός από τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 95, να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 125 και 126.» Αιτιολόγηση: Έχει διαγραφεί η αναφορά στο άρθρο 125, το οποίο ωστόσο δεν καταργείται		
11741	127	2020-12-05 08:59:54	Άρθρο 55 «Τροποποίηση του άρθρου 127»: Παρ. 1, εδάφιο πρώτο: Προτείνεται να αποσαφηνισθεί η έννοια του εννόμου συμφέροντος, δεδομένου ότι αφορά σε διαδικασίες απευθείας ανάθεσης. Ουσιαστικά αντιτίθεται με την επιλογή ή την εκάστοτε ανάγκη για την προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης (κατά το άρθρο 118) και αλλοιώνεται μία εκ των βασικών επιδιώξεων της νομοθετικής πρωτοβουλίας για την επίσπευση και απλοποίηση της διαδικασίας ανάθεσης. Επιπλέον, δεν συντελεί στην επίτευξη –ενός εκ των βασικών στόχων- για τη μείωση του διοικητικού άγους.	Απορρίπτεται	Ελλιπής τεκμηρίωση
11758	136	2020-12-06 09:10:48	Με βάση τα Άρθρα 57 και 58 δίνεται η δυνατότητα, η επίβλεψη να ασκείται και από πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα και από διαπιστωμένο ιδιώτη ελεγκτή μηχανικό, για έργα κάτω των ορίων. Η εισαγωγή τέτοιας δυνατότητας πλέον, για επίβλεψη από άτομα και φορείς εν γένει εκτός της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και εκτός υπαλληλικής σχέσης με τον Αναθέτοντα Φορέα, αλλάζει το ισχύον ως σήμερα πλαίσιο, περί επίβλεψης , στην βάση του. Είναι ορατά τα προβλήματα που θα παρουσιασθούν με τον νέο θεσμό, καθώς δεν εξασφαλίζεται καθόλου και από πουθενά ή σύμπλευση εξωτερικών μελετητών (επιβλεπόντων) και Διευθύνουσας Υπηρεσίας, δεν προσθέτει στην διαφάνεια , δημιουργεί πρόσθετες υποχρεώσεις και βάρη στον Αναθέτοντα Φορέα σε περιπτώσεις εναντίωσης της Διευθύνουσας Υπηρεσίας σε πορίσματα της επίβλεψης, προσθέτει αναγκαίους επί πλέον χρόνους, για επίλυση διαφωνιών που θα ανακύπτουν και σε κάθε περίπτωση δεν λύνει υπαρκτά προβλήματα. Η διαπίστωση αδυναμίας σε κάποιες περιπτώσεις Αναθετόντων Φορέων για πραγματική επίβλεψη, λόγω έλλειψης προσωπικού, δεν μπορεί ν' αντιμετωπισθούν με ευκαιριακές εξωτερικές συνεργασίες επιβλεπόντων, αλλά μόνο με πρόσληψη μονίμου υπηρεσιακού δυναμικού Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης.	Λαμβάνεται υπόψη	

			Με δεδομένο μάλιστα ισχύος του Άρθρου 128 του Σχεδίου Νόμου περί «Ανάθεσης εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις, αξίας μεγαλύτερης των 30.000.000 €....» , έργων δηλαδή πολύ σημαντικών για τους Αναθέτοντες φορείς, όπου πραγματικά η εξειδίκευση και στην επίβλεψη αναζητείται, η θέσπιση των Άρθρων 57, όπως και του 58 του Σχεδίου Νόμου, πρέπει να επανεξετασθούν – επαναξιολογηθούν και εν τέλει να καταργηθούν. Δεν θα είναι δυνατόν να υλοποιηθεί η περιγραφόμενη στο σχέδιο νόμου διαδικασία του «ιδιωτικού φορέα επίβλεψης» χωρίς κριτήρια διασφάλισης ποιότητας παραγόμενου δημόσιου έργου, καθώς και πλήρους αποσαφήνισης ευθυνών και κυρώσεων που αφορούν τα τρία μέρη (Ανάδοχο – Κύριο του Έργου – Ιδιωτικού Φορέα επίβλεψης)		
11726	138	2020-12-04 15:25:24	Τροποποίηση του άρθρου 138 του ν. 4412/2016 – Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου 1. Παράγραφος 1 Επαρκεί η αναφορά για εκτέλεση του έργου σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης. Τα προς διαγραφή τμήμα του κειμένου προσπαθεί να επιβάλει υπερβολικές ευθύνες στον ανάδοχο που περιλαμβάνουν και στοιχεία υποκειμενικότητας. 2. Παράγραφος 11 Ο Κύριος του έργου δεν μπορεί να πληρώσει εργαζομένους του αναδόχου με δήλωσή τους. Δεν έχει τα στοιχεία των πραγματικών οφειλόμενων. Πρακτικά δεν μπορεί να λειτουργήσει η πρόβλεψη αυτή και δεν έχει και κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα. Θα πρέπει να διαγραφεί. 3. Παράγραφος 12 – Αδρανή υλικά Η μεταφορά ευθύνης στον ανάδοχο για την ανεύρεση των αδρανών υλικών πρέπει να έχει κάποιο όριο. Κανονικά η μελέτη από τον Κύριο του Έργου πρέπει να ορίζει και τις πηγές των υλικών και να έχουν εκπονηθεί και οι τυχόν απαιτούμενες περιβαλλοντικές μελέτες. Μόνο τότε θα υλοποιούνται κανονικά τα έργα. Σε κάθε περίπτωση, αν παραμείνει η ευθύνη των υλικών στον ανάδοχο, εφόσον απαιτηθούν περιβαλλοντικές μελέτες, οι οποίες απαιτούν σημαντικό χρόνο εκπόνησης και έγκρισης λόγω της εμπλοκής πολλών Υπηρεσιών, είναι λογικό να δικαιούται ο ανάδοχος παράταση με αναθεώρηση και τις δαπάνες στις οποίες υπεβλήθη.	Λαμβάνεται υπόψη	

			4. Παράγραφος 17 Δεν μπορεί να περιορίζονται αξιώσεις του αναδόχου για πραγματικές αστοχίες της μελέτης επειδή δεν τις αντιλήφθηκε στο λίγο χρόνο που του δόθηκε για έλεγχο αν και τον έλεγχο τον έκανε με άκρα επιμέλεια.		
11734	138	2020-12-04 15:29:36	3. Στο άρθρο 138 ν. 4412/2016 (όπως τροποποιείται με το άρθρο 59 § 2 του νέου νόμου) ⟹ πρόβλεψη μεγαλύτερης προθεσμίας για υποβολή παρατηρήσεων στη μελέτη, τουλάχιστον 60 μέρες (αντί για 20 έως 60 ημέρες), και ειδικά σε περιπτώσεις ειδικών έργων να προβλεφθεί δικαίωμα αναδόχου να αιτηθεί πρόσθετη παράταση για να υποβάλει εγγράφως παρατηρήσεις επί της εφαρμοσιμότητας της μελέτης εκτέλεσης του έργου, κατά 90 ημέρες (αντί για 45). Στην παρ. 6 η αναστολή εργασιών αναδόχου λόγω αστοχίας μελέτης κατά την οποία δεν θα δικαιούται αποζημίωση θα πρέπει να προβλεφθεί ότι δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 20 ημέρες, άλλως αν δεν οριστεί το διάστημα ο ανάδοχος θα υποχρεούται να παραμένει για αβέβαιο διάστημα αναμένοντας την απόφαση της Υπηρεσίας χωρίς να αποζημιώνεται, επιβαρυνόμενος με δαπάνες εργοταξίου / γενικά έξοδα.	Λαμβάνεται υπόψη	
11765	138	2020-12-06 09:16:18	Στο Άρθρο 59 Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου του Σχεδίου Νόμου στην παρ. 2 αναγράφεται ότι : “2. Αν ο ανάδοχος προτείνει την τροποποίηση της μελέτης του έργου, η προϊσταμένη αρχή εξετάζει την πρόταση του αναδόχου, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου ή, σε περίπτωση μη ύπαρξης αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου στην αναθέτουσα αρχή, του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Εφόσον κριθεί ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις είναι επουσιώδεις, σύμφωνα με το άρθρο 155, δεν μεταβάλουν τη φύση του έργου και δεν επάγονται ουσιώδη αύξηση του συμβατικού ανταλλάγματος εγκρίνεται η συνέχιση εκτέλεσης του έργου. Σε αντίθετη περίπτωση, η σύμβαση διαλύεται και ο ανάδοχος αποζημιώνεται μόνο για τις αποδεδειγμένες δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για τη συμμετοχή του στον διαγωνισμό και μέχρι την διάλυση της σύμβασης. Με απόφαση της προϊσταμένης αρχής κατόπιν γνωμοδότησης του τεχνικού	Λαμβάνεται υπόψη	

			συμβουλίου κρίνεται το εύλογο της δαπάνης για την αποζημίωση, ύστερα από εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας” Με την δημοσίευση διαγωνισμού έργου αναρτάται και η μελέτη κατασκευής του έργου μαζί με τα τεύχη δημοπράτησης και δίνεται η δυνατότητα στους οικονομικούς φορείς της έγκαιρης γνώσης της μελέτης. Η συμμετοχή των οικονομικών φορέων στο διαγωνισμό προϋποθέτει την γνώση της μέλετης κατασκευής και επομένως αποκλείει τη μεταγενέστερη διάλυση της σύμβασης λόγω απαιτούμενων ουσιωδών αλλαγών της . Πόσο μάλλον όταν στην παρ 4 του άρθρου 21 του Σχεδίου Νόμου αναφέρεται ότι «4. Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται σε έργα με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, να αναρτά στην ιστοσελίδα της δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού, τη μελέτη κατασκευής του έργο».		
11818	138	2020-12-06 21:03:55	Άρθρο 138 Ο χρόνος ελέγχου της μελέτης θα προηγείται της υπογραφής της σύμβασης; Στην οιαδήποτε περίπτωση, δεν υπάρχει υπερβολική επιβάρυνση του χρόνου εκτέλεσης και τελικά τι νόημα έχει η υποβολή προσφοράς και η δήλωση στο ΕΕΕΣ περί γνώσης των συνθηκών του έργου;	Λαμβάνεται υπόψη	
11727	147	2020-12-04 15:25:56	Τροποποίηση του άρθρου 147 του ν. 4412/2016 – Προθεσμίες 1. Παράγραφος 4 Ο νέος νόμος αυξάνει την οριακή προθεσμία από το 1/3 στο 1/2. Όμως, μετά την πάροδο της αυξημένης οριακής προθεσμίας και μάλιστα χωρίς αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου, είναι λογικό ο ανάδοχος να μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης, άλλως εφόσον το επιθυμεί να υποβάλει αίτημα παράτασης. Η υποχρεωτική διάλυση μετά το πέρας της οριακής προθεσμίας ενέχει τον κίνδυνο πολλά έργα να μείνουν ημιτελή. 2. Παράγραφος 6 Είναι λογικό να χορηγείται παράταση με αναθεώρηση όταν δεν ευθύνεται αποκλειστικά η ανάδοχος ή προστίθενται νέες εργασίες που απαιτούν πρόσθετο χρόνο. 3. Παράγραφος 7 Η ανωτέρα βία είναι πραγματικό γεγονός και δεν μπορεί να περιορίζεται χρονικά με συμβατικό τρόπο.	Λαμβάνεται υπόψη	
11740	149	2020-12-04 21:00:44	Άρθρο 68 Πολύ χρήσιμη η υποχρεωτική καταβολή πριμ εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής.Για να αποτελεί πραγματικό κίνητρο θα έπρεπε να είναι μεγαλύτερο. Δεν θα έπρεπε να συσχετίζεται η καταβολή του με την ανυπαιτιότητα του αναδόχου και να δίδεται σε περίπτωση ύπαρξης παρατάσεων. Θα καταστεί ανενεργό το κίνητρο διότι σχεδόν πάντα τουλάχιστον στα έργα των ΟΤΑ δίνονται παρατάσεις "χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου" χωρίς αυτό να είναι ακριβές. Θα καταλήξουμε ο ανάδοχος να καθυστερεί, ως συνήθως, με	Λαμβάνεται υπόψη	

			την κάλυψη των αναθετουσών αρχών που δεν μπορούν να κάνουν αλλιώς και στο τέλος να παίρνει και το πριμ!		
11728	151	2020-12-04 15:26:26	Τροποποίηση του άρθρου 151 του ν 4412/2016 – Επιμετρήσεις 1. Παράγραφος 3 Πρέπει να τεθεί χρονικό όριο 30 (όχι 45) ημερών για την έγκριση των επιμετρήσεων από πλευράς Υπηρεσίας, η οποία είναι και προϋπόθεση για την πληρωμή των λογαριασμών (άρθρο 152), διαφορετικά δε θα μπορεί να πληρώνεται ο ανάδοχος και να προχωρήσει το έργο. 2. Παράγραφος 5 Πρέπει κανονικά να καταργηθεί πλήρως. Καθόσον σχεδόν πάντα γίνονται διορθώσεις στις επιμετρήσεις από την Υπηρεσία, ή κατ' ελάχιστον να τροποποιηθεί σύμφωνα με τα προτεινόμενα με σταδιακή αύξηση της ποινής προς τον ανάδοχο σε περίπτωση υποτροπής. Σε καμμιά περίπτωση δεν πρέπει να καταλήγει σε έκπτωση μια διόρθωση επιμετρήσεων. 3. Παράγραφος 8 Πρέπει να υπάρχει χρονικός περιορισμός στην Υπηρεσία για τον έλεγχο της τελικής επιμέτρησης, διαφορετικά η τελική επιμέτρηση πρέπει να θεωρείται εγκεκριμένη. 4. Παράγραφος 9 Η επιβολή ποινικής ρήτρας για καθυστέρηση υποβολής της τελικής επιμέτρησης είναι υπερβολική και πρέπει απαλειφθεί.	Λαμβάνεται υπόψη	
11734	151	2020-12-04 15:29:36	4. Στο άρθρο 151 ν. 4412/2016 (όπως τροποποιείται με το άρθρο 70 § 3 του νέου νόμου) ⟹ να προβλεφθεί ότι η Δ.Υ. έχει υποχρέωση εντός 45 ημερών από την υποβολή των επιμετρήσεων να προβεί σε έλεγχο και διόρθωση των υπολογισμών και να τις εγκρίνει …. και στην § 8 ότι η Δ.Υ. έχει υποχρέωση να προβεί σε έλεγχο της τελικής επιμέτρησης εντός 2 μηνών από την υποβολή της άλλως τεκμαίρεται ως εγκριθείσα.	Λαμβάνεται υπόψη	

11759	151	2020-12-06 09:11:25	Με την παραγρ. 1 του Άρθρου 70 του Σχεδίου Νόμου ορίζεται ότι : «…..Τα επιμετρητικά στοιχεία υποβάλλονται από τον ανάδοχο στους επιβλέποντες …… με δήλωση περί αληθείας τους ….», ενώ και με την παραγρ. 3 ορίζεται ότι : «Ο προϊστάμενος της Διευθύνουσας υπηρεσίας δύναται οποτεδήποτε να διατάξει τη συνολική ή δειγματοληπτική ενδεικτική επαλήθευση οιασδήποτε υποβληθείσας επιμέτρησης ……..». Δεν μπορεί πληρωμές πιστοποιήσεων, μικρών ή μεγάλων σε ποσά, να γίνονται με βάση ενδεικτικούς ελέγχους επιμετρήσεων και δηλώσεις περί αληθείας αυτών, από τον Ανάδοχο. Αυτά δεν συμβάλουν ούτε στην αξιοπιστία, ούτε στην διαφάνεια, αλλά ούτε και στην ασφάλεια υλοποίησης της σύμβασης. Οι λίγες και διαπιστωμένες βεβαίως περιπτώσεις, μη έγκαιρου ελέγχου από την Διευθύνουσα Υπηρεσία, των υποβληθεισών επιμετρήσεων του Αναδόχου, που επέφεραν αυτοδίκαια δυσμενή αποτελέσματα, δεν αντιμετωπίζονται με δειγματοληπτικούς ελέγχους των επιμετρήσεων και δηλώσεων περί αληθείας του Αναδόχου, αλλά με ύπαρξη ικανών και καταρτισμένων Διευθυνουσών Υπηρεσιών, που σημαίνει μεταξύ των άλλων και στελέχωσή των με το αναγκαίο Τεχνικό επιστημονικό δυναμικό όλων των κατηγοριών εκπαίδευσης. Θεωρούμε ότι αυτές οι διατάξεις στο Σχέδιο Νόμου πρέπει να καταργηθούν.	Λαμβάνεται υπόψη	
11825	151	2020-12-06 21:36:55	Άρθρο 70 α)Ο δειγματοληπτικός έλεγχος να αφορά τουλάχιστον το 20% και να προβλέπεται και ένα υποχρεωτικό 10% κατά το στάδιο της παραλαβής του έργου. β)Σε περίπτωση διαπίστωσης ανακριβών μετρήσεων, τότε να επιβάλλεται έλεγχος στο σύνολο του έργου. γ)Ο δειγματοληπτικός έλεγχος και ο έλεγχος αφανών εργασιών να γίνονται από επιτροπή.	Λαμβάνεται υπόψη	

11729	152	2020-12-04 15:27:04	Τροποποίηση του άρθρου 152 του ν 4412/2016 – Λογαριασμοί 1. Παράγραφος 4 Η παράγραφος για τις ημιτελείς εργασίες «αν η φύση τους είναι τέτοια που ενδεχόμενη διακοπή του έργου δε θα κατέστρεφε την ημιτελή εργασία» είναι πλήρως προβληματική και πρέπει να απαλειφθεί. Αν παραμείνει, θα δημιουργήσει τεράστια προβλήματα στην πληρωμή των αναδόχων για εργασίες που ήδη θα έχουν εκτελέσει, διότι πλήθος ημιτελών εργασιών θα πρέπει να μην πληρώνονται (π.χ. εκσκαφές τάφρων, ή διάφορες άλλες χωματουργικές εργασίες που αν διακοπεί το έργο θα είχαν επιπτώσεις, ακόμη και η εκσκαφή σήραγγας με την προσωρινή υποστήριξη θα μπορούσε να μην πληρώνεται, γιατί ενδεχόμενη διακοπή του έργου θεωρητικά, χωρίς την τελική επένδυση θα μπορούσε να οδηγήσει σε καταστροφή της προσωρινής υποστήριξης και της εκσκαφής της σήραγγας). 2. Παράγραφος 10 Οι προθεσμίες θα πρέπει να είναι ένας μήνας, όπως ήταν και μέχρι σήμερα. Να προβλεφθεί το δικαίωμα διακοπής του αναδόχου επί μη πληρωμής, χωρίς προηγούμενη υποβολή όχλησης, και να αρκεί η ειδική δήλωση διακοπής. 3. Παράγραφος 13 Η προσθήκη σύνταξης του προ τελικού λογαριασμού σκοπεύει στο να πληρωθούν οι εκτελεσμένες εργασίες στον ανάδοχο με την περαίωση του έργου και η τελική εκκαθάριση να γίνει με την οριστική παραλαβή. 4. Παράγραφος 15	Λαμβάνεται υπόψη	
11734	152	2020-12-04 15:29:36	5. Στο άρθρο 152 ν. 4412/2016 (όπως τροποποιείται με το άρθρο 71 § 10 του νέου νόμου) ⟹ να προβλεφθεί ότι οφείλεται τόκος υπερημερίας εφόσον η πληρωμή λογαριασμού καθυστερήσει πέραν του 1 μηνός (αντί για 2 μήνες) από την πάροδο μηνός από την υποβολή του λογαριασμού καθώς και ότι ο ανάδοχος δικαιούται να διακόψει τις εργασίες εντός 10 ημερών από την παρέλευση μηνός από την υποβολή του λογαριασμού, ο οποίος παραμένει απλήρωτος, χωρίς να υποχρεούται στην περίπτωση αυτή να υποβάλει ειδική έγγραφη όχληση αφού η μη πληρωμή λογαριασμού αποδεικνύεται.	Λαμβάνεται υπόψη	
11733	153	2020-12-04 15:29:00	Τροποποίηση του άρθρου 153 του ν 4412/2016 1.1 Παράγραφος 3 Αν δεν έχει ευθύνη για την καθυστέρηση αποκλειστικά και μόνο ο ανάδοχος, θα πρέπει να χορηγείται αναθεώρηση. 1.2 Παράγραφος 23 Είναι προφανές ότι η σύγκριση τιμών θα πρέπει να γίνεται με το τρίμηνο δημοπράτησης.	Λαμβάνεται υπόψη	

11730	157	2020-12-04 15:27:33	Τροποποίηση του άρθρου 157 του ν. 4412/2016 – Βλάβες στα έργα – Αποζημιώσεις 1. Παράγραφος 5 Η δήλωση βλαβών θα πρέπει για να είναι στην υποβολή της επαρκώς τεκμηριωμένη, θα πρέπει να έχει χρόνο τουλάχιστον 10 ημερών. 2. Παράγραφος 10 Στις περιπτώσεις αποζημίωσης του αναδόχου για βλάβη στο έργο θα πρέπει να περιλαμβάνεται και η περίπτωση ανωτέρας βίας.	Λαμβάνεται υπόψη	
11734	157	2020-12-04 15:29:36	6. Στο άρθρο 157 ν. 4412/2016 (όπως τροποποιείται με το άρθρο 76 § 5 του νέου νόμου) ⟹ πρόβλεψη προθεσμίας υποβολής δήλωσης βλαβών στο έργο από ανωτέρα βία ενώπιον της Διευθύνουσας Υπηρεσίας (Δ.Υ.) εντός 10 ημερών (αντί για 5), ενώ στην περίπτωση που πρόκειται για έργο που έχει περατωθεί αλλά δεν έχει παραληφθεί η προθεσμία υποβολής της δήλωσης βλαβών να προβλεφθεί στις 20 ημέρες (αντί για 10). …. Ο ανάδοχος γνωστοποιεί στην (Δ.Υ.) εντός 5 ημερών (αντί για 3) από την κοινοποίηση της έκθεσης αυτοψίας εάν συμφωνεί με το περιεχόμενο αυτής.	Λαμβάνεται υπόψη	
11734	159	2020-12-04 15:29:36	7. Στο άρθρο 159 ν. 4412/2016, (όπως τροποποιείται με το άρθρο 77 § 1 του νέου νόμου) ⟹ να προβλεφθεί ρητή προθεσμία έγκρισης της ποιότητας των υλικών του έργου από την Δ.Υ. εντός 5 ημερών από την παραλαβή τους άλλως τεκμαίρεται η έγκρισή τους.	Λαμβάνεται υπόψη	
11819	159	2020-12-06 21:05:57	Άρθρο 159: Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) – Προσθήκη άρθρου 29Α στον ν. 3978/2011 Πολύ συχνά συμβαίνει η αναθέτουσα αρχή να ζητά το σύνολο των προβλεπόμενων εγγράφων ποιοτικής επιλογής από τους υποψηφίους προμηθευτές (και μάλιστα με επίσημη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα), με αποτέλεσμα να υπάρχουν μεγάλες καθυστερήσεις και άσκοπη επιβάρυνση των υποψήφιων προμηθευτών, ακόμα και αν πρόκειται για μεγάλους και διεθνώς αναγνωρισμένους οίκους του εξωτερικού. Εκτιμάται ότι το πνεύμα στην απαίτηση εγγράφων ποιοτικής επιλογής θα πρέπει να έχει δυνητικό χαρακτήρα, επιτρέποντας στην αναθέτουσα αρχή να ζητά τα πιο βασικά έγγραφα επιλογής και όχι το σύνολο αυτών. Στο πλαίσιο αυτό, η παρ. 8 του υπόψη άρθρου προτείνεται να διαμορφωθεί ως ακολούθως: “Πριν από την κατακύρωση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει από τον υποψήφιο ανάδοχο να υποβάλει ενημερωμένα τα δικαιολογητικά.”	Λαμβάνεται υπόψη	
11827	159	2020-12-06 22:20:14	Άρθρο 77 Είναι απαιτητό ο έλεγχος των προδιαγραφών των ενσωματούμενων υλικών να γίνεται από υπηρεσιακούς παράγοντες. Αποτελούν βασικό συστατικό του έργου και δεν είναι δυνατόν να επαφιεμεθα στην καλή πρόθεση του αναδόχου. Σε αντίθετη περίπτωση και δεδομένων και των λοιπών προβλέψεων του παρόντος νομοσχεδίου, ουσιαστικά δεν υπάρχει επίβλεψη.	Λαμβάνεται υπόψη	

11731	160	2020-12-04 15:27:56	Τροποποίηση του άρθρου 160 του ν.4412/2016 – Έκπτωση του αναδόχου 1. Παράγραφος 6 Σε περίπτωση ένστασης από τον ανάδοχο επί έκπτωσης, είναι υποχρεωμένος να συνεχίζει με τις εργασίες, θα πρέπει, όμως, να τεθεί ένα όριο (π.χ. 3 μηνών), άλλως, μέχρι να οριστικοποιηθούν οι διαδικασίες της ένστασης, θα πρέπει να είναι υποχρεωμένος να εργάζεται, για αόριστο χρόνο, οπότε καταστρατηγείται η όλη διαδικασία και τα δικαιώματα της ένστασης του αναδόχου.	Λαμβάνεται υπόψη	
11734	160	2020-12-04 15:29:36	8. Στο άρθρο 160 ν. 4412/2016 (όπως τροποποιείται με το άρθρο 78 § 6 του νέου νόμου) ⟹ πρόβλεψη υποχρέωσης αναδόχου για συνέχιση εργασιών μετά από την απόφαση έκπτωσης αυτού έως την οριστικοποίηση της εν λόγω απόφασης για συγκεκριμένο διάστημα 3 μηνών.	Λαμβάνεται υπόψη	
11732	164	2020-12-04 15:28:23	Τροποποίηση του άρθρου 164 του ν. 4412/2016 – Υποκαταστάσεις 1. Παράγραφος 2 Σε περίπτωση υποκατάστασης ο αρχικός ανάδοχος θα πρέπει να συνεχίζει να έχει την ευθύνη για το έργο που έχει εκτελέσει και να κρατείται το μέρος των εγγυητικών επιστολών που αντιστοιχεί σε αυτό, ενώ ο νέος ανάδοχος θα πρέπει να αναλαμβάνει την ευθύνη και να παρέχει εγγυήσεις για το τμήμα του έργου που εκείνος αναλαμβάνει να εκτελέσει.	Λαμβάνεται υπόψη	

11821	172	2020-12-06 21:14:26	Άρθρο 172: Έκπτωση αναδόχου - Κυρώσεις - Αντικατάσταση άρθρου 41 ν. 3433/2006 Το ενδεχόμενο κήρυξης έκπτωσης του αναδόχου έχει έννοια σε μία κύρια σύμβαση προμήθειας νέου οπλικού συστήματος, σημαντικής αξίας. Σε μια τέτοια περίπτωση, εάν ο ανάδοχος καθυστερήσει σημαντικά να παραδώσει το προϊόν, είναι λογικό να θέλουμε να τερματίσουμε τη σύμβαση και ενδεχομένως να τον κηρύξουμε έκπτωτο, καθώς το οπλικό σύστημα που θα παρέδιδε μπορεί να είναι ήδη ξεπερασμένο, λαμβάνοντας υπόψη τη διαρκή εξέλιξη της αμυντικής τεχνολογίας. Ως εκ τούτου, μία τέτοια σύμβαση αποτελεί ρίσκο για την Υπηρεσία, η οποία έχει επενδύσει χρόνο και προσπάθεια (μέσω της επιλογής/διαπραγμάτευσης/αναμονής για το προϊόν), καθώς και χρήμα (μέσω της προκαταβολής), οπότε είναι λογικό να υπάρχει η δυνατότητα της έκπτωσης του αναδόχου. Η κατάσταση όμως είναι πολύ διαφορετική σε συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης, ιδίως όταν ο ανάδοχος είναι μοναδικός και συνήθως είναι η κατασκευάστρια εταιρεία, πράγμα το οποίο δεν είναι κάτι σπάνιο. Είναι πολύ πιθανή η αδυναμία παράδοσης κάποιου υλικού, ιδίως όταν πρόκειται για κάποιο παλαιό οπλικό σύστημα (π.χ., λόγω διακοπής παραγωγής από κάποιον υποκατασκευαστή ή μη συμμόρφωσης με τα ποιοτικά πρότυπα). Στις περιπτώσεις αυτές, η δυνατότητα έκπτωσης δεν βοηθάει: εάν ο ανάδοχος μπορεί να προμηθεύσει το προϊόν, θα το κάνει ούτως ή άλλως, για να πληρωθεί. Εάν όμως δεν μπορεί για κάποιο λόγο, δεν έχει έννοια να τον κηρύξουμε έκπτωτο. Δεν μπορούμε να απειλούμε τον ανάδοχο με την πιθανότητα έκπτωσης λόγω καθυστέρησης σε κάποιο έλασσον υλικό, γιατί τότε δεν θα μπορούμε να υποστηρίξουμε το οπλικό σύστημα εν γένει. Αντιθέτως, η ύπαρξη αυτής της πρόβλεψης αποθαρρύνει πολλούς υποψήφιους προμηθευτές να υποβάλουν προσφορές, καθώς διαπιστώνουν ότι για μία σύμβαση, ενδεχομένως χαμηλής αξίας, κινδυνεύουν να κηρυχθούν έκπτωτοι, πράγμα το οποίο θα είχε εξαιρετικά αρνητικές συνέπειες στην εικόνα τους. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η νέα πρόβλεψη περί απόφασης μη κήρυξης έκπτωσης του προμηθευτή από τον κ. ΥΕΘΑ για “επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος” είναι επαρκής μεν, αλλά συνεπάγεται ότι έχει ξεκινήσει η μεγάλη γραφειοκρατική διαδικασία εξέτασης περί έκπτωσης (Επιτελείο - ΚΓΕΠ ΓΔΑΕΕ - εισήγηση ΓΔΑΕΕ στον κ. ΥΕΘΑ), ενώ και ο προμηθευτής θα διασύρεται, πιθανότατα χωρίς σοβαρό λόγο. Στην περίπτωση δε που ο προμηθευτής επιδεικνύει όντως απαράδεκτη συμπεριφορά και δεν υλοποιεί εν χρόνω και σύμφωνα με τη σύμβαση τις υποχρεώσεις του, τότε πολύ απλά μπορούμε να σταματήσουμε να τοποθετούμε παραγγελίες και να τερματίσουμε τις υφιστάμενες παραγγελίες (όπου θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για κατάπτωση της εγγυητικής προκαταβολής, εάν έχει δοθεί προκαταβολή). Ούτως ή άλλως, τα υλικά πληρώνονται μετά την παράδοση.	Λαμβάνεται υπόψη	

			Γενικώς, οι πολύ απαιτητικοί όροι, όπως η πιθανότητα κήρυξης του προμηθευτή εκπτώτου, εμπεριέχουν σημαντικό ρίσκο για τον υποψήφιο προμηθευτή, ο οποίος το μεταφράζει σε κόστος και επιβαρύνει αναλόγως τις τιμές που προσφέρει. Επομένως, εάν θέλουμε να επιτύχουμε χαμηλές τιμές, θα πρέπει να έχουμε κι εμείς λελογισμένες απαιτήσεις από τους υποψήφιους προμηθευτές. Κατόπιν τούτου, προτείνεται η χρήση της πρόβλεψης περί εκπτώτου να γίνει δυνητική, τουλάχιστον όσον αφορά συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης, με την ακόλουθη διαμόρφωση της παρ. 1 του άρθρου 41 του 3433/06: "Ο ανάδοχος δύναται να κηρύσσεται έκπτωτος από την ανάθεση που έγινε στο όνομά του και από κάθε δικαίωμα που απορρέει από αυτήν, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης και με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία: ...".		
11829	172	2020-12-06 22:31:54	Άρθρο 86 Να προβλεφθεί αδιάβλητος τρόπος επιλογής του προέδρου της επιτροπής (πχ ΜΗΜΕΔ), αλλιώς θα γίνει αντικείμενο οικονομικής συναλλαγής και βολέματος ημετέρων.	Απορρίπτεται	Μη τεκμηριωμένη πρόταση
11734	174	2020-12-04 15:29:36	9. Στο άρθρο 174 ν. 4412/2016 (όπως τροποποιείται με το άρθρο 87 § 1 του νέου νόμου) ⟹ προθεσμία υποβολής ένστασης ενώπιον του Υπουργού κατά πράξεων της Διευθύνουσας Υπηρεσίας ή της Προϊστάμενης Αρχής εντός 2 μηνών από την κοινοποίηση της πράξης. Οι 15 ημέρες είναι ασφυκτικές και πλέον μετά την κατάργηση της αίτησης θεραπείας η ένσταση αποτελεί το μόνο μέσο της ενδικοφανούς διαδικασίας που πρέπει να περιέχει με λεπτομέρεια όλους τους ισχυρισμούς του αναδόχου, εξ ου και απαιτείται περισσότερος χρόνος για την σύνταξή της.	Λαμβάνεται υπόψη	
11746	183	2020-12-05 18:22:48	Στο άρθρο 89 οι μελέτες που εκπονούνται από τις δημόσιες υπηρεσίες πρέπει να κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.3.15 για να μην υπάρχει η δυνατότητα υπογραφής τους από ειδικότητες άλλων μηχανικών όπως ισχύει στις μελέτες που εκπονούνται από ιδιώτες.	Λαμβάνεται υπόψη	

11797	183	2020-12-06 19:48:14	Άρθρο 183 (ν. 4412/2016) Να προστεθεί στο τέλος του άρθρου παράγραφος 11 ως εξής: «11. Ο ιδιωτικός φορέας επίβλεψης και παρακολούθησης ευθύνεται έναντι του κυρίου του έργου ακόμη και για ελαφρά αμέλεια κατά την εκτέλεση των υποχρεώσεών του και υπέχει ποινική ευθύνη δημόσιου υπαλλήλου, σε περίπτωση δε που αυτός είναι νομικό πρόσωπο, οι διοικούντες και υπάλληλοί του υπέχουν, κατά την εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων αντίστοιχα ποινική ευθύνη δημόσιου υπαλλήλου.» Αιτιολόγηση: Οι ιδιώτες επιβλέποντες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, πρέπει να έχουν την ευθύνη του υπαλλήλου της διευθύνουσας υπηρεσίας για τα ίδια καθήκοντα		
11814	183	2020-12-06 20:34:12	Άρθρο 183 (ν. 4412/2016) Στο τέλος του άρθρου να προστεθεί παράγραφος ως εξής: «11. Ο ιδιωτικός φορέας επίβλεψης και παρακολούθησης ευθύνεται έναντι του κυρίου του έργου ακόμη και για ελαφρά αμέλεια κατά την εκτέλεση των υποχρεώσεών του και υπέχει ποινική ευθύνη δημόσιου υπαλλήλου, σε περίπτωση δε που αυτός είναι νομικό πρόσωπο, οι διοικούντες και υπάλληλοί του υπέχουν, κατά την εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων αντίστοιχα ποινική ευθύνη δημόσιου υπαλλήλου.» Αιτιολόγηση: Οι ιδιώτες επιβλέποντες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, πρέπει να έχουν την ευθύνη του υπαλλήλου της διευθύνουσας υπηρεσίας για τα ίδια καθήκοντα	Λαμβάνεται υπόψη	
11798	184	2020-12-06 19:48:56	Άρθρο 184 (ν. 4412/2016) Παρ. 1: Το έβδομο εδάφιο να συμπληρωθεί ως εξής: «Σε περίπτωση που σημειώνεται καθυστέρηση στην εκτέλεση της σύμβασης για χρονικό διάστημα πέραν των δύο (2) ετών, από τη λήξη της συνολικής προθεσμίας, η σύμβαση διαλύεται, με την προϋπόθεση συναίνεσης και των δύο μερών, και επέρχονται οι συνέπειες της παρ. 2 του άρθρου 192....» Αιτιολόγηση: Πρόκειται για συμβατική σχέση, επομένως για τη διάλυση της σύμβασης πρέπει να συναινεί και ο ανάδοχος.	Λαμβάνεται υπόψη	
11799	194	2020-12-06 19:49:40	Άρθρο 194 (ν. 4412/2016) Παρ. 1: Διαφωνούμε με τη μείωση της αποζημίωσης λόγω διάλυσης σύμβασης από 10% σε 3%. Παρ. 2: Διαφωνούμε με την κατάργηση της αποζημίωσης 30% του υπολειπόμενου χρηματικού αντικειμένου του υπό εκπόνηση σταδίου, λόγω λύσης κατά την εκπόνηση σταδίου. Αιτιολόγηση: Οι παραπάνω διατάξεις ισχύουν πολλές δεκαετίες, από τον ν.	Λαμβάνεται υπόψη	

			716/1977 και μέχρι σήμερα. Δεν είναι δυνατόν να καταργούνται διατάξεις που προστατεύουν τον ένα συμβαλλόμενο, όταν δεν είναι υπαίτιος για τη διάλυση της σύμβασης.		
11822	194	2020-12-06 21:17:49	Άρθρο 194 (ν. 4412/2016) Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 περί αποζημιώσεως του αναδόχου σε περίπτωση διάλυσης σύμβασης κατά τη διάρκεια εκπόνησης σταδίου ή μετά το πέρας αυτού ισχύουν πολλές δεκαετίες, από τον ν. 716/1977 και μέχρι σήμερα. Δεν είναι δυνατόν να καταργούνται διατάξεις που προστατεύουν τον ένα συμβαλλόμενο, όταν δεν είναι υπαίτιος για τη διάλυση της σύμβασης	Λαμβάνεται υπόψη	
11752	208	2020-12-06 07:29:55	Άρθρο 105: "Παραλαβή υλικών – Τροποποίηση άρθρου 208 ν. 4412/2016" & Άρθρο 107: "Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών– Τροποποίηση άρθρου 219" ΠΡΟΤΑΣΗ: Οι παραλαβές αγαθών και υπηρεσιών για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ίση ή μικρότερη του ποσού της απευθείας ανάθεσης του άρθρου 118 προτείνουμε να παραμείνουν ως έχουν σήμερα. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ: Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις των άρθρων θα αυξήσουν κατά πολύ την πολυπλοκότητα της διαδικασίας, καθώς: για παράδειγμα αν μία προμήθεια αγαθών αφορά και έχει αποδέκτες 4 διαφορετικές Διευθύνσεις-Υπηρεσίες, τότε θα απαιτηθούν 4 ξεχωριστές βεβαιώσεις παραλαβής από τους αντίστοιχους Προϊστάμενους των Υπηρεσιών για τις οποίες προορίζονται τα αγαθά. Αν δε, μία από τις Υπηρεσίες αυτές είναι και υπεύθυνη για την διαδικασία ανάθεσης ή εκκαθάρισης της δαπάνης, θα απαιτείται και επιπλέον απόφαση του αρμόδιου οργάνου του φορέα για να ορίσει για την παραλαβή Προϊστάμενο άλλης Υπηρεσίας.	Απορρίπτεται	Η διάταξη είναι σαφής

11800	221	2020-12-06 19:50:29	Άρθρο 221 (ν. 4412/2016) Παρ. 12: Να προβλεφθεί αμοιβή και για τους εκπροσώπους των φορέων (ΤΕΕ, ΟΤΑ, εργολήπτες) που δεν είναι εγγεγραμμένα στο ΜΗΠΥΔΗΣΥ. Εξάλλου, τα μέλη των επιτροπών διαγωνισμού που είναι υπάλληλοι των αναθετουσών αρχών, εκτελούν το έργο της επιτροπής εντός του ωραρίου εργασίας τους, που ούτως ή άλλως αμείβεται με τον μισθό τους. Τυπικές παρατηρήσεις: Παρ. 8 περ. α 2ο εδάφιο: «… στο μητρώο της περ. η’, είτε…» να διορθωθεί σε: «… στο μητρώο της περ. ζ’, είτε …» Περ. β: στο τέλος της περ. ββ να διαγραφούν οι λέξεις «εγγεγραμμένους στο μητρώο της περ. ζ’» Περ. γ: το τελευταίο εδάφιο να αντικατασταθεί ως εξής: «κατά τη διαδικασία της προηγούμενης περ. δ ε» Παρ. 10: Στην 5η σειρά, η «περ. η της παρ. 7» να διορθωθεί σε «περ. ζ της παρ. 8» Παρ. 11 περ. α: Να διαγραφούν οι λέξεις εντός παρενθέσεων	Λαμβάνεται υπόψη σχετικά με τη μελλοντική κωδικοποίηση	
11823	221	2020-12-06 21:18:32	Άρθρο 221 (ν. 4412/2016) Να προβλεφθεί αμοιβή και για τους εκπροσώπους των φορέων (ΤΕΕ, ΟΤΑ, εργολήπτες) που δεν είναι εγγεγραμμένα στο ΜΗΠΥΔΗΣΥ. Εξάλλου, τα μέλη των επιτροπών διαγωνισμού που είναι υπάλληλοι των αναθετουσών αρχών, εκτελούν το έργο της επιτροπής εντός του ωραρίου εργασίας τους, που ούτως ή άλλως αμείβεται με τον μισθό τους.	Λαμβάνεται υπόψη σχετικά με τη μελλοντική κωδικοποίηση	

11762	277	2020-12-06 09:13:53	Με βάση το Άρθρο 112 του Σχεδίου Νόμου που τροποποιεί το Άρθρο 277 του ισχύοντος Ν. 4412/16 : «Ο Φάκελος δημόσιας Σύμβασης συμπληρώνεται και επικαιροποιείται σε όλα τα επιμέρους στάδια σύναψης της σύμβασης και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: α) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης, β) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του……» , Η τεκμηρίωση του εκάστοτε προϋπολογισμού για έργα των Δ.Ε.Υ.Α, στις πλείστες των περιπτώσεων , προκύπτει ως άθροισμα επί μέρους γινομένων , ποσότητα εργασίας * τιμή εργασίας , όπου : οι μεν ποσότητες προκύπτουν από τις αρχικές προμετρήσεις του υπό μελέτη έργου, οι δε τιμές εργασίες προκύπτουν από τα εγκεκριμένα τιμολόγια της Ελληνικής Πολιτείας. Τμήμα όμως των δραστηριοτήτων των Δ.Ε.Υ.Α. και μάλιστα πολύ σημαντικό , είναι και η συντήρηση των δικτύων (ΥΔΡ – ΑΠΧ) και οι αποκαταστάσεις τομών οδοστρωμάτων και πεζοδρομίων εξ' αιτίας αυτών, που ως γεγονότα υπάρχουν , είναι βέβαιο ότι θα συμβούν κατά την διάρκεια ενός (1) έτους , χωρίς όμως να μπορούν να προβλεφθούν οι ακριβείς ποσότητες (στις ούτως ή άλλως πολυάριθμες διατομές αγωγών μας, ανά διατομή. Έτσι ο εκάστοτε μελετητής ενός έργου συντήρησης ΥΔΡ- ΑΠΧ ή αποκαταστάσεων οδών και πεζοδρομίων, είναι υποχρεωμένος να προμετρήσει την ώρα σύνταξης της μελέτης, και ποσότητες που θα συμβούν στο μέλλον και πρέπει ν' αποκατασταθούν. Αυτό παρ' όλο που βασίζεται σε δεδομένα και προηγούμενων ετών, μπορεί ν' αποτελέσει σήμερα, με την υπάρχουσα διατύπωση του Νόμου, σημείο διαφωνιών (και με Τοπικούς Επιτρόπους), κατά πόσο ένας έτσι συντεταγμένος Προϋπολογισμός έργου Συντηρήσεων, μπορεί να θεωρείται τεκμηριωμένος . Θεωρούμε λοιπόν, προς άρση κάθε τέτοιας αμφισβήτησης στο παρόν Άρθρο του Σχεδίου Νόμου , να συμπεριληφθεί διάταξη που να ορίζει ότι: «Σε έργα συντήρησης ΥΔΡ, ΑΠΧ, Αποκαταστάσεων τομών και Η/Μ εξοπλισμού και εγκαταστάσεων ΕΕΛ που εκ των πραγμάτων η αρχική προμέτρηση δεν μπορεί να υπάρχει, αλλά εν πολλοίς μόνο να εκτιμηθεί με βάση και δεδομένα παρελθόντων ετών , ο προϋπολογισμός να θεωρείται τεκμηριωμένος, ακόμα και αν οι προμετρήσεις δεν προκύπτουν από ένα συνεχές γνωστό τμήμα φυσικού αντικειμένου, αντικείμενο αρχικής μελέτης».	Λαμβάνεται υπόψη	

11734	363	2020-12-04 15:29:36	10. Στο άρθρο 363 παρ. 5 ν. 4412/2016 (όπως τροποποιείται με το άρθρο 124 § 5 του νέου νόμου) ⟹ πρόβλεψη επιστροφής του παραβόλου σε περίπτωση παραιτήσεως από προδικαστική προσφυγή εφόσον αυτή λάβει χώρα έως την ημέρα της συζήτησης / Είναι αδύνατο να εκτιμήσει ο ανάδοχος εντός 10 ημερών από την άσκησή της εάν πρέπει να παραιτηθεί, διότι δεν θα έχει λάβει γνώση ούτε των απόψεων της αναθέτουσας και συνεπώς ακόμη και επιλέξει να παραιτηθεί πριν την εκδίκασή της θα χάνει αδίκως το παράβολο.	Απορρίπτεται	Η σύνταξη απόψεων από την αναθέτουσα αρχή συνεπάγεται για αυτήν σημαντικό οικονομικό κόστος και πρόσθετο φόρτο εργασίας. Παράλληλα, ο οικονομικός φορέας θα πρέπει να είναι βέβαιος για το δίκαιο των θέσεών του πριν την υποβολή προδικαστικής προσφυγής αφού η υποβολή της συνεπάγεται την κινητοποίηση του μηχανισμού της ΑΕΠΠ και της Διοίκησης με αποτέλεσμα να δημιουργείται για αυτές σημαντικό κόστος.
11734	372	2020-12-04 15:29:36	11. Στο άρθρο 372 ν. 4412/2016 (όπως τροποποιείται με το άρθρο 127 § 4 του νέου νόμου) ⟹ πρόβλεψη προθεσμίας κοινοποίησης αιτήσεως αναστολής με την πράξη του Προέδρου του Δικαστηρίου περί ορισμού Δικασίμου εντός 5 ημερών από την έκδοση αυτής αντί δύο ημερών διότι είναι ασφυκτική, ιδίως εάν οι αντίδικοι ή αναθέτουσα είναι σε επαρχία …, & 10 κατάργηση πρόβλεψης προθεσμίας 10 ημερών από κοινοποίηση αίτησης αναστολής για άσκηση παρέμβασης και προθεσμίας 2 ημερών για επίδοση!!!, αφού μέχρι σήμερα η παρέμβαση κατατίθεται επί αιτήσεως αναστολής έως και την ημέρα της συζήτησης χωρίς να απαιτείται καν κοινοποίηση. Το να θεσπίζονται συνεχώς προθεσμίες σε βάρος των διαδίκων δεν συνάδει με την αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και κυρίως δεν επιταχύνει την εξέλιξη των διαγωνισμών διότι δεν είναι αυτοί που καθυστερούν (γιατί δεν συντέμνονται οι προθεσμίες της ΑΕΠΠ για εξέταση των προδικαστικών και έκδοση αποφάσεων;;, επίσης με το νέο νόμο τα διατακτικά του ΣτΕ	Λαμβάνεται υπόψη	

			προβλέπεται ότι θα βγαίνουν εντός 15 ημερών …. από τη συζήτηση ή την προθεσμία που έχει δοθεί για υπόμνημα αντί για 7 που είναι σήμερα, προς τι τότε να καταθέτουμε νωρίτερα την παρέμβασή μας, αφού τελικά το ΣτΕ θα αποφαίνεται σε διπλάσιο χρόνο απ' ότι σήμερα;;;), § 13 πρόβλεψη υποχρέωσης αναστολής προθεσμιών για την άσκηση ενδίκων μέσων κατά των αποφάσεων της ΑΕΠΠ για το διάστημα από 1-31 Αυγούστου.		
11793	118Α	2020-12-06 19:45:41	Άρθρο 118 Α Να γίνει σαφές ότι αφορά ΜΟΝΟ προμήθειες και υπηρεσίες	Λαμβάνεται υπόψη	
11770	32Α	2020-12-06 19:07:32	Άρθρο 32Α Προτείνεται: α.Να εξαιρεθεί της υποχρεωτικής εφαρμογής και η παράγραφος 1 του άρθρου 52, δηλαδή η απαίτηση γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου για την ανάθεση τεχνικών & λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μόνο για την περ. γ της παρ. 2 του άρθρου 32 (κατεπείγων χαρακτήρας ανάθεσης) Αιτιολόγηση: Η γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου θα δημιουργήσει καθυστερήσεις σε μία διαδικασία που έχει κατεπείγοντα χαρακτήρα. β.Να μην καταργηθεί η απαίτηση εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης και καλής λειτουργίας για τις συμβάσεις του άρθρου 32 Αιτιολόγηση: Οι συμβάσεις που ανατίθενται με το άρθρο 32 δεν έχουν άνω όριο προϋπολογισμού. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης και λειτουργίας είναι απαραίτητες για το δημόσιο συμφέρον.	Απορρίπτεται	Εξαίρεση υπάρχει μόνο από την υποχρέωση υποβολής εγγύησης συμμετοχής
11785	79Α	2020-12-06 19:39:31	Άρθρο 79Α Να προστεθεί παράγραφος 5 ως εξής: «5. Μετά το άνοιγμα των προσφορών, είναι επιτρεπτή η διόρθωση δήλωσης οικονομικού φορέα που περιλήφθηκε στο ΕΕΕΣ, οφειλόμενη σε προφανή παραδρομή ή σε πλάνη του δηλούντος, μετά από σχετική πρόσκληση της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού» Αιτιολόγηση: Πρέπει να συμπληρωθεί για την κάλυψη περιπτώσεων που η Επιτροπή διαπιστώνει πρόδηλο σφάλμα εκ παραδρομής. Η προσθήκη της παραγράφου αυτής θα δώσει τη δυνατότητα μη αποκλεισμού οικονομικών φορέων για τυπικούς λόγους, αυξάνοντας τη συμμετοχή και τον ανταγωνισμό	Απορρίπτεται	Η σχετική δυνατότητα προβλέπεται από το άρθρο 102 τόσό στην υφιστάμενη όσο και στην προτεινόμενη μορφή του

11809	79Α	2020-12-06 20:31:08	Άρθρο 79 Α (ν. 4412/2016) Να προστεθεί παράγραφος 5 ως εξής: «5. Μετά το άνοιγμα των προσφορών, είναι επιτρεπτή η διόρθωση δήλωσης οικονομικού φορέα που περιλήφθηκε στο ΕΕΕΣ, οφειλόμενη σε προφανή παραδρομή ή σε πλάνη του δηλούντος, μετά από σχετική πρόσκληση της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού» Αιτιολόγηση: Πρέπει να συμπληρωθεί για την κάλυψη περιπτώσεων που η Επιτροπή διαπιστώνει πρόδηλο σφάλμα εκ παραδρομής. Η προσθήκη της παραγράφου αυτής θα δώσει τη δυνατότητα μη αποκλεισμού οικονομικών φορέων για τυπικούς λόγους, αυξάνοντας τη συμμετοχή και τον ανταγωνισμό	Απορρίπτεται	Η σχετική δυνατότητα προβλέπεται από το άρθρο 102 τόσό στην υφιστάμενη όσο και στην προτεινόμενη μορφή του

11812	ΑΕΠΠ	2020-12-06 20:33:42	1.Άρθρο 134 (τροποποιεί το άρθρο 345 του Ν.4412/2016) Η επέκταση της αρμοδιότητας της ΑΕΠΠ και στις συμβάσεις με αξία κάτω των 60.000 ευρώ αποτελεί μη ρεαλιστική πρόταση δοθέντος ότι, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία για το έτος 2019 (βλ. http://www.promitheus.gov.gr/webcenter/files/statistics/yearly/2019_%CE%95%CF%84%CE%AE%CF%83%CE%B9%CE%BF%CE%94%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%BF%CE%9A%CE%97%CE%9C%CE%94%CE%97%CE%A3.pdf), από τις 192.568 ενεργές συμβάσεις, μόνο οι 9.410 συμβάσεις είναι άνω των 60.000 ευρώ, ενώ, παράλληλα, ο αριθμός των προσφυγών ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά το έτος 2020 αναμένεται να αγγίξει τις 2.000 έως το τέλος του έτους, γεγονός το οποίο θα καταστήσει δυσχερή την εξέταση των προσφυγών από τα Μέλη της Αρχής, των οποίων ο αριθμός απέχει πολύ από τον προβλεπόμενο αριθμό των τριάντα μελών. Υπό τις παρούσες συνθήκες, ακόμα και με τριάντα μέλη, δεν είναι βέβαιο ότι η Αρχή θα μπορέσει να ανταπεξέλθει στον διαρκώς αυξανόμενο αριθμό των εισερχομένων προσφυγών. Πολλώ δε μάλλον, εάν προστεθούν και οι συμβάσεις κάτω των 60.000 ευρώ. Επισημαίνεται ότι, για την εκπλήρωση του ρόλου της ΑΕΠΠ, είναι αναγκαίο να εξασφαλισθεί προεχόντως η ποιότητα και όχι η ποσότητα των αποφάσεων προκειμένου η ορθότητά τους να γίνεται αποδεκτή από τα ενδιαφερόμενα μέρη και να μειωθεί ο αριθμός των αποφάσεων που προσβάλλονται δικαστικώς. Επί του παρόντος, η έκδοση των οριστικών αποφάσεων επιτυγχάνεται κατόπιν πολύωρης καθημερινής μη αναγνωρισμένης υπερωριακής απασχόλησης των Μελών της Αρχής. Επομένως, προς τη σωστή κατεύθυνση θα κινούνταν οιαδήποτε πρόταση ευνοούσε τη δυνατότητα αύξησης του χρόνου απασχόλησης των Μελών σε κάθε υπόθεση και όχι το αντίθετο, εάν ληφθεί υπόψη ότι οι φάκελοι των προσφυγών περιλαμβάνουν πλήθος νομικών και ουσιαστικών ισχυρισμών. 2. Άρθρο 135 (τροποποιεί το άρθρο 363 του Ν.4412/2016) Πρέπει να προσδιοριστεί εάν, για την επιστροφή του παραβόλου (και συνακόλουθα για τη σύνταξη πρακτικού με το οποίο τίθεται η υπόθεση στο αρχείο), η ανάκληση της προσβαλλόμενης από την αναθέτουσα αρχή πριν από την έκδοση της απόφασης της ΑΕΠΠ επί της προσφυγής πρέπει να ικανοποιεί ή όχι το αίτημα της προσφυγής καθώς προβλέπεται διαζευκτικά, ήτοι ως ισοδύναμη, η ενέργεια της αναθέτουσας αρχής να προβεί στην οφειλόμενη νόμιμη ενέργεια. Επιπλέον, η πρόβλεψη παραίτησης του προσφεύγοντος 10 μέρες από την κατάθεση της προσφυγής θα ήταν σκόπιμο να μετατεθεί στις 5 μέρες πριν από την εξέταση της προσφυγής καθώς οι απόψεις της αναθέτουσας αρχής συνήθως έχουν καθοριστικό ρόλο για τη λήψη τέτοιας απόφασης από τον προσφεύγοντα. 3. Άρθρο 136 (τροποποιεί το άρθρο 365 του Ν.4412/2016) Με την πρόβλεψη εξέτασης της προσφυγής από Μονομελές Κλιμάκιο της ΑΕΠΠ ελλοχεύει ο κίνδυνος της διάκρισης των Μελών σε Μέλη δύο ταχυτήτων, εις βάρος της αντικειμενικότητας, της αμεροληψίας και της	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			διαφάνειας στη λειτουργία της Αρχής και διότι δεν θα εξετάζουν τον φάκελο της υπόθεσης και δεν θα τοποθετούνται και τα τρία Μέλη του Κλιμακίου για τη λήψη απόφασης. Με δεδομένα τα σχόλιά μου υπό 1, δεν είναι και αναγκαίο. Εξάλλου, η δυσκολία και το πλήθος των νομικών ζητημάτων που προκύπτουν κατά την εξέταση της προσφυγής δεν εξαρτώνται από το ύψος της εκτιμώμενης αξίας τους και, συχνά, κατά παράδοξο τρόπο, είναι αντιστρόφως ανάλογα. Οι τροποποιήσεις σχετικά με την εξέταση της προδικαστικής προσφυγής θα καταστήσουν την ταχύτατη, ευέλικτη και αποτελεσματική διαδικασία που εφαρμόζεται σήμερα κατ' επιταγήν της δικονομικής Οδηγίας σε γραφειοκρατική και αναποτελεσματική, αν όχι μη εφαρμόσιμη, εις βάρος της ποιότητας των αποφάσεων, δοθέντος ότι οι αποκλειστικές προθεσμίες είναι εξαιρετικά σύντομες για να επιτρέπουν τη σοβαρή εξέταση όλων των νέων δεδομένων (ακροάσεις, συμπληρωματικά υπομνήματα). Εξάλλου, η αντιμωλία των μερών εξασφαλίζεται αφενός με την προσφυγή και το υπόμνημα του προσφεύγοντος και αφετέρου με τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής και τις ενδεχόμενες παρεμβάσεις, ενώ το ζητούμενο δεν είναι τα ενδιαφερόμενα μέρη να διασταυρώνουν τα ξίφη τους εις το διηνεκές, αφ' ης στιγμής το Κλιμάκιο μπορεί οποτεδήποτε να ζητήσει, αν χρειαστεί, περαιτέρω διευκρινίσεις. 4. Άρθρο 137 (τροποποιεί το άρθρο 366 του Ν.4412/2016) Η πρόβλεψη για υποχρεωτική έκδοση απόφασης προσωρινών μέτρων, ήτοι ακόμα και όταν ο αιτών δεν υφίσταται βλάβη από τη συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας (λόγω του ότι, για παράδειγμα, έχουν ανοιχτεί οι οικονομικές προσφορές) επιβαρύνει χωρίς λόγο με μία ακόμα γραφειοκρατική υποχρέωση τα Μέλη Αρχής εις βάρος της ποιότητας των οριστικών τους αποφάσεων. Στην πράξη, τα αιτήματα των προσφευγόντων απορρίπτονται σιωπηρά όταν η διαγωνιστική διαδικασία βρίσκεται σε στάδιο που δεν θα υποστεί βλάβη ο προσφεύγων από τη συνέχισή της σε περίπτωση αποδοχής της προσφυγής του εφόσον, σε κάθε περίπτωση, η άσκηση της προσφυγής εμποδίζει, κατά κανόνα, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, την υπογραφή της σύμβασης. Παράλληλα, δοθέντος ότι σχεδόν μία στις δύο προσφυγές απορρίπτονται (βλ. στατιστικά στοιχεία Ετήσιας Έκθεσης Πεπραγμένων της Αρχής έτους 2019), η έκδοση απόφασης προσωρινών μέτρων είναι αναγκαίο να εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του Κλιμακίου το οποίο θα πρέπει να κρίνει με βάση τα στοιχεία του φακέλου προκειμένου να μην «παγώνουν» άσκοπα οι διαγωνιστικές διαδικασίες. Αν συνυπολογιστεί ότι, επί του παρόντος, η μέση χρέωση ανά Κλιμάκιο κυμαίνεται άνω των δέκα (10) προσφυγών εβδομαδιαίως, η υποχρεωτικότητα της έκδοσης απόφασης περί λήψης ή μη προσωρινών μέτρων θα επιβαρύνει άσκοπα με επιπλέον δέκα αποφάσεις την εβδομάδα το Κλιμάκιο, όταν ήδη ο αριθμός των εισερχομένων προσφυγών δοκιμάζει ήδη την εύρυθμη λειτουργία της Αρχής και την έκδοση των οριστικών αποφάσεων, ενώ δεν καθίσταται σαφές ποια είναι η βλάβη των οικονομικών φορέων ή του Δημοσίου από τη σιωπηρή		

			απόρριψη του αιτήματος περί λήψης προσωρινών μέτρων. 5. Άρθρο 138 (τροποποιεί το άρθρο 372 του Ν.4412/2016) Η πρόβλεψη συμμόρφωσης της ΑΕΠΠ με τις ακυρωτικές αποφάσεις των αρμόδιων διοικητικών δικαστηρίων με την έκδοση απόφασης συμμόρφωσης από το Κλιμάκιο συνιστά άλλη μια άσκοπη γραφειοκρατική επιβάρυνση των Μελών της Αρχής και δη με εικοσαήμερη προθεσμία. Δοθέντος ότι η ΑΕΠΠ αποτελεί μεν διάδικο, ωστόσο, δεν είναι η αναθέτουσα αρχή που διενεργεί τη διαγωνιστική διαδικασία, εφόσον με την ακυρωτική απόφαση έχει εξαφανιστεί από τον νομικό κόσμο η απόφαση της ΑΕΠΠ, νομική σημασία έχει πλέον η συμμόρφωση της αναθέτουσας αρχής προκειμένου η διαγωνιστική διαδικασία να εξελιχθεί με βάση το σκεπτικό και το διατακτικό της ακυρωτικής απόφασης. Μόνη εξαίρεση συνιστά η περίπτωση που, κατά το διατακτικό της δικαστικής απόφασης, αναπέμπεται η υπόθεση στην ΑΕΠΠ για να κρίνει επί της ουσίας εφόσον δεν το έχει πράξει νομίμως, όπου η συμμόρφωση της ΑΕΠΠ είναι υποχρεωτική καθώς συνίσταται στην έκδοση νέας εκτελεστής πράξης. Σε όλες τις λοιπές περιπτώσεις, θα είχε πρακτική σημασία να υπάρχει ενημέρωση σχετικά με τις ακυρωθείσες αποφάσεις της ΑΕΠΠ με τη δημοσίευση στον ιστότοπο της Αρχής και των ακυρωτικών αποφάσεων προκειμένου να ενημερώνονται τα ενδιαφερόμενα μέρη. Περαιτέρω, προκειμένου οι αποφάσεις της ΑΕΠΠ να συνάδουν με την νομολογία, ήτοι να εξασφαλιστεί εν τοις πράγμασι η αρχή της νομιμότητας και η ασφάλεια δικαίου, θα ήταν αναγκαία η πρόβλεψη της πλήρους πρόσβασης των Μελών της Αρχής στις δικαστικές αποφάσεις των δικαστηρίων επί αποφάσεων της Αρχής και η διαρκής και συστηματική ενημέρωσή τους, ως και του ειδικού επιστημονικού προσωπικού που προβλέπεται ότι επικουρεί το έργο τους, για τις νομολογιακές εξελίξεις επί των νομικών ζητημάτων που προκύπτουν στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του Ν.4412/2016, το οποίο δεν συμβαίνει επί του παρόντος.		

11743	ΑΜΥΝΑ	2020-12-05 16:33:41	Τα παρακάτω σχόλια είναι και συνέχεια της σύνταξης του 21ου θέματος ΄'21. ΕΓΧΩΡΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ'' με συντάκτες (Θεόδωρος Γιαννιτσόπουλος, Πέτρος Κυριαφίνης, Αναστάσιος Μπασαράς, Δημήτριος Πετρίδης) στο πλαίσιο της εκπόνησης της Λευκής Βίβλου '200 Χρόνια μετά την Επανάσταση- ΤαΜεγάλα Θέματα του Ελληνισμού΄΄του Ελληνικού Ινστιτούτου Στρατηγικών μελετών. «Άρθρο 107 Αξιοποίηση μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού 5. Η σύναψη των συμβάσεων για την αξιοποίηση του εξοπλισμού της παρ. 1 μπορεί να γίνεται με τις εξής διαδικασίες: α) με διακρατικές συμφωνίες, β) βάσει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών, γ) με ανοικτό πλειοδοτικό διαγωνισμό, δ) με κλειστό πλειοδοτικό διαγωνισμό, ε) με διαπραγμάτευση με προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης ή στ) με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης. Ποια είναι τα κριτήρια επιλογής της τηρητέας διαδικασίας εκ των 6 διαδικασιών; 8. Οι διατάξεις του παρόντος δεν εφαρμόζονται για την αξιοποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού που χαρακτηρίζεται άχρηστος. Ποια είναι τα κριτήρια χαρακτηρισμού εξοπλισμού ως άχρηστο; Άρθρο 149 Συμφωνίες-πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης 2. Στις συμφωνίες-πλαίσιο που συνάπτονται για την κάλυψη απαιτήσεων ΕΣΥ πρέπει να περιλαμβάνονται, κατ' ελάχιστο, τα εξής: α) η μέγιστη εκτιμώμενη συνολική αξία προμηθειών και υπηρεσιών που ενδέχεται να πραγματοποιηθούν στη χρονική διάρκεια ισχύος της συμφωνίας, Δεδομένων της αρχικής αξίας της προμήθειας, του χρόνου του κύκλου ζωής, και της φιλοσοφίας υποστήριξης να καθορίζεται, και μπορεί να γίνει αυτή η εκτίμηση με αρκετή ακρίβεια, η εκτιμώμενη συνολική αξία της συμφωνίας πλαίσιο. Άρθρο 151 Αρμοδιότητες Γενικών Επιτελείων των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων 2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας επιλύονται θέματα καταφατικής ή αποφατικής σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΓΔΑΕΕ και των Γενικών Επιτελείων για συγκεκριμένη περίπτωση.» Να προστεθεί ΄ μέσα σε χρονικό διάστημα μικρότερο του ενός μηνός'		

			Άρθρο 152 Συλλογικά όργανα δ) για τις επιτροπές αξιολόγησης προσφυγών, ετήσια θητεία, Το έτήσια θητεία να γίνει ‘ η θητεία τους μέχρι την ολοκλήρωση της προσφυγής. Η ολοκλήρωση της προσφυγής να μην υπερβαίνει το δίμηνον.’ 7. Σε κάθε φορέα διενέργειας διαδικασιών σύναψης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών μπορεί να συγκροτείται μόνιμη επιτροπή διενέργειας διαγωνισμών, η θητεία των μελών της οποίας δεν μπορεί να υπερβεί το ένα έτος Το ένα έτος να γίνει το 50% του προβλεπομένου χρόνου της διενέργειας της σύμβασης (ο οποίος αναφέρεται στο κύριο χρονοδιάγραμμα της σύμβασης). Άρθρο 154 Κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που εφαρμόζουν τα όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων 4. Απαγορεύεται στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των ΕΔ που χειρίζεται συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας να απασχολείται, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, έργου ή (238) εντολής, σε οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης των ανωτέρω συμβάσεων. Η απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και για τρία (3) έτη μετά από την αποχώρηση του παραπάνω προσωπικού από τη σχετική θέση. Να καθοριστούν οι οικονομικοί φορείς . Η απαγόρευση αντί 3 ετών να ισχύει ενόσω η σύμβαση είναι ανοικτή! Άρθρο 166 Κρατική Διασφάλιση Ποιότητας – Αντικατάσταση άρθρου 2 ν. 3433/2006 5. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Γενικού Διευθυντή της ΓΔΑΕΕ, εκδίδεται Κανονισμός ΚΔΠ, με τον οποίο καθορίζονται τα όργανα, οι αρμοδιότητες και οι διαδικασίες για τη διασφάλιση της ποιότητας του υπό προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού και την εκτέλεση, σε συνεργασία με τα Γενικά Επιτελεία, των αναγκαίων επιχειρησιακών δοκιμών των υπό προμήθεια συστημάτων και μέσων, εναρμονισμένου με την STANAG 4107 και τις διεθνείς πρακτικές.» Να προστεθεί ο ΚΔΠ πρέπει να αποτελεί παράρτημα της σύμβασης του υπόπρομήθεια συστήματος και μέσων! Άρθρο 170 Χρόνος παράδοσης υλικών - Διάρκεια σύμβασης παροχής υπηρεσίας - Αντικατάσταση άρθρου 37 ν. 3433/2006 3. Μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου παράδοσης, το υλικό δεν παραλαμβάνεται από την επιτροπή παραλαβής, μέχρι την έκδοση της απόφασης σχετικά με την αιτηθείσα παράταση. Η απόφαση παράτασης		

			εκδίδεται μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την υποβολή του σχετικού αιτήματος του αναδόχου. «Άρθρο 40 Κυρώσεις για εκπρόθεσμη παράδοση υλικών ή παροχή υπηρεσιών 1δ) μετά την παρέλευση εξήντα ημερών, το πρόστιμο που επιβάλλεται ανέρχεται σε 0,06% για κάθε επιπλέον ημέρα. Στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να καθορίζεται ανώτατο όριο προστίμου ως ποσοστό επί της συμβατικής αξίας των μη εμπρόθεσμα παραδοθέντων συμβατικών αντικειμένων. Να διορθωθει το Στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να καθορίζεται… σε Στα έγγραφα της σύμβασης πρέπει να καθορίζεται … Άρθρο 175 «Άρθρο 70Α Διαιτητική επίλυση συμβατικών διαφορών 1. Στα έγγραφα της σύμβασης, ιδίως για συμβάσεις μείζονος οικονομικής αξίας, μπορεί να περιληφθεί ρήτρα διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που απορρέει από ή σχετίζεται με τη συγκεκριμένη σύμβαση προμήθειας ή υπηρεσίας. Διαιτητική επίλυση συμβατικών διαφορών - Προσθήκη άρθρου 70Α στον ν. 3433/2006 Να καθοριστεί η τιμή των συμβάσεων μείζονος οικονομικής αξίας, Το ‘μπορεί να περιληφθεί ρήτρα διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς… ’ να γίνει ‘ πρέπει να περιληφθεί ρήτρα διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς’		

11744	ΑΜΥΝΑ	2020-12-05 17:53:30	ΜΕΡΟΣ Β΄ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ 1.Οι εισηγήσεις που παρατίθενται στα κατωτέρω άρθρα βασίζονται στην μακροχρόνια εμπράγματη εμπειρία μας {35 έτη στην ΠΑ και 9 έτη στο ΝΑΤΟ Support & Procurement Agency (NSPA)}. Τα σχόλια που γίνονται αναλύουν την αναγκαιότητα των προτάσεων και μπορούν να αποτελέσουν στοιχεία της αιτιολογικής έκθεσης του προς συζήτηση σχεδίου νόμου από τις επιτροπές της ΒτΕ και την ολομέλεια της Εθνικής Αντιπροσωπείας. 2.Το πνεύμα του σχεδίου νόμου κατά την άποψή μας είναι σε εσφαλμένη κατεύθυνση διότι αντιμετωπίζει το πρόβλημα των προμηθειών του κυρίου εξοπλισμού των ΕΔ χωρίς να λαμβάνει υπόψη του ότι: α) Ο κύριος εξοπλισμός των ΕΔ προέρχεται από οικονομικούς φορείς του εσωτερικού κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό και γίνεται με Διακρατικές Συμβάσεις και συμβάσεις με Κολοσσούς της Αμυντικής Βιομηχανίας, β) Το επείγον των προμηθειών αυτών μετά από μία τεράστια περίοδο απραξίας 10 και πλέον ετών, οπότε καμμία καθυστέρηση δεν πρέπει να είναι ανεκτή ιδιαιτέρως για διαδικαστικά θέματα (π.χ. Προσυμβατικοί Έλεγχοι από το ελεγκτικό Συνέδριο) και για λόγους άσκοπης τυπολατρείας (π.χ. Κρατήσεις Χαρτοσήμου και υπερ Μετοχικών Ταμείων, μεταφράσεις των προσφορών στην Ελληνική με APOSTILE, υπεύθυνες δηλώσεις των Μελών των ΔΣ των ξένων οικονομικών φορέων για μια σειρά από άσχετα με την προμήθεια ζητήματα), έλλειψη βούλησης διαστρωμάτωσης των προμηθειών από διάφορα επίπεδα διοικήσεως αναλόγως οικονομικής αρμοδιότητας, ώστε να μην φθάνουν όλα στο επίπεδο του ΥΠΕΘΑ, εφόσον υπάρχουν Περιφερειακες Γνωμοδοτικές Επιτροπές (ΠΓΕΠ) στα υφιστάμενα κλιμάκια διοικήσεως των ΓΕ. γ) Η ύπαρξη λεοντίων όρων από πλευράς Θεσμικού πλαισίου και οικονομικών ορίων ασύμβατων με Αμυντικό εξοπλισμό υψηλής τεχνολογίας με εξαιρετικά μικρούς χρόνους αντίδρασης των Αναδόχων, δείχνει έλλειψη εμπειρίας της Διεθνούς Πρακτικής και λειτουργεί είτε στην ακτεύθυνση των αγόνων διαγωνισμών ή σε μεγάλες υπερτιμολογήσεις γιατί οι Ανάδοχοι δεν είναι διατεθειμένοι να υποστούν ζημίες. 3. Ένα μείζον ζήτημα που παρατηρείται είναι το γεγονός ότι πουθενά στο νέο σχέδιο νόμου δεν φαίνεται κατά πόσον οι διακηρύξεις των προμηθειών των ΕΔ πρέπει να γίνονται εκτός από την Ελληνική και στην Αγγλική που αποτελεί την διεθνή γλώσσα του εμπορίου. Δεν είναι δυνατόν να θέλουμε να προμηθευτούμε ανταλλακτικά ελικοπτέρων Super Puma, αρμάτων LEOPARD, ή μηχανών πλοίων MTU από οικονομικούς φορείς του εξωτερικού οι περισσότεροι των οποίων είναι και οι αρχικοί κατασκευαστές των Οπλικών Συστημάτων (ΟΕΜ) που έχουν τα πνευματικά δικαιώματα των συγκεκριμένων προιόντων και οι διακηρύξεις να εκδίδονται μόνον στην Ελληνική γιατί αυτό έχει τα εξής αρνητικά επακόλουθα: α) Τα υπόψη ανταλλακτικά είναι σχεδόν απίθανο να εξευρεθούν αλλού εκτός από τους αρχικούς κατασκευαστές των Οπλικών Συστημάτων (ΟΕΜ) και τους		

			υποκατασκευαστές τους, που οι ΟΕΜ ελέγχουν απόλυτα με δικές τους συμβάσεις. Η διακήρυξη μόνον στην Ελληνική και η αποστολή αιτήματος να γίνει δημοσίευση της απαίτησης μόνον στην εφημερίδα των Ευρωπαικών Κοινοτήτων, δεν έχει πρακτικό αποτέλεσμα αν δεν υπάρχει και η διακήρυξη στην Αγγλική. Έτσι σπαταλάται πολύτιμος χρόνος. Αν δε οι ΟΕΜ δεν διαθέτουν γραφείο στην Αθήνα που να τους ενημερώσει περί τίνος πρόκειται (την στιγμή μάλιστα που οι περισσότεροι τα έχουν κλείσει για περιορισμό δαπανών) είναι σαν να μιλάμε σε ώτα μη ακουόντων. Έτσι δεν είναι απορίας άξιο γιατί οι περισσότεροι διαγωνισμοί μας καταλήγουν άγονοι. β) Αλλά ακόμη και αν οι ΟΕΜ διαθέτουν γραφεία στην Αθήνα, το κόστος διαχείρισής τους γίνεται εξαιρετικά υψηλό από την ανάγκη μετάφρασης των διακηρύξεων στην Αγγλική αλλά και υποβολής της προσφοράς τους στην Ελληνική που εκτός απο τεράστια χρονοτριβή, δημιουργεί τεράστια έξοδα με τα οποία οι ΟΕΜ θα επιβαρύνουν το ύψος της τιμής της σύμβασης που τους ενδιαφέρει. Όλα δε αυτά επειδή οι συντάκτες του σχεδίου νόμου δεν αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα κατάρτισης των διακηρύξεων και στην Αγγλική, ώστε και χρόνος να κερδίζεται και εδιαφέρον να υπάρχει αλλά και να επιτυγχάνονται μικρότερες τιμές. Αν δε σε όλα αυτά προστεθουν και οι ανεδαφικοί χρόνοι απαίτησης αντίδρασης των υποψηφίων αναδόχων που τις περισσότερες φορές είναι από το εξωτερικό και που τους ζητούνται ακόμη και με το παρόν σχέδιο νόμου, αντιλαμβάνεται κανείς γιατί το θεσμικό μας πλαίσιο είναι μη λειτουργικό. Δεν είναι δικαιολογία ότι τα στελέχη μας δεν ξέρουν Αγγλικά στη σημερινή εποχή. Αν δεν ξέρουν πρέπει αυτόματα να αντικαθίστανται και όχι να παρακωλύουν το όλο έργο που τις περισσότερες φορές είναι επείγον από την απραξία των τελευταίων 10 χρόνων. Η επιτροπή Εξωτερικών & Άμυνας της Βουλής αλλά και η Ολομέλεια πρέπει να προβληματισθούν σοβαρά από τις αρυθμίες που παρουσιάζει το παρόν σχέδιο νόμου και να στέρξουν στις τροποποιήσεις κυρίως της διαφορετικής λογικής που πρέπει να διέπει την όλη προσπάθεια για να έχουμε αποτέλεσμα και όχι άλλον ένα νόμο τύπου 3978/2011 που κανείς δεν σκέφτηκε τις επιπτώσεις από αυτά που ορίζει. Προς τούτο προτείνεται να προστεθεί μια ξεχωριστή παράγραφος στο σχέδιο νόμου ως εξής: « Οι διακηρύξεις των προμηθειών των ΕΔ που αναφέρονται σε ΟΣ των ΟΕΜ και των απαρτίων ή παρελκομένων τους, πρέπει να καταρτίζονται όχι μόνον στην Ελληνική αλλά και στην Αγγλική γλώσσα. Ομοίως οι διακηρύξεις αυτές καθεαυτές και όχι περίληψή τους πρέπει να αποστέλλονται για ανάρτηση στην Εφημερίδα της Ευρωπαικής Κοινότητας στην Αγγλική. Συνακόλουθα και οι υποβαλλόμενες προσφορές από τους οικονομικούς φορείς του Εξωτερικού αρκούν να είναι στην Αγγλική». Οι παρεμβάσεις που θεωρούμε ότι απαιτούνται σε ορισμένα άρθρα (151, 152, 153, 154, 155, 157, 159, 160, 161, 164, 170, 171, 172, 173, 175 & προσθήκη 176Α, παρατίθενται στα ΣΧΟΛΙΑ των υπόψη άρθρων. Άρθρο 149		

			Συμφωνίες-πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης – Προσθήκη άρθρου 4Α στον ν. 3978/2011 Στον ν. 3978/2011 (Α’ 137) προστίθεται άρθρο 4Α ως εξής: «Άρθρο 4Α Συμφωνίες-πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης 1. Η εν συνεχεία υποστήριξη (ΕΣΥ) υλοποιείται με τη σύναψη συμφωνιών-πλαίσιο και εκτελεστικών αυτών συμβάσεων, όταν δεν μπορεί να συμφωνηθούν εκ των προτέρων όλοι οι ουσιώδεις όροι της εν συνεχεία υποστήριξης, ιδίως το αντικείμενο, οι τιμές και οι ποσότητες. 2. Στις συμφωνίες-πλαίσιο που συνάπτονται για την κάλυψη απαιτήσεων ΕΣΥ πρέπει να περιλαμβάνονται, κατ’ ελάχιστο, τα εξής: α) η μέγιστη εκτιμώμενη συνολική αξία προμηθειών και υπηρεσιών που ενδέχεται να πραγματοποιηθούν στη χρονική διάρκεια ισχύος της συμφωνίας ορίζεται ως το διπλάσιο της αρχικής σύμβασης προμήθειας. ΣΧΟΛΙΟ. Η μέγιστη εκτιμώμενη συνολική αξία προμηθειών και υπηρεσιών πρέπει να προσδιορίζεται ως το τριπλάσιο της αρχικής προμήθειας σε εξοπλισμό και υπηρεσίες με βάση την διεθνή πρακτική για την ολιστική προσέγγιση του εγχειρήματος, γνωστού όντως ότι η ΕΣΥ αποτελεί τουλάχιστον τα 2/3 του κόστους του κύκλου ζωής (LIFE CYCLE COST) ενός οποιουδήποτε Οπλικού Συστήματος (ΟΣ), ενώ η αρχική προμήθεια σε εξοπλισμό και υπηρεσίες αποτελεί μόνον το 1/3 του LIFE CYCLE COST (ICEBERG MODEL). Προς τουτο προτείνεται στο τέλος της περιόδου και μετά την λέξη συμφωνίας να προστεθεί το κείμενο «ορίζεται ως το διπλάσιο της αρχικής σύμβασης προμήθειας». Για παράδειγμα άν επιθυμούμε να καταρτίσουμε σύμβαση - πλαίσιο για κινητήρες ενός Α/Φ που έχουμε προμηθευτεί για την ΕΣΥ των κινητήρων αυτών, τότε το οικονομικό πλαφόν της ΕΣΥ είναι διπλάσιο του κόστους των κινητήρων της αρχικής σύμβασης προμήθειας και θα πρέπει να κατανεμηθεί σε τόσες περιόδους, όσες εκτιμαται ότι θα απαιτηθούν στα υπόλοιπα έτη από τα 30 χρόνια που το Α/Φ θα βρίσκεται υπό εκμετάλλευση. β) ο καθορισμός των ελάχιστων απαιτήσεων της αναθέτουσας αρχής, που για την περίπτωση Οπλικών Συστημάτων (ΟΣ) ορίζεται κατ’ ελάχιστον στα 30 έτη. ΣΧΟΛΙΟ. Στις ελάχιστες απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής πρέπει να προσδιορίζεται κατ’ ελάχιστον ο συνολικός χρόνος ζωής των Οπλικών Συστημάτων (ΟΣ) στα 30 έτη. Προτείνεται λοιπόν στο τέλος της περιόδου και μετά την λέξη αρχής, να προστεθεί το ακόλουθο κείμενο « που για την περίπτωση Οπλικών Συστημάτων (ΟΣ) ορίζεται κατ’ ελάχιστον στα 30 έτη». γ) η κατηγοριοποίηση των υλικών και υπηρεσιών (π.χ. τροποποιήσεων, αναβαθμίσεων και των απαιτουμένων υπηρεσιών για την εφαρμογή τους) που ενδέχεται να απαιτηθούν στη χρονική διάρκεια ισχύος της συμφωνίας, καθώς και η κοστολόγησή τους κατά το μέτρο που είναι εφικτό ΣΧΟΛΙΟ. Προκειμένου να γίνει εναργέστερη η πρόταση προτείνεται να προστεθεί μετά τις λέξεις υλικών και υπηρεσιών εντός παρενθέσεως το ακόλουθο κείμενο «(π.χ. τροποποιήσεων, αναβαθμίσεων και των απαιτουμένων υπηρεσιών για την εφαρμογή τους). δ) η ρητή πρόβλεψη δυνατότητας τροποποίησης των απαιτήσεων με τη		

			μορφή ρητρών αναθεώρησης ή προαίρεσης, καθώς και της δυνατότητας μεταβολών των ποσοτικά (αριθμητικά ή ποσοστιαία) προσδιορίσιμων στοιχείων, με τον όρο ότι δεν συντελείται υπέρβαση της μέγιστης εκτιμώμενης συνολικής αξίας με βάση το LIFE CYCLE COST και δεν μεταβάλλονται οι ελάχιστες απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, ΣΧΟΛΙΟ. Να προστεθούν οι λέξεις «με βάση το LIFE CYCLE COST» αμέσως μετά τις λέξεις της μέγιστης εκτιμώμενης συνολικής αξίας. ε) η πρόβλεψη τύπου αναπροσαρμογής τιμών στις περιπτώσεις που είναι εφικτό με βάση τους επίσημους δείκτες τιμών μετάλλων & υπηρεσιών που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΕτΚ) της Χώρας απο την οποία γίνεται η προμήθεια. ΣΧΟΛΙΟ.Οι τύποι αναπροσαρμογής βασίζονται σε ορισμένους δείκτες τιμών μετάλλων & υπηρεσιών. Ως εκ τούτου προτείνεται στο τέλος της περιόδου να προστεθεί το κείμενο « με βάση τους επίσημους δείκτες τιμών μετάλλων & υπηρεσιών που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΕτΚ) της Χώρας απο την οποία γίνεται η προμήθεια». 3. Όταν το πραγματικό κόστος της υποστήριξης, ήτοι το κόστος προμήθειας, εκτέλεσης υπηρεσίας ή εργασίας ή περισσότερα εξ αυτών υπερβαίνουν αυτό που εκτιμήθηκε αρχικά από τον αντισυμβαλλόμενο ως LIFE CYCLE COST και αναγράφηκε στην προσφορά του, η υποστήριξη πραγματοποιείται μόνο εφόσον την εγκρίνει τελικά η αναθέτουσα αρχή και σε κάθε περίπτωση εφόσον δεν υπερβαίνει τη μέγιστη εκτιμώμενη συνολική αξία της σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο. Αντίστοιχα, αν το πραγματικό κόστος υπολείπεται του αρχικώς εκτιμηθέντος και αναγραφέντος στην προσφορά του αντισυμβαλλομένου, η αναθέτουσα αρχή επιβαρύνεται μόνο με το πραγματικό κόστος.» ΣΧΟΛΙΟ. Επειδή μιλάμε για Συμφωνίες-πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης είναι αναγκαίο να γίνει η προσθήκη των λέξεων «ως LIFE CYCLE COST» μετά απο τις λέξεις «...αρχικά από τον αντισυμβαλλόμενο» και πριν τις λέξεις «και αναγράφηκε στην προσφορά του, ...» Άρθρο 151 Αρμοδιότητες των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων ΣΧΟΛΙΟ. Από τον τίτλο του παρόντος άρθρου να διαγραφούν οι λέξεις Γενικών Επιτελείων, ώστε να δοθεί δυνατότητα διαστρωμάτωσης του ύψους των προμηθειών ανά κλιμάκιο Διοικήσεως ώστε και όλα να μην φτάνουν στους Αρχηγούς των Κλάδων αλλά και τα υφιστάμενα κλιμάκια διοικήσεως να αναλάβουν τις ευθύνες που τους αναλογούν από την στιγμή που έχουν υπό την δικαιοδοσία τους ΠΓΕΠ. Επομένως για λόγους αποκέντρωσης και ταχύτητας απαιτείται στο άρθρο 24 να υπάρξει και άλλο ένα έλασσον όριο για την οικονομική αρμοδιότητα των υφισταμένων κλιμακίων διοικήσεως που διαθέτουν ΠΓΕΠ όπως π.χ. τα 5.000.000 Ευρώ. Και τούτο διότι οι αναγκαστικές τροποποιήσεις των διαφόρων απαρτίων ή παρελκομένων των Οπλικών Συστημάτων (ΟΣ) που αντιμετωπίζουν προβλήματα απαρχαίωσης ή		

			και κατάργησης (OBSOLESCENCE) δεν πρέπει να καθυστερούν χωρίς αποχρώντα λόγο, μόνο και μόνο για να εγκριθούν από το επίπεδο των Γενικών Επιτελείων γιατί απλούστατα είναι υποχρεωτικές για να συνεχίσουν τα ΟΣ να εκτελούν την αποστολή για την οποία αποκτήθηκαν. Πολύ δε περισσότερο όταν οι αδήριτες ανάγκες των ΕΔ σε ένδυση, υπόδηση και κάθε λογής αναλώσιμου και επισκευάσιμου υλικού δεν πρέπει να καθυστερούν μόνο και μόνον για να γτάσουν στο επίπεδο των ΓΕ. - Αντικατάσταση άρθρου 6 ν. 3978/2011 Το άρθρο 6 του ν. 3978/2011 (Α' 137) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 6 Αρμοδιότητες των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων 1. Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος, οι Κλάδοι των ΕΔ (ΣΧΟΛΙΟ. Να διαγραφούν οι λέξεις «τα Γενικά Επιτελεία των Κλάδων των ΕΔ» και να προστεθούν οι λέξεις «οι Κλάδοι των ΕΔ» έχουν τις εξής αρμοδιότητες: α) προσδιορίζουν τις ανάγκες τους στο πλαίσιο του ΜΠΑΕ και τις τεκμηριώνουν στο πλαίσιο του ΚΠΣΣΕ, β) διενεργούν τον τεχνικό διάλογο, σύμφωνα με το άρθρο 31, γ) συντάσσουν και εγκρίνουν τις τεχνικές προδιαγραφές, σύμφωνα με το άρθρο 30, δ) εισηγούνται την ενεργοποίηση προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 76 του ν. 3883/2010 (Α' 167), ε) διενεργούν τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών της παρ. 1 του άρθρου 16, των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς Φ.Π.Α. είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24, (ΣΧΟΛΙΟ. Να διορθωθεί έτσι ώστε να είναι κατώτερη απο τα χρηματικά όρια που ανήκουν στην αρμοδιότητα της ΓΔΑΕΕ αλλά ανώτερη από το όριο που πρέπει να καθορισθεί εξύπαρχής στο άρθρο 24 για τα υφιστάμενα κλιμάκια διοικήσεως των ΕΔ που ούτως ή άλλως διαθέτουν ΠΓΕΠ) στ) διενεργούν τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 16 ανάλογα με τις οικονομικές αρμοδιότητες που καθορίζονται στο άρθρο 24. ΣΧΟΛΙΟ. Να αντικατασταθεί το «ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας» από το « ανάλογα με τις οικονομικές αρμοδιότητες που καθορίζονται στο άρθρο 24 όπως αυτό προτάθηκε να διαμορφωθεί», ζ) διενεργούν τις παραλαβές σε εκτέλεση των συμβάσεων που έχουν συναφθεί, η) συγκροτούν τα συλλογικά όργανα του άρθρου 7 για τις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων αρμοδιότητάς τους, θ) παρακολουθούν την εκτέλεση των συμβάσεων των περ. ε΄ και στ΄ και διενεργούν τις απαιτούμενες προς τούτο διαδικασίες, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην απόφαση κατακύρωσης, ι) διενεργούν τις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων αξιοποίησης μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού, σύμφωνα με το άρθρο		

			107, με εκτιμώμενο οικονομικό αντάλλαγμα κατώτερο από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24, Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας επιλύονται θέματα καταφατικής ή αποφατικής σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΓΔΑΕΕ και των των Κλάδων των ΕΔ για συγκεκριμένη περίπτωση.» ΣΧΟΛΙΟ. Να αντικατασταθεί «των Γενικών Επιτελείων» από «των Κλάδων των ΕΔ» Άρθρο 152 Συλλογικά όργανα – Αντικατάσταση άρθρου 7 ν. 3978/2011 Οι παρ. 1 έως 7 αντικαθίστανται, προστίθενται παρ. 8 και 9 και το άρθρο 7 του ν. 3978/2011 (Α’ 137) διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 7 Συλλογικά όργανα 1. Τα όργανα πραγματοποίησης των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών των ΕΔ διακρίνονται σε γνωμοδοτικά και εκτελεστικά. 2. Τα γνωμοδοτικά όργανα είναι: α) Οι Κεντρικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών (ΚΓΕΠ) της ΓΔΑΕΕ και των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων. β) Οι Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών (ΠΓΕΠ) των υφισταμένων κλιμακίων διοικήσεως. ΣΧΟΛΙΟ. Στο τέλος της περιόδου να προστεθού οι λέξεις «των υφισταμένων κλιμακίων διοικήσεως» 3. Τα εκτελεστικά όργανα που είναι αρμόδια για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών είναι: α) Οι επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών, β) οι επιτροπές διαπραγματεύσεων, γ) οι επιτροπές εμπειρογνωμόνων, δ) οι επιτροπές αξιολόγησης προσφυγών, ε) οι επιτροπές ελέγχου και παραλαβής των συμβατικών αντικειμένων, και στ) οι δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής των συμβατικών αντικειμένων. 4. Οι επιτροπές της παρ. 3 απαρτίζονται από τρία τουλάχιστον μέλη, στελέχη των ΕΔ ή μόνιμους υπαλλήλους του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Τα μέλη των επιτροπών δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε περισσότερες από μία επιτροπές για κάθε συγκεκριμένη σύμβαση ούτε να αντικαθίστανται χωρίς αιτιολογημένη απόφαση του φορέα που συγκρότησε την επιτροπή. Το έργο ή η θητεία των μελών των επιτροπών καθορίζεται ως εξής: α) Για τις επιτροπές διενέργειας διαγωνισμού, ίση με τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση των διαδικασιών διενέργειας του διαγωνισμού, β) για τις επιτροπές διαπραγματεύσεων, ίση με τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση του έργου τους, γ) για τις επιτροπές εμπειρογνωμόνων, ίση με τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση της εμπειρογνωμοσύνης, δ) για τις επιτροπές αξιολόγησης προσφυγών, μέχρι την ολοκλήρωση της προσφυγής η οποία πρέπει να ολοκλήρώνεται το αργότερο εντός τριμήνου. ΣΧΟΛΙΟ. Και εδώ θα πρέπει να είναι η θητεία τους μέχρι την ολοκλήρωση της		

			προσφυγής ώστε να μήν υπάρχουν καθυστερήσεις αφού κατά τεκμήριο οι προσφυγές αργούν υπερβολικά να εξετασθούν. Εναλλακτικά θα πρέπει να καθορισθεί ότι οι προσφυγές πρέπει να ολοκληρώνονται εντός τριμήνου ώστε να μήν παρατηρείται το φαινόμενο να καθυστερεί επι μακρόν η κατάρτιση συμβάσεων για κατεπείγουσες συμβάσεις των ΕΔ. ε) για τις επιτροπές ελέγχου και παραλαβής, ίση με τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση της σύμβασης, στ) για τις δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής, μέχρι την ολοκλήρωση της παραλαβής και όχι αργότερα από ένα τρίμηνο. ΣΧΟΛΙΟ. Και εδώ θα πρέπει να είναι η θητεία τους μέχρι την ολοκλήρωση της παραλαβής ώστε να μήν υπάρχουν καθυστερήσεις αφού κατά τεκμήριο οι έπιτροπές αργούν υπερβολικά να εξετάσουν τις προσφυγές με την πρόφαση της ετήσια θητείας. Εναλλακτικά θα πρέπει να καθορισθεί ότι οι δευτεροβάθμιες επιτροπές πρέπει να ολοκληρώνουν το έργο τους εντός τριμήνου ώστε να μήν παρατηρείται το φαινόμενο να καθυστερούν επι μακρόν κατεπείγουσες συμβάσεις των ΕΔ. 5. Η συγκρότηση των επιτροπών της παρ. 3 πραγματοποιείται σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6. Με την απόφαση συγκρότησης ορίζονται τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη και η διάρκεια της θητείας τους. 6. Απαγορεύεται η συμμετοχή στις ανωτέρω επιτροπές προσώπων που με οποιονδήποτε τρόπο έλαβαν μέρος στη σύνταξη των τεχνικών προδιαγραφών και στην προβολή των επιχειρησιακών απαιτήσεων του υπό σύμβαση αντικειμένου. Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή του αρμόδιου διαχειριστή του υλικού στην επιτροπή ελέγχου και παραλαβής του ίδιου υλικού και αντίστροφα. 7. Σε κάθε φορέα διενέργειας διαδικασιών σύναψης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών μπορεί να συγκροτείται μόνιμη επιτροπή διενέργειας διαγωνισμών, η θητεία των μελών της οποίας δεν μπορεί να υπερβεί το ένα έτος έναντι αυστηροτάτων κυρώσεων. ΣΧΟΛΙΟ. Για να επιτευχθεί αυτό πρέπει να υπάρχουν σοβαρές κυρώσεις για τον Πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής που δεν ολοκληρώνουν την εργασία τους στον οριζόμενο χρόνο που δεν πρέπει επ’ ουδενί να υπερβαίνει το έτος. 8. Για τα συλλογικά όργανα πραγματοποίησης των συμβάσεων έργων και μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών ισχύουν όσα ορίζονται στις διατάξεις του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) και του π.δ. 378/1987 (Α΄ 168), με την επιφύλαξη της παρ. 9. 9. Οι επιτροπές που προβλέπονται στην παρ. 8 για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων έργων και μελετών, καθώς και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών των ΕΔ που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος συγκροτούνται από στρατιωτικό και τεχνικό πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας με τις κατάλληλες εμπειρίες και προσλαμβάνουσες παραστάσεις. ΣΧΟΛΙΟ. Να προστεθούν οι λέξεις «με τις κατάλληλες εμπειρίες και προσλαμβάνουσες παραστάσεις» στο τέλος της περιόδου.		

			Άρθρο 153 Επιτροπές Προμηθειών και κατανομή αρμοδιοτήτων – Προσθήκη άρθρων 7Α, 7Β και 7Γ στον ν. 3978/2011 Μετά το άρθρο 7 του ν. 3978/2011 (Α’ 137) προστίθενται άρθρα 7Α, 7Β και 7Γ ως εξής: «Άρθρο 7Α Κεντρικές - Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών 1.Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας συγκροτείται ΚΓΕΠ στη ΓΔΑΕΕ. Η ΚΓΕΠ/ΓΔΑΕΕ υπάγεται στον Αναπληρωτή Γενικό Διευθυντή της ΓΔΑΕΕ, ο οποίος προεδρεύει αυτής. Αποτελείται από τον 235 πρόεδρο και τέσσερα (4) μέλη, ανώτατους ή ανώτερους αξιωματικούς ή πολιτικούς υπαλλήλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ειδικότητα ανάλογη με τη φύση των προμηθειών, οι οποίοι δεν απαλλάσσονται από τα υπόλοιπα καθήκοντά τους. Στην ΚΓΕΠ/ΓΔΑΕΕ για προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού συμμετέχει ως μέλος και εκπρόσωπος του Γενικού Επιτελείου ή των Γενικών Επιτελείων επί διακλαδικής προμήθειας, ανάλογα με το είδος του προς προμήθεια υλικού με δικαίωμα ψήφου. ΣΧΟΛΙΟ. Να προστεθεί «με δικαίωμα ψήφου». 2. Με απόφαση των Αρχηγών των Κλάδων συγκροτούνται ΚΓΕΠ στα Γενικά Επιτελεία (ΓΕ) των Κλάδων των ΕΔ. Οι ΚΓΕΠ/ΓΕ αποτελούνται από τον πρόεδρο και τέσσερα (4) μέλη, ανώτατους ή ανώτερους αξιωματικούς ή πολιτικούς υπαλλήλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με ειδικότητα ανάλογη με τη φύση των προμηθειών. Με την απόφαση συγκρότησης στην ΚΓΕΠ/ΓΕ μπορεί να οριστεί ως μέλος και εκπρόσωπος της ΓΔΑΕΕ. Οι ΠΓΕΠ, σε επίπεδα κλιμακίων διοίκησης ΕΔ κατώτερων από τα Γενικά Επιτελεία, συγκροτούνται με διαταγή του αρμόδιου διοικητή και αποτελούνται από τον πρόεδρο και τρεις (3) έως πέντε (5) αξιωματικούς ή υπαλλήλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ειδικότητα ανάλογη της φύσης της προμήθειας που πρόκειται να εξεταστεί. 3. Οι ΚΓΕΠ/ΓΕ υπάγονται στον Υπαρχηγό ή τον Διευθυντή Κλάδου του οικείου ΓΕ, ο οποίος και προεδρεύει αυτών, ενώ οι ΠΓΕΠ υπάγονται στον διοικητή του κλιμακίου διοίκησης των ΕΔ και, εφόσον ο τελευταίος είναι ο έχων την οικονομική εξουσία, στον αμέσως νεότερό του αξιωματικό. Τα μέλη των ΚΓΕΠ και των ΠΓΕΠ δεν απαλλάσσονται από τα καθήκοντά τους και δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν στα όργανα εκτέλεσης των προμηθειών που κρίνονται. 4. Χρέη εισηγητή στις ΚΓΕΠ και στις ΠΓΕΠ εκτελεί ο προϊστάμενος τμήματος του φορέα που διενεργεί την προμήθεια, ενώ καθήκοντα γραμματέα εκτελεί κατώτερος αξιωματικός. Ο εισηγητής και ο γραμματέας δεν αποτελούν μέλη της επιτροπής. 5. Οι ΚΓΕΠ και οι ΠΓΕΠ συνεδριάζουν, όπως ορίζεται από τον φορέα υπαγωγής τους. Απαρτία λογίζεται ότι υπάρχει όταν οι παρόντες είναι περισσότεροι από τους απόντες, οι δε αποφάσεις λαμβάνονται με σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του προέδρου. Τα ονόματα των μελών που μειοψήφησαν, καθώς και η γνώμη τους, αναγράφονται στο πρακτικό της συνεδρίασης.		

			6. Οι ΚΓΕΠ και οι ΠΓΕΠ γνωμοδοτούν αιτιολογημένα και εγγράφως για τις εξής περιπτώσεις προμηθειών που υπάγονται στην αρμοδιότητά τους: α) για τη σύναψη ειδικών κατηγοριών συμβάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 17, β) για την τροποποίηση των όρων σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 61 του ν. 3433/2006 (Α' 20), γ) για τη λύση σύμβασης ή συμφωνίας – πλαίσιο, δ) για την έκπτωση του αναδόχου και την επιβολή κυρώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3433/2006, ε) για την κατακύρωση της σύμβασης και τη ματαίωση της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα 87 και 88α, αντίστοιχα, στ) για κάθε άλλο θέμα, το οποίο προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή πρέπει να παραπεμφθεί για γνωμοδότηση, κατά την κρίση του έχοντος την οικονομική εξουσία. Άρθρο 154 Κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που εφαρμόζουν τα όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων - Αντικατάσταση άρθρου 8 ν. 3978/2011 Αντικαθίστανται οι παρ. 1 έως 5 και προστίθεται παρ. 6 και το άρθρο 8 του ν. 3978/2011 (Α' 137) διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 8 Κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που εφαρμόζουν τα όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων 1. Το στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των ΕΔ που απασχολείται με κάθε είδους σχέση εργασίας, επιτρέπεται, στο πλαίσιο των καθηκόντων του, να διενεργεί επαφές μόνο με τους νόμιμους εκπροσώπους των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν σε διαγωνιστικές διαδικασίες, ή σε διαδικασίες διαπραγμάτευσης για τη σύναψη συμβάσεων. 2. Ενημέρωση από οικονομικούς φορείς για στρατιωτικό εξοπλισμό επιτρέπεται να γίνεται και στο πλαίσιο διενέργειας τεχνικού διαλόγου ή έρευνας αγοράς, στο πλαίσιο ημερίδων ή ενημερωτικών συναντήσεων που διοργανώνονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες για την παρουσίαση νέων τεχνολογικών εξελίξεων σε συγκεκριμένους τομείς, καθώς και στο πλαίσιο εκθέσεων και συνεδρίων που διοργανώνονται σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο για την παρουσίαση των εξελίξεων σε τομείς αμυντικής βιομηχανίας και τεχνολογίας. Ανακοίνωση για τις εν λόγω συναντήσεις αναρτάται στην κεντρική ιστοσελίδα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, του οικείου Γενικού Επιτελείου ή της οικείας διεύθυνσης, την ημέρα κατά την οποία πραγματοποιήθηκαν. 3. Απαγορεύεται στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων, που απασχολείται με κάθε είδους σχέση εργασίας να ζητεί ή να λαμβάνει, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε υλική εύνοια, δώρο ή αντάλλαγμα, ή να αποδέχεται την υπόσχεση παροχής τέτοιων ωφελημάτων, κατά τον χειρισμό των υποθέσεων στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων του.		

			4. Απαγορεύεται στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των ΕΔ που χειρίζεται συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας να απασχολείται, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, έργου ή εντολής, σε οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης των ανωτέρω συμβάσεων. Η απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και για πέντε (5) έτη μετά από την αποχώρηση του παραπάνω προσωπικού από τη σχετική θέση. ΣΧΟΛΙΟ. Προτείνεται αύξηση των ετών από 3 σε 5. 5. Η παράβαση των παρ. 3 και 4 συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο επιβάλλονται οι εξής ποινές: α) στο στρατιωτικό προσωπικό, οι προβλεπόμενες περί πειθαρχικών παραπτωμάτων συνήθεις ή καταστατικές πειθαρχικές ποινές, β) στους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους, οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 109 του Κώδικα Δημόσιων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ν.π.δ.δ. (ν. 3528/2007, Α΄ 26), γ) στο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο π.δ. 410/1988 (Α΄ 191) και στον ν. 4057/2012 (Α΄ 54), εκτός αν η παράβαση στοιχειοθετεί σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης εργασίας. 6. Οι παραβάτες της παρ. 4 τιμωρούνται επιπλέον με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή ίση με το ½ του μισθού τους για όλον τον χρόνο έκτισης της ποινής.» ΣΧΟΛΙΟ. Προτείνεται αυστηροποίηση ως εξής «Φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή ίση με το ½ του μισθού τους για όλον τον χρόνο έκτισης της ποινής» χωρίς την διάζευξη. Άρθρο 155 Κανόνες διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς που επιβάλλονται στους οικονομικούς φορείς - Αντικατάσταση άρθρου 10 ν. 3978/2011 Το άρθρο 10 του ν. 3978/2011 (Α’ 137) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 10 Κανόνες διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς που επιβάλλονται στους οικονομικούς φορείς 1. Η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης ειδική ρήτρα ακεραιότητας, βάσει της οποίας οι οικονομικοί φορείς ή οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους, οι οποίοι συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας, δεσμεύονται ότι σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της κατακύρωσης της σύμβασης δεν ενήργησαν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά, καθώς και ότι εξακολουθήσουν να μην ενεργούν κατ’ αυτόν τον τρόπο και κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, αλλά και μετά από τη λήξη της. Για τον σκοπό αυτό οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν δεσμευτικές δηλώσεις, με τις οποίες βεβαιώνεται ότι: α) δεν διέθεταν εσωτερική πληροφόρηση, πέραν των στοιχείων που		

			περιήλθαν στη γνώση και στην αντίληψή τους μέσω των εγγράφων της σύμβασης και στο πλαίσιο της συμμετοχής τους σε συνεδριάσεις των συλλογικών οργάνων διαγωνισμών, των συναντήσεων και διαπραγματεύσεων στις οποίες συμμετείχαν και έχουν δημοσιοποιηθεί, καθώς και στο πλαίσιο διενέργειας του τεχνικού διαλόγου, β) δεν πραγματοποίησαν ενέργειες νόθευσης του ανταγωνισμού μέσω χειραγώγησης των προσφορών είτε ατομικώς είτε σε συνεργασία με τρίτους, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο δίκαιο του ανταγωνισμού, γ) δεν διενήργησαν ούτε πρόκειται να διενεργήσουν πριν, κατά τη διάρκεια ή και μετά από τη λήξη της σύμβασης παράνομες πληρωμές για διευκολύνσεις, εξυπηρετήσεις ή υπηρεσίες που αφορούν τη σύμβαση και τη διαδικασία ανάθεσης, δ) δεν πρόσφεραν ούτε πρόκειται να προσφέρουν πριν, κατά τη διάρκεια ή και μετά από τη λήξη της σύμβασης, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε υλική εύνοια, δώρο ή αντάλλαγμα σε υπαλλήλους ή μέλη συλλογικών οργάνων της αναθέτουσας αρχής, καθώς και σε συζύγους, συγγενείς σε ευθεία γραμμή μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος και εξ αγχιστείας ή συνεργάτες τους, ούτε χρησιμοποίησαν ή πρόκειται να χρησιμοποιήσουν τρίτα πρόσωπα, για να διοχετεύσουν χρηματικά ποσά στα προαναφερόμενα πρόσωπα, ε) δεν πρόσφεραν ούτε πρόκειται να προσφέρουν κατά τη διάρκεια ή και μετά από τη λήξη της σύμβασης, άμεσα ή έμμεσα, δώρα, δωρεές, φιλανθρωπικές παροχές, χορηγίες ή χρηματικά ποσά και επιχορηγήσεις με οποιαδήποτε μορφή ή αιτιολογία, σε πολιτικά κόμματα, κομματικούς εκπροσώπους ή επικεφαλής κομμάτων, μέλη της Κυβέρνησης ή μετακλητούς υπαλλήλους, βουλευτές ή αιρετά όργανα της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης ή σε οργανώσεις των οποίων επικεφαλής είναι πολιτικοί, καθώς και σε συζύγους, συγγενείς σε ευθεία γραμμή μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος και εξ αγχιστείας ή συνεργάτες τους, ούτε χρησιμοποίησαν ή πρόκειται να χρησιμοποιήσουν τρίτα πρόσωπα για να διοχετεύσουν χρηματικά ποσά στα προαναφερόμενα πρόσωπα, 2. Απαγορεύεται στους οικονομικούς φορείς ή στους νόμιμους εκπροσώπους τους, που συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας να διαθέτουν και να χρησιμοποιούν οποιονδήποτε ενδιάμεσο, μεσάζοντα ή πράκτορα κατά τη διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης. Οι οικονομικοί φορείς λαμβάνουν επαγγελματικές συμβουλευτικές υπηρεσίες σε σχέση με τη σύμβαση από δικηγορικά γραφεία, καθώς και από φορολογικούς, τεχνικούς και οικονομικούς συμβούλους. Επιτρέπεται η χρήση εμπορικών αντιπροσώπων που εμπίπτουν στις διατάξεις του π.δ. 219/1991 (Α΄ 81). 3. Οι οικονομικοί φορείς που έχουν επιλεγεί ως ανάδοχοι υποχρεούνται να συμπεριλάβουν στον φάκελο των δικαιολογητικών κατακύρωσης υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α’ 75), υπογεγραμμένη από τους ίδιους ή τους νόμιμους εκπροσώπους τους, στην οποία δηλώνουν ότι δεν έχουν παραβεί τις απαγορεύσεις των παρ. 1 και 2 και ότι έχουν ενημερωθεί		

			για την πρόβλεψη επιβολής των κυρώσεων της παρ. 4. Η σχετική υπεύθυνη δήλωση προσαρτάται στη σύμβαση και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της, ΣΧΟΛΙΟ. Εδώ τίθεται ένα μείζον ζήτημα που έχει σχέση με την όλη φιλοσοφία του σχεδίου νόμου το οποίο θεωρεί ότι απευθύνεται μόνον σε εγχώριους οικονομικούς φορείς, πράγμα που είναι εσφαλμένο για τις ΕΔ, γιατί το μεγαλύτερο και σοβαρότερο μέρος των προμηθειών τους γίνεται από οικονομικούς φορείς του εξωτερικού. Πέραν του γεγονότος ότι τούτο υποχρεώνει τους οικονομικούς φορείς του εξωτερικού να συντηρούν γραφεία στην Ελλάδα με αποτέλεσμα να μετακυλίουν το κόστος λειτουργίας τους στο τίμημα της προμήθειας, υπάρχει ένας ακόμη πολύ σοβαρός λόγος που τέτοιες τυπολατρείες όπως, υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α' 75), υπογεγραμμένη από τους ίδιους ή τους νόμιμους εκπροσώπους τους, που κανένας από τους ξένους δεν δίνει σημασία γιατί δεν είναι σύμφωνα με την διεθνή πρακτική, είναι τα γενεσιουργά αίτια των συνεχών αγόνων διαγωνισμών του ΥΠΕΘΑ, ή της απόρριψης των μοναδικών προσφορών στις περιπτώσεις που οι οικονομικοί φορείς του εξωτερικού ταυτίζονται με τους ORIGINAL EQUIPMENT MANUFACTURERS (OEM). Η υπεύθυνη δήλωση, η απαίτηση οι προσφορές να είναι μεταφρασμένες στην Ελληνική με APOSTILE, τα πιστοποιητικά ποινικού μητρώου των μελών των ΔΣ των οικονομικών φορέων του εξωτερικού είναι τα κύρια σημεία τριβής για τα οποία έχουμε είτε συνεχώς άγονους διαγωνισμούς ή απορρίψεις των OEM για τυπικούς λόγους άνευ ουσίας. Όλα αυτά τα προβλήματα είναι που πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου, αν πραγματικλα θέλουμε να έχουμε θετικά αποτελέσματα στην μείωση των καθυστερήσεων που έχουμε παρατηρήσει τα τελευταία 10 χρόνια, ώστε για το καρφί να μήν χάνουμε το πέταλο. Και το κυριότερο οι διακηρύξεις μας πρέπει να είναι ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ που είναι η διεθνής γλώσσα του εμπορίου. 4. Αν οι οικονομικοί φορείς παραβιάσουν τις απαγορεύσεις που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 επιβάλλονται, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, οι εξής κυρώσεις: α) αν δεν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, σωρευτικά, έκπτωση του οικονομικού φορέα, κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για τρία (3) τουλάχιστον έτη, β) αν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, ποινική ρήτρα ισόποση με την εγγύηση καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για τρία τουλάχιστον έτη. ΣΧΟΛΙΟ. Οι ποινικές ρήτρες να κατευθύνονται σε ειδικό Ταμείο των ΕΔ που πρέπει να δημιουργηθεί ώστε να χρηματοδοτείται η Έρευνα & Ανάπτυξη Πρωτοβουλιών του ΥΠΕΘΑ. 5. Οι απαγορεύσεις των παρ. 1 και 2 ισχύουν, αν ο οικονομικός φορέας είναι κοινοπραξία, για όλα τα μέλη της κοινοπραξίας και, αν ο οικονομικός		

11723	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-04 15:18:30	1. Σχετικά με την υποχρέωση υποβολής των απαιτούμενων δικαιολογητικών κατακύρωσης ή και λοιπών δικαιολογητικών/εγγράφων, ο χρόνος των προθεσμιών μέχρι τώρα μετριέται σε ημερολογιακές και όχι εργάσιμες ημέρες. Να γίνει εργάσιμες. 2. Σχετικά με την υπογραφή του ΕΕΕΣ να καταργηθεί το 10 μέρες πριν από την υποβολή και να μπορεί να υπογραφεί από την ημερομηνία έναρξη της υποβολής προσφορών. 3. Το κόστος των εξόδων δημοσίευσης των διακηρύξεων θα πρέπει να προσδιορίζεται σε κάθε διακήρυξη ωστε οι υποψήφιοι ανάδοχοι να το λάβουν υπόψη τους στον υπολογισμό του κόστους της προσφοράς τους (εγκύκλιος 11 με αρ.πρωτ. 27754/28-06-2010). Ενώ η εγκύκλιος είναι σε ισχύ, δεν εφαρμόζεται και υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις στο κόστος αυτό (απο 200€ ως 3000€). 4. Τα ζητούμενα πιστοποιητικά πρωτοδικείου όπως περιγράφονται στις διακηρύξεις ως δικαιολογητικά κατακύρωσης να είναι σε πλήρη αντιστοιχία με τα όσα εκδίδουν τα πρωτοδικεία (πχ πιστοποιητικό περι μη πτώχευσης δεν εκδίδεται διότι προϋποθέτει πτώχευση). 5. Να δίνεται μεγαλύτερος χρόνος από την ημερομηνία ανάρτησης της διακήρυξης και μέχρι την υποβολή της υποβολής προσφοράς. Ο χρόνος των 14 ημερών είναι ασφυκτικά μικρός για την περίπτωση των Συμβάσεων Προμηθειών που αφορούν ειδικό σύνθετο εξοπλισμό (πχ χωματουργικά μηχανήματα).Ιδανικά θα ήταν 30 εργάσιμες ημέρες ή 45 ημερολογιακές απο την ανάρτηση της διακήρυξης. 6. Κατά το μήνα Αύγουστο να παρατείνεται η προθεσμία υποβολής δικαιολογητικών καθώς τα δικαστήρια δεν λειτουργούν κατά τη περίοδο του Αυγούστου/δεν εκδίδουν πιστοποιητικά. 7. Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών για διαγωνισμούς που αναρτώνται στο τέλος του Ιουλίου να είναι τουλάχιστον 40 – 45 ημερών ώστε να μπορούν οι οικονομικοί φορείς να ανταπεξέλθουν λόγω των καλοκαιρινών αδειών.		
11735	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-04 16:01:46	Άρθρα 25 και 255 – “Δικαιούμενοι συμμετοχής – Προϋποθέσεις που σχετίζονται με την ΣΔΣ και άλλες διεθνείς συμφωνίες” ΠΡΟΤΑΣΗ: Να τροποποιηθεί η περίπτωση 1.γ) των εν λόγω άρθρων ως εξής : 1.γ) σε τρίτες χώρες που έχουν υπογράψει και κυρώσει τη ΣΔΣ, στο βαθμό που η υπό ανάθεση δημόσια σύμβαση καλύπτεται από τα Παραρτήματα 1,2,4 και 5 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ένωση Προσαρτήματος Ι της ως άνω Συμφωνίας καθώς και σε χώρες που είναι παρατηρητές ή/και είναι παρατηρητές και διαπραγματεύονται την ένταξη τους στην ΣΔΣ. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Η προτεινόμενη προσθήκη αποσαφηνίζει περαιτέρω τους δικαιούμενους προς συμμετοχή. Σε πολλούς διαγωνισμούς έχει παρατηρηθεί εσφαλμένη ερμηνεία των σχετικών άρθρων από τις Αναθέτουσες Αρχές με	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			συνέπεια να αποκλείονται συμμετέχοντες από χώρες που δεν έχουν υπογράψει την ΣΔΣ αλλά έχουν το καθεστώς παρατηρητή, περιορίζοντας κατά αυτόν τον τρόπο τον υγιή ανταγωνισμό. Σημειωτέον, πως η σχετική προσθήκη θα ωφελήσει την άνευ καθυστερήσεων διεξαγωγή των διαγωνισμών, αποφεύγοντας την άσκηση προδικαστικών προσφυγών και άλλων ένδικων μέσων.		
11736	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-04 16:03:28	Άρθρα 25 και 255 – "Δικαιούμενοι συμμετοχής – Προϋποθέσεις που σχετίζονται με την ΣΔΣ και άλλες διεθνείς συμφωνίες" ΠΡΟΤΑΣΗ: Να τροποποιηθεί η περίπτωση 1.γ) των εν λόγω άρθρων ως εξής : 1.γ) σε τρίτες χώρες που έχουν υπογράψει και κυρώσει τη ΣΔΣ, στο βαθμό που η υπό ανάθεση δημόσια σύμβαση καλύπτεται από τα Παραρτήματα 1,2,4 και 5 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ένωση Προσαρτήματος Ι της ως άνω Συμφωνίας καθώς και σε χώρες που είναι παρατηρητές ή/και είναι παρατηρητές και διαπραγματεύονται την ένταξη τους στην ΣΔΣ. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Η προτεινόμενη προσθήκη αποσαφηνίζει περαιτέρω τους δικαιούμενους προς συμμετοχή. Σε πολλούς διαγωνισμούς έχει παρατηρηθεί εσφαλμένη ερμηνεία των σχετικών άρθρων από τις Αναθέτουσες Αρχές με συνέπεια να αποκλείονται συμμετέχοντες από χώρες που δεν έχουν υπογράψει την ΣΔΣ αλλά έχουν το καθεστώς παρατηρητή, περιορίζοντας κατά αυτόν τον τρόπο τον υγιή ανταγωνισμό. Σημειωτέον, πως η σχετική προσθήκη θα ωφελήσει την άνευ καθυστερήσεων διεξαγωγή των διαγωνισμών, αποφεύγοντας την άσκηση προδικαστικών προσφυγών και άλλων ένδικων μέσων.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11739	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-04 20:12:15	Α. Διόρθωση Ν.4412/2016 Είναι οξύμωρο σε διαγωνισμό κάτω των ορίων να μπορεί να ασκηθεί προσφυγή από τους συμμετέχοντες Ο.Φ. κατά της διακήρυξης για 25 ημέρες (10 ημέρες από την πλήρη γνώση αυτής, η οποία τεκμαίρεται μετά την πάροδο 15 ημερών από τη δημοσίευση της προκήρυξης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ). Εκ των πραγμάτων, κρίνεται αδόκιμη η δυνατότητα των Ο.Φ. να μπορούν να ασκήσουν προδικαστική προσφυγή κατά της διακήρυξης, μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών (15 ημέρες από τη δημοσίευση στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. για κάτω των ορίων), σε διαγωνισμό ο οποίος εκ των πραγμάτων έχει προχωρήσει και οι προσφορές έχουν αποσφραγιστεί. Πρέπει να διορθωθεί ο νόμος στο σημείο αυτό. Β. Απόβλητα Εκσκαφών Κατασκευών και Κατεδαφίσεων Θα πρέπει να τεθεί πρόβλεψη για την συλλογή, μεταφορά, ασφαλής απόθεση ή και ανακύκλωση Α.Ε.Κ.Κ., σε ειδικούς αδειοδοτημένους υποδοχείς εγκαταστάσεων εναλλακτικής διαχείρισης, υλικών τα οποία έως σήμερα δεν γίνονται δεκτά από καμία εταιρία (π.χ. συνθετικοί τάπητες & υλικά πλήρωσης αυτών / χαλαζιακή άμμος & SBR), με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Η πρόβλεψη αυτή κρίνεται απολύτως επιβεβλημένη, δεδομένου ότι π.χ. σε παλαιά γήπεδα τα οποία ανακατασκευάζονται, προκύπτουν προϊόντα καθαίρεσης φθαρμένων συνθετικών χλοοτάπητων με τα υλικά πληρώσεώς τους, οι οποίοι δεν πληρούν τα κριτήρια οικοτοξικολογικότητας και περιβαλλοντικού ελέγχου των υπόγειων νερών, σύμφωνα με το πρότυπο NF P90-112 (2016), ώστε να αποδεικνύεται ότι το σύστημα συνθετικού χλοοτάπητα (ίνα, βάση ίνας, και υλικά πλήρωσης) ευρίσκεται εντός ορίων ως προς τις βλαβερές ουσίες που εξετάζει (βαρέα μέταλλα όπως Μόλυβδο, Κάδμιο, Χρώμιο, Υδράργυρο, Doc κ.ά.), όπως επίσης και τα κριτήρια αποτελεσμάτων εργαστηριακών δοκιμών σε σχέση με επικίνδυνους πολυκυκλικούς αρωματικούς υδρογονάνθρακες (PAH) που αφορούν στην ανθρώπινη υγεία, σύμφωνα με τον κανονισμό REACH (μέθοδος σύμφωνη με το AfPS GS 2014:01 – 18 PAH). Η πρόβλεψη αυτή κρίνεται κρίσιμη για την διασφάλιση της ανθρώπινης υγείας (αθλούμενων και μη), καθώς και της αποφυγής της ενδεχόμενης μόλυνσης του υδροφόρου ορίζοντα. Γ. Αμιαντούχα υλικά Επιβάλλεται η πρόβλεψη από τον νομοθέτη για την απομάκρυνση όλων των αμιαντούχων υλικών από τα δημόσια/δημοτικά κτίρια, με την κατ' εξαίρεση διαδικασία της απευθείας ανάθεσης ανεξαρτήτως προϋπολογισμού, από αδειοδοτημένες για το σκοπό αυτό εταιρίες, με στόχο της ταχύτερη απομάκρυνσή τους, για τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας. Δ. Παράβολο Προδικαστικών Προσφυγών	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			Κατάργηση της επιστροφής του παραβόλου στο σύνολό του, μετά την μερική αποδοχή από τα αρμόδια όργανα λόγου ή λόγων άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή ένστασης. Η πράξη έχει αποδείξει, ότι οι Ο.Φ. προκειμένου να ελαχιστοποιήσουν το ενδεχόμενο πληρωμής του παραβόλου το οποίο καταθέτουν προκειμένου να ασκήσουν προδικαστική προσφυγή ή ένσταση, περιλαμβάνουν στην προσφυγή/ένστασή τους, αναίτια πολλαπλούς λόγους άσκησης αυτής. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την χρονική επιβάρυνση και καθυστέρηση των αρμόδιων οργάνων, προκειμένου να εκδόσουν γρήγορα αποφάσεις. Όταν κάποιος λόγος άσκησης προσφυγής/ένστασης απορριφθεί από το αρμόδιο όργανο (Α.Ε.Π.Π., Τεχνικό Συμβούλιο, Ο.Ε.), θα πρέπει οι Ο.Φ. να αναλαμβάνουν αυτή την ευθύνη, με την πληρωμή μερίσματος επί του αρχικού παραβόλου.		

11742	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-05 12:18:42	Γενικές παρατηρήσεις. Είναι σχέδιο νόμου ή απλά αποτελεί μία ακόμα τροποποίηση του 4412/2016? Γιατί όχι ένας νόμος για προμήθειες, ένας νόμος για δημόσια έργα? Γιατί ένας νόμος για όλα? Γιατί θα έπρεπε ως γραφείο προμηθειών αναθέτουσας αρχής να γνωρίζω και για το πως είναι οι διαδικασίες εκτέλεσης έργων, που καλύπτουν την πλειονότητα των άρθρων? Προτείνεται οι τροποποιήσεις του συγκεκριμένου σχεδίου, να μην τεθούν σε εφαρμογή από τη δημοσίευσή του, αλλά να δοθεί ο απαιτούμενος χρόνος στο προσωπικό να ενημερωθεί αλλά και να εκπαιδευτεί. Στο άρθρο 49 του σχεδίου νόμου, παρατηρείται ότι καταργείται ο συνοπτικός διαγωνισμός του άρθρου 117 του ν. 4412/2016. Αντ' αυτού, χωρίζεται άνισα το όριο, από 20.000,00€ έως 30.000,00€, με υπαγωγή στις διατάξεις τής απευθείας ανάθεσης (νέο άρθρο 118 του Ν.4412/2016, ως άρθρο 50 παρόντος και από 30.000,00€ έως 60.000,00€ με υπαγωγή της στις διατάξεις των ανοικτών διαδικασιών, του ΕΣΗΔΗΣ κλπ. Αυτό είναι αποτρεπτικό για την συμμετοχή μικρομεσαίων οικονομικών φορέως που συμμετέχουν σε προμήθειες δημοσίου και δεν επιθυμουν να εμπλακούν σε πολύπλοκες διαδικασίες όπως είναι το ΕΣΗΔΗΣ, λόγω έλλειψης γνώσης ή εμπειρίας σε ηλεκτρονικές διασικασίες. Προτείνεται, η μη κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού και κατ΄επέκταση η κατάργηση του ΤΕΥΔ. Στο άρθρο 55 του σχεδίου νόμου, συγκρατείται ότι η έννομη προστασία στο διάστημα από €30.000 έως €60.000 μετατοπίζεται από την επιτροπή αξιολόγησης τής ένστασης που προβλέπει το άρθρο 127 του Ν.4412/2016 ως έχει σήμερα, στο Διοικητικό Εφετείο τής έδρας της αναθέτουσας. Άλλωστε, η αρμοδιότητα εξέτασης ενστάσεων διατηρείται στα γνωμοδοτικά συλλογικά όργανα τού άρθρου 221 παράγρ. 1η & 11β (άρθρο 108 παρόντος σχεδίου νόμου). Προτείνεται η μη κατάργηση τής ένστασης ενώπιον της αναθέτουσας αρχής για συμβάσεις αξίας έως 60.000,00€	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11745	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-05 17:58:31	Αναφορικά με την απευθείας ανάθεση των έργων, με ποια διαδικασία θα γίνεται η αξιολόγηση των προσφορών; Εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 98; Αν ναι, θα ισχύει ο περιορισμός της Τρίτης και της Πέμπτης; Θα πρέπει να διευκρινιστεί οπωσδήποτε, διότι δεν υπάρχει ρητή ρύθμιση.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11747	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-05 23:03:09	Αντί πολλών που θα μπορούσαν να εκτεθούν, ΜΕΤ' ΕΠΙΤΑΣΕΩΣ ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΙ ΔΥΟ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΚΡΙΣΙΜΑ ΣΗΜΕΙΑ που πρέπει οπωσδήποτε να τροποποιηθούν, διότι, άλλως, πραγματικά διακινδυνεύεται η υλοποίηση ανάθεσης πολλών συμβάσεων σρην πράξη: 1. στο άρθρο 19, παρ.2 προβλέπεται: "Η ανάθεση τμήματος σύμβασης σε υπεργολάβο ελέγχεται από την αναθέτουσα αρχή ως προς την τεχνική ικανότητα του υπεργολάβου να εκτελέσει το προς ανάθεση τμήμα,άλλως η προσφορά καθίσταται απαράδεκτη.» Εκτός του προβλήματος ενδεχόμενης μη συμβατότητος με ενωσιακό δίκαιο (όπως έχει παρατηρηθεί και από άλλους σχολιαστές), αν η διάταξη παραμείνει (κατανοητή πάντως, η νομοθετική πρόθεση), ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ ΝΑ ΠΡΟΒΛΕΦΘΕΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ, ΑΛΛΩΣ ΘΑ ΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ ΑΔΥΝΑΤΗ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΘΑ "ΚΟΛΛΗΣΟΥΝ" ΟΛΕΣ ΟΙ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΠΠΟΥ ΕΥΛΟΓΩΣ ΠΡΟΒΛΕΠΕΟΥΝ ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΙΕΣ. ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ, ΑΝ Η ΔΙΑΤΑΞΗ ΔΙΑΤΗΡΗΘΕΙ, ΝΑ ΠΡΟΣΤΕΘΕΙ, Π.Χ., ΟΤΙ ΟΛΟΙ ΟΙ ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΙ ΥΠΟΒΑΛΛΟΥΝ ΕΕΕΣ ή άλλη υπεύθυνη δήλωση (π.χ. σε διαδικασίες κάτω των ορίων). 2. Στο άρθρο 55 παρ.1 (Τροποποίηση άρθρου 127, ν. 4412/2016) προβλέπεται (για τις διαδικασίες "απευθείας ανάθεσης") ένδικο μέσο (αίτηση αναστολής - ακύρωσης) ενώπιον Διοικητικού Εφετείου Αναθέτουσας Αρχής, ΚΑΙ, ΜΑΛΙΣΤΑ, ΜΕ ΤΙΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ (60 ΗΜΕΡΕΣ !!!) ΤΟΥ πδ 18/1989, από "Οποιον έχει έννομο συμφέρον". Τούτο, εκτός του ότι αντίκειται, εννοιολογικά, στην "έννοια" της απευθείας ανάθεσης, ΘΑ ΚΑΤΑΣΤΗΣΕΙ ΑΔΥΝΑΤΗ, ΣΤΗ ΠΡΑΞΗ, ΤΗΝ "ΑΠ ΕΘΕΙΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗ", ΕΦΟΣΟΝ ΜΑΛΙΣΤΑ ΔΕΝ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΖΕΤΑΙ ΠΟΙΟΣ ΕΧΕΙ ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ για την άσκηση του ανωτέρω ενδίκου μέσου. Έχει, π.χ., "έννομο συμφέρον" αυτός που υπέβαλε σχετική προσφορά, αν και δεν προσκλήθηκε, και του οποίου προσφορά "δεν λαμβάνεται υπ' όψιν" σύμφωνα με άρθρο 53, παρ. 3β Ή ποιός άλλος? Κάποιος οικονομικός φορέας με ενδεχόμενη (ή εικαζομένη ή εξ αυτού υποστηρικτέα) μεγαλύτερη τεχνική ικανότητα για την υλοποίηση του έργου από αυτή του προσκληθέντος? ΟΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΟΚΥΨΟΥΝ ΕΙΝΑΙ ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΦΑΝΕΙΣ.Είναι εύλογο, ενδεχομένως, και από τη στιγμή που το όριο της "απ' αυθείας ανάθεσης" (που είναι ¨ελληνική ιδιαιτερότητα") επαυξάνεται (στις 30.000 ευρώ) να έχει κάποιος την πρόθεση να προβλέψει μια διαδικασία δικαστικού ή άλλου ελέγχου της ανάθεσης. ΑΛΛΑ ΤΟΤΕ, ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΠΡΟΒΛΕΦΘΕΙ ΜΙΑ ΚΕΧΩΡΙΣΜΕΝΗ, ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΣΥΝΤΟΜΗ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (εφόσον, μάλιστα, εξ ορισμού η απ' ευθείας ανάθεση καλύπτει επείγουσες ανάγκες Αναθετουσών Αρχών) (κάτι που δεν είναι ευχερές) και όχι η γενική ανωτέρω διαδικασία που έχει ήδη επιφέρει πολλαπλά προβλήματα στην ολοκλήρωση των πάλαι ποτέ "σύντομων" διαδικασιών του συνοπτικού διαγωνισμού (μετά την ρητή ή σιωπηρή απόρριψη της σχετικής ένστασης). ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ Η ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ, ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΟΤΑΝ ΠΡΟΣΚΑΛΈΙΤΑΙ ΜΟΝΟ ΕΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΠΡΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗ	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ. Συναφώς,και για να υπάρχει κάποιος σχετικός (όχι απόλυτος) περιορισμός, θα μπορούσε να υπάρχει μια πρόβλεψη για την ενδεδειγμένη έρευνα αγοράς προ της απ' ευθείας ανάθεσης (ειδικά προς ένα φορέα), π.χ. ότι λαμβάνονται μη δεσμευτικές, διερευνητικές προσφορές (μέσω mail) από τουλάχιστον(3) φορείς και τούτο να συμπεριλαμβάνεται στο σχετικό πρακτικό. Και κάποιες, ίσως λιγότερο κρίσιμες παρατηρήσεις: 3. Συναφώς με ανωτέρω, θα μπορούσε να υπάρχει μια πρόβλεψη για την κάποια ρύθμιση της ¨"διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση των άρθρων 32 και 32Α του ν. 4412/2016 ή ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΨΗ (π.χ. μέσω ΥΑ ή ΚΥΑ) ή μέσω ΕΑΑΔΗΣΥ. Η μή ρύθμιση της διαδικασίας (ιδίως για αναθέσεις κάτω των ορίων που δεν χρήζουν εγκρίσεως της ΕΑΑΔΗΣΥ) επιφέρει πολλαπλά προβλήματα στην προσήκουσα εφαρμογή της και ανασφάλεια δικαίου. 4. Η επιμονή αναφοράς προθεσμιών σε "εργάσιμες ημέρες" (π.χ. άρθρο 53, παρ. 3β) είναι ελληνική ιδιαιτερότης και δημιουργεί συγχύσεις. Όλες οι σχετικές προθεσμίες θα πρέπει να υπολογίζονται, ομογενοποιημένα και σύμφωνα με τις ενωσιακές διατάξεις, σε ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΕΣ ημέρες.		
11748	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 07:12:47	Παρακαλώ λάβετε υπόψη σας ότι τα περισσότερα έργα που γίνονται στην επαρχία και αφορούν σε έργα συντηρήσεων σε δρόμους ή σε ρέματα, δημοπρατούνται χωρίς συγκεκριμένη οριστική μελέτη, μόνο με μια τεχνική έκθεση, που περιγράφει σε γενικές γραμμές τι εργασίες ενδέχεται να χρειαστεί να γίνουν στα πλαίσια των συντηρήσεων. Όσον αφορά στα υπόλοιπα τεύχη δημοπράτησης, ο Προϋπολογισμός περιλαμβάνει κάθε λογής εργασίες που μπορεί να χρειαστούν (χωρίς να χρησιμοποιούνται εντέλει όλες οι εργασίες), η ΕΣΥ περιλαμβάνει μεγάλη προθεσμία (π.χ. ένα έτος) και προβλέπει ότι ανάλογα με τις ανάγκες που θα προκύψουν η υπηρεσία θα εκδίδει εντολή και ο εργολάβος θα έχει την υποχρέωση εκτέλεσης. Όλα αυτά είναι μονόδρομος, λόγω της φύσης των εργασιών συντήρησης, που είναι εργασίες που δεν μπορούν να προβλεφθούν επ' ακριβώς, σε είδος, ποσότητα και χρόνο, ούτε βέβαια υπάρχει η δυνατότητα αναμονής για τη συλλογή διαφόρων αναγκών, που θα συγκεκριμενοποιηθούν κάποια στιγμή, σε μια εργολαβία με σαφείς θέσεις και εργασίες. Προβλέψτε λοιπόν με σαφή τρόπο την παραπάνω δυνατότητα εκτέλεσης έργων, καθώς οι τεχνικές υπηρεσίες τις επαρχίας αναστενάζουν από έλλειψη εργατοτεχνικού προσωπικού και αυτού του τύπου οι εργολαβίες (που	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			συνηθίζονται στην αργκό των μηχανικών να λέγονται εργολαβίες συντήρησης) τους λύνουν τα χέρια.		
11750	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 08:47:39	Το σχέδιο νόμου επαναφέρει ορισμένες παθογένειες του παλαιότερου συστήματος προ του Ν.4412/2016: 1. Τροποποίηση άρθρου 50 : Οι διαγωνισμοί με το σύστημα μελέτη - κατασκευή, τουλάχιστον για την περίπτωση των κτιριακών έργων και αναπλάσεων, είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία συμπαιγνιών μεταξύ των εργολάβων . Πρόκειται για αναχρονιστική διάταξη. Εκτός εάν αποσαφηνίζεται (σε συνδυασμό με την αναφορά στα προαπαιτούμενα της παρ. 45.2 του νόμου) ,ότι θα πρέπει να υπάρχουν πλήρεις μελέτες του έργου σε στάδιο μελέτης εφαρμογής και οι μελέτες που ζητούνται θα αφορούν μόνο σε μικρές τροποποιήσεις - ή βελτιώσεις των υφιστάμενων εγκεκριμένων μελετών, ούτως ώστε να αποφευχθούν τα φαινόμενα του παρελθόντος. Διαφορετικά θα πρέπει τουλάχιστον να επανέλθει η αρχική διατύπωση του νόμου που εξαιρούσε τις μελέτες κτιριακών έργων και αναπλάσεων από το σύστημα μελέτη-κατασκευή. Αντιστοίχως πρέπει να αναδιατυπωθεί και το άρθρο 94.1 (που αναφέρεται στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50), σύμφωνα με το οποίο η τεχνική προσφορά μπορεί να εμπεριέχει τις Οριστικές μελέτες του έργου. 2. Τροποποίηση άρθρου 221 ν. 4412/2016 . Ο ορισμός της επιτροπής διαγωνισμού με κλήρωση βάσει του ΜΗΜΕΔ είχε ως αποτέλεσμα μια πιο αντικειμενική αξιολόγηση των προσφορών και είναι σαφώς προτιμότερος από την αναχρονιστική επαναφορά του παλιότερου συστήματος ορισμού της επιτροπής από την Αναθέτουσα Αρχή, που είχε δημιουργήσει σωρεία προβλημάτων (πχ σε πολλές περιπτώσεις η εντοπιότητα αποτελούσε το κύριο κριτήριο βαθμολόγησης των διαγωνιζομένων) αλλά και φαινομένων διαφθοράς στη Δημόσια Διοίκηση. Τα όποια προβλήματα που μπορεί να είχε το σύστημα (πχ ορίζονταν δασολόγοι ως μέλη επιτροπής για κτιριακά έργα) θα μπορούσαν να ελεγχθούν με τη λειτουργία επιμέρους μητρώων ανά περίπτωση έργου. Αλλα προβλήματα που εντοπίστηκαν στο σχέδιο νόμου είναι τα εξής: «Άρθρο 72 Εγγυήσεις – Εξουσιοδοτική διάταξη" Δεν είναι κατανοητό γιατί ζητείται η υποβολή υπεύθυνης δήλωσης στην περίπτωση ηλεκτρονικής εγγύησης και δεν αποσαφηνίζεται επίσης σε τι μορφή θα υποβάλλεται: εντύπως με θεώρηση γνήσιου υπογραφής ή ηλεκτρονικά στον ιστότοπο του διαγωνισμού με ηλεκτρονική υπογραφή; Γιατί	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			να περιπλέκεται περαιτέρω μια διαδικασία που το σχέδιο νόμου έχει στόχο να απλοποιήσει; 2. Είναι πρόβλημα να καταπίπτει η εγγυητική συμμετοχής σε περιπτώσεις όπως ο χαρακτηρισμός μιας προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ή ως ακατάλληλης , που ενίοτε βασίζονται σε υποκειμενικά κριτήρια. Είναι επίσης πολύ σκληρό και άδικο να μην αναστέλλεται η είσπραξη του ποσού της εγγύησης με την προδικαστική προσφυγή ή ένσταση του οικονομικού φορέα. Κατάργηση συνοπτικών διαγωνισμών: Εσφαλμένα, κατά την άποψή μου , καταργήθηκαν οι συνοπτικοί διαγωνισμοί διότι υπάρχουν πράγματι απλά αντικείμενα (όπως π.χ. η μελέτη εφαρμογής μέτρων προσβασιμότητας Αμεα σε δημόσια κτίρια) τα οποία μπορούσαν να ανατεθούν με τη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού , χωρίς αξιολόγηση τεχνικής προσφοράς , αρκεί να ζητείται κάποια ειδική εμπειρία στο αντικείμενο ώστε να διασφαλίζεται η ποιοτική εκπόνηση της μελέτης. «Άρθρο 86 Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων – Εξουσιοδοτικές διατάξεις (άρθρο 67 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) Ειδικότερα κατά την ανάθεση σύμβασης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών ορίζεται το ποσοστό βαρύτητας της οικονομικής προσφοράς ως 30% με δυνατότητα τροποποποίησής του μόνο με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Το ποσοστό αυτό δημιουργεί μια υπεροχή στις προσφορές με χαμηλή τιμή. Θα μπορούσε ενδεχομένως να αναφέρεται η δυνατότητα διακύμανσης από 20% έως 30%. Αντιστοίχως ο τύπος βαθμολόγησης της οικονομικής προσφοράς ΒΟΠι=(120*ε) / (20+ε), δίνει και πάλι υπεροχή στις προσφορές με χαμηλή τιμή. Για παράδειγμα εάν προσφέρεται ποσοστό έκπτωσης 60% , η βαθμολογία της οικονομικής προσφοράς είναι 90 βαθμοί. Δεν πρέπει , κατά την άποψή μου, να τροποποιηθεί ο τρόπος βαθμολόγησης που εφαρμόζεται με το ισχύον καθεστώς. Δεν επιτυγχάνεται με τον προτεινόμενο από το σχέδιο νόμου τύπο η αντιμετώπιση του φαινομένου των υψηλών εκπτώσεων. «Άρθρο 88 Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) – Εξουσιοδοτική διάταξη "Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης." Δεν είναι ρεαλιστική και υλοποιήσιμη η ανωτέρω αναφορά διότι γίνονται αλλαγές στην αγορά εργασίας, παροχής υπηρεσιών, υλικών , κατασκευών διαρκώς. Εκτιμώ ότι περισσότερο θα δημιουργήσει προβλήματα και γραφειοκρατία χωρίς όρια , παρά θα βελτιώσει το ισχύον καθεστώς.		

			«Άρθρο 97 Χρόνος ισχύος προσφορών "Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη από τα έγγραφα της σύμβασης αρχική διάρκεια ισχύος της προσφοράς. Μετά από τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου ορίου χρόνου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται ..." Είναι πολύ πιθανό να γίνονται εσκεμμένα καθυστερήσεις στη διαδικασία , ώστε να ματαιωθεί ένας διαγωνισμός επειδή το αποτέλεσμα δεν ήταν σύμφωνο με τις αρχικές προθέσεις της Αναθέτουσας Αρχής. Δίδεται δηλαδή η δυνατότητα ματαίωσης διαγωνισμών χωρίς όρια. «Άρθρο 103 Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών "Αν, κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 79 είναι εκ προθέσεως απατηλά ..." Ποιος θα κρίνει το "εκ προθέσεως απατηλά" με αντικειμενικά κριτήρια; «Άρθρο 184 Προθεσμίες - Χρονοδιάγραμμα "Αν ο ανάδοχος υποχρεωθεί να επανυποβάλει προς έγκριση μελέτη, επειδή η υπηρεσία έκρινε ότι η υποβληθείσα χρειάζεται διορθώσεις, ο χρόνος καθυστέρησης βαρύνει τον ανάδοχο και δεν δικαιολογεί παράταση της προθεσμίας, ούτε οδηγεί σε αναστολή της συνολικής προθεσμίας εκπόνησης της μελέτης.Αν η διευθύνουσα υπηρεσία ζητήσει την επανυποβολή μελέτης ή σταδίου αυτής λόγω αλλαγών ή συμπληρώσεων, που δεν εμπίπτουν στις συμβατικές υποχρεώσεις του αναδόχου, ορίζεται, με το ίδιο έγγραφο, και εύλογη προθεσμία για την επανυποβολή της μελέτης ή σταδίου αυτής και τηρείται, αν απαιτείται, η διαδικασία του άρθρου 186." Ενίοτε μια διευθύνουσα υπηρεσία αλλάζει απαιτήσεις , ή αλλάζει ο επιβλέποντας κατά τη διάρκεια της σύμβασης. Δεν μπορεί λοιπόν να διασφαλιστεί ότι οι ζητούμενες διορθώσεις απαιτούνταν όντως ή οφείλονταν στις διαφορετικές κατά περίπτωση απόψεις της Υπηρεσίας και των επιβλεπόντων ή σε αλλαγή των απαιτήσεων. Επίσης είναι πολύ δύσκολο να αποδεχθεί η Υπηρεσία ότι οι αλλαγές δεν εμπίπτουν στις συμβατικές υποχρεώσεις του αναδόχου. Κατά συνέπεια η ανωτέρω διάταξη βαρύνει τον ανάδοχο , είτε φταίει είτε όχι . «Άρθρο 189 Έγκριση της μελέτης - Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης "2. Η υποβληθείσα μελέτη παραδίδεται στον ελεγκτή της παρ. 8 του παρόντος ή του άρθρου 183Α κατά περίπτωση, αμέσως μετά από την έκδοση, ρητή ή αυτοδίκαιη, της βεβαίωσης της παρ. 1, ο οποίος, το αργότερο μέσα σε δύο (2)		

			μήνες..." Θα δημιουργηθούν μεγάλες καθυστερήσεις στην εξέλιξη μιας σύμβασης και δεν είναι ξεκάθαρο σε ποιες περιπτώσεις έργων απαιτείται ο ελεγκτής. Προτάσεις τροποποίησης - βελτίωσης «Άρθρο 49 Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες Θα πρέπει να μην υπάρχει δυνατότητα η αναθέτουσα αρχή να δημοπρατήσει το έργο εάν έχει οικονομικές εκκρεμότητες με τους μελετητές του έργου. «Άρθρο 53 Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης – Εξουσιοδοτικές διατάξεις 5. Πρότυπα ή υποδείγματα εγγράφων σύμβασης μπορούν να εκδίδονται από την ΕΑΑΔΗΣΥ σύμφωνα με την περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (Α' 204), με την επιφύλαξη της παρ. 6. Θα πρέπει να είναι δεσμευτικής ισχύος τα έγγραφα της σύμβασης που εκδίδονται από την ΕΑΑΔΗΣΥ. «Άρθρο 187 Καταβολή της αμοιβής του αναδόχου "6. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται η ανάλυση των διαφόρων ποσών... Το τιμολόγιο του αναδόχου που αφορά το ποσό του κάθε λογαριασμού που θα περιέλθει στον ίδιο και η φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητά του προσκομίζονται στην υπηρεσία που διενεργεί τις πληρωμές του κυρίου του έργου, μετά την ειδοποίησή του για την επικείμενη πληρωμή. Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις γίνονται από την υπηρεσία αυτή και αποδίδονται απευθείας στους δικαιούχους." Προτείνεται να προστεθεί ότι η ειδοποίηση για την επικείμενη πληρωμή θα πρέπει να είναι έγγραφη. "7. Αν η πληρωμή λογαριασμού καθυστερήσει, χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου, πέραν των δύο (2) μηνών από την υποβολή τους οφείλεται τόκος υπερημερίας που υπολογίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. Ζ` του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α`107)..." Πρέπει να υπάρχει κάποια πιο αυστηρή πρόβλεψη και πιο απλή διαδικασία (χωρίς δικαστικά έξοδα) για την αποπληρωμή του αναδόχου.		

			Θα πρέπει να καταργηθούν οι δημοσιεύσεις. Πρόκειται για αναχρονιστική διάταξη.		
11751	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 08:55:40	Βασικό ουσιαστικό πρόβλημα στις διατάξεις του νόμου είναι η διάταξη που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 75 η οποία δίνει το δικαίωμα στην Αναθέτουσα Αρχή να προσδιορίζει τα ελάχιστα τεχνικά και ποιοτικά κριτήρια συμμετοχής. Δίδεται η δυνατότητα στην Αναθέτουσα Αρχή με την παράγραφο, αν θέλει, να προσδιορίσει τον προμηθευτή. Μελετώντας τις προκηρύξεις του τρέχοντος έτους στον τομέα της πληροφορικής σε πολλές από αυτές διαφαίνεται από την προκήρυξη ο προμηθευτής. Απαιτήσεις άσχετες με το ζητούμενο έργο , ειδικότητες ανύπαρκτες , απίστευτο και άσχετο περιεχόμενο εμπειρίας συμβάσεων, απαιτήσεις ασαφείς και πολλές φορές προκλητικές. Οι επιχειρήσεις δεν δημιουργήθηκαν για να κάνουν	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			ενστάσεις και προσφυγές. Αυτό το πρόβλημα πρέπει να το λύσει ο νόμος περιορίζοντας και προσδιορίζοντας σαφώς τα όρια που μπορεί να κινηθεί η Αναθέτουσα Αρχή στον ορισμό των τεχνικών και ποιοτικών κριτηρίων συμμετοχής.		
11760	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 09:12:37	Σύμφωνα με το Άρθρο 222 του ισχύοντος Ν. 4412/2016 : 1. Το παρόν Βιβλίο ΙΙ (άρθρα 222 έως 338) θεσπίζει κανόνες για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης που πραγματοποιούνται από αναθέτοντες φορείς για συμβάσεις και διαγωνισμούς μελετών, ανεξαρτήτως της εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στα επιμέρους άρθρα του παρόντος Βιβλίου. 2. Διαδικασία σύναψης σύμβασης κατά την έννοια του παρόντος Βιβλίου, είναι η διαδικασία για την απόκτηση έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών από οικονομικούς φορείς που επιλέγονται από έναν ή περισσότερους αναθέτοντες φορείς, εφόσον τα εν λόγω έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες προορίζονται για την εκτέλεση μιας εκ των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στα άρθρα 228 έως 234. Επίσης, σύμφωνα με το Άρθρο 230 του ισχύοντος Ν. 4412/2016, «Ύδωρ» : 1. Όσον αφορά στο νερό, οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338) εφαρμόζονται στις ακόλουθες δραστηριότητες : α) την παροχή ή λειτουργία σταθερών δικτύων που έχουν ως στόχο να παρέχουν στο κοινό υπηρεσίες στον τομέα της παραγωγής, της μεταφοράς ή της διανομής πόσιμου ύδατος· β) την τροφοδότηση των εν λόγω δικτύων με πόσιμο ύδωρ. 2. Οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου εφαρμόζονται επίσης στις συμβάσεις που ανατίθενται ή στους διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από αναθέτοντες φορείς οι οποίοι ασκούν δραστηριότητα οριζόμενη στην παράγραφο 1, και που συνδέονται με ένα από τα ακόλουθα: α) έργα υδραυλικής μηχανικής, άρδευσης ή αποστράγγισης, εφόσον ο όγκος του ύδατος που προορίζεται για την τροφοδότηση με πόσιμο ύδωρ υπερβαίνει το 20% του συνολικού όγκου ύδατος που παράγεται από τέτοια έργα ή εγκαταστάσεις άρδευσης ή αποστράγγισης· β) την αποχέτευση ή την επεξεργασία λυμάτων. Οι Δ.Ε.Υ.Α. της χώρας με κύριο αντικείμενο δραστηριότητάς των το «Ύδωρ» είναι σαφές ότι ανήκουν στο βιβλίο ΙΙ, με βάση και το Άρθρο 230 του Ν. 4412/2016.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			Οι επί μέρους διατυπώσεις όμως αυτών των άρθρων 230 και 222, με ιδιαίτερη έμφαση μόνο στις δραστηριότητες «λειτουργίας σταθερών δικτύων», «τροφοδότηση των εν λόγω δικτύων», «έργα υδραυλικής μηχανικής», ή «την αποχέτευση – επεξεργασία λυμάτων», δημιουργεί άδικες παρερμηνείες και αμφισβητήσεις πολλές φορές και από υπερκείμενες ελεγκτικέςς Αρχές , στην περίπτωση που το αντικείμενο μίας Σύμβασης Δ.Ε.Υ.Α. είναι εκτός «ύδατος», όπως ενός έργου Οικοδομικού (π.χ. κτίριο λειτουργίας της), μία προμήθεια (π.χ. καυσίμων , χαρτικών , δομικών υλικών , κ.λ.π.) , ή μιάς υπηρεσίας (π.χ. καθαριότητας κτιρίων) , παρ' όλο που και αυτές οι Συμβάσεις έρχονται να υποστηρίξουν την συνολική λειτουργία – δραστηριότητα των Δ.Ε.Υ.Α., που είναι σαφώς το «Ύδωρ». Στην περίπτωση αυτή και για αυτά τα είδη των Συμβάσεων μόνο , μπορεί να κληθούν οι Δ.Ε.Υ.Α. να εφαρμόσουν τις διατάξεις του Βιβλίου Ι. Οι Δ.Ε.Υ.Α. θεωρούν ότι στο παρόν Σχέδιο Νόμου και προκειμένου να μην υπάρχουν τέτοιου είδους παρερμηνείες, πρέπει να συμπεριληφθεί σαφής διάταξη με την οποία: «Εφ' όσον η κύρια δραστηριότητα ενός Φορέα είναι μία από αυτές που αναφέρονται στα Άρθρα 228 – 234 , τότε όλοι οι προκηρυσσόμενοι διαγωνισμοί από τον φορέα αυτού για σύναψη σύμβασης έργου, προμήθειας ή υπηρεσίας, ακόμα και αυτών που δεν σχετίζονται άμεσα με την κύρια αναφορά του επί μέρους Άρθρου , ακολουθούν τις διαδικασίες του βιβλίου ΙΙ , στο σκεπτικό ότι πρόκειται για υποστηρικτικές συμβάσεις της μίας, κύριας και βασικής δραστηριότητας – λειτουργίας που αναφέρει το επί μέρους Άρθρο» . Η παραπάνω διάταξη για τις Δ.Ε.Υ.Α. θα σημαίνει ότι το σύνολο των διαδικασιών που θα ακολουθούνται σε οποιαδήποτε διαγωνισμό έργου, μελέτης προμήθειας, υπηρεσίας, αρμοδιότητάς της, θα πραγματοποιούνται αποκλειστικά με τις διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ.		
11766	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 09:17:06	Για την εφαρμογή του παρόντος Νόμου απαιτείται η έκδοση πλείστων αποφάσεων του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών καθώς και κοινές υπουργικός αποφάσεις με το Υπουργείο Εσωτερικών, Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθώς και η άμεση εφαρμογή του ΠΔ 71/2019 'Μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.Τ.Ε)'.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11767	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 09:40:43	- Όπου στον Νόμο αναφέρεται ο Ν. 3861/2010 θα πρέπει να αντικατασταθεί με τον Ν. 4727/2020. - Τα κοινά άρθρα του Βιβλίου ΙΙ με αυτά του Βιβλίου Ι (λχ εγγυήσεις, κατακύρωση, ματαίωση) θα μπορούσαν να αντικατασταθούν με διάταξη που να παραπέμπει στα άρθρα του Βιβλίου Ι, ώστε να αποφεύγονται αποκλίσεις. - Άρθρο 1 (τροποποίηση του άρθρου 2): Αν και διαγράφεται ο ορισμός των γενικών υπηρεσιών, ωστόσο παραμένει στο κείμενο του νόμου ως διακριτή από τις μελέτες και τις τεχνικές / επιστημονικές υπηρεσίες. Προτείνεται να οριστούν ως αυτές που δεν εμπίπτουν στην έννοια των μελετών ή των τεχνικών υπηρεσιών και «λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. - (επί του άρθρου 39): Η παρ. 10 δημιουργεί προβλήματα στην ανάθεση μελετών με συμφωνία – πλαίσιο, οι οποίες θα μπορούσαν να αποτελέσουν πολύτιμα εργαλεία για τις αναθέτουσες αρχές προκειμένου να ωριμάζουν σε σύντομο χρονικό διάστημα προτάσεις, ιδίως σε χρηματοδοτούμενα. Προτείνεται να διαγραφεί. Επιπλέον, για την προώθηση των συμφωνιών – πλαίσιο θα μπορούσε να προβλεφθεί ότι η δημοσιονομική δέσμευση μπορεί να λάβει χώρα έως και πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της εκτελεστικής σύμβασης. - Άρθρο 21 (τροποποίηση του άρθρου 70): Η υποχρεωτική ανάρτηση επί δύο μήνες της μελέτης οδηγεί σε μια διαδικασία που δεν προβλέπεται επίσης στην Οδηγία της ΕΕ και δημιουργεί καθυστέρηση δημοπράτησης, η οποία δεν προσφέρει κάτι στο τυπικό της διαδικασίας καθώς δεν είναι στο πλαίσιο του διαγωνισμού αλλά για γενική ενημέρωση του κοινού. Η ίδια η Οδηγία θέτει τα ελάχιστα όρια δημοσίευσης των διακηρύξεων, συμπεριλαμβανομένων των μελετών. Με τη διάταξη αυτή τριπλασιάζεται ο ελάχιστος χρόνος. Άλλωστε, στις διαδικασίες της μελέτης – κατασκευής, που έχει νόημα η διαβούλευση, προβλέπεται ήδη ρητώς. Όπου υπάρχουν οριστικές μελέτες, η ενημέρωση δεν έχει αξία γιατί αν ήθελε θεωρηθεί ότι χρήζει τροποποίησης θα οδηγήσει σε επικαιροποίηση της οριστικής μελέτης (δημοπράτησης), με εκ νέου εγκρίσεις κλπ., συμπληρωματικές συμβάσεις αν η μελέτη έχει ανατεθεί σε ανάδοχο, και εντέλει η καθυστέρηση δεν θα είναι απλά δίμηνη αλλά απροσδιόριστη. Προτείνεται να διαγραφεί. - Άρθρο 22 (τροποποίηση του άρθρου 72): α) Σκόπιμο θα ήταν να εκδίδεται διακριτή απόφαση που να διαπιστώνει το απαράδεκτο των εγγυήσεων, ώστε αυτοί που δεν προσκομίζουν εγγύηση να αποκλείονται αμέσως και να μην έχουν δικαίωμα να λάβουν γνώση των προσφορών των (υποτιθέμενων) ανταγωνιστών τους. Άλλως, προκειμένου να αποτραπούν οι εικονικές προσφορές, οι οποίες ως στόχο έχουν είτε την αντιγραφή προσφορών, είτε την απόπειρα στρέβλωσης του ανταγωνισμού, είτε και απόπειρα εκβίασης, προτείνεται να προστεθεί ότι η παράλειψη προσκόμισης εγγύησης συμμετοχής ή η προσκόμιση πλαστής θεωρούνταν σοβαρά επαγγελματικά παραπτώματα που διαπιστώνεται με την απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Και ότι ο λόγος αποκλεισμού αίρεται σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας αποδείξει ότι η παράλειψη προσκόμισης της εγγυητικής επιστολής οφείλεται		

			σε παραδρομή (ήτοι αν την είχε εκδώσει και δεν την ανήρτησε στο ΕΣΗΔΗΣ) β) Θα μπορούσε να προβλεφθεί εξαίρεση από εγγύηση συμμετοχής σε συμβάσεις που υποδιαιρούνται, ως προς τα τμήματα που δεν υπερβαίνουν το ποσό της απευθείας ανάθεσης. γ) Θα μπορούσε να διευκρινιστεί ότι η εγγύηση καλής λειτουργίας αντικαθιστά την εγγύηση καλής εκτέλεσης, πλην περιπτώσεων που προβλέπονται τμηματικές παραλαβές ή διοικητικές παραλαβές προς χρήση. δ) Ως προς την εγγύηση προκαταβολής, θα μπορούσε να προβλεφθεί η εναλλακτική δυνατότητα σύστασης Ανοιχτού Καταπιστευτικού Λογαριασμού με σκοπό την ενίσχυση της ρευστότητας της αγοράς και τη διευκόλυνση των Αναδόχων. Από το λογαριασμό αυτό θα εξοφλούνται μόνο δαπάνες που αφορούν τη σύμβαση. ε) Στην παρ. 2 να προστεθεί ότι σε περίπτωση ευδοκίμησης προσφυγής ή ενδίκου βοηθήματος η εγγυητική επιστρέφεται. - Άρθρο 21 οδηγεί σε μια διαδικασία που δεν προβλέπεται επίσης στην Οδηγία της ΕΕ και δημιουργεί καθυστέρηση δημοπράτησης 2 Μηνών καθως προβλέπεται η υποχρεωτική δηνοσιευση στην ιστοσελίδα της αναθετουσασ Αρχης της μελετης για 2 μηνες προ του διαγωνισμού Εργων άνω του 1 εκ ευρώ . Η δημοσίευση δεν προσφέρει κάτι στο τυπικό της διαδικασίας καθώς δεν είναι στο πλαίσιο του διαγωνισμού αλλά για γενική ενημέρωση του κοινού. - Άρθρο 23 (τροποποίηση του άρθρου 73): Θα μπορούσε: α) να ενσωματωθεί ο εθνικός λόγος αποκλεισμού του Ν. 3310/2005 και να καταστεί σαφές ότι ο έλεγχος γίνεται και κατά την υποβολή προσφοράς (με το ΕΕΕΣ) και στα δικαιολογητικά κατακύρωσης. Επίσης, να εξεταστεί το ενδεχόμενο να μην ισχύει σε τμήματα συμβάσεων κάτω του 1 εκ. β) να προβλεφθεί ρητώς ότι εφόσον ένας οικονομικός φορέας λάβει γνώμη από την Ειδική Επιτροπή σχετικά με την επάρκεια των μέτρων αυτοκάθαρσης δεν απαιτείται να επαναλαμβάνεται η διαδικασία για το ίδιο παράπτωμα, εφόσον παρέχει τις σχετικές πληροφορίες στην αναθέτουσα αρχή. - Άρθρα 25 και 26 (τροποποίηση των άρθρων 76 και 77): Τίθενται όροι για την απαίτηση οικονομικής / χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής / επαγγελματικής ικανότητας στα δημόσια έργα και στις μελέτες. Διαφαίνεται, κατ' αρχήν με την παρ. 2 του άρθρου 76 ότι επιτρέπεται ειδική εμπειρία μόνο στα εξειδικευμένα έργα. Κάτι τέτοιο περιορίζει την ελευθερία των αναθετουσών αρχών να ορίζουν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής. Η ελευθερία των αναθετουσών αρχών περιορίζεται έτι περαιτέρω από την απαίτηση γνώμης από το τεχνικό συμβούλιο, η οποία μάλιστα σε πολλές περιπτώσεις είναι σύμφωνη. Οι απαιτήσεις γνώμης στο στάδιο πριν την ανάθεση της σύμβασης δημιουργεί καθυστερήσεις στη δημοπράτηση των έργων. Ο έλεγχος της αναλογικότητας των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής γίνεται από τα αρμόδια όργανα κατόπιν προσφυγής (ΑΕΠΠ, Δικαστήρια) και αυτεπαγγέλτως (ΕΛΣυν). Η γνώμη του τεχνικού συμβουλίου δεν δεσμεύει κανένα από τα ελεγκτικά όργανα, άρα το μόνο που επιτυγχάνεται είναι καθυστέρηση. Μάλιστα, στις περισσότερες φορές προβλέπεται γνώμη του τεχνικού συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών, κάτι το οποίο δημιουργεί επιπλέον καθυστερήσεις και		

			συγκεντρωτισμό όλων των έργων στο Υπουργείο. Θα μπορούσε να προβλεφθεί ότι αρμόδιο είναι πάντοτε το τεχνικό συμβούλιο της αναθέτουσας αρχής ή εν πάσει περιπτώσει το τεχνικό συμβούλιο είναι αρμόδιο για πολύ μεγάλα έργα (λχ άνω των 30 εκ). - Άρθρο 28 (τροποποίηση του άρθρου 79): Θα μπορούσε να προβλεφθεί ότι οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να δηλώνουν τη συνδρομή λόγων αποκλεισμού εφόσον είτε έχει παρέλθει η περίοδος αποκλεισμού είτε δεν έχει εκκινήσει ακόμη. - Άρθρο 33 (τροποποίηση του άρθρου 88): Να διευκρινιστεί ότι ο μέσος όρος των προσφορών προκύπτει από τις παραδεκτές προσφορές. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι μπορεί κατά τη διαδικασία να αλλάξει ο μέσος όρος, εφόσον αποκλειστούν οικονομικοί φορείς. Από την άλλη, αν οι μη παραδεκτές προσφορές επηρεάζουν το αποτέλεσμα, δημιουργείται κίνδυνος στρεβλώσεων και συμπαιγνιών. - Άρθρο 36 (τροποποίηση του άρθρου 93): Οι αναθέτουσες αρχές συχνά καταστρατηγούν τον κανόνα της προκαταρκτικής απόδειξης. Θα μπορούσε να προστεθεί η λέξη αποκλειστικά ώστε να αποφεύγεται η εκ των προτέρων απαίτηση προσκόμισης δικαιολογητικών του άρθρου 80. Ή ακόμη θα μπορούσε να προβλεφθεί ότι δεν είναι νόμιμος ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα επειδή στο στάδιο υποβολής προσφορών δεν προσκόμισε δικαιολογητικά του άρθρου 80, ακόμη και αν ζητούνται στα έγγραφα της σύμβασης. - Άρθρο 37 (τροποποίηση του άρθρου 94): Σκόπιμο θα ήταν να διαγραφεί στην παρ. 4 η φράση «που τεκμηριώνουν την τεχνική επάρκεια,» οποία δημιουργεί σύγχυση ως προς την τεχνική καταλληλότητα και την τεχνική προσφορά. Η τεχνική επάρκεια καλύπτεται από το ΕΕΕΣ και δεν αποτελεί αντικείμενο της τεχνικής προσφοράς. - Άρθρο 39 (τροποποίηση του άρθρου 96): Θα μπορούσε να αναγραφεί ρητά ότι ο συντονιστής είναι μέλος της ένωσης. Και επίσης να αναγραφεί στο εδάφιο β’ ότι τα στοιχεία αυτά αναφέρονται στο ΕΕΕΣ. - Άρθρο 40 (τροποποίηση του άρθρου 97): Η σύνδεση της παράτασης της προσφοράς με την υποβολή αιτήματος από την αναθέτουσα αρχή δημιουργεί σοβαρό κίνδυνο στρεβλώσεων, αφού η αναθέτουσα αρχή μπορεί χωρίς αιτιολογία να ματαιώνει διαγωνιστικές διαδικασίες που δεν είχαν την «επιθυμητή» εξέλιξη. Θα πρέπει στα έγγραφα της σύμβασης να ορίζεται δεσμευτικός χρόνος προσφοράς και οι οικονομικοί φορείς πριν την πάροδό του να υποχρεούνται να ανανεώνουν την προσφορά. Και μόνο σε περίπτωση που δεν μείνει ενεργή προσφορά να παρέχεται στην αναθέτουσα αρχή η δυνατότητα να ζητά την παράταση όλων των προσφορών, επικαλούμενη ενδεχομένως λόγους δημοσίου συμφέροντος. Επίσης, πρέπει να προβλεφθεί ένας ελάχιστος χρόνος ισχύος των προσφορών, λαμβάνοντας υπ’ όψιν και το χρονοβόρο των διαδικασιών. - Άρθρο 41 (τροποποίηση του άρθρου 100): Η ενιαία διαδικασία αξιολόγησης των δικαιολογητικών κατακύρωσης φαίνεται ότι τείνει στην επιτάχυνση,		

			ωστόσο δημιουργούνται ζητήματα συμβατότητας με το ενωσιακό δίκαιο, αφού περιορίζεται το στάδιο προσφυγών στην τελική απόφαση (Απόφαση ΔΕΕ της 5ης Απριλίου 2017, στην υπόθεση C-391/15, Marina del Mediterráneo SL). Πάντως, εφόσον ισχύει η διάταξη, για ποιον λόγο να μην εφαρμοστεί και στις συμβάσεις έργων. - Άρθρο 43 (τροποποίηση του άρθρου 102): Η διάταξη όπως είναι διατυπωμένη θα δημιουργήσει ενδεχομένως προβλήματα. Πώς μπορούν να διορθώνονται ελλιπείς ή εσφαλμένες πληροφορίες; Αν ένας οικονομικός φορέας δηλώσει ότι δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού και εντέλει συντρέχει μπορεί να διορθώσει την πληροφορία και να δηλώσει μέτρα αυτοκάθαρσης; Επίσης, αν δεν υποβληθεί έγγραφο που ζητείται επί ποινή αποκλεισμού μπορεί να ζητηθεί; Σαφέστατα η διάταξη είναι τόσο γενική που θα δημιουργήσει νέο κύκλο συζητήσεων ως προς τη δυνατότητα διευκρινίσεων, ο οποίος θα καταλήξει στα μέχρι σήμερα ισχύοντα, που αποκρυσταλλώνουν την πάγια νομολογία ΔΕΕ και ΣτΕ. - Άρθρο 44 (τροποποίηση του άρθρου 103): Η μετάθεση στην αναθέτουσα αρχή της ευθύνης ορθής συμπλήρωσης του φακέλου των δικαιολογητικών κατακύρωσης ενδέχεται να μην είναι συμβατή με το ενωσιακό δίκαιο. - Άρθρο 46 (τροποποίηση του άρθρου 105): Ορθώς στην παρ. 5 αναφέρεται ότι η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα με την κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης. Ωστόσο, έχουν δημιουργηθεί προβλήματα με πράξεις του ΕλΣυν που θεωρούν μη συναφθείσα τη σύμβαση επειδή δεν αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ. Θα πρέπει στο άρθρο για το ΚΗΜΔΗΣ να προστεθεί όρος ότι η παράλειψη ανάρτησης της σύμβασης ή τυχόν τροποποίησης αυτής δεν συνεπάγεται την ακυρότητα αυτής αλλά συνιστά στοιχείο κανονικότητας της δαπάνης, δηλαδή θα πρέπει να συντελεσθεί πριν την πληρωμή. - Άρθρο 47 (τροποποίηση του άρθρου 106): Για τους λόγους που αναφέρθηκαν ανωτέρω, η ισχύς των προσφορών δεν πρέπει να συνδέεται με την ματαίωση. - Άρθρο 50 (τροποποίηση του άρθρου 118): Με την πρόβλεψη για αυτοδίκαιη ακυρότητα συμβάσεων μετακυλίεται η ευθύνη στον ανάδοχο, ο οποίος ενδεχομένως δεν γνωρίζει πόσες συμβάσεις έχουν ανατεθεί. Πρέπει η ευθύνη να μετακυλιστεί στην αναθέτουσα αρχή, ενδεχομένως με άμεση απειλή για καταλογισμό ή με πρόβλεψη για αποστολή συγκεντρωτικής κατάστασης των απευθείας αναθέσεων στο ΕλΣυν. - Άρθρο 55 (τροποποίηση του άρθρου 127): Θα μπορούσε να προβλεφθεί ότι οι δικαστικοί σχηματισμοί που εξετάζουν τις αιτήσεις αναστολής είναι μονομελείς. Το συνολικό παράβολο 10% είναι υπερβολικό. Θα μπορούσε να προβλεφθεί ένα παράβολο της τάξης του 2% για την αίτηση αναστολής και το σύνηθες παράβολο για την αίτηση ακύρωσης. - Άρθρο 70 (τροποποίηση του άρθρου 151): Το δηλωτικό σύστημα στις επιμετρήσεις ενδέχεται να δημιουργήσει πολλές στρεβλώσεις. Από την μία ο ανάδοχος μπορεί να δηλώνει κατά τα δοκούν, από την άλλη η Υπηρεσία μπορεί να εκβιάζει τον ανάδοχο, ο οποίος θα έχει υποπέσει στο αδίκημα της		

			ψευδούς δήλωσης και ενδεχομένως σε σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα. Άλλωστε, εφόσον προβλέπονται και ιδιώτες επιβλέποντες, ποιος ο λόγος να μην γίνεται πραγματικός έλεγχος των επιμετρήσεων. - Άρθρο 71 (τροποποίηση του άρθρου 152): Η υπερημερία θα πρέπει να συνδεθεί με την προσκόμιση των δικαιολογητικών πληρωμής (φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα και τιμολόγιο), όπως προβλέπεται στις μελέτες. Ορθώς έχει προβλεφθεί ότι δεν απαιτείται να συνοδεύουν το λογαριασμό, αλλά για την πληρωμή είναι απαραίτητη η προσκόμιση των δικαιολογητικών, έστω και στο ταμείο. Άρα, θα μπορούσε να προβλεφθεί ότι η υπερημερία διακόπτεται από τη στιγμή που η αρμόδια για την πληρωμή υπηρεσία ενημερώνει εγγράφως τον ανάδοχο για την προσκόμιση των δικαιολογητικών και έως την αποδεδειγμένη προσκόμιση αυτών. - Άρθρο 77 (τροποποίηση του άρθρου 159): Το πριμ εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης συμπεριλαμβάνεται στο συμβατικό αντάλλαγμα. Άρα, με την πληρωμή του πριν δεν τροποποιείται η σύμβασης. Επίσης, για ποιον λόγο να είναι τόσο βαριά η διαδικασία έγκρισης του πριμ, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ορθότερο είναι να υπάρξει μαθηματικός τύπος υπολογισμού του πριμ, ανάλογα με την ταχύτητα. - Άρθρο 108 (τροποποίηση του άρθρου 221): Όπου στο άρθρο 221 προβλέπεται Επιτροπή Ενστάσεων ή ότι οι Επιτροπές γνωμοδοτούν επί ενστάσεων / προσφυγών θα πρέπει να διαγραφούν τα χωρία, αφού αφενός μεν με την τροποποίηση δεν προβλέπονται πλέον ενστάσεις αφετέρου οι Επιτροπές δεν γνωμοδοτούν επί των προσφυγών, αλλά αποστέλλονται απόψεις από την αναθέτουσα αρχή. - Άρθρο 135 (τροποποίηση του άρθρου 363): Προς αποφυγή καταχρηστικών προσφυγών θα μπορούσε να προβλεφθεί διπλό παράβολο σε περίπτωση άσκησης προσφυγής κατά αποκλεισμού και κατά των προσφορών ανταγωνιστών. - Άρθρο 136 (τροποποίηση του άρθρου 365): Θα πρέπει να προβλεφθεί ρητώς η δυνατότητα υποβολής εκ μέρους του προσφεύγοντος υπομνήματος αντίκρουσης των απόψεων της αναθέτουσας αρχής και της παρέμβασης, προς διασφάλιση της αρχής της αντιμωλίας. - Άρθρο 138 (τροποποίηση του άρθρου 372): Η πρόβλεψη κοινού ενδίκου βοηθήματος ακύρωσης και αναστολής θα βοηθήσει στην επιτάχυνση. Ωστόσο, ενδέχεται να ανακύπτουν ζητήματα συμβατότητας με τη δικονομική οδηγία αφού η αναστολή εξαρτάται από την ακύρωση (Αποφάσεις ΔΕΚ της 15ης Μαΐου 2003 στην υπόθεση C-214/00, Επιτροπή κατά Ισπανίας, 19ης Σεπτεμβρίου 1996, C-236/95, Επιτροπή κατά Ελλάδος). Θα μπορούσε να δοθεί εναλλακτική υποβολής διακριτού δικογράφου αναστολής, που θα διακόπτει τις προθεσμίες, με επιπλέον όμως παράβολο, ώστε να λειτουργήσει αποτρεπτικά.		

11768	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 19:05:11	Άρθρο 2: Παρ. 1, περ. 7: Να διαγραφεί ο επιθετικός προσδιορισμός «πολιτικού» από τη λέξη «μηχανικού» και ο ορισμός του έργου να διαμορφωθεί ως εξής: «7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού, το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας.» Αιτιολόγηση: Υπάρχουν και έργα άλλων ειδικοτήτων μηχανικού, όπως εξάλλου αναλυτικά αναφέρονται στο 2ο εδάφιο του ορισμού του νόμου, το οποίο έχει διαγραφεί στο νομοσχέδιο. Παρ. 2, περ. 4β: Εισάγεται ο όρος του «επιβλέποντα ελεγκτή μηχανικού», εγγεγραμμένου στο Μητρώο Επιβλεπόντων Ελεγκτών Μηχανικών, για έργα προϋπολογισμού από €60.000 ως €1.000.000. Στο άρθρο 136Α δίνεται δυνατότητα για επίβλεψη έργων έως το όριο της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 4412/2016 (€5.350.000 σήμερα), από εγγεγραμμένους στο άνω Μητρώο. Περαιτέρω, στο άρθρο 183Α δίνεται δυνατότητα για επίβλεψη μελετών, προϋπολογισμού ως το όριο των περ. β και γ της παρ. 1 του άρθρου 5, από εγγεγραμμένους στο Μητρώο. Στα δύο παραπάνω άρθρα προβλέπεται έκδοση ΚΥΑ για τη ρύθμιση των διαδικασιών ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του Μητρώου. Τέλος, στο άρθρο 189 προβλέπεται έκδοση προεδρικού διατάγματος, με το οποίο θα ορίζεται όριο προϋπολογισμού μελετών, πάνω από το οποίο θα είναι υποχρεωτικός ο έλεγχος της μελέτης από ιδιώτες ελεγκτές. Τίθενται τα ακόλουθα ερωτήματα: - Τα δύο Μητρώα είναι διαφορετικά, δηλαδή ένα για τις μελέτες και ένα για τα έργα; - Γιατί δεν χρησιμοποιείται το ΜΗΜΕΔΕ ή το ΜΗΕΣΔΔΕ του άρθρου 1 περ. 10 και 14 αντίστοιχα του προεδρικού διατάγματος 71/2019 για την επίβλεψη μελετών και έργων αντίστοιχα; - Δεν επιτρέπεται ανάθεση της επίβλεψης έργου σε ιδιώτες, όταν ο προϋπολογισμός του έργου είναι άνω των €1.000.000; - Γιατί απαιτείται προεδρικό διάταγμα για τον καθορισμό του ορίου προϋπολογισμού μελέτης πάνω από το οποίο θα είναι υποχρεωτικός ο έλεγχος της μελέτης και δεν ρυθμίζεται το ζήτημα με την προαναφερθείσα ΚΥΑ; Παρ. 3, περ. 4: Να προστεθεί και εδώ, όπως στην παρ. 2 περ. 4, ο ορισμός του «επιβλέποντα» της μελέτης. Παρ. 3, περ. 6: Να συμπληρωθεί, κατ' αντιστοιχία με τον ορισμό της περ. 7 της παρ. 1, ως	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			εξής: «6) ως «φυσικό αντικείμενο της σύμβασης» νοείται οποιαδήποτε μελέτη ή τεχνική υπηρεσία ή άλλη επιστημονική υπηρεσία που σχετίζεται ευρύτερα με την εκτέλεση έργου ή τον χωρικό σχεδιασμό κατά την έννοια της περ. 7 της παρ. 1» Παρ. 3, περ. 6β: Να συμπληρωθεί ως εξής: «β) «τεχνικές υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων …… Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο, ιδίως: α) τη σύνταξη των τευχών δημόσιου διαγωνισμού έργου, μελέτης ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, β) τον έλεγχο και την επίβλεψη έργου ή μελέτης και γ) την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης, και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου, στη σύνταξη μελέτης και στη σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών.» Αιτιολόγηση: Με την προτεινόμενη προσθήκη θα καλυφθούν οι περιπτώσεις ανάθεσης παροχής υπηρεσιών συμβούλου σε ιδιώτες μηχανικούς ή άλλους επιστήμονες, για την υποβοήθηση της υπηρεσίας σε ειδικά θέματα, όταν η υπηρεσία εκπονεί η ίδια τη μελέτη ή συντάσσει τεχνικές προδιαγραφές. Τυπικές παρατηρήσεις: α. Στην παρένθεση κάτω από τον τίτλο του άρθρου 2: η λέξη «έκτο» να αντικατασταθεί με «β’» β. Παρ. 1 περ. 9: Ο προσδιορισμός «γενικές» υπηρεσίες, ενώ έχει καταργηθεί εξ ορισμού, υπάρχει στο κείμενο του νόμου 36 φορές. Να διαγραφεί. γ. Παρ. 3 περ. 15: Το περιεχόμενο της επεξηγηματικής παρένθεσης της κατηγορίας μελετών 7 να τροποποιηθεί ως εξής: «(διαμόρφωσης εσωτερικών και εξωτερικών χώρων, αποκατάστασης μνημείων, διατήρησης παραδοσιακών κτιρίων, οικισμών και τοπίου),» δηλαδή να μπει κόμμα πριν από τη λέξη «αποκατάστασης». Αιτιολόγηση: Η παράλειψη αυτή, που εμφανίστηκε στον ν. 4412/2016, αλλοιώνει το νόημα του εδαφίου, περιορίζοντας την κατηγορία των ειδικών αρχιτεκτονικών μελετών μόνο στις μελέτες διαμόρφωσης εσωτερικών και εξωτερικών χώρων μνημείων, ενώ οι μελέτες διαμόρφωσης εσωτερικών και εξωτερικών χώρων εν γένει ανήκουν στην κατηγορία των ειδικών αρχιτεκτονικών μελετών. Επισημαίνεται ότι και ο ν. 3316/2005 (άρθρο 2 παρ. 2 περ. 7) και το προεδρικό διάταγμα 541/1978 (άρθρο μόνο) είχαν την προτεινόμενη διατύπωση.		

11779	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 19:19:03	ΘΕΜΑ: Προτάσεις και απόψεις της ΠΕΔ Κρήτης για το ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων με τίτλο: «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των Δημοσίων Συμβάσεων». Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιδιώκεται η αναμόρφωση του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου για τις Δημόσιες Συμβάσεις, του Ν.4412/2016, το οποίο παρουσιάζει πλήθος προβλημάτων που έχουν ήδη επισημανθεί από τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς. Εν γένει οι διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων χαρακτηρίζονται από αναποτελεσματικότητα, μεγάλες χρονικές καθυστερήσεις, με μακροχρόνιες δικαστικές και προδικαστικές διαδικασίες. Ιδιαίτερα στην σημερινή οικονομική συγκυρία, υφίσταται ανάγκη για αύξηση της αποτελεσματικότητας προκειμένου οι σχετικές διαδικασίες να επιταχυνθούν με όρους πλήρους διαφάνειας. Επιπρόσθετα, η αύξηση της αποτελεσματικότητας θα συμβάλει τα μέγιστα στην ταχύτερη απορρόφηση και αξιοποίηση των ενωσιακών κονδυλίων, ιδίως ενόψει της προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2021-2027. Προκειμένου να συμβάλλουμε, μέσω της διαβούλευσης, στην επιτάχυνση και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, στα πλαίσια των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, παραθέτουμε τις απόψεις μας στα παρακάτω κρίσιμα ζητήματα. -Η προσθήκη νέων διαδικασιών πέρα από αυτές που προβλέπονται από την Οδηγία της ΕΕ δεν προσθέτει διαφάνεια αλλά απλά επιβαρύνει το χρονοδιάγραμμα των έργων: 1. Με το άρθρο 21 προστίθεται παρ.4 στο άρθρο 70 του Ν.4412/2016, με την οποία εισάγεται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής για έργα εκτιμώμενης αξίας άνω του 1.000.000 ευρώ να αναρτούν τη μελέτη κατασκευής του έργου τουλάχιστον δύο μήνες πριν τη διενέργεια του διαγωνισμού. Η τροποποίηση αυτή δημιουργεί μια επιπρόσθετη χρονική καθυστέρηση τουλάχιστον δύο μηνών, χωρίς να προβλέπεται από το άρθρο 55 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, επιβραδύνοντας τον ήδη επιβαρυμένο χρόνο διενέργειας των διαγωνισμών. Επιπλέον, δεν υπάρχει κανένα όφελος στη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων καθώς στο υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο έχουν προβλεφθεί επαρκείς προθεσμίες που κατοχυρώνουν τη δημοσιότητα και διαφάνεια (άρθρο 61 επ.) και επιπλέον υπάρχει η διαδικασία διαβούλευσης (άρθρο 68) προ της καταληκτικής ημερομηνίας κατάθεσης προσφορών. -Η ενίσχυση των αποκεντρωμένων αναθετουσών αρχών αποτελεί προϋπόθεση για την επιτάχυνση των έργων και δεν είναι επιτρεπτή η	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			υπονόμευση της αυτοτέλειας τους: 2. Κοινή διαπίστωση όλων των εμπλεκομένων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων είναι η ανάγκη αποκέντρωσης και ενίσχυσης των αναθετουσών αρχών όσον αφορά τους Δήμους και Περιφέρειες, προκειμένου να επισπευσθούν οι διαδικασίες, σύμφωνα με τις τοπικές και περιφερειακές ανάγκες. Αντί αυτού με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου, προβλέπονται διατάξεις που δημιουργούν πρόσθετες χρονικές καθυστερήσεις, όπως αυτές στα άρθρα 25 και 26. Συγκεκριμένα, με την παρ.3 του άρθρου 76 εισάγεται υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να ζητούν γνωμοδότηση του τεχνικού συμβουλίου της ΓΓΔΥ, με προθεσμία όχι μικρότερη των 60 ημερών, προκειμένου να συμπεριλάβουν απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικήςεπάρκειας, καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πέραν των προβλεπόμενων στο π.δ.71/2019. Αντίστοιχα και στην παρ.3 του άρθρου 77, εισάγεται ανάλογη ρύθμιση με μόνη διαφοροποίηση της προθεσμίας που ορίζεται σε 60 εργάσιμες ημέρες. Με τις ρυθμίσεις αυτές καταργείται η αυτοτέλεια των αναθετουσών αρχών και δη της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, στερώντας αφενός τη δυνατότητα που παρέχονται από τις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ για καθορισμό των κριτηρίων επιλογής και αφετέρου δημιουργούνται πρόσθετες καθυστερήσεις των διαγωνιστικών διαδικασιών, τουλάχιστον 3 μηνών και παραπάνω. Εξάλλου, υφίσταται η δυνατότητα προσφυγής κατά διακηρύξεων από τους οικονομικούς φορείς που θεωρούν ότι παραβιάζεται το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο και δεν υπάρχει κανένας λόγος συσσώρευσης πάρα πολλών υποθέσεων στο τεχνικό συμβούλιο της ΓΓΔΥ, που αναπόφευκτα θα οδηγήσει σε ακόμα μεγαλύτερες καθυστερήσεις. -Οι υφιστάμενοι μηχανισμοί προσυμβατικού ελέγχου χρήζουν απλοποίησης για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα τους και να επιταχυνθούν οι διαδικασίες ανάθεσης 3. Με το υπό διαβούλευση σχέδιο νόμου και προκειμένου να επιταχυνθούν οι διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να υπάρχει ρητή πρόβλεψη και να γίνουν οι αναγκαίες τροποποιήσεις όσο αφορά τον προσυμβατικό έλεγχο των αποφάσεων των αναθετουσών αρχών και δη της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης. Ο έλεγχος νομιμότητας της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, από την απόφαση έγκρισης των Τευχών Δημοπράτησης έως και την απόφαση κατακύρωσης, ασκείται πολλαπλώς από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, το Ελεγκτικό Συνέδριο, την ΑΕΠΠ, τα αρμόδια Διοικητικά Δικαστήρια. Προκειμένου να επιταχυνθούν οι διαδικασίες και χωρίς τον κίνδυνο αντίθετων αποφάσεων, προτείνεται η τροποποίηση των διατάξεων, έτσι ώστε να απλοποιηθεί και να καταστεί σαφής και αποτελεσματικός ο έλεγχος νομιμότητας των οργάνων της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης για τα θέματα που αφορούν τις διαδικασίες		

			ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. -Η αναμόρφωση του συστήματος δικαστικής προστασίας με δημιουργία ειδικού τμήματος ταχείας και οριστικής απόδοσης δικαιοσύνης αποτελεί το απαραίτητο βήμα για την αντιμετώπιση των ενστάσεων: 4. Το σύστημα έννομης προστασίας νοσεί και προκαλεί μεγάλες και αδικαιολόγητες καθυστερήσεις. Χρειάζεται άμεση επανεξέταση ενώ οι προτεινόμενες «αλλαγές» δεν επιλύουν το πρόβλημα. Ειδικότερα: – παρόλο που η ενωσιακή νομοθεσία απαιτεί ταχεία δικαστική επίλυση των διαφορών, που αναφύονται στο στάδιο πριν από την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, η Ελλάδα με τον ν.4412/16 αποφάσισε τη θέσπιση διοικητικής επίλυσης ενώπιον της ΑΕΠΠ (την οποία ίδρυσε ο ν.4412/16) η οποία προηγείται υποχρεωτικά της δικαστικής και στη συνέχεια προσωρινής δικαστικής προστασίας (Αίτηση αναστολής) και ακολούθως οριστικής (Αίτηση ακύρωσης). – η διαδικασία άσκησης/εξέτασης της προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ και η έκδοση απόφασης απαιτεί τουλάχιστον 3-4 μήνες. – η απόφαση της ΑΕΠΠ, αν και στο νόμο ορίζεται ότι είναι δεσμευτική για την Αναθέτουσα Αρχή, στην πράξη είναι αναποτελεσματική, αφού αν ασκηθεί Αίτηση αναστολής κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του δικαστηρίου, υποχρεωτικά η Αρχή αναμένει τον προσδιορισμό, την εκδίκαση και την έκδοση της σχετικής Απόφασης, η οποία μπορεί να αναστείλει την απόφαση της ΑΕΠΠ, δηλαδή αναμένει μια διαδικασία, που συνήθως υπερβαίνει τους 6 μήνες (επί πλέον των παραπάνω 3-4 της ΑΕΠΠ). Επί πλέον, η αναποτελεσματική απόφαση της ΑΕΠΠ απλώς περιπλέκει και καθυστερεί τη δικαστική διαδικασία, αφού τα δικαστήρια πρέπει να αποφανθούν όχι μόνο για την απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής αλλά και γι' αυτήν της ΑΕΠΠ… τέλος η παραπάνω διαδικασία είναι και εξαιρετικά δαπανηρή αφού προβλέπεται παράβολο για την άσκηση της προσφυγής σε ποσοστό 0,50% του προϋπολογισμού της σύμβασης. – όμως ούτε η έκδοση απόφασης επί της Αίτησης αναστολής από το δικαστήριο επιτρέπει στην Αναθέτουσα Αρχή να προχωρήσει, αφού αν ασκηθεί Αίτηση ακύρωσης, η παραπάνω είναι υποχρεωμένη να αναμένει τον προσδιορισμό, την εκδίκαση και της έκδοση απόφασης επ' αυτής, διαδικασία που μπορεί να υπερβαίνει κατά πολύ το ένα έτος (επί πλέον των χρόνων που προαναφέρθηκαν…) – η παραπάνω διαδικασία μπορεί να επαναλαμβάνεται σε πολλά στάδια ενός διαγωνισμού αλλά και να ασκείται από ποικίλους διαδίκους (υποψήφιους, Αναθέτουσα Αρχή) με αποτέλεσμα να είναι προφανώς ατέρμων…. Από τα παραπάνω είναι φανερό ότι η θέσπιση μιας δικαστικής διαδικασίας,		

			σε ειδικό τμήμα δικαστηρίου, που σε χρόνο όχι μεγαλύτερο των δύο μηνών θα αποφαινόταν οριστικά σε ένα μόνο στάδιο για την επίλυση της διαφοράς με ταυτόχρονη κατάργηση της προσφυγής κατά της ΑΕΠΠ, αποτελεί την μοναδική και ενδεδειγμένη λύση για την επιτάχυνση των διαδικασιών και την ασφάλεια δικαίου. Είναι προφανές ότι στην εποχή μας η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να ενισχυθεί με αρμοδιότητες και πόρους για να αντιμετωπίσει τις αναπτυξιακές και κοινωνικές προκλήσεις που προκύπτουν. Στο πλαίσιο αυτό ο εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις είναι αναγκαίο να κινηθεί με βάση τις σύγχρονες προσεγγίσεις για την προώθηση της τοπιοκεντρικής ανάπτυξης με ενίσχυση της αυτοτέλειας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και να μην διαπνέεται από αντιλήψεις επιστροφής σε καθεστώς κηδεμονίας της από το κέντρο. Για την Περιφερειακή Ένωση Δήμων Κρήτης Ο Πρόεδρος Ο Γραμματέας Γιάννης Κουράκης Γιάννης Μαλανδράκης		

11780	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 19:24:45	Άρθρο 20 και άρθρο 152 Ο Σύνδεσμος Ημερήσιων Περιφερειακών Εφημερίδων απορρίπτει τον ισχυρισμό ότι η δημοσίευση προκηρύξεων, διακηρύξεων, συνιστά σπάταλη δαπάνη. Αντιθέτως υπεραμύνεται της διατήρησης επ' αόριστον των δημοσιεύσεων, πρωτίστως για λόγους διαφάνειας αλλά και στήριξης των περιφερειακών εφημερίδων. Επικαλείται το ευρωπαϊκό υπόδειγμα (1), όπου η υποχρέωση αυτή ικανοποιείται απρόσκοπτα, διαρκώς επικαιροποιούμενη με βάση τα νέα δεδομένα. Ο υποτιθέμενος αναπροσανατολισμός της ενημέρωσης στα ηλεκτρονικά εργαλεία το Γ.Ε.ΜΗ και τη διαδικτυακή πύλη του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) καθώς και στο ηλεκτρονικό αποθετήριο του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), δεν είναι δυνατόν να υποκαταστήσει τις εφημερίδες. Επισημαίνεται ότι τα Μητρώα δεν είναι εφημερίδες, δεν είναι Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Επικοινωνίας. Όποιο δικαίωμα στη δημοσιότητα αφαιρείται από τις εφημερίδες οδηγείται στην επιλεκτική πληροφόρηση, στην πράξη περιορίζεται η διαφάνεια με την περιστολή του δικαιώματος της τοπικής κοινωνίας να γνωρίζει. Πρόταση τροποποίησης του ν. 4412/2016. Διατήρηση επ' αόριστον των δημοσιεύσεων στον περιφερειακό τύπο 1. Η περίπτωση 35 της παραγράφου 1 του άρθρου 377 και η παράγραφος 12 του άρθρου 379 του Ν. 4412/2016 καταργούνται. 2. Στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης 68 της παραγράφου 1 του άρθρου 377 του Ν. 4412/2016 αντικαθίσταται η φράση «καταργείται με την επιφύλαξη της παραγράφου 12 του άρθρου 379 του παρόντος νόμου» με την φράση «διατηρείται σε ισχύ». 3. Στο τρίτο εδάφιο των περιπτώσεων 31 και 59 της παραγράφου 1 του άρθρου 377 του Ν. 4412/2016 αντικαθίσταται η φράση «καταργείται με την επιφύλαξη της παρ. 12 του άρθρου 379» με την φράση «διατηρείται εν ισχύ» 4. Στο τρίτο εδάφιο της περίπτωσης 40 της παραγράφου 1 του άρθρου 377 του Ν. 4412/2016 αντικαθίσταται η φράση «καταργείται με την επιφύλαξη της παραγράφου 12 του άρθρου 379» με την φράση «διατηρείται εν ισχύ» 5. Στο τρίτο εδάφιο της περίπτωσης 82 της παραγράφου 1 του άρθρου 377 του Ν. 4412/2016 αντικαθίσταται η φράση «καταργείται με την επιφύλαξη της παραγράφου 12 του άρθρου 379 του παρόντος νόμου» με την φράση «διατηρείται εν ισχύ» 6. Η ισχύς των ως άνω διατάξεων άρχεται από την δημοσίευση του παρόντος	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 20 ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ «ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ Στην παρ.1 του άρθρου 66 του Ν4412/16, μετά το πρώτο εδάφιο προστίθενται δυο ακόμη εδάφια ως εξής: Οι προκηρύξεις, διακηρύξεις και αποφάσεις αυτές δημοσιεύονται υποχρεωτικά στον περιφερειακό και τοπικό τύπο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν3548/07 ως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Η δαπάνη των δημοσιεύσεων αυτών βαρύνει την Αναθέτουσα Αρχή ή τον Αναθέτοντα Φορέα». (1) Στη Γαλλία: Legal and judicial announcements: updated guidelines in October 2020 http://traduction.culture.gouv.fr/url/Result.aspx?to=en&url=https://www.culture.gouv.fr/Sites-thematiques/Presse/Aides-a- la-Presse/Annonces-judiciaires-et-legales-lignes-directrices-2020		
11801	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 19:51:06	Άρθρο 221Α (ν. 4412/2016) Παρ. 1: Να προστεθεί περίπτωση (ζ) ως εξής: «ζ) Στους διαγωνισμούς με διαδικασία προεπιλογής, η αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής και η ποιοτική επιλογή ολοκληρώνεται εντός δεκαπέντε (15) εργασίμων από την αποσφράγιση. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι παραπάνω προθεσμίες ως έχουν, εκτός από αυτήν της περ. γ), η οποία μειώνεται στο μισό».	Απορρίπτεται	Δεν τροποποιείται με το παρόν σχέδιο νόμου

11802	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 19:51:44	Άρθρο 258 (ν. 4412/2016) Προοίμιο: Να διορθωθεί ως εξής: «Τροποποιούνται οι παρ. 7, 8, 9, 10 και 11 του άρθρου 258 ….» Παρ. 9: Να διορθωθούν οι τίτλοι των Μητρώων (ΜΕΚ, ΜΕΕΠ).	Λαμβάνεται υπόψη	
11803	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 20:22:58	Άρθρο 302 (ν. 4412/2016) Όσες διατάξεις υπάρχουν στο Βιβλίο Ι να περάσουν και στο Βιβλίο ΙΙ και αντίστροφα	Λαμβάνεται υπόψη	

11815	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 20:52:13	Στο Άρθρο 1 του Σχεδίου Νόμου, που τροποποιεί το Άρθρο 2 του Ν. 4412/2016 και συγκεκριμένα στην παράγρ. 48.2.4 , ορίζεται ότι : «ως διευθύνουσα υπηρεσία νοείται η τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου που είναι αρμόδια για τον έλεγχο και την διοίκηση της κατασκευής του έργου». Από τον αντίστοιχο ορισμό του ισχύοντος σήμερα Ν. 4412/2016 της παραγρ. 2.4. του Άρθρου 2, απουσιάζει η αναφορά για την «παρακολούθηση». Δεν νοείται διάταξη Νόμου που ν' αφαιρεί από την Διευθύνουσα Υπηρεσία το δικαίωμα , αλλά και την υποχρέωσή της , για «παρακολούθηση» του τρόπου κατασκευής ενός δημοσίου έργου, την ώρα μάλιστα που ο ίδιος Νόμος την καθιστά υπεύθυνη για τον έλεγχο και την διοίκηση του ίδιου έργου. Απαιτείται στην παρούσα παράγραφο του Σχεδίου Νόμου και η αναφορά για υποχρέωση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και για την «παρακολούθηση». Σε διαφορετική περίπτωση, το πλήθος των μελλοντικών παρερμηνειών και αμφισβητήσεων που φαίνεται ότι θα εγερθούν, δεν θα συμβάλουν στην ομαλή και έγκαιρη κατασκευή των έργων, ιδιαίτερα σε θέματα διαφωνιών και αστοχιών από πλευράς Αναδόχου. Στο Άρθρο 10 του Σχεδίου Νόμου και συγκεκριμένα στην παράγρ. 1 , ορίζεται ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές που κρίνουν ότι δεν διαθέτουν τεχνική επάρκεια ή η τεχνική τους επάρκεια είναι ελλιπής, μπορούν ….». Η τεχνική επάρκεια ή μη μιας Διευθύνουσας Υπηρεσίας, δεν μπορεί να αποφασίζεται από την Αναθέτουσα Αρχή χωρίς αντικειμενικά θεσμοθετημένα κριτήρια, μη αμφισβητήσιμα. Είναι αναγκαίο στο Άρθρο αυτό να συμπεριληφθούν κριτήρια τεχνικής επάρκειας, συνδεόμενα π.χ. με τον ελάχιστο αριθμό υπηρετούντων τεχνικών υπαλλήλων ανά κατηγορία εκπαίδευσης και ειδικότητας, ή με μέσα και εξοπλισμό, κ.λ.π. προκειμένου να μην υπάρχουν αμφισβητήσεις, ή υπερβάσεις της Προϊσταμένης Αρχής σε κάθε περίπτωση, είτε θετικής, είτε αρνητικής απόφασής της, επί του ερωτήματος «ύπαρξη ή μη τεχνικής επάρκειας». Πόσο μάλλον, όταν με βάση αυτή την Απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής, θα ενεργοποιείται στην συνέχεια ο νέος θεσμός του «πιστοποιημένου ιδιωτικού φορέα ως επιβλέποντος», ή και του «επιβλέποντος ελεγκτή μηχανικού». Αναφερόμενοι στο Άρθρο 17 του Σχεδίου Νόμου, καταγράφουμε τα εξής: Η έκδοση πρότυπων εγγράφων σύμβασης με δεσμευτική ισχύ από την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. που προβλέπονταν με την παρ. 5, του Άρθρου 53 του ισχύοντος Νόμου 4412/2016, (π.χ. πρότυπων Διακηρύξεων), εξασφάλιζε ενιαίους όρους και ενιαίες διατυπωμένες διατάξεις για κάθε κατηγορία δημοπρατουμένης Σύμβασης όμοια. Τα παραπάνω εξασφάλιζαν συνθήκες όμοιας αντιμετώπισης των όποιων διαφωνιών ή παραλείψεων προέκυπταν π.χ. κατά τον έλεγχο από υπερκείμενες ελεγκτικές Αρχές, ή άλλες περιπτώσεις. Όλα τα μέχρι στιγμής ισχύοντα δεν εξασφαλίζονται πλέον με την παράγρ. 5 του Άρθρου 17, σύμφωνα με την οποία «πρότυπα ή υποδείγματα εγγράφων	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			σύμβασης, μπορούν να εκδίδονται από την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. …». Το ότι πράγματι, η έκδοση νέων προτύπων υπολείπεται αρκετά σε ταχύτητα, των τροποποιήσεων της νομοθεσίας, δεν αντιμετωπίζεται με την κατάργηση ενός χρήσιμου θεσμού, αλλά με βελτίωση της υπάρχουσας διαπιστωμένης αδυναμίας, εν προκειμένω την έκδοση νέων προτύπων από την Αρχή, χρονικά πολύ κοντά στις τροποποιούμενες κάθε φορά νομοθεσίες. Εν τέλει θεωρούμε ότι η έννοια της δεσμευτικότητας στην έκδοση των πρότυπων εγγράφων σύμβασης, πρέπει να παραμείνει, ως τον αρχικό Νόμο 4412/2016 και στο νέο Σχέδιο Νόμου για τον εκσυγχρονισμό του. Με την παράγραφο 4, του Άρθρου 21, του Σχεδίου Νόμου, «Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται σε έργα με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη του 1.000.000 ευρώ, να αναρτά στην ιστοσελίδα της δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από την διενέργεια του διαγωνισμού, την μελέτη κατασκευής του έργου». Με την διάταξη αυτή, στον συνολικό χρόνο υλοποίησης μιας σύμβασης έργου, προστίθεται ένας επί πλέον χρόνος 2 μηνών, πέραν όλων των άλλων γνωστών ως σήμερα επί μέρους χρόνων , (σύνταξη μελέτης, έγκρισή της, υποβολή για χρηματοδότηση, δέσμευση ποσών, δημοσίευση, διαγωνισμός, προσφυγές, Ελεγκτικό συνέδριο, οψιγενείς μεταβολές), με αμφίβολα αποτελέσματα στην χρησιμότητά του. Η καλύτερη προετοιμασία του Αναδόχου, όσο αφορά την μελέτη, οφείλει και πρέπει να αντιμετωπισθεί με καλύτερη δική του οργάνωση και όχι με άλλη σημαντική καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της Σύμβασης. Θεωρούμε λοιπόν αναγκαίο την κατάργηση της παραγράφου 4, του άρθρου 21, στο παρόν Σχέδιο Νόμου. Με την παραγρ. 14. β του Άρθρου 22 του Σχεδίου Νόμου, προβλέπεται ότι : «Η εγγύηση καλής εκτέλεσης …….. μειώνεται αμέσως μετά από την έγκριση του πρωτοκόλλου προσωρινής παραλαβής σε ποσοστό 20% …..», όταν όμως το Άρθρο 170 του ισχύοντος Ν. 4412/2016, έχει καταργηθεί. Ομοίως αναφέρεται στο Άρθρο 11 Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης παρ. Γ.15) το πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής και στο Άρθρο 73 Απολογιστικές εργασίες παρ « 9…….. Τα φύλλα του ημερολογίου αυτού συνοδεύουν τους απολογισμούς των έργων και τίθενται υπόψη της επιτροπής προσωρινής παραλαβής Απαιτείται επαναδιατύπωση των εν λόγω παραγράφων λόγω κατάργησης της Προσωρινής Παραλαβής στο άρθρο 86 του Σχεδίου Νόμου (αρ. 170 Ν4412/16) Με το Άρθρο 53, παραγρ. 3. β. του Σχεδίου Σύμβασης ορίζεται , στο τελευταίο χωρίο της ότι :		

			«…….. Για την διαδικασία σύναψης σύμβασης απ’ ευθείας ανάθεσης, Δεν αξιολογούνται προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά». Η έως τώρα εμπειρία μας από ανάλογες περιπτώσεις κατέδειξε ότι, αφ’ ενός μεν είναι αρκετές οι περιπτώσεις που επί πλέον προσφορές καταφθάνουν στους Αναθέτοντες φορείς, πλέον αυτών που προσκλήθηκαν , αφ’ ενός ετέρου δε, δεν αποτελεί ιδιαίτερο φόρτο, ούτε ακύρωση της ευελιξίας της εν λόγω διαδικασίας ο έλεγχος κάποιου αριθμού προσφορών ακόμα. Αντιθέτως , ενισχύει την διαφάνεια, αλλά και την αξιοπιστία των αναθετόντων φορέων, ιδιαίτερα στις μικρές τοπικές κοινωνίες. Θεωρούμε λοιπόν ότι η εν λόγω διάταξη πρέπει να παραμείνει και στο Σχέδιο του παρόντος Νόμου . Με βάση τα Άρθρα 57 και 58 δίνεται η δυνατότητα, η επίβλεψη να ασκείται και από πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα και από διαπιστωμένο ιδιώτη ελεγκτή μηχανικό, για έργα κάτω των ορίων. Η εισαγωγή τέτοιας δυνατότητας πλέον, για επίβλεψη από άτομα και φορείς εν γένει εκτός της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και εκτός υπαλληλικής σχέσης με τον Αναθέτοντα Φορέα, αλλάζει το ισχύον ως σήμερα πλαίσιο, περί επίβλεψης , στην βάση του. Είναι ορατά τα προβλήματα που θα παρουσιασθούν με τον νέο θεσμό, καθώς δεν εξασφαλίζεται καθόλου και από πουθενά ή σύμπλευση εξωτερικών μελετητών (επιβλεπόντων) και Διευθύνουσας Υπηρεσίας, δεν προσθέτει στην διαφάνεια , δημιουργεί πρόσθετες υποχρεώσεις και βάρη στον Αναθέτοντα Φορέα σε περιπτώσεις εναντίωσης της Διευθύνουσας Υπηρεσίας σε πορίσματα της επίβλεψης, προσθέτει αναγκαίους επί πλέον χρόνους, για επίλυση διαφωνιών που θα ανακύπτουν και σε κάθε περίπτωση δεν λύνει υπαρκτά προβλήματα. Η διαπίστωση αδυναμίας σε κάποιες περιπτώσεις Αναθετόντων Φορέων για πραγματική επίβλεψη, λόγω έλλειψης προσωπικού, δεν μπορεί ν’ αντιμετωπισθούν με ευκαιριακές εξωτερικές συνεργασίες επιβλεπόντων, αλλά μόνο με πρόσληψη μονίμου υπηρεσιακού δυναμικού Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης. Με δεδομένο μάλιστα ισχύος του Άρθρου 128 του Σχεδίου Νόμου περί «Ανάθεσης εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις, αξίας μεγαλύτερης των 30.000.000 €….» , έργων δηλαδή πολύ σημαντικών για τους Αναθέτοντες φορείς, όπου πραγματικά η εξειδίκευση και στην επίβλεψη αναζητείται, η θέσπιση των Άρθρων 57, όπως		

			και του 58 του Σχεδίου Νόμου, πρέπει να επανεξετασθούν – επαναξιολογηθούν και εν τέλει να καταργηθούν. Δεν θα είναι δυνατόν να υλοποιηθεί η περιγραφόμενη στο σχέδιο νόμου διαδικασία του «ιδιωτικού φορέα επίβλεψης» χωρίς κριτήρια διασφάλισης ποιότητας παραγόμενου δημόσιου έργου, καθώς και πλήρους αποσαφήνισης ευθυνών και κυρώσεων που αφορούν τα τρία μέρη (Ανάδοχο – Κύριο του Έργου – Ιδιωτικού Φορέα επίβλεψης) Με την παραγρ. 1 του Άρθρου 70 του Σχεδίου Νόμου ορίζεται ότι : «…..Τα επιμετρητικά στοιχεία υποβάλλονται από τον ανάδοχο στους επιβλέποντες …… με δήλωση περί αληθείας τους ….», ενώ και με την παραγρ. 3 ορίζεται ότι : «Ο προϊστάμενος της Διευθύνουσας υπηρεσίας δύναται οποτεδήποτε να διατάξει τη συνολική ή δειγματοληπτική ενδεικτική επαλήθευση οιασδήποτε υποβληθείσας επιμέτρησης ……..». Δεν μπορεί πληρωμές πιστοποιήσεων, μικρών ή μεγάλων σε ποσά, να γίνονται με βάση ενδεικτικούς ελέγχους επιμετρήσεων και δηλώσεις περί αληθείας αυτών, από τον Ανάδοχο. Αυτά δεν συμβάλουν ούτε στην αξιοπιστία, ούτε στην διαφάνεια, αλλά ούτε και στην ασφάλεια υλοποίησης της σύμβασης. Οι λίγες και διαπιστωμένες βεβαίως περιπτώσεις, μη έγκαιρου ελέγχου από την Διευθύνουσα Υπηρεσία, των υποβληθεισών επιμετρήσεων του Αναδόχου, που επέφεραν αυτοδίκαια δυσμενή αποτελέσματα, δεν αντιμετωπίζονται με δειγματοληπτικούς ελέγχους των επιμετρήσεων και δηλώσεων περί αληθείας του Αναδόχου, αλλά με ύπαρξη ικανών και καταρτισμένων Διευθυνουσών Υπηρεσιών, που σημαίνει μεταξύ των άλλων και στελέχωσή των με το αναγκαίο Τεχνικό επιστημονικό δυναμικό όλων των κατηγοριών εκπαίδευσης. Θεωρούμε ότι αυτές οι διατάξεις στο Σχέδιο Νόμου πρέπει να καταργηθούν. Σύμφωνα με το Άρθρο 222 του ισχύοντος Ν. 4412/2016 : 1. Το παρόν Βιβλίο ΙΙ (άρθρα 222 έως 338) θεσπίζει κανόνες για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης που πραγματοποιούνται από αναθέτοντες φορείς για συμβάσεις και διαγωνισμούς μελετών, ανεξαρτήτως της εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στα επιμέρους άρθρα του παρόντος Βιβλίου.		

			2. Διαδικασία σύναψης σύμβασης κατά την έννοια του παρόντος Βιβλίου, είναι η διαδικασία για την απόκτηση έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών από οικονομικούς φορείς που επιλέγονται από έναν ή περισσότερους αναθέτοντες φορείς, εφόσον τα εν λόγω έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες προορίζονται για την εκτέλεση μιας εκ των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στα άρθρα 228 έως 234. Επίσης, σύμφωνα με το Άρθρο 230 του ισχύοντος Ν. 4412/2016, «Ύδωρ» : 1. Όσον αφορά στο νερό, οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338) εφαρμόζονται στις ακόλουθες δραστηριότητες : α) την παροχή ή λειτουργία σταθερών δικτύων που έχουν ως στόχο να παρέχουν στο κοινό υπηρεσίες στον τομέα της παραγωγής, της μεταφοράς ή της διανομής πόσιμου ύδατος· β) την τροφοδότηση των εν λόγω δικτύων με πόσιμο ύδωρ. 2. Οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου εφαρμόζονται επίσης στις συμβάσεις που ανατίθενται ή στους διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από αναθέτοντες φορείς οι οποίοι ασκούν δραστηριότητα οριζόμενη στην παράγραφο 1, και που συνδέονται με ένα από τα ακόλουθα: α) έργα υδραυλικής μηχανικής, άρδευσης ή αποστράγγισης, εφόσον ο όγκος του ύδατος που προορίζεται για την τροφοδότηση με πόσιμο ύδωρ υπερβαίνει το 20% του συνολικού όγκου ύδατος που παράγεται από τέτοια έργα ή εγκαταστάσεις άρδευσης ή αποστράγγισης· β) την αποχέτευση ή την επεξεργασία λυμάτων. Οι Δ.Ε.Υ.Α. της χώρας με κύριο αντικείμενο δραστηριότητάς των το «Ύδωρ» είναι σαφές ότι ανήκουν στο βιβλίο ΙΙ, με βάση και το Άρθρο 230 του Ν. 4412/2016. Οι επί μέρους διατυπώσεις όμως αυτών των άρθρων 230 και 222, με ιδιαίτερη έμφαση μόνο στις δραστηριότητες «λειτουργίας σταθερών δικτύων», «τροφοδότηση των εν λόγω δικτύων», «έργα υδραυλικής μηχανικής», ή «την αποχέτευση – επεξεργασία λυμάτων», δημιουργεί άδικες παρερμηνείες και αμφισβητήσεις πολλές φορές και από υπερκείμενες ελεγκτικέςς Αρχές , στην περίπτωση που το αντικείμενο μίας Σύμβασης Δ.Ε.Υ.Α. είναι εκτός «ύδατος», όπως ενός έργου Οικοδομικού (π.χ. κτίριο λειτουργίας της), μία προμήθεια (π.χ. καυσίμων , χαρτικών , δομικών υλικών , κ.λ.π.) , ή μιάς υπηρεσίας (π.χ. καθαριότητας κτιρίων) , παρ' όλο που και αυτές οι Συμβάσεις έρχονται να υποστηρίξουν την συνολική λειτουργία – δραστηριότητα των Δ.Ε.Υ.Α., που είναι σαφώς το «Ύδωρ». Στην περίπτωση αυτή και για αυτά τα είδη των Συμβάσεων μόνο , μπορεί να		

			κληθούν οι Δ.Ε.Υ.Α. να εφαρμόσουν τις διατάξεις του Βιβλίου Ι. Οι Δ.Ε.Υ.Α. θεωρούν ότι στο παρόν Σχέδιο Νόμου και προκειμένου να μην υπάρχουν τέτοιου είδους παρερμηνείες, πρέπει να συμπεριληφθεί σαφής διάταξη με την οποία: «Εφ' όσον η κύρια δραστηριότητα ενός Φορέα είναι μία από αυτές που αναφέρονται στα Άρθρα 228 – 234 , τότε όλοι οι προκηρυσσόμενοι διαγωνισμοί από τον φορέα αυτού για σύναψη σύμβασης έργου, προμήθειας ή υπηρεσίας, ακόμα και αυτών που δεν σχετίζονται άμεσα με την κύρια αναφορά του επί μέρους Άρθρου , ακολουθούν τις διαδικασίες του βιβλίου ΙΙ , στο σκεπτικό ότι πρόκειται για υποστηρικτικές συμβάσεις της μίας, κύριας και βασικής δραστηριότητας – λειτουργίας που αναφέρει το επί μέρους Άρθρο» . Η παραπάνω διάταξη για τις Δ.Ε.Υ.Α. θα σημαίνει ότι το σύνολο των διαδικασιών που θα ακολουθούνται σε οποιαδήποτε διαγωνισμό έργου, μελέτης προμήθειας, υπηρεσίας, αρμοδιότητάς της, θα πραγματοποιούνται αποκλειστικά με τις διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ. Στο Άρθρο 31 του Σχεδίου Νόμου , μεταξύ των άλλων ορίζεται ¨ότι : « 2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά ……προσδιορίζεται βάσει τιμής ή του κόστους ……. Και μπορεί να περιλάβει την βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής …..βάσει κριτηρίων ….. ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή / και κοινωνικών ….», ενώ στην συνέχεια αναλύει τι μορεί να περιλαμβάνονται στα κριτήρια αυτά. Θεωρούμε ότι στο Άρθρο αυτό, θα πρέπει να συμπεριληφθούν και πολύ ειδικότερες διατάξεις που να διέπουν και όλα τα κρίσιμα τεχνικά χαρακτηριστικά, που κάθε φορά το κάθε είδος της Σύμβασης θα ορίζει, π.χ.: • Τις αντοχές επί μέρους υλικών, μέσα από τιμές εργαστηριακών δοκιμών • Την βελτιστοποίηση του λειτουργικού αποτελέσματος με προσθήκες – παρεμβάσεις που δεν μειώνουν τις συμβατικές προδιαγραφές και τους αντίστοιχους προϋπολογισμούς. • Την απόδοση επί μέρους εξαρτημάτων – μηχανημάτων • Την μείωση κόστους συντήρησης και λειτουργίας του έργου • Την αύξηση του χρόνου ζωής του έργου. Όλα τα παραπάνω σήμερα δεν προκύπτουν σαφώς από τα αναγραφόμενα στο Άρθρο 31 του Σχεδίου Νόμου και η επίκλισή των σε διαγωνισμό, δεν φαίνεται ασφαλής. Τέλος και για το ίδιο Άρθρο , θεωρείται δεδομένη η ανάγκη , η Πολιτεία να προχωρήσει στην σύνταξη Πρότυπου Τεύχους Διακήρυξης και για το Άρθρο 86 , προς περεταίρω διευκόλυνση όλων των Φορέων Δημοπράτησης , σε περίπτωση που αποφασισθεί η χρήση πρότυπων τευχών από την Αρχή να είναι δεσμευτική.		

			Με βάση το Άρθρο 112 του Σχεδίου Νόμου που τροποποιεί το Άρθρο 277 του ισχύοντος Ν. 4412/16 : «Ο Φάκελος δημόσιας Σύμβασης συμπληρώνεται και επικαιροποιείται σε όλα τα επιμέρους στάδια σύναψης της σύμβασης και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: α) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης, β) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του……» , Η τεκμηρίωση του εκάστοτε προϋπολογισμού για έργα των Δ.Ε.Υ.Α, στις πλείστες των περιπτώσεων , προκύπτει ως άθροισμα επί μέρους γινομένων , ποσότητα εργασίας * τιμή εργασίας , όπου : οι μεν ποσότητες προκύπτουν από τις αρχικές προμετρήσεις του υπό μελέτη έργου, οι δε τιμές εργασίες προκύπτουν από τα εγκεκριμένα τιμολόγια της Ελληνικής Πολιτείας. Τμήμα όμως των δραστηριοτήτων των Δ.Ε.Υ.Α. και μάλιστα πολύ σημαντικό , είναι και η συντήρηση των δικτύων (ΥΔΡ – ΑΠΧ) και οι αποκαταστάσεις τομών οδοστρωμάτων και πεζοδρομίων εξ' αιτίας αυτών, που ως γεγονότα υπάρχουν , είναι βέβαιο ότι θα συμβούν κατά την διάρκεια ενός (1) έτους , χωρίς όμως να μπορούν να προβλεφθούν οι ακριβείς ποσότητες (στις ούτως ή άλλως πολυάριθμες διατομές αγωγών μας, ανά διατομή. Έτσι ο εκάστοτε μελετητής ενός έργου συντήρησης ΥΔΡ- ΑΠΧ ή αποκαταστάσεων οδών και πεζοδρομίων, είναι υποχρεωμένος να προμετρήσει την ώρα σύνταξης της μελέτης, και ποσότητες που θα συμβούν στο μέλλον και πρέπει ν' αποκατασταθούν. Αυτό παρ' όλο που βασίζεται σε δεδομένα και προηγούμενων ετών, μπορεί ν' αποτελέσει σήμερα, με την υπάρχουσα διατύπωση του Νόμου, σημείο διαφωνιών (και με Τοπικούς Επιτρόπους), κατά πόσο ένας έτσι συντεταγμένος Προϋπολογισμός έργου Συντηρήσεων, μπορεί να θεωρείται τεκμηριωμένος . Θεωρούμε λοιπόν, προς άρση κάθε τέτοιας αμφισβήτησης στο παρόν Άρθρο του Σχεδίου Νόμου , να συμπεριληφθεί διάταξη που να ορίζει ότι: «Σε έργα συντήρησης ΥΔΡ, ΑΠΧ, Αποκαταστάσεων τομών και Η/Μ εξοπλισμού και εγκαταστάσεων ΕΕΛ που εκ των πραγμάτων η αρχική προμέτρηση δεν μπορεί να υπάρχει, αλλά εν πολλοίς μόνο να εκτιμηθεί με βάση και δεδομένα παρελθόντων ετών , ο προϋπολογισμός να θεωρείται τεκμηριωμένος, ακόμα και αν οι προμετρήσεις δεν προκύπτουν από ένα συνεχές γνωστό τμήμα φυσικού αντικειμένου, αντικείμενο αρχικής μελέτης». Με βάση την παρ. 7.β. του Άρθρου 17 του Σχεδίου Νόμου , που τροποποιεί το Άρθρο 53, του ισχύοντος Ν. 4412/16 : «Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, που εκδίδεται μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο		

			ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου». Κάποια από τα έργα που οι Δ.Ε.Υ.Α της χώρας κατασκευάζουν, όπως Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων, (Ε.Ε.Λ.) , Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Νερού, (ΕΕ.Ν.) , Δίκτυα Αποχέτευσης με την μέθοδο δικτύων κενού, φράγματα κ.λ.π. είναι και ιδιαίτερης τεχνογνωσίας και πολύπλοκα. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι συχνή η λογική σκέψη των Διευθυνουσών Υπηρεσιών, να προσθέτουν στους όρους της Διακήρυξης πρόσθετους όρους Τεχνικής και Οικονομικής ικανότητας, για την ασφαλέστερη κατασκευή του έργου , που όμως απαιτούν Απόφαση Υπουργού Υποδομών, διαδικασία χρονοβόρα που προσμετράτε στον χρόνο ολοκλήρωσης του έργου. Προς διευκόλυνση των διαδικασιών θεωρούμε σκόπιμο στο παρόν Άρθρο , να αντικατασταθεί η διάταξη αυτή και η Απόφαση για τους επί πλέον Τεχνικούς και Οικονομικούς όρους να λαμβάνεται από την Προϊσταμένη Αρχή μας, μετά από σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου της αντίστοιχης Περιφερειακής Ενότητας. Με βάση τα Άρθρα 49 και 127 του Σχεδίου Νόμου, καταργούνται τα Άρθρα 117 (Βιβλίο Ι) και 327 (Βιβλίο ΙΙ) του ισχύοντος Νόμου 4412/2016 , περί Συνοπτικών Διαγωνισμών . Είναι γενικά αποδεκτό ότι η παραπάνω διαδικασία του Συνοπτικού Διαγωνισμού , σ' όλο το προηγούμενο χρονικό διάστημα ισχύος του Νόμου 4412/2016 συνεισέφερε κατά πολύ στην επίσπευση των διαγωνιστικών διαδικασιών προς αντιμετώπιση έκτακτων περιπτώσεων, από τις πολλές που οι Δ.Ε.Υ.Α. της χώρας αντιμετωπίζουν καθημερινά, λόγω της φύσης της δραστηριότητάς των , εξ' αιτίας και των απλούστερων των διαδικασιών που εν γένει προβλέπονταν , αλλά και συντόμευσης του χρόνου διακηρύξεων . Θεωρούμε σωστό στο παρόν Σχέδιο Νόμου , ο θεσμός του Συνοπτικού Διαγωνισμού , ιδιαίτερα για τους Φορείς του Βιβλίου ΙΙ να συνεχισθεί , αυξάνοντας μάλιστα το όριο Προϋπολογισμού στις 100.000,00 € , κατ' αναλογία αύξησης του ορίου για τις απ' ευθείας Αναθέσεις . Όλα αυτά θα συνεισφέρουν περαιτέρω στην μείωση του χρόνου ωρίμανσης και υλοποίησης συμβάσεων που αναφέρονται σε έκτακτα – επείγοντα και απολύτως αναγκαία έργα – μελέτες – υπηρεσίες και προμήθειες, σε μία σειρά προβλημάτων που καθημερινά οι Δ.Ε.Υ.Α. αντιμετωπίζουν, την ώρα μάλιστα που δεν έχουν και στην καλύτερη δυνατή στελέχωσή των , ιδιαίτερα οι μικρές, ώστε ν' αντιμετωπίζουν τις πολλές εργατώρες που απαιτούν τ' άλλα είδη διαγωνισμών . Στο Άρθρο 59 Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου του Σχεδίου Νόμου στην		

			παρ. 2 αναγράφεται ότι : “2. Αν ο ανάδοχος προτείνει την τροποποίηση της μελέτης του έργου, η προϊσταμένη αρχή εξετάζει την πρόταση του αναδόχου, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου ή, σε περίπτωση μη ύπαρξης αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου στην αναθέτουσα αρχή, του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Εφόσον κριθεί ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις είναι επουσιώδεις, σύμφωνα με το άρθρο 155, δεν μεταβάλουν τη φύση του έργου και δεν επάγονται ουσιώδη αύξηση του συμβατικού ανταλλάγματος εγκρίνεται η συνέχιση εκτέλεσης του έργου. Σε αντίθετη περίπτωση, η σύμβαση διαλύεται και ο ανάδοχος αποζημιώνεται μόνο για τις αποδεδειγμένες δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για τη συμμετοχή του στον διαγωνισμό και μέχρι την διάλυση της σύμβασης. Με απόφαση της προϊσταμένης αρχής κατόπιν γνωμοδότησης του τεχνικού συμβουλίου κρίνεται το εύλογο της δαπάνης για την αποζημίωση, ύστερα από εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας” Με την δημοσίευση διαγωνισμού έργου αναρτάται και η μελέτη κατασκευής του έργου μαζί με τα τεύχη δημοπράτησης και δίνεται η δυνατότητα στους οικονομικούς φορείς της έγκαιρης γνώσης της μελέτης. Η συμμετοχή των οικονομικών φορέων στο διαγωνισμό προϋποθέτει την γνώση της μέλετης κατασκευής και επομένως αποκλείει τη μεταγενέστερη διάλυση της σύμβασης λόγω απαιτούμενων ουσιωδών αλλαγών της . Πόσο μάλλον όταν στην παρ 4 του άρθρου 21 του Σχεδίου Νόμου αναφέρεται ότι «4. Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται σε έργα με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, να αναρτά στην ιστοσελίδα της δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού, τη μελέτη κατασκευής του έργο» Για την εφαρμογή του παρόντος Νόμου απαιτείται η έκδοση πλείστων αποφάσεων του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών καθώς και κοινές υπουργικός αποφάσεις με το Υπουργείο Εσωτερικών, Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθώς και η άμεση εφαρμογή του ΠΔ 71/2019 ‘’Μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.Τ.Ε).’’.		

11817	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 21:02:15	Άρθρο 52 Να αναφέρεται παντού: Με αιτιολογημένη απόφαση του Ειδικού ή Γενικού Γραμματέα Υπουργείου ή του Περιφερειάρχη στον οποίο υπάγεται η αρμόδια για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσία επιτρέπεται, ... Άρθρο 30 Να εφαρμόζεται μόνο σε συμβάσεις άνω των ορίων. Γενικά πέρα από το ΤΕΥΔ να μην υπάρχει η υποχρέωση αναζήτησης άλλων δικαιολογητικών σε καμία φάση του διαγωνισμού Άρθρο 53 Για τις συμβάσεις έως και 30.000 να απαιτείται ανάρτηση στο ΚΗΜΗΔΣ μόνο της απόφασης ανάθεσης και της σύμβασης. Για αυτές τις συμβάσεις μπορεί να υπάρχει και μία απλή προφορική συνεννόηση με δυνητικό προσφέροντα για την αποστολή προσφοράς. Τα υπόλοιπα απλά προσθετούν γραφειοκρατία και πολυπλοκότητα σε ένα ήδη πολύπλοκο σύστημα. Ο νόμος πρέπει να είναι δομημένος σε ενότητες με τι ισχύει σε προμήθειες, ,με τι σε υπηρεσείς, τι σε έργα και ανάλογα τι ισχύει ανάλογα με τα όρια. Όχι να πρέπει να ψάχνεις σε εκατοντάδες άρθρα για να βρεις τι ισχύει. Καλύτερα να γράφονται ξανά κάποια άρθρα πάρα να πρέπει να ψάχνεις		

11824	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 21:21:03	ΘΕΜΑ: Προτάσεις και απόψεις της ΠΕΔ Κρήτης για το ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων με τίτλο: «ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ» Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιδιώκεται η αναμόρφωση του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου για τις Δημόσιες Συμβάσεις, του Ν.4412/2016, το οποίο παρουσιάζει πλήθος προβλημάτων που έχουν ήδη επισημανθεί από τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς. Εν γένει οι διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων χαρακτηρίζονται από αναποτελεσματικότητα, μεγάλες χρονικές καθυστερήσεις, με μακροχρόνιες δικαστικές και προδικαστικές διαδικασίες. Ιδιαίτερα στην σημερινή οικονομική συγκυρία, υφίσταται ανάγκη για αύξηση της αποτελεσματικότητας προκειμένου οι σχετικές διαδικασίες να επιταχυνθούν με όρους πλήρους διαφάνειας. Επιπρόσθετα, η αύξηση της αποτελεσματικότητας θα συμβάλει τα μέγιστα στην ταχύτερη απορρόφηση και αξιοποίηση των ενωσιακών κονδυλίων, ιδίως ενόψει της προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2021-2027. Προκειμένου να συμβάλλουμε, μέσω της διαβούλευσης, στην επιτάχυνση και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, στα πλαίσια των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, παραθέτουμε τις απόψεις μας στα παρακάτω κρίσιμα ζητήματα. -Η προσθήκη νέων διαδικασιών πέρα από αυτές που προβλέπονται από την Οδηγία της ΕΕ δεν προσθέτει διαφάνεια αλλά απλά επιβαρύνει το χρονοδιάγραμμα των έργων 1. Με το άρθρο 21 προστίθεται παρ.4 στο άρθρο 70 του Ν.4412/2016, με την οποία εισάγεται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής για έργα εκτιμώμενης αξίας άνω του 1.000.000 ευρώ να αναρτούν τη μελέτη κατασκευής του έργου τουλάχιστον δύο μήνες πριν τη διενέργεια του διαγωνισμού. Η τροποποίηση αυτή δημιουργεί μια επιπρόσθετη χρονική καθυστέρηση τουλάχιστον δύο μηνών, χωρίς να προβλέπεται από το άρθρο 55 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, επιβραδύνοντας τον ήδη επιβαρυμένο χρόνο διενέργειας των διαγωνισμών. Επιπλέον, δεν υπάρχει κανένα όφελος στη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων καθώς στο υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο έχουν προβλεφθεί επαρκείς προθεσμίες που κατοχυρώνουν τη δημοσιότητα και διαφάνεια (άρθρο 61 επ.) και επιπλέον υπάρχει η διαδικασία διαβούλευσης (άρθρο 68) προ της καταληκτικής ημερομηνίας κατάθεσης προσφορών. -Η ενίσχυση των αποκεντρωμένων αναθετουσών αρχών αποτελεί	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			προϋπόθεση για την επιτάχυνση των έργων και δεν είναι επιτρεπτή η υπονόμευση της αυτοτέλειας τους 2. Κοινή διαπίστωση όλων των εμπλεκομένων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων είναι η ανάγκη αποκέντρωσης και ενίσχυσης των αναθετουσών αρχών όσον αφορά τους Δήμους και Περιφέρειες, προκειμένου να επισπευσθούν οι διαδικασίες, σύμφωνα με τις τοπικές και περιφερειακές ανάγκες. Αντί αυτού με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου, προβλέπονται διατάξεις που δημιουργούν πρόσθετες χρονικές καθυστερήσεις, όπως αυτές στα άρθρα 25 και 26. Συγκεκριμένα, με την παρ.3 του άρθρου 76 εισάγεται υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να ζητούν γνωμοδότηση του τεχνικού συμβουλίου της ΓΓΔΥ, με προθεσμία όχι μικρότερη των 60 ημερών, προκειμένου να συμπεριλάβουν απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικήςεπάρκειας, καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πέραν των προβλεπόμενων στο π.δ.71/2019. Αντίστοιχα και στην παρ.3 του άρθρου 77, εισάγεται ανάλογη ρύθμιση με μόνη διαφοροποίηση της προθεσμίας που ορίζεται σε 60 εργάσιμες ημέρες. Με τις ρυθμίσεις αυτές καταργείται η αυτοτέλεια των αναθετουσών αρχών και δη της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, στερώντας αφενός τη δυνατότητα που παρέχονται από τις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ για καθορισμό των κριτηρίων επιλογής και αφετέρου δημιουργούνται πρόσθετες καθυστερήσεις των διαγωνιστικών διαδικασιών, τουλάχιστον 3 μηνών και παραπάνω. Εξάλλου, υφίσταται η δυνατότητα προσφυγής κατά διακηρύξεων από τους οικονομικούς φορείς που θεωρούν ότι παραβιάζεται το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο και δεν υπάρχει κανένας λόγος συσσώρευσης πάρα πολλών υποθέσεων στο τεχνικό συμβούλιο της ΓΓΔΥ, που αναπόφευκτα θα οδηγήσει σε ακόμα μεγαλύτερες καθυστερήσεις. -Οι υφιστάμενοι μηχανισμοί προσυμβατικού ελέγχου χρήζουν απλοποίησης για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα τους και να επιταχυνθούν οι διαδικασίες ανάθεσης 3. Με το υπό διαβούλευση σχέδιο νόμου και προκειμένου να επιταχυνθούν οι διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να υπάρχει ρητή πρόβλεψη και να γίνουν οι αναγκαίες τροποποιήσεις όσο αφορά τον προσυμβατικό έλεγχο των αποφάσεων των αναθετουσών αρχών και δη της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης. Ο έλεγχος νομιμότητας της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, από την απόφαση έγκρισης των Τευχών Δημοπράτησης έως και την απόφαση κατακύρωσης, ασκείται πολλαπλώς από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, το Ελεγκτικό Συνέδριο, την ΑΕΠΠ, τα αρμόδια Διοικητικά Δικαστήρια. Προκειμένου να επιταχυνθούν οι διαδικασίες και χωρίς τον κίνδυνο αντίθετων αποφάσεων, προτείνεται η τροποποίηση των διατάξεων, έτσι ώστε να απλοποιηθεί και να καταστεί σαφής και αποτελεσματικός ο έλεγχος νομιμότητας των οργάνων της Τοπικής		

			και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης για τα θέματα που αφορούν τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. -Η αναμόρφωση του συστήματος δικαστικής προστασίας με δημιουργία ειδικού τμήματος ταχείας και οριστικής απόδοσης δικαιοσύνης αποτελεί το απαραίτητο βήμα για την αντιμετώπιση των ενστάσεων 4. Το σύστημα έννομης προστασίας νοσεί και προκαλεί μεγάλες και αδικαιολόγητες καθυστερήσεις. Χρειάζεται άμεση επανεξέταση ενώ οι προτεινόμενες «αλλαγές» δεν επιλύουν το πρόβλημα. Ειδικότερα: – παρόλο που η ενωσιακή νομοθεσία απαιτεί ταχεία δικαστική επίλυση των διαφορών, που αναφύονται στο στάδιο πριν από την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, η Ελλάδα με τον ν.4412/16 αποφάσισε τη θέσπιση διοικητικής επίλυσης ενώπιον της ΑΕΠΠ (την οποία ίδρυσε ο ν.4412/16) η οποία προηγείται υποχρεωτικά της δικαστικής και στη συνέχεια προσωρινής δικαστικής προστασίας (Αίτηση αναστολής) και ακολούθως οριστικής (Αίτηση ακύρωσης). – η διαδικασία άσκησης/εξέτασης της προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ και η έκδοση απόφασης απαιτεί τουλάχιστον 3-4 μήνες. – η απόφαση της ΑΕΠΠ, αν και στο νόμο ορίζεται ότι είναι δεσμευτική για την Αναθέτουσα Αρχή, στην πράξη είναι αναποτελεσματική, αφού αν ασκηθεί Αίτηση αναστολής κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του δικαστηρίου, υποχρεωτικά η Αρχή αναμένει τον προσδιορισμό, την εκδίκαση και την έκδοση της σχετικής Απόφασης, η οποία μπορεί να αναστείλει την απόφαση της ΑΕΠΠ, δηλαδή αναμένει μια διαδικασία, που συνήθως υπερβαίνει τους 6 μήνες (επί πλέον των παραπάνω 3-4 της ΑΕΠΠ). Επί πλέον, η αναποτελεσματική απόφαση της ΑΕΠΠ απλώς περιπλέκει και καθυστερεί τη δικαστική διαδικασία, αφού τα δικαστήρια πρέπει να αποφανθούν όχι μόνο για την απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής αλλά και γι' αυτήν της ΑΕΠΠ… τέλος η παραπάνω διαδικασία είναι και εξαιρετικά δαπανηρή αφού προβλέπεται παράβολο για την άσκηση της προσφυγής σε ποσοστό 0,50% του προϋπολογισμού της σύμβασης. – όμως ούτε η έκδοση απόφασης επί της Αίτησης αναστολής από το δικαστήριο επιτρέπει στην Αναθέτουσα Αρχή να προχωρήσει, αφού αν ασκηθεί Αίτηση ακύρωσης, η παραπάνω είναι υποχρεωμένη να αναμένει τον προσδιορισμό, την εκδίκαση και της έκδοση απόφασης επ' αυτής, διαδικασία που μπορεί να υπερβαίνει κατά πολύ το ένα έτος (επί πλέον των χρόνων που προαναφέρθηκαν…) – η παραπάνω διαδικασία μπορεί να επαναλαμβάνεται σε πολλά στάδια ενός διαγωνισμού αλλά και να ασκείται από ποικίλους διαδίκους (υποψήφιους, Αναθέτουσα Αρχή) με αποτέλεσμα να είναι προφανώς ατέρμων….		

			Από τα παραπάνω είναι φανερό ότι η θέσπιση μιας δικαστικής διαδικασίας, σε ειδικό τμήμα δικαστηρίου, που σε χρόνο όχι μεγαλύτερο των δύο μηνών θα αποφαινόταν οριστικά σε ένα μόνο στάδιο για την επίλυση της διαφοράς με ταυτόχρονη κατάργηση της προσφυγής κατά της ΑΕΠΠ, αποτελεί την μοναδική και ενδεδειγμένη λύση για την επιτάχυνση των διαδικασιών και την ασφάλεια δικαίου. Είναι προφανές ότι στην εποχή μας η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να ενισχυθεί με αρμοδιότητες και πόρους για να αντιμετωπίσει τις αναπτυξιακές και κοινωνικές προκλήσεις που προκύπτουν. Στο πλαίσιο αυτό ο εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις είναι αναγκαίο να κινηθεί με βάση τις σύγχρονες προσεγγίσεις για την προώθηση της τοπιοκεντρικής ανάπτυξης με ενίσχυση της αυτοτέλειας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και να μην διαπνέεται από αντιλήψεις επιστροφής σε καθεστώς κηδεμονίας της από το κέντρο. Για την Περιφερειακή Ένωση Δήμων Κρήτης Ο Πρόεδρος Ο Γραμματέας Γιάννης Κουράκης Γιάννης Μαλανδράκης		

11826	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 22:05:37	ΘΕΜΑ: Προτάσεις και απόψεις της ΠΕΔ Κρήτης για το ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων με τίτλο: «ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ» Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιδιώκεται η αναμόρφωση του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου για τις Δημόσιες Συμβάσεις, του Ν.4412/2016, το οποίο παρουσιάζει πλήθος προβλημάτων που έχουν ήδη επισημανθεί από τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς. Εν γένει οι διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων χαρακτηρίζονται από αναποτελεσματικότητα, μεγάλες χρονικές καθυστερήσεις, με μακροχρόνιες δικαστικές και προδικαστικές διαδικασίες. Ιδιαίτερα στην σημερινή οικονομική συγκυρία, υφίσταται ανάγκη για αύξηση της αποτελεσματικότητας προκειμένου οι σχετικές διαδικασίες να επιταχυνθούν με όρους πλήρους διαφάνειας. Επιπρόσθετα, η αύξηση της αποτελεσματικότητας θα συμβάλει τα μέγιστα στην ταχύτερη απορρόφηση και αξιοποίηση των ενωσιακών κονδυλίων, ιδίως ενόψει της προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2021-2027. Προκειμένου να συμβάλλουμε, μέσω της διαβούλευσης, στην επιτάχυνση και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, στα πλαίσια των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, παραθέτουμε τις απόψεις μας στα παρακάτω κρίσιμα ζητήματα. -Η προσθήκη νέων διαδικασιών πέρα από αυτές που προβλέπονται από την Οδηγία της ΕΕ δεν προσθέτει διαφάνεια αλλά απλά επιβαρύνει το χρονοδιάγραμμα των έργων: 1. Με το άρθρο 21 προστίθεται παρ.4 στο άρθρο 70 του Ν.4412/2016, με την οποία εισάγεται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής για έργα εκτιμώμενης αξίας άνω του 1.000.000 ευρώ να αναρτούν τη μελέτη κατασκευής του έργου τουλάχιστον δύο μήνες πριν τη διενέργεια του διαγωνισμού. Η τροποποίηση αυτή δημιουργεί μια επιπρόσθετη χρονική καθυστέρηση τουλάχιστον δύο μηνών, χωρίς να προβλέπεται από το άρθρο 55 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, επιβραδύνοντας τον ήδη επιβαρυμένο χρόνο διενέργειας των διαγωνισμών. Επιπλέον, δεν υπάρχει κανένα όφελος στη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων καθώς στο υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο έχουν προβλεφθεί επαρκείς προθεσμίες που κατοχυρώνουν τη δημοσιότητα και διαφάνεια (άρθρο 61 επ.) και επιπλέον υπάρχει η διαδικασία διαβούλευσης (άρθρο 68) προ της καταληκτικής ημερομηνίας κατάθεσης προσφορών. -Η ενίσχυση των αποκεντρωμένων αναθετουσών αρχών αποτελεί	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			προϋπόθεση για την επιτάχυνση των έργων και δεν είναι επιτρεπτή η υπονόμευση της αυτοτέλειας τους: 2. Κοινή διαπίστωση όλων των εμπλεκομένων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων είναι η ανάγκη αποκέντρωσης και ενίσχυσης των αναθετουσών αρχών όσον αφορά τους Δήμους και Περιφέρειες, προκειμένου να επισπευσθούν οι διαδικασίες, σύμφωνα με τις τοπικές και περιφερειακές ανάγκες. Αντί αυτού με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου, προβλέπονται διατάξεις που δημιουργούν πρόσθετες χρονικές καθυστερήσεις, όπως αυτές στα άρθρα 25 και 26. Συγκεκριμένα, με την παρ.3 του άρθρου 76 εισάγεται υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να ζητούν γνωμοδότηση του τεχνικού συμβουλίου της ΓΓΔΥ, με προθεσμία όχι μικρότερη των 60 ημερών, προκειμένου να συμπεριλάβουν απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικήςεπάρκειας, καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πέραν των προβλεπόμενων στο π.δ.71/2019. Αντίστοιχα και στην παρ.3 του άρθρου 77, εισάγεται ανάλογη ρύθμιση με μόνη διαφοροποίηση της προθεσμίας που ορίζεται σε 60 εργάσιμες ημέρες. Με τις ρυθμίσεις αυτές καταργείται η αυτοτέλεια των αναθετουσών αρχών και δη της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, στερώντας αφενός τη δυνατότητα που παρέχονται από τις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ για καθορισμό των κριτηρίων επιλογής και αφετέρου δημιουργούνται πρόσθετες καθυστερήσεις των διαγωνιστικών διαδικασιών, τουλάχιστον 3 μηνών και παραπάνω. Εξάλλου, υφίσταται η δυνατότητα προσφυγής κατά διακηρύξεων από τους οικονομικούς φορείς που θεωρούν ότι παραβιάζεται το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο και δεν υπάρχει κανένας λόγος συσσώρευσης πάρα πολλών υποθέσεων στο τεχνικό συμβούλιο της ΓΓΔΥ, που αναπόφευκτα θα οδηγήσει σε ακόμα μεγαλύτερες καθυστερήσεις. -Οι υφιστάμενοι μηχανισμοί προσυμβατικού ελέγχου χρήζουν απλοποίησης για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα τους και να επιταχυνθούν οι διαδικασίες ανάθεσης: 3. Με το υπό διαβούλευση σχέδιο νόμου και προκειμένου να επιταχυνθούν οι διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να υπάρχει ρητή πρόβλεψη και να γίνουν οι αναγκαίες τροποποιήσεις όσο αφορά τον προσυμβατικό έλεγχο των αποφάσεων των αναθετουσών αρχών και δη της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης. Ο έλεγχος νομιμότητας της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, από την απόφαση έγκρισης των Τευχών Δημοπράτησης έως και την απόφαση κατακύρωσης, ασκείται πολλαπλώς από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, το Ελεγκτικό Συνέδριο, την ΑΕΠΠ, τα αρμόδια Διοικητικά Δικαστήρια. Προκειμένου να επιταχυνθούν οι διαδικασίες και χωρίς τον κίνδυνο αντίθετων αποφάσεων, προτείνεται η τροποποίηση των διατάξεων, έτσι ώστε να απλοποιηθεί και να καταστεί σαφής και αποτελεσματικός ο έλεγχος νομιμότητας των οργάνων της Τοπικής		

			και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης για τα θέματα που αφορούν τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. -Η αναμόρφωση του συστήματος δικαστικής προστασίας με δημιουργία ειδικού τμήματος ταχείας και οριστικής απόδοσης δικαιοσύνης αποτελεί το απαραίτητο βήμα για την αντιμετώπιση των ενστάσεων: 4. Το σύστημα έννομης προστασίας νοσεί και προκαλεί μεγάλες και αδικαιολόγητες καθυστερήσεις. Χρειάζεται άμεση επανεξέταση ενώ οι προτεινόμενες «αλλαγές» δεν επιλύουν το πρόβλημα. Ειδικότερα: – παρόλο που η ενωσιακή νομοθεσία απαιτεί ταχεία δικαστική επίλυση των διαφορών, που αναφύονται στο στάδιο πριν από την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, η Ελλάδα με τον ν.4412/16 αποφάσισε τη θέσπιση διοικητικής επίλυσης ενώπιον της ΑΕΠΠ (την οποία ίδρυσε ο ν.4412/16) η οποία προηγείται υποχρεωτικά της δικαστικής και στη συνέχεια προσωρινής δικαστικής προστασίας (Αίτηση αναστολής) και ακολούθως οριστικής (Αίτηση ακύρωσης). – η διαδικασία άσκησης/εξέτασης της προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ και η έκδοση απόφασης απαιτεί τουλάχιστον 3-4 μήνες. – η απόφαση της ΑΕΠΠ, αν και στο νόμο ορίζεται ότι είναι δεσμευτική για την Αναθέτουσα Αρχή, στην πράξη είναι αναποτελεσματική, αφού αν ασκηθεί Αίτηση αναστολής κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του δικαστηρίου, υποχρεωτικά η Αρχή αναμένει τον προσδιορισμό, την εκδίκαση και την έκδοση της σχετικής Απόφασης, η οποία μπορεί να αναστείλει την απόφαση της ΑΕΠΠ, δηλαδή αναμένει μια διαδικασία, που συνήθως υπερβαίνει τους 6 μήνες (επί πλέον των παραπάνω 3-4 της ΑΕΠΠ). Επί πλέον, η αναποτελεσματική απόφαση της ΑΕΠΠ απλώς περιπλέκει και καθυστερεί τη δικαστική διαδικασία, αφού τα δικαστήρια πρέπει να αποφανθούν όχι μόνο για την απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής αλλά και γι' αυτήν της ΑΕΠΠ… τέλος η παραπάνω διαδικασία είναι και εξαιρετικά δαπανηρή αφού προβλέπεται παράβολο για την άσκηση της προσφυγής σε ποσοστό 0,50% του προϋπολογισμού της σύμβασης. – όμως ούτε η έκδοση απόφασης επί της Αίτησης αναστολής από το δικαστήριο επιτρέπει στην Αναθέτουσα Αρχή να προχωρήσει, αφού αν ασκηθεί Αίτηση ακύρωσης, η παραπάνω είναι υποχρεωμένη να αναμένει τον προσδιορισμό, την εκδίκαση και της έκδοση απόφασης επ' αυτής, διαδικασία που μπορεί να υπερβαίνει κατά πολύ το ένα έτος (επί πλέον των χρόνων που προαναφέρθηκαν…) – η παραπάνω διαδικασία μπορεί να επαναλαμβάνεται σε πολλά στάδια ενός διαγωνισμού αλλά και να ασκείται από ποικίλους διαδίκους (υποψήφιους, Αναθέτουσα Αρχή) με αποτέλεσμα να είναι προφανώς ατέρμων….		

			Από τα παραπάνω είναι φανερό ότι η θέσπιση μιας δικαστικής διαδικασίας, σε ειδικό τμήμα δικαστηρίου, που σε χρόνο όχι μεγαλύτερο των δύο μηνών θα αποφαινόταν οριστικά σε ένα μόνο στάδιο για την επίλυση της διαφοράς με ταυτόχρονη κατάργηση της προσφυγής κατά της ΑΕΠΠ, αποτελεί την μοναδική και ενδεδειγμένη λύση για την επιτάχυνση των διαδικασιών και την ασφάλεια δικαίου. Είναι προφανές ότι στην εποχή μας η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να ενισχυθεί με αρμοδιότητες και πόρους για να αντιμετωπίσει τις αναπτυξιακές και κοινωνικές προκλήσεις που προκύπτουν. Στο πλαίσιο αυτό ο εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις είναι αναγκαίο να κινηθεί με βάση τις σύγχρονες προσεγγίσεις για την προώθηση της τοπιοκεντρικής ανάπτυξης με ενίσχυση της αυτοτέλειας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και να μην διαπνέεται από αντιλήψεις επιστροφής σε καθεστώς κηδεμονίας της από το κέντρο. Για την Περιφερειακή Ένωση Δήμων Κρήτης Ο Πρόεδρος Ο Γραμματέας Γιάννης Κουράκης Γιάννης Μαλανδράκης		
11828	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 22:25:14	1. Να μην είναι απαραίτητη η συμπλήρωση των τιμών στην προκήρυξη για κάθε είδος (π.χ. προμήθειας αντιδραστηρίων με συνοδό εξοπλισμό) από την αναθέτουσα αρχή παρά μόνο οι ενδεικτικές ποσότητες κάθε είδους και ο συνολικός προϋπολογισμός του τμήματος. Επίσης επειδή στους φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας ο αριθμός παρακλινικών εξετάσεων ανά είδος δεν είναι σταθερός για κάθε έτος αλλά μεταβάλλεται ανάλογα με τα τρέχοντα επιστημονικά δεδομένα της ιατρικής πρακτικής να μη είναι υποχρεωτική η αναγραφή συγκεκριμένων ποσοτήτων για κάθε είδος αντιδραστηρίου στη σύμβαση παρά μόνο το είδος αυτών και το συνολικό κόστος της σύμβασης. 2. Να είναι δυνατή η έναρξη της διαδικασίας νέου διαγωνισμού αμέσως μόλις	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			τελειώσει ο τελευταίος διαγωνισμός για το ίδιο είδος προμήθειας, έτσι ώστε παρά τη χρονοβόρα διαδικασία ενός διαγωνισμού να εξασφαλίζεται η προμήθεια ενός εργαστηρίου με αντιδραστήρια ανελλιπώς για να δίνονται εγκαίρως έγκυρα αποτελέσματα στους ασθενείς (π.χ. πανεπιστημιακού τμήματος νοσοκομείου (προμήθεια μέσω ΕΛΚΕ. 3. Επειδή φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας είναι και τα Πανεπιστήμια να είναι δυνατή η εφαρμογή διατάξεων που αφορούν τις υπηρεσίες υγείας του Υπουργείου Υγείας και στο Υπουργείο Παιδείας.		
11830	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-06 23:46:59	Ειδικά για τα άρθρα 57,58,60 & 70 του σχεδίου νόμου στα οποία εμπλέκεται η επικείμενη ιδιωτική επίβλεψη των έργων: Η προαιρετική άσκηση επίβλεψης κατασκευής δημοσίου έργου από πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα είναι ασύμβατη με την έννοια της άσκησης της χρηστής διοίκησης και της διαφύλαξης του δημοσίου συμφέροντος, τόσο σε σχέση με την έντεχνη, όσο και την εμπρόθεσμη και εντός του εγκεκριμένου προϋπολογισμού εκτέλεση ενός έργου.Με την παράλληλη δε κατάργηση των επιτροπών ΠΠΑΕ, η διευθύνουσα υπηρεσία αποκόπτεται πλήρως από την παρακολούθηση της κατασκευής του έργου και στερείται της ενδελεχούς παρακολούθησης και της λήψης όλων των κρίσιμων στοιχείων για την ομαλή και σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη κατασκευή του έργου.Εν ολίγοις παραχωρούνται συνταγματατικά κατοχυρωμένα δικαιώματα του Κράτους σε ιδιώτες. Προβλέπεται μεν με την παρ. 10 του άρθρου 57 η σύνταξη των τριμηνιαίων συνοπτικών ανακεφαλαιωτικών εκθέσεων με την συνδρομή της επίβλεψης προς ενημέρωση της προϊσταμένης αρχής (όπως και με τον ν4412/2016), αλλά σε περίπτωση κατά την οποία ο επιβλέπων θα είναι ιδιώτης και όχι δημόσιος υπάλληλος, το πιό πιθανό θα είναι να αναφύονται διαφωνίες μεταξύ του προϊσταμένου διεύθυνσης και του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης κατά την σύνταξη των εκθέσεων. Ειδικότερα για την συμμετοχή ιδιωτικών φορέων στην επίβλεψη κατασκευής δημοσίων έργων : Ποιός φορέας θα επιβαρύνεται το κόστος αμοιβής του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης; Δεν μπορεί να επιβαρύνει τι δαπάνες του έργου γιατί κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 53 και 116 (είτε ως Γενικά Έξοδα, είτε ως απολογιστικές εργασίες), ούτε μπορεί να προστεθεί ως "διακριτή δαπάνη" στον προϋπολογισμό δημοπράτησης όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση. Αν επιβαρύνει τους προϋπολογισμούς των αναθετουσών αρχών με επιπλέον ιδίες δαπάνες αντίστοιχες των δαπανών ελεγκτών δόμησης, δημιουργείται μεγάλο δημοσιονομικό κόστος. Αν επιβαρύνει τον ανάδοχο θα συμβαίνει το νομικά ασύμβατο, ο ελέγχων να αμοίβεται από τον ελεγχόμενο. Μπορεί νομικά ένας ιδιώτης μηχανικός (είτε μονοπρόσωπα, είτε ως μισθωτός	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			πιστοποιημένου οικονομικού φορέα) κατά την άσκηση των καθηκόντων επίβλεψης δημοσίου έργου να φέρει ποινικές ευθύνες αντίστοιχες δημοσίου υπαλλήλου; Πώς θα είναι δυνατόν να ασκείται έλεγχος από την διευθύνουσα υπηρεσία; Ο μοναδικός ο οποίος δύναται να εισέρχεται σε εργοτάξιο έργου άνευ αδείας είναι ο προϊστάμενος διεύθυνσης ο οποίος σε κάθε περίπτωση εξακολουθεί να είναι (ή μήπως δεν θα είναι;;;;) ο "βασικός επιβλέπων" του έργου (σύμφωνα με την παρ. 2) και όλοι οι υπόλοιποι επιβλέποντες αποτελούν τους "άμεσους βοηθούς" του. Ο ιδιωτικός φορέας επίβλεψης πιθανόν θα δύναται νομικά να αρνείται στην είσοδο εντός τους εργοταξίου έστω και για απλή παρακολούθηση στον οποιοδήποτε υπάλληλο της διευθύνουσας υπηρεσίας.Υπάρχει βέβαια η πρόνοια της παρ. 11 για την διαδικασία αυτοψίας που ακολουθείται όταν υπάρχει η ανάγκη διαπίστωσης πραγματικών περιστατικών, αλλά δεν τίθεται η υποχρεωτική παρουσία του αναδόχου και δεν διασαφηνίζεται ως τί ορίζεται με τον όρο "πραγματικό περιστατικό". Με δεδομένη την απουσία της διευθύνουσας υπηρεσίας από την επίβλεψη της κατασκευής και των πέραν κάθε λογικής προτεινόμενων διατάξεων των παρ. 1 & 3 του άρθρου 70 περί "δήλωσης αληθείας" (μέχρι τώρα δηλαδή οι επιμετρήσεις ήταν κατά τεκμήριο ψευδείς!!!) για την υποβολή των επιμετρήσεων είναι περίπου βέβαιο ότι θα αναφύονται συνεχόμενες διαφορές μεταξύ της διευθύνουσας υπηρεσίας, του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης και του αναδόχου, με αποτέλεσμα την συνεχή παραπομπή διαφορών στην προϊσταμένη αρχή. Αν η επίβλεψη ασκείται από ιδιωτικό φορέα και με δεδομένη την κατάργηση των επιτροπών ΠΠΑΕ, η συγκεκριμένη διάταξη είναι σχεδόν ανέφικτη να εφαρμοσθεί, καθότι η διευθύνουσα υπηρεσία δεν θα έχει άμεση εμπλοκή και παρακολούθηση της κατασκευής του έργου. Σε περίπτωση κατά την οποία η επίβλεψη ασκείται από ιδιωτικό φορέα επίβλεψης είναι πραγματικά αστείο να λέμε ότι ή διευθύνουσα υπηρεσία θα ενημερώνεται με φωτογραφίες (λες και εφαρμόζουμε το VAR σε ποδοσφαιρικό αγώνα) για τις αφανείς εργασίες οι οποίες είναι ως επί τω πλείστον και οι πιο κρίσιμες στην έντεχνη και ποιοτική κατασκευή ενός έργου. Τέλος επί του άρθρου 136Α και για την επικείμενη σύσταση του σώματος ιδιωτών επιβλεπόντων μηχανικών για την άσκηση επίβλεψης κατασκευής έργων μικρών αναθετουσών αρχών προϋπολογισμού 60.000Ε έως 1.000.000Ε, αντί διενέργειας προσλήψεων μέσω ΑΣΕΠ σε αυτές μικρές αναθέτουσες αρχές (δηλαδή μικροί δήμοι ως επί τω πλείστον με 1-2 ή και κανέναν μηχανικό), προσωπικά έχω να πω ότι θα είναι το επισφράγγισμα της ερημοποίησης της		

			υπαίθρου. Κάθε μικρή πόλη η οποία είναι έδρα ενός μικρού δήμου παίρνει "ανάσες ζωής" από τον μηχανικό, τον γιατρό του ΚΥ, τον δασολόγο του δασαρχείου κλπ. που προσλαμβάνονται και ξεκινούν την επαγγελματική σταδιοδρομία τους.Πολλές φορές είναι και γηγενείς επιστήμονες που θέλουν να επιστρέψουν στην γενέτειρα τους και να προσφέρουν.Με την προτεινόμενη διάταξη μπαίνει ένα ακόμη λιθαράκι στον υδροκεφαλισμό των μεγάλων πόλεων και φυσικά δεν υπάρχει περίπτωση να επιτευχθεί σοβαρή επίβλεψη από ιδιώτη μηχανικό Ο οποίος πιθανόν δεν θα έχει χρόνο να κάνει δεκάδες χιλιόμετρα καθημερινά από την έδρα του (την πρωτεύουσα του νομού πιθανόν) και σε συνεννόηση με τον ανάδοχο θα υπογράφει "άλλα αντί άλλων" σε επιμετρήσεις και φύλλα ΠΠΑΕ.		

11790		2020-12-06 19:43:42	Αρθρο 105 (ν. 4412/2016) Παρ. 3: Ορίζεται πότε επέρχονται τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης κατακύρωσης για τις συμβάσεις άνω των ορίων του άρθρου 118 και των €60.000 για τις συμβάσεις τεχνικής βοήθειας. Δεν αναφέρεται τι γίνεται με τις συμβάσεις κάτω των ορίων του άρθρου 118 και των €60.000 για συμβάσεις τεχνικής βοήθειας. Παρ. 7: Να συμπληρωθεί ως εξής: « …..κηρύσσεται έκπτωτος, με απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας ή του εξουσιοδοτημένου οργάνου για την υπογραφή της Σύμβασης, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας Αρχής, μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης, η εγγύηση συμμετοχής …» Αιτιολόγηση: Οι προσθήκες προτείνονται για να μην υπάρχουν κενά στη διάταξη που απαιτούν διευκρινίσεις και ερμηνείες.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11816	ΑΜΥΝΑ	2020-12-06 21:01:58	Σχετικά με το άρθρο 149 “Συμφωνίες-πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης”, προτείνεται η τροποποίηση του τίτλου σε “Συμβάσεις και Συμφωνίες-πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης”, καθώς και η ανάλογη διαμόρφωση του άρθρου, με σκοπό να μην αποκλείεται (ή τουλάχιστον να μην αποτρέπεται) η σύναψη Συμβάσεων για την Εν Συνεχεία Υποστήριξη. Με την μέχρι στιγμής εμπειρία από την Συμφωνία-Πλαίσιο για την εν συνεχεία υποστήριξη των Α/Φ Μ2000 και Μ2000-5, διαπιστώνεται ότι η σύναψη εκτελεστικών συμβάσεων είναι αρκετά περίπλοκη υπόθεση, παρότι όλες οι βασικές διαδικασίες έχουν ρυθμιστεί στην υπογεγραμμένη Συμφωνία-Πλαίσιο. Έτσι, κάθε χρόνο ή όποτε απαιτηθεί, θα πρέπει να συγκροτείται μία νέα Επιτροπή διαπραγματεύσεων για την κατάρτιση εκτελεστικών συμβάσεων, οι οποίες μάλιστα θα πρέπει να υπογράφονται από τον Γεν. Διευθυντή της ΓΔΑΕΕ, ενώ θα περνούν και από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Η διαδικασία αυτή είναι αρκετά περίπλοκη και γραφειοκρατική, όπως άλλωστε απεδείχθη από την σύναψη των πρώτων εκτελεστικών συμβάσεων: η Συμφωνία-Πλαίσιο είχε υπογραφεί από τον Δεκ. 19 και οι πρώτες εκτελεστικές τελικά υπεγράφησαν τον Σεπ. 20, παρά την πίεση που υπήρξε λόγω των ενεργειών της Τουρκίας το καλοκαίρι του 2020. Αντιθέτως, θα ήταν πολύ καλύτερα να είχε υπογραφεί εξ αρχής μία σύμβαση εν συνεχεία υποστήριξης, διάρκειας 4 ετών και με μία εύκολη διαδικασία ανανέωσης της διάρκειας ισχύος της, η οποία να καθόριζε τις βασικές διαδικασίες και ένα ανώτατο ποσό, εντός του οποίου να τοποθετούνται παραγγελίες υλικών, επισκευών και υπηρεσιών (όπως γίνεται στις blanket order). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, αναφορικά με την υποστήριξη αεροπορικών μέσων, είναι αυτονόητο ότι δεν μπορούμε να γνωρίζουμε εκ των προτέρων ποια υλικά θα πρέπει να προμηθευτούμε ή να επισκευάσουμε, οπότε είναι παράλογο να απαιτείται η εκ των προτέρων κατάρτιση λίστας		

			ανταλλακτικών ή υπηρεσιών, με συγκεκριμένες τιμές και ποσότητες. Φυσικά, η όλη εκτέλεση της σύμβασης θα έπρεπε να ανατεθεί στην ΠΑ και πιο συγκεκριμένα στη ΔΑΥ (που είναι ο καθ' ύλην αρμόδιος φορέας για την υποστήριξη των μέσων της ΠΑ), χωρίς να υπάρχει καμμία εμπλοκή της ΓΔΑΕΕ πέραν της αρχικής κατάρτισης και σύναψης της σύμβασης. Εν ολίγοις, οι Συμφωνίες-Πλαίσιο δεν φαίνεται να αποτελούν τη βέλτιστη λύση, καθώς για κάθε εκτελεστική σύμβαση απαιτούνται σχεδόν όλα τα βήματα που χρειάζεται μία κανονική σύμβαση: συγκρότηση Επιτροπής, ενέργειες από το ΓΕΑ για τη χρηματοδότηση, συζητήσεις με την αντισυμβαλλόμενη πλευρά σε επίπεδο ΓΔΑΕΕ, ΚΓΕΠ ΓΔΑΕΕ και υπογραφή από τον Γεν. Δντή ΓΔΑΕΕ. Τέλος, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα προγράμματα υποστήριξης εκτιμάται ότι θα αποτελέσουν το κύριο αντικείμενο του υπόψη νόμου, καθώς αναμένεται περιορισμένος αριθμός συμβάσεων προμήθειας νέων οπλικών συστημάτων, ενώ υπάρχει μεγάλη ανάγκη για υποστήριξη των υφιστάμενων οπλικών συστημάτων. Επομένως, θα πρέπει να καταβληθεί σημαντική προσπάθεια για μείωση της γραφειοκρατίας και των άσκοπων επιτελικών ενεργειών.		

Κωδικός Σχολίου	Άρθρο	Ημερομηνία Υποβολής	Σχόλιο	Απάντηση	Αιτιολογία
11838	50	2020-12-07 00:17:05	Άρθρο 16 παρ.4 Προτείνεται να απαλειφθεί η έκφραση 'αξιολογηση της μελέτης', διότι αυτό ακριβώς διασαφηνίζεται στην συνέχεια της διατύπωσης.	Απορρίπτεται	Η διάταξη είναι σαφής
11839	53	2020-12-07 00:18:00	Άρθρο 17 παρ.8 εδαφιο ε Στους ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς, υφίσταται πλατφόρμα οικονομικής προσφοράς και κατά συνέπεια δεν απαιτείται έντυπο συμπλήρωσης οικονομικής προσφοράς ή σχετικό υπόδειγμα. Προτείνεται να επανεξεταστεί η υπάρχουσα διατύπωση Άρθρο 17 παρ.10 Ο ορισμός δυνητικής σαφήνειας για την εφαρμογή θεωρείται ότι δεν είναι δόκιμος. Προτείνεται να επανεξεταστεί η διατύπωση, χωρίς τον όρο σαφήνεια	Λαμβάνεται υπόψη	

11840	72	2020-12-07 00:20:29	Άρθρο 22 παράγραφος 1 Στο άρθρο 22 1. εισάγεται απαίτηση που θεωρείται ότι διέφυγε της προσοχής του νομοθέτη, καθώς έχουν δοθεί δείγματα βελτίωσης και απλοποίησης των διαδικασιών. Συγκεκριμένα, προβλέπεται οι εγγυήσεις που εκδίδονται ηλεκτρονικά να συνοδεύονται από Υπεύθυνη Δήλωση στην οποία δηλώνεται ότι το Ηλεκτρονικό Αρχείο συμπεριλαμβάνεται στον φάκελο της προσφοράς. Αντίστοιχα προβλήματα έχουν προκύψει από παλαιότερες αποσπασματικές τροποποιήσεις του ν4412/16, με τις οποίες ζητήθηκε να δηλώνονται με ΥΔ τα αυτονόητα και μάλιστα με ποινή αποκλεισμού, ενώ ταυτόχρονα καταργήθηκε και η διαδικασία διόρθωσης (τροποποίηση άρθρο 103). Ο νομοθέτης του παρόντος είναι γνώστης του τραγέλαφου που δημιουργήθηκε και των στρεβλώσεων και αδικιών που έχουν καταγραφεί το τελευταίο χρόνο και για τον λόγο αυτό επαναφέρει με την παρούσα τροποποίηση το παλαιότερο status. Προτείνεται η διαγραφή της απαίτησης υποβολής υπεύθυνων δηλώσεων για την αυτονόητη ύπαρξη της εγγυητικής συμμετοχής. Άρθρο 22 παράγραφος 2 εδάφιο ε Η αλλαγή του πλαισίου εγγυοδοσίας με την αύξηση των ορίων και την αύξηση των προβλεπόμενων καταπτώσεων, προτείνεται από τον νομοθέτη με στόχο την αύξηση της υπευθυνότητάς του ΟΦ και την αντιμετώπιση των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών ή των πλασματικών προσφορών. Παρόλο που η ανωτέρω άποψη του νομοθέτη έχει μια θεωρητικά ορθολογική προσέγγιση, εντούτοις θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η πιθανή απόδοσή της θα είναι μακροπρόθεσμη (τουλάχιστον μια διετία) κατά την οποία πολλοί συνεπείς ΟΦ θα έχουν οδηγηθεί σε ανυπολόγιστη οικονομικά θέση έναντι των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η ρύθμιση της αύξησης του ποσού της εγγύησης με θεώρηση την προεκτιμώμενη αξία της σύμβασης, πρόκειται να ευνοήσει όσους έχουν αποφασίσει να αναλάβουν τους κινδύνους της μεγάλης έκπτωσης (στόχος η διατήρηση υψηλού κύκλου εργασιών) και θα στραφεί εναντίων των «συνετών» ΟΦ που προσφέρουν με στόχο τη διατήρηση της ποιότητας έργου και μελέτης. Παράλληλα, υπάρχει η ισχυρή ένδειξη της αλλαγής της τιμολογιακής πολιτικής των πιστωτικών ιδρυμάτων, γεγονός που θα επιβαρύνει περαιτέρω την επισημαινόμενη κατάσταση. Σημαντική παράμετρος επίσης, η οποία θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά από την πολιτική ηγεσία, αποτελεί η λειτουργία του ΤΜΕΔΕ υπό τις νέες συνθήκες. Ιδιαίτερη περίπτωση της ανωτέρω επιλογής αποτελεί η διοικητική αντιμετώπιση των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, διότι στην περίπτωση αυτή υπεισέρχεται και ο παράγοντας της υποκειμενικής κρίσης όσον αφορά την αποδοχή ή μη της αιτιολόγησης προσφοράς, η οποία ζητείται πλέον με	Λαμβάνεται υπόψη	

			δεσμευτικό τρόπο. Η στρεβλή αντιμετώπιση του θέματος των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών επιτείνεται ακόμη περισσότερο από την απαγόρευση δικαστικής προστασίας, καθώς η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής προβλέπεται νομοθετικά και ανεξάρτητα από την υποβολή από τον προσφέροντα της οποιασδήποτε διαδικασίας επανάκρισης (προσφυγή σε δικαστήριο κλπ). Η ανωτέρω ρύθμιση αιτιολογείται στην Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, διότι εκτιμάται ότι θα μειώσει το διοικητικό βάρος, που θα επιφέρουν προσφυγές, πρακτικά δηλαδή καταργεί για τον προσφέροντα το δικαίωμα επανάκρισης. Επειδή στόχος ενός νομοθετικού πλαισίου είναι να καλλιεργήσει και την αίσθηση του δικαίου και της δίκαιης κρίσης προς τον πολίτη, θεωρείτε ότι η όποια πιθανή καθυστέρηση και επιθυμία μείωσης του διοικητικού βάρους δεν αποτελεί επαρκή αιτιολογία για την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής. Αντιθέτως θα μπορούσε να χαρακτηρισθεί ως αρκετά 'ακραία', αναφορικά με την μη εφαρμογή αρχών που θέτει η Ευρωπαική Οδηγία και θα πρέπει να επανεξετασθεί Προτείνεται εναλλακτικά - να μη καταπίπτει η εγγυητική σε περίπτωση υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, η διαπίστωση της οποίας επιβάλλεται από την εφαρμογή της κανονιστικής διάταξης του παρόντος νόμου (10%, υπέρβαση του μέσου όρου) ή - να διατηρείται η δυνατότητα από τον προσφέροντα να προσφύγει στα αρμόδια δικαστικά όργανα, χωρίς την κατάπτωση εγγυητικής Άρθρο 22 παράγραφος 4 Σε συνέχεια των παρατηρήσεων που τέθηκαν για την πολιτική εγγυοδοσίας του εδαφίου 2, ειδικά για την περίπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, η οποία ορίζεται στο 5% της προεκτιμώμενης αξίας του έργου και πέραν των αιτιάσεων που αναφέρθηκαν πρέπει να επισημανθεί και μια πρόσθετη παράμετρος της δημιουργούμενης στρέβλωσης και αδικίας. Συγκεκριμένα, η πολιτεία θεωρεί ότι η εγγύηση του ΟΦ πρέπει να είναι επί της προεκτιμώμενης αμοιβής, ενώ στην συνέχεια ορίζει ότι η πιστοποίηση που χορηγεί είναι επί της συμβατικής αμοιβής. Επειδή η πρακτική αυτή δεν τιμά μια δίκαιη πολιτεία, Προτείνεται εναλλακτικά - Η διατήρηση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης επί του ποσού της συμβατικής αμοιβής ή - Η χορήγηση πιστοποιητικού εμπειρίας, επί της προεκτιμώμενης αμοιβής (όπως και η ζητούμενη εγγυοδοσία)		

11841	73	2020-12-07 00:21:39	Άρθρο 23 παράγραφος 2 Στην παράγραφο 2, ορίζεται η αντιμετώπιση του αποκλεισμού από την συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, οποιοσδήποτε ΟΦ, εάν η αναθέτουσα αρχή - Γνωρίζει ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων…. - Μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο ΟΦ, έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά …. Η ανωτέρω διατύπωση ορίζει με σαφήνεια την διαδικασία γνώσης της αναθέτουσας αρχής, δηλαδή είτε με δική της αναζήτηση είτε από αρχεία/μητρώα κλπ είτε με οποιοδήποτε άλλο τρόπο. Τόσο η διατύπωση του νόμου, όσο και η απλή λογική δεν ορίζει ότι η γνώση προκύπτει από Υπεύθυνη Δήλωση του ενδιαφερόμενου. Επειδή προσφάτως έχει αναπτυχθεί μια λογική, η οποία μάλιστα ευνοεί την διάχυση ευθύνης, με την υποβολή υπευθύνων δηλώσεων (από τους υπόχρεους πολίτες), θεωρείται ότι η τάση αυτή πρέπει να περιοριστεί σε μια ευνομούμενη πολιτεία. Σημειώνεται ότι αποτελεί ανορθόδοξη διαδικασία πιστοποίησης, η υποβολή στοιχείων μέσω ΕΕΕΣ και στην συνέχεια για τα ίδια στοιχεία που δηλώθηκαν με ισχύ υπεύθυνης δήλωσης, να ζητείται να πιστοποιούνται και πάλι με την υποβολή νέας υπεύθυνης δήλωσης, επειδή η πολιτεία δεν έχει δυνατότητα να πιστοποιήσει μέσω των δικών της μηχανισμών Προτείνεται, να εξεταστεί ο περιορισμός των ζητουμένων υπευθύνων δηλώσεων στις απολύτως απαραίτητες και κυρίως να περιοριστεί η επανυποβολή υπευθύνων δηλώσεων για τα στοιχεία που έχουν δηλωθεί με το ΕΕΕΣ (ισοδύναμη ισχύς και βαρύτητα)		
11842	74	2020-12-07 00:22:27	Άρθρο 24 παράγραφος 4 Προτείνεται Να διαγραφεί το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4, στα πλαίσια της αιτιολόγησης που έχει υποβληθεί στις παρατηρήσεις επί του άρθρου 23. Επιπρόσθετα υπάρχει μια ενδογενής ασάφεια στην ζητούμενη υπεύθυνη δήλωση (μάλλον από την κεκτημένη ταχύτητα περί εισαγωγής υπευθύνων δηλώσεων), καθώς ζητείται να δηλωθεί η μη καταχώρηση σε βάση δεδομένων που …….θα οριστεί !!!! με ΠΔ (δηλ.σε κάτι που δεν υπάρχει) Επισημαίνεται ότι έχει δηλωθεί σε αρκετά σημεία της διαγωνιστικής διαδικασίας ότι οι ΟΦ δεν έχουν περιπέσει σε πειθαρχικό παράπτωμα	Λαμβάνεται υπόψη	

11843	76	2020-12-07 00:22:56	Άρθρο 25 παράγραφος 4 Η εισαγωγή της παραγράφου 4, αποτελεί επιτομή αντιφατικότητας καθώς οι επιτροπές αξιολόγησης θα πρέπει να μετατρέπονται σε επιτροπές αξιολόγησης (πιστοποίηση επιπέδου χορήγησης πτυχίου). Για να είναι συμβατή η κρίση της επιτροπής διαγωνισμού, με τους κατέχοντες και αξιολογηθέντες μελετητές ή γραφεία μελετών, θα πρέπει να εισάγεται στην διακήρυξη όλο το σύστημα αξιολόγησης που έχει αναπτύξει η αρμόδια επιτροπή του ΥΠΟΜΕ. Προτείνεται η εφαρμογή της παραγράφου 4, να ισχύει για τους διαγωνισμούς άνω των ορίων, καθώς κάτω των ορίων είναι δυνατή η εφαρμογή εθνικών διατάξεων εφαρμογής	Λαμβάνεται υπόψη	
11844	77	2020-12-07 00:23:35	Άρθρο 26 παράγραφος 1γ Προτείνεται η διαγραφή του εδαφίου 1γ. διότι έρχεται σε πλήρη αντίφαση με την παράγραφο 4 του άρθρου 26. Συγκεκριμένα, όταν ορίζεται με μέγιστη ισχύ η δυνατότητα μη εγγραφής στο μητρώο ενός ΟΦ, δεν είναι δυνατόν να μην μπορεί να συμμετέχει σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ωε ένωση με κάποιο άλλο φορέα!!!	Λαμβάνεται υπόψη	
11845	78	2020-12-07 00:24:20	Άρθρο 27 παράγραφος 3 Προτείνεται η επανεξέταση της πρόβλεψης εφαρμογής του παρόντος άρθρου της στήριξης στις ικανότητες άλλων φορέων (δάνεια ικανότητα) μόνο σε συμβάσεις άνω των ορίων για λόγους ενιαίας αντιμετώπισης	Απορρίπτεται	Ανεπαρκής τεκμηρίωση

11846	86	2020-12-07 00:26:07	Άρθρο 31 παράγραφος 12. Εφόσον τίθενται κριτήρια προς βαθμολόγηση, πρέπει να ορίζονται σαφώς ποια είναι αυτά. Η έκφραση 'πλήρωση των στοιχειωδών κριτηρίων της εργαλειοθήκης της ΕΕ για τις κατασκευές' δεν ορίζει σαφώς. Προτείνεται να αναφερθούν πλήρως τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη κατά την βαθμολόγηση Άρθρο 31 παράγραφοι 10 και 13 Στο τεύχος Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης, τίθεται ως ένα από τα προβλήματα που επιχειρείται να θεραπευθούν με τις νομοθετούμενες τροποποιήσεις του ν.4412/16, είναι η αντιμετώπιση των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών. Ένα 'εργαλείο' παρέμβασης είναι ο τύπος αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών, για την αξιολόγηση της οποίας εισάγεται ο τύπος ΒΟΠ=(120*ε)/(20+ε). Ο τύπος ωθεί την καμπύλη μείωσης της ευαισθησίας στην περιοχή του 60%. Παράλληλα εισάγεται ως γενικός δείκτης βαρύτητας της οικονομικής προσφοράς η τιμή 30%. Οι ανωτέρω δύο ρυθμίσεις είναι αντιφατικές μεταξύ τους και δεν εξυπηρετούν μια σταθερή λογική για την καταπολέμηση των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών. Με την μία ρύθμιση μειώνεται η βαρύτητα της οικονομικής προσφοράς, ενώ με την άλλη μειώνεται Προτείνεται να εξορθολογιστεί η παρέμβαση με - Την εισαγωγή του τύπου ΒΟΠ= (110*ε)/(10+ε), ο οποίος ωθεί την καμπύλη σε ορθολογικότερο επίπεδο προσφερόμενης έκπτωσης της τάξεως του 50% - Τον ορισμός ως γενικού δείκτη βαρύτητας της οικονομικής προσφοράς την τιμή 20%.	Λαμβάνεται υπόψη	

11847	88	2020-12-07 00:27:16	Άρθρο 33 Το πρόβλημα των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών αποτελεί μία σημαντική παθογένεια του ΣΠΔΕ, η οποία αναγνωρίζεται και στην Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης των προτεινόμενων τροποποιήσεων. Ο νομοθέτης επιχειρεί να παρέμβει στο ΣΠΔΕ με κατασταλτικό τρόπο που περιλαμβάνει: - Την υποχρεωτική αιτιολόγηση των προσφορών που με τεχνικό και αυθαίρετο τρόπο ορίζονται ως ασυνήθιστα υψηλές - Την αύξηση της εγγυοδοσίας με ισχυρά τιμωρητικό χαρακτήρα. Στην παρούσα παράγραφο, θα διατυπωθεί η προσέγγιση αναφορικά με τον πρώτο παράγοντα ενώ τα θέματα εγγυοδοσίας θα αναφέρονται στις παρατηρήσεις που έχουν γίνει για το άρθρο 22. Πρέπει να αναφερθεί, ότι η επιχειρούμενη ρύθμιση δεν έχει λάβει υπόψη την υφιστάμενη πραγματικότητα, ούτε έχει εφαρμόσει την ρύθμιση σε διαγωνισμούς που έχουν διεξαχθεί πρόσφατα. Από την εφαρμογή της ρύθμισης σε πραγματικούς διαγωνισμούς προκύπτουν αντιφατικά και παράλογα αποτελέσματα. Χαρακτηριστικά, πρέπει να αναφερθεί ότι σε διαγωνισμούς μελετών οδοποιίας σε περιφέρεια με 12 προσφορές οι εκπτώσεις κυμάνθηκαν μεταξύ του 72% και του 84% με αποτέλεσμα καμία να μη κρίνεται ασυνήθιστα υψηλή. Αντιθέτως σε περιπτώσεις που συμμετέχουν 2 διαγωνιζόμενοι (προσφορά 5% και 26%) προκύπτει ότι η έκπτωση του 26%, κρίνεται με βάση την πρόβλεψη του νόμου, ως ασυνήθιστη υψηλή. Ο νομοθέτης πριν προβεί σε σχετικές ρυθμίσεις θα πρέπει να 'εφαρμόζει' τα αποτελέσματα σε πραγματικές συνθήκες. Πρέπει να αναφερθεί ότι υπάρχουν πολλαπλές αποφάσεις ευρωπαϊκών δικαστηρίων, οι οποίες έχουν κρίνει ότι δεν αιτιολογείται ο αποκλεισμός ΟΦ από διαγωνιστική διαδικασία λόγω χαμηλής προσφοράς καθώς ενδέχεται ο ΟΦ να προσδοκά σε άλλα οφέλη, όπως απόκτηση εμπειρίας και πλεονεκτήματος αγοράς. Με τις αποφάσεις αυτές έχει κριθεί ότι η απόκτηση άμεσου οικονομικού οφέλους δεν είναι το μοναδικό κριτήριο στην λήψη των αποφάσεων του ΟΦ και υπό αυτήν την έννοια είναι θεμιτή, νόμιμη και αναμφισβήτητη. Πρέπει να αναφερθεί ότι τόσο από την Ελληνική, αλλά και από την Ευρωπαϊκή εμπειρία, οι προσπάθειες που έχουν γίνει για την εφαρμογή των μέτρων της αιτιολόγησης χαμηλών προσφορών, έχει οδηγήσει σε δικαστικές εμπλοκές και σε αδιέξοδες καταστάσεις, με αποτέλεσμα την καθυστέρηση υλοποίησης του ΠΔΕ το οποίο δηλώνεται ότι δεν είναι στις προθέσεις της πολιτικής ηγεσίας και είναι σαφές ότι δεν ευνοεί την ανάπτυξη της χώρας. Πρέπει να αναφερθεί ότι δεν υφίστανται συγκεκριμένες μεθοδολογίες για την αντικειμενική αξιολόγηση των υποβαλλόμενων αιτιολογήσεων και κατά		

			συνέπεια υπάρχει σημαντικός κίνδυνος να υπάρξουν υποκειμενικοί αποκλεισμοί και να ενταθεί το αίσθημα της αδικίας προς τον πολίτη. Σε αντίθεση με την ανωτέρω προσέγγιση, προτείνεται η αντιμετώπιση του φαινομένου των υψηλών εκπτώσεων να γίνεται με τα εξής μέτρα. • Μείωση της βαρύτητας της οικονομικής προσφοράς και κατά συνέπεια η πρόταση του νομοθέτη για αλλαγή του τύπου αξιολόγησης της ΟΠ είναι προς τη σωστή κατεύθυνση • Μείωση της βαρύτητας της οικονομικής προσφοράς με την εισαγωγή βαρύτητας 20% έναντι του προβλεπόμενου 30% • Αύξηση των αναθέσεων δημοσίων συμβάσεων με αύξηση του κονδυλίου των μελετών και με την επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι υπάρχουν φορείς με διαθέσιμο προϋπολογισμό για την εκπόνηση μελετών, για τους οποίους η ύπαρξη του νομοθετικού πλαισίου αποτελεί τροχοπέδη. Προτείνεται - η διατήρηση της πρόβλεψης της Ευρωπαικής Οδηγίας κατά την οποία ο χαρακτηρισμός μιας προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής, με την επακόλουθη απαίτηση αιτιολόγησής της να είναι στην κρίση της αναθέτουσας αρχής, χωρίς την εισαγωγή ισχυρών τεχνικών ορίων. - Εφόσον διατηρηθεί η πρόβλεψη του νομοθέτη για την εισαγωγή τεχνικού ορίου και με στόχο την άμβλυνση των προβλημάτων που είναι σίγουρο ότι θα προκύψουν θεωρείται ότι το όριο χαρακτηρισμού ως ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς να είναι η απόκλιση από τον μέσο όρο των προσφορών κατά 30%		

11848	96	2020-12-07 00:28:01	Άρθρο 39 παράγραφος 7 Η ανάγκη προσδιορισμού της κατανομής αμοιβής μεταξύ των φορέων προκύπτει εφόσον υπάρχουν φορείς που εκπονούν από κοινού την ίδια κατηγορία μελέτης. Η πρόβλεψη αυτή τέθηκε με ΠΔ, που εκδόθηκε προς ρύθμιση θεμάτων του ν.716/77, καθώς υπήρξαν ΟΦ, που ανέπτυξαν αστικές διαφορές. Ο νομοθέτης ρύθμισε το θέμα με την εισαγωγή της υποχρεωτικής δήλωσης της κατανομής της αμοιβής μεταξύ των ΟΦ που εκπονούν την ίδια κατηγορία μελέτης. Είναι προφανές, ότι τέτοιο πρόβλημα δεν υφίσταται, όταν οι ΟΦ, εκπονούν διαφορετικές μελέτες στα πλαίσια μιας κοινής σύμβασης σύνθετου έργου ή μελέτης. Δυστυχώς η 'τυπολατρική' αντιμετώπιση που επισημαίνεται και στο τεύχος Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης, έχουν οδηγήσει σε αποκλεισμούς ΟΦ, διότι δεν δηλώθηκε το αυτονόητο (δηλαδή κατανομή 100% για κάθε ξεχωριστή μελέτη) Προτείνεται η διατύπωση της δεύτερης πρότασης της παραγράφου 7, ως εξής ' Στην προσφορά απαραιτήτως πρέπει να προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του (συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους, προκειμένου περί εκπόνησης της ίδιας κατηγορίας μελέτης από περισσότερους του ενός ΟΦ), κάθε μέλους της ένωσης καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής'	Λαμβάνεται υπόψη	
11856	118	2020-12-07 07:40:07	Με το άρθρο 50 του νομοσχεδίου τροποποιείται το άρθρο 118 του Ν. 4412/2016 προς θετική κατεύθυνση. Ωστόσο, η παράγραφος 5 (που προβλέπει ότι ο προϋπολογισμός των συμβάσεων μελετών και έργων που μπορούν να ανατεθούν απευθείας δεν πρέπει να υπερβαίνει το 10% των αντίστοιχων πιστώσεων του προϋπολογισμού της αναθέτουσας αρχής) δημιουργεί πρόβλημα σε φορείς με μικρό προϋπολογισμό (π.χ. μικροί νησιωτικοί Δήμοι) και επί της ουσίας τους στερεί το δικαίωμα να προβούν σε απευθείας αναθέσεις μελετών και έργων. Για παράδειγμα, αν ένας μικρός Δήμος έχει στον προϋπολογισμό του πιστώσεις της τάξης των 150.000 ευρώ για εκπόνηση μελετών, δεν δύναται να αναθέσει απευθείας μια μελέτη με προεκτιμώμενη αμοιβή 20.000 ευρώ πλέον Φ.Π.Α. Το πρόβλημα αυτό θα μπορούσε να λυθεί είτε με αύξηση του ποσοστού (π.χ. από 10% σε 20%), είτε με πρόβλεψη ότι μικροί φορείς που διαθέτουν πιστώσεις κάτω από κάποιο όριο (π.χ. για μελέτες πίστωση κάτω των 100.000€), δύνανται να προχωρούν σε απευθείας αναθέσεις χωρίς άλλες προϋποθέσεις.	Λαμβάνεται υπόψη	

11855	171	2020-12-07 04:31:52	Άρθρο 85 Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων Ορίζεται ότι "Σε εντελώς ειδικές περιπτώσεις μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να ορίζεται μεγαλύτερος χρόνος εγγύησης ενδεχομένως και με ιδιαίτερο αντάλλαγμα, όχι όμως μεγαλύτερος από πέντε (5) έτη". Θα έπρεπε να είναι στην ευχέρεια των αναθετουσών αρχών να ορίζουν σε οποιοδήποτε έργο εκτελούν, χρόνο υποχρεωτικής εγγύησης έως πέντε ετών. Το γεγονός αυτό από μόνο του θα μείωνε τις μεγάλες εκπτώσεις διότι προφανώς θα απαιτούσε ακόμη καλύτερη ποιότητα έργων. Να διευκρινιστεί τι εννοεί ο νόμος στο άρθρο αυτό "ενδεχομένως και με ιδιαίτερο αντάλλαγμα " όπως και ποιές είναι οι "εντελώς ειδικές περιπτώσεις".	Λαμβάνεται υπόψη	
11850	172	2020-12-07 00:29:20	Άρθρο 86 παράγραφος 4 Η πρόβλεψη της συγκρότησης των επιτροπών παραλαβής με διαφορετική σύνθεση και με εκπροσώπους του ΤΕΕ, αποτελεί μια θετική και θεμελιώδη τομή. Για να λειτουργήσει, πέραν της 'ευγενούς' αναφοράς σε αμοιβή μελών αποτελεί ως συνήθως ένα κενό γράμμα του νόμου. Οι προβλεπόμενες αποφάσεις δεν εκδίδονται ποτέ και οι 'ταλαίπωροι εκπρόσωποι του ΤΕΕ' συμμετέχουν με γνώμονα και κριτήριο τον 'πατριωτισμό' τους. Για να υπάρχει αποτέλεσμα θα πρέπει να οριστεί η αμοιβή και η κατανομή της στην παρούσα τροποποίηση. Επισημαίνεται ότι θέματα που αφορούν στο 6 τοις χιλίοις (κατανομή, διαχείριση κλπ κλπ), αποτελούν ρυθμίσεις του παρόντος νόμου και κατά συνέπεια θεωρείται εύλογη και ορθή, η θεσμοθέτηση της αμοιβής των επιτροπών παραλαβής στον παρόντα νόμο Προτείνεται να οριστεί αμοιβή - Η αμοιβή της επιτροπής παραλαβής να είναι 0.15% της συμβατικής αμοιβής για συμβάσεις μέχρι των 10.000.000 ευρώ - Η αμοιβή της επιτροπής παραλαβής να είναι 0.05% της συμβατικής αμοιβής για συμβάσεις άνω των 50.000.000 ευρώ - Μεταξύ των ανωτέρω ποσών, η αμοιβή προσδιορίζεται αναλογικά - Η κατανομή της αμοιβής ορίζεται στο 30% για τον πρόεδρο, 25% για τα μέλη του ΤΕΕ και 10%, για τα μέλη με υπαλληλική ιδιότητα που συμπληρώνουν την επιτροπή παραλαβής	Λαμβάνεται υπόψη	

11852	187	2020-12-07 00:30:28	Άρθρο 93 παράγραφος 9 Η ανάγκη προσδιορισμού της κατανομής αμοιβής μεταξύ των φορέων προκύπτει εφόσον υπάρχουν φορείς που εκπονούν από κοινού την ίδια κατηγορία μελέτης. Η πρόβλεψη αυτή τέθηκε με ΠΔ, που εκδόθηκε προς ρύθμιση θεμάτων του ν.716/77, καθώς υπήρξαν ΟΦ, που ανέπτυξαν αστικές διαφορές. Ο νομοθέτης ρύθμισε το θέμα με την εισαγωγή της υποχρεωτικής δήλωσης της κατανομής της αμοιβής μεταξύ των ΟΦ που εκπονούν την ίδια κατηγορία μελέτης. Είναι προφανές, ότι τέτοιο πρόβλημα δεν υφίσταται, όταν οι ΟΦ, εκπονούν διαφορετικές μελέτες στα πλαίσια μιας κοινής σύμβασης σύνθετου έργου ή μελέτης. Δυστυχώς η 'τυπολατρική' αντιμετώπιση που επισημαίνεται και στο τεύχος Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης, έχουν οδηγήσει σε αποκλεισμούς ΟΦ, διότι δεν δηλώθηκε το αυτονόητο (δηλαδή κατανομή 100% για κάθε ξεχωριστή μελέτη) Σύμφωνα με την ανωτέρω αναφορά, η αλλαγή της κατανομής μεταξύ των μελών της ένωσης ΟΦ, ενδέχεται να δημιουργήσει αστικές διαφορές στις οποίες θα καλείται να λαμβάνει μέρος και θέση η αναθέτουσα αρχή (υπάρχουν παραδείγματα τέτοιων αντιδικιών). Μια τέτοια πιθανότητα δεν θα ήταν λογικό να εμπλέξει την αναθέτουσα αρχή. Επιπρόσθετα, όπως έχει αναφερθεί, η κατανομή αμοιβής αποτελεί στοιχείο του φακέλου προσφοράς και μάλιστα έχουν καταγραφεί αποκλεισμοί ΟΦ, που κρίθηκε ότι δεν συμπλήρωσαν την λέξη 'κατανομή' στην συμμετοχή ΟΦ που θα εκπονούσε κατά 100% την μελέτη (απόφαση ΑΕΠΠ) Προτείνεται η διαγραφή της παραγράφου 9, διότι η αναθέτουσα αρχή δεν θα πρέπει να εμπλέκεται σε πιθανές διαφορές των ΟΦ, κατά την εκπόνηση της μελέτης	Λαμβάνεται υπόψη	

11853	189	2020-12-07 00:32:06	Άρθρο 94 παράγραφος 2 Η παράγραφος 2 παραπέμπει στην παράγραφο 8, η οποία μάλλον έχει τεθεί εκ παραδρομής, διότι δεν υπάρχει εννοιολογική συνάφεια Προτείνεται να ελεγχθεί η αναφορά στην 'παράγραφο 8 του παρόντος άρθρου' Άρθρο 94 παράγραφος 10 Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 10, προβλέπεται η εφαρμογή μίας διαδικασίας για την οποία πρόκειται να εκδοθεί ΠΔ. Επειδή υπάρχουν πολλές ασάφειες, οι οποίες θα ρυθμιστούν με το ΠΔ (αμοιβές, στάδια ελέγχου, καθορισμός ευθυνών κλπ κλπ), θεωρείται ανέφικτο να καλούνται να το εφαρμόσουν οι αναθέτουσες αρχές, χωρίς καμία κατεύθυνση και με τις υπάρχουσες ασάφειες. Το προτεινόμενο νομοσχέδιο, τροποποίησης του ν.4412/16, δεν μας έχει συνηθίσει σε τέτοιας μορφής και εκτάσεως λογικά άλματα και θεωρείται ότι έχει εισαχθεί η πρόβλεψη εκ παραδρομής. Προτείνεται η διαγραφή του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 10, ως ανεφάρμοστου	Λαμβάνεται υπόψη	
11854	365	2020-12-07 00:32:48	Άρθρο 136 Η λειτουργία της ΑΕΠΠ επί της αρχής είναι θετική, η εξέλιξη της όμως θα πρέπει να προβληματίσει τον νομοθέτη, λαμβάνοντας υπόψη τα επίσημα αναρτημένα στοιχεία της Αρχής. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι ο αριθμός των προσφυγών βαίνει συνεχώς αυξανόμενος, με ρυθμό ετήσιας αύξησης της τάξεως του 20%. Για ένα εξειδικευμένο όργανο κρίσης, η δημιουργούμενη νομολογία των αποφάσεων είναι αναμενόμενο να οδηγεί στην μείωση των υποβαλλόμενων προσφυγών. Η αναγνώριση του προβλήματος επιχειρείται να γίνει με την συγκρότηση μονομελών οργάνων κρίσης. Η επιλογή που γίνεται είναι αναμενόμενο να αυξήσει την υποκειμενικότητα των κρίσεων και την εμπιστοσύνη των χρηστών. Παράλληλα σε αποφάσεις της ΑΕΠΠ παρατηρείται έλλειψη τεχνικών αναφορών και γνώση της λειτουργίας του ΣΠΔΕ, διότι στην σύνθεση της δεν συμμετέχουν κριτές με τεχνική κατάρτιση (π.χ. μηχανικοί). Η έλλειψη αυτή έχει οδηγήσει σε αναγόρευση της τυπολατρικής ερμηνείας και σε διαχείριση των έργων με πλήρως "νομικίστικη προσέγγιση". Το ανωτέρω συμπέρασμα εντοπίζεται σε αρκετά σημεία του τεύχους Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης και διατυπώνεται η πρόθεση παρέμβασης του νομοθέτη.	Λαμβάνεται υπόψη	

			Προτείνεται • Δημιουργία βάσης δεδομένων της ΑΕΠΠ και κωδικοποίηση των αποφάσεων της ώστε να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για τους χρήστες και θα έχει ως άμεσο αποτέλεσμα την σημαντική μείωση του φόρτου των προσφυγών. Επισημαίνεται ότι η ΑΕΠΠ έχει εκδώσει περί τις 4.500 αποφάσεις πολλές εκ των οποίων είναι πανομοιότυπες. • Εισαγωγή στην σύνθεση του οργάνου μέλους με τεχνική κατάρτιση. • Διατήρηση της κατ' ελάχιστον τριμελούς σύνθεσης.		
11851	183Α	2020-12-07 00:29:52	Άρθρο 90 Δεν γίνεται κατανοητή η εφαρμογή της πρόβλεψης επίβλεψης μελετών σε μεγαλύτερες συμβάσεις μελετών Προτείνεται να επεκταθεί δυνητικά και σε υψηλότερης αξίας συμβάσεις	Απορρίπτεται	Μη επαρκής τεκμηρίωση

11857	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 07:40:38	Παρατήρηρη 1: Στο άρθρο 27 παρ. 5 του Ν. 4412/2016 καθορίζονται οι προθεσμίες για την δημοσίευση των διαγωνιστικών διαδικασιών. Στην ανοικτή διαδικασία, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών ανέρχεται σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ. Αντίστοιχα στο άρθρο 361 καθορίζονται οι προθεσμίες άσκησης των προδικαστικών προσφυγών. Ειδικά για την άσκηση προσφυγής κατά προκήρυξης, η πλήρης γνώση αυτής τεκμαίρεται μετά την πάροδο δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση στο ΚΗΜΔΗΣ.(άρθρο 361 παρ.1 του Ν.4412/2016) Σύμφωνα με τα ανωτέρω, υπάρχει δυνατότητα ο οικονομικός φορέας να ασκήσει προσδικαστική προσφυγή κατά της διακήρυξης ακόμα και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών. Θεωρούμε ότι παραμένοντας οι ανωτέρω προθεσμίες θα προκύπτουν προβλήματα στην διαχείρηση των διαγωνιστικών διαδικασιών, καθώς σε περίπτωση άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά της διακήρυξης την τελευταία ημέρα της προθεσμίας, οι αναθέτουσες αρχές θα προβαίνουν στην αποσφάγιση των υποβληθέντων προσφορών την στιγμή που θα εκρεμμεί η έκδοση απόφασης από την Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών πολύ σε περισσότερο όταν έχουν ζητηθεί προσωρινά μέτρα. Παρατήρηση 2: Θεωρούμε ότι θα πρέπει να αποσαφηνισθεί το ύψος της εγγυητικής συμμετοχής επί του οποίου η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να προβεί στην κατάπτωση,όταν ο προσωρινός ανάδοχος δεν υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης σύμφωνα με το άρθρο 103 του Ν. 4412/2016, στην περίπτωση που ο διαγωνισμός διαιρείται σε τμήματα. Ειδικότερα σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας έχει υποβάλει προσφορά π.χ. σε πέντε (5) τμήματα εκ των οποίων αναδεικνύεται προσωρινός ανάδοχος για ένα (1) τμήμα για το οποίο δεν υπέβαλε τα ορθά δικαιολογητικά κατακύρωσης, πρέπει να αποσαφηνισθεί εαν η κατάπτωση της εγγυητικής θα γίνεται επί του συγκεκριμμένου τμήματος ή επί του συνόλου των τμημάτων. Παρατήρηση 3: Θεωρούμε ότι θα πρέπει να αποσαφινησθεί και νομοθετικά (υπάρχει αναλυτική κατευθυντήρια οδηγία της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ) η διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 6 παρ. 10 του Ν. 4412/2016, καθώς σε πολλές περιπτώσεις επικρατεί η άποψη ότι για να προσφύγει η αναθετουσα αρχή στην ανωτέρω διαδικασία θα πρέπει να έχει προηγηθεί διαγωνιστική διαδικασία η οποία κατέστη άγονη. Παρατήρηση 4: Θεωρούμε ότι η πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ θα πρέπει να αναμορφωθεί για να	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			υποστηρίξει την νέα διαδικασία που αφορά τον τρόπο ενημέρωσης των συμμετεχόντων ως προς τα δικαιολογητικά που υποβλήθηκαν στην διαγωνιστική διαδικασία.		
11858	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 07:41:06	Άρση των γραφειοκρατικών εμποδίων με λειτουργία νέας πλατφόρμας στο GOV.GR με όλες τις διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων Επιτάχυνση και αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών με διαφάνεια και ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων με την Πρόσβαση στην πλατφόρμα Αύξηση της συμμετοχής των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων λόγω της WEB εφαρμογής Μείωση του διοικητικού βάρους στις διαδικασίες λόγω διασύνδεσης της εφαρμογής με άλλες εφαρμογές του GOV.GR. Αντιμετώπιση παθογενειών του συστήματος δημοσίων συμβάσεων όπως το ζήτημα των υπερβολικά χαμηλών προσφορών και η υπερβολική προσκόλληση στην τυπικότητα έναντι της ουσίας των προσφορών των οικονομικών φορέων με τα πεδία της WEB εφαρμογής να είναι αυστηρά καθορισμένα, να	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			αναφέρονται σε ισχύουσες διατάξεις, εγκυκλίους και νόμους και η διαδικασία να μην προχωράει εάν δεν έχουν συμπληρωθεί με τις ζητούμενες ακριβείς τιμές από τον κάθε υπόχρεο.		
11859	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 08:26:47	Άρθρα 25 και 255 – "Δικαιούμενοι συμμετοχής – Προϋποθέσεις που σχετίζονται με την ΣΔΣ και άλλες διεθνείς συμφωνίες" ΠΡΟΤΑΣΗ: Να τροποποιηθεί η περίπτωση 1.γ) των εν λόγω άρθρων ως εξής : 1.γ) σε τρίτες χώρες που έχουν υπογράψει και κυρώσει τη ΣΔΣ, στο βαθμό που η υπό ανάθεση δημόσια σύμβαση καλύπτεται από τα Παραρτήματα 1,2,4 και 5 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ένωση Προσαρτήματος Ι της ως άνω Συμφωνίας καθώς και σε χώρες που είναι παρατηρητές ή/και είναι παρατηρητές και διαπραγματεύονται την ένταξη τους στην ΣΔΣ. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ: Η προτεινόμενη προσθήκη αποσαφηνίζει περαιτέρω τους δικαιούμενους προς συμμετοχή. Σε πολλούς διαγωνισμούς έχει παρατηρηθεί εσφαλμένη ερμηνεία των σχετικών άρθρων από τις Αναθέτουσες Αρχές με συνέπεια να αποκλείονται συμμετέχοντες από χώρες που δεν έχουν υπογράψει την ΣΔΣ αλλά έχουν το καθεστώς παρατηρητή, περιορίζοντας κατά αυτόν τον τρόπο τον υγιή ανταγωνισμό. Σημειωτέον, πως η σχετική προσθήκη θα ωφελήσει την άνευ καθυστερήσεων διεξαγωγή των διαγωνισμών, αποφεύγοντας την άσκηση προδικαστικών προσφυγών και άλλων ένδικων μέσων.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11860	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 08:32:07	- Να προβλεφθεί και δημιουργηθεί άμεσα κατάλογος-μητρώο υποψήφιων οικονομικών φορέων δημοσίων συμβάσεων, με σκοπό την κατάργηση προσκόμισης των αποδεικτικών μέσων σε κάθε αναθέτουσα αρχή. Άπειρες εργατοώρες θα εξοικονομηθούν και παράλληλα θα επιτευχθεί μεγάλη ελάφρυνση για τους οικονομικούς φορείς. Παράλληλα, να προωθηθεί η κατάργηση των εγγυητικών επιστολών, αφού η "ποινή" του παρανομούντα οικονομικού φορέα θα είναι η κατάπτωση της εγγύησης που έχει προσκομίσει για την εγγραφή του στο μητρώο και η ενδεχόμενη αποβολή του από αυτό. - Στο άρθρο 2 του προτεινόμενου νομοσχεδίου και στο τελευταίο εδάφιο αυτής αναφέρεται ότι "ως γνωμοδοτικό όργανο μπορεί να ορίζεται και η αρμόδια υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής". Προτείνεται: "ως γνωμοδοτικό όργανο μπορεί να είναι και αρμόδια υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής", προκειμένου να αποφεύγεται η επιπλέον έκδοση απόφασης ορισμού. - Στο 2 του προτεινόμενου νομοσχεδίου να προβλεφθεί περίπτωση "δ) όπου μετά από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής είτε καμία από τις υποβληθείσες προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής δεν είναι κατάλληλη". - Στην παρ. 1 του άρθρου 5 και στο τέλος αυτής να προστεθεί "και 32". - Στο άρθρο 22 να προβλεφθεί μειωμένη εγγύηση καλής εκτέλεσης σε μακροχρόνιες συμβάσεις (όχι συμβάσεις πλαίσιο) και ειδικότερα σε συμβάσεις προμήθειας πετρελαιοειδών, τροφίμων, ειδών καθαριότητας, γραφικής ύλης, κλπ. - Λόγω του μεγάλου αριθμού και διασποράς μικρών αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων με ελάχιστο υπηρετούν προσωπικό, η κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού, θα δημιουργήσει σημαντικό πρόβλημα για τον ομαλό εφοδιασμό τους σε αγαθά και υπηρεσίες. Προτείνω τη μη κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού, ο οποίος ειδικά στις μικρές περιφερειακές τοπικές κοινωνίες ευνοεί τη συμμετοχή αρκετών μικροεπαγγελματιών και συνεπώς ενισχύει τον ανταγωνισμό. Σε διαφορετική περίπτωση, προτείνω την άμεση δημιουργία ηλεκτρονικών καταλόγων του άρθρου 35Α και την αύξηση του ποσού της παρ. 1 του άρθρου 51 σε 60.000 ευρώ (να μπορούν, δηλαδή, οι αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν απευθείας μεγαλύτερα ποσά μέσω ηλεκτρονικών καταλόγων του άρθρου 35Α). - Στο άρθρο 105 και στην παρ. 4 να αναφερθεί ότι σε περιπτώσεις συνδρομής λόγων ανωτέρας βίας, ο χρόνος παράδοσης μετατίθεται για όσο χρονικό διάστημα συντρέχουν οι καταστάσεις αυτές. - Σαφής διαχωρισμός των κριτηρίων επιλογής μ’ αυτών της ανάθεσης και κατηγοριοποίηση τους με συγκεκριμένους και οριοθετημένους συντελεστές βαρύτητας, προκειμένου να αποφεύγεται η σύγχυση μεταξύ αυτών, που επιφέρει σωρεία προδικαστικών προσφυγών.		

11861	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 09:16:28	Επί του άρθρου 1 (Τροποποίηση του άρθρου 2 του Ν.4412/2016): Προτείνεται να επανεξεταστεί ο ορισμός του δημοσίου έργου, κάνοντας αναφορά σε συγκεκριμένα CPV και στην ύπαρξη μελέτης, ως εγκύκλιο 23/2017/ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ (ΑΔΑ: Ω9Ξ0465ΧΘΞ-ΙΔ7) Επί των άρθρων 43-44 (Τροποποίηση άρθρων 102-103 Ν. 4412/2016): Κρίνεται σκόπιμη η αναφορά ως προς τις υποχρεώσεις - επακόλουθες ενέργειες εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής και των αρμόδιων υπηρεσιακών οργάνων ελέγχου, εκκαθάρισης και εξόφλησης δαπανών σε περίπτωση υπόνοιας ή διαπίστωσης παραποίησης δικαιολογητικών εγγράφων του οικονομικού φορέα, εφόσον έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία ανάθεσης και έχει εκτελεσθεί τμήμα της σύμβασης (Γνωμοδότηση ΝΣΚ 333/2016 σε παρεμφερές θέμα). Επί του άρθρου 48 (Τροποποίηση άρθρου 116 Ν. 4412/2016): Προτείνεται να επανεξεταστεί η κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού, καθορίζοντας ένα επαρκές μεταβατικό διάστημα καθόσον ως απλοποιημένη διαγωνιστική διαδικασία συμβάλλει στην επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και στην ενίσχυση συμμετοχής των μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων. Οι συνοπτικοί διαγωνισμοί αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο, ειδικά για τις αναθέτουσες αρχές της περιφέρειας όπου οι οικονομικοί φορείς είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που λόγω έλλειψης τεχνογνωσίας ή εμπειρίας αδυνατούν να συμμετέχουν σε ανοικτές η κλειστές ηλεκτρονικές διαδικασίες. Επί του άρθρου 49 (Αντικατάσταση άρθρου 117 Ν. 4412/2016): Απαιτείται επαναδιατύπωση του άρθρου ώστε να αναφέρεται ρητά η παρέκκλιση από τα καθοριζόμενα στις παρ. 5 και 6 του άρθρου 200, όπου καθορίζονται τα κατ' ελάχιστον απαιτούμενα δικαιολογητικά για την πληρωμή συμβάσεων προμηθειών-υπηρεσιών. Επί του άρθρου 84 (Αντικατάσταση άρθρου 170 Ν. 4412/2016): Προτείνεται όπως εξεταστεί η διερεύνηση διαδικτυακών εφαρμογών (Παρατηρητήριο Τιμών, Σύστημα Αναλύσεων Τιμών και Προσδιορισμού Κόστους και Σύστημα Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών) και στις συμβάσεις προμηθειών-υπηρεσιών.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11862	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 09:18:11	Άρθρο 30, Παράγραφος 12(γ): η ισχύς των αποδεικτικών μέσων να επεκταθεί σε 70 εργάσιμες ημέρες αντί 30, εκτός αν στις ειδικές διατάξεις έκδοσης αυτών προβλέπεται συγκεκριμένος χρόνος ισχύος. Άρθρο 30, Παράγραφος 12: Τυχόν παράταση προθεσμίας υποβολής φακέλου να μην επηρεάζει την ημερομηνία έκδοσης αποδεικτικών μέσων που είχε γίνει σύμφωνα με το αρχικό χρονοδιάγραμμα, ώστε να αποφευχθεί η υποχρέωση προς εκ νέου έκδοση των ίδιων αποδεικτικών μέσων. Κάθε παράταση στο στάδιο της υποβολής προσφορών η οποία δίδεται να είναι το ελάχιστο 1 μήνας ώστε να προσαρμόζονται στις συνθήκες του διαγωνισμού όλοι οι ενδιαφερόμενοι. Προτείνεται να συμπεριληφθεί 10ημερη προθεσμία, μετά την άσκηση ένστασης ή προδικαστικής προσφυγής από τρίτο υποψήφιο για την συμπλήρωση ήδη υποβληθέντων δικαιολογητικών ή προσκόμιση ελλειπόντων δικαιολογητικών, κατ' αναλογία του άρθρου 103 του ν. 4412/2016.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11863	80	2020-12-07 09:19:17	Άρθρο 30, Παράγραφος 12(γ): η ισχύς των αποδεικτικών μέσων να επεκταθεί σε 70 εργάσιμες ημέρες αντί 30, εκτός αν στις ειδικές διατάξεις έκδοσης αυτών προβλέπεται συγκεκριμένος χρόνος ισχύος. Άρθρο 30, Παράγραφος 12: Τυχόν παράταση προθεσμίας υποβολής φακέλου να μην επηρεάζει την ημερομηνία έκδοσης αποδεικτικών μέσων που είχε γίνει σύμφωνα με το αρχικό χρονοδιάγραμμα, ώστε να αποφευχθεί η υποχρέωση προς εκ νέου έκδοση των ίδιων αποδεικτικών μέσων.	Απορρίπτεται	Μη επαρκής τεκμηρίωση

11864	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 09:56:43	Άρθρο 69, Τροποποίηση άρθρου 150, Ν.4412/2016 Παρατήρηση Α: Νέο άρθρο 150, παρ. 1. Στην τελευταία πρόταση αναφέρει : …. Το επιτόκιο μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών. Επειδή δεν έχει εκδοθεί μέχρι σήμερα ανάλογη ΚΥΑ όπως αναφέρεται και στο Ν4412/άρθρο 150, παρ. 1 να διευκρινιστεί αν το εφαρμοστέο επιτόκιο είναι το χαμηλότερο των τρεχουσών εντόκων επιτοκίων 52 εβδομάδων (έντοκα που έχουν εκδίδονται από το Μάρτιο 2018) και όχι το επιτόκιο 4,85% που ορίστηκε με τα έντοκα γραμμάτια δωδεκάμηνης διάρκειας την 14-4-2010. Παρατήρηση Β: Επίκειται νέα έκδοση εντόκων γραμματίων 52 εβδομάδων στις 9-12-2020. Αν το επιτόκιο είναι αρνητικό πως θα γίνεται ο υπολογισμός των τόκων; Άρθρο 75, Τροποποίηση άρθρου 156, Ν.4412/2016 Παρατήρηση Α: Νέο άρθρο 156, παρ. 3γ σχετικά με την «επί έλασσον δαπάνη», μπορεί να διευκρινιστεί στο νόμο το παρακάτω: Έστω μια ομάδα εργασιών ενός έργου, αυξάνεται (αύξηση συμβατικών ποσοτήτων χωρίς νέες τιμές) στον προτεινόμενο ΑΠΕ πάνω από 20% σε σχέση με τον αρχικό προϋπολογισμό της. Ερώτημα: Ολόκληρη η αύξηση μπορεί να γίνει από χρήση επί έλαττον άλλων ομάδων ή μόνο το ποσό που αντιστοιχεί μέχρι το ποσοστό 20% και το ποσό πάνω από το 20% να γίνει χρήση ποσού από τα απρόβλεπτα; Παράδειγμα: Ομάδα Α : 100.000 à 85.000 (-15%) Αποδεκτό Ομάδα Β : 100.000 à 85.000 (-15%) Αποδεκτό Ομάδα Γ : 100.000 à 100.000 (0%) Ομάδα Δ : 100.000 à 130.000 (+30%) Είναι αποδεκτό; ---------- 400.000 400.000 Αθροιστικά επί έλαττον: 15.000+15.000=30000 < 40.000 (10% του 400.0000) Ερώτημα: Είναι αποδεκτό το ποσοστό +30% της ομάδας Δ από χρήση επί έλαττον των ομάδων (Α + Β) ή υπάρχει περιορισμός στο +20%; Παραθέτω και τη σχετική νομοθεσία: Ν.4412/2016, (ΦΕΚ 147Α/8-8-2016), άρθρο 156, παρ. 3 & Πρότυπα τεύχη διακηρύξεων (ΑΔΑ: 60ΦΞΟΞΤΒ-ΒΕ4) Ν3669/2008, Άρθρο 57, παρ. 4 & Πρότυπα διακηρύξεων ΦΕΚ_664Β/21-4-2015 Εγκύκλιος ΥΠΕΧΩΔΕ 20/26-07-2006, Αρ. Πρωτ. : Δ17γ/03/114/ΦΝ443	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			Εγκύκλιος ΥΠΕΧΩΔΕ 36/19-10-2005, Αρ. Πρωτ. : Δ17α/08/158/ΦΝ437 Εγκύκλιος της Ειδικής Υπηρεσίας Αρχή Πληρωμής με αρ. Πρωτ. 20204 Α.Πλ.2547 της 1-6-2005 Επειδή η διαχείριση της «επί έλασσον δαπάνης» είναι σύνθετη και ο έλεγχος δεν είναι ενιαίος σε όλη την επικράτεια μπορεί να δοθεί υπόδειγμα αλγορίθμου όπως είχε δοθεί αρχικά και με την Εγκύκλιο της Ειδικής Υπηρεσίας Αρχή Πληρωμής με αρ. Πρωτ. 20204 Α.Πλ.2547 της 1-6-2005; Παρατήρηση Β: Σχετικά με τις συμπληρωματικές εργασίες έως 50% υπόκεινται σε έλεγχο «επί έλασσον δαπάνης»;		
11865	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 10:16:00	Άρθρο 40 - τροποποίηση του Άρθρου 97 Κάθε παράταση στο στάδιο της υποβολής προσφορών η οποία δίδεται να είναι το ελάχιστο 1 μήνας ώστε να προσαρμόζονται στις συνθήκες του διαγωνισμού όλοι οι ενδιαφερόμενοι. Άρθρο 41 - τροποποίηση του Άρθρου 100 Προτείνεται να συμπεριληφθεί 10ημερη προθεσμία, μετά την άσκηση ένστασης ή προδικαστικής προσφυγής από τρίτο υποψήφιο για την	Απορρίπτεται	Μη επαρκής τεκμηρίωση

			συμπλήρωση ήδη υποβληθέντων δικαιολογητικών ή προσκόμιση ελλειπόντων δικαιολογητικών, κατ' αναλογία του άρθρου 103 του ν. 4412/2016.		
11849	118	2020-12-07 00:28:37	Άρθρο 50 παράγραφος 4 Με βάση του δεδομένου ότι οι συμβάσεις με απευθείας ανάθεση, έχουν μικρό αντικείμενο με όριο τις 30.000 για τις μελέτες, θεωρείται ότι οι ΟΦ είναι εύλογο να αντιμετωπίσουν την ανατιθέμενη εργασία σε πολύ μικρότερο χρόνο από αυτό των 12 μηνών Προτείνεται το χρονικό όριο για την μη ανάληψη άλλης σύμβασης από το ίδιο ΟΦ, να είναι οκτώ (8) μήνες για κάθε κατηγορία μελέτης που δύναται να αναλάβει ο ΟΦ		

11866	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 10:25:00	Άρθρο 80 - Κρατήσεις Δ). «4. Στα έγγραφα της σύμβασης καθορίζονται οι νόμιμες κρατήσεις υπέρ Δημοσίου, υπέρ νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας ή οργανισμών, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά, καθώς και άλλα τυχόν έξοδα που βαρύνουν τον ανάδοχο.» Προτείνεται η κατάργηση των κρατήσεων υπέρ τρίτων κατά την πληρωμή του τιμήματος Η πρακτική είναι αναχρονιστική και δεν προσφέρει κανένα όφελος στον δημόσιο φορέα καθώς οι προσφορές των αναδόχων αυξάνονται κατά το αντίστοιχο ποσό. Δεν προκύπτει δηλαδή όφελος για το δημόσιο, παρά μόνο διοικητικό κόστος χειρισμού και απόδοσης όλων αυτών των κρατήσεων. Άρθρο 100 -Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών. « Μετά από την έκδοση και κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 105, οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από »αυτούς". Προτείνεται να προστεθεί, ότι η εταιρεία της οποίας η προσφορά έχει αποκλεισθεί στο στάδιο της αξιολόγησης των δικαιολογητικών και τεχνικής προσφοράς δεν θα πρέπει να μπορεί να έχει πρόσβαση στα έγγραφα οικονομικής προσφοράς των λοιπών προσφερόντων. Αρθρο 118 -Εγγυήσεις Α) Υπάρχει πρόβλεψη για συμβάσεις ύψους μέχρι 30.000 ευρώ να μην χρειάζεται εγγυητική καλής εκτέλεσης (στην ευχέρεια του φορέα). Με δεδομένο ότι η γραφειοκρατική διαδικασία έκδοσης εγγυητικών είναι σημαντική, προτείνουμε να εξεταστεί το ενδεχόμενο κατάργησης υποχρέωσης υποβολής εγγυητικής για συμβάσεις ύψους πχ 10.000 ευρώ, με δεδομένο ότι και τα ποσά στις περιπτώσεις αυτές είναι χαμηλά. Α2 επίσης προτείνουμε την επέκταση και στις εγγυητικές συμμετοχής του ίδιου όρου: Ο λόγος ύπαρξης των εγγυητικών (να προστατέψει από δόλια προσφορά / πλημμελή εκτέλεση) προφανώς δεν καλύπτεται από εγγυητικές ύψους 30 ευρώ, ακόμα και 100 ευρώ , καθώς το κόστος τους είναι αμελητέο. Από την άλλη η γραφειοκρατία για την έκδοσή τους από τον συμμετέχοντα και διαχείρισή τους από το νοσοκομείο είναι σημαντική και δυσανάλογη του οφέλους. Β) ο νόμος αναφέρει την ελάχιστη διάρκεια ισχύος των εγγυητικών συμμετοχής (30 μέρες μετά την ημερομηνία λήξης της προσφοράς) αλλά όχι για των εγγυητικών καλής εκτέλεσης. Αναφέρει δε ότι θα επιστρέφονται με την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του συνόλου του αντικειμένου της σύμβασης (αρθρο 5). Προτείνουμε να οριστεί η διάρκεια των εγγυητικών καλής εκτέλεσης πχ 30 μερες μετά την λήξη της προθεσμίας παράδοσης καθώς και η μέγιστη διάρκεια σε πχ 90 μερες (ή να αφαιρεθεί το «ελάχιστη»). Σκοπός είναι να σταματήσει η πρακτική των φορέων να ζητάνε «αορίστου» διάρκειας εγγυητικές, καθώς αυτές δεν συνάδουν με τις διεθνείς τραπεζικές	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			πρακτικές και κοστίζουν ακριβά στους συμμετέχοντες. Γ) Η εγγυητική επιστολή ζητείται να περιλαμβάνει τον όρο (άρθρο 12) «(ii) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου». Η πρακτική αυτή δεν συνάδει με τη διεθνή τραπεζική πρακτική ή την πρακτική των συμβάσεων του ιδιωτικού τομέα και περιπλέκει τις διαδικασίες έκδοσης των εγγυητικών. Δεν προσφέρει δε, κανένα ουσιαστικό όφελος στον φορέα, καθώς ο κύριος λόγος ύπαρξης της εγγυητικής είναι να «τιμωρείται» ο ανάδοχος που θα αθετήσει τις υποχρεώσεις του και όχι η αποζημίωση του φορέα για όποια βλάβη. Στη λογική αυτή το 2,5% του χαρτοσήμου επί του ποσού της εγγυητικής (δηλαδή 0,125% της σύμβασης) ούτε επιβαρύνει ουσιωδώς τον ανάδοχο, ούτε προσφέρει κέρδος στον φορέα. Αντιθέτως προσθέτει δυσκολία στη διαχείριση των εγγυητικών από τη μεριά της τράπεζας και του αναδόχου. Δ) «Στην περίπτωση των εγγυήσεων που εκδίδονται ηλεκτρονικά, προσκομίζεται με ευθύνη του οικονομικού φορέα εντός του χρονικού διαστήματος του προηγούμενου εδαφίου, υπεύθυνη δήλωση στην οποία δηλώνεται ότι το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο συμπεριλαμβάνεται στον φάκελο της προσφοράς του». Να καταργηθεί η υποχρέωση του οικονομικού φορέα να προσκομίζει και υπεύθυνη δήλωση για το ότι το ηλεκτρονικό αρχείο της εγγυητικής συμπεριλαμβάνεται στον φάκελο της προσφοράς. Εφόσον το αρχείο φέρει ηλεκτρονική υπογραφή, όπως και τόσα άλλα αρχεία/έγγραφα περιλαμβάνονται στην προσφορά, παρέλκει η προσκόμιση και έντυπης υπεύθυνης δήλωσης από τον προσφέροντα, η οποία μόνο επιπλέον γραφειοκρατικό βάρος του δημιουργεί. Ο έλεγχος της μπορεί να γίνει όπως και στα λοιπά έγγραφα.		

11867	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 10:29:30	1) Άρθρο 2 Να διορθωθεί η διαδικασία και ο ρόλος του γνωμοδοτικού οργάνου και να γίνει εκτελεστικός, δηλαδή η προϊσταμένη αρχή να ορίζει τριμελές όργανο το οποίο θα έχει εκτελεστικό ρόλο και θα υλοποιεί τις συμβάσεις έως του ποσού των απ' ευθείας αναθέσεων. Αυτές οι αποφάσεις ανάθεσης θα επικυρώνονται από την προϊσταμένη αρχή η οποία επιφορτίζεται με τον έλεγχο τήρησης των όρων υλοποίησης της σύμβασης. 2) Άρθρο 5 Να εξαλειφθεί το σημείο σύμφωνα με το οποίο επιβάλλεται κράτηση 0,02% υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του ΕΣΗΔΗΣ από τις συμβάσεις και να οριστεί το εξής: Υπολογίζεται από σύνολο των συμβάσεων το 0,02% της αξίας τους και το προκύπτων ποσό βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, το οποίο καταβάλλεται σύμφωνα με την καταβολή των λοιπών υποχρεώσεων του κράτους. Αυτό πρέπει γίνει καθώς τα τελευταία χρόνια όλο και πιο συχνά υιοθετείται η τακτική του παρελθόντος «επιβαρύνσεις λόγω τρίτων» με την αιτιολογία ότι αυτοί είναι ανεξάρτητες αρχές φορείς κλπ κλπ. Η προτεινόμενη τροποποίηση σε κάθε περίπτωση θα συμβάλει στο ζητούμενο από όλους που είναι η διαφάνεια, ενώ ταυτόχρονα θα αποτυπώνεται με ακρίβεια και αξιοπιστία το ολικό πραγματικό κόστος και η πραγματική ολική επιβάρυνση για την λειτουργία των αυτών των θεσμών, καθώς αυτά τα μεγέθη θα εμφανίζονται στον κρατικό προϋπολογισμό στον οποίο έχουν όλοι πρόσβαση. 3) Άρθρο 7 Να οριστεί με σαφήνεια ότι οι συμβάσεις που εξαιρούνται από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου είναι αυτές που αφορούν την εθνική άμυνα και μόνον και δεν δύναται να μεταβληθεί ο όρος αυτός. 4) Άρθρο 15 Να αρθεί ο περιορισμός δέσμευσης ποσού 40% προκειμένου να εκκινήσει η διαδικασία και να τεθεί στην ευχέρεια της κάθε προϊσταμένης αρχής να ορίζει το ύψος του ποσού που θα δεσμεύει. 5) Άρθρο 57 Η πρόβλεψη για την ανάθεση καθηκόντων σε εξωτερικούς συνεργάτες να εξαφανιστεί σε διαφορετική περίπτωση να εφαρμοστεί μόνο για τα έργα τα οποία δεν χρηματοδοτούνται από ιδίους πόρους, έτσι ώστε να μην επιβαρύνονται οι φορείς με πρόσθετα κόστη 6) Άρθρο 59 Οι παρατηρήσεις του αναδόχου για την μελέτη να μην είναι δεσμευτικές για τον φορέα καθώς με τον τρόπο αυτό ο ανάδοχος καθίσταται συν-μελετητής του έργου. Στην περίπτωση κατά την οποία υιοθετηθεί η παρούσα περιγραφή τότε υπάρχει ο κίνδυνος ο ανάδοχος συστηματικά και σκόπιμα να θέτει όρους και ενστάσεις προκειμένου να αποποιηθεί την υλοποίηση του έργου ιδιαίτερα δε αν έχει λάβει σχετική προκαταβολή.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11868	118	2020-12-07 10:44:38	ΑΡΘΡΟ 50 Προκειμένου η χαλάρωση των όρων για τις απευθείας αναθέσεις να γίνει σε συνδυασμό με την προστασία της διαφάνειας και του υγιούς ανταγωνισμού, θα ήταν καλό να υπάρξουν κάποιοι περιορισμοί στην συμμετοχή εταιρειών «σφραγίδων» πχ με θέσπιση ορίων στο χρόνο δραστηριοποίησης κλπ	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11869	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 10:50:31	1. Άρθρο 1 (Τροποποίηση άρθρου 2 Ν.4412/2016): Στην περ. 9 τροποποιείται η έννοια του όρου «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών». Ενώ στον Ν. 4412/2016 αρθρ.1 παρ.9 «….ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών πλην των αναφερόμενων στην περ. 6 (όπου περιγράφονται σαφώς οι συμβάσεις έργων)», στο σχέδιο νόμου αφαιρείται αυτή η εξαίρεση και αναφέρεται μόνο ότι «…ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών». Το νέο πλαίσιο θα πρέπει να αποσαφηνίζει το διαχωρισμό υπηρεσιών-μελετών και προμηθειών-έργων και όχι να τον αοριστικοποιεί περισσότερο, μετακυλίοντας αυτό το βάρος στις Αναθέτουσες Αρχές. 2. Άρθρο 5 (Τροποποίηση άρθρου 36 Ν.4412/2016)_ΕΣΗΔΗΣ: Όλοι οι διαγωνισμοί άνω των 30.000,00€ θα διενεργούνται μέσω ΕΣΗΔΗΣ (ηλεκτρονικοί). Το γεγονός αυτό ίσως δεν επηρεάζει ιδιαίτερα τις Αναθέτουσες Αρχές που πλέον είναι εξοικειωμένες με τη χρήση του ΕΣΗΔΗΣ, αλλά ενδεχομένως να επηρεάσει την δυνατότητα συμμετοχής μικρών επιχειρήσεων στις διαγωνιστικές διαδικασίες, που συμμετείχαν στους συνοπτικούς διαγωνισμούς (20.000 έως 60.000) και δεν διαθέτουν το υπόβαθρο να συμμετέχουν σε ηλεκτρονικές διαδικασίες. 3. Άρθρο 19 (Τροποποίηση άρθρου 58 Ν.4412/2016): Διατηρείται η δυνατότητα χρησιμοποίησης υπεργολάβου από τον ανάδοχο (για μέρος της σύμβασης), ωστόσο στο σχέδιο νόμου προστίθεται η υποχρέωση της Αναθέτουσας Αρχής να ελέγχει και την τεχνική ικανότητα του υπεργολάβου. Χρήζει αποσαφήνισης ή αλλαγής, καθώς οι όροι της υπεργολαβίας δεν μπορεί να προσδιορίζονται εξ αρχής στα έγγραφα της διακήρυξης (είναι επιλογή του αναδόχου ποιο μέρος/ύψος της σύμβασης θα αναθέσει σε υπεργολάβο και ο ανάδοχος αναλαμβάνει την ευθύνηγι αυτόν). Επίσης δεν θα ήταν λογικό να ελέγχεται ο υπεργολάβος με τα κριτήρια τεχνικής ικανότητας που αναφέρονται στη διακήρυξη και διέπουν το σύνολο της σύμβασης. 4. Άρθρο 136 (Τροποποίηση άρθρου 365 Ν.4412/2016): Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου με την κατάθεση προδικαστικής προσφυγής, η Αναθέτουσα Αρχηοφείλει«….υποχρεωτικά να την κοινοποιήσει την επόμενη εργάσιμη ημέρα (στο Ν. 4412/16 ήταν εντός 5 ημερών) σε κάθε	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			ενδιαφερόμενο τρίτο…». Διατηρείται επίσης ότι «……Η παράλειψη των ανωτέρω κοινοποιήσεων και η μη διαβίβαση προς την ΑΕΠΠ του φακέλου της υπόθεσης και των απόψεων της αναθέτουσας αρχής συνιστούν ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμόδιων για τις ενέργειες αυτές υπαλλήλων….. Η ΑΕΠΠ, εφόσον κρίνει ότι η παράλειψη αποστολής των αναφερόμενων στην παρ. 1 στοιχείων ή η καθυστερημένη αποστολή τους είναι αδικαιολόγητη, καθιστά, δε, ιδιαιτέρως δυσχερή την ουσιαστική παροχή προδικαστικής προστασίας, μπορεί, με την απόφαση επί της προσφυγής, σταθμίζοντας τις συντρέχουσες σε κάθε περίπτωση συνθήκες, να επιβάλει αυτεπαγγέλτως χρηματική κύρωση στην αναθέτουσα αρχή. Το ποσό της κύρωσης αυτής μπορεί να ανέρχεται από εκατό (100) μέχρι πεντακόσια (500) ευρώ, …….Μνεία της κύρωσης αυτής γίνεται στον ατομικό φάκελο του υπεύθυνου της καθυστέρησης ή ελλιπούς αποστολής ή μη αποστολής του φακέλου και των απόψεων της υπηρεσίας υπαλλήλου». Γενικά στο σχέδιο νόμου όλες οι προθεσμίες διατηρούνται ίδιες σε αριθμό ημερών ή διευρύνονται. Η εξάντληση της αυστηρότητας στο σημείο αυτό είναι υπερβολική και επισφαλής, καθώς για διάφορους διοικητικούς λόγους μπορεί να μην καταστεί εφικτό να κοινοποιηθεί την επόμενη εργάσιμη η προσφυγή. Σημειώνεται ότι η ΑΕΠΠ έχει προθεσμία να συνεδριάσει για την εξέταση της προσφυγής 40 ημέρες. 5. Γενική παρατήρηση: Δεδομένου ότι ο Ν. 4412/2016 ακολουθείται από αναρίθμητες τροποποιήσεις και εφόσον ένας από τους στόχους του νέου νόμου είναι η απλοποίηση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ελπίζουμε ότι θα δημοσιευθεί ως ένας ολοκληρωμένος, αυτοτελής νόμος που θα περιλαμβάνει όλες τις διατάξεις και όχι ως μια τροποποίηση του Ν.4412/16, που θα περιλαμβάνει απλά τις αλλαγές και θα διαιωνίζει το δαιδαλώδες πλαίσιο.		

11870	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 11:15:58	Ι. Το υπό διαβούλευση σχέδιο Νόμου, είναι ένα ογκώδες νομοθέτημα, αποτελούμενο από πληθώρα διατάξεων, οι οποίες επιφέρουν δραστικές και εκτενέστατες τροποποιήσεις του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, μεταβάλλοντας αυτό ουσιωδώς. Συνεπώς, φαντάζει επιτακτική η ανάγκη παράτασης του χρονικού διαστήματος υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης. ΙΙ. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, ο Ν.4412/2016 από την ψήφισή του έως και σήμερα, έχει υποστεί σωρεία τροποποιήσεων, γεγονός που τον κατέστησε δυσλειτουργικό. Με το υπό διαβούλευση Σχέδιο Νόμου, συντελείται μεν μια εκτενής τροποποίηση πληθώρας διατάξεων του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, αποσπασματική δε, γεγονός που ενδεχομένως να τον καταστήσει έτι περισσότερο δυσλειτουργικό. Γι' αυτόν τον λόγο ενδεχομένως να ήταν ιδανικότερο η εξ αρχής κατάστρωση του Νόμου που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις. Άλλωστε, το εύρος των τροποποιήσεων, θα μπορούσε να δικαιολογήσει την ενσωμάτωση αυτών σε ένα νέο, ενιαίο, ορθά δομημένο νομοθετικό κείμενο. ΙΙΙ. Περαιτέρω, όπως συνέβη και με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, αρκετά ζητήματα που αφορούν στην εκτέλεσή του, εναπόκεινται στην έκδοση περαιτέρω κανονιστικών πράξεων (όπως παραδείγματος χάριν το Μη.Πι.Υ.Δη.Συ. των άρθρων 344 & 221). Όπως αποδείχθηκε όμως, παρά το γεγονός ότι έχουν παρέλθει πλέον των 4 ετών από την ψήφιση του Ν.4412/2016, σωρεία επιμέρους εκτελεστικών, του Νόμου, πράξεων, δεν έχει ακόμη εκδοθεί, με αποτέλεσμα πλείστες διατάξεις να μένουν ανεφάρμοστες. Το ίδιο «ατόπημα» εμφανίζεται και σε πολλές διατάξεις του Σχεδίου Νόμου. Συνεπώς, ενδεχομένως να ήταν ορθότερο, ταυτόχρονα με την ψήφιση του Νομοσχεδίου ή σε κάθε περίπτωση εντός σαφώς ορισμένης σύντομης προθεσμίας, να εκδοθούν όλες οι απαραίτητες για την εκτέλεση του Νόμου, πράξεις (π.δ., ΚΥΑ, ΥΑ κλπ). IV. Το γεγονός ότι οι διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων ήσσονος αξίας, ήτοι με εκτιμώμενη αξίας ίση ή μικρότερη των 2.500 ευρώ, θα διενεργούνται χωρίς διαδικασία επιλογής αναδόχου (αρχή της οικονομίας) ή υπό την τήρηση αρχών όπως η αρχής της δημοσιότητας, της διαφάνειας κλπ, μπορεί να οδηγήσει σε κάμψη ή ακόμη και σε καταστρατήγηση μέσω της καταχρηστικής προσφυγής στην εν λόγω διαδικασία. V. Δυνάμει των άρθρων 49 και 127 του Σχεδίου Νόμου, καταργούνται τα άρθρα 117 (Βιβλίο Ι) και 327 (Βιβλίο ΙΙ) του ισχύοντος Ν.4412/2016, περί Συνοπτικών Διαγωνισμών. Παρά τα εν γένει ζητήματα που ανέκυπταν κατά την εφαρμογή των διατάξεων του Ν.4412/2016, είναι ευρέα η παραδοχή ότι η διαδικασία του Συνοπτικού Διαγωνισμού, συνετέλεσε καθοριστικά στην ευελιξία και την ταχύτητα διενέργειας δημοσίων συμβάσεων προς	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			αντιμετώπιση επειγουσών και έκτακτων αναγκών των Αναθετουσών Αρχών. Συνεπώς, κρίνεται εσφαλμένη η κατάργηση μιας διαδικασίας που συντελεί καθοριστικά στην εύρυθμη λειτουργεία των Αναθετουσών Αρχών. Με την κατάργηση του Συνοπτικού Διαγωνισμού, είναι πολύ πιθανόν να ανακύψει δυσκολία στην αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών, οι οποίες χρήζουν άμεσης παρέμβασης από τις Αναθέτουσες Αρχές. Γι΄ αυτό τον λόγο, ίσως θα ήτο ιδανικότερο αντί της κατάργησης να προκριθεί μια «μέση λύση», ήτοι ο ορισμός ενός συγκεκριμένου ποσοστού του ετήσιου προϋπολογισμού εκάστης Αναθέτουσας Αρχής, το οποίο η Αρχή να δύναται να διαθέσει μέσω της διαδικασίας του Συνοπτικού Διαγωνισμού. VI. Περαιτέρω, με το άρθρο 50 του Σχεδίου Νόμου, συντελείται ένας άνισος διαχωρισμός (του υφιστάμενου πεδίο εφαρμογής των επιμέρους διαγωνιστικών διαδικασιών), με την υπαγωγή των συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία ίση ή ανώτερη των 30.000,00€ έως 60.000,00€ στις διατάξεις της ανοικτής διαδικασίας και της υποχρεωτικής διενέργειας αυτών ηλεκτρονικά μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. Το γεγονός αυτό, ήτοι της διενέργειας όλων των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, εκτιμώμενης αξίας ίσης ή ανώτερης των 30.000 ευρώ, ηλεκτρονικά, καθιστά αποτρεπτική τη συμμετοχή μικρών και μεσαίων οικονομικών φορέων. Είναι σύνηθες, οι μικρομεσαίοι οικονομικοί φορείς, να υστερούν σε εμπειρία και εξοικείωση ως προς τις ηλεκτρονικές διαδικασίες και συνεπώς, η ιδέα της εμπλοκής σε πολύπλοκες ηλεκτρονικές διαδικασίες, όπως είναι το ΕΣΗΔΗΣ, αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα. Παρά τα ανωτέρω αναφερόμενα, οφείλουμε να ομολογήσουμε ότι η προώθηση της χρήσης πληροφοριακών συστημάτων, του εκσυγχρονισμού και της ψηφιοποίησης των διαδικασιών διενέργειας δημοσίων συμβάσεων, συμβάλει στην διασφάλιση τήρησης θεμελιωδών αρχών του τομέα των δημοσίων συμβάσεων (όπως η αρχή της δημοσιότητας και της διαφάνειας), ενώ συμβάλει και στην ταχύτερη διεκπεραίωση των επιμέρους σταδίων της διαδικασίας. VII. Σχετικά με το άρθρο 42 του Σχεδίου Νόμου, δέον όπως διευκρινιστεί το διαδικαστικό ζήτημα εφαρμογής της δυνατότητας αντιστροφής των σταδίων αξιολόγησης στην ανοικτή διαδικασία. VIII. Το άρθρο που αφορά στην τροποποίηση του υφιστάμενου άρθρου 100 «Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών», δεν αποσαφηνίζει ποιοι οικονομικοί φορείς-προσφέροντες έχουν δικαίωμα πρόσβασης και σε ποια έγγραφα. Ειδικότερα, στο εδάφιο 1β) του υπό διαβούλευση άρθρου, ορίζεται ότι η επιτροπή δεν θα αποσφραγίσει τις οικονομικές προσφορές των οικονομικών φορέων που αποκλείστηκαν, ενώ στο τέλος του εδάφιου 1γ) αναφέρεται ότι «Μετά από την έκδοση και κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 105, οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των λοιπών		

			συμμετεχόντων στη διαδικασία και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς». Δεν είναι λοιπόν αντιληπτό, εάν μεταξύ των προσφερόντων που λαμβάνουν γνώση, είναι και οι οικονομικοί φορείς των οποίων οι οικονομικές προσφορές αποκλείστηκαν. IX. Σχετικά με το υπό διαβούλευση άρθρο που αφορά σε ισότιμες και ισοδύναμες προσφορές, εάν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, ισότιμες θεωρούνται οι προσφορές με την ίδια ακριβώς τιμή. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν ισότιμες προσφορές. Ωστόσο, η διαδικασία της κλήρωσης δεν αποβαίνει υπέρ της Αναθέτουσας Αρχής, καθόσον η τιμή παραμένει η ίδια, προ και μετά της κλήρωσης. Αντιθέτως, θα επέφερε θετικό αποτέλεσμα για την Αναθέτουσα Αρχή, εάν σε αυτές τις περιπτώσεις, ακολουθούσε ένα δεύτερο στάδιο υποβολής νέων οικονομικών προσφορών, οι οποίες θα ήταν μειωμένες (αρχή της οικονομίας). X. Ως προς την τροποποίηση του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016, που αφορά στους λόγους αποκλεισμού, δυνάμει του Σχεδίου Νόμου, προβλέπεται ότι η διακήρυξη μπορεί να προβλέπει ότι ο αποκλεισμός είναι δυσανάλογος για μικρά ποσά φόρων ή ασφαλιστικών εισφορών. Πρόκειται για ένα εδάφιο που υπάρχει και επί του παρόντος. Ωστόσο, καθώς είναι διατυπωμένο με τρόπο αόριστο, δεν τυγχάνει εφαρμογής, αφού οι Αναθέτουσες Αρχές, δεν διαθέτουν κάποιο κριτήριο, προκειμένου να καταλήξουν ότι η ασφαλιστική ή φορολογική οφειλή είναι «ήσσονος σημασίας». Γι' αυτό τον λόγο, ίσως θα ήταν ορθότερο να εισαχθεί κάποιο κριτήριο/μετρήσιμο μέγεθος (όπως παραδείγματος χάριν, η οφειλή να μην ξεπερνά το 0,1% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης). XI. Δυνάμει του άρθρου 55 του Σχεδίου Νόμου, ορίζεται ότι για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118, όποιος έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να ζητήσει την ακύρωση πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής και την αναστολή εκτέλεσης , ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, κατά τα 104 οριζόμενα στο π.δ. 18/1989 (Α' 8), το οποίο αποφαίνεται αμετακλήτως χωρίς να επιτρέπεται η προηγούμενη άσκηση άλλης ειδικής ή ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής, ενώ το παράβολο για την άσκηση της αίτησης ακύρωσης και της αίτησης αναστολής ορίζεται ίσο με το 5% επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης της. Εν προκειμένω όμως ανακύπτουν ζητήματα σχετικά με την ενεργητική νομιμοποίηση για την άσκηση αιτήσεως αναστολής και της αιτήσεως ακύρωσης, αφού για την άσκηση των ανωτέρω ενδίκων μέσων, απαιτείται η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος, η συνδρομή του οποίου εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το δικάζων Δικαστήριο. Η δυσχέρεια στην απόδειξη συνδρομής της διαδικαστικής προϋπόθεσης του εννόμου		

			συμφέροντος και συνακόλουθα στη θεμελίωση της ενεργητικής νομιμοποίησης του αιτούντος, θα καταστήσει την διάταξη ανεφάρμοστη και συνεπώς, θα εκλείπει οποιαδήποτε μορφής προστασίας στην συγκεκριμένη περίπτωση.		
11871	32Α	2020-12-07 11:30:26	Άρθρο 2 Ρύθμιση ζητημάτων προσφυγής σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση– Αντικατάσταση άρθρου 32Α ν. 4412/2016 Κατόπιν «άγονου» διαγωνισμού ατυχώς οι ισχύουσες σήμερα ρυθμίσεις επιβάλλουν συνεχείς επαναλαμβανόμενες διαδικασίες ηλεκτρονικής διαπραγμάτευσης, χωρίς όριο έως το άπειρο, για τους διαγωνισμούς αξίας άνω των 60.000,00 € σήμερα και 30.000,00 € μετά την ψήφιση του νέου Νόμου, αντί της πιο ευέλικτης διαδικασίας της δια ζώσης διαπραγμάτευσης. Να προστεθεί στις εξαιρέσεις της υποχρεωτικής εφαρμογής από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 22, του άρθρου 36, της παρ. 1 του άρθρου 72 και των	Απορρίπτεται	Οι ισχυρισμοί δεν είναι αληθείς

			παρ. 1 έως 4 του άρθρου 79 και η περίπτωση της παραγράφου 2α του άρθρου 32 (άγονος διαγωνισμός) μετά από αναδιατύπωση, ως εξής: Πρόταση: α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής είτε καμία από τις υποβληθείσες προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής δεν είναι κατάλληλη, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Επιτροπή μετά από αίτημα της και μετά από μία φορά υποχρεωτικής διενέργειας διαδικασίας διαπραγμάτευσης μέσω του συστήματος ΕΣΗΔΗΣ.		
11872		2020-12-07 11:32:28	Άρθρο 21 Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων – Τροποποίηση άρθρου 70 ν. 4412/2016 Στην παράγραφο 4 αναφέρεται ανάρτηση στην ιστοσελίδα για μελέτες έργων άνω του 1.000.000€ για τουλάχιστον δύο μήνες πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού. Ο χρόνος αυτός πρέπει να μειωθεί το ανώτερο σε 10-15 ημέρες, οι οποίες είναι υπεραρκετές για όποιον ενδιαφέρεται. Οι δύο μήνες θα δημιουργήσουν μεγάλες καθυστερήσεις χωρίς λόγο, ειδικά σε περιπτώσεις που οι προτάσεις υποβάλλονται σε προγράμματα, είναι λοιπόν αντίθετη η πρόταση στην προσπάθεια συντόμευσης των διαδικασιών.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11873	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 11:32:56	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΕΔΜΕΔΕ ΣΤΟ ΥΠΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ Άρθρο 1 Ορισμοί - Τροποποίηση άρθρου 2 ν. 4412/2016 (παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 2) Η παρ. 7 προτείνεται να τροποποιηθεί ως εξής : «7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών,» ώστε να είναι αναλυτικός και πλήρης ο ορισμός του έργου. Η παρ 8 προτείνεται να τροποποιηθεί ι ως εξής : «8) ως «δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» και ως «συμβάσεις προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων.» δηλαδή να διαγραφθεί η φράση «Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης» Ο συνδυασμός της τροποποίησης των δυο ορισμών είναι απολύτως απαραίτητος καθώς δημιουργείται πρόβλημα ερμηνείας και καταχρηστικής εφαρμογής εκ μέρους των αναθετουσών αρχών της χρήσης του όρου «προμήθεια» σε διαγωνισμούς, ενώ πρόκειται για καθαρές περιπτώσεις έργων, σύμφωνα με τους ορισμούς. Η τροποποίηση αυτή θα διευκολύνει και την πορεία των υποθέσεων που εκκρεμούν σε ενδικοφανείς προσφυγές Άρθρο 5 Τροποποίηση άρθρου 36 Ν. 4412/2016- ΧΡΗΣΗ ΕΣΗΔΗΣ Προτείνεται αλλαγή της παραγράφου ώστε οι αναθέτουσες αρχές να υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			ανώτερη των 60.000 ευρώ (ΑΝΤΙ 30.000 ευρώ), γιατί η διαδικασία είναι άκρως γραφειοκρατική και προκαλεί διοικητική επιβάρυνση και καθυστερήσεις. Άρθρο 19 Υπεργολαβία – Αντικατάσταση άρθρου 58 ν. 4412/2016 Το Άρθρο 58 προτείνεται να τροποποιηθεί ως εξής : «Στα έγγραφα της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή ζητάει από τον προσφέροντα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει.» Ζητούμε την διαγραφή της φράσης «Η ανάθεση τμήματος σύμβασης σε υπεργολάβο ελέγχεται από την αναθέτουσα αρχή ως προς την τεχνική ικανότητα του υπεργολάβου να εκτελέσει το προς ανάθεση τμήμα, άλλως η προσφορά καθίσταται απαράδεκτη.» Άρθρο 22 Εγγυήσεις– Αντικατάσταση άρθρου 72 ν. 4412/2016 Στην παρ. 2 το σημείο στ προτείνεται να αναδιατυπωθεί ως εξής : «στ) δεν προσκομίσει εγκαίρως την αιτιολόγηση για προσφορά που κρίθηκε από την αναθέτουσα αρχή ως ασυνήθιστα χαμηλή με τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου 88,» (Δηλαδή να είναι εφικτή η κατάπτωση της εγγυητικής του οικονομικού φορέα, μόνο εφόσον δεν προσκομίσει την αιτούμενη αιτιολόγηση) Η παρ. 4 προτείνεται να αναδιατυπωθεί ως εξής , στο 1ο εδάφιο : «η εγγύηση καλής εκτέλεσης σε ποσοστό επί της αξίας της σύμβασης » δηλαδή να διαγραφεί η λέξη «εκτιμώμενης » Δηλαδή η εγγύηση καλής εκτέλεσης να υπολογίζεται επί του ποσού της αξίας της υπό ανάθεσης /εκτέλεσης σύμβασης , όπως ορίζεται σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση και όχι επί του προϋπολογισμού της διακήρυξης. Η παρ. 10 προτείνεται να τροποποιηθεί και να αναδιατυπωθεί το 1ο εδάφιο ως εξής : « Το ύψος της «εγγύησης καλής λειτουργίας» καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 4% της αξίας της σύμβασης.», δηλαδή να διαγραφεί η λέξη «εκτιμώμενης » από το εδάφιο. Επίσης η εγγυητική καλής εκτέλεσης στην παροχή υπηρεσιών να ανέρχεται στο 4%.Η λειτουργία είναι παροχή υπηρεσίας και όχι έργο όπου προβλέπεται το 5%. Προτείνεται να απαλειφθεί το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 «Προδικαστική προσφυγή ή ένσταση του συμμετέχοντος οικονομικού φορέα κατά της απόφασης δεν αναστέλλει την είσπραξη του ποσού της εγγύησης» Άρθρο 23 Τροποποίηση του Άρθρου 73 Ν. 4412/2016 Λόγοι αποκλεισμού Στην παρ 9 , στην συγκρότηση της Επιτροπής προτείνεται να προστεθεί: «Στ). Ένας εκπρόσωπος του ΤΕΕ		

			Ζ). Ένας εκπρόσωπος των Πανελληνίων Εργοληπτικών Οργανώσεων» Άρθρο 24 Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις – Αντικατάσταση άρθρου 74 ν.4412/2016 Η παρ 4 προτείνεται να τροποποιηθεί ως εξής Ζητούμε να διαγραφεί η φράση του 2ου εδαφίου της παρ. 4 : «Μέχρι την ως άνω ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του καταλόγου αποκλεισθέντων, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς υποχρεούνται να ζητούν από τον προσωρινό ανάδοχο, μαζί με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, υπεύθυνη δήλωση περί μη επιβολής σε βάρος του της κύρωσης του αποκλεισμού, σύμφωνα τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.» Άρθρο 25 Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου – Αντικατάσταση του άρθρου 76 ν. 4412/2016 Η παρ. 3 προτείνεται να τροποποιηθεί ως εξής : Ζητούμε την διαγραφή της φράσης του τελευταίου εδαφίου της παρ. 3 «Με σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, μπορεί η αναθέτουσα αρχή αιτιολογημένα να αποφασίζει την παρέκκλιση από την ανωτέρω απόφαση». Δηλαδή να υπάρχει αποκλειστική αρμοδιότητα, για τη συμπερίληψη στα έγγραφα της σύμβασης απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας μόνο από του αρμόδιου Τεχνικό Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Άρθρο 28 τροποποίηση Άρθρου 79 Ν. 4412/2016 Προτείνεται να διατυπωθεί η παρ. 1 του άρθρου αυτού ως εξής: 1. «Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, προϋπολογισμού κάτω του κοινοτικού ορίου, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το ΤΕΥΔ, ενώ κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, προϋπολογισμού άνω του κοινοτικού ορίου, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α’75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:» Η εν λόγω ρύθμιση προτείνεται προκειμένου να μην καταργηθεί το ΤΕΥΔ για διαγωνισμούς κάτω του κοινοτικού ορίου, καθώς διασφαλίζεται η αναθέτουσα αρχή για τον οικονομικό φορέα που διαγωνίζεται. Άρθρο 33 Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές – Τροποποίηση άρθρου 88 ν. 4412/2016 [παρ 1,5,6 προστ. 7] SOS		

			Η παρ. 1 προτείνεται να τροποποιηθεί ως εξής : Να προστεθεί η φράση στο εδάφιο 1 «σε διαγωνισμούς άνω από τα όρια του σημ α του άρθρου 5 του ν. 4412/2016» , δηλαδή η εφαρμογή του άρθρου να αφορά σε έργα άνω του ποσού των 5.350.000 ευρώ, Η παρ. 6 προτείνεται να τροποποιηθεί ως εξής : Να προστεθεί η φράση στο εδάφιο 1 «σε διαγωνισμούς άνω από τα όρια του σημ. α του άρθρου 5 του ν. 4412/2016» , δηλαδή η εφαρμογή του άρθρου να αφορά σε έργα άνω του ποσού των 5.350.000 ευρώ Επίσης να διαγραφεί η φράση « Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο» καθώς για λόγους διαφάνειας και αντικειμενικότητας δεν επιτρέπεται καμία παρέκκλιση από τα οριζόμενα στο εδάφιο 1 του άρθρου. Προτείνουμε να καταργηθεί στην παρ. 6 το όριο του 10% του μέσου όρου των προσφορών άνω του οποίου τεκμαίρεται και ορίζεται η ΑΧΠ, και να ορισθεί με Υπουργική Απόφαση, σε συνέχεια διαβούλευσης και με διαφάνεια και αντικειμενικότητα, η διαδικασία και πιθανώς το όριο εντοπισμού των ΑΧΠ καθώς και η αξιολόγηση των υποβαλλόμενων εξηγήσεων εκ μέρους των αναδόχων . Διότι σας επισημαίνουμε ότι ο όρος του άρθρου 88§6 του Ν. 4412/2016 όπως είναι διατυπωμένος θα δημιουργήσει πολλά προβλήματα (ομαδοποιήσεις, καθοδηγούμενες προσφορές κλπ.) και πρέπει να αναδιατυπωθεί. Η παρ. 7 προτείνεται να τροποποιηθεί, με προσθήκη φράσης στο 1ο εδάφιο και με διαγραφή του τελευταίου εδαφίου και αναδιατύπωση του ως εξής: Στο εδάφιο 1 να προστεθεί η φράση «που θα εκδοθούν εντός τριμήνου από την ισχύ του νόμου». δηλαδή να προσδιοριστεί χρονικά η έκδοση των υπουργικών αποφάσεων ώστε να είναι λειτουργικό το σύστημα κρίσης και αξιολόγησης των ΑΧΠ, για να μην παρατηρηθούν οι αυθαιρεσίες του παρελθόντος σε σχέση με τις κρίσεις των ΑΧΠ. από τος αναθέτουσες αρχές. Το τελευταίο εδάφιο αναδιατυπώνεται ως εξής : «Με την ίδια απόφαση ορίζονται ρητώς τα απαρέγκλιτα κριτήρια βάσει των οποίων η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να κρίνει τις παρεχόμενες εξηγήσεις από τους οικονομικούς φορείς. Μέχρι την έκδοση των ως άνω υπουργικών αποφάσεων τίθεται σε αναστολή εφαρμογής το παρόν άρθρο ». Η παρ 5 του άρθρου 47 προτείνεται να τροποποιηθεί στο εδάφιο 1 , και να προστεθεί η φράση ως εξής: «μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου» Παρ. 5. «Η αναθέτουσα αρχή διατηρεί, επίσης, το δικαίωμα, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου να αποφασίσει, παράλληλα με τη ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, και την επανάληψη οποιασδήποτε φάσης της διαδικασίας σύναψης, με αντικατάσταση ή μη των όρων της ή την προσφυγή στη διαδικασία των άρθρων 29 ή 32, εφόσον, στην τελευταία αυτή		

			περίπτωση, πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων αυτών» Άρθρο 46 Τροποποίηση άρθρου 105 Ν. 4412/2016 Κατακύρωση - σύναψη σύμβασης Προτείνεται να απαλειφθεί το τελευταίο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου : «Η αναθέτουσα μπορεί, στην περίπτωση αυτή, να αναζητήσει αποζημίωση, πέρα από την καταπίπτουσα εγγυητική επιστολή, δυνάμει των άρθρων 197 και 198 ΑΚ.» Θεωρούμε ότι είναι ήδη σοβαρή ποινή η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής. Άρθρο 47 Ματαίωση διαδικασίας – Τροποποίηση άρθρου 106 ν. 4412/2016 Η παρ 5 του άρθρου 47 προτείνεται να τροποποιηθεί στο εδάφιο 1 , και να προστεθεί η φράση ως εξής: «μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου» Παρ. 5. «Η αναθέτουσα αρχή διατηρεί, επίσης, το δικαίωμα, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου να αποφασίσει, παράλληλα με τη ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, και την επανάληψη οποιασδήποτε φάσης της διαδικασίας σύναψης, με αντικατάσταση ή μη των όρων της ή την προσφυγή στη διαδικασία των άρθρων 29 ή 32, εφόσον, στην τελευταία αυτή περίπτωση, πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων αυτών» Άρθρο 48 Επιλογή των διαδικασιών– Αντικατάσταση άρθρου 116 ν. 4412/2016 Προτείνουμε να προστεθεί παρ 2 στο άρθρο 48 ως εξής : «Στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων δεν απαιτείται η γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ». Άρθρο 57 Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση και επίβλεψη– Αντικατάσταση άρθρου 136 ν. 4412/2016 Η παρ 5 προτείνεται να τροποποιηθεί ως εξής : καταργείται το σημείο β΄ και αναριθμούνται οι υπόλοιποι παράγραφοι (κατάργηση της καθημερινής συμμετοχής της διευθύνουσας υπηρεσίας στην εκτέλεση του έργου, όταν η επίβλεψη έχει ανατεθεί σε ιδιώτη) Είναι βέβαιο ότι η λειτουργία και της ιδιωτικής επίβλεψης παράλληλα με την διευθύνουσα υπηρεσία θα υπάρχουν πολύ μεγάλες καθυστερήσεις , επικάλυψη αρμοδιοτήτων και τριβές μεταξύ αναδόχου, ιδιωτικής επίβλεψης και διευθύνουσας . Είναι πιο λειτουργικό, όπου αποφασίσει η διευθύνουσα να αναθέσει την επίβλεψη έργου σε ιδιώτη να απέχει από την καθημερινότητα του έργου και τις όποιες διαφωνίες να τις επιλύει η		

			Προϊσταμένη Αρχή. Άρθρο 58 Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών -– Προσθήκη άρθρου 136Α στον ν. 4412/2016 Η παρ. 4 προτείνεται να τροποποιηθεί με την προσθήκη φράσης «και των Πανελληνίων Εργοληπτικών Οργανώσεων,» ως εξής : «4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος και των Πανελληνίων Εργοληπτικών Οργανώσεων, ρυθμίζονται οι διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του μητρώου ελεγκτών μηχανικών καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.». Άρθρο 59 Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου – Αντικατάσταση άρθρου 138 ν. 4412/2016 Προτείνεται να καταργηθεί η παρ. 2 ,καθώς η εφαρμοσιμότητα της μελέτης είναι υποχρέωση του μελετητή και της υπηρεσίας που την αποδέχθηκε , και όχι ευθύνη του αναδόχου. Δεν είναι ρεαλιστικό πριν την έναρξη της εκτέλεσης της σύμβασης να υποχρεούται ο ανάδοχος να κρίνει και να δεσμευτεί με την μελέτη. Άρθρο 63 Σύμπραξη του μελετητή στην κατασκευή - Πρόσθετες εγγυήσεις – Ευθύνη– Τροποποίηση άρθρου 144 Στην παρ. 2 προτείνεται να τροποποιηθεί ως εξής και να προστεθεί η φράση στο 4ο εδάφιο : «και μόνο για τα σημεία που χρήζουν τροποποίηση» αμέσως μετά την λέξη «προς τροποποίηση» Επίσης να προστεθεί η φράση στο προτελευταίο εδάφιο «μέχρι την οριστική απόφαση» αμέσως μετά την λέξη «διαδικασίας» Άρθρο 65 Ημερολόγιο του έργου – Αντικατάσταση άρθρου 146 ν. 4412/2016 Προτείνεται το άρθρο περί τήρησης ηλεκτρονικού ημερολογίου να έχει εφαρμογή σε έργα άνω από τα όρια του σημ α του αρθρου 5 του ν. 4412/2016» , δηλαδή η εφαρμογή του άρθρου να αφορά σε έργα άνω του ποσού των 5.350.000 ευρώ		

			Επίσης στην παρ. 1 στο εδάφιο 1 προτείνεται να προστεθεί η φράση «σε διπλότυπα αριθμημένα φύλλα» Η παρ. 2 να αντικατασταθεί με το προτεινόμενο κείμενο «2. Το ημερολόγιο τηρείται με μέριμνα του αναδόχου, υπογράφεται από τον εκπρόσωπο του και από εντεταλμένο όργανο της επίβλεψης όταν αυτό παρίσταται στο εργοτάξιο. Το ένα αποκοπτόμενο φύλλο περιέρχεται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία εντός επτά (7) ημερών, με μέριμνα του εντεταλμένου οργάνου της επίβλεψης, εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Οι εγγραφές στο ημερολόγιο αποτελούν πληροφοριακά στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες, τη δύναμη απασχολούμενου προσωπικού και μηχανημάτων και γενικά για την παροχή εικόνας προόδου του έργου» Άρθρο 66 Τροποποίηση άρθρου 147 Ν. 4412/2016 - Προθεσμίες Προτείνεται αλλαγή της παρ. 4 που αφορά τον υπολογισμό της οριακής προθεσμίας, δηλαδή η οριακή προθεσμία να είναι το άθροισμα της συμβατικής πλέον του 1/3 (ΑΝΤΙ το ½) Προτείνεται αλλαγή της παρ. 7 που αφορά σε γεγονότα ανωτέρας βίας, τα οποία αναστέλλουν την πάροδο των προθεσμιών του παρόντος, εφόσον ο ανάδοχος υποβάλλει σχετική αίτηση εντός προθεσμίας 5 ημερών (ΑΝΤΙ αμελλητί), ευθύς μόλις τούτα εμφανιστούν. Άρθρο 68 Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (πριμ) – Αντικατάσταση άρθρου 149 ν. 4412/2016 Προτείνεται στην παρ. 1 να προστεθεί στο εδάφιο 1 η λέξη «υποχρεωτικά», ώστε η ύπαρξη της δυνατότητας για τον ανάδοχο να λάβει πριμ να περιγράφεται στην διακήρυξη ως δεσμευτικός όρος για την αναθέτουσα αρχή, εφόσον ο ανάδοχος πληροί τις προϋποθέσεις για να λάβει το πριμ. Άρθρο 70 Επιμετρήσεις – Αντικατάσταση άρθρου 151 ν. 4412/2016 Είναι αδιανόητο η Διευθύνουσα να μπορεί να διορθώνει στο διηνεκές επιμετρήσεις που θεωρεί η ίδια ως εκ προθέσεως αναληθείς. Να προστεθεί ρητώς χρονικό όριο 3 μηνών, για να εξασφαλιστούν οι αντισυμβαλλόμενοι. Η σύνταξη αρνητικού λογαριασμού να γίνεται μόνο μετά την τελεσιδικία της περί εκ προθέσεως αναληθούς επιμέτρησης Στις επιμετρήσεις να αναγράφονται σε ξεχωριστή στήλη οι εκτελεσμένες εξωσυμβατικές ή υπερσυμβατικές εργασίες που δεν έχουν ακόμη τακτοποιηθεί, όπως προβλέπεται και στις διατάξεις για την τελική επιμέτρηση		

			(στην παρ. 9 του άρθρου 70). Άρθρο 71 Λογαριασμοί – Αντικατάσταση άρθρου 152 ν. 4412/2016 Στην παρ. 10 του άρθρου 154 προτείνεται να διαγραφούν στο τελευταίο εδάφιο οι λέξεις « δέκα (10) ημέρες» , Δηλαδή ο ανάδοχος μπορεί να διακόψει άμεσα τις εργασίες από την κοινοποίηση ειδικής δήλωσης στην διευθύνουσα υπηρεσία Άρθρο 73 Απολογιστικές εργασίες – Τροποποίηση άρθρου 154 ν. 4412/2016 Η παρ. 10 του άρθρου 154 τροποποιείται και προστίθεται φράση ως εξής: «Ως δαπάνη απολογιστικών εργασιών καταβάλλεται ξεχωριστά και η απόθεση προϊόντων εκσκαφών σε ΑΕΕΚ. Άρθρο 74 Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες, οι οποίες εκτελούνται πριν από την έγκριση του Α.Π.Ε.– Αντικατάσταση άρθρου 155 ν. 4412/2016 Η μη έγκαιρη σύνταξη και έγκριση ΑΠΕ να αποτελεί ρητά νόμιμο λόγο διακοπής των εργασιών και υπερημερίας του Κυρίου του έργου. Άρθρο 75 Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Αυξομειώσεις εργασιών – Νέες εργασίες – Τροποποίηση άρθρου 156 ν. 4412/2016 οι παρ. 1, 2, 3 και 7 Προτείνουμε να προβλεφθεί ότι η μη έγκαιρη σύνταξη και έγκριση ΑΠΕ να αποτελεί ρητά νόμιμο λόγο διακοπής των εργασιών και υπερημερίας του Κυρίου του έργου. Στην παρ. 7 προβλέπεται ότι επί της ενστάσεως κατά του ΑΠΕ αποφαίνεται η Προϊσταμένη Αρχή. Αυτό είναι αντίθετο με το άρθρο 174 του Ν. 4412/2016. Θεωρούμε ότι σωστό είναι να αποφασίζει πρώτα η Προϊσταμένη Αρχή και ακολούθως να ασκείται ένσταση του άρθρου 174 . Προτείνουμε να προβλεφθεί ρητώς αυτή η δυνατότητα ενδικοφανούς προστασίας από το νόμο. Άρθρο 76 Τροποποιήσεις στο Άρθρ. 157 Ν. 4412/2016 Βλάβες στα έργα - αποζημιώσεις Προτείνεται να αλλάξει το άρθρο ως εξής, με επιμήκυνση των προθεσμιών : «5. Η δήλωση υποβάλλεται σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών (ΑΝΤΙ 5) από την επέλευση της βλάβης. Αν πρόκειται για έργο που έχει		

			περατωθεί και δεν έχει ακόμα παραληφθεί, η προθεσμία αυτή ορίζεται σε δεκαπέντε (15) (ΑΝΤΙ 10) ημέρες.» Άρθρο 78 Έκπτωση αναδόχου – Τροποποίηση άρθρου 160 ν. 4412/2016 Στην περίπτωση της έκπτωσης θα πρέπει να εκδίδεται υποχρεωτικά απόφαση του Υπουργού ή του Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης προκειμένου να οριστικοποιηθεί η έκπτωση του αναδόχου. Είναι αδιανόητο ένα γνωμοδοτικό όργανο να ανάγεται σε αποφασιστικό. Πρόταση να παραμείνει για την έκπτωση όπως και για τις περιπτώσεις έγκρισης ΑΠΕ, και βλαβών από ανωτέρα βία η δυνατότητα άσκησης ενδίκου βοηθήματος ενώπιον της Προϊσταμένης Αρχής και ακολούθως να ασκείται ένσταση του άρθρου 174 του Ν. 4412/2016. Άρθρο 79 - Τροποποίηση άρθρου 161 Ν. 4412/2016 Διακοπή εργασιών - Διάλυση της σύμβασης Προτείνεται να προστεθεί και σημείο στ , ως λόγος που ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης: «στ. Αν δεν συνταχθεί και εγκριθεί έγκαιρα ο ΑΠΕ» Άρθρο 82 Βεβαίωση περάτωσης εργασιών – Αντικατάσταση άρθρου 168 ν. 4412/2016 Η προθεσμία περαίωσης του έργου είναι αδιανόητο να είναι μόνο η αρχική συμβατική + ½ και μετά να διαλύεται η σύμβαση. Θα γεμίσει η χώρα με ημιτελή έργα και θα κινδυνεύει να επιστρέψει στα κοινοτικά ταμεία χρήματα λόγω της μη λειτουργικότητας των έργων. Πρέπει να τροποποιηθεί το άρθρο . Στην παρ. 2 στο τελευταίο εδάφιο προτείνεται να προστεθεί η φράση : «Με την έκδοση της βεβαίωσης περαίωσης ο ανάδοχος δικαιούται με αίτηση του να απομειώσει κατά 20% την εγγυητική επιστολής καλής εκτέλεσης του έργου που έχει καταθέσει» Άρθρο 85 Τροποποίηση του άρθρου 171 Ν. 4412/2016 – Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων Προτείνεται να αντικατασταθεί το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 και ο μεγαλύτερος χρόνος εγγύησης εκ μέρους του αναδόχου να συνδυαστεί ρητώς με ιδιαίτερο αντάλλαγμα. «Σε εντελώς ειδικές περιπτώσεις μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να ορίζεται μεγαλύτερος χρόνος εγγύησης με ιδιαίτερο αντάλλαγμα, όχι όμως μεγαλύτερος από πέντε (5) έτη.»		

			Άρθρο 87 Τροποποίηση του άρθρου 174 Ν. 4412/2016 – Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών Προτείνεται να αλλάξει η προθεσμία της ένστασης της παρ. 1α του άρθρου μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία ενός μήνα από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης, αντί για 15 ημέρες. Άρθρο 88 Τροποποίηση του άρθρου 176 Ν. 4412/2016 Διαιτητική Επίλυση Διαφορών Προτείνεται να τροποποιηθεί το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1, ως προς τα έργα προϋπολογισμού κατώτερου των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ η δυνατότητα ύπαρξης ρήτρας διαιτητικής επίλυσης διαφοράς ως εξής : «Προκειμένου για έργα κατώτερου προϋπολογισμού, απαιτείται για τη συμπερίληψη αντίστοιχης δυνατότητας η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου». Άρθρο 94 Έγκριση της μελέτης - Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης - Αντικατάσταση άρθρου 189 ν. 4412/2016 Το πρόβλημα στην εκτέλεση των έργων δεν είναι μόνο οι πλημμελείς μελέτες αλλά και η ελλιπής σύνταξη του προϋπολογισμού. Η σύνταξη του προϋπολογισμού μπορεί να οφείλεται σε παράλειψη εργασιών από τον μελετητή, αλλά πολλές φορές και στην ίδια την Υπηρεσία που μειώνει τις ποσότητες εν γνώση της, για να δημοπρατήσει όσα περισσότερα έργα μπορεί. Προτείνεται όπου αναφέρεται η λέξη μελέτη να συνοδεύεται και από τη λέξη προϋπολογισμός έργου. Ο μελετητής που έχει συντάξει τον προϋπολογισμό του έργου να φέρει οικονομική ευθύνη (η οποία θα καλύπτεται από την ασφάλεια της μελέτης του) με δεδομένο ότι υπάρχει και το 15% των απροβλέπτων το οποίο θεωρητικά θα πρέπει να υπερκαλύπτει τα τυχόν λάθη και ελλείψεις της μελέτης. Άρθρο 108 Όργανα διενέργειας διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων– Τροποποίηση άρθρου 221 ν.4412/2016 (τροπ παρ. 1,3,8,9,10 προστ. παρ 12) Προτείνεται η τροποποίηση του τελευταίου εδαφίου του σημ α της παρ. 8 με την διαγραφή της φράσης «χωρίς δικαίωμα ψήφου» και την αντικατάσταση της με την φράση «με δικαίωμα ψήφου», δηλαδή ο εκπρόσωπος των Εργοληπτών να συμμετέχει σε όλες τις επιτροπές διαγωνισμού με δικαίωμα ψήφου. Έχει αποδειχτεί όλα αυτά τα χρόνια ότι η συμμετοχή εκπρόσωπος των Εργοληπτών από τις πανελλήνιες Εργοληπτικές		

			Οργανώσεις, στις εργασίες της επιτροπής με δικαίωμα ψήφου, εξασφαλίζει την διαφάνεια, την αντικειμενικότητα και σε κάθε περίπτωση την αρτιότερη διεξαγωγή της διαδικασίας Άρθρο 138 Οικονομική Αυτοτέλεια – Αντικατάσταση άρθρου 350 ν. 4412/2016 Προτείνεται η παρ. 2 να τροποποιηθεί και να παραμείνει η χρηματοδότηση της ΑΕΠΠ στο ποσό ύψους μηδέν κόμμα μηδέν έξι τοις εκατό (0,06%) επί όλων των συμβάσεων που υπάγονται στον παρόντα νόμο Άρθρο 148 Διαδικασία εξέτασης της προσφυγής – Τροποποίηση άρθρου 365 ν. 4412/2016 Τροποποιούνται οι παρ. 1, 2, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 365 Προτείνεται να προστεθεί στην παρ. 1 η φράση «Στην σύνθεση των κλιμακίων μετέχει υποχρεωτικά Μηχανικός με εργασιακή εμπειρία άνω της 15ετίας, όταν η υπόθεση προς κρίση αφορά διαφορά από διαγωνισμό ανάθεσης δημόσιου έργου». ΤΕΛΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Α Άρθρο 152 Έναρξη ισχύος – Τροποποίηση άρθρου 379 ν. 4412/2016 Προτείνεται να καταργηθεί το άρθρο 152 , καθώς με το άρθρο αυτό παρατείνεται η υποχρέωση δημοσίευσης περίληψης σε τοπικό Τύπο (η οποία έληγε την 1/1/2021) έως την 1/1/2022 και επιβαρύνει με έξοδα δημοσιεύσεως ον Ανάδοχο, σε μια εποχή που όλα είναι πλέον ηλεκτρονικά. Άρθρο 153 Μεταβατικές διατάξεις Μέρους Α΄ Στην παρ 4 (εκ λάθους αναγράφεται 2 στο προς διαβούλευση κείμενο) να προστεθεί και το ΤΜΕΔΕ στα οικεία τραπεζικά ιδρύματα τα οποία θα επιστρέψουν εγγυητικές.		
11874	117	2020-12-07 11:33:36	Άρθρο 49 Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας– Αντικατάσταση άρθρου 117 ν. 4412/2016 Προτείνεται να επανεξεταστεί η κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού η διαδικασία του οποίου ως πιο απλοποιημένη επιτύγχανε την επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων η οποία δεν είναι εφικτό να επιτευχθεί όταν οι αυξημένες απαιτήσεις της ανοιχτής διαδικασίας αντικαθιστούν τις απλοποιημένες διαδικασίες. Οι συνοπτικοί διαγωνισμοί αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο, ειδικά για τις αναθέτουσες αρχές των περιφερειακών Δήμων, στην οποία οι οικονομικοί	Λαμβάνεται υπόψη / μεταβατικές διατάξεις	

			φορείς είναι πολύ μικρές επιχειρήσεις που δεν μπορούν να προσαρμοστούν στη χρήση του ΕΣΗΔΗΣ.		
11875	118	2020-12-07 11:34:41	Άρθρο 50 Απευθείας ανάθεση- Αντικατάσταση άρθρου 118 ν. 4412/2016 Οι απευθείας αναθέσεις στους μικρομεσαίους Δήμους οι οποίοι έχουν πολλές Κοινότητες και οικισμούς είναι στην πλειονότητά τους πολύ μικρότερες και από το προηγούμενο όριο των 20.000, συνήθως κάτω από10.000 χιλιάδες ευρώ. Είναι δικαιότερο και θα είναι πολύ επιβοηθητικό να μπορεί ο ανάδοχος να συνάπτει συμβάσεις αθροιστικά έως το όριο των 30.000 και αντίστοιχα των 60.000 μέσα στο αυτό οικονομικό έτος και όχι στο 12μηνο. Πρόταση Το τελευταίο μέρος της παρ. 4 του άρθρου 50 προτείνεται να διαμορφωθεί ως εξής: Μετά από την υπογραφή της σύμβασης , ο ανάδοχος ή ελεγχόμενο από αυτόν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν δύναται να συνάψει σύμβαση, η οποία αθροιστικά θα ξεπερνά τα όρια της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, με την αυτή αναθέτουσα αρχή εντός του ιδίου οικονομικού έτους.	Λαμβάνεται υπόψη	
11876	120	2020-12-07 11:36:49	Άρθρο 53 Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης–Αντικατάσταση άρθρου 120 του ν. 4412/2016 Στην αιτιολογική έκθεση του άρθρου αναφέρεται ότι: «η πρόσκληση.., δύναται να απευθύνεται και σε έναν μόνο οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης» και «η ανάρτηση της σχετικής πρόσκλησης προτείνεται με γνώμονα την ενίσχυση της διαφάνειας της διαδικασίας, της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και του ελέγχου των αναθετουσών αρχών … και οι εν λόγω τυχόν υποβληθείσες προσφορές από μη προσκεκλημένους οικονομικούς φορείς δεν λαμβάνονται υπόψη». Θα πρέπει να καταργηθεί η υποχρέωση της προθεσμίας των 5 εργάσιμων ημερών από την ανάρτηση στο ΚΗΜΔΗΣ έως την απόφαση ανάθεσης (όχι η υποχρέωση ανάρτησης) όταν η πρόταση απευθύνεται σε συγκεκριμένο ή συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς (όταν δεν απευθύνεται σε συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς, να παραμένει η προθεσμία των 5 ημερών). Οι πέντε εργάσιμες ημέρες είναι πολλές δεν χρησιμεύουν σε τίποτα, παρά μόνο θα καθυστερήσουν τη διαδικασία.	Απορρίπτεται	Βλέπε αιτιολογική έκθεση

11877		2020-12-07 11:37:05	1. ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΑΡΘΡΟΥ ΠΟΥ ΝΑ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 6 ΤΟΥ Ν. 4412/2016 ΑΡΘΡΟ 6 ΠΑΡ. 2: «ΧΩΡΙΣΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ» Προτείνεται να προστεθεί εδάφιο: «Στην περίπτωση νομικών προσώπων που ασκούν κοινωφελείς δραστηριότητες διαχείρισης στερεών αποβλήτων κατά τις διατάξεις των άρθρων 225-247 του ν. 4555/2018 σε περισσότερες από μια Περιφερειακές Ενότητες, χωριστή επιχειρησιακή μονάδα νοείται το σύνολο των εγκαταστάσεων παροχής των υπηρεσιών διαχείρισης στερεών αποβλήτων ανά Περιφερειακή Ενότητα, υπό την προϋπόθεση ότι υφίσταται έστω σε αυτήν διεύθυνση, τμήμα ή γραφείο με αρμοδιότητες που σχετίζονται μεταξύ άλλων με το σχεδιασμό ή τη διενέργεια διαδικαστικών ενεργειών για την ανάθεση προμηθειών και υπηρεσιών δημοσίων συμβάσεων». Αιτιολόγηση: Λαμβάνοντας υπ' όψη το παράδειγμα της Στερεάς Ελλάδας, είναι απολύτως προβληματική η διενέργεια ενιαίου διαγωνισμού προμήθειας υλικού εδαφοκάλυψης, καυσίμων, ελαστικών οχημάτων, ή η διενέργεια διαγωνισμού παροχής υπηρεσιών συντήρησης και επισκευής οχημάτων, για όλη την Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, δηλαδή για έργα από την Κάρυστο μέχρι το Καρπενήσι. Σχεδόν πάντα οι διαγωνισμοί κηρύσσονται άγονοι. Είναι απολύτως απαραίτητο να διασφαλισθεί ότι κάθε Χ.Υ.Τ.Α. ή κάθε ΜΕΑ διακριτά, ή έστω σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, θα έχουν τη δυνατότητα διενέργειας διαγωνισμού για την διασφάλιση των αναγκαίων προμηθειών και υπηρεσιών, έγκαιρα και σύμφωνα με τις ανάγκες τους. 2. ΑΡΘΡΟ 2 ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 32 , 32 Α' ΤΟΥ Ν. 4412/2016 : «ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ (ΑΡΘΡΟ 32 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2014/24/ΕΕ)» Προτείνεται η εφαρμογή του άρθρου 32 α' και στις περιπτώσεις της παρ. 2 περίπτ. (α) του άρθρου 32, που επιτρέπουν προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. Αιτιολόγηση: Στις περιπτώσεις που έχει ήδη προηγηθεί ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία και είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής, είτε καμία από τις υποβληθείσες προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής δεν είναι κατάλληλη, η αναθέτουσα αρχή έχει ήδη διενεργήσει μια διαδικασία. Αυτό σημαίνει ότι έχει δρομολογήσει όλες τις απαιτούμενες ενέργειες για την έγκριση των εγγράφων της σύμβασης, της προβλεπόμενης δημοσιοποίησής τους, της ανάρτησης σε σχετικές πλατφόρμες (TED, ΚΗΜΔΗΣ, ΕΣΗΔΗΣ), έχει «χρεωθεί» τον απαιτούμενο χρόνο δημοσιότητας έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, προκειμένου το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο να καταλήξει σε κήρυξη της διαδικασίας ως άγονης. Ως εκ τούτου όλα τα απαιτούμενα στάδια έχουν δρομολογηθεί, έχει ληφθεί η απαραίτητη δημοσιότητα και έχει τηρηθεί η αρχή της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας. Η εκ νέου δρομολόγηση της διαδικασίας με την ίδια «βαριά» και χρονοβόρα διαδικασία, προφανώς δυσχεραίνει επιπλέον την κάλυψη της	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			δημοπρατούμενης ανάγκης της αναθέτουσας, παρά τη διευκολύνει για την αμεσότερη αντιμετώπιση του αντικειμενικού της προβλήματος. Προτείνεται για τις ανωτέρω περιπτώσεις να εφαρμόζονται τα όσα προβλέπονται στο άρθ.32 α) (εξαίρεση υποχρεωτικής εφαρμογής: της ηλεκτρονικής υποβολής μέσω ΕΣΗΔΗΣ, υποχρεωτικής χρήσης ΕΣΗΔΗΣ, εγγύησης συμμετοχής, υποβολής ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ, συγκρότησης επιτροπών για έργα& μελέτες …), προκειμένου να καθίσταται εφικτή η πραγματική επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης και η αποφυγή άσκοπων επαναληπτικών κινήσεων από την πλευρά των αναθετουσών. 3. ΑΡΘΡΟ 5 ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 36 ΤΟΥ Ν. 4412/2016 Να μην τροποποιηθεί το ποσό των 60.000 ευρώ ως κατώτατο όριο για την υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ 4. ΑΡΘΡΟ 15 ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 50 ΤΟΥ Ν. 4412/2016: «ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ ΜΕ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ» Α) Προτείνεται η απαλοιφή της φράσης «…και έπειτα από σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στην αναθέτουσα αρχή δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο» από την παρ. 1. Β) Προτείνεται η τροποποίηση του τελευταίου εδαφίου «Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορούν να εξαιρούνται κατηγορίες έργων από την εφαρμογή της παραγράφου αυτής» ως εξής: «Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα είδη των τεχνικών έργων που πληρούν τις προϋποθέσεις για την δημοπράτησή τους με το σύστημα μελέτη και κατασκευή καθώς και οι κατηγορίες έργων που εξαιρούνται από την εφαρμογή της παραγράφου αυτής» Αιτιολόγηση: Βάσει του ν. 3669/2008 είχε εκδοθεί η με αριθμ. Δ17γ/256/7/ΦΝ433.5/2013 Υ.Α. (ΦΕΚ Β 261) με την οποία καθορίζονται τα είδη των τεχνικών έργων, που πληρούν τις προϋποθέσεις για τη δημοπράτησή τους με το σύστημα μελέτη και κατασκευή π.χ. Ολοκληρωμένες Εγκαταστάσεις Διαχείρισης Αποβλήτων. Δεδομένου ότι μια τέτοιου είδους Υ.Α. ρυθμίζει το ζήτημα, είναι χρονοβόρο να ζητείται σύμφωνη γνώμη για κάθε επιμέρους έργο. Σημειωτέον ότι οι Μ.Ε.Α ως σύνθετα έργα με εξειδικευμένες τεχνογνωσίες θα δημοπρατηθούν με το σύστημα μελέτη-κατασκευή και η συγκρότηση του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου για τη λήψη σχετικής Απόφασης αποτελεί χρονοβόρα διαδικασία. 5. ΝΑ ΠΡΟΣΤΕΘΕΙ ΑΡΘΡΟ ΠΟΥ ΝΑ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 68 ΠΑΡ. 5 Προτείνεται η τροποποίηση της παρ. 5 του άρθρου 68, ως εξής: «Στις περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων έργων της παραγράφου 1 του		

			άρθρου 50, οι αναθέτουσες αρχές, πριν δρομολογήσουν διαδικασία διενέργειας διαγωνισμού, δύνανται να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά, προκειμένου να προετοιμάζουν την διακήρυξη και να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις τους. Για τον σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, επί παραδείγματι, να ζητούν ή να δέχονται τις συμβουλές ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων ή αρχών ή συμμετεχόντων της αγοράς. Οι εν λόγω συμβουλές μπορούν να χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της διαδικασίας, εφόσον οι εν λόγω συμβουλές δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και την παραβίαση των αρχών της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας.» Αιτιολόγηση: Η υποχρέωση διαβούλευσης επί δημοσιευμένων τευχών, προκαλεί τεράστιες καθυστερήσεις στη διαγωνιστική διαδικασία ιδιαίτερα των σύνθετων έργων, όπως αυτών που συμπεριλαμβάνουν σύνταξη μελέτης και κατασκευή, με ανταλλαγή αλληλογραφίας και κατ΄ επανάληψη τροποποιήσεις των τευχών, με αποτέλεσμα, σε κάποιες περιπτώσεις, να ματαιώνεται εν τέλει η όλη διαδικασία. Στο άρθρο 46 της Οδηγίας 24/2014, προβλέπεται η δυνατότητα διαβούλευσης, και μάλιστα πριν τη δημοσίευση των τευχών διακήρυξης. Από καμία διάταξη της οδηγίας δεν προβλέπεται η υποχρέωση διαβούλευσης, είτε πριν, είτε μετά τη δημοσίευση των τευχών διακήρυξης, και για καμία κατηγορία έργου ή προμήθειας, επομένως ούτε για την περίπτωση "μελέτη - κατασκευή" (άρθρο 2, παρ. 6, περιπτ. α.β της οδηγίας). 6. ΑΡΘΡΟ 44 ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 103 ΠΑΡ. 2: «ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ» Προτείνεται η τροποποίηση της παραγράφου 2, ως εξής: «2. Αν δεν προσκομισθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν και ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλει εντός της προθεσμίας της παραγράφου 1 αίτημα προς το αρμόδιο όργανο αξιολόγησης για την παράταση της προθεσμίας υποβολής, το οποίο συνοδεύεται με αποδεικτικά έγγραφα από τα οποία να αποδεικνύεται ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των δικαιολογητικών, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών για όσο χρόνο απαιτηθεί για τη χορήγηση των δικαιολογητικών από τις αρμόδιες αρχές. Το παρόν εφαρμόζεται αναλόγως και στις περιπτώσεις που η αναθέτουσα αρχή ζητήσει την προσκόμιση των δικαιολογητικών τόσο κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής και πριν το στάδιο κατακύρωσης, όσο και μετά την ηλεκτρονική αποσφράγιση των προσφορών, κατ’ εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 79 παράγραφος 5 εδάφιο α’, τηρουμένων των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας.» Αιτιολόγηση: Έχει παρατηρηθεί, ότι οι οικονομικοί φορείς κατόπιν της ανάδειξης τους ως προσωρινών αναδόχων, επαναπαύονται, με αποτέλεσμα		

			πολλές φορές να μην υποβάλλουν πλήρη φάκελο δικαιολογητικών κατακύρωσης. Συχνά λοιπόν, εκ παραδρομής, παραλείπουν βασικά, απαιτούμενα δικαιολογητικά, τα οποία ενώ τις περισσότερες φορές διαπιστώνεται στην πράξη ότι διαθέτουν σε ισχύ, δεν τα υποβάλλουν στο σύνολό τους, όπως προβλέπεται. Σύμφωνα με το ν.4605/2019 που τροποποίησε το ν.4412/2016, δεν παρέχεται πλέον η δυνατότητα να τα προσκομίσουν σε δεύτερο χρόνο μετά την αποσφράγιση και αξιολόγηση του εν λόγω σταδίου, με αποτέλεσμα να ακυρώνεται η υποψηφιότητά τους ένα βήμα πριν την ανάθεση της σύμβασης, και ουσιαστικά να χάνονται σημαντικοί χρόνοι στη διεξαγωγή των διαδικασιών ή ακόμα και να αποβαίνουν άγονοι οι διαγωνισμοί σε περιπτώσεις μοναδικής υποβληθείσας προσφοράς. Προτείνεται να δίνεται αφενός μία δεύτερη ευκαιρία στους προσωρινούς αναδόχους να αποδείξουν τα δεδηλωμένα στο ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ και αφετέρου στις αναθέτουσες η δυνατότητα, ακολουθώντας μια πιο ευέλικτη διαδικασία, να επιτυγχάνουν μείωση των χρόνων ανάθεσης. 7. ΑΡΘΡΟ 46 ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 105 ΠΑΡ. 3 ΕΔ. Β’: «ΠΡΟΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ» Προτείνεται να προστεθεί εδάφιο : «Κατά τον προσυμβατικό έλεγχο ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, διοικητικές πράξεις των οποίων η νομιμότητα δεν έχει προσβληθεί νόμιμα ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών αρχών και δικαστηρίων, τεκμαίρονται νόμιμες». Αιτιολόγηση: Η δυνατότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου να ελέγχει παρεμπιπτόντως και να ακυρώνει διοικητικές πράξεις κατά τον προσυμβατικό έλεγχο, αφ’ ενός είναι αντισυνταγματική, και αφ’ ετέρου προκαλεί τεράστιες καθυστερήσεις, άνευ λόγου. Το θέμα έχει απασχολήσει το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 100 του Συντάγματος, δεδομένου ότι κατά το παρελθόν έχουν υπάρξει αντικρουόμενες αποφάσεις μεταξύ του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, με την υπ’ αρ. 20/2005 απόφασή του, έκρινε ότι κατά τον προσυμβατικό έλεγχο, το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν ασκεί δικαιοδοτική αρμοδιότητα, άρα οι πράξεις του στο πλαίσιο της άσκησης προσυμβατικού ελέγχου δεν αποτελούν δικαστικές αποφάσεις. Ειδικότερα, σύμφωνα με την ανωτέρω απόφαση: «…Κατόπιν τούτου, η αιτούσα, με την από 25- 05-2005 αίτησή της ενώπιον του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ζήτησε την ανάκληση της υπ' αριθμού 105/2005 πράξεως του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και, παραλλήλως, άσκησε ενώπιον της Επιτροπής Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας την από 14-06-2005 και με αριθμό καταθέσεως 719/15-06-2005 αίτηση ασφαλιστικών μέτρων του άρθρου 3 παράγραφος 2 του νόμου 2522/1997. Επί της αιτήσεως της αιτούσας για ανάκληση της υπ' αριθμού 105/2005 πράξεως του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκδόθηκε η υπ' αριθμό 46/2005 πράξη του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία απέρριψε την αίτηση ανακλήσεως, δεχόμενη ότι η υπ' αριθμό 105/2005		

			πράξη του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά τον έλεγχο των συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας δεν δεσμεύεται από το τεκμήριο της νομιμότητας των διοικητικών πράξεων ή από την κρίση διοικητικών οργάνων που επιλήφθηκαν των σχετικών θεμάτων στα πλαίσια διοικητικών προσφυγών, αναφέροντας μεταξύ άλλων, σε αντίθεση προς αυτά που έχει κρίνει το Συμβούλιο της Επικρατείας με την 1633/2002 απόφασή του, ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο, κατά τον έλεγχο της νομιμότητας της συμβάσεως μεγάλης οικονομικής αξίας, ασκεί δικαιοδοτική εξουσία και τέμνει δημοσιολογιστική διαφορά και εκφέρει αναγνωριστική κρίση νομιμότητας ή αναγνωριστική κρίση ακυρότητας που είναι δικαστική κρίση με ειδικής μορφής δικαστική απόφαση που ερείδεται στο άρθρο 98 παράγραφοι 2 και 3 του Συντάγματος. Με βάση αυτά και την επίκληση αμφισβητήσεως που προέκυψε μεταξύ Συμβουλίου της Επικρατείας και Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως προς την έννοια διατάξεων τυπικού νόμου, η αιτούσα εταιρία ζητεί την άρση της αμφισβητήσεως υπέρ της απόψεως του Συμβουλίου της Επικρατείας. Σύμφωνα όμως με όσα προαναφέρθηκαν, η αίτηση αυτή πρέπει να απορριφθεί, ως απαράδεκτη, προεχόντως διότι η πιο πάνω πράξη, με αριθμό 46/2005, του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν είναι δικαστική απόφαση, εκδοθείσης μετά διεξαγωγή δίκης από δικαιοδοτούν όργανο, ώστε να θεμελιώνεται περίπτωση δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου περί άρσεως της αμφισβητήσεως με την αντίθετη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας…» Παρά ταύτα, κατά το παρελθόν, προκλήθηκαν σημαντικές καθυστερήσεις μετά από αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο επέμεινε στον παρεμπίπτοντα έλεγχο νομιμότητας διοικητικών πράξεων. Για παράδειγμα, στην περίπτωση της ΜΕΑ Θήβας, το Ελεγκτικό Συνέδριο, σε πρώτο βαθμό το Νοέμβριο του 2015 και σε δεύτερο βαθμό το Νοέμβριο του 2016, δεν επέτρεψε τη σύναψη σύμβασης κατασκευής της ΜΕΑ Θήβας, επικαλούμενο δήθεν μη νόμιμη σύσταση του Φο.Δ.Σ.Α. Στερεάς Ελλάδας, παρά το γεγονός ότι η διοικητική πράξη σύστασης του Φο.Δ.Σ.Α. δεν προσβλήθηκε ποτέ, ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών δικαστηρίων, και δεν ακυρώθηκε ποτέ. Τελικά, με την ομόφωνη απόφαση 923/2017 του Τμήματος Μείζονος Επταμελούς σύνθεσης του ΣτΕ, και μετά την απώλεια δύο ετών, αναγνωρίσθηκε ότι δεν υφίσταται θέμα νομιμότητας της σύστασης και λειτουργίας του Φο.Δ.Σ.Α., και η σύμβαση υπεγράφη τον Ιούλιο του 2017. 8. ΑΡΘΡΟ 108 ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 221 ΠΑΡ. 8, 9: «ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΣΥΝΑΨΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ» Η διάταξη λαμβάνει ως δεδομένο ότι αφορά μόνο αναθέτουσες αρχές επαρκώς στελεχωμένες, οι οποίες δύνανται να έχουν προσωπικό με τα απαιτούμενα προσόντα, απασχολούμενο είτε σε οργανικές θέσεις (στα νπδδ)		

			είτε με συμβάσεις αορίστου χρόνου (στα νπιδ). Η πραγματικότητα δεν είναι πάντα αυτή. Το σύνολο σχεδόν των ΦοΔΣΑ της χώρας, δεν έχει στελεχωθεί επαρκώς, ούτε προβλέπεται στο άμεσο μέλλον η στελέχωσή τους, με προσωπικό που θα απασχολείται με συμβάσεις αορίστου χρόνου. Οι ανάγκες των ΦοΔΣΑ καλύπτονται συχνά με συμβάσεις παροχής υπηρεσιών από αναδόχους. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται μεν αριθμητικά και ποιοτικά επαρκές προσωπικό, όμως το εν λόγω προσωπικό απασχολείται με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας από τον εκάστοτε ανάδοχο, και όχι από τους ΦοΔΣΑ, με τους οποίους δεν συνάπτει σύμβαση εργασίας. Επομένως, οι εργαζόμενοι αυτοί δεν μπορούν να θεωρηθούν «υπάλληλοι» των Φορέων, και άρα δεν μπορούν να εγγραφούν στο ΜηΜΕΔ του εδαφίου ζ' της παρ. 8 του άρθρου 221. Ετσι, ενώ υφίσταται εξειδικευμένο προσωπικό, δεν μπορεί να αξιοποιηθεί. Όμως, η εμπειρία από την εφαρμογή της διάταξης έχει επιδείξει τεράστιες καθυστερήσεις και δυσλειτουργίες των επιτροπών που συγκροτούνται μετά από κλήρωση μέσω του ΜΗΜΕΔ. Η αντικειμενικότητα της κρίσης των συμμετεχόντων δεν διασφαλίζεται από το γεγονός ότι σε μια επιτροπή μπορεί να συμμετέχει υπάλληλος που κατοικεί εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά. Εξ άλλου, σε κάθε περίπτωση, προβλέπονται δικλείδες ασφαλείας για τον αποτελεσματικό διοικητικό και δικαστικό έλεγχο της νομιμότητας των αποφάσεων των επιτροπών. Προτείνεται η επικαιροποίηση και επαναφορά της διάταξης του άρθρου 21 του ν. 3669/2008, όπως ίσχυε, και κατά τη διάρκεια εφαρμογής της οποίας δεν είχαν διαπιστωθεί δυσλειτουργίες. Αλλως, προτείνεται η δυνατότητα εγγραφής στο ΜηΜΕΔ, όχι «υπαλλήλων» των αναθετουσών αρχών και φορέων, αλλά «απασχολουμένων με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, παροχής υπηρεσίας, ή έργου». Αντίστοιχη πρόβλεψη θα πρέπει να γίνει και με τη λειτουργία Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344 για το προσωπικό των αναθετουσών αρχών και φορέων. 9. ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΑΡΘΡΟΥ ΠΟΥ ΝΑ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 221 Α' ΠΑΡ. 4: «ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΑΔΙΩΝ» Προτείνεται η τροποποίηση ως εξής: «Τυχόν υπέρβαση των ως άνω προθεσμιών της παραγράφου 1 και 2 επιφέρει πειθαρχικό έλεγχο των αρμόδιων οργάνων, προκειμένου να διαπιστωθούν πράξεις ή παραλείψεις οφειλόμενες σε δόλο ή βαριά αμέλεια των συμμετεχόντων σε αυτές». Αιτιολόγηση: Οι προθεσμίες που προβλέπονται για την ολοκλήρωση του έργου των Επιτροπών που έχουν αναλάβει την διεξαγωγή διαγωνιστικών διαδικασιών θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες και δεσμευτικές για τα αρμόδια όργανα και ειδικότερα στις περιπτώσεις των συγχρηματοδοτούμενων δημοσίων συμβάσεων. Παράλληλα, συχνά υφίσταται το φαινόμενο της διενέργειας διαγωνισμών προμηθειών και γενικών		

			υπηρεσιών, λόγω ελλείψεως προσωπικού, από μία τριμελή επιτροπή από υπαλλήλους, η οποία καλείται να αξιολογήσει και να παρακολουθήσει το σύνολο των διαγωνιστικών διαδικασιών μιας αρχής. Πρακτικά αυτό περιλαμβάνει την ταυτόχρονη διεξαγωγή πολλών διαγωνισμών με αποτέλεσμα η τήρηση των προτεινόμενων χρονοδιαγραμμάτων να μην είναι εφικτή, λόγω αυξημένου όγκου εργασιών. Προτείνεται η ενδιάμεση λύση, δηλαδή να υφίσταται ως μέσο πίεσης ο πειθαρχικός έλεγχος των υπαλλήλων για πιθανή αμέλεια/δόλο, χωρίς να τίθενται σε κίνδυνο οι διαδικασίες. ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ Ι Οι τροποποιήσεις των άρθρων του Βιβλίου Ι, που αφορούν αναθέτουσες Αρχές, θα πρέπει να εφαρμοστούν αναλόγως και στα αντίστοιχα άρθρα του Βιβλίου ΙΙ, που αφορά τους Αναθέτοντες Φορείς. 1Ο. ΑΡΘΡΟ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 365: «ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ» Πως προς τις προβλεπόμενες προθεσμίες, προτείνεται η τροποποίηση της διάταξης ως εξής: «Στις περιπτώσεις όπου η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται ηλεκτρονικά στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 362, η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών: (α) κοινοποιεί την προσφυγή το αργότερο εντός τριών ημερών σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο ο οποίος μπορεί να θίγεται από την αποδοχή της προσφυγής, προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα παρέμβασής του στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 362, και (β) διαβιβάζει στην ΑΕΠΠ, το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών από την ημέρα κατάθεσης, τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης, τις απόψεις της επί της προσφυγής και τα αποδεικτικά κοινοποίησης της περίπτωσης α` της παραγράφου 1, στους ενδιαφερόμενους τρίτους. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί στις απόψεις της να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης. Στις περιπτώσεις όπου η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται στην ΑΕΠΠ, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 362, η ΑΕΠΠ καταχωρίζει αυθημερόν την προσφυγή. Το αργότερο την επόμενη της καταχώρισης εργάσιμη ημέρα, η ΑΕΠΠ, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, κοινοποιεί την προσφυγή στην αναθέτουσα αρχή και την καλεί: (α) να κοινοποιήσει την προσφυγή το αργότερο εντός τριών ημερών σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο ο οποίος μπορεί να θίγεται από αποδοχή της προσφυγής, προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα παρέμβασής του στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 362, και (β) να διαβιβάσει στην ΑΕΠΠ, το αργότερο εντός πέντε (5)		

			ημερών από την ημέρα κοινοποίησης, τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης, τις απόψεις της επί της προσφυγής και τα αποδεικτικά κοινοποίησης της περίπτωσης α` της παραγράφου 1, στους ενδιαφερομένους τρίτους. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί στις απόψεις της να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης. Η παράλειψη κοινοποίησης σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους σε ενδιαφερόμενο τρίτο και η μη διαβίβαση προς την ΑΕΠΠ του φακέλου της υπόθεσης και των απόψεων της αναθέτουσας αρχής συνιστούν ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμόδιων για τις ενέργειες αυτές υπαλλήλων. Σε περίπτωση συμπληρωματικής αιτιολογίας επί της προσβαλλόμενης πράξης, αυτή υποβάλλεται έως και πέντε (5) ημέρες πριν την συζήτηση της προσφυγής και κοινοποιείται αυθημερόν στον προσφεύγοντα μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ ή αν αυτό δεν είναι εφικτό με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο. Υπομνήματα επί των απόψεων και της συμπληρωματικής αιτιολογίας της Αναθέτουσας Αρχής κατατίθενται μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ έως τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση της προσφυγής. 2. Σε περίπτωση μη αποστολής του φακέλου από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με την περίπτωση β` της προηγούμενης παραγράφου, η ΑΕΠΠ μπορεί να συνάγει τεκμήριο ομολογίας της αναθέτουσας αρχής για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του προσφεύγοντος. Το ίδιο τεκμήριο μπορεί να θεωρηθεί ότι συντρέχει και αν τα στοιχεία τα οποία έχουν αποσταλεί από την αναθέτουσα αρχή είναι, κατά την κρίση της ΑΕΠΠ, ελλιπή και δεν επαρκούν για τον έλεγχο του βάσιμου των προβαλλόμενων αιτιάσεων. 3. Η ΑΕΠΠ, εφόσον κρίνει ότι η παράλειψη αποστολής των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 στοιχείων ή η καθυστερημένη αποστολή τους είναι αδικαιολόγητη, καθιστά, δε, ιδιαιτέρως δυσχερή την ουσιαστική παροχή προδικαστικής προστασίας, μπορεί, με την απόφαση επί της προσφυγής, σταθμίζοντας τις συντρέχουσες σε κάθε περίπτωση συνθήκες, να επιβάλει αυτεπαγγέλτως χρηματική κύρωση στην αναθέτουσα αρχή. Το ποσό της κύρωσης αυτής μπορεί να ανέρχεται από εκατό (100) μέχρι πεντακόσια (500) ευρώ, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων και αναλόγως της βαρύτητας της παράβασης, και καταβάλλεται μία φορά για κάθε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης και αποτελεί έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού. Μνεία της κύρωσης αυτής γίνεται στον ατομικό φάκελο του υπεύθυνου της καθυστέρησης ή ελλιπούς αποστολής ή μη αποστολής του φακέλου και των απόψεων της υπηρεσίας υπαλλήλου. Με τον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών της παρ. 7 ορίζεται ο τρόπος και χρόνος κατάθεσης και είσπραξης της χρηματικής κύρωσης, ο τρόπος απόδειξης της είσπραξής της, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. 4. Με πράξη του προεδρεύοντος του κλιμακίου ορίζεται η ημέρα και η ώρα «εξέτασης» της προσφυγής, η οποία δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από δέκα (10) ημέρες από την παρέλευση της πενθήμερης προθεσμίας διαβίβασης του πλήρους φακέλου από την αναθέτουσα αρχή. Η πράξη αυτή κοινοποιείται		

			το αργότερο πέντε (5) ημέρες πριν από τη «εξέταση» της προσφυγής στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή και σε εκείνους οι οποίοι έχουν ασκήσει παρέμβαση. 5. Το αργότερο δέκα (10) ημέρες από την κατάθεση την προσφυγής, η ΑΕΠΠ ελέγχει τη συμμόρφωση της αναθέτουσας αρχής με την παρ. 1 (α). Εάν διαπιστώσει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν εκπλήρωσε την υποχρέωση της παρ. 1(α), η κοινοποίηση γίνεται με μέριμνα της ΑΕΠΠ, έτσι ώστε οι ενδιαφερόμενοι να ασκήσουν παρέμβαση, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 362. 6. Οι αποφάσεις της ΑΕΠΠ κοινοποιούνται στους ενδιαφερομένους και αναρτώνται στην ιστοσελίδα της, τηρουμένων των ρυθμίσεων του ν. 2472/1997 και του Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2000 (ΕΕ L 8 της 23.11.1995), ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων. 7. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εκδίδεται «Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών» ενώπιον της ΑΕΠΠ, με τον οποίο ρυθμίζεται κάθε θέμα που αφορά τον τρόπο λειτουργίας της και ιδίως την ενώπιον της διαδικασίας, στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι ειδικότερες προθεσμίες που δεν ρυθμίζονται στον παρόντα νόμο, οι ειδικότεροι κανόνες σύγκλησης της ΑΕΠΠ, ο ορισμός και τα καθήκοντα εισηγητών και γραμματέα, ο τρόπος και τα διαδικαστικά και τεχνικά θέματα που αφορούν την άσκηση των προσφυγών και των παρεμβάσεων, τις επιδόσεις και κοινοποιήσεις εγγράφων, την κλήση των μερών, την εκπροσώπηση τους κατά την ενώπιον της ΑΕΠΠ διαδικασία, το σχηματισμό φυσικού και ηλεκτρονικού αρχείου, καθώς και οι ειδικότεροι κανόνες διεξαγωγής της διαδικασίας ενώπιον της ΑΕΠΠ και λήψης των αποφάσεων από αυτήν, και κάθε άλλο σχετικό θέμα.» 11. ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΑΡΘΡΟΥ ΠΟΥ ΝΑ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 367: «ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ – ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΑΕΠΠ» Προτείνεται η τροποποίηση ως εξής: «1. Η ΑΕΠΠ αποφαίνεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση παρέμβασης, των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της, η οποία εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής. 2. Επί αποδοχής προσφυγής κατά πράξης ακυρώνεται ολικώς ή μερικώς η προσβαλλόμενη πράξη, ενώ επί αποδοχής προσφυγής κατά παράλειψης, ακυρώνεται η παράλειψη και η υπόθεση αναπέμπεται στην αναθέτουσα αρχή για να προβεί αυτή στην οφειλόμενη ενέργεια. 3. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις αποφάσεις της ΑΕΠΠ.		

			4. Οι αποφάσεις της ΑΕΠΠ υπόκεινται αποκλειστικά στα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται στον Τίτλο 3 του παρόντος Βιβλίου. 5. Η Α.Ε..Π.Π. επιλαμβάνεται αποκλειστικά επί θεμάτων που θίγονται με την προσφυγή και δεν μπορεί να ελέγξει παρεμπιπτόντως όρους της διακήρυξης ή ζητήματα που αφορούν τη διενέργεια της διαδικασίας. 6. Η παρέλευση άπρακτης οποιασδήποτε προθεσμίας που τάσσεται προς την ΑΕΠΠ από τις διατάξεις του παρόντος, τεκμαίρεται ως σιωπηρή απόρριψη της προσφυγής.» ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ: Οι διατάξεις των άρθρων 347-371 του ν. 4412/2016 καταργούνται και επανέρχεται σε ισχύ το άρθρο 171 του ν. 3669/2008: Αιτιολόγηση: Ως προς την υποχρέωση σύστασης διακριτής Αρχής Εξέτασης Προσφυγών, σύμφωνα με τη σκέψη 122 της Οδηγίας 24/2014: «Η οδηγία 89/665/ΕΟΚ προβλέπει ορισμένες διαδικασίες προσφυγής που τίθενται στη διάθεση τουλάχιστον των ατόμων που έχουν ή είχαν συμφέρον να συνάψουν συγκεκριμένη σύμβαση και τα οποία ζημιώθηκαν ή κινδυνεύουν να ζημιωθούν από εικαζόμενη παράβαση του ενωσιακού δικαίου στον τομέα των δημόσιων προμηθειών ή των εθνικών κανόνων που μεταφέρουν αυτό το νομοθέτημα στο εσωτερικό δίκαιο. Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει αυτές τις διαδικασίες προσφυγής. Εντούτοις, οι πολίτες, τα ενδιαφερόμενα μέρη, είτε οργανωμένα είτε όχι, καθώς και άλλα πρόσωπα ή φορείς που δεν έχουν πρόσβαση στις διαδικασίες προσφυγής σύμφωνα με την οδηγία 89/665/ΕΟΚ έχουν ως φορολογούμενοι έννομο συμφέρον να διεξάγονται κατά τρόπο ορθό οι διαδικασίες προμήθειας. Θα πρέπει, λοιπόν, να έχουν τη δυνατότητα, με τρόπο διαφορετικό από το σύστημα προσφυγής που προβλέπει η οδηγία 89/665/ΕΟΚ και χωρίς να απαιτείται απαραιτήτως η παρουσία τους ενώπιον δικαστηρίων, να γνωστοποιούν πιθανές παραβιάσεις της οδηγίας σε αρμόδια αρχή ή δομή. Για να αποφεύγονται οι αλληλεπικαλύψεις μεταξύ υφιστάμενων αρχών ή δομών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να προβλέπουν τη δυνατότητα προσφυγής σε γενικές αρχές ή δομές παρακολούθησης, σε τομεακά όργανα εποπτείας, σε δημοτικές αρχές εποπτείας, σε αρχές ανταγωνισμού, στον διαμεσολαβητή ή σε εθνικές αρχές ελέγχου.» Η σκέψη 122 της Οδηγίας, αναφέρεται στην προηγούμενη Οδηγία 89/665/ΕΟΚ, την οποία ρητά διατηρεί σε ισχύ, και η οποία, στο άρθρο 1 παρ. 5, προβλέπει: «5. Τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτήσουν από τον ενδιαφερόμενο να ασκήσει καταρχάς προσφυγή στην αναθέτουσα αρχή. Στην περίπτωση αυτή, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η άσκηση της εν λόγω προσφυγής να συνεπάγεται την άμεση αναστολή της δυνατότητας σύναψης της σύμβασης.» Επομένως, το αν το όργανο που θα κρίνει τις προσφυγές, είναι η αναθέτουσα αρχή ή ανεξάρτητη αρχή, είναι θέμα εσωτερικού δικαίου. Η μέχρι σήμερα εμπειρία από τη λειτουργία της ΑΕΠΠ οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η θετική αποτίμηση της συνεισφοράς της ως προς την ερμηνεία διατάξεων της		

			κείμενης νομοθεσίας, δεν δικαιολογεί την σχεδόν σε μόνιμη βάση καθυστέρηση στην έκδοση των αποφάσεών της, και κατά συνέπεια στην ομαλή εξέλιξη της διαγωνιστικής διαδικασίας. Δεδομένου ότι η ερμηνεία των εφαρμοστέων διατάξεων μπορεί να επιτευχθεί σε πολύ συντομότερους χρόνους αν ανατεθεί ως αρμοδιότητα στην ΕΑΑΔΗΣΥ, χωρίς να θίγεται ούτε το δικαίωμα στην προδικαστική, ούτε φυσικά στη δικαστική προστασία των διαγωνιζομένων, η λειτουργία της ΑΕΠΠ κρίνεται δυσλειτουργική. Ο νομοθέτης καλείται να επιλέξει ανάμεσα: Ι. στον αυστηρό περιορισμό των προθεσμιών εκδίκασης των προδικαστικών προσφυγών από την ΑΕΠΠ, ΙΙ. στην εκδίκαση των προδικαστικών προσφυγών από τις αναθέτουσες αρχές.		
11878	120	2020-12-07 11:38:34	Άρθρο 53 Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης–Αντικατάσταση άρθρου 120 του ν. 4412/2016(απευθείας αναθέσεις) Διαδικασία απευθείας αναθέσεων: Στην παράγραφο 3α του άρθρου γίνεται αναφορά στη διαδικασία πρόσκλησης της παρ. 2 ειδικά για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών και στην παράγραφο 3β για δημόσιες συμβάσεις έργου, όχι όμως σε αυτή της ανάθεσης των μελετών. Πρέπει να γίνει σαφής αναφορά στην διαδικασία πρόσκλησης για τις αναθέσεις μελετών για τις οποίες δεν γίνεται αναφορά ούτε στην παράγραφο 3α ούτε στην 3β και έτσι	Απορρίπτεται	Οι μελέτες εντάσσονται στις υπηρεσίες με τη γενική έννοια του όρου

			δεν γνωρίζουμε τι ισχύει. Πρόταση: Να γίνει σαφής αναφορά για τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης των μελετών στην παράγραφο 3β.		
11879	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 11:59:41	ΑΠΟΨΕΙΣ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ – ΜΕΛΕΤΩΝ (τροποποίηση του Ν. 4412/2016) 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ Οι διαδικασίες για τη σύνταξη μελετών και την κατασκευή δημόσιων έργων οφείλουν να διέπονται από δυο βασικές αρχές: την ταχύτητα υλοποίησης και την ποιότητα, όπου στην τελευταία υπεισέρχονται και οι παράγοντες της οικονομίας καθώς επίσης της μέριμνας για την προστασία του περιβάλλοντος. Παράλληλα και επειδή ακριβώς πρόκειται για τη διαχείριση δημόσιων πόρων θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη και ο παράγοντας της διαφάνειας. Με βάση λοιπόν τα παραπάνω καλούμαστε να εντοπίσουμε σημεία της υπάρχουσας νομοθεσίας, τα οποία προκαλούν προβλήματα καθώς επίσης να διατυπώσουμε απόψεις για την καλύτερη αντιμετώπισή τους. Είναι προφανές ότι η εκπλήρωση των δύο βασικών αρχών αποτελεί μια ανταγωνιστική διεργασία, δεδομένου ότι ο στόχος σύντομης διάρκειας υλοποίησης (ταχύτητα) με βεβαιότητα δημιουργεί προβλήματα στην ποιότητα και το αντίστροφο. Ο νομοθέτης καλείται λοιπόν να ισορροπήσει το «σύστημα ταχύτητα-ποιότητα», ώστε σε κάθε περίπτωση να επιτυγχάνεται το βέλτιστο αποτέλεσμα, χωρίς, όπως αναφέραμε, να λησμονείται ο παράγοντας της διαφάνειας. 2. ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ Η υπάρχουσα νομοθεσία (Ν. 4412/2016, όπως αυτή συμπληρώθηκε, τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα) προσπάθησε να ενοποιήσει τα αντικείμενα των δημόσιων έργων, μελετών, παροχής υπηρεσιών και προμήθεια υλικών, χωρίς ιδιαίτερη επιτυχία, αφού όχι μόνο δεν κατόρθωσε να βελτιώσει το παλαιότερο νομοθετικό πλαίσιο, αλλά στο όνομα της διαφάνειας προσέθεσε πολλές γραφειοκρατικές διαδικασίες με αποτέλεσμα η ανάθεση και η υλοποίηση των μελετών και των έργων να καταστούν χρονοβόρες, χωρίς να βελτιωθεί η ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος. Ένα βασικό μειονέκτημα εντοπίζεται στο γεγονός ότι ο νομοθέτης αρνείται να διακρίνει τη διαφορά μεταξύ των μελετών ή των έργων, που αποσκοπούν στην κατασκευή νέων δομών και εκείνων που αποσκοπούν στη συντήρηση υφιστάμενων υποδομών. Οπωσδήποτε τα τελευταία (μελέτες ή έργα συντήρησης υποδομών) απαιτούν πολύ μεγαλύτερη ταχύτητα υλοποίησης,	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

				δεομένου ότι η σημασία του συγκεκριμένου παράγοντα είναι εξαιρετικά υψηλή για την προστασία της ανθρώπινης ζωής και περιουσίας. Ας μην απορούμε λοιπόν για τον υψηλό δείκτη τροχαίων ατυχημάτων, όταν η συντήρηση των οδών καθυστερεί (πέρα από την περιορισμένη χρηματοδότηση). Ας μην απορούμε επίσης για τις δυσβάστακτες συνέπειες των φυσικών καταστροφών, όταν καθυστερεί η συντήρηση των υδραυλικών – λιμενικών έργων λόγω και της πρόσθετης ανάγκης τήρησης ειδικών περιβαλλοντικών όρων. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι μετά τις φυσικές καταστροφές (λόγω μη επαρκούς και έγκαιρης συντήρησης των υποδομών) επεμβαίνουν οι υπηρεσίες Πολιτικής Προστασίας για την αποκατάσταση των ζημιών με συνοπτικές διαδικασίες ανάθεσης, υψηλό κόστος αποκατάστασης και αμφίβολη ποιότητα, αφού οι επεμβάσεις πραγματοποιούνται χωρίς καμιά μελέτη και κάτω από αφόρητη πίεση χρόνου. Με βάση τα παραπάνω θεωρούμε ότι πρέπει να υπάρχει μια ειδική πρόβλεψη για τις μελέτες και τα έργα συντήρησης των υποδομών. Είναι γεγονός επίσης ότι μια σειρά έργων συντήρησης απαιτεί την ύπαρξη αντίστοιχης μελέτης, για παράδειγμα αναφέρουμε τις γέφυρες. Οι διαδικασίες ανάθεσης και εκπόνησης μελέτης και στη συνέχεια ανάθεσης και κατασκευής του έργου συντήρησης σύμφωνα με την υπάρχουσα νομοθεσία διαρκούν ορισμένα έτη με αποτέλεσμα στο διάστημα αυτό οι βλάβες και οι κίνδυνοι να επιτείνονται. Σε τέτοιες περιπτώσεις το σύστημα μελέτης – κατασκευής μπορεί να δώσει την απάντηση. Στο παρελθόν το σύστημα αυτό δεν έδωσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, όμως σε συγκεκριμένες περιπτώσεις μπορεί να αποτελέσει ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο, για την αντιμετώπιση τεχνικά δύσκολων καταστάσεων στο συντομότερο δυνατόν χρονικό διάστημα. Δυστυχώς όμως καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων δεν οφείλονται αποκλειστικά στο νομοθετικό πλαίσιο που αφορά στα δημόσια έργα, αλλά και σε άλλες υποχρεωτικές και εξαιρετικά χρονοβόρες διαδικασίες που αφορούν στις απαλλοτριώσεις και στην έγκριση των περιβαλλοντικών όρων. Οι καθυστερήσεις αυτές προκαλούν σειρά προβλημάτων. Για παράδειγμα παρατηρείται συχνά το φαινόμενο στο διάστημα που διαρκούν οι πρόσθετες αυτές διαδικασίες να αλλάζουν οι τοπικές συνθήκες, όπως η ανέγερση κτισμάτων στη ζώνη των έργων με αποτέλεσμα να απαιτείται αναμόρφωση της μελέτης ή πρόσθετες διαδικασίες απαλλοτρίωσης. Έχει αποδειχθεί ότι στο θέμα της ποιότητας βασικός παράγοντας είναι το ύψος των εκπτώσεων. Υπερβολικές εκπτώσεις, έχουν σοβαρό αντίκτυπο ιδιαίτερα στην ποιότητα κατασκευής των δημόσιων έργων. Δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα το ότι η απαράβατη τήρηση της σύμβασης εκ μέρους του αναδόχου δεν συνδέεται με την έκπτωση της προσφοράς. Όλοι οι τεχνικοί των διευθυνουσών υπηρεσιών γνωρίζουν πολύ καλά ότι ο ανάδοχος είναι σε θέση τυπικά να τηρεί τους όρους της σύμβασης, αλλά να βρίσκεται αντικειμενικά σε αδυναμία να ανταποκριθεί σε υψηλές απαιτήσεις ποιότητας. Παλαιότερα είχε γίνει προσπάθεια να τεθεί φραγμός στις υπερβολικά υψηλές εκπτώσεις με τη θέσπιση υψηλών πρόσθετων

			εγγυητικών επιστολών, αυτό όμως αποσύρθηκε. Παράλληλα ποτέ δεν εφαρμόστηκε η διάταξη του άρθρου 88, παρ. 6 του Ν. 4412/2016, η οποία προβλέπει τη δυνατότητα του αρμόδιου Υπουργού να θέτει όρια για τον χαρακτηρισμό μιας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής. Αντίθετα, με το άρθρο 72, παρ. 2 του Ν. 4412 /2016 μειώθηκε το ποσόν της απαιτούμενης εγγύησης για την καλή εκτέλεση, αφού αυτό καθορίζεται με βάση το ύψος της σύμβασης κι όχι όπως παλαιότερα με το ύψος του προϋπολογισμού, το οποίο ήταν και ορθότερο. Η κεντρική εξουσία οφείλει να καταλήξει στο βασικό μοντέλο της διαχείρισης των μελετών και των έργων. Πρέπει να αποφασιστεί αν θα διατηρηθούν οι υπάρχουσες τεχνικές υπηρεσίες με τη δομή που έχουν ή αν θα οδηγηθούμε στην ανάθεση της διαχείρισης σε ιδιωτικούς φορείς ή τέλος αν θα εφαρμοστεί ένα μικτό σύστημα. Όλα τα μοντέλα χαρακτηρίζονται από πλεονεκτήματα, αλλά και μειονεκτήματα, τα οποία ανάλογα με τη θέση του καθενός υποβαθμίζονται ή υπερτονίζονται. Η παρούσα υγειονομική κρίση κατέδειξε ότι η εξάλειψη του δημόσιου χαρακτήρα σε βασικούς τομείς οδηγεί με βεβαιότητα σε τραγικές καταστάσεις. Η χρησιμότητα και η άμεση επέμβαση των τεχνικών του Δημόσιου Τομέα έχει αποδειχθεί ανεκτίμητη σε περιπτώσεις σεισμών και λοιπών θεομηνιών, που δυστυχώς είναι συχνά φαινόμενα στη χώρα μας. Οι τροποποιήσεις που επέρχονται στο υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο παρά τον υπερβολικά μεγάλο αριθμό τους, πραγματεύονται θέματα που δεν άπτονται των βασικών προβλημάτων, δηλαδή την συντόμευση του απαιτούμενου χρόνου των διαδικασιών και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Οι μεγάλες ανατροπές που επιφέρει η τροποποίηση του Ν. 4412/2016 στα δημόσια έργα εστιάζονται κυρίως σε δύο άρθρα, στο άρθρο 151 και στο άρθρο 159. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις υποτίθεται ότι αποσκοπούν στην επιτάχυνση των εργασιών. Με την απουσία ελέγχων στις ποσότητες των εργασιών και στην ποιότητα των υλικών που εισάγουν όχι μόνο δεν θα επιτύχουν τον επιδιωκόμενο στόχο, αλλά είναι προφανές θα οδηγήσουν σε αύξηση του πραγματικού κόστους των έργων και την κακή ποιότητα αυτών. Τέλος πρέπει να επισημανθεί ότι οι τροποποιήσεις – συμπληρώσεις του Ν. 4412/2016 που προβλέπονται αλλά και αυτές που έχουν ήδη γίνει είναι εξαιρετικά πολλές. Συνεπώς βασικοί λόγοι εφαρμογής επιβάλλουν όχι την τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας, αλλά την πλήρη αντικατάστασή της με έναν νέο Νόμο. Θα πρέπει να γίνει κατανοητό στους συντάκτες του κειμένου ότι η συγκεκριμένη νομοθεσία δεν απευθύνεται σε Νομικούς, αλλά σε επιστήμονες άλλων κλάδων, που έχουν ανάγκη από ένα σαφές και περιεκτικό κείμενο. 3. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΑΡΘΡΑ 3.1 Άρθρο 2 Στο άρθρο 2 και συγκεκριμένα στην παράγραφο 7 δίνεται ο ορισμός του		

			"έργου", ενώ στην παράγραφο 9 δίνεται ο ορισμός των «συμβάσεων υπηρεσιών». Κατ' αρχήν δεν γίνεται κατανοητός ο λόγος σύνδεσης της έννοιας «έργο» αποκλειστικά με το αντικείμενο των οικοδομικών εργασιών ή των εργασιών Πολιτικού Μηχανικού. Επίσης η έννοια «συμβάσεις υπηρεσιών» ορίζεται σαν παροχή υπηρεσιών, δηλαδή ορίζεται δια του ορισμού. Επειδή συχνά στο παρελθόν υπήρχε πρόβλημα, ιδιαίτερα κατά τον προσυμβατικό έλεγχο συμβάσεων, λόγω της ασάφειας μεταξύ «έργου» και «παροχής υπηρεσιών» είναι χρήσιμο με τους ορισμούς να γίνει σαφής διαχωρισμός μεταξύ των δύο εννοιών. Προς τον σκοπό αυτόν η διάκριση αυτών θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω του κωδικού CPV. Χρήσιμο θα ήταν επίσης να γίνει ξεχωριστή αναφορά στις συμβάσεις συντήρησης υποδομών, οι οποίες θα πρέπει να θεωρούνται έργα, επειδή οι υποδομές εντάσσονται σαφώς στα έργα. 3.2 Άρθρο 32 Το άρθρο 32 περιγράφει τις περιπτώσεις, στις οποίες επιτρέπεται η προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. Κατ' αρχήν θα πρέπει να προσδιοριστεί αυστηρά με Π.Δ. ή εγκύκλιο σε ποιες περιπτώσεις αφορά και να καταγραφούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις που πρέπει πληρούνται σε κάθε περίπτωση Η παράγραφος 2γ περιλαμβάνει και την περίπτωση έργων λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε απρόβλεπτα γεγονότα και με τη βασική προϋπόθεση ότι οι κατεπείγουσες ανάγκες δεν απορρέουν από ευθύνη των αρμόδιων υπηρεσιών. Η παραπάνω διατύπωση δεν είναι σαφής, επειδή η προϋπόθεση που τίθεται επιδέχεται τελείως υποκειμενική ερμηνεία. Δεδομένου ότι με την παράγραφο 6 του ίδιου άρθρου εντάσσονται με σαφήνεια περιπτώσεις έργων, τα οποία δεν είναι κατ' ανάγκη επείγουσας σημασίας (αφού αφορούν σε νέα έργα) είναι σκόπιμο κατά μείζονα λόγο να συμπεριληφθούν συγκεκριμένα και όχι ασαφώς οι περιπτώσεις έργων στοιχειώδους συντήρησης των υποδομών (οδοί, αναχώματα υδατορεμάτων κλπ.). Μια ασφαλιστική δικλείδα για την αποφυγή τυχόν καταχρήσεων στην εφαρμογή του μέτρου θα αποτελούσε η προϋπόθεση της σύμφωνης γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου, στο οποίο εκτάκτως θα συμμετέχει και ο Προϊστάμενος Πολιτικής Προστασίας της οικείας Περιφέρειας. Είναι χρήσιμο να υπάρχει πρόβλεψη σύνδεσης της περίπτωσης αυτής με το άρθρο 50 , εφόσον οι άμεσες επεμβάσεις απαιτούν και τη σύνταξη μελέτης. Επισημαίνεται ότι σε τέτοιες περιπτώσεις ο χρόνος επέμβασης για την άρση του επικείμενου κινδύνου αποτελεί το κυρίαρχο κριτήριο και προέχει έναντι της οικονομικής προσφοράς, συνεπώς θα πρέπει να συνεκτιμάται και η χρονική προσφορά με την οικονομική. Εξάλλου το κόστος των ενδεχόμενων συνεπειών είναι υψηλότερο από τη δαπάνη των εργασιών. Τέτοιες περιπτώσεις θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο όπως οι		

			επεμβάσεις της Πολιτικής Προστασίας και να εξαιρούνται από τον προσυμβατικό έλεγχο και την περιβαλλοντική αδειοδότηση. 3.3 Άρθρο 44 Το άρθρο 44 καθορίζει τους τρόπους αντιμετώπισης έργων ή μελετών, όταν οι αναθέτουσες αρχές στερούνται τεχνικής επάρκειας. Στο άρθρο έχουμε τις εξής παρατηρήσεις: • Το νέο άρθρο διέπεται από τελείως διαφορετική «φιλοσοφία» από το υπάρχον. Συγκεκριμένα το ισχύον άρθρο θέτει κατ' αρχήν σαν προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή διαθέτει τεχνική υπηρεσία με συγκεκριμένη στελέχωση. Στη συνέχεια το ισχύον άρθρο καθορίζει τους τρόπους λειτουργίας σε περιπτώσεις μη επαρκούς στελέχωσης ή τεχνικής αδυναμίας. Αντίθετα, το προτεινόμενο άρθρο αγνοεί την ύπαρξη τεχνικής υπηρεσίας στην αναθέτουσα αρχή και προχωρά στους τρόπους σύναψης, εποπτείας και επίβλεψης έργου ή μελέτης. Ενδεχόμενα θα ήταν χρήσιμο να καθοριστούν με Π.Δ. οι ελάχιστες απαιτήσεις για την οργάνωση και τη στελέχωση των αναθετουσών αρχών, προκειμένου να είναι σε θέση να υλοποιούν δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών. • Σύμφωνα με την παραπάνω διατύπωση ο τίτλος του άρθρου, όπως αυτό διαμορφώνεται, είναι ασύμβατο με το περιεχόμενο, επειδή ακριβώς δεν αναφέρεται στην τεχνική επάρκεια των αναθετουσών αρχών, αλλά στην «τεχνική ανεπάρκεια» αυτών. • Σε περίπτωση εκχώρησης της σύναψης και της επίβλεψης έργου ή μελέτης, σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται η αναθέτουσα αρχή να μη διατηρεί όχι μόνο το δικαίωμα, αλλά και το καθήκον να εποπτεύει το έργο ή τη μελέτη. Κάτι τέτοιο θα της στερούσε ακόμα και τη δυνατότητα γνώσης στην εξέλιξη και οποιασδήποτε παρέμβασης. Αποτελεί δηλαδή στην ουσία μια «εν λευκώ» εκχώρηση αρμοδιοτήτων. • Η οργάνωση και στελέχωση της αναθέτουσας αρχής σε τεχνικό δυναμικό είναι οπωσδήποτε απαραίτητη, έστω και σε υποτυπώδη μορφή. Διαφορετικά έχει πλήρη αδυναμία ακόμα και για τη διαπίστωση των αναγκών εκπόνησης μελετών και κατασκευής έργων. Συνεπώς με δεδομένη την ανάγκη ύπαρξης τεχνικής υπηρεσίας ο καθορισμός ελάχιστα απαιτούμενου προσωπικού για τη λειτουργία της είναι απαραίτητος. • Δημιουργείται η εύλογη απορία, πώς σε περίπτωση πλήρους εκχώρησης όλων των αρμοδιοτήτων σε άλλους φορείς η αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με την παράγραφο 3 εξακολουθεί να είναι υπεύθυνη για την καλή εκτέλεση των καθηκόντων της. • Ενώ οι περιπτώσεις (α) και (β) της παραγράφου 1 είναι σαφείς, η περίπτωση (γ) δεν φαίνεται να εξυπηρετεί κάποιον σκοπό με τη διατύπωση «επικουρικών δραστηριοτήτων των αγορών». 3.4 Άρθρο 49 Με το άρθρο 49 ορίζονται οι προϋποθέσεις ωριμότητας μιας σύμβασης. Στο		

			άρθρο έχουμε τις εξής παρατηρήσεις: • Στην παράγραφο περιγράφονται τα στοιχεία, που χαρακτηρίζουν την ωριμότητα μιας σύμβασης. Σε αυτά συμπεριλαμβάνεται και η συντέλεση των απαλλοτριώσεων. Στην παράγραφο 2β καθορίζονται πρόσθετες προϋποθέσεις ωρίμανσης των έργων και μελετών πέραν των αναφερομένων στην προηγούμενη παράγραφο. Σε αντίθεση λοιπόν προς την παράγραφο 1 ορίζεται ότι προϋπόθεση για την ανάθεση σύμβασης δεν αποτελεί η συντέλεση της απαλλοτρίωσης, αλλά απλά να έχει συζητηθεί ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου η αίτηση προσωρινού ή οριστικού καθορισμού αποζημίωσης. Ειδικά για έργα που έχουν υπαχθεί στο άρθρο 7Α του Ν. 2882/2001 αρκεί απλά η κήρυξη απαλλοτρίωσης καθώς επίσης η ύπαρξη έκθεσης εκτίμησης της επιτροπής σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ίδιου Νόμου. Συνεπώς, για τα έργα δεν ισχύει η δέσμευση που ορίζεται στην παράγραφο 1 περί συντέλεσης απαλλοτρίωσης και η διατύπωση «… πέραν των άλλων…» στην αρχή της παραγράφου 2 δεν είναι ορθή. • Ειδικότερα για το θέμα των απαλλοτριώσεων σε έργα που έχουν υπαχθεί στο άρθρο 7Α του Ν.2882/2001 πρέπει να επισημανθεί ότι η κήρυξη των απαιτούμενων απαλλοτριώσεων και η ύπαρξη έκθεσης εκτίμησης σύμφωνα με το άρθρο 15 του ίδιου νόμου δεν συνεπάγονται και την παρακατάθεση της αποζημίωσης υπέρ των ιδιοκτητών των απαλλοτριούμενων τμημάτων γης και συναπαλλοτριούμενων επικειμένων επί αυτών των τμημάτων. Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 7Α του κώδικα των απαλλοτριώσεων η αποζημίωση, ως «εύλογο τίμημα», παρακατατίθεται μετά τον καθορισμό της με δικαστική απόφαση. Δεδομένου ότι από άποψη προδιαδικασίας η διαδικασία με το άρθρο 7Α δεν παρουσιάζει διαφορές με τη διαδικασία του προσωρινού ή οριστικού καθορισμού της αποζημίωσης, δεν θα έπρεπε οι προϋποθέσεις για την εκκίνηση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου να διαφοροποιούνται ανάλογα με την υπαγωγή του έργου στο άρθρο 7Α ή όχι. Πόσο μάλλον αν λάβουμε υπόψη μας τη συνταγματική διάταξη του άρθρου 17 «... Κανένας δεν στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνο για δημόσια ωφέλεια που έχει αποδειχθεί με τον προσήκοντα τρόπο, όταν και όπως ο νόμος ορίζει, και πάντοτε αφού προηγηθεί πλήρης αποζημίωση....». • Στην παράγραφο 3, η οποία αναφέρεται σε εκπόνηση μελετών ή δημόσιων έργων από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ορίζεται ότι η επίβλεψη, η έγκριση και η παραλαβή θα διενεργηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Θεωρούμε ότι περισσότερο ορθό, ειδικά για τα έργα, θα ήταν να οριζόταν η υποχρέωση υπογραφής σύμβασης μεταξύ της υπηρεσίας και του φυσικού ή νομικού προσώπου που θα συνοδεύεται από κατάθεση εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης σύμφωνα με το άρθρο 72 και δηλώσεις ανάθεσης – επίβλεψης σε Μηχανικό με τα κατάλληλα τυπικά προσόντα. Η υπηρεσία οφείλει να ασκεί εποπτεία σε όλη τη διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών και να προβεί σε παραλαβή αυτών μετά την αποπεράτωση. • Ο τίτλος του άρθρου αναφέρεται σε επάρκεια προϋπολογισμού, όμως στο συγκεκριμένο άρθρο δεν γίνεται καμιά αναφορά στον προϋπολογισμό της		

			σύμβασης. Τέλος θεωρούμε ότι είναι επιτακτική ανάγκη να συμπεριληφθεί σαν στοιχείο ωριμότητας ενός έργου και ο καθορισμός του φορέα συντήρησης αυτού καθώς επίσης οι απαιτήσεις συντήρησης με κύριους άξονες τον χρόνο εκτέλεσης των σχετικών εργασιών, το ύψος της δαπάνης αναγόμενο σε ετήσια βάση και τις διαδικασίες εξασφάλισης της αναγκαίας πίστωσης. 3.5 Άρθρο 50 Στο άρθρο 50 περιγράφονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εφαρμογή του συστήματος μελέτης – κατασκευής ενός έργου. Πρόκειται για ένα σύστημα, το οποίο στο παρελθόν δεν έδωσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα και σε πολλές περιπτώσεις η εφαρμογή προκάλεσε προβλήματα. Το άρθρο αυτό αναμορφώνεται σε μεγάλο βαθμό, προκειμένου να περιοριστούν οι προϋποθέσεις εφαρμογής. Ο περιορισμός αυτός γίνεται σε τέτοιο βαθμό, ώστε δικαιολογημένα θα δημιουργηθούν αντιδράσεις κατά την εφαρμογή του συγκεκριμένου συστήματος. Για παράδειγμα αφαιρούνται βασικά στοιχεία από τον υποφάκελο Α, όπως είναι η προεκτίμηση αμοιβής της σύμβασης (Α.4), η εξασφάλιση χρηματοδότησης (Α.5), την τεκμηρίωση της επιλογής της διαδικασίας ανάθεσης (Α.6), τη δημοσιοποίηση του διαγωνισμού (Α.11), τα οποία αποτελούν βασικά στοιχεία διαφάνειας. Μια πραγματικά χρήσιμη εφαρμογή του συστήματος μελέτης – κατασκευής εξακολουθεί να αγνοείται, αφού δεν γίνεται ρητή αναφορά σε επείγοντα και σύνθετα έργα συντήρησης των υποδομών, όπως για παράδειγμα επεμβάσεις οδικής ασφάλειας, αποκατάσταση γεφυρών ή αντιστηρίξεις πρανών. Η προϋπόθεση ύπαρξης περιβαλλοντικών όρων αποτελεί ένα σοβαρό εμπόδιο. 3.6 Άρθρο 53 Ο προϋφιστάμενος Ν. 3669/2008 στο άρθρο 17, παρ. 8 προέβλεπε για έργα που η προμέτρηση των εργασιών είναι δύσκολη ή αδύνατη, όπως για παράδειγμα τα έργα συντήρησης, είναι δυνατόν ο προϋπολογισμός των συμβατικών τευχών να μην περιλαμβάνει ποσότητες των επιμέρους εργασιών, αλλά μόνο την κατ' εκτίμηση δαπάνη του συνόλου κάθε ομάδας εργασιών και το γενικό σύνολο. Η διατύπωση αυτή είχε αποδειχθεί πολύ χρήσιμη για την ομαλή εξέλιξη των έργων στοιχειώδους συντήρησης των εθνικών και επαρχιακών οδών, ιδιαίτερα αφότου τα έργα αυτά εκτελούνται με εργολαβίες. Προκειμένου να γίνουμε κατανοητοί υπενθυμίζουμε ότι στη στοιχειώδη συντήρηση των οδών εντάσσονται εργασίες, με τις οποίες αντιμετωπίζονται ως επί το πλείστον απρόβλεπτες και έκτακτες καταστάσεις (π.χ. επουλώσεις λάκκων, τοπικές αποκαταστάσεις οδοστρώματος, αντικατάσταση κατεστραμμένων πινακίδων σήμανσης, αντικατάσταση κατεστραμμένων στηθαίων ασφάλειας ύστερα από πρόσκρουση οχήματος, άρση καταπτώσεων, αντικατάσταση εσχαρών φρεατίων λόγω κλοπής, αντλήσεις νερών, απομάκρυνση εμποδίων από το οδόστρωμα κλπ.). Κατά τη φάση σύνταξης των συμβατικών τευχών οι τεχνικές υπηρεσίες δεν είναι		

			δυνατόν να γνωρίζουν ή έστω να εκτιμήσουν κατά προσέγγιση τις ποσότητες. Στο άρθρο 53, παρ. 7, περίπτωση (ι) του Ν. 4412/2016, η οποία διατηρείται στην παρούσα τροποποίηση, υπάρχει παρόμοια πρόβλεψη, όμως θέτει ανώτατο όριο προϋπολογισμού τις 60.000€, ποσό που θεωρείται εξαιρετικά χαμηλό για συμβάσεις έργων στοιχειώδους συντήρησης, οι οποίες μάλιστα είναι σκόπιμο να έχουν διάρκεια τριών ή τεσσάρων ετών. Θεωρούμε χρήσιμο να μην υπάρχει περιορισμός στο ύψος του προϋπολογισμού, αλλά για την αποφυγή κατάχρησης να γίνει λεπτομερής αναφορά των περιπτώσεων εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης. 3.7 Άρθρο 72 Το άρθρο 72 ορίζει τις εγγυήσεις, τις οποίες οφείλουν να παράσχουν οι συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς ανάθεσης καθώς επίσης ο ανάδοχος σε όλες τις φάσεις υλοποίησης μιας δημόσιας σύμβασης. Ειδικά για τα έργα έχουμε τις παρακάτω παρατηρήσεις: • Η εγγύηση καλής εκτέλεσης των εργασιών αποτελεί το πλέον βασικό, αλλά και στοιχειώδες μέσο, με το οποίο διασφαλίζεται η τήρηση των όρων της σύμβασης εκ μέρους του αναδόχου. Παράλληλα, η ποιότητα των εργασιών είναι σε μεγάλο βαθμό συνάρτηση της έκπτωσης προσφοράς του αναδόχου. • Ο προϋφιστάμενος Ν. 3669/2008 στο άρθρο 35, παρ. 1 όριζε ότι το ύψος της εγγύησης για την καλή εκτέλεση ανέρχεται σε ποσοστό 5% επί του ποσού του προϋπολογισμού μη συμπεριλαμβανόμενων της αναθεώρησης και του Φ.Π.Α. Μάλιστα, στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου προβλέπονταν η υποχρέωση κατάθεσης πρόσθετης εγγύησης σε περίπτωση υπερβολικά υψηλής έκπτωσης. • Με το άρθρο 72, παράγραφος 1, περίπτωση (β) το ύψος της εγγύησης για τη καλή εκτέλεση διατηρείται μεν σε ποσοστό 5%, αλλά επί του ποσού της σύμβασης εκτός Φ.Π.Α. Ταυτόχρονα αποσύρθηκε η διάταξη για πρόσθετη εγγύηση σε περίπτωση υπερβολικά υψηλών εκπτώσεων. Με τον τρόπο αυτόν το ποσό της εγγύησης μειώνεται σημαντικά και μάλιστα όσο υψηλότερη είναι η έκπτωση, τόσο χαμηλότερο είναι το ύψος της εγγύησης. Δηλαδή ενώ με την υψηλότερη έκπτωση αυξάνει ο κίνδυνος μη καλής εκτέλεσης των εργασιών, παραδόξως μειώνονται οι εξασφαλίσεις για την έντεχνη υλοποίηση του έργου. Δυστυχώς, η διάταξη αυτή διατηρείται στην προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου. Είναι απολύτως αναγκαίο να επιβάλλονται πρόσθετες εγγυήσεις σε περίπτωση έκπτωσης πάνω από συγκεκριμένο ποσοστό, καθώς επίσης και η εγγύηση να είναι ποσοστό επί του προϋπολογισμού μελέτης. • Ο συγκεκριμένος τρόπος καθορισμού του ύψους της εγγύησης για την καλή εκτέλεση δεν έχει λογική για τον εξής λόγο: Ο προϋπολογισμός, που συντάσσουν οι υπηρεσίες της αναθέτουσας αρχής αποτυπώνει την «πραγματική αξία» του έργου για την κοινωνία, την οποία καλείται να διασφαλίσει η εγγύηση καλής εκτέλεσης.		

			3.8 Άρθρο 73 Με το άρθρο 73, παράγραφος 7 ορίζονται οι περιπτώσεις, στις οποίες οικονομικός φορέας μπορεί να αποδείξει την αξιοπιστία, όταν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού. Στην παράγραφο 8 του ίδιου άρθρου αναφέρεται η διαδικασία, που οφείλει να ακολουθήσει η αναθέτουσα αρχή, η οποία πρέπει να εκδώσει σχετική απόφαση μετά παρέλευση 30 ημερών από την ημερομηνία αποστολής στην αρμόδια γνωμοδοτική επιτροπή. Στο θέμα αυτό παρατηρούμε τα εξής: • Παρά το γεγονός ότι η έκδοση απόφασης συναρτάται από την γνωμοδότηση της αρμόδιας επιτροπής, δεν τίθεται καμιά χρονική προθεσμία στην επιτροπή για τη διατύπωση και διαβίβαση του πορίσματος της. • Στην προτεινόμενη τροπολογία έχει αποσυρθεί η διάταξη, η οποία αναφέρεται στην περίπτωση άκαρπης παρέλευσης της προθεσμίας έκδοσης της σχετικής απόφασης από την αναθέτουσα αρχή. 3.9 Άρθρο 88 Το άρθρο 88 αναφέρεται σε προσφορές, που κρίνονται ασυνήθιστα χαμηλές. Όμως δεν αναφέρεται ποσοτικό κριτήριο, με βάση το οποίο μια προσφορά κρίνεται ασυνήθιστα χαμηλή. Βέβαια, στην παράγραφο 6 τίθεται για έργα και μελέτες ως μέγιστο όριο απόκλισης το 10% από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων όλων των προσφορών. Στο θέμα αυτό έχουμε τις εξής παρατηρήσεις: • Η υπέρβαση του μέγιστου ορίου απόκλισης δεν αποτελεί λόγο αποκλεισμού της προσφοράς, αλλά απλά παρέχει τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή να καλέσει τον προσφέροντα να αιτιολογήσει την προσφορά του. • Το κριτήριο της μέγιστης απόκλισης 10% δεν είναι δεσμευτικό για την αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να ζητήσει αιτιολόγηση της προσφοράς, δεδομένου ότι αυτή μπορεί να απαιτήσει αιτιολόγηση και σε χαμηλότερο ποσοστό απόκλισης. • Ειδικά στα έργα το όριο του 10% κρίνεται υπερβολικά υψηλό. Για παράδειγμα για εκπτώσεις κυμαινόμενες από 50% έως 70%, ο μέσος όρος αναμένεται να βρίσκεται κοντά στο 60%. Συνεπώς έκπτωση της τάξης 70% κρίνεται κατ' αρχήν αποδεκτή. Είναι γνωστό όμως ότι με τις υπάρχουσες τιμές των εγκεκριμένων Τιμολογίων ήδη ποσοστό έκπτωσης 50% είναι πολύ υψηλό. Από τα παραπάνω φαίνεται καθαρά ότι με την προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου δεν επιτυγχάνεται ουσιαστικά καμιά βελτίωση στο θέμα του περιορισμού των υπερβολικών εκπτώσεων, που παρατηρείται σωρηδόν κατά τα τελευταία έτη και έχει προφανείς συνέπειες στην ποιότητα των εργασιών. 3.10 Άρθρο 100 Στο άρθρο 100 περιγράφεται η διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών των διαγωνιζόμενων. Στην παράγραφο 4 του ισχύοντος άρθρου υπήρχε μια ασαφής διατύπωση, που αναφέρει ότι τα αποτελέσματα των διαφόρων σταδίων επικυρώνονται με		

			απόφαση του αρμόδιου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, και η οποία επιτρέπει δύο ερμηνείες, δηλαδή είτε απόφαση να απαιτείται μετά από κάθε στάδιο της διαδικασίας (αποτέλεσμα), είτε ότι μετά την ολοκλήρωση όλων των σταδίων. Αντίθετα, με την προτεινόμενη τροποποίηση στην παράγραφο 2 αποσαφηνίζεται ότι η διαδικασία περιλαμβάνει ένα επιπλέον στάδιο, εκείνο της κατάθεσης εκ μέρους του μειοδότη και των δικαιολογητικών κατακύρωσης και τη σύνταξη σχετικού πρακτικού. Το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην έκδοση απόφασης μετά την ολοκλήρωση της όλης διαδικασίας. Η διατύπωση αυτή κρίνεται θετική, επειδή σαφώς συντελεί στην επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης. 3.11 Άρθρο 105 Στο άρθρο 105 περιγράφεται η διαδικασία κατακύρωσης του διαγωνισμού στον προσωρινό μειοδότη. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 η απόφαση κατακύρωσης της αναθέτουσας αρχής κοινοποιείται σε όλους τους διαγωνιζόμενους εκτός από τον προσωρινό ανάδοχο. Αντίθετα, στην παράγραφο 2 της προτεινόμενης τροποποίησης η απόφαση αυτή κοινοποιείται σε όλους ανεξαιρέτως του συμμετέχοντες πλην των αποκλεισθέντων. Η συγκεκριμένη τροποποίηση απλουστεύει τη διαδικασία μη εξαιρώντας τον προσωρινό ανάδοχο από την κοινοποίηση της απόφασης. Παραμένει όμως το εύλογο ερώτημα, με ποιόν τρόπο θα ενημερωθούν οι αποκλεισθέντες για τον αποκλεισμό και τους λόγους αποκλεισμού, αν δεν τους κοινοποιηθεί η σχετική απόφαση. Επίσης στην παράγραφο 3, περίπτωση (γ) δεν αποσαφηνίζεται ή έννοια του ελέγχου της υπεύθυνης δήλωσης που καταθέτει ο προσωρινός ανάδοχος, δηλαδή εάν το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο υποχρεούται να περιοριστεί σε έλεγχο της πληρότητας της δήλωσης ή έχει δικαίωμα/υποχρέωση να επεκταθεί σε πλήρη έλεγχο περί της αλήθειας των αναγραφόμενων στοιχείων. 3.12 Άρθρο 118 Στο άρθρο 118 καθορίζονται οι δυνατές περιπτώσεις απ' ευθείας ανάθεσης. Η προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου αφορά σε: • Το ανώτατο όριο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης ανέρχεται από 20.000€ σε 30.000€. • Καταργείται η διάταξη της παραγράφου 5 του ισχύοντος άρθρου, το οποίο προβλέπει τη σύνταξη καταλόγου ενδιαφερόμενων για την ανάληψη έργων ή μελετών με απ' ευθείας ανάληψη και την ανάθεση της σύμβασης μέσω κλήρωσης. Επίσης καταργείται η υποχρέωση αναγγελίας του αποτελέσματος της κλήρωσης στο Τ.Ε.Ε. Αντίθετα, μοναδική προϋπόθεση για την επιλογή του αναδόχου αποτελεί η εκπλήρωση των απαιτούμενων κατά περίπτωση προσόντων. Αντί αυτών με την παράγραφο 4 της προτεινόμενης τροποποίησης προβλέπεται ότι ο συγκεκριμένος ανάδοχος δεν επιτρέπεται να		

			συνάψει νέα σύμβαση με απ’ ευθείας ανάθεση εντός χρονικού διαστήματος 12 μηνών. • Επίσης καταργείται η διάταξη της παραγράφου 5 του ισχύοντος άρθρου για υποχρέωση αναγγελίας του αποτελέσματος της κλήρωσης στο Τ.Ε.Ε. Όμως στο άρθρο 120, παράγραφος 3, περίπτωση (γ) προβλέπεται υποχρέωση ανάρτησης της πρόσκλησης για υποβολή προσφοράς και στην ιστοσελίδα του Τ.Ε.Ε. • Καταργείται η παράγραφος 6 του ισχύοντος άρθρου, το οποίο προβλέπει κεντρικό ηλεκτρονικό σύστημα κληρώσεων. Ενδεχόμενη ενοποίηση των άρθρων 36, 117, 118 θα καθιστούσε πιο λειτουργικές τις διαδικασίες, εφόσον μάλιστα οριστούν τρεις βαθμίδες διαγωνισμών ως εξής: 1. Απευθείας ανάθεση σε συμβάσεις έως 30.000 € με αυστηρό προσδιορισμό των εργασιών που περιλαμβάνουν. 2. Μια ενδιάμεση κατηγορία με συντομότερες διαδικασίες έως το όριο του Ευρωπαϊκού διαγωνισμού. 3. Συμβάσεις άνω του ορίου της προηγούμενης παραγράφου. 3.13 Τίτλος 1: Δημόσιες συμβάσεις έργων Όλα σχεδόν τα άρθρα του Τίτλου 1 που αναφέρονται στις δημόσιες συμβάσεις έργων χαρακτηρίζονται από μια αντίφαση σε σχέση με το τροποποιημένο άρθρο 44. Συγκεκριμένα, όπως ήδη έχουμε αναφέρει (βλ. ενότητα 3.2), στην τροποποίηση του άρθρου 44 αγνοείται η ανάγκη στοιχειώδους έστω οργάνωσης και στελέχωσης για την τεχνική υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής. Εντούτοις σχεδόν στο σύνολο των άρθρων του Τίτλου 1 γίνεται αναφορά σε διευθύνουσα ή επιβλέπουσα υπηρεσία καθώς επίσης σε προϊσταμένη αρχή. Προφανώς και είναι σκόπιμο σε περιπτώσεις υποστελέχωσης ή αδυναμίας των τεχνικών υπηρεσιών να αναθέτονται συγκεκριμένα καθήκοντα σε τρίτους, όπως προβλέπει το τροποποιημένο άρθρο 44, αλλά δεν πρέπει να παραβλέπεται η ανάγκη ύπαρξης τεχνικής υπηρεσίας. Το πρόβλημα μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με αναμόρφωση και συμπλήρωση του άρθρου 44. Εξάλλου, όπου προβλέπεται ανάθεση καθηκόντων σε ιδιωτικούς φορείς η διευθύνουσα υπηρεσία εξακολουθεί να διατηρεί μεγάλο μέρος των αρμοδιοτήτων της. 3.13 Άρθρο 136 Το άρθρο 136 καθορίζει τον τρόπο άσκησης της επίβλεψης από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Οι διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται στο τροποποιημένο άρθρο είναι οι εξής: • Καταργείται η διάταξη που αναφέρεται στη συγκρότηση επιτροπής αφανών εργασιών. Συνεπώς όλες οι εργασίες επιμετρώνται και παραλαμβάνονται κατ’ αρχήν από την ομάδα επίβλεψης. Η κατάργηση της συγκεκριμένης επιτροπής κρίνεται θετική, επειδή διευκολύνει τη διαδικασία ελέγχου των επιμετρήσεων, ενώ ταυτόχρονα εξαλείφει το πρόβλημα επικάλυψης των		

			αρμοδιοτήτων. • Στο τέλος της παραγράφου 1 προστίθεται εδάφιο, που αναφέρει ρητά τον σκοπό της επίβλεψης, που ορίζεται σε «… πιστή εκπλήρωση από τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης και την κατασκευή του έργου σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης…». Όμως η διάταξη αυτή καθώς επίσης το πρώτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου έρχονται σε σαφή αντίθεση με τις τροποποιήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 151 και 159 • Με την παράγραφο 3 προβλέπεται η δυνατότητα επίβλεψης από πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα, ο οποίος έχει τα ίδια καθήκοντα, υποχρεώσεις και ευθύνες με εκείνες των δημόσιων υπαλλήλων. Η διάταξη αυτή δεν είναι κατ' ανάγκη αρνητική, αλλά περιέχει αρκετές ασάφειες, όπως: Πρέπει να αποσαφηνιστεί με ρητή αναφορά ότι ο ιδιωτικός φορέας περιορίζεται αποκλειστικά και μόνο στην επίβλεψη, συνεπώς η διευθύνουσα υπηρεσία διατηρεί την παρακολούθηση, τον έλεγχο και τη διοίκηση του έργου. Αυτό μπορεί να γίνει με κατάλληλη προσθήκη στην παράγραφο 5, περίπτωση (α), ώστε η άσκηση των παραπάνω αρμοδιοτήτων να μην υποβαθμίζεται με το απλό δικαίωμα «δυνατότητας». Δεν γίνεται κατανοητό, για ποιόν λόγο προβλέπεται υπογραφή σύμβασης μεταξύ αναδόχου και ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, δεδομένου τόσο ο ανάδοχος όσο και ο φορέας επίβλεψης δεν πρέπει να έχουν μεταξύ τους συμβατική σχέση, αλλά μόνο με την αναθέτουσα αρχή. • Με τη διατύπωση της παραγράφου 4 αποκλείεται η ανάθεση επίβλεψης σε ιδιωτικό φορέα για μέρος του αντικειμένου της επίβλεψης. • Στην παράγραφο 9 αλλάζει η παράγραφος 7 και οι βασικοί μελετητές του έργου δεν μετέχουν υποχρεωτικά αλλά δυνητικά ως τεχνικοί σύμβουλοι – μελετητές. Όμως δεν γίνεται κατανοητό, για ποιόν λόγο αναφέρεται ρητά ότι συνεργάζονται μόνο με τον ιδιωτικό φορέα επίβλεψης και όχι με τη διευθύνουσα υπηρεσία. Η παράγραφος 1 που ορίζει τις αρμοδιότητες της διευθύνουσας υπηρεσίας και των επιβλεπόντων, οι οποίοι έχουν καθήκον την «… πιστή εκπλήρωση από τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης και την κατασκευή του έργου σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης…» έρχεται σε αντίθεση με τις τροποποιήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 151 και 159. Δεν είναι δυνατόν η διευθύνουσα υπηρεσία και οι επιβλέποντες να εκπληρώσουν τα παραπάνω καθήκοντα, ενώ οι επιμετρήσεις και η ποιότητα των υλικών πιστοποιούνται με δήλωση του αναδόχου. Επιπρόσθετα, στο άρθρο 141 αναφέρεται ρητά ότι αποτελεί πειθαρχική παράβαση των επιβλεπόντων η κατασκευή ελαττωματικών εργασιών ή η ενσωμάτωση ελαττωματικών υλικών, ενώ με τα άρθρα 151 και 159 έχει περιοριστεί σημαντικά η δυνατότητα παρέμβασης στα συγκεκριμένα αντικείμενα. 3.15 Άρθρο 138 Στο άρθρο 138 καθορίζονται οι γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου. Στις προτεινόμενες τροποποιήσεις έχουμε τις εξής παρατηρήσεις:		

		• Δεν γίνεται κατανοητή η υποχρέωση του αναδόχου να ελέγξει τη μελέτη και να ενημερώσει τη διευθύνουσα υπηρεσία. Υποτίθεται ότι ο ανάδοχος, όπως κάθε συμμετέχων στη διαδικασία ανάθεσης, έχει υποχρέωση να έχει ελέγξει τη μελέτη του έργου, προκειμένου να διαμορφώσει την οικονομική προσφορά του. Ασφαλώς και μετά την υπογραφή της σύμβασης έχει δικαίωμα (όχι όμως υποχρέωση) να ενημερώσει γραπτά τη διευθύνουσα υπηρεσία για τυχόν προβλήματα της μελέτης και γενικότερα του έργου. Η συγκεκριμένη διατύπωση παρέχει στον ανάδοχο δύο δικαιώματα: την επίκληση ότι δεν είχε γνώση της μελέτης (συνεπώς του έργου) κατά την προσφορά του τη μελέτη, την παροχή δυνατότητας καθυστέρησης της ανάπτυξης του εργοταξίου και την έναρξη των εργασιών. • Στις υποχρεώσεις του αναδόχου εμπεριέχεται υποχρέωση της διευθύνουσας υπηρεσίας. Κατ΄ αρχήν θα ήταν ορθότερο να αποφευχθεί η ένταξη ενός καθήκοντος της διευθύνουσας υπηρεσίας στο άρθρο για τις υποχρεώσεις του αναδόχου . Επίσης δεν αποσαφηνίζεται, εάν η πράξη αυτή είναι υποχρεωτική ή διενεργείται μόνον, εφόσον ο ανάδοχος διατυπώσει παρατηρήσεις επί της μελέτης. Η όλη διαδικασία επιτείνει τα προβλήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω. • Η όλη διαδικασία της παραγράφου 2 δεν εντάσσεται στις γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου, δεδομένου ότι καταλήγει στη δυνατότητα διάλυσης της σύμβασης. Η όλη διαμόρφωση της συγκεκριμένης παραγράφου είναι προβληματική και παρέχει τη δυνατότητα αποχώρησης των αναδόχων πριν από την ένα		

11880	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 12:04:23	Είναι προς το συμφέρον του Δημοσίου λόγω αύξησης του ανταγωνισμού και εξάλειψης προστριβών με υποψήφιους διαγωνιζόμενους να διευκρινιστεί στα άρθρα 25 & 255 του Νόμου ότι επιτρέπεται η συμμετοχή στους διαγωνισμούς και σε εταιρίες από χώρες που δεν αναφέρονται ρητώς στους δικαιούμενους συμμετοχής. Προτείνεται λοιπόν (μέσω της τροποποίησης των άρθρων 25 & 255), να διευκρινιστεί ότι επιτρέπεται στους διαγωνισμούς η συμμετοχή και σε εταιρείες από χώρες που είναι παρατηρητές της συμφωνίας ΣΔΣ και/ή στο στάδιο προσχώρησης στην ΣΔΣ (ακολουθεί προτεινόμενη προσθήκη). Προτεινόμενη προσθήκη: “1.ε) Διευκρινίζεται ότι, από τις παραπάνω περιπτώσεις δεν αποκλείονται σε καμία περίπτωση χώρες που είναι σε διαδικασία υπογραφής σύμβασης κατά τη περίπτωση (γ), συμπεριλαμβανομένων των παρατηρητών – observers – καθώς και χώρες που έχουν υπογράψει συμφωνίες προώθησης και αμοιβαίας προστασίας επενδύσεων ή ανάλογες οικονομικές συμφωνίες / συμβάσεις με την Ελλάδα.“ Η διατύπωση αυτή έχει χρησιμοποιηθεί ήδη σε διαγωνισμούς από αναθέτουσες αρχές (ΑΔΜΗΕ, ΑΡΙΑΔΝΗ) ενώ έχει κριθεί νόμιμη και από την ΑΕΠΠ (απόφαση επταμελούς σύνθεσης 3/2018).	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11881	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 12:23:49	Παρατηρήσεις στο ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ 1. Με το άρθρο 84 του Σχεδίου Νόμου (εφεξής Σ.Ν.) (“Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΙΜ- ΤΕΜ) – Αντικατάσταση άρθρου 170 ν. 4412/2016”) αντικαταστάθηκε το άρθρο 170 του Ν.4412/2016 το οποίο αφορούσε διαφορετικό θέμα (“Προσωρινή παραλαβή του έργου”). Θα πρέπει να επανέλθει το άρθρο 170 του Ν.4412/16 στο Σ.Ν., καθώς η Προσωρινή παραλαβή του έργου αναφέρεται και εμπλέκεται με πολλά σημεία του Σ.Ν. (π.χ. άρθρα 118, 154, 11 κ.α.) και η έλλειψη αυτή θα επιφέρει δυσλειτουργίες στην εκτέλεση των συμβάσεων των έργων. 2. Με το άρθρο 86 παρ.3 του Σ.Ν. (“Παραλαβή – Αντικατάσταση άρθρου 172 ν. 4412/2016”) προβλέπεται ότι “3. Για τη διενέργεια της παραλαβής η Π.Α. ορίζει... επιτροπή παραλαβής ... Η επιτροπή είναι πενταμελής και σε αυτή συμμετέχουν α) τρεις (3) τεχνικοί υπάλληλοι με ειδικότητες σχετικές με το αντικείμενο της σύμβασης που ανήκουν στον φορέα κατασκευής ή και σε άλλους φορείς, κατ’ επιλογή της προϊσταμένης αρχής, πλην του Προέδρου που προέρχεται υποχρεωτικά από άλλη αναθέτουσα αρχή και β) δύο (2) εκπρόσωποι του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ), που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους, κατόπιν αιτήματος της προϊσταμένης αρχής, εντός είκοσι (20) ημερών. …. Οι εκπρόσωποι του ΤΕΕ και ο πρόεδρος της επιτροπής δικαιούνται για τη διενέργεια της παραλαβής ιδιαίτερη αμοιβή, η οποία καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου.” Ø Δεν διευκρινίζεται ποια μπορεί να είναι η άλλη Α.Α. Ø Η υποχρεωτική συμμετοχή των 2 (!) εκπροσώπων του Τ.Ε.Ε. θα δημιουργήσει μεγάλα προβλήματα στις παραλαβές των έργων. 3. Με το άρθρο 66 παρ.5 του Σ.Ν. (“Προθεσμίες – Αντικατάσταση άρθρου 147 ν. 4412/2016 ”) προβλέπεται ότι “5. Με απόφαση της προϊσταμένης αρχής εγκρίνεται παράταση των τμηματικών προθεσμιών, ύστερα από αίτηση του αναδόχου που υποβάλλεται στη διευθύνουσα υπηρεσία ή και χωρίς αυτήν αν δεν έχει λήξει η οριακή προθεσμία του έργου. Το αίτημα υποβάλλεται οποτεδήποτε μέχρι τη λήξη της τρέχουσας κάθε φορά προθεσμίας και η προϊσταμένη αρχή αποφαίνεται εντός τριάντα (30) ημερών, αλλιώς τεκμαίρεται η αποδοχή της αίτησης και η ρητή ή σιωπηρή παράταση ανατρέχει στη λήξη της προηγούμενης προθεσμίας.”.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			Ø Θα πρέπει να προστεθεί η φράση: ...της συνολικής προθεσμίας ή των τμηματικών προθεσμιών... 4. Με το άρθρο 108 παρ.8 ζ του Σ.Ν. (“Όργανα διενέργειας διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων – Τροποποίηση άρθρου 221 ν. 4412/2016”) προβλέπεται “ ζ) Συστήνεται και τηρείται στη Γενική Γραμματεία Υποδομών, Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.). Στο Μητρώο αυτό εγγράφονται τεχνικοί υπάλληλοι όλων των αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, των Ανεξάρτητων Αρχών και της Βουλής των Ελλήνων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εγγραφή στο Μητρώο, η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης του Μητρώου, τα καθηκόντων των εγγεγραμμένων, οι όροι απαλλαγής από την υποχρέωση εγγραφής, τα πειθαρχικά αδικήματά τους και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα σχετικά με τα παραπάνω”. Ø Προτείνεται η συμπλήρωση του παραπάνω ως εξής: “Κάθε μέλος του Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.) υποχρεούται στην έκδοση ψηφιακής υπογραφής”. Έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο μεγάλων χρονικών καθυστερήσεων στην ολοκλήρωση των διαδικασιών δημοπρατήσεων και αναθέσεων συμβάσεων λόγω του γεγονότος ότι σήμερα αρκετά μέλη του Μη.Μ.Ε.Δ. δεν διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή. Συγκεκριμένα, τα πρακτικά διαγωνισμών, εξέτασης ενστάσεων, αξιολογήσεων, εισηγήσεις, κλπ διακινούνται σε έντυπη μορφή από υπηρεσία σε υπηρεσία (συχνά σε αποστάσεις πολλών χιλιομέτρων) προκειμένου να υπογραφούν από όλα τα μέλη της εκάστοτε επιτροπής. Εφόσον, τεθεί η προαναφερόμενη υποχρέωση απόκτησης ψηφιακής υπογραφής για όλα τα μέλη του Μη.Μ.Ε.Δ., αυτό αυτομάτως θα σημαίνει μηδενισμό των προαναφερόμενων χρονικών καθυστερήσεων, καθώς τα παραπάνω (πρακτικά διαγωνισμών, εξέτασης ενστάσεων, αξιολογήσεων, εισηγήσεις, κλπ), αυθημερόν θα υπογράφονται ψηφιακά από όλα τα μέλη. Ø Διαφορετικά, μπορεί να συμπεριληφθεί στη σχετική απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών που θα εκδοθεί.		

			5. Με το άρθρο 57 παρ.3 του Σ.Ν. (“Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση και επίβλεψη– Αντικατάσταση άρθρου 136 ν. 4412/2016 ”) καθώς και το άρθρο 58 παρ.3 του Σ.Ν. (“Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη – Προσθήκη άρθρου 136Α στον ν. 4412/2016 ”), η επίβλεψη των δημοσίων έργων περνάει στον ιδιωτικό τομέα, με ότι αυτό συνεπάγεται... 6. Με το άρθρο 70 παρ.7 του Σ.Ν. (“Επιμετρήσεις – Αντικατάσταση άρθρου 151 ν. 4412/2016 ”) προβλέπεται ότι “7. Όταν πρόκειται για εργασίες, η ποσοτική επαλήθευση των οποίων δεν είναι δυνατή στην τελική μορφή του έργου, όπως εργασίες που πρόκειται να επικαλυφθούν από άλλες και δεν είναι τελικά εμφανείς, ποσότητες που παραλαμβάνονται με ζύγιση ή άλλα παρόμοια, ο ανάδοχος υποχρεούται να υποβάλλει δήλωση γνωστοποίησης αφανών εργασιών που συνοδεύει υποχρεωτικά την επιμέτρηση αυτών, η οποία συνιστά διακριτή επιμέτρηση και περιλαμβάνει δήλωση περί της αλήθειας των στοιχείων, υπογράφεται δε τόσο από τον ανάδοχο όσο και από τους τεχνικούς του άρθρου 139.” Ø Το άρθρο 139 του Σ.Ν. “Έναρξη ισχύος – Τροποποίηση άρθρου 379 ν. 4412/2016” δεν αναφέρεται σε τεχνικούς, αφορά μόνο την έναρξη ισχύος του νόμου. Απαιτείται αφενός διόρθωση του άρθρου και αφετέρου προτείνεται η υπογραφή της δήλωσης γνωστοποίησης αφανών εργασιών να γίνεται από τον ανάδοχο και τον επιβλέποντα. 7. Στο άρθρο 22 του Σ.Ν. “Εγγυήσεις– Αντικατάσταση άρθρου 72 ν. 4412/2016” προτείνεται η συμπλήρωσή του, με επαναφορά της προβλεπόμενης στον προγενέστερο Νόμο 3669/08 πρόσθετης εγγύησης καλής εκτέλεσης. Η εμπειρία έχει δείξει ότι η κατάργησή της συνέβαλε στις ανεξέλεγκτες και εξωπραγματικές εκπτώσεις που προσφέρουν σήμερα οι οικονομικοί φορείς στα δημοπρατούμενα έργα, οι οποίες αποβαίνουν εν τέλει σε βάρος του ίδιου του έργου και των υπηρεσιών που το εκτελούν. Ο Ν.3669/08 στο άρθρο 35 παρ.2 προέβλεπε ότι: «Σε κάθε διακήρυξη έργου που εφαρμόζεται η παράγραφος 1 του άρθρου 26 του παρόντος, ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης της προηγούμενης παραγράφου, πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης». Για την Περιφερειακή Ένωση Δήμων Κρήτης (ΠΕΔ Κρήτης) Ο Πρόεδρος, Κουράκης Γιάννης		

			Ο Αντιπρόεδρος, Μαρινάκης Γιώργης Ο Γραμματέας, Μαλανδράκης Γιάννης		
11882	170	2020-12-07 12:28:09	Άρθρο 84 (τροποποίηση άρθρου 170 ν.4412/2016): Υπάρχει ενδεχόμενη σύγχυση αρμοδιοτήτων μεταξύ του φορέα με την επωνυμία «Εταιρία Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων & Μελετών» και της ΕΔΤΔΕ, η οποία εξακολουθεί να υφίσταται βάσει του άρθρου 72. Η κατάργηση της προσωρινής παραλαβή, με συνακόλουθη τη μη πληρωμή κρατήσεων στους αναδόχους για μεγάλο χρονικό διάστημα, επιβαρύνει σημαντικά χρηματοοικονομικά του τελευταίους. Ιδιαίτερα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις τα κόστη αυτά είναι σημαντικά και δυσχεραίνουν	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			τη θέση τους έναντι των μεγάλων επιχειρήσεων. Προτείνεται η διατήρηση της προσωρινής παραλαβής ή, εναλλακτικά, η επιστροφή τμήματος των κρατήσεων καλής εκτέλεσης (ή και των αρχικών εγγυήσεων) με την περαίωση τμημάτων του έργου. Τέλος, η κατάργηση της προσωρινής παραλαβής έρχεται σε αντίθεση με τα αναφερόμενα στο άρθρο 22 του ίδιου νόμου.		
11883	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 12:31:56	Η έκτακτη και ιδιαίτερη συγκυρία που διαμορφώθηκε με την έλευση της πανδημίας του νέου κορονοϊού (COVID-19) υπογράμμισε πολύ έντονα την ανάγκη βελτιωτικών κινήσεων για τις δημόσιες συμβάσεις, καθώς ανέδειξε ακόμη περισσότερο ότι οι έκτακτες συνθήκες δεν πρέπει να συνιστούν άλλοθι για συμβιβασμούς σε θέματα χρηστής διακυβέρνησης. Παράλληλα, η αυξημένη και έκτακτη εισροή χρηματοοικονομικών πόρων που θα επενδύσουν τα 27 κράτη μέλη, ύψους σχεδόν 1,8 τρισεκατομμυρίων ευρώ (μέσω του MFF 2021-2027 και του Next Generation EU) και οι οποίοι θα πρέπει να διατεθούν το ταχύτερο δυνατό μέσω των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων, αναδεικνύει ακόμη περισσότερο την ανάγκη για τη διαμόρφωση ενός πλαισίου προστασίας τους από φαινόμενα αδιαφάνειας και κακοδιαχείρισης. Η Διεθνής Διαφάνεια-Ελλάς (ΔΔ-Ε) ως οργάνωση της Κοινωνίας των Πολιτών με αντικείμενο την ανάπτυξη δράσεων για την καταπολέμηση της διαφθοράς και την ενίσχυση της διαφάνειας - και στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων - αξιολογεί ότι στους κατευθυντήριους άξονες μιας προσπάθειας εκσυγχρονισμού και βελτίωσης των διαδικασιών των δημοσίων συμβάσεων οφείλουν να συμπεριλαμβάνονται: η διαφάνεια και η λογοδοσία των εμπλεκομένων μερών, η ενίσχυση του υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των οικονομικών φορέων, καθώς και η ορθή διαχείριση των διαθέσιμων πόρων σε συνδυασμό με την αναγκαιότητα και την καλή ποιότητα των παραδοτέων. Το ΣχΝ αποτελεί ένα ογκώδες και σύνθετο νομοθέτημα που τροποποιεί το μεγαλύτερο μέρος του ισχύοντος νομικού πλαισίου περί των δημοσίων συμβάσεων και αγγίζει ένα μεγάλης σπουδαιότητας αντικείμενο, το οποίο επηρεάζει τη λειτουργία ολόκληρου του δημόσιου τομέα, την επαγγελματική δραστηριότητα πολλών εταιριών αλλά και την ποιότητα ζωής των πολιτών. Γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι το δοθέν διάστημα των 14 ημερών δεν επαρκεί για τη σε βάθος μελέτη και κατανόηση των προτεινόμενων πολυάριθμων τροποποιήσεων, πολλώ δε μάλλον για την αξιολόγησή τους και ακόμα περισσότερο την καταγραφή συγκεκριμένων δομημένων προτάσεων. Είναι θετικό ότι ξεκίνησε μια προσπάθεια με στόχο τον εκσυγχρονισμό και την απλοποίηση του σύνθετου ρυθμιστικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις με βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση, εντούτοις προβληματίζουν: α. Η αναφορά στην ανάλυση των συνεπειών της ρύθμισης ότι δεν έχουν ληφθεί	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			υπόψη συναφείς πρακτικές από άλλες χώρες ή οργανισμούς χωρίς αιτιολόγηση. β. Η απουσία από το Σχέδιο Νόμου ζητημάτων, όπως η διαμόρφωση διαδικασιών και κανόνων για την επιλογή των Έργων που προωθούνται για δημοπράτηση με ενεργή συμμετοχή των ωφελουμένων τοπικών κοινωνιών και η πρόβλεψη για την υλοποίηση έργων με πραγματικά ώριμες και επικαιροποιημένες μελέτες και γ. Η απουσία αναφοράς στην απλοποίηση των διαδικασιών και στην ανάγκη συντονισμού φορέων και υπηρεσιών που ενώ δεν εμπλέκονται άμεσα στην εκτέλεση μιας δημόσιας σύμβασης, επηρεάζουν, καθυστερούν ή ακόμη και ματαιώνουν την υλοποίησή της (π.χ. μεγάλες καθυστερήσεις στις αδειοδοτήσεις και τις προπαρασκευαστικές ενέργειες πριν την έναρξη των εργασιών που μεταθέτουν την έναρξη των εργασιών πολλούς μήνες μετά την υπογραφή των συμβάσεων). Τέλος, πολλά καίρια ζητήματα του προτεινόμενου Νομοσχεδίου επαφίενται στην έκδοση Υπουργικών Αποφάσεων σε μεταγενέστερο χρόνο αφήνοντας προς στιγμήν απροσδιόριστες και αβέβαιες ως προς το περιεχόμενό τους βασικές προεκτάσεις των νέων προτάσεων. Ειδικότερα στο κομμάτι της διαφάνειας και της λογοδοσίας η υποχρεωτική χρήση των συστημάτων ΕΣΗΔΗΣ και ΚΗΜΔΗΣ για την ανάθεση και δημοσιότητα δημοσίων συμβάσεων ανεξαρτήτως αντικειμένου και ποσού αποτελεί μονόδρομο και κατατίθεται ως βασική σύσταση της ΔΔ-Ε, με την εισαγωγή ενδεχομένως εντός αυτών ειδικών διαδικασιών για ιδιαίτερες περιπτώσεις (π.χ. για επείγουσες ανάγκες). Ενδεικτικά επισημαίνουμε άρθρα του Σχεδίου Νόμου που αντικρούουν στη γενικότερη χρήση των συστημάτων: Άρθρο 2 Ρύθμιση ζητημάτων προσφυγής σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση– Αντικατάσταση άρθρου 32Α ν. 4412/2016 Συστήνεται η ανάθεση όλων των συμβάσεων έργου ή προμήθειας εντός του ΕΣΗΔΗΣ και εφόσον επιλέγεται να διατηρηθεί η διαδικασία της προσφυγής σε διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση είναι σημαντικό να τεθεί κατ' ελάχιστον ένα χρηματικό όριο. Άρθρο 5 Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ– Τροποποίηση άρθρου 36 ν. 4412/2016. Ενώ κρίνεται ως θετική η μείωση του ορίου από 60.000 σε 30.000 ευρώ, συστήνεται ωστόσο η ανάθεση όλων των συμβάσεων έργου ή προμήθειας εντός του ΕΣΗΔΗΣ, ανεξαρτήτως ποσού. Με την καθολική χρήση των ηλεκτρονικών/ψηφιακών εργαλείων θα υπάρξει όφελος για όλους τους συμμετέχοντες στη διαδικασία χάρη στη μείωση του γραφειοκρατικού βάρους που θα επιφέρει η εξάλειψη έγχαρτων διαδικασιών ενώ παράλληλα θα εξασφαλιστεί υψηλότερη διαφάνεια των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων σε όλο το φάσμα αυτών, συμπεριλαμβανόμενων και συμβάσεων πολύ χαμηλού οικονομικού αντικειμένου. Άρθρο 7. Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) – Τροποποίηση άρθρου 38 ν.4412/2016. Με το άρθρο 7 προβλέπεται ότι θα αναρτώνται υποχρεωτικά στο ΚΗΜΔΗΣ δεδομένα και στοιχεία συμβάσεων αξίας άνω των 2.500 ευρώ, ανεβάζοντας το όριο από 1000 ευρώ που προβλέπεται από το ν. 4412/2016 χωρίς καμία αιτιολόγηση και διευρύνοντας		

			ουσιαστικά την γκρίζα ζώνη των δημοσίων συμβάσεων για τις οποίες δεν παρέχεται καμία πληροφόρηση. Συστήνεται η καταχώρηση στοιχείων όλων των δημοσίων συμβάσεων στο ΚΗΜΔΗΣ, ακόμα και αυτών με προϋπολογισμό κάτω των 1.000 ευρώ. Άρθρο 33. Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές – Τροποποίηση άρθρου 88 ν. 4412/2016. Με το άρθρο 33 προτείνεται η λήψη δέσμης μέτρων για να καταπολεμηθεί το φαινόμενο των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών για την ανάληψη ενός Έργου, που οδηγεί σε υποκοστολογημένες προσφορές με συνακόλουθη αδυναμία ολοκλήρωσης του έργου και εμφάνισης σοβαρών ποιοτικών προβλημάτων ενώ διογκώνει συγχρόνως το φαινόμενο των συμπληρωματικών συμβάσεων κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. Ωστόσο η προτεινόμενη λύση μετακυλύει εκ νέου την ευθύνη για την αποδοχή ή την απόρριψη μιας προσφοράς ως αδικαιολόγητα χαμηλής στην εκάστοτε Αναθέτουσα Αρχή χωρίς να καθορίζει σαφή κριτήρια επ' αυτού, αφήνοντας επίσης ανοιχτό το ενδεχόμενο να υπάρξουν καθυστερήσεις στη διαδικασία λόγω πιθανών ενστάσεων. Κατά αυτόν τον τρόπο θα επιτρέπονται και πάλι χαμηλές προσφορές με τον κίνδυνο εγκατάλειψης του έργου ή αύξησης του οικονομικού αντικειμένου με συμπληρωματικές συμβάσεις ή μεγάλες τροποποιήσεις της αρχικής μελέτης. Σε παλαιότερο Νόμο, εφαρμοζόταν μαθηματικός τύπος που απέκλειε απευθείας τις πολύ χαμηλές προσφορές από τη συμμετοχή στη διαγωνιστική διαδικασία. Επρόκειτο για μία προτιμητέα διαδικασία καθώς οι συγκεκριμένοι υποψήφιοι Ανάδοχοι δεν μπορούσαν με κανέναν τρόπο να καταφύγουν σε ένσταση-εφόσον το εν λόγω κριτήριο προβλεπόταν από τον Νόμο και δεν επαφιόταν στην κρίση της Αναθέτουσας- και κατά συνέπεια να καθυστερήσουν το Έργο για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Επίσης, η με την επιλογή του μαθηματικού τύπου προσφορά που θα αναλάβει το Έργο θα κυμαίνεται κοντά στη μέση τιμή και θα προσφέρει κάποιο λογικό περιθώριο κέρδους στον Ανάδοχο, αποτρέποντάς τον με τον τρόπο αυτό να καταφύγει σε αδιαφανείς πρακτικές. Οι πολύ χαμηλές προσφορές, όπως για παράδειγμα αυτές που έχουν αξία κάτω από τη Μέση Τιμή μείον δύο φορές την Τυπική Απόκλιση, συστήνεται να απορρίπτονται. Άρθρο 50. Απευθείας ανάθεση – Αντικατάσταση άρθρου 118 ν. 4412/2016. Με την τροποποίηση του άρθρου 118, αυξάνεται το χρηματικό όριο για απευθείας αναθέσεις από τις 20.000 ευρώ στις 30.000 ευρώ για τις συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών και στις 60.000 ευρώ για τις συμβάσεις έργων και συμβάσεις των άρθρων 107-110 του ν.4412/2016 αντίστοιχα, χωρίς καμία αιτιολόγηση για τόσο μεγάλη αύξηση. Είναι γεγονός ότι οι απευθείας αναθέσεις έχουν λειτουργήσει συχνά ως πηγή διαφθοράς και αδιαφάνειας. Συστήνεται να μην επιτρέπεται απολύτως καμία ανάθεση έργου ή προμήθειας εκτός του ΕΣΗΔΗΣ, ανεξαρτήτως ποσού, ακόμα και για συμβάσεις ύψους 1.000 ευρώ. Άρθρο 52. Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας – Τροποποίηση άρθρου 119 ν. 4412/2016 και Άρθρο 56. Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών		

			(σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις– Τροποποίηση άρθρου 128 ν. 4412/2016. Τα δύο παραπάνω άρθρα παρέχουν στις Αναθέτουσες Αρχές τη δυνατότητα ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ενεργειών τεχνικής βοήθειας στο πλαίσιο εκτέλεσης συγχρηματοδοτούμενων έργων και πρόσληψης υπηρεσιών συμβούλου για έργα μεγάλης αξίας ή έργα ΣΔΙΤ ή συμβάσεων παραχώρησης έργων αντίστοιχα, με παράκαμψη του συστήματος ΕΣΗΔΗΣ και μέσω απευθείας αναθέσεων για ποσά 60.000 ή 100.000 ευρώ στην πρώτη περίπτωση και έως και 150.000 ευρώ στη δεύτερη, και μάλιστα χωρίς προσδιορισμό κριτηρίων, τα οποία αναμένεται να ρυθμιστούν στο μέλλον με Υπουργική Απόφαση. Κατά την άποψη της ΔΔ-Ε κάθε ανάθεση έργου ή προμήθειας, ακόμα και οι ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ή συμβάσεις συμβούλων για μεγάλα έργα ή ΣΔΙΤ συστήνεται να γίνονται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. Άρθρο 57. Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση και επίβλεψη– Αντικατάσταση άρθρου 136 ν. 4412/2016 και Άρθρο 89. Διοίκηση σύμβασης μελέτης - παροχής τεχνικών υπηρεσιών, έλεγχος, επίβλεψη και παρακολούθηση – Αντικατάσταση άρθρου 183 ν. 4412/2016. Με τα άρθρα 57 & 89 εισάγεται η δυνατότητα της παροχής υπηρεσιών επίβλεψης δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών και από πιστοποιημένους οικονομικούς φορείς (νομικά ή φυσικά πρόσωπα). Στην περίπτωση αυτή η σύμβαση θα έχει έναν ανάδοχο υλοποίησης του Έργου και άλλον ανάδοχο για την επίβλεψη αυτού. Η διαδικασία της επιλογής του αναδόχου επίβλεψης, αναμένεται να οριστεί με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. Ωστόσο, η ΔΔ-Ε επισημαίνει ως προς αυτό ότι θα ήταν σημαντικό να τεθούν- βάσει Νόμου και όχι υπουργικής απόφασης- πολύ αυστηροί όροι για την επιλογή του αναδόχου επίβλεψης, προς αποφυγή περιστατικών σύγκρουσης συμφερόντων (conflict of interest) μεταξύ των αναδόχων κατασκευής και επίβλεψης. Επίσης επί των συμβάσεων έργου δεν προβλέπεται περιορισμός για το πλήθος των συμβάσεων που μπορεί να επιβλέπει κάθε πιστοποιημένος φορέας ταυτόχρονα, αντίθετα με αντίστοιχη πρόβλεψη στο άρθρο 58 (έργα κάτω των ορίων) για τις οποίες προβλέπεται ότι ο ελεγκτής δεν επιτρέπεται να συμμετάσχει στη διαδικασία για ανάληψη επίβλεψης νέου έργου μέχρι την παραλαβή αυτού που ήδη έχει αναλάβει. Τέλος, συστήνεται η διαδικασία επιλογής Αναδόχου για την επίβλεψη συστήνεται να διεξάγεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και με την τήρηση πολύ αυστηρών κριτηρίων. Επιπρόσθετα, επισημαίνεται η αντικατάσταση του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 που αφορά στις προϋποθέσεις αποκλεισμού οικονομικού φορέα. Άρθρο 23 Λόγοι αποκλεισμού – Αντικατάσταση άρθρου 73 ν. 4412/2016. Με το άρθρο 23 τροποποιείται το άρθρο 73 του ν.4412/2016 που αφορά στις προϋποθέσεις αποκλεισμού οικονομικού φορέα. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η παρ. 1 του εν λόγω άρθρου, που προβλέπει τις περιπτώσεις οικονομικών φορέων που αποκλείονται από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης για ιδιαιτέρως σημαντικά εγκλήματα, μεταξύ των οποίων		

				συγκαταλέγονται η δωροδοκία και η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Επομένως πρόκειται για άρθρο κεφαλαιώδους σημασίας για την προστασία την ακεραιότητας στην διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων και απαιτείται να συντρέχουν οι προϋποθέσεις ουσιαστικής εφαρμογής του, λαμβάνοντας βέβαια πάντα υπόψη τις ανάγκες ταχείας διεκπεραίωσης των διαδικασιών σύναψης των συμβάσεων αλλά και τα ατομικά δικαιώματα όλων των εμπλεκομένων φορέων. Βασικός όρος για την ενεργοποίηση του αποκλεισμού του οικονομικού φορέα είναι η ύπαρξη καταδικαστικής απόφασης εις βάρος του φορέα. Καταδικαστική απόφαση, όμως, με βάση το ισχύον ελληνικό δίκαιο είναι νοητή μόνο κατά φυσικών προσώπων (επιχείρημα εκ των άρ. 7 παρ. 4, 14 παρ. 6 και 47 του Σ -επίσης από το σύνολο των διατάξεων του ΚΠΔ προκύπτει ότι μόνο κατά φυσικού προσώπου μπορεί να επιβληθεί "καταδικαστική απόφαση"), με δεδομένο ότι ούτε στο ουσιαστικό ούτε στο δικονομικό ποινικό δίκαιο είναι γνωστή η έννοια της ποινικής ευθύνης νομικών προσώπων. Αντίθετα υπάρχουν διαδικασίες επιβολής διοικητικής κύρωσης εναντίον νομικών προσώπων για τα εγκλήματα που προβλέπονται στο άρθρο 73 παρ. 1, με πιο σημαντική από όλες αυτή του άρθρου 45 του ν. 4557/2018. Όμως οι αποφάσεις αυτές λαμβάνονται από διοικητικά όργανα (τις επιβλέπουσες αρχές του ν. 4557/2018 ή το ΣΔΟΕ, κατά περίπτωση), είναι δεκτικές προσβολής ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων και δεν είναι "καταδικαστικές". Εφόσον, όμως η ως άνω διαπίστωση είναι ορθή, τότε η παρ. 1 του άρ. 73 είναι δυνατόν να εφαρμοστεί μόνο σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας είναι φυσικό πρόσωπο ή αν καταδικαστεί φυσικό πρόσωπο από αυτά που αναφέρονται στο β΄ εδάφιο της διάταξης της παρ. 1. Δεδομένου μάλιστα ότι στο γράμμα του άρ. 57 (1) της Οδηγίας 2014/24 (εε) γίνεται αναφορά σε "τελεσίδικη απόφαση εις βάρος του [οικονομικού φορέα]", φαίνεται ότι διανοίγονται δύο εκδοχές: είτε σε πρώτη φάση να αλλάξει η διατύπωση της παρ. 1 ώστε να συμπεριληφθεί η περίπτωση επιβολής διοικητικής κύρωσης κατά νομικών προσώπων (ιδίως δυνάμει του άρθρου 45 του ν. 4557/2018) είτε σε όσο πιο άμεσο χρόνο γίνεται, να εξεταστεί το ενδεχόμενο διαδικασίας καθιέρωσης ευθύνης νομικών προσώπων είτε αμιγώς ποινική είτε με κυρωτικά χαρακτηριστικά, επιβαλλόμενη πάντως από δικαστήρια. Η δεύτερη εκδοχή έχει ήδη προταθεί ad hoc για την Ελλάδα από την Διεθνή Διαφάνεια στην διεθνούς εμβέλειας έκθεση "Exporting corruption. Progress Report 2020: Assessing Enforcement of the OECD Anti-Bribery Convention" [Η έκθεση είναι διαθέσιμη εδώ: https://www.transparency.org/en/publications/exporting-corruption-2020 . Η ad hoc σύσταση για την Ελλάδα βρίσκεται στην σελ. 66 της έκθεσης], ενώ η μη καταγραφή εφαρμογής της διάταξης του άρ. 45 του ν. 4557/2018 [αλλά και των διατάξεων που προηγήθηκαν αυτής που περιλαμβάνονταν στους ν. 3560/2007, 3666/2008 και 3691/2008] αποτελεί ένδειξη ότι οι διατάξεις για την ευθύνη νομικών προσώπων δεν έχουν δώσει κατάλληλα αποτελέσματα στην καταπολέμηση της διαφθοράς και της οικονομικής εγκληματικότητας [Για την ανεπάρκεια του συστήματος της

			επιβολής κυρώσεων κατά νομικών προσώπων για πράξεις διαφθοράς βλ. ακόμη την έκθεση του ΟΟΣΑ με τίτλο “Ανάπτυξη Ικανοτήτων και Κινητοποίηση των Αρχών Επιβολής του Νόμου στην Ελλάδα”, σελ. 57 επ. (με αναφορά στην διάταξη του άρ. 51 του ν. 3691/2008,, που ως προς το θέμα της αποτελεσματικότητας δεν έχουν αλλάξει ουσιωδώς μετά την θέση σε ισχύ του ν. 4557/2018). Η έκθεση αυτή δημοσιεύτηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος Ελλάδας-ΟΟΣΑ: Τεχνική Υποστήριξη για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς το 2017 και είναι διαθέσιμη εδώ: https://www.oecd.org/corruption/anti-bribery/OECD-Greece-Building-Capacity-Law-Enforcement-EL.pdf]. Με βάση τα παραπάνω και προκειμένου να υπάρχει αποτελεσματική εφαρμογή του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 συστήνεται να επανεξεταστεί το ζήτημα της ευθύνης νομικών προσώπων όταν τελούνται βαριά εγκλήματα προς όφελος και για λογαριασμό τους. Άλλωστε μπορεί να προκύψει το εξής: ποινική καταδίκη νομικού προσώπου σε χώρα ευρωπαϊκής ένωσης να οδηγεί δυνητικά σε αποκλεισμό, ενώ η επιβολή προστίμου με βάση την διοικητική διαδικασία να μην οδηγεί σε τέτοια αποτελέσματα. Οπότε σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διευκρινιστεί τουλάχιστον ρητά ότι η επιβολή κύρωσης δυνάμει του άρ. 45 του ν. 4557/2018 κατά νομικού προσώπου μπορεί να επιφέρει την έννομη συνέπεια του άρ. 73 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα για το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του ισχύοντος άρ. 73 α) συνολικά. Με την προηγούμενη διατύπωση, οι αποφάσεις αλλοδαπών δικαστηρίων ή αρχών βάσει των αναφερομένων λόγων (λ.χ. απόφαση κατά Ισπανικής εταιρείας για ευρωαπάτη που εκδόθηκε από τις γαλλικές αρχές) μπορούσε να ληφθεί υπόψη και να οδηγήσει σε αποκλεισμό. Σήμερα μπορεί να συμβεί το ίδιο; Στην έκθεση συνεπειών που δημοσιεύτηκε διαφαίνεται μία διάθεση να διευκολυνθούν οι ελληνικές αρχές, αλλά με την προτεινόμενη διατύπωση δεν φαίνεται να λαμβάνονται υπόψη οι περιπτώσεις συμβάσεων στις οποίες δημιουργούνται ζητήματα αποκλεισμού από αποφάσεις αλλοδαπών δικαστηρίων ή αρχών, οι οποίες προφανώς, εφαρμόζουν το δικό τους δίκαιο ως προς την επιβολή (ποινικών) κυρώσεων”, και όχι την ελληνική ποινική νομοθεσία. Ορθότερο θα ήταν να αξιοποιηθούν μεν οι τρέχουσες διατυπώσεις της δευτερογενούς ενωσιακής νομοθεσίας (που είναι βέβαια κοινές για όλες τις έννομες τάξεις της ΕΕ, αλλά να κατονομάζονται οι συγκεκριμένες νομοτυπικές μορφές εγκλημάτων ως προς τις αποφάσεις των ημεδαπών δικαστικών (και λοιπών υπό προϋποθέσεις) αρχών. β) επί της περίπτωσης β΄. Το άρ. 237Β ΠΚ δεν προβλέπει αδίκημα, απλά επεκτείνει το υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής των αδικημάτων των αρ 235 και 236 συνεπώς μπορεί και πρέπει να διαγραφεί. Περαιτέρω, ορισμένες περιπτώσεις ενεργητικής δωροδοκίας δεν αναφέρονται (ειδικότερα η πράξη της παρ. 1 του άρ. 237Α η ενεργητική δωροδοκία δικαστή κατά το άρ. 237 παρ. 1 ΠΚ η ενεργητική δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα κατά το άρ. 396 παρ. 1 ΠΚ), χωρίς αυτή η διαγραφή να προβλέπεται από την Οδηγία, επομένως προτείνεται να συμπεριληφθούν και αυτές οι συμπεριφορές. γ) επί της περίπτωσης ε΄. Στην περίπτωση ε΄ πρέπει να διαγραφεί η αναφορά στο ν. 4557/2020 στο ορθό του		

			ν. 4557/2018. Επί της παρ. 4 περιπτώσεις ζ΄ και η΄. Σύμφωνα με την έκθεση συνεπειών, “Για τη συνδρομή του λόγου αποκλεισμού της περ. ζ) της παρ. 4 εισάγεται η έννοια των «εκ προθέσεως σοβαρών απατηλών δηλώσεων», ενώ για την περ. η) η έννοια της παροχής «με απατηλό τρόπο» παραπλανητικών δηλώσεων”. Με αυτό τον τρόπο φαίνεται να εξοβελίζεται από προϋπόθεση της εφαρμογής της διάταξης η περίπτωση καταδίκης για το αδίκημα της ψευδούς υπεύθυνης δήλωσης του άρ. 22 του ν. 1599/1986. Συστήνεται η διατήρηση της διάταξης για την προστασία της ακεραιότητας της σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Επιπρόσθετα και πέραν των επιμέρους σχολίων επί ενδεικτικά επιλεγμένων άρθρων του Νέου Σχεδίου Νόμου, η Διεθνής Διαφάνεια-Ελλάς βάσει της εμπειρίας της και πάντα προς την κατεύθυνση ενίσχυσης της διαφάνειας στο νέο προτεινόμενο πλαίσιο εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων προτείνει την εισαγωγή και υιοθέτηση καλών πρακτικών, όπως το «Σύμφωνο Ακεραιότητας» (ΣΑ) που εφαρμόζει για 1η φορά στην Ελλάδα πιλοτικά σε μεγάλο αντιπλημμυρικό έργο Α’ προτεραιότητας με Αναθέτουσα Αρχή (ΑΑ) την Περιφέρεια Αττικής. Πρόκειται για πρωτοβουλία που υλοποιείται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος “Integrity Pacts – Civil Control Mechanism for Safeguarding EU Funds” σε 11 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το εν λόγω πρόγραμμα προτείνει τη συμμετοχή Ανεξάρτητου Παρατηρητή (ιδιώτη ή φορέα της Κοινωνίας των Πολιτών) κατά την ανάθεση & εκτέλεση μιας δημόσιας σύμβασης που δύναται να εντοπίσει φαινόμενα παρατυπιών ή κακοδιαχείρισης καταθέτοντας σχετικές βελτιωτικές προτάσεις έχοντας πρόσβαση σε καίρια στάδια της προβλεπόμενης διαδικασίας. Ενθαρρύνοντας την πρόσβαση στην πληροφορία τα πορίσματα της παρακολούθησης από τον Ανεξάρτητο Παρατηρητή (ΑΠ) δημοσιοποιούνται στους επίσημους ιστότοπους τόσο του ΑΠ (ΔΔ-Ε) όσο και της ΑΑ (Περιφέρεια Αττικής) μέσω της ανάρτησης των ειδικών εκθέσεων του Ανεξάρτητου Παρατηρητή. Απώτερο στόχο της εφαρμογής του ΣΑ συνιστά η ορθότερη διαχείριση και απορρόφηση ευρωπαϊκών κονδυλίων στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής ταυτόχρονα με τη βελτιωμένη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και την ενδυνάμωση της λογοδοσίας απέναντι στους πολίτες που συνιστούν πυλώνα υπευθυνότητας και αξιοπιστίας μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Ενδεικτική της σημασίας της συγκεκριμένης πρωτοβουλίας είναι η διεθνής αναγνώρισή της μέσω της απονομής του «Βραβείου Χρηστής Διακυβέρνησης» από την Ευρωπαία Διαμεσολαβήτρια (European Ombudsman), Emily O’Reilly, από κοινού στη Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG Regio) και στη Διεθνή Διαφάνεια (Transparency International), καθώς και της ένταξής της στο ειδικό G20 Compendium ως παγκόσμια ορθή πρακτική για την προώθηση της ακεραιότητας και της διαφάνειας στην ανάπτυξη υποδομών. Οι ως άνω προτάσεις έχουν αποσταλεί και με σχετική επιστολή προς τον Υπουργό κ. Γεωργιάδη.		

			Διεθνής Διαφάνεια - Ελλάς		
11884	72	2020-12-07 12:32:44	Άρθρο 22 (τροποποίηση άρθρου 72 ν.4412/2016): Εγγυήσεις Η κατάπτωση της Ε.Ε. συμμετοχής σε περίπτωση απόρριψης της προσφοράς ως ιδιαίτερα χαμηλής δεν είναι λογική, καθώς η προσφορά απορρίπτεται από την ίδια την υπηρεσία. Η κατάπτωση της Ε.Ε. συμμετοχής δεν θα πρέπει να γίνεται στην περίπτωση απόρριψης προσφοράς λόγω διαφορετικής ερμηνείας των στοιχείων που έχουν προσκομισθεί στην υπηρεσία (πχ ύψος εμπειρίας κλπ), αλλά μόνο στην περίπτωση παροχής λανθασμένων ή πλαστών στοιχείων.	Λαμβάνεται υπόψη / τροποποιήσεις	

11885		2020-12-07 12:40:59	Άρθρο 25 (τροποποίηση άρθρου 76 ν.4412/2016): Κριτήρια επιλογής Τα κριτήρια επιλογής θα πρέπει να σχετίζονται με τον προϋπολογισμό του έργου συναρτήσει της αναμενόμενης διάρκειας του έργου. Αυτό προτείνεται καθώς οι απαιτήσεις (χρηματοοικονομικές, εμπειρίας κλπ) ενός έργου προϋπολογισμού Χ και διάρκειας 4 ετών είναι τέσσερις φορές μικρότερες από ενός έργου του ίδιου προϋπολογισμού Χ αλλά διάρκειας 1 έτους. Λαμβάνοντας υπόψιν και τις δοθείσες εκπτώσεις στα έργα και τις μελέτες (ιδιαίτερα υψηλές με αποτέλεσμα οι κύκλοι εργασιών και οι εμπειρίες να είναι μειωμένες), αλλά και τη δυνατότητα που πρέπει να έχουν οι επιχειρήσεις για ανάπτυξη του κύκλου εργασιών τους, προτείνεται ο μέγιστος ζητούμενος ετήσιος κύκλος εργασιών να ορίζεται στο 50% του πηλίκου της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης δια των ετών της διάρκειάς της, όπως έχει προταθεί ήδη στη διαβούλευση.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11886	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 12:41:44	Η αναφορά σε άρθρα εκτός παρένθεσης αφορά στην αρίθμηση του υπό διαβούλευση νόμου ενώ σε άρθρα εντός παρένθεσης αφορά στην αρίθμηση του ν 4412/2016. Α. Θέματα που αφορούν στον σχεδιασμό των έργων 1. Να εκλείψουν οι αναλυτικές τεχνικές προδιαγραφές υποδομών, ιδιαίτερα όταν το έργο συμπεριλαμβάνει μικρό τμήμα εξοπλισμού, που στις περισσότερες περιπτώσεις αποκλείουν δόκιμες τεχνολογικές λύσεις, λόγω μη κάλυψης κάποιας προδιαγραφής, χωρίς ουσιαστικό όφελος για τον Φορέα, προκειμένου οι προκηρύξεις διαγωνισμών να αναφέρονται σε λειτουργικές προδιαγραφές/ απαιτήσεις και όχι σε εξαντλητικές τεχνικές προδιαγραφές. Εξαίρεση από τα παραπάνω μπορεί να προβλεφθεί για τα έργα προμήθειας εξοπλισμού και αδειών χρήσης λογισμικού. 2. Άρθρο 13: Στη φάση της Δημόσιας Διαβούλευσης να δημοσιεύεται μαζί με την υπό διαβούλευση προκήρυξη και ο αναλυτικός προϋπολογισμός του έργου, ο οποίος να περιλαμβάνει και το κόστος της εγγύησης και της συντήρησης. 3. Άρθρο 13: Προκειμένου να καταστεί ουσιαστικότερη η διαδικασία της Δημόσιας Διαβούλευσης, προτείνεται η Αναθέτουσα Αρχή, μετά το πέρας της διαδικασίας Δημόσιας Διαβούλευσης και της επεξεργασίας των παρατηρήσεων, να δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα αυτής, με την ανάρτηση όλων των παρατηρήσεων και των σχετικών απαντήσεων επί αυτών (αποδεκτών ή μη) συνοδευόμενη από επαρκή τεκμηρίωση και αιτιολόγηση κάθε απάντησης. Η διαβούλευση ex officio έχει ακριβώς αυτό το σκοπό και όχι απλώς για να γίνεται ως διαδικασία. Β. Θέματα που αφορούν στη διαγωνιστική διαδικασία 1. Άρθρο 108: Η λήψη των αποφάσεων όλων των συλλογικών οργάνων που προβλέπονται στο Ν. 4412/2016 ή σε οποιαδήποτε άλλη συναφή διάταξη της περί προμηθειών αγαθών και παροχής υπηρεσιών νομοθεσίας που αφορά στη διαγωνιστική διαδικασία που διενεργείται από φορείς του Δημοσίου ή για λογαριασμό και για την κάλυψη αναγκών του Δημοσίου, δύναται να λαμβάνει χώρα και με τηλεδιάσκεψη για όλα ή για κάποια από τα μέλη τους, με κάθε πρόσφορο τηλεπικοινωνιακό μέσο, καθώς και δια περιφοράς. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, οι υπογραφές των μελών του συλλογικού οργάνου μπορούν να αντικαθίστανται με ανταλλαγή μηνυμάτων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email), με ηλεκτρονική υπογραφή ή με άλλα ηλεκτρονικά μέσα. Η παρούσα υλοποιείται με ευθύνη του Προέδρου του συλλογικού οργάνου. 2. Άρθρα 50 και 52 (άρθρο 117): Το όριο του Συνοπτικού Διαγωνισμού να οριστεί στις €200.000 πλέον ΦΠΑ. Τούτο θα διευκολύνει τις Αναθέτουσες Αρχές στην άμεση κάλυψη επειγουσών αναγκών, δεδομένης της ταχύτητας στην διενέργεια Πρόχειρων Διαγωνισμών. Παράλληλα επειδή η ισχύς του κανόνα περί διενέργειας ενός πρόχειρου	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			διαγωνισμού ανά έτος για κάθε αντικείμενο (παρότι, επί της αρχής, είναι ορθός προκειμένου να αποφεύγεται η κατάτμηση αντικειμένου) δημιουργεί αγκυλώσεις, ειδικά σε περιπτώσεις όπου χρειάζεται η διενέργεια ενός πρόχειρου διαγωνισμού για συντήρηση και ενός άλλου για επείγουσες προσθήκες/ βελτιώσεις σε υφιστάμενο σύστημα ή εφαρμογή, προτείνεται από την εφαρμογή του παραπάνω κανόνα να εξαιρούνται οι διαγωνισμοί συντήρησης συστημάτων και εφαρμογών . 3. Άρθρο 22 (άρθρο 72 παρ. 7): Οι προβλεπόμενες από τον εκάστοτε τρόπο πληρωμής προκαταβολές δημοσίων συμβάσεων δεν πρέπει να είναι έντοκες, επειδή δεν αποτελούν δάνειο του φορέα προς τον ανάδοχο, αλλά συμβατικό αντικείμενο των υποχρεώσεών του, προκειμένου να υπάρχει συμφωνία με τις ισχύουσες εμπορικές πρακτικές της αγοράς. Το σύνολο των προμηθευτών/ υπεργολάβων απαιτούν άτοκες προκαταβολές για να μπορέσουν να εκκινήσουν τη διαδικασία υλοποίησης του αντικειμένου τους. Η ύπαρξη τόκων προκαταβολής δημιουργεί περιττά έξοδα για το έργο και επιβαρύνει το οικονομικό αντικείμενο με χρηματοοικονομικό κόστος, χωρίς να παρέχεται κάποια ωφέλιμη υπηρεσία προς την αναθέτουσα αρχή. Η δε επιβάρυνση του αναδόχου γίνεται εξαιρετικά δυσβάστακτη σε περιπτώσεις σημαντικής χρονικής καθυστέρησης της υλοποίησης του έργου, ιδιαίτερα σε καταστάσεις που δεν ευθύνεται ο ίδιος για την καθυστέρηση (π.χ. αναστολή έργου, ανωτέρα βία, αλλαγή χρηματοδοτικού πλαισίου (έργα "γέφυρες"), κ.λπ.) για τις οποίες δεν έχει ληφθεί από το αρμόδιο όργανο απόφαση αναστολής της τοκοφορίας. Η αναθέτουσα αρχή, παραμένει πλήρως διασφαλισμένη με την προσκόμιση ισόποσης εγγυητικής επιστολής προκαταβολής από τον ανάδοχο. Σημειώνεται τέλος, ότι η άτοκη προκαταβολή με την προσκόμιση ισόποσης εγγυητικής αποτελεί και τη διεθνή πρακτική (ενδεικτικά αναφέρονται Κύπρος και Μάλτα, ως πλησιέστερες προς την Ελλάδα χώρες). Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να προβλεφθεί νομοθετικά ότι η τοκοφορία της προκαταβολής αναστέλλεται στις παραπάνω περιπτώσεις, στις οποίες ο ανάδοχος δεν έχει ευθύνη. 4. Είναι πολύ συνηθισμένο το φαινόμενο, μετά τη λήξη της εγγύησης ενός έργου, ο κύριος του Έργου να μην έχει προβλέψει ή να αδυνατεί να χρηματοδοτήσει τη συντήρησή του, με αποτέλεσμα την απαξίωση της λειτουργικότητάς του. Προτείνεται σε όλα τα έργα να περιλαμβάνεται δικαίωμα προαίρεσης για υπηρεσίες συντήρησης με χρηματοδότηση είτε από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Κυρίου του έργου ή από το ΠΔΕ. Σε περίπτωση μη ύπαρξης δικαιώματος προαίρεσης για υπηρεσίες συντήρησης θα πρέπει η Αναθέτουσα Αρχή να τεκμηριώνει την απόφασή της. Η υπογραφή σύμβασης συντήρησης θα πρέπει να γίνεται εντός ενός μήνα από τη λήξη της περιόδου εγγύησης. Στην περίπτωση καθυστέρησης πέραν του ενός μήνα δεν θα ισχύει η πρόταση συντήρησης που έχει συμπεριληφθεί στη σύμβαση υλοποίησης του έργου βάσει της προσφοράς του Αναδόχου και θα υποβάλλεται εκ νέου προσφορά.		

			Επομένως απαιτείται και η ρητή νομοθετική πρόβλεψη ότι ο φορέας θα έχει υποχρέωση να συντηρεί το έργο μετά το πέρας της περιόδου εγγύησης και κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του. 5. Άρθρο 42 (άρθρο 101): Στους αποκλειστικά μειοδοτικούς διαγωνισμούς θα πρέπει να είναι υποχρεωτική και όχι προαιρετική η αναστροφή των σταδίων (να ανοίγει δηλαδή πρώτα η οικονομική προσφορά) και να υπάρχει προκαθορισμένο διάστημα για την έκδοση απόφασης επιλογής του προσωρινού αναδόχου (π.χ. κατ' ανώτατο όριο 10 ημέρες) και μικρότερη προθεσμία για τον έλεγχο των δικαιολογητικών κατακύρωσης και την έκδοση απόφασης κατακύρωσης. 6. Με βάση τον Ν. 4412/2016 οι αναθέτουσες αρχές έχουν δικαίωμα στη διακήρυξη να ζητούν ως προϋποθέσεις συμμετοχής την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα του προσφέροντα βάσει ειδικότερων κριτηρίων. Τα κριτήρια αυτά θα πρέπει να έχουν άμεση σχέση με το αντικείμενο του διαγωνισμού σε τεχνικό και οικονομικό επίπεδο, η δε εισαγωγή κριτηρίων θα πρέπει να σταθμίζεται με βάση το αντικείμενου του διαγωνισμού. Γ. Θέματα υλοποίησης συμβάσεων 1. Να προβλεφθεί η δυνατότητα παράδοσης με ηλεκτρονικά μέσα όλων των παραδοτέων των δημοσίων συμβάσεων συνοδευόμενων από ψηφιακά υπογεγραμμένη επιστολή του αναδόχου, η οποία πιστοποιεί την προέλευση, ακρίβεια και ορθότητά τους, χωρίς να απαιτείται η προσκόμιση αυτών σε φυσικό μέσο. Από την πρόβλεψη αυτή φυσικά θα εξαιρούνται παραδοτέα υλικά καθώς και υλικά δείγματα που τυχόν απαιτούνται από την εκάστοτε δημόσια σύμβαση. 2. Άρθρο 106 (άρθρα 215) Δεδομένου ότι στους υπό προκήρυξη διαγωνισμούς παρατηρούνται μεγάλες αποκλίσεις ως προς το ζητούμενο χρόνο εγγύησης, προτείνεται να υπάρξει τυποποίηση στη ζητούμενη περίοδο εγγύησης ώστε να μην υπερβαίνει τους 24 μήνες. Περαιτέρω θα πρέπει κατά τη σύνταξη του προϋπολογισμού εκάστου έργου οι Αναθέτουσες Αρχές να αποδεικνύουν, ότι έχουν συνυπολογίσει το κόστος της ζητούμενης εγγύησης στον προϋπολογισμό του έργου. 3. Η αναστολή της εφαρμογής μέρους ή του συνόλου του έργου θα πρέπει να γνωστοποιείται εγγράφως στον Ανάδοχο. Στην γνωστοποίηση θα προσδιορίζονται επακριβώς οι λόγοι της αναστολής καθώς και η χρονική διάρκεια αυτής. Η Αναθέτουσα αρχή/ Κύριος του έργου θα έχει τη δυνατότητα παράτασης της χρονικής διάρκειας της αναστολής μόνο μια φορά και όχι για διάστημα μεγαλύτερο τον τριών (3) μηνών. Από την ημερομηνία έναρξης της αναστολής ο Ανάδοχος θα απαλλάσσεται των συμβατικών του υποχρεώσεων, ήτοι: α. της τοκοφορίας της τυχόν δοθείσης προκαταβολής και β. του κόστους εγγύησης εξοπλισμού και έτοιμου λογισμικού (εφόσον η αναστολή εκκινεί μετά την παραλαβή τους). Επίσης θα πρέπει να διασφαλίζεται η επιστροφή εγγυητικών καλής εκτέλεσης		

			για το υπολειπόμενο έργο, ανάλογα με το στάδιο στο οποίο βρίσκεται το έργο, καθώς και η πληρωμή του Αναδόχου για το μέρος των υπηρεσιών που παρείχε έως την ημερομηνία έναρξης της αναστολής, ανεξαρτήτως από το πλάνο πληρωμών το οποίο προβλέπεται στη σύμβαση του έργου. Με την άρση της αναστολής η σύμβαση θα συνεχίζεται από το σημείο που είχε ανασταλεί. Το υπολειπόμενο αντικείμενο της σύμβασης εκτελείται μέσα στην υπολειπόμενη συμβατική προθεσμία και με βάση ειδικότερο χρονοδιάγραμμα, το οποίο υποβάλλεται προς έγκριση στην Αναθέτουσα αρχή μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης άρσης της αναστολής. Σε περίπτωση που το χρονικό διάστημα αναστολής υπερβαίνει (σωρευτικά) τους έξι (6) μήνες τότε με την άρση αυτής θα προβλέπεται διαδικασία επικαιροποίησης της οικονομικής προσφοράς του Αναδόχου, καθώς και τροποποίηση της σύμβασης, ώστε να ληφθεί υπόψη η τυχόν επαύξηση κόστους, η κατάθεση εκ νέου εγγυητικών για το υπολειπόμενο οικονομικό αντικείμενο καθώς και η επικαιροποίηση του χρονοδιαγράμματος του υπολειπόμενου έργου. Εφόσον το χρονικό διάστημα αναστολής (σωρευτικά σε περίπτωση ανανέωσης του) υπερβεί το 1/3 της συνολικής συμβατικής διάρκειας του έργου, τότε παύει η απαίτηση υλοποίησής του. Σε αυτή την περίπτωση ο Ανάδοχος δύναται να ζητήσει τη λύση της σύμβασης μονομερώς. 4. Λόγω των εκτενών χρονοδιαγραμμάτων των έργων ή/ και των καθυστερήσεων των τμηματικών παραλαβών επιμέρους φάσεων, σε σχέση με το κόστος εγγύησης (SLA) έτοιμου λογισμικού, υποδομών και εφαρμογών που αναλαμβάνουν οι Ανάδοχοι των έργων, προτείνονται τα ακόλουθα: • Η Φάση εγκατάστασης υλικού και έτοιμου λογισμικού να συνδέεται με τη Φάση Δοκιμαστικής ή Πιλοτικής Λειτουργίας του έργου και να μην περιλαμβάνεται στις αρχικές φάσεις αυτού (σχεδιασμός ή/ και ανάπτυξη). Η υποχρέωση εγγύησης να ξεκινά ένα μήνα μετά την παραλαβή της εν λόγω Φάσης, ενώ η εγγύηση των εφαρμογών να τίθεται σε ισχύ με την έναρξη της Παραγωγικής λειτουργίας του έργου. • Στη Φάση εγκατάστασης εξοπλισμού και έτοιμου λογισμικού να προβλέπεται υποχρεωτικά πληρωμή, ενώ για περιπτώσεις rollout (διασπορά εγκαταστάσεων) να προβλέπονται τμηματικές παραλαβές και αντίστοιχα πληρωμές αυτών. Οι εγγυητικές εκτέλεσης και προκαταβολής να εναρμονίζονται με τα παραπάνω. 5. Σε κάθε έργο με αντικείμενο ένα Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) θα πρέπει να υπάρχει σχετική προδιαγραφή με τεχνικό και οικονομικό αντικείμενο μεταφοράς της υποστήριξης σε άλλον ανάδοχο που τυχόν προκύψει μετά από διαγωνιστική διαδικασία. Άλλως, θα πρέπει να υπάρχει στον προϋπολογισμό του έργου πρόβλεψη για το κόστος της παραπάνω μεταφοράς τεχνογνωσίας σε περίπτωση ανάληψης της συντήρησης από άλλον οικονομικό φορέα πλην του Αναδόχου.		

				6. Με νομοθετική παρέμβαση θα πρέπει να προβλέπεται η μη αποστολή στο Ελεγκτικό Συνέδριο προς έγκριση των εκτελεστικών συμβάσεων σε Συμφωνίες - Πλαίσιο που έχουν ήδη εγκριθεί σε προγενέστερο στάδιο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, με την προϋπόθεση ότι, κατά δεσμευτική δήλωση των Αναθετουσών Αρχών, οι εκτελεστικές συμβάσεις διατηρούν τους ίδιους ακριβώς όρους με αυτούς που ίσχυαν για την ανάθεση της Συμφωνίας – Πλαίσιο και όχι σε περιπτώσεις όπου κρίνεται απαραίτητο οι διαγωνισμοί αυτοί να βασίζονται σε ακριβέστερα διατυπωμένους όρους ή και σε άλλους όρους. Πράγματι, η ανάγκη ευελιξίας και ελκυστικότητας των Δυναμικών Συστημάτων Αγορών, που είχε αναδειχθεί με την πρόσφατη τροποποίηση που επέφερε ο Ν. 4605/2019, επιτρέπει την περαιτέρω νομοθετική παρέμβαση, ώστε να μην αποστέλλονται για προσυμβατικό έλεγχο οι εκτελεστικές συμβάσεις, εφόσον η συμφωνία πλαίσιο υπερβαίνει τα εκάστοτε θεσπιζόμενα όρια, αλλά ο προληπτικός έλεγχος της έχει ήδη ολοκληρωθεί. 7. Θα πρέπει να προβλέπεται ότι μετά από την κατακύρωση του έργου στον ανάδοχο, οι φορείς δεν θα μπορούν να προσθέτουν στην σύμβαση νέους όρους σε σχέση με το σχέδιο που περιλαμβανόταν στη διακήρυξη, παρά μόνο κατόπιν αποδοχής του αναδόχου. 8. Η σειρά των συμβατικών κειμένων θα πρέπει να είναι, με φθίνουσα ισχύ, σύμβαση, προσφορά, διακήρυξη. 9. Θα πρέπει να επιτρέπεται στους αναδόχους, χωρίς την έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής, η εκχώρηση σε πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα, που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη - μέλη της ΣΔΣ, όλων των απαιτήσεων τους από την εκτέλεση Δημόσιων Συμβάσεων προμηθειών αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών. 10. Να υπάρχει ρητή πρόβλεψη στις διακηρύξεις για τον περιορισμό ευθύνης του Αναδόχου ως προς τις αποθετικές ζημίες μέχρι του ύψους του ποσού της Σύμβασης λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του Αστικού Κώδικα. 11. Παρατηρείται πολύ συχνά το φαινόμενο στις περιπτώσεις ανανεούμενων συμβάσεων συντήρησης ή/ και τεχνικής υποστήριξης ο ανάδοχος να παρέχει αδιάλειπτα υπηρεσίες προς την Αναθέτουσα Αρχή για το διάστημα από τη λήξη της προηγούμενης σύμβασης και μέχρι τη σύναψη της επόμενης. Για το χρονικό διάστημα αυτό παροχής των υπηρεσιών, πρακτικά, δεν είναι δυνατή η πληρωμή του αναδόχου παρά μόνο μετά από προσφυγή του στα Διοικητικά Δικαστήρια με προφανή μεγάλη χρονική καθυστέρηση για την έκδοση της απόφασης, αλλά και με σημαντικό οικονομικό κόστος. Θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη για την κάλυψη του χρονικού διαστήματος παροχής των υπηρεσιών του αναδόχου εκτός συμβατικού πλαισίου (π.χ. με αυτοδίκαιη παράταση της λήξασας σύμβασης έως την ημερομηνία σύναψης της νέας). Δ. Παρατηρήσεις επί συγκεκριμένων άρθρων 1. Να προστεθεί στο Άρθρο 205α του ν 4412/2016: «Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής όπως και η άσκηση της προσφυγής αναστέλλουν τις

		συνέπειες της απόφασης». Επίσης ως πρόβλεψη για το πιστοποιητικό του άρθρου 73, να προστεθεί στο 205α του Ν 4412/2016: «Στην περίπτωση του άρθρου 73στ' η έκπτωση μπορεί να θεωρηθεί σοβαρή πλημμέλεια μετά από την τελεσίδικη απόρριψη της προσφυγής». 2. Άρθρο 102 (άρθρο 196): Θα πρέπει να προβλεφθεί η διαδικασία και οι προϋποθέσεις της πληρωμής του αναδόχου και στην περίπτωση της αυτοδίκαιης παραλαβής. 3. Άρθρο 35 (Άρθρο 92): Η καταργούμενη παρ. 7 του Άρθρου 92 επέτρεπε την συμμετοχή στην διαδικασία σε αλλοδαπούς οικονομικούς φορείς χωρίς την χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής στην περίπτωση που στη χώρα προέλευσής τους δεν είναι υποχρεωτική η χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Θεωρούμε πως η πρόβλεψη αυτή πρέπει να παραμείνει διότι σε περίπτωση κατάργησής της καθίσταται δύσκολη η συμμετοχή οικονομικών φορέων που διαθέτουν εξειδικευμένη τεχνογνωσία και εμπειρία στο αντικείμενο του έργου. 4. Άρθρο 44 (Άρθρο 103 παρ. 4 και 5): Παραμένει η πρόβλεψη ότι η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής στην περίπτωση που δεν υποβληθούν εμπρόθεσμα ή κριθούν απορριπτέα τα δικαιολογητικά κατακύρωσης. Δεδομένου ότι το στάδιο προσκόμισης και εξέτασης των δικαιολογητικών κατακύρωσης είναι διακριτό στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θεωρούμε πως, εφόσον η προσφορά του υποψηφίου αναδόχου θα απορριφθεί, η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής είναι ιδιαίτερα επαχθές μέτρο και προτείνεται να μην ισχύει. 5. Άρθρο 37 (άρθρο 94 παρ. 5): Προτείνεται η κατάργηση της σχετικής διάταξης προκειμένου για προμήθειες και υπηρεσίες ΤΠΥ, διότι η δήλωση της χώρας παραγωγής και του τόπου εγκατάστασης της μονάδας παραγωγής δεν είναι πάντα εφικτή με ακρίβεια αφού υπάρχουν κατασκευαστές οι οποίοι διατηρούν εργοστάσια παραγωγής σε διάφορες χώρες. 6. Άρθρο 42 (άρθρο 101): Να προβλεφθεί ρητά ότι μετά το άνοιγμα των οικονομικών προφορών εξετάζεται μόνο η τεχνική προσφορά του μειοδότη.		

11887	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 12:42:58	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ - ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΧΟΛΗΣ ΙΚΑΡΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ. – Σ.Α.Σ.Ι. ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΓΕΝΙΚΑ 1. Είναι γνωστό ότι ο νόμος 3978/2011, εισήγαγε όλες τις προβλέψεις της οδηγίας 81/2009/13-7-2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας. 2. Με τις εν λόγω προβλέψεις διαμορφώθηκε ένα πλαίσιο διαφάνειας, ανταγωνισμού και τυποποίησης στις διαγωνιστικές διαδικασίες, που εφαρμόστηκε από όλα τα κράτη - μέλη(κ-μ) της Ε.Ε. 3. Πέραν των προβλέψεων της οδηγίας 81/2009/ΕΚ, ενσωματώθηκαν στον νόμο 3978/11 και θέματα που δεν καθορίζονταν πλήρως και διεξοδικώς στην προϋπάρχουσα νομοθεσία (ν. 3433/2006 και ν. 3883/2010), όπως και πρόσθετες ειδικότερες προβλέψεις που είχαν να κάνουν με τον αυστηρότερο έλεγχο σε θέματα διαφάνειας και τον εκμηδενισμό (τουλάχιστον ως πρόθεση του Κράτους) των φαινομένων διαφθοράς που είναι γνωστά από το πρόσφατο παρελθόν. 4. Όπως όμως είναι φυσικό τα αποτελέσματα του κάθε σχεδιασμού, ακόμα και στο επίπεδο των εκπονούμενων νομοσχεδίων ή ψηφισμένων νόμων, δεν μπορούν να αναγνωρισθούν και να αναδειχθούν είτε ως κατάλληλα για το σκοπό της σχεδίασής των είτε ως μη επιθυμητά για το δημόσιο συμφέρον, αν πρώτα δεν τύχουν ευρείας και μακράς εφαρμογής. 5. Πέραν δε της ορθότητας και πληρότητας των νόμων σε εθνικό επίπεδο, καθώς και των εντοπιζόμενων αδυναμιών τους στο να εξυπηρετηθεί ορθά ο σκοπός για τον οποίο γεννήθηκαν, υπάρχουν και εξωγενείς παράγοντες που επηρεάζουν την αναγκαιότητα αλλαγής ή τροποποίησής τους, όπως οι μεταβολές των παραγόντων της διεθνούς οικονομίας, το μέγεθος, η διασπορά και τα συνεργατικά σχήματα των παραγωγικών μονάδων κλπ. Συνεπώς, οι νέες συνθήκες της αγοράς κι οι εντοπισθείσες αδυναμίες των προβλέψεων	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			της υπάρχουσας νομοθεσίας στον τομέα των αμυντικών προμηθειών, ανέδειξαν την ανάγκη τροποποίησης – κατάργησης κάποιων άρθρων που περιλαμβάνονται στο υπό διαβούλευση Σ.Ν. 6. Έτσι λοιπόν το ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ σε συνεργασία με τον Σ.Α.Σ.Ι., ως συλλογικές οντότητες με έμπειρα μέλη στον τομέα των στρατιωτικών-στρατηγικών θεμάτων, στα οποία (θέματα) βεβαίως, εντάσσονται και οι προμήθειες του τομέα της άμυνας και της ασφάλειας, επιθυμούμε να υποβάλλουμε μέσα από τη διαδικασία της διαβούλευσης τις προτάσεις μας, συνεισφέροντας έτσι προς την κατεύθυνση, να λάβει το εξεταζόμενο Σχέδιο Νόμου (Σ.Ν.) ολοκληρωμένη, αποτελεσματική και εφαρμόσιμη στην πράξη μορφή. 7. Όπως λοιπόν είναι αντιληπτό από τα αναφερθέντα μέχρι τώρα, στη συνέχεια θα παρατεθούν σχόλια και προτάσεις που αφορούν μόνο στο Β΄ Μέρος του Σ.Ν. (δηλαδή επί προμηθειών άμυνας και ασφάλειας). 8. Για τη διευκόλυνση παρακολούθησης των παρατηρήσεων από τον κάθε αναγνώστη, εκτός των γενικών παρατηρήσεων που παρατίθενται ευθύς μετά, θα ακολουθηθεί η σειρά των άρθρων του Σ.Ν. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ 9. Δεν επηρεάζεται (πολύ ορθά βεβαίως), καμία πρόβλεψη από εκείνες που περιλαμβάνει η οδηγία 81/2009/ΕΚ αναφορικά με το εφαρμοστέο δίκαιο από όλα τα κ-μ, ως προς την τυποποίηση και τον ανταγωνισμό στις δημόσιες συμβάσεις, εντός και εκτός Ε.Ε. 10. Συνεχίζεται στον τομέα των αμυντικών προμηθειών η διάσπαρτη πολυνομία. Δεν ευοδώθηκε η προσπάθεια που είχε ξεκινήσει προ 5ετίας+ περίπου, για ενοποίηση όλων των σχετικών, με τις αμυντικές προμήθειες υλικού και υπηρεσιών, νόμων (κυρίως των: 3433/06, 3883/10. 3978/11), πράγμα που θα διευκόλυνε κυρίως το στρατιωτικό προσωπικό της ΓΔΑΕΕ, το οποίο ειρήσθω εν παρόδω, δεν είναι μόνιμα τοποθετημένο στην υπηρεσία αυτή και εναλλάσσεται ανά τριετία. Με το εξεταζόμενο νομοσχέδιο - που περιλαμβάνει κατά 85% θέματα δημοσίων συμβάσεων και μόνο 15% θέματα συμβάσεων άμυνας και ασφάλειας – ρυθμίζονται τροποποιούνται ή καταργούνται μια σειρά άρθρων και των τριών προαναφερθέντων νόμων. Συνεπώς οι ακολουθητέες διαδικασίες και νομικές προβλέψεις θα στηρίζονται πλέον σε τέσσερεις (4) αλληλοσυμπληρούμενους μεν, αλλά εν τέλει διαφορετικούς νόμους. Πέραν δε των κύριων νόμων που προαναφέρθηκαν, υπάρχουν και άλλοι με λιγότερες ρυθμίσεις επί των αμυντικών προμηθειών, όπως 4407/16, 4553/18 κλπ κλπ. 11. Μετά την πολύ ορθή πρωτοβουλία για κατάργηση των άρθρων 9 και 11		

			του ν. 3978/11, που αναφέρεται στον επόμενο κύριο υπότιτλο, σαν ένα από τα πολλά θετικά σημεία του Σ.Ν., κρίνεται αναγκαίο επίσης, να αναδιατυπωθούν ορισμένες ή και όλες οι διατάξεις του άρθρου 82 του ν. 3978/11, που περιλαμβάνουν παρεμφερείς ή ανεφάρμοστες προβλέψεις στον τομέα των αμυντικών προμηθειών. Για παράδειγμα, σύμφωνα με την παράγραφο 3, του άρθρου 82 του ν. 3978/11, για να υλοποιηθεί ένας διαγωνισμός προμήθειας ενός πολεμικού πλοίου ως ολοκληρωμένου Ο.Σ. έτοιμου για πολεμικές επιχειρήσεις, θα πρέπει ο κάθε ανάδοχος να υποβάλλει υπεύθυνη δήλωση, δηλώνοντας τις χιλιάδες άλλες επιχειρήσεις – βιομηχανίες - βιοτεχνίες – εργαστήρια κλπ (δηλ. τόπο εγκατάστασης, έργο που εκτελούν, κατασκευαστικό ποσοστό επί του συνόλου κλπ), που συμμετέχουν στην ολοκλήρωση του προγράμματος προμήθειας. Αν δεν προβούν οι υποψήφιοι ανάδοχοι στην ως άνω περιγραφείσα υποχρέωση, η προσφορά τους απορρίπτεται ως απαράδεκτη, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στην παράγραφο 4 του ιδίου ως άνω άρθρου. ΘΕΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΩΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΩΝ 12. Απλοποιούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής των οικονομικών φορέων στις διαγωνιστικές διαδικασίες προμήθειας αμυντικού υλικού με αποτέλεσμα την διεύρυνση του ανταγωνισμού προς όφελος των Ε.Δ. και της Χώρας, ως προς την ποιότητα και την αξία των προσφερομένων προϊόντων. 13. Ως προς την διεύρυνση της διαφάνειας στις αμυντικές προμήθειες, προσδιορίζεται ως ελάχιστη αξία ενός προγράμματος για να τύχει αρχικής έγκρισης από το ΚΥΣΕΑ και στη συνέχεια να υλοποιηθεί με απόφαση του αρμόδιου φορέα, τα 30 εκ. € αντί των 50εκ. € που ίσχυαν μέχρι τώρα. 14. Προσδιορίζεται επίσης ως ελάχιστη αξία των προγραμμάτων αμυντικού υλικού, σαν κριτήριο για να εισαχθεί στη αρμόδια επιτροπή της ΒτΕ για γνωμοδότηση, τα 10 εκ. €, έτσι ώστε να μην εξετάζονται προγράμματα ακόμα και κάτω των ορίων δικαιοδοσίας του ΥΕΘΑ (ως άρθρο 24 του ν.3978/11), μειώνοντας έτσι τις γραφειοκρατικές διαδικασίες. 15. Διευρύνεται η καθηκοντολογία της ΓΔΑΕΕ, παίρνοντας αρμοδιότητες που ήταν ήσσονος σημασίας για το έργο και τις ευθύνες του ΥΕΘΑ. 16. Απλουστεύεται η διαδικασία επαφών των υπηρεσιακών οργάνων με τους οικονομικούς φορείς ή τους νόμιμους εκπροσώπους τους ή τους εμπορικούς αντιπροσώπους χωρίς να αιτούνται άδεια ή έγκριση προς τούτο από τον ανώτερο ιεραρχικά προϊστάμενο, με μόνη υποχρέωση να αναρτώνται		

			αυθημερόν οι επαφές στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΘΑ ή του Γ.Ε. ή της Γ.Δ. Παράλληλα τίθεται απαγόρευση επαφών με ενδιάμεσους, μεσάζοντες και πράκτορες εντεταλμένους από τους οικονομικούς φορείς, διάταξη που μεταφέρθηκε στο άρθρο 155 του Σ.Ν., από το καταργούμενο άρθρο 9 του 3978/11. 17. Τίθεται για πρώτη φορά νομική διάταξη ενεργοποίησης προγραμμάτων με τις προβλέψεις του άρθρου 346 της ΣΛΕΕ, σύμφωνα με τις οποίες εξαιρείται η εφαρμογή των προβλέψεων της οδηγίας 81/2009/ΕΚ. Οι προβλέψεις του άρθρου 346 της ΣΛΕΕ, αφορούν αφενός αποφυγή διαρροής πληροφοριών και αφετέρου λήψη κατάλληλων μέτρων από το Κράτος, σχετικά με ουσιώδη συμφέροντα ασφάλειας που σχετίζονται με την παραγωγή, προμήθεια και εμπορία όπλων, πυρομαχικών και πολεμικού υλικού. Αυτό το θέμα έχει ήδη περιληφθεί στους σχεδιασμούς ανάπτυξης και προστασίας των δυνατοτήτων της Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής (ΕΑΒΣ), εγκεκριμένης από το ΚΥΣΕΑ. 18. Εισάγεται δια του Σ.Ν., για πρώτη φορά στα χρονικά των δημόσιων-διεθνών διαγωνιστικών διαδικασιών, η χρήση του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Προμήθειας (ΕΕΕΠ) ή αλλιώς European Single Procurement Document (ESPD) που θεσπίστηκε από την Ε.Ε. από τον Οκτώβριο του 2018 και το οποίο αποτελεί υπεύθυνη δήλωση του φορέα που συμμετέχει σε ένα διαγωνισμό, σχετικά με την οικονομική κατάσταση, τις ικανότητες και την καταλληλότητα επιχειρήσεων για διαδικασίες σύναψης σύμβασης. Πριν την υιοθέτηση του ΕΕΕΠ, για να συμμετέχει κάποιος ενδιαφερόμενος σε διαγωνιστική διαδικασία, έπρεπε να προσκομίσει ένα μεγάλο αριθμό εγγράφων, συμβολαίων, βεβαιώσεων κλπ. Με τη συμπλήρωση του ΕΕΕΠ, ο ενδιαφερόμενος δηλώνει υπευθύνως ότι διαθέτει όλα τα αναγκαία δικαιολογητικά και παραστατικά και αν τελικώς κερδίσει τον διαγωνισμό, τότε οφείλει να προσκομίσει μόνο εκείνα που θα του ζητηθούν από την Υπηρεσία. 19. Καταργούνται τα άρθρα 9 και 11 του ν. 3978/11 που αφορούν τον «σκληρό» έλεγχο που επιβαλλόταν υποχρεωτικώς από την Υπηρεσία στους οικονομικούς φορείς, σε θέματα συμβάσεων που υπογράφει ο ανάδοχος με δικούς του υπεργολάβους, ως και επέκταση του ελέγχου επί των περιεχομένων των ηλεκτρονικών υπολογιστών, των e-mails, των λογιστικών – εμπορικών βιβλίων, και κάθε αρχειοθετημένου με οποιοδήποτε τρόπο εγγράφου – εντύπου. Η κατάσταση αυτή απέτρεπε μεγάλο αριθμό οικονομικών φορέων και κυρίως των πλέον αξιόπιστων, να συμμετάσχουν στη πρόσκληση της Υπηρεσίας για εκδήλωση ενδιαφέροντος και οδηγούσε σε πολλές περιπτώσεις στο να κριθεί ο διαγωνισμός άγονος. 20. Καταργείται η «υπερβολική» πρόβλεψη του ν. 3978/11 να κοινοποιούν οι οικονομικοί φορείς στο ΥΕΘΑ, τον κατάλογο όλων των μετόχων και των		

			οργάνων διοίκησης και ελέγχου της εταιρείας τους, για συμβάσεις άνω των 5 εκ. €. 21. Ως προς τις προβλεπόμενες κυρώσεις, περιλαμβάνεται στις ρυθμίσεις δυνατότητα καθορισμού ανώτατου ορίου χρηματικού ποσού-ποσοστού, ενώ σε περιπτώσεις αδυναμίας καταβολής του επιβαλλόμενου προστίμου, μπορεί να αντικατασταθεί εν όλω ή εν μέρει από ίσης αξίας υλικά εφόσον τα χρειάζεται η Υπηρεσία. 22. Παρέχεται η δυνατότητα στον Έχοντα την Οικονομική Εξουσία (ΕΟΕ) να μην κηρύξει έκπτωτο τον ανάδοχο, όταν το συμφέρον της υπηρεσίας επιβάλει την συνέχιση της σύμβασης. 23. Με βάση την κατάργηση του άρθρου 75 του ν.3883/10 και την μείωση του χρηματικού ορίου, ως κριτήριο για να εισαχθεί ένα πρόγραμμα στο ΚΥΣΕΑ για έγκριση (από τα 50 εκ. στα 30 εκ. €), θα πρέπει να εξεταστούν ενδελεχώς τα άρθρα των νόμων 3883/10, 3978/11, αλλά και τα του υπό διαβούλευση Σ.Ν. που αναφέρονται στις αναφερθείσες αλλαγές, γιατί είναι αρκετές περιπτώσεις. ΣΗΜΕΙΑ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ ΜΗ ΑΝΑΓΚΑΙΑ 24. Αναφορικά με τις συμβάσεις πλαίσιο έχουμε ήδη δύο νομικές προβλέψεις υπό τον ίδιο τίτλο («συμφωνίες / συμβάσεις πλαίσιο») στους νόμους (3433/06, άρθρο 46, 3978/11, άρθρο 43) με παρεμφερείς ή συσχετιζόμενες διατάξεις και τώρα δημιουργούμε και τρίτη νομική πρόβλεψη με το άρθρο 149 του Σ.Ν. με το οποίο τίθεται νέο άρθρο 4Α στο ν. 3978/11. 25. Σε αρκετές περιπτώσεις που γίνονται εκ βάθρων αλλαγές στη νομοθεσία ενός τομέα λειτουργίας του Κράτους ή στις περιπτώσεις τροποποίησης μεμονωμένων άρθρων εκ της υφιστάμενης νομοθεσίας, παρατηρείται η τάση του νομοθέτη να αλλάζει τους χρησιμοποιούμενους όρους χωρίς ουσιαστικό λόγο. Έτσι το Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού (ΜΠΠΑΥ) που πριν μια 10ετία και πλέον ονομάζονταν ΕΜΠΑΕ, τώρα και πάλι μετονομάζεται σε Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Αμυντικών Εξοπλισμών (ΜΠΑΕ). Κάτι ανάλογο ισχύει και για το Κυλιόμενο Πρόγραμμα (από ΤΚΠΠΠΠΑΥ σε ΚΠΣΣΕ). Η άποψή μας είναι ότι δεν πρέπει να αλλάζουν χωρίς λόγο οι όροι διότι δημιουργούν τεράστιο γραφειοκρατικό όγκο [πρέπει δηλαδή να αλλάξει ο Εθνικός Αμυντικός Σχεδιασμός (ΕΑΣ)του ΓΕΕΘΑ]. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ Σ.Ν. 26. ΑΡΘΡΟ 142(Τροποποίηση του άρθρου 72 του ν. 3883/10)		

			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ (§1 δεύτερη σειρά και τελευταία πρόταση και § 6): Οι παρατηρήσεις ανά αναφερόμενη περίπτωση, έχουν ως εξής: α. Για τις δύο πρώτες παρατηρήσεις, διευκολύνει η παράθεση ολόκληρης της παραγράφου 1 του κειμένου το Σ.Ν. ως ακολουθεί: «Με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας (ΚΥΣΕΑ) που λαμβάνεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας διαμορφώνεται η δομή, σε προσωπικό και μέσα, των Ενόπλων Δυνάμεων (Δομή Δυνάμεων). Η πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας διαμορφώνεται σε συνέχεια σχετικής απόφασης του Συμβουλίου Άμυνας (ΣΑΜ), μετά από εισήγηση του Συμβουλίου Αρχηγών Γενικών Επιτελείων (ΣΑΓΕ) στο οποίο εισάγεται για διατύπωση γνώμης συνολική πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ για όλους τους Κλάδους, η οποία λαμβάνει υπόψη της τις μελέτες - εισηγήσεις κάθε Κλάδου που εγκρίνονται με απόφαση του οικείου Ανωτάτου Συμβουλίου. Στην πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ συντίθενται οι ανάγκες των Κλάδων και καθορίζεται η σειρά προτεραιότητας των αναγκαίων μέσων» Για τις δύο παρατηρήσεις της παραγράφου 1, θα εκτεθούν με τη σειρά που παρουσιάζονται στο κείμενο, ξεχωριστές απόψεις, ως ακολούθως: (1) Δεύτερη σειρά: «..διαμορφώνεται η δομή, σε προσωπικό και μέσα,..»: Η Δομή Δυνάμεων (ΔΔ) εκτός του προσωπικού και των μέσων, πρέπει να περιλαμβάνει και τις κύριες επιχειρησιακές υποδομές (ναύσταθμοι, κύρια αεροδρόμια, πολεμικά στρατηγεία, κλπ) που ως εκ τις φύσεώς τους είναι αναγκαίες για τη εκτέλεση των επιχειρησιακών αποστολών τους. (2) Τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1("Στην πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ...."): Στη ΔΔ δεν καταγράφονται οι επιχειρησιακές απαιτήσεις προμηθειών, αλλά ο κύριος επιχειρησιακός όγκος (προσωπικού, δυνάμεων, επιχειρησιακών υποδομών) που έχουμε, προσδιορίζοντας παράλληλα και τις κύριες επιχειρησιακές δυνατότητες που πρέπει να αποκτήσουμε, για να αντιμετωπίσουμε τη σημερινή και την διαμορφούμενη στο άμεσο μέλλον απειλή. Συνεπώς με τη ΔΔ, δεν γίνεται προτεραιοποίηση επιχειρησιακών απαιτήσεων (δηλαδή αμυντικών προμηθειών), αλλά καθορισμός της συνολικής ισχύος, με βάση την οποία θα δοθούν κατευθύνσεις στους Κλάδους των Ε.Δ. για να συντάξουν αρχικά τον Μακροπρόθεσμο Σχεδιασμό τους (ο κυλιόμενος 4ετής προγραμματισμός έπεται), για τον οποίον θα προτείνουν Κλαδικές προτεραιότητες, τις οποίες θα συνθέσει στη συνέχεια ο ΑΓΕΕΘΑ με το Επιτελείο του, σε Διακλαδικές προτεραιότητες (με ενιαία δηλαδή ιεράρχηση) όπως αναφέρεται και στα άρθρα 143 και 144 του Σ.Ν.		

			β. Στην παράγραφο 6 αναγράφεται: «Πριν τη λήψη της απόφασης της παρ. 1 ενημερώνεται πλήρως και διατυπώνει τη γνώμη της η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής» Είναι αυτονόητο ότι πρέπει να γίνει προσδιορισμός της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. ΠΡΟΤΑΣΗ: Ακολουθούν προτάσεις με τη σειρά που αναφέρθηκαν οι παρατηρήσεις: α. Ως προς την παράγραφο 1: (1) Η πρόταση της πρώτης παρατήρησης της παραγράφου 1 να γραφεί: «διαμορφώνεται η δομή, σε προσωπικό, μέσα και κύριες επιχειρησιακές υποδομές». (2) Να αναδιαμορφωθεί το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 ως εξής: «Στην πρόταση του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ, συντίθενται οι προτάσεις των Κλάδων για τη ΔΔ και καθορίζονται προτεραιότητες ανάπτυξης των επιχειρησιακών τους δυνατοτήτων, βάσει των οποίων οι Κλάδοι θα σχεδιάσουν και θα προτείνουν τον Μακροπρόθεσμο Προγραμματισμό των επιχειρησιακών τους αναγκών, με βάση την απειλή» β. Μετά τη φράση «…η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή…» της παραγράφου 6, να προστεθεί: «του άρθρου 147» 27. ΑΡΘΡΟ 143(τροποποίηση του άρθρου 73 του ν. 3883/10) ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ (§3): στην παράγραφο 3 του άρθρου 143 αναφέρεται : «Ο ΜΠΑΕ διακρίνεται σε δύο μέρη: α) στο πρώτο μέρος εντάσσονται τα προγράμματα προμήθειας νέων μέσων συμπεριλαμβανομένης της αρχικής και της εν συνεχεία υποστήριξής τους. β) στο δεύτερο μέρος εντάσσονται τα προγράμματα υποστήριξης, όπως προμήθειες, υπηρεσίες και έργα υποδομής των υφιστάμενων μέσων» Επίσης, αναφορικά με τη διάκριση του Κυλιόμενου Προγράμματος (ΚΠΣΣΕ), στην παράγραφο 4 του επόμενου άρθρου 144, αναφέρεται: «Ο ΚΠΣΣΕ περιλαμβάνει τρία μέρη: α) στο πρώτο μέρος, εντάσσονται οι συμβάσεις προμήθειας και υπηρεσιών		

			στρατιωτικού εξοπλισμού μείζονος οικονομικής αξίας, ίσης ή ανώτερης των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., β) στο δεύτερο μέρος εντάσσονται οι λοιπές συμβάσεις προμήθειας και υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού, γ) στο τρίτο μέρος εντάσσονται οι συμβάσεις των έργων υποδομής που είναι αναγκαία για την υποστήριξη του στρατιωτικού εξοπλισμού» Χωρίς να υπάρχει ιδιαίτερη αντίρρηση, θεωρείται ωστόσο καλλίτερη η διάρθρωση των προγραμμάτων του ΜΠΑΕ σε τρεις κατηγορίες αντί για δύο, όπως άλλωστε προβλέπεται στο καταργούμενο άρθρο 75 του ν. 3883/10 και όπως έχει αναγραφεί η ίδια διάρθρωση για τον Κυλιόμενο Προγραμματισμό Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού (ΚΠΣΣΕ) στο άρθρο 144. Άλλωστε, το καταργούμενο άρθρο 75 του ν. 38383/10, προέβλεπε την ίδια ακριβώς διάρθρωση και για τα δύο προγράμματα (μακροπρόθεσμο – κυλιόμενο τριετές). Άλλωστε ο σκοπός κατάρτισης του ΜΠΑΕ είναι να περιλάβει όλες τις επιχειρησιακές απαιτήσεις, από τις οποίες επιλέγονται στη συνέχεια κάθε έτος, εκείνες με την μεγαλύτερη προτεραιότητα για να ενταχθούν στο Κυλιόμενο Πρόγραμμα, με την προϋπόθεση ότι μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τον εγκεκριμένο Π/Υ. ΠΡΟΤΑΣΗ: Τίθεται στην κρίση του συντάκτη να τροποποιήσει ή όχι, την §3 του άρθρου 143 κατά το πρότυπο του ΚΠΣΣΕ στο άρθρο 144. 28. ΑΡΘΡΟ 144(τροποποίηση του άρθρου 74 του ν. 3883/10) ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ (§1, πρώτο εδάφιο): Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1, αναφέρεται: «Με βάση τον ΜΠΑΕ, καταρτίζεται από το ΓΕΕΘΑ, σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης (ΓΔΟΣΥ) και σε συντονισμό με τη Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων (ΓΔΠΕΑΔΣ), ο Κυλιόμενος Προγραμματισμός Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού (ΚΠΣΣΕ)» Αναντίρρητα στη διαμόρφωση του ΚΠΠΣΕ, μετά τα Επιτελεία και το ΓΕΕΘΑ, τον κύριο λόγο πρέπει να τον έχει η ΓΔΟΣΥ που χειρίζεται τα του Π/Υ και δευτερευόντως βέβαια η ΓΔΠΕΑΔΣ από άποψη αμυντικής πολιτικής και διεθνών σχέσεων. Ωστόσο, και η ΓΔΑΕΕ θα πρέπει να εκφέρει άποψη για το ΚΠΠΣΕ, που αν μη τι άλλο, θα κληθεί στη συνέχεια να το υλοποιήσει και ως εκ		

			τούτου θα πρέπει να τοποθετηθεί ως προς το αν δύναται ή όχι. ΠΡΟΤΑΣΗ: Να προστεθεί μετά την παρένθεση «(ΓΔΠΕΑΔΣ)» στην Τρίτη σειρά του πρώτου εδαφίου: «και με τη Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ)» 29. ΑΡΘΡΟ 145(τροποποίηση του άρθρου 76 του ν. 3883/10) ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ (§1 πρώτη σειρά, υποπαράγραφοι 1α και 1β και §4 δεύτερο εδάφιο): Οι παρατηρήσεις κατά περίπτωση, έχουν ως εξής: α. Για τις τρεις πρώτες παρατηρήσεις, παρατίθεται ολόκληρη η παράγραφος 1,1α,1β του κειμένου το Σ.Ν. με τα προς εξέταση σημεία ως ακολούθως: "1. Η εκκίνηση της ενεργοποίησης των προγραμμάτων που είναι ενταγμένα στον ΜΠΑΕ ή εντάσσονται στο ΚΠΣΣΕ γίνεται με εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου, στην οποία περιλαμβάνονται ιδίως η αιτιολόγηση της αναγκαιότητας/σκοπιμότητας, η εκτιμώμενη συνολική δαπάνη με το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα αποδέσμευσης των πιστώσεων, η προτεινόμενη διαδικασία υλοποίησης με τη σχετική αιτιολόγησή της, οι εγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές και οι ενδεχόμενες απαιτήσεις για την ασφάλεια εφοδιασμού και πληροφοριών. Η διαδικασία ενεργοποίησης ολοκληρώνεται κατά περίπτωση ως εξής: α) Για προγράμματα των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς Φ.Π.Α. είναι ίση ή ανώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137), η εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου εισάγεται στο Συμβούλιο Αρχηγών Γενικών Επιτελείων, το οποίο και γνωμοδοτεί σχετικά. Στη συνέχεια ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ διατυπώνει την εισήγησή του προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας ζητά τη γνώμη της Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ), της ΓΔΟΣΥ και της ΓΔΠΕΑΔΣ, ενώ μπορεί να θέσει το ζήτημα προς συζήτηση στο Συμβούλιο Άμυνας. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, υποχρεωτικά εφόσον το πρόγραμμα αφορά σύμβαση ή συμβάσεις αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ, και δυνητικά σε κάθε άλλη περίπτωση, εισάγει το θέμα στο ΚΥΣΕΑ, που αποφασίζει σχετικά ύστερα από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Για τα υπόλοιπα προγράμματα που δεν εισάγονται στο ΚΥΣΕΑ, η απόφαση ενεργοποίησης λαμβάνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας με εξαμηνιαία απολογιστική ενημέρωση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. β) Για προγράμματα των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς Φ.Π.Α. είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011, η απόφαση ενεργοποίησης λαμβάνεται από τον Αρχηγό του Γενικού Επιτελείου του οικείου κλάδου των Ενόπλων Δυνάμεων, με εξαμηνιαία απολογιστική ενημέρωση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας προς την αρμόδια		

			Κοινοβουλευτική Επιτροπή" Για τα υπό σχολιασμό σημεία, ακολουθούν κατά σειρά δύο ξεχωριστές παρατηρήσεις: (1) Αναφορικά με την εισαγωγική πρόταση της 1ης σειράς: «Η εκκίνηση της ενεργοποίησης των προγραμμάτων που είναι ενταγμένα στον ΜΠΑΕ ή εντάσσονται στο ΚΠΣΣΕ», έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής: Η κανονική διαδικασία προσδιορισμού και κατάταξης των προγραμμάτων γίνεται κατ' αρχήν με βάση τη ΔΔ και εξ' αυτής, βάσει μελετών, εγκρίνονται και καταγράφονται όλες οι επιχειρησιακές απαιτήσεις των τριών Κλάδων που εντάσσονται στο ΜΠΑΕ. Δηλαδή ο ΜΠΑΕ είναι ένας «μεγάλος κατάλογος» επιχειρησιακών απαιτήσεων όλων των Κλάδων των Ε.Δ., 12ετούς ορίζοντα, από τον οποίο παίρνουμε κατ' επιλογή κάποια προγράμματα, κάθε έτος, για τα οποία μας βεβαιώνει η ΓΔΟΣΥ ότι υπάρχει δυνατότητα χρηματοδότησης και τα τοποθετούμε στο ΚΠΣΣΕ. Το ΚΠΣΣΕ λοιπόν είναι «μικρός κατάλογος» με τα πιο άμεσα ή τα δυνάμενα να χρηματοδοτηθούν προγράμματα, τα οποία πρέπει να ενεργοποιήσουμε για να αρχίσει η διαγωνιστική ή άλλη διαδικασία προμήθειας. Βέβαια, αν προκύψουν έκτακτες επιχειρησιακές καταστάσεις, βάσει των οποίων απαιτείται να ενεργοποιήσουμε ένα πρόγραμμα που δεν προβλέψαμε να το μετακινήσουμε από το ΜΠΑΕ στο ΚΠΣΣΕ ή ακόμα αν δεν υφίσταται καν μελέτη για το συγκεκριμένο πρόγραμμα, όχι μόνο δεν απαγορεύεται, ακολουθώντας τις διαδικασίες, να το ενεργοποιήσουμε, αλλά υπάρχουν προς τούτο και νομικές προβλέψεις, όπως άλλωστε αναφέρεται στην παράγραφο 3 του ιδίου άρθρου (145 του Σ.Ν.). Αυτή η επιλογή όμως είναι η εξαίρεση και όχι ο κανόνας. Εκτιμάται συνεπώς ότι ο συντάκτης στη συγκεκριμένη παράγραφο (§1)του άρθρου 145 του Σ.Ν., προτίθεται να περιγράψει τη διαδικασία του κανόνα. Συνεπώς μπορούμε στην ίδια παράγραφο να περιγράψουμε με τον ορθό τρόπο και τα δύο. Τονίζεται δε ότι, μέχρι να καταρτιστεί το πρώτο ΜΠΑΕ και το πρώτο ΚΠΣΣΕ, η ενεργοποίηση των ήδη ολοκληρωμένων (έτοιμων για υλοποίηση) προγραμμάτων θα γίνεται με τη διαδικασία της § 4 του ιδίου άρθρου (145). (2) Παρατηρούμε ότι και στα δύο κείμενα των υποπαραγράφων 1α και 1β, περιλαμβάνεται η ίδια υποχρέωση του ΥΕΘΑ να προβαίνει σε "εξαμηνιαία απολογιστική ενημέρωση" της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής. Ωστόσο θεωρούνται περιττές και επιβαρυντικές για το συνολικό έργο του ΥΕΘΑ οι δύο προβλέψεις απολογιστικής ενημέρωσης της επιτροπής και αυξάνουν χωρίς ουσιαστικό λόγο τις υποχρεώσεις του, αν μάλιστα ληφθούν υπόψη ότι: - Στο πλαίσιο περιστολής της γραφειοκρατίας έχει περιληφθεί στο ίδιο άρθρο, στην παράγραφο 4, ότι η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή γνωμοδοτεί μόνο για προγράμματα αξίας ίσης ή ανώτερης των 10 εκ. € ευρώ.		

			- Σύμφωνα με την §2 του άρθρου 147 του Σ.Ν., η Επιτροπή ενημερώνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, μια τουλάχιστον φορά σε κάθε τακτική σύνοδο, για την εξέλιξη των εξοπλιστικών προγραμμάτων μείζονος οικονομικής αξίας και τη συνολική εξέλιξη του ΜΠΑΕ και του ΚΠΣΣΕ. β. Στην παράγραφο 4 του εξεταζόμενου άρθρου του Σ.Ν., στο δεύτερο εδάφιο γράφεται: «Μέχρι την κατάρτιση του πρώτου ΜΠΑΕ και του πρώτου ΚΠΣΣΕ, με τη διαδικασία της παρ. 1 μπορεί να ενεργοποιούνται προγράμματα που κρίνονται αναγκαία βάσει του επιχειρησιακού σχεδιασμού των Ενόπλων Δυνάμεων. Στις περιπτώσεις αυτές, εφόσον η εκτιμώμενη αξία του προγράμματος είναι ίση ή ανώτερη των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή διατυπώνει σύμφωνη γνώμη» Η υπογραμμισμένη διάταξη, κρίνεται ως πολύ ορθή. Τίθεται για πρώτη φορά και θέτει την πρόβλεψη, να γνωμοδοτεί η εν λόγω επιτροπή για προγράμματα άνω των 10 εκ. €. Ωστόσο, κατά την άποψή μας, πρέπει εκτός του εξεταζόμενου κειμένου, να τεθεί μαζί με άλλες δύο παρατηρήσεις (γνωμοδότηση: επί ΔΔ και επί Διακρατικών Συμφωνιών) και στις αρμοδιότητες της εν λόγω επιτροπή της ΒτΕ, που αναφέρονται στο άρθρο 147 του Σ.Ν. ΠΡΟΤΑΣΗ: Οι προτάσεις με τη σειρά που αναφέρθηκαν οι παρατηρήσεις, έχουν ως εξής: α(1). Να διαγραφεί το τμήμα του κειμένου του κυρίου σώματος της παραγράφου 1 "..στον ΜΠΑΕ ή εντάσσονται στο ΚΠΣΣΕ.." και να τεθεί στη θέση του η ακόλουθη επεξηγηματική πρόταση: «..που είναι ενταγμένα στο ΚΠΣΣΕ – όπως και κατ' εξαίρεση, εκείνα που είναι ή όχι ενταγμένα στο ΜΠΑΕ ή στο ΚΠΣΣΕ, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του παρόντος – γίνεται...» α(2). Να διαγραφούν οι φράσεις των υποπαραγράφων 1α και 1β: "..εξαμηνιαία απολογιστική ενημέρωση.." και στο εναπομένον κείμενο μετά τη λέξη «με» και στις δύο περιπτώσεις να αναγραφεί: «…ενημέρωση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 147» β. Να παραμείνει ως έχει το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4, ενώ παράλληλα θα γίνει συνολική εισήγηση για τη συμπλήρωση των αρμοδιοτήτων της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων, στην εξέταση του άρθρου 147 του Σ.Ν.		

			30. ΑΡΘΡΟ 147(τροποποίηση του άρθρου 2 του ν. 3978/11) ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ (για όλο το άρθρο): Στο συγκεκριμένο άρθρο, το οποίο αναφέρεται στις αρμοδιότητες της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων, καταγράφεται: "1. Στο πλαίσιο των σχετικών ρυθμίσεων του Κανονισμού της Βουλής, η Ειδική Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στα άρθρα 72 έως 76 του ν. 3883/2010 (Α' 167) σχετικά με την κατάρτιση και ενεργοποίηση του ΜΠΑΕ και του ΚΠΣΣΕ. 2. Η Επιτροπή ενημερώνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, μια τουλάχιστον φορά σε κάθε τακτική σύνοδο, για την εξέλιξη των εξοπλιστικών προγραμμάτων μείζονος οικονομικής αξίας και τη συνολική εξέλιξη του ΜΠΑΕ και του ΚΠΣΣΕ. 3. Η Επιτροπή ασκεί, επίσης, τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος, στο πλαίσιο των σχετικών ρυθμίσεων του Κανονισμού της Βουλής" Διαπιστώνεται, ότι και σε άλλα άρθρα, του Σ.Ν. αλλά και της υφιστάμενης νομοθεσίας, αναφέρονται αποσπασματικά, αρμοδιότητες και υπευθυνότητες της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων (αρθρο142, §6, άρθρο145, §4 κλπ). Ως εκ τούτου κρίνεται σκόπιμο να ενταχθούν όλες αυτές οι προβλέψεις συγκεντρωτικά και κάτω από τον γενικό τίτλο περί αρμοδιοτήτων της εν λόγω επιτροπής. ΠΡΟΤΑΣΗ: Να ενταχθούν όλες οι σχετικές με τις αρμοδιότητες προβλέψεις, της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων, που αναφέρονται στα άρθρα 72 έως 74 και 76 του ν. 3883/10 και αφορούν κυρίως σε: - Γνωμοδότηση επί των συνολικών προγραμμάτων ΜΠΑΕ και ΚΠΣΣΕ - Γνωμοδότηση για μεμονωμένα προγράμματα ή τροποιητικές συμβάσεις, εφόσον η αξία τους είναι ίση ή μεγαλύτερη των 10 εκ. € - Γνωμοδότηση επί Δομής Δυνάμεων - Γνωμοδότηση για Διακρατικές Συμφωνίες και γενικώς για θέματα που εισάγονται εν συνεχεία στο ΚΥΣΕΑ για έγκριση, ανεξαρτήτως κόστους. - Ενδεχομένως να πρέπει να προστεθούν και άλλες αρμοδιότητες που έχουν διαφύγει από την προσοχή μας κατά την μελέτη του Σ.Ν. 31. ΑΡΘΡΟ 149(προσθήκη νέου άρθρου 4Α στο ν. 3978/11) ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ (για όλο το άρθρο και για την υποπαράγραφο 2ε): Ανά		

			περίπτωση, οι παρατηρήσεις έχουν ως ακολούθως: α. Ο τίτλος του άρθρου 149 του Σ.Ν. είναι: «Συμφωνίες - πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης – Προσθήκη άρθρου 4Α στον ν. 3978/2011» Δεν υπάρχει αντίθετη άποψη για την προσθήκη του νέου άρθρου 4Α με τον ως άνω αναφερόμενο τίτλο, αλλά παρατηρείται ότι για τις συμβάσεις πλαίσιο, υφίστανται τρία διαφορετικά άρθρα με σχετιζόμενες ή παρεμφερείς διατάξεις μεταξύ τους, ως ακολούθως: - 3433/06, άρθρο 46 (Συμβάσεις Πλαίσιο) - 3978/11, άρθρο 43(Συμφωνίες Πλαίσιο) - 3978/11, νέο άρθρο 4Α, βάσει του ΝΣ (Συμφωνίες πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης). Ως εκ των ανωτέρω, κρίνεται σκόπιμο να ενοποιηθούν τα αναφερόμενα άρθρα β. Η υποπαράγραφος 2ε έχει ως ακολούθως: «η πρόβλεψη τύπου αναπροσαρμογής τιμών στις περιπτώσεις που είναι εφικτό» Για να μη παραμείνει αόριστος ο προσδιορισμός της αναπροσαρμογής, καλό είναι να δοθούν ενδεικτικές επιλογές. ΠΡΟΤΑΣΗ: Ανά παρατήρηση παρατίθενται οι ακόλουθες προτάσεις: α. Να συγχωνευθούν όλες οι ισχύουσες προβλέψεις στο υπό εξέταση άρθρο 149 και να καταργηθούν τα άλλα δύο αναφερόμενα άρθρα του ν. 3433/06 και του 3978/11. β. Το κείμενο της υποπαραγράφου 2ε να αναδιαμορφωθεί ως εξής: "η πρόβλεψη τύπου αναπροσαρμογής τιμών στις περιπτώσεις που είναι εφικτό (όπως για παράδειγμα με ετήσιες αναπροσαρμογές ως ποσοστό επί: α) του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή β) των Δεικτών Τιμών Μετάλλων και Υπηρεσιών γ) άλλων αναγνωρισμένων επίσημων οικονομικών δεικτών της Χώρας παραγωγής των υλικών ή υπηρεσιών κλπ)" 32. ΑΡΘΡΟ 152(αντικατάσταση του άρθρου 7 του ν. 3978)		

			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ (υποπαράγραφοι 4δ,4στ και §7): Επί των παρατηρήσεων αναφέρονται για κάθε μία τα παρακάτω: α. Στην υποπαράγραφο 4δ αναφέρεται: «για τις επιτροπές αξιολόγησης προσφυγών, ετήσια θητεία» Υπάρχει σύμφωνη γνώμη για τη διάρκεια της θητείας, αλλά πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η αξιολόγηση των προσφυγών. β. Στην υποπαράγραφο 4στ αναφέρεται: «για τις δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής, ετήσια θητεία» Υπάρχει σύμφωνη γνώμη για τη διάρκεια της θητείας, αλλά πρέπει να έχει ολοκληρωθεί ο έλεγχος των παραλαβών. γ. Στην παράγραφο 7 αναφέρεται: «Σε κάθε φορέα διενέργειας διαδικασιών σύναψης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών μπορεί να συγκροτείται μόνιμη επιτροπή διενέργειας διαγωνισμών, η θητεία των μελών της οποίας δεν μπορεί να υπερβεί το ένα έτος» Έχουν παρουσιαστεί στο παρελθόν περιπτώσεις σύναψης συμβάσεων για περίπλοκες προμήθειες που εγείρονται νομικά θέματα, ένθεν και ένθεν, τα οποία δεν περιλαμβάνονταν στους όρους της διακήρυξης, με αποτέλεσμα να μην ολοκληρώνεται το σχέδιο της σύμβασης εντός της θητείας της αρμόδιας επιτροπής. Συμφωνούμε λοιπόν με τη διάρκεια της θητείας, αλλά πρέπει παράλληλα να πληρούται και η δεύτερη προϋπόθεση, δηλαδή της ολοκλήρωσης του σχεδίου σύμβασης. Αλλαγή των μελών της επιτροπής σε ώριμο στάδιο ολοκλήρωσης του σχεδίου σύμβασης, σημαίνει νέες απρόβλεπτες καθυστερήσεις. ΠΡΟΤΑΣΗ: Ανά παρατήρηση, οι προτάσεις έχουν ως ακολούθως: α. Να αναδιαμορφωθεί η υποπαράγραφος 4δ ως εξής: «για τις επιτροπές αξιολόγησης προσφυγών, ετήσια θητεία ή μέχρι ολοκλήρωσης της αξιολόγησης των προσφυγών μετά από αυτή» β. Να αναδιαμορφωθεί η υποπαράγραφος 4στ ως εξής: «για τις δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής, ετήσια θητεία ή		

			μέχρι ολοκλήρωσης του ελέγχου μετά από αυτή». γ. Να αναδιαμορφωθεί η παράγραφος 7 ως εξής: «Σε κάθε φορέα διενέργειας διαδικασιών σύναψης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών μπορεί να συγκροτείται μόνιμη επιτροπή διενέργειας διαγωνισμών, η θητεία των μελών της οποίας δεν μπορεί να υπερβεί το ένα έτος. Η αναγκαιότητα παράτασης της θητείας καθορίζεται από τον προϊστάμενο της Υπηρεσίας που εκπροσωπεί την αναθέτουσα αρχή, πλήρως αιτιολογημένη» 33. ΑΡΘΡΟ 153(προσθήκη νέου άρθρου 7Α του ν. 3978) ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ (§1 έβδομη σειρά και §5 δεύτερη σειρά): Ανά παρατήρηση παρατίθενται τα ακόλουθα: α. Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 αναφέρεται: «Στην ΚΓΕΠ/ΓΔΑΕΕ για προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού συμμετέχει ως μέλος και εκπρόσωπος του Γενικού Επιτελείου ή των Γενικών Επιτελείων επί διακλαδικής προμήθειας, ανάλογα με το είδος του προς προμήθεια υλικό» Συμφωνούμε με την παρουσία εκπροσώπου των Γ.Ε., αλλά για να έχει ουσιαστικό αποτέλεσμα η συμμετοχή του στις διεργασίες της ΚΓΕΕΠ/ΓΔΑΕΕ, θα πρέπει να έχει και δικαίωμα ψήφου. β. Στα δύο πρώτα εδάφια της παραγράφου 5 αναφέρεται: "Οι ΚΓΕΠ και οι ΠΓΕΠ συνεδριάζουν, όπως ορίζεται από τον φορέα υπαγωγής τους. Απαρτία λογίζεται ότι υπάρχει όταν οι παρόντες είναι περισσότεροι από τους απόντες, οι δε αποφάσεις λαμβάνονται με σχετική πλειοψηφία των παρόντων" Η πρόταση καθορίζει σωστά την απαρτία ως προς τον αριθμό, αλλά θεωρείται επιβεβλημένη η παρουσία του Προέδρου ΠΡΟΤΑΣΗ: Με την ίδια σειρά των παρατηρήσεων, εκτίθενται οι ακόλουθες προτάσεις: α. Μετά τη φράση: «επί διακλαδικής διαδικασίας», να τεθεί η φράση: «με δικαίωμα ψήφου» β. Μετά η φράση: «όταν οι παρόντες είναι περισσότεροι από τους απόντες», να τεθεί: «του Προέδρου συμπεριλαμβανομένου στους πρώτους»		

			34. ΑΡΘΡΟ 157(αντικατάσταση του άρθρου 13 του ν. 3978/11) ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ (§ 2): Η παράγραφος 2 έχει ως ακολούθως: «Στο πλαίσιο του ελέγχου των συμβάσεων που προβλέπονται στις περ. δ΄ και ε΄ του άρθρου 17, το Ελεγκτικό Συνέδριο οφείλει να διασφαλίσει το απόρρητο των σ		

11888	72	2020-12-07 12:47:24	Άρθρο 22 Εγγυήσεις Η παράγραφος 2 αναφέρεται στους λόγους κατάπτωσης των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής και είναι ιδιαίτερα τιμωρητική στα εξής σημεία: - Το να καταπίπτει η εγγύηση συμμετοχής αν ο προσφέρων υπέβαλε μη κατάλληλη προσφορά είναι απαράδεκτο και δυσβάστακτο. Τι σημαίνει μη κατάλληλη προσφορά - ποια είναι τα κριτήρια; Τα εκ παραδρομής λάθη στην εγγυητική επιστολή συμμετοχής ή στην ΕΕΕΣ κλπ είναι λόγοι κατάπτωσης ; -Με τον τρόπο υπολογισμού των ΑΧΠ που δημοσιεύθηκε στο παρόντα ΣΝ, ο οποίος είναι ευάλωτος κι αναξιόπιστος, δημιουργούνται μεγάλες πιθανότητες να κληθεί ο οικονομικός φορέας για αιτιολόγηση, χωρίς αντικειμενικά κριτήρια, αναλυτικά τιμολόγια,ΕΤΕΠ κλπ θα είναι έρμαιο στα χέρια των αναθετουσών αρχών, θα χάνει το έργο και θα του καταπίπτει και η εγγυητική Προτείνεται να κηρύσσεται άκυρος ο οικονομικός φορέας και στις δύο περιπτώσεις . Να μην ισχύσει η αυτόματη είσπραξη του ποσού της εγγύησης . Επίσης θα πρέπει να γίνει σαφές ότι οι εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης σύμφωνα και με τη κοινοτική οδηγία υπολογίζονται ως ποσοστό επί του συμβατικού αντικειμένου. Ο προσδιορισμός σε ποσοστό επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης που αναφέρεται δημιουργεί σύγχυση.	Λαμβάνεται υπόψη / τροποποιήσεις	
11889	88	2020-12-07 12:49:25	Άρθρο 33 Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές Είναι ευάλωτος και ως εκ τούτου αναξιόπιστος ο τρόπος υπολογισμού των ΑΧΠ. Σε καμία περίπτωση να μην εφαρμοστεί πριν την έκδοση υπουργικής απόφασης για την αιτιολόγηση. Επίσης προϋποθέτει άρτιες μελέτες, την ύπαρξη αναλυτικών τιμολογίων, τεχνικών προδιαγραφών κ.α..	Λαμβάνεται υπόψη	

11890	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 12:53:50	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΜΗΤΕΔΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ Πάγιο αίτημα της Ομοσπονδίας μας ήταν ότι η αναθεώρηση του Ν.4412/2016 πρέπει να γίνει στη φιλοσοφία δημιουργίας ισχυρού και αποτελεσματικού Δημοσίου φορέα, ικανού να ανταπεξέλθει σε δύσκολες συνθήκες, έτσι όπως αναδείχθηκε αναγκαίο και σωτήριο στην περιπέτεια της πανδημίας που αντιμετωπίζουμε. Οι Δημόσιοι Φορείς οφείλουν να διαθέτουν τους κατάλληλους ελεγκτικούς μηχανισμούς ούτως ώστε να επιβλέπουν την έντεχνη εκτέλεση των δημόσιων έργων. Εκτιμούμε ότι δεν αποτελεί ενδεδειγμένη λύση η επίβλεψη των έργων από ιδιώτες μηχανικούς καθώς δεν εξασφαλίζεται η διαφάνεια και η προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος και επιβάλλεται να αναθεωρηθούν άμεσα διατάξεις που παραχωρούν αρμοδιότητες του Δημοσίου σε Ανώνυμες Εταιρείες (Α.Ε.), την τήρηση μητρώων σε ιδιωτικούς φορείς, τις Αναπτυξιακές εταιρίες του πρόσφατου Ν. 4674/2020 που προορίζονται να υποκαταστήσουν τις Τεχνικές Υπηρεσίες των ΟΤΑ, την σύσταση σώματος ειδικών επιμετρητών (Ν. 4512 άρθρο 218). Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση, με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιδιώκεται η αναμόρφωση του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου για τις Δημόσιες Συμβάσεις του νόμου 4412/2016, με σκοπό μεταξύ άλλων, την απλοποίηση/διασαφήνιση των διατάξεων του νόμου, την επιτάχυνση και την αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων χωρίς εκπτώσεις στο πεδίο της διαφάνειας, στην αντιμετώπιση παθογενειών του συστήματος δημοσίων συμβάσεων όπως το ζήτημα των υπερβολικά χαμηλών προσφορών κλπ. Άποψή μας είναι ότι οι στόχοι αυτοί τελικώς δεν θα επιτευχθούν, διότι βασικός άξονας του νομοσχεδίου είναι η μεταφορά του ελεγκτικού έργου, που πάγια και ορθά ασκούσε το δημόσιο σε ιδιώτες, στους οποίους τώρα παραχωρεί: 1. τον καθορισμό των προδιαγραφών των υλικών και των τιμολογίων εργασιών 2. τη μελέτη των έργων 3. την κατασκευή των έργων 4. την επίβλεψη των έργων Επίσης δεκάδες βασικά θέματα και ρυθμίσεις παραπέμπονται σε Υπουργικές Αποφάσεις και Προεδρικά Διατάγματα, με αποτέλεσμα να παραμένουν άγνωστα και αδιευκρίνιστα. Παραθέτουμε τις παρατηρήσεις μας σε βασικά θέματα και άρθρα: Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών (Άρθρο 10)	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			Είναι πλέον απολύτως αναγκαίος ο καθορισμός προδιαγραφών, διαδικασιών και προϋποθέσεων, καθώς και της αντιστοίχως αναγκαίας ελάχιστης στελέχωσης των Τεχνικών Υπηρεσιών προκειμένου να θεωρείται ότι διαθέτουν την απαιτούμενη για τις ανάγκες τους τεχνική επάρκεια. Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (Άρθρο 33) Προβλέπεται ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, να θεωρούνται όσες εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων. Εκτιμούμε ότι αυτή η διάταξη δεν θα λειτουργήσει αποτρεπτικά και δεν θα επιλυθεί το ακανθώδες αυτό πρόβλημα των υπέρογκων εκπτώσεων, διότι άλλοι είναι οι παράγοντες δημιουργίας του, οι οποίοι αντιθέτως, με τις διατάξεις του νομοσχεδίου πιθανόν να ενισχύονται. Είναι δε απαραίτητη η έκδοση Υπ. Απόφασης με την οποία θα ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων κάποιες προσφορές θα κρίνονται ως ασυνήθιστα χαμηλές, διότι είναι γεγονός ότι σήμερα οι Επιτροπές διαγωνισμών συνήθως αποφεύγουν, φοβούμενες ακόμα και δικαστικές περιπέτειες, να ζητήσουν εξηγήσεις για ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές από τους προσφέροντες εργολήπτες, ενώ η ίδια τακτική ακολουθείται και από τις Αναθέτουσες Αρχές. Επίβλεψη έργου (Άρθρα 57 & 58) Προβλέπεται ότι η επίβλεψη δύναται να ασκηθεί, από πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα, ενώ και εδώ απαιτείται Π.Δ. για τον καθορισμό των προσόντων, της αμοιβής και γενικά της διαδικασίας. Όμως, οι επιβλέποντες αποτελούν τους άμεσους βοηθούς του προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας. Αναρωτιόμαστε τί θα συμβεί πλέον με τον ιδιωτικό φορέα, αν θα αποτελεί βοηθό του επιβλέποντα προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας και πώς θα επιτευχθεί η επιτάχυνση των διαδικασιών και η αποφυγή νέων καθυστερήσεων εκτέλεσης των έργων, εφόσον προβλέπεται ότι: • Η διευθύνουσα υπηρεσία δύναται να εναντιώνεται στα πορίσματα και έγγραφα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης • Ο ανάδοχος να αμφισβητεί ενέργειες της επίβλεψης και να υποβάλλει αναφορά προς τη διευθύνουσα υπηρεσία και να έχει την δυνατότητα υποβολής ένστασης. Η προσδοκία υψηλού επιπέδου επίβλεψης, προσκρούει στο γεγονός ότι δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν δικλίδες ασφαλείας περί αποτροπής αφανούς συνεργασίας και εξυπηρέτησης κοινών συμφερόντων μεταξύ κατασκευαστή και επιβλέποντα ή ακόμη και μελλοντικής συνεργασίας τους στη βάση της πιθανής «εξυπηρέτησης» και «κατανόησης» που επέδειξε η επίβλεψη. Άλλωστε πρόκειται για ξεκάθαρη εισχώρηση των ιδιωτικών συμφερόντων στα δημόσια έργα καθώς αμφότεροι, ο πιστοποιημένος ιδιωτικός φορέας όσο και ο ανάδοχος, είναι οικονομικοί φορείς που προσδοκούν κέρδη και		

			δραστηριοποιούνται στο ίδιο οικονομικό αντικείμενο. Είναι μάλιστα δυνατόν να εναλλάσσονται περιοδικά στο ρόλο του ελέγχοντα και του ελεγχόμενου, έστω και με μη εμφανής δραστηριότητες. Υπό αυτές τις προϋποθέσεις είναι αδύνατον να ενισχυθούν οι συνθήκες διαφάνειας. Εκτιμούμε ότι υψηλού επιπέδου επίβλεψη και διαφάνεια μπορεί να επιτευχθεί μόνο με επιβλέποντες μηχανικούς δημοσίους υπαλλήλους με σταθερή θέση εργασίας και σε αυτή την κατεύθυνση πρέπει να κινηθεί το νομοσχέδιο, ενισχύοντας και βελτιώνοντας τις απαραίτητες διαδικασίες πρόσληψης νέων υπαλλήλων και ενίσχυσης των υπηρεσιών. Επιμετρήσεις (Άρθρο 70) Το σύστημα παρακολούθησης των έργων, μέσω των επιμετρήσεων μετατρέπεται σε δηλωτικό, από ελεγκτικό όπως ισχύει σήμερα. Τα επιμετρητικά στοιχεία προβλέπεται να υποβάλλονται από τον ανάδοχο στους επιβλέποντες, συνοδευόμενα με δήλωση περί της αληθείας τους. Ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, σε κάθε περίπτωση, θα υποχρεούται να προβεί σε δειγματοληπτικό ενδεικτικό έλεγχο επαλήθευσης επιμετρήσεως, σε ποσοστό (10%) των επιμετρήσεων που υποβλήθηκαν. Αντίστοιχα και η διαδικασία δήλωσης γνωστοποίησης αφανών εργασιών, που συνοδεύει υποχρεωτικά την επιμέτρηση αυτών, θα περιλαμβάνει δήλωση περί της αλήθειας των στοιχείων, καθώς και έκθεση του επιβλέποντα. Σύμφωνα με τα παραπάνω, η τριμελής επιτροπή παραλαβής αφανών εργασιών, στο πρωτόκολλο (ΠΠΑΕ) της οποίας περιλαμβάνονται ή τεκμαίρονται εκτός των αφανών και οι περισσότερες εμφανείς εργασίες, θα αντικατασταθεί από την έκθεση του επιβλέποντα και την δήλωση αληθείας του αναδόχου. Επίσης ο υποχρεωτικός έλεγχος επαλήθευσης επιμετρήσεων σε ποσοστό 10%, θα επαρκεί ώστε να πιστοποιείται πλέον η νομιμότητα και η διαφάνεια των επιμετρήσεων και της όλης διαδικασίας. Εκτιμούμε ότι η διαδικασία των επιμετρήσεων θα πρέπει να παραμείνει ως έχει και αν κριθεί απαραίτητο να ενισχυθούν οι διαδικασίες διαφάνειας και όχι να υποβαθμισθούν σε επίπεδο έκθεσης του επιβλέποντα και δήλωσης αληθείας του αναδόχου. Η τριμελής επιτροπή παραλαβής αφανών εργασιών, θα πρέπει να αποτελείται από μηχανικούς δημοσίους υπαλλήλους με σταθερή σχέση εργασίας. Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (Άρθρο 84) Προβλέπεται ότι ιδρύεται Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ) και για την υποστήριξή του ειδικός φορέας με την επωνυμία «Εταιρία Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων & Μελετών». Η εταιρία αυτή θα είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και στη διοίκησή της θα εκπροσωπούνται ισότιμα όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στην παραγωγή των		

			τεχνικών έργων. Η δε λειτουργία της θα μπορεί να ανατίθεται σε κατάλληλο φορέα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα. Δηλαδή το σύνολο των ιδιωτών που μελετούν, κατασκευάζουν, επιβλέπουν και ελέγχουν τα δημόσια έργα, θα καθορίζουν: τον προγραμματισμό, το σχεδιασμό, την κατασκευή και λειτουργία των τεχνικών έργων, καθώς και το Σύστημα Αναλύσεων Τιμών, Προσδιορισμού Κόστους και το Σύστημα Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών, η δε λειτουργία της πιθανότατα θα ανατεθεί στο ΤΕΕ. Εκτιμούμε ότι ο προγραμματισμός, ο σχεδιασμός οι προδιαγραφές των υλικών και τα τιμολόγια, είναι αποκλειστικό προνόμιο και ευθύνη της πολιτείας και δεν επιτρέπεται να εκχωρηθεί σε ιδιώτες. Όργανα διενέργειας διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων (Άρθρο 108) Τα γνωμοδοτικά όργανα-επιτροπές θα πρέπει να στελεχώνονται υποχρεωτικά από μηχανικούς δημοσίους υπαλλήλους, με σταθερή σχέση εργασίας που θα πληρούν τις προϋποθέσεις ένταξής τους στο Μη.Μ.Ε.Δ. και στο Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344. Μητρώα. (άρθρα 58, 90, 84) Διαφαίνεται ότι η τήρηση των μητρώων ελεγκτών μηχανικών καθώς και η ανάπτυξη, λειτουργία, διαρκής ενημέρωση και υποστήριξη των ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ και ΗΣΠΚΣΠΤΕ που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ και το εκάστοτε ισχύον ΕΣΠΑ προορίζεται να ανατεθούν στο ΤΕΕ, το οποίο συνεχίζει να αναλαμβάνει λειτουργικές δομές του δημοσίου, καθώς και τα αντίστοιχα έσοδα. Είμαστε αντίθετοι στην παραχώρηση δομών του Δημοσίου σε ιδιώτες και την συνεχιζόμενη αποδιοργάνωσή και απαξίωσή του. Αμοιβές Επιτροπών (άρθρο 86) Προβλέπεται για κάποια μέλη της επιτροπής παραλαβής ιδιαίτερη αμοιβή, καθώς και η είσοδος δύο εκπροσώπων του ΤΕΕ, πλην των τριών δημοσίων υπαλλήλων. Πρόσφατα, δε σε άλλο υπό διαβούλευση νομοσχέδιο, προβλέφθηκε αμοιβή για το σύνολο των μελών των επιτροπών του ν.4412/2016 που υπηρετούν σε συγκεκριμένο φορέα. Εκτιμούμε ότι πρέπει να υπάρχει δίκαιη και ενιαία αντιμετώπιση στο θέμα των επιτροπών. Διάφορες παρατηρήσεις Δεν αντιλαμβανόμαστε γιατί συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας η πιθανή καθυστέρηση λόγω φόρτου εργασίας των επιβλεπόντων, η υποβολή προς την προϊσταμένη αρχή, της τριμηνιαίας συνοπτικής ανακεφαλαιωτικής έκθεσης για την πορεία έργου (άρθρο 57 παρ. 10).		

			Η προθεσμία των 3 ημερών από την κοινοποίηση πρόσκλησης προς τον επιβλέποντα για έλεγχο αφανών εργασιών, χωρίς να έχει προηγηθεί ενημέρωση για τον προγραμματισμό των εργασιών, μπορεί συχνά να οδηγήσει σε υπερημερία, διότι σε πολλές περιπτώσεις, νησιωτικές ή άλλες απομακρυσμένες περιοχές δεν είναι πάντα εφικτή η άμεση μετακίνηση (άρθρο 70 παρ. 7). Η έγκριση των μελετών και η θεώρηση της όλης διαδικασίας δημοπράτησης των έργων θα πρέπει απαραίτητα να γίνεται από δημόσιους υπαλλήλους, διαφορετικά ενδέχεται να τεθούν θέματα νομιμότητας. Αυτό σημαίνει ότι οι υπάρχοντες δημόσιοι υπάλληλοι θα επωμίζονται το σύνολο των ευθυνών της όλης διαδικασίας και κατ΄ επέκταση και των νομικών ευθυνών που ενδεχομένως προκύψουν. Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου συνεχίζεται η απαξίωση του δημόσιου τομέα και μάλιστα στο πλέον νευραλγικό του αντικείμενο, τον έλεγχο του ιδιωτικού τομέα και τη διασφάλιση της διαφάνειας. Θεσμοθετείται η μεταφορά του ελεγκτικού έργου του δημοσίου που αποτελεί θεμελιώδη και βασική υποχρέωσή του στα δημόσια έργα, πλέον σε ιδιώτες, στους οποίους παραχωρεί: • Τον σχεδιασμό και τον προγραμματισμό, • τον καθορισμό των προδιαγραφών των υλικών και των τιμολογίων εργασιών • την μελέτη, την κατασκευή και την επίβλεψη των έργων Είναι εμφανές ότι κάτι σημαντικό ανατρέπεται πλέον στα δημόσια έργα και εκτιμούμε ότι σίγουρα δεν είναι προς το συμφέρον και την ωφέλεια των πολιτών. Ζητάμε την αναβάθμιση και στελέχωση των δημόσιων τεχνικών υπηρεσιών, προκειμένου να ανταποκριθούν στο έργο τους και την απαίτηση του κάθε πολίτη για διαφάνεια και αντικειμενική και δίκαιη διαδικασία ελέγχου προς όλους τους ιδιωτικούς φορείς, προκειμένου να υπάρχει η απολύτως αναγκαία συνεργασία ιδιωτών και δημοσίου, βασισμένη σε δίκαιες και διαφανείς διαδικασίες προς την εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου.		
11891	76	2020-12-07 12:55:17	Άρθρο 25 (τροποποίηση άρθρου 76 ν.4412/2016): Στην αναρτημένη ανάλυση συνεπειών αναφέρεται ότι "η παρ. 4, θεσπίζει εξαίρεση από τις ως άνω διατάξεις και δίνει την δυνατότητα σε επιχειρήσεις και οικονομικούς φορείς που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 75 να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς ανεξαρτήτως της εγγραφής τους στα μητρώα του π.δ. 71/2019." Από τη λεκτική διατύπωση όμως στο σώμα του σ/ν δεν είναι σαφές αν για την περίπτωση αυτή απαιτείται εγγραφή στο ΜΗΕΕΔΕ ανεξαρτήτως τάξης ή αν	Λαμβάνεται υπόψη	

			μπορεί να υπάρξει συμμετοχή στη διαδικασία και χωρίς καθόλου εγγραφή στο ΜΗΕΕΔΕ (όπως αναφέρεται στην αναρτημένη ανάλυση συνεπειών)		
11892	100	2020-12-07 12:57:17	Για την αποφυγή κατάθεσης ελλιπών / κενών προσφορών από οικονομικούς φορείς που έχουν ως μοναδικό σκοπό την πρόσβαση στις εμπορικές εμπιστευτικές πληροφορίες τρίτων οικονομικών φορέων, οι οποίοι συμμετέχουν κανονικά στην διαγωνιστική διαδικασία, προτείνουμε η παράγραφος 2.α) του Άρθρου 100 να τροποποιηθεί έτσι ώστε στο στάδιο αποσφράγισης του κυρίως φακέλου προσφοράς να πραγματοποιείται αρχικά η αποσφράγιση και αξιολόγηση του φακέλου των Δικαιολογητικών Συμμετοχής και ο αποκλεισμός των οικονομικών φορέων με ελλιπείς ή κενούς φακέλους και στη συνέχεια να γίνεται η αποσφράγιση του φακέλου Τεχνικής Προσφοράς, στα στοιχεία της οποίας, όμως, θα δύνανται να έχουν πρόσβαση μόνον οι οικονομικοί φορείς των οποίων οι προσφορές κρίθηκαν παραδεκτές κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής. Η προαναφερόμενη διαδικασία να εφαρμόζεται και στην έντυπη κατάθεση φακέλων προσφορών, αλλά και στην διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής προσφορών (ΕΣΗΔΗΣ).	Λαμβάνεται υπόψη / έχουν ληφθεί μέτρα	

11893	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 12:58:15	Κατάργηση της παραγράφου 4Α του άρθρου 72 του ν.3433/2006 (Α'20)όπως αυτό διαμορφώθηκε με το άρθρο 2 του ν.4553/2018 (Α'119), διότι προξενεί προβλήματα στην κατάρτιση και υλοποίηση συμβάσεων ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ και κατ' επέκταση στο συμφέρον του Δημοσίου, διότι αναγκάζονται τα έμπειρα στελέχη να απομακρυνθούν αμέσως μόλις αρχίζουν να γίνονται παραγωγικοί μετά από μια initial phase 2 ετών η οποία απαιτείται για την εν τοις πράγμασι εκπαίδευσή τους. Ο προβληματισμός εστιάζεται στο πλήθος γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτείται να έχει κάθε εργαζόμενος στη ΓΔΑΕΕ και που έχουν σχέση με την Εθνική νομοθεσία και τις διαδικασίες, αλλά επίσης με τις δεσμεύσεις από την ΕΕ, καθώς επίσης από την εφαρμογή της Διεθνούς Νομοθεσίας. Οι ανωτέρω προβληματισμοί δεν είναι κενοί περιεχομένου. Αρκεί να αναλογιστεί κάθε σοβαρός και προβληματισμένος φορολογούμενος τα εκατοντάδες εκατομμύρια δολάρια ή ευρώ που η χώρα μας είναι δυνατόν να χάσει από λάθη ή παραλήψεις, λόγω της έλλειψης γνώσεων του προσωπικού της ΓΔΑΕΕ. Στην προτεινόμενη κατάργηση συνηγορούν και τα κατωτέρω: 1. Δεν υπάρχει η «δεξαμενή εμπειρογνωμόνων» (pool of experts) για την αντικατάσταση του προσωπικού κάθε τρία (3) χρόνια, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η εύρυθμη λειτουργία της Υπηρεσίας. 2. Δεν έχει καθοριστεί η αναλυτική «περιγραφή εργασίας (job description) που κατ ελάχιστον πρέπει να καλύπτει το προσωπικό μίας ιδιαίτερα ευαίσθητης Υπηρεσίας όπως είναι η ΓΔΑΕΕ. 3. Ο χρόνος των τριών (3)ετών παραμονής στην ΓΔΑΕΕ δεν έχει προκύψει από κάποια συγκεκριμένη Μελέτη και δεν είναι επαρκής για την απόδοση του προσωπικού, δεδομένου του εύρους γνώσεων και εμπειρίας που είναι απαραίτητη. 4. Σε καμιά από τις αντίστοιχες Υπηρεσίες κρατών μελών της ΕΕ ή άλλων συμμάχων χωρών που αποδεδειγμένα λειτουργούν με ικανοποιητικό τρόπο, δεν ισχύει ανάλογη διάταξη, το αντίθετο μάλιστα, φυλάγουν ως κόρη οφθαλμού της "θεσμική μνήμη" που διαθέτει το έμπειρο προσωπικό τους. Έτσι διασφαλίζουν την «γνωστική συνέχεια» των θεμάτων που κατά κανόνα η υλοποίησή τους ξεπερνά τα τρία (3) έτη, δεδομένου ότι η γνώση και εμπειρία δεν μεταβιβάζεται με μόνο την χρέωση στον νεοτοποθετηθέντα επιτελή των φακέλων κάθε προμήθειας.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11894	110	2020-12-07 13:00:39	1. Άρθρο 100 Για την αποφυγή κατάθεσης ελλιπών / κενών προσφορών από οικονομικούς φορείς που έχουν ως μοναδικό σκοπό την πρόσβαση στις εμπορικές εμπιστευτικές πληροφορίες τρίτων οικονομικών φορέων, οι οποίοι συμμετέχουν κανονικά στην διαγωνιστική διαδικασία, προτείνουμε η παράγραφος 2.α) του Άρθρου 100 να τροποποιηθεί έτσι ώστε στο στάδιο αποσφράγισης του κυρίως φακέλου προσφοράς να πραγματοποιείται αρχικά η αποσφράγιση και αξιολόγηση του φακέλου των Δικαιολογητικών Συμμετοχής και ο αποκλεισμός των οικονομικών φορέων με ελλιπείς ή κενούς φακέλους και στη συνέχεια να γίνεται η αποσφράγιση του φακέλου Τεχνικής Προσφοράς, στα στοιχεία της οποίας, όμως, θα δύνανται να έχουν πρόσβαση μόνον οι οικονομικοί φορείς των οποίων οι προσφορές κρίθηκαν παραδεκτές κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής. Η προαναφερόμενη διαδικασία να εφαρμόζεται και στην έντυπη κατάθεση φακέλων προσφορών, αλλά και στην διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής προσφορών (ΕΣΗΔΗΣ).	Λαμβάνεται υπόψη / έχουν ληφθεί μέτρα	

11895	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:01:31	Άρθρο 69, Τροποποίηση άρθρου 150, Ν.4412/2016 Παρατήρηση Α: Νέο άρθρο 150, παρ. 1. Στην τελευταία πρόταση αναφέρει : …. Το επιτόκιο μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών. Επειδή δεν έχει εκδοθεί μέχρι σήμερα ανάλογη ΚΥΑ όπως αναφέρεται και στο Ν4412/άρθρο 150, παρ. 1 να διευκρινιστεί αν το εφαρμοστέο επιτόκιο είναι το χαμηλότερο των τρεχουσών εντόκων επιτοκίων 52 εβδομάδων (έντοκα που έχουν εκδίδονται από το Μάρτιο 2018) και όχι το επιτόκιο 4,85% που ορίστηκε με τα έντοκα γραμμάτια δωδεκάμηνης διάρκειας την 14-4-2010. Παρατήρηση Β: Επίκειται νέα έκδοση εντόκων γραμματίων 52 εβδομάδων στις 9-12-2020. Αν το επιτόκιο είναι αρνητικό πως θα γίνεται ο υπολογισμός των τόκων; Άρθρο 75, Τροποποίηση άρθρου 156, Ν.4412/2016 Παρατήρηση Α: Νέο άρθρο 156, παρ. 3γ σχετικά με την «επί έλασσον δαπάνη», μπορεί να διευκρινιστεί στο νόμο το παρακάτω: Έστω μια ομάδα εργασιών ενός έργου, αυξάνεται (αύξηση συμβατικών ποσοτήτων χωρίς νέες τιμές) στον προτεινόμενο ΑΠΕ πάνω από 20% σε σχέση με τον αρχικό προϋπολογισμό της. Ερώτημα: Ολόκληρη η αύξηση μπορεί να γίνει από χρήση επί έλαττον άλλων ομάδων ή μόνο το ποσό που αντιστοιχεί μέχρι το ποσοστό 20% και το ποσό πάνω από το 20% να γίνει χρήση ποσού από τα απρόβλεπτα; Παράδειγμα: Ομάδα Α : 100.000 --> 85.000 (-15%) Αποδεκτό Ομάδα Β : 100.000 --> 85.000 (-15%) Αποδεκτό Ομάδα Γ : 100.000 --> 100.000 (0%) Ομάδα Δ : 100.000 --> 130.000 (+30%) Είναι αποδεκτό; ---------- 400.000 400.000 Αθροιστικά επί έλαττον: 15.000+15.000=30000 < 40.000 (10% του 400.0000) Ερώτημα: Είναι αποδεκτό το ποσοστό +30% της ομάδας Δ από χρήση επί έλαττον των ομάδων (Α + Β) ή υπάρχει περιορισμός στο +20%; Παραθέτω και τη σχετική νομοθεσία: Ν.4412/2016, (ΦΕΚ 147Α/8-8-2016), άρθρο 156, παρ. 3 & Πρότυπα τεύχη διακηρύξεων (ΑΔΑ: 60ΦΞΟΞΤΒ-ΒΕ4) Ν3669/2008, Άρθρο 57, παρ. 4 & Πρότυπα διακηρύξεων ΦΕΚ_664Β/21-4-2015 Εγκύκλιος ΥΠΕΧΩΔΕ 20/26-07-2006, Αρ. Πρωτ. : Δ17γ/03/114/ΦΝ443	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			Εγκύκλιος ΥΠΕΧΩΔΕ 36/19-10-2005, Αρ. Πρωτ. : Δ17α/08/158/ΦΝ437 Εγκύκλιος της Ειδικής Υπηρεσίας Αρχή Πληρωμής με αρ. Πρωτ. 20204 Α.Πλ.2547 της 1-6-2005 Επειδή η διαχείριση της «επί έλασσον δαπάνης» είναι σύνθετη και ο έλεγχος δεν είναι ενιαίος σε όλη την επικράτεια μπορεί να δοθεί υπόδειγμα αλγορίθμου όπως είχε δοθεί αρχικά και με την Εγκύκλιο της Ειδικής Υπηρεσίας Αρχή Πληρωμής με αρ. Πρωτ. 20204 Α.Πλ.2547 της 1-6-2005; Παρατήρηση Β: Σχετικά με τις συμπληρωματικές εργασίες έως 50% υπόκεινται σε έλεγχο «επί έλασσον δαπάνης»;		

11896	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:07:50	Π.Ο. Ε.Μ.Δ.Υ.Δ.Α.Σ. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΝΩΣΕΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ Μαυρομματαίων 17, 104 34 ΑΘΗΝΑ τηλ: 210-88.16.583 fax: 210-82.59.410 e-mail: emdydas@tee.gr URL: www.emdydas.gr Αρ. Πρωτ.: 8357 Αθήνα, 07/12/2020 Προς: 1. Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων κ. Γεωργιάδη Αδ. 2. Υπουργό Υποδομών κ. Καραμανλή Κων. Κοιν: 1. Πρόεδρο και ΔΕ ΤΕΕ 2. Α' βάθμιες ΕΜΔΥΔΑΣ Θέμα: Παρατηρήσεις σχετικά με το «ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ» του Υπ. Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που αφορά τροποποιήσεις στο Ν.4412/16 http://www.opengov.gr/ypoian/?p=11848) Αξιότιμοι κ. Υπουργοί Το παρόν υπό διαβούλευση σ/ν περιλαμβάνει σημαντικές τροποποιήσεις και αλλαγές του ν. 4412/16 που αφορά τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Δύσκολο εγχείρημα, το οποίο δεν μας πείθει όλους εμάς τους Διπλωματούχους Μηχανικούς του Δημοσίου για την αποτελεσματικότητά του, καθώς και για το εάν το τροποποιούμενο πλαίσιο διαδικασιών των δημοσίων συμβάσεων κινείται προς την κατεύθυνση της διασφάλισης του δημόσιου συμφέροντος. Η Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ, ως εκπρόσωπος των Διπλωματούχων Μηχανικών του Δημοσίου έχει διατυπώσει επανειλημμένως τις θέσεις της για επιμέρους ζητήματα που έχουν προκύψει σε θέματα Δημόσιων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών. Άλλωστε όπως γνωρίζετε, το τρέχον διάστημα, η Ομοσπονδία μας, μαζί με άλλες έξι πανελλήνιες Ομοσπονδίες ΠΟΕ -ΟΤΑ, ΟΣΕΑΔΕ, ΠΟΣΕΥ ΠΕΧΩΔΕ, ΠΟΜΗΤΕΔΥ, ΠΟΓΕΔΥΠΕ, που εκφράζουν παραπάνω από 100.000 δημόσιους υπαλλήλους, έχουμε προκηρύξει Απεργία – Αποχή των μελών μας από τη Συμμετοχή τους στις διαδικασίες του Μητρώου Μελών Δημοπρασιών (Μη.ΜΕ.Δ) για Διαγωνισμούς που έχουν ημερομηνία	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			δημοπράτησης από 23 Νοεμβρίου έως 11 Δεκεμβρίου καταρχήν και ανάλογα με τις εξελίξεις θα υπάρξει χρονική επέκταση, εκφράζοντας την πλήρη αντίθεσή της στη γενικευμένη προσπάθεια ιδιωτικοποίησης κρίσιμων Δημόσιων Λειτουργιών και στην εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Τεχνικής Υπηρεσία σε ιδιώτες. Παλεύουμε για το σταμάτημα αυτών των πολιτικών και από κοινού με τις άλλες Ομοσπονδίες, διεκδικούμε Προσλήψεις όλων των κλάδων και ειδικοτήτων του εμπλεκόμενου προσωπικού με μόνιμες και σταθερές σχέσεις εργασίες σε όλες τις Υπηρεσίες του Δημοσίου, Ενίσχυση των Δημόσιων Τεχνικών και όλων των Ελεγκτικών Υπηρεσιών και όχι την ιδιωτικοποίηση τους και την εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε ιδιώτες, Θεσμική και οικονομική αναβάθμιση του συνόλου του προσωπικού και την Κατάργηση των σχετικών νόμων που επιτρέπουν τις ιδιωτικοποιήσεις Δημόσιων Υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό και παρόλο που η Ομοσπονδία μας δεν προσκλήθηκε να συμμετέχει στην ομάδα εργασίας για τις τροποποιήσεις του ν. 4412/16, πιστεύουμε ότι θα πρέπει θεσμικά να συμμετέχουμε στην διαδικασία διαβούλευσης, να κληθούμε να παραστούμε στην συζήτηση και να καταθέσουμε τις απόψεις μας, που είναι βασισμένες στην τεράστια εμπειρία και τεχνογνωσία που έχουμε συσσωρεύσει επάνω στα ζητήματα ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ως καθ' ύλην αρμόδιοι. Μια γενική παρατήρηση επί του σ/ν, είναι η παντελής έλλειψη αναφοράς για στελέχωση των υπηρεσιών με μόνιμες και σταθερές σχέσεις εργασίες, το οποίο έχουμε επισημάνει επανειλημμένα σε έγγραφά μας προς τα Υπουργεία σας. Τουναντίον επιχειρείται στο παρόν νομοσχέδιο, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε ιδιώτες και εξωτερικούς συμβούλους, με τη δημιουργία προτεινόμενου μητρώου ιδιωτών επιβλεπόντων, που θα οδηγήσει αναπόφευκτα σε φαινόμενα, όπου «Ελεγκτές» και «Ελεγχόμενοι» θα αλληλοδιαπλέκονται, καθώς οι ρόλοι αυτοί θα εναλλάσσονται ανά έργο. Με τις προβλέψεις του Ν/Σ: ιδιώτες θα καθορίζουν τις τεχνικές προδιαγραφές για τα έργα, ιδιώτες θα καθορίζουν τις τιμές των υλικών και των εργασιών, δηλαδή το κόστος των έργων, τις μελέτες θα τις εκπονούν οι ιδιώτες μελετητές και θα τις επιβλέπουν οι πιστοποιημένοι ιδιωτικοί φορείς. Τα έργα θα τα κατασκευάζουν οι ιδιώτες εργολάβοι και θα τα επιμετρούν και επιβλέπουν ιδιώτες. Μόνο το κόστος θα πληρώνει το Δημόσιο με πλημμελή έλεγχο και τεράστιες επισφάλειες. Άλλωστε, η πρόσφατη εμπειρία της ανάθεσης της έκδοσης και του Ελέγχου Δόμησης σε ιδιώτες μηχανικούς, εκτιμούμε ότι έχει οδηγήσει σε πληθώρα έκδοσης λανθασμένων αδειών, που θα δημιουργήσουν πολλαπλά προβλήματα στο μέλλον, τα οποία τελικά θα κληθούν να διαχειριστούν οι Δημόσιες Υπηρεσίες. Επίσης, για την εφαρμογή του παρόντος προτεινόμενου σ/ν απαιτείται η έκδοση πληθώρας υπουργικών αποφάσεων και η δημιουργία νέων μητρώων, τα οποία θα έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική καθυστέρηση στην δημοπράτηση και εκτέλεση των νέων έργων.		

			Επιπρόσθετα, σημειώνουμε ότι πέραν της ανωτέρω ριζικής μας αντίθεσης στην πολιτική που εκχωρεί αρμοδιότητες σε ιδιώτες, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά παραθέτουμε τα παρακάτω, όπως προέκυψαν κατόπιν διαβούλευσης με τις Α' Βάθμιες Ενώσεις μας και τα μέλη μας Διπλωματούχους Μηχανικούς. Κατ' άρθρον Παρατηρήσεις: αρθ. 1, παρ.1 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016): αρθ. 2, παρ. 1.7: Προτείνεται η διατύπωση «ως έργο νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού (και όχι αποκλειστικά πολιτικού μηχανικού που αναφέρεται στο παρόν σ/ν), το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Επίσης, απαιτείται περαιτέρω διεξοδική διευκρίνιση και αποσαφήνιση του τι είναι έργο, προμήθεια, μελέτη και τι παροχή υπηρεσίας, ώστε να μην προκύπτουν σφάλματα και καθυστερήσεις στην εφαρμογή των διακριτών διατάξεων. αρθ. 1, παρ.2 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016), αρθ. 2 παρ. 2.4: Θα πρέπει να παραμείνει ως αρμοδιότητα της διευθύνουσας υπηρεσίας και η παρακολούθηση της κατασκευής του έργου, ώστε να διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, που υπηρετούν οι υπάλληλοί της σύμφωνα με το Σύνταγμα. αρθ. 1, παρ. 3 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016), (σελ. 20) 6) β) «τεχνικές υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων επί ορισμένου χρόνου, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας. Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο, ιδίως: … γ) την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου, Το θολό τοπίο στα αποφαινόμενα όργανα παραμένει. Ιδίως στους ΟΤΑ μετά την εφαρμογή του Καλλικράτη και την κατάργηση της υπηρεσιακής προϊσταμένης αρχής υπάρχει σύγχυση αρμοδιοτήτων μεταξύ της Διευθύνουσας (Τμήμα), του Διευθυντή της ΤΥ, του Τεχνικού Συμβουλίου, της Οικονομικής Επιτροπής ακόμα και την Επιτροπή Διαγωνισμού. Προϊσταμένη αρχή είναι κατά περίπτωση είτε ο Διευθυντής της ΤΥ είτε η Οικονομική Επιτροπή. Για παράδειγμα στο άρθρο 33 (88) ορίζεται: 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα.		

			Χρειάζεται αποσαφήνιση για το ποιο όργανο κάνει τι. παρ. 2.4α: Εισάγεται η έννοια του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης και ιδιώτη επιβλέποντα ελεγκτή μηχανικού δημοσίων έργων, χωρίς περαιτέρω αιτιολογία ή ανάγκη τεκμηρίωσης της σύστασης αυτού. Σημειώνεται δε, ότι τις τελευταίες δεκαετίες πλήθος μεγάλων έργων όπως δρόμοι, μεγάλα τεχνικά, φράγματα, κτιριακές υποδομές (σχολεία, νοσοκομεία, δημόσια κτίρια) αλλά ακόμη και Ολυμπιακά έργα ολοκληρώθηκαν άρτια με την επίβλεψη των διπλωματούχων μηχανικών του δημοσίου, οι οποίοι υπηρετώντας το δημόσιο συμφέρον, πιστοποιούν την καλή εκτέλεσή των έργων και την ασφαλή παράδοση αυτών για χρήση, αναλαμβάνοντας και τις ανάλογες ευθύνες με την υπογραφή τους σε όλα τα στάδια εκτέλεσης του έργου. Αντιθέτως, στην περίπτωση που η επίβλεψη των έργων γίνει από ιδιώτες, θα προστεθεί μια επιπλέον σημαντική δαπάνη αμοιβής των ιδιωτών αυτών στο συνολικό κόστος και προϋπολογισμό του έργου, που θα επιβαρύνει τον έλληνα πολίτη. Και είναι προφανές ότι αυτοί που θα διεκδικήσουν, λόγω εμπειρίας, να κάνουν την επίβλεψη των δημοσίων έργων θα είναι άμεσα ή έμμεσα εξαρτώμενοι από τις κατασκευαστικές εταιρίες στις οποίες απασχολούνταν όλα τα προηγούμενα χρόνια, με επιζήμιες συνέπειες για το δημόσιο συμφέρον. αρθ. 5 παρόντος σ/ν Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ, αρθ. 36 του ν.4412: Με το παρόν άρθρο καταργείται η διαδικασία του συνοπτικού (πρόχειρου) διαγωνισμού για την εκτέλεση μικρών έργων με σύντομες διαδικασίες, που αποτελούσε ένα χρήσιμο εργαλείο για τις αναθέτουσες αρχές. Αντί αυτής της κατάργησης, προτείνουμε η διαδικασία που θα χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές για μία δημόσια σύμβαση με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των 60.000,00 χωρίς Φ.Π.Α. και έως τα όρια της απευθείας ανάθεσης (30.000,00) να είναι αυτή του συνοπτικού διαγωνισμού με σφραγισμένους φακέλους προσφοράς. Τα ανωτέρω θα έχουν ως στόχο τη μείωση του διοικητικού βάρους για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς, καθώς και την αύξηση της συμμετοχής των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, δεδομένου ότι η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ αποτελεί πολύπλοκη διαδικασία, λόγω έλλειψης γνώσης ή εμπειρίας σε ηλεκτρονικές διαδικασίες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. αρθ. 10 παρόντος σ/ν Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών– Τροποποίηση του άρθρου 44 του ν.4412/2016: Αναφέρεται σε αναθέτουσες αρχές που δεν έχουν τεχνική επάρκεια, χωρίς να αποσαφηνίζεται ποια αναθέτουσα αρχή θεωρείται τεχνικά επαρκής (ποιοτικά και ποσοτικά) ή ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληροί σε στελεχιακό δυναμικό, εξοπλισμό υπηρεσίας, κλπ. Θα πρέπει να θεσμοθετηθεί μία ελάχιστη στελέχωση για την τεχνική υπηρεσία		

			κάθε αναθέτουσας αρχής, κατόπιν διαβούλευσης με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (κατ' αναλογία του άρθρου 97Α του Ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 73 του Ν. 4745/2020, με το οποίο θεσπίστηκε η ελάχιστη απαιτούμενη στελέχωση για τις Υπηρεσίες Δόμησης), αλλά και έπειτα από έρευνα και μελέτη μιας Ειδικής Επιτροπής, με την απαραίτητη συμμετοχή της ΠΟ ΕΜΔΥΔΑΣ (μαζί με την πολύτιμη συνδρομή των εμπλεκόμενων συναδέλφων), ώστε να υπάρχει μια ενιαία αντιμετώπιση του ζητήματος. Στόχος σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι η στελέχωση των αντίστοιχων υπηρεσιών με το αναγκαίο προσωπικό και ειδικά τους διπλωματούχους μηχανικούς όλων των αναγκαίων ειδικοτήτων, σύμφωνα με τα επαγγελματικά τους δικαιώματα, ώστε οι Υπηρεσίες να μπορούν να ασκήσουν τα καθήκοντά τους. αρθ. 13 παρόντος σ/ν Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς -Τροποποίηση του άρθρου 47 του ν.4412/2016 : Θα πρέπει στο άρθρο να αναφέρεται και ο ανώτερος χρόνος, όπως στο ισχύον άρθρο (60 ή 45) ημέρες. αρθ. 15 παρόντος σ/ν Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες – Τροποποίηση του άρθρου 49 του ν.4412/2016: Η αναφορά ότι «πλην, των έργων που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001 (Α` 17), σε κάθε άλλη περίπτωση η απόφαση κατακύρωσης της περίπτωση γ΄ της παραγράφου παρ. 3 του άρθρου 105 του παρόντος δεν κοινοποιείται στον προσωρινό ανάδοχο, αν δεν εξασφαλίζονται επαρκή μέτωπα εργασίας για την εκκίνηση της εκτέλεσης του έργου. Η κατά το προηγούμενο εδάφιο μη κοινοποίηση στον ανάδοχο της απόφασης κατακύρωσης δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι (6) μήνες», αποτελεί έναν εύσχημο τρόπο αλλοίωσης της εγκυρότητας των διαγωνισμών, καθυστερώντας την απόδοση μετώπου, ώστε να υπάρχει δυνατότητα υπαναχώρησης του μειοδότη από την υποβληθείσα προσφορά, με αποτέλεσμα να καταλήξει η εργολαβία σε επόμενο υποψήφιο με μικρότερη προσφορά. (έχει γίνει σε διάφορες περιπτώσεις στο παρελθόν). Για το λόγο αυτό θα μπορούσε να οριστεί ότι ως επαρκές μέτωπο θεωρούνται εργασίες έως 25% του προϋπολογισμού του έργου (ή το 30% του διαθέσιμου συνεχόμενου μετώπου εργασιών). Επίσης, θα πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένα οι υποχρεώσεις του κυρίου ή φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου, που απαιτείται να κάνει τη μεταφορά του δικτύου του, ώστε να δεσμεύεται αναλυτικότερα με την τήρηση σχετικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των εργασιών μετά την προπληρωμή του από την αναθέτουσα αρχή. Επί παραδείγματι έχουν παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια φαινόμενα σημαντικής καθυστέρησης από παρόχους (π.χ. ΔΕΔΔΗΕ, κλπ), οι οποίοι αν και προπληρώθηκαν τις απαιτούμενες δαπάνες μετακινήσεις των δικτύων τους, καθυστέρησαν σημαντικά την υλοποίηση του έργου μετακίνησης των δικτύων τους, με αποτέλεσμα την αξίωση θετικών ζημιών και πληρωμής σταλιών από τον ανάδοχο του δημοσίου έργου. Έτσι προτείνεται να προστεθεί στο παρόν άρθρο και το εξής: Ο φορέας εκμετάλλευσης ή ο κύριος του δικτύου υποχρεούται να υποβάλει		

			χρονοδιάγραμμα προμήθειας των απαιτούμενων υλικών και εκτέλεσης των εργασιών που απαιτούνται για την μετατόπιση του δικτύου, που να συμβαδίζει με τα χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των εργασιών του έργου, ώστε να μην προκαλούνται καθυστερήσεις. Σε περίπτωση που με υπαιτιότητα του φορέα εκμετάλλευσης ή του κυρίου του δικτύου προκαλούνται σημαντικές καθυστερήσεις στην μεταφορά των δικτύων, που έχουν ως αποτέλεσμα τις αξιώσεις θετικών ζημιών και πληρωμής σταλιών από τον ανάδοχο της κατασκευής του δημοσίου έργου, το εν λόγω κόστος των θετικών ζημιών και σταλιών θα μεταφέρεται στον κύριο του δικτύου, ο οποίος και θα το αποδίδει στη συνέχεια αμελητί στον κύριο του έργου. αρθ. 16 παρόντος σ/ν Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτη–Τροποποίηση του άρθρου 50 του ν.4412/2016: Προκύπτουν εύλογα ερωτήματα σχετικά με τη διασφάλιση των συμφερόντων του δημοσίου και ως προς τη σαφήνεια των κριτηρίων ανταλλαγμάτων, καθώς δίνεται η δυνατότητα αντί χρηματικής καταβολής η παραχώρηση εργολαβικού ανταλλάγματος, χωρίς όμως να αναλάβει ο ανάδοχος το λειτουργικό κινδύνου, που απορρέει από την εκμετάλλευση των εν λόγω έργων. αρθ. 17 παρόντος σ/ν Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης – Τροποποίηση του άρθρου 53 του ν.4412/2016: Η περ. της παρ. 7β θα πρέπει να συμπληρωθεί κατάλληλα ώστε να μην μειώνεται ο ανταγωνισμός λόγω των "φωτογραφικών" συνήθως όρων που τίθενται στις διακηρύξεις. Προτείνεται η διατύπωση «Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο τεκμηριώνεται και αιτιολογείται εμπεριστατωμένα από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου.» Σε απλά έργα πχ συντήρηση οδών είναι αδιανόητο να μπαίνουν όροι (πέραν της τάξης του πτυχίου) που αποκλείουν οικονομικούς φορείς. αρθ. 22 παρόντος σ/ν Εγγυήσεις, άρθρο 72 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο ορθώς λήφθηκαν υπόψη οι εν λόγω παρατηρήσεις του υπ' αρ. 8175/20-5-2020 εγγράφου της Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ, ώστε να προσκομίζονται στην αναθέτουσα αρχή οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην αυτών που εκδίδονται ηλεκτρονικά, πριν την ορισθείσα ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών. Επίσης, θα πρέπει και ο πίνακας συμμετεχόντων υποψηφίων του διαγωνισμού να ανακοινώνεται κατά την διαδικασία αποσφράγισης των προσφορών από την Επιτροπή και όχι νωρίτερα, για την εξασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού. Επίσης, προτείνεται για τον περιορισμό των υπέρογκων εκπτώσεων, να ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης που ορίζει σήμερα ο νόμος, πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης και εμπεριστατωμένη αιτιολόγηση της έκπτωσης (βλ. και άρθρο 35 παρ. 2,3,4 του		

			ν. 3669/2008). 2.Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων: …….. στ) υπέβαλε προσφορά που κρίθηκε από την αναθέτουσα αρχή ως ασυνήθιστα χαμηλή με τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου 88, Καταρχάς είναι θετική η συγκεκριμένη προσθήκη στην κατεύθυνση της αποτροπής συνεννοήσεων μεταξύ οικονομικών φορέων. Όμως χρειάζεται διευκρινήσεις γιατί στο άρθρο 33 (88) διατυπώνεται διαφορετικά: Σε περίπτωση που οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στην σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του κηρύσσεται απαράδεκτη και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Ποιο από τα δύο θα ισχύει; αρθ. 25 παρόντος σ/ν Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου – Τροποποίηση του άρθρου 76 του ν.4412/2016: Κακώς αποσύρθηκε η διάταξη για τις ενώσεις οικονομικών φορέων που βοηθούσε κυρίως μικρότερους εργολάβους (παρ. 3 β του ισχύοντος νομικού πλαισίου για αναβάθμιση του ανώτατου ορίου της τάξης τους έως το 25% της διαφοράς του ορίου της τάξης τους και του ορίου της επόμενης τάξης), καθώς έτσι μειώνεται ο ανταγωνισμός. αρθ. 33 παρόντος σ/ν Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές – Τροποποίηση του άρθρου 88 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο ορθώς λήφθηκαν υπόψη ορισμένες από τις παρατηρήσεις του υπ' αρ. 8175/20-5-2020 εγγράφου της Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ (όπως επί παραδείγματι να ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος να υποβάλλει αιτιολόγηση της έκπτωσης, αλλά όχι κάτω από αυτό το όριο), πλην όμως θα΄πρεπε επιπρόσθετα όπως ήδη προαναφέρθηκε να περιλαμβάνονται τα εξής: Σε περίπτωση υποβολής μεγάλης έκπτωσης, πέραν της απαιτούμενης εγγύησης καλής εκτέλεσης που ορίζει σήμερα ο νόμος (5% επί της σύμβασης), να προσκομίζει επιπλέον πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης (βλ. και παρ. 2,3,4 του αρθ. 35 του ν.3669/08). Επίσης θα πρέπει να εξειδικευθούν οι όροι χαρακτηρισμού μιας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης βάσει σχετικής οδηγίας και εγκυκλίου του Υπ. Υποδομών. Για την κατάπτωση της εγγυητικής υπάρχουν αναφορές σε προηγούμενο άρθρο. 6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον		

			μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Με το «δύναται να κρίνει» χάνεται η αντικειμενικότητα του «απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο». 7. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και του Υπουργού Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και ο τρόπος σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με συναφείς μηχανισμούς καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Με την ίδια απόφαση μπορεί να ορίζονται τα κριτήρια βάσει των οποίων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα αναφερόμενα σε αυτές.» Τα ίδια περίπου έλεγε και ο 4412 αλλά εγκύκλιος δεν εκδόθηκε ποτέ. Μόνο ένα σχέδιο εγκυκλίου κυκλοφορούσε (μηδενικής θεσμικής υπόστασης ως σχέδιο) το οποίο βοηθούσε τους συναδέλφους στον «αυτοσχεδιασμό». Χρειάζονται αναλυτικές οδηγίες. αρθ. 40 παρόντος σ/ν Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση του άρθρου 97 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να προστεθεί η σημείωση ότι για τους οικονομικούς φορείς που επιλέξουν να μην παρατείνουν την προσφορά τους, θα πρέπει να αποκλείεται η οποιαδήποτε σχέση μεταξύ αυτών και τελικού μειοδότη (π.χ. διαδικασία υπεργολαβίας, κλπ, όσον αφορά την εκτέλεση του έργου), για λόγους εξασφάλισης υγιούς ανταγωνισμού. Επειδή όντως το συγκεκριμένο άρθρο μπορεί να οδηγήσει σε συνεννοήσεις πρέπει να δίνεται είτε η δυνατότητα ακύρωσης του διαγωνισμού (αν υπάρχουν υπόνοιες συνεννοήσεων) είτε η αυτοδίκαιη παράταση των προσφορών μέχρι τη λήξη των ένδικων μέσων. Άρθρο 99 του ν.4412/2016, Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις δημόσιες συμβάσεις, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών: Θα πρέπει να προβλεφθεί σχετική τροποποίηση του εν λόγω άρθρου, για την περίπτωση που για λόγους ανωτέρας βίας δεν διενεργηθεί η αποσφράγιση κατά την ορισθείσα ημέρα ή αν μέχρι τη μέρα αυτή δεν έχει υποβληθεί καμία προσφορά (όπως για παράδειγμα ισχύει η τυχόν μετάθεση της αποσφράγισης και της καταληκτικής ημερομηνίας σε οποιαδήποτε άλλη ημέρα, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής στις δημόσιες συμβάσεις έργων, κατά αντιστοιχία με το άρθρο 98). Άρθρο 41		

			Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών– Τροποποίηση άρθρου 100 ν. 4412/2016 Οι παρ. 1, 2, 4 και 5 του άρθρου 100 του ν. 4412/2016 (Α’ 147) τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 100 Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών …… 2. Στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια, στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής: α) Η αποσφράγιση των δικαιολογητικών συμμετοχής, της τεχνικής προσφοράς, εφόσον προβλέπεται η υποβολή της στα έγγραφα της σύμβασης και της οικονομικής προσφοράς γίνεται την ημερομηνία και ώρα που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης ή τη σχετική πρόσκληση. Στο στάδιο αυτό τα στοιχεία των προσφορών που αποσφραγίζονται είναι προσβάσιμα μόνο από τα μέλη του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου και την αναθέτουσα αρχή. Το αρμόδιο όργανο προβαίνει αρχικά στον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και εν συνεχεία στην αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων. Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται με την καταχώριση σε πρακτικό των προσφερόντων, των αποτελεσμάτων του ελέγχου και αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 1) β) Στη συνέχεια αξιολογούνται οι οικονομικές προσφορές των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής και η τεχνική προσφορά κρίθηκαν αποδεκτά σύμφωνα με τα ανωτέρω και οι οικονομικές προσφορές καταχωρίζονται σε πρακτικό κατά σειρά μειοδοσίας. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 2) γ) Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της περ. β, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί εγγράφως τον πρώτο σε κατάταξη μειοδότη, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 103. Η διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 3) Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, της αξιολόγησης των τεχνικών και οικονομικών προσφορών και των δικαιολογητικών κατακύρωσης, κατά τα ανωτέρω, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105. Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής. Προδικαστική θα γίνεται μετά το ΠΡΑΚΤΙΚΟ 3. (;). Αν ισχύσει αυτό θα ξεκινάει		

			ο διαγωνισμός από την αρχή με κίνδυνο να εμπλακεί σε φαύλο κύκλο αν ασκηθεί νέα προδικαστική. 4. Στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία δεν προσδιορίζεται μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής: Σε αυτή την περίπτωση ορίζονται οι προδικαστικές κατά στάδιο που είναι ορθότερη διαδικασία. αρθ. 43 παρόντος σ/ν Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση του άρθρου 102 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο προτείνεται η αλλαγή της διατύπωσης "συγκεκριμένα έγγραφα" με "έγγραφα όπως προσδιορίζονται στη διακήρυξη" αρθ. 49 παρόντος σ/ν Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας– Αντικατάσταση άρθρου 117 ν. 4412/2016: Με τη συγκεκριμένη τροποποίηση που αναφέρει ότι "Για τις δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας, είναι δυνατόν να μην ακολουθείται διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και οι πληρωμές να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι νόμιμου φορολογικού παραστατικού, χωρίς να απαιτείται έκδοση πράξης ανάθεσης ή οι διαδικασίες εκτέλεσης του παρόντος από την αναθέτουσα αρχή.", είναι προφανής ο κίνδυνος κατασπατάλησης του δημόσιου χρήματος μέσα από αδιαφανείς διαδικασίες (δίχως αξιολόγηση της τήρησης των σχετικών προϋποθέσεων). αρθ. 50 παρόντος σ/ν Απευθείας ανάθεση – Τροποποίηση του άρθρου 118 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να προσδιορίζεται η απαίτηση δημοσίευσης σχετικής πρόσκλησης προ της ανάθεσης και να προβλέπεται η εισήγηση τεχνικής επιτροπής σχετικά με την πλήρωση των προϋποθέσεων του αναδόχου, ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα του αναδόχου να εκτελέσει την δημόσια σύμβαση. Επαναφορά της απευθείας ανάθεσης, με αποτέλεσμα την απώλεια δημόσιων πόρων μέσω της κατάργησης των εκπτώσεων απ' τους συνοπτικούς διαγωνισμούς, με ταυτόχρονη δημιουργία πελατειακών σχέσεων. αρθ. 53 παρόντος σ/ν Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης – Τροποποίηση του άρθρου 120 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο, για τις συμβάσεις του αρθ. 118 (παρ. 3α, 3β) προκύπτει περιορισμός δημοσιότητας κατά τη σύναψη αυτών και δυνατότητα προεπιλογής αναδόχων, μέσω της πρόσκλησης σε συγκεκριμένους φορείς, γεγονός που αντίκειται στη διαφάνεια και στο δημόσιο συμφέρον εν γένει. Αρθ. 121 και 361 του ν 4412/16: Στο Άρθρο 121 σε συνδυασμό με το Άρθρο 361, προκύπτει ότι στην ανοικτή διαδικασία σε περίπτωση άσκησης προσφυγής κατά προκήρυξης, η προθεσμία άσκησης προσφυγής κατά της προκήρυξης κάτω των ορίων ταυτίζεται με την προθεσμία παραλαβής προσφορών. Εκτιμούμε ότι δεν πρέπει οι δύο παραπάνω χρόνοι να ταυτίζονται κατά αναλογία με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 127 παρ.1.		

			Άρθρο 55 Έννομη προστασία κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118 και των δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 119– Αντικατάσταση άρθρου 127 ν. 4412/2016 1. Για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118, όποιος έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να ζητήσει την ακύρωση πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής και την αναστολή εκτέλεσης , ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, κατά τα 104 οριζόμενα στο π.δ. 18/1989 (Α' 8), το οποίο αποφαίνεται αμετακλήτως χωρίς να επιτρέπεται η προηγούμενη άσκηση άλλης ειδικής ή ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής. Καταργείται η δυνατότητα ένστασης ενώπιον της αναθέτουσας αρχής και επιβάλλεται προσφυγή στο Διοικητικό Εφετείο, διαδικασία προφανώς πολύ πιο χρονοβόρα και με μεγαλύτερο κόστος, αναντίστοιχα δύσκολη συγκριτικά με την εκτιμώμενη αξία των συμβάσεων(για έργα <60.000 €). αρθ. 56 παρόντος σ/ν Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις – Τροποποίηση του άρθρου 128 του ν.4412/2016: Θα πρέπει να καταργηθεί η πρόβλεψη περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση της παρ.1 και 2 του αρθ. 128 (για δημόσιες συμβάσεις, συμβάσεις παραχώρησης ή συμβάσεις έργων που υλοποιούνται ως ΣΔΙΤ άνω των 30.000.000,00 ευρώ), καθώς υπονομεύει τον ελεύθερο ανταγωνισμό, το δημόσιο συμφέρον και δημιουργεί συνθήκες επανεμφάνισης της διαφθοράς. αρθ. 57 παρόντος σ/ν Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη, τροποποίηση του αρθ. 136 του ν.4412/16: Θα πρέπει να καταργηθεί η διάταξη ότι δύναται η επίβλεψη των έργων να γίνεται από ιδιώτες. Αντίθετα απαιτείται η ενίσχυση της επίβλεψης δημοσίων έργων από τεχνικούς δημόσιους υπάλληλους, με ανάλογες προσλήψεις, συνεχή επιμόρφωση και εξασφάλιση της παρουσίας αυτών επιτόπου των έργων, ώστε να επιτευχθεί και η τεχνική επάρκεια των υπηρεσιών. Οι επιβλέψεις πρέπει να γίνονται από μηχανικούς του δημοσίου και όχι από ιδιώτες ώστε να εξασφαλίζεται η μέγιστη δυνατή διαφάνεια και η εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Επιπρόσθετα, μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις που τεκμηριωμένα δεν υπάρχει επαρκές τεχνικό προσωπικό στη Διευθύνουσα Υπηρεσία, δύναται να προβλέπεται διαδικασία επίβλεψης από άλλο φορέα, κατόπιν έγκρισης της αναθέτουσας αρχής, που θα υπόκειται σε κάθε περίπτωση στον έλεγχο της Δ/νουσας υπηρεσίας, η οποία υποχρεωτικά θα ορίζει επόπτη μηχανικό σε κάθε τέτοιο έργο, ο οποίος θα εποπτεύει και θα παρακολουθεί την πορεία του έργου και την επίβλεψη αυτού σύμφωνα με τη σύμβαση (θα έχει τη δυνατότητα τελικού ελέγχου των επιμετρήσεων και των λογαριασμών, μετά και τον έλεγχο του ιδιωτικού φορέα, τα οποία μετά την έγκριση του		

			Προϊσταμένου της Δ.Υ. θα αποτελούν πράξεις της Υπηρεσίας σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, κλπ). Επίσης σημειώνονται επιπλέον τα εξής: Η αναφορά στο άρθρο της παρούσας τροποποίησης, ότι “στην περίπτωση ανάθεσης της επίβλεψης σε ιδιωτικό φορέα (ή ελεγκτή μηχανικό), τότε η Δ.Υ. δεν ορίζει επιβλέποντα μηχανικό”, καθώς επίσης και ότι “τα πορίσματα ή τα έγγραφα που συντάσσονται από τον ιδιωτικό φορέα δεν γεννούν διαφορές μεταξύ του επιβλέποντος και του αναδόχου”, στερούνται νομικής και πραγματικής βάσης, καθώς αφενός δεν διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, αφετέρου δεν είναι δυνατόν στη συνέχεια όπως αναφέρεται παρακάτω να πραγματοποιούνται επιτόπιοι έλεγχοι του έργου από την Δ.Υ., με σκοπό να διαπιστώνει την εξέλιξη του έργου, τη νόμιμη άσκηση της επίβλεψης και τη συμμόρφωση του αναδόχου με την σύμβαση εκτέλεσης του έργου. Επίσης, για τους ίδιους λόγους δεν είναι δυνατή η υλοποίηση της διαδικασίας εναντίωσης της Δ.Υ. στα πορίσματα και έγγραφα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, καθώς δεν έχει οριστεί δημόσιος υπάλληλος της Δ.Υ. που να παρακολουθεί εμπεριστατωμένα το έργο και έχοντας όλες τις ευθύνες που απορρέουν από τις σχετικές με την εκτέλεση δημοσίων έργων διατάξεις. Αντίθετα δε, επιφορτίζεται τεχνηέντως ο προϊστάμενος της Δ.Υ. με αρμοδιότητες και διαδικασίες που πιθανόν να μην μπορεί να ανταποκριθεί και εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος. Εν τέλει, μας προξενεί εντύπωση το γεγονός ότι στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι "Στην περίπτωση αιτιολογημένης εναντίωσης της διευθύνουσας υπηρεσίας, η προϊσταμένη αρχή του έργου αποφασίζει για τις εν λόγω διαφορές (μεταξύ αναδόχου, ιδιώτη επιβλέποντα και Δ.Υ.), και η απόφαση δεσμεύει την διευθύνουσα υπηρεσία, τον φορέα επίβλεψης και τον ανάδοχο". Αυτό σημαίνει ότι εφόσον καλούνται οι τεχνικοί υπάλληλοι της Δ.Υ. και της Προϊσταμένης αρχής να εξετάσουν τις διαφορές του αναδόχου, και μάλιστα με απόφαση δεσμευτική για τον ιδιώτη επιβλέποντα και τον ανάδοχο, αναγνωρίζεται σαφώς ότι οι δημόσιοι τεχνικοί υπάλληλοι της Δ.Υ. και της αναθέτουσας αρχής διαθέτουν σημαντική εμπειρία αλλά και τεχνική κατάρτιση επί των έργων. Έτσι λοιπόν προκύπτει το εύλογο ερώτημα, για ποιο λόγο δεν θεωρούνται κατάλληλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι να κάνουν οι ίδιοι την επίβλεψη των έργων, όταν μάλιστα αυτό δεν θα έχει οικονομική επιβάρυνση στον Π/Υ του έργου και κατ' επέκταση στον φορολογούμενο πολίτη. Κατά ανάλογο τρόπο, και όπως ήδη έχουμε αναφέρει, θα πρέπει να σταματήσει η μεταφορά αρμοδιοτήτων του δημοσίου σε ανώνυμες εταιρείες (Α.Ε.), οι οποίες λειτουργούν έξω από το δημόσιο έλεγχο, με ειδικό προνομιακό νομοθετικό πλαίσιο και έχουν, όπως έχει επανειλημμένως αποδειχθεί βάσει τεκμηριωμένων δημοσιευμένων στοιχείων, κόστος πολύ μεγαλύτερο απ’ αυτό των τεχνικών υπηρεσιών. Συνεπώς και σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να τεθεί το χρονικό πλαίσιο κατάργησής τους και απορρόφησής τους από τις δημόσιες τεχνικές υπηρεσίες της Γενικής		

			Γραμματείας Υποδομών, των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, οι οποίες στελεχώνονται από αξιόλογο και έμπειρο ανθρώπινο δυναμικό. Περαιτέρω υποβάθμιση των δημοσίων υπηρεσιών, μη αξιοποίηση συσσωρευμένης εμπειρίας των στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης, εμπλοκή της διευθύνουσας υπηρεσίας στις διαφωνίες που θα ανακύπτουν. Ο ιδιωτικός φορέας επίβλεψης να μπορεί να εισηγείται στην αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση διαφορών. Να διαγραφεί η ανωτέρω προσθήκη στην παρ. 10 για το πειθαρχικό παράπτωμα. Άρθρο 58 Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη – Προσθήκη άρθρου 136Α στον ν. 4412/2016 Στον ν. 4412/2016 (Α’ 147) προστίθεται άρθρο 136Α ως εξής: «Άρθρο 136Α Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Η επίβλεψη έργων		

11897	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:13:35	Προτείνεται η κατάργηση του άρθρου 2 του ν.4553/2018 και κατά συνέπεια της παραγράφου 4Α του άρθρου 72 του ν.3433/2006, διότι το εν λόγω άρθρο έχει δυσμενείς επιπτώσεις στο συμφέρον του δημοσίου, ΔΙΟΤΙ: 1. Δεν υπάρχει η «δεξαμενή εμπειρογνωμόνων» (pool of experts) για την αντικατάσταση του προσωπικού κάθε τρία (3) χρόνια, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η εύρυθμη λειτουργία της ΓΔΑΕΕ. 2. Δεν έχει εισέτι καθοριστεί η αναλυτική «περιγραφή εργασίας (job description) που κατ ελάχιστον πρέπει να καλύπτει το προσωπικό μίας ιδιαίτερα ευαίσθητης Υπηρεσίας όπως είναι η ΓΔΑΕΕ. 3. Ο χρόνος των τριών (3)ετών παραμονής στην ΓΔΑΕΕ δεν έχει προκύψει από κάποια συγκεκριμένη Μελέτη και δεν είναι επαρκής για την απόδοση του προσωπικού, δεδομένου του εύρους γνώσεων και εμπειρίας που είναι απαραίτητη. 4. Δεν υπάρχει ανάλογη διαδικασία στελέχωσης σε αντίστοιχες Υπηρεσίες κρατών μελών της ΕΕ ή άλλων συμμάχων χωρών που αποδεδειγμένα λειτουργούν από ικανοποιητικά. 5. Δεν διασφαλίζεται η «γνωστική συνέχεια - θεσμική μνήμη» των θεμάτων που κατά κανόνα η υλοποίησή τους ξεπερνά τα τρία (3) έτη, δεδομένου ότι η γνώση και εμπειρία δεν μεταβιβάζεται με μόνο την χρέωση των φακέλων κάθε υπόθεσης στον επόμενο νεοτοποθετηθέντα επιτελή.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11898	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:18:21	ΑΡΘΡΟ 66 του Σχεδίου Νόμου (αντικαθίσταται το άρθρο 147 του ν.4412) Με την νέα διατύπωση του άρθρου αυτού «ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ», αφαιρείται η δυνατότητα των δύο συμβαλλομένων μερών (αναθέτουσας αρχής / αναθέτοντος φορέως και αναδόχου) να παραταθεί η συνολική προθεσμία της συμβάσεως, με αίτηση του αναδόχου και απόφαση του αρμοδίου φορέως (ήτοι με κοινή βούληση), πέραν της οριζομένης αρχικής προθεσμίας. Ενώ προβλέπεται η παράταση των τμηματικών προθεσμιών, ύστερα από αίτηση του αναδόχου (ή και χωρίς αυτήν), και μάλιστα μετά την λήξη της συνολικής συμβατικής προθεσμίας και εφόσον δεν έχει λήξει η οριακή προθεσμία, δεν προβλέπεται τέτοια δυνατότητα παράτασης για την συνολική προθεσμία (αποκλειστικώς ύστερα από αίτηση του αναδόχου, η οποία να έχει υποβληθεί και εξετασθεί προ της λήξεως της συνολικής προθεσμίας). Η ως άνω προβλεπόμενη μέχρι τώρα δυνατότητα καταργείται, με άμεσο κίνδυνο την διάλυση πολύ μεγάλου αριθμού σημαντικών συμβάσεων έργων, των οποίων το φυσικό αντικείμενο υπολείπεται μικρού ποσοστού εργασιών, το οποίο όμως είναι καίριο για την ολοκλήρωση και την λειτουργικότητα του όλου έργου. Αποτέλεσμα τούτου θα είναι, αφενός μεν η πληρωμή εκατομμυρίων για έργα τα οποία θα παραμείνουν ημιτελή και θα υπάρχει ο κίνδυνος ανάκτησης από τα Ευρωπαϊκά ταμεία της καταβληθείσης (συγ)χρηματοδότησης και αφετέρου η επαναδημοπράτηση όλων των υπολειπόμενων εργασιών των ημιτελών συμβάσεων με νέους διαγωνισμούς. Η νέα αυτή επαναδημοπράτηση, στις περισσότερες των περιπτώσεων, θα είναι χρονοβόρος, διότι ο προσδιορισμός του υπολειπόμενου φυσικού αντικειμένου, με την σύνταξη νέων τευχών δημοπράτησης (ιδιαίτερα στην περίπτωση ημιτελών μεγάλων τεχνικών έργων), θα απαιτήσει την εκπόνηση νέων μελετών και, πιθανόν, νέων αδειοδοτήσεων. Όλα τα ανωτέρω δεν ισχύουν, εάν θεωρηθεί ότι η διατύπωση της νεοεισαγόμενης, με το άρθρου 75 του ΣΝ, διάταξης της περιπτώσεως (γ) της παραγράφου 1 του άρθρου 156 του 4412, καλύπτει και την τροποποίηση του συμβατικού όρου της συνολικής προθεσμίας, γεγονός το οποίο είναι απολύτως ασαφές. Εάν ισχύει κάτι τέτοιο, θα πρέπει να προστεθεί ως παράδειγμα στην νεοεισαγόμενη διάταξη, και μετά την φράση «η σύμβαση μπορεί να τροποποιείται και ως προς άλλους όρους της», σε παρένθεση το εξής: «(όπως π.χ. παράταση της συνολικής προθεσμίας του έργου, ύστερα από αίτηση του αναδόχου και έγκριση της αρμόδιας προϊσταμένης αρχής)». ΑΡΘΡΟ 70 του Σχεδίου Νόμου (αντικαθίσταται το άρθρο 151 του ν.4412) Στην παράγραφο 5 του άρθρου 70 του ΣΝ (παρ.5 του άρθρου 151 του ν.4412), προβλέπεται ότι αν υποβληθούν ανακριβείς ή εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις και εφόσον τούτες είχαν ως συνέπεια την πληρωμή λογαριασμού, συντάσσεται σε βάρος του αναδόχου αρνητικός λογαριασμός για την επιστροφή του τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού,	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			προσαυξημένου κατά ποσοστό 3% ως ειδικής ποινικής ρήτρας. Πρώτη παρατήρηση αφορά στο γεγονός ότι η επιβαλλόμενη ποινική ρήτρα προβλέπεται να είναι ίδια, και στην περίπτωση ανακριβών επιμετρήσεων (οφειλόμενες σε τυπικά λογιστικά σφάλματα ή αναφορά λανθασμένου άρθρου του τιμολογίου, που μπορούν να αποδοθούν εύκολα σε αβλεψία), αλλά και στην περίπτωση των εκ προθέσεως ανακριβών επιμετρήσεων (οφειλόμενες, όπως τούτο διατυπώνεται, σε δόλο του αναδόχου). Κατά συνέπεια, θεωρώ ότι το προβλεπόμενο ποσοστό της ποινικής ρήτρας θα πρέπει να είναι μεγαλύτερο στις περιπτώσεις των εκ προθέσεως ανακριβών επιμετρήσεων και να μην εξομοιώνεται με αυτό των απλών (εξ αμελείας) ανακριβών επιμετρήσεων. Δεύτερη παρατήρηση αφορά στο γεγονός ότι, ενώ ορθώς προβλέπεται, ως βασική αρχή, η επιβολή ειδικής ποινικής ρήτρας λόγω υποβολής ανακριβών επιμετρήσεων που οδήγησαν στην πληρωμή λογαριασμού, δεν καλύπτεται η ζημία την οποία έχει υποστεί το δημόσιο ή ο φορέας από την μη νόμιμη πληρωμή και την εκταμίευση του αντίστοιχου ποσού, με την ταυτόχρονη πρόβλεψη επιστροφής του καταβληθέντος ποσού με νόμιμο τόκο, που δύναται να προσδιορισθεί, κατ' αναλογία, στο ύψος του τόκου υπερημερίας του άρθρου 152 παρ.10 του 4412. ΑΡΘΡΟ 75 του Σχεδίου Νόμου (τροποποιούνται οι παρ. 1,2,3 & 7 του άρθρου 156 του ν.4412) Στην παράγραφο 7 του άρθρου 75 του ΣΝ (παρ. 7 του άρθρου 156 του 4412), προβλέπεται ότι στην περίπτωση που ο ανάδοχος υπογράψει τον Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών (ΑΠΕ) και το Πρωτόκολλο Κανονισμού Τιμών Μονάδος Νέων εργασιών (ΠΚΤΜΝΕ), τα οποία υποχρεωτικώς συντάσσονται από την Διευθύνουσα Υπηρεσία, με επιφύλαξη, δικαιούται να υποβάλλει ένσταση. Επίσης, ότι στην περίπτωση υποβολής ένστασης, η Προϊσταμένη Αρχή οφείλει να αναμείνει την απόφαση επί της ενστάσεως, πριν από την έγκριση του ΑΠΕ. Αντιθέτως, στο άρθρο 87 του ΣΝ, που αντικαθιστά το άρθρο 174 του ν.4412, και στην παράγραφο 1 αυτού, ορίζεται ότι ένσταση χωρεί κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της διευθύνουσας υπηρεσίας (περ. α), καθώς και κατά των πράξεων της προϊσταμένης αρχής (περ. β), που προσβάλλουν για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου και αν υποβληθούν ανακριβείς ή εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις και εφόσον τούτες είχαν ως συνέπεια την πληρωμή λογαριασμού, συντάσσεται σε βάρος του αναδόχου. Όμως, είναι γνωστό ότι οι ΑΠΕ και τα ΠΚΤΜΝΕ, που συντάσσονται από την διευθύνουσα υπηρεσία, δεν συνιστούν εκτελεστές πράξεις αυτής, εάν δεν εγκριθούν από την αρμόδια προϊσταμένη αρχή. Ακόμη και στην περίπτωση της αυτοδίκαιης έγκρισης αυτών, αυτή επέρχεται, σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 15/2015 απόφαση της ΟλομΑΠ (σκέψη ΙΙ), μόνον μετά την		

			παρέλευση τριμήνου (εύλογος χρόνος) από την υποβολή τους προς έγκριση στην Προϊσταμένη Αρχή. Κατά συνέπεια, η πρόβλεψη υποβολής ενστάσεως εκ μέρους του αναδόχου κατά των (ΣΧΕΔΙΩΝ) ΑΠΕ και ΠΚΤΜΝΕ, σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στην παράγραφο (1α) του άρθρου 87 του ΣΝ, που αντικαθιστά το άρθρο 174 του ν.4412, δεν βρίσκει νόμιμο έρεισμα. Αντιθέτως, η προβλεπόμενη ένσταση δημιουργεί ζήτημα παραδεκτού (νόμιμης βάσης) υποβολής της και την εμπλοκή των αρμοδιοτήτων διευθύνουσας υπηρεσίας και προϊσταμένης αρχής, που θα οδηγήσουν, μετά βεβαιότητος, στην καθυστέρηση εξέλιξης των έργων, αφού η προϊσταμένη αρχή θα πρέπει να αναμένει πριν την έγκριση του ΑΠΕ την απόφαση επί μιάς ενστάσεως, η οποία δεν έχει νόμιμη βάση και η οποία θα απορριφθεί ως τέτοια. Εν κατακλείδι, φρονώ ότι η μόνη πρόβλεψη, που δύναται να συμπεριληφθεί στην προκειμένη περίπτωση, είναι να μπορεί ο ανάδοχος να υποβάλλει τις αντιρρήσεις του κατά των ως άνω ΣΧΕΔΙΩΝ (ΑΠΕ και ΠΚΤΜΝΕ), οι οποίες (αντιρρήσεις) θα συνεξετάζονται από την προϊσταμένη αρχή κατά την έγκριση του ΑΠΕ και κατά της αποφάσεως αυτής της προϊσταμένης αρχής να προβλέπεται η δυνατότητα ασκήσεως ενστάσεως, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 87 του ΣΝ (άρθρο 174 του 4412). Άρθρο 140 του ΣΝ (Μεταβατικές διατάξεις Μέρους Α΄) Στην παράγραφο 5 προβλέπεται ότι στην περίπτωση παρελεύσεως 3 ετών και άνω από την παράδοση προς χρήση ενός έργου, επέρχεται αυτοδίκαιη παραλαβή από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του. Όμως, δεν έχει συμπεριληφθεί μνεία όσων έργων έχουν παραδοθεί μεν προς χρήση, αλλά, κατά την διαδικασία προσωρινής ή/και οριστικής παραλαβής των, έχουν διαπιστωθεί ουσιώδη ελαττώματα, τα οποία έχουν οδηγήσει στην αναβολή έγκρισης των οικείων πρωτοκόλλων παραλαβής, η οποία εκ του νόμου δεν αντικαθίσταται από την διοικητική παραλαβή προς χρήση. Η μόνη διασφάλιση, δε, του κυρίου του έργου για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων, στην περίπτωση άρνησης του αναδόχου προς αποκατάσταση ή/και δικαστικής διένεξης τούτου μετά του κυρίου του έργου για τον λόγο αυτόν, που βρίσκεται σε εξέλιξη, παρέχεται μόνον μέσω των εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης. Η πρόβλεψη για αυτοδίκαιη επιστροφή των εγγυήσεων αυτών ή/και παύση της ισχύος αυτών, θα αποτελέσει ένα τεράστιο ζήτημα για το δημόσιο και τους φορείς του, διότι θα έχει εκλείψει η μόνη ασφαλιστική δικλείδα για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων, που θα κριθούν από τα δικαστήρια ότι οφείλονται στην αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου.		

11899	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:18:52	Παράθεση γενικών παρατηρήσεων 1.να δημιουργηθεί μητρώο πιστοποιημένων προμηθευτών, μελετητών και εργοληπτών, μέσω του οποίου θα προκύπτουν οι συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς (βλ. Γερμανία). Δεν θα χρειάζεται η υποβολή όλων των δικαιολογητικών συμμετοχής, καθώς θα είναι ήδη πιστοποιημένοι για τη φερεγγυότητα κ.λπ. Με τη λειτουργία του συγκεκριμένου συστήματος α. θα εξοικονομηθεί χρόνος στο σύνολο του διαγωνισμού β. θα αποφευχθούν τα λάθη κατά την αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής, από τη στιγμή που θα είναι πιστοποιημένοι οι συμμετέχοντες γ. θα αντιμετωπιστεί η γραφειοκρατία και θα μειωθούν οι εργατοώρες 2.Να καταργηθεί η δυνατότητα προσφυγής στα διοικητικά δικαστήρια, μετά την έκδοση της απόφασης από την ΑΕΠΠ, σε οποιοδήποτε στάδιο. Η συγκεκριμένη διαδικασία προσφυγής στα δικαστήρια είναι ιδιαίτερα χρονοβόρα. Το κυριότερο όμως είναι ότι οι αποφάσεις τους, ενίοτε προκαλούν σύγχυση και συγκρούονται με τις αντίστοιχες της ΑΕΠΠ. 3. να δημιουργηθούν πρότυπες διακηρύξεις για κάθε μορφή διαγωνισμού. Ήδη με την χρήση των πρότυπων διακηρύξεων στις προμήθειες κι υπηρεσίες έχουν λυθεί πολλά προβλήματα σχετικά με τους όρους αυτών. Αντίστοιχα πρότυπα πρέπει να υπάρξουν για τα έργα, τις μελέτες, για τους διαγωνισμούς με συμφωνία πλαίσιο, για τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση, σύμφωνα με άρθρα 32 κ 32α. 4. να δημιουργηθεί ένα νέο πλαίσιο λειτουργίας για τις δημοπρασίες (μειοδοτικές κ πλειοδοτικές). Το ΠΔ 270/1981 είναι πλέον παρωχημένο. Να δημιουργηθούν πρότυπες διακηρύξεις και για τις δημοπρασίες. Επίσης να δημιουργηθούν πρότυπα συμβάσεων για προμήθειες, υπηρεσίες, έργα κ μελέτες. 5. να λειτουργεί ένα ενιαίο πληροφοριακό σύστημα για όλα τα είδη των διαγωνισμών. Σήμερα (χθες καλύτερα), απαιτείται η αναβάθμιση του πληροφοριακού συστήματος που χρησιμοποιείται για τις προμήθειες, υπηρεσίες και το οποίο υπολείπεται τεχνικά, σε σχέση με το αντίστοιχο των έργων κ μελετών.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11900	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:20:28	1. "Άρθρο 1 - Ορισμοί - Τροποποίηση άρθρου 2 ν. 4412/2016 " Αναφορικά με τον ορισμό του "έργου", προτείνεται, προς τον σκοπό της εναρμόνισης της έννοιας της σύμβασης έργου με την έννοια του έργου, να απαλειφθεί η λέξη «πολιτικού» από τον ορισμό του έργου, και να γίνει αναφορά σε εργασίες μηχανικού γενικά, διαμορφούμενης της διάταξης ως ακολούθως : «4) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού, το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας» . Τούτο διότι, οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ του Προσαρτήματος Α' και στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Β', -στις οποίες γίνεται παραπομπή από τον ορισμό της σύμβασης έργου-, αναφέρονται κατ΄ αντικείμενο, σε εύρος εργασιών σημαντικά μεγαλύτερο των οικοδομικών εργασιών και των εργασιών πολιτικού μηχανικού περιλαμβάνοντας Η/Μ, υδραυλικές και λοιπές εργασίες. 2. "Άρθρο 23 Λόγοι αποκλεισμού – Αντικατάσταση άρθρου 73 ν. 4412/2016" Ως προς την παρ. 1: Με την προτεινόμενη ρύθμιση δια τις οποίας τα αδικήματα που περιγράφονται υπό παρ. 1 έως 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ αντικαθίστανται δια της παραπομπής σε άρθρα διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, προφανώς αποσαφηνίζεται ο σχετικός λόγος αποκλεισμού καθ ο μέρος αφορά την συμμετοχή στους διαγωνισμούς ημεδαπών οικονομικών φορέων. Ωστόσο, η σύνδεση ενός Κοινοτικά επιβεβλημένου λόγου αποκλεισμού, αποκλειστικά με διατάξεις της εσωτερικής νομοθεσίας (έστω και ανάλογες με τις Κοινοτικές) καθιστά δυσχερέστερη την απόδειξη από τους αλλοδαπούς οικονμικούς φορείς, της μη συνδρομής της αντικειμενικής και υποκειμενικής υπόστασης των άνω αδικημάτων, με τον ακριβή τρόπο που περιγράφονται στην ελληνική νομοθεσία δημιουργώντα και αναπόφευκτα ερμηνευτικά ζητήματα κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών των αλλοδαπών οικονομικών φορέων. Προτείνεται επομένως, για λόγους διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης ημεδαπών και αλλοδαπών οικονομικών φορέων, η διατήρηση της υφιστάμενης διατύπωσης της ρύθμισης του άρθρου 73 παρ. 1. Ως προς την παρ. 8: Η προτεινόμενη κατάργηση του τεκμηρίου σιωπηρής απόρριψης των επανορθωτικών μέτρων εισάγει ανασφάλεια δικαίου σε περίπτωση άπρακτης παρόδου της τασσόμενης προθεσμίας. 3. "Άρθρο 24 Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις – Αντικατάσταση άρθρου 74 ν.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			4412/2016 ": Λαμβανόμενης υπόψη της θέσπισης υποχρέωσης για τις αναθέτουσες αρχές, να προβαίνουν σε οριζόντιο αποκλεισμό οικονομικών φορέων από τη συμμετοχή σε εν εξελίξει και μελλοντικές διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην υπόψη ρύθμιση, φαίνεται επιβεβλημένη η θέσπιση μεταβατικής διάταξης που να εξαρτά την έναρξη εφαρμογής της σχετικής υποχρέωσης από την έκδοση του Π.Δ. της παρ.2 που θα καθορίσει τους όρους και προϋποθέσεις της διαδικασίας, και της Κ.Υ.Α. που θα θεσπίσει τα μητρώα, καθώς άλλως Αναθέτοντες Φορείς και Αναθέτουσες Αρχές καλούνται να ενεργήσουν σε κενό νόμου. 4. "Άρθρο 27 Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων – Τροποποίηση άρθρου 78 ν. 4412/2016" Λαμβανομένης υπόψη της υποχρεωτικής τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας και της εξ αυτών απορρέουσας απαγόρευσης μεταβολής των υποβληθεισών προσφορών διαρκούσης της διαγωνιστικής διαδικασίας, ιδία έτσι όπως αυτές ερμηνεύονται από την πάγια δικαστηριακή πρακτική καθώς και, για λόγους ασφάλειας των διαγωνιστικών διαδικασιών, φαίνεται εύλογο να υπάρξει νομοθετικά μέριμνα ώστε προφανώς απαράδεκτες προσφορές να μην μπορούν, να «θεραπευτούν» εκ των υστέρων δια της διάταξης αυτής. (περίπτωση επίκλησης με τον φάκελο της προσφοράς ικανότητας τρίτου, που προφανώς δεν κατέχει την απαιτούμενη εμπειρία ή δεν κατέχει καμία εμπειρία). Τούτο ενδεχομένως δια της σύνδεσης του άρθρου αυτού με την περίπτωση της νέας προτεινόμενης ρύθμισης παρ. 4 ζ του άρθρου 73 και 103 παρ. 3 περί δήλωσης στοιχείων εκ προθέσεως απατηλών, οπότε και η διάταξη θα μπορούσε να τεθεί ως ακολούθως : Η αντικατάσταση του φορέα, στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται ο οικονομικός φορέας που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74, γίνεται, υπό την επιφύλαξη του (νέου) άρθρου 103 παρ. 3, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης από την αναθέτουσα αρχή προς τον οικονομικό φορέα, εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της πρόσκλησης στον οικονομικό φορέα, για κάθε τρίτο στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται, στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης. Ο φορέας με τον οποίο αντικαθίσταται ο φορέας του προηγούμενου εδαφίου δεν επιτρέπεται να αντικατασταθεί εκ νέου. 5. "Άρθρο 28 : Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης – Αντικατάσταση άρθρου 79 ν. 4412/2016"		

			Η αναφερόμενη στην παρ. 8 του άνω άρθρου υποπερ. ββ της παρ. 2 του άρθρου 73 έχει τεθεί από παραδρομή καθώς στην οικεία διάταξη του άρθρου 73 υπό παρ. 2 δεν υπάρχει υποπερίπτωση ββ. 6. "Άρθρο 119 Χρήση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι– Τροποποίηση άρθρου 305 ν. 4412/2016 (άρθρο 80 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)" Προτείνεται, στο πνεύμα της υφιστάμενης και μη διαφοροποιούμενης με τις προτεινόμενες μεταβολές ρύθμιση της παρ, 7 του άρθρου 222, η από το νέο άρθρο 76 παρ. 3 και 77 παρ. 3 υποχρέωση λήψης γνωμοδότησης για τη συμπερίληψη στα έγγραφα της σύμβασης απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πέραν των προβλεπόμενων στο π.δ. 71/2019 (Α' 112), να περιοριστεί στους Αναθέτοντες Φορείς που είναι και Αναθέτουσες Αρχές εξαιρώντας του φορείς της παρ. 7 του άρθρου 222, διαμορφούμενης της παρ. 2 της διάταξης ως ακολούθως: 2. Τα κριτήρια και οι κανόνες που αναφέρονται στην παρ. 1 μπορούν να περιλαμβάνουν τα κριτήρια επιλογής που παρατίθενται στα άρθρα 75 έως 77 με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτό, ιδιαίτερα όσον αφορά στα όρια για τις απαιτήσεις που αφορούν τους ετήσιους κύκλους εργασιών. Όταν ένας αναθέτων φορέας είναι αναθέτουσα αρχή, για τη συμπερίληψη στα έγγραφα της σύμβασης απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πέραν των προβλεπόμενων στο π.δ. 71/2019 (Α' 112), εφαρμόζεται υποχρεωτικά η παρ. 3 του άρθρου 76, και η παρ. 3 του άρθρου 77. 7. Άρθρο 121 Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών- Αντικατάσταση άρθρου 310 ν. 4412/2016" Η ρύθμιση αυτή, σε συνδυασμό και με την διάταξη του άρθρου 73 παρ. 4ζ, προφανώς, ορθώς επιδιώκει να θεραπεύσει ακραίους αποκλεισμούς οικονομικών φορέων που επιβάλλονται ακόμα και για ελάσσονες παρατυπίες και πλημμέλειες των προσφορών ή προφανή πλάνη των διαγωνιζόμενων αναφορικά με τον ορθό τρόπο συμπλήρωσης του ΕΕΕΣ Με την διάταξη, μεταφέρεται αυτούσιο το άρθρο 76 παρ. 4 της οδηγίας 2014/25, χωρίς ωστόσο πρόβλεψη επί των προϋποθέσεων υπό τις οποίες θα γίνεται η πρόσκληση σε συμπλήρωση, καίτοι παρέχεται ευχέρεια από την κοινοτική νομοθεσία να οριστούν τα ζητήματα αυτά. Επιπλέον η πρόσκληση		

			σε συμπλήρωση τίθεται ως υποχρέωση και όχι ως ευχέρεια («…οι αναθέτοντες φορείς …. ζητούν….») ώστε να μπορεί να υποστηριχθεί ότι η άποψη ότι κάθε ελλείπον στοιχείο της προσφοράς μπορεί και πρέπει να συμπληρωθεί. Ωστόσο, σύμφωνα με την νομολογία τόσο του ΔΕΕ όσο και την εθνική δεν είναι επιτρεπτό δια συμπληρώσεως να καταστεί αποδεκτή μία προσφορά η οποία δεν πληρούσε κατ αρχήν τις προϋποθέσεις συμμετοχής στον διαγωνισμό. Η θέσπιση επομένως εθνικά, ενός πιο ξεκάθαρου ορίου αντί, μόνης της γενικής επίκλησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας που επιτρέπει μεγάλο εύρος δράσης, θα ενίσχυε την ασφάλεια δικαίου και θα διευκόλυνε την εφαρμογή της διάταξης από τους Αναθέτοντες Φορείς, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ορθότητα της διαδικασίας και να τυποποιηθεί το εύρος των σχετικών αποφάσεων τους, με αναγωγή σε πιο συγκεκριμένα κριτήρια τα οποία θα εφαρμόζονται με πιο προβλέψιμο τρόπο από τα δικαστήρια. Προτείνεται η διατήρηση της υφιστάμενης παρ. 3 του άρθρου σύμφωνα με την οποία: «3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση της παραγράφου 1 δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης». Ή Η συμπλήρωση εδαφίου στο τέλος του άρθρου ως ακολούθως : «Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, οι αναθέτοντες φορείς, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητούν από τους οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης υπό την προϋπόθεση ότι από την συμπλήρωση δεν επέρχεται ουσιώδης μεταβολή της προσφοράς" 8. «Άρθρο 313 Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 84 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) Προτείνεται ο μέσος όρος των εκπτώσεων της παρ. 7 να υπολογίζεται επί του συνόλου των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν, προκειμένου να μην υπάρχει ευχέρεια χειραγώγησης της διαμόρφωσης του μέσου όρου των εκπτώσεων.		

			Περαιτέρω προτείνεται να τεθεί στην ευχέρεια των Αναθετόντων Φορέων και η δυνατότητα θέσπισης κατά περίπτωση σωρευτικά ή εναλλακτικά προς τον μέσο όρο των προσφορών, ανώτατου ορίου έκπτωσης, η υπέρβαση του οποίου θα καθιστά υποχρεωτική την αιτιολόγηση των προσφορών. 9. Άρθρο 132 Συμβατικό πλαίσιο – Εφαρμοστέα νομοθεσία – Αντικατάσταση άρθρου 334 ν. 4412/2016 Σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 222, που δεν τροποποιείται με το υπό διαβούλευση σχέδιο νόμου, τα άρθρα 134 έως 220 δεν εφαρμόζονται από τις εταιρείες του Κεφαλαίου Β΄ του ν. 3429/2005. Η διάταξη, δε, αυτή είναι ειδικότερη του άρθρου 334. Ωστόσο και για την αποφυγή αμφιβολιών/συγχύσεων ως προς το εφαρμοζόμενο θεσμικό πλαίσιο τόσο από αναθέτοντες φορείς όσο και από διαγωνιζόμενους οικονομικούς φορείς προτείνεται να προστεθεί στο τέλος της προτεινόμενης με το παρόν υπό διαβούλευση σχέδιο νόμου υποπερίπτωσης γ) του άρθρου 334 το εξής εδάφιο: «Από την πρόβλεψη περί συμπληρωματικής εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β’ του Βιβλίου Ι (άρθρα 134 έως 220) κατά την εκτέλεση των συμβάσεων εξαιρούνται οι εταιρείες του Κεφαλαίου Β’ του ν. 3429/2005 (Α’ 314)». 10. "Άρθρο 180 Έναρξη ισχύος" Εν όψει της προχωρημένης ωριμότητας πολλών χρηματοδοτούμενων έργων και της ανάγκης άμεσης δημοπράτησης τους αλλά και προς τον σκοπό της εύρυθμης ενσωμάτωσης και εφαρμογής των νέων ρυθμίσεων, της προετοιμασίας κατάλληλων τευχών διαγωνισμών και της εναρμόνισης των διαδικασιών κρίνεται επιβεβλημένη η πρόβλεψη μεταβατικού σταδίου και έναρξης ισχύος των νέων διατάξεων τουλάχιστον τρεις μήνες μετά την δημοσίευση του νόμου ειδικά εφόσον πράγματι προβλέπεται να λάβει χώρα αυτή τον Δεκέμβριο τρέχοντος έτους.		

11901	136	2020-12-07 13:20:30	Άρθρο 57 Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση και επίβλεψη Παρ.3 Για την ορθή εφαρμογή της επίβλεψης από πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα θα πρέπει να είναι ξεκάθαρες οι αρμοδιότητες της ιδιωτικής επίβλεψης, της διευθύνουσας υπηρεσίας και της προϊσταμένης αρχής ειδάλλως προκαλείται σύγχυση. Σε αναμονή των κριτηρίων επιλογής θα πρέπει να επισημανθεί ότι δεν αρκούν απλώς τα κατάλληλα προσόντα του επιστημονικού προσωπικού για τους πιστοποιημένους ιδιωτικούς φορείς .Απαραίτητη προϋπόθεση θα πρέπει να είναι η στελέχωση των ιδιωτικών φορέων με έναν ελάχιστο αριθμό εγγεγραμμένων στο ΜΕΚ στελεχών. Επίσης θα πρέπει να προσδιοριστεί και ο χρόνος που θα επιλέγεται καθώς και η διαδικασία επιλογής από τις αναθέτουσες αρχές. Η δημιουργία μητρώου των επιβλεπόντων ελεγκτών ιδιωτικών φορέων προτείνεται να διαβαθμιστεί ανάλογα με τους προϋπολογισμούς και τις κατηγορίες των έργων και κλήρωση για την επιλογή τους, μετά την ανακήρυξη του αναδόχου. Παρ.5α Προτείνονται να υπάρχουν στάδια υποχρεωτικού ελέγχου. Συμπερασματικά είναι πρόωρη για να εφαρμοστεί η διαδικασία της ιδιωτικής επίβλεψης χωρίς τις παραπάνω προϋποθέσεις διαφορετικά θα συμβεί όπως στη Ρουμανία, όπου ανάλογα με την κλήρωση του ιδιωτικού επιβλέποντα υπήρχαν συγκεκριμένοι ανάδοχοι...	Λαμβάνεται υπόψη	
11902	146	2020-12-07 13:22:26	Άρθρο 65 Ημερολόγιο του έργου Προτείνεται να εφαρμοστεί σε έργα προϋπολογισμού άνω του 1.000.000 € διότι είναι δυσβάστακτο και δυσανάλογο το κόστος για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις	Απορρίπτεται	Μη επαρκής τεκμηρίωση

11903	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:24:24	Άρθρο 19 (τροποποίηση άρθρου 58 ν.4412/2016): Υπεργολαβία και Άρθρο 81 (τροποποίηση άρθρου 165 ν.4412/2016): Υπεργολαβία κατά την εκτέλεση Ο έλεγχος όλων των υπεργολάβων είναι εσφαλμένος καθώς αφενός η ποιότητα και η καταλληλότητα εγγυάται από τη συμμόρφωση του αναδόχου με τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής και αφετέρου μειώνεται η δυνατότητα συμμετοχής (αλλά και μετέπειτα εξέλιξης και αυτόνομης πορείας) στα έργα ως υπεργολάβων οικονομικών φορέων που το επιθυμούν. Συνακόλουθα μειώνεται αναιτιολόγητα η οικονομική ελευθερία των επιχειρήσεων που επιθυμούν να δραστηριοποιούνται ως υπεργολάβοι. Επιπλέον υπάρχει ερωτηματικό σχετικά με τη συμμόρφωση της διάταξης αυτής με τη ευρωπαϊκή νομοθεσία, προβληματισμός που έχει ήδη κατατεθεί στη δημόσια διαβούλευση. Κατά την εκτέλεση της σύμβασης, προτείνεται η υποχρεωτική δήλωση όλων των υπεργολάβων, ειδικά όσων εκτελούν εργασίες πάνω από ένα ποσό. Για μεγαλύτερα έργα (πχ άνω των 10.000.000,00€) μπορεί να προβλεφθεί έλεγχος περί της εξόφλησής τους ή εξόφληση απευθείας από τον ΚτΕ. Τέλος η πλήρης αφαίρεση της εμπειρίας από τον ανάδοχο και εν μέρει από τα στελέχη του δεν λαμβάνει υπόψιν της ότι αυτή σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με τη διαχείριση και τον συντονισμό των εργασιών, τα οποία σε κάθε περίπτωση διατηρούνται. Θα πρέπει λοιπόν είτε η εμπειρία να προσμετράται και στους δύο (ανάδοχο-υπεργολάβο), είτε ο ανάδοχος να λαμβάνει και αυτός κατ' ελάχιστον 50% της εμπειρίας.	Λαμβάνεται υπόψη / τροποποιήσεις	

11904	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:25:36	Τα παρακάτω σχόλια υποβάλλονται εκ μέρους της εταιρείας «Αναστάσιος Μαυρογένης Α.Ε.». Τα κατωτέρω σχόλια διατυπώνονται υπό την ειδική οπτική των προμηθειών υγείας και των ζητημάτων που απασχολούν τόσο τον κλάδο ιδίως των εταιρειών ιατροτεχνολογικών προϊόντων, όσο και τους αρμόδιους δημόσιους φορείς. Οι δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών προϊόντων παρουσιάζουν το ιδιαίτερο σε σχέση με άλλες προμήθειες χαρακτηριστικό ότι το αντικείμενό τους συνδέεται στενά με την προστασία της δημόσιας υγείας που έχει αναχθεί σε συνταγματική υποχρέωση του Κράτους, κατ' άρθρο 21 παρ. 3 του Συντάγματος («Το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών…»). Κατά την ενάσκηση της αρμοδιότητας κάθε κρατικού οργάνου και αρχής επιβάλλεται συνεπώς να πρυτανεύουν υψηλά κριτήρια ποιότητας και πρόνοιας. Αυτό ειδικότερα σημαίνει ότι οι αναθέτουσες αρχές στο χώρο της υγείας, πρέπει να ωθούνται και όχι εν τοις πράγμασι να αποτρέπονται να επιδιώκουν την αγορά υψηλού επιπέδου προϊόντων. Ωστόσο, καταγράφεται μια αντίστροφη τάση, χάριν ήσσονος σημασίας αγαθών. Για τη διόρθωση αυτής της τάσης απαιτείται η λήψη υπόψη από τις αρμόδιες αρχές και δικαστήρια του παράγοντα της μείζονος προστασίας της δημόσιας υγείας στο πλαίσιο του υπάρχοντος νομοθετικού καθεστώτος για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και την ελεύθερη κυκλοφορία των ιατροτεχνολογικών προϊόντων. Οι παρατηρήσεις γίνονται με αναφορά στους αριθμούς των άρθρων του προτεινόμενου σχεδίου νόμου και όχι στους αριθμούς των άρθρων του Ν. 4412/2016 που αυτά τροποποιούν. Άρθρο 1: Ορισμοί Ορίζεται ως απαράδεκτη προσφορά μεταξύ άλλων αυτή που υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της Διακήρυξης. Ωστόσο, με τον τρόπο αυτό περιορίζεται υπέρμετρα και οριζόντια η δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να θέτουν ενδεικτικό προϋπολογισμό, ειδικά αν το προϊόν είναι καινούργιο. Άρθρο 2: Διαδικασία διαπραγμάτευσης Συμφωνούμε με την επίσπευση της διαδικασίας ανάθεσης με διαπραγματεύσεις σε περίπτωση επείγοντος, οπότε μπορεί η γνωμοδότηση σχετικά με την προσφυγή στη διαδικασία αυτή να προέλθει από την αρμόδια υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής. Άρθρο 12 – Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς Με το άρθρο 12 τροποποιείται το άρθρο 46 για τις προκαταρκτικές διαβουλέυσεις της αγοράς. Συμφωνούμε κατ΄ αρχήν για τη σημασία τέτοιων προπαρασκευαστικών διαδικασιών. Με την προτεινόμενη διάταξη, ο Υπουργός Ανάπτυξης μπορεί να καταστήσει υποχρεωτική την πραγματοποίηση υποχρεωτικής διαβούλευσης της αγοράς για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω του 1.000.000 ευρώ. Στο σημείο αυτό προτείνουμε, να	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			προσδιοριστεί ότι προκειμένου για τις προμήθειες ιατροτεχνολογικών, υγειονομικών ή φαρμακευτικών προϊόντων αρμόδιος για την έκδοση της σχετικής απόφασης είναι ο Υπουργός Υγείας. Προτείνουμε να καταστεί άμεσα και εκ του νόμου υποχρεωτική η διαβούλευση ως προς τις απαιτήσεις της αναθέτουσας και ιδίως τις τεχνικές προδιαγραφές για διαγωνισμούς προμηθειών που διεξάγει Κεντρική Αρχή Αγορών. Δεν συμφωνούμε με την κατάργηση του ανώτατου ορίου της χρονικής διάρκειας της διαβούλευσης, διότι επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές απλώς να καθυστερούν την έναρξη της διαδικασίας ανάθεσης. Άρθρο 17 – Έγγραφα της σύμβασης Ως προς την τροποποίηση του άρθρου 48 του Ν. 4412/2016, δεν συμφωνούμε με την κατάργηση της υποχρεωτικότητας των προτύπων τευχών που εκδίδει η ΕΑΑΔΗΣΥ, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τις προμήθειες, ασχέτως από την υποβάθμιση της Αρχής σε μια βασική συντονιστική της αρμοδιότητας. Η πείρα από το διάστημα προ της θέσης σε ισχύ των υποχρεωτικών προτύπων ήταν ότι πολλα νοσοκομεία μη έχοντας κατάλληλη διοικητική και νομική στελέχωση και προϊόντος του χρόνου εξέδιδαν διακηρύξεις και λοιπά έγγραφα που είχαν συχνά σοβαρά νομικά ελαττώματα. Εξάλλου, με την χρήση των προτύπων τευχών μπορούσε να συντονιστεί η ερμηνεία των σχετικών όρων τόσο από τις αναθέτουσες αρχές και του οικονομικούς φορείς, όσο και από την ΑΕΠΠ. Ένα περαιτέρω ζήτημα που εγείρεται και δεν διευκρινίζεται με την προτεινόμενη παρ. 9, είναι πως εφαρμόζεται τυχόν ρήτρα αναπροσαρμογής του τιμήματος σε συμβάσεις προμηθειών, όταν παραλλήλως ισχύει σύστημα διατίμησης όπως στην περίπτωση των ιατροτεχνολογικών προϊόντων όπου ισχύει το Παρατηρητήριο Τιμών. Στο σημείο αυτό και ενόψει του ότι δεν προτείνεται τροποποίηση του άρθρου 86 του ν. 4412/2016, εισάγουμε την εξής πρόταση. Είναι αναγκαίο να θεσπιστεί ειδική διάταξη για την προμήθεια ιατροτεχνολογικών προϊόντων με βάση την οποία θα είναι κατ' αρχήν υποχρεωτική η προσφυγή στο κριτήριο της σχέσης ποιότητας - τιμής κατά το άρθρο 86 Ν. 4412/2016 (βλ. συναφώς ανακοίνωση της Επιτροπής Προμηθειών Υγεία της 28/11/2016). Άρθρο 18 – Τεχνικές προδιαγραφές Πρέπει να αντιμετωπιστούν ζητήματα θέσης τεχνικών προδιαγραφών στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων για ιατροτεχνολογικά προϊόντα. Παρίσταται αναγκαία η διάκριση της διαδικασίας διασφάλισης από τον ΕΟΦ σύμφωνα με το άρθρου 8 της Κ.Υ.Α. ΔΥ8δ/Γ.Π.οικ. 130648/2009 και το άρθρο 19 του Ν. 2889/2001 που θα εξακολουθήσει να γίνεται από τον ΕΟΦ, από τη διαδικασία έγκρισης τεχνικών προδιαγραφών των δημοσίων συμβάσεων προμήθειας ιατροτεχνολογικών προϊόντων, που ρυθμίζονται από το άρθρο 54 του Ν. 4412/2016. Είναι αναγκαίο να εξουσιοδοτηθεί η ΕΚΑΠΥ και όχι ο ΕΟΦ,		

			που δεν διαθέτει σχετική διαδικασία, να θεσπίζει προδιαγραφές που βαίνουν πέραν των ελάχιστων απαιτούμενων για τη σήμανση CE. Προτείνουμε να εισαχθεί διάταξη ειδικώς για τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων προμήθειας ιατροτεχνολογικών προϊόντων, ώστε οι τεχνικές προδιαγραφές να μπορούν να διατυπώνονται σύμφωνα με το άρθρο 54 του Ν. 4412/2016 με αναφορά σε επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, ανεξάρτητα από την απαίτηση το προϊόν να φέρει σήμανση CE. Στην περίπτωση αυτή, προσφορά μπορεί να αποκλειστεί, εφόσον δεν είναι σύμφωνη με τεχνική προδιαγραφή που διατυπώνεται με αναφορά σε επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις. Προτείνουμε ακόμα να εξουσιοδοτηθεί ρητά η Ενιαία Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας, κατά τη σύνταξη εθνικών τεχνικών προδιαγραφών, να μπορεί να θέτει, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση για λόγους αναγόμενους στη δημόσια υγεία και την παροχή υπηρεσιών υγείας υψηλού επιπέδου, χαρακτηριστικά πέραν των απαιτούμενων για τη σήμανση του προϊόντος με το σήμα CE. Μέχρι τη θέση σε ισχύ εθνικών τεχνικών προδιαγραφών ανά είδος, οι αναθέτουσες αρχές κατά την προμήθεια ιατροτεχνολογικών προϊόντων εφαρμόζουν το άρθρο 54 του Ν. 4412/2016 και την προηγούμενη παράγραφο του παρόντος άρθρου. Κατά τα λοιπά, συμφωνούμε με την ανάγκη εκπόνησης ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών, ωστόσο η προτεινόμενη διάταξη δίδει σοβαρή ευελιξία στις αναθέτουσες αρχές να αποκλίνουν από τις προδιαγραφές αυτές. Ορθό είναι όπου οι Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών έχουν εκπονήσει και εγκρίνει τεχνικές προδιαγραφές, έστω και δεν κάνουν οι ίδιες τη διαδικασία ανάθεσης, οι αναθέτουσες αρχές να εφαρμόζουν υποχρεωτικά τις προδιαγραφές αυτές. Με την προτεινόμενη διάταξη ανήκει στην ευχέρεια του Υπουργού, να καταστήσει τις ενιαίες προδιαγραφές υποχρεωτικές, ωστόσο δεν προβλέπεται καν εισήγηση της ΕΚΑΑ προς το σκοπό αυτό. Με ποιόν τρόπο ο υπουργός θα γνωρίσει για την ανάγκη υποχρεωτικότητας των προδιαγραφών; Ενώ και σε αυτήν την περίπτωση, μπορούν οι αναθέτουσες αρχές να αποκλίνουν, απλώς αιτιολογώντας την απόκλιση. Άρθρο 23 – Λόγοι αποκλεισμού και έλεγχος τους Προτείνουμε σε σχέση με τη νέα διατύπωση του άρθρου 73 να περιληφθούν στα πρόσωπα στα οποία ελέγχεται η συνδρομή ή μη λόγων αποκλεισμού, προκειμένου περί Α.Ε., και εκείνα τα πρόσωπα που δεν είναι μέλη του Δ.Σ., αλλά με απόφαση αυτού του οργάνου έχει ανατεθεί το σύνολο της διοίκησης και εκπροσώπησης της εταιρείας, προς καταστρατήγηση σειράς διατάξεων. Άρθρο 29 – Υπογραφή ΕΕΕΣ Στο άρθρο 79Α που τροποποιείται, πρέπει να προστεθεί αναφορά στις διακρίσεις του άρθρου 73 για τα πρόσωπα στα οποία ελέγχεται η συνδρομή λόγων αποκλεισμού. Επαναλαμβάνεται η γενική αναφορά της παρ. 1 του άρθρου 73 χωρίς την εξειδίκευσή της ανά τύπο νομικού προσώπου.		

			Άρθρο 30 – Αποδεικτικά μέσα και εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας Η κατάργηση του λόγου αποκλεισμού που συνίσταται στη μη διάπραξη παραβάσεων της εργατικής νομοθεσίας υψηλής και πολύ υψηλής σοβαρότητας μπορεί να επιφέρει και στρεβλώσεις του ανταγωνισμού καθώς επιχειρήσεις οι οποίες κερδοσκοπούν μέσω τέτοιων παραβιάσεων δεν θα έχουν σχετική συνέπεια. Άρθρο 37 – Περιεχόμενο φακέλου τεχνικής προσφοράς Καταργείται η δυνατότητα που είχε εισαχθεί στο άρθρο 94 για την αναθέτουσα αρχή να ζητεί υπεύθυνη δήλωση του νομίμου εκπροσώπου της μονάδας που κατασκευάζει μερικά ή ολικά το προσφερόμενο προϊόν, όταν ο προμηθευτής δεν ήταν ο ίδιος κατασκευαστής. Η διάταξη που εισήχθη με το ν. 4605/2019 αντλεί την καταγωγή της από τη διάταξη του άρθρου 18 του Π.Δ. 118/2007, ήτοι από τον προϊσχύσαντα Κανονισμό Προμηθειών του Δημοσίου, άρθρο που είχε τίτλο «Καταγωγή των προσφερομένων υλικών και δήλωση της επιχείρησης κατασκευής του τελικού προϊόντος». Η προέλευση αυτή έχει την εξής επιπλέον σημασία: Δεν μπορεί να υποστηριχθεί σοβαρά ότι η απαίτηση αυτή έρχεται σε αντίθεση με το ευρωπαϊκό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων και τις γενικές αρχές του, ήτοι της ελεύθερης πρόσβασης, της απαγόρευσης νόθευσης του ανταγωνισμού και της διαφάνειας, καθώς η διάταξη εφαρμόστηκε στην Ελλάδα επί μια δεκαετία σχεδόν χωρίς να εγερθεί ζήτημα συμβατότητας με το κοινοτικό δίκαιο, του οποίου οι ανωτέρω αρχές είναι διαχρονικές και ίσχυαν και υπό το καθεστώς των προηγούμενων Οδηγιών. Με τη διάταξη του Ν. 4605/2019 παρέχεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να απαιτούν να δηλώνεται ο κατασκευαστής του προϊόντος για λόγους διαφάνειας και προστασίας του δημοσίου συμφέροντος. Με τον τρόπο αυτό, ιδίως σε συμβάσεις προμηθειών προϊόντων ιατρικής τεχνολογίας, εξασφαλίζεται ότι οι προσφέροντες έχουν πράγματι τη δυνατότητα προμήθειας των ειδών και δεν θα δημιουργούνται ζητήματα καθυστέρησης στην εκτέλεση των συμβάσεων ή ακόμη και έκπτωσης των αναδόχων. Η απαίτηση αυτή συνδέεται και εξυπηρετεί τόσο γενικά όσο και σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση το δημόσιο συμφέρον. Σε αντίθεση με άλλες προμήθειες του Δημοσίου, οι προμήθειες ιατροτεχνολογικών και φαρμακευτικών προϊόντων συνδέονται άρρηκτα με το μείζων αγαθό της δημόσιας υγείας αλλά και με τη θεμελιώδη υποχρέωση του Κράτους να μεριμνά για την υγεία των πολιτών του. Επισημαίνεται ότι πιθανή αστοχία αυτών συνεπάγεται σοβαρές επιπλοκές, όπως πιθανή επιμήκυνση του χειρουργικού χρόνου, διεγχειρητικές/μετεγχειρητικές επιπλοκές, ακόμα και απώλεια ανθρώπινης ζωής. Δεδομένου ότι αφενός μεν κατά καιρούς όλοι οι κατασκευαστικοί οίκοι αποσύρουν ή ανακαλούν ελαττωματικά προϊόντα και αφετέρου οι διαδικασίες απόσυρσης/ανάκλησης δεν διενεργούνται από τους προμηθευτές των προϊόντων παρά μόνο από τους κατασκευαστικούς οίκους ή τους		

			εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους τους, καθίσταται απαραίτητη και κατ' ουσία υποχρεωτική η γνωστοποίηση αυτής της πληροφορίας τόσο στο Νοσοκομείο όσο και τον τελικό χρήστη. Αυτό συνεπάγεται ότι, εφόσον δεν υπάρχει στη διάθεση του Νοσοκομείου η σχετική υπεύθυνη δήλωση, δεν διασφαλίζεται η ορθή/έγκαιρη προμήθεια των προϊόντων στο Νοσοκομείο, όπως επίσης ότι δεν διασφαλίζεται η τήρηση όλων των διαδικασιών ιχνηλασιμότητας σε πιθανή ανάκληση/απόσυρση προϊόντος ή μετά από συμπλήρωση της «Κάρτας αναφοράς Περιστατικών Χρηστών Ιατροτεχνολογικών Προϊόντων (λευκή κάρτα)» από τον χρήστη. Σύμφωνα με το αρ. 10 παρ. 12 του Κανονισμού ΕΕ 2017/745 για τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα, για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/83/ΕΚ, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1223/2009 και για την κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 90/385/ΕΟΚ και 93/42/ΕΟΚ, υπεύθυνοι για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη συμμόρφωση, την απόσυρση ή την ανάκληση μη συμμορφούμενου προϊόντος είναι οι κατασκευαστές, οι οποίοι οφείλουν να ενημερώσουν τόσο τους διανομείς, εισαγωγείς και εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο όσο και τις αρμόδιες αρχές του κράτους στο οποίο έχει διατεθεί το προϊόν. Σε κάθε περίπτωση μη συμμορφούμενου προϊόντος οι εισαγωγείς συνεργάζονται με τον κατασκευαστή, τον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του και τις αρμόδιες αρχές και κατά περίπτωση τον κοινοποιημένο οργανισμό προκειμένου να διασφαλιστεί η διαδικασία συμμόρφωσης, απόσυρσης ή ανάκλησης, σύμφωνα με το αρ. 13 παρ. 7 του ίδιου Κανονισμού. Σύμφωνα δε με το αρ. 14 παρ. 4 και οι διανομείς οφείλουν να συνεργάζονται με τον κατασκευαστή, τον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του και τον εισαγωγέα, καθώς και με τις αρμόδιες αρχές προκειμένου περί τη διασφάλιση της ανωτέρω διαδικασίας, καθώς και να ενημερώνουν αυτούς πάραυτα σε περίπτωση που διαπιστώσουν μη συμμορφούμενο προϊόν. Οι κοινοποιημένοι οργανισμοί, αντίθετα, είναι αρμόδιοι για την τήρηση των διαδικασιών έκδοσης, ανάκλησης ή αναστολής πιστοποιητικών και όχι προϊόντων (αρ. 46 παρ. 7 και όρος 4.8 Παραρτήματος VII του ανωτέρω Κανονισμού). Ως προς τη διακίνηση υλικών μέσω δικτύου παράλληλης αγοράς, σημειώνουμε ότι πράγματι κυκλοφορούν ιατροτεχνολογικά προϊόντα από διάφορες εταιρείες χωρίς εξουσιοδότηση διάθεσης και διανομής. Δεδομένου ότι αφενός μεν κατά καιρούς όλοι οι κατασκευαστικοί οίκοι αποσύρουν ή ανακαλούν ελαττωματικά προϊόντα και αφετέρου οι διαδικασίες απόσυρσης/ανάκλησης δεν διενεργούνται από τους προμηθευτές των προϊόντων παρά μόνο από τους κατασκευαστικούς οίκους ή τους εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους τους όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, καθίσταται άκρως απαραίτητη η γνωστοποίηση αυτής της πληροφορίας τόσο στο Νοσοκομείο όσο και τον τελικό χρήστη. Συνεπώς, πρέπει η κατασκευάστρια εταιρεία να γνωρίζει επακριβώς (βάσει σειριακών αριθμών ή αριθμό LOT) ποια προϊόντα έχει προμηθευτεί ο εκάστοτε αντιπρόσωπος/διανομέας ώστε να προβεί στις απαραίτητες διαδικασίες ενημέρωσης και ανάκλησης. Με την παραπάνω υπεύθυνη		

			δήλωση, βεβαιώνεται το νοσοκομείο όσο και ο τελικός χρήσης για την εμπορική σχέση της προμηθεύτριας εταιρείας με την κατασκευάστρια εταιρεία και έτσι διασφαλίζεται η ενημέρωση για απόσυρση/ανάκληση από την κατασκευάστρια εταιρεία στον εξουσιοδοτημένο προμηθευτή και από τον εξουσιοδοτημένο προμηθευτή στο νοσοκομείο και τον τελικό χρήστη. Σε διαφορετική περίπτωση εύλογα γίνεται αντιληπτό ότι τίθεται σε κίνδυνο η ασφάλεια του ασθενούς και η δημόσια υγεία (βλ. Οδηγία 93/42/ΕΟΚ, ΔΥ8δ/Γ.Π.οικ.130648/30-8-2009, Κανονισμό ΕΕ/2017/745). Επισημαίνουμε ότι ήδη πριν από τη θέση σε ισχύ του Ν. 4605/2019 και υπό το καθεστώς του Ν. 4412/2016, η δυνατότητα εισαγωγής τέτοιας ρήτρας είχε γίνει δεκτή με την υπ' αρ. 359/2018 απόφαση της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών. Με την απόφαση κρίθηκε νόμιμη τέτοιου είδους απαίτηση με το σκεπτικό ότι αυτή «σκοπεί στη θέσπιση ενός πρόσθετου μέτρου εξασφάλισης της ορθής και έγκαιρης εκτέλεσης της προμήθειας εκ μέρους του τελικού αναδόχου και στον κατά το δυνατόν περιορισμό πιθανών δυσχερειών που θα προκύψουν από τη λύση της συνεργασίας του προμηθευτή με την κατασκευάστρια του προς προμήθεια υλικού εταιρεία». Ενόψει αυτών δεν έχουν καμία βάση τα αναφερόμενα περί τεχνητής μείωσης του ανταγωνισμού εξαιτίας της απαίτησης αυτής. Αντιθέτως, διακυβεύεται σοβαρά, χωρίς να συντρέχει σχετικός νομικός λόγος, η ποιότητα των νοσοκομειακών προμηθειών. Αντιθέτως πρέπει να οριστεί ότι η υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 94 παρ. 5β εδ. δ΄ του Ν. 4412/2016 είναι υποχρεωτική και συντάσσεται και υπογράφεται από το νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης στην οποία ανήκει ή η οποία εκμεταλλεύεται ολικά ή μερικά τη μονάδα κατασκευής του τελικού προϊόντος, και αυτή η υπεύθυνη δήλωση υποβάλλεται στη συνέχεια από τον προσφέροντα. Άρθρο 42 – Αντιστροφή σταδίων αξιολόγησης Δεν συμφωνούμε με την δυνατότητα αντιστροφής των σταδίων αξιολόγησης, σύμφωνα με το τροποποιημένο άρθρο 101, ήτοι την δυνατότητα πρόταξης της αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών και τον έλεγχο των λόγων αποκλεισμού και του παραδεκτού της προσφοράς μόνον για το μειοδότη. Με τον τρόπο αυτό αλλοιώνεται η αντικειμενική αξιολόγηση των λοιπών φακέλων των διαγωνιζόμενων, καθώς οι αναθέτουσες αρχές θα έχουν κάθε κίνητρο να παραβλέπουν πλημμέλειες στους φακέλους αυτούς χάριν της οικονομικότερης προσφοράς. Πρόκειται για το σύστημα του Ν. 4281/2014 που ουδέποτε ίσχυσε. Άρθρο 43 – Συμπλήρωση δικαιολογητικών Το πεδίο της δυνατότητας της αναθέτουσας αρχής να ζητεί διευκρινίσεις και ιδίως συμπληρώσεις διευρύνεται σημαντικά, κατά τρόπο που προοιωνίζεται προβλήματα εφαρμογής, ιδίως προκειμένου για τη συμπλήρωση ελλιπών από την άποψη των προσκομιζόμενων εγγράφων προσφορών.		

			Άρθρο 46 – Κατακύρωση σύμβασης και μείωση ποσοτήτων Δεν συμφωνούμε με την τροποποίηση του άρθρου 105 που καταργεί το εκ του νόμου και άνευ αναφοράς στα έγγραφα της σύμβασης δικαίωμα της αναθέτουσας αρχής να προχωρεί στην προσαύξηση ή επαύξηση των συμβατικών ποσοτήτων. Χωρίς το δικαίωμα αυτό η αναθέτουσα αρχή χάνει ένα σημαντικό εργαλείο προσαρμογής των συμβατικών ποσοτήτων στις ανάγκες του χρόνου της κατακύρωσης. Δεν είναι σαφές ποιός είναι ο λόγος για τον οποίο θεωρείται ότι η σύμβαση έχει συναφθεί με την κοινοποίηση στον προσωρινό ανάδοχο της σχετικής απόφασης. Η σχετική ρύθμιση γεννά κάποια ερμηνευτικά προβλήματα, όπως για παράδειγμα αν με την κοινοποίηση της απόφασης ανάδειξης προσωρινού αναδόχου, οι διαφορές μεταξύ προσωρινού αναδόχου και αναθέτουσας αρχής αποτελούν διαφορές από την εκτέλεση της σύμβασης, ήτοι συνηθέστατα διοικητικές διαφορές ουσίας. Άρθρο 55 – Έννομη προστασία για τις συμβάσεις κάτω των 30.000 και κάτω των 60.000 ευρώ Να διευκρινιστεί αν το παράβολο 5% της εκτιμώμενης αξίας που καταβάλλεται για την άσκηση αίτησης ακύρωσης, πρέπει να καταβληθεί εκ νέου προκειμένου περί της άσκησης αίτησης αναστολής, ή αν αντιθέτως πρόκειται για ενιαίο παράβολο. Επίσης, πρέπει να υπάρχει ένα ελάχιστο ποσό παραβόλου, ενδεχομένως όχι κάτω από το γενικό πάγιο παράβολο των 150 ευρώ για την αίτηση ακύρωσης και των 100 ευρώ, για την αίτηση αναστολής. Άρθρο 138 – Δικαστική προστασία Με το άρθρο τροποποιείται η διάταξη του άρθρου 372 ν. 4412 και επιταχύνεται η δικαστική προστασία, με την επίσπευση της αίτησης ακύρωσης. Σύμφωνα με την παρ. 6 του προτεινόμενου άρθρου 372 η άσκηση της αίτησης ακύρωσης κωλύει την σύναψη της σύμβασης. Αν έτσι έχουν τα πράγματα, ποιό είναι το νόημα των παρ. 9 και 11 της ίδιας διάταξης, δεδομένου ότι εκ της νέας διατάξεως αποκλείεται η σύναψη της σύμβασης μέχρις εκδόσεως απόφασης για την αίτηση ακύρωσης;		

11905	170	2020-12-07 13:29:20	Άρθρο 84 – Κατάργηση του άρθρου 170 (προσωρινή παραλαβή) Δεν γίνεται κατανοητός ο λόγος της κατάργησης της Προσωρινής Παραλαβής. Η Προσωρινή Παραλαβή (ή όπως αλλιώς ονομασθεί) είναι μια αναγκαία διαδικασία κατά την οποία μετά την έκδοση της βεβαίωσης περαίωσης του έργου και την Υποβολής και Έγκριση της Τελικής Επιμέτρησης το έργο επιθεωρείται και διαπιστώνονται τυχόν ελλείψεις ή και ατέλειες και ορίζεται χρόνος στον ανάδοχο να τις αποκαταστήσει (μπορεί να είναι σε όλη την περίοδο συντήρησης). Είναι προφανές ότι ο χρόνος αυτός πρέπει να είναι Προ της Οριστικής Παραλαβής του έργου, και μάλιστα να είναι και επαρκής για τις διαπιστούμενες απαραίτητες συμπληρώσεις ή και αποκαταστάσεις. Επίσης με την υπογραφή του σχετικού πρωτοκόλλου επιστρέφεται και τμήμα των εγγυητικών. Πρέπει επομένως να προσδιοριστεί με ποιον τρόπο, σε ποιο χρόνο και με ποια διαδικασία θα: i. Γίνει η επιθεώρηση και καταγραφή των ελλείψεων του έργου ii. Γίνει η απομείωση των εγγυητικών ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ Παρ΄ ότι με το προτεινόμενο σχέδιο καταργείται η Προσωρινή Παραλαβή, στις προτεινόμενες τροποποιήσεις παραμένουν πολλαπλές αναφορές στο πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής, ως κατωτέρω: 1. Στο άρθρο 11 του νέου νόμου, (που τροποποιεί το άρθρο 45 του 4412/2016) στην §Γ15 παραμένει επίσης το Πρωτόκολλο Προσωρινής Παραλαβής, σαν υποχρέωση να περιέχεται στον «Φάκελο Δημόσιας Σύμβασης Έργου». 2. Στο άρθρου 22 §14.β, (που τροποποιεί το άρθρο 72 του Ν. 4412/2016 εγγυήσεις) παραμένει η έννοια του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής, η υπογραφή του πρωτοκόλλου της οποίας τίθεται ως χρονικό όριο πέραν του οποίου μειώνονται κατά 20% οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης. 3. Στο άρθρο 73 §9, (που τροποποιεί το άρθρο 154 του Ν.4412/2016) λέγοντας: «…τα φύλλα του ημερολογίου αυτού συνοδεύουν τους απολογισμούς των έργων και τίθεται υπ'όψη της Επιτροπής Προσωρινής Παραλαβής». 4. Στο άρθρο 107 §3, (που τροποποιεί το άρθρο 219 του Ν.4412/2016) ως κατωτέρω: «Αν η Επιτροπή Προσωρινής Παραλαβής κρίνει ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή τα παραδοτέα δεν ανταποκρίνονται πλήρως στους όρους της σύμβασης, συντάσσεται Πρωτόκολλο Προσωρινής Παραλαβής που αναφέρει τις παρεκκλίσεις….». 5. Στο άρθρο 118, §14β., (που αντικαθιστά το άρθρο 302 του Ν.4412/2016 εγγυήσεις), ως εξής: «(β) Η Εγγύηση Καλής Εκτέλεσης, όπως συμπληρώθηκε κατόπιν της υπογραφής συμπληρωματικών συμβάσεων, μειώνεται αμέσως μετά την Έγκριση του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής, στο ποσοστό είκοσι τις εκατό (20%)…».	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

		ΠΡΟΤΑΣΗ Να παραμείνει και στον τροποποιημένο νόμο το Πρωτόκολλο Προσωρινής Παραλαβής.		

11906	151	2020-12-07 13:30:28	Άρθρο.70.Αντικατάσταση 151 Ν.4412/2016 Επιμετρήσεις Σύμφωνα με το άρθρο τα επιμετρητικά στοιχεία υποβάλλονται από τον ανάδοχο στη διευθύνουσα υπηρεσία με δήλωση περί της αλήθειας τους και ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας δύναται οποτεδήποτε να διατάξει τη συνολική ή δειγματοληπτική ενδεικτική επαλήθευση, οιασδήποτε υποβληθείσας επιμέτρησης. Πρόκειται για ένα μέτρο αποποίησης ευθύνης των αναθετουσών αρχών και ένταξης του δηλωτικού δικαίου στα δημόσια έργα. Η δήλωση αλήθειας για να εφαρμοστεί προϋποθέτει καλές μελέτες, τεχνικές προδιαγραφές, αναλυτικά τιμολόγια . Με αυτή τη δήλωση εισάγεται η ποινικοποίηση των δημοσίων έργων μέχρι και σε βαθμό κακουργήματος ανάλογα με το χρηματικό ποσό της διαφοράς που θα προκύψει. Με αρκετά αθώο τρόπο, δίδεται ο διαχωρισμός σε ανακριβείς και εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις ενώ θα έπρεπε να υπάρχει και μία τάξη μεγέθους, οριζόμενη σε ποσοστό επί των επιμετρήσεων π.χ.10% . Επίσης η δήλωση αλήθειας να ισχύει για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα π.χ. μέχρι την οριστική παραλαβή και όχι μέχρι πότε ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας θα δύναται οποτεδήποτε να διατάξει τη συνολική ή δειγματοληπτική ενδεικτική επαλήθευση, οιασδήποτε υποβληθείσας επιμέτρησης, δηλαδή μέχρι το χρόνο παραγραφής των εν δυνάμει αδικημάτων. Συνολικά, χωρίς μελέτες, τεχνικές προδιαγραφές, ΕΤΕΠ, αναλυτικά τιμολόγια, κ.α. ζητείται εκτός της επιστροφής του ποσού εντόκως και η παραδειγματική τιμωρία του με κατάπτωση εγγυητικής, έκπτωση και η δίωξή του για ποινικό αδίκημα. Με λίγα λόγια εδώ διαφαίνεται η αδυναμία του δημοσίου να μελετήσει, να επιβλέψει και να παραδώσει στους πολίτες καλής ποιότητας έργα αποποιούμενο την ευθύνη του για τις παθογένειες. Μέσα σε όλο το άκρως γραφειοκρατικό σύστημα, που εξισώνει μικρά και μεγάλα έργα, χρειάζονται πολλά παραπάνω από μία δήλωση για να επιταχυνθούν οι διαδικασίες, χωρίς να καρατομείται ο ανάδοχος.	Λαμβάνεται υπόψη	

11907	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:36:00	Γενικά: 1.Για κάθε ανάθεση δημόσιας σύμβασης μελέτης να λαμβάνεται υπόψη και ο φόρτος (υπό εκπόνηση μελέτες του Οικονομικού Φορέα ή ανεκτέλεστες μελέτες), έτσι θα βοηθούν οι νεώτεροι μελετητές ή Γραφεία μελετών αλλά ταυτόχρονα θα υποβοηθηθεί και η έγκαιρη υποβολή της μελέτης. 2.Για κάθε ανάθεση δημόσιας σύμβασης μελέτης μέχρι ενός συγκεκριμένου ποσού (π.χ. 50.000€) να λαμβάνεται υπόψη ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ η η εντοπιότητα του Οικονομικού Φορέα (αρθ. 50, αρθ. 118-Ν4412): ΄Το ποσοστό 10% του προϋπολογισμού θεωρείται πολύ μικρό με αποτέλεσμα τις περισσότερες φορές να παρουσιάζονται προβλήματα ως προς την εκπόνηση μελετών και την αντίστοιχη ωρίμανση έργων. Προτείνεται η αύξηση του ποσοστού στο 25% ή κάποιο όριο βάσει των πιστώσεων που να παρέχει μεγαλύτερη ευχέρεια στους Φορείς (Δήμους, Περιφέρειες, κλπ). (αρθ. 50, αρθ. 118-Ν4412): Η μη ανάθεση / μη ανάληψη άλλης σύμβασης από το ίδιο Οικονομικό Φορέα ύστερα από μία ανάθεση μελέτης ΟΠΟΙΟΥ ποσού, δεν ευνοεί ιδιαίτερα τους μικρής τάξης μελετητές αλλά και δεν αντιμετωπίζει δίκαια και ισοβαρώς όλους του μελετητές. ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ο αποκλεισμός ΜΟΝΟ για έξι (6) μήνες.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11908	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:36:01	1. Άρθρο 253 - Αρχές που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων Θεωρούμε ότι στο υπόψη άρθρο θα πρέπει να υπάρξει ρητή πρόβλεψη ότι οι Αναθέτουσες Αρχές θα παρέχουν αυτεπαγγέλτως προστασία των προσωπικών δεδομένων φυσικών προσώπων που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης των συμβάσεων και πολύ περισσότερο των ευαίσθητων δεδομένων αυτών. Συνεπώς, δεδομένα όπως ποινικά μητρώα, ή άλλα ευαίσθητα δεδομένα δεν θα πρέπει να κοινοποιούνται στους συμμετέχοντες φορείς, χωρίς τη ρητή συναίνεση του υποκειμένου.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11909	153	2020-12-07 13:38:00	Άρθρο 72 (τροποποίηση του άρθρου 153) Υπάρχουσα Διατύπωση παρ.23 «…..Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζονται συντελεστές αναθεώρησης αν διαπιστωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του Γ` τριμήνου του 2012.» Προτεινόμενη Διατύπωση παρ.23 «Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζονται συντελεστές αναθεώρησης αν διαπιστωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του τριμήνου δημοπράτησης του Έργου.»	Λαμβάνεται υπόψη	

11910	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:39:26	• Άρθρο 5 - τροποποίηση άρθρου 36: παρ. 1: η υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ επεκτείνεται προς τα κάτω έως τις 30.000€ (από 60.000€). Αυξάνεται η διαφάνεια αλλά παράλληλα αυξάνεται και η γραφειοκρατία και γίνεται πιο αργή η διαδικασία για σύναψη συμβάσεων μικρού προϋπολογισμού, ειδικότερα όταν η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ δεν είναι εύκολη και απαιτεί στελέχη με εμπειρία. Προτείνω το άνω όριο να παραμείνει στα 60.000€ (όπως ισχύει τώρα). • Άρθρο 10 – τροποποίηση άρθρου 44: παρ.1: είναι αόριστα τα κριτήρια της τεχνικής επάρκειας αναθέτουσας αρχής, ειδικά όταν το νομοσχέδιο δίνει το δικαίωμα μόνες τους να αποφασίσουν ότι δεν έχουν τεχνική επάρκεια. Στην καταργούμενη διατύπωση ο Ν4412 προέβλεπε ΚΥΑ για την ελάχιστη στελέχωση η οποία ποτέ δεν εκδόθηκε, αλλά θα μπορούσε να θέσει κριτήρια και προϋποθέσεις και να μην υπάρχει αοριστία. Οι Διαχειριστικές Αρχές ήδη διαθέτουν τέτοια κριτήρια για τον έλεγχο υπηρεσιών, επομένως είναι εφικτός αυτός ο προσδιορισμός. • Άρθρο 12- τροποποίηση άρθρου 46: παρ.3: Η δυνατότητα στον Υπουργό ΥποΜε να επιβάλλει υποχρεωτική προκαταρκτική διαβούλευση με ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες σε όλα τα μεγάλα έργα και μελέτες είναι μία καινοφανής και γραφειοκρατική διαδικασία με προφανείς δυσκολίες. Ποιοι είναι αυτοί οι ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες η αρχές; Και αν έστω αυτή η διαδικασία είναι εφικτή από τα Υπουργεία σαν Κ.Α.Α. τι θα γίνει με τους ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού, ποιός είναι αρμόδιος εκεί για την διαβούλευση; Ο περιφερειάρχης, η Οικονομική Επιτροπή, η ο δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο στους Δήμους; Πόση καθυστέρηση επιβάλλει η υποχρεωτική αυτή ρύθμιση; Ας μείνει αυτή η δυνατότητα προαιρετική και όχι υποχρεωτική ώστε αν υπάρχει πραγματική ανάγκη να εφαρμόζεται. Επιπρόσθετα θα έπρεπε να χαρακτηριστούν αυτές οι κατηγορίες έργων και μελετών που εμπίπτουν σε αυτή την ρύθμιση. • Άρθρο 15-τροποποίηση άρ. 49: παρ.2δ) να διαγραφεί το: «ή μελέτης» γιατί δεν χρειάζεται για την εκκίνηση διαδικασίας σύναψης σύμβασης μελέτης σαν προϋπόθεση να ολοκληρωθεί η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. • Άρθρο 19-τροποποίηση άρ. 58: είναι χρήσιμο να είναι δυνατή η υπεργολαβία ακόμα και στην εξέλιξη του έργου (μετά από την υπογραφή της σύμβασης). • Άρθρο 20- τροποποίηση άρθρου 66: παρ. 2: Υπάρχουν διαδικασίες προσκλήσεων που δεν είναι υποχρεωτικό να πάρουν ΑΔΑΜ, αλλά αυτή η παράγραφος υποχρεώνει όλες να πάρουν ΑΔΑΜ, μήπως διέφυγε της προσοχής αυτών που συνέταξαν το παρόν νομοσχέδιο; • Άρθρο 23- τροποποίηση άρθρου 73: Λόγοι αποκλεισμού παρ. 1: αντί για την νομικίστικη παράθεση άρθρων του ποινικού κώδικα για τους λόγους αποκλεισμού θα μπορούσε να παραμείνει η ταυτόχρονη περιγραφή τους (όπως ισχύει σήμερα), η οποία είναι και πιο κατανοητή • Άρθρο 28- τροποποίηση άρθρου 79: παρ.1: η χρήση του ΕΕΕΣ επεκτείνεται	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			σε όλες τις συμβάσεις; Και κάτω των ορίων; Μήπως πρέπει να προστεθεί το «άνω των όριων» και να περιοριστεί σε αυτές μόνο η χρήση του ΕΕΕΣ; • Άρθρο 39- τροποποίηση άρθρου 96: εφόσον καταργήθηκαν οι παρ. 3,4,5 και 6 θα πρέπει να διευκρινιστεί τί γίνεται με τις εκπρόθεσμες προσφορές (σαν διαδικασία)προφανώς δεν γίνονται δεκτές αλλά πρέπει αυτό να δηλώνεται ξεκάθαρα στο Νόμο. • Άρθρο 44- τροποποίηση άρθρου 103: στην παρ.2 υπάρχει αναφορά για παροχή διευκρινήσεων με την έννοια της παρ.2 του προηγούμενου άρθρου 102 η οποία όμως παράγραφος δεν υφίσταται. • Άρθρο 57- τροποποίηση άρθρου 136: με την παρ.3 δίνεται η δυνατότητα σε πιστοποιημένους ιδιωτικούς φορείς να ασκούν επίβλεψη δημοσίων έργων. Αυτό σαν πρακτική είναι καινοφανής και προκύπτει αναγκαστικά ως λύση βραχυπρόθεσμη διότι από το 2009 δεν έχουν γίνει προσλήψεις μηχανικών με αποτέλεσμα πάρα πολλές δημόσιες υπηρεσίες να είναι υποστελεχωμένες και να μην μπορούν να ασκήσουν επίβλεψη. Η συγκεκριμένη ρύθμιση αποτελεί χρήσιμο και αναγκαίο εργαλείο, θα έπρεπε όμως να μην υπάρχει αοριστία στην εφαρμογή του. Πρέπει να εκδοθεί το πολυαναμενόμενο ΠΔ (από τον έως τώρα ισχύοντα Ν4412) περί καθορισμού της τεχνικής επάρκειας των φορέων κατασκευής έργων, ώστε να προσδιοριστούν σαφείς κανόνες για την χρήση των δυνατοτήτων της παρ.3 και να μην υπάρχει αυτή η αοριστία την οποία καλείται να ερμηνεύσει και να εφαρμόσει ο Προϊστάμενος της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, ήδη οι Διαχειριστικές Αρχές εφαρμόζουν κριτήρια τεχνικής επάρκειας για την συγχρηματοδότηση έργων ΕΣΠΑ. Σε δεύτερη φάση πρέπει να αναδιοργανωθούν οι Τεχνικές Υπηρεσίες ώστε να μπορούν να καλυφθούν τα κενά στην στελέχωση τους από άλλες που δεν έχουν μεγάλο αντικείμενο. • Άρθρο 58- νέο αρ. 136Α: ομοίως με το προηγούμενο • Άρθρο 65- τροποποίηση άρθρου 146: παρ. 2 και 3: η έγκριση του ηλεκτρονικού ημερολογίου από τον προϊστάμενο αποτελεί επιπρόσθετη και μάλλον περιττή γραφειοκρατική διαδικασία. Η ψηφιακή τήρησή του αρκεί και είναι προσβάσιμη σε όλους τους ελεγκτικούς μηχανισμούς οποτεδήποτε. Επιπρόσθετα υπάρχει έντονος προβληματισμός για την επάρκεια του ηλεκτρονικού εξοπλισμού των τεχνικών υπηρεσιών για να ανταπεξέλθει σε τέτοιες ψηφιακές διαδικασίες (π.χ. εξοπλισμοί για αντίγραφα ασφαλείας-backup). Θα πρέπει να προβλέπονται εναλλακτικοί τρόποι τήρησης του ημερολογίου όταν η Διευθύνουσα Υπηρεσία δεν έχει τον κατάλληλο τεχνικό εξοπλισμό. • Άρθρο 66- τροποποίηση άρθρου 147: στην παρ.5 αναφέρεται ότι μόνο η παράταση των τμηματικών προθεσμιών εγκρίνεται από την προϊστάμενη		

			αρχή. Τί συμβαίνει με την συνολική, μήπως ξεχάστηκε; Θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί το λεκτικό της παλιάς (καταργούμενης) 10ης παραγράφου του άρθρου 147. • Άρθρο 69- τροποποίηση άρθρου 150: στην παρ.2 δεν βγαίνει νόημα τι θα γίνει με τον λογαριασμό, προτείνεται να προστεθεί η καταργούμενη φρασεολογία της προηγούμενης μορφής του άρθρου 150 ότι για τον σκοπό αυτό υποβάλλεται ειδικός λογαριασμός. • Άρθρο 70- τροποποίηση άρθρου 151: Με την παρ.3 φαίνεται να περιορίζεται ο υποχρεωτικός έλεγχος της Διευθύνουσας Υπηρεσίας στο 10% ενώ σήμερα αυτό ισχύει στο 100%. Στην παρ. 7 η ηλεκτρονική ενημέρωση του προϊσταμένου για τις αφανείς εργασίες είναι περιττή γραφειοκρατία αφού στο τέλος θα τις δεί και θα τις εγκρίνει αυτός. • Άρθρο 71- τροποποίηση άρθρου 152: παρ.8: επειδή γίνεται μία προσπάθεια από το νομοσχέδιο είναι ευκαιρία να ξεχωρίσει ο τεχνικός έλεγχος του λογαριασμού από τον λογιστικό και να ξεκαθαριστεί και το τι αποτελεί πλήρη λογαριασμό. Προτείνουμε οι Διευθύνουσες Υπηρεσίες να πρέπει να ελέγχουν μόνο το τμήμα που αφορά τα τεχνικά-οικονομικά του λογαριασμού εντός 1 μηνός και μετά ο Υπόλογος/ οικονομική υπηρεσία θα πρέπει να έχει και αυτή αντίστοιχο χρόνο να παραλάβει και να ελέγξει το λογιστικό τμήμα (αρτιότητα τιμολογίου, φορολογική/ασφαλιστική ενημερότητα, κρατήσεις. που δεν είναι τεχνικό αντικείμενο και το γνωρίζουν καλύτερα) και μετά να πληρώσει τον λογαριασμό. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει στο παρόν άρθρο να οριστεί ξεκάθαρα τι συνιστά έναν λογαριασμό τεχνικά πλήρη και τι συνιστά λογιστικά πλήρη. Πιθανώς ο 1ος μήνας είναι λίγος χρόνος όταν η Διευθύνουσα Υπηρεσία που ελέγχει και η Υπηρεσία που ελέγχει είναι διαφορετικές. Επιπρόσθετα θα προτείναμε ο 1ος λογαριασμός να περιλαμβάνει ως συνυποβαλλόμενα μόνο την συναφθείσα σύμβαση και την έγκριση του Ελεγκτικού Συνεδρίου που αποδεικνύει το νόμιμο όλων των ενεργειών, διότι η σημερινή πρακτική να αποστέλλουν οι Διευ. Υπ. ογκώδεις φακέλους με όλη την προεγκριτική αλληλογραφία στις υπηρεσίες που πληρώνουν δεν είναι ορθολογική. • Άρθρο 86- τροποποίηση άρθρου 172: Εφόσον πλέον υπάρχει μόνο μία παραλαβή, ίσως είναι πολύ πρόωρο να καθορίζεται η επιτροπή 12 και πλέον μήνες πριν την διενέργεια της, σύμφωνα με τις παρ.2 και 3. Είναι μεγάλο το χρονικό διάστημα και μπορεί να υπάρξουν διάφορες έκτακτες καταστάσεις, συνταξιοδοτήσεις υπαλλήλων, τροποποιήσεις υπηρεσιών. • Άρθρο 87- τροποποίηση άρθρου 174: στην παρ.11 μνημονεύεται μάλλον λανθασμένα η προθεσμία της παρ.2 ενώ πρέπει να εννοεί την παρ.3 (60 ημέρες) • Άρθρο 89- τροποποίηση άρθρου 183: στην παρ.3 δεν υπάρχει καθορισμός		

			της τεχνικής επάρκειας ώστε η αναθέτουσα αρχή να αναθέσει σε ιδιωτικό φορέα την επίβλεψη μελέτης. Όπως προείπαμε σαν παρατήρηση στα άρθρα 57 και 58 θα πρέπει να εκδοθεί ΠΔ που να καθορίζει ακριβώς την τεχνική επάρκεια υπηρεσιών ώστε χωρίς αοριστία να γίνει δυνατή η χρήση των δυνατοτήτων της παρ.3. • Άρθρο 91- τροποποίηση άρθρου 184: στην παρ.2 υποβάλλει ο ανάδοχος χρονοδιάγραμμα αλλά δεν μνημονεύεται προθεσμία έγκρισης του από την Διευθ. Υπηρεσία (πριν ήταν 15 ημέρες)		

11911	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:40:20	Γενικά: 1.Για κάθε ανάθεση δημόσιας σύμβασης μελέτης να λαμβάνεται υπόψη και ο φόρτος (υπό εκπόνηση μελέτες του Οικονομικού Φορέα ή ανεκτέλεστες μελέτες), έτσι θα βοηθούν οι νεώτεροι μελετητές ή Γραφεία μελετών αλλά ταυτόχρονα θα υποβοηθηθεί και η έγκαιρη υποβολή της μελέτης. 2.Για κάθε ανάθεση δημόσιας σύμβασης μελέτης μέχρι ενός συγκεκριμένου ποσού (π.χ. 50.000€) να λαμβάνεται υπόψη ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ η εντοπιότητα του Οικονομικού Φορέα (αρθ. 50, αρθ. 118-Ν4412): ΄Το ποσοστό 10% του προϋπολογισμού θεωρείται πολύ μικρό με αποτέλεσμα τις περισσότερες φορές να παρουσιάζονται προβλήματα ως προς την εκπόνηση μελετών και την αντίστοιχη ωρίμανση έργων. Προτείνεται η αύξηση του ποσοστού στο 25% ή κάποιο όριο βάσει των πιστώσεων που να παρέχει μεγαλύτερη ευχέρεια στους Φορείς (Δήμους, Περιφέρειες, κλπ). (αρθ. 50, αρθ. 118-Ν4412): Η μη ανάθεση / μη ανάληψη άλλης σύμβασης από το ίδιο Οικονομικό Φορέα ύστερα από μία ανάθεση μελέτης ΟΠΟΙΟΥ ποσού, δεν ευνοεί ιδιαίτερα τους μικρής τάξης μελετητές αλλά και δεν αντιμετωπίζει δίκαια και ισοβαρώς όλους του μελετητές. ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ο αποκλεισμός ΜΟΝΟ για έξι (6) μήνες.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11912	127	2020-12-07 13:44:58	Άρθρο 55 που αντικατέστησε το 127 Ν.4412/2016 Έννομη προστασία κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118 και των δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 119 Χάνεται το δικαίωμα άσκησης άλλης ειδικής ή ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής για τις δημόσιες συμβάσεις από €30.000 έως €60.000, η οποία θα υποβάλλεται στο Διοικητικό Εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής, το οποίο θα αποφαίνεται αμετακλήτως.. Πρόκειται για δυσανάλογο οικονομικό και διοικητικό βάρος για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις Προτείνεται η μη κατάργηση αυτού του δικαιώματος ενώπιον της αναθέτουσας αρχής για συμβάσεις αξίας έως €60.000	Απορρίπτεται	Βλέπε αιτιολογική εκθεση

11913	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:46:53	Στην παρ.θ σημείο 7. του άρθρου 17, γίνεται αναφορά σε «τραπεζικό λογαριασμό». Η εν λόγω αναφορά είναι ανακριβής και ατελής καθώς κάνει αναφορά αποκλειστικά στα πιστωτικά ιδρύματα και παραλείπει εντελώς τη δυνατότητα δήλωσης IBANs που αντιστοιχούν σε λογαριασμούς πληρωμών άλλων παρόχων υπηρεσιών πληρωμών (π.χ. Ιδρύματα Πληρωμών και Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος). Επίσης, είναι αντίθετη με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τις υπηρεσίες πληρωμών (ενδεικτικά, PSD2 όπως ενσωματώθηκε στην εθνική μας νομοθεσία με το Ν. 4537/2018 -σε αντικατάσταση της προηγούμενης ευρωπαϊκής οδηγίας PSD1 και του Ν 3862/2010 αντίστοιχα-) και τη διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου πληρωμών, η οποία εισήγαγε: - την έννοια του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών (και όχι πια «τράπεζας/πιστωτικού ιδρύματος»). Η έννοια αυτή περιλαμβάνει όχι μόνο πιστωτικά ιδρύματα, αλλά και ιδρύματα πληρωμών και ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος. - την έννοια του λογαριασμού πληρωμών (και όχι πια «τραπεζικού λογαριασμού») που δύναται να τηρείται από οποιοδήποτε πάροχο υπηρεσιών πληρωμών. Εφόσον τα πιστωτικά ιδρύματα είναι μόνο μία υποκατηγορία των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, η αποκλειστική αναφορά σε πιστωτικά ιδρύματα εν προκειμένω εισάγει δυσμενή, αδικαιολόγητη και αντίθετη προς το ευρωπαϊκό δίκαιο διάκριση εις βάρος των λοιπών παρόχων υπηρεσιών πληρωμών (ιδρύματα πληρωμών, ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος κ.ά.), οι οποίοι διαθέτουν αντίστοιχα στους πελάτες τους τη δυνατότητα τήρησης λογαριασμών πληρωμών. Διευκρινίζεται πως σε ότι αφορά τις Υπηρεσίες Πληρωμών, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 4 παρ. 3 του Ν 4537/2018, όπου σήμερα στην κείμενη νομοθεσία υφίσταται η διατύπωση περί «τραπεζικού λογαριασμού» ή «λογαριασμού που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα», νοείται «λογαριασμός πληρωμών» που τηρείται από οποιοδήποτε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών (κατά τα οριζόμενα στο Ν 4537/2018) και όπου «Τράπεζα /Πιστωτικό Ίδρυμα», νοείται «Πάροχος Υπηρεσιών Πληρωμών» κατά τα οριζόμενα στον ίδιο νόμο.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11914	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:47:36	Στο άρθρο 69, γίνεται αναφορά σε «τραπεζικό λογαριασμό». Η εν λόγω αναφορά είναι ανακριβής και ατελής καθώς κάνει αναφορά αποκλειστικά στα πιστωτικά ιδρύματα και παραλείπει εντελώς τη δυνατότητα δήλωσης IBANs που αντιστοιχούν σε λογαριασμούς πληρωμών άλλων παρόχων υπηρεσιών πληρωμών (π.χ. Ιδρύματα Πληρωμών και Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος). Επίσης, είναι αντίθετη με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τις υπηρεσίες πληρωμών (ενδεικτικά, PSD2 όπως ενσωματώθηκε στην εθνική μας νομοθεσία με το Ν. 4537/2018 -σε αντικατάσταση της προηγούμενης ευρωπαϊκής οδηγίας PSD1 και του Ν 3862/2010 αντίστοιχα-) και τη διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου πληρωμών, η οποία εισήγαγε: - την έννοια του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών (και όχι πια «τράπεζας/πιστωτικού ιδρύματος»). Η έννοια αυτή περιλαμβάνει όχι μόνο πιστωτικά ιδρύματα, αλλά και ιδρύματα πληρωμών και ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος. - την έννοια του λογαριασμού πληρωμών (και όχι πια «τραπεζικού λογαριασμού») που δύναται να τηρείται από οποιοδήποτε πάροχο υπηρεσιών πληρωμών. Εφόσον τα πιστωτικά ιδρύματα είναι μόνο μία υποκατηγορία των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, η αποκλειστική αναφορά σε πιστωτικά ιδρύματα εν προκειμένω εισάγει δυσμενή, αδικαιολόγητη και αντίθετη προς το ευρωπαϊκό δίκαιο διάκριση εις βάρος των λοιπών παρόχων υπηρεσιών πληρωμών (ιδρύματα πληρωμών, ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος κ.ά.), οι οποίοι διαθέτουν αντίστοιχα στους πελάτες τους τη δυνατότητα τήρησης λογαριασμών πληρωμών. Διευκρινίζεται πως σε ότι αφορά τις Υπηρεσίες Πληρωμών, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 4 παρ. 3 του Ν 4537/2018, όπου σήμερα στην κείμενη νομοθεσία υφίσταται η διατύπωση περί «τραπεζικού λογαριασμού» ή «λογαριασμού που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα», νοείται «λογαριασμός πληρωμών» που τηρείται από οποιοδήποτε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών (κατά τα οριζόμενα στο Ν 4537/2018) και όπου «Τράπεζα /Πιστωτικό Ίδρυμα», νοείται «Πάροχος Υπηρεσιών Πληρωμών» κατά τα οριζόμενα στον ίδιο νόμο.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11915	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:48:16	Στο άρθρο 71, γίνεται αναφορά σε «τράπεζες και λοιπά πιστωτικά ιδρύματα». Η εν λόγω αναφορά είναι ανακριβής και ατελής καθώς κάνει αναφορά αποκλειστικά στα πιστωτικά ιδρύματα και παραλείπει εντελώς τη δυνατότητα δήλωσης IBANs που αντιστοιχούν σε λογαριασμούς πληρωμών άλλων παρόχων υπηρεσιών πληρωμών (π.χ. Ιδρύματα Πληρωμών και Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος). Επίσης, είναι αντίθετη με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τις υπηρεσίες πληρωμών (ενδεικτικά, PSD2 όπως ενσωματώθηκε στην εθνική μας νομοθεσία με το Ν. 4537/2018 -σε αντικατάσταση της προηγούμενης ευρωπαϊκής οδηγίας PSD1 και του Ν 3862/2010 αντίστοιχα-) και τη διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου πληρωμών, η οποία εισήγαγε: - την έννοια του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών (και όχι πια «τράπεζας/πιστωτικού ιδρύματος»). Η έννοια αυτή περιλαμβάνει όχι μόνο πιστωτικά ιδρύματα, αλλά και ιδρύματα πληρωμών και ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος. - την έννοια του λογαριασμού πληρωμών (και όχι πια «τραπεζικού λογαριασμού») που δύναται να τηρείται από οποιοδήποτε πάροχο υπηρεσιών πληρωμών. Εφόσον τα πιστωτικά ιδρύματα είναι μόνο μία υποκατηγορία των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, η αποκλειστική αναφορά σε πιστωτικά ιδρύματα εν προκειμένω εισάγει δυσμενή, αδικαιολόγητη και αντίθετη προς το ευρωπαϊκό δίκαιο διάκριση εις βάρος των λοιπών παρόχων υπηρεσιών πληρωμών (ιδρύματα πληρωμών, ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος κ.ά.), οι οποίοι διαθέτουν αντίστοιχα στους πελάτες τους τη δυνατότητα τήρησης λογαριασμών πληρωμών. Διευκρινίζεται πως σε ότι αφορά τις Υπηρεσίες Πληρωμών, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 4 παρ. 3 του Ν 4537/2018, όπου σήμερα στην κείμενη νομοθεσία υφίσταται η διατύπωση περί «τραπεζικού λογαριασμού» ή «λογαριασμού που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα», νοείται «λογαριασμός πληρωμών» που τηρείται από οποιοδήποτε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών (κατά τα οριζόμενα στο Ν 4537/2018) και όπου «Τράπεζα /Πιστωτικό Ίδρυμα», νοείται «Πάροχος Υπηρεσιών Πληρωμών» κατά τα οριζόμενα στον ίδιο νόμο.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11916	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:48:53	Στο άρθρο 302 παρ. 11, ως εμφαίνεται στο σχέδιο νόμου, ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι ".....Μπορούν, επίσης, να εκδίδονται από το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού....." Δεδομένου ότι το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. διαθέτει δικό του ιδιαίτερο πρότυπο έγγραφο εγγυητικής επιστολής και δεν ακολουθεί ποτέ το υπόδειγμα της εκάστοτε Διακήρυξης προτείνεται όπως συμπεριληφθεί η φράση "σύμφωνα με το υπόδειγμα που έχει διαμορφώσει (εννοείται το Τ.Μ.Ε.ΔΕ.)"	Απορρίπτεται	Δεν μπορεί το πιστωτικό ίδρυμα ή ο εγγυοδότης να ορίζει τους όρους της εγγύησης

11917	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:52:43	Στο άρθρο 93, γίνεται αναφορά σε «αναγνωρισμένες τράπεζες». Η εν λόγω αναφορά είναι ανακριβής και ατελής καθώς κάνει αναφορά αποκλειστικά στα πιστωτικά ιδρύματα. Επίσης, είναι αντίθετη με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τις υπηρεσίες πληρωμών (ενδεικτικά, PSD2 όπως ενσωματώθηκε στην εθνική μας νομοθεσία με το Ν. 4537/2018 -σε αντικατάσταση της προηγούμενης ευρωπαϊκής οδηγίας PSD1 και του Ν 3862/2010 αντίστοιχα-) και τη διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου πληρωμών, η οποία εισήγαγε: - την έννοια του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών (και όχι πια «τράπεζας/πιστωτικού ιδρύματος»). Η έννοια αυτή περιλαμβάνει όχι μόνο πιστωτικά ιδρύματα, αλλά και ιδρύματα πληρωμών και ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος. - την έννοια του λογαριασμού πληρωμών (και όχι πια «τραπεζικού λογαριασμού») που δύναται να τηρείται από οποιοδήποτε πάροχο υπηρεσιών πληρωμών. Εφόσον τα πιστωτικά ιδρύματα είναι μόνο μία υποκατηγορία των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, η αποκλειστική αναφορά σε πιστωτικά ιδρύματα εν προκειμένω εισάγει δυσμενή, αδικαιολόγητη και αντίθετη προς το ευρωπαϊκό δίκαιο διάκριση εις βάρος των λοιπών παρόχων υπηρεσιών πληρωμών (ιδρύματα πληρωμών, ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος κ.ά.), οι οποίοι διαθέτουν αντίστοιχα στους πελάτες τους τη δυνατότητα τήρησης λογαριασμών πληρωμών. Διευκρινίζεται πως σε ότι αφορά τις Υπηρεσίες Πληρωμών, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 4 παρ. 3 του Ν 4537/2018, όπου σήμερα στην κείμενη νομοθεσία υφίσταται η διατύπωση περί «τραπεζικού λογαριασμού» ή «λογαριασμού που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα», νοείται «λογαριασμός πληρωμών» που τηρείται από οποιοδήποτε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών (κατά τα οριζόμενα στο Ν 4537/2018) και όπου «Τράπεζα /Πιστωτικό Ίδρυμα», νοείται «Πάροχος Υπηρεσιών Πληρωμών» κατά τα οριζόμενα στον ίδιο νόμο.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	
11918	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:53:38	Στο άρθρο 140, γίνεται αναφορά σε «τα οικεία τραπεζικά ιδρύματα». Η εν λόγω αναφορά είναι ανακριβής και ατελής καθώς κάνει αναφορά αποκλειστικά στα πιστωτικά ιδρύματα. Επίσης, είναι αντίθετη με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τις υπηρεσίες πληρωμών (ενδεικτικά, PSD2 όπως ενσωματώθηκε στην εθνική μας νομοθεσία με το Ν. 4537/2018 -σε αντικατάσταση της προηγούμενης ευρωπαϊκής οδηγίας PSD1 και του Ν 3862/2010 αντίστοιχα-) και τη διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου πληρωμών, η οποία εισήγαγε: - την έννοια του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών (και όχι πια «τράπεζας/πιστωτικού ιδρύματος»). Η έννοια αυτή περιλαμβάνει όχι μόνο πιστωτικά ιδρύματα, αλλά και ιδρύματα πληρωμών και ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος. - την έννοια του λογαριασμού πληρωμών (και όχι πια «τραπεζικού λογαριασμού») που δύναται να τηρείται από οποιοδήποτε πάροχο υπηρεσιών πληρωμών.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			Εφόσον τα πιστωτικά ιδρύματα είναι μόνο μία υποκατηγορία των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, η αποκλειστική αναφορά σε πιστωτικά ιδρύματα εν προκειμένω εισάγει δυσμενή, αδικαιολόγητη και αντίθετη προς το ευρωπαϊκό δίκαιο διάκριση εις βάρος των λοιπών παρόχων υπηρεσιών πληρωμών (ιδρύματα πληρωμών, ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος κ.ά.), οι οποίοι διαθέτουν αντίστοιχα στους πελάτες τους τη δυνατότητα τήρησης λογαριασμών πληρωμών. Διευκρινίζεται πως σε ότι αφορά τις Υπηρεσίες Πληρωμών, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 4 παρ. 3 του Ν 4537/2018, όπου σήμερα στην κείμενη νομοθεσία υφίσταται η διατύπωση περί «τραπεζικού λογαριασμού» ή «λογαριασμού που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα», νοείται «λογαριασμός πληρωμών» που τηρείται από οποιοδήποτε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών (κατά τα οριζόμενα στο Ν 4537/2018) και όπου «Τράπεζα /Πιστωτικό Ίδρυμα», νοείται «Πάροχος Υπηρεσιών Πληρωμών» κατά τα οριζόμενα στον ίδιο νόμο.		
11919	79	2020-12-07 13:55:22	Άρθρο 28 (Τροποποίηση του άρθρου 79 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης) §1. Πρέπει να προστεθεί παράγραφος ως εξής: Μετά την παρέλευση των προθεσμιών της §10 του άρθρου 73 (5ετία και 3ετία) οι οικονομικοί φορείς δεν είναι υποχρεωμένοι να δηλώνουν στο ΕΕΕΣ το σχετικό γεγονός. §6. Να διορθωθεί το "..εφόσον συντρέχει η περίπτωση ΒΒ της παρ. 2 του άρθρου 73" με "..εφόσον συντρέχει η περίπτωση 2Α της παρ. 2 του άρθρου 73".	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11920	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 13:58:52	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΜΗΤΕΔΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ Πάγιο αίτημα της Ομοσπονδίας μας ήταν ότι η αναθεώρηση του Ν.4412/2016 πρέπει να γίνει στη φιλοσοφία δημιουργίας ισχυρού και αποτελεσματικού Δημοσίου φορέα, ικανού να ανταπεξέλθει σε δύσκολες συνθήκες, έτσι όπως αναδείχθηκε αναγκαίο και σωτήριο στην περιπέτεια της πανδημίας που αντιμετωπίζουμε. Οι Δημόσιοι Φορείς οφείλουν να διαθέτουν τους κατάλληλους ελεγκτικούς μηχανισμούς ούτως ώστε να επιβλέπουν την έντεχνη εκτέλεση των δημόσιων έργων. Εκτιμούμε ότι δεν αποτελεί ενδεδειγμένη λύση η επίβλεψη των έργων από ιδιώτες μηχανικούς καθώς δεν εξασφαλίζεται η διαφάνεια και η προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος και επιβάλλεται να αναθεωρηθούν άμεσα διατάξεις που παραχωρούν αρμοδιότητες του Δημοσίου σε Ανώνυμες Εταιρείες (Α.Ε.), την τήρηση μητρώων σε ιδιωτικούς φορείς, τις Αναπτυξιακές εταιρίες του πρόσφατου Ν. 4674/2020 που προορίζονται να υποκαταστήσουν τις Τεχνικές Υπηρεσίες των ΟΤΑ, την σύσταση σώματος ειδικών επιμετρητών (Ν. 4512 άρθρο 218). Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση, με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιδιώκεται η αναμόρφωση του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου για τις Δημόσιες Συμβάσεις του νόμου 4412/2016, με σκοπό μεταξύ άλλων, την απλοποίηση/διασαφήνιση των διατάξεων του νόμου, την επιτάχυνση και την αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων χωρίς εκπτώσεις στο πεδίο της διαφάνειας, στην αντιμετώπιση παθογενειών του συστήματος δημοσίων συμβάσεων όπως το ζήτημα των υπερβολικά χαμηλών προσφορών κλπ. Άποψή μας είναι ότι οι στόχοι αυτοί τελικώς δεν θα επιτευχθούν, διότι βασικός άξονας του νομοσχεδίου είναι η μεταφορά του ελεγκτικού έργου, που πάγια και ορθά ασκούσε το δημόσιο σε ιδιώτες, στους οποίους τώρα παραχωρεί: 1. τον καθορισμό των προδιαγραφών των υλικών και των τιμολογίων εργασιών 2. τη μελέτη των έργων 3. την κατασκευή των έργων 4. την επίβλεψη των έργων Επίσης δεκάδες βασικά θέματα και ρυθμίσεις παραπέμπονται σε Υπουργικές Αποφάσεις και Προεδρικά Διατάγματα, με αποτέλεσμα να παραμένουν άγνωστα και αδιευκρίνιστα. Παραθέτουμε τις παρατηρήσεις μας σε βασικά θέματα και άρθρα: Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών (Άρθρο 10)	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			Είναι πλέον απολύτως αναγκαίος ο καθορισμός προδιαγραφών, διαδικασιών και προϋποθέσεων, καθώς και της αντιστοίχως αναγκαίας ελάχιστης στελέχωσης των Τεχνικών Υπηρεσιών προκειμένου να θεωρείται ότι διαθέτουν την απαιτούμενη για τις ανάγκες τους τεχνική επάρκεια. Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (Άρθρο 33) Προβλέπεται ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, να θεωρούνται όσες εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων. Εκτιμούμε ότι αυτή η διάταξη δεν θα λειτουργήσει αποτρεπτικά και δεν θα επιλυθεί το ακανθώδες αυτό πρόβλημα των υπέρογκων εκπτώσεων, διότι άλλοι είναι οι παράγοντες δημιουργίας του, οι οποίοι αντιθέτως, με τις διατάξεις του νομοσχεδίου πιθανόν να ενισχύονται. Είναι δε απαραίτητη η έκδοση Υπ. Απόφασης με την οποία θα ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων κάποιες προσφορές θα κρίνονται ως ασυνήθιστα χαμηλές, διότι είναι γεγονός ότι σήμερα οι Επιτροπές διαγωνισμών συνήθως αποφεύγουν, φοβούμενες ακόμα και δικαστικές περιπέτειες, να ζητήσουν εξηγήσεις για ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές από τους προσφέροντες εργολήπτες, ενώ η ίδια τακτική ακολουθείται και από τις Αναθέτουσες Αρχές. Επίβλεψη έργου (Άρθρα 57 & 58) Προβλέπεται ότι η επίβλεψη δύναται να ασκηθεί, από πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα, ενώ και εδώ απαιτείται Π.Δ. για τον καθορισμό των προσόντων, της αμοιβής και γενικά της διαδικασίας. Όμως, οι επιβλέποντες αποτελούν τους άμεσους βοηθούς του προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας. Αναρωτιόμαστε τί θα συμβεί πλέον με τον ιδιωτικό φορέα, αν θα αποτελεί βοηθό του επιβλέποντα προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας και πώς θα επιτευχθεί η επιτάχυνση των διαδικασιών και η αποφυγή νέων καθυστερήσεων εκτέλεσης των έργων, εφόσον προβλέπεται ότι: • Η διευθύνουσα υπηρεσία δύναται να εναντιώνεται στα πορίσματα και έγγραφα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης • Ο ανάδοχος να αμφισβητεί ενέργειες της επίβλεψης και να υποβάλλει αναφορά προς τη διευθύνουσα υπηρεσία και να έχει την δυνατότητα υποβολής ένστασης. Η προσδοκία υψηλού επιπέδου επίβλεψης, προσκρούει στο γεγονός ότι δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν δικλίδες ασφαλείας περί αποτροπής αφανούς συνεργασίας και εξυπηρέτησης κοινών συμφερόντων μεταξύ κατασκευαστή και επιβλέποντα ή ακόμη και μελλοντικής συνεργασίας τους στη βάση της πιθανής «εξυπηρέτησης» και «κατανόησης» που επέδειξε η επίβλεψη. Άλλωστε πρόκειται για ξεκάθαρη εισχώρηση των ιδιωτικών συμφερόντων στα δημόσια έργα καθώς αμφότεροι, ο πιστοποιημένος ιδιωτικός φορέας όσο και ο ανάδοχος, είναι οικονομικοί φορείς που προσδοκούν κέρδη και		

			δραστηριοποιούνται στο ίδιο οικονομικό αντικείμενο. Είναι μάλιστα δυνατόν να εναλλάσσονται περιοδικά στο ρόλο του ελέγχοντα και του ελεγχόμενου, έστω και με μη εμφανής δραστηριότητες. Υπό αυτές τις προϋποθέσεις είναι αδύνατον να ενισχυθούν οι συνθήκες διαφάνειας. Εκτιμούμε ότι υψηλού επιπέδου επίβλεψη και διαφάνεια μπορεί να επιτευχθεί μόνο με επιβλέποντες μηχανικούς δημοσίους υπαλλήλους με σταθερή θέση εργασίας και σε αυτή την κατεύθυνση πρέπει να κινηθεί το νομοσχέδιο, ενισχύοντας και βελτιώνοντας τις απαραίτητες διαδικασίες πρόσληψης νέων υπαλλήλων και ενίσχυσης των υπηρεσιών. Επιμετρήσεις (Άρθρο 70) Το σύστημα παρακολούθησης των έργων, μέσω των επιμετρήσεων μετατρέπεται σε δηλωτικό, από ελεγκτικό όπως ισχύει σήμερα. Τα επιμετρητικά στοιχεία προβλέπεται να υποβάλλονται από τον ανάδοχο στους επιβλέποντες, συνοδευόμενα με δήλωση περί της αληθείας τους. Ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, σε κάθε περίπτωση, θα υποχρεούται να προβεί σε δειγματοληπτικό ενδεικτικό έλεγχο επαλήθευσης επιμετρήσεως, σε ποσοστό (10%) των επιμετρήσεων που υποβλήθηκαν. Αντίστοιχα και η διαδικασία δήλωσης γνωστοποίησης αφανών εργασιών, που συνοδεύει υποχρεωτικά την επιμέτρηση αυτών, θα περιλαμβάνει δήλωση περί της αλήθειας των στοιχείων, καθώς και έκθεση του επιβλέποντα. Σύμφωνα με τα παραπάνω, η τριμελής επιτροπή παραλαβής αφανών εργασιών, στο πρωτόκολλο (ΠΠΑΕ) της οποίας περιλαμβάνονται ή τεκμαίρονται εκτός των αφανών και οι περισσότερες εμφανείς εργασίες, θα αντικατασταθεί από την έκθεση του επιβλέποντα και την δήλωση αληθείας του αναδόχου. Επίσης ο υποχρεωτικός έλεγχος επαλήθευσης επιμετρήσεων σε ποσοστό 10%, θα επαρκεί ώστε να πιστοποιείται πλέον η νομιμότητα και η διαφάνεια των επιμετρήσεων και της όλης διαδικασίας. Εκτιμούμε ότι η διαδικασία των επιμετρήσεων θα πρέπει να παραμείνει ως έχει και αν κριθεί απαραίτητο να ενισχυθούν οι διαδικασίες διαφάνειας και όχι να υποβαθμισθούν σε επίπεδο έκθεσης του επιβλέποντα και δήλωσης αληθείας του αναδόχου. Η τριμελής επιτροπή παραλαβής αφανών εργασιών, θα πρέπει να αποτελείται από μηχανικούς δημοσίους υπαλλήλους με σταθερή σχέση εργασίας. Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (Άρθρο 84) Προβλέπεται ότι ιδρύεται Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ) και για την υποστήριξή του ειδικός φορέας με την επωνυμία «Εταιρία Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων & Μελετών». Η εταιρία αυτή θα είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και στη διοίκησή της θα εκπροσωπούνται ισότιμα όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στην παραγωγή των		

			τεχνικών έργων. Η δε λειτουργία της θα μπορεί να ανατίθεται σε κατάλληλο φορέα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα. Δηλαδή το σύνολο των ιδιωτών που μελετούν, κατασκευάζουν, επιβλέπουν και ελέγχουν τα δημόσια έργα, θα καθορίζουν: τον προγραμματισμό, το σχεδιασμό, την κατασκευή και λειτουργία των τεχνικών έργων, καθώς και το Σύστημα Αναλύσεων Τιμών, Προσδιορισμού Κόστους και το Σύστημα Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών, η δε λειτουργεία της πιθανότατα θα ανατεθεί στο ΤΕΕ. Εκτιμούμε ότι ο προγραμματισμός, ο σχεδιασμός οι προδιαγραφές των υλικών και τα τιμολόγια, είναι αποκλειστικό προνόμιο και ευθύνη της πολιτείας και δεν επιτρέπεται να εκχωρηθεί σε ιδιώτες. Όργανα διενέργειας διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων (Άρθρο 108) Τα γνωμοδοτικά όργανα-επιτροπές θα πρέπει να στελεχώνονται υποχρεωτικά από μηχανικούς δημοσίους υπαλλήλους, με σταθερή σχέση εργασίας που θα πληρούν τις προϋποθέσεις ένταξής τους στο Μη.Μ.Ε.Δ. και στο Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344. Μητρώα. (άρθρα 58, 90, 84) Διαφαίνεται ότι η τήρηση των μητρώων ελεγκτών μηχανικών καθώς και η ανάπτυξη, λειτουργία, διαρκής ενημέρωση και υποστήριξη των ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ και ΗΣΠΚΣΠΤΕ που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ και το εκάστοτε ισχύον ΕΣΠΑ προορίζεται να ανατεθούν στο ΤΕΕ, το οποίο συνεχίζει να αναλαμβάνει λειτουργικές δομές του δημοσίου, καθώς και τα αντίστοιχα έσοδα. Είμαστε αντίθετοι στην παραχώρηση δομών του Δημοσίου σε ιδιώτες και την συνεχιζόμενη αποδιοργάνωσή και απαξίωσή του. Αμοιβές Επιτροπών (άρθρο 86) Προβλέπεται για κάποια μέλη της επιτροπής παραλαβής ιδιαίτερη αμοιβή, καθώς και η είσοδος δύο εκπροσώπων του ΤΕΕ, πλην των τριών δημοσίων υπαλλήλων. Πρόσφατα, δε σε άλλο υπό διαβούλευση νομοσχέδιο, προβλέφθηκε αμοιβή για το σύνολο των μελών των επιτροπών του ν.4412/2016 που υπηρετούν σε συγκεκριμένο φορέα. Εκτιμούμε ότι πρέπει να υπάρχει δίκαιη και ενιαία αντιμετώπιση στο θέμα των επιτροπών. Διάφορες παρατηρήσεις Δεν αντιλαμβανόμαστε γιατί συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας η πιθανή καθυστέρηση λόγω φόρτου εργασίας των επιβλεπόντων, η υποβολή προς την προϊσταμένη αρχή, της τριμηνιαίας συνοπτικής ανακεφαλαιωτικής έκθεσης για την πορεία έργου (άρθρο 57 παρ. 10).		

			Η προθεσμία των 3 ημερών από την κοινοποίηση πρόσκλησης προς τον επιβλέποντα για έλεγχο αφανών εργασιών, χωρίς να έχει προηγηθεί ενημέρωση για τον προγραμματισμό των εργασιών, μπορεί συχνά να οδηγήσει σε υπερημερία, διότι σε πολλές περιπτώσεις, νησιωτικές ή άλλες απομακρυσμένες περιοχές δεν είναι πάντα εφικτή η άμεση μετακίνηση (άρθρο 70 παρ. 7). Η έγκριση των μελετών και η θεώρηση της όλης διαδικασίας δημοπράτησης των έργων θα πρέπει απαραίτητα να γίνεται από δημόσιους υπαλλήλους, διαφορετικά ενδέχεται να τεθούν θέματα νομιμότητας. Αυτό σημαίνει ότι οι υπάρχοντες δημόσιοι υπάλληλοι θα επωμίζονται το σύνολο των ευθυνών της όλης διαδικασίας και κατ΄ επέκταση και των νομικών ευθυνών που ενδεχομένως προκύψουν. Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου συνεχίζεται η απαξίωση του δημόσιου τομέα και μάλιστα στο πλέον νευραλγικό του αντικείμενο, τον έλεγχο του ιδιωτικού τομέα και τη διασφάλιση της διαφάνειας. Θεσμοθετείται η μεταφορά του ελεγκτικού έργου του δημοσίου που αποτελεί θεμελιώδη και βασική υποχρέωσή του στα δημόσια έργα, πλέον σε ιδιώτες, στους οποίους παραχωρεί : • Τον σχεδιασμό και τον προγραμματισμό, • τον καθορισμό των προδιαγραφών των υλικών και των τιμολογίων εργασιών • την μελέτη, την κατασκευή και την επίβλεψη των έργων Είναι εμφανές ότι κάτι σημαντικό ανατρέπεται πλέον στα δημόσια έργα και εκτιμούμε ότι σίγουρα δεν είναι προς το συμφέρον και την ωφέλεια των πολιτών. Ζητάμε την αναβάθμιση και στελέχωση των δημόσιων τεχνικών υπηρεσιών, προκειμένου να ανταποκριθούν στο έργο τους και την απαίτηση του κάθε πολίτη για διαφάνεια και αντικειμενική και δίκαιη διαδικασία ελέγχου προς όλους τους ιδιωτικούς φορείς, προκειμένου να υπάρχει η απολύτως αναγκαία συνεργασία ιδιωτών και δημοσίου, βασισμένη σε δίκαιες και διαφανείς διαδικασίες προς την εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου.		

11921	118	2020-12-07 13:59:31	Άρθρο 50 που αντικαθιστά το.118 Ν.4412/2016 Απευθείας ανάθεση Το διάστημα μεταξύ €20.000 και €60.000 ευρώ, που ανήκε στη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού, «διαιρείται» σε δύο άνισα διαστήματα, το από €20.000 έως €30.000, στο οποίο η διαδικασία απλουστεύεται με τις διατάξεις τής απευθείας ανάθεσης, και το €30.000 έως €60.000, στο οποίο η διαδικασία περιπλέκεται, με υπαγωγή της στις διατάξεις των ανοικτών διαδικασιών, του ΕΣΗΔΗΣ της γραφειοκρατίας και της διοικητικής επιβάρυνσης χωρίς να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας. Συνολικά οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις δεν αντέχουν μαζί με τα όσα προαναφέρθηκαν να συντηρούν λογισμικά για ηλεκτρονικά τιμολόγια, ηλεκτρονικό ημερολόγιο ,ηλεκτρονική δήλωση προσωπικού στο ΕΡΓΑΝΗ, γραμματειακή υποστήριξη ,λογιστή κ.α. και θα εξαφανιστούν. Προτείνεται η μη κατάργηση του συνοπτικού διαγωνισμού	Λαμβάνεται υπόψη / μεταβατικές διατάξεις	

11922	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:00:03	Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ 1. Μη συνεκτική αντιμετώπιση των προβλημάτων με επιμέρους θετικές και αρνητικές διατάξεις και αβέβαιο αποτέλεσμα. 2. Οι ρυθμίσεις δεν αντιμετωπίζουν τους στόχους όπως αυτοί καταγράφονται στην ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΗΣ. 3. Δεν έχουν ληφθεί υπόψη επιτυχημένες διεθνείς ή προηγούμενες ελληνικές πρακτικές. 4. Οι διατάξεις του σ/ν αφορούν περισσότερο στην εκτέλεση (85 άρθρα) παρά στην ανάθεση (56 άρθρα) των συμβάσεων. 5. Δεν προάγονται πολιτικές ενίσχυσης του κλάδου. Β. ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ Σ/Ν - Άρθρο 1 Ορισμοί - Τροποποίηση άρθρου 2 ν. 4412/2016 7α) ως «δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών νοούνται όλες οι συμβάσεις με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες συνδέονται ευρύτερα με την εκτέλεση έργου, κατά την έννοια της περ. 7 του παρόντος άρθρου ή παραγωγική διαδικασία ή τον χωρικό σχεδιασμό, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ, όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής. (Αναγκαίες προσθήκες, η μεν αυτή που σχετίζεται με τις παραγωγικές διαδικασίες υπήρχε σε όλους τους προηγούμενους νόμους και αυτή που αναφέρεται στο Παράρτημα, αποσκοπεί στη σύνδεση των κατηγοριών μελέτης – τεχνικών υπηρεσιών με τους ευρωπαϊκούς κωδικούς CPV). 4α) ως «επιβλέπων» νοείται τεχνικός υπάλληλος της διευθύνουσας υπηρεσίας ή ιδιωτικός οικονομικός φορέας ή ένωση οικονομικών φορέων, ο οποίος απαιτείται να διαθέτει τις εξιδεικευμένες γνώσεις που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και επίβλεψη του έργου, (Αναφορά σε οικονομικούς φορείς και όχι σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα). 4β) διαγράφεται (Δεν απαιτείται τέτοια πρόβλεψη, ούτε ένα νέο μητρώο. Υπάρχουν τα Μητρώα Τεχνικών Επιχειρήσεων. Η επίβλεψη των έργων πρέπει να ανατίθεται με όμοια διαδικασία και με σύμβαση του νόμου αυτού, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού έργου. Η πρόβλεψη αυτή αντίκειται και στην κυβερνητική πολιτική για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθόσον προωθεί την ατομική επιχειρηματικότητα. Η δε πρόβλεψη για κλήρωση είναι παντελώς εσφαλμένη, διότι η μικρή εκτιμώμενη αξία δεν συνεπάγεται apriori απλό έργο, χωρίς απαιτήσεις, που μπορεί να το επιβλέψει οποιοσδήποτε). 17) «Ως διοίκηση και διαχείριση έργου ορίζονται ο σχεδιασμός, η οργάνωση, η παρακολούθηση, ο έλεγχος, η αναφορά όλων των θεμάτων ενός έργου καθώς και η διαχείριση κινδύνων, επικοινωνιών και εμπλοκής	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			ενδιαφερομένων μερών για την επίτευξη των στόχων του έργου, στα πλαίσια του τριπλού περιορισμού κόστους, χρόνου και ποιότητας, πραγματοποιούμενα σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα διοίκησης έργων όπως το ΕΛΟΤ ISO 21500.» (Δεν υπάρχει αναφορά στον νόμο σχετική με τη διαχειριστική επάρκεια των οργανισμών που εμπλέκονται στην παραγωγή των έργων καθώς και για την εφαρμογή πρότυπης διοίκησης έργων. Η εφαρμογή πρότυπης διοίκησης έργων έχει αποδειχθεί παγκοσμίως ότι συντελεί σημαντικά στη βελτίωση του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των έργων έτσι ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της εκτέλεσης και να μειωθεί η σπάταλη των πάσης φύσεως απαιτούμενων πόρων για την υλοποίηση του έργου). Ν.4412 – Άρθρο 26, παρ. 1 Επιλογή των διαδικασιών (άρθρο 26 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) 1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν: α) στην ανοικτή διαδικασία του άρθρου 27 ή β) στη διαδικασία με προεπιλογή του άρθρου 28, ιδίως όταν πρόκειται να ανατεθούν συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών προεκτιμώμενης αμοιβής άνω των ορίων των παρ. β) και γ) του άρθρου 5 και υποχρεωτικώς όταν πρόκειται για συμβάσεις του άρθρου 51: Συμβάσεις μελετών για τον προσδιορισμό τεχνικής λύσης ή γ) στις συμπράξεις καινοτομίας του άρθρου 31. (Η κατάταξη των μελετητικών γραφείων σε τάξεις με βάση την εμπειρία και τον αριθμό των μελετητών κάθε γραφείου ανά κατηγορία μελέτης, λειτουργούσε ως μία άτυπη διαδικασία προεπιλογής για τη συμμετοχή στους διαγωνισμούς ανάλογα με το ύψος της προεκτιμώμενης αμοιβής κάθε κατηγορίας. Η απαξίωση του συστήματος τις τελευταίες δύο δεκαετίες με την αθρόα χορήγηση ατομικών μελετητικών πτυχίων, χωρίς την εισαγωγή πρόσθετων κριτηρίων για τους οικονομικούς φορείς, και τελικώς η κατάργηση της υποχρέωσης κατάταξης σε συγκεκριμένες τάξεις με τον Ν.4472/10-5-17 (άρθρο 119 , παρ. 5.α), έχει οδηγήσει στο φαινόμενο συμμετοχής υπερβολικά μεγάλου αριθμού υποψηφίων ανά διαγωνισμό, πολλοί εκ των οποίων διαθέτουν μόνο τα ελάχιστα απαιτούμενα τυπικά προσόντα, με πρόδηλες επιπτώσεις στην καθυστέρηση των διαδικασιών και στον κίνδυνο ανάθεσης της μελέτης σε γραφείο το οποίο δεν διαθέτει τα ουσιαστικά προσόντα για την εκπόνησή της. Η διαδικασία η οποία εφαρμόζεται στην ανάθεση μελετών και υπηρεσιών συμβούλων διεθνώς, όπως π.χ. στις συμβάσεις εξωτερικής βοήθειας της Ε.Ε. (βλ. Practical Guide on Contract Procedures for European Union External Action – PRAG), είναι η μέθοδος επιλογής δύο σταδίων, δηλαδή η κατάθεση σε πρώτη φάση των δικαιολογητικών συμμετοχής από όλους τους ενδιαφερόμενους και η επιλογή εκείνων που κρίνονται ικανοί να υποβάλλουν προσφορά με αντικειμενικά ποιοτικά κριτήρια εκ των προτέρων γνωστά μέχρι		

			ενός μέγιστου αριθμού (συνήθως πέντε έως οκτώ). Στη δεύτερη φάση καλούνται να υποβάλουν τεχνική και οικονομική προσφορά οι φορείς που έχουν προεπιλεγεί. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται για την αναθέτουσα αρχή ότι ο ανάδοχος της μελέτης διαθέτει τα απαραίτητα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, υπάρχει επαρκής ανταγωνισμός και μειώνεται ο όγκος και συνακόλουθα ο απαιτούμενος χρόνος αξιολόγησης των προσφορών από τις επιτροπές διαγωνισμού. Στη χώρα μας η διαδικασία αυτή έχει αποδοθεί εσφαλμένα ως «κλειστή» (στην αγγλική ορίζεται ως «restricted procedure»). Στην πραγματικότητα πρόκειται για ανοικτή διαδικασία επιλογής δύο σταδίων υπό όρους, καθόσον όλοι οι οικονομικοί φορείς μπορούν να υποβάλουν αίτηση με τα ζητούμενα δικαιολογητικά για την επιλογή τους. Η ευρωπαϊκή οδηγία και ο Ν.4412/16 (άρθρο 75, παρ.1) προβλέπουν ρητώς: «Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης». Συνεπώς αν τεθούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής ορθά και σε αντιστοίχιση με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της κάθε μελέτης, θα υπάρξει αξιοκρατική προ-αξιολόγηση των ενδιαφερόμενων γραφείων σύμφωνα με την οργάνωση, την εξειδίκευση και την εμπειρία τους και, εν τέλει, τις πραγματικές τους δυνατότητες για την άρτια, ποιοτική και έγκαιρη εκτέλεση της σύμβασης που είναι το ζητούμενο. Οι επιφυλάξεις που εκφράζονται κατά καιρούς από τις εκάστοτε ηγεσίες στο διαχρονικό αυτό αίτημα, δεν ευσταθούν. Συγκεκριμένα, η κατάθεση τεχνικών και οικονομικών προσφορών από πέντε έως οκτώ γραφεία, μετά από προεπιλογή, δεν θα μειώσει τον ανταγωνισμό, αλλά θα τον εξορθολογήσει, θα ελαττώσει τον χρόνο ανάθεσης και θα βελτιώσει την ποιότητα των μελετών, δεδομένου ότι, κατά τεκμήριο, όλοι οι προεπιλεγέντες υποψήφιοι θα διαθέτουν τα πραγματικά και ουσιαστικά εχέγγυα για την επιτυχή εκτέλεσης της σύμβασης. Επίσης, η εφαρμογή της διαδικασίας αυτής δεν θα οδηγήσει στον περιορισμό των δυνατοτήτων συμμετοχής των μικρομεσαίων μελετητικών – συμβουλευτικών οικονομικών φορέων, αλλά αντιθέτως θα συμβάλει σε μονιμότερες συνεργασίες ή/και συνενώσεις που είναι το ζητούμενο, τόσο για τη βελτίωση της δυνατότητάς τους να ανταποκριθούν με επάρκεια στις σύγχρονες απαιτήσεις εντός της χώρας, όσο και στην προσπάθεια εξωστρέφειας, καθόσον το σύστημα αυτό συνιστά τη διεθνώς εφαρμοζόμενη πρακτική στις διαδικασίες ανάθεσης των συμβάσεων μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών υπηρεσιών (βλ. EuropeAid, World Bank, KfW, AfDB, ADB, κ.ά.). Τέλος, το σύστημα αυτό, σε συνδυασμό με τις λοιπές προτάσεις αναχαίτισης των ανεξέλεγκτων εκπτώσεων, διασφάλισης αποτελεσματικής επίβλεψης κ.λπ., θα βοηθήσει στη δημιουργία νέων ποιοτικών θέσεων εργασίας. Ν.4412 – Άρθρο 39, παρ.10 Συμφωνίες-πλαίσιο (άρθρο 33 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)		

			10. Ειδικά, για δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν συμφωνίες - πλαίσιο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόν άρθρο, όταν πρόκειται να παραχθεί σύνολο όμοιων μελετών ή ως άνω υπηρεσιών, για τις οποίες δεν είναι γνωστά εκ των προτέρων στοιχεία, όπως ιδίως ο ακριβής προσδιορισμός των επί μέρους συμβάσεων, οι χρόνοι έναρξης και λήξης εκπόνησης των επί μέρους μελετών ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών, όπως και οι ακριβείς χώροι στους οποίους θα εκτελεσθούν οι συμβάσεις, μπορούν όμως να καθορισθούν οι τιμές και ενδεχομένως οι ποσότητες αυτών. Αποτελεί γενική διαπίστωση η αδυναμία των αναθετουσών αρχών να ανταπεξέλθουν σε ικανοποιητικό βαθμό στις υποχρεώσεις τους όσον αφορά στην προετοιμασία προκήρυξης μελετών και έργων, στην επίβλεψη των συμβάσεων, στη συντήρηση και λειτουργία των έργων, στην άμεση ανταπόκριση εκτάκτων αναγκών κ.λπ. Στόχος της προτεινόμενης ρύθμισης είναι η υποβοήθηση των Υπηρεσιών στην εφαρμογή των Συμφωνιών – Πλαίσιο με την άρση των εμποδίων του Ν.4412/16 (παρ. 10 του άρθρου 39), τα οποία βασίζονται σε εθνικές διατάξεις του νόμου, ενώ δεν προβλέπονται στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, ούτε και στις λοιπές κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων ούτε και στο Βιβλίο ΙΙ του νόμου. (Επισημαίνεται ότι το εργαλείο των συμφωνιών-πλαίσιο (framework contracts) χρησιμοποιείται ευρέως τόσο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και από τα λοιπά κράτη της ΕΕ. Συγκεκριμένα, στην παρ. 10 του άρθρου 39 προβλέπεται ότι ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν Συμφωνίες-Πλαίσιο, μόνο μετά από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, ιδίως για την εκτέλεση εργασιών υποστηρικτικών μελετών και η μέγιστη αξία αυτών κατ' έτος δεν μπορεί να υπερβαίνει σε ποσοστό το είκοσι τοις εκατό (20%) των εγκεκριμένων ετήσιων πιστώσεων της αναθέτουσας αρχής με εκτίμηση τετραετίας, εκτός από αυτές που συνάπτονται για την προετοιμασία Φακέλων Δημόσιας Σύμβασης. Με την προτεινόμενη νομοθετική ρύθμιση καταργούνται: 1) η προϋπόθεση σύμφωνης γνώμης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, 2) η πρόβλεψη εφαρμογής «ιδίως» για την εκτέλεση εργασιών υποστηρικτικών μελετών και 3) ο περιορισμός της αξίας αυτών στο είκοσι τοις εκατό (20%) των εγκεκριμένων ετήσιων πιστώσεων για τις συμβάσεις – πλαίσιο που συνάπτονται, εκτός από την προετοιμασία του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης που ήδη προβλέπεται, και για την επίβλεψη μελετών και έργων, τη συντήρηση και λειτουργία υποδομών καθώς και την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών). Σ/Ν Άρθρο 10 Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών – Τροποποίηση άρθρου 44 ν. 4412/2016		

			Να καταργηθεί το άρθρο. (Το άρθρο 52 θεσπίζει, μη προβλεπόμενους στην Οδηγία, περιορισμούς στην ανάθεση συμβάσεων τεχνικών υπηρεσιών). Σ/Ν - Άρθρο 12 – παρ. 3 Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς – Αντικατάσταση άρθρου 46 ν. 4412/2016 3. Οι διαβουλεύσεις είναι υποχρεωτικές όταν πρόκειται για σύμβαση εκτέλεσης έργων προϋπολογισμού άνω των 1.500.000€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών άνω του ορίου της παρ. β) του άρθρου 5. Οι παρατηρήσεις που λαμβάνονται, καταγράφονται, συνεκτιμώνται και απαντώνται με ευθύνη της αναθέτουσας αρχής, αποτελούν δε μέρος του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης. (Η διαδικασία δημοσιοποίησης των τευχών δημοπράτησης των διαγωνισμών και δημόσιας διαβούλευσης επ' αυτών πριν την έγκρισή τους, λειτουργεί υπέρ της διασφάλισης των θεμελιωδών αρχών της αποφυγής διακρίσεων, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της αναλογικότητας, της διαφάνειας, και εν τέλει, της επιτυχίας των διαγωνισμών. Με τη δημοσιοποίηση και την προκαταρκτική διαβούλευση των τευχών δημοπράτησης, θα προκύψει ελαχιστοποίηση των φαινομένων ύπαρξης εσφαλμένων, καταχρηστικών ή/και παράνομων όρων στα τεύχη δημοπράτησης και συνακόλουθα διαφύλαξη των αρχών της ίσης μεταχείρισης και του υγιούς ανταγωνισμού, με την καταγραφή των παρατηρήσεων των ενδιαφερομένων και την ενσωμάτωση όσων εξ' αυτών κρίνει εύλογες η αναθέτουσα αρχή. Η αναθέτουσα αρχή θα καταγράφει υποχρεωτικά το σύνολο των παρατηρήσεων και θα απαντά ξεχωριστά σε κάθε μία, με αιτιολόγηση των λόγων μερικής ή ολικής αποδοχής ή απόρριψης. Το σύνολο των παρατηρήσεων και απαντήσεων θα επισυνάπτεται στη Διακήρυξη ως ειδικό τεύχος του Φακέλου του Έργου. Το όφελος από την εφαρμογή της πρότασης στον συνολικό χρόνο της διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης, είναι πολλαπλάσιο από το απαιτούμενο διάστημα για τη διαβούλευση, λαμβάνοντας υπόψη και την αναμενόμενη μείωση του αριθμού των μετέπειτα προσφυγών). Σ/Ν - Άρθρο 15 Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες - Αντικατάσταση άρθρου 49 ν. 4412/2016 2δ) Προϋπόθεση για την εκκίνηση της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης είναι η ολοκλήρωση της κατά περίπτωση απαιτούμενης διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και ειδικότερα με τα προβλεπόμενα στον ν. 4024/2011 (Α΄ 226) και στις εκτελεστικές του πράξεις. (Πρόδηλο σφάλμα). 2ζ) Στις περιπτώσεις συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών		

			και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών προκειμένου να εκκινήσει η διαδικασία δημοπράτησης, απαιτείται δέσμευση του ογδόντα τοις εκατό (80%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης και του κόστους επίβλεψης της σύμβασης του άρθρου 183, το δε υπόλοιπο που τυχόν απαιτείται, δεσμεύεται με την κατακύρωση της σύμβασης ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις μεταφέρεται δέσμευση πίστωσης του προϋπολογισμού δημοπράτησης του αντίστοιχου έργου, εφόσον αυτό δημοπρατηθεί εντός ενός (1) έτους από την έκδοση βεβαίωσης περαίωσης της μελέτης. Στη δέσμευση πίστωσης περιλαμβάνεται η ιδιαίτερη αμοιβή της επιτροπής διαγωνισμού του άρθρου 221Α. Στη δέσμευση πίστωσης έργου, σε έργα που έχουν υπαχθεί στο άρθρο του 7Α ν. 2882/2001, εκτός από τη δέσμευση του προϋπολογισμού κατασκευής του έργου περιλαμβάνονται επιπλέον το κόστος των βασικών μελετητών ως τεχνικών συμβούλων - μελετητών της παρ. 7 του άρθρου 136, το κόστος επίβλεψης - διοίκησης του έργου του άρθρου 136, καθώς και μεταφερόμενες οικονομικές εκκρεμότητες από τη σύμβαση εκπόνησης της αντίστοιχης μελέτης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών προσδιορίζεται το κόστος επίβλεψης - διοίκησης διοίκησης του έργου των μελετών και των έργων ανά κατηγορία και προϋπολογισμό έργου. (Το ποσοστό 40% αντίκειται αφενός στη στόχευση περιορισμού των ανεξέλεγκτων εκπτώσεων, αφετέρου στον εξορθολογισμό του υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων που επιτυγχάνεται με τη θέσπιση του Εθνικού Συστήματος Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Έργων & Μελετών. Επίσης, προστίθεται – όπως και για τα έργα- το κόστος επίβλεψης του άρθρου 183). Σ/Ν – Άρθρο 17 Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης- Τροποποίηση άρθρου 50 ν. 4412/2016 1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι η υπό ανάθεση σύμβαση έχει ως αντικείμενο συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση (κατασκευή) έργου, εφόσον συντρέχουν, μέχρι το πέρας της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης έργου και πριν από την υποβολή των τεχνικών προσφορών, και στον βαθμό που δεν διαφοροποιείται ουσιωδώς το προς ανάθεση φυσικό αντικείμενο και οι εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι, έπειτα δε από γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στην αναθέτουσα αρχή δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο, σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: (Δεν είναι δυνατόν να υποβληθεί μελέτη χωρίς εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, για τους οποίους πρέπει να ελεγχθεί η τήρησή τους. Επισημαίνεται ότι μόνον με τον τρόπο αυτόν μπορεί να έχει ισχύ η παρ. 5 του παρόντος άρθρου περί μη ευθύνης του Δημοσίου προς αποζημίωση των συμμετεχόντων.) 4. Η αξιολόγηση της μελέτης κατά τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης του		

			παρόντος άρθρου αφορά μόνο στον έλεγχο της πληρότητας και της συμφωνίας της μελέτης με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και ιδίως με τον κανονισμό μελετών έργου και τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, διαπιστώνοντας τη συμμόρφωση ή μη της μελέτης με αυτά (πίνακας συμμόρφωσης) χωρίς βαθμολόγηση. Όλες οι μελέτες, τόσο κατά το στάδιο του διαγωνισμού όσο και στο στάδιο της εκτέλεσης του έργου, εκπονούνται και υπογράφονται νομίμως από μελετητικές επιχειρήσεις που πληρούν τις τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις περί εκπόνησης μελετών δημόσιων έργων. Στην διακήρυξη του διαγωνισμού ορίζονται τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των μελετητικών οικονομικών φορέων βάσει των προβλεπόμενων προς εκπόνηση μελετών του έργου και των χορηγουμένων εγκεκριμένων μελετών, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, πιστοποιητικά και δεσμευτικές δηλώσεις συνεργασίας που πρέπει να υποβληθούν με τον φάκελο συμμετοχής. Η αντικατάσταση της δηλωθείσας στον φάκελο συμμετοχής μελετητικής επιχείρησης πραγματοποιείται μόνο με ρητή έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής ή του Αναθέτοντος Φορέα, κατόπιν αξιολόγησης των λόγων αντικατάστασης, σε συνδυασμό με τις έγγραφες απόψεις του αναδόχου του έργου και του μελετητικού οικονομικού φορέα. Στο Τεύχος του Προϋπολογισμού Μελέτης και στην Οικονομική Προσφορά περιλαμβάνεται ανεξάρτητο κονδύλι με την προεκτίμηση και την προσφερόμενη αμοιβή της μελέτης του έργου. Με Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι που αφορούν τον καθορισμό της αμοιβής των μελετών και τον τρόπο καταβολής αυτής στον μελετητή. (Είναι απαραίτητο στο συγκεκριμένο σύστημα δημοπράτησης να κατοχυρωθεί ότι οι μελέτες θα εκπονούνται από μελετητές που διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα καθώς και η αμοιβή τους προκειμένου οι προσφορές να υποβάλλονται με βάση αξιόπιστες και υψηλού επιπέδου μελέτες.) 7. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορούν να εξειδικεύονται οι απαιτούμενες μελέτες και στάδια αυτών που απαιτούνται ανά κατηγορία έργου για την εφαρμογή του άρθρου αυτού, καθώς και να εξαιρούνται κατηγορίες έργων από την εφαρμογή του παρόντος. (Συμπλήρωση της εξουσιοδοτικής Απόφασης, ώστε να καθορίζονται ανά κατηγορία έργου τι είδους μελέτες και σε τι στάδια προαπαιτούνται για τη διενέργεια διαγωνισμού με το σύστημα μελέτη-κατασκευή.) ΝΕΑ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 8 8. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν και για τις συμβάσεις του Βιβλίου ΙΙ του παρόντος. (Απαραίτητη ρύθμιση, καθόσον το σύστημα μελέτη-κατασκευή έχει ευρεία εφαρμογή σε συμβάσεις Αναθέτοντων Φορέων του Βιβλίου ΙΙ (βλ. π.χ. έργα επεξεργασίας νερού και λυμάτων). Ν.4412 - Άρθρο 51, παρ. 1 Συμβάσεις μελετών για τον προσδιορισμό τεχνικής λύσης		

			1. Στην περίπτωση διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης, όταν η τεχνική λύση δεν έχει προσδιοριστεί από την αναθέτουσα αρχή και η μελέτη επιδέχεται διαφορετικές τεχνικές λύσεις, είναι δυνατό, η αναθέτουσα αρχή, έπειτα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου αυτής, να προβαίνει σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για την εκπόνηση μελέτης για τα πρώιμα στάδια που απαιτούνται για την έκδοση της Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.), με προεπιλογή πέντε υποψηφίων κατά μέγιστο αριθμό, μετρήσιμα κριτήρια τεχνικής αξιολόγησης και κατ' αποκοπή τίμημα για την αμοιβή όλων των πρώιμων σταδίων κατά τα οριζόμενα στην υποπερίπτωση γγ' της περίπτωσης κε' της παρ. 2 του άρθρου 53, χωρίς υποχρέωση υποβολής οικονομικής προσφοράς από τον οικονομικό φορέα. (Η ισχύουσα πρόβλεψη ανάθεσης με ανοικτή διαδικασία έχει καταστήσει ανεφάρμοστη την ορθολογική αυτή επιλογή, η εφαρμογή της οποίας ενδείκνυται για την ταχεία ωρίμανση νέων έργων.) Ν.4412 - Άρθρο 52 Σκοπιμότητα σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών Να καταργηθεί το άρθρο. (Η κατάργηση των εμποδίων στη σύναψη συμβάσεων παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών όταν το κρίνει αναγκαίο η αναθέτουσα αρχή θα συμβάλει στην επιτάχυνση των διαδικασιών ωρίμανσης – εκτέλεσης έργων και προγραμμάτων.) Σ/Ν - Άρθρο 17 Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης - Τροποποίηση άρθρου 53 ν. 4412/2016 γ) Για ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες (όπως ιδίως γεωτεχνικές έρευνες και τοπογραφικές μελέτες), για τις οποίες δεν είναι δυνατός εκ των προτέρων ο ακριβής προσδιορισμός μονάδων φυσικού αντικειμένου, τίθεται συνολική προεκτιμώμενη αμοιβή ανά κατηγορία με βάση τις εκτιμώμενες ποσότητες μονάδων φυσικού αντικειμένου επί της οποίας προσφέρεται η έκπτωση των υποψηφίων οικονομικών φορέων, η δε τελικώς καταβαλλόμενη στο μελετητή αμοιβή κατόπιν επιμέτρησης των ποσοτήτων των αντίστοιχων μελετητικών εργασιών δεν μπορεί να υπερβαίνει αθροιστικά για όλες τις κατηγορίες, το ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προεκτιμώμενης αμοιβής. (Απαραίτητες τροποποιήσεις για την απρόσκοπτη πληρωμή των υποστηρικτικών εργασιών, η ακριβής αμοιβή των οποίων προκύπτει μετά την εκτέλεσή τους και πιστοποιείται μετά την έγκριση σχετικής επιμέτρησης.) Σ/Ν Άρθρο 21 Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων– Τροποποίηση άρθρου 70 ν. 4412/2016 4. Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται σε έργα με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, να αναρτά στην ιστοσελίδα της δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από τη διενέργεια του		

			διαγωνισμού, τη μελέτη κατασκευής του έργου και τα τεύχη δημοπράτησης του διαγωνισμού, με ταυτόχρονη αποστολή προκαταρκτικής ενημέρωσης στο ΚΗΜΔΗΣ. (Θετικό μέτρο, αλλά πρέπει να διασφαλιστεί η δημοσιότητα της ανάρτησης αυτής, καθόσον οι οικονομικοί φορείς δεν είναι δυνατόν να παρακολουθούν τις αναρτήσεις στις ιστοσελίδες κάθε Αναθέτουσας Αρχής. Μαζί με τη μελέτη δέον να αναρτώνται και τα σχέδια των προς έγκριση ή εγκεκριμένων τευχών δημοπράτησης.) Σ/Ν - Άρθρο 22 Εγγυήσεις - Αντικατάσταση άρθρου 72 ν. 4412/2016 ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΝΕΑΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ: Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί για τις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών να καθορίζεται όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης καλής εκτέλεσης των προηγούμενων παραγράφων, πρόσθετη εγγύηση, κλιμακωτά αυξανόμενη βάσει του ποσοστού έκπτωσης. (Για την αναχαίτιση του φαινομένου των ανεξέλεγκτων εκπτώσεων, είναι σκόπιμη η προσθήκη εξουσιοδοτικής δυνατότητας θέσπισης πρόσθετης εγγύησης καλής εκτέλεσης για τις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, όταν το ποσοστό έκπτωσης ξεπερνά ένα εύλογο όριο (π.χ. 20%). Να σβήσει η παράγραφος: «Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να μην απαιτούν εγγύηση καλής εκτέλεσης για συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας ίσης ή κατώτερης από το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.» (Να καταργηθεί η πρόβλεψη αυτή για λόγους εξασφάλισης ελάχιστης ποιότητας και ισονομίας.) 6. Οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να απαιτούν από τον ανάδοχο εγγύηση καλής εκτέλεσης συμφωνίας - πλαίσιο, το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό 0,5% επί της εκτιμώμενης αξίας της συμφωνίας-πλαίσιο ή του τμήματος της συμφωνίας πλαίσιο που του έχει ανατεθεί. Η εγγύηση του προηγούμενου εδαφίου επιστρέφεται στο σύνολό της μετά τη λήξη της ισχύος της συμφωνίας - πλαίσιο ή παρατάσεών της. Προκειμένου να ανατεθεί σύμβαση δυνάμει ισχύουσας συμφωνίας-πλαίσιο, η αναθέτουσα αρχή που αναθέτει τη σύμβαση οφείλει να απαιτήσει από τον ανάδοχο να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης αυτής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3. (Η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης να υπολογίζεται επί της εκτιμώμενης αξίας κατ' αντιστοιχία με τις υπόλοιπες περιπτώσεις.) 7. Οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να απαιτούν από τον ανάδοχο «εγγύηση προκαταβολής» στην περίπτωση που πρόκειται να χορηγηθεί προβλέπεται να χορηγηθεί σε αυτόν προκαταβολή, για ποσό ίσο με αυτό της προκαταβολής. (Η προκαταβολή έναντι εγγυητικής δεν είναι έντοκη.) Ν.4412 - Άρθρο 75, προσθήκη νέας παραγράφου		

			Κριτήρια επιλογής (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΝΕΑΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ: 6. Στις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών σχετικά με το είδος και την στάθμιση των επιμέρους κριτηρίων ποιοτικής επιλογής ανά κατηγορία μελέτης και υπηρεσίας και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα οριζόμενα στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. (Στόχος είναι η αντικειμενικοποίηση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής και η κοινή εφαρμογή τους από τις αναθέτουσες αρχές, με γνώμονα τον υγιή ανταγωνισμό και τη διασφάλιση συμμετοχής οικονομικών φορέων που θα έχουν τα καταρχήν εχέγγυα για την άρτια, ποιοτική και έγκαιρη εκτέλεση των συμβάσεων.) Σ/Ν - Άρθρο 26 Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών- Αντικατάσταση άρθρου 77 ν. 4412/2016 «Άρθρο 77 Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. η) για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία ανάθεσης μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών προεκτιμώμενης αξίας άνω των ορίων του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να διαθέτουν σε ισχύ ασφαλιστική κάλυψη έναντι επαγγελματικού κινδύνου, το ελάχιστο όριο της οποίας καθώς και οι λοιπές λεπτομέρειες εξασφάλισης και απόδειξής της καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών που εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. (Δεν είναι ορθή η εξαίρεση αυτή, καθόσον αντίκειται στις αρχές του ισότιμου και υγιούς ανταγωνισμού. Εισάγεται ενιαία εφαρμογή υποχρεωτικής ασφαλιστικής κάλυψης των οικονομικών φορέων έναντι επαγγελματικών κινδύνων σε ύψος απαιτήσεων το οποίο θα συσχετίζεται με το είδος και την αξία των συμβάσεων, αλλά και με την προσφερόμενη έκπτωση του υποψηφίου.) Να καταργηθεί η παράγραφος «2. Στις περιπτώσεις του άρθρου 50, οι υποβαλλόμενες μελέτες πρέπει να έχουν εκπονηθεί από μελετητές οι οποίοι διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα, κατά τις διατάξεις του παρόντος, τις λοιπές κείμενες διατάξεις σχετικά με τους όρους άσκησης του επαγγέλματος του μελετητή, καθώς και με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης.» (Ο ρόλος και οι διαδικασίες συμμετοχής του μελετητή στο σύστημα μελέτη – κατασκευή ορίζονται στο σχετικό άρθρο 50 του νόμου, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί και συμπληρωθεί (βλ. άνωθεν). Σε κάθε περίπτωση, η παράγραφος αυτή δεν αφορά το παρόν άρθρο.)		

			3. Για τη συμπερίληψη, στα έγγραφα της σύμβασης, απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πέραν των προβλεπόμενων για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων του π.δ. 71/2019, αντίστοιχου προϋπολογισμού και κατηγορίας μελέτης, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν, προηγουμένως, να ζητούν γνωμοδότηση του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Το τεχνικό συμβούλιο εντός της ταχθείσας από την αναθέτουσα αρχή προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τριάντα (30) ημερών, ελέγχει εάν οι απαιτήσεις που ζητά η αναθέτουσα αρχή να συμπεριληφθούν, από την αναθέτουσα αρχή, στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογούνται από τη φύση της σύμβασης, σχετίζονται και είναι ανάλογες προς το αντικείμενό της. Σ/Ν - Άρθρο 31 Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων - Αντικατάσταση άρθρου 86 ν. 4412/2016 γ) η οργάνωση του οικονομικού φορέα, βάσει των στοιχείων των περ. δ' και ε' της παρ. 2 του άρθρου 94 και συγκεκριμένα η σαφήνεια στον καθορισμό των καθηκόντων της ομάδας, η επάρκεια της προτεινόμενης ομάδας μελέτης σε σχέση με τη δομή του οργανογράμματος, η εμπειρία του συντονιστή και των βασικών στελεχών της ομάδας ανά κατηγορία μελέτης και ο βαθμός συνοχής της προτεινόμενης ομάδας μελέτης, (Εισάγεται ως κριτήριο αξιολόγησης η εμπειρία, πέραν του συντονιστή, και των βασικών στελεχών της ομάδας μελέτης όπως θα ζητείται στα τεύχη του διαγωνισμού.) 6. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελετών (πλήρους μελέτης ή επιμέρους σταδίων αυτής) και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης μόνο στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κάτω των ορίων του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, εφόσον συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις και κατόπιν γνώμης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής: (Περιορισμός ανάθεσης μελετών με μοναδικό κριτήριο το κόστος. Απόσπασμα από τον Οδηγό «SELECTION OF CONSULTANTS» της FIDIC, Third Edition, 2019, παρ. 2.1: «FIDIC acknowledges that many Client organisations see competition based on price as being fundamental to maintaining integrity and probity. While this may be true in respect of product supply against a specification, it is rarely an effective approach when procuring professional services. Professional services are provided from knowledge and experience bases built up over many years, many highly qualified people and thousands of projects. The intrinsic value of these intellectual assets is not reflected in the fees professionals charge their clients, but in the qualifications and quality of the services offered and delivered by the Consultant. The fee paid to a Consultant including design services is invariably a small fraction of about 1-2% of the Life Cycle Cost of a project and yet the		

			Consultant’s service is key to project success. Ultimate project quality is greatly leveraged on the quality of the Consultancy service at every stage of its development and delivery. For these reasons, FIDIC recommends that the preferred selection method for Consultancy Services be the Quality Based Selection (QBS) method (see Section 4.1 and Ref. F5). QBS is beneficial for all project types; complex and straight forward, big and small, national and international. If not applied to all, FIDIC recommends the QBS method as the only method for those projects where there is significant complexity, or where there is a multiplier effect i.e. where the consequences of failure are significant, or where the competing candidates will all be National Consultancy Firms.») Ειδικότερα κατά την ανάθεση σύμβασης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών το κριτήριο της τιμής έχει βαρύτητα είκοσι τοις εκατό (20%) και τα λοιπά κριτήρια ανάθεσης έχουν συνολική βαρύτητα ογδόντα τοις εκατό (80%). Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ορίζονται επί μέρους κριτήρια πλην της τιμής, που δύνανται να χρησιμοποιούνται για την ανάθεση και η επιμέρους βαρύτητά τους, ενώ μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα, η οποία εκδίδεται κατόπιν γνώμης του οικείου Τεχνικού Συμβουλίου, να ορίζεται μικρότερο ποσοστό βαρύτητας του 20% για το κριτήριο της τιμής. (Απόσπασμα από τον Οδηγό «SELECTION OF CONSULTANTS» της FIDIC, Third Edition, 2019, παρ. 4.2: «The relative weight to be given to qualification and cost should be determined for each case depending on the nature of the assignment. FIDIC recommends that, when cost is an element in the selection process, it should normally be kept between 0 and 10 percent; with 20 percent being the maximum weight in simple and straightforward cases.») Κάθε κριτήριο αξιολόγησης βαθμολογείται αυτόνομα με βάση τα στοιχεία της προσφοράς. Στη διακήρυξη καθορίζονται υποχρεωτικά και με σαφήνεια ο τρόπος αξιολόγησης και βαθμολόγησης κάθε κριτηρίου και τα κρίσιμα στοιχεία - παράμετροι που λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση των προσφορών σε κάθε κριτήριο. (Απαίτηση μεγαλύτερης σαφήνειας στον προσδιορισμό των κριτηρίων αξιολόγης από τις αναθέτουσες αρχές.) Σ/Ν - Άρθρο 33 Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές - Τροποποίηση άρθρου 88 ν. 4412/2016 Να διαγραφεί η παράγραφος «6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο.»		

			(Η πρόβλεψη αυτή, ειδικά για την παροχή υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων οι μελέτες και οι τεχνικές υπηρεσίες, δεν θα έχει θετικό αποτέλεσμα διότι η τεκμηρίωση των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών είναι ευχερής εξ' αιτίας της κατάργησης ορίων κατώτατου μισθού για μηχανικούς και λοιπούς επιστήμονες. Αντίθετα, θα επιφέρει υπερβολικές καθυστερήσεις και δικαστικές διαμάχες μέχρι την ανάθεση.) Σ/Ν - Άρθρο 40 Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση άρθρου 97 ν. 4412/2016 3… Σε περίπτωση που λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή δύναται, πριν την αποσφράγιση των		

11923	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:00:20	Εκπροσωπώ μία πανελλήνιας κυκλοφορίας εφημερίδα, που εκδίδεται από το 1929. Και οι τοπικές εφημερίδες, και οι ανάδοχοι, και οι πανελλήνιες εφημερίδες έχουν το δίκιο τους. Προτιθέμην να ξεκινήσω αναφέροντας την αναγκαιότητα δημοσίευσης των προκηρύξεων στις ημερήσιες πανελλήνιας κυκλοφορίας εφημερίδες οι οποίες παραδοσιακά δημοσίευαν τις διακηρύξεις. Ομως ήρθε η επιβεβαίωση από τον Υφυπουργό κ. Πέτσα, ότι οι εφημερίδες της Περιφέρειας παίρνουν ΑΚΟΜΑ μία παράταση. Αν η έντυπη δημοσίευση διακήρυξης είναι αναγκαία να δημοσιευτεί στον τοπικό τύπο γιατί δεν είναι για τον πανελλήνιας κυκλοφορίας τύπο; Οι ανάδοχοι, εν τέλει, βρίσκονται μόνο στην Περιφέρεια; Ανάδοχος που θέλει να μετάσχει σε διαγωνισμό πρέπει να γνωρίζει σε ποιά τοπική εφημερίδα και πότε δημοσιεύτηκε κάποια προκήρυξη; Φαίνεται ότιη άνιση μεταχείριση εφημερίδων Αθήνας και Περιφέρειας αδικεί και τους αναδόχους που εδράζουν και εκτός νομού που προκηρύσσεται κάποιος διαγωνισμός. Στις εφημερίδες της Αθήνας αυτό το δικαιώμα έχει σταματήσει με τον νόμο 4412/2016 την 31/12/2017. Οι επαρχιακές εφημερίδες, αν και πρόσφατα πήραν το δικαίωμα δημοσίευσης, μόλις το 2008, έχουν δεχθεί ευεργετικές διατάξεις και με τον νόμο 4412/2016 και με την πρόσφατη διαβεβαίωση του έγκριτου Υπουργού κ. Πέτσα για παράταση της ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ δημοσίευσης στον Περιφερειακό τύπο τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 2021. Κύριοι, Scripta manent. Και μένει η γραπτή δημοσιευμένη προκήρυξη. I. Στο ερώτημα θέλουμε περισσότερη δημοσιότητα μιας διακήρυξης θεωρώ ότι είναι μία πρώτη βάση για τη δημοσίευση των προκηρύξεων στον τύπο κυρίως τον ημερήσιο . Με την ταυτόχρονη δημοσίευση μιας διακήρυξης σε ηλεκτρονικό και έντυπο μέσο εξασφαλίζεται η ελεύθερη, άμεση και πλήρης πρόσβαση στο διαγωνισμό. II. Η ανάρτηση της προκήρυξης στο ΕΣΗΔΗΣ αντικατέστησε την υποχρέωση δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης ΟΧΙ στις εφημερίδες πανελλήνιας κυκλοφορίας. III. Για τουςι θιασώτες της ηλεκτρονικής δημοσίευσης. Μία διακήρυξη αναρτάται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ε.Ε. ΠΡΙΝ το ΕΣΗΔΗΣ! Η συγκεκριμένη Υπηρεσία διασφαλίζει ότι το κείμενο της προκήρυξης δημοσιεύεται και μάλιστα ΠΛΗΡΕΣ στη ΓΛΩΣΣΑ που επιλέγει ο φορέας που διεξάγει το διαγωνισμό άρα και στα Ελληνικά. Η δε περίληψη αυτής αναρτάται και στις λοιπές γλώσσες της Ε.Ε. IV. Η μέγιστη δημοσιότητα επιτυγχάνεται με την ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗ εμφάνιση της διακήρυξης σε εφημερίδες και ΚΗΜΔΗΣ και εντέλει έτσι εξασφαλίζεται η διαφάνεια. Η προαιρετική ή επιλεκτική δημοσίευση μόνο στον επαρχιακό τύπο οδηγεί σε "επιλεκτική" διαφάνεια. Η έννοια της ευρείας δημοσιότητας	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			δεν αφορά μόνον την ενημέρωση των δυνάμει ενδιαφερομένων, αλλά τη δυνατότητα στην ενημέρωση του κάθε πολίτη αυτής της χώρας, που θέλει και θα μπορεί να δει πού ξοδεύονται τα χρήματα του. Οι εφημερίδες καθώς είμαστε και στο διαδίκτυο επιτρέπουν στον κάθε πολίτη να ενημερωθεί. V. Η Ευρωπαϊκή Ενωση έχει συχνά αναφερθεί στην αναγκαιότητα ευρείας δημοσιότητας, πέραν του αυτονόητου, δηλαδή της ευκολίας στην ενημέρωση για τις προκηρύξεις, καθώς εξασφαλίζεται διαφάνεια κατ'επέκταση αποφεύγεται η διαφθορά. VI. Η δημοσίευση σε πανελλήνιες εφημερίδες κοστίζει εξαιρετικά οικονομικά διότι τηρούνται απαρέγκλιτα ΟΛΕΣ οι προϋποθέσεις δημοσίευσης όπως καθορίζει το ΦΕΚ. Κύριοι, Οι ημέρησιες εφημερίδες δεν είναι επαίτες. ΠΡΕΠΕΙ όμως να είναι οικονομικά ανεξάρτητες. Και η δημοσίευση των προκηρύξεων συνέβαλε σ΄ αυτή την κατεύθυνση. Αλλωστε η επιλογή των εφημερίδων για τις δημοσιεύσεις γινόταν από τις Αναθέτουσες Αρχές και έτσι δεν υπήρχει πολιτική εξάρτηση τους.		

11924	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:00:38	Με στόχο τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της αξιοποίησης των Συμβουλευτικών Υπηρεσιών, καθώς και της αποδοτικής χρήσης των διατιθέμενων πόρων, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της προσπάθειας που καταβάλλεται σήμερα στην χώρα μας, για την προώθηση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων, καθώς και τη βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων του ΕΣΠΑ, καθώς του Ταμείου Ανάκαμψης, προτείνεται όπως στο υπό διαβούλευση Σχέδιο Νόμου προστεθούν ειδικές διατάξεις για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης Συμβουλευτικών Υπηρεσιών, οι οποίες να εξειδικεύουν και να προσαρμόζουν τις διαδικασίες αυτές, στο περιεχόμενο και τον επιστημονικό χαρακτήρα των Συμβουλευτικών Υπηρεσιών, αντίστοιχες με αυτές που προβλέπονται για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης «εκπόνησης μελέτης, ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» και οι οποίες να τις διαχωρίζουν από τις δημόσιες συμβάσεις «γενικών υπηρεσιών». Επισημαίνεται ότι οι Συμβουλευτικές Υπηρεσίες, σύμφωνα και με τον ορισμό της παραγράφου 2β του άρθρου 9 του Ν.4412/2016, έχουν ως αντικείμενο: • το σχεδιασμό, προγραμματισμό, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση επιχειρησιακών και αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και σε οριζόντιου χαρακτήρα παρεμβάσεις, • την υποστήριξη της υλοποίησης τους, με τη μεταφορά της απαραίτητης σχετικής τεχνογνωσίας, καθώς και • την παροχή εξωγενών υπηρεσιών (outsourcing) υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων. Στις Συμβουλευτικές Υπηρεσίες υπάγονται και οι οικονομικές μελέτες, οι κοινωνικές μελέτες, οι μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας, οι περιβαλλοντικές μελέτες, καθώς και οι μελέτες συστημάτων πληροφορικής, εκτός εάν αυτές σχετίζονται με «έργο» (κατά την έννοια του συνόλου οικοδομικών εργασιών, ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας), ή με εκπόνηση μελετών και παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, της παραγράφου 2β του άρθρου 9, του Ν.4412/2016. Οι Συμβουλευτικές Υπηρεσίες παρέχονται από οργανωμένες επιχειρήσεις, οι οποίες επενδύουν στον κλάδο σε μακροχρόνιο ορίζοντα και αποτελούν Επιστημονικού Χαρακτήρα Υπηρεσίες, οι οποίες ενσωματώνουν υψηλού επιπέδου εξειδίκευση και τεχνογνωσία, σε βαθμό ώστε να αποτελούν σε διεθνές επίπεδο κρίσιμο συντελεστή του εκσυγχρονισμού και της βελτίωσης της λειτουργίας του Δημόσιου Τομέα, καθώς και της υποστήριξης της ανάπτυξης και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων του Ιδιωτικού Τομέα.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11925	118	2020-12-07 14:01:49	1.αρθρο 50 (τροποποίηση του 118) 1.1 Η διαδικασία όπως έχει είναι περίπλοκη και παρατηρούνται πολλαπλά προβλήματα. Πρόταση για 3 βήματα ΑΠΟ 0,01 ΕΩΣ ΚΑΙ 30.000 ΚΑΘΑΡΗ ΑΞΙΑ. Α) ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΠΟΣΟΥ (ΔΥΑΓΕΙΑ) β)ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗΣ ΣΕ ΑΝΑΔΟΧΟ ΜΕ ΤΗ ΜΙΑ ή ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ (ΔΙΑΥΓΕΙΑ-ΚΗΜΔΗΣ) όλα μαζί και Γ) ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΑΝΩ ΑΠΟ 2500 με προσκόμιση ασφαλιστικής, φορολογικής και Υ-Δ για ποινικό μητρώο. Δικαίωμα προσφοράς μόνο σε αυτούς που θα σταλεί πρόσκληση (mail,τηλ). 1.2 Να γίνει σαφές αν το οριο των 30.000 της ανάθεσης είναι ανα ΚΑΕ ή ανα ομοειδή. Κάποιοι ΚΑΕ περιλαμβάνουν ανόμοια αγαθά ή υπηρεσίες. Δηλαδή θα ήταν καλό για διαφορετικούς cpv να υπάρχει ξεχωριστό όριο. 1.3 Αν η διαδικασία της ανάθεσης γίνεται με ανοιχτή δημόσια πρόσκληση το πόσο αυτό να ΜΗΝ λογίζεται στο οριο των αναθέσεων. Σε αυτή την περίπτωση να υπάρξουν τα εξής βήματα : Α)ΔΕΣΜΕΥΣΗ (ΔΙΑΥΓΕΙΑ-ΚΗΜΔΗΣ)Β) ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ 5 ΗΜΕΡΕΣ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ (ΔΙΑΥΓΕΙΑ-ΚΗΜΔΗΣ-SITE) ΚΑΙ ΜΙΑ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΔΙΑΥΓΕΙΑ-ΚΗΜΔΗΣ) δικαιολογητικά πριν την υπογραφή σύμβασης ασφαλιστική, φορολογική και Υ-Δ για ποινικό μητρώο. Η ανάθεση να εκτελείται από το τμήμα προμηθειών και η ανοιχτή πρόσκληση με επιτροπές διενέργειας και ενστάσεων. ΔΗΛΑΔΗ: 1.ΑΠΟ 0,00 έως 2500,00 α. Δέσμευση(ΔΙΑΥΓΕΙΑ)β. Απόφαση κατακύρωσης με (ΚΗΜΔΗΣ-ΔΙΑΥΓΕΙΑ)και φορολογικη-ασφαλιστική για πληρωμή. 2.ΑΠΟ 2501,00 εως 30.000 α) Δέσμευση (ΔΙΑΥΓΕΙΑ) β)ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗΣ ΣΕ ΑΝΑΔΟΧΟ ΜΕ ΤΗ ΜΙΑ ή ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ (ΔΙΑΥΓΕΙΑ-ΚΗΜΔΗΣ) γ) Σύμβαση (ΚΗΜΔΗΣ) με φορολογική-ασφαλιστική-Υ-Δ για Π.Μ. 2. Ο συνοπτικός διαγωνισμος από 30.001 εως 60.000 δεν πρέπει να καταργηθεί. Οι ο/φ δεν έχουν εμπειρία στα ηλεκτρονικά συστήματα. Μπορεί να απλοποιηθεί στα δικαιολογητικά κατακύρωσης τα οποία να ζητούνται πριν την υπογραφή της σύμβασης και οχι ξανά σε δεύτερο στάδιο με επιτροπές. Το πρωτο στάδιο όπως έχει με μία απόφαση. 3.Να επιτραπεί σε α/α που δεν έχουν τεχνική υπηρεσία να διενεργούν δημόσια πρόσκληση ή ανάθεση για μελέτες. Οι προγραμματικές με οικείους Δήμους και Περιφέρειες είναι ανέφικτες εξαιτίας έλλειψης προσωπικού. Όσοι δεν έχουμε τεχνική υπηρεσία δεν μπορούμε να χρησιμοποιήσομε το ΚΗΣΚ και δεν μπορούμε να εκτελέσουμε προμήθεια που απαιτεί μία μικρή μελέτη. 4.Η υπογραφή του ΕΕΕΣ να ξεκινάει από την ημέρα υποβολής των προσφορών και όχι το τελευταίο δεκαήμερο.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			5. Οχι ΑΕΠΠ κάτω από 60.000 θα δυσκολέψει τραγικά τους χρόνους. Η απόφαση της ΑΕΠΠ να εχει τελεσίδικο χαρακτήρα. 6. Στα κατακύρωσης να υπάρχει το δικαίωμα να προσκομίζεται ότι δικαιολογητικό λείπει μέσα σε συγκεκριμένο διάστημα.		
11926	79	2020-12-07 14:08:22	Άρθρο 28 Αντικατάσταση άρθρου 79 Ν.4412/2016 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης Προτείνεται να μην ισχύσει η κατάργηση του ΤΕΥΔ για διαγωνισμούς κάτω των ορίων και να διαμορφωθεί ένα ευέλικτο κι απλό εθνικό νομοθετικό πλαίσιο που θα βοηθήσει το σύστημα παραγωγής δημοσίων συμβάσεων και θα ενισχύσει τις πολύ μικρές , μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις.	Απορρίπτεται	Ελλιπής τεκμηρίωση

11927	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:09:02	1. ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΔΙΑΤΑΞΗΣ ΑΦΟΡΩΣΑΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΧΕΔΙΟ ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΟ ΛΟΓΟ ΚΑΤΑΠΤΩΣΗΣ ΕΓΓΥΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 72 ΠΑΡ. 2 ΠΕΡ. ε' ΤΟΥ Ν. 4412/2016. Επί του εν θέματι προς προσθήκη λόγου κατάπτωσης εγγύησης συμμετοχής, προτείνεται, με γνώμονα την αρχή της επιείκειας και χωρίς να θίγονται όσα προσπαθούν (ορθότατα), να διασφαλιστούν με το νέο αυτό λόγο κατάπτωσης, σε περίπτωση κατάθεσης μη κατάλληλης προσφοράς (ως τούτη προδιαγράφεται στο νέο (με βάση το διαβουλευόμενο) άρθρο 1 του ν. 4412/2016, να προστεθεί διάταξη, με την οποία η συνέπεια αυτή θα επέρχεται μόνο όταν in concreto προκύπτει, πως ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας εκ πρόθεσης και όλως αβασίμως αναληθώς προκαταρκτικώς δήλωσε, πως πληροί το σύνολο των ποιοτικών κριτηρίων επιλογής της συγκεκριμένης διαδικασίας ανάθεσης και εν τέλει αποδεικνύεται, ότι η υποβληθείσα προσφορά του ήταν μη κατάλληλη. Τα ως άνω προτεινόμενα δύνανται, να γίνουν ευχερέστερα αντιληπτά, μέσω ενός παραδείγματος. Έστω ότι ο υποψήφιος ανάδοχος Α ευλόγως και καλοπίστως θεωρεί, πως πληροί, μεταξύ άλλων, το κριτήριο ελάχιστης ζητούμενης τεχνικής ικανότητας χ, που έχει θέσει μια αναθέτουσα αρχή, όντας μάλιστα ήδη κατά τη σύνταξη – υποβολή του σχετικού Ε.Ε.Ε.Σ. εφοδιασμένος με το αντίστοιχο κατά νόμο – διαγωνιστικά έγγραφα αποδεικτικό μέσο. Αναδεικνύεται προσωρινός ανάδοχος, υποβάλει τα οικεία αποδεικτικά μέσα, εκ των οποίων αυτό, που π.χ. αφορά στην απόδειξη του κριτηρίου χ πάσχει από αμιγώς τυπικής π.χ. σκοπιάς (π.χ. κατά το δίκαιο της χώρας, που εκδόθηκε, αν π.χ. αφορά σε αλλοδαπό έγγραφο), δε κρίνεται παραδεκτό από την αναθέτουσα αρχή και η προσφορά αυτή για το λόγο αυτό κρίνεται μη κατάλληλη ως μη πληρούσα όλα τα κριτήρια επιλογής. Σε αυτή την περίπτωση ο οικονομικός φορέας ένεκα της υπό διαβούλευση διάταξης και της σε αυτήν in abstracto πρόβλεψης περί κατάπτωσης εγγύησης σε περίπτωση υποβολής αδιάκριτα μη κατάλληλης προσφοράς, θα τύχει αυτής της δυσμενέστατης μεταχείρισης (ιδίως σε μια υπό ανάθεση σύμβαση υψηλής εκτιμώμενης αξίας με μια συνακόλουθη υψηλού ποσού εγγύηση), μολονότι δεν υπέβαλε μια πρόδηλα ακατάλληλη προσφορά. Δηλ. ο οικονομικός φορέας, που καλοπίστως πίστευε, ότι πληροί όλα τα κριτήρια επιλογής, όχι μόνο θα απωλέσει την ανάληψη της υπό ανάθεση σύμβασης, αλλά θα ζημιωθεί με την εν λόγω κατάπτωση, τυγχάνοντας ίδιας μεταχείρισης με ένα άλλο φορέα, που έχει καταθέσει μια καταφανώς ακατάλληλη προσφορά, για να αποκτήσει π.χ. μόνο και μόνο πρόσβαση στη διαδικασία αυτή, με ό, τι τούτο συνεπάγεται και από σκοπιάς της αρχής της ίσης μεταχείρισης, με βάση την οποία ανόμοιες περιπτώσεις δεν πρέπει, να τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης. 2. ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗΣ ΑΦΟΡΩΣΑΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 114 ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ Ν. 4412/2016. Επί του προτεινόμενου περιορισμού της δυνατότητας τροποποίησης μιας εγκεκριμένης μελέτης, μόνο επί προς διόρθωση σφαλμάτων, συμπλήρωσης ελλείψεων και συνδρομής απρόβλεπτων περιστάσεων και η in abstracto απαγόρευση οιασδήποτε άλλης τροποποίησης, χωρίς να λαμβάνεται μάλιστα υπόψη οιαδήποτε ποιοτική ή ποσοτική σχετική παράμετρος (ιδίως δε σε σύνθετες συμβάσεις – συνδυάζουσες εργασίες πλείονων φύσεων) προτείνεται η προσθήκη διάταξης, που να επιτρέπει την τροποποίηση μελέτης και στις κατωτέρω περιπτώσεις. Αναλυτικότερα: Πρωτίστως, επιτρεπτές θα ήταν χρήσιμο να είναι και μάλιστα in abstracto οι τροποποιήσεις, που κατατείνουν προδήλως στη βελτίωση της λειτουργικότητας του οικείου έργου και δεν επιφέρουν οιαδήποτε οικονομική επιβάρυνση στον κύριο του έργου – στην αναθέτουσα αρχή (συνιστάμενες π.χ. στην αλλαγή απλώς θέσης ενός μηχανήματος). Δευτερευόντως, με βάση τα χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης, θα πρέπει, να είναι εφικτή η τροποποίηση μιας εγκεκριμένης μελέτης, αν από τη στάθμιση των χαρακτηριστικών μιας σύμβασης, προκύπτει πως π.χ. με ένα σχετικά μικρό κόστος κατά την εκτέλεση της, επιτυγχάνεται ένα συγκριτικά πολύ μεγαλύτερο οικονομικό, περιβαλλοντικό, κ.λπ. όφελος για τον κύριο του έργου. Τα ως άνω προτεινόμενα δύνανται, να γίνουν ευχερέστερα αντιληπτά, μέσω ενός παραδείγματος. Έστω ότι κατά την εκτέλεση της σύμβασης Α και ενώ η εγκεκριμένη για αυτό μελέτη προέβλεπε την τοποθέτηση μηχανήματος με χαρακτηριστικά χ, η τοποθέτηση ενός ίδιου τύπου μηχανήματος με χαρακτηριστικά ψ κοστίζει κατά την εκτέλεση του έργου ένα ποσό, αλλά χάρη στα χαρακτηριστικά του τελευταίου κατά τη λειτουργία του έργου θα εξοικονομηθούν καύσιμα για αυτό το μηχάνημα σημαντικότατου ύψους, με ο, τι τούτο συνεπάγεται σε βάθος χρόνου για όλο το χρόνο λειτουργίας του όχι μόνο οικονομικά, αλλά και περιβαλλοντικά. 3. ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗΣ ΑΦΟΡΩΣΑΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΙΜΕΤΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 151 ΤΟΥ Ν. 4412/2016. Με το υπό διαβούλευση σχέδιο προδιαγράφεται αναλυτικώς το σύστημα επιμετρήσεων αναφορικά με συμβάσεις δυνάμει τιμολογίου εργασιών. Αναφορικά με έργα των οποίων οι εκτελούμενες εργασίες αποτιμώνται με κατ' αποκοπή αντάλλαγμα και ένεκα της διαφορετικής φύσης του τρόπου προϋπολογισμού – αμοιβής αυτών προτείνεται η προσθήκη διάταξης με βάση την οποία οι επιμετρήσεις των εκτελούμενων για αυτά εργασιών θα πρέπει, να παρακολουθούν ένα διάγραμμα ροής πληρωμών, το οποίο, είτε θα πρέπει, να συμπεριλαμβάνεται εξ αρχής στα έγγραφα ανάθεσης της σύμβασης, είτε να συμφωνείται μεταξύ της οικείας Διευθύνουσας Υπηρεσίας και του		

			σχετικού αναδόχου, εγκρινόμενο από την αντίστοιχη Προϊσταμένη Αρχή, ώστε με βάση και τις νομοθετικώς προβλεπόμενες αρχές περί χρήστης διαχείρισης των δημοσιονομικών πόρων, αλλά και της αποτελεσματικότητας εκτέλεσης των δημόσιων συμβάσεων, η πρόοδος των εργασιών, να παρακολουθεί την οικεία μελέτη και η πρόοδος αυτή να παρακολουθείται και από την πληρωμή τους. 4. ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗΣ ΑΦΟΡΩΣΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ Κ' ΣΥΝΑΚΟΛΟΥΘΗΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 172 ΤΟΥ Ν. 4412/2016. Ένεκα της εν θέματι κατάργησης και της συνακόλουθης αναδιάρθρωσης περί παραλαβής προτείνεται η λήψη μέριμνας για τις περιπτώσεις π.χ. φθορών, ζημιών, κ.λπ. που ήθελε εμφανιστούν κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της καταργούμενης «προσωρινής» παραλαβής και της διαμορφούμενης «οριστικής» παραλαβής, για τις οποίες δύνανται, να ανακύψουν απαιτήσεις κατά του αναδόχου. Πράγματι, κατά το διάστημα αυτό, ως διαμορφώνεται, μολονότι π.χ. ο εξοπλισμός της οικείας σύμβασης θα τελεί υπό χρήση – λειτουργία – συντήρηση από το προσωπικό του κυρίου του αντίστοιχου έργου και ουχί τον ανάδοχο, από τον οποίο όταν παραδόθηκαν – τοποθετήθηκαν / ενσωματώθηκαν – δοκιμαστικώς λειτούργησαν δεν είχαν εμφανίσει οιοδήποτε πρόβλημα, το έργο αυτό δε θα έχει παραδοθεί από τον ανάδοχο με τις εντεύθεν συνέπειες. Ενδεχομένως, εν είδει της καταργούμενης προσωρινής παραλαβής θα μπορούσαν, να λειτουργήσουν οι εγκριθείσες από την αναθέτουσα αρχή πιστοποιήσεις του αναδόχου, από τις οποίες θα τεκμαίρεται η προσήκουσα εκπλήρωση από τον ανάδοχο των αντίστοιχων υποχρεώσεών του.		

11928	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:09:53	Εκπροσωπώ μία πανελλήνιας κυκλοφορίας εφημερίδα, που εκδίδεται από το 1929. Και οι τοπικές εφημερίδες, και οι ανάδοχοι, και οι πανελλήνιες εφημερίδες έχουν το δίκιο τους. Προτιθέμην να ξεκινήσω αναφέροντας την αναγκαιότητα δημοσίευσης των προκηρύξεων στις ημερήσιες πανελλήνιας κυκλοφορίας εφημερίδες οι οποίες παραδοσιακά δημοσίευαν τις διακηρύξεις. Ομως ήρθε η επιβεβαίωση από τον Υφυπουργό κ. Πέτσα, ότι οι εφημερίδες της Περιφέρειας παίρνουν ΑΚΟΜΑ μία παράταση. Αν η έντυπη δημοσίευση διακήρυξης είναι αναγκαία να δημοσιευτεί στον τοπικό τύπο γιατί δεν είναι για τον πανελλήνιας κυκλοφορίας τύπο; Οι ανάδοχοι, εν τέλει, βρίσκονται μόνο στην Περιφέρεια; Ανάδοχος που θέλει να μετάσχει σε διαγωνισμό πρέπει να γνωρίζει σε ποιά τοπική εφημερίδα και πότε δημοσιεύτηκε κάποια προκήρυξη; Φαίνεται ότιη άνιση μεταχείριση εφημερίδων Αθήνας και Περιφέρειας αδικεί και τους αναδόχους που εδράζουν και εκτός νομού που προκηρύσσεται κάποιος διαγωνισμός. Στις εφημερίδες της Αθήνας αυτό το δικαιώμα έχει σταματήσει με τον νόμο 4412/2016 την 31/12/2017. Οι επαρχιακές εφημερίδες, αν και πρόσφατα πήραν το δικαίωμα δημοσίευσης, μόλις το 2008, έχουν δεχθεί ευεργετικές διατάξεις και με τον νόμο 4412/2016 και με την πρόσφατη διαβεβαίωση του έγκριτου Υπουργού κ. Πέτσα για παράταση της ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ δημοσίευσης στον Περιφερειακό τύπο τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 2021. Κύριοι, Scripta manent. Και μένει η γραπτή δημοσιευμένη προκήρυξη. I. Στο ερώτημα θέλουμε περισσότερη δημοσιότητα μιας διακήρυξης θεωρώ ότι είναι μία πρώτη βάση για τη δημοσίευση των προκηρύξεων στον τύπο κυρίως τον ημερήσιο . Με την ταυτόχρονη δημοσίευση μιας διακήρυξης σε ηλεκτρονικό και έντυπο μέσο εξασφαλίζεται η ελεύθερη, άμεση και πλήρης πρόσβαση στο διαγωνισμό. II. Η ανάρτηση της προκήρυξης στο ΕΣΗΔΗΣ αντικατέστησε την υποχρέωση δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης ΟΧΙ στις εφημερίδες πανελλήνιας κυκλοφορίας. III. Για τουςι θιασώτες της ηλεκτρονικής δημοσίευσης. Μία διακήρυξη αναρτάται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ε.Ε. ΠΡΙΝ το ΕΣΗΔΗΣ! Η συγκεκριμένη Υπηρεσία διασφαλίζει ότι το κείμενο της προκήρυξης δημοσιεύεται και μάλιστα ΠΛΗΡΕΣ στη ΓΛΩΣΣΑ που επιλέγει ο φορέας που διεξάγει το διαγωνισμό άρα και στα Ελληνικά. Η δε περίληψη αυτής αναρτάται και στις λοιπές γλώσσες της Ε.Ε. IV. Η μέγιστη δημοσιότητα επιτυγχάνεται με την ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗ εμφάνιση της διακήρυξης σε εφημερίδες και ΚΗΜΔΗΣ και εντέλει έτσι εξασφαλίζεται η διαφάνεια. Η προαιρετική ή επιλεκτική δημοσίευση μόνο στον επαρχιακό τύπο οδηγεί σε "επιλεκτική" διαφάνεια. Η έννοια της ευρείας δημοσιότητας	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			δεν αφορά μόνον την ενημέρωση των δυνάμει ενδιαφερομένων, αλλά τη δυνατότητα στην ενημέρωση του κάθε πολίτη αυτής της χώρας, που θέλει και θα μπορεί να δει πού ξοδεύονται τα χρήματα του. Οι εφημερίδες καθώς είμαστε και στο διαδίκτυο επιτρέπουν στον κάθε πολίτη να ενημερωθεί. V. Η Ευρωπαϊκή Ενωση έχει συχνά αναφερθεί στην αναγκαιότητα ευρείας δημοσιότητας, πέραν του αυτονόητου, δηλαδή της ευκολίας στην ενημέρωση για τις προκηρύξεις, καθώς εξασφαλίζεται διαφάνεια κατ'επέκταση αποφεύγεται η διαφθορά. VI. Η δημοσίευση σε πανελλήνιες εφημερίδες κοστίζει εξαιρετικά οικονομικά διότι τηρούνται απαρέγκλιτα ΟΛΕΣ οι προϋποθέσεις δημοσίευσης όπως καθορίζει το ΦΕΚ. Κύριοι, Οι ημέρησιες εφημερίδες δεν είναι επαίτες. ΠΡΕΠΕΙ όμως να είναι οικονομικά ανεξάρτητες. Και η δημοσίευση των προκηρύξεων συνέβαλε σ΄ αυτή την κατεύθυνση. Αλλωστε η επιλογή των εφημερίδων για τις δημοσιεύσεις γινόταν από τις Αναθέτουσες Αρχές και έτσι δεν υπήρχει πολιτική εξάρτηση τους.		
11929	72	2020-12-07 14:10:54	Σύμφωνα με το άρθρο 1 το οποίο τροποποιεί το αρ. 2 αναφέρει στην περίπτωση 47) ως «μη κατάλληλη» νοείται μία αίτηση συμμετοχής όταν στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα συντρέχει υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού,σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74 ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που έχει θέσει η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77. Στο αρ. 22 το οποίο τροποποιεί το αρ. 72 αναφέρονται οι λόγοι κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής. Όμως για την παρ. 2 περ. ..ε) υπέβαλε μη κατάλληλη προσφορά με την έννοια της περ. 47 της παρ. 1 του άρθρου 2,... θεωρούμε ότι είναι υπερβολική η κατάπτωση της εγγυητικής για προσφορά που θα κριθεί ως μη κατάλληλη, καθώς σύμφωνα με τον ανωτέρω ορισμό	Απορρίπτεται	Πλέον, με τη νέα μορφή των άρθρων 102 και 103 τέτοια «σφάλματα» είναι απίθανα.

			μπορεί να συμβεί κατάπτωση για κάποιο σφάλμα της προσφοράς κατά τη φάση της υποβολής της .		
11930	147	2020-12-07 14:13:32	Άρθρο 66 (τροποποίηση του Άρθρου 147) Παρ. 4 – Προτείνεται η διαγραφή της πρότασης: «Μετά την πάροδο της οριακής προθεσμίας, η σύμβαση διαλύεται σύμφωνα με το άρθρο 161.» Σε περίπτωση μη διαγραφής της ανωτέρω πρότασης πρέπει να διαγραφεί η παρ.6 του άρθρου 79, γιατί αν παραμείνει έρχεται σε αντίκρουση με την παρ. 4 του άρθρου 66.	Λαμβάνεται υπόψη	
11931	118	2020-12-07 14:14:19	Γενικά: 1.Για κάθε ανάθεση δημόσιας σύμβασης μελέτης να λαμβάνεται υπόψη και ο φόρτος (υπό εκπόνηση μελέτες του Οικονομικού Φορέα ή ανεκτέλεστες μελέτες), έτσι θα βοηθούν οι νεώτεροι μελετητές ή Γραφεία μελετών αλλά ταυτόχρονα θα υποβοηθηθεί και η έγκαιρη υποβολή της μελέτης. 2.Για κάθε ανάθεση δημόσιας σύμβασης μελέτης μέχρι ενός συγκεκριμένου ποσού (π.χ. 60.000€ για το Διαμέρισμα (π.χ. Θράκη) ή 45.000€ για Περιφερειακή Ενότητα) να λαμβάνεται υπόψη υποχρεωτικά η εντοπιότητα του Οικονομικού Φορέα, όπως ίσχυε με το Ν. 716/77. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται το μελετητικό δυναμικό της περιφέρειας και επιτέλους θα δοθεί η δυνατότητα σε νέους μηχανικούς να ιδρύσουν τα δικά τους γραφεία και επιχειρήσεις. (αρθ. 50, αρθ. 118-Ν4412): Το ποσοστό 10% του προϋπολογισμού θεωρείται πολύ μικρό με αποτέλεσμα τις περισσότερες φορές να παρουσιάζονται προβλήματα ως προς την εκπόνηση μελετών και την αντίστοιχη ωρίμανση έργων. Προτείνεται η αύξηση του ποσοστού στο 25% ή κάποιο όριο βάσει των πιστώσεων που θα παρέχει μεγαλύτερη ευχέρεια στους Φορείς (Δήμους, Περιφέρειες, κλπ). (αρθ. 50, αρθ. 118-Ν4412): Η μη ανάθεση / μη ανάληψη άλλης σύμβασης από το ίδιο Οικονομικό Φορέα ύστερα από μία ανάθεση μελέτης κάποιου ποσού, δεν ευνοεί ιδιαίτερα τους μικρής τάξης μελετητές αλλά και δεν αντιμετωπίζει δίκαια και ισοβαρώς όλους του μελετητές. Προτείνεται ο αποκλεισμός μόνο για έξι (6) μήνες.	Λαμβάνεται υπόψη	

11932	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:15:57	Με στόχο τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της αξιοποίησης των Συμβουλευτικών Υπηρεσιών, καθώς και της αποδοτικής χρήσης των διατιθέμενων πόρων, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της προσπάθειας που καταβάλλεται σήμερα στην χώρα μας, για την προώθηση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων, καθώς και τη βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων του ΕΣΠΑ, καθώς του Ταμείου Ανάκαμψης, προτείνεται όπως, στο υπό διαβούλευση Σχέδιο Νόμου προστεθούν ειδικές διατάξεις για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης Συμβουλευτικών Υπηρεσιών, οι οποίες να εξειδικεύουν και να προσαρμόζουν τις διαδικασίες αυτές, στο περιεχόμενο και τον επιστημονικό χαρακτήρα των Συμβουλευτικών Υπηρεσιών, αντίστοιχες με αυτές που προβλέπονται για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης «εκπόνησης μελέτης, ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» και οι οποίες να τις διαχωρίζουν από τις δημόσιες συμβάσεις «γενικών υπηρεσιών». Επισημαίνεται ότι οι Συμβουλευτικές Υπηρεσίες, σύμφωνα και με τον ορισμό της παραγράφου 2β του άρθρου 9 του Ν.4412/2016, έχουν ως αντικείμενο: • το σχεδιασμό, προγραμματισμό, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση επιχειρησιακών και αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και σε οριζόντιου χαρακτήρα παρεμβάσεις, • την υποστήριξη της υλοποίησης τους, με τη μεταφορά της απαραίτητης σχετικής τεχνογνωσίας, καθώς και • την παροχή εξωγενών υπηρεσιών (outsourcing) υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων. Στις Συμβουλευτικές Υπηρεσίες υπάγονται και οι οικονομικές μελέτες, οι κοινωνικές μελέτες, οι μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας, οι περιβαλλοντικές μελέτες, καθώς και οι μελέτες συστημάτων πληροφορικής, εκτός εάν αυτές σχετίζονται με «έργο» (κατά την έννοια του συνόλου οικοδομικών εργασιών, ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας), ή με εκπόνηση μελετών και παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, της παραγράφου 2β του άρθρου 9, του Ν.4412/2016. Οι Συμβουλευτικές Υπηρεσίες παρέχονται από οργανωμένες επιχειρήσεις, οι οποίες επενδύουν στον κλάδο σε μακροχρόνιο ορίζοντα και αποτελούν Επιστημονικού Χαρακτήρα Υπηρεσίες, οι οποίες ενσωματώνουν υψηλού επιπέδου εξειδίκευση και τεχνογνωσία, σε βαθμό ώστε να αποτελούν σε διεθνές επίπεδο κρίσιμο συντελεστή του εκσυγχρονισμού και της βελτίωσης της λειτουργίας του Δημόσιου Τομέα, καθώς και της υποστήριξης της ανάπτυξης και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων του Ιδιωτικού Τομέα.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11933	138	2020-12-07 14:16:19	Άρθρο 59 – Τροποποίηση του άρθρου 138 1. Υπάρχουσα Διατύπωση παρ.2 «….Σε αντίθετη περίπτωση, η σύμβαση διαλύεται και ο ανάδοχος αποζημιώνεται μόνο για τις αποδεδειγμένες δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για τη συμμετοχή του στον διαγωνισμό….» Σε περίπτωση που οι τροποποιήσεις της μελέτης είναι ουσιώδεις και οδηγήσουν σε διάλυση της σύμβασης, η διάλυση θα επέλθει σε χρόνο μεταγενέστερο της υπογραφής της σύμβασης και ο ανάδοχος θα έχει υποστεί πρόσθετες δαπάνες όπως π.χ. έκδοση εγγυητικών, ασφάλιση έργου, κινητοποίηση κλπ. Άρα η σχετική αποζημίωση πρέπει να καλύπτει και αυτές τις δαπάνες. Προτεινόμενη Διατύπωση παρ.2 «….Σε αντίθετη περίπτωση, η σύμβαση διαλύεται και ο ανάδοχος αποζημιώνεται για τις αποδεδειγμένες δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για τη συμμετοχή του στον διαγωνισμό και για αυτές που υποβλήθηκε από της υπογραφής της συμβάσεως μέχρι της διαλύσεώς της….» 2. Υπάρχουσα Διατύπωση παρ.6 «…Για το διάστημα μέχρι την απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, ο ανάδοχος δεν εκτελεί εργασίες και δεν δικαιούται να λάβει οιαδήποτε αποζημίωση για όσες εκτέλεσε χωρίς εντολή.» Επειδή ενδέχεται από την προβληματική μελέτη να επηρεάζεται τμήμα μόνο του έργου (π.χ. σε ένα γραμμικό έργο) προτείνεται η ακόλουθη διατύπωση: Προτεινόμενη διατύπωση παρ.6 «…Για το διάστημα μέχρι την απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, ο ανάδοχος δεν εκτελεί εργασίες στο τμήμα του έργου που επηρεάζεται από την αστοχία της μελέτης, και δεν δικαιούται να λάβει οιαδήποτε αποζημίωση για όσες τυχόν εργασίες εκτέλεσε χωρίς εντολή στο προαναφερθέν τμήμα…» 3. Η παράγραφος 11 να διαγραφεί. Δεν δύναται η Διευθύνουσα Υπηρεσία να υπεισέρχεται σε ιδιωτικές διαφορές και δεν έχει τα μέσα ούτε δύναται να «συντάσσει καταστάσεις πληρωμής των οφειλόμενων». 4. Η παράγραφος 12 να διαγραφεί. Οι πηγές αδρανών υλικών όπως και οι αποθεσιοθάλαμοι πρέπει να έχουν οριστεί από τα τεύχη δημοπράτησης και την οικεία ΚΥΑ, αλλιώς πώς θα γίνει η αιτιολόγηση της προσφοράς χωρίς να δύναται να προσδιοριστεί μονοσήμαντα η απόσταση μεταφοράς; Επίσης ποιος θα είναι υπεύθυνος για την καθυστέρηση που θα επέλθει στο έργο μέχρι την αδειοδότηση των δανειοθαλάμων και αποθεσιοθαλάμων αν αυτοί δεν έχουν προσδιοριστεί πριν την υποβολή προσφοράς; 5. Η παράγραφος 18 να διαγραφεί.	Λαμβάνεται υπόψη	

11934	72	2020-12-07 14:20:07	Άρθρο 22 (τροποποίηση του άρθρου 72 – εγγυήσεις) Παρ. 2 – Κατάπτωση Εγγυητικής Να διαγραφούν οι περιπτώσεις ε) και στ).	Απορρίπτεται	Ανεπαρκής τεκμηρίωση
11935	214	2020-12-07 14:25:37	Αξιότιμοι κύριοι, Σχετικά με το Άρθρο 214 του Ν. 4412/2016, αναφερόμενο στα «Δείγματα» επιθυμούμε να επισημάνουμε τα ακόλουθα: Τα προβλεπόμενα από το ως άνω άρθρο, παρέχουν τη διακριτική ευχέρεια στις Αναθέτουσες Αρχές να θέτουν σχετικό όρο στις Διακηρύξεις Προμηθειών τους και να απαιτούν την προσκόμιση ή την επίδειξη «δείγματος», ακριβώς ίδιου ή όμοιου με το υπό προμήθεια είδος, κατά την υποβολή των προσφορών ή κατά τη διαδικασία αξιολόγησής τους. Τούτο όμως πολλές φορές (στοιχεία στη διάθεσή σας) οδηγεί σε πλήρη στρέβλωση και συρρίκνωση του ανταγωνισμού, ειδικά στις περιπτώσεις που η προμήθεια της Αναθέτουσας Αρχής (συνήθως Δήμων, Συνδέσμων Δήμων, Περιφερειών κ.λ.π.) αφορά σε σημαντικής αξίας είδη, οι προδιαγραφές των οποίων δεν είναι τυποποιημένες αλλά καθορίζονται κάθε φορά από τις ανάγκες της Αναθέτουσας Αρχής.,Τέτοια παραδείγματα υπάρχουν σε διαγωνισμούς για την προμήθεια βαρέων οχημάτων, όπως πυροσβεστικών, αποφρακτικών, απορριμματοφόρων, σαρώθρων οδών, αποχιονιστικών, θωρακισμένων, κ.λ.π., έκαστο προϋπολογισμού εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ Μια τέτοια «προσκόμιση ή επίδειξη δείγματος» πριν την κατακύρωση ενός διαγωνισμού προμήθειας νοείται (και προφανέστατα προβλέφθηκε στη νομοθεσία) μόνον και αποκλειστικά για προϊόντα ευρείας/μαζικής παραγωγής και μικρής σχετικά αξίας πχ χειρουργικά γάντια, ιατρικές γάζες, γραφική ύλη (χαρτιά, toner, κλπ) ή έστω καλάθια απορριμμάτων, καθίσματα, τραπέζια, κ.ο.κ. Δηλαδή, προβλέφθηκε από τον νομοθέτη για αντικείμενα που δεν μπορούν συνήθως να περιγραφούν με συγκεκριμένες και αναλυτικές τεχνικές προδιαγραφές. Πλήν όμως, οι Αναθέτουσες Αρχές θα πρέπει να ακολουθούν την παρακάτω ορθή και σύννομη διαδικασία για είδη ως τα ανωτέρω αναφερόμενα οχήματα, η οποία διασφαλίζει απολύτως (και βέβαια χωρίς την αναγκαιότητα «επίδειξη δείγματος»!) τον εκάστοτε Φορέα-Χρήστη, ήτοι να: 1. Συντάσσουν αναλυτικότατες (και μη φωτογραφικές) τεχνικές προδιαγραφές που καθορίζουν εξαντλητικά και με λεπτομέρεια τις τεχνικές απαιτήσεις για όλα τα υποσυστήματά τους και που έτσι διασφαλίζουν απολύτως το Δημόσιο ως προς την ποιότητα, την λειτουργικότητα, και την εν γένει επιχειρησιακή καταλληλότητα αυτών των προϊόντων. Και το διασφαλίζουν διότι εάν αυτές οι προδιαγραφές δεν πληρούνται κατά την παράδοση ο προμηθευτής υφίσταται σειρά σοβαρών κυρώσεων (δηλ. καταπίπτει η εγγυητική του επιστολή καλής	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			εκτέλεσης της σύμβασης, κηρύσσεται έκπτωτος, αποκλείεται της συμμετοχής σε άλλους δημόσιους διαγωνισμούς, κ.ο.κ.) 2. Απαιτούν επίσης ρητή, αναλυτική, υπεύθυνη δήλωση για τη συμμόρφωση ή απόκλιση σε σχέση με τις αντίστοιχες τεχνικές προδιαγραφές της Διακήρυξης. Η δήλωση αυτή υπερκαλύπτει την όποια απαίτηση για δείγμα. 3. Προδιαγράφουν και απαιτούν αυστηρή τήρηση/εκπλήρωση σχετικών Ευρωπαϊκών Προτύπων, όπως πχ τα Πρότυπα EN1846-1 & 2 & 3 για τα πυροσβεστικά οχήματα, Πρότυπα για τα υλικά θωράκισης, Πρότυπα για απορριμματοφόρα, κλπ 4. Απαιτούν τουλάχιστον από τον “κατασκευαστή του τελικού προϊόντος” ενίοτε δε και από τον προμηθευτή την διάθεση και τήρηση ενός διεθνούς Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας πχ ISO 9001. Πολλές φορές μάλιστα υπάρχει αντίστοιχη απαίτηση και για τον κατασκευαστή του πλασίου-φορέα (βάση φορτηγού) 5. Τέλος, αντί της της απαίτησης για προσκόμιση δείγματος, προβλέπουν (και τότε ακόμη, μόνον όταν και εάν το κρίνουν σκόπιμο !) μια “Επιτροπή Παρακολούθησης της Κατασκευής” η οποία ταυτόχρονα ορίζεται και ως “Επιτροπή Παραλαβής”. Η δε Επιτροπή αυτή επισκέπτεται (βάσει όρου της Διακήρυξης και της Σύμβασης, με δαπάνες του αναδόχου) μία ή δύο φορές και για αρκετές εργάσιμες ημέρες, το εργοστάσιο κατασκευής κατά τη διάρκειά της. Επισήμανση: Ιδιαίτερα με την διαδικασία αυτή πράγματι διασφαλίζεται η ικανοποίηση όλων των απαιτήσεων της Υπηρεσίας και μάλιστα στο όχημα που παράγεται και προορίζεται για αυτήν και όχι εξετάζοντας κάποιο άλλο, παλαιότερο, απλώς όμοιο όχημα που προσκομίζεται ως «δείγμα» και το οποίο κάλλιστα μπορεί να (και προφανώς θα) διαφέρει από αυτό που θα παραδοθεί τελικά. 6. Απαιτούν έντυπα τεχνικών στοιχείων των Οίκων κατασκευής του πλαισίου και της υπερκατασκευής, τα οποία παρέχουν πλήρη και ουσιαστική πληροφόρηση για το όλο όχημα, καθιστάμενου του δείγματος περιττού. 7. Απαιτούν, επίσης, να προσκομισθεί με την παράδοση των μηχανημάτων η σχετική έγκριση τύπου τους από την αρμόδια Ελληνική Αρχή (Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών). Ωστόσο, η εν λόγω έγκριση τύπου, όπως είναι ευρέως γνωστό, χορηγείται μόνον μετά την υποβολή τεχνικού φακέλου (με σχέδια, υπολογισμούς, κλπ., ήτοι κατά την ισχύουσα Νομοθεσία) και μόνο μετά την εν συνεχεία διενέργεια αυτοψίας (από Διπλωματούχους Μηχανικούς του Δημοσίου. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζει απολύτως την καταλληλότητα του μηχανήματος/οχήματος, χωρίς να είναι αναγκαία η επίδειξη δείγματος. 8. Απαιτούν, επίσης, κατάθεση εγγύησης καλής εκτέλεσης λίαν υψηλού ποσού, με την οποία ο προμηθευτής θα εγγυηθεί ότι τα είδη που θα προμηθεύσει θα πληρούν μία ολόκληρη σειρά από απαιτήσεις της Αναθέτουσας Αρχής, δηλ. ότι συγκεκριμένα: • Θα ανταποκρίνονται πλήρως προς τους όρους των προδιαγραφών, • Θα ανταποκρίνονται πλήρως προς τα σχετικά χαρακτηριστικά και σχέδια της		

			προσφοράς του, • Θα είναι στο σύνολό τους από υλικά άριστης ποιότητος και άριστης κατασκευής, • Θα είναι στο σύνολό τους απαλλαγμένα από οποιοδήποτε κρυμμένο ελάττωμα, που αφορά είτε στη σχεδίαση, είτε στα υλικά κατασκευής, είτε στην εργασία κατασκευής. • Θα ανταποκρίνονται για τη χρήση και λειτουργία για την οποία προορίζονται, ενώ τέλος θα εγγυηθεί και ότι θα τηρηθούν πιστά όλα τα προβλεπόμενα από την υπογραφείσα σύμβαση. Συνεπώς, αβίαστα συνάγεται ότι η διαπίστωση της ύπαρξης των ανωτέρω εγγυήσεων και η κάλυψη αυτών με υψηλότατη τραπεζική εγγυητική επιστολής διασφαλίζουν ήδη την αναθέτουσα αρχή πολύ περισσότερο από ένα δείγμα που θα της επιδειχθεί πριν από την κατακύρωση, το οποίο, ωστόσο, δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θα ταυτίζεται με το προϊόν που θα παραδοθεί τελικά, που είναι πολύ πιθανό να διαφοροποιείται ουσιωδώς κυρίως από ποιοτικής πλευράς (βλ. και παρ. 5 ανωτέρω). 9. Απαιτούν, επίσης, «Υπεύθυνη Δήλωση Πιστότητος CE του κατασκευαστή» για το προσφερόμενο όχημα - μηχάνημα, που θα κατασκευάσει. Τέτοια όμως δήλωση πιστότητας, στην περίπτωση μη «εν – σειρά», δηλαδή μη μαζικής, κατασκευής, εκδίδεται πάντοτε μετά την κατασκευή και όχι, βέβαια, πριν από αυτή. Και αυτή η δήλωση από μόνη της καθιστά περιττή την επίδειξη δείγματος καθώς θα εκδοθεί επί του μηχανήματος που θα παραδοθεί τελικά. 10. Απαιτούν, επίσης, αντικατάσταση της εγγύησης καλής εκτέλεσης με πολυετή εγγύηση καλής λειτουργίας Αντιθέτως, σε περιπτώσεις που η Διακήρυξη απαιτεί (στοιχεία στη διάθεσή σας) την προσκόμιση ή επίδειξη «δείγματος» (κατά το στάδιο αξιολόγησης των προσφορών) ιδίων ή όμοιων οχημάτων και μάλιστα σε πολύ περιορισμένο χρονικό διάστημα, π.χ. μόλις δέκα (10) ημερών από την πρόσκληση της Αναθέτουσας Αρχής (συνήθης όρος Διακηρύξεων), ευνοείται καταχρηστικά προμηθευτής που είτε το έχει ήδη διαθέσιμο (προ του Διαγωνισμού), είτε το έχει ήδη προμηθεύσει σε κάποια εν Ελλάδι Υπηρεσία. Κατασκευάστριες εταιρείες όμως που διαθέτουν σημαντικότατη τεχνική εμπειρία αλλά απλώς δεν έχουν κατασκευάσει ιδίου ή οποίου τύπου όχημα, ή αλλοδαπές εταιρείες που δεν το έχουν πωλήσει στην Ελλάδα, είτε αποκλείονται εκ προοιμίου από τη διαγωνιστική διαδικασία είτε είναι αναγκασμένες να υποστούν το σημαντικό πρόσθετο κόστος: • είτε εξόδων μεταφοράς των οχημάτων/μηχανημάτων τους από το εξωτερικό, • είτε σε πολύ υψηλές δαπάνες ταξιδιών των μελών μιας πολυμελούς επιτροπής αξιολόγησης αλλά και των χειριστών της Υπηρεσίας, οι οποίοι (ανάλογα με τον αριθμό των διαγωνιζομένων) θα επιδοθούν σε ταξίδια ιδιαιτέρως στο εξωτερικό, δεδομένου, ότι πολλοί κατασκευαστικοί οίκοι		

			εδρεύουν στην αλλοδαπή (π.χ. Ιταλία, Γερμανία, Πολωνία, Αμερική, κλπ.). Εύλογο αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι • όχι μόνο ότι η διαγωνιστική διαδικασία χρονοτριβεί εις βάρος του Δημοσίου συμφέροντος, • αλλά, κυρίως, ότι δημιουργείται «εκ του πονηρού και εκ του μη όντος» αθέμιτος περιορισμός του ανταγωνισμού, καθώς οι όποιοι πιθανοί ενδιαφερόμενοι που δεν έχουν δείγμα στην Ελλάδα υποχρεώνονται σε πρόσθετα υπερβολικά έξοδα. Όμως αυτά τα έξοδα υποχρεωτικά ενσωματώνονται στην οικονομική προσφορά τους, καθιστώντας την εκ προοιμίου μη ανταγωνιστική. Εκτός και εάν η Αναθέτουσα Αρχή προέβαινε η ίδια (όπως θα έπρεπε για να μην υπάρξει αθέμιτος ανταγωνισμός) σε κάλυψη όλων των σχετικών εξόδων των πολυπληθών στελεχών της (δηλ. αεροπορικές μετακινήσεις, διαμονή σε ξενοδοχεία, μεταφορές, γεύματα και δείπνα κλπ.). Ζητούμε να τροποποιηθεί καταλλήλως το σχετικό άρθρο (214) ίσως με προσθήκη ειδικής παραγράφου, ώστε η απαίτηση για προσκόμιση ή επίδειξη δείγματος να αφορά μόνον και αποκλειστικά σε προϊόντα ευρείας/μαζικής παραγωγής και μικρής σχετικά αξίας και ειδικώς όχι σε οχήματα ειδικού σκοπού / βαρέα.		
11936	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:27:31	1.ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΧΘΕΣ ΤΟΥ άρθρου 68 του Ν.3863/2010 από τους διαγωνισμούς καθαριότητας και φύλαξης . Δεν μπορεί οι διαγωνισμοί αυτού του είδους να τελειώνουν μετά από δύο έτη. Ας γίνονται έλεγχοι απο τις αρμόδιες υπηρεσίες για το αν ασφαλίζουν τους υπαλλήλους. Η πλειοψηφία των προδικαστικών αφορά τα ποσοστά των ασφαλιστικών εισφορών, το διοικητικό κόστος κτλ. Δεν μπορεί να θέλουμε γρήγορες διαδικασίες και οι διαγωνισμοί αυτοί να θεωρούνται (εξαιτίας αυτού του άρθρου) οι δυσκολότεροι του 4412.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11937	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:27:34	ΑΠΟΨΕΙΣ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ – ΜΕΛΕΤΩΝ (τροποποίηση του Ν. 4412/2016) 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ Οι διαδικασίες για τη σύνταξη μελετών και την κατασκευή δημόσιων έργων οφείλουν να διέπονται από δυο βασικές αρχές: την ταχύτητα υλοποίησης και την ποιότητα, όπου στην τελευταία υπεισέρχονται και οι παράγοντες της οικονομίας καθώς επίσης της μέριμνας για την προστασία του περιβάλλοντος. Παράλληλα και επειδή ακριβώς πρόκειται για τη διαχείριση δημόσιων πόρων θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη και ο παράγοντας της διαφάνειας. Με βάση λοιπόν τα παραπάνω καλούμαστε να εντοπίσουμε σημεία της υπάρχουσας νομοθεσίας, τα οποία προκαλούν προβλήματα καθώς επίσης να διατυπώσουμε απόψεις για την καλύτερη αντιμετώπισή τους. Είναι προφανές ότι η εκπλήρωση των δύο βασικών αρχών αποτελεί μια ανταγωνιστική διεργασία, δεδομένου ότι ο στόχος σύντομης διάρκειας υλοποίησης (ταχύτητα) με βεβαιότητα δημιουργεί προβλήματα στην ποιότητα και το αντίστροφο. Ο νομοθέτης καλείται λοιπόν να ισορροπήσει το «σύστημα ταχύτητα-ποιότητα», ώστε σε κάθε περίπτωση να επιτυγχάνεται το βέλτιστο αποτέλεσμα, χωρίς, όπως αναφέραμε, να λησμονείται ο παράγοντας της διαφάνειας. 2. ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ Η υπάρχουσα νομοθεσία (Ν. 4412/2016, όπως αυτή συμπληρώθηκε, τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα) προσπάθησε να ενοποιήσει τα αντικείμενα των δημόσιων έργων, μελετών, παροχής υπηρεσιών και προμήθεια υλικών, χωρίς ιδιαίτερη επιτυχία, αφού όχι μόνο δεν κατόρθωσε να βελτιώσει το παλαιότερο νομοθετικό πλαίσιο, αλλά στο όνομα της διαφάνειας προσέθεσε πολλές γραφειοκρατικές διαδικασίες με αποτέλεσμα η ανάθεση και η υλοποίηση των μελετών και των έργων να καταστούν χρονοβόρες, χωρίς να βελτιωθεί η ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος. Ένα βασικό μειονέκτημα εντοπίζεται στο γεγονός ότι ο νομοθέτης αρνείται να διακρίνει τη διαφορά μεταξύ των μελετών ή των έργων, που αποσκοπούν στην κατασκευή νέων δομών και εκείνων που αποσκοπούν στη συντήρηση υφιστάμενων υποδομών. Οπωσδήποτε τα τελευταία (μελέτες ή έργα συντήρησης υποδομών) απαιτούν πολύ μεγαλύτερη ταχύτητα υλοποίησης, δεομένου ότι η σημασία του συγκεκριμένου παράγοντα είναι εξαιρετικά υψηλή για την προστασία της ανθρώπινης ζωής και περιουσίας. Ας μην απορούμε λοιπόν για τον υψηλό δείκτη τροχαίων ατυχημάτων, όταν η συντήρηση των οδών καθυστερεί (πέρα από την περιορισμένη χρηματοδότηση). Ας μην απορούμε επίσης για τις δυσβάστακτες συνέπειες των φυσικών καταστροφών, όταν καθυστερεί η συντήρηση των υδραυλικών – λιμενικών έργων λόγω και της πρόσθετης ανάγκης τήρησης ειδικών	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			περιβαλλοντικών όρων. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι μετά τις φυσικές καταστροφές (λόγω μη επαρκούς και έγκαιρης συντήρησης των υποδομών) επεμβαίνουν οι υπηρεσίες Πολιτικής Προστασίας για την αποκατάσταση των ζημιών με συνοπτικές διαδικασίες ανάθεσης, υψηλό κόστος αποκατάστασης και αμφίβολη ποιότητα, αφού οι επεμβάσεις πραγματοποιούνται χωρίς καμιά μελέτη και κάτω από αφόρητη πίεση χρόνου. Με βάση τα παραπάνω θεωρούμε ότι πρέπει να υπάρχει μια ειδική πρόβλεψη για τις μελέτες και τα έργα συντήρησης των υποδομών. Είναι γεγονός επίσης ότι μια σειρά έργων συντήρησης απαιτεί την ύπαρξη αντίστοιχης μελέτης, για παράδειγμα αναφέρουμε τις γέφυρες. Οι διαδικασίες ανάθεσης και εκπόνησης μελέτης και στη συνέχεια ανάθεσης και κατασκευής του έργου συντήρησης σύμφωνα με την υπάρχουσα νομοθεσία διαρκούν ορισμένα έτη με αποτέλεσμα στο διάστημα αυτό οι βλάβες και οι κίνδυνοι να επιτείνονται. Σε τέτοιες περιπτώσεις το σύστημα μελέτης – κατασκευής μπορεί να δώσει την απάντηση. Στο παρελθόν το σύστημα αυτό δεν έδωσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, όμως σε συγκεκριμένες περιπτώσεις μπορεί να αποτελέσει ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο, για την αντιμετώπιση τεχνικά δύσκολων καταστάσεων στο συντομότερο δυνατόν χρονικό διάστημα. Δυστυχώς όμως καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων δεν οφείλονται αποκλειστικά στο νομοθετικό πλαίσιο που αφορά στα δημόσια έργα, αλλά και σε άλλες υποχρεωτικές και εξαιρετικά χρονοβόρες διαδικασίες που αφορούν στις απαλλοτριώσεις και στην έγκριση των περιβαλλοντικών όρων. Οι καθυστερήσεις αυτές προκαλούν σειρά προβλημάτων. Για παράδειγμα παρατηρείται συχνά το φαινόμενο στο διάστημα που διαρκούν οι πρόσθετες αυτές διαδικασίες να αλλάζουν οι τοπικές συνθήκες, όπως η ανέγερση κτισμάτων στη ζώνη των έργων με αποτέλεσμα να απαιτείται αναμόρφωση της μελέτης ή πρόσθετες διαδικασίες απαλλοτρίωσης. Έχει αποδειχθεί ότι στο θέμα της ποιότητας βασικός παράγοντας είναι το ύψος των εκπτώσεων. Υπερβολικές εκπτώσεις, έχουν σοβαρό αντίκτυπο ιδιαίτερα στην ποιότητα κατασκευής των δημόσιων έργων. Δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα το ότι η απαράβατη τήρηση της σύμβασης εκ μέρους του αναδόχου δεν συνδέεται με την έκπτωση της προσφοράς. Όλοι οι τεχνικοί των διευθυνουσών υπηρεσιών γνωρίζουν πολύ καλά ότι ο ανάδοχος είναι σε θέση τυπικά να τηρεί τους όρους της σύμβασης, αλλά να βρίσκεται αντικειμενικά σε αδυναμία να ανταποκριθεί σε υψηλές απαιτήσεις ποιότητας. Παλαιότερα είχε γίνει προσπάθεια να τεθεί φραγμός στις υπερβολικά υψηλές εκπτώσεις με τη θέσπιση υψηλών πρόσθετων εγγυητικών επιστολών, αυτό όμως αποσύρθηκε. Παράλληλα ποτέ δεν εφαρμόστηκε η διάταξη του άρθρου 88, παρ. 6 του Ν. 4412/2016, η οποία προβλέπει τη δυνατότητα του αρμόδιου Υπουργού να θέτει όρια για τον χαρακτηρισμό μιας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής. Αντίθετα, με το άρθρο 72, παρ. 2 του Ν. 4412 /2016 μειώθηκε το ποσόν της απαιτούμενης εγγύησης για την καλή εκτέλεση, αφού αυτό καθορίζεται με βάση το ύψος της σύμβασης κι όχι όπως παλαιότερα με το ύψος του		

			προϋπολογισμού, το οποίο ήταν και ορθότερο. Η κεντρική εξουσία οφείλει να καταλήξει στο βασικό μοντέλο της διαχείρισης των μελετών και των έργων. Πρέπει να αποφασιστεί αν θα διατηρηθούν οι υπάρχουσες τεχνικές υπηρεσίες με τη δομή που έχουν ή αν θα οδηγηθούμε στην ανάθεση της διαχείρισης σε ιδιωτικούς φορείς ή τέλος αν θα εφαρμοστεί ένα μικτό σύστημα. Όλα τα μοντέλα χαρακτηρίζονται από πλεονεκτήματα, αλλά και μειονεκτήματα, τα οποία ανάλογα με τη θέση του καθενός υποβαθμίζονται ή υπερτονίζονται. Η παρούσα υγειονομική κρίση κατέδειξε ότι η εξάλειψη του δημόσιου χαρακτήρα σε βασικούς τομείς οδηγεί με βεβαιότητα σε τραγικές καταστάσεις. Η χρησιμότητα και η άμεση επέμβαση των τεχνικών του Δημόσιου Τομέα έχει αποδειχθεί ανεκτίμητη σε περιπτώσεις σεισμών και λοιπών θεομηνιών, που δυστυχώς είναι συχνά φαινόμενα στη χώρα μας. Οι τροποποιήσεις που επέρχονται στο υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο παρά τον υπερβολικά μεγάλο αριθμό τους, πραγματεύονται θέματα που δεν άπτονται των βασικών προβλημάτων, δηλαδή την συντόμευση του απαιτούμενου χρόνου των διαδικασιών και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Οι μεγάλες ανατροπές που επιφέρει η τροποποίηση του Ν. 4412/2016 στα δημόσια έργα εστιάζονται κυρίως σε δύο άρθρα, στο άρθρο 151 και στο άρθρο 159. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις υποτίθεται ότι αποσκοπούν στην επιτάχυνση των εργασιών. Με την απουσία ελέγχων στις ποσότητες των εργασιών και στην ποιότητα των υλικών που εισάγουν όχι μόνο δεν θα επιτύχουν τον επιδιωκόμενο στόχο, αλλά είναι προφανές θα οδηγήσουν σε αύξηση του πραγματικού κόστους των έργων και την κακή ποιότητα αυτών. Τέλος πρέπει να επισημανθεί ότι οι τροποποιήσεις – συμπληρώσεις του Ν. 4412/2016 που προβλέπονται αλλά και αυτές που έχουν ήδη γίνει είναι εξαιρετικά πολλές. Συνεπώς βασικοί λόγοι εφαρμογής επιβάλλουν όχι την τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας, αλλά την πλήρη αντικατάστασή της με έναν νέο Νόμο. Θα πρέπει να γίνει κατανοητό στους συντάκτες του κειμένου ότι η συγκεκριμένη νομοθεσία δεν απευθύνεται σε Νομικούς, αλλά σε επιστήμονες άλλων κλάδων, που έχουν ανάγκη από ένα σαφές και περιεκτικό κείμενο. 3. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΑΡΘΡΑ 3.1 Άρθρο 2 Στο άρθρο 2 και συγκεκριμένα στην παράγραφο 7 δίνεται ο ορισμός του "έργου", ενώ στην παράγραφο 9 δίνεται ο ορισμός των «συμβάσεων υπηρεσιών». Κατ' αρχήν δεν γίνεται κατανοητός ο λόγος σύνδεσης της έννοιας «έργο» αποκλειστικά με το αντικείμενο των οικοδομικών εργασιών ή των εργασιών Πολιτικού Μηχανικού. Επίσης η έννοια «συμβάσεις υπηρεσιών» ορίζεται σαν παροχή υπηρεσιών, δηλαδή ορίζεται δια του ορισμού. Επειδή συχνά στο παρελθόν υπήρχε πρόβλημα, ιδιαίτερα κατά τον		

			προσυμβατικό έλεγχο συμβάσεων, λόγω της ασάφειας μεταξύ «έργου» και «παροχής υπηρεσιών» είναι χρήσιμο με τους ορισμούς να γίνει σαφής διαχωρισμός μεταξύ των δύο εννοιών. Προς τον σκοπό αυτόν η διάκριση αυτών θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω του κωδικού CPV. Χρήσιμο θα ήταν επίσης να γίνει ξεχωριστή αναφορά στις συμβάσεις συντήρησης υποδομών, οι οποίες θα πρέπει να θεωρούνται έργα, επειδή οι υποδομές εντάσσονται σαφώς στα έργα. 3.2 Άρθρο 32 Το άρθρο 32 περιγράφει τις περιπτώσεις, στις οποίες επιτρέπεται η προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. Κατ' αρχήν θα πρέπει να προσδιοριστεί αυστηρά με Π.Δ. ή εγκύκλιο σε ποιες περιπτώσεις αφορά και να καταγραφούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις που πρέπει πληρούνται σε κάθε περίπτωση Η παράγραφος 2γ περιλαμβάνει και την περίπτωση έργων λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε απρόβλεπτα γεγονότα και με τη βασική προϋπόθεση ότι οι κατεπείγουσες ανάγκες δεν απορρέουν από ευθύνη των αρμόδιων υπηρεσιών. Η παραπάνω διατύπωση δεν είναι σαφής, επειδή η προϋπόθεση που τίθεται επιδέχεται τελείως υποκειμενική ερμηνεία. Δεδομένου ότι με την παράγραφο 6 του ίδιου άρθρου εντάσσονται με σαφήνεια περιπτώσεις έργων, τα οποία δεν είναι κατ' ανάγκη επείγουσας σημασίας (αφού αφορούν σε νέα έργα) είναι σκόπιμο κατά μείζονα λόγο να συμπεριληφθούν συγκεκριμένα και όχι ασαφώς οι περιπτώσεις έργων στοιχειώδους συντήρησης των υποδομών (οδοί, αναχώματα υδατορεμάτων κλπ.). Μια ασφαλιστική δικλείδα για την αποφυγή τυχόν καταχρήσεων στην εφαρμογή του μέτρου θα αποτελούσε η προϋπόθεση της σύμφωνης γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου, στο οποίο εκτάκτως θα συμμετέχει και ο Προϊστάμενος Πολιτικής Προστασίας της οικείας Περιφέρειας. Είναι χρήσιμο να υπάρχει πρόβλεψη σύνδεσης της περίπτωσης αυτής με το άρθρο 50 , εφόσον οι άμεσες επεμβάσεις απαιτούν και τη σύνταξη μελέτης. Επισημαίνεται ότι σε τέτοιες περιπτώσεις ο χρόνος επέμβασης για την άρση του επικείμενου κινδύνου αποτελεί το κυρίαρχο κριτήριο και προέχει έναντι της οικονομικής προσφοράς, συνεπώς θα πρέπει να συνεκτιμάται και η χρονική προσφορά με την οικονομική. Εξάλλου το κόστος των ενδεχόμενων συνεπειών είναι υψηλότερο από τη δαπάνη των εργασιών. Τέτοιες περιπτώσεις θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο όπως οι επεμβάσεις της Πολιτικής Προστασίας και να εξαιρούνται από τον προσυμβατικό έλεγχο και την περιβαλλοντική αδειοδότηση. 3.3 Άρθρο 44 Το άρθρο 44 καθορίζει τους τρόπους αντιμετώπισης έργων ή μελετών, όταν οι αναθέτουσες αρχές στερούνται τεχνικής επάρκειας. Στο άρθρο έχουμε τις εξής παρατηρήσεις:		

			• Το νέο άρθρο διέπεται από τελείως διαφορετική «φιλοσοφία» από το υπάρχον. Συγκεκριμένα το ισχύον άρθρο θέτει κατ' αρχήν σαν προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή διαθέτει τεχνική υπηρεσία με συγκεκριμένη στελέχωση. Στη συνέχεια το ισχύον άρθρο καθορίζει τους τρόπους λειτουργίας σε περιπτώσεις μη επαρκούς στελέχωσης ή τεχνικής αδυναμίας. Αντίθετα, το προτεινόμενο άρθρο αγνοεί την ύπαρξη τεχνικής υπηρεσίας στην αναθέτουσα αρχή και προχωρά στους τρόπους σύναψης, εποπτείας και επίβλεψης έργου ή μελέτης. Ενδεχόμενα θα ήταν χρήσιμο να καθοριστούν με Π.Δ. οι ελάχιστες απαιτήσεις για την οργάνωση και τη στελέχωση των αναθετουσών αρχών, προκειμένου να είναι σε θέση να υλοποιούν δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών. • Σύμφωνα με την παραπάνω διατύπωση ο τίτλος του άρθρου, όπως αυτό διαμορφώνεται, είναι ασύμβατο με το περιεχόμενο, επειδή ακριβώς δεν αναφέρεται στην τεχνική επάρκεια των αναθετουσών αρχών, αλλά στην «τεχνική ανεπάρκεια» αυτών. • Σε περίπτωση εκχώρησης της σύναψης και της επίβλεψης έργου ή μελέτης, σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται η αναθέτουσα αρχή να μη διατηρεί όχι μόνο το δικαίωμα, αλλά και το καθήκον να εποπτεύει το έργο ή τη μελέτη. Κάτι τέτοιο θα της στερούσε ακόμα και τη δυνατότητα γνώσης στην εξέλιξη και οποιασδήποτε παρέμβασης. Αποτελεί δηλαδή στην ουσία μια «εν λευκώ» εκχώρηση αρμοδιοτήτων. • Η οργάνωση και στελέχωση της αναθέτουσας αρχής σε τεχνικό δυναμικό είναι οπωσδήποτε απαραίτητη, έστω και σε υποτυπώδη μορφή. Διαφορετικά έχει πλήρη αδυναμία ακόμα και για τη διαπίστωση των αναγκών εκπόνησης μελετών και κατασκευής έργων. Συνεπώς με δεδομένη την ανάγκη ύπαρξης τεχνικής υπηρεσίας ο καθορισμός ελάχιστα απαιτούμενου προσωπικού για τη λειτουργία της είναι απαραίτητος. • Δημιουργείται η εύλογη απορία, πώς σε περίπτωση πλήρους εκχώρησης όλων των αρμοδιοτήτων σε άλλους φορείς η αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με την παράγραφο 3 εξακολουθεί να είναι υπεύθυνη για την καλή εκτέλεση των καθηκόντων της. • Ενώ οι περιπτώσεις (α) και (β) της παραγράφου 1 είναι σαφείς, η περίπτωση (γ) δεν φαίνεται να εξυπηρετεί κάποιον σκοπό με τη διατύπωση «επικουρικών δραστηριοτήτων των αγορών». 3.4 Άρθρο 49 Με το άρθρο 49 ορίζονται οι προϋποθέσεις ωριμότητας μιας σύμβασης. Στο άρθρο έχουμε τις εξής παρατηρήσεις: • Στην παράγραφο περιγράφονται τα στοιχεία, που χαρακτηρίζουν την ωριμότητα μιας σύμβασης. Σε αυτά συμπεριλαμβάνεται και η συντέλεση των απαλλοτριώσεων. Στην παράγραφο 2β καθορίζονται πρόσθετες προϋποθέσεις ωρίμανσης των έργων και μελετών πέραν των αναφερομένων στην προηγούμενη παράγραφο. Σε αντίθεση λοιπόν προς την παράγραφο 1 ορίζεται ότι προϋπόθεση για την ανάθεση σύμβασης δεν αποτελεί η		

			συντέλεση της απαλλοτρίωσης, αλλά απλά να έχει συζητηθεί ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου η αίτηση προσωρινού ή οριστικού καθορισμού αποζημίωσης. Ειδικά για έργα που έχουν υπαχθεί στο άρθρο 7Α του Ν. 2882/2001 αρκεί απλά η κήρυξη απαλλοτρίωσης καθώς επίσης η ύπαρξη έκθεσης εκτίμησης της επιτροπής σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ίδιου Νόμου. Συνεπώς, για τα έργα δεν ισχύει η δέσμευση που ορίζεται στην παράγραφο 1 περί συντέλεσης απαλλοτρίωσης και η διατύπωση «… πέραν των άλλων…» στην αρχή της παραγράφου 2 δεν είναι ορθή. • Ειδικότερα για το θέμα των απαλλοτριώσεων σε έργα που έχουν υπαχθεί στο άρθρο 7Α του Ν.2882/2001 πρέπει να επισημανθεί ότι η κήρυξη των απαιτούμενων απαλλοτριώσεων και η ύπαρξη έκθεσης εκτίμησης σύμφωνα με το άρθρο 15 του ίδιου νόμου δεν συνεπάγονται και την παρακατάθεση της αποζημίωσης υπέρ των ιδιοκτητών των απαλλοτριούμενων τμημάτων γης και συναπαλλοτριούμενων επικειμένων επί αυτών των τμημάτων. Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 7Α του κώδικα των απαλλοτριώσεων η αποζημίωση, ως «εύλογο τίμημα», παρακατατίθεται μετά τον καθορισμό της με δικαστική απόφαση. Δεδομένου ότι από άποψη προδιαδικασίας η διαδικασία με το άρθρο 7Α δεν παρουσιάζει διαφορές με τη διαδικασία του προσωρινού ή οριστικού καθορισμού της αποζημίωσης, δεν θα έπρεπε οι προϋποθέσεις για την εκκίνηση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου να διαφοροποιούνται ανάλογα με την υπαγωγή του έργου στο άρθρο 7Α ή όχι. Πόσο μάλλον αν λάβουμε υπόψη μας τη συνταγματική διάταξη του άρθρου 17 «... Κανένας δεν στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνο για δημόσια ωφέλεια που έχει αποδειχθεί με τον προσήκοντα τρόπο, όταν και όπως ο νόμος ορίζει, και πάντοτε αφού προηγηθεί πλήρης αποζημίωση....». • Στην παράγραφο 3, η οποία αναφέρεται σε εκπόνηση μελετών ή δημόσιων έργων από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ορίζεται ότι η επίβλεψη, η έγκριση και η παραλαβή θα διενεργηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Θεωρούμε ότι περισσότερο ορθό, ειδικά για τα έργα, θα ήταν να οριζόταν η υποχρέωση υπογραφής σύμβασης μεταξύ της υπηρεσίας και του φυσικού ή νομικού προσώπου που θα συνοδεύεται από κατάθεση εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης σύμφωνα με το άρθρο 72 και δηλώσεις ανάθεσης – επίβλεψης σε Μηχανικό με τα κατάλληλα τυπικά προσόντα. Η υπηρεσία οφείλει να ασκεί εποπτεία σε όλη τη διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών και να προβεί σε παραλαβή αυτών μετά την αποπεράτωση. • Ο τίτλος του άρθρου αναφέρεται σε επάρκεια προϋπολογισμού, όμως στο συγκεκριμένο άρθρο δεν γίνεται καμιά αναφορά στον προϋπολογισμό της σύμβασης. Τέλος θεωρούμε ότι είναι επιτακτική ανάγκη να συμπεριληφθεί σαν στοιχείο ωριμότητας ενός έργου και ο καθορισμός του φορέα συντήρησης αυτού καθώς επίσης οι απαιτήσεις συντήρησης με κύριους άξονες τον χρόνο εκτέλεσης των σχετικών εργασιών, το ύψος της δαπάνης αναγόμενο σε ετήσια βάση και τις διαδικασίες εξασφάλισης της αναγκαίας πίστωσης.		

			3.5 Άρθρο 50 Στο άρθρο 50 περιγράφονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εφαρμογή του συστήματος μελέτης – κατασκευής ενός έργου. Πρόκειται για ένα σύστημα, το οποίο στο παρελθόν δεν έδωσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα και σε πολλές περιπτώσεις η εφαρμογή προκάλεσε προβλήματα. Το άρθρο αυτό αναμορφώνεται σε μεγάλο βαθμό, προκειμένου να περιοριστούν οι προϋποθέσεις εφαρμογής. Ο περιορισμός αυτός γίνεται σε τέτοιο βαθμό, ώστε δικαιολογημένα θα δημιουργηθούν αντιδράσεις κατά την εφαρμογή του συγκεκριμένου συστήματος. Για παράδειγμα αφαιρούνται βασικά στοιχεία από τον υποφάκελο Α, όπως είναι η προεκτίμηση αμοιβής της σύμβασης (Α.4), η εξασφάλιση χρηματοδότησης (Α.5), την τεκμηρίωση της επιλογής της διαδικασίας ανάθεσης (Α.6), τη δημοσιοποίηση του διαγωνισμού (Α.11), τα οποία αποτελούν βασικά στοιχεία διαφάνειας. Μια πραγματικά χρήσιμη εφαρμογή του συστήματος μελέτης – κατασκευής εξακολουθεί να αγνοείται, αφού δεν γίνεται ρητή αναφορά σε επείγοντα και σύνθετα έργα συντήρησης των υποδομών, όπως για παράδειγμα επεμβάσεις οδικής ασφάλειας, αποκατάσταση γεφυρών ή αντιστηρίξεις πρανών. Η προϋπόθεση ύπαρξης περιβαλλοντικών όρων αποτελεί ένα σοβαρό εμπόδιο. 3.6 Άρθρο 53 Ο προϋφιστάμενος Ν. 3669/2008 στο άρθρο 17, παρ. 8 προέβλεπε για έργα που η προμέτρηση των εργασιών είναι δύσκολη ή αδύνατη, όπως για παράδειγμα τα έργα συντήρησης, είναι δυνατόν ο προϋπολογισμός των συμβατικών τευχών να μην περιλαμβάνει ποσότητες των επιμέρους εργασιών, αλλά μόνο την κατ' εκτίμηση δαπάνη του συνόλου κάθε ομάδας εργασιών και το γενικό σύνολο. Η διατύπωση αυτή είχε αποδειχθεί πολύ χρήσιμη για την ομαλή εξέλιξη των έργων στοιχειώδους συντήρησης των εθνικών και επαρχιακών οδών, ιδιαίτερα αφότου τα έργα αυτά εκτελούνται με εργολαβίες. Προκειμένου να γίνουμε κατανοητοί υπενθυμίζουμε ότι στη στοιχειώδη συντήρηση των οδών εντάσσονται εργασίες, με τις οποίες αντιμετωπίζονται ως επί το πλείστον απρόβλεπτες και έκτακτες καταστάσεις (π.χ. επουλώσεις λάκκων, τοπικές αποκαταστάσεις οδοστρώματος, αντικατάσταση κατεστραμμένων πινακίδων σήμανσης, αντικατάσταση κατεστραμμένων στηθαίων ασφάλειας ύστερα από πρόσκρουση οχήματος, άρση καταπτώσεων, αντικατάσταση εσχαρών φρεατίων λόγω κλοπής, αντλήσεις νερών, απομάκρυνση εμποδίων από το οδόστρωμα κλπ.). Κατά τη φάση σύνταξης των συμβατικών τευχών οι τεχνικές υπηρεσίες δεν είναι δυνατόν να γνωρίζουν ή έστω να εκτιμήσουν κατά προσέγγιση τις ποσότητες. Στο άρθρο 53, παρ. 7, περίπτωση (ι) του Ν. 4412/2016, η οποία διατηρείται στην παρούσα τροποποίηση, υπάρχει παρόμοια πρόβλεψη, όμως θέτει ανώτατο όριο προϋπολογισμού τις 60.000€, ποσό που θεωρείται εξαιρετικά χαμηλό για συμβάσεις έργων στοιχειώδους συντήρησης, οι οποίες μάλιστα είναι σκόπιμο να έχουν διάρκεια τριών ή τεσσάρων ετών. Θεωρούμε χρήσιμο να μην υπάρχει περιορισμός στο ύψος του προϋπολογισμού, αλλά για την		

			αποφυγή κατάχρησης να γίνει λεπτομερής αναφορά των περιπτώσεων εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης. 3.7 Άρθρο 72 Το άρθρο 72 ορίζει τις εγγυήσεις, τις οποίες οφείλουν να παράσχουν οι συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς ανάθεσης καθώς επίσης ο ανάδοχος σε όλες τις φάσεις υλοποίησης μιας δημόσιας σύμβασης. Ειδικά για τα έργα έχουμε τις παρακάτω παρατηρήσεις: • Η εγγύηση καλής εκτέλεσης των εργασιών αποτελεί το πλέον βασικό, αλλά και στοιχειώδες μέσο, με το οποίο διασφαλίζεται η τήρηση των όρων της σύμβασης εκ μέρους του αναδόχου. Παράλληλα, η ποιότητα των εργασιών είναι σε μεγάλο βαθμό συνάρτηση της έκπτωσης προσφοράς του αναδόχου. • Ο προϋφιστάμενος Ν. 3669/2008 στο άρθρο 35, παρ. 1 όριζε ότι το ύψος της εγγύησης για την καλή εκτέλεση ανέρχεται σε ποσοστό 5% επί του ποσού του προϋπολογισμού μη συμπεριλαμβανόμενων της αναθεώρησης και του Φ.Π.Α. Μάλιστα, στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου προβλέπονταν η υποχρέωση κατάθεσης πρόσθετης εγγύησης σε περίπτωση υπερβολικά υψηλής έκπτωσης. • Με το άρθρο 72, παράγραφος 1, περίπτωση (β) το ύψος της εγγύησης για τη καλή εκτέλεση διατηρείται μεν σε ποσοστό 5%, αλλά επί του ποσού της σύμβασης εκτός Φ.Π.Α. Ταυτόχρονα αποσύρθηκε η διάταξη για πρόσθετη εγγύηση σε περίπτωση υπερβολικά υψηλών εκπτώσεων. Με τον τρόπο αυτόν το ποσό της εγγύησης μειώνεται σημαντικά και μάλιστα όσο υψηλότερη είναι η έκπτωση, τόσο χαμηλότερο είναι το ύψος της εγγύησης. Δηλαδή ενώ με την υψηλότερη έκπτωση αυξάνει ο κίνδυνος μη καλής εκτέλεσης των εργασιών, παραδόξως μειώνονται οι εξασφαλίσεις για την έντεχνη υλοποίηση του έργου. Δυστυχώς, η διάταξη αυτή διατηρείται στην προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου. Είναι απολύτως αναγκαίο να επιβάλλονται πρόσθετες εγγυήσεις σε περίπτωση έκπτωσης πάνω από συγκεκριμένο ποσοστό, καθώς επίσης και η εγγύηση να είναι ποσοστό επί του προϋπολογισμού μελέτης. • Ο συγκεκριμένος τρόπος καθορισμού του ύψους της εγγύησης για την καλή εκτέλεση δεν έχει λογική για τον εξής λόγο: Ο προϋπολογισμός, που συντάσσουν οι υπηρεσίες της αναθέτουσας αρχής αποτυπώνει την «πραγματική αξία» του έργου για την κοινωνία, την οποία καλείται να διασφαλίσει η εγγύηση καλής εκτέλεσης. 3.8 Άρθρο 73 Με το άρθρο 73, παράγραφος 7 ορίζονται οι περιπτώσεις, στις οποίες οικονομικός φορέας μπορεί να αποδείξει την αξιοπιστία, όταν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού. Στην παράγραφο 8 του ίδιου άρθρου αναφέρεται η διαδικασία, που οφείλει να ακολουθήσει η αναθέτουσα αρχή, η οποία πρέπει να εκδώσει σχετική απόφαση μετά παρέλευση 30 ημερών από την ημερομηνία αποστολής στην		

			αρμόδια γνωμοδοτική επιτροπή. Στο θέμα αυτό παρατηρούμε τα εξής: • Παρά το γεγονός ότι η έκδοση απόφασης συναρτάται από την γνωμοδότηση της αρμόδιας επιτροπής, δεν τίθεται καμιά χρονική προθεσμία στην επιτροπή για τη διατύπωση και διαβίβαση του πορίσματος της. • Στην προτεινόμενη τροπολογία έχει αποσυρθεί η διάταξη, η οποία αναφέρεται στην περίπτωση άκαρπης παρέλευσης της προθεσμίας έκδοσης της σχετικής απόφασης από την αναθέτουσα αρχή. 3.9 Άρθρο 88 Το άρθρο 88 αναφέρεται σε προσφορές, που κρίνονται ασυνήθιστα χαμηλές. Όμως δεν αναφέρεται ποσοτικό κριτήριο, με βάση το οποίο μια προσφορά κρίνεται ασυνήθιστα χαμηλή. Βέβαια, στην παράγραφο 6 τίθεται για έργα και μελέτες ως μέγιστο όριο απόκλισης το 10% από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων όλων των προσφορών. Στο θέμα αυτό έχουμε τις εξής παρατηρήσεις: • Η υπέρβαση του μέγιστου ορίου απόκλισης δεν αποτελεί λόγο αποκλεισμού της προσφοράς, αλλά απλά παρέχει τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή να καλέσει τον προσφέροντα να αιτιολογήσει την προσφορά του. • Το κριτήριο της μέγιστης απόκλισης 10% δεν είναι δεσμευτικό για την αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να ζητήσει αιτιολόγηση της προσφοράς, δεδομένου ότι αυτή μπορεί να απαιτήσει αιτιολόγηση και σε χαμηλότερο ποσοστό απόκλισης. • Ειδικά στα έργα το όριο του 10% κρίνεται υπερβολικά υψηλό. Για παράδειγμα για εκπτώσεις κυμαινόμενες από 50% έως 70%, ο μέσος όρος αναμένεται να βρίσκεται κοντά στο 60%. Συνεπώς έκπτωση της τάξης 70% κρίνεται κατ' αρχήν αποδεκτή. Είναι γνωστό όμως ότι με τις υπάρχουσες τιμές των εγκεκριμένων Τιμολογίων ήδη ποσοστό έκπτωσης 50% είναι πολύ υψηλό. Από τα παραπάνω φαίνεται καθαρά ότι με την προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου δεν επιτυγχάνεται ουσιαστικά καμιά βελτίωση στο θέμα του περιορισμού των υπερβολικών εκπτώσεων, που παρατηρείται σωρηδόν κατά τα τελευταία έτη και έχει προφανείς συνέπειες στην ποιότητα των εργασιών. 3.10 Άρθρο 100 Στο άρθρο 100 περιγράφεται η διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών των διαγωνιζόμενων. Στην παράγραφο 4 του ισχύοντος άρθρου υπήρχε μια ασαφής διατύπωση, που αναφέρει ότι τα αποτελέσματα των διαφόρων σταδίων επικυρώνονται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, και η οποία επιτρέπει δύο ερμηνείες, δηλαδή είτε απόφαση να απαιτείται μετά από κάθε στάδιο της διαδικασίας (αποτέλεσμα), είτε ότι μετά την ολοκλήρωση όλων των σταδίων. Αντίθετα, με την προτεινόμενη τροποποίηση στην παράγραφο 2 αποσαφηνίζεται ότι η διαδικασία περιλαμβάνει ένα επιπλέον στάδιο, εκείνο της κατάθεσης εκ μέρους του μειοδότη και των δικαιολογητικών		

			κατακύρωσης και τη σύνταξη σχετικού πρακτικού. Το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην έκδοση απόφασης μετά την ολοκλήρωση της όλης διαδικασίας. Η διατύπωση αυτή κρίνεται θετική, επειδή σαφώς συντελεί στην επιτάχυνση των διαδικασιών ανάθεσης. 3.11 Άρθρο 105 Στο άρθρο 105 περιγράφεται η διαδικασία κατακύρωσης του διαγωνισμού στον προσωρινό μειοδότη. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 η απόφαση κατακύρωσης της αναθέτουσας αρχής κοινοποιείται σε όλους τους διαγωνιζόμενους εκτός από τον προσωρινό ανάδοχο. Αντίθετα, στην παράγραφο 2 της προτεινόμενης τροποποίησης η απόφαση αυτή κοινοποιείται σε όλους ανεξαιρέτως του συμμετέχοντες πλην των αποκλεισθέντων. Η συγκεκριμένη τροποποίηση απλουστεύει τη διαδικασία μη εξαιρώντας τον προσωρινό ανάδοχο από την κοινοποίηση της απόφασης. Παραμένει όμως το εύλογο ερώτημα, με ποιόν τρόπο θα ενημερωθούν οι αποκλεισθέντες για τον αποκλεισμό και τους λόγους αποκλεισμού, αν δεν τους κοινοποιηθεί η σχετική απόφαση. Επίσης στην παράγραφο 3, περίπτωση (γ) δεν αποσαφηνίζεται ή έννοια του ελέγχου της υπεύθυνης δήλωσης που καταθέτει ο προσωρινός ανάδοχος, δηλαδή εάν το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο υποχρεούται να περιοριστεί σε έλεγχο της πληρότητας της δήλωσης ή έχει δικαίωμα/υποχρέωση να επεκταθεί σε πλήρη έλεγχο περί της αλήθειας των αναγραφόμενων στοιχείων. 3.12 Άρθρο 118 Στο άρθρο 118 καθορίζονται οι δυνατές περιπτώσεις απ’ ευθείας ανάθεσης. Η προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου αφορά σε: • Το ανώτατο όριο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης ανέρχεται από 20.000€ σε 30.000€. • Καταργείται η διάταξη της παραγράφου 5 του ισχύοντος άρθρου, το οποίο προβλέπει τη σύνταξη καταλόγου ενδιαφερόμενων για την ανάληψη έργων ή μελετών με απ’ ευθείας ανάληψη και την ανάθεση της σύμβασης μέσω κλήρωσης. Επίσης καταργείται η υποχρέωση αναγγελίας του αποτελέσματος της κλήρωσης στο Τ.Ε.Ε. Αντίθετα, μοναδική προϋπόθεση για την επιλογή του αναδόχου αποτελεί η εκπλήρωση των απαιτούμενων κατά περίπτωση προσόντων. Αντί αυτών με την παράγραφο 4 της προτεινόμενης τροποποίησης προβλέπεται ότι ο συγκεκριμένος ανάδοχος δεν επιτρέπεται να συνάψει νέα σύμβαση με απ’ ευθείας ανάθεση εντός χρονικού διαστήματος 12 μηνών. • Επίσης καταργείται η διάταξη της παραγράφου 5 του ισχύοντος άρθρου για υποχρέωση αναγγελίας του αποτελέσματος της κλήρωσης στο Τ.Ε.Ε. Όμως στο άρθρο 120, παράγραφος 3, περίπτωση (γ) προβλέπεται υποχρέωση ανάρτησης της πρόσκλησης για υποβολή προσφοράς και στην ιστοσελίδα του Τ.Ε.Ε.		

			• Καταργείται η παράγραφος 6 του ισχύοντος άρθρου, το οποίο προβλέπει κεντρικό ηλεκτρονικό σύστημα κληρώσεων. Ενδεχόμενη ενοποίηση των άρθρων 36, 117, 118 θα καθιστούσε πιο λειτουργικές τις διαδικασίες, εφόσον μάλιστα οριστούν τρεις βαθμίδες διαγωνισμών ως εξής: 1. Απευθείας ανάθεση σε συμβάσεις έως 30.000 € με αυστηρό προσδιορισμό των εργασιών που περιλαμβάνουν. 2. Μια ενδιάμεση κατηγορία με συντομότερες διαδικασίες έως το όριο του Ευρωπαϊκού διαγωνισμού. 3. Συμβάσεις άνω του ορίου της προηγούμενης παραγράφου. 3.13 Τίτλος 1: Δημόσιες συμβάσεις έργων Όλα σχεδόν τα άρθρα του Τίτλου 1 που αναφέρονται στις δημόσιες συμβάσεις έργων χαρακτηρίζονται από μια αντίφαση σε σχέση με το τροποποιημένο άρθρο 44. Συγκεκριμένα, όπως ήδη έχουμε αναφέρει (βλ. ενότητα 3.2), στην τροποποίηση του άρθρου 44 αγνοείται η ανάγκη στοιχειώδους έστω οργάνωσης και στελέχωσης για την τεχνική υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής. Εντούτοις σχεδόν στο σύνολο των άρθρων του Τίτλου 1 γίνεται αναφορά σε διευθύνουσα ή επιβλέπουσα υπηρεσία καθώς επίσης σε προϊσταμένη αρχή. Προφανώς και είναι σκόπιμο σε περιπτώσεις υποστελέχωσης ή αδυναμίας των τεχνικών υπηρεσιών να αναθέτονται συγκεκριμένα καθήκοντα σε τρίτους, όπως προβλέπει το τροποποιημένο άρθρο 44, αλλά δεν πρέπει να παραβλέπεται η ανάγκη ύπαρξης τεχνικής υπηρεσίας. Το πρόβλημα μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με αναμόρφωση και συμπλήρωση του άρθρου 44. Εξάλλου, όπου προβλέπεται ανάθεση καθηκόντων σε ιδιωτικούς φορείς η διευθύνουσα υπηρεσία εξακολουθεί να διατηρεί μεγάλο μέρος των αρμοδιοτήτων της. 3.13 Άρθρο 136 Το άρθρο 136 καθορίζει τον τρόπο άσκησης της επίβλεψης από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Οι διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται στο τροποποιημένο άρθρο είναι οι εξής: • Καταργείται η διάταξη που αναφέρεται στη συγκρότηση επιτροπής αφανών εργασιών. Συνεπώς όλες οι εργασίες επιμετρώνται και παραλαμβάνονται κατ' αρχήν από την ομάδα επίβλεψης. Η κατάργηση της συγκεκριμένης επιτροπής κρίνεται θετική, επειδή διευκολύνει τη διαδικασία ελέγχου των επιμετρήσεων, ενώ ταυτόχρονα εξαλείφει το πρόβλημα επικάλυψης των αρμοδιοτήτων. • Στο τέλος της παραγράφου 1 προστίθεται εδάφιο, που αναφέρει ρητά τον σκοπό της επίβλεψης, που ορίζεται σε «… πιστή εκπλήρωση από τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης και την κατασκευή του έργου σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης…». Όμως η διάταξη αυτή καθώς επίσης το πρώτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου έρχονται σε σαφή αντίθεση με τις τροποποιήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 151 και 159		

			• Με την παράγραφο 3 προβλέπεται η δυνατότητα επίβλεψης από πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα, ο οποίος έχει τα ίδια καθήκοντα, υποχρεώσεις και ευθύνες με εκείνες των δημόσιων υπαλλήλων. Η διάταξη αυτή δεν είναι κατ' ανάγκη αρνητική, αλλά περιέχει αρκετές ασάφειες, όπως: Πρέπει να αποσαφηνιστεί με ρητή αναφορά ότι ο ιδιωτικός φορέας περιορίζεται αποκλειστικά και μόνο στην επίβλεψη, συνεπώς η διευθύνουσα υπηρεσία διατηρεί την παρακολούθηση, τον έλεγχο και τη διοίκηση του έργου. Αυτό μπορεί να γίνει με κατάλληλη προσθήκη στην παράγραφο 5, περίπτωση (α), ώστε η άσκηση των παραπάνω αρμοδιοτήτων να μην υποβαθμίζεται με το απλό δικαίωμα «δυνατότητας». Δεν γίνεται κατανοητό, για ποιόν λόγο προβλέπεται υπογραφή σύμβασης μεταξύ αναδόχου και ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, δεδομένου τόσο ο ανάδοχος όσο και ο φορέας επίβλεψης δεν πρέπει να έχουν μεταξύ τους συμβατική σχέση, αλλά μόνο με την αναθέτουσα αρχή. • Με τη διατύπωση της παραγράφου 4 αποκλείεται η ανάθεση επίβλεψης σε ιδιωτικό φορέα για μέρος του αντικειμένου της επίβλεψης. • Στην παράγραφο 9 αλλάζει η παράγραφος 7 και οι βασικοί μελετητές του έργου δεν μετέχουν υποχρεωτικά αλλά δυνητικά ως τεχνικοί σύμβουλοι – μελετητές. Όμως δεν γίνεται κατανοητό, για ποιόν λόγο αναφέρεται ρητά ότι συνεργάζονται μόνο με τον ιδιωτικό φορέα επίβλεψης και όχι με τη διευθύνουσα υπηρεσία. Η παράγραφος 1 που ορίζει τις αρμοδιότητες της διευθύνουσας υπηρεσίας και των επιβλεπόντων, οι οποίοι έχουν καθήκον την «… πιστή εκπλήρωση από τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης και την κατασκευή του έργου σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης…» έρχεται σε αντίθεση με τις τροποποιήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 151 και 159. Δεν είναι δυνατόν η διευθύνουσα υπηρεσία και οι επιβλέποντες να εκπληρώσουν τα παραπάνω καθήκοντα, ενώ οι επιμετρήσεις και η ποιότητα των υλικών πιστοποιούνται με δήλωση του αναδόχου. Επιπρόσθετα, στο άρθρο 141 αναφέρεται ρητά ότι αποτελεί πειθαρχική παράβαση των επιβλεπόντων η κατασκευή ελαττωματικών εργασιών ή η ενσωμάτωση ελαττωματικών υλικών, ενώ με τα άρθρα 151 και 159 έχει περιοριστεί σημαντικά η δυνατότητα παρέμβασης στα συγκεκριμένα αντικείμενα. 3.15 Άρθρο 138 Στο άρθρο 138 καθορίζονται οι γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου. Στις προτεινόμενες τροποποιήσεις έχουμε τις εξής παρατηρήσεις: • Δεν γίνεται κατανοητή η υποχρέωση του αναδόχου να ελέγξει τη μελέτη και να ενημερώσει τη διευθύνουσα υπηρεσία. Υποτίθεται ότι ο ανάδοχος, όπως κάθε συμμετέχων στη διαδικασία ανάθεσης, έχει υποχρέωση να έχει ελέγξει τη μελέτη του έργου, προκειμένου να διαμορφώσει την οικονομική προσφορά του. Ασφαλώς και μετά την υπογραφή της σύμβασης έχει δικαίωμα (όχι όμως υποχρέωση) να ενημερώσει γραπτά τη διευθύνουσα υπηρεσία για τυχόν προβλήματα της μελέτης και γενικότερα του έργου. Η συγκεκριμένη		

			διατύπωση παρέχει στον ανάδοχο δύο δικαιώματα: την επίκληση ότι δεν είχε γνώση της μελέτης (συνεπώς του έργου) κατά την προσφορά του τη μελέτη, την παροχή δυνατότητας καθυστέρησης της ανάπτυξης του εργοταξίου και την έναρξη των εργασιών. • Στις υποχρεώσεις του αναδόχου εμπεριέχεται υποχρέωση της διευθύνουσας υπηρεσίας. Κατ' αρχήν θα ήταν ορθότερο να αποφευχθεί η ένταξη ενός καθήκοντος της διευθύνουσας υπηρεσίας στο άρθρο για τις υποχρεώσεις του αναδόχου . Επίσης δεν αποσαφηνίζεται, εάν η πράξη αυτή είναι υποχρεωτική ή διενεργείται μόνον, εφόσον ο ανάδοχος διατυπώσει παρατηρήσεις επί της μελέτης. Η όλη διαδικασία επιτείνει τα προβλήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω. • Η όλη διαδικασία της παραγράφου 2 δεν εντάσσεται στις γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου, δεδομένου ότι καταλήγει στη δυνατότητα διάλυσης της σύμβασης. Η όλη διαμόρφωση της συγκεκριμένης παραγράφου είναι προβληματική και παρέχει τη δυνατότητα αποχώρησης των αναδόχων πριν από την έ		

11938	ΑΜΥΝΑ	2020-12-07 14:28:05	Άρθρο 158 Επειδή η εφαρμογή του Άρθρου 158 θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά ''στρατιωτικό εξοπλισμό'' και σε κάθε περίπτωση να αποκλείονται ρητά από το πεδίο εφαρμογής του προϊόντα ΄΄διττής χρήσης'' (''dual use''), δηλαδή προϊόντα που χρησιμοποιούνται για στρατιωτικούς σκοπούς αλλά και για μη-στρατιωτικούς (πολιτικούς/εμπορικούς) σκοπούς, ώστε να μην προκαλείται αλλοίωση/παραμόρφωση της εσωτερικής αγοράς σύμφωνα με την απαίτηση του Άρθρου 346,§1.β) ΣΛΕΕ, προτείνονται : (1)η προσθήκη εδαφίου με σκοπό την εναρμόνιση του Νόμου με το Άρθρο 346 ΣΛΕΕ, §1.β, σε ότι αφορά τον εξοπλισμό ''διττής χρήσης'' …… … ''β)Κάθε κράτος μέλος δύναται να λαμβάνει τα μέτρα που θεωρεί αναγκαία για την προστασία ουσιωδών συμφερόντων της ασφαλείας του, που αφορούν την παραγωγή ή εμπορία όπλων, πυρομαχικών και πολεμικού υλικού, τα μέτρα αυτά δεν πρέπει να αλλοιώνουν τους όρους του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς σχετικά με τα προϊόντα που δεν προορίζονται για στρατιωτικούς ειδικά σκοπούς''. …… … Η έννοια των ''προϊόντων που δεν προορίζονται για στρατιωτικούς ειδικά σκοπούς'' έχει ερμηνευθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ότι ''αφορά τα κύρια/εσωτερικά χαρακτηριστικά των προϊόντων/εξοπλισμού που έχουν ειδικά σχεδιασθεί, αναπτυχθεί/παραχθεί ή τροποποιηθεί σε σημαντικό βαθμό για στρατιωτικούς σκοπούς΄΄. [The Court sets forth that ''specifically military purposes'' refers to the ''intrinsic characteristics of a piece of equipment specifically designed, developed or modified significantly for those purposes'']. (Υπόθεση C-615/10 [2012] ECLI :EUC:2012:324 Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά την Φιλανδία). (2)ο καθορισμός των ειδών του ''στρατιωτικού εξοπλισμού'' να υλοποιηθεί με αναφορά στο Νόμο υπ' αριθ. 4028/2011 (ΦΕΚ 242Α/2011) σχετικά με προσαρμογή με Ευρωπαϊκή Οδηγία υπ' αριθ. 2010/80/ΕΕ'' Καταλόγου προϊόντων συνδεδεμένων με τον τομέα της άμυνας'' ο οποίος περιλαμβάνει πέραν του καταλόγου στρατιωτικών ειδών της απόφασης Συμβουλίου ΕΕ 255		

				έτους 1958 και επιπρόσθετο κατάλογο στρατιωτικών ειδών, καθώς και σύμφωνα με το Άρθρο 1 και το Παράρτημα του Νόμου, ή με βάση άλλη επικαιροποιημένη κάθε φορά Νομοθετική ρύθμιση.

11939	ΓΕΝΙΚΟ	2020-12-07 14:31:28	ΜΕΡΟΣ Α΄ 1. Υπάρχει ανάγκη για έγκαιρο και δημοσιευμένο προγραμματισμό προμηθειών/έργων με υποχρεωτικές διαβουλεύσεις της αγοράς για διαγωνισμούς από ένα ποσό και πάνω. 2. Άρθρο 5. Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ– Τροποποίηση άρθρου 36 ν. 4412/2016. Παράγραφος 4. Προς το παρόν τα ΕΣΗΔΗΣ / ΚΗΜΔΗΣ δεν διαλειτουργούν με άλλα πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου. Θα πρέπει με επείγουσες ενέργειες τεχνικά και νομοθετικά να υποστηριχθεί η διασύνδεση και διαλειτουργικότητα των πληροφοριακών συστημάτων και βάσεων δεδομένων που χρησιμοποιούνται ή θα έπρεπε να χρησιμοποιούνται στα επιμέρους στάδια σύναψης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων, προκειμένου να ελαφρυνθεί δραστικά ο γραφειοκρατικός φόρτος τόσο για το δημόσιο όσο και για τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς. Με το άρθρο 5 τροποποιείται το άρθρο 36 του ν.4412/2016 όπου ορίζεται στην παρ. 4 ότι με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν στη διαλειτουργική σύνδεση του ΕΣΗΔΗΣ, με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών, και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, όπως το Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (ΜΕΚ) και το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ), του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 3861/2010 (Α’ 112), το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημοσίων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών-μελών. Οι οικονομικοί φορείς που θα είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους θα πρέπει να μπορούν να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης. Στα πιστοποιητικά αυτά θα αναφέρονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή των εν λόγω οικονομικών φορέων στον επίσημο κατάλογο ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον εν λόγω κατάλογο. Η πιστοποιούμενη εγγραφή στους επίσημους καταλόγους από τους αρμόδιους οργανισμούς ή το πιστοποιητικό, που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης, θα συνιστά τεκμήριο καταλληλότητας όσον αφορά τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό. Οι οικονομικοί φορείς που θα είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους θα απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής των δικαιολογητικών που αναφέρονται στο πιστοποιητικό εγγραφής τους. Η εκάστοτε Αναθέτουσα Αρχή	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			θα δύναται να ελέγχει τα στοιχεία αυτά μέσω της διαλειτουργικής σύνδεσης του ΕΣΗΔΗΣ με τα άλλα πληροφορικά συστήματα, βάσεις δεδομένων και μητρώα του Δημοσίου. 3. Άρθρο 15. Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες – Αντικατάσταση άρθρου 49 ν. 4412/2016. Θα πρέπει να γίνεται τεκμηρίωση του προϋπολογισμού που τίθεται από τις αναθέτουσες αρχές. Η επάρκειά του θα πρέπει να κρίνεται με ενδελεχή αιτιολόγηση όχι μόνο από προηγούμενες συμβάσεις αλλά και από συγκριτικά στοιχεία που συλλέχθηκαν κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο πριν την έκδοση της διακήρυξης. 4. Άρθρο 19. Υπεργολαβία – Αντικατάσταση άρθρου 58 ν. 4412/2016. Να συμπληρωθεί η πρώτη παράγραφος ως εξής: Στα έγγραφα της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή ζητάει από τον προσφέροντα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει. Ειδικά σε περίπτωση κλειστής διαδικασίας η υποχρέωση αναφοράς των υπεργολάβων θα πρέπει να ισχύει μόνο για το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας, καθώς κατά το πρώτο στάδιο, αυτό της πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών ποιοτικής επιλογής, δεν είναι γνωστές οι τεχνικοοικονομικές απαιτήσεις. 5. ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΑΨΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ. Αρθρα 134-150. Για περαιτέρω λόγους επίσπευσης της ταχύτητας των διαδικασιών προτείνεται να υπάρχει άμεση επίλυση των διαφορών από ένα ανεξάρτητο, αυτοτελές όργανο με σωστή επιστημονική και τεχνική κατάρτιση (ΑΕΠΠ) χωρίς την ανάγκη περαιτέρω δικαστηριακής επίλυσης. Η ΑΕΠΠ να κρίνει με λειτουργική ανεξαρτησία και οικονομική αυτοτέλεια, με ορθή στελέχωση, με ενεργοποίηση τεχνικών κλιμακίων και με τη βοήθεια τεχνικών εμπειρογνωμόνων την οποία θα υποχρεούται να ζητά για εξειδικευμένα θέματα. 6. Άρθρο 22 .Εγγυήσεις– Αντικατάσταση άρθρου 72 ν. 4412/2016 Με το άρθρο 22 τροποποιείται το άρθρο 72 του ν.4412/2016. Ειδικότερα, εισάγεται νέα διάταξη με την οποία προβλέπεται ότι «Στην περίπτωση των εγγυήσεων που εκδίδονται ηλεκτρονικά, προσκομίζεται με ευθύνη του οικονομικού φορέα εντός του χρονικού διαστήματος του προηγούμενου εδαφίου, υπεύθυνη δήλωση στην οποία δηλώνεται ότι το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο συμπεριλαμβάνεται στον φάκελο της προσφοράς του. Το αρμόδιο συλλογικό όργανο ελέγχει υποχρεωτικά την πλήρωση των απαιτήσεων του προηγούμενου εδαφίου, πριν από την έναρξη της διαδικασίας αποσφράγισης, και δεν αποσφραγίζονται οι ως άνω απαράδεκτες προσφορές. Η κήρυξη του απαραδέκτου ενσωματώνεται στην απόφαση επικύρωσης των αποτελεσμάτων ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, χωρίς να απαιτείται διακριτή απόφαση. ». Θα πρέπει στο τέλος της ως άνω παραγράφου να γίνει προσθήκη της ακόλουθης φράσης: «Οι οικονομικοί φορείς που υπέβαλλαν τις ως άνω απαράδεκτες προσφορές δεν έχουν πρόσβαση στα στοιχεία των προσφορών		

			των λοιπών συμμετεχόντων, σε κανένα στάδιο της διαδικασίας». Η πρότασή μας αποσκοπεί στην αποτροπή πρακτικής οικονομικών φορέων οι οποίοι δεν εκδηλώνουν κανένα θεμιτό ενδιαφέρον από την έκβαση του διαγωνισμού, καταχρώνται επί της ουσίας τη διαγωνιστική διαδικασία προκειμένου με την - έστω και εξ αρχής απαράδεκτη – συμμετοχή τους να διασφαλίσουν κακόπιστα και καταχρηστικά πρόσβαση στα κοινοποιούμενα κατόπιν της ηλεκτρονικής αποσφράγισης στοιχεία των προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής των λοιπών προσφερόντων /συμμετεχόντων. ΜΕΡΟΣ Β’ ΑΜΥΝΑ 7. Άρθρο 158. Ενεργοποίηση προγράμματος στρατιωτικού εξοπλισμού - Αντικατάσταση άρθρου 76 ν. 3883/2010. Να προστεθεί νέα παράγραφος 2.δ. ως εξής: δ. Η Ασφάλεια Εφοδιασμού και Πληροφοριών πρέπει να αποτελεί βασική απαίτηση (για όλα τα στάδια του κύκλου ζωής των οπλικών συστημάτων), κατά την φάση της προμήθειας ή/και της σύναψης διακρατικής συμφωνίας. 8. Άρθρα 161, 171 Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική – Τροποποίηση άρθρου 3 ν. 3978/2011. • Επί της παραγράφου 2 του σχεδίου θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ΕΑΒΣ εγκρίθηκε από το ΚΥΣΕΑ τον Μάρτιο του 2017. • Με την παράγραφο 3 του σχεδίου παρέχεται η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 346 της ΣΛΕΕ, να επιβάλλει ειδικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης που προβλέπουν την υποχρέωση του αναδόχου για τη σύναψη συμβάσεων. Οι οριζόμενες όμως στο άρθρο 171 του σχεδίου προϋποθέσεις και διαδικασία είναι τόσο περίπλοκες και χρονοβόρες που καθιστά την επίκληση του άρθρου 346 της ΣΛΕΕ σχεδόν ανεφάρμοστη. Προκειμένου η επίκληση του άρθρου 346 ΣΛΕΕ να είναι έγκαιρη, εφαρμόσιμη και αποτελεσματική, προτείνεται αυτή να γίνεται μαζί με την απόφαση ενεργοποίησης του κυρίου εξοπλιστικού προγράμματος, με σκοπό να μειωθεί δραστικά ο χρόνος που απαιτείται για την διαδικασία σύναψης και την υλοποίηση του προγράμματος. • Προτείνεται προσθήκη παρ. 4 στο άρθρο 3 του ν. 3978/2011 ως εξής: Στις συμβάσεις που εμπίπτουν στις εξαιρέσεις του νόμου (Εφαρμογή άρθρου 346 ΣΛΕΕ, διακρατικές κλπ.) πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ΕΑΒΣ και να προβλέπεται η απαιτούμενη Εγχώρια Βιομηχανική Συμμετοχή (βιομηχανικές συνεργασίες σε ευαίσθητους τομείς που μπορεί να υποστηρίξει η εγχώρια αμυντική βιομηχανία), ώστε να επιτυγχάνεται η ασφάλεια εφοδιασμού, μέσω της σύναψης συμβάσεων μεταξύ αλλοδαπών και εγχωρίων βιομηχανιών («Βιομηχανικές Συνεργασίες»), σχεδιαστικού και παραγωγικού έργου επί των υλικών της προμήθειας ή άλλων υλικών αμυντικής φύσεως, καθώς και έργου δια βίου υποστήριξης των υλικών της προμήθειας. • Προτείνεται να διαγραφεί η τελευταία φράση της παραγράφου 5.α του νέου άρθρου 18Α του νόμου 3978/2011 (άρθρο 170 του σχεδίου νόμου), ως εξής:		

			«η ασφάλεια εφοδιασμού δεν μπορεί να διασφαλισθεί επαρκώς με μέτρα που λαμβάνονται εντός του πλαισίου του ενωσιακού δικαίου ή με κοινή δράση των κρατών μελών σε ευρωπαϊκό επίπεδο» διότι η απόδειξή του είναι ουσιαστικά αδύνατη και συνεπώς καθιστά αδύνατη και ανεφάρμοστη την επίκληση του άρθρου 346 ΣΛΕΕ λόγω της ασφάλειας εφοδιασμού, καθόσον δεν είναι δυνατόν να στηρίζεται η ασφάλεια της χώρας σε «κοινή δράση των κρατών μελών σε ευρωπαϊκό επίπεδο» σε περιόδους κρίσης ή πολέμου που απαιτούν ταχύτατη αντιμετώπιση και ιεράρχηση προτεραιοτήτων από τις κυβερνητικές αρχές. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι σημαντικότερες, τόσο από πλευράς αξίας όσο και περιεχομένου, προμήθειες που υλοποιούνται την τελευταία περίοδο αφορούν συμβάσεις μεταξύ κρατών (Government-to-Government) πρέπει να προβλεφθεί από το νέο νόμο η ελάχιστη απαιτούμενη διαδικασία που θα ακολουθείται για την πραγματοποίηση προμηθειών αυτής της μορφής. 9. Άρθρο 162. Συμφωνίες-πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης – Προσθήκη άρθρου 4Α στον ν. 3978/2011 Στην ουσία η προσθήκη του άρθρου 4α έρχεται σε σύγκρουση με την υποχρέωση για ταυτόχρονη σύναψη σύμβασης συντήρησης με την σύμβαση προμήθειας στρατιωτικού εξοπλισμού που προβλέπεται στο άρθρο 4 παρ. 2 του ν. 3978/2011. Προτείνουμε τη διαγραφή του άρθρου, διότι με την εφαρμογή του αναιρείται στην ουσία της η υποχρέωση της υπογραφής σύμβασης εν συνεχεία υποστήριξης ταυτόχρονα με τη σύμβαση προμήθειας όπως προβλέπεται στο άρθρο 4 του ν. 3978, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος να οδηγηθούν σε πολύ χαμηλές διαθεσιμότητες κύρια οπλικά συστήματα της χώρας λόγω έλλειψης συμβάσεων εν συνεχεία υποστήριξης. 10. Ανακοίνωση Κατακύρωσης (άρθρο 88 του ν. 3978/2011) Προτείνεται να γίνει ανάλογη ρύθμιση με αυτή του άρθρου 105 του νόμου 4412/2016 έτσι όπως τροποποιείται με το άρθρο 46 του σχεδίου νόμου και στο άρθρο 88 του νόμου 3978/2011. 11. Άρθρο 184. Κυρώσεις για εκπρόθεσμη παράδοση υλικών ή παροχή υπηρεσιών - Αντικατάσταση άρθρου 40 ν. 3433/2006 παράγραφος 1. Θα πρέπει να ορισθεί ανώτατο ποσοστό προστίμου ως ποσοστό επί της συμβατικής αξίας των μη εμπρόθεσμα παραδοθέντων αντικειμένων/υπηρεσιών. Ειδάλλως, θα περιορισθεί η ευρεία συμμετοχή σε βάρος του υγιούς ανταγωνισμού και σε κάθε περίπτωση θα αυξάνει το κόστος τιμής των προσφορών λόγω της ασάφειας του σχετικού όρου. Προτείνεται 5% ως ανώτατο ποσοστό. 12. Να γίνει προσθήκη στα άρθρα 35 και 36 του ν. 3978/2011 Ασφάλεια Πληροφοριών και Ασφάλεια Εφοδιασμού Είναι επιτακτική η ανάγκη για πλήρη αξιοποίηση των προβλέψεων για την Ασφάλεια Εφοδιασμού και Πληροφοριών μέσω Ειδικών Όρων και σχετικών		

			Προτάσεων-Μελετών με βάση τις υπάρχουσες και άμεσα διαθέσιμες στην Ελλάδα δυνατότητες παραγωγής, συμπαραγωγής και υποστήριξης. Αρθρ 35: Ασφάλεια Πληροφοριών Πρέπει να γίνει αξιοποίηση της δυνατότητας εξασφάλισης της Ασφάλειας Πληροφοριών για το σύνολο ή τμήματα της προμήθειας βάσει σχεδίου διαχείρισης της ασφάλειας πληροφοριών (παροχή εθνικά ευαίσθητων πληροφοριών, συμβάσεις δραστηριοτήτων συλλογής πληροφοριών κλπ). Δηλαδή θα πρέπει να προβλέπεται με προσθήκη στο άρθρο 35 του ν. 3978/2011 υποχρέωση του προσφέροντος για υποβολή κατάλληλου επιχειρησιακού σχεδίου διαχείρισης της ασφάλειας πληροφοριών και αξιοποίησης των εγχώριων βιομηχανιών στους ευαίσθητους τομείς, λαμβάνοντας υπόψη την τεχνολογική υποδομή και τις δυνατότητές τους και ιδιαίτερα σε ευαίσθητους για την άμυνα και ασφάλεια της χώρας τομείς, όπως προβλέπεται στην ΕΑΒΣ. Απαιτούμενα στοιχεία για την αξιολόγηση κάλυψης της ανωτέρω απαίτησης: ο Υποβολή σχεδίου με τους ευαίσθητους τομείς και αναφορά στις εμπλεκόμενες εγχώριες βιομηχανίες και του έργου που αυτές θα υλοποιήσουν. Οι εγχώριες βιομηχανίες απαιτείται να διαθέτουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά – βεβαιώσεις βιομηχανικής ασφάλειας και χειρισμού ευαίσθητων πληροφοριών. Άρθρο 36: Ασφάλεια εφοδιασμού Να γίνει προσθήκη στο άρθρο 36 του ν. 3978/2011 ως εξής: Σχετικά με την ασφάλεια εφοδιασμού, Ειδικοί Όροι των διακηρύξεων και συμβάσεων θα διασφαλίζουν την υλοποίηση της σύμβασης ή τμημάτων αυτής σε εγχώριες εγκαταστάσεις όταν η παραγωγή, βιομηχανική υποστήριξη, συντήρηση και εν γένει η δια βίου υποστήριξη του υπό προμήθεια υλικού ή κρίσιμων τμημάτων αυτού, επιβάλλεται, για λόγους Εθνικής Ασφαλείας, επιχειρησιακής ετοιμότητας, ταχύτητας ανταπόκρισης κλπ., κυρίως σε περιόδους κρίσης, να πραγματοποιούνται εντός της ελληνικής επικράτειας, οι οποίοι θα περιλαμβάνουν: α) Εγχώριο σύστημα υποδομών και εφοδιαστικής διαχείρισης Υποχρέωση για εγκαθίδρυση ολοκληρωμένου συστήματος βιομηχανικής υποδομής και εφοδιαστικής διαχείρισης (με αναλυτική γεωγραφική κατανομή αυτού) από τον Προμηθευτή, εντός των Γεωγραφικών Ορίων της Ελληνικής επικράτειας, η οποία θα υποστηρίζει τους κρίσιμους τομείς, όπως αυτοί έχουν προσδιοριστεί από την Αναθέτουσα Αρχή εντός των προκαθορισμένων χρόνων απόκρισης. Απαιτούμενα στοιχεία για την αξιολόγηση κάλυψης της ανωτέρω απαίτησης: ο Δήλωση των σημείων της εφοδιαστικής αλυσίδας του προσφέροντος εντός της Ελληνικής επικράτειας, χρήση υφισταμένων υποδομών και ανάλυση τρόπου αξιοποίησής τους στην υποστήριξη των κρίσιμων τομέων και των απαιτούμενων χρόνων απόκρισης. ο Δήλωση των εγχώριων υποκατασκευαστών ή εγχώριων ιδίων εγκαταστάσεων που θα συμμετέχουν στην υποστήριξη των κρίσιμων τομέων		

			και υποβολή των σχετικών συμφωνητικών συνεργασίας μεταξύ Προμηθευτή - υποκατασκευαστών. ο Καταγραφή των απαρτίων και υποσυγκροτημάτων των κρίσιμων τομέων που θα υποστηριχθούν-κατασκευασθούν σε εγχώριους υποκατασκευαστές. β) Χρόνο Απόκρισης-Επείγουσες Ανάγκες Υποχρέωση για ανταπόκριση από τον προσφέροντα εντός συγκεκριμένων χρόνων απόκρισης για την επίτευξη της απαιτούμενης από την Αναθέτουσα Αρχή επιχειρησιακής διαθεσιμότητας σε: ο επισκευές, ο παραγωγή νέων ανταλλακτικών, ο υποστήριξη πεδίου, ο παροχής εκπαίδευσης, ο τηλεφωνικής υποστήριξης, Απαιτούμενα στοιχεία για την αξιολόγηση κάλυψης της ανωτέρω απαίτησης: ο Υποβολή σχεδίου επίτευξης των απαιτούμενων χρόνων απόκρισης όπως αυτοί έχουν καθοριστεί από την Αναθέτουσα Αρχή. ο Υποβολή σχεδίου υλοποίησης των τυχόν αυξημένων ή κατεπειγουσών αναγκών της Αναθέτουσας Αρχής σε περιόδους κρίσης. 13. Χρόνος Παραλαβής Υλικών. Να γίνει τροποποίηση των άρθρων 38 και 39 του ν. 3433/ Να τεθούν προθεσμίες για την ολοκλήρωση των ελέγχων και της παραλαβής υλικών, η άπρακτη παρέλευση των οποίων χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου να υπέχει θέση αυτοδίκαιης παραλαβής κατ' αναλογία με τα ισχύοντα στο άρθρο 209 παρ. 3 του Ν. 4412/16. 14. Να γίνει προσθήκη στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII – Μητρώα του ν. 3978 Το γεγονός ότι σύμφωνα με το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII η συντριπτική πλειοψηφία των κρατών μελών φαίνεται να διαθέτουν κοινό μητρώο για όλες τις περιπτώσεις Συμβάσεων (Έργων / Προμηθειών / Υπηρεσιών) αποτελεί συγκυρία η οποία δρα ευνοϊκά υπέρ των οικονομικών φορέων του εξωτερικού στις περιπτώσεις Διαγωνισμών/Συμβάσεων Έργων (μικτού χαρακτήρα) , δεδομένου ότι μπορούν να συμμετέχουν και εταιρείες που δεν δραστηριοποιούνται αυστηρά στον κατασκευαστικό τομέα σε σχέση με το ΜΕΕΠ του οποίου μέλη είναι αμιγώς κατασκευαστικές εταιρείες της Ελλάδας. Ως εκ τούτου και στο πλαίσιο της ισότιμης αντιμετώπισης όλων των κοινοτικών οικονομικών φορέων προτείνεται η προσθήκη στο ΜΕΡΟΣ Α (ΕΡΓΑ) του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ VII να προστεθεί και το Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο καθώς και το Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού (ΜΚΑΥ) με την προϋπόθεση ότι ο εγγεγραμμένος οικον. Φορέας θα πρέπει να υποβάλει ταυτόχρονα με την προσφορά του Δήλωση συνεργασίας με υπεργολάβο κατασκευαστική Εταιρία η οποία θα είναι μέλος του ΜΕΕΠ και η οποία θα αναλαμβάνει υπεργολαβικά το τμήμα του έργου που αφορά κατασκευαστικές εργασίες πολιτικού μηχανικού. 15. Άρθρο 172.Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) – Προσθήκη		

			άρθρου 29Α στον ν. 3978/2011 Θα πρέπει τα θέματα για τη χρήση του ΕΕΕΣ, την υπογραφή του, την ισχύ, υποβολή και συμπλήρωση των απαραίτητων δικαιολογητικών να ρυθμίζονται κατ' αναλογία με τις αντίστοιχες προβλέψεις του ν. 4412 όπως αυτός τροποποιείται με το σχέδιο νόμου.		

11940	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:40:31	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ -ΠΑ.Σ.Ε.Π.ΠΕ.- 1. Άρθρο 50 του Ν. 4412/2016 (Άρθρο 16 παρ. 5) Να συμπληρωθεί στο τέλος της παρ. 5:Σε περίπτωση που δεν πληρούνται οι όροι της παρ. 1, αναστέλλεται η σύναψη της δημόσιας σύμβασης μέχρι την πλήρωσή τους με μέγιστη διάρκεια αναστολής το ένα έτος. Μετά την παρέλευση αυτού η διαδικασία ακυρώνεται και αποζημιώνονται οι συμμετέχοντες με την αξία της μελέτης προσφοράς τους. 2. Άρθρο 72 του Ν. 4412/2016 (Άρθρο 22) α) Η εγγυητική καλής εκτέλεσης στην παροχή υπηρεσιών να ανέρχεται στο 4%.Η λειτουργία είναι παροχή υπηρεσίας. Να διορθωθεί το άρθρο ως εξής: «10. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «εγγύηση καλής λειτουργίας» για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων ή των αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον τέτοια περίοδος προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ύψος της «εγγύησης καλής λειτουργίας» καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 4% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Η επιστροφή της ανωτέρω εγγύησης λαμβάνει χώρα μετά από την ολοκλήρωση της περιόδου εγγύησης καλής λειτουργίας.» 3. Άρθρο 88 του Ν. 4412/2016 (Άρθρο 33 παρ. 1) Να μην εφαρμοσθεί το άρθρο μέχρι την οριστικοποίηση των όρων αιτιολόγησης. 4. Άρθρο 97 του Ν. 4412/2016 (Άρθρο 40 παρ. 3) Η δεύτερη παράγραφος της παρ. 3 να επαναδιατυπωθεί Η ισχύς της προσφοράς να παρατείνεται κατ' ανώτατο όριο στο 50% της προβλεπόμενης από τα έγγραφα της σύμβασης αρχική διάρκεια ισχύος της προσφοράς. α) η συνολική ισχύς της προσφοράς να μην μπορεί να υπερβεί το διπλάσιο του προβλεπομένου χρόνου ισχύος της προσφοράς. β) Σε περίπτωση που υπερβεί τον διπλάσιο χρόνο ισχύος των προσφορών του προβλεπόμενου χρόνου ισχύος της προσφοράς ο διαγωνισμός να ακυρώνεται και αν το έργο είναι Μελέτη Κατασκευή η Υπηρεσία να οφείλει αποζημίωση τους συμμετέχοντες, που παρατείναν την πρόσφορα τους, ίση με το κόστος της μελέτης. 5. Άρθρο 105 του Ν. 4412/2016 (Άρθρο 46 παρ. 7) Η αποζημίωση να περιοριστεί στο ποσό της εγγυητικής επιστολής (αφού γι	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			αυτό το λόγο εκδίδεται) και να καταργηθεί η πρόταση για περαιτέρω αποζημίωση των άρθρων 197 και 198 Α.Κ. Η παράγραφος να διαμορφωθεί ως εξής: «7. Εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει το συμφωνητικό, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση, με την επιφύλαξη αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 103 για τον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 106. 6. Άρθρο 138 του Ν. 4412/2016 (Άρθρο 59 παρ. 2) Υποχρέωση του αναδόχου σύμφωνα με την παράγραφο 1 να κατασκευάσει το έργο, να τηρεί με ακρίβεια τα εγκεκριμένα σχεδία ή άλλα στοιχεία της μελέτης, ως εκ τούτου τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 2 δεν πρέπει να τον οδηγούν σε εμπλοκή του σε τελεσίδικες αποφάσεις στις οποίες ουδεμία συμμετοχή έχει και οι οποίες είναι ήδη εγκεκριμένες από τον φορέα κατά την σύνταξη των μελετών του έργου. Η παράγραφος να διαμορφωθεί ως εξής: «2. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να ελέγξει τη μελέτη εκτέλεσης του έργου πριν την εγκατάστασή του στο εργοτάξιο και να ενημερώσει εγγράφως τη διευθύνουσα υπηρεσία. Η διευθύνουσα υπηρεσία προσκαλεί τον ανάδοχο να υποβάλλει εγγράφως, εντός προθεσμίας που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των είκοσι (20) ημερών και μεγαλύτερη των εξήντα (60) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, παρατηρήσεις ως προς την εφαρμοσιμότητα της μελέτης. Ο ανάδοχος δικαιούται, σε περιπτώσεις ειδικών έργων, να αιτηθεί πρόσθετη προθεσμία κατ' ανώτατο σαράντα πέντε (45) ημερών. Αν ο ανάδοχος προτείνει την τροποποίηση της μελέτης του έργου, η προϊσταμένη αρχή εξετάζει την πρόταση του αναδόχου, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου ή, σε περίπτωση μη ύπαρξης αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου στην αναθέτουσα αρχή, του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Εφόσον κριθεί……» 7. Άρθρο 151 του Ν. 4412/2016 (Άρθρο 70 παρ. 3) Να καταργηθεί και να επανέλθει το προηγούμενο καθεστώς ,άλλως να τεθεί προθεσμία εντός της οποίας ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας να μπορεί να διατάξει τη συνολική ή δειγματοληπτική ενδεικτική επαλήθευση και σε κάθε περίπτωση η προθεσμία να λήγει πριν την σύνταξη του πρωτοκόλλου οριστικής παραλαβής του έργου. Ενδεικτικά προτείνουμε να		

			τεθεί ως εξής: «3. Ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας δύναται μέχρι την σύνταξη του πρωτοκόλλου οριστικής παραλαβής του έργου, να διατάξει τη συνολική ή δειγματοληπτική ενδεικτική επαλήθευση, οιασδήποτε υποβληθείσας επιμέτρησης 8. Άρθρο 151 του Ν. 4412/2016 (Άρθρο 70 παρ. 6) Να καταργηθεί η παράγραφος 6 και τούτο διότι α) η ερμηνεία προκειμένου να χαρακτηριστεί μία εγγραφή ως ανακριβής η εκ προθέσεως αναληθής έχει ασαφή όρια και μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για άλλους λόγους. Η ποινή της παρ 5 είναι ήδη σημαντική για τον ανάδοχο. 9. Άρθρο 152 του Ν. 4412/2016 (Άρθρο 71 παρ. 9) Να καταργηθεί η δυνατότητα υπογραφής χωρίς τον επιβλέποντα. Η παράγραφος να διαμορφωθεί ως εξής: 9. Λογαριασμός που πληρώθηκε χωρίς έλεγχο, λόγω παρέλευσης της πιο πάνω μηνιαίας προθεσμίας, ή που βασίστηκε σε επιμέτρηση που διορθώθηκε, μπορεί να ελέγχεται και να διορθώνεται από την υποβολή ή επανυποβολή του και οι προκύπτουσες διαφοροποιήσεις λαμβάνονται υπόψη σε επόμενο λογαριασμό ή κατά τη σύνταξη αρνητικού λογαριασμού. Η διευθύνουσα υπηρεσία ελέγχει, εγκρίνει και διορθώνει τον λογαριασμό. 10. Άρθρο 157 του Ν. 4412/2016 (Άρθρο 76 παρ. 5) Να επανέλθει η προθεσμία δήλωσης βλαβών στα έργα σε δέκα (10) ημέρες, η προτεινόμενη των πέντε (5) ημερών είναι υπερβολικά σύντομη. Η παράγραφος να διαμορφωθεί ως εξής: «5. Η δήλωση υποβάλλεται σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επέλευση της βλάβης. Αν πρόκειται για έργο που έχει περατωθεί και δεν έχει ακόμα παραληφθεί, η προθεσμία αυτή ορίζεται σε δεκαπέντε (15) ημέρες.» 11. Άρθρο 171 του Ν. 4412/2016 (Άρθρο 85 παρ. 1) Δεν είναι δυνατόν να συντηρείς ένα έργο για πέντε έτη χωρίς αντάλλαγμα . Να επαναδιατυπωθεί η παράγραφος 1 ως εξής: «Σε εντελώς ειδικές περιπτώσεις μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να ορίζεται μεγαλύτερος χρόνος εγγύησης με ιδιαίτερο αντάλλαγμα, όχι όμως μεγαλύτερος από πέντε (5) έτη.» 12. Άρθρο 174 του Ν. 4412/2016 (Άρθρο 87 παρ. 1α) Η προθεσμία των δέκα πέντε (15) ημερών είναι υπερβολικά σύντομη.		

			Να επαναδιατυπωθεί η παράγραφος ως εξής: «1α. Κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της διευθύνουσας υπηρεσίας ή της προϊσταμένης αρχής ή του κυρίου του έργου, που προσβάλλουν για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, χωρεί ένσταση. Η ένσταση απευθύνεται στο κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο, και ασκείται είτε με επίδοση με δικαστικό επιμελητή είτε με ηλεκτρονική αποστολή σύμφωνα με τα άρθρα 15, 19, 29 και 50 του ν. 4727/2020 (Α' 184), στη διευθύνουσα υπηρεσία ή προϊσταμένη αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη ή στο αποφαινόμενο όργανο, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης. Η παράλειψη της ως άνω επίδοσης ή ηλεκτρονικής αποστολής, καθιστά την ένσταση απαράδεκτη. » 13. Άρθρο 363 του Ν. 4412/2016 (Άρθρο 147 παρ. 5 περίπτωση γ) Να αντικατασταθεί η περίπτωση γ του άρθρου 147 παρ. και τούτο διότι η προθεσμία που τίθεται είναι υπερβολικά σύντομη για να σταθμίσει ο προσφεύγων εάν επιθυμεί ή όχι να παραιτηθεί της προσφυγής του, προτείνεται το εξής: «5. Το παράβολο του παρόντος άρθρου επιστρέφεται στον προσφεύγοντα α) σε περίπτωση ολικής ή μερικής αποδοχής της προσφυγής του β) όταν η αναθέτουσα αρχή ανακαλεί την προσβαλλόμενη πράξη ή προβαίνει στην οφειλόμενη ενέργεια πριν από την έκδοση της απόφασης της ΑΕΠΠ επί της προσφυγής γ)σε περίπτωση παραίτησης του προσφεύγοντα από την προσφυγή του έως και δέκα (10) ημέρες πριν την συζήτηση της.» Επισημαίνονται ακόμα: • Εγγραφή σε Μητρώα σύμφωνα με CPV: Δεν είναι δυνατόν να κατηγοριοποιούνται τα έργα και οι μελέτες ως προς το κύριο αντικείμενό τους με CPV, αλλά το CPV να μην ισχύει αντίστοιχα για τους αναδόχους). • Δυνατότητα κατασκευαστών, ιδιαίτερα ειδικών έργων να εκπονούν με τα στελέχη τους τις μελέτες: Οι μελετητές Δημοσίων Έργων μπορούν να συμμετέχουν σε μελέτη με επιλογή των κατασκευαστών και όχι υποχρεωτικά από τον νόμο • Το Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ προσανατολίζει αναθέσεις σε ορισμένες κατηγορίες μελετών-μελετητών και τούτο διότι ο Κανονισμός Προεκτιμώμενων Αμοιβών Μελετών και Υπηρεσιών δεν καλύπτει όλες τις μελέτες . Προβλέψεις για την κάλυψη υπήρχαν σ' όλους τους σχετικούς νόμους χωρίς ουδέποτε να υλοποιηθεί. Τούτο ειδικά σε θέματα process and plant design οδηγεί σε διακρίσεις και σε άνιση μεταχείριση οικονομικών		

φορέων, με τραγικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ -ΠΑ.Σ.Ε.Π.ΠΕ.-				

11941	151	2020-12-07 14:41:53	Άρθρο 70 (Τροποποίηση του άρθρου 151) §2β. Απαραίτητο να καθορισθεί σχέδιο δήλωσης, γιατί διαφορετικά η εκάστοτε Διευθύνουσα Υπηρεσία θα ζητάει δήλωση κατά βούληση. §3. “.. ή τουλάχιστον μιας εξ αυτών αν υποβάλλονται λιγότερες από 10 επιμετρήσεις”, πλεονασμός. Και μόνο «μία» επιμέτρηση να υποβληθεί το παραμένον κείμενο υποχρεώνει τον προϊστάμενο να διατάξει τον έλεγχο του 10% τουλάχιστον της επιμέτρησης. §4. Ο προσδιορισμός που γίνεται εδώ για την έννοια «ανακριβής επιμέτρηση» θα δημιουργήσει μεγάλα προβλήματα γιατί υπάρχει περίπτωση να θεωρηθεί «περιοριστικός». Δηλαδή δεν θα επιτρέπεται οποιοδήποτε άλλο λάθος να ενταχθεί στην έννοια του «ανακριβούς». Π.χ. επειδή σε ΚΑΜΙΑ μελέτη του δημοσίου δεν υφίσταται μονοσήμαντη αντιστοίχιση μεταξύ εργασιών και άρθρων του τιμολογίου, υπάρχουν σε ΚΑΘΕ έργο περιπτώσεις που μια εργασία δύναται να ενταχθεί σε «ένα» ή σε «άλλο» άρθρο. Αν ο ανάδοχος εντάξει την εργασία στο «ένα» άρθρο και ο επιβλέπων έχει την άποψη ότι εντάσσεται στο «άλλο», τότε θα αποδοθεί πρόθεση; Άρα θα κατατάσσεται η διαφωνία αυτόματα στις “εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις”; §5. Ενώ μέχρι τώρα μιλούσαμε για «ανακριβείς» επιμετρήσεις, για «προφανή υπολογιστικά σφάλματα» και για «παραλείψεις που δεν μπορούν να αποδοθούν σε πρόθεση του αναδόχου να εξαπατήσει την Διευθύνουσα Υπηρεσία», τώρα μπαίνει η έννοια του «αναληθούς». Τι σημαίνει «αναληθής»; Και τι σημαίνει «καθ’υποτροπή;» δύο, τρείς ή δέκα φορές; Σε ποιόν αριθμό ο Ανάδοχος θα κηρυχθεί έκπτωτος; ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: το ΔΗΛΩΤΙΚΟ σύστημα έτσι όπως περιγράφεται μόνο προβλήματα θα επιφέρει. ΠΡΟΤΑΣΗ: Η να καταργηθεί το ΔΗΛΩΤΙΚΟ σύστημα και να ελέγχονται οι επιμετρήσεις από τους εξωτερικούς συνεργάτες της υπηρεσίας που προβλέπονται με τον νόμο. §8. Υπάρχουσα Διατύπωση: «…Σε περίπτωση εμφάνισης διαφορών μεταξύ επιμέρους επιμετρήσεων και τελικής επιμέτρησης κατισχύει αυτή που αποτυπώνει τις μικρότερες ποσότητες.» Προτεινόμενη Διατύπωση: «Σε περίπτωση εμφάνισης διαφορών μεταξύ επιμέρους επιμετρήσεων και τελικής επιμέτρησης κατισχύει η ακριβής.»	Λαμβάνεται υπόψη	

11942	152	2020-12-07 14:42:44	Άρθρο 71 (Τροποποίηση του άρθρου 152) Λογαριασμοί §4. Τι σημαίνει «ημιτελής εργασία»; Με την έννοια που εισάγει ο νόμος στην οικεία παράγραφο ένα αυτοτελές άρθρο δύναται να θεωρηθεί ημιτελής εργασία. Π.χ. η εκσκαφή τάφρου ή η εκσκαφή θεμελίων δύναται να θεωρηθεί ημιτελής εργασία (παρ' ότι είναι πλήρως αυτοτελές άρθρο στον προϋπολογισμό και στο τιμολόγιο του έργου) με αποτέλεσμα να μην πληρώνεται. Αντίθετα ένα ποσοστό ενός συμβατικού άρθρου δύναται να είναι πλήρης εργασία καίτοι δεν δύναται να πληρωθεί αυτοτελώς. Π.χ. αν σε ένα προϋπολογισμό ενός έργου υπάρχει η εργασία: "πλήρης κατασκευή φυλακίου εισόδου, τεμ.1". τότε η ολοκλήρωση των σκυροδεμάτων είναι πλήρης εργασία και δύναται να πιστοποιηθεί σαν ποσοστό του άρθρου. §10. 10 ημέρες από πότε; Γιατί δεν λέει ρητά: «10 ημέρες μετά την παρέλευση της ανωτέρω περιόδου, ο ανάδοχος….»	Λαμβάνεται υπόψη	
11943	70	2020-12-07 14:46:47	Άρθρο 21 (Τροποποίηση του άρθρου 70 – Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων) §4. «Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται σε έργα με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, να αναρτά δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν την διενέργεια του διαγωνισμού στην ιστοσελίδα της, τη μελέτη κατασκευής του έργου.» Επισημαίνουμε ότι η προκήρυξη του έργου έχει προθεσμία για δημοσίευση πριν την ημερομηνία προσφοράς από 15 έως 35 μέρες max (Ν.4412, άρθρο 27 §1 και 2). Επομένως οι συμμετέχοντες λαβαίνουν γνώση για τον διαγωνισμό στην καλύτερη περίπτωση 35 ημέρες προ της ημερομηνίας υποβολής της προσφοράς. Πώς θα λάβει γνώση ο προσφέρων για μια μελέτη που αναρτήθηκε από κάποια υπηρεσία, αν δεν έχει αναρτηθεί ακόμα η Διακήρυξη; Για να έχει λοιπόν ουσιαστικό αντίκρισμα η ανάρτηση των τευχών 2 μήνες πριν την υποβολή της προσφοράς, πρέπει αυτό να γνωστοποιηθεί την αντίστοιχη περίοδο και η γνωστοποίηση γίνεται με την δημοσίευση της Διακήρυξης.	Λαμβάνεται υπόψη	

11944	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:49:50	ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΤΙΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Ν.4412/16 ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΝΙΚΑΣ ΜΗΧ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΠΡΟΙΣΤ ΜΟΝ Γ ΕΥΣΥΔ ΤΑΜΕΤΕΑΑΠ 7-12-2020 ΑΡΘΡΟ 2 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 1 Ν.4412/16) §1 περίπτ 7: 7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών κατασκευαστικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού,…. Με τον όρο «οικοδομικών», η έκταση της έννοιας του έργου περιορίζεται στις οικοδομικές εργασίες αποκλείοντας – εννοιολογικά τουλάχιστον – τις Η/Μ εργασίες, τις υδραυλικές εργασίες κλπ που περιλαμβάνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ και είναι αντικείμενο μηχανολόγου μηχανικού ή ηλεκτρολόγου μηχανικού. Άλλωστε, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ, οι περιλαμβανόμενες δραστηριότητες (activities) με κωδικό CPV από 45, περιγράφονται όλες ως ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ (CONSTRUCTIONS) και όχι ως εργασίες πολιτικού μηχανικού (civil engineering works), οι τελευταίες απλώς είναι ένα (μεγάλο) μέρος των εργασιών του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΙΙ, στο οποίο παραπέμπει ο ορισμός του άρθ 2 παρ 1 περίπτωση 6 ….. §1 περίπτ 14: 14) ως «έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης» ή «έγγραφο της σύμβασης» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο παρέχει ή στο οποίο παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας, με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένης της προκήρυξης σύμβασης των άρθρων 63 και 293, της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62, αν χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ 5, της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης του άρθρου 291, αν χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, …. ….. Επίσης, στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και η διακήρυξη ή η πρόσκληση σε διαπραγμάτευση στις οποίες αναφέρονται όλοι οι ειδικοί και γενικοί όροι σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης, το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) ή το ΤΕΥΔ κατά περίπτωση, οι συμπληρωματικές πληροφορίες που παρέχει η αναθέτουσα αρχή δυνάμει της παρ. 2 του άρθρου 67 και της παρ. 2 του άρθρου 297, το τεύχος τροποποιήσεων κατά το άρθρο 68 παρ 3 & 4, το σχέδιο της σύμβασης μετά των παραρτημάτων αυτής ….. 20) με τους όρους «γραπτώς» ή «εγγράφως» νοείται κάθε σύνολο λέξεων ή αριθμών ή συμβόλων, το οποίο μπορεί να διαβάζεται, να …… 34) ως «Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)» νοείται το πληροφοριακό σύστημα, που αποτελεί μέρος του ΟΠΣ-ΕΣΗΔΗΣ και έχει ως σκοπό τη συλλογή, και δημοσιοποίηση στοιχείων που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις, κατά την έννοια της περ. 5, σύμφωνα	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			με το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 (Α’ 204) και το άρθρο 38 του παρόντος, ΆΡΘΡΟ 3 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 34 Ν.4412/16) §5. …….. Μη κανονικές προσφορές θεωρούνται συγκεκριμένα όσες προσφορές δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της σύμβασης, όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία συμπαιγνίας ή διαφθοράς ή όσες κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή ασυνήθιστα χαμηλές. Επιτρέπει η ηλεκτρονική διαδικασία (μέσω ΕΣΗΔΗΣ υποθέτω) την παραλαβή εκπρόθεσμων προσφορών? Δεν κλείνει το σύστημα την καθορισμένη ημέρα και ώρα υποβολής προσφορών ? ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 23 ΤΟΥ Ν.4412/16 ΝΑ ΓΙΝΕΙ Η ΔΙΟΡΘΩΣΗ: …….. όπως εγκρίθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 213/2008 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 28ης Νοεμβρίου 2007 για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2195/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί του κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV) και των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ περί των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, όσον αφορά την αναθεώρηση του CPV (L74) 2195/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Νοεμβρίου 2002, για το κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις (L 340). ΆΡΘΡΟ 5 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 36 Ν.4412/16) §4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν στη διαλειτουργική σύνδεση του ΕΣΗΔΗΣ, με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών, και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, όπως το Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (ΜΕΚ) και το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ), του Προγράμματος το Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 3861/2010 (Α’ 112), το Ολοκληρωμένο ….. ΑΡΘΡΟ 7 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 38 Ν.4412/16) Στην παρ. 4, περίπτ ε να γίνει η προσθήκη: ε) τη γεωγραφική περιοχή βάσει της Κοινής Ονοματολογίας των Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (Nomenclature of territorial units for statistics - NUTS) του τόπου εκτέλεσης, με βάση τον ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 26ης Μαΐου 2003 για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) , (ΕΕ L 154 της 21.6.2003).		

			ΑΡΘΡΟ 10 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 44 Ν.4412/16) 1 α) να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις, κατά την έννοια της των παρ. 2 & 4 του άρθρου 12, για τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, την εποπτεία και την επίβλεψη δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης, ΣΗΜ: Γιατί δεν μπορεί να εφαρμοστεί η «κάθετη συνεργασία» και μια α.α. που κρίνει ότι δεν διαθέτει τεχνική επάρκεια ή η τεχνική της επάρκεια είναι ελλιπής να μην μπορεί να προσφύγει μέσω προγραμματικής σύμβασης σε άλλη α.α. η οποία το ελέγχει ή στον εποπτεύοντα αυτής φορέα (πχ την οικεία περιφέρεια ή υπουργείο κλπ) ? 3. …….. Αποφαινόμενα όργανα της συγκεκριμένης κάθε φορά προγραμματικής σύμβασης είναι τα αρμόδια όργανα της α.α. με την οποία συνάπτεται η προγραμματική σύμβαση αναθέτουσας αρχής.» ΑΡΘΡΟ 17 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 53 Ν.4412/16) §2 περίπτ γ: γ) το όνομα, τη διεύθυνση, τον αριθμό τηλεφώνου, τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) της υπηρεσίας που διενεργεί τον διαγωνισμό, καθώς και τον αρμόδιο υπάλληλο της υπηρεσίας αυτής, αλλά και τον δικτυακό τόπο διενέργειας του διαγωνισμού δ) τα αρμόδια όργανα για την αποσφράγιση των προσφορών, για την διενέργεια του διαγωνισμού, την ημερομηνία, την ώρα και λοιπές πληροφορίες που σχετίζονται με την αποσφράγιση, ζ) το πρωτογενές αίτημα, την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης ή την απόφαση δέσμευσης, την πηγή χρηματοδότησης και τον τρόπο πληρωμής, §9. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών, όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται χρόνος παράδοσης των αγαθών μεγαλύτερος των δώδεκα (12) μηνών, μπορεί να περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής, υπό τους όρους του άρθρου 132 και της παραγράφου 5 του άρθρου 95. §10. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζεται με σαφήνεια στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής, οι προϋποθέσεις και ο τρόπος αναπροσαρμογής αυτής, υπό τους όρους του άρθρου 132 και της παραγράφου 5 του άρθρου 95. ΑΡΘΡΟ 18 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 54 Ν.4412/16) §7. Οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται και εγκρίνονται πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης κατά το άρθρο 61 και το άρθρο 120 κατά περίπτωση. ΑΡΘΡΟ 21 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 70 Ν.4412/16) §4. Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται σε έργα με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, να αναρτά στην		

			ιστοσελίδα της δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού, τη μελέτη κατασκευής του έργου. Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να απαντά στα τυχόν ερωτήματα των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων αλλά και να λαμβάνει υπόψιν της τυχόν παρατηρήσεις τους, πριν την έναρξη της σύμβασης κατά τα άρθρα 61 και 120 του νόμου». ΑΡΘΡΟ 22 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 72 Ν.4412/16) §4. Οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τον ανάδοχο της σύμβασης να παράσχει «εγγύηση καλής εκτέλεσης», σε ποσοστό επί της αξίας της σύμβασης εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης ή του τμήματος της σύμβασης, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται τυχόν δικαιώματα προαίρεσης. ΔΙΟΤΙ Η ΕΓΓΥΗΣΗ ΚΑΛΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΛΟΓΙΖΕΤΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΤΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ, ΒΛΕΠΕ 5ο ΕΔΑΦΙΟ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ, ΟΠΟΥ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ Η ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΕΓΓΥΗΣΗ ΛΟΓΙΖΕΤΑΙ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΠΟΣΟ ΤΗΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ §6. …….. Προκειμένου να ανατεθεί σύμβαση δυνάμει ισχύουσας συμφωνίας-πλαίσιο, η αναθέτουσα αρχή που αναθέτει τη σύμβαση οφείλει να απαιτήσει από τον ανάδοχο να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης αυτής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 4. §10. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «εγγύηση καλής λειτουργίας» για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων ή των αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον τέτοια περίοδος προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ύψος της «εγγύησης καλής λειτουργίας» καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Η επιστροφή της ανωτέρω εγγύησης λαμβάνει χώρα μετά από την ολοκλήρωση της περιόδου εγγύησης καλής λειτουργίας. §12. Οι εγγυήσεις του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: …… και ια) στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης, εγγύησης προσθέτου χρόνου εγγύησης, εγγύησης καλής λειτουργίας και προκαταβολής, τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης. §16. Για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών: α) οι εγγυήσεις προκαταβολής επιστρέφονται μετά από την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή των αγαθών ή των υπηρεσιών και την σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων. β) ……. Αν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες είναι διαιρετά και η παράδοση γίνεται, σύμφωνα με τη σύμβαση, τμηματικά, οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης, καλής λειτουργίας και προκαταβολής αποδεσμεύονται σταδιακά, κατά το ποσό που αναλογεί στην αξία του μέρους της ποσότητας των αγαθών ή του τμήματος της υπηρεσίας που παραλήφθηκε οριστικά. ΑΡΘΡΟ 23 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 73 Ν.4412/16)		

			§1 ε) τα εγκλήματα των άρθρων 2 και 4 σε συνδυασμό με το άρθρο 39 του ν. 4557/202020 (Α΄139), καθώς…….. Η υποχρέωση αποκλεισμού οικονομικού φορέα εφαρμόζεται επίσης όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό. Η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου αφορά: γ) στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου ΑΡΘΡΟ 31 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 86 Ν.4412/16) §11. Το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας των κριτηρίων αξιολόγησης, εκφρασμένων σε επί τοις εκατό, ανέρχεται σε κάθε περίπτωση σε 100. Η βαθμολόγηση και κατάταξη των τεχνικών προσφορών γίνεται, σύμφωνα με τον τύπο: U = σ1x K1 + σ2x K2 + ..+ σνxΚν, όπου «σν» είναι ο συντελεστής βαρύτητας, «Κν» η βαθμολογία του κριτηρίου αξιολόγησης και U η συνολική βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς και ισχύει σ1+σ2+..σν = 1. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ: Στα κριτήρια αξιολόγησης Σ1, Σ2, ….Σν άνω, περιλαμβάνεται και η τιμή ? Αν ναι, τότε το U δεν είναι η συνολική βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς αλλά η βαθμολογία της προσφοράς. Αν όχι, τότε ποιος είναι ο τύπος που δίνει την συνολική βαθμολογία της προσφοράς ? Ποιος αναδεικνύεται προσωρινός ανάδοχος ? §12γ) Η προσφορά προσθέτου χρόνου εγγύησης συνοδεύεται (πέραν της εγγύησης καλής εκτέλεσης) από εγγύηση «προσθέτου χρόνου εγγύησης», σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. δ΄ της παρ. 1 του άρθρου 72, που κατατίθεται με την υπογραφή της σύμβασης. Διαγράφεται η διάταξη ως μη έχουσα σχέση με το άρθρο 86! §13. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οικονομικές προσφορές βαθμολογούνται σε εκατονταβάθμια κλίμακα και η βαθμολογία ΒΟΠι της κάθε οικονομικής προσφοράς ΟΠι προκύπτει από το προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης «ε» ως εξής: ΒΟΠι=(120*ε) / (20+ε). ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ: Πως προκύπτει τελικά ο προσωρινός ανάδοχος ? Πως ο ως άνω τύπος βαθμολογίας της οικονομικής προσφοράς συνδυάζεται με τα τελευταία δύο εδάφια της παρ 10, τα παραθέτω κατωτέρω: Ειδικότερα κατά την ανάθεση σύμβασης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών το κριτήριο της τιμής έχει βαρύτητα τριάντα τοις εκατό (30%) και τα λοιπά κριτήρια ανάθεσης έχουν συνολική βαρύτητα εβδομήντα τοις εκατό (70 %). Με απόφαση του Υπουργού		

			Υποδομών και Μεταφορών ορίζονται επί μέρους κριτήρια πλην της τιμής, που δύνανται να χρησιμοποιούνται για την ανάθεση και η επιμέρους βαρύτητά τους, ενώ μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα, η οποία εκδίδεται κατόπιν γνώμης του οικείου Τεχνικού Συμβουλίου, να ορίζεται μικρότερο ποσοστό βαρύτητας του 30% για το κριτήριο της τιμής. αλλά και με τον τύπο : U = σ1x K1 + σ2x K2 + ..+ σνxΚν της παρ 11, ώστε να προκύπτει ένας τελικός μαθηματικός τύπος που να δίνει τον προσωρινό ανάδοχο? Το κριτήριο της τιμής είναι τελικά η βαθμολογία ΒΟΠι της οικονομικής προσφοράς ? Υποθέτουμε το «ε» δίδεται ως δεκαδικός επί τοις εκατόν…. §14. Στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, όταν η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει της τιμής ή του κόστους, η βαθμολογία κάθε κριτηρίου αξιολόγησης κυμαίνεται από εκατό (100) έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς. Η βαθμολογία είναι εκατό (100) βαθμοί για τις περιπτώσεις που ικανοποιούνται ακριβώς όλοι οι όροι του κριτηρίου. Η βαθμολογία αυτή αυξάνεται έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς, όταν υπερκαλύπτονται οι όροι του κριτηρίου. Η συνολική βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς, όπως προκύπτει από τον τύπο της παρ. 11 κυμαίνεται από εκατό (100) έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης μεγαλύτερο περιθώριο διακύμανσης από το αναφερόμενο στο πρώτο εδάφιο από εκατό (100) έως εκατό πενήντα (150) βαθμούς, προσαρμόζοντας αναλόγως τους όρους της διαδικασίας σύναψης σύμβασης…. Όμως στην παρ 5 του άρθρου 67 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ αναφέρεται: 5. Η αναθέτουσα αρχή διευκρινίζει στα έγγραφα της προμήθειας τη σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα κριτήρια που έχουν επιλεγεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, εκτός εάν αυτό καθορίζεται μόνο βάσει της τιμής. Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη περιθωρίου διακύμανσης με το κατάλληλο μέγιστο εύρος. Επομένως εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια της α.α. να προσδιορίσει το εύρος βαθμολογίας εκάστου κριτηρίου, και αυτό δεν μπορεί να προσδιορίζεται / περιορίζεται με διάταξη εθνικού δικαίου, κατά το μέρος που προβλέπεται υποχρεωτική κλίμακα βαθμολογίας, διότι έτσι περιορίζεται η ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να προσδώσει την κατά την κρίση της προσήκουσα, αναλόγως της φύσεως της συμβάσεως, βαρύτητα σε καθένα από τα επιλεγέντα από αυτήν κριτήρια αξιολόγησης. Για το εν λόγω θέμα υφίσταται σχετική νομολογία ήδη από την εποχή ισχύος των προηγούμενων οδηγιών, βλέπε άρθρο 53 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ, βλέπε ΣΤΕ-2573]09, ΣΤΕ 112]2011, ΣΤΕ 799]2008, ΣΤΕ 79/2011.		

			14β) Για τις δημόσιες συμβάσεις παροχής γενικών υπηρεσιών η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί εναλλακτικά να είναι εκείνη που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη τιμή (Α) της σχέσης: A = σTx (U/Umax) + σox (Kmin/K), ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Γιατί ο ως άνω τύπος να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί και στις δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών ? Εναλλακτικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν και οι τύποι : α) μια βασική μέθοδος χωρίς ιδιαίτερη στάθμιση μεταξύ τιμής και ποιότητας: Συνολική Βαθμολογία προσφοράς Χ= (Φθηνότερη τιμή)/(τιμή προσφοράς Χ)× βαθμολογία τεχν. προσφοράς Χ β) μια μέθοδος βάσει της οποίας εφαρμόζεται στάθμιση (συντελεστής βαρύτητας) για την ποιότητα και την τιμή, η οποία δηλώνεται υπό μορφή ποσοστού (π.χ. 60 %/40 %): Συνολική Βαθμολογία προσφοράς Χ = (Φθηνότερη τιμή)/(τιμή προσφοράς Χ)×100 σταθμιση οικ.προσφοράς (σε %)+συνολική βαθμολ.τεχν.προσφοράς Χ ×σταθμιση τεχν.προσφοράς Χ (σε %) Η σύμβαση πρέπει να ανατεθεί στην προσφορά με την υψηλότερη βαθμολογία ΣΗΜ.1 Αμφότεροι οι τύποι δίδουν τελική βαθμολογία έως 100 βαθμούς. Στον τύπο με συντελεστή στάθμισης β) δίδεται σαφώς έμφαση στη σημασία της ποιότητας σε σύγκριση με τον τύπο α). ΣΗΜ.2 Βλέπε ΕΓΓΡΑΦΟ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ, Φεβρουάριος 2018, ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, Κριτήρια Ανάθεσης, σελ 76 ΑΡΘΡΟ 34 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 90 Ν.4412/16) §2. Αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψή προσφορά και δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει της τιμής ή του κόστους, ισοδύναμες θεωρούνται οι προσφορές με την ίδια συνολική τελική βαθμολογία μεταξύ δύο ή περισσοτέρων προσφερόντων. §4. Στην περίπτωση της παρ. 2, στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών η ανάθεση γίνεται στην προσφορά με τη μεγαλύτερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς. Αν οι ισοδύναμες προσφορές έχουν την ίδια βαθμολογία τεχνικής προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον προσωρινό ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισοδύναμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον του αρμοδίου γνωμοδοτικού συλλογικού οργάνου και παρουσία αυτών των οικονομικών φορέων και τα αποτελέσματά της αναγράφονται στα πρακτικά του ως άνω οργάνου.» ΣΗΜ: Επειδή η ΕΕ προτρέπει την αποφυγή χρησιμοποίησης της κλήρωσης ως		

			μέσου ανάδειξης του αναδόχου, βλέπε σκέψη 93 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, θα μπορούσαμε να προτείνουμε, σε περίπτωση ισοδυνάμων προσφορών, η επιλογή να γίνεται σε εκείνον τον προσφέροντα που έχει την μεγαλύτερη βαθμολογία στο κριτήριο με την υψηλότερη βαρύτητα. Αν υπάρχουν 2 κριτήρια με ίδια βαρύτητα, από το άθροισμα των βαθμολογιών τους. ΑΡΘΡΟ 38 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 95 Ν.4412/16) §6. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή/και γενικών υπηρεσιών με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει της τιμής, η τελευταία μπορεί να προκύπτει κατά την προσφερόμενη έκπτωση επί τοις εκατό (%) στην τιμή του είδους ή της υπηρεσίας, βάσει τιμών αναφοράς, ιδίως όπως αυτές προσδιορίζονται από την κείμενη νομοθεσία ή βάσει τιμών που έχουν εγκριθεί ….. ΑΡΘΡΟ 40 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 97 Ν.4412/16) §1. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως μη κανονική απαράδεκτη . Βλέπε σχετικά άρθρο 2 παρ 1 περίπτ 44 ΑΡΘΡΟ 98 Ν.4412/16 Να γίνουν οι διορθώσεις: §1. α ……προσφορών. Με αποφάσεις των κατά τόπους τόπο Περιφερειαρχών και για διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργου, που διεξάγονται σε νησιά, μπορεί να καθορίζεται μία (1) επιπλέον ημέρα της εβδομάδας για τη διεξαγωγή των διαδικασιών σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου των αναθετουσών αρχών με έδρα στον οικείο νομό στην οικεία περιφερειακή ενότητα. §1. στ ΑΡΘΡΟ 41 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 100 Ν.4412/16) §2. Στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής ή κόστους, τα επιμέρους στάδια, στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, …….. β) Στη συνέχεια αξιολογούνται οι οικονομικές προσφορές των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής και η τεχνική προσφορά κρίθηκαν αποδεκτά σύμφωνα με τα ανωτέρω και οι οικονομικές προσφορές καταχωρίζονται σε πρακτικό κατά φθίνουσα σειρά σειρά μειοδοσίας. 3. Τα επιμέρους στάδια στο πρώτο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας έχουν ως εξής: α) Η αποσφράγιση του φακέλου με τις αιτήσεις και τα δικαιολογητικά συμμετοχής λαμβάνει χώρα την ημέρα και ώρα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Μετά την		

			αποσφράγιση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής, το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην καταχώριση των υποψηφίων, στον έλεγχο των δικαιολογητικών που υπέβαλαν, καθώς και στην αξιολόγηση των αιτήσεων συμμετοχής των υποψηφίων, βάσει των κριτηρίων προεπιλογής που καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Στη 92 συνέχεια η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τους υποψηφίους που προεπιλέγησαν για υποβολή προσφορών. β) Η αποσφράγιση των προσφορών και τα επόμενα διαδικαστικά στάδια διενεργούνται, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 2. ΕΡΩΤΗΣΗ: Η απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105 που αναφέρεται στην παρ 2 του άρθρου, κοινοποιείται και σε όσους προσφέροντες αποκλείστηκαν κατά το πρώτο στάδιο δλδ αξιολόγηση των αιτήσεων συμμετοχής και άρα δεν πέρασαν την προεπιλογή ? §4. Στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία δεν προσδιορίζεται μόνο βάσει τιμής ή κόστους, τα επιμέρους στάδια στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής: 6. Τα οριζόμενα στις παρ. 2 έως 5 προσαρμόζονται για τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών που διενεργούνται με ηλεκτρονικό τρόπο, σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 36, με την απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 36. ΕΡΩΤΗΜΑ: Υπάρχουν διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών που δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικό τρόπο ? ΑΡΘΡΟ 45 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 104 Ν.4412/16) §2. Αν επέλθουν μεταβολές στις προϋποθέσεις τις οποίες οι προσφέροντες/υποψήφιοι είχαν δηλώσει ότι πληρούν, σύμφωνα με τα άρθρα 79 και 79Α το άρθρο 79, μέχρι τη σύναψη της σύμβασης, οι προσφέροντες/υποψήφιοι οφείλουν να ενημερώσουν αμελλητί την αναθέτουσα αρχή σχετικά. §3. Σε περίπτωση έγκαιρης και προσήκουσας ενημέρωσης της αναθέτουσας αρχής κατά την παρ. 2, δεν καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα την παρ. 1 με τις παρ. 4, 5 και 6 του άρθρου 72, και εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι προαναφερόμενες παράγραφοι. Σε αντίθετη περίπτωση, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του προσωρινού αναδόχου, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72.» ΑΡΘΡΟ 49 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 117 Ν.4412/16) Για τις δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας, με την έννοια της περ. 30 της παρ. 1 του άρθρου 2, είναι δυνατό να μην ακολουθείται διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και οι πληρωμές να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι νόμιμου φορολογικού παραστατικού, χωρίς να απαιτείται η αποστολή πρόσκλησης ή η		

			έκδοση πράξης ανάθεσης ή οι διαδικασίες εκτέλεσης του παρόντος από την αναθέτουσα αρχή. Για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης ως ήσσονος αξίας εφαρμόζεται το άρθρο 6». ΑΡΘΡΟ 52 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 119 Ν.4412/16) §3. Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου, της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου όπου υπάγεται η υπηρεσία που εκτελεί ενέργειες τεχνικής βοήθειας, επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) έως και εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, κατόπιν πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η πρόσκληση απευθύνεται γενικά προς όλους τους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι ήταν εγγεγραμμένοι την ημέρα δημοσίευσης της ως άνω πρόσκλησης, σε κατάλογο προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρεί …… §6. Η σύναψη συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του ΕΠΑ, η σύναψη αυτών κατά τα άρθρα 117 και 118, χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου ή της Περιφέρειας, όπου υπάγεται η υπηρεσία που εκτελεί ενέργειες τεχνικής βοήθειας. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο. §7. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για σύναψη σύμβασης, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3, αναρτάται καταχωρίζεται στο ΚΗΜΔΗΣ ΑΡΘΡΟ 53 ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ (ΑΡΘΡΟ 120 Ν.4412/16) § 3. Για τις συμβάσεις του άρθρου 118 ισχύουν τα ακόλουθα: α) Η πρόσκληση της παρ. 2 ειδικά για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα και στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν 103 από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά. β) Για τις δημόσιες συμβάσεις έργου με εκτιμώμενη αξία μέχρι και τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ, η πρόσκληση της παρ. 2 δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα και καταχωρίζεται αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργου άνω των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, η πρόσκληση για την υποβολή προσφοράς αποστέλλεται σε τουλάχιστον τρεις (3) οικονομικούς φορείς και καταχωρίζεται αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ για τουλάχιστον πέντε (5)		

εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν αξιολογούνται προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά.				

11945	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:49:58	Π.Ο. Ε.Μ.Δ.Υ.Δ.Α.Σ. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΝΩΣΕΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ Θέμα: Παρατηρήσεις σχετικά με το «ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ» του Υπ. Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που αφορά τροποποιήσεις στο Ν.4412/16 http://www.opengov.gr/ypoian/?p=11848) Αξιότιμοι κ. Υπουργοί Το παρόν υπό διαβούλευση σ/ν περιλαμβάνει σημαντικές τροποποιήσεις και αλλαγές του ν. 4412/16 που αφορά τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Δύσκολο εγχείρημα, το οποίο δεν μας πείθει όλους εμάς τους Διπλωματούχους Μηχανικούς του Δημοσίου για την αποτελεσματικότητά του, καθώς και για το εάν το τροποποιούμενο πλαίσιο διαδικασιών των δημοσίων συμβάσεων κινείται προς την κατεύθυνση της διασφάλισης του δημόσιου συμφέροντος. Η Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ, ως εκπρόσωπος των Διπλωματούχων Μηχανικών του Δημοσίου έχει διατυπώσει επανειλημμένως τις θέσεις της για επιμέρους ζητήματα που έχουν προκύψει σε θέματα Δημόσιων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών. Άλλωστε όπως γνωρίζετε, το τρέχον διάστημα, η Ομοσπονδία μας, μαζί με άλλες έξι πανελλήνιες Ομοσπονδίες ΠΟΕ -ΟΤΑ, ΟΣΕΑΔΕ, ΠΟΣΕΥ ΠΕΧΩΔΕ, ΠΟΜΗΤΕΔΥ, ΠΟΓΕΔΥΠΕ, που εκφράζουν παραπάνω από 100.000 δημόσιους υπαλλήλους, έχουμε προκηρύξει Απεργία – Αποχή των μελών μας από τη Συμμετοχή τους στις διαδικασίες του Μητρώου Μελών Δημοπρασιών (Μη.ΜΕ.Δ) για Διαγωνισμούς που έχουν ημερομηνία δημοπράτησης από 23 Νοεμβρίου έως 11 Δεκεμβρίου καταρχήν και ανάλογα με τις εξελίξεις θα υπάρξει χρονική επέκταση, εκφράζοντας την πλήρη αντίθεσή της στη γενικευμένη προσπάθεια ιδιωτικοποίησης κρίσιμων Δημόσιων Λειτουργιών και στην εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Τεχνικής Υπηρεσία σε ιδιώτες. Παλεύουμε για το σταμάτημα αυτών των πολιτικών και από κοινού με τις άλλες Ομοσπονδίες, διεκδικούμε Προσλήψεις όλων των κλάδων και ειδικοτήτων του εμπλεκόμενου προσωπικού με μόνιμες και σταθερές σχέσεις εργασίες σε όλες τις Υπηρεσίες του Δημοσίου, Ενίσχυση των Δημόσιων Τεχνικών και όλων των Ελεγκτικών Υπηρεσιών και όχι την ιδιωτικοποίηση τους και την εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε ιδιώτες, Θεσμική και οικονομική αναβάθμιση του συνόλου του προσωπικού και την Κατάργηση των σχετικών	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			νόμων που επιτρέπουν τις ιδιωτικοποιήσεις Δημόσιων Υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό και παρόλο που η Ομοσπονδία μας δεν προσκλήθηκε να συμμετέχει στην ομάδα εργασίας για τις τροποποιήσεις του ν. 4412/16, πιστεύουμε ότι θα πρέπει θεσμικά να συμμετέχουμε στην διαδικασία διαβούλευσης, να κληθούμε να παραστούμε στην συζήτηση και να καταθέσουμε τις απόψεις μας, που είναι βασισμένες στην τεράστια εμπειρία και τεχνογνωσία που έχουμε συσσωρεύσει επάνω στα ζητήματα ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ως καθ' ύλην αρμόδιοι. Μια γενική παρατήρηση επί του σ/ν, είναι η παντελής έλλειψη αναφοράς για στελέχωση των υπηρεσιών με μόνιμες και σταθερές σχέσεις εργασίες, το οποίο έχουμε επισημάνει επανειλημμένα σε έγγραφά μας προς τα Υπουργεία σας. Τουναντίον επιχειρείται στο παρόν νομοσχέδιο, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε ιδιώτες και εξωτερικούς συμβούλους, με τη δημιουργία προτεινόμενου μητρώου ιδιωτών επιβλεπόντων, που θα οδηγήσει αναπόφευκτα σε φαινόμενα, όπου «Ελεγκτές» και «Ελεγχόμενοι» θα αλληλοδιαπλέκονται, καθώς οι ρόλοι αυτοί θα εναλλάσσονται ανά έργο. Με τις προβλέψεις του Ν/Σ: ιδιώτες θα καθορίζουν τις τεχνικές προδιαγραφές για τα έργα, ιδιώτες θα καθορίζουν τις τιμές των υλικών και των εργασιών, δηλαδή το κόστος των έργων, τις μελέτες θα τις εκπονούν οι ιδιώτες μελετητές και θα τις επιβλέπουν οι πιστοποιημένοι ιδιωτικοί φορείς. Τα έργα θα τα κατασκευάζουν οι ιδιώτες εργολάβοι και θα τα επιμετρούν και επιβλέπουν ιδιώτες. Μόνο το κόστος θα πληρώνει το Δημόσιο με πλημμελή έλεγχο και τεράστιες επισφάλειες. Άλλωστε, η πρόσφατη εμπειρία της ανάθεσης της έκδοσης και του Ελέγχου Δόμησης σε ιδιώτες μηχανικούς, εκτιμούμε ότι έχει οδηγήσει σε πληθώρα έκδοσης λανθασμένων αδειών, που θα δημιουργήσουν πολλαπλά προβλήματα στο μέλλον, τα οποία τελικά θα κληθούν να διαχειριστούν οι Δημόσιες Υπηρεσίες. Επίσης, για την εφαρμογή του παρόντος προτεινόμενου σ/ν απαιτείται η έκδοση πληθώρας υπουργικών αποφάσεων και η δημιουργία νέων μητρώων, τα οποία θα έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική καθυστέρηση στην δημοπράτηση και εκτέλεση των νέων έργων. Επιπρόσθετα, σημειώνουμε ότι πέραν της ανωτέρω ριζικής μας αντίθεσης στην πολιτική που εκχωρεί αρμοδιότητες σε ιδιώτες, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά παραθέτουμε τα παρακάτω, όπως προέκυψαν κατόπιν διαβούλευσης με τις Α' Βάθμιες Ενώσεις μας και τα μέλη μας Διπλωματούχους Μηχανικούς. Κατ' άρθρον Παρατηρήσεις: αρθ. 1, παρ.1 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016): αρθ. 2, παρ. 1.7: Προτείνεται η διατύπωση «ως έργο νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού (και όχι αποκλειστικά πολιτικού μηχανικού που αναφέρεται στο παρόν σ/ν), το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή		

			τεχνικής λειτουργίας. Επίσης, απαιτείται περαιτέρω διεξοδική διευκρίνιση και αποσαφήνιση του τι είναι έργο, προμήθεια, μελέτη και τι παροχή υπηρεσίας, ώστε να μην προκύπτουν σφάλματα και καθυστερήσεις στην εφαρμογή των διακριτών διατάξεων. αρθ. 1, παρ.2 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016), αρθ. 2 παρ. 2.4: Θα πρέπει να παραμείνει ως αρμοδιότητα της διευθύνουσας υπηρεσίας και η παρακολούθηση της κατασκευής του έργου, ώστε να διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, που υπηρετούν οι υπάλληλοί της σύμφωνα με το Σύνταγμα. αρθ. 1, παρ. 3 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016), (σελ. 20) 6) β) «τεχνικές υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων επί ορισμένου χρόνου, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας. Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο, ιδίως: … γ) την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου, Το θολό τοπίο στα αποφαινόμενα όργανα παραμένει. Ιδίως στους ΟΤΑ μετά την εφαρμογή του Καλλικράτη και την κατάργηση της υπηρεσιακής προϊσταμένης αρχής υπάρχει σύγχυση αρμοδιοτήτων μεταξύ της Διευθύνουσας (Τμήμα), του Διευθυντή της ΤΥ, του Τεχνικού Συμβουλίου, της Οικονομικής Επιτροπής ακόμα και την Επιτροπή Διαγωνισμού. Προϊσταμένη αρχή είναι κατά περίπτωση είτε ο Διευθυντής της ΤΥ είτε η Οικονομική Επιτροπή. Για παράδειγμα στο άρθρο 33 (88) ορίζεται: 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Χρειάζεται αποσαφήνιση για το ποιο όργανο κάνει τι. παρ. 2.4α: Εισάγεται η έννοια του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης και ιδιώτη επιβλέποντα ελεγκτή μηχανικού δημοσίων έργων, χωρίς περαιτέρω αιτιολογία ή ανάγκη τεκμηρίωσης της σύστασης αυτού. Σημειώνεται δε, ότι τις τελευταίες δεκαετίες πλήθος μεγάλων έργων όπως δρόμοι, μεγάλα τεχνικά, φράγματα, κτιριακές υποδομές (σχολεία, νοσοκομεία, δημόσια κτίρια) αλλά ακόμη και Ολυμπιακά έργα ολοκληρώθηκαν άρτια με την επίβλεψη των διπλωματούχων μηχανικών του δημοσίου, οι οποίοι υπηρετώντας το δημόσιο συμφέρον, πιστοποιούν την καλή εκτέλεσή των έργων και την ασφαλή παράδοση αυτών για χρήση, αναλαμβάνοντας και τις ανάλογες ευθύνες με την υπογραφή τους σε όλα τα		

			στάδια εκτέλεσης του έργου. Αντιθέτως, στην περίπτωση που η επίβλεψη των έργων γίνει από ιδιώτες, θα προστεθεί μια επιπλέον σημαντική δαπάνη αμοιβής των ιδιωτών αυτών στο συνολικό κόστος και προϋπολογισμό του έργου, που θα επιβαρύνει τον έλληνα πολίτη. Και είναι προφανές ότι αυτοί που θα διεκδικήσουν, λόγω εμπειρίας, να κάνουν την επίβλεψη των δημοσίων έργων θα είναι άμεσα ή έμμεσα εξαρτώμενοι από τις κατασκευαστικές εταιρίες στις οποίες απασχολούνταν όλα τα προηγούμενα χρόνια, με επιζήμιες συνέπειες για το δημόσιο συμφέρον. αρθ. 5 παρόντος σ/ν Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ, αρθ. 36 του ν.4412: Με το παρόν άρθρο καταργείται η διαδικασία του συνοπτικού (πρόχειρου) διαγωνισμού για την εκτέλεση μικρών έργων με σύντομες διαδικασίες, που αποτελούσε ένα χρήσιμο εργαλείο για τις αναθέτουσες αρχές. Αντί αυτής της κατάργησης, προτείνουμε η διαδικασία που θα χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές για μία δημόσια σύμβαση με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των 60.000,00 χωρίς Φ.Π.Α. και έως τα όρια της απευθείας ανάθεσης (30.000,00) να είναι αυτή του συνοπτικού διαγωνισμού με σφραγισμένους φακέλους προσφοράς. Τα ανωτέρω θα έχουν ως στόχο τη μείωση του διοικητικού βάρους για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς, καθώς και την αύξηση της συμμετοχής των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, δεδομένου ότι η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ αποτελεί πολύπλοκη διαδικασία, λόγω έλλειψης γνώσης ή εμπειρίας σε ηλεκτρονικές διαδικασίες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. αρθ. 10 παρόντος σ/ν Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών– Τροποποίηση του άρθρου 44 του ν.4412/2016: Αναφέρεται σε αναθέτουσες αρχές που δεν έχουν τεχνική επάρκεια, χωρίς να αποσαφηνίζεται ποια αναθέτουσα αρχή θεωρείται τεχνικά επαρκής (ποιοτικά και ποσοτικά) ή ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληροί σε στελεχιακό δυναμικό, εξοπλισμό υπηρεσίας, κλπ. Θα πρέπει να θεσμοθετηθεί μία ελάχιστη στελέχωση για την τεχνική υπηρεσία κάθε αναθέτουσας αρχής, κατόπιν διαβούλευσης με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (κατ' αναλογία του άρθρου 97Α του Ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 73 του Ν. 4745/2020, με το οποίο θεσπίστηκε η ελάχιστη απαιτούμενη στελέχωση για τις Υπηρεσίες Δόμησης), αλλά και έπειτα από έρευνα και μελέτη μιας Ειδικής Επιτροπής, με την απαραίτητη συμμετοχή της ΠΟ ΕΜΔΥΔΑΣ (μαζί με την πολύτιμη συνδρομή των εμπλεκόμενων συναδέλφων), ώστε να υπάρχει μια ενιαία αντιμετώπιση του ζητήματος. Στόχος σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι η στελέχωση των αντίστοιχων υπηρεσιών με το αναγκαίο προσωπικό και ειδικά τους διπλωματούχους μηχανικούς όλων των αναγκαίων ειδικοτήτων, σύμφωνα με τα επαγγελματικά τους δικαιώματα, ώστε οι Υπηρεσίες να μπορούν να ασκήσουν τα καθήκοντά τους.		

			αρθ. 13 παρόντος σ/ν Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς -Τροποποίηση του άρθρου 47 του ν.4412/2016 : Θα πρέπει στο άρθρο να αναφέρεται και ο ανώτερος χρόνος, όπως στο ισχύον άρθρο (60 ή 45) ημέρες. αρθ. 15 παρόντος σ/ν Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες – Τροποποίηση του άρθρου 49 του ν.4412/2016: Η αναφορά ότι «πλην, των έργων που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001 (Α` 17), σε κάθε άλλη περίπτωση η απόφαση κατακύρωσης της περίπτωση γ΄ της παραγράφου παρ. 3 του άρθρου 105 του παρόντος δεν κοινοποιείται στον προσωρινό ανάδοχο, αν δεν εξασφαλίζονται επαρκή μέτωπα εργασίας για την εκκίνηση της εκτέλεσης του έργου. Η κατά το προηγούμενο εδάφιο μη κοινοποίηση στον ανάδοχο της απόφασης κατακύρωσης δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι (6) μήνες», αποτελεί έναν εύσχημο τρόπο αλλοίωσης της εγκυρότητας των διαγωνισμών, καθυστερώντας την απόδοση μετώπου, ώστε να υπάρχει δυνατότητα υπαναχώρησης του μειοδότη από την υποβληθείσα προσφορά, με αποτέλεσμα να καταλήξει η εργολαβία σε επόμενο υποψήφιο με μικρότερη προσφορά. (έχει γίνει σε διάφορες περιπτώσεις στο παρελθόν). Για το λόγο αυτό θα μπορούσε να οριστεί ότι ως επαρκές μέτωπο θεωρούνται εργασίες έως 25% του προϋπολογισμού του έργου (ή το 30% του διαθέσιμου συνεχόμενου μετώπου εργασιών). Επίσης, θα πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένα οι υποχρεώσεις του κυρίου ή φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου, που απαιτείται να κάνει τη μεταφορά του δικτύου του, ώστε να δεσμεύεται αναλυτικότερα με την τήρηση σχετικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των εργασιών μετά την προπληρωμή του από την αναθέτουσα αρχή. Επί παραδείγματι έχουν παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια φαινόμενα σημαντικής καθυστέρησης από παρόχους (π.χ. ΔΕΔΔΗΕ, κλπ), οι οποίοι αν και προπληρώθηκαν τις απαιτούμενες δαπάνες μετακινήσεις των δικτύων τους, καθυστέρησαν σημαντικά την υλοποίηση του έργου μετακίνησης των δικτύων τους, με αποτέλεσμα την αξίωση θετικών ζημιών και πληρωμής σταλιών από τον ανάδοχο του δημοσίου έργου. Έτσι προτείνεται να προστεθεί στο παρόν άρθρο και το εξής: Ο φορέας εκμετάλλευσης ή ο κύριος του δικτύου υποχρεούται να υποβάλει χρονοδιάγραμμα προμήθειας των απαιτούμενων υλικών και εκτέλεσης των εργασιών που απαιτούνται για την μετατόπιση του δικτύου, που να συμβαδίζει με τα χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των εργασιών του έργου, ώστε να μην προκαλούνται καθυστερήσεις. Σε περίπτωση που με υπαιτιότητα του φορέα εκμετάλλευσης ή του κυρίου του δικτύου προκαλούνται σημαντικές καθυστερήσεις στην μεταφορά των δικτύων, που έχουν ως αποτέλεσμα τις αξιώσεις θετικών ζημιών και πληρωμής σταλιών από τον ανάδοχο της κατασκευής του δημοσίου έργου, το εν λόγω κόστος των θετικών ζημιών και σταλιών θα μεταφέρεται στον κύριο του δικτύου, ο οποίος και θα το αποδίδει στη συνέχεια αμελητί στον κύριο του έργου. αρθ. 16 παρόντος σ/ν Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτη– Τροποποίηση του άρθρου 50 του ν.4412/2016: Προκύπτουν εύλογα		

			ερωτήματα σχετικά με τη διασφάλιση των συμφερόντων του δημοσίου και ως προς τη σαφήνεια των κριτηρίων ανταλλαγμάτων, καθώς δίνεται η δυνατότητα αντί χρηματικής καταβολής η παραχώρηση εργολαβικού ανταλλάγματος, χωρίς όμως να αναλάβει ο ανάδοχος το λειτουργικό κινδύνου, που απορρέει από την εκμετάλλευση των εν λόγω έργων. αρθ. 17 παρόντος σ/ν Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης – Τροποποίηση του άρθρου 53 του ν.4412/2016: Η περ. της παρ. 7β θα πρέπει να συμπληρωθεί κατάλληλα ώστε να μην μειώνεται ο ανταγωνισμός λόγω των "φωτογραφικών" συνήθως όρων που τίθενται στις διακηρύξεις. Προτείνεται η διατύπωση «Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο τεκμηριώνεται και αιτιολογείται εμπεριστατωμένα από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου.» Σε απλά έργα πχ συντήρηση οδών είναι αδιανόητο να μπαίνουν όροι (πέραν της τάξης του πτυχίου) που αποκλείουν οικονομικούς φορείς. αρθ. 22 παρόντος σ/ν Εγγυήσεις, άρθρο 72 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο ορθώς λήφθηκαν υπόψη οι εν λόγω παρατηρήσεις του υπ' αρ. 8175/20-5-2020 εγγράφου της Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ, ώστε να προσκομίζονται στην αναθέτουσα αρχή οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην αυτών που εκδίδονται ηλεκτρονικά, πριν την ορισθείσα ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών. Επίσης, θα πρέπει και ο πίνακας συμμετεχόντων υποψηφίων του διαγωνισμού να ανακοινώνεται κατά την διαδικασία αποσφράγισης των προσφορών από την Επιτροπή και όχι νωρίτερα, για την εξασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού. Επίσης, προτείνεται για τον περιορισμό των υπέρογκων εκπτώσεων, να ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης που ορίζει σήμερα ο νόμος, πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης και εμπεριστατωμένη αιτιολόγηση της έκπτωσης (βλ. και άρθρο 35 παρ. 2,3,4 του ν. 3669/2008). 2.Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων: …….. στ) υπέβαλε προσφορά που κρίθηκε από την αναθέτουσα αρχή ως ασυνήθιστα χαμηλή με τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου 88, Καταρχάς είναι θετική η συγκεκριμένη προσθήκη στην κατεύθυνση της αποτροπής συνεννοήσεων μεταξύ οικονομικών φορέων. Όμως χρειάζεται διευκρινήσεις γιατί στο άρθρο 33 (88) διατυπώνεται διαφορετικά: Σε περίπτωση που οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στην σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του κηρύσσεται απαράδεκτη και		

			καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Ποιο από τα δύο θα ισχύει; αρθ. 25 παρόντος σ/ν Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου – Τροποποίηση του άρθρου 76 του ν.4412/2016: Κακώς αποσύρθηκε η διάταξη για τις ενώσεις οικονομικών φορέων που βοηθούσε κυρίως μικρότερους εργολάβους (παρ. 3 β του ισχύοντος νομικού πλαισίου για αναβάθμιση του ανώτατου ορίου της τάξης τους έως το 25% της διαφοράς του ορίου της τάξης τους και του ορίου της επόμενης τάξης), καθώς έτσι μειώνεται ο ανταγωνισμός. αρθ. 33 παρόντος σ/ν Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές – Τροποποίηση του άρθρου 88 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο ορθώς λήφθηκαν υπόψη ορισμένες από τις παρατηρήσεις του υπ' αρ. 8175/20-5-2020 εγγράφου της Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ (όπως επί παραδείγματι να ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος να υποβάλλει αιτιολόγηση της έκπτωσης, αλλά όχι κάτω από αυτό το όριο), πλην όμως θα΄πρεπε επιπρόσθετα όπως ήδη προαναφέρθηκε να περιλαμβάνονται τα εξής: Σε περίπτωση υποβολής μεγάλης έκπτωσης, πέραν της απαιτούμενης εγγύησης καλής εκτέλεσης που ορίζει σήμερα ο νόμος (5% επί της σύμβασης), να προσκομίζει επιπλέον πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης (βλ. και παρ. 2,3,4 του αρθ. 35 του ν.3669/08). Επίσης θα πρέπει να εξειδικευθούν οι όροι χαρακτηρισμού μιας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης βάσει σχετικής οδηγίας και εγκυκλίου του Υπ. Υποδομών. Για την κατάπτωση της εγγυητικής υπάρχουν αναφορές σε προηγούμενο άρθρο. 6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Με το «δύναται να κρίνει» χάνεται η αντικειμενικότητα του «απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο». 7. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και του Υπουργού Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα		

			κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και ο τρόπος σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με συναφείς μηχανισμούς καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Με την ίδια απόφαση μπορεί να ορίζονται τα κριτήρια βάσει των οποίων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα αναφερόμενα σε αυτές.» Τα ίδια περίπου έλεγε και ο 4412 αλλά εγκύκλιος δεν εκδόθηκε ποτέ. Μόνο ένα σχέδιο εγκυκλίου κυκλοφορούσε (μηδενικής θεσμικής υπόστασης ως σχέδιο) το οποίο βοηθούσε τους συναδέλφους στον «αυτοσχεδιασμό». Χρειάζονται αναλυτικές οδηγίες. αρθ. 40 παρόντος σ/ν Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση του άρθρου 97 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να προστεθεί η σημείωση ότι για τους οικονομικούς φορείς που επιλέξουν να μην παρατείνουν την προσφορά τους, θα πρέπει να αποκλείεται η οποιαδήποτε σχέση μεταξύ αυτών και τελικού μειοδότη (π.χ. διαδικασία υπεργολαβίας, κλπ, όσον αφορά την εκτέλεση του έργου), για λόγους εξασφάλισης υγιούς ανταγωνισμού. Επειδή όντως το συγκεκριμένο άρθρο μπορεί να οδηγήσει σε συνεννοήσεις πρέπει να δίνεται είτε η δυνατότητα ακύρωσης του διαγωνισμού (αν υπάρχουν υπόνοιες συνεννοήσεων) είτε η αυτοδίκαιη παράταση των προσφορών μέχρι τη λήξη των ένδικων μέσων. Άρθρο 99 του ν.4412/2016, Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις δημόσιες συμβάσεις, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών: Θα πρέπει να προβλεφθεί σχετική τροποποίηση του εν λόγω άρθρου, για την περίπτωση που για λόγους ανωτέρας βίας δεν διενεργηθεί η αποσφράγιση κατά την ορισθείσα ημέρα ή αν μέχρι τη μέρα αυτή δεν έχει υποβληθεί καμία προσφορά (όπως για παράδειγμα ισχύει η τυχόν μετάθεση της αποσφράγισης και της καταληκτικής ημερομηνίας σε οποιαδήποτε άλλη ημέρα, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής στις δημόσιες συμβάσεις έργων, κατά αντιστοιχία με το άρθρο 98). Άρθρο 41 Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών– Τροποποίηση άρθρου 100 ν. 4412/2016 Οι παρ. 1, 2, 4 και 5 του άρθρου 100 του ν. 4412/2016 (Α’ 147) τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 100 Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών …… 2. Στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, τα		

			επιμέρους στάδια, στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής: α) Η αποσφράγιση των δικαιολογητικών συμμετοχής, της τεχνικής προσφοράς, εφόσον προβλέπεται η υποβολή της στα έγγραφα της σύμβασης και της οικονομικής προσφοράς γίνεται την ημερομηνία και ώρα που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης ή τη σχετική πρόσκληση. Στο στάδιο αυτό τα στοιχεία των προσφορών που αποσφραγίζονται είναι προσβάσιμα μόνο από τα μέλη του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου και την αναθέτουσα αρχή. Το αρμόδιο όργανο προβαίνει αρχικά στον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και εν συνεχεία στην αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων. Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται με την καταχώριση σε πρακτικό των προσφερόντων, των αποτελεσμάτων του ελέγχου και αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 1) β) Στη συνέχεια αξιολογούνται οι οικονομικές προσφορές των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής και η τεχνική προσφορά κρίθηκαν αποδεκτά σύμφωνα με τα ανωτέρω και οι οικονομικές προσφορές καταχωρίζονται σε πρακτικό κατά σειρά μειοδοσίας. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 2) γ) Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της περ. β, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί εγγράφως τον πρώτο σε κατάταξη μειοδότη, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 103. Η διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 3) Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, της αξιολόγησης των τεχνικών και οικονομικών προσφορών και των δικαιολογητικών κατακύρωσης, κατά τα ανωτέρω, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105. Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής. Προδικαστική θα γίνεται μετά το ΠΡΑΚΤΙΚΟ 3. (;). Αν ισχύσει αυτό θα ξεκινάει ο διαγωνισμός από την αρχή με κίνδυνο να εμπλακεί σε φαύλο κύκλο αν ασκηθεί νέα προδικαστική. 4. Στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία δεν προσδιορίζεται μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής: Σε αυτή την περίπτωση ορίζονται οι προδικαστικές κατά στάδιο που είναι ορθότερη διαδικασία. αρθ. 43 παρόντος σ/ν Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση του άρθρου 102 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο προτείνεται η αλλαγή της διατύπωσης "συγκεκριμένα έγγραφα" με "έγγραφα όπως προσδιορίζονται		

			στη διακήρυξη" αρθ. 49 παρόντος σ/ν Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας– Αντικατάσταση άρθρου 117 ν. 4412/2016: Με τη συγκεκριμένη τροποποίηση που αναφέρει ότι "Για τις δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας, είναι δυνατόν να μην ακολουθείται διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και οι πληρωμές να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι νόμιμου φορολογικού παραστατικού, χωρίς να απαιτείται έκδοση πράξης ανάθεσης ή οι διαδικασίες εκτέλεσης του παρόντος από την αναθέτουσα αρχή.", είναι προφανής ο κίνδυνος κατασπατάλησης του δημόσιου χρήματος μέσα από αδιαφανείς διαδικασίες (δίχως αξιολόγηση της τήρησης των σχετικών προϋποθέσεων). αρθ. 50 παρόντος σ/ν Απευθείας ανάθεση – Τροποποίηση του άρθρου 118 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να προσδιορίζεται η απαίτηση δημοσίευσης σχετικής πρόσκλησης προ της ανάθεσης και να προβλέπεται η εισήγηση τεχνικής επιτροπής σχετικά με την πλήρωση των προϋποθέσεων του αναδόχου, ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα του αναδόχου να εκτελέσει την δημόσια σύμβαση. Επαναφορά της απευθείας ανάθεσης, με αποτέλεσμα την απώλεια δημόσιων πόρων μέσω της κατάργησης των εκπτώσεων απ' τους συνοπτικούς διαγωνισμούς, με ταυτόχρονη δημιουργία πελατειακών σχέσεων. αρθ. 53 παρόντος σ/ν Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης – Τροποποίηση του άρθρου 120 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο, για τις συμβάσεις του αρθ. 118 (παρ. 3α, 3β) προκύπτει περιορισμός δημοσιότητας κατά τη σύναψη αυτών και δυνατότητα προεπιλογής αναδόχων, μέσω της πρόσκλησης σε συγκεκριμένους φορείς, γεγονός που αντίκειται στη διαφάνεια και στο δημόσιο συμφέρον εν γένει. Αρθ. 121 και 361 του ν 4412/16: Στο Άρθρο 121 σε συνδυασμό με το Άρθρο 361, προκύπτει ότι στην ανοικτή διαδικασία σε περίπτωση άσκησης προσφυγής κατά προκήρυξης, η προθεσμία άσκησης προσφυγής κατά της προκήρυξης κάτω των ορίων ταυτίζεται με την προθεσμία παραλαβής προσφορών. Εκτιμούμε ότι δεν πρέπει οι δύο παραπάνω χρόνοι να ταυτίζονται κατά αναλογία με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 127 παρ.1. Άρθρο 55 Έννομη προστασία κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118 και των δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 119– Αντικατάσταση άρθρου 127 ν. 4412/2016 1. Για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118, όποιος έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να ζητήσει την ακύρωση πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής και την αναστολή εκτέλεσης , ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, κατά τα 104 οριζόμενα στο π.δ. 18/1989 (Α' 8), το οποίο αποφαίνεται αμετακλήτως χωρίς να επιτρέπεται η προηγούμενη άσκηση άλλης ειδικής ή ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής.		

			Καταργείται η δυνατότητα ένστασης ενώπιον της αναθέτουσας αρχής και επιβάλλεται προσφυγή στο Διοικητικό Εφετείο, διαδικασία προφανώς πολύ πιο χρονοβόρα και με μεγαλύτερο κόστος, αναντίστοιχα δύσκολη συγκριτικά με την εκτιμώμενη αξία των συμβάσεων(για έργα <60.000 €). αρθ. 56 παρόντος σ/ν Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις – Τροποποίηση του άρθρου 128 του ν.4412/2016: Θα πρέπει να καταργηθεί η πρόβλεψη περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση της παρ.1 και 2 του αρθ. 128 (για δημόσιες συμβάσεις, συμβάσεις παραχώρησης ή συμβάσεις έργων που υλοποιούνται ως ΣΔΙΤ άνω των 30.000.000,00 ευρώ), καθώς υπονομεύει τον ελεύθερο ανταγωνισμό, το δημόσιο συμφέρον και δημιουργεί συνθήκες επανεμφάνισης της διαφθοράς. αρθ. 57 παρόντος σ/ν Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη, τροποποίηση του αρθ. 136 του ν.4412/16: Θα πρέπει να καταργηθεί η διάταξη ότι δύναται η επίβλεψη των έργων να γίνεται από ιδιώτες. Αντίθετα απαιτείται η ενίσχυση της επίβλεψης δημοσίων έργων από τεχνικούς δημόσιους υπάλληλους, με ανάλογες προσλήψεις, συνεχή επιμόρφωση και εξασφάλιση της παρουσίας αυτών επιτόπου των έργων, ώστε να επιτευχθεί και η τεχνική επάρκεια των υπηρεσιών. Οι επιβλέψεις πρέπει να γίνονται από μηχανικούς του δημοσίου και όχι από ιδιώτες ώστε να εξασφαλίζεται η μέγιστη δυνατή διαφάνεια και η εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Επιπρόσθετα, μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις που τεκμηριωμένα δεν υπάρχει επαρκές τεχνικό προσωπικό στη Διευθύνουσα Υπηρεσία, δύναται να προβλέπεται διαδικασία επίβλεψης από άλλο φορέα, κατόπιν έγκρισης της αναθέτουσας αρχής, που θα υπόκειται σε κάθε περίπτωση στον έλεγχο της Δ/νουσας υπηρεσίας, η οποία υποχρεωτικά θα ορίζει επόπτη μηχανικό σε κάθε τέτοιο έργο, ο οποίος θα εποπτεύει και θα παρακολουθεί την πορεία του έργου και την επίβλεψη αυτού σύμφωνα με τη σύμβαση (θα έχει τη δυνατότητα τελικού ελέγχου των επιμετρήσεων και των λογαριασμών, μετά και τον έλεγχο του ιδιωτικού φορέα, τα οποία μετά την έγκριση του Προϊσταμένου της Δ.Υ. θα αποτελούν πράξεις της Υπηρεσίας σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, κλπ). Επίσης σημειώνονται επιπλέον τα εξής: Η αναφορά στο άρθρο της παρούσας τροποποίησης, ότι “στην περίπτωση ανάθεσης της επίβλεψης σε ιδιωτικό φορέα (ή ελεγκτή μηχανικό), τότε η Δ.Υ. δεν ορίζει επιβλέποντα μηχανικό”, καθώς επίσης και ότι “τα πορίσματα ή τα έγγραφα που συντάσσονται από τον ιδιωτικό φορέα δεν γεννούν διαφορές μεταξύ του επιβλέποντος και του αναδόχου”, στερούνται νομικής και πραγματικής βάσης, καθώς αφενός δεν διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, αφετέρου δεν είναι δυνατόν στη συνέχεια όπως αναφέρεται παρακάτω να πραγματοποιούνται επιτόπιοι έλεγχοι του έργου από την Δ.Υ., με σκοπό να διαπιστώνει την εξέλιξη του έργου, τη νόμιμη άσκηση της επίβλεψης και τη		

			συμμόρφωση του αναδόχου με την σύμβαση εκτέλεσης του έργου. Επίσης, για τους ίδιους λόγους δεν είναι δυνατή η υλοποίηση της διαδικασίας εναντίωσης της Δ.Υ. στα πορίσματα και έγγραφα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, καθώς δεν έχει οριστεί δημόσιος υπάλληλος της Δ.Υ. που να παρακολουθεί εμπεριστατωμένα το έργο και έχοντας όλες τις ευθύνες που απορρέουν από τις σχετικές με την εκτέλεση δημοσίων έργων διατάξεις. Αντίθετα δε, επιφορτίζεται τεχνηέντως ο προϊστάμενος της Δ.Υ. με αρμοδιότητες και διαδικασίες που πιθανόν να μην μπορεί να ανταποκριθεί και εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος. Εν τέλει, μας προξενεί εντύπωση το γεγονός ότι στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι "Στην περίπτωση αιτιολογημένης εναντίωσης της διευθύνουσας υπηρεσίας, η προϊσταμένη αρχή του έργου αποφασίζει για τις εν λόγω διαφορές (μεταξύ αναδόχου, ιδιώτη επιβλέποντα και Δ.Υ.), και η απόφαση δεσμεύει την διευθύνουσα υπηρεσία, τον φορέα επίβλεψης και τον ανάδοχο". Αυτό σημαίνει ότι εφόσον καλούνται οι τεχνικοί υπάλληλοι της Δ.Υ. και της Προϊσταμένης αρχής να εξετάσουν τις διαφορές του αναδόχου, και μάλιστα με απόφαση δεσμευτική για τον ιδιώτη επιβλέποντα και τον ανάδοχο, αναγνωρίζεται σαφώς ότι οι δημόσιοι τεχνικοί υπάλληλοι της Δ.Υ. και της αναθέτουσας αρχής διαθέτουν σημαντική εμπειρία αλλά και τεχνική κατάρτιση επί των έργων. Έτσι λοιπόν προκύπτει το εύλογο ερώτημα, για ποιο λόγο δεν θεωρούνται κατάλληλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι να κάνουν οι ίδιοι την επίβλεψη των έργων, όταν μάλιστα αυτό δεν θα έχει οικονομική επιβάρυνση στον Π/Υ του έργου και κατ' επέκταση στον φορολογούμενο πολίτη. Κατά ανάλογο τρόπο, και όπως ήδη έχουμε αναφέρει, θα πρέπει να σταματήσει η μεταφορά αρμοδιοτήτων του δημοσίου σε ανώνυμες εταιρείες (Α.Ε.), οι οποίες λειτουργούν έξω από το δημόσιο έλεγχο, με ειδικό προνομιακό νομοθετικό πλαίσιο και έχουν, όπως έχει επανειλημμένως αποδειχθεί βάσει τεκμηριωμένων δημοσιευμένων στοιχείων, κόστος πολύ μεγαλύτερο απ' αυτό των τεχνικών υπηρεσιών. Συνεπώς και σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να τεθεί το χρονικό πλαίσιο κατάργησής τους και απορρόφησής τους από τις δημόσιες τεχνικές υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, οι οποίες στελεχώνονται από αξιόλογο και έμπειρο ανθρώπινο δυναμικό. Περαιτέρω υποβάθμιση των δημοσίων υπηρεσιών, μη αξιοποίηση συσσωρευμένης εμπειρίας των στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης, εμπλοκή της διευθύνουσας υπηρεσίας στις διαφωνίες που θα ανακύπτουν. Ο ιδιωτικός φορέας επίβλεψης να μπορεί να εισηγείται στην αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση διαφορών. Να διαγραφεί η ανωτέρω προσθήκη στην παρ. 10 για το πειθαρχικό παράπτωμα. Άρθρο 58		

			Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη – Προσθήκη άρθρου 136Α στον ν. 4412/2016 Στον ν. 4412/2016 (Α’ 147) προστίθεται άρθρο 136Α ως εξής: «Άρθρο 136Α Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Η επίβλεψη έργων με προεκτιμώμενη αμοιβή έως το όριο της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 5, δύναται, πέραν των ορισμών των παρ. 1 και 2 του άρθρου 136, να διενεργείται από διαπιστευμένους ιδιώτες, επιβλέποντες ελεγκτές μηχανικούς, ανά κατηγορία έργου. 2. Ο ορισμός του ελεγκτή μηχανικού γίνεται μετά από κλήρωση μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μητρώο που πληρούν τα κριτήρια της απόφασης της παρ. 3. Ελεγκτής Μηχανικός που κληρώθηκε για την επίβλεψη έργου δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε επόμεν		

11946	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:51:32	Π.Ο. Ε.Μ.Δ.Υ.Δ.Α.Σ. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΝΩΣΕΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ Μαυρομματαίων 17, 104 34 ΑΘΗΝΑ τηλ: 210-88.16.583 fax: 210-82.59.410 e-mail: emdydas@tee.gr URL: www.emdydas.gr Αρ. Πρωτ.: 8357 Αθήνα, 07/12/2020 Προς: 1. Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων κ. Γεωργιάδη Αδ. 2. Υπουργό Υποδομών κ. Καραμανλή Κων. Κοιν: 1. Πρόεδρο και ΔΕ ΤΕΕ 2. Α' βάθμιες ΕΜΔΥΔΑΣ Θέμα: Παρατηρήσεις σχετικά με το «ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ» του Υπ. Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που αφορά τροποποιήσεις στο Ν.4412/16 http://www.opengov.gr/ypoian/?p=11848) Αξιότιμοι κ. Υπουργοί Το παρόν υπό διαβούλευση σ/ν περιλαμβάνει σημαντικές τροποποιήσεις και αλλαγές του ν. 4412/16 που αφορά τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Δύσκολο εγχείρημα, το οποίο δεν μας πείθει όλους εμάς τους Διπλωματούχους Μηχανικούς του Δημοσίου για την αποτελεσματικότητά του, καθώς και για το εάν το τροποποιούμενο πλαίσιο διαδικασιών των δημοσίων συμβάσεων κινείται προς την κατεύθυνση της διασφάλισης του δημόσιου συμφέροντος. Η Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ, ως εκπρόσωπος των Διπλωματούχων Μηχανικών του Δημοσίου έχει διατυπώσει επανειλημμένως τις θέσεις της για επιμέρους ζητήματα που έχουν προκύψει σε θέματα Δημόσιων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών. Άλλωστε όπως γνωρίζετε, το τρέχον διάστημα, η Ομοσπονδία μας, μαζί με άλλες έξι πανελλήνιες Ομοσπονδίες ΠΟΕ -ΟΤΑ, ΟΣΕΑΔΕ, ΠΟΣΕΥ ΠΕΧΩΔΕ, ΠΟΜΗΤΕΔΥ, ΠΟΓΕΔΥΠΕ, που εκφράζουν παραπάνω από 100.000 δημόσιους υπαλλήλους, έχουμε προκηρύξει Απεργία – Αποχή των μελών μας από τη Συμμετοχή τους στις διαδικασίες του Μητρώου Μελών	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			Δημοπρασιών (Μη.ΜΕ.Δ) για Διαγωνισμούς που έχουν ημερομηνία δημοπράτησης από 23 Νοεμβρίου έως 11 Δεκεμβρίου καταρχήν και ανάλογα με τις εξελίξεις θα υπάρξει χρονική επέκταση, εκφράζοντας την πλήρη αντίθεσή της στη γενικευμένη προσπάθεια ιδιωτικοποίησης κρίσιμων Δημόσιων Λειτουργιών και στην εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Τεχνικής Υπηρεσία σε ιδιώτες. Παλεύουμε για το σταμάτημα αυτών των πολιτικών και από κοινού με τις άλλες Ομοσπονδίες, διεκδικούμε Προσλήψεις όλων των κλάδων και ειδικοτήτων του εμπλεκόμενου προσωπικού με μόνιμες και σταθερές σχέσεις εργασίες σε όλες τις Υπηρεσίες του Δημοσίου, Ενίσχυση των Δημόσιων Τεχνικών και όλων των Ελεγκτικών Υπηρεσιών και όχι την ιδιωτικοποίηση τους και την εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε ιδιώτες, Θεσμική και οικονομική αναβάθμιση του συνόλου του προσωπικού και την Κατάργηση των σχετικών νόμων που επιτρέπουν τις ιδιωτικοποιήσεις Δημόσιων Υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό και παρόλο που η Ομοσπονδία μας δεν προσκλήθηκε να συμμετέχει στην ομάδα εργασίας για τις τροποποιήσεις του ν. 4412/16, πιστεύουμε ότι θα πρέπει θεσμικά να συμμετέχουμε στην διαδικασία διαβούλευσης, να κληθούμε να παραστούμε στην συζήτηση και να καταθέσουμε τις απόψεις μας, που είναι βασισμένες στην τεράστια εμπειρία και τεχνογνωσία που έχουμε συσσωρεύσει επάνω στα ζητήματα ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ως καθ' ύλην αρμόδιοι. Μια γενική παρατήρηση επί του σ/ν, είναι η παντελής έλλειψη αναφοράς για στελέχωση των υπηρεσιών με μόνιμες και σταθερές σχέσεις εργασίες, το οποίο έχουμε επισημάνει επανειλημμένα σε έγγραφά μας προς τα Υπουργεία σας. Τουναντίον επιχειρείται στο παρόν νομοσχέδιο, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε ιδιώτες και εξωτερικούς συμβούλους, με τη δημιουργία προτεινόμενου μητρώου ιδιωτών επιβλεπόντων, που θα οδηγήσει αναπόφευκτα σε φαινόμενα, όπου «Ελεγκτές» και «Ελεγχόμενοι» θα αλληλοδιαπλέκονται, καθώς οι ρόλοι αυτοί θα εναλλάσσονται ανά έργο. Με τις προβλέψεις του Ν/Σ: ιδιώτες θα καθορίζουν τις τεχνικές προδιαγραφές για τα έργα, ιδιώτες θα καθορίζουν τις τιμές των υλικών και των εργασιών, δηλαδή το κόστος των έργων, τις μελέτες θα τις εκπονούν οι ιδιώτες μελετητές και θα τις επιβλέπουν οι πιστοποιημένοι ιδιωτικοί φορείς. Τα έργα θα τα κατασκευάζουν οι ιδιώτες εργολάβοι και θα τα επιμετρούν και επιβλέπουν ιδιώτες. Μόνο το κόστος θα πληρώνει το Δημόσιο με πλημμελή έλεγχο και τεράστιες επισφάλειες. Άλλωστε, η πρόσφατη εμπειρία της ανάθεσης της έκδοσης και του Ελέγχου Δόμησης σε ιδιώτες μηχανικούς, εκτιμούμε ότι έχει οδηγήσει σε πληθώρα έκδοσης λανθασμένων αδειών, που θα δημιουργήσουν πολλαπλά προβλήματα στο μέλλον, τα οποία τελικά θα κληθούν να διαχειριστούν οι Δημόσιες Υπηρεσίες. Επίσης, για την εφαρμογή του παρόντος προτεινόμενου σ/ν απαιτείται η έκδοση πληθώρας υπουργικών αποφάσεων και η δημιουργία νέων μητρώων, τα οποία θα έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική καθυστέρηση στην		

			δημοπράτηση και εκτέλεση των νέων έργων. Επιπρόσθετα, σημειώνουμε ότι πέραν της ανωτέρω ριζικής μας αντίθεσης στην πολιτική που εκχωρεί αρμοδιότητες σε ιδιώτες, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά παραθέτουμε τα παρακάτω, όπως προέκυψαν κατόπιν διαβούλευσης με τις Α' Βάθμιες Ενώσεις μας και τα μέλη μας Διπλωματούχους Μηχανικούς. Κατ' άρθρον Παρατηρήσεις: αρθ. 1, παρ.1 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016): αρθ. 2, παρ. 1.7: Προτείνεται η διατύπωση «ως έργο νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού (και όχι αποκλειστικά πολιτικού μηχανικού που αναφέρεται στο παρόν σ/ν), το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Επίσης, απαιτείται περαιτέρω διεξοδική διευκρίνιση και αποσαφήνιση του τι είναι έργο, προμήθεια, μελέτη και τι παροχή υπηρεσίας, ώστε να μην προκύπτουν σφάλματα και καθυστερήσεις στην εφαρμογή των διακριτών διατάξεων. αρθ. 1, παρ.2 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016), αρθ. 2 παρ. 2.4: Θα πρέπει να παραμείνει ως αρμοδιότητα της διευθύνουσας υπηρεσίας και η παρακολούθηση της κατασκευής του έργου, ώστε να διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, που υπηρετούν οι υπάλληλοί της σύμφωνα με το Σύνταγμα. αρθ. 1, παρ. 3 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016), (σελ. 20) 6) β) «τεχνικές υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων επί ορισμένου χρόνου, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας. Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο, ιδίως: … γ) την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου, Το θολό τοπίο στα αποφαινόμενα όργανα παραμένει. Ιδίως στους ΟΤΑ μετά την εφαρμογή του Καλλικράτη και την κατάργηση της υπηρεσιακής προϊσταμένης αρχής υπάρχει σύγχυση αρμοδιοτήτων μεταξύ της Διευθύνουσας (Τμήμα), του Διευθυντή της ΤΥ, του Τεχνικού Συμβουλίου, της Οικονομικής Επιτροπής ακόμα και την Επιτροπή Διαγωνισμού. Προϊσταμένη αρχή είναι κατά περίπτωση είτε ο Διευθυντής της ΤΥ είτε η Οικονομική Επιτροπή. Για παράδειγμα στο άρθρο 33 (88) ορίζεται: 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί		

			τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Χρειάζεται αποσαφήνιση για το ποιο όργανο κάνει τι. παρ. 2.4α: Εισάγεται η έννοια του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης και ιδιώτη επιβλέποντα ελεγκτή μηχανικού δημοσίων έργων, χωρίς περαιτέρω αιτιολογία ή ανάγκη τεκμηρίωσης της σύστασης αυτού. Σημειώνεται δε, ότι τις τελευταίες δεκαετίες πλήθος μεγάλων έργων όπως δρόμοι, μεγάλα τεχνικά, φράγματα, κτιριακές υποδομές (σχολεία, νοσοκομεία, δημόσια κτίρια) αλλά ακόμη και Ολυμπιακά έργα ολοκληρώθηκαν άρτια με την επίβλεψη των διπλωματούχων μηχανικών του δημοσίου, οι οποίοι υπηρετώντας το δημόσιο συμφέρον, πιστοποιούν την καλή εκτέλεσή των έργων και την ασφαλή παράδοση αυτών για χρήση, αναλαμβάνοντας και τις ανάλογες ευθύνες με την υπογραφή τους σε όλα τα στάδια εκτέλεσης του έργου. Αντιθέτως, στην περίπτωση που η επίβλεψη των έργων γίνει από ιδιώτες, θα προστεθεί μια επιπλέον σημαντική δαπάνη αμοιβής των ιδιωτών αυτών στο συνολικό κόστος και προϋπολογισμό του έργου, που θα επιβαρύνει τον έλληνα πολίτη. Και είναι προφανές ότι αυτοί που θα διεκδικήσουν, λόγω εμπειρίας, να κάνουν την επίβλεψη των δημοσίων έργων θα είναι άμεσα ή έμμεσα εξαρτώμενοι από τις κατασκευαστικές εταιρίες στις οποίες απασχολούνταν όλα τα προηγούμενα χρόνια, με επιζήμιες συνέπειες για το δημόσιο συμφέρον. αρθ. 5 παρόντος σ/ν Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ, αρθ. 36 του ν.4412: Με το παρόν άρθρο καταργείται η διαδικασία του συνοπτικού (πρόχειρου) διαγωνισμού για την εκτέλεση μικρών έργων με σύντομες διαδικασίες, που αποτελούσε ένα χρήσιμο εργαλείο για τις αναθέτουσες αρχές. Αντί αυτής της κατάργησης, προτείνουμε η διαδικασία που θα χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές για μία δημόσια σύμβαση με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των 60.000,00 χωρίς Φ.Π.Α. και έως τα όρια της απευθείας ανάθεσης (30.000,00) να είναι αυτή του συνοπτικού διαγωνισμού με σφραγισμένους φακέλους προσφοράς. Τα ανωτέρω θα έχουν ως στόχο τη μείωση του διοικητικού βάρους για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς, καθώς και την αύξηση της συμμετοχής των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, δεδομένου ότι η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ αποτελεί πολύπλοκη διαδικασία, λόγω έλλειψης γνώσης ή εμπειρίας σε ηλεκτρονικές διαδικασίες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. αρθ. 10 παρόντος σ/ν Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών– Τροποποίηση του άρθρου 44 του ν.4412/2016: Αναφέρεται σε αναθέτουσες αρχές που δεν έχουν τεχνική επάρκεια, χωρίς να αποσαφηνίζεται ποια αναθέτουσα αρχή θεωρείται τεχνικά επαρκής (ποιοτικά και ποσοτικά) ή ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληροί σε στελεχιακό δυναμικό, εξοπλισμό υπηρεσίας, κλπ.		

			Θα πρέπει να θεσμοθετηθεί μία ελάχιστη στελέχωση για την τεχνική υπηρεσία κάθε αναθέτουσας αρχής, κατόπιν διαβούλευσης με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (κατ' αναλογία του άρθρου 97Α του Ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 73 του Ν. 4745/2020, με το οποίο θεσπίστηκε η ελάχιστη απαιτούμενη στελέχωση για τις Υπηρεσίες Δόμησης), αλλά και έπειτα από έρευνα και μελέτη μιας Ειδικής Επιτροπής, με την απαραίτητη συμμετοχή της ΠΟ ΕΜΔΥΔΑΣ (μαζί με την πολύτιμη συνδρομή των εμπλεκόμενων συναδέλφων), ώστε να υπάρχει μια ενιαία αντιμετώπιση του ζητήματος. Στόχος σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι η στελέχωση των αντίστοιχων υπηρεσιών με το αναγκαίο προσωπικό και ειδικά τους διπλωματούχους μηχανικούς όλων των αναγκαίων ειδικοτήτων, σύμφωνα με τα επαγγελματικά τους δικαιώματα, ώστε οι Υπηρεσίες να μπορούν να ασκήσουν τα καθήκοντά τους. αρθ. 13 παρόντος σ/ν Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς -Τροποποίηση του άρθρου 47 του ν.4412/2016 : Θα πρέπει στο άρθρο να αναφέρεται και ο ανώτερος χρόνος, όπως στο ισχύον άρθρο (60 ή 45) ημέρες. αρθ. 15 παρόντος σ/ν Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες – Τροποποίηση του άρθρου 49 του ν.4412/2016: Η αναφορά ότι «πλην, των έργων που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001 (Α` 17), σε κάθε άλλη περίπτωση η απόφαση κατακύρωσης της περίπτωση γ΄ της παραγράφου παρ. 3 του άρθρου 105 του παρόντος δεν κοινοποιείται στον προσωρινό ανάδοχο, αν δεν εξασφαλίζονται επαρκή μέτωπα εργασίας για την εκκίνηση της εκτέλεσης του έργου. Η κατά το προηγούμενο εδάφιο μη κοινοποίηση στον ανάδοχο της απόφασης κατακύρωσης δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι (6) μήνες», αποτελεί έναν εύσχημο τρόπο αλλοίωσης της εγκυρότητας των διαγωνισμών, καθυστερώντας την απόδοση μετώπου, ώστε να υπάρχει δυνατότητα υπαναχώρησης του μειοδότη από την υποβληθείσα προσφορά, με αποτέλεσμα να καταλήξει η εργολαβία σε επόμενο υποψήφιο με μικρότερη προσφορά. (έχει γίνει σε διάφορες περιπτώσεις στο παρελθόν). Για το λόγο αυτό θα μπορούσε να οριστεί ότι ως επαρκές μέτωπο θεωρούνται εργασίες έως 25% του προϋπολογισμού του έργου (ή το 30% του διαθέσιμου συνεχόμενου μετώπου εργασιών). Επίσης, θα πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένα οι υποχρεώσεις του κυρίου ή φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου, που απαιτείται να κάνει τη μεταφορά του δικτύου του, ώστε να δεσμεύεται αναλυτικότερα με την τήρηση σχετικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των εργασιών μετά την προπληρωμή του από την αναθέτουσα αρχή. Επί παραδείγματι έχουν παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια φαινόμενα σημαντικής καθυστέρησης από παρόχους (π.χ. ΔΕΔΔΗΕ, κλπ), οι οποίοι αν και προπληρώθηκαν τις απαιτούμενες δαπάνες μετακινήσεις των δικτύων τους, καθυστέρησαν σημαντικά την υλοποίηση του έργου μετακίνησης των δικτύων τους, με αποτέλεσμα την αξίωση θετικών ζημιών και πληρωμής σταλιών από τον ανάδοχο του δημοσίου έργου. Έτσι προτείνεται να προστεθεί στο παρόν άρθρο και το εξής: Ο φορέας		

			εκμετάλλευσης ή ο κύριος του δικτύου υποχρεούται να υποβάλει χρονοδιάγραμμα προμήθειας των απαιτούμενων υλικών και εκτέλεσης των εργασιών που απαιτούνται για την μετατόπιση του δικτύου, που να συμβαδίζει με τα χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των εργασιών του έργου, ώστε να μην προκαλούνται καθυστερήσεις. Σε περίπτωση που με υπαιτιότητα του φορέα εκμετάλλευσης ή του κυρίου του δικτύου προκαλούνται σημαντικές καθυστερήσεις στην μεταφορά των δικτύων, που έχουν ως αποτέλεσμα τις αξιώσεις θετικών ζημιών και πληρωμής σταλιών από τον ανάδοχο της κατασκευής του δημοσίου έργου, το εν λόγω κόστος των θετικών ζημιών και σταλιών θα μεταφέρεται στον κύριο του δικτύου, ο οποίος και θα το αποδίδει στη συνέχεια αμελητί στον κύριο του έργου. αρθ. 16 παρόντος σ/ν Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτη–Τροποποίηση του άρθρου 50 του ν.4412/2016: Προκύπτουν εύλογα ερωτήματα σχετικά με τη διασφάλιση των συμφερόντων του δημοσίου και ως προς τη σαφήνεια των κριτηρίων ανταλλαγμάτων, καθώς δίνεται η δυνατότητα αντί χρηματικής καταβολής η παραχώρηση εργολαβικού ανταλλάγματος, χωρίς όμως να αναλάβει ο ανάδοχος το λειτουργικό κινδύνου, που απορρέει από την εκμετάλλευση των εν λόγω έργων. αρθ. 17 παρόντος σ/ν Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης – Τροποποίηση του άρθρου 53 του ν.4412/2016: Η περ. της παρ. 7β θα πρέπει να συμπληρωθεί κατάλληλα ώστε να μην μειώνεται ο ανταγωνισμός λόγω των "φωτογραφικών" συνήθως όρων που τίθενται στις διακηρύξεις. Προτείνεται η διατύπωση «Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο τεκμηριώνεται και αιτιολογείται εμπεριστατωμένα από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου.» Σε απλά έργα πχ συντήρηση οδών είναι αδιανόητο να μπαίνουν όροι (πέραν της τάξης του πτυχίου) που αποκλείουν οικονομικούς φορείς. αρθ. 22 παρόντος σ/ν Εγγυήσεις, άρθρο 72 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο ορθώς λήφθηκαν υπόψη οι εν λόγω παρατηρήσεις του υπ' αρ. 8175/20-5-2020 εγγράφου της Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ, ώστε να προσκομίζονται στην αναθέτουσα αρχή οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην αυτών που εκδίδονται ηλεκτρονικά, πριν την ορισθείσα ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών. Επίσης, θα πρέπει και ο πίνακας συμμετεχόντων υποψηφίων του διαγωνισμού να ανακοινώνεται κατά την διαδικασία αποσφράγισης των προσφορών από την Επιτροπή και όχι νωρίτερα, για την εξασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού. Επίσης, προτείνεται για τον περιορισμό των υπέρογκων εκπτώσεων, να ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης που ορίζει σήμερα ο νόμος, πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης και		

			εμπεριστατωμένη αιτιολόγηση της έκπτωσης (βλ. και άρθρο 35 παρ. 2,3,4 του ν. 3669/2008). 2.Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων: …….. στ) υπέβαλε προσφορά που κρίθηκε από την αναθέτουσα αρχή ως ασυνήθιστα χαμηλή με τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου 88, Καταρχάς είναι θετική η συγκεκριμένη προσθήκη στην κατεύθυνση της αποτροπής συνεννοήσεων μεταξύ οικονομικών φορέων. Όμως χρειάζεται διευκρινήσεις γιατί στο άρθρο 33 (88) διατυπώνεται διαφορετικά: Σε περίπτωση που οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στην σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του κηρύσσεται απαράδεκτη και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Ποιο από τα δύο θα ισχύει; αρθ. 25 παρόντος σ/ν Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου – Τροποποίηση του άρθρου 76 του ν.4412/2016: Κακώς αποσύρθηκε η διάταξη για τις ενώσεις οικονομικών φορέων που βοηθούσε κυρίως μικρότερους εργολάβους (παρ. 3 β του ισχύοντος νομικού πλαισίου για αναβάθμιση του ανώτατου ορίου της τάξης τους έως το 25% της διαφοράς του ορίου της τάξης τους και του ορίου της επόμενης τάξης), καθώς έτσι μειώνεται ο ανταγωνισμός. αρθ. 33 παρόντος σ/ν Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές – Τροποποίηση του άρθρου 88 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο ορθώς λήφθηκαν υπόψη ορισμένες από τις παρατηρήσεις του υπ' αρ. 8175/20-5-2020 εγγράφου της Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ (όπως επί παραδείγματι να ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος να υποβάλλει αιτιολόγηση της έκπτωσης, αλλά όχι κάτω από αυτό το όριο), πλην όμως θα΄πρεπε επιπρόσθετα όπως ήδη προαναφέρθηκε να περιλαμβάνονται τα εξής: Σε περίπτωση υποβολής μεγάλης έκπτωσης, πέραν της απαιτούμενης εγγύησης καλής εκτέλεσης που ορίζει σήμερα ο νόμος (5% επί της σύμβασης), να προσκομίζει επιπλέον πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης (βλ. και παρ. 2,3,4 του αρθ. 35 του ν.3669/08). Επίσης θα πρέπει να εξειδικευθούν οι όροι χαρακτηρισμού μιας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης βάσει σχετικής οδηγίας και εγκυκλίου του Υπ. Υποδομών. Για την κατάπτωση της εγγυητικής υπάρχουν αναφορές σε προηγούμενο άρθρο. 6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό		

			και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Με το «δύναται να κρίνει» χάνεται η αντικειμενικότητα του «απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο». 7. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και του Υπουργού Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και ο τρόπος σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με συναφείς μηχανισμούς καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Με την ίδια απόφαση μπορεί να ορίζονται τα κριτήρια βάσει των οποίων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα αναφερόμενα σε αυτές.» Τα ίδια περίπου έλεγε και ο 4412 αλλά εγκύκλιος δεν εκδόθηκε ποτέ. Μόνο ένα σχέδιο εγκυκλίου κυκλοφορούσε (μηδενικής θεσμικής υπόστασης ως σχέδιο) το οποίο βοηθούσε τους συναδέλφους στον «αυτοσχεδιασμό». Χρειάζονται αναλυτικές οδηγίες. αρθ. 40 παρόντος σ/ν Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση του άρθρου 97 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να προστεθεί η σημείωση ότι για τους οικονομικούς φορείς που επιλέξουν να μην παρατείνουν την προσφορά τους, θα πρέπει να αποκλείεται η οποιαδήποτε σχέση μεταξύ αυτών και τελικού μειοδότη (π.χ. διαδικασία υπεργολαβίας, κλπ, όσον αφορά την εκτέλεση του έργου), για λόγους εξασφάλισης υγιούς ανταγωνισμού. Επειδή όντως το συγκεκριμένο άρθρο μπορεί να οδηγήσει σε συνεννοήσεις πρέπει να δίνεται είτε η δυνατότητα ακύρωσης του διαγωνισμού (αν υπάρχουν υπόνοιες συνεννοήσεων) είτε η αυτοδίκαιη παράταση των προσφορών μέχρι τη λήξη των ένδικων μέσων. Άρθρο 99 του ν.4412/2016, Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις δημόσιες συμβάσεις, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών: Θα πρέπει να προβλεφθεί σχετική τροποποίηση του εν λόγω άρθρου, για την περίπτωση που για λόγους ανωτέρας βίας δεν διενεργηθεί η αποσφράγιση κατά την ορισθείσα ημέρα ή αν μέχρι τη μέρα αυτή δεν έχει υποβληθεί καμία προσφορά (όπως για παράδειγμα ισχύει η τυχόν μετάθεση της αποσφράγισης και της καταληκτικής ημερομηνίας σε οποιαδήποτε άλλη ημέρα, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής στις δημόσιες συμβάσεις έργων, κατά αντιστοιχία με το άρθρο 98).		

			Άρθρο 41 Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών– Τροποποίηση άρθρου 100 ν. 4412/2016 Οι παρ. 1, 2, 4 και 5 του άρθρου 100 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 100 Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών …… 2. Στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια, στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής: α) Η αποσφράγιση των δικαιολογητικών συμμετοχής, της τεχνικής προσφοράς, εφόσον προβλέπεται η υποβολή της στα έγγραφα της σύμβασης και της οικονομικής προσφοράς γίνεται την ημερομηνία και ώρα που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης ή τη σχετική πρόσκληση. Στο στάδιο αυτό τα στοιχεία των προσφορών που αποσφραγίζονται είναι προσβάσιμα μόνο από τα μέλη του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου και την αναθέτουσα αρχή. Το αρμόδιο όργανο προβαίνει αρχικά στον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και εν συνεχεία στην αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων. Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται με την καταχώριση σε πρακτικό των προσφερόντων, των αποτελεσμάτων του ελέγχου και αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 1) β) Στη συνέχεια αξιολογούνται οι οικονομικές προσφορές των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής και η τεχνική προσφορά κρίθηκαν αποδεκτά σύμφωνα με τα ανωτέρω και οι οικονομικές προσφορές καταχωρίζονται σε πρακτικό κατά σειρά μειοδοσίας. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 2) γ) Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της περ. β, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί εγγράφως τον πρώτο σε κατάταξη μειοδότη, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 103. Η διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 3) Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, της αξιολόγησης των τεχνικών και οικονομικών προσφορών και των δικαιολογητικών κατακύρωσης, κατά τα ανωτέρω, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105. Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής.		

			Προδικαστική θα γίνεται μετά το ΠΡΑΚΤΙΚΟ 3. (;). Αν ισχύσει αυτό θα ξεκινάει ο διαγωνισμός από την αρχή με κίνδυνο να εμπλακεί σε φαύλο κύκλο αν ασκηθεί νέα προδικαστική. 4. Στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία δεν προσδιορίζεται μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής: Σε αυτή την περίπτωση ορίζονται οι προδικαστικές κατά στάδιο που είναι ορθότερη διαδικασία. αρθ. 43 παρόντος σ/ν Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση του άρθρου 102 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο προτείνεται η αλλαγή της διατύπωσης "συγκεκριμένα έγγραφα" με "έγγραφα όπως προσδιορίζονται στη διακήρυξη" αρθ. 49 παρόντος σ/ν Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας– Αντικατάσταση άρθρου 117 ν. 4412/2016: Με τη συγκεκριμένη τροποποίηση που αναφέρει ότι "Για τις δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας, είναι δυνατόν να μην ακολουθείται διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και οι πληρωμές να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι νόμιμου φορολογικού παραστατικού, χωρίς να απαιτείται έκδοση πράξης ανάθεσης ή οι διαδικασίες εκτέλεσης του παρόντος από την αναθέτουσα αρχή.", είναι προφανής ο κίνδυνος κατασπατάλησης του δημόσιου χρήματος μέσα από αδιαφανείς διαδικασίες (δίχως αξιολόγηση της τήρησης των σχετικών προϋποθέσεων). αρθ. 50 παρόντος σ/ν Απευθείας ανάθεση – Τροποποίηση του άρθρου 118 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να προσδιορίζεται η απαίτηση δημοσίευσης σχετικής πρόσκλησης προ της ανάθεσης και να προβλέπεται η εισήγηση τεχνικής επιτροπής σχετικά με την πλήρωση των προϋποθέσεων του αναδόχου, ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα του αναδόχου να εκτελέσει την δημόσια σύμβαση. Επαναφορά της απευθείας ανάθεσης, με αποτέλεσμα την απώλεια δημόσιων πόρων μέσω της κατάργησης των εκπτώσεων απ' τους συνοπτικούς διαγωνισμούς, με ταυτόχρονη δημιουργία πελατειακών σχέσεων. αρθ. 53 παρόντος σ/ν Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης – Τροποποίηση του άρθρου 120 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο, για τις συμβάσεις του αρθ. 118 (παρ. 3α, 3β) προκύπτει περιορισμός δημοσιότητας κατά τη σύναψη αυτών και δυνατότητα προεπιλογής αναδόχων, μέσω της πρόσκλησης σε συγκεκριμένους φορείς, γεγονός που αντίκειται στη διαφάνεια και στο δημόσιο συμφέρον εν γένει. Αρθ. 121 και 361 του ν 4412/16: Στο Άρθρο 121 σε συνδυασμό με το Άρθρο 361, προκύπτει ότι στην ανοικτή διαδικασία σε περίπτωση άσκησης προσφυγής κατά προκήρυξης, η προθεσμία άσκησης προσφυγής κατά της προκήρυξης κάτω των ορίων ταυτίζεται με την προθεσμία παραλαβής προσφορών. Εκτιμούμε ότι δεν πρέπει οι δύο παραπάνω χρόνοι να		

			ταυτίζονται κατά αναλογία με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 127 παρ.1. Άρθρο 55 Έννομη προστασία κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118 και των δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 119– Αντικατάσταση άρθρου 127 ν. 4412/2016 1. Για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118, όποιος έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να ζητήσει την ακύρωση πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής και την αναστολή εκτέλεσης , ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, κατά τα 104 οριζόμενα στο π.δ. 18/1989 (Α' 8), το οποίο αποφαίνεται αμετακλήτως χωρίς να επιτρέπεται η προηγούμενη άσκηση άλλης ειδικής ή ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής. Καταργείται η δυνατότητα ένστασης ενώπιον της αναθέτουσας αρχής και επιβάλλεται προσφυγή στο Διοικητικό Εφετείο, διαδικασία προφανώς πολύ πιο χρονοβόρα και με μεγαλύτερο κόστος, αναντίστοιχα δύσκολη συγκριτικά με την εκτιμώμενη αξία των συμβάσεων(για έργα <60.000 €). αρθ. 56 παρόντος σ/ν Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις – Τροποποίηση του άρθρου 128 του ν.4412/2016: Θα πρέπει να καταργηθεί η πρόβλεψη περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση της παρ.1 και 2 του αρθ. 128 (για δημόσιες συμβάσεις, συμβάσεις παραχώρησης ή συμβάσεις έργων που υλοποιούνται ως ΣΔΙΤ άνω των 30.000.000,00 ευρώ), καθώς υπονομεύει τον ελεύθερο ανταγωνισμό, το δημόσιο συμφέρον και δημιουργεί συνθήκες επανεμφάνισης της διαφθοράς. αρθ. 57 παρόντος σ/ν Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη, τροποποίηση του αρθ. 136 του ν.4412/16: Θα πρέπει να καταργηθεί η διάταξη ότι δύναται η επίβλεψη των έργων να γίνεται από ιδιώτες. Αντίθετα απαιτείται η ενίσχυση της επίβλεψης δημοσίων έργων από τεχνικούς δημόσιους υπάλληλους, με ανάλογες προσλήψεις, συνεχή επιμόρφωση και εξασφάλιση της παρουσίας αυτών επιτόπου των έργων, ώστε να επιτευχθεί και η τεχνική επάρκεια των υπηρεσιών. Οι επιβλέψεις πρέπει να γίνονται από μηχανικούς του δημοσίου και όχι από ιδιώτες ώστε να εξασφαλίζεται η μέγιστη δυνατή διαφάνεια και η εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Επιπρόσθετα, μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις που τεκμηριωμένα δεν υπάρχει επαρκές τεχνικό προσωπικό στη Διευθύνουσα Υπηρεσία, δύναται να προβλέπεται διαδικασία επίβλεψης από άλλο φορέα, κατόπιν έγκρισης της αναθέτουσας αρχής, που θα υπόκειται σε κάθε περίπτωση στον έλεγχο της Δ/νουσας υπηρεσίας, η οποία υποχρεωτικά θα ορίζει επόπτη μηχανικό σε κάθε τέτοιο έργο, ο οποίος θα εποπτεύει και θα παρακολουθεί την πορεία του έργου και την επίβλεψη αυτού σύμφωνα με τη σύμβαση (θα έχει τη δυνατότητα τελικού ελέγχου των επιμετρήσεων και των λογαριασμών, μετά		

			και τον έλεγχο του ιδιωτικού φορέα, τα οποία μετά την έγκριση του Προϊσταμένου της Δ.Υ. θα αποτελούν πράξεις της Υπηρεσίας σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, κλπ). Επίσης σημειώνονται επιπλέον τα εξής: Η αναφορά στο άρθρο της παρούσας τροποποίησης, ότι “στην περίπτωση ανάθεσης της επίβλεψης σε ιδιωτικό φορέα (ή ελεγκτή μηχανικό), τότε η Δ.Υ. δεν ορίζει επιβλέποντα μηχανικό”, καθώς επίσης και ότι “τα πορίσματα ή τα έγγραφα που συντάσσονται από τον ιδιωτικό φορέα δεν γεννούν διαφορές μεταξύ του επιβλέποντος και του αναδόχου”, στερούνται νομικής και πραγματικής βάσης, καθώς αφενός δεν διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, αφετέρου δεν είναι δυνατόν στη συνέχεια όπως αναφέρεται παρακάτω να πραγματοποιούνται επιτόπιοι έλεγχοι του έργου από την Δ.Υ., με σκοπό να διαπιστώνει την εξέλιξη του έργου, τη νόμιμη άσκηση της επίβλεψης και τη συμμόρφωση του αναδόχου με την σύμβαση εκτέλεσης του έργου. Επίσης, για τους ίδιους λόγους δεν είναι δυνατή η υλοποίηση της διαδικασίας εναντίωσης της Δ.Υ. στα πορίσματα και έγγραφα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, καθώς δεν έχει οριστεί δημόσιος υπάλληλος της Δ.Υ. που να παρακολουθεί εμπεριστατωμένα το έργο και έχοντας όλες τις ευθύνες που απορρέουν από τις σχετικές με την εκτέλεση δημοσίων έργων διατάξεις. Αντίθετα δε, επιφορτίζεται τεχνηέντως ο προϊστάμενος της Δ.Υ. με αρμοδιότητες και διαδικασίες που πιθανόν να μην μπορεί να ανταποκριθεί και εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος. Εν τέλει, μας προξενεί εντύπωση το γεγονός ότι στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι "Στην περίπτωση αιτιολογημένης εναντίωσης της διευθύνουσας υπηρεσίας, η προϊσταμένη αρχή του έργου αποφασίζει για τις εν λόγω διαφορές (μεταξύ αναδόχου, ιδιώτη επιβλέποντα και Δ.Υ.), και η απόφαση δεσμεύει την διευθύνουσα υπηρεσία, τον φορέα επίβλεψης και τον ανάδοχο". Αυτό σημαίνει ότι εφόσον καλούνται οι τεχνικοί υπάλληλοι της Δ.Υ. και της Προϊσταμένης αρχής να εξετάσουν τις διαφορές του αναδόχου, και μάλιστα με απόφαση δεσμευτική για τον ιδιώτη επιβλέποντα και τον ανάδοχο, αναγνωρίζεται σαφώς ότι οι δημόσιοι τεχνικοί υπάλληλοι της Δ.Υ. και της αναθέτουσας αρχής διαθέτουν σημαντική εμπειρία αλλά και τεχνική κατάρτιση επί των έργων. Έτσι λοιπόν προκύπτει το εύλογο ερώτημα, για ποιο λόγο δεν θεωρούνται κατάλληλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι να κάνουν οι ίδιοι την επίβλεψη των έργων, όταν μάλιστα αυτό δεν θα έχει οικονομική επιβάρυνση στον Π/Υ του έργου και κατ' επέκταση στον φορολογούμενο πολίτη. Κατά ανάλογο τρόπο, και όπως ήδη έχουμε αναφέρει, θα πρέπει να σταματήσει η μεταφορά αρμοδιοτήτων του δημοσίου σε ανώνυμες εταιρείες (Α.Ε.), οι οποίες λειτουργούν έξω από το δημόσιο έλεγχο, με ειδικό προνομιακό νομοθετικό πλαίσιο και έχουν, όπως έχει επανειλημμένως αποδειχθεί βάσει τεκμηριωμένων δημοσιευμένων στοιχείων, κόστος πολύ μεγαλύτερο απ’ αυτό των τεχνικών υπηρεσιών. Συνεπώς και σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να τεθεί το χρονικό πλαίσιο κατάργησής τους και		

			απορρόφησής τους από τις δημόσιες τεχνικές υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, οι οποίες στελεχώνονται από αξιόλογο και έμπειρο ανθρώπινο δυναμικό. Περαιτέρω υποβάθμιση των δημοσίων υπηρεσιών, μη αξιοποίηση συσσωρευμένης εμπειρίας των στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης, εμπλοκή της διευθύνουσας υπηρεσίας στις διαφωνίες που θα ανακύπτουν. Ο ιδιωτικός φορέας επίβλεψης να μπορεί να εισηγείται στην αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση διαφορών. Να διαγραφεί η ανωτέρω προσθήκη στην παρ. 10 για το πειθαρχικό παράπτωμα. Άρθρο 58 Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη – Προσθήκη άρθρου 136Α στον ν. 4412/2016 Στον ν. 4412/2016 (Α’ 147) προστίθεται άρθρο 136Α ως εξής: «Άρθρο 136Α Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Η επίβλεψη έργ		

11947		2020-12-07 14:52:02	Άρθρο 23 (Τροποποίηση του άρθρου 73 – Λόγοι Αποκλεισμού) §4 ζ. “Εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος εκ προθέσεως σοβαρών απατηλών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή …….” Επίσης §4 θ. “Εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με κατάλληλα μέσα, ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του.” ΠΡΟΤΑΣΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ • Και για τις δύο παραπάνω περιπτώσεις, καλό θα ήταν να θεσπιστεί χρονική διάρκεια από την διάπραξη του γεγονότος ή από την τελεσίδικη απόφαση, μετά την παρέλευση της οποίας (χρονικής διάρκειας) δεν θα επέρχονται οι κυρώσεις. • Για την απόδειξη διάπραξης «σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος» της §4θ να απαιτείται τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή πράξη του ΜΗΕΤΕ (ΜΕΕΠ) και να μην αρκεί μόνο απόφαση της αναθέτουσας αρχής		

11948	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:54:06	Π.Ο. Ε.Μ.Δ.Υ.Δ.Α.Σ. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΝΩΣΕΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ Μαυρομματαίων 17, 104 34 ΑΘΗΝΑ τηλ: 210-88.16.583 fax: 210-82.59.410 e-mail: emdydas@tee.gr URL: www.emdydas.gr Αρ. Πρωτ.: 8357 Αθήνα, 07/12/2020 Προς: 1. Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων κ. Γεωργιάδη Αδ. 2. Υπουργό Υποδομών κ. Καραμανλή Κων. Κοιν: 1. Πρόεδρο και ΔΕ ΤΕΕ 2. Α' βάθμιες ΕΜΔΥΔΑΣ Θέμα: Παρατηρήσεις σχετικά με το «ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ, ΤΗΝ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ» του Υπ. Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που αφορά τροποποιήσεις στο Ν.4412/16 http://www.opengov.gr/ypoian/?p=11848) Αξιότιμοι κ. Υπουργοί Το παρόν υπό διαβούλευση σ/ν περιλαμβάνει σημαντικές τροποποιήσεις και αλλαγές του ν. 4412/16 που αφορά τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Δύσκολο εγχείρημα, το οποίο δεν μας πείθει όλους εμάς τους Διπλωματούχους Μηχανικούς του Δημοσίου για την αποτελεσματικότητά του, καθώς και για το εάν το τροποποιούμενο πλαίσιο διαδικασιών των δημοσίων συμβάσεων κινείται προς την κατεύθυνση της διασφάλισης του δημόσιου συμφέροντος. Η Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ, ως εκπρόσωπος των Διπλωματούχων Μηχανικών του Δημοσίου έχει διατυπώσει επανειλημμένως τις θέσεις της για επιμέρους ζητήματα που έχουν προκύψει σε θέματα Δημόσιων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών. Άλλωστε όπως γνωρίζετε, το τρέχον διάστημα, η Ομοσπονδία μας, μαζί με άλλες έξι πανελλήνιες Ομοσπονδίες ΠΟΕ -ΟΤΑ, ΟΣΕΑΔΕ, ΠΟΣΕΥ ΠΕΧΩΔΕ, ΠΟΜΗΤΕΔΥ, ΠΟΓΕΔΥΠΕ, που εκφράζουν παραπάνω από 100.000 δημόσιους υπαλλήλους, έχουμε προκηρύξει Απεργία – Αποχή των μελών μας από τη Συμμετοχή τους στις διαδικασίες του Μητρώου Μελών Δημοπρασιών (Μη.ΜΕ.Δ) για Διαγωνισμούς που έχουν ημερομηνία	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			δημοπράτησης από 23 Νοεμβρίου έως 11 Δεκεμβρίου καταρχήν και ανάλογα με τις εξελίξεις θα υπάρξει χρονική επέκταση, εκφράζοντας την πλήρη αντίθεσή της στη γενικευμένη προσπάθεια ιδιωτικοποίησης κρίσιμων Δημόσιων Λειτουργιών και στην εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Τεχνικής Υπηρεσία σε ιδιώτες. Παλεύουμε για το σταμάτημα αυτών των πολιτικών και από κοινού με τις άλλες Ομοσπονδίες, διεκδικούμε Προσλήψεις όλων των κλάδων και ειδικοτήτων του εμπλεκόμενου προσωπικού με μόνιμες και σταθερές σχέσεις εργασίες σε όλες τις Υπηρεσίες του Δημοσίου, Ενίσχυση των Δημόσιων Τεχνικών και όλων των Ελεγκτικών Υπηρεσιών και όχι την ιδιωτικοποίηση τους και την εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε ιδιώτες, Θεσμική και οικονομική αναβάθμιση του συνόλου του προσωπικού και την Κατάργηση των σχετικών νόμων που επιτρέπουν τις ιδιωτικοποιήσεις Δημόσιων Υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό και παρόλο που η Ομοσπονδία μας δεν προσκλήθηκε να συμμετέχει στην ομάδα εργασίας για τις τροποποιήσεις του ν. 4412/16, πιστεύουμε ότι θα πρέπει θεσμικά να συμμετέχουμε στην διαδικασία διαβούλευσης, να κληθούμε να παραστούμε στην συζήτηση και να καταθέσουμε τις απόψεις μας, που είναι βασισμένες στην τεράστια εμπειρία και τεχνογνωσία που έχουμε συσσωρεύσει επάνω στα ζητήματα ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ως καθ' ύλην αρμόδιοι. Μια γενική παρατήρηση επί του σ/ν, είναι η παντελής έλλειψη αναφοράς για στελέχωση των υπηρεσιών με μόνιμες και σταθερές σχέσεις εργασίες, το οποίο έχουμε επισημάνει επανειλημμένα σε έγγραφά μας προς τα Υπουργεία σας. Τουναντίον επιχειρείται στο παρόν νομοσχέδιο, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε ιδιώτες και εξωτερικούς συμβούλους, με τη δημιουργία προτεινόμενου μητρώου ιδιωτών επιβλεπόντων, που θα οδηγήσει αναπόφευκτα σε φαινόμενα, όπου «Ελεγκτές» και «Ελεγχόμενοι» θα αλληλοδιαπλέκονται, καθώς οι ρόλοι αυτοί θα εναλλάσσονται ανά έργο. Με τις προβλέψεις του Ν/Σ: ιδιώτες θα καθορίζουν τις τεχνικές προδιαγραφές για τα έργα, ιδιώτες θα καθορίζουν τις τιμές των υλικών και των εργασιών, δηλαδή το κόστος των έργων, τις μελέτες θα τις εκπονούν οι ιδιώτες μελετητές και θα τις επιβλέπουν οι πιστοποιημένοι ιδιωτικοί φορείς. Τα έργα θα τα κατασκευάζουν οι ιδιώτες εργολάβοι και θα τα επιμετρούν και επιβλέπουν ιδιώτες. Μόνο το κόστος θα πληρώνει το Δημόσιο με πλημμελή έλεγχο και τεράστιες επισφάλειες. Άλλωστε, η πρόσφατη εμπειρία της ανάθεσης της έκδοσης και του Ελέγχου Δόμησης σε ιδιώτες μηχανικούς, εκτιμούμε ότι έχει οδηγήσει σε πληθώρα έκδοσης λανθασμένων αδειών, που θα δημιουργήσουν πολλαπλά προβλήματα στο μέλλον, τα οποία τελικά θα κληθούν να διαχειριστούν οι Δημόσιες Υπηρεσίες. Επίσης, για την εφαρμογή του παρόντος προτεινόμενου σ/ν απαιτείται η έκδοση πληθώρας υπουργικών αποφάσεων και η δημιουργία νέων μητρώων, τα οποία θα έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική καθυστέρηση στην δημοπράτηση και εκτέλεση των νέων έργων.		

		Επιπρόσθετα, σημειώνουμε ότι πέραν της ανωτέρω ριζικής μας αντίθεσης στην πολιτική που εκχωρεί αρμοδιότητες σε ιδιώτες, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά παραθέτουμε τα παρακάτω, όπως προέκυψαν κατόπιν διαβούλευσης με τις Α' Βάθμιες Ενώσεις μας και τα μέλη μας Διπλωματούχους Μηχανικούς.		

11949	ΓΕΝΙΚΑ	2020-12-07 14:55:02	Π.Ο. Ε.Μ.Δ.Υ.Δ.Α.Σ. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΝΩΣΕΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ Κατ' άρθρον Παρατηρήσεις: αρθ. 1, παρ.1 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016): αρθ. 2, παρ. 1.7: Προτείνεται η διατύπωση «ως έργο νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού (και όχι αποκλειστικά πολιτικού μηχανικού που αναφέρεται στο παρόν σ/ν), το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Επίσης, απαιτείται περαιτέρω διεξοδική διευκρίνιση και αποσαφήνιση του τι είναι έργο, προμήθεια, μελέτη και τι παροχή υπηρεσίας, ώστε να μην προκύπτουν σφάλματα και καθυστερήσεις στην εφαρμογή των διακριτών διατάξεων. αρθ. 1, παρ.2 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016), αρθ. 2 παρ. 2.4: Θα πρέπει να παραμείνει ως αρμοδιότητα της διευθύνουσας υπηρεσίας και η παρακολούθηση της κατασκευής του έργου, ώστε να διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, που υπηρετούν οι υπάλληλοί της σύμφωνα με το Σύνταγμα. αρθ. 1, παρ. 3 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016), (σελ. 20) 6) β) «τεχνικές υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων επί ορισμένου χρόνου, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας. Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο, ιδίως: … γ) την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου, Το θολό τοπίο στα αποφαινόμενα όργανα παραμένει. Ιδίως στους ΟΤΑ μετά την εφαρμογή του Καλλικράτη και την κατάργηση της υπηρεσιακής προϊσταμένης αρχής υπάρχει σύγχυση αρμοδιοτήτων μεταξύ της Διευθύνουσας (Τμήμα), του Διευθυντή της ΤΥ, του Τεχνικού Συμβουλίου, της Οικονομικής Επιτροπής ακόμα και την Επιτροπή Διαγωνισμού. Προϊσταμένη αρχή είναι κατά περίπτωση είτε ο Διευθυντής της ΤΥ είτε η Οικονομική Επιτροπή. Για παράδειγμα στο άρθρο 33 (88) ορίζεται: 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

			Χρειάζεται αποσαφήνιση για το ποιο όργανο κάνει τι. παρ. 2.4α: Εισάγεται η έννοια του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης και ιδιώτη επιβλέποντα ελεγκτή μηχανικού δημοσίων έργων, χωρίς περαιτέρω αιτιολογία ή ανάγκη τεκμηρίωσης της σύστασης αυτού. Σημειώνεται δε, ότι τις τελευταίες δεκαετίες πλήθος μεγάλων έργων όπως δρόμοι, μεγάλα τεχνικά, φράγματα, κτιριακές υποδομές (σχολεία, νοσοκομεία, δημόσια κτίρια) αλλά ακόμη και Ολυμπιακά έργα ολοκληρώθηκαν άρτια με την επίβλεψη των διπλωματούχων μηχανικών του δημοσίου, οι οποίοι υπηρετώντας το δημόσιο συμφέρον, πιστοποιούν την καλή εκτέλεσή των έργων και την ασφαλή παράδοση αυτών για χρήση, αναλαμβάνοντας και τις ανάλογες ευθύνες με την υπογραφή τους σε όλα τα στάδια εκτέλεσης του έργου. Αντιθέτως, στην περίπτωση που η επίβλεψη των έργων γίνει από ιδιώτες, θα προστεθεί μια επιπλέον σημαντική δαπάνη αμοιβής των ιδιωτών αυτών στο συνολικό κόστος και προϋπολογισμό του έργου, που θα επιβαρύνει τον έλληνα πολίτη. Και είναι προφανές ότι αυτοί που θα διεκδικήσουν, λόγω εμπειρίας, να κάνουν την επίβλεψη των δημοσίων έργων θα είναι άμεσα ή έμμεσα εξαρτώμενοι από τις κατασκευαστικές εταιρίες στις οποίες απασχολούνταν όλα τα προηγούμενα χρόνια, με επιζήμιες συνέπειες για το δημόσιο συμφέρον. αρθ. 5 παρόντος σ/ν Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ, αρθ. 36 του ν.4412: Με το παρόν άρθρο καταργείται η διαδικασία του συνοπτικού (πρόχειρου) διαγωνισμού για την εκτέλεση μικρών έργων με σύντομες διαδικασίες, που αποτελούσε ένα χρήσιμο εργαλείο για τις αναθέτουσες αρχές. Αντί αυτής της κατάργησης, προτείνουμε η διαδικασία που θα χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές για μία δημόσια σύμβαση με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των 60.000,00 χωρίς Φ.Π.Α. και έως τα όρια της απευθείας ανάθεσης (30.000,00) να είναι αυτή του συνοπτικού διαγωνισμού με σφραγισμένους φακέλους προσφοράς. Τα ανωτέρω θα έχουν ως στόχο τη μείωση του διοικητικού βάρους για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς, καθώς και την αύξηση της συμμετοχής των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, δεδομένου ότι η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ αποτελεί πολύπλοκη διαδικασία, λόγω έλλειψης γνώσης ή εμπειρίας σε ηλεκτρονικές διαδικασίες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. αρθ. 10 παρόντος σ/ν Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών– Τροποποίηση του άρθρου 44 του ν.4412/2016: Αναφέρεται σε αναθέτουσες αρχές που δεν έχουν τεχνική επάρκεια, χωρίς να αποσαφηνίζεται ποια αναθέτουσα αρχή θεωρείται τεχνικά επαρκής (ποιοτικά και ποσοτικά) ή ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληροί σε στελεχιακό δυναμικό, εξοπλισμό υπηρεσίας, κλπ. Θα πρέπει να θεσμοθετηθεί μία ελάχιστη στελέχωση για την τεχνική υπηρεσία		

			κάθε αναθέτουσας αρχής, κατόπιν διαβούλευσης με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (κατ' αναλογία του άρθρου 97Α του Ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 73 του Ν. 4745/2020, με το οποίο θεσπίστηκε η ελάχιστη απαιτούμενη στελέχωση για τις Υπηρεσίες Δόμησης), αλλά και έπειτα από έρευνα και μελέτη μιας Ειδικής Επιτροπής, με την απαραίτητη συμμετοχή της ΠΟ ΕΜΔΥΔΑΣ (μαζί με την πολύτιμη συνδρομή των εμπλεκόμενων συναδέλφων), ώστε να υπάρχει μια ενιαία αντιμετώπιση του ζητήματος. Στόχος σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι η στελέχωση των αντίστοιχων υπηρεσιών με το αναγκαίο προσωπικό και ειδικά τους διπλωματούχους μηχανικούς όλων των αναγκαίων ειδικοτήτων, σύμφωνα με τα επαγγελματικά τους δικαιώματα, ώστε οι Υπηρεσίες να μπορούν να ασκήσουν τα καθήκοντά τους. αρθ. 13 παρόντος σ/ν Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς -Τροποποίηση του άρθρου 47 του ν.4412/2016 : Θα πρέπει στο άρθρο να αναφέρεται και ο ανώτερος χρόνος, όπως στο ισχύον άρθρο (60 ή 45) ημέρες. αρθ. 15 παρόντος σ/ν Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες – Τροποποίηση του άρθρου 49 του ν.4412/2016: Η αναφορά ότι «πλην, των έργων που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001 (Α` 17), σε κάθε άλλη περίπτωση η απόφαση κατακύρωσης της περίπτωση γ΄ της παραγράφου παρ. 3 του άρθρου 105 του παρόντος δεν κοινοποιείται στον προσωρινό ανάδοχο, αν δεν εξασφαλίζονται επαρκή μέτωπα εργασίας για την εκκίνηση της εκτέλεσης του έργου. Η κατά το προηγούμενο εδάφιο μη κοινοποίηση στον ανάδοχο της απόφασης κατακύρωσης δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι (6) μήνες», αποτελεί έναν εύσχημο τρόπο αλλοίωσης της εγκυρότητας των διαγωνισμών, καθυστερώντας την απόδοση μετώπου, ώστε να υπάρχει δυνατότητα υπαναχώρησης του μειοδότη από την υποβληθείσα προσφορά, με αποτέλεσμα να καταλήξει η εργολαβία σε επόμενο υποψήφιο με μικρότερη προσφορά. (έχει γίνει σε διάφορες περιπτώσεις στο παρελθόν). Για το λόγο αυτό θα μπορούσε να οριστεί ότι ως επαρκές μέτωπο θεωρούνται εργασίες έως 25% του προϋπολογισμού του έργου (ή το 30% του διαθέσιμου συνεχόμενου μετώπου εργασιών). Επίσης, θα πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένα οι υποχρεώσεις του κυρίου ή φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου, που απαιτείται να κάνει τη μεταφορά του δικτύου του, ώστε να δεσμεύεται αναλυτικότερα με την τήρηση σχετικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των εργασιών μετά την προπληρωμή του από την αναθέτουσα αρχή. Επί παραδείγματι έχουν παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια φαινόμενα σημαντικής καθυστέρησης από παρόχους (π.χ. ΔΕΔΔΗΕ, κλπ), οι οποίοι αν και προπληρώθηκαν τις απαιτούμενες δαπάνες μετακινήσεις των δικτύων τους, καθυστέρησαν σημαντικά την υλοποίηση του έργου μετακίνησης των δικτύων τους, με αποτέλεσμα την αξίωση θετικών ζημιών και πληρωμής σταλιών από τον ανάδοχο του δημοσίου έργου. Έτσι προτείνεται να προστεθεί στο παρόν άρθρο και το εξής: Ο φορέας εκμετάλλευσης ή ο κύριος του δικτύου υποχρεούται να υποβάλει		

			χρονοδιάγραμμα προμήθειας των απαιτούμενων υλικών και εκτέλεσης των εργασιών που απαιτούνται για την μετατόπιση του δικτύου, που να συμβαδίζει με τα χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των εργασιών του έργου, ώστε να μην προκαλούνται καθυστερήσεις. Σε περίπτωση που με υπαιτιότητα του φορέα εκμετάλλευσης ή του κυρίου του δικτύου προκαλούνται σημαντικές καθυστερήσεις στην μεταφορά των δικτύων, που έχουν ως αποτέλεσμα τις αξιώσεις θετικών ζημιών και πληρωμής σταλιών από τον ανάδοχο της κατασκευής του δημοσίου έργου, το εν λόγω κόστος των θετικών ζημιών και σταλιών θα μεταφέρεται στον κύριο του δικτύου, ο οποίος και θα το αποδίδει στη συνέχεια αμελητί στον κύριο του έργου. αρθ. 16 παρόντος σ/ν Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτη–Τροποποίηση του άρθρου 50 του ν.4412/2016: Προκύπτουν εύλογα ερωτήματα σχετικά με τη διασφάλιση των συμφερόντων του δημοσίου και ως προς τη σαφήνεια των κριτηρίων ανταλλαγμάτων, καθώς δίνεται η δυνατότητα αντί χρηματικής καταβολής η παραχώρηση εργολαβικού ανταλλάγματος, χωρίς όμως να αναλάβει ο ανάδοχος το λειτουργικό κινδύνου, που απορρέει από την εκμετάλλευση των εν λόγω έργων. αρθ. 17 παρόντος σ/ν Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης – Τροποποίηση του άρθρου 53 του ν.4412/2016: Η περ. της παρ. 7β θα πρέπει να συμπληρωθεί κατάλληλα ώστε να μην μειώνεται ο ανταγωνισμός λόγω των "φωτογραφικών" συνήθως όρων που τίθενται στις διακηρύξεις. Προτείνεται η διατύπωση «Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο τεκμηριώνεται και αιτιολογείται εμπεριστατωμένα από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου.» Σε απλά έργα πχ συντήρηση οδών είναι αδιανόητο να μπαίνουν όροι (πέραν της τάξης του πτυχίου) που αποκλείουν οικονομικούς φορείς. αρθ. 22 παρόντος σ/ν Εγγυήσεις, άρθρο 72 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο ορθώς λήφθηκαν υπόψη οι εν λόγω παρατηρήσεις του υπ' αρ. 8175/20-5-2020 εγγράφου της Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ, ώστε να προσκομίζονται στην αναθέτουσα αρχή οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην αυτών που εκδίδονται ηλεκτρονικά, πριν την ορισθείσα ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών. Επίσης, θα πρέπει και ο πίνακας συμμετεχόντων υποψηφίων του διαγωνισμού να ανακοινώνεται κατά την διαδικασία αποσφράγισης των προσφορών από την Επιτροπή και όχι νωρίτερα, για την εξασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού. Επίσης, προτείνεται για τον περιορισμό των υπέρογκων εκπτώσεων, να ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης που ορίζει σήμερα ο νόμος, πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης και εμπεριστατωμένη αιτιολόγηση της έκπτωσης (βλ. και άρθρο 35 παρ. 2,3,4 του		

			ν. 3669/2008). 2.Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων: …….. στ) υπέβαλε προσφορά που κρίθηκε από την αναθέτουσα αρχή ως ασυνήθιστα χαμηλή με τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου 88, Καταρχάς είναι θετική η συγκεκριμένη προσθήκη στην κατεύθυνση της αποτροπής συνεννοήσεων μεταξύ οικονομικών φορέων. Όμως χρειάζεται διευκρινήσεις γιατί στο άρθρο 33 (88) διατυπώνεται διαφορετικά: Σε περίπτωση που οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στην σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του κηρύσσεται απαράδεκτη και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Ποιο από τα δύο θα ισχύει; αρθ. 25 παρόντος σ/ν Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου – Τροποποίηση του άρθρου 76 του ν.4412/2016: Κακώς αποσύρθηκε η διάταξη για τις ενώσεις οικονομικών φορέων που βοηθούσε κυρίως μικρότερους εργολάβους (παρ. 3 β του ισχύοντος νομικού πλαισίου για αναβάθμιση του ανώτατου ορίου της τάξης τους έως το 25% της διαφοράς του ορίου της τάξης τους και του ορίου της επόμενης τάξης), καθώς έτσι μειώνεται ο ανταγωνισμός. αρθ. 33 παρόντος σ/ν Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές – Τροποποίηση του άρθρου 88 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο ορθώς λήφθηκαν υπόψη ορισμένες από τις παρατηρήσεις του υπ' αρ. 8175/20-5-2020 εγγράφου της Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ (όπως επί παραδείγματι να ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος να υποβάλλει αιτιολόγηση της έκπτωσης, αλλά όχι κάτω από αυτό το όριο), πλην όμως θα΄πρεπε επιπρόσθετα όπως ήδη προαναφέρθηκε να περιλαμβάνονται τα εξής: Σε περίπτωση υποβολής μεγάλης έκπτωσης, πέραν της απαιτούμενης εγγύησης καλής εκτέλεσης που ορίζει σήμερα ο νόμος (5% επί της σύμβασης), να προσκομίζει επιπλέον πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης (βλ. και παρ. 2,3,4 του αρθ. 35 του ν.3669/08). Επίσης θα πρέπει να εξειδικευθούν οι όροι χαρακτηρισμού μιας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης βάσει σχετικής οδηγίας και εγκυκλίου του Υπ. Υποδομών. Για την κατάπτωση της εγγυητικής υπάρχουν αναφορές σε προηγούμενο άρθρο. 6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον		

			μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Με το «δύναται να κρίνει» χάνεται η αντικειμενικότητα του «απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο». 7. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και του Υπουργού Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και ο τρόπος σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με συναφείς μηχανισμούς καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Με την ίδια απόφαση μπορεί να ορίζονται τα κριτήρια βάσει των οποίων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα αναφερόμενα σε αυτές.» Τα ίδια περίπου έλεγε και ο 4412 αλλά εγκύκλιος δεν εκδόθηκε ποτέ. Μόνο ένα σχέδιο εγκυκλίου κυκλοφορούσε (μηδενικής θεσμικής υπόστασης ως σχέδιο) το οποίο βοηθούσε τους συναδέλφους στον «αυτοσχεδιασμό». Χρειάζονται αναλυτικές οδηγίες. αρθ. 40 παρόντος σ/ν Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση του άρθρου 97 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να προστεθεί η σημείωση ότι για τους οικονομικούς φορείς που επιλέξουν να μην παρατείνουν την προσφορά τους, θα πρέπει να αποκλείεται η οποιαδήποτε σχέση μεταξύ αυτών και τελικού μειοδότη (π.χ. διαδικασία υπεργολαβίας, κλπ, όσον αφορά την εκτέλεση του έργου), για λόγους εξασφάλισης υγιούς ανταγωνισμού. Επειδή όντως το συγκεκριμένο άρθρο μπορεί να οδηγήσει σε συνεννοήσεις πρέπει να δίνεται είτε η δυνατότητα ακύρωσης του διαγωνισμού (αν υπάρχουν υπόνοιες συνεννοήσεων) είτε η αυτοδίκαιη παράταση των προσφορών μέχρι τη λήξη των ένδικων μέσων. Άρθρο 99 του ν.4412/2016, Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις δημόσιες συμβάσεις, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών: Θα πρέπει να προβλεφθεί σχετική τροποποίηση του εν λόγω άρθρου, για την περίπτωση που για λόγους ανωτέρας βίας δεν διενεργηθεί η αποσφράγιση κατά την ορισθείσα ημέρα ή αν μέχρι τη μέρα αυτή δεν έχει υποβληθεί καμία προσφορά (όπως για παράδειγμα ισχύει η τυχόν μετάθεση της αποσφράγισης και της καταληκτικής ημερομηνίας σε οποιαδήποτε άλλη ημέρα, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής στις δημόσιες συμβάσεις έργων, κατά αντιστοιχία με το άρθρο 98). Άρθρο 41		

			Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών– Τροποποίηση άρθρου 100 ν. 4412/2016 Οι παρ. 1, 2, 4 και 5 του άρθρου 100 του ν. 4412/2016 (Α’ 147) τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 100 Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών …… 2. Στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια, στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής: α) Η αποσφράγιση των δικαιολογητικών συμμετοχής, της τεχνικής προσφοράς, εφόσον προβλέπεται η υποβολή της στα έγγραφα της σύμβασης και της οικονομικής προσφοράς γίνεται την ημερομηνία και ώρα που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης ή τη σχετική πρόσκληση. Στο στάδιο αυτό τα στοιχεία των προσφορών που αποσφραγίζονται είναι προσβάσιμα μόνο από τα μέλη του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου και την αναθέτουσα αρχή. Το αρμόδιο όργανο προβαίνει αρχικά στον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και εν συνεχεία στην αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων. Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται με την καταχώριση σε πρακτικό των προσφερόντων, των αποτελεσμάτων του ελέγχου και αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 1) β) Στη συνέχεια αξιολογούνται οι οικονομικές προσφορές των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής και η τεχνική προσφορά κρίθηκαν αποδεκτά σύμφωνα με τα ανωτέρω και οι οικονομικές προσφορές καταχωρίζονται σε πρακτικό κατά σειρά μειοδοσίας. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 2) γ) Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της περ. β, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί εγγράφως τον πρώτο σε κατάταξη μειοδότη, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 103. Η διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 3) Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, της αξιολόγησης των τεχνικών και οικονομικών προσφορών και των δικαιολογητικών κατακύρωσης, κατά τα ανωτέρω, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105. Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής. Προδικαστική θα γίνεται μετά το ΠΡΑΚΤΙΚΟ 3. (;). Αν ισχύσει αυτό θα ξεκινάει		

			ο διαγωνισμός από την αρχή με κίνδυνο να εμπλακεί σε φαύλο κύκλο αν ασκηθεί νέα προδικαστική. 4. Στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία δεν προσδιορίζεται μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής: Σε αυτή την περίπτωση ορίζονται οι προδικαστικές κατά στάδιο που είναι ορθότερη διαδικασία. αρθ. 43 παρόντος σ/ν Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση του άρθρου 102 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο προτείνεται η αλλαγή της διατύπωσης "συγκεκριμένα έγγραφα" με "έγγραφα όπως προσδιορίζονται στη διακήρυξη" αρθ. 49 παρόντος σ/ν Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας– Αντικατάσταση άρθρου 117 ν. 4412/2016: Με τη συγκεκριμένη τροποποίηση που αναφέρει ότι "Για τις δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας, είναι δυνατόν να μην ακολουθείται διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και οι πληρωμές να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι νόμιμου φορολογικού παραστατικού, χωρίς να απαιτείται έκδοση πράξης ανάθεσης ή οι διαδικασίες εκτέλεσης του παρόντος από την αναθέτουσα αρχή.", είναι προφανής ο κίνδυνος κατασπατάλησης του δημόσιου χρήματος μέσα από αδιαφανείς διαδικασίες (δίχως αξιολόγηση της τήρησης των σχετικών προϋποθέσεων). αρθ. 50 παρόντος σ/ν Απευθείας ανάθεση – Τροποποίηση του άρθρου 118 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να προσδιορίζεται η απαίτηση δημοσίευσης σχετικής πρόσκλησης προ της ανάθεσης και να προβλέπεται η εισήγηση τεχνικής επιτροπής σχετικά με την πλήρωση των προϋποθέσεων του αναδόχου, ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα του αναδόχου να εκτελέσει την δημόσια σύμβαση. Επαναφορά της απευθείας ανάθεσης, με αποτέλεσμα την απώλεια δημόσιων πόρων μέσω της κατάργησης των εκπτώσεων απ' τους συνοπτικούς διαγωνισμούς, με ταυτόχρονη δημιουργία πελατειακών σχέσεων. αρθ. 53 παρόντος σ/ν Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης – Τροποποίηση του άρθρου 120 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο, για τις συμβάσεις του αρθ. 118 (παρ. 3α, 3β) προκύπτει περιορισμός δημοσιότητας κατά τη σύναψη αυτών και δυνατότητα προεπιλογής αναδόχων, μέσω της πρόσκλησης σε συγκεκριμένους φορείς, γεγονός που αντίκειται στη διαφάνεια και στο δημόσιο συμφέρον εν γένει. Αρθ. 121 και 361 του ν 4412/16: Στο Άρθρο 121 σε συνδυασμό με το Άρθρο 361, προκύπτει ότι στην ανοικτή διαδικασία σε περίπτωση άσκησης προσφυγής κατά προκήρυξης, η προθεσμία άσκησης προσφυγής κατά της προκήρυξης κάτω των ορίων ταυτίζεται με την προθεσμία παραλαβής προσφορών. Εκτιμούμε ότι δεν πρέπει οι δύο παραπάνω χρόνοι να ταυτίζονται κατά αναλογία με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 127 παρ.1.		

			Άρθρο 55 Έννομη προστασία κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118 και των δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 119– Αντικατάσταση άρθρου 127 ν. 4412/2016 1. Για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118, όποιος έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να ζητήσει την ακύρωση πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής και την αναστολή εκτέλεσης , ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, κατά τα 104 οριζόμενα στο π.δ. 18/1989 (Α' 8), το οποίο αποφαίνεται αμετακλήτως χωρίς να επιτρέπεται η προηγούμενη άσκηση άλλης ειδικής ή ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής. Καταργείται η δυνατότητα ένστασης ενώπιον της αναθέτουσας αρχής και επιβάλλεται προσφυγή στο Διοικητικό Εφετείο, διαδικασία προφανώς πολύ πιο χρονοβόρα και με μεγαλύτερο κόστος, αναντίστοιχα δύσκολη συγκριτικά με την εκτιμώμενη αξία των συμβάσεων(για έργα <60.000 €). αρθ. 56 παρόντος σ/ν Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις – Τροποποίηση του άρθρου 128 του ν.4412/2016: Θα πρέπει να καταργηθεί η πρόβλεψη περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση της παρ.1 και 2 του αρθ. 128 (για δημόσιες συμβάσεις, συμβάσεις παραχώρησης ή συμβάσεις έργων που υλοποιούνται ως ΣΔΙΤ άνω των 30.000.000,00 ευρώ), καθώς υπονομεύει τον ελεύθερο ανταγωνισμό, το δημόσιο συμφέρον και δημιουργεί συνθήκες επανεμφάνισης της διαφθοράς. αρθ. 57 παρόντος σ/ν Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη, τροποποίηση του αρθ. 136 του ν.4412/16: Θα πρέπει να καταργηθεί η διάταξη ότι δύναται η επίβλεψη των έργων να γίνεται από ιδιώτες. Αντίθετα απαιτείται η ενίσχυση της επίβλεψης δημοσίων έργων από τεχνικούς δημόσιους υπάλληλους, με ανάλογες προσλήψεις, συνεχή επιμόρφωση και εξασφάλιση της παρουσίας αυτών επιτόπου των έργων, ώστε να επιτευχθεί και η τεχνική επάρκεια των υπηρεσιών. Οι επιβλέψεις πρέπει να γίνονται από μηχανικούς του δημοσίου και όχι από ιδιώτες ώστε να εξασφαλίζεται η μέγιστη δυνατή διαφάνεια και η εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Επιπρόσθετα, μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις που τεκμηριωμένα δεν υπάρχει επαρκές τεχνικό προσωπικό στη Διευθύνουσα Υπηρεσία, δύναται να προβλέπεται διαδικασία επίβλεψης από άλλο φορέα, κατόπιν έγκρισης της αναθέτουσας αρχής, που θα υπόκειται σε κάθε περίπτωση στον έλεγχο της Δ/νουσας υπηρεσίας, η οποία υποχρεωτικά θα ορίζει επόπτη μηχανικό σε κάθε τέτοιο έργο, ο οποίος θα εποπτεύει και θα παρακολουθεί την πορεία του έργου και την επίβλεψη αυτού σύμφωνα με τη σύμβαση (θα έχει τη δυνατότητα τελικού ελέγχου των επιμετρήσεων και των λογαριασμών, μετά και τον έλεγχο του ιδιωτικού φορέα, τα οποία μετά την έγκριση του		

			Προϊσταμένου της Δ.Υ. θα αποτελούν πράξεις της Υπηρεσίας σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, κλπ). Επίσης σημειώνονται επιπλέον τα εξής: Η αναφορά στο άρθρο της παρούσας τροποποίησης, ότι “στην περίπτωση ανάθεσης της επίβλεψης σε ιδιωτικό φορέα (ή ελεγκτή μηχανικό), τότε η Δ.Υ. δεν ορίζει επιβλέποντα μηχανικό”, καθώς επίσης και ότι “τα πορίσματα ή τα έγγραφα που συντάσσονται από τον ιδιωτικό φορέα δεν γεννούν διαφορές μεταξύ του επιβλέποντος και του αναδόχου”, στερούνται νομικής και πραγματικής βάσης, καθώς αφενός δεν διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, αφετέρου δεν είναι δυνατόν στη συνέχεια όπως αναφέρεται παρακάτω να πραγματοποιούνται επιτόπιοι έλεγχοι του έργου από την Δ.Υ., με σκοπό να διαπιστώνει την εξέλιξη του έργου, τη νόμιμη άσκηση της επίβλεψης και τη συμμόρφωση του αναδόχου με την σύμβαση εκτέλεσης του έργου. Επίσης, για τους ίδιους λόγους δεν είναι δυνατή η υλοποίηση της διαδικασίας εναντίωσης της Δ.Υ. στα πορίσματα και έγγραφα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, καθώς δεν έχει οριστεί δημόσιος υπάλληλος της Δ.Υ. που να παρακολουθεί εμπεριστατωμένα το έργο και έχοντας όλες τις ευθύνες που απορρέουν από τις σχετικές με την εκτέλεση δημοσίων έργων διατάξεις. Αντίθετα δε, επιφορτίζεται τεχνηέντως ο προϊστάμενος της Δ.Υ. με αρμοδιότητες και διαδικασίες που πιθανόν να μην μπορεί να ανταποκριθεί και εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος. Εν τέλει, μας προξενεί εντύπωση το γεγονός ότι στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι "Στην περίπτωση αιτιολογημένης εναντίωσης της διευθύνουσας υπηρεσίας, η προϊσταμένη αρχή του έργου αποφασίζει για τις εν λόγω διαφορές (μεταξύ αναδόχου, ιδιώτη επιβλέποντα και Δ.Υ.), και η απόφαση δεσμεύει την διευθύνουσα υπηρεσία, τον φορέα επίβλεψης και τον ανάδοχο". Αυτό σημαίνει ότι εφόσον καλούνται οι τεχνικοί υπάλληλοι της Δ.Υ. και της Προϊσταμένης αρχής να εξετάσουν τις διαφορές του αναδόχου, και μάλιστα με απόφαση δεσμευτική για τον ιδιώτη επιβλέποντα και τον ανάδοχο, αναγνωρίζεται σαφώς ότι οι δημόσιοι τεχνικοί υπάλληλοι της Δ.Υ. και της αναθέτουσας αρχής διαθέτουν σημαντική εμπειρία αλλά και τεχνική κατάρτιση επί των έργων. Έτσι λοιπόν προκύπτει το εύλογο ερώτημα, για ποιο λόγο δεν θεωρούνται κατάλληλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι να κάνουν οι ίδιοι την επίβλεψη των έργων, όταν μάλιστα αυτό δεν θα έχει οικονομική επιβάρυνση στον Π/Υ του έργου και κατ' επέκταση στον φορολογούμενο πολίτη. Κατά ανάλογο τρόπο, και όπως ήδη έχουμε αναφέρει, θα πρέπει να σταματήσει η μεταφορά αρμοδιοτήτων του δημοσίου σε ανώνυμες εταιρείες (Α.Ε.), οι οποίες λειτουργούν έξω από το δημόσιο έλεγχο, με ειδικό προνομιακό νομοθετικό πλαίσιο και έχουν, όπως έχει επανειλημμένως αποδειχθεί βάσει τεκμηριωμένων δημοσιευμένων στοιχείων, κόστος πολύ μεγαλύτερο απ’ αυτό των τεχνικών υπηρεσιών. Συνεπώς και σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να τεθεί το χρονικό πλαίσιο κατάργησής τους και απορρόφησής τους από τις δημόσιες τεχνικές υπηρεσίες της Γενικής		

			Γραμματείας Υποδομών, των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, οι οποίες στελεχώνονται από αξιόλογο και έμπειρο ανθρώπινο δυναμικό. Περαιτέρω υποβάθμιση των δημοσίων υπηρεσιών, μη αξιοποίηση συσσωρευμένης εμπειρίας των στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης, εμπλοκή της διευθύνουσας υπηρεσίας στις διαφωνίες που θα ανακύπτουν. Ο ιδιωτικός φορέας επίβλεψης να μπορεί να εισηγείται στην αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση διαφορών. Να διαγραφεί η ανωτέρω προσθήκη στην παρ. 10 για το πειθαρχικό παράπτωμα.	Άρθρο 58 Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη – Προσθήκη άρθρου 136Α στον ν. 4412/2016 Στον ν. 4412/2016 (Α’ 147) προστίθεται άρθρο 136Α ως εξής: «Άρθρο 136Α Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Η επίβλεψη έργων με προεκτιμώμενη αμοιβή έως το όριο της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 5, δύναται, πέραν των ορισμών των παρ. 1 και 2 του άρθρου 136, να διενεργείται από διαπιστευμένους ιδιώτες, επιβλέποντες ελεγκτές μηχανικούς, ανά κατηγορία έργου. 2. Ο ορισμός του ελεγκτή μηχανικού γίνεται μετά από κλήρωση μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μητρώο που πληρούν τα κριτήρια της απόφασης της παρ. 3. Ελεγκτής Μηχανικός που κληρώθηκε για την επίβλεψη έργου δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε επόμενη κλήρωση, μέχρι την παραλαβή του αντικειμένου του έργου κατ’ άρθρο 172. 3. Σε περίπτωση ορισμού ελεγκτή μηχανικού εφαρμόζονται αναλογικά οι παρ. 5 έως 9 του άρθρου 136. 4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, ρυθμίζονται οι διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του μητρώου ελεγκτών μηχανικών καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.,.	Ένα ακόμη Μητρώο δημιουργείται και το ΤΕΕ θα γνωμοδοτήσει για τις διαδικασίες πιστοποίησης ιδιωτών, επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών. αρθ. 59 παρόντος σ/ν Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου – Τροποποίηση του άρθρου 138 του ν.4412/2016: Παρ.1 Αναφέρεται στο συγκεκριμένο άρθρο με τρόπο ασαφή ότι, «ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να κατασκευάσει το έργο κατά τους όρους της σύμβασης και τις έγγραφες εντολές των αρμόδιων κατά περίπτωση οργάνων του φορέα κατασκευής του έργου, εφόσον αυτές φέρουν τα κατά τον νόμο απαραίτητα εξωτερικά στοιχεία νομιμότητας», τα οποία όμως δεν αναφέρονται πουθενά στη συνέχεια ποια είναι.	

			Παρ. 2 Η ισχύουσα σημερινή διάταξη του άρθρου 138 του ν.4412/16 είναι "2. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να τηρεί με ακρίβεια τη διάταξη και τις διαστάσεις των διαφόρων μερών του έργου, όπως προκύπτουν από τα εγκεκριμένα σχέδια ή άλλα στοιχεία της μελέτης, τα οποία δεν επιδέχονται τροποποιήσεων ή αλλαγών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις διατάξεις του παρόντος.." Στο παρόν σ/ν εντύπωση μας προκαλεί η προτεινόμενη αλλαγή που αναφέρει ότι: "ο ανάδοχος προτείνει την τροποποίηση της μελέτης του έργου, η προϊσταμένη αρχή εξετάζει την πρόταση του αναδόχου, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου και εφόσον κριθεί ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις είναι επουσιώδεις, σύμφωνα με το άρθρο 155, δεν μεταβάλουν την φύση του έργου και δεν επάγονται ουσιώδη αύξηση του συμβατικού ανταλλάγματος εγκρίνεται η συνέχιση εκτέλεσης του έργου. Σε αντίθετη περίπτωση, η σύμβαση διαλύεται και ο ανάδοχος αποζημιώνεται μόνο για τις αποδεδειγμένες δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για τη συμμετοχή του στον διαγωνισμό." Αυτό σημαίνει ουσιαστικά ότι, κατά την προσφορά του αναδόχου θεωρείται ότι αυτός δεν έχει μελετήσει τα στοιχεία της και δεν δεσμεύεται από αυτά, με αποτέλεσμα να δημιουργείται και πρόβλημα με την ισχύ των τευχών της σύμβασης. Έτσι δημιουργείται στρέβλωση του ανταγωνισμού, με συνέπεια όλοι οι ανάδοχοι να διεκδικήσουν το επιπλέον 15% της Σύμβασης (άρθρο 155) που θα εγκρίνεται σχετικά εύκολα. Η άποψή μας είναι να απαλειφτεί η συγκεκριμένη διάταξη και η τροποποίηση της μελέτης να προβλέπεται μόνον στο άρθ.144 , όπως άλλωστε ισχύει και σήμερα. Για τον ίδιο λόγο θα πρέπει να απαλειφτεί και η επόμενη διάταξη που αναφέρει ότι "Αν, μετά τη διάλυση της σύμβασης, η προϊσταμένη αρχή αποφασίσει την εκτέλεση του έργου σύμφωνα με την υφιστάμενη μελέτη, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο ανάδοχος της παρ. 2 και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο της ολοκλήρωσης της διαλυθείσης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στον διαγωνισμό.", καθώς σε αντίθετη περίπτωση θα επικρατεί συνεννόηση μεταξύ των υποψηφίων, μέχρι να καταλήξει η εκτέλεση του έργου στο χαμηλότερο ή ικανοποιητικό ποσοστό έκπτωσης, μετά από προτεινόμενες άστοχες και απορριπτέες προτάσεις περί τροποποιήσεων του έργου από τους αρχικούς αναδόχους. 1. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να κατασκευάσει το έργο κατά τους όρους της σύμβασης και τις έγγραφες εντολές των αρμόδιων κατά περίπτωση οργάνων του φορέα κατασκευής του έργου, εφόσον αυτές φέρουν τα κατά τον νόμο απαραίτητα εξωτερικά στοιχεία νομιμότητας, ευθυνόμενος έναντι του κυρίου του έργου για την επιμέλεια που επιδεικνύει και στις δικές του υποθέσεις. 2. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να ελέγξει τη μελέτη εκτέλεσης του έργου πριν την εγκατάστασή του στο εργοτάξιο και να ενημερώσει εγγράφως τη		

			διευθύνουσα υπηρεσία. Η διευθύνουσα υπηρεσία προσκαλεί τον ανάδοχο να υποβάλλει εγγράφως, εντός προθεσμίας που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των είκοσι (20) ημερών και μεγαλύτερη των εξήντα (60) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, παρατηρήσεις ως προς την εφαρμοσιμότητα της μελέτης. Οι δύο παραπάνω παράγραφοι έρχονται σε σύγκρουση. Ανεξαρτήτως αυτού ο μεγάλος κίνδυνος είναι καταρχάς να εμπλακούν οι ΤΥ σε φαύλο κύκλο με παραιτήσεις αναδόχων και νέες αναθέσεις. Επίσης είναι φανερό ότι με την έναρξη του έργου θα ζητείται διάθεση απροβλέπτων νέες τιμές κλπ. Η παρ. 2 θα δημιουργήσει πολλά π		

11950		2020-12-07 14:58:23	Άρθρο 61: Ψηφιακό Αρχείο Βαθμολόγησης Σύσταση Ηλεκτρονικού Μητρώου Βαθμολόγησης του Συνολικού Συστήματος Παραγωγής Έργων. Με την εξέλιξη της τεχνολογίας είναι απορίας άξιος ο μη εξορθολογισμός του συνολικού συστήματος παραγωγής Δημοσιών Έργων και Προμηθειών. Η σημερινή κατάσταση δεν μπορεί να έχει αιτία έναν κλάδο μόνο του συνόλου παραγωγής παραδείγματος χάριν τους Εργολάβους ή τους Μελετητές. Είναι μια κατάσταση που πρέπει να αντιμετωπιστεί συνολικά. Με άξονα την αξιοποίηση της πληροφορικής προτείνεται τη Σύσταστη Ηλεκτρονικού Μητρώου Βαθμολόγησης του Συνολικού Συστήματος Παραγωγής Έργων και Προμηθειών. Στόχος του συστήματος βαθμολόγησης είναι αύξηση της παραγωγικότητας των εμπλεκόμενων φορέων. Το σύστημα αποτελείται από τέσσερις (4) κυρίως φορείς. 1. Δημόσιες Υπηρεσίες 2. Μελετητές 3. Ιδιώτες Ελεγκτές - Επιμετρητές 4. Εργολάβοι - Κατασκευαστές Όλοι οι εμπλεκόμενοι είναι υπόχρεοι καταγραφής στο μητρώο με ξεχωριστούς τομείς βαθμολόγησης. Το μητρώο θα έχει τη λογική της αυτοβελτίωσης μέσω της βαθμολόγησης του εκάστοτε εμπλεκομένου από τους υπόλοιπους συνεργαζόμενους ή προϊσταμένους. Για κάθε φορέα θα δίνονται ελάχιστα αλλά όχι αμελητέα κίνητρα για την συγκέντρωση μεγαλύτερης βαθμολογίας.Τα αντίστοιχα προτεινόμενα κίνητρα είναι: 1. Μικρή υποβοήθηση προαγωγής των υπαλλήλων των τεχνικών υπηρεσιών μακροπρόσθεσμα 2. Μικρή υποβοήθηση για ανάληψη μελετών σε επόμενες δημοπρασίες 3. Δυνατότητα ανάληψης ελέγχου μεγαλύτερου έργου ή μικρή αύξηση αποζημίωσης 4. Μικρή υποβοήθηση για ανάληψη έργων και προμηθειών σε επόμενες δημοπρασίες. Για παράδειγμα η υποβοήθηση στη κατηγορία των εργολάβων μπορεί να είναι ένα επιπρόσθετο πλασματικό ποσοστό της τάξεως του 2-3% στην ανάληψη του επόμενου έργου του. Η σύμβαση θα υπογράφεται με το πραγματικά δοσμένο ποσοστό έκπτωσης. Τα κριτήρια βαθμολόγησης θα είναι φυσικά διαφορέτικά για τον κάθε φορέα και προτείνεται να γίνονται με βαθμούς από 1 έως 5. 1. α) Αντικείμενο έργου. β) Πορεία εξέλιξης διαδικασιών ωρίμανσης γ) Πορεία και ταχύτητα σύναψης σύμβασης από την καταληκτική ημερομηνία του διαγωνισμού. (αυξημένο ποσοστό βαρύτητας) 2. α) Πληρότητα μελέτης και πληρότητα αντιμετώπισης των προβλημάτων που δύναται να λύσει το έργο, με βάση το δοσμένο από την τεχνική υπηρεσία αντικείμενο έργου β) Τεχνικά στοιχεία και υιοθετούμενες τεχνικές λύσεις (αυξημένο ποσοστό		

			βαρύτητας) γ) Μη ύπαρξη τροποποίησης κατά τη διάρκεια του έργου. δ) Μη ύπαρξη λαθών υπολογισμών και διφορούμενων ερμηνέσευων. ε) Απόκλιση κοστολόγησης μελετητή από τις τιμές του μειοδότη. 3. α) Έκθεση βαθμολόγησης Μελέτης β) Συνέπεια ως προς την τεχνική υπηρεσία όσον αφορά τα καθήκοντά του. γ) Συννενόηση και επικοινωνία με κατασκευαστή εργολάβο (αυξημένη βαρύτητα) 4. α)Ποιότητα κατασκευής (αυξημένη βαρύτητα) β) Παραγωγικότητα κατασκευαστή γ) Εφαρμογή της Μελέτης δ) Αντιμετώπιση ανακύπτοντων προβλημάτων Το συνολικό σύστημα εποπτεύεται από κεντρική διεύθυνση που έχει και διαιτητικό χαρακτήρα. Άρθρο 88: Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές Με την υποβολή της μελέτης προς δημοπρασία ο Μελετητής είναι υποχρεωμένος να συντάξει και να αποστείλει την πραγματική κοστολόγηση της κατασκευής. Η κοστολόγηση αποστέλλεται στην Κεντρική Διεύθυνση του Ηλεκτρονικού Μητρώου και αποσφραγίζεται μόνο κατά την ημέρα αποσφράγισης των προσφορών. Η κοστολόγηση γίνεται με βάση τις τρέχουσες τιμές των εργασιών και των υλικών οπότε και είναι υποχρεωμένος ο μελετητής να προβεί στην αντίστοιχη έρευνα αγοράς. Αν το κόστος του έργου σύμφωνα με την δοσμένη προσφορά του μειοδότη ξεπερνά το 15% από την κοστολόγηση του μελετητή, τότε ο εν λόγω μειοδότης αποκλείεται. Στην περίπτωση και μόνο που η εν λόγω απόκλιση βρίσκεται μεταξύ του 10 και 15% δύναται η δυνατότητα της αιτιολόγησης της χαμηλής προσφοράς όπως περιγράφεται στο Άρθρο 88 του παρόντος σχεδίου νόμου.		

11951		2020-12-07 15:00:43	Άρθρο 41 (τροποποίηση του άρθρου 100 ν. 4412/2016) Η διάταξη περί έκδοσης, σε μειοδοτικούς διαγωνισμούς, μίας προσβαλλόμενης απόφασης για τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής, αξιολόγησης των τεχνικών και οικονομικών προσφορών και των δικαιολογητικών κατακύρωσης, ενδεχομένως εγείρει ζητήματα συμβατότητας με το ενωσιακό δίκαιο. Ειδικότερα, έχει κριθεί ότι δεν επιτρέπεται στα κράτη μέλη να εξαρτούν την άσκηση της προσφυγής από το αν η οικεία διαδικασία συνάψεως δημόσιας συμβάσεως έχει προχωρήσει τυπικώς σε συγκεκριμένο στάδιο (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 2005, Stadt Halle και RPL Lochau, C 26/03, EU:C:2005:5, σκέψη 38) αλλά και ότι αντιβαίνει στις διατάξεις της οδηγίας 89/665/ΕΚ το γεγονός αναμονής, σε όλες τις περιπτώσεις, εκ μέρους του διαγωνιζομένου της απόφασης περί αναθέσεως της επίμαχης συμβάσεως πριν αποκτήσει τη δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής κατά της αποφάσεως με την οποία επιτρέπεται η συμμετοχή στον διαγωνισμό σε άλλο διαγωνιζόμενο (απόφαση της 5ης Απριλίου 2017, Υπόθεση C-391/15, Marina del Mediterráneo SL, ECLI:EU:C:2017:268, σκέψη 34). -Άρθρο 43 (Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών– Αντικατάσταση άρθρου 102) Η διάταξη ενδέχεται να δημιουργήσει ερμηνευτικά ζητήματα παρότι εν γένει συνάδει με το λεκτικό του άρθρου 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Προτείνεται προσθήκη σύμφωνα με πάγια νομολογία του ΔΕΕ, κατά την οποία δεν επιτρέπεται η συμπλήρωση ή/και το πρώτον υποβολή στοιχείων/εγγράφων/πληροφοριών, η κοινοποίηση των οποίων τέθηκε από τα συμβατικά έγγραφα επί ποινή αποκλεισμού. [βλ. ad hoc Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 2013, C 336/12, σκ.39-40, ECLI:EU:C:2013:647 (σκ. 39-40), όπου κρίθηκε ότι «η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητήσει να διορθωθούν ή συμπληρωθούν σε επιμέρους σημεία τα δεδομένα που περιλαμβάνονται σε έναν τέτοιο φάκελο, αρκεί η αίτηση αυτή να αφορά στοιχεία ή δεδομένα….των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της προθεσμίας που είχε ταχθεί για την υποβολή υποψηφιότητας. Παρά ταύτα, πρέπει να διευκρινιστεί ότι τα πράγματα θα ήσαν διαφορετικά αν τα έγγραφα της δημόσιας συμβάσεως επέβαλλαν επί ποινή αποκλεισμού από τη διαδικασία την κοινοποίηση του εγγράφου ή της πληροφορίας που λείπει». Επίσης, η ταχθείσα προθεσμία που μπορεί να ανέλθει και σε 20 ημέρες δεν παρίσταται ότι τελεί έστω σε αναλογία με την αποκλειστική προθεσμία των 10 εργασίμων ημερών που τίθεται στη διάθεση των οικονομικών φορέων προκειμένου να αιτιολογήσουν την προσφορά τους εφόσον «φαίνεται» ασυνήθιστα χαμηλή, που, εν πάσει περιπτώσει η τελευταία στην πλειοψηφία των περιπτώσεων απαιτεί εξειδικευμένους και συχνά πολύπλοκους ισχυρισμούς, ως και αποδεικτικά μέσα.		

			Άρθρο 134 Πεδίο εφαρμογής – Τροποποίηση άρθρου 345 ν. 4412/2016 Επέκταση εφαρμογής του Βιβλίου IV σε διαγωνιστικές διαδικασίες προϋπολογισθείσας δαπάνης από 30.000€. Δεν προκύπτει η αιτιολογική βάση υιοθέτησης της εν λόγω διάταξης, ούτε εάν διενεργήθηκε σχετική έρευνα, προκειμένου να υφίσταται ενδεικτική έστω τάξη μεγέθους του αριθμού των υποθέσεων που αφορά αλλά και του δημοσιονομικού οφέλους. Παράλληλα, δεν προκύπτει ο λόγος για τον οποίο η αναθέτουσα αρχή αλλά και οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να αναμείνουν έως 60 ημέρες προκειμένου να κατακυρωθεί «πρόχειρος» διαγωνισμός, ούτε εάν υπάρχει βιώσιμη δυνατότητα επίσπευσης της εξέτασης τους. Εξάλλου με τις υφιστάμενες διατάξεις δεν προκύπτει έλλειμα έννομης προστασίας προς τους οικονομικούς φορείς. Άρθρο 136 Διαδικασία εξέτασης της προσφυγής – Τροποποίηση άρθρου 365 του Ν.4412/2016) Σε περίπτωση διαγωνιστικής διαδικασίας προϋπολογισθείσας δαπάνης έως 100.000€, προβλέπεται η εξέταση της προσφυγής από Μονομελές Κλιμάκιο της ΑΕΠΠ, ωστόσο η συγγραφή προσφυγής και η επακόλουθη εξέτασης της δεν καθίσταται αυτομάτως απλούστερη σε επίπεδο νομικών ή ουσιαστικών ισχυρισμών ανάλογα με την προϋπολογισθείσα δαπάνη (ενδεικτικά αναφέρονται περιπτώσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού ως προς τους προβληθέντες ουσιαστικούς ισχυρισμούς αλλά και ως προς τους νομικούς, περιπτώσεις CE). Άρθρο 137 Προσωρινά μέτρα – Αντικατάσταση άρθρου 366 ν. 4412/2016 Δεν προκύπτει ο δικαιολογητικός λόγος υιοθέτησης διάταξης για υποχρεωτική έκδοση απόφασης προσωρινών μέτρων ακόμα και όταν ο αιτών δεν υφίσταται βλάβη από τη συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας, λαμβάνοντας δε υπόψη την προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 41 (τροποποίηση του άρθρου 100 ν. 4412/2016) περί έκδοσης, σε μειοδοτικούς διαγωνισμούς, μίας προσβαλλόμενης απόφασης σε συνδυασμό με το άρθρο 364 του ν. 4412/2016 όπου η άσκηση προδικαστικής προσφυγής κωλύει, κατά κανόνα την υπογραφή της σύμβασης, προκύπτει ότι στο σύνολο των ως άνω περιπτώσεων, η απόφαση λήψης μέτρων προσωρινής προστασίας θα είναι απορριπτική, αφού δεν υφίσταται βλάβη.		

11952		2020-12-07 15:03:32	Με την ευκαιρία της τροποποίησης του Ν. 3433/2006, προτείνεται η απαλοιφή της παρ. 4Α του αρ. 72 του εν λόγω Νόμου, για τους παρακάτω λόγους: Η ανωτέρω ρύθμιση είναι αποσπασματική και εκτός του θεσμικού πλαισίου. Σε κάθε περίπτωση, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, όσον αφορά την συμπεριφορά των υπαλλήλων και ειδικότερα του πολιτικού προσωπικού του ΥΕΘΑ είναι επαρκές για την διασφάλιση της διαφάνειας και την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και ουδόλως βελτιώνεται με την ανωτέρω ρύθμιση. Το πολιτικό προσωπικό δεν υπάγεται στο καθεστώς μεταθέσεων του ένστολου προσωπικού, ούτε δύναται να εξομοιωθεί με αυτό. Οι μεταθέσεις στελεχών του πολιτικού προσωπικού ανά τριετία είναι ιδιαιτέρως δυσμενείς για τους υπαλλήλους. Είναι δε αδικαιολόγητα δυσμενής μεταχείριση για τους υπαλλήλους των συγκεκριμένων υπηρεσιών του ΥΕΘΑ, σε σχέση με το καθεστώς αντίστοιχων καθηκόντων υπαλλήλων άλλων υπηρεσιών του ίδιου Υπουργείου, πολύ δε περισσότερο σε σχέση με το καθεστώς των υπαλλήλων άλλων Υπουργείων και δημόσιων φορέων, που δεν υπέχουν τέτοια υποχρέωση. Επίσης, είναι ιδιαιτέρως δυσμενής για την υπηρεσία, που θα χρειάζεται συνεχώς ανανέωση του προσωπικού της και αντικατάσταση των μετατιθέμενων με κατάλληλα καταρτισμένους υπαλλήλους, προκειμένου να επιτελέσει τις αρμοδιότητές της, οι οποίοι όμως θα λείπουν από τις υπηρεσίες που θα υποχρεωθούν να αφήσουν.		

11953		2020-12-07 15:03:38	Κατ' άρθρον Παρατηρήσεις: αρθ. 1, παρ.1 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016): αρθ. 2, παρ. 1.7: Προτείνεται η διατύπωση «ως έργο νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού (και όχι αποκλειστικά πολιτικού μηχανικού που αναφέρεται στο παρόν σ/ν), το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Επίσης, απαιτείται περαιτέρω διεξοδική διευκρίνιση και αποσαφήνιση του τι είναι έργο, προμήθεια, μελέτη και τι παροχή υπηρεσίας, ώστε να μην προκύπτουν σφάλματα και καθυστερήσεις στην εφαρμογή των διακριτών διατάξεων. αρθ. 1, παρ.2 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016), αρθ. 2 παρ. 2.4: Θα πρέπει να παραμείνει ως αρμοδιότητα της διευθύνουσας υπηρεσίας και η παρακολούθηση της κατασκευής του έργου, ώστε να διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, που υπηρετούν οι υπάλληλοί της σύμφωνα με το Σύνταγμα. αρθ. 1, παρ. 3 παρόντος σ/ν Ορισμοί-Τροποποίηση των παρ.1,2 και 3 του άρθρου 2 του ν.4412/2016), (σελ. 20) 6) β) «τεχνικές υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων επί ορισμένου χρόνου, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας. Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο, ιδίως: … γ) την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου, Το θολό τοπίο στα αποφαινόμενα όργανα παραμένει. Ιδίως στους ΟΤΑ μετά την εφαρμογή του Καλλικράτη και την κατάργηση της υπηρεσιακής προϊσταμένης αρχής υπάρχει σύγχυση αρμοδιοτήτων μεταξύ της Διευθύνουσας (Τμήμα), του Διευθυντή της ΤΥ, του Τεχνικού Συμβουλίου, της Οικονομικής Επιτροπής ακόμα και την Επιτροπή Διαγωνισμού. Προϊσταμένη αρχή είναι κατά περίπτωση είτε ο Διευθυντής της ΤΥ είτε η Οικονομική Επιτροπή. Για παράδειγμα στο άρθρο 33 (88) ορίζεται: 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Χρειάζεται αποσαφήνιση για το ποιο όργανο κάνει τι. παρ. 2.4α: Εισάγεται η έννοια του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης και ιδιώτη επιβλέποντα ελεγκτή μηχανικού δημοσίων έργων, χωρίς περαιτέρω αιτιολογία ή ανάγκη τεκμηρίωσης της σύστασης αυτού. Σημειώνεται δε, ότι τις τελευταίες δεκαετίες πλήθος μεγάλων έργων όπως		

				δρόμοι, μεγάλα τεχνικά, φράγματα, κτιριακές υποδομές (σχολεία, νοσοκομεία, δημόσια κτίρια) αλλά ακόμη και Ολυμπιακά έργα ολοκληρώθηκαν άρτια με την επίβλεψη των διπλωματούχων μηχανικών του δημοσίου, οι οποίοι υπηρετώντας το δημόσιο συμφέρον, πιστοποιούν την καλή εκτέλεσή των έργων και την ασφαλή παράδοση αυτών για χρήση, αναλαμβάνοντας και τις ανάλογες ευθύνες με την υπογραφή τους σε όλα τα στάδια εκτέλεσης του έργου. Αντιθέτως, στην περίπτωση που η επίβλεψη των έργων γίνει από ιδιώτες, θα προστεθεί μια επιπλέον σημαντική δαπάνη αμοιβής των ιδιωτών αυτών στο συνολικό κόστος και προϋπολογισμό του έργου, που θα επιβαρύνει τον έλληνα πολίτη. Και είναι προφανές ότι αυτοί που θα διεκδικήσουν, λόγω εμπειρίας, να κάνουν την επίβλεψη των δημοσίων έργων θα είναι άμεσα ή έμμεσα εξαρτώμενοι από τις κατασκευαστικές εταιρίες στις οποίες απασχολούνταν όλα τα προηγούμενα χρόνια, με επιζήμιες συνέπειες για το δημόσιο συμφέρον. αρθ. 5 παρόντος σ/ν Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ, αρθ. 36 του ν.4412: Με το παρόν άρθρο καταργείται η διαδικασία του συνοπτικού (πρόχειρου) διαγωνισμού για την εκτέλεση μικρών έργων με σύντομες διαδικασίες, που αποτελούσε ένα χρήσιμο εργαλείο για τις αναθέτουσες αρχές. Αντί αυτής της κατάργησης, προτείνουμε η διαδικασία που θα χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές για μία δημόσια σύμβαση με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των 60.000,00 χωρίς Φ.Π.Α. και έως τα όρια της απευθείας ανάθεσης (30.000,00) να είναι αυτή του συνοπτικού διαγωνισμού με σφραγισμένους φακέλους προσφοράς. Τα ανωτέρω θα έχουν ως στόχο τη μείωση του διοικητικού βάρους για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς, καθώς και την αύξηση της συμμετοχής των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, δεδομένου ότι η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ αποτελεί πολύπλοκη διαδικασία, λόγω έλλειψης γνώσης ή εμπειρίας σε ηλεκτρονικές διαδικασίες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. αρθ. 10 παρόντος σ/ν Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών– Τροποποίηση του άρθρου 44 του ν.4412/2016: Αναφέρεται σε αναθέτουσες αρχές που δεν έχουν τεχνική επάρκεια, χωρίς να αποσαφηνίζεται ποια αναθέτουσα αρχή θεωρείται τεχνικά επαρκής (ποιοτικά και ποσοτικά) ή ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληροί σε στελεχιακό δυναμικό, εξοπλισμό υπηρεσίας, κλπ. Θα πρέπει να θεσμοθετηθεί μία ελάχιστη στελέχωση για την τεχνική υπηρεσία κάθε αναθέτουσας αρχής, κατόπιν διαβούλευσης με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (κατ' αναλογία του άρθρου 97Α του Ν. 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 73 του Ν. 4745/2020, με το οποίο θεσπίστηκε η ελάχιστη απαιτούμενη στελέχωση για τις Υπηρεσίες Δόμησης), αλλά και έπειτα από έρευνα και μελέτη μιας Ειδικής Επιτροπής, με την απαραίτητη συμμετοχή της ΠΟ ΕΜΔΥΔΑΣ (μαζί με την πολύτιμη συνδρομή

			των εμπλεκόμενων συναδέλφων), ώστε να υπάρχει μια ενιαία αντιμετώπιση του ζητήματος. Στόχος σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι η στελέχωση των αντίστοιχων υπηρεσιών με το αναγκαίο προσωπικό και ειδικά τους διπλωματούχους μηχανικούς όλων των αναγκαίων ειδικοτήτων, σύμφωνα με τα επαγγελματικά τους δικαιώματα, ώστε οι Υπηρεσίες να μπορούν να ασκήσουν τα καθήκοντά τους. αρθ. 13 παρόντος σ/ν Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς -Τροποποίηση του άρθρου 47 του ν.4412/2016 : Θα πρέπει στο άρθρο να αναφέρεται και ο ανώτερος χρόνος, όπως στο ισχύον άρθρο (60 ή 45) ημέρες. αρθ. 15 παρόντος σ/ν Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες – Τροποποίηση του άρθρου 49 του ν.4412/2016: Η αναφορά ότι «πλην, των έργων που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001 (Α` 17), σε κάθε άλλη περίπτωση η απόφαση κατακύρωσης της περίπτωση γ΄ της παραγράφου παρ. 3 του άρθρου 105 του παρόντος δεν κοινοποιείται στον προσωρινό ανάδοχο, αν δεν εξασφαλίζονται επαρκή μέτωπα εργασίας για την εκκίνηση της εκτέλεσης του έργου. Η κατά το προηγούμενο εδάφιο μη κοινοποίηση στον ανάδοχο της απόφασης κατακύρωσης δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι (6) μήνες», αποτελεί έναν εύσχημο τρόπο αλλοίωσης της εγκυρότητας των διαγωνισμών, καθυστερώντας την απόδοση μετώπου, ώστε να υπάρχει δυνατότητα υπαναχώρησης του μειοδότη από την υποβληθείσα προσφορά, με αποτέλεσμα να καταλήξει η εργολαβία σε επόμενο υποψήφιο με μικρότερη προσφορά. (έχει γίνει σε διάφορες περιπτώσεις στο παρελθόν). Για το λόγο αυτό θα μπορούσε να οριστεί ότι ως επαρκές μέτωπο θεωρούνται εργασίες έως 25% του προϋπολογισμού του έργου (ή το 30% του διαθέσιμου συνεχόμενου μετώπου εργασιών). Επίσης, θα πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένα οι υποχρεώσεις του κυρίου ή φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου, που απαιτείται να κάνει τη μεταφορά του δικτύου του, ώστε να δεσμεύεται αναλυτικότερα με την τήρηση σχετικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των εργασιών μετά την προπληρωμή του από την αναθέτουσα αρχή. Επί παραδείγματι έχουν παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια φαινόμενα σημαντικής καθυστέρησης από παρόχους (π.χ. ΔΕΔΔΗΕ, κλπ), οι οποίοι αν και προπληρώθηκαν τις απαιτούμενες δαπάνες μετακινήσεις των δικτύων τους, καθυστέρησαν σημαντικά την υλοποίηση του έργου μετακίνησης των δικτύων τους, με αποτέλεσμα την αξίωση θετικών ζημιών και πληρωμής σταλιών από τον ανάδοχο του δημοσίου έργου. Έτσι προτείνεται να προστεθεί στο παρόν άρθρο και το εξής: Ο φορέας εκμετάλλευσης ή ο κύριος του δικτύου υποχρεούται να υποβάλει χρονοδιάγραμμα προμήθειας των απαιτούμενων υλικών και εκτέλεσης των εργασιών που απαιτούνται για την μετατόπιση του δικτύου, που να συμβαδίζει με τα χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των εργασιών του έργου, ώστε να μην προκαλούνται καθυστερήσεις. Σε περίπτωση που με υπαιτιότητα του φορέα εκμετάλλευσης ή του κυρίου του δικτύου προκαλούνται σημαντικές καθυστερήσεις στην μεταφορά των δικτύων, που έχουν ως αποτέλεσμα τις		

			αξιώσεις θετικών ζημιών και πληρωμής σταλιών από τον ανάδοχο της κατασκευής του δημοσίου έργου, το εν λόγω κόστος των θετικών ζημιών και σταλιών θα μεταφέρεται στον κύριο του δικτύου, ο οποίος και θα το αποδίδει στη συνέχεια αμελητί στον κύριο του έργου. αρθ. 16 παρόντος σ/ν Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτη–Τροποποίηση του άρθρου 50 του ν.4412/2016: Προκύπτουν εύλογα ερωτήματα σχετικά με τη διασφάλιση των συμφερόντων του δημοσίου και ως προς τη σαφήνεια των κριτηρίων ανταλλαγμάτων, καθώς δίνεται η δυνατότητα αντί χρηματικής καταβολής η παραχώρηση εργολαβικού ανταλλάγματος, χωρίς όμως να αναλάβει ο ανάδοχος το λειτουργικό κινδύνου, που απορρέει από την εκμετάλλευση των εν λόγω έργων. αρθ. 17 παρόντος σ/ν Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης – Τροποποίηση του άρθρου 53 του ν.4412/2016: Η περ. της παρ. 7β θα πρέπει να συμπληρωθεί κατάλληλα ώστε να μην μειώνεται ο ανταγωνισμός λόγω των "φωτογραφικών" συνήθως όρων που τίθενται στις διακηρύξεις. Προτείνεται η διατύπωση «Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο τεκμηριώνεται και αιτιολογείται εμπεριστατωμένα από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου.» Σε απλά έργα πχ συντήρηση οδών είναι αδιανόητο να μπαίνουν όροι (πέραν της τάξης του πτυχίου) που αποκλείουν οικονομικούς φορείς. αρθ. 22 παρόντος σ/ν Εγγυήσεις, άρθρο 72 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο ορθώς λήφθηκαν υπόψη οι εν λόγω παρατηρήσεις του υπ' αρ. 8175/20-5-2020 εγγράφου της Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ, ώστε να προσκομίζονται στην αναθέτουσα αρχή οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην αυτών που εκδίδονται ηλεκτρονικά, πριν την ορισθείσα ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών. Επίσης, θα πρέπει και ο πίνακας συμμετεχόντων υποψηφίων του διαγωνισμού να ανακοινώνεται κατά την διαδικασία αποσφράγισης των προσφορών από την Επιτροπή και όχι νωρίτερα, για την εξασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού. Επίσης, προτείνεται για τον περιορισμό των υπέρογκων εκπτώσεων, να ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης που ορίζει σήμερα ο νόμος, πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης και εμπεριστατωμένη αιτιολόγηση της έκπτωσης (βλ. και άρθρο 35 παρ. 2,3,4 του ν. 3669/2008). 2.Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων: …….. στ) υπέβαλε προσφορά που κρίθηκε από την αναθέτουσα αρχή ως ασυνήθιστα χαμηλή με τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου 88, Καταρχάς είναι θετική η συγκεκριμένη προσθήκη στην κατεύθυνση της		

			αποτροπής συνεννοήσεων μεταξύ οικονομικών φορέων. Όμως χρειάζεται διευκρινήσεις γιατί στο άρθρο 33 (88) διατυπώνεται διαφορετικά: Σε περίπτωση που οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στην σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του κηρύσσεται απαράδεκτη και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Ποιο από τα δύο θα ισχύει; αρθ. 25 παρόντος σ/ν Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου – Τροποποίηση του άρθρου 76 του ν.4412/2016: Κακώς αποσύρθηκε η διάταξη για τις ενώσεις οικονομικών φορέων που βοηθούσε κυρίως μικρότερους εργολάβους (παρ. 3 β του ισχύοντος νομικού πλαισίου για αναβάθμιση του ανώτατου ορίου της τάξης τους έως το 25% της διαφοράς του ορίου της τάξης τους και του ορίου της επόμενης τάξης), καθώς έτσι μειώνεται ο ανταγωνισμός. αρθ. 33 παρόντος σ/ν Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές – Τροποποίηση του άρθρου 88 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο ορθώς λήφθηκαν υπόψη ορισμένες από τις παρατηρήσεις του υπ' αρ. 8175/20-5-2020 εγγράφου της Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ (όπως επί παραδείγματι να ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος να υποβάλλει αιτιολόγηση της έκπτωσης, αλλά όχι κάτω από αυτό το όριο), πλην όμως θα΄πρεπε επιπρόσθετα όπως ήδη προαναφέρθηκε να περιλαμβάνονται τα εξής: Σε περίπτωση υποβολής μεγάλης έκπτωσης, πέραν της απαιτούμενης εγγύησης καλής εκτέλεσης που ορίζει σήμερα ο νόμος (5% επί της σύμβασης), να προσκομίζει επιπλέον πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης (βλ. και παρ. 2,3,4 του αρθ. 35 του ν.3669/08). Επίσης θα πρέπει να εξειδικευθούν οι όροι χαρακτηρισμού μιας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης βάσει σχετικής οδηγίας και εγκυκλίου του Υπ. Υποδομών. Για την κατάπτωση της εγγυητικής υπάρχουν αναφορές σε προηγούμενο άρθρο. 6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Με το «δύναται να κρίνει» χάνεται η αντικειμενικότητα του «απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο».		

			7. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και του Υπουργού Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και ο τρόπος σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με συναφείς μηχανισμούς καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Με την ίδια απόφαση μπορεί να ορίζονται τα κριτήρια βάσει των οποίων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα αναφερόμενα σε αυτές.» Τα ίδια περίπου έλεγε και ο 4412 αλλά εγκύκλιος δεν εκδόθηκε ποτέ. Μόνο ένα σχέδιο εγκυκλίου κυκλοφορούσε (μηδενικής θεσμικής υπόστασης ως σχέδιο) το οποίο βοηθούσε τους συναδέλφους στον «αυτοσχεδιασμό». Χρειάζονται αναλυτικές οδηγίες. αρθ. 40 παρόντος σ/ν Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση του άρθρου 97 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να προστεθεί η σημείωση ότι για τους οικονομικούς φορείς που επιλέξουν να μην παρατείνουν την προσφορά τους, θα πρέπει να αποκλείεται η οποιαδήποτε σχέση μεταξύ αυτών και τελικού μειοδότη (π.χ. διαδικασία υπεργολαβίας, κλπ, όσον αφορά την εκτέλεση του έργου), για λόγους εξασφάλισης υγιούς ανταγωνισμού. Επειδή όντως το συγκεκριμένο άρθρο μπορεί να οδηγήσει σε συνεννοήσεις πρέπει να δίνεται είτε η δυνατότητα ακύρωσης του διαγωνισμού (αν υπάρχουν υπόνοιες συνεννοήσεων) είτε η αυτοδίκαιη παράταση των προσφορών μέχρι τη λήξη των ένδικων μέσων. Άρθρο 99 του ν.4412/2016, Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις δημόσιες συμβάσεις, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών: Θα πρέπει να προβλεφθεί σχετική τροποποίηση του εν λόγω άρθρου, για την περίπτωση που για λόγους ανωτέρας βίας δεν διενεργηθεί η αποσφράγιση κατά την ορισθείσα ημέρα ή αν μέχρι τη μέρα αυτή δεν έχει υποβληθεί καμία προσφορά (όπως για παράδειγμα ισχύει η τυχόν μετάθεση της αποσφράγισης και της καταληκτικής ημερομηνίας σε οποιαδήποτε άλλη ημέρα, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής στις δημόσιες συμβάσεις έργων, κατά αντιστοιχία με το άρθρο 98). Άρθρο 41 Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών– Τροποποίηση άρθρου 100 ν. 4412/2016 Οι παρ. 1, 2, 4 και 5 του άρθρου 100 του ν. 4412/2016 (Α’ 147) τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 100		

			Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών …… 2. Στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια, στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής: α) Η αποσφράγιση των δικαιολογητικών συμμετοχής, της τεχνικής προσφοράς, εφόσον προβλέπεται η υποβολή της στα έγγραφα της σύμβασης και της οικονομικής προσφοράς γίνεται την ημερομηνία και ώρα που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης ή τη σχετική πρόσκληση. Στο στάδιο αυτό τα στοιχεία των προσφορών που αποσφραγίζονται είναι προσβάσιμα μόνο από τα μέλη του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου και την αναθέτουσα αρχή. Το αρμόδιο όργανο προβαίνει αρχικά στον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και εν συνεχεία στην αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων. Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται με την καταχώριση σε πρακτικό των προσφερόντων, των αποτελεσμάτων του ελέγχου και αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 1) β) Στη συνέχεια αξιολογούνται οι οικονομικές προσφορές των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής και η τεχνική προσφορά κρίθηκαν αποδεκτά σύμφωνα με τα ανωτέρω και οι οικονομικές προσφορές καταχωρίζονται σε πρακτικό κατά σειρά μειοδοσίας. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 2) γ) Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της περ. β, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί εγγράφως τον πρώτο σε κατάταξη μειοδότη, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 103. Η διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο. (ΠΡΑΚΤΙΚΟ 3) Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, της αξιολόγησης των τεχνικών και οικονομικών προσφορών και των δικαιολογητικών κατακύρωσης, κατά τα ανωτέρω, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105. Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής. Προδικαστική θα γίνεται μετά το ΠΡΑΚΤΙΚΟ 3. (;). Αν ισχύσει αυτό θα ξεκινάει ο διαγωνισμός από την αρχή με κίνδυνο να εμπλακεί σε φαύλο κύκλο αν ασκηθεί νέα προδικαστική. 4. Στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία δεν προσδιορίζεται μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής:		

			Σε αυτή την περίπτωση ορίζονται οι προδικαστικές κατά στάδιο που είναι ορθότερη διαδικασία. αρθ. 43 παρόντος σ/ν Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση του άρθρου 102 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο προτείνεται η αλλαγή της διατύπωσης "συγκεκριμένα έγγραφα" με "έγγραφα όπως προσδιορίζονται στη διακήρυξη" αρθ. 49 παρόντος σ/ν Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας– Αντικατάσταση άρθρου 117 ν. 4412/2016: Με τη συγκεκριμένη τροποποίηση που αναφέρει ότι "Για τις δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας, είναι δυνατόν να μην ακολουθείται διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και οι πληρωμές να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι νόμιμου φορολογικού παραστατικού, χωρίς να απαιτείται έκδοση πράξης ανάθεσης ή οι διαδικασίες εκτέλεσης του παρόντος από την αναθέτουσα αρχή.", είναι προφανής ο κίνδυνος κατασπατάλησης του δημόσιου χρήματος μέσα από αδιαφανείς διαδικασίες (δίχως αξιολόγηση της τήρησης των σχετικών προϋποθέσεων). αρθ. 50 παρόντος σ/ν Απευθείας ανάθεση – Τροποποίηση του άρθρου 118 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να προσδιορίζεται η απαίτηση δημοσίευσης σχετικής πρόσκλησης προ της ανάθεσης και να προβλέπεται η εισήγηση τεχνικής επιτροπής σχετικά με την πλήρωση των προϋποθέσεων του αναδόχου, ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα του αναδόχου να εκτελέσει την δημόσια σύμβαση. Επαναφορά της απευθείας ανάθεσης, με αποτέλεσμα την απώλεια δημόσιων πόρων μέσω της κατάργησης των εκπτώσεων απ' τους συνοπτικούς διαγωνισμούς, με ταυτόχρονη δημιουργία πελατειακών σχέσεων. αρθ. 53 παρόντος σ/ν Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης – Τροποποίηση του άρθρου 120 του ν.4412/2016: Στο συγκεκριμένο άρθρο, για τις συμβάσεις του αρθ. 118 (παρ. 3α, 3β) προκύπτει περιορισμός δημοσιότητας κατά τη σύναψη αυτών και δυνατότητα προεπιλογής αναδόχων, μέσω της πρόσκλησης σε συγκεκριμένους φορείς, γεγονός που αντίκειται στη διαφάνεια και στο δημόσιο συμφέρον εν γένει. Αρθ. 121 και 361 του ν 4412/16: Στο Άρθρο 121 σε συνδυασμό με το Άρθρο 361, προκύπτει ότι στην ανοικτή διαδικασία σε περίπτωση άσκησης προσφυγής κατά προκήρυξης, η προθεσμία άσκησης προσφυγής κατά της προκήρυξης κάτω των ορίων ταυτίζεται με την προθεσμία παραλαβής προσφορών. Εκτιμούμε ότι δεν πρέπει οι δύο παραπάνω χρόνοι να ταυτίζονται κατά αναλογία με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 127 παρ.1. Άρθρο 55 Έννομη προστασία κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118 και των δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 119– Αντικατάσταση άρθρου 127 ν. 4412/2016 1. Για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του		

			άρθρου 118, όποιος έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να ζητήσει την ακύρωση πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής και την αναστολή εκτέλεσης , ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, κατά τα 104 οριζόμενα στο π.δ. 18/1989 (Α' 8), το οποίο αποφαίνεται αμετακλήτως χωρίς να επιτρέπεται η προηγούμενη άσκηση άλλης ειδικής ή ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής. Καταργείται η δυνατότητα ένστασης ενώπιον της αναθέτουσας αρχής και επιβάλλεται προσφυγή στο Διοικητικό Εφετείο, διαδικασία προφανώς πολύ πιο χρονοβόρα και με μεγαλύτερο κόστος, αναντίστοιχα δύσκολη συγκριτικά με την εκτιμώμενη αξία των συμβάσεων(για έργα <60.000 €). αρθ. 56 παρόντος σ/ν Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις – Τροποποίηση του άρθρου 128 του ν.4412/2016: Θα πρέπει να καταργηθεί η πρόβλεψη περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση της παρ.1 και 2 του αρθ. 128 (για δημόσιες συμβάσεις, συμβάσεις παραχώρησης ή συμβάσεις έργων που υλοποιούνται ως ΣΔΙΤ άνω των 30.000.000,00 ευρώ), καθώς υπονομεύει τον ελεύθερο ανταγωνισμό, το δημόσιο συμφέρον και δημιουργεί συνθήκες επανεμφάνισης της διαφθοράς. αρθ. 57 παρόντος σ/ν Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη, τροποποίηση του αρθ. 136 του ν.4412/16: Θα πρέπει να καταργηθεί η διάταξη ότι δύναται η επίβλεψη των έργων να γίνεται από ιδιώτες. Αντίθετα απαιτείται η ενίσχυση της επίβλεψης δημοσίων έργων από τεχνικούς δημόσιους υπάλληλους, με ανάλογες προσλήψεις, συνεχή επιμόρφωση και εξασφάλιση της παρουσίας αυτών επιτόπου των έργων, ώστε να επιτευχθεί και η τεχνική επάρκεια των υπηρεσιών. Οι επιβλέψεις πρέπει να γίνονται από μηχανικούς του δημοσίου και όχι από ιδιώτες ώστε να εξασφαλίζεται η μέγιστη δυνατή διαφάνεια και η εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Επιπρόσθετα, μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις που τεκμηριωμένα δεν υπάρχει επαρκές τεχνικό προσωπικό στη Διευθύνουσα Υπηρεσία, δύναται να προβλέπεται διαδικασία επίβλεψης από άλλο φορέα, κατόπιν έγκρισης της αναθέτουσας αρχής, που θα υπόκειται σε κάθε περίπτωση στον έλεγχο της Δ/νουσας υπηρεσίας, η οποία υποχρεωτικά θα ορίζει επόπτη μηχανικό σε κάθε τέτοιο έργο, ο οποίος θα εποπτεύει και θα παρακολουθεί την πορεία του έργου και την επίβλεψη αυτού σύμφωνα με τη σύμβαση (θα έχει τη δυνατότητα τελικού ελέγχου των επιμετρήσεων και των λογαριασμών, μετά και τον έλεγχο του ιδιωτικού φορέα, τα οποία μετά την έγκριση του Προϊσταμένου της Δ.Υ. θα αποτελούν πράξεις της Υπηρεσίας σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, κλπ). Επίσης σημειώνονται επιπλέον τα εξής: Η αναφορά στο άρθρο της παρούσας τροποποίησης, ότι "στην περίπτωση ανάθεσης της επίβλεψης σε ιδιωτικό φορέα (ή ελεγκτή μηχανικό), τότε η Δ.Υ. δεν ορίζει επιβλέποντα μηχανικό", καθώς επίσης και ότι "τα πορίσματα ή τα		

			έγγραφα που συντάσσονται από τον ιδιωτικό φορέα δεν γεννούν διαφορές μεταξύ του επιβλέποντος και του αναδόχου”, στερούνται νομικής και πραγματικής βάσης, καθώς αφενός δεν διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, αφετέρου δεν είναι δυνατόν στη συνέχεια όπως αναφέρεται παρακάτω να πραγματοποιούνται επιτόπιοι έλεγχοι του έργου από την Δ.Υ., με σκοπό να διαπιστώνει την εξέλιξη του έργου, τη νόμιμη άσκηση της επίβλεψης και τη συμμόρφωση του αναδόχου με την σύμβαση εκτέλεσης του έργου. Επίσης, για τους ίδιους λόγους δεν είναι δυνατή η υλοποίηση της διαδικασίας εναντίωσης της Δ.Υ. στα πορίσματα και έγγραφα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, καθώς δεν έχει οριστεί δημόσιος υπάλληλος της Δ.Υ. που να παρακολουθεί εμπεριστατωμένα το έργο και έχοντας όλες τις ευθύνες που απορρέουν από τις σχετικές με την εκτέλεση δημοσίων έργων διατάξεις. Αντίθετα δε, επιφορτίζεται τεχνηέντως ο προϊστάμενος της Δ.Υ. με αρμοδιότητες και διαδικασίες που πιθανόν να μην μπορεί να ανταποκριθεί και εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος. Εν τέλει, μας προξενεί εντύπωση το γεγονός ότι στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι "Στην περίπτωση αιτιολογημένης εναντίωσης της διευθύνουσας υπηρεσίας, η προϊσταμένη αρχή του έργου αποφασίζει για τις εν λόγω διαφορές (μεταξύ αναδόχου, ιδιώτη επιβλέποντα και Δ.Υ.), και η απόφαση δεσμεύει την διευθύνουσα υπηρεσία, τον φορέα επίβλεψης και τον ανάδοχο". Αυτό σημαίνει ότι εφόσον καλούνται οι τεχνικοί υπάλληλοι της Δ.Υ. και της Προϊσταμένης αρχής να εξετάσουν τις διαφορές του αναδόχου, και μάλιστα με απόφαση δεσμευτική για τον ιδιώτη επιβλέποντα και τον ανάδοχο, αναγνωρίζεται σαφώς ότι οι δημόσιοι τεχνικοί υπάλληλοι της Δ.Υ. και της αναθέτουσας αρχής διαθέτουν σημαντική εμπειρία αλλά και τεχνική κατάρτιση επί των έργων. Έτσι λοιπόν προκύπτει το εύλογο ερώτημα, για ποιο λόγο δεν θεωρούνται κατάλληλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι να κάνουν οι ίδιοι την επίβλεψη των έργων, όταν μάλιστα αυτό δεν θα έχει οικονομική επιβάρυνση στον Π/Υ του έργου και κατ' επέκταση στον φορολογούμενο πολίτη. Κατά ανάλογο τρόπο, και όπως ήδη έχουμε αναφέρει, θα πρέπει να σταματήσει η μεταφορά αρμοδιοτήτων του δημοσίου σε ανώνυμες εταιρείες (Α.Ε.), οι οποίες λειτουργούν έξω από το δημόσιο έλεγχο, με ειδικό προνομιακό νομοθετικό πλαίσιο και έχουν, όπως έχει επανειλημμένως αποδειχθεί βάσει τεκμηριωμένων δημοσιευμένων στοιχείων, κόστος πολύ μεγαλύτερο απ’ αυτό των τεχνικών υπηρεσιών. Συνεπώς και σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να τεθεί το χρονικό πλαίσιο κατάργησής τους και απορρόφησής τους από τις δημόσιες τεχνικές υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, οι οποίες στελεχώνονται από αξιόλογο και έμπειρο ανθρώπινο δυναμικό. Περαιτέρω υποβάθμιση των δημοσίων υπηρεσιών, μη αξιοποίηση συσσωρευμένης εμπειρίας των στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης, εμπλοκή της διευθύνουσας υπηρεσίας στις διαφωνίες που θα ανακύπτουν. Ο ιδιωτικός		

			φορέας επίβλεψης να μπορεί να εισηγείται στην αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση διαφορών. Να διαγραφεί η ανωτέρω προσθήκη στην παρ. 10 για το πειθαρχικό παράπτωμα. Άρθρο 58 Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη – Προσθήκη άρθρου 136Α στον ν. 4412/2016 Στον ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθεται άρθρο 136Α ως εξής: «Άρθρο 136Α Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση & Επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών - Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Η επίβλεψη έργων με προεκτιμώμενη αμοιβή έως το όριο της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 5, δύναται, πέραν των ορισμών των παρ. 1 και 2 του άρθρου 136, να διενεργείται από διαπιστευμένους ιδιώτες, επιβλέποντες ελεγκτές μηχανικούς, ανά κατηγορία έργου. 2. Ο ορισμός του ελεγκτή μηχανικού γίνεται μετά από κλήρωση μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μητρώο που πληρούν τα κριτήρια της απόφασης της παρ. 3. Ελεγκτής Μηχανικός που κληρώθηκε για την επίβλεψη έργου δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε επόμενη κλήρωση, μέχρι την παραλαβή του αντικειμένου του έργου κατ' άρθρο 172. 3. Σε περίπτωση ορισμού ελεγκτή μηχανικού εφαρμόζονται αναλογικά οι παρ. 5 έως 9 του άρθρου 136. 4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, ρυθμίζονται οι διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του μητρώου ελεγκτών μηχανικών καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.,. Ένα ακόμη Μητρώο δημιουργείται και το ΤΕΕ θα γνωμοδοτήσει για τις διαδικασίες πιστοποίησης ιδιωτών, επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών. αρθ. 59 παρόντος σ/ν Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου – Τροποποίηση του άρθρου 138 του ν.4412/2016: Παρ.1 Αναφέρεται στο συγκεκριμένο άρθρο με τρόπο ασαφή ότι, «ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να κατασκευάσει το έργο κατά τους όρους της σύμβασης και τις έγγραφες εντολές των αρμόδιων κατά περίπτωση οργάνων του φορέα κατασκευής του έργου, εφόσον αυτές φέρουν τα κατά τον νόμο απαραίτητα εξωτερικά στοιχεία νομιμότητας», τα οποία όμως δεν αναφέρονται πουθενά στη συνέχεια ποια είναι. Παρ. 2 Η ισχύουσα σημερινή διάταξη του άρθρου 138 του ν.4412/16 είναι "2. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να τηρεί με ακρίβεια τη διάταξη και τις διαστάσεις των διαφόρων μερών του έργου, όπως προκύπτουν από τα εγκεκριμένα σχέδια ή άλλα στοιχεία της μελέτης, τα οποία δεν επιδέχονται τροποποιήσεων ή αλλαγών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις διατάξεις του παρόντος.."		

			Στο παρόν σ/ν εντύπωση μας προκαλεί η προτεινόμενη αλλαγή που αναφέρει ότι: "ο ανάδοχος προτείνει την τροποποίηση της μελέτης του έργου, η προϊσταμένη αρχή εξετάζει την πρόταση του αναδόχου, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου και εφόσον κριθεί ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις είναι επουσιώδεις, σύμφωνα με το άρθρο 155, δεν μεταβάλουν την φύση του έργου και δεν επάγονται ουσιώδη αύξηση του συμβατικού ανταλλάγματος εγκρίνεται η συνέχιση εκτέλεσης του έργου. Σε αντίθετη περίπτωση, η σύμβαση διαλύεται και ο ανάδοχος αποζημιώνεται μόνο για τις αποδεδειγμένες δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για τη συμμετοχή του στον διαγωνισμό." Αυτό σημαίνει ουσιαστικά ότι, κατά την προσφορά του αναδόχου θεωρείται ότι αυτός δεν έχει μελετήσει τα στοιχεία της και δεν δεσμεύεται από αυτά, με αποτέλεσμα να δημιουργείται και πρόβλημα με την ισχύ των τευχών της σύμβασης. Έτσι δημιουργείται στρέβλωση του ανταγωνισμού, με συνέπεια όλοι οι ανάδοχοι να διεκδικήσουν το επιπλέον 15% της Σύμβασης (άρθρο 155) που θα εγκρίνεται σχετικά εύκολα. Η άποψή μας είναι να απαλειφτεί η συγκεκριμένη διάταξη και η τροποποίηση της μελέτης να προβλέπεται μόνον στο άρθ.144 , όπως άλλωστε ισχύει και σήμερα. Για τον ίδιο λόγο θα πρέπει να απαλειφτεί και η επόμενη διάταξη που αναφέρει ότι "Αν, μετά τη διάλυση της σύμβασης, η προϊσταμένη αρχή αποφασίσει την εκτέλεση του έργου σύμφωνα με την υφιστάμενη μελέτη, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο ανάδοχος της παρ. 2 και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο της ολοκλήρωσης της διαλυθείσης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στον διαγωνισμό.", καθώς σε αντίθετη περίπτωση θα επικρατεί συνεννόηση μεταξύ των υποψηφίων, μέχρι να καταλήξει η εκτέλεση του έργου στο χαμηλότερο ή ικανοποιητικό ποσοστό έκπτωσης, μετά από προτεινόμενες άστοχες και απορριπτέες προτάσεις περί τροποποιήσεων του έργου από τους αρχικούς αναδόχους. 1. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να κατασκευάσει το έργο κατά τους όρους της σύμβασης και τις έγγραφες εντολές των αρμόδιων κατά περίπτωση οργάνων του φορέα κατασκευής του έργου, εφόσον αυτές φέρουν τα κατά τον νόμο απαραίτητα εξωτερικά στοιχεία νομιμότητας, ευθυνόμενος έναντι του κυρίου του έργου για την επιμέλεια που επιδεικνύει και στις δικές του υποθέσεις. 2. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να ελέγξει τη μελέτη εκτέλεσης του έργου πριν την εγκατάστασή του στο εργοτάξιο και να ενημερώσει εγγράφως τη διευθύνουσα υπηρεσία. Η διευθύνουσα υπηρεσία προσκαλεί τον ανάδοχο να υποβάλλει εγγράφως, εντός προθεσμίας που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των είκοσι (20) ημερών και μεγαλύτερη των εξήντα (60) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, παρατηρήσεις ως προς την εφαρμοσιμότητα της μελέτης. Οι δύο παραπάνω παράγραφοι έρχονται σε σύγκρουση. Ανεξαρτήτως αυτού ο		

			μεγάλος κίνδυνος είναι καταρχάς να εμπλακούν οι ΤΥ σε φαύλο κύκλο με παραιτήσεις αναδόχων και νέες αναθέσεις. Επίσης είναι φανερό ότι με την έναρξη του έργου θα ζητείται διάθεση απροβλέπτων νέες τιμές κλπ. Η παρ. 2 θα δημιουργήσει πολλά προβλήματα στην υλοποίηση των έργων και απώλεια δημόσιων πόρων με την καταβολή αποζημιώσεων. Να διατηρηθεί το παρόν καθεστώς ό		

11954		2020-12-07 15:05:30	ΕΝΩΣΗ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΚΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ Βησσαρίωνος 4 – Αθήνα Τ.Κ. 106 72 e-mail: eihee56@gmail.com (Τηλ. επικοινωνίας προέδρου 2691400544) 7/12/20 -Αρ.Πρωτ.249 ΥΠΟΜΝΗΜΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ Ν/Σ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡ. 20 ΑΡΘΡΟΥ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΩΝ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ. Στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο και ειδικότερα στο υπ' αρ. 20 άρθρο αυτού, προβλέπεται η διαδικασία δημοσίευσης από τις αναθέτουσες αρχές, των προκηρύξεων και διακηρύξεων των δημοσίων συμβάσεων. Ειδικότερα, αναφέρεται πως οι εν λόγω συμβάσεις θα δημοσιεύονται αποκλειστικά και μόνο στο ΚΗΜΔΗΣ. Η προτεινόμενη διαδικασία δημοσίευσης έρχεται σε συνέχεια του άρθρου 66 του Ν.4412/2016 όπου αντικαθιστούσε την ισχύουσα επί σειρά ετών νομοθεσία που καθιστούσε υποχρεωτική την δημοσίευση των παντός τύπου δημοσίων συμβάσεων στον περιφερειακό και τοπικό Τύπο! Λόγω της ρητής πρόβλεψης στις μεταβατικές διατάξεις διατηρήθηκε το καθεστώς των δημοσιεύσεων μέχρι 31/12/2020, εν συνεχεία έχει προβλεφθεί παράταση έως 31/12/2021, δηλαδή από την εφαρμογή του νόμου 4412/2016 μέχρι σήμερα διατηρήθηκαν οι κανόνες διαφάνειας με τη δημοσίευση στον περιφερειακό και τοπικό Τύπο διασφαλίζοντας και τα συμφέροντα του Δημοσίου. Ως έχοντες έννομο συμφέρον και προασπίζοντας την αρχή της διαφάνειας και το δικαίωμα του συνόλου των πολιτών για ουσιαστική ενημέρωση περί διαχείρισης και κατανομής του δημοσίου χρήματος, αρνούμεθα το ανωτέρω άρθρο και αντικρούουμε αυτό για τους κάτωθι λόγους: Α. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Το υπό συζήτηση νομοσχέδιο συντάχθηκε σε αντικατάσταση του Ν.4412/2016 ο οποίος ήταν κατ' εφαρμογή της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ σε συνδυασμό με την έκθεση του ΟΟΣΑ 2014: «Μέτρηση και Μείωση των Διοικητικών Βαρών σε 13 κλάδους στην Ελλάδα». Τελικός και επιθυμητός σκοπός, όπως αναφέρεται και στην ανωτέρω έκθεση είναι η μείωση του Διοικητικού Κόστους και Διοικητικών Βαρών. Η εν λόγω έκθεση αναφέρει ρητά τα εξής: «3.2.4. Δημοσίευση, επιβολή και βελτίωση του ενιαίου σημείου δημοσίευσης για όλες τις αναγγελίες/γνωστοποιήσεις* δημοσίων συμβάσεων. Οι αναθέτουσες αρχές δημοσιεύουν επίσης τις αναγγελίες προκηρύξεων σε εφημερίδες. Σημειώνουμε ότι, επί του παρόντος, οι προτιμητέοι πλειοδότες		

			αναλαμβάνουν το κόστος αναγγελίας.» … «Αυτό δεν αποτελεί διοικητικό βάρος υπό την έννοια του Τυπικού Μοντέλου Κόστους…» Καθίσταται λοιπόν σαφές ότι οι υποχρεωτικές δημοσιεύσεις των προκηρύξεων – δημοσίων συμβάσεων στον περιφερειακό και τοπικό τύπο ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ και δεν βαρύνουν το Ελληνικό Δημόσιο με οιονδήποτε τρόπο. Αντιθέτως ενισχύουν την ελληνική οικονομία και έναν κλάδο που πλήττεται βάναυσα. Η κατάργηση λοιπόν, του καθεστώτος που προέβλεπε ρητά την υποχρεωτικότητα δημοσίευσης των προκηρύξεων – δημοσίων συμβάσεων στον περιφερειακό και τοπικό Τύπο θα επιφέρει τα ακριβώς αντίθετα από τα επιθυμητά αποτελέσματα. Ο περιφερειακός – τοπικός Τύπος θα χάσει την βασική πηγή εσόδων του, που είναι και η τελευταία πηγή εσόδων του η οποία δεν προέρχεται καν από το Δημόσιο αλλά από τους ιδιώτες εργολάβους. Β. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ ΤΥΠΟΥ Επιπροσθέτως, πρέπει να λάβουμε υπόψη πως θεμελιώδη αρχή στο συνολικό πλαίσιο των κανόνων δικαίου που διέπει το καθεστώς της ανάθεσης των εν λόγω συμβάσεων, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, καθώς και βάση των εν γένει Οδηγιών, αποτελεί η τήρηση της αρχής της διαφάνειας ως απόρροια της αρχής της ίσης μεταχείρισης, που αξιώνει τη διασφάλιση της ισότητας των προσφερόντων. Η αρχή της διαφάνειας συναντάται στο πλέγμα των διατάξεων εκείνων που αφορούν στη διαδικασία ανάθεσης και σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Έχει δε την έννοια της υποχρέωσης της αναθέτουσας αρχής προς διασφάλιση, υπέρ όλων των ενδεχόμενων αναδόχων, προσήκοντος βαθμού δημοσιότητας. Ειδικά μάλιστα στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων η λήψη πρόσθετων μέτρων διαφάνειας ήτοι η θέσπιση ποικίλων κανόνων δημοσιότητας, χάριν της προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται αναγκαία. Συνεπώς, ο περιορισμός δημοσιεύσεων σε ηλεκτρονική μορφή και κατ' αποκλειστικότητα στο ΚΗΜΔΗΣ θα επιφέρει τα αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Άλλωστε, η εν λόγω Οδηγία προβλέπει στη συνέχεια του κειμένου της και δη στο υπ' αρ. 63 αρ.: «…Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει, πλην συγκεκριμένων καταστάσεων, να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, τα οποία δεν επιφέρουν διακρίσεις, είναι γενικά διαθέσιμα και διαλειτουργικά με τα γενικώς χρησιμοποιούμενα προϊόντα ΤΠΕ και δεν περιορίζουν την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία προμήθειας. …….. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η υποχρέωση να χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά μέσα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας δημόσιων προμηθειών δεν θα ήταν ενδεδειγμένη στην περίπτωση όπου η χρήση ηλεκτρονικών μέσων απαιτεί ειδικευμένα εργαλεία ή μορφοτύπους αρχείων που δεν είναι γενικώς διαθέσιμοι ή στην περίπτωση όπου οι σχετικές επικοινωνίες μπορούν να γίνουν μόνο με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού γραφείου. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει, συνεπώς, να μην υποχρεούνται		

			να απαιτούν τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας κατά τη διαδικασία υποβολής σε ορισμένες περιπτώσεις, που θα πρέπει να προσδιορίζονται ρητά.». Η ισχύουσα νομοθεσία που ορίζει υποχρεωτική την δημοσίευση προκηρύξεων – δημοσίων συμβάσεων στον περιφερειακό και τοπικό τύπο, καλύπτει τα κενά ενημέρωσης που δημιουργούνται με την ισχύ του υπό συζήτηση άρθρου καθώς στις εν λόγω δημοσιεύσεις έχουν πρόσβαση άπαντες οι οικονομικοί φορείς ακόμη και όσοι δεν διαθέτουν κατάλληλα ηλεκτρονικά μέσα (π.χ. διάφοροι μικροεπαγγελματίες σε δημόσιες συμβάσεις που αφορούν σε μικρούς Δήμους της περιφέρειας). Με το παρόν υπόμνημα – προτάσεις μας ΖΗΤΟΥΜΕ: Την διατήρηση του καθεστώτος της Δημοσιεύσεως προκηρύξεων και διακηρύξεων και αποφάσεων ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων στον περιφερειακό και τοπικό τύπο. Την τροποποίηση του υπ’ αρ. 20 άρθρου και τη ρητή αναφορά της υποχρέωσης Δημοσιεύσεως προκηρύξεων και διακηρύξεων και αποφάσεων ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων στον περιφερειακό και τοπικό Τύπο. ΓΙΑ ΤΟ Δ.Σ. Ο πρόεδρος Τριανταφυλλόπουλος Γρηγόρης		

11955	365	2020-12-07 15:08:27	Άρθρο 136 - Διαδικασία εξέτασης της προσφυγής – Τροποποίηση άρθρου 365 ν. 4412/2016 Τα κλιμάκια που έχουν απομείνει στην ΑΕΠΠ είναι πλέον το 1ο, 2ο, 5ο, 6ο και 7ο. Αντί για 30 μέλη, τα κλιμάκια έχουν αποδεκατιστεί από παραιτήσεις κι έτσι το σύνολο των μελών είναι 17. Οι αποφάσεις των κλιμακίων που πλέον εκδίδονται στο πόδι, πέφτουν σε πολλές περιπτώσεις στα Διοικητικά Εφετεία. Αυτός είναι ο σκοπός της ΑΕΠΠ; Να επιβραδύνει την διαδικασία δημοσίων συμβάσεων ή να την επιταχύνει; Το άρθρο 136 που αναμορφώνεται με την δημιουργία μονομελών κλιμακίων θα επιδεινώσει την κατάσταση. Τα μέλη δεν έχουν εκπαιδευτεί ως δικαστές για να εκδίδουν μόνοι τους αποφάσεις. Συμμετέχουν σε τριμελή κλιμάκια και διαλέγονται μεταξύ τους, διότι η αποδοχή ή απόρριψη μιας προσφυγής δεν είναι πάντα ξεκάθαρη. Τα μονομελή κλιμάκια θα εκδίδουν αποφάσεις χωρίς την βάσανο της εξέτασης και του διαλόγου μεταξύ των μελών. Ήδη ο χρόνος που έχουν στην διάθεσή τους τα κλιμάκια κρίνεται ανεπαρκής για την έκδοση ορθών αποφάσεων, γι’αυτόν τον λόγο πέφτουν αρκετές αποφάσεις της ΑΕΠΠ. Τα μέλη ΑΕΠΠ που έχουν προσληφθεί το 2017 δεν έχουν κάνει ποτέ διακοπές και δεν μπορούν πρακτικά ούτε να αρρωστήσουν. Εξ’ού και οι παραιτήσεις/αποχωρήσεις των μελών της ΑΕΠΠ. Στην παρ. 4 αναφέρεται η δυνατότητα ανάπτυξης ισχυρισμών από τον προσφεύγοντα ή τον παρεμβαίνοντα ή την αναθέτουσα αρχή κατά την ημέρα εξέτασης της προσφυγής. Αυτό γίνεται προφανώς για να κόβουν παραστάσεις οι δικηγόροι. Έχει έρθει ο νομοθέτης ποτέ στην ΑΕΠΠ; Όταν προβλέπει ακρόαση, πού θα γίνει και πώς; Σε ποιους χώρους; Με ποιο προσωπικό; Μέλη και ΕΕΠ, έρχονται και παραιτούνται από την ΑΕΠΠ εντός μηνών ή και εβδομάδων, λόγω των συνθηκών που επικρατούν. Ποιος θα κρατάει τα πρακτικά της εν λόγω ακρόασης; Τα μέλη του κλιμακίου ή το Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό της ΑΕΠΠ που ήδη εκτελεί αλλότρια καθήκοντα; Πως θα διασφαλιστεί ότι καταγράφονται όλοι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντα ή του παρεμβαίνοντα ή της αναθέτουσα αρχής; Αυτή η παράγραφος περιγράφει κάτι ανέφικτο και πρέπει να αφαιρεθεί.	Λαμβάνεται υπόψη ως γενική παρατήρηση	

11956	ΑΜΥΝΑ	2020-12-07 15:14:07	Με την ευκαιρία της τροποποίησης του νόμου 3433/2006 προτείνεται η απαλειφή της παραγράφου 4Α του αρθρου 72 του εν λόγω νόμου για τους παρακάτω λόγους Η ανωτέρω ρύθμιση είναι αποσπασματική και εκτός του θεσμικού πλαισίου. Σε κάθε περίπτωση το ισχύων θεσμικό πλαίσιο όσον αφορά τη συμπεριφορά των υπαλλήλων και ειδικότερα του πολιτικού προσωπικού του ΥΕΘΑ είναι επαρκές για την διασφάλιση της διαφάνειας και την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και ουδόλως βελτιώνεται με την ανωτέρω ρύθμιση. Το πολιτικό προσωπικό δεν υπάγεται στο καθεστώς μεταθέσεων του ένστολου ούτε δύναται να εξομειωθεί με αυτό. Οι μεταθέσεις στελεχών του πολιτικού προσωπικού ανά τριετία είναι ιδιαιτέρως δυσμενείς για τους υπαλλήλους. Είναι δε αδικαιολόγητα δυσμενής μεταχείρηση για τους υπαλλήλους των συγκεκριμένων υπηρεσιών του ΥΕΘΑ σε σχέση με το καθεστώς υπαλλήλων αντίστοιχων καθηκόντων που υπηρετούν σε άλλες υπηρεσίες του ίδιου υπουργείου πολύ δε περισσότερο των υπαλλήλων του λοιπού Δημοσίου τομέα. Επίσης είναι ιδιαιτέρως δυσμενής για την υπηρεσία που θα χρειάζεται συνεχώς ανανέωση του προσωπικού της και αντικατάσταση των μετατιθέμενων με κατάλληλα καταρτισμένους υπαλλήλους προκειμένου να επιτελέσει τις αρμοδιότητες της οι οποίοι όμως θα λείπουν από τις υπηρεσίες που θα υποχρεωθούν να αφήσουν. Για τους παραπάνω λ’ογους η συνταγματικότητα της εν λόγω διάταξης είναι τουλάχιστον αμφίβολη.		

Στ. Έκθεση νομιμότητας

24.	Συναφείς συνταγματικές διατάξεις	
25.	Ενωσιακό δίκαιο	
❒	Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο *(συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων)*	
❒	Κανονισμός	
▣	Οδηγία	Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ
❒	Απόφαση	
26.	Συναφείς διατάξεις διεθνών συνθηκών ή συμφωνιών	
❒	Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	
❒	Διεθνείς συμβάσεις	

27.	Συναφής νομολογία των ανωτάτων και άλλων εθνικών δικαστηρίων, καθώς και αποφάσεις των Ανεξάρτητων Αρχών	
		Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης
❒	Ανώτατο ή άλλο εθνικό δικαστήριο (αναφέρατε)	

❒	Ανεξάρτητη Αρχή (αναφέρατε)	
28.	Συναφής ευρωπαϊκή και διεθνής νομολογία	
		Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης
❒	Νομολογία Δικαστηρίου Ε.Ε.	
❒	Νομολογία Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	
❒	Άλλα ευρωπαϊκά ή διεθνή δικαστήρια ή διαιτητικά όργανα	

Ζ. Πίνακας τροποποιούμενων ή καταργούμενων διατάξεων

29.	Τροποποίηση – αντικατάσταση – συμπλήρωση διατάξεων	
	Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης	*Υφιστάμενες διατάξεις*
	Άρθρο 1 **Ορισμοί – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 1,2 και 3 του άρθρου 2 ν. 4412/2016** Οι παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 (Α' 147), τροποποιούνται και το άρθρο 2 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 2 Ορισμοί – Εξουσιοδοτική διάταξη (άρθρα 2 και 33 παρ. 1 εδάφιο έκτο της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) 1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί: 1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 και β) ως «αναθέτοντες φορείς» νοούνται οι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224, 2) ως «κεντρικές κυβερνητικές αρχές (ΚΚΑ)» νοούνται οι αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α' και, εφόσον έχουν επέλθει διορθώσεις ή τροποποιήσεις, οι φορείς που τις έχουν διαδεχθεί, 3) ως «μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές» νοούνται όλες οι αναθέτουσες αρχές που δεν είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές, 4) ως «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» νοούνται οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: α) έχουν συσταθεί για τον συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, β) έχουν νομική προσωπικότητα και	**Άρθρο 2** **Ορισμοί (άρθρο 2 και άρθρο 33 παρ. 1 εδάφιο β΄ της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** 1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί: 1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 και β) ως «αναθέτοντες φορείς» νοούνται οι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224, 2) ως «κεντρικές κυβερνητικές αρχές (ΚΚΑ)», νοούνται οι αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α΄ και, εφόσον έχουν επέλθει διορθώσεις ή τροποποιήσεις, οι φορείς που τις έχουν διαδεχθεί, 3) ως «μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές» νοούνται όλες οι αναθέτουσες αρχές που δεν είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές, 4) ως «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» νοούνται οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: α) έχουν συσταθεί για το συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, β) έχουν νομική προσωπικότητα και γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή η διαχείριση των οποίων υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου,

γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή η διαχείριση των οποίων υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, 5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την εκπόνηση μελετών, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, 6) ως «δημόσιες συμβάσεις έργων» και ως «συμβάσεις έργων» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο: α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ του Προσαρτήματος Α’ και στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Β’, β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου, γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή τη μελέτη του έργου, 7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου δομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού, το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας, 7α) ως «δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών νοούνται όλες οι συμβάσεις με αντικείμενο την	5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, 6) ως «δημόσιες συμβάσεις έργων» και ως «συμβάσεις έργων» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο, ένα από τα κάτωθι: α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ του Προσαρτήματος Α΄ και στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Β΄, β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου, γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή στη μελέτη του έργου, 7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών, 8) ως «δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» και ως «συμβάσεις προμηθειών» νοούνται οι

εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες συνδέονται με την εκτέλεση έργου, κατά την έννοια της περ. 7 της παρούσας παραγράφου ή τον χωρικό σχεδιασμό, όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής. 8) ως «δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» και ως «συμβάσεις προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, 9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών που δεν εμπίπτουν στην περ. 7α της παρούσας παραγράφου. Στις συμβάσεις υπηρεσιών περιλαμβάνονται και οι συμβάσεις παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών που έχουν ως αντικείμενο τον σχεδιασμό, προγραμματισμό, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση επιχειρησιακών και αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και σε οριζόντιου χαρακτήρα παρεμβάσεις, την υποστήριξη της υλοποίησής τους με τη μεταφορά της απαραίτητης τεχνογνωσίας, καθώς και την παροχή εξωγενών υπηρεσιών (outsourcing) υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες υπάγονται ιδίως οι οικονομικές μελέτες, κοινωνικές μελέτες, μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας. 10) ως «συμφωνία - πλαίσιο» νοείται μία συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ	συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, 9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην περίπτωση 6. (α) ως «δημόσιες συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» νοούνται αυτές με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά την έννοια των στοιχείων α΄ και β΄, αντίστοιχα, της περίπτωσης 6 της παραγράφου 3, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ΄, όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, (β) ως «δημόσιες συμβάσεις γενικών υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην υποπερίπτωση α΄ της παρούσας περίπτωσης, συμπεριλαμβανομένων των συμβουλευτικών υπηρεσιών, που ως τέτοιες νοούνται εκείνες που, έχουν ως αντικείμενο το σχεδιασμό, προγραμματισμό, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση επιχειρησιακών και αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και σε οριζόντιου χαρακτήρα παρεμβάσεις, την υποστήριξη της υλοποίησης τους με τη μεταφορά της απαραίτητης σχετικής τεχνογνωσίας, καθώς και την παροχή εξωγενών υπηρεσιών (outsourcing) υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες υπάγονται ιδίως οι οικονομικές μελέτες, οι κοινωνικές μελέτες, οι μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας, οι περιβαλλοντικές μελέτες, καθώς και οι μελέτες συστημάτων πληροφορικής, εκτός εάν σχετίζονται με έργο κατά την έννοια της περίπτωσης 7 ή με εκπόνηση μελετών και παροχή τεχνικών και

μιας ή ενός ή περισσοτέρων αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων και ενός ή περισσοτέρων οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά στις τιμές και, όπου ενδείκνυται, τις προβλεπόμενες ποσότητες, 11) ως «οικονομικός φορέας» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσιος φορέας ή ένωση αυτών των προσώπων ή φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών συμπράξεων επιχειρήσεων, που προσφέρει στην αγορά εκτέλεση εργασιών ή/και έργου, προμήθεια προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών. Στην έννοια αυτή περιλαμβάνεται και ο όρος «εργοληπτική επιχείρηση» του Τίτλου 1 του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β' του παρόντος Βιβλίου, 12) ως «προσφέρων» νοείται οικονομικός φορέας που έχει υποβάλει προσφορά, 13) ως «υποψήφιος» νοείται οικονομικός φορέας που έχει ζητήσει να του αποσταλεί ή έχει λάβει πρόσκληση συμμετοχής σε κλειστή διαδικασία, σε ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο ή σε σύμπραξη καινοτομίας, 14) ως «έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης» ή «έγγραφο της σύμβασης» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο παρέχει ή στο οποίο παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας, με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένης της προκήρυξης σύμβασης των άρθρων 63 και 293, της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62, της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης του άρθρου 291, αν χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης	λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά την έννοια της υποπερίπτωσης α΄ της παρούσας περίπτωσης. 10) ως «συμφωνία - πλαίσιο» νοείται μία συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ μιας ή ενός ή περισσοτέρων αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων και ενός ή περισσοτέρων οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά τις τιμές και, όπου ενδείκνυται, τις προβλεπόμενες ποσότητες, 11) ως «οικονομικός φορέας» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσιος φορέας ή ένωση αυτών των προσώπων ή/και φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών συμπράξεων επιχειρήσεων, που προσφέρει στην αγορά εκτέλεση εργασιών ή/και έργου, προμήθεια προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών. Στην έννοια αυτή περιλαμβάνεται και ο όρος «εργοληπτική επιχείρηση» του Τίτλου 1 του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β΄ του παρόντος Βιβλίου, 12) ως «προσφέρων» νοείται οικονομικός φορέας που έχει υποβάλει προσφορά, 13) ως «υποψήφιος» νοείται οικονομικός φορέας που έχει ζητήσει να του αποσταλεί ή έχει λάβει πρόσκληση συμμετοχής σε κλειστή διαδικασία, σε ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο ή σε σύμπραξη καινοτομίας, 14) ως «έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης» ή «έγγραφο της σύμβασης» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο παρέχει ή στο οποίο παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένης της προκήρυξης σύμβασης των άρθρων 63 και 293, της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62, της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης του άρθρου 291, αν χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, των τεχνικών προδιαγραφών, του περιγραφικού εγγράφου, των προτεινόμενων όρων της σύμβασης, των υποδειγμάτων για την προσκόμιση των

του διαγωνισμού, των τεχνικών προδιαγραφών, του περιγραφικού εγγράφου, των προτεινόμενων όρων της σύμβασης, των υποδειγμάτων για την προσκόμιση των εγγράφων από τους υποψηφίους και τους προσφέροντες, των πληροφοριών σχετικά με τις γενικές και ειδικές υποχρεώσεις και τυχόν πρόσθετων εγγράφων. Επίσης, στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και η διακήρυξη ή η πρόσκληση σε διαπραγμάτευση στις οποίες αναφέρονται όλοι οι ειδικοί και γενικοί όροι σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης, το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), οι συμπληρωματικές πληροφορίες που παρέχει η αναθέτουσα αρχή δυνάμει της παρ. 2 του άρθρου 67 και της παρ. 2 του άρθρου 297, το σχέδιο της σύμβασης μετά των παραρτημάτων αυτής και η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων που περιλαμβάνει και τις εφαρμοστέες τεχνικές προδιαγραφές, 15) ως «κεντρικές δραστηριότητες αγορών» νοούνται δραστηριότητες που διεξάγονται σε μόνιμη βάση με μία από τις παρακάτω μορφές: α) της απόκτησης αγαθών ή/και υπηρεσιών που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές ήαναθέτοντες φορείς, β) της ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ή της σύναψης συμφωνιών-πλαίσιο για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς, 16) ως «επικουρικές δραστηριότητες αγορών» νοούνται δραστηριότητες που συνίστανται στην παροχή υποστήριξης σε δραστηριότητες αγορών, ιδίως με τις κατωτέρω μορφές: α) τεχνικής υποδομής που παρέχει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές ή στους αναθέτοντες φορείς να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις/συμβάσεις ή να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσιο για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες, β) συμβουλών σχετικά με τη διεξαγωγή ή τον σχεδιασμό διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων/συμβάσεων, γ) προετοιμασίας και διαχείρισης	εγγράφων από τους υποψηφίους και τους προσφέροντες, των πληροφοριών σχετικά με τις γενικές και ειδικές υποχρεώσεις και τυχόν πρόσθετων εγγράφων. Επίσης, στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και η διακήρυξη ή η πρόσκληση σε διαπραγμάτευση στις οποίες αναφέρονται όλοι οι ειδικοί και γενικοί όροι σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης, το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), οι συμπληρωματικές πληροφορίες που παρέχει η αναθέτουσα αρχή δυνάμει της παρ. 2 του άρθρου 67 και της παρ. 2 του άρθρου 297, το σχέδιο της σύμβασης μετά των παραρτημάτων αυτής και η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων που περιλαμβάνει και τις εφαρμοστέες τεχνικές προδιαγραφές, 15) ως «κεντρικές δραστηριότητες αγορών» νοούνται δραστηριότητες που διεξάγονται σε μόνιμη βάση με μία από τις παρακάτω μορφές: α) της απόκτησης αγαθών ή/και υπηρεσιών που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς, β) της ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ή της σύναψης συμφωνιών-πλαίσιο για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς, 16) ως «επικουρικές δραστηριότητες αγορών» νοούνται δραστηριότητες που συνίστανται στην παροχή υποστήριξης σε δραστηριότητες αγορών, ιδίως με τις κατωτέρω μορφές: α) τεχνικής υποδομής που παρέχει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις/συμβάσεις ή να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσιο για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες, β) συμβουλών σχετικά με τη διεξαγωγή ή το σχεδιασμό διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων/συμβάσεων, γ) προετοιμασίας και διαχείρισης διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων/συμβάσεων εξ ονόματος και για λογαριασμό της ενδιαφερόμενης αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα, 17) ως «κεντρική αρχή αγορών» (ΚΑΑ) νοείται: (α) μία αναθέτουσα αρχή που παρέχει κεντρικές δραστηριότητες αγορών και, ενδεχομένως, επικουρικές δραστηριότητες αγορών, (β) ένας αναθέτων φορέας, ο οποίος παρέχει κεντρικές δραστηριότητες αγορών και, ενδεχομένως, επικουρικές δραστηριότητες αγορών. Οι συμβάσεις που

διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων/συμβάσεων εξ ονόματος και για λογαριασμό της ενδιαφερόμενης αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα, 17) ως «κεντρική αρχή αγορών» (ΚΑΑ) νοείται: (α) μία αναθέτουσα αρχή που παρέχει κεντρικές δραστηριότητες αγορών και, ενδεχομένως, επικουρικές δραστηριότητες αγορών, (β) ένας αναθέτων φορέας, ο οποίος παρέχει κεντρικές δραστηριότητες αγορών και, ενδεχομένως, επικουρικές δραστηριότητες αγορών. Οι συμβάσεις που ανατίθενται από ΚΑΑ, προκειμένου να πραγματοποιηθούν κεντρικές δραστηριότητες αγορών, θεωρείται ότι αποτελούν συμβάσεις για την εκτέλεση δραστηριότητας που περιγράφεται στα άρθρα 228 ως 234. Το άρθρο 237 δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις που ανατίθενται από ΚΑΑ με σκοπό την πραγματοποίηση κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών, 18) ως «εθνικές κεντρικές αρχές αγορών» (ΕΚΑΑ) νοούνται οι ΚΑΑ οι οποίες, πέραν των ανωτέρω, είναι επιπλέον αρμόδιες για τον εθνικό σχεδιασμό, προγραμματισμό, καθώς και συντονισμό κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών όλων των λοιπών ΚΑΑ, 19) ως «πάροχος υπηρεσιών διαδικασιών σύναψης συμβάσεων» ή «πάροχος υπηρεσιών σύναψης συμβάσεων» νοείται δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που προσφέρει στην αγορά επικουρικές δραστηριότητες αγορών, 20) με τους όρους «γραπτώς» ή «εγγράφως» νοείται κάθε σύνολο λέξεων ή αριθμών, το οποίο μπορεί να διαβάζεται, να αναπαράγεται και στη συνέχεια να γνωστοποιείται, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που διαβιβάζονται και αποθηκεύονται με ηλεκτρονικά μέσα, 21) ως «ηλεκτρονικό μέσο» νοείται ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός για την επεξεργασία (συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής συμπίεσης) και την	ανατίθενται από ΚΑΑ, προκειμένου να πραγματοποιηθούν κεντρικές δραστηριότητες αγορών, θεωρείται ότι αποτελούν συμβάσεις για την εκτέλεση δραστηριότητας που περιγράφεται στα άρθρα 228 ως 234. Το άρθρο 237 δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις που ανατίθενται από ΚΑΑ με σκοπό την πραγματοποίηση κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών, 18) ως «εθνικές κεντρικές αρχές αγορών» (ΕΚΑΑ) νοούνται οι ΚΑΑ οι οποίες, πέραν των ανωτέρω, είναι επιπλέον αρμόδιες για τον εθνικό σχεδιασμό, προγραμματισμό, καθώς και συντονισμό κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών όλων των λοιπών ΚΑΑ. 19) ως «πάροχος υπηρεσιών διαδικασιών σύναψης συμβάσεων» «πάροχος υπηρεσιών σύναψης συμβάσεων» νοείται δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που προσφέρει στην αγορά επικουρικές δραστηριότητες αγορών, 20) με τους όρους «γραπτώς» ή «εγγράφως» νοείται κάθε σύνολο λέξεων ή αριθμών το οποίο μπορεί να διαβάζεται, να αναπαράγεται και στη συνέχεια να γνωστοποιείται, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που διαβιβάζονται και αποθηκεύονται με ηλεκτρονικά μέσα, 21) ως «ηλεκτρονικό μέσο» νοείται ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός για την επεξεργασία (συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής συμπίεσης) και την αποθήκευση δεδομένων, τα οποία διαβιβάζονται, διακινούνται και λαμβάνονται με τη χρήση ενσύρματου, ασύρματου, οπτικού ή άλλου ηλεκτρομαγνητικού μέσου, 22) ως «κύκλος ζωής» νοούνται όλα τα διαδοχικά και/ή διασυνδεδεμένα στάδια, συμπεριλαμβανομένων της έρευνας και της ανάπτυξης που θα πραγματοποιηθούν, της παραγωγής, της εμπορίας και των όρων της, της μεταφοράς, της χρήσης και της συντήρησης, καθ' όλη τη διάρκεια ύπαρξης ενός προϊόντος ή ενός έργου ή της παροχής μιας υπηρεσίας, από την απόκτηση των πρώτων υλών ή την παραγωγή των πόρων μέχρι την απόρριψη, την εκκαθάριση και το τέλος της υπηρεσίας ή χρήσης, 23) ως «διαγωνισμοί μελετών» νοούνται διαδικασίες που παρέχουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα να

αποθήκευση δεδομένων, τα οποία διαβιβάζονται, διακινούνται και λαμβάνονται με τη χρήση ενσύρματου, ασύρματου, οπτικού ή άλλου ηλεκτρομαγνητικού μέσου, 22) ως «κύκλος ζωής» νοούνται όλα τα διαδοχικά και/ή διασυνδεδεμένα στάδια, συμπεριλαμβανομένων της έρευνας και της ανάπτυξης που θα πραγματοποιηθούν, της παραγωγής, της εμπορίας και των όρων της, της μεταφοράς, της χρήσης και της συντήρησης, καθ' όλη τη διάρκεια ύπαρξης ενός προϊόντος ή ενός έργου ή της παροχής μιας υπηρεσίας, από την απόκτηση των πρώτων υλών ή την παραγωγή των πόρων μέχρι την απόρριψη, την εκκαθάριση και το τέλος της υπηρεσίας ή χρήσης, 23) ως «διαγωνισμοί μελετών» νοούνται διαδικασίες που παρέχουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα να αποκτά, κυρίως στους τομείς της χωροταξίας, της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής και των έργων μηχανικού ή της επεξεργασίας δεδομένων, μια μελέτη ή ένα σχέδιο που επιλέγεται από κριτική επιτροπή έπειτα από διαγωνισμό, με ή χωρίς την απονομή βραβείων, 24) ως «καινοτομία» νοείται η υλοποίηση νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος, υπηρεσίας ή διαδικασίας, που περιλαμβάνει, αλλά δεν περιορίζεται στις διαδικασίες παραγωγής, ανοικοδόμησης ή κατασκευής, νέα μέθοδο εμπορίας ή νέα μέθοδο οργάνωσης στις επιχειρηματικές πρακτικές, οργάνωσης του χώρου εργασίας ή των εξωτερικών σχέσεων μεταξύ άλλων, με σκοπό τη συμβολή στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων ή την υποστήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2030» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, 25) ως «σήμα» (label) νοείται οποιοδήποτε έγγραφο, πιστοποιητικό ή βεβαίωση που επιβεβαιώνει ότι ένα συγκεκριμένο έργο, προϊόν, υπηρεσία,	αποκτά, κυρίως στους τομείς της χωροταξίας, της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής και των έργων μηχανικού ή της επεξεργασίας δεδομένων, μια μελέτη ή ένα σχέδιο που επιλέγεται από κριτική επιτροπή έπειτα από διαγωνισμό, με ή χωρίς την απονομή βραβείων, 24) ως «καινοτομία» νοείται η υλοποίηση νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος, υπηρεσίας ή διαδικασίας, που περιλαμβάνει αλλά δεν περιορίζεται στις διαδικασίες παραγωγής, ανοικοδόμησης ή κατασκευής, νέα μέθοδο εμπορίας ή νέα μέθοδο οργάνωσης στις επιχειρηματικές πρακτικές, οργάνωσης του χώρου εργασίας ή των εξωτερικών σχέσεων μεταξύ άλλων, με σκοπό τη συμβολή στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων ή την υποστήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, 25) ως «σήμα» (label) νοείται οποιοδήποτε έγγραφο, πιστοποιητικό ή βεβαίωση που επιβεβαιώνει ότι ένα συγκεκριμένο έργο, προϊόν, υπηρεσία, μέθοδος ή διαδικασία πληροί ορισμένες απαιτήσεις, 26) ως «απαίτηση ή απαιτήσεις σήματος» νοούνται οι απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληροί ένα συγκεκριμένο έργο, προϊόν, υπηρεσία ή διαδικασία, προκειμένου να λάβει το σχετικό σήμα, 27) ως «κατώτατα όρια» νοούνται τα προβλεπόμενα στα άρθρα 5 και 235 όρια, 28) ως «δημόσιες συμβάσεις άνω των ορίων» και ως «συμβάσεις άνω των ορίων» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις και οι συμβάσεις κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 7 έως 17 και 237 έως 252, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα όρια της διάταξης των άρθρων 5 και 235, αντίστοιχα, όπως ισχύουν κάθε φορά, 29) ως «δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων» και ως «συμβάσεις κάτω των ορίων» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις και οι συμβάσεις κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 7 έως 17 και 237 έως 252,

μέθοδος ή διαδικασία πληροί ορισμένες απαιτήσεις, 26) ως «απαίτηση ή απαιτήσεις σήματος» νοούνται οι απαιτήσεις, τις οποίες πρέπει να πληροί ένα συγκεκριμένο έργο, προϊόν, υπηρεσία ή διαδικασία, προκειμένου να λάβει το σχετικό σήμα, 27) ως «κατώτατα όρια» νοούνται τα προβλεπόμενα στα άρθρα 5 και 235 όρια, 28) ως «δημόσιες συμβάσεις άνω των ορίων» και ως «συμβάσεις άνω των ορίων» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις και οι συμβάσεις κατά την έννοια της περ. 5 που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 7 έως 17 και 237 έως 252, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα όρια των άρθρων 5 και 235, αντίστοιχα, όπως ισχύουν κάθε φορά, 29) ως «δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων» και ως «συμβάσεις κάτω των ορίων» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις και οι συμβάσεις κατά την έννοια της περ. 5 που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 7 έως 17 και 237 έως 252, αντίστοιχα, των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός Φ.Π.Α. είναι κατώτερη από τα όρια των άρθρων 5 και 235, όπως ισχύουν κάθε φορά, 30) ως «συνοπτικός διαγωνισμός» νοείται η απλοποιημένη διαδικασία ανάθεσης στο πλαίσιο της οποίας κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 117 και 327, 30α) ως «δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις ή οι συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ. 31) ως «απευθείας ανάθεση» νοείται η διαδικασία ανάθεσης σύμβασης με ή χωρίς εκ των προτέρων δημοσιότητα κατά περίπτωση, σύμφωνα με την παρ.	αντίστοιχα, των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι κατώτερη από τα όρια της διάταξης των άρθρων 5 και 235, όπως ισχύουν κάθε φορά, 30) ως «συνοπτικός διαγωνισμός» νοείται η απλοποιημένη διαδικασία ανάθεσης στο πλαίσιο της οποίας κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 117 και 327, 31) ως «απευθείας ανάθεση» νοείται η διαδικασία ανάθεσης χωρίς εκ των προτέρων δημοσιότητα, στο πλαίσιο της οποίας οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς αναθέτουν στον οικονομικό φορέα της επιλογής τους, κατόπιν έρευνας αγοράς και διαβούλευσης με έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 118 και 328, 32) ως «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)» νοείται το Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για τον προγραμματισμό και τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων και συμβάσεων, κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου, με τη χρήση και εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), 33) ως «χρήστες ΕΣΗΔΗΣ» νοούνται οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς και οι οικονομικοί φορείς που χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ, 34) ως «Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)» νοείται το πληροφοριακό σύστημα, που αποτελεί μέρος του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και έχει ως σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση στοιχείων που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις και στις συμβάσεις, κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 (Α΄ 204) και το άρθρο 38, 35) ως «Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων» ή ως «Αρχή» νοείται η Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή που έχει συσταθεί με το ν. 4013/2011, 36) ως «κράτος - μέλος» νοείται κάθε κράτος που έχει προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση,

3 των άρθρων 120 και 330, στο πλαίσιο της οποίας οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς αναθέτουν σύμβαση στον οικονομικό φορέα της επιλογής τους, κατόπιν έρευνας αγοράς, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 118 και 328, 31α) ως «απευθείας ανάθεση μέσω ηλεκτρονικής αγοράς» νοείται η ηλεκτρονική διαδικασία ανάθεσης που διενεργείται μέσω του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 118Α. 32) ως «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα - Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ)» νοείται το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία υποσυστήματα για τον προγραμματισμό, τη σύναψη και την εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων και συμβάσεων, κατά την έννοια της περ. 5, καθώς και για τη συλλογή, δημοσιοποίηση και ανάλυση στοιχείων σχετικών με τις εν λόγω συμβάσεις, με τη χρήση και εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), 32α) ως «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)» νοείται το πληροφοριακό σύστημα, το οποίο αποτελεί μέρος του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για τον προγραμματισμό, τη σύναψη και την εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων και συμβάσεων, κατά την έννοια της περ. 5, με τη χρήση και εφαρμογή ΤΠΕ, 33) ως «χρήστες ΕΣΗΔΗΣ» νοούνται ιδίως οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς και οι οικονομικοί φορείς που χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ, 34) ως «Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)» νοείται το πληροφοριακό σύστημα, που αποτελεί μέρος του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και έχει ως σκοπό τη συλλογή, και δημοσιοποίηση στοιχείων που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις, κατά την έννοια της περ. 5,	37) ως «τρίτη χώρα» νοείται κάθε κράτος που δεν έχει προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 38) ως «Ένωση» νοείται η Ευρωπαϊκή Ένωση, 39) ως «Επιτροπή» νοείται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 40) ως «ΣΔΣ» νοείται η συμφωνία περί δημοσίων συμβάσεων η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με το ν. 2513/1997 (Α΄ 139), 41) οι όροι «Δημόσιος Τομέας», «Γενική Κυβέρνηση» και «Κεντρική Κυβέρνηση» έχουν την έννοια που ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), 42) ως «συμφωνητικό» νοείται η γραπτή συμφωνία μεταξύ της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα ή της ΚΑΑ και του αναδόχου, αναπόσπαστο τμήμα της οποίας αποτελούν όλα τα σχετικά έγγραφα της σύμβασης της περίπτωσης 14, η προσφορά του αναδόχου, καθώς και οι πάσης φύσεως τροποποιήσεις της συμφωνίας αυτής, 43) ως «ανάδοχος» ή «εργολήπτης» ή «μελετητής» ή «προμηθευτής» ή «πάροχος υπηρεσιών» νοείται ο οικονομικός φορέας στον οποίο έχει ανατεθεί με δημόσια σύμβαση ή σύμβαση, κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου, η κατασκευή έργου ή η μελέτη έργου ή η προμήθεια αγαθών ή η παροχή υπηρεσιών αντίστοιχα. 2. Πέραν των ορισμών της παραγράφου 1, ιδίως για τις ανάγκες εφαρμογής του Τίτλου 1 του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β΄ του Βιβλίου Ι: 1) ως «Κύριος του Έργου» ή «Εργοδότης» νοείται το Δημόσιο ή άλλος φορέας του δημόσιου τομέα, για λογαριασμό του οποίου καταρτίζεται η δημόσια σύμβαση ή σύμβαση, κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης (5) της παρούσας παραγράφου ή κατασκευάζεται το έργο, 2) ως «Φορέας κατασκευής του έργου» νοείται η αρμόδια αναθέτουσα αρχή ή υπηρεσία αυτής που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου, 3) ως «Προϊσταμένη Αρχή» νοείται η αρχή ή η υπηρεσία ή το όργανο του φορέα κατασκευής του έργου που εποπτεύει την κατασκευή του ασκώντας για λογαριασμό του αποφασιστικές αρμοδιότητες, ιδίως σε θέματα τροποποίησης των όρων της σύμβασης, 4) ως «Διευθύνουσα υπηρεσία» ή «Επιβλέπουσα Υπηρεσία» νοείται η τεχνική

σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204) και το άρθρο 38 του παρόντος, 35) ως ΕΑΑΔΗΣΥ νοείται η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημόσιων Συμβάσεων που είναι Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή συσταθείσα με τον ν. 4013/2011, 36) ως «κράτος - μέλος» νοείται κάθε κράτος που έχει προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 37) ως «τρίτη χώρα» νοείται κάθε κράτος που δεν έχει προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 38) ως «Ένωση» νοείται η Ευρωπαϊκή Ένωση, 39) ως «Επιτροπή» νοείται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 40) ως «ΣΔΣ» νοείται η συμφωνία περί δημόσιων συμβάσεων η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον ν. 2513/1997 (Α' 139), 41) οι όροι «Δημόσιος Τομέας», «Γενική Κυβέρνηση» και «Κεντρική Κυβέρνηση» έχουν την έννοια που ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), 42) ως «συμφωνητικό» νοείται η γραπτή συμφωνία μεταξύ της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα ή της ΚΑΑ και του αναδόχου, αναπόσπαστο τμήμα της οποίας αποτελούν όλα τα σχετικά έγγραφα της σύμβασης της περ. 14, η προσφορά του αναδόχου, καθώς και οι πάσης φύσεως τροποποιήσεις της συμφωνίας αυτής, 43) ως «ανάδοχος» ή «εργολήπτης» ή «μελετητής» ή «προμηθευτής» ή «πάροχος υπηρεσιών» νοείται ο οικονομικός φορέας στον οποίο έχει ανατεθεί με δημόσια σύμβαση ή σύμβαση, κατά την έννοια της περ. 5, η κατασκευή έργου ή η μελέτη έργου ή η προμήθεια αγαθών ή η παροχή υπηρεσιών αντίστοιχα, 44) ως «μη κανονικές προσφορές» νοούνται όσες προσφορές δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της σύμβασης, όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία συμπαιγνίας ή	υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και διοίκηση της κατασκευής του έργου, 5) ως «Τεχνικό Συμβούλιο» νοείται το συλλογικό όργανο που έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί για την έκδοση αποφάσεων, όταν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή ζητείται από την αναθέτουσα ή την προϊσταμένη αρχή, 6) ως «επιτελεστικότητα» νοείται το σύνολο των μετρήσιμων ιδιοτήτων ενός έργου, οι οποίες αναφέρονται στην ταυτόχρονη ύπαρξη ασφάλειας, λειτουργικότητας και αισθητικής εμφάνισης για την τεχνική διάρκεια ζωής του. 3. Πέραν των ορισμών της παραγράφου 1, ιδίως για τις ανάγκες εφαρμογής του Τίτλου 2 του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β΄ του Βιβλίου Ι: 1) ως «Κύριος του Έργου» νοείται το Δημόσιο ή άλλος φορέας του δημόσιου τομέα, στον οποίο ανήκει το έργο για το οποίο εκπονούνται μελέτες και παρέχονται τεχνικές υπηρεσίες, 2) ως «Εργοδότης» νοείται η αναθέτουσα αρχή που καταρτίζει σύμβαση μελέτης ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών με τον ανάδοχο είτε για λογαριασμό της είτε για λογαριασμό του κυρίου του έργου, 3) ως «Προϊσταμένη Αρχή» νοείται η αρχή ή η υπηρεσία ή το όργανο του εργοδότη, που εποπτεύει την εκτέλεση της συναφθείσας σύμβασης, ασκώντας για λογαριασμό του αποφασιστικές αρμοδιότητες, ιδίως σε θέματα τροποποίησης των όρων της σύμβασης, 4) ως «Διευθύνουσα Υπηρεσία» νοείται η τεχνική υπηρεσία που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και διοίκηση της συναφθείσας σύμβασης, υπό την εποπτεία της Προϊσταμένης Αρχής, 5) ως «Τεχνικό συμβούλιο» νοείται το συλλογικό όργανο που έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί στον εργοδότη για την έκδοση αποφάσεων, όταν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή ζητείται από την αναθέτουσα ή την προϊσταμένη αρχή, 6) ως «Φυσικό αντικείμενο» της σύμβασης νοείται η τεχνική υπηρεσία ή η μελέτη, που προσδιορίζεται από τη σύμβαση, ως το ζητούμενο αποτέλεσμα αυτής, (α) «Μελέτη» είναι το αποτέλεσμα συστηματικής και αναλυτικής επιστημονικής

διαφθοράς ή όσες κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή ασυνήθιστα χαμηλές, 45) ως «απαράδεκτες προσφορές» νοούνται όσες υποβάλλονται από προσφέροντες, οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίσθηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, 46) ως «μη κατάλληλη» νοείται μία προσφορά όταν δεν σχετίζεται με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς ουσιώδη τροποποίηση, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης, 47) ως «μη κατάλληλη» νοείται μία αίτηση συμμετοχής όταν στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα συντρέχει υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74 ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που έχει θέσει η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77, 48) όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται ποσό, προϋπολογισμός ή εκτιμώμενη αξία σύμβασης ή αξία της σύμβασης, νοείται χωρίς Φ.Π.Α., εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού. 2. Πέραν των ορισμών της παρ. 1, ιδίως για τις ανάγκες εφαρμογής του Τίτλου 1 του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β' του Βιβλίου Ι: 1) ως «κύριος του έργου» ή «εργοδότης» νοείται το Δημόσιο ή άλλος φορέας του δημόσιου τομέα, για λογαριασμό του οποίου καταρτίζεται η δημόσια σύμβαση ή σύμβαση, κατά την έννοια της περ. 5 ή κατασκευάζεται το έργο, 2) ως «φορέας κατασκευής του έργου» νοείται η αρμόδια αναθέτουσα αρχή ή υπηρεσία αυτής που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου, 3) ως «προϊσταμένη αρχή» νοείται η αρχή ή η υπηρεσία ή το όργανο του φορέα κατασκευής του έργου που	και τεχνικής εργασίας και έρευνας σε συγκεκριμένο απλό ή σύνθετο γνωστικό αντικείμενο, που αποβλέπει ιδίως στην παραγωγή έργου ή στην επέμβαση σε έργο ή αφορά στο σχεδιασμό και την απεικόνιση έργου ή παραγωγικής διαδικασίας ή σε μεθόδους ανάπτυξης και σχεδιασμού του ευρύτερου χώρου. Η μελέτη έχει την έκταση και το βάθος που απαιτείται με τη σύμβαση, απεικονίζεται δε και παραδίδεται στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα με συγκεκριμένη συμφωνημένη μορφή. (β) «Τεχνικές Υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων επί ορισμένου χρόνου, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας. Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο, ιδίως: α) τη σύνταξη των τευχών δημοσίου διαγωνισμού ανάθεσης μελέτης ή υπηρεσίας, β) τον έλεγχο και την επίβλεψη έργου ή μελέτης και γ) την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου, 7) ως «Προεκτιμώμενη αμοιβή» νοείται το προεκτιμώμενο από την αναθέτουσα Αρχή χρηματικό ποσό για την ολοκλήρωση των προκηρυσσόμενων μελετών ή τεχνικών υπηρεσιών, που καθορίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 53 και αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης, 8) ως «Συμβατική αμοιβή» νοείται το καθοριζόμενο με την προκήρυξη κατ' αποκοπή τίμημα όταν δεν προβλέπεται υποβολή οικονομικής προσφοράς και η οικονομική προσφορά του αναδόχου στις λοιπές περιπτώσεις συμβάσεων μελετών και συμβάσεων παροχής τεχνικών υπηρεσιών, 9) ως «Τελική αμοιβή» νοείται το συνολικό ποσό που καταβάλλεται στον ανάδοχο ως αμοιβή για το εκτελεσθέν αντικείμενο της σύμβασης, 10) ως «Μονάδες φυσικού αντικειμένου» νοούνται οι χαρακτηριστικές για κάθε αντικείμενο σύμβασης μοναδιαίες διαστάσεις

εποπτεύει την κατασκευή του ασκώντας για λογαριασμό του αποφασιστικές αρμοδιότητες, ιδίως σε θέματα τροποποίησης των όρων της σύμβασης, 4) ως «διευθύνουσα υπηρεσία» νοείται η τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου που είναι αρμόδια για τον έλεγχο και τη διοίκηση της κατασκευής του έργου, 4α) ως «επιβλέπων» νοείται τεχνικός υπάλληλος της διευθύνουσας υπηρεσίας ή πιστοποιημένος ιδιωτικός φορέας (φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων), ο οποίος απαιτείται να διαθέτει τις εξιδεικευμένες γνώσεις που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και επίβλεψη του έργου, 4β) ως «επιβλέπων ελεγκτής μηχανικός» ή «ελεγκτής μηχανικός» νοείται ο εγγεγραμμένος στο Μητρώο Επιβλεπόντων Ελεγκτών Μηχανικών, στον οποίο δύναται να ανατεθούν ο έλεγχος και η επίβλεψη των εκτελούμενων έργων προϋπολογισμού από εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ, 4γ) «ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης» είναι το ηλεκτρονικό αρχείο που τηρεί η Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, στο οποίο εντάσσονται όλες οι τεχνικές εταιρείες που εκτελούν δημόσια έργα, 4δ) «Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών» είναι το σύνολο εναρμονισμένων αρχών, κανόνων, μεθόδων και εργαλείων για την εξαγωγή του πραγματικού κόστους των έργων, 5) ως «τεχνικό συμβούλιο» νοείται το συλλογικό όργανο που έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί για την έκδοση αποφάσεων, όταν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή ζητείται από την αναθέτουσα ή την προϊσταμένη αρχή, 6) ως «επιτελεστικότητα» νοείται το σύνολο των μετρήσιμων ιδιοτήτων ενός έργου, οι οποίες αναφέρονται στην ταυτόχρονη ύπαρξη ασφάλειας,	του, πολλαπλάσια των οποίων το συνθέτουν και ορίζουν το μέγεθός του κατά κύριο λόγο, όπως χιλιόμετρα οδού, επιμέρους αυτοτελείς δομικές κατασκευές (γέφυρες, σήραγγες, οχετούς, ανισόπεδους κόμβους και διαβάσεις), τετραγωνικά μέτρα κτιρίων ή αποτυπώσεων ή οι μονάδες του χρόνου που απαιτούνται για την εκτέλεση της σύμβασης, 11) ως «Κύρια Μελέτη» νοείται η μελέτη που έχει ως αντικείμενο τον ίδιο το σχεδιασμό του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας αυτοτελώς ή συνδυασμένα με άλλη κύρια μελέτη, 12) Ως «Υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες» νοούνται οι επί μέρους μελέτες και έρευνες που είναι απαραίτητες για το σχεδιασμό έργου ή την παροχή υπηρεσίας, δεν έχουν, όμως, ως αντικείμενο τον ίδιο το σχεδιασμό του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας, 13) ως «Απλή Μελέτη» νοείται η μελέτη που περιλαμβάνει μία κύρια αυτοτελή μελέτη και ενδεχομένως τις απαιτούμενες υποστηρικτικές μελέτες, 14) ως «Σύνθετη Μελέτη» νοείται η μελέτη που περιλαμβάνει περισσότερες από μία κύρια μελέτη και ενδεχομένως τις απαιτούμενες υποστηρικτικές μελέτες. 15) Ως «κατηγορίες μελετών» και ως «υπηρεσίες επίβλεψης μελετών και έργων» νοούνται οι ακόλουθες κατηγορίες, οι οποίες περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ΄: (1) Χωροταξικές και ρυθμιστικές μελέτες, (2) Πολεοδομικές και ρυμοτομικές μελέτες, (3) οικονομικές μελέτες, (4) κοινωνικές μελέτες, (5) μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας, (6) αρχιτεκτονικές μελέτες κτιριακών έργων, (7) ειδικές αρχιτεκτονικές μελέτες (διαμόρφωσης εσωτερικών και εξωτερικών χώρων αποκατάστασης μνημείων, διατήρησης παραδοσιακών κτιρίων, οικισμών και τοπίου), (8) στατικές μελέτες (μελέτες φερουσών κατασκευών κτιρίων και μεγάλων ή ειδικών τεχνικών έργων), (9) Μηχανολογικές, ηλεκτρολογικές και ηλεκτρονικές μελέτες, (10) Μελέτες συγκοινωνιακών έργων (οδών, σιδηροδρομικών γραμμών, μικρών τεχνικών έργων, έργων υποδομής αερολιμένων) και κυκλοφοριακές μελέτες (11) μελέτες λιμενικών έργων, (12) Μελέτες μεταφορικών μέσων (χερσαίων, πλωτών, εναέριων), (13) Μελέτες υδραυλικών έργων

λειτουργικότητας και αισθητικής εμφάνισης για την τεχνική διάρκεια ζωής του. 3. Πέραν των ορισμών της παρ. 1, ιδίως για τις ανάγκες εφαρμογής του Τίτλου 2 του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β' του Βιβλίου Ι: 1) ως «κύριος του έργου» νοείται το δημόσιο ή άλλος φορέας του δημόσιου τομέα, στον οποίο ανήκει το έργο για το οποίο εκπονούνται μελέτες και παρέχονται τεχνικές υπηρεσίες, 2) ως «εργοδότης» νοείται η αναθέτουσα αρχή που καταρτίζει σύμβαση μελέτης ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών με τον ανάδοχο είτε για λογαριασμό της είτε για λογαριασμό του κυρίου του έργου, 3) ως «προϊσταμένη αρχή» νοείται η αρχή ή η υπηρεσία ή το όργανο του εργοδότη, που εποπτεύει την εκτέλεση της συναφθείσας σύμβασης, ασκώντας για λογαριασμό του αποφασιστικές αρμοδιότητες, ιδίως σε θέματα τροποποίησης των όρων της σύμβασης, 4) ως «διευθύνουσα υπηρεσία» νοείται η τεχνική υπηρεσία που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, τον έλεγχο και τη διοίκηση της συναφθείσας σύμβασης, υπό την εποπτεία της Προϊσταμένης Αρχής, 5) ως «τεχνικό συμβούλιο» νοείται το συλλογικό όργανο που έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί στον εργοδότη για την έκδοση αποφάσεων, όταν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή ζητείται από την αναθέτουσα ή την προϊσταμένη αρχή, 6) ως «φυσικό αντικείμενο» της σύμβασης νοείται οποιαδήποτε μελέτη ή τεχνική υπηρεσία ή άλλη επιστημονική υπηρεσία που σχετίζεται ευρύτερα με την εκτέλεση έργου, κατά την έννοια της περ. 7 της παρ. 1, α) «μελέτη» είναι το αποτέλεσμα συστηματικής και αναλυτικής επιστημονικής και τεχνικής εργασίας και έρευνας σε συγκεκριμένο απλό ή σύνθετο γνωστικό αντικείμενο, που αποβλέπει ιδίως στην παραγωγή έργου ή στην επέμβαση σε έργο ή αφορά στον	(εγγειοβελτιωτικών έργων, φραγμάτων, υδρεύσεων, αποχετεύσεων) και διαχείρισης υδατικών πόρων, (14) Ενεργειακές μελέτες (θερμοηλεκτρικές, υδροηλεκτρικές, πυρηνικές ή πιων μορφών ενέργειας), (15) Βιομηχανικές μελέτες (προγραμματισμού, σχεδιασμού και λειτουργίας), (16) Μελέτες τοπογραφίας (γεωδαιτικές, φωτογραμμετρικές, χαρτογραφικές, κτηματογραφικές και τοπογραφικές), (17) Χημικές μελέτες και έρευνες, (18) Μελέτες Χημικής Μηχανικής και Χημικών Εγκαταστάσεων, (19) Μεταλλευτικές μελέτες και έρευνες, (20) Γεωλογικές, υδρογεωλογικές και γεωφυσικές μελέτες και έρευνες, (21) Γεωτεχνικές μελέτες και έρευνες, (22) Εδαφολογικές μελέτες και έρευνες, (23) Γεωργικές μελέτες (γεωργοοικονομικές, γεωργοτεχνικές εγγείων βελτιώσεων, γεωργοκτηνοτροφικού προγραμματισμού, γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων), (24) Δασικές μελέτες (διαχείρισης δασών και ορεινών βοσκοτόπων, δασοτεχνικής διευθέτησης ορεινών λεκανών χειμάρρων, αναδασώσεων, δασικών οδών, δασικών μεταφορικών εγκαταστάσεων και κατάρτισης δασικών χαρτών), (25) Μελέτες φυτοτεχνικής διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου και έργων πρασίνου, (26) Αλιευτικές μελέτες, (27) Περιβαλλοντικές μελέτες και (28) Μελέτες συστημάτων πληροφορικής και δικτύων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να τροποποιείται το ως άνω Παράρτημα, επεκτείνοντας ή περιορίζοντας τις κατηγορίες μελετών και υπηρεσιών που περιλαμβάνονται σε αυτό. 4. Για το σκοπό του παρόντος άρθρου και για τις ανάγκες του Βιβλίου Ι ο όρος «αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης» περιλαμβάνει τις ενδεικτικά απαριθμούμενες στα επίπεδα NUTS 1, 2 και 3 και μικρότερες διοικητικές μονάδες ως αναφέρονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. 5. Ορισμοί σχετικοί με τις τεχνικές προδιαγραφές των άρθρων 54 και 282 περιλαμβάνονται στο Παράρτημα VII του Προσαρτήματος Α΄ και στο Παράρτημα VIII του Προσαρτήματος Β΄, αντίστοιχα.

σχεδιασμό και την απεικόνιση έργου ή παραγωγικής διαδικασίας ή σε μεθόδους χωρικού σχεδιασμού και ανάπτυξης, β) «τεχνικές υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων επί ορισμένου χρόνου, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας. Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο, ιδίως: α) τη σύνταξη των τευχών δημοσίου διαγωνισμού έργου, μελέτης ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, β) τον έλεγχο και την επίβλεψη έργου ή μελέτης και γ) την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου, 7) ως «προεκτιμώμενη αμοιβή» νοείται το προεκτιμώμενο από την αναθέτουσα Αρχή χρηματικό ποσό για την ολοκλήρωση των προκηρυσσόμενων μελετών ή τεχνικών υπηρεσιών, που καθορίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 53 και αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης, 8) ως «συμβατική αμοιβή» νοείται το καθοριζόμενο με την προκήρυξη κατ' αποκοπή τίμημα, όταν δεν προβλέπεται υποβολή οικονομικής προσφοράς και η οικονομική προσφορά του αναδόχου στις λοιπές περιπτώσεις συμβάσεων μελετών και συμβάσεων παροχής τεχνικών υπηρεσιών, 9) ως «τελική αμοιβή» νοείται το συνολικό ποσό που καταβάλλεται στον ανάδοχο ως αμοιβή για το εκτελεσθέν αντικείμενο της σύμβασης, 10) ως «μονάδες φυσικού αντικειμένου» νοούνται οι χαρακτηριστικές για κάθε αντικείμενο σύμβασης μοναδιαίες διαστάσεις του, πολλαπλάσια των οποίων το συνθέτουν	

και ορίζουν το μέγεθός του κατά κύριο λόγο, όπως χιλιόμετρα οδού, επιμέρους αυτοτελείς δομικές κατασκευές (γέφυρες, σήραγγες, οχετοί ανισόπεδοι κόμβοι και διαβάσεις), τετραγωνικά μέτρα κτιρίων ή αποτυπώσεων ή οι μονάδες του χρόνου που απαιτούνται για την εκτέλεση της σύμβασης, 11) ως «κύρια μελέτη» νοείται η μελέτη που έχει ως αντικείμενο τον ίδιο τον σχεδιασμό του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας αυτοτελώς ή συνδυασμένα με άλλη κύρια μελέτη, 12) ως «υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες» νοούνται οι επιμέρους μελέτες και έρευνες που είναι απαραίτητες για τον σχεδιασμό έργου ή την παροχή υπηρεσίας, δεν έχουν, όμως, ως αντικείμενο τον ίδιο τον σχεδιασμό του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας, 13) ως «απλή μελέτη» νοείται η μελέτη που περιλαμβάνει μία κύρια αυτοτελή μελέτη και ενδεχομένως τις απαιτούμενες υποστηρικτικές μελέτες, 14) ως «σύνθετη μελέτη» νοείται η μελέτη που περιλαμβάνει περισσότερες από μία κύρια μελέτη και ενδεχομένως τις απαιτούμενες υποστηρικτικές μελέτες. 15) ως «κατηγορίες μελετών» και ως «υπηρεσίες επίβλεψης μελετών και έργων» νοούνται οι ακόλουθες κατηγορίες, οι οποίες περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ’: (1) χωροταξικές και ρυθμιστικές μελέτες, (2) πολεοδομικές και ρυμοτομικές μελέτες, (3) οικονομικές μελέτες, (4) κοινωνικές μελέτες, (5) μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας, (6) αρχιτεκτονικές μελέτες κτιριακών έργων, (7) ειδικές αρχιτεκτονικές μελέτες (διαμόρφωσης εσωτερικών και εξωτερικών χώρων αποκατάστασης μνημείων, διατήρησης παραδοσιακών κτιρίων, οικισμών και τοπίου), (8) στατικές μελέτες (μελέτες φερουσών κατασκευών κτιρίων και μεγάλων ή ειδικών τεχνικών έργων), (9) μηχανολογικές, ηλεκτρολογικές και ηλεκτρονικές μελέτες, (10) μελέτες	

συγκοινωνιακών έργων (οδών, σιδηροδρομικών γραμμών, μικρών τεχνικών έργων, έργων υποδομής αερολιμένων) και κυκλοφοριακές μελέτες, (11) μελέτες λιμενικών έργων, (12) μελέτες μεταφορικών μέσων (χερσαίων, πλωτών, εναέριων), (13) μελέτες υδραυλικών έργων (εγγειοβελτιωτικών έργων, φραγμάτων, υδρεύσεων, αποχετεύσεων) και διαχείρισης υδατικών πόρων, (14) ενεργειακές μελέτες (θερμοηλεκτρικές, υδροηλεκτρικές, πυρηνικές ήπιων μορφών ενέργειας), (15) βιομηχανικές μελέτες (προγραμματισμού, σχεδιασμού και λειτουργίας), (16) μελέτες τοπογραφίας (γεωδαιτικές, φωτογραμμετρικές, χαρτογραφικές, κτηματογραφικές και τοπογραφικές), (17) χημικές μελέτες και έρευνες, (18) μελέτες χημικής μηχανικής και χημικών εγκαταστάσεων, (19) μεταλλευτικές μελέτες και έρευνες, (20) γεωλογικές, υδρογεωλογικές και γεωφυσικές μελέτες και έρευνες, (21) γεωτεχνικές μελέτες και έρευνες, (22) εδαφολογικές μελέτες και έρευνες, (23) γεωργικές μελέτες (γεωργοοικονομικές, γεωργοτεχνικές εγγείων βελτιώσεων, γεωργοκτηνοτροφικού προγραμματισμού, γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων), (24) δασικές μελέτες (διαχείρισης δασών και ορεινών βοσκοτόπων, δασοτεχνικής διευθέτησης ορεινών λεκανών χειμάρρων, αναδασώσεων, δασικών οδών, δασικών μεταφορικών εγκαταστάσεων και κατάρτισης δασικών χαρτών), (25) μελέτες φυτοτεχνικής διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου και έργων πρασίνου, (26) αλιευτικές μελέτες, (27) περιβαλλοντικές μελέτες και (28) μελέτες συστημάτων πληροφορικής και δικτύων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να τροποποιείται το ως άνω Παράρτημα,	

επεκτείνοντας ή περιορίζοντας τις κατηγορίες μελετών και υπηρεσιών που περιλαμβάνονται σε αυτό. 4. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου και για τις ανάγκες του Βιβλίου Ι ο όρος «αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης» περιλαμβάνει τις ενδεικτικά απαριθμούμενες στα επίπεδα NUTS 1, 2 και 3 και μικρότερες διοικητικές μονάδες, όπως αναφέρονται στον Κανονισμό (ΕΚ) 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Μαΐου 2003 για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (L 154). 5. Ορισμοί σχετικοί με τις τεχνικές προδιαγραφές των άρθρων 54 και 282 περιλαμβάνονται στο Παράρτημα VII του Προσαρτήματος Α' και στο Παράρτημα VIII του Προσαρτήματος Β', αντίστοιχα.»	
Άρθρο 2 **Ρύθμιση ζητημάτων προσφυγής σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση – Αντικατάσταση άρθρου 32Α ν. 4412/2016** Το άρθρο 32 Α του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 32 Α Ρύθμιση ζητημάτων προσφυγής σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση Εξαιρούνται της υποχρεωτικής εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 22, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, του άρθρου 36, περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, της παρ. 1 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων, και των παρ. 1 έως 4 του άρθρου 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, οι ακόλουθες περιπτώσεις του άρθρου 32, περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση:	**Άρθρο 32Α** Εξαιρούνται της υποχρεωτικής εφαρμογής των άρθρων 22 παράγραφοι 1, 36, 72 παράγραφος 1 περίπτωση α΄, 79 παράγραφοι 1 έως 4, και 221 παράγραφοι 8 και 9, οι ακόλουθες περιπτώσεις του άρθρου 32: α) όπου η δυνατότητα ανάθεσης περιορίζεται σε έναν προκαθορισμένο συμμετέχοντα, σύμφωνα με την περίπτωση β΄ της παραγράφου 2, με την παράγραφο 3, με την περίπτωση β΄ της παραγράφου 4 και την παράγραφο 6, β) λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της ανάθεσης σύμφωνα με την περίπτωση γ΄ της παραγράφου 2, ή γ) λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της συναλλαγής στην περίπτωση προμηθειών που είναι εισηγμένες και αγοράζονται σε

α) όπου η δυνατότητα ανάθεσης περιορίζεται σε έναν προκαθορισμένο συμμετέχοντα, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 2, την παρ. 3, την περ. β' της παρ. 4 και την παρ. 6, β) όπου η ανάθεση έχει επείγοντα χαρακτήρα σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 2, ή γ) όπου η συναλλαγή αφορά σε προμήθεια αγαθών που είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 4. 2. Στις περιπτώσεις του άρθρου 32, περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, η διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης διεξάγεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στους όρους της πρόσκλησης, όπου υπάρχει, και η αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να γίνεται σε ενιαίο στάδιο με την ανάθεση της σύμβασης. Η διαδικασία της διαπραγμάτευσης γίνεται από γνωμοδοτικό όργανο, το οποίο συγκροτείται από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 221, περί οργάνων διενέργειας ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων, και εισηγείται προς το αποφαινόμενο όργανο για κάθε θέμα που ανακύπτει κατά την ανάθεση της σύμβασης. Ειδικά στην περίπτωση που συντρέχουν οι περιστάσεις της περ. β' της παρ. 1 ως γνωμοδοτικό όργανο μπορεί να ορίζεται και η αρμόδια υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής. 3. Στην περ. γ΄ της παρ. 1 δεν απαιτείται προηγούμενη πρόσκληση και η διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης διεξάγεται με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συναλλαγής.»	χρηματιστήριο εμπορευμάτων σύμφωνα με την περίπτωση γ΄ της παραγράφου 4. Στις περιπτώσεις α΄ και β΄ η διαδικασία διεξάγεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στους όρους της πρόσκλησης, όπου υπάρχει, και η αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να γίνεται σε ενιαίο στάδιο με την ανάθεση της σύμβασης. Στην περίπτωση γ΄ δεν απαιτείται προηγούμενη πρόσκληση και η διαδικασία διεξάγεται με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συναλλαγής. Η διαδικασία της διαπραγμάτευσης γίνεται από τριμελές όργανο, το οποίο συγκροτείται από την Αναθέτουσα Αρχή και εισηγείται προς το αποφαινόμενο όργανο για κάθε θέμα που ανακύπτει κατά την ανάθεση της σύμβασης.
Άρθρο 3 **Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί – Τροποποίηση τίτλου και προσθήκη παρ. 11 στο άρθρο 34 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 34 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», προστίθεται παρ. 11 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:	**Άρθρο 34 Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί (άρθρο 35 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν σε ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, στους οποίους παρουσιάζονται νέες, μειωμένες τιμές και/ή νέες αξίες όσον αφορά ορισμένα στοιχεία των προσφορών. Για το σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές διοργανώνουν τον

«Άρθρο 34 Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί – Εξουσιοδοτική διάταξη (άρθρο 35 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) 1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν σε ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, στους οποίους παρουσιάζονται νέες, μειωμένες τιμές και/ή νέες αξίες όσον αφορά ορισμένα στοιχεία των προσφορών. Για τον σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές διοργανώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με τη μορφή επαναλαμβανόμενης ηλεκτρονικής διαδικασίας, διεξαγόμενης έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, επιτρέποντας την ταξινόμησή τους με βάση αυτόματες μεθόδους αξιολόγησης. Δεδομένου ότι ορισμένες δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών και έργων που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων, δεν μπορούν να ταξινομηθούν με βάση αυτόματη μέθοδο αξιολόγησης, οι συμβάσεις αυτές δεν αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών. 2. Στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν ότι, πριν από την ανάθεση μιας δημόσιας σύμβασης, διεξάγεται ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, όταν το περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης και ιδίως των τεχνικών προδιαγραφών μπορεί να καθορισθεί με ακρίβεια. Υπό τους ιδίους όρους, ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να χρησιμοποιείται κατά τον νέο διαγωνισμό μεταξύ των μερών μιας συμφωνίας - πλαίσιο, όπως προβλέπεται στις περ. β’ ή γ’ της παρ. 5 του άρθρου 39, καθώς και κατά τον διαγωνισμό για την ανάθεση συμβάσεων στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 33.	ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με τη μορφή επαναλαμβανόμενης ηλεκτρονικής διαδικασίας, διεξαγόμενης έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, επιτρέποντας την ταξινόμησή τους με βάση αυτόματες μεθόδους αξιολόγησης. Δεδομένου ότι ορισμένες δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών και έργων που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων, δεν μπορούν να ταξινομηθούν με βάση αυτόματη μέθοδο αξιολόγησης, οι συμβάσεις αυτές δεν αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών. 2. Στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν ότι, πριν από την ανάθεση μιας δημόσιας σύμβασης, διεξάγεται ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, όταν το περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης και ιδίως των τεχνικών προδιαγραφών μπορεί να καθορισθεί με ακρίβεια. Υπό τους ιδίους όρους, ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να χρησιμοποιείται κατά το νέο διαγωνισμό μεταξύ των μερών μιας συμφωνίας - πλαίσιο, όπως προβλέπεται στις περιπτώσεις β΄ ή γ΄ της παραγράφου 5 του άρθρου 39, καθώς και κατά το διαγωνισμό για την ανάθεση συμβάσεων στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 33. 3. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός αφορά σε ένα από τα ακόλουθα στοιχεία των προσφορών: α) μόνο στις τιμές, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται αποκλειστικά βάσει της τιμής, β) στις τιμές και/ή τις νέες αξίες των χαρακτηριστικών των προσφορών που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής ή στην προσφορά με το χαμηλότερο κόστος, σύμφωνα με μια προσέγγιση βασιζόμενη στη σχέση αποδοτικότητας-κόστους. 4. Οι αναθέτουσες αρχές που αποφασίζουν να κάνουν χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού το επισημαίνουν στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Τα έγγραφα της σύμβασης

3. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός αφορά σε ένα από τα ακόλουθα στοιχεία των προσφορών: α) μόνο στις τιμές, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται αποκλειστικά βάσει της τιμής, β) στις τιμές και/ή τις νέες αξίες των χαρακτηριστικών των προσφορών που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής ή στην προσφορά με το χαμηλότερο κόστος, σύμφωνα με μια προσέγγιση βασιζόμενη στη σχέση αποδοτικότητας-κόστους. 4. Οι αναθέτουσες αρχές που αποφασίζουν να κάνουν χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού το επισημαίνουν στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Τα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα VI του Προσαρτήματος Α'. 5. Προτού να προβούν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, οι αναθέτουσες αρχές διενεργούν μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, σύμφωνα με το κριτήριο ή τα κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχει καθοριστεί. Η προσφορά θεωρείται παραδεκτή όταν έχει υποβληθεί από προσφέροντα που δεν έχει αποκλειστεί, σύμφωνα με το άρθρο 73, περί λόγων αποκλεισμού, και πληροί τα κριτήρια επιλογής, και εφόσον η προσφορά είναι σύμφωνη με τις τεχνικές προδιαγραφές, χωρίς να είναι μη κανονική ή απαράδεκτη ή μη κατάλληλη. Μη κανονικές προσφορές θεωρούνται συγκεκριμένα όσες προσφορές δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της σύμβασης, όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία συμπαιγνίας ή διαφθοράς ή όσες κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή ασυνήθιστα χαμηλές. Απαράδεκτες προσφορές θεωρούνται συγκεκριμένα όσες υποβάλλονται από	περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα VI του Προσαρτήματος Α΄. 5. Προτού να προβούν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, οι αναθέτουσες αρχές διενεργούν μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, σύμφωνα με το κριτήριο ή τα κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχει καθοριστεί. Η προσφορά θεωρείται παραδεκτή όταν έχει υποβληθεί από προσφέροντα που δεν έχει αποκλειστεί, σύμφωνα με το άρθρο 73, και πληροί τα κριτήρια επιλογής, και εφόσον η προσφορά είναι σύμφωνη με τις τεχνικές προδιαγραφές, χωρίς να είναι μη κανονική ή απαράδεκτη ή μη κατάλληλη. Μη κανονικές προσφορές θεωρούνται συγκεκριμένα όσες προσφορές δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της σύμβασης, όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία συμπαιγνίας ή διαφθοράς ή όσες κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή ασυνήθιστα χαμηλές. Απαράδεκτες προσφορές θεωρούνται συγκεκριμένα όσες υποβάλλονται από προσφέροντες οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίσθηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Μη κατάλληλη θεωρείται μία προσφορά όταν δεν σχετίζεται με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς ουσιώδη τροποποίηση, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Μη κατάλληλη θεωρείται μία αίτηση συμμετοχής όταν στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα συντρέχει υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74 ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που έχει θέσει η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77. Όλοι οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτές προσφορές καλούνται ταυτόχρονα να συμμετάσχουν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, χρησιμοποιώντας, κατά την προκαθορισμένη

προσφέροντες οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίσθηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Μη κατάλληλη θεωρείται μία προσφορά όταν δεν σχετίζεται με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς ουσιώδη τροποποίηση, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Μη κατάλληλη θεωρείται μία αίτηση συμμετοχής όταν στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα συντρέχει υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που έχει θέσει η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τα άρθρα 75, περί κριτηρίων επιλογής, 76, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, και 77, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. Όλοι οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτές προσφορές καλούνται ταυτόχρονα να συμμετάσχουν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, χρησιμοποιώντας, κατά την προκαθορισμένη ημέρα και ώρα, τα στοιχεία σύνδεσης, σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται στην πρόσκληση. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να διεξάγεται σε διαδοχικές φάσεις. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός δεν αρχίζει προτού παρέλθουν δύο (2) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων. 6. Η πρόσκληση συνοδεύεται από το αποτέλεσμα της πλήρους αξιολόγησης της οικείας προσφοράς, η οποία διεξάγεται, σύμφωνα με τη στάθμιση	ημέρα και ώρα, τα στοιχεία σύνδεσης, σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται στην πρόσκληση. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να διεξάγεται σε διαδοχικές φάσεις. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός δεν αρχίζει προτού παρέλθουν δύο εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων. 6. Η πρόσκληση συνοδεύεται από το αποτέλεσμα της πλήρους αξιολόγησης της οικείας προσφοράς, η οποία διεξάγεται, σύμφωνα με τη στάθμιση που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 86. Στην πρόσκληση αναφέρεται επίσης ο μαθηματικός τύπος που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί κατά τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, για την αυτόματη ανακατάταξη βάσει των νέων τιμών ή/και των νέων αξίων που υποβάλλονται. Εκτός από την περίπτωση κατά την οποία η οικονομικώς πιο συμφέρουσα προσφορά καθορίζεται με βάση μόνο την τιμή, ο μαθηματικός αυτός τύπος εκφράζει τη σχετική στάθμιση του κάθε κριτηρίου που έχει επιλεγεί για τον καθορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, όπως αναφέρεται στην προκήρυξη που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού ή σε άλλα έγγραφα της σύμβασης. Προς τούτο, τυχόν περιθώρια διακύμανσης προσδιορίζονται εκ των προτέρων με συγκεκριμένες τιμές. Σε περίπτωση που επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές, προβλέπεται χωριστός μαθηματικός τύπος για κάθε εναλλακτική προσφορά. 7. Κατά τη διάρκεια κάθε φάσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν συνεχώς και αμέσως σε όλους τους προσφέροντες τις πληροφορίες εκείνες τουλάχιστον που τους δίνουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή την αντίστοιχη κατάταξή τους. Δύνανται, εάν επισημαίνεται εκ των προτέρων, να γνωστοποιούν και άλλες πληροφορίες σχετικά με άλλες τιμές ή αξίες που υποβάλλονται. Δύνανται επίσης να ανακοινώνουν ανά πάσα στιγμή τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε φάση του πλειστηριασμού. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γνωστοποιούν την ταυτότητα

που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 86. Στην πρόσκληση αναφέρεται επίσης ο μαθηματικός τύπος που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί κατά τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, για την αυτόματη ανακατάταξη βάσει των νέων τιμών ή των νέων αξίων που υποβάλλονται. Εκτός από την περίπτωση κατά την οποία η οικονομικώς πιο συμφέρουσα προσφορά καθορίζεται με βάση μόνο την τιμή, ο μαθηματικός αυτός τύπος εκφράζει τη σχετική στάθμιση του κάθε κριτηρίου που έχει επιλεγεί για τον καθορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, όπως αναφέρεται στην προκήρυξη που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού ή σε άλλα έγγραφα της σύμβασης. Προς τούτο, τυχόν περιθώρια διακύμανσης προσδιορίζονται εκ των προτέρων με συγκεκριμένες τιμές. Αν επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές, προβλέπεται χωριστός μαθηματικός τύπος για κάθε εναλλακτική προσφορά. 7. Κατά τη διάρκεια κάθε φάσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν συνεχώς και αμέσως σε όλους τους προσφέροντες τις πληροφορίες εκείνες τουλάχιστον που τους δίνουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή την αντίστοιχη κατάταξή τους. Δύνανται, εάν επισημαίνεται εκ των προτέρων, να γνωστοποιούν και άλλες πληροφορίες σχετικά με άλλες τιμές ή αξίες που υποβάλλονται. Δύνανται, επίσης, να ανακοινώνουν ανά πάσα στιγμή τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε φάση του πλειστηριασμού. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γνωστοποιούν την ταυτότητα των προσφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού. 8. Οι αναθέτουσες αρχές περατώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους:	των προσφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού. 8. Οι αναθέτουσες αρχές περατώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους: α) κατά την προκαθορισμένη ημερομηνία και ώρα, β) όταν δεν λαμβάνουν πλέον νέες τιμές ή νέες αξίες που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις σχετικά με τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις, εφόσον έχουν δηλώσει προηγουμένως το χρονικό διάστημα που θα επιτρέψουν να παρέλθει από την παραλαβή της τελευταίας υποβολής πριν να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό ή γ) όταν οι προκαθορισμένες φάσεις του πλειστηριασμού έχουν όλες ολοκληρωθεί. Εάν οι αναθέτουσες αρχές προτίθενται να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, σύμφωνα με την περίπτωση γ΄ του πρώτου εδαφίου, ενδεχομένως σε συνδυασμό με τον τρόπο που προβλέπεται στην περίπτωση α αυτού, η πρόσκληση συμμετοχής στον πλειστηριασμό προσδιορίζει το χρονοδιάγραμμα κάθε φάσης του πλειστηριασμού. 9. Μετά την περάτωση του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν τη σύμβαση, σύμφωνα με το άρθρο 86, με βάση τα αποτελέσματα του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού. 10. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τους ειδικότερους όρους εφαρμογής του παρόντος άρθρου.

α) κατά την προκαθορισμένη ημερομηνία και ώρα, β) όταν δεν λαμβάνουν πλέον νέες τιμές ή νέες αξίες που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις σχετικά με τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις, εφόσον έχουν δηλώσει προηγουμένως το χρονικό διάστημα που θα επιτρέψουν να παρέλθει από την παραλαβή της τελευταίας υποβολής πριν να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό ή γ) όταν οι προκαθορισμένες φάσεις του πλειστηριασμού έχουν όλες ολοκληρωθεί. Εάν οι αναθέτουσες αρχές προτίθενται να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, σύμφωνα με την περ. γ' του πρώτου εδαφίου, ενδεχομένως σε συνδυασμό με τον τρόπο που προβλέπεται στην περ. α΄ αυτού, η πρόσκληση συμμετοχής στον πλειστηριασμό προσδιορίζει το χρονοδιάγραμμα κάθε φάσης του πλειστηριασμού. 9. Μετά την περάτωση του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν τη σύμβαση, σύμφωνα με το άρθρο 86, περί κριτηρίων ανάθεσης των συμβάσεων, με βάση τα αποτελέσματα του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού. 10. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τους ειδικότερους όρους εφαρμογής του παρόντος άρθρου. 11. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για την προμήθεια αγαθών και την παροχή γενικών υπηρεσιών ή του Υπουργού Υγείας, για την προμήθεια ιατροτεχνολογικών, υγειονομικών και φαρμακευτικών αγαθών και συναφών υπηρεσιών, μπορεί να καθίσταται υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών.»	
Άρθρο 4 Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ – Τροποποίηση τίτλου και	

αντικατάσταση άρθρου 36 ν. 4412/2016 Στον τίτλο του άρθρου 36 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη» και το άρθρο 36 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 36 Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, εξαιρουμένης της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 128, περί ανάθεσης εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για τη μελέτη και εκτέλεση συμβάσεων δημόσιων έργων και συμβάσεων παραχώρησης έργων. 2. Το ΕΣΗΔΗΣ συμμορφώνεται με: α) τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α' και Β' τους κανόνες του παρόντος άρθρου και των άρθρων 22, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, και 37, περί πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ. Πέραν των ανωτέρω το ΕΣΗΔΗΣ οφείλει να τηρεί όσα ορίζονται: α) στον ν. 4727/2020 (Α' 184) στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την υπό στοιχεία ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 1301) και β) στο π.δ. 25/2014 (Α' 44), περί ηλεκτρονικού αρχείου και ψηφιοποίησης εγγράφων. 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών, και Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Οικονομικών ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν στην ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών	**Άρθρο 36** **Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ** 1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ. 2. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να συμμορφώνεται με: α) τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α΄ και β) τους κανόνες του παρόντος άρθρου και των άρθρων 22 και 37. Πέραν των ανωτέρω το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να τηρεί τα οριζόμενα: α) στο ν. 3979/2011 (Α΄ 138) και στην κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα νομοθεσία, ιδίως στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β΄ 1301) και β) στο π.δ. 25/2014 (Α΄ 44). 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν την ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με: α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με: α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών και β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τα τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων και γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και δ) τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ και	β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων και γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής. 4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, καθώς και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν τη διαλειτουργική σύνδεση του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της Αρχής και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών, και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (ΜΕΚ, ΜΕΕΠ, κ.λπ.), του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 3862/2010 (Α΄ 112), όπως εκάστοτε ισχύει, το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημοσίων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς, και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών-μελών. 5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ρυθμίζονται, για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν: α) τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3979/ 2011 και του ΠΗΔ, τη διαβάθμιση των χρηστών, τον

ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. 4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν στη διαλειτουργική σύνδεση του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και των υποσυστημάτων του, με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημόσιων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών, και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, όπως το Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (ΜΕΚ) και το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ), το Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 4727/2020 (Α' 184), το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημόσιων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών-μελών. 5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν: α) στη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4727/2020 (Α' 184) και του Πλαισίου Ηλεκτρονικής	τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ, β) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών, γ) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων, δ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού. 6. Στις συμβάσεις της παρ. 1 επιβάλλεται κράτηση ύψους 0,02% υπέρ του Δημοσίου, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας, εκτός ΦΠΑ, της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης. Το ποσό αυτό παρακρατείται σε κάθε πληρωμή από την

Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής και αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ και β) στον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών και γ) στους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων και δ) στον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και ε) στους όρους και τις προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία	αναθέτουσα αρχή στο όνομα και για λογαριασμό της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων και Προμηθειών. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το χρόνο, τον τρόπο και τη διαδικασία κράτησης των ως άνω χρηματικών ποσών, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου. 7. Στο Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. τηρείται Εθνικό Μητρώο Οικονομικών Φορέων Προμήθειας Αγαθών και Παροχής Υπηρεσιών.

Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. 6. Στις συμβάσεις της παρ. 1 επιβάλλεται κράτηση ύψους 0,02% υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης. Το ποσό αυτό παρακρατείται σε κάθε πληρωμή από την αναθέτουσα αρχή στο όνομα και για λογαριασμό α) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και β) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών ή Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, κατά περίπτωση, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον χρόνο, τον τρόπο και τη διαδικασία κράτησης των ως άνω χρηματικών ποσών, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας. 7. Στο ΕΣΗΔΗΣ τηρείται Εθνικό Μητρώο Οικονομικών Φορέων Προμήθειας Αγαθών και Παροχής Υπηρεσιών.»	
Άρθρο 5 **Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ – Τροποποίηση των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 37 ν. 4412/2016** Οι παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 37 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 37 Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ (άρθρο 22 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) 1.Το επίπεδο ασφαλείας του ΕΣΗΔΗΣ πρέπει να είναι ανάλογο προς τους κινδύνους. 2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την	**Άρθρο 37 Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ (άρθρο 22 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Το επίπεδο ασφαλείας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. πρέπει να είναι ανάλογο προς τους κινδύνους. 2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει: α) να είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης, β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από

ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει: α) να είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης, β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αα) οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφότυπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει	αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/ 767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αα) οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την Απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφότυπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό. Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή. ββ) σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες. Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης και υπογράφονται από αρμόδια αρχή κράτους - μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, σύμφωνα με τις

παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό. Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή. ββ) σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες. Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης και υπογράφονται από αρμόδια αρχή κράτους - μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 της απόφασης 2011/130/ΕΕ. Επίσης, θέτει σε εφαρμογή τα μέτρα που είναι αναγκαία ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστεί τεχνικά τους μορφότυπους αυτούς, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στον φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραλαμβανόμενης ηλεκτρονικής υπογραφής σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για τα άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα. 3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπό στοιχεία ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β’ 401), από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς,	απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 της Απόφασης 2011/130/ΕΕ. Επίσης, θέτει σε εφαρμογή τα μέτρα που είναι αναγκαία ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστεί τεχνικά τους μορφότυπους αυτούς, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στο φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραλαμβανόμενης ηλεκτρονικής υπογραφής σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για τα άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα. 3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 (Β΄ 401) απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς το χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στο χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, με κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή ή στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω. 4. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα κυρίως για την τήρηση του ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, όπως ιδίως η μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας και η σχετική δημοσίευσή της. Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται από τη Διεύθυνση Ανάπτυξης και Υποστήριξης του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας

πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς τον χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στον χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, με κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή ή στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω. 4. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα κυρίως για την τήρηση του ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, όπως ιδίως η μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας και η δημοσίευσή της. Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, από τη Διεύθυνση Διαχείρισης, Ανάπτυξης και Υποστήριξης του ΕΣΗΔΗΣ της Γενικής Διεύθυνσης Υποδομών Πληροφορικής και Επικοινωνιών Δημόσιας Διοίκησης της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και, στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή της, η αναθέτουσα αρχή καθορίζει τον τρόπο συνέχισης και διεξαγωγής της διαδικασίας. Η αδυναμία του πρώτου εδαφίου πιστοποιείται, για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, από τη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, και στη συνέχεια, με αιτιολογημένη	Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και, στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή της, η αναθέτουσα αρχή ρυθμίζει τα της συνέχειας του διαγωνισμού. 5. Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται, σύμφωνα με την απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου 36.

απόφασή της, η αναθέτουσα αρχή καθορίζει τον τρόπο συνέχισης και διεξαγωγής της διαδικασίας. 5. Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται, σύμφωνα με τις αποφάσεις των παρ. 3 και 5 του άρθρου 36, περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ.»	
Άρθρο 6 **Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 1, 2, 3, 4, 5, 6 και 10 άρθρου 38 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», οι παρ. 1, 2, 3, 4, 5, 6 και 10 τροποποιούνται και το άρθρο 38 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 38 Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) – Εξουσιοδοτικές διατάξεις 1. Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), που έχει συσταθεί με το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204) και λειτουργεί στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, έχει ως αντικείμενο τη συλλογή, την επεξεργασία και τη δημοσιοποίηση στοιχείων αναφορικά με τις συμβάσεις του παρόντος Βιβλίου, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς, προφορικώς ή με ηλεκτρονικά μέσα από αναθέτουσες αρχές και ΚΑΑ, εκτιμώμενης αξίας ανώτερης του ποσού των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ και ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης. Για την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης του προηγούμενου εδαφίου λαμβάνεται υπόψη το άρθρο 6, περί μεθόδων υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.	**Άρθρο 38 Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.)** 1. Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων («ΚΗΜΔΗΣ»), που συστάθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή), έχει ως σκοπό τη συλλογή, την επεξεργασία και τη δημοσιοποίηση στοιχείων αναφορικά με τις συμβάσεις του παρόντος Βιβλίου, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς, προφορικώς ή με ηλεκτρονικά μέσα από αναθέτουσες αρχές και ΚΑΑ, εκτιμώμενης αξίας ίσης ή ανώτερης του ποσού των χιλίων (1.000) ευρώ (άνευ ΦΠΑ) και ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του καθ' ύλην συναρμόδιου Υπουργού μπορούν να ορίζονται ειδικότερα οι συμβάσεις που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου. 2. Η λειτουργία του ΚΗΜΔΗΣ τελεί υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 2472/1997 (Α΄50) και των άρθρων 21 και 257. Η πρόσβαση στα στοιχεία του ΚΗΜΔΗΣ πραγματοποιείται με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των κρατικών απορρήτων που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία, των κανόνων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, καθώς και του εταιρικού ή άλλου απορρήτου που προβλέπεται σε ειδικότερες διατάξεις. 3. Στο ΚΗΜΔΗΣ καταχωρίζονται από τις αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς και τις ΚΑΑ ηλεκτρονικά στοιχεία των ακόλουθων σταδίων για όλες τις συμβάσεις της

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού μπορούν να ορίζονται ειδικότερα οι συμβάσεις που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου. 2. Η λειτουργία του ΚΗΜΔΗΣ τελεί υπό την επιφύλαξη του ν. 4624/2019 (Α' 137) και των άρθρων 21 και 257 του παρόντος, περί εχεμύθειας. Η πρόσβαση στα στοιχεία του ΚΗΜΔΗΣ πραγματοποιείται με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των κρατικών απορρήτων που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία, των κανόνων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, καθώς και του εταιρικού ή άλλου απορρήτου που προβλέπεται σε ειδικότερες διατάξεις. 3. Στο ΚΗΜΔΗΣ καταχωρίζονται από τις αναθέτουσες αρχές και τις ΚΑΑ ηλεκτρονικά στοιχεία των ακόλουθων σταδίων για όλες τις συμβάσεις της παρ. 1: α) των πρωτογενών και των εγκεκριμένων αιτημάτων, δηλαδή των αποφάσεων ανάληψης υποχρέωσης και των αποφάσεων του αρμόδιου οργάνου για τη δέσμευση πίστωσης και β) της πρόσκλησης, της προκήρυξης και της διακήρυξης κατά περίπτωση και γ) της απόφασης ανάθεσης ή κατακύρωσης, καθώς και της εντολής αγοράς της παρ. 12 του άρθρου 118 Α, περί απευθείας ανάθεση μέσω συστημάτων ηλεκτρονικής αγοράς (e-marketplace) και δ) του συμφωνητικού και ε) του χρηματικού εντάλματος ή κάθε άλλου παραστατικού που αντιστοιχεί σε αυτό για τους φορείς που δεν εμπίπτουν στον ν. 4270/2014 (Α'143). 4. Η καταχώριση περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, τουλάχιστον τα ακόλουθα επιμέρους στοιχεία: α) τον προϋπολογισμό,	παραγράφου 1: α) των πρωτογενών και των εγκεκριμένων αιτημάτων, δηλαδή των αποφάσεων ανάληψης υποχρέωσης ή/και των αποφάσεων αρμοδίου οργάνου για τη δέσμευση πίστωσης, β) της προκήρυξης και της διακήρυξης, γ) της απόφασης ανάθεσης ή κατακύρωσης, δ) του συμφωνητικού και ε) το χρηματικό ένταλμα ή κάθε άλλο παραστατικό που αντιστοιχεί σε αυτό για τους φορείς που δεν εμπίπτουν στον ν. 4270/2014 (Α΄143). 4. Η καταχώριση περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, τουλάχιστον τα ακόλουθα επιμέρους στοιχεία: α) τον προϋπολογισμό, β) τον Αριθμό Ανάληψης Υποχρέωσης, εφόσον η δαπάνη υπάγεται στις διατάξεις του π.δ. 113/2010 (Α΄ 94), γ) τον κωδικό των αγαθών ή υπηρεσιών κατά το Κοινό Λεξιλόγιο Δημοσίων Συμβάσεων (Common Procurement Vocabulary - CPV) του άρθρου 23, δ) το είδος της σύμβασης, δηλαδή προμήθεια, υπηρεσία, έργο, μελέτη ή τεχνική ή λοιπή συναφή επιστημονική υπηρεσία, ε) τη γεωγραφική περιοχή βάσει της Κοινής Ονοματολογίας των Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (Nomenclature of territorial units for statistics - NUTS) του τόπου εκτέλεσης, στ) την επωνυμία του οικονομικού φορέα, ζ) τον ΑΦΜ του οικονομικού φορέα, η) την αξία της σύμβασης, θ) τη χώρα καταγωγής/ εγκατάστασης του οικονομικού φορέα στον οποίον ανατέθηκε η σύμβαση, ι) τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και σε περίπτωση ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικού διαλόγου και διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση τις ειδικότερες περιστάσεις εκ των οριζόμενων στα άρθρα 26, 32, 266 και 267 που δικαιολογούν τη χρήση των διαδικασιών αυτών. Όσα από τα παραπάνω στοιχεία και έγγραφα αποτελούν αντικείμενο ανάρτησης στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ», σύμφωνα με το ν. 3861/2010 (Α΄112), όπως ισχύει, δεν καταχωρίζονται πρωτογενώς στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ», αλλά αντλούνται αυτόματα από το ΚΗΜΔΗΣ.

β) τον Αριθμό Ανάληψης Υποχρέωσης, εφόσον η δαπάνη υπάγεται στις διατάξεις του π.δ. 80/2016 (Α' 145), γ) τον κωδικό των αγαθών ή υπηρεσιών κατά το Κοινό Λεξιλόγιο Δημόσιων Συμβάσεων (Common Procurement Vocabulary - CPV) του άρθρου 23, περί ονοματολογιών, δ) το είδος της σύμβασης, δηλαδή προμήθεια, υπηρεσία, έργο, μελέτη ή τεχνική ή λοιπή συναφή επιστημονική υπηρεσία, ε) τη γεωγραφική περιοχή βάσει της Κοινής Ονοματολογίας των Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (Nomenclature of territorial units for statistics - NUTS) του τόπου εκτέλεσης, στ) την επωνυμία του οικονομικού φορέα, ζ) τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του οικονομικού φορέα, η) την αξία της σύμβασης, θ) τη χώρα καταγωγής/εγκατάστασης του οικονομικού φορέα στον οποίον ανατέθηκε η σύμβαση, ι) τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και σε περίπτωση ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικού διαλόγου και διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση και τις ειδικότερες περιστάσεις εκ των οριζόμενων στα άρθρα 26, περί επιλογής των διαδικασιών, 32, περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, 266 περί διαδικασίας με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού και 267, περί ανταγωνιστικού διαλόγου που δικαιολογούν τη χρήση των διαδικασιών αυτών. Όσα από τα παραπάνω στοιχεία και έγγραφα αποτελούν αντικείμενο ανάρτησης στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ», σύμφωνα με τον ν. 4727/2020 (Α' 184), δεν καταχωρίζονται πρωτογενώς στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ», αλλά αντλούνται αυτόματα από το ΚΗΜΔΗΣ. 5. Για λόγους εθνικής ασφάλειας, τα στοιχεία των παρ. 3 και 4, καθώς και	5. Για λόγους εθνικής ασφάλειας, τα στοιχεία των παραγράφων 3 και 4, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που ορίζεται από την απόφαση της παρ. 6, που αφορούν στις ένοπλες δυνάμεις, καταχωρίζονται σε διαβαθμισμένο πληροφοριακό σύστημα, με την επιφύλαξη της τήρησης των κανονισμών ασφάλειας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Για λόγους εθνικής ασφάλειας, τα στοιχεία των παραγράφων 3 και 4, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που ορίζεται από την υπουργική απόφαση της παρ. 6, που αφορούν στην Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (ΕΥΠ), καταχωρίζονται σε διαβαθμισμένο πληροφοριακό σύστημα, με την επιφύλαξη της τήρησης των κανονισμών ασφάλειας του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης. Για λόγους εθνικής ασφάλειας, τα στοιχεία των παραγράφων 3 και 4, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που ορίζεται από την υπουργική απόφαση της παρ. 6, που αφορούν σε συμβάσεις που συνάπτονται από τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών και χαρακτηρίζονται ως απόρρητες ή η σύναψη και εκτέλεσή τους πρέπει να συνοδεύονται από ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας καταχωρίζονται σε διαβαθμισμένο πληροφοριακό σύστημα, με την επιφύλαξη της τήρησης των κανονισμών ασφάλειας του Υπουργείου Εξωτερικών. Με κοινή απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, ρυθμίζονται ο τρόπος υποβολής των στοιχείων, η πρόσβαση σε αυτά, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου. 6. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του καθ΄ύλην αρμόδιου Υπουργού στις περιπτώσεις της παρ. 5, ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στη λειτουργία και διαχείριση του ΚΗΜΔΗΣ, το δικτυακό τόπο τήρησής του, τη δομή, το περιεχόμενο και την πρόσβαση σε αυτό, και τα επίπεδα διαβάθμισης, τη διαδικασία έκδοσης κωδικών ηλεκτρονικής καταχώρισης, τα κατά περίπτωση καταχωριζόμενα στοιχεία, το χρόνο

κάθε άλλο στοιχείο που ορίζεται από την απόφαση της παρ. 6, που αφορούν στις ένοπλες δυνάμεις, καταχωρίζονται σε διαβαθμισμένο πληροφοριακό σύστημα, με την επιφύλαξη της τήρησης των κανονισμών ασφάλειας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Για λόγους εθνικής ασφάλειας, τα στοιχεία των παρ. 3 και 4, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που ορίζεται από την υπουργική απόφαση της παρ. 6, που αφορούν στην Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (ΕΥΠ), εξαιρούνται από την καταχώριση στο ΚΗΜΔΗΣ. Για λόγους εθνικής ασφάλειας, τα στοιχεία των παρ. 3 και 4, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που ορίζεται από την υπουργική απόφαση της παρ. 6, που αφορούν σε συμβάσεις που συνάπτονται από τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών και χαρακτηρίζονται ως απόρρητες ή η σύναψη και εκτέλεσή τους πρέπει να συνοδεύονται από ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας καταχωρίζονται σε διαβαθμισμένο πληροφοριακό σύστημα, με την επιφύλαξη της τήρησης των κανονισμών ασφάλειας του Υπουργείου Εξωτερικών. Με κοινή απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται ο τρόπος υποβολής των στοιχείων, η πρόσβαση σε αυτά, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας. 6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού στις περιπτώσεις της παρ. 5, ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στη λειτουργία και διαχείριση του ΚΗΜΔΗΣ, τον δικτυακό τόπο τήρησής του, τη δομή, το περιεχόμενο και την πρόσβαση σε αυτό, τα επίπεδα διαβάθμισης, τη διαδικασία έκδοσης κωδικών ηλεκτρονικής καταχώρισης, τα κατά περίπτωση καταχωριζόμενα στοιχεία, τον χρόνο καταχώρισης αυτών, τα κατά περίπτωση υπόχρεα πρόσωπα για την καταχώριση	καταχώρισης αυτών, τα κατά περίπτωση υπόχρεα πρόσωπα για την καταχώριση και τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο της προσήκουσας τήρησής του, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με όμοια απόφαση μπορούν να καθορίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στον καθορισμό του τρόπου, του χρόνου και των επιμέρους διαδικασιών καταχώρισης των στοιχείων των εκκρεμών, κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α΄ 204), και του παρόντος άρθρου, δημοσίων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου. 7. Οι πράξεις που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ ισχύουν από την καταχώριση τους σε αυτό, με την επιφύλαξη του άρθρου 66 και 296. Οι ρυθμίσεις του προηγούμενου εδαφίου δεν θίγουν τις σχετικές δικονομικές ρυθμίσεις ως προς την άσκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, ούτε τις ρυθμίσεις των άρθρων 345 έως 374 ως προς την άσκηση των προσφυγών. Αν υπάρχει διαφορά μεταξύ των στοιχείων (μεταδιδομένων) που καταχωρίστηκαν στο ΚΗΜΔΗΣ και του κειμένου της πράξης που αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ, κατισχύει το κείμενο της πράξης. Αν υπάρχει διαφορά μεταξύ του κειμένου της πράξης που αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ και του κειμένου του πρωτοτύπου εγγράφου της πράξης κατισχύει το κείμενο του πρωτοτύπου εγγράφου της πράξης. Με ευθύνη του προσώπου ή του οργάνου που έχει εκδώσει την πράξη γίνονται αμελλητί οι αναγκαίες διορθώσεις στα στοιχεία καταχώρισης (μεταδεδομένα) ή στο κείμενο που έχει αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ. 8. Η καταχώριση δημοσίων συμβάσεων στο ΚΗΜΔΗΣ, καθώς και η αναφορά του Αριθμού Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ), αποτελούν στοιχεία της κανονικότητας της δαπάνης, με την έννοια ότι η ύπαρξη ΑΔΑΜ εξομοιώνεται με δικαιολογητικό που απαιτείται κατά την παρ. 2 του άρθρου 91 του ν. 4270/2014 (Α΄143). Αρκεί η επίκληση του ΑΔΑΜ για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση των πράξεων που καταχωρίζονται τόσο κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων των διοικούμενων όσο και κατά την επικοινωνία μεταξύ φορέων του Δημοσίου. Η έκδοση ξεχωριστών ΑΔΑΜ αφορά στα έγγραφα που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ.

και τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο της προσήκουσας τήρησής του, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με όμοια απόφαση μπορούν να καθορίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στον καθορισμό του τρόπου, του χρόνου και των επιμέρους διαδικασιών καταχώρισης των στοιχείων των εκκρεμών, κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204), και του παρόντος άρθρου, δημόσιων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου. 7. Οι πράξεις που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ ισχύουν από την καταχώριση τους σε αυτό, με την επιφύλαξη των άρθρων 66 και 296. Οι ρυθμίσεις του προηγούμενου εδαφίου δεν θίγουν τις σχετικές δικονομικές ρυθμίσεις ως προς την άσκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, ούτε τις ρυθμίσεις των άρθρων 345 έως 374 ως προς την άσκηση των προσφυγών. Αν υπάρχει διαφορά μεταξύ των στοιχείων (μεταδιδομένων) που καταχωρίστηκαν στο ΚΗΜΔΗΣ και του κειμένου της πράξης που αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ, κατισχύει το κείμενο της πράξης. Αν υπάρχει διαφορά μεταξύ του κειμένου της πράξης που αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ και του κειμένου του πρωτοτύπου εγγράφου της πράξης κατισχύει το κείμενο του πρωτοτύπου εγγράφου της πράξης. Με ευθύνη του προσώπου ή του οργάνου που έχει εκδώσει την πράξη γίνονται αμελλητί οι αναγκαίες διορθώσεις στα στοιχεία καταχώρισης (μεταδεδομένα) ή στο κείμενο που έχει αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ. 8. Η καταχώριση δημόσιων συμβάσεων στο ΚΗΜΔΗΣ, καθώς και η αναφορά του Αριθμού Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ), αποτελούν στοιχεία της κανονικότητας της δαπάνης, με την έννοια ότι η ύπαρξη ΑΔΑΜ εξομοιώνεται με δικαιολογητικό που απαιτείται κατά την παρ. 2 του άρθρου 91 του ν. 4270/2014 (Α'143). Αρκεί η επίκληση του ΑΔΑΜ για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση των πράξεων	9. Η δημοσίευση της προκήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ αντικαθιστά την υποχρέωση δημοσίευσης στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, υπό την επιφύλαξη της παρ. 4 του άρθρου 376. 10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα δύνανται να ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τη διασύνδεση και τη διαλειτουργικότητα του ΚΗΜΔΗΣ με το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, καθώς και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση από τις υπηρεσίες του Δημοσίου των δημοσίων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς.

που καταχωρίζονται τόσο κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων των διοικούμενων όσο και κατά την επικοινωνία μεταξύ φορέων του δημοσίου. Η έκδοση ξεχωριστών ΑΔΑΜ αφορά στα έγγραφα που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ. 9. Η δημοσίευση της προκήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ αντικαθιστά την υποχρέωση δημοσίευσης στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημόσιων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, υπό την επιφύλαξη της παρ. 4 του άρθρου 376. 10. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα δύνανται να ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη διασύνδεση και τη διαλειτουργικότητα του ΚΗΜΔΗΣ με το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα - ΕΣΠΑ, καθώς και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση από τις υπηρεσίες του Δημοσίου των δημόσιων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς.»	
Άρθρο 7 **Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών και προγραμματισμός δημόσιων συμβάσεων – Τροποποίηση τίτλου και αντικατάσταση άρθρου 41 ν.4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 (Α’ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», και το άρθρο 41 του ν. 4412/2016 (Α’ 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 41 Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών και προγραμματισμός δημόσιων συμβάσεων – Εξουσιοδοτική διάταξη	**Άρθρο 41** **Ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με τις κεντρικές δραστηριότητες αγορών και τον προγραμματισμό δημοσίων συμβάσεων** 1. Λειτουργούν ως ΕΚΑΑ, υπό την έννοια της περίπτωσης 18 της παραγράφου 1 του άρθρου 2:

1. Λειτουργούν ως Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών (ΕΚΑΑ), υπό την έννοια της περ. 18 της παρ. 1 του άρθρου 2: α) Η Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, β) η Γενική Διεύθυνση Δημόσιων Συμβάσεων της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, με την επιφύλαξη της περ. γ', γ) η Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας (Ε.Κ.Α.Π.Υ.) του Υπουργείου Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών, υγειονομικών, φαρμακευτικών αγαθών και συναφών υπηρεσιών. 1α. Αποφαινόμενο όργανο για τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης που διενεργούνται από τις ΕΚΑΑ των περ. α' και β' ορίζεται το αρμόδιο όργανο κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4622/2019 (Α΄133). 2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της καθ' ύλην αρμόδιας ΕΚΑΑ και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, δύνανται να καθορίζονται ΚΑΑ, με αρμοδιότητα την παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών είτε σε επίπεδο διαφορετικών κατηγοριών φορέων του δημόσιου τομέα, είτε βάσει τομέα ή κλάδου της αγοράς είτε κατά γεωγραφικές ενότητες της χώρας είτε με συνδυασμένη εφαρμογή των κριτηρίων αυτών. Με όμοια απόφαση καθορίζονται ειδικότερα θέματα, αντίστοιχα με αυτά των παρ. 3 και 4, για την παροχή συγκεντρωτικών δραστηριοτήτων αγορών από ΚΑΑ, για τους τομείς και αναθέτουσες αρχές ευθύνης τους, κατά τις κείμενες διατάξεις. 3. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της καθ' ύλην αρμόδιας ΕΚΑΑ καθορίζονται ειδικότερα θέματα,	α) Η Γενική Γραμματεία Υποδομών (ΓΓΥ) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, β) η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων και Προμηθειών (ΓΔΔΣ και Π) της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή (ΓΓΕ και ΠΚ) του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, υπό την επιφύλαξη της περίπτωσης γ΄και γ) η Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας (Ε.Κ.Α.Π.Υ.) του Υπουργείου Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών, υγειονομικών, φαρμακευτικών αγαθών και συναφών υπηρεσιών. 2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, δύνανται να καθορίζονται ΚΑΑ, με αρμοδιότητα την παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών είτε σε επίπεδο διαφορετικών κατηγοριών φορέων του δημόσιου τομέα, είτε βάσει τομέα ή κλάδου της αγοράς είτε κατά γεωγραφικές ενότητες της χώρας είτε με συνδυασμένη εφαρμογή των κριτηρίων αυτών. Με όμοια απόφαση καθορίζονται ειδικότερα θέματα, αντίστοιχα με αυτά των παραγράφων 3 και 4, για την παροχή συγκεντρωτικών δραστηριοτήτων αγορών από ΚΑΑ, για τους τομείς και αναθέτουσες αρχές ευθύνης τους, κατά τις κείμενες διατάξεις. 3. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ καθορίζονται ειδικότερα θέματα, που αφορούν την παροχή κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών από την εκάστοτε αρμόδια ΕΚΑΑ και ιδίως: α) οι όροι για την ομαδοποίηση και υπαγωγή συμβάσεων στην εκάστοτε αρμόδια ΕΚΑΑ, β) οι κατηγορίες έργων, αγαθών και υπηρεσιών, που θα αποτελέσουν αντικείμενο ομαδοποίησης σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο και για τα οποία οι αναθέτουσες αρχές προσφεύγουν υποχρεωτικά στις ΕΚΑΑ, γ) οι κατηγορίες συμβάσεων που εξαιρούνται από την αρμοδιότητα των ΕΚΑΑ και δ) κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή των

που αφορούν στην παροχή κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών από την ίδια ΕΚΑΑ και ιδίως: α) οι όροι για την ομαδοποίηση και υπαγωγή συμβάσεων στην εκάστοτε αρμόδια ΕΚΑΑ, β) οι κατηγορίες έργων, αγαθών και υπηρεσιών, που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ομαδοποίησης σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο και για τα οποία οι αναθέτουσες αρχές προσφεύγουν υποχρεωτικά στις ΕΚΑΑ, γ) οι κατηγορίες συμβάσεων που εξαιρούνται από την αρμοδιότητα των ΕΚΑΑ και δ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των ανωτέρω. 4. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ, καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της απόφασης της παρ. 3: α) ο διετής προγραμματισμός των συγκεκριμένων κατηγοριών έργων, αγαθών και υπηρεσιών, που πρόκειται να αποτελέσουν αντικείμενο συμβάσεων, συμφωνιών - πλαίσιο και δυναμικών συστημάτων αγορών που ανατίθενται από τις ΕΚΑΑ, β) οι αναθέτουσες αρχές οι οποίες προσφεύγουν, υποχρεωτικά, στην ΕΚΑΑ, για τις συμβάσεις και τις συμφωνίες - πλαίσιο που αυτή αναθέτει, για την προμήθεια των έργων, αγαθών και υπηρεσιών της περ. α), γ) οι συμβάσεις οι οποίες εξαιρούνται από τον διετή προγραμματισμό της ΕΚΑΑ, πέραν των συμβάσεων που έχουν ήδη εξαιρεθεί από την αρμοδιότητα της ΕΚΑΑ δυνάμει της απόφασης της παρ. 3. Για τους συγκεκριμένους διαγωνισμούς, ειδικά για την προμήθεια φαρμάκων, που διενεργούνται από την ΕΚΑΑ της περ. γ' της παρ.1, κατακυρώνονται σε άνω του ενός μειοδότη ανά είδος, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά βάσει της τιμής. 5. [Καταργήθηκε]	ανωτέρω. 4. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ, καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της απόφασης της παραγράφου 3: α) οι κατ' έτος συγκεκριμένες κατηγορίες συμβάσεων, συμφωνιών πλαίσιο και δυναμικών συστημάτων αγορών που συνάπτονται υποχρεωτικά, από τις ΕΚΑΑ, καθώς και οι αναθέτουσες αρχές για τις οποίες προορίζονται, β) οι κατ' έτος επιμέρους συμβάσεις οι οποίες εξαιρούνται από την αρμοδιότητα των ΕΚΑΑ, πέραν των συμβάσεων που έχουν ήδη εξαιρεθεί από την αρμοδιότητα των ΕΚΑΑ δυνάμει της απόφασης της παραγράφου 3. Η απόφαση της παρούσας παραγράφου εκδίδεται κατόπιν γνώμης: α) του Τεχνικού Συμβουλίου της ΕΚΑΑ της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 1, για τα θέματα αρμοδιότητας αυτής, β) της επιτροπής της παραγράφου 5 για τα θέματα αρμοδιότητας της ΕΚΑΑ της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 1 και γ) της επιτροπής της παραγράφου 5 για τα θέματα αρμοδιότητας της ΕΚΑΑ της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 1. 5. Συστήνονται: α) επιτροπή με αρμοδιότητα την παροχή συμβουλών και γνωμών στην ΕΚΑΑ της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 1 αναφορικά με τα θέματα του παρόντος άρθρου, καθώς και της περίπτωσης α΄ της παρ. 3 του άρθρου 74 και β) επιτροπή με αρμοδιότητα την παροχή συμβουλών και γνωμών στην ΕΚΑΑ της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 1 αναφορικά με τα θέματα του παρόντος άρθρου. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ συγκροτούνται οι επιτροπές των περιπτώσεων α΄και β΄, αντίστοιχα, καθορίζεται ο αριθμός των μελών τους, οι ιδιότητές τους, τακτικών και αναπληρωματικών, καθώς και η διάρκεια της θητείας τους και ο τρόπος λειτουργίας τους. 6. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ ή του καθ΄ ύλην αρμόδιου Υπουργού ή αποφαινομένου οργάνου της ΚΑΑ, μπορεί να ανατίθεται στις αναθέτουσες αρχές η εκτέλεση συμβάσεων και συμφωνιών πλαίσιο, που έχουν συνάψει γι΄αυτές οι ΕΚΑΑ ή ΚΑΑ,

6. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ ή του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, ή του αποφαινόμενου οργάνου της ΚΑΑ, μπορεί να ανατίθεται στις αναθέτουσες αρχές η εκτέλεση συμβάσεων και συμφωνιών πλαίσιο, που έχουν συνάψει γι' αυτές οι ΕΚΑΑ ή ΚΑΑ, αντίστοιχα. 7. Οι αναθέτουσες αρχές υποβάλλουν το πρόγραμμα των συμβάσεων που προτίθενται να αναθέσουν για το επόμενο έτος: α) στην ΕΚΑΑ της περ. α' της παρ. 1, για συμβάσεις έργων και μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. β) στην ΕΚΑΑ της περ. β' της παρ. 1, για συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, γ) στην ΕΚΑΑ της περ. γ' της παρ. 1, για συμβάσεις αγαθών και παροχής υπηρεσιών που αφορούν στον τομέα της υγείας ή έχουν ιατροτεχνολογικό χαρακτήρα. Διακηρύξεις ή προσκλήσεις συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων που δεν έχουν προγραμματιστεί σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα, καθώς και οι συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει αυτών, είναι αυτοδικαίως άκυρες. Με κοινή απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της αρμόδιας ΕΚΑΑ των περ. α' , β' και γ' του πρώτου εδαφίου και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν στη διαδικασία υποβολής και δημοσίευσης του προγράμματος συμβάσεων και ιδίως: α) η δομή, το περιεχόμενο, ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής και τροποποίησης του προγράμματος, β) οι εξαιρούμενες αναθέτουσες αρχές, γ) οι εξαιρούμενες συμβάσεις, δ) τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο της προσήκουσας τήρησης της σχετικής υποχρέωσης των αναθετουσών αρχών, ε) οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται στις αναθέτουσες αρχές για την παράλειψη της υποχρέωσης προσήκουσας υποβολής προγράμματος	αντίστοιχα. 7. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να υποβάλλουν πίνακα προγραμματισμού για τις συμβάσεις αρμοδιότητάς τους στην αρμόδια ΕΚΑΑ. Η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει για τις συμβάσεις που αφορούν, απαιτούν ή περιλαμβάνουν διαβαθμισμένες πληροφορίες. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ, ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα της διαδικασίας προγραμματισμού και υποβολής του πίνακα, όπως ιδίως: α) η δομή, το περιεχόμενο, τα καταχωριζόμενα στοιχεία, τα έτη προγραμματισμού και ο χρόνος υποβολής, τροποποίησης και συμπλήρωσης του πίνακα, β) οι κατά περίπτωση υπόχρεες και εξαιρούμενες αναθέτουσες αρχές, γ) οι προγραμματιζόμενες και εξαιρούμενες συμβάσεις, δ) τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο της προσήκουσας τήρησης της υποχρέωσης προγραμματισμού, καθώς και ε) κάθε άλλο σχετικό θέμα. 8. Από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, όσον αφορά τις προμήθειες αγαθών και υπηρεσιών που υπάγονται υποχρεωτικά σε κεντρικές δραστηριότητες αγορών από την ΕΚΑΑ της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 1, εξαιρούνται οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που συνάπτουν οι κάτωθι φορείς: (α) οι ενοριακοί ναοί, οι εκκλησιαστικές σχολές, τα εκκλησιαστικά ιδρύματα, η Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος και λοιποί εκκλησιαστικοί φορείς, (β) οι επαγγελματικοί σύλλογοι (δικηγορικοί, συμβολαιογραφικοί κ.λπ.), (γ) δημόσια νομικά πρόσωπα που λειτουργούν με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας και οι μετοχές τους έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο, (δ) τα Επιμελητήρια.

συμβάσεων καθώς και ο τρόπος και τα όργανα επιβολής των κυρώσεων αυτών, στ) ο τρόπος δημοσίευσης του προγράμματος συμβάσεων καθώς και ο καθορισμός των πληροφοριών που δημοσιεύονται. ζ) κάθε άλλο σχετικό με τη διαδικασία υποβολής του προγράμματος συμβάσεων ζήτημα. 8. Από τις διατάξεις του παρόντος, όσον αφορά στις προμήθειες αγαθών και υπηρεσιών που υπάγονται υποχρεωτικά σε κεντρικές δραστηριότητες αγορών από την ΕΚΑΑ της περ. β' της παρ. 1, εξαιρούνται οι δημόσιες συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών που συνάπτουν οι ακόλουθες αναθέτουσες αρχές: (α) οι ενοριακοί ναοί, οι εκκλησιαστικές σχολές, τα εκκλησιαστικά ιδρύματα, η Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος και λοιποί εκκλησιαστικοί φορείς, (β) οι επαγγελματικοί σύλλογοι (δικηγορικοί, συμβολαιογραφικοί κ.λπ.), (γ) δημόσια νομικά πρόσωπα που λειτουργούν με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας και οι μετοχές τους έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο, (δ) τα Επιμελητήρια.»	
Άρθρο 8 **Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη – μέλη–Τροποποίηση παρ.2 άρθρου 43 ν. 4412/2016** Η παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιείται και το άρθρο 43 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 43 Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη – μέλη 1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 12, περί δημόσιων συμβάσεων μεταξύ φορέων του δημοσίου τομέα, αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη - μέλη μπορούν να ενεργούν από κοινού για την ανάθεση δημόσιων	**Άρθρο 43** **Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη - μέλη (άρθρο 39 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 12, αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη - μέλη μπορούν να ενεργούν από κοινού για την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων χρησιμοποιώντας ένα από τα μέσα των παραγράφων 3 έως 5. Οι αναθέτουσες αρχές δεν χρησιμοποιούν τα

συμβάσεων χρησιμοποιώντας ένα από τα μέσα των παρ. 3 έως 5. Οι αναθέτουσες αρχές δεν χρησιμοποιούν τα μέσα των παρ. 3 έως 5 με πρόθεση την αποφυγή της εφαρμογής διατάξεων αναγκαστικού δημοσίου δικαίου, σύμφωνων με το δίκαιο της Ένωσης στις οποίες υπόκειται το οικείο κράτος - μέλος. 2. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν κεντρικές ή επικουρικές δραστηριότητες αγορών που προσφέρονται από ΚΑΑ εγκατεστημένες σε άλλο κράτος - μέλος. 3. Η παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών από ΚΑΑ εγκατεστημένη σε άλλο κράτος - μέλος πραγματοποιείται, σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η ΚΑΑ. Οι εθνικές διατάξεις του κράτους - μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η ΚΑΑ εφαρμόζονται επίσης στα ακόλουθα: α) στην ανάθεση σύμβασης στο πλαίσιο ενός δυναμικού συστήματος αγορών, β) στη διεξαγωγή ενός νέου διαγωνισμού εντός μίας συμφωνίας-πλαίσιο, γ) στον καθορισμό, σύμφωνα με την περ. α’ ή β’ της παρ. 5 του άρθρου 39, περί συμφωνιών - πλαίσιο, εκείνου του οικονομικού φορέα από αυτούς που συμμετείχαν στη συμφωνία-πλαίσιο, ο οποίος θα εκτελέσει ένα συγκεκριμένο καθήκον. 4. Αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη - μέλη μπορούν από κοινού να αναθέτουν δημόσια σύμβαση, να συνάπτουν συμφωνία-πλαίσιο ή να λειτουργούν ένα δυναμικό σύστημα αγορών. Μπορούν επίσης, στον βαθμό που καθορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 39, περί συμφωνιών – πλαίσιο, να αναθέτουν συμβάσεις βάσει της συμφωνίας πλαίσιο ή του δυναμικού συστήματος αγορών. Εκτός αν τα αναγκαία στοιχεία ρυθμίζονται από διεθνή συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, οι συμμετέχουσες αναθέτουσες	μέσα των παραγράφων 3 έως 5 με πρόθεση την αποφυγή της εφαρμογής διατάξεων αναγκαστικού δημοσίου δικαίου σύμφωνων με το δίκαιο της Ένωσης στις οποίες υπόκειται το οικείο κράτος - μέλος. 2. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν κεντρικές δραστηριότητες αγορών που προσφέρονται από ΚΑΑ εγκατεστημένες σε άλλο κράτος - μέλος. 3. Η παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών από ΚΑΑ εγκατεστημένη σε άλλο κράτος - μέλος πραγματοποιείται, σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η ΚΑΑ. Οι εθνικές διατάξεις του κράτους - μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η ΚΑΑ εφαρμόζονται επίσης στα ακόλουθα: α) στην ανάθεση σύμβασης στο πλαίσιο ενός δυναμικού συστήματος αγορών, β) στη διεξαγωγή ενός νέου διαγωνισμού εντός μίας συμφωνίας-πλαίσιο, γ) στον καθορισμό, σύμφωνα με την περίπτωση α΄ ή β΄ της παραγράφου 5 του άρθρου 39, εκείνου του οικονομικού φορέα από αυτούς που συμμετείχαν στη συμφωνία-πλαίσιο ο οποίος θα εκτελέσει ένα συγκεκριμένο καθήκον. 4. Αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη - μέλη μπορούν από κοινού να αναθέτουν δημόσια σύμβαση, να συνάπτουν συμφωνία-πλαίσιο ή να λειτουργούν ένα δυναμικό σύστημα αγορών. Μπορούν επίσης, στον βαθμό που καθορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 39, να αναθέτουν συμβάσεις βάσει της συμφωνίας πλαίσιο ή του δυναμικού συστήματος αγορών. Εκτός αν τα αναγκαία στοιχεία ρυθμίζονται από διεθνή συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, οι συμμετέχουσες αναθέτουσες αρχές συνάπτουν συμφωνία όπου καθορίζονται: α) οι ευθύνες των μερών και οι σχετικές εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις, β) η εσωτερική οργάνωση της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης της διαδικασίας, του επιμερισμού των υπό ανάθεση έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών και της σύναψης των συμβάσεων. Μια συμμετέχουσα αναθέτουσα αρχή εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της δυνάμει του

αρχές συνάπτουν συμφωνία όπου καθορίζονται: α) οι ευθύνες των μερών και οι σχετικές εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις, β) η εσωτερική οργάνωση της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης της διαδικασίας, του επιμερισμού των υπό ανάθεση έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών και της σύναψης των συμβάσεων. Μια συμμετέχουσα αναθέτουσα αρχή εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της δυνάμει του παρόντος Βιβλίου, όταν αγοράζει έργα, αγαθά ή υπηρεσίες από την αναθέτουσα αρχή που είναι υπεύθυνη για τη διαδικασία σύναψης της σύμβασης. Για τον προσδιορισμό των ευθυνών και του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, σύμφωνα με την περ. α', οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να κατανέμουν συγκεκριμένες ευθύνες μεταξύ τους και να ορίζουν τις σχετικές εφαρμοστέες διατάξεις οποιουδήποτε κράτους - μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένη τουλάχιστον μία από τις συμμετέχουσες αρχές. Η κατανομή ευθυνών και το σχετικό εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο αναφέρονται στα έγγραφα της σύμβασης για τις από κοινού ανατιθέμενες δημόσιες συμβάσεις. 5. Αν περισσότερες αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη - μέλη έχουν συστήσει έναν κοινό φορέα, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών ομίλων εδαφικής συνεργασίας δυνάμει του Κανονισμού (ΕΚ) 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή άλλων φορέων που ιδρύονται δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, οι συμμετέχουσες αναθέτουσες αρχές συμφωνούν, μέσω απόφασης του αρμόδιου οργάνου του κοινού φορέα, επί των εφαρμοστέων εθνικών κανόνων περί διαδικασιών σύναψης συμβάσεων ενός από τα ακόλουθα κράτη-μέλη:	παρόντος Βιβλίου όταν αγοράζει έργα, αγαθά ή υπηρεσίες από την αναθέτουσα αρχή που είναι υπεύθυνη για τη διαδικασία σύναψης της σύμβασης. Για τον προσδιορισμό των ευθυνών και του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, σύμφωνα με την περίπτωση α΄, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να κατανέμουν συγκεκριμένες ευθύνες μεταξύ τους και να ορίζουν τις σχετικές εφαρμοστέες διατάξεις οποιουδήποτε κράτους - μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένη τουλάχιστον μία από τις συμμετέχουσες αρχές. Η κατανομή ευθυνών και το σχετικό εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο αναφέρονται στα έγγραφα της σύμβασης για τις από κοινού ανατιθέμενες δημόσιες συμβάσεις. 5. Αν περισσότερες αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη - μέλη έχουν συστήσει έναν κοινό φορέα, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών ομίλων εδαφικής συνεργασίας δυνάμει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή άλλων φορέων που ιδρύονται δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, οι συμμετέχουσες αναθέτουσες αρχές συμφωνούν, μέσω απόφασης του αρμόδιου οργάνου του κοινού φορέα, επί των εφαρμοστέων εθνικών κανόνων περί διαδικασιών σύναψης συμβάσεων ενός από τα ακόλουθα κράτη-μέλη: α) των εθνικών διατάξεων του κράτους-μέλους όπου έχει την έδρα του ο κοινός φορέας· β) των εθνικών διατάξεων του κράτους-μέλους όπου ασκεί τις δραστηριότητές του ο κοινός φορέας. Η συμφωνία που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο μπορεί είτε να εφαρμόζεται για αόριστο χρόνο, όταν καθορίζεται στη συστατική πράξη του κοινού φορέα είτε για ορισμένο χρόνο, σε κάποια είδη συμβάσεων ή σε μία ή περισσότερες μεμονωμένες αναθέσεις συμβάσεων.

α) των εθνικών διατάξεων του κράτους-μέλους όπου έχει την έδρα του ο κοινός φορέας, β) των εθνικών διατάξεων του κράτους-μέλους όπου ασκεί τις δραστηριότητές του ο κοινός φορέας. Η συμφωνία που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο μπορεί είτε να εφαρμόζεται για αόριστο χρόνο, όταν καθορίζεται στη συστατική πράξη του κοινού φορέα είτε για ορισμένο χρόνο, σε κάποια είδη συμβάσεων ή σε μία ή περισσότερες μεμονωμένες αναθέσεις συμβάσεων.»	
Άρθρο 9 **Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών – Τροποποίηση παρ.1 και κατάργηση παρ.2 άρθρου 44 ν. 4412/2016** Η παρ. 1 του άρθρου 44 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιείται, η παρ. 2 του ιδίου άρθρου καταργείται και το άρθρο 44 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 44 Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών 1. Οι αναθέτουσες αρχές που κρίνουν ότι δεν διαθέτουν τεχνική επάρκεια ή η τεχνική τους επάρκεια είναι ελλιπής, μπορούν ιδίως: α) να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις, κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 12, για τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, την εποπτεία και την επίβλεψη δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης, β) να συνάπτουν συμβάσεις παροχής τεχνικών υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 52 και γ) να υποστηρίζονται από την ΕΚΑΑ της παρ. 1α του άρθρου 41 στο πλαίσιο της άσκησης από αυτήν επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών. 2. [Καταργείται]	**Άρθρο 44** **Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών** 1. Για τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, την εποπτεία και την επίβλεψη δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης απαιτείται, η αρμόδια τεχνική υπηρεσία κάθε αναθέτουσας αρχής να διαθέτει ελάχιστη στελέχωση που περιλαμβάνει, ιδίως, τον ελάχιστο αριθμό προσωπικού της και τα προσόντα αυτών (ειδικότητες, εμπειρία κ.λ.π.), σύμφωνα με την απόφαση του επόμενου εδαφίου προκειμένου να μπορεί να ανταποκριθεί επαρκώς στα/στις προς ανάθεση έργα/μελέτες, ανάλογα με την εκτιμώμενη αξία, το είδος, την κατηγορία τους, το μέγεθος και την πολυπλοκότητά τους. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζεται η ελάχιστη στελέχωση κατά αριθμό, ειδικότητα, προσόντα των απασχολούμενων σε αυτή, καθώς επίσης και οι ειδικότερες

3. Η αναθέτουσα αρχή ευθύνεται έναντι του κυρίου του έργου για την καλή εκτέλεση των καθηκόντων της και έναντι των τρίτων ευθύνεται εις ολόκληρον με τον κύριο του έργου. Αν στην προγραμματική σύμβαση δεν ορίζεται διαφορετικά, εκπροσωπεί δικαστικώς και εξωδίκως τον κύριο του έργου έναντι των τρίτων κατά την ενάσκηση των καθηκόντων της έως την λήξη της σύμβασης. Τα αποφαινόμενα όργανα καθορίζονται με την προγραμματική σύμβαση.»	προδιαγραφές επάρκειάς της ανάλογα με την εκτιμώμενη αξία, το είδος, την κατηγορία, το μέγεθος και την πολυπλοκότητα των έργων ή των μελετών. 2. Σε περίπτωση που η τεχνική υπηρεσία δεν πληροί τις προδιαγραφές επάρκειας που προβλέπονται από την απόφαση της παραγράφου 1, θεωρείται υπηρεσία που δεν έχει τεχνική επάρκεια και η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, η εποπτεία και η επίβλεψη των δημοσίων συμβάσεων, έργων ή μελετών αρμοδιότητάς της, διενεργούνται, με προγραμματική σύμβαση από την τεχνική υπηρεσία του εποπτεύοντος την αναθέτουσα αρχή φορέα ή της οικείας περιφέρειας ή από άλλη τεχνική υπηρεσία φορέων της Γενικής Κυβέρνησης της περίπτωσης β΄ της παρ.1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143). Στην εν λόγω προγραμματική σύμβαση ορίζονται τουλάχιστον: (α) το αντικείμενο της προγραμματικής σύμβασης, το πρόγραμμα εκτέλεσης της μελέτης ή υπηρεσίας και η προεκτιμώμενη συνολική δαπάνη, (β) τα καθήκοντα που αναλαμβάνει η νέα τεχνική υπηρεσία, (γ) ο τρόπος κάλυψης των αναγκαίων για την εκπλήρωση της προγραμματικής σύμβασης δαπανών της νέας τεχνικής υπηρεσίας και οι λεπτομέρειες της καταβολής τους, (δ) οι ποινικές ρήτρες και άλλες συνέπειες σε βάρος της νέας τεχνικής υπηρεσίας που επιβάλλονται σε περίπτωση υπαίτιας πλημμελούς εκπλήρωσης της εντολής, (ε) οι όροι διαπίστωσης της εκπλήρωσης των καθηκόντων της νέας τεχνικής υπηρεσίας και της λήξης της προγραμματικής σύμβασης, (στ) ο τρόπος και οι όροι χρηματοδότησης των συμβάσεων που θα αναθέτει η νέα τεχνική υπηρεσία, (ζ) οι όροι άσκησης του τεχνικού, οικονομικού και λογιστικού ελέγχου του κυρίου του έργου κατά τις φάσεις εκπλήρωσης της σύμβασης και (η) οι πράξεις και ενέργειες της νέας τεχνικής υπηρεσίας πριν από τις οποίες απαιτείται η προηγούμενη έγκριση του κυρίου του έργου. Ειδικά για τις τεχνικές υπηρεσίες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού που δεν έχουν τεχνική επάρκεια ή έχουν τεχνική επάρκεια, αλλά καλούνται να υλοποιήσουν μελέτες και έργα, για τις ανάγκες των οποίων δεν έχουν το απαιτούμενο τεχνικό προσωπικό, μπορούν, ύστερα από βεβαίωση

	του Προϊσταμένου της οικείας τεχνικής υπηρεσίας ή, σε περίπτωση έλλειψης αυτού, ύστερα από βεβαίωση δημάρχου, να συνάπτουν προγραμματική σύμβαση κατά τις διατάξεις των άρθρων 12 και 44 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) με την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, τους Αναπτυξιακούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα Δίκτυα Δήμων, τον Οργανισμό Ανάπτυξης Κρήτης ΑΕ και τη Μονάδα Οργάνωσης Διαχείρισης ΑΕ (ΜΟΔ ΑΕ), εφόσον οι εν λόγω φορείς διαθέτουν τεχνικές υπηρεσίες με την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια. Έως την έκδοση της προβλεπομένης από την παράγραφο 1 απόφασης, η κατά το προηγούμενο εδάφιο τεχνική επάρκεια διαπιστώνεται από τον Προϊστάμενο των αρμοδίων υπηρεσιών τους. Οι προγραμματικές συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου μπορούν να εντάσσονται στα ειδικά προγράμματα ενίσχυσης του άρθρου 71 του ν. 4509/2017 (Α΄ 201) ή να χρηματοδοτούνται κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87). Οι διατάξεις των παραγράφων 2 περιπτώσεις α΄, β΄, γ΄ και 4 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87) εφαρμόζονται αναλόγως και για τις προγραμματικές συμβάσεις της περίπτωσης αυτής. 3. Η αναθέτουσα αρχή ευθύνεται έναντι του κυρίου του έργου για την καλή εκτέλεση των καθηκόντων της και έναντι των τρίτων ευθύνεται εις ολόκληρον με τον κύριο του έργου. Αν στην προγραμματική σύμβαση δεν ορίζεται διαφορετικά, εκπροσωπεί δικαστικώς και εξωδίκως τον κύριο του έργου έναντι των τρίτων κατά την ενάσκηση των καθηκόντων της έως την λήξη της σύμβασης. Αποφαινόμενα όργανα της συγκεκριμένης κάθε φορά προγραμματικής σύμβασης είναι τα αρμόδια όργανα της νέας τεχνικής υπηρεσίας της αναθέτουσας αρχής.
Άρθρο 10 Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης – Τροποποίηση τίτλου και παρ.1, 2, 3, και 4, κατάργηση παρ.5 και 6 και προσθήκη παρ.9 στο άρθρο 45 του ν. 4412/2016	**Άρθρο 45 Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης (άρθρα 83 παράγραφος 6 και 84 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Οι αναθέτουσες αρχές καταγράφουν την πρόοδο της διεξαγωγής όλων των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων είτε πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα είτε

Στον τίτλο του άρθρου 45 του ν. 4412/2016 (Α’ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», τροποποιούνται οι παρ. 1, 2, 3 και 4 και καταργούνται οι παρ. 5 και 6, προστίθεται παρ. 9 και το άρθρο 45 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 45 Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης – Εξουσιοδοτική διάταξη (άρθρα 83 παρ. 6 και 84 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) 1. Οι αναθέτουσες αρχές καταγράφουν την πρόοδο της διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, είτε πραγματοποιείται με ηλεκτρονικά μέσα είτε όχι. 2. Για την εκπλήρωση της υποχρέωσης της παρ. 1 η αναθέτουσα αρχή τηρεί «φάκελο δημόσιας σύμβασης». Ειδικότερα, αν η διαδικασία ανάθεσης γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, ο «φάκελος δημόσιας σύμβασης» τηρείται στον ηλεκτρονικό τόπο της διαδικασίας ανάθεσης. 3. Με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής ο φάκελος δημόσιας σύμβασης συμπληρώνεται και επικαιροποιείται σε όλα τα επιμέρους στάδια της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, περιλαμβάνει δε κατ’ ελάχιστον: α) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης, και β) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του, και γ) στοιχεία της ωριμότητας της σύμβασης κατά τα άρθρα 49, 50, 51, 52, και δ) την περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης, και ε) τα έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 53, και στ) όλα τα έγγραφα που είναι αναγκαία, ώστε η αναθέτουσα αρχή να είναι σε θέση να αιτιολογεί τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων, και ιδίως:	όχι. 2. Για την εκπλήρωση της υποχρέωσης της παραγράφου 1 η αναθέτουσα αρχή συντάσσει και σε ηλεκτρονική μορφή ειδικό «Φάκελο Δημόσιας Σύμβασης». 3. Ο Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης συμπληρώνεται και επικαιροποιείται σε όλα τα επιμέρους στάδια σύναψης της σύμβασης και περιλαμβάνει κατ’ ελάχιστον: α) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης, β) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του, γ) στοιχεία της ωριμότητας της σύμβασης κατά το άρθρο 49, 50, 51, 52, δ) την περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης, ε) τα έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 53, στ) όλα τα έγγραφα που είναι αναγκαία ώστε η αναθέτουσα αρχή να είναι σε θέση να αιτιολογεί τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων, όπως, ενδεικτικά: αα) για την επικοινωνία με οικονομικούς φορείς και τις υπηρεσιακές κρίσεις, ββ) για την προετοιμασία των εγγράφων της σύμβασης, γγ) για τον διάλογο ή τη διαπραγμάτευση (εφόσον διεξήχθη), δδ) για την επιλογή του αναδόχου και την ανάθεση της σύμβασης. ζ) αντίγραφο της σύμβασης, εφόσον η αξία της ισούται ή είναι μεγαλύτερη από 1.000.000 ευρώ όταν πρόκειται για δημόσια σύμβαση προμηθειών ή υπηρεσιών ή 10.000.000 ευρώ όταν πρόκειται για δημόσια σύμβαση έργων. 4. Τα έγγραφα και στοιχεία των περιπτώσεων α΄- στ΄ της προηγούμενης παραγράφου τηρούνται τουλάχιστον για περίοδο τριών ετών από την παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης. 5. Το αντίγραφο της περίπτωσης ζ΄ της προηγούμενης παραγράφου τηρείται τουλάχιστον κατά τη διάρκεια της σύμβασης. 6. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ο «Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης» συγκροτείται από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής λαμβανομένου υπόψη

αα) για την επικοινωνία με οικονομικούς φορείς και τις υπηρεσιακές κρίσεις, και ββ) για την προετοιμασία των εγγράφων της σύμβασης, και γγ) για τον διάλογο ή τη διαπραγμάτευση, εφόσον διεξήχθη, και δδ) για την επιλογή του αναδόχου και την ανάθεση της σύμβασης, και εε) αντίγραφο της σύμβασης. 4. Ο φάκελος δημόσιας σύμβασης τηρείται για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την ημερομηνία οριστικής παραλαβής της σύμβασης. Σε περίπτωση εκκρεμοδικίας αναφορικά με δημόσια σύμβαση ο σχετικός φάκελος τηρείται μέχρι το πέρας αυτής. 5. [Καταργείται] 6. [Καταργείται] 7. Πέραν των οριζόμενων στην παρ. 3, στις δημόσιες συμβάσεις έργων ο «φάκελος δημόσιας σύμβασης έργου» περιέχει τους κάτωθι τρεις (3) υποφακέλους: Α) τον υποφάκελο πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: Α.1) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας του έργου και την επιλογή της διαδικασίας ανάθεσης, Α.2) τις απαιτήσεις επιτελεστικότητας (performance requirements) του προς ανάθεση έργου, Α.3) την τεχνική περιγραφή του αντικειμένου του έργου, Α.4) την έκθεση τεκμηρίωσης όλων των μέτρων προς αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, Α.5) τις περιλήψεις διακηρύξεων που θα δημοσιευθούν, τη διακήρυξη του διαγωνισμού ή την πρόσκληση για κλειστές διαδικασίες, την ειδική συγγραφή υποχρεώσεων και τη γενική συγγραφή υποχρεώσεων και την τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων, εφόσον υπάρχουν, Α.6) την απόφαση έγκρισης δέσμευσης πίστωσης, Α.7) στοιχεία για τις απαιτούμενες απαλλοτριώσεις,	του άρθρου 44. Όλα τα στοιχεία του «Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης» καταχωρίζονται υποχρεωτικά και σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων οι οποίες τηρούνται στην Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, με μέριμνα και ευθύνη της εκάστοτε αρμόδιας αναθέτουσας αρχής. Η παράβαση της υποχρέωσης του προηγούμενου εδαφίου συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα των αρμόδιων οργάνων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας των ανωτέρω ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων, ο τρόπος τήρησης και καταχώρισης των στοιχείων στον «Φάκελο Δημόσιας Σύμβασης», οι διαδικασίες και ενέργειες που απαιτούνται για την προετοιμασία του διαγωνισμού από την αναθέτουσα αρχή ανά κατηγορία ή κατηγορίες έργων και μελετών, το ειδικότερο περιεχόμενο του Φακέλου και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα σχετικά με τα ανωτέρω. 7. Πέραν των οριζομένων στις προηγούμενες παραγράφους, στις δημόσιες συμβάσεις έργων ο «Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης Έργου» περιέχει τους κάτωθι τρεις (3) υποφακέλους: Α) τον Υποφάκελο πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: Α.1) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας του έργου και την επιλογή της διαδικασίας ανάθεσης, Α.2) τις απαιτήσεις επιτελεστικότητας (performance requirements) του προς ανάθεση έργου, Α.3) την τεχνική περιγραφή του αντικειμένου του έργου, Α.4) την έκθεση τεκμηρίωσης όλων των μέτρων προς αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, Α.5) Τις περιλήψεις διακηρύξεων που θα δημοσιευθούν, τη διακήρυξη του διαγωνισμού ή την πρόσκληση για κλειστές διαδικασίες, την Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων και τη Γενική Συγγραφή Υποχρεώσεων και την Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων εφόσον υπάρχουν , Α.6) την απόφαση έγκρισης δέσμευσης πίστωσης,

Α.8) αρχαιολογικά ευρήματα και την έκθεση αρχαιολογικής τεκμηρίωσης, όπου αυτή προβλέπεται, Α.9) στοιχεία για την ύπαρξη δικτύων κοινής ωφελείας και την υποχρέωση ή μη, μετακίνησης ή μεταφοράς τους, Α.10) αποφάσεις εγκεκριμένων μελετών με πίνακα περιεχομένων εκάστης μελέτης, Α.11) περαιτέρω απαιτούμενες μελέτες ή έρευνες, Α.12) καταγραφή των κινδύνων και κατανομή των προκυπτουσών διακινδυνεύσεων, Α.13) την απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, όπου απαιτείται, Α.14) τη δημοσιοποίηση του διαγωνισμού, τις αποστολές των προκηρύξεων και τα αποδεικτικά των δημοσιεύσεων αυτών με τις επαναλήψεις τους, Α.15) την αλληλογραφία με τους οικονομικούς φορείς που παρέλαβαν έγγραφα της σύμβασης, Β) τον υποφάκελο της τεκμηρίωσης ανάθεσης του έργου από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: Β.1) τις αποφάσεις συγκρότησης των επιτροπών διαγωνισμού, Β.2) την αλληλογραφία με τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό οικονομικούς φορείς, Β.3) τα πρακτικά των διαγωνισμών, Β.4) υποβληθείσες ενστάσεις και τις επ' αυτών αποφάσεις, Β.5) τη σύμφωνη γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ, όπου απαιτείται, Β.6) την απόφαση έγκρισης του αποτελέσματος του διαγωνισμού, υποβληθείσες προδικαστικές προσφυγές και τις επ' αυτών αποφάσεις, Β.7) τις κοινοποιήσεις που προβλέπονται από τον νόμο στο στάδιο ανάθεσης, Β.8) την πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί μη ύπαρξης κωλύματος	Α.7) στοιχεία για τις απαιτούμενες απαλλοτριώσεις, Α.8) αρχαιολογικά ευρήματα και την έκθεση αρχαιολογικής τεκμηρίωσης όπου αυτή προβλέπεται, Α.9) στοιχεία για την ύπαρξη δικτύων κοινής ωφελείας και την υποχρέωση ή μη, μετακίνησης ή μεταφοράς τους Α.10) αποφάσεις εγκεκριμένων μελετών με πίνακα περιεχομένων εκάστης μελέτης, Α.11) περαιτέρω απαιτούμενες μελέτες ή έρευνες, Α.12) καταγραφή των κινδύνων και κατανομή των προκυπτουσών διακινδυνεύσεων, Α.13) την απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων όπου απαιτείται, Α.14) τη δημοσιοποίηση του διαγωνισμού, τις αποστολές των προκηρύξεων και τα αποδεικτικά των δημοσιεύσεων αυτών με τις επαναλήψεις τους, Α.15) την αλληλογραφία με τους οικονομικούς φορείς που παρέλαβαν έγγραφα της σύμβασης, Β) τον Υποφάκελο της τεκμηρίωσης ανάθεσης του έργου από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: Β.1) τις αποφάσεις συγκρότησης των επιτροπών διαγωνισμού, Β.2) την αλληλογραφία με τους συμμετέχοντες στο διαγωνισμό οικονομικούς φορείς, Β.3) τα πρακτικά των διαγωνισμών, Β.4) υποβληθείσες ενστάσεις και τις επ' αυτών αποφάσεις, Β.5) τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής όπου απαιτείται, Β.6) την απόφαση έγκρισης του αποτελέσματος του διαγωνισμού, υποβληθείσες προδικαστικές προσφυγές και τις επ' αυτών αποφάσεις, Β.7) τις κοινοποιήσεις που προβλέπονται από το νόμο στο στάδιο ανάθεσης, Β.8) την πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί μη ύπαρξης κωλύματος για την υπογραφή της σύμβασης αν προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις, Β.9) την τεκμηρίωση του ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης, Β.10) την πρόσκληση του αναδόχου για υπογραφή της σύμβασης,

για την υπογραφή της σύμβασης, αν προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις, Β.9) την τεκμηρίωση του ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης, Β.10) την πρόσκληση του αναδόχου για υπογραφή της σύμβασης, Β.11) το συμφωνητικό και τα παραρτήματά του, Γ) τον υποφάκελο του σταδίου εκτέλεσης της σύμβασης, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: Γ.1) τις αποφάσεις ορισμού επιβλεπόντων και συγκρότησης επιτροπών, Γ.2) τις αποφάσεις έγκρισης χρονοδιαγράμματος κατασκευής, οργανογράμματος εργοταξίου και προγράμματος ποιότητας έργου, Γ.3) πληροφοριακά στοιχεία για τη στελέχωση του εργοταξίου και τους απασχολούμενους στην κατασκευή του έργου, καθώς και για τον διαθέσιμο εξοπλισμό του έργου, Γ.4) τις αποφάσεις έγκρισης παραλαβής φυσικού εδάφους, πρωτοκόλλων παραλαβής αφανών εργασιών και επιμετρήσεων, Γ.5) τις αποφάσεις έγκρισης των μελετών που εκπονούνται δια του αναδόχου, Γ.6) τις αποφάσεις έγκρισης των ανακεφαλαιωτικών πινάκων εργασιών, Γ.7) τις αποφάσεις έγκρισης διάθεσης συμπληρωματικών πιστώσεων, Γ.8) τις αποφάσεις έγκρισης παρατάσεων συμβατικών προθεσμιών και χρονοδιαγραμμάτων, Γ.9) τις ειδικές προσκλήσεις και διαταγές, τις οχλήσεις, τα αιτήματα αποζημίωσης, τις ενστάσεις, και τις αποφάσεις εκδίκασης αυτών, Γ.10) τις γνωμοδοτήσεις του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, Γ.11) τα αποτελέσματα των ελέγχων των αρμόδιων ελεγκτικών φορέων, Γ.12) τις αποφάσεις τροποποιήσεων της σύμβασης και τους σχετικούς ελέγχους νομιμότητας, Γ13) τις πιστοποιήσεις και τις εντολές πληρωμών με τα βασικά στοιχεία	Β.11) το συμφωνητικό και τα παραρτήματά του, Γ) τον Υποφάκελο του σταδίου εκτέλεσης της σύμβασης, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: Γ.1) τις αποφάσεις ορισμού επιβλεπόντων και συγκρότησης επιτροπών, Γ.2) τις αποφάσεις έγκρισης χρονοδιαγράμματος κατασκευής, οργανογράμματος εργοταξίου και Προγράμματος Ποιότητας Έργου, Γ.3) πληροφοριακά στοιχεία για τη στελέχωση του εργοταξίου και τους απασχολούμενους στη κατασκευή του έργου, καθώς και για τον διαθέσιμο εξοπλισμό του έργου, Γ.4) τις αποφάσεις έγκρισης παραλαβής φυσικού εδάφους, πρωτοκόλλων παραλαβής αφανών εργασιών και επιμετρήσεων, Γ.5) τις αποφάσεις έγκρισης των μελετών που εκπονούνται δια του αναδόχου, Γ.6) τις αποφάσεις έγκρισης των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων Εργασιών, Γ.7) τις αποφάσεις έγκρισης διάθεσης συμπληρωματικών πιστώσεων, Γ.8) τις αποφάσεις έγκρισης παρατάσεων συμβατικών προθεσμιών και χρονοδιαγραμμάτων, Γ.9) τις ειδικές προσκλήσεις και διαταγές, τις οχλήσεις, τα αιτήματα αποζημίωσης, τις ενστάσεις, τις Αιτήσεις Θεραπείας και τις αποφάσεις εκδίκασης αυτών, Γ.10) τις Γνωμοδοτήσεις του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου, Γ.11) τα αποτελέσματα των ελέγχων των αρμόδιων ελεγκτικών φορέων, Γ.12) τις αποφάσεις τροποποιήσεων της σύμβασης και τους σχετικούς ελέγχους νομιμότητας, Γ13) τις πιστοποιήσεις και τις εντολές πληρωμών με τα βασικά στοιχεία πληρωμών ή τα άλλα ανταλλάγματα αν συντρέχει τέτοια περίπτωση Γ.14) τη βεβαίωση περάτωσης εργασιών, την τελική επιμέτρηση και την απόφαση έγκρισής της, Γ.15) το Πρωτόκολλο Προσωρινής Παραλαβής, το Πρωτόκολλο Οριστικής Παραλαβής και τις αποφάσεις εγκρίσεως τους, Γ.16) τα στοιχεία σχετικά με την εξασφάλιση της απαιτούμενης ή/και τελικώς αποκτηθείσας γης,

πληρωμών ή τα άλλα ανταλλάγματα, αν συντρέχει τέτοια περίπτωση Γ.14) τη βεβαίωση περάτωσης εργασιών, την τελική επιμέτρηση και την απόφαση έγκρισής της, Γ.15) το πρωτόκολλο παραλαβής και την απόφαση έγκρισής του, Γ.16) τα στοιχεία σχετικά με την εξασφάλιση της απαιτούμενης ή/και τελικώς αποκτηθείσας γης, Γ.17) τα στοιχεία σχετικά με τις μετατοπίσεις και αποκαταστάσεις των δικτύων οργανισμών κοινής ωφέλειας. 8. Πέραν των οριζομένων στην παρ. 3, όσον αφορά στις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών, ο «φάκελος δημόσιας σύμβασης μελέτης ή τεχνικής υπηρεσίας» περιέχει τους κάτωθι τρεις (3) υποφακέλους: Α) Τον υποφάκελο πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: Α.1) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας υλοποίησης του αντικειμένου της σύμβασης σε σχέση και με την προϋπολογιζόμενη συνολική δαπάνη που θα απαιτηθεί, Α.2) το τεύχος τεχνικών δεδομένων του έργου. Το περιεχόμενο του τεύχους αποτελείται κυρίως από την τεχνική περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης με τα κύρια λειτουργικά του χαρακτηριστικά, αναφορά στα διαθέσιμα στοιχεία και προηγούμενες μελέτες που σχετίζονται με την υπό ανάθεση μελέτη ή υπηρεσία, αναφορά στις τοπικές συνθήκες και τις ιδιαιτερότητες του έργου και της ευρύτερης περιοχής, και ιδίως στις υφιστάμενες περιβαλλοντικές, αρχαιολογικές και άλλες δεσμεύσεις ως προς τον σχεδιασμό του έργου, τις διαθέσιμες υποστηρικτικές μελέτες (γεωλογικές, γεωτεχνικές κ.λπ.) που απαιτούνται για την προώθηση της μελέτης και ποσοτικά στοιχεία φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, που κατά την εκτίμηση του κυρίου του έργου απαιτούνται για την υλοποίηση του	Γ.17) τα στοιχεία σχετικά με τις μετατοπίσεις και αποκαταστάσεις των δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας 8. Πέραν των οριζομένων στις παραγράφους 1-5, όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών, ο «Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης Μελέτης ή Τεχνικής Υπηρεσίας» περιέχει τους κάτωθι τρεις (3) υποφακέλους: Α) τον Υποφάκελο πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: Α.1) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας υλοποίησης του αντικειμένου της σύμβασης σε σχέση και με την προϋπολογιζόμενη συνολική δαπάνη που θα απαιτηθεί, Α.2) το Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων του έργου. Το περιεχόμενο του τεύχους αποτελείται κυρίως από την τεχνική περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης με τα κύρια λειτουργικά του χαρακτηριστικά, αναφορά στα διαθέσιμα στοιχεία και προηγούμενες μελέτες που σχετίζονται με την υπό ανάθεση μελέτη ή υπηρεσία, αναφορά στις τοπικές συνθήκες και τις ιδιαιτερότητες του έργου και της ευρύτερης περιοχής, και ιδίως στις υφιστάμενες περιβαλλοντικές, αρχαιολογικές και άλλες δεσμεύσεις ως προς το σχεδιασμό του έργου, τις διαθέσιμες υποστηρικτικές μελέτες (γεωλογικές, γεωτεχνικές κ.λπ.) που απαιτούνται για την προώθηση της μελέτης και ποσοτικά στοιχεία φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, που κατά την εκτίμηση του κυρίου του έργου απαιτούνται για την υλοποίηση του έργου και χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των προεκτιμώμενων αμοιβών, Α.3) το πρόγραμμα εκπόνησης των απαιτούμενων μελετών και παροχής των απαιτούμενων υπηρεσιών για την ολοκλήρωση του αντικειμένου και το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα, Α.4) την προεκτιμώμενη αμοιβή της σύμβασης και την τεκμηρίωσή της, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 53, καθώς και την προεκτίμηση της δαπάνης κατασκευής του έργου, Α.5) την εξασφάλιση χρηματοδότησης της σύμβασης, Α.6) την τεκμηρίωση της επιλογής της προτεινόμενης διαδικασίας ανάθεσης

έργου και χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των προεκτιμώμενων αμοιβών, Α.3) το πρόγραμμα εκπόνησης των απαιτούμενων μελετών και παροχής των απαιτούμενων υπηρεσιών για την ολοκλήρωση του αντικειμένου και το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα, Α.4) την προεκτιμώμενη αμοιβή της σύμβασης και την τεκμηρίωσή της, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 53, καθώς και την προεκτίμηση της δαπάνης κατασκευής του έργου, Α.5) την εξασφάλιση χρηματοδότησης της σύμβασης, Α.6) την τεκμηρίωση της επιλογής της προτεινόμενης διαδικασίας ανάθεσης (ανοικτή, κλειστή, ανταγωνιστικός διάλογος, διαδικασίες με διαπραγμάτευση κ.λπ.). Α.7) την τεκμηρίωση της επιλογής των κριτηρίων ανάθεσης, της βαρύτητας αυτών, του τρόπου σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών, της εφαρμογής του άρθρου 50 και του τρόπου αξιολόγησης των προσφορών, Α.8) την προκήρυξη, τη συγγραφή υποχρεώσεων, και όσα άλλα έγγραφα παρέχει ή στα οποία παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή, με σκοπό να περιγράψει ή να καθορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας, Α.9) κατά περίπτωση, αναφορά σε υποχρεώσεις σχετικά με τη φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις συνθήκες εργασίας, οι οποίες εφαρμόζονται στις παρεχόμενες υπηρεσίες κατά την εκτέλεση της σύμβασης, Α.10) την έκθεση τεκμηρίωσης όλων των μέτρων προς αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, αν απαιτείται, Α.11) τη δημοσιοποίηση του διαγωνισμού, τις αποστολές των προκηρύξεων και τα αποδεικτικά των δημοσιεύσεων αυτών, με τις επαναλήψεις τους,	(ανοικτή, κλειστή, ανταγωνιστικό διάλογο, διαδικασίες με διαπραγμάτευση κ.λπ.). Α.7) την τεκμηρίωση της επιλογής των κριτηρίων ανάθεσης, της βαρύτητας αυτών, του τρόπου σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών, της εφαρμογής του άρθρου 50 και του τρόπου αξιολόγησης των προσφορών, Α.8) την προκήρυξη, τη Συγγραφή Υποχρεώσεων, και όσα άλλα έγγραφα παρέχει ή στα οποία παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή με σκοπό να περιγράψει ή να καθορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας, Α.9) κατά περίπτωση, αναφορά σε υποχρεώσεις σχετικά με την φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις συνθήκες εργασίας οι οποίες εφαρμόζονται στις παρεχόμενες υπηρεσίες κατά την εκτέλεση της σύμβασης, Α.10) την έκθεση τεκμηρίωσης όλων των μέτρων προς αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, αν απαιτείται, Α.11) τη δημοσιοποίηση του διαγωνισμού, τις αποστολές των προκηρύξεων και τα αποδεικτικά των δημοσιεύσεων αυτών, με τις επαναλήψεις τους, Α.12) την αλληλογραφία με τους οικονομικούς φορείς που παρέλαβαν τα έγγραφα της σύμβασης Β) τον Υποφάκελο της τεκμηρίωσης σύναψης της σύμβασης από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: Β.1) τις αποφάσεις συγκρότησης των γνωμοδοτικών οργάνων, Β.2) την αλληλογραφία με τους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης οικονομικούς φορείς, Β.3) τα πρακτικά των γνωμοδοτικών οργάνων, Β.4) τις υποβληθείσες ενστάσεις και προδικαστικές προσφυγές, καθώς και τις αποφάσεις επ΄ αυτών, Β.5) τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής, όπου απαιτείται, Β.6) την απόφαση έγκρισης/κατακύρωσης του αποτελέσματος της διαδικασίας, Β.7) τις αποφάσεις και κοινοποιήσεις που προβλέπονται στο στάδιο της ανάθεσης. Β.8) την πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί μη υπάρξεως κωλύματος για την υπογραφή

Α.12) την αλληλογραφία με τους οικονομικούς φορείς που παρέλαβαν τα έγγραφα της σύμβασης, Β) τον υποφάκελο της τεκμηρίωσης σύναψης της σύμβασης από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: Β.1) Τις αποφάσεις συγκρότησης των γνωμοδοτικών οργάνων, Β.2) την αλληλογραφία με τους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης οικονομικούς φορείς, Β.3) τα πρακτικά των γνωμοδοτικών οργάνων, Β.4) τις υποβληθείσες ενστάσεις και προδικαστικές προσφυγές, καθώς και τις αποφάσεις επ' αυτών, Β.5) τη σύμφωνη γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ, όπου απαιτείται, Β.6) την απόφαση έγκρισης/κατακύρωσης του αποτελέσματος της διαδικασίας, Β.7) τις αποφάσεις και κοινοποιήσεις που προβλέπονται στο στάδιο της ανάθεσης. Β.8) την πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί μη υπάρξεως κωλύματος για την υπογραφή της σύμβασης, όπου απαιτείται, Β.9) την τεκμηρίωση του ελέγχου των δικαιολογητικών, Β.10) την πρόσκληση του αναδόχου για την υπογραφή της σύμβασης, Β.11) το συμφωνητικό, Γ) τον υποφάκελο του σταδίου εκτέλεσης της σύμβασης, ο οποίος συμπληρώνεται με όλα τα απαιτούμενα έγγραφα και στοιχεία έως την έγκριση του τελευταίου σταδίου της μελέτης και την παραλαβή της σύμβασης ή την παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής τεχνικών υπηρεσιών, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: Γ.1) Τις αποφάσεις ορισμού επιβλεπόντων, Γ.2) τις αποφάσεις έγκρισης χρονοδιαγράμματος και προγράμματος ποιότητας μελέτης/έργου,	της σύμβασης, όπου απαιτείται, Β.9) την τεκμηρίωση του ελέγχου των δικαιολογητικών, Β.10) την πρόσκληση του αναδόχου για την υπογραφή της σύμβασης, Β.11) το συμφωνητικό, Γ) τον Υποφάκελο του σταδίου εκτέλεσης της σύμβασης, ο οποίος συμπληρώνεται με όλα τα απαιτούμενα έγγραφα και στοιχεία έως την έγκριση του τελευταίου σταδίου της μελέτης και την οριστική παραλαβή της σύμβασης ή την οριστική παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής τεχνικών υπηρεσιών, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: Γ.1) τις αποφάσεις ορισμού επιβλεπόντων, Γ.2) τις αποφάσεις έγκρισης χρονοδιαγράμματος και Προγράμματος Ποιότητας Μελέτης/Έργου, Γ.3) τις αποφάσεις έγκρισης των μελετών, Γ.4) τις αποφάσεις έγκρισης των Συγκριτικών Πινάκων, Γ.5) τις αποφάσεις έγκρισης διάθεσης συμπληρωματικών πιστώσεων, Γ.6) τις αποφάσεις έγκρισης παρατάσεων συμβατικών προθεσμιών και χρονοδιαγραμμάτων, Γ.7) τις οχλήσεις, τα αιτήματα αποζημίωσης, τις ενστάσεις, τις Αιτήσεις Θεραπείας και τις αποφάσεις εκδίκασης αυτών, Γ.8) τις Γνωμοδοτήσεις του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου, Γ.9) τα αποτελέσματα των ελέγχων των αρμόδιων ελεγκτικών φορέων, Γ.10) τις αποφάσεις τροποποιήσεων της σύμβασης και τους σχετικούς ελέγχους νομιμότητας, Γ.11) τις πιστοποιήσεις και τις εντολές πληρωμών με τα βασικά στοιχεία πληρωμών ή τα άλλα ανταλλάγματα αν συντρέχει τέτοια περίπτωση Γ.12) τη βεβαίωση περαίωσης εργασιών της σύμβασης, Γ.13) την απόφαση οριστικής παραλαβής της σύμβασης.

Γ.3) τις αποφάσεις έγκρισης των μελετών, Γ.4) τις αποφάσεις έγκρισης των συγκριτικών πινάκων, Γ.5) τις αποφάσεις έγκρισης διάθεσης συμπληρωματικών πιστώσεων, Γ.6) τις αποφάσεις έγκρισης παρατάσεων συμβατικών προθεσμιών και χρονοδιαγραμμάτων, Γ.7) τις οχλήσεις, τα αιτήματα αποζημίωσης, τις ενστάσεις, και τις αποφάσεις εκδίκασης αυτών, Γ.8) τις γνωμοδοτήσεις του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, Γ.9) τα αποτελέσματα των ελέγχων των αρμόδιων ελεγκτικών φορέων, Γ.10) τις αποφάσεις τροποποιήσεων της σύμβασης και τους σχετικούς ελέγχους νομιμότητας, Γ.11) τις πιστοποιήσεις και τις εντολές πληρωμών με τα βασικά στοιχεία πληρωμών ή τα άλλα ανταλλάγματα, αν συντρέχει τέτοια περίπτωση, Γ.12) τη βεβαίωση περαίωσης εργασιών της σύμβασης, Γ.13) την απόφαση παραλαβής της σύμβασης. 9. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να καθορίζεται επιπρόσθετο περιεχόμενο του φακέλου δημόσιας σύμβασης για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών ή παροχής γενικών υπηρεσιών. Αντίστοιχα, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δύναται να καθορίζεται επιπρόσθετο περιεχόμενο του φακέλου ανάθεσης δημόσιας σύμβασης για τις συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών».	
Άρθρο 11 **Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς – Τροποποίηση τίτλου και αντικατάσταση άρθρου 46 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 46 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», και το	**Άρθρο 46 Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς (άρθρο 40 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** Πριν από την έναρξη μίας διαδικασίας σύναψης σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά, προκειμένου να προετοιμάσουν τη διαδικασία σύναψης σύμβασης και να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις τους όσον αφορά τις

άρθρο 46 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 46 Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς – Εξουσιοδοτική διάταξη (άρθρο 40 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) 1. Πριν από την έναρξη μίας διαδικασίας σύναψης σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά, προκειμένου να προετοιμάσουν τη διαδικασία σύναψης σύμβασης και να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις τους όσον αφορά στις συμβάσεις. Για τον σκοπό αυτό, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν ή να δέχονται συμβουλές ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων ή αρχών ή συμμετεχόντων της αγοράς. Οι εν λόγω συμβουλές μπορούν να χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, εφόσον οι εν λόγω συμβουλές δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και την παραβίαση των αρχών της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας. 2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να ορίζεται ότι η διεξαγωγή των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά της παρ. 1 είναι υποχρεωτική, πριν από τη διεξαγωγή διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες αγαθών και γενικών υπηρεσιών. 3. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζεται ότι η διεξαγωγή των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά της παρ. 1 είναι υποχρεωτική, πριν από τη διεξαγωγή διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες έργων και με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του ενός	συμβάσεις. Για τον σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, επί παραδείγματι, να ζητούν ή να δέχονται συμβουλές ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων ή αρχών, όπως η Αρχή και η Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων (ΜΟ.ΠΑ.Δι.Σ.) του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (Κ.Δ.Ε.Ο.Δ.) ή συμμετεχόντων της αγοράς. Οι εν λόγω συμβουλές μπορούν να χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, εφόσον οι εν λόγω συμβουλές δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και την παραβίαση των αρχών της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας.

εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες μελετών.»	
Άρθρο 12 **Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς – Αντικατάσταση άρθρου 47 ν. 4412/2016** Το άρθρο 47 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 47 Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς - – Εξουσιοδοτικές διατάξεις 1. Οι διαβουλεύσεις διεξάγονται βάσει ειδικής πρόσκλησης για ανοιχτή, μη δεσμευτική συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, που αναρτάται τουλάχιστον στο ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής. Οι διαβουλεύσεις μπορούν να διεξάγονται μέσω του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο στο μέτρο που έχει τηρηθεί η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου. Σε κάθε περίπτωση, τηρείται αρχείο της επικοινωνίας που λαμβάνει χώρα μεταξύ αναθέτουσας αρχής και των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, το οποίο συμπεριλαμβάνεται στον φάκελο δημόσιας σύμβασης του άρθρου 45. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, στις οποίες η εφαρμογή του παρόντος υποχρεώνει τις αναθέτουσες αρχές να παράσχουν πληροφορίες, η αποκάλυψη των οποίων είναι αντίθετη προς τα ουσιώδη συμφέροντά τους ή μπορεί να παραβλάψει απόρρητα, η ειδική πρόσκληση του πρώτου εδαφίου δεν δημοσιοποιείται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και της ιστοσελίδας της αναθέτουσας αρχής, αλλά αποστέλλεται με κάθε πρόσφορο τρόπο. 2. Η πρόσκληση αναφέρει τουλάχιστον τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής, το αντικείμενο της σύμβασης και την τεχνική περιγραφή του, καθώς και τον τρόπο και την προθεσμία υποβολής παρατηρήσεων.	**Άρθρο 47 Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς** 1. Οι διαβουλεύσεις διεξάγονται βάσει ειδικής πρόσκλησης για ανοιχτή, μη δεσμευτική συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, που αναρτάται στο Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής και κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής, μέσω του έντυπου ή ηλεκτρονικού τύπου. Η δαπάνη των δημοσιεύσεων στον τύπο και κάθε άλλο μέσο δημοσιότητας βαρύνει την αναθέτουσα αρχή. Σε περίπτωση συμβάσεων για τις οποίες η εφαρμογή της παρούσας διάταξης θα υποχρέωνε τις αναθέτουσες αρχές να παράσχουν πληροφορίες, η αποκάλυψη των οποίων είναι αντίθετη προς τα ουσιώδη συμφέροντά τους ή μπορεί να παραβλάψει απόρρητα, η ειδική πρόσκληση του πρώτου εδαφίου δεν δημοσιοποιείται, αλλά αποστέλλεται με κάθε πρόσφορο τρόπο. 2. Η πρόσκληση αναφέρει τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής, το αντικείμενο της σύμβασης, τον τρόπο και την προθεσμία υποβολής παρατηρήσεων. Στην πρόσκληση επισυνάπτεται περιγραφικό έγγραφο, στο οποίο περιλαμβάνεται κάθε άλλο πληροφοριακό στοιχείο σχετικά με τη σύμβαση που πρόκειται να συναφθεί. Στην περίπτωση του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1, πριν την αποστολή πρόσκλησης σε επιλεγμένους οικονομικούς φορείς οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο αντικείμενο της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή διασφαλίζει την εχεμύθεια των οικονομικών φορέων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 21. 3. Η διαδικασία διαβούλευσης διεξάγεται κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 22, 36 και 37 διαρκεί τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εξήντα (60) ημέρες από την ανάρτηση της σχετικής ανακοίνωσης ή από την αποστολή της σχετικής πρόσκλησης. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται, ιδίως σε περιπτώσεις συμβάσεων μείζονος οικονομικής αξίας ή με ιδιαίτερα σύνθετο αντικείμενο. Μετά τη λήξη της προθεσμίας που τάσσεται στην πρόσκληση για την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, η

Στην περίπτωση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1, πριν από την αποστολή της πρόσκλησης σε επιλεγμένους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο αντικείμενο της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή διασφαλίζει την εχεμύθεια των οικονομικών φορέων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 21, περί εχεμύθειας. 3. Η διαδικασία διαβούλευσης μέσω του ΕΣΗΔΗΣ διεξάγεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 22, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, 36, περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ και 37, περί πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ. Η διαδικασία διαβούλευσης διαρκεί τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες. Μετά τη λήξη της προθεσμίας που τάσσεται στην πρόσκληση για την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, η αναθέτουσα αρχή συγκεντρώνει, καταχωρίζει στο ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και επεξεργάζεται τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν. Η ανωτέρω υποχρέωση ανάρτησης δεν αφορά στις περιπτώσεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1.».	αναθέτουσα αρχή συγκεντρώνει, αναρτά στην ιστοσελίδα της και επεξεργάζεται τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν. Το τελευταίο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1.
Άρθρο 13 **Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων – Αντικατάσταση άρθρου 48 ν. 4412/2016** Το άρθρο 48 του ν. 4412/2016 (Α’ 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 48 Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων (άρθρο 41 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) Εάν ένας υποψήφιος, ένας προσφέρων ή μια επιχείρηση που σχετίζεται με υποψήφιο ή προσφέροντα έχει παράσχει συμβουλές στην αναθέτουσα αρχή είτε εντός είτε εκτός του πλαισίου του άρθρου 46 ή έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην	**Άρθρο 48** **Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων (άρθρο 41 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** Εάν ένας υποψήφιος, ένας προσφέρων ή μια επιχείρηση που σχετίζεται με υποψήφιο ή προσφέροντα έχει παράσχει συμβουλές στην αναθέτουσα αρχή είτε εντός είτε εκτός του πλαισίου του άρθρου 46 ή έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω υποψηφίου ή προσφέροντα. Τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν τη

προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω υποψηφίου ή προσφέροντα. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή: α) Γνωστοποιεί στους λοιπούς υποψηφίους και προσφέροντες τις σχετικές πληροφορίες που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης εμπλοκής του υποψηφίου ή του προσφέροντος στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης και προσδιορίζει επαρκείς προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών, και β) αποκλείει τον εμπλεκόμενο υποψήφιο ή προσφέροντα, μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλισθεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Πριν από την έκδοση της απόφασης αποκλεισμού, παρέχεται η ευχέρεια στους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού, και γ) ενημερώνει την Επιτροπή Ανταγωνισμού, για τις δικές της ενέργειες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, καθώς και την ΕΑΑΔΗΣΥ για την καταγραφή των μέτρων που λήφθηκαν στην ειδική έκθεση που συντάσσεται δυνάμει του άρθρου 341, περί χωριστών εκθέσεων σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων.»	γνωστοποίηση στους λοιπούς υποψηφίους και προσφέροντες σχετικών πληροφοριών που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης εμπλοκής του υποψηφίου ή του προσφέροντος στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης και τον προσδιορισμό επαρκών προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών. Ο εμπλεκόμενος υποψήφιος ή προσφέρων αποκλείεται από τη διαδικασία μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλιστεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Πριν από οποιονδήποτε τέτοιον αποκλεισμό, ενημερώνονται η Επιτροπή Ανταγωνισμού, αρμόδια για την εφαρμογή του ν. 3959/2011 (Α΄ 93) και η Αρχή και παρέχεται η ευκαιρία στους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού. Τα έγγραφα και στοιχεία που υποβάλλονται από τους υποψήφιους ή τους προσφέροντες προς απόδειξη αυτού, καταγράφονται και τίθενται υπόψη της Επιτροπής Ανταγωνισμού και της Αρχής με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής. Τα μέτρα που λαμβάνονται καταγράφονται στην ειδική έκθεση που απαιτείται δυνάμει του άρθρου 341.
Άρθρο 14 **Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες – Αντικατάσταση άρθρου 49 ν. 4412/2016** Το άρθρο 49 του ν. 4412/2016 (Α’ 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 49	**Άρθρο 49**

Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες 1. Στοιχεία της ωριμότητας της σύμβασης αποτελούν ιδίως: α) η πλήρωση των προϋποθέσεων που τίθενται από ειδικές διατάξεις για την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης, όπως η εκπόνηση μελετών ή προμελετών, η εξασφάλιση χρηματοδότησης, η συντέλεση απαλλοτριώσεων ή η πλήρωση των προβλέψεων του άρθρου 7Α ν. 2882/2001 (Α' 17), οι μετακινήσεως δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, η εκπόνηση μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η άρση εμποδίων λόγω αρχαιολογικών ευρημάτων και λοιπές σχετικές αδειοδοτήσεις, β) η νομιμότητα και πληρότητα των σχετικών εγγράφων της σύμβασης και γ) η δυνατότητα των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων να διαμορφώσουν, κατά την αντίστοιχη διαδικασία σύναψης, βάσιμες και ρεαλιστικές προσφορές, με βάση τα χορηγούμενα από την αναθέτουσα αρχή στοιχεία. 2. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν και τα ακόλουθα: α) Προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης για την εκπόνηση οριστικής μελέτης, είτε μεμονωμένα είτε με άλλα στάδια μελετών, είναι η ένταξη του έργου στον προγραμματικό σχεδιασμό του φορέα. Τα δημόσια έργα κατασκευάζονται βάσει της εγκεκριμένης μελέτης της αναθέτουσας αρχής, με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στο άρθρο 50. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζεται το τελικό στάδιο μελέτης ανά κατηγορία έργου που απαιτείται για την έναρξη της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου. β) Προκειμένου να εξασφαλισθεί η ωριμότητα των έργων και να διασφαλισθεί η ταχύτερη και απρόσκοπτη εκτέλεσή τους, η αρμόδια	**Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες** 1. Στοιχεία της ωριμότητας της σύμβασης αποτελούν ιδίως: α) η πλήρωση των προϋποθέσεων που τίθενται από ειδικές νομοθετικές διατάξεις για την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης (π.χ. εκπόνηση μελετών, εξασφάλιση χρηματοδότησης, συντέλεση απαλλοτριώσεων, μετακινήσεως δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, εκπόνηση μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, άρση εμποδίων λόγω αρχαιολογικών ευρημάτων, λοιπές σχετικές αδειοδοτήσεις). β) η νομιμότητα και πληρότητα των σχετικών εγγράφων της σύμβασης και γ) η δυνατότητα των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων να διαμορφώσουν, κατά την αντίστοιχη διαδικασία σύναψης, βάσιμες και ρεαλιστικές προσφορές, με βάση τα χορηγούμενα από την αναθέτουσα αρχή στοιχεία. 2. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν και τα ακόλουθα: α) Προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης για την εκπόνηση οριστικής μελέτης είτε μεμονωμένα είτε με άλλα στάδια μελετών είναι η ένταξη του έργου στον προγραμματικό σχεδιασμό του φορέα. Τα δημόσια έργα κατασκευάζονται βάσει της σχετικής εγκεκριμένης μελέτης της αναθέτουσας αρχής, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 50. Με Απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να ορίζεται το τελικό στάδιο μελέτης ανά κατηγορία έργου που απαιτείται για την έναρξη της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου. β) Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ωριμότητα των έργων και να διασφαλιστεί η ταχύτερη και απρόσκοπτη εκτέλεσή τους, η αρμόδια αρχή ή υπηρεσία μπορεί, εφόσον κρίνει ότι είναι προς το συμφέρον του έργου, πριν από την εκκίνηση της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης του κυρίως έργου, να προχωρήσει στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για την εκτέλεση του συνόλου ή μέρους των πρόδρομων εργασιών του, ως αυτοτελούς έργου, το οποίο είναι ανεξάρτητο από το κυρίως έργο και δεν

αρχή ή υπηρεσία μπορεί, εφόσον κρίνει ότι είναι προς το συμφέρον του έργου, πριν από την εκκίνηση της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης του κυρίως έργου, να προχωρήσει στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για την εκτέλεση του συνόλου ή μέρους των πρόδρομων εργασιών του, ως αυτοτελούς έργου, το οποίο είναι ανεξάρτητο από το κυρίως έργο και δεν αποτελεί τμήμα αυτού. Πρόδρομες είναι οι εργασίες, οι οποίες, ως σύνολο, αποσκοπούν στη διασφάλιση ελεύθερων των χώρων εκτέλεσης του κυρίως έργου κατά την έννοια της περ. 7 της παρ. 1 του άρθρου 2, των χώρων απόληψης και απόθεσης υλικών, της προσβασιμότητας του έργου και της άρσης κάθε πραγματικού ή νομικού εμποδίου για την ταχεία και ομαλή εκτέλεσή του. Ως πρόδρομες εργασίες νοούνται ιδίως οι απαιτούμενες μετακινήσεις των δικτύων των Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, οι αρχαιολογικές έρευνες και εργασίες, οι πρόσθετες γεωτρήσεις, οι αναγκαίες προσωρινές εργασίες, οι εργασίες διαμόρφωσης χώρων, οδών πρόσβασης και εξυπηρέτησης του έργου, λατομείων, δανειοθαλάμων και αποθεσιοθαλάμων, οι απαιτούμενες γεωτεχνικές, γεωλογικές, περιβαλλοντικές, τεχνικές και παντός είδους έρευνες και αδειοδοτήσεις, καθώς και κάθε άλλη εργασία ή έρευνα που αποσκοπεί στην εξασφάλιση της ωριμότητας του κυρίως έργου. Για την εκκίνηση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου πρέπει να έχει συζητηθεί ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου η αίτηση προσωρινού ή οριστικού καθορισμού αποζημίωσης ή να έχει εκδοθεί η απόφαση επίταξης και να έχει εγκριθεί το οικείο πρακτικό ζημιών των απαλλοτριούμενων ακινήτων. Για τα έργα που έχουν υπαχθεί στο άρθρο 7Α του ν. 2882/2001 (Α' 17), προϋπόθεση για την εκκίνηση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου αποτελεί η κήρυξη των	αποτελεί τμήμα αυτού. Πρόδρομες είναι οι εργασίες, οι οποίες, ως σύνολο, αποσκοπούν στη διασφάλιση ελεύθερων των χώρων εκτέλεσης του κυρίως έργου κατά την έννοια της περίπτωσης 7 της παραγράφου 1 του άρθρου 2, των χώρων απόληψης και απόθεσης υλικών, της προσβασιμότητας του έργου και της άρσης κάθε πραγματικού ή νομικού εμποδίου για την ταχεία και ομαλή εκτέλεσή του. Ως πρόδρομες εργασίες νοούνται ιδίως οι απαιτούμενες μετακινήσεις των δικτύων των Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, οι αρχαιολογικές έρευνες και εργασίες, οι πρόσθετες γεωτρήσεις, οι αναγκαίες προσωρινές εργασίες, οι εργασίες διαμόρφωσης χώρων, οδών πρόσβασης και εξυπηρέτησης του έργου, λατομείων, δανειοθαλάμων και αποθεσιοθαλάμων, οι απαιτούμενες γεωτεχνικές, γεωλογικές, περιβαλλοντικές, τεχνικές και παντός είδους έρευνες και αδειοδοτήσεις, καθώς και κάθε άλλη εργασία ή έρευνα που αποσκοπεί στην εξασφάλιση της ωριμότητας του κυρίως έργου. Προϋπόθεση για την εκκίνηση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου αποτελεί να έχει συζητηθεί ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου η αίτηση προσωρινού ή οριστικού καθορισμού αποζημίωσης ή η αίτηση παροχής άδειας πραγματοποίησης εργασιών κατά τις διατάξεις του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001 (Α' 17), όπως ισχύει ή να έχει εκδοθεί η απόφαση επίταξης και να έχει εγκριθεί το οικείο πρακτικό ζημιών των απαλλοτριούμενων ακινήτων. Πλην, των έργων που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001 (Α' 17), όπως ισχύει, σε κάθε άλλη περίπτωση η απόφαση κατακύρωσης της περίπτωση γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 105 του παρόντος δεν κοινοποιείται στον προσωρινό ανάδοχο, αν δεν εξασφαλίζονται επαρκή μέτωπα εργασίας για την εκκίνηση της εκτέλεσης του έργου. Η κατά το προηγούμενο εδάφιο μη κοινοποίηση στον ανάδοχο της απόφασης κατακύρωσης δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι (6) μήνες. Αν κατά την κατασκευή, ανακατασκευή ή συντήρηση των έργων οποιασδήποτε κατηγορίας, που εκτελούνται ως δημόσιες συμβάσεις, συμβάσεις παραχώρησης, έργα ΣΔΙΤ ή με αυτεπιστασία, απαιτείται η

απαιτούμενων απαλλοτριώσεων σύμφωνα το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2882/2001, καθώς και η ύπαρξη έκθεσης εκτίμησης, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ιδίου νόμου. Πλην, των έργων που έχουν υπαχθεί στο άρθρο 7Α του ν. 2882/2001, σε κάθε άλλη περίπτωση η απόφαση κατακύρωσης της περ. γ΄ της παρ. 3 του άρθρου 105 δεν κοινοποιείται στον προσωρινό ανάδοχο, αν δεν εξασφαλίζονται επαρκή μέτωπα εργασίας για την εκκίνηση της εκτέλεσης του έργου. Η κατά το προηγούμενο εδάφιο μη κοινοποίηση στον ανάδοχο της απόφασης κατακύρωσης δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι (6) μήνες. Αν κατά την κατασκευή, ανακατασκευή ή συντήρηση των έργων οποιασδήποτε κατηγορίας, που εκτελούνται ως δημόσιες συμβάσεις, συμβάσεις παραχώρησης, έργα ΣΔΙΤ ή με αυτεπιστασία, απαιτείται η μετατόπιση ή οποιαδήποτε άλλη εργασία επί του δικτύου ή των εγκαταστάσεων ύδρευσης, αποχέτευσης λυμάτων και όμβριων υδάτων, ενέργειας, τηλεθέρμανσης, τηλεπικοινωνιών, πυρόσβεσης, οδοφωτισμού, φωτεινής σηματοδότησης και κάθε είδους παρόμοιων δικτύων ή εγκαταστάσεων ή εργασίες για την πρόβλεψη διελεύσεων τέτοιων δικτύων, οι δαπάνες των εργασιών αυτών, που απαιτούνται για την αποκατάσταση της υφιστάμενης κατάστασης πριν από την εκτέλεση των έργων, βαρύνουν τις πιστώσεις του υπό εκτέλεση έργου και δύνανται να εκτελούνται από την αναθέτουσα αρχή, τον αναθέτοντα φορέα ή τον κύριο του έργου, κατά τις κείμενες διατάξεις υπό την επίβλεψη του κυρίου ή φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου, όπου απαιτείται. Σε διαφορετική περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή, ο αναθέτων φορέας ή ο κύριος του έργου προκαταβάλλει στον κύριο ή φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου τη δαπάνη εκτέλεσης των εργασιών, η οποία	μετατόπιση ή οποιαδήποτε άλλη εργασία επί του δικτύου ή των εγκαταστάσεων ύδρευσης, αποχέτευσης λυμάτων και όμβριων υδάτων, ενέργειας, τηλεθέρμανσης, τηλεπικοινωνιών, πυρόσβεσης, οδοφωτισμού, φωτεινής σηματοδότησης και κάθε είδους παρόμοιων δικτύων ή εγκαταστάσεων ή εργασίες για την πρόβλεψη διελεύσεων τέτοιων δικτύων, οι δαπάνες των εργασιών αυτών, που απαιτούνται για την αποκατάσταση της υφιστάμενης κατάστασης πριν την εκτέλεση των έργων, βαρύνουν τις πιστώσεις του υπό εκτέλεση έργου και δύνανται να εκτελούνται από την αναθέτουσα αρχή, τον αναθέτοντα φορέα ή τον κύριο του έργου, κατά τις κείμενες διατάξεις υπό την επίβλεψη του κυρίου ή φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου, όπου απαιτείται. Σε διαφορετική περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή, ο αναθέτων φορέας ή ο κύριος του έργου προκαταβάλλει στον κύριο ή φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου τη δαπάνη εκτελέσεως των εργασιών, η οποία επίσης βαρύνει τις πιστώσεις του υπό εκτέλεση έργου, βάσει του προϋπολογισμού που συντάσσεται από τον φορέα εκμετάλλευσης ή τον κύριο του δικτύου, ο οποίος εν συνεχεία εγκρίνεται από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα ή τον κύριο του έργου. Αν για οποιοδήποτε λόγο ο τελευταίος δεν συντάσσει προϋπολογισμό, η αναθέτουσα αρχή, ο αναθέτων φορέας ή ο κύριος του έργου δύναται να συντάξει προϋπολογισμό και να προκαταβάλλει το ποσό, οπότε ο κύριος ή ο φορέας εκμετάλλευσης υποχρεούται αμελλητί να προβεί στην εκτέλεση των εργασιών. Στις περιπτώσεις αυτές οριστικό δικαιολογητικό της δαπάνης αποτελεί για μεν την προκαταβολή ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός και για δε την τελική εξόφληση ο συντασσόμενος απολογισμός που συνοδεύεται από αναλυτικά στοιχεία κόστους, τα οποία κατ' ελάχιστον περιλαμβάνουν τις συναφθείσες συμβάσεις, τα τιμολόγια των αναδοχών, των υπεργολάβων, των προμηθευτών και τις επιμετρήσεις, οπότε και τυχόν επιστρέφεται ή αποδίδεται ανάλογα η διαφορά που τυχόν προκύπτει. γ) Για την εκτέλεση νέων έργων ή δραστηριοτήτων ή τη μετεγκατάσταση υφιστάμενων έργων, τα οποία, λόγω της φύσης, του μεγέθους ή της έκτασης τους, είναι

επίσης βαρύνει τις πιστώσεις του υπό εκτέλεση έργου, βάσει του προϋπολογισμού που συντάσσεται από τον φορέα εκμετάλλευσης ή τον κύριο του δικτύου, ο οποίος εν συνεχεία εγκρίνεται από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα ή τον κύριο του έργου. Αν για οποιοδήποτε λόγο ο τελευταίος δεν συντάσσει προϋπολογισμό, η αναθέτουσα αρχή, ο αναθέτων φορέας ή ο κύριος του έργου δύναται να συντάξει προϋπολογισμό και να προκαταβάλλει το ποσό, οπότε ο κύριος ή ο φορέας εκμετάλλευσης υποχρεούται αμελλητί να προβεί στην εκτέλεση των εργασιών. Στις περιπτώσεις αυτές οριστικό δικαιολογητικό της δαπάνης αποτελεί για μεν την προκαταβολή ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός, για δε την τελική εξόφληση ο συντασσόμενος απολογισμός που συνοδεύεται από αναλυτικά στοιχεία κόστους, τα οποία κατ` ελάχιστον περιλαμβάνουν τις συναφθείσες συμβάσεις, τα τιμολόγια των αναδοχών, των υπεργολάβων, των προμηθευτών και τις επιμετρήσεις, οπότε και επιστρέφεται ή αποδίδεται ανάλογα η διαφορά που προκύπτει. γ) Για την εκτέλεση νέων έργων ή δραστηριοτήτων ή τη μετεγκατάσταση υφιστάμενων έργων, τα οποία, λόγω της φύσης, του μεγέθους ή της έκτασής τους, είναι πιθανό να προκαλέσουν σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον ή τα οποία χωρίς μεν να προκαλούν σοβαρές επιπτώσεις, πρέπει πάντως να διέπονται για την προστασία του περιβάλλοντος από γενικές προδιαγραφές, όρους και περιορισμούς, απαιτείται η έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος. Έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος απαιτείται επίσης για την επέκταση, την τροποποίηση ή και τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων έργων ή δραστηριοτήτων, που έχουν καταταγεί στις παραπάνω κατηγορίες, εφόσον επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον.	πιθανό να προκαλέσουν σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον ή τα οποία χωρίς μεν να προκαλούν σοβαρές επιπτώσεις, πρέπει πάντως να διέπονται για την προστασία του περιβάλλοντος από γενικές προδιαγραφές, όρους και περιορισμούς, απαιτείται η έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος. Έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος απαιτείται επίσης για την επέκταση, την τροποποίηση ή και τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων έργων ή δραστηριοτήτων, που έχουν καταταγεί στις παραπάνω κατηγορίες, εφόσον επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. δ) Προϋπόθεση για την εκκίνηση της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου είναι η ολοκλήρωση της κατά περίπτωση απαιτούμενης διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία και ειδικότερα με τα προβλεπόμενα στο ν. 4024/2011 και στις εκτελεστικές του πράξεις. ε) Στην εκτιμώμενη αξία του έργου περιλαμβάνονται υποχρεωτικά αντίστοιχα κονδύλια για την υλοποίηση όλων των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων. στ) Ο προβλεπόμενος στα έγγραφα της σύμβασης χρόνος περαίωσης του έργου πρέπει να έχει προκύψει από κατάλληλη χρονική ανάλυση. ζ) Στις περιπτώσεις συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, προκειμένου να εκκινήσει η διαδικασία δημοπράτησης απαιτείται δέσμευση του 40% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, το δε υπόλοιπο που τυχόν απαιτείται, δεσμεύεται με την κατακύρωση της σύμβασης ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις μεταφέρεται δέσμευση πίστωσης του προϋπολογισμού δημοπράτησης του αντίστοιχου έργου, εφόσον αυτό δημοπρατηθεί εντός ενός (1) έτους από την έκδοση βεβαίωσης περαίωσης της μελέτης. Στη δέσμευση πίστωσης έργου, εκτός από τη δέσμευση του προϋπολογισμού κατασκευής του έργου περιλαμβάνεται επιπλέον το κόστος των βασικών μελετητών ως τεχνικών συμβούλων - μελετητών της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του παρόντος, το κόστος επίβλεψης - διοίκησης του έργου

δ) Για την εκκίνηση της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου απαιτείται η ολοκλήρωση της κατά περίπτωση απαιτούμενης διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και ειδικότερα με τα προβλεπόμενα στον ν. 4024/2011 (Α΄ 226) και στις εκτελεστικές του πράξεις, πλην των περιπτώσεων του άρθρου 50 παρ.1 του παρόντος. ε) Στην εκτιμώμενη αξία του έργου περιλαμβάνονται υποχρεωτικά αντίστοιχα κονδύλια για την υλοποίηση όλων των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων. στ) Ο προβλεπόμενος στα έγγραφα της σύμβασης χρόνος περαίωσης του έργου πρέπει να έχει προκύψει από κατάλληλη χρονική ανάλυση. ζ) Στις περιπτώσεις συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, προκειμένου να εκκινήσει η διαδικασία δημοπράτησης απαιτείται δέσμευση του σαράντα τοις εκατό (40%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, το δε υπόλοιπο που απαιτείται, δεσμεύεται με την κατακύρωση της σύμβασης ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μεταφέρεται δέσμευση πίστωσης του προϋπολογισμού δημοπράτησης του αντίστοιχου έργου, εφόσον αυτό δημοπρατηθεί εντός ενός (1) έτους από την έκδοση βεβαίωσης περαίωσης της μελέτης. Στη δέσμευση πίστωσης έργου, σε έργα που έχουν υπαχθεί στο άρθρο του 7Α ν. 2882/2001, εκτός από τη δέσμευση του προϋπολογισμού κατασκευής του έργου περιλαμβάνονται επιπλέον το κόστος των βασικών μελετητών ως τεχνικών συμβούλων - μελετητών της παρ. 7 του άρθρου 136, το κόστος επίβλεψης - διοίκησης του έργου του άρθρου 136, καθώς και μεταφερόμενες οικονομικές εκκρεμότητες από τη σύμβαση εκπόνησης της αντίστοιχης μελέτης. 3. Με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να εγκρίνεται η	του άρθρου 136 του παρόντος, καθώς και τυχόν μεταφερόμενες οικονομικές εκκρεμότητες από τη σύμβαση εκπόνησης της αντίστοιχης μελέτης. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών προσδιορίζεται το κόστος επίβλεψης - διοίκησης του έργου ανά κατηγορία και προϋπολογισμό έργου. 3. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να εγκρίνεται η εκπόνηση μελέτης ή μέρους της, η παροχή τεχνικών υπηρεσιών ή η εκτέλεση δημοσίου έργου ή τμήματός του από ενδιαφερόμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, με δαπάνη του χωρίς καμία επιβάρυνση του Δημοσίου ορίζοντας τους όρους με τους οποίους θα εκτελεσθεί η μελέτη ή η παροχή τεχνικών υπηρεσιών ή το έργο και θα γίνει η επίβλεψη, έγκριση και παραλαβή τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Για μελέτες και έργα αρμοδιότητας άλλων φορέων η έγκριση γίνεται από το αρμόδιο όργανο του φορέα.

εκπόνηση μελέτης ή μέρους της, η παροχή τεχνικών υπηρεσιών ή η εκτέλεση δημοσίου έργου ή τμήματός του από ενδιαφερόμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, με δαπάνη του χωρίς καμία επιβάρυνση του δημοσίου, ορίζοντας τους όρους με τους οποίους θα εκτελεσθεί η μελέτη ή η παροχή τεχνικών υπηρεσιών ή το έργο και θα γίνει η επίβλεψη, έγκριση και παραλαβή τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Για μελέτες και έργα αρμοδιότητας άλλων φορέων η έγκριση γίνεται από το αρμόδιο όργανο του φορέα.»	
Άρθρο 15 **Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης – Τροποποίηση τίτλου, παρ.1,2 και 5 και προσθήκη παρ.6 στο άρθρο 50 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 50 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», οι παρ. 1, 2 και 5 τροποποιούνται, προστίθεται παρ. 6 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 50 Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι η υπό ανάθεση σύμβαση έχει ως αντικείμενο συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση (κατασκευή) έργου, εφόσον συντρέχουν, μέχρι την οριστική ανακήρυξη αναδόχου, και στον βαθμό που δεν διαφοροποιείται ουσιωδώς το προς ανάθεση φυσικό αντικείμενο, έπειτα δε από γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του τεχνικού συμβουλίου της	**Άρθρο 50** **Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης** 1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι η υπό ανάθεση δημόσια σύμβαση έργου έχει ως αντικείμενο συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση (κατασκευή) έργου εφόσον συντρέχουν, πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης έργου και έπειτα από σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στην αναθέτουσα αρχή δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο, σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: (α) ύπαρξη εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων, τεύχους υπολογισμού και τεκμηρίωσης για τον καθορισμό του προϋπολογισμού της αναθέτουσας αρχής και Κανονισμού Μελετών Έργου, ο οποίος συντάσσεται ειδικά για το προς ανάθεση έργο ή υπάρχει και εφαρμόστηκε σε παρόμοια έργα, (β) η ύπαρξη των στοιχείων Α.1 έως Α.3 και Α.7 έως Α.10 και Α.12 του υποφακέλου της υποπερίπτωσης Α΄ της παραγράφου 7 του άρθρου 45. του παρόντος. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορούν να εξαιρούνται κατηγορίες έργων από την εφαρμογή της παραγράφου αυτής. 2. Η παράγραφος 1

Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στην αναθέτουσα αρχή δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο, σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) ύπαρξη εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων, τεύχους υπολογισμού και τεκμηρίωσης για τον καθορισμό του προϋπολογισμού της αναθέτουσας αρχής και κανονισμού μελετών έργου, ο οποίος συντάσσεται ειδικά για το προς ανάθεση έργο ή υπάρχει και εφαρμόσθηκε σε παρόμοια έργα, β) η ύπαρξη των στοιχείων Α.1 έως Α.3, Α.7 έως Α.10 και Α.12 του υποφακέλου της υποπερ. Α` της παρ. 7 του άρθρου 45. 2. Στην περίπτωση αξιοποίησης και οικοδόμησης ακινήτων με αντιπαροχή, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει αποφασίσει την αξιοποίηση με σύναψη σύμβασης συγχρόνως για τη μελέτη και κατασκευή του ακινήτου, κατά παρέκκλιση των οριζομένων στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου, προβαίνει στη δημοπράτηση της οικείας σύμβασης αξιοποίησης και οικοδόμησης ακινήτου με αντιπαροχή καθορίζοντας, κατ' ελάχιστον, στα έγγραφα της σύμβασης, (α) την μελέτη τεκμηρίωσης της σκοπιμότητας του έργου και την επιλογή διαδικασίας ανάθεσης. Από την μελέτη τεκμηρίωσης θα προκύπτει η εκτίμηση της αξίας του υφιστάμενου οικοπέδου ή και κτισμάτων. (β) την τεχνική περιγραφή του αντικειμένου του έργου (γ) τις ελάχιστες προδιαγραφές ποιότητας κατασκευής και (δ) τον ελάχιστο προϋπολογισμό με βάση τα παραπάνω (β) και (γ) στοιχεία και το ελάχιστο ποσοστό επί τοις εκατό αντιπαροχής. Ως ποσοστό επί τοις εκατό αντιπαροχής νοείται επιφάνεια τ.μ. που προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης σύμφωνα με τις διατάξεις του οικοδομικού κανονισμού. 3. Η παρ. 1 εφαρμόζεται αναλόγως και αν η αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να πραγματοποιήσει την κατασκευή και πιθανόν τη λειτουργία και συντήρηση του έργου, κρίνει σκόπιμη την	εφαρμόζεται αναλόγως και στην περίπτωση αξιοποίησης και οικοδόμησης ακινήτων με αντιπαροχή, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει αποφασίσει την αξιοποίηση με σύναψη σύμβασης συγχρόνως για τη μελέτη και κατασκευή του ακινήτου. 3. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται αναλόγως και αν η αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να πραγματοποιήσει την κατασκευή και πιθανόν τη λειτουργία και συντήρηση του έργου, κρίνει σκόπιμη την παραχώρηση άλλου εργολαβικού ανταλλάγματος εκτός από πλήρη χρηματική καταβολή ή αντιπαροχή ακινήτων, χωρίς τη μεταβίβαση στον ανάδοχο του λειτουργικού κινδύνου, που απορρέει από την εκμετάλλευση των εν λόγω έργων και ο οποίος συμπεριλαμβάνει κίνδυνο ζήτησης ή προσφοράς ή αμφοτέρων. Τέτοια ανταλλάγματα μπορεί να είναι η παραχώρηση της χρήσης ή της εκμετάλλευσης του έργου για ορισμένη χρονική περίοδο με εγγυημένα έσοδα, η αντιπαροχή γεωργικών ή μεταλλευτικών ή βιομηχανικών προϊόντων ή υπηρεσιών και άλλα. 4. Η αξιολόγηση της μελέτης κατά τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης του παρόντος άρθρου αφορά μόνο τον έλεγχο της πληρότητας και της συμφωνίας της μελέτης με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και ιδίως με τον Κανονισμό Μελετών Έργου διαπιστώνοντας τη συμμόρφωση ή μη της μελέτης με αυτά (πίνακας συμμόρφωσης) χωρίς βαθμολόγηση. 5. Ουδεμία ευθύνη του δημοσίου προς αποζημίωση θεμελιώνεται σε περίπτωση τήρησης των προϋποθέσεων και της διαδικασίας του παρόντος.

παραχώρηση άλλου εργολαβικού ανταλλάγματος εκτός από πλήρη χρηματική καταβολή ή αντιπαροχή ακινήτων, χωρίς τη μεταβίβαση στον ανάδοχο του λειτουργικού κινδύνου, που απορρέει από την εκμετάλλευση των εν λόγω έργων και ο οποίος συμπεριλαμβάνει κίνδυνο ζήτησης ή προσφοράς ή αμφοτέρων. Τέτοια ανταλλάγματα μπορεί να είναι η παραχώρηση της χρήσης ή της εκμετάλλευσης του έργου για ορισμένη χρονική περίοδο με εγγυημένα έσοδα, η αντιπαροχή γεωργικών ή μεταλλευτικών ή βιομηχανικών προϊόντων ή υπηρεσιών και άλλα. 4. Η αξιολόγηση της μελέτης κατά τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης του παρόντος άρθρου αφορά μόνο στον έλεγχο της πληρότητας και της συμφωνίας της μελέτης με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης και ιδίως με τον κανονισμό μελετών έργου, διαπιστώνοντας τη συμμόρφωση ή μη της μελέτης με αυτά (πίνακας συμμόρφωσης) χωρίς βαθμολόγηση. 5. Ουδεμία ευθύνη του Δημοσίου προς αποζημίωση θεμελιώνεται σε περίπτωση τήρησης των προϋποθέσεων και της διαδικασίας του παρόντος. ΑνΑν δεν πληρούνται οι όροι της παρ. 1, αναστέλλεται η σύναψη της δημόσιας σύμβασης μέχρι την πλήρωσή τους. 6. Σε έργα της παρ. 1 με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 13 του ν. 4608/2019 (Α’ 66). 7. Όλες οι μελέτες, τόσο στο στάδιο του διαγωνισμού όσο και στο στάδιο της εκτέλεσης έργων του παρόντος άρθρου, πρέπει να έχουν εκπονηθεί από μελετητές οι οποίοι διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα, κατά τις διατάξεις του παρόντος, τις λοιπές κείμενες διατάξεις σχετικά με τους όρους άσκησης του επαγγέλματος του μελετητή, καθώς και με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης. Στη διακήρυξη του διαγωνισμού ορίζονται τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των μελετητικών	

οικονομικών φορέων βάσει των προβλεπόμενων προς εκπόνηση μελετών του έργου και των χορηγουμένων εγκεκριμένων μελετών. Μεταβολή του προσώπου του μελετητή που γνωστοποιήθηκε στην αναθέτουσα αρχή, απαιτεί την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της αναθέτουσας αρχής. 8. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορούν να εξαιρούνται κατηγορίες έργων από την εφαρμογή της παρούσας.»	
Άρθρο 16 **Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης – Τροποποίηση τίτλου και παρ.2 και 5 του άρθρου 53 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 53 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», οι παρ. 2 και 5 του ιδίου άρθρου τροποποιούνται και το άρθρο 53 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 53 Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62, σε περίπτωση που η τελευταία χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως: α) την επωνυμία, τον αριθμό φορολογικού μητρώου της αναθέτουσας αρχής και τον κωδικό της Αναθέτουσας Αρχής ή Αναθέτοντος Φορέα, που αφορά στην ηλεκτρονική τιμολόγηση, όπως αυτός προσδιορίζεται στον επίσημο ιστότοπο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, και	**Άρθρο 53 Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης** 1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62 σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως: α) την επωνυμία της αναθέτουσας αρχής, β) την προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών από την αρμόδια υπηρεσία, τη διεύθυνση και τον τρόπο υποβολής τους, γ) το όνομα, τη διεύθυνση, τον αριθμό τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπικού μηχανήματος (FAX), τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) της υπηρεσίας που διενεργεί τον διαγωνισμό, καθώς και τον αρμόδιο υπάλληλο της υπηρεσίας αυτής, δ) τα αρμόδια όργανα για την αποσφράγιση των προσφορών, την ημερομηνία, την ώρα και λοιπές πληροφορίες που σχετίζονται με την αποσφράγιση (π.χ. τόπος αποσφράγισης), καθώς και τα πρόσωπα που δικαιούνται να συμμετέχουν στην διαδικασία, ε) ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης. Επίσης οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης για συμπληρωματικές ή νέες συμβάσεις και, εφόσον είναι γνωστό, το προσωρινό χρονοδιάγραμμα για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών, καθώς και τον αριθμό των παρατάσεων για την άσκησή τους, στ) το είδος της διαδικασίας,

β) την προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών από την αρμόδια υπηρεσία, τη διεύθυνση και τον τρόπο υποβολής τους, και γ) το όνομα, τη διεύθυνση, τον αριθμό τηλεφώνου, τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) της υπηρεσίας που διενεργεί τον διαγωνισμό, καθώς και τον αρμόδιο υπάλληλο της υπηρεσίας αυτής, δ) τα αρμόδια όργανα για την αποσφράγιση των προσφορών, την ημερομηνία, την ώρα και λοιπές πληροφορίες που σχετίζονται με την αποσφράγιση, και ε) την ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης, καθώς και τον χρόνο άσκησής τους, και στ) το είδος της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης με αναφορά στις σχετικές διατάξεις του παρόντος, και ζ) την πηγή χρηματοδότησης και τον τρόπο πληρωμής. Στην περίπτωση που πηγή χρηματοδότησης είναι ο τακτικός προϋπολογισμός, τον αριθμό και την χρονολογία της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης, εφόσον η προκαλούμενη δαπάνη πρόκειται να βαρύνει το τρέχον οικονομικό έτος, τον αριθμό καταχώρησής της στα λογιστικά βιβλία του οικείου φορέα καθώς και τον αριθμό της απόφασης έγκρισης της πολυετούς ανάληψης σε περίπτωση που η δαπάνη εκτείνεται σε περισσότερα του ενός οικονομικά έτη, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από την παρ. 4 του άρθρου 4 του π.δ. 80/2016 (Α' 145), περί διαδικασίας για την έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης. Στην περίπτωση που πηγή χρηματοδότησης είναι το Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων τη Συλλογική Απόφαση Ένταξης και τον ενάριθμο. Στην περίπτωση που συνάπτεται συμφωνία – πλαίσιο οι πληροφορίες της παρούσας περίπτωσης περιέχονται μόνο στις εκτελεστικές συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει αυτής. Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται δυναμικό σύστημα αγορών οι	ζ) την πηγή χρηματοδότησης και τον τρόπο πληρωμής, η) το νόμισμα της προσφερόμενης τιμής, θ) τις προϋποθέσεις αναπροσαρμογής του τιμήματος μετά την κατακύρωση, εφόσον κρίνεται ότι απαιτείται τέτοιος όρος, σύμφωνα και με την παρ. 10, ι) τις απαιτούμενες εγγυήσεις τον τύπο, τα ποσοστά, το νόμισμα, το χρόνο υποβολής των εγγυήσεων, όλους τους σχετικούς όρους αυτών, καθώς και άλλες εξασφαλίσεις, εάν ζητούνται, ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης, ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων, ιγ) τη δυνατότητα υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 59, ιδ) τη δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών, ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στα άρθρα 86 και 87 ιστ) τη διάρκεια ισχύος των προσφορών, ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς, ιη) όλους τους ειδικούς και γενικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης, ιδίως δε την υποχρέωση της παρ. 2 του άρθρου 18 και τους όρους πληρωμής, ιθ) οποιεσδήποτε τροποποιήσεις με τη μορφή σαφών, ακριβών και κατηγορηματικών ρητρών αναθεώρησης, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως ρητρών αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεων, κατά το άρθρο 132, κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα

πληροφορίες της παρούσας περίπτωσης αφορούν μόνο τις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει αυτού, η) [Καταργήθηκε], θ) τις προϋποθέσεις αναπροσαρμογής του τιμήματος μετά από την κατακύρωση, εφόσον κρίνεται ότι απαιτείται τέτοιος όρος, σύμφωνα και με την παρ. 10, και ι) τις απαιτούμενες εγγυήσεις, τον τύπο, τα ποσοστά, τον χρόνο υποβολής των εγγυήσεων, όλους τους σχετικούς όρους αυτών, καθώς και άλλες εξασφαλίσεις, εάν ζητούνται, και ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης, και ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων, και ιγ) τη δυνατότητα υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 59, και ιδ) τη δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών, και ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, σύμφωνα με τα άρθρα 86 και 87, και ιστ) τη διάρκεια ισχύος των προσφορών, και ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς, και ιη) όλους τους ειδικούς και γενικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης, ιδίως δε την υποχρέωση της παρ. 2 του άρθρου 18 και τους όρους πληρωμής, και	(δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.), κα) τον κατάλογο και τη σειρά ισχύος των εγγράφων της σύμβασης, κβ) όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διάθεσης των εγγράφων της σύμβασης, κγ) τη διαδικασία πρόσβασης των υποψηφίων και προσφερόντων στα δικαιολογητικά, στις τεχνικές και οικονομικές προσφορές, υπό την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 70 και στην κείμενη νομοθεσία, κδ) επιπλέον των ανωτέρω, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων: αα) τον προϋπολογισμό δημοπράτησης, το τιμολόγιο δημοπράτησης, την ειδική συγγραφή υποχρεώσεων, την τεχνική περιγραφή, την τεχνική μελέτη ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου, ββ) τον τρόπο σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών, γγ) αμοιβή των αξιολογότερων μελετών, όπου κρίνεται αναγκαίο, δδ) το απαιτούμενο στάδιο της μελέτης που πρέπει να υποβάλουν οι οικονομικοί φορείς, στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50, εε) στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 50 τα σχέδια συμβολαίου οροφοκτησίας, κανονισμού λειτουργίας, πινάκων ποσοστών συνιδιοκτησίας και κατανομών των κοινόχρηστων δαπανών ή δαπανών για τα κοινόκτητα πράγματα, προσυμφώνων σταδιακής μεταβίβασης ποσοστών του οικοπέδου ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών, στστ) στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 3 του άρθρου 50, το είδος και την έκταση των διατιθεμένων ανταλλαγμάτων, ώστε να εξασφαλίζεται η αναγωγή σε κοινή βάση, εξέταση και βαθμολόγηση τόσο των τεχνικών προσφορών όσο και των οικονομικών, κε) επιπλέον των ανωτέρω, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών: αα) το τεύχος τεχνικών δεδομένων, τη συγγραφή υποχρεώσεων, το τεύχος προεκτιμώμενων αμοιβών ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου,

ιθ) [Καταργήθηκε] κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα, όπως δηλώσεις και δικαιολογητικά, και κα) τον κατάλογο και τη σειρά ισχύος των εγγράφων της σύμβασης, και κβ) όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διάθεσης των εγγράφων της σύμβασης, και κγ) τη διαδικασία πρόσβασης των υποψηφίων και προσφερόντων στα δικαιολογητικά, στις τεχνικές και οικονομικές προσφορές, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 70 και στην κείμενη νομοθεσία, και κδ) επιπλέον των ανωτέρω, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων: αα) τον προϋπολογισμό δημοπράτησης, το τιμολόγιο δημοπράτησης, την ειδική συγγραφή υποχρεώσεων, την τεχνική περιγραφή, την τεχνική μελέτη ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου, και ββ) τον τρόπο σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών, και γγ) αμοιβή των αξιολογότερων μελετών, όπου κρίνεται αναγκαίο, και δδ) το απαιτούμενο στάδιο της μελέτης που πρέπει να υποβάλουν οι οικονομικοί φορείς, στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, και εε) στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, τα σχέδια συμβολαίου οροφοκτησίας, κανονισμού λειτουργίας, πινάκων ποσοστών συνιδιοκτησίας και κατανομών των κοινόχρηστων δαπανών ή δαπανών για τα κοινόκτητα πράγματα, προσυμφώνων σταδιακής μεταβίβασης ποσοστών του οικοπέδου ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών, και στστ) στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 3 του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, το είδος και την έκταση των διατιθεμένων ανταλλαγμάτων, ώστε να εξασφαλίζονται η αναγωγή σε κοινή	ββ) την κατηγορία μελέτης, κατά την περίπτωση (15) της παρ. 3 του άρθρου 2 που απαιτείται για κάθε επί μέρους μελετητικό αντικείμενο της σύμβασης, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα τεχνικής καταλληλότητας γενικής εμπειρίας ανά κατηγορία μελέτης, που αντιστοιχεί στην προς ανάθεση σύμβαση, γγ) την προεκτιμώμενη αμοιβή ή το κατ' αποκοπή τίμημα για την αμοιβή όλων των πρώιμων σταδίων στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 51, δδ) την εξειδίκευση των πρώιμων σταδίων των κύριων ή και υποστηρικτικών μελετών στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 51 εε) τις προδιαγραφές εκπόνησης της μελέτης κατά το άρθρο 196, κστ) οποιαδήποτε άλλη πληροφορία απαιτείται κατά τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221). 3. Τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά και σε άλλες γλώσσες, συνολικά ή μερικά. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της σύμβασης που έχουν συνταχθεί σε περισσότερες γλώσσες, επικρατεί η ελληνική έκδοση. 4. Οι αναθέτουσες αρχές δεν επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς δαπάνη για τη λήψη των εγγράφων της σύμβασης, πλην της δαπάνης που αντιστοιχεί στο κόστος αναπαραγωγής τους και της ταχυδρομικής αποστολής τους. 5. Πρότυπα εγγράφων σύμβασης με δεσμευτική ισχύ εκδίδονται από την Αρχή, σύμφωνα με την περίπτωση ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011, με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου. 6. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών, λοιπά πρότυπα τεχνικού περιεχομένου των περίπτωσεων κδ΄ και κε΄ της παρ. 2, με δεσμευτική ή μη ισχύ, καθώς και σχετικές εγκύκλιοι εκδίδονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. 7. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης, ισχύουν και τα ακόλουθα: α) Κατά την έγκριση της διακήρυξης το

βάση, εξέταση και βαθμολόγηση τόσο των τεχνικών προσφορών όσο και των οικονομικών, και κε) επιπλέον των ανωτέρω, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών: αα) το τεύχος τεχνικών δεδομένων, τη συγγραφή υποχρεώσεων, το τεύχος προεκτιμώμενων αμοιβών ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου, και ββ) την κατηγορία μελέτης, κατά την περ. 15 της παρ. 3 του άρθρου 2, που απαιτείται για κάθε επιμέρους μελετητικό αντικείμενο της σύμβασης, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα τεχνικής καταλληλότητας γενικής εμπειρίας ανά κατηγορία μελέτης, που αντιστοιχεί στην προς ανάθεση σύμβαση, και γγ) την προεκτιμώμενη αμοιβή ή το κατ' αποκοπή τίμημα για την αμοιβή όλων των πρώιμων σταδίων στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 51, περί συμβάσεων μελετών για τον προσδιορισμό τεχνικής λύσης, και δδ) την εξειδίκευση των πρώιμων σταδίων των κύριων ή και υποστηρικτικών μελετών στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 51, περί συμβάσεων μελετών για τον προσδιορισμό τεχνικής λύσης, και εε) τις προδιαγραφές εκπόνησης της μελέτης κατά το άρθρο 196, περί τεχνικών προδιαγραφών, και κστ) οποιαδήποτε άλλη πληροφορία απαιτείται κατά τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221). 3. Τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά και σε άλλες γλώσσες, συνολικά ή μερικά. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της σύμβασης που έχουν συνταχθεί σε περισσότερες γλώσσες, επικρατεί η ελληνική έκδοση. 4. Οι αναθέτουσες αρχές δεν επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς δαπάνη για τη λήψη των εγγράφων της σύμβασης, πλην της δαπάνης που	υπάρχον στην εγκεκριμένη μελέτη σχέδιο διακήρυξης προσαρμόζεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα τεύχη διακήρυξης εφόσον αυτό απαιτείται. Επίσης, γίνεται και αναγκαία προσαρμογή των άλλων στοιχείων της μελέτης που συνεπάγεται η αλλαγή της διακήρυξης. β) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, που εκδίδεται μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου. γ) Με τα έγγραφα της σύμβασης επιτρέπεται να αναλάβει ο ανάδοχος την αναγκαία συμπλήρωση ή προσαρμογή των στοιχείων της μελέτης προς τα δεδομένα του εδάφους. δ) Η διακήρυξη μνημονεύει τα τεχνικά τεύχη και σχέδια που μαζί με αυτήν αποτελούν τη βάση για την κατάρτιση της σύμβασης. Σε περίπτωση διαδικασίας διαπραγμάτευσης του άρθρου 32 ή απευθείας ανάθεσης του άρθρου 118, τα τεύχη αυτά προσδιορίζονται στη σύμβαση. ε) Τα τεχνικά τεύχη είναι σχέδια και κείμενα που δίνουν εικόνα του έργου που πρόκειται να κατασκευαστεί και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο ανάδοχος με τη σύμβαση (τεχνική περιγραφή, συγγραφές υποχρεώσεων κ.λπ.). στ) Ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας αποτελεί ένδειξη της προεκτίμησης του κόστους του έργου και ανώτατο όριο προσφοράς, όταν τα έγγραφα της σύμβασης δεν ορίζουν ρητά ότι επιτρέπονται προσφορές μεγαλύτερες από τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας ή αρνητικές εκπτώσεις. Ο προϋπολογισμός μπορεί να είναι αναλυτικός ή να περιλαμβάνει κατ' αποκοπή τίμημα για το έργο ή τμήματά του. ζ) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων εγκρίνεται Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και με την προσβασιμότητα της περιοχής εκτέλεσής τους. η) Ο Κανονισμός Αναλυτικών και

αντιστοιχεί στο κόστος αναπαραγωγής τους και της ταχυδρομικής αποστολής τους. 5. Πρότυπα ή υποδείγματα εγγράφων σύμβασης μπορούν να εκδίδονται από την ΕΑΑΔΗΣΥ σύμφωνα με την περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (Α' 204), περί αρμοδιοτήτων της ΕΑΑΔΗΣΥ, με την επιφύλαξη της παρ. 6. 6. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών, λοιπά πρότυπα τεχνικού περιεχομένου των περ. κβ' και κγ' της παρ. 2, με δεσμευτική ή μη ισχύ, καθώς και σχετικές εγκύκλιοι εκδίδονται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. 7. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης, ισχύουν και τα ακόλουθα: α) Κατά την έγκριση της διακήρυξης, το υπάρχον στην εγκεκριμένη μελέτη σχέδιο διακήρυξης προσαρμόζεται σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα τεύχη διακήρυξης, εφόσον αυτό απαιτείται. Επίσης, γίνεται και αναγκαία προσαρμογή των άλλων στοιχείων της μελέτης που συνεπάγεται η αλλαγή της διακήρυξης. β) Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου. γ) Με τα έγγραφα της σύμβασης επιτρέπεται να αναλάβει ο ανάδοχος την αναγκαία συμπλήρωση ή προσαρμογή των στοιχείων της μελέτης προς τα δεδομένα του εδάφους. δ) Η διακήρυξη μνημονεύει τα τεχνικά τεύχη και σχέδια που μαζί με αυτήν	Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών, μετά την έγκρισή του, ισχύει υποχρεωτικά για όλες τις αναθέτουσες αρχές που δημοπρατούν δημόσιες συμβάσεις έργων. θ) Στις τιμές του προϋπολογισμού και του τιμολογίου, τόσο της υπηρεσίας όσο και της προσφοράς, περιλαμβάνεται κάθε σχετική δαπάνη, καθώς και τα γενικά έξοδα και όφελος της εργοληπτικής επιχείρησης. Αν γίνεται ρητή μνεία στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να προστίθεται στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους, που ορίζεται σε δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) ανεξαρτήτως πηγής χρηματοδότησης στο οποίο συμπεριλαμβάνεται η με αρ.πρωτ. 8371/ 27.7.2016 συμφωνία μεταξύ Εργοληπτικών Ενώσεων και Π.Ο.ΕΜΔΥΔΑΣ, όπως ισχύει ή τυχόν μελλοντικές συμφωνίες και ποσοστό δυόμισι τοις χιλίοις (2,5‰) υπέρ των Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) της Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ. τακτικών υπαλλήλων (μόνιμων ή αορίστου χρόνου) που απασχολούνται στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού, που βαρύνει κάθε λογαριασμό πληρωμής έργου. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού, συλλογής και απόδοσης του ποσοστού, ο φορέας διακίνησης και απόδοσης στους δικαιούχους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. ι) Ο προϋπολογισμός της αναθέτουσας αρχής, όταν είναι αναλυτικός, ομαδοποιεί τις ομοειδείς εργασίες με ένδειξη του αθροίσματος της δαπάνης κάθε ομάδας. Αν δεν υπάρχει τέτοια ομαδοποίηση, νοείται ότι το σύνολο των εργασιών είναι μία ομάδα. Στην περίπτωση εφαρμογής της περίπτωσης α΄ της παρ. 2 του άρθρου 95 ο προϋπολογισμός πρέπει υποχρεωτικά να αναλύεται σε «Ομάδες εργασιών» ανά κατηγορία έργων. Οι «Ομάδες Εργασιών» ανά κατηγορία έργων καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Στην περίπτωση εφαρμογής της περίπτωσης β΄ της παρ. 2 του άρθρου 95, οι τιμές του τιμολογίου μπορεί να είναι αναλυτικές ή περιληπτικές για ολοκληρωμένα τμήματα σύνθετων εργασιών ή να είναι κατ' αποκοπή τιμές για ευρύτερα

αποτελούν τη βάση για την κατάρτιση της σύμβασης. Σε περίπτωση διαδικασίας διαπραγμάτευσης του άρθρου 32 ή απευθείας ανάθεσης του άρθρου 118, τα τεύχη αυτά προσδιορίζονται στη σύμβαση.

ε) Τα τεχνικά τεύχη είναι σχέδια και κείμενα που δίνουν εικόνα του έργου που πρόκειται να κατασκευαστεί και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο ανάδοχος με τη σύμβαση (τεχνική περιγραφή, συγγραφές υποχρεώσεων κ.λπ.).

στ) Ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας αποτελεί ένδειξη της προεκτίμησης του κόστους του έργου και ανώτατο όριο προσφοράς, όταν τα έγγραφα της σύμβασης δεν ορίζουν ρητά ότι επιτρέπονται προσφορές μεγαλύτερες από τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας ή αρνητικές εκπτώσεις. Ο προϋπολογισμός μπορεί να είναι αναλυτικός ή να περιλαμβάνει κατ' αποκοπή τίμημα για το έργο ή τμήματά του.

ζ) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών εγκρίνεται Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και με την προσβασιμότητα της περιοχής εκτέλεσής τους.

η) Ο Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών, μετά την έγκρισή του, ισχύει υποχρεωτικά για όλες τις αναθέτουσες αρχές που δημοπρατούν δημόσιες συμβάσεις έργων.

θ) Στις τιμές του προϋπολογισμού και του τιμολογίου, τόσο της υπηρεσίας όσο και της προσφοράς, περιλαμβάνεται κάθε σχετική δαπάνη, καθώς και τα γενικά έξοδα και όφελος της εργοληπτικής επιχείρησης. Αν γίνεται ρητή μνεία στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να προστίθεται στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους, που ορίζεται σε δεκαοκτώ τοις εκατό (18%), ανεξαρτήτως πηγής χρηματοδότησης, τμήματα του έργου ή για όλο το έργο. Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 125, για έργα που η προμέτρηση των εργασιών είναι δύσκολη ή αδύνατη, όπως ιδίως έργα συντηρήσεων, επισκευών, βελτιώσεων, ανακαινίσεων, αναστηλώσεων, άρσης καταπτώσεων και για ύψος προϋπολογισμού έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., μπορεί ο προϋπολογισμός να μην περιλαμβάνει ποσότητες των επιμέρους εργασιών, αλλά μόνο την κατ' εκτίμηση δαπάνη του συνόλου κάθε ομάδας ομοειδών εργασιών και το γενικό σύνολο.

ια) Η αναθέτουσα αρχή χορηγεί έντυπο συμπλήρωσης οικονομικής προσφοράς ή περιλαμβάνει σχετικό υπόδειγμα στα έγγραφα της σύμβασης, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 94 και 124 έως 126.

ιβ) Στις περιπτώσεις του άρθρου 50, με τα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να ζητείται από τους οικονομικούς φορείς, ο προσδιορισμός τεχνολογικών χαρακτηριστικών και προδιαγραφών επιμέρους στοιχείων του έργου, η υποβολή προτάσεων - λύσεων σε δεδομένο τεχνικό πρόβλημα, ο καθορισμός της προθεσμίας για την αποπεράτωση κατασκευής του έργου και κοστολόγηση του κύκλου ζωής του έργου, ανάλογα με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης.

ιγ) Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 50 ο «Κανονισμός Μελετών Έργου», ο οποίος συντάσσεται από την αναθέτουσα αρχή, ειδικά για το προς ανάθεση έργο ή υπάρχει και εφαρμόστηκε σε παρόμοια έργα, περιλαμβάνει τις ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις και προδιαγραφές εκπόνησης των μελετών που θα υποβληθούν από τους οικονομικούς φορείς και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των εγγράφων της σύμβασης.

8. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, πέραν των αναφερομένων στις παραγράφους 1 έως 6, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης εφαρμόζονται και τα παρακάτω:

α) Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης περιλαμβάνει τις προβλέψιμες προεκτιμώμενες αμοιβές των επί μέρους μελετών και τεχνικών υπηρεσιών που απαρτίζουν τη σύμβαση. Στην εκτιμώμενη αξία

στο οποίο συμπεριλαμβάνεται η υπ' αρ. 8371/27.7.2016 συμφωνία μεταξύ εργοληπτικών ενώσεων και της ΠΟΕΜΔΥΔΑΣ, όπως ισχύει ή τυχόν μελλοντικές συμφωνίες και ποσοστό δυόμισι τοις χιλίοις (2,5‰) υπέρ των Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) της Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ. τακτικών υπαλλήλων (μόνιμων ή αορίστου χρόνου) που απασχολούνται στο δημόσιο, ν.π.δ.δ.. και στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, που βαρύνει κάθε λογαριασμό πληρωμής έργου. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού, συλλογής και απόδοσης του ποσοστού, ο φορέας διακίνησης και απόδοσης στους δικαιούχους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. ι) Ο προϋπολογισμός της αναθέτουσας αρχής, όταν είναι αναλυτικός, ομαδοποιεί τις ομοειδείς εργασίες με ένδειξη του αθροίσματος της δαπάνης κάθε ομάδας. Αν δεν υπάρχει τέτοια ομαδοποίηση, νοείται ότι το σύνολο των εργασιών είναι μία ομάδα. Στην περίπτωση εφαρμογής της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 95 ο προϋπολογισμός πρέπει υποχρεωτικά να αναλύεται σε «ομάδες εργασιών» ανά κατηγορία έργων. Οι «ομάδες εργασιών» ανά κατηγορία έργων καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. Στην περίπτωση εφαρμογής της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 95, οι τιμές του τιμολογίου μπορεί να είναι αναλυτικές ή περιληπτικές για ολοκληρωμένα τμήματα σύνθετων εργασιών ή να είναι κατ' αποκοπή τιμές για ευρύτερα τμήματα του έργου ή για όλο το έργο. Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 125, για έργα που η προμέτρηση των εργασιών είναι δύσκολη ή αδύνατη, όπως ιδίως έργα συντηρήσεων, επισκευών, βελτιώσεων, ανακαινίσεων, αναστηλώσεων, άρσης καταπτώσεων και για ύψος προϋπολογισμού έως	της σύμβασης συμπεριλαμβάνεται ποσοστό δέκα πέντε τοις εκατό (15%) ως απρόβλεπτες δαπάνες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 186. β) Η προεκτιμώμενη αμοιβή αποτελεί γινόμενο των μονάδων φυσικού αντικειμένου και λοιπών προσδιοριστικών στοιχείων του προς μελέτη έργου, όπως προκύπτουν από το Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων του έργου, με τις τιμές αμοιβών, ανά κατηγορία έργου και μονάδα φυσικού αντικειμένου, του Κανονισμού Προεκτιμώμενων Αμοιβών της περίπτωσης δ΄. Όταν στην προς ανάθεση σύμβαση περιλαμβάνονται μελέτες κατηγοριών οι οποίες δεν τιμολογούνται στον Κανονισμό της περίπτωσης δ΄, η προεκτιμώμενη αμοιβή υπολογίζεται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή, με βάση ποσοτικά στοιχεία που προκύπτουν από το Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων και τις ειδικές διατάξεις περί αμοιβής των κατηγοριών αυτών, εφόσον ισχύουν, άλλως από συγκριτικά στοιχεία για αμοιβές συναφών μελετών ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών. γ) Για ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες (όπως ιδίως γεωτεχνικές έρευνες και τοπογραφικές μελέτες), για τις οποίες δεν είναι δυνατός ο ακριβής προσδιορισμός μονάδων φυσικού αντικειμένου, τίθεται συνολική προεκτιμώμενη αμοιβή ανά κατηγορία, ως ανώτατο όριο δαπάνης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει αθροιστικά για όλες τις κατηγορίες το ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προεκτιμώμενης αμοιβής. δ) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Μελετών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών και του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, εγκρίνεται, με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές, Κανονισμός Προεκτιμώμενων Αμοιβών μελετών και τεχνικών υπηρεσιών, που περιλαμβάνει: (αα) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, με βάση, κυρίως, τα προβλεπόμενα στάδια μελέτης και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων, ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην

εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., μπορεί ο προϋπολογισμός να μην περιλαμβάνει ποσότητες των επιμέρους εργασιών, αλλά μόνο την κατ' εκτίμηση δαπάνη του συνόλου κάθε ομάδας ομοειδών εργασιών και το γενικό σύνολο.

ια) Η αναθέτουσα αρχή χορηγεί έντυπο συμπλήρωσης οικονομικής προσφοράς ή περιλαμβάνει σχετικό υπόδειγμα στα έγγραφα της σύμβασης, κατά περίπτωση, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 94 και 124 έως 126.

ιβ) Στις περιπτώσεις του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων με αξιολόγηση μελέτης, με τα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να ζητείται από τους οικονομικούς φορείς, ο προσδιορισμός τεχνολογικών χαρακτηριστικών και προδιαγραφών επιμέρους στοιχείων του έργου, η υποβολή προτάσεων - λύσεων σε δεδομένο τεχνικό πρόβλημα, ο καθορισμός της προθεσμίας για την αποπεράτωση κατασκευής του έργου και κοστολόγηση του κύκλου ζωής του έργου, ανάλογα με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης.

ιγ) Στις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων με αξιολόγηση μελέτης, ο «Κανονισμός Μελετών Έργου», ο οποίος συντάσσεται από την αναθέτουσα αρχή, ειδικά για το προς ανάθεση έργο ή υπάρχει και εφαρμόστηκε σε παρόμοια έργα, περιλαμβάνει τις ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις και προδιαγραφές εκπόνησης των μελετών που θα υποβληθούν από τους οικονομικούς φορείς και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των εγγράφων της σύμβασης.

8. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, πέραν των αναφερομένων στις παρ. 1 έως 6, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης εφαρμόζονται και τα παρακάτω:

α) Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης περιλαμβάνει τις προβλέψιμες προεκτιμώμενες αμοιβές των επί μέρους μελετών και τεχνικών περίπτωση αυτή και

(ββ) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών τεχνικών υπηρεσιών είτε ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, λαμβάνοντας υπόψη και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή είτε ανά μονάδα χρόνου απασχόλησης των προσώπων (ανθρωπομήνες) που ασχολούνται με την παροχή της υπηρεσίας, με βάση τα προσόντα και την εμπειρία τους.

Μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης, η εφαρμογή των τιμών του κανονισμού για τον καθορισμό της προεκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων είναι υποχρεωτική για τις αναθέτουσες αρχές, οι οποίες λαμβάνουν επιπρόσθετα υπόψη όλα τα στοιχεία που επηρεάζουν, κατά την κρίση τους, τη συνολική δαπάνη της σύμβασης, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της και τον επικαιροποιημένο φάκελο της δημόσιας σύμβασης. Οι τιμές του κανονισμού αναπροσαρμόζονται κάθε έτος, με βάση τον επίσημο δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους. Μέχρι τις 20 Μαρτίου κάθε έτους αποστέλλεται από την αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων σχετικό έγγραφο ενημέρωσης προς τις αναθέτουσες αρχές. Οι διακηρύξεις που εγκρίνονται μετά την ημερομηνία αυτή λαμβάνουν υποχρεωτικά υπόψη την αναπροσαρμογή των τιμών, για τον προσδιορισμό της προεκτιμώμενης αμοιβής.

ε) Η αναθέτουσα αρχή χορηγεί έντυπο συμπλήρωσης οικονομικής προσφοράς ή περιλαμβάνει σχετικό υπόδειγμα στη διακήρυξη, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 95.

9. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών, όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται χρόνος παράδοσης των αγαθών μεγαλύτερος των δώδεκα (12) μηνών, μπορεί να περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής, υπό τους όρους του άρθρου 132. Στην περίπτωση αυτή πρέπει υποχρεωτικά να καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης ο τύπος, ο τρόπος και

υπηρεσιών που απαρτίζουν τη σύμβαση. Στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης συμπεριλαμβάνεται ποσοστό δέκα πέντε τοις εκατό (15%) ως απρόβλεπτες δαπάνες, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 186, περί τροποποίησης της σύμβασης κατά τη διάρκειά της. β) Η προεκτιμώμενη αμοιβή αποτελεί γινόμενο των μονάδων φυσικού αντικειμένου και λοιπών προσδιοριστικών στοιχείων του προς μελέτη έργου, όπως προκύπτουν από το τεύχος τεχνικών δεδομένων του έργου, με τις τιμές αμοιβών, ανά κατηγορία έργου και μονάδα φυσικού αντικειμένου, του Κανονισμού Προεκτιμώμενων Αμοιβών της περ. δ'. Όταν στην προς ανάθεση σύμβαση περιλαμβάνονται μελέτες κατηγοριών οι οποίες δεν τιμολογούνται στον κανονισμό της περ. δ', η προεκτιμώμενη αμοιβή υπολογίζεται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή, με βάση ποσοτικά στοιχεία που προκύπτουν από το τεύχος τεχνικών δεδομένων και τις ειδικές διατάξεις περί αμοιβής των κατηγοριών αυτών, εφόσον ισχύουν, άλλως από συγκριτικά στοιχεία για αμοιβές συναφών μελετών ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών. γ) Για ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες (όπως ιδίως γεωτεχνικές έρευνες και τοπογραφικές μελέτες), για τις οποίες δεν είναι δυνατός ο ακριβής προσδιορισμός μονάδων φυσικού αντικειμένου, τίθεται συνολική προεκτιμώμενη αμοιβή ανά κατηγορία, ως ανώτατο όριο δαπάνης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει αθροιστικά για όλες τις κατηγορίες το ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προεκτιμώμενης αμοιβής. δ) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Μελετών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών και του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, εγκρίνεται, με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές,	οι προϋποθέσεις της αναπροσαρμογής. Χρόνος εκκίνησης της αναπροσαρμογής είναι η ημερομηνία υποβολής των προσφορών που καθορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης και υπολογίζεται μέχρι και την ημερομηνία παράδοσης των αγαθών. Σε περιπτώσεις τμηματικών παραδόσεων, η τιμή αναπροσαρμόζεται για τις ποσότητες που, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται να παραδοθούν μετά την παρέλευση των δώδεκα (12) μηνών. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης παράδοσης, με υπαιτιότητα του αναδόχου, ο χρόνος παράτασης δεν λαμβάνεται υπόψη για την αναπροσαρμογή. Προκαταβολή που χορηγήθηκε αφαιρείται από την προς αναπροσαρμογή συμβατική αξία. 10. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζεται με σαφήνεια στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής, οι προϋποθέσεις και ο τρόπος αναπροσαρμογής αυτής.

Κανονισμός Προεκτιμώμενων Αμοιβών μελετών και τεχνικών υπηρεσιών, που περιλαμβάνει: (αα) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, με βάση, κυρίως, τα προβλεπόμενα στάδια μελέτης και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων, ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή και (ββ) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών τεχνικών υπηρεσιών είτε ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, λαμβάνοντας υπόψη και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή είτε ανά μονάδα χρόνου απασχόλησης των προσώπων (ανθρωπομήνες) που ασχολούνται με την παροχή της υπηρεσίας, με βάση τα προσόντα και την εμπειρία τους. Μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης, η εφαρμογή των τιμών του κανονισμού για τον καθορισμό της προεκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων είναι υποχρεωτική για τις αναθέτουσες αρχές, οι οποίες λαμβάνουν επιπρόσθετα υπόψη όλα τα στοιχεία που επηρεάζουν, κατά την κρίση τους, τη συνολική δαπάνη της σύμβασης, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της και τον επικαιροποιημένο φάκελο της δημόσιας σύμβασης. Οι τιμές του κανονισμού αναπροσαρμόζονται κάθε έτος, με βάση τον επίσημο δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους. Μέχρι τις 20 Μαρτίου κάθε έτους αποστέλλεται από την αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών σχετικό έγγραφο ενημέρωσης προς τις αναθέτουσες αρχές. Οι διακηρύξεις που εγκρίνονται μετά την ημερομηνία αυτή λαμβάνουν υποχρεωτικά υπόψη την αναπροσαρμογή των τιμών, για τον	

προσδιορισμό της προεκτιμώμενης αμοιβής. ε) Η αναθέτουσα αρχή χορηγεί έντυπο συμπλήρωσης οικονομικής προσφοράς ή περιλαμβάνει σχετικό υπόδειγμα στη διακήρυξη, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 95. 9. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών, όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται χρόνος παράδοσης των αγαθών μεγαλύτερος των δώδεκα (12) μηνών, μπορεί να περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής, υπό τους όρους του άρθρου 132, περί τροποποίησης συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Στην περίπτωση αυτή πρέπει υποχρεωτικά να καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης ο τύπος, ο τρόπος και οι προϋποθέσεις της αναπροσαρμογής. Χρόνος εκκίνησης της αναπροσαρμογής είναι η ημερομηνία υποβολής των προσφορών που καθορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης και υπολογίζεται μέχρι και την ημερομηνία παράδοσης των αγαθών. Σε περιπτώσεις τμηματικών παραδόσεων, η τιμή αναπροσαρμόζεται για τις ποσότητες που, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται να παραδοθούν μετά την παρέλευση των δώδεκα (12) μηνών. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης παράδοσης, με υπαιτιότητα του αναδόχου, ο χρόνος παράτασης δεν λαμβάνεται υπόψη για την αναπροσαρμογή. Προκαταβολή που χορηγήθηκε αφαιρείται από την προς αναπροσαρμογή συμβατική αξία. 10. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζεται με σαφήνεια στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής, οι προϋποθέσεις και ο τρόπος αναπροσαρμογής αυτής.»	
Άρθρο 17 Τεχνικές προδιαγραφές – Τροποποίηση τίτλου και παρ.9 άρθρου 54 ν. 4412/2016	**Άρθρο 54 Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περίπτωση 1 του Παραρτήματος VII του

Στον τίτλο του άρθρου 54 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», η παρ. 9 του ιδίου άρθρου τροποποιείται και το άρθρο 54 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 54 Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περ. 1 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α' παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στη συγκεκριμένη διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα με την αξία και τους σκοπούς της. Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να καθορίζουν αν απαιτείται μεταβίβαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Για όλες τις συμβάσεις που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, οι τεχνικές προδιαγραφές, καταρτίζονται με τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες. Αν έχουν υιοθετηθεί υποχρεωτικές απαιτήσεις προσβασιμότητας δυνάμει νομοθετικής πράξης της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές, όσον αφορά στα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό	Προσαρτήματος Α΄ παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στη συγκεκριμένη διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα με την αξία και τους σκοπούς της. Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να καθορίζουν αν απαιτείται μεταβίβαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Για όλες τις συμβάσεις που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, οι τεχνικές προδιαγραφές, καταρτίζονται με τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή το σχεδιασμό για όλους τους χρήστες. Αν έχουν υιοθετηθεί υποχρεωτικές απαιτήσεις προσβασιμότητας δυνάμει νομοθετικής πράξης της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές, όσον αφορά τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, καθορίζονται με παραπομπή στις εν λόγω απαιτήσεις. 2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό. 3. Οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους: α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς προσδιορισμένες ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση, β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά

για όλους τους χρήστες, καθορίζονται με παραπομπή στις εν λόγω απαιτήσεις. 2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό. 3. Οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους: α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς προσδιορισμένες ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση, β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών πρότυπων, σε ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, σε κοινές τεχνικές προδιαγραφές, σε διεθνή πρότυπα, σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή -όταν αυτά δεν υπάρχουν- σε εθνικά πρότυπα, σε εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή σε εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών, κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τον όρο ή «ισοδύναμο», γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. α’, με παραπομπή, ως τεκμήριο συμβατότητας προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περ. β’, δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περ. β’ για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή στις	πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών πρότυπων, σε ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, σε κοινές τεχνικές προδιαγραφές, σε διεθνή πρότυπα, σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή -όταν αυτά δεν υπάρχουν- σε εθνικά πρότυπα, σε εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή σε εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών, κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τον όρο ή «ισοδύναμο», γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση α΄, με παραπομπή, ως τεκμήριο συμβατότητας προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β΄, δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β΄ για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περίπτωση α΄ για ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά. 4. Οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπων ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ’ εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει επαρκώς προσδιορισμένη και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ’ εφαρμογή της παρ. 3. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τον όρο «ή ισοδύναμο». 5. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β΄ της παρ. 3, δεν απορρίπτει προσφορά με την αιτιολογία ότι τα προσφερόμενα έργα, αγαθά ή οι υπηρεσίες

λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περ. α’ για ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά. 4. Οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπων ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ’ εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει επαρκώς προσδιορισμένη και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ’ εφαρμογή της παρ. 3. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τον όρο «ή ισοδύναμο». 5. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περ. β’ της παρ. 3, δεν απορρίπτει προσφορά με την αιτιολογία ότι τα προσφερόμενα έργα, αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο άρθρο 56, ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές. 6. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα που αναφέρεται στην περ. α’ της παρ. 3 για τη διατύπωση των τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις, δεν απορρίπτει προσφορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που	δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο άρθρο 56, ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές. 6. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα που αναφέρεται στην περίπτωση α΄ της παρ. 3 για τη διατύπωση των τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις, δεν απορρίπτει προσφορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πληρούν ένα εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, μία ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, μία κοινή τεχνική προδιαγραφή, ένα διεθνές πρότυπο ή ένα τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εκπονηθεί από έναν ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που ορίζει. Ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 56, ότι το έργο, η αγαθό ή η υπηρεσία που πληροί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή. 7. Οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται και εγκρίνονται πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης κατά το άρθρο 61. 8. Ειδικά για τις συμβάσεις έργων, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορούν να εγκρίνονται προδιαγραφές και κανονισμοί που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των έργων και στην ποιότητα, στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων. Με την απόφαση αυτή μπορεί να ορίζεται αν οι θεσπιζόμενες προδιαγραφές είναι υποχρεωτικές σε κάθε περίπτωση ή ισχύουν προαιρετικά ή ισχύουν ως ελάχιστα όρια. 9. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, κατά την κατάρτιση των τεχνικών

πληρούν ένα εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, μία ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, μία κοινή τεχνική προδιαγραφή, ένα διεθνές πρότυπο ή ένα τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εκπονηθεί από έναν ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που ορίζει. Ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 56, περί εκθέσεων δοκιμών, πιστοποίησης και άλλων αποδεικτικών μέσων, ότι το έργο, η αγαθό ή η υπηρεσία που πληροί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή. 7. Οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται και εγκρίνονται πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης κατά το άρθρο 61, περί έναρξης διαδικασίας σύναψης σύμβασης. 8. Ειδικά για τις συμβάσεις έργων, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορούν να εγκρίνονται προδιαγραφές και κανονισμοί που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των έργων και στην ποιότητα, στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων. Με την απόφαση αυτή μπορεί να ορίζεται αν οι θεσπιζόμενες προδιαγραφές είναι υποχρεωτικές σε κάθε περίπτωση ή ισχύουν προαιρετικά ή ισχύουν ως ελάχιστα όρια. 9. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν υπόψη τις ενιαίες τεχνικές προδιαγραφές που εκπονούνται από τις ΕΚΑΑ των περ. β’ και γ’ της παρ. 1 του άρθρου 41, σε συνεργασία με άλλους δημόσιους φορείς όπου κρίνεται απαραίτητο, και αναρτώνται στο ΕΣΗΔΗΣ. Με απόφαση	προδιαγραφών οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν υπόψη τις ενιαίες προδιαγραφές που εκπονούνται από τις ΕΚΑΑ των περιπτώσεων β΄ και γ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 41 και αναρτώνται στο ΕΣΗΔΗΣ. Στις περιπτώσεις διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης η οποία διενεργείται από ΚΑΑ, οι τεχνικές προδιαγραφέςκαθορίζονται είτε από την αναθέτουσα αρχή είτε από την ΚΑΑ. Αν έχουν καθοριστεί από την αναθέτουσα αρχή, ελέγχονται, τροποποιούνται, όπου απαιτείται, και εγκρίνονται από την ΚΑΑ.

του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, που προΐσταται των ΕΚΑΑ του προηγούμενου εδαφίου, η χρήση ορισμένων ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών μπορεί να ορίζεται ως υποχρεωτική. Όταν η χρήση των ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών ορίζεται ως υποχρεωτική, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλίνουν από αυτές αιτιολογώντας την απόκλιση αυτή ειδικά στα έγγραφα της σύμβασης.»	
Άρθρο 18 **Υπεργολαβία – Αντικατάσταση άρθρου 58 ν. 4412/2016** Στο άρθρο 58 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθεται δεύτερο εδάφιο και το άρθρο 58 διαμορφώνεται ως εξής: « Άρθρο 58 Υπεργολαβία (άρθρο 71 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) Στα έγγραφα της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή ζητάει από τον προσφέροντα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει. Ειδικά για τις συμβάσεις έργων, η ανάθεση τμήματος σύμβασης σε υπεργολάβο ελέγχεται από την αναθέτουσα αρχή ως προς την επαγγελματική καταλληλότητα του υπεργολάβου, να εκτελέσει το προς ανάθεση τμήμα, όπως αυτή αναφέρεται στην περ. α της παρ. 1 και παρ. 2 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής, ν άλλως η αναθέτουσα αρχή απαιτεί να αντικαταστήσει τον υπεργολάβο που δεν πληροί τους ορισμούς της ανωτέρω διάταξης καθώς και των διατάξεων των άρθρων 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, 80, περί αποδεικτικών μέσων και 81, περί επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (e-Certis), ή συντρέχουν για τον υπεργολάβο λόγοι αποκλεισμού των παρ. 1 και 2 του άρθρου 73 και του	**Άρθρο 58** **Υπεργολαβία (άρθρο 71 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** Στα έγγραφα της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή ζητάει από τον προσφέροντα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει.

άρθρου 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις.»	
Άρθρο 19 **Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο – Τροποποίηση παρ.1, 2 και 6 και προσθήκη παρ.7 στο άρθρο 66 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 66 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», οι παρ. 1, 2 και 6 τροποποιούνται, προστίθεται παρ. 7 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 66 Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο (άρθρο 52 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Οι αναθέτουσες αρχές δημοσιεύουν τις προσκλήσεις, τις διακηρύξεις και τις προκηρύξεις, ανάλογα με τη διαδικασία ανάθεσης αυτών, με την επιφύλαξη της εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 38, στο ΚΗΜΔΗΣ. 2. Οι προκηρύξεις και οι διακηρύξεις δημόσιων συμβάσεων της παρ. 1, καθώς και οι προσκλήσεις της παρ.3 του άρθρου 120, πρέπει να φέρουν Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 38, περί Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ). 3. Οι προκηρύξεις και οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 62, περί προκαταρκτικών προκηρύξεων, 63, περί προκηρύξεων σύμβασης και 64, περί γνωστοποιήσεων συναφθεισών συμβάσεων, καθώς και οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτές δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης, σύμφωνα με το άρθρο 65, περί σύνταξης και λεπτομερειών δημοσίευσης των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων. Ωστόσο, η δημοσίευση μπορεί να	**Άρθρο 66 Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο (άρθρο 52 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Οι αναθέτουσες αρχές δημοσιεύουν τις διακηρύξεις και τις προκηρύξεις, ανάλογα με τη διαδικασία ανάθεσης αυτών, με την επιφύλαξη εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 38, στο ΚΗΜΔΗΣ. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύουν την ημερομηνία ανάρτησης των ως άνω στοιχείων στο ΚΗΜΔΗΣ. 2. Οι προκηρύξεις και διακηρύξεις δημοσίων συμβάσεων της παραγράφου 1 πρέπει να φέρουν Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 38. 3. Οι προκηρύξεις και οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 62, 63 και 64, καθώς και οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτές δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης, σύμφωνα με το άρθρο 65. Ωστόσο, η δημοσίευση μπορεί να πραγματοποιείται σε κάθε περίπτωση σε εθνικό επίπεδο, όταν οι αναθέτουσες αρχές δεν έχουν ενημερωθεί σχετικά με τη δημοσίευση εντός 48 ωρών από τη βεβαίωση παραλαβής της προκήρυξης/ γνωστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 65. 4. Οι προκηρύξεις και οι γνωστοποιήσεις που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δεν περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται στις προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» αλλά αναφέρουν την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης/γνωστοποίησης που εστάλη στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης ή της δημοσίευσης στο «προφίλ αγοραστή». 5. Οι προκαταρκτικές προκηρύξεις δεν δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την αποστολή στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης/ γνωστοποίησης με την οποία ανακοινώνεται η δημοσίευσή τους υπό τη μορφή αυτή. Επίσης αναφέρουν την ημερομηνία αυτής της αποστολής. 6. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. μπορεί να λειτουργεί ως το επίσημο εθνικό πληροφοριακό σύστημα

πραγματοποιείται σε κάθε περίπτωση σε εθνικό επίπεδο, όταν οι αναθέτουσες αρχές δεν έχουν ενημερωθεί σχετικά με τη δημοσίευση εντός 48 ωρών από τη βεβαίωση παραλαβής της προκήρυξης/γνωστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 65, περί σύνταξης και λεπτομερειών δημοσίευσης των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων. 4. Οι προκηρύξεις και οι γνωστοποιήσεις που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δεν περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται στις προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» αλλά αναφέρουν την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης/γνωστοποίησης που εστάλη στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης ή της δημοσίευσης στο «προφίλ αγοραστή». 5. Οι προκαταρκτικές προκηρύξεις δεν δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την αποστολή στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης/ γνωστοποίησης με την οποία ανακοινώνεται η δημοσίευσή τους υπό τη μορφή αυτή. Επίσης αναφέρουν την ημερομηνία αυτής της αποστολής. 6. Το ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ μπορεί να λειτουργεί ως το επίσημο εθνικό πληροφοριακό σύστημα e-Sender για την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης, στο σύστημα Tenders Electronic Daily (TED). 7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρ. 6.»	eSender για την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης, στο Tenders Electronic Daily (TED). Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζονται οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.
Άρθρο 20 **Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων – Προσθήκη παρ. 4 στο άρθρο 70 ν. 4412/2016**	**Άρθρο 70** **Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων (άρθρο 55 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Οι αναθέτουσες αρχές ενημερώνουν, το συντομότερο δυνατόν, όλους τους

Στο άρθρο 70 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθεται παρ. 4 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 70 Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων (άρθρο 55 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) 1. Οι αναθέτουσες αρχές ενημερώνουν, το συντομότερο δυνατόν, όλους τους υποψηφίους και τους προσφέροντες για τις αποφάσεις που ελήφθησαν σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας-πλαίσιο, την ανάθεση σύμβασης ή την αποδοχή σε ένα δυναμικό σύστημα αγορών, συμπεριλαμβανομένων των λόγων για τους οποίους αποφάσισαν να μη συνάψουν συμφωνία-πλαίσιο, να μην αναθέσουν σύμβαση για την οποία προκηρύχθηκε διαγωνισμός, να αρχίσουν νέα διαδικασία ή να μην θέσουν σε εφαρμογή ένα δυναμικό σύστημα αγορών. 2. Κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων υποψηφίων ή προσφερόντων, οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν το συντομότερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή γραπτής αίτησης: α) σε κάθε απορριφθέντα υποψήφιο, τους λόγους απόρριψης της αίτησης συμμετοχής του, β) σε κάθε απορριφθέντα προσφέροντα, τους λόγους απόρριψης της προσφοράς του, στις δε περιπτώσεις που αναφέρονται στις παρ. 5 και 6 του άρθρου 54, περί τεχνικών προδιαγραφών, αιτιολογούν επίσης την απόφασή τους περί μη ισοδυναμίας των λύσεων ή την απόφασή τους ότι τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν εκπληρώνουν τις απαιτήσεις περί επίδοσης ή λειτουργίας, γ) σε κάθε προσφέροντα που έχει υποβάλει παραδεκτή προσφορά, τα χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς, καθώς και το όνομα του αναδόχου ή των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας-πλαίσιο,	υποψηφίους και τους προσφέροντες για τις αποφάσεις που ελήφθησαν σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας-πλαίσιο, την ανάθεση σύμβασης ή την αποδοχή σε ένα δυναμικό σύστημα αγορών, συμπεριλαμβανομένων των λόγων για τους οποίους αποφάσισαν να μη συνάψουν συμφωνία-πλαίσιο, να μην αναθέσουν σύμβαση για την οποία προκηρύχθηκε διαγωνισμός, να αρχίσουν νέα διαδικασία ή να μην θέσουν σε εφαρμογή ένα δυναμικό σύστημα αγορών. 2. Κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων υποψηφίων ή προσφερόντων, οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν το συντομότερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση εντός 15 ημερών από την παραλαβή γραπτής αίτησης: α) σε κάθε απορριφθέντα υποψήφιο, τους λόγους απόρριψης της αίτησης συμμετοχής του, β) σε κάθε απορριφθέντα προσφέροντα, τους λόγους απόρριψης της προσφοράς του, στις δε περιπτώσεις που αναφέρονται στις παρ. 5 και 6 του άρθρου 54, αιτιολογούν επίσης την απόφασή τους περί μη ισοδυναμίας των λύσεων ή την απόφασή τους ότι τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν εκπληρώνουν τις απαιτήσεις περί επίδοσης ή λειτουργίας, γ) σε κάθε προσφέροντα που έχει υποβάλει παραδεκτή προσφορά, τα χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς, καθώς και το όνομα του αναδόχου ή των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας-πλαίσιο, δ) σε κάθε προσφέροντα που έχει υποβάλει παραδεκτή προσφορά, τη διεξαγωγή και την πρόοδο των διαπραγματεύσεων και του διαλόγου με τους προσφέροντες. 3. Οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να αποφασίζουν να μη γνωστοποιήσουν ορισμένες πληροφορίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 σχετικά με την ανάθεση των συμβάσεων, τη σύναψη συμφωνιών-πλαίσιο ή την αποδοχή σε ένα δυναμικό σύστημα αγορών, εάν η γνωστοποίηση των εν λόγω πληροφοριών μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή των νόμων, να είναι αντίθετη, καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο, προς το δημόσιο συμφέρον ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα ενός συγκεκριμένου οικονομικού φορέα δημόσιου ή ιδιωτικού ή τις συνθήκες

δ) σε κάθε προσφέροντα που έχει υποβάλει παραδεκτή προσφορά, τη διεξαγωγή και την πρόοδο των διαπραγματεύσεων και του διαλόγου με τους προσφέροντες. 3. Οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να αποφασίζουν να μη γνωστοποιήσουν ορισμένες πληροφορίες που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2 σχετικά με την ανάθεση των συμβάσεων, τη σύναψη συμφωνιών-πλαίσιο ή την αποδοχή σε ένα δυναμικό σύστημα αγορών, εάν η γνωστοποίηση των εν λόγω πληροφοριών μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή των νόμων, να είναι αντίθετη, καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο, προς το δημόσιο συμφέρον ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα ενός συγκεκριμένου οικονομικού φορέα δημόσιου ή ιδιωτικού ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ οικονομικών φορέων. 4. Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται σε έργα με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, να αναρτά στην ιστοσελίδα της δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού, τη μελέτη κατασκευής του έργου, δύναται δε εντός της άνω προθεσμίας να αναρτά και τα τεύχη δημοπράτησης του διαγωνισμού, με ταυτόχρονη αποστολή προκαταρκτικής ενημέρωσης στο ΚΗΜΔΗΣ.»	θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ οικονομικών φορέων.
Άρθρο 21 **Εγγυήσεις – Τροποποίηση τίτλου και αντικατάσταση άρθρου 72 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 72 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», και το άρθρο 72 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 72 Εγγυήσεις – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «εγγύηση συμμετοχής», το ύψος της	**Άρθρο 72** **Εγγυήσεις** 1. Οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα είδη εγγυήσεων: α) «Εγγύηση συμμετοχής», το ύψος της οποίας

οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ, και δεν μπορεί να υπερβαίνει το δύο τοις εκατό (2%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, μη συνυπολογιζόμενων των δικαιωμάτων προαίρεσης και παράτασης της σύμβασης, με στρογγυλοποίηση στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο. Σε περίπτωση υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, το ύψος της εγγύησης συμμετοχής υπολογίζεται επί της εκτιμώμενης αξίας, του/των προσφερομένου/ων τμήματος/τμημάτων της σύμβασης. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση. Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει για τριάντα (30) ημέρες τουλάχιστον μετά από τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν από τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει, πριν από τη λήξη τους, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες διενεργούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην των εγγυήσεων που εκδίδονται ηλεκτρονικά, προσκομίζονται, με ευθύνη του οικονομικού φορέα, το αργότερο πριν από την ορισθείσα, στα έγγραφα της σύμβασης, ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών, άλλως η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε να προσκομίσει την απαιτούμενη από τα έγγραφα της σύμβασης εγγύηση συμμετοχής απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από	καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ, και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 2% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης μη συνυπολογιζόμενων των δικαιωμάτων προαίρεσης και παράτασης της σύμβασης εκτός ΦΠΑ, με ανάλογη στρογγυλοποίηση. Σε περίπτωση υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, το ύψος της εγγύησης συμμετοχής υπολογίζεται επί της εκτιμώμενης αξίας, εκτός ΦΠΑ, του/των προσφερομένου/ων τμήματος/τμημάτων. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση. Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει, πριν τη λήξη τους, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής. Δεν απαιτείται εγγύηση συμμετοχής για τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης συμφωνιών-πλαίσιο, δυναμικού συστήματος αγοράς, σε συνοπτικό διαγωνισμό, σε διαδικασίες απευθείας ανάθεσης ή σε διαδικασία επιλογής από κατάλογο, εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής, παρέχει ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 73 έως 78, δεν προσκομίσει εγκαίρως τα προβλεπόμενα στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογητικά ή δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή της σύμβασης. Ειδικά στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, μελέτης και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι εγγυήσεις συμμετοχής καταπίπτουν υπέρ του κυρίου του έργου, μετά από γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου. Η ένσταση του αναδόχου κατά της αποφάσεως δεν αναστέλλει την είσπραξη του ποσού της εγγυήσεως.

γνώμη του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών του οικείας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να μην απαιτούν εγγύηση συμμετοχής για τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) διαδικασία σύναψης συμφωνίας – πλαίσιο, ή β) διαδικασία ανάθεσης σύμβασης μέσω δυναμικού συστήματος αγοράς, ή γ) απευθείας ανάθεση, ή δ) επιλογή από κατάλογο, ή ε) επιλογή από ηλεκτρονικό κατάλογο (e-catalogue/e-marketplace). 2.Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων: α) αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής, ή β) παρέχει εν γνώσει του ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 73 έως 78, ή γ) δεν προσκομίσει εγκαίρως τα προβλεπόμενα στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογητικά, ή δ) δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή του συμφωνητικού, ή ε) υπέβαλε μη κατάλληλη προσφορά με την έννοια της περ. 46 της παρ. 1 του άρθρου 2, ή στ) στις περιπτώσεις των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 103, περί πρόσκλησης για υποβολή δικαιολογητικών. 3. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται, με την επιφύλαξη της παρ. 2, στους λοιπούς προσφέροντες μετά από: αα) την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί ασκηθείσας προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης, και ββ) την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδίκων βοηθημάτων προσωρινής δικαστικής	Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους λοιπούς προσφέροντες μετά: αα) την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί ασκηθείσας προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης και ββ) την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδίκων βοηθημάτων προσωρινής δικαστικής Προστασίας ή την έκδοση απόφασης επ' αυτών, και γγ) την ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με το άρθρα 35 και 36 του ν. 4129/2013 (Α΄ 52), εφόσον απαιτείται. Για τα προηγούμενα στάδια της κατακύρωσης η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους συμμετέχοντες στις κάτωθι περιπτώσεις: α) λήξης του χρόνου ισχύος της προσφοράς και μη ανανέωσης αυτής και β) απόρριψης της προσφοράς τους και εφόσον δεν έχει ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή ή ένδικο βοήθημα ή έχει εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή ένδικων βοηθημάτων ή έχει λάβει χώρα παραίτησης από το δικαίωμα άσκησης αυτών ή αυτά έχουν απορριφθεί αμετακλήτως. β) «Εγγύηση καλής εκτέλεσης», το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό 5% επί της αξίας της σύμβασης εκτός ΦΠΑ και κατατίθεται πριν ή κατά την υπογραφή της σύμβασης. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει στην περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης, όπως αυτή ειδικότερα ορίζει. Δεν απαιτείται εγγύηση καλής εκτέλεσης για συμβάσεις αξίας ίσης ή κατώτερης από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης κατά το άρθρο 132, η οποία συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να καταθέσει πριν την τροποποίηση, συμπληρωματική εγγύηση το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό 5% επί του ποσού της αύξησης εκτός ΦΠΑ. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την

προστασίας ή την έκδοση απόφασης επ' αυτών, και γγ) την ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020 (Α' 127), εφόσον απαιτείται. Για τα προηγούμενα στάδια της κατακύρωσης η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους συμμετέχοντες σε περίπτωση: α) λήξης του χρόνου ισχύος της προσφοράς και μη ανανέωσης αυτής και β) απόρριψης της προσφοράς τους και εφόσον δεν έχει ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή ή ένδικο βοήθημα ή έχει εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή ένδικων βοηθημάτων ή έχει λάβει χώρα παραίτηση από το δικαίωμα άσκησης αυτών ή αυτά έχουν απορριφθεί αμετακλήτως. 4. Οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τον ανάδοχο της σύμβασης να παράσχει «εγγύηση καλής εκτέλεσης», σε ποσοστό επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης ή του τμήματος της σύμβασης, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται τα δικαιώματα προαίρεσης. Το ποσοστό αυτό καθορίζεται για τις προμήθειες και τις υπηρεσίες σε τέσσερα τοις εκατό (4%) και για τα έργα και τις μελέτες σε πέντε τοις εκατό (5%). Η εγγύηση καλής εκτέλεσης κατατίθεται μέχρι και την υπογραφή του συμφωνητικού. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής στην περίπτωση παραβίασης, από τον ανάδοχο, των όρων που ορίζονται στη σύμβαση. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να μην απαιτούν εγγύηση καλής εκτέλεσης για συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας ίσης ή κατώτερης από το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ. Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης κατά το άρθρο 132, περί τροποποίησης συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, η οποία συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να απαιτεί	εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής ή του κυρίου του έργου έναντι του αναδόχου. Ειδικά στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, μελέτης και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης καταπίπτουν υπέρ του κυρίου του έργου, με αιτιολογημένη απόφαση του Προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, ιδίως μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης του αναδόχου. Η ένσταση του αναδόχου κατά της αποφάσεως δεν αναστέλλει την είσπραξη του ποσού της εγγυήσεως. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να είναι μεγαλύτερος από το συμβατικό χρόνο φόρτωσης ή παράδοσης, για το διάστημα που θα ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης επιστρέφονται στο σύνολό τους μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του συνόλου του αντικειμένου της σύμβασης. γ) «Εγγύηση καλής εκτέλεσης συμφωνίας-πλαίσιο», το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό 0,5% επί της συνολικής αξίας της συμφωνίας-πλαίσιο ή του τμήματος της συμφωνίας πλαίσιο, εκτός ΦΠΑ, η οποία θα αποδεσμεύεται ισόποσα και αναλόγως, κατ' έτος, σε σχέση με το χρόνο συνολικής διάρκειας της συμφωνίας-πλαίσιο. Προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση που βασίζεται στη συμφωνία-πλαίσιο, ο οικονομικός φορέας μπορεί να υποχρεωθεί να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης αυτής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση β΄. δ) «Εγγύηση προκαταβολής» στην περίπτωση χορήγησης προκαταβολής, ισόποση με την προκαταβολή. Η προκαταβολή είναι έντοκη από της καταβολής, επιβαρυνόμενη με το ύψος επιτοκίου που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Όταν, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης, προσκομίζεται και εγγύηση καλής εκτέλεσης, η τελευταία καλύπτει και την παροχή ισόποσης προκαταβολής προς τον ανάδοχο, χωρίς να απαιτείται η κατάθεση εγγύησης προκαταβολής. Αν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται μεγαλύτερο ύψος

από τον ανάδοχο να καταθέσει μέχρι και την υπογραφή της τροποποιημένης σύμβασης, συμπληρωματική εγγύηση καλής εκτέλεσης το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) για τις προμήθειες και υπηρεσίες και σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) για τα έργα και τις μελέτες, επί του ποσού της αύξησης της αξίας της σύμβασης. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής ή του κυρίου του έργου έναντι του αναδόχου. Για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να είναι μεγαλύτερος από τον συμβατικό χρόνο φόρτωσης ή παράδοσης, για το διάστημα που θα ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να είναι μεγαλύτερος κατά τρεις (3) τουλάχιστον μήνες από το άθροισμα της συμβατικής προθεσμίας, της οριακής προθεσμίας και του χρόνου υποχρεωτικής συντήρησης του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 171 και τα έγγραφα της σύμβασης. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί για τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών να καθορίζεται όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης καλής εκτέλεσης των προηγούμενων παραγράφων, πρόσθετη εγγύηση, κλιμακωτά αυξανόμενη βάσει του ποσοστού έκπτωσης. 5. Οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης επιστρέφονται στο σύνολό τους μετά από την ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του συνόλου του αντικειμένου της σύμβασης.	προκαταβολής, αυτή λαμβάνεται με την κατάθεση από τον ανάδοχο εγγύησης προκαταβολής που θα καλύπτει τη διαφορά μεταξύ του ποσού της εγγύησης καλής εκτέλεσης και του ποσού της καταβαλλομένης προκαταβολής. Η απόσβεση της προκαταβολής και η επιστροφή της εγγύησης προκαταβολής πραγματοποιούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και τους όρους των εγγράφων της σύμβασης. Η προκαταβολή και η εγγύηση προκαταβολής μπορούν να χορηγούνται τμηματικά εφόσον τούτο ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για δαπάνες που δεν σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης. 2. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «Εγγύηση καλής λειτουργίας» για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων ή των αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ύψος της εγγύησης καλής λειτουργίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό. 3. Οι εγγυήσεις των παραγράφων 1 και 2 εκδίδονται από πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των περιπτώσεων β΄ και γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4364/ 2016 (Α΄13) που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη - μέλη της Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη-μέρη της ΣΔΣ και έχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το δικαίωμα αυτό. Μπορούν, επίσης, να εκδίδονται από το Ε.Τ.Α.Α. - Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού. Αν συσταθεί παρακαταθήκη με γραμμάτιο παρακατάθεσης χρεογράφων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα τοκομερίδια ή μερίσματα που λήγουν κατά τη διάρκεια της εγγύησης επιστρέφονται μετά τη λήξη τους στον υπέρ ου η εγγύηση οικονομικό φορέα. 4. Οι εγγυήσεις του παρόντος άρθρου

6. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τον ανάδοχο εγγύηση καλής εκτέλεσης συμφωνίας-πλαίσιο, το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό μέχρι 0,5% επί της συνολικής αξίας της συμφωνίας-πλαίσιο ή του τμήματος της συμφωνίας πλαίσιο που του έχει ανατεθεί. Η εγγύηση του προηγούμενου εδαφίου επιστρέφεται στο σύνολό της μετά από τη λήξη της ισχύος της συμφωνίας – πλαίσιο ή παρατάσεών της. Προκειμένου να ανατεθεί σύμβαση δυνάμει ισχύουσας συμφωνίας-πλαίσιο, η αναθέτουσα αρχή που αναθέτει τη σύμβαση οφείλει να απαιτήσει από τον ανάδοχο να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης αυτής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 4. 7. Οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τον ανάδοχο «εγγύηση προκαταβολής» στην περίπτωση που θα χορηγήσουν σε αυτόν προκαταβολή, για ποσό ίσο με αυτό της προκαταβολής. Η χορηγούμενη προκαταβολή είναι έντοκη από την ημερομηνία καταβολής της στον ανάδοχο και επιβαρύνεται με επιτόκιο, το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. 8. Η απόσβεση της προκαταβολής και η επιστροφή της εγγύησης προκαταβολής πραγματοποιούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και τους όρους των εγγράφων της σύμβασης. Η προκαταβολή και η εγγύηση προκαταβολής μπορούν να χορηγούνται τμηματικά, εφόσον τούτο ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για δαπάνες που δεν σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με το αντικείμενο της σύμβασης. 9. Για δημόσιες συμβάσεις έργων, όταν που η παροχή πρόσθετου χρόνου εγγύησης συνιστά κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν, πριν από την υπογραφή της, εγγύηση προσθέτου χρόνου εγγύησης. Το ύψος της ανωτέρω	περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την ημερομηνία έκδοσης, β) τον εκδότη, γ) την αναθέτουσα αρχή προς την οποία απευθύνονται (ή τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής στις περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών), δ) τον αριθμό της εγγύησης, ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση, ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου, η) τα στοιχεία της σχετικής διακήρυξης ή πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών του διαγωνισμού, θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και ια) στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής, τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης. 5. Η αναθέτουσα αρχή επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να έχουν εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. 6. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν ειδικότερα τα εξής: α) Οι κρατήσεις της παρ. 12 του άρθρου 152 μπορεί να αντικατασταθούν οποτεδήποτε από τον ανάδοχο, μερικά ή ολικά, με ισόποση εγγυητική επιστολή. Οι εγγυήσεις αυτές περιορίζονται κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας των εργασιών που περιλαμβάνονται στις εγκεκριμένες από την υπηρεσία επιμετρήσεις. Η μείωση αποφασίζεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, συνοδευόμενη από ειδικό απολογισμό των εργασιών των οποίων έχουν εγκριθεί οι επιμετρήσεις.

εγγύησης, ανέρχεται σε ποσοστό επί της αξίας της σύμβασης, που είναι ανάλογο με τον προσφερόμενο πρόσθετο χρόνο «ε» (σε έτη πέραν των ελαχίστων οριζόμενων στη διακήρυξη) σύμφωνα με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο: Εκλ = ε*1,50% και κατ' ελάχιστο ένα τοις εκατό (1%) επί της αξίας της σύμβασης. Η επιστροφή της ανωτέρω εγγύησης γίνεται μετά από την πάροδο του προσφερθέντος χρόνου εγγύησης. 10. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «εγγύηση καλής λειτουργίας» για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων ή των αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον τέτοια περίοδος προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ύψος της «εγγύησης καλής λειτουργίας» καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Η επιστροφή της ανωτέρω εγγύησης λαμβάνει χώρα μετά από την ολοκλήρωση της περιόδου εγγύησης καλής λειτουργίας. 11. Οι εγγυήσεις των παρ. 1 έως 10 εκδίδονται από πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των περ. β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4364/2016 (Α'13) που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη-μέρη της ΣΔΣ και έχουν το δικαίωμα αυτό. Μπορούν, επίσης, να εκδίδονται από το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού. Αν συσταθεί παρακαταθήκη με γραμμάτιο παρακατάθεσης χρεογράφων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα τοκομερίδια ή μερίσματα που λήγουν κατά τη διάρκεια της εγγύησης επιστρέφονται μετά από τη λήξη τους	β) Η εγγύηση καλής εκτέλεσης, όπως αυτή διαμορφώθηκε κατόπιν τροποποιήσεων της σύμβασης, κατά το άρθρο 132, μειώνεται αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής, σε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%). Το σύνολο των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Οριστικής Παραλαβής και την έγκριση του τελικού λογαριασμού του έργου. 7. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, που εκδίδεται ύστερα από αίτηση του αναδόχου, αποδεσμεύεται μέρος των εγγυήσεων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 187, ανερχόμενο σε ποσοστό ανάλογο με την αξία των εργασιών περαιωθέντος και εγκριθέντος σταδίου της σύμβασης. Αν η σύμβαση αφορά την παροχή υπηρεσίας χωρίς διακεκριμένα στάδια, μπορεί να ορίζει ότι επιστρέφεται στον ανάδοχο μέρος της εγγύησης, μετά την παρέλευση ορισμένου χρόνου ή την ολοκλήρωση τμήματος της σύμβασης. 8. Για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών: α) οι εγγυήσεις προκαταβολής επιστρέφονται μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή των αγαθών ή των υπηρεσιών, β) εάν στο πρωτόκολλο οριστικής και ποσοτικής παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η επιστροφή των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής γίνεται μετά την αντιμετώπιση, κατά τα προβλεπόμενα, των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου. Αν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες είναι διαιρετά και η παράδοση γίνεται, σύμφωνα με την σύμβαση, τμηματικά, οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και προκαταβολής αποδεσμεύονται σταδιακά, κατά το ποσό που αναλογεί στην αξία του μέρους της ποσότητας των αγαθών ή του τμήματος της υπηρεσίας που παραλήφθηκε οριστικά. Για την σταδιακή αποδέσμευσή τους απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Εάν στο πρωτόκολλο παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η παραπάνω σταδιακή αποδέσμευση γίνεται μετά την αντιμετώπιση,

στον υπέρ ου η εγγύηση οικονομικό φορέα. 12. Οι εγγυήσεις του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την ημερομηνία έκδοσης, και β) τον εκδότη, και γ) την αναθέτουσα αρχή προς την οποία απευθύνονται (ή τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής στις περιπτώσεις δημόσιων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών), και δ) τον αριθμό της εγγύησης, και ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, και στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση, και ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται σε τέλος χαρτοσήμου, και η) τα στοιχεία της διακήρυξης ή της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών του διαγωνισμού, και θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και ια) στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής, τον αριθμό και τον τίτλο της σύμβασης. Η περίπτωση αα' του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται για τις εγγυήσεις που παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων. 13. Η αναθέτουσα αρχή επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να έχουν	κατά τα προβλεπόμενα, των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου.

εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. 14. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν ειδικότερα τα εξής: α) Οι κρατήσεις της παρ. 12 του άρθρου 152, περί λογαριασμών και πιστοποιήσεων, μπορεί να αντικατασταθούν οποτεδήποτε από τον ανάδοχο, μερικά ή ολικά, με ισόποση εγγυητική επιστολή. Οι εγγυήσεις αυτές περιορίζονται κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας των εργασιών που περιλαμβάνονται στις υποβεβλημένες στην υπηρεσία επιμετρήσεις. Η μείωση αποφασίζεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, συνοδευόμενη από ειδικό απολογισμό των εργασιών των οποίων έχουν υποβληθεί οι επιμετρήσεις. β) Η «εγγύηση καλής εκτέλεσης», όπως αυτή διαμορφώθηκε κατόπιν τροποποιήσεων της σύμβασης, κατά το άρθρο 132, μειώνεται αμέσως μετά από την έγκριση της τελικής επιμέτρησης από τη διευθύνουσα υπηρεσία, κατά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%) της συνολικής αξίας. Το σύνολο των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά από την έγκριση του πρωτοκόλλου παραλαβής και την έγκριση του τελικού λογαριασμού του έργου. 15. Για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, που εκδίδεται ύστερα από αίτηση του αναδόχου, αποδεσμεύεται μέρος των εγγυήσεων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 187, περί καταβολής της αμοιβής του αναδόχου, ανερχόμενο σε ποσοστό ανάλογο με την αξία των εργασιών περαιωθέντος και εγκριθέντος σταδίου της σύμβασης. Αν η σύμβαση αφορά στην παροχή υπηρεσίας χωρίς διακεκριμένα στάδια, μπορεί να ορίζει ότι επιστρέφεται στον	

ανάδοχο μέρος της εγγύησης, μετά την ολοκλήρωση τμήματος της σύμβασης. 16. Για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών: α) οι εγγυήσεις προκαταβολής επιστρέφονται μετά από την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή των αγαθών ή των υπηρεσιών, β) εάν στο πρωτόκολλο οριστικής και ποσοτικής παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η επιστροφή των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής γίνεται μετά από την αντιμετώπιση, σύμφωνα με όσα προβλέπονται, των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου. Αν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες είναι διαιρετά και η παράδοση γίνεται, σύμφωνα με τη σύμβαση, τμηματικά, οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και προκαταβολής αποδεσμεύονται σταδιακά, κατά το ποσό που αναλογεί στην αξία του μέρους της ποσότητας των αγαθών ή του τμήματος της υπηρεσίας που παραλήφθηκε οριστικά. Για τη σταδιακή αποδέσμευσή τους απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Εάν στο πρωτόκολλο παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η παραπάνω σταδιακή αποδέσμευση γίνεται μετά από την αντιμετώπιση, σύμφωνα με όσα προβλέπονται, των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου. 17. Για τις δημόσιες συμβάσεις εκτέλεσης έργων και μελετών οι εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης, προκαταβολής και καλής λειτουργίας καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, η οποία εκδίδεται μετά από προηγούμενη εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας.»	
Άρθρο 22	

Λόγοι αποκλεισμού – Τροποποίηση τίτλου και αντικατάσταση άρθρου 73 ν. 4412/2016 Στον τίτλο του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», και το άρθρο 73 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής:	
«Άρθρο 73 Λόγοι αποκλεισμού – Εξουσιοδοτική διάταξη (άρθρο 57 παρ. 1 έως 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) 1. Οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν έναν οικονομικό φορέα από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης όταν αποδεικνύουν, με την επαλήθευση που προβλέπεται στα άρθρα 79 έως 81 ή είναι γνωστό στην αναθέτουσα αρχή με άλλο τρόπο, ότι υπάρχει εις βάρος του αμετάκλητη, καταδικαστική απόφαση για ένα από τα ακόλουθα εγκλήματα: α) Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος (ΕΕ L 300 της 11.11.2008 σ.42), και τα εγκλήματα του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα (Εγκληματική οργάνωση), β) Ενεργητική δωροδοκία, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της σύμβασης περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών-μελών της Ένωσης (ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 1) και στην παρ. 1 του άρθρου 2 της απόφασης-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54), καθώς και όπως ορίζεται στο εθνικό δίκαιο του οικονομικού φορέα, και τα εγκλήματα των άρθρων 159Α (Δωροδοκία πολιτικών προσώπων), 236 (Δωροδοκία	**Άρθρο 73** **Λόγοι αποκλεισμού (άρθρο 57 παράγραφοι 1 έως 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν έναν οικονομικό φορέα από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης όταν αποδεικνύουν, με την επαλήθευση που προβλέπεται στα άρθρα 79 έως 81 ή είναι γνωστό στην αναθέτουσα αρχή με άλλο τρόπο, ότι υπάρχει εις βάρος του αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση για έναν από τους ακόλουθους λόγους: α) συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος(ΕΕ L 300 της 11.11.2008 σ.42), β) δωροδοκία, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της σύμβασης περί της καταπολέμησης της διαφθοράς στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών-μελών της Ένωσης (ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 1) και στην παράγραφο 1 του άρθρου 2 της απόφασης-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54), καθώς και όπως ορίζεται στην κείμενη νομοθεσία ή στο εθνικό δίκαιο του οικονομικού φορέα, γ) απάτη, κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ C 316 της 27.11.1995, σ. 48), η οποία κυρώθηκε με το ν. 2803/2000 (Α΄ 48), δ) τρομοκρατικά εγκλήματα ή εγκλήματα συνδεόμενα με τρομοκρατικές δραστηριότητες, όπως ορίζονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 1 και 3 της απόφασης-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002, για την καταπολέμηση της

υπαλλήλου), 237 παρ. 2-4 (Δωροδοκία δικαστικών λειτουργών), 237Α παρ. 2 (Εμπορία επιρροής –Μεσάζοντες), 396 παρ. 2 (Δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα) του Ποινικού Κώδικα, γ) Απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, κατά την έννοια των άρθρων 3 και 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 του ΕΚ και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2017 σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (L 198/28.07.2017) και τα εγκλήματα των άρθρων 159Α (Δωροδοκία πολιτικών προσώπων), 216 (Πλαστογραφία), 236 (Δωροδοκία υπαλλήλου), 237 παρ. 2-4 (Δωροδοκία δικαστικών λειτουργών), 242 (Ψευδής βεβαίωση, νόθευση κ.λπ.), 374 (Διακεκριμένη κλοπή), 375 (Υπεξαίρεση), 386 (Απάτη), 386Α (Απάτη με υπολογιστή), 386Β (Απάτη σχετική με τις επιχορηγήσεις), 390 (Απιστία) του Ποινικού Κώδικα και των άρθρων 155 επ. του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001, Α΄ 265), όταν αυτά στρέφονται κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συνδέονται με την προσβολή αυτών των συμφερόντων, καθώς και τα εγκλήματα των άρθρων 23 (Διασυνοριακή απάτη σχετικά με τον Φ.Π.Α.) και 24 (Επικουρικές διατάξεις για την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης) του ν. 4689/2020 (Α’ 103), δ) Τρομοκρατικά εγκλήματα ή εγκλήματα συνδεόμενα με τρομοκρατικές δραστηριότητες, όπως ορίζονται, αντιστοίχως στα άρθρα 3-4 και 5-12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/541 του ΕΚ και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2017 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 88/31.03.2017) ή ηθική αυτουργία ή	τρομοκρατίας (ΕΕ L 164 της 22.6.2002, σ. 3) ή ηθική αυτουργία ή συνέργεια ή απόπειρα διάπραξης εγκλήματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 αυτής, ε) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 1 της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 309 της 25.11.2005, σ. 15), η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με το ν. 3691/2008 (Α΄ 166), στ) παιδική εργασία και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1), η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με το ν. 4198/2013 (Α΄ 215). Η υποχρέωση αποκλεισμού οικονομικού φορέα εφαρμόζεται επίσης όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό. Η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου αφορά: αα) στις περιπτώσεις εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.), ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (Ι.Κ.Ε.) και προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.), τους διαχειριστές, ββ) στις περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών (Α.Ε.), τον διευθύνοντα σύμβουλο, καθώς και όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, γγ) στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. 2. Αποκλείεται από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, εάν η αναθέτουσα αρχή: α) γνωρίζει ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας

συνέργεια ή απόπειρα διάπραξης εγκλήματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 14 αυτής, και τα εγκλήματα των άρθρων 187Α και 187Β του Ποινικού Κώδικα, καθώς και τα εγκλήματα των άρθρων 32-35 του ν. 4689/2020 (Α΄103), ε) Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του ΕΚ και του Συμβουλίου, της 20ης Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141/05.06.2015) και τα εγκλήματα των άρθρων 2 και 39 του ν. 4557/2018 (Α΄139), στ) Παιδική εργασία και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1) και τα εγκλήματα του άρθρου 323Α του Ποινικού κώδικα (Εμπορία ανθρώπων). Η υποχρέωση αποκλεισμού οικονομικού φορέα εφαρμόζεται επίσης όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό. Η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου αφορά:	έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία, β) μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, γ) γνωρίζει ή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι έχουν επιβληθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής: αα) τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β΄ 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, ή ββ) δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους. Οι υπό αα΄ και ββ΄ κυρώσεις πρέπει να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ. Ο λόγος αποκλεισμού δεν εφαρμόζεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. 2Α. Αν ο οικονομικός φορέας της παρ. 2 είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν τόσο την κύρια όσο και την επικουρική ασφάλιση. Οι υποχρεώσεις των περ. α΄ και β΄ της παρ. 2 δεν θεωρείται ότι έχουν αθετηθεί εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον αυτές έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται. Στην περίπτωση αυτή, ο οικονομικός φορέας δεν υποχρεούται

α) στις περιπτώσεις εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.), ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (Ι.Κ.Ε.) και προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.), τους διαχειριστές, ή β) στις περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών (Α.Ε.), τον διευθύνοντα σύμβουλο, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και τα πρόσωπα στα οποία με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου έχει ανατεθεί το σύνολο της διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρίας, ή γ) στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ή δ) στις υπόλοιπες περιπτώσεις νομικών προσώπων, τον κατά περίπτωση νόμιμο εκπρόσωπο. 2. Αποκλείεται από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, εάν η αναθέτουσα αρχή: α) γνωρίζει ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή β) μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. 2Α. Αν ο οικονομικός φορέας της παρ. 2 είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν τόσο την κύρια όσο και την επικουρική ασφάλιση. Οι υποχρεώσεις των περ. α’ και β’ της παρ. 2 θεωρείται ότι δεν έχουν αθετηθεί εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον αυτές έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται. Στην περίπτωση αυτή, ο οικονομικός φορέας δεν υποχρεούται να απαντήσει καταφατικά στο σχετικό	να απαντήσει καταφατικά στο σχετικό ερώτημα του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ), του άρθρου 79, ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης με το οποίο ερωτάται εάν ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή, κατά περίπτωση, εάν έχει αθετήσει τις παραπάνω υποχρεώσεις του. Οι περ. α΄ και β΄ της παρ. 2 παύουν να εφαρμόζονται όταν ο οικονομικός φορέας εκπληρώσει τις ανωτέρω υποχρεώσεις του είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους στο μέτρο που τηρεί τους όρους του δεσμευτικού διακανονισμού. 3. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης παρέκκλιση: α) από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 κατ’ εξαίρεση, για επιτακτικούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, όπως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος ή/και β) από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται στην παρ. 2, όταν ο αποκλεισμός θα ήταν σαφώς δυσανάλογος, ιδίως όταν μόνο μικρά ποσά των φόρων ή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης δεν έχουν καταβληθεί ή όταν ο οικονομικός φορέας ενημερώθηκε σχετικά με το ακριβές ποσό που οφείλεται λόγω αθέτησης των υποχρεώσεών του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σε χρόνο κατά τον οποίο δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει μέτρα, σύμφωνα με το τελευταίοεδάφιο της παρ. 2, πριν από την εκπνοή της προθεσμίας αίτησης συμμετοχής ή σε ανοικτές διαδικασίες της προθεσμίας υποβολής προσφοράς. 4. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης οποιονδήποτε οικονομικό φορέα σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις: α) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με κατάλληλα μέσα αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18, β) εάν ο οικονομικός φορέας τελεί υπό

ερώτημα του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) του άρθρου 79, ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης, με το οποίο ερωτάται εάν ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή, κατά περίπτωση, εάν έχει αθετήσει τις παραπάνω υποχρεώσεις του. Οι περ. α' και β' της παρ. 2 παύουν να εφαρμόζονται όταν ο οικονομικός φορέας εκπληρώσει τις ανωτέρω υποχρεώσεις του είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους στο μέτρο που τηρεί τους όρους του δεσμευτικού διακανονισμού. 3. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης παρέκκλιση από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται: α) στις παρ. 1 και 2 κατ' εξαίρεση, για επιτακτικούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, όπως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος ή/και β) στην παρ. 2, όταν ο αποκλεισμός θα ήταν σαφώς δυσανάλογος, ιδίως όταν μόνο μικρά ποσά των φόρων ή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης δεν έχουν καταβληθεί ή όταν ο οικονομικός φορέας ενημερώθηκε σχετικά με το ακριβές ποσό που οφείλεται λόγω αθέτησης των υποχρεώσεών του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σε χρόνο κατά τον οποίο δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει μέτρα, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2, πριν από την εκπνοή της προθεσμίας αίτησης συμμετοχής ή σε ανοικτές διαδικασίες της προθεσμίας υποβολής προσφοράς. 4. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης οποιονδήποτε οικονομικό	πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης ή ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση προκύπτουσα από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου, γ) εάν, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, η αναθέτουσα αρχή διαθέτει επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, δ) εάν μία κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 24 δεν μπορεί να θεραπευθεί αποτελεσματικά με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα, ε) εάν μία κατάσταση στρέβλωσης του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων κατά την προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 48, δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα, στ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις, ζ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 79, η) εάν ο οικονομικός φορέας επιχειρεί να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που

φορέα σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις: α) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με κατάλληλα μέσα αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. β) εάν ο οικονομικός φορέας τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης και δεν τηρεί τους όρους αυτής ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου, γ) εάν, με την επιφύλαξη της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 (Α' 93), περί ποινικών κυρώσεων και άλλων διοικητικών συνεπειών, η αναθέτουσα αρχή διαθέτει επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, δ) εάν μία κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 24, περί σύγκρουσης συμφερόντων, δεν μπορεί να θεραπευθεί αποτελεσματικά με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα, ε) εάν μία κατάσταση στρέβλωσης του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων κατά την προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 48, περί προηγούμενης εμπλοκής υποψηφίων ή προσφερόντων, δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα, στ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη	ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση, θ) Εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα, ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του. 5. Κατά παρέκκλιση από τα οριζόμενα στην περίπτωση β΄ της παρ. 4, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα, ο οποίος βρίσκεται σε μια εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην παραπάνω περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας, στην περίπτωση των καταστάσεων της περίπτωσης β΄ της παρ. 4. 6. Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν έναν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι αυτός βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μία από τις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2. Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, σε μία από τις περιπτώσεις της παρ. 4. 7. Οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2γ και 4 μπορεί να προσκομίζει στοιχεία προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Για τον σκοπό

πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις,

ζ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος εκ προθέσεως σοβαρών απατηλών δηλώσεων, κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης,

η) εάν ο οικονομικός φορέας επιχειρεί να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να παράσχει με απατηλό τρόπο παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν στον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση,

θ) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα, ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του.

5. Κατά παρέκκλιση όσων ορίζονται στην περ. β' της παρ. 4, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα, ο οποίος βρίσκεται σε μια εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην περ. β' της παρ. 4 , υπό την προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις αυτόν, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή έχει δεσμευθεί να καταβάλει αποζημίωση για τυχόν ζημίες που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, με τελεσίδικη απόφαση, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχεται βάσει της παρούσας παραγράφου κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση στο κράτος - μέλος στο οποίο ισχύει η απόφαση.

8. Η απόφαση της αναθέτουσας αρχής για την διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων κατά την προηγούμενη παράγραφο εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής της επόμενης παραγράφου, η οποία εκδίδεται εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής στην εν λόγω επιτροπή συνοδευόμενου από όλα τα σχετικά στοιχεία. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας η αναθέτουσα αρχή αποκλείει από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης τον εν λόγω οικονομικό φορέα. Η απόφαση της αναθέτουσας αρχής, καθώς και η απόφαση με την οποία γίνονται δεκτά ένδικα βοηθήματα κατ΄αυτής, κοινοποιείται στην Αρχή.

9. Για τις ανάγκες των παραγράφων 7 και 8 συνιστάται επιτροπή που απαρτίζεται από εκπροσώπους του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθώς και του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Η ως

ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας, στην περίπτωση των καταστάσεων της περ. β' της παρ. 4. 6. Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν έναν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι αυτός βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μία από τις περιπτώσεις των παρ. 1 και 2. Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, σε μία από τις περιπτώσεις της παρ. 4. 7. Οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 και στην παρ. 4, εκτός από την περ. β' αυτής, μπορεί να προσκομίζει στοιχεία, προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Για τον σκοπό αυτό, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή έχει δεσμευθεί να καταβάλει αποζημίωση για ζημίες που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις	άνω επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού η οποία εκδίδεται εντός μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος και ρυθμίζει τις αναγκαίες λεπτομέρειες οργάνωσης και λειτουργίας της. Χρέη Προέδρου εκτελεί ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού. 10. Εάν η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, ορίζεται ότι στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 η περίοδος αυτή ανέρχεται σε πέντε (5) έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με αμετάκλητη απόφαση και στις περιπτώσεις της παραγράφου 4 στα τρία (3) έτη από την ημερομηνία του σχετικού γεγονότος. 11. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α..

ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, με τελεσίδικη απόφαση, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχεται βάσει της παρούσας κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση στο κράτος - μέλος στο οποίο ισχύει η απόφαση. 8. Η απόφαση της αναθέτουσας αρχής για τη διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων κατά την παρ. 7, εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής της παρ. 9, η οποία εκδίδεται εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής στην εν λόγω επιτροπή, συνοδευόμενου από όλα τα σχετικά στοιχεία. 9. Για τις ανάγκες των παρ. 7 και 8, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, συγκροτείται επιτροπή, τριετούς θητείας, που απαρτίζεται από: α) Έναν (1) εκπρόσωπο της ΕΑΑΔΗΣΥ, που εκτελεί χρέη προέδρου, β) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, γ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, δ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας και ε) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, με τους αναπληρωτές τους. Η θητεία των μελών της επιτροπής του προηγούμενου εδαφίου είναι τριετής. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ρυθμίζεται η διαδικασία αποστολής προς την επιτροπή του πρώτου εδαφίου του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής για γνωμοδότηση, οι προϋποθέσεις εξέτασης και επανεξέτασης επανορθωτικών μέτρων	

που ελήφθησαν και για τα οποία έχει ήδη εκδώσει γνώμη η επιτροπή, ειδικότερα ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας της επιτροπής καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των οριζόμενων στην παρ. 8 του παρόντος. 10. Εάν η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, ορίζεται ότι στις περιπτώσεις της παρ. 1 η περίοδος αυτή ανέρχεται σε πέντε (5) έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με αμετάκλητη απόφαση και στις περιπτώσεις της παρ. 4 στα τρία (3) έτη από την ημερομηνία έκδοσης πράξης που βεβαιώνει το σχετικό γεγονός. 11. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α.»	
Άρθρο 23 **Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις – Τροποποίηση τίτλου και αντικατάσταση άρθρου 74 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 74 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», και το άρθρο 74 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 74 Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις– Εξουσιοδοτικές διατάξεις (άρθρο 57 παρ. 7 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) 1. Σε περίπτωση συνδρομής λόγων αποκλεισμού των παρ.1 και 4 του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού, που θέτουν σε αμφιβολία την αξιοπιστία και την ακεραιότητα οικονομικού φορέα, και εφόσον ο οικονομικός φορέας δεν λάβει τα μέτρα για να αποδείξει την αξιοπιστία του, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 7 του άρθρου 73, μπορεί να επιβληθεί εις βάρος του αποκλεισμός από τη	**Άρθρο 74** **Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις (άρθρο 57 παρ. 7 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Αν στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης μιας δημόσιας σύμβασης διαπιστωθεί ότι συντρέχει στο πρόσωπο ενός οικονομικού φορέα ένας από τους λόγους αποκλεισμού των παραγράφων 1, 2γ και 4 του άρθρου 73 κι ο οικονομικός φορέας δεν λάβει τα μέτρα για να αποδείξει την αξιοπιστία του, όπως αυτά ορίζονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 73 μπορεί να επιβληθεί εις βάρος του αποκλεισμός από τη συμμετοχή σε εν εξελίξει και μελλοντικές διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων για εύλογο χρονικό διάστημα.

συμμετοχή σε μελλοντικές διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων του παρόντος, καθώς και συμβάσεων παραχώρησης για εύλογο χρονικό διάστημα, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο παρόν άρθρο. Πριν από την έκδοση της απόφασης περί οριζόντιου αποκλεισμού παρέχεται στον οικονομικό φορέα η δυνατότητα ακρόασης. Οι όροι και η περίοδος του ως άνω αποκλεισμού καθορίζονται σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, τη σοβαρότητα του αδικήματος ή παραπτώματος, τον χρόνο που έχει παρέλθει από τη διάπραξή του, τη διάρκειά του, πιθανή υποτροπή, την πρόθεση ή τον βαθμό αμέλειας του εκάστοτε οικονομικού φορέα και τα μέτρα που αυτός λαμβάνει προς αποφυγή διάπραξης παρόμοιων αδικημάτων ή παραπτωμάτων στο μέλλον. Στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημόσιων Συμβάσεων, η οποία τηρείται και επικαιροποιείται από την ΕΑΑΔΗΣΥ, τηρείται μητρώο των αποκλεισθέντων οικονομικών φορέων, στο οποίο καταχωρίζονται όλες οι τελεσίδικες δικαστικές και διοικητικές αποφάσεις που επιβάλλουν την κύρωση του οριζόντιου αποκλεισμού, καθώς και τα στοιχεία και η περίοδος αποκλεισμού των οικονομικών φορέων, με την επιφύλαξη του ν. 4624/2019 (Α' 137). Οι αναθέτουσες αρχές και αναθέτοντες φορείς ανατρέχουν στο μητρώο αποκλεισθέντων φορέων, κατά την αξιολόγηση των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής, και μπορούν να αποκλείουν τους οικονομικούς φορείς που περιλαμβάνονται στο μητρώο από τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων που διενεργούν. 2. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης, και Υποδομών και Μεταφορών θεσπίζεται σύστημα οριζόντιου αποκλεισμού από συμβάσεις του παρόντος και συμβάσεις	2. Η περίοδος αποκλεισμού καθορίζεται, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως τη σοβαρότητα του αδικήματος ή παραπτώματος, τον χρόνο που έχει παρέλθει από τη διάπραξη του αδικήματος ή παραπτώματος, τη διάρκειά του, υποτροπή, την πρόθεση ή τον βαθμό αμέλειας του εκάστοτε οικονομικού φορέα και τα μέτρα που αυτός λαμβάνει προς αποφυγή διάπραξης παρόμοιων αδικημάτων ή παραπτωμάτων στο μέλλον. Εάν η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθορισθεί από τελεσίδικη απόφαση, η μέγιστη περίοδος αποκλεισμού δεν υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με αμετάκλητη απόφαση στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 73 και τα τρία (3) έτη από την ημερομηνία του σχετικού γεγονότος στις περιπτώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2γ και 4 του άρθρου 73. 3. Ο αποκλεισμός επιβάλλεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αρμόδιου για θέματα καταπολέμησης διαφθοράς, καθώς και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, που εκδίδεται μετά από αιτιολογημένη εισήγηση της αναθέτουσας αρχής που διαπιστώνει την συνδρομή των λόγων αποκλεισμού και (α) για τις διαδικασίες που αφορούν σύναψη δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών κατόπιν γνώμης του συλλογικού οργάνου της παρ. 5 του άρθρου 41, και (β) για διαδικασίες που αφορούν σύναψη δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, κατόπιν γνώμης του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Πριν από την έκδοση της απόφασης περί αποκλεισμού ορισμένου οικονομικού φορέα, παρέχεται σε αυτόν η δυνατότητα ακροάσεως. 4. Η απόφαση του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 κοινοποιείται στην αναθέτουσα αρχή και τον θιγόμενο οικονομικό φορέα. 5. Ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα από διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος Βιβλίου, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, επιφέρει

παραχώρησης και ρυθμίζονται και εξειδικεύονται ιδίως: α) Τα αρμόδια όργανα επιβολής του οριζόντιου αποκλεισμού, β) τα υποκείμενα σε οριζόντιο αποκλεισμό φυσικά και νομικά πρόσωπα, γ) οι συγκεκριμένοι λόγοι που μπορεί να οδηγήσουν σε οριζόντιο αποκλεισμό, δ) οι προϋποθέσεις και οι όροι επιβολής του αποκλεισμού, ε) η ελάχιστη και η μέγιστη περίοδος αποκλεισμού, στ) οι διαδικαστικές εγγυήσεις και η έννομη προστασία των υποκείμενων σε οριζόντιο αποκλεισμό οικονομικών φορέων, ζ) τα ειδικότερα ζητήματα τήρησης και διαγραφής από τον κατάλογο αποκλεισθέντων, η) η διαδικασία επίκλησης επανορθωτικών μέτρων, μετά από την επιβολή του οριζόντιου αποκλεισμού, το αρμόδιο όργανο αξιολόγησης των μέτρων, καθώς και οι ειδικότερες προϋποθέσεις για τη μείωση της διάρκειας του αποκλεισμού ή και για την πλήρη άρση αυτού, θ) οι υπόχρεοι φορείς για την αποστολή των στοιχείων στην ΕΑΑΔΗΣΥ με σκοπό την ενημέρωση και επικαιροποίηση των στοιχείων του μητρώου, ι) οι όροι πρόσβασης των αναθετουσών αρχών και των αναθετόντων φορέων στο μητρώο, και ια) κάθε άλλο θέμα, λεπτομέρεια σχετικό με τη διαδικασία για την επιβολή, τη διάρκεια και την άρση του αποκλεισμού. 3. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης, και Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να συστήνονται μητρώα πληροφοριακού χαρακτήρα, τα οποία τηρούνται, με την επιφύλαξη του ν. 4624/2019, στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημόσιων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και να καθορίζονται ιδίως: α) οι πληροφορίες που καταχωρίζονται στο μητρώο όπως πλημμέλειες κατά την	αυτοδίκαια και τον αποκλεισμό του από μελλοντικές ή εν εξελίξει διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έργων, προμηθειών, υπηρεσιών του Βιβλίου ΙΙ (άρθρα 222 έως 338) ή συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών του ν. 4413/2016 (Α΄ 148) για ίσο χρονικό διάστημα. 6. Οι αποφάσεις που εκδίδονται βάσει της παρ. 3 γνωστοποιούνται στην Αρχή, στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων τηρείται κατάλογος των αποκλεισθέντων οικονομικών φορέων, στον οποίο καταχωρούνται τα στοιχεία και η περίοδος αποκλεισμού εκάστου εξ αυτών, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 2472/1997 (Α’ 50).

εκτέλεση προηγούμενης σύμβασης, πειθαρχικές ποινές, πρόστιμα και κυρώσεις για διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, πρόστιμα και κυρώσεις για παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, του δικαίου περιβάλλοντος, της εργατικής νομοθεσίας, του φορολογικού και κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου, β) οι υποχρεώσεις των αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων, αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων ως προς την αποστολή στοιχείων για την ενημέρωση των μητρώων, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, και γ) κάθε άλλο θέμα, λεπτομέρεια σχετικό με τη διαδικασία για τη σύσταση και τη λειτουργία των μητρώων. 4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης και Υποδομών και Μεταφορών, ορίζεται η ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του μητρώου αποκλεισθέντων και των μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα, καθώς και η έναρξη των υποχρεώσεων ενημέρωσής τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς. Μέχρι την ως άνω ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του καταλόγου αποκλεισθέντων, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς ζητούν από τον προσωρινό ανάδοχο, μαζί με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, υπεύθυνη δήλωση περί μη επιβολής σε βάρος του της κύρωσης του οριζόντιου αποκλεισμού, σύμφωνα τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.»	
Άρθρο 24 **Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου – Αντικατάσταση άρθρου 76 ν. 4412/2016** Το άρθρο 76 του ν. 4412/2016 (Α’ 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 76 Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου	**Άρθρο 76** **Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου** 1. Πέραν των οριζομένων στην παρ. 2 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις

1. Πέραν των οριζόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ισχύουν τα ακόλουθα: α) Στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημόσιων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.) ή τα περιφερειακά μητρώα, εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά κατηγορίες ή εξειδικευμένες επιχειρήσεις. β) Όταν το έργο ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στην κατηγορία αυτή. Ένα έργο θεωρείται ότι ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία, αν ανήκουν στην κατηγορία αυτή πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) των εργασιών του όλου έργου. Για τον υπολογισμό του ποσοστού αυτού δεν λαμβάνονται υπόψη τα απρόβλεπτα. γ) Αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες διαφόρων κατηγοριών που καμιάς το ποσοστό δεν ξεπερνά το όριο της προηγούμενης περίπτωσης, δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι για όλες τις κατηγορίες του έργου, καθώς και ενώσεις οικονομικών φορέων που να καλύπτουν τις κατηγορίες αυτές. Κατηγορία με ποσοστό εργασιών λιγότερο του δέκα τοις εκατό (10%) δεν λαμβάνεται υπόψη, μπορούν όμως τα έγγραφα της σύμβασης να ορίσουν διαφορετικά. δ) Αν το έργο περιλαμβάνει αποκλειστικά αντικείμενο εξειδικευμένων εργασιών οικονομικών φορέων, δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στην αντίστοιχη κατηγορία του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.. Τα δύο τελευταία εδάφια της περ. β) εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. Σε κάθε άλλη περίπτωση, οικονομικοί φορείς, που αποδεικνύουν ότι καλύπτουν τα κριτήρια επιλογής, μπορούν να συμμετέχουν.	έργων, ισχύουν τα ακόλουθα: α) Στο Μ.Ε.ΕΠ. ή τα νομαρχιακά μητρώα, εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά κατηγορίες ή εξειδικευμένες επιχειρήσεις. β) Όταν το έργο ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία του Μ.Ε.ΕΠ., δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμενοι στην κατηγορία αυτή. Ένα έργο θεωρείται ότι ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία αν ανήκουν στην κατηγορία αυτή πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) των εργασιών του όλου έργου. Για τον υπολογισμό του ποσοστού αυτού δεν λαμβάνονται υπόψη τα απρόβλεπτα. γ) Αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες διαφόρων κατηγοριών που καμιάς το ποσοστό δεν ξεπερνά το όριο της προηγούμενης παραγράφου, δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι για όλες τις κατηγορίες του έργου, καθώς και ενώσεις οικονομικών φορέων που να καλύπτουν τις κατηγορίες αυτές. Κατηγορία με ποσοστό εργασιών λιγότερο του δέκα τοις εκατό (10%) δεν λαμβάνεται υπόψη, μπορούν όμως τα έγγραφα της σύμβασης να ορίσουν διαφορετικά. δ) Αν το έργο περιλαμβάνει αποκλειστικά αντικείμενο εξειδικευμένων οικονομικών φορέων του Μ.Ε.ΕΠ., δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στην αντίστοιχη κατηγορία και εξειδικευμένοι οικονομικοί φορείς, αν υπάρχουν, σε αντίστοιχες τάξεις. Τα δύο τελευταία εδάφια της περίπτωσης β΄ εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. Σε κάθε άλλη περίπτωση οικονομικοί φορείς, που αποδεικνύουν ότι καλύπτουν τα κριτήρια επιλογής μπορούν να συμμετέχουν. ε) Σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων, τα μέλη αυτής, πρέπει να είναι εγγεγραμμένα στην κατηγορία του έργου που δημοπρατείται ή, αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες περισσότερων κατηγοριών, τουλάχιστον σε μία από τις κατηγορίες του έργου που δημοπρατείται. 2. Πέραν των οριζομένων στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις ειδικών έργων των οποίων η κατασκευή

ε) Σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων, τα μέλη αυτής πρέπει να είναι εγγεγραμμένα στην κατηγορία του έργου που δημοπρατείται ή, αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες περισσότερων κατηγοριών, τουλάχιστον σε μία από τις κατηγορίες του έργου που δημοπρατείται. 2. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις ειδικών έργων, των οποίων η κατασκευή απαιτείται να πραγματοποιηθεί από εξειδικευμένους οικονομικούς φορείς, μπορεί στα έγγραφα της σύμβασης να ορίζονται ανάλογες απαιτήσεις για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης, κατ' εφαρμογή των παρ. 4 και 5 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής. 3. Για τη συμπερίληψη στα έγγραφα της σύμβασης απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πέραν των προβλεπόμενων στο π.δ. 71/2019 (Α' 112), για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων, αντίστοιχου προϋπολογισμού και κατηγορίας έργου, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν προηγουμένως να ζητούν γνωμοδότηση του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Το τελευταίο εντός της ταχθείσας από την αναθέτουσα αρχή προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα (30) ημερών, ελέγχει εάν οι απαιτήσεις που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή να συμπεριληφθούν στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογούνται από τη φύση της σύμβασης, σχετίζονται και είναι ανάλογες προς το αντικείμενό της. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δίδονται κατευθύνσεις και οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές και εξειδικεύεται η εφαρμογή των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ανάλογα με το μέγεθος, τη φύση και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αντικειμένου της	απαιτείται να πραγματοποιηθεί από εξειδικευμένους οικονομικούς φορείς, μπορεί στα έγγραφα της σύμβασης να ορίζονται πρόσθετες απαιτήσεις για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία. Κατόπιν αιτήματος της αναθέτουσας αρχής, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου. 3. Πέραν των οριζομένων στις παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ισχύουν συμπληρωματικά τα ακόλουθα: α) Αν το έργο ανήκει σε μια κατηγορία του Μ.Ε.ΕΠ. κατά την παράγραφο 1 περίπτωση β΄, η τάξη, στην οποία πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι οι οικονομικοί φορείς, προσδιορίζεται από την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου τα ποσοστά των απρόβλεπτων δαπανών (απρόβλεπτα), όπως αυτά καθορίζονται στην περίπτωση α΄ της παρ. 3 του άρθρου 156, λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη. Αν το έργο ανήκει σε περισσότερες κατηγορίες του Μ.Ε.ΕΠ. κατά την παράγραφο 1 περίπτωση γ΄, η τάξη για κάθε κατηγορία, στην οποία πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι οι οικονομικοί φορείς, προσδιορίζεται από το αντίστοιχο μέρος της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Τα πιο πάνω εφαρμόζονται ανάλογα και για τις εξειδικευμένες επιχειρήσεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση οικονομικοί φορείς, που αποδεικνύουν ότι καλύπτουν τα κριτήρια επιλογής μπορούν να συμμετέχουν. β) Ενώσεις οικονομικών φορέων εγγεγραμμένων στην ίδια τάξη και κατηγορία έργου του Μ.Ε.ΕΠ. μέχρι και την πέμπτη τάξη, επιτρέπεται να αναλάβουν έργα εκτιμώμενης αξίας μεγαλύτερης από το ανώτατο όριο της τάξης τους μέχρι το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της διαφοράς μεταξύ του ανώτατου ορίου της τάξης τους και του ανώτατου ορίου της επόμενης τάξης, υπό την προϋπόθεση ότι τουλάχιστον δύο από τους οικονομικούς φορείς αυτούς συμμετέχουν στην κατανομή της κατασκευής του έργου ή στα κέρδη και τις

σύμβασης, έτσι ώστε να τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων. Με σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, μπορεί η αναθέτουσα αρχή αιτιολογημένα να αποφασίζει την παρέκκλιση από την ανωτέρω απόφαση. 4. Επιπλέον των επιχειρήσεων που είναι εγγεγραμμένες σε τάξεις των οικείων μητρώων, οικονομικοί φορείς που αποδεικνύουν ότι εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 75, όπως αυτά ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργων, ανεξαρτήτως της εγγραφής και της κατάταξης τους σε συγκεκριμένες τάξεις των μητρώων του π.δ. 71/2019. Οποιαδήποτε αναφορά αντίθετη στο προηγούμενο εδάφιο καταργείται.»	ζημίες της ένωσης, με ποσοστό τουλάχιστον τριάντα τοις εκατό (30%) ο καθένας. Όταν η ένωση αποτελείται από οικονομικούς φορείς εγγεγραμμένους στην έκτη τάξη του Μ.Ε.ΕΠ. για την ίδια κατηγορία εργασιών, το ανώτατο όριο της εκτιμώμενης αξίας των έργων που επιτρέπεται να αναλάβει η ένωση διαμορφώνεται στα εξήντα εκατομμύρια (60.000.000) ευρώ, υπό την προϋπόθεση ότι το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στα κέρδη και τις ζημίες, ανέρχεται τουλάχιστον σε είκοσι πέντε τοις εκατό (25%). Τα όρια της παραγράφου αυτής μπορεί να επανακαθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, λαμβανομένου υπόψη του δείκτη αναθεώρησης των τιμών των δημοσίων έργων, όπως καθορίζεται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση οικονομικοί φορείς, που αποδεικνύουν ότι καλύπτουν τα κριτήρια επιλογής μπορούν να συμμετέχουν. 4. Επιπλέον των επιχειρήσεων που είναι εγγεγραμμένες σε τάξεις των μητρώων, επιχειρήσεις που εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 75 του ν. 4412/2016 μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργων, μελετών ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών ανεξαρτήτως της εγγραφής τους σε τάξεις. Οποιαδήποτε αναφορά αντίθετη στο προηγούμενο εδάφιο καταργείται.
Άρθρο 24 **Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών– Αντικατάσταση άρθρου 77 ν. 4412/2016** Το άρθρο 77 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 77 Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών 1. Πέραν όσων ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες	**Άρθρο 77 Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών** 1. Πέραν των οριζομένων στην παρ. 2 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ισχύουν συμπληρωματικά τα ακόλουθα: α) Στο Μητρώο Μελετητών και στο Μητρώο Γραφείων Μελετών, εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά τάξεις και κατηγορίες, β) στις διαδικασίες για την ανάθεση σύμβασης παροχής τεχνικών υπηρεσιών για τις οποίες δεν τηρούνται μητρώα, η συμμετοχή επιτρέπεται σε οικονομικούς φορείς, πιστοποιημένους από αναγνωρισμένο

συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ισχύουν συμπληρωματικά τα ακόλουθα: α) Στο Μητρώο Εμπειρίας Μελετητών (Μ.Ε.Μ.) και στο Μητρώο Μελετητικών Επιχειρήσεων Δημόσιων Έργων (ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε.), εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά τάξεις και κατηγορίες, βάσει των κριτηρίων που ορίζονται στο π.δ. 71/2019 (Α΄ 112). β) Στο Μητρώο Επιχειρήσεων Συμβούλων Διοίκησης - Διαχείρισης Έργων (ΜΗ.Ε.Σ.Δ.Δ.Ε.) εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά τάξεις, βάσει των κριτηρίων που ορίζονται στο π.δ. 71/2019 (Α΄ 112). γ) Σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων και αν η υπό ανάθεση μελέτη ανήκει σε μία κατηγορία, όλα τα μέλη της ένωσης πρέπει να είναι εγγεγραμμένα σε αυτήν την κατηγορία. δ) Σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων και αν η υπό ανάθεση μελέτη ανήκει σε περισσότερες κατηγορίες, πρέπει να καλύπτονται αθροιστικά όλες οι κατηγορίες. ε) Τα ελάχιστα επίπεδα τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας καθορίζονται, ανά κατηγορία μελέτης, λαμβανομένων υπόψη των προεκτιμώμενων αμοιβών για το σύνολο των σταδίων της αντίστοιχης κατηγορίας μελέτης. στ) Αν για την εκπόνηση της μελέτης ή την παροχή τεχνικής ή επιστημονικής υπηρεσίας η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι απαιτούνται αυξημένες απαιτήσεις τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας και ιδίως εμπειρίας των οικονομικών φορέων, μπορεί, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή, του κατά περίπτωση προβλεπομένου, να διαμορφώνονται ανάλογα τα κριτήρια τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας στα έγγραφα της σύμβασης. ζ) Αν σε κάποιες κατηγορίες μελετών υφίσταται αποδεδειγμένα μικρός	οργανισμό πιστοποίησης, όπως ειδικότερα ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, γ) σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων και αν η υπό ανάθεση μελέτη ανήκει σε μία κατηγορία, όλα τα μέλη της ένωσης πρέπει να είναι εγγεγραμμένα σε αυτήν την κατηγορία, δ) σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων και αν η υπό ανάθεση μελέτη ανήκει σε περισσότερες κατηγορίες, πρέπει να καλύπτονται αθροιστικά όλες οι κατηγορίες. 2. Πέραν των οριζομένων στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ισχύουν συμπληρωματικά τα ακόλουθα: α) τα ελάχιστα επίπεδα τεχνικής καταλληλότητας και γενικής εμπειρίας καθορίζονται ανά κατηγορία μελέτης, με βάση τις προεκτιμώμενες αμοιβές για το σύνολο των σταδίων της αντίστοιχης κατηγορίας μελέτης, β) αν για την εκπόνηση της μελέτης ή την παροχή της υπηρεσίας απαιτείται αυξημένη εμπειρία, μπορεί, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, να απαιτείται με τα έγγραφα της σύμβασης η συμμετοχή οικονομικών φορέων εγγεγραμμένων σε τάξη ανώτερη από αυτήν που προκύπτει με βάση την προεκτιμώμενη αμοιβή της μελέτης, γ) αν σε κάποιες κατηγορίες μελετών υφίσταται αποδεδειγμένα μικρός αριθμός εγγεγραμμένων μελετητών ή εταιρειών μελετών της απαιτούμενης τάξης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, να επιτρέψει να συμμετέχουν μελετητές ή εταιρείες μελετών της αμέσως κατώτερης τάξης κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης, δ) για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία σύναψης σύμβασης παροχής τεχνικών υπηρεσιών επίβλεψης έργου, οι οικονομικοί φορείς πρέπει να διαθέτουν εμπειρία από την κατασκευή ή επίβλεψη έργων της αντίστοιχης κατηγορίας, με το έργο, του οποίου η επίβλεψη αποτελεί αντικείμενο της υπό ανάθεσης σύμβασης. Η απαιτούμενη εμπειρία, ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, πρέπει να βρίσκεται σε αναλογία με τις ιδιαιτερότητες του προς επίβλεψη έργου και

αριθμός εγγεγραμμένων οικονομικών φορέων στα οικεία μητρώα, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, ή, αν αυτό δεν υφίσταται, του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών να διαμορφώνει αναλόγως τα κριτήρια τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ώστε να καθίσταται δυνατή η ευρύτερη δυνατή συμμετοχή οικονομικών φορέων. η) Στη διαδικασία σύναψης συμφωνίας-πλαίσιο μπορούν να λάβουν μέρος οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι σε όλες τις τάξεις πτυχίου, κάθε κατηγορίας μελετών της περ. 15 της παρ. 3 του άρθρου 2. θ) για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία ανάθεσης μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών προεκτιμώμενης αξίας άνω των ορίων του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να διαθέτουν σε ισχύ ασφαλιστική κάλυψη έναντι επαγγελματικού κινδύνου, το ελάχιστο όριο της οποίας καθώς και οι λοιπές λεπτομέρειες εξασφάλισης και απόδειξής της καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. 2. Στις περιπτώσεις του άρθρου 50, οι υποβαλλόμενες μελέτες πρέπει να έχουν εκπονηθεί από μελετητές οι οποίοι διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα, κατά τις διατάξεις του παρόντος, τις λοιπές κείμενες διατάξεις σχετικά με τους όρους άσκησης του επαγγέλματος του μελετητή, καθώς και με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης. 3. Για τη συμπερίληψη, στα έγγραφα της σύμβασης, απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πέραν των προβλεπόμενων για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων του π.δ. 71/2019 (Α΄ 112), αντίστοιχου προϋπολογισμού και κατηγορίας μελέτης, οι αναθέτουσες	να καλύπτεται, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης, από την ομάδα επίβλεψης, στην οποία επιτρέπεται να συμμετέχει μηχανικός με αποδεδειγμένη εμπειρία σε κατασκευή έργων της αντίστοιχης, με το προς επίβλεψη έργο, κατηγορίας, η οποία μπορεί να προκύπτει είτε από σχετικά πιστοποιητικά και έγγραφα είτε από την εγγραφή του στην αντίστοιχη κατηγορία έργου του Μ.Ε.Κ., ε) στη διαδικασία σύναψης συμφωνίας-πλαίσιο μπορούν να λάβουν μέρος οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι σε όλες τις τάξεις πτυχίου, κάθε κατηγορίας μελετών της περίπτωσης (15) της παρ. 3 του άρθρου 2, μεταξύ της τάξης πτυχίου που προσδιορίζεται από το μέσο μέγεθος προεκτιμώμενης αμοιβής των επί μέρους συμβάσεων που πρόκειται να ανατεθούν, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή και το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) της συνολικής προεκτιμώμενης αμοιβής της συμφωνίας πλαισίου. 3. Στις περιπτώσεις του άρθρου 50, οι υποβαλλόμενες μελέτες πρέπει να έχουν εκπονηθεί από μελετητές οι οποίοι διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα, κατά τον παρόντα, λοιπές διατάξεις σχετικές με όρους άσκησης του επαγγέλματος του μελετητή και τα έγγραφα της σύμβασης. 4. Σε κάθε άλλη περίπτωση οι οικονομικοί φορείς που αποδεικνύουν ότι καλύπτουν τα κριτήρια επιλογής μπορούν να συμμετέχουν.

αρχές οφείλουν, προηγουμένως, να ζητούν γνωμοδότηση του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Το τεχνικό συμβούλιο εντός της ταχθείσας από την αναθέτουσα αρχή προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα (30) εργασίμων ημερών, ελέγχει εάν οι απαιτήσεις που ζητά η αναθέτουσα αρχή να συμπεριληφθούν, από την αναθέτουσα αρχή, στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογούνται από τη φύση της σύμβασης, σχετίζονται και είναι ανάλογες προς το αντικείμενό της. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δίδονται κατευθύνσεις και οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές και εξειδικεύεται η εφαρμογή των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ανάλογα με το μέγεθος, τη φύση και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αντικειμένου της σύμβασης, έτσι ώστε να τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας, της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων. Με σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου μπορεί η αναθέτουσα αρχή αιτιολογημένα να αποφασίζει την παρέκκλιση από την ανωτέρω απόφαση. 4. Σε κάθε περίπτωση οι οικονομικοί φορείς που αποδεικνύουν ότι εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 75, όπως αυτά ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ανεξαρτήτως της εγγραφής και της κατάταξής τους σε συγκεκριμένες τάξεις των οικείων μητρώων του π.δ. 71/2019 (Α΄ 112). Οποιαδήποτε αναφορά αντίθετη στο προηγούμενο εδάφιο καταργείται.»	
Άρθρο 25	

Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων – Τροποποίηση παρ.1 άρθρου 78 ν. 4412/2016 Η παρ. 1 του άρθρου 78 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιείται και το άρθρο 78 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 78 Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων (άρθρο 63 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) 1. Όσον αφορά στα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής, και τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 75, ένας οικονομικός φορέας μπορεί, κατά περίπτωση και για συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς. Όσον αφορά στα κριτήρια που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περ. στ' του Μέρους ΙΙ του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α' ή με την επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς, μπορούν να βασίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, μόνο εάν οι τελευταίοι εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες. Αν ο οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, ιδίως, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτό. Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σύμφωνα με τα άρθρα 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, 80, περί αποδεικτικών μέσων και 81, περί επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (e-Certis), αν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής	**Άρθρο 78** **Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων (άρθρο 63 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 75 και τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 75, ένας οικονομικός φορέας μπορεί, κατά περίπτωση και για συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς. Όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περίπτωση στ΄ του Μέρους ΙΙ του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α΄ ή με την σχετική επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς, μπορούν ωστόσο να βασίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων μόνο εάν οι τελευταίοι θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες. Αν ο οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, ιδίως, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτό. Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σύμφωνα με τα άρθρα 79, 80 και 81, αν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής και εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74. Η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν φορέα που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των παραγράφων 1 και 2. του άρθρου 73 και του άρθρου 74. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει από τον οικονομικό

και εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73, περί λόγων αποκλεισμού και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις. Η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν φορέα που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού των παρ. 1 και 2 του άρθρου 73 και του άρθρου 74. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει από τον οικονομικό φορέα την αντικατάσταση φορέα για τον οποίον συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού της παρ. 4 του άρθρου 73 και του άρθρου 74. Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά στα κριτήρια που σχετίζονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτεί ο οικονομικός φορέας και αυτοί οι φορείς να είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης. Υπό τους ιδίους όρους, μία ένωση οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 19, περί οικονομικών φορέων, μπορεί να στηρίζεται στις ικανότητες των συμμετεχόντων στην ένωση ή άλλων φορέων. Η αντικατάσταση του φορέα, στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται ο οικονομικός φορέας που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74, γίνεται κατόπιν πρόσκλησης από την αναθέτουσα αρχή προς τον οικονομικό φορέα, εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της πρόσκλησης στον οικονομικό φορέα, για κάθε τρίτο στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται, στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης. Ο φορέας με τον οποίο αντικαθίσταται ο φορέας του προηγούμενου εδαφίου δεν επιτρέπεται να αντικατασταθεί εκ νέου. 2. Στην περίπτωση συμβάσεων έργων ή συμβάσεων υπηρεσιών ή στην	φορέα την αντικατάσταση φορέα για τον οποίον συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού της παρ. 4 του άρθρου 73 και του άρθρου 74. Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτεί ο οικονομικός φορέας και αυτοί οι φορείς να είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης. Υπό τους ιδίους όρους, μία ένωση οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 19, μπορεί να στηρίζεται στις ικανότητες των συμμετεχόντων στην ένωση ή άλλων φορέων. 2. Στην περίπτωση συμβάσεων έργων ή συμβάσεων υπηρεσιών ή στην περίπτωση εργασιών τοποθέτησης και εγκατάστασης στο πλαίσιο σύμβασης προμηθειών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν την εκτέλεση ορισμένων κρίσιμων καθηκόντων απευθείας από τον ίδιο τον προσφέροντα ή, αν η προσφορά υποβάλλεται από ένωση οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 19, από έναν από τους συμμετέχοντες στην ένωση αυτή. 3. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κάτω των ορίων.

περίπτωση εργασιών τοποθέτησης και εγκατάστασης στο πλαίσιο σύμβασης προμηθειών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν την εκτέλεση ορισμένων κρίσιμων καθηκόντων απευθείας από τον ίδιο τον προσφέροντα ή, αν η προσφορά υποβάλλεται από ένωση οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 19, από έναν από τους συμμετέχοντες στην ένωση αυτή. 3. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κάτω των ορίων.»	
Άρθρο 26 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης – Τροποποίηση παρ.1, 2, 3, 5, 6 και 7, κατάργηση παρ. 2 και 4 και προσθήκη παρ. 8 και 9 στο άρθρο 79 ν. 4412/2016 Τροποποιούνται οι παρ. 1, 3, 5, 6 και 7, καταργούνται οι παρ. 2 και 4 και προστίθενται παρ. 8 και 9 στο άρθρο 79 του ν. 4412/2016 (Α' 147), το οποίο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 79 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) 1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, πλην της απευθείας ανάθεσης των άρθρων 118 και 328, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:	**Άρθρο 79 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77 γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84. Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 78, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ως άνω πληροφορίες όσον αφορά τους φορείς αυτούς. Το ΕΕΕΣ αποτελείται από επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και

α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν, και β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής, τα οποία έχουν καθορισθεί σύμφωνα με τα άρθρα 75, περί κριτηρίων επιλογής, 76, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου και 77, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, και γ) τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και τα κριτήρια που έχουν καθορισθεί σύμφωνα με το άρθρο 84, περί περιορισμού του αριθμού των πληρούντων τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων που καλούνται να συμμετάσχουν στη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης. Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 78, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ίδιες πληροφορίες για τους φορείς αυτούς. Το ΕΕΕΣ αποτελείται από επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει επίσημη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά. Κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης για σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η	παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει επίσημη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά. Κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης για τυχόν σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η τριετής παραγραφή της παραγράφου 10 του άρθρου 73 ή η εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης, ενώ ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο για την προσκόμιση δικαιολογητικών. Στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης δημόσιας σύμβασης, που είτε εκκινούν μετά τη θέση σε ισχύ της παρούσας διάταξης είτε έχουν εκκινήσει νωρίτερα αλλά δεν έχει ακόμη συμπληρωθεί και υποβληθεί στο ΕΕΕΣ, οι τυχόν προηγούμενες αρνητικές απαντήσεις στο ανωτέρω ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης, από οικονομικούς φορείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 44 παράγραφος 3β του ν. 3959/2011, δεν στοιχειοθετούν τον λόγο αποκλεισμού του άρθρου 73 παράγραφος 4 περίπτωση ζ΄ ή/και θ΄ του παρόντος νόμου και δεν απαιτείται να δηλωθούν κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ και κάθε αντίστοιχου εντύπου. Όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει τα σχετικά δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων, σύμφωνα με την παρ. 6, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως την ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, την απαραίτητη δήλωση συναίνεσης. Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου ΕΕΕΣ το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη

συνδρομή περιστάσεων, όπως η τριετής παραγραφή της παρ. 10 του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού, ή η εφαρμογή της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 (Α' 93), αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης, ενώ ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο για την προσκόμιση δικαιολογητικών. Στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης δημόσιας σύμβασης, που είτε εκκινούν μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος είτε έχουν εκκινήσει νωρίτερα αλλά δεν έχει ακόμη συμπληρωθεί και υποβληθεί το ΕΕΕΣ, οι προηγούμενες αρνητικές απαντήσεις στο ανωτέρω ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης, από οικονομικούς φορείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, δεν στοιχειοθετούν τον λόγο αποκλεισμού των περ. ζ' ή/και θ' της παρ. 4 του άρθρου 73 του παρόντος και δεν απαιτείται να δηλωθούν κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ και κάθε αντίστοιχου εντύπου. Όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει τα σχετικά δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων, σύμφωνα με την παρ. 4, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως την ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, την απαραίτητη δήλωση συναίνεσης. Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου ΕΕΕΣ, το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς. 2. [Καταργήθηκε] 3.Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016 για την	διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς. 2. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων πλην της απευθείας ανάθεσης των άρθρων 118 και 328, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77, γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84 και δ) εφόσον η εκτιμώμενη αξία της υπό ανάθεσης σύμβασης υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ εκτός ΦΠΑ, ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 (Α` 30). Τα δεύτερο έως πέμπτο εδάφια της παραγράφου 1 εφαρμόζονται αναλόγως και στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων. 3. Για τις συμβάσεις άνω των ορίων, το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή. 4. Για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53, μπορεί να εκδίδει αντίστοιχο τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης, όπου απαιτείται, κατά τις διατάξεις του παρόντος. Μέχρι την έκδοση του τυποποιημένου εντύπου του προηγούμενου εδαφίου, γίνεται δεκτή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986. 5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από

καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας (L 3), και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή. 4. [Καταργήθηκε] 5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή, εξαιρουμένων των συμβάσεων που βασίζονται σε συμφωνίες-πλαίσιο, όταν οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 39 ή της περ. α' της παρ. 5 του άρθρου 39, απαιτεί από τον προσφέροντα, στον οποίο έχει αποφασίσει να αναθέσει τη σύμβαση να υποβάλει ενημερωμένα τα σχετικά δικαιολογητικά, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, και, κατά περίπτωση, το άρθρο 80, περί αποδεικτικών μέσων. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 80, περί αποδεικτικών μέσων και 82, περί προτύπων διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης . 6. Κατά παρέκκλιση της παρ. 3, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, στο μέτρο που η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει τα πιστοποιητικά ή τις συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος - μέλος της Ένωσης, η οποία διατίθεται δωρεάν, όπως εθνικό μητρώο συμβάσεων, εικονικό φάκελο επιχείρησης, ηλεκτρονικό σύστημα αποθήκευσης εγγράφων ή σύστημα προεπιλογής. Κατά παρέκκλιση της παρ. 3, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλουν δικαιολογητικά, όταν η	προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή, εξαιρουμένων των συμβάσεων που βασίζονται σε συμφωνίες-πλαίσιο, όταν οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 39 ή της περίπτωσης α΄ της παρ. 5 του άρθρου 39, απαιτεί από τον προσφέροντα, στον οποίο έχει αποφασίσει να αναθέσει τη σύμβαση να υποβάλει ενημερωμένα τα σχετικά δικαιολογητικά, σύμφωνα με τα άρθρα 79, και κατά περίπτωση το άρθρο 80. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 82. 6. Κατά παρέκκλιση της παρ. 5, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, αν και στο μέτρο που η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει τα πιστοποιητικά ή τις συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος - μέλος της Ένωσης, η οποία διατίθεται δωρεάν, όπως εθνικό μητρώο συμβάσεων, εικονικό φάκελο επιχείρησης, ηλεκτρονικό σύστημα αποθήκευσης εγγράφων ή σύστημα προεπιλογής. Κατά παρέκκλιση της παρ. 5, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλουν δικαιολογητικά, όταν η αναθέτουσα αρχή που έχει αναθέσει τη σύμβαση ή συνάψει τη συμφωνία-πλαίσιο, διαθέτει ήδη τα δικαιολογητικά αυτά. Για τον σκοπό του πρώτου εδαφίου, η Γενική Δ/νση Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και οι αρμόδιοι φορείς τήρησης των βάσεων δεδομένων, διασφαλίζουν ότι οι βάσεις δεδομένων, οι οποίες περιέχουν σχετικές πληροφορίες για τους οικονομικούς φορείς και μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές, μπορούν επίσης να χρησιμοποιούνται υπό τις ίδιους όρους από τις

αναθέτουσα αρχή που έχει αναθέσει τη σύμβαση ή συνάψει τη συμφωνία-πλαίσιο, διαθέτει ήδη τα δικαιολογητικά αυτά. Για τον σκοπό του πρώτου εδαφίου, η Γενική Διεύθυνση Ψηφιακής Διακυβέρνησης της Γενικής Γραμματείας Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και οι αρμόδιοι φορείς τήρησης των βάσεων δεδομένων, διασφαλίζουν ότι οι βάσεις δεδομένων, οι οποίες περιέχουν σχετικές πληροφορίες για τους οικονομικούς φορείς και μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές, μπορούν επίσης να χρησιμοποιούνται υπό τις ίδιους όρους από τις αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών-μελών. 7. Η Γενική Διεύθυνση Ψηφιακής Διακυβέρνησης της Γενικής Γραμματείας Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, διαθέτει και ενημερώνει στο e-Certis πλήρη κατάλογο των βάσεων δεδομένων, οι οποίες περιλαμβάνουν σχετικές πληροφορίες για τους οικονομικούς φορείς και μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών μελών. Κατόπιν αίτησης, η ανωτέρω Γενική Διεύθυνση κοινοποιεί στα λοιπά κράτη-μέλη και στην ΕΑΑΔΗΣΥ κάθε πληροφορία που αφορά στις βάσεις δεδομένων του παρόντος άρθρου. 8. Δεν συνιστά ανακριβή δήλωση, ούτε επιφέρει αποκλεισμό αρνητική δήλωση οικονομικού φορέα στο σχετικό ερώτημα του ΕΕΕΣ, εφόσον συντρέχουν οι περιστάσεις της παρ. 2^{A} του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού. 9. Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ. Η συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση υπογράφεται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 79^{A}, περί	αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών-μελών. 7. Η Γενική Δ/νση Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, διαθέτει και ενημερώνει στο e-Certis πλήρη κατάλογο των βάσεων δεδομένων, οι οποίες περιλαμβάνουν σχετικές πληροφορίες για τους οικονομικούς φορείς και μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών μελών. Κατόπιν αιτήσεως, η εν λόγω Γενική Διεύθυνση κοινοποιεί στα λοιπά κράτη-μέλη και στην Αρχή κάθε πληροφορία που αφορά τις βάσεις δεδομένων του παρόντος άρθρου.

υπογραφής Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης.»	
Άρθρο 27 **Υπογραφή Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης – Κατάργηση παρ. 3 και τροποποίηση παρ.4 άρθρου 79Α ν. 4412/2016** Καταργείται η παρ. 3 και τροποποιείται η παρ. 4 του άρθρου 79Α του ν. 4412/2016 (Α' 147) και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 79Α Υπογραφή Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης 1.Κατά την υποβολή του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) του άρθρου 79, είναι δυνατή, με μόνη την υπογραφή του κατά περίπτωση εκπροσώπου του οικονομικού φορέα, η προκαταρκτική απόδειξη των λόγων αποκλεισμού που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 73 για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν. 2. Ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησής του κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης. 3. [Καταργήθηκε] 4. Το ΕΕΕΣ φέρει υπογραφή με ημερομηνία εντός του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής. Αν στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας	**Άρθρο 79Α Υπογραφή Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης.** 1. Κατά την υποβολή του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) του άρθρου 79, είναι δυνατή, με μόνη την υπογραφή του κατά περίπτωση εκπροσώπου του οικονομικού φορέα η προκαταρκτική απόδειξη των λόγων αποκλεισμού που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 73 για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν. 2. Ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησής του κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης. 3. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται και για την υπογραφή του Τυποποιημένου Εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) το οποίο εκδίδει η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.). 4. Το ΕΕΕΣ ή το ΤΕΥΔ κατά περίπτωση μπορεί να υπογράφεται έως δέκα (10) ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής.

υπογραφής του ΕΕΕΣ και της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής έχουν επέλθει μεταβολές στα δηλωθέντα στοιχεία, εκ μέρους του, στο ΕΕΕΣ, ο οικονομικός φορέας αποσύρει την προσφορά του, χωρίς να απαιτείται απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Στη συνέχεια μπορεί να την υποβάλει εκ νέου με επίκαιρο ΕΕΕΣ.»	
Άρθρο 28 **Αποδεικτικά μέσα – Τροποποίηση παρ. 2, 3, 9 και 10 άρθρου 80 ν. 4412/2016** Οι παρ. 2, 3, 9 και 10 του άρθρου 80 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 80 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 80 Αποδεικτικά μέσα (άρθρο 60 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) 1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στις παρ. 2, 4 και 5 και στο Παράρτημα XII του Προσαρτήματος Α', ως απόδειξη της μη ύπαρξης λόγων αποκλεισμού, όπως αναφέρονται στα άρθρα 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 75 και 76. Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν αποδεικτικά μέσα, πλην εκείνων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 82, περί προτύπων διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης. Όσον αφορά στο άρθρο 78, περί στήριξης στις ικανότητες άλλων φορέων, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να στηρίζονται σε οποιοδήποτε κατάλληλο μέσο προκειμένου να αποδείξουν στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχουν τους αναγκαίους πόρους στη διάθεσή τους.	**Άρθρο 80 Αποδεικτικά μέσα (άρθρο 60 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 4 και 5 και στο Παράρτημα XII του Προσαρτήματος Α΄, ως απόδειξη της μη ύπαρξης λόγων αποκλεισμού, όπως αναφέρονται στα άρθρα 73 και 74 και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 75 και 76. Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν αποδεικτικά μέσα, πλην εκείνων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 82. Όσον αφορά το άρθρο 78, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να στηρίζονται σε οποιοδήποτε κατάλληλο μέσο προκειμένου να αποδείξουν στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχουν τους αναγκαίους πόρους στη διάθεσή τους. 2. Οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ως επαρκή απόδειξη του ότι ο οικονομικός φορέας δεν εμπίπτει σε καμία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 73: α) για την παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου, την προσκόμιση αποσπάσματος του σχετικού μητρώου, όπως του ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμου εγγράφου που εκδίδεται από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους-μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο εν λόγω οικονομικός φορέας, από τον οποίο προκύπτει ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις. Η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω αποσπάσματος αφορά και τα πρόσωπα του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 73, β) για τις παραγράφους 2 και 4 περίπτωση β΄ του άρθρου 73, πιστοποιητικό που εκδίδεται

2. Οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ως επαρκή απόδειξη του ότι ο οικονομικός φορέας δεν εμπίπτει σε καμία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 73: α) για την παρ. 1 του εν λόγω άρθρου, την προσκόμιση αποσπάσματος του σχετικού μητρώου, όπως του ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμου εγγράφου που εκδίδεται από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους-μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο εν λόγω οικονομικός φορέας, από τον οποίο προκύπτει ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις. Η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω αποσπάσματος αφορά και τα πρόσωπα του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 73, β) για τις παρ. 2 και 4 περ. β' του άρθρου 73, πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, Αν το κράτος-μέλος ή η εν λόγω χώρα δεν εκδίδει τέτοιου είδους έγγραφο ή πιστοποιητικό ή όπου το έγγραφο ή το πιστοποιητικό αυτό δεν καλύπτει όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παρ. 1, στις περ. α' και β' της παρ. 2 και στην περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 73, το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη - μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού του κράτους - μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας. Οι αρμόδιες δημόσιες αρχές παρέχουν, όπου κρίνεται αναγκαίο, επίσημη δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι δεν εκδίδονται τα έγγραφα ή τα πιστοποιητικά της παρούσας ή ότι τα έγγραφα αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην	από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, γ) για την περίπτωση γ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 73, πιστοποιητικό από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, από το οποίο να προκύπτουν οι πράξεις επιβολής προστίμου που έχουν εκδοθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής. Αν το κράτος-μέλος ή η εν λόγω χώρα δεν εκδίδει τέτοιου είδους έγγραφο ή πιστοποιητικό ή όπου το έγγραφο ή το πιστοποιητικό αυτό δεν καλύπτει όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, στις περιπτώσεις α΄ και β΄ της παραγράφου 2 και στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 73, το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη - μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού του κράτους - μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας. Οι αρμόδιες δημόσιες αρχές παρέχουν, όπου κρίνεται αναγκαίο, επίσημη δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι δεν εκδίδονται τα έγγραφα ή τα πιστοποιητικά της παρούσας παρ. ή ότι τα έγγραφα αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, στις περιπτώσεις α΄ και β΄ της παραγράφου 2 και στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 73. Οι επίσημες δηλώσεις καθίστανται διαθέσιμες μέσω του επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (e-Certis) του άρθρου 81. 3. Για την απόδειξη της απαίτησης της παραγράφου 2 του άρθρου 75, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν πιστοποιητικό/βεβαίωση του οικείου επαγγελματικού μητρώου του Παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α΄, με το οποίο να πιστοποιείται αφενός η εγγραφή τους σε αυτό και το ειδικό επάγγελμά τους, κατά τα

παρ. 1, στις περ. α’ και β’ της παρ. 2 και στην περ. β’ της παρ. 4 του άρθρου 73. Οι επίσημες δηλώσεις καθίστανται διαθέσιμες μέσω του επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (e-Certis) του άρθρου 81. 3. Για την απόδειξη της απαίτησης της παρ. 2 του άρθρου 75, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν πιστοποιητικό/βεβαίωση του οικείου επαγγελματικού μητρώου του Παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α’, με το οποίο να πιστοποιούνται η εγγραφή τους σε αυτό και το ειδικό επάγγελμά τους, σύμφωνα με όσα ορίζονται και στα άρθρα 76, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου και 77, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά περίπτωση. Για την απόδειξη άσκησης γεωργικού ή κτηνοτροφικού επαγγέλματος, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν βεβαίωση άσκησης επαγγέλματος, από αρμόδια διοικητική αρχή ή αρχή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης. 4. Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια του οικονομικού φορέα μπορεί, κατά κανόνα, να αποδεικνύεται με ένα ή περισσότερα από τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στο Μέρος Ι του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α’. Εάν ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο, το οποίο η αναθέτουσα αρχή κρίνει κατάλληλο. 5. Η τεχνική ικανότητα των οικονομικών φορέων μπορεί να αποδεικνύεται με έναν ή περισσότερους από τους τρόπους που αναφέρονται στο Μέρος ΙΙ του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α’, ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα	ειδικότερα οριζόμενα και στα άρθρα 76 και 77, κατά περίπτωση. Για την απόδειξη άσκησης γεωργικού ή κτηνοτροφικού επαγγέλματος, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν σχετική βεβαίωση άσκησης επαγγέλματος, από αρμόδια διοικητική αρχή ή αρχή Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης. 4. Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια του οικονομικού φορέα μπορεί, κατά κανόνα, να αποδεικνύεται με ένα ή περισσότερα από τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στο Μέρος Ι του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α΄. Εάν ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο, το οποίο η αναθέτουσα αρχή κρίνει κατάλληλο. 5. Η τεχνική ικανότητα των οικονομικών φορέων μπορεί να αποδεικνύεται με έναν ή περισσότερους από τους τρόπους που αναφέρονται στο Μέρος ΙΙ του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α΄, ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών. 6. Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα παραπάνω, κατά περίπτωση δικαιολογητικά, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 19. 7. Εφόσον ζητηθεί, η Αρχή θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών κάθε πληροφορία σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στα άρθρα 73 και 74, την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας και τις χρηματοοικονομικές και τεχνικές ικανότητες των προσφερόντων που αναφέρονται στα άρθρα 75, 76 και 77, καθώς και κάθε πληροφορία σχετικά με τα αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στο παρόν άρθρο. 8. Σε περίπτωση διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, για την απόδειξη της αθέτησης των υποχρεώσεων στους τομείς του κοινωνικοασφαλιστικού και του εργατικού δικαίου της παραγράφου 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παράγραφο 4 περίπτωση α΄

και τη χρήση των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών. 6. Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα παραπάνω, κατά περίπτωση δικαιολογητικά, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 19, περί οικονομικών φορέων. 7. Εφόσον ζητηθεί, η ΕΑΑΔΗΣΥ θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών κάθε πληροφορία σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στα άρθρα 73 και 74, την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας και τις χρηματοοικονομικές και τεχνικές ικανότητες των προσφερόντων που αναφέρονται στα άρθρα 75, 76 και 77, καθώς και κάθε πληροφορία σχετικά με τα αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στο παρόν άρθρο. 8. Σε περίπτωση διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, για την απόδειξη της αθέτησης των υποχρεώσεων στους τομείς του κοινωνικοασφαλιστικού και του εργατικού δικαίου της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την περ. α΄ της παρ. 4 του άρθρου 73, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται, κατ' ελάχιστον, να εφαρμόσει όσα ορίζονται στις περ. β' και δ' της παρ. 2 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 (Α'115). 9. Τα αποδεικτικά έγγραφα του παρόντος άρθρου και του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α', μπορεί να εξειδικεύονται στα πρότυπα και υποδείγματα εγγράφων σύμβασης που εκδίδει η ΕΑΑΔΗΣΥ, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53. Σε δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ και έως τα όρια των άρθρων 118 και 328, οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να απαιτούν ως απόδειξη για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παρ. 1 του άρθρου 73 , την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης εκ μέρους του	του άρθρου 73, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται, κατ' ελάχιστον, να εφαρμόσει τα οριζόμενα στις περιπτώσεις β΄ και δ΄ της παρ. 2 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 (Α΄115). 9. Τα αποδεικτικά έγγραφα του παρόντος άρθρου και του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α΄, μπορεί να εξειδικεύονται στις στα πρότυπα έγγραφα σύμβασης που εκδίδει η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53. Σε δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. και έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να απαιτούν ως απόδειξη για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 1 του άρθρου 73 του παρόντος, την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης εκ μέρους του οικονομικού φορέα, σε περίπτωση φυσικού προσώπου, ή σε περίπτωση νομικού προσώπου την υποβολή αυτής εκ μέρους του νομίμου εκπροσώπου, όπως αυτός ορίζεται στην περίπτωση 79Α του παρόντος. 10. Τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5.10.1961, που κυρώθηκε με το ν. 1497/1984 (Α΄188). Ειδικά τα αλλοδαπά ιδιωτικά έγγραφα συνοδεύονται από μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα επικυρωμένη είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας είτε από πρόσωπο κατά νόμο αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο. Στα έγγραφα της σύμβασης του άρθρου 53 μπορεί να ορίζεται ότι ενημερωτικά και τεχνικά φυλλάδια και άλλα έντυπα -εταιρικά ή μη- με ειδικό τεχνικό περιεχόμενο μπορούν να υποβάλλονται σε άλλη γλώσσα, χωρίς να συνοδεύονται από μετάφραση στην ελληνική. 11. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ). 12. Τα αποδεικτικά μέσα γίνονται αποδεκτά κατά τον ακόλουθο τρόπο: α) τα δικαιολογητικά που αφορούν την παράγραφο 1 του άρθρου 73, την

οικονομικού φορέα, σε περίπτωση φυσικού προσώπου, ή σε περίπτωση νομικού προσώπου την υποβολή αυτής εκ μέρους του νομίμου εκπροσώπου, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 79[A]. 10. Τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5ης.10.1961, που κυρώθηκε με τον ν. 1497/1984 (Α'188). Τα αλλοδαπά ιδιωτικά έγγραφα συνοδεύονται από μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα, επικυρωμένη είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας είτε από πρόσωπο κατά νόμο αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο. 11. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας, με την έννοια της περ. 30 της παρ.1 του άρθρου 2. 12. Τα αποδεικτικά μέσα γίνονται αποδεκτά κατά τον ακόλουθο τρόπο: α) τα δικαιολογητικά που αφορούν στην παρ. 1 του άρθρου 73 και την περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 73 εφόσον έχουν εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή τους, β) τα δικαιολογητικά που αφορούν στην παρ. 2 του άρθρου 73, εφόσον είναι εν ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής τους, άλλως, στην περίπτωση που δεν αναφέρεται χρόνος ισχύος, να έχουν εκδοθεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. α', γ) τα δικαιολογητικά που αφορούν στην παρ. 2 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής, τα αποδεικτικά ισχύουσας εκπροσώπησης σε περίπτωση νομικών προσώπων, και τα πιστοποιητικά αρμόδιας αρχής σχετικά με την ονομαστικοποίηση των μετοχών σε περίπτωση ανωνύμων εταιρειών, εφόσον έχουν εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή τους, εκτός εάν στις ειδικές διατάξεις έκδοσης αυτών προβλέπεται περίπτωση γ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 73 και την περίπτωση β΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 73 εφόσον έχουν εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή τους, β) τα λοιπά δικαιολογητικά που αφορούν την παράγραφο 2 του άρθρου 73 εφόσον είναι εν ισχύ κατά το χρόνο υποβολής τους, άλλως, στην περίπτωση που δεν αναφέρεται χρόνος ισχύος, να έχουν εκδοθεί κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη περίπτωση, γ) τα δικαιολογητικά που αφορούν την παράγραφο 2 του άρθρου 75, τα αποδεικτικά ισχύουσας εκπροσώπησης σε περίπτωση νομικών προσώπων, και τα πιστοποιητικά αρμόδιας αρχής σχετικά με την ονομαστικοποίηση των μετοχών σε περίπτωση ανωνύμων εταιρειών, εφόσον έχουν εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή τους, δ) οι ένορκες βεβαιώσεις, εφόσον έχουν συνταχθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή τους και ε) οι υπεύθυνες δηλώσεις, εφόσον έχουν συνταχθεί μετά την κοινοποίηση της πρόσκλησης για την υποβολή των δικαιολογητικών. 13. Τα έγγραφα του παρόντος υποβάλλονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4250/2014 (Α΄ 94). Ειδικά τα αποδεικτικά τα οποία αποτελούν ιδιωτικά έγγραφα, μπορεί να γίνονται αποδεκτά και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους.

συγκεκριμένος χρόνος ισχύος και είναι σε ισχύ κατά την υποβολή τους, δ) οι ένορκες βεβαιώσεις, εφόσον έχουν συνταχθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή τους και ε) οι υπεύθυνες δηλώσεις, εφόσον έχουν συνταχθεί μετά την κοινοποίηση της πρόσκλησης για την υποβολή των δικαιολογητικών. 13. Τα έγγραφα του παρόντος υποβάλλονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2690/1999 (Α'45) και των άρθρων 13 και 15 του ν. 4727/2020 (Α' 184). Ειδικά τα αποδεικτικά τα οποία αποτελούν ιδιωτικά έγγραφα, μπορεί να γίνονται αποδεκτά και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους.»	
Άρθρο 29 Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων – Τροποποίηση τίτλου και αντικατάσταση άρθρου 86 ν. 4412/2016 Στον τίτλο του άρθρου 86 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», και το άρθρο 86 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 86 Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων – Εξουσιοδοτικές διατάξεις (άρθρο 67 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) 1. Με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων νόμου ή διοικητικών πράξεων σχετικά με την τιμή ορισμένων αγαθών ή την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές βασίζουν την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. 2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής προσδιορίζεται βάσει της τιμής ή του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους - αποτελεσματικότητας, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 87, περί	**Άρθρο 86** **Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων (άρθρο 67 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων νόμου ή διοικητικών πράξεων σχετικά με την τιμή ορισμένων αγαθών ή την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές βασίζουν την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. 2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής προσδιορίζεται βάσει της τιμής ή του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους-αποτελεσματικότητας, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 87 και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή/και κοινωνικών

κοστολόγησης του κύκλου ζωής, και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή κοινωνικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης. Στα κριτήρια αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται, ιδίως: α) η ποιότητα, περιλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά, καθώς και η εμπορία και οι σχετικοί όροι, β) η οργάνωση, τα προσόντα και η εμπειρία του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, στην περίπτωση που η ποιότητα του διατεθέντος προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο εκτέλεσης της σύμβασης, γ) η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική υποστήριξη, δ) οι όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία και η προθεσμία παράδοσης ή η προθεσμία ολοκλήρωσης ή περαίωσης, ε) η παροχή της εγγύησης της παρ. 10 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων στ) η προσαύξηση του προβλεπόμενου στα έγγραφα της σύμβασης χρόνου εγγύησης. 3. Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά, κατά την παρ. 2, εξειδικεύονται ιδίως σε: α) απασχόληση εργαζομένων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού κατά την έννοια των διάταξεων του ν. 4430/2016 (Α’ 205), περί «Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και Ανάπτυξης των φορέων της και άλλες διατάξεις», για χρονικό διάστημα δώδεκα (12) τουλάχιστον μηνών πριν από τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, β) διευκόλυνση της κοινωνικής ή/και εργασιακής ένταξης ατόμων που	πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης. Στα κριτήρια αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται, ιδίως: α) η ποιότητα, περιλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά και η εμπορία και οι σχετικοί όροι, β) η οργάνωση, τα προσόντα και η εμπειρία του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, στην περίπτωση που η ποιότητα του διατεθέντος προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο εκτέλεσης της σύμβασης, γ) η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική υποστήριξη, δ) οι όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία και η προθεσμία παράδοσης ή η προθεσμία ολοκλήρωσης ή περαίωσης, ε) η παροχή της εγγύησης της παραγράφου 2 του άρθρου 72, στ) η προσαύξηση του προβλεπόμενου στα έγγραφα της σύμβασης χρόνου εγγύησης, 3. Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά, κατά την προηγούμενη παράγραφο, εξειδικεύονται ιδίως σε: α) απασχόληση εργαζομένων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4019/2011 (Α΄ 216), για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δώδεκα (12) μηνών πριν τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, β) διευκόλυνση της κοινωνικής ή/και εργασιακής ένταξης ατόμων που προέρχονται από ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, γ) καταπολέμηση των διακρίσεων ή/και δ) προαγωγή της ισότητας ανδρών και γυναικών. 4. Στα κριτήρια της παραγράφου 2 στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελέτης μπορούν να περιλαμβάνονται επιπλέον και ιδίως: α) ο βαθμός κατανόησης του αντικειμένου και των στόχων της προς εκπόνηση μελέτης όπως προκύπτει από την τεχνική έκθεση της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 2 του

προέρχονται από ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, γ) καταπολέμηση των διακρίσεων ή/και δ) προαγωγή της ισότητας ανδρών και γυναικών. 4. Στα κριτήρια της παρ. 2 στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελέτης μπορούν να περιλαμβάνονται επιπλέον και ιδίως: α) ο βαθμός κατανόησης του αντικειμένου και των στόχων της προς εκπόνηση μελέτης όπως προκύπτει από την τεχνική έκθεση της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 94, περί περιεχομένου φακέλου «Τεχνική προσφορά», με εντοπισμό των θεμάτων στα οποία πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία κατά την εκπόνηση της μελέτης, β) η πληρότητα και αξιοπιστία της μεθοδολογίας εκπόνησης της μελέτης, βάσει των στοιχείων των περ. β' και γ' της παρ. 2 του άρθρου 94, και συγκεκριμένα: ο βαθμός κάλυψης των απαιτήσεων της προς εκπόνηση μελέτης από δραστηριότητες που παρουσιάζει ο οικονομικός φορέας, ο βαθμός επάρκειας των ενεργειών και διαδικασιών για την παραγωγή της μελέτης, περιλαμβανομένων και των ενεργειών του συντονιστή, καθώς και η τεκμηρίωση της δυνατότητας υλοποίησης και η αξιοπιστία του προτεινόμενου χρονοδιαγράμματος, σε συνδυασμό με τη στελέχωση της ομάδας μελέτης και τα παρεχόμενα στοιχεία από τα οποία διασφαλίζεται ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους πόρους, για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο ποιοτικό επίπεδο, γ) η οργάνωση του οικονομικού φορέα, βάσει των στοιχείων των περ. δ' και ε' της παρ. 2 του άρθρου 94 και συγκεκριμένα η σαφήνεια στον καθορισμό των καθηκόντων της ομάδας, η επάρκεια της προτεινόμενης ομάδας μελέτης σε σχέση με τη δομή του οργανογράμματος και ο βαθμός συνοχής της προτεινόμενης ομάδας μελέτης,	άρθρου 94, με εντοπισμό των θεμάτων στα οποία πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία κατά την εκπόνηση της μελέτης, β) η πληρότητα και αξιοπιστία της μεθοδολογίας εκπόνησης της μελέτης, βάσει των στοιχείων των περιπτώσεων β΄ και γ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 94, δηλαδή συγκεκριμένα: ο βαθμός κάλυψης των απαιτήσεων της προς εκπόνηση μελέτης από δραστηριότητες που παρουσιάζει ο οικονομικός φορέας, ο βαθμός επάρκειας των ενεργειών και διαδικασιών για την παραγωγή της μελέτης, περιλαμβανομένων και των ενεργειών του συντονιστή, καθώς και η τεκμηρίωση της δυνατότητας υλοποίησης και η αξιοπιστία του προτεινόμενου χρονοδιαγράμματος, σε συνδυασμό με τη στελέχωση της ομάδας μελέτης και τα παρεχόμενα στοιχεία από τα οποία διασφαλίζεται ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους πόρους, για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο ποιοτικό επίπεδο, γ) η οργάνωση του οικονομικού φορέα, βάσει των στοιχείων των περιπτώσεων δ΄ και ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 94 και συγκεκριμένα: η σαφήνεια στον καθορισμό των καθηκόντων της ομάδας και η επάρκεια της προτεινόμενης ομάδας μελέτης σε σχέση με τη δομή του οργανογράμματος και ο βαθμός συνοχής της προτεινόμενης ομάδας μελέτης, δ) η ευκολία κατασκευής της τεχνικής λύσης και η εκτίμηση της δαπάνης του έργου, που περιλαμβάνει τη δαπάνη κατασκευής του έργου και την ετήσια δαπάνη λειτουργίας και συντήρησης κατά τη διάρκεια ζωής του έργου εφόσον στα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνονται συγκεκριμένοι παράμετροι υπολογισμού της δαπάνης λειτουργίας και συντήρησης, όπως προκύπτουν από την τεχνική έκθεση της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 94. 5. Στα κριτήρια της παραγράφου 2 στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών, μπορούν να περιλαμβάνονται επιπλέον και ιδίως η ορθότητα αντίληψης από τον οικονομικό φορέα του αντικειμένου και των απαιτήσεων της σύμβασης, η επιτυχής επισήμανση προβλημάτων κατά την υλοποίηση και η διαμόρφωση κατάλληλων προτάσεων για την

δ) η ευκολία κατασκευής της τεχνικής λύσης και η εκτίμηση της δαπάνης του έργου, που περιλαμβάνει τη δαπάνη κατασκευής του έργου και την ετήσια δαπάνη λειτουργίας και συντήρησης κατά τη διάρκεια ζωής του έργου, εφόσον στα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνονται συγκεκριμένες παράμετροι υπολογισμού της δαπάνης λειτουργίας και συντήρησης, όπως προκύπτουν από την τεχνική έκθεση της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 94. 5. Στα κριτήρια της παρ. 2 στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών μπορούν να περιλαμβάνονται και η ορθότητα αντίληψης από τον οικονομικό φορέα του αντικειμένου και των απαιτήσεων της σύμβασης, η επιτυχής επισήμανση προβλημάτων κατά την υλοποίηση και η διαμόρφωση κατάλληλων προτάσεων για την επίλυσή τους, η επαρκής ανάλυση - εξειδίκευση της καταλληλότητας και αποτελεσματικότητας της μεθοδολογίας υλοποίησης και των απαραίτητων εργαλείων υποστήριξης της εφαρμογής της, καθώς και η αποτελεσματική επικοινωνία του οικονομικού φορέα με την αναθέτουσα αρχή, κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης, ο αποτελεσματικός προσδιορισμός - τεκμηρίωση των κρίσιμων παραγόντων επιτυχίας και η παρουσίαση εναλλακτικών τρόπων διασφάλισής τους, η ορθολογική ανάλυση του αντικειμένου της σύμβασης σε ενότητες εργασιών και η σύνδεσή τους με τα ελάχιστα απαιτούμενα παραδοτέα και το χρονοδιάγραμμα που περιγράφονται στις τεχνικές προδιαγραφές αυτού, η πληρότητα - επάρκεια του καθορισμού των περιεχομένων των προσφερομένων παραδοτέων και η τεκμηρίωση της διασφάλισης εφαρμοσιμότητας των λύσεων που προτείνονται, η καταλληλότητα του μοντέλου οργάνωσης της παροχής των υπηρεσιών, η επάρκεια και σαφήνεια κατανομής αρμοδιοτήτων στα μέλη της	επίλυσή τους, η επαρκής ανάλυση - εξειδίκευση της καταλληλότητας και αποτελεσματικότητας της μεθοδολογίας υλοποίησης και των απαραίτητων εργαλείων υποστήριξης της εφαρμογής της, καθώς και η αποτελεσματική επικοινωνία του οικονομικού φορέα με την αναθέτουσα αρχή, κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης, ο αποτελεσματικός προσδιορισμός - τεκμηρίωση των κρίσιμων παραγόντων επιτυχίας και παρουσίαση εναλλακτικών τρόπων διασφάλισης τους, η ορθολογική ανάλυση του αντικειμένου της σύμβασης σε ενότητες εργασιών και σύνδεσή τους με τα ελάχιστα απαιτούμενα παραδοτέα και το χρονοδιάγραμμα που περιγράφονται στις τεχνικές προδιαγραφές αυτού, η πληρότητα - επάρκεια του καθορισμού των περιεχομένων των προσφερομένων παραδοτέων και τεκμηρίωση της διασφάλισης εφαρμοσιμότητας των λύσεων που προτείνονται, η καταλληλότητα του μοντέλου οργάνωσης της παροχής των υπηρεσιών, η επάρκεια και σαφήνεια κατανομής αρμοδιοτήτων στα μέλη της Ομάδας Έργου, τα επίπεδα διοίκησης. 6. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελετών (πλήρους μελέτης ή επιμέρους σταδίων αυτής), οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης μόνο εφόσον συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις, και κατόπιν γνώμης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής: α) όταν δεν απαιτούνται τεχνικά στοιχεία άλλα, πέραν των ήδη περιεχομένων στο Φάκελο Δημόσιας Σύμβασης, όπως κατά κύριο λόγο στις περιπτώσεις τοπογραφικών μελετών ή γεωτεχνικών ερευνών ή β) όταν περιέχονται στο Φάκελο Δημόσιας Σύμβασης επαρκή τεχνικά στοιχεία, ιδίως εγκεκριμένες μελέτες προηγούμενων σταδίων και είναι σε ισχύ εκδοθείσα Α.Ε.Π.Ο. ή γ) όταν πρόκειται για μελέτη μικρού ή απλού έργου ή έργου χωρίς αβεβαιότητες ως προς την τεχνική λύση ή δ) όταν πρόκειται περί μελετών που, κατά τις ισχύουσες προδιαγραφές, εκπονούνται σε ένα στάδιο και των οποίων η έγκριση δεν προϋποθέτει κανενός είδους αδειοδότηση ή

ομάδας έργου, καθώς και τα επίπεδα διοίκησης. 6. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελετών, ήτοι πλήρους μελέτης ή επιμέρους σταδίων αυτής, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης, μόνο εφόσον συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις, και κατόπιν γνώμης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής: α) Όταν δεν απαιτούνται τεχνικά στοιχεία άλλα, πέραν των ήδη περιεχομένων στο φάκελο δημόσιας σύμβασης, όπως κατά κύριο λόγο στις περιπτώσεις τοπογραφικών μελετών ή γεωτεχνικών ερευνών ή κυκλοφοριακών μελετών ή οικονομικών μελετών. β) Όταν περιέχονται στον φάκελο δημόσιας σύμβασης επαρκή τεχνικά στοιχεία από εγκεκριμένες μελέτες προηγούμενων σταδίων και είναι σε ισχύ εκδοθείσα Α.Ε.Π.Ο.. 7. Το στοιχείο του κόστους μπορεί επίσης να λαμβάνει τη μορφή σταθερής τιμής ή κόστους βάσει του οποίου οι οικονομικοί φορείς θα ανταγωνίζονται αποκλειστικά και μόνο βάσει ποιοτικών κριτηρίων. 8. Τα κριτήρια ανάθεσης θεωρούνται ότι συνδέονται με το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης, εφόσον συνδέονται με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν στο πλαίσιο της σύμβασης σε σχέση με οποιαδήποτε πτυχή της και σε οποιοδήποτε από τα στάδια του κύκλου ζωής της, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται: α) στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, διάθεσης ή εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή β) στη συγκεκριμένη διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής της, έστω και αν οι εν λόγω παράγοντες δεν αποτελούν μέρος της υλικής υπόστασής της. 9. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στην εν λόγω	θεσμοθετημένη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης, όπως ιδίως των τοπογραφικών, κυκλοφοριακών και οικονομικών. 7. Το στοιχείο του κόστους μπορεί επίσης να λαμβάνει τη μορφή σταθερής τιμής ή κόστους βάσει του οποίου οι οικονομικοί φορείς θα ανταγωνίζονται αποκλειστικά και μόνο βάσει ποιοτικών κριτηρίων. 8. Τα κριτήρια ανάθεσης θεωρούνται ότι συνδέονται με το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης, εφόσον συνδέονται με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν στο πλαίσιο της σύμβασης σε σχέση με οποιαδήποτε πτυχή της και σε οποιοδήποτε από τα στάδια του κύκλου ζωής της, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται: α) στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, διάθεσης ή εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή β) στη συγκεκριμένη διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής της, έστω και αν οι εν λόγω παράγοντες δεν αποτελούν μέρος της υλικής υπόστασής της. 9. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στην εν λόγω αναθέτουσα αρχή. Διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης. Εάν υπάρχουν αμφιβολίες, οι αναθέτουσες αρχές επαληθεύουν αποτελεσματικά την ακρίβεια των πληροφοριών και αποδείξεων, τις οποίες παρέχουν οι προσφέροντες. 10. Η αναθέτουσα αρχή διευκρινίζει στα έγγραφα της σύμβασης την σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα κριτήρια που έχουν επιλεγεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, εκτός εάν αυτό καθορίζεται μόνο βάσει της τιμής. Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη περιθωρίου διακύμανσης με το κατάλληλο μέγιστο εύρος. Εάν δεν είναι δυνατή η στάθμιση για αντικειμενικούς λόγους, η αναθέτουσα αρχή

αναθέτουσα αρχή. Διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης. Εάν υπάρχουν αμφιβολίες, οι αναθέτουσες αρχές επαληθεύουν αποτελεσματικά την ακρίβεια των πληροφοριών και αποδείξεων, τις οποίες παρέχουν οι προσφέροντες. 10. Η αναθέτουσα αρχή διευκρινίζει στα έγγραφα της σύμβασης τη σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα κριτήρια που έχουν επιλεγεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, εκτός εάν αυτό καθορίζεται μόνο βάσει της τιμής. Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη περιθωρίου διακύμανσης με το κατάλληλο μέγιστο εύρος. Εάν δεν είναι δυνατή η στάθμιση για αντικειμενικούς λόγους, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει τα κριτήρια με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας. Ειδικότερα κατά την ανάθεση σύμβασης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών το κριτήριο της τιμής έχει βαρύτητα τριάντα τοις εκατό (30%) και τα λοιπά κριτήρια ανάθεσης έχουν συνολική βαρύτητα εβδομήντα τοις εκατό (70 %). Με απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου ορίζονται επί μέρους κριτήρια πλην της τιμής, που δύνανται να χρησιμοποιούνται για την ανάθεση και η επιμέρους βαρύτητά τους, ενώ μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, η οποία εκδίδεται κατόπιν γνώμης του οικείου Τεχνικού Συμβουλίου, να ορίζεται μικρότερο ποσοστό βαρύτητας του 30% για το κριτήριο της τιμής. 11. Το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας των κριτηρίων αξιολόγησης,	επισημαίνει τα κριτήρια με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας. 11. Το άθροισμα των σχετικών συντελεστών βαρύτητας των Ομάδων κριτηρίων αξιολόγησης ανέρχεται σε κάθε περίπτωση σε 100. Η βαθμολόγηση και κατάταξη των προσφορών γίνεται, σύμφωνα με τον τύπο: U = σ1.K1 +σ2 .K2+ ..+σν .Kν όπου: «σν» είναι ο συντελεστής βαρύτητας του κριτηρίου ανάθεσης Kν και ισχύει σ1+σ2+..σν=1. Κάθε κριτήριο αξιολόγησης βαθμολογείται αυτόνομα με βάση τα στοιχεία της προσφοράς. Η βαθμολόγηση πρέπει να είναι πλήρως και ειδικά αιτιολογημένη και να περιλαμβάνει υποχρεωτικά, εκτός από τη βαθμολογία, και την λεκτική διατύπωση της κρίσης ανά κριτήριο. Προσωρινός ανάδοχος αναδεικνύεται εκείνος του οποίου η προσφορά έχει συγκεντρώσει το μεγαλύτερο αριθμό στο U». 12. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οικονομικές προσφορές βαθμολογούνται σε εκατονταβάθμια κλίμακα και η βαθμολογία ΒΟΠι της κάθε οικονομικής προσφοράς ΟΠι ισούται με το προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης ως εξής: ΒΟΠι = 100 x (1-ΟΠι/ΠΑ), όπου ΠΑ: είναι η προεκτιμώμενη αμοιβή. 13. Στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, όταν η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει της τιμής ή του κόστους η βαθμολογία κάθε κριτηρίου αξιολόγησης κυμαίνεται από 100 έως 120 βαθμούς. Η βαθμολογία είναι 100 βαθμοί για τις περιπτώσεις που ικανοποιούνται ακριβώς όλοι οι όροι του κριτηρίου. Η βαθμολογία αυτή αυξάνεται έως 120 βαθμούς, όταν υπερκαλύπτονται οι όροι του κριτηρίου. Η συνολική βαθμολογία της προσφοράς, όπως προκύπτει από τον τύπο της παραγράφου 11 κυμαίνεται από 100 έως 120 βαθμούς. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης μεγαλύτερο περιθώριο διακύμανσης από το αναφερόμενο στο πρώτο εδάφιο από 100 έως 150 βαθμούς, προσαρμόζοντας αναλόγως τους όρους της

εκφρασμένων σε επί τοις εκατό, ανέρχεται σε κάθε περίπτωση σε 100. Η βαθμολόγηση και κατάταξη των τεχνικών προσφορών γίνεται, σύμφωνα με τον τύπο: $T = \sigma_1 x K_1 + \sigma_2 x K_2 + ..+ \sigma_v x K_v$, όπου «$\sigma_v$» είναι ο συντελεστής βαρύτητας, «K_v» η βαθμολογία του κριτηρίου αξιολόγησης και U η συνολική βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς και ισχύει $\sigma_1+\sigma_2+..\sigma_v = 1$. Κάθε κριτήριο αξιολόγησης βαθμολογείται αυτόνομα με βάση τα στοιχεία της προσφοράς. Η βαθμολόγηση πρέπει να είναι πλήρως και ειδικά αιτιολογημένη και να περιλαμβάνει υποχρεωτικά, εκτός από τη βαθμολογία, και τη λεκτική διατύπωση της κρίσης ανά κριτήριο. 11α. α) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών που εκδίδεται κατόπιν γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, καθορίζονται τα κριτήρια της παρ. 2 που δύναται κάθε αναθέτουσα αρχή να περιλαμβάνει στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου. Υποχρεωτικά μεταξύ των ανωτέρω κριτηρίων περιλαμβάνεται ως κριτήριο με συντελεστή βαρύτητας δέκα τοις εκατό (10%) τουλάχιστον η πλήρωση των στοιχειωδών κριτηρίων της εργαλειοθήκης της Ε.Ε. για τις Κατασκευές, όπως καθορίζονται στο εκάστοτε ισχύον «Δελτίο Προϊόντος Πράσινη Δημόσια Σύμβαση (ΠΔΣ) για Κατασκευές». β) Η αναθέτουσα αρχή δύναται, με αιτιολογημένη απόφασή της, να αποκλίνει από τα μη υποχρεωτικά κριτήρια της περ. α) μετά από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Κατασκευών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. γ) Η προσφορά προσθέτου χρόνου εγγύησης συνοδεύεται (πέραν της εγγύησης καλής εκτέλεσης) από εγγύηση «προσθέτου χρόνου εγγύησης», σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. δ΄ της παρ. 1 του άρθρου 72,	διαδικασίας σύνα-ψης σύμβασης. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί να προσδιοριστεί: α) Ως εκείνη που παρουσιάζει τον μικρότερο λόγο της προσφερόμενης ή συγκριτικής τιμής της προσφοράς προς τη βαθμολογία των κριτηρίων αξιολόγησης που δεν αφορούν την τιμή ή το κόστος. Συγκριτική τιμή προσφοράς είναι η τιμή, στην περίπτωση που για τη διαμόρφωσή της λαμβάνονται υπόψη ένα ή περισσότερα είδη κόστους, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 87, εφόσον προβλέπεται από τα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή, στην περίπτωση αυτή, καθορίζει με σαφήνεια στα έγγραφα της σύμβασης τον ακριβή τρόπο υπολογισμού της συγκριτικής τιμής προσφοράς (π.χ. με μαθηματικό τύπο). β) Με εφαρμογή του τύπου της παραγράφου 11 στον οποίο θα αποτυπώνεται η μέθοδος βάσει της οποίας εφαρμόζεται στάθμιση για την ποιότητα και την τιμή. 14. Αν κριτήριο ανάθεσης έχει οριστεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής κατά το παρόν άρθρο και η διαδικασία σύναψης της σύμβασης διενεργείται από ΚΑΑ, τα κριτήρια, οι τυχόν ομάδες στις οποίες αυτά κατατάσσονται, καθώς και οι συντελεστές βαρύτητας αυτών εγκρίνονται από την ΚΑΑ. 15. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης, ή μπορεί να περιορίζεται η χρήση τους σε ορισμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών ή ορισμένα είδη συμβάσεων. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων σχετικά με την στάθμιση των επιμέρους κριτηρίων ανάθεσης, τους συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων ανάθεσης που σχετίζονται με την τεχνική προσφορά, ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης. Η

που κατατίθεται με την υπογραφή της σύμβασης. 12. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οικονομικές προσφορές βαθμολογούνται σε εκατονταβάθμια κλίμακα και η βαθμολογία ΒΟΠι της κάθε οικονομικής προσφοράς ΟΠι προκύπτει από το προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης «ε» ως εξής: ΒΟΠι=(120*ε) / (20+ε). 13. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, όταν η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει της τιμής ή του κόστους, η βαθμολογία κάθε κριτηρίου αξιολόγησης κυμαίνεται από εκατό (100) έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς. Η βαθμολογία είναι εκατό (100) βαθμοί για τις περιπτώσεις που ικανοποιούνται ακριβώς όλοι οι όροι του κριτηρίου. Η βαθμολογία αυτή αυξάνεται έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς, όταν υπερκαλύπτονται οι όροι του κριτηρίου. Η συνολική βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς, όπως προκύπτει από τον τύπο της παρ. 11 κυμαίνεται από εκατό (100) έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης μεγαλύτερο περιθώριο διακύμανσης από το αναφερόμενο στο πρώτο εδάφιο από εκατό (100) έως εκατό πενήντα (150) βαθμούς, προσαρμόζοντας αναλόγως τους όρους της διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί να προσδιοριστεί: α) Ως εκείνη που παρουσιάζει τον μικρότερο λόγο της προσφερόμενης ή συγκριτικής τιμής της προσφοράς προς τη βαθμολογία των κριτηρίων αξιολόγησης που δεν αφορούν την τιμή ή το κόστος. Συγκριτική τιμή προσφοράς είναι η τιμή, στην περίπτωση που για τη διαμόρφωσή της λαμβάνονται υπόψη	αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα οριζόμενα στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. 16. Στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού σχετικά με τη στάθμιση των επιμέρους κριτηρίων ανάθεσης, τους συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων ανάθεσης που σχετίζονται με την τεχνική προσφορά, ανά κατηγορία και εκτιμώμενη αξία σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα οριζόμενα στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του συλλογικού οργάνου της παραγράφου 5 του άρθρου 41.

ένα ή περισσότερα είδη κόστους, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 87, εφόσον προβλέπεται από τα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή, στην περίπτωση αυτή, καθορίζει με σαφήνεια στα έγγραφα της σύμβασης τον ακριβή τρόπο υπολογισμού της συγκριτικής τιμής προσφοράς, όπως με μαθηματικό τύπο. β) Για τις δημόσιες συμβάσεις παροχής γενικών υπηρεσιών η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί εναλλακτικά να είναι εκείνη που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη τιμή (Α) της σχέσης: $A = \sigma_T x (T/T_{max}) + \sigma_o x (O_{min}/O)$, όπου: Τ = Συνολική βαθμολογία τεχνικής προσφοράς, T_{max}= Συνολική βαθμολογία της καλύτερης τεχνικής προσφοράς, O_{min} = τιμή χαμηλότερης οικονομικής προσφοράς, Ο = τιμή οικονομικής προσφοράς, σ_T = Συντελεστής βαρύτητας τεχνικής προσφοράς, ποσοστό επί τοις εκατό, που μπορεί να κυμαίνεται από εξήντα (60) έως ογδόντα (80), σ_O = Συντελεστής βαρύτητας οικονομικής προσφοράς, ποσοστό επί τοις εκατό, που μπορεί να κυμαίνεται από είκοσι (20) έως σαράντα (40). Το άθροισμα των δύο συντελεστών βαρύτητας ισούται με εκατό (100). 14. Αν κριτήριο ανάθεσης έχει οριστεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής κατά το παρόν άρθρο και η διαδικασία σύναψης της σύμβασης διενεργείται από ΚΑΑ, τα κριτήρια, οι ομάδες στις οποίες αυτά κατατάσσονται, καθώς και οι συντελεστές βαρύτητας αυτών εγκρίνονται από την ΚΑΑ. 15. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο	

ανάθεσης, ή μπορεί να περιορίζεται η χρήση τους σε ορισμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών ή ορισμένα είδη συμβάσεων. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών σχετικά με τη στάθμιση των επιμέρους κριτηρίων ανάθεσης, τους συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων ανάθεσης που σχετίζονται με την τεχνική προσφορά, ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από όσα ορίζονται στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. 16. Στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων σχετικά με τη στάθμιση των επιμέρους κριτηρίων ανάθεσης, τους συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων ανάθεσης που σχετίζονται με την τεχνική προσφορά, ανά κατηγορία και εκτιμώμενη αξία σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από όσα ορίζονται στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του συλλογικού οργάνου της παρ. 5 του άρθρου 41.»	
Άρθρο 30 **Κοστολόγηση του κύκλου ζωής – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 4 και 5 άρθρου 87 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 87 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», οι παρ. 4 και 5 τροποποιούνται και το άρθρο 87 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 87 Κοστολόγηση κύκλου ζωής – Εξουσιοδοτικές διατάξεις (άρθρο 68 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)	**Άρθρο 87** **Κοστολόγηση του κύκλου ζωής (άρθρο 68 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Η κοστολόγηση του κύκλου ζωής καλύπτει, στο βαθμό που αρμόζει, ένα μέρος ή το σύνολο των ακόλουθων ειδών κόστους κατά

1. Η κοστολόγηση του κύκλου ζωής καλύπτει, στον βαθμό που αρμόζει, ένα μέρος ή το σύνολο των ακόλουθων ειδών κόστους κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, μιας υπηρεσίας ή ενός έργου: α) κόστος που βαρύνει την αναθέτουσα αρχή ή άλλους χρήστες, όπως: αα) το κόστος που σχετίζεται με την απόκτηση, ββ) το κόστος χρήσης, όπως για την κατανάλωση ενέργειας και άλλων πόρων/πηγών, γγ) το κόστος συντήρησης, δδ) το κόστος τέλους του κύκλου ζωής, όπως το κόστος συλλογής και ανακύκλωση, β) το κόστος που οφείλεται σε εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες που συνδέονται με το προϊόν, την υπηρεσία ή το έργο στη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, εφόσον η οικονομική αξία τους μπορεί να προσδιοριστεί και να επαληθευτεί· στο κόστος αυτό μπορεί να περιλαμβάνεται το κόστος εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και άλλων εκπομπών ρύπων, καθώς και το κόστος για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. 2. Όταν η αναθέτουσα αρχή αποτιμά το κόστος χρησιμοποιώντας προσέγγιση κοστολόγησης του κύκλου ζωής, αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τα δεδομένα που πρέπει να υποβάλουν οι προσφέροντες και τη μέθοδο που θα χρησιμοποιήσει για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής βάσει των εν λόγω δεδομένων. Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την αποτίμηση του κόστους, το οποίο οφείλεται σε εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες, οφείλει να πληροί το σύνολο των ακόλουθων προϋποθέσεων: α) βασίζεται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις. Συγκεκριμένα, όταν αυτή δεν έχει εκπονηθεί για επαναλαμβανόμενη ή συνεχή χρήση, δεν συνεπάγεται αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή	τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, μιας υπηρεσίας ή ενός έργου: α) κόστος που βαρύνει την αναθέτουσα αρχή ή άλλους χρήστες, όπως: αα) το κόστος που σχετίζεται με την απόκτηση, ββ) το κόστος χρήσης, όπως για την κατανάλωση ενέργειας και άλλων πόρων / πηγών, γγ) το κόστος συντήρησης, δδ) το κόστος τέλους του κύκλου ζωής, όπως το κόστος συλλογής και ανακύκλωσης, β) το κόστος που οφείλεται σε εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες που συνδέονται με το προϊόν, την υπηρεσία ή το έργο στη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, εφόσον η οικονομική αξία τους μπορεί να προσδιοριστεί και να επαληθευτεί· στο κόστος αυτό μπορεί να περιλαμβάνεται το κόστος εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και άλλων εκπομπών ρύπων, καθώς και το κόστος για το μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. 2. Όταν η αναθέτουσα αρχή αποτιμά το κόστος χρησιμοποιώντας προσέγγιση κοστολόγησης του κύκλου ζωής, αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τα δεδομένα που πρέπει να υποβάλουν οι προσφέροντες και τη μέθοδο που θα χρησιμοποιήσει για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής βάσει των εν λόγω δεδομένων. Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την αποτίμηση του κόστους, το οποίο οφείλεται σε εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες, οφείλει να πληροί το σύνολο των ακόλουθων προϋποθέσεων: α) βασίζεται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις. Συγκεκριμένα, όταν αυτή δεν έχει εκπονηθεί για επαναλαμβανόμενη ή συνεχή χρήση, δεν συνεπάγεται αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων, β) είναι προσιτή σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, γ) τα απαιτούμενα δεδομένα μπορεί να παρασχεθούν μετά από εύλογη προσπάθεια από τους οικονομικούς φορείς που επιδεικνύουν τη μέση δυνατή επιμέλεια, περιλαμβανομένων των φορέων τρίτων χωρών που είναι μέρη της ΣΔΣ ή άλλων διεθνών συμφωνιών που δεσμεύουν την Ένωση.

μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων, και β) είναι προσιτή σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, και γ) τα απαιτούμενα δεδομένα μπορεί να παρασχεθούν μετά από εύλογη προσπάθεια από τους οικονομικούς φορείς που επιδεικνύουν τη μέση δυνατή επιμέλεια, περιλαμβανομένων των φορέων τρίτων χωρών που είναι μέρη της ΣΔΣ ή άλλων διεθνών συμφωνιών που δεσμεύουν την Ένωση. 3. Σε περιπτώσεις όπου με νομοθετική πράξη της Ένωσης έχει καταστεί υποχρεωτική μια κοινή μέθοδος υπολογισμού του κόστους του κύκλου ζωής, η εν λόγω κοινή μέθοδος εφαρμόζεται για την αξιολόγηση του κόστους κύκλου ζωής. 4. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εξειδικεύονται, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών τα κριτήρια της περ. α' της παρ. 2, οι τρόποι προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής των έργων/μελετών/υπηρεσιών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 5. Για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, μπορεί να εξειδικεύονται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τα κριτήρια της περ. α' της παρ. 2, οι τρόποι προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής ανά αγαθό ή κατηγορία αγαθών και ανά γενική υπηρεσία ή κατηγορία γενικών υπηρεσιών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. **Άρθρο 31** **Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 1, 5 και 6**	3. Σε περιπτώσεις όπου με νομοθετική πράξη της Ένωσης έχει καταστεί υποχρεωτική μια κοινή μέθοδος υπολογισμού του κόστους του κύκλου ζωής, η εν λόγω κοινή μέθοδος εφαρμόζεται για την αξιολόγηση του κόστους κύκλου ζωής. Κατάλογος των εν λόγω νομοθετικών διατάξεων και, όπου κριθεί απαραίτητο, των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων με τις οποίες αυτές συμπληρώνονται, περιλαμβάνεται στο Παράρτημα XIII του Προσαρτήματος Α΄. 4. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να καθορίζονται, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων τα κριτήρια της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 2, οι τρόποι προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής των έργων/μελετών/υπηρεσιών, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα. 5. Για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και λοιπών υπηρεσιών, μπορεί να καθορίζονται, με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, τα κριτήρια της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 2, οι τρόποι προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής των αγαθών/υπηρεσιών, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα. **Άρθρο 88** **Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής

και προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 88 ν. 4412/2016 Στον τίτλο του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», οι παρ. 1, 5 και 6 τροποποιούνται, προστίθεται παρ. 7 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 88 Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στην σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. 2. Οι εξηγήσεις της παρ. 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων	προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. 2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφος 1μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 89. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18. 4. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτό τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας, την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό

συμβάσεων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, περί υπεργολαβίας, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 89, περί δικαιολογητικών σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18. 4. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτό τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας, την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Αν η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. 5. Εφόσον ζητηθεί, η ΕΑΑΔΗΣΥ θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που η Ελλάδα έχει στη διάθεσή της, όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα σχετικά με τα δικαιολογητικά	τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Επιτροπή. 5. Εφόσον ζητηθεί, η Αρχή θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που η Ελλάδα έχει στη διάθεσή της όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα— σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται σε σχέση με τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παράγραφο 2. 6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα οριζόμενα στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου.

και τα έγγραφα που προσκομίζονται ως προς τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παρ. 2. 6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. 7. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και του Υπουργού Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και ο τρόπος σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με μηχανισμούς καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Με την ίδια απόφαση μπορεί να ορίζονται τα κριτήρια βάσει των οποίων η	

αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα αναφερόμενα σε αυτές.»	
Άρθρο 32 **Ισότιμες και ισοδύναμες προσφορές – Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 90 ν. 4412/2016** Η παρ. 4 του άρθρου 90 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιείται και το άρθρο 90 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 90 Ισότιμες και ισοδύναμες προσφορές 1. Αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, ισότιμες θεωρούνται οι προσφορές με την ίδια ακριβώς τιμή. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν ισότιμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον του αρμόδιου συλλογικού οργάνου και παρουσία αυτών των οικονομικών φορέων. 2. Αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψή προσφορά και δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει της τιμής, ισοδύναμες θεωρούνται οι προσφορές με την ίδια συνολική τελική βαθμολογία μεταξύ δύο ή περισσοτέρων προσφερόντων. 3. Στην περίπτωση της παρ. 2, στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με τη μεγαλύτερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς. Σε περίπτωση ισοβαθμίας και ως προς την τεχνική προσφορά η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισοδύναμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον του αρμόδιου γνωμοδοτικού συλλογικού οργάνου και παρουσία αυτών των οικονομικών φορέων.	**Άρθρο 90** **Ισότιμες και ισοδύναμες προσφορές** 1. Αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, ισότιμες θεωρούνται οι προσφορές με την ίδια ακριβώς τιμή. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν ισότιμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον του αρμοδίου συλλογικού οργάνου και παρουσία αυτών των οικονομικών φορέων. 2. Αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψή προσφορά και δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει της τιμής, ισοδύναμες θεωρούνται οι προσφορές με την ίδια συνολική τελική βαθμολογία μεταξύ δύο ή περισσοτέρων προσφερόντων. 3. Στην περίπτωση της παρ. 2, στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με τη μεγαλύτερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς. Σε περίπτωση ισοβαθμίας και ως προς την τεχνική προσφορά η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισοδύναμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον του αρμοδίου γνωμοδοτικού συλλογικού οργάνου και παρουσία αυτών των οικονομικών φορέων. 4. Στην περίπτωση της παρ. 2, στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών στα έγγραφα της σύμβασης ορίζεται ότι η ανάθεση γίνεται είτε στην προσφορά με την μεγαλύτερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς είτε στην προσφορά με τη χαμηλότερη τιμή, ανάλογα με την βαρύτητα του κάθε κριτηρίου, όπως αυτή προκύπτει από την ποσοστιαία αναλογία μεταξύ τους στα έγγραφα της σύμβασης. Αν οι ισοδύναμες προσφορές έχουν την ίδια τιμή ή την ίδια βαθμολογία τεχνικής προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων

4. Στην περίπτωση της παρ. 2, στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών η ανάθεση γίνεται στην προσφορά με τη μεγαλύτερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς. Αν οι ισοδύναμες προσφορές έχουν την ίδια βαθμολογία τεχνικής προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισοδύναμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον του αρμόδιου γνωμοδοτικού συλλογικού οργάνου και παρουσία αυτών των οικονομικών φορέων.»	που υπέβαλαν τις ισοδύναμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον του αρμοδίου γνωμοδοτικού συλλογικού οργάνου και παρουσία αυτών των οικονομικών φορέων.
Άρθρο 33 **Περιεχόμενο προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 4, προσθήκη παρ. 4^{A} και κατάργηση παρ.2, 3 και 7 άρθρου 92 ν. 4412/2016** Οι παρ. 4 και 8 του άρθρου 92 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται, προστίθεται παρ. 4Α, καταργούνται οι παρ. 2, 3 και 7 και το άρθρο 92 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 92 Περιεχόμενο προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής– Καταργούμενες διατάξεις 1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης, που δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, οι προσφορές και αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται μέσα σε σφραγισμένο φάκελο, στον οποίο πρέπει να αναγράφονται ευκρινώς: α) η λέξη προσφορά ή αίτηση συμμετοχής, β) η επωνυμία της αναθέτουσας αρχής, γ) ο τίτλος της σύμβασης, δ) η καταληκτική ημερομηνία (ημερομηνία λήξης προθεσμίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής), ε) τα στοιχεία του οικονομικού φορέα. 2. (Καταργήθηκε) 3. (Καταργήθηκε)	**Άρθρο 92** **Περιεχόμενο προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής** 1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης, που δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, οι προσφορές και αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται μέσα σε σφραγισμένο φάκελο, στον οποίο πρέπει να αναγράφονται ευκρινώς: α) η λέξη Προσφορά ήΑίτηση συμμετοχής, β) η επωνυμία της αναθέτουσας αρχής, γ) ο τίτλος της σύμβασης, δ) η καταληκτική ημερομηνία (ημερομηνία λήξης προθεσμίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής), ε) τα στοιχεία του οικονομικού φορέα. 2. Στην ανοικτή διαδικασία οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν με την προσφορά τους τα ακόλουθα: α) Ξεχωριστό σφραγισμένο φάκελο, με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 93, β) ξεχωριστό σφραγισμένο φάκελο, με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά», εφόσον απαιτείται από τα έγγραφα της σύμβασης, ο οποίος περιέχει τα τεχνικά στοιχεία της προσφοράς, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 94 για τις συμβάσεις που αφορά το άρθρο αυτό και τα προβλεπόμενα στα έγγραφα της σύμβασης. Αν τα τεχνικά στοιχεία της προσφοράς δεν είναι δυνατόν, λόγω μεγάλου όγκου, να τοποθετηθούν στον κυρίως φάκελο, τότε αυτά συσκευάζονται χωριστά και ακολουθούν τον κυρίως φάκελο με τις ίδιες ενδείξεις και

4. Οι προσφορές και οι αιτήσεις συμμετοχής, καθώς και τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε αυτές, συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5ης.10.1961, που κυρώθηκε με τον ν. 1497/1984 (Α' 188). Τα αλλοδαπά ιδιωτικά έγγραφα συνοδεύονται από μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα, επικυρωμένη είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις κείμενες διατάξεις είτε από πρόσωπο κατά νόμο αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο. Στα έγγραφα της σύμβασης του άρθρου 53 μπορεί να ορίζεται ότι ενημερωτικά και τεχνικά φυλλάδια και άλλα έντυπα, εταιρικά ή μη, με ειδικό τεχνικό περιεχόμενο, δηλαδή έντυπα με αμιγώς τεχνικά χαρακτηριστικά, όπως αριθμούς, αποδόσεις σε διεθνείς μονάδες, μαθηματικούς τύπους και σχέδια, που είναι δυνατόν να διαβαστούν σε κάθε γλώσσα και δεν είναι απαραίτητη η μετάφρασή τους, μπορούν να υποβάλλονται σε άλλη γλώσσα, χωρίς να συνοδεύονται από μετάφραση στην ελληνική. 4Α. Κατά παρέκκλιση της παρ. 4, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει την υποβολή ενός ή περισσότερων στοιχείων των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής σε μία ή περισσότερες επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης πέραν της ελληνικής, χωρίς να απαιτείται επικύρωσή τους, στο μέτρο που τα ανωτέρω έγγραφα είναι καταχωρισμένα σε επίσημους ιστότοπους φορέων πιστοποίησης, στους οποίους υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση μέσω διαδικτύου και εφόσον ο οικονομικός φορέας παραπέμπει σε αυτούς, προκειμένου η επαλήθευση της ισχύος τους να είναι ευχερής για την αναθέτουσα αρχή. 5. Ειδικά κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή φύλαξης και	γ) Ξεχωριστό σφραγισμένο φάκελο, με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά», εφόσον απαιτείται από τα έγγραφα της σύμβασης, ο οποίος περιέχει τα οικονομικά στοιχεία της προσφοράς, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 95 για τις συμβάσεις που αφορά το άρθρο αυτό και τα προβλεπόμενα στα έγγραφα της σύμβασης. Όταν το κριτήριο ανάθεσης της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς προσδιορίζεται βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας -τιμής, οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν και φάκελο τεχνικής προσφοράς και φάκελο οικονομικής προσφοράς. Οι ως άνω ξεχωριστοί σφραγισμένοι φάκελοι φέρουν επίσης τις ενδείξεις του κυρίως φακέλου της παρ. 1. 3. Στην κλειστή διαδικασία, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν με την αίτηση συμμετοχής τους μόνο τον φάκελο του άρθρου 93, εκτός από την εγγύηση συμμετοχής. Οι λοιποί φάκελοι της παρ. 2 και η εγγύηση συμμετοχής υποβάλλονται με την προσφορά τους. 4. Οι προσφορές και οι αιτήσεις συμμετοχής και τα περιλαμβανόμενα σε αυτές στοιχεία συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5ης.10.1961, που κυρώθηκε με το ν. 1497/1984 (Α΄ 188). Ειδικά, τα αλλοδαπά ιδιωτικά έγγραφα συνοδεύονται από μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα επικυρωμένη είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας είτε από πρόσωπο κατά νόμο αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο. Στα έγγραφα της σύμβασης του άρθρου 53μπορεί να ορίζεται ότι ενημερωτικά και τεχνικά φυλλάδια και άλλα έντυπα - εταιρικά ή μη - με ειδικό τεχνικό περιεχόμενο μπορούν να υποβάλλονται σε άλλη γλώσσα, χωρίς να συνοδεύονται από μετάφραση στην ελληνική. 5. Ειδικά κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών

ανεξάρτητα από το είδος της διαδικασίας που επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή: α) η αναθέτουσα αρχή ζητά από τους οικονομικούς φορείς να αναφέρουν υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης, στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τις πληροφορίες/στοιχεία των σημείων α' έως στ' της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 και β) οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, στην προσφορά τους να περιλαμβάνουν τις πληροφορίες/στοιχεία της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010. 6. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων που διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 36 όλα τα παραπάνω δικαιολογητικά υποβάλλονται σε (υπο)φακέλους (κατηγορία επισυναπτόμενων αρχείων στο ηλεκτρονικό σύστημα), σύμφωνα με όσα ορίζονται στις αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των παρ. 4 και 5 του άρθρου 36. 7. [Καταργήθηκε] 8. Στις περιπτώσεις που με την αίτηση συμμετοχής ή την προσφορά υποβάλλονται ιδιωτικά έγγραφα, αυτά γίνονται αποδεκτά είτε σύμφωνα με όσα προβλέπονται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον ν. 2690/1999 (Α' 45) είτε και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση, στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους και η οποία φέρει υπογραφή μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης.»	καθαρισμού ή/και φύλαξης και ανεξάρτητα από το είδος της διαδικασίας που επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή: α) η αναθέτουσα αρχή, ζητά από τους οικονομικούς φορείς να αναφέρουν υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης, στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τις πληροφορίες/στοιχεία των σημείων α΄ έως στ΄ της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 και β) οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, στην προσφορά τους να περιλαμβάνουν τις πληροφορίες/στοιχεία της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010. 6. Στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων που διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 36 όλα τα παραπάνω δικαιολογητικά υποβάλλονται σε (υπο)φακέλους (κατηγορία επισυναπτόμενων αρχείων στο ηλεκτρονικό σύστημα), σύμφωνα με τα οριζόμενα στις αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 36. 7. Στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων που διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 36, οι αλλοδαποί οικονομικοί φορείς δεν έχουν την υποχρέωση να υπογράφουν τα δικαιολογητικά του παρόντος με χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής, αλλά μπορεί να τα αυθεντικοποιούν με οποιονδήποτε άλλον πρόσφορο τρόπο, εφόσον στη χώρα προέλευσής τους δεν είναι υποχρεωτική η χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Στις περιπτώσεις αυτές η προσφορά ή η αίτηση συμμετοχής συνοδεύεται με υπεύθυνη δήλωση, στην οποία δηλώνεται ότι, στη χώρα προέλευσης δεν προβλέπεται η χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής ή ότι, στη χώρα προέλευσης δεν είναι υποχρεωτική η χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής για τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Η υπεύθυνη δήλωση του προηγούμενου εδαφίου φέρει υπογραφή έως και δέκα (10) ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής. 8. Στις περιπτώσεις που με την αίτηση

	συμμετοχής ή την προσφορά υποβάλλονται ιδιωτικά έγγραφα, αυτά γίνονται αποδεκτά είτε κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 4250/2014 (Α΄ 94) είτε και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση, στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους και η οποία φέρει υπογραφή μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης.
Άρθρο 34 **Περιεχόμενο φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής»– Αντικατάσταση άρθρου 93 ν. 4412/2016** Το άρθρο 93 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 93 Περιεχόμενο φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» Ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» περιέχει το ΕΕΕΣ του άρθρου 79 και την εγγύηση συμμετοχής, σύμφωνα με όσα προβλέπονται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 72 καθώς και πρόσθετα έγγραφα όπως καθορίζει η οικεία διακήρυξη. Τα ανωτέρω δεν ισχύουν για συμβάσεις που ανατίθενται με τις διαδικασίες των άρθρων 118 και 328, περί απευθείας ανάθεσης. Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα έγγραφα του προηγούμενου εδαφίου, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση πλην της εγγύησης συμμετοχής.»	**Άρθρο 93 Περιεχόμενο φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής»** Ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» περιέχει: α) στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης άνω των ορίων, το ΕΕΕΣ του άρθρου 79 και την εγγύηση συμμετοχής, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 72 και β) στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης κάτω των ορίων: αα) υπεύθυνη δήλωση κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 79, ββ) εγγύηση συμμετοχής, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 72, Τα ανωτέρω δεν ισχύουν για συμβάσεις με απευθείας ανάθεση των άρθρων 118 και 328. Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα παραπάνω κατά περίπτωση δικαιολογητικά των περιπτώσεων α΄ και β΄, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση πλην της εγγύησης συμμετοχής.
Άρθρο 35 **Περιεχόμενο φακέλου «Τεχνική Προσφορά» – Τροποποίηση παρ.5 άρθρου 94 ν. 4412/2016** Η παρ. 5 του άρθρου 94 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιείται και το άρθρο 94 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 94 Περιεχόμενο φακέλου «Τεχνική Προσφορά» 1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, στην περίπτωση που	**Άρθρο 94 Περιεχόμενο φακέλου «Τεχνική Προσφορά»** 1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, στην περίπτωση που εφαρμόζεται το άρθρο 50 και το κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά» περιέχει τουλάχιστον οριστική μελέτη όλων των απαραίτητων έργων. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας

εφαρμόζεται το άρθρο 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, και το κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «τεχνική προσφορά» περιέχει τουλάχιστον προμελέτη όλων των απαραίτητων έργων. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, στις οποίες κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, τα περιεχόμενα του φακέλου «τεχνική προσφορά» ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελετών, αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «τεχνική προσφορά» περιέχει ιδίως: α) τεχνική έκθεση για τη συγκεκριμένη μελέτη, στηριζόμενη στα υπάρχοντα στοιχεία του φακέλου δημόσιας σύμβασης, με επισήμανση των προβλημάτων και εισήγηση του τρόπου επίλυσής τους, β) πρόταση μεθοδολογίας, που περιλαμβάνει περιγραφή του γενικού προγράμματος εκπόνησης της μελέτης, δηλαδή τις απαιτούμενες επιμέρους δραστηριότητες, την αλληλουχία των σταδίων ή φάσεων της κύριας και των υποστηρικτικών μελετών (όταν πρόκειται για σύνθετη μελέτη) την αλληλοτροφοδότηση των μελετών με δεδομένα, τον καθορισμό σημείων ελέγχου και απαιτούμενων ενεργειών και διαδικασιών για την παραγωγή της μελέτης, γ) χρονοδιάγραμμα, στο οποίο περιγράφεται η χρονική αλληλουχία των δραστηριοτήτων της περ. β’, λαμβανομένου υπόψη του συνολικού χρόνου, όπως προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης,	σύμβασης έργου στις οποίες κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, τα περιεχόμενα του φακέλου «Τεχνική Προσφορά» ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελετών, αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά» περιέχει ιδίως: α) τεχνική έκθεση για τη συγκεκριμένη μελέτη, στηριζόμενη στα υπάρχοντα στοιχεία του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης, με επισήμανση των προβλημάτων και εισήγηση του τρόπου επίλυσής τους, β) πρόταση μεθοδολογίας, που περιλαμβάνει περιγραφή του γενικού προγράμματος εκπόνησης της μελέτης, δηλαδή τις απαιτούμενες επιμέρους δραστηριότητες, την αλληλουχία των σταδίων ή φάσεων της κύριας και των υποστηρικτικών μελετών (όταν πρόκειται για σύνθετη μελέτη) την αλληλοτροφοδότηση των μελετών με δεδομένα, τον καθορισμό σημείων ελέγχου και απαιτούμενων ενεργειών και διαδικασιών για την παραγωγή της μελέτης, γ) χρονοδιάγραμμα, στο οποίο περιγράφεται η χρονική αλληλουχία των δραστηριοτήτων της περίπτωσης β΄, λαμβανομένου υπόψη του συνολικού χρόνου, όπως προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, δ) οργανόγραμμα και έκθεση τεκμηρίωσης καθηκόντων και κατανομής εργασιών του συντονιστή και της ομάδας μελέτης, όπου παρουσιάζεται η κατανομή ευθυνών μεταξύ των μελών της και στοιχεία για την αποτελεσματικότητα της δράσης κάθε μέλους της ομάδας μελέτης σε αντίστοιχες ευθύνες με αυτές που αναλαμβάνει στην ομάδα μελέτης και το βαθμό επιτυχίας της, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων των περιπτώσεων β΄ και γ΄, και ε) στοιχεία για τη συνοχή της ομάδας μελέτης, από τα οποία να προκύπτει η δυνατότητα καλής συνεργασίας για την απρόσκοπτη και ποιοτικά αποδεκτή εκπόνηση της μελέτης. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών

δ) οργανόγραμμα και έκθεση τεκμηρίωσης καθηκόντων και κατανομής εργασιών του συντονιστή και της ομάδας μελέτης, όπου παρουσιάζεται η κατανομή ευθυνών μεταξύ των μελών της και στοιχεία για την αποτελεσματικότητα της δράσης κάθε μέλους της ομάδας μελέτης σε αντίστοιχες ευθύνες με αυτές που αναλαμβάνει στην ομάδα μελέτης και το βαθμό επιτυχίας της, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων των περ. β' και γ', και ε) στοιχεία για τη συνοχή της ομάδας μελέτης, από τα οποία να προκύπτει η δυνατότητα καλής συνεργασίας για την απρόσκοπτη και ποιοτικά αποδεκτή εκπόνηση της μελέτης. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, τα περιεχόμενα του φακέλου «τεχνική προσφορά» ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης, λαμβάνοντας υπόψη τα αναφερόμενα στην παρούσα παράγραφο με κατάλληλη προσαρμογή. 3. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελετών, και εφόσον τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 51, ο φάκελος «τεχνική προσφορά» περιλαμβάνει ιδίως, επιπλέον των αναφερομένων στην παρ. 2, και τεχνική έκθεση με τεχνική πρόταση-λύση, που περιλαμβάνει την εκτίμηση του γενικού και ειδικού αντικειμένου της μελέτης, με ανάλυση των επιμέρους ζητημάτων, διερεύνηση εναλλακτικών λύσεων, τεκμηρίωση των αντιστοίχων προτάσεων, καθώς και το κόστος υλοποίησης και λειτουργίας. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού μπορεί να εξειδικεύονται οι απαιτήσεις των υποβλητέων στοιχείων με τις τεχνικές εκθέσεις. 4. Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών και γενικών υπηρεσιών ο φάκελος της τεχνικής προσφοράς περιέχει ιδίως τα έγγραφα	υπηρεσιών, τα περιεχόμενα του φακέλου «Τεχνική Προσφορά» ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης, λαμβάνοντας υπόψη τα αναφερόμενα στην παρούσα παράγραφο με κατάλληλη προσαρμογή. 3. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελετών, και εφόσον τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 51, ο φάκελος «Τεχνική Προσφορά» περιλαμβάνει ιδίως, επιπλέον των αναφερομένων στην παρ. 2, και τεχνική έκθεση με τεχνική πρόταση-λύση, που περιλαμβάνει την εκτίμηση του γενικού και ειδικού αντικειμένου της μελέτης, με ανάλυση των επιμέρους ζητημάτων, διερεύνηση εναλλακτικών λύσεων, τεκμηρίωση των αντιστοίχων προτάσεων, καθώς και το κόστος υλοποίησης και λειτουργίας. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να εξειδικεύονται οι απαιτήσεις των υποβλητέων στοιχείων με τις τεχνικές εκθέσεις. 4. Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών και γενικών υπηρεσιών ο φάκελος της τεχνικής προσφοράς περιέχει ιδίως τα έγγραφα και τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την τεχνική επάρκεια, χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των προσφορών και περιγράφονται στα έγγραφα της σύμβασης. 5.α. Ειδικά στις συμβάσεις προμηθειών οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να ζητούν από τους προσφέροντες να δηλώνουν στην τεχνική τους προσφορά τη χώρα καταγωγής του τελικού προϊόντος που προσφέρουν. β. Στην περίπτωση που ζητείται στην τεχνική προσφορά η ανωτέρω δήλωση, ο προσφέρων, εφόσον κατασκευάζει ο ίδιος το τελικό προϊόν, πρέπει να δηλώνει στην προσφορά του, την επιχειρηματική μονάδα στην οποία θα κατασκευάσει το προσφερόμενο προϊόν, καθώς και τον τόπο εγκατάστασής της. Προσφορά στην οποία δεν θα υπάρχει η ανωτέρω δήλωση, θα απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Όταν οι προσφέροντες δεν θα κατασκευάσουν οι ίδιοι το τελικό προϊόν, σε δική τους επιχειρηματική μονάδα, στην προσφορά τους δηλώνουν την επιχειρηματική μονάδα, στην οποία θα κατασκευαστεί το

και τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την τεχνική επάρκεια, χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των προσφορών και περιγράφονται στα έγγραφα της σύμβασης. 5. Ειδικά στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητεί από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς να δηλώνουν στην τεχνική τους προσφορά: α. τη χώρα παραγωγής του προσφερόμενου προϊόντος και β. την επιχειρηματική μονάδα στην οποία παράγεται το προσφερόμενο προϊόν, καθώς και τον τόπο εγκατάστασής της».	προσφερόμενο προϊόν και τον τόπο εγκατάστασής της. Επίσης, στην προσφορά τους πρέπει να επισυνάψουν και υπεύθυνη δήλωσή τους προς την Αναθέτουσα Αρχή ότι, η κατασκευή του τελικού προϊόντος θα γίνει από την επιχείρηση στην οποία ανήκει ή η οποία εκμεταλλεύεται ολικά ή μερικά τη μονάδα κατασκευής του τελικού προϊόντος και ότι ο νόμιμος εκπρόσωπος της επιχείρησης αυτής ή ο επίσημος αντιπρόσωπός της έχει αποδεχθεί έναντί τους την εκτέλεση της συγκεκριμένης προμήθειας, σε περίπτωση κατακύρωσης στον προμηθευτή υπέρ του οποίου έγινε η αποδοχή. Προσφορά στην οποία δεν θα υπάρχουν οι ανωτέρω δηλώσεις θα απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Οι υπεύθυνες δηλώσεις φέρουν υπογραφή μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης.
Άρθρο 36 **Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών – Τροποποίηση παρ. 2, 5 και 6 άρθρου 95 ν. 4412/2016** Οι παρ. 2, 5 και 6 του άρθρου 95 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 95 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 95 Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών 1. Η οικονομική προσφορά (προσφερόμενη τιμή) δίνεται σε ευρώ. 2. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται, σύμφωνα με τα παρακάτω: α) αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, οι οικονομικοί φορείς προσφέρουν είτε συνολικό και ενιαίο ποσοστό έκπτωσης επί της προϋπολογιζόμενης δαπάνης για το συνολικό αντικείμενο του έργου που προκηρύσσεται με κατ' αποκοπή τίμημα, είτε επιμέρους ποσοστά έκπτωσης για κάθε ομάδα τιμών ομοειδών εργασιών του τιμολογίου και του προϋπολογισμού, εκφραζόμενα σε	**Άρθρο 95** **Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών** 1. Η οικονομική προσφορά (προσφερόμενη τιμή) δίδεται σε ευρώ. 2. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται, σύμφωνα με τα παρακάτω: α) αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, οι οικονομικοί φορείς προσφέρουν επιμέρους ποσοστά έκπτωσης για κάθε ομάδα τιμών ομοειδών εργασιών του τιμολογίου και του προϋπολογισμού, εκφραζόμενα σε ακέραιες μονάδες επί τοις εκατό (%), ιδίως όταν είναι μεγάλο το πλήθος των τιμών μονάδας, με τις οποίες θα καταρτισθεί η σύμβαση. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται, αριθμητικώς και ολογράφως, υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή. Τα επιμέρους ποσοστά έκπτωσης πρέπει να βρίσκονται σε ομαλή σχέση μεταξύ τους. Ομαλή είναι η προσφορά όταν κανένα επιμέρους ποσοστό έκπτωσης (Ει) δεν είναι μικρότερο από 1,10Εμ-10% ούτε μεγαλύτερο από 0,90Εμ + 10%. Προσφορά που έχει αποκλίσεις από τα όρια αυτά είναι απαράδεκτη. Είναι δυνατόν, σε κάποια ή κάποιες ομάδες εργασιών η προσφερόμενη

ακέραιες μονάδες επί τοις εκατό (%), ιδίως όταν είναι μεγάλο το πλήθος των τιμών μονάδας, με τις οποίες θα καταρτισθεί η σύμβαση. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται, αριθμητικώς και ολογράφως, υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή. Τα επιμέρους ποσοστά έκπτωσης πρέπει να βρίσκονται σε ομαλή σχέση μεταξύ τους. Ομαλή είναι η προσφορά όταν κανένα επιμέρους ποσοστό έκπτωσης (Ει) δεν είναι μικρότερο από 1,10Εμ-10% ούτε μεγαλύτερο από 0.90Εμ + 10%, όπου (Εμ) το μέσο ποσοστό έκπτωσης. Προσφορά που έχει αποκλίσεις από τα όρια αυτά είναι απαράδεκτη. Είναι δυνατόν, σε κάποια ή κάποιες ομάδες εργασιών η προσφερόμενη έκπτωση να είναι μηδενική, εφόσον τηρούνται οι παραπάνω απαιτήσεις ομαλότητας ή β) αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται με ελεύθερη συμπλήρωση ανοιχτού τιμολογίου, ιδίως όταν οι ποσότητες των εργασιών έχουν προμετρηθεί χωρίς κίνδυνο συμβατικών σφαλμάτων και δεν αναμένονται κατασκευαστικές αποκλίσεις. Στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς χορηγούνται από την αναθέτουσα αρχή, σε ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή, σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα που συμπεριλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης: βα) τιμολόγιο όμοιο με το τιμολόγιο της υπηρεσίας, στο οποίο όμως οι τιμές είναι ασυμπλήρωτες και ββ) προϋπολογισμός, όμοιος με τον προϋπολογισμό δημοπράτησης (εκτιμώμενη αξία σύμβασης) της αναθέτουσας αρχής στον οποίο όμως οι τιμές μονάδας, τα γινόμενα και τα αθροίσματα είναι ασυμπλήρωτα. Το κονδύλι για απρόβλεπτες δαπάνες, σύμφωνα με την περ. α` της παρ. 3 του άρθρου 156, συμπληρώνεται από την υπηρεσία. Οι οικονομικοί φορείς προσφέρουν τιμές, συμπληρώνοντας ηλεκτρονικά ή έντυπα το ασυμπλήρωτο	έκπτωση να είναι μηδενική, εφόσον τηρούνται οι παραπάνω απαιτήσεις ομαλότητας ή β) αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται με ελεύθερη συμπλήρωση ανοιχτού τιμολογίου, ιδίως όταν οι ποσότητες των εργασιών έχουν προμετρηθεί χωρίς κίνδυνο συμβατικών σφαλμάτων και δεν αναμένονται κατασκευαστικές αποκλίσεις. Στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς χορηγούνται από την αναθέτουσα αρχή, σε ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή, σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα που συμπεριλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης: αα) τιμολόγιο όμοιο με το τιμολόγιο της υπηρεσίας, στο οποίο όμως οι τιμές είναι ασυμπλήρωτες και ββ) προϋπολογισμός, όμοιος με τον προϋπολογισμό δημοπράτησης (εκτιμώμενη αξία σύμβασης) της αναθέτουσας αρχής στον οποίο όμως οι τιμές μονάδας, τα γινόμενα και τα αθροίσματα είναι ασυμπλήρωτα. Το κονδύλιο για απρόβλεπτες δαπάνες, σύμφωνα με την περίπτωση α΄ της παρ. 3 του άρθρου 156, συμπληρώνεται από την υπηρεσία. Οι οικονομικοί φορείς προσφέρουν τιμές, συμπληρώνοντας ηλεκτρονικά ή έντυπα το ασυμπλήρωτο τιμολόγιο και προϋπολογισμό με τις προσφερόμενες από αυτούς τιμές χωρίς όμως καμία δέσμευση ομαλότητας. Συμπληρώνουν επίσης τα γινόμενα των ποσοτήτων επί τις τιμές, τα επιμέρους και το γενικό άθροισμα, το ποσό για γενικά έξοδα και όφελος εργολάβου (Γ.Ε. και Ο.Ε.) βάσει του αναγραφόμενου ποσοστού, αν προβλέπεται χωριστά και το συνολικό άθροισμα του προϋπολογισμού προσφοράς. Όλες οι τιμές στο τιμολόγιο συμπληρώνονται ολογράφως επί ποινή απαραδέκτου. Αριθμητική μόνο αναγραφή τιμής στο τιμολόγιο δεν λαμβάνεται υπόψη. Η έκπτωση αποτελεί το λόγο του προϋπολογισμού προσφοράς με τον προϋπολογισμό (εκτιμώμενη αξίας σύμβασης) της υπηρεσίας, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το κονδύλιο για απρόβλεπτα (τεκμαρτή έκπτωση) ή γ) σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 50, η οικονομική προσφορά

τιμολόγιο και προϋπολογισμό με τις προσφερόμενες από αυτούς τιμές χωρίς όμως καμία δέσμευση ομαλότητας. Συμπληρώνουν επίσης, εφόσον απαιτείται από το επιλεγέν κριτήριο, τα γινόμενα των ποσοτήτων επί τις τιμές, τα επιμέρους και το γενικό άθροισμα, το ποσό για γενικά έξοδα και όφελος εργολάβου (Γ.Ε. και Ο.Ε.) βάσει του αναγραφόμενου ποσοστού, αν προβλέπεται χωριστά και το συνολικό άθροισμα του προϋπολογισμού προσφοράς. Όλες οι τιμές στο τιμολόγιο συμπληρώνονται ολογράφως επί ποινή απαραδέκτου. Αριθμητική μόνο αναγραφή τιμής στο τιμολόγιο δεν λαμβάνεται υπόψη. Η έκπτωση αποτελεί τον λόγο του προϋπολογισμού προσφοράς με τον προϋπολογισμό (εκτιμώμενη αξίας σύμβασης) της υπηρεσίας, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το κονδύλιο για απρόβλεπτα (τεκμαρτή έκπτωση) ή γ) σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, η οικονομική προσφορά δίνεται αποκλειστικά κατ' αποκοπή για ολόκληρο το έργο ή για τμήματα του έργου. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή ή βάσει υποδείγματος που περιλαμβάνεται ως Παράρτημα στα έγγραφα της σύμβασης. Με τα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να ζητείται και ανάλυση της κατ` αποκοπή προσφοράς από τον οικονομικό φορέα, προκειμένου να διαπιστωθούν και να αποτιμηθούν διαφοροποιήσεις που ενδεχομένως θα προκύψουν, κατά το στάδιο της εκτέλεσης. Στην περίπτωση αυτή η ανάλυση της κατ' αποκοπή προσφοράς επισυνάπτεται στη σύμβαση ή δ) σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 50, η οικονομική προσφορά δίδεται ως ποσοστό εξ αδιαιρέτου του ακινήτου και αντίστοιχων διηρημένων ιδιοκτησιών (αντιπαροχή) ή	δίδεται αποκλειστικά κατ' αποκοπή για ολόκληρο το έργο ή για τμήματα του έργου. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή ή βάσει υποδείγματος που περιλαμβάνεται ως Παράρτημα στα έγγραφα της σύμβασης. Με τα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να ζητείται και ανάλυση της κατ΄ αποκοπήν προσφοράς από το οικονομικό φορέα, προκειμένου να διαπιστωθούν και να αποτιμηθούν διαφοροποιήσεις που ενδεχόμενα θα προκύψουν, κατά το στάδιο της εκτέλεσης. Στην περίπτωση αυτή η ανάλυση της κατ' αποκοπήν προσφοράς επισυνάπτεται στη σύμβαση ή δ) σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 50, η οικονομική προσφορά δίδεται ως ποσοστό εξ αδιαιρέτου του ακινήτου και αντίστοιχων διηρημένων ιδιοκτησιών (αντιπαροχή) ή ε) σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 3 του άρθρου 50, η οικονομική προσφορά περιλαμβάνει και άλλα ανταλλάγματα, εκτός από πλήρη χρηματική καταβολή ή αντιπαροχή ακινήτων, έναντι της κατασκευής και πιθανόν της λειτουργίας και συντήρησης του έργου (μερική ή ολική αυτοχρηματοδότηση). Οι ανωτέρω περιπτώσεις, εκτός από την περίπτωση γ΄, μπορούν να εφαρμοστούν σε συνδυασμό μεταξύ τους στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης του ίδιου έργου, εφόσον η καθεμία αναφέρεται σε διαφορετικό αυτοτελές τμήμα του έργου. 3. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελετών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται ως εξής: οι συμμετέχοντες υποβάλουν έντυπο οικονομικής προσφοράς στο οποίο αναγράφουν την προσφερόμενη τιμή ανά κατηγορία μελέτης και τη συνολική τιμή για την εκτέλεση της σύμβασης. Η οικονομική προσφορά συντίθεται για κάθε επί μέρους κατηγορία μελέτης, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης δ΄ της παραγράφου 8 του άρθρου 53. Περιλαμβάνει, εκτός από τις αμοιβές για την εκπόνηση των μελετών, τις αμοιβές για τον προγραμματισμό, την επίβλεψη και την αξιολόγηση των αναγκαίων ερευνητικών εργασιών πάσης φύσεως, καθώς επίσης και των εργασιών /μελετών, σύμφωνα

ε) σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 3 του άρθρου 50, η οικονομική προσφορά περιλαμβάνει και άλλα ανταλλάγματα, εκτός από πλήρη χρηματική καταβολή ή αντιπαροχή ακινήτων, έναντι της κατασκευής και πιθανόν της λειτουργίας και συντήρησης του έργου (μερική ή ολική αυτοχρηματοδότηση). Οι ανωτέρω περιπτώσεις, εκτός από το πρώτο εδάφιο της περ. α και την περ. γ`, μπορούν να εφαρμοσθούν σε συνδυασμό μεταξύ τους στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης του ίδιου έργου, εφόσον η καθεμία αναφέρεται σε διαφορετικό αυτοτελές τμήμα του έργου. 3. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελετών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται ως εξής: οι συμμετέχοντες υποβάλουν έντυπο οικονομικής προσφοράς στο οποίο αναγράφουν την προσφερόμενη τιμή ανά κατηγορία μελέτης και τη συνολική τιμή για την εκτέλεση της σύμβασης. Η οικονομική προσφορά συντίθεται για κάθε επί μέρους κατηγορία μελέτης, σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. δ’ της παρ. 8 του άρθρου 53, περί περιεχομένου εγγράφων της σύμβασης. Περιλαμβάνει, εκτός από τις αμοιβές για την εκπόνηση των μελετών, τις αμοιβές για τον προγραμματισμό, την επίβλεψη και την αξιολόγηση των αναγκαίων ερευνητικών εργασιών πάσης φύσεως, καθώς επίσης και των εργασιών/μελετών, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην περ. δ’ της παρ. 8 του άρθρου 53. 4. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι συμμετέχοντες υποβάλλουν έντυπο οικονομικής προσφοράς, στο οποίο αναγράφουν την προσφερόμενη τιμή ανά κατηγορία υπηρεσιών και τη	με τα αναφερόμενα στην περίπτωση δ΄ της παραγράφου 8 του άρθρου 53. 4. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι συμμετέχοντες υποβάλλουν έντυπο οικονομικής προσφοράς, στο οποίο αναγράφουν την προσφερόμενη τιμή ανά κατηγορία υπηρεσιών και τη συνολική τιμή για την εκτέλεση της σύμβασης. 5. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, ισχύουν επιπλέον τα ακόλουθα: α) η τιμή του προς προμήθεια υλικού ή της παρεχόμενης υπηρεσίας δίνεται ανά μονάδα, όπως καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Στην τιμή περιλαμβάνονται οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, ως και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., για παράδοση του υλικού ή της παρεχόμενης υπηρεσίας στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, β) στις περιπτώσεις των παραγράφων 9 και 10 του άρθρου 53, όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται αναπροσαρμογή τιμών, τότε η οικονομική προσφορά υποβάλλεται υποχρεωτικά σε ποσοστό έκπτωσης επί της τιμής της εκτιμώμενης αξίας του υλικού ή της παροχής υπηρεσίας εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. 6. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει της τιμής, η τελευταία μπορεί να προκύπτει κατά την προσφερόμενη έκπτωση επί τοις εκατό στην τιμή του είδους, βάσει τιμών αναφοράς, όπως αυτές προσδιορίζονται από την κείμενη νομοθεσία. Στις περιπτώσεις αυτές η τιμή αναπροσαρμόζεται κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης με βάση την εκάστοτε ισχύουσα τιμή αναφοράς, εφαρμοζόμενου του ποσοστού έκπτωσης.

συνολική τιμή για την εκτέλεση της σύμβασης. 5. Στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, ισχύουν επιπλέον τα ακόλουθα: α) η τιμή του προς προμήθεια αγαθού ή της παρεχόμενης υπηρεσίας δίνεται ανά μονάδα, όπως καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Στην τιμή περιλαμβάνονται οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, καθώς και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., για παράδοση του υλικού ή της παρεχόμενης υπηρεσίας στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, β) στις περιπτώσεις των παρ. 9 και 10 του άρθρου 53, όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται αναπροσαρμογή τιμών, τότε η οικονομική προσφορά υποβάλλεται υποχρεωτικά σε ποσοστό έκπτωσης επί της τιμής της εκτιμώμενης αξίας του υλικού ή της παροχής υπηρεσίας εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. 6. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει της τιμής, η τελευταία μπορεί να προκύπτει κατά την προσφερόμενη έκπτωση επί τοις εκατό (%) στην τιμή του είδους ή της υπηρεσίας, βάσει τιμών αναφοράς, ιδίως όπως αυτές προσδιορίζονται από την κείμενη νομοθεσία ή βάσει τιμών που έχουν εγκριθεί από ρυθμιστική αρχή στην περίπτωση ρυθμιζόμενων αγορών. Στις περιπτώσεις αυτές η τιμή μπορεί να αναπροσαρμόζεται κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης με βάση την εκάστοτε ισχύουσα τιμή αναφοράς, εφαρμοζόμενου του ποσοστού έκπτωσης. Η αναπροσαρμογή της τιμής, προκειμένου να εφαρμοστεί, πρέπει να αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης.»	

Άρθρο 37 **Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής– Τροποποίηση τίτλου και παρ. 1 και 2, κατάργηση παρ. 3, 4, 5 και 6 άρθρου 96 ν. 4412/2016** Οι παρ. 1 και 2 τροποποιούνται, οι παρ. 3, 4, 5 και 6 καταργούνται και το άρθρο 96 διαμορφώνεται ως εξής: Άρθρο 96 Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής – Καταργούμενες διατάξεις 1. Όσοι επιθυμούν να λάβουν μέρος σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, πρέπει να υποβάλλουν προσφορά ή αίτηση συμμετοχής, εντός της προθεσμίας που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Οι προσφορές ή οι αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τα μέσα που προβλέπονται από τα έγγραφα της σύμβασης. 3. (Καταργήθηκε) 4. (Καταργήθηκε) 5. (Καταργήθηκε) 6. (Καταργήθηκε) 7. Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υπογράφεται υποχρεωτικά είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση είτε από εκπρόσωπό τους νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά απαραιτήτως πρέπει να προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του (συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους) κάθε μέλους της ένωσης, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής.»	**Άρθρο 96** **Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής** 1. Όσοι επιθυμούν να λάβουν μέρος σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, πρέπει να υποβάλλουν, επί αποδείξει, προσφορά ή αίτηση συμμετοχής, εντός της προθεσμίας που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Οι προσφορές ή οι αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή με οποιοδήποτε από τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις του παρόντος μέσα. 3. Προσφορές που περιέρχονται στην αναθέτουσα αρχή με οποιονδήποτε τρόπο πριν από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, δεν αποσφραγίζονται, αλλά παραδίδονται στο αρμόδιο όργανο προ της εκπνοής της προθεσμίας που καθορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης ή την πρόσκληση για την αποσφράγιση. 4. Η έναρξη υποβολής των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, που κατατίθενται κατά την καταληκτική ημερομηνία στο αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, κηρύσσεται από τον πρόεδρο αυτού, μισή ώρα πριν από την ώρα λήξης. Η παραλαβή μπορεί να συνεχισθεί και μετά την ώρα λήξης, αν η υποβολή, που έχει εμπρόθεσμα αρχίσει, συνεχίζεται χωρίς διακοπή λόγω του πλήθους των προσελθόντων ενδιαφερομένων οικονομικών φορέων. Η λήξη της παραλαβής κηρύσσεται επίσης από τον πρόεδρο του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου, με προειδοποίηση ολίγων λεπτών της ώρας και μετά την κήρυξη της λήξης δεν γίνεται δεκτή άλλη προσφορά ή αίτηση συμμετοχής. 5. Προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής που υποβάλλονται εκπρόθεσμα, επιστρέφονται χωρίς να αποσφραγισθούν ή να αξιολογηθούν αντιστοίχως. Στην κλειστή διαδικασία,

	προσφορά που υποβάλλεται από προσφέροντα που δεν προσκλήθηκε προς τούτο, επιστρέφεται χωρίς να αποσφραγισθεί. 6. Οι προσφορές και οι αιτήσεις συμμετοχής υπογράφονται και μονογράφονται ανά φύλλο από τον οικονομικό φορέα ή, σε περίπτωση νομικών προσώπων, από το νόμιμο εκπρόσωπο αυτών. 7. Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υπογράφεται υποχρεωτικά είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση είτε από εκπρόσωπό τους νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά απαραιτήτως πρέπει να προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του (συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους) κάθε μέλους της ένωσης, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής.
Άρθρο 39 **Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση παρ. 1, 2, 3 και 4 και προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 97 ν. 4412/2016** Οι παρ. 1, 2 3 και 4 τροποποιούνται προστίθεται παρ. 5 και το άρθρο 97 διαμορφώνεται ως εξής: **«Άρθρο 97** **Χρόνος ισχύος προσφορών** 1. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως μη κανονική. 2. Σε περίπτωση αιτήματος της αναθέτουσας αρχής για παράταση της ισχύος της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων, για τους οικονομικούς φορείς που αποδέχθηκαν την παράταση, πριν από τη λήξη ισχύος των προσφορών τους, οι προσφορές ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα. 3. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για χρονικό	**Άρθρο 97** **Χρόνος ισχύος προσφορών** 1. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως απαράδεκτη. 2. Σε περίπτωση αιτήματος για παράταση της ισχύος της προσφοράς, σύμφωνα με την περίπτωση α΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 72, για τους οικονομικούς φορείς που αποδέχθηκαν την παράταση, πριν τη λήξη ισχύος των προσφορών τους, οι προσφορές ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα. 3. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για χρονικό διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και ανέρχεται κατ' ελάχιστον σε έξι (6) μήνες, μέσα στο οποίο πρέπει να συναφθεί η σύμβαση. Όταν στο διαγωνισμό υποβάλλονται και τεχνικές προσφορές, ο χρόνος ισχύος των προσφορών ανέρχεται κατ' ελάχιστον σε δέκα (10) μήνες. Ειδικότερα, στους διαγωνισμούς που υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο ως άνω χρόνος ισχύος

διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και ανέρχεται κατ' ελάχιστον σε δέκα (10) μήνες, μέσα στο οποίο πρέπει να συναφθεί η σύμβαση. Όταν στον διαγωνισμό υποβάλλονται και τεχνικές προσφορές, ο χρόνος ισχύος των προσφορών ανέρχεται σε δώδεκα (12) κατ' ελάχιστον μήνες. Ειδικότερα, στους διαγωνισμούς που υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο ως άνω χρόνος ισχύος των προσφορών προσαυξάνεται κατά τρεις (3) επιπλέον μήνες αντίστοιχα. Στις περιπτώσεις των συμβάσεων του άρθρου 50, ο χρόνος ισχύος της προσφοράς ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. 4. Στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες από την επόμενη της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών. 5. Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη από τα έγγραφα της σύμβασης αρχική διάρκεια ισχύος της προσφοράς. Μετά από τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου ορίου χρόνου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν από την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους. Η διαδικασία ανάθεσης συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς.	των προσφορών προσαυξάνεται κατά τρεις (3) επιπλέον μήνες αντίστοιχα. Στις περιπτώσεις των συμβάσεων του άρθρου 50, ο χρόνος ισχύος της προσφοράς ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. 4. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες από την επόμενη της διενέργειας της διαδικασίας ανάθεσης. Η παράταση της ισχύος της προσφοράς μπορεί να λαμβάνει χώρα κατ΄ ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη από τα έγγραφα της σύμβασης αρχική διάρκεια ισχύος της προσφοράς. Μετά τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου ορίου χρόνου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν είτε να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους είτε όχι. Στην τελευταία περίπτωση, η διαδικασία συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς. Σε περίπτωση που λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή δύναται με αιτιολογημένη απόφασή της, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία είτε να παρατείνουν την προσφορά τους είτε όχι.

ΑνΑν λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή δύναται, με αιτιολογημένη απόφασή της, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία να παρατείνουν την προσφορά τους.»	
Άρθρο 38 **Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών – Αντικατάσταση άρθρου 100 ν. 4412/2016** «Άρθρο 100 Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών 1.Το αρμόδιο όργανο αρχίζει τη διαδικασία αποσφράγισης των προσφορών την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης ή από την σχετική πρόσκληση. 2. Αν ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια, στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής: α) Η αποσφράγιση των δικαιολογητικών συμμετοχής, της τεχνικής προσφοράς, εφόσον προβλέπεται η υποβολή της στα έγγραφα της σύμβασης και της οικονομικής προσφοράς γίνεται την ημερομηνία και ώρα που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης ή τη σχετική πρόσκληση. Στο στάδιο αυτό τα στοιχεία των προσφορών που αποσφραγίζονται είναι προσβάσιμα μόνο από τα μέλη του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου και την αναθέτουσα αρχή. Το αρμόδιο όργανο προβαίνει αρχικά στον έλεγχο	**Άρθρο 100 Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών** 1. Το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην έναρξη της διαδικασίας αποσφράγισης των προσφορών την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης ή από τη σχετική πρόσκληση. Η αποσφράγιση διενεργείται δημόσια, παρουσία των προσφερόντων/συμμετεχόντων ή των νομίμως εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων τους, οι οποίοι λαμβάνουν γνώση των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς, όπως ειδικότερα ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 21. Η αποσφράγιση διενεργείται δημόσια. 2. Τα επιμέρους στάδια στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, όταν οι εν λόγω διαδικασίες δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικό τρόπο, έχουν ως εξής: α) Αποσφραγίζεται ο κυρίως φάκελος προσφοράς, ο φάκελος των δικαιολογητικών συμμετοχής στην ανοικτή διαδικασία, καθώς και ο φάκελος της τεχνικής προσφοράς, εφόσον προβλέπεται η υποβολή της στα έγγραφα της σύμβασης, μονογράφονται δε και σφραγίζονται από το αρμόδιο όργανο όλα τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται κατά το στάδιο αυτό και η τεχνική προσφορά, ανά φύλλο. Το αρμόδιο όργανο καταχωρεί όσους υπέβαλαν προσφορές, καθώς και τα υποβληθέντα αυτών δικαιολογητικά και τα αποτελέσματα του ελέγχου αυτών σε πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από τα μέλη του οργάνου. Οι φάκελοι των οικονομικών προσφορών δεν αποσφραγίζονται, αλλά μονογράφονται και σφραγίζονται από το

των δικαιολογητικών συμμετοχής και εν συνεχεία στην αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων, με την επιφύλαξη της παρ.1 του άρθρου 72, περί παράλειψης προσήκουσας προσκόμισης εγγύησης συμμετοχής. Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται με την καταχώριση σε πρακτικό των προσφερόντων, των αποτελεσμάτων του ελέγχου και αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών. β) στη συνέχεια αξιολογούνται οι οικονομικές προσφορές των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής και η τεχνική προσφορά κρίθηκαν αποδεκτά σύμφωνα με τα ανωτέρω και οι οικονομικές προσφορές καταχωρίζονται σε πρακτικό κατά σειρά μειοδοσίας. γ) μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας των περ. α' και β', η αναθέτουσα αρχή, εφόσον εγκρίνει τα πρακτικά με απόφασή της, προσκαλεί εγγράφως τον πρώτο σε κατάταξη μειοδότη, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινός ανάδοχος»), να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 103, περί πρόσκλησης για υποβολή δικαιολογητικών. Η απόφαση έγκρισης των πρακτικών δεν κοινοποιείται στους προσφέροντες και ενσωματώνεται στην απόφαση κατακύρωσης. Η διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο. Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105 στην οποία ενσωματώνεται η απόφαση της περ. γ΄ της παρούσας παραγράφου. Μετά από την έκδοση και κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 105, οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία	παραπάνω όργανο και τοποθετούνται σε ένα νέο φάκελο ο οποίος επίσης σφραγίζεται και υπογράφεται από το ίδιο όργανο και φυλάσσεται, προκειμένου να αποσφραγισθεί την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης ή την πρόσκληση. β) Στη συνέχεια το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην αξιολόγηση της τεχνικής προσφοράς, σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης και συντάσσει πρακτικό για την απόρριψη των τεχνικών προσφορών που δεν γίνονται αποδεκτές και την αποδοχή ή/και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών με βάση το κριτήριο ανάθεσης των εγγράφων της σύμβασης. γ) Οι κατά τα ανωτέρω σφραγισμένοι φάκελοι με τα οικονομικά στοιχεία των προσφορών, μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης των λοιπών στοιχείων των προσφορών, αποσφραγίζονται κατά την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης ή την ειδική πρόσκληση και ακολουθεί σχετική ανακοίνωση τιμών.Για όσες προσφορές δεν κρίθηκαν αποδεκτές κατά τα προηγούμενα ως άνω στάδια α΄και β΄ οι φάκελοι της οικονομικής προσφοράς δεν αποσφραγίζονται, αλλά επιστρέφονται. 3. Τα επιμέρους στάδια στο πρώτο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας έχουν ως εξής: α) Η αποσφράγιση του φακέλου με τις αιτήσεις και τα δικαιολογητικά συμμετοχής λαμβάνει χώρα την ημέρα και ώρα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Μετά την αποσφράγιση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής, το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην καταχώριση των υποψηφίων, στον έλεγχο των δικαιολογητικών που υπέβαλαν, καθώς και στην αξιολόγηση των αιτήσεων συμμετοχής των υποψηφίων, βάσει των κριτηρίων προεπιλογής που καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Στη συνέχεια η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τους υποψηφίους που προεπιλέγησαν για υποβολή προσφορών. β) Η αποσφράγιση των προσφορών και τα επόμενα διαδικαστικά στάδια διενεργούνται, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2. 4. Τα αποτελέσματα κάθε σταδίου

και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς. Κατά της απόφασης κατακύρωσης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής. 3. Το πρώτο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας έχει ως εξής: Η αποσφράγιση του φακέλου με τις αιτήσεις και τα δικαιολογητικά συμμετοχής λαμβάνει χώρα την ημέρα και ώρα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Μετά την αποσφράγιση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής, το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην καταχώριση των υποψηφίων σε πρακτικό, στον έλεγχο των δικαιολογητικών που υπέβαλαν, καθώς και στην αξιολόγηση των αιτήσεων συμμετοχής τους, βάσει των κριτηρίων προεπιλογής που καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Στη συνέχεια η αναθέτουσα αρχή εγκρίνει με απόφασή της το πρακτικό και προσκαλεί τους υποψηφίους που προεπελέγησαν να υποβάλουν προσφορά. 4. Στην περίπτωση της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας η αποσφράγιση των προσφορών και τα επόμενα διαδικαστικά στάδια διενεργούνται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα έγγραφα της σύμβασης, ανεξαρτήτως κριτηρίου ανάθεσης. 5. Αν ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία δεν προσδιορίζεται μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας, έχουν ως εξής: α) Η αποσφράγιση των δικαιολογητικών συμμετοχής και της τεχνικής προσφοράς	επικυρώνονται με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, η οποία κοινοποιείται με επιμέλεια αυτής στους προσφέροντες ή στους συμμετέχοντες μαζί με αντίγραφο των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών του αντίστοιχου σταδίου. Ειδικά, για τις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, πλέον ΦΠΑ, που δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, εκδίδεται μία απόφαση, κατά τα ανωτέρω, ανεξαρτήτως του κριτηρίου ανάθεσης. Για τις συμβάσεις που διενεργούνται με ηλεκτρονικό τρόπο με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, μόνο βάσει τιμής ανεξαρτήτως ποσού και ανεξαρτήτως διαδικασίας, αποσφραγίζονται οι φάκελοι δικαιολογητικών, τεχνικής και οικονομικής προσφοράς όλων των διαγωνιζόμενων για όλα τα στάδια και εκδίδεται μια απόφαση, με την οποία επικυρώνονται τα αποτελέσματα: α) όλων των σταδίων της παραγράφου 2 στην περίπτωση ανοικτής διαδικασίας και β) του δεύτερου σταδίου, ήτοι της υποβολής προσφορών, στην περίπτωση κλειστής διαδικασίας και ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση. Κατά των ανωτέρω αποφάσεων χωρεί ένσταση, σύμφωνα με το άρθρο 127 για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία έως και εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, προ ΦΠΑ, ή η, σύμφωνα με το άρθρο 360, προδικαστική προσφυγή για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, προ ΦΠΑ. Επίσης για τις συμβάσεις με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, βάσει του κόστους ή τη βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής και ανεξαρτήτως ποσού και διαδικασίας, όταν εξ αρχής έχει υποβληθεί μία προσφορά, εκδίδεται μια απόφαση, με την οποία επικυρώνονται τα αποτελέσματα: α) όλων των σταδίων της παραγράφου 2 στην περίπτωση ανοικτής διαδικασίας και β) του δευτέρου σταδίου, ήτοι της υποβολής προσφορών, στην περίπτωση κλειστής διαδικασίας και ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση.

γίνεται την ημερομηνία και ώρα που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης ή τη σχετική πρόσκληση. Στο στάδιο αυτό τα στοιχεία των προσφορών που αποσφραγίζονται είναι προσβάσιμα αποκλειστικά στα μέλη του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου και στην αναθέτουσα αρχή. Το αρμόδιο όργανο προβαίνει καταρχάς στον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και εν συνεχεία στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση μόνο των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής έκρινε πλήρη, με την επιφύλαξη της παρ.1 του άρθρου 72 περί παράλειψης προσήκουσας προσκόμισης εγγύησης συμμετοχής. Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται με την καταχώριση σε πρακτικό των προσφερόντων, καθώς και των αποτελεσμάτων του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών. Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής και της αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών επικυρώνονται με απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής. Μετά από την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς. β) Μετά το πέρας διαδικασίας της περ. α’, αποσφραγίζονται και αξιολογούνται οι οικονομικές προσφορές των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής και η τεχνική προσφορά κρίθηκαν αποδεκτά και βαθμολογήθηκαν σύμφωνα με τα ανωτέρω. Οι προσφορές καταχωρίζονται σε πρακτικό κατά σειρά κατάταξης, με βάση τη συνολική βαθμολογία τους.	5. Σε όλες τις διαδικασίες κατά την αποσφράγιση, αντί της μονογραφής που θέτει το αρμόδιο όργανο επί των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών, μπορεί να γίνεται χρήση μηχανικού μέσου (διάτρηση), με το οποίο θα αποτυπώνεται η ημερομηνία και η ώρα αποσφράγισης. 6. Τα παραπάνω οριζόμενα στις παραγράφου 1 έως 3 προσαρμόζονται για τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών που διενεργεούνται με ηλεκτρονικό τρόπο, σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 36, με την απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 36. Ειδικά στις διαδικασίες που διενεργούνται μέσω Δυναμικού Συστήματος Αγορών, οι αιτήσεις συμμετοχής των οικονομικών φορέων για την εγγραφή τους στο σύστημα υποβάλλονται ηλεκτρονικά, χωρίς να ακολουθείται η διαδικασία ηλεκτρονικής αποσφράγισης.

γ) Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας της περ. β, η αναθέτουσα αρχή, εφόσον εγκρίνει το πρακτικό κατάταξης προσφορών με απόφασή της, προσκαλεί εγγράφως τον προσφέροντα του οποίου η προσφορά είναι πρώτη σε κατάταξη, και στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 103. Η απόφαση έγκρισης του πρακτικού κατάταξης προσφορών δεν κοινοποιείται στους προσφέροντες και ενσωματώνεται στην απόφαση κατακύρωσης. Η διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο. Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης, κατά τα ανωτέρω, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105 στην οποία ενσωματώνεται η απόφαση έγκρισης του πρακτικού κατάταξης προσφορών της περ. γ΄ της παρούσας παραγράφου. Μετά την έκδοση και κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 105, οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των οικονομικών προσφορών που αποσφραγίστηκαν, της κατάταξης των προσφορών και των υποβληθέντων δικαιολογητικών κατακύρωσης Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής. 6. Κατά παρέκκλιση της παρ. 5, στην περίπτωση που ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία δεν προσδιορίζεται μόνο βάσει τιμής, όταν εξ αρχής έχει υποβληθεί μία προσφορά, τα αποτελέσματα όλων των σταδίων της	

διαδικασίας ανάθεσης της παρ. 5 επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105 της αναθέτουσας αρχής που εκδίδεται μετά το πέρας και του τελευταίου σταδίου της διαδικασίας. Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Βιβλίο IV. Κατά της ανωτέρω απόφασης δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής. 7. Όσα ορίζονται στις παρ. 2 έως 6 προσαρμόζονται για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών που διενεργούνται με ηλεκτρονικό τρόπο, σύμφωνα με τα άρθρα 22, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, και 36, περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, με την απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 36. Ειδικά στις διαδικασίες που διενεργούνται μέσω δυναμικού συστήματος αγορών, οι αιτήσεις συμμετοχής των οικονομικών φορέων για την εγγραφή τους στο σύστημα υποβάλλονται ηλεκτρονικά, χωρίς να ακολουθείται η διαδικασία ηλεκτρονικής αποσφράγισης.»	
Άρθρο 39 **Αντιστροφή σταδίων αξιολόγησης στην ανοικτή διαδικασία– Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 101 ν. 4412/2016** Η παρ. 2 του άρθρου 101 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιείται και το άρθρο 101 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 101 Αντιστροφή σταδίων αξιολόγησης στην ανοικτή διαδικασία (Άρθρο 56 παρ.2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) 1. Στις ανοικτές διαδικασίες, οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να αποφασίζουν να εξετάσουν τις προσφορές πριν από την επαλήθευση της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού και της πλήρωσης των κριτηρίων	**Άρθρο 101** **Αντιστροφή σταδίων αξιολόγησης στην ανοικτή διαδικασία (άρθρο 56 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Στις ανοικτές διαδικασίες, οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να αποφασίζουν να εξετάσουν τις προσφορές πριν από την επαλήθευση μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 73 έως 83. Όταν κάνουν χρήση της δυνατότητας αυτής, εξασφαλίζουν ότι ο έλεγχος μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής πραγματοποιείται κατά τρόπο αμερόληπτο και διαφανή ώστε να μην ανατίθεται σύμβαση σε προσφέροντα που θα έπρεπε να είχε αποκλειστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74 ή δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής που έχει καθορίσει η αναθέτουσα

επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 73 έως 83. Όταν κάνουν χρήση της δυνατότητας αυτής, εξασφαλίζουν ότι ο έλεγχος μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής πραγματοποιείται κατά τρόπο αμερόληπτο και διαφανή ώστε να μην ανατίθεται σύμβαση σε προσφέροντα που θα έπρεπε να είχε αποκλειστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, ή δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής που έχει καθορίσει η αναθέτουσα αρχή. 2. Η χρήση της διαδικασίας της παρ. 1 δεν επιτρέπεται στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων που κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής καθώς και στις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης.	αρχή. 2. Η χρήση της διαδικασίας της προηγούμενης παραγράφου δεν επιτρέπεται: α) στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, εκτός από την περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής και την περίπτωση ανάθεσης σύμβασης του άρθρου 50, β) στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, εκτός από την περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής και γ) στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών ή παροχής γενικών υπηρεσιών.
Άρθρο 40 **Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών– Αντικατάσταση άρθρου 102 ν. 4412/2016** Το άρθρο 102 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 102 Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών (Άρθρο 56 παρ.3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, οι αναθέτουσες αρχές, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητούν από τους προσφέροντες ή υποψήφιους οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα	**Άρθρο 102 Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών (άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)** 1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη. 2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής,

έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης».	λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α΄ 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το πρώτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. 3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης. 4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές. 5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παπαραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία,

	λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς.
Άρθρο 41 **Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών – Τροποποίηση παρ. 1, 2, 3, και 5 άρθρου 103 ν. 4412/2016** Οι περ. 1, 2, 3, και 5 του άρθρου 103 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 103 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 103 Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών Πέραν των οριζόμενων στις παρ. 3 και 4 του άρθρου 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, και στο άρθρο 93, περί περιεχομένου φακέλου «Δικαιολογητικά συμμετοχής», ισχύουν και τα ακόλουθα: 1. Μετά από την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή ειδοποιεί εγγράφως τον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 2690/1999 (Α' 74), όλων των δικαιολογητικών του άρθρου 80, όπως καθορίζονται ειδικότερα στα έγγραφα της σύμβασης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των άρθρων 75 έως 78. Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. 2. Αν δεν προσκομισθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, η αναθέτουσα αρχή καλεί τον προσωρινό ανάδοχο να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά ή να συμπληρώσει τα	**Άρθρο 103 Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών** Πέραν των οριζόμενων στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 79 και στο άρθρο 93, ισχύουν και τα ακόλουθα: 1. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή ειδοποιεί εγγράφως τον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει εντός προθεσμίας εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α΄ 74) όλων των δικαιολογητικών του άρθρου 80, όπως καθορίζονται ειδικότερα στα έγγραφα της σύμβασης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των άρθρων άρθρων 75 έως 78. Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή σε σφραγισμένο φάκελο, ο οποίος παραδίδεται στο αρμόδιο όργανο αξιολόγησης. 2. Αν δεν προσκομισθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν και ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει εντός της προθεσμίας της παραγράφου 1 αίτημα προς το αρμόδιο όργανο αξιολόγησης για την παράταση της προθεσμίας υποβολής, το οποίο συνοδεύεται με αποδεικτικά έγγραφα από τα οποία να αποδεικνύεται ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των δικαιολογητικών, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών για όσο χρόνο απαιτηθεί για τη χορήγηση των δικαιολογητικών από τις αρμόδιες αρχές. Το παρόν εφαρμόζεται αναλόγως και στις περιπτώσεις που η αναθέτουσα αρχή ζητήσει την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής και πριν το στάδιο κατακύρωσης, κατ΄ εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 79 παράγραφος 5 εδάφιο α΄, τηρουμένων των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας.

ήδη υποβληθέντα, ή να παράσχει διευκρινήσεις με την έννοια του άρθρου 102, εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης σε αυτόν. Αν ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει αίτημα προς την αναθέτουσα αρχή για παράταση της ως άνω προθεσμίας, συνοδευόμενο από αποδεικτικά έγγραφα με τα οποία αποδεικνύεται ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των δικαιολογητικών, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών για όσο χρόνο απαιτηθεί για τη χορήγηση των δικαιολογητικών από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές. Ο προσωρινός ανάδοχος μπορεί να αξιοποιεί τη δυνατότητα του προηγούμενου εδαφίου και εντός της προθεσμίας της πρόσκλησης της παρ. 1. Το παρόν εφαρμόζεται αναλόγως και όταν η αναθέτουσα αρχή ζητήσει την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής και πριν από το στάδιο κατακύρωσης, κατ' εφαρμογή του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 79, τηρουμένων των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας. 3. Αν, κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 79 είναι εκ προθέσεως απατηλά, ή ότι έχουν υποβληθεί πλαστά αποδεικτικά στοιχεία, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 72, περί εγγυήσεων, εφόσον είχε προσκομισθεί, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε.	3. Αν, κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 79 είναι ψευδή ή ανακριβή, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και, με την επιφύλαξη του άρθρου 104, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 72, εφόσον είχε προσκομισθεί και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν υπέβαλε αληθή ή ακριβή δήλωση η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται. 4. Αν ο προσωρινός ανάδοχος δεν υποβάλει στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα, των παραπάνω δικαιολογητικών, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 72, εφόσον είχε προσκομισθεί, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα απαιτούμενα έγγραφα και δικαιολογητικά, η διαδικασία ματαιώνεται. 5. Αν από τα παραπάνω δικαιολογητικά που προσκομίσθηκαν νομίμως και εμπροθέσμως, δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74 ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 και τα άρθρα 75, 76 και 77, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και, με την επιφύλαξη του άρθρου 104, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο

Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν υπέβαλε αληθή ή ακριβή δήλωση, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται. 4. Αν ο προσωρινός ανάδοχος δεν υποβάλει στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα, των παραπάνω δικαιολογητικών, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 72, εφόσον είχε προσκομισθεί, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα απαιτούμενα έγγραφα και δικαιολογητικά, η διαδικασία ματαιώνεται. 5. Αν από τα παραπάνω δικαιολογητικά που προσκομίσθηκαν νομίμως και εμπροθέσμως, δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74 ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, σύμφωνα με την παρ. 1 και τα άρθρα 75, περί κριτηρίων επιλογή, 76, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου και 77, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και, με την επιφύλαξη του άρθρου 104, περί χρόνου συνδρομής όρων συμμετοχής και οψιγενών μεταβολών, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, σύμφωνα με το άρθρο 72, περί εγγυήσεων, εφόσον είχε προσκομισθεί, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε	72, εφόσον είχε προσκομισθεί, και, με την επιφύλαξη του άρθρου 104, η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν αποδείξει ότι πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 και το άρθρο 75 η διαδικασία ματαιώνεται. 6. Η διαδικασία ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, στο οποίο αναγράφεται η τυχόν συμπλήρωση δικαιολογητικών κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, και τη διαβίβαση του φακέλου στο αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής για τη λήψη απόφασης είτε για τη ματαίωση της διαδικασίας κατά τις παραγράφους 3, 4 ή 5 είτε κατακύρωσης της σύμβασης. Τα αποτελέσματα του ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105. 7. Όσοι δεν έχουν αποκλειστεί οριστικά λαμβάνουν γνώση των παραπάνω δικαιολογητικών που κατατέθηκαν, κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και στις διατάξεις του παρόντος.

την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν αποδείξει ότι: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 και β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77, η διαδικασία ματαιώνεται. 6. Η διαδικασία ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, στο οποίο αναγράφεται η τυχόν συμπλήρωση δικαιολογητικών σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 2, και τη διαβίβαση του φακέλου στο αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής για τη λήψη απόφασης είτε για τη ματαίωση της διαδικασίας κατά τις παρ. 3, 4 ή 5 είτε κατακύρωσης της σύμβασης. Τα αποτελέσματα του ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105. 7. Όσοι δεν έχουν αποκλειστεί οριστικά λαμβάνουν γνώση των παραπάνω δικαιολογητικών που κατατέθηκαν, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης και στις διατάξεις του παρόντος.»	
Άρθρο 42 **Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής – Οψιγενείς μεταβολές – Αντικατάσταση άρθρου 104 ν. 4412/2016** Το άρθρο 104 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 104 Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής – Μεταγενέστερες μεταβολές 1. Το δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται:	**Άρθρο 104 Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής Οψιγενείς μεταβολές** 1. Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80, και κατά την σύναψη της σύμβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση γ΄ της παρ. 3 του άρθρου 105. 2. Αν επέλθουν μεταβολές στις προϋποθέσεις τις οποίες οι προσφέροντες/υποψήφιοι είχαν δηλώσει ότι πληρούν, σύμφωνα με το άρθρο

α) κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80 και γ) κατά την εξέταση της υπεύθυνης δήλωσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης. 2. Αν επέλθουν μεταβολές στις προϋποθέσεις τις οποίες οι προσφέροντες/υποψήφιοι είχαν δηλώσει ότι πληρούν, σύμφωνα με το άρθρο 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, μέχρι τη σύναψη της σύμβασης, οι προσφέροντες/υποψήφιοι οφείλουν να ενημερώσουν αμελλητί την αναθέτουσα αρχή σχετικά. 3. Σε περίπτωση έγκαιρης και προσήκουσας ενημέρωσης της αναθέτουσας αρχής κατά την παρ. 2, δεν καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του. Σε αντίθετη περίπτωση, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του προσωρινού αναδόχου, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων.»	79, οι οποίες επήλθαν ή για τις οποίες έλαβε γνώση ο προσφέρων/υποψήφιος μετά την δήλωση και μέχρι την ημέρα της έγγραφης ειδοποίησης για την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης, οι προσφέροντες/υποψήφιοι οφείλουν να ενημερώσουν αμελλητί την αναθέτουσα αρχή σχετικά και το αργότερο μέχρι την ημέρα της έγγραφης ειδοποίησης για την προσκόμιση των δικαιολογητικών του άρθρου 80. 3. Σε περίπτωση έγκαιρης και προσήκουσας ενημέρωσης της αναθέτουσας αρχής για οψιγενείς μεταβολές κατά την έννοια της προηγούμενης παραγράφου που επήλθαν στο πρόσωπο του προσωρινού αναδόχου, δεν καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με τις παραγράφους 4, 5 και 6 του άρθρου 72, και εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι διατάξεις των παραγράφων αυτών. Σε αντίθετη περίπτωση, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του προσωρινού αναδόχου, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72.
Άρθρο 43 **Κατακύρωση - σύναψη σύμβασης – Αντικατάσταση άρθρου 105 ν. 4412/2016** Το άρθρο 105 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 105 Κατακύρωση – σύναψη σύμβασης 1. Στην απόφαση κατακύρωσης αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης της σύμβασης σύμφωνα με τα άρθρα 360 έως 372. Στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής γενικών υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή, αιτιολογημένα και κατόπιν γνώμης του αρμόδιου	**Άρθρο 105** **Κατακύρωση - σύναψη σύμβασης** 1. Στην απόφαση κατακύρωσης αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης της σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα 127 και 360 και επόμενα. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή παροχής γενικών υπηρεσιών, το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, με αιτιολογημένη εισήγησή του, μπορεί να προτείνει την κατακύρωση της σύμβασης για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα κατά ποσοστό στα εκατό, που θα καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ποσοστό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% για διαγωνισμούς προϋπολογισθείσας αξίας μέχρι 100.000 ευρώ περιλαμβανομένου Φ.Π.Α. και το 15% για διαγωνισμούς προϋπολογισθείσας αξίας από 100.001 ευρώ

γνωμοδοτικού οργάνου, μπορεί να κατακυρώσει τη σύμβαση για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα, αγαθών ή παρεχόμενων υπηρεσιών, από αυτήν που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον ο σχετικός όρος έχει περιληφθεί σε αυτά. Με την απόφαση του προηγούμενου εδαφίου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να κατακυρώσει τη σύμβαση για το ογδόντα τοις εκατό (80%) μέχρι και το εκατόν είκοσι τοις εκατό (120%) της ποσότητας αγαθών ή παρεχόμενων υπηρεσιών που αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση κατακύρωσης, μαζί με αντίγραφο όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών, σε όλους τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν μέρος στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, εκτός από τους οριστικώς αποκλεισθέντες και ιδίως όσους αποκλείστηκαν οριστικά δυνάμει της παρ.1 του άρθρου 72, με κάθε πρόσφορο τρόπο. Εφόσον η διαδικασία ανάθεσης διενεργείται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ η κοινοποίηση του προηγούμενου εδαφίου γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. 3. Η απόφαση κατακύρωσης καθίσταται οριστική εφόσον συντρέξουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) η απόφαση κατακύρωσης έχει κοινοποιηθεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 β) σε συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω των ορίων του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης, και των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ για τις συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας του άρθρου 119, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή σε περίπτωση άσκησης, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης αίτησης αναστολής κατά της απόφασης της ΑΕΠΠ και σε περίπτωση άσκησης αίτησης αναστολής κατά της απόφασης της ΑΕΠΠ, εκδοθεί απόφαση επί της αίτησης, με την επιφύλαξη της	και άνω περιλαμβανομένου Φ.Π.Α. στην περίπτωση της μεγαλύτερης ποσότητας ή το 50% στην περίπτωση μικρότερης ποσότητας. Για κατακύρωση μέρους της ποσότητας κάτω του καθοριζόμενου από τα έγγραφα της σύμβασης ποσοστού, απαιτείται προηγούμενη αποδοχή από τον προμηθευτή. 2. Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί αμέσως την απόφαση κατακύρωσης, μαζί με αντίγραφο όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών, σε κάθε προσφέροντα που δεν έχει αποκλειστεί οριστικά εκτός από τον προσωρινό ανάδοχο με κάθε πρόσφορο τρόπο, όπως με τηλεομοιοτυπία, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κ.λπ., επί αποδείξει. 3. Η απόφαση κατακύρωσης δεν παράγει τα έννομα αποτελέσματά της, εφόσον η αναθέτουσα αρχή δεν την κοινοποίησε σε όλους τους προσφέροντες που δεν έχουν αποκλειστεί οριστικά. Τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης κατακύρωσης και ιδίως, η σύναψη της σύμβασης επέρχονται εφόσον και όταν συντρέξουν σωρευτικά τα εξής: α) αα) σε συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή σε περίπτωση άσκησης, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης αίτησης αναστολής κατά της απόφασης της Α.Ε.Π.Π. και σε περίπτωση άσκησης αίτησης αναστολής κατά της απόφασης της Α.Ε.Π.Π., εκδοθεί απόφαση επί της αίτησης, με την επιφύλαξη της χορήγησης προσωρινής διαταγής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 372 και ββ) σε συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης της ένστασης του άρθρου 127 και σε περίπτωση άσκησης, η έκδοση απόφασης επί αυτής ή η πάροδος άπρακτης της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 127, β) ολοκληρωθεί επιτυχώς ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 35 και 36 του ν. 4129/2013, εφόσον απαιτείται και γ) κοινοποιηθεί η απόφαση κατακύρωσης στον προσωρινό ανάδοχο, εφόσον ο

χορήγησης προσωρινής διαταγής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 372, περί δικαστικής προστασίας στο πεδίο που προηγείται της σύναψης της σύμβασης και γ) έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020 (Α'127), εφόσον απαιτείται, και δ) ο προσωρινός ανάδοχος έχει υποβάλλει έπειτα από σχετική πρόσκληση, υπεύθυνη δήλωση, που υπογράφεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 79Α, περί υπογραφής Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, στην οποία δηλώνεται ότι δεν έχουν επέλθει στο πρόσωπό του οψιγενείς μεταβολές κατά την έννοια του άρθρου 104 και μόνον στην περίπτωση του προσυμβατικού ελέγχου ή της άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης. 4. Μετά από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τον ανάδοχο να προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, θέτοντάς του προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδικής πρόσκλησης. 5. Η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα με την κοινοποίηση της πρόσκλησης της παρ. 4 στον ανάδοχο. 6. Οι συμβάσεις που ανατίθενται σύμφωνα με την παρ. 4 και την περ. α' της παρ. 5 του άρθρου 39 και βασίζονται σε συμφωνία – πλαίσιο στη διαδικασία ανάθεσης της οποίας οι προσφορές υποβλήθηκαν με τη μορφή ηλεκτρονικών καταλόγων του άρθρου 35, και η εκτέλεσή της γίνεται με χρήση ηλεκτρονικών καταλόγων του άρθρου 35, οι συμβάσεις που συνάπτονται στο πλαίσιο Δυναμικού Συστήματος Αγορών σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 35 καθώς και οι συμβάσεις του άρθρου 118Α, θεωρούνται συναφθείσες με την κοινοποίηση εντολής αγοράς, που	τελευταίος υποβάλλει, έπειτα από σχετική πρόσκληση, υπεύθυνη δήλωση, που υπογράφεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 79Α, στην οποία θα δηλώνεται ότι, δεν έχουν επέλθει στο πρόσωπό του οψιγενείς μεταβολές κατά την έννοια του άρθρου 104 και μόνον στην περίπτωση του προσυμβατικού ελέγχου ή της άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης. Η υπεύθυνη δήλωση ελέγχεται από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, το οποίο συντάσσει πρακτικό που συνοδεύει τη σύμβαση. 4. Μετά την επέλευση των εννόμων αποτελεσμάτων της απόφασης κατακύρωσης, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τον ανάδοχο να προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, θέτοντάς του προθεσμία που δε μπορεί να υπερβαίνει τις είκοσι (20) ημέρες από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδικής πρόσκλησης. 5. Η υπογραφή του συμφωνητικού έχει αποδεικτικό χαρακτήρα. Εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει το συμφωνητικό, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 103 για τον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται, σύμφωνα με την περίπτωση β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 106.

ισοδυναμεί με απόφαση ανάθεσης, από την αναθέτουσα αρχή στον ανάδοχο. Στην περίπτωση αυτή η εντολή αγοράς επέχει θέση εγγράφου συμφωνητικού με την έννοια του άρθρου 130 του ν. 4270/2014. 7. Εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει το συμφωνητικό, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση, με την επιφύλαξη αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 103 για τον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 106. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, στην περίπτωση αυτή, να αναζητήσει αποζημίωση, πέρα από την καταπίπτουσα εγγυητική επιστολή, ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 ΑΚ. 8. Εάν η αναθέτουσα αρχή δεν απευθύνει την πρόσκληση της παρ. 4 εντός χρονικού διαστήματος εξήντα (60) ημερών από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, με την επιφύλαξη της ύπαρξης επιτακτικού λόγου δημόσιου συμφέροντος ή αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, ο ανάδοχος δικαιούται να απέχει από την υπογραφή του συμφωνητικού, χωρίς να εκπέσει η εγγύηση συμμετοχής του, καθώς και να αναζητήσει αποζημίωση ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 ΑΚ.»	
Άρθρο 44 **Ματαίωση διαδικασίας – Τροποποίηση παρ. 1, 2 και 5 άρθρου 106 ν. 4412/2016** Οι παρ. 1, 2 και 5 του άρθρου 106 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 106	**Άρθρο 106 Ματαίωση διαδικασίας** 1. Η αναθέτουσα αρχή με εδικά αιτιολογημένη απόφασή της, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης: α) εφόσον η διαδικασία απέβη άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών ή αιτήσεων

Ματαίωση διαδικασίας 1. Η αναθέτουσα αρχή με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης: α) εφόσον η διαδικασία απέβη άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών ή αιτήσεων ή αποκλεισμού όλων των προσφερόντων ή συμμετεχόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος βιβλίου και τα έγγραφα της σύμβασης ή β) στην περίπτωση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης. 2. Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ.3, β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον την αναθέτουσα αρχή ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, γ) αν λόγω ανωτέρας βίας, δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, δ) αν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ε) στην περίπτωση των παρ. 3 και 4 του άρθρου 97, περί χρόνου ισχύος προσφορών στ) για άλλους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος όπως ιδίως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος. 3. Αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, η	ή αποκλεισμού όλων των προσφερόντων ή συμμετεχόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος βιβλίου και τα έγγραφα της σύμβασης ή β) στην περίπτωση του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 5 του άρθρου 105, 2. Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης, β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον την αναθέτουσα αρχή ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, γ) αν λόγω ανωτέρας βίας, δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, δ) αν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ε) στην περίπτωση της παραγράφου 4 του άρθρου 97, στ) για άλλους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος όπως ιδίως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος. 3. Αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, να ακυρώσει μερικώς τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμά της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη. 4. Όταν συντρέχουν οι λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, η αναθέτουσα αρχή ακυρώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή, αν οι λόγοι αυτοί συνδέονται με τμήμα της σύμβασης, για το εν λόγω τμήμα, εφόσον επιτρέπεται η κατάθεση τέτοιων προσφορών. 5. Η αναθέτουσα αρχή διατηρεί, επίσης, το δικαίωμα, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου, να αποφασίσει, παράλληλα με τη

αναθέτουσα αρχή μπορεί, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, να ακυρώσει μερικώς τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμά της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη. 4. Όταν συντρέχουν οι λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2, η αναθέτουσα αρχή ακυρώνει τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή, αν οι λόγοι αυτοί συνδέονται με τμήμα της σύμβασης, για το εν λόγω τμήμα, εφόσον επιτρέπεται η κατάθεση τέτοιων προσφορών. 5. Η αναθέτουσα αρχή διατηρεί, επίσης, το δικαίωμα, να αποφασίσει, παράλληλα με τη ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, και την επανάληψη οποιασδήποτε φάσης της διαδικασίας σύναψης, με αντικατάσταση ή μη των όρων της ή την προσφυγή στη διαδικασία των άρθρων 29, περί ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, ή 32, περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, εφόσον, στην τελευταία αυτή περίπτωση, πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων αυτών. 6. Ειδικά για την περ. δ' της παρ. 2 για τη ματαίωση της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, απαιτείται γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου του Υπουργείου στο οποίο υπάγεται ή από το οποίο εποπτεύεται η αναθέτουσα αρχή ή του τεχνικού συμβουλίου της οικείας περιφέρειας, όταν στο οικείο Υπουργείο δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο και όταν αναθέτουσες αρχές είναι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού ή ενώσεις ή νομικά πρόσωπα των οργανισμών αυτών. 7. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων και σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, και ματαίωσης της διαδικασίας, δυνάμει του παρόντος	ματαίωση της διαδικασίας σύναψης, και την επανάληψη οποιασδήποτε φάσης της διαδικασίας σύναψης, με τροποποίηση ή μη των όρων της ή την προσφυγή στη διαδικασία των άρθρων 29 ή 32, εφόσον, στην τελευταία αυτή περίπτωση, πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων αυτών. 6. Ειδικά για την περίπτωση δ΄ της παραγράφου 2 για τη ματαίωση της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, απαιτείται γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου του Υπουργείου στο οποίο υπάγεται ή από το οποίο εποπτεύεται η αναθέτουσα αρχή ή του τεχνικού συμβουλίου της οικείας περιφέρειας, όταν στο οικείο Υπουργείο δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο και όταν αναθέτουσες αρχές είναι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού ή ενώσεις ή νομικά πρόσωπα των οργανισμών αυτών. 7. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων και σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50 και ματαίωσης της διαδικασίας, δυνάμει του παρόντος άρθρου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, να εξαγοράσει τις μελέτες των τεχνικών λύσεων που κρίνει ικανοποιητικές και να προβεί σε νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης έργου βάσει των μελετών αυτών. Η δυνατότητα αυτή πρέπει να αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης κατά την αρχική διαδικασία.

άρθρου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, να εξαγοράσει τις μελέτες των τεχνικών λύσεων που κρίνει ικανοποιητικές και να προβεί σε νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης έργου βάσει των μελετών αυτών. Η δυνατότητα αυτή πρέπει να αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης κατά την αρχική διαδικασία.»	
Άρθρο 45 **Διαδικασία ανάθεσης – Τροποποίηση παρ. 1 και 3 άρθρου 109 Α ν. 4412/2016** Οι παρ. 1 και 3 του άρθρου 109 Α του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 109 Α διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 109Α Διαδικασία Ανάθεσης 1. Οι συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία έως και εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ ανατίθενται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις παρ. 1 έως 3 του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης και την περ. α' της παρ.3 του άρθρου 120, περί έναρξης διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Οι συμβάσεις άνω του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, ανατίθενται με μία από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 26, περί επιλογής των διαδικασιών. 2. Ιδίως, για συμβάσεις του δευτέρου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν τα κάτωθι: α) αα) Για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κάτω του ορίου της περ. δ΄ του άρθρου 5, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών στις ανοιχτές διαδικασίες ανέρχεται σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ. Στην κλειστή διαδικασία, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε οκτώ (8) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της	**Άρθρο 109^{A}** **Διαδικασία ανάθεσης** 1. Οι συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία έως και εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ ανατίθενται σύμφωνα με όσα αναφέρονται στις παραγράφους 1 έως 4 του άρθρου 118. Οι συμβάσεις άνω του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, ανατίθενται με μία από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 26 του παρόντος. 2. Ιδίως, για συμβάσεις του δευτέρου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν τα κάτωθι: α) αα) Για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κάτω του ορίου της περίπτωσης δ΄ του άρθρου 5, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών στις ανοιχτές διαδικασίες ανέρχεται σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ. Στην κλειστή διαδικασία, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε οκτώ (8) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ. Στην κλειστή διαδικασία και στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν προεπιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε οκτώ (8) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον συντρέχουν επείγοντες λόγοι για την ανάθεση, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής μπορεί να καθορίζονται μικρότερες προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής. ββ) Για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου της περίπτωσης δ΄ του άρθρου 5, η

σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ. Στην κλειστή διαδικασία και στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν προεπιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε οκτώ (8) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον συντρέχουν επείγοντες λόγοι για την ανάθεση, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής μπορεί να καθορίζονται μικρότερες προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής. ββ) Για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου της περ. δ΄ του άρθρου 5, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών στις ανοιχτές διαδικασίες ανέρχεται σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης της σύμβασης ή εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η προκαταρκτική προκήρυξη από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Στην κλειστή διαδικασία, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε οκτώ (8) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης της σύμβασης ή εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η προκαταρκτική προκήρυξη από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Στην κλειστή διαδικασία και στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των	ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών στις ανοιχτές διαδικασίες ανέρχεται σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης της σύμβασης ή εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η προκαταρκτική προκήρυξη από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Στην κλειστή διαδικασία, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε οκτώ (8) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης της σύμβασης ή εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η προκαταρκτική προκήρυξη από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Στην κλειστή διαδικασία και στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν προεπιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε οκτώ (8) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον συντρέχουν επείγοντες λόγοι για την ανάθεση, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής μπορεί να καθορίζονται μικρότερες προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής. β) Οι λόγοι αποκλεισμού των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 73 εφαρμόζονται υποχρεωτικά, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 73. γ) Τα κριτήρια επιλογής καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης και μπορούν να περιλαμβάνουν αυτά που παρατίθενται στο άρθρο 75, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτό. δ) Για την απόδειξη των περιπτώσεων β΄ και γ΄ εφαρμόζονται αναλογικά τα άρθρα 79, 79Α και 80 του παρόντος.

οικονομικών φορέων που έχουν προεπιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε οκτώ (8) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον συντρέχουν επείγοντες λόγοι για την ανάθεση, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής μπορεί να καθορίζονται μικρότερες προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής. β) Οι λόγοι αποκλεισμού των παρ. 1 και 2 του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού, εφαρμόζονται υποχρεωτικά, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 73. γ) Τα κριτήρια επιλογής καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης και μπορούν να περιλαμβάνουν αυτά που παρατίθενται στο άρθρο 75, περί κριτηρίων επιλογής, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτό. δ) Για την απόδειξη των περ. β΄ και γ΄ εφαρμόζονται αναλογικά τα άρθρα 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, 79Α, περί υπογραφής Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης και 80, περί αποδεικτικών μέσων του παρόντος. ε) Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 36 του παρόντος. στ) Για τις εγγυήσεις, ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 72 του παρόντος. 3. Οι συμβάσεις ποσού άνω των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ αναρτώνται στο ΚΗΜΔΗΣ.	ε) Οι Αναθέτουσες Αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., σύμφωνα με το άρθρο 36 του παρόντος. στ) Για τις εγγυήσεις, ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 72 του παρόντος. 3. Οι συμβάσεις ποσού άνω των χιλίων (1.000) ευρώ αναρτώνται στο ΚΗΜΔΗΣ.
Άρθρο 46 **Επιλογή των διαδικασιών– Αντικατάσταση άρθρου 116 ν. 4412/2016** Το άρθρο 116 του ν. 4412/2016 (Α’ 147) αντικαθίσταται ως εξής:	**Άρθρο 116 Επιλογή των διαδικασιών** 1. Για δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν εκτός από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 26 και στις διαδικασίες της απευθείας ανάθεσης και του συνοπτικού διαγωνισμού, σύμφωνα με τα άρθρα

«Άρθρο 116 Επιλογή των διαδικασιών Για δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν, εκτός από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 26, στις διαδικασίες των άρθρων 117, περί συνοπτικού διαγωνισμού, 117 Α, περί δημόσιων συμβάσεων ήσσονος αξίας και 118, περί απευθείας ανάθεσης, καθώς και στο σύστημα προεπιλογής, του άρθρου 303 αναλόγως εφαρμοζόμενου.»	117 και 118 και στο σύστημα προεπιλογής του άρθρου 303 αναλόγως εφαρμοζόμενου. Τα ανώτατα χρηματικά όρια των άρθρων 117 και 118, μπορεί να αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμοδιου Υπουργού. 2. Στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων δεν απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Αρχής.
Άρθρο 47 **Απευθείας ανάθεση – Αντικατάσταση άρθρου 118 ν. 4412/2016** Το άρθρο 118 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 118 Απευθείας ανάθεση 1. Προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, είναι ίση ή κατώτερη από το όριο των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ. Για τις διαδικασίες ανάθεσης σύμβασης έργου και τις συμβάσεις υπηρεσιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 107 έως 110, το ποσό του προηγούμενου εδαφίου είναι εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ. 2. Η απευθείας ανάθεση διενεργείται από τις αρμόδιες για την ανάθεση της σύμβασης υπηρεσίες της αναθέτουσας αρχής, χωρίς να απαιτείται γνωμοδότηση συλλογικού οργάνου. 3. Μετά την έκδοση της απόφασης ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή τη δημοσιεύει στο ΚΗΜΔΗΣ σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 38 και την κοινοποιεί στον οικονομικό φορέα. Η παράλειψη εκπλήρωσης της υποχρέωσης του προηγούμενου εδαφίου καθιστά τη σύμβαση αυτοδικαίως άκυρη. Με την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης η σύμβαση θεωρείται ότι έχει συναφθεί και η υπογραφή του σχετικού συμφωνητικού έχει αποδεικτικό	**Άρθρο 118 Απευθείας ανάθεση** 1. Προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. 2. Η απευθείας ανάθεση διενεργείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της αναθέτουσας αρχής, χωρίς να απαιτείται η συγκρότηση συλλογικού οργάνου για το σκοπό αυτόν. 3. Μετά την έκδοση της απόφασης απευθείας ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει αυτή στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 38, με την επιφύλαξη του άρθρου 379 παράγραφος 3. Η απόφαση ανάθεσης περιέχει κατ' ελάχιστο: α) την επωνυμία και τα στοιχεία επικοινωνίας της αναθέτουσας αρχής, β) περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης και της αξίας της, γ) όνομα και στοιχεία επικοινωνίας του οικονομικού φορέα στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση, δ) κάθε άλλη πληροφορία που η αναθέτουσα αρχή κρίνει απαραίτητη. 4. Αν παραβιασθεί η υποχρέωση της παρ. 3, η σύμβαση είναι αυτοδίκαια άκυρη. 5. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η κάθε αναθέτουσα αρχή προκειμένου να προβεί στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης της παραγράφου 1 δημοσιεύει, μία φορά κατ΄ έτος και για διάστημα είκοσι ημερών, πρόσκληση για την κατάρτιση καταλόγων ενδιαφερομένων ανά κατηγορίες έργων/μελετών. Στην πρόσκληση, η

χαρακτήρα. Η υπογραφή συμφωνητικού απαιτείται για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία που υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ, με την επιφύλαξη της παρ. 6 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης. Ειδικά για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), το ανωτέρω ποσό ορίζεται σε δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ. Η απόφαση ανάθεσης περιέχει κατ' ελάχιστο: α) την επωνυμία και τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής, β) περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης και της αξίας της, γ) όνομα και στοιχεία επικοινωνίας του οικονομικού φορέα στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση, δ) κάθε άλλη πληροφορία που η αναθέτουσα αρχή κρίνει απαραίτητη. 4. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η επιλογή του αναδόχου διενεργείται με απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Η σύμβαση συνάπτεται με τον ανάδοχο που επιλέγεται και διαθέτει τα αναγκαία προς τούτο προσόντα και την απαραίτητη εξειδίκευση. Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης αποτελεί το ανώτατο όριο της συμβατικής αμοιβής του αναδόχου. Μετά από την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος ή ελεγχόμενο από αυτόν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν δύναται να συνάψει σύμβαση του παρόντος άρθρου με την αυτή αναθέτουσα αρχή για διάστημα δώδεκα (12) μηνών. 5. Σύμφωνα με το παρόν άρθρο, μπορούν να ανατεθούν από κάθε αναθέτουσα αρχή κατ' έτος, μία ή	αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από τους ενδιαφερόμενους να πληρούν απαιτήσεις ειδικής τεχνικής ικανότητας, για την εγγραφή τους στους καταλόγους. Στους καταλόγους εγγραφονται τουλάχιστον τρεις (3) ενδιαφερόμενους, διαφορετικά ο κατάλογος δεν ισχύει. Για την επιλογή του αναδόχου διενεργείται δημόσια ηλεκτρονική κλήρωση από επιτροπή που ορίζεται από την αναθέτουσα αρχή, μεταξύ αυτών που περιλαμβάνονται στον ανωτέρω κατάλογο. Η σύμβαση υπογράφεται με τον ανάδοχο που αναδεικνύεται με τη διαδικασία της ηλεκτρονικής κλήρωσης. Για την υπογραφή της σύμβασης απαιτείται σχετική αναγγελία του αποτελέσματος της ηλεκτρονικής κλήρωσης και των στοιχείων της σύμβασης (ποσό σύμβασης, ανάδοχος κ.λπ,), η οποία αποστέλλεται προς δημοσίευση στην ιστοσελίδα του Τ.Ε.Ε. δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την υπογραφή. Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης αποτελεί το ανώτατο όριο της συμβατικής αμοιβής του αναδόχου. Μετά την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος διαγράφεται υποχρεωτικά από τον κατάλογο της ηλεκτρονικής κλήρωσης και δεν συμμετέχει στις επόμενες κληρώσεις του έτους. Με βάση την παρούσα διάταξη μπορούν να ανατεθούν από κάθε αναθέτουσα αρχή κατ' έτος, μία ή περισσότερες συμβάσεις, συνολικού προϋπολογισμού μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) των πιστώσεων της αναθέτουσας αρχής κατ΄ έτος, για ανάθεση συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, αντίστοιχα. Συμβάσεις που συνάπτονται κατά παράβαση των διατάξεων της περίπτωσης αυτής είναι άκυρες και δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση ορεινών ή νησιωτικών δήμων, και όταν έπειτα από τη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής δεν είναι δυνατή η κατάρτιση καταλόγου με τουλάχιστον τρεις (3) οικονομικούς φορείς, τότε η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβεί στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης σύμβασης έργου, μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών χωρίς κλήρωση. 6. Αναπτύσσεται στη Γενική Γραμματεία

περισσότερες συμβάσεις, συνολικού προϋπολογισμού μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) των πιστώσεων της αναθέτουσας αρχής κατ΄ έτος, για ανάθεση συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, αντίστοιχα. Συμβάσεις που συνάπτονται κατά παράβαση του ορίου του προηγούμενου εδαφίου είναι άκυρες και δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα. 6. Κατά παρέκκλιση της παρ.1, οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να προσφεύγουν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το όριο των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ για αναθέσεις συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών, έργων και μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, που αφορούν στην υλοποίηση έργων ΤΠΕ με αντικείμενο την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των ψηφιακών υπηρεσιών ή τον εκσυγχρονισμό των ψηφιακών εργαλείων της Κεντρικής Διοίκησης κατά την έννοια της περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143). Η προσφυγή στην διαδικασία της απευθείας ανάθεσης, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, επιτρέπεται κατόπιν έκδοσης διαπιστωτικής πράξης από τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, μετά από αίτηση της αναθέτουσας αρχής που υποβάλλεται στη Διεύθυνση Υποστήριξης Λειτουργίας Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Η διαπιστωτική πράξη εκδίδεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την υποβολή της αίτησης, μετά την παρέλευση της οποίας τεκμαίρεται η απόρριψη αυτής.»	Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Κεντρικό Ηλεκτρονικό Σύστημα Κληρώσεων, μέσω του οποίου διενεργούνται υποχρεωτικά οι ηλεκτρονικές κληρώσεις της παραγράφου 5. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και των κατά περίπτωση, καθ' ύλην, αρμοδίων Υπουργών, ρυθμίζονται τα ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία και διαχείριση του ως άνω ηλεκτρονικού συστήματος, στις τεχνικές προδιαγραφές της εφαρμογής του, στους όρους και στις τεχνικές λεπτομέρειες διασύνδεσής του με άλλες εφαρμογές (ΚΗΜΔΗΣ κ.α.), στους όρους και προϋποθέσεις πρόσβασης και χρήσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.
Άρθρο 48	**Άρθρο 119 Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας**

Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 2, 3, 6, 7 και 8, κατάργηση παρ.5 και προσθήκη παρ. 9 και 10 στο άρθρο 119 ν. 4412/2016 Στον τίτλο του άρθρου 119 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», οι παρ. 2, 3, 6, 7 και 8 τροποποιούνται, η παρ. 5 καταργείται, προστίθενται παρ. 9 και 10 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 119 Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας- Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), οι αναθέτουσες αρχές ή οι δικαιούχοι ενεργειών τεχνικής βοήθειας, κατά την έννοια του ν. 4314/2014 (Α' 265) και του θεσμικού πλαισίου του ΕΠΑ, μπορούν να προσφεύγουν και στις διαδικασίες των παρ. 2 και 3, κατά περίπτωση. 2. Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας έως εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, κατόπιν αποστολής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η πρόσκληση απευθύνεται σε τρεις (3) τουλάχιστον οικονομικούς φορείς, οι οποίοι επιλέγονται μεταξύ των εγγεγραμμένων σε κατάλογο προμηθευτών ή/και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για τον σκοπό της εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας. Δεν αξιολογούνται προσφορές που	1. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών κάτω των ορίων, οι οποίες αφορούν ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), οι αναθέτουσες αρχές ή/και οι δικαιούχοι ενεργειών τεχνικής βοήθειας κατά την έννοια του ν. 4314/2014 και του θεσμικού πλαισίου του ΕΠΑ μπορούν να προσφεύγουν και στις διαδικασίες των παραγράφων 2 και 3 κατά περίπτωση. 2. Με αιτιολογημένη απόφαση του Ειδικού ή Γενικού Γραμματέα Υπουργείου ή του Περιφερειάρχη στον οποίο υπάγεται η αρμόδια για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσία επιτρέπεται, κατόπιν αποστολής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών με ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο της επιλογής του εγγεγραμμένο σε κατάλογο προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για το σκοπό εκτέλεσης ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας. Προσφυγή στη διαδικασία αυτή επιτρέπεται εφόσον η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ. Το σχετικό συμφωνητικό υπογράφεται από το ως άνω όργανο. 3. Με αιτιολογημένη απόφαση του Ειδικού ή Γενικού Γραμματέα Υπουργείουή του Περιφερειάρχη στον οποίο υπάγεται η αρμόδια για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσία επιτρέπεται, με επιλογή μεταξύ τριών (3) τουλάχιστον προσφορών που λαμβάνονται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα της επιλογής του εγγεγραμμένα σε κατάλογο προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για το σκοπό εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας, κατόπιν αποστολής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς αυτούς, η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών. Προσφυγή στη διαδικασία αυτή επιτρέπεται εφόσον η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των εξήντα

υποβάλλονται από μη προσκληθέντες οικονομικούς φορείς. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο. 3. Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) έως και εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, κατόπιν πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η πρόσκληση απευθύνεται προς όλους τους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σε κατάλογο προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για τον σκοπό της εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας και οι οποίοι ανταποκρίνονται στις προϋποθέσεις του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, όπως αυτό αποτυπώνεται στον συγκεκριμένο κωδικό CPV του άρθρου 23. Δεν αξιολογούνται προσφορές που υποβάλλονται από μη προσκληθέντες οικονομικούς φορείς. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο. 4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ρυθμίζεται η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης των καταλόγων προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών ενεργειών τεχνικής βοήθειας για την εφαρμογή του παρόντος και εξειδικεύονται οι όροι εγγραφής των οικονομικών φορέων σε αυτούς, οι όροι επιλογής του αναδόχου κατά τις παρ. 2 και 3, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 5. [Καταργήθηκε] 6. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών κάτω των ορίων, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων	χιλιάδων (60.000) ευρώ. Το σχετικό συμφωνητικό υπογράφεται από το ως άνω όργανο. 4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ρυθμίζεται η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης των καταλόγων προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών ενεργειών τεχνικής βοήθειας για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, και εξειδικεύονται οι όροι εγγραφής των οικονομικών φορέων σε αυτούς, οι όροι επιλογής του αναδόχου κατά τις παραγράφους 2 και 3, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 5. Αν η αρμόδια για την εκτέλεση ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσία δεν υπάγεται σε Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα Υπουργείου, οι αποφάσεις των παραγράφων 2 και 3 εκδίδονται από το όργανο στο οποίο υπάγεται και στην περίπτωση νομικών προσώπων από το αρμόδιο, σύμφωνα με το οικείο θεσμικό πλαίσιο, αποφασίζον όργανο. 6. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του ΕΠΑ, η σύναψη αυτών κατά το άρθρο 118, χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσίας. Το σχετικό συμφωνητικό όπου απαιτείται υπογράφεται από αυτόν. 7. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για σύναψη σύμβασης σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου δεν απαιτείται να αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για σύναψη σύμβασης σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ. 8. Σε περίπτωση συμβάσεων υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες ωρίμανσης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων του ΕΣΠΑ, του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία δεν υπερβαίνει τα όρια της παραγράφου 1 του άρθρου 118 του

προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του ΕΠΑ, με τη διαδικασία των άρθρων 118, περί απευθείας ανάθεσης, και 118 Α, περί απευθείας ανάθεσης μέσω συστημάτων ηλεκτρονικής αγοράς (e-marketplace), η σύναψη αυτών χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο. 7. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για σύναψη σύμβασης, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3, αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ. 8. Η διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες ωρίμανσης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων του ΕΣΠΑ, του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, η εκτιμώμενη αξία των οποίων δεν υπερβαίνει τα όρια της παρ. 1 του άρθρου 118, γίνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παρ. 1 έως 3 του άρθρου 118. 9. Οι πληρωμές για τις δημόσιες συμβάσεις ενεργειών της παρ. 1, όταν εφαρμόζεται το άρθρο 117 Α, περί δημόσιων συμβάσεων ήσσονος αξίας, εκτελούνται από τον προϊστάμενο της αρμόδιας για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσίας. 10. Τα καθήκοντα αποφαινόμενου οργάνου στο πλαίσιο της διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού	παρόντος, η διαδικασία ανάθεσης γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 1 έως 4 του άρθρου 118 του παρόντος.

Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) εκτιμώμενης αξίας άνω των εκατό χιλιάδων (100,000) ευρώ ασκούνται από το αρμόδιο για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας όργανο του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου.».	
Άρθρο 49 **Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης – Αντικατάσταση άρθρου 120 ν. 4412/2016** Το άρθρο 120 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 120 Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης 1. Για συμβάσεις κάτω των ορίων, ως χρόνος έναρξης των διαδικασιών του άρθρου 26 νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, ανά περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 66. 1α. Ως χρόνος έναρξης του συνοπτικού διαγωνισμού νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ σύμφωνα με το άρθρο 66, περί δημοσίευσης σε εθνικό επίπεδο. 2. Ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας της απευθείας ανάθεσης ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης νοείται η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προσφοράς ή της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση. 3. Για τις συμβάσεις του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης, ισχύουν τα ακόλουθα: α) Η πρόσκληση της παρ. 2 ειδικά για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν λαμβάνονται υπόψη	**Άρθρο 120 Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης** 1. Για συμβάσεις κάτω των ορίων, ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας και της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας, νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 66, με την επιφύλαξη της παρ. 5 του άρθρου 376. 2. Ως χρόνος έναρξης του συνοπτικού διαγωνισμού νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ σύμφωνα με το άρθρο 66. 3. Ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας της απευθείας ανάθεσης ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης νοείται η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προσφοράς ή της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση. Η πρόσκληση του προηγούμενου εδαφίου δεν απαιτείται να αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ.

προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά. β) Για τις δημόσιες συμβάσεις έργου με εκτιμώμενη αξία μέχρι και τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ, η πρόσκληση της παρ. 2 δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργου άνω των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, η πρόσκληση για την υποβολή προσφοράς αποστέλλεται σε τουλάχιστον τρεις (3) οικονομικούς φορείς και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ για τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν αξιολογούνται προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά. γ) Οι προσκλήσεις για την υποβολή προσφοράς στις συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών αναρτώνται και στην ιστοσελίδα του Τ.Ε.Ε.. Η διαδικασία της περ. α' της παρούσας παραγράφου λαμβάνει χώρα και για τις συμβάσεις που ανατίθενται δυνάμει της παρ.6 του άρθρου 118. 4. Η παράλειψη εκπλήρωσης της υποχρέωσης της παρ. 3 κωλύει τη σύναψη της σύμβασης.»	
Άρθρο 50 **Οικονομικές προσφορές στις δημόσιες συμβάσεις έργων – Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 124 ν. 4412/2016** Η παρ. 1 του άρθρου 124 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιείται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 124 Οικονομικές προσφορές στις δημόσιες συμβάσεις έργων	**Άρθρο 124 Οικονομικές προσφορές στις δημόσιες συμβάσεις έργων** 1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου κάτω των ορίων, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, εκτός από τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 95, να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 125 και 126. 2. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται

1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου κάτω των ορίων, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, εκτός από όσα ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 95, περί τρόπου σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών, να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 126, περί τρόπου σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών στις δημόσιες συμβάσεις έργων (μειοδοσία στο ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους για εκτέλεση απολογιστικών εργασιών). 2. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή ή βάσει υποδείγματος που περιλαμβάνεται ως Παράρτημα στα έγγραφα της σύμβασης.»	υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή ή βάσει υποδείγματος που περιλαμβάνεται ως Παράρτημα στα έγγραφα της σύμβασης.
Άρθρο 51 **Έννομη προστασία κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118 και των δημόσιων συμβάσεων του άρθρου 119– Τροποποίηση τίτλου και αντικατάσταση άρθρου 127 ν. 4412/2016** Το άρθρο 127 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 127 Έννομη προστασία για δημόσιες συμβάσεις των άρθρων 118 και 119 1. Για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης, όποιος έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να ζητήσει την ακύρωση πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής καθώς και την αναστολή εκτέλεσης , ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 45 έως 56 του π.δ.	**Άρθρο 127 Ενστάσεις που ασκούνται κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.) – Παράβολο - Δικαστική Προστασία** 1. Για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.), σε περίπτωση ένστασης κατά πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, η προθεσμία άσκησής της είναι πέντε (5) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα ή από τη συντέλεση της παράλειψης. Η ένσταση κατά της διακήρυξης ή της πρόσκλησης υποβάλλεται σε προθεσμία που εκτείνεται μέχρι το ήμισυ του χρονικού διαστήματος από τη δημοσίευση της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ ή την αποστολή της πρόσκλησης, κατά περίπτωση, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών. 2. Η ένσταση υποβάλλεται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, η οποία αποφασίζει, σύμφωνα με τα οριζόμενα και στο άρθρο 221, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της ένστασης η οποία μπορεί να γίνει και με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με

18/1989 (Α' 8), το οποίο αποφαίνεται αμετακλήτως χωρίς να επιτρέπεται η προηγούμενη άσκηση άλλης ειδικής ή ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής. Το παράβολο για την άσκηση της αίτησης ακύρωσης και της αίτησης αναστολής ορίζεται ίσο με το πέντε τοις εκατό (5%) επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. 2. Για τα ζητήματα έννομης προστασίας για δημόσιες συμβάσεις του άρθρου 119, περί συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας: α) με εκτιμώμενη αξία άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Βιβλίου IV. β) με εκτιμώμενη αξία έως και εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1.»	το άρθρο 376 παράγραφος 11. Στην περίπτωση της ένστασης κατά της διακήρυξης ή της πρόσκλησης η ανάθετουσα αρχή αποφασίζει σε κάθε περίπτωση πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών. Με την άπρακτη πάροδο των ανωτέρω προθεσμιών τεκμαίρεται η απόρριψη της ένστασης. Για το παραδεκτό της άσκησης ένστασης, απαιτείται, με την κατάθεση της ένστασης, η καταβολή παραβόλου, υπέρ του Δημοσίου, ποσού ίσου με το ένα τοις εκατό (1%) επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Το παράβολο αυτό αποτελεί δημόσιο έσοδο. Το παράβολο επιστρέφεται με πράξη της αναθέτουσας αρχής, αν η ένσταση γίνει δεκτή ή μερικώς δεκτή από το αποφασίζον διοικητικό όργανο. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, για την ένσταση κατά της διακήρυξης ή της πρόσκλησης γνωμοδοτεί το αρμόδιο τεχνικό συμβούλιο. 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να αναπροσαρμόζεται το ύψος του ανωτέρω παραβόλου. 4. Η προθεσμία για την άσκηση ένστασης της παραγράφου 1 και η άσκησή της κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης. Κατά τα λοιπά, η άσκηση της ένστασης δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας. 5. Όποιος έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να ζητήσει την αναστολή εκτέλεσης και την ακύρωση της πράξης ή της παράλειψης της Αναθέτουσας Αρχής που εκδίδεται ή συντελείται επί της ένστασης της προηγούμενης παραγράφου, ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, κατά τα οριζόμενα στο π.δ. 18/1989 (Α΄ 8). Η άσκηση της ένστασης της παραγράφου 1 αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση των ενδίκων βοηθημάτων του παρόντος. Πέραν από την ενδικοφανή αυτή προσφυγή δεν χωρεί καμία άλλη τυχόν προβλεπόμενη από γενική διάταξη ενδικοφανής προσφυγή ή ειδική προσφυγή νομιμότητας. Το παράβολο για την άσκηση της αίτησης ακύρωσης και της αίτησης αναστολής υπολογίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο

	δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 36 του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8).
Άρθρο 52 **Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις– Τροποποίηση παρ. 1, 2 και 3 άρθρου 128 ν. 4412/2016** Οι τίτλος και οι παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 128 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 128 Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Όταν πρόκειται να εκτελεστούν δημόσιες συμβάσεις ή συμβάσεις παραχώρησης έργων ή συμβάσεις έργων που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), εκτιμώμενης αξίας σύμβασης μεγαλύτερης των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ, ή τμήματα αυτών, ιδίως για τον σχεδιασμό, μελέτη, έλεγχο μελέτης, διοίκηση και επίβλεψη έργων ή συμβάσεων επιτρέπεται η ανάθεση, με προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης με ανάρτηση της πρόσκλησης στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα, υπηρεσιών συμβούλων οποιασδήποτε ειδικότητας, όπως, τεχνικού, νομικού, οικονομικού συμβούλου και συμβούλου οργάνωσης, σε ημεδαπά ή αλλοδαπά, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, επί ειδικών θεμάτων, που απαιτούνται για την υλοποίηση, μελέτη και εκτέλεση των συμβάσεων αυτών, έναντι αμοιβής μέχρι των ορίων των περ. β', γ' και δ', κατά περίπτωση, του άρθρου 5 και με ανώτατο όριο το 0,5% της εκτιμώμενης αξίας της	**Άρθρο 128** **Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για τη μελέτη και εκτέλεση συμβάσεων δημοσίων έργων και συμβάσεων παραχώρησης έργων** 1. Όταν πρόκειται να εκτελεστούν δημόσια έργα ή συμβάσεις παραχώρησης έργων ή συμβάσεις έργων που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) εκτιμώμενης αξίας σύμβασης μεγαλύτερου των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ, επιτρέπεται, η ανάθεση, με προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης με ανάρτηση της πρόσκλησης στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής, υπηρεσιών συμβούλων οποιασδήποτε ειδικότητας, όπως, ιδίως, τεχνικού, νομικού, οικονομικού και συμβούλου οργάνωσης, σε ημεδαπά ή αλλοδαπά, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, επί ειδικών θεμάτων, που απαιτούνται για την υλοποίηση, μελέτη και εκτέλεση των έργων αυτών, έναντι συνολικής αμοιβής μέχρι των ορίων των περιπτώσεων β΄ και γ΄, κατά περίπτωση, του άρθρου 5. Για την ανάθεση απαιτείται γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. 2. Όταν πρόκειται να εκτελεστούν δημόσια έργα ή συμβάσεις παραχώρησης έργων ή συμβάσεις έργων που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) ή μέρη αυτών και, ειδικότερα, για το σχεδιασμό, μελέτη, έλεγχο μελέτης, διοίκηση και επίβλεψη έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, καθώς και για τις ανάγκες μηχανογράφησης των υπηρεσιών της, επιτρέπεται, η ανάθεση, με προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης με ανάρτηση της πρόσκλησης στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής, υπηρεσιών συμβούλων επί ειδικών θεμάτων, που απαιτούνται για την υλοποίηση και εκτέλεση των έργων αυτών έναντι συνολικής αμοιβής μέχρι των ορίων

σύμβασης. Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται και για την παροχή υπηρεσιών συμβούλων οποιασδήποτε ειδικότητας για θέματα που σχετίζονται με την επίβλεψη και παρακολούθηση από τεχνικής, νομικής και χρηματοοικονομικής πλευράς κατά την περίοδο λειτουργίας και συντήρησης των Συμβάσεων Παραχώρησης ή των συμβάσεων έργων που υλοποιούνται ως ΣΔΙΤ, με αξία σύμβασης μεγαλύτερης των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ. Για την ανάθεση απαιτείται γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. 2. Όταν πρόκειται να εκτελεστούν δημόσιες συμβάσεις ή συμβάσεις παραχώρησης έργων ή συμβάσεις έργων που υλοποιούνται ως ΣΔΙΤ ή μέρη αυτών και, ιδίως για τον σχεδιασμό, μελέτη, έλεγχο μελέτης, διοίκηση και επίβλεψη έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, επιτρέπεται, η ανάθεση, με προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης με ανάρτηση της πρόσκλησης στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής, υπηρεσιών συμβούλων επί ειδικών θεμάτων, που απαιτούνται για την υλοποίηση και εκτέλεση των έργων αυτών έναντι συνολικής αμοιβής μέχρι των ορίων των περ. β', γ' και δ', κατά περίπτωση, του άρθρου 5 και με ανώτατο όριο το 0,5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Για την ανάθεση απαιτείται γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του. 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, μπορεί να εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 2 και με συνολική αμοιβή μέχρι του ορίου της περ. β του άρθρου 5 και με ανώτατο όριο το 0,5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, ολικά ή μερικά, σε συγκεκριμένο έργο ή τμήμα έργου ή	των περιπτώσεων β΄ και γ΄, κατά περίπτωση, του άρθρου 5. Για την ανάθεση απαιτείται γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, μπορεί να εφαρμόζονται οι διατάξεις της ανωτέρω περίπτωση β΄, ολικά ή μερικά, σε συγκεκριμένο έργο ή τμήμα έργου ή ομάδα έργων, που εκτελούνται από το Δημόσιο ή φορείς του δημόσιου τομέα και να ρυθμίζονται όλα τα σχετικά θέματα. 4. Οι σχετικές δαπάνες βαρύνουν τις πιστώσεις του έργου. Η ανάθεση καθηκόντων συμβούλου γίνεται με σύμβαση στην οποία ορίζονται οι παρεχόμενες από τον σύμβουλο υπηρεσίες, οι όροι και προϋποθέσεις παροχής τους, η διάρκεια της σύμβασης και κάθε άλλη λεπτομέρεια εφαρμογής της. 5. Σε περιπτώσεις ειδικών ή μεγάλων έργων υποδομής ή έργων στα οποία εφαρμόζονται μη διαδεδομένες ειδικές μέθοδοι μελέτης και κατασκευής, ιδίως σε θέματα ασφάλειας ή αντιμετώπισης και αποτροπής κινδύνου, μπορεί, με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, που λαμβάνεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου του αρμόδιου Υπουργείου ή του Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στο αρμόδιο Υπουργείο δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο, να ορίζεται ως ειδικός εμπειρογνώμονας για την επίλυση συγκεκριμένου τεχνικού προβλήματος και για ολιγοήμερη απασχόληση επιστήμονας εγνωσμένου κύρους και φήμης και μεγάλης εμπειρίας σχετικής με το προς επίλυση θέμα, χωρίς να απαιτείται να είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Μελετητών. Η επιλογή του εμπειρογνώμονα επιτρέπεται να γίνει έναντι συνολικής αμοιβής μέχρι των ορίων των περιπτώσεων β΄ και γ΄, κατά περίπτωση, του άρθρου 5. Η συνολική αμοιβή του εμπειρογνώμονα βαρύνει τις πιστώσεις του έργου ή της μελέτης και καθορίζεται με την απόφαση ορισμού του, επί τη βάσει ημερήσιας αποζημίωσης που δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της αμοιβής

ομάδα έργων, που εκτελούνται από το Δημόσιο ή φορείς του δημόσιου τομέα και να ρυθμίζονται όλα τα σχετικά θέματα. 4. Οι σχετικές δαπάνες βαρύνουν τις πιστώσεις του έργου. Η ανάθεση καθηκόντων συμβούλου γίνεται με σύμβαση στην οποία ορίζονται οι παρεχόμενες από τον σύμβουλο υπηρεσίες, οι όροι και προϋποθέσεις παροχής τους, η διάρκεια της σύμβασης και κάθε άλλη λεπτομέρεια εφαρμογής της. 5. Σε περιπτώσεις ειδικών ή μεγάλων έργων υποδομής ή έργων, στα οποία εφαρμόζονται μη διαδεδομένες ειδικές μέθοδοι μελέτης και κατασκευής, ιδίως σε θέματα ασφάλειας ή αντιμετώπισης και αποτροπής κινδύνου, μπορεί, με απόφαση της προϊσταμένης αρχής, που λαμβάνεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του τεχνικού συμβουλίου του αρμόδιου Υπουργείου ή του Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στο αρμόδιο Υπουργείο δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο, να ορίζεται ως ειδικός εμπειρογνώμονας για την επίλυση συγκεκριμένου τεχνικού προβλήματος και για ολιγοήμερη απασχόληση επιστήμονας εγνωσμένου κύρους και φήμης και μεγάλης εμπειρίας σχετικής με το προς επίλυση θέμα, χωρίς να απαιτείται να είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο μελετητών. Η επιλογή του εμπειρογνώμονα επιτρέπεται να γίνει έναντι συνολικής αμοιβής μέχρι των ορίων των περ. β’ και γ’, κατά περίπτωση, του άρθρου 5. Η συνολική αμοιβή του εμπειρογνώμονα βαρύνει τις πιστώσεις του έργου ή της μελέτης και καθορίζεται με την απόφαση ορισμού του, επί τη βάσει ημερήσιας αποζημίωσης που δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της αμοιβής επιστήμονα με υπερεικοσαετή εμπειρία, όπως αυτή ορίζεται στον Κανονισμό Προεκτιμώμενων Αμοιβών της περ. δ’ της παρ. 8 του άρθρου 53.»	επιστήμονα με υπερεικοσαετή εμπειρία, όπως αυτή ορίζεται στον Κανονισμό Προεκτιμώμενων Αμοιβών της περίπτωσης δ΄ της παραγράφου 8 του άρθρου 53.
Άρθρο 53	**Άρθρο 136 Διοίκηση του έργου – Επίβλεψη**

Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση και επίβλεψη– Αντικατάσταση άρθρου 136 ν. 4412/2016 Το άρθρο 136 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής «Άρθρο 136 Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση και επίβλεψη– Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η διοίκηση των έργων ασκούνται από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου (διευθύνουσα ή επιβλέπουσα υπηρεσία), η οποία ορίζει τους τεχνικούς υπαλλήλους που θα ασχοληθούν ειδικότερα με την επίβλεψη, προσδιορίζει τα καθήκοντά τους όταν είναι περισσότεροι από έναν, παρακολουθεί το έργο τους και γενικά προβαίνει σε κάθε ενέργεια που απαιτείται για την καλή και έγκαιρη εκτέλεση των έργων. Η επίβλεψη αποσκοπεί ιδίως στην πιστή εκπλήρωση από τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης και στην κατασκευή του έργου σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του και δεν μειώνει τις ευθύνες του αναδόχου που απορρέουν από τον νόμο και τη σύμβαση. 2. Η διευθύνουσα υπηρεσία ορίζει ως επιβλέποντες και βοηθούς αυτών για το έργο ή τμήματά του ή είδη εργασιών τεχνικούς υπαλλήλους που έχουν την κατάλληλη ειδικότητα, ανάλογα με τα στελέχη που διαθέτει, τις υπηρεσιακές ανάγκες και την αξιολόγηση του έργου και του προσωπικού. Οι επιβλέποντες αποτελούν τους άμεσους βοηθούς του προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας στην άσκηση των καθηκόντων της που σχετίζονται με το έργο, όπως αυτά ορίζονται στο παρόν. Δεν αποκλείεται η άσκηση της επίβλεψης από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η διευθύνουσα υπηρεσία, όταν ορίζει ομάδα επίβλεψης, περιλαμβάνει τον συντονιστή, τους επιβλέποντες και τους βοηθούς τους, με σαφώς καθορισμένα καθήκοντα στην απόφαση ορισμού.	1. Η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η διοίκηση των έργων ασκούνται από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου (διευθύνουσα ή επιβλέπουσα υπηρεσία), η οποία ορίζει τους τεχνικούς υπαλλήλους που θα ασχοληθούν ειδικότερα με την επίβλεψη, προσδιορίζει τα καθήκοντά τους όταν είναι περισσότεροι από έναν, παρακολουθεί το έργο τους και γενικά προβαίνει σε κάθε ενέργεια που απαιτείται για την καλή και έγκαιρη εκτέλεση των έργων. 2. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία ορίζει ως επιβλέποντες και βοηθούς αυτών για το έργο ή τμήματά του ή είδη εργασιών τεχνικούς κατά προτίμηση υπαλλήλους που έχουν την κατάλληλη ειδικότητα, ανάλογα με τα στελέχη που διαθέτει, τις υπηρεσιακές ανάγκες και την αξιολόγηση του έργου και του προσωπικού. Οι επιβλέποντες αποτελούν τους άμεσους βοηθούς του προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας στην άσκηση των καθηκόντων της που σχετίζονται με το έργο, όπως αυτά ορίζονται στις επί μέρους διατάξεις του παρόντος τίτλου. Δεν αποκλείεται η άσκηση της επίβλεψης από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία όταν ορίζει ομάδα επίβλεψης, περιλαμβάνει τον συντονιστή, τους επιβλέποντες και τους βοηθούς τους, με σαφώς καθορισμένα καθήκοντα στην απόφαση ορισμού, ιδίως σε ό,τι αφορά τις απαιτήσεις υπογραφής εγγράφων και στοιχείων. Για την παραλαβή των αφανών εργασιών και τη σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων ορίζει επίσης τριμελή επιτροπή τεχνικών υπαλλήλων. Όταν για οποιοδήποτε λόγο δεν είναι δυνατός ο ορισμός τριμελούς επιτροπής τεχνικών υπαλλήλων, αυτή η επιτροπή μπορεί να συγκροτηθεί από (2) δύο υποχρεωτικά μέλη τεχνικούς υπαλλήλους και τον επιβλέποντα. 3. Στην περίπτωση κατασκευής έργου με ανάθεση σε ανάδοχο, η επίβλεψη αποσκοπεί στην πιστή εκπλήρωση από τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης και στην κατασκευή του έργου, σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του. Στην περίπτωση κατασκευής έργου με αυτεπιστασία, η επίβλεψη οργανώνει και διευθύνει τα μέσα που έχει στη διάθεσή της κατά τον οικονομοτεχνικά προσφορότερο

3. Η επίβλεψη των προηγούμενων παραγράφων δύναται να ασκηθεί, εφ' όσον προβλέπεται στην διακήρυξη, από πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα επίβλεψης (ΙΦΕ). Ο ΙΦΕ είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων, ο οποίος είναι εγγεγραμμένος στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019 (Α΄112), περί «Μητρώων Συντελεστών παραγωγής δημόσιων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.Τ.Ε.)», και διαθέτει τις εξειδικευμένες γνώσεις που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και επίβλεψη του έργου. Κάθε υποψήφιος ανάδοχος υποχρεούται να δηλώνει με την προσφορά του τον ΙΦΕ, στον οποίο θα ανατεθεί η επίβλεψη της εκτέλεσης της σύμβασης, εφόσον αυτή κατακυρωθεί στον ίδιο. Αμέσως μετά την κατακύρωση του έργου και την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο η Προϊσταμένη Αρχή τον καλεί να υπογράψει την προβλεπόμενη σύμβαση με τον ΙΦΕ και να τον εγκαταστήσει στο έργο. Η Προϊσταμένη Αρχή όμως κατά το ως άνω στάδιο δύναται αιτιολογημένα να αρνηθεί τον ορισμό του προτεινόμενου φορέα επίβλεψης και να τάξει προθεσμία όχι μικρότερη των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερη των τριάντα (30) ημερών στον ανάδοχο, για να προτείνει νέο πιστοποιημένο ΙΦΕ. Το σχέδιο σύμβασης μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ κοινοποιείται στο σύνολό του μαζί με τα πάσης φύσεως παραρτήματά του από τον ανάδοχο στην διευθύνουσα υπηρεσία. Η διευθύνουσα υπηρεσία ελέγχει εντός τριών (3) ημερών από την ως άνω κοινοποίηση, εάν το σχέδιο σύμβασης έχει το προβλεπόμενο περιεχόμενο, και, εφόσον δεν έχει αντιρρήσεις, ειδοποιεί τον ανάδοχο ότι μπορεί να προχωρήσει στην υπογραφή της σύμβασης με τον ΙΦΕ. Εάν η σύμβαση μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ χρειάζεται διορθώσεις ή τροποποιήσεις, η διευθύνουσα υπηρεσία τάσσει προθεσμία στον ανάδοχο να	τρόπο, για να επιτύχει την κατασκευή του έργου, σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του. 4. Η υποχρέωση της επίβλεψης να προβαίνει σε κάθε ενέργεια για την πιστή εκπλήρωση των όρων της σύμβασης από τον ανάδοχο, δεν μειώνει σε καμιά περίπτωση τις ευθύνες του αναδόχου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τη σύμβαση. 5. Η επίβλεψη μπορεί να ασκηθεί, εκτός από τον τόπο των έργων, και σε όλους τους χώρους που κατασκευάζονται τμήματα του έργου. 6. Σε περιπτώσεις μεγάλων ή ειδικών ή σημαντικών έργων, η επίβλεψη μπορεί να γίνει με κλιμάκιο της διευθύνουσας υπηρεσίας, που έχει επικεφαλής τεχνικό κατηγορίας ΠΕ και τον απαιτούμενο αριθμό βοηθών και άλλου τεχνικού και διοικητικού προσωπικού. Το κλιμάκιο επίβλεψης μπορεί να εγκατασταθεί στην έδρα της διευθύνουσας υπηρεσίας ή με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού στον τόπο των έργων. 7. Μετά την έναρξη κατασκευής του έργου, οι βασικοί μελετητές θα μετέχουν υποχρεωτικά ως Τεχνικοί Σύμβουλοι - Μελετητές στην εκτέλεση αυτού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 144 και στην παρ. 6 του άρθρου 188. 8. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου συντάσσει και στέλνει στην προϊσταμένη αρχή, κάθε τρίμηνο, συνοπτικές ανακεφαλαιωτικές εκθέσεις για την πορεία του έργου και τα σημαντικά προβλήματα που σχετίζονται με την κατασκευή του. Στις εκθέσεις αυτές περιλαμβάνεται υποχρεωτικά ενημέρωση σχετικά με την πορεία εφαρμογής της εγκεκριμένης μελέτης του έργου, με τον εντοπισμό σφαλμάτων της προμέτρησης και με την εμφάνιση απρόβλεπτων περιστάσεων που ήδη έλαβαν χώρα ή είναι σε εξέλιξη και εκτίμηση της διευθύνουσας υπηρεσίας για το αν στο επόμενο τρίμηνο προβλέπεται να προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, καθώς και για το κόστος των εργασιών αυτών, προκειμένου η προϊσταμένη αρχή να αποφασίσει σχετικά με τη συνέχιση του έργου ή τη μείωση του συμβατικού αντικειμένου και τη διάλυση της σύμβασης.

συμμορφωθεί. Με την υπογραφή της σύμβασης μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ ο τελευταίος εγκαθίσταται ως επιβλέπων στο έργο. Εάν η διευθύνουσα υπηρεσία διαπιστώσει ότι ο ΙΦΕ έχει ουσιωδώς παραβεί τις νόμιμες ή τις συμβατικές του υποχρεώσεις, τον καλεί να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, ώστε να αρθεί η παράβαση και αποστέλλει σχετική ειδοποίηση στον ανάδοχο. Εφόσον δεν αρθεί η παράβαση, ενημερώνει την Προϊσταμένη Αρχή, η οποία μπορεί να ζητήσει από τον ανάδοχο να καταγγείλει τη σύμβασή του με τον ΙΦΕ και να τον αντικαταστήσει άμεσα. Η αμοιβή του ΙΦΕ βαρύνει αποκλειστικώς τον ανάδοχο, ο οποίος είναι ο μόνος υπόχρεος για την πληρωμή των αμοιβών και των λοιπών δαπανών και εξόδων του, όπως αυτά προβλέπονται στην σύμβαση μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ και ρυθμίζονται από το εφαρμοζόμενο τιμολόγιο, ενώ ο κύριος του έργου δεν έχει καμία ευθύνη για τις δαπάνες αυτές. Ο ΙΦΕ ευθύνεται έναντι του κυρίου του έργου ακόμη και για ελαφρά αμέλεια κατά την εκτέλεση των υποχρεώσεών του και επίσης σε περίπτωση φυσικού προσώπου, ο ίδιος, και σε περίπτωση νομικού προσώπου, οι διοικούντες και υπάλληλοι του ΙΦΕ, υπέχουν, κατά την εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων, ποινική ευθύνη δημόσιου υπαλλήλου. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι λεπτομέρειες και τα ειδικότερα θέματα που συνάπτονται με τις ως άνω ρυθμίσεις και ιδίως η απαιτούμενη πιστοποίηση του ΙΦΕ με την εγγραφή του στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019 (Α΄112), καθώς και τυχόν πρόσθετα προσόντα που πρέπει να διαθέτει και να αποδεικνύει, η διαδικασία πρότασης, ορισμού και εγκατάστασης του ΙΦΕ στο έργο, η διαδικασία σύναψης της σύμβασης μεταξύ ΙΦΕ και αναδόχου και ελάχιστο περιεχόμενο αυτής, τα	9. Όταν παρίσταται ανάγκη διαπίστωσης πραγματικών περιστατικών, τα οποία δεν καλύπτονται από άλλες διατάξεις του παρόντος, το αρμόδιο όργανο ή η αρμόδια υπηρεσία μπορεί να προβαίνει σε αυτοψία που διενεργείται από κατάλληλο τεχνικό υπάλληλο ή επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους που συντάσσουν σχετική έκθεση. Όταν γίνονται τέτοιες αυτοψίες καλείται να παραστεί και ο ανάδοχος, αν συντρέχει περίπτωση.

καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του ΙΦΕ απέναντι στον κύριο του έργου, ο υπολογισμός της αμοιβής του ΙΦΕ και ο καθορισμός του τιμολογίου βάσει του οποίου αυτή θα υπολογίζεται, καθώς και ο τρόπος καταβολής της από τον ανάδοχο, οι εγγυήσεις αμεροληψίας του ΙΦΕ και τα μέτρα για την αποτροπή σύγκρουσης συμφερόντων του ΙΦΕ με τον ανάδοχο, η αντιμετώπιση τυχόν παράβασης των υποχρεώσεων και εν γένει ευθύνης του ΙΦΕ, οι λόγοι που επιτρέπουν ή επιβάλλουν την αντικατάσταση του ΙΦΕ κατά την διάρκεια εκτέλεσης του έργου και η διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει προς τούτο ο ανάδοχος, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που συνδέεται με την απρόσκοπτη κατά τα ως άνω οριζόμενα άσκηση επίβλεψης από ιδιωτικό φορέα. 4. Στην περίπτωση της παρ. 3 η διευθύνουσα υπηρεσία δεν προβαίνει στον ορισμό επιβλεπόντων κατά τους ορισμούς της παρ. 2. Ο ιδιωτικός φορέας επίβλεψης έχει όλα τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται από τις διατάξεις του παρόντος στην επίβλεψη, όταν τούτη ασκείται από υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας. 5. α. Η διευθύνουσα υπηρεσία, σε περίπτωση ανάθεσης της επίβλεψης σε ιδιωτικό φορέα, δικαιούται, να πραγματοποιεί, κατά την κρίση της και χωρίς να απαιτείται οιαδήποτε προηγούμενη γνωστοποίηση, επιτόπιους ελέγχους του έργου, με σκοπό να διαπιστώνει την εξέλιξη αυτού, τη νόμιμη άσκηση της επίβλεψης και τη συμμόρφωση του αναδόχου με τη σύμβαση εκτέλεσης του έργου. β. Η διευθύνουσα υπηρεσία δύναται να εναντιώνεται στα πορίσματα και έγγραφα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, με αιτιολογημένη εισήγησή της που υποβάλλεται στην προϊσταμένη αρχή, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη γνωστοποίησή τους σε αυτήν, άλλως τεκμαίρεται η αποδοχή των πορισμάτων και των εγγράφων του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης. Σε περίπτωση εμπρόθεσμης αιτιολογημένης εναντίωσης της	

διευθύνουσας υπηρεσίας, η προϊσταμένη αρχή του έργου αποφασίζει, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από της περιέλευσης σε αυτήν της εισηγήσεως. Η απόφαση της προϊσταμένης αρχής δεσμεύει την διευθύνουσα υπηρεσία, τον φορέα επίβλεψης και τον ανάδοχο. γ. Τα πορίσματα ή τα έγγραφα που συντάσσονται από τον ιδιωτικό φορέα επίβλεψης, καθώς και τα έγγραφα ή τα στοιχεία που υπογράφονται από αυτόν, δεν γεννούν διαφορές μεταξύ του επιβλέποντος και του αναδόχου. Εάν ο ανάδοχος αμφισβητεί ενέργειες της επίβλεψης, υποβάλλει αναφορά προς την διευθύνουσα υπηρεσία, η οποία μπορεί, εάν κάνει δεκτές τις αιτιάσεις του αναδόχου, να εναντιωθεί κατά τη διαδικασία της περ. β'. δ. Κατά της απόφασης της προϊσταμένης αρχής που δέχεται την εναντίωση της διευθύνουσας υπηρεσίας σε έγγραφα ή πορίσματα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, καθώς και κατά της τεκμαιρόμενης αποδοχής από τη διευθύνουσα υπηρεσία των εγγράφων ή πορισμάτων του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, ο ανάδοχος μπορεί να ασκήσει την ένσταση του άρθρου 174, περί «Διοικητικής Επίλυσης Συμβατικών Διαφορών», εφόσον η ως άνω εναντίωση ή η τεκμαιρόμενη αποδοχή των ενεργειών της επίβλεψης έχουν άμεσα βλαπτικές συνέπειες εις βάρος του, χωρίς να απαιτείται η έκδοση άλλης πράξης προς τούτο. 6. Στην περίπτωση κατασκευής έργου με αυτεπιστασία, η επίβλεψη οργανώνει και διευθύνει τα μέσα που έχει στη διάθεσή της κατά τον οικονομοτεχνικά προσφορότερο τρόπο, για να επιτύχει την κατασκευή του έργου, σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του. 7. Η επίβλεψη ασκείται, εκτός από τον τόπο των έργων, και σε όλους τους χώρους όπου κατασκευάζονται τμήματα του έργου.	

8. Σε περιπτώσεις μεγάλων ή ειδικών ή σημαντικών έργων, η επίβλεψη μπορεί να γίνει με κλιμάκιο της διευθύνουσας υπηρεσίας, που έχει επικεφαλής τεχνικό κατηγορίας ΠΕ και τον απαιτούμενο αριθμό βοηθών και άλλου τεχνικού και διοικητικού προσωπικού. Το κλιμάκιο επίβλεψης μπορεί να εγκατασταθεί στην έδρα της διευθύνουσας υπηρεσίας ή με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου στον τόπο των έργων. 9. Μετά από την έναρξη κατασκευής του έργου, οι βασικοί μελετητές έργων που έχουν υπαχθεί στο άρθρο 7Α του ν. 2282/2001 (Α' 17), περί «Πραγματοποίησης Εργασιών πριν τον προσδιορισμό αποζημίωσης», δύνανται να μετέχουν ως τεχνικοί σύμβουλοι - μελετητές στην εκτέλεση αυτού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 144, περί «Σύμπραξης στην κατασκευή του Μελετητή», και στην παρ. 6 του άρθρου 188, περί «Συμμετοχής των βασικών μελετητών», και υποχρεούνται να συνεργάζονται με τον ιδιωτικό φορέα επίβλεψης. 10. Η διευθύνουσα υπηρεσία κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου συντάσσει, με τη συνδρομή είτε των επιβλεπόντων υπαλλήλων της είτε του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, κάθε τρίμηνο, συνοπτικές ανακεφαλαιωτικές εκθέσεις για την πορεία του έργου και τα σημαντικά προβλήματα που σχετίζονται με την κατασκευή του, τις οποίες αποστέλλει στην προϊστάμενη αρχή. Στις εκθέσεις αυτές περιλαμβάνονται υποχρεωτικά ενημέρωση σχετικά με την πορεία εφαρμογής της εγκεκριμένης μελέτης του έργου, με τον εντοπισμό σφαλμάτων της προμέτρησης και με την εμφάνιση απρόβλεπτων περιστάσεων που ήδη έλαβαν χώρα ή είναι σε εξέλιξη και εκτίμηση της διευθύνουσας υπηρεσίας για το αν στο επόμενο τρίμηνο προβλέπεται να προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, καθώς και για το κόστος των εργασιών αυτών, προκειμένου η	

προϊσταμένη αρχή να αποφασίσει σχετικά με τη συνέχιση του έργου ή τη μείωση του συμβατικού αντικειμένου και τη διάλυση της σύμβασης. Η μη τήρηση της ανωτέρω υποχρέωσης της διευθύνουσας υπηρεσίας συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα του προϊσταμένου αυτής. 11. Όταν παρίσταται ανάγκη διαπίστωσης πραγματικών περιστατικών, τα οποία δεν καλύπτονται από άλλες διατάξεις του παρόντος, το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο ή η αρμόδια υπηρεσία μπορεί να προβαίνει σε αυτοψία που διενεργείται από κατάλληλο τεχνικό υπάλληλο ή επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους που συντάσσουν έκθεση. Όταν γίνονται τέτοιες αυτοψίες, καλείται να παραστεί και ο ανάδοχος, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 143, περί «Κοινοποίησης στον Ανάδοχο – Εκπροσώπηση», τουλάχιστον προ 24 ωρών.	
Άρθρο 54 **Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου – Αντικατάσταση άρθρου 138 ν. 4412/2016** Το άρθρο 138 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 138 Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου 1. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να κατασκευάσει το έργο κατά τους όρους της σύμβασης και τις έγγραφες εντολές των αρμόδιων κατά περίπτωση οργάνων του φορέα κατασκευής του έργου, εφόσον αυτές φέρουν τα κατά τον νόμο απαραίτητα εξωτερικά στοιχεία νομιμότητας, ευθυνόμενος έναντι του κυρίου του έργου για την επιμέλεια που επιδεικνύει και στις δικές του υποθέσεις. Ο ανάδοχος οφείλει να τηρεί με ακρίβεια τη διάταξη και τις διαστάσεις των διαφόρων τμημάτων του έργου, όπως προκύπτουν από τα εγκεκριμένα σχέδια ή άλλα στοιχεία της μελέτης, τα οποία δεν επιδέχονται	**Άρθρο 138 Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου** 1. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να κατασκευάσει το έργο κατά τους όρους της σύμβασης και τις σύμφωνες προς αυτή και το νόμο έγγραφες εντολές του φορέα κατασκευής του έργου. 2. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να τηρεί με ακρίβεια τη διάταξη και τις διαστάσεις των διαφόρων μερών του έργου, όπως προκύπτουν από τα εγκεκριμένα σχέδια ή άλλα στοιχεία της μελέτης, τα οποία δεν επιδέχονται τροποποιήσεων ή αλλαγών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις διατάξεις του παρόντος. 3. Οι έγγραφες εντολές που δίνονται από το αρμόδιο όργανο για τη συμπλήρωση ή τροποποίηση των στοιχείων της μελέτης, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 156, καθώς και η εκτέλεση των εγκεκριμένων συμπληρωματικών εργασιών, είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο. Ο ανάδοχος δεν δικαιούται να λάβει αποζημίωση ή αύξηση τιμών για μεταβολές στα έργα που έγιναν χωρίς έγγραφη διαταγή, έστω και αν αυτές βελτιώνουν το έργο. Αν η

τροποποιήσεων ή αλλαγών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις διατάξεις του παρόντος. 2. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να ελέγξει την μελέτη δημοπράτησης έργου προϋπολογισμού μεγαλύτερου του ορίου της περίπτωσης α' του άρθρου 5 πριν την εγκατάστασή του στο εργοτάξιο και να ενημερώσει γραπτώς τη διευθύνουσα υπηρεσία. Η διευθύνουσα υπηρεσία προσκαλεί τον ανάδοχο να υποβάλλει εγγράφως, εντός προθεσμίας που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των είκοσι (20) ημερών και μεγαλύτερη των εξήντα (60) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης αν έχει παρατηρήσεις ως προς την εφαρμοσιμότητα της μελέτης. Ο ανάδοχος δικαιούται σε περιπτώσεις ειδικών έργων να αιτηθεί πρόσθετη προθεσμία κατ' ανώτατο σαράντα πέντε (45) ημερών. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη του αναδόχου επί της μελέτης του έργου. Αν ο ανάδοχος προτείνει την τροποποίηση της μελέτης του έργου, η προϊσταμένη αρχή εξετάζει την πρόταση του αναδόχου, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου ή, σε περίπτωση μη ύπαρξης αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου στην αναθέτουσα αρχή, του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Εφόσον κριθεί ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις είναι επουσιώδεις, σύμφωνα με το άρθρο 155, περί «Επειγουσών και Απρόβλεπτων Πρόσθετων Εργασιών», δεν μεταβάλουν την φύση του έργου και δεν επάγονται ουσιώδη αύξηση του συμβατικού ανταλλάγματος εγκρίνεται η συνέχιση εκτέλεσης του έργου. Σε αντίθετη περίπτωση, η σύμβαση διαλύεται και ο ανάδοχος αποζημιώνεται μόνο για τις αποδεδειγμένες δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για τη συμμετοχή του στον διαγωνισμό και μέχρι την διάλυση της σύμβασης. Με απόφαση της	χωρίς έγκριση μεταβολή επιφέρει μείωση ποσοτήτων ή διαστάσεων, καταβάλλεται μόνο η αξία των ποσοτήτων των εργασιών που έχουν πράγματι εκτελεσθεί χωρίς να αποκλείεται εφαρμογή των διατάξεων για κακοτεχνία. 4. Κατ΄ εξαίρεση, σε επείγουσες περιπτώσεις, η εντολή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας για τροποποιήσεις ή συμπληρώσεις μπορεί να δίνεται και προφορικά στον τόπο των έργων. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να γίνει σχετική καταχώρηση στο ημερολόγιο του έργου. Αν τη διαταγή αυτή δίνει ο επιβλέπων, οφείλει να ενημερώσει αμελλητί εγγράφως τη διευθύνουσα υπηρεσία, για την έκδοση κανονικής εντολής η οποία εκδίδεται εντός τριών εργασίμων ημερών από την ανωτέρω έγγραφη ενημέρωση. Αν η εντολή αυτή διαφοροποιεί μερικά ή ολικά τις εντολές του επιβλέποντα, ο ανάδοχος αποζημιώνεται για τις εργασίες που έχει εκτελέσει, σύμφωνα με την εντολή της επίβλεψης μέχρι τη λήψη της εντολής της διευθύνουσας υπηρεσίας. 5. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση, ο ανάδοχος υποχρεούται να διαθέσει για το έργο όλο το απαιτούμενο προσωπικό, υλικά, μηχανήματα, οχήματα, αποθηκευτικούς χώρους, εργαλεία και οποιαδήποτε άλλα μέσα. Ο ανάδοχος, σε κάθε περίπτωση βαρύνεται με όλες τις απαιτούμενες δαπάνες για την ολοκλήρωση του έργου, όπως είναι οι δαπάνες των μισθών και ημερομισθίων του προσωπικού, οι δαπάνες όλων των εργοδοτικών επιβαρύνσεων, οι δαπάνες για τη μετακίνηση του προσωπικού του, οι δαπάνες των υλικών και της μεταφοράς, διαλογής, φύλαξης, φθοράς τους κ.λπ., οι δαπάνες λειτουργίας, συντήρησης, απόσβεσης, μίσθωσης μηχανημάτων και οχημάτων, οι φόροι, τέλη, δασμοί, ασφαλιστικές κρατήσεις ή επιβαρύνσεις, οι δαπάνες εφαρμογής των σχεδίων κατασκευής των σταθερών σημείων, καταμετρήσεων, δοκιμών, προσπελάσεων προς το έργο και στις θέσεις για τη λήψη υλικών, σύστασης και διάλυσης εργοταξίων, οι δαπάνες αποζημιώσεων ζημιών στο προσωπικό του, στον κύριο του έργου ή σε οποιονδήποτε τρίτο και γενικά κάθε είδους δαπάνη απαραίτητη για την καλή και έντεχνη εκτέλεση του έργου. 6. Οι φόροι, τέλη, δασμοί, κρατήσεις και

προϊσταμένης αρχής κατόπιν γνωμοδότησης του τεχνικού συμβουλίου, κρίνεται το εύλογο της δαπάνης για την αποζημίωση, ύστερα από εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας. Το διάστημα που παρεμβάλλεται από την πρόσκληση της διευθύνουσας υπηρεσίας και μέχρι την ολοκλήρωση της προβλεπόμενης στην παρούσα παράγραφο διαδικασίας, δεν προσμετράται στη συμβατική προθεσμία εκτέλεσης του έργου. Οι προβλέψεις της παρούσας παραγράφου περιλαμβάνονται υποχρεωτικά στα έγγραφα σύναψης της σύμβασης. 3. Αν, μετά τη διάλυση της σύμβασης και εφόσον η προϊσταμένη αρχή δεν έχει αποδεχτεί την αναγκαιότητα ουσιώδους τροποποίησης της μελέτης κατά τους ορισμούς της προηγούμενης παραγράφου, δύναται να αποφασίσει την εκτέλεση του έργου σύμφωνα με την υφιστάμενη μελέτη, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο ανάδοχος της παρ. 2 και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο της ολοκλήρωσης της διαλυθείσης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στον διαγωνισμό. Η σύμβαση εκτέλεσης συνάπτεται, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των παρ. 1 και 2 ως προς την αποδοχή της μελέτης του έργου. 4. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί, σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης για την εκτέλεση εργασιών κατά τροποποίηση της σύμβασης, να χορηγήσει σχετική εντολή, για την εκτέλεση των εργασιών και πριν την υπογραφή σχετικής συμπληρωματικής σύμβασης κατά την παρ. 1, ή έγκρισης του ΑΠΕ κατά τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 156, περί «Ειδικών Θεμάτων Τροποποιήσεων Συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους –Αυξομειώσεις Εργασιών – Νέες Εργασίες», και ο ανάδοχος οφείλει να προβεί στην εκτέλεση των εν λόγω εργασιών. Ο ανάδοχος δεν δικαιούται να λάβει αποζημίωση ή αύξηση τιμών για	οποιεσδήποτε άλλες νόμιμες επιβαρύνσεις βαρύνουν τον ανάδοχο, όπως ισχύουν κατά το χρόνο που δημιουργείται η υποχρέωση καταβολής τους. Κατ' εξαίρεση, φόροι του Δημοσίου, λοιπά τέλη που βαρύνουν άμεσα το εργολαβικό αντάλλαγμα, βαρύνουν τον ανάδοχο μόνο στο μέτρο που ίσχυαν κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς. Μεταγενέστερες αυξομειώσεις, αυξομειώνουν αντίστοιχα το οφειλόμενο εργολαβικό αντάλλαγμα. Τα δύο προηγούμενα εδάφια δεν ισχύουν για το φόρο εισοδήματος ή τις παρακρατήσεις έναντι του φόρου αυτού. 7. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του ή στο προσωπικό του φορέα του έργου ή σε οποιονδήποτε τρίτο και για τη λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος. Σχετικά με τη λήψη μέτρων ασφαλείας είναι υποχρεωμένος να εκπονεί με ευθύνη του κάθε σχετική μελέτη (στατική ικριωμάτων, μελέτη προσωρινής σήμανσης έργων κ.λπ.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα. Ο ανάδοχος υπέχει την πλήρη και αποκλειστική ευθύνη για κάθε ζημία που προκαλείται προς οιονδήποτε από την παράβαση των παραπάνω υποχρεώσεων, ευθυνόμενος, εκτός άλλων, και για την καταβολή των σχετικών αποζημιώσεων. Ο ανάδοχος οφείλει να λαμβάνει μέτρα προστασίας, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ΔΙΠΑΔ/οικ.177/ 2.3.2001 (Β΄ 266), ΔΕΕΠΠ/85/ 14.5.2001 (Β΄ 686) και ΔΙΠΑΔ/οικ889/ 27.11.2002 (Β΄ 16), στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου. 8. Ανεξάρτητα από την υποχρέωση του αναδόχου να διαθέτει όλο το προσωπικό που απαιτείται για τη διεύθυνση της κατασκευής και την κατασκευή του έργου, η διακήρυξη μπορεί να ορίζει κατ' εκτίμηση τον αριθμό τεχνικού προσωπικού κατά ειδικότητα και βαθμίδα εκπαίδευσης, που πρέπει να διαθέτει κατ΄ ελάχιστο ανάδοχος κατά την εκτέλεση της

μεταβολές στα έργα που έγιναν αυθαίρετα και χωρίς έγγραφη εντολή της διευθύνουσας υπηρεσίας, έστω και αν αυτές βελτιώνουν το έργο. Αν η χωρίς έγκριση μεταβολή επιφέρει μείωση ποσοτήτων ή διαστάσεων, καταβάλλεται μόνο η αξία των ποσοτήτων των εργασιών που έχουν πράγματι εκτελεσθεί χωρίς να αποκλείεται εφαρμογή των διατάξεων για κακοτεχνία. 5. Οι εντολές της παρ. 4 υπογράφονται από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις και μόνο για εργασίες που αφορούν στην ασφάλεια του έργου λόγω απρόβλεπτων συνθηκών και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 155, η εντολή της διευθύνουσας υπηρεσίας δύναται να χορηγείται προφορικά στον τόπο των έργων, καταχωρίζεται δε αμελλητί, με συνοπτική αιτιολογία, στο ημερολόγιο του έργου και αποστέλλεται ηλεκτρονικά στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Πριν από την ηλεκτρονική αποστολή του ημερολογίου του έργου στη διευθύνουσα υπηρεσία δεν επιτρέπεται η εκτέλεση οιασδήποτε εργασίας. 6. Ο ανάδοχος δεν μπορεί να προβεί σε εκτέλεση εργασιών κατά τροποποίηση της μελέτης του έργου, παρά μόνο αν προηγηθεί τροποποίηση της μελέτης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 144, περί «Τροποποίησης της Εγκεκριμένης Μελέτης κατά τη διάρκεια Εκτέλεσης του έργου». Αν ανακύψει αστοχία της μελέτης ή τμήματος αυτής κατά την εκτέλεση του έργου, η οποία αποδεδειγμένα δεν μπορούσε να διαπιστωθεί εμπροθέσμως σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 2, ο ανάδοχος υποχρεούται να ενημερώσει αμελλητί τη διευθύνουσα υπηρεσία και να απέχει από κάθε πράξη και ενέργεια που τροποποιεί ή επαυξάνει το συμβατικό αντικείμενο και συνδέεται με την αστοχία της μελέτης. Για το διάστημα μέχρι την απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, ο ανάδοχος	σύμβασής του. Ο αριθμός αυτός προσαρμόζεται, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του έργου, με βάση το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί πάντα να διατάσσει την απομάκρυνση του προσωπικού που κρίνεται δικαιολογημένα ακατάλληλο ή την ενίσχυση των συνεργείων του αναδόχου. 9. Αν ο ανάδοχος καθυστερεί τις πληρωμές των αποδοχών του προσωπικού που έχει προσλάβει και χρησιμοποιεί στο έργο, η Διευθύνουσα Υπηρεσία μετά από γραπτή όχληση των ενδιαφερομένων, καλεί τον ανάδοχο να εξοφλήσει τους δικαιούχους μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Αν ο ανάδοχος δεν εξοφλήσει τους δικαιούχους, τότε η Διευθύνουσα Υπηρεσία συντάσσει καταστάσεις πληρωμής των οφειλομένων και πληρώνει απευθείας τους δικαιούχους από τις πιστώσεις του έργου, για λογαριασμό του αναδόχου και έναντι του λαβείν του. Σε εφαρμογή της παραγράφου αυτής μπορεί να πληρωθούν οι αποδοχές μέχρι και των τριών (3) τελευταίων μηνών πριν από την όχληση των ενδιαφερομένων. Προϋπόθεση της πληρωμής είναι να υπάρχει οφειλή του κυρίου του έργου εκ της κατασκευής του αποδεικνυόμενη ή όπως προκύπτει από υποβληθέντα ή συντασσόμενο εκ της Διευθύνουσας Υπηρεσίας λογαριασμό. 10. Ο ανάδοχος έχει όλη την ευθύνη για την ανεύρεση και χρησιμοποίηση πηγών αδρανών υλικών ή άλλων υλικών, που δεν προέρχονται από το εμπόριο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τη σύμβαση. Οι πηγές αυτές, πριν από τη χρησιμοποίησή τους, πρέπει να εγκριθούν από τη διευθύνουσα υπηρεσία, που μπορεί να απαγορεύσει τη χρήση ακατάλληλων ή απρόσφορων για τα έργα πηγών. Αν διαπιστωθεί ότι ο ανάδοχος εμπορεύεται τα εξορυσσόμενα από τις πηγές αυτές του έργου αδρανή υλικά κηρύσσεται έκπτωτος με απόφαση της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα. 11. Τα υλικά που ανευρίσκονται κατά την κατασκευή του έργου ή προέρχονται από καθαίρεση παλιών έργων, ανήκουν στον κύριο του έργου. Ο ανάδοχος αποζημιώνεται για τις δαπάνες εξαγωγής ή διαφύλαξής τους, αν η σύμβαση δεν ορίζει διαφορετικά και οφείλει να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα, για να

δεν εκτελεί εργασίες και δεν δικαιούται να λάβει οιαδήποτε αποζημίωση για όσες εκτέλεσε χωρίς εντολή. 7. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση, ο ανάδοχος υποχρεούται να διαθέσει για το έργο όλο το απαιτούμενο προσωπικό, υλικά, μηχανήματα, οχήματα, αποθηκευτικούς χώρους, εργαλεία και οποιαδήποτε άλλα μέσα. Ο ανάδοχος, σε κάθε περίπτωση βαρύνεται με όλες τις απαιτούμενες δαπάνες για την ολοκλήρωση του έργου, όπως είναι οι δαπάνες των μισθών και ημερομισθίων του προσωπικού, οι δαπάνες όλων των εργοδοτικών επιβαρύνσεων, οι δαπάνες για τη μετακίνηση του προσωπικού του, οι δαπάνες των υλικών και της μεταφοράς, διαλογής, φύλαξης και φθοράς τους, οι δαπάνες λειτουργίας, συντήρησης, απόσβεσης, μίσθωσης μηχανημάτων και οχημάτων, οι φόροι, τέλη, δασμοί, ασφαλιστικές κρατήσεις ή επιβαρύνσεις, οι δαπάνες εφαρμογής των σχεδίων κατασκευής των σταθερών σημείων, καταμετρήσεων, δοκιμών, προσπελάσεων προς το έργο και στις θέσεις για τη λήψη υλικών, σύστασης και διάλυσης εργοταξίων, οι δαπάνες αποζημιώσεων ζημιών στο προσωπικό του, στον κύριο του έργου ή σε οποιονδήποτε τρίτο και γενικά κάθε είδους δαπάνη απαραίτητη για την καλή και έντεχνη εκτέλεση του έργου. 8. Οι φόροι, τέλη, δασμοί, κρατήσεις και οποιεσδήποτε άλλες νόμιμες επιβαρύνσεις βαρύνουν τον ανάδοχο, όπως ισχύουν κατά τον χρόνο που δημιουργείται η υποχρέωση καταβολής τους. Κατ' εξαίρεση, φόροι του Δημοσίου, λοιπά τέλη που βαρύνουν άμεσα το εργολαβικό αντάλλαγμα, βαρύνουν τον ανάδοχο μόνο στο μέτρο που ίσχυαν κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς. Μεταγενέστερες αυξομειώσεις αυξομειώνουν αντίστοιχα το οφειλόμενο εργολαβικό αντάλλαγμα. Τα δύο προηγούμενα εδάφια δεν ισχύουν για τον φόρο εισοδήματος ή τις παρακρατήσεις έναντι του φόρου αυτού.	αποτραπεί ή να είναι όσο το δυνατόν μικρότερη η βλάβη των υλικών κατά την εξαγωγή τους. Χρησιμοποίηση των υλικών από τον ανάδοχο γίνεται μετά από έγγραφη συναίνεση της υπηρεσίας και αφού συνταχθεί σχετικό πρωτόκολλο μεταξύ της διευθύνουσας υπηρεσίας και του αναδόχου. 12. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ειδοποιήσει αμέσως τη Διευθύνουσα Υπηρεσία αν κατά την κατασκευή των έργων βρεθούν αρχαιότητες ή οποιαδήποτε έργα τέχνης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις για τις αρχαιότητες. Για την καθυστέρηση των έργων ή διακοπή τους από αυτή την αιτία, έχουν εφαρμογή οι σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου. 13. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να μην παρεμποδίζει την εκτέλεση οποιωνδήποτε άλλων έργων ή εργασιών φορέα του δημόσιου τομέα, που είναι δυνατόν να επηρεάζονται από τις εργασίες της εργολαβίας του, να προστατεύει τις υπάρχουσες κατασκευές και εκμεταλλεύσεις από κάθε βλάβη ή διακοπή λειτουργίας τους και χωρίς μείωση της ευθύνης του να αποκαθιστά ή να συμβάλει στην άμεση αποκατάσταση των βλαβών ή διακοπών. 14. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίσει την απρόσκοπτη άσκηση της επίβλεψης στα εργοστάσια που κατασκευάζονται τμήματα του έργου και γενικά σε όλους τους χώρους που κρίνει απαραίτητο η διευθύνουσα υπηρεσία. Ο διευθύνων από μέρους της αναδόχου επιχείρησης τα έργα υποχρεούται, μετά από ειδοποίηση της υπηρεσίας, να συνοδεύει τους υπαλλήλους που επιβλέπουν, διευθύνουν ή επιθεωρούν τα έργα, κατά τις μεταβάσεις για επίβλεψη, έλεγχο ή επιθεώρηση στον τόπο των έργων ή στους άλλους τόπους παραγωγής, καθώς και των συμβούλων και εμπειρογνωμόνων. 15. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος κάθε τρίμηνο να συντάσσει και να στέλνει στην προϊσταμένη αρχή, μέσω της διευθύνουσας υπηρεσίας, συνοπτικές ανακεφαλαιωτικές εκθέσεις για την πορεία του έργου, αναλόγου περιεχομένου με τις αντίστοιχες εκθέσεις της διευθύνουσας υπηρεσίας που προβλέπονται στην παρ. 8 του άρθρου 136. Οι εκθέσεις αυτές

9. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του ή στο προσωπικό του φορέα του έργου ή σε οποιονδήποτε τρίτο και για τη λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος. Σχετικά με τη λήψη μέτρων ασφαλείας είναι υποχρεωμένος να εκπονεί με ευθύνη του κάθε σχετική μελέτη, όπως στατική ικριωμάτων και μελέτη προσωρινής σήμανσης έργων και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα. Ο ανάδοχος υπέχει την πλήρη και αποκλειστική ευθύνη για κάθε ζημία που προκαλείται προς οιονδήποτε από την παράβαση των παραπάνω υποχρεώσεων, ευθυνόμενος, εκτός άλλων, και για την καταβολή των σχετικών αποζημιώσεων. Ο ανάδοχος οφείλει να λαμβάνει μέτρα προστασίας, σύμφωνα με το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις υπό στοιχεία ΔΙΠΑΔ/οικ. 177/2.3.2001 (Β` 266), ΔΕΕΠΠ/85/14.5.2001 (Β` 686) και ΔΙΠΑΔ/οικ889/ 27.11.2002 (Β` 16) αποφάσεις του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, ανάλογα με τις προβλέψεις του χρονοδιαγράμματος στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, λαμβάνοντας υπόψη καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου. 10. Ανεξάρτητα από την υποχρέωση του αναδόχου να διαθέτει όλο το προσωπικό που απαιτείται για τη διεύθυνση της κατασκευής και την κατασκευή του έργου, η διακήρυξη μπορεί να ορίζει κατ' εκτίμηση τον αριθμό τεχνικού προσωπικού κατά ειδικότητα και βαθμίδα εκπαίδευσης, που πρέπει να διαθέτει κατ` ελάχιστο ο ανάδοχος κατά την εκτέλεση της σύμβασής του. Ο αριθμός αυτός προσαρμόζεται, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του έργου, με βάση το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του. Η	δεν θεωρούνται ως αιτήματα του αναδόχου, ούτε ως παραιτήσεις από δικαιώματά του και οι απαντήσεις επ' αυτών δεν συνιστούν βλαπτικές πράξεις, κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 174.

διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί πάντα να διατάσσει την απομάκρυνση του προσωπικού που κρίνεται δικαιολογημένα ακατάλληλο ή την ενίσχυση των συνεργείων του αναδόχου. 11. Αν ο ανάδοχος καθυστερεί τις πληρωμές των αποδοχών του προσωπικού που έχει προσλάβει και χρησιμοποιεί στο έργο, η διευθύνουσα υπηρεσία μετά από γραπτή όχληση των ενδιαφερομένων, καλεί τον ανάδοχο να εξοφλήσει τους δικαιούχους μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Αν ο ανάδοχος δεν εξοφλήσει τους δικαιούχους, τότε η διευθύνουσα υπηρεσία συντάσσει καταστάσεις πληρωμής των οφειλομένων και πληρώνει απευθείας τους δικαιούχους από τις πιστώσεις του έργου, για λογαριασμό του αναδόχου και έναντι του λαβείν του. Σε εφαρμογή της παρούσας μπορεί να πληρωθούν οι αποδοχές μέχρι και των τριών (3) τελευταίων μηνών πριν από την όχληση των ενδιαφερομένων. Προϋπόθεση της πληρωμής είναι να υπάρχει οφειλή του κυρίου του έργου εκ της κατασκευής του η οποία αποδεικνύεται ή προκύπτει από υποβληθέντα ή συντασσόμενο εκ της διευθύνουσας υπηρεσίας λογαριασμό. 12. Ο ανάδοχος έχει όλη την ευθύνη για την ανεύρεση και χρησιμοποίηση πηγών αδρανών υλικών ή άλλων υλικών, που δεν προέρχονται από το εμπόριο, όπως προβλέπεται στη μελέτη δημοπράτησης του έργου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τη σύμβαση. Οι πηγές αυτές, πριν από τη χρησιμοποίησή τους, πρέπει να εγκριθούν από τη διευθύνουσα υπηρεσία εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από της υποβολής της σχετικής γνωστοποίησης του αναδόχου και εφόσον αποκλίνουν από τις οριζόμενες στη μελέτη. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να απαγορεύσει τη χρήση ακατάλληλων ή απρόσφορων για τα έργα πηγών. Αν διαπιστωθεί ότι ο ανάδοχος εμπορεύεται τα εξορυσσόμενα από τις πηγές αυτές του έργου αδρανή υλικά, κηρύσσεται	

έκπτωτος με απόφαση της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα. 13. Τα υλικά που ανευρίσκονται κατά την κατασκευή του έργου ή προέρχονται από καθαίρεση παλιών έργων, ανήκουν στον κύριο του έργου. Ο ανάδοχος αποζημιώνεται για τις δαπάνες εξαγωγής ή διαφύλαξής τους, αν η σύμβαση δεν ορίζει διαφορετικά και οφείλει να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα, για να αποτραπεί ή να είναι όσο το δυνατόν μικρότερη η βλάβη των υλικών κατά την εξαγωγή τους. Χρησιμοποίηση των υλικών από τον ανάδοχο γίνεται μετά από έγγραφη συναίνεση της υπηρεσίας και αφού συνταχθεί σχετικό πρωτόκολλο μεταξύ της διευθύνουσας υπηρεσίας και του αναδόχου. 14. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ειδοποιήσει αμέσως τη διευθύνουσα υπηρεσία, αν κατά την κατασκευή των έργων βρεθούν αρχαιότητες ή οποιαδήποτε έργα τέχνης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις για τις αρχαιότητες. Για την καθυστέρηση των έργων ή διακοπή τους από αυτή την αιτία, έχουν εφαρμογή οι σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου. 15. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να μην παρεμποδίζει την εκτέλεση οποιωνδήποτε άλλων έργων ή εργασιών φορέα του δημόσιου τομέα, που είναι δυνατόν να επηρεάζονται από τις εργασίες της εργολαβίας του, να προστατεύει τις υπάρχουσες κατασκευές και εκμεταλλεύσεις από κάθε βλάβη ή διακοπή λειτουργίας τους και χωρίς μείωση της ευθύνης του να αποκαθιστά ή να συμβάλει στην άμεση αποκατάσταση των βλαβών ή διακοπών. 16. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίσει την απρόσκοπτη άσκηση της επίβλεψης στα εργοστάσια όπου κατασκευάζονται τμήματα του έργου και γενικά σε όλους τους χώρους που κρίνει απαραίτητο η διευθύνουσα υπηρεσία. Ο διευθύνων από μέρους της αναδόχου επιχείρησης τα έργα υποχρεούται, μετά από ειδοποίηση της υπηρεσίας, να συνοδεύει τους	

υπαλλήλους που επιβλέπουν, διευθύνουν ή επιθεωρούν τα έργα, κατά τις μεταβάσεις για επίβλεψη, έλεγχο ή επιθεώρηση στον τόπο των έργων ή στους άλλους τόπους παραγωγής, καθώς και των συμβούλων και εμπειρογνωμόνων. 17. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος κάθε τρίμηνο να συντάσσει και να στέλνει στην προϊσταμένη αρχή, μέσω της διευθύνουσας υπηρεσίας, συνοπτικές ανακεφαλαιωτικές εκθέσεις για την πορεία του έργου, ανάλογου περιεχομένου με τις αντίστοιχες εκθέσεις της διευθύνουσας υπηρεσίας που προβλέπονται στην παρ. 10 του άρθρου 136. Οι εκθέσεις αυτές δεν θεωρούνται ως αιτήματα του αναδόχου, ούτε ως παραιτήσεις από δικαιώματά του και οι απαντήσεις επ' αυτών δεν συνιστούν βλαπτικές πράξεις, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 174. 18. Ο ανάδοχος δεν μπορεί να εγείρει αξιώσεις και τυχόν τέτοια έγερση απορρίπτεται ως απαράδεκτη αν οι αξιώσεις αφορούν αποκλειστικά αστοχίες της μελέτης τις οποίες δεν επικαλέστηκε σύμφωνα με τις παρ. 2 και 5.»	
Άρθρο 55 **Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων– Αντικατάσταση άρθρου 141 ν. 4412/2016** Το άρθρο 141 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 141 Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων 1. Η υπαίτια παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας από όργανα του φορέα κατασκευής του έργου αποτελεί πειθαρχική παράβαση. 2. Πειθαρχικές παραβάσεις αποτελούν, ιδίως: α) Για τους επιβλέποντες το έργο: η υπαίτια καθυστέρηση στην ενημέρωση της διευθύνουσας υπηρεσίας για την εκ	**Άρθρο 141 Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων** 1. Η υπαίτια παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας από όργανα του φορέα κατασκευής του έργου αποτελεί πειθαρχική παράβαση. 2. Ιδίως αποτελούν πειθαρχικές παραβάσεις: α) Για τους επιβλέποντες το έργο: η υπαίτια καθυστέρηση να ενημερώσει αμελλητί τη Διευθύνουσα Υπηρεσία για τροποιητικές προφορικές εντολές με εγγραφή τους στο ημερολόγιο του έργου, η υπαίτια καθυστέρηση στην ενημέρωση του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας για την εκ μέρους του αναδόχου παραβίαση του χρονοδιαγράμματος κατασκευής ή την κατασκευή ελαττωματικών εργασιών ή την ενσωμάτωση ελαττωματικών υλικών ή την παράλειψη τήρησης των νόμιμων μέτρων ασφάλειας ή προστασίας του περιβάλλοντος.

μέρους του αναδόχου παραβίαση του χρονοδιαγράμματος κατασκευής ή την κατασκευή ελαττωματικών εργασιών ή την ενσωμάτωση ελαττωματικών υλικών ή την παράλειψη τήρησης των νόμιμων μέτρων ασφάλειας ή προστασίας του περιβάλλοντος ή την άνευ εντολής εκτέλεση εργασιών, οι οποίες δεν προβλέπονται από την αρχική ή εγκεκριμένη συμπληρωματική σύμβαση, ούτε είναι επιτρεπτή η εκτέλεσή τους κατά τις κείμενες διατάξεις. β) Για τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας: η παράλειψη κίνησης και διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκπτωσης του αναδόχου παρά τη συνδρομή των αναγκαίων προϋποθέσεων, η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των λογαριασμών, η εκπρόθεσμη έκδοση βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών του έργου, η παράλειψη αμελλητί κοινοποίησης του εγκεκριμένου λογαριασμού στον ανάδοχο και η χορήγηση εντολών για εκτέλεση εργασιών, οι οποίες δεν προβλέπονται από την αρχική ή εγκεκριμένη συμπληρωματική σύμβαση, ούτε άλλως είναι επιτρεπτή η εκτέλεσή τους κατά τις κείμενες διατάξεις, η μη τήρηση των διατάξεων του παρόντος, ως προς την εμπρόθεσμη έκδοση των προβλεπόμενων πράξεων της διευθύνουσας υπηρεσίας. γ) Για τον προϊστάμενο και τα όργανα της προϊσταμένης αρχής: η παράλειψη έγκρισης των ανακεφαλαιωτικών πινάκων, η παράλειψη εμπρόθεσμης παραλαβής του έργου και η χορήγηση παράτασης προθεσμίας χωρίς να υφίστανται οι νόμιμες προϋποθέσεις. 3. Για τις παραβάσεις του παρόντος το αρμόδιο όργανο της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα είτε επιβάλλει εις βάρος των υπαιτίων, ανάλογα με τη βαρύτητά τους, την πειθαρχική ποινή του προστίμου μέχρι ποσού αντίστοιχου του μισθού των έξι (6) μηνών είτε τους παραπέμπει στο οικείο πειθαρχικό όργανο για την	β) Για τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας: η παράλειψη κίνησης και διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκπτωσης του αναδόχου παρά τη συνδρομή των αναγκαίων προϋποθέσεων, η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των επιμετρήσεων, λογαριασμών και βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών του έργου, η παράλειψη αμελλητί κοινοποίησης του εγκεκριμένου λογαριασμού στον ανάδοχο και η πρόσκληση για την προσκόμιση των δικαιολογητικών πληρωμής και η χορήγηση εντολών για εκτέλεση εργασιών οι οποίες δεν προβλέπονται από την αρχική ή εγκεκριμένη συμπληρωματική σύμβαση, ούτε άλλως πως είναι επιτρεπτή η εκτέλεσή τους κατά τις κείμενες διατάξεις. γ) Για τον προϊστάμενο και τα όργανα της προϊσταμένης αρχής: η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων και των Πρωτοκόλλων προσωρινής και οριστικής παραλαβής, η χορήγηση παράτασης προθεσμίας χωρίς να υφίστανται οι νόμιμες προϋποθέσεις και η παράλειψη έκδοσης απόφασης σε ένσταση του αναδόχου κατά απόφασης κήρυξης έκπτωσης, εντός της δίμηνης προθεσμίας της παραγράφου 7 του άρθρου 160. 3. Για τις παραβάσεις των προηγούμενων παραγράφων το αρμόδιο όργανο της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα είτε επιβάλλει εις βάρος των υπαιτίων, ανάλογα με τη βαρύτητά τους, την πειθαρχική ποινή του προστίμου μέχρι ποσού αντίστοιχου του μισθού των έξι (6) μηνών είτε τους παραπέμπει στο οικείο πειθαρχικό όργανο για την επιβολή των κατά τις κείμενες διατάξεις προβλεπόμενων πειθαρχικών ποινών.

επιβολή των κατά τις κείμενες διατάξεις προβλεπόμενων πειθαρχικών ποινών.»	
Άρθρο 56 **Ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης – Αντικατάσταση άρθρου 142 ν. 4412/2016** Το άρθρο 142 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 142 Ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης 1. Στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών τηρείται ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης (βαθμονόμιο), στο οποίο εντάσσονται όλες οι τεχνικές εταιρίες που εκτελούν ή αιτούνται την εκτέλεση δημόσιων έργων, το οποίο περιλαμβάνει κριτήρια και βαθμούς ανά κριτήριο. 2. Η Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών είναι αρμόδια για την ανάπτυξη, τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία του ψηφιακού αρχείου βαθμολόγησης (βαθμονόμιο). 3. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δύναται να ανατίθεται η ανάπτυξη, τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία του ψηφιακού αρχείου βαθμολόγησης (βαθμονόμιο) στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας ή σε άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα, καθορίζοντας σχετικό ανταποδοτικό όφελος. 4. Σε περίπτωση εφαρμογής της ανωτέρω παρ. 3, ο φορέας στον οποίο ανατίθεται η ανάπτυξη, τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία του, μεριμνά για την εξασφάλιση πρόσβασης της Γενικής Γραμματείας Υποδομών στα δεδομένα του βαθμονόμιου. 5. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα κριτήρια, οι βαθμοί ανά κριτήριο, τα τεχνικά χαρακτηριστικά λειτουργίας του βαθμονόμιου, η διαδικασία καταχώρησης σε αυτό των τεχνικών εταιριών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.	**Άρθρο 142 Συμβουλευτική Επιτροπή Παρακολούθησης του έργου** 1. Σε περίπτωση κατασκευής σημαντικών έργων συγκροτείται επιτροπή παρακολούθησης του έργου. Η επιτροπή έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα και παρακολουθεί την εφαρμογή της μελέτης ή την αιτιολογημένη αποδοχή προτεινόμενων τροποποιήσεων αυτής, την τήρηση του χρονοδιαγράμματος κατασκευής, τη διαμόρφωση του κόστους, την τήρηση κανόνων ασφαλείας και υγιεινής του χώρου εργασίας, την τήρηση των μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος και γενικά την πορεία του έργου. 2. Ο χαρακτηρισμός των έργων ως «σημαντικών έργων» για την εφαρμογή της ανωτέρω παραγράφου γίνεται από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα, ο οποίος και συγκροτεί την επιτροπή. Στις περιπτώσεις έργων του Δημοσίου ο χαρακτηρισμός του έργου ως σημαντικού και η ταυτόχρονη σύσταση και συγκρότηση της επιτροπής γίνεται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για δημοτικά έργα, από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας για τα έργα περιφερειακού επιπέδου και από τον αρμόδιο Υπουργό για τα άλλα έργα. Για τα έργα των άλλων φορέων του δημόσιου τομέα ο χαρακτηρισμός και η σύσταση και συγκρότηση της επιτροπής γίνεται από το αρμόδιο όργανο του κυρίου του έργου. 3. Η επιτροπή συνιστάται και συγκροτείται για κάθε συγκεκριμένο έργο ή ομάδα έργων, ακόμη και από το στάδιο της μελέτης για την άσκηση ανάλογων καθηκόντων κατά το στάδιο αυτό. 4. Η επιτροπή αποτελείται από όργανα της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα και από εκπροσώπους των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των φορέων που θα χρησιμοποιήσουν τα έργα ή και άλλων κοινωνικών φορέων. Με την απόφαση συγκρότησης ορίζεται ο πρόεδρος της επιτροπής και ο αναπληρωτής του, καθώς και τα μέλη που δεν μπορεί να είναι περισσότερα από πέντε (5) όταν πρόκειται για έργα

6. Η έναρξη λειτουργίας του βαθμονομίου καθορίζεται με διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Μετά από την έναρξη λειτουργίας του βαθμονόμιου η εγγραφή σε αυτό αποτελεί υποχρεωτικό κριτήριο σε συμβάσεις που ανατίθενται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 86 περί «Πλέον Συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς» στις περιπτώσεις της πλέον συμφέρουσας οικονομικής προσφοράς βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής.»	δημοτικά ή περιφερειακού επιπέδου και επτά (7) για τα άλλα έργα. 5. Με μέριμνα του Προέδρου η επιτροπή ορίζει ένα μέλος της, ως σύνδεσμο με τον φορέα κατασκευής. Ο σύνδεσμος ανακοινώνεται στον φορέα κατασκευής του έργου, που του παρέχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία για ενημέρωση της επιτροπής στα θέματα αρμοδιότητάς της όπως αυτά προβλέπονται στις σχετικές διατάξεις του νόμου. Η επιτροπή μπορεί πάντα να προβαίνει στην αντικατάσταση του συνδέσμου. 6. Οι συνεδριάσεις και λοιπές ενέργειες της επιτροπής δεν ακολουθούν ορισμένο τύπο. Κάθε φορά που η επιτροπή ή ορισμένα μέλη της το θεωρούν σκόπιμο και τουλάχιστον στο τέλος του κάθε ημερολογιακού τριμήνου, συντάσσονται εκθέσεις που περιλαμβάνουν τα συμπεράσματα των συζητήσεων και τη γνώμη της επιτροπής στα θέματα της αρμοδιότητάς της. Σε περίπτωση που διαμορφώνονται περισσότερες από μία γνώμες, καταχωρούνται όλες οι γνώμες στην έκθεση, με αναφορά των μελών που τάσσονται με την κάθε γνώμη. Η καταχώρηση γίνεται με πρώτη τη γνώμη που συγκεντρώνει την υποστήριξη των περισσότερων μελών και ακολουθούν στη σειρά με την ίδια βάση οι υπόλοιπες γνώμες. Οι εκθέσεις υπογράφονται από τον πρόεδρο και το σύνδεσμο, κοινοποιούνται στον κύριο του έργου και το φορέα κατασκευής (διευθύνουσα υπηρεσία - προϊσταμένη αρχή) και ανακοινώνονται στη Γ.Γ.Υ.. Όταν η επιτροπή έχει συγκροτηθεί για ομάδα έργων, οι εκθέσεις μπορεί να συντάσσονται και χωριστά για καθένα έργο. Στον ανάδοχο μπορεί να κοινοποιούνται, αν το ζητήσει, τα μέρη των εκθέσεων που περιλαμβάνουν κρίσεις για αυτόν. 7. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία ανακοινώνει υποχρεωτικά στον πρόεδρο της επιτροπής τη σύμβαση, τις σχετικές αποφάσεις τροποποιήσεων της σύμβασης, εκπτώσεων ή διαλύσεων εργολαβίας, την έκδοση βεβαίωσης περάτωσης του έργου και τις αποφάσεις συγκρότησης των επιτροπών παραλαβής. Αν η επιτροπή έχει συγκροτηθεί από το στάδιο εκπόνησης της μελέτης, ανακοινώνονται επίσης οι αποφάσεις επιλογής μελετητών, έγκρισης σταδίων ή φάσεων μελέτης και τελικών εγκρίσεων της

	μελέτης. Η επιτροπή ενεργεί και λειτουργεί, σύμφωνα με τις διατάξεις για τα συλλογικά όργανα και τα αναφερόμενα στην απόφαση συγκρότησής της.
Άρθρο 57 **Κοινοποίηση στον ανάδοχο – εκπροσώπηση– Αντικατάσταση άρθρου 143 ν. 4412/2016** Το άρθρο 143 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 143 Κοινοποίηση στον ανάδοχο - εκπροσώπηση 1. Η επικοινωνία των υπηρεσιών που εκτελούν έργα με τον ανάδοχο συντελείται είτε: α) με δικαστικό επιμελητή, κατόπιν παραγγελίας του αρμόδιου οργάνου είτε πληρεξουσίου νομικού εκπροσώπου του είτε β) με ηλεκτρονική αποστολή σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4727/2020. Η κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και της απόφασης έκπτωσης του άρθρου 160, της ειδικής διαταγής του άρθρου 159, γίνεται αποκλειστικά με δικαστικό επιμελητή κατά την περ. α' της παρούσας παραγράφου . Για την κοινοποίηση, σύμφωνα με την περ. α' της παρούσας παραγράφου συντάσσεται σχετικό αποδεικτικό επιδόσεως. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι οικείες διατάξεις Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Ο ανάδοχος γνωστοποιεί στη Διευθύνουσα Υπηρεσία τη νόμιμη εκπροσώπησή του ή τους πληρεξούσιους. 2. Ο ανάδοχος δύναται, κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, να ορίζει εγγράφως άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ως εκπρόσωπο του, γνωστοποιώντας στην Διευθύνουσα Υπηρεσία τα πλήρη στοιχεία επικοινωνίας, προσκομίζοντας τα απαραίτητα ανά περίπτωση νομιμοποιητικά έγγραφα»	**Άρθρο 143 Κοινοποίηση στον ανάδοχο - εκπροσώπηση** 1. Η επικοινωνία των υπηρεσιών που εκτελούν έργα με τον ανάδοχο συντελείται είτε: α) με τηλεομοιοτυπία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 2672/1998 είτε β) με όργανο της υπηρεσίας ή οποιοδήποτε άλλο δημόσιο όργανο είτε γ) με δικαστικό επιμελητή, κατόπιν παραγγελίας του αρμόδιου οργάνου είτε πληρεξουσίου νομικού εκπροσώπου του είτε δ) με email ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κατά τις κείμενες διατάξεις. Η κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και της απόφασης έκπτωσης του άρθρου 160, της ειδικής διαταγής του άρθρου 159, γίνεται αποκλειστικά κατά τις περιπτώσεις β΄ και γ΄. Για την κοινοποίηση, σύμφωνα με τις περιπτώσεις β΄ και γ΄ συντάσσεται σχετικό αποδεικτικό επιδόσεως. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι οικείες διατάξεις Κκώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Ο ανάδοχος γνωστοποιεί στη Διευθύνουσα Υπηρεσία τη νόμιμη εκπροσώπησή του ή τους πληρεξούσιους. 2. Όταν πρόκειται για υπογραφή του χρονοδιαγράμματος, των επιμετρήσεων, των πρωτοκόλλων αφανών εργασιών, των πρωτοκόλλων κανονισμού τιμών μονάδος νέων εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.), των Ανακεφαλαιωτικών ΠιΝνάκων, συμπληρωματικών συμβάσεων, των πιστοποιήσεων και της επί τόπου παρακολούθησης και διοίκησης κατασκευής του έργου, ο ανάδοχος μπορεί να αντιπροσωπευθεί από τεχνικό στέλεχος της επιχείρησης ή άλλο τεχνικό που έχει τα νόμιμα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα. Ο ανωτέρω τεχνικός μπορεί να είναι ολικά ή μερικά και πληρεξούσιος ή εκπρόσωπος του αναδόχου.

Άρθρο 58 **Σύμπραξη του μελετητή στην κατασκευή - Πρόσθετες εγγυήσεις – Ευθύνη– Τροποποίηση τίτλου και παρ. 2, 3 και 4 άρθρου 144 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 144 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», οι παρ. 2, 3 και 4 τροποποιούνται και το άρθρο 144 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 144 Σύμπραξη του μελετητή στην κατασκευή - Πρόσθετες εγγυήσεις – Ευθύνη – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Όταν η μελέτη του έργου έχει εκπονηθεί από ιδιωτικό μελετητικό γραφείο, η διευθύνουσα υπηρεσία ειδοποιεί εγγράφως τον μελετητή για την έναρξη κατασκευής του έργου που έχει μελετήσει και για κάθε τροποποίηση της μελέτης εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 2. 2. Απαγορεύεται η τροποποίηση της εγκεκριμένης μελέτης, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η τροποποίηση της εγκεκριμένης μελέτης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, μόνο για τη διόρθωση σφαλμάτων της ή τη συμπλήρωση ελλείψεών της ή για λόγους που υπαγορεύονται από απρόβλεπτες περιστάσεις που δημιουργήθηκαν κατά την εκτέλεση του έργου και μέχρι την έκδοση περαίωσης εργασιών . Προς τούτο υποβάλλεται αιτιολογημένη πρόταση της διευθύνουσας υπηρεσίας του έργου προς την προϊσταμένη αρχή, η οποία αποφασίζει ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου κατασκευών. Αν η τροποποίηση αποδίδεται σε σφάλματα και ελλείψεις της μελέτης και ο μελετητής αποδέχεται την ευθύνη του, τροποποιεί τη μελέτη κατά την παρ. 5 του άρθρου 188, εφόσον δεν έχουν παραγραφεί οι αξιώσεις του εργοδότη. Σε κάθε άλλη	**Άρθρο 144 Σύμπραξη στην κατασκευή του μελετητή Πρόσθετες εγγυήσεις - Ευθύνη** 1. Όταν η μελέτη του έργου έχει εκπονηθεί από ιδιωτικό μελετητικό γραφείο, η Διευθύνουσα Υπηρεσία ειδοποιεί εγγράφως τον μελετητή για την έναρξη κατασκευής του έργου που έχει μελετήσει και για κάθε τροποποίηση της μελέτης εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 2. 2. Επιτρέπεται η τροποποίηση της εγκεκριμένης μελέτης, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, μόνο για τη διόρθωση σφαλμάτων της ή τη συμπλήρωση ελλείψεών της ή για λόγους που υπαγορεύονται από απρόβλεπτες περιστάσεις. Προς τούτο υποβάλλεται πρόταση της διευθύνουσας υπηρεσίας του έργου προς την προϊσταμένη αρχή, η οποία αποφασίζει ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου κατασκευών. Αν η τροποποίηση αποδίδεται σε σφάλματα και ελλείψεις της μελέτης και ο μελετητής αποδέχεται την ευθύνη του, τροποποιεί τη μελέτη κατά την παρ. 5 του άρθρου 188, εφόσον δεν έχουν παραγραφεί οι αξιώσεις του εργοδότη. Σε κάθε άλλη περίπτωση την τροποποίηση αναλαμβάνει ο ανάδοχος του έργου σε συνεργασία με μελετητή που διαθέτει τα νόμιμα προσόντα. Για να εισαχθεί το θέμα στο Τεχνικό Συμβούλιο πρέπει η τροποποιητική μελέτη να είναι σε στάδιο αντίστοιχο με την προς τροποποίηση και να έχει τεθεί υπόψη του αρχικού μελετητή που διατυπώνει εγγράφως τη γνώμη του σε εύλογη, κατά την κρίση της διευθύνουσας υπηρεσίας, προθεσμία. Κατά τη συζήτηση στο συμβούλιο καλούνται προς ακρόαση ο αρχικός μελετητής, ο ανάδοχος του έργου ή εκπρόσωποί τους και εκπρόσωπος της υπηρεσίας που ενέκρινε την αρχική μελέτη, οι οποίοι υποβάλλουν γραπτό υπόμνημα. Η προϊσταμένη αρχή εκδίδει την απόφαση περί αποδοχής της πρότασης τροποποίησης της μελέτης, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την έκδοση της γνωμοδότησης του συμβουλίου και η κοινοποίηση της απόφασης στην υπηρεσία τήρησης των μητρώων, αποτελεί προϋπόθεση για την πληρωμή των εργασιών της τροποποιητικής μελέτης. Αν η ανάγκη τροποποίησης της μελέτης αποδίδεται σε σφάλματα ή ελλείψεις της και δεν έχουν

περίπτωση την τροποποίηση αναλαμβάνει μελετητής που υποδεικνύει ο ανάδοχος του έργου και διαθέτει τα νόμιμα προσόντα. Για να εισαχθεί το θέμα στο τεχνικό συμβούλιο πρέπει η τροποποιητική μελέτη να είναι σε στάδιο αντίστοιχο με την προς τροποποίηση και να έχει τεθεί υπόψη του αρχικού μελετητή που διατυπώνει εγγράφως τη γνώμη του σε εύλογη, κατά την κρίση της διευθύνουσας υπηρεσίας, προθεσμία. Κατά τη συζήτηση στο συμβούλιο καλούνται προς ακρόαση ο αρχικός μελετητής, ο ανάδοχος του έργου ή εκπρόσωποί τους και εκπρόσωπος της υπηρεσίας που ενέκρινε την αρχική μελέτη, οι οποίοι υποβάλλουν γραπτό υπόμνημα. Η προϊσταμένη αρχή εκδίδει την απόφαση περί αποδοχής της πρότασης τροποποίησης της μελέτης, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την έκδοση της γνωμοδότησης του συμβουλίου, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την πληρωμή των εργασιών της τροποποιητικής μελέτης. Αν η ανάγκη τροποποίησης της μελέτης αποδίδεται σε σφάλματα ή ελλείψεις της και δεν έχουν παραγραφεί οι αξιώσεις του κυρίου του έργου κατά του μελετητή, εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρθρου 188. Ο μελετητής της αρχικής μελέτης μπορεί να ασκήσει ένσταση κατά της απόφασης περί τροποποίησης της μελέτης, αν αυτή αποδίδεται σε σφάλματα ή παραλείψεις της μελέτης ενώπιον της αναθέτουσας αρχής. Η άσκηση ένστασης αναστέλλει τις εις βάρος του μελετητή οικονομικές συνέπειες και την έναρξη της πειθαρχικής διαδικασίας, όχι όμως την εφαρμογή της τροποποιημένης μελέτης. Η απόφαση κοινοποιείται στα αρμόδια για την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας κατά του μελετητή και των υπαιτίων υπαλλήλων όργανα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 141, αν η ανάγκη τροποποίησης οφείλεται σε λάθη ή παραλείψεις της μελέτης. 3. Αν δεν έχει περάσει η εξαετία που προβλέπεται από την παρ. 7 του άρθρου	παραγραφεί οι αξιώσεις του κυρίου του έργου κατά του μελετητή, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραράφου 5 του άρθρου 188. Ο μελετητής της αρχικής μελέτης μπορεί να ασκήσει αίτηση θεραπείας κατά της απόφασης περί τροποποίησης της μελέτης, αν αυτή αποδίδεται σε σφάλματα ή παραλείψεις της μελέτης. Η άσκηση αίτησης θεραπείας αναστέλλει τις εις βάρος του μελετητή οικονομικές συνέπειες και την έναρξη της πειθαρχικής διαδικασίας, όχι όμως την εφαρμογή της τροποποιημένης μελέτης. Η απόφαση κοινοποιείται στα αρμόδια για την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας κατά του μελετητή και των υπαιτίων υπαλλήλων όργανα, αν η ανάγκη τροποποίησης οφείλεται σε λάθη ή παραλείψεις της μελέτης. 3. Αν δεν έχει περάσει η εξαετία που προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 188, για την παραγραφή των αξιώσεων του εργοδότη κατά του μελετητή, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 5 του αυτού άρθρου 188. Στην περίπτωση αυτή, καθ' όλη τη διάρκεια κατασκευής του έργου, ο μελετητής φέρει πλήρως την ευθύνη της μελέτης του. 4. Για την πληρότητα των εκπονούμενων μελετών, τον αρτιότερο σχεδιασμό, την καλύτερη διοίκηση και επίβλεψη και την έντεχνη κατασκευή του έργου, υποχρεούνται ο μελετητής, ο ανάδοχος κατασκευής του έργου και ο τεχνικός σύμβουλος να ασφαλίζουν τη μελέτη, την κατασκευή του έργου και τις υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου αντίστοιχα, κατά παντός κινδύνου, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων ζημιών από ανωτέρα βία. Με απόφαση του Υπουργού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ορίζονται τα έργα, οι μελέτες και οι υπηρεσίες που υπάγονται στην ασφάλιση, οι ασφαλιζόμενοι κίνδυνοι, η διάρκεια της ασφάλισης, η διαδικασία διαπίστωσης της επέλευσης του κινδύνου και της καταβολής του ασφαλίσματος, τα ελάχιστα όρια ασφαλιστικών καλύψεων, οι αποδεκτές εξαιρέσεις και οι μέγιστες απαλλαγές, η έναρξη εφαρμογής της υποχρέωσης ασφάλισης και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα. Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης τα έργα των οποίων ο προϋπολογισμός χωρίς το ΦΠΑ υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων

189, για την παραγραφή των αξιώσεων του εργοδότη κατά του μελετητή, εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρθρου 188. Στην περίπτωση αυτή, καθ' όλη τη διάρκεια κατασκευής του έργου, ο μελετητής φέρει πλήρως την ευθύνη της μελέτης του. 4. Για την πληρότητα των εκπονούμενων μελετών, τον αρτιότερο σχεδιασμό, την καλύτερη διοίκηση και επίβλεψη και την έντεχνη κατασκευή του έργου, υποχρεούνται ο μελετητής, ο ανάδοχος κατασκευής του έργου και ο τεχνικός σύμβουλος να ασφαλίζουν τη μελέτη, την κατασκευή του έργου και τις υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου αντίστοιχα, κατά παντός κινδύνου, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων ζημιών από ανωτέρα βία. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, ορίζονται τα έργα, οι μελέτες και οι υπηρεσίες που υπάγονται στην ασφάλιση, οι ασφαλιζόμενοι κίνδυνοι, η διάρκεια της ασφάλισης, η διαδικασία διαπίστωσης της επέλευσης του κινδύνου και της καταβολής του ασφαλίσματος, τα ελάχιστα όρια ασφαλιστικών καλύψεων, οι αποδεκτές εξαιρέσεις και οι μέγιστες απαλλαγές, η έναρξη εφαρμογής της υποχρέωσης ασφάλισης και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης τα έργα των οποίων ο προϋπολογισμός, χωρίς τον Φ.Π.Α., υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ ασφαλίζονται υποχρεωτικά. Το ασφαλιστήριο συμβόλαιο προσκομίζεται σε κάθε περίπτωση υποχρεωτικά πριν την υπογραφή της σύμβασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.»	χιλιάδων (500.000) ευρώ ασφαλίζονται υποχρεωτικά.»
Άρθρο 59 **Χρονοδιάγραμμα κατασκευής – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 1, 2 και 4 άρθρου 145 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 145 του ν. 4412/2016 (Α΄147) προστίθενται οι	**Άρθρο 145 Χρονοδιάγραμμα κατασκευής** 1. Σε κάθε σύμβαση κατασκευής έργου ορίζεται προθεσμία για την περάτωσή του στο σύνολο και κατά τμήματα. Μέσα σε προθεσμία που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε (15) ημέρες και να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες από την

λέξεις «Πειθαρχικό αδίκημα», οι παρ. 1, 2 και 4 τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 145 Χρονοδιάγραμμα κατασκευής – Πειθαρχικό αδίκημα 1. Σε κάθε σύμβαση κατασκευής έργου ορίζεται προθεσμία για την περάτωσή του στο σύνολο και κατά τμήματα. Μέσα σε προθεσμία που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε (15) ημέρες και να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες από την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος με βάση την ολική και τις τμηματικές προθεσμίες, συντάσσει και υποβάλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου, το οποίο τηρεί τις προβλέψεις των εγγράφων της σύμβασης. Αν το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης, η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, το χρονοδιάγραμμα που υποβλήθηκε από τον οικονομικό φορέα που αναδείχθηκε ανάδοχος, μπορεί να συνιστά το «εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου» σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Η διευθύνουσα υπηρεσία εγκρίνει μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες το χρονοδιάγραμμα και μπορεί να τροποποιήσει τις προτάσεις του αναδόχου ιδίως αναφορικά με την κατασκευαστική αλληλουχία, την κατασκευασιμότητα της μεθοδολογίας και την επίτευξη των χρονικών οροσήμων της σύμβασης. Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελεί συμβατικό στοιχείο του έργου. Αν η έγκριση δεν γίνει μέσα στην πιο πάνω προθεσμία ή αν μέσα στην προθεσμία αυτή δεν ζητήσει γραπτά η διευθύνουσα υπηρεσία διευκρινίσεις ή αναμορφώσεις ή συμπληρώσεις, το χρονοδιάγραμμα θεωρείται ότι έχει	υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος με βάση την ολική και τις τμηματικές προθεσμίες, συντάσσει και υποβάλλει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου. Σε περίπτωση που το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν, κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης, η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, το υποβληθέν από τον οικονομικό φορέα που αναδείχθηκε ανάδοχος χρονοδιάγραμμα μπορεί να συνιστά το «εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου» κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία εγκρίνει μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες το χρονοδιάγραμμα και μπορεί να τροποποιήσει τις προτάσεις του αναδόχου ιδίως αναφορικά με την κατασκευαστική αλληλουχία, την κατασκευασιμότητα της μεθοδολογίας, την επίτευξη των χρονικών οροσήμων της σύμβασης και με τις δυνατότητες χρονικής κλιμάκωσης των πιστώσεων. Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελεί συμβατικό στοιχείο του έργου. Αν η έγκριση δεν γίνει μέσα στην πιο πάνω προθεσμία ή αν μέσα στην προθεσμία αυτή δεν ζητήσει γραπτά η Διευθύνουσα Υπηρεσία διευκρινίσεις ή αναμορφώσεις ή συμπληρώσεις, το χρονοδιάγραμμα θεωρείται ότι έχει εγκριθεί. Αναπροσαρμογές του χρονοδιαγράμματος εγκρίνονται όταν μεταβληθούν οι προθεσμίες, το αντικείμενο ή οι ποσότητες των εργασιών. Η έναρξη των εργασιών του έργου από μέρους του αναδόχου δεν μπορεί να καθυστερήσει πέρα των τριάντα (30) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης. Η μη τήρηση των ανωτέρω προθεσμιών με υπαιτιότητα του αναδόχου συνεπάγεται την επιβολή των διοικητικών και παρεπόμενων χρηματικών κυρώσεων, αποτελεί λόγο έκπτωσης του αναδόχου και για τα αρμόδια όργανα του φορέα κατασκευής αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του άρθρου 141. 3. Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελεί το αναλυτικό πρόγραμμα κατασκευής του έργου. Το χρονοδιάγραμμα αναλύει ανά μονάδα χρόνου η οποία καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και πάντως ανά

εγκριθεί από την προϊσταμένη αρχή του έργου, εκτός αν τούτο έχει συνταχθεί κατά παράβαση των αναφερομένων στην διακήρυξη. Αναπροσαρμογές του χρονοδιαγράμματος εγκρίνονται όταν μεταβληθούν οι προθεσμίες, το αντικείμενο ή οι ποσότητες των εργασιών. Η έναρξη των εργασιών του έργου από μέρους του αναδόχου δεν μπορεί να καθυστερήσει πέρα των τριάντα (30) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης. Η μη τήρηση των ανωτέρω προθεσμιών με υπαιτιότητα του αναδόχου συνεπάγεται την επιβολή των διοικητικών και παρεπόμενων χρηματικών κυρώσεων, αποτελεί λόγο έκπτωσης του αναδόχου και αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα για τα αρμόδια όργανα του φορέα κατασκευής, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 141. 3. Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελεί το αναλυτικό πρόγραμμα κατασκευής του έργου. Το χρονοδιάγραμμα αναλύει ανά μονάδα χρόνου η οποία καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και πάντως ανά ημερολογιακό τρίμηνο τις εργασίες που προβλέπεται να εκτελεσθούν. Το χρονοδιάγραμμα συντάσσεται με τη μορφή τετραγωνικού πίνακα που περιλαμβάνει την πιο πάνω χρονική ανάλυση των ποσοτήτων ανά εργασία ή ομάδα εργασιών και συνοδεύεται από γραμμικό διάγραμμα και σχετική έκθεση. Σε έργα προϋπολογισμού άνω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ είναι υποχρεωτική η σύνταξη τευχών ή διαγραμμάτων με τη μέθοδο της δικτυωτής ανάλυσης. Σε έργα μικρότερου προϋπολογισμού μπορεί να προβλέπεται η σύνταξη τευχών ή διαγραμμάτων με τη μέθοδο της δικτυωτής ανάλυσης στα έγγραφα της σύμβασης. 4. Ο ανάδοχος κατασκευής του έργου υποχρεούται επίσης μέσα σε ένα (1) μήνα από την πάροδο της προθεσμίας της παραγράφου 2 του άρθρου 138 ,να συντάξει και να υποβάλει οργανόγραμμα του εργοταξίου, στο	ημερολογιακό τρίμηνο τις εργασίες που προβλέπεται να εκτελεσθούν. Το χρονοδιάγραμμα συντάσσεται με τη μορφή τετραγωνικού πίνακα που περιλαμβάνει την πιο πάνω χρονική ανάλυση των ποσοτήτων ανά εργασία ή ομάδα εργασιών και συνοδεύεται από γραμμικό διάγραμμα και σχετική έκθεση. Σε έργα προϋπολογισμού άνω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ είναι υποχρεωτική η σύνταξη τευχών ή διαγραμμάτων με τη μέθοδο της δικτυωτής ανάλυσης. Σε έργα μικρότερου προϋπολογισμού μπορεί να προβλέπεται η σύνταξη τευχών ή διαγραμμάτων με τη μέθοδο της δικτυωτής ανάλυσης στα έγγραφα της σύμβασης. 4. Ο ανάδοχος κατασκευής του έργου υποχρεούται επίσης μέσα σε ένα (1) μήνα από την υπογραφή της σύμβασης να συντάξει και να υποβάλει οργανόγραμμα του εργοταξίου, στο οποίο θα περιγράφονται λεπτομερώς τα πλήρη στοιχεία στελεχών, εξοπλισμού και μηχανημάτων που θα περιλαμβάνει η εργοταξιακή ανάπτυξη για την εκτέλεση του έργου.

οποίο θα περιγράφονται λεπτομερώς τα πλήρη στοιχεία στελεχών, εξοπλισμού και μηχανημάτων που θα περιλαμβάνει η εργοταξιακή ανάπτυξη για την εκτέλεση του έργου.»	
Άρθρο 60 **Ημερολόγιο του έργου – Αντικατάσταση άρθρου 146 ν. 4412/2016** Το άρθρο 146 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 146 Ημερολόγιο του έργου 1. Κατά την εκτέλεση του έργου τηρείται από τον ανάδοχο ηλεκτρονικό ημερολόγιο σε ελεύθερο λογισμικό ευρείας χρήσης. Το τεχνικό στέλεχος του άρθρου 139 που τηρεί με εντολή του αναδόχου το ημερολόγιο, γνωστοποιείται μετά από την εγκατάσταση του εργοταξίου στη διευθύνουσα υπηρεσία. Το ημερολόγιο συμπληρώνεται καθημερινά και αναγράφονται, με συνοπτικό τρόπο, σε αυτό ιδίως: α) στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν κατά τη διάρκεια του εικοσιτετραώρου, β) αριθμητικά στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό κατά κατηγορίες, καθώς και το προσωπικό σε ημεραργία λόγω υπερημερίας του εργοδότη, γ) τα χρησιμοποιούμενα μηχανήματα και τα μηχανήματα σε ημεραργία λόγω υπερημερίας ταυ εργοδότη, δ) θέση και περιγραφή των εργασιών, αναφορά στις εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει πρόοδος ή δεν εκτελούνται, αλλά και οι σχετικοί λόγοι, ε) ώρα έναρξης και πέρατος κρίσιμων εργασιών εντός της ημέρας, στ) αφίξεις και αναχωρήσεις κύριου εξοπλισμού, ζ) συνθήκες κυκλοφοριακών ρυθμίσεων, καθώς και τροποποιήσεις ή προβλήματα με τις ρυθμίσεις και τον σχετικό εξοπλισμό,	**Άρθρο 146 Ημερολόγιο του έργου** 1. Για κάθε εργολαβία, με μέριμνα του αναδόχου τηρείται ημερολόγιο σε βιβλιοδετημένα διπλότυπα αριθμημένα φύλλα. Το ημερολόγιο συμπληρώνεται καθημερινά και αναγράφονται, με συνοπτικό τρόπο, σε αυτό ιδίως: α) στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν κατά τη διάρκεια του εικοσιτετραώρου, β) αριθμητικά στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό κατά κατηγορίες, καθώς και το προσωπικό σε ημεραργία λόγω υπερημερίας του εργοδότη, γ) τα χρησιμοποιούμενα μηχανήματα, καθώς και τα μηχανήματα σε ημεραργία λόγω υπερημερίας του εργοδότη, δ) θέση και περιγραφή των εργασιών . Αναφορά για τις εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει πρόοδος ή δεν εκτελούνται, αλλά και οι σχετικοί λόγοι, ε) ώρα έναρξης και πέρατος κρίσιμων εργασιών εντός της ημέρας, στ) αφίξεις και αναχωρήσεις κύριου εξοπλισμού, ζ) συνθήκες κυκλοφοριακών ρυθμίσεων. Επίσης καταγράφονται τροποποιήσεις ή προβλήματα με τις ρυθμίσεις και τον σχετικό εξοπλισμό, η) τα προσκομιζόμενα υλικά, τις εκτελούμενες εργασίες, θ) τις εργαστηριακές δοκιμές, ι) καθυστερήσεις, δυσκολίες, ατυχήματα, ζημίες, μη συνήθεις συνθήκες που προκαλούν καθυστερήσεις, επίσης περιλαμβάνεται ο χρόνος προσωρινής αναστολής ή επανάληψης εργασιών αα) τις εντολές και παρατηρήσεις των οργάνων επίβλεψης, ββ) έκτακτα περιστατικά και γγ) σημαντικές επισκέψεις ή επικοινωνίες με το Δημόσιο ή τοπικές αρχές ή παρόδιους ιδιοκτήτες, δδ) κάθε άλλο σχετικό με το έργο σημαντικό πληροφοριακό στοιχείο.

η) τα προσκομιζόμενα υλικά, οι εκτελούμενες εργασίες, θ) οι εργαστηριακές δοκιμές, ι) καθυστερήσεις, δυσκολίες, ατυχήματα, ζημίες, μη συνήθεις συνθήκες που προκαλούν καθυστερήσεις, καθώς και ο χρόνος προσωρινής αναστολής ή επανάληψης εργασιών ια) οι εντολές και παρατηρήσεις των οργάνων επίβλεψης, ιβ) έκτακτα περιστατικά, ιγ) σημαντικές επισκέψεις ή επικοινωνίες με το Δημόσιο ή τοπικές αρχές ή παρόδιους ιδιοκτήτες, και ιδ) κάθε άλλο σχετικό με το έργο σημαντικό πληροφοριακό στοιχείο. 2. Το ημερολόγιο του έργου υπογράφεται με ψηφιακή υπογραφή από τον τηρούντα αυτό και αποστέλλεται ηλεκτρονικά στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας και στον επιβλέποντα του έργου. Ο επιβλέπων του έργου ελέγχει και διορθώνει το ημερολόγιο, αν απαιτείται, και το υποβάλλει προς έγκριση στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας εντός δύο (2) εργασίμων ημερών. 3. Ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας ελέγχει τις εγγραφές και δύναται να απορρίψει όσες εξ αυτών κρίνει ως ανακριβείς, ενώ μπορεί να χορηγήσει εντολή προς τον ανάδοχο για την εγγραφή στο ημερολόγιο και άλλων συμπληρωματικών πληροφοριών ή άλλων στοιχείων που προσιδιάζουν στο συγκεκριμένο έργο ή να ζητήσει από τον ανάδοχο την τήρηση και άλλων στατιστικών στοιχείων. Εφόσον κριθεί αναγκαίο, είναι δυνατό να ζητηθεί από τη διευθύνουσα υπηρεσία να καταγράφονται γεγονότα ή καταστάσεις με σκαριφήματα, φωτογραφίες, καταγραφές με video ή άλλες μεθόδους καταγραφής οπτικών μέσων. Σε μεγάλα έργα, για κάθε εργοτάξιο σε διακριτή γεωγραφική ενότητα πρέπει να τηρούνται χωριστές ημερήσιες αναφορές προόδου ή ημερολόγιο, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα	2. Το ημερολόγιο τηρείται με μέριμνα του αναδόχου, υπογράφεται από τον εκπρόσωπό του και από εντεταλμένο όργανο της επίβλεψης όταν αυτό παρίσταται στο εργοτάξιο. Το ένα αποκοπτόμενο φύλλο περιέρχεται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία εντός επτά (7) ημερών, με μέριμνα του εντεταλμένου οργάνου της επίβλεψης, εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Οι εγγραφές στο ημερολόγιο αποτελούν πληροφοριακά στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες, τη δύναμη απασχολούμενου προσωπικού και μηχανημάτων και γενικά για την παροχή εικόνας προόδου του έργου. 3. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί πάντα να ορίσει την εγγραφή στο ημερολόγιο συμπληρωματικών πληροφοριών ή άλλων στοιχείων που προσιδιάζουν στο συγκεκριμένο έργο ή να ζητήσει από τον ανάδοχο την τήρηση και άλλων στατιστικών στοιχείων. Εφόσον κριθεί αναγκαίο, είναι δυνατό να ζητηθεί από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία να καταγράφονται γεγονότα ή καταστάσεις με σκαριφήματα, φωτογραφίες, καταγραφές με video ή άλλες μεθόδους καταγραφής οπτικών μέσων. Σε μεγάλα έργα, για κάθε εργοτάξιο σε διακριτή γεωγραφική ενότητα θα πρέπει να τηρούνται χωριστές ημερήσιες αναφορές προόδου ή ημερολόγιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα συμβατικά τεύχη. Στις περιπτώσεις μικρών έργων μπορεί η Διευθύνουσα Υπηρεσία να ορίσει την τήρηση του ημερολογίου κατά άλλο συνοπτικότερο τρόπο, την τήρησή του κατά εβδομάδα ή άλλο χρονικό διάστημα ή και τη μη τήρηση ημερολογίου. 4. Εφόσον ο ανάδοχος παραλείπει την υποχρέωσή του για καθημερινή τήρηση ημερολογίου, επιβάλλεται ειδική ποινική ρήτρα που καθορίζεται στα συμβατικά τεύχη και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των εκατό (100), ούτε ανώτερη των πεντακοσίων (500) ΕΥΡΩ, για κάθε ημέρα παράλειψης, αναλόγως με το ύψος της συμβατικής δαπάνης του έργου. Η ειδική ποινική ρήτρα επιβάλλεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, ύστερα από ειδική πρόσκληση του Προϊσταμένου της, στην οποία ο επιβλέπων αναφέρει εγγράφως την παράλειψη τήρησης.

συμβατικά τεύχη. Στις περιπτώσεις μικρών έργων η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να ορίσει την τήρηση του ημερολογίου κατά άλλο συνοπτικότερο τρόπο, την τήρησή του κατά εβδομάδα ή άλλο χρονικό διάστημα ή και τη μη τήρηση ημερολογίου. 4. Εφόσον ο ανάδοχος παραλείπει την υποχρέωσή του για καθημερινή τήρηση και κοινοποίηση του ημερολογίου, επιβάλλεται ειδική ποινική ρήτρα που καθορίζεται στα συμβατικά τεύχη και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των εκατό (100) ευρώ, ούτε ανώτερη των πεντακοσίων (500) ευρώ, για κάθε ημέρα παράλειψης, αναλόγως με το ύψος της συμβατικής δαπάνης του έργου. Η ειδική ποινική ρήτρα επιβάλλεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία, ύστερα από ειδική πρόσκληση του προϊσταμένου της, στην οποία ο επιβλέπων αναφέρει εγγράφως την παράλειψη τήρησης. 5. Οι εγγραφές του ημερολογίου δεν αποτελούν πλήρη απόδειξη για τα γεγονότα που καταγράφονται σε αυτό, συνεκτιμώνται όμως σε συνδυασμό με τα λοιπά έγγραφα, εφόσον τούτο φέρει βεβαία χρονολογία, που αποδεικνύει τον χρόνο σύνταξής του.»	
Άρθρο 61 **Προθεσμίες – Αντικατάσταση άρθρου 147 ν. 4412/2016** Το άρθρο 147 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής «Άρθρο 147 Προθεσμίες 1. Κάθε σύμβαση, εκτός από την προθεσμία για την περάτωση του συνόλου του έργου (συνολική προθεσμία), μπορεί να περιλαμβάνει και τμηματικές προθεσμίες για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων τμημάτων του έργου, των οποίων η έγκαιρη αποπεράτωση έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κύριο του έργου, όπως η κατασκευή τμημάτων του έργου που μπορούν να χρησιμοποιηθούν αυτοτελώς, η συμπλήρωση εργασιών	**Άρθρο 147 Προθεσμίες** 1. Κάθε σύμβαση, εκτός από την προθεσμία για την περάτωση του συνόλου του έργου (συνολική προθεσμία), περιλαμβάνει και προθεσμίες για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων τμημάτων αυτού (τμηματικές προθεσμίες). Σε περιπτώσεις μικρών έργων ή έργων που από τη φύση τους δεν επιδέχονται προσδιορισμό τμημάτων ή χαρακτηριστικών επί μέρους δραστηριοτήτων, μπορεί η σύμβαση να μην προβλέπει τμηματικές προθεσμίες. 2. Όλες οι προθεσμίες (συνολική και τμηματικές) αρχίζουν από την υπογραφή της σύμβασης, εκτός αν στα συμβατικά τεύχη ορίζεται διαφορετικά. 3. Μέσα στη συνολική προθεσμία πρέπει να έχουν τελειώσει όλες οι επί μέρους εργασίες του έργου και να έχουν ολοκληρωθεί οι προβλεπόμενες από τη σύμβαση δοκιμές. Το

που αποτελούν προϋπόθεση ή συνδυάζονται με τις εργασίες άλλου έργου, εκτός της εργολαβίας στην οποία αναφέρεται η συγκεκριμένη σύμβαση, η εκτέλεση εργασιών για εξασφάλιση του έργου από καιρικές συνθήκες. Σε περιπτώσεις μικρών έργων ή έργων που από τη φύση τους δεν επιδέχονται προσδιορισμό τμημάτων ή χαρακτηριστικών επί μέρους δραστηριοτήτων, η σύμβαση δεν προβλέπει τμηματικές προθεσμίες. 2. Όλες οι προθεσμίες, συνολική και τμηματικές, αρχίζουν από την υπογραφή της σύμβασης εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στα συμβατικά τεύχη, αναστέλλονται δε σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 138 και την παρ. 7 του παρόντος. 3. Μέσα στη συνολική προθεσμία πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί όλες οι επί μέρους εργασίες του έργου και οι τυχόν προβλεπόμενες από τη σύμβαση δοκιμές. Το ίδιο μπορεί να ισχύει αναλογικά και για τις τμηματικές προθεσμίες. 4. Ο ανάδοχος δεσμεύεται από τη σύμβαση του έργου να συνεχίσει την κατασκευή του για επιπλέον της αρχικής προθεσμίας χρονικό διάστημα, ίσο προς το ένα δεύτερο (1/2) αυτής και πάντως όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών (οριακή προθεσμία). Για τον υπολογισμό της οριακής προθεσμίας δεν προσμετρώνται τυχόν παρατάσεις της συμβατικής προθεσμίας. Η οριακή προθεσμία αρχίζει την επομένη της λήξης της συμβατικής προθεσμίας και κατά τη διάρκειά της η προϊσταμένη αρχή δύναται να χορηγεί παρατάσεις, κατόπιν εισήγησης της διευθύνουσας υπηρεσίας, χωρίς αίτηση του αναδόχου. Μετά την πάροδο της οριακής προθεσμίας, η σύμβαση διαλύεται, σύμφωνα με το άρθρο 161, παρεκτός αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 8 του παρόντος άρθρου 5. Με απόφαση της προϊσταμένης αρχής εγκρίνεται παράταση των τμηματικών προθεσμιών, ύστερα από αίτηση του αναδόχου που υποβάλλεται στη	ίδιο ισχύει αναλογικά και για τις τμηματικές προθεσμίες. 4. Τμηματικές προθεσμίες ορίζονται από τη σύμβαση: α. Αποκλειστικές Τμηματικές Προθεσμίες για παράδοση τμημάτων του έργου που η έγκαιρη αποπεράτωσή τους έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κύριο του έργου, όπως είναι η κατασκευή τμημάτων του έργου που μπορεί να χρησιμοποιηθούν αυτοτελώς, η συμπλήρωση εργασιών που αποτελούν προϋπόθεση ή συνδυάζονται με τις εργασίες άλλου έργου, εκτός της εργολαβίας στην οποία αναφέρεται η συγκεκριμένη σύμβαση, η εκτέλεση εργασιών για εξασφάλιση του έργου από καιρικές συνθήκες. β. Ενδεικτικές Τμηματικές Προθεσμίες, ως σταθμοί ενδιάμεσου ελέγχου της προόδου του έργου. 5. Όλες οι καθοριζόμενες τμηματικές προθεσμίες θεωρούνται ως ενδεικτικές, εκτός αν ρητώς ορίζονται από τη σύμβαση ως αποκλειστικές. 6. Υποχρεωτικά καθορίζονται στα συμβατικά τεύχη και για την περίοδο έναρξης των εργασιών εκτέλεσης ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες ανά ένα (1) ή το πολύ δύο (2) μήνες ανάλογα με το μέγεθος του έργου και τις συνθήκες εκτέλεσης. Οι ως άνω ενδεικτικές προθεσμίες τίθενται υποχρεωτικά για το διάστημα από την υπογραφή της σύμβασης μέχρι το πέρας του ενός τετάρτου (1/4) της αρχικής συμβατικής προθεσμίας περαίωσης. Το χρονικό αυτό διάστημα δεν μπορεί να είναι μικρότερο από έξι (6) μήνες. Σε περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης ήταν ο χρόνος περαίωσης του έργου κατά τα οριζόμενα στην περίπτ. δ΄ της παρ. 2 του άρθρου 86, στο υποβαλλόμενο από τους συμμετέχοντες χρονοδιάγραμμα περιλαμβάνονται υποχρεωτικά, ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες για το σύνολο του συμβατικού χρόνου, ανά χρονικά διαστήματα, τα οποία αντιστοιχούν σε διακριτά τμήματα του έργου ή σε μέρος αυτών και καθορίζονται στα τεύχη δημοπράτησης. 7. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει την κατασκευή του έργου για επιπλέον της συνολικής προθεσμίας χρονικό διάστημα ίσο προς το ένα τρίτο (1/3) αυτής και

διευθύνουσα υπηρεσία ή και χωρίς αυτήν αν δεν έχει λήξει η οριακή προθεσμία του έργου. Το αίτημα υποβάλλεται οποτεδήποτε μέχρι τη λήξη της τρέχουσας κάθε φορά προθεσμίας και η προϊσταμένη αρχή αποφαίνεται εντός τριάντα (30) ημερών, αλλιώς τεκμαίρεται η αποδοχή της αίτησης και η ρητή ή σιωπηρή παράταση ανατρέχει στη λήξη της προηγούμενης προθεσμίας. 6. Η παράταση των προθεσμιών της σύμβασης χορηγείται είτε «με αναθεώρηση», για το χρονικό διάστημα καθυστέρησης της εκτέλεσης που οφείλεται σε πράξεις ή παραλείψεις του κυρίου του έργου ή «χωρίς αναθεώρηση», για το χρονικό διάστημα της καθυστέρησης που οφείλεται σε παραλείψεις και ενέργειες του αναδόχου. Με την απόφαση παράτασης επιμερίζεται πάντοτε η ευθύνη για την καθυστέρηση, αλλιώς νοείται ως οφειλόμενη αποκλειστικά στον ανάδοχο. Σε περίπτωση έγκρισης παράτασης προθεσμίας «χωρίς αναθεώρηση» για το σύνολο των υπολειπόμενων εργασιών του έργου ή μιας τμηματικής προθεσμίας του, επιβάλλονται οι ποινικές ρήτρες, ανεξάρτητα από την έγκριση της παράτασης αυτής. 7. Γεγονότα ανωτέρας βίας αναστέλλουν την πάροδο των προθεσμιών του παρόντος, εφόσον ο ανάδοχος υποβάλλει σχετική αίτηση εντός δέκα (10) ημερών, ευθύς μόλις τούτα εμφανιστούν. Επί της αίτησης του αναδόχου αποφασίζει η διευθύνουσα υπηρεσία εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών, άλλως τεκμαίρεται η αποδοχή της αίτησης. Η αναστολή του προηγούμενου εδαφίου δεν δύναται σε καμία περίπτωση να υπερβεί το ένα δέκατο (1/10) της συνολικής συμβατικής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου για συμβάσεις με διάρκεια μεγαλύτερη του ενός έτους, άλλως, για συμβάσεις μικρότερης διάρκειας, τις τριάντα (30) ημέρες.	πάντως όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών (οριακή προθεσμία). Η συνολική προθεσμία υπολογίζεται με βάσει την αρχική συμβατική προθεσμία και τις παρατάσεις που εγκρίθηκαν ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου μέσα στην αρχική συμβατική προθεσμία και δεν οφείλονται σε υπαιτιότητά του. 8. Παράταση της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών εγκρίνεται: α) Είτε «με αναθεώρηση», όταν η καθυστέρηση του συνόλου των εργασιών του έργου ή του αντίστοιχου τμήματος δεν οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου ή προκύπτει από αύξηση του αρχικού συμβατικού αντικειμένου. β) Είτε «χωρίς αναθεώρηση», για το σύνολο ή μέρος των υπολειπόμενων εργασιών, όταν η παράταση κρίνεται σκόπιμη για το συμφέρον του έργου, έστω και αν η καθυστέρηση του συνόλου ή μέρους των υπολειπόμενων εργασιών οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου. Σε περίπτωση έγκρισης παράτασης προθεσμίας «χωρίς αναθεώρηση» για το σύνολο των υπολειπόμενων εργασιών του έργου ή μιας τμηματικής προθεσμίας του, επιβάλλονται οι σχετικές ποινικές ρήτρες, ανεξάρτητα από την έγκριση της παράτασης αυτής. 9. Κατά την έγκριση των παρατάσεων της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών, εκτιμάται και προσδιορίζεται πάντοτε το υπαίτιο για την επιμήκυνση του χρόνου συμβαλλόμενο μέρος, για το σύνολο ή για μέρος των έργων ή κατά κονδύλια εργασιών. Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής δεν επηρεάζουν την κατάπτωση των ποινικών ρητρών, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της. 10. Η έγκριση των παρατάσεων προθεσμιών γίνεται από την προϊσταμένη αρχή, ύστερα από αίτημα του αναδόχου στην Διευθύνουσα Υπηρεσία. Το αίτημα πρέπει να υποβάλλεται τουλάχιστον ένα μήνα πριν από τη λήξη της ισχύουσας συνολικής προθεσμίας περαιώσεως του έργου. Η σχετική απόφαση επί του αιτήματος εκδίδεται από την Προϊσταμένη Αρχή όχι αργότερα από την πάροδο τριών (3) μηνών από την υποβολή του αιτήματος του αναδόχου. Σε περίπτωση έκδοσης της σχετικής απόφασης μετά τη λήξη των αντίστοιχων προθεσμιών επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής

8. Η συνολική προθεσμία εκτέλεσης του έργου δύναται να παραταθεί και μετά την πάροδο της οριακής προθεσμίας εφόσον υποβληθεί αίτημα του αναδόχου και εγκριθεί από την προϊσταμένη αρχή. Η παράταση του πρώτου εδαφίου χορηγείται συνολικά ή τμηματικά, για χρόνο ίσο με την αρχική συμβατική προθεσμία. Σε περιπτώσεις σύνθετων και ειδικών έργων η άνω παράταση χορηγείται συνολικά ή τμηματικά για χρόνο ίσο έως και το διπλάσιο της αρχικής συμβατικής προθεσμίας, εφόσον προς τούτο υπάρξει σύμφωνη γνωμοδότηση του Τεχνικού Συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. »»	του έργου οι προβλεπόμενες από την παράγραφο 3 του άρθρου 141 πειθαρχικές ποινές. Η αίτηση, αν υπάρχει, κατατίθεται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία που διατυπώνει πάντοτε τη γνώμη της προς την προϊσταμένη αρχή. Όταν πρόκειται για παράταση «χωρίς αναθεώρηση», ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, σε αντιπαράσταση με τον ανάδοχο, καταρτίζει πίνακα διαχωρισμού των εργασιών, σε εκείνες που μπορούσαν να εκτελεσθούν σε προηγούμενη αναθεωρητική περίοδο και στις λοιπές εργασίες. Οι πρώτες διαχωρίζονται και κατά αναθεωρητική περίοδο, μέσα στην οποία μπορούσε και έπρεπε να εκτελεσθούν. Ο πίνακας αποτελεί πράξη της διευθύνουσας υπηρεσίας και ο ανάδοχος δικαιούται να υποβάλει ένσταση κατά του πίνακα διαχωρισμού, μόνο αν τον υπογράψει με επιφύλαξη. Σε περίπτωση άρνησης του αναδόχου να συμπράξει στην κατάρτιση ή να υπογράψει τον πίνακα, εφαρμόζεται ανάλογα η διάταξη της παραγράφου 7 του άρθρου 156.
Άρθρο 62 **Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου – Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 148 ν. 4412/2016** Οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 148 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 148 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 148 Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου 1. Με τη σύμβαση ορίζονται οι ποινικές ρήτρες οι οποίες καταπίπτουν υπέρ του κυρίου του έργου, αν ο ανάδοχος υπερβεί, με υπαιτιότητά του, τη συνολική και τις τεθείσες τμηματικές προθεσμίες κατασκευής του έργου. Οι ποινικές ρήτρες καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και παρακρατούνται από τον αμέσως επόμενο λογαριασμό του έργου. Η κατάπτωση των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της εγκεκριμένης συνολικής προθεσμίας και των αποκλειστικών	**Άρθρο 148 Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου** 1. Με τη σύμβαση ορίζονται οι ποινικές ρήτρες οι οποίες καταπίπτουν υπέρ του κυρίου του έργου, αν ο ανάδοχος υπερβεί, με υπαιτιότητά του, τη συνολική και τις τεθείσες τμηματικές προθεσμίες κατασκευής του έργου. Οι ποινικές ρήτρες καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και παρακρατούνται από τον αμέσως επόμενο λογαριασμό του έργου. Η κατάπτωση των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της εγκεκριμένης συνολικής προθεσμίας και των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών δεν ανακαλείται. Οι ποινικές ρήτρες για υπέρβαση των ενδεικτικών τμηματικών προθεσμιών ανακαλούνται υποχρεωτικά, αν το έργο περατωθεί μέσα στην εγκεκριμένη συνολική προθεσμία δηλαδή εγκεκριμένη προθεσμία και χορηγηθείσα οριακή προθεσμία εφόσον συντρέχει περίπτωση. 2. Η ποινική ρήτρα που επιβάλλεται στον ανάδοχο για κάθε ημέρα υπέρβασης της εγκεκριμένης προθεσμίας ορίζεται σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της μέσης

τμηματικών προθεσμιών δεν ανακαλείται. 2. Η ποινική ρήτρα που επιβάλλεται στον ανάδοχο για κάθε ημέρα υπέρβασης της εγκεκριμένης προθεσμίας ορίζεται σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου και επιβάλλεται για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) της προβλεπόμενης από τη σύμβαση αρχικής συνολικής προθεσμίας. Για τις επόμενες ημέρες μέχρι ακόμα δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αρχικής συνολικής προθεσμίας, η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου. Ως μέση ημερήσια αξία νοείται το πηλίκο της αξίας της σύμβασης δηλαδή του συνολικού χρηματικού ποσού της σύμβασης, μαζί με το ποσό των συμπληρωματικών συμβάσεων και χωρίς τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), προς την εγκεκριμένη προθεσμία του έργου δηλαδή αρχική συνολική προθεσμία και όλες οι παρατάσεις που έχουν εγκριθεί μετά από σχετικό αίτημα του αναδόχου. Οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση της εγκεκριμένης συνολικής προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό έξι τοις εκατό (6%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ. Εφόσον στη σύμβαση ορίζονται τμηματικές προθεσμίες, ορίζεται υποχρεωτικά και το ποσοστό των ποινικών ρητρών ανά ημέρα υπέρβασης, καθώς και ο συνολικός χρόνος για την επιβολή τους. Το συνολικό ποσό της ποινικής ρήτρας για υπέρβαση των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών δεν μπορεί να ξεπεράσει σε ποσοστό το τρία τοις εκατό (3%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α.. Αν κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης ήταν ο χρόνος περαίωσης του έργου σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. δ΄ της παρ. 2 του	ημερήσιας αξίας του έργου και επιβάλλεται για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) της προβλεπόμενης από τη σύμβαση αρχικής συνολικής προθεσμίας. Για τις επόμενες ημέρες μέχρι ακόμα δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αρχικής συνολικής προθεσμίας, η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου. Ως μέση ημερήσια αξία νοείται το πηλίκο της αξίας της σύμβασης δηλαδή του συνολικού χρηματικού ποσού της σύμβασης, μαζί με το ποσό των συμπληρωματικών συμβάσεων και χωρίς το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), προς την εγκεκριμένη προθεσμία του έργου δηλαδή αρχική συνολική προθεσμία και όλες οι παρατάσεις που έχουν εγκριθεί μετά από σχετικό αίτημα του αναδόχου. Οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση της εγκεκριμένης προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό έξι τοις εκατό (6%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α.. Εφόσον στη σύμβαση ορίζονται τμηματικές προθεσμίες, ορίζεται υποχρεωτικά και το ποσοστό των ποινικών ρητρών ανά ημέρα υπέρβασης, καθώς και ο συνολικός χρόνος για την επιβολή τους. Το συνολικό ποσό της ποινικής ρήτρας για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών δεν μπορεί να ξεπεράσει σε ποσοστό το τρία τοις εκατό (3%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α.. Σε περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης ήταν ο χρόνος περαίωσης του έργου κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση δ΄ της παρ. 2 του άρθρου 86, οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται, για την υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών καθορίζονται συνολικά σε ποσοστό επί της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α., το οποίο ισούται με το γινόμενο «α.εχ», αλλά δεν μπορεί να είναι μικρότερο του τρία τοις εκατό (3%), όπου: «εχ» είναι η χρονική έκπτωση της προσφοράς του αναδόχου και «α» είναι ο συντελεστής βαρύτητας της χρονικής έκπτωσης, που ορίστηκε στη διακήρυξη του έργου». 3. Όταν ο χρόνος αποπεράτωσης ενός έργου έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κύριο του έργου και εφόσον αυτό προβλέπεται στα

άρθρου 86, οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών, καθορίζονται συνολικά σε ποσοστό επί της αξίας της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, το οποίο ισούται με το γινόμενο «α.εχ», αλλά δεν μπορεί να είναι μικρότερο του τρία τοις εκατό (3%), όπου: «εχ» είναι η χρονική έκπτωση της προσφοράς του αναδόχου και «α» είναι ο συντελεστής βαρύτητας της χρονικής έκπτωσης, που ορίστηκε στη διακήρυξη του έργου. 3. Όταν ο χρόνος αποπεράτωσης ενός έργου έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κύριο του έργου και εφόσον αυτό προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, μπορεί με τη σύμβαση να περιορισθούν οι χρόνοι της παρ. 2 για την επιβολή των ποινικών ρητρών μέχρι το μισό, με ανάλογη αύξηση του ποσοστού της ημερήσιας ποινικής ρήτρας, διατηρουμένου του ανώτατου ορίου της ποινικής ρήτρας. Ειδικά, εφόσον κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης ήταν ο χρόνος περαίωσης του έργου σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. δ΄ της παρ. 2 του άρθρου 86, οι ανωτέρω χρόνοι για την επιβολή των ποινικών ρητρών μειώνονται στο μισό και το ποσοστό της ημερήσιας ποινικής ρήτρας τριπλασιάζεται. Στην περίπτωση αυτή, οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό εννέα τοις εκατό (9%) του συνολικού ποσού της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ.» **Άρθρο 63**	έγγραφα της σύμβασης, μπορεί με τη σύμβαση να περιοριστούν οι χρόνοι της προηγούμενης παραγράφου για την επιβολή των ποινικών ρητρών μέχρι το μισό, με ανάλογη αύξηση του ποσοστού της ημερήσιας ποινικής ρήτρας, διατηρουμένου του ανωτάτου ορίου της ποινικής ρήτρας. Ειδικά, κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης ήταν ο χρόνος περαίωσης του έργου κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση (δ) της παρ. 2 του άρθρου 86, οι ανωτέρω χρόνοι για την επιβολή των ποινικών ρητρών μειώνονται στο μισό και τριπλασιάζεται το ποσοστό της ημερησίας ποινικής ρήτρας. Στην περίπτωση αυτή, οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό εννέα τοις εκατό (9%) του συνολικού ποσού της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α..

Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (πριμ) – Αντικατάσταση άρθρου 149 ν. 4412/2016 Το άρθρο 149 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 149 Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (πριμ) 1. Για την ταχύτερη, σε σχέση με τη συμβατική προθεσμία, εκτέλεση έργου εκτιμώμενης αξίας σύμβασης μεγαλύτερης του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ ή τμήματος του, τίθεται σχετική πρόβλεψη στη διακήρυξη δημοπράτησης κάθε διαδικασίας ανάθεσης ότι καταβάλλεται στον ανάδοχο πρόσθετη καταβολή (πριμ), εφόσον ο χρόνος παράδοσης του έργου ή του τμήματος είναι μικρότερος κατά 10% του προβλεπόμενου στη σύμβαση. Στην περίπτωση αυτή για την πληρωμή της πρόσθετης καταβολής απαιτείται η προηγούμενη έκδοση απόφασης του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου, μετά από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση που δεν υπάρχει, του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Η πρόσθετη καταβολή υπολογίζεται ως ποσοστό της αρχικής συμβατικής αξίας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα συμβατικά τεύχη και το συνολικό ύψος της, δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) της αξίας της συμβατικής δαπάνης του έργου, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Η πρόσθετη καταβολή καταβάλλεται με την εμπρόθεσμη ολοκλήρωση του συμβατικού αντικειμένου. 2. Η πρόσθετη καταβολή θεωρείται συμπληρωματικό εργολαβικό αντάλλαγμα, εγκρίνεται αναλόγως ως τροποποίηση της σύμβασης βάσει της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 132 και περιλαμβάνεται σε ειδικό λογαριασμό που υποβάλλει ο ανάδοχος μετά την έκδοση βεβαίωσης περάτωσης	**Άρθρο 149** **Επιτάχυνση εργασιών - Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (πριμ)** 1. Ο κύριος του έργου ή ο φορέας κατασκευής για την κάλυψη ή περιορισμό των καθυστερήσεων του έργου, αν ευθύνεται για αυτές ο ανάδοχος, μπορεί να δώσει εντολή στον ανάδοχο να επιταχύνει τις εργασίες, εκτελώντας τις απαραίτητες πρόσθετες εργασίες και παίρνοντας τα απαραίτητα πρόσθετα μέτρα, χωρίς καμία επιπλέον αποζημίωση. 2. Εφόσον η ταχύτερη, σε σχέση με τη συμβατική προθεσμία, εκτέλεση του έργου ή τμήματος αυτού, έχει ιδιαίτερη σημασία και, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει ρητή σχετική πρόβλεψη στη διακήρυξη δημοπράτησης του έργου σε όλες τις περιπτώσεις διαδικασιών ανάθεσης, καταβάλλεται στον ανάδοχο πρόσθετη καταβολή (πριμ). Αν στα συμβατικά τεύχη προβλέπεται πρόσθετη καταβολή απαιτείται η προηγούμενη έκδοση απόφασης του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μετά από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Η πρόσθετη καταβολή υπολογίζεται ως ποσοστό της αρχικής συμβατικής αξίας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα συμβατικά τεύχη και το συνολικό ύψος της δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) της αξίας της προϋπολογιζόμενης δαπάνης του έργου μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.. Στα συμβατικά τεύχη προβλέπεται η κατανομή των σχετικών ποσών, κατά χρονική μονάδα ταχύτερης παράδοσης του έργου ή του κρίσιμου τμήματος, όπως και κάθε θέμα που σχετίζεται με την αναγνώριση των προϋποθέσεων για την πραγματοποίηση της πρόσθετης καταβολής. Η πρόσθετη καταβολή θεωρείται συμπληρωματικό εργολαβικό αντάλλαγμα, εγκρίνεται αναλόγως ως τροποποίηση της σύμβασης βάσει της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 132 και περιλαμβάνεται στις σχετικές πιστοποιήσεις του έργου, με τον αναλογούντα Φ.Π.Α. Για αυτή την έγκριση της τροποποίησης της σύμβασης απαιτείται η βεβαίωση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας μετά από αίτημα του αναδόχου, αναγνώρισης της δαπάνης και υπολογισμού του ποσού της πρόσθετης

εργασιών και την αναγραφή σε αυτή, της ταχύτερης εκτέλεσης του έργου σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης. 3. Οι αποφάσεις για παρατάσεις προθεσμιών ρυθμίζουν κάθε θέμα που σχετίζεται με την πρόσθετη αυτή καταβολή και ιδιαίτερα, αν μετατίθεται, μερικά ή ολικά, ο κρίσιμος, για την πρόσθετη καταβολή, χρόνος, με σαφή και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, προκειμένου να δικαιούται ο ανάδοχος πρόσθετη αμοιβή κατά τα οριζόμενα στην παρ. 1, υπό τον όρο ο ανάδοχος να είναι πλήρως ανυπαίτιος για τις χορηγηθείσες παρατάσεις. 4. Αν το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης, η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, δεν εφαρμόζονται οι ορισμοί της παρ. 1.»	καταβολής. 3. Αν προβλέπεται πρόσθετη καταβολή για ταχύτερη περάτωση του έργου, οι αποφάσεις για παρατάσεις προθεσμιών ρυθμίζουν πάντοτε κάθε θέμα που σχετίζεται με την πρόσθετη αυτή καταβολή και ιδιαίτερα, αν μετατίθεται, μερικά ή ολικά, ο κρίσιμος, για την πρόσθετη καταβολή, χρόνος. 4. Σε περίπτωση που το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν, κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης, η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, δεν επιτρέπεται η πρόβλεψη στη σύμβαση ρήτρας περί πρόσθετης καταβολής.
Άρθρο 64 **Προκαταβολές – Αντικατάσταση άρθρου 150 ν. 4412/2016** Το άρθρο 150 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 150 Προκαταβολές 1. Εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, χορηγείται στον ανάδοχο προκαταβολή μέχρι του δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.. Για το ποσό αυτό βαρύνεται ο ανάδοχος με τόκο, ο οποίος υπολογίζεται με ποσοστό επιτοκίου που ανέρχεται σε ποσοστό ίσο με το μικρότερο επιτόκιο των εντόκων γραμματίων του Δημοσίου δωδεκάμηνης ή, αν δεν εκδίδονται	**Άρθρο 150 Προκαταβολές** 1. Εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, χορηγείται στον ανάδοχο προκαταβολή μέχρι του δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α. Η χορήγηση οποιασδήποτε προκαταβολής γίνεται μετά την εγκατάσταση εργοταξίου από τον ανάδοχο επί τόπου του έργου. Για το ποσό αυτό βαρύνεται ο ανάδοχος με τόκο. Δεν οφείλονται από τον ανάδοχο τόκοι για χορηγηθείσα προκαταβολή για το αναπόσβεστο τμήμα της προκαταβολής και για το χρονικό διάστημα διακοπής των εργασιών από υπαιτιότητα του κυρίου του έργου. Το ποσοστό του επιτοκίου καθορίζεται ειδικά και ανέρχεται σε ποσοστό ίσο με το μικρότερο επιτόκιο των εντόκων γραμματίων του Δημοσίου δωδεκάμηνης ή αν δεν εκδίδονται τέτοια εξάμηνης διάρκειας προσαυξημένο κατά 0,25 ποσοστιαίες μονάδες και αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων . 2. Η προκαταβολή που προβλέπεται από τη διακήρυξη εγκρίνεται με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας μετά από αίτηση του αναδόχου και καταβάλλεται στον ανάδοχο μετά από υποβολή λογαριασμού και έγκριση αυτού από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία στο σύνολό της ή τμηματικά. 3. Η διακήρυξη μπορεί να προβλέπει προκαταβολές:

τέτοια, εξάμηνης διάρκειας προσαυξημένο κατά 0,25 ποσοστιαίες μονάδες. Το επιτόκιο μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών. 2. Η προκαταβολή χορηγείται στον ανάδοχο μετά την εγκατάσταση του εργοταξίου επί τόπου του έργου υποβάλλεται ειδικός λογαριασμός. Ο λογαριασμός εγκρίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία στα σύνολό του ή τμηματικά, εφόσον προσκομισθεί η εγγύηση προκαταβολής. Καθυστέρηση της πληρωμής του λογαριασμού δεν γεννά αξίωση του αναδόχου για τοκοφορία του ποσού, ούτε δικαίωμα διακοπής εργασιών. 3. Το ποσό της προκαταβολής καταβάλλεται ως εξής: α) Τμήμα αυτής, ποσού μέχρι πέντε τοις εκατό (5%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α, αφορά στη χρηματοδότηση εκ μέρους του αναδόχου της δαπάνης των πρώτων εγκαταστάσεων και άλλων εξόδων εκκίνησης του έργου. Το τμήμα αυτό μπορεί με τη διακήρυξη να ορίζεται μέχρι επτά τοις εκατό (7%) στις περιπτώσεις έργων που απαιτούν ασυνήθιστα σημαντικές πρώτες δαπάνες του αναδόχου, όπως δαπάνες για εγκαταστάσεις ή δαπάνες για την προσκόμιση σημαντικού εξοπλισμού μηχανικού εξοπλισμού. β) Τμήμα αυτής, ποσού μέχρι δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α, για δαπάνες προμηθειών υλικών ή μηχανημάτων που πρόκειται να εγκατασταθούν ή ενσωματωθούν στο έργο. Σε κάθε περίπτωση το συνολικό ποσό της προκαταβολής δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό που ορίζεται στην παρ. 1. 4. Η απόσβεση της προκαταβολής γίνεται τμηματικά με παρακράτηση από κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο, μεταγενέστερη του χρόνου λήψης της προκαταβολής, εκατοστιαίου ποσοστού	α) Μέχρι πέντε τοις εκατό (5%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α για δαπάνες πρώτων εγκαταστάσεων, μελέτες και άλλα έξοδα εκκίνησης του έργου. Η προκαταβολή αυτή μπορεί να οριστεί μέχρι δέκα τοις εκατό (10%) στις περιπτώσεις έργων με σημαντικές μελέτες ή σημαντικές εγκαταστάσεις, προσκομίσεις μηχανικού εξοπλισμού και άλλες παρόμοιες περιπτώσεις μεγάλων αρχικών δαπανών. β) Μέχρι δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α, για δαπάνες προμηθειών υλικών ή μηχανημάτων που πρόκειται να εγκατασταθούν ή ενσωματωθούν στο έργο. Σε κάθε περίπτωση το άθροισμα των προβλεπόμενων προκαταβολών δεν μπορεί να είναι ανώτερο του δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α. 4. Η απόσβεση της προκαταβολής γίνεται τμηματικά με παρακράτηση από κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο, μεταγενέστερη του χρόνου λήψης της προκαταβολής εκατοστιαίου ποσοστού (Π%), που εφαρμόζεται στο ποσό της πληρωμής και προκύπτει από τη σχέση: Π = ρ/Σ x 100 x 1,10 όπου: ρ είναι το ποσό της προκαταβολής σε ευρώ και Σ, πάλι σε ευρώ, το μέρος του συμβατικού ποσού που δεν έχει ακόμα πληρωθεί στον ανάδοχο κατά τη χορήγηση της προκαταβολής. Αν διάφορα ποσά ρ1, ρ2, ρ3 κ.λπ. χορηγηθούν ως τμηματική παροχή της προκαταβολής, τότε το ποσοστό παρακράτησης προκύπτει από τη σχέση: Π = 100 x 1,10 x (ρ1/Σ1 + ρ2/Σ2 + ρ3/Σ3 + ...) όπου Σ1, Σ2, Σ3 κ.λπ. είναι τα αντίστοιχα με το Σ ποσά όταν χορηγήθηκαν τμηματικά οι προκαταβολές ρ1, ρ2, ρ3 κ.λπ.. 5. Μαζί με την παρακράτηση για τμηματική απόσβεση της προκαταβολής γίνεται και παρακράτηση των δεδουλευμένων τόκων στο μέχρι τότε αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής. Οι τόκοι υπολογίζονται για το χρονικό διάστημα μετρούμενο σε ημέρες μέχρι την ημερομηνία υποβολής του σχετικού λογαριασμού. 6. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για δαπάνες που δεν σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το έργο. Στην περίπτωση α΄ της παραγράφου 3 ο ανάδοχος

(Π%), που εφαρμόζεται στο ποσό της πληρωμής και προκύπτει από τη σχέση: Π = ρ/Σ x 100 x 1,10 όπου: ρ είναι το ποσό της προκαταβολής σε ευρώ και Σ, πάλι σε ευρώ, το μέρος του συμβατικού ποσού που δεν έχει ακόμα πληρωθεί στον ανάδοχο κατά τη χορήγηση της προκαταβολής. Αν διάφορα ποσά ρ1, ρ2, ρ3 κ.λπ. χορηγηθούν ως τμηματική παροχή της προκαταβολής, τότε το ποσοστό παρακράτησης προκύπτει από τη σχέση: Π = 100 x 1,10 x (ρ1/Σ1 + ρ2/Σ2 + ρ3/Σ3 + ...) όπου Σ1, Σ2, Σ3 κ.λπ. είναι τα αντίστοιχα με το Σ ποσά όταν χορηγήθηκαν τμηματικά οι προκαταβολές ρ1, ρ2, ρ3 κ.λπ.. Ο ανάδοχος μπορεί, με αίτημά του, να ζητήσει την ταχύτερη απόσβεση της προκαταβολής. 5. Μαζί με την παρακράτηση για τμηματική απόσβεση της προκαταβολής γίνεται και παρακράτηση των δεδουλευμένων τόκων στο μέχρι τότε αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής. Οι τόκοι υπολογίζονται για το χρονικό διάστημα, μετρούμενο σε ημέρες μέχρι την ημερομηνία υποβολής του σχετικού λογαριασμού. Μετά από την έγκριση του λογαριασμού που περιέχει απόσβεση τμήματος της προκαταβολής, η διευθύνουσα υπηρεσία παρέχει στον ανάδοχο έγγραφη συναίνεση προς τον εκδότη της εγγύησης προκαταβολής για ισόποση προς την απόσβεση μείωση της εγγύησης. 6. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για δαπάνες που δεν σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το έργο. Παραβίαση της υποχρέωσης αυτής καθιστά την προκαταβολή ληξιπρόθεσμη και απαιτητή και αμέσως επιστρεπτέα στο σύνολό της. Στην περ. α΄ της παρ. 3 ο ανάδοχος υποχρεούται να δίνει στην υπηρεσία στο τέλος κάθε μήνα συνοπτική κατάσταση για τις καταβολές που έχει πραγματοποιήσει σε βάρος της προκαταβολής και το υπόλοιπό της με ένδειξη του τραπεζικού	υποχρεούται να δίνει στην υπηρεσία στο τέλος κάθε μήνα συνοπτική κατάσταση για τις καταβολές που έχει πραγματοποιήσει σε βάρος της προκαταβολής και το υπόλοιπό της με ένδειξη του τραπεζικού λογαριασμού στον οποίο είναι κατατεθειμένο. 7. Η προκαταβολή της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 3 κατατίθεται υποχρεωτικά σε δεσμευμένο τραπεζικό λογαριασμό και χρησιμοποιείται μόνο για την πληρωμή της προμήθειας των υλικών ή μηχανημάτων, για τα οποία έχει χορηγηθεί και για τα οποία έχουν κατατεθεί πριν από τη χορήγησή της σχετικά προτιμολόγια. Οι πληρωμές από το δεσμευμένο αυτόν λογαριασμό γίνονται με επιταγές του αναδόχου, μετά από σχετική παροχή σύμφωνης γνώμης της διευθύνουσας υπηρεσίας προς την τράπεζα. Η σύμφωνη γνώμη παρέχεται με βάση τα προσκομιζόμενα οριστικά τιμολόγια ή άλλα έγγραφα και αποδεικτικά στοιχεία δαπανών (φορτωτικές, εκκαθαρίσεις δασμών κ.λπ.) ή για την επιστροφή της προκαταβολής ή μέρους της που δεν χρησιμοποιήθηκε. Η σύμβαση μπορεί να ορίζει στην περίπτωση της προκαταβολής αυτής και άλλους συμπληρωματικούς όρους για την παρακολούθηση της διάθεσης των υλικών και μηχανημάτων που αγοράστηκαν με αυτή. 8. Ο ανάδοχος μπορεί πάντα να ζητήσει ταχύτερη απόσβεση της προκαταβολής, από αυτή που προβλέπεται στην παράγραφο 5. 9. Εάν η σύμβαση διαλυθεί με υπαιτιότητα του αναδόχου, το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής πρέπει να επιστραφεί, το αργότερο σε τρεις (3) μήνες από τη διάλυση της σύμβασης. Μετά την προθεσμία αυτή στο αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής οφείλεται ο νόμιμος τόκος υπερημερίας, αντί του ειδικού τόκου που ορίζεται, σύμφωνα με την παράγραφο 1. Αν η σύμβαση διαλυθεί ή περιοριστεί με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου, το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής, που δεν συμψηφίζεται προς εκκαθαρισμένες απαιτήσεις του αναδόχου κατά του κυρίου του έργου επιστρέφεται, μέσα σε έξι (6) μήνες από τη διάλυση ή τη λήξη των λοιπών εργασιών στην περίπτωση περιορισμού του έργου. Κατά το εξάμηνο αυτό διάστημα δεν υπολογίζεται τόκος στο αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής, μετά

λογαριασμού στον οποίο είναι κατατεθειμένο. 7. Η προκαταβολή της παρ. 3 κατατίθεται υποχρεωτικά σε δεσμευμένο έντοκο τραπεζικό λογαριασμό του αναδόχου και χρησιμοποιείται μόνο για την πληρωμή δαπανών πρώτων εγκαταστάσεων και άλλων εξόδων εκκίνησης του έργου και της προμήθειας των υλικών ή μηχανημάτων, αντίστοιχα, για τα οποία έχει χορηγηθεί και για τα οποία έχουν κατατεθεί πριν από τη χορήγησή της σχετικά προτιμολόγια. Οι πληρωμές από τον δεσμευμένο αυτόν λογαριασμό γίνονται με επιταγές του αναδόχου, μετά από σχετική παροχή σύμφωνης γνώμης της διευθύνουσας υπηρεσίας προς την τράπεζα. Η σύμφωνη γνώμη παρέχεται με βάση τα προσκομιζόμενα οριστικά τιμολόγια ή άλλα έγγραφα και αποδεικτικά στοιχεία δαπανών, όπως φορτωτικές και εκκαθαρίσεις δασμών, ή για την επιστροφή της προκαταβολής ή μέρους της που δεν χρησιμοποιήθηκε. Η σύμβαση μπορεί να ορίζει στην περίπτωση της προκαταβολής αυτής και άλλους συμπληρωματικούς όρους για την παρακολούθηση της διάθεσης των υλικών και μηχανημάτων που αγοράστηκαν με αυτή. 8. Προκαταβολή που κατατέθηκε σε δεσμευμένο τραπεζικό λογαριασμό και δεν χρησιμοποιήθηκε από τον ανάδοχο δεν επιβαρύνεται με τόκους. Το προϊόν του τραπεζικού λογαριασμού μαζί με τους τραπεζικούς τόκους περιέρχεται στην αναθέτουσα αρχή. 9. Δεν οφείλονται τόκοι επί του αναπόσβεστου μέρους της προκαταβολής κατά το χρονικό διάστημα διακοπής των εργασιών είτε με δήλωση του αναδόχου, είτε από υπαιτιότητα του κυρίου του έργου. 10. Εάν η σύμβαση διαλυθεί, το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής πρέπει να επιστραφεί, το αργότερο σε τρεις (3) μήνες από τη διάλυση της σύμβασης. Μετά από την προθεσμία αυτή στο αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής οφείλεται ο νόμιμος	την παρέλευσή του όμως, οφείλεται και στην περίπτωση αυτή ο νόμιμος τόκος υπερημερίας.

τόκος υπερημερίας, αντί του ειδικού τόκου που ορίζεται, σύμφωνα με την παρ. 1. Αν η σύμβαση διαλυθεί ή περιοριστεί με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου, το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής, που δεν συμψηφίζεται προς εκκαθαρισμένες απαιτήσεις του αναδόχου κατά του κυρίου του έργου επιστρέφεται, μέσα σε έξι (6) μήνες από τη διάλυση ή τη λήξη των λοιπών εργασιών στην περίπτωση περιορισμού του έργου. Κατά το εξάμηνο αυτό διάστημα δεν υπολογίζεται τόκος στο αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής, μετά από την παρέλευσή του, όμως, οφείλεται και στην περίπτωση αυτή ο νόμιμος τόκος υπερημερίας.»	
Άρθρο 65 **Επιμετρήσεις – Αντικατάσταση άρθρου 151 ν. 4412/2016** Το άρθρο 151 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 151 Επιμετρήσεις 1. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου λαμβάνονται επί τόπου όλα τα αναγκαία στοιχεία για την επιμέτρηση των ποσοτήτων των εκτελούμενων εργασιών, πλην των περ. γ΄ έως ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 95. Τα επιμετρητικά στοιχεία υποβάλλονται από τον ανάδοχο στους επιβλέποντες του άρθρου 136, με υπεύθυνη δήλωση περί της αληθείας αυτών. Σε κάθε επιμέτρηση αποτυπώνονται διακριτά οι συμβατικές ποσότητες από τις εξωσυμβατικές ποσότητες που τυχόν εκτέλεσε ο ανάδοχος, κατόπιν εντολών της υπηρεσίας. 2. Στο τέλος κάθε τμηματικής προθεσμίας, όπως ορίζεται στο χρονοδιάγραμμα της σύμβασης, άλλως στο τέλος κάθε μήνα εφόσον δεν υφίσταται χρονοδιάγραμμα ή σε άλλη χρονική περίοδο που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, ο ανάδοχος συντάσσει επιμετρήσεις κατά διακριτά μέρη του έργου για τις εργασίες που	**Άρθρο 151 Επιμετρήσεις** 1. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου λαμβάνονται επί τόπου όλα τα αναγκαία στοιχεία για την επιμέτρηση των ποσοτήτων των εκτελούμενων εργασιών. Τα επί τόπου επιμετρητικά στοιχεία λαμβάνονται από κοινού από την επίβλεψη του άρθρου 136 και τον εκπρόσωπο του αναδόχου, καταχωρούνται σε επιμετρητικά φύλλα εις διπλούν, που υπογράφονται από τα δύο μέρη και καθένα παίρνει από ένα αντίγραφο. Ειδικά για την περίπτωση της παραλαβής φυσικού εδάφους, η Προϊσταμένη Αρχή συγκροτεί Επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν υποχρεωτικά ο Προϊστάμενος της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και επιβλέπων. 2. Στο τέλος κάθε μήνα ή σε άλλη χρονική περίοδο που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, ο ανάδοχος συντάσσει επιμετρήσεις κατά διακριτά μέρη του έργου για τις εργασίες που εκτελέσθηκαν τον προηγούμενο μήνα. Η επιμέτρηση περιλαμβάνει για κάθε εργασία συνοπτική περιγραφή της με ένδειξη του αντίστοιχου άρθρου του τιμολογίου ή των πρωτοκόλλων κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών που εκτελέσθηκαν και τα αναγκαία γι' αυτό επιμετρητικά σχέδια, στοιχεία και διαγράμματα, με βάση τα στοιχεία απευθείας καταμέτρησης των εργασιών ή των πρωτοκόλλων της παραγράφου 3. Οι επιμετρήσεις, συνοδευόμενες από τα αναγκαία επιμετρητικά στοιχεία και σχέδια, σε

εκτελέσθηκαν το προηγούμενο προβλεπόμενο διάστημα. Η επιμέτρηση περιλαμβάνει για κάθε εργασία συνοπτική περιγραφή της, με ένδειξη του αντίστοιχου άρθρου του τιμολογίου ή των πρωτοκόλλων κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών που εκτελέσθηκαν και τα αναγκαία γι' αυτό επιμετρητικά σχέδια, στοιχεία και διαγράμματα, με βάση τα στοιχεία απευθείας καταμέτρησης των εργασιών ή των δηλώσεων της παρ. 3. Οι επιμετρήσεις, συνοδευόμενες από τα αναγκαία επιμετρητικά στοιχεία και σχέδια, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, υποβάλλονται, από τον ανάδοχο στη Διευθύνουσα Υπηρεσία με δήλωση περί της αλήθειας αυτών. Η υποβολή των επιμετρήσεων αποτελεί προϋπόθεση της τμηματικής πληρωμής του αναδόχου. 3. Ο Προϊστάμενος της Διευθύνουσας Υπηρεσίας δύναται οποτεδήποτε να διατάξει την συνολική ή δειγματοληπτική ενδεικτική επαλήθευση οποιασδήποτε υποβληθείσας επιμέτρησης, σε κάθε περίπτωση, όμως, υποχρεούται να προβεί σε δειγματοληπτικό ενδεικτικό έλεγχο επαλήθευσης επιμετρήσεως, σε αριθμό που αντιστοιχεί σε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) των επιμετρήσεων που υποβλήθηκαν ή τουλάχιστον δύο (2) εξ αυτών αν υποβάλλονται λιγότερες από δέκα επιμετρήσεις. 4. Αν διαπιστωθεί υποβολή ανακριβούς ή εκ προθέσεως αναληθούς επιμέτρησης, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας διατάσσει πλήρη έλεγχο του συνόλου των υποβληθεισών επιμετρήσεων και καλείται ο ανάδοχος με πρόσκληση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας να υποβάλλει, εντός ταχθείσης με την πρόσκληση προθεσμίας, που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών (3) ημερών και μεγαλύτερη των δέκα (10) ημερών, τα πραγματικά επιμετρητικά στοιχεία και να παράσχει εξηγήσεις. Ως ανακριβείς θεωρούνται οι επιμετρήσεις που	έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, υποβάλλονται, από τον ανάδοχο στη Διευθύνουσα Υπηρεσία για έλεγχο το αργότερο είκοσι ημέρες (20) μετά το τέλος του επομένου της εκτελέσεώς τους μηνός, αφού υπογραφούν από αυτόν με την ένδειξη «όπως συντάχθηκαν από τον ανάδοχο». Οι επιμετρήσεις συντάσσονται με μέριμνα και δαπάνη του αναδόχου και υπόκεινται στον έλεγχο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, ο οποίος ολοκληρώνεται με την εγκριτική απόφαση της τελευταίας. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία, μέσα σε σαράντα πέντε (45) ημέρες από την υποβολή των επιμετρήσεων από τον ανάδοχο, έχει την υποχρέωση να προβεί σε έλεγχο και διόρθωση των υπολογισμών, να εγκρίνει τις επιμετρήσεις και να κοινοποιήσει στον ανάδοχο τις επιμετρήσεις που έχουν ελεγχθεί και διορθωθεί. Η κοινοποίηση αυτή θεωρείται πράξη της διευθύνουσας υπηρεσίας κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 174 και ο ανάδοχος, εάν δεν αποδέχεται τις διορθώσεις, μπορεί να ασκήσει το προβλεπόμενο δικαίωμα της ένστασης. Εάν οι υποβαλλόμενες επιμετρήσεις παρουσιάζουν ελλείψεις, που καθιστούν αδύνατο τον έλεγχο ή τη διόρθωσή τους, η Διευθύνουσα Υπηρεσία επιστρέφει τις επιμετρήσεις στον ανάδοχο μέσα στην πιο πάνω προθεσμία των σαράντα πέντε (45) ημερών και τον καλεί για την συμπλήρωση των συγκεκριμένων ελλείψεων. Τα στοιχεία που λείπουν και κρίνονται απαραίτητα από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία πρέπει να αναφέρονται στην πρόσκληση συγκεκριμένα και αριθμημένα. Ο ανάδοχος μέσα σε ένα μήνα υποχρεούται να επανυποβάλλει τις επιμετρήσεις συμπληρώνοντας όλα τα στοιχεία που του ζητήθηκαν με την πρόσκληση. Μετά την πιο πάνω επανυποβολή των επιμετρήσεων, η Διευθύνουσα Υπηρεσία δεν μπορεί να τις επιστρέψει εκ νέου στον ανάδοχο προς συμπλήρωση, αλλά υποχρεούται μέσα σε ένα (1) μήνα να τις ελέγξει, να τις διορθώσει, να τις εγκρίνει και να τις κοινοποιήσει στον ανάδοχο. Οι επιμετρήσεις, εάν δεν επιστραφούν εγκεκριμένες ή διορθωμένες ή για συμπλήρωση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία των σαράντα πέντε (45) ημερών ή εάν, μετά

φέρουν προφανή υπολογιστικά σφάλματα ή παραλείψεις ή αναφορά λανθασμένου άρθρου του τιμολογίου και δεν μπορούν να αποδοθούν σε πρόθεση του αναδόχου να εξαπατήσει τη Διευθύνουσα Υπηρεσία. Ως εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις νοούνται οι επιμετρήσεις που εκ προθέσεως περιέχουν αναληθή επιμετρητικά στοιχεία. Οι ανακριβείς ή εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις διορθώνονται οποτεδήποτε με πρωτοβουλία της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Δικαίωμα διόρθωσης των ανακριβών επιμετρήσεων διατηρεί και ο ανάδοχος. Κατά των αποφάσεων της διευθύνουσας χωρεί ένσταση κατ' άρθρο 174. 5. Αν υποβληθούν ανακριβείς ή εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις και εφόσον αυτές είχαν ως συνέπεια την πληρωμή λογαριασμού, συντάσσεται σε βάρος του αναδόχου, με απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, αρνητικός λογαριασμός για την επιστροφή του τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού, προσαυξημένου κατά ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) ως ειδικής ποινικής ρήτρας στις περιπτώσεις εκ προθέσεως αναληθών επιμετρήσεων. 6. Αν παρέλθει άπρακτη η ταχθείσα ανωτέρω προθεσμία της παρ. 4 ή ο ανάδοχος καθ' υποτροπή προβαίνει στην υποβολή αναληθών επιμετρήσεων, τούτος κηρύσσεται υποχρεωτικά έκπτωτος με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, κατόπιν εισήγησης της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και καταπίπτει σε βάρος του η εγγύηση καλής εκτέλεσης. Ως υποτροπή θεωρείται ιδίως η υποβολή τουλάχιστον τριών (3) αναληθών επιμετρήσεων. Κατά της απόφασης έκπτωσης χωρεί ένσταση κατ' άρθρο 174 του παρόντος νόμου. Οι κυρώσεις της παρούσας παραγράφου δεν εμποδίζουν την επιβολή και άλλων κυρώσεων που προβλέπονται είτε σε διατάξεις του παρόντος είτε από διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.	την επανυποβολή τους, αυτές δεν ελεγχθούν, διορθωθούν, εγκριθούν και κοινοποιηθούν στον ανάδοχο, μέσα στην πιο πάνω μηνιαία προθεσμία, θεωρούνται αυτοδίκαια εγκεκριμένες, μόνο υπό την έννοια ότι μπορούν να συμπεριληφθούν από τον ανάδοχο σε επόμενο λογαριασμό. Οι επιμετρήσεις του έργου, εγκεκριμένες από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία ή αυτοδίκαια εγκεκριμένες, μπορεί να ελεγχθούν εκ νέου από την επιτροπή προσωρινής παραλαβής και αν διαπιστωθεί η ύπαρξη αχρεωστήτως καταβληθέντος εργολαβικού ανταλλάγματος, αυτό είναι επιστρεπτέο ύστερα από σύνταξη αρνητικού λογαριασμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 8 του άρθρου 152. Οι αυτοδίκαια εγκεκριμένες επιμετρήσεις υπόκεινται στον έλεγχο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας σε επόμενο λογαριασμό. 3. Όταν πρόκειται για εργασίες, η ποσοτική επαλήθευση των οποίων δεν είναι δυνατή στην τελική μορφή του έργου, όπως εργασίες που πρόκειται να επικαλυφθούν από άλλες και δεν είναι τελικά εμφανείς, ποσότητες που παραλαμβάνονται με ζύγιση ή άλλα παρόμοια, ο ανάδοχος υποχρεούται να καλέσει την επιτροπή της παραγράφου 2 του άρθρου 136, και τον επιβλέποντα, προκειμένου να προβούν από κοινού στην καταμέτρηση ή ζύγιση και να συντάξουν πρωτόκολλο παραλαβής αφανών εργασιών ή πρωτόκολλο ζυγίσεως αντίστοιχα. Το πρωτόκολλο αυτό, υπογραφόμενο από τον ανάδοχο, τον επιβλέποντα και τα μέλη της επιτροπής, αποτελεί προϋπόθεση για την πιστοποίηση των σχετικών εργασιών. Η πρόσκληση της αναδόχου προς τη Διευθύνουσα Υπηρεσία πρέπει να γίνεται για μεν την από κοινού ζύγιση τουλάχιστον μια (1) εργάσιμη ημέρα πριν από αυτήν, για δε τη λήψη των στοιχείων υπαίθρου τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν τη διενέργειά τους. Η μη ανταπόκριση των εντεταλμένων οργάνων στην πρόσκληση μπορεί να αποτελεί λόγο υπερημερίας του κυρίου του έργου και επιφέρει πειθαρχικές ποινές στους υπεύθυνους. Το πρωτόκολλο παραλαβής εργασιών συνοδεύει υποχρεωτικά την επιμέτρηση των σχετικών εργασιών δεν έχει εκτελεστό διοικητικό χαρακτήρα και δεν προσβάλλεται αυτοτελώς παρά μόνο από κοινού με την προσβολή της εγκριτικής πράξης

7. Όταν πρόκειται για εργασίες, η ποσοτική επαλήθευση των οποίων δεν είναι δυνατή στην τελική μορφή του έργου, όπως εργασίες που πρόκειται να επικαλυφθούν από άλλες και δεν είναι τελικά εμφανείς, ποσότητες που παραλαμβάνονται με ζύγιση ή άλλα παρόμοια, ο ανάδοχος υποχρεούται να υποβάλλει δήλωση γνωστοποίησης αφανών εργασιών που συνοδεύει υποχρεωτικά την επιμέτρηση αυτών, η οποία συνιστά διακριτή επιμέτρηση και περιλαμβάνει δήλωση περί της αλήθειας των στοιχείων, υπογράφεται δε τόσο από τον ανάδοχο όσο και από τους τεχνικούς του άρθρου 139, περί «Διεύθυνσης Έργου από την πλευρά του Αναδόχου». Ο ανάδοχος πριν από την επικάλυψη των εργασιών αυτών υποχρεούται να καλεί τον επιβλέποντα να ελέγξει τις εργασίες αυτές σε ημερομηνία που δεν απέχει περισσότερο από τρεις (3) ημέρες από την κοινοποίηση της πρόσκλησης. Ο επιβλέπων συντάσσει έκθεση στην οποία επιβεβαιώνεται η εκτέλεση των εργασιών αυτών και υποβάλλεται αμελλητί στον Προϊστάμενο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Η έκθεση συνοδεύεται απαραίτητα από επαρκή, για την τεκμηρίωση της εκτέλεσης των αφανών εργασιών, αριθμό ψηφιακών φωτογραφιών, οι οποίες περιλαμβάνονται στο Μητρώο του έργου. Ο επιβλέπων είναι υποχρεωμένος να ανταποκριθεί στο αίτημα ελέγχου των αφανών εργασιών. Ακολούθως, ο ανάδοχος ενημερώνει ηλεκτρονικά τον Προϊστάμενο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Η παράλειψη ελέγχου των αφανών εργασιών μέσα στην ως άνω προθεσμία συνιστά υπερημερία του κυρίου του έργου, αν προκύπτει ότι ο ανάδοχος υφίσταται ζημία για το λόγο αυτό. Η έκθεση παραλαβής αφανών εργασιών συνοδεύει υποχρεωτικά την επιμέτρηση αυτών, δεν έχει εκτελεστό χαρακτήρα και δεν προσβάλλεται αυτοτελώς παρά μόνο από κοινού με την εγκριτική πράξη της επιμέτρησης αυτής, που εκδίδει η	της επιμέτρησης. 4. Ειδικώς ο χαρακτηρισμός των εδαφών που κατασκευάζεται το έργο, γίνεται από δύο ή περισσότερους τεχνικούς υπαλλήλους, που ορίζονται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία. Ο ορισμός της επιτροπής αυτής ανακοινώνεται στην προϊσταμένη αρχή, η οποία μπορεί να ορίσει και άλλον υπάλληλο να συμμετέχει στο έργο της επιτροπής. Η προϊσταμένη αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση να ορίσει άλλη επιτροπή για επανέλεγχο και χαρακτηρισμό εδαφών. Σε περίπτωση που δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό ή σε περίπτωση αδυναμίας να ληφθεί απόφαση, λόγω διαφωνίας των υπαλλήλων που ορίζονται σε άρτιο αριθμό, ο ανωτέρω χαρακτηρισμός εδαφών γίνεται κατά τον προσφορότερο τρόπο με απόφαση της προϊσταμένης αρχής. 5. Δύο (2) μήνες το αργότερο μετά τη βεβαιωμένη περάτωση του έργου ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία επί μέρους επιμετρήσεις που λείπουν και την «τελική επιμέτρηση», δηλαδή τελικό συνοπτικό πίνακα που ανακεφαλαιώνει τις ποσότητες όλων των τμηματικών επιμετρήσεων και των πρωτοκόλλων της παραγράφου 3. Αν αυτές έχουν ελεγχθεί από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, οι ποσότητες τίθενται όπως διορθώθηκαν, έστω και αν εκκρεμούν κατ' αυτών ενστάσεις του αναδόχου ή αιτήσεις θεραπείας. Η καταχώρηση αυτή στην τελική επιμέτρηση δεν αποτελεί παραίτηση του αναδόχου από τέτοιες αιτήσεις ή ενστάσεις που έχουν ασκηθεί νόμιμα, ούτε παρέχει το δικαίωμα σε αυτόν να υποβάλει νέες. Για τις επιμέρους επιμετρήσεις, που δεν έχουν ακόμη ελεγχθεί από την υπηρεσία, καταχωρούνται οι ποσότητες των επιμετρήσεων όπως συντάχθηκαν από τον ανάδοχο πριν από τον έλεγχο της υπηρεσίας. Η τελική επιμέτρηση υπογράφεται από τον ανάδοχο με την ένδειξη «όπως συντάχθηκε από τον ανάδοχο». Η Διευθύνουσα Υπηρεσία έχει υποχρέωση να προβεί στον έλεγχο της τελικής επιμέτρησης, μέσα σε δύο (2) μήνες από την υποβολή της και να κοινοποιήσει στον ανάδοχο την ελεγμένη και διορθωμένη επιμέτρηση. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 έχει εφαρμογή για την τελική επιμέτρηση. 6. Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί από τον

Διευθύνουσα Υπηρεσία εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της. 8. Ειδικώς ο χαρακτηρισμός και η παραλαβή του φυσικού εδάφους στο οποίο εκτελείται το έργο, γίνεται από δύο (2) ή περισσότερους τεχνικούς, που ορίζονται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία. Ο ορισμός των τεχνικών του προηγούμενου εδαφίου ανακοινώνεται στην προϊσταμένη αρχή, η οποία μπορεί να ορίσει και άλλον τεχνικό. Η προϊσταμένη αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση να ορίσει επιτροπή αποτελούμενη από τρεις (3) τουλάχιστον τεχνικούς για επανέλεγχο του χαρακτηρισμού και της παραλαβής του φυσικού εδάφους. Αν δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό ή σε περίπτωση αδυναμίας να ληφθεί απόφαση, λόγω διαφωνίας των υπαλλήλων που ορίζονται σε άρτιο αριθμό, ο ανωτέρω χαρακτηρισμός εδαφών γίνεται κατά τον προσφορότερο τρόπο με απόφαση της προϊσταμένης αρχής. 9. Δύο (2) μήνες το αργότερο μετά τη βεβαιωμένη περάτωση του έργου, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλει στη διευθύνουσα υπηρεσία την «τελική επιμέτρηση», δηλαδή τελικό συνοπτικό πίνακα που ανακεφαλαιώνει τις ποσότητες όλων των τμηματικών επιμετρήσεων, η οποία υπογράφεται από τον ανάδοχο και από έναν τουλάχιστο από τους τεχνικούς του άρθρου 139. Στην τελική επιμέτρηση εμφανίζονται διακριτά οι συμβατικές εργασίες, οι οποίες εκτελέστηκαν με βάση τη σύμβαση ή με εγκεκριμένους Ανακεφαλαιωτικούς Πίνακες Εργασιών και οι εξωσυμβατικές, έστω και αν εκκρεμεί η διαδικασία τακτοποίησης τους. Η τελική επιμέτρηση ελέγχεται από τον επιβλέποντα, ο οποίος υποβάλλει εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών προς την Διευθύνουσα Υπηρεσία σχετική έκθεση. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία υποχρεούται εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή της έκθεσης του προηγούμενου εδαφίου να εκδώσει απόφαση περί της εγκρίσεως αυτής. Σε	ανάδοχο τελική επιμέτρηση, το αργότερο εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση προς αυτόν της βεβαίωσης περαίωσης των εργασιών, επιβάλλεται σε βάρος του, για κάθε συμπληρωμένο μήνα καθυστέρησης, ειδική ποινική ρήτρα ποσοστού δύο χιλιοστών (2‰) επί του συνολικού ποσού που έχει καταβληθεί στον ανάδοχο μέχρι τότε για την όλη σύμβαση. Η ποινική ρήτρα επιβάλλεται με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και για έξι (6) το πολύ μήνες καθυστέρησης. Ανεξάρτητα από την επιβολή της ποινικής ρήτρας και μετά την πάροδο του χρόνου επιβολής της, η τελική επιμέτρηση συντάσσεται από την υπηρεσία που μπορεί να χρησιμοποιήσει γι' αυτό ιδιώτες τεχνικούς και συνεργεία καταλογίζοντας τη σχετική δαπάνη σε βάρος του αναδόχου. Η τελική επιμέτρηση που συντάσσεται με αυτόν τον τρόπο κοινοποιείται στον ανάδοχο. 7. Μαζί με την τελική επιμέτρηση ο ανάδοχος μπορεί να υποβάλει και κάθε άλλο αίτημά του που σχετίζεται με δικαίωμά του από την εκτέλεση της σύμβασης, αν αυτό δεν έχει αποσβεστεί και η σχετική αξίωση παραγραφεί, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 173 ή αν το σχετικό δικαίωμα δεν έχει αποσβεστεί ή χαθεί από κάποια άλλη αιτία. Μετά την υποβολή της τελικής επιμέτρησης, ο ανάδοχος μπορεί να εγείρει σχετικές απαιτήσεις μόνο για οψιγενείς αιτίες. 8. Στις περιπτώσεις συμβάσεων που προβλέπουν πληρωμή με κατ' αποκοπή τίμημα, τελική επιμέτρηση είναι η επιβεβαίωση κατασκευής των επιμέρους εργασιών ποιοτικά και ποσοτικά, όπως προβλέπονται στη σύμβαση. Για την πραγματοποίηση των τμηματικών πληρωμών εφαρμόζονται επιμέρους ποσοστά εκτέλεσης εργασιών κατά τμήματα του έργου, όπως ορίζεται στη σύμβαση.

περίπτωση εμφάνισης διαφορών μεταξύ επιμέρους επιμετρήσεων και τελικής επιμέτρησης, ο ανάδοχος υποχρεούται εντός της ταχθείσας από τη διευθύνουσα υπηρεσία προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών (3) ημερών, να προβεί σε πλήρη και αιτιολογημένη απόδειξη της εμφανιζόμενης διαφοράς. 10. Αν δεν υποβληθεί από τον ανάδοχο τελική επιμέτρηση, το αργότερο εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση προς αυτόν της βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών, επιβάλλεται σε βάρος του, για κάθε συμπληρωμένο μήνα καθυστέρησης, ειδική ποινική ρήτρα ποσοστού δύο χιλιοστών (2‰) επί του συνολικού ποσού που έχει καταβληθεί στον ανάδοχο μέχρι τότε για την όλη σύμβαση. Η ποινική ρήτρα επιβάλλεται με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και για έξι (6) το πολύ μήνες καθυστέρησης. Ανεξάρτητα από την επιβολή της ποινικής ρήτρας και μετά την πάροδο του χρόνου επιβολής της, η τελική επιμέτρηση συντάσσεται από την Διευθύνουσα Υπηρεσία που μπορεί να χρησιμοποιήσει γι' αυτό ιδιώτες τεχνικούς και συνεργεία καταλογίζοντας τη σχετική δαπάνη σε βάρος του αναδόχου. Η τελική επιμέτρηση που συντάσσεται με αυτόν τον τρόπο κοινοποιείται στον ανάδοχο, και αν δεν την αμφισβητήσει με ένσταση, τούτη καθίσταται οριστική και απρόσβλητη ως προς τις παραδοχές της. 11. Μαζί με την τελική επιμέτρηση ο ανάδοχος μπορεί να υποβάλει και κάθε άλλο αίτημά του που σχετίζεται με δικαίωμά του από την εκτέλεση της σύμβασης, αν αυτό δεν έχει αποσβεστεί και η σχετική αξίωση παραγραφεί, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 173, περί «Απόσβεσεων Δικαιωμάτων του Αναδόχου», ή αν το σχετικό δικαίωμα δεν έχει αποσβεστεί ή παραγραφεί. Μετά την υποβολή ή σύνταξη κατά την παρ. 6 της τελικής επιμέτρησης, ο ανάδοχος δεν μπορεί να εγείρει σχετικές απαιτήσεις παρά μόνο για οψιγενείς αιτίες.»	

Άρθρο 66 **Λογαριασμοί – Αντικατάσταση άρθρου 152 ν. 4412/2016** Το άρθρο 152 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 152 Λογαριασμοί 1. Η πληρωμή στον ανάδοχο του εργολαβικού ανταλλάγματος γίνεται τμηματικά, με βάση τις επιμετρήσεις των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί μέσα στα όρια του χρονοδιαγράμματος εργασιών. Αν από τον ανάδοχο κατασκευασθούν εργασίες πέρα από τις προβλεπόμενες στο χρονοδιάγραμμα, ο κύριος του έργου έχει το δικαίωμα να αναβάλει την πληρωμή των επιπλέον εργασιών, ώστε να συμπέσει με τα προβλεπόμενα στο χρονοδιάγραμμα. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται, όταν στη σύμβαση προβλέπεται πρόσθετη καταβολή (πριμ) στον ανάδοχο για τη γρηγορότερη περάτωση του έργου. 2. Οι τμηματικές πληρωμές και η οριστική πληρωμή του εργολαβικού ανταλλάγματος, καθώς και η εκκαθάριση όλων των αμοιβαίων απαιτήσεων από την εργολαβική σύμβαση, γίνονται με βάση τους λογαριασμούς. 3. Μετά από τη λήξη κάθε μήνα ή άλλης χρονικής περιόδου που ορίζει η σύμβαση για τις τμηματικές πληρωμές, ο ανάδοχος συντάσσει λογαριασμό των ποσών από εργασίες που εκτελέσθηκαν, τα οποία οφείλονται σ` αυτόν. Οι λογαριασμοί αυτοί στηρίζονται στις επιμετρήσεις των εργασιών και στις δηλώσεις γνωστοποίησης αφανών εργασιών. Απαγορεύεται να περιλαμβάνονται στον λογαριασμό εργασίες που δεν έχουν επιμετρηθεί. Για την πληρωμή εργασιών που αποτελούν συμπληρωματικές ή νέες (υπερσυμβατικές) εργασίες ο ανάδοχος συντάσσει χωριστό λογαριασμό μετά από τη συμβατική τακτοποίησή τους,	**Άρθρο 152 Λογαριασμοί - Πιστοποιήσεις** 1. Η πληρωμή στον ανάδοχο του εργολαβικού ανταλλάγματος γίνεται τμηματικά, με βάση τις πιστοποιήσεις των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί μέσα στα όρια του χρονοδιαγράμματος εργασιών. Αν από τον ανάδοχο κατασκευασθούν εργασίες πέρα από τις προβλεπόμενες στο χρονοδιάγραμμα, ο κύριος του έργου έχει το δικαίωμα να αναβάλει την πληρωμή των επιπλέον εργασιών, ώστε να συμπέσει με τα προβλεπόμενα στο χρονοδιάγραμμα. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται όταν στη σύμβαση προβλέπεται πρόσθετη καταβολή (πριμ) στον ανάδοχο για τη γρηγορότερη περάτωση του έργου. 2. Η πραγματοποίηση τόσο των τμηματικών πληρωμών όσο και της οριστικής πληρωμής του εργολαβικού ανταλλάγματος, καθώς και η εκκαθάριση όλων των αμοιβαίων απαιτήσεων από την εργολαβική σύμβαση, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τις πιστοποιήσεις. 3. Μετά τη λήξη κάθε μήνα ή άλλης χρονικής περιόδου που ορίζει η σύμβαση για τις τμηματικές πληρωμές, ο ανάδοχος συντάσσει λογαριασμό των ποσών από εργασίες που εκτελέσθηκαν, τα οποία οφείλονται σ΄ αυτόν. Οι λογαριασμοί αυτοί στηρίζονται στις επιμετρήσεις των εργασιών και στα πρωτόκολλα παραλαβής αφανών εργασιών. Απαγορεύεται να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό εργασίες που δεν έχουν επιμετρηθεί. Κατ' εξαίρεση, για τμήματα του έργου, για τα οποία, κατά την κρίση του επιβλέποντος μηχανικού, δεν ήταν δυνατή η σύνταξη επιμετρήσεων κατά διακριτά και αυτοτελώς επιμετρήσιμα τμήματα του έργου, επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό εργασίες βάσει προσωρινών επιμετρήσεων, για τις οποίες όμως έχουν ληφθεί επιμετρητικά στοιχεία. Η αξία των εργασιών που πιστοποιούνται βάσει προσωρινών επιμετρήσεων απαγορεύεται να υπερβαίνει το 20% της αξίας του συνόλου των πιστοποιούμενων εργασιών του τρέχοντος λογαριασμού. 4. Αν δεν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση, ημιτελείς εργασίες μπορεί να περιληφθούν στο λογαριασμό με έγκριση της υπηρεσίας, αν η φύση τους είναι τέτοια που,

σύμφωνα με τα άρθρα 155, περί «Επειγουσών και Απρόβλεπτων Εργασιών», και 156, περί « Ειδικών Θεμάτων – Τροποποιήσεων Συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Αυξομειώσεις Εργασιών – Νέες Εργασίες». 4. Αν δεν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση, ημιτελείς εργασίες μπορεί να περιληφθούν στον λογαριασμό με αιτιολογημένη εγκριτική απόφαση του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας, αν η φύση τους είναι τέτοια που ενδεχόμενη διακοπή του έργου, δεν θα κατέστρεφε την ημιτελή εργασία. Οι εργασίες αυτές καταχωρούνται σε χωριστό μέρος του λογαριασμού και περιλαμβάνονται με προσωρινή τιμή μειωμένη, ώστε να είναι δυνατή η αυτοτελής αποπεράτωση της εργασίας με το υπόλοιπο της προβλεπόμενης τιμής. 5. Στον λογαριασμό μπορεί να περιληφθούν, επίσης, τα υλικά που εισκομίσθηκαν με έγκριση της υπηρεσίας στα εργοτάξια ή σε αποθήκες που δηλώθηκαν και εγκρίθηκαν. Οι ποσότητες των υλικών αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνουν αυτές που απαιτούνται για την εκτέλεση των προσεχών εργασιών του εγκεκριμένου προγράμματος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση. Οι ποσότητες των υλικών περιλαμβάνονται χωριστά στον συνοπτικό πίνακα εργασιών που συνοδεύει τον λογαριασμό, στον οποίο αναφέρονται επίσης και οι θέσεις αποθήκευσης των υλικών. Για τα περιλαμβανόμενα στους λογαριασμούς υλικά ο ανάδοχος έχει ακέραιη την ευθύνη, μέχρι την ενσωμάτωσή τους και την παραλαβή του έργου. Τα υλικά περιλαμβάνονται σε χωριστό τμήμα των λογαριασμών, με τιμές που βρίσκονται σε συνάρτηση προς την αντίστοιχη συμβατική τιμή, ώστε το υπόλοιπο μέρος της τιμής να αρκεί για την ολοκλήρωση της εργασίας, στην οποία θα ενσωματωθούν τα υλικά. Ποσοστά γενικών εξόδων και οφέλους της παρ. 6 δεν υπολογίζονται στα υλικά.	ενδεχόμενη διακοπή του έργου, δε θα κατέστρεφε την ημιτελή εργασία. Οι εργασίες αυτές καταχωρούνται σε χωριστό μέρος του λογαριασμού και περιλαμβάνονται με προσωρινή τιμή μειωμένη, ώστε να είναι δυνατή η αυτοτελής αποπεράτωση της εργασίας με το υπόλοιπο της προβλεπόμενης τιμής. 5. Στο λογαριασμό μπορεί να περιληφθούν, επίσης, τα υλικά που εισκομίσθηκαν με έγκριση της υπηρεσίας στα εργοτάξια ή σε αποθήκες που δηλώθηκαν και εγκρίθηκαν. Οι ποσότητες των υλικών αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνουν αυτές που απαιτούνται για την εκτέλεση των προσεχών εργασιών του εγκεκριμένου προγράμματος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση. Οι ποσότητες των υλικών περιλαμβάνονται χωριστά στο συνοπτικό πίνακα εργασιών που συνοδεύει το λογαριασμό, στον οποίο αναφέρονται επίσης και οι θέσεις αποθήκευσης των υλικών. Για τα περιλαμβανόμενα στους λογαριασμούς υλικά ο ανάδοχος έχει ακέραιη την ευθύνη, μέχρι την ενσωμάτωσή τους και την παραλαβή του έργου. Τα υλικά περιλαμβάνονται σε χωριστό τμήμα των λογαριασμών, με τιμές που δεν μπορεί να είναι ανώτερες των τιμών πρακτικού της Επιτροπής Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (ΕΔΤΔΕ) ή άλλου αρμόδιου οργάνου το οποίο θα οριστεί με νόμο, του χρόνου της δημοπρασίας ή του τελευταίου διατιθέμενου πρακτικού και που βρίσκονται σε συνάρτηση προς την αντίστοιχη συμβατική τιμή, ώστε το υπόλοιπο μέρος της τιμής να αρκεί για την ολοκλήρωση της εργασίας, στην οποία θα ενσωματωθούν τα υλικά. Ποσοστά γενικών εξόδων και οφέλους της επόμενης παραγράφου δεν υπολογίζονται στα υλικά. 6. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται επίσης η αναθεώρηση τιμών, αποζημιώσεις κάθε είδους που έχουν εγκριθεί, αντίτιμο απολογιστικών εργασιών που εκτελέσθηκαν μέσω της εργολαβίας και κάθε άλλη εγκεκριμένη δαπάνη που καταβάλλεται στον ανάδοχο. Στο λογαριασμό περιλαμβάνεται ακόμη και το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του εργολάβου της περίπτωσης θ΄ της παραγράφου 7 του άρθρου 53, αν αυτό δεν περιλαμβάνεται στις συμβατικές τιμές, και το σύνολο μειώνεται κατά το ποσοστό

6. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται επίσης η αναθεώρηση τιμών, αποζημιώσεις κάθε είδους που έχουν εγκριθεί, αντίτιμο απολογιστικών εργασιών που εκτελέσθηκαν μέσω της εργολαβίας και κάθε άλλη εγκεκριμένη δαπάνη που καταβάλλεται στον ανάδοχο. Στον λογαριασμό περιλαμβάνεται ακόμη και το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του εργολάβου της περ. θ' της παρ. 7 του άρθρου 53, αν αυτό δεν περιλαμβάνεται στις συμβατικές τιμές, και το σύνολο μειώνεται κατά το ποσοστό έκπτωσης της δημοπρασίας, αν συντρέχει περίπτωση. Από τους λογαριασμούς αφαιρούνται όλες οι εκκαθαρισμένες απαιτήσεις του εργοδότη, όπως ποινικές ρήτρες, περικοπές τιμών του άρθρου 159, συμπληρωματική κράτηση εγγύησης, αν γι' αυτή δεν έχουν κατατεθεί εγγυητικές επιστολές, οπότε γίνεται σχετική μνεία, απόσβεση προκαταβολών, παρακράτηση αξίας χορηγούμενων υλικών, πληρωμές που έγιναν σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου και γενικά κάθε απαίτηση του εργοδότη που δεν έχει ικανοποιηθεί με άλλον τρόπο. 7. Οι λογαριασμοί συντάσσονται πάντοτε ανακεφαλαιωτικοί και συνοδεύονται ιδίως από ανακεφαλαιωτικό συνοπτικό πίνακα των επιμετρήσεων εργασιών που εκτελέσθηκαν από την αρχή του έργου, από τα παραστατικά στοιχεία των απολογιστικών εργασιών, από τον πίνακα του υπολογισμού της αναθεώρησης και από τις αποφάσεις που αναγνωρίζουν αποζημιώσεις ή επιβάλλουν ποινικές ρήτρες ή περικοπές ή άλλες απαιτήσεις του εργοδότη. Από κάθε νεότερο λογαριασμό αφαιρούνται τα ποσά που πληρώθηκαν με τους προηγούμενους λογαριασμούς, καθώς και ποσά που δεν αντιστοιχούν σε επιμετρήσεις ή αφορούν σε λάθη εγκεκριμένων λογαριασμών. Κατά την υποβολή, τον έλεγχο και την έγκριση του λογαριασμού δεν απαιτείται η	έκπτωσης της δημοπρασίας, αν συντρέχει περίπτωση. Από τους λογαριασμούς αφαιρούνται όλες οι εκκαθαρισμένες απαιτήσεις του εργοδότη και ιδίως ποινικές ρήτρες, περικοπές τιμών των άρθρων 159 και 170, συμπληρωματική κράτηση εγγύησης, αν γι' αυτή δεν έχουν κατατεθεί εγγυητικές επιστολές, οπότε γίνεται σχετική μνεία, απόσβεση προκαταβολών, παρακράτηση αξίας χορηγούμενων υλικών, πληρωμές που έγιναν σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου και γενικά κάθε απαίτηση του εργοδότη που δεν έχει ικανοποιηθεί με άλλον τρόπο. 7. Οι λογαριασμοί συντάσσονται πάντοτε ανακεφαλαιωτικοί και συνοδεύονται ιδίως από ανακεφαλαιωτικό συνοπτικό πίνακα των εγκεκριμένων επιμετρήσεων εργασιών που εκτελέσθηκαν από την αρχή του έργου, πίνακα και αναλυτική επιμέτρηση των εργασιών οι οποίες πιστοποιούνται τμηματικά και προσωρινά, τα παραστατικά στοιχεία των απολογιστικών εργασιών, τον πίνακα του υπολογισμού της αναθεώρησης και από τις αποφάσεις που αναγνωρίζουν αποζημιώσεις ή επιβάλλουν ποινικές ρήτρες ή περικοπές ή άλλες απαιτήσεις του εργοδότη. Από κάθε νεότερο λογαριασμό αφαιρούνται τα ποσά που πληρώθηκαν με τους προηγούμενους λογαριασμούς, καθώς και ποσά που δεν αντιστοιχούν σε εγκεκριμένες επιμετρήσεις ή αφορούν σε λάθη εγκεκριμένων λογαριασμών. Για την υποβολή τον έλεγχο και την έγκριση του λογαριασμού δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικών πληρωμής. 8. Οι λογαριασμοί υποβάλλονται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία που τους ελέγχει, τους διορθώνει και τους εγκρίνει μέσα σε ένα (1) μήνα. Αν ο λογαριασμός που έχει υποβληθεί έχει ασάφειες ή ανακρίβειες, σε βαθμό που να είναι δυσχερής η διόρθωσή του, η Διευθύνουσα Υπηρεσία, με εντολή της προς τον ανάδοχο, επισημαίνει τις ανακρίβειες ή ασάφειες που διαπιστώθηκαν από τον έλεγχο και παραγγέλλει την ανασύνταξη και επανυποβολή του. Στην περίπτωση αυτή η οριζόμενη μηνιαία προθεσμία για τον έλεγχο και την έγκριση του λογαριασμού αρχίζει από την επανυποβολή, ύστερα από την ανασύνταξη από τον ανάδοχο. Ο έλεγχος του λογαριασμού μπορεί να γίνει και από

προσκόμιση των δικαιολογητικών πληρωμής και των παραστατικών πληρωμής των κρατήσεων εκ μέρους του αναδόχου. 8. Οι λογαριασμοί υποβάλλονται στη διευθύνουσα υπηρεσία που τους ελέγχει, τους διορθώνει και τους εγκρίνει μέσα σε ένα (1) μήνα. Αν ο λογαριασμός που έχει υποβληθεί έχει ασάφειες ή ανακρίβειες, σε βαθμό που να είναι δυσχερής η διόρθωσή του, η διευθύνουσα υπηρεσία, με εντολή της προς τον ανάδοχο, επισημαίνει τις ανακρίβειες ή ασάφειες που διαπιστώθηκαν από τον έλεγχο και παραγγέλλει την ανασύνταξη και επανυποβολή του. Στην περίπτωση αυτή η οριζόμενη μηνιαία προθεσμία για τον έλεγχο και την έγκριση του λογαριασμού αρχίζει από την επανυποβολή, ύστερα από την ανασύνταξη από τον ανάδοχο. Ο έλεγχος του λογαριασμού μπορεί να γίνει και από συνεργείο της υπηρεσίας, στο οποίο συμμετέχει ο επιβλέπων το έργο. Ο επιβλέπων υπογράφει τον λογαριασμό, διαπιστώνοντας ότι οι ποσότητες είναι σύμφωνες με τις υποβληθείσες επιμετρήσεις και τα επιμετρητικά στοιχεία, οι τιμές σύμφωνες με τη σύμβαση και τις σχετικές διατάξεις και γενικά ότι έχουν διενεργηθεί στον λογαριασμό όλες οι περικοπές ή εκπτώσεις ποσών, που προκύπτουν από τον νόμο και την εφαρμογή της σύμβασης. Η παράλειψη εμπρόθεσμου ελέγχου και έγκρισης του λογαριασμού αποτελούν πειθαρχικά παραπτώματα για τα αρμόδια όργανα της διευθύνουσας υπηρεσίας. Ο εγκεκριμένος λογαριασμός αποτελεί το έγγραφο για την πληρωμή του αναδόχου («πληρωτέο εργολαβικό αντάλλαγμα»). Προϋπόθεση πληρωμής του λογαριασμού είναι η προσκόμιση από τον ανάδοχο όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής. Το τιμολόγιο του αναδόχου που αφορά στο ποσό του εργολαβικού ανταλλάγματος που θα πληρωθεί, καθώς και η φορολογική και	συνεργείο της υπηρεσίας, στο οποίο συμμετέχει ο επιβλέπων το έργο. Ο επιβλέπων υπογράφει το λογαριασμό, βεβαιώνοντας έτσι ότι οι ποσότητες είναι σύμφωνες με τις επιμετρήσεις και τα επιμετρητικά στοιχεία, οι τιμές σύμφωνες με τη σύμβαση και τις σχετικές διατάξεις και γενικά ότι έχουν διενεργηθεί στο λογαριασμό όλες οι περικοπές ή εκπτώσεις ποσών, που προκύπτουν από το νόμο και την εφαρμογή της σύμβασης. Η παράλειψη εμπρόθεσμου ελέγχου και έγκρισης του λογαριασμού αποτελούν πειθαρχικά παραπτώματα για τα αρμόδια όργανα της διευθύνουσας υπηρεσίας. Ο εγκεκριμένος λογαριασμός αποτελεί την πιστοποίηση για την πληρωμή του αναδόχου («πληρωτέο εργολαβικό αντάλλαγμα»). Προϋπόθεση πληρωμής της πιστοποίησης είναι η προσκόμιση από τον ανάδοχο όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής. Το τιμολόγιο μπορεί να προσκομίζεται μεταγενεστέρως κατά την είσπραξη του ποσού της πιστοποίησης. Λογαριασμός που πληρώθηκε χωρίς έλεγχο, λόγω παρέλευσης της πιο πάνω μηνιαίας προθεσμίας (πλασματική έγκριση), ελέγχεται, διορθώνεται και εγκρίνεται μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την υποβολή ή επανυποβολή του και οι προκύπτουσες διαφοροποιήσεις λαμβάνονται υπόψη σε επόμενο λογαριασμό. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί να εγκρίνει τον λογαριασμό και χωρίς την υπογραφή του επιβλέποντος. Όταν συντρέχει περίπτωση σύνταξης αρνητικού λογαριασμού είτε ενδιάμεσα κατά την εξέλιξη του έργου είτε και κατά τον τελικό λογαριασμό αυτός μπορεί να συνταχθεί από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία και το ποσό του πρέπει να καταβληθεί από τον ανάδοχο μέσα σε ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση του λογαριασμού σε αυτόν, άλλως καταπίπτουν ισόποσα σε βάρος του οι εγγυητικές επιστολές που έχουν κατατεθεί στον κύριο του έργου εφόσον δεν υπάρχει ανεξόφλητο εργολαβικό αντάλλαγμα. Αν ασκηθεί ένσταση ή αίτηση θεραπείας κατά του αρνητικού λογαριασμού, η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής αναστέλλεται μέχρι την έκδοση απόφασης επ΄ αυτών. 9. Αν η πληρωμή ενός λογαριασμού

ασφαλιστική ενημερότητά του προσκομίζονται στην υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής που διενεργεί τις πληρωμές, μετά από σχετική ειδοποίησή του. Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις στο εργολαβικό αντάλλαγμα γίνονται από την υπηρεσία αυτή και αποδίδονται απευθείας στους δικαιούχους. 9. Λογαριασμός που πληρώθηκε χωρίς έλεγχο, λόγω παρέλευσης της πιο πάνω μηνιαίας προθεσμίας, ή που βασίστηκε σε επιμέτρηση που διορθώθηκε, ελέγχεται και διορθώνεται από την υποβολή ή επανυποβολή του και οι προκύπτουσες διαφοροποιήσεις λαμβάνονται υπόψη σε επόμενο λογαριασμό ή κατά τη σύνταξη αρνητικού λογαριασμού. Η διευθύνουσα υπηρεσία ελέγχει, εγκρίνει και διορθώνει τον λογαριασμό με ή και χωρίς την υπογραφή του επιβλέποντος. Όταν συντρέχει περίπτωση σύνταξης αρνητικού λογαριασμού, είτε ενδιάμεσα κατά την εξέλιξη του έργου, είτε και κατά τον τελικό λογαριασμό, αυτός μπορεί να συνταχθεί από τη διευθύνουσα υπηρεσία και το ποσό του πρέπει να καταβληθεί από τον ανάδοχο μέσα σε ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση του λογαριασμού σε αυτόν, άλλως καταπίπτουν ισόποσα σε βάρος του οι εγγυητικές επιστολές που έχουν κατατεθεί στον κύριο του έργου, εφόσον δεν υπάρχει ανεξόφλητο εργολαβικό αντάλλαγμα. Αν ασκηθεί ένσταση κατά του αρνητικού λογαριασμού, η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής αναστέλλεται μέχρι την έκδοση απόφασης επ` αυτών. 10. Αν η πληρωμή ενός λογαριασμού καθυστερήσει χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου, πέραν του μηνός από την πάροδο του ενός (1) μήνα από την υποβολή του ή την επανυποβολή του, οφείλεται τόκος υπερημερίας, σύμφωνα με την παρ. Ζ του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107). Ο ανάδοχος μπορεί να διακόψει τις εργασίες δέκα (10) ημέρες μετά από την	καθυστερήσει χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου, πέρα του διμήνου από την υποβολή του ή την επανυποβολή του, οφείλεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου Ζ του Ν. 4152/ 2013, τόκος υπερημερίας. Ο ανάδοχος μπορεί να διακόψει τις εργασίες, αφού κοινοποιήσει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία ειδική έγγραφη δήλωση. 10. Για την πληρωμή της δαπάνης κατασκευής του έργου επιτρέπεται πάντοτε η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής, χωρίς να εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή άλλη σχετική γενική ή ειδική διάταξη. 11. Απαγορεύεται η εκχώρηση του εργολαβικού ανταλλάγματος ή η κατάσχεσή του στα χέρια του κυρίου του έργου, καθ΄ όλη τη διάρκεια της εκτέλεσής του και για ένα (1) μήνα μετά την περαίωσή του. Κατ΄ εξαίρεση επιτρέπονται: α) η αρχική ή η εκ των υστέρων εκχώρηση, εν όλω ή εν μέρει, του πληρωτέου εργολαβικού ανταλλάγματος, όπως αυτό προσδιορίζεται στους λογαριασμούς που υποβάλλονται και εγκρίνονται, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 8, κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου, όταν πρόκειται για την κάλυψη οφειλής του αναδόχου από την προμήθεια υλικών και μηχανημάτων προς εκτέλεση του έργου ή από παροχή εργασίας που παρασχέθηκε από εργάτες ή υπαλλήλους αυτού, στην εκτέλεση του έργου ή σε αναγνωρισμένες τράπεζες ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και β) η κατάσχεση του εργολαβικού ανταλλάγματος από τους προμηθευτές υλικών και μηχανημάτων του έργου ή από τους εργάτες και τους υπαλλήλους του, όπως και τους υπεργολάβους που αποδεδειγμένα χρησιμοποιούνται στο έργο από τον ανάδοχο. Επιτρέπεται επίσης ο συμψηφισμός εκκαθαρισμένων απαιτήσεων του κυρίου του έργου κατά του αναδόχου, που προέρχονται από την εκτέλεση άλλων έργων και μέχρι ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) από κάθε πιστοποίηση του εκτελούμενου έργου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, μπορεί να ορίζεται ότι επιτρέπεται η εκχώρηση από μέρους του αναδόχου απαίτησης από εγκεκριμένη πιστοποίηση ή μέρους της προς τον κύριο του έργου για την εξόφληση

κοινοποίηση στη διευθύνουσα υπηρεσία ειδικής έγγραφης δήλωσης. 11. Απαγορεύεται η εκχώρηση του εργολαβικού ανταλλάγματος ή η κατάσχεσή του στα χέρια του κυρίου του έργου, καθ` όλη τη διάρκεια της εκτέλεσής του και για ένα (1) μήνα μετά από την περαίωσή του. Κατ` εξαίρεση επιτρέπονται: α) η οποτεδήποτε εκχώρηση, εν όλω ή εν μέρει, του πληρωτέου εργολαβικού ανταλλάγματος, όπως αυτό προσδιορίζεται στη σύμβαση του έργου, κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου, όταν πρόκειται για την κάλυψη οφειλής του αναδόχου από την προμήθεια υλικών και μηχανημάτων προς εκτέλεση του έργου ή από παροχή εργασίας που παρασχέθηκε από εργάτες ή υπαλλήλους αυτού, στην εκτέλεση του έργου ή σε αναγνωρισμένες τράπεζες και λοιπά πιστωτικά ιδρύματα ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και β) η κατάσχεση του εργολαβικού ανταλλάγματος από τους προμηθευτές υλικών και μηχανημάτων του έργου ή από τους εργάτες και τους υπαλλήλους του, όπως και τους υπεργολάβους που αποδεδειγμένα χρησιμοποιούνται στο έργο από τον ανάδοχο. Επιτρέπεται επίσης ο συμψηφισμός εκκαθαρισμένων απαιτήσεων του κυρίου του έργου κατά του αναδόχου, που προέρχονται από την εκτέλεση άλλων έργων και μέχρι ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) από κάθε λογαριασμό του εκτελούμενου έργου. 12. Όλες οι πληρωμές που γίνονται στον ανάδοχο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου, με βάση τους λογαριασμούς, αποτελούν πάντοτε καταβολές έναντι του εργολαβικού ανταλλάγματος που εκκαθαρίζεται μετά την παραλαβή. Σε κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο πραγματοποιούνται κρατήσεις, οι οποίες ανέρχονται σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) στην αξία των εργασιών μετά της αναλογούσας αναθεώρησης. 13. Μετά από τη διενέργεια της παραλαβής και την έγκριση του	οποιασδήποτε οφειλής του προς αυτόν και να καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία αυτής. 12. Όλες οι πληρωμές που γίνονται στον ανάδοχο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου με βάση τις πιστοποιήσεις αποτελούν πάντοτε καταβολές έναντι του εργολαβικού ανταλλάγματος που εκκαθαρίζεται μετά την οριστική παραλαβή. Σε κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο πραγματοποιούνται κρατήσεις, οι οποίες ανέρχονται σε πέντε τοις εκατό (5%) στην πιστοποιούμενη αξία των εργασιών μετά της αναλογούσας αναθεώρησης και σε δέκα τοις εκατό (10%) στην αξία των υλικών που περιλαμβάνονται προσωρινά στην πιστοποίηση, μέχρις ότου αυτά ενσωματωθούν στις εργασίες. 13. Μετά τη διενέργεια της προσωρινής παραλαβής ο ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει «προτελικό λογαριασμό», με βάση τις ποσότητες που περιλαμβάνονται στο σχετικό πρωτόκολλο. Μετά τη διενέργεια της οριστικής παραλαβής και την έγκριση του πρωτοκόλλου ο ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει «τελικό λογαριασμό». Για τον προτελικό και τελικό λογαριασμό εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου αυτού. Με την έγκριση του τελικού λογαριασμού εκκαθαρίζονται οι εκατέρωθεν απαιτήσεις από την σύμβαση εκτέλεσης, εκτός από τις απαιτήσεις που προκύπτουν από μεταγενέστερες διαδικασίες διοικητικής, συμβιβαστικής ή δικαστικής επίλυσης διαφορών.

πρωτοκόλλου παραλαβής ο ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει «τελικό λογαριασμό». Για τον τελικό λογαριασμό εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του παρόντος. Με την έγκριση του τελικού λογαριασμού εκκαθαρίζονται οι εκατέρωθεν απαιτήσεις από τη σύμβαση εκτέλεσης, εκτός από τις απαιτήσεις που προκύπτουν από μεταγενέστερες διαδικασίες διοικητικής, συμβιβαστικής ή δικαστικής επίλυσης διαφορών.»	
Άρθρο 67 **Αναθεωρητική περίοδος για τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 3, 10, 19, 21 και 22 άρθρου 153 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 153 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», οι παρ. 3, 10, 19, 21 και 22 τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 153 Αναθεωρητική περίοδος για τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων – Εξουσιοδοτικές διατάξεις 1. Οι βασικές τιμές των ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων του παρόντος αναθεωρούνται ενιαία για όλη τη χώρα κατά ημερολογιακό τρίμηνο (αναθεωρητική περίοδος), με βάση τα στοιχεία και δεδομένα της εικοστής (20ης) ημέρας του πρώτου μήνα της περιόδου αυτής. Σε όλη τη διάρκεια της κάθε αναθεωρητικής περιόδου, οι αναθεωρημένες τιμές παραμένουν σταθερές. 2. Οι συμβατικές τιμές κάθε σύμβασης δημόσιου έργου αναθεωρούνται ενιαία για όλη τη χώρα κατά ημερολογιακό τρίμηνο (αναθεωρητική περίοδος) και με βάση τα στοιχεία και δεδομένα της εικοστής (20ης) ημέρας του πρώτου μήνα της περιόδου αυτής. Σε όλη τη διάρκεια της κάθε αναθεωρητικής περιόδου οι αναθεωρημένες	**Άρθρο 153 Αναθεωρητική περίοδος για τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων** 1. Οι βασικές τιμές των ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων του παρόντος αναθεωρούνται ενιαία για όλη τη χώρα κατά ημερολογιακό τρίμηνο (αναθεωρητική περίοδος), με βάση τα στοιχεία και δεδομένα της εικοστής ημέρας του πρώτου μήνα της περιόδου αυτής. Σε όλη τη διάρκεια της κάθε αναθεωρητικής περιόδου, οι αναθεωρημένες τιμές παραμένουν σταθερές. 2. Οι συμβατικές τιμές κάθε σύμβασης δημόσιου έργου αναθεωρούνται ενιαία για όλη τη χώρα κατά ημερολογιακό τρίμηνο (αναθεωρητική περίοδος) και με βάση τα στοιχεία και δεδομένα της εικοστής ημέρας του πρώτου μήνα της περιόδου αυτής. Σε όλη τη διάρκεια της κάθε αναθεωρητικής περιόδου οι αναθεωρημένες συμβατικές τιμές παραμένουν σταθερές. 3. Η αναθεώρηση υπολογίζεται για τις εργασίες που πραγματικά εκτελέστηκαν μέσα στο προβλεπόμενο από το άρθρο 145 χρονοδιάγραμμα. Εργασίες που, για οποιονδήποτε λόγο, εκτελέστηκαν σε αναθεωρητική περίοδο μεταγενέστερη της προβλεπόμενης από το χρονοδιάγραμμα, θεωρούνται για τον υπολογισμό της αναθεώρησης ότι εκτελέστηκαν στην αναθεωρητική περίοδο κατά την οποία έπρεπε να εκτελεστούν. Για τις εργασίες που εκτελέστηκαν πριν από την προβλεπόμενη από το χρονοδιάγραμμα αναθεωρητική περίοδο, η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση το χρόνο της πραγματικής εκτέλεσής τους. Για τις εργασίες που εκτελέστηκαν μετά την πάροδο της αρχικής συμβατικής προθεσμίας, η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση τους

συμβατικές τιμές παραμένουν σταθερές. 3. Η αναθεώρηση υπολογίζεται για τις εργασίες που πραγματικά εκτελέστηκαν μέσα στο προβλεπόμενο από το άρθρο 145 χρονοδιάγραμμα. Εργασίες που, για οποιονδήποτε λόγο, εκτελέστηκαν σε αναθεωρητική περίοδο μεταγενέστερη της προβλεπόμενης από το χρονοδιάγραμμα, θεωρούνται για τον υπολογισμό της αναθεώρησης ότι εκτελέστηκαν στην αναθεωρητική περίοδο κατά την οποία έπρεπε να εκτελεστούν. Για τις εργασίες που εκτελέστηκαν πριν από την προβλεπόμενη από το χρονοδιάγραμμα αναθεωρητική περίοδο, η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση τον χρόνο της πραγματικής εκτέλεσής τους. Για τις εργασίες που εκτελέστηκαν μετά την πάροδο της αρχικής συμβατικής προθεσμίας, η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση τους συντελεστές που ίσχυαν κατά την τελευταία αναθεωρητική περίοδο του αρχικού χρονοδιαγράμματος κατασκευής του έργου, εφόσον η καθυστέρηση οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου. Στην περίπτωση αυτή επιβάλλονται οι προβλεπόμενες από το άρθρο 148 κυρώσεις, καθώς και οι διοικητικές και οι παρεπόμενες χρηματικές κυρώσεις, που προβλέπονται κατά τις κείμενες διατάξεις. 4. Για την εφαρμογή της παρ. 3 κατά την έγκριση παρατάσεων της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών των συμβάσεων των δημόσιων έργων εκτιμάται και προσδιορίζεται πάντοτε το υπαίτιο για την επιμήκυνση του χρόνου συμβαλλόμενο μέρος για το σύνολο ή για μέρος των έργων ή κατά κονδύλια εργασιών. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν επηρεάζουν την κατάπτωση των ποινικών ρητρών, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της. 5. Ως χρόνος εκκίνησης για τον υπολογισμό της αναθεώρησης κάθε εργολαβικής σύμβασης ορίζεται το ημερολογιακό τρίμηνο μέσα στο οποίο:	συντελεστές που ίσχυαν κατά την τελευταία αναθεωρητική περίοδο του αρχικού χρονοδιαγράμματος κατασκευής του έργου, εφόσον η καθυστέρηση οφείλεται σε υπαιτιότητα του αναδόχου. Στην περίπτωση αυτή επιβάλλονται οι προβλεπόμενες από το άρθρο 148 κυρώσεις, καθώς και οι διοικητικές και οι παρεπόμενες χρηματικές κυρώσεις, που προβλέπονται κατά τις κείμενες διατάξεις. 4. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου κατά την έγκριση παρατάσεων της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών των συμβάσεων των δημόσιων έργων εκτιμάται και προσδιορίζεται πάντοτε το υπαίτιο για την επιμήκυνση του χρόνου συμβαλλόμενο μέρος για το σύνολο ή για μέρος των έργων ή κατά κονδύλια εργασιών. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν επηρεάζουν την κατάπτωση των ποινικών ρητρών, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της. 5. Ως χρόνος εκκίνησης για τον υπολογισμό της αναθεώρησης κάθε εργολαβικής σύμβασης ορίζεται το ημερολογιακό τρίμηνο μέσα στο οποίο: α) υποβλήθηκε η προσφορά, αν πρόκειται για σύμβαση, που καταρτίσθηκε ύστερα από δημοπρασία ή β) εκδόθηκε η σχετική εγκριτική απόφαση, αν πρόκειται για σύμβαση που καταρτίσθηκε χωρίς δημοπρασία, και υπό τον όρο ότι η εγκριτική αυτή απόφαση δεν ορίζει άλλο χρόνο. Οι τιμές της σύμβασης παραμένουν σταθερές για τις εργασίες που εκτελούνται ή που έπρεπε να εκτελεστούν μέσα στο τρίμηνο που θεωρείται χρόνος εκκίνησης και στο αμέσως επόμενο ημερολογιακό τρίμηνο. Κατ' εξαίρεση η σταθερότητα των τιμών περιορίζεται μόνο στο ημερολογιακό τρίμηνο εκκίνησης όταν πρόκειται για έργα οποιασδήποτε κατηγορίας συνολικού εκτιμώμενου προϋπολογισμού δημοπράτησης ή ανάθεσης ύψους ενάμισι εκατομυρίου (1.500.000 ευρώ) χωρίς ΦΠΑ, 6. Η αναθεώρηση (αύξηση ή μείωση) για κάθε αναθεωρητική περίοδο υπολογίζεται με βάση τον τύπο: $\Delta Tv = T\left(\frac{An}{Ao} - 1\right) * (1 - s)$ όπου είναι:

α) υποβλήθηκε η προσφορά, αν πρόκειται για σύμβαση, που καταρτίσθηκε ύστερα από δημοπρασία ή

β) εκδόθηκε η σχετική εγκριτική απόφαση, αν πρόκειται για σύμβαση που καταρτίσθηκε χωρίς δημοπρασία, και υπό τον όρο ότι η εγκριτική αυτή απόφαση δεν ορίζει άλλο χρόνο.

Οι τιμές της σύμβασης παραμένουν σταθερές για τις εργασίες που εκτελούνται ή που έπρεπε να εκτελεστούν μέσα στο τρίμηνο που θεωρείται χρόνος εκκίνησης και στο αμέσως επόμενο ημερολογιακό τρίμηνο. Κατ' εξαίρεση η σταθερότητα των τιμών περιορίζεται μόνο στο ημερολογιακό τρίμηνο εκκίνησης όταν πρόκειται για έργα οποιασδήποτε κατηγορίας συνολικού εκτιμώμενου προϋπολογισμού δημοπράτησης ή ανάθεσης ύψους ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων (1.500.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α..

6. Η αναθεώρηση (αύξηση ή μείωση) για κάθε αναθεωρητική περίοδο υπολογίζεται με βάση τον τύπο:

$$\Delta T_\nu = T \times (\frac{A_\nu}{A_0} - 1) \times (1 - s)$$

όπου είναι:

Τ: η υπόψη τιμή της σύμβασης,

ΔΤν: η αναθεώρηση της παραπάνω τιμής στην υπόψη αναθεωρητική περίοδο ν,

Αο: τιμή που προκύπτει αφού συμπληρωθεί με βασικές τιμές του χρόνου εκκίνησης το οριζόμενο για την τιμή Τ άρθρο ανάλυσης τιμών ή συνδυασμός άρθρων με τα βάρη τους, όπως προσδιορίζονται από τη σύμβαση, σύμφωνα με την παρ. 8,

Αν: τιμή που προκύπτει όπως παραπάνω με τις βασικές τιμές της αναθεωρητικής περιόδου ν,

s ή σ: σταθερός συντελεστής που αντιπροσωπεύει το μη αναθεωρούμενο μέρος της τιμής και που προσδιορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μεταξύ του 0,07 και 0,20 κατά κατηγορίες ή μέγεθος έργων και ανάλογα με τον αριθμό των

Τ: η υπόψη τιμή της σύμβασης,

ΔΤν: η αναθεώρηση της παραπάνω τιμής στην υπόψη αναθεωρητική περίοδο ν,

Αο: τιμή που προκύπτει αφού συμπληρωθεί με βασικές τιμές του χρόνου εκκίνησης το οριζόμενο για την τιμή Τ άρθρο ανάλυσης τιμών ή συνδυασμός άρθρων με τα βάρη τους, όπως προσδιορίζονται από τη σύμβαση, σύμφωνα με την παράγραφο 8,

Αν: τιμή που προκύπτει όπως παραπάνω με τις βασικές τιμές της αναθεωρητικής περιόδου ν,

s ή σ: σταθερός συντελεστής που αντιπροσωπεύει το μη αναθεωρούμενο μέρος της τιμής και που προσδιορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μεταξύ του 0,07 και 0,20 κατά κατηγορίες ή μέγεθος έργων και ανάλογα με τον αριθμό των αναθεωρητικών περιόδων, που μεσολαβούν μεταξύ του χρόνου εκκίνησης και της συγκεκριμένης κάθε φορά αναθεωρητικής περιόδου.

7. Ο σταθερός συντελεστής «σ» στον τύπο της αναθεώρησης της παραγράφου 6 ορίζεται από τη σχέση:

σ=σ1 +0,01ν,

όπου σ1 είναι συντελεστής που καθορίζεται ενιαία για όλες τις κατηγορίες ή και χωριστά για καθεμία από τις κατηγορίες των δημόσιων έργων και ανέρχεται σε σ1=0,12 για όλες τις κατηγορίες έργων και

«ν» είναι ακέραιος αριθμός ίσος με τη μονάδα για την πρώτη αναθεωρητική περίοδο που υπολογίζεται αναθεώρηση για τη συγκεκριμένη σε κάθε περίπτωση εργολαβία και που αυξάνεται κατά μία μονάδα για καθεμιά από τις επόμενες αναθεωρητικές περιόδους της συγκεκριμένης εργολαβίας. Ο ν παύει να αυξάνει όταν το «σ» γίνει 0,20. Ο συντελεστής σ1 μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων .

8. Η αναθεώρηση της τιμής κάθε συμβατικού κονδυλίου γίνεται με βάση τα αντίστοιχα άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών που ορίζονται με τα συμβατικά τεύχη. Όταν πρόκειται για κονδύλια που δεν ταυτίζονται με άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων ή σε περιπτώσεις κατ' αποκοπή τιμών ή σύνθετων τιμών τα συμβατικά τεύχη ή τα πρωτόκολλα νέων τιμών καθορίζουν για την αναθεώρησή τους παρεμφερή άρθρα εγκεκριμένων

αναθεωρητικών περιόδων, που μεσολαβούν μεταξύ του χρόνου εκκίνησης και της συγκεκριμένης κάθε φορά αναθεωρητικής περιόδου. 7. Ο σταθερός συντελεστής «σ» στον τύπο της αναθεώρησης της παρ. 6 ορίζεται από τη σχέση: σ = σ1 + 0,01 ν, όπου σ1 είναι συντελεστής που καθορίζεται ενιαία για όλες τις κατηγορίες ή και χωριστά για καθεμία από τις κατηγορίες των δημόσιων έργων και ανέρχεται σε σ1=0,12 για όλες τις κατηγορίες έργων και «ν» είναι ακέραιος αριθμός ίσος με τη μονάδα για την πρώτη αναθεωρητική περίοδο που υπολογίζεται αναθεώρηση για τη συγκεκριμένη σε κάθε περίπτωση εργολαβία και που αυξάνεται κατά μία μονάδα για καθεμιά από τις επόμενες αναθεωρητικές περιόδους της συγκεκριμένης εργολαβίας. Ο ν παύει να αυξάνει όταν το «σ» γίνει 0,20. Ο συντελεστής σ1 μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. 8. Η αναθεώρηση της τιμής κάθε συμβατικού κονδυλίου γίνεται με βάση τα αντίστοιχα άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών που ορίζονται με τα συμβατικά τεύχη. Όταν πρόκειται για κονδύλια που δεν ταυτίζονται με άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων ή σε περιπτώσεις κατ' αποκοπή τιμών ή σύνθετων τιμών τα συμβατικά τεύχη ή τα πρωτόκολλα νέων τιμών καθορίζουν για την αναθεώρησή τους παρεμφερή άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων ή ομάδα τέτοιων κονδυλίων με τα αντίστοιχα βάρη καθενός άρθρου. 9. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις με εργολαβικό αντάλλαγμα άλλο εκτός από χρηματική καταβολή και στις απολογιστικές εργασίες. Στις περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων έργων σύμφωνα με όσα ορίζονται στις περ. β` και γ` της παρ. 2 του άρθρου 95, περί «Τρόπου Σύνταξης και Υποβολής Οικονομικών Προσφορών», ή σε περιπτώσεις που το αντάλλαγμα	αναλύσεων ή ομάδα τέτοιων κονδυλίων με τα αντίστοιχα βάρη καθενός άρθρου. 9. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις με εργολαβικό αντάλλαγμα άλλο εκτός από χρηματική καταβολή και στις απολογιστικές εργασίες. Στις περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων έργων κατά τα οριζόμενα στις περιπτώσεις β΄> και γ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 95 ή σε περιπτώσεις που το αντάλλαγμα συνομολογείται σε ξένο νόμισμα, καθορίζεται με τα έγγραφα της σύμβασης η αναθεώρηση και προσδιορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της, ο οποίος μπορεί να είναι ίδιος ή διαφορετικός από τον ισχύοντα τρόπο αναθεώρησης. 10. Τα περιλαμβανόμενα στις πιστοποιήσεις υλικά θεωρούνται ως μερική εκτέλεση των εργασιών, για τις οποίες προορίζονται και η αναθεώρηση της πιστοποιούμενης αξίας τους γίνεται, όταν πιστοποιούνται, με τους συντελεστές των κονδυλίων στα οποία προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν. Όταν εκτελεσθούν οι εργασίες, η αναθεώρηση υπολογίζεται μόνο στο υπόλοιπο μέρος της αξίας τους, ύστερα από αφαίρεση της αξίας των υλικών που είχαν πιστοποιηθεί σε προηγούμενη αναθεωρητική περίοδο. 11. Η προηγούμενη παράγραφος εφαρμόζεται ανάλογα και στις εργασίες που μένουν ημιτελείς σε μια αναθεωρητική περίοδο. 12. Η αξία των υλικών που χορηγούνται από τον φορέα κατασκευής του έργου δεν υπόκειται σε καμιά αναθεώρηση. Για την αναθεώρηση των τιμών των εργασιών που ορίζονται στη σύμβαση χωρίς την αξία των υλικών τα αντίστοιχα ποσά Αν και Αο που περιέχονται στον τύπο του παρόντος άρθρου υπολογίζονται αφού η σχετική ανάλυση συμπληρωθεί με μηδενική την αξία του υλικού. Αν οι τιμές περιλαμβάνουν την αξία των υλικών, τότε εφαρμόζεται ο ίδιος συντελεστής και στην εκπιπτόμενη αξία του υλικού, εκτός αν ρητά ορίζεται στη σύμβαση άλλος τρόπος υπολογισμού της αναθεώρησης στην εκπιπτόμενη αξία του υλικού. 13. Στις περιπτώσεις που στη σύμβαση προβλέπεται η προμήθεια εξοπλισμού ή σημαντικής αξίας μηχανημάτων για τη λειτουργία ή εγκατάσταση στο έργο και προσδιορίζεται χωριστά το αντάλλαγμα για την προμήθεια, μπορεί για το αντάλλαγμα

συνομολογείται σε ξένο νόμισμα, καθορίζεται με τα έγγραφα της σύμβασης η αναθεώρηση και προσδιορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της, ο οποίος μπορεί να είναι ίδιος ή διαφορετικός από τον ισχύοντα τρόπο αναθεώρησης. 10. Τα υλικά που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς θεωρούνται ως μερική εκτέλεση των εργασιών, για τις οποίες προορίζονται και η αναθεώρηση της πιστοποιούμενης αξίας τους γίνεται, όταν πιστοποιούνται, με τους συντελεστές των κονδυλίων στα οποία προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν. Όταν εκτελεσθούν οι εργασίες, η αναθεώρηση υπολογίζεται μόνο στο υπόλοιπο μέρος της αξίας τους, ύστερα από αφαίρεση της αξίας των υλικών που είχαν πιστοποιηθεί σε προηγούμενη αναθεωρητική περίοδο. 11. Η παρ. 10 εφαρμόζεται ανάλογα και στις εργασίες που μένουν ημιτελείς σε μια αναθεωρητική περίοδο. 12. Η αξία των υλικών που χορηγούνται από τον φορέα κατασκευής του έργου δεν υπόκειται σε καμιά αναθεώρηση. Για την αναθεώρηση των τιμών των εργασιών που ορίζονται στη σύμβαση χωρίς την αξία των υλικών τα αντίστοιχα ποσά Αν και Αο που περιέχονται στον τύπο του παρόντος άρθρου υπολογίζονται αφού η σχετική ανάλυση συμπληρωθεί με μηδενική την αξία του υλικού. Αν οι τιμές περιλαμβάνουν την αξία των υλικών, τότε εφαρμόζεται ο ίδιος συντελεστής και στην εκπιπτόμενη αξία του υλικού, εκτός αν ρητά ορίζεται στη σύμβαση άλλος τρόπος υπολογισμού της αναθεώρησης στην εκπιπτόμενη αξία του υλικού. 13. Στις περιπτώσεις που στη σύμβαση προβλέπεται η προμήθεια εξοπλισμού ή σημαντικής αξίας μηχανημάτων για τη λειτουργία ή εγκατάσταση στο έργο και προσδιορίζεται χωριστά το αντάλλαγμα για την προμήθεια, μπορεί για το αντάλλαγμα αυτό να οριστεί με τη σύμβαση άλλος τρόπος αναθεώρησης. 14. Η αναθεώρηση δεν εφαρμόζεται στα ποσά αποζημιώσεων που	αυτό να οριστεί με τη σύμβαση άλλος τρόπος αναθεώρησης. 14. Η αναθεώρηση δεν εφαρμόζεται στα ποσά αποζημιώσεων που αναγνωρίζονται διοικητικά ή δικαστικά, εκτός αν τα ποσά αυτά είναι συνάρτηση τιμών για τις οποίες προβλέπεται στη συγκεκριμένη περίπτωση αναθεώρηση, σύμφωνα με ό,τι προκύπτει από τη σχετική δικαστική απόφαση ή διοικητική πράξη. 15. Το ποσό της αναθεώρησης καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη σύνταξη Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών. 16. Πέρα από την προβλεπόμενη στις διατάξεις του άρθρου αυτού αναθεώρηση τιμών αποκλείεται η αναπροσαρμογή του εργολαβικού ανταλλάγματος ή η διάλυση των συμβάσεων δημόσιων έργων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 288 ή 388 του Αστικού Κώδικα ένεκα της αυξομείωσης των τιμών. 17. Η διαπίστωση των βασικών τιμών ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων, μηχανημάτων όπως και των εργοδοτικών επιβαρύνσεων στα ημερομίσθια γίνεται από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημόσιων Έργων (ΕΔΤΔΕ), που προβλέπεται από το άρθρο 9 της κοινής απόφασης των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων αριθμ. 80885/5439/6.8.1992 (Β΄573). 18. Οι τιμές που διαπιστώνονται από την επιτροπή είναι οι μέσες τιμές που διαμορφώνονται στην αγορά της περιοχής της πρωτεύουσας και οι τιμές αυτές χρησιμοποιούνται σε όλη τη χώρα, όχι μόνο για την αναθεώρηση αλλά και για οποιαδήποτε άλλη συμπλήρωση αναλύσεων τιμών, όπου προβλέπουν τη χρήση των αναλύσεων οι σχετικές διατάξεις. Οι τιμές των ημερομισθίων αναφέρονται στον μέσης απόδοσης εργαζόμενο της αντίστοιχης ειδικότητας. Οι τιμές υλικών είναι οι τιμές που διαμορφώνονται για τη χονδρική πώληση των υλικών ως ελεύθερων εμπορευμάτων και περιλαμβάνουν κάθε σχετική επιβάρυνση που περιλαμβάνεται στις τιμές αυτές, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τα συναλλακτικά ήθη (όπως πάγια συνυπολογιζόμενες συσκευασίες ή μεταφορές, Φ.Π.Α.

αναγνωρίζονται διοικητικά ή δικαστικά, εκτός αν τα ποσά αυτά είναι συνάρτηση τιμών για τις οποίες προβλέπεται στη συγκεκριμένη περίπτωση αναθεώρηση, σύμφωνα με ό,τι προκύπτει από τη σχετική δικαστική απόφαση ή διοικητική πράξη.

15. Το ποσό της αναθεώρησης καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη σύνταξη ανακεφαλαιωτικού πίνακα εργασιών.

16. Πέρα από την προβλεπόμενη στις διατάξεις του άρθρου αυτού αναθεώρηση τιμών αποκλείεται η αναπροσαρμογή του εργολαβικού ανταλλάγματος ή η διάλυση των συμβάσεων δημόσιων έργων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 288 ή 388 του Αστικού Κώδικα ένεκα της αυξομείωσης των τιμών.

17. Η διαπίστωση των βασικών τιμών ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων, μηχανημάτων όπως και των εργοδοτικών επιβαρύνσεων στα ημερομίσθια γίνεται από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημόσιων Έργων (ΕΔΤΔΕ), που προβλέπεται στο άρθρο 9 της υπ' αρ. 80885/5439/6.8.1992 κοινής απόφασης των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β` 573).

18. Οι τιμές που διαπιστώνονται από την επιτροπή είναι οι μέσες τιμές που διαμορφώνονται στην αγορά της περιοχής της πρωτεύουσας και οι τιμές αυτές χρησιμοποιούνται σε όλη τη χώρα, όχι μόνο για την αναθεώρηση αλλά και για οποιαδήποτε άλλη συμπλήρωση αναλύσεων τιμών, όπου προβλέπουν τη χρήση των αναλύσεων οι σχετικές διατάξεις. Οι τιμές των ημερομισθίων αναφέρονται στον μέσης απόδοσης εργαζόμενο της αντίστοιχης ειδικότητας. Οι τιμές υλικών είναι οι τιμές που διαμορφώνονται για τη χονδρική πώληση των υλικών ως ελεύθερων εμπορευμάτων και περιλαμβάνουν κάθε σχετική επιβάρυνση που περιλαμβάνεται στις τιμολογίων). Οι τιμές μισθωμάτων μηχανημάτων και αυτοκινήτων διαπιστώνονται για μηχανήματα σε καλή κατάσταση λειτουργίας. Όταν διατίθενται από φορέα του δημόσιου τομέα τέτοια μηχανήματα, λαμβάνονται υπόψη και οι τιμές των μισθωμάτων αυτών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μηχανημάτων που δεν υπάρχουν στην αγορά επαρκή στοιχεία για τη διαμόρφωση της τιμής τους η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της τα χαρακτηριστικά του μηχανήματος (όπως κόστος, απόδοση, διάρκεια ζωής, κατανάλωση ενέργειας), σε σύγκριση με άλλα ανάλογα μηχανήματα για τα οποία διαμορφώνεται αγοραίο μίσθωμα. Για τη διαπίστωση των τιμών γενικά η επιτροπή λαμβάνει υπόψη της κάθε πρόσφορο στοιχείο και ιδιαίτερα τα στοιχεία που συγκεντρώνονται συνεχώς από την αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, η οποία και παρέχει γραμματειακή και διοικητική εξυπηρέτηση στην επιτροπή. Οι τιμές που διαπιστώνονται από την Επιτροπή ισχύουν για όλες τις εργολαβίες.

19. Απόσπασμα των πρακτικών της επιτροπής, που περιλαμβάνει τις τιμές που διαπιστώνονται, κοινοποιείται στο Τ.Ε.Ε. και στις πανελλήνιες επαγγελματικές εργοληπτικές ενώσεις, που δίνουν κάθε δυνατή δημοσιότητα στις τιμές. Οι πιο πάνω πανελλήνιες εργοληπτικές ενώσεις μπορούν να ασκήσουν ένσταση κατά των πρακτικών για ορισμένες τιμές, σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση των πρακτικών στο Τ.Ε.Ε.. Η ένσταση κατατίθεται στη γραμματεία της Επιτροπής και σε αυτή αποφασίζει ο Υπουργός Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μετά από γνώμη της ίδιας επιτροπής της παραγράφου 17. Η απόφαση κοινοποιείται όπως και το απόσπασμα του πρακτικού της επιτροπής και ενεργεί έναντι πάντων.

20. Η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση συντελεστές που κοινοποιούνται μηχανογραφικά. Στην περίπτωση της παραγράφου 12, αν δεν δίνονται μηχανογραφικά οι συντελεστές με μηδενική την αξία των υλικών, συντάσσεται ειδικό φύλλο υπολογισμού του συντελεστή. Το ίδιο εφαρμόζεται και σε κάθε περίπτωση που ο σχετικός συντελεστής δεν δίνεται

τιμές αυτές, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τα συναλλακτικά ήθη (όπως πάγια συνυπολογιζόμενες συσκευασίες ή μεταφορές, Φ.Π.Α. τιμολογίων). Οι τιμές μισθωμάτων μηχανημάτων και αυτοκινήτων διαπιστώνονται για μηχανήματα σε καλή κατάσταση λειτουργίας. Όταν διατίθενται από φορέα του δημόσιου τομέα τέτοια μηχανήματα, λαμβάνονται υπόψη και οι τιμές των μισθωμάτων αυτών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μηχανημάτων που δεν υπάρχουν στην αγορά επαρκή στοιχεία για τη διαμόρφωση της τιμής τους η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της τα χαρακτηριστικά του μηχανήματος (όπως κόστος, απόδοση, διάρκεια ζωής, κατανάλωση ενέργειας), σε σύγκριση με άλλα ανάλογα μηχανήματα για τα οποία διαμορφώνεται αγοραίο μίσθωμα. Για τη διαπίστωση των τιμών γενικά η επιτροπή λαμβάνει υπόψη της κάθε πρόσφορο στοιχείο και ιδιαίτερα τα στοιχεία που συγκεντρώνονται συνεχώς από την αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, η οποία και παρέχει γραμματειακή και διοικητική εξυπηρέτηση στην επιτροπή. Οι τιμές που διαπιστώνονται από την Επιτροπή ισχύουν για όλες τις εργολαβίες. 19. Απόσπασμα των πρακτικών της επιτροπής, που περιλαμβάνει τις τιμές που διαπιστώνονται, κοινοποιείται στο Τ.Ε.Ε. και στις πανελλήνιες επαγγελματικές εργοληπτικές ενώσεις, που δίνουν κάθε δυνατή δημοσιότητα στις τιμές. Οι πιο πάνω πανελλήνιες εργοληπτικές ενώσεις μπορούν να ασκήσουν ένσταση κατά των πρακτικών για ορισμένες τιμές, σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση των πρακτικών στο Τ.Ε.Ε.. Η ένσταση κατατίθεται στη γραμματεία της Επιτροπής και σε αυτή αποφασίζει ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών μετά από γνώμη της ίδιας επιτροπής της παρ. 17. Η απόφαση κοινοποιείται, όπως και το απόσπασμα του πρακτικού της επιτροπής, και ενεργεί έναντι πάντων.	μηχανογραφικά. Στις περιπτώσεις κονδυλίων αναλύσεων με πληθώρα εξειδικευμένων παραμέτρων ή ποιοτήτων υλικών διαφόρων προελεύσεων ή κυμαινόμενων μέσα στο αυτό άρθρο συντελεστών μεταφοράς, η αναθεώρηση γίνεται με το μηχανογραφικά κοινοποιούμενο συντελεστή της αντιπροσωπευτικότερης σχετικής περίπτωσης. 21. Στις πιστοποιήσεις εμφανίζονται συνολικά τα ποσά αναθεώρησης κάθε αναθεωρητικής περιόδου, όπως προκύπτουν από το σχετικό πίνακα. Οι ποσότητες εργασιών που έχουν εκτελεσθεί ή έπρεπε να εκτελεσθούν μέσα σε κάθε αναθεωρητική περίοδο προκύπτουν από σχετικούς πίνακες κατανομής των εργασιών που απαιτούνται για τον υπολογισμό της αναθεώρησης. Με τους πίνακες αυτούς γίνεται και η εφαρμογή της παραγράφου 3 βάσει του χρονοδιαγράμματος του έργου, όπως αυτό οριστικοποιήθηκε ως εγκεκριμένο πρόγραμμα κατασκευής και με ανοχή εκτιμήσεων δέκα τοις εκατό (10%) προς τα πάνω ή προς τα κάτω από τη συνολική αξία εκτελεστέων εργασιών κατά αναθεωρητική περίοδο όπως προκύπτει από το πρόγραμμα αυτό. 22. Η αναθεώρηση κάθε αναθεωρητικής περιόδου περιλαμβάνεται στην πρώτη πιστοποίηση μετά την κοινοποίηση των συντελεστών της περιόδου αυτής. Μέχρι τότε υπολογίζεται η αναθεώρηση προσωρινά με τους συντελεστές της τελευταίας αναθεωρητικής περιόδου για την οποία έχουν κοινοποιηθεί οι συντελεστές ανα-θεώρησης. Για να περιληφθεί σε πιστοποίηση η αναθεώρηση δεν απαιτείται να έχει εγκριθεί ειδικό κονδύλιο για την αναθεώρηση και η πληρωμή γίνεται από τις εγκεκριμένες για το έργο πιστώσεις. 23. Κατ' εξαίρεση από το Δ΄ τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν, ο σταθερός συντελεστής σ στον τύπο αναθεώρησης της παραγράφου 6 ορίζεται από τη σχέση s (ή σ) = 1. Η διάταξη εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη ανεξάρτητα του χρόνου δημοπράτησης τους, εκτός από τις συμβάσεις με χρόνο δημοπράτησης πριν το Γ΄ τρίμηνο του 2012, για τις οποίες η αναθεώρηση των τιμών υπολογίζεται από το Δ΄ τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν με τους ισχύοντες για το Γ΄ τρίμηνο του 2012

20. Η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση συντελεστές που κοινοποιούνται μηχανογραφικά. Στην περίπτωση της παρ. 12, αν δεν δίνονται μηχανογραφικά οι συντελεστές με μηδενική την αξία των υλικών, συντάσσεται ειδικό φύλλο υπολογισμού του συντελεστή. Το ίδιο εφαρμόζεται και σε κάθε περίπτωση που ο σχετικός συντελεστής δεν δίνεται μηχανογραφικά. Στις περιπτώσεις κονδυλίων αναλύσεων με πληθώρα εξειδικευμένων παραμέτρων ή ποιοτήτων υλικών διαφόρων προελεύσεων ή κυμαινόμενων μέσα στο αυτό άρθρο συντελεστών μεταφοράς, η αναθεώρηση γίνεται με τον μηχανογραφικά κοινοποιούμενο συντελεστή της αντιπροσωπευτικότερης σχετικής περίπτωσης. 21. Στους λογαριασμούς εμφανίζονται συνολικά τα ποσά αναθεώρησης κάθε αναθεωρητικής περιόδου, όπως προκύπτουν από τον σχετικό πίνακα. Οι ποσότητες εργασιών που έχουν εκτελεσθεί ή έπρεπε να εκτελεσθούν μέσα σε κάθε αναθεωρητική περίοδο προκύπτουν από σχετικούς πίνακες κατανομής των εργασιών που απαιτούνται για τον υπολογισμό της αναθεώρησης. Με τους πίνακες αυτούς γίνεται και η εφαρμογή της παρ. 3 βάσει του χρονοδιαγράμματος του έργου, όπως αυτό οριστικοποιήθηκε ως εγκεκριμένο πρόγραμμα κατασκευής και με ανοχή εκτιμήσεων δέκα τοις εκατό (10%) προς τα πάνω ή προς τα κάτω από τη συνολική αξία εκτελεστέων εργασιών κατά αναθεωρητική περίοδο όπως προκύπτει από το πρόγραμμα αυτό. 22. Η αναθεώρηση κάθε αναθεωρητικής περιόδου περιλαμβάνεται στον πρώτο λογαριασμό μετά την κοινοποίηση των συντελεστών της περιόδου αυτής. Μέχρι τότε υπολογίζεται η αναθεώρηση προσωρινά με τους συντελεστές της τελευταίας αναθεωρητικής περιόδου για την οποία έχουν κοινοποιηθεί οι συντελεστές αναθεώρησης. Για να περιληφθεί σε λογαριασμό η	συντελεστές αναθεώρησης και με ελάχιστη τιμή εφαρμογής αυτών ίση με τη μονάδα (1). Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζονται συντελεστές αναθεώρησης αν διαπιστωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του Γ΄ τριμήνου του 2012. 24. Για δημόσια έργα που εκτελούνται από ημεδαπές Αναθέτουσες Αρχές, εκτός Ελλάδας, σε χώρα της Ένωσης (Ε.Ε.) η αναθεώρηση τιμών υπολογίζεται με βάση τον ισχύοντα τύπο: $$\Delta A_{\nu=} A_0 \times \left(\frac{\Gamma\Delta TK_\nu}{\Gamma\Delta TK_0} - 1\right) \times (1 - \sigma)$$ όπου ο Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΓΔΤΚ) διαπιστώνεται και υπολογίζεται για την εξεταζόμενη αναθεωρητική περίοδο (ημερολογιακό τρίμηνο) από την Επιτροπή Διαπιστώσεως Τιμών Δημοσίων Έργων (ΕΔΤΔΕ) με βάση τη σχετική δημοσιευόμενη χρονοσειρά μηνιαίων δεικτών της Στατιστικής Υπηρεσίας της χώρας που κατασκευάζεται το έργο. Ο συντελεστής σ ορίζεται κατόπιν Απόφασης του Υπουργού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και στις συμβάσεις των παραπάνω έργων, που βρίσκονται σε εξέλιξη, ανεξαρτήτως του χρόνου δημοπράτησής τους.

αναθεώρηση δεν απαιτείται να έχει εγκριθεί ειδικό κονδύλιο για την αναθεώρηση και η πληρωμή γίνεται από τις εγκεκριμένες για το έργο πιστώσεις. 23. Κατ` εξαίρεση από το δ` τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν, ο σταθερός συντελεστής σ στον τύπο αναθεώρησης της παρ. 6 ορίζεται από τη σχέση s (ή σ) = 1. Η διάταξη εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη ανεξάρτητα του χρόνου δημοπράτησης τους, εκτός από τις συμβάσεις με χρόνο δημοπράτησης πριν το γ` τρίμηνο του 2012, για τις οποίες η αναθεώρηση των τιμών υπολογίζεται από το δ` τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν με τους ισχύοντες για το γ` τρίμηνο του 2012 συντελεστές αναθεώρησης και με ελάχιστη τιμή εφαρμογής αυτών ίση με τη μονάδα (1). Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζονται συντελεστές αναθεώρησης αν διαπιστωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του τριμήνου δημοπράτησης. 24. Για δημόσια έργα που εκτελούνται από ημεδαπές αναθέτουσες Αρχές, εκτός Ελλάδας, σε χώρα της Ένωσης (Ε.Ε.) η αναθεώρηση τιμών υπολογίζεται με βάση τον ισχύοντα τύπο: $$\Delta A_\nu = A_0 \times (\frac{\Gamma\Delta TK_\nu}{\Gamma\Delta TK_0} - 1) \times (1 - \sigma)$$ όπου ο Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΓΔΤΚ) διαπιστώνεται και υπολογίζεται για την εξεταζόμενη αναθεωρητική περίοδο (ημερολογιακό τρίμηνο) από την Επιτροπή Διαπιστώσεως Τιμών Δημόσιων Έργων (ΕΔΤΔΕ) με βάση τη σχετική δημοσιευόμενη χρονοσειρά μηνιαίων δεικτών της Στατιστικής Υπηρεσίας της χώρας που κατασκευάζεται το έργο. Ο συντελεστής σ ορίζεται κατόπιν απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και στις συμβάσεις των παραπάνω έργων,	

που βρίσκονται σε εξέλιξη, ανεξαρτήτως του χρόνου δημοπράτησής τους. 25. Για τα έργα εσωτερικού αναστέλλεται η έκδοση πρακτικών διαπίστωσης βασικών τιμών υλικών, εργατικών και μισθωμάτων μηχανημάτων από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημόσιων Έργων (Ε.Δ.Τ.Δ.Ε.).»	
Άρθρο 68 **Απολογιστικές εργασίες – Τροποποίηση παρ. 9 και 10 άρθρου 154 ν. 4412/2016** Οι παρ. 9 και 10 του άρθρου 154 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 154 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 154 Απολογιστικές εργασίες 1. Στις περιπτώσεις συμβάσεων έργου, σύμφωνα με το άρθρο 126, περί «Τρόπου Σύνταξης και Υποβολής Οικονομικών Προσφορών στις Δημόσιες συμβάσεις Έργων», εφαρμόζονται οι παρ. 2 έως 9. 2. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να ορίζει τον αριθμό του απαιτούμενου προσωπικού κατά ειδικότητα, τον αριθμό και είδος μηχανημάτων ή άλλων μέσων και να διατάσσει την αντικατάσταση των ακατάλληλων. Μπορεί επίσης, εφόσον έχει προβλεφθεί στα έγγραφα της σύμβασης, να ορίζει το είδος και την ποσότητα των απαιτούμενων υλικών. Η διευθύνουσα υπηρεσία εγκρίνει τα ανώτατα όρια αμοιβής του προσωπικού του αναδόχου κατά ειδικότητα με τη δυνατότητα να ορίσει διάφορα όρια για ορισμένο αριθμό εργαζομένων κάθε ειδικότητας ανάλογα με την απόδοσή τους. 3. Η παρακολούθηση της δαπάνης και ο απολογισμός της χρήσης των υλικών ή άλλων μέσων που αγοράζονται με δαπάνη του κυρίου του έργου, γίνεται όπως ορίζεται με τη σύμβαση. Στη δαπάνη αυτή προστίθεται το	**Άρθρο 154 Απολογιστικές εργασίες** 1. Στις περιπτώσεις συμβάσεων έργου, σύμφωνα με το άρθρο 126, εφαρμόζονται οι παράγραφοι 2 έως 9. 2. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί να ορίζει τον αριθμό του απαιτούμενου προσωπικού κατά ειδικότητα, τον αριθμό και είδος μηχανημάτων ή άλλων μέσων και να διατάσσει την αντικατάσταση των ακατάλληλων. Μπορεί επίσης, εφόσον έχει προβλεφθεί στα έγγραφα της σύμβασης, να ορίζει το είδος και την ποσότητα των απαιτούμενων υλικών. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία εγκρίνει τα ανώτατα όρια αμοιβής του προσωπικού του αναδόχου κατά ειδικότητα με τη δυνατότητα να ορίσει διάφορα όρια για ορισμένο αριθμό εργαζομένων κάθε ειδικότητας ανάλογα με την απόδοσή τους. 3. Η παρακολούθηση της δαπάνης και ο απολογισμός της χρήσης των υλικών ή άλλων μέσων που αγοράζονται με δαπάνη του κυρίου του έργου, γίνεται όπως ορίζεται με τη σύμβαση. Στη δαπάνη αυτή προστίθεται το εργολαβικό ποσοστό μειωμένο κατά την έκπτωση της σχετικής δημοπρασίας. 4. Οι εργοδοτικές επιβαρύνσεις και όλες οι ισχύουσες κρατήσεις ή εισφορές υπέρ τρίτων στη δαπάνη του έργου, εκτός φόρου εισοδήματος και Φ.Π.Α., καταβάλλονται από τον ανάδοχο και αποδίδονται σε αυτόν, με το εργολαβικό ποσοστό, μειωμένο κατά την έκπτωση της δημοπρασίας. 5. Αποζημιώσεις προσωπικού των απολογιστικών εργασιών βαρύνουν τον κύριο του έργου μόνο για το διάστημα που το προσωπικό ασχολήθηκε στις απολογιστικές εργασίες και αν η λύση της σύμβασής του γίνεται με τη βούληση του κυρίου του έργου και κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου. 6. Ο κύριος του έργου ευθύνεται για εργατικά

εργολαβικό ποσοστό μειωμένο κατά την έκπτωση της σχετικής δημοπρασίας. 4. Οι εργοδοτικές επιβαρύνσεις και όλες οι ισχύουσες κρατήσεις ή εισφορές υπέρ τρίτων στη δαπάνη του έργου, εκτός φόρου εισοδήματος και Φ.Π.Α., καταβάλλονται από τον ανάδοχο και αποδίδονται σε αυτόν, με το εργολαβικό ποσοστό, μειωμένο κατά την έκπτωση της δημοπρασίας. 5. Αποζημιώσεις προσωπικού των απολογιστικών εργασιών βαρύνουν τον κύριο του έργου μόνο για το διάστημα που το προσωπικό ασχολήθηκε στις απολογιστικές εργασίες και αν η λύση της σύμβασής του γίνεται με τη βούληση του κυρίου του έργου και κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου. 6. Ο κύριος του έργου ευθύνεται για εργατικά ατυχήματα που συμβαίνουν κατά την κατασκευή του έργου μόνο αν αυτά οφείλονται σε υπαιτιότητα των οργάνων του ή των οργάνων του φορέα κατασκευής του έργου. 7. Για τις απολογιστικές εργασίες συντάσσεται από τον ανάδοχο επιμέτρηση και απολογισμός της δαπάνης και για την παραλαβή τους εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 170 και 172. Ο χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης και οι υποχρεώσεις του αναδόχου κατά τον χρόνο αυτόν ορίζονται με τη σύμβαση. 8. Στις περιπτώσεις που η σύμβαση της απολογιστικής εκτέλεσης προβλέπει την κατασκευή εργασιών με υπεργολαβίες, ολικά ή μερικά, για την εκτέλεση της υπεργολαβίας από τον υπεργολάβο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, αλλά ό,τι ορίζεται σχετικά στη σύμβαση του κυρίου του έργου με τον ανάδοχο. 9. Σε κάθε περίπτωση απολογιστικής εκτέλεσης εργασιών τηρείται ειδικό ημερολόγιο στο οποίο καταγράφονται καθημερινά το απασχολούμενο προσωπικό κατά ειδικότητα, μηχανήματα ή άλλα μέσα, τα εισκομιζόμενα υλικά και καύσιμα, οι εκτελούμενες εργασίες περιγραφικά και κατά θέση του έργου και κάθε άλλο	ατυχήματα που συμβαίνουν κατά την κατασκευή του έργου μόνο αν αυτά οφείλονται σε υπαιτιότητα των οργάνων του ή των οργάνων του φορέα κατασκευής του έργου. 7. Για τις απολογιστικές εργασίες συντάσσεται από τον ανάδοχο επιμέτρηση και απολογισμός της δαπάνης και για την παραλαβή τους εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 170 και 172. Ο χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης και οι υποχρεώσεις του αναδόχου κατά το χρόνο αυτόν ορίζονται με τη σύμβαση. 8. Στις περιπτώσεις που η σύμβαση της απολογιστικής εκτέλεσης προβλέπει την κατασκευή εργασιών με υπεργολαβίες, ολικά ή μερικά, για την εκτέλεση της υπεργολαβίας από τον υπεργολάβο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, αλλά ό,τι ορίζεται σχετικά στη σύμβαση του κυρίου του έργου με τον ανάδοχο. 9. Σε κάθε περίπτωση απολογιστικής εκτέλεσης εργασιών τηρείται ειδικό ημερολόγιο στο οποίο καταγράφονται καθημερινά το απασχολούμενο προσωπικό κατά ειδικότητα, μηχανήματα ή άλλα μέσα, τα εισκομιζόμενα υλικά και καύσιμα, οι εκτελούμενες εργασίες περιγραφικά και κατά θέση του έργου και κάθε άλλο στοιχείο για την τεκμηρίωση της ορθολογιστικής διαχείρισης των μέσων, των υλικών και της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού. Τα φύλλα του ημερολογίου αυτού συνοδεύουν τους απολογισμούς των έργων και τίθενται υπόψη της επιτροπής προσωρινής παραλαβής. Μετά την έναρξη της καθημερινής εργασίας παραδίδεται στον εκπρόσωπο της διευθύνουσας υπηρεσίας ειδικό δελτίο που περιλαμβάνει ονομαστική κατάσταση του απασχολούμενου προσωπικού και κατάσταση των μηχανημάτων. 10. Κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε σύμβασης κατασκευής έργου πλην της περίπτωσης του άρθρου 126, ο ανάδοχος όταν του δοθεί ειδική εντολή από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει και αναγκαίες απολογιστικές εργασίες, μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο 15% της αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ και έως του κατώτατου ορίου του άρθρου 5, εφόσον επιτρέπεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 132. Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται

στοιχείο για την τεκμηρίωση της ορθολογιστικής διαχείρισης των μέσων, των υλικών και της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού. Τα ηλεκτρονικά αποσπάσματα του ημερολογίου αυτού συνοδεύουν τους απολογισμούς των έργων και τίθενται υπόψη της επιτροπής παραλαβής. Μετά την έναρξη της καθημερινής εργασίας παραδίδεται στον εκπρόσωπο της διευθύνουσας υπηρεσίας ειδικό δελτίο που περιλαμβάνει ονομαστική κατάσταση του απασχολούμενου προσωπικού και κατάσταση των μηχανημάτων. 10. Κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε σύμβασης κατασκευής έργου πλην της περίπτωσης του άρθρου 126, ο ανάδοχος, όταν του δοθεί ειδική εντολή από τη διευθύνουσα υπηρεσία, είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει και αναγκαίες απολογιστικές εργασίες, μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α. και έως του κατώτατου ορίου του άρθρου 5, εφόσον επιτρέπεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 132. Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται σωρευτικά και η αξία των πρόσθετων επειγουσών εργασιών του άρθρου 155. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται στον ανάδοχο και περιλαμβάνεται στον λογαριασμό η πραγματική δαπάνη που προκύπτει, σύμφωνα με τα νόμιμα αποδεικτικά πληρωμής για την εκτέλεση των εργασιών. Η δαπάνη αυτή δεν υπόκειται στην έκπτωση της δημοπρασίας. Καταβάλλεται επίσης στον ανάδοχο το εργολαβικό ποσοστό της παρ. 2 του άρθρου 126, αν δεν ορίζεται στη σύμβαση διαφορετικά. Στο ποσοστό αυτό εφαρμόζεται η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση της δημοπρασίας. Οι παρ. 2 έως 6 και το τελευταίο εδάφιο της παρ. 9 εφαρμόζονται ανάλογα και στις περιπτώσεις της παρούσας.»	σωρευτικά και η αξία των πρόσθετων επειγουσών εργασιών του άρθρου 155. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται στον ανάδοχο και περιλαμβάνεται στην πιστοποίηση η πραγματική δαπάνη που προκύπτει, σύμφωνα με τα νόμιμα αποδεικτικά πληρωμής για την εκτέλεση των εργασιών. Η δαπάνη αυτή δεν υπόκειται στην έκπτωση της δημοπρασίας. Καταβάλλεται επίσης στον ανάδοχο το εργολαβικό ποσοστό της παραγράφου 2 του άρθρου 126, αν δεν ορίζεται στη σύμβαση διαφορετικά. Στο ποσοστό αυτό εφαρμόζεται η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση της δημοπρασίας. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 έως 6 και του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 9 εφαρμόζονται ανάλογα και στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής.
Άρθρο 69 **Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες, οι οποίες**	**Άρθρο 155 Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες**

εκτελούνται πριν από την έγκριση του Α.Π.Ε.– Αντικατάσταση άρθρου 155 ν. 4412/2016 Το άρθρο 155 του ν. 4412/2016 (Α΄147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 155 Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες, οι οποίες εκτελούνται πριν από την έγκριση του Α.Π.Ε. Υπό την επιφύλαξη των οριζομένων στο άρθρο 156, σε εξαιρετικές περιπτώσεις και αν υπάρχει ανάγκη να εκτελεσθούν κατεπείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες μπορεί να εγκριθεί από την προϊσταμένη αρχή η εκτέλεσή τους πριν από τη σύνταξη ανακεφαλαιωτικού πίνακα εργασιών και μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α.. Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται σωρευτικά και η αξία των απολογιστικών εργασιών της παρ. 10 του άρθρου 154, περί «Εκτέλεσης Απολογιστικών Εργασιών». Για την έγκριση αυτή η διευθύνουσα υπηρεσία συντάσσει τεχνική περιγραφή των εργασιών, με αιτιολόγηση του κατεπείγοντος και εκτίμηση της δαπάνης, με βάση τις συμβατικές τιμές μονάδας ή ενδεικτικές τιμές για νέες εργασίες. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες αυτές, που επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στους σχετικούς λογαριασμούς και πριν από την έγκριση ανακεφαλαιωτικού πίνακα εργασιών και να ενσωματώνονται στον επόμενο ανακεφαλαιωτικό πίνακα εργασιών. Οι εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει εγκεκριμένη νέα τιμή περιλαμβάνονται στους σχετικούς λογαριασμούς με τις ενδεικτικές τιμές μειωμένες κατά είκοσι τοις εκατό (20%). Αν η ενδεικτική τιμή προκύπτει από παρατηρητήριο τιμών, υποχρεωτικά ως τιμή τίθεται η μέση τιμή του παρατηρητηρίου τιμών μειωμένη κατά δέκα τοις εκατό (10%).»	Υπό την επιφύλαξη των οριζομένων στο άρθρο 132, αν υπάρχει ανάγκη να εκτελεσθούν επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες μπορεί να εγκριθεί από την προϊσταμένη αρχή η εκτέλεσή τους πριν από τη σύνταξη Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών και μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο 15% της αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ. Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται σωρευτικά και η αξία των απολογιστικών εργασιών της παραγράφου 10 του άρθρου 154. Για την έγκριση αυτή η Διευθύνουσα Υπηρεσία συντάσσει τεχνική περιγραφή των εργασιών, με αιτιολόγηση του επείγοντος και εκτίμηση της δαπάνης, με βάση τις συμβατικές τιμές μονάδας ή ενδεικτικές τιμές για νέες εργασίες. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες αυτές, που επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στις σχετικές πιστοποιήσεις και πριν από την έγκριση Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών και που ενσωματώνονται στον επόμενο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών. Οι εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει εγκεκριμένη νέα τιμή περιλαμβάνονται στους σχετικούς λογαριασμούς με τις ενδεικτικές τιμές μειωμένες κατά είκοσι τοις εκατό (20%).

Άρθρο 70 **Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Αυξομειώσεις εργασιών – Νέες εργασίες – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 1, 2, 3 και 7 άρθρου 156 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 156 (Α' 147) του ν. 4412/2016 προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις» οι παρ. 1, 2, 3 και 7 τροποποιούνται και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 156 Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες – Εξουσιοδοτικές διατάξεις 1. α) Το έργο εκτελείται, σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν. β) Η σύμβαση μπορεί να τροποποιείται, χωρίς νέα διαδικασία σύναψης, εφόσον ο φορέας κατασκευής του έργου διαπιστώσει ότι προέκυψε ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται, είτε κατά το είδος είτε κατά την ποσότητα, στο αρχικό ανατεθέν έργο ούτε στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και κατέστησαν αναγκαίες κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές ή όταν αυτές οι εργασίες, μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση, είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της χωρίς να μεταβάλλουν τη συνολική της φύση. γ) Εκτός της ανάθεσης συμπληρωματικών εργασιών, η σύμβαση μπορεί να τροποποιείται και ως προς άλλους όρους της, χωρίς νέα	**Άρθρο 156 Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες** 1.α) Το έργο εκτελείται, σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν. Ο φορέας κατασκευής του έργου έχει το δικαίωμα αν προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο, ούτε στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απροβλέπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, να συνάπτει σύμβαση με τον ανάδοχο του έργου με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές ή όταν αυτές οι εργασίες, μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της χωρίς να μεταβάλλουν τη συνολική της φύση. β) Το συνολικό ποσό των συμβάσεων αυτών στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή για τη σύνταξη των απαιτούμενων μελετών για τις συμπληρωματικές εργασίες απαγορεύεται να υπερβαίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς την αναθεώρηση και το ΦΠΑ. Οι συμπληρωματικές συμβάσεις συνολικού ύψους μέχρι 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης δύνανται να τροποποιούνται άνευ νέας διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον πληρούνται αθροιστικά η περίπτωση α΄ της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και η παραγράφος 2 του άρθρου 132. Για τις εργασίες των άρθρων 154 και 155 υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 132, δεν απαιτείται εκ των προτέρων η σύνταξη Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών (Α.Π.Ε.) της παραγράφου 2 ή σύμβασης για την εκτέλεση ή την πληρωμή τους. Η εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου και, προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση για την εκτέλεσή τους, απαιτείται γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου. Για τον καθορισμό τιμών μονάδας στις εργασίες της

διαδικασία σύναψης, εφόσον ο φορέας κατασκευής του έργου διαπιστώσει ότι η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή και η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης. δ) Οποιαδήποτε αύξηση του συμβατικού ανταλλάγματος που μπορεί να προκύψει από τις ως άνω τροποποιήσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς την αναθεώρηση και τον Φ.Π.Α.. Στο ως άνω ποσό συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή για τη σύνταξη των απαιτούμενων μελετών για την υλοποίηση των τροποποιήσεων. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης. ε) Η εκτέλεση του έργου με τις αναγκαίες τροποποιήσεις είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου και, προκειμένου να υπογραφεί η συμφωνία για την τροποποίηση της αρχικής σύμβασης, απαιτείται γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου. Για τον καθορισμό τιμών μονάδας στις εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης λαμβάνονται υπόψη οι τιμές της αρχικής σύμβασης και για τον κανονισμό τιμών μονάδας στις νέες εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζονται οι παρ. 4, 5 και 6. 2. Κάθε τροποποίηση της σύμβασης συνοδεύεται από Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών (Α.Π.Ε.) που περιλαμβάνει ιδίως τις ενδείξεις των εργασιών, τις τιμές μονάδας των εργασιών, τα μεγέθη των ποσοτήτων, τις δαπάνες του προϋπολογισμού δημοπράτησης του αρχικά ανατεθέντος έργου, του προϋπολογισμού της αμέσως προηγούμενης σύμβασης και του προϋπολογισμού της προς κατάρτιση νέας σύμβασης.	συμπληρωματικής σύμβασης λαμβάνονται οι τιμές της αρχικής σύμβασης και για τον κανονισμό τιμών μονάδας στις νέες εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζονται οι παράγραφοι 4, 5 και 6. 2. Κάθε σύμβαση επόμενη της αρχικής συνοδεύεται από Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών (Α.Π.Ε.) που περιλαμβάνει ιδίως τις ενδείξεις των εργασιών, τις τιμές μονάδας των εργασιών, τα μεγέθη των ποσοτήτων, τις δαπάνες του προϋπολογισμού δημοπράτησης του αρχικά ανατεθέντος έργου, του προϋπολογισμού της αμέσως προηγούμενης σύμβασης και του προϋπολογισμού της προς κατάρτιση νέας σύμβασης. Περιλαμβάνει ακόμη και το κονδύλιο των απρόβλεπτων, καθώς και την προβλεπόμενη δαπάνη για αναθεώρηση, και Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.). Οι δαπάνες για εγκεκριμένες αποζημιώσεις μη υποκείμενες σε Φ.Π.Α. περιλαμβάνονται σε διακριτή ενότητα του Α.Π.Ε. για την καταγραφή της οικονομικής εικόνας του έργου. 3. Τροποποιήσεις της σύμβασης χωρίς αύξηση της αξίας της μπορούν να γίνουν: α) Με το κονδύλιο των απρόβλεπτων δαπανών που περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση καλύπτονται ιδίως δαπάνες που προκύπτουν από εφαρμογή νέων κανονισμών ή κανόνων που καθιερώθηκαν ως υποχρεωτικοί μετά την ανάθεση του έργου, καθώς και από προφανείς παραλείψεις ή σφάλματα της προμέτρησης της μελέτης ή από απαιτήσεις της κατασκευής οι οποίες καθίστανται απαραίτητες για την αρτιότητα και λειτουργικότητα του έργου, παρά την πλήρη εφαρμογή των σχετικών προδιαγραφών κατά την κατάρτιση των μελετών του έργου και υπό την προϋπόθεση να μην τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» του έργου, δηλαδή ή όλη κατασκευή, καθώς και τα βασικά διακριτά στοιχεία της, όπως προβλέπονται από την αρχική σύμβαση. Για τη διάθεση του κονδυλίου των απρόβλεπτων δαπανών συντάσσεται Α.Π.Ε. που δεν μπορεί να συμπεριλάβει συμπληρωματικές εργασίες, οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων. Τα ποσά των απρόβλεπτων δαπανών ανέρχονται σε ποσοστό εννέα τοις εκατό (9%) επί της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς το συνυπολογισμό των κονδυλίων αναθεώρησης

Περιλαμβάνει ακόμη και το κονδύλιο των απρόβλεπτων, καθώς και την προβλεπόμενη δαπάνη για αναθεώρηση, και Φ.Π.Α.. Οι δαπάνες για εγκεκριμένες αποζημιώσεις μη υποκείμενες σε Φ.Π.Α. περιλαμβάνονται σε διακριτή ενότητα του Α.Π.Ε. για την καταγραφή της οικονομικής εικόνας του έργου. Για τις εργασίες των άρθρων 154 και 155 δεν απαιτείται εκ των προτέρων η σύνταξη Α.Π.Ε. για την εκτέλεση ή την πληρωμή τους. 3. Επουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης μπορούν να γίνουν ως εξής: α) Μπορεί να συμφωνηθεί τροποποίηση της σύμβασης συνολικού ύψους που δεν υπερβαίνει τα κατώτατα όρια του άρθρου 5 και μέχρι του ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς να ελέγχονται οι προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 132, περί «Τροποποιήσεων Συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους», καθώς και των περ. β' και γ' της παρ. 1 του παρόντος. Η τροποποίηση γίνεται με την διαδικασία της περ. ε' της παρ. 1 και της παρ. 2 του παρόντος. Η τροποποίηση αυτή δεν μπορεί να μεταβάλει τη συνολική φύση της σύμβασης. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων. β) Με το κονδύλιο των απρόβλεπτων δαπανών που περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση μπορούν να καλύπτονται ιδίως δαπάνες που προκύπτουν από εφαρμογή νέων κανονισμών ή κανόνων που καθιερώθηκαν ως υποχρεωτικοί μετά από την ανάθεση του έργου, καθώς και από προφανείς παραλείψεις ή σφάλματα της προμέτρησης της μελέτης ή από απαιτήσεις της κατασκευής, οι οποίες καθίστανται απαραίτητες για την αρτιότητα και λειτουργικότητα του έργου, παρά την πλήρη εφαρμογή των σχετικών προδιαγραφών κατά την κατάρτιση των μελετών του έργου και	και Φ.Π.Α., για έργα συνολικού προϋπολογισμού ίσου ή μεγαλύτερου του ορίου εφαρμογής της Κοινοτικής Νομοθεσίας, σύμφωνα με την απόφαση Δ17α/08/78/ΦΝ 357/3.11.1995 (Β΄941) και δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για έργα προϋπολογισμού μικρότερου του ως άνω ορίου, σύμφωνα με την απόφαση Δ17α/07/45/ΦΝ 380/27.5.1996 (409 Β΄) και μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Το ποσό των απρόβλεπτων δαπανών επανυπολογίζεται κατά την υπογραφή της σύμβασης, ανάλογα με την προσφερθείσα έκπτωση, ώστε να διατηρείται σταθερή η ποσοστιαία αναλογία, σύμφωνα με το άρθρο 135. β) Οι συμβατικές ποσότητες εργασιών μίας σύμβασης εκτέλεσης δημόσιου έργου επιτρέπεται να μειωθούν και η δαπάνη που εξοικονομείται («επί έλασσον δαπάνη») να χρησιμοποιηθεί για την εκτέλεση άλλων εργασιών της ίδιας εργολαβίας, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι κατωτέρω προϋποθέσεις: αα) Αναφέρεται ρητά η δυνατότητα αυτή στη διακήρυξη, τη σύμβαση και τα συμβατικά τεύχη. ββ) Δεν τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» της προκήρυξης, ούτε οι προδιαγραφές του έργου, όπως περιγράφονται στα συμβατικά τεύχη, ούτε να καταργείται ομάδα εργασιών της αρχικής σύμβασης. γγ) Δεν θίγεται η πληρότητα, ποιότητα και λειτουργικότητα του έργου. δδ) Δεν χρησιμοποιείται για την πληρωμή νέων εργασιών που δεν υπήρχαν στην αρχική σύμβαση. εε) Δεν υπερβαίνει η δαπάνη αυτή, κατά τον τελικό εγκεκριμένο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών του έργου, ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της συμβατικής δαπάνης ομάδας εργασιών του έργου ούτε, αθροιστικά, ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της δαπάνης της αρχικής αξίας σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεώρηση τιμών και απρόβλεπτες δαπάνες. Στην αθροιστική αυτή ανακεφαλαίωση λαμβάνονται υπόψη μόνο οι μεταφορές δαπάνης από μία ομάδα εργασιών σε άλλη. Τα ποσά που εξοικονομούνται, εφόσον υπερβαίνουν τα ανωτέρω όρια (20% ή και 10%), μειώνουν ισόποσα τη δαπάνη της αξίας

υπό την προϋπόθεση να μην τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» του έργου, δηλαδή ή όλη κατασκευή, καθώς και τα βασικά διακριτά στοιχεία της, όπως προβλέπονται από την αρχική σύμβαση. Για τη διάθεση του κονδυλίου των απρόβλεπτων δαπανών συντάσσεται Α.Π.Ε. που δεν μπορεί να συμπεριλάβει συμπληρωματικές εργασίες της περ. β' της παρ. 1. Τα ποσά των απρόβλεπτων δαπανών ανέρχονται σε ποσοστό εννέα τοις εκατό (9%) επί της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς τον συνυπολογισμό των κονδυλίων αναθεώρησης και Φ.Π.Α., για έργα συνολικού προϋπολογισμού ίσου ή μεγαλύτερου του ορίου εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Δ17α/08/78/ΦΝ 357/3.11.1995 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β΄ 941) και δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για έργα προϋπολογισμού μικρότερου του ως άνω ορίου, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Δ17α/07/45/ΦΝ 380/27.5.1996 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β΄ 409). Τα προαναφερόμενα ποσοστά μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. Το ποσό των απρόβλεπτων δαπανών επανυπολογίζεται κατά την υπογραφή της σύμβασης, ανάλογα με την προσφερθείσα έκπτωση, ώστε να διατηρείται σταθερή η ποσοστιαία αναλογία, σύμφωνα με το άρθρο 135, περί «Υπογραφής Σύμβασης». γ) Οι συμβατικές ποσότητες εργασιών μίας σύμβασης εκτέλεσης δημόσιου έργου επιτρέπεται να μειωθούν και η δαπάνη που εξοικονομείται («επί έλασσον δαπάνη») να χρησιμοποιηθεί για την εκτέλεση άλλων εργασιών της ίδιας εργολαβίας, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι κατωτέρω προϋποθέσεις: γα) Αναφέρεται ρητά η δυνατότητα αυτή στη διακήρυξη, τη σύμβαση και τα συμβατικά τεύχη.	σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεωρήσεις και απρόβλεπτες δαπάνες. Για τη χρήση των «επί έλασσον δαπανών» απαιτείται σε κάθε περίπτωση η σύμφωνη γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση του φορέα υλοποίησης. Ο προϋπολογισμός των έργων στα οποία εφαρμόζεται η παράγραφος αυτή αναλύεται σε Ομάδες Εργασιών, οι οποίες συντίθενται από εργασίες που υπάγονται σε ενιαία υποσύνολα του τεχνικού αντικειμένου των έργων, έχουν παρόμοιο τρόπο κατασκευής και επιδέχονται το ίδιο ποσοστό έκπτωσης στις τιμές μονάδας τους. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, η οποία μετά την έκδοσή της θα έχει εφαρμογή σε όλα τα ως άνω έργα, προσδιορίζονται οι Ομάδες Εργασιών ανά κατηγορία έργων. 4. Όλα τα όρια ή ποσοστά του άρθρου αυτού αναφέρονται στα αρχικά ποσά και τιμές της σύμβασης μαζί με τα απρόβλεπτα και δεν περιλαμβάνονται σε αυτά αναθεώρηση τιμών, μεταγενέστερη τροποποίησή τους ή οποιαδήποτε αποζημίωση. 5. Αν στον Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών περιλαμβάνονται και εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές μονάδας, ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας συνοδεύεται από πρωτόκολλο που κανονίζει τις τιμές για τις εργασίες αυτές. Ο κανονισμός τιμών μονάδας νέων εργασιών γίνεται με υποχρεωτική εφαρμογή κατά σειρά των κατωτέρω περιπτ. α), β) και γ) ως εξής: α) για εργασίες για τις οποίες υπάρχουν συμβατικές τιμές για παρόμοιες ή ανάλογες εργασίες, οι τιμές καθορίζονται ανάλογα προς αυτές, β) για εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν παρόμοιες ή ανάλογες συμβατικές τιμές αλλά περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένα ή συμβατικά αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών), οι τιμές καθορίζονται, σύμφωνα με τα τιμολόγια αυτά και γ) για εργασίες που δεν περιλαμβάνονται στις προηγούμενες περιπτώσεις οι τιμές καθορίζονται με βάση τα πραγματικά στοιχεία κόστους. Η εξακρίβωση του κόστους γίνεται από επιτροπή που συγκροτείται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία και αποτελείται από

γβ) Δεν τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» της προκήρυξης, ούτε οι προδιαγραφές του έργου, όπως περιγράφονται στα συμβατικά τεύχη, ούτε καταργείται ομάδα εργασιών της αρχικής σύμβασης.

γγ) Δεν θίγεται η πληρότητα, ποιότητα και λειτουργικότητα του έργου.

γδ) Δεν χρησιμοποιείται για την πληρωμή νέων εργασιών που δεν υπήρχαν στην αρχική σύμβαση.

γε) Δεν υπερβαίνει η δαπάνη αυτή, κατά τον τελικό εγκεκριμένο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών του έργου, ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της συμβατικής δαπάνης ομάδας εργασιών του έργου ούτε, αθροιστικά, ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της δαπάνης της αρχικής αξίας σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεώρηση τιμών και απρόβλεπτες δαπάνες. Στην αθροιστική αυτή ανακεφαλαίωση λαμβάνονται υπόψη μόνο οι μεταφορές δαπάνης από μία ομάδα εργασιών σε άλλη.

Τα ποσά που εξοικονομούνται, εφόσον υπερβαίνουν τα ανωτέρω όρια (20% ή και 10%), μειώνουν ισόποσα τη δαπάνη της αξίας σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεωρήσεις και απρόβλεπτες δαπάνες. Για τη χρήση των «επί έλασσον δαπανών» απαιτείται σε κάθε περίπτωση η σύμφωνη γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση του φορέα υλοποίησης.

Ο προϋπολογισμός των έργων στα οποία εφαρμόζεται η παρούσα αναλύεται σε ομάδες εργασιών, οι οποίες συντίθενται από εργασίες που υπάγονται σε ενιαία υποσύνολα του τεχνικού αντικειμένου των έργων, έχουν παρόμοιο τρόπο κατασκευής και επιδέχονται το ίδιο ποσοστό έκπτωσης στις τιμές μονάδας τους. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, η οποία μετά την έκδοσή της θα έχει εφαρμογή σε όλα τα ως άνω έργα, προσδιορίζονται οι ομάδες εργασιών ανά κατηγορία έργων.

4. Όλα τα όρια ή ποσοστά του άρθρου αυτού αναφέρονται στα αρχικά ποσά και τιμές της σύμβασης μαζί με τα τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους, που έχουν την αντίστοιχη ικανότητα. Στα μέλη της επιτροπής περιλαμβάνεται και ο επιβλέπων το έργο τεχνικός υπάλληλος. Σε περίπτωση που δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό η επιτροπή συγκροτείται από δύο (2) τεχνικούς υπαλλήλους, μη αποκλειομένης της συμμετοχής στην επιτροπή του επιβλέποντα και του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η προϊσταμένη αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση να διατάξει τη διενέργεια δοκιμαστικών εργασιών από τον ανάδοχο και να συγκροτήσει άλλη επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους για την παρακολούθηση της απόδοσης των απαραίτητων συντελεστών παραγωγής της νέας εργασίας. Στοιχεία που έχουν προκύψει για τον κανονισμό της τιμής της ίδιας εργασίας ή τμήματος αυτής του ίδιου φορέα κατασκευής του έργου ή άλλων φορέων του δημόσιου τομέα ή από δοκιμαστικές εργασίες εξακρίβωσης του κόστους άλλων εργολαβιών, δεν αποτελούν τεκμήριο για τον κανονισμό τιμών. Η περίπτωση γ) εφαρμόζεται μόνο για το μέρος της νέας τιμής που δεν μπορεί να κανονιστεί, σύμφωνα με τις περιπτώσεις α) ή β). Στην «ανάλυση της τιμής» διαχωρίζονται τα τμήματα που κανονίζονται, σύμφωνα με την περίπτωση γ) από τα τμήματα που κανονίζονται, σύμφωνα με τις περιπτώσεις α) ή β).

Για εργασίες που είναι παρεμφερείς προς συμβατικές ή ήδη καθορισμένες νέες, οι τιμές κατά τα παραπάνω συντάσσονται μόνο για τα επιπλέον ή επί έλαττον στοιχεία κόστους. Ο κανονισμός νέων τιμών γίνεται με τις βασικές τιμές ιδίως των ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων μηχανημάτων, σύμφωνα με τα πρακτικά διαπίστωσης βασικών τιμών υλικών εργατικών και μισθωμάτων από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Εργων Ε.Δ.Τ.Δ.Ε. του Γ' Τριμήνου 2012. Οι προκύπτουσες από πρόσφατα στοιχεία κόστους τιμές ανάγονται στο χρόνο εκκίνησης της αναθεώρησης με αντίστροφη εφαρμογή του σχετικού τύπου της αναθεώρησης. Οι τιμές που κανονίζονται, σύμφωνα με την περίπτωση β) υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, ρητή ή τεκμαρτή. Η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση εφαρμόζεται και στην περίπτωση α), αν η έκπτωση δεν

απρόβλεπτα και δεν περιλαμβάνονται σε αυτά αναθεώρηση τιμών, μεταγενέστερη τροποποίησή τους ή οποιαδήποτε αποζημίωση. 5. Αν στον ανακεφαλαιωτικό πίνακα εργασιών περιλαμβάνονται και εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές μονάδας, ο ανακεφαλαιωτικός πίνακας συνοδεύεται από πρωτόκολλο που κανονίζει τις τιμές για τις εργασίες αυτές. Ο κανονισμός τιμών μονάδας νέων εργασιών γίνεται με υποχρεωτική εφαρμογή κατά σειρά των κατωτέρω περιπτώσεων ως εξής: α) για εργασίες για τις οποίες υπάρχουν συμβατικές τιμές για παρόμοιες ή ανάλογες εργασίες, οι τιμές καθορίζονται ανάλογα προς αυτές, β) για εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν παρόμοιες ή ανάλογες συμβατικές τιμές αλλά περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένα ή συμβατικά αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών), οι τιμές καθορίζονται, σύμφωνα με τα τιμολόγια αυτά και γ) για εργασίες που δεν περιλαμβάνονται στις προηγούμενες περιπτώσεις, οι τιμές καθορίζονται με βάση τα πραγματικά στοιχεία κόστους. Η εξακρίβωση του κόστους γίνεται από επιτροπή που συγκροτείται από τη διευθύνουσα υπηρεσία και αποτελείται από τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους, που έχουν την αντίστοιχη ικανότητα. Στα μέλη της επιτροπής περιλαμβάνεται και ο επιβλέπων το έργο τεχνικός υπάλληλος. Αν δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό η επιτροπή συγκροτείται από δύο (2) τεχνικούς υπαλλήλους, μη αποκλειομένης της συμμετοχής στην επιτροπή του επιβλέποντα και του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η προϊσταμένη αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση να διατάξει τη διενέργεια δοκιμαστικών εργασιών από τον ανάδοχο και να συγκροτήσει άλλη επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους για την παρακολούθηση της απόδοσης των απαραίτητων συντελεστών παραγωγής της νέας εργασίας. Στοιχεία που έχουν	περιλαμβάνεται στην όμοια ή ανάλογη εργασία, καθώς και στο μέρος της τιμής της περίπτωσης γ) που κανονίζεται, σύμφωνα με τις περιπτώσεις α) ή β). Οι τιμές ιδίως των υλικών των μηχανικών εξοπλισμών, των συσκευών, που δεν περιλαμβάνονται στις βασικές τιμές, υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, αν αποδεδειγμένα τα είδη αυτά υπάρχουν ευρέως διαδεδομένα στο εμπόριο. Στις συμβάσεις έργων του άρθρου 50, ορίζεται υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης τεκμαρτή έκπτωση και για τον προσδιορισμό της λαμβάνεται υπόψη, μεταξύ των άλλων, η φύση του έργου, οι ιδιαιτερότητες και δυσκολίες των εργασιών και κάθε άλλο στοιχείο που προσιδιάζει στο συγκεκριμένο έργο. 6. Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που κανονίζεται, σύμφωνα με την περίπτωση β) της παρ. 5 ή το μέρος της τιμής της περίπτωσης γ), που κανονίζεται, σύμφωνα με την περίπτωση β) της παραγράφου 5, ανάγεται στο επίπεδο των τιμών της προσφοράς, πολλαπλασιαζόμενη με σταθερό συντελεστή που αφορά στη συμβατική ομάδα ομοειδών εργασιών στην οποία εντάσσεται η υπόψη νέα εργασία. Ο σταθερός συντελεστής «σ» προκύπτει από τον τύπο: σ = Α: Β όπου: Α: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, που εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές του προϋπολογισμού υπηρεσίας του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης και Β: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, στην οποία εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές των ισχυουσών εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης. Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που από τη φύση της δεν εντάσσεται σε κάποια από τις συμβατικές ομάδες ομοειδών εργασιών καθορίζεται πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή που υπολογίζεται με τον ίδιο παραπάνω τύπο σ = Α/Β όπου οι δαπάνες Α και Β αφορούν στις εργασίες του προϋπολογισμού υπηρεσίας που θεωρούνται ότι αποτελούν μια

προκύψει για τον κανονισμό της τιμής της ίδιας εργασίας ή τμήματος αυτής του ίδιου φορέα κατασκευής του έργου ή άλλων φορέων του δημόσιου τομέα ή από δοκιμαστικές εργασίες εξακρίβωσης του κόστους άλλων εργολαβιών, δεν αποτελούν τεκμήριο για τον κανονισμό τιμών. Η περ. γ΄ εφαρμόζεται μόνο για το μέρος της νέας τιμής που δεν μπορεί να κανονιστεί, σύμφωνα με τις περ. α΄ ή β΄. Στην «ανάλυση της τιμής» διαχωρίζονται τα τμήματα που κανονίζονται, σύμφωνα με την περ. γ΄ από τα τμήματα που κανονίζονται, σύμφωνα με τις περ. α΄ ή β΄. Για εργασίες που είναι παρεμφερείς προς συμβατικές ή ήδη καθορισμένες νέες, οι τιμές κατά τα παραπάνω συντάσσονται μόνο για τα επιπλέον ή επί έλαττον στοιχεία κόστους. Ο κανονισμός νέων τιμών γίνεται με τις βασικές τιμές ιδίως των ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων μηχανημάτων, σύμφωνα με τα πρακτικά διαπίστωσης βασικών τιμών υλικών εργατικών και μισθωμάτων από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημόσιων Έργων (Ε.Δ.Τ.Δ.Ε.) του Γ΄ Τριμήνου 2012. Οι προκύπτουσες από πρόσφατα στοιχεία κόστους τιμές ανάγονται στον χρόνο εκκίνησης της αναθεώρησης με αντίστροφη εφαρμογή του σχετικού τύπου της αναθεώρησης. Οι τιμές που κανονίζονται, σύμφωνα με την περ. β΄ υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, ρητή ή τεκμαρτή. Η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση εφαρμόζεται και στην περ. α), αν η έκπτωση δεν περιλαμβάνεται στην όμοια ή ανάλογη εργασία, καθώς και στο μέρος της τιμής της περ. γ΄) που κανονίζεται, σύμφωνα με τις περ. α΄ ή β΄. Οι τιμές ιδίως των υλικών των μηχανικών εξοπλισμών, των συσκευών, που δεν περιλαμβάνονται στις βασικές τιμές, υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, αν αποδεδειγμένα τα είδη αυτά υπάρχουν ευρέως διαδεδομένα στο εμπόριο.	ομάδα εργασιών. Για τον υπολογισμό των δαπανών, με βάση τις οποίες προσδιορίζονται τα ανωτέρω πηλίκα λαμβάνονται υπόψη μόνο οι εργασίες εκείνες του προϋπολογισμού υπηρεσίας, οι οποίες είτε υπάρχουν αυτούσιες στις εκάστοτε ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών ή εγκεκριμένα τιμολόγια δημοπράτησης έργων είτε υπάρχουν ως αυτούσια τμήματα εργασιών των αναλύσεων ή τιμολογίων αυτών. Στις περιπτώσεις που ο προϋπολογισμός υπηρεσίας περιλαμβάνει «κατ' αποκοπήν τιμές» ή οι τιμές του τιμολογίου είναι αναλυτικές ή περιληπτικές για ολοκληρωμένα τμήματα σύνθετων εργασιών ή είναι κατ' αποκοπήν τιμές για ευρύτερα τμήματα του έργου ή για όλο το έργο, με τα έγγραφα της σύμβασης εγκρίνεται υποχρεωτικά και ανάλυση της τιμής των εργασιών αυτών ή βασικών επί μέρους συνιστωσών εργασιών που επηρεάζουν άμεσα την «κατ' αποκοπήν τιμή» και που περιλαμβάνονται στις ανωτέρω ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών. Ο ανωτέρω τρόπος καθορισμού τιμών των νέων εργασιών δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις του άρθρου 50. Με τη διακήρυξη ορίζεται για τις περιπτώσεις αυτές σταθερός συντελεστής, που καθορίζεται με βάση τις γενικές αρχές τιμολόγησης των εργασιών στους προϋπολογισμούς υπηρεσίας από τους φορείς κατασκευής των έργων και πάντως σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος του 0,90. Οι νέες τιμές μονάδας εργασιών που καθορίζονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου προσαυξάνονται με το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του αναδόχου που ισχύει για τη σύμβαση, αν αυτό για την περίπτωση α΄ της παραγράφου 6 δεν περιέχεται στην παρόμοια ή ανάλογη τιμή. 7. Οι Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών και τα Πρωτόκολλα Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών που τους συνοδεύουν συντάσσονται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία και υπογράφονται από τον ανάδοχο ανεπιφύλακτα ή με επιφύλαξη. Αν ο ανάδοχος αρνηθεί την υπογραφή, του κοινοποιείται ο ανακεφαλαιωτικός πίνακας και τα πρωτόκολλα, σύμφωνα με το άρθρο 143. Στην περίπτωση αυτή, όπως και στην περίπτωση που ο ανάδοχος υπέγραψε τα σχετικά

Στις συμβάσεις έργων του άρθρου 50, περί «Δημόσιων Συμβάσεων Έργων με αξιολόγηση Μελέτης», ορίζεται υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης τεκμαρτή έκπτωση και για τον προσδιορισμό της λαμβάνεται υπόψη, μεταξύ των άλλων, η φύση του έργου, οι ιδιαιτερότητες και δυσκολίες των εργασιών και κάθε άλλο στοιχείο που προσιδιάζει στο συγκεκριμένο έργο. 6. Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που κανονίζεται, σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 5 ή το μέρος της τιμής της περ. γ), που κανονίζεται, σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 5, ανάγεται στο επίπεδο των τιμών της προσφοράς, πολλαπλασιαζόμενη με σταθερό συντελεστή που αφορά στη συμβατική ομάδα ομοειδών εργασιών στην οποία εντάσσεται η υπόψη νέα εργασία. Ο σταθερός συντελεστής «σ» προκύπτει από τον τύπο: σ = Α: Β όπου: Α: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, που εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές του προϋπολογισμού υπηρεσίας του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης και Β: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, στην οποία εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές των ισχυουσών εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης. Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που από τη φύση της δεν εντάσσεται σε κάποια από τις συμβατικές ομάδες ομοειδών εργασιών καθορίζεται πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή που υπολογίζεται με τον ίδιο παραπάνω τύπο σ = Α/Β όπου οι δαπάνες Α και Β αφορούν στις εργασίες του προϋπολογισμού υπηρεσίας που θεωρούνται ότι αποτελούν μια ομάδα εργασιών. Για τον υπολογισμό των δαπανών, με βάση τις οποίες	έγγραφα με επιφύλαξη, δικαιούται να υποβάλει ένσταση. Ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών και τα πρωτόκολλα νέων τιμών εγκρίνονται με ή χωρίς διορθώσεις από την προϊσταμένη αρχή, στην οποία διαβιβάζονται μαζί με την ένσταση του αναδόχου, την αιτιολογική έκθεση για την ανάγκη των τροποποιήσεων, τον τρόπο κανονισμού των τιμών και κάθε σχετική πληροφορία. Αν έχει υποβληθεί ένσταση διατυπώνεται και η γνώμη της Διευθύνουσας Υπηρεσίας στο περιεχόμενο της ένστασης αυτής. Μετά την έγκριση του Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις σχετικές εργασίες χωρίς αυτό να θίγει τα δικαιώματά του για επίλυση της διαφοράς.

προσδιορίζονται τα ανωτέρω πηλίκα λαμβάνονται υπόψη μόνο οι εργασίες εκείνες του προϋπολογισμού υπηρεσίας, οι οποίες είτε υπάρχουν αυτούσιες στις εκάστοτε ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών ή εγκεκριμένα τιμολόγια δημοπράτησης έργων είτε υπάρχουν ως αυτούσια τμήματα εργασιών των αναλύσεων ή τιμολογίων αυτών. Στις περιπτώσεις που ο προϋπολογισμός υπηρεσίας περιλαμβάνει «κατ' αποκοπήν τιμές» ή οι τιμές του τιμολογίου είναι αναλυτικές ή περιληπτικές για ολοκληρωμένα τμήματα σύνθετων εργασιών ή είναι κατ' αποκοπήν τιμές για ευρύτερα τμήματα του έργου ή για όλο το έργο, με τα έγγραφα της σύμβασης εγκρίνεται υποχρεωτικά και ανάλυση της τιμής των εργασιών αυτών ή βασικών επί μέρους συνιστωσών εργασιών που επηρεάζουν άμεσα την «κατ' αποκοπήν τιμή» και που περιλαμβάνονται στις ανωτέρω ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών. Ο ανωτέρω τρόπος καθορισμού τιμών των νέων εργασιών δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις του άρθρου 50. Με τη διακήρυξη ορίζεται για τις περιπτώσεις αυτές σταθερός συντελεστής, που καθορίζεται με βάση τις γενικές αρχές τιμολόγησης των εργασιών στους προϋπολογισμούς υπηρεσίας από τους φορείς κατασκευής των έργων και πάντως σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος του 0,90. Οι νέες τιμές μονάδας εργασιών που καθορίζονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου προσαυξάνονται με το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του αναδόχου που ισχύει για τη σύμβαση, αν αυτό για την περ. α` της παρ. 6 δεν περιέχεται στην παρόμοια ή ανάλογη τιμή. 7. Οι Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών και τα Πρωτόκολλα Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών που τους συνοδεύουν συντάσσονται από τη διευθύνουσα υπηρεσία και υπογράφονται από τον ανάδοχο ανεπιφύλακτα ή με επιφύλαξη.	

Αν ο ανάδοχος αρνηθεί την υπογραφή, του κοινοποιείται ο ανακεφαλαιωτικός πίνακας και τα πρωτόκολλα, σύμφωνα με το άρθρο 143, περί «Κοινοποίησης στον Ανάδοχο – Εκπροσώπηση». Στην περίπτωση αυτή, όπως και στην περίπτωση που ο ανάδοχος υπέγραψε τα σχετικά έγγραφα με επιφύλαξη, δικαιούται να υποβάλει ένσταση. Ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών και τα πρωτόκολλα νέων τιμών εγκρίνονται με ή χωρίς διορθώσεις από την προϊσταμένη αρχή, στην οποία διαβιβάζονται μαζί με την ένσταση του αναδόχου, την αιτιολογική έκθεση για την ανάγκη των τροποποιήσεων, τον τρόπο κανονισμού των τιμών και κάθε σχετική πληροφορία. Αν έχει υποβληθεί ένσταση, διατυπώνεται και η γνώμη της Διευθύνουσας Υπηρεσίας στο περιεχόμενο της ένστασης αυτής. Σε περίπτωση άσκησης ένστασης η προϊσταμένη αρχή οφείλει να αναμείνει την απόφαση επ' αυτής πριν από την έγκριση του Α.Π.Ε.. Μετά από την έγκριση του Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις σχετικές εργασίες χωρίς αυτό να θίγει τα δικαιώματά του για επίλυση της διαφοράς.»	
Άρθρο 71 **Βλάβες στα έργα – Αποζημιώσεις– Τροποποίηση παρ. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 και 10 και προσθήκη παρ. 11 άρθρου 157 του ν. 4412/2016** Οι παρ. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 και 10 του άρθρου 157 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται, προστίθεται παρ. 11 και το άρθρο 157 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 157 Βλάβες στα έργα - Αποζημιώσεις 1. Μέχρι την παραλαβή ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου για βλάβες από οποιαδήποτε αιτία, εκτός αν αυτές οφείλονται σε υπαιτιότητα του φορέα	**Άρθρο 157 Βλάβες στα έργα - Αποζημιώσεις** 1. Μέχρι την οριστική παραλαβή ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου για βλάβες από οποιαδήποτε αιτία εκτός αν αυτές οφείλονται σε υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής του έργου ή αν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση. Αν το έργο ή τμήμα αυτού παραδοθεί για χρήση πριν από την παραλαβή οι βλάβες, κλοπές ή βανδαλισμοί από τη χρήση, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα του έργου, βαρύνουν τον κύριο αυτού εκτός αν άλλως ορίζεται στη σύμβαση. Κατ' εξαίρεση για βλάβες του έργου ή των μόνιμων εγκαταστάσεων του αναδόχου στον τόπο των έργων που προέρχονται από ανωτέρα βία, αναγνωρίζεται στον ανάδοχο δικαίωμα αποζημίωσης ανάλογης με τη ζημία, το ποσό της οποίας καθορίζεται με

κατασκευής του έργου ή αν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση. Αν το έργο ή τμήμα αυτού παραδοθεί για χρήση πριν από την παραλαβή, οι βλάβες, κλοπές ή βανδαλισμοί από τη χρήση, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα του έργου, βαρύνουν τον κύριο αυτού, εκτός αν άλλως ορίζεται στη σύμβαση. Κατ' εξαίρεση για βλάβες του έργου ή των μόνιμων εγκαταστάσεων του αναδόχου στον τόπο των έργων που προέρχονται από ανωτέρα βία, αναγνωρίζεται στον ανάδοχο δικαίωμα αποζημίωσης ανάλογης με τη ζημία, το ποσό της οποίας καθορίζεται με συνεκτίμηση του είδους και της έκτασης των βλαβών και των ειδικών συνθηκών σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. 2. Ο ανάδοχος υποχρεούται να διορθώσει μέσα σε οριζόμενη από τον φορέα κατασκευής εύλογη προθεσμία τα ελαττώματα του έργου, που διαπιστώνονται κατά τη διάρκεια της κατασκευής και μέχρι την παραλαβή. Αν η προθεσμία αυτή περάσει άπρακτη, ο φορέας κατασκευής του έργου μπορεί να εκτελέσει τη διόρθωση σε βάρος του αναδόχου με οποιονδήποτε τρόπο, με την επιφύλαξη πάντοτε του δικαιώματός του να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο. Αν το ελάττωμα δεν είναι ουσιώδες και η διόρθωσή του απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες, γίνεται σχετική μείωση του εργολαβικού ανταλλάγματος. 3. Ο ανάδοχος δεν δικαιούται καμιά αποζημίωση από τον κύριο του έργου για οποιαδήποτε βλάβη επέρχεται στα έργα, για οποιαδήποτε φθορά ή απώλεια υλικών και γενικά για οποιαδήποτε ζημία που οφείλεται σε αμέλεια, απρονοησία ή ανεπιτηδειότητα αυτού ή του προσωπικού του ή σε μη χρήση των κατάλληλων μέσων ή σε οποιαδήποτε άλλη αιτία, εκτός από τις περιπτώσεις υπαιτιότητας του φορέα κατασκευής του έργου ή ανωτέρας βίας, σύμφωνα με την παρ. 1. Ο ανάδοχος είναι	συνεκτίμηση του είδους και της έκτασης των βλαβών και των ειδικών συνθηκών σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. 2. Ο ανάδοχος υποχρεούται να διορθώσει μέσα σε οριζόμενη από τον φορέα κατασκευής εύλογη προθεσμία τα ελαττώματα του έργου, που θα διαπιστωθούν κατά τη διάρκεια της κατασκευής και μέχρι την οριστική παραλαβή. Αν η προθεσμία αυτή περάσει άπρακτη, ο φορέας κατασκευής του έργου μπορεί να εκτελέσει τη διόρθωση σε βάρος του αναδόχου με οποιονδήποτε τρόπο, με την επιφύλαξη πάντοτε του δικαιώματός του να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο. Αν το ελάττωμα δεν είναι ουσιώδες και η διόρθωσή του απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες γίνεται σχετική μείωση του εργολαβικού ανταλλάγματος. 3. Ο ανάδοχος δεν δικαιούται καμιά αποζημίωση από τον κύριο του έργου για οποιαδήποτε βλάβη επέρχεται στα έργα, για οποιαδήποτε φθορά ή απώλεια υλικών και γενικά για οποιαδήποτε ζημία που οφείλεται σε αμέλεια, απρονοησία ή ανεπιτηδειότητα αυτού ή του προσωπικού του ή σε μη χρήση των κατάλληλων μέσων ή σε οποιαδήποτε άλλη αιτία, εκτός από τις περιπτώσεις υπαιτιότητας του φορέα κατασκευής του έργου ή ανωτέρας βίας, σύμφωνα με την παράγραφο 1. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να αποκαταστήσει τις βλάβες που τον βαρύνουν με δικές του δαπάνες. 4. Για να αναγνωρισθεί η αποζημίωση των βλαβών που προξενήθηκαν από ανωτέρα βία ο ανάδοχος πρέπει να δηλώσει γραπτώς στη Διευθύνουσα Υπηρεσία, το είδος και την έκταση των βλαβών, καθώς και τη δαπάνη για την επανόρθωσή της κατά το μέτρο που μπορεί αυτή να εκτιμηθεί. Η δήλωση περιλαμβάνει επίσης υποχρεωτικά περιγραφή της αιτίας των βλαβών, που χαρακτηρίζεται ως ανωτέρα βία και αίτημα αποζημίωσης για αποκατάστασή τους. 5. Η δήλωση υποβάλλεται σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επέλευση της βλάβης. Αν πρόκειται για έργο που έχει περατωθεί και δεν έχει ακόμα παραληφθεί οριστικά η προθεσμία αυτή ορίζεται σε είκοσι (20) ημέρες. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία προβαίνει αμέσως σε αυτοψία για την εξακρίβωση του περιεχομένου της δηλώσεως και ιδιαίτερα του είδους και της

υποχρεωμένος να αποκαταστήσει τις βλάβες που τον βαρύνουν με δικές του δαπάνες. 4. Για να αναγνωρισθεί η αποζημίωση των βλαβών που προξενήθηκαν από ανωτέρα βία ο ανάδοχος πρέπει να δηλώσει γραπτώς στη διευθύνουσα υπηρεσία, το είδος και την έκταση των βλαβών, καθώς και τη δαπάνη για την επανόρθωσή της κατά το μέτρο που μπορεί αυτή να εκτιμηθεί. Η δήλωση περιλαμβάνει επίσης υποχρεωτικά περιγραφή της αιτίας των βλαβών, που χαρακτηρίζεται ως ανωτέρα βία και αίτημα αποζημίωσης για αποκατάστασή τους. 5. Η δήλωση υποβάλλεται σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επέλευση της βλάβης. Αν πρόκειται για έργο που έχει περατωθεί και δεν έχει ακόμα παραληφθεί, η προθεσμία αυτή ορίζεται σε είκοσι (20) ημέρες. Ο επιβλέπων προβαίνει αμέσως σε αυτοψία για την εξακρίβωση του περιεχομένου της δήλωσης και ιδιαίτερα του είδους και της έκτασης των βλαβών, του χρόνου και των συνθηκών που τις προκάλεσαν σε αντιπαράσταση με τον ανάδοχο, ο οποίος καλείται προς τούτο και υποχρεούται να συντάξει σχετική έκθεση διαπίστωσης των βλαβών μέσα σε δέκα (10) ημέρες, η οποία κοινοποιείται στον ανάδοχο. Η μη παράσταση του αναδόχου κατά την αυτοψία δεν κωλύει την σύνταξη της έκθεσης. Στην έκθεση εκτίθενται τα αίτια που συνιστούν την ανωτέρα βία, ο χρόνος και οι ειδικές συνθήκες από τις οποίες επήλθαν οι βλάβες, με περιγραφή όλων των στοιχείων που έχουν εξακριβωθεί. Εφόσον η βλάβη αποδίδεται σε ανωτέρα βία, εξετάζεται επίσης η ύπαρξη ευθύνης του αναδόχου προς αποφυγή ή μετριασμό της βλάβης, προσδιορίζονται με λεπτομέρεια το είδος και η έκταση των βλαβών και προτείνονται ο τρόπος και η δαπάνη που απαιτείται για την επανόρθωσή τους. Ο ανάδοχος, εντός πέντε (5)	έκτασης των βλαβών, του χρόνου και των συνθηκών που τις προκάλεσαν και μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την υποβολή της δήλωσης του αναδόχου ζητά από την προϊσταμένη αρχή να ορίσει επιτροπή από υπαλλήλους, η οποία οφείλει να προβεί σε επιτόπια εξέταση σε αντιπαράσταση με τον ανάδοχο και να συντάξει σχετικό πρωτόκολλο διαπίστωσης των βλαβών μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη σύστασή της. Στο πρωτόκολλο εκτίθενται τα αίτια, ο χρόνος και οι ειδικές συνθήκες από τις οποίες επήλθαν οι βλάβες, με περιγραφή όλων των στοιχείων που έχουν εξακριβωθεί. Επίσης εξετάζεται η ύπαρξη ή όχι της ευθύνης του αναδόχου, προσδιορίζεται με λεπτομέρεια το είδος και η έκταση των βλαβών και προτείνεται ο τρόπος και η δαπάνη που απαιτείται για την επανόρθωσή τους. Αν το έργο χρησιμοποιείται, η υπηρεσία που το χρησιμοποιεί ειδοποιεί αμελλητί τη Δευθύνουσα Υπηρεσία για παρουσιαζόμενες βλάβες. 6. Το πρωτόκολλο της προηγούμενης παραγράφου επέχει θέση πράξης της Διευθύνουσας Υπηρεσίας για την υποβολή ένστασης του αναδόχου, σύμφωνα με το νόμο. Η ένσταση είναι απαράδεκτη εφόσον το πρωτόκολλο υπογράφηκε από τον ανάδοχο χωρίς καμιά επιφύλαξη. Αν ο ανάδοχος δεν παραστεί ή αρνηθεί να υπογράψει το πρωτόκολλο, ο προϊστάμενος της Διευθύνουσας Υπηρεσίας του το κοινοποιεί. Η ένσταση ειδικά στην περίπτωση αυτή υποβάλλεται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία πέντε (5) ημερών από την υπογραφή με επιφύλαξη του πρωτοκόλλου ή από την κοινοποίηση αυτού. Υπό την επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1, η αποζημίωση αναγνωρίζεται με απόφαση της προϊσταμένης αρχής που εγκρίνει με τροποποίηση ή όχι το πρωτόκολλο και αποφασίζει επί της ενστάσεως. Η αποζημίωση προσδιορίζεται πάντοτε με βάση τους συμβατικούς όρους και τιμές. Όταν η αποκατάσταση των βλαβών διατάσσεται αφού τελειώσει το έργο και έχουν απομακρυνθεί οι εργοταξιακές εγκαταστάσεις του αναδόχου, κανονίζονται εύλογες τιμές μονάδας για την εκτέλεση εργασιών αποκατάστασης ή εκτελούνται απολογιστικά. 7. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να

ημερών από την κοινοποίηση της έκθεσης, γνωστοποιεί στη διευθύνουσα υπηρεσία αν συμφωνεί με το περιεχόμενο αυτής, άλλως τεκμαίρεται η αποδοχή της. Η διευθύνουσα υπηρεσία, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών, εκδίδει απόφαση με την οποία αποδέχεται, τροποποιεί ή απορρίπτει, μερικά ή συνολικά, αιτιολογημένα την έκθεση του επιβλέποντος. Αν το έργο χρησιμοποιείται, η υπηρεσία που το χρησιμοποιεί ειδοποιεί αμελλητί τη διευθύνουσα υπηρεσία για παρουσιαζόμενες βλάβες. 6. Κατά της απόφασης της παρ. 5 επιτρέπεται ένσταση κατ' άρθρο 174. Η ένσταση είναι απαράδεκτη, εφόσον η απόφαση υιοθετεί την έκθεση και αυτή έγινε δεκτή από τον ανάδοχο χωρίς καμιά επιφύλαξη. 7. Η αποζημίωση προσδιορίζεται πάντοτε με βάση τους συμβατικούς όρους και τιμές. Όταν η αποκατάσταση των βλαβών διατάσσεται αφού τελειώσει το έργο και έχουν απομακρυνθεί οι εργοταξιακές εγκαταστάσεις του αναδόχου, κανονίζονται εύλογες τιμές μονάδας για την εκτέλεση εργασιών αποκατάστασης ή εκτελούνται απολογιστικά. 8. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει άμεσα, μετά την απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, τις εργασίες προς αποκατάσταση της βλάβης. Αν από τις βλάβες που προξενήθηκαν στα έργα δημιουργείται κίνδυνος για την ασφάλεια προσώπων ή για πρόκληση σημαντικών ζημιών σε τρίτους ή περαιτέρω σημαντικής βλάβης των έργων, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας μπορεί να εγκρίνει την κατασκευή αναγκαίων επειγόντων έργων, στο μέτρο του δυνατού, έστω και αν αυτά δεν αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης που συνάφθηκε με τον ανάδοχο. Η διαταγή γι' αυτά μνημονεύει απαραίτητα τις διατάξεις της παρούσας και κοινοποιείται στην προϊσταμένη αρχή. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προβεί στην κατασκευή των	εκτελέσει τις εργασίες που έχουν διαταχθεί για την αποκατάσταση της βλάβης. Αν από τις βλάβες που προξενήθηκαν στα έργα δημιουργείται κίνδυνος για την ασφάλεια προσώπων ή για πρόκληση σημαντικών ζημιών σε τρίτους ή περαιτέρω σημαντικής βλάβης των έργων, ο προϊστάμενος της Διευθύνουσας Υπηρεσίας μπορεί να εγκρίνει και πριν από την επίδοση της δήλωσης του αναδόχου, σύμφωνα με την παράγραφο 5 την κατασκευή αναγκαίων επειγόντων έργων, στο μέτρο του δυνατού, έστω και αν αυτά δεν αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης που συνάφθηκε με τον ανάδοχο. Η διαταγή γι' αυτά μνημονεύει απαραίτητα τις διατάξεις της παραγράφου αυτής και κοινοποιείται στην προϊσταμένη αρχή. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προβεί στην κατασκευή των διατασσόμενων εργασιών χωρίς χρονοτριβή, διαθέτοντας γι' αυτό όλο το δυναμικό της οργάνωσής του. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί, όταν διαπιστώσει ανεπάρκεια της οργάνωσης του αναδόχου για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων, να εγκρίνει την κατασκευή μέρους ή και του συνόλου των διατασσόμενων εργασιών με οποιονδήποτε άλλον πρόσφορο τρόπο. Όλες οι δαπάνες για την εκτέλεση των ανωτέρω εργασιών καταβάλλονται από τις πιστώσεις που διατίθενται για την κατασκευή του έργου και βαρύνουν τελικά τον κύριο του έργου, εκτός αν με την απόφαση της προϊσταμένης αρχής που εγκρίνει το πρωτόκολλο καταλογισθεί η δαπάνη συνολικά ή μερικά σε βάρος του αναδόχου, ως υπαιτίου για τη βλάβη που προξενήθηκε στα έργα. 8. Η εκτέλεση των εργασιών για την αποκατάσταση των βλαβών από ανωτέρα βία μπορεί να δικαιολογήσει παράταση των προθεσμιών εκτέλεσης των εργασιών για εύλογο χρονικό διάστημα. 9. Η διαδικασία των παραγράφων 5 έως 7 εφαρμόζεται ανάλογα και για τον καθορισμό της αποζημίωσης του αναδόχου για εργασίες αποκατάστασης ή πρόληψης κινδύνων σε έργα που εκτελέσθηκαν, καθώς και σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι βλάβες οφείλονται σε υπαιτιότητα του κυρίου του έργου ή σε άλλη αιτία που εξαιρείται από την ευθύνη του αναδόχου. 10. Εργασίες για αποκατάσταση βλαβών που

διατασσόμενων εργασιών χωρίς χρονοτριβή, διαθέτοντας γι' αυτό όλο το δυναμικό της οργάνωσής του. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί, αν διαπιστώσει αδυναμία του αναδόχου για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων, να εγκρίνει την κατασκευή μέρους ή και του συνόλου των διατασσόμενων εργασιών με οποιονδήποτε άλλον πρόσφορο τρόπο. Όλες οι δαπάνες για την εκτέλεση των ανωτέρω εργασιών καταβάλλονται από τις πιστώσεις που διατίθενται για την κατασκευή του έργου και βαρύνουν τελικά τον κύριο του έργου, εκτός αν με την απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας καταλογισθεί η δαπάνη συνολικά ή μερικά σε βάρος του αναδόχου, ως υπαιτίου για τη βλάβη που προξενήθηκε στα έργα. 9. Η εκτέλεση των εργασιών για την αποκατάσταση των βλαβών από ανωτέρα βία μπορεί να δικαιολογήσει παράταση των προθεσμιών εκτέλεσης των εργασιών για εύλογο χρονικό διάστημα. 10. Η διαδικασία των παρ. 5 έως 7 εφαρμόζεται ανάλογα και για τον καθορισμό της αποζημίωσης του αναδόχου για εργασίες αποκατάστασης ή πρόληψης κινδύνων σε έργα που εκτελέσθηκαν, καθώς και σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι βλάβες οφείλονται σε υπαιτιότητα του κυρίου του έργου ή σε άλλη αιτία που εξαιρείται από την ευθύνη του αναδόχου καθώς και οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας. 11. Εργασίες για αποκατάσταση βλαβών, οι οποίες οφείλονται σε χρήση έργου, που παραδόθηκε σε χρήση πριν από την παραλαβή του κατά τις διατάξεις του παρόντος, εκτελούνται μόνο μετά από έγγραφη εντολή της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η εντολή αυτή κοινοποιείται απαραίτητα στην προϊσταμένη αρχή. Για τη διαπίστωση της εκτέλεσης των εργασιών αυτών συντάσσεται πρωτόκολλο μεταξύ του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας και του αναδόχου.»	οφείλονται σε χρήση έργου, που παραδόθηκε σε χρήση πριν από την παραλαβή του κατά τις διατάξεις του παρόντος, εκτελούνται μόνο μετά από έγγραφη εντολή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Η εντολή αυτή κοινοποιείται απαραίτητα στην προϊσταμένη αρχή. Για διαπίστωση της εκτέλεσης των εργασιών αυτών συντάσσεται ειδικό πρωτόκολλο μεταξύ του προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και του αναδόχου. Στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται ανάλογα κατά τα λοιπά οι παράγραφοι 7 και 8.

Άρθρο 72 **Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα - Παράλειψη συντήρησης – Τροποποίηση παρ. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9 και 10 άρθρου 159 ν. 4412/2016** Οι παρ. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9 και 10 του άρθρου 159 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 159 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 159 Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα - Παράλειψη συντήρησης 1. Η παραλαβή και ο έλεγχος της ποιότητας των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή του έργου ή ενσωματώνονται σε αυτό, γίνεται από ένα (1) ή περισσότερους τεχνικούς του άρθρου 139, περί «Διεύθυνσης Έργου από την πλευρά του Αναδόχου», ο οποίος συντάσσει και υποβάλει δήλωση προς τη διευθύνουσα υπηρεσία, με την οποία βεβαιώνει και την αλήθεια του περιεχομένου της. Παράλειψη σύνταξης και υποβολής της σχετικής δήλωσης συνιστά κώλυμα υποβολής κάθε επόμενου λογαριασμού. 2. Αν κατά την κατασκευή των έργων η επίβλεψη θεωρεί ότι τα προς χρησιμοποίηση υλικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις των προδιαγραφών ή γενικά είναι ακατάλληλα, διατάσσεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία η μη χρησιμοποίηση των υλικών. Αν ο ανάδοχος διαφωνεί, τα υλικά δεν χρησιμοποιούνται αν δεν κριθεί η καταλληλότητά τους από εργαστηριακό έλεγχο που γίνεται από τα εργαστήρια της Γενικής Γραμματείας Υποδομών ή Πολυτεχνικών Σχολών ή άλλα αναγνωρισμένα εργαστήρια. Η δαπάνη για τις εργαστηριακές έρευνες προκαταβάλλεται από τον ανάδοχο και τον βαρύνει τελικά, αν αποδειχθεί η ακαταλληλότητα των υλικών. Στην αντίθετη περίπτωση η δαπάνη βαρύνει τον κύριο του έργου και αποδίδεται στον ανάδοχο από τις πιστώσεις του έργου.	**Άρθρο 159 Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα Παράλειψη συντήρησης** 1. Η παραλαβή και ο έλεγχος της ποιότητας των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή του έργου ή ενσωματώνονται σε αυτό, γίνεται από δύο (2) ή περισσότερους τεχνικούς υπαλλήλους, τουλάχιστον ένας εκ των οποίων ανήκει στην ομάδα επίβλεψης, που ορίζονται από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Ο ορισμός της επιτροπής ανακοινώνεται στην προϊσταμένη αρχή, η οποία μπορεί να ορίσει και άλλον υπάλληλο να συμμετέχει στο έργο της επιτροπής. Σε περίπτωση που δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό ή σε περίπτωση αδυναμίας να ληφθεί απόφαση λόγω διαφωνίας των υπαλλήλων που ορίζονται σε άρτιο αριθμό, ο ανωτέρω έλεγχος και παραλαβή υλικών γίνεται κατά τον προσφορότερο τρόπο με απόφαση της προϊσταμένης αρχής. 2. Αν κατά την κατασκευή των έργων η επίβλεψη θεωρεί ότι τα προς χρησιμοποίηση υλικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις των προδιαγραφών ή γενικά είναι ακατάλληλα, διατάσσεται από τηΔιευθύνουσα Υπηρεσία η μη χρησιμοποίηση των υλικών. Αν ο ανάδοχος διαφωνεί, τα υλικά δεν χρησιμοποιούνται αν δεν κριθεί η καταλληλότητά τους από εργαστηριακό έλεγχο που γίνεται από τα εργαστήρια της Γενικής Γραμματείας Υποδομών ή Πολυτεχνικών Σχολών ή άλλα αναγνωρισμένα εργαστήρια. Η δαπάνη για τις εργαστηριακές έρευνες προκαταβάλλεται από τον ανάδοχο και τον βαρύνει τελικά, αν αποδειχθεί η ακαταλληλότητα των υλικών. Στην αντίθετη περίπτωση η δαπάνη βαρύνει τον κύριο του έργου και αποδίδεται στον ανάδοχο από τις πιστώσεις του έργου. 3. Αν κατά τη διάρκεια κατασκευής των έργων μέχρι την οριστική παραλαβή οποιαδήποτε εργασία παρουσιάσει ελαττώματα που δεν αποκαθίστανται από τον ανάδοχο, κοινοποιείται σε αυτόν ειδική διαταγή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Με την ειδική διαταγή προσδιορίζονται τα ελαττώματα, καθορίζεται αν είναι ουσιώδη, επουσιώδη ή και επικίνδυνα και τάσσεται εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους. Στην αποκατάσταση μπορεί να περιλαμβάνεται η καθαίρεση των ελαττωματικών εργασιών και η ανακατασκευή τους, αν αυτό επιβάλλεται. Αν

3. Αν κατά τη διάρκεια κατασκευής των έργων μέχρι την παραλαβή, οποιαδήποτε εργασία παρουσιάσει ελαττώματα που δεν αποκαθίστανται από τον ανάδοχο, κοινοποιείται σε αυτόν ειδική διαταγή της διευθύνουσας υπηρεσίας. Με την ειδική διαταγή προσδιορίζονται τα ελαττώματα, καθορίζεται αν είναι ουσιώδη, επουσιώδη ή και επικίνδυνα και τάσσεται εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους. Στην αποκατάσταση μπορεί να περιλαμβάνονται η καθαίρεση των ελαττωματικών εργασιών και η ανακατασκευή τους, αν αυτό επιβάλλεται. Αν το ελάττωμα δεν είναι ουσιώδες και η αποκατάστασή του απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες με την ειδική διαταγή καθορίζεται ποσοστό μείωσης της αμοιβής του αναδόχου για τις αντίστοιχες εργασίες. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η διαταγή μπορεί να περιλαμβάνει και την εκτέλεση ορισμένων εργασιών για τον περιορισμό του ελαττώματος. 4. Ο ανάδοχος δύναται να ασκήσει ένσταση στην περίπτωση της ειδικής διαταγής της παρ. 3, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίησή της. Με την εμπρόθεσμη ένσταση αναστέλλεται η υποχρέωση εκτέλεσης των εργασιών μέχρις ότου εκδοθεί απόφαση επί αυτής, εκτός αν οι χαρακτηρισθείσες ως κακότεχνες εργασίες πρέπει να αποκατασταθούν άμεσα, προκειμένου να μην καθυστερεί η εκτέλεση του έργου. Στην περίπτωση αυτή, οι εργασίες για την άρση του ελαττώματος εκτελούνται άμεσα από τον ανάδοχο. 5. Αν ο ανάδοχος με την ένστασή του ζητεί τη διενέργεια εργαστηριακών ερευνών ή άλλων δοκιμών για την εξακρίβωση του ελαττώματος, οι εργασίες αυτές εκτελούνται αφού εκδοθεί απόφαση επί της ένστασης, η οποία δεν μπορεί να εκδοθεί πριν την έκδοση των αποτελεσμάτων των εργαστηριακών δοκιμών.	το ελάττωμα δεν είναι ουσιώδες και η αποκατάστασή του απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες με την ειδική διαταγή καθορίζεται ποσοστό μείωσης της αμοιβής του αναδόχου για τις αντίστοιχες εργασίες. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η διαταγή μπορεί να περιλαμβάνει και την εκτέλεση ορισμένων εργασιών για τον περιορισμό του ελαττώματος. 4. Η ένσταση του αναδόχου στην περίπτωση της ειδικής διαταγής που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος ασκείται σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την κοινοποίησή της. Με την εμπρόθεσμη ένσταση αναστέλλεται η υποχρέωση εκτέλεσης των εργασιών μέχρις ότου εκδοθεί απόφαση της προϊσταμένης αρχής στην ένσταση. Το ανασταλτικό αποτέλεσμα της ένστασης δεν επέρχεται ή αίρεται, αν ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας χαρακτηρίσει με διαταγή του το ελάττωμα ως επικίνδυνο. Στην περίπτωση αυτή οι εργασίες για την άρση του ελαττώματος ή οι εργασίες που ορίζονται στη διαταγή για την αποτροπή των κινδύνων εκτελούνται αμέσως από τον ανάδοχο. Ο επιβλέπων ή άλλος εκπρόσωπος της διευθύνουσας υπηρεσίας παρακολουθεί ειδικά τις εργασίες αυτές και καταχωρεί στο ημερολόγιο όλα τα μέτρα που παίρνει ο ανάδοχος για την εκτέλεση της διαταγής. Το ανασταλτικό αποτέλεσμα της ένστασης δεν επέρχεται επίσης ή αίρεται, αν πρόκειται για εργασίες που θα καλυφθούν από άλλες εργασίες ή αποτελούν την προϋπόθεση άλλων εργασιών, οπότε η διαταγή του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας μπορεί να ορίζει τη μη συνέχιση των εργασιών πριν από την αποκατάσταση των ελαττωμάτων. 5. Αν ο ανάδοχος με την ένστασή του ζητεί τη διενέργεια εργαστηριακών ερευνών ή άλλων δοκιμών για την εξακρίβωση του ελαττώματος, οι εργασίες αυτές εκτελούνται πριν εκδοθεί απόφαση επί της ενστάσεως, ύστερα από εντολή της προϊσταμένης αρχής, που προσδιορίζει το είδος και την έκτασή τους. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 για την επιβάρυνση της δαπάνης εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. 6. Η προϊσταμένη αρχή αποφαίνεται οριστικά επί της ενστάσεως και για να εκδώσει την απόφασή της μπορεί να διατάξει τη διενέργεια

6. Αν τελικά ύστερα από την ένσταση ή τη δικαστική προσφυγή δικαιωθεί ο ανάδοχος, έχει το δικαίωμα να πληρωθεί με τους συμβατικούς όρους και τιμές για τις πρόσθετες εργασίες. Αν οι εργασίες διατάχθηκαν ύστερα από την απομάκρυνση των εγκαταστάσεων του αναδόχου, συντάσσονται νέες τιμές που λαμβάνουν υπόψη τους και το γεγονός αυτό. 7. Αν ο ανάδοχος δεν αποκαταστήσει τις πλημμέλειες μέσα στην προθεσμία που τάσσεται σε αυτόν με την ειδική διαταγή ή μετά την έκδοση απόφασης επί της ένστασης, τότε οι εργασίες αποκατάστασης της πλημμέλειας μπορεί να εκτελεσθούν με μέριμνα της διευθύνουσας υπηρεσίας με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων του κυρίου του έργου ως προς την εφαρμογή των λοιπών κυρώσεων κατά του αναδόχου. 8. Οι διατάξεις των παρ. 3 έως 7 εφαρμόζονται ανάλογα και για την περίπτωση που ο ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη συντήρηση των έργων όσο διάστημα τον βαρύνει η συντήρηση αυτή. 9. Οι εργασίες που παρουσιάζουν ουσιώδη ελαττώματα δεν περιλαμβάνονται στον λογαριασμό. Οι εργασίες που παρουσιάζουν επουσιώδη ελαττώματα περιλαμβάνονται με μειωμένη τιμή, όπως καθορίζεται στην ειδική διαταγή μέχρι την αποκατάσταση του ελαττώματος. Αν το ελάττωμα αποκαλυφθεί αφού έχουν περιληφθεί σε λογαριασμό οι εργασίες, η περικοπή θα γίνει στον αμέσως επόμενο λογαριασμό και, εφόσον αυτός δεν επαρκεί στους επόμενους, μέχρι πλήρους εξόφλησης, σύμφωνα με σχετική απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας. 10. Αν το ελάττωμα αποκαλυφθεί κατά την παραλαβή των έργων, εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρθρου 172, περί «Παραλαβής», και η διαπίστωση της αποκατάστασης των ελαττωμάτων γίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία.»	αυτοψίας ή οποιασδήποτε άλλης έρευνας, αν το κρίνει απαραίτητο. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συμμορφωθεί προς την απόφαση αυτή. Αν τελικά ύστερα από αίτηση θεραπείας ή δικαστικά δικαιωθεί ο ανάδοχος στις απόψεις του, έχει το δικαίωμα να πληρωθεί με τους συμβατικούς όρους και τιμές για τις πρόσθετες εργασίες. Αν οι εργασίες διατάχθηκαν ύστερα από την απομάκρυνση των εγκαταστάσεων του αναδόχου συντάσσονται νέες τιμές που λαμβάνουν υπόψη τους και το γεγονός αυτό. 7. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος δεν αποκαταστήσει τις πλημμέλειες μέσα στην προθεσμία που τάσσεται σε αυτόν με την ειδική διαταγή ή αν ασκηθεί εμπρόθεσμη ένσταση, μέσα στην ίδια προθεσμία από την κοινοποίηση της απόφασης επί της ενστάσεως, τότε οι εργασίες αποκατάστασης της πλημμέλειας μπορεί να εκτελεσθούν με μέριμνα της διευθύνουσας υπηρεσίας με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων του κυρίου του έργου ως προς την εφαρμογή των λοιπών κυρώσεων κατά του αναδόχου. 8. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως 7 εφαρμόζονται ανάλογα και για την περίπτωση που ο ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη συντήρηση των έργων όσο διάστημα τον βαρύνει η συντήρηση αυτή. 9. Οι εργασίες που παρουσιάζουν ουσιώδη ελαττώματα δεν περιλαμβάνονται στην πιστοποίηση. Οι εργασίες που παρουσιάζουν επουσιώδη ελαττώματα περιλαμβάνονται με μειωμένη τιμή όπως καθορίζεται στην ειδική διαταγή μέχρι την αποκατάσταση του ελαττώματος. Αν το ελάττωμα αποκαλυφθεί αφού έχουν πιστοποιηθεί οι εργασίες, μπορεί η περικοπή να γίνει στην επόμενη ή σταδιακά σε περισσότερες επόμενες πιστοποιήσεις, σύμφωνα με σχετική απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας. 10. Αν το ελάττωμα αποκαλυφθεί κατά την παραλαβή των έργων, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 170 και η διαπίστωση της αποκατάστασης των ελαττωμάτων γίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία.

Άρθρο 73 **Έκπτωση αναδόχου – Τροποποίηση παρ. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 και 13 άρθρου 160 ν. 4412/2016** Οι παρ. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 του άρθρου 160 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 160 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 160 Έκπτωση αναδόχου 1. Αν ο ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή τον νόμο, κηρύσσεται έκπτωτος από την εργολαβία. 2. Η διαδικασία έκπτωσης κινείται υποχρεωτικά κατά του αναδόχου, αν συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις: α) Καθυστερήσει υπαίτια, πέραν του μηνός από της υπογραφής της σύμβασης, την έναρξη των εργασιών ή την υποβολή του αναλυτικού χρονοδιαγράμματος, σύμφωνα και με όσα προβλέπονται στη σύμβαση. β) Υπερβεί με υπαιτιότητά του, για χρόνο περισσότερο του μηνός, τον προβλεπόμενο στη σύμβαση χρόνο για την ολοκλήρωση της εργοταξιακής του ανάπτυξης. γ) Υπερβεί με υπαιτιότητά του και κατ' επανάληψη, κατά δύο (2) τουλάχιστον μήνες, τμηματική προθεσμία του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Για να κινηθεί η διαδικασία έκπτωσης στην περίπτωση αυτή απαιτείται η κοινοποίηση δύο (2) τουλάχιστον σχετικών εγγράφων προειδοποιήσεων της διευθύνουσας υπηρεσίας προς τον ανάδοχο. Κατ' εξαίρεση, αν η εκτέλεση των εργασιών καθυστερεί, αλλά ο ανάδοχος έχει ήδη εκτελέσει εργασίες που αντιστοιχούν σε ποσοστό τουλάχιστον ογδόντα τοις εκατό (80%) του συμβατικού αντικειμένου, όπως έχει διαμορφωθεί με τις υπογραφείσες	**Άρθρο 160 Έκπτωση αναδόχου** 1. Αν ο ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή το νόμο, κηρύσσεται έκπτωτος από την εργολαβία. 2. Η διαδικασία έκπτωσης κινείται υποχρεωτικά κατά του αναδόχου, αν συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις: α) Καθυστερήσει υπαίτια, πέραν του μηνός από της υπογραφής της συμβάσεως την έναρξη των εργασιών ή την υποβολή του αναλυτικού χρονοδιαγράμματος, σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση. β) Υπερβεί με υπαιτιότητά του, για χρόνο περισσότερο του μηνός, τον προβλεπόμενο στη σύμβαση χρόνο για την ολοκλήρωση της εργοταξιακής του ανάπτυξης. γ) Υπερβεί με υπαιτιότητά του, κατά δύο (2) τουλάχιστον μήνες, έστω και μία αποκλειστική προθεσμία του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Κατ' εξαίρεση, αν η εκτέλεση των εργασιών καθυστερεί, αλλά ο ανάδοχος έχει ήδη εκτελέσει εργασίες που αντιστοιχούν σε ποσοστό τουλάχιστον ογδόντα τοις εκατό (80%) του συμβατικού αντικειμένου, όπως έχει διαμορφωθεί με τις υπογραφείσες συμπληρωματικές συμβάσεις, είναι δυνατή η χορήγηση παράτασης των προθεσμιών προς το συμφέρον του έργου, έστω κι αν η καθυστέρηση των εργασιών οφείλεται σε υπαιτιότητά του. Η παράταση χορηγείται στην περίπτωση αυτή χωρίς αναθεώρηση τιμών και με επιβολή των προβλεπομένων στις διατάξεις του άρθρου 148. δ) Οι εργασίες του είναι κατά σύστημα κακότεχνες ή τα υλικά που χρησιμοποιεί δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές. Για να κηρυχθεί ο ανάδοχος έκπτωτος για το λόγο αυτόν πρέπει να έχει προηγηθεί, τουλάχιστον μία φορά, η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 159 για την αποκατάσταση των κακοτεχνιών του έργου και να έχει απορριφθεί, στο πλαίσιο της εφαρμογής των διατάξεων αυτών, η ένσταση του αναδόχου. ε) Παρεκκλίνει επανειλημμένα από τα εγκεκριμένα σχέδια ή παραλείπει συστηματικά την τήρηση των κανόνων

συμπληρωματικές συμβάσεις, είναι δυνατή η χορήγηση παράτασης των προθεσμιών προς το συμφέρον του έργου, έστω κι αν η καθυστέρηση των εργασιών οφείλεται σε υπαιτιότητά του. Η παράταση χορηγείται στην περίπτωση αυτή χωρίς αναθεώρηση τιμών και με επιβολή όσων προβλέπονται στο άρθρο 148, περί «Ποινικών Ρητρών για παραβίαση προθεσμιών». δ) Οι εργασίες του είναι κατά σύστημα κακότεχνες ή τα υλικά που χρησιμοποιεί δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές. Για να κηρυχθεί ο ανάδοχος έκπτωτος για τον λόγο αυτόν πρέπει να έχει προηγηθεί, τουλάχιστον μία φορά, η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 159, περί «Ακαταλληλότητας υλικών – Ελαττωμάτων – Παράλειψης Συντήρησης», για την αποκατάσταση των κακοτεχνιών του έργου και να έχει απορριφθεί η ασκηθείσα κατ' άρθρο 174 ένστασή του. ε) Παρεκκλίνει επανειλημμένα από τα εγκεκριμένα σχέδια ή παραλείπει συστηματικά την τήρηση των κανόνων ασφαλείας των εργαζομένων ή προστασίας του περιβάλλοντος. Για να κινηθεί η διαδικασία έκπτωσης στην περίπτωση αυτή απαιτείται η κοινοποίηση δύο (2) τουλάχιστον σχετικών εγγράφων προειδοποιήσεων της διευθύνουσας υπηρεσίας προς τον ανάδοχο. στ) Διαπιστωθεί ότι προσκόμισε πλαστή εγγυητική επιστολή ή ότι προσκόμισε πλαστά δικαιολογητικά του άρθρου 103, περί «Πρόσκληση για υποβολή Δικαιολογητικών», κατά την υπογραφή της σύμβασης. 3. Αν υφίσταται λόγος έκπτωσης, κοινοποιείται στον ανάδοχο, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 143, περί «Κοινοποίησης στον Ανάδοχο – Εκπροσώπησης», ειδική πρόσκληση της διευθύνουσας υπηρεσίας, εκτός της περίπτωσης της παρ. 5 του άρθρου 105, περί «Κατακύρωσης – Σύναψης Σύμβασης», η οποία αναφέρεται απαραίτητα στις διατάξεις του άρθρου	ασφαλείας των εργαζομένων ή προστασίας του περιβάλλοντος. Για να κινηθεί η διαδικασία έκπτωσης στην περίπτωση αυτή απαιτείται η κοινοποίηση δύο (2) τουλάχιστον σχετικών εγγράφων προειδοποιήσεων της διευθύνουσας υπηρεσίας προς τον ανάδοχο. στ) Διαπιστωθεί ότι προσκόμισε πλαστή εγγυητική επιστολή 3. Η περίπτωση γ΄ της ανωτέρω παραγράφου εφαρμόζεται αναλογικά και στην περίπτωση παραβίασης των ενδεικτικών προθεσμιών της παρούσας παραγράφου. Για την εφαρμογή της καθορίζονται υποχρεωτικά στα συμβατικά τεύχη και για την περίοδο έναρξης των εργασιών εκτέλεσης, ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες ανά έναν (1) ή το πολύ δύο (2) μήνες ανάλογα με το μέγεθος του έργου και τις συνθήκες εκτέλεσης. Οι ως άνω ενδεικτικές προθεσμίες τίθενται για το διάστημα από την υπογραφή της σύμβασης μέχρι το πέρας του ενός τετάρτου (1/4) της αρχικής συμβατικής προθεσμίας περαίωσης. Το χρονικό αυτό διάστημα δεν μπορεί να είναι μικρότερο από έξι (6) μήνες. 4. Αν υφίσταται λόγος έκπτωσης, κοινοποιείται στον ανάδοχο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 143, ειδική πρόσκληση της διευθύνουσας υπηρεσίας, εκτός της περίπτωσης της παρ. 5 του άρθρου 105, η οποία αναφέρεται απαραίτητα στις διατάξεις του άρθρου αυτού και περιλαμβάνει συγκεκριμένη αναλυτική περιγραφή ενεργειών ή εργασιών που πρέπει να εκτελέσει ο ανάδοχος μέσα στην τασσόμενη προθεσμία, με εκτίμηση του κόστους εφόσον αφορούν τιμολογούμενες εργασίες. Η τασσόμενη προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη, δηλαδή ανάλογη του χρόνου που απαιτείται κατά την κοινή αντίληψη για την εκτέλεση των εργασιών ή των ενεργειών. Δεν μπορεί πάντως να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες, ούτε και μεγαλύτερη από τριάντα (30) ημέρες. Όταν ζητείται η λήψη μέτρων για την αποτροπή επείγοντος κινδύνου, η προθεσμία που τάσσεται μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ημερών. Κατ΄ εξαίρεση δεν απαιτείται η κοινοποίηση ειδικής πρόσκλησης και η έκπτωση κηρύσσεται άμεσα, ύστερα από προηγούμενη ακρόαση, κατόπιν κλήσης η οποία επιδίδεται

αυτού και περιλαμβάνει συγκεκριμένη αναλυτική περιγραφή ενεργειών ή εργασιών που πρέπει να εκτελέσει ο ανάδοχος μέσα στην τασσόμενη προθεσμία, με εκτίμηση του κόστους, εφόσον αφορούν τιμολογούμενες εργασίες. Η τασσόμενη προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη, δηλαδή ανάλογη του χρόνου που απαιτείται κατά την κοινή αντίληψη για την εκτέλεση των εργασιών ή των ενεργειών. Δεν μπορεί πάντως να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες, ούτε και μεγαλύτερη από τριάντα (30) ημέρες. Όταν ζητείται η λήψη μέτρων για την αποτροπή επείγοντος κινδύνου, η προθεσμία που τάσσεται μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ημερών. Κατ` εξαίρεση δεν απαιτείται η κοινοποίηση ειδικής πρόσκλησης και η έκπτωση κηρύσσεται άμεσα, ύστερα από προηγούμενη ακρόαση, κατόπιν κλήσης η οποία επιδίδεται προ πέντε (5) ημερών, με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, στις περιπτώσεις που ο ανάδοχος υποπίπτει, αποδεδειγμένα, σε ένα από τα αδικήματα ή τα πειθαρχικά παραπτώματα που επισύρουν τον αποκλεισμό του, σύμφωνα με τη διακήρυξη του διαγωνισμού στον οποίο αναδείχθηκε ανάδοχος, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των παρ. 6 έως 12. 4. Παρά την κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και τις προθεσμίες που τάσσει για την εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών ή ενεργειών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί τις εκ της συμβάσεως υποχρεώσεις του, για την εμπρόθεσμη εκτέλεση των έργων ή τμημάτων του και υφίσταται τις νόμιμες συνέπειες από την υπέρβαση των συμβατικών προθεσμιών. 5. Αν η προθεσμία που τέθηκε με την ειδική πρόσκληση παρήλθε χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί με το περιεχόμενό της, κηρύσσεται έκπτωτος αμέσως και πάντως πριν από την παρέλευση δεκαπέντε (15) ημερών από την πάροδο της προθεσμίας, με	προ πέντε (5) ημερών, με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, στις περιπτώσεις που ο ανάδοχος υποπίπτει, αποδεδειγμένα, σε ένα από τα αδικήματα ή τα πειθαρχικά παραπτώματα που επισύρουν τον αποκλεισμό του, σύμφωνα με την διακήρυξη του διαγωνισμού στον οποίο αναδείχθηκε ανάδοχος, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων των παραγράφων 7 έως 13. 5. Παρά την κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και τις προθεσμίες που τάσσει για την εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών ή ενεργειών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί τις εκ της συμβάσεως υποχρεώσεις του, για την εμπρόθεσμη εκτέλεση των έργων ή τμημάτων του και υφίσταται τις νόμιμες συνέπειες από την υπέρβαση των συμβατικών προθεσμιών. 6. Αν η προθεσμία που τέθηκε με την ειδική πρόσκληση παρήλθε χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί με το περιεχόμενό της, κηρύσσεται έκπτωτος αμέσως και πάντως πριν από την παρέλευση δεκαπέντε (15) ημερών από την πάροδο της προθεσμίας, με απόφαση του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας η οποία κοινοποιείται στον ανάδοχο, σύμφωνα με τις προβλέψεις της παραγράφου 1 του άρθρου 143. Στην απόφαση προσδιορίζονται οι εργασίες και ενέργειες που εκτέλεσε ο ανάδοχος, σε συμμόρφωση προς την ειδική πρόσκληση και αιτιολογείται η έκπτωση, με αναφορά στις εργασίες που δεν εκτέλεσε και ενέργειες που δεν συμμορφώθηκε. 7. Αν κατά της απόφασης έκπτωσης δεν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση ή αν απορριφθεί η ένσταση από την αρμόδια προς τούτο προϊσταμένη αρχή, η έκπτωση καθίσταται οριστική. Αν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση, αναστέλλονται οι συνέπειες της έκπτωσης μέχρι αυτή να οριστικοποιηθεί και ο ανάδοχος υποχρεούται να συνεχίσει τις εργασίες της εργολαβίας. Η απόφαση επί της ενστάσεως εκδίδεται, μετά γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου, από την προϊσταμένη αρχή και κοινοποιείται υποχρεωτικά, εντός δύο (2) μηνών από την κατάθεσή της. Η αποδοχή ή απόρριψη της ένστασης αιτιολογείται, μεταξύ δε των λόγων αποδοχής μπορεί να περιλαμβάνεται και η καταφανής βελτίωση του ρυθμού ή της

απόφαση του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας. Στην απόφαση προσδιορίζονται οι εργασίες και ενέργειες που εκτέλεσε ο ανάδοχος, σε συμμόρφωση προς την ειδική πρόσκληση και αιτιολογείται η έκπτωση, με αναφορά στις εργασίες που δεν εκτέλεσε και τις ενέργειες ως προς τις οποίες δεν συμμορφώθηκε. 6. Αν κατά της απόφασης έκπτωσης δεν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση αν απορριφθεί η ένσταση από την αρμόδια προς τούτο αρχή, η έκπτωση καθίσταται οριστική. Αν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση, αναστέλλονται οι συνέπειες της έκπτωσης μέχρι αυτή να οριστικοποιηθεί και ο ανάδοχος υποχρεούται να συνεχίσει τις εργασίες της εργολαβίας. 7. Αν μετά την κήρυξη της έκπτωσης και πριν από την οριστικοποίησή της ο ανάδοχος εξακολουθεί να παραμελεί τις υποχρεώσεις του, η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να επέμβει για την αποτροπή ενδεχόμενων κινδύνων για το έργο και εκτελεί τις απαιτούμενες προς τούτο εργασίες σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου. Επίσης εκτελεί τις απαραίτητες κατεπείγουσες εργασίες μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης και μέχρι τον καθορισμό του τρόπου εκτέλεσης των υπολειπόμενων εργασιών, από την αρμόδια προϊσταμένη αρχή. Η εκτέλεση των εργασιών της παρούσας γίνεται με απευθείας εντολή ανάθεσης σε άλλον εργολήπτη ή με πρόχειρο διαγωνισμό ή με αυτεπιστασία η οποία εκδίδεται από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. 8. Αν η έκπτωση καταστεί οριστική, ο ανάδοχος αποξενώνεται και αποβάλλεται αμέσως από το έργο και η εργολαβία εκκαθαρίζεται το συντομότερο δυνατό. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτραπεί στον έκπτωτο ανάδοχο να συμπληρώσει ημιτελείς εργασίες, ώστε να καταστεί δυνατή η επιμέτρησή τους ή να εκτελέσει εργασίες προς άρση ή αποτροπή κινδύνων.	ποιότητας των εκτελούμενων εργασιών, ώστε να πιθανολογείται βάσιμα η έγκαιρη και έντεχνη εκτέλεση του έργου. Αν η ανωτέρω δίμηνη προθεσμία παρέλθει άπρακτη, κινείται η πειθαρχική διαδικασία κατά των υπαίτιων υπαλλήλων κατά το άρθρο 141, για την επιβολή ποινών αναλόγων προς τις επιπτώσεις της αμέλειάς τους στα συμφέροντα του κυρίου του έργου, επιπλέον δε, ο ανάδοχος υποχρεούται να διακόψει τις εργασίες, έως ότου εκδοθεί ρητή απόφαση της προϊσταμένης αρχής επί της ενστάσεώς του. Για το χρόνο διάρκειας της διακοπής δικαιούται ισόποση παράταση προθεσμίας με αναθεώρηση, εφόσον η ένστασή του γίνει τελικά αποδεκτή, ενώ η διακοπή των εργασιών δεν αποτελεί λόγο για τη διάλυση της σύμβασης. Ουδεμία εργασία εκτελούμενη μετά την ημέρα της κατά τα άνω υποχρεωτικής διακοπής των εργασιών και μέχρι την έκδοση θετικής για τον ανάδοχο αποφάσεως πιστοποιείται για πληρωμή. Μόλις οριστικοποιηθεί η έκπτωση, με την κοινοποίηση στον ανάδοχο της απόφασης επί της ενστάσεως, η προϊσταμένη αρχή υποχρεούται να ενημερώσει εγγράφως τη Διεύθυνση Μητρώων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. 8. Αν μετά την κήρυξη της έκπτωσης και πριν από την οριστικοποίησή της ο ανάδοχος εξακολουθεί να παραμελεί τις υποχρεώσεις του, η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να επέμβει για την αποτροπή ενδεχόμενων κινδύνων για το έργο και εκτελεί τις απαιτούμενες προς τούτο εργασίες σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου. Επίσης εκτελεί τις απαραίτητες κατεπείγουσες εργασίες μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης και μέχρι τον καθορισμό του τρόπου εκτέλεσης των υπολειπόμενων εργασιών, από την αρμόδια προϊσταμένη αρχή. Η εκτέλεση των εργασιών της παραγράφου αυτής γίνεται με απευθείας εντολή ανάθεσης σε άλλον εργολήπτη ή με πρόχειρο διαγωνισμό ή με αυτεπιστασία η οποία εκδίδεται από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. 9. Αν η έκπτωση καταστεί οριστική, ο ανάδοχος αποξενώνεται και αποβάλλεται αμέσως από το έργο και η εργολαβία εκκαθαρίζεται το συντομότερο δυνατό.

9. Κατά του οριστικά έκπτωτου αναδόχου επέρχονται αθροιστικά οι εξής συνέπειες, τις οποίες υποχρεούται να υλοποιήσει η διευθύνουσα υπηρεσία εντός μηνός από την οριστικοποίηση της έκπτωσης: α) Καθίσταται άμεσα απαιτητό το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής, προσαυξημένο με τους νόμιμους τόκους, και εισπράττεται από τον κύριο του έργου με κατάπτωση ανάλογου ποσού της αντίστοιχης εγγύησης. β) Καταπίπτει υπέρ του κυρίου του έργου, ως ειδική ποινική ρήτρα, το σύνολο των εγγυήσεων για την καλή εκτέλεση του έργου, όπως ορίζονται στο άρθρο 72, περί «Εγγυήσεων», και κατά μέγιστο μέχρι το υπολειπόμενο προς κατασκευή ποσό της σύμβασης και εφόσον ληφθεί υπόψη προς επιστροφή αρνητικός λογαριασμός. γ) Καταπίπτει το σύνολο των ποινικών ρητρών που προβλέπονται για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του έργου και για τις τμηματικές προθεσμίες. Οι ποινικές ρήτρες περιλαμβάνονται στον εκκαθαριστικό λογαριασμό της έκπτωτης εργολαβίας. 10. Για την εκκαθάριση της εργολαβίας, η απόφαση οριστικοποίησης της έκπτωσης ή η τελευταία ημέρα της προθεσμίας ένστασης αν αυτή δεν ασκήθηκε, αποτελεί συγχρόνως και βεβαίωση περαίωσης του έργου, καλείται δε ο έκπτωτος ανάδοχος να υποβάλει την τελική επιμέτρηση των εργασιών που έχει εκτελέσει εφαρμοζομένου κατά τα λοιπά του άρθρου 151, περί «Επιμετρήσεων». Αν αμελήσει την υποχρέωσή του αυτή, ο επιβλέπων μηχανικός προβαίνει στη σύνταξη της τελικής επιμέτρησης στην οποία περιλαμβάνονται διακριτά τυχόν ημιτελείς εργασίες καθώς και εισκομισθέντα υλικά, καλώντας τον έκπτωτο ανάδοχο να παραστεί. Η τελική επιμέτρηση ελέγχεται και εγκρίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία εντός μηνός από της υποβολή της και κοινοποιείται στον έκπτωτο ανάδοχο, ο	Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτραπεί στον έκπτωτο ανάδοχο να συμπληρώσει ημιτελείς εργασίες, ώστε να καταστεί δυνατή η επιμέτρησή τους ή να εκτελέσει εργασίες προς άρση ή αποτροπή κινδύνων. 10. Κατά του οριστικά έκπτωτου αναδόχου επέρχονται αθροιστικά οι εξής συνέπειες, τις οποίες υποχρεούται να υλοποιήσει η Διευθύνουσα Υπηρεσία εντός μηνός από την οριστικοποίηση της έκπτωσης: α) Καθίσταται άμεσα απαιτητό το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής προσαυξημένο με τους νόμιμους τόκους και εισπράττεται από τον κύριο του έργου με κατάπτωση ανάλογου ποσού της αντίστοιχης εγγύησης. β) Καταπίπτει υπέρ του κυρίου του έργου, ως ειδική ποινική ρήτρα, το σύνολο των εγγυήσεων για την καλή εκτέλεση του έργου, όπως ορίζονται στο άρθρο 72 και κατά μέγιστο μέχρι το υπολειπόμενο προς κατασκευή ποσό της σύμβασης και εφόσον ληφθεί υπόψη προς επιστροφή αρνητικός λογαριασμός. γ) Καταπίπτει το σύνολο των ποινικών ρητρών που προβλέπονται για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του έργου και για τις τμηματικές προθεσμίες. Οι ποινικές ρήτρες περιλαμβάνονται στον εκκαθαριστικό λογαριασμό της έκπτωτης εργολαβίας. 11. Για την εκκαθάριση της εργολαβίας καλείται ο έκπτωτος ανάδοχος να υποβάλει μέσα σε έναν (1) μήνα την επιμέτρηση των εργασιών που έχει εκτελέσει. Αν αμελήσει την υποχρέωσή του αυτή, η Διευθύνουσα Υπηρεσία προβαίνει η ίδια στη σύνταξη της επιμέτρησης ή την αναθέτει σε ιδιώτη μηχανικό, καλώντας τον έκπτωτο ανάδοχο να παραστεί. Η επιμέτρηση ελέγχεται και εγκρίνεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία εντός μηνός από της υποβολής της και κοινοποιείται στον έκπτωτο ανάδοχο, ο οποίος μπορεί να υποβάλει ένσταση εντός δεκαπέντε (15) ημερών. Το ίδιο ισχύει αναλογικά και αν η επιμέτρηση συνταχθεί με επιμέλεια της διευθύνουσας υπηρεσίας. Επί της ένστασης αποφαίνεται η προϊσταμένη αρχή εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή της. Αν η επιμέτρηση ανατεθεί προς σύνταξη σε ιδιώτη μηχανικό, η σχετική δαπάνη καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και περιλαμβάνεται

οποίος μπορεί να υποβάλει ένσταση. Κατ' εξαίρεση ημιτελείς εργασίες και εισκομισθέντα στο εργοτάξιο υλικά που περιλαμβάνονται στην επιμέτρηση, δύναται κατά την κρίση της διευθύνουσας υπηρεσίας να θεωρηθούν ότι είναι χρήσιμα για τον κύριο του έργου, εν όψει της, προοπτικής συνέχισής του. Η παραλαβή του έργου στις περιπτώσεις του παρόντος γίνεται κατά τους ορισμούς του άρθρου 172, περί «Παραλαβής», χωρίς να απαιτείται να παρέλθει ο χρόνος εγγύησης του άρθρου 171, περί «Χρόνου Υποχρεωτικής Συντήρησης των Έργων». 11. Στον εκκαθαριστικό λογαριασμό περιλαμβάνονται το σύνολο των ποινικών ρητρών της παρ. 9 και κάθε άλλη εκκαθαρισμένη απαίτηση κατά του έκπτωτου αναδόχου. Αν ο εκκαθαριστικός λογαριασμός είναι αρνητικός, η διαφορά εισπράττεται, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την είσπραξη των απαιτήσεων του κυρίου του έργου. Αν κατά την παραλαβή των εργασιών της έκπτωτης εργολαβίας, προκύψουν διαφορές στα ποσά του εκκαθαριστικού λογαριασμού, συντάσσεται νέος τελικός λογαριασμός, αλλιώς ο εκκαθαριστικός λογαριασμός ισχύει ως τελικός. 12. Αν, μετά από την οριστικοποίηση της έκπτωσης, η προϊσταμένη αρχή αποφασίσει την ολοκλήρωση του έργου, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος ανάδοχος και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο ολοκλήρωσης της έκπτωτης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στο διαγωνισμό. Η σύμβαση εκτέλεσης συνάπτεται, εφόσον εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρότασης περιέλθει στην προϊσταμένη αρχή έγγραφη και ανεπιφύλακτη αποδοχή της. Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας θεωρείται ως απόρριψη της πρότασης. Αν ο ανωτέρω μειοδότης δεν	στον εκκαθαριστικό λογαριασμό της έκπτωτης εργολαβίας. Η επιμέτρηση περιλαμβάνει μόνο ολοκληρωμένες εργασίες. Κατ' εξαίρεση ημιτελείς εργασίες και εισκομισθέντα στο εργοτάξιο υλικά περιλαμβάνονται στην επιμέτρηση, αν κατά την κρίση της υπηρεσίας είναι χρήσιμα για τον κύριο του έργου, εν όψει της προοπτικής συνέχισής του. 12. Στον εκκαθαριστικό λογαριασμό περιλαμβάνεται το σύνολο των ποινικών ρητρών της παρ. 10 και κάθε άλλη εκκαθαρισμένη απαίτηση κατά του έκπτωτου αναδόχου. Αν ο εκκαθαριστικός λογαριασμός είναι αρνητικός, η διαφορά εισπράττεται, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την είσπραξη των απαιτήσεων του κυρίου του έργου. Αν κατά την παραλαβή των εργασιών της έκπτωτης εργολαβίας, που διενεργείται ταυτόχρονα ως προσωρινή και οριστική, προκύψουν διαφορές στα ποσά του εκκαθαριστικού λογαριασμού, συντάσσεται νέος τελικός λογαριασμός, αλλιώς ο εκκαθαριστικός λογαριασμός ισχύει ως τελικός. 13. Αν, μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης, η προϊσταμένη αρχή αποφασίσει την ολοκλήρωση του έργου, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος ανάδοχος και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο ολοκλήρωσης της έκπτωτης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στο διαγωνισμό. Η σύμβαση εκτέλεσης συνάπτεται εφόσον εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρότασης περιέλθει στην προϊσταμένη αρχή έγγραφη και ανεπιφύλακτη αποδοχή της. Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας θεωρείται ως απόρριψη της πρότασης. Αν ο ανωτέρω μειοδότης δεν δεχθεί την πρόταση σύναψης σύμβασης, η προϊσταμένη αρχή προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη, ακολουθώντας κατά τα λοιπά την ίδια διαδικασία. Εφόσον και αυτός απορρίψει την πρόταση, η προϊσταμένη αρχή για την ανάδειξη αναδόχου στο έργο προσφεύγει κατά την κρίση της είτε στην ανοικτή δημοπρασία είτε στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, κατά τις οικείες διατάξεις. Η διαδικασία της παραγράφου αυτής δεν

δεχθεί την πρόταση σύναψης σύμβασης, η προϊσταμένη αρχή προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη, ακολουθώντας κατά τα λοιπά την ίδια διαδικασία. Εφόσον και αυτός απορρίψει την πρόταση, η προϊσταμένη αρχή για την ανάδειξη αναδόχου στο έργο προσφεύγει κατά την κρίση της είτε στην ανοικτή δημοπρασία είτε στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, κατά τις οικείες διατάξεις. Η διαδικασία της παρούσας δεν εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που η προϊσταμένη αρχή κρίνει ότι οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον κύριο του έργου ή έχουν επέλθει λόγω εφαρμογής νέων κανονισμών αλλαγές στον τρόπο κατασκευής του έργου, ενώ μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περίπτωση ολοκλήρωσης του έργου, ύστερα από αυτοδίκαιη διάλυση της σύμβασης κατόπιν πτώχευσης του αναδόχου ή διάλυση με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου κατά τις κείμενες διατάξεις.»	εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που η προϊσταμένη αρχή κρίνει αιτιολογημένα ότι οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον κύριο του έργου, ενώ μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περίπτωση ολοκλήρωσης του έργου, ύστερα από αυτοδίκαιη διάλυση της σύμβασης κατόπιν πτώχευσης του αναδόχου ή διάλυση με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου κατά τις κείμενες διατάξεις.
Άρθρο 74 **Διακοπή εργασιών - Διάλυση της σύμβασης – Τροποποίηση παρ. 2, 4 και 8 άρθρου 161 ν. 4412/2016** Οι παρ. 2, 4 και 8 του άρθρου 161 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 161 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 161 Διακοπή εργασιών - Διάλυση της σύμβασης 1. Η σύμβαση διαλύεται από την κοινοποίηση στον ανάδοχο διαταγής του φορέα κατασκευής του έργου για οριστική διακοπή των εργασιών, εκτός αν με τη διαταγή αυτή ορίζεται μεταγενέστερος χρόνος διάλυσης, για να εκτελεσθούν οριζόμενες στη διαταγή εργασίες. 2. Ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης: α) Αν μετά από την υπογραφή της σύμβασης καθυστερήσει η έναρξη των	**Άρθρο 161 Διακοπή εργασιών – Διάλυση της σύμβασης** 1. Η σύμβαση διαλύεται από την κοινοποίηση στον ανάδοχο διαταγής του φορέα κατασκευής του έργου για οριστική διακοπή των εργασιών, εκτός αν με τη διαταγή αυτή ορίζεται μεταγενέστερος χρόνος διάλυσης, για να εκτελεσθούν οριζόμενες στη διαταγή εργασίες. 2. Ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης: α) Αν μετά την υπογραφή της σύμβασης καθυστερήσει η έναρξη των εργασιών περισσότερο από τρεις (3) μήνες με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, εκτός αν στη σύμβαση ορίζεται διαφορετικά σχετικά με την έναρξη των εργασιών. β) Αν οι εργασίες, ύστερα από την έναρξή τους, διακοπούν είτε με διαταγή είτε από υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου για διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της διαταγής διακοπής στην πρώτη περίπτωση ή

εργασιών περισσότερο από τρεις (3) μήνες με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, εκτός αν στη σύμβαση ορίζεται διαφορετικά σχετικά με την έναρξη των εργασιών. β) Αν οι εργασίες, ύστερα από την έναρξή τους, διακοπούν είτε με διαταγή είτε από υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου για διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της διαταγής διακοπής στην πρώτη περίπτωση ή από την υποβολή ειδικής δήλωσης του αναδόχου στη δεύτερη. γ) Σε περίπτωση διακοπής για καθυστέρηση πληρωμών, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 152, περί «Λογαριασμών», μετά δίμηνο από τη δήλωση διακοπής των εργασιών. δ) Αν η καθυστέρηση των εργασιών υπερβεί την οριακή προθεσμία. Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50 απαιτείται η διακοπή να καταλαμβάνει τόσο τις εργασίες κατασκευής όσο και εκείνες της μελέτης. ε) Αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 138, περί «Γενικών Υποχρεώσεων Αναδόχου», ή αν παρέλθουν οι προθεσμίες του άρθρου 148, περί «Ποινικών Ρητρών». 3. Αν υπάρχει υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, για διακοπή των εργασιών, ο ανάδοχος υποβάλλει την ειδική δήλωση διακοπής των εργασιών στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Με τη δήλωση αυτή: α) Καθορίζεται συγκεκριμένα η υπαιτιότητα, που αποδίδεται στον φορέα κατασκευής ή τον κύριο του έργου, η οποία προκαλεί τη διακοπή των εργασιών. β) Δίνονται στοιχεία για τα τμήματα του έργου που έχουν κατασκευαστεί μέχρι τη διακοπή των εργασιών και για την εκτίμηση της αξίας τους. γ) Περιγράφονται τα τμήματα του έργου που υπολείπονται για εκτέλεση και αιτιολογείται για καθένα από αυτά η έλλειψη δυνατότητας κατασκευής,	από την υποβολή ειδικής δήλωσης του αναδόχου στη δεύτερη. γ) Σε περίπτωση διακοπής για καθυστέρηση πληρωμών, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 152, η διάλυση μπορεί να ζητηθεί μετά δίμηνο από τη δήλωση διακοπής των εργασιών. δ) Αν η καθυστέρηση των εργασιών χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου υπερβεί την οριακή προθεσμία. Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50 απαιτείται η διακοπή να καταλαμβάνει τόσο τις εργασίες κατασκευής όσο και εκείνες της μελέτης. 3. Αν υπάρχει υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, για διακοπή των εργασιών, ο ανάδοχος υποβάλλει την ειδική δήλωση διακοπής των εργασιών στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Με τη δήλωση αυτή: α) Καθορίζεται συγκεκριμένα η υπαιτιότητα, που αποδίδεται στον φορέα κατασκευής ή τον κύριο του έργου, η οποία προκαλεί τη διακοπή των εργασιών. β) Δίνονται στοιχεία για τα τμήματα του έργου που έχουν κατασκευαστεί μέχρι τη διακοπή των εργασιών και για την εκτίμηση της αξίας τους. γ) Περιγράφονται τα τμήματα του έργου που υπολείπονται για εκτέλεση και αιτιολογείται για καθένα από αυτά η έλλειψη δυνατότητας κατασκευής, λόγω της υπαιτιότητας του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, αν πρόκειται για τέτοια περίπτωση. Δήλωση που δεν περιλαμβάνει τα ανωτέρω στοιχεία, δεν παράγει έννομο αποτέλεσμα. Η δήλωση κοινοποιείται και στον κύριο του έργου, όταν αυτός δεν ταυτίζεται με τον φορέα κατασκευής του έργου. 4. Μετά την επίδοση της ειδικής δήλωσης, κατά την παρ. 3 η Διευθύνουσα Υπηρεσία εξακριβώνει μέσα σε δέκα πέντε (15) ημέρες τα στοιχεία της δήλωσης και εκδίδει απόφαση που αποδέχεται ή απορρίπτει το περιεχόμενο της δήλωσης. 5. Αν περάσει διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την υποβολή της ειδικής δήλωσης του αναδόχου, για διακοπή των εργασιών με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου ή δύο (2) μηνών, σε περίπτωση καθυστέρησης

λόγω της υπαιτιότητας του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, αν πρόκειται για τέτοια περίπτωση. Δήλωση που δεν περιλαμβάνει τα ανωτέρω στοιχεία, δεν παράγει έννομο αποτέλεσμα. Η δήλωση κοινοποιείται και στον κύριο του έργου, όταν αυτός δεν ταυτίζεται με τον φορέα κατασκευής του έργου. 4. Μετά από την επίδοση της ειδικής δήλωσης κατά την παρ. 3, η διευθύνουσα υπηρεσία εξακριβώνει μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες τα στοιχεία της δήλωσης και εκδίδει απόφαση που αποδέχεται ή απορρίπτει το περιεχόμενο της δήλωσης. Σε περίπτωση απράκτου παρόδου της άνω προθεσμίας, τεκμαίρεται ότι απορρίφθηκε σιωπηρά η δήλωση του αναδόχου. 5. Αν περάσει διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την υποβολή της ειδικής δήλωσης του αναδόχου, για διακοπή των εργασιών με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου ή δύο (2) μηνών, σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμών, ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία των προηγούμενων παραγράφων συνεκτιμώνται για το σχηματισμό γνώμης στο αίτημα του αναδόχου. 6. Αν ο ανάδοχος ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης, λόγω παρέλευσης της οριακής προθεσμίας με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, η απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας πρέπει να κοινοποιηθεί αμελλητί στον ανάδοχο μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών. Μέχρι τότε, όπως και σε περίπτωση απορριπτικής απόφασης, οι εργασίες συνεχίζονται μέχρι την επίλυση της σχετικής διαφοράς, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. 7. Το δικαίωμα του αναδόχου για αίτηση διάλυσης της σύμβασης, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις περ. α΄ και β΄ της παρ. 2, ασκείται μόνο μετά πάροδο τριών (3) μηνών από την	πληρωμών, ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία των προηγούμενων παραγράφων συνεκτιμώνται για το σχηματισμό γνώμης στο αίτημα του αναδόχου. 6. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης, λόγω παρέλευσης της οριακής προθεσμίας με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, η απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας πρέπει να κοινοποιηθεί αμελλητί στον ανάδοχο μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών. Μέχρι τότε, όπως και σε περίπτωση απορριπτικής απόφασης, οι εργασίες συνεχίζονται μέχρι την επίλυση της σχετικής διαφοράς, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. 7. Το δικαίωμα του αναδόχου για αίτηση διάλυσης της σύμβασης, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από το στοιχείο α΄ και από το στοιχείο β΄ της παρ. 2, ασκείται μόνο μετά πάροδο τριών (3) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, αν σε αυτή δεν ορίζεται διαφορετικά σχετικά με την έναρξη των εργασιών ή από την κοινοποίηση της διαταγής διακοπής των εργασιών. Η αίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στη Διευθύνουσα Υπηρεσία και κοινοποιείται στον κύριο του έργου, όταν αυτός δεν ταυτίζεται με τον φορέα κατασκευής του έργου. Για την αίτηση αποφασίζει η Διευθύνουσα Υπηρεσία που κοινοποιεί την απόφασή της στην προϊσταμένη αρχή. 8. Στις περιπτώσεις που δεν προβλέπεται διαφορετικά, αν δεν εκδοθεί απόφαση μέσα σε δύο (2) μήνες από την επίδοση της αίτησης στη διευθύνουσα υπηρεσία, θεωρείται ότι η αίτηση έγινε δεκτή. Η αποδοχή της διάλυσης επέχει τη θέση της βεβαίωσης για την περαίωση των εργασιών. Στις περιπτώσεις διάλυσης της σύμβασης, ο ανάδοχος μπορεί με αίτησή του να ζητήσει να εγκριθεί η διενέργεια και της οριστικής παραλαβής μαζί με την προσωρινή, χωρίς να απαιτείται η παρέλευση του χρόνου εγγύησης, αν από τη φύση των εργασιών δεν δικαιολογείται η συντήρησή τους, ούτε απαιτείται η δοκιμασία του χρόνου.

υπογραφή της σύμβασης, αν σε αυτή δεν ορίζεται διαφορετικά σχετικά με την έναρξη των εργασιών ή από την κοινοποίηση της διαταγής διακοπής των εργασιών. Η αίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στη διευθύνουσα υπηρεσία και κοινοποιείται στον κύριο του έργου, όταν αυτός δεν ταυτίζεται με τον φορέα κατασκευής του έργου. Για την αίτηση αποφασίζει η διευθύνουσα υπηρεσία που κοινοποιεί την απόφασή της στην προϊσταμένη αρχή. 8. Στις περιπτώσεις που δεν προβλέπεται διαφορετικά, αν δεν εκδοθεί απόφαση μέσα σε δύο (2) μήνες από την επίδοση της αίτησης στη διευθύνουσα υπηρεσία, θεωρείται ότι η αίτηση έγινε δεκτή. Η αποδοχή της διάλυσης επέχει τη θέση της βεβαίωσης για την περαίωση των εργασιών. Στις περιπτώσεις διάλυσης της σύμβασης, μπορεί να διενεργηθεί η παραλαβή, χωρίς να απαιτείται η παρέλευση του χρόνου εγγύησης, αν από τη φύση των εργασιών δεν δικαιολογείται η συντήρησή τους, ούτε απαιτείται η δοκιμασία του χρόνου».	
Άρθρο 75 **Διακοπή εργασιών - Διάλυση της σύμβασης – Τροποποίηση παρ. 2, 4 και 8 άρθρου 161 ν. 4412/2016** Οι παρ. 2, 4 και 8 του άρθρου 161 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 161 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 164 Υποκατάσταση 1. Η υποκατάσταση του αναδόχου από τρίτο στην κατασκευή μέρους ή όλου του έργου (εκχώρηση του έργου) είναι δυνατή μόνο αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της περ. δ` της παρ. 1 του άρθρου 132. Για την υποκατάσταση εκδίδονται α) διαπιστωτική πράξη της προϊσταμένης αρχής, στις περιπτώσεις ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένων	**Άρθρο 164 Υποκατάσταση** 1. Η υποκατάσταση του αναδόχου από τρίτο στην κατασκευή μέρους ή όλου του έργου (εκχώρηση του έργου) είναι δυνατή αποκλειστικά υπό τις προϋποθέσεις της περίπτωσης δ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 132. Η υποκατάσταση απαγορεύεται, χωρίς έγκριση της Προϊσταμένης Αρχής, η οποία αποφασίζει ύστερα από αίτηση του αναδόχου και πρόταση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Εφόσον η αναθέτουσα αρχή διαπιστώσει ότι έχει χωρήσει υποκατάσταση του αναδόχου χωρίς έγκριση κηρύσσει έκπτωτο τον ανάδοχο, μετά γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου. Δεν θεωρείται υποκατάσταση η, εκ μέρους του αναδόχου, υπεργολαβική ανάθεση συγκεκριμένων εργασιών του έργου. 2. Σε κάθε περίπτωση υποκατάστασης ο ανάδοχος ευθύνεται μαζί με τον υποκατάστατο εις ολόκληρον προς τον κύριο του έργου, το προσωπικό του έργου και

της εξαγοράς, της απορρόφησης και της συγχώνευσης και β) εγκριτική απόφαση της ως άνω αρχής, αν ο αρχικός ανάδοχος έχει περιέλθει σε κατάσταση αφερεγγυότητας, ιδίως στο πλαίσιο προπτωχευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών. Για την έκδοση των ως άνω ελέγχεται αν ο νέος ανάδοχος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίσθηκαν με τη διακήρυξη του έργου Δεν θεωρείται υποκατάσταση η, εκ μέρους του αναδόχου, υπεργολαβική ανάθεση συγκεκριμένων εργασιών του έργου. 2. Σε περίπτωση υποκατάστασης λόγω ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, συνεπεία εταιρικής αναδιάρθρωσης, ο αρχικός ανάδοχος απαλλάσσεται από την ευθύνη του προς τον κύριο του έργου και η εγγύηση καλής εκτέλεσης επιστρέφεται, αφού αντικατασταθεί από ισόποση εγγύηση του νέου αναδόχου. Στην περίπτωση της υποκατάστασης λόγω αφερεγγυότητας του αρχικού αναδόχου, αυτός ευθύνεται μαζί με τον υποκατάστατο εις ολόκληρον προς τον κύριο του έργου, το προσωπικό του έργου και οποιονδήποτε τρίτο. 3. Έργα που έχουν χαρακτηριστεί ως Έργα Εθνικού Επιπέδου κατά το άρθρο 10 ν. 679/1977 (Α' 245), περί «Έργων Εθνικού Επιπέδου», δύναται να εγκριθεί η υποκατάσταση αναδόχου με απαλλαγή από την ευθύνη του αρχικού αναδόχου, υπό τον όρο στην αίτηση του αναδόχου να προσδιορίζεται το τμήμα της εργολαβίας, για το οποίο ζητείται η υποκατάσταση με απαλλαγή από την ευθύνη και η πιστοποίηση μετά την οποία όλες οι πληρωμές θα διενεργούνται απευθείας στον νέο ανάδοχο. Μαζί με την αίτηση υποβάλλεται και δήλωση του νέου αναδόχου ότι αποδέχεται το περιεχόμενο της αίτησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού. Με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή καθορίζεται το τμήμα της εργολαβίας για το οποίο ισχύει η υποκατάσταση, αν η υποκατάσταση δεν	οποιονδήποτε τρίτο. Κατ' εξαίρεση μπορεί να εγκριθεί η υποκατάσταση με απαλλαγή του αναδόχου από την ευθύνη του προς τον κύριο του έργου, αν αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον του έργου και ο ανάδοχος βρίσκεται σε προφανή αδυναμία να περατώσει το έργο. 3. Για να εγκριθεί η υποκατάσταση με απαλλαγή από την ευθύνη του αρχικού αναδόχου, στην αίτηση του αναδόχου προσδιορίζεται το τμήμα της εργολαβίας, για το οποίο ζητείται η υποκατάσταση με απαλλαγή από την ευθύνη και η πιστοποίηση μετά την οποία όλες οι πληρωμές θα διενεργούνται απευθείας στον νέο ανάδοχο. Μαζί με την αίτηση υποβάλλεται και δήλωση του νέου αναδόχου ότι αποδέχεται το περιεχόμενο της αίτησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού. Με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή καθορίζεται το τμήμα της εργολαβίας για το οποίο ισχύει η υποκατάσταση, αν η υποκατάσταση δεν γίνεται για το σύνολο του έργου, η πιστοποίηση μετά την οποία οι πληρωμές θα διενεργούνται στον νέο ανάδοχο, οι εγγυήσεις του νέου αναδόχου και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα. Στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής ο υποκατάστατος του αναδόχου επέχει στο εξής θέση αναδόχου και αναλαμβάνει όλες τις ευθύνες για το σύνολο του έργου ή για τα τμήματα του έργου που προσδιορίζονται με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή της ευθύνης του αρχικού αναδόχου. Επίσης αναλαμβάνει και τις υποχρεώσεις του αρχικού αναδόχου προς το προσωπικό που εργάσθηκε στο έργο τους τελευταίους τρεις (3) μήνες πριν από την υποκατάσταση. Οι εγγυήσεις επ' ονόματι του αρχικού αναδόχου ή το μέρος τους που ορίζεται με την εγκριτική απόφαση αποδίδονται, αφού προηγουμένως κατατεθούν νέες ισόποσες εγγυήσεις από τον νέο ανάδοχο. Μόνο μετά την κατάθεση αυτή επέρχεται η απαλλαγή του αρχικού αναδόχου από την ευθύνη του. 4. Σε περίπτωση αναδόχου κοινοπραξίας που την υποκατάσταση ζητεί μέλος της, απαιτείται η συναίνεση όλων των μελών της κοινοπραξίας και κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι προηγούμενες παράγραφοι. 5. Σε κάθε περίπτωση υποκατάστασης γίνεται ανακοίνωση στο Μ.Ε.ΕΠ. για να ληφθεί υπόψη

γίνεται για το σύνολο του έργου, η πιστοποίηση μετά την οποία οι πληρωμές θα διενεργούνται στον νέο ανάδοχο, οι εγγυήσεις του νέου αναδόχου και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα. Στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής ο υποκατάστατος του αναδόχου επέχει στο εξής θέση αναδόχου και αναλαμβάνει όλες τις ευθύνες για το σύνολο του έργου ή για τα τμήματα του έργου που προσδιορίζονται με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή της ευθύνης του αρχικού αναδόχου. Επίσης αναλαμβάνει και τις υποχρεώσεις του αρχικού αναδόχου προς το προσωπικό που εργάσθηκε στο έργο τους τελευταίους τρεις (3) μήνες πριν από την υποκατάσταση. Οι εγγυήσεις επ' ονόματι του αρχικού αναδόχου ή το μέρος τους που ορίζεται με την εγκριτική απόφαση αποδίδονται, αφού προηγουμένως κατατεθούν νέες ισόποσες εγγυήσεις από τον νέο ανάδοχο. Μόνο μετά την κατάθεση αυτή επέρχεται η απαλλαγή του αρχικού αναδόχου από την ευθύνη του.»	κατά την κρίση της εκχωρούσας επιχείρησης, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.
Άρθρο 76 **Υπεργολαβία κατά την εκτέλεση - Εγκεκριμένος υπεργολάβος – Κατασκευαστική κοινοπραξία – Αντικατάσταση άρθρου 165 ν. 4412/2016** Το άρθρο 165 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 165 Υπεργολαβία κατά την εκτέλεση - Εγκεκριμένος υπεργολάβος – Κατασκευαστική κοινοπραξία 1. Όταν συνάπτεται σύμβαση μίσθωσης έργου μεταξύ του αναδόχου δημόσιου έργου και άλλης εργοληπτικής επιχείρησης, για την κατασκευή μέρους του έργου που έχει αναληφθεί από τον ανάδοχο (υπεργολαβία), ο υπεργολάβος θεωρείται «εγκεκριμένος» με τις συνέπειες του	**Άρθρο 165 Υπεργολαβία κατά την εκτέλεση** 1. Όταν συνάπτεται σύμβαση μίσθωσης έργου μεταξύ του αναδόχου δημόσιου έργου και άλλης εργοληπτικής επιχείρησης, για την κατασκευή μέρους του έργου που έχει αναληφθεί από τον ανάδοχο (υπεργολαβία), ο υπεργολάβος θεωρείται «εγκεκριμένος» με τις συνέπειες του παρόντος, μετά από έγκριση του κυρίου του έργου ή του φορέα κατασκευής όταν συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις: α) Ο υπεργολάβος έχει τα αντίστοιχα προσόντα για την εκτέλεση του έργου που αναλαμβάνει και ανήκει σε τάξη και κατηγορία έργου, αντίστοιχη με το ποσό της σύμβασης μίσθωσης έργου και β) Ο ανάδοχος, πριν από την εγκατάσταση του υπεργολάβου στο έργο έχει γνωστοποιήσει στον κύριο του έργου ή στον φορέα κατασκευής τη σύμβαση υπεργολαβίας. Ο ανάδοχος του έργου πρέπει να διατηρεί ποσοστό τουλάχιστον εβδομήντα τοις εκατό

παρόντος, μετά από έγκριση του κυρίου του έργου ή του φορέα κατασκευής όταν συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις: α) Ο υπεργολάβος έχει τα αντίστοιχα προσόντα για την εκτέλεση του έργου που αναλαμβάνει και ανήκει σε τάξη και κατηγορία έργου, αντίστοιχη με το ποσό της σύμβασης μίσθωσης έργου και β) Ο ανάδοχος, πριν από την εγκατάσταση του υπεργολάβου στο έργο, έχει γνωστοποιήσει στον κύριο του έργου ή στον φορέα κατασκευής τη σύμβαση υπεργολαβίας. Η προϊσταμένη αρχή μπορεί με απόφασή της, που εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την ανωτέρω γνωστοποίηση, να μην εγκρίνει την υπεργολαβία αυτή. 2. Η έγκριση της υπεργολαβίας έχει τις εξής συνέπειες: α) Το ποσό της σύμβασης της υπεργολαβίας, όπως αυτό προκύπτει ιδίως από τα τιμολόγια που εκδίδονται από τον υπεργολάβο προς τον ανάδοχο, λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της εμπειρίας. β) Για το ποσό της σύμβασης υπεργολαβίας ο ανάδοχος δεν δικαιούται πιστοποιητικό εμπειρίας για χρήση στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., ενώ τα στελέχη του αναδόχου δικαιούνται πιστοποιητικό εμπειρίας, το οποίο για την εξέλιξη στο Μ.Ε.Κ, ανάγεται στο μισό του χρόνου επίβλεψης. 3. Εφόσον προκύπτει υποχρέωση από τα τεύχη του διαγωνισμού ή αν ο ανάδοχος πρότεινε συγκεκριμένους υπεργολάβους κατά την υποβολή της προσφοράς του, υποχρεούται, κατά την υπογραφή της σύμβασης εκτέλεσης, να προσκομίσει την υπεργολαβική σύμβαση. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να χορηγήσει προθεσμία στον ανάδοχο κατ' αίτησή του, για την προσκόμιση της υπεργολαβικής σύμβασης με τον αρχικώς προταθέντα υπεργολάβο ή άλλον που διαθέτει τα αναγκαία κατά την κρίση της υπηρεσίας αυτής προσόντα, εφόσον συντρέχει σοβαρός λόγος.	(70%) του ποσού της αξίας σύμβασής του, αρχικής και συμπληρωματικών, με τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής, αφού ληφθούν υπόψη όλες οι συμβάσεις υπεργολαβιών που έχουν εγκριθεί. Ο κύριος του έργου ή ο φορέας κατασκευής μπορούν με απόφασή τους, που εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την ανωτέρω γνωστοποίηση, να μην εγκρίνουν την υπεργολαβία αυτή. Κατά την υπογραφή της σύμβασης εκτέλεσης ο ανάδοχος οφείλει να προσκομίσει την υπεργολαβική σύμβαση. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί να χορηγήσει προθεσμία στον ανάδοχο και κατ' αίτησή του, για την προσκόμιση της υπεργολαβικής σύμβασης με τον αρχικώς προταθέντα υπεργολάβο ή άλλον που διαθέτει τα αναγκαία κατά την κρίση της υπηρεσίας αυτής προσόντα, εφόσον συντρέχει σοβαρός λόγος. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία υποχρεούται να κινήσει τη διαδικασία έκπτωσης του αναδόχου, εφόσον δεν συνάψει εν τέλει την υπεργολαβική σύμβαση. 2. Η έγκριση της υπεργολαβίας έχει τις εξής συνέπειες: α) Το ποσό της σύμβασης της υπεργολαβίας, όπως αυτό προκύπτει ιδίως από τα τιμολόγια που εκδίδονται από τον υπεργολάβο προς τον ανάδοχο, λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της εμπειρίας. β) Για το ποσό της σύμβασης υπεργολαβίας ο ανάδοχος δεν δικαιούται πιστοποιητικό εμπειρίας για χρήση στο Μ.Ε.ΕΠ., ενώ τα στελέχη του αναδόχου δικαιούνται πιστοποιητικό εμπειρίας, το οποίο για την εξέλιξη στο Μ.Ε.Κ. ανάγεται στο μισό του χρόνου επίβλεψης.

4. Επιτρέπεται η σύσταση κοινοπραξίας μεταξύ εργοληπτικών επιχειρήσεων, για την κατασκευή έργου, το οποίο έχει αναλάβει μία ή περισσότερες από τις επιχειρήσεις αυτές (Κατασκευαστική κοινοπραξία), αν: α) όλα τα μέλη της κατασκευαστικής κοινοπραξίας πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 73 έως 76 και β) το συμφωνητικό σύστασης της κοινοπραξίας γνωστοποιείται στην προϊσταμένη αρχή του έργου, γ) ο προϋπολογισμός του έργου υπερβαίνει το όριο της περίπτωσης α) του άρθρου 5. Παράλειψη της υποχρέωσης γνωστοποίησης επιφέρει ακυρότητα της συμφωνίας. Η προϊσταμένη αρχή μπορεί να μην εγκρίνει τη σύσταση της κοινοπραξίας, με απόφαση που λαμβάνεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών από την ανωτέρω γνωστοποίηση. Η άπρακτη πάροδος της ανωτέρω προθεσμίας τεκμαίρεται ως απόρριψη της σύστασης κατασκευαστικής κοινοπραξίας. 5. Ο ανάδοχος πρέπει να διατηρεί συνολικό ποσοστό συμμετοχής στην Κατασκευαστική κοινοπραξία τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%). Αν ο ανάδοχος είναι κοινοπραξία, πρέπει επιπλέον κάθε επιχείρηση της κοινοπραξίας να διατηρεί ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής δεκαπέντε τοις εκατό (15%), εκτός αν η συμμετοχή της στην αρχική κοινοπραξία ανέρχεται σε ποσοστό μικρότερο του δεκαπέντε τοις εκατό (15%), οπότε αυτό ισχύει ως ελάχιστο ποσοστό και στην Κατασκευαστική κοινοπραξία. Κάθε άλλη νέα επιχείρηση που μετέχει στην Κατασκευαστική κοινοπραξία πρέπει να έχει ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής δεκαπέντε τοις εκατό (15%). Τα νέα μέλη της κατασκευαστικής κοινοπραξίας, πέραν του αναδόχου, δεν επιτρέπεται να είναι κοινοπραξίες. 6. Τα μέλη της κοινοπραξίας ευθύνονται εις ολόκληρον έναντι της αναθέτουσας αρχής, για το σύνολο του έργου.»	
Άρθρο 77	**Άρθρο 168 Βεβαίωση περάτωσης εργασιών**

Βεβαίωση περάτωσης εργασιών – Αντικατάσταση άρθρου 168 ν. 4412/2016 Το άρθρο 168 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 168 Βεβαίωση περάτωσης εργασιών 1. Όταν λήξει η προθεσμία περάτωσης του συνόλου ή τμημάτων του έργου, ο επιβλέπων ή το εντεταλμένο όργανο της επίβλεψης αναφέρει εγγράφως στη διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από τη λήξη του εγκεκριμένου χρόνου περαίωσης, αν τα έργα έχουν περατωθεί και έχουν υποστεί ικανοποιητικά τις δοκιμασίες που προβλέπονται στη σύμβαση, καθώς επίσης επανελέγχει κατά το δυνατόν τις επιμετρήσεις, με γενικές ή σποραδικές καταμετρήσεις και αναγράφει τις παρατηρήσεις του για εργασίες που έχουν εκτελεσθεί με υπέρβαση των εγκεκριμένων ποσοτήτων ή κατά τροποποίηση των εγκεκριμένων σχεδίων. Αν τα έργα δεν έχουν περατωθεί ή έχουν περατωθεί, αλλά οι εργασίες κρίνονται απορριπτέες ή ελαττωματικές, με ουσιώδεις ή επουσιώδεις ελλείψεις που πρέπει να αποκατασταθούν, ο υπόχρεος του προηγουμένου εδαφίου αναφέρει εντός της άνω προθεσμίας τα παραπάνω με έκθεσή του προς τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Επουσιώδεις θεωρούνται αποκλειστικά οι εργασίες που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, την ασφάλεια των χρηστών και δεν παραβιάζουν όρους αδειοδοτήσεων του έργου, αναφέρει τα παραπάνω με έκθεσή του προς τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας εντός της άνω προθεσμίας. Αν στην έκθεση περιέχεται διαπίστωση περί καταβολής στον ανάδοχο ποσών ως αχρεωστήτως καταβληθέντων ή εγείρονται δικαιώματα σε βάρος του αναδόχου, η διευθύνουσα υπηρεσία συντάσσει αρνητικό λογαριασμό σε βάρος του αναδόχου.	1. Όταν λήξει η προθεσμία περάτωσης του συνόλου ή τμημάτων του έργου, ο επιβλέπων ή το εντεταλμένο όργανο της επίβλεψης αναφέρει στη διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα σε διάστημα δέκα (10) ημερών από τη λήξη του εγκεκριμένου χρόνου περαίωσης, αν τα έργα έχουν περατωθεί και έχουν υποστεί ικανοποιητικά τις δοκιμασίες που προβλέπονται στη σύμβαση ή αν τα έργα δεν έχουν περατωθεί, οπότε αναφέρει συγκεκριμένα τις εργασίες που απομένουν για εκτέλεση. Αν οι εργασίες έχουν περατωθεί, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της πιο πάνω αναφοράς, εκδίδει βεβαίωση για την ημέρα που περατώθηκαν οι εργασίες του έργου (βεβαίωση περάτωσης των εργασιών) την οποία κοινοποιεί αμελλητί στον ανάδοχο. Εάν η βεβαίωση δεν εκδοθεί μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, τότε θεωρείται ότι έχει εκδοθεί αυτοδίκαια τριάντα (30) ημέρες μετά την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής έγγραφης όχλησης και επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 141. Την έκδοση της βεβαίωσης μπορεί να ζητήσει ο ανάδοχος και πριν από τη λήξη των προθεσμιών αν έχει περατώσει τα έργα. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται ανάλογα οι διαδικασίες των πρώτων εδαφίων της παρούσας παραγράφου. Η βεβαίωση περάτωσης των εργασιών δεν αναπληρώνει την παραλαβή των έργων, η οποία διενεργείται, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων. 2. Αν στις εργασίες που έχουν περατωθεί διαπιστωθούν επουσιώδεις μόνο ελλείψεις που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, γνωστοποιεί με διαταγή του προς τον ανάδοχο τις ελλείψεις που έχουν επισημανθεί και τάσσει εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους. Στην περίπτωση αυτή η βεβαίωση περάτωσης εκδίδεται μετά την εμπρόθεσμη αποκατάστασή των ελλείψεων και αναφέρει το χρόνο που περατώθηκε το έργο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος αποκατάστασης. 3. Αν οι εργασίες δεν έχουν περατωθεί ή οι ελλείψεις που διαπιστώθηκαν δεν είναι

2. Αν οι εργασίες έχουν περατωθεί, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της πιο πάνω έκθεσης, εκδίδει βεβαίωση για την ημέρα κατά την οποία περατώθηκαν οι εργασίες του έργου (βεβαίωση περάτωσης των εργασιών), την οποία κοινοποιεί αμελλητί στον ανάδοχο. Εάν η βεβαίωση δεν εκδοθεί μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, τότε θεωρείται ότι έχει εκδοθεί αυτοδίκαια τριάντα (30) ημέρες μετά από την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής έγγραφης όχλησης και επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 141, περί «Πειθαρχικών Παραβάσεων». Την έκδοση της βεβαίωσης μπορεί να ζητήσει ο ανάδοχος και πριν από τη λήξη των προθεσμιών αν έχει περατώσει τα έργα. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται ανάλογα οι διαδικασίες των προηγούμενων εδαφίων της παρούσας. Η βεβαίωση περάτωσης των εργασιών δεν αναπληρώνει την παραλαβή των έργων, η οποία διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 172, περί «Παραλαβής».~~.~~ 3. Αν στις εργασίες που έχουν περατωθεί διαπιστωθούν επουσιώδεις μόνο ελλείψεις που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, γνωστοποιεί με διαταγή του προς τον ανάδοχο τις ελλείψεις που έχουν επισημανθεί και τάσσει εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους. Στην περίπτωση αυτή η βεβαίωση περάτωσης εκδίδεται μετά από την εμπρόθεσμη αποκατάστασή των ελλείψεων και αναφέρει τον χρόνο που περατώθηκε το έργο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος αποκατάστασης. 4. Αν οι εργασίες δεν έχουν περατωθεί ή οι ελλείψεις που διαπιστώθηκαν δεν είναι επουσιώδεις ή αν δεν περατώθηκαν από τον ανάδοχο εμπρόθεσμα οι εργασίες	επουσιώδεις ή αν δεν περατώθηκαν από τον ανάδοχο εμπρόθεσμα οι εργασίες αποκατάστασης επουσιωδών ελλείψεων, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο εφαρμόζονται, ανάλογα με την περίπτωση, οι διατάξεις των άρθρων 159 και 160. 4. Μετά από την έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης εργασιών, η Διευθύνουσα Υπηρεσία συντάσσει και διαβιβάζει στην υπηρεσία που είχε την αρμοδιότητα κήρυξης της απαλλοτρίωσης των ακινήτων που χρησιμοποιήθηκαν για το έργο, κατάσταση και τοπογραφικό διάγραμμα των απαλλοτριωθέντων ακινήτων που δεν χρησιμοποιήθηκαν για το έργο, προκειμένου να κινηθεί η διαδικασία της επιστροφής τους στους προηγούμενους ιδιοκτήτες τους ή της ελεύθερης διάθεσής τους, σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 2882/2001.

αποκατάστασης επουσιωδών ελλείψεων, σύμφωνα με την παρ. 3 εφαρμόζονται, ανάλογα με την περίπτωση, τα άρθρα 159, περί «Ακαταλληλότητας Υλικών – Ελαττωμάτων – Παράλειψη Συντήρησης» και 160, περί «Εκπτώσεως Αναδόχου». 5. Μετά από την έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης εργασιών, η διευθύνουσα υπηρεσία συντάσσει και διαβιβάζει στην υπηρεσία που είχε την αρμοδιότητα κήρυξης της απαλλοτρίωσης των ακινήτων που χρησιμοποιήθηκαν για το έργο, κατάσταση και τοπογραφικό διάγραμμα των απαλλοτριωθέντων ακινήτων που δεν χρησιμοποιήθηκαν για το έργο, προκειμένου να κινηθεί η διαδικασία της επιστροφής τους στους προηγούμενους ιδιοκτήτες τους ή της ελεύθερης διάθεσής τους, σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 2882/2001 (Α' 17), περί «Ανάκλησης Συντελεσμένης Αναγκαστικής Απαλλοτρίωσης» 6. Κατά όλων των αποφάσεων της διευθύνουσας υπηρεσίας χωρεί ένσταση του άρθρου 174, περί «Διοκητικής Επίλυσης Συμβαστικών Διαφορών»»	
Άρθρο 78 **Διοικητική παραλαβή για χρήση – Τροποποίηση παρ. 1 και 5 άρθρου 169 ν. 4412/2016** Οι παρ. 1 και 5 του άρθρου 169 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 169 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 169 Διοικητική παραλαβή για χρήση 1. Οποτεδήποτε και πριν από την παραλαβή, το έργο ή αυτοτελή του τμήματα που έχουν περατωθεί, μπορεί να δοθούν σε χρήση, ύστερα από τη διενέργεια σχετικής διοικητικής παραλαβής. 2. Η διοικητική παραλαβή γίνεται με πρωτόκολλο μεταξύ του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας, του	**Άρθρο 169 Διοικητική παραλαβή για χρήση** 1. Οποτεδήποτε και πριν από την προσωρινή παραλαβή, το έργο ή αυτοτελή του τμήματα που έχουν περατωθεί μπορεί να δοθούν σε χρήση, ύστερα από τη διενέργεια σχετικής διοικητικής παραλαβής. 2. Η διοικητική παραλαβή γίνεται με πρωτόκολλο μεταξύ του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας, του επιβλέποντος, εκπροσώπου της υπηρεσίας συντήρησης εφόσον αυτή έχει καθοριστεί και του αναδόχου. Αν το έργο παραδίδεται για χρήση σε υπηρεσία άλλη από τον φορέα κατασκευής του συμπράττει στο πρωτόκολλο και εκπρόσωπος της υπηρεσίας αυτής. Αν ο εκπρόσωπος του φορέα συντήρησης ή ο ανάδοχος κληθούν και δεν παραστούν ή αρνηθούν την υπογραφή του πρωτοκόλλου, αυτό συντάσσεται από τους λοιπούς, με σχετική μνεία κατά περίπτωση και αυτό

επιβλέποντος, εκπροσώπου της υπηρεσίας συντήρησης εφόσον αυτή έχει καθοριστεί και του αναδόχου. Αν το έργο παραδίδεται για χρήση σε υπηρεσία άλλη από τον φορέα κατασκευής του, συμπράττει στο πρωτόκολλο και εκπρόσωπος της υπηρεσίας αυτής. Αν ο εκπρόσωπος του φορέα συντήρησης ή ο ανάδοχος κληθούν και δεν παραστούν ή αρνηθούν την υπογραφή του πρωτοκόλλου, αυτό συντάσσεται από τους λοιπούς, με σχετική μνεία κατά περίπτωση και αυτό κοινοποιείται αρμόδια. Το πρωτόκολλο περιλαμβάνει μνεία του έργου ή των τμημάτων που παραδίδονται για χρήση και συνοπτική περιγραφή της κατάστασης των εργασιών. 3. Η κατά την παρ. 2 διοικητική παραλαβή για χρήση γίνεται αμέσως μετά την περάτωση των εργασιών του έργου ή αυτοτελών τμημάτων του, αν αυτό προβλέπεται από τα συμβατικά τεύχη. Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη, μπορεί η διοικητική παραλαβή να γίνει ύστερα από απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας. 4. Αν από τη σύμβαση προβλέπεται η εκτέλεση των εργασιών παράλληλα προς τη χρήση του έργου, δεν απαιτείται η διενέργεια διοικητικής παραλαβής. Το ίδιο ισχύει αν η παράλληλη χρήση προκύπτει από τη φύση των εργασιών. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να διενεργείται διοικητική παραλαβή του έργου μετά από σχετική απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας. 5. Η διοικητική παραλαβή για χρήση δεν αναπληρώνει τη διενέργεια της παραλαβής του έργου.»	κοινοποιείται αρμόδια. Το πρωτόκολλο περιλαμβάνει μνεία του έργου ή των τμημάτων που παραδίδονται για χρήση και συνοπτική περιγραφή της κατάστασης των εργασιών. 3. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο διοικητική παραλαβή για χρήση γίνεται αμέσως μετά την περάτωση των εργασιών του έργου ή αυτοτελών τμημάτων του, αν αυτό προβλέπεται από τα συμβατικά τεύχη. Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη, μπορεί η διοικητική παραλαβή να γίνει ύστερα από απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας. 4. Αν από τη σύμβαση προβλέπεται η εκτέλεση των εργασιών παράλληλα προς τη χρήση του έργου, δεν απαιτείται η διενέργεια διοικητικής παραλαβής. Το ίδιο ισχύει αν η παράλληλη χρήση προκύπτει από τη φύση των εργασιών. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να διενεργείται διοικητική παραλαβή του έργου μετά από σχετική απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας. 5. Η διοικητική παραλαβή για χρήση δεν αναπληρώνει τη διενέργεια της προσωρινής και οριστικής παραλαβής του έργου.
Άρθρο 79 **Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ) – Αντικατάσταση άρθρου 170 ν. 4412/2016** Το άρθρο 170 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 170	**Άρθρο 170 Προσωρινή παραλαβή του έργου** 1. Μετά τη βεβαίωση περάτωσης των εργασιών το έργο παραλαμβάνεται προσωρινά. Με την προσωρινή παραλαβή ελέγχονται οι εργασίες ποσοτικά και ποιοτικά. Οι εργασίες συμπληρωματικών συμβάσεων παραλαμβάνονται μαζί με τις εργασίες της αρχικής σύμβασης. 2. Η προσωρινή παραλαβή διενεργείται μέσα σε έξι (6) μήνες από τη βεβαιωμένη περάτωση

Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ) Εξουσιοδοτικές διατάξεις 1. Ιδρύεται Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ), το οποίο αποτελεί σύνολο εναρμονισμένων αρχών, κανόνων, μεθόδων και εργαλείων που υποστηρίζουν μέσω του διαδικτύου τον προγραμματισμό, σχεδιασμό, κατασκευή και λειτουργία των τεχνικών έργων. 2. Ιδρύεται Ηλεκτρονικό Σύστημα Προσδιορισμού Κόστους Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων (ΗΣΠΚΣΠΤΕ), το οποίο αποτελεί ηλεκτρονική διαδικτυακή πλατφόρμα υποστήριξης του ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ. Το ΗΣΠΚΣΠΤΕ περιλαμβάνει τις ακόλουθες, συμβατές με τεχνολογία BIM, διαδικτυακές εφαρμογές: Παρατηρητήριο Τιμών, Σύστημα Αναλύσεων Τιμών και Προσδιορισμού Κόστους και Σύστημα Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών. 3. Για την ανάπτυξη, λειτουργία, διαρκή ενημέρωση και υποστήριξη του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων συστήνεται ειδικός φορέας με την επωνυμία «Εταιρία Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων & Μελετών». Ο ειδικός φορέας είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, μη-κερδοσκοπικού χαρακτήρα, και λειτουργεί σε ανταποδοτική βάση. Στη διοίκηση της Εταιρίας εκπροσωπούνται ισότιμα όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στην παραγωγή των τεχνικών έργων ή στην προαγωγή της τεχνολογίας των έργων αυτών. Η εταιρία τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. 4. Η ανάπτυξη, λειτουργία, διαρκής ενημέρωση και υποστήριξη των ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ και ΗΣΠΚΣΠΤΕ χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ και το	του έργου δηλαδή από την ημερομηνία που στη σχετική βεβαίωση φέρεται ως ημερομηνία που αυτό περατώθηκε ή, στην περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 168, από την ημερομηνία έκδοσης της σχετικής βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών, αν υποβληθούν από τον ανάδοχο, μέσα σε δύο (2) μήνες από τις πιο πάνω ημερομηνίες, η τελική επιμέτρηση και το μητρώο του έργου, το οποίο περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία του έργου «όπως κατασκευάστηκε». Αν η τελική επιμέτρηση και το μητρώο του έργου υποβληθούν από τον ανάδοχο μεταγενέστερα, η πιο πάνω προθεσμία για τη διενέργεια της παραλαβής αρχίζει από την υποβολή της τελικής επιμέτρησης και του μητρώου έργου. Αν δεν υποβληθεί τελική επιμέτρηση και το μητρώο έργου από τον ανάδοχο, η προθεσμία για τη διενέργεια της παραλαβής αρχίζει από την κοινοποίηση στον ανάδοχο της τελικής επιμέτρησης που συντάχθηκε από την υπηρεσία. Αν η παραλαβή δεν διενεργηθεί ή το πρωτόκολλο δεν εγκριθεί μέσα στις πιο πάνω προθεσμίες, η παραλαβή θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια τριάντα (30) ημέρες μετά την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής ειδικής όχλησης για τη διενέργειά της και επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 141. Αν ο ανάδοχος δεν παραστεί κατά την παραλαβή ή υπογράψει «με επιφύλαξη» το σχετικό πρωτόκολλο, η παραλαβή θεωρείται ότι έχει συντελεστεί αυτοδίκαια εξήντα (60) ημέρες μετά την υποβολή ειδικής όχλησης. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζεται το περιεχόμενο του «μητρώου έργου», τα τεύχη, οι εκθέσεις, τα σχέδια, οι πίνακες, τα ηλεκτρονικά δεδομένα και τα λοιπά στοιχεία που το συνοδεύουν, καθώς και η μορφή των στοιχείων αυτών. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του ίδιου Υπουργού καθορίζονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται στον ανάδοχο σε περίπτωση μη υποβολής του μητρώου, η διαδικασία επιβολής των κυρώσεων, τα αρμόδια όργανα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 3. Για τη διενέργεια της προσωρινής παραλαβής η προϊσταμένη αρχή ορίζει την

εκάστοτε ισχύον ΕΣΠΑ και μπορούν να ανατίθενται και σε φορέα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα. Για τη μεταφορά τεχνογνωσίας, βάσεων δεδομένων, τεχνικών προδιαγραφών, μεθόδων και διαδικασιών, η εταιρία μπορεί να συμβάλλεται με φορείς που λειτουργούν αντίστοιχα συστήματα σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλους αντίστοιχους φορείς διεθνώς. 5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται η σύσταση, η οργάνωση και διοίκηση της εταιρίας, οι συμπράξεις της με άλλους φορείς της χώρας ή του εξωτερικού, η ανάπτυξη, λειτουργία και διαχείριση των ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ και ΗΣΠΚΣΠΤΕ, η δομή, το περιεχόμενο, οι παρεχόμενες υπηρεσίες και η διαλειτουργικότητα τους με άλλα ηλεκτρονικά και μη συστήματα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 6. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν στη μετάβαση από το υφιστάμενο σύστημα στο Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών και η κατάργηση των αναλυτικών τιμολογίων της από 19-5-2017 απόφασης του Υπουργού Υποδομών & Μεταφορών μεαρ. πρωτ. ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ466 και και της από 16-5-2017 απόφασης του Υπουργού Υποδομών & Μεταφορών μεαρ. πρωτ. ΔΝΣγ /32129/ΦΝ 466. 7. Το ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ έχει υποχρεωτική εφαρμογή στις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και στις συμβάσεις έργων που υπάγονται στον παρόντα νόμο και ν. 4413/2016 (Α΄ 148) περί «Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση	επιτροπή παραλαβής, αφού προηγουμένως η Διευθύνουσα Υπηρεσία της ανακοινώσει την περάτωση των εργασιών και την υποβολή ή σύνταξη της τελικής επιμέτρησης. Η επιτροπή είναι τριμελής, όταν όμως πρόκειται για σημαντικά έργα μπορεί να ορισθούν μέχρι και τέσσερα (4) επιπλέον μέλη για να περιληφθούν σε αυτήν τεχνικοί διαφόρων ειδικοτήτων, ανάλογα με τη φύση του έργου. Στην επιτροπή παραλαβής των έργων τουλάχιστον ο πρόεδρος δεν ορίζεται από υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας. Όταν ο φορέας που πρόκειται να χρησιμοποιήσει το έργο είναι άλλος από την υπηρεσία που το κατασκευάζει, η προϊσταμένη αρχή μπορεί να περιλάβει στην επιτροπή μέλη που υποδεικνύονται από τον φορέα που θα χρησιμοποιήσει το έργο. Τα μέλη της επιτροπής είναι τεχνικοί υπάλληλοι που έχουν αντίστοιχη εμπειρία και ικανότητα και επιλέγονται κατόπιν κληρώσεως υποχρεωτικά, σύμφωνα με το ηλεκτρονικό σύστημα της παραγράφου 6 του άρθρου 118. Η επιτροπή παραλαβής συνέρχεται και διενεργεί την παραλαβή με πρωτοβουλία και ευθύνη του προέδρου της. Για την παραλαβή συντάσσεται πρωτόκολλο που υπογράφεται από όλα τα μέλη της επιτροπής, από τον τελευταίο επιβλέποντα που παρίσταται κατά τη διενέργειά της και από τον ανάδοχο που παραδίδει το έργο. Αν υπάρξει αδυναμία υπογραφής από τον Πρόεδρο ή μέλος της επιτροπής ή τον επιβλέποντα, το πρωτόκολλο υπογράφεται από τους υπόλοιπους με σχετική μνεία των λόγων της αδυναμίας υπογραφής. 4. Η επιτροπή παραλαβής παραλαμβάνει το έργο ποσοτικά και ποιοτικά, ελέγχει κατά το δυνατόν τις επιμετρήσεις, με γενικές ή σποραδικές καταμετρήσεις, καταγράφει στο πρωτόκολλο τις ποσότητες της τελικής επιμέτρησης, όπως διορθώνονται από τους ελέγχους που γίνονται, χωρίς να δεσμεύεται από το περιεχόμενο του τελικού συνοπτικού επιμετρητικού πίνακα, στον οποίο μπορεί να επέμβει διορθωτικά, αιτιολογεί τις τροποποιήσεις στις ποσότητες και αναγράφει τις παρατηρήσεις της για εργασίες που έχουν εκτελεσθεί με υπέρβαση των εγκεκριμένων ποσοτήτων ή κατά τροποποίηση των εγκεκριμένων σχεδίων . Η επιτροπή επίσης ελέγχει κατά το δυνατόν την ποιότητα των

συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94/1/28.3.2014) και άλλες διατάξεις και προαιρετική στις συμβάσεις που ανατίθενται από φορείς του ιδιωτικού τομέα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ενταχθούν και ιδιωτικά έργα στο ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ.»	εργασιών και αναγράφει στο πρωτόκολλο τις παρατηρήσεις της, ιδίως για τις εργασίες που κρίνονται απορριπτέες ή ελαττωματικές, ουσιώδεις ή επουσιώδεις που πρέπει να αποκατασταθούν ή παραδεκτές μεν αλλά με μείωση της τιμής τους. Ως επουσιώδεις θεωρούνται αποκλειστικά οι εργασίες που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, την ασφάλεια των χρηστών και δεν παραβιάζουν όρους αδειοδοτήσεων του έργου. 5. Στην παραλαβή καλείται, σύμφωνα με τις περιπτώσεις β΄ και γ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 143 να παραστεί ο ανάδοχος. Η παραλαβή γίνεται νόμιμα και χωρίς την παρουσία του αναδόχου αν αυτός έχει κληθεί να παραστεί. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, όπως και στην περίπτωση που ο ανάδοχος αρνείται την υπογραφή του πρωτοκόλλου, του κοινοποιείται το πρωτόκολλο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1του άρθρου 143. Το πρωτόκολλο θεωρείται ως πράξη της διευθύνουσας υπηρεσίας και η σχετική ένσταση ασκείται μέσα στην προθεσμία της παραγράφου 1 του άρθρου 174, υπολογιζόμενη από την υπογραφή του με επιφύλαξη ή από την κοινοποίηση στον ανάδοχο. Η προσωρινή παραλαβή ολοκληρώνεται με την έγκριση του πρωτοκόλλου από την προϊσταμένη αρχή. Αυτή μπορεί να αναβάλει την έγκριση του πρωτοκόλλου μέχρι να αποκατασταθούν από τον ανάδοχο τα ελαττώματα που διαπιστώθηκαν. Το πρωτόκολλο συντάσσεται υποχρεωτικά σε κάθε περίπτωση. Στην περίπτωση που η επιτροπή διαπιστώσει την ύπαρξη απορριπτέων ή ελαττωματικών ουσιωδών εργασιών συντάσσει το πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής, σύμφωνα με την παρ. 4 και προτείνει την αναβολή της παραλαβής μέχρι την αποκατάσταση των αναφερομένων εργασιών. Το εν λόγω πρωτόκολλο υπογράφεται από την επιτροπή και τον ανάδοχο και διαβιβάζεται με τις απόψεις της Διευθύνουσας υπηρεσίας επί της ένστασης του αναδόχου στην προϊσταμένη αρχή η οποία εξετάζει το πρωτόκολλο και την ένσταση και εκδίδει τη σχετική απόφαση. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται αμελλητί στον ανάδοχο, μαζί με ειδική διαταγή της

	Διευθύνουσας υπηρεσίας για την αποκατάσταση και είναι υποχρεωμένος να αποκαταστήσει τις απορριπτέες ή ελαττωματικές εργασίες εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Από την ημερομηνία κοινοποίησης της ειδικής διαταγής στον ανάδοχο αναστέλλεται η προθεσμία αυτοδίκαιης έγκρισης της προσωρινής παραλαβής. Μετά την παρέλευση του χρόνου αυτού ή αν ο ανάδοχος ειδοποιήσει ότι αποκατέστησε αυτές τις εργασίες, η Διευθύνουσα Υπηρεσία ενημερώνει αμελλητί τον πρόεδρο της επιτροπής παραλαβής, ο οποίος προσκαλεί άμεσα την επιτροπή παραλαβής η οποία συντάσσει εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος και πάντως όχι περισσότερο των δεκαπέντε ημερών και υπογράφει από κοινού με τον ανάδοχο συμπληρωματικό πρωτόκολλο. Το συμπληρωματικό πρωτόκολλο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του αρχικού πρωτοκόλλου και διαβιβάζεται με ένσταση του αναδόχου για έγκριση από την Προϊσταμένη αρχή η οποία το εγκρίνει εντός μηνός από την υποβολή του. Στην περίπτωση που επιτροπή διαπιστώσει την ύπαρξη απορριπτέων ή ελαττωματικών επουσιωδών εργασιών συντάσσει το πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής, σύμφωνα με την παράγραφο 4 και παραλαμβάνει το έργο με παραδεκτές τις ελαττωματικές εργασίες αλλά με μείωση της τιμής τους. 6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τις περιπτώσεις παραλαβής τμημάτων έργων που περατώθηκαν και μπορεί να έχουν αυτοτελή χρήση, όπου αυτό προβλέπεται από τη σύμβαση, καθώς επίσης και σε όλες τις περιπτώσεις που μια εργολαβία δεν συνεχίζεται, όπως στις περιπτώσεις διάλυσης και έκπτωσης. 7. Απαραίτητο στοιχείο για την προσωρινή παραλαβή κάθε δημόσιου έργου είναι ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.), σύμφωνα με την απόφαση ΔΕΕΠΠ/ οικ.433/ 19.9.2000 Β΄1176) του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. 8. Ο ανάδοχος συντάσσει επίσης φάκελο προεκτίμησης της δαπάνης τακτικής

	συντήρησης και λειτουργίας, με βάση το μητρώο του έργου και εγχειρίδια λειτουργίας και συντήρησης, που αφορούν σε φθορές λόγω συνήθους χρήσης του έργου.
Άρθρο 80 **Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων – Αντικατάσταση άρθρου 171 ν. 4412/2016** Το άρθρο 171 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 171 Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων 1. Ο χρόνος εγγύησης, κατά τον οποίο ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου και υποχρεούται στη συντήρησή του, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 157, περί «Βλαβών στα Έργα – Αποζημιώσεις», και την παρ. 2 του άρθρου 172, περί «Παραλαβής», και μετά από την πάροδο του οποίου ενεργείται η παραλαβή, ορίζεται γενικά σε δεκαπέντε (15) μήνες, υπό την επιφύλαξη των οριζομένων στα έγγραφα της σύμβασης αν κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν η προσαύξηση του χρόνου εγγύησης σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. στ` της παρ. 2 του άρθρου 86, περί «Κριτηρίων Ανάθεσης». Σε εντελώς ειδικές περιπτώσεις μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να ορίζεται μεγαλύτερος χρόνος εγγύησης ενδεχομένως και με ιδιαίτερο αντάλλαγμα, όχι όμως μεγαλύτερος από πέντε (5) έτη. Για έργα προϋπολογισμού δημοπράτησης μέχρι διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., εφόσον η φύση των εργασιών το επιτρέπει ή για έργα που δεν νοείται μακροχρόνια συντήρησή τους, μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να καθορίζεται χρόνος εγγύησης μικρότερος των δεκαπέντε (15) μηνών. Ο χρόνος εγγύησης αρχίζει από την επομένη της έκδοσης της βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών.	**Άρθρο 171 Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων** 1. Ο χρόνος εγγύησης, κατά τον οποίο ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου και υποχρεούται στη συντήρησή του, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 157 και την παρ. 2 του άρθρου 172 και μετά την πάροδο του οποίου ενεργείται η οριστική παραλαβή, ορίζεται γενικά σε δεκαπέντε (15) μήνες, υπό την επιφύλαξη των οριζομένων στα έγγραφα της σύμβασης στην περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν η προσαύξηση του χρόνου εγγύησης κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση στ΄ της παρ. 2 του άρθρου 86. Σε εντελώς ειδικές περιπτώσεις μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να ορίζεται μεγαλύτερος χρόνος εγγύησης ενδεχομένως και με ιδιαίτερο αντάλλαγμα, όχι όμως μεγαλύτερος από τρία (3) έτη. Για έργα προϋπολογισμού δημοπράτησης μέχρι 250.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, εφόσον η φύση των εργασιών το επιτρέπει ή για έργα που δεν νοείται μακροχρόνια συντήρησή τους, μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να καθορίζεται χρόνος εγγύησης μικρότερος των δεκαπέντε (15) μηνών. Ο χρόνος εγγύησης αρχίζει από τη βεβαιωμένη περάτωση των εργασιών αν μέσα σε δύο (2) μήνες από αυτή υποβληθεί από τον ανάδοχο η τελική επιμέτρηση, άλλως από την ημερομηνία που υποβλήθηκε ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο συντάχθηκε η τελική επιμέτρηση. 2. Κατά το χρόνο εγγύησης και υποχρεωτικής συντήρησης ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να επιθεωρεί τακτικά τα έργα, να τα διατηρεί σε ικανοποιητική κατάσταση και να αποκαθιστά κάθε βλάβη τους. Εργασίες για την αποκατάσταση βλαβών κλοπών ή βανδαλισμών από τη χρήση, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα του έργου εκτελούνται με έγκριση της υπηρεσίας και η δαπάνη αποδίδεται στον ανάδοχο ή οι εργασίες αυτές εκτελούνται από την υπηρεσία. Αν ο ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις

2. Κατά τον χρόνο εγγύησης και υποχρεωτικής συντήρησης ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να επιθεωρεί τακτικά τα έργα, να τα διατηρεί σε ικανοποιητική κατάσταση και να αποκαθιστά κάθε βλάβη τους. Ως συντήρηση νοείται, για τις ανάγκες του παρόντος, η αποκατάσταση βλαβών οι οποίες οφείλονται στην εκτέλεσή του έργου κατά παράβαση των κανόνων της τεχνικής. Με τη σύμβαση μπορεί να ορίζεται η υποχρέωση του αναδόχου στη συντήρηση τμημάτων του έργου που απαιτούν εξειδικευμένα συνεργεία και τεχνικούς, όπως ιδίως του πρασίνου εντός των ορίων του έργου ή των ανελκυστήρων. 3. Εργασίες για την αποκατάσταση βλαβών, κλοπών ή βανδαλισμών από τη χρήση, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα του έργου, εκτελούνται με έγκριση της υπηρεσίας και η δαπάνη αποδίδεται στον ανάδοχο ή οι εργασίες αυτές εκτελούνται από την υπηρεσία. 4. Αν ο ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη συντήρηση των έργων κατά τον χρόνο εγγύησης, οι απαραίτητες εργασίες μπορεί να εκτελεσθούν από την υπηρεσία με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του υπόχρεου αναδόχου ή όπως αλλιώς προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη. Οι εργασίες και ενέργειες συντήρησης καταγράφονται σε ειδικό τεύχος, ο μορφότυπος του οποίου και η συχνότητα καταγραφής προβλέπονται στα συμβατικά τεύχη ή συμφωνούνται με τη διευθύνουσα υπηρεσία.»	του για τη συντήρηση των έργων κατά το χρόνο εγγύησης, οι απαραίτητες εργασίες μπορεί να εκτελεσθούν από την υπηρεσία με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του υπόχρεου αναδόχου ή όπως αλλιώς προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη. Οι εργασίες και ενέργειες συντήρησης καταγράφονται σε ειδικό τεύχος ο μορφότυπος του οποίου και η συχνότητα καταγραφής προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη ή συμφωνούνται με την διευθύνουσα υπηρεσία.
Άρθρο 81 **Παραλαβή – Αντικατάσταση άρθρου 172 ν. 4412/2016** Το άρθρο 172 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 172 Παραλαβή– Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Στην παραλαβή παραλαμβάνονται οι εργασίες ποσοτικά και ποιοτικά. Οι	**Άρθρο 172 Οριστική παραλαβή** 1. Στην οριστική παραλαβή εφαρμόζονται οι διατάξεις για την προσωρινή παραλαβή των παραγράφων 3, 5 και 6 του άρθρου 170, όσον αφορά τις αντίστοιχες διαδικασίες για το αντικείμενο της οριστικής παραλαβής. 2. Η οριστική παραλαβή γίνεται μετά την προσωρινή και την πάροδο του χρόνου υποχρεωτικής από τον ανάδοχο συντήρησης. Πρέπει να διενεργηθεί μέσα σε δύο (2) μήνες από τότε που λήγει ο χρόνος εγγύησης,

εργασίες συμπληρωματικών συμβάσεων παραλαμβάνονται μαζί με τις εργασίες της αρχικής σύμβασης. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται το περιεχόμενο του «μητρώου έργου», τα τεύχη, οι εκθέσεις, τα σχέδια, οι πίνακες, τα ηλεκτρονικά δεδομένα και τα λοιπά στοιχεία που το συνοδεύουν, καθώς και η μορφή των στοιχείων αυτών. 2. Η παραλαβή διενεργείται μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών μετά από την πάροδο του χρόνου υποχρεωτικής από τον ανάδοχο συντήρησης. Μετά από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας, θεωρείται ότι η παραλαβή έχει διενεργηθεί αυτοδίκαια και η προϊσταμένη αρχή εκδίδει υποχρεωτικά σχετική διαπιστωτική πράξη, επιβάλλονται δε στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι πειθαρχικές ποινές της παρ. 3 του άρθρου 141, περί Πειθαρχικών Ευθυνών Διοικητικών Οργάνων. 3. Για τη διενέργεια της παραλαβής η προϊσταμένη αρχή ορίζει, τουλάχιστον (3) μήνες πριν από την πάροδο της προθεσμίας υποχρεωτικής συντήρησης του έργου, επιτροπή παραλαβής, ύστερα από εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας. . Η επιτροπή είναι πενταμελής και αποτελείται από α) τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους με τους αναπληρωτές τους, με ειδικότητες σχετικές με το αντικείμενο της σύμβασης που ανήκουν στον φορέα κατασκευής ή και σε άλλους φορείς, κατ' επιλογή της προϊσταμένης αρχής, πλην του Προέδρου που προέρχεται υποχρεωτικά από άλλη αναθέτουσα αρχή και β) δύο (2) εκπροσώπους του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ), που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους, κατόπιν αιτήματος της προϊσταμένης αρχής, εντός είκοσι (20) ημερών, από την υποβολή του αιτήματος. Μη υπόδειξη εκ μέρους του ΤΕΕ δεν κωλύει τη συγκρότηση και λειτουργία της επιτροπής. Όταν ο φορέας που πρόκειται να	σύμφωνα με το άρθρο 171. Αν η οριστική παραλαβή δεν διενεργηθεί μέσα σε αυτήν την προθεσμία, θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια εξήντα (60) ημέρες μετά την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής ειδικής όχλησης για τη διενέργειά της και επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 141. Αν η προσωρινή παραλαβή δεν έχει διενεργηθεί μέχρι την οριστική παραλαβή, διενεργείται ταυτόχρονα προσωρινή και οριστική παραλαβή. 3. Κατά την οριστική παραλαβή η επιτροπή παραλαβής παραλαμβάνει το έργο όσον αφορά την καλή κατάσταση των εργασιών. 4. Μετά την οριστική παραλαβή του έργου ο ανάδοχος ευθύνεται κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Σε περιπτώσεις ειδικών έργων, με τα συμβατικά τεύχη μπορεί να ορίζονται πρόσθετες ευθύνες ή υποχρεώσεις του αναδόχου και μετά την οριστική παραλαβή. 5. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου και της παρ. 3 του άρθρου 178 εφαρμόζονται είτε η οριστική παραλαβή διενεργηθεί πραγματικά είτε συντελεσθεί αυτοδίκαια. 6. Η συντέλεση της οριστικής παραλαβής αποτελεί την αφετηρία της παραγραφής των απαιτήσεων του αναδόχου από την εργολαβική σύμβαση που δεν έχουν ήδη παραγραφεί, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος νόμου. 7. Αν η παραλαβή συντελεσθεί αυτοδίκαια και διαπιστωθούν εκ των υστέρων διαφορές στις ποσότητες των εργασιών που εκτελέσθηκαν ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να επιστρέψει το εργολαβικό αντάλλαγμα που έχει καταβληθεί για τις εργασίες αυτές. 8. Απαραίτητο στοιχείο για την οριστική παραλαβή κάθε δημόσιου έργου είναι ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.).

χρησιμοποιήσει το έργο είναι άλλος από την υπηρεσία που το κατασκευάζει, ένας εκ των τριών (3) τεχνικών υπαλλήλων ορίζεται από τον φορέα που θα χρησιμοποιήσει το έργο. Ο ανάδοχος μπορεί να ορίσει εκπρόσωπό του ως παρατηρητή των εργασιών της Επιτροπής χωρίς δικαίωμα ψήφου. Οι εκπρόσωποι του ΤΕΕ και ο πρόεδρος της επιτροπής δικαιούνται για τη διενέργεια της παραλαβής ιδιαίτερη αμοιβή, η οποία καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι αμοιβές των μελών της επιτροπής παραλαβής, ανά συνεδρίαση και αναλόγως με το οικονομικό αντικείμενο του έργου και τις τεχνικές δυσχέρειες της παραλαβής. 4. Η επιτροπή παραλαβής συνέρχεται και παραλαμβάνει , με πρωτοβουλία και ευθύνη του προέδρου της. Για την παραλαβή συντάσσεται πρωτόκολλο που υπογράφεται από όλα τα μέλη της επιτροπής, από τον τελευταίο επιβλέποντα που παρίσταται κατά τη διενέργειά της και από τον ανάδοχο που παραδίδει το έργο. Αν υπάρξει αδυναμία υπογραφής από τον πρόεδρο ή μέλος της επιτροπής ή τον επιβλέποντα, το πρωτόκολλο υπογράφεται από τους υπόλοιπους με μνεία των λόγων της αδυναμίας υπογραφής. 5. Η επιτροπή παραλαβής παραλαμβάνει το έργο ποσοτικά και ποιοτικά, ελέγχει κατά το δυνατόν τις επιμετρήσεις, καταγράφει στο πρωτόκολλο τις ποσότητες της τελικής επιμέτρησης, αιτιολογεί τις τροποποιήσεις στις ποσότητες και αναγράφει τις παρατηρήσεις της για εργασίες που δεν έχουν εκτελεσθεί ή για υλικά που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ή για εργασίες που έχουν εκτελεσθεί με υπέρβαση των εγκεκριμένων ποσοτήτων ή κατά τροποποίηση των εγκεκριμένων σχεδίων. Πέραν των ως άνω παρατηρήσεων η επιτροπή δεν έχει δικαίωμα ελέγχου των οικονομικών	

παραμέτρων και των διαδικασιών της εκτέλεσης εν γένει του έργου. Η επιτροπή ελέγχει επίσης, κατά το δυνατόν, την ποιότητα των εργασιών και αναγράφει στο πρωτόκολλο τις παρατηρήσεις της, ιδίως για τις εργασίες που κρίνονται απορριπτέες ή ελαττωματικές, ουσιώδεις ή επουσιώδεις που πρέπει να αποκατασταθούν ή παραδεκτές μεν αλλά με μείωση της τιμής τους. Ως επουσιώδεις θεωρούνται αποκλειστικά οι εργασίες που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, την ασφάλεια των χρηστών και δεν παραβιάζουν όρους αδειοδοτήσεων του έργου. Κατόπιν των παρατηρήσεων αυτών η διευθύνουσα υπηρεσία μεριμνά για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που τυχόν διαπιστώθηκαν σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 159, περί «Ακαταλληλότητας Υλικών – Ελαττωμάτων – Παράλειψης Συντήρησης» . 6. Στην παραλαβή καλείται να παραστεί ο ανάδοχος, με πρόσκληση που αποστέλλεται σύμφωνα με το άρθρο 143 παρ. 1, περί «Κοινοποίησης στον Ανάδοχο» τρείς (3) τουλάχιστον ημέρες προ της διενέργειας της παραλαβής. Η παραλαβή γίνεται νόμιμα και χωρίς την παρουσία του αναδόχου, αν αυτός έχει κληθεί να παραστεί. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, όπως και στην περίπτωση που ο ανάδοχος αρνείται την υπογραφή του πρωτοκόλλου, του κοινοποιείται το πρωτόκολλο. Κατά του πρωτοκόλλου μπορεί ο ανάδοχος να εκθέσει απόψεις μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών Η παραλαβή ολοκληρώνεται με έγκριση του πρωτοκόλλου από την προϊσταμένη αρχή, αφού παρέλθει η προηγούμενη δεκαήμερη προθεσμία. Κατά της απόφασης έγκρισης ασκείται ένσταση κατά το άρθρο 174 περί «Διοικητική Επίλυση Συμβατικών Διαφορών». 7. Αν η επιτροπή παραλαβής διαπιστώσει την ύπαρξη ελαττωμάτων στο έργο και από την κοινοποίηση της	

ειδικής διαταγής στον ανάδοχο, αναστέλλεται η προθεσμία της παραλαβής. Η διευθύνουσα υπηρεσία μεριμνά για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που τυχόν διαπιστώθηκαν σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 159 περί «Ακαταλληλότητας Υλικών – Ελαττωμάτων – Παράλειψης Συντήρησης» . Μετά την αποκατάσταση των ελαττωμάτων η διευθύνουσα υπηρεσία ενημερώνει την προϊσταμένη αρχή, προκειμένου να συνεχισθεί η ανασταλείσα διαδικασία έγκρισης του πρωτοκόλλου. Ουδεμία άλλη εκκρεμότητα του έργου ή οικονομικές απαιτήσεις του αναδόχου αποτελούν λόγο για την αναστολή της προθεσμίας παραλαβής. 8. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν ανάλογη εφαρμογή και στις περιπτώσεις παραλαβής τμημάτων έργων που περατώθηκαν και μπορεί να έχουν αυτοτελή χρήση, όπου αυτό προβλέπεται από τη σύμβαση, καθώς επίσης και σε όλες τις περιπτώσεις που μια εργολαβία δεν συνεχίζεται, όπως στις περιπτώσεις διάλυσης και έκπτωσης. 9. Μετά από την οριστική παραλαβή του έργου ο ανάδοχος ευθύνεται κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα περί κρυφών ελαττωμάτων (άρθρο 692). Σε περιπτώσεις ειδικών έργων, με τα συμβατικά τεύχη μπορεί να ορίζονται πρόσθετες ευθύνες ή υποχρεώσεις του αναδόχου και μετά την παραλαβή. 10. Οι διατάξεις της παρ. 9 του παρόντος και της παρ. 3 του άρθρου 178 περί «Προδιαγραφών και Κανονισμών Εργων» εφαρμόζονται είτε η παραλαβή διενεργηθεί πραγματικά είτε συντελεστεί αυτοδίκαια. 11. Η συντέλεση της παραλαβής αποτελεί την αφετηρία της παραγραφής των απαιτήσεων του αναδόχου από την εργολαβική σύμβαση, παρεκτός αν τούτες έχουν ήδη παραγραφεί, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος.	

12. Αν η παραλαβή συντελεστεί αυτοδίκαια και διαπιστωθούν εκ των υστέρων διαφορές στις ποσότητες των εργασιών που εκτελέσθηκαν, ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να επιστρέφει το εργολαβικό αντάλλαγμα που έχει καταβληθεί για τις εργασίες αυτές. 13. Απαραίτητα στοιχεία για την παραλαβή κάθε δημόσιου έργου είναι ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.), το Σχέδιο Ασφαλείας και Υγείας (Σ.Α.Υ.), το Μητρώο Έργου και τα σχέδια «ως κατασκευάσθει» του έργου. 14. Ο ανάδοχος συντάσσει φάκελο προεκτίμησης της δαπάνης τακτικής συντήρησης και λειτουργίας, με βάση το μητρώο του έργου και εγχειρίδια λειτουργίας και συντήρησης, που αφορούν σε φθορές λόγω συνήθους χρήσης του έργου. Επίσης ο ανάδοχος υποχρεούται να παραδώσει ψηφιακό αρχείο στο οποίο περιέχονται φωτογραφικές αποτυπώσεις όλων των σταδίων του έργου και ιδίως των εκτελεσθεισών αφανών εργασιών. Αν ο ανάδοχος δεν προσκομίζει τα ανωτέρω έγγραφα, δύναται να καταπίπτει σε βάρος του το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης.»	
Άρθρο 82 **Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών – Αντικατάσταση άρθρου 174 ν. 4412/2016** Το άρθρο 174 του ν. 4412/2016 (Α’ 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 174 Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών 1α. Κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της διευθύνουσας υπηρεσίας ή της προϊσταμένης αρχής ή του κυρίου του έργου, που προσβάλλουν για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, χωρεί ένσταση. Η ένσταση απευθύνεται στο κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις	**Άρθρο 174 Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών** 1. Κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της διευθύνουσας υπηρεσίας, που προσβάλλουν για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, χωρεί ένσταση. Η ένσταση απευθύνεται στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών ή στο κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο, και ασκείται με επίδοση σε αυτούς με δικαστικό επιμελητή μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης, εκτός αν σε ειδικές περιπτώσεις ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα τίτλο Ι, κοινοποιείται δε εντός της ανωτέρω προθεσμίας και στην υπηρεσία που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη πράξη. Η ανωτέρω κοινοποίηση δύναται να

κείμενες διατάξεις, αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο, και ασκείται είτε με επίδοση με δικαστικό επιμελητή είτε με ηλεκτρονική αποστολή σύμφωνα με τα άρθρα 15, 19, 29 και 50 του ν. 4727/2020 (Α' 184), Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις, στη διευθύνουσα υπηρεσία ή προϊσταμένη αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη ή στο αποφαινόμενο όργανο, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης. Η παράλειψη της ως άνω επίδοσης ή ηλεκτρονικής αποστολής, καθιστά την ένσταση απαράδεκτη. 1β. Ένσταση ασκείται επίσης και κατά πράξεων της προϊσταμένης αρχής ή του κυρίου του έργου, εφόσον με τις πράξεις αυτές προκαλείται διαφωνία για πρώτη φορά. Στην περίπτωση αυτή η προθεσμία για την άσκηση της ένστασης αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης ή της πράξης στον ανάδοχο. 2. Η διευθύνουσα υπηρεσία ή η προϊσταμένη αρχή οφείλουν, κατά την έκδοση των πράξεων ή αποφάσεών τους, να μνημονεύουν τη δυνατότητα άσκησης ένστασης, την ανατρεπτική προθεσμία για την άσκησή της, το αποφαινόμενο όργανο, καθώς και τις συνέπειες από τη μη άσκησή της, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 175, περί «Δικαστικής Επίλυσης Διαφορών». 3. Με την ένσταση εξετάζονται τόσο η νομιμότητα της πράξης ή παράλειψης όσο και η ουσία της υπόθεσης. Το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο υποχρεούται να εκδώσει και κοινοποιήσει την απόφασή του μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την άσκηση της ένστασης, μετά από αιτιολογημένη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου.	διενεργηθεί και με ταχυδρομική αποστολή επί αποδείξει. Ένσταση ασκείται επίσης και κατά αποφάσεων ή πράξεων της προϊσταμένης αρχής ή του κυρίου του έργου, εφόσον με τις αποφάσεις ή πράξεις αυτές προκαλείται διαφωνία για πρώτη φορά. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η προθεσμία για την άσκηση της ένστασης αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης ή της πράξης στον ανάδοχο. Η διευθύνουσα υπηρεσία ή η προϊσταμένη αρχή οφείλουν, κατά την έκδοση των πράξεων ή αποφάσεών τους, να μνημονεύουν τη δυνατότητα άσκησης ένστασης, την ανατρεπτική προθεσμία για την άσκησή της, το αποφαινόμενο όργανο, καθώς και τις συνέπειες από τη μη άσκησή της, κατά τα προβλεπόμενα στο εδάφιο α΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 175 του παρόντος. 2. Με την ένσταση εξετάζεται τόσο η νομιμότητα της πράξης ή παράλειψης όσο και η ουσία της υπόθεσης. Ο Υπουργός ή το κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο υποχρεούται να εκδώσει και κοινοποιήσει την απόφασή του μέσα σε τρεις (3) μήνες από την κατάθεση της ένστασης, μετά από αιτιολογημένη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου. 3. Η ένσταση πρέπει να αναφέρει την πράξη ή την παράλειψη, κατά της οποίας στρέφεται, σύντομο ιστορικό της σύμβασης και της διαφωνίας, τους λόγους, στους οποίους στηρίζει τις απόψεις του αυτός που υποβάλλει την ένσταση και ορισμένα αιτήματα. 4. Η ένσταση συνοδεύεται από αντίγραφο της προσβαλλόμενης πράξης, εφόσον αυτή έχει κοινοποιηθεί. 5. Η διευθύνουσα υπηρεσία ή η προϊσταμένη αρχή, κατά περίπτωση, υποχρεούνται μέσα σε είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες από την άσκηση της ένστασης να διαβιβάσουν στο Τεχνικό Συμβούλιο τις απόψεις τους επί αυτής και το φάκελο της υπόθεσης, ο οποίος περιλαμβάνει τα συμβατικά τεύχη ή αντίγραφά τους. Η παράλειψη αυτή αποτελεί πειθαρχική παράβαση και επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 141. Τα συμβατικά τεύχη μπορεί να τα προσκομίσει και αυτός που υποβάλλει την ένσταση. 6. Ένσταση μπορεί να ασκήσει και ο κύριος του

4. Η ένσταση πρέπει να αναφέρει την πράξη ή την παράλειψη, κατά της οποίας στρέφεται, σύντομο ιστορικό της σύμβασης και της διαφωνίας, τους λόγους, στους οποίους στηρίζει τις απόψεις του αυτός που υποβάλλει την ένσταση και ορισμένα αιτήματα. Η ένσταση συνοδεύεται από αντίγραφο της προσβαλλόμενης πράξης, εφόσον αυτή έχει κοινοποιηθεί. 5. Η διευθύνουσα υπηρεσία ή η προϊσταμένη αρχή, κατά περίπτωση, υποχρεούνται μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την άσκηση της ένστασης να διαβιβάσουν στο αρμόδιο τεχνικό συμβούλιο τις απόψεις τους επί αυτής και τον φάκελο της υπόθεσης, ο οποίος περιλαμβάνει τα συμβατικά τεύχη ή αντίγραφά τους. Η παράλειψη αυτή αποτελεί πειθαρχική παράβαση και επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 141 περί «Πειθαρχικών Ευθυνών Διοικητικών Οργάνων». Τα συμβατικά τεύχη μπορεί να τα προσκομίσει και αυτός που υποβάλλει την ένσταση. 6. Ένσταση μπορεί να ασκήσει και ο κύριος του έργου, εφόσον δεν είναι το Δημόσιο και η προϊσταμένη αρχή δεν ανήκει στον κύριο του έργου. 7. Η παράλειψη υποβολής απόψεων της παρ. 5 δεν δημιουργεί τεκμήριο αποδοχής των λόγων που προβάλλονται με την ένσταση, τους οποίους μπορεί ο ενδιαφερόμενος να αποκρούσει για πρώτη φορά στο Δικαστήριο. 8. Προκειμένου να συζητηθεί η ένσταση στο τεχνικό συμβούλιο, η γραμματεία του συμβουλίου καλεί σύμφωνα με το άρθρο 143 περί «Κοινοποιήσεων Αναδόχου» τον ανάδοχο να παραστεί, σε ορισμένη ημέρα και ώρα και πάντως όχι νωρίτερα από πέντε (5) ημέρες από την κοινοποίηση της πρόσκλησης, αυτοπροσώπως ή με νόμιμα εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο στη συνεδρίαση του συμβουλίου, για να υποστηρίξει τις απόψεις του και να δώσει κάθε σχετική πληροφορία ή διευκρίνιση που θα ζητηθεί από τα μέλη του Συμβουλίου. Αντίγραφο της	έργου, εφόσον δεν είναι το Δημόσιο και η προϊσταμένη αρχή δεν ανήκει στον κύριο του έργου. Αν η αρμοδιότητα για την απόφαση επί ενστάσεων ασκείται από όργανο του κυρίου του έργου, επί ενστάσεων του προηγούμενου εδαφίου αποφασίζει ο Υπουργός που εποπτεύει τον κύριο του έργου και αν δεν υφίσταται εποπτεία, ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών. 7. Αν το Δημόσιο δεν είναι ο κύριος του έργου, αντίγραφο της ένστασης επιδίδεται στον αντισυμβαλλόμενο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την άσκησή της. Ο αντισυμβαλλόμενος μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών μπορεί να υποβάλει στο αποφαινόμενο επί της ένστασης όργανο τις αντιρρήσεις του. Η παράλειψη υποβολής αντιρρήσεων δεν δημιουργεί τεκμήριο αποδοχής των λόγων που προβάλλονται με την ένσταση, τους οποίους μπορεί ο ενδιαφερόμενος να αποκρούσει για πρώτη φορά στο Δικαστήριο. 8. Στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου, αυτός που υπέβαλε την ένσταση υποχρεούται να υποβάλει στο αποφαινόμενο επί της ένστασης όργανο επικυρωμένο αντίγραφο του αποδεικτικού εμπρόθεσμης επίδοσης της ένστασής του στον αντισυμβαλλόμενο. Η υποβολή του εν λόγω αντιγράφου γίνεται μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επίδοση της ένστασης στον αντισυμβαλλόμενο. Οι ενστάσεις στην περίπτωση αυτή δεν εισάγονται για συζήτηση στο αρμόδιο Τεχνικό Συμβούλιο πριν περάσει η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου για υποβολή αντιρρήσεων. Οι αντιρρήσεις συζητούνται μαζί με την ένσταση, με τις οποίες συζητούνται και εξετάζονται και οι τυχόν αντίθετες για το ίδιο θέμα ενστάσεις. Αν υποβληθούν αντίθετες ενστάσεις, όταν αρμόδιος να αποφασίσει επί ένστασης του κυρίου του έργου είναι ο Υπουργός που εποπτεύει τον κύριο του έργου και αν δεν υφίσταται εποπτεία ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών, σύμφωνα με την παράγραφο 6, η αρμοδιότητα του Υπουργού επεκτείνεται και στη συνεξεταζόμενη αντίθετη ένσταση του αναδόχου, έστω και αν αρμόδιο να αποφασίσει για την τελευταία αυτή ένσταση είναι όργανο του κυρίου του έργου. 9. Προκειμένου να συζητηθεί η ένσταση στο

ένστασης διαβιβάζεται και στα μέλη του συμβουλίου έως πέντε (5) ημέρες πριν από τη συζήτησή της. Κατά τη συζήτηση καλείται και ο κύριος του έργου που υποβάλλει ένσταση. 9. Αν ο ανάδοχος, μολονότι κλήθηκε, δεν παρέστη ο ίδιος ή με αντιπρόσωπό του, γίνεται σχετική μνεία στα πρακτικά του συμβουλίου και το συμβούλιο προχωρεί στην εξέταση της ένστασης και χωρίς την παρουσία του. Τα ίδια εφαρμόζονται και όταν κληθεί και δεν παραστεί ο κύριος του έργου, ο οποίος άσκησε ένσταση. 10. Η εξέταση της ένστασης αρχίζει με την προφορική ανάπτυξη της έγγραφης εισήγησης της αρμόδιας υπηρεσίας προς το συμβούλιο. Η εισήγηση ερευνά πρώτα το εμπρόθεσμο της ένστασης και το παραδεκτό των επιδόσεων αυτής. Στη συνέχεια εξετάζει την ουσιαστική βασιμότητα της ένστασης, ανάλογα με τους περιεχόμενους σε αυτή λόγους και τα προβαλλόμενα σχετικά αιτήματα. Αν η ένσταση έχει οικονομικό αντικείμενο, η εισήγηση περιλαμβάνει εκτίμηση αυτού. Την προφορική ανάπτυξη της εισήγησης ακολουθεί συζήτηση για την πλήρη ενημέρωση των μελών του συμβουλίου στην υπόθεση. Κατά τη συζήτηση στο Συμβούλιο παρίσταται υποχρεωτικά, χωρίς δικαίωμα ψήφου, εξουσιοδοτημένος προς τούτο εκπρόσωπος της Προϊσταμένης Αρχής, ο οποίος διατυπώνει προφορικά τις απόψεις του προς το Συμβούλιο, υποβάλλοντας και σχετικό έγγραφο απόψεων. Στη συνέχεια καλείται να ακουσθεί αυτός που άσκησε την ένσταση. Ο πρόεδρος του συμβουλίου ορίζει τη σειρά ακρόασης ή και την ενδεχόμενη ταυτόχρονη ακρόαση. Όταν οι ενδιαφερόμενοι αποχωρήσουν, συνεχίζεται η συζήτηση από το συμβούλιο, το οποίο, μετά το τέλος της συζήτησης, γνωμοδοτεί αιτιολογημένα, το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών, για την υπόθεση. 11. Αν η ένσταση απορριφθεί εν όλω ή εν μέρει ή αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία της παρ. 2, αυτός που	Τεχνικό Συμβούλιο, η αρμόδια για την εισήγηση υπηρεσία, σε συνεννόηση με τη Γραμματεία του Συμβουλίου καλεί με έγγραφη πρόσκλησή της τον ανάδοχο να παραστεί, σε ορισμένη ημέρα και ώρα και πάντως όχι νωρίτερα από δέκα (10) ημέρες από την επίδοση της πρόσκλησης, αυτοπροσώπως ή με νόμιμα εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο στη συνεδρίαση του Συμβουλίου, για να υποστηρίξει τις απόψεις του και να δώσει κάθε σχετική πληροφορία ή διευκρίνιση που θα ζητηθεί από τα μέλη του Συμβουλίου. Η πρόσκληση επιδίδεται με απόδειξη στον ανάδοχο ή τον αντίκλητό του, με δημόσιο όργανο ή με τηλεομοιοτυπία (FAX). Αντίγραφο της ένστασης διαβιβάζεται και στα μέλη του Συμβουλίου έως πέντε (5) ημέρες πριν από τη συζήτησή της. Κατά τη συζήτηση καλείται και ο κύριος του έργου που υποβάλλει ένσταση ή αντιρρήσεις κατ' αυτής. 10. Αν ο ανάδοχος, μολονότι κλήθηκε, δεν παρέστη ο ίδιος ή με αντιπρόσωπό του, γίνεται σχετική μνεία στα πρακτικά του Συμβουλίου και το Συμβούλιο προχωρεί στην εξέταση της ένστασης και χωρίς την παρουσία του. Τα ίδια εφαρμόζονται και όταν κληθεί και δεν παραστεί ο κύριος του έργου, ο οποίος άσκησε ένσταση ή αντιρρήσεις. 11. Η εξέταση της ένστασης αρχίζει με την προφορική ανάπτυξη της έγγραφης εισήγησης της αρμόδιας υπηρεσίας προς το Συμβούλιο. Η εισήγηση ερευνά πρώτα το εμπρόθεσμο της ένστασης, της επίδοσης αυτής στον αντισυμβαλλόμενο, στις περιπτώσεις που απαιτείται τέτοια επίδοση, καθώς και των αντιρρήσεων του αντισυμβαλλομένου, αν έχουν υποβληθεί αντιρρήσεις. Στη συνέχεια εξετάζει την ουσιαστική βασιμότητα της ένστασης, ανάλογα με τους περιεχόμενους σε αυτή λόγους και τα προβαλλόμενα σχετικά αιτήματα. Αν η ένσταση έχει οικονομικό αντικείμενο, η εισήγηση περιλαμβάνει εκτίμηση αυτού. Την προφορική ανάπτυξη της εισήγησης ακολουθεί συζήτηση για την πλήρη ενημέρωση των μελών του Συμβουλίου στην υπόθεση. Στη συνέχεια καλείται να ακουσθεί αυτός που άσκησε την ένσταση και αυτός που τυχόν υπέβαλε αντιρρήσεις. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου ορίζει τη σειρά ακρόασης ή και την ενδεχόμενη ταυτόχρονη ακρόαση. Όταν οι ενδιαφερόμενοι αποχωρήσουν, συνεχίζεται η

υπέβαλε την ένσταση μπορεί να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 175. Η έκδοση ή κοινοποίηση απόφασης επί της ένστασης, μετά την πάροδο της προθεσμίας της παρ. 2, δεν μεταθέτει την έναρξη της προθεσμίας για άσκηση προσφυγής. 12. Ειδικά επί των ενστάσεων, οι οποίες αφορούν έργα, τα οποία εκτελούνται από τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τους συνδέσμους τους και τα νομικά τους πρόσωπα, δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και τις επιχειρήσεις τους, με προϋπολογισμό κατώτερο του εκάστοτε ισχύοντος ορίου εφαρμογής των Οδηγιών της Ε.Ε., αποφασίζει ο αρμόδιος συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατόπιν γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου της οικείας Περιφέρειας και μετά την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., ο Επόπτης Ο.Τ.Α.. 13. Στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών παράλληλα με το Συμβούλιο Δημόσιων Έργων του άρθρου 5 της υπ' αρ. 80855/5439/92 κοινής απόφασης των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β' 573), συγκροτείται Τεχνικό συμβούλιο Δημόσιων Έργων και Μελετών Εποπτευομένων Νομικών Προσώπων, που γνωμοδοτεί στις περιπτώσεις έργων και μελετών των εποπτευομένων από το Υπουργείο νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, όταν στα πρόσωπα αυτά δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο. 14. Ειδικά επί των ενστάσεων, οι οποίες αφορούν έργα και μελέτες των εποπτευομένων από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, στα οποία δεν υφίσταται Τεχνικό Συμβούλιο, γνωμοδοτεί το προβλεπόμενο από το άρθρο 89 του π.δ. 123/2017 (Α' 151) περί «Οργανισμού του Υπουργείου Υποδομών και	συζήτηση από το συμβούλιο, το οποίο μετά το τέλος της συζήτησης γνωμοδοτεί αιτιολογημένα, το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών, για την υπόθεση. 12. Αν η ένσταση απορριφθεί εν όλω ή εν μέρει ή αν παρέλθει άπρακτη η τρίμηνη προθεσμία της παραγράφου 2, αυτός που υπέβαλε την ένσταση μπορεί να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 175. Η έκδοση ή κοινοποίηση απόφασης επί της ένστασης, μετά την πάροδο του τριμήνου, δεν μεταθέτει την έναρξη της προθεσμίας για άσκηση προσφυγής. Αν τα κατά περίπτωση αρμόδια υπηρεσιακά όργανα δεν προσκομίσουν μέχρι το δεύτερο δεκαήμερο του τρίτου μήνα το σχέδιο απόφασης επί της ένστασης στον Υπουργό ή το κατά περίπτωση αποφαινόμενο όργανο, επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 141. 13. Αν η ένσταση είναι εμπρόθεσμη, ο Υπουργός ή το κατά περίπτωση αποφαινόμενο όργανο μπορεί να εκδώσει και να κοινοποιήσει την απόφασή του και μετά την πάροδο της προθεσμίας της παραγράφου 2, αλλά οπωσδήποτε όχι πέραν του έτους από τη λήξη αυτής, εφόσον δεν έχει λήξει η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα σχετική προσφυγή και δεν έχει χωρήσει συζήτηση αυτής στο Δικαστήριο. Η απόφαση του Υπουργού ή του κατά περίπτωση αποφαινομένου οργάνου που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο βοήθημα και είναι εκτελεστή μόνο αν την αποδέχεται αυτός που υπέβαλε την ένσταση και παραιτηθεί από το δικαίωμα άσκησης προσφυγής και από τυχόν ασκηθείσα προσφυγή του. Η αποδοχή μπορεί να γίνει σε ανατρεπτική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση στον ανάδοχο της σχετικής απόφασης. Σε κάθε περίπτωση κατισχύει η τυχόν εκδοθείσα απόφαση του Δικαστηρίου. 14. Όπου στο άρθρο αυτό αναφέρεται ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών, νοούνται και οι άλλες αρχές, οι οποίες αποφασίζουν επί ενστάσεων, με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 6. 15. Οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προθεσμίες

Μεταφορών», Τεχνικό Συμβούλιο Δημόσιων Έργων και Μελετών Εποπτευόμενων Νομικών Προσώπων. 15. Οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προθεσμίες που τάσσονται στα όργανα του εργοδότη και της διοίκησης, αναστέλλονται κατά τον μήνα Αύγουστο. 16. Για την επιτάχυνση της εξέτασης των υποβαλλομένων ενστάσεων και των λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας του Τεχνικού Συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, δύναται στο Τεχνικό Συμβούλιο του Υπουργείου να συσταθούν τμήματα, που είναι αυτοτελή και ισόβαθμα μεταξύ τους. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η αρμοδιότητα των τμημάτων. Η σύνθεση των τμημάτων είναι αυτή που προβλέπεται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί συγκρότησης και σύνθεσης του τεχνικού συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Η παραπομπή των θεμάτων προς γνωμοδότηση στα τμήματα του τεχνικού συμβουλίου, ανάλογα με την αρμοδιότητά τους, γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Υποδομών. 17. Σε περιπτώσεις άσκησης ένστασης κατά απόφασης της διευθύνουσας υπηρεσίας που κηρύσσει έκπτωτο τον ανάδοχο κατ' άρθρο 160 περί «Έκπτωσης του Αναδόχου» , η έκπτωση δεν οριστικοποιείται πριν την έκδοση απόφασης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Ο προσδιορισμός της συζήτησης της ένστασης στο αρμόδιο τεχνικό συμβούλιο διενεργείται κατά προτίμηση και εντός τριών (3) μηνών από την άσκησή της. Για τη συζήτηση στο τεχνικό συμβούλιο η διευθύνουσα υπηρεσία υποχρεούται να υποβάλλει εισήγηση εντός τριάντα (30) ημερών από την άσκηση της ένστασης. Παράλειψη υποβολής της εισήγησης δεν κωλύει τη συζήτηση στο τεχνικό συμβούλιο, εφόσον ο ενιστάμενος	που τάσσονται στα όργανα του εργοδότη και της διοίκησης, αναστέλλονται κατά το μήνα Αύγουστο.

υποβάλει εντός πρόσθετης προθεσμίας τριάντα (30) ημερών, τα αναγκαία έγγραφα για τη συζήτηση της ένστασης, ιδίως δε τα εγκεκριμένα συμβατικά τεύχη και την απόφαση έκπτωσης. Εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την έκδοση της γνωμοδότησης του τεχνικού συμβουλίου, το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο εκδίδει απόφαση επί της ένστασης. Παράλειψη εκδόσεως απόφασης εντός της άνω προθεσμίας τεκμαίρεται ως σιωπηρή αποδοχή της οικείας γνωμοδοτήσεως του τεχνικού συμβουλίου.»	
Άρθρο 83 **Διαιτητική επίλυση διαφορών – Τροποποίηση παρ. 1, 2 και 5 και προσθήκη παρ. 6, 7, 8 και 9 στο άρθρο 176 ν. 4412/2016** Οι παρ. 1, 2 και 5 του άρθρου 176 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται, προστίθενται παρ. 6, 7, 8 και 9 και το άρθρο 176 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 176 Διαιτητική επίλυση διαφορών 1. Στα έγγραφα της σύμβασης, για έργα προϋπολογισμού ανώτερου των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ και για μελέτες και τεχνικές και λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες προϋπολογισμού ανώτερου του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, μπορεί να εγκριθεί και να περιληφθεί ρήτρα περί διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή, την ερμηνεία ή το κύρος της σύμβασης. Για έργα κατώτερου προϋπολογισμού, απαιτείται για τη συμπερίληψη αντίστοιχης ρήτρας η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. 2. Η κατά την παρ. 1 διαιτητική επίλυση της διαφοράς διέπεται από τις διατάξεις που εκάστοτε ισχύουν για τις διαιτησίες του δημοσίου. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις αυτές, με τη σύμβαση καθορίζονται οι κανόνες που διέπουν τον ορισμό των διαιτητών, οι	**Άρθρο 176 Διαιτητική επίλυση διαφορών** 1. Στα έγγραφα της σύμβασης, έπειτα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, μπορεί να εγκριθεί και περιληφθεί ρήτρα περί διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή, την ερμηνεία ή το κύρος της Σύμβασης. 2. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις που εκάστοτε ισχύουν για τις διαιτησίες του Δημοσίου και έπειτα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, με τη Σύμβαση καθορίζονται κανόνες που διέπουν τον ορισμό των διαιτητών, οι εφαρμοστέοι κανόνες διαιτησίας, η έδρα του διαιτητικού δικαστηρίου (ή οργάνου), οι αμοιβές των διαιτητών (εφόσον δεν ορίζονται από τους εφαρμοστέους κανόνες διαιτησίας), η γλώσσα στην οποία θα διεξαχθεί η διαιτησία και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 3. Η διαιτητική απόφαση φέρει πλήρη, ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, είναι οριστική και αμετάκλητη και δεν υπόκειται σε κανένα τακτικό ή έκτακτο ένδικο μέσο, πλην της αγωγής ακύρωσης διαιτητικής απόφασης, σύμφωνα με τα άρθρα 897 έως 900 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, αποτελεί τίτλο εκτελεστό χωρίς να χρειάζεται να κηρυχθεί αυτό από τα τακτικά Δικαστήρια, και τα αντίδικα μέρη δεσμεύονται να συμμορφωθούν αμέσως με τους όρους της. 4. Η διεξαγωγή της διαιτησίας υπόκειται στον «Κανονισμό Διαφάνειας στις δυνάμει Συνθήκης Διαιτησίες Επενδυτών–Κρατών» (Rules on Transparency in Treaty based Investor-State Arbitration) της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό

εφαρμοστέοι κανόνες διαιτησίας, η έδρα του διαιτητικού δικαστηρίου (ή οργάνου), οι αμοιβές των διαιτητών (εφόσον δεν ορίζονται από τους εφαρμοστέους κανόνες διαιτησίας), η γλώσσα στην οποία θα διεξαχθεί η διαιτησία και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 3. Η διαιτητική απόφαση φέρει πλήρη, ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, είναι οριστική και αμετάκλητη και δεν υπόκειται σε κανένα τακτικό ή έκτακτο ένδικο μέσο, πλην της αγωγής ακύρωσης διαιτητικής απόφασης, σύμφωνα με τα άρθρα 897 έως 900 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, αποτελεί τίτλο εκτελεστό χωρίς να χρειάζεται να κηρυχθεί αυτό από τα τακτικά Δικαστήρια, και τα αντίδικα μέρη δεσμεύονται να συμμορφωθούν αμέσως με τους όρους της. 4. Η διεξαγωγή της διαιτησίας υπόκειται στον «Κανονισμό Διαφάνειας στις δυνάμει Συνθήκης Διαιτησίες Επενδυτών-Κρατών» (Rules on Transparency in Treaty based Investor-State Arbitration) της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο (UNCITRAL), οι διατάξεις του οποίου κατισχύουν των εφαρμοστέων κανόνων διαιτησίας που καθορίζονται, σύμφωνα με την παρ. 3. 5. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 8 του «Κανονισμού Διαφάνειας στις δυνάμει Συνθήκης Διαιτησίες Επενδυτών-Κρατών» της παρ. 4, με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Δικαιοσύνης, καθορίζεται η αποθετήρια αρχή για τη δημοσίευση των πληροφοριών που προβλέπονται στους εν λόγω κανόνες και κάθε λεπτομέρεια αναφορικά με την τήρηση των πληροφοριών αυτών και την πρόσβαση σ' αυτές. 6. Με συμφωνία των συμβαλλομένων, έπειτα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, η επίλυση διαφορών από σύμβαση που έχει υπογραφεί χωρίς να συμπεριληφθεί σε αυτήν ρήτρα διαιτησίας κατά την παρ. 1, μπορεί να υπάγεται στις διατάξεις περί διαιτησίας.	Δίκαιο (UNCITRAL), οι διατάξεις του οποίου κατισχύουν των εφαρμοστέων κανόνων διαιτησίας που καθορίζονται, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. 5. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 8 του Κανονισμού της παρ. 4, με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθορίζεται η αποθετήρια αρχή για τη δημοσίευση των πληροφοριών που προβλέπονται στους εν λόγω κανόνες και κάθε λεπτομέρεια αναφορικά με την τήρηση των πληροφοριών αυτών και την πρόσβαση σ' αυτές.

7. Στα συμβατικά τεύχη που έχει περιληφθεί ρήτρα περί διαιτητικής επίλυσης, δύναται να προβλέπεται στάδιο συμβιβαστικής επίλυσης κάθε διαφοράς, που προηγείται της προσφυγής στη διαιτησία της παραγράφου 1. Για την συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς συγκροτείται Συμβούλιο Επίλυσης Διαφορών (ΣΕΔ), το οποίο θα αποτελείται από 1 έως 3 μέλη, μη συνδεόμενα με οιαδήποτε έννομη σχέση με τα μέρη, τα οποία θα ορισθούν από τα μέρη εντός τριάντα (30) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης. Σε περίπτωση διαφωνίας ως προς τον ορισμό των μελών, κάθε μέρος ορίζει από ένα και το τρίτο μέλος ορίζεται με απόφαση του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος. Η αμοιβή κάθε μέλους του ΣΕΔ καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 18 ν. 4640/2019 (Α' 190) περί «Αμοιβής Διαμεσολαβητή». 8. Η οποιαδήποτε διαφορά εισάγεται με πρωτοβουλία οιουδήποτε μέρους στο ΣΕΔ , το οποίο εκδίδει μη δεσμευτική απόφαση, εντός τριάντα (30) ημερών από την εισαγωγή της διαφοράς. Εντός δεκαπέντε (15) ημερών από της εκδόσεως της απόφασης του ΣΕΔ τα μέρη δηλώνουν εγγράφως αν αποδέχονται την εκδοθείσα απόφαση. Αποδοχή της απόφασης από τα μέρη επιλύει την σχετική διαφορά. 9. Με συμφωνία των συμβαλλομένων, η επίλυση διαφορών από σύμβαση που έχει υπογραφεί χωρίς να συμπεριληφθεί σε αυτήν ρήτρα συμβιβαστικής επίλυσης κατά την παρ. 7, μπορεί να υπάγεται στις διατάξεις αυτής.»	
Άρθρο 84 **Διοίκηση σύμβασης μελέτης - παροχής τεχνικών υπηρεσιών, έλεγχος, επίβλεψη και παρακολούθηση – Αντικατάσταση άρθρου 183 ν. 4412/2016**	**Άρθρο 183 Διοίκηση σύμβασης μελέτης - παροχής τεχνικών υπηρεσιών** 1. Η διοίκηση της σύμβασης, η παρακολούθηση και ο έλεγχός της ασκούνται από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία του εργοδότη (Διευθύνουσα Υπηρεσία) και αποσκοπούν στην πιστή εκπλήρωση των όρων της σύμβασης από τον ανάδοχο και στην εκπόνηση της μελέτης ή στην παροχή υπηρεσιών, κατά τους κανόνες της τέχνης και

Το άρθρο 183 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 183 Διοίκηση σύμβασης μελέτης - παροχής τεχνικών υπηρεσιών έλεγχος, επίβλεψη και παρακολούθηση– Εξουσιοδοτικές διατάξεις 1. Η διοίκηση της σύμβασης και ο έλεγχός της ασκούνται από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία του εργοδότη (διευθύνουσα υπηρεσία) και αποσκοπούν στην πιστή εκπλήρωση των όρων της σύμβασης από τον ανάδοχο και στην εκπόνηση της μελέτης ή στην παροχή υπηρεσιών, κατά τους κανόνες της τέχνης και της επιστήμης. Η επίβλεψη της εκτέλεσης της σύμβασης δεν αίρει, ούτε μειώνει τις νόμιμες και συμβατικές ευθύνες του αναδόχου. 2. Η διευθύνουσα υπηρεσία ορίζει ως επιβλέποντες έναν ή περισσότερους υπαλλήλους της, κατόχους τίτλου σπουδών ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος του πανεπιστημιακού τομέα, που έχουν την τεχνική δυνατότητα να επιβλέψουν τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τη στελέχωση, τις ανάγκες της και τις εν γένει δυσχέρειες της επίβλεψης. Κατ` εξαίρεση και εφόσον δεν υφίσταται επαρκές προσωπικό, καθήκοντα επιβλέποντα μπορεί να ασκήσει και ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας. Αν ορισθεί ομάδα επιβλεπόντων για την επίβλεψη σύνθετης μελέτης, υποχρεωτικά ορίζεται ένας εξ αυτών συντονιστής. 3. Η επίβλεψη των προηγούμενων παραγράφων δύναται να ασκηθεί, εφ' όσον προβλέπεται στην διακήρυξη, από πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα επίβλεψης (ΙΦΕ). Ο ΙΦΕ είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων, ο οποίος είναι εγγεγραμμένος στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019 (Α΄112) περί «Μητρώα συντελεστών παραγωγής δημόσιων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.Τ.Ε) και διαθέτει τις εξειδικευμένες γνώσεις που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και επίβλεψη της μελέτης.	της επιστήμης. Η επίβλεψη της εκτέλεσης της σύμβασης δεν αίρει, ούτε μειώνει τις νόμιμες και συμβατικές ευθύνες του αναδόχου. 2. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία ορίζει ως επιβλέποντες έναν ή περισσότερους υπαλλήλους της, κατόχους τίτλου σπουδών ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος του πανεπιστημιακού τομέα, που έχουν την τεχνική δυνατότητα να επιβλέψουν τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τη στελέχωση, τις ανάγκες της και τις εν γένει δυσχέρειες της επίβλεψης. Κατ` εξαίρεση και εφόσον δεν υφίσταται επαρκές προσωπικό, καθήκοντα επιβλέποντα μπορεί να ασκήσει και ο Προϊστάμενος της Δ.Υ.. Αν ορισθεί ομάδα επιβλεπόντων για την επίβλεψη σύνθετης μελέτης, υποχρεωτικά ορίζεται ένας εξ αυτών συντονιστής. 3. Καθήκοντα και αρμοδιότητες των επιβλεπόντων είναι ιδίως: α) Η διαρκής παρακολούθηση της σύμβασης, η χορήγηση οδηγιών προς τον ανάδοχο για την έντεχνη και εμπρόθεσμη εκπλήρωση των υποχρεώσεών του και η μέριμνα για τη συμμόρφωση του αναδόχου με τις συμβατικές του υποχρεώσεις. β) Η διαδικασία ελέγχου, έγκρισης και παραλαβής της σύμβασης, ο έλεγχος και θεώρηση των λογαριασμών, η σύνταξη και ο έλεγχος των Συγκριτικών Πινάκων, η σύνταξη βεβαίωσης περαίωσης των εργασιών της σύμβασης και η εισήγηση στα αιτήματα του αναδόχου για την αλλαγή συμβατικών όρων, χορήγηση παρατάσεων, καταβολή αποζημίωσης είτε λόγω υπερημερίας εργοδότη είτε για άλλη αιτία. γ) Η τήρηση και επικαιροποίηση του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης, στον οποίο εμπεριέχονται ιδίως: το χρονοδιάγραμμα, οι παρατάσεις προθεσμιών, οι εκθέσεις προόδου, οι λογαριασμοί, η αλληλογραφία με τον ανάδοχο, οι εγκρίσεις κάθε ενδιάμεσου σταδίου της μελέτης, η βεβαίωση περαίωσης εργασιών, η οριστική παραλαβή της σύμβασης. δ) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να εξειδικεύονται τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των υπαλλήλων που ασκούν την επίβλεψη των μελετών και των έργων.

Κάθε υποψήφιος ανάδοχος υποχρεούται να δηλώνει με την προσφορά του τον ΙΦΕ, στον οποίο θα ανατεθεί η επίβλεψη της μελέτης, εφόσον αυτή κατακυρωθεί στον ίδιο. Αμέσως μετά την κατακύρωση της μελέτης και την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο η Προϊσταμένη Αρχή τον καλεί να υπογράψει την προβλεπόμενη σύμβαση με τον ΙΦΕ. Η Προϊσταμένη Αρχή όμως κατά το ως άνω στάδιο δύναται αιτιολογημένα να αρνηθεί τον ορισμό του προτεινόμενου φορέα επίβλεψης και να τάξει προθεσμία όχι μικρότερη των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερη των τριάντα (30) ημερών στον ανάδοχο, για να προτείνει νέο πιστοποιημένο ΙΦΕ. Το σχέδιο σύμβασης μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ κοινοποιείται στο σύνολό του μαζί με τα πάσης φύσεως παραρτήματά του από τον ανάδοχο στην διευθύνουσα υπηρεσία. Η διευθύνουσα υπηρεσία ελέγχει εντός τριών (3) ημερών από την ως άνω κοινοποίηση, εάν το σχέδιο σύμβασης έχει το προβλεπόμενο περιεχόμενο, και, εφόσον δεν έχει αντιρρήσεις, ειδοποιεί τον ανάδοχο ότι μπορεί να προσχωρήσει στην υπογραφή της σύμβασης με τον ΙΦΕ. Εάν η σύμβαση μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ χρειάζεται διορθώσεις ή τροποποιήσεις, η διευθύνουσα υπηρεσία τάσσει προθεσμία στον ανάδοχο να συμμορφωθεί. Με την υπογραφή της σύμβασης μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ ο τελευταίος εγκαθίσταται ως επιβλέπων στη μελέτη. Εάν η διευθύνουσα υπηρεσία διαπιστώσει ότι ο ΙΦΕ έχει ουσιωδώς παραβεί τις νόμιμες ή τις συμβατικές του υποχρεώσεις, τον καλεί να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, ώστε να αρθεί η παράβαση και αποστέλλει σχετική ειδοποίηση στον ανάδοχο. Εφόσον δεν αρθεί η παράβαση, ενημερώνει την Προϊσταμένη Αρχή, η οποία μπορεί να ζητήσει από τον ανάδοχο να καταγγείλει τη σύμβασή	4. Η επίβλεψη ασκείται και στους χώρους που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της σύμβασης και ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίσει την απρόσκοπτη πρόσβαση των ασκούντων την επίβλεψη. Ο συντονιστής ή άλλος εκπρόσωπος του αναδόχου υποχρεούται, ύστερα από έγκαιρη ειδοποίηση της υπηρεσίας, να συνοδεύει τους επιβλέποντες στους χώρους εκπόνησης της μελέτης ή της παροχής της υπηρεσίας. 5. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία ενημερώνει την Προϊσταμένη Αρχή, σε τακτά χρονικά διαστήματα και κατά την κρίση της υπηρεσίας αυτής, για την πορεία εκπόνησης της μελέτης ή της παροχής της υπηρεσίας και εισηγείται για την άρση των προβλημάτων. 6. Τα ανωτέρω οριζόμενα στις παραγράφους 3 και 4 ισχύουν αναλόγως και για τον ανάδοχο παροχής υπηρεσιών συμβούλου της υπηρεσίας, εφόσον του ανατεθούν καθήκοντα επίβλεψης. Ο ανάδοχος της σύμβασης παροχής υπηρεσιών και σε περίπτωση που αυτός είναι νομικό πρόσωπο οι διοικούντες και υπάλληλοί του υπέχουν, κατά την εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων, ποινική ευθύνη δημόσιου υπαλλήλου. 7. Πειθαρχικά αδικήματα αποτελούν: α) η παράλειψη ενημέρωσης από τον επιβλέποντα τις συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, καθώς και η υπαίτια εκ μέρους του, πέραν του εύλογου χρόνου καθυστέρηση, στην ενημέρωση του προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας για την παραβίαση από τον ανάδοχο του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης της σύμβασης ή την πλημμελή εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, β) η παράλειψη κίνησης και διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκπτωσης του αναδόχου από τον Προϊστάμενο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, παρά τη συνδρομή των αναγκαίων προϋποθέσεων, η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των λογαριασμών της σύμβασης από αυτόν και η χορήγηση από αυτόν εντολών για εκτέλεση εργασιών, οι οποίες δεν προβλέπονται από την αρχική ή εγκεκριμένη συμπληρωματική σύμβαση, γ) η παράλειψη έγκαιρης έκδοσης απόφασης επί των Συγκριτικών Πινάκων και παραλαβής

του με τον ΙΦΕ και να τον αντικαταστήσει άμεσα. Η αμοιβή του ΙΦΕ βαρύνει αποκλειστικώς τον ανάδοχο, ο οποίος είναι ο μόνος υπόχρεος για την πληρωμή των αμοιβών και των λοιπών δαπανών και εξόδων του, όπως αυτά προβλέπονται στην σύμβαση μεταξύ αναδόχου και ΙΦΕ και ρυθμίζονται από το εφαρμοζόμενο τιμολόγιο, ενώ ο εργοδότης ή ο κύριος του έργου δεν έχει καμία ευθύνη για τις δαπάνες αυτές. Ο ΙΦΕ ευθύνεται έναντι του εργοδότη ακόμη και για ελαφρά αμέλεια κατά την εκτέλεση των υποχρεώσεών του και επίσης σε περίπτωση φυσικού προσώπου, ο ίδιος, και σε περίπτωση νομικού προσώπου, οι διοικούντες και υπάλληλοι του ΙΦΕ, υπέχουν, κατά την εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων, ποινική ευθύνη δημόσιου υπαλλήλου. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι λεπτομέρειες και τα ειδικότερα θέματα που συνάπτονται με τις ως άνω ρυθμίσεις και ιδίως η απαιτούμενη πιστοποίηση του ΙΦΕ με την εγγραφή του στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019, καθώς και τυχόν πρόσθετα προσόντα που πρέπει να διαθέτει και να αποδεικνύει, η διαδικασία πρότασης, ορισμού και εγκατάστασης του ΙΦΕ, η διαδικασία σύναψης της σύμβασης μεταξύ ΙΦΕ και αναδόχου και ελάχιστο περιεχόμενο αυτής, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του ΙΦΕ απέναντι στον εργοδότη, ο υπολογισμός της αμοιβής του ΙΦΕ και ο καθορισμός του τιμολογίου βάσει του οποίου αυτή θα υπολογίζεται, καθώς και ο τρόπος καταβολής της από τον ανάδοχο, οι εγγυήσεις αμεροληψίας του ΙΦΕ και τα μέτρα για την αποτροπή σύγκρουσης συμφερόντων του ΙΦΕ με τον ανάδοχο, η αντιμετώπιση τυχόν παράβασης των υποχρεώσεων και εν γένει ευθύνης του ΙΦΕ, οι λόγοι που επιτρέπουν ή επιβάλλουν την αντικατάσταση του ΙΦΕ κατά την διάρκεια εκτέλεσης της μελέτης και η διαδικασία που πρέπει να	των μελετών ή υπηρεσιών από τον Προϊστάμενο και τα όργανα της Προϊσταμένης Αρχής, η χορήγηση από αυτούς παράτασης προθεσμίας χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις και η παράλειψή τους να εκδώσουν απόφαση σε ένσταση του αναδόχου κατά απόφασης κήρυξης έκπτωσης, εντός της δίμηνης προθεσμίας της παρ. 6 του άρθρου 191. 8. Τα πειθαρχικά αδικήματα της προηγούμενης παραγράφου αποτελούν παραλείψεις οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας για τα οποία ο Υπουργός Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ή το αρμόδιο όργανο των άλλων φορέων που εκτελούν συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών είτε επιβάλλει εις βάρος των υπαιτίων, ανάλογα με τη βαρύτητά τους, την πειθαρχική ποινή του προστίμου μέχρι ποσού αντιστοίχου του μισθού των έξι (6) μηνών είτε τους παραπέμπει στο οικείο πειθαρχικό όργανο για την επιβολή των, κατά τις κείμενες διατάξεις, προβλεπόμενων κατά περίπτωση πειθαρχικών ποινών.

ακολουθήσει προς τούτο ο ανάδοχος, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που συνδέεται με την απρόσκοπτη κατά τα ως άνω οριζόμενα άσκηση επίβλεψης από ιδιωτικό φορέα. 4. Σε περίπτωση εφαρμογής των προβλέψεων της παρ. 3 η διευθύνουσα υπηρεσία δεν προβαίνει στον ορισμό επιβλεπόντων κατά τους ορισμούς της παρ. 2. . Ο ιδιωτικός φορέας επίβλεψης έχει όλα τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται από τις διατάξεις του παρόντος στην επίβλεψη, όταν τούτη ασκείται από υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας. 5. α. Η διευθύνουσα υπηρεσία, σε περίπτωση ανάθεσης της επίβλεψης σε ιδιωτικό φορέα, δικαιούται, να πραγματοποιεί, κατά την κρίση της και χωρίς να απαιτείται οιαδήποτε προηγούμενη γνωστοποίηση, επιτόπιους ελέγχους με σκοπό να διαπιστώνει την εξέλιξη αυτής, τη νόμιμη άσκηση της επίβλεψης και τη συμμόρφωση του αναδόχου με τη σύμβαση της μελέτης . β. Η διευθύνουσα υπηρεσία δύναται να εναντιώνεται στα πορίσματα και έγγραφα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, με αιτιολογημένη εισήγησή της που υποβάλλεται στην προϊσταμένη αρχή, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη γνωστοποίησή τους σε αυτήν, άλλως τεκμαίρεται η αποδοχή των πορισμάτων και των εγγράφων του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης. Σε περίπτωση εμπρόθεσμης αιτιολογημένης εναντίωσης της διευθύνουσας υπηρεσίας, η προϊσταμένη αρχή του έργου αποφασίζει, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από της περιέλευσης σε αυτήν της εισηγήσεως. Η απόφαση της προϊσταμένης αρχής δεσμεύει την διευθύνουσα υπηρεσία, τον φορέα επίβλεψης και τον ανάδοχο. γ. Τα πορίσματα ή τα έγγραφα που συντάσσονται από τον ιδιωτικό φορέα επίβλεψης, καθώς και τα έγγραφα ή τα στοιχεία που υπογράφονται από αυτόν, δεν γεννούν διαφορές μεταξύ του επιβλέποντος και του αναδόχου. Εάν ο	

ανάδοχος αμφισβητεί ενέργειες της επίβλεψης, υποβάλλει αναφορά προς την διευθύνουσα υπηρεσία, η οποία μπορεί, εάν κάνει δεκτές τις αιτιάσεις του αναδόχου, να εναντιωθεί κατά τη διαδικασία της περ. β'. δ. Κατά της απόφασης της προϊσταμένης αρχής που δέχεται την εναντίωση της διευθύνουσας υπηρεσίας σε έγγραφα ή πορίσματα του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, καθώς και κατά της τεκμαιρόμενης αποδοχής από τη διευθύνουσα υπηρεσία των εγγράφων ή πορισμάτων του ιδιωτικού φορέα επίβλεψης, ο ανάδοχος μπορεί να ασκήσει την ένσταση του άρθρου 174, εφόσον η ως άνω εναντίωση ή η τεκμαιρόμενη αποδοχή των ενεργειών της επίβλεψης έχουν άμεσα βλαπτικές συνέπειες εις βάρος του, χωρίς να απαιτείται η έκδοση άλλης πράξης προς τούτο. 6. Η επίβλεψη ασκείται και στους χώρους που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της σύμβασης και ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίσει την απρόσκοπτη πρόσβαση των ασκούντων την επίβλεψη. 7. Η διευθύνουσα υπηρεσία ενημερώνει την προϊσταμένη αρχή, σε τακτά χρονικά διαστήματα και κατά την κρίση της υπηρεσίας αυτής, για την πορεία εκπόνησης της μελέτης ή της παροχής της υπηρεσίας και εισηγείται για την άρση των προβλημάτων. 8. Ειδικά για τους επιβλέποντες υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας πειθαρχικά αδικήματα αποτελούν: α) η παράλειψη ενημέρωσης από τον επιβλέποντα τις συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, καθώς και η υπαίτια εκ μέρους του, πέραν του εύλογου χρόνου, καθυστέρηση, στην ενημέρωση του προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας για την παραβίαση από τον ανάδοχο του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης της σύμβασης ή την	

πλημμελή εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, β) η παράλειψη κίνησης και διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκπτωσης του αναδόχου από τον Προϊστάμενο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, παρά τη συνδρομή των αναγκαίων προϋποθέσεων, η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των λογαριασμών της σύμβασης από αυτόν και η χορήγηση από αυτόν εντολών για εκτέλεση εργασιών, οι οποίες δεν προβλέπονται από την αρχική ή εγκεκριμένη συμπληρωματική σύμβαση, γ) η παράλειψη έγκαιρης έκδοσης απόφασης επί των Συγκριτικών Πινάκων και παραλαβής των μελετών ή υπηρεσιών από τον Προϊστάμενο και τα όργανα της Προϊσταμένης Αρχής, η χορήγηση από αυτούς παράτασης προθεσμίας χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις και η παράλειψή τους να εκδώσουν απόφαση σε ένσταση του αναδόχου κατά απόφασης κήρυξης έκπτωσης, εντός της δίμηνης προθεσμίας της παρ. 6 του άρθρου 191 περί «Εκπτωσης Αναδόχου».	
Άρθρο 85 **Προθεσμίες – Χρονοδιάγραμμα– Αντικατάσταση άρθρου 184 ν. 4412/2016** Το άρθρο 184 του ν. 4412/2016 (Α’ 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 184 Προθεσμίες - Χρονοδιάγραμμα 1. Στα έγγραφα της σύμβασης για την ανάθεση μελέτης και στη σύμβαση που συνάπτεται, ορίζεται η προθεσμία για την περαίωση του συνολικού αντικειμένου της σύμβασης (συνολική) και επιπλέον, εφόσον απαιτείται, προθεσμίες για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων τμημάτων ή και σταδίων μελετών της σύμβασης (τμηματικές). Στη συνολική προθεσμία περιλαμβάνονται τα χρονικά διαστήματα που αφορούν στην	Άρθρο 184 Προθεσμίες - Χρονοδιάγραμμα 1. Στα έγγραφα της σύμβασης για την ανάθεση μελέτης και στη σύμβαση που συνάπτεται, ορίζεται συνολική προθεσμία για την περαίωση του αντικειμένου της σύμβασης και επιπλέον, εφόσον απαιτείται, ορίζονται τμηματικές προθεσμίες για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων τμημάτων ή και σταδίων μελετών της σύμβασης. Ως συνολική προθεσμία νοείται το χρονικό διάστημα από την υπογραφή της σύμβασης, ή από μεταγενέστερο χρονικό διάστημα εφόσον τούτο ορίζεται στη σύμβαση, μέχρι την έκδοση της απόφασης έγκρισης του συνόλου των μελετών και συνίσταται στα εξής επί μέρους χρονικά διαστήματα: α) Τον καθαρό χρόνο μέσα στον οποίο ολοκληρώνεται το σύνολο του αμιγώς μελετητικού αντικειμένου της σύμβασης, στο οποίο περιλαμβάνονται και κάθε είδους υποστηρικτικές μελέτες. Στον καθαρό χρόνο

εκπόνηση του αμιγώς μελετητικού αντικειμένου της σύμβασης, από τη χορήγηση της σχετικής εντολής για την εκπόνηση σταδίου μελέτης μέχρι την υποβολή του. Επίσης περιλαμβάνονται και κάθε είδους υποστηρικτικές μελέτες. Η προθεσμία εκπόνησης αναστέλλεται αυτοδίκαια κατά τα χρονικά διαστήματα που αφορούν ενέργειες της αναθέτουσας αρχής για την έγκριση υποβληθείσας μελέτης, ήτοι από την υποβολή σταδίου μελέτης μέχρι τη χορήγηση της εντολής για την εκπόνηση του επόμενου σταδίου. Εφόσον σημειώνονται άλλες καθυστερήσεις κατά την εκπόνηση, είτε από υπαιτιότητα του αναδόχου είτε χωρίς υπαιτιότητα αυτού, χορηγούνται από την προϊσταμένη αρχή αντίστοιχες παρατάσεις. Αν σημειώνεται καθυστέρηση στην εκτέλεση της σύμβασης για χρονικό διάστημα πέραν των δύο (2) ετών, από τη λήξη της συνολικής προθεσμίας, η σύμβαση διαλύεται και επέρχονται οι συνέπειες της παρ. 2 του άρθρου 192, περί «Διάλυσης της Σύμβασης». Κατ' εξαίρεση με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της προϊσταμένης αρχής, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, μπορεί να παρατείνεται η προθεσμία μιας σύμβασης καθ' υπέρβαση της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, όταν η καθυστέρηση εκτέλεσης δεν οφείλεται στον εργοδότη ή στον ανάδοχο. 2. Εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος υποβάλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία χρονοδιάγραμμα εκπόνησης της μελέτης, γραμμικό κατ` ελάχιστον, ανάλογα με τη σχετική πρόβλεψη των συμβατικών τευχών. Το χρονοδιάγραμμα αποτυπώνει τη χρονική ανάπτυξη των σταδίων όλων των επί μέρους απαιτούμενων μελετών και τις χρονικές τους αλληλουχίες και επαλληλίες για τη διαμόρφωση της βέλτιστης δυνατής κρίσιμης διαδρομής. Με το χρονοδιάγραμμα ο ανάδοχος	δεν συνυπολογίζονται οι καθυστερήσεις για τις οποίες δεν ευθύνεται ο ανάδοχος. β) Τον επιπρόσθετο χρόνο που περιλαμβάνει τις καθυστερήσεις για τις οποίες δεν ευθύνεται ο ανάδοχος και αφορά ιδίως τις κάθε είδους ερευνητικές εργασίες και εργαστηριακούς ελέγχους που εκτελούνται από άλλο μελετητή, τις διαδικασίες ελέγχου και εγκρίσεως τμημάτων ή του συνόλου της μελέτης, μαζί με τις υποστηρικτικές μελέτες και τις απαραίτητες συναινέσεις και εγκρίσεις άλλων Υπηρεσιών. 2. Η αναθέτουσα Αρχή ορίζει στα έγγραφα της σύμβασης για την ανάθεση μελέτης ιδιαιτέρως τη συνολική προθεσμία και τον καθαρό χρόνο εκπόνησης της μελέτης. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση, ο ανάδοχος υποβάλλει, εντός δέκα πέντε (15) ημερών από την υπογραφή της, χρονοδιάγραμμα εκπόνησης της μελέτης, γραμμικό κατ` ελάχιστον, αναλόγως με τις απαιτήσεις των συμβατικών τευχών. Το χρονοδιάγραμμα αποτυπώνει την πρόταση του αναδόχου για τη χρονική ανάπτυξη των σταδίων όλων των επί μέρους μελετών, τις χρονικές τους αλληλουχίες και επαλληλίες και τον προσφορότερο, κατά την κρίση του, χρονικό επιμερισμό του επιπρόσθετου χρόνου για τη διαμόρφωση της βέλτιστης δυνατής κρίσιμης διαδρομής και εγκρίνεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Με το χρονοδιάγραμμα ο ανάδοχος δεσμεύεται όσον αφορά: α) τους καθαρούς χρόνους σύνταξης των μελετών για κάθε στάδιο και κατηγορία μελέτης και β) τα ακριβή σημεία έναρξης κάθε μελετητικής δράσης, έτσι ώστε να τηρηθεί η συνολική προθεσμία. Αν μετατίθεται το χρονικό σημείο έναρξης της μελετητικής δράσης σταδίου ή κατηγορίας μελέτης, χωρίς ευθύνη του αναδόχου, ο ανάδοχος δικαιούται αντίστοιχη παράταση προθεσμίας, ύστερα από επικαιροποίηση και έγκριση του τροποποιημένου χρονοδιαγράμματος. Η έναρξη κάθε σταδίου ή κατηγορία μελέτης γίνεται με εντολή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας Αν ο ανάδοχος υποχρεωθεί να επανυποβάλει προς έγκριση μελέτη, επειδή η υπηρεσία έκρινε ότι η υποβληθείσα χρειάζεται

προεκτιμά τον συνολικό χρόνο εκπόνησης της μελέτης, υπολογίζοντας εύλογα διαστήματα που απαιτούνται για την ολοκλήρωση εργασιών και ενεργειών για τα οποία δεν είναι υπεύθυνος, κατά την παρ. 1. 3. Οι τμηματικές και η συνολική προθεσμία μπορούν να παρατείνονται με απόφαση της προϊσταμένης αρχής, ύστερα από αίτηση του αναδόχου που υποβάλλεται πριν από τη λήξη τους ή και με πρωτοβουλία της διευθύνουσας υπηρεσίας, εφόσον σημειώνονται καθυστερήσεις στην εκτέλεση της σύμβασης. 4. Αν ο ανάδοχος υποχρεωθεί να επανυποβάλει προς έγκριση μελέτη, επειδή η υπηρεσία έκρινε ότι η υποβληθείσα χρειάζεται διορθώσεις, ο χρόνος καθυστέρησης βαρύνει τον ανάδοχο και δεν δικαιολογεί παράταση της προθεσμίας, ούτε οδηγεί σε αναστολή της συνολικής προθεσμίας εκπόνησης της μελέτης. Αν η διευθύνουσα υπηρεσία ζητήσει την επανυποβολή μελέτης ή σταδίου αυτής λόγω αλλαγών ή συμπληρώσεων, που δεν εμπίπτουν στις συμβατικές υποχρεώσεις του αναδόχου, ορίζεται, με το ίδιο έγγραφο, και εύλογη προθεσμία για την επανυποβολή της μελέτης ή σταδίου αυτής και τηρείται, αν απαιτείται, η διαδικασία του άρθρου 186 περί « Τροποποίησης της Σύμβασης στη Διάρκειά της». Στην περίπτωση αυτή η συμβατική προθεσμία παρατείνεται για χρόνο ίσο με την προθεσμία που ορίζεται για την παράδοση της τροποποιημένης μελέτης. 5. Γεγονότα ανωτέρας βίας αναστέλλουν την πάροδο των προθεσμιών των παρ. 1, 2, 3 και 4, εφόσον ο ανάδοχος υποβάλλει αμελλητί, σχετική αίτηση, ευθύς μόλις τούτα εμφανιστούν. Επί της αιτήσεως του αναδόχου αποφασίζει η διευθύνουσα υπηρεσία εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών, άλλως τεκμαίρεται η αποδοχή της αίτησης. Η αναστολή της παρούσας	συμπληρώσεις και διορθώσεις, ο χρόνος καθυστέρησης δεν δικαιολογεί παράταση της προθεσμίας. Αν η Διευθύνουσα Υπηρεσία ζητήσει την επανυποβολή μελέτης ή σταδίου αυτής λόγω αλλαγών ή διορθώσεων, που δεν είχαν προηγουμένως ζητηθεί, τότε με το ίδιο έγγραφο ορίζεται και εύλογη προθεσμία για την επανυποβολή της μελέτης ή σταδίου αυτής. Στην περίπτωση αυτή η αρχική προθεσμία παρατείνεται για χρόνο ίσο με την προθεσμία που ορίζεται. Αν ο ανάδοχος διαφωνεί, δικαιούται να υποβάλει ένσταση κατά της εντολής της υπηρεσίας. 3. Οι προθεσμίες μπορούν να παρατείνονται με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, ύστερα από αίτηση του αναδόχου που υποβάλλεται τουλάχιστον δέκα πέντε (15) ημέρες πριν από τη λήξη τους ή και με πρωτοβουλία της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, εφόσον οι καθυστερήσεις περί την εκτέλεση της σύμβασης δεν οφείλονται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου. Αν η καθυστέρηση αφορά σε υπέρβαση και του καθαρού χρόνου απαιτείται πέραν της αίτησης ή συναίνεσης του αναδόχου και γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. Ο ανάδοχος υποχρεούται να συνεχίσει τις εργασίες της σύμβασης και μετά τη λήξη του αρχικού συμβατικού χρόνου, όπως αυτός έχει διαμορφωθεί από τις εν τω μεταξύ χορηγηθείσες παρατάσεις, που χορηγήθηκαν ύστερα από αίτησή του ή συναίνεση του και για όσο διαρκεί η οριακή προθεσμία της σύμβασης. Ως οριακή προθεσμία νοείται το χρονικό διάστημα που ανέρχεται σε ένα τρίτο (1/3) της συνολικής προθεσμίας και πάντως όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών, κατά τη διάρκεια του οποίου χορηγούνται παρατάσεις και χωρίς αίτηση του αναδόχου. Για τον υπολογισμό της οριακής προθεσμίας, στη συνολική προθεσμία, υπολογίζονται και οι παρατάσεις που χορηγήθηκαν μετά από αίτηση ή συναίνεση του αναδόχου χωρίς να οφείλονται σε αποκλειστική υπαιτιότητά του. 4. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως και σε περίπτωση τροποποίησης της αρχικής σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 186. 5. Στις συμβάσεις παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι προθεσμίες εκτέλεσης και όλα τα σχετικά

παραγράφου δεν δύναται σε καμία περίπτωση να υπερβεί το ένα δέκατο (1/10) της συνολικής συμβατικής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου για συμβάσεις με διάρκεια μεγαλύτερη του ενός (1) έτους, άλλως για συμβάσεις μικρότερης διάρκειας έως τριάντα (30) ημέρες. 6. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως και σε περίπτωση τροποποίησης της αρχικής σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 186. 7. Στις συμβάσεις παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι προθεσμίες εκτέλεσης και όλα τα σχετικά ζητήματα ρυθμίζονται με τα έγγραφα της σύμβασης. 8. Για την ταχύτερη, σε σχέση με τη συμβατική προθεσμία, εκπόνηση πλήρους ή επιμέρους μελέτης, τίθεται σχετική πρόβλεψη στη διακήρυξη δημοπράτησης κάθε διαδικασίας ανάθεσης, ότι καταβάλλεται στον ανάδοχο πρόσθετη καταβολή (πριμ), εφόσον ο χρόνος παράδοσης της μελέτης είναι μικρότερος κατά 10% του προβλεπόμενου στη σύμβαση. Στην περίπτωση αυτή για την πληρωμή της πρόσθετης καταβολής απαιτείται η προηγούμενη έκδοση απόφασης του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου, μετά από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση που δεν υπάρχει, του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Η πρόσθετη καταβολή υπολογίζεται ως ποσοστό της αρχικής συμβατικής αξίας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα συμβατικά τεύχη και το συνολικό ύψος της, δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) της αξίας της συμβατικής αμοιβής, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Η πρόσθετη καταβολή καταβάλλεται με την εμπρόθεσμη ολοκλήρωση του συμβατικού αντικειμένου συμπεριλαμβανομένων των παρατάσεων. Οι αποφάσεις για παρατάσεις προθεσμιών ρυθμίζουν κάθε θέμα που σχετίζεται με την	ζητήματα ρυθμίζονται με τα έγγραφα της σύμβασης.

πρόσθετη αυτή καταβολή και ιδιαίτερα, αν μετατίθεται, μερικά ή ολικά, ο κρίσιμος, για την πρόσθετη καταβολή, χρόνος, με σαφή και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, προκειμένου να δικαιούται ο ανάδοχος πρόσθετη αμοιβή σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο αυτή, υπό τον όρο ο ανάδοχος να είναι ανυπαίτιος για τις χορηγηθείσες παρατάσεις. »	
Άρθρο 86 **Ποινικές ρήτρες – Τροποποίηση παρ. 2, 3, 4, 5 και 6 άρθρου 185 ν. 4412/2016** Οι παρ. 2, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 185 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 185 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 185 Ποινικές ρήτρες 1. Αν ο ανάδοχος παραβιάζει με υπαιτιότητά του τις προθεσμίες της σύμβασης, επιβάλλονται εις βάρος του και υπέρ του κυρίου του έργου ποινικές ρήτρες, με αιτιολογημένη απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η επιβολή ποινικών ρητρών δεν στερεί από τον εργοδότη το δικαίωμα να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο. 2. Για κάθε ημέρα υπέρβασης της συνολικής προθεσμίας της σύμβασης και για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) αυτής, επιβάλλεται ποινική ρήτρα ανερχόμενη σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) επί της μέσης ημερήσιας αξίας της σύμβασης. Για τις επόμενες ημέρες και μέχρι ακόμα δέκα τοις εκατό (10%) της συνολικής προθεσμίας, η ποινική ρήτρα ορίζεται σε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας της σύμβασης. Αν η εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης καθυστερεί πέραν του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προθεσμίας, κινείται η διαδικασία της έκπτωσης. 3. Η μέση ημερήσια αξία της σύμβασης προκύπτει από τη διαίρεση της συμβατικής αμοιβής με τον αριθμό των	**Άρθρο 185 Ποινικές ρήτρες** 1. Αν ο ανάδοχος παραβιάζει με υπαιτιότητά του τις προθεσμίες της σύμβασης, επιβάλλονται εις βάρος του και υπέρ του κυρίου του έργου ποινικές ρήτρες, με αιτιολογημένη απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Η επιβολή ποινικών ρητρών δεν στερεί από τον εργοδότη το δικαίωμα να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο. 2. Για κάθε ημέρα υπέρβασης του καθαρού χρόνου της σύμβασης και για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) αυτής, επιβάλλεται ποινική ρήτρα ανερχόμενη σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) επί της μέσης ημερήσιας αξίας της σύμβασης. Για τις επόμενες ημέρες και μέχρι ακόμα δέκα τοις εκατό (10%) του καθαρού χρόνου, η ποινική ρήτρα ορίζεται σε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας της σύμβασης. Αν η εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης καθυστερεί πέραν του «τριάντα τοις εκατό (30%)» του καθαρού χρόνου, κινείται η διαδικασία της έκπτωσης. 3. Η μέση ημερήσια αξία της σύμβασης προκύπτει από τη διαίρεση της συμβατικής αμοιβής με τον αριθμό των ημερών του καθαρού χρόνου, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1του άρθρου 184. 4. Αν συναφθεί συμπληρωματική/τροποποιητική σύμβαση η μέση ημερήσια αξία της προκύπτει από τη διαίρεση της συμβατικής αμοιβής που προβλέπεται σε αυτήν με τον αριθμό ημερών του καθαρού χρόνου της συμπληρωματικής σύμβασης. Για τον υπολογισμό των ποινικών ρητρών της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζεται η παράγραφος 2. Η συμπληρωματική σύμβαση ορίζει αν παρατείνονται οι προθεσμίες της αρχικής σύμβασης και αν αίρονται, καθ' ολοκληρίαν ή

ημερών της συνολικής προθεσμίας όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 184, περί «Προθεσμιών». 4. Αν συναφθεί συμπληρωματική/τροποποιητική σύμβαση, η μέση ημερήσια αξία της προκύπτει από τη διαίρεση της συμβατικής αμοιβής που προβλέπεται σε αυτήν με τον αριθμό ημερών της προθεσμίας της συμπληρωματικής σύμβασης. Για τον υπολογισμό των ποινικών ρητρών της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζεται η παρ. 2. Η συμπληρωματική σύμβαση ορίζει αν παρατείνονται οι προθεσμίες της αρχικής σύμβασης και αν αίρονται, καθ' ολοκληρίαν ή μερικά, οι ποινικές ρήτρες που επιβλήθηκαν προηγουμένως. 5. Αν στη σύμβαση προβλέπονται τμηματικές προθεσμίες, ορίζεται αντίστοιχα στη σύμβαση ότι επιβάλλονται ποινικές ρήτρες αν ο ανάδοχος τις υπερβεί με υπαιτιότητά του. Με τη σύμβαση ορίζονται το ποσό των τμηματικών ρητρών για κάθε ημέρα υπαίτιας καθυστέρησης και ο συνολικός χρόνος επιβολής. Οι τμηματικές ρήτρες συνολικά δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το δύο τοις εκατό (2%) του ποσού της σύμβασης. Οι ποινικές ρήτρες για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών είναι ανεξάρτητες από τις επιβαλλόμενες για υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας της σύμβασης. 6. Το ποσό των ποινικών ρητρών εισπράττεται μέσω του λογαριασμού, που εκδίδεται αμέσως μετά την επιβολή τους. Αν κατά της απόφασης επιβολής τους ασκηθεί ένσταση, η είσπραξη αναστέλλεται έως ότου εκδοθεί ρητή απόφαση επί της ένστασης.»	μερικά, οι ποινικές ρήτρες που επιβλήθηκαν προηγουμένως. 5. Αν στη σύμβαση προβλέπονται τμηματικές προθεσμίες, ορίζεται αντίστοιχα στη σύμβαση ότι επιβάλλονται ποινικές ρήτρες αν ο ανάδοχος τις υπερβεί με υπαιτιότητά του. Με τη σύμβαση ορίζεται το ποσό των τμηματικών ρητρών για κάθε ημέρα υπαίτιας καθυστέρησης και ο συνολικός χρόνος επιβολής. Οι τμηματικές ρήτρες συνολικά δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το δύο τοις εκατό (2%) του ποσού της σύμβασης. Οι ποινικές ρήτρες για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών είναι ανεξάρτητες από τις επιβαλλόμενες για υπέρβαση του καθαρού χρόνου της σύμβασης και ανακαλούνται με αιτιολογημένη απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, αν η σύμβαση περατωθεί μέσα στον οριζόμενο καθαρό χρόνο της σύμβασης και τις εγκεκριμένες παρατάσεις του. 6. Το ποσό των ποινικών ρητρών εισπράττεται μέσω της πιστοποίησης, που εκδίδεται αμέσως μετά την επιβολή τους, ενώ αν κατά της απόφασης επιβολής τους ασκηθεί εμπρόθεσμη ένσταση, μέσω της πιστοποίησης που εκδίδεται μετά την απόρριψή της με ρητή απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής.
Άρθρο 87 **Καταβολή της αμοιβής του αναδόχου – Τροποποίηση παρ. 2, 5, 6, 7 και 8 άρθρου 187 ν. 4412/2016** Οι παρ. 2, 5, 6, 7 και 8 του άρθρου 187 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 187 διαμορφώνεται ως εξής:	**Άρθρο 187 Καταβολή της αμοιβής του αναδόχου** 1. Η κατ' αποκοπήν αμοιβή μελέτης που έχει ανατεθεί κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 51 καταβάλλεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης μετά την υποβολή της μελέτης και την παραλαβή της. 2. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις ανάθεσης σταδίων μελέτης η αμοιβή καταβάλλεται

«Άρθρο 187 Καταβολή της αμοιβής του αναδόχου 1. Η κατ' αποκοπή αμοιβή μελέτης που έχει ανατεθεί σύμφωνα με το άρθρο 51, περί «Συμβάσεων Μελετών για τον Προσδιορισμό Τεχνικής Λύσης» καταβάλλεται, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης μετά την υποβολή της μελέτης και την παραλαβή της. 2. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις ανάθεσης σταδίων μελέτης, η αμοιβή καταβάλλεται τμηματικά, επί τη βάσει της γενομένης με την οικονομική προσφορά του αναδόχου ανάλυσης της αμοιβής του και κατανέμεται σε προκαταβολή και πληρωμές μετά την υποβολή, την έγκριση και παραλαβή της μελέτης. Ειδικότερα: α) Εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, με την υπογραφή της σύμβασης, καθώς και την εντολή έναρξης κάθε επόμενου σταδίου μπορεί να χορηγείται στον ανάδοχο κατόπιν αιτήσεώς του, προκαταβολή που ανέρχεται σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της συμβατικής αμοιβής του σταδίου, έναντι ισόποσης εγγυητικής επιστολής, που εκδίδεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 72 περί «Εγγυήσεων». Η προκαταβολή είναι έντοκη, με επιτόκιο ίσο με το μικρότερο επιτόκιο των εντόκων γραμματίων του δημοσίου δωδεκάμηνης ή, αν δεν εκδίδονται τέτοια, εξάμηνης διάρκειας, προσαυξημένο κατά 0,25 ποσοστιαίες μονάδες. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να αναπροσαρμόζεται το επιτόκιο. β) Μετά από την παρέλευση του μισού συμβατικού χρόνου εκπόνησης κάθε σταδίου και εφόσον τηρείται το χρονοδιάγραμμα εκπόνησής του κατά την εκτίμηση της διευθύνουσας υπηρεσίας, καταβάλλεται, έναντι ισόποσης εγγυητικής επιστολής, επιπλέον ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της αμοιβής που αντιστοιχεί στο υπόψη στάδιο και παύει να τρέχει ο	τμηματικά, επί τη βάσει της γενομένης με την οικονομική προσφορά του αναδόχου ανάλυσης της αμοιβής του και κατανέμεται σε προκαταβολή και πληρωμές μετά την υποβολή, την έγκριση και παραλαβή της μελέτης. Ειδικότερα: α) Εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, με την υπογραφή της σύμβασης, καθώς και την εντολή έναρξης κάθε επόμενου σταδίου χορηγείται στον ανάδοχο έντοκη προκαταβολή που ανέρχεται σε ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της συμβατικής αμοιβής του σταδίου, έναντι ισόποσης εγγυητικής επιστολής, που εκδίδεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 72. β) Μετά την παρέλευση του μισού συμβατικού χρόνου εκπόνησης κάθε σταδίου και εφόσον έχει κατά την κρίση της επιβλέπουσας υπηρεσίας εκπονηθεί εργασία ποσοστού μεγαλύτερου του πενήντα τοις εκατό (50%) του υπόψη σταδίου, καταβάλλεται έναντι ισόποσης εγγυητικής επιστολής επιπλέον ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της αμοιβής που αντιστοιχεί στο υπόψη στάδιο. γ) Μετά την υποβολή κάθε σταδίου ανά κατηγορία μελέτης, κατόπιν συνοπτικού ελέγχου της πληρότητας και επάρκειας αυτής, επιστρέφονται οι εγγυήσεις των προηγούμενων εδαφίων και καταβάλλεται ανακεφαλαιωτικά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%) της αμοιβής του σταδίου. δ) Εφόσον η μελέτη δεν έχει εγκριθεί μετά την παρέλευση διμήνου από την υποβολή της, καταβάλλεται κατόπιν συνοπτικού ελέγχου επάρκειας αυτής επιπλέον ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%). ε) Μετά την έγκριση και προσωρινή παραλαβή κάθε ενδιάμεσου σταδίου ανά κατηγορία μελέτης καταβάλλεται επιπλέον ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της αμοιβής του σταδίου. στ) Μετά την έγκριση του τελικού σταδίου της μελέτης καταβάλλεται επιπλέον ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αμοιβής του τελικού σταδίου ή είκοσι τοις εκατό (20%) της αμοιβής του τελικού σταδίου με κατάθεση εγγυητικής επιστολής για το επιπλέον πέντε τοις εκατό (5%). ζ) Μετά την τελική παραλαβή της μελέτης καταβάλλεται το υπόλοιπο της αμοιβής πέντε τοιw εκατό (5%) ή επιστρέφεται η εγγυητική

τόκος της προηγούμενης περίπτωσης, ο οποίος συμψηφίζεται με την αμοιβή του αναδόχου. γ) Μετά από την υποβολή κάθε σταδίου ανά κατηγορία μελέτης, κατόπιν συνοπτικού ελέγχου της πληρότητας και επάρκειας αυτής, επιστρέφονται οι εγγυήσεις των προηγούμενων εδαφίων και καταβάλλεται ανακεφαλαιωτικά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%) της αμοιβής του σταδίου. δ) Εφόσον η μελέτη δεν έχει εγκριθεί μετά την παρέλευση διμήνου από την υποβολή της, καταβάλλεται, κατόπιν συνοπτικού ελέγχου επάρκειας αυτής, επιπλέον ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%). ε) Μετά από την έγκριση και παραλαβή κάθε ενδιάμεσου σταδίου ανά κατηγορία μελέτης καταβάλλεται επιπλέον ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της αμοιβής του σταδίου. στ) Μετά από την έγκριση του τελικού σταδίου της μελέτης καταβάλλεται επιπλέον ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της αμοιβής του τελικού σταδίου ή είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της αμοιβής του τελικού σταδίου με κατάθεση εγγυητικής επιστολής για το επιπλέον πέντε τοις εκατό (5%). ζ) Μετά από την παραλαβή της μελέτης καταβάλλεται το υπόλοιπο της αμοιβής δέκα τοις εκατό (10%) ή πέντε τοις εκατό (5%) και επιστρέφεται η εγγυητική επιστολή εφόσον συντρέχει η προηγούμενη περίπτωση του εδαφίου στ. 3. Οι ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες της περ. γ΄ της παρ. 8 του άρθρου 53 επιμετρούνται κατά την εκτέλεση της σύμβασης και πληρώνονται ιδιαίτερα. Η πληρωμή των εργασιών αυτών γίνεται με βάση τη προσφερθείσα έκπτωση της κατηγορίας μελέτης και την εκτελεσθείσα ποσότητα μονάδων φυσικού αντικειμένου, κατόπιν υποβολής σχετικής επιμέτρησης από τον ανάδοχο, η οποία θεωρείται από τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας και πάντα μέχρι το τριάντα τοις εκατό (30%) της	επιστολή της προηγούμενης περίπτωσης. 3. Οι ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες της περίπτωση (γ) της παρ. 8 του άρθρου 53 επιμετρούνται κατά την εκτέλεση της σύμβασης και πληρώνονται ιδιαίτερα. Η πληρωμή των εργασιών αυτών γίνεται με βάση τη προσφερθείσα έκπτωση της κατηγορίας μελέτης και την εκτελεσθείσα ποσότητα μονάδων φυσικού αντικειμένου, κατόπιν υποβολής σχετικής επιμέτρησης από τον ανάδοχο, η οποία θεωρείται από τον Προϊστάμενο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και πάντα μέχρι το τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προεκτιμώμενης αμοιβής για όλες τις κατηγορίες. 4. Η αμοιβή για την παροχή υπηρεσιών, που προσδιορίζεται κατά τη σύμβαση βάσει τιμής ανά ημέρα ή μήνα απασχόλησης για κάθε κατηγορία επιστήμονα, καταβάλλεται με μηνιαίες πιστοποιήσεις, για τις οποίες ο ανάδοχος υποβάλλει αντίστοιχους λογαριασμούς. Οι λογαριασμοί βασίζονται στον πραγματικό χρόνο απασχόλησης των επιστημόνων και στις προσφερόμενες τιμές μονάδας (ανθρωποημέρα ή ανθρωπομήνα) για κάθε κατηγορία. Αν ο χρόνος απασχόλησης είναι μικρότερος του μηνός, η αμοιβή είναι ανάλογη με το χρόνο αυτόν. Για τον υπολογισμό της αμοιβής θεωρείται ότι ο μήνας περιλαμβάνει είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες, ασχέτως του πραγματικού αριθμού εργάσιμων ημερών. Όταν η αμοιβή των συμβάσεων αυτών ορίζεται κατ΄ αποκοπή, ο τρόπος καταβολής των ενδιάμεσων πληρωμών ορίζεται με τη σύμβαση. 5. Για την πληρωμή της αμοιβής του ο ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία λογαριασμούς, στους οποίους εμφανίζονται διακριτά οι αμοιβές για το επιμετρούμενο τμήμα της σύμβασης, όπως ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες, που εκτελέσθηκαν και επιμετρήθηκαν από τον ανάδοχο, όπως εγκρίθηκαν από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία. Η έγκριση της επιμέτρησης ολοκληρώνεται σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την υποβολή της και προσυπογράφεται από τον επιβλέποντα. Οι λογαριασμοί διακρίνουν επίσης τις αμοιβές που αντιστοιχούν στην αρχική και στις συμπληρωματικές συμβάσεις και συντάσσονται ανακεφαλαιωτικά, δηλαδή

συνολικής προεκτιμώμενης αμοιβής για όλες τις κατηγορίες. 4. Η αμοιβή για την παροχή υπηρεσιών, που προσδιορίζεται κατά τη σύμβαση βάσει τιμής ανά ημέρα ή μήνα απασχόλησης για κάθε κατηγορία επιστήμονα, καταβάλλεται με μηνιαίες πιστοποιήσεις, για τις οποίες ο ανάδοχος υποβάλλει αντίστοιχους λογαριασμούς. Οι λογαριασμοί βασίζονται στον πραγματικό χρόνο απασχόλησης των επιστημόνων και στις προσφερόμενες τιμές μονάδας (ανθρωποημέρα ή ανθρωπομήνα) για κάθε κατηγορία. Αν ο χρόνος απασχόλησης είναι μικρότερος του μηνός, η αμοιβή είναι ανάλογη με τον χρόνο αυτό. Για τον υπολογισμό της αμοιβής θεωρείται ότι ο μήνας περιλαμβάνει είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες, ασχέτως του πραγματικού αριθμού εργάσιμων ημερών. Όταν η αμοιβή των συμβάσεων αυτών ορίζεται κατ` αποκοπή, ο τρόπος καταβολής των ενδιάμεσων πληρωμών ορίζεται με τη σύμβαση. 5. Για την πληρωμή της αμοιβής του ο ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία λογαριασμούς, στους οποίους εμφανίζονται διακριτά οι αμοιβές για το επιμετρούμενο τμήμα της σύμβασης, όπως ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες, που εκτελέσθηκαν και επιμετρήθηκαν από τον ανάδοχο, όπως εγκρίθηκαν από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Η υποβολή της επιμέτρησης με δήλωση αλήθειας των στοιχείων που περιέχει, νομίμως υπογεγραμμένη από τον ανάδοχο, υποβάλλεται μαζί με τον λογαριασμό στον οποίο αφορά. Οι λογαριασμοί διακρίνουν επίσης τις αμοιβές που αντιστοιχούν στην αρχική και στις συμπληρωματικές συμβάσεις και συντάσσονται ανακεφαλαιωτικά, δηλαδή περιλαμβάνουν την αμοιβή που συνολικά οφείλεται μέχρι τη σύνταξη και υποβολή τους, αφαιρουμένων των ποσών που καταβλήθηκαν προηγουμένως. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται ποσά μόνο για	περιλαμβάνουν την αμοιβή που συνολικά οφείλεται μέχρι τη σύνταξη και υποβολή τους, αφαιρουμένων των ποσών που καταβλήθηκαν προηγουμένως. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται ποσά μόνο για εργασίες που προβλέπονται στη σύμβαση (αρχική και συμπληρωματικές) ή σε εγκεκριμένους Συγκριτικούς Πίνακες και αποζημιώσεις λόγω υπερημερίας του εργοδότη. 6. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται η ανάλυση των διαφόρων ποσών, στην οποία αναφέρονται τα στοιχεία στα οποία αυτή στηρίζεται, οι εγγυητικές επιστολές της προκαταβολής και της πρώτης τμηματικής πληρωμής, που ισχύουν κατά την υποβολή του λογαριασμού και το πληρωτέο ποσό. Μετά από έλεγχο και προσυπογραφή του επιβλέποντα, ο οποίος βεβαιώνει τη σύνταξή τους κατά τις ισχύουσες διατάξεις και τη σύμβαση, οι λογαριασμοί εγκρίνονται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία μέσα σε έναν μήνα από την υποβολή τους και αποτελούν την πιστοποίηση για την πληρωμή του αναδόχου. Αν οι λογαριασμοί περιέχουν ασάφειες ή σφάλματα, σε βαθμό που η διόρθωσή τους να καθίσταται ανέφικτη, επιστρέφονται στον ανάδοχο για επανασύνταξη μέσα στην προθεσμία έγκρισής τους. Αν οι ασάφειες και τα σφάλματα αφορούν διακριτά κονδύλια των λογαριασμών, εγκρίνονται κατά το μη αμφισβητούμενο μέρος και κατά το υπόλοιπο επιστρέφονται για επανασύνταξη. Η μηνιαία προς έγκριση προθεσμία αρχίζει από την υποβολή του επανασυνταγμένου λογαριασμού. 7. Αν η πληρωμή λογαριασμού καθυστερήσει, χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου, πέραν του ενός μηνός, μετά τη ρητή έγκριση, του οφείλεται τόκος υπερημερίας που υπολογίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. Ζ΄ του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α΄107). Προϋπόθεση πληρωμής του λογαριασμου είναι η προσκόμιση από τον ανάδοχο όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής. Το τιμολόγιο μπορεί να προσκομίζεται μεταγενεστέρως κατά την είσπραξη του ποσού του λογαριασμού. Ο ανάδοχος δικαιούται ακόμα να διακόψει τις εργασίες της σύμβασης μέχρι την καταβολή της αμοιβής του, ύστερα από κοινοποίηση ειδικής έγγραφης δήλωσης περί

εργασίες που προβλέπονται στη σύμβαση, ήτοι αρχική και συμπληρωματικές ή σε εγκεκριμένους συγκριτικούς πίνακες και αποζημιώσεις λόγω υπερημερίας του εργοδότη. 6. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται η ανάλυση των διαφόρων ποσών, στην οποία αναφέρονται τα στοιχεία στα οπαία αυτή στηρίζεται, οι εγγυητικές επιστολές της προκαταβολής και της πρώτης τμηματικής πληρωμής, που ισχύουν κατά την υποβολή του λογαριασμού και το πληρωτέο ποσό. Μετά από έλεγχο και προσυπογραφή του επιβλέποντα, ο οποίος βεβαιώνει τη σύνταξή τους κατά τις ισχύουσες διατάξεις και τη σύμβαση, οι λογαριασμοί υποβάλλονται και εγκρίνονται από τη διευθύνουσα υπηρεσία μέσα σε έναν (1) μήνα από την υποβολή τους για την πληρωμή του αναδόχου. Αν οι λογαριασμοί περιέχουν ασάφειες ή σφάλματα, σε βαθμό που η διόρθωσή τους να καθίσταται ανέφικτη, επιστρέφονται στον ανάδοχο για επανασύνταξη και επανυποβολή. Ο έλεγχος και η έγκριση επανυποβληθέντος λογαριασμού γίνονται εντός δεκαπέντε (15) ημερών. Το τιμολόγιο του αναδόχου που αφορά το ποσό του κάθε λογαριασμού που θα περιέλθει στον ίδιο και η φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητά του προσκομίζονται στην υπηρεσία που διενεργεί τις πληρωμές του κυρίου του έργου, μετά την ειδοποίησή του για την επικείμενη πληρωμή. Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις γίνονται από την υπηρεσία αυτή και αποδίδονται απευθείας στους δικαιούχους. 7. Αν η πληρωμή λογαριασμού καθυστερήσει, χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου, πέραν των δύο (2) μηνών από την υποβολή τους οφείλεται τόκος υπερημερίας που υπολογίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. Ζ` του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α`107) περί «Επειγόντων μέτρων εφαρμογής των νόμων 4046/2012, 4093/2012 και 4127/2013».	διακοπής των εργασιών, προς τη Διευθύνουσα Υπηρεσία. Στην περίπτωση αυτή δικαιούται ισόχρονη παράταση. Υπαιτιότητα του αναδόχου για τη μη πληρωμή λογαριασμού υπάρχει μόνο σε περίπτωση κατά την οποία αποδεδειγμένα κλήθηκε εγγράφως από την αρμόδια υπηρεσία του κυρίου του έργου και αδράνησε ή παρέλειψε να προσκομίσει τα αναγκαία δικαιολογητικά για την πληρωμή του. 8. Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου της αμοιβής του αναδόχου, πριν από την παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης, δεν επιτρέπεται. 9. Ο πίνακας κατανομής της αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης που έχει υποβληθεί με την προσφορά, κατά το άρθρο 19, μπορεί να τροποποιηθεί κατά την εκτέλεση της σύμβασης, μετά από έγκριση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας.

Προϋπόθεση πληρωμής του λογαριασμού είναι η προσκόμιση από τον ανάδοχο όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής. Το τιμολόγιο μπορεί να προσκομίζεται μεταγενεστέρως κατά την είσπραξη του ποσού του λογαριασμού. Ο ανάδοχος δικαιούται ακόμα να διακόψει τις εργασίες της σύμβασης μέχρι την καταβολή της αμοιβής του, ύστερα από κοινοποίηση ειδικής έγγραφης δήλωσης περί διακοπής των εργασιών, προς τη διευθύνουσα υπηρεσία. Στην περίπτωση αυτή δικαιούται ισόχρονη παράταση. Υπαιτιότητα του αναδόχου για τη μη πληρωμή λογαριασμού υπάρχει μόνο αν αποδεδειγμένα κλήθηκε εγγράφως από την αρμόδια υπηρεσία του κυρίου του έργου και αδράνησε ή παρέλειψε να προσκομίσει τα αναγκαία δικαιολογητικά για την πληρωμή του. 8. Η κατάσχεση στα χέρια τρίτου της αμοιβής του αναδόχου, πριν από την παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης, δεν επιτρέπεται. Κατ` εξαίρεση επιτρέπεται η αρχική ή η εκ των υστέρων εκχώρηση, εν όλω ή εν μέρει, του συμβατικού ανταλλάγματος, όταν πρόκειται για την κάλυψη οφειλής του αναδόχου σε αναγνωρισμένες τράπεζες ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ή σε υπεργολάβους που έχει δηλώσει ο ανάδοχος ότι θα χρησιμοποιήσει για την εκπόνηση της μελέτης. 9. Ο πίνακας κατανομής της αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης που έχει υποβληθεί με την προσφορά, κατά το άρθρο 19, περί «Οικονομικών Φορέων», μπορεί να τροποποιηθεί κατά την εκτέλεση της σύμβασης, μετά από έγκριση της διευθύνουσας υπηρεσίας.»	
Άρθρο 88 **Έγκριση της μελέτης - Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης - Αντικατάσταση άρθρου 189 ν. 4412/2016**	**Άρθρο 189 Έγκριση της μελέτης - Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης** 1. Εφόσον στις ισχύουσες διατάξεις για επί μέρους κατηγορίες μελετών δεν ορίζεται ιδιαίτερη διαδικασία έγκρισης της μελέτης, με την εγκριτική απόφαση της μελέτης, που εκδίδεται από το αρμόδιο κατά νόμο όργανο,

Το άρθρο 189 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 189 Έγκριση της μελέτης - Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης– Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων για επί μέρους κατηγορίες μελετών για τις οποίες τυχόν προβλέπεται ιδιαίτερη διαδικασία έγκρισης, οι υποβαλλόμενες κατά στάδιο μελέτες καθώς και η συνολική μελέτη εγκρίνονται από το αρμόδιο κατά περίπτωση όργανο της αναθέτουσας αρχής. Οι μελέτες υποβάλλονται στη διευθύνουσα υπηρεσία, η οποία πραγματοποιεί συνοπτικό έλεγχο για τη πληρότητα των παραδοτέων σύμφωνα με τη σύμβαση και εκδίδει σχετική βεβαίωση μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες, αλλιώς η βεβαίωση θεωρείται ως αυτοδικαίως εκδοθείσα. 2. Η υποβληθείσα μελέτη παραδίδεται στον ελεγκτή της παρ. 10 του παρόντος ή του άρθρου 183Α κατά περίπτωση, αμέσως μετά από την έκδοση, ρητή ή αυτοδίκαιη, της βεβαίωσης της παρ. 1, ο οποίος, το αργότερο μέσα σε δύο (2) μήνες, συντάσσει και υποβάλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία τεχνική έκθεση με την οποία βεβαιώνει ότι για την εκπόνηση της μελέτης εφαρμόστηκαν οι προβλεπόμενες προδιαγραφές, κανονισμοί και τεχνικές οδηγίες και ότι η μελέτη διαθέτει την ποιοτική και ποσοτική επάρκεια, σύμφωνα με τις εν γένει συμβατικές υποχρεώσεις του αναδόχου. Αν η τεχνική έκθεση διαπιστώσει ότι η μελέτη δεν έχει ελλείψεις ούτε και χρήζει διορθώσεων και η διευθύνουσα υπηρεσία δεν αμφισβητεί την έκθεση, ο ελεγκτής προωθεί τη μελέτη στο αρμόδιο όργανο για την έκδοση της απόφασης έγκρισης, αλλιώς την επιστρέφει στον ανάδοχο με συγκεκριμένες παρατηρήσεις, θέτοντας εύλογη προθεσμία εντός της οποίας ο ανάδοχος οφείλει να συμμορφωθεί και υποβάλει εκ νέου τη μελέτη. Στην περίπτωση αυτή αναστέλλεται η	πιστοποιείται η τήρηση όλων των προδιαγραφών, κανονισμών και τεχνικών οδηγιών που ισχύουν κατά το χρόνο σύνταξης αυτής και βεβαιώνεται η ποιοτική και ποσοτική της επάρκεια και η συμμόρφωση του αναδόχου προς τις συμβατικές εν γένει υποχρεώσεις του. Αν κατά το νόμο απαιτείται πριν την έγκριση της μελέτης η γνώμη άλλων υπηρεσιών και φορέων, υποχρεούνται να την υποβάλουν μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών από την αποστολή της μελέτης προς αυτούς, εκτός αν προβλέπεται διαφορετική προθεσμία από ειδικές διατάξεις. Η παρέλευση της προθεσμίας θεωρείται ως θετική γνωμοδότηση. 2. Η μελέτη εγκρίνεται κατά στάδια και στο σύνολό της. Η απόφαση έγκρισης εκδίδεται υποχρεωτικά μέσα σε δύο (2) μήνες από την εμπρόθεσμη υποβολή πλήρων των στοιχείων της προηγούμενης παραγράφου, εφόσον απαιτούνται. Η προθεσμία αναστέλλεται αν το αρμόδιο για την έγκριση όργανο αιτιολογημένα ζητήσει συμπλήρωση ή διευκρίνιση επί των υποβληθέντων δικαιολογητικών. Αν η συμπλήρωση ή διευκρίνιση αφορά διακεκριμένο στάδιο ή κατηγορία μελέτης, μπορεί να γίνει τμηματική έγκριση των υπόλοιπων μελετών. 3. Η έγκριση ενδιάμεσων σταδίων μελετών αποτελεί και προσωρινή παραλαβή. Η οριστική παραλαβή των μελετών πραγματοποιείται με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, μετά την έγκριση του τελευταίου, κατά τη σύμβαση, σταδίου της μελέτης και την έκδοση βεβαίωσης της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, για την περαίωση των εργασιών της σύμβασης. 4. Η προθεσμία συντέλεσης της παραλαβής της μελέτης είναι τρεις (3) μήνες από την έγκριση πλήρων των μελετών που προβλέπονται από τη σύμβαση. Οι μελέτες της αρχικής και των συμπληρωματικών / τροποποιητικών συμβάσεων παραλαμβάνονται ενιαία. 5. Αν η μελέτη δεν παραληφθεί εμπρόθεσμα, επέρχεται αυτοδίκαιη παραλαβή, αν παρέλθει άπρακτο διάστημα δύο (2) μηνών από την υποβολή σχετικής όχλησης του αναδόχου. Η όχληση υποβάλλεται επί ποινή απαραδέκτου μετά την πάροδο της προθεσμίας της παραγράφου 4.

προθεσμία υποβολής της τεχνικής έκθεσης και δεν συμπληρώνεται, αν δεν παρέλθουν δεκαπέντε (15) ημέρες από την επανυποβολή της. Αν ο ανάδοχος δεν τηρήσει υπαιτίως τις υποχρεώσεις του για την αποκατάσταση των πλημμελειών της μελέτης εντός της τεθείσας προθεσμίας, μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος και η διόρθωση – συμπλήρωση της μελέτης του να διενεργηθεί από την υπηρεσία, ή να ανατεθεί, σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου, σε άλλο μελετητή ή και στον ελεγκτή της μελέτης, αν διαθέτει τα τυπικά κατά το νόμο προσόντα. 3. Αν σύμφωνα με τον νόμο απαιτείται πριν την έγκριση της μελέτης η γνωμοδότηση άλλων υπηρεσιών και φορέων, η διευθύνουσα υπηρεσία την κοινοποιεί προς αυτούς, μετά από την υποβολή της τεχνικής έκθεσης του ελεγκτή και τις τυχόν απαιτηθείσες διορθώσεις ή συμπληρώσεις εκ μέρους του αναδόχου. Οι ως άνω φορείς και υπηρεσίες υποχρεούνται να υποβάλουν τη γνώμη τους μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών από την αποστολή της μελέτης προς αυτούς, εκτός αν προβλέπεται διαφορετική προθεσμία από ειδικές διατάξεις. Η παρέλευση της προθεσμίας θεωρείται ως θετική γνωμοδότηση. 4. Η μελέτη εγκρίνεται κατά στάδια και στο σύνολό της. Η απόφαση έγκρισης εκδίδεται από το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο υποχρεωτικά μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή της μελέτης από τη διευθύνουσα υπηρεσία, συνοδευόμενη από την τυχόν απαιτούμενη γνώμη άλλων φορέων ή την πάροδο της προθεσμίας της παρ. 3, την οποία βεβαιώνει το έγγραφο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Αν οι ζητηθείσες από τον ανάδοχο συμπληρώσεις ή διορθώσεις αφορούν διακεκριμένο στάδιο ή κατηγορία μελέτης, μπορεί να γίνει τμηματική έγκριση των υπόλοιπων μελετών. Με αιτιολογημένη απόφασή του που εκδίδεται εντός της προθεσμίας της παρούσας το όργανο έγκρισης μπορεί	6. Επιτρέπεται να παραληφθεί εκτός αν άλλως ορίζεται στην Σύμβαση, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, μελέτη αυτοτελούς τμήματος έργου που εκπονήθηκε ή επί μέρους κατηγορίας ή σταδίου αυτής. 7. Η παραλαβή του αντικειμένου των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών γίνεται όπως ορίζεται στις συμβάσεις αυτές.

να παρατείνει την προθεσμία έγκρισης, για δύο (2) ακόμα μήνες. 5. Η έγκριση της μελέτης κατά τις παρ. 1, 2, 3 και 4 συνιστά και παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία της παρ. 4, επέρχεται αυτοδίκαιη έγκριση και παραλαβή της μελέτης και επιστρέφεται, μέσα σε δύο (2) μήνες μετά από τη ρητή ή αυτοδίκαιη παραλαβή, η εγγύηση καλής εκτέλεσης του αναδόχου. 6. Επιτρέπεται να παραληφθεί εκτός αν άλλως ορίζεται στη σύμβαση, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, μελέτη αυτοτελούς τμήματος έργου που εκπονήθηκε. 7. Οι αξιώσεις του εργοδότη κατά του αναδόχου λόγω πλημμελειών της μελέτης υπόκεινται σε εξαετή παραγραφή, η οποία άρχεται την επομένη της παραλαβής της μελέτης ή της λύσης της σύμβασης με οποιονδήποτε τρόπο. 8. Οι αξιώσεις του αναδόχου για την καταβολή της αμοιβής του παραγράφονται σε πέντε (5) έτη από τη ρητή ή αυτοδίκαιη παραλαβή της μελέτης αν δεν έχουν ήδη υποπέσει σε παραγραφή, σύμφωνα με ειδικότερες διατάξεις του παρόντος. 9. Η παραλαβή του αντικειμένου των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών γίνεται όπως ορίζεται στις συμβάσεις αυτές. 10. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, προβλέπεται ο υποχρεωτικός έλεγχος από ιδιώτες ελεγκτές, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, των μελετών, των οποίων η εκτιμώμενη αμοιβή υπερβαίνει τα τιθέμενα με την απόφαση όρια , πριν την έγκρισή τους από την αναθέτουσα αρχή. Με την ίδια απόφαση ορίζονται επίσης οι κατηγορίες μελετών που ελέγχονται υποχρεωτικά, η διαδικασία ανάθεσης του ελέγχου, ο τρόπος καθορισμού της αμοιβής και τα προσόντα των ελεγκτών, τα στάδια ελέγχου, ο καθορισμός των ευθυνών τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας.	

Μέχρι την έκδοση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου οι αναθέτουσες αρχές και οι φορείς του παρόντος δύνανται να αναθέτουν με σύμβαση σε ελεγκτές τον έλεγχο μελετών, των οποίων η προεκτιμώμενη αξία υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, εξαιρουμένων των μελετών που δεν αφορούν στον σχεδιασμό τεχνικών έργων.	
Άρθρο 89 **Αποζημίωση του αναδόχου λόγω υπερημερίας του εργοδότη χωρίς λύση της σύμβασης– Αντικατάσταση άρθρου 190 ν. 4412/2016** Το άρθρο 190 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 190 Αποζημίωση του αναδόχου λόγω υπερημερίας του εργοδότη χωρίς λύση της σύμβασης 1. Αν ο εργοδότης περιέλθει σε υπερημερία ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών ή νόμιμων υποχρεώσεών του, ο ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για τις θετικές ζημίες που υφίσταται και για το χρονικό διάστημα μετά από την υποβολή έγγραφης όχλησης, έως την άρση της υπερημερίας, η οποία δεν δύναται να υπερβεί τους έξι (6) μήνες κατ' ανώτατο όριο. Η όχληση υποβάλλεται στη διευθύνουσα υπηρεσία και προσδιορίζει τις πράξεις ή παραλείψεις του εργοδότη ή των οργάνων του που συνιστούν την αιτία της υπερημερίας, την αιτία της ζημίας και, στο μέτρο του δυνατού, την κατά προσέγγιση εκτίμηση της ζημίας, ανά ημέρα υπερημερίας. 2. Μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την υποβολή της όχλησης, ο επιβλέπων υποβάλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία εισήγηση με την οποία διαπιστώνει αν υφίσταται υπερημερία, καθώς και τα αίτια της και το ύψος των ζημιών του αναδόχου για κάθε ημέρα κατά προσέγγιση. Ο	**Άρθρο 190 Αποζημίωση του αναδόχου λόγω υπερημερίας του εργοδότη χωρίς λύση της σύμβασης** 1. Αν ο εργοδότης περιέλθει σε υπερημερία ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών ή νόμιμων υποχρεώσεών του, ο ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για τις θετικές ζημίες που υφίσταται και για το χρονικό διάστημα μετά την υποβολή έγγραφης όχλησης, έως την άρση της υπερημερίας. Η όχληση υποβάλλεται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία και προσδιορίζει τις πράξεις ή παραλείψεις του εργοδότη ή των οργάνων του που συνιστούν την αιτία της υπερημερίας και την αιτία της ζημίας και στο μέτρο του δυνατού, την κατά προσέγγιση εκτίμηση της ζημίας, ανά ημέρα υπερημερίας. 2. Μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την υποβολή της όχλησης, η Διευθύνουσα Υπηρεσία συγκροτεί τριμελή επιτροπή τεχνικών υπαλλήλων, στην οποία συμμετέχει απαραίτητα ο επιβλέπων, εκτός αν δεν είναι δυνατή η συμμετοχή του, για σοβαρή αιτία, η οποία αναφέρεται στην απόφαση συγκρότησης. Η επιτροπή διαπιστώνει αν υφίσταται υπερημερία, τα αίτιά της και το ύψος των ζημιών του αναδόχου για κάθε ημέρα κατά προσέγγιση, συντάσσοντας πρωτόκολλο, το οποίο υποβάλλεται μέσα σε έναν μήνα από τη συγκρότησή της στον Προϊστάμενο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας για έγκριση. Το εγκεκριμένο πρωτόκολλο κοινοποιείται στον ανάδοχο με απόδειξη και μπορεί να προσβληθεί με ένσταση. 3. Μετά τη λήξη της υπερημερίας του εργοδότη, ο ανάδοχος υποβάλλει αίτηση για την αναγνώριση της ζημίας του προσδιορίζοντας το ποσόν αυτής. Επί της αιτήσεως αποφασίζει, μετά από εισήγηση της

προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας εκδίδει εντός δέκα (10) ημερών απόφαση με την οποία αποδέχεται ή απορρίπτει το αίτημα του αναδόχου. Κατά της απόφασης αυτής επιτρέπεται η ένσταση του άρθρου 198, περί «Διοικητικής και Δικαστικής Επίλυσης Διαφορών». 3. Μετά τη λήξη της υπερημερίας του εργοδότη, ο ανάδοχος υποβάλλει αίτηση για την αναγνώριση της ζημίας του προσδιορίζοντας επακριβώς το ποσό αυτής. Επί της	Διευθύνουσας Υπηρεσίας, η Προϊσταμένη Αρχή, η οποία δεν είναι υποχρεωμένη να δεχθεί τα πορίσματα του πρωτοκόλλου.
Άρθρο 90 **Έκπτωση του αναδόχου – Τροποποίηση παρ. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 και 10 άρθρου 191 ν. 4412/2016** Οι παρ. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 και 10 του άρθρου 191 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 191 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 191 Έκπτωση του αναδόχου 1. Αν ο ανάδοχος σύμβασης μελέτης ή παροχής υπηρεσιών δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή τις κείμενες διατάξεις, κηρύσσεται έκπτωτος. 2. Η διαδικασία έκπτωσης κινείται υποχρεωτικά εφόσον: α) Ο ανάδοχος υπερβεί υπαίτια για χρονικό διάστημα πέραν του ενός τρίτου (1/3) τη συνολική προθεσμία της παρ. 2 του άρθρου 184 περί «Προθεσμιών» , λαμβανομένων υπόψη των παρατάσεων. β) Ο ανάδοχος καθυστερεί υπαίτια την υποβολή σταδίου μελέτης, για χρόνο περισσότερο από το μισό της αντίστοιχης τμηματικής προθεσμίας. γ) Οι εργασίες του αναδόχου παρουσιάζουν κατ' επανάληψη ελαττώματα ή ελλείψεις. Για να κηρυχθεί ο ανάδοχος έκπτωτος για τον λόγο αυτόν, πρέπει να έχει προηγηθεί, τουλάχιστον μια φορά, η εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 188 περί	**Άρθρο 191 Έκπτωση του αναδόχου** 1. Αν ο ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή τις κείμενες διατάξεις, κηρύσσεται έκπτωτος. 2. Η διαδικασία έκπτωσης κινείται υποχρεωτικά εφόσον ο ανάδοχος: α) Υπερβεί υπαίτια για χρόνο πέραν του 1/3 τη σχετική συνολική προθεσμία της παραγράφου 2 του άρθρου 184, λαμβανομένων υπόψη των παρατάσεων. β) Καθυστερεί υπαίτια την υποβολή σταδίου μελέτης, για χρόνο περισσότερο από το μισό της αντίστοιχης τμηματικής προθεσμίας. γ) Οι εργασίες του παρουσιάζουν κατ` επανάληψη ελαττώματα ή ελλείψεις. Για να κηρυχθεί ο ανάδοχος έκπτωτος για το λόγο αυτόν πρέπει να έχει προηγηθεί, τουλάχιστον μια φορά η εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 188, για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων ή ελλείψεων της μελέτης και να μην έχει ασκηθεί ένσταση ή η ασκηθείσα να έχει απορριφθεί. 3. Αν υφίσταται λόγος έκπτωσης, κοινοποιείται στον ανάδοχο με απόδειξη ειδική πρόσκληση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, στην οποία απαραιτήτως γίνεται μνεία των διατάξεων του παρόντος άρθρου και η οποία περιλαμβάνει συγκεκριμένη περιγραφή των ενεργειών ή εργασιών που πρέπει να εκτελέσει ο ανάδοχος μέσα στην τασσόμενη προθεσμία. Η τασσόμενη προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη, δηλαδή ανάλογη του χρόνου που απαιτείται κατά την κοινή αντίληψη για την εκτέλεση των εργασιών ή των ενεργειών και πάντως όχι

«Υποχρεώσεων Αναδόχου», για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων ή ελλείψεων της μελέτης και να μην έχει ασκηθεί ένσταση ή η ασκηθείσα να έχει απορριφθεί. δ) Διαπιστωθεί ότι ο ανάδοχος προσκόμισε πλαστή εγγυητική επιστολή ή ότι προσκόμισε πλαστά δικαιολογητικά του άρθρου 103 περί «Πρόσκλησης Υποβολής Δικαιολογητικών» κατά την υπογραφή της σύμβασης. 3. Αν υφίσταται λόγος έκπτωσης, κοινοποιείται στον ανάδοχο με απόδειξη ειδική πρόσκληση της διευθύνουσας υπηρεσίας, στην οποία απαραιτήτως γίνεται μνεία των διατάξεων του παρόντος άρθρου και η οποία περιλαμβάνει συγκεκριμένη περιγραφή των ενεργειών ή εργασιών που πρέπει να εκτελέσει ο ανάδοχος μέσα στην τασσόμενη προθεσμία. Η τασσόμενη προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη, δηλαδή ανάλογη του χρόνου που απαιτείται κατά την κοινή αντίληψη για την εκτέλεση των εργασιών ή των ενεργειών και πάντως όχι μικρότερη των δεκαπέντε (15) ημερών. 4. Ανεξάρτητα από την κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και τις προθεσμίες που αυτή τάσσει για την εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών ή ενεργειών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί τις εκ της συμβάσεως υποχρεώσεις του για την εμπρόθεσμη εκτέλεση της σύμβασης και σε κάθε περίπτωση υφίσταται τις νόμιμες συνέπειες από την υπέρβαση των συμβατικών προθεσμιών. 5. Αν η προθεσμία που τέθηκε με την ειδική πρόσκληση παρήλθε χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί με το περιεχόμενό της, κηρύσσεται έκπτωτος μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την πάροδο της ταχθείσας προθεσμίας, με απόφαση του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας. Στην απόφαση προσδιορίζονται οι εργασίες και ενέργειες που εκτέλεσε ο ανάδοχος σε συμμόρφωση προς την ειδική	μικρότερη των δεκαπέντε (15) ημερών. 4. Ανεξάρτητα από την κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και τις προθεσμίες που αυτή τάσσει για την εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών ή ενεργειών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί τις εκ της συμβάσεως υποχρεώσεις του για την εμπρόθεσμη εκτέλεση της σύμβασης και σε κάθε περίπτωση υφίσταται τις νόμιμες συνέπειες από την υπέρβαση των συμβατικών προθεσμιών. 5. Αν η προθεσμία που τέθηκε με την ειδική πρόσκληση παρήλθε χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί με το περιεχόμενό της, κηρύσσεται έκπτωτος μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την πάροδο της προθεσμίας, με απόφαση του Προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Στην απόφαση προσδιορίζονται οι εργασίες και ενέργειες που εκτέλεσε ο ανάδοχος σε συμμόρφωση προς την ειδική πρόσκληση και αιτιολογείται η έκπτωση με αναφορά στις εργασίες που δεν εκτέλεσε και στις ενέργειες στις οποίες δεν συμμορφώθηκε. 6. Αν κατά της απόφασης έκπτωσης δεν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση ή αν απορριφθεί η ένσταση από την αρμόδια προς τούτο Προϊσταμένη Αρχή, η έκπτωση καθίσταται οριστική. Αν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση αναστέλλονται οι συνέπειες της έκπτωσης μέχρι αυτή να οριστικοποιηθεί και ο ανάδοχος υποχρεούται να συνεχίσει τις εργασίες της σύμβασης. Η απόφαση επί της ένστασης εκδίδεται, μετά από γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου, από την Προϊσταμένη Αρχή μέσα σε δύο (2) μήνες από την κατάθεσή της. Η αποδοχή ή απόρριψη της ένστασης αιτιολογείται, μεταξύ δε των λόγων αποδοχής μπορεί να περιλαμβάνεται και η καταφανής βελτίωση του ρυθμού ή της ποιότητας των εκτελούμενων εργασιών, ώστε να πιθανολογείται βάσιμα η έγκαιρη και έντεχνη εκτέλεση του έργου. Η Προϊσταμένη Αρχή υποχρεούται να εκδώσει απόφαση και μετά την πάροδο της προθεσμίας, ενώ κινείται η πειθαρχική διαδικασία κατά των υπαιτίων υπαλλήλων κατά τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 183. Μετά την πάροδο της προθεσμίας εκδόσεως αποφάσεως, ο ανάδοχος υποχρεούται να διακόψει τις

πρόσκληση και αιτιολογείται η έκπτωση με αναφορά στις εργασίες που δεν εκτέλεσε και στις ενέργειες στις οποίες δεν συμμορφώθηκε. 6. Η έκπτωση του αναδόχου καθίσταται οριστική αν κατά της απόφασης έκπτωσης δεν ασκηθεί ένσταση ή αν η ασκηθείσα ένσταση απορριφθεί. Αν ασκηθεί ένσταση, αναστέλλονται οι συνέπειες της έκπτωσης μέχρι αυτή να οριστικοποιηθεί και ο ανάδοχος υποχρεούται να συνεχίσει τις εργασίες της σύμβασης. Η αποδοχή ή απόρριψη της ένστασης από το αποφαινόμενο όργανο κατ' άρθρο 198 , περί «Διοικητικής και Δικαστικής Επίλυσης Διαφορών» αιτιολογείται, μεταξύ δε των λόγων αποδοχής μπορεί να περιλαμβάνεται και η καταφανής βελτίωση του ρυθμού ή της ποιότητας των εκτελούμενων εργασιών, ώστε να πιθανολογείται βάσιμα η έγκαιρη και έντεχνη εκτέλεση του έργου. 7. Η εξέταση της ένστασης κατά το άρθρο 198 γίνεται κατά προτεραιότητα από το τεχνικό συμβούλιο και η σχετική γνωμοδότηση εκδίδεται υποχρεωτικά σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την άσκηση της ένστασης. Η μη έκδοση απόφασης του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου κατά το άρθρο 198 μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από την έκδοση της γνωμοδότησης του συμβουλίου θεωρείται ως σιωπηρή αποδοχή της γνωμοδότησης. 8. Μετά από την οριστικοποίηση της έκπτωσης εκκαθαρίζεται η σύμβαση και καταπίπτει υπέρ του εργοδότη η εγγύηση καλής εκτέλεσης ως ειδική ποινική ρήτρα. Αν επιβλήθηκαν ποινικές ρήτρες για υπέρβαση τμηματικών προθεσμιών μέχρι την οριστικοποίηση της έκπτωσης, οι ρήτρες αυτές οφείλονται από τον ανάδοχο αθροιστικά, ενώ επιβάλλεται και η ποινική ρήτρα για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας, εφόσον υφίσταται αντίστοιχη περίπτωση. 9. Η απόφαση με την οποία οριστικοποιήθηκε η έκπτωση	εργασίες της σύμβασης και η Διευθύνουσα Υπηρεσία διαπιστώνει τις εργασίες που εκπόνησε ο ανάδοχος. Αν η ένσταση του αναδόχου γίνει τελικά αποδεκτή μετά την πάροδο των δύο (2) μηνών, δικαιούται παράταση με αναθεώρηση, ισόχρονη με το διάστημα της διακοπής, ενώ η διακοπή των εργασιών της σύμβασης δεν αποτελεί λόγο για τη διάλυση της σύμβασης. Ουδεμία εργασία εκτελούμενη μετά την ημέρα της κατά τα άνω υποχρεωτικής διακοπής των εργασιών και μέχρι της θετικής για τον ανάδοχο αποφάσεως πιστοποιείται για πληρωμή. Η Προϊσταμένη Αρχή υποχρεούται να ενημερώσει εγγράφως την αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Γραμματείας Υποδομών για την οριστικοποιηθείσα έκπτωση. 7. Μετά την κοινοποίηση της απόφασης στον ανάδοχο και μέχρι να καθορισθεί ο τρόπος εκπόνησης των εργασιών που υπολείπονται για την ολοκλήρωση του εκπονούμενου σταδίου της μελέτης ή της σύμβασης υπηρεσιών, η Διευθύνουσα Υπηρεσία επεμβαίνει προς αποτροπή αρνητικών συνεπειών εκτελώντας τις απαραίτητες ενέργειες σε βάρος και για λογαριασμό του έκπτωτου αναδόχου. 8. Με την κοινοποίηση της απόφασης οριστικοποίησης της έκπτωσης, ο ανάδοχος διακόπτει κάθε εργασία και δεν δικαιούται αμοιβή για το εκπονούμενο στάδιο. Κατ` εξαίρεση μπορεί ο εργοδότης, αν κρίνει ότι ορισμένα στοιχεία του μελετητικού έργου του υπό εκπόνηση σταδίου είναι χρήσιμα, να ζητήσει να παραδοθούν στη Διευθύνουσα Υπηρεσία μέσα σε ορισμένη προθεσμία, συντασσομένου σχετικού πρωτοκόλλου παράδοσης. Η αμοιβή του αναδόχου για τις εργασίες του ημιτελούς σταδίου κανονίζεται με Πρωτόκολλο Κανονισμού Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών. 9. Μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης εκκαθαρίζεται η σύμβαση και καταπίπτει υπέρ του εργοδότη η εγγύηση καλής εκτέλεσης ως ειδική ποινική ρήτρα. Αν επιβλήθηκαν ποινικές ρήτρες για υπέρβαση τμηματικών προθεσμιών μέχρι την οριστικοποίηση της έκπτωσης οι ρήτρες αυτές οφείλονται από τον ανάδοχο αθροιστικά, ενώ επιβάλλεται και η ποινική ρήτρα για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας, εφόσον υφίσταται αντίστοιχη

κοινοποιείται στις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την τήρηση μητρώων μελετητών. 10. Αν, μετά από την οριστικοποίηση της έκπτωσης, η προϊσταμένη αρχή αποφασίσει την ολοκλήρωση της μελέτης, προσκαλεί τον υποψήφιο που κατατάχθηκε στην επόμενη θέση στον διαγωνισμό στον οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος ανάδοχος και του προτείνει να αναλάβει αυτός την ολοκλήρωση της μελέτης, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στον διαγωνισμό. Η σύμβαση εκτέλεσης συνάπτεται εφόσον εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρότασης περιέλθει στην προϊσταμένη αρχή έγγραφη και ανεπιφύλακτη αποδοχή της. Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας θεωρείται ως απόρριψη της πρότασης. Αν αυτός δεν δεχθεί την πρόταση σύναψης σύμβασης, η προϊσταμένη αρχή προσκαλεί τον επόμενο υποψήφιο κατά σειρά κατάταξης, ακολουθώντας κατά τα λοιπά την ίδια διαδικασία. Εφόσον και αυτός απορρίψει την πρόταση, η προϊσταμένη αρχή προσφεύγει κατά την κρίση της είτε στην ανοικτή δημοπρασία είτε στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου. Η διαδικασία της παρούσας εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που η προϊσταμένη αρχή κρίνει αιτιολογημένα ότι οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον εργοδότη της μελέτης, αλλά μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περίπτωση ολοκλήρωσης της μελέτης, ύστερα από διάλυση της σύμβασης.»	περίπτωση. 10. Η απόφαση με την οποία οριστικοποιήθηκε η έκπτωση κοινοποιείται από την υπηρεσία που την εξέδωσε στην αρμόδια για την έγκριση της μελέτης υπηρεσία και στην υπηρεσία τήρησης του Μητρώου Μελετητών ή Εταιρειών Μελετών, για την επιβολή των παρεπόμενων κυρώσεων, μαζί με σύντομο ιστορικό και μνεία των λόγων που οδήγησαν στην έκπτωση. Αν ο έκπτωτος ανάδοχος είναι κοινοπραξία ή σύμπραξη μελετητών ή εταιρειών μελετών, η Διευθύνουσα Υπηρεσία προσδιορίζει τους υπεύθυνους για την έκπτωση μελετητές ή εταιρείες της σύμπραξης ή κοινοπραξίας.
Άρθρο 91 **Διάλυση της σύμβασης – Τροποποίηση των παρ. 1, 3, 4, 5 και 6 και κατάργηση παρ. 7 άρθρου 192 ν. 4412/2016** Στο άρθρο 192 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται οι παρ. 1, 3, 4, 5 και 6, καταργείται η παρ. 7 και το άρθρο 192 διαμορφώνεται ως εξής:	**Άρθρο 192 Διάλυση της σύμβασης** 1. Ο εργοδότης δικαιούται να καταγγείλει και να προβεί στη διάλυση μιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά τη διάρκεια εκτέλεσής της στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 133. Για τις περιπτώσεις αυτές η προϊσταμένη αρχή δεν υποχρεούται να προβεί σε αποζημίωση

«Άρθρο 192 Διάλυση της σύμβασης 1. Ο εργοδότης δικαιούται να καταγγείλει μια σύμβαση μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά τη διάρκεια εκτέλεσής της στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 133, χωρίς αποζημίωση του αναδόχου. 2. Πέραν των αναφερομένων στην παρ. 1, σε περίπτωση σύμβασης μελέτης που εκπονείται κατά στάδια ο εργοδότης δικαιούται να διακόψει τις εργασίες της μετά την ολοκλήρωση κάποιου σταδίου και να λύσει τη σύμβαση χωρίς αποζημίωση του αναδόχου, αν τούτο προβλέπεται στη σύμβαση. Δικαιούται επίσης ο εργοδότης να διακόψει την εκπόνηση σταδίου μελέτης με καταβολή αποζημίωσης στον ανάδοχο, κατά την παρ. 2 του άρθρου 194, περί «Αποζημίωσης αναδόχου σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης». Ο εργοδότης σύμβασης παροχής υπηρεσιών δικαιούται, αν προβλέπεται στη σύμβαση, να διακόψει την παροχή των υπηρεσιών είτε αζημίως για τον ίδιο είτε και με καταβολή αποζημίωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 3 του άρθρου 194. 3. Ο ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Αν υποχρεωθεί σε αναστολή εκπόνησης της μελέτης ή παροχής των υπηρεσιών με εντολή του εργοδότη, για συνεχόμενο χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της εντολής, ή αν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης ανασταλεί ή διακοπεί η εκπόνηση της μελέτης για συνολικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι (6) μηνών. β) Αν εξαιτίας γεγονότων που συνιστούν υπερημερία του εργοδότη αναγκαστεί είτε να μην αρχίσει την εκπόνηση μελέτης ή την παροχή της υπηρεσίας του, κατά τον ορισμένο στη σύμβαση χρόνο για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο	του αναδόχου. 2. Πέραν των αναφερομένων στην παράγραφο 1, σε περίπτωση σύμβασης μελέτης που εκπονείται κατά στάδια, ο εργοδότης δικαιούται να διακόψει τις εργασίες της μετά την ολοκλήρωση κάποιου σταδίου και να λύσει τη σύμβαση χωρίς αποζημίωση του αναδόχου, αν τούτο προβλέπεται στη σύμβαση. Δικαιούται επίσης ο εργοδότης να διακόψει την εκπόνηση σταδίου μελέτης με καταβολή αποζημίωσης στον ανάδοχο, κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 194. Ο εργοδότης σύμβασης παροχής υπηρεσιών δικαιούται, αν προβλέπεται στη σύμβαση, να διακόψει την παροχή των υπηρεσιών είτε αζημίως για τον ίδιο είτε και με καταβολή αποζημίωσης, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 194. 3. Ο ανάδοχος δικαιούται να διαλύσει τη σύμβαση στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Αν υπάρξει υπέρβαση της οριακής προθεσμίας της σύμβασης, χωρίς υπαιτιότητά του. β) Αν αναστείλει την εκπόνηση μελέτης ή την παροχή των υπηρεσιών με εντολή του εργοδότη, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της εντολής. γ) Αν εξαιτίας γεγονότων που συνιστούν υπερημερία του εργοδότη αναγκαστεί είτε να μην αρχίσει την εκπόνηση μελέτης ή την παροχή της υπηρεσίας του, κατά τον ορισμένο στη σύμβαση χρόνο είτε να διακόψει την παροχή των υπηρεσιών του μετά την έναρξή τους, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών. Για την έναρξη της προθεσμίας ο ανάδοχος υποβάλλει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία, Ειδική Δήλωση κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 4. δ) Αν παρέλθει χρόνος δύο (2) τουλάχιστον μηνών από την υποβολή Ειδικής Δήλωσης εκ μέρους του αναδόχου προς τον εργοδότη, λόγω παρέλευσης της προθεσμίας για την πληρωμή πιστοποίησης. 4. Η Ειδική Δήλωση διακοπής των εργασιών της περίπτωση, γ΄ της παραγράφου 2 περιλαμβάνει: α) μνεία των λόγων της διάλυσης, β) στοιχεία για περαιωμένα τμήματα της μελέτης και εκτίμηση της αξίας τους, γ) περιγραφή των τμημάτων της μελέτης που υπολείπονται, δ) αίτηση περί καταβολής

των τριών (3) μηνών. Για την έναρξη της προθεσμίας ο ανάδοχος υποβάλλει στη διευθύνουσα υπηρεσία, ειδική δήλωση σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 4. γ) Αν παρέλθει χρονικό διάστημα τουλάχιστον δύο (2) μηνών από την υποβολή ειδικής δήλωσης εκ μέρους του αναδόχου προς τον εργοδότη, λόγω παρέλευσης της προθεσμίας για την πληρωμή εγκεκριμένου λογαριασμού. 4. Η ειδική δήλωση διακοπής των εργασιών των περ. β' και γ' της παρ. 3 περιλαμβάνει: α) μνεία των λόγων της διάλυσης, β) στοιχεία για περαιωμένα τμήματα της μελέτης και εκτίμηση της αξίας τους, γ) περιγραφή των τμημάτων της μελέτης που υπολείπονται, δ) αίτηση περί καταβολής της νόμιμης αποζημίωσης συγκεκριμένου, κατά το δυνατόν, ύψους και ανάλυση των κονδυλίων της και ε) δήλωση περί της πρόθεσής του να αποδεχθεί συνέχιση των εργασιών κατόπιν αποζημίωσης. Η διευθύνουσα υπηρεσία εκδίδει απόφαση μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες περί αποδοχής ή απόρριψης της ειδικής δήλωσης. Αν δεχθεί τη δήλωση ή παρέλθει άπρακτο διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την επίδοσή της, ο ανάδοχος μπορεί να υποβάλει στη διευθύνουσα υπηρεσία αίτηση λύσης της σύμβασης. Επί της αιτήσεως αποφασίζει η προϊσταμένη αρχή μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός, ύστερα από εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας στην οποία καταχωρείται και η γνώμη του επιβλέποντα. Η σύμβαση λύεται με την αποδοχή της αίτησης ή την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας. Αν η αίτηση απορριφθεί εμπρόθεσμα, ο ανάδοχος υποχρεούται στη συνέχιση παροχής των υπηρεσιών του, ανεξάρτητα από την άσκηση των νόμιμων δικαιωμάτων του και η προϊσταμένη αρχή εγκρίνει, με την ίδια απόφαση, τις αναγκαίες προσαρμογές στις προθεσμίες της σύμβασης. 5. Για τη διάλυση της σύμβασης κατά την περ. α' της παρ. 3, ο ανάδοχος υποβάλλει αίτηση στη διευθύνουσα	της νόμιμης αποζημίωσης συγκεκριμένου, κατά το δυνατόν, ύψους και ανάλυση των κονδυλίων της και ε) δήλωση περί της πρόθεσής του να αποδεχθεί συνέχιση των εργασιών κατόπιν αποζημίωσης. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία εκδίδει απόφαση μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες περί αποδοχής ή απόρριψης της Ειδικής Δήλωσης. Αν δεχθεί τη δήλωση ή παρέλθει άπρακτο διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την επίδοσή της, ο ανάδοχος μπορεί να υποβάλει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία αίτηση λύσης της σύμβασης. Επί της αιτήσεως αποφασίζει η Προϊσταμένη Αρχή μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός, ύστερα από εισήγηση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας στην οποία καταχωρείται και η γνώμη του επιβλέποντα. Η σύμβαση λύεται με την αποδοχή της αίτησης ή την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας. Αν η αίτηση απορριφθεί εμπρόθεσμα, ο ανάδοχος υποχρεούται στη συνέχιση παροχής των υπηρεσιών του, ανεξάρτητα από την άσκηση των νόμιμων δικαιωμάτων του και η Προϊσταμένη Αρχή εγκρίνει, με την ίδια απόφαση, τις αναγκαίες προσαρμογές στις προθεσμίες της σύμβασης. 5. Για τη διάλυση της σύμβασης κατά τις περιπτώσεις α΄ και β΄ της παραγράφου 3, ο ανάδοχος υποβάλλει αίτηση στη Διευθύνουσα Υπηρεσία, η οποία περιλαμβάνει τα στοιχεία της Ειδικής Δήλωσης διακοπής των εργασιών και επιπλέον αίτημα για λύση της σύμβασης. Τα τρία τελευταία εδάφια της παραφράφου 4 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτήν. 6. Σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης η οφειλόμενη αποζημίωση κανονίζεται με πρωτόκολλο κανονισμού τιμής μονάδας νέων εργασιών. 7. Οι συμβάσεις εκπόνησης μελέτης λύονται με την παραλαβή του συμβατικού αντικειμένου, εκτός αν συντρέχει περίπτωση έκπτωσης του αναδόχου ή διάλυσης της σύμβασης είτε με πρωτοβουλία του κυρίου του έργου είτε με πρωτοβουλία του αναδόχου. Μετά τη λήξη της αρχικής προθεσμίας και των εγκεκριμένων παρατάσεών της και μέχρι τη λύση της σύμβασης με οποιονδήποτε νόμιμο τρόπο δεν οφείλεται αναθεώρηση. Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών λύονται αυτοδικαίως αν παρέλθει η συμβατική προθεσμία και οι παρατάσεις της, εκτός αν

υπηρεσία, η οποία περιλαμβάνει τα στοιχεία της ειδικής δήλωσης διακοπής των εργασιών και επιπλέον αίτημα για λύση της σύμβασης. Τα τρία τελευταία εδάφια της παρ. 4 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. 6. Οι συμβάσεις εκπόνησης μελέτης λύονται με την παραλαβή του συμβατικού αντικειμένου, εκτός αν συντρέχει περίπτωση έκπτωσης του αναδόχου ή διάλυσης της σύμβασης είτε με πρωτοβουλία του κυρίου του έργου είτε με πρωτοβουλία του αναδόχου. Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών λύονται αυτοδικαίως όπου προβλέπεται στις διατάξεις του παρόντος. Στη σύμβαση μπορεί να ορίζεται και διαφορετικά, ιδίως σε περιπτώσεις που το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα έχει ουσιώδη σημασία για τα συμφέροντα του κυρίου του έργου. 7. [Καταργήθηκε].»	συντρέχει περίπτωση έκπτωσης του αναδόχου ή διάλυσης της σύμβασης είτε με πρωτοβουλία του κυρίου του έργου είτε με πρωτοβουλία του αναδόχου. Στη σύμβαση μπορεί να ορίζεται και διαφορετικά, ιδίως σε περιπτώσεις που το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα έχει ουσιώδη σημασία για τα συμφέροντα του κυρίου του έργου.
Άρθρο 92 **Αποζημίωση αναδόχου σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης – Αντικατάσταση άρθρου 194 ν. 4412/2016** Το άρθρο 194 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 194 Αποζημίωση αναδόχου σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης 1. Αν η σύμβαση εκπόνησης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών διαλυθεί από τον εργοδότη και προβλέπεται από τη σύμβαση καταβολή αποζημίωσης, ο ανάδοχος δικαιούται αποζημίωσης, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί το τρία τοις εκατό (3%) επί της συμβατικής αμοιβής των σταδίων που υπολείπονται για την ολοκλήρωσή της. Για την αμοιβή των ήδη εκπονηθέντων τμημάτων του σταδίου της μελέτης που διακόπτεται συντάσσεται Πρωτόκολλο Κανονισμού Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.).	**Άρθρο 194 Αποζημίωση αναδόχου σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης** 1. Αν η σύμβαση εκπόνησης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών διαλυθεί από τον εργοδότη, για τους λόγους που προβλέπονται την παράγραφο 2 του άρθρου 192 και δεν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση, ο ανάδοχος δικαιούται αποζημίωσης η οποία ανέρχεται σε δέκα τοις εκατό (10%) επί της συμβατικής αμοιβής των σταδίων που υπολείπονται για την ολοκλήρωσή της. 2. Αν η σύμβαση λυθεί από τον εργοδότη κατά την εκπόνηση σταδίου μελέτης, η αποζημίωση του αναδόχου ανέρχεται σε τριάντα τοις εκατό (30%) του υπολειπόμενου χρηματικού αντικειμένου του υπό εκπόνηση σταδίου. Ως προς τα επόμενα στάδια εφαρμόζεται η προηγούμενη παράγραφος. Για την αμοιβή των ήδη εκπονηθέντων τμημάτων του σταδίου της μελέτης που διακόπτεται συντάσσεται Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.. 3. Για την πληρωμή της αποζημίωσης ο ανάδοχος υποβάλλει, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία ενός μηνός από την κοινοποίηση της απόφασης διάλυσης, στη Διευθύνουσα Υπηρεσία αίτηση, με ανάλυση της

2. Για την πληρωμή της αποζημίωσης ο ανάδοχος υποβάλλει, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση της απόφασης διάλυσης, στη διευθύνουσα υπηρεσία αίτηση, με λογαριασμό αποζημίωσης συνοδευόμενο από το Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε της παρ. 1. 3. Οι αποζημιώσεις του παρόντος δεν θίγουν την οφειλόμενη αμοιβή για τις εκτελεσθείσες εργασίες ή υπηρεσίες».	αποζημίωσης. Η αποζημίωση προσδιορίζεται με πρωτόκολλο κανονισμού τιμής μονάδας νέων εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.), που συντάσσεται και εγκρίνεται μέσα σε δύο (2) μήνες από την υποβολή της αίτησης. 4. Οι αποζημιώσεις των προηγούμενων παραγράφων δεν θίγουν την οφειλόμενη αμοιβή για τις εκτελεσθείσες εργασίες ή υπηρεσίες.
Άρθρο 93 **Υποκατάσταση του αναδόχου – Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 195 ν. 4412/2016** Η παρ. 2 του άρθρου 195 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιείται, η παρ. 4 καταργείται και το άρθρο 195 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 195 Υποκατάσταση του αναδόχου 1. Η υποκατάσταση / αντικατάσταση του αρχικού αναδόχου στο σύνολο ή μέρος της σύμβασης της μελέτης ή της υπηρεσίας επιτρέπεται μόνον εφόσον προβλέπεται ρητά στη σύμβαση ή πληρούνται οι προϋποθέσεις της περ. δ΄ της παρ. 1 του άρθρου 132, περί «Τροποποίησης της σύμβασης στη διάρκειά της» . 2. α) Σε συμβάσεις που δεν υπερβαίνουν τα όρια των περ. β' και γ' του άρθρου 5 , όταν ο ανάδοχος ή ο μοναδικός μελετητής ή πάροχος υπηρεσιών εταιρείας μελετών ή παρόχων υπηρεσιών είναι φυσικό πρόσωπο αντίστοιχα και καθίσταται ανίκανος λόγω ασθένειας ή άλλης αντικειμενικής αιτίας για την εκπλήρωση της παροχής του, η προϊσταμένη αρχή μπορεί να εφαρμόσει αναλόγως την παρ. 10 του άρθρου 191. β) Αν πτωχεύσει ή αποβιώσει ή καταστεί κατ` άλλο τρόπο ανίκανος για την εκτέλεση ένας εκ των μελετητών αναδόχου εταιρείας μελετών, η εκπόνηση του σταδίου της μελέτης, που	**Άρθρο 195 Υποκατάσταση του αναδόχου** 1. Η υποκατάσταση / αντικατάσταση του αρχικού αναδόχου στο σύνολο ή μέρος της σύμβασης της μελέτης ή της υπηρεσίας επιτρέπεται μόνον εφόσον προβλέπεται ρητά στη σύμβαση ή πληρούνται οι προϋποθέσεις της περίπτωσης δ) της παραγράφου 1 του άρθρου 132. 2. α) Αν ο ανάδοχος φυσικό πρόσωπο ή ο μοναδικός μελετητής ή πάροχος υπηρεσιών, εταιρείας μελετών ή παρόχων υπηρεσιών αντίστοιχα, αποβιώσει ή διαγραφεί από τα μητρώα ή καταστεί ανίκανος λόγω ασθένειας ή άλλης αντικειμενικής αιτίας για την εκπλήρωση της παροχής του, μπορεί με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, που εκδίδεται μετά από γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου, να εγκριθεί η υποκατάστασή του από άλλο μελετητή ή σύμβουλο αντίστοιχα ή εταιρεία μελετών ή συμβούλων, που διαθέτει τα νόμιμα προσόντα για την εκτέλεση της σύμβασης, αλλιώς η σύμβαση λύεται αυτοδίκαια. Η υποκατάσταση του αρχικού αναδόχου δεν μπορεί να συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης. Για την υποκατάσταση υποβάλλεται αίτηση των κληρονόμων σε περίπτωση θανάτου ή του ίδιου του μελετητή ή συμβούλου στις λοιπές περιπτώσεις, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από την επέλευση του γεγονότος που αποτελεί την αιτία της υποκατάστασης. Ο αρχικός ανάδοχος ή οι κληρονόμοι του σε περίπτωση θανάτου του ευθύνονται εις ολόκληρο για τις υποχρεώσεις εκ της συμβάσεως με τον υποκατάστατο. β) Αν πτωχεύσει ή διαγραφεί από το Μητρώο Μελετητών ή αποβιώσει ή καταστεί κατ` άλλο

άρχισε να εκπονείται, συνεχίζεται από την εταιρεία, ακόμα και αν από το καταστατικό προβλέπεται η διάλυση της εταιρείας και υπό την προϋπόθεση ότι αυτή συνεχίζει να έχει τις απαιτούμενες από τη σύμβαση τάξεις και κατηγορίες πτυχίων. Αν η εταιρεία δεν διαθέτει τις απαιτούμενες κατά τη σύμβαση κατηγορίες και τάξεις πτυχίων, υποχρεούται, σε διάστημα δύο (2) μηνών από τη στιγμή που επήλθε η αλλαγή στο πτυχίο, να αντικαταστήσει τον εταίρο μελετητή ή να ζητήσει υποκατάσταση ή σύμπραξη με μελετητή που διαθέτει τα τυπικά προσόντα, σύμφωνα με την προκήρυξη. Η ανωτέρω ρύθμιση δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση διαγραφής μελετητή από τα μητρώα και η σύμβαση εξελίσσεται κανονικά χωρίς τις υποχρεώσεις του προηγούμενου εδαφίου. Η προϊσταμένη αρχή μπορεί, μετά από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, να αποφασίσει την εκπόνηση και των επόμενων σταδίων της ανατεθείσας μελέτης από την εταιρεία, αν κρίνει ότι η εταιρεία διαθέτει τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα. Αν η εταιρεία είναι μέλος αναδόχου σύμπραξης ή κοινοπραξίας, ισχύουν αναλόγως τα δύο προηγούμενα εδάφια. γ) Αν πτωχεύσει ή διαγραφεί ή αποβιώσει ή καταστεί ανίκανος για εκπόνηση της μελέτης λόγω σοβαρής ασθένειας ή άλλης αντικειμενικής αιτίας μελετητής φυσικό πρόσωπο, μέλος αναδόχου σύμπραξης ή κοινοπραξίας, τα υπόλοιπα μέλη της υποχρεούνται να τον υποκαταστήσουν εφόσον θεωρείται απαραίτητος για την περάτωση του υπό εκπόνηση σταδίου της μελέτης, με άλλον, αντίστοιχων προσόντων. 3. Οι περ. β΄ και γ΄ της παρ. 2 εφαρμόζονται και στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση.»	τρόπο ανίκανος για την εκτέλεση ένας εκ των μελετητών αναδόχου εταιρείας Μελετών, η εκπόνηση του σταδίου της μελέτης, που άρχισε να εκπονείται, συνεχίζεται από την εταιρεία, ακόμα και αν από το καταστατικό προβλέπεται η διάλυση της εταιρείας και υπό την προϋπόθεση ότι αυτή συνεχίζει να έχει τις απαιτούμενες από τη Σύμβαση τάξεις και κατηγορίες πτυχίων. Αν η εταιρεία δεν διαθέτει τις απαιτούμενες κατά τη σύμβαση κατηγορίες και τάξεις πτυχίων υποχρεούται, σε διάστημα δύο (2) μηνών από τη στιγμή που επήλθε η αλλαγή στο πτυχίο, να αντικαταστήσει τον εταίρο μελετητή ή να ζητήσει υποκατάσταση ή σύμπραξη με μελετητή που διαθέτει τα τυπικά προσόντα, σύμφωνα με την προκήρυξη. Η Προϊσταμένη Αρχή μπορεί, μετά από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, να αποφασίσει την εκπόνηση και των επόμενων σταδίων της ανατεθείσας μελέτης από την εταιρεία, αν κρίνει ότι η εταιρεία διαθέτει τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα. Αν η εταιρεία είναι μέλος αναδόχου σύμπραξης ή κοινοπραξίας, ισχύουν αναλόγως τα δύο προηγούμενα εδάφια. γ) Αν πτωχεύσει ή διαγραφεί από το Μητρώο εταιρεία μέλος αναδόχου σύμπραξης ή κοινοπραξίας ή αν πτωχεύσει, διαγραφεί, αποβιώσει ή καταστεί ανίκανος για εκπόνηση της μελέτης λόγω σοβαρής ασθένειας ή άλλης αντικειμενικής αιτίας μελετητής φυσικό πρόσωπο, μέλος αναδόχου σύμπραξης ή κοινοπραξίας, τα υπόλοιπα μέλη της συνεχίζουν την εκπόνηση του σταδίου της μελέτης που ήδη άρχισε να εκπονείται. Εφόσον ο εν λόγω μελετητής θεωρείται απαραίτητος για την περάτωση του υπό εκπόνηση σταδίου της μελέτης αντικαθίσταται με άλλο, αντίστοιχων προσόντων. Η Προϊσταμένη Αρχή, μετά από εισήγηση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, εγκρίνει την εκπόνηση του υπόψη σταδίου και των επόμενων σταδίων της ανατεθείσας μελέτης από τον ανάδοχο, αν κρίνει ότι διαθέτει τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα. 3. Οι ρυθμίσεις των περιπτ. β) και γ) της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση.

	4. Η σύμβαση εκπόνησης μελέτης ή παροχής υπηρεσίας διαλύεται αυτοδικαίως αν πτωχεύσει ο ανάδοχος.
Άρθρο 94 **Τεχνικές προδιαγραφές – Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 196 ν. 4412/2016** Η παρ. 2 του άρθρου 196 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιείται και το άρθρο 196 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 196 Τεχνικές προδιαγραφές 1. Η εκπόνηση μελέτης και η παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών γίνεται με τις τεχνικές προδιαγραφές που ισχύουν κατά τη σύναψη της σύμβασης, λαμβανομένων υπόψη των δεσμεύσεων του άρθρου 54, περί «Τεχνικών Προδιαγραφών». Σε περίπτωση μεταγενέστερων μεταβολών των άνω προδιαγραφών, προσαρμόζεται αναλόγως η συμβατική σχέση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. 2. Με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί σχετική απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, μπορεί να εξειδικεύεται το είδος των παραδοτέων στοιχείων ανά στάδιο και ανά κατηγορία μελέτης της περ. 15 της παρ. 3 του άρθρου 2, και συγκεκριμένα: α) τα τεύχη (Τεχνική Έκθεση, Υπολογισμοί, Προμέτρηση, Προϋπολογισμός κ.λπ.) και β) τα κατά περίπτωση σχέδια, καθώς και η μορφή αυτών (έντυπη ή και ηλεκτρονική) που πρέπει ο μελετητής να εκπονήσει, κατά το άρθρο 189 περί «Έγκρισης μελέτης – Παραλαβή Αντικειμένου Σύμβασης για την έγκριση της ανατεθείσας σε αυτόν μελέτης. 3. Ο προϋπολογισμός του έργου κατά τη μελέτη συντάσσεται με εφαρμογή των τιμολογίων τα οποία ισχύουν για τη σύνταξη των προϋπολογισμών των δημόσιων έργων.»	**Άρθρο 196 Τεχνικές προδιαγραφές** 1. Η εκπόνηση μελέτης και η παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών γίνεται με τις τεχνικές προδιαγραφές που ισχύουν κατά τη σύναψη της σύμβασης, λαμβανομένων υπόψη των δεσμεύσεων του άρθρου 54. Σε περίπτωση μεταγενέστερων μεταβολών των άνω προδιαγραφών, προσαρμόζεται αναλόγως η συμβατική σχέση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. 2. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να εξειδικεύεται το είδος των παραδοτέων στοιχείων ανά στάδιο και ανά κατηγορία μελέτης της περίπτωσης 15 της παραγράφου 3 του άρθρου 2, και συγκεκριμένα: α) τα τεύχη (Τεχνική Έκθεση, Υπολογισμοί, Προμέτρηση, Προϋπολογισμός κ.λπ.) και β) τα κατά περίπτωση σχέδια, καθώς και η μορφή αυτών (έντυπη ή και ηλεκτρονική) που πρέπει ο μελετητής να εκπονήσει, κατά το άρθρο 189, για την έγκριση της ανατεθείσας σε αυτόν μελέτης. 3. Ο προϋπολογισμός του έργου κατά τη μελέτη συντάσσεται με εφαρμογή των τιμολογίων τα οποία ισχύουν για τη σύνταξη των προϋπολογισμών των δημοσίων έργων.

Άρθρο 95 **Διοικητική και δικαστική επίλυση διαφορών – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 2, 3, 6, 7 και 12 και προσθήκη παρ. 13 και 14 στο άρθρο 198 ν. 4412/2016** Προστίθενται στο τίτλο του άρθρου 198 ν. 4412/2016 (Α' 147) οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», τροποποιούνται οι παρ. 2, 3, 6, 7, 12, προστίθενται παρ. 13, 14 και το άρθρο 198 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 198 Διοικητική και δικαστική επίλυση διαφορών – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Στις περιπτώσεις που ρητά ορίζεται στον νόμο, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση εκτελεστής πράξης ή παράλειψης της διευθύνουσας υπηρεσίας που βλάπτει για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, ασκείται ένσταση. Εφόσον δεν υφίσταται δέσμια αρμοδιότητα της υπηρεσίας για την έκδοση ρητής πράξης, προϋπόθεση ώστε να θεωρηθεί επιτρεπτή η ένσταση κατά παραλείψεως, είναι να έχει προηγηθεί η υποβολή εγγράφου αιτήματος του αναδόχου με συγκεκριμένο περιεχόμενο και να παρέλθει ένας (1) τουλάχιστον μήνας από την υποβολή του. Η προθεσμία της ένστασης στην περίπτωση αυτή διαρκεί μέχρι την έγκριση του σταδίου της μελέτης ή την παραλαβή της υπηρεσίας, εκτός αν γνωστοποιηθεί εγγράφως από τη διευθύνουσα υπηρεσία στον ανάδοχο ότι η διοίκηση δεν πρόκειται να εκδώσει ρητή πράξη επί του αιτήματός του. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να τον ενημερώνει σχετικώς. Ένσταση ασκείται και κατά των βλαπτικών εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της προϊσταμένης αρχής ή του κυρίου του έργου, αν από αυτές προκαλείται διαφωνία για πρώτη φορά. Η διευθύνουσα υπηρεσία κατά την έκδοση πράξης, η οποία υπόκειται σε	**Άρθρο 198 Διοικητική και δικαστική επίλυση διαφορών** 1. Στις περιπτώσεις που ρητά ορίζεται στο νόμο αυτόν, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση εκτελεστής πράξης ή παράλειψης της διευθύνουσας υπηρεσίας που βλάπτει για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, ασκείται ένσταση. Εφόσον δεν υφίσταται δέσμια αρμοδιότητα της υπηρεσίας για την έκδοση ρητής πράξης, προϋπόθεση ώστε να θεωρηθεί επιτρεπτή η ένσταση κατά παραλείψεως, είναι να έχει προηγηθεί η υποβολή εγγράφου αιτήματος του αναδόχου με συγκεκριμένο περιεχόμενο και να παρέλθει ένας (1) τουλάχιστον μήνας από την υποβολή του. Η προθεσμία της ένστασης στην περίπτωση αυτή διαρκεί μέχρι την έγκριση του σταδίου της μελέτης ή την παραλαβή της υπηρεσίας, εκτός αν γνωστοποιηθεί εγγράφως από τη διευθύνουσα υπηρεσία στον ανάδοχο ότι η Διοίκηση δεν πρόκειται να εκδώσει ρητή πράξη επί του αιτήματός του. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να τον ενημερώνει σχετικώς. Ένσταση ασκείται και κατά των βλαπτικών εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της προϊσταμένης αρχής ή του κυρίου του έργου, αν από αυτές προκαλείται διαφωνία για πρώτη φορά. Η διευθύνουσα υπηρεσία κατά την έκδοση πράξης, η οποία υπόκειται σε ένσταση ή η προϊσταμένη αρχή κατά την έκδοση των πράξεων ή αποφάσεών της, οφείλουν να μνημονεύουν στην πράξη τη δυνατότητα άσκησης ένστασης, την ανατρεπτική προθεσμία για την άσκησή της, το αποφαινόμενο όργανο, καθώς και τις συνέπειες από τη μη άσκησή της, κατά τα προβλεπόμενα στο εδάφιο α΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 175 του παρόντος. 2. Η ένσταση απευθύνεται στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών ή στο κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο και ασκείται με επίδοση σε αυτούς και κατάθεση στη διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δύο (2) μηνών, από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης. Η κατάθεση στη διευθύνουσα υπηρεσία δύναται να διενεργηθεί και με ταχυδρομική αποστολή επί αποδείξει. Με την ένσταση εξετάζεται τόσο η νομιμότητα της πράξης ή παράλειψης όσο και

ένσταση ή η προϊσταμένη αρχή κατά την έκδοση των πράξεων ή αποφάσεών της, οφείλουν να μνημονεύουν στην πράξη τη δυνατότητα άσκησης ένστασης, την ανατρεπτική προθεσμία για την άσκησή της, το αποφαινόμενο όργανο, καθώς και τις συνέπειες από τη μη άσκησή της, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο εδάφιο α' της παρ. 2 του άρθρου 175. 2. Η ένσταση απευθύνεται στο κατά περίπτωση αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο και ασκείται με κατάθεση στο πρωτόκολλο του αποφαινόμενου κατά περίπτωση οργάνου, καθώς και της διευθύνουσας υπηρεσίας ή προϊσταμένης αρχής που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης. Ως κατάθεση νοείται και η αποστολή με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον η ένσταση υπογράφεται ψηφιακά. Με την ένσταση εξετάζεται τόσο η νομιμότητα της πράξης ή παράλειψης όσο και η ουσία της υπόθεσης. 3. Το αρμόδιο, αποφαινόμενο όργανο αποφασίζει μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την άσκηση της ένστασης. Αν η ένσταση απορριφθεί εν μέρει ή στο σύνολό της ή αν παρέλθει άπρακτη η τρίμηνη προθεσμία, ο ανάδοχος μπορεί να ασκήσει προσφυγή στο αρμόδιο κατά την παρ. 11 δικαστήριο. Η έκδοση ή κοινοποίηση της απόφασης επί της ένστασης, μετά την πάροδο του τριμήνου, δεν μεταθέτει την έναρξη της προθεσμίας για άσκηση προσφυγής. 4. Ένσταση μπορεί να ασκήσει και ο κύριος του έργου, αν δεν είναι το δημόσιο. Αν αρμόδιος να αποφανθεί σε ενστάσεις του αναδόχου είναι ο κύριος του έργου ή όργανό του, στις ενστάσεις που ασκούνται από αυτόν, αποφασίζει ο Υπουργός που εποπτεύει τον κύριο του έργου και αν δεν υφίσταται εποπτεία, ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών. 5. Αν κύριος του έργου δεν είναι το δημόσιο, αντίγραφο της ένστασης	η ουσία της υπόθεσης. 3. Ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών ή ο καθ' ύλην αρμόδιος Υπουργός ή το αρμόδιο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αποφαινόμενο όργανο αποφασίζει μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την άσκηση της ένστασης. Αν η ένσταση απορριφθεί εν μέρει ή στο σύνολό της ή αν παρέλθει άπρακτη η τρίμηνη προθεσμία, ο ανάδοχος μπορεί να ασκήσει προσφυγή στο αρμόδιο κατά την παράγραφο 11 του παρόντος άρθρου δικαστήριο. Η έκδοση ή κοινοποίηση της απόφασης επί της ένστασης, μετά την πάροδο του τριμήνου, δεν μεταθέτει την έναρξη της προθεσμίας για άσκηση προσφυγής. 4. Ένσταση μπορεί να ασκήσει και ο κύριος του έργου, αν δεν είναι το Δημόσιο. Αν αρμόδιος να αποφανθεί σε ενστάσεις του αναδόχου είναι ο κύριος του έργου ή όργανό του, στις ενστάσεις που ασκούνται από αυτόν, αποφασίζει ο Υπουργός που εποπτεύει τον κύριο του έργου και αν δεν υφίσταται εποπτεία, ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών. 5. Αν κύριος του έργου δεν είναι το Δημόσιο, αντίγραφο της ένστασης υποβάλλεται, μέσα σε δέκα (10) ημέρες, στον αντισυμβαλλόμενο του ενισταμένου. Για την εξέταση της ένστασης καλείται ο ενιστάμενος να προσκομίσει το αποδεικτικό κατάθεσής της στον αντισυμβαλλόμενό του, ο οποίος μπορεί να υποβάλει τις αντιρρήσεις του, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. Η μη υποβολή αντιρρήσεων δεν θεωρείται ως αποδοχή των ισχυρισμών του αιτούντος. 6. Η ένσταση προσδιορίζει την προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη, περιλαμβάνει σύντομο ιστορικό της σύμβασης και της διαφωνίας, τους ουσιαστικούς λόγους στους οποίους στηρίζεται, τα αιτήματα του ενισταμένου και εφόσον είναι δυνατό, το οικονομικό αντικείμενο της διαφοράς. Η ένσταση συνοδεύεται από αντίγραφο της πράξης που γέννησε τη διαφωνία. Η διευθύνουσα υπηρεσία και η προϊσταμένη αρχή διαβιβάζουν στο αρμόδιο Τεχνικό Συμβούλιο μέσα σε είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες από την άσκηση της ένστασης τις απόψεις τους επί αυτής και το φάκελο της υπόθεσης με τα συμβατικά τεύχη του έργου, τα οποία δικαιούται να προσκομίσει και ο

υποβάλλεται, μέσα σε δέκα (10) ημέρες, στον αντισυμβαλλόμενο του ενισταμένου. Για την εξέταση της ένστασης καλείται ο ενιστάμενος να προσκομίσει το αποδεικτικό κατάθεσής της στον αντισυμβαλλόμενό του, ο οποίος μπορεί να υποβάλει τις αντιρρήσεις του, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. Η μη υποβολή αντιρρήσεων δεν θεωρείται ως αποδοχή των ισχυρισμών του αιτούντος. 6. Η ένσταση προσδιορίζει την προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη, περιλαμβάνει σύντομο ιστορικό της σύμβασης και της διαφωνίας, τους ουσιαστικούς λόγους στους οποίους στηρίζεται, τα αιτήματα του ενισταμένου και, εφόσον είναι δυνατό, το οικονομικό αντικείμενο της διαφοράς. Η ένσταση συνοδεύεται από αντίγραφο της πράξης που γέννησε τη διαφωνία. Η διευθύνουσα υπηρεσία και η προϊσταμένη αρχή διαβιβάζουν στο αρμόδιο τεχνικό συμβούλιο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την άσκηση της ένστασης τις απόψεις τους επί αυτής και τον φάκελο της υπόθεσης με τα συμβατικά τεύχη του έργου. Αν δεν τηρηθεί η ως άνω υποχρέωση, δικαιούται ο ενιστάμενος να ζητήσει από το τεχνικό συμβούλιο τη συζήτηση της υπόθεσης και χωρίς εισήγηση της υπηρεσίας, συνοδεύοντας την αίτησή του με αντίγραφο της ένστασης και τα κρίσιμα στοιχεία του φακέλου. Στην περίπτωση αυτή ορίζεται ημερομηνία συζήτησης της ένστασης και κοινοποιείται στην αρμόδια διευθύνουσα υπηρεσία ή προϊσταμένη αρχή πριν από τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες η αίτηση για την επείγουσα υποβολή εισήγησης. Αν δεν περιέλθει στο τεχνικό συμβούλιο εισήγηση, μπορεί η υπόθεση να συζητηθεί και χωρίς αυτή, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία. 7. Η απόφαση του αρμόδιου οργάνου εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. Για τη συζήτηση στο τεχνικό συμβούλιο, καλείται από την	ενιστάμενος. 7. Η απόφαση του αρμόδιου οργάνου εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου. Για τη συζήτηση στο Τεχνικό Συμβούλιο, καλείται από την υπηρεσία που εισηγείται ή τη γραμματεία του Συμβουλίου ο ανάδοχος εγγράφως, σε καθορισμένη ημέρα και ώρα που δεν απέχει λιγότερο από δέκα (10) ημέρες από την επίδοση της πρόσκλησης. Αντίγραφο της ένστασης διαβιβάζεται και στα μέλη του Συμβουλίου έως πέντε (5) ημέρες πριν από τη συζήτησή της. Η πρόσκληση επιδίδεται με απόδειξη στον ανάδοχο ή τον αντίκλητό του, με δημόσιο όργανο ή με τηλεομοιοτυπία (FAX). Στη συζήτηση καλείται με τον ίδιο τρόπο ο κύριος του έργου που υπέβαλε την ένσταση ή αντιρρήσεις κατ' αυτής. Στη συνεδρίαση ο ενιστάμενος παρίσταται είτε αυτοπροσώπως είτε με πληρεξούσιο. 8. Αν κύριος του έργου δεν είναι το Δημόσιο και ασκηθούν αντίθετες ενστάσεις από τον ανάδοχο και τον αντισυμβαλλόμενό του / κύριο του έργου, εξετάζονται ταυτόχρονα από τον εποπτεύοντα Υπουργό ή, αν δεν υπάρχει, τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών, ακόμα και αν έχει την κατά νόμο αρμοδιότητα για την εξέταση της ένστασης όργανο του κυρίου του έργου. 9. Η συζήτηση της ένστασης στο Τεχνικό Συμβούλιο αρχίζει με προφορική ανάπτυξη της έγγραφης εισήγησης της υπηρεσίας είτε με παρουσία του ενισταμένου και του υποβάλλοντος αντιρρήσεις είτε και χωρίς την παρουσία τους, αν δεν προσήλθαν παρά τη νόμιμη κλήτευσή τους. Ελέγχεται κατ' αρχήν το εμπρόθεσμο της ένστασης,η επίδοση της ένστασης στον αντισυμβαλλόμενο όταν απαιτείται και οι αντιρρήσεις του αντισυμβαλλομένου, αν έχουν υποβληθεί και στη συνέχεια εξετάζεται η νομιμότητα και ουσιαστική βασιμότητα των λόγων που προβάλλονται. Η εισήγηση περιλαμβάνει επίσης εκτίμηση περί του οικονομικού αντικειμένου της υπόθεσης, αν τούτο είναι εφικτό. Ακολουθεί προφορική συζήτηση υπό τη διεύθυνση του προέδρου του Τεχνικού Συμβουλίου για την πληρέστερη ενημέρωση των μελών. Η γνώμη του Συμβουλίου διαμορφώνεται μετά την αποχώρηση των ενδιαφερομένων, διατυπώνεται στο πρακτικό

υπηρεσία που εισηγείται ή τη γραμματεία του συμβουλίου ο ανάδοχος εγγράφως, σε καθορισμένη ημέρα και ώρα που δεν απέχει λιγότερο από δέκα (10) ημέρες από την επίδοση της πρόσκλησης. Αντίγραφο της ένστασης διαβιβάζεται και στα μέλη του συμβουλίου έως πέντε (5) ημέρες πριν από τη συζήτησή της. Η πρόσκληση επιδίδεται με απόδειξη στον ανάδοχο ή τον αντίκλητό του, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Στη συζήτηση καλείται με τον ίδιο τρόπο ο κύριος του έργου που υπέβαλε την ένσταση ή αντιρρήσεις κατ' αυτής. Στη συνεδρίαση ο ενιστάμενος παρίσταται είτε αυτοπροσώπως είτε με πληρεξούσιο. 8. Αν κύριος του έργου δεν είναι το δημόσιο και ασκηθούν αντίθετες ενστάσεις από τον ανάδοχο και τον αντισυμβαλλόμενό του / κύριο του έργου, εξετάζονται ταυτόχρονα από τον εποπτεύοντα Υπουργό ή, αν δεν υπάρχει, τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών, ακόμα και αν έχει την κατά νόμο αρμοδιότητα για την εξέταση της ένστασης όργανο του κυρίου του έργου. 9. Η συζήτηση της ένστασης στο τεχνικό συμβούλιο αρχίζει με προφορική ανάπτυξη της έγγραφης εισήγησης της υπηρεσίας είτε με παρουσία του ενισταμένου και του υποβάλλοντος αντιρρήσεις είτε και χωρίς την παρουσία τους, αν δεν προσήλθαν παρά τη νόμιμη κλήτευσή τους. Ελέγχεται κατ' αρχήν το εμπρόθεσμο της ένστασης, η επίδοση της ένστασης στον αντισυμβαλλόμενο όταν απαιτείται και οι αντιρρήσεις του αντισυμβαλλομένου, αν έχουν υποβληθεί και στη συνέχεια εξετάζεται η νομιμότητα και ουσιαστική βασιμότητα των λόγων που προβάλλονται. Η εισήγηση περιλαμβάνει επίσης εκτίμηση περί του οικονομικού αντικειμένου της υπόθεσης, αν τούτο είναι εφικτό. Ακολουθεί προφορική συζήτηση υπό τη διεύθυνση του προέδρου του τεχνικού συμβουλίου για την πληρέστερη ενημέρωση των μελών. Η γνώμη του συμβουλίου διαμορφώνεται μετά την	και υποβάλλεται το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών στο αρμόδιο για την απόφαση όργανο. 10. Οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προθεσμίες που τάσσονται στα όργανα του εργοδότη και της διοίκησης, αναστέλλονται κατά το μήνα Αύγουστο. 11. Για τη δικαστική επίλυση των διαφορών που προκύπτουν μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 175. Αρμόδιο Δικαστήριο είναι το διοικητικό εφετείο της περιφέρειας στην οποία έχει υπογράφει η σύμβαση. 12. Αν η ένσταση είναι εμπρόθεσμη, ο Υπουργός ή το κατά περίπτωση αποφαινόμενο όργανο μπορεί να εκδώσει και κοινοποιήσει την απόφασή του και μετά την πάροδο της προθεσμίας της παραγράφου 3, αλλά οπωσδήποτε όχι πέραν του έτους από τη λήξη αυτής, εφόσον δεν έχει λήξει η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα σχετική προσφυγή και δεν έχει χωρήσει συζήτηση αυτής στο Δικαστήριο. Η απόφαση του Υπουργού ή του κατά περίπτωση αποφαινομένου οργάνου που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο βοήθημα και είναι εκτελεστή μόνο αν την αποδέχεται αυτός που υπέβαλε την ένσταση και παραιτηθεί από το δικαίωμα άσκησης προσφυγής και από τυχόν ασκηθείσα προσφυγή του. Η αποδοχή μπορεί να γίνει σε ανατρεπτική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση στον ανάδοχο της σχετικής απόφασης. Σε κάθε περίπτωση κατισχύει η τυχόν εκδοθείσα απόφαση του Δικαστηρίου.

αποχώρηση των ενδιαφερομένων, διατυπώνεται στο πρακτικό και υποβάλλεται το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών στο αρμόδιο για την απόφαση όργανο. 10. Οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προθεσμίες που τάσσονται στα όργανα του εργοδότη και της διοίκησης, αναστέλλονται κατά τον μήνα Αύγουστο. 11. Για τη δικαστική επίλυση των διαφορών που προκύπτουν μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 175. Αρμόδιο Δικαστήριο είναι το διοικητικό εφετείο της περιφέρειας στην οποία έχει υπογράφει η σύμβαση. 12. Αν η ένσταση είναι εμπρόθεσμη, το κατά περίπτωση αποφαινόμενο όργανο μπορεί να εκδώσει και να κοινοποιήσει την απόφασή του και μετά από την πάροδο της προθεσμίας της παρ. 3, αλλά οπωσδήποτε όχι πέραν του μηνός από τη λήξη αυτής, εφόσον δεν έχει λήξει η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα σχετική προσφυγή και δεν έχει χωρήσει συζήτηση αυτής στο Δικαστήριο. Η απόφαση του κατά περίπτωση αποφαινομένου οργάνου που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο βοήθημα και είναι εκτελεστή μόνο αν την αποδέχεται αυτός που υπέβαλε την ένσταση και παραιτηθεί από το δικαίωμα άσκησης προσφυγής και από τυχόν ασκηθείσα προσφυγή του. Η αποδοχή μπορεί να γίνει σε ανατρεπτική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση στον ανάδοχο της σχετικής απόφασης. Σε κάθε περίπτωση κατισχύει η τυχόν εκδοθείσα απόφαση του Δικαστηρίου. 13. Ειδικά επί των ενστάσεων που αφορούν εκτελούμενες συμβάσεις μελετών ή παροχής τεχνικών και λοιπών	

συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με προεκτιμώμενη αμοιβή κατώτερη των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, οι οποίες εκτελούνται από τους δήμους, τις περιφέρειες, τους συνδέσμους τους και τα νομικά τους πρόσωπα, δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και τις επιχειρήσεις τους, αποφασίζει ο αρμόδιος συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατόπιν γνώμης του τεχνικού συμβουλίου της οικείας περιφέρειας και μετά την έναρξη λειτουργίας της αυτοτελούς υπηρεσίας εποπτείας Ο.Τ.Α., ο επόπτης Ο.Τ.Α.. 14. Το τεχνικό συμβούλιο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, για την επιτάχυνση της εξέτασης των υποβαλλομένων ενστάσεων και λοιπών θεμάτων αρμοδιότητάς του, απαρτίζεται από περισσότερα του ενός κλιμάκια, που είναι αυτοτελή και ισόβαθμα μεταξύ τους και στη σύνθεση των οποίων δεν επιτρέπεται να μετέχουν τα ίδια πρόσωπα. Η συγκρότηση κάθε κλιμακίου γίνεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί συγκρότησης του τεχνικού συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών συγκροτείται το τεχνικό συμβούλιο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και καθορίζεται η αρμοδιότητα των κλιμακίων. Η παραπομπή των θεμάτων προς γνωμοδότηση στα κλιμάκια του τεχνικού συμβουλίου γίνεται με απόφαση του γενικού Γραμματέα Υποδομών.»	
Άρθρο 96 **Τρόπος πληρωμής – απαιτούμενα δικαιολογητικά για πληρωμή του αναδόχου – Τροποποίηση παρ. 1 και 4 άρθρου 200 ν. 4412/2016** Οι παρ. 1 και 4 του άρθρου 200 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 200 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 200	**Άρθρο 200 Τρόπος πληρωμής – απαιτούμενα δικαιολογητικά για πληρωμή του αναδόχου** 1. Ο τρόπος πληρωμής και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα καθορίζονται απαραίτητα στη διακήρυξη. 2. Η πληρωμή της αξίας των υλικών ή της υπηρεσίας στον ανάδοχο αν δεν προβλέπεται άλλος τρόπος στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να γίνει με ένα από τους παρακάτω τρόπους:

Τρόπος πληρωμής – απαιτούμενα δικαιολογητικά για πληρωμή του αναδόχου 1. Ο τρόπος πληρωμής και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Η πληρωμή της αξίας των υλικών ή της υπηρεσίας στον ανάδοχο αν δεν προβλέπεται άλλος τρόπος στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να γίνει με ένα από τους παρακάτω τρόπους: α. Με την εξόφληση του εκατό τοις εκατό (100%) της συμβατικής αξίας μετά την οριστική παραλαβή των υλικών ή της υπηρεσίας. β. Με την χορήγηση έντοκης προκαταβολής μέχρι ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) της συμβατικής αξίας χωρίς Φ.Π.Α. έναντι ισόποσης εγγύησης και την καταβολή του υπολοίπου είτε μετά την οριστική παραλαβή των υλικών είτε με πληρωμή ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) της συμβατικής αξίας χωρίς Φ.Π.Α. με το πρωτόκολλο παραλαβής κατόπιν του μακροσκοπικού ελέγχου και την εξόφληση της υπόλοιπης συμβατικής αξίας με τον συνολικό Φ.Π.Α. μετά την οριστική παραλαβή των υλικών. 3. Οι παραπάνω τρόποι πληρωμής εφαρμόζονται και στις τμηματικές παραδόσεις εφόσον αυτές προβλέπονται από την σύμβαση. 4. Στις συμβάσεις προμήθειας τα δικαιολογητικά που απαιτούνται είναι κατ' ελάχιστον τα εξής: α) Πρωτόκολλο οριστικής ποσοτικής και ποιοτικής παραλαβής, σύμφωνα με το άρθρο 208, περί παραλαβής υλικών. β) Αποδεικτικό εισαγωγής του υλικού στην αποθήκη του φορέα. γ) Τιμολόγιο του προμηθευτή. δ) [Καταργήθηκε] ε) Πιστοποιητικά φορολογικής ενημερότητας και ασφαλιστικής ενημερότητας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. 5. Στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών για την πληρωμή του τιμήματος απαιτούνται κατ' ελάχιστον τα εξής δικαιολογητικά:	α. Με την εξόφληση του 100% της συμβατικής αξίας μετά την οριστική παραλαβή των υλικών ή της υπηρεσίας. β. Με την χορήγηση έντοκης προκαταβολής μέχρι ποσοστού 50% της συμβατικής αξίας χωρίς ΦΠΑ έναντι ισόποσης εγγύησης και την καταβολή του υπολοίπου είτε μετά την οριστική παραλαβή των υλικών είτε με πληρωμή ποσοστού 20% της συμβατικής αξίας χωρίς ΦΠΑ με το πρωτόκολλο παραλαβής κατόπιν του μακροσκοπικού ελέγχου και την εξόφληση της υπόλοιπης συμβατικής αξίας με τον συνολικό ΦΠΑ μετά την οριστική παραλαβή των υλικών. 3. Οι παραπάνω τρόποι πληρωμής εφαρμόζονται και στις τμηματικές παραδόσεις εφόσον αυτές προβλέπονται από την σύμβαση. 4. Στις συμβάσεις προμήθειας τα δικαιολογητικά που απαιτούνται είναι κατ' ελάχιστον τα εξής: α) Πρωτόκολλο οριστικής ποσοτικής και ποιοτικής παραλαβής ή σε περίπτωση αυτοδίκαιης παραλαβής, αποδεικτικό προσκόμισης του υλικού στην αποθήκη, σύμφωνα με το άρθρο 208. β) Αποδεικτικό εισαγωγής του υλικού στην αποθήκη του φορέα. γ) Τιμολόγιο του προμηθευτή εις τριπλούν. ε) Πιστοποιητικά Φορολογικής Ενημερότητας και Ασφαλιστικής Ενημερότητας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. 5. Στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών για την πληρωμή του τιμήματος απαιτούνται κατ' ελάχιστον τα εξής δικαιολογητικά: α) Πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής του τμήματος που αφορά η πληρωμή ή του συνόλου του συμβατικού αντικείμενου σύμφωνα με το άρθρο 219. β) Τιμολόγιο του αναδόχου. δ) Πιστοποιητικά Φορολογικής Ενημερότητας και Ασφαλιστικής Ενημερότητας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. 6. Πέραν των ανωτέρω δικαιολογητικών οι αρμόδιες υπηρεσίες που διενεργούν τον έλεγχο και την πληρωμή, μπορούν να ζητήσουν και οποιοδήποτε άλλο δικαιολογητικό, εφόσον προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία ή στα έγγραφα της

α) Πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής του τμήματος που αφορά η πληρωμή ή του συνόλου του συμβατικού αντικείμενου σύμφωνα με το άρθρο 219, περί παραλαβής του αντικειμένου της σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών. β) Τιμολόγιο του αναδόχου. γ) [Καταργήθηκε] δ) Πιστοποιητικά φορολογικής ενημερότητας και ασφαλιστικής ενημερότητας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. 6. Πέραν των ανωτέρω δικαιολογητικών οι αρμόδιες υπηρεσίες που διενεργούν τον έλεγχο και την πληρωμή, μπορούν να ζητήσουν και οποιοδήποτε άλλο δικαιολογητικό, εφόσον προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία ή στα έγγραφα της σύμβασης. 7. Στην περίπτωση των παρ. 9 και 10 του άρθρου 53, περί περιεχομένου εγγράφων της σύμβασης, για την πληρωμή του επί πλέον ποσού που προκύπτει μετά την αναπροσαρμογή, δεν απαιτείται σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης. 8. Οι εντολές πληρωμής των ενεργειών τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), του άρθρου 119, περί συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας, εκδίδονται από το όργανο που εξέδωσε την απόφαση ανάθεσης».	σύμβασης. 7. Στην περίπτωση της παραγράφου 9 και 10 του άρθρου 53, για την πληρωμή του επί πλέον ποσού που προκύπτει μετά την αναπροσαρμογή, δεν απαιτείται σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης. 8. Οι εντολές πληρωμής των ενεργειών τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), του άρθρου 119, εκδίδονται από το όργανο που εξέδωσε την απόφαση ανάθεσης.
Άρθρο 97 **Κήρυξη αναδόχου ως εκπτώτου – Αντικατάσταση άρθρου 203 ν.4412/2016** Οι παρ. 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 203 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται, προστίθεται παρ. 5 και το άρθρο 203 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 203	**Άρθρο 203 Κήρυξη οικονομικού φορέα εκπτώτου** 1. Ο ανάδοχος κηρύσσεται υποχρεωτικά έκπτωτος από την ανάθεση που έγινε στο όνομα του και από κάθε δικαίωμα που απορρέει από αυτήν, με απόφαση του αρμοδίου αποφαινόμενου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου: α) στην περίπτωση της παραγράφου 5 του άρθρου 105,

Κήρυξη αναδόχου ως εκπτώτου 1. Ο ανάδοχος κηρύσσεται υποχρεωτικά έκπτωτος από την ανάθεση που έγινε στο όνομά του και από κάθε δικαίωμα που απορρέει από αυτήν, με απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου: α) στην περίπτωση της παρ. 7 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης β) στην περίπτωση που δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τη σύμβαση ή/και δεν συμμορφώθηκε με τις σχετικές γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με την σύμβαση ή τις κείμενες διατάξεις, εντός του συμφωνημένου χρόνου εκτέλεσης της σύμβασης, γ) στην περίπτωση δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών, εφόσον δεν φόρτωσε, δεν παρέδωσε ή δεν αντικατέστησε τα συμβατικά αγαθά ή δεν επισκεύασε ή δεν συντήρησε αυτά μέσα στον συμβατικό χρόνο ή στον χρόνο παράτασης που του δόθηκε, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 206, περί χρόνου παράδοσης υλικών, με την επιφύλαξη της παρ. 2. δ) στην περίπτωση δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, εφόσον δεν παρείχε τις υπηρεσίες ή δεν υπέβαλε τα παραδοτέα ή δεν προέβη στην αντικατάστασή τους μέσα στο συμβατικό χρόνο ή στο χρόνο παράτασης που του δόθηκε, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 217, περί διάρκειας σύμβασης παροχής υπηρεσίας, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του παρόντος. 2. Στην περίπτωση συνδρομής λόγου έκπτωσης του αναδόχου από σύμβαση κατά τις περ. γ' και δ' της παρ. 1, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί στον ανάδοχο ειδική όχληση, η οποία μνημονεύει τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και περιλαμβάνει συγκεκριμένη περιγραφή των ενεργειών στις οποίες οφείλει να προβεί ο ανάδοχος, θέτοντας προθεσμία για τη συμμόρφωσή του. Η τασσόμενη	β) σε περίπτωση δημόσιας σύμβασης προμηθειών, εφόσον δε φόρτωσε, παρέδωσε ή αντικατέστησε τα συμβατικά υλικά ή δεν επισκεύασε ή συντήρησε αυτά μέσα στον συμβατικό χρόνο ή στον χρόνο παράτασης που του δόθηκε, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 206, γ) στην περίπτωση δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών: αα) αν δεν εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφωθεί με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με την σύμβαση ή τις κείμενες διατάξεις και ββ) αν υπερέβη υπαίτια τη συνολική προθεσμία εκτέλεσης της σύμβασης, λαμβανομένων υπόψη των παρατάσεων. 2. Στην περίπτωση συνδρομής λόγου έκπτωσης του αναδόχου από σύμβαση παροχής υπηρεσιών κατά την περίπτωση γ΄ της παραγράφου 1, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί στον ανάδοχο ειδική όχληση, η οποία μνημονεύει τις διατάξεις του άρθρου αυτού και περιλαμβάνει συγκεκριμένη περιγραφή των ενεργειών στις οποίες οφείλει να προβεί ο ανάδοχος θέτοντας προθεσμία για τη συμμόρφωσή του. Η τασσόμενη προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη και ανάλογη της διάρκειας της σύμβασης και πάντως όχι μικρότερη των δεκαπέντε (15) ημερών. Αν η προθεσμία, που τέθηκε με την ειδική όχληση, παρήλθε χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί, κηρύσσεται έκπτωτος μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας συμμόρφωσης, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Στην απόφαση προσδιορίζονται οι λόγοι της μη συμμόρφωσης του αναδόχου προς την ειδική όχληση και αιτιολογείται η έκπτωση με αναφορά στους λόγους που οδήγησαν σε αυτήν. 3. Ο οικονομικός φορέας δεν κηρύσσεται έκπτωτος από την κατακύρωση ή ανάθεση ή την σύμβαση όταν: α) Η σύμβαση δεν υπογράφηκε ή το υλικό δεν φορτώθηκε ή παραδόθηκε ή αντικαταστάθηκε με ευθύνη του φορέα που εκτελεί τη σύμβαση. β) Συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας. 4. Στον οικονομικό φορέα που κηρύσσεται έκπτωτος από την κατακύρωση, ανάθεση ή σύμβαση, επιβάλλονται, με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, ύστερα από

προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη και ανάλογη της διάρκειας της σύμβασης και πάντως όχι μικρότερη των δεκαπέντε (15) ημερών. Αν η προθεσμία, που τέθηκε με την ειδική όχληση, παρήλθε χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί, κηρύσσεται έκπτωτος μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας συμμόρφωσης, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής. 3. Ο ανάδοχος δεν κηρύσσεται έκπτωτος για λόγους που αφορούν σε υπαιτιότητα του φορέα εκτέλεσης της σύμβασης ή αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας, στο μέτρο που αυτοί δεν θα μπορούσαν να έχουν προβλεφθεί από τον ανάδοχο. 4. Στον οικονομικό φορέα που κηρύσσεται έκπτωτος από την κατακύρωση, ανάθεση ή σύμβαση, επιβάλλονται, με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, το οποίο υποχρεωτικά καλεί τον ενδιαφερόμενο προς παροχή εξηγήσεων, αθροιστικά, οι παρακάτω κυρώσεις: α) Ολική κατάπτωση της εγγύησης συμμετοχής ή καλής εκτέλεσης της σύμβασης, κατά περίπτωση. β) Είσπραξη εντόκως της προκαταβολής που χορηγήθηκε στον έκπτωτο από τη σύμβαση ανάδοχο είτε από ποσόν που δικαιούται να λάβει είτε με κατάθεση του ποσού από τον ίδιο είτε με κατάπτωση της εγγύησης προκαταβολής. Ο υπολογισμός των τόκων γίνεται από την ημερομηνία λήψης της προκαταβολής από τον ανάδοχο μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης κήρυξής του ως εκπτώτου, με το ισχύον κάθε φορά ανώτατο όριο επιτοκίου για τόκο από δικαιοπραξία, από την ημερομηνία δε αυτή και μέχρι της επιστροφής της, με το ισχύον κάθε φορά επιτόκιο για τόκο υπερημερίας. Επιπλέον μπορεί να επιβληθεί προσωρινός αποκλεισμός του αναδόχου από το σύνολο των συμβάσεων	γνωμοδότηση του αρμοδίου οργάνου, το οποίο υποχρεωτικά καλεί τον ενδιαφερόμενο προς παροχή εξηγήσεων, αθροιστικά, οι παρακάτω κυρώσεις: α) Ολική κατάπτωση της εγγύησης συμμετοχής ή καλής εκτέλεσης της σύμβασης, κατά περίπτωση. β) Είσπραξη εντόκως της προκαταβολής που χορηγήθηκε στον έκπτωτο από τη σύμβαση ανάδοχο είτε από ποσόν που δικαιούται να λάβει είτε με κατάθεση του ποσού από τον ίδιο είτε με κατάπτωση της εγγύησης προκαταβολής. Ο υπολογισμός των τόκων γίνεται από την ημερομηνία λήψης της προκαταβολής από τον προμηθευτή μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης κήρυξης του ως εκπτώτου, με το ισχύον κάθε φορά ανώτατο όριο επιτοκίου για τόκο από δικαιοπραξία, από την ημερομηνία δε αυτή και μέχρι της επιστροφής της, με το ισχύον κάθε φορά επιτόκιο για τόκο υπερημερίας. Επιπλέον μπορεί να επιβληθεί προσωρινός αποκλεισμός του αναδόχου από το σύνολο των συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών των φορέων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 74.

προμηθειών ή υπηρεσιών των φορέων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις. γ) Καταλογισμός του διαφέροντος που προκύπτει εις βάρος της αναθέτουσας αρχής εφόσον αυτή προμηθευτεί τα αγαθά, που δεν προσκομίστηκαν προσηκόντως από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα, αναθέτοντας το ανεκτέλεστο αντικείμενο της σύμβασης στον επόμενο κατά σειρά κατάταξης οικονομικό φορέα που είχε λάβει μέρος στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης. Αν ο οικονομικός φορέας του προηγούμενου εδαφίου δεν αποδεχθεί την ανάθεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προμηθευτεί τα αγαθά, που δεν προσκομίστηκαν προσηκόντως από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα, από τρίτο οικονομικό φορέα είτε με διενέργεια νέας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης είτε με προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 32. Το διαφέρον υπολογίζεται με τον ακόλουθο τύπο: $\Delta = (TK_T - TK_E) \times \Pi$ Όπου: Δ = διαφέρον που θα προκύψει εις βάρος της αναθέτουσας αρχής εφόσον αυτή προμηθευτεί τα αγαθά, που δεν προσκομίστηκαν προσηκόντως από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα, σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα. Το διαφέρον λαμβάνει θετικές τιμές αλλιώς θεωρείται ίσο με μηδέν. TK_T = Τιμή κατακύρωσης της προμήθειας των αγαθών, που δεν προσκομίστηκαν προσηκόντως από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα, στο νέο ανάδοχο. TK_E = Τιμή κατακύρωσης της προμήθειας των αγαθών, που δεν προσκομίστηκαν προσηκόντως από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα, σύμφωνα με τη σύμβαση από την οποία	

κηρύχθηκε έκπτωτος ο οικονομικός φορέας. Π = Συντελεστής προσαύξησης προσδιορισμού της έμμεσης ζημίας που προκαλείται στην αναθέτουσα αρχή από την έκπτωση του αναδόχου. Ο ανωτέρω συντελεστής λαμβάνει τιμές από 1,01 έως και 1,05 και προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης. Αν δεν προσδιορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης λαμβάνει την τιμή 1,01. Ο καταλογισμός του διαφέροντος επιβάλλεται στον έκπτωτο οικονομικό φορέα με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, που εκδίδεται σε αποκλειστική προθεσμία δεκαοκτώ (18) μηνών μετά την έκδοση και την κοινοποίηση της απόφασης κήρυξης εκπτώτου, και εφόσον κατακυρωθεί η προμήθεια των αγαθών, που δεν προσκομίστηκαν προσηκόντως από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα, σε τρίτο οικονομικό φορέα. Για την είσπραξη του διαφέροντος από τον έκπτωτο οικονομικό φορέα μπορεί να εφαρμόζεται η διαδικασία του Κώδικα Είσπραξης Δημόσιων Εσόδων. Το διαφέρον εισπράττεται υπέρ της αναθέτουσας αρχής. 5. Η κήρυξη του αναδόχου ως εκπτώτου γνωστοποιείται από την αναθέτουσα αρχή, αμελλητί, στην ΕΑΑΔΗΣΥ, η οποία ορίζεται αρμόδια για την τήρηση σχετικού μητρώου. Τα στοιχεία του μητρώου αξιοποιούνται κατά την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις.»	
Άρθρο 98 **Χρόνος παράδοσης υλικών – Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 206 ν.4412/2016** Οι παρ. 3 και 4 του 206 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 206 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 206 Χρόνος παράδοσης υλικών	**Άρθρο 206 Χρόνος παράδοσης υλικών** 1. Ο προμηθευτής υποχρεούται να παραδίδει το υλικό μέσα στα χρονικά όρια και με τον τρόπο που ορίζει η σύμβαση. Ο συμβατικός χρόνος παράδοσης των υλικών μπορεί να παρατείνεται υπό τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις: α) τηρούνται οι όροι της διάταξης του άρθρου 132, β) έχει εκδοθεί αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου της

1. Ο προμηθευτής υποχρεούται να παραδίδει το υλικό μέσα στα χρονικά όρια και με τον τρόπο που ορίζει η σύμβαση. Ο συμβατικός χρόνος παράδοσης των υλικών μπορεί να παρατείνεται υπό τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις: α) τηρούνται οι όροι του άρθρου 132, περί τροποποίησης συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, β) έχει εκδοθεί αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής μετά από γνωμοδότηση αρμόδιου συλλογικού οργάνου είτε με πρωτοβουλία της αναθέτουσας αρχής και εφόσον συμφωνεί ο προμηθευτής είτε ύστερα από σχετικό αίτημα του προμηθευτή το οποίο υποβάλλεται υποχρεωτικά πριν από τη λήξη του συμβατικού χρόνου, γ) το χρονικό διάστημα της παράτασης είναι ίσο ή μικρότερο από τον αρχικό συμβατικό χρόνο παράδοσης. 2. Στην περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης, ο χρόνος παράτασης δεν συνυπολογίζεται στο συμβατικό χρόνο παράδοσης. 3. Η απόφαση παράτασης εκδίδεται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος από την υποβολή του σχετικού αιτήματος του προμηθευτή. Στην περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης, επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 207, περί κυρώσεων για εκπρόθεσμή παράδοση προμήθειας. 4. Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση του οργάνου της περ. β της παρ. 11 του άρθρου 221, ο συμβατικός χρόνος φόρτωσης - παράδοσης των υλικών μπορεί να μετατίθεται. Μετάθεση επιτρέπεται μόνο όταν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας ή άλλοι ιδιαιτέρως σοβαροί λόγοι που καθιστούν αντικειμενικώς αδύνατη την εμπρόθεσμη παράδοση των συμβατικών ειδών. Στις περιπτώσεις μετάθεσης του συμβατικού χρόνου	αναθέτουσας αρχής μετά από γνωμοδότηση αρμοδίου συλλογικού οργάνου είτε με πρωτοβουλία της αναθέτουσας αρχής και εφόσον συμφωνεί ο προμηθευτής είτε ύστερα από σχετικό αίτημα του προμηθευτή το οποίο υποβάλλεται υποχρεωτικά πριν από τη λήξη του συμβατικού χρόνου, γ) το χρονικό διάστημα της παράτασης είναι ίσο ή μικρότερο από τον αρχικό συμβατικό χρόνο παράδοσης. 2. Στην περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης, ο χρόνος παράτασης δεν συνυπολογίζεται στο συμβατικό χρόνο παράδοσης. 3. Η απόφαση παράτασης εκδίδεται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος από την υποβολή του σχετικού αιτήματος του προμηθευτή. 4. Στην περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης συνεπεία λόγων ανωτέρας βίας ή άλλων ιδιαιτέρως σοβαρών λόγων που καθιστούν αντικειμενικώς αδύνατη την εμπρόθεσμη παράδοση των συμβατικών ειδών, δεν επιβάλλονται κυρώσεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης, επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 207. 5. Εάν λήξει ο συμβατικός χρόνος παράδοσης, χωρίς να υποβληθεί εγκαίρως αίτημα παράτασης ή, εάν λήξει ο παραταθείς, κατά τα ανωτέρω, χρόνος, χωρίς να παραδοθεί το υλικό, ο προμηθευτής κηρύσσεται έκπτωτος. 6. Ο προμηθευτής υποχρεούται να ειδοποιεί την υπηρεσία που εκτελεί την προμήθεια, την αποθήκη υποδοχής των υλικών και την επιτροπή παραλαβής, για την ημερομηνία που προτίθεται να παραδώσει το υλικό, τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες νωρίτερα. 7. Μετά από κάθε προσκόμιση υλικού στην αποθήκη υποδοχής αυτών, ο προμηθευτής υποχρεούται να υποβάλει στην υπηρεσία αποδεικτικό, θεωρημένο από τον υπεύθυνο της αποθήκης, στο οποίο αναφέρεται η ημερομηνία προσκόμισης, το υλικό, η ποσότητα και ο αριθμός της σύμβασης σε εκτέλεση της οποίας προσκομίστηκε.

φόρτωσης - παράδοσης, δεν επιβάλλονται κυρώσεις. 5. Εάν λήξει ο συμβατικός χρόνος παράδοσης, χωρίς να υποβληθεί εγκαίρως αίτημα παράτασης ή, εάν λήξει ο παραταθείς, κατά τα ανωτέρω, χρόνος, χωρίς να παραδοθεί το υλικό, ο προμηθευτής κηρύσσεται έκπτωτος. 6. Ο προμηθευτής υποχρεούται να ειδοποιεί την υπηρεσία που εκτελεί την προμήθεια, την αποθήκη υποδοχής των υλικών και την επιτροπή παραλαβής, για την ημερομηνία που προτίθεται να παραδώσει το υλικό, τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες νωρίτερα. 7. Μετά από κάθε προσκόμιση υλικού στην αποθήκη υποδοχής αυτών, ο προμηθευτής υποχρεούται να υποβάλει στην υπηρεσία αποδεικτικό, θεωρημένο από τον υπεύθυνο της αποθήκης, στο οποίο αναφέρεται η ημερομηνία προσκόμισης, το υλικό, η ποσότητα και ο αριθμός της σύμβασης σε εκτέλεση της οποίας προσκομίστηκε».	
Άρθρο 99 **Παραλαβή υλικών – Τροποποίηση παρ. 1 και προσθήκη παρ. 10 στο άρθρο 208 ν. 4412/2016** Η παρ. 1 τροποποιείται και προστίθεται παρ. 10 στο άρθρο 208 του ν. 4412/2016 (Α' 147) και το άρθρο 208 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 208 Παραλαβή υλικών 1. Η παραλαβή των υλικών γίνεται από τις επιτροπές της παρ. 3 του άρθρου 221, περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων. 2. Κατά τη διαδικασία παραλαβής των υλικών διενεργείται ποιοτικός και ποσοτικός έλεγχος και καλείται να παραστεί, εφόσον το επιθυμεί, ο προμηθευτής. Η σύμβαση μπορεί να	**Άρθρο 208 Παραλαβή υλικών** 1. Η παραλαβή των υλικών γίνεται από τις επιτροπές της παραγράφου 3 του άρθρου 221. 2. Κατά τη διαδικασία παραλαβής των υλικών διενεργείται ποιοτικός και ποσοτικός έλεγχος και καλείται να παραστεί, εφόσον το επιθυμεί, ο προμηθευτής. Η σύμβαση μπορεί να προβλέπει ότι ο ποιοτικός έλεγχος γίνεται με έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω τρόπους: α) Με μακροσκοπική εξέταση. β) Με χημική ή μηχανική εξέταση (εργαστηριακή εξέταση). γ) Με πρακτική δοκιμασία. δ) Με όλους ή με όσους από τους παραπάνω τρόπους χρειάζεται, ανάλογα με το προς προμήθεια υλικό ή και με οποιονδήποτε άλλο ενδεικνυόμενο τρόπο, εφόσον ο τρόπος αυτός προβλέπεται από τη σύμβαση. 3. Αν η σύμβαση προβλέπει μόνο μακροσκοπική εξέταση, συντάσσεται από την επιτροπή παραλαβής πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής ή απόρριψης μετά τη διενέργεια της μακροσκοπικού ελέγχου. Όταν η σύμβαση προβλέπει, εκτός από την μακροσκοπική εξέταση και άλλους ελέγχους, ιδίως χημική

προβλέπει ότι ο ποιοτικός έλεγχος γίνεται με έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω τρόπους: α) Με μακροσκοπική εξέταση. β) Με χημική ή μηχανική εξέταση (εργαστηριακή εξέταση). γ) Με πρακτική δοκιμασία. δ) Με όλους ή με όσους από τους παραπάνω τρόπους χρειάζεται, ανάλογα με το προς προμήθεια υλικό ή και με οποιονδήποτε άλλο ενδεικνυόμενο τρόπο, εφόσον ο τρόπος αυτός προβλέπεται από τη σύμβαση. 3. Αν η σύμβαση προβλέπει μόνο μακροσκοπική εξέταση, συντάσσεται από την επιτροπή παραλαβής πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής ή απόρριψης μετά τη διενέργεια της μακροσκοπικού ελέγχου. Όταν η σύμβαση προβλέπει, εκτός από την μακροσκοπική εξέταση και άλλους ελέγχους, ιδίως χημική εξέταση, μηχανική εξέταση, πρακτική δοκιμασία, συντάσσεται από την επιτροπή παραλαβής, εκτός από το πρωτόκολλο μακροσκοπικού ελέγχου και δειγματοληψίας και πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής ή απόρριψης μετά τα αποτελέσματα των ελέγχων τούτων. Εάν, λόγω της φύσης του είδους, όλοι οι προβλεπόμενοι από τη σύμβαση έλεγχοι γίνονται από την επιτροπή παραλαβής και δεν μεσολαβούν εργαστηριακοί και λοιποί έλεγχοι για την σύνταξη του ανωτέρου πρωτοκόλλου, τούτο συντάσσεται από την επιτροπή χωρίς να προηγηθεί σύνταξη πρωτοκόλλου μακροσκοπικού ελέγχου και δειγματοληψίας. Μετά την ολοκλήρωση της ως άνω διαδικασίας η επιτροπή παραλαβής μπορεί: α) να παραλάβει το υλικό, β) να παραλάβει το υλικό με παρατηρήσεις λόγω αποκλίσεων από τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης, γ) να απορρίψει το υλικό. Το κόστος διενέργειας των ανωτέρω ελέγχων επιβαρύνει τον προμηθευτή. 4. Αν η επιτροπή παραλαβής παραλάβει το υλικό με παρατηρήσεις, αναφέρει	εξέταση, μηχανική εξέταση, πρακτική δοκιμασία, συντάσσεται από την επιτροπή παραλαβής, εκτός από το πρωτόκολλο μακροσκοπικού ελέγχου και δειγματοληψίας και πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής ή απόρριψης μετά τα αποτελέσματα των ελέγχων τούτων. Εάν, λόγω της φύσης του είδους, όλοι οι προβλεπόμενοι από την σύμβαση έλεγχοι γίνονται από την επιτροπή παραλαβής και δεν μεσολαβούν εργαστηριακοί και λοιποί έλεγχοι για την σύνταξη του ανωτέρου πρωτοκόλλου, τούτο συντάσσεται από την επιτροπή χωρίς να προηγηθεί σύνταξη πρωτοκόλλου μακροσκοπικού ελέγχου και δειγματοληψίας. Μετά την ολοκλήρωση της ως άνω διαδικασίας η Επιτροπή Παραλαβής μπορεί: α) να παραλάβει το υλικό, β) να παραλάβει το υλικό με παρατηρήσεις λόγω αποκλίσεων από τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης, γ) να απορρίψει το υλικό. Το κόστος διενέργειας των ανωτέρω ελέγχων επιβαρύνει τον προμηθευτή. 4. Αν η επιτροπή παραλαβής παραλάβει το υλικό με παρατηρήσεις, αναφέρει στο σχετικό πρωτόκολλο τις αποκλίσεις που παρουσιάζει αυτό από τους όρους της σύμβασης και διατυπώνει αιτιολογημένα τη γνώμη της για το ζήτημα αν το υλικό είναι κατάλληλο ή όχι για τη χρήση που προορίζεται. Εφόσον κριθεί από την αρμόδια κατά περίπτωση υπηρεσία του φορέα που εκτελεί τη σύμβαση, ότι οι παρεκκλίσεις του υλικού δεν επηρεάζουν την καταλληλότητά του και μπορεί να χρησιμοποιηθεί, με αιτιολογημένη απόφαση του αποφαινομένου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, μπορεί να εγκριθεί η παραλαβή του υλικού, με ή χωρίς έκπτωση επί της συμβατικής τιμής. Σε αντίθετη περίπτωση, εφόσον κριθεί από την αρμόδια κατά περίπτωση υπηρεσία του φορέα που εκτελεί τη σύμβαση, ότι οι παρεκκλίσεις του υλικού επηρεάζουν την καταλληλότητά του και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί, με αιτιολογημένη απόφαση του αποφαινομένου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, το υλικό μπορεί να απορριφθεί. Εάν το υλικό απορρίπτεται από την επιτροπή παραλαβής λόγω παρεκκλίσεων που

στο σχετικό πρωτόκολλο τις αποκλίσεις που παρουσιάζει αυτό από τους όρους της σύμβασης και διατυπώνει αιτιολογημένα τη γνώμη της για το ζήτημα αν το υλικό είναι κατάλληλο ή όχι για τη χρήση που προορίζεται. Εφόσον κριθεί από την αρμόδια κατά περίπτωση υπηρεσία του φορέα που εκτελεί τη σύμβαση, ότι οι παρεκκλίσεις του υλικού δεν επηρεάζουν την καταλληλότητά του και μπορεί να χρησιμοποιηθεί, με αιτιολογημένη απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, μπορεί να εγκριθεί η παραλαβή του υλικού, με ή χωρίς έκπτωση επί της συμβατικής τιμής. Σε αντίθετη περίπτωση, εφόσον κριθεί από την αρμόδια κατά περίπτωση υπηρεσία του φορέα που εκτελεί τη σύμβαση, ότι οι παρεκκλίσεις του υλικού επηρεάζουν την καταλληλότητά του και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί, με αιτιολογημένη απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, το υλικό μπορεί να απορριφθεί. Εάν το υλικό απορρίπτεται από την επιτροπή παραλαβής λόγω παρεκκλίσεων που διαπιστώθηκαν κατά τον μακροσκοπικό έλεγχο, η επιτροπή δεν προβαίνει στη λήψη και αποστολή δειγμάτων και αντιδειγμάτων για άλλους περαιτέρω ελέγχους. 5. Στη δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής της περ. β’ της παρ. 11 του άρθρου 221 μπορούν να παραπέμπονται για επανεξέταση περιπτώσεις υλικών που απορρίφθηκαν ή κρίθηκαν παραληπτέα με έκπτωση επί της συμβατικής τιμής με βάση τους ελέγχους που διενέργησε η πρωτοβάθμια επιτροπή παραλαβής. Η παραπομπή κατά τα ανωτέρω γίνεται ύστερα από σχετικό αίτημα του προμηθευτή ή αυτεπάγγελτα από την υπηρεσία. Η δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής προβαίνει εκ νέου, σε όλους τους προβλεπόμενους από τη σύμβαση ελέγχους και συντάσσει σχετικό	διαπιστώθηκαν κατά τον μακροσκοπικό έλεγχο, η επιτροπή δεν προβαίνει στη λήψη και αποστολή δειγμάτων και αντιδειγμάτων για άλλους περαιτέρω ελέγχους. 5. Στη δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 11 του άρθρου 221 μπορούν να παραπέμπονται για επανεξέταση περιπτώσεις υλικών που απορρίφθηκαν ή κρίθηκαν παραληπτέα με έκπτωση επί της συμβατικής τιμής με βάση του ελέγχους που διενέργησε η πρωτοβάθμια επιτροπή παραλαβής. Η παραπομπή κατά τα ανωτέρω γίνεται ύστερα από σχετικό αίτημα του προμηθευτή ή αυτεπάγγελτα από την υπηρεσία. Η δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής προβαίνει εκ νέου, σε όλους τους προβλεπόμενους από τη σύμβαση ελέγχους και συντάσσει σχετικό πρωτόκολλο παραλαβής ή απόρριψης και ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στις παραγράφους 3 και 4. Το αίτημα για επανεξέταση υλικού σε δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής, υποβάλλεται από τον προμηθευτή, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής απόφασης. Τα έξοδα της δευτεροβάθμιας επιτροπής παραλαβής, βαρύνουν τον προμηθευτή, εφόσον τα είδη απορριφθούν οριστικά ή παραληφθούν με έκπτωση, ανεξάρτητα εάν η ανάθεση για επανεξέταση γίνεται μετά από αίτημα του προμηθευτή ή αυτεπάγγελτα. Τα έξοδα αυτά καταλογίζονται με απόφαση του αρμοδίου αποφαινομένου οργάνου και εκπίπτουν από το ποσό πληρωμής του προμηθευτή ή εισπράττονται από την εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης ή με βεβαίωση μέσω του δημοσίου ταμείου. 6. Τα πρωτόκολλα που συντάσσονται από τις επιτροπές παραλαβής, πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες, κοινοποιούνται υποχρεωτικά και στους προμηθευτές. 7. Με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου, μπορεί να παραπέμπεται για επανεξέταση υλικό σε δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής που συγκροτείται προς τούτο, ακόμη και στην περίπτωση που παραλήφθηκε οριστικά από την πρωτοβάθμια επιτροπή παραλαβής. Στην περίπτωση αυτή ισχύουν για το Δημόσιο και για τον

πρωτόκολλο παραλαβής ή απόρριψης και ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στις παρ. 3 και 4. Το αίτημα για επανεξέταση υλικού σε δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής, υποβάλλεται από τον προμηθευτή, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής απόφασης. Τα έξοδα της δευτεροβάθμιας επιτροπής παραλαβής βαρύνουν τον προμηθευτή, εφόσον τα είδη απορριφθούν οριστικά ή παραληφθούν με έκπτωση, ανεξάρτητα εάν η ανάθεση για επανεξέταση γίνεται μετά από αίτημα του προμηθευτή ή αυτεπάγγελτα. Τα έξοδα αυτά καταλογίζονται με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου και εκπίπτουν από το ποσό πληρωμής του προμηθευτή ή εισπράττονται από την εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης ή με βεβαίωση μέσω του δημοσίου ταμείου. 6. Τα πρωτόκολλα που συντάσσονται από τις επιτροπές παραλαβής, πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες, κοινοποιούνται υποχρεωτικά και στους προμηθευτές. 7. Με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου, μπορεί να παραπέμπεται για επανεξέταση υλικό σε δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής που συγκροτείται προς τούτο, ακόμη και στην περίπτωση που παραλήφθηκε οριστικά από την πρωτοβάθμια επιτροπή παραλαβής. Στην περίπτωση αυτή ισχύουν για το δημόσιο και για τον προμηθευτή τα αναφερόμενα στην παρ. 5. 8. Αν ο προμηθευτής διαφωνεί με το αποτέλεσμα των εργαστηριακών εξετάσεων που διενεργήθηκαν κατά την παραλαβή από την πρωτοβάθμια ή τη δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής, μπορεί να ζητήσει εγγράφως εξέταση κατ' έφεση των οικείων αντιδειγμάτων. Η κατ' έφεση εξέταση γίνεται, ύστερα από έγγραφο της υπηρεσίας, σε εργαστήριο διαφορετικό από εκείνο που διενήργησε την αρχική εξέταση,	προμηθευτή τα αναφερόμενα στην παραπάνω παράγραφο 5. 8. Αν ο προμηθευτής διαφωνεί με το αποτέλεσμα των εργαστηριακών εξετάσεων που διενεργήθηκαν κατά την παραλαβή από την πρωτοβάθμια ή τη δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής, μπορεί να ζητήσει εγγράφως εξέταση κατ' έφεση των οικείων αντιδειγμάτων. Η κατ' έφεση εξέταση γίνεται, ύστερα από έγγραφο της υπηρεσίας, σε εργαστήριο διαφορετικό από εκείνο που διενήργησε την αρχική εξέταση, σύμφωνα με την παράγραφο 13 του άρθρου 214. Ο προμηθευτής μπορεί να ζητήσει κατ' έφεση εξέταση είτε η παραλαβή διενεργείται από πρωτοβάθμια είτε από δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει άλλο κατάλληλο εργαστήριο από αυτό που διενήργησε τον αρχικό έλεγχο, η κατ' έφεση εξέταση γίνεται σε αυτό, αλλά με εξεταστή του Γενικού Χημείου του Κράτους ή άλλου φορέα. Ο προμηθευτής υποχρεούται να καταβάλει τα προβλεπόμενα για την περίπτωση τέλη. Το αίτημα του προμηθευτή για την κατ' έφεση εξέταση πρέπει να υποβάλλεται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την γνωστοποίηση σε αυτόν των αποτελεσμάτων της αρχικής εξέτασης. κατ' έφεση εξέταση μπορεί να γίνει και αυτεπάγγελτα με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμοδίου οργάνου, μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την λήψη του πρωτοκόλλου της επιτροπής παραλαβής. Κατά την κατ' έφεση εξέταση παρίσταται εκπρόσωπος του φορέα, υποχρεωτικά δε καλείται να παραστεί, εφόσον το επιθυμεί ο προμηθευτής. Εάν κατά τη διενέργεια της κατ' έφεση εξέτασης υπάρχει διαφωνία από τον εκπρόσωπο του φορέα ή τον προμηθευτή σε τεχνικό θέμα (όπως εφαρμοζόμενη μέθοδος εξέτασης χρήση οργάνων), αυτή διατυπώνεται με σαφήνεια σε σχετικό πρωτόκολλο, η δε υπόθεση παραπέμπεται στο Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο για γνωμάτευση. Το αποτέλεσμα της κατ' έφεση εξέτασης είναι υποχρεωτικό και τελεσίδικο και για τα δύο μέρη. Μετά το αποτέλεσμα της κατ' έφεση εξέτασης ο προμηθευτής δεν μπορεί να ζητήσει παραπομπή σε δευτεροβάθμια

σύμφωνα με την παρ. 13 του άρθρου 214, περί δειγμάτων, δειγματοληψίας και εργαστηριακών εξετάσεων. Ο προμηθευτής μπορεί να ζητήσει κατ' έφεση εξέταση είτε η παραλαβή διενεργείται από πρωτοβάθμια είτε από δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει άλλο κατάλληλο εργαστήριο από αυτό που διενήργησε τον αρχικό έλεγχο, η κατ' έφεση εξέταση γίνεται σε αυτό, αλλά με εξεταστή του Γενικού Χημείου του Κράτους ή άλλου φορέα. Ο προμηθευτής υποχρεούται να καταβάλει τα προβλεπόμενα για την περίπτωση τέλη. Το αίτημα του προμηθευτή για την κατ' έφεση εξέταση πρέπει να υποβάλλεται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη γνωστοποίηση σε αυτόν των αποτελεσμάτων της αρχικής εξέτασης. Κατ' έφεση εξέταση μπορεί να γίνει και αυτεπάγγελτα με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τη λήψη του πρωτοκόλλου της επιτροπής παραλαβής. Κατά την κατ' έφεση εξέταση παρίσταται εκπρόσωπος του φορέα, υποχρεωτικά δε καλείται να παραστεί, εφόσον το επιθυμεί ο προμηθευτής. Εάν κατά τη διενέργεια της κατ' έφεση εξέτασης υπάρχει διαφωνία από τον εκπρόσωπο του φορέα ή τον προμηθευτή σε τεχνικό θέμα (όπως εφαρμοζόμενη μέθοδος εξέτασης χρήση οργάνων), αυτή διατυπώνεται με σαφήνεια σε σχετικό πρωτόκολλο, η δε υπόθεση παραπέμπεται στο Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο για γνωμάτευση. Το αποτέλεσμα της κατ' έφεση εξέτασης είναι υποχρεωτικό και τελεσίδικο και για τα δύο μέρη. Μετά το αποτέλεσμα της κατ' έφεση εξέτασης ο προμηθευτής δεν μπορεί να ζητήσει παραπομπή σε δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής. 9. Τα υπό προμήθεια υλικά μπορούν να τεθούν σε επιχειρησιακή εκμετάλλευση μόνο μετά την οριστική παραλαβή τους από τον φορέα.	επιτροπή παραλαβής. 9. Τα υπό προμήθεια υλικά μπορούν να τεθούν σε επιχειρησιακή εκμετάλλευση μόνο μετά την οριστική παραλαβή τους από τον φορέα.

10. Κατά παρέκκλιση από τα αναφερόμενα στην παρ. 1 του παρόντος, για την παρακολούθηση και παραλαβή συμβάσεων προμηθειών με εκτιμώμενη αξία ίση ή μικρότερη του ποσού της παρ. 1 του άρθρου 118, δεν απαιτείται συγκρότηση επιτροπής παρακολούθησης και παραλαβής και η παραλαβή γίνεται με βεβαίωση που εκδίδεται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας για την οποία προορίζονται τα αγαθά ή της υπηρεσίας που έχει οριστεί για το σκοπό αυτό με την απόφαση ανάθεσης.	
Άρθρο 100 **Εγγυημένη λειτουργία προμήθειας – Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 215 ν.4412/2016** Η παρ. 4 του άρθρου 215 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιείται και το άρθρο 215 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 215 Εγγυημένη λειτουργία προμήθειας 1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί όταν κρίνει σκόπιμο για σύμβαση συγκεκριμένης προμήθειας να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης και εγγυημένη λειτουργία του αντικειμένου της προμήθειας. Ο χρόνος και το περιεχόμενο της εγγυημένης λειτουργίας περιγράφεται στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Κατά την περίοδο της εγγυημένης λειτουργίας, ο ανάδοχος ευθύνεται για την καλή λειτουργία του αντικειμένου της προμήθειας. Επίσης, οφείλει κατά τον χρόνο της εγγυημένης λειτουργίας να προβαίνει στην προβλεπόμενη συντήρηση και να αποκαταστήσει οποιαδήποτε βλάβη με τρόπο και σε χρόνο που περιγράφεται στις τεχνικές προδιαγραφές και στα λοιπά τεύχη της σύμβασης. 3. Για την παρακολούθηση της εκπλήρωσης των συμβατικών υποχρεώσεων του αναδόχου η επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής ή ειδική επιτροπή που ορίζεται για τον σκοπό αυτόν από την	**Άρθρο 215 Εγγυημένη λειτουργία προμήθειας** 1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί όταν κρίνει σκόπιμο για σύμβαση συγκεκριμένης προμήθειας να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης και εγγυημένη λειτουργία του αντικειμένου της προμήθειας. Ο χρόνος και το περιεχόμενο της εγγυημένης λειτουργίας περιγράφεται στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Κατά την περίοδο της εγγυημένης λειτουργίας, ο ανάδοχος ευθύνεται για την καλή λειτουργία του αντικειμένου της προμήθειας Επίσης, οφείλει κατά το χρόνο της εγγυημένης λειτουργίας να προβαίνει στην προβλεπόμενη συντήρηση και να αποκαταστήσει οποιαδήποτε βλάβη με τρόπο και σε χρόνο που περιγράφεται στις τεχνικές προδιαγραφές και στα λοιπά τεύχη της σύμβασης. 3. Για την παρακολούθηση της εκπλήρωσης των συμβατικών υποχρεώσεων του αναδόχου η επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής ή ειδική επιτροπή που ορίζεται για τον σκοπό αυτόν από την αναθέτουσα αρχή, προβαίνει στον απαιτούμενο έλεγχο της συμμόρφωσης του αναδόχου στα προβλεπόμενα στην σύμβαση για την εγγυημένη λειτουργία καθ' όλον τον χρόνο ισχύος της τηρώντας σχετικά πρακτικά. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του αναδόχου προς τις συμβατικές του υποχρεώσεις, επιτροπή εισηγείται στο αποφαινόμενο όργανο της σύμβασης την έκπτωση του αναδόχου. 4. Μέσα σε ένα (1) μήνα από την λήξη του προβλεπόμενου χρόνου της εγγυημένης

αναθέτουσα αρχή, προβαίνει στον απαιτούμενο έλεγχο της συμμόρφωσης του αναδόχου στα προβλεπόμενα στην σύμβαση για την εγγυημένη λειτουργία καθ' όλον τον χρόνο ισχύος της τηρώντας σχετικά πρακτικά. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του αναδόχου προς τις συμβατικές του υποχρεώσεις, η επιτροπή εισηγείται στο αποφαινόμενο όργανο της σύμβασης την έκπτωση του αναδόχου. 4. Μέσα σε ένα (1) μήνα από τη λήξη του προβλεπόμενου χρόνου της εγγυημένης λειτουργίας η επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής ή η ειδική επιτροπή συντάσσει σχετικό πρωτόκολλο παραλαβής της εγγυημένης λειτουργίας, στο οποίο αποφαίνεται για τη συμμόρφωση του αναδόχου στις απαιτήσεις της σύμβασης. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, ολικής ή μερικής, του αναδόχου, το συλλογικό όργανο μπορεί να προτείνει την κατάπτωση της εγγύησης καλής λειτουργίας που προβλέπεται στο άρθρο 72, περί εγγυήσεων. Το πρωτόκολλο εγκρίνεται από το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο.	λειτουργίας η επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής ή η ειδική επιτροπή συντάσσει σχετικό πρωτόκολλο παραλαβής της εγγυημένης λειτουργίας, στο οποίο αποφαίνεται για την συμμόρφωση του αναδόχου στις απαιτήσεις της σύμβασης. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, ολικής ή μερικής, του αναδόχου, το συλλογικό όργανο μπορεί να προτείνει την ολική ή μερική κατάπτωση της εγγυήσεως καλής λειτουργίας που προβλέπεται στο άρθρο 72. Το πρωτόκολλο εγκρίνεται από το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο.
Άρθρο 101 **Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών – Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 219 ν. 4412/2016** Οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 219 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 219 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 219 Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών 1. Η παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων γίνεται από επιτροπή παραλαβής που συγκροτείται, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 221, περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων. Κατά παρέκκλιση από τα αναφερόμενα στο πρώτο εδάφιο της παρούσας, για την παραλαβή συμβάσεων υπηρεσιών	**Άρθρο 219 Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών** 1. Η παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων γίνεται από επιτροπή παραλαβής που συγκροτείται, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 221. 2. Κατά τη διαδικασία παραλαβής διενεργείται ο απαιτούμενος έλεγχος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη σύμβαση, μπορεί δε να καλείται να παραστεί και ο ανάδοχος. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, η επιτροπή παραλαβής: α) είτε παραλαμβάνει τις σχετικές υπηρεσίες ή παραδοτέα, εφόσον καλύπτονται οι απαιτήσεις της σύμβασης χωρίς έγκριση ή απόφαση του αποφαινομένου οργάνου, β) είτε εισηγείται για την παραλαβή με παρατηρήσεις ή την απόρριψη των παρεχομένων υπηρεσιών ή παραδοτέων, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και σε τμηματικές παραλαβές.

με εκτιμώμενη αξία ίση ή μικρότερη του ποσού της παρ. 1 του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης, δεν απαιτείται συγκρότηση επιτροπής παραλαβής και η παραλαβή γίνεται με βεβαίωση που εκδίδεται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας για την οποία προορίζονται οι υπηρεσίες ή της υπηρεσίας που έχει οριστεί για το σκοπό αυτό με την απόφαση ανάθεσης. 2. Κατά τη διαδικασία παραλαβής διενεργείται ο απαιτούμενος έλεγχος, σύμφωνα με όσα ορίζονται στη σύμβαση, μπορεί δε να καλείται να παραστεί και εκπρόσωπος του αναδόχου. Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας, η επιτροπή παραλαβής: α) είτε παραλαμβάνει τις σχετικές υπηρεσίες ή παραδοτέα, εφόσον καλύπτονται οι απαιτήσεις της σύμβασης χωρίς έγκριση ή απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, β) είτε εισηγείται για την παραλαβή με παρατηρήσεις ή την απόρριψη των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων, σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και σε τμηματικές παραλαβές. 3. Αν η επιτροπή παραλαβής κρίνει ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή τα παραδοτέα δεν ανταποκρίνονται πλήρως στους όρους της σύμβασης, συντάσσεται πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής, που αναφέρει τις παρεκκλίσεις που διαπιστώθηκαν από τους όρους της σύμβασης και γνωμοδοτεί αν οι αναφερόμενες παρεκκλίσεις επηρεάζουν την καταλληλότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων και συνεπώς αν μπορούν οι τελευταίες να καλύψουν τις σχετικές ανάγκες. 4. Για την εφαρμογή της παρ. 3 ορίζονται τα ακόλουθα: α) Στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι δεν επηρεάζεται η καταλληλότητα, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου, μπορεί να εγκριθεί η παραλαβή των εν λόγω	3. Αν η επιτροπή παραλαβής κρίνει ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή τα παραδοτέα δεν ανταποκρίνονται πλήρως στους όρους της σύμβασης, συντάσσεται πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής, που αναφέρει τις παρεκκλίσεις που διαπιστώθηκαν από τους όρους της σύμβασης και γνωμοδοτεί αν οι αναφερόμενες παρεκκλίσεις επηρεάζουν την καταλληλότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων και συνεπώς αν μπορούν οι τελευταίες να καλύψουν τις σχετικές ανάγκες. 4. Για την εφαρμογή της παραγράφου 3 ορίζονται τα ακόλουθα: α) Στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι, δεν επηρεάζεται η καταλληλότητα, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου, μπορεί να εγκριθεί η παραλαβή των εν λόγω παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων, με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας, η οποία θα πρέπει να είναι ανάλογη προς τις διαπιστωθείσες παρεκκλίσεις. Μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης, η επιτροπή παραλαβής υποχρεούται να προβεί στην οριστική παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων της σύμβασης και να συντάξει σχετικό πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην απόφαση. β) Αν διαπιστωθεί ότι επηρεάζεται η καταλληλότητα, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου απορρίπτονται οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή τα παραδοτέα, με την επιφύλαξη των οριζομένων στο άρθρο 220. 5. Αν παρέλθει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία υποβολής του παραδοτέου από τον οικονομικό φορέα και δεν έχει εκδοθεί πρωτόκολλο παραλαβής της παραγράφου 2 ή πρωτόκολλο με παρατηρήσεις της παραγράφου 3, θεωρείται ότι η παραλαβή έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια. 6. Ανεξάρτητα από την, κατά τα ανωτέρω, αυτοδίκαιη παραλαβή και την πληρωμή του αναδόχου, πραγματοποιούνται οι προβλεπόμενοι από τη σύμβαση έλεγχοι από επιτροπή που συγκροτείται με απόφαση του αρμοδίου αποφαινομένου οργάνου, στην οποία δεν μπορεί να συμμετέχουν ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής της παραγράφου 1. Η παραπάνω επιτροπή παραλαβής προβαίνει

παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων, με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας, η οποία θα πρέπει να είναι ανάλογη προς τις διαπιστωθείσες παρεκκλίσεις. Μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης, η επιτροπή παραλαβής υποχρεούται να προβεί στην οριστική παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων της σύμβασης και να συντάξει σχετικό πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην απόφαση. β) Αν διαπιστωθεί ότι επηρεάζεται η καταλληλότητα, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου απορρίπτονται οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή τα παραδοτέα, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 220, περί απόρριψης παραδοτέου και αντικατάστασης. 5. Αν παρέλθει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία υποβολής του παραδοτέου από τον οικονομικό φορέα και δεν έχει εκδοθεί πρωτόκολλο παραλαβής της παρ. 2 ή πρωτόκολλο με παρατηρήσεις της παρ. 3, θεωρείται ότι η παραλαβή έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια. 6. Ανεξάρτητα από την, κατά τα ανωτέρω, αυτοδίκαιη παραλαβή και την πληρωμή του αναδόχου, πραγματοποιούνται οι προβλεπόμενοι από τη σύμβαση έλεγχοι από επιτροπή που συγκροτείται με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου, στην οποία δεν μπορεί να συμμετέχουν ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής της παρ. 1. Η παραπάνω επιτροπή παραλαβής προβαίνει σε όλες τις διαδικασίες παραλαβής που προβλέπονται από τη σύμβαση και συντάσσει τα σχετικά πρωτόκολλα. Οι εγγυητικές επιστολές προκαταβολής και καλής εκτέλεσης δεν επιστρέφονται πριν την ολοκλήρωση όλων των προβλεπομένων από τη σύμβαση ελέγχων και τη σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων. Οποιαδήποτε ενέργεια	σε όλες τις διαδικασίες παραλαβής που προβλέπονται από την σύμβαση και συντάσσει τα σχετικά πρωτόκολλα. Οι εγγυητικές επιστολές προκαταβολής και καλής εκτέλεσης δεν επιστρέφονται πριν την ολοκλήρωση όλων των προβλεπομένων από τη σύμβαση ελέγχων και τη σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων. Οποιαδήποτε ενέργεια που έγινε από την αρχική επιτροπή παραλαβής, δεν λαμβάνεται υπόψη.

που έγινε από την αρχική επιτροπή παραλαβής, δεν λαμβάνεται υπόψη.»	
Άρθρο 102 **Όργανα διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων– Τροποποίηση τίτλου και παρ. 1, 3, 8, 9, 10 και 11 και προσθήκη παρ. 12 στο άρθρο 221 ν. 4412/2016** Τροποποιούνται ο τίτλος και οι παρ. 1, 3, 8, 9, 10 και 11, προστίθεται παρ. 12 στο άρθρο 221 του ν. 4412/2016 (Α' 147) και το άρθρο 221 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 221 Όργανα διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων – Εξουσιοδοτική Διάταξη 1. Στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων, τα όργανα που γνωμοδοτούν προς τα αποφαινόμενα όργανα (γνωμοδοτικά όργανα) έχουν ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α) αξιολογούν τις προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής των προσφερόντων ή υποψηφίων, β) ελέγχουν την καταλληλότητα των προσφερόντων ή υποψηφίων για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, γ) ελέγχουν και αξιολογούν τις προσφορές, δ) στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, ανταγωνιστικού διαλόγου ή σύμπραξης καινοτομίας, διαπραγματεύονται με τους προσφέροντες ή υποψηφίους, ε) εισηγούνται τον αποκλεισμό των προσφερόντων ή υποψηφίων από τη διαδικασία, την απόρριψη των προσφορών, την κατακύρωση των αποτελεσμάτων, την αποδέσμευση των εγγυήσεων, τη ματαίωση της διαδικασίας, στ) γνωμοδοτούν για κάθε άλλο θέμα που ανακύπτει κατά τη διαδικασία ανάθεσης,	**Άρθρο 221 Όργανα διενέργειας διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων** 1. Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, τα όργανα που γνωμοδοτούν προς τα αποφαινόμενα όργανα («γνωμοδοτικά όργανα») έχουν ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α) αξιολογούν τις προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής των προσφερόντων ή υποψηφίων, β) ελέγχουν την καταλληλότητα των προσφερόντων ή υποψηφίων για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, γ) ελέγχουν και αξιολογούν τις προσφορές, δ) στο πλαίσιο ανταγωνιστική διαδικασίας με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικού διαλόγου ή σύμπραξης καινοτομίας, διαπραγματεύονται με τους προσφέροντες ή υποψηφίους, ε) εισηγούνται τον αποκλεισμό των προσφερόντων ή υποψηφίων από τη διαδικασία, την απόρριψη των προσφορών, την κατακύρωση των αποτελεσμάτων, την αποδέσμευση των εγγυήσεων, τη ματαίωση της διαδικασίας, στ) γνωμοδοτούν για κάθε άλλο θέμα που ανακύπτει κατά τη διαδικασία ανάθεσης, ζ) στο στάδιο της εκτέλεσης γνωμοδοτούν για κάθε θέμα που ανακύπτει από τη σύμβαση και ιδίως επί της παράτασης του συμβατικού χρόνου, κάθε άλλης τροποποίησης της σύμβασης και της έκπτωσης του αναδόχου και η) γνωμοδοτούν για τις προβλεπόμενες στον παρόντα νόμο ενστάσεις και προσφυγές που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ή της Προϊσταμένης Αρχής κατά το στάδιο της ανάθεσης και εκτέλεσης. 2. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους τα όργανα αυτά εκδίδουν γνώμη (συμπεριλαμβανομένης της βαθμολόγησης) μετά από ψηφοφορία επί των επικρατέστερων προτάσεων (π.χ. βαθμολόγησης). Η γνώμη (π.χ επί της βαθμολόγησης) του οργάνου είναι η πρόταση που συγκεντρώνει την πλειοψηφία των παρόντων. Δεν επιτρέπεται η γνώμη των οργάνων αυτών να προκύπτει από το μέσο όρο των προτάσεων. 3. Με απόφαση της αναθέτουσας αρχής

ζ) στο στάδιο της εκτέλεσης γνωμοδοτούν, όπου απαιτείται, για τα θέματα που ανακύπτουν, ιδίως για την παράταση του συμβατικού χρόνου, άλλες τροποποιήσεις της σύμβασης και την έκπτωση του αναδόχου και η) γνωμοδοτούν για τις προβλεπόμενες στον παρόντα νόμο ενστάσεις και προσφυγές που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ή της προϊσταμένης αρχής κατά το στάδιο της ανάθεσης και εκτέλεσης. 2. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους τα όργανα αυτά εκδίδουν γνώμη, συμπεριλαμβανομένης της βαθμολόγησης, μετά από ψηφοφορία επί των επικρατέστερων προτάσεων. Η γνώμη του οργάνου είναι η πρόταση που συγκεντρώνει την πλειοψηφία των παρόντων. Δεν επιτρέπεται η γνώμη των οργάνων αυτών να προκύπτει από τον μέσο όρο των προτάσεων. 3. Με απόφαση της αναθέτουσας αρχής συγκροτούνται γνωμοδοτικά όργανα για συγκεκριμένη σύμβαση ή περισσότερες ή σε ετήσια βάση για τις συμβάσεις που συνάπτει η αναθέτουσα αρχή. Η ύπαρξη οργάνων σε ετήσια βάση δεν αποκλείει τη συγκρότηση οργάνου συγκεκριμένης/ων σύμβασης ή συμβάσεων. Εφόσον τα όργανα συγκροτούνται σε ετήσια βάση, οι διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων που δεν έχουν ολοκληρωθεί εντός του έτους, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται από το ίδιο όργανο. Στην περίπτωση της διενέργειας συγκεντρωτικών αγορών από ΚΑΑ, τα αντίστοιχα γνωμοδοτικά όργανα συγκροτούνται με απόφασή τους. Με τις αποφάσεις της παρούσας δύνανται να συγκροτούνται κατά περίπτωση και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας για την αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων που αφορούν τις διαδικασίες σύναψης. Οι αποφάσεις συγκρότησης των γνωμοδοτικών οργάνων κοινοποιούνται στα μέλη αυτών και τους φορείς από τους οποίους αυτά προέρχονται. Μέχρι τη λειτουργία του Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του	συγκροτούνται γνωμοδοτικά όργανα για συγκεκριμένη σύμβαση ή περισσότερες ή σε ετήσια βάση για τις συμβάσεις που συνάπτει η αναθέτουσα αρχή. Η ύπαρξη οργάνων σε ετήσια βάση δεν αποκλείει τη συγκρότηση οργάνου συγκεκριμένης/ων σύμβασης ή συμβάσεων. Εφόσον τα όργανα συγκροτούνται σε ετήσια βάση, οι διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων που δεν έχουν ολοκληρωθεί εντός του έτους, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται από το ίδιο όργανο. Στην περίπτωση της διενέργειας συγκεντρωτικών αγορών από ΚΑΑ, τα αντίστοιχα γνωμοδοτικά όργανα συγκροτούνται με απόφασή τους. Με τις αποφάσεις της παρούσας δύνανται να συγκροτούνται κατά περίπτωση και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας για την αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων που αφορούν τις διαδικασίες σύναψης. Οι αποφάσεις συγκρότησης των γνωμοδοτικών οργάνων κοινοποιούνται στα μέλη αυτών και τους φορείς από τους οποίους αυτά προέρχονται. 4. Με την απόφαση της παραγράφου 3 εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες, ο αριθμός και οι ιδιότητες των μελών, η λειτουργία των οργάνων (επιτροπών κ.λπ.), καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα σχετικα με τα ανωτέρω. 5. Στο στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, ως γνωμοδοτικά όργανα μπορεί να ορίζονται και οργανωτικές μονάδες ενταγμένες στη διοικητική δομή της αναθέτουσας αρχής ή του φορέα που έχει αναλάβει την εκτέλεση της σύμβασης. 6. Για τη συγκρότηση και τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων στις αναθέτουσες αρχές, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 2690/1999 «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας», εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του ως άνω νόμου. Τα συλλογικά όργανα είναι δυνατόν να συνεδριάζουν και με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων (τηλεδιάσκεψη), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 13 του άρθρου 14 του ν. 2690/1999 (Α΄ 45). Ειδικά στις περιπτώσεις που δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, η αποσφράγιση και μονογραφή των φακέλων γίνεται από το μέλος ή τα μέλη που βρίσκονται στην έδρα της αναθέτουσας αρχής, στην οποία έχουν κατατεθεί οι προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής, κατά τη διάρκεια της τηλεδιάσκεψης.

άρθρου 344, το άρθρο 26 του ν. 4024/2011 (Α' 226) δεν εφαρμόζεται κατά τον ορισμό των μελών των επιτροπών που ασκούν καθήκοντα είτε κατά την ανάθεση είτε κατά την εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων. 4. Με την απόφαση της παρ. 3 εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες, ο αριθμός και οι ιδιότητες των μελών, η λειτουργία των οργάνων (επιτροπών κ.λπ.), καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα σχετικά με τα ανωτέρω. 5. Στο στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, ως γνωμοδοτικά όργανα μπορεί να ορίζονται και οργανωτικές μονάδες ενταγμένες στη διοικητική δομή της αναθέτουσας αρχής ή του φορέα που έχει αναλάβει την εκτέλεση της σύμβασης. 6. Για τη συγκρότηση και τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων στις αναθέτουσες αρχές, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 2690/1999 «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας», εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του ως άνω νόμου. Τα συλλογικά όργανα είναι δυνατόν να συνεδριάζουν και με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων (τηλεδιάσκεψη), σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 13 του άρθρου 14 του ν. 2690/1999 (Α` 45). Ειδικά στις περιπτώσεις που δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, η αποσφράγιση και μονογραφή των φακέλων γίνεται από το μέλος ή τα μέλη που βρίσκονται στην έδρα της αναθέτουσας αρχής, στην οποία έχουν κατατεθεί οι προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής, κατά τη διάρκεια της τηλεδιάσκεψης. 7. Στη σύνθεση των γνωμοδοτικών οργάνων του παρόντος άρθρου μετέχει υποχρεωτικά ένα μέλος του Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344. 8. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν και τα ακόλουθα: α) Όταν ως κριτήριο ανάθεσης χρησιμοποιείται η πλέον συμφέρουσα, από οικονομική άποψη, προσφορά μόνο βάσει τιμής, η επιτροπή διαγωνισμού αποτελείται από τρεις (3)	7. Στη σύνθεση των γνωμοδοτικών οργάνων του παρόντος άρθρου μετέχει υποχρεωτικά ένα μέλος του Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344. 8. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω ισχύουν και τα ακόλουθα: α) Όταν ως κριτήριο ανάθεσης χρησιμοποιείται η πλέον συμφέρουσα, από οικονομική άποψη, προσφορά μόνο βάσει τιμής και η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης του έργου δεν υπερβαίνει το 1.000.000 ευρώ, χωρίς να συνυπολογίζεται το κονδύλιο του ΦΠΑ, η επιτροπή διαγωνισμού αποτελείται από τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, με τους αναπληρωτές τους, εγγεγραμμένους στο μητρώο της περίπτωσης η΄ της παρούσας παραγράφου, με εμπειρία, τεχνική εξειδίκευση και ειδικότητες που προσιδιάζουν στις υπό ανάθεση κατηγορίες εργασιών και που ορίζονται από το αρμόδιο όργανο μετά από κλήρωση. Στις εργασίες της επιτροπής μπορεί να παρίσταται, χωρίς δικαίωμα ψήφου,εκπρόσωπος των εργοληπτών, που υποδεικνύεται μαζί με τον αναπληρωτή του, από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις. β) Όταν ως κριτήριο ανάθεσης χρησιμοποιείται η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης τιμής – ποιότητας ή η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης του έργου υπερβαίνει το όριο της περίπτωσης α΄, η επιτροπή διαγωνισμού αποτελείται από: αα) Τέσσερις (4) τεχνικούς υπαλλήλους, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, με τους αναπληρωτές τους, εγγεγραμμένους στο μητρώο της περίπτωσης η' της παρούσας παραγράφου, με εμπειρία, τεχνική εξειδίκευση και ειδικότητες που προσιδιάζουν στις υπό ανάθεση κατηγορίες εργασιών. ββ) Έναν (1) εκπρόσωπο των Ο.Τ.Α., που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, από την Περιφερειακή Ένωση Δήμων της έδρας της Περιφέρειας όπου εκτελείται το έργο, εγγεγραμμένους στο μητρώο της περίπτωσης στ΄. γγ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας (ΤΕΕ), που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του από τα αρμόδια όργανα του ΤΕΕ εγγεγραμμένους στο μητρώο της περίπτωσης στ΄. δδ) Έναν (1) εκπρόσωπο των εργοληπτικών

τεχνικούς υπαλλήλους, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, με τους αναπληρωτές τους, που υπηρετούν στην αναθέτουσα αρχή, εγγεγραμμένους στο μητρώο της περ. ζ' της παρούσας παραγράφου, με εμπειρία, τεχνική εξειδίκευση και ειδικότητες που προσιδιάζουν στις υπό ανάθεση κατηγορίες εργασιών, οι οποίοι ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή που διενεργεί τον διαγωνισμό. Κατ' εξαίρεση, αν δεν επαρκούν οι υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής, τούτη δύναται είτε να αιτηθεί την υπόδειξη ορισμού μελών από το δημόσιο όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), εγγεγραμμένων στο μητρώο της περ. η' της παρούσας παραγράφου, είτε να προσφύγει στην διενέργεια κλήρωσης μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Έργων (Μη.Μ.Ε.Δ.). Στις εργασίες της επιτροπής μπορεί να παρίσταται, χωρίς δικαίωμα ψήφου, εκπρόσωπος των εργοληπτών, που υποδεικνύεται μαζί με τον αναπληρωτή του, από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις. Ειδικά σε περιπτώσεις διαγωνισμών προϋπολογισμού χαμηλότερου του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, που κριτήριο ανάθεσης αποτελεί η πλέον συμφέρουσα προσφορά από οικονομική άποψη μόνο βάσει τιμής, η επιτροπή διαγωνισμού δύναται να αποτελείται από υπαλλήλους της αναθέτουσας αρχής, ένας εκ των οποίων είναι υποχρεωτικά τεχνικός εγγεγραμμένος στο Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Έργων (Μη.Μ.Ε.Δ.). β) Όταν ως κριτήριο ανάθεσης χρησιμοποιείται η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης τιμής - ποιότητας, η επιτροπή διαγωνισμού αποτελείται από: αα) Τέσσερις (4) τεχνικούς υπαλλήλους, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, με τους	οργανώσεων εγγεγραμμένους στο μητρώο της περίπτωσης στ΄, που υποδεικνύεται μαζί με τον αναπληρωτή του, από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις, όταν πρόκειται για έργα των οποίων ο προϋπολογισμός εκτός ΦΠΑ και αναθεώρησης, ισούται ή υπερβαίνει το όριο εφαρμογής της Οδηγίας, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5 ή και οργανώσεις σε επίπεδο Περιφέρειας, εφόσον υπάρχουν, στις λοιπές περιπτώσεις. γ) Η επιτροπή διαγωνισμού της περίπτωσης β΄, συγκροτείται από την αναθέτουσα αρχή του φορέα κατασκευής του έργου. δ) Στις περιπτώσεις του άρθρου 50 ή όταν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής απαγορεύεται να ορίζονται ως μέλη της επιτροπής διαγωνισμού και συνεπώς δεν συμμετέχουν στη δημόσια κλήρωση. ε) Για τον ορισμό των μελών της επιτροπής διαγωνισμού, η αρμόδια για τη διεξαγωγή του υπηρεσία ζητά εγκαίρως την υπόδειξη των μελών και των εκπροσώπων των κοινωνικών φορέων (ΤΕΕ ή άλλου Επιμελητηρίου, Περιφερειακής Ένωσης Δήμων και των εργοληπτικών οργανώσεων), κατά την επόμενη περίπτωση. Οι φορείς στους οποίους υπηρετούν οι υπάλληλοι και οι λοιποί εκπρόσωποι παρέχουν τις αναγκαίες διευκολύνσεις για την άσκηση των καθηκόντων τους. στ) Για τον ορισμό του εκπροσώπου τους, τα Επιμελητήρια, οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων και οι εργοληπτικές οργανώσεις διενεργούν με ευθύνη τους δημόσια κλήρωση κατά τις κείμενες διατάξεις, ύστερα από έγκαιρη δημοσιοποίηση της ημέρας και ώρας διενέργειάς της, από σχετικούς καταλόγους (μητρώα) προσώπων, που καταρτίζονται και τηρούνται με ευθύνη των παραπάνω φορέων. Η αναθέτουσα αρχή ορίζει τα υποδειχθέντα μέλη, αφού λάβει υπόψη της αιτήματα εξαίρεσης, λόγω κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων στο συγκεκριμένο διαγωνισμό. Στην περίπτωση αυτή υποδεικνύονται αντικαταστάτες των εξαιρεθέντων μελών, κατά τη διαδικασία της προηγούμενης περίπτωσης ε΄. ζ) Στις επιτροπές ετήσιας βάσης, το μέλος που

αναπληρωτές τους, που υπηρετούν στην αναθέτουσα αρχή ή στο δημόσιο ως ορίζεται στο άρθρο 14 ν. 4270/2014 (Α' 143), εγγεγραμμένους στο μητρώο της περ. ζ' της παρούσας παραγράφου, με εμπειρία, τεχνική εξειδίκευση και ειδικότητες που προσιδιάζουν στις υπό ανάθεση κατηγορίες εργασιών.

ββ) Έναν (1) εκπρόσωπο των Ο.Τ.Α., που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, από την περιφερειακή ένωση δήμων της έδρας της περιφέρειας όπου εκτελείται το έργο.

γγ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας (ΤΕΕ), που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, κατόπιν κλήρωσης, από τα αρμόδια όργανα του ΤΕΕ.

δδ) Έναν (1) εκπρόσωπο των εργοληπτικών οργανώσεων, που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, κατόπιν κλήρωσης, από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις, όταν πρόκειται για έργα των οποίων ο προϋπολογισμός εκτός Φ.Π.Α. και αναθεώρησης, ισούται ή υπερβαίνει το όριο εφαρμογής της Οδηγίας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 5.

Η αναθέτουσα αρχή ορίζει τα υποδειχθέντα μέλη, αφού λάβει υπόψη της αιτήματα εξαίρεσης, λόγω κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων στο συγκεκριμένο διαγωνισμό. Στην περίπτωση αυτή υποδεικνύονται αντικαταστάτες των εξαιρεθέντων μελών, κατά τη διαδικασία της προηγούμενης περ. ε'.

γ) Η επιτροπή διαγωνισμού της περ. β', συγκροτείται από την αναθέτουσα αρχή του φορέα κατασκευής του έργου. Η μη υπόδειξη των μελών των περ. ββ, γγ και δδ δεν κωλύει την συγκρότηση της επιτροπής. Σε αυτή την περίπτωση η απαρτία υπολογίζεται βάσει του αριθμού των μελών που ορίστηκαν και υποδείχθηκαν.

δ) Για τον ορισμό των μελών της επιτροπής διαγωνισμού, η αρμόδια για τη διεξαγωγή του υπηρεσία ζητά εγκαίρως την υπόδειξη των μελών και των εκπροσώπων των κοινωνικών εκπροσωπεί τον φορέα χρήσης του έργου, μπορεί να ορίζεται από την αρχή ή σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση με αντίστοιχο προσδιορισμό και του μέλους αντί του οποίου συμμετέχει στη επιτροπή.

η) Συνιστάται και τηρείται στη Γενική Γραμματεία Υποδομών Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.) Στο Μητρώο αυτό εγγράφονται τεχνικοί υπάλληλοι όλων των αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, των Ανεξάρτητων Αρχών και της Βουλής των Ελλήνων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εγγραφή στο Μητρώο, η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης του Μητρώου, τα καθήκοντων των εγγεγραμμένων, τα πειθαρχικά αδικήματά τους και κάθε άλλο σχετικά με τα παραπάνω αναγκαίο θέμα.

9. Ειδικά στις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, πέραν των ανωτέρω στις παραγράφους 1 έως 7, ισχύουν και τα ακόλουθα:

α) Για τη διεξαγωγή των διαγωνισμών του παρόντος Βιβλίου η αναθέτουσα Αρχή συγκροτεί, μετά από δημόσια κλήρωση, με απόφασή της, Επιτροπή Διαγωνισμού, που αποτελείται από τρία μέλη. Δύο από τα μέλη είναι τεχνικοί υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ, με τους αναπληρωτές τους, εγγεγραμμένοι στο μητρώο της περίπτωσης η΄ της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου που έχουν εμπειρία και προσόντα σχετικά με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης και ένας εξ αυτών ορίζεται ως πρόεδρος με τον αναπληρωτή του.

β) Κατ' εξαίρεση η Επιτροπή Διαγωνισμού μπορεί να συγκροτείται από πέντε μέλη, αν κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής η προς ανάθεση σύμβαση είναι πολύπλοκη και απαιτεί εξειδικευμένη εμπειρία. Τέσσερα από τα μέλη είναι τεχνικοί υπάλληλοι, με τους αναπληρωτές τους εγγεγραμμένοι στο μητρώο της περίπτωσης η΄ της προηγούμενης παραγράφου και με εμπειρία και προσόντα σχετικά με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης, εκ των οποίων ένας ορίζεται ως

φορέων (ΤΕΕ ή άλλου Επιμελητηρίου, Περιφερειακής Ένωσης Δήμων και των εργοληπτικών οργανώσεων), κατά την επόμενη περίπτωση. Οι φορείς στους οποίους υπηρετούν οι υπάλληλοι και οι λοιποί εκπρόσωποι παρέχουν τις αναγκαίες διευκολύνσεις για την άσκηση των καθηκόντων τους. ε) Για τον ορισμό του εκπροσώπου τους, τα επιμελητήρια, οι περιφερειακές ενώσεις δήμων και οι εργοληπτικές οργανώσεις, διενεργούν με ευθύνη των διοικήσεών τους δημόσια κλήρωση κατά τις κείμενες διατάξεις, ύστερα από έγκαιρη δημοσιοποίηση της ημέρας και ώρας διενέργειάς της, από σχετικούς καταλόγους (μητρώα) προσώπων, που καταρτίζονται και τηρούνται με ευθύνη των παραπάνω φορέων. στ) Στις επιτροπές δύναται να συμμετέχει, κατόπιν αιτήματος του φορέα χρήσης και άνευ δικαιώματος ψήφου, εκπρόσωπός , που υποδεικνύεται από αυτόν και ορίζεται από την αναθέτουσα αρχή. ζ) Συστήνεται και τηρείται στη Γενική Γραμματεία Υποδομών, Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.). Στο Μητρώο αυτό εγγράφονται τεχνικοί υπάλληλοι όλων των αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, των Ανεξάρτητων Αρχών και της Βουλής των Ελλήνων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εγγραφή στο Μητρώο, η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης του Μητρώου, τα καθηκόντων των εγγεγραμμένων, οι όροι απαλλαγής της υποχρέωσης εγγραφής, τα πειθαρχικά αδικήματα τους και κάθε άλλο σχετικά με τα παραπάνω αναγκαίο θέμα. 9. Ειδικά στις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, πέραν των παρ. 1 έως 6, ισχύουν και τα ακόλουθα:	πρόεδρος με τον αναπληρωτή του. γ) Ένα από τα μέλη της Επιτροπής Διαγωνισμού με τον αναπληρωτή του υποδεικνύεται σε κάθε περίπτωση από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, μετά από σχετικό αίτημα της αναθέτουσας Αρχής. Ο εκπρόσωπος του Τ.Ε.Ε. προκύπτει από δημόσια κλήρωση που διενεργείται στο Τ.Ε.Ε. με βάση κατάλογο που συντάσσεται κατόπιν σχετικής πρόσκλησης ανά κατηγορία κύριας μελέτης κατ' έτος. Αν το Τ.Ε.Ε. δεν ανταποκριθεί μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης, επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή πρόσωπο μέλος του Τ.Ε.Ε.. δ) Σε περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων με ιδιαίτερα σύνθετο, πολύπλοκο και εξειδικευμένο αντικείμενο, μπορεί με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύωννα καθορίζονται πρόσθετα προσόντα που πρέπει να πληρούν τα μέλη της Επιτροπής Διαγωνισμού, κατά παρέκκλιση των όσων ορίζονται στις περιπτώσεις α΄ και β΄. ε) Κατά τα λοιπά ισχύουν τα αναφερόμενα στην περίπτωση η΄ της παραγράφου 8. 10. Πριν από τις κληρώσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 8 και 9 προηγείται η δημοσιοποίηση των στοιχείων της σύμβασης, στην ιστοσελίδα του κυρίου του έργου και του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Η κλήρωση διενεργείται υποχρεωτικά με βάση το ηλεκτρονικό σύστημα κληρώσεων της παραγράφου 6 του άρθρου 118 του παρόντος, μεταξύ των τεχνικών υπαλλήλων του μητρώου της περίπτωσης η΄ της παραγράφου 8 του παρόντος σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας με βάση την έδρα της αναθέτουσας αρχής, οι οποίοι διαθέτουν τα αντίστοιχα προσόντα της παραγράφου 8 ή 9 του παρόντος κατά περίπτωση. Άρνηση εκτέλεσης των καθηκόντων συνιστά πειθαρχικό αδίκημα του υπαλλήλου και διώκεται κατά τις οικείες διατάξεις. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 4024/2011 (Α΄ 226). 11. Στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, πέραν των οριζόμενων στην παράγραφο 1, ισχύουν και τα

α) Για τη διεξαγωγή των διαγωνισμών του παρόντος Βιβλίου η αναθέτουσα αρχή συγκροτεί, με απόφασή της, επιτροπή διαγωνισμού, που αποτελείται από τρία (3) μέλη. Δύο (2) από τα μέλη είναι τεχνικοί υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ - ΤΕ της αναθέτουσας αρχής, με τους αναπληρωτές τους, εγγεγραμμένοι στο μητρώο της περ. ζ' της παρ. 8, που έχουν εμπειρία και προσόντα σχετικά με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης και ένας εξ αυτών ορίζεται ως πρόεδρος με τον αναπληρωτή του. β) Όταν η ανάθεση της σύμβασης γίνεται με κριτήριο μόνο τη χαμηλότερη τιμή, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 86, ορίζονται ως μέλη της επιτροπής υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, και μόνο κατ' εξαίρεση, αν δεν επαρκούν οι υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής, αυτή δύναται είτε να αιτηθεί την υπόδειξη ορισμού μελών εγγεγραμμένων στο μητρώο της περ. ζ της παρ. 8 που απασχολούνται στο δημόσιο, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014 (Α΄143) είτε να προσφύγει στην διενέργεια κλήρωσης μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μη.Μ.Ε.Δ. γ) Κατ' εξαίρεση, η επιτροπή διαγωνισμού μπορεί να συγκροτείται από πέντε (5) μέλη, αν κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής η προς ανάθεση σύμβαση είναι πολύπλοκη και απαιτεί εξειδικευμένη εμπειρία. Τέσσερα (4) από τα μέλη είναι τεχνικοί υπάλληλοι, με τους αναπληρωτές τους εγγεγραμμένοι στο μητρώο της περ. ζ' της παρ.8 και με εμπειρία και προσόντα σχετικά με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης, εκ των οποίων ένας ορίζεται ως πρόεδρος με τον αναπληρωτή του. δ) Ένα (1) από τα μέλη της επιτροπής διαγωνισμού με τον αναπληρωτή του υποδεικνύεται σε κάθε περίπτωση από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, μετά από σχετικό αίτημα της αναθέτουσας αρχής. Ο εκπρόσωπος του Τ.Ε.Ε.	ακόλουθα: α) Συγκροτείται τριμελές ή πενταμελές γνωμοδοτικό όργανο (Επιτροπή διενέργειας/επιτροπή αξιολόγησης). Για την εξέταση των προβλεπόμενων ενστάσεων που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, συγκροτείται χωριστό γνωμοδοτικό όργανο τριμελές ή πενταμελές (Επιτροπή αξιολόγησης ενστάσεων), τα μέλη του οποίου είναι διαφορετικά από τα μέλη του γνωμοδοτικού οργάνου που είναι αρμόδιο για τα υπόλοιπα θέματα που ανακύπτουν κατά τη διαδικασία ανάθεσης (αξιολόγησης προσφορών κ.λπ.). Σε περίπτωση αποδοχής, ολικής ή μερικής, ένστασης με την οποία ζητείται η αναβαθμολόγηση τεχνικών προσφορών, η επιτροπή αξιολόγησης ενστάσεων προβαίνει κατά την κρίση της σε αναβαθμολόγηση. β) Για την παρακολούθηση και την παραλαβή της σύμβασης προμήθειας συγκροτείται τριμελής ή πενταμελής Επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου της Αναθέτουσας Αρχής ή του Φορέα Εκτέλεσης της Σύμβασης. Το όργανο αυτό εισηγείται για όλα τα θέματα παραλαβής του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, προβαίνοντας, σε μακροσκοπικούς, λειτουργικούς ή και επιχειρησιακούς ελέγχους του προς παραλαβή αντικειμένου της σύμβασης, εφόσον προβλέπεται από τη σύμβαση ή κρίνεται αναγκαίο, συντάσσει τα σχετικά πρωτόκολλα, παρακολουθεί και ελέγχει την προσήκουσα εκτέλεση όλων των όρων της σύμβασης και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του αναδόχου και εισηγείται τη λήψη των επιβεβλημένων μέτρων λόγω μη τήρησης των ως άνω όρων. Με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου μπορεί να συγκροτείται δευτεροβάθμια επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής με τις παραπάνω αρμοδιότητες. γ) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να καθορίζονται οι όροι για τη συγκρότηση των πρωτοβάθμιων, μόνιμων ή μη, και των δευτεροβάθμιων επιτροπών παραλαβής, η σύνθεση αυτών, η διαδικασία επιλογής των μελών τους και κάθε άλλο θέμα σχετικά με το

προκύπτει από απόφαση του διοικούντος αυτό οργάνου. Αν το Τ.Ε.Ε. δεν ανταποκριθεί μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης, επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή υπάλληλος της αναθέτουσας αρχής ή υπάλληλος που υπηρετεί στο δημόσιο ως τούτο καθορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), εγγεγραμμένος στο μητρώο της περ. η' της παρ. 8. ε) Σε περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων με ιδιαίτερα σύνθετο, πολύπλοκο και εξειδικευμένο αντικείμενο, μπορεί με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών να καθορίζονται πρόσθετα προσόντα που πρέπει να πληρούν τα μέλη της επιτροπής διαγωνισμού, κατά παρέκκλιση των όσων ορίζονται στις περ. α ' και β '. 10. Εφόσον διενεργείται κλήρωση σύμφωνα με τις παρ. 1 έως 9, προηγείται η δημοσιοποίηση των στοιχείων της σύμβασης, στην ιστοσελίδα του κυρίου του έργου και της αναθέτουσας αρχής. Η κλήρωση διενεργείται υποχρεωτικά με βάση το ηλεκτρονικό σύστημα κληρώσεων της παρ. 6 του άρθρου 118, μεταξύ των τεχνικών υπαλλήλων του μητρώου της περ. ζ' της παρ. 8 του παρόντος σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας με βάση την έδρα της αναθέτουσας αρχής, οι οποίοι διαθέτουν τα αντίστοιχα προσόντα των προηγούμενων παραγράφων κατά περίπτωση. Άρνηση εκτέλεσης των καθηκόντων συνιστά πειθαρχικό αδίκημα του υπαλλήλου και διώκεται κατά τις οικείες διατάξεις. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 4024/2011 (Α' 226). 11. Στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, πέραν των οριζόμενων στην παρ. 1, ισχύουν και τα ακόλουθα: α) Συγκροτείται τριμελές ή πενταμελές γνωμοδοτικό όργανο (επιτροπή διενέργειας/επιτροπή αξιολόγησης). β) Για την παρακολούθηση και την παραλαβή της σύμβασης προμήθειας	παραπάνω. δ) Για την παραλαβή του αντικειμένου τμηματικού ή συνολικού σύμβασης παροχής υπηρεσιών συγκροτείται τριμελής Επιτροπή παραλαβής με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου της Αναθέτουσας Αρχής ή του Φορέα Εκτέλεσης της Σύμβασης. Εφόσον απαιτούνται ειδικές γνώσεις ένα τουλάχιστον μέλος της επιτροπής πρέπει να έχει την αντίστοιχη ειδικότητα. Ως μέλη της Επιτροπής του παρόντος δύναται να συμμετέχουν και ορίζονται και υπάλληλοι στους οποίους έχουν ανατεθεί καθήκοντα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 216. ε) Για την επιλογή των μελών των συλλογικών οργάνων του παρόντος άρθρου, οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να διενεργούν κλήρωση κατά τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 4024/2011 (Α΄ 226). στ) Τα γνωμοδοτικά όργανα της παρούσας παραγράφου συγκροτούνται από υπαλλήλους που υπηρετούν με οποιαδήποτε σχέση εργασίας στον φορέα που διενεργεί το διαγωνισμό ή σε άλλο φορέα του δημοσίου τομέα και λειτουργούν σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά γενικές διατάξεις περί συλλογικών οργάνων. ζ) Η Επιτροπή της περίπτωσης β΄ εισηγείται και για ζητήματα τροποποίησης των συμβάσεων προμηθειών, σύμφωνα με το άρθρο 132 με την επιφύλαξη του άρθρου 41. η) Για την παρακολούθηση ή παραλαβή συμβάσεων προμηθειών ή συμβάσεων υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη από το ποσό των δύο χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ (2.500,00) δεν απαιτείται συγκρότηση Επιτροπής Παρακολούθησης ή Παραλαβής και το σχετικό πρωτόκολλο εκδίδεται από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Υπηρεσίας. η. Σε περίπτωση αιτιολογημένης αδυναμίας για τη συμπλήρωση ή τη συγκρότηση των επιτροπών της παραγράφου 1, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητήσει από άλλη αναθέτουσα αρχή τη διάθεση υπαλλήλου ή υπαλλήλων της για τη συγκρότηση της Επιτροπής.

συγκροτείται τριμελής ή πενταμελής επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής με απόφαση του αρμόδιου οργάνου της αναθέτουσας αρχής ή του φορέα εκτέλεσης της σύμβασης. Εφόσον απαιτούνται ειδικές γνώσεις, ένα τουλάχιστον μέλος της επιτροπής πρέπει να έχει την αντίστοιχη ειδικότητα. Εφόσον μεταξύ των υπηρετούντων στην αναθέτουσα αρχή δεν υπάρχει υπάλληλος με την αντίστοιχη ειδικότητα η αναθέτουσα αρχή ζητεί τη συνδρομή άλλων φορέων του δημοσίου ή του ευρύτερου δημοσίου τομέα. Το όργανο αυτό εισηγείται για όλα τα θέματα παραλαβής του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, προβαίνοντας σε μακροσκοπικούς, λειτουργικούς ή και επιχειρησιακούς ελέγχους του προς παραλαβή αντικειμένου της σύμβασης, εφόσον προβλέπεται από τη σύμβαση ή κρίνεται αναγκαίο, συντάσσει τα σχετικά πρωτόκολλα, παρακολουθεί και ελέγχει την προσήκουσα εκτέλεση όλων των όρων της σύμβασης και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του αναδόχου και εισηγείται τη λήψη των επιβεβλημένων μέτρων λόγω μη τήρησης των ως άνω όρων. Με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου μπορεί να συγκροτείται δευτεροβάθμια επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής με τις παραπάνω αρμοδιότητες. Για την εξέταση των προβλεπόμενων ενστάσεων και προσφυγών που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, συγκροτείται ειδικό γνωμοδοτικό όργανο τριμελές ή πενταμελές (Επιτροπή αξιολόγησης ενστάσεων), τα μέλη του οποίου είναι διαφορετικά από τα μέλη του γνωμοδοτικού οργάνου που είναι αρμόδιο για τα υπόλοιπα θέματα που ανακύπτουν κατά τη διαδικασία εκτέλεσης. γ) Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται οι όροι για τη συγκρότηση των πρωτοβάθμιων, μόνιμων ή μη, και	

των δευτεροβάθμιων επιτροπών παραλαβής, η σύνθεση αυτών, η διαδικασία επιλογής των μελών τους και κάθε άλλο θέμα σχετικά με τα παραπάνω. δ) Για την παραλαβή του τμηματικού ή συνολικού αντικειμένου σύμβασης παροχής υπηρεσιών συγκροτείται τριμελής επιτροπή παραλαβής με απόφαση του αρμόδιου οργάνου της αναθέτουσας αρχής ή του φορέα εκτέλεσης της σύμβασης. Εφόσον απαιτούνται ειδικές γνώσεις, ένα τουλάχιστον μέλος της επιτροπής πρέπει να έχει την αντίστοιχη ειδικότητα. Εφόσον μεταξύ των υπηρετούντων στην αναθέτουσα αρχή δεν υπάρχει υπάλληλος με την αντίστοιχη ειδικότητα η αναθέτουσα αρχή ζητεί τη συνδρομή άλλων φορέων του δημοσίου ή του ευρύτερου δημοσίου τομέα. Ως μέλη της εν λόγω επιτροπής δύναται να ορίζονται και υπάλληλοι στους οποίους έχουν ανατεθεί καθήκοντα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 216. Για την εξέταση των προβλεπόμενων ενστάσεων και προσφυγών που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, συγκροτείται ειδικό γνωμοδοτικό όργανο, τριμελές ή πενταμελές (επιτροπή αξιολόγησης ενστάσεων), τα μέλη του οποίου είναι διαφορετικά από τα μέλη του γνωμοδοτικού οργάνου που είναι αρμόδιο για τα υπόλοιπα θέματα που ανακύπτουν κατά τη διαδικασία εκτέλεσης. ε) Τα γνωμοδοτικά όργανα της παρούσας παραγράφου συγκροτούνται από υπαλλήλους που υπηρετούν με οποιαδήποτε σχέση εργασίας στον φορέα που διενεργεί τον διαγωνισμό ή σε άλλο φορέα του δημοσίου τομέα και λειτουργούν σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις περί συλλογικών οργάνων. στ) Η επιτροπή της περ. β` γνωμοδοτεί και για ζητήματα τροποποίησης των συμβάσεων προμηθειών, σύμφωνα με το άρθρο 132. Ειδικά για την περίπτωση των Κεντρικών Αρχών Αγορών, για	

ζητήματα τροποποίησης συμφωνιών – πλαίσιο και συμβάσεων κεντρικών προμήθειών που συνάπτονται από αυτές, γνωμοδοτεί η επιτροπή της περ. α'. ζ) [Καταργήθηκε]. η) Σε περίπτωση αιτιολογημένης αδυναμίας για τη συμπλήρωση ή τη συγκρότηση των επιτροπών της παρ. 1, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητήσει από άλλη αναθέτουσα αρχή τη διάθεση υπαλλήλου ή υπαλλήλων της για τη συγκρότηση της επιτροπής. 12. Για τα μέλη των γνωμοδοτικών οργάνων του παρόντος, που είναι εγγεγραμμένα στο Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344 ή που ορίζονται από τις ΕΚΑΑ της παρ. 1 του άρθρου 41 για τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών που αυτές διενεργούν, προβλέπεται αποζημίωση, το ύψος της οποίας δεν υπερβαίνει τα όρια της παρ. 5 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176), περί αμοιβών συλλογικών οργάνων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα ειδικότερα ζητήματα σχετικά με τον τρόπο και χρόνο καταβολής, καθώς και το ύψος της αποζημίωσης του προηγούμενου εδαφίου.»	
Άρθρο 103 **Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες – Τροποποίηση παρ. 6, 7, 8, 9, 10 και 11 άρθρου 258 ν. 4412/2016 (άρθρο 40 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** Στον τίτλο του άρθρου 258 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», τροποποιούνται οι παρ. 6, 7, 8, 9, 10 και 11 και το άρθρο 258 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 258	**Άρθρο 258 Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες (άρθρο 40 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** 1. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 8 και 11 όλες οι επικοινωνίες, καθώς και όλες οι ανταλλαγές πληροφοριών δυνάμει του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338), ιδίως η ηλεκτρονική υποβολή των προσφορών, εκτελούνται μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. , σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος άρθρου. Τα εργαλεία και οι συσκευές που χρησιμοποιούνται για τις επικοινωνίες μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., καθώς και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, δεν δημιουργούν διακρίσεις, είναι γενικώς διαθέσιμα και διαλειτουργικά με τις γενικά χρησιμοποιούμενες ΤΠΕ, και δεν περιορίζουν

Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες (άρθρο 40 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) 1. Με την επιφύλαξη των παρ. 8 και 11 όλες οι επικοινωνίες, καθώς και όλες οι ανταλλαγές πληροφοριών δυνάμει του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338), ιδίως η ηλεκτρονική υποβολή των προσφορών, εκτελούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος άρθρου. Τα εργαλεία και οι συσκευές που χρησιμοποιούνται για τις επικοινωνίες μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, καθώς και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, δεν δημιουργούν διακρίσεις, είναι γενικώς διαθέσιμα και διαλειτουργικά με τις γενικά χρησιμοποιούμενες ΤΠΕ, και δεν περιορίζουν την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Κατά παρέκκλιση των προβλεπομένων στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο , οι αναθέτοντες φορείς δεν υποχρεούνται να απαιτούν τη χρήση του ΕΣΗΔΗΣ κατά τη διαδικασία υποβολής στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όταν, λόγω του ειδικού χαρακτήρα της σύμβασης, η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας θα απαιτούσε συγκεκριμένα εργαλεία, συσκευές ή μορφότυπους αρχείων που δεν διατίθενται γενικά ή δεν υποστηρίζονται από γενικά διαθέσιμες εφαρμογές, β) όταν οι εφαρμογές που υποστηρίζουν μορφότυπους αρχείων κατάλληλους για την περιγραφή των προσφορών, χρησιμοποιούν μορφότυπους αρχείων που δεν μπορούν να υποστούν επεξεργασία από οποιαδήποτε άλλη ανοιχτή ή γενικά διαθέσιμη εφαρμογή ή υπόκεινται σε σχήμα αποκλειστικών αδειών εκμετάλλευσης και δεν μπορούν να διατεθούν για μεταφόρτωση ή εξ αποστάσεως χρήση από τον αναθέτοντα φορέα, γ) όταν η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ θα απαιτούσε ειδικό εξοπλισμό γραφείου, ο οποίος δεν διατίθεται γενικά στους αναθέτοντες φορείς, δ) όταν τα έγγραφα της σύμβασης απαιτούν την υποβολή υλικών ή υπό	την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Κατά παρέκκλιση των προβλεπομένων στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, οι αναθέτοντες φορείς δεν υποχρεούνται να απαιτούν τη χρήση του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. κατά τη διαδικασία υποβολής στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όταν, λόγω του ειδικού χαρακτήρα της σύμβασης, η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας θα απαιτούσε συγκεκριμένα εργαλεία, συσκευές ή μορφότυπους αρχείων που δεν διατίθενται γενικά ή δεν υποστηρίζονται από γενικά διαθέσιμες εφαρμογές, β) όταν οι εφαρμογές που υποστηρίζουν μορφότυπους αρχείων κατάλληλους για την περιγραφή των προσφορών, χρησιμοποιούν μορφότυπους αρχείων που δεν μπορούν να υποστούν επεξεργασία από οποιαδήποτε άλλη ανοιχτή ή γενικά διαθέσιμη εφαρμογή ή υπόκεινται σε σχήμα αποκλειστικών αδειών εκμετάλλευσης και δεν μπορούν να διατεθούν για μεταφόρτωση ή εξ αποστάσεως χρήση από τον αναθέτοντα φορέα, γ) όταν η χρήση του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. θα απαιτούσε ειδικό εξοπλισμό γραφείου, ο οποίος δεν διατίθεται γενικά στους αναθέτοντες φορείς, δ) όταν τα έγγραφα της σύμβασης απαιτούν την υποβολή υλικών ή υπό κλίμακα προπλασμάτων τα οποία δεν είναι δυνατόν να διαβιβασθούν μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.. Όσον αφορά στις επικοινωνίες για τις οποίες δεν χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο, η επικοινωνία γίνεται με το ταχυδρομείο ή με άλλο κατάλληλο μέσο ή με συνδυασμό ταχυδρομικών ή άλλων καταλλήλων μέσων και ηλεκτρονικών μέσων. Κατά παρέκκλιση των προβλεπομένων στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, οι αναθέτοντες φορείς δεν υποχρεούνται να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς τη χρήση του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. κατά τη διαδικασία υποβολής, στο μέτρο που απαιτείται η χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών είτε α) σε περίπτωση παραβίασης της ασφάλειας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. είτε β) αν για την προστασία του ιδιαιτέρως ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών

κλίμακα προπλασμάτων τα οποία δεν είναι δυνατόν να διαβιβασθούν μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, Όσον αφορά στις επικοινωνίες για τις οποίες δεν χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο, η επικοινωνία γίνεται με το ταχυδρομείο ή με άλλο κατάλληλο μέσο ή με συνδυασμό ταχυδρομικών ή άλλων καταλλήλων μέσων και ηλεκτρονικών μέσων. Κατά παρέκκλιση των προβλεπομένων στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, οι αναθέτοντες φορείς δεν υποχρεούνται να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς τη χρήση του ΕΣΗΔΗΣ κατά τη διαδικασία υποβολής, στο μέτρο που απαιτείται η χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών είτε α) σε περίπτωση παραβίασης της ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ είτε β) αν για την προστασία του ιδιαιτέρως ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών απαιτείται υψηλό επίπεδο προστασίας το οποίο δεν μπορεί να εξασφαλισθεί κατάλληλα με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων και συσκευών που διατίθενται γενικά σε οικονομικούς φορείς ή μπορούν να διατεθούν σε αυτούς με άλλα μέσα πρόσβασης, κατά την έννοια της παρ. 5. Εναπόκειται στους αναθέτοντες φορείς που απαιτούν, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρούσας, άλλα μέσα επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών για τη διαδικασία υποβολής, να αναφέρουν, στη χωριστή έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 341, περί χωριστών εκθέσεων σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων, τους λόγους για αυτήν την απαίτηση. Εφόσον συντρέχει περίπτωση, οι αναθέτοντες φορείς αναφέρουν στη χωριστή έκθεση τους λόγους για τους οποίους κρίνεται απαραίτητη η χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών μέσων κατ' εφαρμογή του πέμπτου εδαφίου της παρούσας.	απαιτείται υψηλό επίπεδο προστασίας το οποίο δεν μπορεί να εξασφαλισθεί κατάλληλα με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων και συσκευών που διατίθενται γενικά σε οικονομικούς φορείς ή μπορούν να διατεθούν σε αυτούς με άλλα μέσα πρόσβασης, κατά την έννοια της παραγράφου 5. Εναπόκειται στους αναθέτοντες φορείς που απαιτούν, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, άλλα μέσα επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών για τη διαδικασία υποβολής, να αναφέρουν, στη χωριστή έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 341 του Βιβλίου ΙΙΙ τους λόγους για αυτή την απαίτηση. Εφόσον συντρέχει περίπτωση, οι αναθέτοντες φορείς αναφέρουν στη χωριστή έκθεση τους λόγους για τους οποίους κρίνεται απαραίτητη η χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών μέσων κατ' εφαρμογή του πέμπτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου. 2. Κατά παρέκκλιση της παρ. 1, μπορεί να χρησιμοποιείται προφορική επικοινωνία σε σχέση με άλλες ανακοινώσεις πλην των βασικών στοιχείων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, υπό τον όρο ότι το περιεχόμενο της προφορικής επικοινωνίας τεκμηριώνεται επαρκώς. Προς τούτο, τα ουσιαστικά στοιχεία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης περιλαμβάνουν τα έγγραφα της σύμβασης, τις αιτήσεις συμμετοχής και τις επιβεβαιώσεις ενδιαφέροντος και τις προσφορές. Ειδικότερα, οι προφορικές επικοινωνίες με τους προσφέροντες, οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο περιεχόμενο και την αξιολόγηση των προσφορών τεκμηριώνονται επαρκώς και με ενδεδειγμένα μέσα, όπως με γραπτά ή ηχητικά αρχεία ή συνόψεις των βασικών στοιχείων της επικοινωνίας. 3. Σε κάθε επικοινωνία, ανταλλαγή και αποθήκευση πληροφοριών, οι αναθέτοντες φορείς μεριμνούν για τη διαφύλαξη της ακεραιότητας των δεδομένων και του απορρήτου των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής. Εξετάζουν το περιεχόμενο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής μόνο μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής τους. 4. Όσον αφορά στις συμβάσεις έργων και τους διαγωνισμούς μελετών, οι αναθέτοντες φορείς

2. Κατά παρέκκλιση της παρ. 1, μπορεί να χρησιμοποιείται προφορική επικοινωνία σε σχέση με άλλες ανακοινώσεις πλην των βασικών στοιχείων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, υπό τον όρο ότι το περιεχόμενο της προφορικής επικοινωνίας τεκμηριώνεται επαρκώς. Προς τούτο, τα ουσιαστικά στοιχεία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης περιλαμβάνουν τα έγγραφα της σύμβασης, τις αιτήσεις συμμετοχής και τις επιβεβαιώσεις ενδιαφέροντος και τις προσφορές. Ειδικότερα, οι προφορικές επικοινωνίες με τους προσφέροντες, οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο περιεχόμενο και την αξιολόγηση των προσφορών τεκμηριώνονται επαρκώς και με ενδεδειγμένα μέσα, όπως με γραπτά ή ηχητικά αρχεία ή συνόψεις των βασικών στοιχείων της επικοινωνίας. 3. Σε κάθε επικοινωνία, ανταλλαγή και αποθήκευση πληροφοριών, οι αναθέτοντες φορείς μεριμνούν για τη διαφύλαξη της ακεραιότητας των δεδομένων και του απορρήτου των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής. Εξετάζουν το περιεχόμενο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής μόνο μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής τους. 4. Όσον αφορά στις συμβάσεις έργων και τους διαγωνισμούς μελετών, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να απαιτούν τη χρήση συγκεκριμένων ηλεκτρονικών μέσων, όπως ηλεκτρονικών εργαλείων μοντελοποίησης κτιριοδομικών πληροφοριών ή παρόμοιων μέσων. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι αναθέτοντες φορείς προσφέρουν εναλλακτικά μέσα πρόσβασης, σύμφωνα με την παρ. 5, έως ότου τα εν λόγω εργαλεία να διατεθούν γενικά, κατά την έννοια του δευτέρου εδαφίου της παρ. 1. 5. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν, όπου κριθεί απαραίτητο, να απαιτούν τη χρήση εργαλείων και συσκευών που δεν διατίθενται γενικώς, υπό την	μπορούν να απαιτούν τη χρήση συγκεκριμένων ηλεκτρονικών μέσων, όπως ηλεκτρονικών εργαλείων μοντελοποίησης κτιριοδομικών πληροφοριών ή παρόμοιων μέσων. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι αναθέτοντες φορείς προσφέρουν εναλλακτικά μέσα πρόσβασης, σύμφωνα με την παρ. 5, έως ότου τα εν λόγω εργαλεία να διατεθούν γενικά, κατά την έννοια του δευτέρου εδαφίου της παρ. 1. 5. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν, όπου κριθεί απαραίτητο, να απαιτούν τη χρήση εργαλείων και συσκευών που δεν διατίθενται γενικώς, υπό την προϋπόθεση ότι προσφέρουν εναλλακτικά μέσα πρόσβασης. Οι αναθέτοντες φορείς θεωρείται ότι προσφέρουν άλλα κατάλληλα μέσα πρόσβασης σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όταν προσφέρουν ελεύθερη, πλήρη, άμεση και δωρεάν πρόσβαση με ηλεκτρονικά μέσα στα εν λόγω εργαλεία και συσκευές από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης/ γνωστοποίησης, σύμφωνα με το Παράρτημα IX του Προσαρτήματος Β΄ ή από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή, σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, από το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 290. Το κείμενο της προκήρυξης ή η πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος καθορίζει τη διαδικτυακή διεύθυνση στην οποία διατίθενται τα εργαλεία και οι συσκευές αυτές β) όταν διασφαλίζουν ότι οι προσφέροντες που δεν έχουν πρόσβαση στα εν λόγω εργαλεία και συσκευές ή δεν έχουν τη δυνατότητα να τα αποκτήσουν εντός των σχετικών προθεσμιών, μπορούν να έχουν πρόσβαση στη διαδικασία σύναψης σύμβασης χρησιμοποιώντας προσωρινά διακριτικά (πρόσβασης) διαθέσιμα δωρεάν στο διαδίκτυο, υπό τον όρο ότι για την αδυναμία πρόσβασης δεν ευθύνεται ο ίδιος ο προσφέρων ή γ) όταν υποστηρίζουν έναν εναλλακτικό δίαυλο για την ηλεκτρονική υποβολή των προσφορών. 6. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να συμμορφώνεται με: α) Τις απαιτήσεις Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Β΄ του παρόντος νόμου και

προϋπόθεση ότι προσφέρουν εναλλακτικά μέσα πρόσβασης. Οι αναθέτοντες φορείς θεωρείται ότι προσφέρουν άλλα κατάλληλα μέσα πρόσβασης σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όταν προσφέρουν ελεύθερη, πλήρη, άμεση και δωρεάν πρόσβαση με ηλεκτρονικά μέσα στα εν λόγω εργαλεία και συσκευές από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης/γνωστοποίησης, σύμφωνα με το Παράρτημα IX του Προσαρτήματος Β' ή από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή, σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, από το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 290. Το κείμενο της προκήρυξης ή η πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος καθορίζει τη διαδικτυακή διεύθυνση στην οποία διατίθενται τα εργαλεία και οι συσκευές αυτές, β) όταν διασφαλίζουν ότι οι προσφέροντες που δεν έχουν πρόσβαση στα εν λόγω εργαλεία και συσκευές ή δεν έχουν τη δυνατότητα να τα αποκτήσουν εντός των σχετικών προθεσμιών, μπορούν να έχουν πρόσβαση στη διαδικασία σύναψης σύμβασης χρησιμοποιώντας προσωρινά διακριτικά (πρόσβασης) διαθέσιμα δωρεάν στο διαδίκτυο, υπό τον όρο ότι για την αδυναμία πρόσβασης δεν ευθύνεται ο ίδιος ο προσφέρων ή γ) όταν υποστηρίζουν έναν εναλλακτικό δίαυλο για την ηλεκτρονική υποβολή των προσφορών. 6. Το ΕΣΗΔΗΣ οφείλει να συμμορφώνεται με: α) Τις απαιτήσεις Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Β' του παρόντος νόμου και β) Τους κανόνες του παρόντος άρθρου και του άρθρου 259, περί πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ. Πέραν των ανωτέρω το ΕΣΗΔΗΣ οφείλει να τηρεί όσα ορίζονται: α) στον ν. 4727/2020 (Α' 184) στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το	β) Τους κανόνες του παρόντος άρθρου και του άρθρου 259. Πέραν των ανωτέρω το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να τηρεί τα οριζόμενα: α) στο ν. 3979/2011 και στην κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα νομοθεσία, ιδίως στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την με αριθμ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 Απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και β) στο π.δ. 25/2014. 7. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται στις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. 8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του παρόντος άρθρου κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων έργων, μελετών και τεχνικών υπηρεσιών σχετικά με: α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών, β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων και γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή της σύνταξης κωδίκων πρακτικής.

οποίο κυρώθηκε με την υπό στοιχεία ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και β) στο π.δ. 25/2014 (Α' 44). 7. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται στις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ. 8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του παρόντος άρθρου κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων έργων, μελετών και τεχνικών υπηρεσιών σχετικά με: α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών, β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων και γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή της σύνταξης κωδίκων πρακτικής.	9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και των συναρμόδιων Υπουργών καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του παρόντος άρθρου κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων σχετικά με τη διαλειτουργική σύνδεση του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της Αρχής και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (ΜΕΚ, ΜΕΕΠ, κ.λπ.), του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 3861/2010 (Α΄112), όσον αφορά στοιχεία και έγγραφα των δημοσίων συμβάσεων που αφορούν στη διαφάνεια και καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο ΚΗΜΔΗΣ, με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημοσίων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών-μελών. 10. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του παρόντος άρθρου για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338) σχετικά με: α) τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3979/ 2011 και του ΠΗΔ, τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των

δ) τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ,» ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. 9. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του παρόντος άρθρου κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων σχετικά με τη διαλειτουργική σύνδεση του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημόσιων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, όπως το ΜΕΚ και το ΜΕΕΠ, του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 4727/2020 (Α’ 184), όσον αφορά στοιχεία και έγγραφα των δημόσιων συμβάσεων που αφορούν στη διαφάνεια και καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο ΚΗΜΔΗΣ, με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημόσιων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και	χρηστών του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., β) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών, γ) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων, δ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού. 11. Κατ΄εξαίρεση, εφόσον οι αναθέτοντες φορείς λειτουργούν δικά τους ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των παραγράφων 1 έως 6 και 8 και το άρθρο 259 αναλογικά εφαρμοζόμενο, είναι δυνατή η παρέκκλιση από την υποχρέωση εκτέλεσης των επικοινωνιών, καθώς και των ανταλλαγών πληροφοριών δυνάμει του παρόντος βιβλίου, μέσω του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.. Τη συνδρομή των ανωτέρω απαιτήσεων εισηγείται η Διεύθυνση Ανάπτυξης και Τεχνικής Στήριξης Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή στον Υπουργό

λοιπούς σκοπούς των φορολογικών ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών-μελών. 10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του παρόντος άρθρου για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338) σχετικά με: α) τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ., τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4727/2020 (Α' 184) και του ΠΗΔ, τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ, β) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών, γ) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης	Οικονομίας και Ανάπτυξης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, καθώς και του αρμόδιου κατά περίπτωση εποπτεύοντος Υπουργού, η οποία εκδίδεται κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος αναθέτοντος φορέα, παρέχεται η σχετική εξαίρεση. 12. Στις συμβάσεις της παρ. 7 εφαρμόζεται αναλογικά η παρ. 6 του άρθρου 36.

και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων, δ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. 11. α) Κατ' εξαίρεση, εφόσον οι αναθέτοντες φορείς λειτουργούν ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας / πληροφοριακά συστήματα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των παρ. 1 έως 6 και 8 και του άρθρου 259, περί πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ, αναλογικά εφαρμοζόμενων, είναι δυνατή η παρέκκλιση από την υποχρέωση εκτέλεσης των επικοινωνιών, καθώς και των ανταλλαγών πληροφοριών, μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με το παρόν Βιβλίο. β) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ορίζεται το όργανο πιστοποίησης ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας / πληροφοριακών συστημάτων δημόσιων συμβάσεων και οι αρμοδιότητες του, καθώς και οι όροι και η διαδικασία πιστοποίησης, εξειδικεύοντας τις απαιτήσεις των παρ. 1 έως 6, και ιδίως θέματα λειτουργικότητας, συμβατότητας, ασφάλειας των επικοινωνιών, κρυπτογράφησης και διαλειτουργικότητας των ως άνω ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας/πληροφοριακών συστημάτων με τρίτα συστήματα καθώς και η υποχρέωση ενημέρωσης και χορήγησης στοιχείων προς	

εποπτεύοντες και ελεγκτικούς φορείς, το είδος και το εύρος κυρώσεων σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, και ρυθμίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ή διαδικασία. γ) Το όργανο πιστοποίησης που ορίζεται με την απόφαση της περ. β' , είναι αρμόδιο να αποφανθεί για την πιστοποίηση των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας / πληροφοριακών συστημάτων δημόσιων συμβάσεων ή την ανάκληση αυτής, καθώς και για την παρακολούθηση της λειτουργίας και την υποβολή εκθέσεων αξιολόγησης όσον αφορά την συμμόρφωση των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας / πληροφοριακών συστημάτων δημόσιων συμβάσεων με τους κανόνες πιστοποίησης. Η ίδια η διαδικασία πιστοποίησης μπορεί να πραγματοποιείται από ανεξάρτητους ελεγκτικούς φορείς ή αρχές, ελέγχοντας και γνωμοδοτώντας για τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας / πληροφοριακά συστήματα δημόσιων συμβάσεων όσον αφορά τη συμμόρφωση τους με τις απαιτήσεις των παρ.1 έως 6, όπως αυτές εξειδικεύονται με την απόφαση της περ. β'. δ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται κατόπιν γνωμοδότησης του οργάνου πιστοποίησης ηλεκτρονικών συστημάτων δημόσιων συμβάσεων, παρέχεται ή ανακαλείται η εξαίρεση της περ. α'. 12. Στις συμβάσεις της παρ. 7 εφαρμόζεται αναλογικά η παρ. 6 του άρθρου 36, περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ.	
Άρθρο 104 **Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ– Τροποποίηση παρ. 4 και 5 άρθρου 259 ν. 4412/2016** **(άρθρο 40 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**	Άρθρο 259 Πολιτική Ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ (άρθρο 40 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) 1. Το επίπεδο ασφαλείας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. είναι ανάλογο προς τους κινδύνους. 2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική

Οι παρ. 4 και 5 του άρθρου 259 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 259 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 259 Πολιτική Ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ (άρθρο 40 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) 1. Το επίπεδο ασφαλείας του ΕΣΗΔΗΣ είναι ανάλογο προς τους κινδύνους. 2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει να τηρούνται τα ακόλουθα: α) οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους, β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτοντες φορείς αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αα) Οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής, και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφοτύπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής,	παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει να τηρούνται τα ακόλουθα: α) οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους, β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτοντες φορείς αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αα) Οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής, και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφοτύπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στον αναθέτοντα φορέα να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό. Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή. ββ) Σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη

τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στον αναθέτοντα φορέα να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό. Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή. ββ) Σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης, οι αναθέτοντες φορείς δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες. Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης σύμβασης και υπογράφονται από αρμόδια αρχή κράτους - μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 της απόφασης 2011/130/ΕΕ. Επίσης θέτει σε εφαρμογή τα μέτρα που είναι αναγκαία, ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστεί τεχνικά τους μορφοτύπους αυτούς, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στον φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες	αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης, οι αναθέτοντες φορείς δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες. Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης σύμβασης και υπογράφονται από αρμόδια αρχή κράτους - μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 της απόφασης 2011/130/ΕΕ. Επίσης θέτει σε εφαρμογή τα μέτρα που είναι αναγκαία ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστεί τεχνικά τους μορφοτύπους αυτούς, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στον φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραλαμβανόμενης ηλεκτρονικής υπογραφής σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για τα άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα. 3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της με αριθμ. ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς το χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στο χρήστη μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., με κρυπτογραφημένο τρόπο και επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στον αναθέτοντα φορέα ή στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως ανωτέρω περιγράφεται.

επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραλαμβανόμενης ηλεκτρονικής υπογραφής σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για τα άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα. 3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπό στοιχεία ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 401), από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς το χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στον χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, με κρυπτογραφημένο τρόπο και επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στον αναθέτοντα φορέα ή στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως ανωτέρω περιγράφεται. 4. Σε περίπτωση τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί σε χρόνο που να επιτρέπει την κανονική υποβολή των προσφορών, ο αναθέτων φορέας δεν υποχρεούται, συνολικά ή μερικά, να χρησιμοποιήσει το ΕΣΗΔΗΣ. Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, από τη Διεύθυνση Διαχείρισης, Ανάπτυξης και Υποστήριξης του ΕΣΗΔΗΣ της Γενικής Διεύθυνσης Υποδομών Πληροφορικής και Επικοινωνιών Δημόσιας Διοίκησης της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και, στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή του, ο αναθέτων φορέας καθορίζει τον τρόπο συνέχισης και διεξαγωγής της διαδικασίας.	4. Σε περίπτωση τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί σε χρόνο που να επιτρέπει την κανονική υποβολή των προσφορών, ο αναθέτων φορέας δεν υποχρεούται, συνολικά ή μερικά, να χρησιμοποιήσει το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.. Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται από τη Διεύθυνση Ανάπτυξης και Υποστήριξης του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή του, ο αναθέτων φορέας καθορίζει τον τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας. 5. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται στις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. 6. Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται, σύμφωνα με την απόφαση της παράγραφο 10 του άρθρου 258.

Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται, για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, από τη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, και στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή του, ο αναθέτων φορέας καθορίζει τον τρόπο συνέχισης και διεξαγωγής της διαδικασίας. 5. Το παρόν εφαρμόζεται στις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 6. Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται, σύμφωνα με την απόφαση της παρ. 10 του άρθρου 258.»	
Άρθρο 105 **Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί – Τροποποίηση τίτλου και προσθήκη παρ. 11 στο άρθρου 271 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 271 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», προστίθεται παρ. 12 και το άρθρο 271 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 271 Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί – Εξουσιοδοτική διάταξη (άρθρο 53 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) 1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσφεύγουν σε ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, στους οποίους παρουσιάζονται νέες, μειωμένες τιμές και/ή νέες αξίες, όσον αφορά ορισμένα στοιχεία των προσφορών. Για τον σκοπό αυτόν, οι αναθέτοντες φορείς διοργανώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με τη μορφή επαναλαμβανόμενης ηλεκτρονικής διαδικασίας, διεξαγόμενης έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, επιτρέποντας την ταξινόμησή τους με βάση αυτόματες μεθόδους αξιολόγησης.	**Άρθρο 271 Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί (άρθρο 53 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** 1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσφεύγουν σε ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, στους οποίους παρουσιάζονται νέες, μειωμένες τιμές και/ή νέες αξίες όσον αφορά ορισμένα στοιχεία των προσφορών. Για το σκοπό αυτόν, οι αναθέτοντες φορείς διοργανώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με τη μορφή επαναλαμβανόμενης ηλεκτρονικής διαδικασίας, διεξαγόμενης έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, επιτρέποντας την ταξινόμησή τους με βάση αυτόματες μεθόδους αξιολόγησης. Δεδομένου ότι ορισμένες συμβάσεις υπηρεσιών ή έργων που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων δεν μπορούν να ταξινομηθούν με βάση αυτόματη μέθοδο αξιολόγησης, οι συμβάσεις αυτές δεν αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών. 2. Σε ανοικτή ή κλειστή διαδικασία ή σε διαδικασία με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να αποφασίζουν ότι πριν από την ανάθεση μιας σύμβασης διεξάγεται ηλεκτρονικός πλειστηριασμός,

2. Δεδομένου ότι ορισμένες συμβάσεις υπηρεσιών ή έργων που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων, δεν μπορούν να ταξινομηθούν με βάση αυτόματη μέθοδο αξιολόγησης, οι συμβάσεις αυτές δεν αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών. 3. Σε ανοικτή ή κλειστή διαδικασία ή σε διαδικασία με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να αποφασίζουν ότι πριν από την ανάθεση μιας σύμβασης διεξάγεται ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, όταν το περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης και ιδίως οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν να καθορισθούν με ακρίβεια. Υπό τους ιδίους όρους, ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να χρησιμοποιείται κατά το νέο διαγωνισμό μεταξύ των μερών μιας συμφωνίας-πλαίσιο, όπως προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 273, περί συμφωνιών – πλαίσιο, καθώς και κατά το διαγωνισμό για την ανάθεση συμβάσεων στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 270, περί δυναμικών συστημάτων αγορών. 4. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός αφορά σε ένα από τα ακόλουθα στοιχεία των προσφορών: α) μόνο στις τιμές εφόσον η σύμβαση ανατίθεται αποκλειστικά βάσει της τιμής, β) στις τιμές και/ή τις νέες αξίες των στοιχείων των προσφορών που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής ή στην προσφορά με το χαμηλότερο κόστος, σύμφωνα με μια προσέγγιση βασιζόμενη στη σχέση αποδοτικότητας-κόστους. 5. Οι αναθέτοντες φορείς που αποφασίζουν να κάνουν χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, το δηλώνουν στην προκήρυξη διαγωνισμού, στην πρόσκληση	όταν το περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης και ιδίως οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν να καθορισθούν με ακρίβεια. Υπό τους ιδίους όρους, ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να χρησιμοποιείται κατά το νέο διαγωνισμό μεταξύ των μερών μιας συμφωνίας-πλαίσιο, όπως προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 273, καθώς και κατά το διαγωνισμό για την ανάθεση συμβάσεων στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 270. 3. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός αφορά σε ένα από τα ακόλουθα στοιχεία των προσφορών: α) μόνο στις τιμές εφόσον η σύμβαση ανατίθεται αποκλειστικά βάσει της τιμής, β) στις τιμές και/ή τις νέες αξίες των στοιχείων των προσφορών που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής ή στην προσφορά με το χαμηλότερο κόστος, σύμφωνα με μια προσέγγιση βασιζόμενη στη σχέση αποδοτικότητας-κόστους. 4. Οι αναθέτοντες φορείς που αποφασίζουν να κάνουν χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, το δηλώνουν στην προκήρυξη διαγωνισμού, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή, αν χρησιμοποιείται γνωστοποίηση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, στην πρόσκληση υποβολής προσφορών. Τα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα VII του Προσαρτήματος Β΄ του παρόντος νόμου. 5. Οι αναθέτοντες φορείς, πριν να προβούν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, διενεργούν μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, σύμφωνα με το κριτήριο ή τα κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχουν καθορισθεί. Η προσφορά θεωρείται παραδεκτή όταν έχει υποβληθεί από προσφέροντα που δεν έχει αποκλειστεί, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 304 ή την παράγραφο 1 του άρθρου 305 και πληροί τα κριτήρια επιλογής των άρθρων 304 και 305, εφόσον η προσφορά είναι σύμφωνη με τις τεχνικές προδιαγραφές, χωρίς να είναι μη κανονική ή απαράδεκτη ή ακατάλληλη.

επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή, αν χρησιμοποιείται γνωστοποίηση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, στην πρόσκληση υποβολής προσφορών. Τα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα VII του Προσαρτήματος Β' του παρόντος νόμου. 6. Οι αναθέτοντες φορείς, πριν να προβούν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, διενεργούν μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, σύμφωνα με το κριτήριο ή τα κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχουν καθορισθεί. Η προσφορά θεωρείται παραδεκτή όταν έχει υποβληθεί από προσφέροντα που δεν έχει αποκλειστεί, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 304, περί κριτηρίων επιλογής, ή την παρ. 1 του άρθρου 305, περί λόγων αποκλεισμού, και πληροί τα κριτήρια επιλογής των άρθρων 304 και 305, εφόσον η προσφορά είναι σύμφωνη με τις τεχνικές προδιαγραφές, χωρίς να είναι μη κανονική ή απαράδεκτη ή ακατάλληλη. Μη κανονικές προσφορές θεωρούνται ιδίως όσες προσφορές δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία συμπαιγνίας ή διαφθοράς ή όσες κρίνονται από τον αναθέτοντα φορέα ασυνήθιστα χαμηλές. Απαράδεκτες προσφορές θεωρούνται ιδίως όσες υποβάλλονται από προσφέροντες οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό του αναθέτοντος φορέα, όπως καθορίσθηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Μη κατάλληλη θεωρείται μία προσφορά όταν δεν σχετίζεται με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς ουσιώδη τροποποίηση, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις του αναθέτοντος φορέα,	Μη κανονικές προσφορές θεωρούνται ιδίως όσες προσφορές δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία συμπαιγνίας ή διαφθοράς ή όσες κρίνονται από τον αναθέτοντα φορέα ασυνήθιστα χαμηλές. Απαράδεκτες προσφορές θεωρούνται ιδίως όσες υποβάλλονται από προσφέροντες οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό του αναθέτοντος φορέα, όπως καθορίσθηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Μη κατάλληλη θεωρείται μία προσφορά όταν δεν σχετίζεται με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς ουσιώδη τροποποίηση, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις του αναθέτοντος φορέα, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Μη κατάλληλη θεωρείται μία αίτηση συμμετοχής όταν στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα συντρέχει υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 304 ή την παράγραφο 1 του άρθρου 305 ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίζονται από τον αναθέτοντα φορέα, σύμφωνα με τα άρθρα 304 ή 305. Όλοι οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτές προσφορές καλούνται ταυτόχρονα να συμμετάσχουν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, χρησιμοποιώντας, κατά την προκαθορισμένη ημέρα και ώρα, τα στοιχεία σύνδεσης, σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται στην πρόσκληση. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να διεξάγεται σε διαδοχικές φάσεις. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός δεν αρχίζει προτού παρέλθουν δύο (2) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων. 6. Η πρόσκληση συνοδεύεται από το αποτέλεσμα της πλήρους αξιολόγησης της οικείας προσφοράς, η οποία διεξάγεται, σύμφωνα με τη στάθμιση που προβλέπεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 311. Η πρόσκληση αναφέρει επίσης το μαθηματικό τύπο, βάσει του οποίου καθορίζεται κατά τον

όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Μη κατάλληλη θεωρείται μία αίτηση συμμετοχής όταν στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα συντρέχει υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 304 ή την παρ. 1 του άρθρου 305 ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίζονται από τον αναθέτοντα φορέα, σύμφωνα με τα άρθρα 304 ή 305. Όλοι οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτές προσφορές καλούνται ταυτόχρονα να συμμετάσχουν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, χρησιμοποιώντας, κατά την προκαθορισμένη ημέρα και ώρα, τα στοιχεία σύνδεσης, σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται στην πρόσκληση. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να διεξάγεται σε διαδοχικές φάσεις. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός δεν αρχίζει προτού παρέλθουν δύο (2) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων. 7. Η πρόσκληση συνοδεύεται από το αποτέλεσμα της πλήρους αξιολόγησης της οικείας προσφοράς, η οποία διεξάγεται, σύμφωνα με τη στάθμιση που προβλέπεται στην παρ. 5 του άρθρου 311. Η πρόσκληση αναφέρει επίσης τον μαθηματικό τύπο, βάσει του οποίου καθορίζεται κατά τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, η αυτόματη κατάταξη των προσφορών σε συνάρτηση με τις νέες υποβαλλόμενες τιμές ή τις νέες αξίες. Εκτός από την περίπτωση κατά την οποία η οικονομικώς πιο συμφέρουσα προσφορά βρίσκεται με βάση μόνο την τιμή, ο μαθηματικός αυτός τύπος εκφράζει τη στάθμιση όλων των κριτηρίων που έχουν καθοριστεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, όπως αναφέρεται στη γνωστοποίηση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού ή σε	ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, η αυτόματη κατάταξη των προσφορών σε συνάρτηση με τις νέες υποβαλλόμενες τιμές ή/και τις νέες αξίες. Εκτός από την περίπτωση κατά την οποία η οικονομικώς πιο συμφέρουσα προσφορά βρίσκεται με βάση μόνο την τιμή, ο μαθηματικός αυτός τύπος εκφράζει τη στάθμιση όλων των κριτηρίων που έχουν καθοριστεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, όπως αναφέρεται στη γνωστοποίηση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού ή σε άλλα έγγραφα της σύμβασης. Προς το σκοπό αυτόν, περιθώρια διακύμανσης περιορίζονται εκ των προτέρων σε συγκεκριμένη τιμή. Αν επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές, προβλέπεται χωριστός μαθηματικός τύπος για κάθε εναλλακτική προσφορά. 7. Κατά τη διάρκεια κάθε φάσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτοντες φορείς γνωστοποιούν αμέσως σε όλους τους προσφέροντες τουλάχιστον τις πληροφορίες εκείνες που τους δίνουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν, ανά πάσα στιγμή, την αντίστοιχη κατάταξή τους. Δύνανται επίσης, εάν επισημαίνεται εκ των προτέρων, να γνωστοποιούν και άλλες πληροφορίες σχετικά με άλλες τιμές ή αξίες που υποβάλλονται. Οι αναθέτοντες φορείς δύνανται επιπλέον να ανακοινώνουν ανά πάσα στιγμή τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε φάση του πλειστηριασμού. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γνωστοποιούν την ταυτότητα των προσφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού. 8. Οι αναθέτοντες φορείς περατώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους: α) κατά την προκαθορισμένη ημερομηνία και ώρα, β) όταν δεν λαμβάνουν πλέον νέες τιμές ή νέες αξίες που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις σχετικά με τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις, εφόσον έχουν δηλώσει προηγουμένως το χρονικό διάστημα που θα επιτρέψουν να παρέλθει από την παραλαβή της τελευταίας υποβολής πριν περατώσουν τον ηλεκτρονικό

άλλα έγγραφα της σύμβασης. Προς τον σκοπό αυτό, περιθώρια διακύμανσης περιορίζονται εκ των προτέρων σε συγκεκριμένη τιμή. Αν επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές, προβλέπεται χωριστός μαθηματικός τύπος για κάθε εναλλακτική προσφορά. 8. Κατά τη διάρκεια κάθε φάσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτοντες φορείς γνωστοποιούν αμέσως σε όλους τους προσφέροντες τουλάχιστον τις πληροφορίες εκείνες που τους δίνουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν, ανά πάσα στιγμή, την αντίστοιχη κατάταξή τους. Δύνανται επίσης, εάν επισημαίνεται εκ των προτέρων, να γνωστοποιούν και άλλες πληροφορίες σχετικά με άλλες τιμές ή αξίες που υποβάλλονται. Οι αναθέτοντες φορείς δύνανται επιπλέον να ανακοινώνουν ανά πάσα στιγμή τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε φάση του πλειστηριασμού. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γνωστοποιούν την ταυτότητα των προσφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού. 9. Οι αναθέτοντες φορείς περατώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους: α) κατά την προκαθορισμένη ημερομηνία και ώρα, β) όταν δεν λαμβάνουν πλέον νέες τιμές ή νέες αξίες που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις σχετικά με τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις, εφόσον έχουν δηλώσει προηγουμένως το χρονικό διάστημα που θα επιτρέψουν να παρέλθει από την παραλαβή της τελευταίας υποβολής πριν περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό ή γ) όταν οι προκαθορισμένες φάσεις του πλειστηριασμού έχουν όλες ολοκληρωθεί. Εάν οι αναθέτοντες φορείς προτίθενται να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, σύμφωνα με την περ. γ’, ενδεχομένως σε συνδυασμό με τον	πλειστηριασμό ή γ) όταν οι προκαθορισμένες φάσεις του πλειστηριασμού έχουν όλες ολοκληρωθεί. Εάν οι αναθέτοντες φορείς προτίθενται να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, σύμφωνα με την περίπτωση γ΄ του πρώτου εδαφίου, ενδεχομένως σε συνδυασμό με τον τρόπο που προβλέπεται στην περίπτωση β΄, η πρόσκληση συμμετοχής στον πλειστηριασμό προσδιορίζει το χρονοδιάγραμμα κάθε φάσης του πλειστηριασμού. 9. Μετά την περάτωση του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτοντες φορείς αναθέτουν τη σύμβαση, σύμφωνα με το άρθρο 311, βάσει των αποτελεσμάτων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού. 10. Ο αναθέτων φορέας αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τους ειδικότερους όρους εφαρμογής του παρόντος άρθρου.

τρόπο που προβλέπεται στην περ. β', η πρόσκληση συμμετοχής στον πλειστηριασμό προσδιορίζει το χρονοδιάγραμμα κάθε φάσης του πλειστηριασμού. 10. Μετά την περάτωση του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτοντες φορείς αναθέτουν τη σύμβαση, σύμφωνα με το άρθρο 311, περί κριτηρίων ανάθεσης συμβάσεων, βάσει των αποτελεσμάτων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού. 11. Ο αναθέτων φορέας αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τους ειδικότερους όρους εφαρμογής του παρόντος άρθρου. 12. Με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να καθίσταται υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών σε αναθέτοντες φορείς που αποτελούν αναθέτουσες αρχές, για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και γενικών υπηρεσιών.»	
Άρθρο 106 **Συγκρότηση και τήρηση φακέλου σύμβασης – Τροποποίηση παρ. 2, 3 και 4 και κατάργηση παρ. 5 άρθρου 277 ν. 4412/2016 (άρθρο 99 παρ. 6 και 100 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** Οι παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 46 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται, η παρ. 5 καταργείται και το άρθρο 277 διαμορφώνεται ως εξής: **«**Άρθρο 277 Συγκρότηση και τήρηση φακέλου σύμβασης - Καταργούμενη διάταξη (άρθρο 99 παρ. 6 και 100 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) 1. Οι αναθέτοντες φορείς καταγράφουν την πρόοδο της διεξαγωγής όλων των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων είτε πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα είτε όχι. 2. Για την εκπλήρωση της υποχρέωσης της παρ. 1 ο αναθέτων φορέας συντάσσει και σε ηλεκτρονική μορφή	**Άρθρο 277 Συγκρότηση και τήρηση φακέλου σύμβασης (άρθρο 99 παράγραφοι 6 και 100 παράγραφος 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** 1. Οι αναθέτοντες φορείς καταγράφουν την πρόοδο της διεξαγωγής όλων των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων είτε πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα είτε όχι. 2. Για την εκπλήρωση της υποχρέωσης της παραγράφου 1 ο αναθέτων φορέας συντάσσει και σε ηλεκτρονική μορφή ειδικό «Φάκελο Σύμβασης». 3. Ο Φάκελος Σύμβασης συμπληρώνεται και επικαιροποιείται σε όλα τα επιμέρους στάδια σύναψης της σύμβασης και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: α) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης, β) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του, γ) την περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης, δ) τα έγγραφα της σύμβασης, ε) όλα τα έγγραφα που είναι αναγκαία ώστε ο αναθέτων φορέας να είναι σε θέση να αιτιολογεί τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης

ειδικό «φάκελο δημόσιας σύμβασης». Ειδικότερα, στην περίπτωση που η διαδικασία ανάθεσης γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, ο «φάκελος δημόσιας σύμβασης» τηρείται στον ηλεκτρονικό τόπο της διαδικασίας ανάθεσης. 3. Ο φάκελος δημόσιας σύμβασης συμπληρώνεται και επικαιροποιείται σε όλα τα επιμέρους στάδια σύναψης της σύμβασης και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: α) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης, β) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του, γ) την περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης, δ) τα έγγραφα της σύμβασης, ε) όλα τα έγγραφα που είναι αναγκαία ώστε ο αναθέτων φορέας να είναι σε θέση να αιτιολογεί τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων, όπως ενδεικτικά έγγραφα που αφορούν: αα) στην επικοινωνία με οικονομικούς φορείς, ββ) στην προετοιμασία των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, γγ) στο διάλογο ή διαπραγμάτευση (εφόσον διεξήχθη), δδ) στην επιλογή του αναδόχου και την ανάθεση της σύμβασης, ζ) αντίγραφο της σύμβασης. 4. Ο φάκελος δημόσιας σύμβασης τηρείται για περίοδο πέντε (5) τουλάχιστον ετών από την ημερομηνία οριστικής παραλαβής της σύμβασης. Σε περίπτωση εκκρεμοδικίας αναφορικά με τη δημόσια σύμβαση ο σχετικός φάκελος δημόσιας σύμβασης τηρείται μέχρι το πέρας αυτής. 5. [Καταργήθηκε].»	συμβάσεων, όπως, ενδεικτικά έγγραφα που αφορούν: αα) στην επικοινωνία με οικονομικούς φορείς, ββ) στην προετοιμασία των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, γγ) στο διάλογο ή διαπραγμάτευση (εφόσον διεξήχθη), δδ) στην επιλογή του αναδόχου και την ανάθεση της σύμβασης, στ) αντίγραφο της σύμβασης, εφόσον η αξία της ισούται ή είναι μεγαλύτερη από ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ όταν πρόκειται για σύμβαση προμηθειών ή υπηρεσιών ή δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ όταν πρόκειται για σύμβαση έργων. 4. Τα έγγραφα και στοιχεία των σημείων α΄ε΄ της προηγούμενης παραγράφου τηρούνται τουλάχιστον για περίοδο τριών (3) ετών από την ημερομηνία παραλαβής του αντικειμένου της σύμβασης. 5. Το αντίγραφο του σημείου στ΄ της προηγούμενης παραγράφου τηρείται τουλάχιστον κατά τη διάρκεια της σύμβασης.
Άρθρο 107 **Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς – Αντικατάσταση άρθρου 278 ν. 4412/2016 (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**	**Άρθρο 278 Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** Πριν την έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά, προκειμένου να προετοιμάσουν τη σύμβαση

Το άρθρο 278 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 278 Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) Πριν από την έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά, προκειμένου να προετοιμάσουν τη σύμβαση και να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις τους όσον αφορά στις συμβάσεις. Για τον σκοπό αυτό, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να ζητούν ή να δέχονται τις συμβουλές ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων ή αρχών ή φορέων που δραστηριοποιούνται στην αγορά. Οι εν λόγω συμβουλές μπορούν να χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, εφόσον δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και την παραβίαση των αρχών της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας.»	και να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις τους όσον αφορά στις συμβάσεις. Για το σκοπό αυτό, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν, επί παραδείγματι, να ζητούν ή να δέχονται τις συμβουλές ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων ή αρχών ή φορέων που δραστηριοποιούνται στην αγορά, όπως η Αρχή και η Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων (ΜΟΠΑΔΙΣ) του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (ΚΔΕΟΔ) ή φορέων που δραστηριοποιούνται στην αγορά. Οι εν λόγω συμβουλές μπορούν να χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, εφόσον δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και την παραβίαση των αρχών της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας.
Άρθρο 108 **Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς – Τροποποίηση παρ. 1 και 3 άρθρου 279 ν. 4412/2016** Τροποποιούνται οι παρ. 1 και 3 του άρθρου 279 του ν. 4412/2016 (Α' 147) και το άρθρο 279 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 279 Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς 1. Οι διαβουλεύσεις διεξάγονται βάσει ειδικής πρόσκλησης για ανοιχτή, μη δεσμευτική συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων,	**Άρθρο 279 Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς** 1. Οι διαβουλεύσεις διεξάγονται βάσει ειδικής πρόσκλησης για ανοιχτή, μη δεσμευτική συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, που αναρτάται στην ιστοσελίδα του αναθέτοντος φορέα και, κατά την κρίση του, μέσω εντύπου ή ηλεκτρονικού τύπου. Η δαπάνη των δημοσιεύσεων στον τύπο και κάθε άλλο μέσο δημοσιότητας βαρύνει τον αναθέτοντα φορέα. Σε περίπτωση συμβάσεων για τις οποίες η εφαρμογή της παρούσας διάταξης θα υποχρέωνε τους αναθέτοντες φορείς να παράσχουν πληροφορίες, η αποκάλυψη των οποίων είναι αντίθετη προς τα ουσιώδη συμφέροντά τους ή μπορεί να παραβλάψει απόρρητα, η ειδική πρόσκληση του προηγούμενου εδαφίου δεν δημοσιοποιείται, αλλά αποστέλλεται με κάθε πρόσφορο μέσο. 2. Η πρόσκληση αναφέρει τα στοιχεία του

που αναρτάται στην ιστοσελίδα του αναθέτοντος φορέα και, κατά την κρίση του, μέσω των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας για την υποβολή προσφορών ή μέσω εντύπου ή ηλεκτρονικού τύπου. Η δαπάνη των δημοσιεύσεων στον τύπο και κάθε άλλο μέσο δημοσιότητας βαρύνει τον αναθέτοντα φορέα. Σε περίπτωση συμβάσεων για τις οποίες η εφαρμογή της παρούσας διάταξης υποχρεώνει τους αναθέτοντες φορείς να παράσχουν πληροφορίες, η αποκάλυψη των οποίων είναι αντίθετη προς τα ουσιώδη συμφέροντά τους ή μπορεί να παραβλάψει απόρρητα, η ειδική πρόσκληση του προηγούμενου εδαφίου δεν δημοσιοποιείται, αλλά αποστέλλεται με κάθε πρόσφορο μέσο. 2. Η πρόσκληση αναφέρει τα στοιχεία του αναθέτοντος φορέα, το αντικείμενο της σύμβασης, καθώς και τον τρόπο και την προθεσμία υποβολής παρατηρήσεων. Στην πρόσκληση επισυνάπτεται περιγραφικό έγγραφο, στο οποίο περιλαμβάνεται κάθε άλλο πληροφοριακό στοιχείο σχετικά με τη σύμβαση που πρόκειται να συναφθεί. Στην περίπτωση του τρίτου εδαφίου της παρ. 1, πριν από την αποστολή πρόσκλησης σε επιλεγμένους οικονομικούς φορείς οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο αντικείμενο της σύμβασης, ο αναθέτων φορέας διασφαλίζει την εχεμύθεια των οικονομικών φορέων, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 259, περί πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ. 3. Η διαδικασία διαβούλευσης διεξάγεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 258, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες και 259, περί πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ, και διαρκεί δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες από την ανάρτηση της σχετικής ανακοίνωσης ή από την αποστολή της σχετικής πρόσκλησης. Μετά από τη λήξη της προθεσμίας που τάσσεται στην πρόσκληση για την ολοκλήρωση της	αναθέτοντος φορέα, το αντικείμενο της σύμβασης, τον τρόπο και την προθεσμία υποβολής παρατηρήσεων. Στην πρόσκληση επισυνάπτεται περιγραφικό έγγραφο, στο οποίο περιλαμβάνεται κάθε άλλο πληροφοριακό στοιχείο σχετικά με τη σύμβαση που πρόκειται να συναφθεί. Στην περίπτωση του τρίτου εδαφίου της παρ. 1, πριν την αποστολή πρόσκλησης σε επιλεγμένους οικονομικούς φορείς οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο αντικείμενο της σύμβασης, ο αναθέτων φορέας διασφαλίζει την εχεμύθεια των οικονομικών φορέων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 259. 3. Η διαδικασία διαβούλευσης διεξάγεται κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 258 και 259 διαρκεί τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εξήντα (60) ημέρες από την ανάρτηση της σχετικής ανακοίνωσης ή από την αποστολή της σχετικής πρόσκλησης. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται, ιδίως σε περιπτώσεις συμβάσεων μείζονος οικονομικής αξίας ή με ιδιαίτερα σύνθετο αντικείμενο. Μετά τη λήξη της προθεσμίας που τάσσεται στην πρόσκληση για την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, ο αναθέτων φορέας συγκεντρώνει, αναρτά στην ιστοσελίδα του και επεξεργάζεται τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν. Το τελευταίο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1.

διαβούλευσης, ο αναθέτων φορέας συγκεντρώνει, αναρτά στην ιστοσελίδα του και επεξεργάζεται τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν. Το τελευταίο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις του τρίτου εδαφίου της παρ. 1.»	
Άρθρο 109 **Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων – Αντικατάσταση άρθρου 280 ν. 4412/2016 (άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** Το άρθρο 280 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 280 Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων (άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) Εάν ένας υποψήφιος, ένας προσφέρων ή μια επιχείρηση που σχετίζεται με υποψήφιο ή προσφέροντα έχει παράσχει συμβουλές στον αναθέτοντα φορέα είτε εντός είτε εκτός του πλαισίου του άρθρου 278, περί προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς, ή έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, ο αναθέτων φορέας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω υποψηφίου ή προσφέροντα. Ειδικότερα, ο αναθέτων φορέας, κατ' ελάχιστον: α) γνωστοποιεί στους λοιπούς υποψηφίους και προσφέροντες τις σχετικές πληροφορίες που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης εμπλοκής του υποψηφίου ή του προσφέροντος στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης και προσδιορίζει επαρκείς προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών.	**Άρθρο 280 Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων (άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** Εάν ένας υποψήφιος, ένας προσφέρων ή μια επιχείρηση που σχετίζεται με υποψήφιο ή προσφέροντα έχει παράσχει συμβουλές στον αναθέτοντα φορέα είτε εντός είτε εκτός του πλαισίου του άρθρου 278 ή έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, ο αναθέτων φορέας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω υποψηφίου ή προσφέροντα. Τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν ιδίως τη γνωστοποίηση στους λοιπούς υποψηφίους και προσφέροντες σχετικών πληροφοριών που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης εμπλοκής του υποψηφίου ή του προσφέροντος στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης και τον καθορισμό επαρκών προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών. Ο εμπλεκόμενος υποψήφιος ή προσφέρων αποκλείεται από τη διαδικασία μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλιστεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Πριν από οποιονδήποτε τέτοιον αποκλεισμό, ενημερώνεται η Επιτροπή Ανταγωνισμού, αρμόδια για την εφαρμογή του ν. 3959/2011 και η Αρχή και παρέχεται η ευκαιρία στους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού. Τα έγγραφα και στοιχεία που υποβάλλονται από τους υποψήφιους ή τους προσφέροντες προς απόδειξη αυτού, καταγράφονται και τίθενται υπόψη της Επιτροπής Ανταγωνισμού και της Αρχής με μέριμνα του αναθέτοντος φορέα. Τα μέτρα που λαμβάνονται καταγράφονται

β) αποκλείει τον εμπλεκόμενο υποψήφιο ή προσφέροντα, μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλισθεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Πριν από την έκδοση της απόφασης αποκλεισμού, παρέχεται η ευχέρεια στους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού. γ) ενημερώνει την Επιτροπή Ανταγωνισμού, για δικές της ενέργειες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, και την ΕΑΑΔΗΣΥ για την καταγραφή των μέτρων που λήφθηκαν στην ειδική έκθεση που συντάσσεται δυνάμει του άρθρου 341, περί χωριστών εκθέσεων σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων.»	στην ειδική έκθεση που απαιτείται δυνάμει του άρθρου 341 .
Άρθρο 110 **Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης – Τροποποίηση παρ. 2 και 5 άρθρου 281 ν. 4412/2016** Οι παρ. 2 και 5 του άρθρου 281 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 281 διαμορφώνεται ως εξής «Άρθρο 281 Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης 1. Οι όροι που περιέχονται στα έγγραφα της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 293 και της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης του άρθρου 291 περιέχουν ιδίως: α) την επωνυμία, τον αριθμό φορολογικού μητρώου της	**Άρθρο 281 Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης** 1. Οι όροι που περιέχονται στα έγγραφα της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 293 και της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης του άρθρου 291 περιέχουν ιδίως: α) την επωνυμία του αναθέτοντος φορέα, β) την προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών από την αρμόδια υπηρεσία και τη διεύθυνση στην οποία πρέπει να αποσταλούν, γ) το όνομα, τη διεύθυνση, τον αριθμό τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπικού μηχανήματος (FAX), τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) της υπηρεσίας που διενεργεί το διαγωνισμό, καθώς και τον αρμόδιο υπάλληλο της υπηρεσίας αυτής, δ) τα αρμόδια όργανα για την αποσφράγιση των προσφορών, την ημερομηνία, την ώρα και λοιπές πληροφορίες που σχετίζονται με την αποσφράγιση (επί παραδείγματι τόπος αποσφράγισης), καθώς και τα πρόσωπα που δικαιούνται να συμμετέχουν στη διαδικασία, ε) ακριβή περιγραφή του φυσικού

αναθέτουσας αρχής και τον κωδικό της αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα, που αφορά στην ηλεκτρονική τιμολόγηση, όπως αυτός προσδιορίζεται στον επίσημο ιστότοπο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, β) την προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών από την αρμόδια υπηρεσία και τη διεύθυνση στην οποία πρέπει να αποσταλούν, γ) το όνομα, τη διεύθυνση, τον αριθμό τηλεφώνου, τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) της υπηρεσίας που διενεργεί τον διαγωνισμό, καθώς και τον αρμόδιο υπάλληλο της υπηρεσίας αυτής, δ) τα αρμόδια όργανα για την αποσφράγιση των προσφορών, την ημερομηνία, την ώρα και λοιπές πληροφορίες που σχετίζονται με την αποσφράγιση, ε) την ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης, καθώς και τον χρόνο άσκησής τους, στ) το είδος της διαδικασίας, ζ) <u>την πηγή χρηματοδότησης και τον τρόπο πληρωμής. Στην περίπτωση που πηγή χρηματοδότησης είναι ο τακτικός προϋπολογισμός, με εξαίρεση τις συμφωνίες πλαίσιο και τα δυναμικά συστήματα αγορών, τον αριθμό και την χρονολογία της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης, εφόσον η προκαλούμενη δαπάνη πρόκειται να βαρύνει το τρέχον οικονομικό έτος, τον αριθμό καταχώρησής της στα λογιστικά βιβλία του οικείου φορέα καθώς και τον αριθμό της απόφασης έγκρισης της πολυετούς ανάληψης σε περίπτωση που η δαπάνη εκτείνεται σε</u>	αντικειμένου της σύμβασης, οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης για συμπληρωματικές ή νέες συμβάσεις και, εφόσον είναι γνωστό, το προσωρινό χρονοδιάγραμμα για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών, καθώς και τον αριθμό των παρατάσεων για την άσκησή τους, στ) το είδος της διαδικασίας, ζ) την πηγή χρηματοδότησης και τον τρόπο πληρωμής, η) το νόμισμα της προσφερόμενης τιμής, θ) τις προϋποθέσεις αναπροσαρμογής του τιμήματος μετά την κατακύρωση, εφόσον κρίνεται ότι απαιτείται τέτοιος όρος, ι) τις απαιτούμενες εγγυήσεις, τον τύπο, τα ποσοστά, το νόμισμα, το χρόνο υποβολής των εγγυήσεων, καθώς και άλλες εξασφαλίσεις, εάν ζητούνται, ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης, ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων, ιγ) τη δυνατότητα υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα μέρη της σύμβασης, ιδ) τη δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών, ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, ιστ) τη διάρκεια ισχύος των προσφορών, ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται απόρριψη της προσφοράς, ιη) όλους τους ειδικούς και γενικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης, ιδίως δε την υποχρέωση της παρ. 2 του άρθρου 253 και τους όρους πληρωμής, ιθ) οποιεσδήποτε τροποποιήσεις με τη μορφή σαφών, ακριβών και κατηγορηματικών ρητρών αναθεώρησης, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως ρητρών

περισσότερα του ενός οικονομικά έτη, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από την παρ. 4 του άρθρου 4 του π.δ. 80/2016 (Α' 145), περί διαδικασίας για την έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης. Στην περίπτωση που πηγή χρηματοδότησης είναι το Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων τη Συλλογική Απόφαση Ένταξης και τον ενάριθμο. Στην περίπτωση που συνάπτεται συμφωνία – πλαίσιο οι πληροφορίες της παρούσας περίπτωσης περιέχονται μόνο στις εκτελεστικές συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει αυτής. Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται δυναμικό σύστημα αγορών οι πληροφορίες της παρούσας περίπτωσης αφορούν μόνο τις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει αυτού, η) [Καταργήθηκε], θ) τις προϋποθέσεις αναπροσαρμογής του τιμήματος μετά από την κατακύρωση, εφόσον κρίνεται ότι απαιτείται τέτοιος όρος, ι) τις απαιτούμενες εγγυήσεις, τον τύπο, τα ποσοστά, το νόμισμα, τον χρόνο υποβολής των εγγυήσεων, καθώς και άλλες εξασφαλίσεις, εάν ζητούνται, ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης, ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, καθώς και την τεχνική ή	αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεις, κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (υπεύθυνες δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.), κα) τον κατάλογο και τη σειρά ισχύος των εγγράφων της σύμβασης, κβ) όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν στον τρόπο διάθεσης των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, κγ) ειδικά για τις συμβάσεις έργων: κγα) τον προϋπολογισμό δημοπράτησης, το τιμολόγιο δημοπράτησης, την τεχνική περιγραφή, την τεχνική μελέτη ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου, κγβ) το σύστημα υποβολής προσφορών, κγγ) αμοιβή των αξιολογότερων μελετών, όπου κρίνεται αναγκαίο και κγδ) την επωνυμία του οργάνου που θα εξετάζει ενστάσεις, κδ) οποιαδήποτε άλλη πληροφορία απαιτείται κατά τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338). 3. Τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά και σε άλλες γλώσσες, συνολικά ή μερικά. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης που έχουν συνταχθεί σε περισσότερες γλώσσες, επικρατεί η ελληνική έκδοση. 4. Οι αναθέτοντες φορείς δεν επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς δαπάνη για τη λήψη των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, πλην της δαπάνης που αντιστοιχεί στο κόστος αναπαραγωγής τους και της ταχυδρομικής αποστολής τους. 5. Οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να χρησιμοποιούν πρότυπα ή υποδείγματα εγγράφων σύμβασης τα οποία εκδίδονται από την Αρχή. 6. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται κατά τη σύναψη των συμβάσεων της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), σύμφωνα με τον ν. 3389/ 2005.

επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων, ιγ) τη δυνατότητα υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα μέρη της σύμβασης, ιδ) τη δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών, ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, ιστ) τη διάρκεια ισχύος των προσφορών, ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται απόρριψη της προσφοράς, ιη) όλους τους ειδικούς και γενικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης, ιδίως δε την υποχρέωση της παρ. 2 του άρθρου 253, περί αρχών που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, και τους όρους πληρωμής, ιθ) [Καταργήθηκε] κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (υπεύθυνες δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.), κα) τον κατάλογο και τη σειρά ισχύος των εγγράφων της σύμβασης, κβ) όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν στον τρόπο διάθεσης των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, κγ) ειδικά για τις συμβάσεις έργων: αα) τον προϋπολογισμό δημοπράτησης, το τιμολόγιο δημοπράτησης, την τεχνική περιγραφή, την τεχνική μελέτη ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου, ββ) το σύστημα υποβολής προσφορών, γγ) αμοιβή των αξιολογότερων μελετών, όπου κρίνεται αναγκαίο, δδ) την επωνυμία του οργάνου που θα εξετάζει ενστάσεις, και	

κδ) οποιαδήποτε άλλη πληροφορία απαιτείται σύμφωνα με τα άρθρα 222 έως 338. 3. Τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά και σε άλλες γλώσσες, συνολικά ή μερικά. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης που έχουν συνταχθεί σε περισσότερες γλώσσες, επικρατεί η ελληνική έκδοση. 4. Οι αναθέτοντες φορείς δεν επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς δαπάνη για τη λήψη των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, πλην της δαπάνης που αντιστοιχεί στο κόστος αναπαραγωγής τους και της ταχυδρομικής αποστολής τους. 5. Οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να χρησιμοποιούν πρότυπα ή υποδείγματα εγγράφων σύμβασης τα οποία εκδίδονται από την Αρχή. 6. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται κατά τη σύναψη των συμβάσεων της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 1 που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), σύμφωνα με τον ν. 3389/2005 (Α' 232).»	
Άρθρο 111 **Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 1 και 5 άρθρου 296 ν.4412/2016** **(άρθρο 72 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** Στον τίτλο του άρθρου 296 του ν. 4412/2016 προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», τροποποιούνται οι παρ. 1 και 5 και το άρθρο 296 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 296 Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο – Εξουσιοδοτική διάταξη	**Άρθρο 296 Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο (άρθρο 72 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** 1. Οι αναθέτοντες φορείς δημοσιεύουν τις διακηρύξεις και τις προκηρύξεις, ανάλογα με τη διαδικασία ανάθεσης αυτών, με την επιφύλαξη εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 38, στο ΚΗΜΔΗΣ. Οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύουν την ημερομηνία ανάρτησης των ως άνω στοιχείων στο ΚΗΜΔΗΣ. Οι προκηρύξεις και διακηρύξεις της παρούσας παραγράφου πρέπει να φέρουν Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 38. 2. Οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις των άρθρων 291, 292, 293 και 294, καθώς και

(άρθρο 72 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) 1. Οι αναθέτοντες φορείς δημοσιεύουν τις προσκλήσεις, τις διακηρύξεις και τις προκηρύξεις, ανάλογα με τη διαδικασία ανάθεσης αυτών, με την επιφύλαξη εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 38, στο ΚΗΜΔΗΣ. Οι προκηρύξεις και διακηρύξεις της παρούσας, καθώς και οι προσκλήσεις του άρθρου 330 πρέπει να φέρουν Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 38. 2. Οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις των άρθρων 291, περί περιοδικών ενδεικτικών προκηρύξεων, 292, περί γνωστοποίησης για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής, 293, περί προκήρυξης σύμβασης και 294, περί γνωστοποιήσεων συναφθεισών συμβάσεων, καθώς και οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτές δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης, σύμφωνα με το άρθρο 295, περί σύνταξης και λεπτομερειών δημοσίευσης. Ωστόσο, η δημοσίευση μπορεί να πραγματοποιείται σε κάθε περίπτωση σε εθνικό επίπεδο, όταν οι αναθέτοντες φορείς δεν έχουν ενημερωθεί σχετικά με τη δημοσίευση εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών από την βεβαίωση παραλαβής της προκήρυξης και γνωστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 295. 3. Οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δεν περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται σε αυτές που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή δημοσιεύονται στο προφίλ αγοραστή και αναφέρουν την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης και γνωστοποίησης στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της δημοσίευσης στο προφίλ αγοραστή. 4. Οι περιοδικές ενδεικτικές προκηρύξεις δεν δημοσιεύονται στο	οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτές δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης, σύμφωνα με το άρθρο 295. Ωστόσο, η δημοσίευση μπορεί να πραγματοποιείται σε κάθε περίπτωση σε εθνικό επίπεδο, όταν οι αναθέτοντες φορείς δεν έχουν ενημερωθεί σχετικά με τη δημοσίευση εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών από την βεβαίωση παραλαβής της προκήρυξης και γνωστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 295. 3. Οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δεν περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται σε αυτές που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή δημοσιεύονται στο προφίλ αγοραστή και αναφέρουν την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης και γνωστοποίησης στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της δημοσίευσης στο προφίλ αγοραστή. 4. Οι περιοδικές ενδεικτικές προκηρύξεις δεν δημοσιεύονται στο προφίλ αγοραστή πριν από την αποστολή στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της προκήρυξης/ γνωστοποίησης με την οποία ανακοινώνεται η δημοσίευσή τους υπό τη μορφή αυτή, αναφέρουν δε την ημερομηνία αυτής της αποστολής. 5. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. μπορεί να λειτουργεί ως το επίσημο πληροφοριακό σύστημα eSender για την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή των προκηρύξεων, ανακοινώσεων και γνωστοποιήσεων του παρόντος άρθρου στο Tenders Electronic Daily (TED). Με Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζονται οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

προφίλ αγοραστή πριν από την αποστολή στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της προκήρυξης/γνωστοποίησης με την οποία ανακοινώνεται η δημοσίευσή τους υπό τη μορφή αυτή, αναφέρουν δε την ημερομηνία αυτής της αποστολής. 5. Το ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ μπορεί να λειτουργεί ως το επίσημο εθνικό πληροφοριακό σύστημα eSender για την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης, στο Tenders Electronic Daily (TED). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται τα θέματα που είναι σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας».	
Άρθρο 112 Εγγυήσεις – Τροποποίηση τίτλου και αντικατάσταση άρθρου 302 ν.4412/2016 Στον τίτλο του άρθρου 302 του ν. 4412/2016 προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη» και το άρθρο 302 του ν. 4412/2016 (Α΄147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 302 Εγγυήσεις– Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Οι αναθέτοντες φορείς ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν, «εγγύηση συμμετοχής», το ύψος της οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ και δεν μπορεί να υπερβαίνει το δυο τοις εκατό (2%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, μη συνυπολογιζομένων των δικαιωμάτων προαίρεσης και παράτασης της σύμβασης, με στρογγυλοποίηση στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο.	**Άρθρο 302 Εγγυήσεις** 1. Οι αναθέτοντες φορείς ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα είδη εγγυήσεων: α) «Εγγύηση συμμετοχής», το ύψος της οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε Ευρώ και δεν μπορεί να υπερβαίνει το δυο τοις εκατό (2%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, μη συνυπολογιζομένων των δικαιωμάτων προαίρεσης και παράτασης της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, με ανάλογη στρογγυλοποίηση. Σε περίπτωση υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, το ύψος της εγγύηση συμμετοχής υπολογίζεται επί της εκτιμώμενης αξίας, εκτός ΦΠΑ, του/των προσφερομένου/ων τμήματος/ων. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση. Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης. Ο αναθέτων φορέας μπορεί, πριν τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να

Αν υποβληθεί προσφορά για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, το ύψος της εγγύησης συμμετοχής υπολογίζεται επί της εκτιμώμενης αξίας, του/των προσφερομένου/ων τμήματος/ων. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση. Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει για τριάντα (30) τουλάχιστον ημέρες μετά από τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης. Ο αναθέτων φορέας μπορεί, πριν από τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει πριν από τη λήξη τους τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες διενεργούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, ή άλλης ηλεκτρονικής πλατφόρμας σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 258, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην των εγγυήσεων ηλεκτρονικής έκδοσης, προσκομίζονται, με ευθύνη του οικονομικού φορέα, το αργότερο πριν από την ορισθείσα, στα έγγραφα της σύμβασης, ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών, άλλως η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε να προσκομίσει την απαιτούμενη από τα έγγραφα της σύμβασης εγγύηση συμμετοχής απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών του οικείας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης.	παρατείνει πριν τη λήξη τους τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής. Δεν απαιτείται εγγύηση συμμετοχής για τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης συμφωνιών-πλαίσιο, δυναμικού συστήματος αγοράς ή σε συνοπτικό διαγωνισμό, εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει αν ο προσφέρων αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής, δεν προσκομίσει εγκαίρως τα προβλεπόμενα από τα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογητικά ή δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή της σύμβασης ή αν παρέχει ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες, οι οποίες απαιτούνται από τους αναθέτοντες φορείς, σύμφωνα με την παράγραφο 1του άρθρου 304 ή την παράγραφο 1 του άρθρου 305. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους λοιπούς προσφέροντες: αα) μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί ασκηθείσας προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και ββ) μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδίκων μέσων προσωρινής δικαστικής προστασίας ή την έκδοση απόφασης επ' αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και γγ) μετά την ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 35 και 36 του ν. 4129/2013 (Α΄ 52), εφόσον απαιτείται. β) «Εγγύηση καλής εκτέλεσης», το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό έως πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας της σύμβασης χωρίς να υπολογίζεται ο ΦΠΑ και κατατίθεται πριν ή κατά την υπογραφή της σύμβασης. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει στην περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης, όπως αυτή ειδικότερα ορίζει. Δεν απαιτείται εγγύηση καλής εκτέλεσης για τις συμβάσεις αξίας ίσης ή κατώτερης από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης

Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να μην απαιτούν εγγύηση συμμετοχής για τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) διαδικασία σύναψης συμφωνίας – πλαίσιο, β) διαδικασία ανάθεσης σύμβασης μέσω δυναμικού συστήματος αγοράς, γ) απευθείας ανάθεση, δ) επιλογή από κατάλογο. 2. Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει αν ο προσφέρων: α) αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος της, β) παρέχει εν γνώσει του ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες οι οποίες απαιτούνται από τους αναθέτοντες φορείς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 304, περί κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, ή την παρ. 1 του άρθρου 305, περί λόγων αποκλεισμού γ) δεν προσκομίσει εγκαίρως τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στα έγγραφα της σύμβασης, δ) δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή του συμφωνητικού, ε) υπέβαλε μη κατάλληλη προσφορά με την έννοια της περ. 46 της παρ. 1 του άρθρου 2, στ) στις περιπτώσεις των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 103, περί πρόσκλησης για την υποβολή δικαιολογητικών. 3. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται, με την επιφύλαξη της παρ. 2, στους λοιπούς προσφέροντες μετά από: αα) την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί ασκηθείσας προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης, ββ) την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδίκων μέσων προσωρινής δικαστικής προστασίας ή την έκδοση απόφασης επ' αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και γγ) την ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα	κατά το άρθρο 337, η οποία συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να καταθέσει προν την τροποποίηση, συμπληρωματική εγγύηση το ποσοστό της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό έως 5% επί του ποσού της αύξησης εκτός ΦΠΑ. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση του αναθέτοντος φορέα ή του κυρίου του έργου έναντι του αναδόχου.Οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης επιστρέφονται στο σύνολό τους μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του συνόλου του αντικειμένου της σύμβασης. γ) «Εγγύηση καλής εκτέλεσης συμφωνίας-πλαίσιο», το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό έως 0,5% επί της συνολικής αξίας της συμφωνίας-πλαίσιο ή του τμήματος της συμφωνίας πλαίσιο, χωρίς να υπολογίζεται ο ΦΠΑ, η οποία θα αποδεσμεύεται ισόποσα και αναλόγως, κατ' έτος, σε σχέση με το χρόνο συνολικής διάρκειας της συμφωνίας-πλαίσιο. Προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση που βασίζεται στη συμφωνία-πλαίσιο, ο οικονομικός φορέας μπορεί να υποχρεωθεί να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης αυτής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση β΄. δ) «Εγγύηση προκαταβολής», στην περίπτωση χορήγησης προκαταβολής, ισόποση με την προκαταβολή. Η προκαταβολή είναι έντοκη από της καταβολής, επιβαρυνόμενη με το ύψος επιτοκίου που καθορίζεται με Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Όταν, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης, προσκομίζεται και εγγύηση καλής εκτέλεσης, η τελευταία καλύπτει και την παροχή ισόποσης προκαταβολής προς τον ανάδοχο, χωρίς να απαιτείται η κατάθεση εγγύησης προκαταβολής. Αν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται μεγαλύτερο ύψος προκαταβολής, αυτή λαμβάνεται με την κατάθεση από τον ανάδοχο εγγύησης προκαταβολής που θα καλύπτει τη διαφορά μεταξύ του ποσού της εγγύησης καλής εκτέλεσης και του ποσού της καταβαλλόμενης προκαταβολής. Η απόσβεση της προκαταβολής και η επιστροφή της εγγύησης καλής εκτέλεσης πραγματοποιούνται, σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων της

άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020 (Α' 127), εφόσον απαιτείται. Για τα προηγούμενα στάδια της κατακύρωσης η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους συμμετέχοντες στις κάτωθι περιπτώσεις: α) λήξης του χρόνου ισχύος της προσφοράς και μη ανανέωσης αυτής και β) απόρριψης της προσφοράς τους και εφόσον δεν έχει ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή ή ένδικο βοήθημα ή έχει εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή ένδικων βοηθημάτων ή έχει λάβει χώρα παραίτηση από το δικαίωμα άσκησης αυτών ή αυτά έχουν απορριφθεί αμετακλήτως. 4. Οι αναθέτοντες φορείς ζητούν από τον ανάδοχο της σύμβασης να παράσχει «εγγύηση καλής εκτέλεσης», σε ποσοστό επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, ή του αντίστοιχου τμήματος, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται δικαιώματα προαίρεσης. Το ποσοστό αυτό καθορίζεται για τις προμήθειες και τις υπηρεσίες σε ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) και για τα έργα και τις μελέτες σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%). Η εγγύηση καλής εκτέλεσης κατατίθεται μέχρι και την υπογραφή του συμφωνητικού. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει υπέρ αναθέτοντος φορέα στην περίπτωση παραβίασης, από τον ανάδοχο, των όρων που ορίζονται στη σύμβαση. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να μην απαιτούν εγγύηση καλής εκτέλεσης για συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας ίσης ή κατώτερης από το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ. Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης κατά το άρθρο 337, περί τροποποίησης συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, η οποία συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας, ο αναθέτων φορέας οφείλει να απαιτεί από τον ανάδοχο να καταθέσει μέχρι και την υπογραφή της τροποποιημένης σύμβασης, συμπληρωματική εγγύηση	διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Η προκαταβολή και η εγγύηση προκαταβολής μπορεί να χορηγούνται τμηματικά εφ' όσον τούτο ορίζεται στους όρους της διακήρυξης και στα έγγραφα της σύμβασης. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για λόγους που δε σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με το αντικείμενο της σύμβασης. Για τα προηγούμενα στάδια της κατακύρωσης η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους συμμετέχοντες στις κάτωθι περιπτώσεις: α) λήξης του χρόνου ισχύος της προσφοράς και μη ανανέωσης αυτής και β) απόρριψης της προσφοράς τους και εφόσον δεν έχει ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή ή ένδικο βοήθημα ή έχει εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή ένδικων βοηθημάτων ή έχει λάβει χώρα παραίτησης από το δικαίωμα άσκησης αυτών ή αυτά έχουν απορριφθεί αμετακλήτως. 2. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «Εγγύηση καλής λειτουργίας» για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων ή των αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται η προσκόμιση τέτοιας εγγύησης. Το ύψος της εγγύησης καλής λειτουργίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό. 3. Οι εγγυήσεις των παραγράφων 1 και 2 εκδίδονται από πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των περιπτώσεων β΄ και γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4364/ 2016 (Α΄13) που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη-μέρη της ΣΔΣ και έχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το δικαίωμα αυτό. Μπορούν, επίσης, να εκδίδονται από το Ε.Τ.Α.Α. Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού. Αν συσταθεί παρακαταθήκη με γραμμάτιο παρακατάθεσης

καλής εκτέλεσης το ύψος της οποίας ανέρχεται τέσσερα τοις εκατό (4%) για τις προμήθειες και υπηρεσίες και σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) για τα έργα και τις μελέτες επί του ποσού της αύξησης της αξίας της σύμβασης. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση του αναθέτοντος φορέα ή του κυρίου του έργου έναντι του αναδόχου. Για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να είναι μεγαλύτερος από τον συμβατικό χρόνο φόρτωσης ή παράδοσης, για το διάστημα που θα ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να είναι μεγαλύτερος τουλάχιστον κατά τρεις (3) μήνες από το άθροισμα της συμβατικής προθεσμίας, της οριακής προθεσμίας και του χρόνου υποχρεωτικής συντήρησης του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 171, περί χρόνου υποχρεωτικής συντήρησης των έργων, και τα έγγραφα της σύμβασης. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί για τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών να καθορίζεται όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης καλής εκτέλεσης των προηγούμενων παραγράφων, πρόσθετη εγγύηση, κλιμακωτά αυξανόμενη βάσει του ποσοστού έκπτωσης. 5. Οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης επιστρέφονται στο σύνολό τους μετά από την ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του συνόλου του αντικειμένου της σύμβασης. 6. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να απαιτούν από τον ανάδοχο «εγγύηση καλής εκτέλεσης συμφωνίας-πλαίσιο», το ύψος της οποίας ανέρχεται σε	χρεογράφων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα τοκομερίδια ή μερίσματα που λήγουν κατά τη διάρκεια της εγγύησης επιστρέφονται μετά τη λήξη τους στον υπέρ ου η εγγύηση δικαιούχο. 4. Οι εγγυήσεις του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την ημερομηνία έκδοσης, β) τον εκδότη, γ) τον αναθέτοντα φορέα προς τον οποίο απευθύνονται (ή τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής στις περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών), δ) τον αριθμό της εγγύησης, ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση, ζ) τους όρους ότι: (i) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και (ii) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου, η) τα στοιχεία της σχετικής διακήρυξης/πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών του διαγωνισμού, θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και ια) (μόνο στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής) τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης. 5. Ο αναθέτων φορέας επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να έχουν εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. Αν διαπιστωθεί η πλαστότητα εγγυητικής επιστολής, ο οικονομικός φορέας αποκλείεται από το διαγωνισμό και υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα. 6. Για τις συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν ειδικότερα τα εξής: (α) Οι κρατήσεις της παρ. 12 του άρθρου 152 μπορεί να αντικατασταθούν οποτεδήποτε από τον ανάδοχο, μερικά ή ολικά, με ισόποση

ποσοστό μέχρι 0,5% επί της συνολικής αξίας της συμφωνίας-πλαίσιο ή του τμήματος της συμφωνίας πλαίσιο που του έχει ανατεθεί. Προκειμένου να ανατεθεί σύμβαση δυνάμει συμφωνίας-πλαίσιο, ο αναθέτων φορέας οφείλει να απαιτήσει από τον ανάδοχο να καταθέσει «εγγύηση καλής εκτέλεσης» της σύμβασης αυτής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 4. 7. Οι αναθέτοντες φορείς απαιτούν από τον ανάδοχο «εγγύηση προκαταβολής» στην περίπτωση που θα χορηγήσουν σε αυτόν προκαταβολή, για ποσό ίσο με αυτό της προκαταβολής. Η χορηγούμενη προκαταβολή είναι έντοκη από την ημερομηνία καταβολής της στον ανάδοχο και επιβαρύνεται με επιτόκιο, το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. 8. Η απόσβεση της προκαταβολής και η επιστροφή της εγγύησης προκαταβολής πραγματοποιούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και τους όρους των εγγράφων της σύμβασης. Η προκαταβολή και η εγγύηση προκαταβολής μπορούν να χορηγούνται τμηματικά, εφόσον τούτο ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για δαπάνες που δεν σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης. 9. Για δημόσιες συμβάσεις έργων, αν η παροχή πρόσθετου χρόνου εγγύησης συνιστά κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να ζητούν, πριν από την υπογραφή της, «εγγύηση προσθέτου χρόνου εγγύησης». Το ύψος της ανωτέρω εγγύησης, ανέρχεται σε ποσοστό επί της αξίας της σύμβασης, που είναι ανάλογο με τον προσφερόμενο πρόσθετο χρόνο «ε» (σε έτη πέραν των ελαχίστων οριζόμενων στη διακήρυξη) σύμφωνα με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο: Εκλ = ε*1,50% και κατ' ελάχιστο ποσοστό 1% επί της αξίας της σύμβασης. Η	εγγυητική επιστολή. Οι εγγυήσεις αυτές περιορίζονται κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας των εργασιών που περιλαμβάνονται στις εγκεκριμένες από την αρμόδια υπηρεσία επιμετρήσεις. Η μείωση αποφασίζεται από την αρμόδια υπηρεσία, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, συνοδευόμενη από ειδικό απολογισμό των εργασιών των οποίων έχουν εγκριθεί οι επιμετρήσεις. (β) Η εγγύηση καλής εκτέλεσης όπως συμπληρώθηκε κατόπιν της υπογραφής συμπληρωματικών συμβάσεων, μειώνεται αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής, στο ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%), όπως διαμορφώθηκε, κατόπιν τροποποιήσεων της σύμβασης, σύμφωνα με την περίπτωση β΄ της παρ. 1 και το άρθρο 337. Το σύνολο των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Οριστικής Παραλαβής και την έγκριση του τελικού λογαριασμού του έργου. 7. Ειδικά για τις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας, που εκδίδεται ύστερα από αίτηση του αναδόχου, αποδεσμεύεται μέρος των εγγυήσεων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 187, ανερχόμενο σε ποσοστό ανάλογο με την αξία των εργασιών περαιωθέντος και εγκριθέντος σταδίου της σύμβασης. Αν η σύμβαση αφορά στην παροχή υπηρεσίας χωρίς διακεκριμένα στάδια, μπορεί να ορίζει ότι επιστρέφεται στον ανάδοχο μέρος της εγγύησης, μετά την παρέλευση ορισμένου χρόνου ή την ολοκλήρωση τμήματος της σύμβασης. 8. Ειδικα, για τις συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και προκαταβολήςεπιστρέφονται μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του υλικού ή της υπηρεσίας. Εάν στο πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η παραπάνω επιστροφή γίνεται μετά την αντιμετώπιση, κατά τα προβλεπόμενα, των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου. Αν το υλικό ή η υπηρεσία είναι διαιρετά και η παράδοση γίνεται, σύμφωνα με

επιστροφή της ανωτέρω εγγύησης γίνεται μετά από την πάροδο του προσφερθέντος χρόνου εγγύησης. 10. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «εγγύηση καλής λειτουργίας» για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων ή των αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον τέτοια περίοδος προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ύψος της «εγγύησης καλής λειτουργίας» καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Η επιστροφή της ανωτέρω εγγύησης λαμβάνει χώρα μετά από την ολοκλήρωση της περιόδου εγγύησης καλής λειτουργίας Για τα προηγούμενα στάδια της κατακύρωσης η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους συμμετέχοντες στις κάτωθι περιπτώσεις: α) λήξης του χρόνου ισχύος της προσφοράς και μη ανανέωσής της και β) απόρριψης της προσφοράς τους και εφόσον δεν έχει ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή ή ένδικο βοήθημα ή έχει εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή ένδικων βοηθημάτων ή έχει λάβει χώρα παραίτηση από το δικαίωμα άσκησης αυτών ή αυτά έχουν απορριφθεί αμετακλήτως. 11. Οι εγγυήσεις των παρ. 1 έως 10 εκδίδονται από πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των περ. β’ και γ’ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4364/2016 (Α’13) που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη-μέρη της ΣΔΣ και έχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το δικαίωμα αυτό. Μπορούν, επίσης, να εκδίδονται από το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου	την σύμβαση, τμηματικά, οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και προκαταβολής αποδεσμεύονται σταδιακά, κατά ποσό που αναλογεί στην αξία του μέρους της ποσότητας ή του τμήματος της υπηρεσίας που παραλήφθηκε οριστικά. Για την σταδιακή αποδέσμευσή τους απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Εάν στο πρωτόκολλο παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η παραπάνω σταδιακή αποδέσμευση γίνεται μετά την αντιμετώπιση, κατά τα προβλεπόμενα, των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου.

Παρακαταθηκών και Δανείων με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού. Αν συσταθεί παρακαταθήκη με γραμμάτιο παρακατάθεσης χρεογράφων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα τοκομερίδια ή μερίσματα που λήγουν κατά τη διάρκεια της εγγύησης επιστρέφονται μετά τη λήξη τους στον υπέρ ου η εγγύηση δικαιούχο. 12. Οι εγγυήσεις του παρόντος περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την ημερομηνία έκδοσης, β) τον εκδότη, γ) τον αναθέτοντα φορέα προς τον οποίο απευθύνονται (ή τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής στις περιπτώσεις δημόσιων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών), δ) τον αριθμό της εγγύησης, ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση, ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου, η) τα στοιχεία της διακήρυξης ΄της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών του διαγωνισμού, θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και ια) (μόνο στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής) τον αριθμό και τον τίτλο της σύμβασης. Η περίπτωση αα' του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται για τις εγγυήσεις που παρέχονται με	

γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων. 13. Ο αναθέτων φορέας επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να έχουν εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. 14. Για τις συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν ειδικότερα τα εξής: (α) Οι κρατήσεις της παρ. 12 του άρθρου 152, περί λογαριασμών και πιστοποιήσεων, μπορεί να αντικατασταθούν οποτεδήποτε από τον ανάδοχο, μερικά ή ολικά, με ισόποση εγγυητική επιστολή. Οι εγγυήσεις αυτές περιορίζονται κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας των εργασιών που περιλαμβάνονται στις υποβεβλημένες στην αρμόδια υπηρεσία επιμετρήσεις. Η μείωση αποφασίζεται από την αρμόδια υπηρεσία, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, συνοδευόμενη από ειδικό απολογισμό των εργασιών των οποίων έχουν υποβληθεί οι επιμετρήσεις. (β) Η εγγύηση καλής εκτέλεσης, όπως συμπληρώθηκε κατόπιν της υπογραφής συμπληρωματικών συμβάσεων, μειώνεται αμέσως μετά από την έγκριση, της τελικής επιμέτρησης από τη διευθύνουσα υπηρεσία, κατά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%), της συνολικής αξίας. Το σύνολο των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά από την έγκριση του Πρωτοκόλλου Παραλαβής και την έγκριση του τελικού λογαριασμού του έργου. 15. Για τις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας, που εκδίδεται ύστερα από αίτηση του αναδόχου, αποδεσμεύεται μέρος των εγγυήσεων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 187, περί καταβολής της αμοιβής του αναδόχου, ανερχόμενο σε ποσοστό ανάλογο με την αξία των εργασιών περαιωθέντος και εγκριθέντος σταδίου της σύμβασης. Αν η σύμβαση αφορά	

στην παροχή υπηρεσίας χωρίς διακεκριμένα στάδια, μπορεί να ορίζει ότι επιστρέφεται στον ανάδοχο μέρος της εγγύησης, μετά την ολοκλήρωση τμήματος της σύμβασης. 16. Για τις συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών: α) οι εγγυήσεις προκαταβολής επιστρέφονται μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή των αγαθών ή των υπηρεσιών, β) εάν στο πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η παραπάνω επιστροφή γίνεται μετά την αντιμετώπιση, σύμφωνα με όσα προβλέπονται, των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου. Αν το υλικό ή η υπηρεσία είναι διαιρετά και η παράδοση γίνεται, σύμφωνα με τη σύμβαση, τμηματικά, οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και προκαταβολής αποδεσμεύονται σταδιακά, κατά ποσό που αναλογεί στην αξία του μέρους της ποσότητας ή του τμήματος της υπηρεσίας που παραλήφθηκε οριστικά. Για τη σταδιακή αποδέσμευσή τους απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Εάν στο πρωτόκολλο παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η παραπάνω σταδιακή αποδέσμευση γίνεται μετά την αντιμετώπιση, σύμφωνα με όσα προβλέπονται, των παρατηρήσεων και του εκπρόθεσμου. 17. Για τις δημόσιες συμβάσεις εκτέλεσης έργων και μελετών οι εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης, προκαταβολής και καλής λειτουργίας καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση του αναθέτοντα φορέα η οποία εκδίδεται ύστερα από προηγούμενη γνωμοδότηση της διευθύνουσας υπηρεσίας.»	
Άρθρο 113 Χρήση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι – Τροποποίηση παρ. 1 και	**Άρθρο 305 Χρήση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι (άρθρο 80 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** 1. Οι αντικειμενικοί κανόνες, οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια για την επιλογή

κατάργηση παρ. 3 άρθρου 305 ν. 4412/2016 Η παρ. 1 τροποποιείται, η παρ. 3 καταργείται και το άρθρο 305 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 305 Χρήση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι – Καταργούμενη διάταξη (άρθρο 80 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) 1. Οι αντικειμενικοί κανόνες, οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια για την επιλογή των οικονομικών φορέων που υποβάλλουν αίτηση προεπιλογής σε ένα σύστημα προεπιλογής, καθώς και οι αντικειμενικοί κανόνες, οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια για την επιλογή των υποψηφίων και των προσφερόντων σε ανοικτή διαδικασία, σε κλειστή διαδικασία, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο, σε σύμπραξη καινοτομίας ή σε απευθείας ανάθεση, μπορούν να περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 73, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο προαναφερόμενο άρθρο. Όταν ένας αναθέτων φορέας είναι αναθέτουσα αρχή, οι εν λόγω κανόνες περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που απαριθμούνται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο. 2. Τα κριτήρια και οι κανόνες που αναφέρονται στην παρ. 1 μπορούν να περιλαμβάνουν τα κριτήρια επιλογής που παρατίθενται στα άρθρα 75, περί κριτηρίων επιλογής, 76, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης έργου και 77, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε	των οικονομικών φορέων που υποβάλλουν αίτηση προεπιλογής σε ένα σύστημα προεπιλογής, καθώς και οι αντικειμενικοί κανόνες, οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια για την επιλογή των υποψηφίων και των προσφερόντων σε ανοικτή διαδικασία, σε κλειστή διαδικασία, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο, σε σύμπραξη καινοτομίας, σε συνοπτικό διαγωνισμό ή σε απευθείας ανάθεση, μπορούν να περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 73, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτό. Όταν ένας αναθέτων φορέας είναι αναθέτουσα αρχή, οι εν λόγω κανόνες περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που απαριθμούνται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 73, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο. 2. Τα κριτήρια και οι κανόνες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να περιλαμβάνουν τα κριτήρια επιλογής που παρατίθενται στα άρθρα 75 έως 77, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτό, ιδιαίτερα όσον αφορά στα όρια για τις απαιτήσεις που αφορούν τους ετήσιους κύκλους εργασιών. 3. Ο λόγος αποκλεισμού της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 73 περιλαμβάνεται πάντοτε στους κανόνες και τα κριτήρια της παραγράφου 1.

αυτό, ιδιαίτερα όσον αφορά στα όρια για τις απαιτήσεις που αφορούν τους ετήσιους κύκλους εργασιών. 3. [Καταργήθηκε].»	
Άρθρο 114 **Αποκλεισμός οικονομικού φορέα – Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 306 ν. 4412/2016** Η παρ. 1 του άρθρου 306 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιείται και το άρθρο 306 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 306 Αποκλεισμός Οικονομικού Φορέα 1. Αν οι κανόνες και οι λόγοι αποκλεισμού περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 73 και διαπιστωθεί ότι συντρέχει στο πρόσωπο ενός οικονομικού φορέα ένας από τους λόγους αποκλεισμού των παρ. 1 και 4 του άρθρου 73, και ο οικονομικός φορέας δεν λάβει τα μέτρα για να αποδείξει την αξιοπιστία του, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 7 του άρθρου 73, δύναται να επιβληθεί εις βάρος του αποκλεισμός από τη συμμετοχή σε εν εξελίξει και μελλοντικές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων για εύλογο χρονικό διάστημα. 2. Για τους σκοπούς της παρ. 1 εφαρμόζονται τα αναφερόμενα στο άρθρο 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις.»	**Άρθρο 306 Αποκλεισμός Οικονομικού Φορέα** 1. Αν οι κανόνες και οι λόγοι αποκλεισμού περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 73 και διαπιστωθεί ότι συντρέχει στο πρόσωπο ενός οικονομικού φορέα ένας από τους λόγους αποκλεισμού των παραγράφων 1, 2γ και 4 του άρθρου 73, και ο οικονομικός φορέας δεν λάβει τα μέτρα για να αποδείξει την αξιοπιστία του, όπως αυτά ορίζονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 73, δύναται να επιβληθεί εις βάρος του αποκλεισμός από τη συμμετοχή σε εν εξελίξει και μελλοντικές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων για εύλογο χρονικό διάστημα. 2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 εφαρμόζονται τα αναφερόμενα στο άρθρο 74.
Άρθρο 115 **Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών - Αντικατάσταση άρθρου 310 ν. 4412/2016** «Άρθρο 310 Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών (άρθρο 76 παρ. 4 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, οι αναθέτοντες φορείς, τηρώντας τις αρχές	**Άρθρο 310 Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών (άρθρο 76 παρ. 4 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** 1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή τα δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους χωρίς να έχει ζητηθεί από την

της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητούν από τους οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης.»	αναθέτουσα αρχή δεν λαμβάνεται υπόψη. 2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο στις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, όπως ιδίως παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελή σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α΄ 74) και μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα που θεσπίζονται με το νόμο, τις κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση κατά το πρώτο εδάφιο δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση των όρων της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. 3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση της παραγράφου 1 δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης. 4. Ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που ο αναθέτων φορέας κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση

	της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές. 5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1έως 4, είναι υποχρεωτική για τον αναθέτοντα φορέα, εάν επίκειται αποκλεισμός του προσφέροντα ή υποψηφίου από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς.
Άρθρο 116 Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 1 και 7 και προσθήκη παρ. 8 στο άρθρο 313 ν. 4412/2016 Στον τίτλο του άρθρου 46 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», οι παρ. 1, 6 και 7 τροποποιούνται, προστίθεται παρ. 8 και το άρθρο 313 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 313 Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές – Εξουσιοδοτική διάταξη (άρθρο 84 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) 1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτοντες φορείς απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης του αναθέτοντος φορέα, την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά. ΑνΑν ο οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση του αναθέτοντα φορέα εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ του αναθέτοντα φορέα η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.	**Άρθρο 313 Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 84 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)** 1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτοντες φορείς απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης του αναθέτοντος φορέα, την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά. 2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφος 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων, για την προμήθεια των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή για την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 253, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 336, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα. 3. Ο αναθέτων φορέας αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2. Οι αναθέτοντες φορείς απορρίπτουν την

2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων, για την προμήθεια των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή για την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 253, περί αρχών που διέπουν τις διαδικασίες ανάθεσης σύναψης συμβάσεων, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 336, περί υπεργολαβίας στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα. 3. Ο αναθέτων φορέας αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2. Οι αναθέτοντες φορείς απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 253, περί αρχών που διέπουν τις διαδικασίες ανάθεσης σύναψης συμβάσεων. 4. Εάν ο αναθέτων φορέας διαπιστώνει ότι μία προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν το λόγο μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν	προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 253. 4. Εάν ο αναθέτων φορέας διαπιστώνει ότι μία προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν το λόγο μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία ορίζει ο αναθέτων φορέας, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση απόρριψης προσφοράς εξ' αυτού του λόγου, ο αναθέτων φορέας ενημερώνει σχετικώς την Επιτροπή. 5. Για την απόδειξη ότι η χορηγηθείσα κρατική ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ, ο προσφέρων προσκομίζει, εντός της τεθείσας προθεσμίας, ιδίως και κατά περίπτωση τα κατωτέρω έγγραφα: α) σε περιπτώσεις χορήγησης ενίσχυσης στο πλαίσιο του Κανονισμού de minimis (ενισχύσεις ήσσονος σημασίας), την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης όταν προβλέπεται η έκδοσή της, β) στις λοιπές περιπτώσεις: αα) δημοσίευση στην Ε.Ε.Ε.Ε. είτε της εγκριτικής του μέτρου ενίσχυσης απόφασης της Επιτροπής είτε του συνοπτικού δελτίου πληροφοριών του μέτρου ενίσχυσης και ββ) την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης όταν προβλέπεται η έκδοσή της. 6. Εφόσον ζητηθεί, η Αρχή θέτει στη διάθεση άλλων κρατών - μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που έχει στη διάθεσή της - όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα - σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται σε σχέση με τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παρ. 2. 7. Στις συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι

είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία ορίζει ο αναθέτων φορέας, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση απόρριψης προσφοράς εξ αυτού του λόγου, ο αναθέτων φορέας ενημερώνει σχετικώς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. 5. Για την απόδειξη ότι η χορηγηθείσα κρατική ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ, περί κρατικών ενισχύσεων, ο προσφέρων προσκομίζει, εντός της τεθείσας προθεσμίας, ιδίως και κατά περίπτωση τα κατωτέρω έγγραφα: α) σε περιπτώσεις χορήγησης ενίσχυσης στο πλαίσιο του Κανονισμού de minimis (ενισχύσεις ήσσονος σημασίας), την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης όταν προβλέπεται η έκδοσή της, β) στις λοιπές περιπτώσεις: αα) δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.Ε.Ε.) είτε της εγκριτικής του μέτρου ενίσχυσης απόφασης της Επιτροπής είτε του συνοπτικού δελτίου πληροφοριών του μέτρου ενίσχυσης και ββ) την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης όταν προβλέπεται η έκδοσή της. 6. Εφόσον ζητηθεί, η ΕΑΑΔΗΣΥ θέτει στη διάθεση άλλων κρατών - μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που έχει στη διάθεσή της, όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα, σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται σε σχέση με τα ζητήματα που αναφέρονται στην παρ. 2. 7. Στις συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και	του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων . Ο αναθέτων φορέας μπορεί να αποκλίνει από τα οριζόμενα στις ανωτέρω εγκυκλίους, μετά από ειδική αιτιολογήση με απόφαση του αρμοδίου οργάνου.

εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Ο αναθέτων φορέας δύναται να κρίνει ότι ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη την διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. Στις συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών εξειδικεύονται οι όροι χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων. Ο αναθέτων φορέας μπορεί να αποκλίνει από την ανωτέρω απόφαση, μετά από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου οργάνου. 8. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και του Υπουργού Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και ο τρόπος σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με μηχανισμούς	

καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Με την ίδια απόφαση μπορεί να ορίζονται τα κριτήρια βάσει των οποίων ο αναθέτων φορέας μπορεί να αποκλίνει από τα αναφερόμενα σε αυτές.»	
Άρθρο 117 **Ειδικοί κανόνες διεξαγωγής διαδικασίας – Αντικατάσταση άρθρου 315 ν. 4412/2016** Το άρθρο 315 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 315 Ειδικοί κανόνες διεξαγωγής διαδικασίας 1. Η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης (διαδικασία υποβολής, αποσφράγισης, αξιολόγησης προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, επιλογής συμμετεχόντων, υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης και σύμβασης, καθορισμού προθεσμιών ολοκλήρωσης του συνόλου ή των επιμέρους διαδικασιών) πραγματοποιείται σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 92 έως 100, 103 και 104, αναλόγως εφαρμοζόμενα. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 304, εφόσον στα έγγραφα της σύμβασης δεν προβλέπεται υποβολή ΕΕΕΣ, και ζητείται να προσκομιστούν όλα τα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της προσφοράς, δύναται να μην εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 103, εφόσον δεν παρέλθει χρονικό διάστημα άνω των τριών (3) μηνών από την αποσφράγιση των προσφορών μέχρι την έκδοση της απόφασης κατακύρωσης. Στις περιπτώσεις αυτές, μετά την αξιολόγηση των προσφορών, εκδίδεται η απόφαση κατακύρωσης. 2. Οι αναθέτοντες φορείς που αποτελούν αναθέτουσες αρχές α) δύνανται να εφαρμόζουν τα άρθρα 44, περί τεχνικής επάρκειας αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών, 49, περί επάρκειας προϋπολογισμού,	**Άρθρο 315 Ειδικοί κανόνες διεξαγωγής διαδικασίας** Η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης (διαδικασία υποβολής, αποσφράγισης, αξιολόγησης προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, επιλογής συμμετεχόντων, υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης και σύμβασης, καθορισμού προθεσμιών ολοκλήρωσης του συνόλου ή των επιμέρους διαδικασιών) πραγματοποιείται κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 92 έως 100, 103 και 104, αναλόγως εφαρμοζόμενα. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 304, εφόσον στα έγγραφα της σύμβασης δεν προβλέπεται υποβολή ΕΕΕΣ ή ΤΕΥΔ κατά περίπτωση, και ζητείται να προσκομιστούν όλα τα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της προσφοράς, δύναται να μην εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 103, εφόσον δεν παρέλθει χρονικό διάστημα άνω των τριών (3) μηνών από την αποσφράγιση των προσφορών μέχρι την έκδοση της απόφασης κατακύρωσης. Στις περιπτώσεις αυτές, μετά την αξιολόγηση των προσφορών, εκδίδεται η απόφαση κατακύρωσης.

ωριμότητας και μελετών, 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, 51, περί συμβάσεων μελετών για τον προσδιορισμό τεχνικής λύσης και 52, περί σκοπιμότητας σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. β) εφαρμόζουν τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων 53, περί περιεχομένου εγγράφων της σύμβασης και 88, περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, και γ) εφαρμόζουν τα άρθρα 221, περί οργάνων διενέργειας διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων και 221 Α, περί προθεσμιών για την ολοκλήρωση των επιμέρους σταδίων.»	
Άρθρο 118 **Κατακύρωση - σύναψη σύμβασης – Αντικατάσταση άρθρου 316 ν. 4412/2016** Το άρθρο 316 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 316 Κατακύρωση – Σύναψη σύμβασης 1. Στην απόφαση κατακύρωσης αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης της σύμβασης σύμφωνα με τα άρθρα 360 έως 372. Στις διαδικασίες σύναψης σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών, ο αναθέτων φορέας, αιτιολογημένα και κατόπιν γνώμης του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου, μπορεί να κατακυρώσει τη σύμβαση για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα, αγαθών ή παρεχόμενων υπηρεσιών, από αυτήν που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον ο σχετικός όρος έχει περιληφθεί σε αυτά. 2. Ο αναθέτων φορέας κοινοποιεί την απόφαση κατακύρωσης, μαζί με αντίγραφο όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης	**Άρθρο 316 Κατακύρωση – Σύναψη σύμβασης** 1. Στην απόφαση κατακύρωσης αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης της σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα 333Α και 360 επόμενα. Στις διαδικασίες σύναψης σύμβασης προμηθειών ή υπηρεσιών, το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, με αιτιολογημένη εισήγησή του, μπορεί να προτείνει την κατακύρωση της σύμβασης για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα κατά ποσοστό στα εκατό, που θα καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Ο αναθέτων φορέας κοινοποιεί αμέσως την απόφαση κατακύρωσης, μαζί με αντίγραφο όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών, σε κάθε προσφέροντα που δεν έχει αποκλειστεί οριστικά εκτός από τον προσωρινό ανάδοχο με κάθε πρόσφορο τρόπο, όπως με τηλεομοιοτυπία, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κ.λπ., επί αποδείξει. 3. Η απόφαση κατακύρωσης δεν παράγει τα έννομα αποτελέσματά της, εφόσον ο αναθέτων φορέας δεν την κοινοποίησε σε όλους τους προσφέροντες που δεν έχουν αποκλειστεί οριστικά. Τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης κατακύρωσης και ιδίως η σύναψη της σύμβασης επέρχονται εφόσον και όταν συντρέξουν σωρευτικά τα εξής: α) αα) σε συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω

των προσφορών, σε όλους τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν μέρος στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, εκτός από τους οριστικώς αποκλεισθέντες και ιδίως όσους αποκλείστηκαν οριστικώς δυνάμει της παρ.1 του άρθρου 302, περί εγγυήσεων, με κάθε πρόσφορο τρόπο. Εφόσον η διαδικασία ανάθεσης διενεργείται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ η κοινοποίηση του προηγούμενου εδαφίου γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. 3. Η απόφαση κατακύρωσης καθίσταται οριστική εφόσον συντρέξουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) η απόφαση κατακύρωσης έχει κοινοποιηθεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 β) Σε συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω των ορίων του άρθρου 328 και των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ για τις συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας του άρθρου 329, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή, σε περίπτωση άσκησης, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης αίτησης του άρθρου 372 κατά της απόφασης της Α.Ε.Π.Π. και, σε περίπτωση άσκησης της αίτησης κατά της απόφασης της Α.Ε.Π.Π., εκδοθεί απόφαση επί αυτής, με την επιφύλαξη της χορήγησης προσωρινής διαταγής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 372 και γ) ολοκληρωθεί επιτυχώς ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020 (Α’127), εφόσον απαιτείται. δ) ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει έπειτα από σχετική πρόσκληση, υπεύθυνη δήλωση, που υπογράφεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 79Α, περί υπογραφής του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, στην οποία δηλώνεται ότι δεν έχουν επέλθει στο πρόσωπό του οψιγενείς μεταβολές κατά την έννοια του άρθρου 104 και μόνον στην περίπτωση του προσυμβατικού ελέγχου ή της άσκησης	των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή σε περίπτωση άσκησης, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης αίτησης αναστολής κατά της απόφασης της Α.Ε.Π.Π. και σε περίπτωση άσκησης αίτησης αναστολής κατά της απόφασης της Α.Ε.Π.Π., εκδοθεί απόφαση επί της αίτησης, με την επιφύλαξη της χορήγησης προσωρινής διαταγής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 372 και ββ) σε συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης της ένστασης του άρθρου 333Α και σε περίπτωση άσκησης, η έκδοση απόφασης επί αυτής ή η πάροδος άπρακτης της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 127, β) ολοκληρωθεί επιτυχώς ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 35 και 36 του ν. 4129/2013, εφόσον απαιτείται και γ) κοινοποιηθεί η απόφαση κατακύρωσης στον προσωρινό ανάδοχο, εφόσον ο τελευταίος υποβάλει, έπειτα από σχετική πρόσκληση, υπεύθυνη δήλωση, που υπογράφεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 79Α, στην οποία θα δηλώνεται ότι δεν έχουν επέλθει στο πρόσωπό του οψιγενείς μεταβολές κατά την έννοια του άρθρου 104 και μόνον στην περίπτωση του προσυμβατικού ελέγχου ή της άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης. Η υπεύθυνη δήλωση ελέγχεται από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, το οποίο συντάσσει πρακτικό που συνοδεύει τη σύμβαση. 4. Μετά την επέλευση των εννόμων αποτελεσμάτων της απόφασης κατακύρωσης, ο αναθέτων φορέας προσκαλεί τον ανάδοχο να προσέλθει για την υπογραφή της σύμβασης, θέτοντάς του προθεσμία που δεν μπορεί να υπερβαίνει τις είκοσι (20) ημέρες από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδικής πρόσκλησης. 5. Η υπογραφή του συμφωνητικού έχει αποδεικτικό χαρακτήρα. Εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει τη σύμβαση μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει

προδικαστικής προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης. 4. Μετά από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, ο αναθέτων φορέας προσκαλεί τον ανάδοχο να προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, θέτοντάς του προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδικής πρόσκλησης. 5. Η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα με την κοινοποίηση της πρόσκλησης της παρ. 4 στον ανάδοχο. 6. Εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει το συμφωνητικό, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση, με την επιφύλαξη αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ του αναθέτοντα φορέα η εγγύηση συμμετοχής του και ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 103 για τον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 317. Στην περίπτωση αυτή, ο αναθέτων φορέας μπορεί να αναζητήσει αποζημίωση, πέρα από την καταπίπτουσα εγγυητική επιστολή, ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 ΑΚ. 7. Εάν ο αναθέτων φορέας δεν απευθύνει την πρόσκληση της παρ. 4 εντός χρονικού διαστήματος εξήντα (60) ημερών, από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, με την επιφύλαξη της ύπαρξης επιτακτικού λόγου δημόσιου συμφέροντος ή αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, ο ανάδοχος δικαιούται να απέχει από την υπογραφή του συμφωνητικού, χωρίς να εκπέσει η εγγύηση συμμετοχής του, καθώς και να αναζητήσει αποζημίωση ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 ΑΚ.»	υπέρ του αναθετοντος φορέα η εγγύηση συμμετοχής του και ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 103 για τον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη χαμηλότερη τιμή ή την επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή της σύμβασης, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται, σύμφωνα με την περιπτ. (β) της παρ. 1 του άρθρου 317.
Άρθρο 119	**Άρθρο 317 Ματαίωση διαδικασίας**

Ματαίωση διαδικασίας – Τροποποίηση παρ. 1, 2, 4 και 5 άρθρου 317 ν. 4412/2016 Οι παρ. 1, 2, 4 και 5 του άρθρου 106 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται και το άρθρο 317 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 317 Ματαίωση διαδικασίας 1. Ο αναθέτων φορέας με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης: α) εφόσον η διαδικασία απέβη άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών ή αιτήσεων ή αποκλεισμού όλων των προσφερόντων ή συμμετεχόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου και τα έγγραφα της σύμβασης ή β) στην περίπτωση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 316, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης. 2. Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του αναθέτοντος φορέα, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3, β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον τον αναθέτοντα φορέα ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, γ) αν λόγω ανωτέρας βίας, δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, δ) αν η προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη,	1. Ο αναθέτων φορέας με εδικά αιτιολογημένη απόφασή του, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης: α) εφόσον η διαδικασία απέβη άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών ή αιτήσεων ή αποκλεισμού όλων των προσφερόντων ή συμμετεχόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου και τα έγγραφα της σύμβασης ή β) στην περίπτωση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 316. 2. Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του αναθέτοντος φορέα, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης, β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον τον αναθέτοντα φορέα ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, γ) αν λόγω ανωτέρας βίας, δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, δ) αν η προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ε) στην περίπτωση της παρ. 4 του άρθρου 97, στ) για τους αναθέτοντες φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές, για άλλους λόγους δημοσίου συμφέροντος. 3. Αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, ο αναθέτων φορέας μπορεί, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, να ακυρώσει μερικά τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμά της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη. 4. Όταν συντρέχουν οι λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, ο αναθέτων φορέας ακυρώνει τη διαδικασία σύναψης σύμβασης για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή, εφόσον οι λόγοι αυτοί συνδέονται με τμήμα της σύμβασης, για το εν λόγω τμήμα, εφόσον

ε) στην περίπτωση των παρ. 3 και 4 του άρθρου 97, περί χρόνου ισχύος προσφορών, στ) για τους αναθέτοντες φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές, για άλλους λόγους δημοσίου συμφέροντος. 3. Αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, ο αναθέτων φορέας μπορεί, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου, να ακυρώσει μερικά τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμά της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη. 4. Όταν συντρέχουν οι λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2, ο αναθέτων φορέας ακυρώνει τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή, εφόσον οι λόγοι αυτοί συνδέονται με τμήμα της σύμβασης, για το εν λόγω τμήμα, εφόσον επιτρέπεται η κατάθεση τέτοιων προσφορών. 5. Ο αναθέτων φορέας διατηρεί, επίσης, το δικαίωμα να αποφασίσει, παράλληλα με την ακύρωση ή τη ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης και την επανάληψη οποιασδήποτε φάσης της διαδικασίας σύναψης, με αντικατάσταση ή μη των όρων της ή να προσφύγει στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, εφόσον στην τελευταία αυτή περίπτωση πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων 266 και 269. 6. Ειδικά για την περ. δ’ της παρ. 2 για τη ματαίωση απαιτείται ειδική αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου οργάνου. 7. Στις συμβάσεις έργων και σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, και ματαίωσης της διαδικασίας, δυνάμει του παρόντος άρθρου, ο αναθέτων φορέας μπορεί να εξαγοράσει τις μελέτες των τεχνικών λύσεων που κρίνει ικανοποιητικές και να προβεί σε νέα διαδικασία σύναψης	επιτρέπεται η κατάθεση τέτοιων προσφορών. 5. Ο αναθέτων φορέας διατηρεί, επίσης, το δικαίωμα, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου, να αποφασίσει, παράλληλα με την ακύρωση ή τη ματαίωση της διαδικασίας σύναψης και την επανάληψη οποιασδήποτε φάσης της διαδικασίας σύναψης, με τροποποίηση ή μη των όρων της ή να προσφύγει στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, εφόσον στην τελευταία αυτή περίπτωση πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων 266 και 269. 6. Ειδικά για την περίπτωση δ΄ της παραγράφου 2 για την ματαίωση απαιτείται ειδική αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου. 7. Στις συμβάσεις έργων και σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50 και ματαίωσης της διαδικασίας, δυνάμει του παρόντος άρθρου, ο αναθέτων φορέας μπορεί, να εξαγοράσει τις μελέτες των τεχνικών λύσεων που κρίνει ικανοποιητικές και να προβεί σε νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης έργου βάσει των μελετών αυτών. Η δυνατότητα αυτή πρέπει να αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης κατά την αρχική διαδικασία.

σύμβασης έργου βάσει των μελετών αυτών. Η δυνατότητα αυτή πρέπει να αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης κατά την αρχική διαδικασία.»	
Άρθρο 120 **Επιλογή των διαδικασιών – Αντικατάσταση άρθρου 326 ν. 4412/2016** Το άρθρο 326 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 326 Επιλογή των διαδικασιών Για συμβάσεις κάτω των ορίων, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσφεύγουν εκτός από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 263, περί επιλογής των διαδικασιών ανάθεσης σύμβασης, και στις διαδικασίες των άρθρων 327, περί συνοπτικού διαγωνισμού, 327 Α, περί δημόσιων συμβάσεων ήσσονος αξίας και 328, περί απευθείας ανάθεσης.»	**Άρθρο 326 Επιλογή των διαδικασιών** 1. Για συμβάσεις κάτω των ορίων, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσφεύγουν εκτός από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 263 και στις διαδικασίες του συνοπτικού διαγωνισμού και της απευθείας ανάθεσης, σύμφωνα με τα τα άρθρο 327 και 328. Τα ανώτατα χρηματικά όρια των άρθρων 327 και 328, δύνανται να αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού. 2. Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων κάτω των ορίων, δεν απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Αρχής.
Άρθρο 121 **Απευθείας ανάθεση – Τροποποίηση παρ. 1, 2 και 4 άρθρου 328 ν. 4412/2016** Οι παρ. 1, 2 και 4 του άρθρου 328 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιούνται, η παρ. 5 καταργείται και το άρθρο 328 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 328 Απευθείας ανάθεση 1. Προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, είναι ίση ή κατώτερη από το όριο των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ. Για τις διαδικασίες ανάθεσης σύμβασης έργου και τις συμβάσεις υπηρεσιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 318 έως 321, το ποσό του προηγούμενου εδαφίου είναι εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ. 2. Η απευθείας ανάθεση διενεργείται από τις αρμόδιες για την ανάθεση της	**Άρθρο 328 Απευθείας ανάθεση** 1. Προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ. 2. Η απευθείας ανάθεση διενεργείται από την αρμόδια υπηρεσία του αναθέτοντος φορέα, χωρίς να απαιτείται η συγκρότηση γνωμοδοτικού συλλογικού οργάνου για το σκοπό αυτό. 3. Η απευθείας ανάθεση σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα γίνεται με κριτήρια τη δυνατότητα της καλής και έγκαιρης εκτέλεσης της σύμβασης από τον ανάδοχο και την οικονομική του προσφορά. 4. Η απόφαση απευθείας ανάθεσης δημοσιεύεται στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 38 και το άρθρο 260. Η απόφαση ανάθεσης περιέχει κατ' ελάχιστο: α) την επωνυμία και τα στοιχεία επικοινωνίας του αναθέτοντος φορέα, β) περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης και της αξίας της, γ) όνομα και στοιχεία επικοινωνίας του οικονομικού φορέα στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση,

σύμβασης υπηρεσίες του αναθέτοντα φορέα, χωρίς να απαιτείται γνωμοδότηση συλλογικού οργάνου. 3. Η απευθείας ανάθεση σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα γίνεται με κριτήρια τη δυνατότητα της καλής και έγκαιρης εκτέλεσης της σύμβασης από τον ανάδοχο και την οικονομική του προσφορά. 4. Μετά από την έκδοση της απόφασης ανάθεσης, ο αναθέτων φορέας κοινοποιεί στον οικονομικό φορέα την απόφαση και τη δημοσιεύει στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 38 και το άρθρο 260, περί Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ). Η παράλειψη δημοσίευσης καθιστά τη σύμβαση αυτοδικαίως άκυρη. Με την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης η σύμβαση θεωρείται ότι έχει συναφθεί και η υπογραφή του σχετικού συμφωνητικού έχει αποδεικτικό χαρακτήρα. Η υπογραφή συμφωνητικού απαιτείται για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία που υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ, με την επιφύλαξη της παρ. 6 του άρθρου 315, περί ειδικών κανόνων διεξαγωγής διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης. Ειδικά για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), το ανωτέρω ποσό ορίζεται σε δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ. Η απόφαση ανάθεσης περιέχει κατ' ελάχιστο: α) την επωνυμία και τα στοιχεία του αναθέτοντα φορέα, β) περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης και της αξίας της, γ) όνομα και στοιχεία επικοινωνίας του οικονομικού φορέα στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση,	δ) κάθε άλλη πληροφορία που κρίνει απαραίτητη ο αναθέτων φορέας. 5. Σε περίπτωση παράβασης της υποχρέωσης της παρ. 4, η σύμβαση καθίσταται αυτοδικαίως άκυρη.

δ) κάθε άλλη πληροφορία που ο αναθέτων φορέας κρίνει απαραίτητη.»	
Άρθρο 122 **Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 2, 3, 4, 6, 7 και 8, κατάργηση παρ. 5 και προσθήκη παρ. 9 και 10 στο άρθρο 329 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 329 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», τροποποιούνται οι παρ. 2, 3 4 και 6, καταργείται η παρ. 5, προστίθενται παρ. 7, 8, 9 και 10 και το άρθρο 329 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 329 Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών κάτω των ορίων, οι οποίες αφορούν ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), οι αναθέτοντες φορείς ή/και οι δικαιούχοι ενεργειών τεχνικής βοήθειας, κατά την έννοια του ν. 4314/2014 και του θεσμικού πλαισίου του ΕΠΑ, μπορούν να προσφεύγουν και στις διαδικασίες των παρ. 2 και 3, κατά περίπτωση. 2. Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου για την εκτέλεση ενεργειών τεχνικής βοήθειας οργάνου του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου, επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών	**Άρθρο 329 Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας** 1. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών κάτω των ορίων, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), οι αναθέτοντες φορείς ή / και οι δικαιούχοι ενεργειών τεχνικής βοήθειας κατά την έννοια του ν. 4314/2014 και του θεσμικού πλαισίου του ΕΠΑ, μπορούν να προσφεύγουν και στις διαδικασίες των παραγράφων 2 και 3 κατά περίπτωση. 2. Με αιτιολογημένη απόφαση του Ειδικού ή Γενικού Γραμματέα Υπουργείου ή του Περιφερειάρχη στον οποίο υπάγεται η αρμόδια για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσία επιτρέπεται, κατόπιν αποστολής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής γενικών υπηρεσιών με ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο της επιλογής του, εγγεγραμμένο σε κατάλογο προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για τον σκοπό εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας. Προσφυγή στη διαδικασία αυτή επιτρέπεται εφόσον η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ. Το σχετικό συμφωνητικό υπογράφεται από το ως άνω όργανο. 3. Με αιτιολογημένη απόφαση του Ειδικού ή Γενικού Γραμματέα Υπουργείου ή του Περιφερειάρχη στον οποίο υπάγεται η αρμόδια για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσία επιτρέπεται, με επιλογή μεταξύ τριών (3) τουλάχιστον προσφορών που λαμβάνονται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα της επιλογής του, εγγεγραμμένα σε κατάλογο προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για το σκοπό εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας, κατόπιν αποστολής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς

ή παροχής υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας έως εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, κατόπιν αποστολής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η πρόσκληση απευθύνεται σε τρεις (3) τουλάχιστον οικονομικούς φορείς, οι οποίοι επιλέγονται μεταξύ των εγγεγραμμένων σε κατάλογο προμηθευτών ή/και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για τον σκοπό εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας. Δεν αξιολογούνται προσφορές που υποβάλλονται από μη προσκληθέντες οικονομικούς φορείς. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο. 3. Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου για την εκτέλεση ενεργειών τεχνικής βοήθειας οργάνου του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) έως και εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, κατόπιν πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η πρόσκληση απευθύνεται προς όλους τους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σε κατάλογο προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για τον σκοπό εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας και οι οποίοι ανταποκρίνονται στις προϋποθέσεις του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, όπως αυτό αποτυπώνεται στον συγκεκριμένο κωδικό CPV του άρθρου 23. Δεν αξιολογούνται προσφορές που υποβάλλονται από μη προσκληθέντες οικονομικούς φορείς. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται,	αυτούς, η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών. Προσφυγή στη διαδικασία αυτή επιτρέπεται εφόσον η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ. Το σχετικό συμφωνητικό υπογράφεται από το ως άνω όργανο. 4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ρυθμίζεται η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης των καταλόγων προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών ενεργειών τεχνικής βοήθειας για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, και εξειδικεύονται οι όροι εγγραφής των οικονομικών φορέων σε αυτούς, οι όροι επιλογής του αναδόχου κατά τις παραγράφους 2 και 3, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 5. Αν η αρμόδια για την εκτέλεση ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσία δεν υπάγεται σε Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα Υπουργείου, οι αποφάσεις των παραγράφων 2 και 3 εκδίδονται από το όργανο στο οποίο υπάγεται και στην περίπτωση νομικών προσώπων από το αρμόδιο, σύμφωνα με το οικείο θεσμικό πλαίσιο, αποφασίζον όργανο. 6. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του ΕΠΑ, η σύναψη αυτών κατά το άρθρο 328 χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του προϋσταμένου της αρμόδιας για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσίας.

υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο. 4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού ρυθμίζεται η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης των καταλόγων προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών ενεργειών τεχνικής βοήθειας για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, και εξειδικεύονται οι όροι εγγραφής των οικονομικών φορέων σε αυτούς, οι όροι επιλογής του αναδόχου κατά τις παρ. 2 και 3, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 5. [Καταργήθηκε]. 6. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών ~~κάτω των ορίων~~, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του ΕΠΑ, η σύναψη αυτών κατά το άρθρο 328, περί απευθείας ανάθεσης, χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας οργάνου του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο. 7. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για σύναψη σύμβασης, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3, αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ. 8. Σε περίπτωση συμβάσεων υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες ωρίμανσης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων του ΕΣΠΑ, του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή	**Άρθρο 330 Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης** 1. Για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας και της διαδικασίας διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης, ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 296. 2. Ως χρόνος έναρξης του συνοπτικού διαγωνισμού νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ σύμφωνα με το άρθρο 296. 3. Ως χρόνος έναρξης της απευθείας ανάθεσης ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης νοείται η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προσφοράς ή της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση.

διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία δεν υπερβαίνει τα όρια της παρ. 1 του άρθρου 328, η διαδικασία ανάθεσης γίνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 328, περί απευθείας ανάθεσης. 9. Οι πληρωμές για τις δημόσιες συμβάσεις ενεργειών της παρ. 1, όταν εφαρμόζεται το άρθρο 327 Α, περί δημόσιων συμβάσεων ήσσονος αξίας, εκτελούνται από τον προϊστάμενο της αρμόδιας για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσίας. 10. Τα καθήκοντα αποφαινόμενου οργάνου στο πλαίσιο της διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) εκτιμώμενης αξίας άνω των εκατό χιλιάδων (100,000) ευρώ ασκούνται από το αρμόδιο για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας όργανο του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου ».	
Άρθρο 123 **Έννομη προστασία για συμβάσεις των άρθρων 328 και 329 - Αντικατάσταση άρθρου 333Α ν. 4412/2016** Το άρθρο 333Α του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 333Α Έννομη προστασία για συμβάσεις των άρθρων 328 και 329 Στις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου	**Άρθρο 333Α Ενστάσεις που ασκούνται κατά τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.) - Δικαστική Προστασία** Για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.), αναφορικά με τις ενστάσεις και τα ένδικα βοηθήματα, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 127. Σε περίπτωση Αναθέτοντα Φορέα που δεν είναι Αναθέτουσα

328, περί απευθείας ανάθεσης και στις συμβάσεις του άρθρου 329, περί συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας, αναφορικά με την έννομη προστασία, εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 127, περί έννομης προστασίας κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118 και των δημόσιων συμβάσεων του άρθρου 119.»	Αρχή δεν απαιτείται η κατάθεση παραβόλου για το παραδεκτό της ένστασης.
Άρθρο 124 **Συμβατικό πλαίσιο – Εφαρμοστέα νομοθεσία – Αντικατάσταση άρθρου 334 ν. 4412/2016** Το άρθρο 334 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 334 Συμβατικό πλαίσιο – Εφαρμοστέα νομοθεσία Κατά την εκτέλεση συμβάσεων εφαρμόζονται: α) οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338), β) οι όροι της σύμβασης και γ) συμπληρωματικά οι διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β' του Βιβλίου Ι (άρθρα 134 έως 220) και ο Αστικός Κώδικας.»	**Άρθρο 334 Συμβατικό πλαίσιο – Εφαρμοστέα νομοθεσία** Κατά την εκτέλεση συμβάσεων εφαρμόζονται: α) οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338), β) συμπληρωματικά οι διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β΄ του Βιβλίου Ι (άρθρα 134 έως 221) του παρόντος νόμου, γ) οι όροι της σύμβασης και δ) συμπληρωματικά ο Αστικός Κώδικας.
Άρθρο 125 **Κατάρτιση και πιστοποίηση προσωπικού αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 3 και 4 άρθρου 344 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 344 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη», τροποποιούνται οι παρ. 3 και 4, και το άρθρο 344 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 344 Κατάρτιση και Πιστοποίηση προσωπικού αναθετουσών	**Άρθρο 344 Κατάρτιση και Πιστοποίηση προσωπικού Αναθετουσών Αρχών/Αναθετόντων Φορέων** 1. Οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς εξασφαλίζουν ότι το προσωπικό που είναι επιφορτισμένο με καθήκοντα σχετικά με την προπαρασκευή, σύναψη και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων διαθέτει την απαιτούμενη κατάρτιση, εμπειρία και εξειδίκευση. 2. Οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς μεριμνούν για την αρχική και δια βίου κατάρτιση, καθώς και την αντίστοιχη πιστοποίηση του προσωπικού τους που υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και το οποίο είναι επιφορτισμένο με καθήκοντα σχετικά με την άσκηση αρμοδιοτήτων του παρόντος νόμου.

αρχών/αναθετόντων φορέων – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς εξασφαλίζουν ότι το προσωπικό που είναι επιφορτισμένο με καθήκοντα σχετικά με την προπαρασκευή, σύναψη και εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων διαθέτει την απαιτούμενη κατάρτιση, εμπειρία και εξειδίκευση. 2. Οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς μεριμνούν για την αρχική και δια βίου κατάρτιση, καθώς και την αντίστοιχη πιστοποίηση του προσωπικού τους που υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και το οποίο είναι επιφορτισμένο με καθήκοντα σχετικά με την άσκηση αρμοδιοτήτων του παρόντος νόμου. 3. Η κατάρτιση γίνεται μέσω πιστοποιημένων προγραμμάτων που σχεδιάζονται και υλοποιούνται ιδίως από το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ.) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, με τη συνεργασία της ΕΑΑΔΗΣΥ και ειδικών επιστημόνων, των Εθνικών Κεντρικών Αρχών Αγορών της παρ. 1 του άρθρου 41 και του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. 4. Οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς, κατά την προπαρασκευή και διενέργεια διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης δημόσιας συμβάσεων του παρόντος νόμου, υποστηρίζονται υποχρεωτικά από πιστοποιημένο προσωπικό που υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση εργασίας σε αυτές/αυτούς. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υγείας, Εσωτερικών, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης συστήνεται Μητρώο Πιστοποιημένων Υπαλλήλων Δημοσίων Συμβάσεων (Μη.Π.Υ.Δη.Συ.). Με το ανωτέρω διάταγμα ρυθμίζονται θέματα που αφορούν: α) τον φορέα πιστοποίησης των υπαλλήλων που στελεχώνουν το Μητρώο	3. Η κατάρτιση γίνεται μέσω πιστοποιημένων προγραμμάτων που σχεδιάζονται και υλοποιούνται ιδίως από το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ.) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, με τη συνεργασία της Αρχής και ειδικών επιστημόνων, καθώς και της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και της Εθνικής Κεντρικής Αρχής Προμηθειών Υγείας του Υπουργείου Υγείας. 4. Οι αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς, κατά την προπαρασκευή και διενέργεια διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης δημόσιας συμβάσεων του παρόντος νόμου, υποστηρίζονται υποχρεωτικά από πιστοποιημένο προσωπικό που υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση εργασίας σε αυτές/αυτούς. Με προεδρικό διάταγμα ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Υγείας και του αρμοδίου Αναπληρωτή Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης και έκδοση σχετικής Γνώμης της Αρχής συστήνεται Μητρώο Πιστοποιημένων Υπαλλήλων Δημοσίων Συμβάσεων (Μη.Π.Υ.Δη.Συ.). Με το ανωτέρω διάταγμα ρυθμίζονται θέματα που αφορούν ιδίως: α) το φορέα τήρησης του Μητρώου, β) τις προϋποθέσεις εγγραφής και τους λόγους διαγραφής, γ) τους όρους, τα επίπεδα και τον τρόπο αξιολόγησης και πιστοποίησης και δ) κάθε άλλο αναγκαίο θέμα που έχει σχέση με πιστοποίηση του προσωπικού και τη λειτουργία του Μητρώου. Η υποχρέωση του πρώτου εδαφίου της παρούσας παρ. αναστέλλεται μέχρι την επαρκή λειτουργία του Μητρώου. Για τις ανάγκες του παρόντος νόμου η επαρκής λειτουργία του Μητρώου πιστοποιείται από το φορέα τήρησής του.

β) τον φορέα τήρησης του Μητρώου, γ) τις προϋποθέσεις εγγραφής και τους λόγους διαγραφής, δ) τους όρους, τα επίπεδα και τον τρόπο αξιολόγησης και πιστοποίησης και ε) κάθε άλλο αναγκαίο θέμα που έχει σχέση με πιστοποίηση του προσωπικού και τη λειτουργία του Μητρώου. Η υποχρέωση του πρώτου εδαφίου της παρούσας αναστέλλεται μέχρι την επαρκή λειτουργία του Μητρώου. Για τις ανάγκες του παρόντος η επαρκής λειτουργία του Μητρώου πιστοποιείται από τον φορέα τήρησής του».	
Άρθρο 126 **Πεδίο εφαρμογής – Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 345 ν. 4412/2016** Η παρ. 1 του άρθρου 345 του ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιείται και το άρθρο 345 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 345 Πεδίο εφαρμογής 1. Οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 345 έως 374) εφαρμόζονται στις διαφορές που προκύπτουν κατά τη διαδικασία ανάθεσης και τροποποίησης συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των ορίων των άρθρων 118 και 328, περί απευθείας ανάθεσης, και των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ για τις συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας των άρθρων 119 και 329, περί συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας. 2. Οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου εφαρμόζονται και στις διαφορές που προκύπτουν κατά τη διαδικασία ανάθεσης συμφωνιών - πλαίσιο, συμβάσεων παραχώρησης και δυναμικών συστημάτων αγορών, καθώς των τροποποιήσεων αυτών. 3. Ως «αναθέτουσες αρχές» κατά τις διατάξεις του παρόντος βιβλίου νοούνται οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς της περ. 1 της παρ. 1 του άρθρου 2».	**Άρθρο 345 Πεδίο εφαρμογής** 1. Οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 345 έως 374) εφαρμόζονται στις διαφορές που προκύπτουν κατά τη διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων του παρόντος νόμου, καθώς και τροποποίησης αυτών, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ και ανεξάρτητα από τη φύση τους. 2. Οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου εφαρμόζονται και στις διαφορές που προκύπτουν κατά τη διαδικασία ανάθεσης συμφωνιών-πλαίσιο, συμβάσεων παραχώρησης και δυναμικών συστημάτων αγορών, καθώς των τροποποιήσεων αυτών. 3. Ως «αναθέτουσες αρχές» κατά τις διατάξεις του παρόντος βιβλίου νοούνται οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς της περίπτωσης 1 της παραγράφου 1 του άρθρου 2. **Άρθρο 363 Παράβολο** 1. Για το παραδεκτό της άσκησης της προδικαστικής προσφυγής κατατίθεται παράβολο από τον προσφεύγοντα υπέρ του Δημοσίου, το ύψος του οποίου ανέρχεται σε ποσοστό 0,50 τοις εκατό (0,50%) της

Άρθρο 127 **Παράβολο – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 5 και προσθήκη παρ. 6 στο άρθρο 363 ν. 4412/2016** Στον τίτλο του άρθρου 363 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτική διάταξη» η παρ. 5 τροποποιείται, προστίθεται παρ. 6 και το άρθρο 363 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 363 Παράβολο– Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Για το παραδεκτό της άσκησης της προδικαστικής προσφυγής κατατίθεται παράβολο από τον προσφεύγοντα υπέρ του δημοσίου, το ύψος του οποίου ανέρχεται σε ποσοστό 0,5 τοις εκατό (0,5%) της προϋπολογισθείσας αξίας (χωρίς Φ.Π.Α.) της σύμβασης. Το ύψος του παραβόλου δεν μπορεί να είναι κατώτερο των εξακοσίων (600) ευρώ ούτε ανώτερο των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ. Αν από τα έγγραφα της σύμβασης δεν προκύπτει η προϋπολογισθείσα αξία της, για το παραδεκτό της άσκησης της προδικαστικής προσφυγής, κατατίθεται παράβολο ύψους εξακοσίων (600) ευρώ. 2. Εάν από τα έγγραφα της σύμβασης παρέχεται η δυνατότητα υποβολής	προϋπολογισθείσας αξίας (χωρίς Φ.Π.Α.) της σχετικής σύμβασης. Το ύψος του παραβόλου δεν μπορεί να είναι κατώτερο των εξακοσίων (600) ευρώ ούτε ανώτερο των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ. Αν τα έγγραφα της σύμβασης δεν προκύπτει η προϋπολογισθείσα αξία της, για το παραδεκτό της άσκησης της προδικαστικής προσφυγής, κατατίθεται παράβολο ύψους εξακοσίων (600) ευρώ. 2. Εάν από τα έγγραφα της σχετικής σύμβασης παρέχεται η δυνατότητα υποβολής προσφοράς για τμήμα ή τμήματα της σύμβασης, το ύψος του παραβόλου υπολογίζεται επί της αξίας του τμήματος ή των τμημάτων της σύμβασης σχετικά με τα οποία ασκείται η προδικαστική προσφυγή. 3. Το ύψος του ποσοστού και τα ανώτατα και κατώτατα όρια του ποσού του παραβόλου μπορούν να αναπροσαρμόζονται με προεδρικό διάταγμα, ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. 4. Με τον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών της παρ. 7 του άρθρου 365 ορίζεται ο τρόπος και ο χρόνος κατάθεσης και είσπραξης του παραβόλου και ο τρόπος απόδειξης της είσπραξής του. 5. Το παράβολο του παρόντος άρθρου επιστρέφεται στον προσφεύγοντα σε περίπτωση ολικής ή μερικής αποδοχής της προσφυγής του. Επίσης, επιστρέφεται στον προσφεύγοντα και στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή ανακαλεί την προσβαλλόμενη πράξη ή προβαίνει στην οφειλόμενη ενέργεια πριν από την έκδοση της απόφασης της ΑΕΠΠ επί της προσφυγής.

προσφοράς για τμήμα ή τμήματα της σύμβασης, το ύψος του παραβόλου υπολογίζεται επί της αξίας του τμήματος ή των τμημάτων της σύμβασης σχετικά με τα οποία ασκείται η προδικαστική προσφυγή. 3. Το ύψος του ποσοστού και τα ανώτατα και κατώτατα όρια του ποσού του παραβόλου μπορούν να αναπροσαρμόζονται με προεδρικό διάταγμα, ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης. 4. Με τον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών της παρ. 7 του άρθρου 365 ορίζεται ο τρόπος και ο χρόνος κατάθεσης και είσπραξης του παραβόλου καθώς και ο τρόπος απόδειξης της είσπραξής του. 5. Το παράβολο του παρόντος άρθρου επιστρέφεται στον προσφεύγοντα α) σε περίπτωση ολικής ή μερικής αποδοχής της προσφυγής του β) όταν η αναθέτουσα αρχή ανακαλεί την προσβαλλόμενη πράξη ή προβαίνει στην οφειλόμενη ενέργεια πριν από την έκδοση της απόφασης της ΑΕΠΠ επί της προσφυγής γ)σε περίπτωση παραίτησης του προσφεύγοντα από την προσφυγή του έως και δέκα (10) ημέρες από την κατάθεση της προσφυγής. 6. Σε περίπτωση απόρριψης της προσφυγής του προσφεύγοντος, το παράβολο αποδίδεται στο δημόσιο, εφόσον α) ο προσφεύγων δεν ασκήσει την προβλεπόμενη στο άρθρο 372 αίτηση αναστολής και ακύρωσης ή β) ο προσφεύγων παραιτηθεί από αυτήν ή γ) με την απόφαση του Δικαστηρίου απορριφθεί η αίτηση του προσφεύγοντος ή δ) σε κάθε περίπτωση, δεν διατάσσεται η ΑΕΠΠ να επιστρέψει το παράβολο στον προσφεύγοντα».	
Άρθρο 128 **Διαδικασία εξέτασης της προσφυγής – Τροποποίηση παρ. 1, 2, 3, 4, 5 και 6 άρθρου 365 ν. 4412/2016**	**Άρθρο 365 Διαδικασία εξέτασης της προσφυγής** 1. Στις περιπτώσεις όπου η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται ηλεκτρονικά στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του

Τροποποιούνται οι παρ. 1, 2, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016 (Α' 147) και το άρθρο 365 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 365 Διαδικασία εξέτασης της προσφυγής– Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Προδικαστικές προσφυγές που ασκούνται κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης των συμβάσεων του παρόντος, συμβάσεων παραχωρήσεων, καθώς και τροποποίησης αυτών, με εκτιμώμενη αξία έως και εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο Φ.Π.Α. και ανεξάρτητα από τη φύση τους, εξετάζονται από Μονομελές Κλιμάκιο της ΑΕΠΠ, ενώ όταν η εκτιμώμενη αξία υπερβαίνει τις εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο Φ.Π.Α., εξετάζονται από Τριμελές Κλιμάκιό της. Κατ' εξαίρεση, οι προδικαστικές προσφυγές εξετάζονται από επταμελές Κλιμάκιο της ΑΕΠΠ, όταν πρόκειται για υπόθεση μεγάλης σπουδαιότητας ή προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων. Στις περιπτώσεις όπου η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται ηλεκτρονικά στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 362, περί άσκησης προσφυγής και άσκησης παρέμβασης, η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών: α) Κοινοποιεί την προσφυγή το αργότερο έως την επομένη εργάσιμη ημέρα από την κατάθεσή της σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο, ο οποίος μπορεί να θίγεται από την αποδοχή της προσφυγής, προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα παρέμβασής του στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 362, περί άσκησης προσφυγής και άσκησης παρέμβασης. β) Διαβιβάζει στην ΑΕΠΠ, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την	άρθρου 362, η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών: (α) κοινοποιεί την προσφυγή το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο ο οποίος μπορεί να θίγεται από την αποδοχή της προσφυγής, προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα παρέμβασής του στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 362, και (β) διαβιβάζει στην ΑΕΠΠ, το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών από την ημέρα κατάθεσης, τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης, τις απόψεις της επί της προσφυγής και τα αποδεικτικά κοινοποίησης της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 1, στους ενδιαφερόμενους τρίτους. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί στις απόψεις της να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης. Στις περιπτώσεις όπου η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται στην ΑΕΠΠ, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 362, η ΑΕΠΠ καταχωρίζει αυθημερόν την προσφυγή. Το αργότερο την επόμενη της καταχώρισης εργάσιμη ημέρα, η ΑΕΠΠ, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, κοινοποιεί την προσφυγή στην αναθέτουσα αρχή και την καλεί: (α) να κοινοποιήσει την προσφυγή το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο ο οποίος μπορεί να θίγεται από αποδοχή της προσφυγής, προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα παρέμβασής του στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 362, και (β) να διαβιβάσει στην ΑΕΠΠ, το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών από την ημέρα κοινοποίησης, τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης, τις απόψεις της επί της προσφυγής και τα αποδεικτικά κοινοποίησης της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 1, στους ενδιαφερομένους τρίτους. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί στις απόψεις της να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης. Η παράλειψη κοινοποίησης σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους σε

ημέρα κατάθεσης, τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης, τα αποδεικτικά κοινοποίησης της περ. α' της παρ. 1, στους ενδιαφερόμενους τρίτους και τις απόψεις της επί της προσφυγής. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί στις απόψεις της να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης. γ) Κοινοποιεί σε όλα τα μέρη τις απόψεις της, τις παρεμβάσεις και τα σχετικά έγγραφα μέσω του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού το αργότερο έως την επομένη εργάσιμη ημέρα από την κατάθεσή τους. Όταν η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται στην ΑΕΠΠ, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 362, περί άσκησης προσφυγής και άσκησης παρέμβασης, η ΑΕΠΠ καταχωρίζει αυθημερόν την προσφυγή και την κοινοποιεί στην αναθέτουσα αρχή το αργότερο έως την επομένη εργάσιμη ημέρα από την καταχώριση. Η ΑΕΠΠ καλεί την αναθέτουσα αρχή να προβεί από την επομένη της ως άνω κοινοποίησης στις ενέργειες των περ. α), β) και γ). Η παράλειψη των ανωτέρω κοινοποιήσεων και η μη διαβίβαση προς την ΑΕΠΠ του φακέλου της υπόθεσης και των απόψεων της αναθέτουσας αρχής συνιστούν ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμόδιων για τις ενέργειες αυτές υπαλλήλων. Συμπληρωματικά υπομνήματα κατατίθενται από οποιοδήποτε από τα μέρη μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ ή, αν αυτό δεν είναι εφικτό ή αν ο διαγωνισμός δεν διενεργείται μέσω ΕΣΗΔΗΣ, με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο, το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής. 2. Σε περίπτωση μη αποστολής του φακέλου από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1, η ΑΕΠΠ μπορεί να συναγάγει τεκμήριο ομολογίας της αναθέτουσας αρχής για	ενδιαφερόμενο τρίτο και η μη διαβίβαση προς την ΑΕΠΠ του φακέλου της υπόθεσης και των απόψεων της αναθέτουσας αρχής συνιστούν ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμόδιων για τις ενέργειες αυτές υπαλλήλων. Σε περίπτωση συμπληρωματικής αιτιολογίας επί της προσβαλλόμενης πράξης, αυτή υποβάλλεται έως και δέκα (10) ημέρες πριν την συζήτηση της προσφυγής και κοινοποιείται αυθημερόν στον προσφεύγοντα μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ ή αν αυτό δεν είναι εφικτό με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο. Υπομνήματα επί των απόψεων και της συμπληρωματικής αιτιολογίας της Αναθέτουσας Αρχής κατατίθενται μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ έως πέντε (5) ημέρες πριν από τη συζήτηση της προσφυγής. 2. Σε περίπτωση μη αποστολής του φακέλου από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με την περίπτωση β΄ της προηγούμενης παραγράφου, η ΑΕΠΠ μπορεί να συνάγει τεκμήριο ομολογίας της αναθέτουσας αρχής για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του προσφεύγοντος. Το ίδιο τεκμήριο μπορεί να θεωρηθεί ότι συντρέχει και αν τα στοιχεία τα οποία έχουν αποσταλεί από την αναθέτουσα αρχή είναι, κατά την κρίση της ΑΕΠΠ, ελλιπή και δεν επαρκούν για τον έλεγχο του βασίμου των προβαλλόμενων αιτιάσεων. 3. Η ΑΕΠΠ, εφόσον κρίνει ότι η παράλειψη αποστολής των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 στοιχείων ή η καθυστερημένη αποστολή τους είναι αδικαιολόγητη, καθιστά, δε, ιδιαιτέρως δυσχερή την ουσιαστική παροχή προδικαστικής προστασίας, μπορεί, με την απόφαση επί της προσφυγής, σταθμίζοντας τις συντρέχουσες σε κάθε περίπτωση συνθήκες, να επιβάλει αυτεπαγγέλτως χρηματική κύρωση στην αναθέτουσα αρχή. Το ποσό της κύρωσης αυτής μπορεί να ανέρχεται από εκατό (100) μέχρι πεντακόσια (500) ευρώ, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων και αναλόγως της βαρύτητας της παράβασης, και καταβάλλεται μία φορά για κάθε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης και αποτελεί έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού. Μνεία της κύρωσης αυτής γίνεται στον ατομικό φάκελο του υπεύθυνου της καθυστέρησης ή ελλιπούς αποστολής ή μη αποστολής του φακέλου και των απόψεων της υπηρεσίας υπαλλήλου. Με τον Κανονισμό

την πραγματική βάση των ισχυρισμών του προσφεύγοντος. 3. Η ΑΕΠΠ, εφόσον κρίνει ότι η παράλειψη αποστολής των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 1 ή η καθυστερημένη αποστολή τους είναι αδικαιολόγητη και καθιστά ιδιαιτέρως δυσχερή την ουσιαστική παροχή προδικαστικής προστασίας, μπορεί, με την απόφαση επί της προσφυγής, σταθμίζοντας τις συντρέχουσες σε κάθε περίπτωση συνθήκες, να επιβάλει αυτεπαγγέλτως χρηματική κύρωση στην αναθέτουσα αρχή. Το ποσό της κύρωσης αυτής μπορεί να ανέρχεται από εκατό (100) μέχρι πεντακόσια (500) ευρώ, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων και αναλόγως της βαρύτητας της παράβασης, καταβάλλεται μία φορά για κάθε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης και αποτελεί έσοδο της ΑΕΠΠ. Μνεία της κύρωσης αυτής γίνεται στον ατομικό φάκελο του υπαλλήλου που είναι υπεύθυνος για την καθυστέρηση ή ελλιπούς αποστολής ή μη αποστολής του φακέλου και των απόψεων της υπηρεσίας υπαλλήλου. Με τον Κανονισμό Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών της παρ. 7 ορίζονται ο τρόπος και χρόνος κατάθεσης και είσπραξης της χρηματικής κύρωσης, ο τρόπος απόδειξης της είσπραξής της, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 4. Με πράξη του προεδρεύοντος του κλιμακίου ορίζεται η ημέρα και η ώρα εξέτασης της προσφυγής, η οποία δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από σαράντα (40) ημέρες από την ημερομηνία κατάθεσής της. Η πράξη αυτή κοινοποιείται το αργότερο δέκα (10) ημέρες πριν από την εξέταση της προσφυγής στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή και σε εκείνους οι οποίοι έχουν ασκήσει παρέμβαση. Εφόσον ο προσφεύγων ή ο παρεμβαίνων ή η αναθέτουσα αρχή αιτηθούν να αναπτύξουν και προφορικά τους ισχυρισμούς τους επί των λόγων της προδικαστικής προσφυγής, ο προεδρεύων του κλιμακίου με πράξη	Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών της παρ. 7 ορίζεται ο τρόπος και χρόνος κατάθεσης και είσπραξης της χρηματικής κύρωσης, ο τρόπος απόδειξης της είσπραξής της, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. 4. Με πράξη του προεδρεύοντος του κλιμακίου ορίζεται η ημέρα και η ώρα εξέτασης της προσφυγής, η οποία δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από σαράντα (40) ημέρες από την ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής. Η πράξη αυτή κοινοποιείται το αργότερο δέκα (10) ημέρες πριν από την εξέταση της προσφυγής στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή και σε εκείνους οι οποίοι έχουν ασκήσει παρέμβαση. 5. Το αργότερο είκοσι (20) ημέρες από την κατάθεση την προσφυγής, η ΑΕΠΠ ελέγχει τη συμμόρφωση της αναθέτουσας αρχής με την παρ. 1(α). Εάν διαπιστώσει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν εκπλήρωσε την υποχρέωση της παρ. 1(α), η κοινοποίηση γίνεται με μέριμνα της ΑΕΠΠ, έτσι ώστε οι ενδιαφερόμενοι να ασκήσουν παρέμβαση, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 362. 6. Οι αποφάσεις της ΑΕΠΠ κοινοποιούνται στους ενδιαφερομένους και αναρτώνται στην ιστοσελίδα της, τηρουμένων των ρυθμίσεων του ν. 2472/1997 και του Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2000 (ΕΕ L 8 της 23.11.1995), ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων . 7. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εκδίδεται «Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών» ενώπιον της ΑΕΠΠ, με τον οποίο ρυθμίζεται κάθε θέμα που αφορά τον τρόπο λειτουργίας της και ιδίως την ενώπιόν της διαδικασία, στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι ειδικότερες προθεσμίες που δεν ρυθμίζονται στον παρόντα νόμο, οι ειδικότεροι κανόνες σύγκλησης της ΑΕΠΠ, ο ορισμός και τα καθήκοντα εισηγητών και γραμματέα, ο τρόπος και τα διαδικαστικά και τεχνικά θέματα που αφορούν την άσκηση των προσφυγών και των παρεμβάσεων, τις επιδόσεις και κοινοποιήσεις εγγράφων , το σχηματισμό φυσικού και ηλεκτρονικού αρχείου, καθώς και

του δύναται να καλεί σε ακρόαση ενώπιον του κλιμακίου όλους τους ανωτέρω σε ημέρα και ώρα, η οποία δεν μπορεί να είναι αργότερα από την ημέρα και ώρα εξέτασης της προσφυγής. Η κλήση για την ακρόαση κοινοποιείται με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το αργότερο πέντε (5) ημέρες πριν από την ορισθείσα ακρόαση στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή και στον ασκήσαντα παρέμβαση. Ακρόαση δεν πραγματοποιείται κατά τη διαδικασία για τη λήψη ή μη προσωρινών μέτρων. 5. Το αργότερο δέκα (10) ημέρες από την κατάθεση της προσφυγής, η ΑΕΠΠ ελέγχει τη συμμόρφωση της αναθέτουσας αρχής με την περ. α της παρ. 1. Εάν διαπιστώσει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν εκπλήρωσε την υποχρέωση της περ. α της παρ. 1, η κοινοποίηση γίνεται με μέριμνα της ΑΕΠΠ, έτσι ώστε οι ενδιαφερόμενοι να ασκήσουν παρέμβαση, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 362, περί άσκησης προσφυγής και άσκησης παρέμβασης. 6. Οι αποφάσεις της ΑΕΠΠ κοινοποιούνται στους ενδιαφερομένους και αναρτώνται στην ιστοσελίδα της, τηρουμένων των ρυθμίσεων του ν. 4624/2019 (Α' 137) και του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 (L 119) για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. 7. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, εκδίδεται «Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της ΑΕΠΠ», με τον οποίο ρυθμίζεται κάθε θέμα που αφορά τον τρόπο λειτουργίας της και ιδίως την ενώπιόν της διαδικασία, στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι ειδικότερες προθεσμίες που δεν ρυθμίζονται στον παρόντα νόμο, οι ειδικότεροι κανόνες σύγκλησης της ΑΕΠΠ, ο ορισμός και τα καθήκοντα εισηγητών και γραμματέα, ο τρόπος και τα διαδικαστικά και τεχνικά	οι ειδικότεροι κανόνες διεξαγωγής της διαδικασίας ενώπιον της ΑΕΠΠ και λήψης των αποφάσεων από αυτήν, και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 8. Οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου είναι αποκλειστικές.

θέματα που αφορούν την άσκηση των προσφυγών και των παρεμβάσεων, τις επιδόσεις και κοινοποιήσεις εγγράφων, τον σχηματισμό φυσικού και ηλεκτρονικού αρχείου, καθώς και οι ειδικότεροι κανόνες διεξαγωγής της διαδικασίας ενώπιον της ΑΕΠΠ και λήψης των αποφάσεων από αυτήν, και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 8. Οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου είναι αποκλειστικές».	
Άρθρο 129 **Προσωρινά μέτρα – Αντικατάσταση άρθρου 366 ν. 4412/2016** Το άρθρο 366 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 366 Προσωρινά μέτρα 1. Η ΑΕΠΠ, ύστερα από αίτημα του προσφεύγοντος και μετά από κλήση της αναθέτουσας αρχής προ τριών (3) ημερών, εκδίδει υποχρεωτικά, κατόπιν συνεδρίασης, συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση είτε αναστολής εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης είτε απόρριψης του αιτήματος περί λήψης προσωρινών μέτρων. Η ΑΕΠΠ μπορεί να εκδώσει απόφαση αναστολής της προσβαλλόμενης πράξης και αυτεπαγγέλτως. Σε κάθε περίπτωση, με την απόφαση αναστολής η ΑΕΠΠ ορίζει και τα κατάλληλα μέτρα έως ότου αποφανθεί για την προσφυγή και, πάντως, όχι πέραν της προθεσμίας που ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 367 για την έκδοση της απόφασής της. 2. Με την απόφαση της παρ. 1 μπορεί να διατάσσονται προσωρινά μέτρα για να επανορθωθεί η εικαζόμενη παράβαση ή να αποτραπεί η ζημία των θιγόμενων συμφερόντων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται μέτρα που αναστέλλουν τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ή την εκτέλεση οποιασδήποτε απόφασης λαμβάνει η αναθέτουσα αρχή. 3. Η ΑΕΠΠ μπορεί να αποφασίσει να μην χορηγηθούν τα προσωρινά μέτρα της παρ. 2 αν κρίνει ότι, ύστερα από	**Άρθρο 366 Προσωρινά μέτρα** 1. Η ΑΕΠΠ, μπορεί, ύστερα από αίτημα του προσφεύγοντος ή αυτεπαγγέλτως και μετά από κλήση της αναθέτουσας αρχής προ τριών (3) ημερών, να εκδώσει πράξη αναστολής εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης και να ορίσει τα κατάλληλα μέτρα έως ότου αποφανθεί για την προσφυγή και, πάντως, όχι πέραν της προθεσμίας που ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 367 για την έκδοση της απόφασής της. 2. Με την απόφαση της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να διατάσσονται προσωρινά μέτρα για να επανορθωθεί η εικαζόμενη παράβαση ή να αποτραπεί η ζημία των θιγόμενων συμφερόντων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται μέτρα που αναστέλλουν τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ή την εκτέλεση οποιασδήποτε απόφασης λαμβάνει η αναθέτουσα αρχή. 3. Η ΑΕΠΠ μπορεί να αποφασίσει να μην χορηγηθούν τα προσωρινά μέτρα της προηγούμενης παραγράφου αν κρίνει ότι, ύστερα από στάθμιση όλων των συμφερόντων που ενδέχεται να ζημιωθούν, καθώς και του δημόσιου συμφέροντος, οι πιθανές αρνητικές συνέπειες από τη χορήγηση των προσωρινών μέτρων είναι περισσότερες από τα οφέλη. Η απόφαση να μη χορηγηθούν προσωρινά μέτρα δεν θίγει τις λοιπές αξιώσεις που προβάλλει το πρόσωπο που έχει ζητήσει τη χορήγηση των εν λόγω μέτρων.

στάθμιση όλων των συμφερόντων που ενδέχεται να ζημιωθούν, καθώς και του δημόσιου συμφέροντος, οι πιθανές αρνητικές συνέπειες από τη χορήγηση των προσωρινών μέτρων είναι περισσότερες από τα οφέλη. Η απόφαση να μη χορηγηθούν προσωρινά μέτρα δεν θίγει τις λοιπές αξιώσεις που προβάλλει το πρόσωπο που έχει ζητήσει τη χορήγηση των εν λόγω μέτρων».	
Άρθρο 130 **Δικαστική προστασία - Αρμόδιο δικαστήριο - Αντικατάσταση άρθρου 372 ν. 4412/2016** Το άρθρο 372 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: «Άρθρο 372 Δικαστική προστασία - Αρμόδιο δικαστήριο 1. Όποιος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση και υφίσταται ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από ενδεχόμενη παραβίαση της νομοθεσίας περί δημόσιων συμβάσεων, μπορεί, με το ίδιο δικόγραφο, να ασκήσει αίτηση αναστολής εκτέλεσης και ακύρωσης των αποφάσεων της Α.Ε.Π.Π.. Το αυτό ισχύει και σε περίπτωση σιωπηρής απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής. Δικαίωμα άσκησης του ως άνω ένδικου βοηθήματος έχει και η αναθέτουσα αρχή, αν η Α.Ε.Π.Π. κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή, αλλά και αυτός του οποίου έχει γίνει εν μέρει δεκτή η προδικαστική προσφυγή. Με την απόφαση της Α.Ε.Π.Π., λογίζονται ως συμπροσβαλλόμενες και όλες οι συναφείς προς την εν λόγω απόφαση πράξεις ή παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί ή συντελεστεί, αντιστοίχως, έως τη συζήτηση της αίτησης. Όταν η Α.Ε.Π.Π. απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή, νομιμοποιούνται παθητικώς η Α.Ε.Π.Π. και η αναθέτουσα αρχή. Όταν η Α.Ε.Π.Π. κάνει δεκτή την προδικαστική	**Άρθρο 372 Δικαστική προστασία στο πεδίο που προηγείται της σύναψης της σύμβασης** 1. Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης της ΑΕΠΠ και την ακύρωσή της ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, με τριμελή σύνθεση, το οποίο αποφαίνεται αμετακλήτως. Δικαίωμα άσκησης των ίδιων ενδίκων βοηθημάτων έχει και η αναθέτουσα αρχή αν η ΑΕΠΠ κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή. Με τα ένδικα βοηθήματα της αίτησης αναστολής και της αίτησης ακύρωσης λογίζονται ως συμπροσβαλλόμενες με την απόφαση της ΑΕΠΠ και όλες οι συναφείς προς την ανωτέρω απόφαση πράξεις ή παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί ή συντελεστεί αντιστοίχως έως τη συζήτηση της αίτησης αναστολής ή την πρώτη συζήτηση της αίτησης ακύρωσης. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος νόμου, για την εκδίκαση των διαφορών αυτών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8). 2. Αιτήσεις αναστολής του νόμου αυτού εκδικάζονται από τον Πρόεδρο Εφετών του οικείου Διοικητικού Εφετείου ή από τον Εφέτη που αυτός ορίζει. Σε περίπτωση ιδιαίτερης σπουδαιότητας της υπόθεσης, ο ανωτέρω Πρόεδρος ή Εφέτης μπορεί να εισάγουν την αίτηση σε τριμελές συμβούλιο του δικαστηρίου, στο οποίο προεδρεύει ο Πρόεδρος Εφετών και μετέχει ο Εφέτης Εισηγητής. 3. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων των δύο προηγούμενων παραγράφων, διαφορές οι οποίες προκύπτουν κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών, δημόσιων συμβάσεων οι οποίες υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), σύμφωνα με το ν.

προσφυγή, νομιμοποιείται παθητικώς μόνο η Α.Ε.Π.Π.. 2. Η αίτηση αναστολής και ακύρωσης περιλαμβάνει μόνο αιτιάσεις που είχαν προταθεί με την προδικαστική προσφυγή ή αφορούν στη διαδικασία ενώπιον της Α.Ε.Π.Π. ή το περιεχόμενο των αποφάσεών της. Η αναθέτουσα αρχή, εφόσον ασκήσει την αίτηση της παρ. 1, μπορεί να προβάλει και οψιγενείς ισχυρισμούς αναφορικά με τους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι καθιστούν αναγκαία την άμεση ανάθεση της σύμβασης. 3. Αρμόδιο για την εκδίκαση των υποθέσεων του παρόντος είναι το Διοικητικό Εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής. Κατ' εξαίρεση, διαφορές οι οποίες προκύπτουν κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών και δημόσιων συμβάσεων οι οποίες υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), σύμφωνα με τον ν. 3389/2005 (Α' 232) εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ομοίως, διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας. 4. Η αίτηση ασκείται εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απόφασης της Α.Ε.Π.Π. ή από την παρέλευση της προθεσμίας για την έκδοση απόφασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 367, περί διαδικασίας λήψης απόφασης και συνέπειες αποφάσεων της ΑΕΠΠ. Η δικάσιμος για την εκδίκαση της αίτησης ακύρωσης δεν πρέπει να απέχει πέραν των εξήντα (60) ημερών από την κατάθεση του δικογράφου. Ο Πρόεδρος του αρμόδιου Τμήματος ορίζει με πράξη του τον εισηγητή, καθώς και την ημέρα και την ώρα εκδίκασης της αίτησης. Αντίγραφο	3389/2005 (Α' 232), δημόσιων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ομοίως, διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ με προϋπολογισμό μεγαλύτερο των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ, περιλαμβανομένου του ΦΠΑ, εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας. 4. Η άσκηση της αίτησης αναστολής δεν εξαρτάται από την προηγούμενη άσκηση της αίτησης ακύρωσης. Η αίτηση αναστολής κατατίθεται στο αρμόδιο δικαστήριο μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απόφασης επί της προδικαστικής προσφυγής και συζητείται το αργότερο εντός τριάντα (30) ημερών από την κατάθεσή της. Για την άσκηση της αιτήσεως αναστολής κατατίθεται παράβολο το ύψος του οποίου ανέρχεται σε ποσοστό 0,1% της προϋπολογισθείσας αξίας, περιλαμβανομένου του Φ.Π.Α., το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των πεντακοσίων (500) ευρώ και ανώτερο των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Το 1/2 του ποσού του παραβόλου καταβάλλεται κατά την κατάθεση της αιτήσεως και αν η αίτηση απορριφθεί ο αιτών καταδικάζεται στην καταβολή του υπολοίπου 1/2 με την απόφαση του δικαστηρίου. Για την είσπραξη του παραβόλου εκδίδεται αποκλειστικά διπλότυπο είσπραξης από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, υπέρ του Ταμείου Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτηρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) και υπέρ του Δημοσίου, σε ποσοστό 60% και 40% του συνολικού ύψους αντιστοίχως, το οποίο καταμερίζεται σε δύο αντίστοιχα Κ.Α.Ε.. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής αποδοχής της αιτήσεως αναστολής το δικαστήριο διατάσσει την απόδοσή του στον αιτούντα. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται το άρθρο 36 του π.δ. 18/1989. Με την κατάθεση της αιτήσεως αναστολής η προθεσμία άσκησης της αίτησης ακύρωσης διακόπτεται και αρχίζει από την επίδοση της σχετικής απόφασης. Ο διάδικος που πέτυχε υπέρ αυτού την αναστολή της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, οφείλει μέσα σε προθεσμία δέκα (10)

της αίτησης με κλήση κοινοποιείται με τη φροντίδα του αιτούντος προς την Α.Ε.Π.Π., την αναθέτουσα αρχή, αν δεν έχει ασκήσει αυτή την αίτηση, και προς κάθε τρίτο ενδιαφερόμενο, την κλήτευση του οποίου διατάσσει με πράξη του ο Πρόεδρος ή ο προεδρεύων του αρμόδιου Δικαστηρίου ή Τμήματος έως την επόμενη ημέρα από την κατάθεση της αίτησης. Ο αιτών υποχρεούται επί ποινή απαραδέκτου του ενδίκου βοηθήματος να προβεί στις παραπάνω κοινοποιήσεις εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) ημερών από την έκδοση και την παραλαβή της ως άνω πράξης του Δικαστηρίου. Εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ως άνω κοινοποίηση της αίτησης κατατίθεται η παρέμβαση και διαβιβάζονται ο φάκελος και οι απόψεις των παθητικώς νομιμοποιούμενων. Εντός της ίδιας προθεσμίας κατατίθενται στο Δικαστήριο και τα στοιχεία που υποστηρίζουν τους ισχυρισμούς των διαδίκων. Επιπρόσθετα, η παρέμβαση κοινοποιείται με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος στα λοιπά μέρη της δίκης εντός δύο (2) ημερών από την κατάθεσή της, αλλιώς λογίζεται ως απαράδεκτη. Το διατακτικό της δικαστικής απόφασης εκδίδεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη συζήτηση της αίτησης της παρ. 1 ή από την προθεσμία για την υποβολή υπομνημάτων. 5. Για την άσκηση της αίτησης οι οικονομικοί φορείς καταβάλλουν παράβολο, το ύψος του οποίου ανέρχεται σε ποσοστό 0,1% της προϋπολογισθείσας αξίας, περιλαμβανομένου του Φ.Π.Α., το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των πεντακοσίων (500) ευρώ και ανώτερο των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Το 1/2 του ποσού του παραβόλου καταβάλλεται κατά την κατάθεση της αίτησης και, αν η αίτηση απορριφθεί, ο αιτών καταδικάζεται στην καταβολή του υπολοίπου 1/2 με την απόφαση του	ημερών από την επίδοση της απόφασης αυτής, να ασκήσει την αίτηση ακύρωσης, διαφορετικά αίρεται αυτοδικαίως η ισχύς της αναστολής. Η δικάσιμος για την εκδίκαση της αίτησης ακύρωσης δεν πρέπει να απέχει πέραν του τριμήνου από την κατάθεση του δικογράφου. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 52 του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8), η αίτηση αναστολής γίνεται δεκτή εφόσον πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του εσωτερικού δικαίου και η αναστολή είναι αναγκαία για να αρθούν τα δυσμενή από την παράβαση αποτελέσματα ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος. Η αίτηση όμως μπορεί να απορριφθεί αν, από τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και επιτακτικών λόγων γενικού δημοσίου συμφέροντος, κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Η απόφαση επί της αναστολής εκδίδεται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την εκδίκαση της αίτησης. Το διατακτικό των αποφάσεων αυτών, υπογραφόμενο από τον Πρόεδρο, τα μέλη και τον Γραμματέα, εκδίδεται υποχρεωτικά μέσα σε προθεσμία επτά (7) ημερών από την εκδίκαση της αίτησης ή αν έχει χορηγηθεί προθεσμία στους διαδίκους για τη νομιμοποίησή τους ή για την υποβολή υπομνήματος από τη λήξη της προθεσμίας αυτής. Η προθεσμία προς τους διαδίκους δεν μπορεί πάντως να υπερβαίνει τις τρεις (3) ημέρες από την εκδίκαση. Η άσκηση αίτησης αναστολής κωλύει τη σύναψη της σύμβασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή ο αρμόδιος δικαστής αποφανθεί διαφορετικά. 5. Εάν η αίτηση αναστολής γίνει δεκτή, το όργανο το οποίο εξέδωσε την πράξη της οποίας η εκτέλεση αναστέλλεται με την απόφαση μπορεί να συμμορφωθεί προς το διατακτικό ή και το εν γένει περιεχόμενο της απόφασης και να ανακαλέσει ή να τροποποιήσει κατάλληλα την πράξη που προκάλεσε τη διαφορά. Στην περίπτωση αυτή, για το κύριο ένδικο βοήθημα που ασκήθηκε, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 2 του άρθρου 32 του π.δ. 18/1989.

Δικαστηρίου. Το παράβολο εκδίδεται υπέρ του Ταμείου Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτηρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) και υπέρ του Δημοσίου, σε ποσοστό 60% και 40% του συνολικού ύψους αντιστοίχως, το οποίο καταμερίζεται σε δύο αντίστοιχους Κ.Α.Ε. Σε περίπτωση άσκησης αίτησης εκ μέρους αναθέτουσας αρχής, ισχύουν οι γενικές διατάξεις, ανάλογα με τη φύση της αναθέτουσας αρχής. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής αποδοχής της αίτησης, το Δικαστήριο διατάσσει την απόδοση του παραβόλου στον αιτούντα. Σε περίπτωση ακύρωσης απόφασης της Α.Ε.Π.Π. που είχε απορρίψει προσφυγή, το Δικαστήριο διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου που προσκομίστηκε στο πλαίσιο της προσφυγής. Το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να διατάξει την απόδοση του παράβολου, ακόμα και αν απορρίπτεται η αίτηση ακύρωσης. Επί προφανώς απαράδεκτης ή αβάσιμης αίτησης, και εφόσον υπάρξει σχετικό αίτημα της διαδίκου αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα, μπορεί να απαγγείλει τον πολλαπλασιασμό του συνολικού παράβολου στο προσήκον μέτρο και έως του 2% της αξίας της σύμβασης, εφόσον αυτή είναι δυνατόν να προϋπολογισθεί, περιλαμβανομένου του ΦΠΑ, συνεκτιμώντας τη ζημία για το γενικό συμφέρον από την καθυστερημένη ανάθεση της σύμβασης. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζεται το άρθρο 36 του π.δ. 18/1989 (Α' 8). 6. Η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης ενώπιον του Δικαστηρίου της παρ. 3 κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής απόφασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή της παρ. 7 το αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά. Επίσης, η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης κωλύουν την πρόοδο της διαδικασίας ανάθεσης για χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών από την άσκηση της αίτησης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή της παρ. 7 το	6. Αν ο ενδιαφερόμενος δεν άσκησε ή άσκησε ανεπιτυχώς την αίτηση αναστολής και η σύμβαση υπογράφηκε και ολοκληρώθηκε η εκτέλεσή της πριν από τη συζήτηση της αίτησης ακύρωσης, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 2 του άρθρου 32 του π.δ. 18/1989. 7. Αν το δικαστήριο ακυρώσει πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής μετά τη σύναψη της σχετικής σύμβασης, η τελευταία δεν θίγεται, εκτός αν πριν από τη σύναψη αυτής είχε ανασταλεί η διαδικασία σύναψης της σύμβασης με απόφαση της ΑΕΠΠ ή με απόφαση επί αίτησης αναστολής ή με προσωρινή διαταγή. Στην περίπτωση αυτή, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 373.

αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά. 7. Μέχρι την παρέλευση της εκ του νόμου αναστολής της προόδου της διαδικασίας κατά την παρ. 6, και εφόσον έχουν γίνει προσηκόντως οι προβλεπόμενες στην παρ. 4 κοινοποιήσεις της αίτησης, ο Πρόεδρος Εφετών του οικείου Διοικητικού Εφετείου ή ο Εφέτης που αυτός ορίζει, καθώς και ο Πρόεδρος ή ο προεδρεύων της Ολομέλειας ή του οικείου σχηματισμού του Συμβουλίου της Επικρατείας αντίστοιχα, αποφαίνονται επί του αιτήματος αναστολής με προσωρινή διαταγή που περιέχει όλως συνοπτική αιτιολογία. Εφόσον κριθεί σκόπιμο, μπορεί να ζητηθεί ακρόαση των μερών με κάθε πρόσφορο τρόπο. Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αιτήσεως, μπορεί δε να ανακληθεί ή να τροποποιηθεί μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης, μετά από σχετική αίτηση οιουδήποτε των μερών, την οποία ο αιτών κοινοποιεί στους υπόλοιπους διαδίκους ή αυτεπαγγέλτως, με τήρηση της διαδικασίας του παρόντος. Με την ίδια διαδικασία, ύστερα από αίτημα του μέρους που στοιχειοθετεί σχετικό έννομο συμφέρον, μπορεί να αρθεί η εκ του νόμου αναστολή σύναψης της σύμβασης ή/και η εκ του νόμου αναστολή της προόδου της διαδικασίας ανάθεσης σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 6. Στις περιπτώσεις που, λόγω της σπουδαιότητας της υπόθεσης, αυτή παραπέμπεται από την Πενταμελή Σύνθεση στην Επταμελή Σύνθεση ή στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας ή όταν το Διοικητικό Εφετείο αποστέλλει αίτημα για πρότυπη δίκη κατά το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α’ 213) ή στην περίπτωση υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την παραπεμπτική απόφαση ή με προσωρινή διαταγή κατά τα ανωτέρω διατάσσεται κάθε πρόσφορο μέτρο	

προσωρινής προστασίας μέχρι την οριστική εκδίκαση της υπόθεσης. 8. Το αίτημα αναστολής γίνεται δεκτό, εφόσον πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του εθνικού δικαίου και η αναστολή είναι αναγκαία για να αρθούν τα δυσμενή από την παράβαση αποτελέσματα ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος. Το αίτημα, όμως, μπορεί να απορριφθεί αν, από τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και επιτακτικών λόγων γενικού δημοσίου συμφέροντος, κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Το Δικαστήριο διατάζει τα κατάλληλα ασφαλιστικά μέτρα, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων. Διατάζει ιδίως την αναστολή ισχύος όρων της διακήρυξης, των τευχών δημοπράτησης και οποιουδήποτε άλλου εγγράφου σχετικού με τη διεξαγωγή του διαγωνισμού, την αναστολή εκτέλεσης οποιασδήποτε πράξης της αναθέτουσας αρχής, την απαγόρευση νομικών ή υλικών ενεργειών, την εκτέλεση των απαραίτητων θετικών πράξεων, όπως τη διατήρηση εγγράφων και άλλων στοιχείων, καθώς και την αναστολή σύναψης της σύμβασης. 9. Αν ο ενδιαφερόμενος δεν αιτήθηκε ή αιτήθηκε ανεπιτυχώς την αναστολή και η σύμβαση υπογράφηκε και η εκτέλεσή της ολοκληρώθηκε πριν από τη συζήτηση της αίτησης, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 2 του άρθρου 32 του π.δ. 18/1989. 10. Στις διαφορές του παρόντος δεν εφαρμόζεται το άρθρο 11 του Κώδικα περί δικών του Δημοσίου (Κ.Δ. από 26.6./10.7.1944, Α’ 139). 11. Αν το δικαστήριο ακυρώσει πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής μετά τη σύναψη της σύμβασης, το κύρος της τελευταίας δεν θίγεται, εκτός αν πριν από τη σύναψη αυτής είχε ανασταλεί η διαδικασία σύναψης της	

σύμβασης. Στην περίπτωση που η σύμβαση δεν είναι άκυρη, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 373, περί αξίωσης αποζημίωσης. 12. Με μέριμνα του Προέδρου της, η Α.Ε.Π.Π. οφείλει να συμμορφώνεται δια των αρμοδίων οργάνων της με τις δικαστικές αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει του παρόντος, με τις οποίες ακυρώνονται εν όλω ή εν μέρει οι αποφάσεις της. Η συμμόρφωση συντελείται υποχρεωτικά εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της δικαστικής απόφασης από το Δικαστήριο, την αναθέτουσα αρχή ή τα λοιπά διάδικα μέρη. Υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις δικαστικές αποφάσεις κατά το μέρος των αρμοδιοτήτων τους έχουν και οι αναθέτουσες αρχές εντός της ίδιας προθεσμίας. 13. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος νόμου, για την εκδίκαση των διαφορών του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 18/1989.»	
Άρθρο 131 **Εξουσιοδοτικές διατάξεις Μέρους Α΄** 1. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να τροποποιείται το Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ’, επεκτείνοντας ή περιορίζοντας τις κατηγορίες μελετών και υπηρεσιών που περιλαμβάνονται σε αυτό. 2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για την προμήθεια αγαθών και την παροχή γενικών υπηρεσιών ή του Υπουργού Υγείας, για την προμήθεια ιατροτεχνολογικών, υγειονομικών και φαρμακευτικών αγαθών και συναφών υπηρεσιών, μπορεί να καθίσταται	

υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών. 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν στην ανάθεση και εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με: α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών, β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τα τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων και γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής, δ) τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής	

και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ, ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. 4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν στη διαλειτουργική σύνδεση του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και των υποσυστημάτων του, με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημόσιων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών, και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, όπως το Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (ΜΕΚ) και το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ), το Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 4727/2020 (Α’ 184), το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημόσιων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών-μελών. 5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και	

Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν: α) στη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4727/2020 (Α' 184) και του Πλαισίου Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής και αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ, β) στον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών, γ) στους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων,	

δ) στον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και ε) στους όρους και τις προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. 6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών ή Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, κατά περίπτωση, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον χρόνο, τον τρόπο και τη διαδικασία κράτησης των χρηματικών ποσών, της παρ. 6 του άρθρου 36 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της ίδιας παραγράφου. 7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού μπορούν να ορίζονται ειδικότερα οι συμβάσεις που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ). 8. Με κοινή απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται ο τρόπος υποβολής των στοιχείων, η πρόσβαση στα πληροφοριακά συστήματα της παρ. 5 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της ίδιας παραγράφου. 9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού στις περιπτώσεις της παρ. 5 του άρθρου 38 του ν.	

4412/2016 (Α' 147), περί Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στη λειτουργία και διαχείριση του ΚΗΜΔΗΣ, τον δικτυακό τόπο τήρησής του, τη δομή, το περιεχόμενο και την πρόσβαση σε αυτό, τα επίπεδα διαβάθμισης, τη διαδικασία έκδοσης κωδικών ηλεκτρονικής καταχώρισης, τα κατά περίπτωση καταχωριζόμενα στοιχεία, τον χρόνο καταχώρισης αυτών, τα κατά περίπτωση υπόχρεα πρόσωπα για την καταχώριση και τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο της προσήκουσας τήρησής του, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με όμοια απόφαση μπορούν να καθορίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στον καθορισμό του τρόπου, του χρόνου και των επιμέρους διαδικασιών καταχώρισης των στοιχείων των εκκρεμών, κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204), και του παρόντος άρθρου, δημόσιων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου 4412/2016 (Α' 147). 10. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα δύνανται να ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη διασύνδεση και τη διαλειτουργικότητα του ΚΗΜΔΗΣ με το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα - ΕΣΠΑ, καθώς και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση από τις υπηρεσίες του Δημοσίου των δημόσιων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς. 11. Με κοινή απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της καθ' ύλην αρμόδιας ΕΚΑΑ και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, δύνανται να καθορίζονται ΚΑΑ, με αρμοδιότητα την παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών είτε	

σε επίπεδο διαφορετικών κατηγοριών φορέων του δημόσιου τομέα, είτε βάσει τομέα ή κλάδου της αγοράς είτε κατά γεωγραφικές ενότητες της χώρας είτε με συνδυασμένη εφαρμογή των κριτηρίων αυτών. Με όμοια απόφαση καθορίζονται ειδικότερα θέματα, αντίστοιχα με αυτά των παρ. 3 και 4 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί ειδικών ρυθμίσεων σχετικά με τις κεντρικές δραστηριότητες αγορών και τον προγραμματισμό δημόσιων συμβάσεων, για την παροχή συγκεντρωτικών δραστηριοτήτων αγορών από ΚΑΑ, για τους τομείς και αναθέτουσες αρχές ευθύνης τους, κατά τις κείμενες διατάξεις. 12. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της καθ' ύλην αρμόδιας ΕΚΑΑ καθορίζονται ειδικότερα θέματα, που αφορούν στην παροχή κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών από την ίδια ΕΚΑΑ και ιδίως: α) οι όροι για την ομαδοποίηση και υπαγωγή συμβάσεων στην εκάστοτε αρμόδια ΕΚΑΑ, β) οι κατηγορίες έργων, αγαθών και υπηρεσιών, που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ομαδοποίησης σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο και για τα οποία οι αναθέτουσες αρχές προσφεύγουν υποχρεωτικά στις ΕΚΑΑ, γ) οι κατηγορίες συμβάσεων που εξαιρούνται από την αρμοδιότητα των ΕΚΑΑ και δ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των ανωτέρω. 13. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ, καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της απόφασης της παρ. 3 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί ειδικών ρυθμίσεων σχετικά με τις κεντρικές δραστηριότητες αγορών και τον προγραμματισμό δημόσιων συμβάσεων: α) ο διετής προγραμματισμός των συγκεκριμένων κατηγοριών έργων, αγαθών και υπηρεσιών, που πρόκειται να αποτελέσουν αντικείμενο	

συμβάσεων, συμφωνιών - πλαίσιο και δυναμικών συστημάτων αγορών που ανατίθενται από τις ΕΚΑΑ, β) οι αναθέτουσες αρχές οι οποίες προσφεύγουν, υποχρεωτικά, στην ΕΚΑΑ, για τις συμβάσεις και τις συμφωνίες - πλαίσιο που αυτή αναθέτει, για την προμήθεια των έργων, αγαθών και υπηρεσιών της περ. α), γ) οι συμβάσεις οι οποίες εξαιρούνται από τον διετή προγραμματισμό της ΕΚΑΑ, πέραν των συμβάσεων που έχουν ήδη εξαιρεθεί από την αρμοδιότητα της ΕΚΑΑ δυνάμει της απόφασης της παρ. 3 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί ειδικών ρυθμίσεων σχετικά με τις κεντρικές δραστηριότητες αγορών και τον προγραμματισμό δημόσιων συμβάσεων. 14. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ ή του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, ή του αποφαινόμενου οργάνου της ΚΑΑ, μπορεί να ανατίθεται στις αναθέτουσες αρχές η εκτέλεση συμβάσεων και συμφωνιών πλαίσιο, που έχουν συνάψει γι' αυτές οι ΕΚΑΑ ή ΚΑΑ, αντίστοιχα. 15. Με κοινή απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της αρμόδιας ΕΚΑΑ των περιπτώσεων α' , β' και γ' του πρώτου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί ειδικών ρυθμίσεων σχετικά με τις κεντρικές δραστηριότητες αγορών και τον προγραμματισμό δημόσιων συμβάσεων, και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν στη διαδικασία υποβολής και δημοσίευσης του προγράμματος συμβάσεων και ιδίως: α) η δομή, το περιεχόμενο, ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής και τροποποίησης του προγράμματος, β) οι εξαιρούμενες αναθέτουσες αρχές, γ) οι εξαιρούμενες συμβάσεις, δ) τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο της προσήκουσας τήρησης της σχετικής υποχρέωσης των αναθετουσών αρχών,	

ε) οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται στις αναθέτουσες αρχές για την παράλειψη της υποχρέωσης προσήκουσας υποβολής προγράμματος συμβάσεων καθώς και ο τρόπος και τα όργανα επιβολής των κυρώσεων αυτών, στ) ο τρόπος δημοσίευσης του προγράμματος συμβάσεων καθώς και ο καθορισμός των πληροφοριών που δημοσιεύονται. ζ) κάθε άλλο σχετικό με τη διαδικασία υποβολής του προγράμματος συμβάσεων ζήτημα. 16. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να καθορίζεται επιπρόσθετο περιεχόμενο του φακέλου δημόσιας σύμβασης για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών ή παροχής γενικών υπηρεσιών. Αντίστοιχα, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δύναται να καθορίζεται επιπρόσθετο περιεχόμενο του φακέλου ανάθεσης δημόσιας σύμβασης για τις συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. 17. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να ορίζεται ότι η διεξαγωγή των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά της παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς, είναι υποχρεωτική, πριν από τη διεξαγωγή διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες αγαθών και γενικών υπηρεσιών. 18. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζεται ότι η διεξαγωγή των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά της παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς, είναι υποχρεωτική, πριν από τη διεξαγωγή διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δεκαπέντε	

εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες έργων και με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες μελετών. 19. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζεται το τελικό στάδιο μελέτης ανά κατηγορία έργου που απαιτείται για την έναρξη της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου. 20. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών εγκρίνεται Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και με την προσβασιμότητα της περιοχής εκτέλεσής τους. 21. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού, συλλογής και απόδοσης του ποσοστού, ο φορέας διακίνησης και απόδοσης στους δικαιούχους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της περ. θ' της παρ. 7 του άρθρου 53 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί περιεχομένου εγγράφων της σύμβασης. 22. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Μελετών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών και του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, εγκρίνεται, με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές, Κανονισμός Προεκτιμώμενων Αμοιβών μελετών και τεχνικών υπηρεσιών, που περιλαμβάνει: (αα) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, με βάση, κυρίως, τα προβλεπόμενα στάδια μελέτης και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων, ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή και	

(ββ) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών τεχνικών υπηρεσιών είτε ανά μονάδα φυσικού αντικειμένου και κατηγορία έργου, λαμβάνοντας υπόψη και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικειμένων ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή είτε ανά μονάδα χρόνου απασχόλησης των προσώπων (ανθρωπομήνες) που ασχολούνται με την παροχή της υπηρεσίας, με βάση τα προσόντα και την εμπειρία τους. 23. Ειδικά για τις συμβάσεις έργων, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορούν να εγκρίνονται προδιαγραφές και κανονισμοί που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των έργων και στην ποιότητα, στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων. Με την απόφαση αυτή μπορεί να ορίζεται αν οι θεσπιζόμενες προδιαγραφές είναι υποχρεωτικές σε κάθε περίπτωση ή ισχύουν προαιρετικά ή ισχύουν ως ελάχιστα όρια. 24. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν υπόψη τις ενιαίες τεχνικές προδιαγραφές που εκπονούνται από τις ΕΚΑΑ των περ. β’ και γ’ της παρ. 1 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 (Α’ 147), περί ειδικών ρυθμίσεων σχετικά με τις κεντρικές δραστηριότητες αγορών και τον προγραμματισμό δημόσιων συμβάσεων, σε συνεργασία με άλλους δημόσιους φορείς όπου κρίνεται απαραίτητο, και αναρτώνται στο ΕΣΗΔΗΣ. Με απόφαση του καθ’ ύλην αρμόδιου Υπουργού, που προΐσταται των ΕΚΑΑ του προηγούμενου εδαφίου, η χρήση ορισμένων ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών μπορεί να ορίζεται ως υποχρεωτική. Στην περίπτωση που η χρήση των ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών ορίζεται ως υποχρεωτική, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλίνουν από αυτές	

αιτιολογώντας την απόκλιση αυτή ειδικά στα έγγραφα της σύμβασης. 25. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 66 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί δημοσίευσης σε εθνικό επίπεδο. 26. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί για τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών να καθορίζεται όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης καλής εκτέλεσης των προηγούμενων παραγράφων, πρόσθετη εγγύηση, κλιμακωτά αυξανόμενη βάσει του ποσοστού έκπτωσης. 27. Για τις ανάγκες των παρ. 7 και 8 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί λόγων αποκλεισμού, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, συγκροτείται επιτροπή, τριετούς θητείας, που απαρτίζεται από: α) Έναν (1) εκπρόσωπο της ΕΑΑΔΗΣΥ, που εκτελεί χρέη προέδρου, β) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, γ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, δ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας και ε) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, με τους αναπληρωτές τους. Η θητεία των μελών της επιτροπής του προηγούμενου εδαφίου είναι τριετής. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ρυθμίζεται η διαδικασία αποστολής προς την επιτροπή του πρώτου εδαφίου του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής για γνωμοδότηση, οι προϋποθέσεις εξέτασης και επανεξέτασης ληφθέντων επανορθωτικών μέτρων για τα οποία	

έχει ήδη εκδώσει γνώμη η επιτροπή, ειδικότερα ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας της επιτροπής καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των οριζομένων στην παράγραφο 8 του παρόντος. 28. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης, και Υποδομών και Μεταφορών θεσπίζεται σύστημα οριζόντιου αποκλεισμού από συμβάσεις του παρόντος και συμβάσεις παραχώρησης και ρυθμίζονται και εξειδικεύονται ιδίως: α) Τα αρμόδια όργανα επιβολής του οριζόντιου αποκλεισμού, β) τα υποκείμενα σε οριζόντιο αποκλεισμό φυσικά και νομικά πρόσωπα, γ) οι συγκεκριμένοι λόγοι που μπορεί να οδηγήσουν σε οριζόντιο αποκλεισμό, δ) οι προϋποθέσεις και οι όροι επιβολής του αποκλεισμού, ε) η ελάχιστη και η μέγιστη περίοδος αποκλεισμού, στ) οι διαδικαστικές εγγυήσεις και η έννομη προστασία των υποκείμενων σε οριζόντιο αποκλεισμό οικονομικών φορέων, ζ) τα ειδικότερα ζητήματα τήρησης και διαγραφής από τον κατάλογο αποκλεισθέντων, η) η διαδικασία επίκλησης επανορθωτικών μέτρων, μετά από την επιβολή του οριζόντιου αποκλεισμού, το αρμόδιο όργανο αξιολόγησης των μέτρων, καθώς και οι ειδικότερες προϋποθέσεις για τη μείωση της διάρκειας του αποκλεισμού ή και για την πλήρη άρση αυτού, θ) οι υπόχρεοι φορείς για την αποστολή των στοιχείων στην ΕΑΑΔΗΣΥ με σκοπό την ενημέρωση και επικαιροποίηση των στοιχείων του μητρώου, ι) οι όροι πρόσβασης των αναθετουσών αρχών και των αναθετόντων φορέων στο μητρώο, και ια) κάθε άλλο αναγκαίο θέμα, λεπτομέρεια και διαδικασία σχετικά με	

την επιβολή, τη διάρκεια και την άρση του αποκλεισμού. 29. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης, και Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να συστήνονται μητρώα πληροφοριακού χαρακτήρα, τα οποία τηρούνται, με την επιφύλαξη του ν. 4624/2019, στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημόσιων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και να καθορίζονται ιδίως: α) οι πληροφορίες που καταχωρίζονται στο μητρώο όπως, ενδεικτικά, πλημμέλειες κατά την εκτέλεση προηγούμενης σύμβασης, πειθαρχικές ποινές, πρόστιμα και κυρώσεις για διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, πρόστιμα και κυρώσεις για παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, του δικαίου περιβάλλοντος, της εργατικής νομοθεσίας, του φορολογικού και κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου, β) οι υποχρεώσεις των αρμοδίων υπηρεσιών και φορέων, αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων ως προς την αποστολή στοιχείων για την ενημέρωση των μητρώων, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, και γ) κάθε άλλο αναγκαίο θέμα, λεπτομέρεια και διαδικασία σχετικά με τη σύσταση και τη λειτουργία των μητρώων. 30. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δίδονται κατευθύνσεις και οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές και εξειδικεύεται η εφαρμογή των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ανάλογα με το μέγεθος, τη φύση και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αντικειμένου της σύμβασης, έτσι ώστε να τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων. 28. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης και Υποδομών και	

Μεταφορών, ορίζεται η ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του μητρώου αποκλεισθέντων και των μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα, καθώς και η έναρξη των υποχρεώσεων ενημέρωσής τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς. 29. Για τη συμμετοχή των οικονομικών φορέων στη διαδικασία ανάθεσης μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών προεκτιμώμενης αξίας άνω των ορίων του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να διαθέτουν σε ισχύ ασφαλιστική κάλυψη έναντι επαγγελματικού κινδύνου, το ελάχιστο όριο της οποίας καθώς και οι λοιπές λεπτομέρειες εξασφάλισης και απόδειξής της καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. 30. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δίδονται κατευθύνσεις και οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές και εξειδικεύεται η εφαρμογή των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ανάλογα με το μέγεθος, τη φύση και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αντικειμένου της σύμβασης, έτσι ώστε να τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων. Με σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, μπορεί η αναθέτουσα αρχή αιτιολογημένα να αποφασίζει την παρέκκλιση από την ανωτέρω απόφαση. 31. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών που εκδίδεται κατόπιν γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, καθορίζονται τα κριτήρια της παρ. 2 του άρθρου 86 του ν. 4412/2016 (Α’ 147), περί κριτηρίων ανάθεσης των συμβάσεων, που	

δύναται κάθε αναθέτουσα αρχή να περιλαμβάνει στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου. Υποχρεωτικά μεταξύ των ανωτέρω κριτηρίων περιλαμβάνεται ως κριτήριο με συντελεστή βαρύτητας δέκα τοις εκατό (10%) τουλάχιστον η πλήρωση των στοιχειωδών κριτηρίων της εργαλειοθήκης της Ε.Ε. για τις Κατασκευές, όπως καθορίζονται στο εκάστοτε ισχύον «Δελτίο Προϊόντος Πράσινη Δημόσια Σύμβαση (ΠΔΣ) για Κατασκευές». 32. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης, ή μπορεί να περιορίζεται η χρήση τους σε ορισμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών ή ορισμένα είδη συμβάσεων. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών σχετικά με τη στάθμιση των επιμέρους κριτηρίων ανάθεσης, τους συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων ανάθεσης που σχετίζονται με την τεχνική προσφορά, ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από όσα ορίζονται στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. 33. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εξειδικεύονται, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών τα κριτήρια της περ. α’ της παρ. 2 του άρθρου 87 του ν. 4412/2016 (Α’ 147), περί κοστολόγησης κύκλου ζωής, οι τρόποι προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου	

ζωής των έργων/μελετών/υπηρεσιών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 34. Για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, μπορεί να εξειδικεύονται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τα κριτήρια της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 87 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί κοστολόγησης κύκλου ζωής, οι τρόποι προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής ανά αγαθό ή κατηγορία αγαθών και ανά γενική υπηρεσία ή κατηγορία γενικών υπηρεσιών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 35. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών, του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και του Υπουργού Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζονται η μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς και ο τρόπος σύνδεσης των κριτηρίων αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών με μηχανισμούς καταγραφής τιμών, όπως τα παρατηρητήρια τιμών. Με την ίδια απόφαση μπορεί να ορίζονται τα κριτήρια βάσει των οποίων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα αναφερόμενα σε αυτές. 36. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού μπορεί να εξειδικεύονται οι απαιτήσεις των υποβλητέων στοιχείων με τις τεχνικές εκθέσεις. 37. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης μπορούν να ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα που	

αφορούν στη λειτουργία του ΣΗΑ, στη διαδικασία κατάρτισης, τήρησης και επικαιροποίησης του μητρώου προεπιλεγμένων οικονομικών φορέων, το περιεχόμενο της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, τη διαδικασία εξέτασης της ενδικοφανούς προσφυγής της παρ. 5, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του άρθρου 118 Α του ν. 4412/2016 (Α'147), περί απευθείας ανάθεσης μέσω συστημάτων ηλεκτρονικής αγοράς. 38. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ρυθμίζεται η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης των καταλόγων προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών ενεργειών τεχνικής βοήθειας για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, και εξειδικεύονται οι όροι εγγραφής των οικονομικών φορέων σε αυτούς, οι όροι επιλογής του αναδόχου κατά τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 119 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 39. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, μπορεί να εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 128 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί ανάθεσης εξειδικευμένων υπηρεσιών για δημόσιες συμβάσεις, και με συνολική αμοιβή μέχρι του ορίου της περ. β του άρθρου 5 και με ανώτατο όριο το 0,5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, ολικά ή μερικά, σε συγκεκριμένο έργο ή τμήμα έργου ή ομάδα έργων, που εκτελούνται από το Δημόσιο ή φορείς του δημόσιου τομέα και να ρυθμίζονται όλα τα σχετικά θέματα. 40. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι λεπτομέρειες και τα ειδικότερα θέματα που συνάπτονται με τις ρυθμίσεις της παρ. 3 του άρθρου 136 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί διοίκησης, παρακολούθησης και	

επίβλεψης έργου, και ιδίως η απαιτούμενη πιστοποίηση του ΙΦΕ με την εγγραφή του στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019, καθώς και τυχόν πρόσθετα προσόντα που πρέπει να διαθέτει και να αποδεικνύει, η διαδικασία πρότασης, ορισμού και εγκατάστασης του ΙΦΕ στο έργο, η διαδικασία σύναψης της σύμβασης μεταξύ ΙΦΕ και αναδόχου και ελάχιστο περιεχόμενο αυτής, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του ΙΦΕ απέναντι στον κύριο του έργου, ο υπολογισμός της αμοιβής του ΙΦΕ και ο καθορισμός του τιμολογίου βάσει του οποίου αυτή θα υπολογίζεται, καθώς και ο τρόπος καταβολής της από τον ανάδοχο, οι εγγυήσεις αμεροληψίας του ΙΦΕ και τα μέτρα για την αποτροπή σύγκρουσης συμφερόντων του ΙΦΕ με τον ανάδοχο, η αντιμετώπιση τυχόν παράβασης των υποχρεώσεων και εν γένει ευθύνης του ΙΦΕ, οι λόγοι που επιτρέπουν ή επιβάλλουν την αντικατάσταση του ΙΦΕ κατά την διάρκεια εκτέλεσης του έργου και η διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει προς τούτο ο ανάδοχος, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που συνδέεται με την απρόσκοπτη κατά τα ως άνω οριζόμενα άσκηση επίβλεψης από ιδιωτικό φορέα. 41. Οι διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του μητρώου «ελεγκτών μηχανικών» καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια, ρυθμίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος. 42. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δύναται να ανατίθεται η ανάπτυξη, τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία του ψηφιακού αρχείου βαθμολόγησης (βαθμονόμιο) στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας ή σε άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα, καθορίζοντας σχετικό ανταποδοτικό όφελος. 43. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα κριτήρια, οι βαθμοί ανά	

κριτήριο, τα τεχνικά χαρακτηριστικά λειτουργίας του βαθμονόμιου, η διαδικασία καταχώρησης σε αυτό των τεχνικών εταιριών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. 44. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, ορίζονται τα έργα, οι μελέτες και οι υπηρεσίες που υπάγονται στην ασφάλιση, οι ασφαλιζόμενοι κίνδυνοι, η διάρκεια της ασφάλισης, η διαδικασία διαπίστωσης της επέλευσης του κινδύνου και της καταβολής του ασφαλίσματος, τα ελάχιστα όρια ασφαλιστικών καλύψεων, οι αποδεκτές εξαιρέσεις και οι μέγιστες απαλλαγές, η έναρξη εφαρμογής της υποχρέωσης ασφάλισης και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 45. Εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, χορηγείται στον ανάδοχο προκαταβολή μέχρι του δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.. Για το ποσό αυτό βαρύνεται ο ανάδοχος με τόκο, ο οποίος υπολογίζεται με ποσοστό επιτοκίου που ανέρχεται σε ποσοστό ίσο με το μικρότερο επιτόκιο των εντόκων γραμματίων του δημοσίου δωδεκάμηνης ή, αν δεν εκδίδονται τέτοια, εξάμηνης διάρκειας προσαυξημένο κατά 0,25 ποσοστιαίες μονάδες. Το επιτόκιο μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών. 46. Η αναθεώρηση (αύξηση ή μείωση) για κάθε αναθεωρητική περίοδο υπολογίζεται με βάση τον τύπο: $$\Delta T_\nu = T \times (\frac{A_\nu}{A_0} - 1) \times (1 - s)$$ όπου είναι: Τ: η υπόψη τιμή της σύμβασης, ΔΤν: η αναθεώρηση της παραπάνω τιμής στην υπόψη αναθεωρητική περίοδο ν, Αο: τιμή που προκύπτει αφού συμπληρωθεί με βασικές τιμές του χρόνου εκκίνησης το οριζόμενο για την τιμή Τ άρθρο ανάλυσης τιμών ή συνδυασμός άρθρων με τα βάρη τους,	

όπως προσδιορίζονται από τη σύμβαση, σύμφωνα με την παρ. 8, Αν: τιμή που προκύπτει όπως παραπάνω με τις βασικές τιμές της αναθεωρητικής περιόδου ν, s ή σ: σταθερός συντελεστής που αντιπροσωπεύει το μη αναθεωρούμενο μέρος της τιμής και που προσδιορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μεταξύ του 0,07 και 0,20 κατά κατηγορίες ή μέγεθος έργων και ανάλογα με τον αριθμό των αναθεωρητικών περιόδων, που μεσολαβούν μεταξύ του χρόνου εκκίνησης και της συγκεκριμένης κάθε φορά αναθεωρητικής περιόδου. 47. Ο σταθερός συντελεστής «σ» στον τύπο της αναθεώρησης της παρ. 6 ορίζεται από τη σχέση: σ = σ1 + 0,01 ν, όπου σ1 είναι συντελεστής που καθορίζεται ενιαία για όλες τις κατηγορίες ή και χωριστά για καθεμία από τις κατηγορίες των δημόσιων έργων και ανέρχεται σε σ1=0,12 για όλες τις κατηγορίες έργων και «ν» είναι ακέραιος αριθμός ίσος με τη μονάδα για την πρώτη αναθεωρητική περίοδο που υπολογίζεται αναθεώρηση για τη συγκεκριμένη σε κάθε περίπτωση εργολαβία και που αυξάνεται κατά μία μονάδα για καθεμιά από τις επόμενες αναθεωρητικές περιόδους της συγκεκριμένης εργολαβίας. Ο ν παύει να αυξάνει όταν το «σ» γίνει 0,20. Ο συντελεστής σ1 μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. 48. Κατ` εξαίρεση από το δ` τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν, ο σταθερός συντελεστής σ στον τύπο αναθεώρησης της παρ. 6 ορίζεται από τη σχέση s (ή σ) = 1. Η διάταξη εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη ανεξάρτητα του χρόνου δημοπράτησης τους, εκτός από τις συμβάσεις με χρόνο δημοπράτησης πριν το γ` τρίμηνο του 2012, για τις οποίες η αναθεώρηση των τιμών υπολογίζεται από το δ` τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν με τους ισχύοντες για το γ` τρίμηνο του 2012 συντελεστές αναθεώρησης και με ελάχιστη τιμή	

εφαρμογής αυτών ίση με τη μονάδα (1). Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζονται συντελεστές αναθεώρησης αν διαπιστωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του τριμήνου δημοπράτησης. 49. Για δημόσια έργα που εκτελούνται από ημεδαπές αναθέτουσες Αρχές, εκτός Ελλάδας, σε χώρα της Ένωσης (Ε.Ε.) η αναθεώρηση τιμών υπολογίζεται με βάση τον ισχύοντα τύπο: $$\Delta A_\nu = A_0 \times (\frac{\Gamma\Delta TK_\nu}{\Gamma\Delta TK_0} - 1) \times (1 - \sigma)$$ όπου ο Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΓΔΤΚ) διαπιστώνεται και υπολογίζεται για την εξεταζόμενη αναθεωρητική περίοδο (ημερολογιακό τρίμηνο) από την Επιτροπή Διαπιστώσεως Τιμών Δημόσιων Έργων (ΕΔΤΔΕ) με βάση τη σχετική δημοσιευόμενη χρονοσειρά μηνιαίων δεικτών της Στατιστικής Υπηρεσίας της χώρας που κατασκευάζεται το έργο. Ο συντελεστής σ ορίζεται κατόπιν απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. 50. Με το κονδύλιο των απρόβλεπτων δαπανών που περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση μπορούν να καλύπτονται ιδίως δαπάνες που προκύπτουν από εφαρμογή νέων κανονισμών ή κανόνων που καθιερώθηκαν ως υποχρεωτικοί μετά από την ανάθεση του έργου, καθώς και από προφανείς παραλείψεις ή σφάλματα της προμέτρησης της μελέτης ή από απαιτήσεις της κατασκευής, οι οποίες καθίστανται απαραίτητες για την αρτιότητα και λειτουργικότητα του έργου, παρά την πλήρη εφαρμογή των σχετικών προδιαγραφών κατά την κατάρτιση των μελετών του έργου και υπό την προϋπόθεση να μην τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» του έργου, δηλαδή ή όλη κατασκευή, καθώς και τα βασικά διακριτά στοιχεία της, όπως προβλέπονται από την αρχική	

σύμβαση. Για τη διάθεση του κονδυλίου των απρόβλεπτων δαπανών συντάσσεται Α.Π.Ε. που δεν μπορεί να συμπεριλάβει συμπληρωματικές εργασίες της περ. β’ της παρ. 1. Τα ποσά των απρόβλεπτων δαπανών ανέρχονται σε ποσοστό εννέα τοις εκατό (9%) επί της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς τον συνυπολογισμό των κονδυλίων αναθεώρησης και Φ.Π.Α., για έργα συνολικού προϋπολογισμού ίσου ή μεγαλύτερου του ορίου εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Δ17α/08/78/ΦΝ 357/3.11.1995 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β΄ 941) και δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για έργα προϋπολογισμού μικρότερου του ως άνω ορίου, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Δ17α/07/45/ΦΝ 380/27.5.1996 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β΄ 409). Τα προαναφερόμενα ποσοστά μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. Το ποσό των απρόβλεπτων δαπανών επανυπολογίζεται κατά την υπογραφή της σύμβασης, ανάλογα με την προσφερθείσα έκπτωση, ώστε να διατηρείται σταθερή η ποσοστιαία αναλογία, σύμφωνα με το άρθρο 135. 51. Ο προϋπολογισμός των έργων στα οποία εφαρμόζεται η παρ. 3 του άρθρου 156 του ν. 4412/2016 (Α’ 147), περί ειδικών θεμάτων τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, αυξομειώσεις εργασιών και νέες εργασίες, αναλύεται σε ομάδες εργασιών, οι οποίες συντίθενται από εργασίες που υπάγονται σε ενιαία υποσύνολα του τεχνικού αντικειμένου των έργων, έχουν παρόμοιο τρόπο κατασκευής και επιδέχονται το ίδιο ποσοστό έκπτωσης στις τιμές μονάδας τους. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, η οποία μετά την έκδοσή της θα έχει εφαρμογή σε όλα τα ως άνω έργα, προσδιορίζονται	

οι ομάδες εργασιών ανά κατηγορία έργων. 52. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται η σύσταση, η οργάνωση και διοίκηση της εταιρίας, οι συμπράξεις της με άλλους φορείς της χώρας ή του εξωτερικού, η ανάπτυξη, λειτουργία και διαχείριση των ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ και ΗΣΠΚΣΠΤΕ, η δομή, το περιεχόμενο, οι παρεχόμενες υπηρεσίες και η διαλειτουργικότητα τους με άλλα ηλεκτρονικά και μη συστήματα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. 53. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν στη μετάβαση από το υφιστάμενο σύστημα στο Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών και η κατάργηση των αναλυτικών τιμολογίων της από 19-5-2017 απόφασης του Υπουργού Υποδομών & Μεταφορών μεαρ. πρωτ. ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ466 και και της από 16-5-2017 απόφασης του Υπουργού Υποδομών & Μεταφορών μεαρ. πρωτ. ΔΝΣγ /32129/ΦΝ 466. 54. Το ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ έχει υποχρεωτική εφαρμογή στις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και στις συμβάσεις έργων που υπάγονται στον παρόντα νόμο και ν. 4413/2016 και προαιρετική στις συμβάσεις που ανατίθενται από φορείς του ιδιωτικού τομέα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ενταχθούν και ιδιωτικά έργα στο ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ. 55. Στην παραλαβή παραλαμβάνονται οι εργασίες ποσοτικά και ποιοτικά. Οι εργασίες συμπληρωματικών συμβάσεων παραλαμβάνονται μαζί με τις εργασίες της αρχικής σύμβασης. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται το	

περιεχόμενο του «μητρώου έργου», τα τεύχη, οι εκθέσεις, τα σχέδια, οι πίνακες, τα ηλεκτρονικά δεδομένα και τα λοιπά στοιχεία που το συνοδεύουν, καθώς και η μορφή των στοιχείων αυτών. 56. Για τη διενέργεια της παραλαβής η προϊσταμένη αρχή ορίζει, τουλάχιστον (3) μήνες πριν από την πάροδο της προθεσμίας υποχρεωτικής συντήρησης του έργου, επιτροπή παραλαβής, ύστερα από εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας. . Η επιτροπή είναι πενταμελής και αποτελείται από α) τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους με τους αναπληρωτές τους, με ειδικότητες σχετικές με το αντικείμενο της σύμβασης που ανήκουν στον φορέα κατασκευής ή και σε άλλους φορείς, κατ' επιλογή της προϊσταμένης αρχής, πλην του Προέδρου που προέρχεται υποχρεωτικά από άλλη αναθέτουσα αρχή και β) δύο (2) εκπροσώπους του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ), που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους, κατόπιν αιτήματος της προϊσταμένης αρχής, εντός είκοσι (20) ημερών, από την υποβολή του αιτήματος. Μη υπόδειξη εκ μέρους του ΤΕΕ δεν κωλύει τη συγκρότηση και λειτουργία της επιτροπής. Όταν ο φορέας που πρόκειται να χρησιμοποιήσει το έργο είναι άλλος από την υπηρεσία που το κατασκευάζει, ένας εκ των τριών (3) τεχνικών υπαλλήλων ορίζεται από τον φορέα που θα χρησιμοποιήσει το έργο. Ο ανάδοχος μπορεί να ορίσει εκπρόσωπό του ως παρατηρητή των εργασιών της Επιτροπής χωρίς δικαίωμα ψήφου. Οι εκπρόσωποι του ΤΕΕ και ο πρόεδρος της επιτροπής δικαιούνται για τη διενέργεια της παραλαβής ιδιαίτερη αμοιβή, η οποία καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι αμοιβές των μελών της επιτροπής παραλαβής, ανά συνεδρίαση και αναλόγως με το οικονομικό αντικείμενο	

του έργου και τις τεχνικές δυσχέρειες της παραλαβής. 57. Στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών παράλληλα με το Συμβούλιο Δημόσιων Έργων του άρθρου 5 της υπ' αρ. 80855/5439/92 κοινής απόφασης των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (Β' 573), συγκροτείται Τεχνικό συμβούλιο Δημόσιων Έργων και Μελετών Εποπτευομένων Νομικών Προσώπων, που γνωμοδοτεί στις περιπτώσεις έργων και μελετών των εποπτευομένων από το Υπουργείο νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, όταν στα πρόσωπα αυτά δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο. Η συγκρότηση κάθε κλιμακίου γίνεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί συγκρότησης του τεχνικού συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Η συγκρότηση αυτών γίνεται απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η αρμοδιότητα των κλιμακίων. Η παραπομπή των θεμάτων προς γνωμοδότηση στα κλιμάκια του τεχνικού συμβουλίου γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Υποδομών. 58. Με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί σχετική απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, μπορεί να εξειδικεύεται το είδος των παραδοτέων στοιχείων ανά στάδιο και ανά κατηγορία μελέτης της περ. 15 της παρ. 3 του άρθρου 2, και συγκεκριμένα: α) τα τεύχη (Τεχνική Έκθεση, Υπολογισμοί, Προμέτρηση, Προϋπολογισμός κ.λπ.) και β) τα κατά περίπτωση σχέδια, καθώς και η μορφή αυτών (έντυπη ή και ηλεκτρονική) που πρέπει ο μελετητής να εκπονήσει, κατά το άρθρο 189, για την έγκριση της ανατεθείσας σε αυτόν μελέτης.	

58. Για την επιτάχυνση της εξέτασης των υποβαλλομένων ενστάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 174, και λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών δύναται να αποτελείται από περισσότερα του ενός κλιμάκια, που είναι αυτοτελή και ισόβαθμα μεταξύ τους. Η συγκρότηση κάθε κλιμακίου γίνεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί συγκρότησης του τεχνικού συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Η συγκρότηση αυτών γίνεται απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η αρμοδιότητα των κλιμακίων. Η παραπομπή των θεμάτων προς γνωμοδότηση στα κλιμάκια του τεχνικού συμβουλίου γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Υποδομών. 59. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 8 του «Κανονισμού Διαφάνειας στις δυνάμει Συνθήκης Διαιτησίες Επενδυτών-Κρατών» της παρ. 4 του άρθρου 176 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί διαιτητικής επίλυσης διαφορών, με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Δικαιοσύνης, καθορίζεται η αποθετήρια αρχή για τη δημοσίευση των πληροφοριών που προβλέπονται στους εν λόγω κανόνες και κάθε λεπτομέρεια αναφορικά με την τήρηση των πληροφοριών αυτών και την πρόσβαση σ' αυτές. 60. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι λεπτομέρειες και τα ειδικότερα θέματα που συνάπτονται με τις ως άνω ρυθμίσεις και ιδίως η απαιτούμενη πιστοποίηση του ΙΦΕ με την εγγραφή του στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019, καθώς και τυχόν πρόσθετα προσόντα που πρέπει να διαθέτει και να αποδεικνύει, η διαδικασία πρότασης, ορισμού και εγκατάστασης του ΙΦΕ, η διαδικασία σύναψης της σύμβασης μεταξύ ΙΦΕ και αναδόχου και ελάχιστο περιεχόμενο αυτής, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του ΙΦΕ απέναντι στον	

εργοδότη, ο υπολογισμός της αμοιβής του ΙΦΕ και ο καθορισμός του τιμολογίου βάσει του οποίου αυτή θα υπολογίζεται, καθώς και ο τρόπος καταβολής της από τον ανάδοχο, οι εγγυήσεις αμεροληψίας του ΙΦΕ και τα μέτρα για την αποτροπή σύγκρουσης συμφερόντων του ΙΦΕ με τον ανάδοχο, η αντιμετώπιση τυχόν παράβασης των υποχρεώσεων και εν γένει ευθύνης του ΙΦΕ, οι λόγοι που επιτρέπουν ή επιβάλλουν την αντικατάσταση του ΙΦΕ κατά την διάρκεια εκτέλεσης της μελέτης και η διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει προς τούτο ο ανάδοχος, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που συνδέεται με την απρόσκοπτη κατά τα ως άνω οριζόμενα άσκηση επίβλεψης από ιδιωτικό φορέα. 61. Οι διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του μητρώου «ελεγκτών μηχανικών» καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια, ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος. 62. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, προβλέπεται ο υποχρεωτικός έλεγχος από ιδιώτες ελεγκτές, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, των μελετών, των οποίων η εκτιμώμενη αμοιβή υπερβαίνει τα τιθέμενα με την απόφαση όρια , πριν την έγκρισή τους από την αναθέτουσα αρχή. Με την ίδια απόφαση ορίζονται επίσης οι κατηγορίες μελετών που ελέγχονται υποχρεωτικά, η διαδικασία ανάθεσης του ελέγχου, ο τρόπος καθορισμού της αμοιβής και τα προσόντα των ελεγκτών, τα στάδια ελέγχου, ο καθορισμός των ευθυνών τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας. 63. Συστήνεται και τηρείται στη Γενική Γραμματεία Υποδομών, Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.). Στο Μητρώο αυτό εγγράφονται τεχνικοί	

υπάλληλοι όλων των αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, των Ανεξάρτητων Αρχών και της Βουλής των Ελλήνων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εγγραφή στο Μητρώο, η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης του Μητρώου, τα καθηκόντων των εγγεγραμμένων, οι όροι απαλλαγής της υποχρέωσης εγγραφής, τα πειθαρχικά αδικήματα τους και κάθε άλλο σχετικά με τα παραπάνω αναγκαίο θέμα. 64. Σε περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων με ιδιαίτερα σύνθετο, πολύπλοκο και εξειδικευμένο αντικείμενο, μπορεί με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών να καθορίζονται πρόσθετα προσόντα που πρέπει να πληρούν τα μέλη της επιτροπής διαγωνισμού, κατά παρέκκλιση των όσων ορίζονται στις περ. α ‘ και β ‘ της παρ. 9 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016 (Α’ 147), περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων. 65. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών συγκροτείται το τεχνικό συμβούλιο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και καθορίζεται η αρμοδιότητα των κλιμακίων. 65. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται οι όροι για τη συγκρότηση των πρωτοβάθμιων, μόνιμων ή μη, και των δευτεροβάθμιων επιτροπών παραλαβής, η σύνθεση αυτών, η διαδικασία επιλογής των μελών τους και κάθε άλλο θέμα σχετικά με τα παραπάνω. 66. Για τα μέλη των γνωμοδοτικών οργάνων του άρθρου 221 του ν. 4412/2016 (Α’ 147), περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων, που είναι εγγεγραμμένα στο Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344 ή που ορίζονται από τις ΕΚΑΑ της παρ. 1 του άρθρου 41 για τις	

διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών που αυτές διενεργούν, προβλέπεται αποζημίωση, το ύψος της οποίας δεν υπερβαίνει τα όρια της παρ. 5 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176), περί αμοιβών συλλογικών οργάνων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα ειδικότερα ζητήματα σχετικά με τον τρόπο και χρόνο καταβολής, καθώς και το ύψος της αποζημίωσης του προηγούμενου εδαφίου. 67. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του άρθρου 258 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων έργων, μελετών και τεχνικών υπηρεσιών σχετικά με: α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών, β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα,	

καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων και γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή της σύνταξης κωδίκων πρακτικής. δ) τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ,» ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. 68. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του άρθρου 258 του ν. 4412/2016 (Α’ 147), περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων σχετικά με τη διαλειτουργική σύνδεση του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημόσιων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, όπως το ΜΕΚ και το ΜΕΕΠ, του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 4727/2020 (Α’ 184), όσον αφορά στοιχεία και έγγραφα των δημόσιων	

συμβάσεων που αφορούν στη διαφάνεια και καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο ΚΗΜΔΗΣ, με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημόσιων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών-μελών. 69. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του άρθρου 258 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338) σχετικά με: α) τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ., τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4727/2020 (Α' 184) και του ΠΗΔ, τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ, β) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των συμβάσεων που συνάπτονται, των	

ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών, γ) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων, δ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. 70. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ορίζεται το όργανο πιστοποίησης ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας / πληροφοριακών συστημάτων δημόσιων συμβάσεων και οι αρμοδιότητες του, καθώς και οι όροι και η διαδικασία πιστοποίησης, εξειδικεύοντας τις απαιτήσεις των παρ. 1 έως 6 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016 (Α’ 147), περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, και ιδίως θέματα λειτουργικότητας, συμβατότητας, ασφάλειας των επικοινωνιών, κρυπτογράφησης και διαλειτουργικότητας των ως άνω ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας/πληροφοριακών συστημάτων με τρίτα συστήματα καθώς	

και η υποχρέωση ενημέρωσης και χορήγησης στοιχείων προς εποπτεύοντες και ελεγκτικούς φορείς, το είδος και το εύρος κυρώσεων σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, και ρυθμίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ή διαδικασία. 71. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται κατόπιν γνωμοδότησης του οργάνου πιστοποίησης ηλεκτρονικών συστημάτων δημόσιων συμβάσεων, παρέχεται ή ανακαλείται η εξαίρεση της περ. α' της παρ. 11 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες. 72. Με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να καθίσταται υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών σε αναθέτοντες φορείς που αποτελούν αναθέτουσες αρχές, για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και γενικών υπηρεσιών. 73. Το ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ μπορεί να λειτουργεί ως το επίσημο εθνικό πληροφοριακό σύστημα eSender για την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης, στο Tenders Electronic Daily (TED). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 296 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί δημοσίευσης σε εθνικό επίπεδο. 74. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υγείας, Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών, συστήνεται Μητρώο Πιστοποιημένων Υπαλλήλων Δημόσιων Συμβάσεων (Μη.Π.Υ.Δη.Συ.). 75. Η Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις εκπονείται με χρονικό	

ορίζοντα πέντε (5) ετών και επιδιώκει την αύξηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Η Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις υιοθετείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών, Οικονομικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Δικαιοσύνης και Υγείας ύστερα από πρόταση της ΕΑΑΔΗΣΥ που υποβάλλεται στον Υπουργό Ανάπτυξης εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την εκπνοή της εκάστοτε υφιστάμενης Εθνικής Στρατηγικής για τις Δημόσιες Συμβάσεις. Αν προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου παρέλθει άπρακτη, η Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις μπορεί να εκπονείται και υιοθετείται χωρίς να είναι απαραίτητη η έκδοση πρότασης από την ΕΑΑΔΗΣΥ. 76. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών, Οικονομικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Δικαιοσύνης και Υγείας συστήνεται Ομάδα Διοίκησης Έργου για την παρακολούθηση της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής για τις Δημόσιες Συμβάσεις, ορίζονται τα μέλη της και οι αναπληρωτές τους, τα ειδικότερα ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας της Ομάδας Διοίκησης Έργου καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.	
Άρθρο 132 **Μεταβατικές διατάξεις Μέρους Α΄** 1. Όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά στο άρθρο 44 του ν. 4412/2016 (Α’ 147), νοείται το άρθρο 44 όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με τον παρόντα νόμο. 2. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 (Α’ 147), όπως τροποποιείται με το άρθρο 22, εξακολουθεί να ισχύει η απόφαση που εκδόθηκε δυνάμει της υφιστάμενης διάταξης της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 (Α’ 147).	

	3. Μετά από συμφωνία των συμβαλλομένων και έπειτα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, η επίλυση διαφορών από σύμβαση που έχει υπογραφεί πριν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και στην οποία δεν έχει συμπεριληφθεί ρήτρα διαιτησίας μπορεί να υπάγεται στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 176 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιείται με το άρθρο 83 του παρόντος.1. Οι διατάξεις των άρθρων 52 έως και 95 καταλαμβάνουν συμβάσεις που θα συναφθούν μετά την έναρξη ισχύοντος του παρόντος νόμου. 4. Μετά από συμφωνία των συμβαλλομένων και έπειτα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, η επίλυση διαφορών από σύμβαση που έχει υπογραφεί πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου και στην οποία δεν έχει συμπεριληφθεί ρήτρα διαιτησίας μπορεί να υπάγεται στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 176 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιείται με το άρθρο 83 του παρόντος. 5. Η εκτέλεση έργων και η εκπόνηση μελετών των Ιερών Μονών του Αγίου Όρους διέπεται από τις διατάξεις του ν. 4412/2016 ως ισχύει και της με αριθμ. Κ.Δ. 448/2007 (Α’ 220). Ως αναθέτουσα αρχή για την εκτέλεση των έργων και των μελετών νοείται η Ιερά Μονή που τα υλοποιεί. 6. Το άρθρο 81 του παρόντος εφαρμόζεται και σε συμβάσεις που συνάφθηκαν πριν την ισχύ του	
30.	Κατάργηση διατάξεων	
		Καταργούμενες διατάξεις
	1. Από την 01.06.2021 καταργούνται: 1) η παρ. 10 του άρθρου 39 του ν. 4412/2016 (Α’ 147),	10. Ειδικά, για δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονκών υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσιο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόν άρθρο, μετά από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, όταν πρόκειται να παραχθεί σύνολο όμοιων μελετών ή ως άνω υπηρεσιών, για τις οποίες δεν είναι γνωστά εκ των προτέρων στοιχεία,

	όπως ιδίως ο ακριβής προσδιορισμός των επί μέρους συμβάσεων, οι χρόνοι έναρξης και λήξης εκπόνησης των επί μέρους μελετών ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών, όπως και οι ακριβείς χώροι στους οποίους θα εκτελεσθούν οι συμβάσεις, μπορούν όμως να καθορισθούν οι τιμές και ενδεχομένως οι ποσότητες αυτών. Οι συμφωνίες - πλαίσιο συνάπτονται ιδίως για την εκτέλεση εργασιών υποστηρικτικών μελετών. Η μέγιστη αξία των συμφωνιών - πλαίσιο που συνάπτονται κατ' έτος απαγορεύεται να υπερβαίνει σε ποσοστό το είκοσι τοις εκατό (20%) των εγκεκριμένων ετήσιων πιστώσεων της αναθέτουσας αρχής για τις συμβάσεις της παρούσας παραγράφου, με εκτίμηση τετραετίας. Στον περιορισμό αυτό δεν υπόκεινται οι συμφωνίες - πλαίσιο που συνάπτονται για την προετοιμασία του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης, κατά το άρθρο 45.
2) η παρ. 4 του άρθρου 65 του ν. 4412/2016 (Α' 147),	4. Η Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης διασφαλίζει ότι εξακολουθεί να δημοσιεύεται το πλήρες κείμενο και η περίληψη των προκαταρκτικών προκηρύξεων όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 62, καθώς και οι προκηρύξεις διαγωνισμών για την εισαγωγή ενός δυναμικού συστήματος αγορών όπως αναφέρεται στην περίπτωση α΄ της παρ. 4 του άρθρου 33: α) αν πρόκειται για προκαταρκτικές προκηρύξεις, για 12 μήνες ή μέχρι την παραλαβή γνωστοποίησης συναφθείσας σύμβασης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 64, στην οποία αναφέρεται ότι δεν θα ανατεθούν περαιτέρω συμβάσεις κατά τη διάρκεια της δωδεκάμηνης περιόδου που καλύπτεται από την προκήρυξη του διαγωνισμού. Ωστόσο, στην περίπτωση δημόσιων συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, η προκαταρκτική προκήρυξη που αναφέρεται στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 108 εξακολουθεί να δημοσιεύεται μέχρι τα τέλη της αρχικά αναφερθείσας περιόδου ισχύος ή μέχρι την παραλαβή γνωστοποίησης συναφθείσας σύμβασης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 64, στην οποία αναφέρεται ότι δεν θα ανατεθούν περαιτέρω συμβάσεις κατά τη διάρκεια της δωδεκάμηνης περιόδου που καλύπτεται από την προκήρυξη του διαγωνισμού,

	β) αν πρόκειται για προκηρύξεις διαγωνισμών για τη δημιουργία ενός δυναμικού συστήματος αγορών, κατά την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών.
3) η παρ. 5 του άρθρου 68 του ν. 4412/2016 (Α' 147),	5. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται υποχρεωτικά στις περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων έργων της παραγράφου 1 του άρθρου 50, με κατάλληλη προσαρμογή των προθεσμιών για την υποβολή προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 60.
4) το άρθρο 122 του ν. 4412/2016 (Α' 147),	Άρθρο 122 Προκηρύξεις σύμβασης 1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 26 παράγραφοι 2, 32, 117 και 118, οι προκηρύξεις σύμβασης για όλες τις διαδικασίες σύναψης σύμβασης κάτω των ορίων χρησιμοποιούνται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού. Οι προκηρύξεις σύμβασης συντάσσονται, σύμφωνα με τυποποιημένα έντυπα που εκδίδει η Αρχή κατά την παρ. 5 του άρθρου 53, περιέχουν κατ' ελάχιστον τις πληροφορίες που προβλέπονται στο Μέρος Γ΄ του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α΄, εφόσον οι εν λόγω πληροφορίες προσιδιάζουν στις συμβάσεις αυτές και δημοσιεύονται, σύμφωνα με το άρθρο 66. 2. Μέχρι την έκδοση των τυποποιημένων εντύπων της παραγράφου 1, οι προκηρύξεις σύμβασης περιέχουν κατ' ελάχιστον τις πληροφορίες που προβλέπονται στο Μέρος Γ΄ του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α΄, εφόσον οι εν λόγω πληροφορίες προσιδιάζουν στις συμβάσεις αυτές και δημοσιεύονται, σύμφωνα με το άρθρο 66.
5) το άρθρο 125 του ν. 4412/2016 (Α' 147),	Άρθρο 125 Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών στις δημόσιες συμβάσεις έργων: ενιαίο ποσοστό έκπτωσης 1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται με ενιαίο ποσοστό έκπτωσης μόνο σε έργα με εκτιμώμενη αξία μικρότερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α.. 2. Οι οικονομικοί φορείς προσφέρουν ενιαία έκπτωση στις τιμές του τιμολογίου της υπηρεσίας, που εκφράζεται σε ακέραιες μονάδες επί τοις εκατό (%).

	3. Οι οικονομικοί φορείς συμπληρώνουν ολογράφως και αριθμητικώς την οικονομική προσφορά σε μορφότυπο ο οποίος διατίθεται σε ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή από την αναθέτουσα αρχή.
6) το άρθρο 218 του ν. 4512/2018 (Α' 5),	Άρθρο 218 Σώμα Ειδικών Επιμετρητών δημοσίων και ιδιωτικών έργων 1. Συνιστάται Σώμα Ειδικών Επιμετρητών δημοσίων και ιδιωτικών έργων για την επιβοήθηση διενέργειας των απαραίτητων κατά τις κείμενες διατάξεις επιμετρήσεων και συναφών προς αυτές υπηρεσιών δημοσίων έργων, καθώς και της προαιρετικής επιμέτρησης ιδιωτικού έργου, εφόσον το επιθυμεί ο αναθέτων. 2. Οι Ειδικοί Επιμετρητές Δημοσίων και Ιδιωτικών έργων εγγράφονται σε καταλόγους Σώματος Ειδικών Επιμετρητών δημοσίων και ιδιωτικών έργων που τηρούνται στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) και στο Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, κατόπιν αδειοδότησής τους, που πραγματοποιείται μετά την παρακολούθηση σχετικών σεμιναρίων και επιτυχούς συμμετοχής σε εξετάσεις που διενεργούνται στο Τ.Ε.Ε. 3. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, μετά από γνώμη των νομικών προσώπων της παραγράφου 2, που εκδίδεται εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζονται τα απαραίτητα προσόντα, όπως ιδίως η απαιτούμενη εμπειρία, οι κανόνες και οι αρχές που διέπουν το έργο τους, η διάρκεια των απαραίτητων σεμιναρίων της παραγράφου 2, ο τρόπος και η διαδικασία αξιολόγησής τους, τα κριτήρια κατηγοριοποίησής τους για την επιλογή τους μέσω ηλεκτρονικής κλήρωσης, οι ιδιότητες που είναι ασυμβίβαστες με το έργο τους, τα όργανα επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη εφαρμογής των σχετικών με το έργο τους διατάξεων, η αμοιβή για την παροχή των υπηρεσιών τους η οποία βαρύνει την αναθέτουσα αρχή, το είδος της σύμβασης μεταξύ των Ειδικών Επιμετρητών και της αναθέτουσας αρχής, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τα ανωτέρω. Εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών μετά από την έκδοση της Υπουργικής απόφασης, τα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 2 συγκροτούν το Σώμα Ειδικών Επιμετρητών.

	4. Ειδικά για συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΣΠΑ έργα ύδρευσης, αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων και διαχείρισης στερεών αποβλήτων, όταν η αξία σύμβασης είναι ανώτερη του ποσού των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, και αναθέτουσα αρχή ή αναθέτων φορέας είναι δήμος με πληθυσμό έως δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους ή νομικό πρόσωπο αυτού, με αρμοδιότητα υλοποίησης έργων των ανωτέρω κατηγοριών η επιλογή ειδικού επιμετρητή είναι υποχρεωτική. Η επιλογή ειδικού επιμετρητή είναι υποχρεωτική και για τα έργα του προηγούμενου εδαφίου που κατά την έναρξη λειτουργίας του Σώματος έχουν ανεκτέλεστο τμήμα σύμβασης ανώτερο των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ.
2. Από την 01.09.2021 καταργούνται: Το άρθρο 117 του ν. 4412/2016 (Α' 147),	Άρθρο 117 Συνοπτικός διαγωνισμός 1. Προσφυγή στη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ. 2. Για τη διενέργεια συνοπτικού διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει διακήρυξη, σύμφωνα με το άρθρο 66. Επιπρόσθετα, μπορεί να προσκαλεί επιπλέον και συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς, τρεις (3) τουλάχιστον εφόσον δραστηριοποιούνται τόσοι στη σχετική αγορά. 3. Οι προσφορές των οικονομικών φορέων υποβάλλονται εγγράφως. Στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να προβλέπεται η υποχρεωτική συνυποβολή των εγγράφων και σε ηλεκτρονική μορφή, με τη χρήση οπτικού δίσκου. Σε περίπτωση απόκλισης μεταξύ των έντυπων και ηλεκτρονικών στοιχείων, κατισχύουν αυτά που υποβάλλονται σε έντυπη μορφή. Οι Αναθέτουσες Αρχές δύνανται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. σε όλα τα στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας, εφόσον αυτό προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Η υποβολή μόνο μίας προσφοράς δεν αποτελεί κώλυμα για τη συνέχιση της διαδικασίας του διαγωνισμού και την ανάθεση της σύμβασης. 4. Η αποσφράγιση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής, των τεχνικών προσφορών και των οικονομικών προσφορών μπορούν να γίνουν σε μία δημόσια συνεδρίαση, κατά την κρίση της επιτροπής.

	5. Οι λεπτομέρειες διενέργειας του συνοπτικού διαγωνισμού καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.
Η παρ. 1α του άρθρου 120 του ν. 4412/2016 (Α' 147),	1α. Ως χρόνος έναρξης του συνοπτικού διαγωνισμού νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ σύμφωνα με το άρθρο 66.
Το άρθρο 327 του ν. 4412/2016 (Α' 147),	Άρθρο 327 Συνοπτικός διαγωνισμός 1. Προσφυγή στη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ. 2. Για τη διενέργεια συνοπτικού διαγωνισμού, ο αναθέτων φορέας δημοσιεύει διακήρυξη σύμφωνα με το άρθρο 296. Επιπρόσθετα, μπορεί να προσκαλεί επιπλέον και συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς, τρεις (3) τουλάχιστον εφόσον δραστηριοποιούνται τόσοι στη σχετική αγορά. 3. Οι προσφορές των οικονομικών φορέων υποβάλλονται εγγράφως. Στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να προβλέπεται η υποχρεωτική συνυποβολή των εγγράφων και σε ηλεκτρονική μορφή, με τη χρήση οπτικού δίσκου. Σε περίπτωση απόκλισης μεταξύ των έντυπων και ηλεκτρονικών στοιχείων, κατισχύουν αυτά που υποβάλλονται σε έντυπη μορφή. Οι αναθέτοντες φορείς χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα σε όλα τα στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας, εφόσον αυτό προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Η υποβολή μόνο μίας προσφοράς, δεν αποτελεί κώλυμα για τη συνέχιση της διαδικασίας του διαγωνισμού και την ανάθεση της σύμβασης. 4. Η αποσφράγιση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής, των τεχνικών προσφορών και των οικονομικών προσφορών μπορούν να γίνουν σε μία δημόσια συνεδρίαση, κατά την κρίση της επιτροπής. 5. Οι λεπτομέρειες διενέργειας του συνοπτικού διαγωνισμού καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.
Η παρ.1α του άρθρου 330 του ν. 4412/2016 (Α' 147),	1α. Ως χρόνος έναρξης του συνοπτικού διαγωνισμού νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ σύμφωνα με το άρθρο 296, περί δημοσίευσης σε εθνικό επίπεδο.
1) Η περ. 30 της παρ.1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 (Α' 147),	30) ως «συνοπτικός διαγωνισμός» νοείται η απλοποιημένη διαδικασία ανάθεσης στο

	πλαίσιο της οποίας κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 117 και 327,

Η. Έκθεση εφαρμογής της ρύθμισης

31.	Συναρμοδιότητα Υπουργείων / υπηρεσιών / φορέων		
	Σχετική διάταξη αξιολογούμενης ρύθμισης	Συναρμόδια Υπουργεία – Συναρμόδιες υπηρεσίες / φορείς	Αντικείμενο συναρμοδιότητας
	Μέρος Α’	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Πολιτισμού	

32.	Έκδοση κανονιστικών πράξεων και εγκυκλίων				
	Εξουσιοδοτική διάταξη	Είδος πράξης	Αρμόδιο ή επισπεύδον Υπουργείο ή υπηρεσία	Αντικείμενο	Χρονοδιάγραμμα *(ενδεικτική ή αποκλειστική προθεσμία)*
	Άρθρο 3 (34 παρ. 11)	ΥΑ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή Υγείας	Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί για προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών	
	Άρθρο 7 (41 παρ. 7)	ΥΑ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή Υποδομών και Μεταφορών ή Υγείας	Προγραμματισμός δημοσίων συμβάσεων	
	Άρθρο 10 (45 παρ.9)	ΥΑ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή Υποδομών και Μεταφορών	Ηλεκτρονικός φάκελος Δημόσιας Σύμβασης	
	Άρθρο 11 (46 παρ.2)	ΥΑ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων	Διαβουλεύσεις με την αγορά	
	Άρθρο 11 (46 παρ.3)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Διαβουλεύσεις με την αγορά	

Άρθρο 14 (49 παρ.2)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Στάδια μελέτης	
Άρθρο 16 (53 παρ.7)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών	
Άρθρο 16 (53 παρ.7)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Πληρωμές	
Άρθρο 16 (53 παρ.8)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών	
Άρθρο 17 (54 παρ.8)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Προδιαγραφές και κανονισμοί που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των έργων και στην ποιότητα, στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων	
Άρθρο 17 (54 παρ.9)	ΥΑ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή Υποδομών και Μεταφορών ή Υγείας	Ενιαίες τεχνικές προδιαγραφές που εκπονούνται από τις ΕΚΑΑ	
Άρθρο 21 (72 παρ. 4)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης καλής εκτέλεσης των προηγούμενων παραγράφων, πρόσθετη εγγύηση	

Άρθρο 22 (73 παρ.9)	ΥΑ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων	Επιτροπή Επανορθωτικών Μέτρων	
Άρθρο 23 (74 παρ.2)	ΠΔ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών, Δικαιοσύνης	Σύστημα οριζόντιου αποκλεισμού από συμβάσεις	
Άρθρο 23 (74 παρ.3)	ΠΔ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών, Δικαιοσύνης	Σύσταση μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα	
Άρθρο 23 74 παρ. 4	ΚΥΑ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης και Υποδομών και Μεταφορών	Λειτουργία μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα	
Άρθρο 24 (76 παρ.3)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Κατευθύνσεις και οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές και εξειδικεύεται η εφαρμογή των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας	
Άρθρο 30 86 παρ.	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Καθορίζονται τα κριτήρια της παρ. 2 του άρθρου 86 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί κριτηρίων ανάθεσης των συμβάσεων, που δύναται κάθε αναθέτουσα αρχή να περιλαμβάνει στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου.	
Άρθρο 32	ΥΑ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων,	Μέθοδος και τα κριτήρια, δυνάμει των οποίων μία	

(88 παρ.)		Υποδομών και Μεταφορών	προσφορά κρίνεται ως ασυνήθιστα χαμηλή	
Άρθρο 51 (118 Α παρ.5)	ΚΥΑ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης	Λειτουργία του ΣΗΑ	
Άρθρο 57 (136 παρ.3)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Λεπτομέρειες και τα ειδικότερα θέματα που συνάπτονται με τις ρυθμίσεις της παρ. 3 του άρθρου 136 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί διοίκησης, παρακολούθησης και επίβλεψης έργου, και ιδίως η απαιτούμενη πιστοποίηση του ΙΦΕ με την εγγραφή του στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019	
Άρθρο 57 (136)	ΚΥΑ	Εσωτερικών, Υποδομών και Μεταφορών	Οι διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του μητρώου «ελεγκτών μηχανικών»	
Άρθρο 58 (136^{A} παρ.4)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Ανάθεση της ανάπτυξης, τήρησης, ενημέρωσης και λειτουργίας του ψηφιακού αρχείου βαθμολόγησης (βαθμονόμιο) στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας ή σε άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα	
Άρθρο 61 (142 παρ.3)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Κριτήρια, οι βαθμοί ανά κριτήριο, τα τεχνικά	

			χαρακτηριστικά λειτουργίας του βαθμονόμιου	
Άρθρο 63 (144 παρ.4)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Μελέτες και οι υπηρεσίες που υπάγονται στην ασφάλιση και ασφαλιζόμενοι κίνδυνοι	
Άρθρο 84 (170 παρ.5)	ΚΥΑ	Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης,	Σύσταση, η οργάνωση και διοίκηση της εταιρίας, οι συμπράξεις της με άλλους φορείς της χώρας ή του εξωτερικού, η ανάπτυξη, λειτουργία και διαχείριση των ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ και ΗΣΠΚΣΠΤΕ	
Άρθρο 84 (170 παρ.5)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Θέματα που αφορούν στη μετάβαση από το υφιστάμενο σύστημα στο Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών	
Άρθρο 84 (170 παρ.7)	ΚΥΑ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών	Ένταξη ιδιωτικών έργων στο ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ	
Άρθρο 86 (172 παρ.1)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών		
Άρθρο 86 (172 παρ.3)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Αμοιβές επιτροπών παραλαβής	
Άρθρο 87	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Τεχνικό συμβούλιο Δημόσιων Έργων και Μελετών	

(174 παρ.13)			Εποπτευομένων Νομικών Προσώπων	
Άρθρο 87 (174 παρ.16)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Κλιμάκια εξέτασης ενστάσεων	
Άρθρο 89 (183 παρ.3)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Πιστοποίηση ΙΦΕ με την εγγραφή του στα οικεία μητρώα του π.δ. 71/2019,	
Άρθρο 90 (183^{A} παρ.4)	ΚΥΑ	Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών	Διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του μητρώου «ελεγκτών μηχανικών»	
Άρθρο 94 (189 παρ.10)	ΚΥΑ	Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών	Υποχρεωτικός έλεγχος από ιδιώτες ελεγκτές, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, των μελετών, των οποίων η εκτιμώμενη αμοιβή υπερβαίνει τα τιθέμενα με την απόφαση όρια , πριν την έγκρισή τους από την αναθέτουσα αρχή	
Άρθρο 108 (221 παρ. 8)	ΥΑ	Υποδομών και Μεταφορών	Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.)	
Άρθρο 108 (221 παρ.12)	ΚΥΑ	Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών	Αποζημίωση οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων	

			συμβάσεων, που είναι εγγεγραμμένα στο Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344 ή που ορίζονται από τις ΕΚΑΑ της παρ. 1 του άρθρου 41 για τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών που αυτές διενεργούν.	
Άρθρο 133 (344 παρ. 4)	ΠΔ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υγείας, Εσωτερικών και Υποδομών και Μεταφορών	Σύσταση Μητρώου Πιστοποιημένων Υπαλλήλων Δημόσιων Συμβάσεων (Μη.Π.Υ.Δη.Συ.).	
Άρθρο 139 παρ.75	ΚΥΑ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών, Οικονομικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Δικαιοσύνης και Υγείας ύστερα από πρόταση της ΕΑΑΔΗΣΥ	Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις	
Άρθρο 139 παρ.75	ΚΥΑ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών, Οικονομικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Δικαιοσύνης και Υγείας	Σύσταση Ομάδας Διοίκησης Έργου για την παρακολούθηση της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής για τις Δημόσιες Συμβάσεις	
Άρθρο 50 (118 παρ.6)	ΥΑ	Ψηφιακής Διακυβέρνησης	Λεπτομέρειες εφαρμογής της παρ.6 του άρθρου	

			118 του ν. 4412/2016 (Α' 147).	

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Επισπεύδον Υπουργείο: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Στοιχεία επικοινωνίας: Σχης (ΝΟΜ) Αλέξανδρος Βαδιάκας, Διευθυντής Γραφείου Νομοθετικής

Πρωτοβουλίας Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, Τηλ: 210-6598215, Κιν: 6974489327,

e-mail: gnp@mod.mil.gr

Επιλέξατε από τον παρακάτω κατάλογο τον τομέα ή τους τομείς νομοθέτησης στους οποίους αφορούν οι βασικές διατάξεις της αξιολογούμενης ρύθμισης:

ΤΟΜΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ

	(Χ)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ[8]	
ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ[9]	Χ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ / ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ / ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ[10]	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ[11]	
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ[12]	

[8] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων και Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού.

[9] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και Υπουργείου Εξωτερικών.

[10] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Οικονομικών.

[11] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Υπουργείου Υγείας.

[12] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εσωτερικών, Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Α. Αιτιολογική έκθεση

	Η «ταυτότητα» της αξιολογούμενης ρύθμισης
1.	Ποιό ζήτημα αντιμετωπίζει η αξιολογούμενη ρύθμιση;
	Βασική επιδίωξη του Μέρους Β΄ του σχεδίου νόμου είναι η βελτίωση της διοικητικής διαδικασίας σε όλες τις φάσεις συμβάσεων στρατιωτικού εξοπλισμού (προγραμματισμός, σύναψη και υλοποίηση συμβάσεων) με σκοπό την αποτελεσματική εξυπηρέτηση των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΔ), στο πλαίσιο που προσδιορίζεται από τις σύγχρονες συνθήκες της αγοράς, το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο και τις απαιτήσεις ελέγχου και διαφάνειας. Η επιδίωξη αυτή επιτυγχάνεται με τη στοχευμένη τροποποίηση διατάξεων του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου και συγκεκριμένα των ν. 3978/2011 (Α΄ 137), ν. 3433/2006 (Α΄ 20) και ν. 3883/2010 (Α΄ 167), η οποία κατ' επέκταση επιφέρει την αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ των απαιτήσεων της αναθέτουσας αρχής και των σύγχρονων συνθηκών στην αγορά και στη δημόσια διοίκηση, κυρίως όμως, την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας προμηθειών για την προάσπιση των εθνικών συμφερόντων.
2.	Γιατί αποτελεί πρόβλημα;
	Το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο για τις συμβάσεις στον τομέα της άμυνας συνέβαλε σημαντικά στην αποτελεσματική ικανοποίηση των αναγκών των ΕΔ. Ωστόσο, η ευρωπαϊκή Οδηγία 2009/81/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με τον ν. 3978/2011 (Α΄137), δημιούργησε κατά την εφαρμογή της θέματα συγχρονισμού με την ελληνική πραγματικότητα, και δη την ελληνική αγορά στρατιωτικού εξοπλισμού (αμυντικού υλικού). Ειδικότερα, στο στάδιο εφαρμογής του νόμου, η αναθέτουσα αρχή απαιτούσε ενδεχομένως ορισμένες υπέρμετρες ενέργειες από τους οικονομικούς φορείς, ώστε να ανταποκριθεί καλύτερα στις απαιτήσεις της εποχής.
3.	Ποιούς φορείς ή πληθυσμιακές ομάδες αφορά;
	Η αξιολογούμενη ρύθμιση, σε ό,τι αφορά στην τροποποίηση του νομικού πλαισίου που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα της άμυνας,

[13] Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων, Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών, Υπουργείου Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής, Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Υπουργείου Τουρισμού.

	επηρεάζει τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Επιπρόσθετα, η αξιολογούμενη ρύθμιση επηρεάζει έμμεσα και όλους τους συνεργάτες, όπως προμηθευτές και υπεργολάβους, των ανωτέρω επιχειρήσεων.

	Η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης	
4.	Το εν λόγω ζήτημα έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν; ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ❒ Εάν ΝΑΙ, ποιο είναι το ισχύον νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει το ζήτημα;	
	Η ανάθεση δημοσίων συμβάσεων στον τομέα της άμυνας από το ΥΠΕΘΑ διέπεται σήμερα από τις διατάξεις του ν. 3978/2011. Το πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού καταλαμβάνει πρωτίστως τις συμβάσεις προμήθειας και παροχής υπηρεσιών στρατιωτικού εν γένει εξοπλισμού και δευτερευόντως τις συμβάσεις έργων και μελετών-τεχνικών υπηρεσιών, για τα οποία εφαρμόζεται συμπληρωματικά η νομοθεσία για τα δημόσια έργα, καθώς και η ειδική νομοθεσία για τα στρατιωτικά έργα (π.δ. 378/1987, Α' 168). Περαιτέρω, ο ν. 3978/2011 παραπέμπει για θέματα εκτέλεσης συμβάσεων στον ν. 3433/2006 (Α΄ 20), οι διατάξεις του οποίου όσον αφορά στην εκτέλεση παραμένουν σε ισχύ, ενώ για θέματα δομής δυνάμεων και προγραμματισμού παραπέμπει στις σχετικές διατάξεις του ν. 3883/2010 (άρθρα 72-76).	
5.	Γιατί δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομοθεσίας	
	i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση θεσπίζονται νέες διατάξεις και τροποποιούνται ή καταργούνται ισχύουσες διατάξεις του υφιστάμενου νομικού πλαισίου που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα της άμυνας, διαδικασία που μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο μέσω της νομοθετικής οδού. Αναφορικά με τα ζητήματα που ρυθμίζονται για πρώτη φορά, ομοίως, μόνο μέσω της νομοθετικής οδού μπορούν να αντιμετωπιστούν, καθόσον δεν υφίστανται σχετικές εξουσιοδοτικές διατάξεις.
	ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής	Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας

προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας.
iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων.

	Συναφείς πρακτικές	
6.	Έχετε λάβει υπόψη συναφείς πρακτικές; ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ❒ Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε συγκεκριμένα:	
	i) σε άλλη/ες χώρα/ες της Ε.Ε. ή του ΟΟΣΑ:	Ανάλογες ρυθμίσεις και μέτρα νομοθετικού, κανονιστικού ή διοικητικού περιεχομένου έχουν ληφθεί από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), στο πλαίσιο εκπλήρωσης της υποχρέωσής τους για εναρμόνιση των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στον τομέα της άμυνας με τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ. Παράλληλα, εξελίξεις σημειώνονται στον χώρο των προμηθειών συνεργασίας κρατών μελών, στα προγράμματα έρευνας και τεχνολογίας, αλλά και στη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων προς επιτάχυνση, απλοποίηση και τυποποίηση των διαδικασιών επιλογής του αναδόχου/προμηθευτή και ανάθεσης της σύμβασης.
	ii) σε όργανα της Ε.Ε.:	
	iii) σε διεθνείς οργανισμούς:	

	Στόχοι αξιολογούμενης ρύθμισης
7.	Σημειώστε ποιοι από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση

	❒ 1 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ ❒ 2 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ ❒ 3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ ❒ 4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ❒ 5 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ☒ 6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ - ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ❒ 7 ΦΤΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ❒ 8 ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ❒ 9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ☒ 10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ❒ 11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ❒ 12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ❒ 13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ❒ 14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ ❒ 15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ ☒ 16 ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ❒ 17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ	
8.	Ποιοι είναι οι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης;	
	i) βραχυπρόθεσμοι:	1. Η διασαφήνιση των αρμοδιοτήτων της αναθέτουσας αρχής, του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, μέσω των Υπηρεσιών της ήτοι της Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ) και Γενικών Επιτελείων, καθώς και των αρμοδιοτήτων των επιτροπών, γνωμοδοτικών, διενέργειας διαγωνισμών, διαπραγματεύσεων, εμπειρογνωμόνων, αξιολόγησης προσφυγών, ελέγχου και παραλαβών. 2. Η αναδιατύπωση των άρθρων περί διαφάνειας και ελέγχου των οικονομικών φορέων, με βάση τις αρχές της αναλογικότητας, της συμβατικής ελευθερίας, της ισότιμης μεταχείρισης, της αποτελεσματικότητας της διοικητικής δράσης και της προάσπισης του δημοσίου συμφέροντος. 3. Η σύζευξη των επιταγών της Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής (ΕΑΒΣ) με την εξασφάλιση όρων ασφάλειας εφοδιασμού και πληροφοριών στο πλαίσιο της ενωσιακής νομοθεσίας. 4. Η επιτάχυνση και απλοποίηση των διαδικασιών συλλογής πληροφοριών και ελέγχου πιστοποιητικών κατά το στάδιο ποιοτικής επιλογής των υποψήφιων

	οικονομικών φορέων, με τη δυνατότητα χρήσης του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Εντύπου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) και του Τυποποιημένου Εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ), κατάλληλα προσαρμοσμένων στις απαιτήσεις και στις ιδιαιτερότητες σύναψης συμβάσεων στρατιωτικού εξοπλισμού. 5. Η τροποποίηση των κανόνων περί εγγυήσεων. 6. Η αποσαφήνιση και εξειδίκευση των όρων υπό τους οποίους επιτρέπεται η τροποποίηση των συμβάσεων στρατιωτικού εξοπλισμού κατά τη διάρκεια εκτέλεσής τους. 7. Η τροποποίηση ή συμπερίληψη διατάξεων περί εκτέλεσης συμβάσεων.
ii) μακροπρόθεσμοι:	Μακροπρόθεσμα επιδιώκεται η βελτίωση και απλοποίηση της διοικητικής διαδικασίας σε όλες τις φάσεις των συμβάσεων στρατιωτικού εξοπλισμού (προγραμματισμός, σύναψη και υλοποίηση-εκτέλεση), διασφαλίζοντας τις παραμέτρους που οδηγούν στην επίτευξη των στόχων ενίσχυσης της εθνικής άμυνας σε ένα κράτος δικαίου.

9.	Ειδικότεροι στόχοι ανάλογα με τον τομέα νομοθέτησης[14]

1.

➢ *<u>Εθνική άμυνα - Εξωτερική πολιτική</u>:*

2. Λόγω της ιδιάζουσας φύσης των τομέων αυτών πολιτικής, επαφίεται στην κρίση του επισπεύδοντος υπουργείου, ανάλογα με το συγκεκριμένο αντικείμενο κάθε ρύθμισης, το εάν θα ενσωματώνονται δείκτες στην Ανάλυση.

3.

Ψηφιακή διακυβέρνηση

[14] Για την ενδεικτική παράθεση δεικτών αξιοποιήθηκαν οι βάσεις δεδομένων του ΟΟΣΑ (https://data.oecd.org/Greece.htm) και της ΕΛΣΤΑΤ (http://www.statistics.gr/).

10.	Σε περίπτωση που προβλέπεται η χρήση πληροφοριακού συστήματος, ποια θα είναι η συμβολή αυτού στην επίτευξη των στόχων της αξιολογούμενης ρύθμισης: ΑΜΕΣΗ ❒ ή/και ΕΜΜΕΣΗ ❒	
	i) Εάν είναι άμεση, εξηγήστε:	
	ii) Εάν είναι έμμεση, εξηγήστε:	
11.	Το προβλεπόμενο πληροφοριακό σύστημα είναι συμβατό με την εκάστοτε ψηφιακή στρατηγική της χώρας (Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού); ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ❒	
	Εξηγήστε:	
12.	Διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα του εν λόγω πληροφοριακού συστήματος με άλλα υφιστάμενα συστήματα; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ❒	
	Αναφέρατε ποια είναι αυτά τα συστήματα:	
13.	Έχει προηγηθεί μελέτη βιωσιμότητας του προβλεπόμενου πληροφοριακού συστήματος; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ❒	
	Εξηγήστε:	

	Κατ’ άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης	
14.	Σύνοψη στόχων κάθε άρθρου	
	Άρθρο	*Στόχος*
	143Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.	Με το άρθρο 143 τροποποιείται η παρ. 4 του άρθρου 72 του ν. 3883/2010 (Α΄ 167), προκειμένου η απόφαση του ΚΥΣΕΑ για τη Δομή Δυνάμεων να επαναξιολογείται και να επικαιροποιείται ως προς τα μέσα κάθε τρία έτη, αντί πέντε ετών που προβλέπεται σήμερα, ή και συντομότερα, εάν μεταβάλλονται κρίσιμα δεδομένα. Με τον τρόπο αυτό επέρχεται εναρμόνιση με την περιοδικότητα επανεξέτασης και επικαιροποίησης του Μακροπρόθεσμου Προγραμματισμού Αμυντικών Εξοπλισμών (ΜΠΑΕ), σύμφωνα με το άρθρο 73 του ν. 3883/2010.
	144	Με το άρθρο 144 αντικαθίσταται το άρθρο 73 του ν. 3883/2010, που αφορά στην κατάρτιση, επικαιροποίηση και επανεξέταση του ΜΠΑΕ. Ειδικότερα, ορίζεται ότι με βάση τη Δομή Δυνάμεων, καταρτίζεται ο ΜΠΑΕ με δωδεκαετή διάρκεια αντί της δεκαπενταετούς διάρκειας που προβλέπεται από την ισχύουσα διάταξη και επικαιροποίησή του κάθε τρία έτη. Στον ΜΠΑΕ αποτυπώνεται ο σχεδιασμός των αναγκών ανά Γενικό Επιτελείο σε νέα μέσα και υποστήριξη υφιστάμενων μέσων, με το συνολικό εκτιμώμενο κόστος και τη σειρά προτεραιότητας υλοποίησης αυτών. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι ο ΜΠΑΕ διακρίνεται σε δύο μέρη, σε προγράμματα προμήθειας νέων μέσων και προγράμματα υποστήριξης υφιστάμενων μέσων. Τέλος, ορίζεται ότι για την κατάρτιση και επικαιροποίηση του ΜΠΑΕ εφαρμόζονται η διαδικασία και τα κριτήρια που ισχύουν για τη διαμόρφωση της Δομής Δυνάμεων, ενώ, για την υλοποίηση των προγραμμάτων του εφαρμόζονται τα άρθρα 74 και 76 του ν. 3978/2011.
	145	Με το άρθρο 145 τροποποιείται το άρθρο 74 του ν. 3883/2010, που αφορά στην κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του Κυλιόμενου Προγράμματος Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού (ΚΠΣΣΕ). Ειδικότερα, ορίζεται ότι για την υλοποίηση του ΜΠΑΕ καταρτίζεται ο τετραετής ΚΠΣΣΕ, αντί του αντίστοιχου προγραμματισμού της ισχύουσας διάταξης που έχει τριετή

	διάρκεια. Για την κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του ΚΠΣΕΕ ακολουθείται η διαδικασία που ισχύει για τη Δομή Δυνάμεων, η οποία όμως ολοκληρώνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, μετά από τη διατύπωση γνώμης της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής και κινείται στο πλαίσιο των σχετικών προβλέψεων του κρατικού προϋπολογισμού. Επιπλέον, αποσαφηνίζεται ότι ο ΚΠΣΣΕ αφορά στις συμβάσεις προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται στο σύνολο ή εν μέρει από τις πιστώσεις που έχουν εγγραφεί ή προβλέπεται να εγγραφούν σε ΑΛΕ του ΥΠΕΘΑ για υλοποίηση Εξοπλιστικών Προγραμμάτων, με κριτήριο τα ανώτατα όρια εκάστου έτους για την εν λόγω ομάδα.
146	Με το άρθρο 146 αντικαθίσταται το άρθρο 76 του ν. 3883/2010, που αφορά στη διαδικασία ενεργοποίησης των προγραμμάτων στρατιωτικού εξοπλισμού. Ειδικότερα, καθορίζεται η διαδικασία ενεργοποίησης προγράμματος στρατιωτικού εξοπλισμού, βάσει της εκτιμώμενης αξίας και του τρόπου υλοποίησής του και ορίζεται ειδικά ότι στην περίπτωση προγράμματος προμήθειας νέου μέσου ή εκσυγχρονισμού ή αναβάθμισης υφιστάμενου μέσου, η έναρξη της διαδικασίας ενεργοποίησης προϋποθέτει εκπόνηση συγκεκριμένης μελέτης από το οικείο Γενικό Επιτελείο. Περαιτέρω, περιγράφεται η διαδικασία ενεργοποίησης έκτακτων προγραμμάτων που δεν είναι ενταγμένα στον ΜΠΑΕ αλλά κρίνονται αναγκαία για σοβαρούς λόγους, καθώς και προγραμμάτων που είναι αναγκαία μέχρι την κατάρτιση του πρώτου ΜΠΑΕ και ΚΠΣΣΕ. Τέλος, προβλέπεται ότι με την απόφαση ενεργοποίησης προγράμματος δίνεται και η εντολή στην αρμόδια υπηρεσία για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης των συμβάσεων.
147	Με το άρθρο 147 επέρχονται οι απαιτούμενες αλλαγές στο άρθρο 1 του ν. 3978/2011, σε εναρμόνιση με τις τροποποιήσεις των άρθρων 73, 74 και 76 του ν. 3883/2010 που ενσωματώνονται στο παρόν νομοσχέδιο, σε ό, τι αφορά στον προγραμματισμό των συμβάσεων στον τομέα της άμυνας.
148	Με το άρθρο 148 αντικαθίσταται το άρθρο 2 του ν. 3978/2011 και προβλέπεται ότι η Ειδική Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής ασκεί τις αρμοδιότητες που καθορίζονται στα άρθρα 72 έως 76 του ν. 3883/2010 σχετικά με την κατάρτιση και ενεργοποίηση του ΜΠΑΕ και του ΚΠΣΣΕ, καθώς και στις

	διατάξεις του ν. 3978/2011. Επιπλέον, καθίσταται υποχρεωτική η ενημέρωση της Επιτροπής, μια τουλάχιστον φορά σε κάθε τακτική σύνοδο, σχετικά με την εξέλιξη του ΜΠΑΕ και του ΚΠΣΣΕ.
149	Με το άρθρο 149 προστίθεται παρ. 3 στο άρθρο 3 του ν. 3978/2011. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής (ΕΑΒΣ), προβλέπεται η σύναψη επιμέρους συμβάσεων, δυνάμει του άρθρου 346 της ΣΛΕΕ, στο πλαίσιο επιβολής από την αναθέτουσα αρχή ειδικών όρων για την εκτέλεση της κύριας σύμβασης.
150	Με το άρθρο 150 προστίθεται άρθρο 4Α στον ν. 3978/2011, με το οποίο προβλέπεται ότι η εν συνεχεία υποστήριξη (ΕΣΥ) στρατιωτικού εξοπλισμού δύναται να υλοποιείται είτε μέσω σύναψης συμβάσεων σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 3978/2011, είτε με σύναψη συμφωνιών-πλαίσιο και εκτελεστικών αυτών συμβάσεων, εφόσον δεν δύναται να συμφωνηθούν εκ των προτέρων όλοι οι ουσιώδεις όροι της υποστήριξης. Στην περίπτωση ΕΣΥ των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων εκτιμάται ότι η τεχνική της συμφωνίας-πλαίσιο είναι ιδιαίτερα χρήσιμη, καθώς ουσιώδεις συμβατικοί όροι, όπως οι τιμές και οι ποσότητες των υλικών, ως και το είδος των υπηρεσιών και εργασιών που θα απαιτηθούν καθ΄ όλη τη συμφωνηθείσα διάρκεια υποστήριξης δεν δύναται να καθορισθούν επακριβώς κατά τον χρόνο σύναψης της συμφωνίας. Δεδομένης της ιδιαιτερότητας και της πολυπλοκότητας των συμφωνιών ΕΣΥ, στο αγγλοσαξονικό δίκαιο εφαρμόζονται μηχανισμοί συμφωνιών τύπου «Blanket Purchase Agreement» (BPA) ή «Basic Ordering Agreement» (BOA). Κατ’ αναλογία του τρόπου σύνταξης των ως άνω συμφωνιών, καθώς και των διακρατικών συμφωνιών ΕΣΥ (τύπου FMS), λαμβάνοντας υπόψη και τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4 του ν. 3978/2011 για τις συμβάσεις ΕΣΥ, προτείνεται η εισαγωγή στο ελληνικό δίκαιο του μηχανισμού της συμφωνίας-πλαίσιο για ΕΣΥ, με τα ακόλουθα στοιχεία ως ουσιώδες ελάχιστο περιεχόμενο αυτής: α. Προσδιορισμός της εκτιμώμενης μέγιστης συνολικής αξίας των προμηθειών και υπηρεσιών που ενδέχεται να πραγματοποιηθούν καθ’ όλη τη χρονική διάρκεια ισχύος της συμφωνίας. β. Καθορισμός των ελάχιστων απαιτήσεων, όπως τεχνικές προδιαγραφές, κριτήρια ανάθεσης, περιβαλλοντικές, εργασιακές και κοινωνικοασφαλιστικές παράμετροι.

	γ. Κατηγοριοποίηση των υλικών ή αγαθών που ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο προμήθειας κατά τη διάρκεια της συμφωνίας, περιγραφή των υπηρεσιών που ενδέχεται να εκτελεσθούν καθ' όλο το χρονικό διάστημα ισχύος της συμφωνίας, καθώς και ενδεικτική κοστολόγηση αυτών, κατά το μέτρο που είναι εφικτή. δ. Ρητή πρόβλεψη της δυνατότητας τροποποιήσεων ή βελτιώσεων των απαιτήσεων σε προμήθειες, υπηρεσίες καιεργασίες, με τη μορφή ρητρών αναθεώρησης ή προαίρεσης, καθώς και της δυνατότητας μεταβολών των προσδιορίσιμων ποσοτικά, είτε αριθμητικά ή ως ποσοστά, στοιχείων, με την προϋπόθεση ότι δεν συντελείται υπέρβαση της προαναφερθείσας μέγιστης εκτιμώμενης συνολικής αξίας και υπό τον όρο ότι δεν μεταβάλλονται οι ελάχιστες απαιτήσεις της συμφωνίας-πλαίσιο. ε. Πρόβλεψη τύπου αναπροσαρμογής τιμών, όπως ανά έτος, στις περιπτώσεις που είναι εφικτό. Τέλος, διευκρινίζεται ρητά ότι, σε περίπτωση που το πραγματικό κόστος της υποστήριξης υπερβαίνει αυτό που εκτιμήθηκε αρχικά από τον αντισυμβαλλόμενο και αναγράφηκε στην προσφορά του, η υποστήριξη θα πραγματοποιείται μόνον εφόσον την εγκρίνει τελικά η αναθέτουσα αρχή και σε κάθε περίπτωση εφόσον δεν υπερβαίνει τη μέγιστη εκτιμώμενη συνολική αξία της σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο. Αντίστοιχα, σε περίπτωση που το πραγματικό κόστος υπολείπεται του αρχικώς εκτιμηθέντος και αναγραφέντος στην προσφορά του αντισυμβαλλομένου, η αναθέτουσα αρχή θα επιβαρύνεται μόνο με το πραγματικό κόστος.
151	Με το άρθρο 151 αντικαθίσταται το άρθρο 5 του ν. 3978/2011. Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι οι συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών στον τομέα της άμυνας συνάπτονται από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. Η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ) έχει την ευθύνη για τη διενέργεια των προπαρασκευαστικών και διαδικαστικών πράξεων που απαιτούνται για τη σύναψη όλων των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 3978/2011, των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς ΦΠΑ είναι ίση ή ανώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011. Στην ΓΔΑΕΕ ανατίθεται η παρακολούθηση της εκτέλεσης των ανωτέρω συμβάσεων, αλλά και ειδικά οι αρμοδιότητες που απαριθμούνται στις λοιπές περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν.

	3978/2011. Επιπλέον, η ΓΔΑΕΕ ορίζεται αρμόδια για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων αξιοποίησης στρατιωτικού εξοπλισμού με εκτιμώμενη αξία ίση ή ανώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011.
152	Με το άρθρο 152 αντικαθίσταται το άρθρο 6 του ν. 3978/2011. Ειδικότερα, προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες των Γενικών Επιτελείων των τριών Κλάδων των ΕΔ, στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 3978/2011, οι οποίες αφορούν κυρίως στην εισήγηση για την τεκμηρίωση των αναγκών τους, την εισήγηση για την ενεργοποίηση ενός προγράμματος, τη σύνταξη των τεχνικών προδιαγραφών, τη διενέργεια του τεχνικού διαλόγου και γενικότερα την υλοποίηση των ήδη συναφθεισών συμβάσεων, τη διενέργεια όλων των διαδικασιών που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών εκτιμώμενης αξίας χωρίς ΦΠΑ κατώτερης από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011, τη διενέργεια των παραλαβών κατά την εκτέλεση των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών και τη διενέργεια των διαδικασιών για τη σύναψη και την εκτέλεση των συμβάσεων έργων. Στις ανωτέρω αρμοδιότητες προστίθεται η διενέργεια των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων αξιοποίησης μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 107 του ν. 3978/2011, με εκτιμώμενο οικονομικό αντάλλαγμα κατώτερο από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011. Τέλος, προβλέπεται η ad hoc επίλυση ζητημάτων καταφατικής ή αποφατικής σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΓΔΑΕΕ και των Γενικών Επιτελείων με την έκδοση απόφασης του Υπουργού Εθνικής Άμυνας.
153	Με το άρθρο 153 τροποποιείται το άρθρο 7 του ν. 3978/2011. Συγκεκριμένα, προβλέπονται τα συλλογικά όργανα, γνωμοδοτικά και εκτελεστικά, που είναι αρμόδια για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων που ρυθμίζονται από τον ν. 3978/2011. Σημειώνεται η προσθήκη των επιτροπών διαπραγματεύσεων στα ήδη υπάρχοντα συλλογικά όργανα, καθώς κρίθηκε σκόπιμη η ρητή νομοθετική πρόβλεψη. Αναλυτικότερα, στο άρθρο ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη συγκρότηση, σύνθεση και λειτουργία των επιτροπών καθώς και στη θητεία των μελών αυτών, ενώ επιπλέον γίνεται ειδική μνεία στη

	συγκρότηση των συλλογικών οργάνων πραγματοποίησης των συμβάσεων έργων και μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.
154	Με το άρθρο 154 προστίθενται άρθρα 7Α, 7Β και 7Γ στον ν. 3978/2011. Ειδικότερα, στο άρθρο 7Α ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή (ΚΓΕΠ) της ΓΔΑΕΕ, τις Κεντρικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές των Γενικών Επιτελείων και τις Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών (ΠΓΕΠ) κλιμακίων διοίκησης κατώτερων των Γενικών Επιτελείων. Αναλυτικότερα, στο άρθρο αυτό καθορίζονται τα θέματα που αφορούν στη συγκρότηση, υπαγωγή, σύνθεση και λειτουργία των εν λόγω επιτροπών. Ειδικότερο θέμα αποτελεί η επαναφορά της αρμοδιότητας της ΚΓΕΠ για γνωμοδότηση πριν από τη σύναψη διακρατικών συμφωνιών. Στο άρθρο 7Β ορίζονται οι αρμοδιότητες των επιτροπών διενέργειας διαγωνισμών, διαπραγματεύσεων, εμπειρογνωμόνων και αξιολόγησης προσφυγών. Αναλυτικότερα: Οι επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών έχουν αρμοδιότητα για τη διεξαγωγή της προσυμβατικής διαδικασίας, την εισήγηση για κατακύρωση των διαγωνισμών, την απόρριψη προσφορών και την κατάρτιση των σχεδίων κατακυρωτικών αποφάσεων και των σχετικών συμβάσεων. Οι επιτροπές διαπραγματεύσεων είναι αρμόδιες για τη διαπραγμάτευση και σύνταξη των όρων των συμβάσεων του άρθρου 17 του ν. 3978/2011 ή των συμβάσεων που τροποποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 61 του ν. 3433/2006. Οι επιτροπές εμπειρογνωμόνων έχουν αρμοδιότητα για την τεχνική αξιολόγηση ή/και βαθμολογία των προσφορών και τον έλεγχο των κατασκευαστικών δυνατοτήτων των διαγωνιζομένων, ενώ οι επιτροπές αξιολόγησης προσφυγών είναι αρμόδιες για την εξέταση των προδικαστικών προσφυγών. Στο άρθρο 7Γ ορίζεται ότι στο πλαίσιο της εκτέλεσης των συμβάσεων του ν. 3978/2011 συγκροτούνται οι επιτροπές ελέγχου και παραλαβής συμβατικών αντικειμένων και οι δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής συμβατικών αντικειμένων, με αρμοδιότητες σχετικά με την παραλαβή των συμβατικών αντικειμένων και την παρακολούθηση της τήρησης των συμβατικών προβλέψεων.

155	Με το άρθρο 155 τροποποιείται το άρθρο 8 του ν. 3978/2011, το οποίο εισάγει κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που εφαρμόζει το στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων. Η αντικατάσταση αυτή στοχεύει στη διασφάλιση της αμεροληψίας και αντικειμενικότητας των υπηρεσιακών οργάνων που εμπλέκονται στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, μέσω της εισαγωγής ενός σαφούς και διαφανούς θεσμικού πλαισίου. Συγκεκριμένα, θεσπίζονται ειδικοί κανόνες δεοντολογικής συμπεριφοράς για το πολιτικό και το στρατιωτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων που εμπλέκεται στη διενέργεια διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στον τομέα της άμυνας και ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στις επαφές και σχέσεις με οικονομικούς φορείς. Επιπλέον, επαναλαμβάνεται η ρητή απαγόρευση για το στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων που συμμετέχει στη σύναψη και εκτέλεση συμβάσεων στρατιωτικού εξοπλισμού να ζητεί ή να λαμβάνει, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε υλική εύνοια, δώρο ή αντάλλαγμα, ή να αποδέχεται την υπόσχεση παροχής τέτοιων ωφελημάτων, κατά τον χειρισμό των υποθέσεων στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων του, καθώς και να απασχολείται σε οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων στρατιωτικού εξοπλισμού. Η τελευταία απαγόρευση ισχύει, επίσης, για τρία έτη μετά την αποχώρηση του προσωπικού από την αντίστοιχη θέση. Τέλος, εισάγονται διοικητικές και ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης των παραπάνω απαγορεύσεων.
156	Με το άρθρο 156 αντικαθίσταται το άρθρο 10 του ν. 3978/2011, που αφορά στις υποχρεώσεις και απαγορεύσεις που έχουν οι οικονομικοί φορείς, καθώς και στις κυρώσεις που επιβάλλονται εάν παραβιαστούν. Ειδικότερα, προβλέπεται ρήτρα ακεραιότητας, από την οποία δεσμεύονται οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων στον τομέα της άμυνας. Με τη ρήτρα ακεραιότητας οι οικονομικοί φορείς δεσμεύονται ότι σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της κατακύρωσης της σύμβασης δεν ενήργησαν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά, καθώς και ότι θα εξακολουθήσουν να μην ενεργούν κατ` αυτό τον τρόπο κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης αλλά και μετά τη λήξη της. Η υποχρεωτική υπογραφή της ρήτρας

	ακεραιότητας είναι ιδιαίτερα χρήσιμη ακόμη κι όταν υπάρχουν και εφαρμόζονται νόμοι που αντιμετωπίζουν τη διαφθορά. Και αυτό γιατί η ρήτρα ακεραιότητας δεν αντικαθιστά ούτε αντιγράφει τον νόμο, αλλά βοηθάει στη συμμόρφωση με αυτόν, εξασφαλίζοντας ισότιμους όρους ανταγωνισμού και διαβεβαιώνοντας τους διαγωνιζομένους ότι όλοι δρουν υπό τις ίδιες συνθήκες. Κατ' αυτόν τον τρόπο, μειώνονται οι συγκρούσεις και η δυσπιστία που ενδεχομένως υπάρχει μεταξύ των συμβαλλομένων, ενώ αυξάνεται η αξιοπιστία και η νομιμότητα της διαδικασίας. Μέσω της αυξημένης πληροφόρησης και ευθύνης που προσπαθεί να επιβάλλει και της επιβεβαίωσης της σωστής εφαρμογής των διαδικασιών, επιδιώκει να αυξήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στον νόμο και στους κυβερνητικούς θεσμούς. Για τον σκοπό αυτό οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν δεσμευτικές δηλώσεις στις οποίες δηλώνουν ότι δεν διέθεταν εσωτερική πληροφόρηση, δεν προέβησαν σε ενέργειες νόθευσης του ανταγωνισμού, καθώς και ότι δεν διενήργησαν ούτε θα διενεργήσουν παράνομες πληρωμές για διευκολύνσεις, εξυπηρετήσεις ή υπηρεσίες που αφορούν στη σύμβαση και στη διαδικασία ανάθεσης. Οι οικονομικοί φορείς δηλώνουν επίσης ότι δεν προσέφεραν ούτε θα προσφέρουν οποιαδήποτε υλική ή αποτιμώμενη σε χρήμα εύνοια πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη της σύμβασης, σε ένα ευρύτατο φάσμα προσώπων, όπως υπαλλήλους, συλλογικά όργανα της αναθέτουσας αρχής, πολιτικά κόμματα, βουλευτές ή αιρετά όργανα της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης, υπουργούς, καθώς και τους συγγενείς τους, τους συνεργάτες τους και τρίτους που λειτουργούν ως ενδιάμεσοι για τη διοχέτευση αυτών των χρηματικών ποσών. Προβλέπεται, ακόμα, ρητά ότι απαγορεύεται στους οικονομικούς φορείς ή στους νόμιμους εκπροσώπους τους να διαθέτουν και να χρησιμοποιούν οποιονδήποτε ενδιάμεσο, μεσάζοντα ή πράκτορα κατά τη διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης, ενώ επιτρέπεται να λαμβάνουν επαγγελματικές συμβουλευτικές υπηρεσίες σε σχέση με τη σύμβαση μόνο από δικηγορικά γραφεία, φορολογικούς, τεχνικούς και οικονομικούς συμβούλους. Επίσης, επιτρέπεται ρητά η χρήση εμπορικών αντιπροσώπων που εμπίπτουν στις διατάξεις του π.δ. 219/1991 (Α΄ 81).

	Επιπλέον, προβλέπεται ότι υπέχουν υποχρέωση υποβολής υπεύθυνης δήλωσης με την οποία βεβαιώνεται η μη παράβαση των απαγορεύσεων των παρ. 1 και 2 του άρθρου 10 του ν. 3978/2011 και οι οικονομικοί φορείς που έχουν επιλεγεί ως ανάδοχοι. Στην ίδια δήλωση βεβαιώνουν ότι έχουν ενημερωθεί για την πρόβλεψη επιβολής των επαπειλούμενων κυρώσεων σε περίπτωση παραβίασης των ανωτέρω απαγορεύσεων. Τέλος, καθορίζεται ότι η παραβίαση των παραπάνω απαγορεύσεων συνεπάγεται αυστηρές κυρώσεις σε βάρος των παραβατών, ανάλογα με το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η σύμβαση. Έτσι, αν δεν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, επιβάλλεται σωρευτικά έκπτωση του οικονομικού φορέα, κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός του από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για τρία τουλάχιστον έτη, ενώ αν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, επιβάλλεται ποινική ρήτρα ισόποση με την εγγύηση καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός του από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του ΥΠΕΘΑ για τρία τουλάχιστον έτη. Ειδικά, στην περίπτωση παράβασης των απαγορεύσεων από τον υπεργολάβο του οικονομικού φορέα ή από μέλη της κοινοπραξίας, σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας είναι κοινοπραξία, και εφόσον η παράβαση αυτή δεν θεραπευτεί μέσα σε τριάντα ημέρες από την κοινοποίηση στον οικονομικό φορέα σχετικής ειδοποίησης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να κηρύξει τον οικονομικό φορέα έκπτωτο ή να επιβάλει ποινική ρήτρα ποσού ίσου με το 10%, κατ' ανώτατο όριο, της οικονομικής αξίας της σύμβασης που έχει συνάψει με την αναθέτουσα αρχή.
157	Με το άρθρο 157 αντικαθίσταται το άρθρο 12 του ν. 3978/2011, που αφορά στην υποχρέωση των οικονομικών φορέων να γνωστοποιούν στην αναθέτουσα αρχή τις μεταβολές στο ιδιοκτησιακό τους καθεστώς και στη διοίκησή τους, καθώς και στις συνέπειες της μη τήρησης της υποχρέωσης αυτής. Συγκεκριμένα, καθορίζεται η υποχρέωση των οικονομικών φορέων να γνωστοποιούν μετά τη σύναψη μιας σύμβασης στον τομέα της άμυνας οποιαδήποτε μεταβολή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς τους, στη διοίκηση ή στον εταιρικό μετασχηματισμό τους, εντός τριών μηνών από τη μεταβολή. Η μη γνωστοποίηση σχετικών μεταβολών παρέχει στην αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση. Επίσης, η

	αναθέτουσα αρχή δικαιούται, όταν πιθανολογεί ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος, να ζητήσει από τον οικονομικό φορέα τα κατά την κρίση της απαιτούμενα στοιχεία και πληροφορίες, τάσσοντας εύλογη προθεσμία που δεν υπερβαίνει τους δύο μήνες. Μετά την εξέταση των στοιχείων αυτών, η αναθέτουσα αρχή δύναται, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος, να καταγγείλει τη σύμβαση. Η μη έγκαιρη, ακριβής ή πλήρης υποβολή των ζητηθέντων στοιχείων από τον ανάδοχο δίνει στην αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να καταγγείλει, άνευ ετέρου, τη σύμβαση. Το δικαίωμα καταγγελίας της σύμβασης παρέχεται στην αναθέτουσα αρχή και εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος. Διευκρινίζεται ότι λόγο δημόσιου συμφέροντος συνιστά ιδίως η πιθανολόγηση ότι τα πρόσωπα που ασκούν έλεγχο στον ανάδοχο, περιλαμβανομένων και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν, άμεσα ή έμμεσα, τα συμμετέχοντα νομικά πρόσωπα, δεν είναι κατάλληλα για να εγγυηθούν την οικονομική βιωσιμότητα του αναδόχου και να εξασφαλίσουν την ορθή διαχείριση της υπό εκτέλεση σύμβασης μέχρι την ολοκλήρωσή της ή να εξασφαλίσουν την αποτροπή καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων ή επιρροών που δυνητικά θα μπορούσαν να βλάψουν τα εθνικά συμφέροντα ή εάν η αναθέτουσα αρχή διατηρεί αμφιβολίες για τη νομιμότητα προέλευσης, την αληθή κυριότητα ή την επάρκεια των οικονομικών πόρων των προσώπων που ασκούν έλεγχο στον ανάδοχο, καθώς και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν άμεσα ή έμμεσα τα πρόσωπα αυτά. Η καταγγελία της σύμβασης γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και ισχύει από την κοινοποίησή της στον οικονομικό φορέα. Με την ίδια απόφαση μπορεί να επιβάλλονται επιπλέον στον οικονομικό φορέα κατάπτωση των εγγυήσεων και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς του ΥΠΕΘΑ για χρονικό διάστημα κατ' ελάχιστο τριών ετών. Τέλος, παρέχεται η δυνατότητα, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, να καθορίζονται η διαδικασία, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και κάθε αναγκαίο θέμα σχετικό με τη γνωστοποίηση των μεταβολών στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των οικονομικών φορέων.
158	Με το άρθρο 158 αντικαθίσταται το άρθρο 13 του ν. 3978/2011, που αφορά στον προσυμβατικό έλεγχο των

	συμβάσεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Συγκεκριμένα, προβλέπεται η διενέργεια από το Ελεγκτικό Συνέδριο προληπτικού ελέγχου νομιμότητας των συμβάσεων που ρυθμίζονται από τον ν. 3978/2011, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στο άρθρο 324 του ν. 4700/2020 (Α΄ 127). Από τον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου διέρχονται αυτοτελώς και οι εκτελεστικές συμβάσεις των συμφωνιών-πλαίσιο, που έχουν υποστεί προσυμβατικό έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο και το συμβατικό τους τίμημα υπερβαίνει αυτοτελώς το προβλεπόμενο στην παρ. 1 του άρθρου 324 του ν. 4700/2020 όριο, προς εναρμόνιση με τις προβλέψεις του εν λόγω νόμου.
159	Με το άρθρο 159 προστίθεται άρθρο 18Α στον ν. 3978/2011. Με το άρθρο αυτό καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί ώστε η αναθέτουσα αρχή, που υλοποιεί συμβάσεις στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, να δύναται να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφάλειας της χώρας, με την επίκληση του άρθρου 346 της ΣΛΕΕ. Το άρθρο 346 της ΣΛΕΕ παρέχει στα κράτη μέλη τη διακριτική ευχέρεια να λαμβάνουν τα μέτρα που θεωρούν αναγκαία για την προστασία των ζωτικών συμφερόντων ασφάλειάς τους. Ωστόσο, τόσο η διατύπωση της ανωτέρω διάταξης («αναγκαία για την προστασία ζωτικών συμφερόντων…») όσο και η ύπαρξη του άρθρου 348 ΣΛΕΕ (ειδική διαδικασία για την περίπτωση μη προσήκουσας χρήσης του άρθρου 346 ΣΛΕΕ), επιβεβαιώνουν ότι η διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών δεν είναι απεριόριστη. Ειδικότερα, η εξέταση εξαίρεσης από τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς πρέπει να γίνεται ανά περίπτωση κάθε συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης προμηθειών, έργων και υπηρεσιών που αφορά στους τομείς της άμυνας ή ασφάλειας. Συγκεκριμένα, η αναθέτουσα αρχή που υλοποιεί συμβάσεις στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας φέρει το βάρος της απόδειξης και οφείλει να αιτιολογεί ειδικά και εμπεριστατωμένα κάθε απόφασή της για εξαίρεση μιας δημόσιας σύμβασης στρατιωτικού εξοπλισμού από τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς. Ο μοναδικός δικαιολογητικός λόγος της εξαίρεσης είναι η προστασία των συμφερόντων ασφάλειας της χώρας. Τα άλλα συμφέροντα, ιδίως βιομηχανικά και οικονομικά, έστω και αν συνδέονται με προμήθεια στρατιωτικού

	εξοπλισμού, έργο ή παροχή υπηρεσίας στον τομέα της άμυνας ή της ασφάλειας, δεν μπορούν από μόνα τους να δικαιολογήσουν εξαίρεση. Το άρθρο 346 ΣΛΕΕ δεν αναφέρεται γενικά στην προστασία των συμφερόντων ασφάλειας, αλλά στην προστασία των ουσιωδών (ζωτικών) συμφερόντων ασφάλειας, υπογραμμίζοντας τον εξαιρετικό χαρακτήρα της παρέκκλισης και καθιστώντας σαφές ότι ο ειδικός στρατιωτικός χαρακτήρας του εξοπλισμού δεν επαρκεί από μόνος του για να δικαιολογήσει την εξαίρεση από τους κανόνες του ενωσιακού δικαίου για τις δημόσιες συμβάσεις. Η ιδιαίτερα εμφαντική διατύπωση («ουσιώδη») περιορίζει τις πιθανές εξαιρέσεις στις προμήθειες υψίστης σημασίας για τις στρατιωτικές ικανότητες της χώρας. Με βάση τα ανωτέρω και τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) επί του ζητήματος, η αναθέτουσα αρχή του κράτους μέλους που επικαλείται το άρθρο 346 ΣΛΕΕ πρέπει να αποδείξει το ζωτικό και ουσιώδες συμφέρον εθνικής ασφάλειας που διακυβεύεται, την άμεση σύνδεση του εν λόγω ζωτικού και ουσιώδους συμφέροντος ασφάλειας με τη σύναψη της συγκεκριμένης σύμβασης που αφορά προμήθεια, έργο ή υπηρεσία υψίστης σημασίας για τις στρατιωτικές ικανότητες της χώρας, καθώς και τον λόγο για τον οποίο κρίνεται απαραίτητη η παρέκκλιση από τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς για τις δημόσιες συμβάσεις στη συγκεκριμένη περίπτωση για την προστασία του συγκεκριμένου ζωτικού/ουσιώδους συμφέροντος ασφάλειας. Διευκρινίζεται ότι παροχές μη στρατιωτικού χαρακτήρα, που δεν εξυπηρετούν συγκεκριμένα συμφέροντα ασφάλειας αλλά γενικά οικονομικά συμφέροντα, δεν καλύπτονται από το άρθρο 346 ΣΛΕΕ, ακόμη και αν συνδέονται με μια σύμβαση προμηθειών στον τομέα της άμυνας που έχει εξαιρεθεί με βάση το εν λόγω άρθρο. Αντιθέτως, παροχές που συνδέονται άμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης και έχουν στρατιωτικό χαρακτήρα μπορούν να δικαιολογήσουν εξαίρεση βάσει του άρθρου 346 ΣΛΕΕ εφόσον πληρούνται οι ειδικές προϋποθέσεις εφαρμογής του, τις οποίες η αρμόδια αναθέτουσα αρχή οφείλει να αποδείξει, όπως προαναφέρθηκε.

	Περαιτέρω, το ΔΕΕ έχει αποφανθεί ότι απαιτήσεις σχετικές με την ασφάλεια εφοδιασμού δύνανται να δικαιολογήσουν εξαίρεση από τα άρθρα 36 ΣΛΕΕ (ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών) και 62 ΣΛΕΕ (ελεύθερη παροχή υπηρεσιών) με βάση το άρθρο 346 ΣΛΕΕ, εφόσον η ασφάλεια εφοδιασμού δεν μπορεί να διασφαλισθεί επαρκώς με μέτρα που λαμβάνονται εντός του πλαισίου του δικαίου της ΕΕ ή με κοινή δράση των κρατών μελών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα δε μέτρα λαμβάνονται με αποκλειστικό σκοπό την επίτευξη της δημόσιας ασφάλειας και όχι για οικονομικούς σκοπούς και είναι αντικειμενικά αναγκαία και κατάλληλα, με βάση τις αρχές της αναγκαιότητας, προσφορότητας και αναλογικότητας, να επιτύχουν την ασφάλεια του εφοδιασμού ή τουλάχιστον συμβάλλουν στην αντικειμενική βελτίωση της κατάστασης της εφοδιαστικής ασφάλειας η οποία διακυβεύεται. Η απόφαση εξαίρεσης από τους κανόνες της ενωσιακής αγοράς με την επίκληση του άρθρου 346 ΣΛΕΕ λαμβάνεται κάθε φορά από το ΚΥΣΕΑ, μετά από σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται και η διαδικασία που θα ακολουθηθεί. Για την εισαγωγή του θέματος στο ΚΥΣΕΑ απαιτείται εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου, προς όφελος του οποίου συνάπτεται η σύμβαση. Στη συνέχεια ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ διατυπώνει πρόταση προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, ο οποίος εφόσον κρίνει αναγκαίο μπορεί να ζητήσει τη γνώμη των Γενικών Διευθύνσεων Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ) και Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων (ΓΔΠΕΑΔΣ) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Σημειώνεται ότι δεν είναι αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να αξιολογεί τα ζωτικά συμφέροντα ασφάλειας των κρατών μελών, ούτε να κρίνει ποιον στρατιωτικό εξοπλισμό θα προμηθεύονται για να προστατεύουν τα εν λόγω συμφέροντά τους. Ωστόσο, ως θεματοφύλακας της ΣΛΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να επαληθεύει κατά πόσο πληρούνται οι όροι εξαίρεσης των δημοσίων συμβάσεων στρατιωτικού εξοπλισμού βάσει του άρθρου 346 ΣΛΕΕ. Στις περιπτώσεις αυτές, εναπόκειται στο κράτος μέλος και συγκεκριμένα στην αναθέτουσα αρχή που υλοποιεί τη συγκεκριμένη σύμβαση, κατά παρέκκλιση από τους κανόνες της ενωσιακής αγοράς, να παρέχει, μετά από

	αίτηση της Επιτροπής, τις απαραίτητες πληροφορίες και να αποδεικνύει ότι η εξαίρεση είναι απαραίτητη για την προστασία των ζωτικών συμφερόντων ασφάλειας της χώρας. Τέλος, με την απόφαση υπαγωγής μιας δημόσιας σύμβασης στρατιωτικού εξοπλισμού στην εξαιρετική διαδικασία του άρθρου 346 ΣΛΕΕ μπορεί, επιπλέον, να καθορίζεται εξαίρεση και από τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που διέπουν τη σύναψη και εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας. Κατ' αυτό τον τρόπο, επιτυγχάνεται η ταχύτερη κάλυψη των ουσιωδών συμφερόντων ασφάλειας της χώρας.
160	Με το άρθρο 160 προστίθεται άρθρο 29Α στον ν. 3978/2011, το οποίο δίνει στην αναθέτουσα αρχή τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ). Δεδομένου ότι ο διοικητικός φόρτος που απορρέει από την ανάγκη προσκόμισης σημαντικού αριθμού πιστοποιητικών, ή άλλων εγγράφων που σχετίζονται με τα κριτήρια αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής, συνιστά μεταξύ άλλων σημαντικό εμπόδιο στη συμμετοχή των οικονομικών φορέων και ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις δημόσιες συμβάσεις αμυντικού τομέα, με το άρθρο αυτό παρέχεται πλέον ρητά η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή, εφόσον το προβλέψει στα έγγραφα της σύμβασης, να υιοθετήσει τη χρήση του ΕΕΕΣ για τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, με στόχο την απλοποίηση και επιτάχυνση της διαδικασίας αξιολόγησης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των υποψηφίων. Το έντυπο αυτό αποτελεί μία ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄ 75), το οποίο υποβάλλεται ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη και δια του οποίου ο οικονομικός φορέας που το προσκομίζει δηλώνει ότι πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που έχει θέσει η αναθέτουσα αρχή και επομένως δεν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού στο πρόσωπό του. Επιπλέον, προβλέπεται ρητά ότι το ΕΕΕΣ παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες όσον αφορά στους (τρίτους) φορείς στις ικανότητες των οποίων βασίζεται ο οικονομικός φορέας, ούτως ώστε η επαλήθευση των πληροφοριών αυτών να διενεργείται ταυτόχρονα και με τους ίδιους όρους που διενεργείται και η επαλήθευση των

	πληροφοριών που αφορούν στον κύριο οικονομικό φορέα. Η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να ζητά, ανά πάσα στιγμή, όλα ή κάποια από τα δικαιολογητικά έγγραφα, εφόσον θεωρεί ότι αυτό είναι απαραίτητο για την ομαλή διεξαγωγή της διαδικασίας. Ωστόσο, προβλέπονται παρεκκλίσεις από τη δυνατότητα αυτή της αναθέτουσας αρχής, στην περίπτωση ύπαρξης δωρεάν προσβάσιμων βάσεων δεδομένων, ή κατοχής των εν λόγω δικαιολογητικών από την αναθέτουσα αρχή από προηγούμενη διαδικασία. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι ο προσφέρων στον οποίο έχει αποφασιστεί να ανατεθεί η σύμβαση (υποψήφιος ανάδοχος) υποχρεούται να παράσχει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία και η αναθέτουσα αρχή οφείλει να μην συνάπτει σύμβαση με υποψήφιο ανάδοχο που δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα σχετικά δικαιολογητικά. Εν συνεχεία ορίζεται ο τύπος του ΕΕΕΣ, το οποίο καταρτίζεται για τις συμβάσεις άνω των ορίων βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, παρέχεται δε σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή. Τέλος, ορίζεται ότι για τις συμβάσεις κάτω των ορίων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να εκδίδει αντίστοιχο Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ), κατά τα πρότυπα του εκδιδομένου από την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) εντύπου για τις δημόσιες συμβάσεις του γενικού τομέα, ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, όπου ο υποψήφιος οικονομικός φορέας δηλώνει ότι πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη συμμετοχή σε διαγωνιστικές διαδικασίες. Μέχρι την έκδοση του τυποποιημένου εντύπου γίνεται δεκτή υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986. Οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου για τον τύπο και τις προϋποθέσεις ισχύος του εγγράφου (ΕΕΕΣ και ΤΕΥΔ), που δύναται να χρησιμοποιεί η αναθέτουσα αρχή ως προκαταρκτική απόδειξη κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των υποψηφίων, αποσκοπούν στη διευκόλυνση των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο με τη χρήση γνωστών εντύπων και επομένως στην απλοποίηση και επιτάχυνση της διαδικασίας, δίχως να θίγεται η απαιτούμενη

	δημοσιότητα και διαφάνεια, ούτε να διακυβεύεται η ορθή διεξαγωγή του ποιοτικού ελέγχου των υποψηφίων.
161	Με το άρθρο 161 τροποποιείται η παρ. 5 του άρθρου 80 του ν. 3978/2011. Σύμφωνα με την ισχύουσα διάταξη, όρος στην προσφορά που αφορά στην αναπροσαρμογή των τιμών, συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς ως απαράδεκτης, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης. Με τη νέα ρύθμιση εξειδικεύεται η περίπτωση που είναι δυνατή η συμπερίληψη όρου για αναπροσαρμογή της τιμής. Πρόκειται για την περίπτωση κατά την οποία από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται χρόνος παράδοσης των αγαθών ή παροχής των υπηρεσιών μεγαλύτερος των δώδεκα μηνών. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει υποχρεωτικά να καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης ο τύπος, ο τρόπος και οι προϋποθέσεις της αναπροσαρμογής. Επιπλέον, προβλέπεται ότι σε περιπτώσεις τμηματικών παραδόσεων, η τιμή αναπροσαρμόζεται για τις ποσότητες που, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης, προβλέπεται να παραδοθούν μετά την παρέλευση των δώδεκα μηνών. Τέλος, ορίζεται ότι σε περίπτωση εκπρόθεσμης παράδοσης με υπαιτιότητα του αναδόχου, ο χρόνος παράτασης δεν λαμβάνεται υπόψη για την αναπροσαρμογή, ενώ προκαταβολή που χορηγήθηκε αφαιρείται από την προς αναπροσαρμογή συμβατική αξία.
162	Με το άρθρο 162 τροποποιείται το άρθρο 84 του ν. 3978/2011, στο οποίο ρυθμίζεται το ζήτημα του χρόνου ισχύος των προσφορών. Προβλέπεται ότι οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς κατ' ελάχιστον για το χρονικό διάστημα που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, ενώ ταυτόχρονα παρέχεται η δυνατότητα παράτασης του χρόνου ισχύος των προσφορών πριν από τη λήξη τους με συνεπαγόμενη παράταση της αντίστοιχης εγγύησης συμμετοχής, εφόσον τούτο κριθεί απαραίτητο από τις περιστάσεις. Καθορίζονται επίσης οι συνέπειες της λήξης της χρονικής διάρκειας ισχύος των προσφορών και προβλέπεται δυνατότητα για την αναθέτουσα αρχή να ζητήσει την παράταση των προσφορών από τους οικονομικούς φορείς όταν η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον.
163	Με το άρθρο 163 τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 87 του ν. 3978/2011 και ορίζεται ότι η απόφαση για την

	έγκριση ή μη των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού, για την κατακύρωση ή μη της σύμβασης στο όνομα του επιλεγέντος οικονομικού φορέα, καθώς και για την έγκριση ή μη της αντίστοιχης δαπάνης λαμβάνεται από το ΚΥΣΕΑ, μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, για ποσό άνω των 30.000.000 ευρώ έναντι των 50.000.000 ευρώ που ισχύει σήμερα. Επιπλέον, ορίζεται ότι για συμβάσεις μικρότερης οικονομικής αξίας, αλλά σε κάθε περίπτωση μεγαλύτερης των χρηματικών ορίων του άρθρου 24 του ν. 3978/2011, είναι δυνατόν να εφαρμόζεται η διαδικασία που ισχύει για τις συμβάσεις αξίας άνω των 30.000.000 ευρώ, κατά την κρίση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, διαφορετικά η απόφαση λαμβάνεται από τον έχοντα την οικονομική εξουσία, μετά από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου. Με την εν λόγω τροποποίηση επέρχεται εναρμόνιση με τις τροποποιήσεις του ν. 3883/2010 που ενσωματώνονται στο παρόν νομοσχέδιο.
164	Με το άρθρο 164 προστίθεται άρθρο 88Α στον ν. 3978/2011. Στο άρθρο αυτό, προς τον σκοπό της επίτευξης ασφάλειας δικαίου και της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, παρέχεται εξαντλητική απαρίθμηση των περιπτώσεων στις οποίες λαμβάνει χώρα ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης και πάντοτε με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, μετά από γνώμη του αρμόδιου οργάνου.
165	Με το άρθρο 165 αντικαθίσταται το άρθρο 100 του ν. 3978/2011. Συγκεκριμένα περιγράφονται οι διαδικασίες που ακολουθούνται στις συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια εφαρμογής της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ, όπως καθορίζονται στο άρθρο 24 του ν. 3978/2011. Η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να προσφύγει στις διαδικασίες των άρθρων 38 και 101 του ν. 3978/2011 (κλειστή διαδικασία, διαπραγμάτευση με ή χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, ανταγωνιστικός διάλογος και ανοικτή διαδικασία). Επιπλέον, εισάγεται η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να προσφεύγει κατ' εξαίρεση στις διαδικασίες των άρθρων 102 και 103 (συνοπτικός διαγωνισμός, απευθείας ανάθεση), με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στα εν λόγω άρθρα. Συγκεκριμένα, όπως ισχύει και στις δημόσιες συμβάσεις γενικά σύμφωνα με τα άρθρα 117 και 118 ν. 4412/2016, το ποσό των 60.000 ευρώ

	χωρίς ΦΠΑ ορίζεται ως ανώτατο χρηματικό όριο για τη διενέργεια της διαδικασίας του συνοπτικού διαγωνισμού, ενώ το ποσό των 30.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ ορίζεται ως ανώτατο χρηματικό όριο για τη διενέργεια της διαδικασίας της απευθείας ανάθεσης. Περαιτέρω, αποσαφηνίζεται ότι, για την ανάθεση και σύναψη δημοσίων συμβάσεων του Τρίτου Μέρους του ν. 3978/2011, επιτρέπεται η χρήση της συμφωνίας-πλαίσιο, ως μεθόδου την οποία η αναθέτουσα αρχή μπορεί να χρησιμοποιήσει για την επιλογή των αντισυμβαλλομένων της. Τέλος, προβλέπεται ότι με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας είναι δυνατό να δημοσιεύονται υποδείγματα εγγράφων της σύμβασης, με δεσμευτικό ή μη χαρακτήρα, ενώ με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας είναι δυνατό να αναπροσαρμόζονται τα χρηματικά όρια της παρ. 2 του άρθρου 100 του ν. 3978/2011.
166	Με το άρθρο 166 τροποποιείται το άρθρο 107 του ν. 3978/2011. Συγκεκριμένα, αποσαφηνίζεται, απλοποιείται και επιταχύνεται περαιτέρω η διαδικασία αξιοποίησης του στρατιωτικού εξοπλισμού, ο οποίος χαρακτηρίζεται ως εύχρηστος και μη επιχειρησιακά αναγκαίος. Ειδικότερα: α. Καθορίζονται οι παράγοντες που λαμβάνονται κυρίως υπόψη για τον χαρακτηρισμό στρατιωτικού εξοπλισμού ως εύχρηστου και μη επιχειρησιακά αναγκαίου, όπως η ισχύουσα Δομή Δυνάμεων, η πορεία υλοποίησης του προγραμματισμού συμβάσεων και η διαμορφούμενη δημοσιονομική συγκυρία, οι επιχειρησιακές δυνατότητες και οι στόχοι που εξυπηρετεί ο προς αξιοποίηση στρατιωτικός εξοπλισμός, οι ικανότητες εναλλακτικών κατεχόμενων εξοπλισμών να υλοποιήσουν τους ίδιους στόχους, η εκτίμηση της δυνατότητας συνέχισης διατήρησης και απρόσκοπτης τεχνικο-εφοδιαστικής υποστήριξης των κατεχόμενων εξοπλισμών, καθώς και τα επιχειρησιακά πλεονεκτήματα που εξασφαλίζουν στρατιωτικοί εξοπλισμοί νέας τεχνολογίας, τα οποία υπαγορεύουν την αντικατάσταση των υπαρχόντων στρατιωτικών εξοπλισμών. β. Καθορίζεται το περιεχόμενο της εισήγησης του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας για την έκδοση απόφασης αξιοποίησης στρατιωτικού εξοπλισμού χαρακτηρισμένου ως εύχρηστου και μη επιχειρησιακά αναγκαίου, με πώληση, ανταλλαγή ή χρηματοδοτική μίσθωση. Έτσι, στην εισήγηση συμπεριλαμβάνονται ο προτεινόμενος τρόπος

	αξιοποίησης και το ελάχιστα αποδεκτό αντάλλαγμα για την αξιοποίηση. γ. Καθορίζεται σαφώς το Γενικό Επιτελείο του Κλάδου των ΕΔ στον οποίο ανήκει ο προς αξιοποίηση εξοπλισμός, ως ο αρμόδιος φορέας για την υποβολή των σχετικών εισηγήσεων προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, καθώς και τα επιμέρους στάδια για την υλοποίηση των διαδικασιών αξιοποίησης. Ιδιαίτερα, στην περίπτωση που ο εν λόγω εξοπλισμός μπορεί να δωρίζεται ή να παραχωρείται κατά χρήση για την εξυπηρέτηση της εξωτερικής αμυντικής πολιτικής της χώρας στο πλαίσιο διακρατικών συμβάσεων ή συμβάσεων που συνάπτονται δυνάμει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών, απαιτείται να προηγηθεί σχετική εισήγηση της ΓΔΠΕΑΔΣ προς το αρμόδιο Γενικό Επιτελείο και έγκριση του ΚΥΣΕΑ. Τέλος, σε εναρμόνιση με τα καθοριζόμενα στο άρθρο 53 του ν.δ. 721/1970 (Α΄ 251), ρυθμίζεται η δυνατότητα αξιοποίησης πολεμικού υλικού, ειδικά σχεδιασμένου ή προσαρμοσμένου για στρατιωτικούς σκοπούς, που δεν χρησιμοποιείται ή δεν προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως όπλο ή πυρομαχικό και χαρακτηρίζεται ως μη επιχειρησιακά αναγκαίο, καθώς και κάθε υλικού των ΕΔ το οποίο καθίσταται ή χαρακτηρίζεται άχρηστο, είναι ακατάλληλο ή πλεονάζον.
167	Με το άρθρο 167 αντικαθίσταται το άρθρο 2 του ν. 3433/2006, το οποίο αφορά στις διαδικασίες Κρατικής Διασφάλισης Ποιότητας (ΚΔΠ) που εφαρμόζονται στις συμβάσεις προμήθειας και παροχής υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού. Ειδικότερα, επαναλαμβάνονται οι ρυθμίσεις της ισχύουσας διάταξης, σύμφωνα με την οποία οι διαδικασίες ΚΔΠ διέπονται από τα εκάστοτε ισχύοντα πρότυπα AQAP (Allied Quality Assurance Publications) και ISO (International Standardisation Organisation) ή ισοδύναμα, και ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την εφαρμογή της ΚΔΠ. Επιπλέον, ορίζεται ότι η ΚΔΠ εφαρμόζεται σε όλες τις φάσεις του κύκλου ζωής του στρατιωτικού εξοπλισμού και παράλληλα προβλέπεται ο τρόπος υλοποίησης αυτής ανάλογα με τα ισχύοντα στη χώρα του αναδόχου της σύμβασης. Τέλος, ορίζεται ότι με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Γενικού Διευθυντή της ΓΔΑΕΕ, εκδίδεται Κανονισμός ΚΔΠ, με τον οποίο καθορίζονται τα όργανα, οι αρμοδιότητες και οι διαδικασίες για τη διασφάλιση της ποιότητας του υπό

	προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού και την εκτέλεση, σε συνεργασία με τα Γενικά Επιτελεία, των αναγκαίων επιχειρησιακών δοκιμών των υπό προμήθεια συστημάτων και μέσων, εναρμονισμένου με την STANAG 4107 και τις διεθνείς πρακτικές.
168	Με το άρθρο 168 τροποποιείται το άρθρο 33 του ν. 3433/2006 που αναφέρεται συνολικά στις εγγυητικές επιστολές και πλέον ρυθμίζονται αποκλειστικά ζητήματα σχετικά με την εγγύηση συμμετοχής. Ειδικότερα, με το νέο άρθρο 33 καθιερώνεται ένα ευέλικτο σχήμα παροχής εγγυήσεων συμμετοχής, στο πλαίσιο της γενικότερης ευρωπαϊκής πολιτικής εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών των κρατών μελών για τις δημόσιες συμβάσεις στους τομείς της άμυνας και ασφάλειας προς την κατεύθυνση της σταδιακής διαμόρφωσης ενός θεσμικού πλαισίου που θα προωθεί, μεταξύ άλλων, την ευρύτερη συμμετοχή των δημοσίων και ιδιωτικών φορέων που δραστηριοποιούνται στον καίριο αυτό τομέα της οικονομίας και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες, λόγω της χαμηλής ρευστότητας και του μικρού οικονομικού κύκλου εργασιών που διαθέτουν, δυσκολεύονται ιδιαίτερα να ανταποκριθούν στο υψηλό λειτουργικό κόστος που απαιτεί η διατήρηση των εγγυητικών επιστολών του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου. Πιο συγκεκριμένα, ορίζεται το ανώτατο ύψος της εγγύησης συμμετοχής που επιτρέπεται να ζητά η αναθέτουσα αρχή κατά τη διαδικασία ανάθεσης, σε ποσοστό 2% αντί του ισχύοντος 5%, προσδιορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της εγγύησης συμμετοχής στην περίπτωση τμηματικής υποβολής προσφοράς υποψηφίου, ενώ διευκρινίζεται ότι η εγγύηση αυτή καλύπτει όλα τα μέλη κοινοπραξίας που υποβάλλουν προσφορά. Καθορίζεται, επιπλέον, ο χρόνος ισχύος της εγγύησης συμμετοχής και η δυνατότητα παράτασης της διάρκειας ισχύος της, σε σχέση πάντα με τον χρόνο ισχύος της προσφοράς κάθε υποψηφίου και καθιερώνεται πλέον η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να ζητεί εγγύηση συμμετοχής σε συμφωνίες-πλαίσιο και στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού. Πρόκειται για ρύθμιση που είναι σύμφωνη με την ισχύουσα νομοθεσία για τις εν γένει δημόσιες συμβάσεις του ν. 4412/2016 και αιτιολογείται από το γεγονός ότι η συμφωνία-πλαίσιο δεν δημιουργεί από μόνη της υποχρέωση για εκτέλεση της σύμβασης, η οποία

	επέρχεται με τη σύναψη των εκτελεστικών συμβάσεων της συμφωνίας-πλαίσιο. Ακολούθως, ρυθμίζονται τα θέματα κατάπτωσης και επιστροφής στον ανάδοχο και στους λοιπούς συμμετέχοντες των εγγυήσεων συμμετοχής τους στον διαγωνισμό και καθορίζονται οι όροι επιστροφής της εγγύησης συμμετοχής στους συμμετέχοντες για τα προηγούμενα της κατακύρωσης στάδια. Περαιτέρω, για επιμέρους θέματα έκδοσης και περιεχομένου των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής γίνεται παραπομπή στο πρώτο, δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρ. 12 και στις παρ. 13 και 14 του νέου άρθρου 33Α. Σημειώνεται ότι δεν ισχύει για την εγγύηση συμμετοχής η πρόβλεψη του τέταρτου εδαφίου της παρ. 12 του άρθρου 33Α του ν. 3433/2006, δηλαδή δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή, ούτε κατ' εξαίρεση, να δέχεται εγγυήσεις συμμετοχής που εκδίδονται από χρηματοδοτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των περ. β΄ και γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4364/2016 (Α΄ 13) που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη μέλη της ΕΕ ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη-μέρη της Συμφωνίας για τις Δημόσιες Συμβάσεις (ΣΔΣ) και έχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το δικαίωμα αυτό, καθώς και εταιρικές εγγυητικές επιστολές συμμετοχής, έστω και εάν οι εταιρείες που τις εκδίδουν διαθέτουν πιστοληπτική ικανότητα, πιστοποιημένη από διεθνείς οίκους αξιολόγησης αναγνωρισμένους από το ελληνικό Δημόσιο.
169	Με το άρθρο 169 προστίθεται άρθρο 33Α στον ν. 3433/2006, με το οποίο καθορίζεται το πλαίσιο σχετικά με τις εγγυήσεις που παρέχονται κατά το στάδιο ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης. Πιο συγκεκριμένα, ρυθμίζονται οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και προκαταβολής και ειδικότερα το ύψος σε ποσοστό 5% αντί του ισχύοντος 10%, ο χρόνος κατάθεσης, οι προϋποθέσεις αποδέσμευσης και κατάπτωσης αυτών, καθώς και επιμέρους ειδικές ρυθμίσεις για τις εγγυήσεις καλής εκτέλεσης των συμφωνιών-πλαίσιο. Ορίζεται, ακόμα, ως προαιρετική η εγγύηση καλής λειτουργίας για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης της καλής λειτουργίας, ενώ επαναλαμβάνεται η πρόβλεψη του άρθρου 81 του ν. 3978/2011, σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση αδιαίρετης παροχής παραδίδονται και

	εγγυητικές επιστολές εξασφάλισης των ενδιάμεσων πληρωμών. Παρέχεται, επίσης, το δικαίωμα στην αναθέτουσα αρχή να ζητά πρόσθετες εγγυήσεις προς εξασφάλιση ειδικών όρων εκτέλεσης της σύμβασης, με την προϋπόθεση ότι τα έγγραφα της σύμβασης ορίζουν ρητά τα είδη των εγγυήσεων αυτών, καθώς και τη διαδικασία κατάθεσης, αποδέσμευσης ή κατάπτωσής τους. Περαιτέρω, απαριθμούνται οι φορείς οι οποίοι μπορούν νόμιμα να προβαίνουν στην έκδοση εγγυητικών επιστολών. Καινοτομία αποτελεί η κατ' εξαίρεση δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να δέχεται εγγυήσεις που εκδίδονται από χρηματοδοτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των περ. β΄ και γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4364/2016 που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη μέλη της ΕΕ ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη-μέρη της ΣΔΣ και έχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το δικαίωμα αυτό, καθώς και εταιρικές εγγυητικές επιστολές συμμετοχής, εφόσον το έχει προβλέψει ρητά στα έγγραφα της σύμβασης. Απαραίτητη προϋπόθεση για την αποδοχή των ως άνω εγγυήσεων είναι οι εταιρείες που τις εκδίδουν να διαθέτουν πιστοληπτική ικανότητα, δηλαδή τα ομόλογά τους να κατατάσσονται στην επενδυτική βαθμίδα διεθνών οίκων αξιολόγησης αναγνωρισμένων από το ελληνικό Δημόσιο. Επιπλέον, προβλέπεται ρητά η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει την εγκυρότητα των εγγυητικών επιστολών, επικοινωνώντας αρμοδίως με τους φορείς που φέρεται να τις έχουν εκδώσει και καθορίζονται τα ελάχιστα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνουν οι εγγυήσεις, σε αντιστοιχία με τα ήδη ισχύοντα.
170	Με το άρθρο 170 προστίθεται άρθρο 33Β στον ν. 3433/2006 και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την εγγυημένη λειτουργία του αντικειμένου της σύμβασης. Η διασφάλιση της εγγυημένης λειτουργίας του αντικειμένου της σύμβασης ανάγεται σε ουσιώδες ζήτημα, και για τον λόγο αυτό επιχειρείται αναλυτική ρύθμιση των συναφών θεμάτων στο εν λόγω άρθρο. Ειδικότερα, το νέο άρθρο πραγματεύεται τη δυνατότητα πρόβλεψης εγγυημένης λειτουργίας του προς απόκτηση αντικειμένου και ορίζεται ότι τόσο ο χρόνος όσο και το περιεχόμενο της εγγυημένης λειτουργίας περιγράφονται στα έγγραφα της σύμβασης, όταν κρίνεται σκόπιμο από την αναθέτουσα αρχή, ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα, την οικονομική αξία ή

	τη σπουδαιότητα, την κρισιμότητα και τη χρήση του αντικειμένου της σύμβασης. Επιπλέον, ορίζεται ότι η αρμόδια επιτροπή ελέγχου και παραλαβής των συμβατικών αντικειμένων προβαίνει στον απαιτούμενο έλεγχο της συμμόρφωσης του αναδόχου στα προβλεπόμενα στη σύμβαση για την εγγυημένη λειτουργία. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του αναδόχου προς τις συμβατικές του υποχρεώσεις, η παραπάνω επιτροπή εισηγείται στην αρμόδια υπηρεσία παρακολούθησης της σύμβασης την έκπτωση του αναδόχου ή, εφόσον ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, την επιβολή κυρώσεων. Περαιτέρω, καθορίζεται ότι μέσα σε ένα μήνα από τη λήξη του προβλεπόμενου χρόνου της εγγυημένης λειτουργίας η αρμόδια επιτροπή ελέγχου και παραλαβής των συμβατικών αντικειμένων συντάσσει πρωτόκολλο παραλαβής της εγγυημένης λειτουργίας, στην οποία αποφαίνεται για τη συμμόρφωση του αναδόχου στις απαιτήσεις της σύμβασης, ενώ σε περίπτωση μη συμμόρφωσής του, ολικής ή μερικής, η παραπάνω επιτροπή μπορεί να προτείνει στην αρμόδια υπηρεσία παρακολούθησης της σύμβασης την ολική ή μερική κατάπτωση της εγγύησης καλής λειτουργίας που προβλέπεται στο άρθρο 33Α του ν. 3433/2006 ή, εφόσον ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, την επιβολή κυρώσεων. Η απόφαση για την έκπτωση του αναδόχου, την ολική ή μερική κατάπτωση της εγγύησης καλής λειτουργίας ή την επιβολή κυρώσεων λαμβάνεται από τον έχοντα την οικονομική εξουσία.
171	Με το άρθρο 171 τροποποιείται το άρθρο 37 του ν. 3433/2006, το οποίο ρυθμίζει τα ζητήματα σχετικά με τον χρόνο παράδοσης των υλικών και αναδιατυπώνεται σύμφωνα και με τις αντίστοιχες διατάξεις του ν. 4412/2016. Η παρ. 1 ορίζει τη ρητή υποχρέωση του αναδόχου περί έγκαιρης και κατά τους συμβατικούς όρους παράδοσης του υλικού, οι οποίοι καθορίζονται βάσει των Διεθνών Εμπορικών Όρων INCOTERMS του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου. Επιπλέον, προσδιορίζει τις αναγκαίες προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά προκειμένου να καθίσταται δυνατή η παράταση του συμβατικού χρόνου παράδοσης. Στην παρ. 2 ορίζεται ρητώς και προς αποφυγή αμφισβητήσεων ότι ο χρόνος παράτασης δεν συνυπολογίζεται στον συμβατικό χρόνο παράδοσης. Η παρ. 3 προβλέπει τη διαδικασία που ακολουθείται σε περίπτωση παράτασης, η οποία

	περιλαμβάνει την υποβολή σχετικού αιτήματος του αναδόχου και την έκδοση απόφασης εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος. Η παρ. 4 καθορίζει τα σχετικά με την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παράτασης του ανωτέρω χρόνου και ειδικότερα ορίζει ότι στις περιπτώσεις παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης καταρχήν επιβάλλονται οι προβλεπόμενες στο άρθρο 40 του ν. 3433/2006 κυρώσεις, πλην των περιπτώσεων που η παράταση οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας ή σε αποκλειστική υπαιτιότητα της αναθέτουσας αρχής που καθιστούν αντικειμενικώς αδύνατη την εμπρόθεσμη παράδοση των συμβατικών ειδών. Η παρ. 5 αναφέρεται στην κήρυξη του προμηθευτή έκπτωτου, με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 41 του ν. 3433/2006, στην περίπτωση που δεν υποβληθεί εγκαίρως και πριν τη λήξη του συμβατικού χρόνου παράδοσης αίτημα παράτασης εκ μέρους του προμηθευτή καθώς και στην περίπτωση που λήξει ο παραταθείς, κατά τα ανωτέρω, χρόνος, χωρίς να παραδοθεί το υλικό. Οι π,αρ. 6 και 7 προβλέπουν την γενική υποχρέωση του προμηθευτή περί έγκαιρης ενημέρωσης σχετικά με τον ακριβή χρόνο και τόπο παράδοσης του υλικού. Η παρ. 8 αναφέρεται στη διάρκεια της σύμβασης υπηρεσιών, ήτοι στον συνολικό χρόνο κατά τον οποίο εκτελείται το αντικείμενο της σύμβασης, όπως ορίζεται σε αυτή, συμπεριλαμβανομένων και τυχόν τμηματικών ή ενδιαμέσων προθεσμιών για τα επιμέρους στάδια παροχής των υπηρεσιών και υποβολής των παραδοτέων. Η διάταξη της παρ. 9 προβλέπει τη δυνατότητα παράτασης του χρόνου παροχής των υπηρεσιών ή υποβολής στην αναθέτουσα αρχή των παραδοτέων μέχρι το 50% της διάρκειας της σύμβασης με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Προβλέπεται, τέλος, ότι ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 41 του ν. 3433/2006, εάν λήξει η συνολική διάρκεια της σύμβασης, χωρίς να υποβληθεί εγκαίρως αίτημα παράτασης ή, εάν λήξει η παραταθείσα, κατά τα ανωτέρω, διάρκεια, χωρίς να παρασχεθούν οι υπηρεσίες ή να υποβληθούν στην αναθέτουσα αρχή τα παραδοτέα της σύμβασης.
172	Με το άρθρο 172 τροποποιείται το άρθρο 40 του ν. 3433/2006 και επαναδιατυπώνονται οι ρυθμίσεις σχετικά με τις κυρώσεις που επιβάλλονται για εκπρόθεσμη παράδοση προμήθειας ή παροχή υπηρεσίας, με στόχο τη

	διασφάλιση της τήρησης των συμβατικών χρονικών ορίων και την περιστολή φαινομένων αντισυμβατικής συμπεριφοράς σχετικά με αυτή. Ειδικότερα, οι παρ. 1, 2 και 3 προβλέπουν την επιβολή και ρυθμίζουν τον τρόπο υπολογισμού προστίμου (ποινικών ρητρών) στις περιπτώσεις εκπρόθεσμης παράδοσης υλικού, ενώ οι παρ. 4 και 5 προβλέπουν την επιβολή και ρυθμίζουν τον τρόπο υπολογισμού προστίμου (ποινικών ρητρών) στις περιπτώσεις καθυστέρησης παροχής υπηρεσίας από υπαιτιότητα του αναδόχου. Στην παρ. 6 καθορίζεται ότι το πρόστιμο για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών είναι ανεξάρτητο από το επιβαλλόμενο για υπέρβαση της συνολικής διάρκειας της σύμβασης και μπορεί να ανακαλείται με αιτιολογημένη απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, αν οι υπηρεσίες που αφορούν στις ως άνω τμηματικές προθεσμίες παρασχεθούν μέσα στη συνολική της διάρκεια και τις εγκεκριμένες παρατάσεις αυτής και με την προϋπόθεση ότι το σύνολο της σύμβασης έχει εκτελεστεί πλήρως. Περαιτέρω, στην παρ. 7 ορίζεται ότι ο ανάδοχος επιβαρύνεται επιπροσθέτως με τόκο υπερημερίας επί του ποσού της προκαταβολής για εκπρόθεσμη παράδοση προμήθειας ή παροχή υπηρεσίας. Η είσπραξη των προαναφερθεισών οικονομικών κυρώσεων γίνεται σύμφωνα με την παρ. 8, ενώ στην παρ. 9 ορίζεται ότι σε περίπτωση κοινοπραξίας το πρόστιμο και οι τόκοι υπερημερίας επιβάλλονται αναλόγως σε όλα τα μέλη της. Στην παρ. 10 διευκρινίζεται ότι η επιβολή προστίμου δεν στερεί από την αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο. Τέλος, με την παρ. 11 θεσπίζονται, για πρώτη φορά, διατάξεις σχετικά με τη δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να αντικαθιστά την χρηματική αξία των κυρώσεων με ισόποσης αξίας υλικά ή υπηρεσίες. Η υπόσχεση εκ μέρους του οφειλέτη άλλης παροχής (αντί χρηματικού ποσού) για την περίπτωση μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης της κύριας ενοχής, συνιστά εννοιολογικό στοιχείο των κυρώσεων (ποινικών ρητρών) σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 404 ΑΚ, που εφαρμόζεται αναλόγως και στις δημόσιες συμβάσεις. Εξάλλου, η συνομολόγηση ποινικής ρήτρας σε είδος στα πλαίσια της συμβατικής ελευθερίας του άρθρου 361 ΑΚ εκτιμάται ότι εξυπηρετεί στον βέλτιστο βαθμό τα συμφέροντα των συμβαλλομένων που απορρέουν από την κατάρτιση και εκτέλεση της σύμβασης. Επιτρέποντας τη συμβατική κατανομή του κινδύνου, η ποινική ρήτρα σε

	είδος μειώνει την αβεβαιότητα, καθώς τα μέρη μπορούν να προγραμματίσουν καλύτερα τις οικονομικές τους δραστηριότητες και ιδιαίτερα τις επενδύσεις τους, οι οποίες εξαρτώνται από την προκείμενη συμβατική σχέση, γνωρίζοντας εκ των προτέρων με ακρίβεια το αντάλλαγμα σε περίπτωση αθέτησης των συμβατικών τους υποχρεώσεων. Με δεδομένο ότι η ποινική ρήτρα είναι στην πράξη επιμέρους σύμβαση ενισχυτική της κύριας ενοχής, αποσκοπεί δε κυρίως στην ενίσχυση της θέσης της αναθέτουσας αρχής, είτε ασκώντας πίεση στον αντισυμβαλλόμενο ανάδοχο να εκπληρώσει την κύρια οφειλή του, είτε αξιώνοντας την κατάπτωση της ρήτρας σε περίπτωση ανώμαλης εξέλιξης της ενοχής και ανεξαρτήτως επέλευσης ζημίας, αντιμετωπίζεται η συχνά αναποτελεσματική για την αναθέτουσα αρχή αναδιαπραγμάτευση της σύμβασης και ενθαρρύνεται η επένδυση του Δημοσίου, που μπορεί πλέον να βασίζεται στη συμβατική σχέση χωρίς να φοβάται ότι δεν θα αποζημιωθεί πλήρως για την επένδυσή του σε περίπτωση μη προσήκουσας εκπλήρωσης της κύριας οφειλής. Ταυτόχρονα, με αυτόν τον τρόπο ενισχύονται οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες αδυνατούν κατά κανόνα να προσφέρουν χαμηλότερη τιμή σε σχέση με τις εταιρείες που διαθέτουν μεγάλη αγοραστική δύναμη. Προς αποφυγή του κινδύνου να νοηθεί η ποινική ρήτρα σε είδος ως «έμμεση» απευθείας ανάθεση σύμβασης, καταστρατηγώντας τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων που προάγει η διαγωνιστική διαδικασία, προβλέπεται ρητά στο άρθρο η άρρηκτη σύνδεση του αντικειμένου της ποινικής ρήτρας με το αντικείμενο της σύμβασης και η ανάλογη τροποποίηση των όρων αυτής σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η εν λόγω παροχή σε είδος δεν απολύει τον χαρακτήρα της ως ποινική ρήτρα, η δε δυνατότητα αντικατάστασης και το εύρος αυτής, καθορίζεται από την αναθέτουσα αρχή, συναρτήσει του ποσού της επιβληθείσας ποινικής ρήτρας, το οποίο δεν πρέπει να υπερβαίνει τα κατώτατα όρια εφαρμογής της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ, και εφόσον συνεκτιμηθούν το ισοδύναμο της αξίας της παροχής σε είδος συνδεόμενου άμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης, οι ανάγκες της Υπηρεσίας και όλοι οι απαιτούμενοι όροι εκπλήρωσης της υποχρέωσης του αναδόχου. Ο σαφής καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας λήψης της απόφασης αντικατάστασης συμβάλλει στη διασφάλιση των αρχών

	της φανερής δράσης της διοίκησης, της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και της ανάπτυξης συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού, με γνώμονα την οικονομία της αγοράς και την προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος. Ειδικότερα, προβλέπεται η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής για αντικατάσταση του επιβαλλόμενου χρηματικού προστίμου και των τόκων επί της προκαταβολής με ισόποσης αξίας υλικά ή υπηρεσίες και παράλληλα ορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εφαρμογής της πρόβλεψης αυτής.
173	Με το άρθρο 173 αντικαθίσταται το άρθρο 41 του ν. 3433/2006, που αφορά στην έκπτωση του αναδόχου και στις επιβαλλόμενες σε αυτόν κυρώσεις. Με την αξιολογούμενη ρύθμιση σκοπείται η σαφής αποτύπωση των προϋποθέσεων για την έκπτωση οικονομικού φορέα. Ειδικότερα, η παρ. 1 προβλέπει την κήρυξη του αναδόχου ως έκπτωτου, κατόπιν γνωμοδότησης της αρμόδιας ΚΓΕΠ ή ΠΓΕΠ, στην περίπτωση μη προσέλευσης προσωρινού αναδόχου για υπογραφή σχετικής σύμβασης, στην περίπτωση σύμβασης προμηθειών, εφόσον δεν φόρτωσε, δεν παρέδωσε ή δεν αντικατέστησε τα συμβατικά υλικά ή δεν επισκεύασε ή δεν συντήρησε αυτά μέσα στον συμβατικό χρόνο ή στον χρόνο παράτασης που του δόθηκε, και στην περίπτωση σύμβασης υπηρεσιών, αν δεν εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφωθεί με τις γραπτές εντολές της Υπηρεσίας, και αν υπερέβη υπαίτια τη συνολική προθεσμία εκτέλεσης της σύμβασης, λαμβανομένων υπόψη των τυχόν παρατάσεων. Η παρ. 2 ορίζει τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται από την αναθέτουσα αρχή στην περίπτωση συνδρομής λόγου έκπτωσης του αναδόχου από σύμβαση παροχής υπηρεσιών κατά την περ. γ΄ της παρ. 1 και συνιστά νέα πρόβλεψη. Στην παρ. 3 περιλαμβάνεται το σύνολο των περιπτώσεων κατά τις οποίες ο οικονομικός φορέας δεν κηρύσσεται έκπτωτος. Σημειώνεται ότι, σε σχέση με το υφιστάμενο πλαίσιο, προστίθεται και η περίπτωση συνδρομής επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν τη συνέχιση της σύμβασης, όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή ανώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011. Στην παρ. 4 αναφέρονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται αθροιστικά ή διαζευκτικά στον έκπτωτο οικονομικό φορέα. Ως νέα κύρωση προβλέπεται και ο αποκλεισμός έως τρία έτη από το σύνολο των συμβάσεων που

	εμπίπτουν στον τομέα της άμυνας. Στην παρ. 5 ορίζεται ότι μη παράσταση του οικονομικού φορέα κατά τη συνεδρίαση του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου δεν αποτελεί λόγο αναστολής της εξέτασης του θέματος της έκπτωσης και της επ' αυτού γνωμοδότησης. Η παρ. 6 εξειδικεύει την επιβολή των κυρώσεων στην περίπτωση που η απόκτηση του αντικειμένου της σύμβασης σε βάρος του έκπτωτου οικονομικού φορέα γίνεται με τροποποίηση όρων ή τεχνικών προδιαγραφών της κατακύρωσης, της ανάθεσης ή της σύμβασης. Τέλος, στην παρ. 7 ορίζεται ότι οι παραπάνω κυρώσεις είναι ανεξάρτητες από την αξίωση της αναθέτουσας αρχής για θετική ζημία που προήλθε από την άρνηση ή υπαίτια αδυναμία του οικονομικού φορέα να πραγματοποιήσει έγκαιρα τη σύμβαση που του κατακυρώθηκε.
174	Με το άρθρο 174 αντικαθίσταται το άρθρο 61 του ν. 3433/2006, με το οποίο ρυθμίζονται ζητήματα τροποποίησης συμβάσεων κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής τους. Ειδικότερα, αποσαφηνίζονται, βάσει και των αντίστοιχων διατάξεων του ν. 4412/2016 που στηρίζονται στις αρχές που έχουν διατυπωθεί στη σχετική νομολογία του ΔΕΕ, οι όροι υπό τους οποίους επιτρέπεται η τροποποίηση των συμβάσεων κατά τη διάρκεια εκτέλεσής τους. Ο σαφής καθορισμός των προϋποθέσεων τροποποίησης των συμβάσεων θεωρείται καίριας σημασίας, δεδομένου ότι η διασφάλιση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού και η τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, που απορρέουν από τη Συνθήκη, απαιτείται να διέπουν και το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης. Ειδικότερα, στην παρ. 1 ορίζονται ρητά οι περιπτώσεις κατά τις οποίες επιτρέπεται η τροποποίηση σύμβασης και συμφωνίας-πλαίσιο χωρίς τη διεξαγωγή νέας διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Αυτό συμβαίνει όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής τους αξίας, έχουν προβλεφθεί στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης ως ρήτρες αναθεώρησης ή προαίρεσης. Επιπλέον, σε περιπτώσεις ανάγκης εκτέλεσης συμπληρωματικών προμηθειών και υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι η οποιαδήποτε αύξηση της αξίας της δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο, ενώ σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% της αξίας της

	αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Επίσης, όταν οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίσουν εξαιρετικές περιστάσεις τις οποίες ήταν αδύνατον να προβλέψει μία επιμελής αναθέτουσα αρχή. Εντούτοις, η εν λόγω τροποποίηση δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της φύσης της σύμβασης στο σύνολό της και οποιαδήποτε αύξηση της αξίας της δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο, ενώ σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Παράλληλα, σε περίπτωση υποκατάστασης του αρχικού αναδόχου από νέο ανάδοχο, συνεπεία είτε ρητής ρήτρας αναθεώρησης ή προαίρεσης, είτε καθολικής ή μερικής διαδοχής στη θέση του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένης εξαγοράς, απορρόφησης, συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερεγγυότητας, ιδίως στο πλαίσιο προπτωχευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών, από άλλον οικονομικό φορέα ο οποίος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίστηκαν αρχικά, εφόσον η διαδοχή δεν συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης και δεν έχει στόχο την αποφυγή του παρόντος νομοθετικού πλαισίου. Η περίπτωση αυτή ενσωματώνει τη νομολογία του ΔΕΕ και συνιστά μία ήπια και εύλογη προσέγγιση, η οποία ανταποκρίνεται στις σύγχρονες και δυναμικά εξελισσόμενες εταιρικές μορφές των οικονομικών φορέων, ενώ ταυτόχρονα περιλαμβάνει τα εχέγγυα ώστε να μην ερμηνευθεί ως ένα γενικό άνοιγμα των συμβάσεων σε φορείς που δεν έλαβαν μέρος στην αρχική διαδικασία ανάθεσης και δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία αξιολόγησης. Τέλος, όταν η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη των κατώτατων ορίων του άρθρου 24 του ν. 3978/2011 και του 10% της αξίας της αρχικής σύμβασης και όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παρ. 2. Ακολούθως, στην παρ. 2 προσδιορίζονται οι περιπτώσεις, κατά τις οποίες η τροποποίηση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο θεωρείται ουσιώδης. Συγκεκριμένα, υφίσταται ουσιώδης τροποποίηση όταν εισάγονται όροι οι οποίοι, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικά ή την αποδοχή προσφοράς

	διαφορετικής από εκείνη που επιλέχθηκε αρχικά ή θα προσέλκυαν επιπλέον συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης. Επιπλέον, όταν η τροποποίηση μεταβάλλει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο υπέρ του αναδόχου, κατά τρόπο ο οποίος δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο, ή επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο, ή προκαλεί βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου. Τέλος, όταν νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο είχε ανατεθεί αρχικώς η σύμβαση σε περιπτώσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στην περ. δ΄ της παρ. 1. Στην παρ. 3 προβλέπεται η κατ' εξαίρεση δυνατότητα ουσιώδους τροποποίησης της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο, κατά την έννοια της παρ. 2, χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, το οποίο ελέγχει τη νομιμότητα της τροποποίησης και την επάρκεια της αιτιολογίας. Στην παρ. 4 διευκρινίζεται ότι για τον υπολογισμό της τιμής που προβλέπεται στις περ. β΄, γ΄ και ε΄ της παρ. 1, όταν η σύμβαση περιλαμβάνει ρήτρα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, η αναπροσαρμοσμένη τιμή είναι η τιμή αναφοράς. Στην παρ. 5 ορίζεται ότι η τροποποίηση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο γίνεται σε κάθε περίπτωση ύστερα από γνωμοδότηση της αρμόδιας ΚΓΕΠ ή ΠΓΕΠ και απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, ενώ, στην παρ. 6 ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή που τροποποιεί μία σύμβαση με βάση τις περ. β΄ και γ΄ της παρ. 1 δημοσιεύει σχετική γνωστοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 48 του ν. 3978/2011.
175	Με το άρθρο 174 προστίθεται άρθρο 63Α στον ν. 3433/2006, με το οποίο ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την οριστική απόρριψη των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων, προσδιορίζοντας σαφώς τις σχετικές υποχρεώσεις του παρόχου των υπηρεσιών, καθώς και τις ενδεχόμενες κυρώσεις που δύναται να επιβληθούν σε βάρος του και απορρέουν από τη μη τήρηση των ανωτέρω υποχρεώσεων. Ειδικότερα, η παρ. 1 εισάγει τη δυνατότητα αντικατάστασης των παραδοτέων, η οποία εγκρίνεται με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση οριστικής απόρριψης ολόκληρου ή μέρους των

	παρεχόμενων υπηρεσιών με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας. Στην ανωτέρω απόφαση ορίζεται τακτή προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να γίνει η αντικατάσταση. Η παρ. 2 αναφέρεται στην κήρυξη έκπτωτου του αναδόχου που δεν αντικατέστησε τις υπηρεσίες ή τα παραδοτέα που απορρίφθηκαν μέσα στην προθεσμία που του τάχθηκε και εφόσον έχει λήξει η συνολική διάρκεια της σύμβασης.
176	Με το άρθρο 175 προστίθεται άρθρο 70Α στον ν. 3433/2006, με το οποίο εισάγεται η δυνατότητα προσφυγής σε διαιτησία για την εξωδικαστική επίλυση διαφορών που προκύπτουν κατά την εκτέλεση συμβάσεων. Μέσω της διαιτησίας, εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον, καθόσον προσφέρονται αξιόπιστες και ταχείες μέθοδοι επίλυσης διαφορών και ταυτόχρονα εξοικονομούνται χρόνος και πολύτιμοι πόροι προς όφελος τόσο της πολιτειακής δικαιοσύνης όσο και της αναθέτουσας αρχής και των εμπλεκόμενων οικονομικών φορέων. Σημειώνεται ότι η διαιτητική επίλυση διαφορών προβλέπεται ήδη ρητά στην ελληνική νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 176 του ν. 4412/2016) για τον τομέα των δημοσίων έργων. Με το παρόν άρθρο προβλέπεται πλέον ρητά η δυνατότητα επίλυσης με διαιτησία των διαφορών που απορρέουν από συναφθείσες συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών και αφορούν τον κρίσιμο και ευαίσθητο τομέα της άμυνας. Η προωθούμενη ρύθμιση εκτιμάται ότι δύναται να συμβάλει στην αποτροπή χρονοβόρων δικαστικών διενέξεων με επιτυχή και ταχεία επίλυση διαφορών μέσω του σύγχρονου και πλέον αποτελεσματικού για το συμβατικό δίκαιο θεσμού της διαιτησίας, με όρους όμως που διασφαλίζουν στον μέγιστο βαθμό και την αναθέτουσα αρχή (δίκαιη και αποτελεσματική εκπροσώπηση Δημοσίου, εφαρμοστέο ελληνικό δίκαιο). Ειδικότερα, καθορίζεται ότι στα έγγραφα της σύμβασης η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συμπεριλάβει ρήτρα διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που απορρέει από ή σχετίζεται με τη συγκεκριμένη σύμβαση προμήθειας ή υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων και διαφορών που σχετίζονται με το κύρος, την ερμηνεία ή την εκτέλεση αυτής. Στην παρ. 2 διευκρινίζεται ότι για την προσφυγή σε διαιτησία απαιτείται σχετική κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας, κατόπιν γνωμοδότησης της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου

	49 του Εισαγωγικού Νόμου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α΄ 182). Τέλος, στην παρ. 3 ορίζεται ότι το διαιτητικό δικαστήριο εδρεύει και συνεδριάζει στην Αθήνα και εφαρμόζει το ελληνικό δίκαιο. Γλώσσα της διαιτητικής διαδικασίας ορίζεται η ελληνική, η διαιτητική δε απόφαση και το κείμενο της συμφωνίας στο οποίο αυτή βασίζεται συντάσσονται πρωτότυπα στην ελληνική γλώσσα. Για επιμέρους θέματα σχετικά με τη διεξαγωγή της διαιτητικής διαδικασίας και τη διαιτητική απόφαση ισχύουν τα αναφερόμενα στα άρθρα 867 έως 903 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.
177	Στο άρθρο 177 περιλαμβάνονται οι μεταβατικές διατάξεις του παρόντος μέρους. Ειδικότερα, διευκρινίζεται ότι αποφάσεις ενεργοποίησης προγραμμάτων που έχουν ληφθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, χωρίς να έχει ξεκινήσει η διαδικασία σύναψης σύμβασης, επικαιροποιούνται στην έκταση που απαιτείται προκειμένου να εναρμονίζονται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ενώ, παράλληλα, προσδιορίζεται η έννοια της έναρξης διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων οι οποίες έχουν ξεκινήσει πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά τον χρόνο έναρξης τους, ενώ συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου, εκτελούνται σύμφωνα με το καθεστώς που τις διείπε κατά τον χρόνο σύναψής τους. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής για αντικατάσταση της χρηματικής αξίας των κυρώσεων με ισόποσης αξίας προμήθεια υλικών ή παροχή υπηρεσιών, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 40 του ν. 3433/2006, όπως το άρθρο αυτό αντικαθίσταται από το άρθρο 172 του νομοσχεδίου, μπορεί να εφαρμοστεί και στις ήδη συναφθείσες και εκτελούμενες συμβάσεις στις οποίες δεν υφίσταται σχετικός όρος, καθώς και στις συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 3978/2011 και για τις οποίες εκκρεμεί επιβολή ή είσπραξη επιβληθέντος χρηματικού προστίμου και τόκων επί της προκαταβολής λόγω υπερημερίας.
178	Με το άρθρο 178 καθορίζονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, οι οποίες καταργούνται από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Συγκεκριμένα, καταργείται το άρθρο 75 του ν. 3883/2010, τα άρθρα 9 και 11 και οι παρ.

	1, 2 και 3 του άρθρου 81 του ν. 3978/2011, καθώς και τα άρθρα 5, 7-11 και 13-18 του ν. 3433/2006. Ειδικότερα, σημειώνεται ότι η κατάργηση, ιδίως, της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 3978/2011 αποτελεί σημαντική καινοτομία που εισάγεται με τον παρόντα νόμο. Η κατάργηση των διατάξεων που προβλέπονται στην εν λόγω παράγραφο, για τις εξωχώριες εταιρείες, δεν γίνεται με σκοπό την άρση της απαγόρευσης σύναψης δημοσίων συμβάσεων στρατιωτικού εξοπλισμού με νομικές οντότητες που εδρεύουν σε χώρα μη συνεργάσιμη στον φορολογικό τομέα ή με προνομιακό φορολογικό καθεστώς, κατά τα οριζόμενα στον ισχύοντα Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (άρθρο 65 του ν. 4172/2013, Α΄ 167). Σκοπός της κατάργησης της ρητής αναφοράς στην προκείμενη απαγόρευση είναι η αποφυγή δημιουργίας σύγχυσης με άλλες διατάξεις τις ισχύουσας νομοθεσίας, οι οποίες εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση και στον χώρο των δημοσίων συμβάσεων και συγκεκριμένα στον τομέα της άμυνας, είτε υπάρχει ρητή παραπομπή σε αυτές, είτε όχι. Αναφορικά με την κατάργηση του άρθρου 11 του ν. 3978/2011, η κατάργηση καθίσταται επιβεβλημένη, διότι αφενός αποτελεί υπέρμετρα επαχθές μέτρο για τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας, αφετέρου αυξάνει χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα το διοικητικό βάρος της αναθέτουσας αρχής. Ο ασφυκτικός έλεγχος των οικονομικών φορέων περιορίζει σε βαθμό πέραν του ανεκτού τις οικονομικές ελευθερίες που διασφαλίζει το ευρωπαϊκό οικοδόμημα και αποθαρρύνει τη συμμετοχή περισσότερων υποψηφίων σε διαγωνιστικές διαδικασίες, με αποτέλεσμα η συμβολή του άρθρου αυτού στην προσπάθεια για εξασφάλιση πλήρους διαφάνειας στις εν λόγω διαδικασίες να είναι δυσανάλογα μικρή σε σύγκριση με την πολυπλοκότητα της εφαρμογής του, το διοικητικό κόστος που επιφέρει και τη νόθευση του υγιούς ανταγωνισμού. Άλλωστε, η κατάργηση του εν λόγω άρθρου δεν επηρεάζει την εξασφάλιση ενός διαφανούς και αμερόληπτου πλαισίου διενέργειας των σχετικών διαδικασιών, για το οποίο θεσπίζονται ήδη επαρκείς και αποτελεσματικές εγγυήσεις στις λοιπές διατάξεις του ν. 3978/2011.
179	Στο άρθρο 179 τίθεται η έναρξη ισχύος του Μέρους Β΄.

Δ. Έκθεση γενικών συνεπειών

18.	Οφέλη αξιολογούμενης ρύθμισης

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΟΦΕΛΗ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΑΜΕΣΑ	Αύξηση εσόδων					

		Μείωση δαπανών					
		Εξοικονόμηση χρόνου					
		Μεγαλύτερη αποδοτικότητα / αποτελεσματικότητα	×	×	×		
		Άλλο					
	ΕΜΜΕΣΑ	Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών	×	×	×		
		Δίκαιη μεταχείριση πολιτών		×	×		
		Αυξημένη αξιοπιστία / διαφάνεια θεσμών	×		×		
		Βελτιωμένη διαχείριση κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Με την αξιολογούμενη ρύθμιση απλοποιούνται, επιταχύνονται και εκσυγχρονίζονται οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων στον αμυντικό τομέα, εξισορροπώντας τις θεμελιώδεις αρχές της ισότιμης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων, του γνήσιου και ελεύθερου ανταγωνισμού με τις απαιτήσεις διαφάνειας και ελέγχου, προς διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος, βελτιστοποίηση του προγραμματισμού εξοπλιστικών συμβάσεων, αποκατάσταση της εμπιστοσύνης της κοινής γνώμης προς τους αρμόδιους φορείς σχεδίασης της εθνικής αμυντικής στρατηγικής, διασφάλιση της βιωσιμότητας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των εγχώριων επιχειρήσεων αμυντικού τομέα.

Επιπλέον, η αξιολογούμενη ρύθμιση συμβάλλει στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων αμυντικού τομέα, ιδίως με την πρόβλεψη δυνατότητας χρήσης του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ), ή του Τυποποιημένου Εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) για τις συμβάσεις κάτω των χρηματικών ορίων της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ, ως προκαταρκτικής απόδειξης πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής των υποψηφίων/συμμετεχόντων στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων αμυντικού τομέα, με σκοπό την απαλλαγή των επιχειρήσεων από την υποχρέωση υποβολής πλειάδας πιστοποιητικών και δικαιολογητικών συμμετοχής κατά το αρχικό στάδιο των διαγωνισμών/διαδικασιών ανάθεσης και την ενίσχυση των εγχώριων μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την ανάπτυξη συνεργειών με μεγάλες επιχειρήσεις του εξωτερικού. Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η υιοθέτηση προβλέψεων που διευκολύνουν την εκτέλεση και την εκκαθάριση των συμβάσεων αμυντικού τομέα, όσον αφορά στις εγγυήσεις, στη δυνατότητα τροποποίησης των συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, στις επιβαλλόμενες κυρώσεις/ποινικές ρήτρες και στην κήρυξη εκπτώτου του αναδόχου/προμηθευτή.

Σημαντικά οφέλη προκύπτουν και από την απαλλαγή των επιχειρήσεων από έξοδα διεκπεραίωσης των υποθέσεών τους διά της δικαστικής οδού, με τη δυνατότητα προσφυγής σε διαιτησία, ως μορφή εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών, αποδεσμεύοντας ταυτόχρονα πολύτιμους πόρους και χρόνο προς όφελος τόσο της δικαιοσύνης όσο και της αναθέτουσας αρχής.

19.	Κόστος αξιολογούμενης ρύθμισης

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΟΣΤΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Σχεδιασμός / προετοιμασία	×				
		Υποδομή / εξοπλισμός					
		Προσλήψεις / κινητικότητα					
		Ενημέρωση εκπαίδευση εμπλεκομένων	×				
		Άλλο					
	ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Στήριξη και λειτουργία διαχείρισης					
		Διαχείριση αλλαγών κατά την εκτέλεση					
		Κόστος συμμετοχής στη νέα ρύθμιση	×				
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Η τροποποίηση των όρων περί εγγυήσεων και ιδίως η μείωση του ανώτατου ορίου εγγύησης συμμετοχής από 5% σε 2%, ο καθορισμός ανώτατου ορίου εγγύησης καλής εκτέλεσης σε 5% από 10% που ίσχυε και η κατάργηση της απαίτησης εγγύησης συμμετοχής στις συμφωνίες-πλαίσιο και στις διαδικασίες διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης δύναται να επιφέρει μείωση των εσόδων του Δημοσίου σε περίπτωση κατάπτωσης των εγγυήσεων αυτών, πλην όμως κατά πάγια πρακτική των οικονομικών φορέων, η νομιμότητα της κατάπτωσής τους αμφισβητείται διά της δικαστικής οδού, με αποτέλεσμα η διαδικασία είσπραξής τους να καθίσταται ιδιαίτερα δυσχερής και σε πολλές περιπτώσεις ζημιογόνα για το Δημόσιο, οδηγώντας σε μακροχρόνιες δικαστικές διενέξεις. Περαιτέρω, η εφαρμογή της προτεινόμενης ρύθμισης συντείνει στην υποβοήθηση ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες λόγω της χαμηλής ρευστότητας και του μικρού κύκλου εργασιών που διαθέτουν, δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στο υψηλό λειτουργικό κόστος που απαιτεί η διατήρηση των σχετικών εγγυητικών επιστολών, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται και η συμμετοχή τους σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων στρατιωτικού εξοπλισμού. Σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να παραβλεφθεί ότι το κόστος των εγγυήσεων μετακυλίεται, εν τέλει, στον αγοραστή, αυξάνοντας την συμβατική αξία της προμήθειας/παροχής, ενώ κάθε μείωση του ποσοστού τους επιτρέπει την κατάθεση εκ μέρους των υποψηφίων συμφερότερων για το Δημόσιο οικονομικών προσφορών.

20.	Κίνδυνοι αξιολογούμενης ρύθμισης

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Αναγνώριση / εντοπισμός κινδύνου					
		Διαπίστωση συνεπειών κινδύνων στους στόχους					
		Σχεδιασμός αποτροπής / αντιστάθμισης κινδύνων	×				
		Άλλο					
	ΜΕΙΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Πιλοτική εφαρμογή					
		Ανάδειξη καλών πρακτικών κατά την υλοποίηση της ρύθμισης					
		Συνεχής αξιολόγηση διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Η δυνατότητα αποδοχής εταιρικών εγγυητικών επιστολών, πλην της εγγύησης συμμετοχής, απαιτεί ιδιαίτερη αντιμετώπιση ως προς την είσπραξη των ποσών των εγγυήσεων, πλην όμως οι πιθανοί κίνδυνοι περιορίζονται ουσιαστικά, καθόσον η επιλογή αυτή εφαρμόζεται κατ' εξαίρεση, εφόσον προβλεφθεί ρητά στα έγγραφα της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι οι εταιρείες που τις εκδίδουν διαθέτουν την απαιτούμενη πιστοληπτική ικανότητα, πιστοποιημένη από διεθνείς οίκους αξιολόγησης αναγνωρισμένους από το ελληνικό Δημόσιο.

21.	Γνώμες ή πορίσματα αρμόδιων υπηρεσιών και ανεξάρτητων αρχών *(ηλεκτρονική επισύναψη).*

	Ειδική αιτιολογία σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης μεταξύ της γνωμοδότησης και της αξιολογούμενης ρύθμισης.

Ε. Έκθεση διαβούλευσης

22.	Διαβούλευση κατά τη διάρκεια της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας από την έναρξη κατάρτισης της αξιολογούμενης ρύθμισης μέχρι την υπογραφή από τους συναρμόδιους Υπουργούς	
☒	Συνεργασία με άλλα υπουργεία / υπηρεσίες	Κατά τη διάρκεια της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας συνεργάστηκε με τους αρμόδιους φορείς του Υπουργείου και συγκεκριμένα:

		- Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Επενδύσεων και Εξοπλισμών (ΓΔΑΕΕ) - Γενική Διεύθυνση Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης (ΓΔΟΣΥ) - Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων (ΓΔΠΕΑΔΣ) - Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ) - Γενικά Επιτελεία των Κλάδων Ενόπλων Δυνάμεων (ΓΕΣ, ΓΕΝ, ΓΕΑ)
❒	Συνεργασία με κοινωνικούς φορείς / Ανεξάρτητες Αρχές	
❒	Διεθνής διαβούλευση	

23.	Σχόλια στο πλαίσιο της διαβούλευσης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας www.opengov.gr *(ηλεκτρονική επισύναψη της έκθεσης)*		
	Επί των γενικών αρχών («επί της αρχής») της αξιολογούμενης ρύθμισης	Αριθμός συμμετασχόντων	Τέσσερεις (4)
		Σχόλια που υιοθετήθηκαν	Τα σχόλια επί των γενικών αρχών της αξιολογούμενης ρύθμισης, λόγω του γενικού περιεχομένου τους και της επιδίωξης ευρύτερων μεταρρυθμιστικών παρεμβάσεων στο κανονιστικό πλαίσιο που προωθείται με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου,

		δεν ήταν επιδεκτικά ενσωμάτωσης.
	Σχόλια που δεν υιοθετήθηκαν (συμπεριλαμβανομένης επαρκούς αιτιολόγησης)	Υποβλήθηκαν έντεκα (11) σχόλια, τα οποία περιελάμβαναν γενικές αξιολογικές κρίσεις. Κατά το ένα μέρος παρουσίαζαν τη θετική προσέγγιση και την αποδοχή της νομοθετικής πρωτοβουλίας και κατά άλλο μέρος διατύπωναν εναλλακτική θεμελίωση της κανονιστικής ρύθμισης που απαιτούσε ευρεία επιτελική μελέτη και επεξεργασία. Για τον λόγο αυτό, οι προτάσεις που διατυπώθηκαν, κατεγράφησαν και θα αποτελέσουν αντικείμενο μελέτης για την ένταξή τους σε μελλοντική νομοθετική πρωτοβουλία. Για την κατάρτιση του παρόντος σχεδίου νόμου εντοπίστηκαν τα προβλήματα, οι δυσλειτουργίες και οι εγγενείς διαδικαστικές αδυναμίες του ισχύοντος νομικού πλαισίου, έπειτα από εκτεταμένη και πολυεπίπεδη συνεργασία και ανταλλαγή απόψεων με τους ενδιαφερόμενους κοινωνικούς εταίρους και τους εμπλεκόμενους υπηρεσιακούς παράγοντες του Υπουργείου. Η υλοποίηση επιπρόσθετων μεταρρυθμιστικών παρεμβάσεων απαιτεί εκ προοιμίου αντίστοιχη σχεδίαση και επεξεργασία.
Επί των άρθρων της	Αριθμός συμμετασχόντων	Εννέα (9)

αξιολογούμενης ρύθμισης	Σχόλια που υιοθετήθηκαν	Επί των άρθρων του Μέρους Β΄ του σχεδίου νόμου υποβλήθηκαν συνολικά ενενήντα τρία (93) σχόλια. Υιοθετήθηκαν πέντε (5) σχόλια ως εξής: Επί του άρθρου **153**: Ένα (1) σχόλιο περί της υποχρεωτικής συμμετοχής του προέδρου των ΚΓΕΠ και ΠΓΕΠ στις συνεδριάσεις. Επί του άρθρου **155**: Ένα (1) σχόλιο επί της περ. ε΄ της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3978/2011 για τους κανόνες διαφάνειας που επιβάλλονται στους οικονομικούς φορείς. Επί του άρθρου **171**: Δύο (2) σχόλια νομοτεχνικής φύσεως. Επί του άρθρου **172**: Ένα (1) σχόλιο ως προς τη δυνατότητα αξίωσης της αναθέτουσας αρχής για θετική ζημία που προήλθε από την άρνηση ή αδυναμία του αναδόχου να πραγματοποιήσει εγκαίρως τη σύμβαση που του κατακυρώθηκε γίνεται εν μέρει δεκτό και αναδιατυπώνεται η πρόβλεψη της διάταξης από αδυναμία σε υπαίτια αδυναμία.
	Σχόλια που δεν υιοθετήθηκαν (συμπεριλαμβανομένης επαρκούς αιτιολόγησης)	Η πλειονότητα των σχολίων επί των άρθρων του Μέρους Β΄ του σχεδίου νόμου δεν υιοθετήθηκαν, διότι είτε εισηγούνται ρυθμίσεις με ιδιαίτερα τεχνικό και εξειδικευμένο χαρακτήρα που απαιτούν διεξοδικότερη επεξεργασία είτε στηρίζονται σε διαφορετική βάση και

		φιλοσοφία από την επιδιωκόμενη με το σχέδιο νόμου. Σε κάθε περίπτωση η υιοθέτηση ή μη των σχολίων εξετάστηκε σε συνάρτηση με την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος σε εναρμόνιση ωστόσο με το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο. Αναγνωρίζεται ότι τα εν λόγω σχόλια σχετίζονται άμεσα με τα υπό ρύθμιση ζητήματα, διατυπώνουν στοχευμένες, συγκεκριμένες και τεκμηριωμένες προτάσεις και αποδεικνύουν το υψηλό επιστημονικό επίπεδο και τη βαθιά τεχνογνωσία όσων συμμετείχαν στη διαβούλευση. Ειδικότερα: Επί του άρθρου **142**: Διατυπώθηκαν τρία (3) σχόλια. Το ένα προτείνει τη συμπερίληψη στη διαμόρφωση της Δομής Δυνάμεων, πέραν του προσωπικού και μέσων, των κύριων επιχειρησιακών υποδομών. Η Δομή Δυνάμεων στο πλαίσιο των εξοπλιστικών αναγκών της χώρας ανάγεται πρωτίστως στην έννοια του «μέσου» της δομής των Ενόπλων Δυνάμεων, δηλαδή στον βασικό εξοπλισμό, στον οποίο υπάγονται μεγάλες και μείζονος σημασίας μονάδες υλικού, που προορίζονται να εκπληρώσουν κύρια πολεμική αποστολή, ως και μονάδες άμεσης ή έμμεσης υποστήριξης της αποστολής αυτής, όπως αεροσκάφη, πολεμικά πλοία, άρματα μάχης, πυροβόλα, συγκροτήματα εκτόξευσης

		πυραύλων, οχήματα ειδικά και μη, σταθμοί RADAR ή ασύρματοι, εκπαιδευτικά συγκροτήματα και άλλα συναφή, καθώς και εκσυγχρονισμοί αυτών. Τα λοιπά σχόλια πρότειναν νομοτεχνικές βελτιώσεις και παρεμβάσεις διαδικαστικής φύσεως που δεν κρίθηκαν σκόπιμες και αναγκαίες. Επί του άρθρου **143**: Διατυπώθηκε ένα (1) σχόλιο σχετικά με τη διάρθρωση των δύο προγραμματισμών συμβάσεων στρατιωτικού εξοπλισμού (Μακροπρόθεσμου και Κυλιόμενου) σε αντιπαραβολή με την προϊσχύουσα διάρθρωση. Η προτεινόμενη με το σχέδιο νόμου διάρθρωση των δύο προγραμματισμών στηρίζεται σε διαφορετική βάση και πλέον δεν ταυτίζεται με την προϊσχύουσα. Επί του άρθρου **144**: Διατυπώθηκε ένα (1) σχόλιο διαδικαστικού χαρακτήρα σχετικά με την κατάρτιση του Κυλιόμενου Προγραμματισμού, η ενσωμάτωση του οποίου δεν κρίθηκε ως υπηρεσιακά αναγκαία. Επί του άρθρου **145**: Διατυπώθηκαν τέσσερα (4) σχόλια που προτείνουν νομοτεχνικές και διασαφητικές παρεμβάσεις, οι οποίες δεν απαιτούνται για την επίτευξη του επιδιωκόμενου με τα σχόλια αποτελέσματος, καθώς

		καλύπτονται είτε από το ίδιο το άρθρο είτε από λοιπές διατάξεις. Επιπλέον, με το σχέδιο νόμου εξορθολογίστηκαν σημαντικά οι απαιτήσεις διατύπωσης γνώμης και ενημέρωσης της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής των Ελλήνων και δεν ενδείκνυται επιπλέον περιορισμός της ενημέρωσής της. Επί του άρθρου **147**: Διατυπώθηκε ένα (1) σχόλιο νομοτεχνικής φύσεως για τις αρμοδιότητες της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής των Ελλήνων, η ενσωμάτωση του οποίου δεν κρίθηκε αναγκαία ως καλυπτόμενου επαρκώς από τη διατύπωση του άρθρου. Επί του άρθρου **148**: Διατυπώθηκαν δύο (2) σχόλια. Το ένα σχόλιο αποτελεί γενική πρόταση που δεν απαιτείται να αποτυπωθεί ρητά στον νόμο, προκειμένου να εφαρμοστεί. Το δεύτερο σχόλιο για τον προσδιορισμό του συγκεκριμένου ποσοστού συμμετοχής της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας επί της σύμβασης κρίνεται ότι αντίκειται στις αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ελεύθερης πρόσβασης στην αγορά και μη διάκρισης των οικονομικών φορέων με βάση την εθνικότητά τους.

		Επί του άρθρου **149**: Διατυπώθηκαν δέκα (10) σχόλια. Η πλειονότητα των σχολίων αυτών προτείνουν την εισαγωγή εξειδικευμένων και τεχνικών προβλέψεων στο άρθρο, οι οποίες δεν κρίνονται αναγκαίες να αποτυπωθούν ρητά, καθώς λαμβάνονται υπόψη κατά τη σύναψη μιας συμφωνίας-πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης και εφαρμόζονται στην πράξη. Επιπλέον, η συμφωνία-πλαίσιο για αρχική προμήθεια και η συμφωνία-πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης στηρίζονται σε διαφορετική βάση για τη σύναψή τους. Το συναφές άρθρο 46 του ν. 3433/2006 καταργήθηκε σιωπηρά βάσει του άρθρου 117 του ν. 3978/2011. Ακόμη, η εξασφάλιση μεγαλύτερης ευελιξίας κατά τη σύναψη των συμφωνιών-πλαίσιο εν συνεχεία υποστήριξης με τις υφιστάμενες διατάξεις συντελεί στη μη υιοθέτηση ορισμένων από τα παραπάνω σχόλια. Επί του άρθρου **151**: Διατυπώθηκαν δύο (2) σχόλια που δεν υιοθετούνται διότι δεν κρίνονται αναγκαία από πλευράς σκοπιμότητας, όπως αυτή διαμορφώθηκε κατόπιν μακρόχρονης επιτελικής επεξεργασίας επί των συγκεκριμένων θεματικών ρυθμιστικών αντικειμένων. Επί του άρθρου **152**: Διατυπώθηκαν δέκα (10)

		σχόλια. Η πλειονότητα εξ αυτών αποτελούν προτάσεις και συμπληρώσεις νομοτεχνικής φύσεως επί των διατυπώσεων των διατάξεων, η ενσωμάτωση των οποίων δεν κρίνεται αναγκαία διότι καλύπτονται είτε από την υφιστάμενη διατύπωση είτε από λοιπές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Επιπλέον, ο μέγιστος χρόνος εξέτασης των προσφυγών δεν αποτελεί αντικείμενο ρύθμισης του παρόντος άρθρου. Σε ό,τι αφορά τη θητεία των επιτροπών, αυτή εξετάστηκε στη βάση της μεταβλητότητας του προσωπικού στις εκάστοτε θέσεις ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες. Επί του άρθρου **153**: Διατυπώθηκαν τρία (3) σχόλια. Οι προτάσεις των δύο εξ αυτών καλύπτονται από την υφιστάμενη διατύπωση και δεν απαιτείται αναδιατύπωση ή επεξήγηση, δεδομένου ότι η συμμετοχή ως μέλους σε Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών εκπροσώπου των Γενικών Επιτελείων συνεπάγεται και το δικαίωμα ψήφου αυτού. Το τρίτο σχόλιο ως προς την παρουσία του προέδρου στις συνεδριάσεις των ΚΓΕΠ και ΠΓΕΠ υιοθετήθηκε και αναδιατυπώθηκε η διάταξη. Επί του άρθρου **154**: Διατυπώθηκαν τέσσερα (4) σχόλια. Ένα σχόλιο αφορά στον περιορισμό του πεδίου εφαρμογής της απαγόρευσης

		απασχόλησης του στρατιωτικού και πολιτικού προσωπικού, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, έργου ή εντολής, σε οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων στον τομέα της άμυνας. Η προτεινόμενη ωστόσο ρύθμιση εξαιρεί αδικαιολόγητα από την απαγόρευση προσωπικό των Γενικών Επιτελείων των Ενόπλων Δυνάμεων, που συμμετέχουν καθοριστικά στη διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων. Τα υπόλοιπα τρία σχόλια που προτείνουν αυστηροποίηση των απαγορεύσεων και των κυρώσεων σε περίπτωση παραβίασης αυτών, δεν υιοθετούνται, καθώς αμφότερες κρίνονται επαρκείς. Επί του άρθρου **155**: Διατυπώθηκαν δύο (2) σχόλια. Το ένα εξ αυτών υιοθετήθηκε και αναδιατυπώθηκε η διάταξη. Το δεύτερο σχόλιο, που διατυπώνει γενικότερη πρόταση, λαμβάνεται υπόψη για περαιτέρω επιτελική επεξεργασία. Επί του άρθρου **157**: Διατυπώθηκαν τρία (3) σχόλια, που αφορούν προτάσεις επί του προσυμβατικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνέδριου. Το άρθρο 157 εναρμονίζεται με τις προβλέψεις του άρθρου 324 του ν. 4700/2020 και οποιαδήποτε τροποποίηση πρέπει να προηγηθεί στον νόμο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

		Επί του άρθρου **158**: Διατυπώθηκαν τρία (3) σχόλια σχετικά με την επίκληση του άρθρου 346 ΣΛΕΕ, η οποία όμως αποτελεί κατ' εξαίρεση δυνατότητα που εδράζεται σε αυστηρές προϋποθέσεις που έχουν καθοριστεί από την ΕΕ. Η δυνατότητα εφαρμογής των εν λόγω εξαιρέσεων πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο, ώστε τα αποτελέσματά τους να μην εκτείνονται πέραν του απολύτως αναγκαίου για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφάλειας του κράτους. Η μη εφαρμογή του νόμου πρέπει να είναι ανάλογη προς τους επιδιωκόμενους στόχους και να περιορίζει στο ελάχιστο αναγκαίο μέτρο την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών και την ελευθερία παροχής υπηρεσιών. Επί του άρθρου **159**: Διατυπώθηκαν τρία (3) σχόλια, η ενσωμάτωση των οποίων δεν κρίνεται σκόπιμη, διότι αφενός η υφιστάμενη διατύπωση είναι επαρκής για την κάλυψη των θιγόμενων ζητημάτων και αφετέρου η απόδειξη της ποιοτικής καταλληλότητας των υποψήφιων προμηθευτών αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο για τη διασφάλιση της επιτυχούς εκπλήρωσης των συμβατικών τους υποχρεώσεων και εκπορεύεται από κανόνες του ενωσιακού δικαίου. Επί του άρθρου **160**: Διατυπώθηκαν τρία (3) σχόλια. Τα δύο σχόλια αφορούν

		προτάσεις για τις νόμιμες κρατήσεις που καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Η εν λόγω διάταξη εναρμονίζεται με την ισχύουσα νομοθεσία, η παρέκκλιση από την οποία δεν κρίνεται ορθή. Το τρίτο σχόλιο νομοτεχνικής φύσεως κρίνεται ήσσονος σημασίας και για λόγους σαφήνειας η διατύπωση παραμένει ως έχει. Επί του άρθρου **161**: Διατυπώθηκαν δύο (2) σχόλια, που προτείνουν τον ρητό καθορισμό ενός μέγιστου χρονικού διαστήματος ισχύος των προσφορών, πλην όμως κρίνεται σκόπιμη η μη αποτύπωσή του στον νόμο για λόγους ευελιξίας κατά περίπτωση. Επί του άρθρου **162**: Διατυπώθηκε ένα (1) σχόλιο που αφορά στην παρ. 3 του τροποποιούμενου άρθρου 87 του ν. 3978/2011, η οποία όμως δεν τροποποιείται με το άρθρο 162. Η υλοποίηση της πρότασης απαιτεί διαβούλευση με το αρμόδιο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και σχετική μελέτη. Το σχόλιο λαμβάνεται υπόψη για μελλοντική αξιοποίηση. Επί του άρθρου **164**: Διατυπώθηκε ένα (1) σχόλιο για την αύξηση των ορίων για την προσφυγή στη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού και της απευθείας ανάθεσης, πλην όμως περαιτέρω αύξηση των ορίων εγείρει ζητήματα

		συμβατότητας με τους κανόνες του ενωσιακού δικαίου. Τα όρια για την προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης έχουν αυξηθεί με την παρούσα διάταξη κατά 10.000 ευρώ. Επί του άρθρου **165**: Διατυπώθηκαν δύο (2) ερωτήματα επί του άρθρου, που αφορούν στα κριτήρια επιλογής της διαδικασίας για την αξιοποίηση του μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού και στα κριτήρια χαρακτηρισμού αυτού ως άχρηστου, η απάντηση επί των οποίων εντοπίζεται στις διατάξεις του άρθρου και ιδίως στις παρ. 3 και 4 αυτού. Επί του άρθρου **166**: Διατυπώθηκε ένα (1) σχόλιο, ώστε ο Κανονισμός Κρατικής Διασφάλισης Ποιότητας να προσαρτάται ως παράρτημα στη σύμβαση, δυνατότητα που μπορεί να υλοποιηθεί στην πράξη, χωρίς τη ρητή πρόβλεψή της στη διάταξη. Επί του άρθρου **170**: Διατυπώθηκαν τρία (3) σχόλια. Τα δύο εξ αυτών προτείνουν τον καθορισμό συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, εντός του οποίου εκδίδεται η απόφαση επί της αιτηθείσας παράτασης μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου παράδοσης του υλικού έναντι του εύλογου χρονικού διαστήματος που καθορίζεται στη διάταξη. Η καθυστέρηση

		παράδοσης των υλικών μέσα στα συμβατικά χρονικά όρια και η, ένεκα αυτής, αιτηθείσα παράταση εξετάζονται βάσει ποιοτικών χαρακτηριστικών που δεν μπορούν να προσδιοριστούν εκ των προτέρων, ώστε να καθορισθεί ένας γενικός κανόνας χρονικής απόκρισης επί του αιτήματος παράτασης. Υπό το πρίσμα αυτό, η ελεγχόμενη αοριστία που ενυπάρχει στην υφιστάμενη διατύπωση παρέχει την αναγκαία ευελιξία στην υπηρεσία. Το τρίτο σχόλιο νομοτεχνικής φύσεως σχετικά με τον μη δυνητικό καθορισμό στα έγγραφα της σύμβασης του ανώτατου ορίου προστίμου ως ποσοστού επί της συμβατικής αξίας των μη εμπρόθεσμα παραδοθέντων συμβατικών αντικειμένων δεν αντικατοπτρίζει τις ανάγκες της υπηρεσίας για ευελιξία. Επί του άρθρου **171**: Διατυπώθηκαν επτά (7) σχόλια. Ένα εξ αυτών προτείνει να καθοριστεί ανώτατο ποσοστό προστίμου ως ποσοστό επί της συμβατικής αξίας των μη εμπρόθεσμα παραδοθέντων αντικειμένων και υπηρεσιών. Δεν κρίνεται σκόπιμη η ενσωμάτωση του ως άνω σχολίου, διότι αφενός παρέχεται η δυνατότητα χορήγησης παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης των υλικών, με τους όρους του άρθρου 37 του ν. 3433/2006, όπως τροποποιείται με το άρθρο 171

		του σχεδίου νόμου, που είναι ιδιαίτερα ευνοϊκοί για τους οικονομικούς φορείς και αφετέρου η επιπλέον πρόβλεψη ανώτατου ορίου χρηματικού προστίμου είναι δυνητικά επιβλαβής για το δημόσιο συμφέρον. Για την εκπρόθεσμη παροχή υπηρεσιών επιβάλλεται το καθορισμένο πρόστιμο που υπολογίζεται βάσει της παρ. 5 του άρθρου. Διατυπώθηκε επίσης σχόλιο που προτείνει την διαγραφή της παρ. 8 του άρθρου, η οποία όμως εκτιμάται ότι διασφαλίζει το συμφέρον της υπηρεσίας, καθώς και σχόλιο που διατυπώνει γενικότερη πρόταση διαχείρισης των προστίμων και των τόκων υπερημερίας, η οποία λαμβάνεται υπόψη για περαιτέρω επιτελική επεξεργασία. Ακόμη, διατυπώθηκε σχόλιο που δεν κρίνει αποτελεσματική τη μείωση των επιβαλλόμενων προστίμων, πλην όμως η πρόβλεψη του προτεινόμενου ύψους των προστίμων κρίθηκε πρόσφορη, κατόπιν μελέτης προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης του ανταγωνισμού και της προσέλκυσης περισσότερων προσφορών κι εν γένει αιτήσεων συμμετοχής στις διαγωνιστικές διαδικασίες. Η πρόταση για ρητό προσδιορισμό του εύλογου χρόνου που δεν λαμβάνεται υπόψη στην καθυστέρηση για φόρτωση - παράδοση ή αντικατάσταση των υλικών,

		όταν δεν ευθύνεται ο ανάδοχος, δεν υιοθετείται, για λόγους μεγαλύτερης ευελιξίας της υπηρεσίας, ώστε να αξιολογείται κατά περίπτωση. Τα λοιπά δύο σχόλια νομοτεχνικής φύσεως είναι ορθά και ενσωματώθηκαν. Επί του άρθρου **172**: Διατυπώθηκαν οκτώ (8) σχόλια. Περαιτέρω επιμήκυνση των προθεσμιών της παρ. 2 του άρθρου για τη συμμόρφωση του αναδόχου με τις συμβατικές του υποχρεώσεις, πριν την κήρυξή του έκπτωτου, σε περίπτωση ήδη εκπρόθεσμης εκπλήρωσης αυτών θα είναι καταχρηστική, λαμβανομένης υπόψη της δυνατότητας να μην κηρυχθεί έκπτωτος, αν υφίστανται λόγοι ανωτέρας βίας, σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου. Εξίσου επισφαλής κρίνεται η πρόταση, ώστε η κήρυξη του αναδόχου εκπτώτου να είναι δυνητική. Οι περιπτώσεις μη κήρυξής του εκπτώτου για λόγους ανωτέρας βίας είναι επαρκείς για την κάλυψη και αντιμετώπιση των περιστατικών που αναφέρονται στο σχόλιο. Επαναλαμβάνεται γενικότερη πρόταση διαχείρισης των προστίμων και των τόκων υπερημερίας, η οποία λαμβάνεται υπόψη για περαιτέρω επιτελική επεξεργασία. Αναφορικά με το σχόλιο για την αξίωση της αναθέτουσας αρχής για τη θετική ζημία που προήλθε από

		την άρνηση ή αδυναμία του αναδόχου να πραγματοποιήσει εγκαίρως τη σύμβαση που του κατακυρώθηκε σημειώνεται ότι η αξίωση αυτή είναι δυνητική και τα στοιχεία που προτείνονται για τη συμπλήρωση της διάταξης, συνυπολογίζονται, ακόμη και χωρίς τη ρητή αναφορά τους. Παρά ταύτα, το σχόλιο γίνεται εν μέρει δεκτό και αναδιατυπώνεται η διάταξη, ώστε να προκύπτει σαφώς ότι η δυνατότητα αξίωσης θετικής ζημίας γεννάται σε περίπτωση υπαίτιας αδυναμίας. Τα σχόλια για το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του αναδόχου που κηρύσσεται έκπτωτος δεν απαιτείται να αποτυπωθούν στο άρθρο, καθώς το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται νομικά ως γενική διοικητική αρχή απορρέουσα από το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος. Επιπλέον, το όργανο που ασκεί την αποφασιστική αρμοδιότητα πρέπει να καλεί τον ενδιαφερόμενο να αναπτύξει τις απόψεις του, ή πάντως να προκύπτει σαφώς ότι οι απόψεις του διοικουμένου έχουν περιέλθει σε αυτό, ακόμη και στην περίπτωση σύνθετης διοικητικής ενέργειας, όταν για την έκδοση της εκτελεστής πράξης απαιτείται γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου. Επί των σχολίων για το ποσό που καταλογίζεται, αν δεν πραγματοποιηθεί νέα προμήθεια του αντικειμένου

		της σύμβασης, σύμφωνα με την περ. β΄ της παρ. 4 του άρθρου, το ποσό καθορίστηκε στο 6% της αξίας του αντικειμένου της σύμβασης. Επί του άρθρου **173**: Διατυπώθηκαν πέντε (5) σχόλια. Ένα σχόλιο εντοπίζει αντίφαση μεταξύ των περ. β΄ και ε΄ της επιτρεπόμενης τροποποίησης των συμβάσεων της παρ. 1 του άρθρου, πλην όμως πρόκειται για διακριτές περιπτώσεις. Δεν υιοθετείται σχόλιο που προτείνει την πρόβλεψη του χρονικού διαστήματος εντός του οποίου πρέπει να εκδίδεται η γνωμοδότηση του ΝΣΚ, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου, καθώς εκτιμάται ως μη αναγκαία. Η ρητή αναγραφή ότι η γνωστοποίηση της τροποποίησης της σύμβασης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου, γίνεται και στην αγγλική γλώσσα δεν υιοθετείται για λόγους ευελιξίας. Επιπλέον σχόλιο, ως προς την ίδια διάταξη, σχετικά με τη διαδικασία δημοσίευσης της γνωστοποίησης στην επίσημη εφημερίδα της ΕΕ, τονίζεται ότι για κάθε περίπτωση ακολουθούνται οι διαδικαστικές προϋποθέσεις που έχει θέσει η ίδια η ΕΕ. Τέλος, ως προς τα κριτήρια που λαμβάνει υπόψη το ΝΣΚ για την κατ' εξαίρεση ουσιώδη τροποποίηση σύμβασης, σημειώνεται ότι ο έλεγχος νομιμότητας που καλείται να εκτελέσει το ΝΣΚ αφορά στην

		ενδεχόμενη εισαγωγή όρων στις τροποποιητικές συμβάσεις που έρχονται σε αντίθεση με την εσωτερική νομιμότητα που διαμορφώνουν οι διατάξεις της νομοθεσίας που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα της άμυνας. Επί του άρθρου **175**: Διατυπώθηκαν τέσσερα (4) σχόλια. Αναφορικά με το σχόλιο ως προς τις συμβάσεις μείζονος οικονομικής αξίας, καθορίζεται στο σχέδιο νόμου ότι είναι οι συμβάσεις αξίας ίσης ή ανώτερης των 30.000.000 ευρώ. Ως προς την αναγκαιότητα της ρύθμισης, σημειώνεται ότι η διαιτησία ως μορφή εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, προσφέροντας αξιόπιστες και ταχείες μεθόδους επίλυσης διαφορών, αποδεσμεύοντας ταυτόχρονα πολύτιμους πόρους και χρόνο προς όφελος τόσο της πολιτειακής δικαιοσύνης όσο και της αναθέτουσας αρχής και των εμπλεκόμενων οικονομικών φορέων. Το σχόλιο για την υποχρεωτική πρόβλεψη ρήτρας διαιτητικής επίλυσης των διαφορών στα έγγραφα της σύμβασης δεν υιοθετείται για λόγους ευελιξίας. Η πρόταση να προβλεφθεί ότι το διαιτητικό δικαστήριο θα είναι των Παρισίων και η γλώσσα διαιτησίας η αγγλική όταν πρόκειται για ανάδοχο του εξωτερικού προκαλεί δυσανάλογα επαχθέστερη

		οικονομική επιβάρυνση για την ελληνική πλευρά σε σχέση με τους περιγραφόμενους στο σχόλιο ενδεχόμενους κινδύνους. Επί του άρθρου **176**: Διατυπώθηκε ένα (1) σχόλιο με σκοπό μια ολιστική προσέγγιση του ζητήματος των ΧΕΠ, η οποία απαιτεί διεξοδικότερη μελέτη και λαμβάνεται υπόψη για μελλοντική αξιοποίηση. Τέλος, διατυπώθηκαν τρία (3) σχόλια επί άρθρου που αναρτήθηκε στη διαβούλευση και αφορούσε τροποποίηση του άρθρου 72 του ν. 3433/2006, το οποίο όμως αφαιρέθηκε από το τελικό σχέδιο νόμου.

Στ. Έκθεση νομιμότητας

24.	Συναφείς συνταγματικές διατάξεις	
	Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν σχετίζεται με συγκεκριμένη διάταξη του Συντάγματος.	
25.	Ενωσιακό δίκαιο	
❒	Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο *(συμπεριλαμβανομένου*	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

	του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων)	(Ενοποιημένη απόδοση ΣΕΕ 8ι ΣΛΕΕ, ΕΕ C 115/01 της 09.05.2008).
❒	Κανονισμός	Δεν υφίσταται.
❒	Οδηγία	Οδηγία 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, καθώς και την τροποποίηση των Οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 216/76 της 20.8.2009)
❒	Απόφαση	Δεν υφίσταται.
26.	Συναφείς διατάξεις διεθνών συνθηκών ή συμφωνιών	
❒	Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	Δεν υφίσταται.
❒	Διεθνείς συμβάσεις	Δεν υφίσταται.

27.	Συναφής νομολογία των ανωτάτων και άλλων εθνικών δικαστηρίων, καθώς και αποφάσεις των Ανεξάρτητων Αρχών	
		Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης
❒	Ανώτατο ή άλλο εθνικό δικαστήριο (αναφέρατε)	ΕΣ 1/2013 (ΣΤ' Κλιμάκιο-Πράξη): Προσυμβατικός έλεγχος. Τροποποιητικές συμβάσεις. Έλεγχος νομιμότητας του σχεδίου της 5ης Τροποποίησης της σύμβασης μεταξύ του ΥΠΕΘΑ και της αναδόχου εταιρείας, με αντικείμενο την προμήθεια πολυβόλων. Εφόσον η υπό κρίση τροποποίηση δεν προκαλεί αύξηση του οικονομικού αντικειμένου της αρχικής σύμβασης, το υποβληθέν σχέδιο τροποποίησης αυτής δεν υπόκειται σε έλεγχο

	νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο και, ως εκ τούτου, το παρόν Κλιμάκιο πρέπει να απέχει του ελέγχου. ΣτΕ 512/2012 (ΑΣΦ): Διαγωνισμός της Πολεμικής Αεροπορίας για εγκατάσταση ραντάρ. Αίτηση ασφαλιστικών μέτρων κατά της διακήρυξης. Οι συμβάσεις που συνάπτονται στον τομέα της άμυνας και έχουν ως αντικείμενο την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού ή έργα, προμήθειες και υπηρεσίες που αφορούν άμεσα στρατιωτικό εξοπλισμό, δεν υπόκεινται στις διατάξεις των οδηγιών 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ εφόσον τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να προβούν στην ανάθεσή τους σύμφωνα με ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες διεθνούς οργανισμού. Δεν έχουν εφαρμογή επί των εν λόγω συμβάσεων οι ειδικές δικονομικές διατάξεις του ν. 3886/2010 και του δεύτερου μέρους του ν.3978/2011. Δεν επιτρέπεται, πάντως, και δεν δικαιολογείται εξαίρεση από τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ στην περίπτωση καταχρηστικής εφαρμογής των ανωτέρω διαδικαστικών κανόνων, προκειμένου δηλαδή να παρακαμφθούν οι ρυθμίσεις της εν λόγω Οδηγίας. Έννοια διεθνούς οργανισμού κατά το άρθρο 12 στοιχ. γ΄ της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ. ΣτΕ 14/2015 (ΑΣΦ): Αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ΑΕ κατά του ΥΕΘΑ και κατά της παρεμβαίνουσας ΑΕ, σχετικά με την προκήρυξη διαγωνισμού για την προμήθεια «Πελμάτων - Πεδίλων (Εξαρτήματα Ερπύστριας Τεθωρακισμένων Οχημάτων)» του ΥΠΕΘΑ. Η ένδικη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του ν. 3978/2011 και εισάγεται αρμοδίως ενώπιον της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ. Μόνη παραδεκτώς προσβαλλομένη πράξη είναι η απόφαση του Γεν. Δ/ντή της ΓΔΑΕΕ, με την οποία απερρίφθη η προδικαστική προσφυγή της αιτούσας. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει τα διάφορα δικαιολογητικά οικονομικής και χρηματοπιστωτικής επάρκειας είτε εναλλακτικά είτε σωρευτικά. Αποδεχτή η αίτηση. Ως ασφαλιστικό μέτρο διατάσσεται η μη κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού υπέρ της παρεμβαίνουσας εταιρείας.

	ΣτΕ 198/2015 (ΑΣΦ) και ΣτΕ 199/2015 (ΑΣΦ): περί αρμοδιότητας ΣτΕ-Διοικ.Εφ. Με τη διακήρυξη δημόσιου διαγωνισμού τίθεται το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει το διαγωνισμό, όχι, όμως, και το δικονομικό πλαίσιο επιλύσεως των αναφυομένων κατά τη διαδικασία του διαγωνισμού διαφορών. ΣτΕ 200/2015 (ΑΣΦ): Η έκδοση των εγγυητικών επιστολών στο πλαίσιο διαγωνισμών που αφορούν αποκλειστικώς σε προμήθεια αμυντικού υλικού εξοπλισμού και διενεργούνται από φορείς του ΥΠΕΘΑ, ρυθμίζεται από τις ειδικές, περί των διαγωνισμών με το αντικείμενο αυτό, διατάξεις του άρθ. 33 του ν. 3433/2006, διατηρούμενες σε ισχύ με το άρθρο 81 του ν. 3978/2011. ΣτΕ 235/2015 (ΑΣΦ): Ο επίδικος διαγωνισμός, ενόψει του αντικειμένου του (προμήθεια υλικών για κάλυψη επιχειρησιακών αναγκών πολεμικών πλοίων) και του προϋπολογισμού του, ο οποίος λαμβάνεται, κατ' άρθρο 25 §5 του ν. 3978/2011, υπόψη στο σύνολό του, ανεξαρτήτως του ότι κατά τη διακήρυξη προβλέπεται η δυνατότητα ανάθεσης και, ως εκ τούτου, υποβολής προσφοράς για μεμονωμένα υλικά, έκαστο εκ των οποίων έχει διακριτή προϋπολογισθείσα δαπάνη, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του δεύτερου Μέρους του ν. 3978/2011 και, συνεπώς, αρμόδιο προς εκδίκαση της παρούσας αίτησης είναι το ΣτΕ. Η άσκηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων του άρθρου 91 του ν.3978/2011 υπόκειται ήδη στο προβλεπόμενο στο άρθρο 5§1 του ν.3886/10 παράβολο ποσοστού 1% επί της προϋπολογισθείσας αξίας (περιλαμβανομένου του ΦΠΑ) της δημόσιας σύμβασης στη σύναψη της οποίας αφορά η επίδικη διαδικασία ανάθεσης. Η καταβολή δε πλήρους του προβλεπόμενου από τις ανωτέρω διατάξεις παραβόλου συνιστά, κατά τα παγίως κριθέντα, προϋπόθεση του παραδεκτού της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων. ΣτΕ 3653/2015: Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει τα διάφορα δικαιολογητικά οικονομικής και χρηματοπιστωτικής επάρκειας είτε εναλλακτικά είτε σωρευτικά. Πότε είναι παραδεκτές οι τραπεζικές βεβαιώσεις. Η αποδοχή της συμμετοχής

		της παρεμβαίνουσας στο διαγωνισμό δεν είναι νόμιμη, διότι στην τραπεζική επιστολή δεν γίνεται καμία αναφορά σε ύψος ποσού σχετικά με την χρηματοπιστωτική ικανότητά της. Δεκτή η αίτηση ακύρωσης κατά της απόφασης με την οποία απερρίφθη η προδικαστική προσφυγή της αιτούσας. ΣτΕ 1544/2016: Αιτιολογημένα απορρίφθηκε η οικονομική προσφορά της αιτούσας, εφόσον η προσκομισθείσα εγγυητική επιστολή συμμετοχής της στο διαγωνισμό είχε εκδοθεί από το ΕΤΑΑ-ΤΣΜΕΔΕ και όχι από πιστωτικό ίδρυμα, αναγνωρισμένο από την Τράπεζα της Ελλάδος. Ο σχετικός όρος της διακήρυξης απαράδεκτα αμφισβητείται επ' ευκαιρία προσβολής πράξεως εκδοθείσης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του διαγωνισμού. Απορρίπτεται η αίτηση ακύρωσης. ΣτΕ 2468/2016: Οι οικείες συμβάσεις δεν υπάγονται στις Οδηγίες 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ, εφόσον τα κράτη-μέλη προβούν στην ανάθεσή τους σύμφωνα με ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες διεθνούς οργανισμού, όπως του ΝΑΤΟ. Η εξαίρεση από τον έλεγχο του ΣτΕ αμφισβητήσεων σχετικών με την ερμηνεία και εφαρμογή διαδικαστικών κανόνων διεθνούς οργανισμού, η επίλυση των οποίων ανατίθεται σε διακρατική διαιτησία, δεν αντίκειται στα άρθρα 20 παρ. 1 και 95 παρ. 1 περ. α΄ του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ. Απορρίπτεται η αίτηση ακύρωσης.
❒	Ανεξάρτητη Αρχή (αναφέρατε)	Δεν υφίσταται.
28.	Συναφής ευρωπαϊκή και διεθνής νομολογία	
		Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης
❒	Νομολογία Δικαστηρίου Ε.Ε.	1. ΔΕΚ 72/83, 10.07.1984, Campus Oil και λοιποί, Συλλ. 1984, 2727. 2. ΔΕΚ 222/84, 15.05.1986, Johnston, Συλλ. 1986, 1651. 3. ΔΕΚ C-376/89, 05.03.1991, Giagounidis/Reutlingen, Συλλ. 1991, I-1069.

		4. ΔΕΚ C-367/89, 04.10.1991, Richardt και Les Accessoires Scientifiques, Συλλ. 1991, 1-4621. 5. ΔΕΚ C-328/92, 03.05.1994, Επιτροπή/Ισπανία, Συλλ. 1994, 1-1569. 6. ΔΕΚ C-324/93, 28.03.1995, The Queen / Secretary of State for the Home Department, ex parte Evans Medical and Macfarlan Smith, Συλλ. 1995, 1-563. 7. ΔΕΚ C-414/97, 16.09.1999, Επιτροπή/Ισπανία, Συλλ. 1999, 1-5585. 8. ΔΕΚ C-273/97, 26.10.1999, Sirdar, Συλλ. 1999, 1-7403. 9. ΔΕΚ C-285/98, 11.01.2000, Kreil, Συλλ. 2000, 1-69. 10. ΔΕΚ C-274/99 P, 06.03.2001, Connolly/Επιτροπή, Συλλ. 2001, I-1611. 11. ΔΕΚ C-186/01, 11.03.2003, Dory, Συλλ. 1-2479. 12. ΠΕΚ T-26/01, 30.09.2003, Focchi munizioni/Επιτροπή, Συλλ. 2003, 11-3951. 13. ΔΕΚΟ-252/01, 16.10.2003, Επιτροπή/Βέλγιο, Συλλ.2003, 1-11859. 14. ΔΕΚ C-337/05, 08.04.2008, Επιτροπή/Ιταλία, Συλλ. 2008, 1-2173. 15. ΔΕΚ C-157/06, 02.10.2008, Επιτροπή/Ιταλία, Συλλ.2008, 1-7313. 16. ΔΕΚ C-409/05, 15.12.2009, Επιτροπή/Ελλάδα.
❒	Νομολογία Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	Δεν υφίσταται.
❒	Άλλα ευρωπαϊκά ή διεθνή δικαστήρια ή διαιτητικά όργανα	Δεν υφίσταται.

Ζ. Πίνακας τροποποιούμενων ή καταργούμενων διατάξεων

29.	Τροποποίηση – αντικατάσταση – συμπλήρωση διατάξεων	
	Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης	*Υφιστάμενες διατάξεις*
	Άρθρο 143 4. Η απόφαση της παρ. 1 για τη Δομή Δυνάμεων ως προς τα μέσα επαναξιολογείται και επικαιροποιείται κάθε τρία έτη ή και συντομότερα, εάν μεταβάλλονται κρίσιμα δεδομένα.	Αντικαθίσταται η παρ. 4 του άρθρου 72 του ν. 3883/2010, η οποία είχε ως εξής: «4. Η απόφαση της παραγράφου 1 για τη Δομή Δυνάμεων ως προς τα μέσα επαναξιολογείται και επικαιροποιείται κάθε πέντε χρόνια ή και συντομότερα, εάν μεταβάλλονται κρίσιμα δεδομένα.»
	Άρθρο 144 Άρθρο 73 Μακροπρόθεσμος Προγραμματισμός Αμυντικών Εξοπλισμών 1. Ο Μακροπρόθεσμος Προγραμματισμός Αμυντικών Εξοπλισμών (ΜΠΑΕ) για την προμήθεια νέων μέσων και την κάλυψη των απαιτήσεων υποστήριξης των υφιστάμενων μέσων καταρτίζεται από το ΓΕΕΘΑ με βάση τη Δομή Δυνάμεων του άρθρου 72. Ο ΜΠΑΕ έχει δωδεκαετή διάρκεια και επανεξετάζεται και επικαιροποιείται κάθε τρία έτη ή και συντομότερα, αν μεταβάλλονται κρίσιμα δεδομένα. 2. Στον ΜΠΑΕ αποτυπώνεται ο συνολικός σχεδιασμός των απαιτούμενων ανά Γενικό Επιτελείο προγραμμάτων με το συνολικό εκτιμώμενο κόστος και τη σειρά προτεραιότητας υλοποίησής τους. 3. Ο ΜΠΑΕ διακρίνεται σε δύο μέρη:	Αντικαθίσταται το άρθρο 73 του ν. 3883/2010, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 73 Μακροπρόθεσμο πρόγραμμα προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων 1. Με βάση τη Δομή Δυνάμεων, όπως αυτή καθορίζεται κατά το άρθρο 72, καταρτίζεται το Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων. Το Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα έχει δεκαπενταετή διάρκεια και επανεξετάζεται και επικαιροποιείται ανά τριετία, ώστε να εναρμονίζεται με το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής. 2. Για την κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του Μακροπρόθεσμου Προγράμματος εφαρμόζονται η διαδικασία και τα κριτήρια του άρθρου 72. Επιπλέον λαμβάνονται πλήρως υπόψη τα δημοσιονομικά δεδομένα, οι οροφές πιστώσεων που καθορίζει η Κυβέρνηση και οι προγνώσεις και προβολές ως

α) στο πρώτο μέρος εντάσσονται τα προγράμματα προμήθειας νέων μέσων συμπεριλαμβανομένης της αρχικής και της εν συνεχεία υποστήριξής τους. β) στο δεύτερο μέρος εντάσσονται τα προγράμματα υποστήριξης, όπως προμήθειες, υπηρεσίες και έργα υποδομής των υφιστάμενων μέσων. 4. Για την κατάρτιση, την επανεξέταση και την επικαιροποίηση του ΜΠΑΕ εφαρμόζονται η διαδικασία και τα κριτήρια του άρθρου 72. Για την υλοποίηση των προγραμμάτων του ΜΠΑΕ εφαρμόζονται τα άρθρα 74 και 76.	προς τις πληρωμές και παραλαβές που επηρεάζουν το δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος.»
Άρθρο 145 Άρθρο 74 Κυλιόμενος Προγραμματισμός Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού 1. Με βάση τον ΜΠΑΕ, καταρτίζεται από το ΓΕΕΘΑ, σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης (ΓΔΟΣΥ) και σε συντονισμό με τη Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων (ΓΔΠΕΑΔΣ), ο Κυλιόμενος Προγραμματισμός Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού (ΚΠΣΣΕ). Ο ΚΠΣΣΕ είναι τετραετούς διάρκειας και επανεξετάζεται και επικαιροποιείται σε ετήσια βάση, ή όποτε απαιτηθεί για κάλυψη εκτάκτων απαιτήσεων, ώστε να εναρμονίζεται με τον κρατικό προϋπολογισμό.	Αντικαθίστανται ο τίτλος και οι παρ. 1 και 2 και προστίθενται παρ. 3 και 4 στο άρθρο 74 του ν. 3883/2010, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 74 Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων 1. Με βάση το Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων του άρθρου 73 καταρτίζεται το Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων, το οποίο επανεξετάζεται και επικαιροποιείται κάθε χρόνο ώστε να εναρμονίζεται με τον Κρατικό Προϋπολογισμό. 2. Για την κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του Τριετούς Κυλιόμενου

2. Για την κατάρτιση, την επανεξέταση και την επικαιροποίηση του ΚΠΣΣΕ εφαρμόζονται η διαδικασία και τα κριτήρια του άρθρου 72, η διαδικασία όμως ολοκληρώνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, μετά τη διατύπωση γνώμης της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Ο ΚΠΣΣΕ πρέπει να βρίσκεται μέσα στα όρια των πιστώσεων του κρατικού προϋπολογισμού. 3. Στον ΚΠΣΣΕ εντάσσονται με σειρά προτεραιότητας χρηματοδότησης οι συμβάσεις προμήθειας και υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού καθώς και των έργων υποδομής για την υποστήριξή του, που έχουν συναφθεί ή προβλέπεται να συναφθούν κατά τη διάρκειά του, των οποίων οι χρηματοδοτικές απαιτήσεις μπορεί να καλυφθούν εν μέρει ή στο σύνολό τους από πιστώσεις που προβλέπεται να εγγραφούν σε Αριθμό Λογαριασμού Εξόδου (ΑΛΕ) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων. 4. Ο ΚΠΣΣΕ περιλαμβάνει τρία μέρη: α) στο πρώτο μέρος εντάσσονται οι συμβάσεις προμήθειας και υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού μείζονος οικονομικής αξίας, ίσης ή ανώτερης των 30.000.000 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α. β) στο δεύτερο μέρος εντάσσονται οι λοιπές συμβάσεις προμήθειας και υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού.	Προγράμματος Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων εφαρμόζονται η διαδικασία και τα κριτήρια του άρθρου 72, η διαδικασία όμως ολοκληρώνεται με απόφαση του ΥΕΘΑ που κινείται μέσα στο πλαίσιο των σχετικών προβλέψεων του Προϋπολογισμού.»

γ) στο τρίτο μέρος εντάσσονται οι συμβάσεις των έργων υποδομής που είναι αναγκαία για την υποστήριξη του στρατιωτικού εξοπλισμού.	
Άρθρο 146 Άρθρο 76 Ενεργοποίηση προγράμματος στρατιωτικού εξοπλισμού 1. Η εκκίνηση της ενεργοποίησης των προγραμμάτων που είναι ενταγμένα στον ΜΠΑΕ ή εντάσσονται στο ΚΠΣΣΕ γίνεται με εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου, στην οποία περιλαμβάνονται ιδίως η αιτιολόγηση της αναγκαιότητας/σκοπιμότητας, η εκτιμώμενη συνολική δαπάνη με το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα αποδέσμευσης των πιστώσεων, η προτεινόμενη διαδικασία υλοποίησης με τη σχετική αιτιολόγησή της, οι εγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές και οι ενδεχόμενες απαιτήσεις για την ασφάλεια εφοδιασμού και πληροφοριών. Η διαδικασία ενεργοποίησης ολοκληρώνεται κατά περίπτωση ως εξής: α) Για προγράμματα των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς Φ.Π.Α. είναι ίση ή ανώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137), η εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου εισάγεται στο Συμβούλιο Αρχηγών Γενικών Επιτελείων, το οποίο και γνωμοδοτεί σχετικά. Στη συνέχεια ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ διατυπώνει	Αντικαθίστανται οι παρ. 1 και 2, καταργείται η παρ. 1Α και προστίθενται παρ. 3, 4 και 5 στο άρθρο 76 του ν. 3883/2010, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 76 Ενεργοποίηση του Προγράμματος Προμηθειών 1. Κάθε υποπρόγραμμα (ολοκληρωμένη πρόταση) προμήθειας αμυντικού υλικού, εφόσον είναι εντεταγμένη στο Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα, ενεργοποιείται με πρόταση του Ανωτάτου Συμβουλίου του οικείου κλάδου, που εισάγεται στο ΣΑΓΕ, το οποίο και γνωματεύει σχετικά. Στη συνέχεια ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ διατυπώνει την πρότασή του προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας ζητά τη γνώμη των Γενικών Διευθύνσεων Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων, Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης και Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων, ενώ μπορεί να θέσει το ζήτημα προς συζήτηση στο Συμβούλιο Άμυνας. Ο Υπουργός, υποχρεωτικά εφόσον το υποπρόγραμμα είναι μείζονος οικονομικής αξίας και δυνητικά σε κάθε άλλη περίπτωση, εισάγει το ζήτημα στο ΚΥΣΕΑ που αποφασίζει σχετικά μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής. Για τα υπόλοιπα υποπρογράμματα, η απόφαση

την εισήγησή του προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας ζητά τη γνώμη της Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ), της ΓΔΟΣΥ και της ΓΔΠΕΑΔΣ, ενώ μπορεί να θέσει το ζήτημα προς συζήτηση στο Συμβούλιο Άμυνας. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, υποχρεωτικά εφόσον το πρόγραμμα αφορά σύμβαση ή συμβάσεις αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των 30.000.000 ευρώ, και δυνητικά σε κάθε άλλη περίπτωση, εισάγει το θέμα στο ΚΥΣΕΑ, που αποφασίζει σχετικά ύστερα από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Για τα υπόλοιπα προγράμματα που δεν εισάγονται στο ΚΥΣΕΑ, η απόφαση ενεργοποίησης λαμβάνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας με εξαμηνιαία απολογιστική ενημέρωση της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. β) Για προγράμματα των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς Φ.Π.Α. είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011, η απόφαση ενεργοποίησης λαμβάνεται από τον Αρχηγό του Γενικού Επιτελείου του οικείου κλάδου των Ενόπλων Δυνάμεων, με εξαμηνιαία απολογιστική ενημέρωση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας προς την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή. γ) Για προγράμματα που προβλέπεται να υλοποιηθούν μέσω διακρατικής συμφωνίας, ανεξαρτήτως εκτιμώμενης χρηματικής αξίας, η απόφαση ενεργοποίησης λαμβάνεται από το ΚΥΣΕΑ σύμφωνα με τη διαδικασία του	ενεργοποίησης λαμβάνεται από τον Υπουργό μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. 1Α. Κατά παρέκκλιση της διαδικασίας της ανωτέρω παραγράφου, για υποπρογράμματα των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του Ν. 3978/2011, η απόφαση ενεργοποίησης λαμβάνεται από τον Αρχηγό του Γενικού Επιτελείου του οικείου κλάδου των Ενόπλων Δυνάμεων, μετά από εισήγηση του Ανωτάτου Συμβουλίου του οικείου κλάδου. Για τα υποπρογράμματα αυτά γίνεται ενημέρωση της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής ανά εξάμηνο. 2. Με την απόφαση ενεργοποίησης υποπρογράμματος καθορίζεται και η διαδικασία εκτέλεσης της προμήθειας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 81/2009 και στη σχετική εθνική νομοθεσία.»

πρώτου, δεύτερου και τρίτου εδαφίου της περ. α΄, ύστερα από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. 2. Στην περίπτωση προγράμματος προμήθειας νέου μέσου ή εκσυγχρονισμού/αναβάθμισης υφιστάμενου μέσου, για την έναρξη της διαδικασίας της παρ. 1 εκπονείται μελέτη από το οικείο Γενικό Επιτελείο, η οποία περιλαμβάνει: α) εκτίμηση για την αμυντική ανάγκη που πρέπει να καλυφθεί στο πλαίσιο της Δομής Δυνάμεων, β) εκτίμηση για το συνολικό κόστος κύκλου ζωής του μέσου, στο οποίο περιλαμβάνεται οπωσδήποτε η αρχική και η εν συνεχεία υποστήριξή του και συγκεκριμένα: η συντήρηση, τα ανταλλακτικά, τα πυρομαχικά, η εκπαίδευση, τα παρελκόμενα έργα υποδομής, οι δυνατότητες εκσυγχρονισμού ή παράτασης της διάρκειας ζωής ή αναβάθμισης, καθώς και κάθε άλλο συναφές και κρίσιμο για την εκτίμηση του συνολικού κόστους στοιχείο, γ) πρόταση για το επιθυμητό επίπεδο ασφάλειας εφοδιασμού και πληροφοριών, το εκτιμώμενο κόστος των οποίων θα συμπεριλαμβάνεται στο κόστος του κύκλου ζωής, λαμβάνοντας υπόψη και τις προβλέψεις του άρθρου 3 του ν. 3978/2011. 3. Με τη διαδικασία της παρ. 1, στο πλαίσιο του συνολικού προϋπολογισμού του ΚΠΣΣΕ, μπορεί να ενεργοποιούνται επιπροσθέτως προγράμματα που δεν είναι ενταγμένα στον	

ΜΠΑΕ αλλά είναι κατεπείγοντα ή κρίνονται αναγκαία για σοβαρούς αμυντικούς λόγους, με ενημέρωση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας προς την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή. 4. Μέχρι την κατάρτιση του πρώτου ΜΠΑΕ και του πρώτου ΚΠΣΣΕ, με τη διαδικασία της παρ. 1 μπορεί να ενεργοποιούνται προγράμματα που κρίνονται αναγκαία βάσει του επιχειρησιακού σχεδιασμού των Ενόπλων Δυνάμεων. Στις περιπτώσεις αυτές, εφόσον η εκτιμώμενη αξία του προγράμματος είναι ίση ή ανώτερη των 10.000.000 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή διατυπώνει σύμφωνη γνώμη. 5. Με την απόφαση ενεργοποίησης προγράμματος της παρ. 1 δίνεται η εντολή στην αρμόδια υπηρεσία για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης των συμβάσεων, σύμφωνα με τους καθοριζόμενους γενικούς και ειδικούς όρους ανάθεσης και εκτέλεσης.	
Άρθρο 147 Άρθρο 1 Προγραμματισμός συμβάσεων στον τομέα της άμυνας Η έγκριση του συνολικού προγραμματισμού των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΔ) μέσα στο πλαίσιο της Δομής Δυνάμεων, η κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του Μακροπρόθεσμου Προγραμματισμού Αμυντικών Εξοπλισμών (ΜΠΑΕ), η κατάρτιση,	Αντικαθίσταται το άρθρο 1 του ν. 3978/2011, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 1 Προγραμματισμός συμβάσεων στον τομέα της άμυνας 1. Η έγκριση του συνολικού προγραμματισμού των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΔ) μέσα στο πλαίσιο της δομής δυνάμεων, η κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του Μακροπρόθεσμου (15ετούς) Προγράμματος

επανεξέταση και επικαιροποίηση του Κυλιόμενου Προγραμματισμού Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού (ΚΠΣΣΕ) και η ενεργοποίηση των προγραμμάτων στρατιωτικού εξοπλισμού διενεργούνται σύμφωνα με τα άρθρα 72 έως 76 του ν. 3883/2010 (Α΄ 167).	Προμηθειών Αμυντικού Υλικού, η κατάρτιση και επανεξέταση του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων και η έγκριση της ενεργοποίησης των επιμέρους υποπρογραμμάτων διενεργούνται σύμφωνα με τα άρθρα 72-76 του ν. 3883/2010 (Α΄ 167). 2. Με τη διαδικασία του άρθρου 76 του ν. 3883/2010 μπορεί να εντάσσονται επιπροσθέτως στο Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού και ταυτοχρόνως να ενεργοποιούνται υποπρογράμματα που είναι κατεπείγοντα ή κρίνονται αναγκαία για σοβαρούς αμυντικούς λόγους στο πλαίσιο του συνολικού προϋπολογισμού του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος. 3. Μέχρι την κατάρτιση του πρώτου Μακροπρόθεσμου και του πρώτου Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 72-75 του Ν. 3883/2010, με τη διαδικασία των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 76 του ίδιου νόμου, μπορεί να ενεργοποιούνται μεμονωμένα υποπρογράμματα που κρίνονται αναγκαία για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό των Ενόπλων Δυνάμεων, μετά από γνώμη της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής. Ειδικά, για μεμονωμένα υποπρογράμματα των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός Φόρου Προστιθέμενης Αξίας είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του παρόντος νόμου, η ενεργοποίηση τους γίνεται με τη διαδικασία των

	παραγράφων ΙΑ και 2 του άρθρου 76 του Ν. 3883/2010, με ενημέρωση της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής ανά εξάμηνο. 4. Στο εδάφιο β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 73 του ν. 3883/2010 οι λέξεις «με τους τριετείς Κρατικούς Προϋπολογισμούς» αντικαθίστανται με τις λέξεις «με το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής». 5. Στα άρθρα 74 και 75 του ν. 3883/2010 η έννοια «Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων» αντικαθίσταται με την έννοια «Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων.»
Άρθρο 148 Άρθρο 2 Αρμοδιότητες της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής των Ελλήνων 1. Στο πλαίσιο των σχετικών ρυθμίσεων του Κανονισμού της Βουλής, η Ειδική Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στα άρθρα 72 έως 76 του ν. 3883/2010 σχετικά με την κατάρτιση και ενεργοποίηση του ΜΠΑΕ και του ΚΠΣΣΕ. 2. Η Επιτροπή ενημερώνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, μια τουλάχιστον φορά σε κάθε τακτική σύνοδο, για την εξέλιξη των εξοπλιστικών προγραμμάτων μείζονος	Αντικαθίσταται το άρθρο 2 του ν. 3978/2011, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 2 Αρμοδιότητες της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής των Ελλήνων 1. Στο πλαίσιο των σχετικών ρυθμίσεων του Κανονισμού της Βουλής, η Ειδική Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στα άρθρα 72-75 του ν. 3883/2010 σχετικά με την κατάρτιση και ενεργοποίηση του Μακροπρόθεσμου Προγράμματος Προμηθειών και του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων.

οικονομικής αξίας και τη συνολική εξέλιξη του ΜΠΑΕ και του ΚΠΣΣΕ. 3. Η Επιτροπή ασκεί, επίσης, τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος, στο πλαίσιο των σχετικών ρυθμίσεων του Κανονισμού της Βουλής.	2. Στο πλαίσιο των ρυθμίσεων των άρθρων 72-76 του ν. 3883/2010, η Επιτροπή: α) ενημερώνεται και διατυπώνει τη γνώμη της για όλα τα υποπρογράμματα ανεξαρτήτως ποσού, β) ενημερώνεται, μια τουλάχιστον φορά σε κάθε τακτική σύνοδο για την εξέλιξη όλων των μείζονων εξοπλιστικών προγραμμάτων και τη συνολική εξέλιξη του Μακροπρόθεσμου Προγράμματος Προμηθειών και του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού. 3. Η Επιτροπή ασκεί επίσης τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, στο πλαίσιο των σχετικών ρυθμίσεων του Κανονισμού της Βουλής.»
Άρθρο 149 3. Στο πλαίσιο των προβλέψεων της παρ. 1, παρέχεται η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 346 της ΣΛΕΕ, να επιβάλλει ειδικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης που θα προβλέπουν την υποχρέωση του αναδόχου για τη σύναψη συμβάσεων, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία του άρθρου 18Α	Προστίθεται παρ. 3 στο άρθρο 3 του ν. 3978/2011, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 3 Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική 1. Για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφάλειας της χώρας και ιδίως για την ασφάλεια εφοδιασμού και την επιχειρησιακή αυτονομία των Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και για την κάλυψη των αναγκών που υπάρχουν σε περιόδους κρίσης, επιστράτευσης ή πολέμου, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την εγκαθίδρυση και διατήρηση μίας εγχώριας τεχνολογικής - βιομηχανικής βάσης, συμπεριλαμβανομένων μέτρων που αφορούν σε έρευνα και ανάπτυξη, σε συγκεκριμένους,

	στρατηγικούς τομείς άμυνας και ασφάλειας. Η βάση αυτή διασφαλίζει την ταχεία και απρόσκοπτη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού των ΕΔ σε υλικά, αναλώσιμα, εξαρτήματα, υπηρεσίες άμεσης συντήρησης και τεχνικής υποστήριξης και την εκτέλεση των αναγκαίων έργων σε όλες τις περιπτώσεις, εγκαίρως και υπό κάθε περίσταση. 2. Οι γενικές αρχές και κατευθύνσεις, καθώς και τα κατάλληλα μέτρα για την επίτευξη των στόχων της παραγράφου 1 καθορίζονται και εξειδικεύονται, στο πλαίσιο της Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και της Εθνικής Στρατιωτικής Στρατηγικής, από την Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική, η οποία εγκρίνεται από το ΚΥΣΕΑ (Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Άμυνας), μετά από εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και γνώμη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής του άρθρου 2.»
Άρθρο 151 Άρθρο 5 Υπουργείο Εθνικής Άμυνας – Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων 1. Οι συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων στον τομέα της άμυνας συνάπτονται από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. 2. Η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ) έχει τις εξής αρμοδιότητες: α) διενεργεί τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων προμηθειών	Αντικαθίσταται το άρθρο 5 του ν. 3978/2011, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 5 Υπουργείο Εθνικής Άμυνας – Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων 1. Οι συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών στον τομέα της άμυνας συνάπτονται από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. 2. Η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας (ΓΔΑΕΕ) έχει τις εξής αρμοδιότητες: α) διενεργεί τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων προμηθειών και

και υπηρεσιών της παρ. 1 του άρθρου 16, των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς Φ.Π.Α. είναι ίση ή ανώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24, β) παρακολουθεί την εκτέλεση των συμβάσεων της περ. α΄ και διενεργεί τις απαιτούμενες προς τούτο διαδικασίες, πλην των παραλαβών και πληρωμών, γ) συγκροτεί τα συλλογικά όργανα των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων αρμοδιότητάς της, που προβλέπονται στο άρθρο 7, δ) προβαίνει στις απαιτούμενες ενέργειες για την εκπλήρωση των στατιστικών υποχρεώσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, σύμφωνα με το άρθρο 97, ε) υλοποιεί την Κρατική Διασφάλιση Ποιότητας, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20) και πιστοποιεί τη συμμόρφωση νέων προϊόντων εγχώριας προέλευσης με συμφωνίες τυποποίησης, στ) διενεργεί τις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων αξιοποίησης μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού, σύμφωνα με το άρθρο 107, με εκτιμώμενο οικονομικό αντάλλαγμα ίσο ή ανώτερο από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24, ζ) παρακολουθεί την εκτέλεση των Προγραμμάτων Έρευνας και Ανάπτυξης του Κεφαλαίου Η΄ του Δεύτερου Μέρους και συγκροτεί τις επιτροπές ελέγχου και παραλαβών τους.	υπηρεσιών στον τομέα της άμυνας είτε εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, πλην του τρίτου Μέρους είτε εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του νόμου, β) παρακολουθεί την εκτέλεση των συμβάσεων της περίπτωσης α΄, πλην της διενέργειας των παραλαβών, γ) εισηγείται στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας τη συγκρότηση των συλλογικών οργάνων που προβλέπονται στο άρθρο 7, πλην των επιτροπών παραλαβής, δ) διενεργεί τις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων εκποίησης στρατιωτικού εξοπλισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 107.»

Άρθρο 152 Άρθρο 6 Αρμοδιότητες των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων 1. Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος, τα Γενικά Επιτελεία των Κλάδων των ΕΔ έχουν τις εξής αρμοδιότητες: α) προσδιορίζουν τις ανάγκες τους στο πλαίσιο του ΜΠΑΕ και τις τεκμηριώνουν στο πλαίσιο του ΚΠΣΣΕ, β) διενεργούν τον τεχνικό διάλογο, σύμφωνα με το άρθρο 31, γ) συντάσσουν και εγκρίνουν τις τεχνικές προδιαγραφές, σύμφωνα με το άρθρο 30, δ) εισηγούνται την ενεργοποίηση προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 76 του ν. 3883/2010, ε) διενεργούν τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών της παρ. 1 του άρθρου 16, των οποίων η εκτιμώμενη αξία χωρίς Φ.Π.Α. είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24, στ) διενεργούν τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 16 ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας, ζ) διενεργούν τις παραλαβές σε εκτέλεση των συμβάσεων που έχουν συναφθεί,	Αντικαθίσταται το άρθρο 6 του ν. 3978/2011, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 6 Αρμοδιότητες των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων 1. Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, τα Γενικά Επιτελεία των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων έχουν τις εξής αρμοδιότητες: α) προσδιορίζουν και τεκμηριώνουν τις ανάγκες τους στο πλαίσιο του Μακροπρόθεσμου Προγράμματος Προμηθειών και του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων, β) εισηγούνται την ενεργοποίηση ενός υποπρογράμματος, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 76 του Ν. 3883/2010 (Α΄ 167), γ) συντάσσουν τις τεχνικές προδιαγραφές, δ) διενεργούν τον τεχνικό διάλογο, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 31, ε) διενεργούν τις παραλαβές του στρατιωτικού εξοπλισμού σε εκτέλεση των συμβάσεων που έχουν συναφθεί, στ) εισηγούνται στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας τη συγκρότηση των επιτροπών παραλαβής που προβλέπονται στο άρθρο 7 κατά την εκτέλεση συμβάσεων των οποίων η διαδικασία σύναψης και η εκτέλεση παρακολουθούνται από τη ΓΔΑΕΕ,

η) συγκροτούν τα συλλογικά όργανα του άρθρου 7 για τις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων αρμοδιότητάς τους, θ) παρακολουθούν την εκτέλεση των συμβάσεων των περ. ε΄ και στ΄ και διενεργούν τις απαιτούμενες προς τούτο διαδικασίες, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην απόφαση κατακύρωσης, ι) διενεργούν τις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων αξιοποίησης μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού, σύμφωνα με το άρθρο 107, με εκτιμώμενο οικονομικό αντάλλαγμα κατώτερο από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24. 2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας επιλύονται θέματα καταφατικής ή αποφατικής σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΓΔΑΕΕ και των Γενικών Επιτελείων για συγκεκριμένη περίπτωση.	ζ) προβαίνουν, στο πλαίσιο των συμβάσεων υποστήριξης των στρατιωτικών εξοπλισμών που χειρίζονται, σε όλες τις ενέργειες που είναι αναγκαίες, ώστε ο εξοπλισμός αυτός να είναι στο μέγιστο δυνατό βαθμό διαθέσιμος και λειτουργικός και μεριμνούν ιδίως για την έγκαιρη παραγγελία ανταλλακτικών, πυρομαχικών και υπηρεσιών συντήρησης και για κάθε άλλο συναφές ζήτημα, ζητώντας εγκαίρως από την ΓΔΑΕΕ να προβεί στις αρμόζουσες ενέργειες αρμοδιότητάς της και να κινήσει τις σχετικές διαδικασίες, η) διενεργούν όλες τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη και την εκτέλεση των συμβάσεων έργων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, καθώς και των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του τρίτου Μέρους και παρακολουθούν την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών, θ) συγκροτούν τα συλλογικά όργανα αρμοδιότητάς τους που προβλέπονται στο άρθρο 7. 2. Οι διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20) που αφορούν στις Υπηρεσίες Ενόπλων Δυνάμεων στο εξωτερικό διατηρούνται σε ισχύ, στο μέτρο που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του ν. 3883/2010 και στις διατάξεις του παρόντος νόμου. 3. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας επιλύονται ζητήματα καταφατικής ή αποφατικής σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΓΔΑΕΕ και των Γενικών Επιτελείων.»

Άρθρο 153 Άρθρο 7 Συλλογικά όργανα 1. Τα όργανα πραγματοποίησης των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών των ΕΔ διακρίνονται σε γνωμοδοτικά και εκτελεστικά. 2. Τα γνωμοδοτικά όργανα είναι: α) Οι Κεντρικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών (ΚΓΕΠ) της ΓΔΑΕΕ και των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων. β) Οι Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών (ΠΓΕΠ). 3. Τα εκτελεστικά όργανα που είναι αρμόδια για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών είναι: α) οι επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών, β) οι επιτροπές διαπραγματεύσεων, γ) οι επιτροπές εμπειρογνωμόνων, δ) οι επιτροπές αξιολόγησης προσφυγών, ε) οι επιτροπές ελέγχου και παραλαβής των συμβατικών αντικειμένων και στ) οι δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής των συμβατικών αντικειμένων. 4. Οι επιτροπές της παρ. 3 απαρτίζονται από τρία τουλάχιστον μέλη, στελέχη των ΕΔ ή μόνιμους υπαλλήλους του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Τα μέλη των επιτροπών δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε	Αντικαθίσταται το άρθρο 7 του ν. 3978/2011, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 7 Συλλογικά όργανα 1. Οι διατάξεις των άρθρων 13, 15, 16, 17 και 18 του ν. 3433/2006 που αφορούν στα συλλογικά όργανα και τις αρμοδιότητες που ασκούν, διατηρούνται σε ισχύ, στο μέτρο που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του ν. 3883/2010 και στις διατάξεις του παρόντος νόμου. Οι ρυθμίσεις του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζονται κατά το μέρος που αναφέρονται σε Εγχώρια Βιομηχανική Συμμετοχή (ΕΒΣ), Ελληνική Προστιθέμενη Αξία (ΕΠΑ) και Αντισταθμιστικά Ωφελήματα (ΑΩ). 2. Οι επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών είναι αρμόδιες για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών στον τομέα της άμυνας, είτε οι προμήθειες και οι υπηρεσίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου είτε εξαιρούνται από αυτό. 3. Για την εξέταση των προδικαστικών προσφυγών κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 90, αρμόδια είναι η Επιτροπή Αξιολόγησης Προσφυγών του οικείου φορέα, η οποία είναι τριμελής ή πενταμελής και τα μέλη της είναι διάφορα από τα μέλη των λοιπών Επιτροπών που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 13 του Ν. 3433/2006. 4. Στη ΓΔΑΕΕ συγκροτείται Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή (ΚΓΕΠ), με απόφαση του

περισσότερες από μία επιτροπές για κάθε συγκεκριμένη σύμβαση ούτε να αντικαθίστανται χωρίς αιτιολογημένη απόφαση του φορέα που συγκρότησε την επιτροπή. Το έργο ή η θητεία των μελών των επιτροπών καθορίζεται ως εξής: α) για τις επιτροπές διενέργειας διαγωνισμού, ίση με τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση των διαδικασιών διενέργειας του διαγωνισμού, β) για τις επιτροπές διαπραγματεύσεων, ίση με τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση του έργου τους, γ) για τις επιτροπές εμπειρογνωμόνων, ίση με τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση της εμπειρογνωμοσύνης, δ) για τις επιτροπές αξιολόγησης προσφυγών, ετήσια θητεία, ε) για τις επιτροπές ελέγχου και παραλαβής, ίση με τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση της σύμβασης, στ) για τις δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής, ετήσια θητεία. 5. Η συγκρότηση των επιτροπών της παρ. 3 πραγματοποιείται σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6. Με την απόφαση συγκρότησης ορίζονται τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη και η διάρκεια της θητείας τους. 6. Απαγορεύεται η συμμετοχή στις ανωτέρω επιτροπές προσώπων που με οποιονδήποτε τρόπο έλαβαν μέρος στη σύνταξη των τεχνικών προδιαγραφών και στην προβολή	Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Για τα ζητήματα που σχετίζονται με τη σύνθεση της ΚΓΕΠ, τις συνεδριάσεις και τη λειτουργία της εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4, 6 και 7 του άρθρου 14 του Ν. 3433/2006. Η ΚΓΕΠ γνωμοδοτεί αιτιολογημένα για τα ζητήματα που προβλέπονται στις περιπτώσεις β΄, γ΄, δ΄, στ΄ και η΄ της παρ. 5 του άρθρου 14 του Ν. 3433/2006, καθώς και για τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα άρθρα του Ν. 3433/2006 που διατηρούνται σε ισχύ με τον παρόντα νόμο. Οι επιτροπές των περιπτώσεων β΄, ζ΄ και η΄ της παρ. 3 του άρθρου 13 του Ν. 3433/2006, οι Κεντρικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών των Γενικών Επιτελείων των κλάδων των άρθρων 13 και 14 και οι Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών της περίπτωσης β΄ της παρ. 2 του άρθρου 13 του Ν. 3433/2006 εξακολουθούν να λειτουργούν μόνο για συμβάσεις που έχουν συναφθεί ή διαδικασίες σύναψης συμβάσεων που έχουν ξεκινήσει πριν τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου. 5. Προκειμένου για συμβάσεις του τρίτου Μέρους του παρόντος νόμου, στα Γενικά Επιτελεία των κλάδων των ΕΔ συγκροτούνται με απόφαση των Αρχηγών των κλάδων πενταμελείς Κεντρικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών (ΚΓΕΠ), που αποτελούνται από τον Πρόεδρο και τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη, ανωτάτους ή ανωτέρους αξιωματικούς ή πολιτικούς υπαλλήλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν ειδικότητα ανάλογη με τη φύση των προμηθειών. Στην ΚΓΕΠ των Γενικών Επιτελείων μπορεί να συμμετέχει ως μέλος και εκπρόσωπος

των επιχειρησιακών απαιτήσεων του υπό σύμβαση αντικειμένου. Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή του αρμόδιου διαχειριστή του υλικού στην επιτροπή ελέγχου και παραλαβής του ίδιου υλικού και αντίστροφα. 7. Σε κάθε φορέα διενέργειας διαδικασιών σύναψης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών μπορεί να συγκροτείται μόνιμη επιτροπή διενέργειας διαγωνισμών, η θητεία των μελών της οποίας δεν μπορεί να υπερβεί το ένα έτος. 8. Για τα συλλογικά όργανα πραγματοποίησης των συμβάσεων έργων και μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών ισχύουν όσα ορίζονται στις διατάξεις του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) και του π.δ. 378/1987 (Α΄ 168), με την επιφύλαξη της παρ. 9. 9. Οι επιτροπές που προβλέπονται στην παρ. 8 για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων έργων και μελετών, καθώς και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών των ΕΔ που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος συγκροτούνται από στρατιωτικό και τεχνικό πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.	της ΓΔΑΕΕ. Περαιτέρω, σε επίπεδα κλιμακίων διοίκησης ΕΔ, κατώτερων από τα Γενικά Επιτελεία, με διαταγή του αρμόδιου διοικητή, συγκροτούνται οι Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών (ΠΓΕΠ) και αποτελούνται από τον Πρόεδρο και τρεις (3) έως πέντε (5) αξιωματικούς ή υπαλλήλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ειδικότητα ανάλογη της φύσης της προμήθειας που πρόκειται να εξετασθεί. 6. Οι ΚΓΕΠ υπάγονται στον αρμόδιο Υπαρχηγό ή Διευθυντή Κλάδου του αρμόδιου γενικού επιτελείου, ο οποίος και προεδρεύει αυτής. Οι ΠΓΕΠ υπάγονται στον διοικητή του κλιμακίου διοίκησης των γενικών επιτελείων ΕΔ και συνεδριάζουν, όπως ορίζεται από κάθε Διοίκηση. Τα μέλη των ΚΓΕΠ και ΠΓΕΠ δεν απαλλάσσονται από τα καθήκοντα τους και δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν στα όργανα εκτέλεσης των προμηθειών που κρίνονται. Χρέη εισηγητή στις ΚΓΕΠ και ΠΓΕΠ εκτελεί ο εκάστοτε προϊστάμενος τμήματος του φορέα που διενεργεί την προμήθεια, ενώ καθήκοντα γραμματέα εκτελεί κατώτερος αξιωματικός. Οι ΚΓΕΠ και οι ΠΓΕΠ γνωμοδοτούν αιτιολογημένα και εγγράφως για τις παρακάτω περιπτώσεις: α. Για την προτίμηση ακριβότερης προσφοράς λόγω ποιοτικής υπεροχής ή συμφερότερων όρων του υπό προμήθεια είδους. β. Για την τροποποίηση των όρων σύμβασης. γ. Για τη λύση σύμβασης για σπουδαίο λόγο ή για το ότι ο προμηθευτής κηρύχθηκε σε

	κατάσταση πτώχευσης ή τέθηκε σε αναγκαστική διαχείριση. δ. Για την κήρυξη του προμηθευτή έκπτωτου από τα συμβατικά του δικαιώματα. ε. Για τη σύναψη, ειδικών συμβάσεων ή συμφωνιών μεταξύ Κρατών, φυσικών ή νομικών προσώπων του εξωτερικού ή Διεθνών Οργανισμών, που αφορούν προμήθεια υλικών, εφοδίων ή παροχής κάθε φύσης υπηρεσιών αλληλοεξυπηρέτησης. στ. Για το μόνιμο ή πρόσκαιρο αποκλεισμό προμηθευτή ή εργολάβου από τη συμμετοχή του σε προμήθειες των ΕΔ. ζ. Για τις προσφυγές που ασκούνται ενώπιον του έχοντος την οικονομική αρμοδιότητα κατά των αποφάσεων των επιτροπών διαγωνισμού που εκδίδονται ύστερα από άσκηση ένστασης. η. Για κάθε άλλο θέμα, το οποίο, κατά την κρίση του φορέα που έχει την οικονομική αρμοδιότητα ή δικαιοδοσία πρέπει να παραπεμφθεί για γνωμοδότηση. 7. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, μπορεί να ρυθμίζονται τα σχετικά με τις αρμοδιότητες, τη συγκρότηση, τον τρόπο επιλογής των μελών και τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων που εμπλέκονται στην εφαρμογή του παρόντος νόμου. Η έκδοση του προεδρικού αυτού διατάγματος δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος νόμου.»

Άρθρο 155 Άρθρο 8 Κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που εφαρμόζουν τα όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων 1. Το στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των ΕΔ που απασχολείται με κάθε είδους σχέση εργασίας επιτρέπεται, στο πλαίσιο των καθηκόντων του, να διενεργεί επαφές μόνο με τους νόμιμους εκπροσώπους των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν σε διαγωνιστικές διαδικασίες ή σε διαδικασίες διαπραγμάτευσης για τη σύναψη συμβάσεων. 2. Ενημέρωση από οικονομικούς φορείς για στρατιωτικό εξοπλισμό επιτρέπεται να γίνεται και στο πλαίσιο διενέργειας τεχνικού διαλόγου ή έρευνας αγοράς, στο πλαίσιο ημερίδων ή ενημερωτικών συναντήσεων που διοργανώνονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες για την παρουσίαση νέων τεχνολογικών εξελίξεων σε συγκεκριμένους τομείς, καθώς και στο πλαίσιο εκθέσεων και συνεδρίων που διοργανώνονται σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο για την παρουσίαση των εξελίξεων σε τομείς αμυντικής βιομηχανίας και τεχνολογίας. Ανακοίνωση για τις εν λόγω συναντήσεις αναρτάται στην κεντρική ιστοσελίδα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, του οικείου Γενικού Επιτελείου ή της οικείας Διεύθυνσης, την ημέρα κατά την οποία πραγματοποιήθηκαν.	Αντικαθίστανται οι παρ. 1 έως 5 και προστίθεται παρ. 6 στο άρθρο 8 του ν. 3978/2011, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 8 Κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που εφαρμόζουν τα όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων 1. Στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας που απασχολείται με κάθε είδους σχέση εργασίας και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, επιτρέπονται επαφές μόνο με τους νόμιμους εκπροσώπους των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν σε διαγωνιστικές διαδικασίες ή σε διαδικασίες διαπραγμάτευσης για τη σύναψη συμβάσεων. 2. Για κάθε επαφή ενημερώνεται προηγουμένως ο διευθυντής της αρμόδιας υπηρεσίας και ο αρχηγός του κάθε γενικού επιτελείου ή ο γενικός διευθυντής της οικείας Γενικής Διεύθυνσης. Μετά το πέρας της επαφής συντάσσεται ενημερωτικό σημείωμα για τον αντίστοιχο φάκελο. Ανακοίνωση σχετικά με κάθε επαφή αναρτάται στην κεντρική ιστοσελίδα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας την ημέρα κατά την οποία πραγματοποιήθηκε. 3. Απαγορεύεται στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας που απασχολείται με κάθε είδους σχέση εργασίας, να επιδιώκει ή να αποδέχεται, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε υλική εύνοια, δώρο ή αντάλλαγμα, κατά το χειρισμό των υποθέσεων στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων του, ακόμη και εάν η πράξη τους δεν συνιστά έγκλημα.

3. Απαγορεύεται στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των ΕΔ που απασχολείται με κάθε είδους σχέση εργασίας να ζητεί ή να λαμβάνει, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε υλική εύνοια, δώρο ή αντάλλαγμα, ή να αποδέχεται την υπόσχεση παροχής τέτοιων ωφελημάτων, κατά τον χειρισμό των υποθέσεων στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων του. 4. Απαγορεύεται στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό των ΕΔ, που χειρίζεται συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας να απασχολείται, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, έργου ή εντολής, σε οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης των ανωτέρω συμβάσεων. Η απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και για τρία έτη μετά από την αποχώρηση του παραπάνω προσωπικού από τη σχετική θέση. 5. Η παράβαση των παρ. 3 και 4 συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο επιβάλλονται οι εξής ποινές: α) στο στρατιωτικό προσωπικό, οι προβλεπόμενες περί πειθαρχικών παραπτωμάτων συνήθεις ή καταστατικές πειθαρχικές ποινές, β) στους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους, οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 109 του Κώδικα Δημόσιων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ν.π.δ.δ. (ν. 3528/2007, Α΄ 26), γ) στο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού	4. Ενημέρωση από εταιρίες για στρατιωτικό εξοπλισμό επιτρέπεται να γίνεται στο πλαίσιο διενέργειας του τεχνικού διαλόγου του άρθρου 31 ή στο πλαίσιο ημερίδων ή ενημερωτικών συναντήσεων που διοργανώνονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες για την παρουσίαση νέων τεχνολογικών εξελίξεων σε συγκεκριμένους τομείς, καθώς και στο πλαίσιο συμμετοχής τους σε διεθνείς εκθέσεις και συνέδρια. 5. Η παράβαση των παραπάνω διατάξεων συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, για το οποίο μπορεί να επιβληθούν οι εξής ποινές: α) για το στρατιωτικό προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, επιβάλλονται οι προβλεπόμενες συνήθεις ή καταστατικές πειθαρχικές κυρώσεις, β) σε πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους, επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται από τον Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α΄ 26), γ) σε προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο π.δ. 410/1988 (Α΄ 191), εκτός εάν η παράβαση στοιχειοθετεί σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, δ) σε δικηγόρους και το προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους επιβάλλονται οι προβλεπόμενες από τις οικείες πειθαρχικές διατάξεις κυρώσεις.»

δικαίου, οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο π.δ. 410/1988 (Α΄ 191) και στον ν. 4057/2012 (Α΄ 54), εκτός αν η παράβαση στοιχειοθετεί σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης εργασίας. 6. Οι παραβάτες της παρ. 4 τιμωρούνται επιπλέον με φυλάκιση μέχρι δύο έτη ή χρηματική ποινή.	
Άρθρο 156 Άρθρο 10 Κανόνες διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς που επιβάλλονται στους οικονομικούς φορείς 1. Η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης ειδική ρήτρα ακεραιότητας, βάσει της οποίας οι οικονομικοί φορείς ή οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους, οι οποίοι συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας, δεσμεύονται ότι σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της κατακύρωσης της σύμβασης δεν ενήργησαν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά, καθώς και ότι θα εξακολουθήσουν να μην ενεργούν κατ' αυτόν τον τρόπο και κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης αλλά και μετά από τη λήξη της. Για τον σκοπό αυτό οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν δεσμευτικές δηλώσεις, με τις οποίες βεβαιώνεται ότι: α) δεν διέθεταν εσωτερική πληροφόρηση, πέραν των στοιχείων που περιήλθαν στη	Αντικαθίσταται το άρθρο 10 του ν. 3978/2011, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 10 Ρήτρα ακεραιότητας 1. Η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης ειδική ρήτρα ακεραιότητας, βάσει της οποίας οι οικονομικοί φορείς ή οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους, οι οποίοι συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας, δεσμεύονται ότι, σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της κατακύρωσης της σύμβασης, δεν ενήργησαν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά και ότι θα εξακολουθήσουν να μην ενεργούν κατ' αυτόν τον τρόπο κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης αλλά και μετά τη λήξη αυτής. Η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει στα έγγραφα της σύμβασης ιδίως δεσμευτικές δηλώσεις ότι οι οικονομικοί φορείς του προηγούμενου εδαφίου: α) δεν διέθεταν εσωτερική πληροφόρηση, πέραν των στοιχείων που περιήλθαν στη γνώση και στην αντίληψή τους μέσω των εγγράφων της

γνώση και στην αντίληψή τους μέσω των εγγράφων της σύμβασης και στο πλαίσιο της συμμετοχής τους σε συνεδριάσεις των συλλογικών οργάνων διαγωνισμών, των συναντήσεων και διαπραγματεύσεων στις οποίες συμμετείχαν και έχουν δημοσιοποιηθεί, καθώς και στο πλαίσιο διενέργειας του τεχνικού διαλόγου, β) δεν πραγματοποίησαν ενέργειες νόθευσης του ανταγωνισμού μέσω χειραγώγησης των προσφορών είτε ατομικώς είτε σε συνεργασία με τρίτους, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο δίκαιο του ανταγωνισμού, γ) δεν διενήργησαν ούτε πρόκειται να διενεργήσουν πριν, κατά τη διάρκεια ή και μετά από τη λήξη της σύμβασης παράνομες πληρωμές για διευκολύνσεις, εξυπηρετήσεις ή υπηρεσίες που αφορούν τη σύμβαση και τη διαδικασία ανάθεσης, δ) δεν πρόσφεραν ούτε πρόκειται να προσφέρουν πριν, κατά τη διάρκεια ή και μετά από τη λήξη της σύμβασης, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε υλική εύνοια, δώρο ή αντάλλαγμα σε υπαλλήλους ή μέλη συλλογικών οργάνων της αναθέτουσας αρχής, καθώς και σε συζύγους, συγγενείς σε ευθεία γραμμή μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος και εξ αγχιστείας ή συνεργάτες τους ούτε χρησιμοποίησαν ή πρόκειται να χρησιμοποιήσουν τρίτα πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, για να διοχετεύσουν χρηματικά ποσά ή άλλα ωφελήματα στα προαναφερόμενα πρόσωπα,	σύμβασης και στο πλαίσιο της συμμετοχής τους, σε συνεδριάσεις των συλλογικών οργάνων διαγωνισμών και των συναντήσεων και διαπραγματεύσεων, στις οποίες συμμετείχαν και έχουν δημοσιοποιηθεί, β) δεν πραγματοποίησαν ενέργειες νόθευσης του ανταγωνισμού μέσω χειραγώγησης των προσφορών είτε ατομικώς είτε σε συνεργασία με τρίτους, κατά τα οριζόμενα στο δίκαιο του ανταγωνισμού (ν. 3959/2011, Α΄ 93), γ) δεν διενήργησαν ούτε θα διενεργήσουν πριν, κατά τη διάρκεια ή και μετά τη λήξη της σύμβασης παράνομες πληρωμές για διευκολύνσεις, εξυπηρετήσεις ή υπηρεσίες που αφορούν τη σύμβαση και τη διαδικασία ανάθεσης, δ) δεν πρόσφεραν ούτε θα προσφέρουν πριν, κατά τη διάρκεια ή και μετά τη λήξη της σύμβασης, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε υλική εύνοια, δώρο ή αντάλλαγμα σε υπαλλήλους ή μέλη συλλογικών οργάνων της αναθέτουσας αρχής, καθώς και σε συζύγους, συγγενείς σε ευθεία γραμμή μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος και εξ αγχιστείας ή συνεργάτες αυτών ούτε χρησιμοποίησαν ή θα χρησιμοποιήσουν τρίτα πρόσωπα, για να διοχετεύσουν χρηματικά ποσά στα προαναφερόμενα πρόσωπα, ε) δεν πρόσφεραν ούτε θα προσφέρουν κατά τη διάρκεια ή και μετά τη λήξη της σύμβασης, άμεσα ή έμμεσα, δώρα, δωρεές, φιλανθρωπικές παροχές, χορηγίες ή χρηματικά ποσά και επιχορηγήσεις με οποιαδήποτε μορφή ή αιτιολογία, σε πολιτικά κόμματα, κομματικούς

ε) δεν πρόσφεραν ούτε πρόκειται να προσφέρουν κατά τη διάρκεια ή και μετά από τη λήξη της σύμβασης, άμεσα ή έμμεσα, δώρα, δωρεές, φιλανθρωπικές παροχές, χορηγίες ή χρηματικά ποσά και επιχορηγήσεις με οποιαδήποτε μορφή ή αιτιολογία, σε πολιτικά κόμματα, κομματικούς εκπροσώπους ή επικεφαλής κομμάτων, μέλη της Κυβέρνησης ή μετακλητούς υπαλλήλους, βουλευτές ή αιρετά όργανα της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης ή σε οργανώσεις των οποίων επικεφαλής είναι πολιτικοί, καθώς και σε συζύγους, συγγενείς σε ευθεία γραμμή μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος και εξ αγχιστείας ή συνεργάτες τους, ούτε χρησιμοποίησαν ή πρόκειται να χρησιμοποιήσουν τρίτα πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, για να διοχετεύσουν χρηματικά ποσά ή άλλα ωφελήματα στα προαναφερόμενα πρόσωπα. 2. Απαγορεύεται στους οικονομικούς φορείς ή στους νόμιμους εκπροσώπους τους που συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας να διαθέτουν και να χρησιμοποιούν οποιονδήποτε ενδιάμεσο, μεσάζοντα ή πράκτορα κατά τη διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης. Οι οικονομικοί φορείς λαμβάνουν επαγγελματικές συμβουλευτικές υπηρεσίες σε σχέση με τη σύμβαση από δικηγορικά γραφεία, καθώς και από φορολογικούς, τεχνικούς και	εκπροσώπους ή επικεφαλής κομμάτων, Υπουργούς ή Υφυπουργούς ή μετακλητούς υπαλλήλους της Κυβέρνησης, βουλευτές ή αιρετά όργανα της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης ή σε οργανώσεις των οποίων επικεφαλής είναι πολιτικοί, καθώς και σε συζύγους, συγγενείς σε ευθεία γραμμή μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος και εξ αγχιστείας ή συνεργάτες αυτών, ούτε χρησιμοποίησαν ή θα χρησιμοποιήσουν τρίτα πρόσωπα, για να διοχετεύσουν χρηματικά ποσά στα προαναφερόμενα πρόσωπα. 2. Εάν οι οικονομικοί φορείς παραβιάσουν τις υποχρεώσεις και απαγορεύσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 5, επιβάλλονται οι ακόλουθες κυρώσεις, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας: α) αν δεν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, σωρευτικά, έκπτωση του οικονομικού φορέα, κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας τουλάχιστον για τρία έτη, β) αν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, ποινική ρήτρα ισόποση με την εγγύηση καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας τουλάχιστον για τρία έτη. 3. Οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 υποχρεούνται να συμπεριλάβουν στο φάκελο των δικαιολογητικών κατακύρωσης, υπεύθυνη

οικονομικούς συμβούλους. Επιτρέπεται η χρήση εμπορικών αντιπροσώπων που εμπίπτουν στις διατάξεις του π.δ. 219/1991 (Α΄ 81). 3. Οι οικονομικοί φορείς που έχουν επιλεγεί ως ανάδοχοι υποχρεούνται να συμπεριλάβουν στον φάκελο των δικαιολογητικών κατακύρωσης υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α΄ 75), υπογεγραμμένη από τους ίδιους ή τους νόμιμους εκπροσώπους τους, στην οποία δηλώνουν ότι δεν έχουν παραβεί τις απαγορεύσεις των παρ. 1 και 2 και ότι έχουν ενημερωθεί για την πρόβλεψη επιβολής των κυρώσεων της παρ. 4. Η σχετική υπεύθυνη δήλωση προσαρτάται στη σύμβαση και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της. 4. Αν οι οικονομικοί φορείς παραβιάσουν τις απαγορεύσεις που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 επιβάλλονται, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, οι εξής κυρώσεις: α) αν δεν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, σωρευτικά, έκπτωση του οικονομικού φορέα, κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για τρία τουλάχιστον έτη, β) αν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, ποινική ρήτρα ισόποση με την εγγύηση καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις	δήλωση της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α΄ 75), με θεώρηση του γνήσιου της υπογραφής, στην οποία δηλώνουν ότι δεν παρέβησαν ως εκείνο το χρονικό σημείο κάποια από τις υποχρεώσεις των παραγράφων 1 και 5 και ότι έχουν ενημερωθεί για την πρόβλεψη επιβολής των κυρώσεων της παραγράφου 2. Η σχετική υπεύθυνη δήλωση προσαρτάται στη σύμβαση και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής. 4. Οι υποχρεώσεις και οι απαγορεύσεις της παραγράφου 1 ισχύουν, αν ο οικονομικός φορέας είναι κοινοπραξία, για όλα τα μέλη της κοινοπραξίας και, αν ο οικονομικός φορέας χρησιμοποιεί υπεργολάβους, για τους υπεργολάβους του. Σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων και απαγορεύσεων των προηγούμενων παραγράφων από τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου και, εφόσον δεν θεραπεύσουν αυτή την παραβίαση μέσα σε τριάντα ημέρες από την κοινοποίηση στον οικονομικό φορέα σχετικής ειδοποίησης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, να κηρύξει τον οικονομικό φορέα έκπτωτο ή να επιβάλει ποινική ρήτρα ποσού ίσου με το 10%, κατ' ανώτατο όριο, της οικονομικής αξίας της σύμβασης που έχει συνάψει με την αναθέτουσα αρχή. 5. Οι οικονομικοί φορείς των παραγράφων 1 και 4 υποχρεούνται να επιβάλουν κυρώσεις σε περιπτώσεις παραβάσεων και να λαμβάνουν επανορθωτικά μέτρα, όταν κάποιος από τους διευθυντές, στελέχη ή υπαλλήλους τους

του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για τρία τουλάχιστον έτη. 5. Οι απαγορεύσεις των παρ. 1 και 2 ισχύουν, αν ο οικονομικός φορέας είναι κοινοπραξία, για όλα τα μέλη της κοινοπραξίας και, αν ο οικονομικός φορέας χρησιμοποιεί υπεργολάβους, και για τους υπεργολάβους του. Σε περίπτωση παράβασης των απαγορεύσεων των παρ. 1 και 2 από τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου και εφόσον η παράβαση αυτή δεν θεραπευτεί μέσα σε τριάντα ημέρες από την κοινοποίηση στον οικονομικό φορέα σχετικής ειδοποίησης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, να κηρύξει τον οικονομικό φορέα έκπτωτο ή να επιβάλει ποινική ρήτρα ποσού ίσου με το 10%, κατ' ανώτατο όριο, της οικονομικής αξίας της σύμβασης που έχει συνάψει με την αναθέτουσα αρχή.	παραβιάσει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.»
Άρθρο 157 Άρθρο 12 Μεταβολές στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και στη διοίκηση του οικονομικού φορέα – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να γνωστοποιούν στην αναθέτουσα αρχή μετά από τη σύναψη της σύμβασης οποιαδήποτε μεταβολή στο ιδιοκτησιακό καθεστώς τους, στη διοίκηση ή στον εταιρικό μετασχηματισμό τους, εντός τριών μηνών από τη μεταβολή. Η μη γνωστοποίηση των μεταβολών αυτών δίνει στην αναθέτουσα	Αντικαθίσταται το άρθρο 12 του ν. 3978/2011, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 12 Μεταβολές στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και στη διοίκηση του οικονομικού φορέα 1. Σε περίπτωση που η οικονομική αξία της σύμβασης προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας, που συνάπτεται στο πλαίσιο του παρόντος νόμου, είναι ίση ή ανώτερη του ποσού των πέντε εκατομμυρίων ευρώ χωρίς ΦΠΑ, εάν ο οικονομικός φορέας ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του δεν είναι ατομική επιχείρηση, γνωστοποιεί πριν από τη σύναψη

αρχή το δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση. 2. Μέσα σε τρεις μήνες από την ανωτέρω γνωστοποίηση, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται: α) αν πιθανολογεί ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος, να ζητήσει από τον οικονομικό φορέα τα απαιτούμενα, κατά την κρίση της, στοιχεία και πληροφορίες, τάσσοντας εύλογη προθεσμία που δεν υπερβαίνει τους δύο μήνες. Μετά από την εξέταση των στοιχείων αυτών, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος, να καταγγείλει τη σύμβαση. Η μη έγκαιρη, ακριβής ή πλήρης υποβολή των ζητηθέντων στοιχείων από τον ανάδοχο δίνει στην αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση, β) αν διαπιστώσει ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος να καταγγείλει τη σύμβαση. 3. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, λόγο δημόσιου συμφέροντος συνιστά ιδίως η πιθανολόγηση ότι τα πρόσωπα που ασκούν έλεγχο στον ανάδοχο, περιλαμβανομένων και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν, άμεσα ή έμμεσα, τα συμμετέχοντα νομικά πρόσωπα, δεν είναι κατάλληλα για να εγγυηθούν την οικονομική βιωσιμότητα του αναδόχου και να εξασφαλίσουν την ορθή διαχείριση της υπό εκτέλεση σύμβασης μέχρι	της σύμβασης στην αναθέτουσα αρχή την ταυτότητα: α) των δέκα μεγαλύτερων μετόχων ή εταίρων, φυσικών ή νομικών προσώπων, που κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, ποσοστό συμμετοχής ή δικαιωμάτων ψήφου στο κεφάλαιο του οικονομικού φορέα, καθώς και το ποσοστό της συμμετοχής αυτής, β) των προσώπων που, αν και δεν περιλαμβάνονται στα πρόσωπα της περίπτωσης α΄, ασκούν τον έλεγχο του οικονομικού φορέα, όπως ορίζεται στην παράγραφο 3, και γ) των μελών των οργάνων της διοίκησης του οικονομικού φορέα μαζί με το βιογραφικό σημείωμα αυτών. 2. Οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 γνωστοποιούν στην αναθέτουσα αρχή, μετά τη σύναψη της σύμβασης, μέσα σε δέκα εργάσιμες ημέρες αφότου συντελεστεί, την απόκτηση ή εκχώρηση συμμετοχών στο κεφάλαιό τους, οι οποίες επιφέρουν οποιαδήποτε αλλαγή στην ταυτότητα ή τα στοιχεία των προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις α΄, β΄ και γ΄ της παραγράφου 1. Η ίδια υποχρέωση ισχύει όταν φυσικό ή νομικό πρόσωπο αποκτά ή παύει να έχει, άμεσα ή έμμεσα, τον έλεγχο του αναδόχου, κατά την έννοια της παραγράφου 3, και σε κάθε περίπτωση συγχώνευσης, διάσπασης, απορρόφησης, αλλαγής νομικής μορφής ή άλλου εταιρικού μετασχηματισμού του αναδόχου. 3. Ως «έλεγχος», για το σκοπό εφαρμογής του παρόντος άρθρου, νοείται:

την ολοκλήρωσή της ή να εξασφαλίσουν την αποτροπή καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων ή επιρροών που δυνητικά θα μπορούσαν να βλάψουν τα εθνικά συμφέροντα ή αν η αναθέτουσα αρχή διατηρεί αμφιβολίες για τη νομιμότητα προέλευσης, την αληθή κυριότητα ή την επάρκεια των οικονομικών πόρων των προσώπων που ασκούν έλεγχο στον ανάδοχο, καθώς και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν άμεσα ή έμμεσα τα πρόσωπα αυτά. 4. Η καταγγελία της σύμβασης σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και ισχύει από την κοινοποίησή της στον οικονομικό φορέα. Με την ίδια απόφαση μπορεί να επιβάλλονται επιπλέον στον οικονομικό φορέα κατάπτωση των εγγυήσεων και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για τρία τουλάχιστον έτη. 5. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας είναι δυνατό να καθορίζονται η διαδικασία, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη γνωστοποίηση των μεταβολών στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των οικονομικών φορέων.	α) η κατοχή, άμεσα ή έμμεσα μέσω θυγατρικών εταιριών ή παρένθετων προσώπων, της πλειοψηφίας των δικαιωμάτων ψήφου σε νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων ή άλλον οικονομικό φορέα, ή β) το δικαίωμα ορισμού της πλειοψηφίας των προσώπων που διοικούν το νομικό πρόσωπο ή την ένωση προσώπων ή τον οικονομικό φορέα, ή γ) ο έλεγχος της πλειοψηφίας των δικαιωμάτων ψήφου ή της διεξαγωγής των υποθέσεων του νομικού προσώπου ή της ένωσης προσώπων ή τυχόν άλλου οικονομικού φορέα μέσω γραπτών ή άλλων συμφωνιών. 4. Μέσα σε τρεις μήνες από τη γνωστοποίηση που προβλέπεται στην παράγραφο 2, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται: α) Να αντιταχθεί στη γνωστοποιηθείσα συμμετοχή ή μεταβολή ή εταιρικό μετασχηματισμό, όταν πιθανολογεί ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος και να ζητήσει από τον οικονομικό φορέα τα κατά την κρίση της απαιτούμενα στοιχεία και πληροφορίες, τάσσοντας εύλογη προθεσμία που δεν υπερβαίνει τους δύο μήνες. Μετά την εξέταση των στοιχείων αυτών, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος, να καταγγείλει τη σύμβαση. Η μη έγκαιρη, ακριβής ή πλήρης υποβολή των ζητηθέντων στοιχείων από τον ανάδοχο δίνει

	στην αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να καταγγείλει, άνευ ετέρου, τη σύμβαση. β) Να αντιταχθεί στη γνωστοποιηθείσα συμμετοχή ή μεταβολή ή εταιρικό μετασχηματισμό, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος και να καταγγείλει τη σύμβαση. Σε κάθε περίπτωση, λόγο δημόσιου συμφέροντος συνιστά ιδίως η πιθανολόγηση ότι τα πρόσωπα που πραγματοποίησαν τη συμμετοχή ή ασκούν έλεγχο στον ανάδοχο, περιλαμβανομένων και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν, άμεσα ή έμμεσα, τα συμμετέχοντα νομικά πρόσωπα, δεν είναι κατάλληλα για να εγγυηθούν την οικονομική βιωσιμότητα του αναδόχου και να εξασφαλίσουν την ορθή διαχείριση της υπό εκτέλεση σύμβασης μέχρι την ολοκλήρωσή της ή να εξασφαλίσουν την αποτροπή καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων ή επιρροών που δυνητικά θα μπορούσαν να βλάψουν τα εθνικά συμφέροντα ή εάν η αναθέτουσα αρχή διατηρεί αμφιβολίες για τη νομιμότητα προέλευσης, την αληθή κυριότητα ή την επάρκεια των οικονομικών πόρων των προσώπων που πραγματοποίησαν τη συμμετοχή ή ασκούν έλεγχο στον ανάδοχο, καθώς και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν άμεσα ή έμμεσα τα πρόσωπα αυτά. 5. Η καταγγελία της σύμβασης σύμφωνα με την παράγραφο 4 γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και ισχύει από την

	κοινοποίησή της στον οικονομικό φορέα, όπως προβλέπει η σχετική σύμβαση. Με την ίδια απόφαση μπορεί να επιβάλλονται επιπλέον στον οικονομικό φορέα κατάπτωση των εγγυητικών επιστολών και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για χρονικό διάστημα κατ' ελάχιστον τριών ετών. 6. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου. Η έκδοση της απόφασης αυτής δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»
Άρθρο 158 Άρθρο 13 Προσυμβατικός έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου 1. Οι συμβάσεις που διέπονται από τον παρόντα υπάγονται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με εξαίρεση τις συμβάσεις των περ. α΄, β΄, γ΄, στ΄, ζ΄ και θ΄ του άρθρου 17, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 324 του ν. 4700/2020 (Α΄ 127). 2. Στο πλαίσιο του ελέγχου των συμβάσεων που προβλέπονται στις περ. δ΄ και ε΄ του άρθρου 17, το Ελεγκτικό Συνέδριο οφείλει να διασφαλίσει το απόρρητο των στοιχείων του φακέλου, ο οποίος μετά από την ολοκλήρωση του ελέγχου επιστρέφεται στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.	Αντικαθίσταται το άρθρο 13 του ν. 3978/2011, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 13 Προσυμβατικός έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου 1. Οι συμβάσεις που διέπονται από τον παρόντα νόμο υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου που προβλέπεται από την παράγραφο 7 του άρθρου 19 του π.δ. 774/1980 (Α΄ 189), εφόσον η προϋπολογισθείσα αξία της σύμβασης υπερβαίνει το όριο του ενός εκατομμυρίου ευρώ χωρίς ΦΠΑ. Από τον έλεγχο αυτόν εξαιρούνται οι συμβάσεις που προβλέπονται στις περιπτώσεις α΄, β΄, γ΄, στ΄, ζ΄ και θ΄ του άρθρου 17. 2. Στον έλεγχο νομιμότητας της παραγράφου 1 υπάγονται και οι τροποποιητικές συμβάσεις που εμπίπτουν στις προϋποθέσεις εφαρμογής της παραγράφου 1, ανεξαρτήτως του εάν η κύρια

3. Όταν η συμφωνία-πλαίσιο έχει υποστεί προσυμβατικό έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, οι εκτελεστικές αυτής συμβάσεις υπάγονται σε έλεγχο νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο μόνο εφόσον το συμβατικό τους τίμημα υπερβαίνει αυτοτελώς το όριο που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 324 του ν. 4700/2020.	σύμβαση διήλθε από τον προληπτικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στο πλαίσιο του ελέγχου των συμβάσεων που προβλέπονται στις περιπτώσεις δ΄ και ε΄ του άρθρου 17, το Ελεγκτικό Συνέδριο οφείλει να διασφαλίσει το απόρρητο των στοιχείων του φακέλου, ο οποίος μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου του επιστρέφεται στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.»
Άρθρο 161 5. Όρος στην προσφορά που αφορά στην αναπροσαρμογή των τιμών, συνεπάγεται την απόρριψή της, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης. Προσφορά με όρο για έκπτωση στην τιμή υπό την αίρεση της επίσπευσης της κατακύρωσης του διαγωνισμού απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να περιλαμβάνεται όρος για αναπροσαρμογή της τιμής μόνον όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται χρόνος παράδοσης των αγαθών ή παροχής των υπηρεσιών μεγαλύτερος των δώδεκα μηνών. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης ο τύπος, ο τρόπος και οι προϋποθέσεις της αναπροσαρμογής. Σε περιπτώσεις τμηματικών παραδόσεων, η τιμή αναπροσαρμόζεται για τις ποσότητες που, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται να παραδοθούν μετά από την παρέλευση των δώδεκα μηνών. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης παράδοσης με	Αντικαθίσταται η παρ. 5 του άρθρου 80 του ν. 3978/2011, η οποία είχε ως εξής: «5. Όρος στην προσφορά που αφορά την αναπροσαρμογή των τιμών, συνεπάγεται την απόρριψή της, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης. Προσφορά με όρο για έκπτωση στην τιμή υπό την αίρεση της επίσπευσης της κατακύρωσης του διαγωνισμού απορρίπτεται ως απαράδεκτη.»

υπαιτιότητα του αναδόχου, ο χρόνος παράτασης δεν λαμβάνεται υπόψη για την αναπροσαρμογή. Προκαταβολή που χορηγήθηκε αφαιρείται από την προς αναπροσαρμογή συμβατική αξία.	
Άρθρο 162 Άρθρο 84 Χρόνος ισχύος προσφορών 1. Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς κατ' ελάχιστον για το χρονικό διάστημα που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως απαράδεκτη. 3. Οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς πριν από τη λήξη του χρόνου ισχύος των προσφορών τους, μπορούν, με δική τους πρωτοβουλία ή ύστερα από αίτημα της αναθέτουσας αρχής, να παρατείνουν τον χρόνο ισχύος της προσφοράς τους, παρατείνοντας και την αντίστοιχη εγγύηση συμμετοχής. Στην περίπτωση αυτή, οι προσφορές ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα. 4. Μετά τη λήξη της διάρκειας ισχύος των προσφορών κατά τις παρ. 1 και 3, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή	Αντικαθίστανται οι παρ. 1 έως 3 και προστίθεται παρ. 4 στο άρθρο 84 του ν. 3978/2011, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 84 Χρόνος ισχύος προσφορών 1. Οι προσφορές ισχύουν μέχρι τη λήψη απόφασης για το αποτέλεσμα του διαγωνισμού και κατ' ελάχιστον για χρονικό διάστημα εκατό ημερολογιακών ημερών από την επομένη της διενέργειάς του, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης ή αν παραταθούν μεταγενέστερα εγγράφως από τους υποψηφίους για χρόνο μεγαλύτερο από τον παραπάνω. 2. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο αυτού που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως απαράδεκτη. 3. Όταν παρέλθουν οι προθεσμίες της παραγράφου 1, οι προσφέροντες απαλλάσσονται από κάθε υποχρέωση και δικαιούνται να τους επιστραφεί η εγγύηση συμμετοχής χωρίς άλλη απαίτησή τους από την αναθέτουσα αρχή σε σχέση με την προσφορά τους.»

κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν είτε να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί, είτε όχι. Στην τελευταία περίπτωση, η διαδικασία συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς.	
Άρθρο 163 2. Η απόφαση για την: α) έγκριση ή μη των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού, β) κατακύρωση ή μη της σύμβασης στο όνομα του επιλεγέντος οικονομικού φορέα, γ) έγκριση ή μη της αντίστοιχης δαπάνης, λαμβάνεται για ποσό άνω των 30.000.000 ευρώ από το ΚΥΣΕΑ, μετά από εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Για συμβάσεις μικρότερης οικονομικής αξίας, αλλά σε κάθε περίπτωση μεγαλύτερης των ορίων του άρθρου 24, είναι δυνατόν να εφαρμόζεται το προηγούμενο εδάφιο κατά την κρίση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, διαφορετικά την απόφαση εκδίδει ο έχων την οικονομική εξουσία, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου.	Αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 87 του ν. 3978/2011, η οποία είχε ως εξής: «2. Η απόφαση: α) για την έγκριση ή μη των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού, β) για την κατακύρωση ή μη της σύμβασης στο όνομα του επιλεγέντος οικονομικού φορέα, γ) για την έγκριση ή μη της αντίστοιχης δαπάνης, λαμβάνεται για ποσό άνω των πενήντα εκατομμυρίων ευρώ από το ΚΥΣΕΑ, μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Για συμβάσεις μικρότερης οικονομικής αξίας, η απόφαση λαμβάνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, στο πλαίσιο της απόφασης για την ενεργοποίηση του αντίστοιχου υποπρογράμματος κατά τα άρθρα 72-76 του ν. 3883/2010 και του άρθρου 1 του παρόντος νόμου. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας μπορεί κατά την κρίση του ή εφόσον το ζητήσει η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή να εισάγει

	το θέμα στο ΚΥΣΕΑ για τη λήψη της τελικής απόφασης.»
Άρθρο 165 Άρθρο 100 Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Οι συμβάσεις του παρόντος Μέρους συνάπτονται σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 38 και επιπλέον με την ανοικτή διαδικασία του άρθρου 101. 2. Εκτός από τις διαδικασίες που προβλέπονται στην παρ. 1, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει και στις διαδικασίες του συνοπτικού διαγωνισμού και της απευθείας ανάθεσης, ως εξής: α) Προσφυγή στη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 102, επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των 60.000 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α. β) Προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης, σύμφωνα με το άρθρο 103, επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των 30.000 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α. 3. Για τις συμβάσεις του παρόντος Μέρους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνάπτει συμφωνίες-πλαίσιο, σύμφωνα με το άρθρο 43. 4. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας είναι δυνατό να δημοσιεύονται	Αντικαθίσταται το άρθρο 100 του ν. 3978/2011, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 100 Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων 1. Οι συμβάσεις του παρόντος Μέρους συνάπτονται σύμφωνα με τις ακόλουθες διαδικασίες: α) την ανοικτή διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 101, β) το συνοπτικό διαγωνισμό, στην περίπτωση που η αξία της σύμβασης είναι κατώτερη από το χρηματικό όριο που ορίζεται στην με αριθμό 35130/739/9.8.2010 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (Β΄ 1291), σύμφωνα με το άρθρο 102, γ) την απευθείας ανάθεση, στην περίπτωση που η αξία της σύμβασης είναι κατώτερη από το χρηματικό όριο που ορίζεται στην με αριθμό 35130/739/9.8.2010 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (Β΄ 1291), σύμφωνα με το άρθρο 103. 2. Οι συμβάσεις της παραγράφου 1 μπορούν να συνάπτονται και με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 38. 3. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας δημοσιεύονται υποδείγματα εγγράφων σύμβασης, με δεσμευτικό ή μη χαρακτήρα, για τις συμβάσεις του παρόντος Μέρους.»

υποδείγματα των εγγράφων της σύμβασης, με δεσμευτικό ή μη χαρακτήρα. 5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα χρηματικά όρια της παρ. 2.	
Άρθρο 166 Άρθρο 107 Αξιοποίηση μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού 1. Στρατιωτικός εξοπλισμός ο οποίος χαρακτηρίζεται ως εύχρηστος και μη επιχειρησιακά αναγκαίος, με απόφαση του ΣΑΓΕ, η οποία εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου, μπορεί να διατίθεται προς πώληση, ανταλλαγή ή χρηματοδοτική μίσθωση. 2. Για τον χαρακτηρισμό στρατιωτικού εξοπλισμού ως εύχρηστου και μη επιχειρησιακά αναγκαίου λαμβάνονται υπόψη κυρίως: α) η ισχύουσα Δομή Δυνάμεων, β) η πορεία υλοποίησης του ΜΠΑΕ και του ΚΠΣΣΕ και η διαμορφούμενη δημοσιονομική συγκυρία, γ) οι επιχειρησιακές δυνατότητες και οι στόχοι που εξυπηρετεί ο εξοπλισμός αυτός, καθώς και οι ικανότητες εναλλακτικών ήδη κατεχόμενων εξοπλισμών να υλοποιήσουν τους ίδιους στόχους,	Αντικαθίστανται οι παρ. 1 έως 6 και προστίθενται παρ. 7 έως 10 στο άρθρο 107 του ν. 3978/2011, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 107 Αξιοποίηση μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού 1. Στρατιωτικός εξοπλισμός ο οποίος χαρακτηρίζεται ως μη επιχειρησιακά αναγκαίος με απόφαση του Συμβουλίου Αρχηγών των Γενικών Επιτελείων (Σ.Α.ΓΕ.), η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση του Ανωτάτου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου, μπορεί να διατίθεται προς πώληση, ανταλλαγή ή χρηματοδοτική μίσθωση. Για την έγκριση της διάθεσης του ως άνω εξοπλισμού, την ακολουθητέα διαδικασία κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του παρόντος και τον καθορισμό του ελάχιστου αποδεκτού ανταλλάγματος εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου εισάγεται υποχρεωτικά στο ΚΥ.Σ.Ε.Α. για έγκριση, εφόσον αφορά σε αξιοποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού μέσω διακρατικής συμφωνίας και δυνητικά σε κάθε άλλη περίπτωση. Τα έσοδα που προκύπτουν από την αξιοποίηση του ως άνω εξοπλισμού

δ) η εκτίμηση της δυνατότητας συνέχισης διατήρησης και απρόσκοπτης τεχνικό-εφοδιαστικής υποστήριξης των κατεχόμενων εξοπλισμών, ε) τα επιχειρησιακά πλεονεκτήματα που εξασφαλίζουν στρατιωτικοί εξοπλισμοί νέας τεχνολογίας, τα οποία υπαγορεύουν την αντικατάσταση των υπαρχόντων στρατιωτικών εξοπλισμών. 3. Για την έγκριση της διάθεσης του ανωτέρω εξοπλισμού, την ακολουθητέα διαδικασία για την αξιοποίησή του σύμφωνα με την παρ. 5 και τον καθορισμό του ελάχιστου αποδεκτού ανταλλάγματος εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ύστερα από εισήγηση του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου και γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται επίσης οι ειδικοί όροι που διέπουν τη σύναψη και εκτέλεση των απαιτούμενων συμβάσεων. Η απόφαση του πρώτου εδαφίου εισάγεται υποχρεωτικά στο ΚΥΣΕΑ για έγκριση, εφόσον αφορά σε αξιοποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού μέσω διακρατικής συμφωνίας ή συμβάσεων που συνάπτονται δυνάμει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών, και, δυνητικά, σε κάθε άλλη περίπτωση. Τα έσοδα που προκύπτουν από την αξιοποίηση του ανωτέρω εξοπλισμού εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας πλέον του ανώτατου ορίου των πιστώσεών του και χρησιμοποιούνται	εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργού Εθνικής Άμυνας πλέον του ανωτάτου ορίου των πιστώσεών του και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την κάλυψη των εξοπλιστικών αναγκών του ΓΕ στο οποίο ανήκει ο αξιοποιούμενος εξοπλισμός. 2. Η σύναψη των συμβάσεων που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1, μπορεί να γίνεται με τις εξής διαδικασίες: α) με διακρατικές συμφωνίες, β) βάσει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών, γ) με ανοικτό πλειοδοτικό διαγωνισμό, δ) με κλειστό πλειοδοτικό διαγωνισμό, ε) με διαπραγμάτευση με προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης ή στ) με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης. 3. Για την εφαρμογή των διαδικασιών της παραγράφου 2 εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του παρόντος νόμου, προσαρμοσμένες στη φύση και το σκοπό των συμβάσεων αυτών. 4. Στο πλαίσιο διακρατικών συμβάσεων ή συμβάσεων που συνάπτονται δυνάμει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών, στρατιωτικός εξοπλισμός, ο οποίος χαρακτηρίζεται ως μη επιχειρησιακά αναγκαίος, μπορεί να δωρίζεται ή να παραχωρείται κατά χρήση για την εξυπηρέτηση της εξωτερικής αμυντικής πολιτικής της χώρας. Η σχετική

αποκλειστικά για την κάλυψη των εξοπλιστικών αναγκών του Γενικού Επιτελείου στο οποίο ανήκει ο αξιοποιούμενος εξοπλισμός. 4. Ως αρμόδιος φορέας για την υποβολή των εισηγήσεων για την αξιοποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού, ο οποίος έχει χαρακτηριστεί ως εύχρηστος μη επιχειρησιακά αναγκαίος, καθορίζεται το Γενικό Επιτελείο του Κλάδου στον οποίο ανήκει ο αξιοποιούμενος εξοπλισμός. Στο πλαίσιο αυτό, για τη διαμόρφωση της εισήγησης του Ανώτατου Συμβουλίου του οικείου Κλάδου ως προς την ακολουθητέα διαδικασία σύναψης της σύμβασης σύμφωνα με την παρ. 5, το αρμόδιο Γενικό Επιτελείο ζητά προηγουμένως τη διατύπωση γνώμης από τη ΓΔΑΕΕ και τη ΓΔΠΕΑΔΣ. 5. Η σύναψη των συμβάσεων για την αξιοποίηση του εξοπλισμού της παρ. 1 μπορεί να γίνεται με τις εξής διαδικασίες: α) με διακρατικές συμφωνίες, β) βάσει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών, γ) με ανοικτό πλειοδοτικό διαγωνισμό, δ) με κλειστό πλειοδοτικό διαγωνισμό, ε) με διαπραγμάτευση με προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης ή στ) με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης.	απόφαση λαμβάνεται με τη διαδικασία του άρθρου 76 του Ν. 3883/2010. 5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται για την αξιοποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού που χαρακτηρίζεται άχρηστος. 5Α. Πολεμικό υλικό ειδικά σχεδιασμένο ή προσαρμοσμένο για στρατιωτικούς σκοπούς που δεν χρησιμοποιείται ή δεν προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως όπλο ή πυρομαχικό, και χαρακτηρίζεται ως μη επιχειρησιακά αναγκαίο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1, μπορεί, ύστερα από έγκριση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, να αξιοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 53 του ν.δ. 721/1970 (Α΄ 251). 6. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας καθορίζεται ο αρμόδιος φορέας για την υποβολή των εισηγήσεων αξιοποίησης του στρατιωτικού εξοπλισμού, ο οποίος χαρακτηρίζεται ως μη επιχειρησιακά αναγκαίος και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

6. Στο πλαίσιο διακρατικών συμφωνιών ή συμβάσεων που συνάπτονται δυνάμει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών, στρατιωτικός εξοπλισμός, ο οποίος χαρακτηρίζεται ως εύχρηστος και μη επιχειρησιακά αναγκαίος, μπορεί να δωρίζεται ή να παραχωρείται κατά χρήση για την εξυπηρέτηση της αμυντικής πολιτικής της χώρας, με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, η οποία εκδίδεται μετά από σχετική εισήγηση της ΓΔΠΕΑΔΣ, την οποία διατυπώνει σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4, και έγκριση του ΚΥΣΕΑ. 7. Για τις διαδικασίες της παρ. 5 εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος, προσαρμοσμένες στη φύση και τον σκοπό των συμβάσεων αυτών. 8. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται για την αξιοποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού που χαρακτηρίζεται άχρηστος. 9. Πολεμικό υλικό, ειδικά σχεδιασμένο ή προσαρμοσμένο για στρατιωτικούς σκοπούς, που δεν χρησιμοποιείται ή δεν προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως όπλο ή πυρομαχικό και χαρακτηρίζεται ως μη επιχειρησιακά αναγκαίο, σύμφωνα με την παρ. 1, μπορεί ύστερα από έγκριση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας να αξιοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 53 του ν.δ. 721/1970 (Α΄ 251). 10. Κάθε είδους υλικό των ΕΔ που καθίσταται άχρηστο ή χαρακτηρίζεται ως τέτοιο ή είναι ακατάλληλο ή πλεονάζει, σύμφωνα με τις	

διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Ανεφοδιασμού και Διαχειρίσεως Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων (ΓΚΑΔΥΕΔ), μπορεί να διατίθεται προς τρίτους κατόπιν ανταλλάγματος σύμφωνα με το άρθρο 53 του ν.δ. 721/1970.	
Άρθρο 167 Άρθρο 2 Κρατική Διασφάλιση Ποιότητας – Εξουσιοδοτική διάταξη 1. Οι διαδικασίες της Κρατικής Διασφάλισης Ποιότητας (ΚΔΠ) για την προμήθεια και παροχή υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού, με εξαίρεση απλά υλικά εμπορίου χαμηλής τεχνολογίας, διέπονται από τα πρότυπα της σειράς AQAP (Allied Quality Assurance Publications) και ISO (International Standardisation Organization) ή ισοδύναμα και σε συνδυασμό με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Σε κάθε περίπτωση που απαιτείται η πιστοποίηση του συστήματος διασφάλισης ποιότητας του ανάδοχου αυτή είναι σύμφωνη με το πρότυπο ποιότητας που προσδιορίζεται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης. 2. Η ΚΔΠ εφαρμόζεται ύστερα από ανάλυση και προσδιορισμό των διακινδυνεύσεων στις συμβάσεις προμήθειας στρατιωτικού εξοπλισμού. 3. Οι αρμόδιοι φορείς των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων συνεργάζονται και	Αντικαθίσταται το άρθρο 2 του ν. 3433/2006, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 2 Διασφάλιση ποιότητας Οι διαδικασίες της κρατικής διασφάλισης ποιότητας για την προμήθεια και παροχή υπηρεσιών αμυντικού υλικού, με εξαίρεση απλά υλικά εμπορίου χαμηλής τεχνολογίας, διέπονται από τα εκάστοτε ισχύοντα πρότυπα της σειράς AQAP (Allied Quality Assurrance Procedures), και ISO (International Standardisation Organization) σε συνδυασμό με τις διατάξεις του νόμου αυτού. Σε κάθε περίπτωση που απαιτείται η πιστοποίηση του Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας του ανάδοχου προμηθευτή – κατασκευαστή πάσης φύσης υλικών αυτή είναι σύμφωνη με το εκάστοτε ισχύον πρότυπο ποιότητας, που προσδιορίζεται κατά περίπτωση από τον αρμόδιο φορέα.»

συντονίζονται με τη ΓΔΑΕΕ για τη διασφάλιση της ποιότητας του υπό προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού και την εκτέλεση των αναγκαίων επιχειρησιακών δοκιμών των υπό προμήθεια συστημάτων και μέσων, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης και εκτέλεσης μίας σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή καθορίζει στα έγγραφα της σύμβασης τις βασικές και ειδικές απαιτήσεις για τον καθορισμό και την εκτέλεση της διαδικασίας ΚΔΠ. 4. Η ΚΔΠ υλοποιείται σε όλες τις φάσεις του κύκλου ζωής του στρατιωτικού εξοπλισμού και λειτουργίας των συστημάτων και μέσων, όπως παρακάτω: α) για τις συμβάσεις που συνάπτονται με οικονομικούς φορείς του εσωτερικού, στο πλαίσιο του Κανονισμού ΚΔΠ και σε εναρμόνιση με τη STANAG 4107 και τις διεθνείς πρακτικές, β) για τις συμβάσεις που συνάπτονται με οικονομικούς φορείς χωρών μελών ΝΑΤΟ, σύμφωνα με τη διαδικασία STANAG 4107, συνεπικουρούμενης από τις προβλέψεις του AQAP-2070 και επιπρόσθετων διμερών συμφωνιών, εφόσον υπάρχουν, γ) για τις συμβάσεις που συνάπτονται με οικονομικούς φορείς χωρών μη μελών ΝΑΤΟ, σύμφωνα με τα σχετικά Μνημόνια Συνεργασίας ή με αντίστοιχες προβλέψεις στους όρους των συμβάσεων. 5. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση	

του Γενικού Διευθυντή της ΓΔΑΕΕ, εκδίδεται Κανονισμός ΚΔΠ, με τον οποίο καθορίζονται τα όργανα, οι αρμοδιότητες και οι διαδικασίες για τη διασφάλιση της ποιότητας του υπό προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού και την εκτέλεση, σε συνεργασία με τα Γενικά Επιτελεία, των αναγκαίων επιχειρησιακών δοκιμών των υπό προμήθεια συστημάτων και μέσων, εναρμονισμένου με την STANAG 4107 και τις διεθνείς πρακτικές.	
Άρθρο 168 Άρθρο 33 Εγγύηση συμμετοχής 1. Η αναθέτουσα αρχή ζητά από τους προσφέροντες να παράσχουν εγγύηση συμμετοχής, το ύψος της οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 2% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., με ανάλογη στρογγυλοποίηση. 2. Σε περίπτωση υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, το ύψος της εγγύησης συμμετοχής υπολογίζεται επί της εκτιμώμενης αξίας χωρίς Φ.Π.Α., του/των τμήματος/τμημάτων για το/α οποίο/α υποβάλλεται η προσφορά. 3. Στην περίπτωση κοινοπραξίας, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων της κοινοπραξίας.	Αντικαθίσταται οι παρ. 1 έως 9 και καταργούνται οι παρ. 10 έως 14 του άρθρου 33 του ν. 3433/2006, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 33 Εγγυητικές επιστολές 1. Οι εγγυητικές επιστολές είναι: α) Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό. β) Εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης. γ) Εγγύηση προκαταβολής. δ) Εγγύηση καλής λειτουργίας. Οι εγγυητικές επιστολές εκδίδονται μόνο από πιστωτικό ίδρυμα αναγνωρισμένο από την Τράπεζα της Ελλάδος. Τα αντίστοιχα έγγραφα των εγγυήσεων, αν δεν είναι διατυπωμένα στην ελληνική, συνοδεύονται από επίσημη μετάφραση. 2. Με την εγγυητική επιστολή που αποτελεί αυτοτελή σύμβαση το πιστωτικό ίδρυμα αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει ορισμένο ποσό με μόνη τη δήλωση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται, χωρίς να μπορεί να

4. Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει για τριάντα τουλάχιστον ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν από τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής. 5. Δεν απαιτείται εγγύηση συμμετοχής για τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης συμφωνιών-πλαίσιο και διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης. 6. Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος της, παρέχει ψευδή στοιχεία ή ψευδείς πληροφορίες αναφορικά με τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής του, δεν προσκομίσει εγκαίρως τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στα έγγραφα της σύμβασης ή δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή της σύμβασης. Προδικαστική προσφυγή ή ένσταση του προσφέροντος κατά της απόφασης δεν αναστέλλει την είσπραξη του ποσού της εγγύησης. 7. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον προσωρινό ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης και στους λοιπούς προσφέροντες: α) αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προσφυγής ή εκδοθεί απόφαση επί	ερευνά ούτε αν πράγματι υπάρχει ή αν είναι νόμιμη η απαίτηση (κύρια οφειλή). 3. Οι κατωτέρω αναφερόμενες εγγυητικές επιστολές πρέπει να περιλαμβάνουν ιδίως: α. Την ημερομηνία έκδοσης. β. Τον εκδότη. γ. Την υπηρεσία προς την οποία απευθύνονται. δ. Τον αριθμό εγγυητικής επιστολής. ε. Το ποσό που καλύπτει η εγγυητική επιστολή στο νόμισμα των συμβατικών πληρωμών. στ. Την πλήρη επωνυμία και τη διεύθυνση του προμηθευτή υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγυητική επιστολή. ζ. Τους όρους ότι: (1) Η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, δεν μεταβιβάζεται, ο δε εκδότης παραιτείται της ένστασης της διζήσεως και διαιρέσεως. (2) Το ποσό της εγγύησης είναι στη διάθεση της υπηρεσίας που διενεργεί το διαγωνισμό και καταβάλλεται ολικά ή μερικά μέσα σε τρεις ημέρες μετά από απλή έγγραφη ειδοποίησή της. (3) Ο εκδότης της εγγύησης υποχρεούται να προβεί στην παράταση της ισχύος της εγγύησης ύστερα από έγγραφο της αρμόδιας υπηρεσίας, που υποβάλλεται πριν από την ημερομηνία λήξης της εγγύησης. 4. Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό.

ασκηθείσας προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης, β) αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ασφαλιστικών μέτρων ή εκδοθεί απόφαση επ' αυτών, γ) μετά από την ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο του άρθρου 13 του ν. 3978/2011 (Α΄ 137), εφόσον απαιτείται. 8. Για τα προηγούμενα της κατακύρωσης στάδια, η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους συμμετέχοντες σε περίπτωση: α) λήξης του χρόνου ισχύος της προσφοράς και μη ανανέωσής της, β) απόρριψης της προσφοράς τους και εφόσον δεν έχει ασκηθεί προδικαστική προσφυγή ή έχει εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή έχει λάβει χώρα παραίτηση από το δικαίωμα άσκησής της ή αυτή έχει απορριφθεί αμετακλήτως. 9. Κατά τα λοιπά, για τις εγγυήσεις συμμετοχής ισχύουν όσα προβλέπονται στο πρώτο, δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρ. 12 και στις παρ. 13 και 14 του άρθρου 33Α.	α. Η εγγύηση αυτή εκδίδεται υπέρ του συμμετέχοντος για ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό 5% επί της συνολικής αξίας της προσφοράς, συν Φ.Π.Α., ή επί της συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης, συν Φ.Π.Α., εκτός εάν ορίζεται διαφορετικό ποσοστό στην προκήρυξη ή την πρόσκληση. β. Όταν ο διαγωνισμός αφορά υλικά και επιτρέπεται από την προκήρυξη η προσφορά για μέρος αυτών, αρκεί η εγγυητική επιστολή να καλύπτει το ποσοστό που αναλογεί στην αξία του ελάχιστου αριθμού υλικών που προβλέπεται από την προκήρυξη. Η κατακύρωση περιορίζεται στα υλικά που καλύπτονται από την εγγύηση. γ. Η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει εκτός των στοιχείων της παραγράφου 3 και τα ακόλουθα: (1) Τη σχετική προκήρυξη, την ημερομηνία διαγωνισμού και τα προς προμήθεια υλικά. (2) Την ημερομηνία λήξης της ισχύος της εγγύησης. Η εγγύηση πρέπει να ισχύει τουλάχιστον επί δύο μήνες μετά τη λήξη του χρόνου της προσφοράς που ζητά η προκήρυξη. δ. Αναγκαία στοιχεία της εγγύησης συμμετοχής κατά την υποβολή της με την προσφορά είναι: (1) Η ανάληψη υποχρέωσης από το πιστωτικό ίδρυμα να καταβάλει ορισμένο ποσό με μόνη τη δήλωση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται. (2) Ο αριθμός της προκήρυξης. (3) Το ποσό που καλύπτει η εγγύηση.

	(4) Τα στοιχεία του προμηθευτή υπέρ του οποίου εκδίδεται. Ελλείψεις της εγγύησης συμμετοχής πέραν των αναγκαίων στοιχείων μπορούν να καλύπτονται εκ των υστέρων. ε. Υπόδειγμα εγγυητικής επιστολής συμμετοχής καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 67 του νόμου αυτού και μπορεί να χορηγείται στους ενδιαφερομένους από την υπηρεσία που διενεργεί την προμήθεια. Επιτρέπεται η διαφορετική διατύπωση της εγγυητικής επιστολής του κατά περίπτωση φορέα που παρέχει την εγγύηση της συμμετοχής, με την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι ουσιώδεις όροι, όπως αμεταβίβαστο, ανέκκλητο και παραίτηση από ένσταση διζήσεως και διαιρέσεως που περιλαμβάνονται στο υπόδειγμα. 5. Εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης. α. Ο προμηθευτής στον οποίο έγινε η κατακύρωση ή η ανάθεση υποχρεούται να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης των όρων της σύμβασης, το ύψος της οποίας αντιστοιχεί σε ποσοστό τουλάχιστον 10% της συνολικής συμβατικής αξίας, χωρίς το Φ.Π.Α. β. Η εγγύηση κατατίθεται μέχρι την υπογραφή της σύμβασης. γ. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης περιλαμβάνει εκτός των στοιχείων της παραγράφου 3 και τα ακόλουθα: (1) Τον αριθμό της σχετικής σύμβασης και το αντικείμενο της προμήθειας.

	(2) Την ημερομηνία λήξης της ισχύος της εγγύησης. Ο χρόνος ισχύος της εγγύησης πρέπει να υπερβαίνει το συμβατικό χρόνο φόρτωσης ή παράδοσης, που με βάση τη σύμβαση ο αγοραστής υποχρεούται να παραλάβει τα υλικά κατά δύο μήνες, εκτός αν ορίζεται από την προκήρυξη μεγαλύτερος χρόνος. δ. Το υπόδειγμα εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης της σύμβασης καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 67 του νόμου αυτού και μπορεί να χορηγείται στους ενδιαφερομένους από την υπηρεσία που διενεργεί την προμήθεια. Επιτρέπεται η διαφορετική διατύπωση της εγγυητικής επιστολής του κατά περίπτωση φορέα που παρέχει την εγγύηση της συμμετοχής, με την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι ουσιώδεις όροι, όπως αμεταβίβαστο, ανέκκλητο και παραίτηση από ένσταση διζήσεως και διαιρέσεως. 6. Εγγύηση προκαταβολής. α. Με την υπογραφή της σύμβασης και εφόσον προβλέπεται από αυτή χορηγείται στον προμηθευτή προκαταβολή, όπως προβλέπεται στην παρ. 9 του άρθρου 44 του νόμου αυτού, με κατάθεση ισόποσης εγγύησης. β. Η εγγύηση προκαταβολής περιλαμβάνει και τα στοιχεία που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 5γ, καθώς και τον όρο της κάλυψης καταβολής των τόκων επί του ποσού αυτής όταν καθίστανται απαιτητοί δυνάμει των διατάξεων του νόμου αυτού.

	γ. Υπόδειγμα εγγυητικής επιστολής προκαταβολής καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 67 του νόμου αυτού. Επιτρέπεται η διαφορετική διατύπωση της εγγυητικής επιστολής του κατά περίπτωση φορέα που παρέχει την εγγύηση της προκαταβολής, με την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι ουσιώδεις όροι, όπως αμεταβίβαστο, ανέκκλητο και παραίτηση από ένσταση διζήσεως και διαιρέσεως. 7. Η εγγυητική επιστολή συμμετοχής που αφορά τον προμηθευτή στον οποίο κατακυρώθηκε ή ανατέθηκε η προμήθεια, επιστρέφεται μετά την κατάθεση της προβλεπόμενης εγγύησης καλής εκτέλεσης και μέσα σε πέντε εργάσιμες ημέρες από την υπογραφή της σύμβασης. Οι εγγυητικές επιστολές των λοιπών προμηθευτών που έλαβαν μέρος στο διαγωνισμό επιστρέφονται μέσα σε πέντε εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία ανακοίνωσης της κατακύρωσης ή ανάθεσης. 8. Οι εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης της σύμβασης και προκαταβολής επιστρέφονται άμεσα μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του υπό προμήθεια υλικού και ύστερα από την εκκαθάριση των τυχόν απαιτήσεων από τους δύο συμβαλλομένους. Εάν το υλικό είναι διαιρετό και η παράδοση γίνεται, σύμφωνα με τη σύμβαση, τμηματικά, οι εγγυήσεις αποδεσμεύονται σταδιακά, κατά ποσό που αναλογεί στην αξία του μέρους της ποσότητας που παραλήφθηκε οριστικά. Για τη σταδιακή αποδέσμευση των εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης και προκαταβολής

	απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση της αρμόδιας επιτροπής ελέγχου και παραλαβών. Εάν στο πρωτόκολλο παραλαβής της υπόψη επιτροπής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η παραπάνω σταδιακή αποδέσμευση γίνεται μετά την αντιμετώπιση, κατά τα προβλεπόμενα, των παρατηρήσεων και του εκπροθέσμου. 9. Στις προμήθειες αμυντικού υλικού ο χρόνος ισχύος των εγγυητικών επιστολών δύναται να είναι απεριόριστος, εφόσον αυτό ορίζεται από την προκήρυξη. 10. Εγγύηση συμμετοχής και καλής εκτέλεσης απαιτείται σε κάθε περίπτωση προμήθειας αμυντικού υλικού ανεξάρτητα από την ακολουθούμενη διαδικασία, υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 13 του άρθρου αυτού. 11. Στην περίπτωση κοινοπραξίας οι εγγυητικές επιστολές πρέπει να περιλαμβάνουν και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των μελών της αυτοτελώς για το σύνολο της αξίας. 12. Εφόσον από την προκήρυξη προβλέπεται εγγύηση καλής λειτουργίας, ο προμηθευτής υποχρεούται να καταθέσει τραπεζική εγγυητική επιστολή πριν από την έναρξη του χρόνου λειτουργίας, η αξία της οποίας καθορίζεται στην προκήρυξη και δεν πρέπει να είναι μικρότερη του 3% της καθαρής αξίας των συμβατικών ειδών. Η εγγύηση αυτή περιλαμβάνει οπωσδήποτε τους ουσιώδεις όρους της εγγύησης καλής εκτέλεσης της σύμβασης και ο χρόνος ισχύος πρέπει να είναι μεγαλύτερος από

	το συμβατικό χρόνο εγγύησης καλής λειτουργίας κατά τρεις μήνες. 13. Στις συμφωνίες προμηθειών που συνάπτονται μεταξύ Κρατών παρέχεται η δυνατότητα να μην απαιτηθεί μία ή περισσότερες από τις αναφερόμενες στο άρθρο αυτό εγγυήσεις, εφόσον τούτο εγκριθεί από το φορέα, στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται η έγκριση της σχετικής δαπάνης, μετά από γνωμοδότηση της κατά περίπτωση αρμόδιας ΚΓΕΠ ή ΠΓΕΠ. 14. Στις συμβάσεις προμηθειών που συνάπτονται με δημόσιες υπηρεσίες και επιχειρήσεις, καθώς και με νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που ασκούν εμπορική, βιομηχανική ή βιοτεχνική δραστηριότητα, στο κεφάλαιο των οποίων συμμετέχει το Δημόσιο σε ποσοστό που υπερβαίνει το 50%, παρέχεται η δυνατότητα να μην απαιτηθεί μία ή περισσότερες από τις αναφερόμενες στο άρθρο αυτό εγγυήσεις, εφόσον αυτό εγκριθεί από το φορέα στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται η έγκριση της σχετικής δαπάνης, μετά από γνωμοδότηση της κατά περίπτωση αρμόδιας ΚΓΕΠ ή ΠΓΕΠ.»
Άρθρο 171 Άρθρο 37 Χρόνος παράδοσης υλικών - διάρκεια σύμβασης παροχής υπηρεσίας 1. Ο ανάδοχος υποχρεούται να παραδίδει το υλικό μέσα στα χρονικά όρια και με τον τρόπο που ορίζει η σύμβαση. Ο συμβατικός χρόνος	Αντικαθίστανται οι παρ. 1 έως 6 και προστίθενται παρ. 7 έως 9 στο άρθρο 37 του ν. 3433/2006, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 37 Παράδοση υλικών 1. Ο προμηθευτής υποχρεούται να παραδίδει το υλικό σύμφωνα με τα οριζόμενα στη σύμβαση.

παράδοσης των υλικών μπορεί να παρατείνεται, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις: α) τηρούνται οι όροι του άρθρου 61, β) έχει εκδοθεί αιτιολογημένη απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία είτε με πρωτοβουλία της αναθέτουσας αρχής και εφόσον συμφωνεί ο ανάδοχος είτε ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου το οποίο υποβάλλεται υποχρεωτικά πριν από τη λήξη του συμβατικού χρόνου, γ) το χρονικό διάστημα της παράτασης είναι ίσο ή μικρότερο από τον αρχικό συμβατικό χρόνο παράδοσης. 2. Σε περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης, ο χρόνος παράτασης δεν συνυπολογίζεται στον συμβατικό χρόνο παράδοσης. 3. Μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου παράδοσης, το υλικό δεν παραλαμβάνεται από την επιτροπή παραλαβής, μέχρι την έκδοση της απόφασης σχετικά με την αιτηθείσα παράταση. Η απόφαση παράτασης εκδίδεται μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την υποβολή του σχετικού αιτήματος του αναδόχου. 4. Στην περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης συνεπεία λόγων ανωτέρας βίας ή αποκλειστικής υπαιτιότητας της αναθέτουσας αρχής που καθιστούν αντικειμενικώς αδύνατη την εμπρόθεσμη παράδοση των συμβατικών	2. Ο συμβατικός χρόνος παράδοσης μπορεί με απόφαση του αρμόδιου φορέα που κατακύρωσε την προμήθεια μετά από γνωμοδότηση της ΚΓΕΠ ή ΠΓΕΠ, να παρατείνεται μέχρι το 1/4 αυτού, ύστερα από σχετικό αίτημα του προμηθευτή που υποβάλλεται υποχρεωτικά πριν από τη λήξη του συμβατικού χρόνου. Εάν ο συμβατικός χρόνος παράδοσης δεν είναι μεγαλύτερος από τριάντα ημερολογιακές ημέρες, μπορεί με απόφαση του κατακυρώσαντος την προμήθεια φορέα να παρατείνεται μέχρι το 1/2 αυτού. Μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου παράδοσης, το υλικό δεν παραλαμβάνεται από την επιτροπή παραλαβής, μέχρι την έκδοση της απόφασης σχετικά με την αιτηθείσα παράταση. Ο προμηθευτής κηρύσσεται έκπτωτος εάν λήξει ο συμβατικός χρόνος παράδοσης και δεν υποβλήθηκε έγκαιρα αίτημα παράτασής του ή έληξε ο παραταθείς κατά τα ανωτέρω χρόνος χωρίς να παραδώσει το υλικό. 3. Ο προμηθευτής υποχρεούται να ειδοποιεί την υπηρεσία που εκτελεί την προμήθεια, την υπηρεσία υποδοχής των υλικών και την επιτροπή παραλαβής, για την ημερομηνία που προτίθεται να παραδώσει το υλικό, πριν από πέντε τουλάχιστον ημέρες. 4. Μετά από κάθε προσκόμιση υλικού στην αποθήκη υποδοχής, ο προμηθευτής υποχρεούται να υποβάλει στην υπηρεσία αποδεικτικό, θεωρημένο από τον υπεύθυνο της αποθήκης, στο οποίο αναφέρονται η ημερομηνία προσκόμισης, το υλικό, η ποσότητα

ειδών, δεν επιβάλλονται κυρώσεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης, επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 40. 5. Αν λήξει ο συμβατικός χρόνος παράδοσης, χωρίς να υποβληθεί εγκαίρως αίτημα παράτασης ή αν λήξει ο παραταθείς, κατά τα ανωτέρω, χρόνος, χωρίς να παραδοθεί το υλικό, ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος, με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 41. 6. Ο ανάδοχος υποχρεούται να ειδοποιεί την υπηρεσία που εκτελεί την προμήθεια, την αποθήκη υποδοχής των υλικών και την επιτροπή παραλαβής για την ημερομηνία που προτίθεται να παραδώσει το υλικό, πέντε τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες νωρίτερα. 7. Ο ανάδοχος κάθε φορά που προσκομίζει υλικό στον τόπο παράδοσής του υποχρεούται, μετά από την προσκόμιση του υλικού, να υποβάλει στην υπηρεσία αποδεικτικό, θεωρημένο από τον υπεύθυνο της αποθήκης, στο οποίο αναφέρονται η ημερομηνία προσκόμισης, το υλικό, η ποσότητα και ο αριθμός της σύμβασης σε εκτέλεση της οποίας προσκομίστηκε. 8. Στη σύμβαση υπηρεσιών ορίζεται η συνολική διάρκεια για την εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης. Επιπλέον, ορίζονται, εφόσον απαιτείται, τμηματικές/ενδιάμεσες προθεσμίες για τα επιμέρους στάδια παροχής των υπηρεσιών ή υποβολής των παραδοτέων ή αμφότερων. Ως συνολική διάρκεια νοείται το χρονικό	και ο αριθμός της σύμβασης σε εκτέλεση της οποίας προσκομίστηκε. 5. Στις περιπτώσεις παράτασης επιβάλλονται κυρώσεις σύμφωνα με τα οριζόμενα στις οικείες διατάξεις του παρόντος. 6. Αν υπάρξει περίπτωση ανωτέρας βίας, ο συμβατικός χρόνος παράδοσης μπορεί να μετατεθεί με απόφαση του φορέα που κατακύρωσε την προμήθεια, ύστερα από γνωμοδότηση της ΚΓΕΠ ή ΠΓΕΠ. Στην περίπτωση αυτή δεν επιβάλλονται κυρώσεις.»

διάστημα που ορίζεται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, το οποίο αρχίζει από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης ή από την ημερομηνία που ορίζεται σε αυτήν και λήγει είτε σε δήλη ημερομηνία ή προθεσμία είτε, εφόσον υπάρχουν ενδιάμεσα επιμέρους παραδοτέα, με την υποβολή του τελευταίου παραδοτέου στον χρόνο που ορίζεται στη σύμβαση. 9. Τηρουμένου του άρθρου 61, με αιτιολογημένη απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, ο χρόνος παροχής των υπηρεσιών ή υποβολής των παραδοτέων ή αμφότερων μπορεί να παρατείνεται μέχρι το 50% της διάρκειας της σύμβασης, ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου που υποβάλλεται πριν από τη λήξη της διάρκειάς της, σε αντικειμενικά δικαιολογημένες περιπτώσεις που δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του αναδόχου. Αν λήξει η συνολική διάρκεια της σύμβασης, χωρίς να υποβληθεί εγκαίρως αίτημα παράτασης ή, αν λήξει η παραταθείσα, σύμφωνα με τα ανωτέρω, διάρκεια, χωρίς να παρασχεθούν οι υπηρεσίες ή να υποβληθούν στην αναθέτουσα αρχή τα παραδοτέα της σύμβασης, ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος, με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 41.	
Άρθρο 172 Άρθρο 40 Κυρώσεις για εκπρόθεσμη παράδοση υλικών ή παροχή υπηρεσιών	Αντικαθίστανται οι παρ. 1 έως 7 και προστίθενται παρ. 8 έως 11 στο άρθρο 40 του ν. 3433/2006, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 40

1. Αν το υλικό φορτωθεί, παραδοθεί ή αντικατασταθεί μετά από τη λήξη του συμβατικού χρόνου και μέχρι να λήξει ο χρόνος της παράτασης που χορηγήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 37, επιβάλλεται χρηματικό πρόστιμο με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία που υπολογίζεται ως εξής: α) για καθυστέρηση από μία έως είκοσι ημέρες, 0,03% για κάθε ημέρα, δηλαδή συνολικό πρόστιμο από 0,03% μέχρι 0,6%, β) για καθυστέρηση από είκοσι μία έως σαράντα ημέρες, πρόστιμο 0,04% για κάθε ημέρα, δηλαδή συνολικό πρόστιμο από 0,64% μέχρι 1,4%, γ) για καθυστέρηση από σαράντα μία έως εξήντα ημέρες, 0,05% για κάθε ημέρα, δηλαδή συνολικό πρόστιμο από 1,45% μέχρι 2,4%, δ) μετά την παρέλευση εξήντα ημερών, το πρόστιμο που επιβάλλεται ανέρχεται σε 0,06% για κάθε επιπλέον ημέρα. Στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να καθορίζεται ανώτατο όριο προστίμου ως ποσοστό επί της συμβατικής αξίας των μη εμπρόθεσμα παραδοθέντων συμβατικών αντικειμένων. 2. Το παραπάνω πρόστιμο υπολογίζεται επί της συμβατικής αξίας των εκπρόθεσμα παραδοθέντων υλικών, χωρίς Φ.Π.Α. Εάν τα υλικά που παραδόθηκαν εκπρόθεσμα επηρεάζουν τη χρησιμοποίηση των υλικών που παραδόθηκαν εμπρόθεσμα, το πρόστιμο	Συνέπειες εκπρόθεσμης παράδοσης 1. Εάν το υλικό φορτωθεί – παραδοθεί ή αντικατασταθεί μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου, όπως αυτός διαμορφώθηκε με μετάθεση, και μετά τη λήξη του χρόνου της παράτασης που χορηγήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 37 του νόμου αυτού, εκτός από τις προβλεπόμενες συνέπειες επιβάλλεται και πρόστιμο που υπολογίζεται επί της αξίας του υλικού ως εξής: α. Για καθυστέρηση από 1 έως 20 ημέρες, πρόστιμο 0,10% έως 0,67% δηλαδή 0,10% για την πρώτη και ανά 0,03% για κάθε επιπλέον ημέρα, για τις υπόλοιπες δεκαεννέα ημέρες. β. Για καθυστέρηση από 21 έως 40 ημέρες, πρόστιμο από 0,80% έως 1,56% δηλαδή 0,80% για τις 21 ημέρες και ανά 0,04% για κάθε επιπλέον ημέρα, για τις υπόλοιπες δεκαεννέα ημέρες. γ. Για καθυστέρηση από 41 έως 60 ημέρες, πρόστιμο από 1,70% έως 2,65% δηλαδή 1,70% για τις 41 ημέρες και ανά 0,05% για κάθε επιπλέον ημέρα, για τις υπόλοιπες δεκαεννέα ημέρες. δ. Για καθυστέρηση από 61 έως 80 ημέρες, πρόστιμο από 2,80% έως 3,75%, δηλαδή 2,80% για τις 61 ημέρες και από 0,05% κάθε επιπλέον ημέρα, για τις υπόλοιπες δεκαεννέα (19) ημέρες. ε. Για καθυστέρηση από 81 έως 100 ημέρες, πρόστιμο από 3,90% έως 4,85% δηλαδή 3,90% για τις 81 ημέρες και ανά 0,05% για κάθε

υπολογίζεται επί της συμβατικής αξίας της συνολικής ποσότητάς τους. 3. Κατά τον υπολογισμό του χρονικού διαστήματος της καθυστέρησης για φόρτωση - παράδοση ή αντικατάσταση των υλικών δεν λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος που παρήλθε πέραν του εύλογου, κατά τα διάφορα στάδια των διαδικασιών, για το οποίο δεν ευθύνεται ο ανάδοχος και παρατείνεται, αντίστοιχα, ο χρόνος φόρτωσης - παράδοσης. 4. Για τις συμβάσεις υπηρεσιών, αν οι υπηρεσίες παρασχεθούν από υπαιτιότητα του αναδόχου μετά από τη λήξη της διάρκειας της σύμβασης και μέχρι να λήξει ο χρόνος της παράτασης που χορηγήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 37, επιβάλλεται εις βάρος του χρηματικό πρόστιμο, με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία. 5. Το πρόστιμο της παρ. 4 υπολογίζεται ως εξής: α) για καθυστέρηση που περιορίζεται σε χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει το 50% της προβλεπόμενης συνολικής διάρκειας της σύμβασης, ή, σε περίπτωση τμηματικών/ενδιαμέσων προθεσμιών της αντίστοιχης προθεσμίας, επιβάλλεται πρόστιμο 2,5% επί της συμβατικής αξίας χωρίς Φ.Π.Α. των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν εκπρόθεσμα, β) για καθυστέρηση που υπερβαίνει το 50% επιβάλλεται πρόστιμο 5% χωρίς Φ.Π.Α. επί της συμβατικής αξίας των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν εκπρόθεσμα.	επιπλέον ημέρα, για τις υπόλοιπες δεκαεννέα ημέρες. Στ. Μετά την παρέλευση 100 ημερών, το πρόστιμο που επιβάλλεται ανέρχεται σε 0,06% για κάθε επιπλέον ημέρα. Εκπρόθεσμες θεωρούνται οι ημερολογιακές ημέρες. 2. Τα παραπάνω, κατά περίπτωση, ποσοστά προστίμων υπολογίζονται επί της συμβατικής αξίας των εκπρόθεσμα παραδοθέντων υλικών, χωρίς τον Φ.Π.Α. Εάν τα υλικά που παραδόθηκαν εκπρόθεσμα επηρεάζουν τη χρησιμοποίηση των υλικών που παραδόθηκαν εμπρόθεσμα, το πρόστιμο υπολογίζεται επί της συμβατικής αξίας της συνολικής ποσότητας αυτών. 3. Για τον υπολογισμό του χρονικού διαστήματος καθυστέρησης φόρτωσης – παράδοσης ή αντικατάστασης, με απόφαση του έχοντος την οικονομική αρμοδιότητα, ύστερα από γνωμοδότηση της ΚΓΕΠ ή ΠΓΕΠ, δεν λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος που παρήλθε πέραν του ευλόγου, κατά τα διάφορα στάδια των διαδικασιών, για τον οποίο δεν ευθύνεται ο προμηθευτής και μετατίθεται αντίστοιχα ο χρόνος φόρτωσης – παράδοσης. 4. Εφόσον ο προμηθευτής έχει λάβει προκαταβολή, εκτός από το προβλεπόμενο κατά τα ανωτέρω πρόστιμο, καταλογίζεται σε βάρος του και τόκος υπερημερίας επί του ποσού της προκαταβολής, που υπολογίζεται από την επομένη της λήξης του συμβατικού ή μετατεθέντος χρόνου παράδοσης, μέχρι την προσκόμιση του συμβατικού υλικού, με το

6. Το πρόστιμο για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών είναι ανεξάρτητο από το επιβαλλόμενο για υπέρβαση της συνολικής διάρκειας της σύμβασης και μπορεί να ανακαλείται με αιτιολογημένη απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, αν οι υπηρεσίες που αφορούν στις ως άνω τμηματικές προθεσμίες παρασχεθούν μέσα στη συνολική της διάρκεια και τις εγκεκριμένες παρατάσεις αυτής και με την προϋπόθεση ότι το σύνολο της σύμβασης έχει εκτελεστεί πλήρως. 7. Εφόσον ο ανάδοχος έχει λάβει προκαταβολή, εκτός από το προβλεπόμενο στις προηγούμενες παραγράφους πρόστιμο, καταλογίζεται σε βάρος του και τόκος υπερημερίας επί του ποσού της προκαταβολής, που υπολογίζεται από την επομένη της λήξης του συμβατικού χρόνου, μέχρι την προσκόμιση του υλικού ή την παροχή της υπηρεσίας, με το ανώτατο όριο του ποσοστού του τόκου υπερημερίας. 8. Εφόσον ο ανάδοχος δεν καταθέσει το απαιτούμενο ποσό, η είσπραξη του προστίμου και των τόκων υπερημερίας επί της προκαταβολής γίνεται με παρακράτηση από το ποσό πληρωμής του αναδόχου ή, σε περίπτωση ανεπάρκειας ή έλλειψης αυτού, με ισόποση κατάπτωση της εγγύησης καλής εκτέλεσης και προκαταβολής αντίστοιχα ή σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Το πρόστιμο και ο τόκος υπερημερίας αποδίδονται στο	ισχύον κάθε φορά ανώτατο όριο του ποσοστού του τόκου υπερημερίας. 5. Η είσπραξη του προστίμου και των τόκων υπερημερίας επί της προκαταβολής γίνεται με παρακράτηση από ποσό που δικαιούται να λάβει ο προμηθευτής ή σε περίπτωση ανεπάρκειας ή έλλειψης αυτού σύμφωνα με τις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων ισχύουσες διατάξεις, εφόσον ο προμηθευτής δεν καταθέσει το απαιτούμενο ποσό. Το πρόστιμο και ο τόκος υπερημερίας αποδίδονται στο Μετοχικό Ταμείο του κλάδου που διενεργεί την προμήθεια ή του κλάδου των ΕΔ για λογαριασμό του οποίου διενεργείται η προμήθεια. 6. Σε περίπτωση κοινοπραξίας το πρόστιμο και οι τόκοι επιβάλλονται αναλογικώς σε όλα τα μέλη της τα οποία ενέχονται ως προς τον φορέα εις ολόκληρον για την καταβολή του ποσού. 7. Για τις συμβάσεις μεταξύ κρατών επιτρέπεται η μη επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στις παραγράφους 1, 2 και 3 του άρθρου αυτού μετά από έγκριση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας.»

Μετοχικό Ταμείο του κλάδου επ' ωφελεία του οποίου έχει συναφθεί η σύμβαση. 9. Σε περίπτωση κοινοπραξίας, το πρόστιμο και οι τόκοι υπερημερίας επιβάλλονται αναλόγως σε όλα τα μέλη της κοινοπραξίας. 10. Η επιβολή προστίμου δεν στερεί από την αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο. 11. Πέραν όσων ορίζονται στην παρ. 8, εφόσον ο ανάδοχος δεν καταθέσει το απαιτούμενο ποσό, παρέχεται η δυνατότητα αντικατάστασης μέρους ή του συνόλου του επιβαλλόμενου χρηματικού προστίμου και των τόκων επί της προκαταβολής λόγω υπερημερίας, για ποσό το ύψος του οποίου δεν υπερβαίνει τα όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011, με ισόποσης αξίας προμήθεια ειδών ή/και παροχή υπηρεσιών συνδεόμενων άμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης, τα οποία αποδεδειγμένα είναι αναγκαία στην αναθέτουσα αρχή κατά το χρόνο εκτέλεσης της σύμβασης. Για την περίπτωση αυτή, στα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνεται υποχρεωτικά σχετικός ρητός όρος που μπορεί να εφαρμοστεί κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής στη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης, με ανάλογη τροποποίηση των όρων της σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 61.	
Άρθρο 173 Άρθρο 41 Έκπτωση αναδόχου – κυρώσεις	Αντικαθίσταται το άρθρο 41 του ν. 3433/2006, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 41

1. Ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος από την ανάθεση που έγινε στο όνομά του και από κάθε δικαίωμα που απορρέει από αυτήν, με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία: α) στην περίπτωση της παρ. 5 του άρθρου 88 του ν. 3978/2011, β) σε περίπτωση σύμβασης προμηθειών, εφόσον δεν φόρτωσε, δεν παρέδωσε ή δεν αντικατέστησε τα συμβατικά υλικά ή δεν τα επισκεύασε ή δεν τα συντήρησε μέσα στον συμβατικό χρόνο ή στον χρόνο παράτασης που του δόθηκε, γ) στην περίπτωση σύμβασης υπηρεσιών: γα) αν δεν εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφωθεί με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή τις κείμενες διατάξεις και γβ) αν υπερέβη υπαίτια τη συνολική προθεσμία εκτέλεσης της σύμβασης, λαμβανομένων υπόψη των παρατάσεων. 2. Στην περίπτωση συνδρομής λόγου έκπτωσης του αναδόχου από σύμβαση υπηρεσιών κατά την περ. γ΄ της παρ. 1, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί στον ανάδοχο ειδική όχληση, η οποία μνημονεύει τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και περιλαμβάνει συγκεκριμένη περιγραφή των ενεργειών στις οποίες οφείλει να προβεί ο ανάδοχος θέτοντας προθεσμία για τη συμμόρφωσή του. Η προθεσμία, που	Κήρυξη προμηθευτή έκπτωτου - Κυρώσεις 1. Ο προμηθευτής που δεν προσέρχεται, μέσα στην προθεσμία που του ορίστηκε με την απόφαση κατακύρωσης, να υπογράψει τη σχετική σύμβαση, κηρύσσεται έκπτωτος από την κατακύρωση που έγινε στο όνομά του και από κάθε δικαίωμα που απορρέει από αυτήν, με απόφαση του έχοντος την οικονομική αρμοδιότητα ύστερα από γνωμοδότηση της ΚΓΕΠ ή ΠΓΕΠ. 2. Με την ίδια διαδικασία ο προμηθευτής κηρύσσεται έκπτωτος από τη σύμβαση και από κάθε δικαίωμά του που απορρέει από αυτή, εφόσον δεν φόρτωσε, παρέδωσε ή αντικατέστησε τα συμβατικά υλικά, ή δεν επισκεύασε ή συντήρησε αυτά μέσα στο συμβατικό χρόνο ή στο χρόνο παράτασης που του δόθηκε, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στα άρθρα 37 και 40 του νόμου αυτού. 3. Ο προμηθευτής δεν κηρύσσεται έκπτωτος από την κατακύρωση ή ανάθεση ή τη σύμβαση, όταν: α. Η σύμβαση δεν υπογράφηκε ή το υλικό δεν φορτώθηκε ή παραδόθηκε ή αντικαταστάθηκε με ευθύνη του Δημοσίου. β. Συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας. 4. Στον προμηθευτή που κηρύσσεται έκπτωτος από την κατακύρωση, ανάθεση ή σύμβαση, επιβάλλονται, με απόφαση του έχοντος την οικονομική αρμοδιότητα, ύστερα από γνωμοδότηση της ΚΓΕΠ ή ΠΓΕΠ που υποχρεωτικά καλεί τον ενδιαφερόμενο στη

τάσσεται, πρέπει να είναι εύλογη και ανάλογη της διάρκειας της σύμβασης και πάντως όχι μικρότερη των δεκαπέντε ημερών. Αν η προθεσμία που τέθηκε με την ειδική όχληση παρήλθε χωρίς ο ανάδοχος να έχει συμμορφωθεί, με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία κηρύσσεται έκπτωτος μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας συμμόρφωσης. Στην απόφαση αιτιολογείται η έκπτωση με αναφορά των λόγων μη συμμόρφωσης του αναδόχου που οδήγησαν σε αυτή. 3. Ο ανάδοχος δεν κηρύσσεται έκπτωτος όταν: α) η σύμβαση δεν υπογράφηκε ή το υλικό δεν φορτώθηκε ή δεν παραδόθηκε ή δεν αντικαταστάθηκε με ευθύνη της αναθέτουσας αρχής, β) συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας, γ) επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιβάλλουν τη συνέχιση της σύμβασης, η εκτιμώμενη αξία της οποίας είναι ίση ή ανώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24 του ν. 3978/2011. 4. Στον ανάδοχο που κηρύσσεται έκπτωτος επιβάλλονται, με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, ο οποίος υποχρεωτικά καλεί τον ενδιαφερόμενο προς παροχή εξηγήσεων, αθροιστικά ή διαζευκτικά, οι παρακάτω κυρώσεις:	συνεδρίαση προς παροχή εξηγήσεων, αθροιστικά ή διαζευκτικά, οι παρακάτω κυρώσεις: α. Κατάπτωση ολική ή μερική της εγγύησης συμμετοχής ή καλής εκτέλεσης της σύμβασης, κατά περίπτωση, υπέρ του Μετοχικού Ταμείου του κλάδου για λογαριασμό του οποίου διενεργείται η προμήθεια ή του κλάδου που ενεργεί την προμήθεια. β. Προμήθεια του είδους, είτε από τους επόμενους προμηθευτές που είχαν λάβει μέρος στο διαγωνισμό είτε με διενέργεια διαγωνισμού είτε με διαπραγμάτευση, ανάλογα με τις ανάγκες της υπηρεσίας και με καταλογισμό σε βάρος του της μεγαλύτερης διαφοράς τιμής της προμήθειας του είδους και κάθε άμεσης ή έμμεσης προκαλούμενης ζημίας του Δημοσίου που εισπράττεται, είτε από όσα του οφείλει το Δημόσιο είτε σύμφωνα με τις διατάξεις για είσπραξη δημοσίων εσόδων. Ο καταλογισμός αυτός γίνεται ακόμη και στην περίπτωση που δεν πραγματοποιείται νέα προμήθεια του υλικού. Στην περίπτωση αυτή, ο υπολογισμός του καταλογιζόμενου ποσού γίνεται με βάση κάθε στοιχείο, κατά την κρίση του αρμόδιου φορέα και με βάση τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών. γ. Η είσπραξη εντόκως της τυχόν προκαταβολής που χορηγήθηκε στον έκπτωτο από τη σύμβαση προμηθευτή, είτε από ποσόν που δικαιούται να λάβει είτε με κατάθεση του ποσού από τον ίδιο είτε με κατάπτωση της εγγύησης προκαταβολής. Ο υπολογισμός των τόκων γίνεται από την

α) κατάπτωση ολική ή μερική της εγγύησης συμμετοχής ή καλής εκτέλεσης της σύμβασης, κατά περίπτωση, υπέρ του Μετοχικού Ταμείου του κλάδου για λογαριασμό του οποίου διενεργείται η προμήθεια ή του κλάδου που ενεργεί την προμήθεια, β) καταλογισμός σε βάρος του της διαφοράς τιμής του αντικειμένου της σύμβασης και κάθε άμεσης ή έμμεσης προκαλούμενης ζημίας του Δημοσίου εξαιτίας της προμήθειας του αντικειμένου της σύμβασης είτε από τον επόμενο οικονομικό φορέα που είχε λάβει μέρος στον διαγωνισμό, είτε με διενέργεια νέας διαδικασίας σύναψης σύμβασης, ανάλογα με τις ανάγκες της υπηρεσίας. Το ποσό αυτό εισπράττεται, είτε με συμψηφισμό με ποσά που του οφείλει το Δημόσιο είτε σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη δημόσιων εσόδων. Εάν δεν πραγματοποιηθεί νέα προμήθεια του αντικειμένου της σύμβασης, καταλογίζεται ποσό που δεν υπερβαίνει το 6% της αξίας του αντικειμένου της σύμβασης υπολογιζόμενο με βάση κάθε στοιχείο, κατά την κρίση του αρμόδιου φορέα και με βάση τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, γ) η είσπραξη εντόκως της προκαταβολής που χορηγήθηκε στον έκπτωτο από τη σύμβαση ανάδοχο, είτε από ποσό που δικαιούται να λάβει, είτε με κατάθεση του ποσού από τον ίδιο, είτε με κατάπτωση της εγγύησης προκαταβολής. Ο υπολογισμός των τόκων	ημερομηνία λήψης της προκαταβολής από τον προμηθευτή μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης κήρυξής του ως εκπτώτου, με το ισχύον δικαιοπρακτικό επιτόκιο, από την ημερομηνία δε αυτή και μέχρι της επιστροφής της, με το ισχύον κάθε φορά επιτόκιο για τόκο υπερημερίας. 5. Η μη παράσταση του προμηθευτή κατά τη συνεδρίαση του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου δεν αποτελεί λόγο αναστολής της εξέτασης του θέματος και της επ' αυτού γνωμοδότησης. 6. Εάν η προμήθεια του υλικού σε βάρος του έκπτωτου προμηθευτή γίνεται με τροποποίηση όρων ή τεχνικών προδιαγραφών της κατακύρωσης, της ανάθεσης ή της σύμβασης, από τις οποίες κηρύχθηκε έκπτωτος, κατά περίπτωση, κατά τον υπολογισμό του διαφέροντος σε βάρος του, λαμβάνεται υπόψη η διαφορά που προκύπτει από την τροποποίηση των σχετικών όρων ή τεχνικών προδιαγραφών, η οποία συμψηφίζεται με το προς καταλογισμό ποσό. 7. Οι παραπάνω κυρώσεις είναι ανεξάρτητες από την αξίωση της ενδιαφερόμενης για την προμήθεια υπηρεσίας των Ενόπλων Δυνάμεων για θετική ζημία που προήλθε από την άρνηση του προμηθευτή να πραγματοποιήσει έγκαιρα την προμήθεια που του κατακυρώθηκε.»

γίνεται από την ημερομηνία λήψης της προκαταβολής από τον οικονομικό φορέα μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης κήρυξής του ως εκπτώτου, με το ισχύον δικαιοπρακτικό επιτόκιο, από την ημερομηνία δε αυτή και μέχρι την επιστροφή της, με το ισχύον κάθε φορά επιτόκιο για τόκο υπερημερίας, δ) αποκλεισμός έως τρία έτη από το σύνολο των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος. 5. Η μη παράσταση του αναδόχου κατά τη συνεδρίαση του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου δεν αποτελεί λόγο αναστολής της εξέτασης του θέματος και της επ' αυτού γνωμοδότησης. 6. Εάν η προμήθεια του αντικειμένου της σύμβασης σε βάρος του έκπτωτου αναδόχου γίνεται με τροποποίηση όρων ή τεχνικών προδιαγραφών της κατακύρωσης, της ανάθεσης ή της σύμβασης, από τις οποίες κηρύχθηκε έκπτωτος, κατά περίπτωση, κατά τον υπολογισμό του διαφέροντος σε βάρος του, λαμβάνεται υπόψη η διαφορά που προκύπτει από την τροποποίηση των σχετικών όρων ή τεχνικών προδιαγραφών, η οποία συμψηφίζεται με το προς καταλογισμό ποσό. 7. Με την επιφύλαξη του άρθρου 42, οι ανωτέρω κυρώσεις είναι ανεξάρτητες από την αξίωση της αναθέτουσας αρχής για θετική ζημία που προήλθε από την άρνηση ή	

υπαίτια αδυναμία του αναδόχου να πραγματοποιήσει εγκαίρως τη σύμβαση που του κατακυρώθηκε.	
Άρθρο 174 Άρθρο 61 Τροποποίηση συμβάσεων και συμφωνιών-πλαίσιο κατά τη διάρκειά τους 1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορεί να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, σε οποιαδήποτε από τις εξής περιπτώσεις: α) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, προβλέπονται σε σαφείς, ακριβείς και ρητές ρήτρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και ρήτρες αναπροσαρμογής τιμών ή προαιρέσεις. Οι ρήτρες αυτές αναφέρουν το αντικείμενο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή προαιρέσεων, τους όρους με τους οποίους μπορεί να ενεργοποιηθούν και δεν προβλέπουν τροποποιήσεις ή προαιρέσεις που ενδέχεται να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. β) Για συμπληρωματικές προμήθειες ή υπηρεσίες από τον αρχικό ανάδοχο, οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες και δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση, εφόσον η αλλαγή αναδόχου:	Αντικαθίσταται το άρθρο 61 του ν. 3433/2006, το οποίο είχε ως εξής: «Άρθρο 61 Τροποποίηση σύμβασης 1. Η σύμβαση τροποποιείται όταν αυτό προβλέπεται από συμβατικό όρο ή, εάν δεν προβλέπεται, τροποποιείται όταν συμφωνήσουν προς τούτο και τα δύο συμβαλλόμενα μέρη, ύστερα από γνωμοδότηση της ΚΓΕΠ ή ΠΓΕΠ και απόφαση του έχοντος την οικονομική αρμοδιότητα. 2. Η τροποποίηση θεμελιωδών συμβατικών διατάξεων πραγματοποιείται ύστερα από γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, το οποίο εξετάζει τη νομιμότητα της τροποποίησης και την αιτιολογία που τη συνοδεύει. Ως θεμελιώδεις διατάξεις, κατ' αρχήν θεωρούνται εκείνες που δεν περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου ή, σε κάθε περίπτωση, οι αναφερόμενες σε αντικείμενο της σύμβασης, των οποίων η τροποποίηση προκαλεί βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου. 3. Διατάξεις που επιτρέπεται η τροποποίησή τους από τον έχοντα την οικονομική αρμοδιότητα, με βάση τα στοιχεία και δεδομένα κάθε περίπτωσης, χωρίς τη γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, είναι οι ακόλουθες:

βα) δεν μπορεί να γίνει για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, όπως για απαιτήσεις εναλλαξιμότητας ή διαλειτουργικότητας με τον υφιστάμενο εξοπλισμό, υπηρεσίες ή εγκαταστάσεις που παρασχέθηκαν με τη διαδικασία σύναψης της αρχικής σύμβασης και ββ) θα συνεπαγόταν σημαντικά προβλήματα ή ουσιαστική επικάλυψη δαπανών για την αναθέτουσα αρχή. Στις υποπερ. βα και ββ, οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Οι διαδοχικές τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος. γ) Όταν πληρούνται σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις: γα) η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή, γβ) η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης, γγ) η αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το 30% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.	α. Η μεταβολή των συμβατικών προθεσμιών, κατά το άρθρο 37, χρόνου παράδοσης ή αντικατάστασης των υπό προμήθεια υλικών ή εργασιών που κρίθηκαν ακατάλληλες. β. Η απαλλαγή προμηθευτή από την παράδοση υπολοίπου που δεν υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό της συμβατικής ποσότητας υλικών, λόγω ειδικών συνθηκών, με επιβολή ή όχι προστίμου σε αυτόν.»

Οι διαδοχικές τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος. δ) Όταν ένας νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο ανατέθηκε αρχικά η σύμβαση από την αναθέτουσα αρχή, συνεπεία: δα) ρητής ρήτρας αναθεώρησης ή προαίρεσης, σύμφωνης με την περ. α΄, δβ) ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένων της εξαγοράς, της απορρόφησης, της συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερεγγυότητας ιδίως στο πλαίσιο προπτωχευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών, από άλλον οικονομικό φορέα, ο οποίος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίστηκαν αρχικά, με τον όρο ότι η διαδοχή δεν συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης και δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής του παρόντος. ε) Όταν η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη των ορίων του άρθρου 24 του ν. 3978/2011 και του 10% της αξίας της αρχικής σύμβασης. Η τροποποίηση δεν μπορεί να μεταβάλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.	

στ) Όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις, κατά την έννοια της παρ. 2. 2. Η τροποποίηση σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο κατά τη διάρκειά της θεωρείται ουσιώδης κατά την έννοια της περ. στ΄ της παρ. 1, όταν πληροί μία ή περισσότερες από τις εξής προϋποθέσεις: α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν είχαν αποτελέσει μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης, είτε θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικώς ή την αποδοχή άλλης προσφοράς από εκείνη που επελέγη αρχικώς, είτε θα προσέλκυαν και άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης σύμβασης, β) η τροποποίηση αλλάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο υπέρ του αναδόχου, κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο, γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο, δ) όταν νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο είχε ανατεθεί αρχικώς η σύμβαση σε περιπτώσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στην περ. δ΄ της παρ. 1, ε) η τροποποίηση προκαλεί βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου.	

	3. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται ουσιώδης τροποποίηση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο, κατά την έννοια της παρ. 2, χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, ύστερα από γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, το οποίο διαπιστώνει αν η τροποποίηση είναι νόμιμη και αιτιολογείται επαρκώς. 4. Για τον υπολογισμό της τιμής που προβλέπεται στις περ. β΄, γ΄ και ε΄ της παρ. 1, όταν η σύμβαση περιλαμβάνει ρήτρα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, η αναπροσαρμοσμένη τιμή είναι η τιμή αναφοράς. 5. Η τροποποίηση της σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο γίνεται σε κάθε περίπτωση, με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση της αρμόδιας ΚΓΕΠ/ΠΓΕΠ. 6. Η αναθέτουσα αρχή που τροποποιεί μία σύμβαση με βάση τις περ. β΄ και γ΄ της παρ. 1 δημοσιεύει σχετική γνωστοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 48 του ν. 3978/2011.	
30.	Κατάργηση διατάξεων	
	Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης που προβλέπουν κατάργηση	*Καταργούμενες διατάξεις*
	Άρθρο 179 περ. α΄	Το άρθρο 75 του ν. 3883/2010, το οποίο είχε ως εξής:

	«Άρθρο 75 Διάρθρωση του Μακροπρόθεσμου και του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων 1. Τόσο το Μακροπρόθεσμο όσο και το Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων διακρίνεται σε τρία μέρη: α. Στο πρώτο μέρος εντάσσονται τα κύρια αμυντικά υλικά και οι συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης μείζονος οικονομικής αξίας (άνω των 50 εκατ. ευρώ). β. Στο δεύτερο μέρος εντάσσονται τα υπόλοιπα κύρια αμυντικά υλικά και οι αντίστοιχες συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης. γ. Στο τρίτο μέρος εντάσσονται τα έργα υποδομής που είναι αναγκαία για την υποστήριξη συστημάτων και μέσων τα οποία εντάσσονται στο Πρόγραμμα Προμηθειών. 2. Στο Μακροπρόθεσμο και στο Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων εντάσσονται μόνον ολοκληρωμένες προτάσεις για την προμήθεια αμυντικού υλικού (υποπρογράμματα). Ολοκληρωμένη θεωρείται η πρόταση που περιλαμβάνει: α. Εκτίμηση για την αμυντική ανάγκη που πρέπει να καλυφθεί στο πλαίσιο της Δομής Δυνάμεων του άρθρου 72.

	β. Εκτίμηση για το συνολικό κόστος κύκλου ζωής του κάθε αμυντικού υλικού ως συστήματος στο οποίο περιλαμβάνεται οπωσδήποτε η αρχική και η εν συνεχεία υποστήριξή του και πιο συγκεκριμένα: η συντήρηση, τα ανταλλακτικά, τα πυρομαχικά, η εκπαίδευση, τα παρελκόμενα έργα υποδομής, οι δυνατότητες εκσυγχρονισμού ή παράτασης της διάρκειας ζωής ή αναβάθμισης και κάθε άλλο συναφές και κρίσιμο, για την εκτίμηση του συνολικού κόστους, στοιχείο. γ. Πρόταση για την ασφάλεια εφοδιασμού με βάση τις υπάρχουσες και άμεσα διαθέσιμες στην Ελλάδα δυνατότητες παραγωγής, συμπαραγωγής και υποστήριξης.»
Άρθρο 179 περ. β΄	Τα άρθρα 9 και 11 και οι παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 81 του ν. 3978/2011, που είχαν ως εξής: «Άρθρο 9 Κανόνες διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς που επιβάλλονται στους οικονομικούς φορείς 1. Απαγορεύεται στους οικονομικούς φορείς ή στους νόμιμους εκπροσώπους τους που συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας να διαθέτουν και να χρησιμοποιούν οποιονδήποτε ενδιάμεσο, μεσάζοντα ή πράκτορα κατά τη διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης. 2. Οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 λαμβάνουν επαγγελματικές συμβουλευτικές υπηρεσίες σε σχέση με τη σύμβαση μόνο από

	δικηγορικά γραφεία, φορολογικούς, τεχνικούς και οικονομικούς συμβούλους. 3. Απαγορεύεται στους οικονομικούς φορείς της παραγράφου 1 ή στους νόμιμους εκπροσώπους τους να χρησιμοποιούν εξωχώριες εταιρίες ή άλλους παρόμοιους οικονομικούς φορείς, ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή ή την κτήση νομικής προσωπικότητας, ως υπεργολάβους, προμηθευτές προϊόντων ή παρόχους υπηρεσιών που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ως εξωχώριες εταιρίες νοούνται τα νομικά πρόσωπα ή οι νομικές οντότητες που έχουν την καταστατική ή την πραγματική τους έδρα ή είναι εγκατεστημένα σε κράτος μη συνεργάσιμο ή με προνομιακό φορολογικό καθεστώς κατά το άρθρο 51 Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, που κυρώθηκε με το ν. 2238/1994 (Α΄ 151) και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων υπουργικών αποφάσεων. 4. Οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων στον τομέα της άμυνας, είτε οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου είτε εξαιρούνται από αυτό, υποχρεούνται να γνωστοποιούν στην αναθέτουσα αρχή κατάλογο με τα στοιχεία κάθε συμφωνίας που πρόκειται να συνάψουν ή έχουν συνάψει, εγγράφως ή προφορικώς, με οποιονδήποτε προμηθευτή ή υπεργολάβο ή πάροχο υπηρεσίας ή σύμβουλο της παραγράφου 2, η οποία σχετίζεται με το αντικείμενο της σύμβασης. Ο ανάδοχος

	υποχρεούται να γνωστοποιήσει στην αναθέτουσα αρχή, μετά τη σύναψη της σύμβασης, τον κατάλογο του προηγούμενου εδαφίου μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύναψη ή τροποποίηση της σχετικής συμφωνίας. Η γνωστοποίηση αυτή περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τα εξής στοιχεία: τα στοιχεία του αντισυμβαλλόμενου τρίτου, τη νομική και φορολογική του εγκατάσταση και συνοπτική περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή δικαιούται οποτεδήποτε να ζητά και να λαμβάνει από τους οικονομικούς φορείς της παραγράφου 1 και τους αναδόχους οποιαδήποτε περαιτέρω στοιχεία ή αντίγραφα των σχετικών συμβάσεων εντός προθεσμίας που τάσσει με το αίτημά της. 5. Ο ανάδοχος υποχρεούται να προσκομίζει στην αναθέτουσα αρχή ακριβή αντίγραφα των συμβάσεων που συνάπτει με υπεργολάβους, όταν, με τη σύμφωνη γνώμη της αναθέτουσας αρχής, εκχωρεί στους υπεργολάβους δικαιώματά του που απορρέουν από τη σύμβαση που έχει συνάψει με την αναθέτουσα αρχή. 6. Απαγορεύεται στους οικονομικούς φορείς της παραγράφου 1 να απασχολούν, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, έργου ή εντολής, στρατιωτικό ή πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για χρονικό διάστημα τριών τουλάχιστον ετών μετά τη συνταξιοδότηση ή τη με οποιονδήποτε άλλον τρόπο αποχώρησή του. 7. Εάν οι ανάδοχοι παραβιάσουν τις υποχρεώσεις και απαγορεύσεις του παρόντος

	άρθρου και δεν θεραπεύσουν αυτή την παραβίαση μέσα σε τριάντα ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτούς σχετικής ειδοποίησης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης, να κηρύξει τον οικονομικό φορέα έκπτωτο ή να επιβάλει ποινική ρήτρα ποσού ίσου με το 20%, κατ' ανώτατο όριο, της οικονομικής αξίας της σύμβασης που έχει συνάψει με την αναθέτουσα αρχή. Σε ιδιαίτερα σοβαρές περιπτώσεις, μπορεί να επιβάλλονται σωρευτικά οι κυρώσεις του προηγούμενου εδαφίου και επιπλέον αποκλεισμός από τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για χρονικό διάστημα κατ' ελάχιστον τριών ετών. Εάν οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 παραβιάσουν τις υποχρεώσεις και απαγορεύσεις του παρόντος άρθρου, η παράβαση αυτή συνιστά σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα υπό την έννοια της περίπτωσης δ΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 57. 8. Οι υποχρεώσεις και οι απαγορεύσεις των παραγράφων 1 έως 6 ισχύουν, αν ο οικονομικός φορέας ή ο ανάδοχος είναι κοινοπραξία, για όλα τα μέλη της κοινοπραξίας και, αν ο οικονομικός φορέας ή ο ανάδοχος χρησιμοποιεί υπεργολάβους, για τους υπεργολάβους του. Σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων και απαγορεύσεων των παραγράφων 1 έως 6 από τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου, οι κυρώσεις του άρθρου 7 επιβάλλονται στον οικονομικό φορέα ή τον ανάδοχο.»

	«Άρθρο 11 Έλεγχος και επιθεώρηση των οικονομικών φορέων 1. Η αναθέτουσα αρχή δικαιούται με δικές της δαπάνες να αναθέτει σε ανεξάρτητη ελεγκτική εταιρία την επιθεώρηση και τον έλεγχο όλων των συμβατικών σχέσεων και πληρωμών των οικονομικών φορέων ή των νόμιμων εκπροσώπων τους, οι οποίοι συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας, με τους υπεργολάβους, προμηθευτές τους και παρόχους υπηρεσιών ή οποιονδήποτε τρίτο σε σχέση με την ανατεθείσα σύμβαση, κατόπιν έγγραφης ειδοποίησης που κοινοποιείται σε αυτούς. 2. Στο πλαίσιο του ελέγχου της παραγράφου 1, η αναθέτουσα αρχή, μέσω της ελεγκτικής εταιρίας, δικαιούται να ελέγχει κάθε έγγραφο και στοιχείο, έντυπο ή ηλεκτρονικό, ανεξαρτήτως της μορφής αποθήκευσής τους και οπουδήποτε και εάν αυτά φυλάσσονται, όπως ιδίως τα λογιστικά, εταιρικά και εμπορικά βιβλία και την ηλεκτρονική αλληλογραφία των οικονομικών φορέων της παραγράφου 1 και να λαμβάνουν αντίγραφα ή αποσπάσματά τους. Για τους σκοπούς εφαρμογής της παρούσας παραγράφου, στην έννοια του οικονομικού φορέα εμπίπτουν και οι διοικητές, διευθύνοντες σύμβουλοι, διαχειριστές, εντεταλμένοι στη διοίκηση ή τη διαχείριση, καθώς και το προσωπικό με κάθε είδους σχέση εργασίας, όπως και οι δικηγόροι με πάγια αντιμισθία.

	3. Οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 υποχρεούνται να διευκολύνουν τη διαδικασία του ελέγχου και διασφαλίζουν ότι οι ελεγκτές της αναθέτουσας αρχής έχουν πλήρη και άμεση πρόσβαση σε κάθε πληροφορία που τους ζητείται και που βρίσκεται στην κατοχή ή τον έλεγχό τους. 4. Οι ελεγκτές δικαιούνται να θέτουν ερωτήσεις στο προσωπικό και στη διοίκηση των οικονομικών φορέων της παραγράφου 1 σχετικά με οποιοδήποτε ζήτημα εμπίπτει στο αντικείμενο του ελέγχου, όπως αναφορικά με τις συναλλαγές των οικονομικών φορέων σε σχέση με την ανατεθείσα σύμβαση. 5. Ο έλεγχος διεξάγεται κατά τέτοιον τρόπο ώστε να μην παρακωλύει αδικαιολόγητα τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες των οικονομικών φορέων. 6. Η αναθέτουσα αρχή δεν αποκαλύπτει σε οποιονδήποτε τρίτο τις παραπάνω πληροφορίες, δεδομένα και έγγραφα, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του οικονομικού φορέα, εκτός εάν προβλέπεται ρητώς από διατάξεις αναγκαστικού δικαίου. 7. Εάν οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 αρνούνται, παρεμποδίζουν με οποιονδήποτε τρόπο ή δυσχεραίνουν τον έλεγχο και τις έρευνες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, ιδίως εάν αρνούνται να επιδείξουν τα αιτούμενα βιβλία, στοιχεία και λοιπά έγγραφα και να χορηγήσουν αντίγραφα ή αποσπάσματα ή να παράσχουν απαντήσεις σε ερωτήματα των ελεγκτών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με

	απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης, να κηρύξει τον οικονομικό φορέα έκπτωτο ή να επιβάλει ποινική ρήτρα ποσού ίσου με το 20%, κατ' ανώτατο όριο, της οικονομικής αξίας της σύμβασης που έχει συνάψει με την αναθέτουσα αρχή. Σε ιδιαίτερα σοβαρές περιπτώσεις, μπορεί να επιβάλλονται σωρευτικά οι κυρώσεις του προηγούμενου εδαφίου και επιπλέον αποκλεισμός από τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για χρονικό διάστημα κατ' ελάχιστον τριών ετών.» «1. Το άρθρο 33 του ν. 3433/2006, πλην της παραγράφου 14 αυτού, που ρυθμίζει τα ζητήματα που σχετίζονται με τις εγγυητικές επιστολές, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 105. 2. Σε περίπτωση παροχής είδους που είναι αδιαίρετη παροχή παραδίδονται και εγγυητικές επιστολές εξασφάλισης των ενδιάμεσων πληρωμών. 3. Όπου στο άρθρο 33 του ν. 3433/2006 γίνεται αναφορά σε υποδείγματα εγγυητικών επιστολών νοούνται αυτά που περιλαμβάνονται στα υποδείγματα των εγγράφων της σύμβασης, τα οποία εκδίδονται με την απόφαση του Υπουργού που προβλέπεται στο άρθρο 29.»
Άρθρο 179 περ. γ΄	Τα άρθρα 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17 και 18 του ν. 3433/2006, τα οποία είχαν ως εξής: «Άρθρο 5

	Φορείς πραγματοποίησης των προμηθειών Οι προμήθειες των ΕΔ πραγματοποιούνται από τις υπηρεσίες και τα όργανα που είναι αρμόδια γι' αυτές, ως εξής: α. Από τη ΓΔΑΕΕ και τα Γενικά Επιτελεία των κλάδων των ΕΔ. β. Από τα κατώτερα κλιμάκια διοίκησης του ΓΕΕΘΑ και των γενικών επιτελείων των κλάδων ΕΔ, ανάλογα με τις εξουσιοδοτήσεις που παρασχέθηκαν σε αυτά για προμήθειες ή ανάλογα με τις σχετικές εντολές που τους δόθηκαν. γ. Από τις υπηρεσίες των ΕΔ που βρίσκονται στο εξωτερικό, για τις προμήθειες που ανατίθενται σε αυτές.» «Άρθρο 7 Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ) 1. Η ΓΔΑΕΕ υλοποιεί τις προμήθειες για το αμυντικό υλικό, συντονίζει τις προμήθειες του λοιπού υλικού των κλάδων των ΕΔ και συνάπτει τις συμβάσεις προμηθειών. 2. Μεριμνά για τη σύναψη ειδικών συμβάσεων ή συμφωνιών μεταξύ Κρατών, Οίκων Εξωτερικού ή Διεθνών Οργανισμών ή Συμμαχικών Ανεφοδιαστικών Οργανισμών, οι οποίες αφορούν σε προμήθειες αμυντικού υλικού κάθε είδους υπηρεσιών για θέματα αρμοδιότητάς της.

	3. Παρακολουθεί και ελέγχει την έγκαιρη και κανονική εκτέλεση των συμβάσεων αρμοδιότητάς της και συγκεντρώνει από τα Γενικά Επιτελεία τα απαραίτητα στατιστικά στοιχεία προμηθειών.» «Άρθρο 8 Γενικά Επιτελεία Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων 1. Ο Αρχηγός κάθε κλάδου των ΕΔ, με τις υπηρεσίες που υπάγονται σε αυτόν και που προβλέπονται από την οργάνωση του αντίστοιχου γενικού επιτελείου έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α. Ασκεί τη διοίκηση, εποπτεία και τον έλεγχο στις προμήθειες αμυντικού και λοιπού υλικού αρμοδιότητας του κλάδου και εκδίδει τις αναγκαίες οδηγίες και εντολές. β. Συγκεντρώνει, επεξεργάζεται και διαμορφώνει τις πενταετείς και τις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις και καταρτίζει το ετήσιο πρόγραμμα προμηθειών, το οποίο διαβιβάζει στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης (ΓΔΟΣΥ), φροντίζει δε για την έγκαιρη έγκρισή τους από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. 2. Το Γενικό Επιτελείο κάθε κλάδου των ΕΔ, με τους αρμόδιους βάσει των κειμένων διατάξεων φορείς για τις προμήθειες, έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

	α. Κατανέμει το εγκεκριμένο πρόγραμμα προμηθειών για υλοποίηση, εκτός του προγράμματος αρμοδιότητας της ΓΔΑΕΕ, μεταξύ των αρμόδιων γι' αυτό υπηρεσιών του κλάδου και των κατωτέρων κλιμακίων διοίκησης του γενικού επιτελείου, μέσα στα όρια των πιστώσεων του σχετικού προϋπολογισμού και ανάλογα με την οικονομική δικαιοδοσία που παρέχεται κάθε φορά σε αυτές τις υπηρεσίες ή τα κλιμάκια. β. Παρακολουθεί και ελέγχει την εκτέλεση των συμβάσεων προμηθειών αμυντικού υλικού που του ανατίθενται σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην εκάστοτε κατακυρωτική διαταγή. γ. Εισηγείται στον αρμόδιο φορέα τη σύναψη ειδικών συμβάσεων ή συμφωνιών μεταξύ Κρατών, φυσικών ή νομικών προσώπων του Εξωτερικού ή Διεθνών Οργανισμών ή Συμμαχικών Ανεφοδιαστικών Οργανισμών, οι οποίες αφορούν προμήθειες λοιπών υλικών ή εφοδίων ή παροχής κάθε είδους υπηρεσιών της αρμοδιότητάς του, σε συντονισμό με τη ΓΔΑΕΕ. δ. Παρακολουθεί και ελέγχει την έγκαιρη και κανονική ανάλωση των πιστώσεων προμηθειών και συγκεντρώνει τα απαραίτητα στατιστικά στοιχεία κοστολόγησης των προμηθειών. ε. Αναθέτει στην αρμόδια υπηρεσία προμηθειών του κλάδου, την εκτέλεση των διαδικασιών για τη διενέργεια των προμηθειών, για τις οποίες δεν παρασχέθηκαν εξουσιοδοτήσεις σε κατώτερα κλιμάκια διοίκησης. Η σχετική εντολή

	προμήθειας εκδίδεται με μέριμνα των αρμόδιων από το νόμο οργάνων του κλάδου. στ. Εγκρίνει ή απορρίπτει την κατακύρωση των προμηθειών της αρμοδιότητάς του και προκαλεί την έγγραφη γνωμοδότηση της Κεντρικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Προμηθειών, κάθε φορά που αυτή απαιτείται. ζ. Καταρτίζει πίνακες ετήσιας ισχύος, ανά ειδικότητα από κατάλληλους αξιωματικούς, απόφοιτους Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Σ.Ε.Ι.) ή Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ή μόνιμους υπαλλήλους, απόφοιτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, από τους οποίους ορίζονται τα μέλη των επιτροπών υλοποίησης της προμήθειας. Στους ανοιχτούς διαγωνισμούς, τα μέλη όλων των επιτροπών υλοποίησης της προμήθειας, ορίζονται με κλήρωση, από πίνακα ανά ειδικότητα. 3. Για τις προμήθειες αμυντικού υλικού τα κατά κλάδο ανώτατα Συμβούλια γνωμοδοτούν για την αναγκαιότητα και τη σκοπιμότητα των προμηθειών. Η αρχική και τελική απόφαση έγκρισης της προμήθειας λαμβάνεται από τα όργανα, που είναι αρμόδια σύμφωνα με το νόμο για την έγκριση της αντίστοιχης δαπάνης. 4. Με μέριμνα του κατά περίπτωση αρμόδιου γενικού επιτελείου και εντός δύο ετών από την ολοκλήρωση της προμήθειας, συντάσσεται και υποβάλλεται στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας «Απολογισμός Επένδυσης», λαμβανομένων υπόψη, του κόστους συντήρησης, των επιχειρησιακών δυνατοτήτων και της

	διασύνδεσης του αμυντικού υλικού με τα υπάρχοντα οπλικά συστήματα, όπου αυτή απαιτείται.» «Άρθρο 9 Μείζονες Σχηματισμοί και Σχηματισμοί των Ενόπλων Δυνάμεων Οι Μείζονες Σχηματισμοί και οι Σχηματισμοί των Ενόπλων Δυνάμεων: α. Συγκεντρώνουν, επεξεργάζονται και αξιολογούν τις ανάγκες τους σε λοιπό υλικό των μονάδων και των υπηρεσιών που υπάγονται σε αυτούς, για κάθε οικονομικό έτος και υποβάλλουν αρμοδίως τις σχετικές απαιτήσεις, με βάση τις οδηγίες που παρέχονται κάθε φορά από το αντίστοιχο Γενικό Επιτελείο. β. Υλοποιούν το πρόγραμμα προμηθειών της αρμοδιότητάς τους και εγκρίνουν τις δαπάνες τους και τις δαπάνες των μονάδων και των υπηρεσιών που υπάγονται σε αυτά, ανάλογα με την οικονομική αρμοδιότητα που εκχωρείται κάθε φορά από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Οι σχετικές εντολές προμηθειών εκδίδονται με μέριμνα των αρμόδιων, από το νόμο, οργάνων. γ. Κατανέμουν την υλοποίηση του προγράμματος προμηθειών, που ανατέθηκε σε αυτούς, στις μονάδες και στις υπηρεσίες που υπάγονται σε αυτούς, με βάση τις εξουσιοδοτήσεις που τους παρέχει ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας και εκδίδουν τα σχετικά Χρηματικά Εντάλματα, (τακτικά προπληρωμής) σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

	δ. Κατακυρώνουν προμήθειες της αρμοδιότητάς τους και εγκρίνουν τις αντίστοιχες δαπάνες τους, μέσα στα όρια της οικονομικής αρμοδιότητας που εκχωρείται σε αυτούς από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. ε. Καθορίζουν ό,τι αφορά στη σύναψη ειδικών συμβάσεων για προμήθειες από το εξωτερικό, μετά από οδηγίες του αρμόδιου γενικού επιτελείου και μέσα στα όρια της οικονομικής αρμοδιότητας, που εκχωρεί σε αυτούς ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας. στ. Για προμήθεια υλικών που έχουν χαρακτηρισθεί αρμοδίως κρίσιμα σύμφωνα με τον Κανονισμό Κοινής Ορολογίας των ΕΔ, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας εκδίδουν, χωρίς τήρηση των διαδικασιών του νόμου αυτού, εντολές που απευθύνονται στις υπηρεσίες των Ενόπλων Δυνάμεων στο εξωτερικό, με βάση τις οδηγίες του αρμόδιου γενικού επιτελείου και σε έκδοση Χρηματικών Ενταλμάτων Προπληρωμής, τα οποία εκδίδονται γι' αυτόν το σκοπό κατά τις ισχύουσες περί δημοσίου λογιστικού διατάξεις. Περαιτέρω μεριμνούν για την απόδοση λογαριασμού από τους υπολόγους των ανωτέρω (ΧΕΠ) σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες περί δημοσίου λογιστικού διατάξεις. ζ. Τηρούν στατιστικά στοιχεία κοστολόγησης των προμηθειών που υπάγονται στην αρμοδιότητά τους και υποβάλλουν αρμοδίως περιοδικές αναφορές για την ανάλωση των αντίστοιχων πιστώσεων, με βάση τις οδηγίες του αρμόδιου γενικού επιτελείου.

	η. Καταρτίζουν πίνακες από κατάλληλους αξιωματικούς ή και υπαλλήλους, από τους οποίους ορίζονται με κλήρωση, κάθε φορά που απαιτείται, τα μέλη των απαιτούμενων επιτροπών.» «Άρθρο 10 Μονάδες των Ενόπλων Δυνάμεων Οι μονάδες των ΕΔ με τα κατά νόμο αρμόδια όργανα που υπάγονται σε αυτές: α. Συγκεντρώνουν και υποβάλλουν ιεραρχικά τις ετήσιες ανάγκες τους σε υλικά, εργασίες και υπηρεσίες, για την υποστήριξη της αποστολής τους, σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται σε αυτές. β. Εγκρίνουν, σε βάρος των οικείων πιστώσεων, δαπάνες για προμήθειες μέσα στο χρηματικό όριο που καθορίζεται με ειδική εξουσιοδότηση προς αυτές. γ. Συγκροτούν επιτροπές αγορών, διενέργειας διαγωνισμών, εμπειρογνωμόνων και ελέγχου παραλαβών προμηθειών της αρμοδιότητάς τους, σύμφωνα με αυτά που καθορίζονται στο άρθρο 16. δ. Πραγματοποιούν τις προμήθειες που ανατίθενται σε αυτές με εξουσιοδότηση των Διοικήσεων στις οποίες υπάγεται κάθε μονάδα, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για κάθε περίπτωση. ε. Ενεργούν για την έγκαιρη κατακύρωση των προμηθειών, την έγκριση και τον καταλογισμό

	των δαπανών που γίνονται για τις προμήθειες που πραγματοποιούνται από αυτές, σύμφωνα με τις διαταγές και οδηγίες που τους παρέχονται. στ. Τηρούν στατιστικά στοιχεία για την κοστολόγηση των προμηθειών τους και υποβάλλουν περιοδικές οικονομικές αναφορές διάθεσης των πιστώσεών τους. ζ. Εκτελούν τις προμήθειες, που ανατίθενται σε αυτές και διενεργούν τις σχετικές πληρωμές αρμοδιότητάς τους εκδίδοντας τα σχετικά χρηματικά εντάλματα (τακτικά και προπληρωμής), σύμφωνα με τις ισχύουσες σχετικές διατάξεις. Περαιτέρω, παρέχουν οδηγίες για την έγκαιρη υλοποίηση των προβλεπόμενων διαδικασιών και μεριμνούν για την απόδοση λογαριασμού από τους υπόλογους των εκδιδόμενων χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής, σύμφωνα με τις ισχύουσες περί δημοσίου λογιστικού διατάξεις.» «Άρθρο 11 Υπηρεσίες Ενόπλων Δυνάμεων στο εξωτερικό 1. Οι υπηρεσίες ακολούθων ή προμηθειών ή ενοποιημένων γραφείων προμηθειών των ΕΔ, που λειτουργούν στο εξωτερικό, εκτελούν τις εντολές προμηθειών της ΓΔΑΕΕ, των γενικών επιτελείων ή των κατωτέρων από αυτά κλιμακίων διοικήσεως, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται στις υπηρεσίες αυτές.

	2. Αν οι υπηρεσίες των Ενόπλων Δυνάμεων που βρίσκονται στο εξωτερικό δεν διαθέτουν χρηματικές διαχειρίσεις, τα ΧΕΠ, που εκδίδονται για την πληρωμή προμηθειών στο όνομα των προσώπων που υπηρετούν ή εκτελούν υπηρεσία στο εξωτερικό, μπορούν να ανέρχονται σε περισσότερα από ένα στο όνομα του ίδιου προσώπου, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ν.2362/1995 και του ν.δ. 721/1970.» «Άρθρο 13 Όργανα πραγματοποίησης των προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων 1. Τα όργανα πραγματοποίησης των προμηθειών των ΕΔ διακρίνονται σε: α. Γνωμοδοτικά. β. Εκτελεστικά. 2. Τα γνωμοδοτικά όργανα είναι: α. Η Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών (ΚΓΕΠ). β. Οι Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών (ΠΓΕΠ). 3. Τα όργανα εκτέλεσης, τα οποία πραγματοποιούν τις κάθε είδους προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων, είναι: α. Οι επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών. β. Οι επιτροπές διαπραγματεύσεων. γ. Οι επιτροπές αγορών υλικών, εργασιών και υπηρεσιών.

	δ. Οι επιτροπές ελέγχου και παραλαβής των προμηθειών. ε. Οι επιτροπές εμπειρογνωμόνων. στ. Οι δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβής των προμηθειών. ζ. Οι επιτροπές διαπραγμάτευσης αντισταθμιστικών ωφελημάτων (ΑΩ). η. Οι επιτροπές αξιολόγησης αντισταθμιστικών ωφελημάτων (ΑΩ), εγχώριας βιομηχανικής συμμετοχής (ΕΒΣ) και έργου εγχώριας βιομηχανίας (ΕΕΒ 4. Με απόφαση του φορέα της οικονομικής αρμοδιότητας ή κατόπιν εξουσιοδότησής του, της ΓΔΑΕΕ ή κάθε Κλιμακίου Διοίκησης των ΕΔ που πραγματοποιεί προμήθειες, συγκροτούνται οι επιτροπές που προβλέπονται στην παράγραφο 3. Αυτές διακρίνονται σε κεντρικές και περιφερειακές και απαρτίζονται από τρία τουλάχιστον μέλη, που δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε περισσότερες από μία επιτροπή για κάθε συγκεκριμένη προμήθεια ούτε να αντικαθίστανται χωρίς αιτιολογημένη απόφαση του ως άνω φορέα που συγκρότησε την επιτροπή. Απαγορεύεται η συμμετοχή στις επιτροπές αυτών, που κατά οποιονδήποτε τρόπο έλαβαν μέρος στη σύνταξη των τεχνικών προδιαγραφών και στην προβολή των επιχειρησιακών απαιτήσεων του υπό προμήθεια είδους. 5. Με την παραπάνω απόφαση ορίζονται: α. Τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη των επιτροπών από τους καταλληλότερους κατά

	περίπτωση αξιωματικούς ή και μόνιμους υπαλλήλους από αυτούς που υπηρετούν σε κάθε κλάδο των ΕΔ και εάν δεν επαρκούν αυτοί από Δόκιμους Εφέδρους Αξιωματικούς, Ανθυπασπιστές, Μόνιμους Υπαξιωματικούς ή Εθελοντές Μακράς Θητείας (ΕΜΘ) ή Επαγγελματίες Οπλίτες (ΕΠΟΠ) ή και από ημερομίσθιους υπαλλήλους, μόνον ως μέλη επιτροπών αγορών μονάδων. Ειδικότερα οι δευτεροβάθμιες επιτροπές ελέγχου και παραλαβών συγκροτούνται κάθε φορά που απαιτείται και ενεργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 62 του νόμου αυτού. β. Η θητεία των παραπάνω μελών, δεν μπορεί να υπερβεί το διάστημα ενός έτους για κάθε μέλος. Εξαιρούνται τα μέλη των επιτροπών προμήθειας εξοπλιστικών προγραμμάτων των οποίων η θητεία είναι ίση με το χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση του ανατεθέντος έργου της συγκεκριμένης προμήθειας. 6. Τα όργανα που εισηγούνται την έγκριση και τον τρόπο υλοποίησης της προμήθειας δεν συμμετέχουν στα όργανα εκτέλεσης αυτής. 7. Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή μέλους, της επιτροπής διενέργειας διαγωνισμού ή αγοράς υλικού, καθώς και του αρμόδιου διαχειριστή του υλικού, στην επιτροπή παραλαβής του ίδιου υλικού και αντίστροφα. 8. Στις υπηρεσίες των ΕΔ στο εξωτερικό της Χώρας, η θητεία των μελών των επιτροπών διενέργειας διαγωνισμών, για την πραγματοποίηση των προμηθειών του αρμόδιου φορέα ή και άλλων φορέων, δύναται

	να υπερβεί το διάστημα του ενός έτους, για κάθε μέλος. 9. Σε κάθε φορέα υλοποίησης μπορεί να συγκροτείται μόνιμη επιτροπή διενέργειας δημόσιων διαγωνισμών για την πραγματοποίηση των προμηθειών του αρμόδιου φορέα ή και άλλων φορέων, της οποίας η θητεία των μελών δεν μπορεί να υπερβεί το διάστημα του ενός έτους. 10. Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 68 παρ. 1 του νόμου αυτού, αλλά και σε περίπτωση που από την προκήρυξη ή πρόσκληση προβλέπεται υποβολή πρότασης χρηματοδότησης αποπληρωμής, ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, προκειμένου να αποφανθεί, μπορεί να συγκροτήσει επιτροπή εμπειρογνωμόνων αποτελούμενη από Αξιωματικούς ή υπαλλήλους του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας ή αν απαιτείται συναρμόδιων Υπουργείων με κ.υ.α. 11. Οι συνεδριάσεις και η λειτουργία των ως άνω επιτροπών γίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999 ΦΕΚ 45 Α΄), όπως ισχύει κάθε φορά, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις διατάξεις του παρόντος.» «Άρθρο 14 Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών 1. Στη Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ) και στα Γενικά Επιτελεία των κλάδων των ΕΔ, με απόφαση του

	Υπουργού Εθνικής Άμυνας και των Αρχηγών των κλάδων αντίστοιχα, συγκροτείται πενταμελής Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών (ΚΓΕΠ), που αποτελείται από τον Πρόεδρο και τέσσερα τουλάχιστον μέλη, ανωτάτους ή ανωτέρους αξιωματικούς ή πολιτικούς υπαλλήλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν ειδικότητα ανάλογη με τη φύση των προμηθειών, οι οποίοι και δεν απαλλάσσονται από τα υπόλοιπα καθήκοντά τους. Στην ΚΓΕΠ/ΓΔΑΕΕ για προμήθεια αμυντικού υλικού συμμετέχει ως μέλος και εκπρόσωπος του γενικού επιτελείου ή των γενικών επιτελείων επί διακλαδικής προμήθειας, ανάλογα με το είδος του προς προμήθεια υλικού. Στην ΚΓΕΠ των γενικών επιτελείων δύναται να συμμετέχει ως μέλος και εκπρόσωπος της ΓΔΑΕΕ. 2. Η ΚΓΕΠ της ΓΔΑΕΕ υπάγεται στον Αναπληρωτή Γενικό Διευθυντή της ΓΔΑΕΕ, ο οποίος προεδρεύει αυτής. Η ΚΓΕΠ των κλάδων υπάγεται στον αρμόδιο Υπαρχηγό ή Διευθυντή Κλάδου του αρμόδιου γενικού επιτελείου, ο οποίος και προεδρεύει αυτής, τα δε μέλη αυτής δεν επιτρέπεται να μετέχουν στα όργανα εκτέλεσης προμηθειών. 3. Χρέη εισηγητή εκτελεί ο εκάστοτε προϊστάμενος τμήματος του φορέα που διενεργεί την προμήθεια, ενώ καθήκοντα γραμματέα εκτελεί κατώτερος αξιωματικός. Ο εισηγητής και ο γραμματέας δεν αποτελούν μέλη της επιτροπής. 4. Η ΚΓΕΠ συνεδριάζει όπως ορίζεται από τη ΓΔΑΕΕ και από κάθε Γενικό Επιτελείο. Για την

	απαρτία, οι παρόντες πρέπει να είναι περισσότεροι από τους απόντες, οι δε αποφάσεις λαμβάνονται με σχετική πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Τα ονόματα των μελών που μειοψήφησαν, καθώς και η γνώμη αυτών, αναγράφονται στο Πρακτικό. 5. Η ΚΓΕΠ γνωμοδοτεί αιτιολογημένα και εγγράφως για τις παρακάτω περιπτώσεις προμηθειών, που υπάγονται στην αρμοδιότητα της ΓΔΑΕΕ και των γενικών επιτελείων: α. Για την προτίμηση ακριβότερης προσφοράς λόγω ποιοτικής υπεροχής ή συμφερότερων όρων του υπό προμήθεια είδους. β. Για την τροποποίηση των όρων σύμβασης όπως ορίζεται στο άρθρο 63 του νόμου αυτού. γ. Για τη λύση σύμβασης για σπουδαίο λόγο ή για το ότι ο προμηθευτής κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης ή τέθηκε σε αναγκαστική διαχείριση. δ. Για την κήρυξη του προμηθευτή έκπτωτου από τα συμβατικά του δικαιώματα. ε. Για τη σύναψη, ειδικών συμβάσεων ή συμφωνιών μεταξύ Κρατών, Φυσικών ή Νομικών προσώπων του εξωτερικού ή Διεθνών Οργανισμών, που αφορούν προμήθεια υλικών, εφοδίων ή παροχής κάθε φύσης υπηρεσιών αλληλοεξυπηρέτησης. στ. Για το μόνιμο ή πρόσκαιρο αποκλεισμό προμηθευτή ή εργολάβου από τη συμμετοχή του σε προμήθειες των ΕΔ, για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 61 του νόμου αυτού.

	ζ. Για τις προσφυγές που ασκούνται ενώπιον του έχοντος την οικονομική αρμοδιότητα κατά των αποφάσεων των επιτροπών διαγωνισμού που εκδίδονται, ύστερα από άσκηση ένστασης κατά το άρθρο 31 του νόμου αυτού. η. Για κάθε άλλο θέμα, το οποίο, κατά την κρίση του φορέα που έχει την οικονομική αρμοδιότητα ή δικαιοδοσία πρέπει να παραπεμφθεί για γνωμοδότηση. 6. Στις περιπτώσεις των εδαφίων γ΄, δ΄ και στ΄ της παραγράφου 5, η ΚΓΕΠ, μετά από αίτηση του προμηθευτή, καλεί αυτόν να παραστεί αυτοπροσώπως ή με εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο και λαμβάνει υπόψη της τις εγγράφως διατυπωμένες απόψεις του, τις οποίες δύναται να του επιτρέψει να αναπτύξει και προφορικά. 7. Η ΚΓΕΠ, μετά από αίτημά της, υποβοηθείται στο έργο της από την επιτροπή εμπειρογνωμόνων του άρθρου 17 του νόμου αυτού, το πόρισμα της οποίας τίθεται υπόψη της επιτροπής.» «Άρθρο 15 Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών 1. Οι Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών συγκροτούνται σε επίπεδα κλιμακίων διοίκησης ΕΔ, κατώτερων από τα Γενικά Επιτελεία, με διαταγή του αρμόδιου διοικητή, και απαρτίζονται από τον πρόεδρο και τρεις έως πέντε αξιωματικούς ή υπαλλήλους

	τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ειδικότητα ανάλογη της φύσης της προμήθειας που πρόκειται να εξετασθεί. Στις ΠΓΕΠ δύναται να συμμετέχει ως μέλος και εκπρόσωπος της ΓΔΑΕΕ. 2. Χρέη εισηγητή εκτελεί ο εκάστοτε προϊστάμενος του αρμόδιου για τις προμήθειες τμήματος της διοίκησης το οποίο και μεριμνά για τη συγκέντρωση και την υποβολή των σχετικών θεμάτων στις συνεδριάσεις της επιτροπής. 3. Καθήκοντα γραμματέα ανατίθενται σε κατώτερο αξιωματικό. Ο εισηγητής και ο γραμματέας δεν είναι μέλη της επιτροπής. 4. Οι ΠΓΕΠ υπάγονται στον διοικητή του κλιμακίου διοίκησης των γενικών επιτελείων ΕΔ και συνεδριάζουν, όπως ορίζεται από κάθε Διοίκηση. Τα μέλη των ΠΓΕΠ δεν απαλλάσσονται από τα καθήκοντά τους και δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν στα όργανα εκτέλεσης των προμηθειών που κρίνονται. 5. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 5, 6, 7 και 8 του άρθρου 14 του νόμου αυτού.» «Άρθρο 16 Αρμοδιότητες οργάνων εκτέλεσης των προμηθειών 1. Από τις επιτροπές της παρ. 3 του άρθρου 13 του νόμου αυτού εκείνες που διενεργούν διαγωνισμούς, διαπραγματεύσεις και αγορές, υπάγονται διοικητικά στις αρμόδιες για τις

	προμήθειες υπηρεσίες και έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α. Επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών: (1) Διενεργούν τους διαγωνισμούς προμηθειών με βάση τους γενικούς και ειδικούς όρους προκήρυξης και τις διαδικασίες του νόμου αυτού. (2) Μεριμνούν για την εξέταση και την τεχνικοοικονομική αξιολόγηση των δειγμάτων και των στοιχείων που κατατίθενται και των όρων των προσφορών. (3) Αποφαίνονται για τον αποκλεισμό από το διαγωνισμό των υποψήφιων προμηθευτών, σύμφωνα με το νόμο και τους όρους της προκήρυξης. (4) Αξιολογούν τις προσφορές των συμμετεχόντων στο διαγωνισμό, αφού λάβουν υπόψη τους τα πρακτικά των επιτροπών αξιολόγησης και των επιτροπών εμπειρογνωμόνων όπου απαιτούνται. Η αξιολόγηση με πλήρη αιτιολογία μπορεί να διαφέρει από την κρίση και τις διαπιστώσεις των ανωτέρω επιτροπών. (5) Εάν οι επιτροπές αξιολόγησης ή/και εμπειρογνωμόνων κρίνουν μη παραδεκτή την προσφορά υποψήφιου προμηθευτή και η επιτροπή διαγωνισμού έχει αντίθετη αιτιολογημένη γνώμη, αναπέμπει την υπόθεση κατά περίπτωση στις ως άνω επιτροπές, οι οποίες υποχρεούνται να δεχθούν την προσφορά και να προχωρήσουν στη βαθμολογία.

	(6) Εισηγούνται σχετικά με το αν είναι συμφέρουσες ή μη οι προσφορές που πρόκειται να κατακυρωθούν. (7) Στις προμήθειες αμυντικού υλικού η πλήρης αξιολόγηση των προσφορών πραγματοποιείται από τις αρμόδιες επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 56 του νόμου αυτού. β. Επιτροπές διαπραγματεύσεων: (1) Συγκροτούνται για προμήθειες που διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 51 του νόμου αυτού. (2) Διενεργούν την τεχνικοοικονομική αξιολόγηση της προσφοράς με βάση τους όρους συμφωνιών, τα πρακτικά αξιολόγησης των επιτροπών εμπειρογνωμόνων και αντισταθμιστικών ωφελημάτων και εισηγούνται την κατακύρωση της προμήθειας. (3) Καταρτίζουν μετά από διαπραγματεύσεις τις σχετικές συμβάσεις και τις τροποποιήσεις αυτών, εφαρμόζοντας αναλογικά και όσα καθορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 60 του νόμου αυτού. (4) Οι Επιτροπές αυτές συγκροτούνται από ανώτατους ή και ανώτερους αξιωματικούς ή και μόνιμους υπαλλήλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με απόφαση του οργάνου που έχει την οικονομική αρμοδιότητα ή του εξουσιοδοτημένου από αυτό οργάνου. 2. Οι επιτροπές ελέγχου και παραλαβής των Προμηθειών υπάγονται στον διοικητή της αρμόδιας για κάθε περίπτωση διοίκησης,

	μονάδας ή υπηρεσίας κάθε κλάδου των ΕΔ ή της ΓΔΑΕΕ και έχουν τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 18 του νόμου αυτού. 3. Για τον έλεγχο και την παραλαβή προμηθειών όλου ανεξαιρέτως του υλικού ή ορισμένων κατηγοριών από αυτό, που προορίζονται για τις μονάδες εφοδιασμού, είναι δυνατή η σύσταση επιτροπών ελέγχου και παραλαβών σε μόνιμη βάση, όπως προβλέπεται από την οργάνωση κάθε κλάδου των ΕΔ. Η θητεία των μελών δεν μπορεί να υπερβεί το διάστημα του ενός έτους για κάθε μέλος. Εξαιρετικά η θητεία των μελών των επιτροπών ελέγχου και παραλαβής οπλικών συστημάτων διαρκεί μέχρι την οριστική παραλαβή τους. 4. Οι επιτροπές εμπειρογνωμόνων και οι δευτεροβάθμιες επιτροπές Ελέγχου και παραλαβής συγκροτούνται κάθε φορά που απαιτείται και ενεργούν σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 17 και 18, αντιστοίχως του νόμου αυτού.» «Άρθρο 17 Επιτροπές εμπειρογνωμόνων 1. Στη ΓΔΑΕΕ και σε κάθε Γενικό Επιτελείο των κλάδων των ΕΔ ή σε κατώτερα κλιμάκια διοίκησης που πραγματοποιούν προμήθειες, σύμφωνα με τη μεταβιβαζόμενη κάθε φορά οικονομική αρμοδιότητα του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, συγκροτούνται κατά περίπτωση, επιτροπές εμπειρογνωμόνων από αξιωματικούς ή υπαλλήλους.

	2. Ειδικά για προμήθειες αμυντικού υλικού οι επιτροπές εμπειρογνωμόνων δύναται να συγκροτούνται και από εκπροσώπους του αντίστοιχου γενικού επιτελείου για το οποίο πραγματοποιείται η προμήθεια. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να υπάρχει σχετική πρόβλεψη στους ειδικούς όρους του αντίστοιχου διαγωνισμού. 3. Οι επιτροπές αυτές συγκροτούνται: α. Υποχρεωτικά εάν ο διαγωνισμός διενεργείται με βάση: (1) τεχνική προδιαγραφή ή τεχνική περιγραφή της υπηρεσίας ή (2) τεχνική περιγραφή και δείγμα της υπηρεσίας ή (3) τεχνική προδιαγραφή και δείγμα του προμηθευτή. β. Προαιρετικά σε όλες τις άλλες περιπτώσεις. 4. Οι επιτροπές εμπειρογνωμόνων έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α. Προβαίνουν σε πλήρη τεχνική αξιολόγηση των προσφορών, με βάση αντικειμενικά κριτήρια που καθορίζονται από τον αρμόδιο φορέα κατά την προκήρυξη του διαγωνισμού ή τη διενέργεια της προμήθειας με άλλο τρόπο. β. Βαθμολογούν, στις περιπτώσεις υποχρεωτικής συγκρότησής τους, τα υλικά με αριθμητικό συντελεστή, επί τοις εκατό, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 56 του νόμου αυτού.

	γ. Αξιολογούν ή βαθμολογούν, στις υπόλοιπες περιπτώσεις, τις προσφορές των προμηθευτών σε συνάρτηση με τα τεχνικά και υπόλοιπα στοιχεία κάθε προμήθειας και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 56 του νόμου αυτού. δ. Ελέγχουν και αξιολογούν τις κατασκευαστικές δυνατότητες των διαγωνιζομένων. ε. Συντάσσουν αιτιολογημένο πρακτικό στο οποίο αναφέρεται υποχρεωτικά και η γνώμη της μειοψηφίας.» «Άρθρο 18 Επιτροπές ελέγχου και παραλαβής προμηθειών 1. Οι επιτροπές ελέγχου και παραλαβής προμηθειών, εκτός από τις αρμοδιότητες που καθορίζονται για αυτές στο άρθρο 16 του νόμου αυτού, έχουν επιπλέον και τις εξής: α. Παρακολουθούν λεπτομερώς και ελέγχουν την εκτέλεση των όρων των συμβάσεων ή παραγγελιών προμηθειών από το εσωτερικό ή το εξωτερικό, καθώς και των υποχρεώσεων της υπηρεσίας και των προμηθευτών ή εργολάβων, που απορρέουν από αυτές. β. Παρακολουθούν στις εγκαταστάσεις του κατασκευαστή την πρόοδο κατασκευής ή παραγωγής του υπό προμήθεια είδους με επισκέψεις όπου απαιτείται. γ. Προβαίνουν σε λειτουργικό έλεγχο του τελικού προϊόντος για τη διαπίστωση των προβλεπόμενων από τη σύμβαση επιδόσεων.

	δ. Εισηγούνται στη Διοίκηση τη λήψη των επιβεβλημένων μέτρων λόγω μη τήρησης όρου των συμφωνιών. ε. Προβαίνουν, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση, σε ελέγχους, (μακροσκοπικούς, λειτουργικούς, επιχειρησιακούς κ.λπ.) του υπό προμήθεια υλικού, σε δειγματοληψία, ποσοτική και ποιοτική παραλαβή, με την παρουσία του προμηθευτή ή νόμιμου εκπροσώπου του. Αποστέλλουν για έλεγχο, στα αρμόδια στρατιωτικά εργοστάσια ή χημεία ή εργαστήρια ή σε ανάλογους κρατικούς φορείς και σε περίπτωση αδυναμίας των φορέων του Δημοσίου, σε εξειδικευμένους και επίσημα αναγνωρισμένους φορείς του ιδιωτικού τομέα, τα προβλεπόμενα δείγματα για τον ποιοτικό έλεγχο. Μετά τη λήψη των αποτελεσμάτων συντάσσουν τα σχετικά πρωτόκολλα παραλαβής ή απόρριψης, τα οποία αποστέλλουν στους παραλήπτες που καθορίζονται στο άρθρο 64 του νόμου αυτού. στ. Εισηγούνται την παραπομπή των διαφωνιών που αναφύονται μεταξύ προμηθευτών και υπηρεσίας στη δευτεροβάθμια επιτροπή ελέγχου και παραλαβής προμηθειών, για θέματα τήρησης ή μη των όρων συμφωνιών ή συμβάσεων. ζ. Σε ειδικές περιπτώσεις ενισχύονται με έναν ή περισσότερους εμπειρογνώμονες, των οποίων η γνώμη είναι συμβουλευτική. η. Στις περιπτώσεις προμήθειας υλικών εγχώριας κατασκευής, όταν ο έλεγχος για την εξασφάλιση ποιότητας, κόστους ποιότητας και

	ΕΠΑ των υλικών αυτών έχει διενεργηθεί από τη ΓΔΑΕΕ παραλαμβάνουν τα υλικά μετά από μακροσκοπικό και ποσοτικό έλεγχο και λαμβάνουν υπόψη τα σχετικά πιστοποιητικά της ΓΔΑΕΕ, που εκδίδονται για το σκοπό αυτόν, εκδίδουν δε το πρωτόκολλο ποιοτικής και ποσοτικής παραλαβής ή απόρριψης, επιφυλασσόμενων των διατάξεων των άρθρων 38 και 39 του νόμου αυτού. Στις περιπτώσεις προμηθειών εξωτερικού, των οποίων ο ποιοτικός έλεγχος έχει ανατεθεί αρμοδίως σε αναγνωρισμένο ίδρυμα ή κρατικό φορέα, οι επιτροπές αυτές ενεργούν αναλόγως. 2. Για την εποπτεία και επίβλεψη του έργου των επιτροπών ελέγχου και παραλαβών προμηθειών μπορεί να συγκροτείται υπηρεσία ελέγχου των αναφερόμενων επιτροπών σε επίπεδο ΓΔΑΕΕ και γενικού επιτελείου κάθε κλάδου των ΕΔ ή σε άλλα κλιμάκια διοίκησης. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας ορίζονται τα θέματα που αφορούν τη σύνθεση, τη συγκρότηση, τις αρμοδιότητες και κάθε άλλη λεπτομέρεια που αφορά την Υπηρεσία Ελέγχου.»

Η. Έκθεση εφαρμογής της ρύθμισης

31.	Συναρμοδιότητα Υπουργείων / υπηρεσιών / φορέων		
	Σχετική διάταξη αξιολογούμενης ρύθμισης	Συναρμόδια Υπουργεία – Συναρμόδιες υπηρεσίες / φορείς	Αντικείμενο συναρμοδιότητας
	Άρθρο 165 (άρθρο 100 παρ. 5 ν. 3978/2011)	Υπουργείο Οικονομικών	Δυνατότητα αναπροσαρμογής των χρηματικών ορίων της παρ. 2 του άρθρου 100 του ν. 3978/2011

32.	Έκδοση κανονιστικών πράξεων και εγκυκλίων				
	Εξουσιοδοτική διάταξη	Είδος πράξης	Αρμόδιο ή επισπεύδον Υπουργείο ή υπηρεσία	Αντικείμενο	Χρονοδιάγραμμα *(ενδεικτική ή αποκλειστική προθεσμία)*
	Άρθρο 157 (άρθρο 12 παρ. 5 ν. 3978/2011)	Υπουργική Απόφαση	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Καθορισμός της διαδικασίας, των απαιτούμενων δικαιολογητικών και κάθε αναγκαίου θέματος σχετικού με τη γνωστοποίηση των μεταβολών στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των οικονομικών φορέων	Χωρίς προθεσμία
	Άρθρο 165 (άρθρο 100 παρ. 4 ν. 3978/2011)	Υπουργική Απόφαση	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Δυνατότητα δημοσίευσης υποδειγμάτων των εγγράφων της σύμβασης, με δεσμευτικό ή μη χαρακτήρα	Χωρίς προθεσμία
	Άρθρο 166 (άρθρο 107 παρ. 3 ν. 3978/2011)	Υπουργική Απόφαση	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Έγκριση διάθεσης στρατιωτικού εξοπλισμού,	Χωρίς προθεσμία

			καθορισμός ακολουθητέας διαδικασίας για την αξιοποίησή του και καθορισμός του ελάχιστου αποδεκτού ανταλλάγματος. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται επίσης οι ειδικοί όροι που θα διέπουν τη σύναψη και εκτέλεση των απαιτούμενων συμβάσεων καθώς και ο αρμόδιος φορέας για τη διενέργεια των απαιτούμενων διαδικασιών σύναψης της σύμβασης	
Άρθρο 167 (άρθρο 2 παρ. 5 ν. 3433/2006)	Υπουργική Απόφαση	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Έκδοση Κανονισμού Κρατικής Διασφάλισης Ποιότητας, με τον οποίο καθορίζονται τα όργανα, οι αρμοδιότητες και οι διαδικασίες για τη διασφάλιση της ποιότητας του υπό προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού και την εκτέλεση, σε συνεργασία με τα Γενικά Επιτελεία, των αναγκαίων επιχειρησιακών δοκιμών των υπό	Χωρίς προθεσμία

			προμήθεια συστημάτων και μέσων, εναρμονισμένου με την STANAG 4107 και τις διεθνείς πρακτικές	

Ανάλυση Συνέπειων Ρύθμισης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ Γ'
ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Επισπεύδον Υπουργείο: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Στοιχεία επικοινωνίας: Σωτήριος Αναγνωστόπουλος, Συνεργάτης Γενικού Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, Τηλ: 210-3893620 / Κιν: 6977467748, e-mail: sanagnostopoulos@gge.gr / sanagno@gmail.com
Αναστασία Πετρούλια, συνεργάτης Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τηλ.: n.petroulia@mnec.gr
Νικόλαος Λυμούρης, Συνεργάτης Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, τηλ. 6945 197916, e-mail: Nikolaos.lymouris@gmail.com ,
Γεώργιος Κροκίδας, Συνεργάτης Γενικού Γραμματέα Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, τηλ. 6974 888119, e-mail: g.krokidas@yme.gov.gr ,
Αλίκη Τζίμα, Συνεργάτης Γενικού Γραμματέα Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, τηλ. 6974 430581, e-mail: tzima.al@gmail.com

Επιλέξατε από τον παρακάτω κατάλογο τον τομέα ή τους τομείς νομοθέτησης στους οποίους αφορούν οι βασικές διατάξεις της αξιολογούμενης ρύθμισης:

ΤΟΜΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ	(Χ)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	
ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ / ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ / ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Χ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Χ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ	Χ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	Χ

Α. Αιτιολογική έκθεση

	Η «ταυτότητα» της αξιολογούμενης ρύθμισης
1.	Ποιο ζήτημα αντιμετωπίζει η αξιολογούμενη ρύθμιση;
	Κεφάλαιο Α’: Διατάξεις για την Επιτροπή Ανταγωνισμού Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις για την Επιτροπή Ανταγωνισμού περιλαμβάνουν νομοτεχνική βελτίωση στην παρ. 5 του άρθρου 17 του ν. 3959/2011 και τροποποίηση των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού με σκοπό την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της Επιτροπής. Κεφάλαιο Β’ – Διατάξεις για την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε. και την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων Α.Ε. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ ρυθμίζονται θέματα της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε. και της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων Α.Ε. όπως το μισθολογικό καθεστώς των υπαλλήλων της, η έγκριση των κανονισμών της, η τροποποίηση του κατασταστικού της και η λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου της, με στόχο την αποτελεσματική λειτουργία τους για την εκπλήρωση των σκοπών της και την προσαρμογή της στις σύγχρονες απαιτήσεις. Κεφάλαιο Γ’ – Ρυθμίσεις θεμάτων Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος Με τις προτεινόμενες διατάξεις ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την εγγραφή μελών στο Τ.Ε.Ε., τη σύσταση Υπηρεσίας ΓΕΜΗ στο Τ.Ε.Ε., τις προγραμματικές συμβάσεις με το Τ.Ε.Ε., τη χορήγηση πάγιας προκαταβολή στο Τ.Ε.Ε., τη συμμετοχή εκπροσώπων του Τ.Ε.Ε. σε συλλογικά όργανα και την παροχή δυνατότητας αξιολόγησης εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα για τη χορήγηση αδειών άσκησης επαγγέλματος σε διπλωματούχους μηχανικούς που είτε δεν είχαν ρυθμιστεί μέχρι σήμερα, είτε είναι απαραίτητο να ρυθμιστούν νομοθετικά ώστε να επιλυθούν δυσχέρειες που έχουν προκύψει στην καθημερινή πρακτική, μέσα από ένα σύγχρονο νομοθετικό πλαίσιο. Κεφάλαιο Δ’ – Ρυθμίσεις για την πειθαρχική διαδικασία του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) Με το Κεφάλαιο Δ΄ εισάγονται ρυθμίσεις για την πειθαρχική διαδικασία ενώπιον του Τ.Ε.Ε. και επιδιώκεται αφ’ ενός μεν η διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος μέσω της ορθής άσκησης του επαγγέλματος των μελών του, αφ’ ετέρου δε η θέσπιση ενός ρυθμιστικού πλαισίου κανόνων συμπεριφοράς που οφείλουν, τα μέλη του Τ.Ε.Ε., να επιδεικνύουν κατά την άσκηση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Ο παρών Κώδικας περιέχει ένα πλήρες σύστημα ρυθμίσεων που διέπει την πειθαρχική ευθύνη των μελών του Τ.Ε.Ε. και κάθε φυσικού

	προσώπου που ασκεί έργο μηχανικού με πλήρη αναμόρφωση των ισχυουσών διατάξεων προκειμένου να αντιμετωπιστούν κατά τρόπο αποτελεσματικό παραβατικές συμπεριφορές κατά την άσκηση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, αλλά και δυσλειτουργίες κατά την διερεύνηση των πειθαρχικών υποθέσεων. Οι αλλαγές του πειθαρχικού δικαίου των μηχανικών, τις οποίες εισάγουν οι προτεινόμενες διατάξεις, αποσκοπούν ώστε η όλη πειθαρχική διαδικασία να ερείδεται σε δύο βασικές κατευθύνσεις: α) στην αποτελεσματική και δραστική επίσπευσή της, έτσι ώστε σε ενδεχόμενο πειθαρχικό παράπτωμα η σχετική διαδικασία να διεκπεραιώνεται σε σύντομο χρονικό διάστημα, καθώς και να ολοκληρώνεται με τη μορφή και τον τύπο της πλήρως αιτιολογημένης απόφασης και β) στη διασφάλιση των δικαιωμάτων του πειθαρχικά διωκόμενου, με παράλληλη παροχή εγγυήσεων για ορθή και δίκαιη κρίση κατά τη διενέργεια του πειθαρχικού ελέγχου. Κεφάλαιο Ε' – Ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία σε δημόσιες υποδομές Με τις προτεινόμενες διατάξεις αντιμετωπίζονται ζητήματα που έχουν προκύψει αναφορικά με την αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου με στόχο την βελτίωση της εξυπηρέτησης των ατόμων με αναπηρία. Για τον λόγο αυτό ρυθμίζονται κυρίως θέματα προβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία και καθορίζονται οι αναγκαίες προϋποθέσεις κατασκευής τόσο σε σχέση με τη διαμόρφωση υφιστάμενων κτιρίων και χώρων, όσο και οι προϋποθέσεις εκδόσεως οικοδομικών αδειών μετά την έναρξη ισχύος του νόμου. Επίσης, καθορίζεται πλέον ως μόνη αρμόδια υπηρεσία για την έκδοση καρτών δωρεάν διέλευσης από τα διόδια των ατόμων με αναπηρία η Υπηρεσία Οδικών Τελών – Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών. Κεφάλαιο ΣΤ' – Κυκλοφοριακές ρυθμίσεις Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις μετονομάζεται η Υπηρεσία Οδικών Τελών σε Υπηρεσία Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών και ρυθμίζονται ζητήματα κυκλοφοριακών συνδέσεων και ορίζονται τα τέλη για τη χρήση αυτών. Κεφάλαιο Ζ' – Ρυθμίσεις για την έκδοση οικοδομικών και άλλων αδειών Με τις προτεινόμενες διατάξεις εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν στην ψηφιοποίηση των φακέλων οικοδομικών αδειών, τη διαδικασία υποβολής εγκρίσεων για την έκδοση οικοδομικών αδειών, τις παρατάσεις προθεσμιών υποβολής δικαιολογητικών υπαγωγών στις διατάξεις του ρυθμιστικού πλαισίου για την τακτοποίηση αυθαιρέτων κτισμάτων, την έκδοση αδειών για τα κτίρια του πρώην Ολυμπιακού Χωριού Τύπου Αμαρουσίου, στον καθορισμό υπο-περιοχής προστασίας στις περιπτώσεις ήπιων αναπτυξιακών έργων δημοσίου

	ενδιαφέροντος, στην υπαίθρια διαφήμιση σε ζώνες αεροδρομίων και στην παράταση αδειών δόμησης σε σεισμόπληκτες και πυρόπληκτες περιοχές. Κεφάλαιο Η' – Λοιπές Διατάξεις Αρμοδιότητας Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων Με τη ρύθμιση του άρθρου 222 επιδιώκεται η παράταση της αναστολής πλειστηριασμών πυρόπληκτων στην Περιφέρεια Αττικής. Με τη ρύθμιση του άρθρου 223 επιδιώκεται η χωρίς καθυστέρηση καταβολή του συνόλου της ενίσχυσης στους δικαιούχους της δράσης «e-λιανικό - Επιχορήγηση υφιστάμενων ΜμΕ επιχειρήσεων του κλάδου του λιανεμπορίου, για την ανάπτυξη/αναβάθμιση και διαχείριση ηλεκτρονικού καταστήματος». Με την ρύθμιση του άρθρου 224 αντιμετωπίζεται το ζήτημα του ύψους των αναζητούμενων τόκων στις περιπτώσεις ανάκτησης ποσού ενίσχυσης που έχουν δοθεί σε επενδυτικά σχέδια των αναπτυξιακών νόμων 1892/1990, 2601/1998 και 3299/2004. Με τη ρύθμιση του άρθρου 225 προβλέπεται η εξαίρεση των επιστημόνων - ερευνητών που επιθυμούν να ασχοληθούν με αξιολογήσεις ερευνητικών προτάσεων σε εξειδικευμένες δράσεις, από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, ώστε να προσελκυθούν ερευνητές, ακαδημαϊκοί και επιστήμονες, με αυξημένα προσόντα και μεγάλη εμπειρία, οι οποίοι θα συμβάλλουν τόσο υπέρ της ποιότητας του αποτελέσματος, όσο και υπέρ της δραστικής μείωσης του χρόνου ολοκλήρωσης των διαδικασιών αξιολόγησης και πιστοποιήσεων των δράσεων. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ' – Ρυθμίσεις του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων Με τη ρύθμιση του άρθρου 226 επιδιώκεται η εγκαθίδρυση μίας πλήρως διαφανούς και ορθολογικής διαδικασίας για τη διαμόρφωση των προγραμμάτων, σε προμήθειες, υπηρεσίες και έργα, του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων. Με τη ρύθμιση του άρθρου 227 εισάγεται εξαίρεση στην υποχρέωση κατάθεσης συμβολαιογραφικής δήλωσης των χώρων στάθμευσης του άρθρου 1 του ν. 1221/1981 (Α' 292) και του πιστοποιητικού μεταγραφής της στο υποθηκοφυλακείο ή της καταχώρισής της στο οικείο κτηματολογικό γραφείο προκειμένου να εκδοθεί οικοδομική άδεια για τα δημόσια ακίνητα των Δομών και Υπηρεσιών του ν. 4662/2020(Α΄27).
2.	Γιατί αποτελεί πρόβλημα;
	Κεφάλαιο Α': Η αξιολογούμενη ρύθμιση της παρ. 5 του άρθρου 17 του ν. 3959/2011, αντιμετωπίζει νομοτεχνικά ζητήματα. Κεφάλαιο Β' : Λόγω της απουσίας πρόβλεψης στο καταστατικό της, η Ε.Α.Τ. Α.Ε. δεν μπορεί να δραστηριοποιηθεί στον τομέα των ενισχύσεων μέσω επιδοτήσεων επιχειρήσεων, παρά την ύπαρξη της

σχετικής ανάγκης. Επιπροσθέτως, οι τροποποιήσεις που αφορούν στο προσωπικό της ΕΑΤ ΑΕ και της Ε.Α.Τ.Ε. Α.Ε. κρίνονται απαραίτητες για την ολοκλήρωση της στελέχωσής τους με προσωπικό που διαθέτει την απαιτούμενη τεχνογνωσία και εμπειρία. Παράλληλα, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στην εταιρική διακυβέρνηση των Ε.Α.Τ. και Ε.Α.Τ.Ε. όπως η λειτουργία των Δ.Σ. και η έγκριση των κανονισμών τους.

Κεφάλαιο Γ' : Με τις προτεινόμενες διατάξεις εκσυγχρονίζονται διατάξεις και ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την εγγραφή μελών στο Τ.Ε.Ε., τη σύναψη προγραμματικών συμβάσεων με το Τ.Ε.Ε., τη χορήγηση πάγιας προκαταβολής στο Τ.Ε.Ε., τη συμμετοχή εκπροσώπων του Τ.Ε.Ε. σε συλλογικά όργανα και την εξ αποστάσεως αξιολόγηση με ηλεκτρονικά μέσα υποψηφίων για τη χορήγηση αδειών άσκησης επαγγέλματος σε διπλωματούχους μηχανικούς, που είτε δεν είχαν ρυθμιστεί μέχρι σήμερα, είτε είναι απαραίτητο να ρυθμιστούν νομοθετικά ώστε να επιλυθούν δυσχέρειες που έχουν προκύψει στην καθημερινή πρακτική. Συγχρόνως δημιουργείται στο Τ.Ε.Ε. υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. στην οποία εγγράφονται οι ασκούντες τεχνικό επάγγελμα.

Κεφάλαιο Δ' : Με τις προτεινόμενες διατάξεις θεσπίζεται πειθαρχικό δίκαιο για το Τ.Ε.Ε., το οποίο μέχρι σήμερα δεν υπήρχε και αντιμετωπίζεται συνολικά το θέμα των πειθαρχικών αδικημάτων και των κυρώσεων που επιβάλλονται, προσδιορίζονται τα πειθαρχικά όργανα και η αρμοδιότητα αυτών επί των εξεταζόμενων παραπτωμάτων καθώς και οι ποινές που προβλέπονται για κάθε πειθαρχικό αδίκημα. Επίσης, ορίζονται τα ένδικα μέσα κατά των πειθαρχικών αποφάσεων.

Κεφάλαιο Ε΄: Με τις προτεινόμενες διατάξεις ρυθμίζονται θέματα προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία σε σχέση με τη διαμόρφωση κτιρίων και χώρων προς εξυπηρέτησή τους και παρατείνεται η προθεσμία προσαρμογής των ως άνω χώρων μέχρι την 31.12.2022 και ανατίθεται η αρμοδιότητα έκδοσης ενιαίας κάρτας για διέλευση στα διόδια στην Υπηρεσία Οδικών Τελών – Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών, προς διευκόλυνση τους.

Κεφάλαιο ΣΤ' : Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις μετονομάζεται η Υπηρεσία Οδικών Τελών σε Υπηρεσία Οδικών Τελών -Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και επικαιροποιούνται οι αντίστοιχες διατάξεις, ενώ ταυτόχρονα αντικαθίσταται η λέξη μίσθωμα με τη λέξη τέλος χρήσης στο β.δ. 465/1970 και παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για την αναπροσαρμογή του ύψους αυτού ανά διετία και καθορίζεται η διαδικασία βεβαίωσης αυτών.

	Κεφάλαιο Ζ': Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις εισάγονται νέες διατάξεις για την επίλυση θεμάτων που δεν είχαν θεσμοθετηθεί αλλά και αναμορφώνονται διατάξεις που εμφάνιζαν δυσχέρειες στην εφαρμογή τους ή έχρηζαν επικαιροποίησης. Ειδικότερα αντιμετωπίζονται τα προβλήματα της χρήσης έγχαρτου αρχείου μέσω της ψηφιοποίησης των φυσικών φακέλων των οικοδομικών αδειών, ενώ παράλληλα καθορίζεται η χορήγηση με ηλεκτρονικό τρόπο των απαιτούμενων εγκρίσεων για την έκδοση οικοδομικής άδειας. Διευκολύνεται ο τεχνικός κόσμος για την εμπρόθεσμη κατάθεση των απαραίτητων δικαιολογητικών για τις περιπτώσεις υπαγωγών σε προγενέστερους του 4495/2017 νόμους περί αυθαιρέτων κατασκευών λόγω αντικειμενικών δυσκολιών που έχουν δημιουργηθεί λόγω των περιοριστικών μέτρων για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19. Αντιμετωπίζεται η αναγκαιότητα προσαρμογής του Ολυμπιακού Χωριού Τύπου του άρθρου 6 του ν. 3207/2003 (Α' 302) στο από 24.2.2020 π.δ. (Δ' 91). Επιλύονται οι σημαντικές διαφοροποιήσεις της μέχρι σήμερα εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου περί προστατευόμενων περιοχών στην κατά καιρούς ερμηνεία των ίδιων κατά βάση διατάξεων της νομοθεσίας, η οποία δυσχεραίνει τη διαμόρφωση καθαρής και σαφούς άποψης περί του πρακτέου στο πλαίσιο της μελέτης στην περίπτωση ειδικών προτάσεων δημοσίου ενδιαφέροντος αξιοποίησης έκτασης εντός των περιοχών προστασίας. Τέλος, θεσμοθετείται η διαδικασία για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης εντός της ζώνης αεροδρομίου. Κεφάλαιο Η' : Άρθρο 222: Θεωρείται ότι δεν έχουν εκλείψει ακόμη τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν εξαιτίας της φονικής πυρκαγιάς της 23ης και 24ης Ιουλίου 2018 στην Περιφέρεια Ανατολικής Αττικής και συνεπώς προτείνεται η αναστολή των πλειστηριασμών και διενέργειας κάθε πράξης αναγκαστικής εκτελέσεως κινητών ή ακινήτων σε βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων που περιέρχονται ή περιήλθαν προσωρινά ή μόνιμα σε κατάσταση απρόβλεπτης έκτακτης ανάγκης εξαιτίας των ως άνω πυρκαγιών για ένα ακόμα έτος. Άρθρο 224: Στην περίπτωση ύπαρξης οφειλών σημειώνονται καθυστερήσεις στην έκδοση των απαιτούμενων ενημεροτήτων, ενώ η παρακράτηση ποσών έστω και μόνο από την τελική πληρωμή δυσχεραίνει την υλοποίηση των έργων και φαλκιδεύει τον σκοπό των σχετικών ενισχύσεων. Άρθρο 224: Η παρατηρούμενη υπερσυσσώρευση οφειλόμενων τόκων σε επενδυτικά σχέδια προγενέστερων αναπτυξιακών νόμων, σε σημείο που το ποσό τους να ισούται ή και να ξεπερνά το ποσό του αρχικού κεφαλαίου, δημιουργεί πολλές φορές δυσανάλογη επιβάρυνση στους φορείς που καλούνται να επιστρέψουν την κρατική ενίσχυση. Με την προτεινόμενη ρύθμιση καθορίζεται ένα ανώτατο όριο ποσού τόκων, ως ποσοστό επί του αρχικού κεφαλαίου, το οποίο θεωρείται εύλογο,

	και τίθενται προϋποθέσεις προκειμένου ένα φορέας να μπορεί να κάνει χρήση της συγκεκριμένης ρύθμισης. Με τον τρόπο αυτό, γίνεται προσπάθεια ώστε το δημόσιο να ανακτήσει το απαιτούμενο ποσό που καταβλήθηκε, χωρίς να υπονομεύεται και να κινδυνεύει η βιωσιμότητα της επιχείρησης από την συσσώρευση τόκων. Άρθρο 225: Η μη εξαίρεση των επιστημόνων - ερευνητών που επιθυμούν να ασχοληθούν με αξιολογήσεις ερευνητικών προτάσεων σε εξειδικευμένες δράσεις, από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης δημιουργεί δυσκολίες στην προσέλκυση τους. Κεφάλαιο Θ': Άρθρο 226: Η υπό αξιολόγηση ρύθμιση ανταποκρίνεται στην απαίτηση υιοθέτησης μακροπρόθεσμης ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη διαμόρφωση των προγραμμάτων, όσον αφορά στις προμήθειες, υπηρεσίες και έργα, του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι τα ως άνω προγράμματα του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων εγκρίνονται με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας κατόπιν πρότασης της Διυπουργικής Επιτροπής Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας. Άρθρο 227: Η ταχύτητα της ανέγερσης των αναγκαίων υποδομών του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων αποτελεί ζητούμενο για την επίτευξη της πλήρους λειτουργίας του και η εξαίρεση από την υποχρέωση υποβολής του συγκεκριμένου δικαιολογητικού (συμβολαιογραφική δήλωση των χώρων στάθμευσης και πιστοποιητικό μεταγραφής/καταχώρισης) για την έκδοση οικοδομικής άδειας στοχεύει προς αυτήν την κατεύθυνση της αμεσότητας και ταχύτητας.
3.	Ποιους φορείς ή πληθυσμιακές ομάδες αφορά;
	Κεφάλαιο Α' : Η αξιολογούμενη ρύθμιση επιδρά σε όλον τον πληθυσμό, είτε λόγω της δραστηριότητάς τους ως παραγωγοί ή εργαζόμενοι σε παραγωγικές μονάδες, είτε λόγω της δραστηριότητάς τους ως καταναλωτές, μέσω της αύξησης της αποτελεσματικότητας του έργου της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Κεφάλαιο Β' : Οι διατάξεις για την ΕΑΤ ΑΕ και την ΕΑΤΕ ΑΕ αφορούν στο σύνολο των επαγγελματιών και των επιχειρήσεων που είναι δυνητικοί δικαιούχοι χρηματοδοτικών εργαλείων και ενισχύσεων, καθώς και το προσωπικό των δύο εταιρειών. Κεφάλαια Γ' και Δ' : Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αφορούν μέλη του Τ.Ε.Ε. αλλά και όλο το κοινωνικό σύνολο που αποτελεί, κατά κύριο λόγο, τον λήπτη των δημόσιων υπηρεσιών που παρέχονται, άμεσα ή έμμεσα, μετά από σύναψη δημόσιας σύμβασης καθώς και τον χρήστη των έργων υποδομής που δημοπρατούνται από το ελληνικό Δημόσιο.

	Κεφάλαιο Ε’: Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αφορούν τα άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα. Κεφάλαιο ΣΤ’: Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αφορούν το κοινωνικό σύνολο. Κεφάλαιο Ζ’ :Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αφορούν το κοινωνικό σύνολο μεταξύ άλλων και τους κατοίκους σεισμόπληκτων και πυρόπληκτων περιοχών. Κεφάλαιο Η’: Άρθρο 223: Αφορά στο σύνολο των φυσικών ή νομικών προσώπων που περιέρχονται ή περιήλθαν προσωρινά ή μόνιμα σε κατάσταση απρόβλεπτης έκτακτης ανάγκης εξαιτίας των πυρκαγιών που έπληξαν περιοχές της Περιφέρειας Αττικής στις 23 και 24 Ιουλίου 2018. Άρθρο 224: Αφορά στο σύνολο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων λιανεμπορίου που μπορούν να δραστηριοποιηθούν μέσω ηλεκτρονικού καταστήματος. Επίσης, διευκολύνει τις εμπλεκόμενες στην πληρωμή των δικαιούχων υπηρεσίες και μειώνει το φόρτο υπηρεσιών εμπλεκόμενων στη χορήγηση ενημεροτήτων. Άρθρο 224: Αφορά στο σύνολο των φορέων επενδυτικών σχεδίων των αναπτυξιακών νόμων 1892/1990, 2601/1998 και 3299/2004. Άρθρο 225: Αφορά ερευνητές, ακαδημαϊκούς και επιστήμονες, που επιθυμούν να ασχοληθούν με τις αξιολογήσεις ερευνητικών προτάσεων. Κεφάλαιο Θ’: Άρθρο 226: Η αξιολογούμενη ρύθμιση αφορά άμεσα στο αρμόδιο για την πολιτική προστασία Υπουργείο και επιδρά έμμεσα στο σύνολο του πληθυσμού λόγω της προάσπισης των συνταγματικών αγαθών της ανθρώπινης ζωής, της περιουσίας των πολιτών και του Κράτους, του φυσικού περιβάλλοντος που επιδιώκεται μέσω της δράσης του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων. Άρθρο 227: Αφορά στο σύνολο των δομών και υπηρεσιών του ν. 4662/2020 (Α΄ 27).

	Η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης
4.	Το εν λόγω ζήτημα έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν; ΝΑΙ χ ΟΧΙ Εάν ΝΑΙ, ποιο είναι το ισχύον νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει το ζήτημα;
	Κεφάλαιο Α’: άρθρα 17 και 19 ν. 3959/2011 (Α΄ 93). Κεφάλαιο Β’ : άρθρα 7 και 23 ν. 4354/2015 (Α΄ 176) ν. 3912/2011 (Α΄ 17) άρθρο δεύτερο, τέταρτο και πέμπτο ν. 3912/2011 (Α΄ 17) άρθρο 28 ν. 2843/2000 (Α΄ 219) άρθρο 8 του ν. 4608/2019 (Α΄66)

	Κεφάλαιο Γ΄: άρθρο 64 ν. 4497/2017 (Α΄171) Κεφάλαιο Ε: άρθρο 26 του ν. 4067/2012 (Α’ 79) άρθρο δεύτερο ν. 4388/2016 (Α’ 93) Κεφάλαιο ΣΤ΄: άρθρο 6 ν. 4250/2014 (Α΄74) Κεφάλαιο Ζ΄: άρθρο 51 ν. 4643/2019 (Α` 193), άρθρο 11 του ν. 4258/2014 (Α’ 94) Κεφάλαιο Η΄: άρθρο 8 ν. 3310/2005 (Α’ 30) Κεφάλαιο Θ’: παρ. 1 άρθρου 40 ν. 4495/2017 (Α΄ 167)	
5.	Γιατί δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομοθεσίας	
	i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Οι κανόνες δικαίου που τροποποιούνται είναι διατάξεις τυπικού νόμου και συνεπώς δεν μπορούν να τροποποιηθούν με προεδρικό διάταγμα, υπουργική απόφαση ή άλλη κανονιστική πράξη.
	ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας.
	iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Η αλλαγή του θεσμικού πλαισίου εκτιμάται ως προσφορότερο μέσο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, τηρουμένων των αρχών της αποδοτικότητας, αναλογικότητας και χρηστής διοίκησης.

	Συναφείς πρακτικές	
6.	Έχετε λάβει υπόψη συναφείς πρακτικές; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ **Χ** Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε συγκεκριμένα:	
	i) σε άλλη/ες χώρα/ες της Ε.Ε. ή του ΟΟΣΑ:	Κεφάλαιο Α’ : Έχουν ληφθεί υπόψη νομοθετικές ρυθμίσεις ή προτάσεις για νομοθετική αλλαγή σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κεφάλαιο Β’ : Οι διατάξεις για την ΕΑΤ ΑΕ και την ΕΑΤΕ ΑΕ συντάχθηκαν σε συνέχεια παροχής στήριξης από το Πρόγραμμα Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Γενικής

	Διεύθυνσης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και συνεργασίας με την γαλλική αναπτυξιακή τράπεζα BPI, και συντελούν στην εναρμόνιση της λειτουργίας, των κανονισμών και της δομής της Ε.Α.Τ. Α.Ε. και της Ε.Α.Τ.Ε. Α.Ε. με τα ισχύοντα για τους κρατικούς αναπτυξιακούς οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
ii) σε όργανα της Ε.Ε.:	Κεφάλαιο Α’: Έχουν ληφθεί υπόψη νομοθετικές ρυθμίσεις και προτάσεις για νομοθετική αλλαγή σε Ευρωπαϊκό πλαίσιο, και η πρακτική άλλων Αρχών Ανταγωνισμού στην Ευρώπη, ειδικά μέσω ανάλυσης αποτελεσμάτων ερωτηματολογίου του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού σε αυτόν τον τομέα.
iii) σε διεθνείς οργανισμούς:	Κεφάλαιο Α’ : Η αξιολογούμενη ρύθμιση ακολουθεί τις διεθνείς πρακτικές και νομοθεσία.

	Στόχοι αξιολογούμενης ρύθμισης	
7.	Σημειώστε ποιοι από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση	
	❒ 1 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ ❒ 2 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ ☒ 3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ ❒ 4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ❒ 5 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ❒ 6 ΚΑΘΑΡΟ ΝΕΡΟ - ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ❒ 7 ΦΤΗΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ☒ 8 ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ☒ 9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ❒ 10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ❒ 11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ❒ 12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ❒ 13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ❒ 14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ ❒ 15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ ☒ 16 ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ❒ 17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ	
8.	Ποιοι είναι οι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης;	
	i) βραχυπρόθεσμοι:	Κεφάλαιο Α’ :Η λειτουργική ανεξαρτησία και η αποτελεσματικότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

	Κεφάλαιο Β’ : - Η έγκριση νέων κανονισμών της Ε.Α.Τ. Α.Ε. και της Ε.Α.Τ.Ε. Α.Ε.. - Η στελέχωση της Ε.Α.Τ. Α.Ε. και της Ε.Α.Τ.Ε. Α.Ε. με έμπειρο εξειδικευμένο προσωπικό - Η ανταπόκριση της Ε.Α.Τ. Α.Ε. και της Ε.Α.Τ.Ε. Α.Ε. στο πλαίσιο μέτρων για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19. Κεφάλαιο Γ΄ και Δ’: Η ρύθμιση θεμάτων του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος. Κεφάλαιο Ε΄: Η διευκόλυνση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία ή των εμποδιζόμενων ατόμων. Κεφάλαιο ΣΤ’: Εκσυγχρονισμός των ρυθμίσεων για τη διαχείριση των κυκλοφοριακών συνδέσεων και καθορισμός αντίστοιχων αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας Οδικών Τελών – Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών. Κεφάλαιο Ζ: - Ψηφιοποίηση φακέλων οικοδομικών αδειών - Έκδοση ηλεκτρονικών εγκρίσεων - Τήρηση των προθεσμιών ανάρτησης δικαιολογητικών παλαιών υπαγωγών σε προγενέστερους νόμους αυθαιρέτων - Έκδοση οικοδομικών αδειών για τα κτίρια του πρώην Ολυμπιακού Χωριού Τύπου Αμαρουσίου - Προώθηση ήπιων αναπτυξιακών έργων - Εγκατάσταση υπαίθριας διαφήμισης εντός ζώνης αεροδρομίου- Κεφάλαιο Η΄: -Η ανακούφιση των πληγέντων από τις φονικές πυρκαγιές που έπληξαν περιοχές της Περιφέρειας Αττικής στις 23 και 24 Ιουλίου 2018

	Η πληρωμή στον συντομότερο δυνατό χρόνο των δικαιούχων της δράσης «e-λιανικό - Επιχορήγηση υφιστάμενων επιχειρήσεων του κλάδου του λιανεμπορίου, για την ανάπτυξη ήαναβάθμιση και διαχείριση ηλεκτρονικού καταστήματος» και η απαλλαγή των σχετικών ενισχύσεων από κάθε είδους παρακράτηση, ώστε να τεθούν σε λειτουργία τα ηλεκτρονικά καταστήματα άμεσα συμβάλλοντας στην μείωση των απωλειών εσόδων λόγω των περιορισμών στη λειτουργία φυσικών σημείων πώλησης, αλλά και της αυτόβουλης μείωσης των μετακινήσεων των καταναλωτών. - Η δυνατότητα άμεσης είσπραξης από το δημόσιο ενισχύσεων που πρέπει να ανακτηθούν, καθώς οι επενδυτές θα μπορούν να κάνουν χρήση της προβλεπόμενης ρύθμισης και να αποφορτίζονται από την επιστροφή μεγάλου μέρους των οφειλόμενων τόκων. Κεφάλαιο Θ΄: -Η εξασφάλιση των απαιτούμενων προμηθειών, η παροχή των απαιτούμενων υπηρεσιών και η διενέργεια των αναγκαίων έργων προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματική λειτουργία του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων. - Η αποφυγή χρονοβόρας γραφειοκρατικής διαδικασίας για την έκδοση οικοδομικών αδειών των αναγκαίων λειτουργικών δομών του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων.
ii) μακροπρόθεσμοι:	Κεφάλαιο Α’: Η βελτίωση του επιπέδου ανταγωνισμού στην ελληνική οικονομία και της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων σε διεθνείς αγορές, η βελτίωση της καινοτομίας και η μεγέθυνση του πλεονάσματος καταναλωτή.

		Κεφάλαιο Β': Η επίτευξη των καταστατικών σκοπών της Ε.Α.Τ. Α.Ε. και της Ε.Α.Τ.Ε. Α.Ε. προς όφελος των επιχειρήσεων και των πολιτών, στο πλαίσιο της αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας. Κεφάλαιο Δ: Η ελαχιστοποίηση των πειθαρχικώς ελεγκτέων συμπεριφορών και η ενίσχυση της ακεραιότητας των μελών του ΤΕΕ κατά την άσκηση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Κεφάλαιο Ζ: Καταχώρηση του συνόλου των οικοδομικών αδειών στο πληροφοριακό σύστημα του e- Άδειες Κεφάλαιο Η΄: Αντιμετωπίζεται ο κίνδυνος κατάρρευσης επιχειρήσεων οι οποίες, χωρίς την προτεινόμενη ρύθμιση, θα έπρεπε να επιστρέψουν μεγάλα ποσά και σε τόκους, θέτοντας σε κίνδυνο την ρευστότητά τους και, εν τέλει, τη ίδια τη βιωσιμότητά τους. Κεφάλαιο Θ: -Η προστασία και η άμεση αντιμετώπιση φυσικών, τεχνολογικών καταστροφών και λοιπών απειλών μέσω της αποτελεσματικής και απρόσκοπτης λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων. - Η διασφάλιση και προστασία της ζωής, της υγείας, της περιουσίας των πολιτών, του φυσικού περιβάλλοντος, των υποδομών του Κράτους μέσω της ενεργοποίησης και λειτουργίας του συνόλου των δομών του Εθνικού Μηχανισμού.

9.	Ειδικότεροι στόχοι ανάλογα με τον τομέα νομοθέτησης[15]

[15] Για την ενδεικτική παράθεση δεικτών αξιοποιήθηκαν οι βάσεις δεδομένων του ΟΟΣΑ (https://data.oecd.org/Greece.htm) και της ΕΛΣΤΑΤ (http://www.statistics.gr/).

➢ *Ανάπτυξη – Επενδυτική δραστηριότητα:*

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ/ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	Εξέλιξη την τελευταία 5ετία					Πρόσφατα στοιχεία	Επιδιωκόμενος στόχος (3ετία)
Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας (κλίμα από 1 στα 100)[16]	2014: 56,12	2015: 57,66	2016: 57,49	2017: 57,43	2018: 62,1	2019: 62,58	
Άμεσες ξένες επενδύσεις ως % ΑΕΠ	Μέσος όρος: 1,4 (% ΑΕΠ) (Πηγή: Global Competitiveness Report 2019)						2 (% ΑΕΠ)
Πλεόνασμα Καταναλωτή (από τις αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού)	2002-2016 = 1,947 δις €			2017: 400 εκ. €	2018: 32 εκ. €		1 δις €
Δείκτης Ανταγωνιστικότητας (θέση - ranking) Δείκτης Ψηφιακής Καινοτομίας (DESI)[17]	2014: 91η 2015: Κατάταξη:26 Βαθμολογία:36	2015: 81η 2016: Κατάταξη:26 Βαθμολογία:37	2016: 81η 2017: Κατάταξη:27 Βαθμολογία:35,5	2017: 87η 2018: Κατάταξη:28 Βαθμολογία:32,3	2018: 57η 2019: Κατάταξη:27 Βαθμολογία:35,1	2019: 59η 2020: Κατάταξη: 27 Βαθμολογία:37,3	2023 50η Κατάταξη: 20

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΕΝΕΡΓΕΙΑ	Εξέλιξη την τελευταία 5ετία					Πρόσφατα στοιχεία	Επιδιωκόμενος στόχος (3ετία)
Μονάδες - Ετήσιες εκπομπές αερίων ατμοσφαιρικής ρύπανσης κατά κεφαλή							
Ποσοστό του πληθυσμού που εξυπηρετείται από βιολογικούς καθαρισμούς							
Ποσοστό των ακτών που κρίνονται κατάλληλες για κολύμβηση σε σχέση με το σύνολο των δυνάμενων να χρησιμοποιηθούν ακτών							
Αριθμός ελέγχων καταλληλότητας δικτύου ύδρευσης κατ' έτος							

[16] https://countryeconomy.com/government/global-competitiveness-index/greece.
[17] Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας 2020, Ελλάδα (https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/scoreboard/greece).

Ποσοστό οικιακών & βιομηχανικών απορριμμάτων που διατέθηκαν σε άλλες χρήσεις (π.χ. ανακύκλωση, παραγωγή ενέργειας, λιπασματοποίηση)							
Ποσοστό διατιθέμενων απορριμμάτων σε ΧΥΤΑ							
Ποσοστό δασικών εκτάσεων που καταστράφηκαν από πυρκαγιά / σύνολο δασικών εκτάσεων							
Ποσοστό αναδασωθεισών (με φυσικό ή τεχνητό τρόπο) εκτάσεων /σύνολο κατεστραμμένων δασών από πυρκαγιές							
Ποσοστό προστατευόμενων περιοχών σε σχέση με την συνολική έκταση της χώρας							
Ποσοστό του προϋπολογισμού που διατίθεται για θέματα προστασίας περιβάλλοντος							
Κατανάλωση ενέργειας κατά κεφαλή							
Κατανάλωση ενέργειας ανά μορφή ενέργειας							
Κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κατά κεφαλή							
Ποσοστά μείωσης εκπομπών αερίων θερμοκηπίου ανά τριετία							

	Ψηφιακή διακυβέρνηση	
10.	Σε περίπτωση που προβλέπεται η χρήση πληροφοριακού συστήματος, ποια θα είναι η συμβολή αυτού στην επίτευξη των στόχων της αξιολογούμενης ρύθμισης: ΑΜΕΣΗ ή/και ΕΜΜΕΣΗ ❒	
	i) Εάν είναι άμεση, εξηγήστε:	Άρθρο 224: Το πληροφοριακό σύστημα ΟΠΣ-Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) είναι ήδη σε ισχύ. Το εν λόγω σύστημα εξυπηρετεί όλες τις διαδικασίες αξιολόγησης, ελέγχου και παρακολούθησης των επενδυτικών σχεδίων.

	ii) Εάν είναι έμμεση, εξηγήστε:	
11.	Το προβλεπόμενο πληροφοριακό σύστημα είναι συμβατό με την εκάστοτε ψηφιακή στρατηγική της χώρας (Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού); ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ❒	
	Εξηγήστε:	
12.	Διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα του εν λόγω πληροφοριακού συστήματος με άλλα υφιστάμενα συστήματα; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ☒	
	Αναφέρατε ποια είναι αυτά τα συστήματα:	Προς το παρόν το ΠΣΚΕ δεν διαλειτουργεί με άλλα πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου.
13.	Έχει προηγηθεί μελέτη βιωσιμότητας του προβλεπόμενου πληροφοριακού συστήματος; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ☒	
	Εξηγήστε:	

	Κατ’ άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης	
14.	Σύνοψη στόχων κάθε άρθρου	
	Άρθρο	*Στόχος*
	180	Η προτεινόμενη τροποποίηση της παρ. 5 του άρθρου 17 του ν. 3959/2011, αφορά σε νομοτεχνική βελτίωση, σε συνέχεια της τελευταίας τροποποίησης του άρθρου με τον ν. 4753/2020 (Α΄ 227).
	181	Με την ρύθμιση του άρθρου 181 εξαιρούνται ρητά η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε. (Ε.Α.Τ. Α.Ε.) και η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων (Ε.Α.Τ.Ε.

	Α.Ε.) από το πεδίο εφαρμογής των μισθολογικών διατάξεων του ν. 4354/2015 με στόχο τη στελέχωσή τους με προσωπικό που διαθέτει την απαιτούμενη τεχνογνωσία και εμπειρία. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του Κεφαλαίου Β΄ συντάχθηκαν σε συνέχεια παροχής στήριξης από το Πρόγραμμα Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Γενικής Διεύθυνσης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και συνεργασίας με τη γαλλική αναπτυξιακή τράπεζα BPI και συντελούν στην εναρμόνιση της λειτουργίας, των κανονισμών και της δομής της Ε.Α.Τ. Α.Ε. και της Ε.Α.Τ.Ε. Α.Ε. με τα ισχύοντα για τους κρατικούς αναπτυξιακούς οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κρίνονται απαραίτητες εν όψει της έκδοσης των κανονισμών λειτουργίας και προσωπικού της Ε.Α.Τ. Α.Ε.. Αναμένεται δε ότι θα συμβάλουν στην επίτευξη των σκοπών της Ε.Α.Τ. Α.Ε. και της Ε.Α.Τ.Ε. Α.Ε. προς όφελος των επιχειρήσεων και των πολιτών, στο πλαίσιο της αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας, αλλά και των μέτρων για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID- 19.
182	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση του άρθρου 182 τροποποιείται το καταστατικό της Ε.Α.Τ. Α.Ε. ως προς τον σκοπό της, στον οποίο προστίθεται η δυνατότητα δράσης αυτής ως φορέα υλοποίησης δράσεων κρατικών ενισχύσεων με τη μορφή επιδότησης επιχειρήσεων, και ως προς τον καθορισμό των λειτουργικών δαπανών για την υλοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων και δράσεων άμεσης ενίσχυσης, καθίσταται δε αυτή αποκλειστικός φορέας δημιουργίας και λειτουργίας ταμείων χρηματοδοτικών εργαλείων, πλην των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών και των άμεσων θυγατρικών της, όπως η Ε.Α.Τ.Ε. Α.Ε., με τη συμμετοχή εθνικών πόρων ή πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διάταξη συμβάλει στην επίτευξη των σκοπών της Ε.Α.Τ. Α.Ε. προς όφελος των επιχειρήσεων και των πολιτών, στο πλαίσιο της αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας, αλλά και των μέτρων για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID- 19.
183	Με το άρθρο 183 προβλέπεται ότι η ιδιότητα του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου της

	Ε.Α.Τ. Α.Ε. δύναται να συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο και ορίζεται η διάρκεια της θητείας του εν ενεργεία διοικητικού συμβουλίου της Ε.Α.Τ. Α.Ε. με στόχο την αποτελεσματική λειτουργία του για την εκπλήρωση των σκοπών της εταιρείας και για την ολοκλήρωση της εν εξελίξει διαδικασίας κατάρτισης και έγκρισης νέων κανονισμών.
184	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση του άρθρου 184 προβλέπεται ότι οι κανονισμοί της Ε.Α.Τ. Α.Ε. εγκρίνονται από το διοικητικό συμβούλιο αυτής, σε εναρμόνιση με τις διατάξεις για την εταιρική διακυβέρνηση των ανωνύμων εταιρειών του ν. 4706/2020 (Α΄136), με στόχο την προσαρμογή της εταιρείας στις σύγχρονες απαιτήσεις.
185	Με το άρθρο 185 ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το προσωπικό και τις θέσεις ευθύνης της Ε.Α.Τ. Α.Ε. και ειδικότερα ο τρόπος πρόσληψης, επιλογής, τοποθέτησης και ανάκλησης του γενικού διευθυντή και των διευθυντών της εταιρείας, με στόχο την εύρυθμη στελέχωσή της ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες και τις επιχειρησιακές αποφάσεις και συνακόλουθα την αποτελεσματική λειτουργία της και την εκπλήρωση των σκοπών της.
186	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση του άρθρου 186 τροποποιείται το καταστατικό της Ε.Α.Τ.Ε. Α.Ε., με την πρόβλεψη ότι οι κανονισμοί της εγκρίνονται από το διοικητικό συμβούλιο αυτής, σε εναρμόνιση με τις διατάξεις για την εταιρική διακυβέρνηση των ανωνύμων εταιρειών στον ν. 4706/2020 (Α΄136), με στόχο την προσαρμογή της εταιρείας στις σύγχρονες σχετικές ρυθμίσεις.
187	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση του άρθρου 187 τροποποιείται ο ιδρυτικός νόμος της Ε.Α.Τ.Ε. Α.Ε. και ειδικότερα προβλέπεται η κατάρτιση κανονισμών προσωπικού και αποδοχών, προμηθειών και διαχείρισης κινδύνων και την έγκριση αυτών, ως και του κανονισμού λειτουργίας, από το διοικητικό συμβούλιο αυτής, για ασφάλεια δικαίου και με στόχο την προσαρμογή της εταιρείας στις σύγχρονες απαιτήσεις.
188	Με την προτεινόμενη διάταξη σκοπείται η ρύθμιση θεμάτων του Τ.Ε.Ε., που δεν είχαν ρυθμιστεί, ως προς τους εκπροσώπους του Τ.Ε.Ε. αφ' ενός μεν για λόγους ισότητας ενόψει των ρυθμίσεων για τους ιδιώτες που μετέχουν ως μέλη σε συλλογικά όργανα του δημοσίου, αφ' ετέρου δε ενόψει του γεγονότος ότι η αποστολή που επιτελούν οι εν λόγω εκπρόσωποι

	απαιτεί ιδιαίτερες γνώσεις επιστήμης και τέχνης και συνέχεται με αντίστοιχα αυξημένου επιπέδου ευθύνες. Λόγω των γεωγραφικών ιδιαιτεροτήτων της χώρας μας σε πλείστες περιπτώσεις η διασπορά των ως άνω συμβουλίων και επιτροπών είναι τέτοια που καθιστά αναγκαία τη μετακίνηση των εκπροσώπων του Τ.Ε.Ε. με ίδιες δαπάνες. Με την υπό αξιολόγηση διάταξη επιχειρείται η κάλυψη της επιπρόσθετης χρηματικής και χρονικής επιβάρυνσης για την, εντός ή και εκτός της ίδιας περιφερειακής ενότητας, μετάβαση των εκπροσώπων του Τ.Ε.Ε. από την έδρα τους στον τόπο διεξαγωγής του διαγωνισμού, η οποία είθισται να επαναλαμβάνεται συχνά. Επιδιώκεται, επίσης, και η αποτροπή του ενδεχόμενου άρνησης συμμετοχής στα εν λόγω όργανα από τους εκπροσώπους του Τ.Ε.Ε., ενόψει και των αυξημένων ευθυνών που συνεπάγεται η συμμετοχή σε αυτά, για τους ως άνω λόγους.
189	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση συστήνεται υπηρεσία Γ.Ε.Μ.Η., ως «Υπηρεσία μιας Στάσης» κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 4441/2016 (Α' 227) προκειμένου να ιαθούν τα προβλήματα που έχουν ανακύψει κατά την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας περί Γ.Ε.Μ.Η.. Επιπλέον, καθορίζεται η καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα της υπηρεσίας Γ.Ε.Μ.Η. του Τ.Ε.Ε.. Ειδικότερα, πέραν των φυσικών προσώπων που ασκούν έργο μηχανικού ή τεχνικό επάγγελμα, θεσμοθετείται και η υποχρέωση νομικών προσώπων-εταιρειών, που διαθέτουν σύμφωνα με το καταστατικό τους και τεχνικό σκοπό, να υπαχθούν στην καθ' ύλην αρμοδιότητα υπηρεσίας Γ.Ε.Μ.Η. του Τ.Ε.Ε. για λόγους δημοσίου συμφέροντος, στο πλαίσιο του ρόλου του ως τεχνικού συμβούλου της Κυβέρνησης που φέρει, μεταξύ άλλων, την ευθύνη για την ανάπτυξη της έρευνας και της τεχνολογίας, καθώς και για την αξιοποίηση, ανάπτυξη, προγραμματισμό και διάρθρωση του εν γένει τεχνικού δυναμικού, σύμφωνα με τις αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας. Τέλος, παρέχεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών, μετά από εισήγηση της Διοικούσας Επιτροπής του Τ.Ε.Ε., νας καθορίζουν με κοινή απόφαση τους όρους και τις προϋποθέσεις λειτουργίας της Υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ. και της Υπηρεσίας

	Μιας Στάσης του Τ.Ε.Ε., καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.
190	Στο άρθρο 190 προβλέπεται η δυνατότητα εγγραφής ως μέλη του Τ.Ε.Ε. των προσώπων που έχουν υποχρέωση αναγγελίας στο Τ.Ε.Ε. σύμφωνα με το άρθρο 39 του π.δ. της 27.11/14.12.1926 (Α΄430). Επιπλέον, προβλέπεται ότι τα άτομα που είναι εγγεγραμμένα στα Μητρώα του π.δ. 71/2019 (Α΄ 112) εγγράφονται υποχρεωτικά μόνο στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.)
191	Με το άρθρο 191 προβλέπεται η δυνατότητα εξ αποστάσεως αξιολόγησης των υποψηφίων στις προφορικές εξετάσεις για τη χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος. Ειδικότερα, δίνεται η δυνατότητα στους διπλωματούχους μηχανικούς να συμμετέχουν στις εξετάσεις του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, οι οποίες διενεργούνται, τουλάχιστον, τρεις φορές τον χρόνο στις έδρες του Κεντρικού και των Περιφερειακών Τμημάτων του Τ.Ε.Ε., με τη χρήση εξ αποστάσεως αξιολόγησης, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν καθίσταται δυσχερής η προσέλευση τους στους χώρους του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, κατόπιν σχετικής απόφασης του Προέδρου του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος. Για τον λόγο αυτό όταν η Πολιτεία επιβάλλει μέτρα περιορισμού των μετακινήσεων για την προστασία της δημόσιας υγείας, αλλά και όταν οι ίδιοι υποψήφιοι για λόγους ανωτέρας βίας αδυνατούν να προσέλθουν στα εξεταστικά κέντρα, παρέχεται ως εναλλακτικός τρόπος εξέτασης η χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως αξιολόγησης των υποψηφίων καθώς η διαδικασία των εξετάσεων αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση της άδειας άσκησης επαγγέλματος στους διπλωματούχους μηχανικούς προκειμένου να προχωρήσουν στην έναρξη της επαγγελματικής τους δραστηριότητας και την ένταξή τους στην παραγωγική διαδικασία.
192	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προωθείται η εξειδικευμένη τεχνική συνδρομή και υποβοήθηση όλων των φορέων εν γένει του δημοσίου τομέα, στο πλαίσιο των διαδικασιών ωρίμανσης έργων, προγραμμάτων ανάπτυξης, εκπόνησης μελετών και δημοπράτησης έργων, προκειμένου να διευκολυνθεί η βέλτιστη αξιοποίηση της περιουσίας τους. Προς τον σκοπό αυτό, προβλέπεται η δυνατότητα κατάρτισης προγραμματικών συμβάσεων με το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, το οποίο, ως εκ του θεσμικού

	του ρόλου ως τεχνικού συμβούλου της πολιτείας και των καταστατικών του σκοπών, συνδράμει στην προαγωγή της επιστήμης, στους τομείς που σχετίζονται με την εξειδίκευση των μελών του, της τεχνικής και της τεχνολογίας, με σκοπό την αξιοποίησή τους για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, στο πλαίσιο των αρχών της αειφορίας και της προστασίας του περιβάλλοντος.
193	Με την προτεινόμενη ρύθμιση σκοπείται η τακτοποίηση οφειλόμενων σε παραδρομή διαδικαστικών εκκρεμοτήτων παρελθουσών ετών προς αποκατάσταση της ορθής λειτουργία της Παγίας Προκαταβολής επ' ωφελεία του Τ.Ε.Ε., καθώς και η προσαρμογή του ύψους αυτής στα σημερινά επίπεδα πρακτικών αναγκών και συνθηκών.
194	Στο άρθρο 194 τίθενται οι γενικές αρχές της πειθαρχικής διαδικασίας ενώπιον του Τ.Ε.Ε., με σκοπό να υπάρξει ισορροπία στην εφαρμογή των αρχών της ποινικής και πειθαρχικής διαδικασίας. Επιπλέον, εκσυγχρονίζονται οι ρυθμίσεις για τη συγκρότηση και λειτουργία των Πειθαρχικών Συμβουλίων, με στόχο την άμεση διεκπεραίωση της πειθαρχικής διαδικασίας και τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας και της ακεραιότητας των προσώπων που συμμετέχουν σ' αυτά.
195	Με το άρθρο 195 προσδιορίζονται και καθορίζονται με τρόπο σαφή τα πειθαρχικά παραπτώματα των μελών του Τ.Ε.Ε..
196	Με το άρθρο 196 ορίζεται η προθεσμία παραγραφής των πειθαρχικών παραπτωμάτων στα πέντε χρόνια από την τέλεση τους, η οποία αναστέλλεται όταν υποβάλλεται αναφορά και εκκινεί η πειθαρχική διαδικασία. Σε κάθε περίπτωση η αναστολή δεν μπορεί να υπερβεί τα τρία (3) έτη έως την έκδοση πειθαρχικής απόφασης από το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο. Τέλος, προβλέπεται ειδική ρύθμιση για τα πειθαρχικά παραπτώματα που αποτελούν και ποινικά αδικήματα, τα οποία παραγράφονται μετά την πάροδο ενός (1) έτους από την έκδοση αμετάκλητης απόφασης του ποινικού δικαστηρίου ή αμετάκλητου απαλλακτικού βουλεύματος.
197	Στο άρθρο 197 ορίζονται οι πειθαρχικές ποινές, οι οποίες ποικίλλουν από την επίπληξη, το πρόστιμο, τη χρηματική ποινή, έως τη προσωρινή και την οριστική στέρηση της δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος μηχανικού. Επίσης, παρατίθενται οι προϋποθέσεις

	επιβολής της οριστικής στέρησης της δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος μηχανικού σε ιδιαίτερα βαριές περιπτώσεις πειθαρχικών παραπτωμάτων.
198	Το άρθρο 198 προσδιορίζει τους παράγοντες τους οποίους λαμβάνει υπόψη το Πειθαρχικό Συμβούλιο για τον προσδιορισμό του είδους και την επιμέτρηση της ποινής, καθώς επίσης τον τρόπο επιμέτρησης της ποινής σε περίπτωση συρροής περισσότερων πειθαρχικών αδικημάτων του ίδιου είδους.
199	Το άρθρο 199 προσδιορίζει τον τρόπο αρχειοθέτησης των τελεσίδικων πειθαρχικών ποινών καθώς και τον χρόνο διατήρησης αυτών στο Αρχείο Πειθαρχικών Ποινών του Τ.Ε.Ε., ανάλογα με τη βαρύτητά τους. Επίσης, προσδιορίζει τους φορείς στους οποίους πρέπει να κοινοποιηθεί η ποινή της προσωρινής ή οριστικής στέρησης δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος μηχανικού. Επιπροσθέτως, σε περίπτωση οριστικής στέρησης δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος μηχανικού σε μέλος εταιρείας με αντικείμενο μηχανικού, προβλέπεται η υποχρέωση αφαίρεσης του ονόματος του μηχανικού από την εταιρική επωνυμία.
200	Το άρθρο 200 ορίζει τα πρόσωπα τα οποία υπόκεινται στη δικαιοδοσία των Πρωτοβάθμιων Πειθαρχικών Συμβουλίων καθώς και στη δικαιοδοσία του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου λόγω τέλεσης πειθαρχικού παραπτώματος. Επιπλέον, ορίζεται ο τόπος συγκρότησης και λειτουργίας των Πρωτοβάθμιων Πειθαρχικών Συμβουλίων και του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου καθώς και ζητήματα αρμοδιότητας.
201	Στο άρθρο 201 ορίζονται ζητήματα συγκρότησης και λειτουργίας των Πρωτοβάθμιων Πειθαρχικών Συμβουλίων. Ειδικότερα, στην παρ. 2 προβλέπεται η σύνθεση και ο τρόπος λειτουργίας του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου που λειτουργεί στην έδρα του Τ.Ε.Ε.. Επίσης, ορίζονται ο τρόπος εκλογής του Προέδρου και των μελών του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, η θητείας τους, ο τρόπος συνεδριάσεων και λήψης αποφάσεων, καθώς και η δικαιοδοσία τους. Ακολούθως, παρατίθενται ζητήματα εγκυρότητας των αποφάσεων των Πρωτοβάθμιων Πειθαρχικών Συμβουλίων και ευθύνης του Προέδρου, των μελών και των εισηγητών.
202	Στο άρθρο 202 ορίζεται η αρμοδιότητα εκδίκασης υποθέσεων από το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο, η

	συγκρότησή του, η θητεία των μελών του, ο χρόνος συνεδρίασης, ο τρόπος εκλογής των μελών του και ο τρόπος λήψης αποφάσεων.
203	Στο άρθρο 203 ρυθμίζονται ζητήματα εξαίρεσης και αποχής των μελών των Πειθαρχικών Συμβουλίων και των Εισηγητών. Ορίζεται η διαδικασία υποβολής αίτησης εξαίρεσης μέλους του Πειθαρχικού Συμβουλίου και του Εισηγητή και ο τρόπος έκδοσης απόφασης επ' αυτής.
204	Στο άρθρο 204 ορίζεται η διαδικασία της προκαταρκτικής πειθαρχικής εξέτασης. Ειδικότερα, τίθενται οι προϋποθέσεις για την εκκίνηση της διαδικασίας από τον Πρόεδρο του Πειθαρχικού Συμβουλίου, προσδιορίζονται οι όροι του παραδεκτού της καταγγελίας τέλεσης πειθαρχικού παραπτώματος, ο χρόνος και ο τρόπος διεξαγωγής της προκαταρκτικής εξέτασης κατά μέλους του Τ.Ε.Ε. καθώς και ο τρόπος περάτωσης αυτής.
205	Στο άρθρο 205 ορίζεται η διαδικασία άσκησης πειθαρχικής δίωξης και παραπομπής ενώπιον του αρμόδιου πειθαρχικού συμβουλίου.
206	Στο άρθρο 206 ορίζεται η διαδικασία που τηρείται ενώπιον των πειθαρχικών συμβουλίων, πριν την έκδοση απόφασής τους. Ειδικότερα, προβλέπεται η διαδικασία ορισμού εισηγητή, τα καθήκοντα του εισηγητή κατά την εξέταση της υπόθεσης καθώς και οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την αρχειοθέτηση της υπόθεσης ή την έκδοση κατηγορητηρίου.
207	Με το άρθρο 207 καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης της πειθαρχικής απόφασης. Ειδικότερα, ρυθμίζονται η διαδικασία έκδοσης της απόφασης, το περιεχόμενο της, η δημοσιότητας της και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την έκδοση της πειθαρχικής απόφασης..
208	Με το άρθρο 208 καθορίζονται οι προθεσμίες, τα παράβολα και η διαδικασία και οι προϋποθέσεις άσκησης έφεσης και η διαδικασία εκδίκασης της έφεσης και έκδοσης απόφασης.
209	Το άρθρο 209 ρυθμίζει τη διαδικασία εκτέλεσης των τελεσίδικων αποφάσεων των πειθαρχικών συμβουλίων, καθώς και ζητήματα δημοσίευσης αυτών. Επιπλέον, ορίζονται ο τρόπος και χρόνος είσπραξης των επιβληθέντων προστίμων, χρηματικών ποινών και λοιπών εξόδων της πειθαρχικής διαδικασίας, η προσαύξηση τους σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής καθώς επίσης οι συνέπειες αυτών. Τέλος, προβλέπεται ότι, αν επιβληθεί η

	ποινήτης προσωρινής ή οριστικής στέρησης της δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος, απαγορεύεται ταυτόχρονα η διενέργεια πράξεων μέσω των πληροφοριακών συστημάτων του Τ.Ε.Ε. και χάνουν οι καταδικασθέντες το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι κατά τις αρχαιρεσίες του Τ.Ε.Ε. και να υποβάλουν ή να αναλάβουν μελέτη ή έργο.
210	Το άρθρο 210 ρυθμίζει τη συγκρότηση και λειτουργία της γραμματείας των πειθαρχικών συμβουλίων καθώς επίσης την αποζημίωση των ατόμων που συγκροτούν τα Πειθαρχικά Συμβούλια.
211	Με το άρθρο 211 παρατείνεται η προθεσμία ολοκλήρωσης των προσαρμογών στα υφιστάμενα κτίρια όπου στεγάζονται δημόσιες υπηρεσίες μέχρι την 31η.12.2021. Με την παρ. 10 δημιουργείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας Ηλεκτρονική Πλατφόρμα καταγραφής στοιχείων προσβασιμότητας, την οποία αναπτύσσει, λειτουργεί και συντηρεί το Τ.Ε.Ε.. Επιπλέον, καθορίζονται η προθεσμία και οι λεπτομέρειες για την καταχώριση των κτιρίων, κατ' εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας να θέτει τις τεχνικές λεπτομέρειες λειτουργίας της πλατφόρμας, τις κατηγορίες και τα είδη των καταχωρούμενων δεδομένων των κτιρίων καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα. Για την υλοποίηση του ελέγχου προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα των εν λόγω κτιρίων, προβλέπεται η κατάρτιση από το Τ.Ε.Ε. Ηλεκτρονικού Μητρώου Ελεγκτών Προσβασιμότητας, που εγκρίνεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Οι Ελεγκτές Προσβασιμότητας, μέλη του μητρώου, διενεργούν τον έλεγχο και συντάσσουν πόρισμα για το επίπεδο προσβασιμότητας των ανωτέρω κτηρίων κτιρίων σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα. Το μητρώο υποστηρίζεται από πληροφοριακό σύστημα, το οποίο διαχειρίζεται το Τ.Ε.Ε.. Παράλληλα, προβλέπεται εξουσιοδότηση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Οικονομικών να καθορίζουν το περιεχόμενο, την πρόσβαση, εγγραφή στο μητρώο και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του. Τέλος, παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό

	Περιβάλλοντος και Ενέργειας να ρυθμίζει κάθε θέμα σχετικό με τις απαιτούμενες εργασίες στα κτίρια, προκειμένου να καταστούν προσβάσιμα από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα και στους Υπουργούς Υποδομών και Μεταφορών, Εσωτερικών, Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας να αναθέτουν στο Τ.Ε.Ε. τη δημοπράτηση των έργων διαμόρφωσης συνθηκών προσβασιμότητας των υφιστάμενων κτιρίων.
212	Με το άρθρο 212 προβλέπεται ότι η Υπηρεσία Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών, που συστάθηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 4388/2016 (Α' 93) αναλαμβάνει την αρμοδιότητα έκδοσης ενιαίας κάρτας διέλευσης των Α.με.Α. από όλους όλους τους αυτοκινητόδρομους με διόδια και καθορίζονται όλες οι λεπτομέρειες για την έκδοση και αποστολή της. Επιπλέον, παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών να καθορίζει τα δικαιολογητικά για την έκδοση της ενιαίας κάρτας, τα οποία υποβάλλονται ηλεκτρονικά.
213	Με το άρθρο 213 ύστερα από πρόταση της Γνωμοδοτικής Επιτροπής Οδικών Υποδομών προωθούνται οι κάτωθι αλλαγές και συγκεκριμένα: α. Προτείνεται η ομοιόμορφη χρήση της ονομασίας της Υπηρεσίας («Υπηρεσία Οδικών Τελών – Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών»), σε όλες τις νομοθετικές διατάξεις που ρυθμίζουν ζητήματα αρμοδιοτήτων της για την ακρίβεια και την ταυτότητα του νομικού λόγου και τη αποτροπή πιθανών συγχύσεων από τη μη ορθή χρήση του πλήρους τίτλου της Υπηρεσίας. β. Όπου στις διατάξεις του β.δ. 465/10970 (Α΄ 150) αναφέρεται η λέξη «μίσθωμα», προτείνεται η αντικατάστασή της από τις λέξεις «τέλος χρήσης». Αυτό γίνεται διότι το έσοδο προσιδιάζει περισσότερο σε «τέλος» και λιγότερο σε μίσθωμα. Άλλωστε δεν υφίσταται συμβατική σχέση μίσθωσης, δεν προηγήθηκε διαγωνισμός και δεν καταρτίστηκαν σχετικές συμβάσεις. 3. Περαιτέρω, εισάγεται ρύθμιση με την οποία αντικαθίσταται η παρ. 7 του άρθρου 21 του β.δ. 465/1970 σχετικά με τον καθορισμό του ύψους του οφειλόμενου τέλους καθώς και των προστίμων αυθαίρετης κυκλοφοριακής σύνδεσης ώστε η οικεία αρμοδιότητα να περιέλθει στον φυσικά αρμόδιο. Ο νόμος εξουσιοδοτεί τον υπουργό για την έκδοση της σχετικής απόφασης (ΚΥΑ Υπουργού Υποδομών και

	Μεταφορών και Οικονομικών). Χωρίς αυτήν, ως πρώτο και σημαντικότερο βήμα, είναι αδύνατη η άσκηση της αρμοδιότητας διαχείρισης των κυκλοφοριακών συνδέσεων από την ΥΟΤ-ΗΔΟΥ (της μεταβιβάστηκε με το άρθρο 87 ν. 4530/18) αφού αυτές είναι συγκεντρωμένες στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών και ασκούνται από τον Διοικητή κατόπιν μεταβίβασής τους από τον Υπουργό. Επιπλέον ορίζεται ότι σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης πληρωμής τα τέλη και οι προσαυξήσεις αυτών βεβαιώνονται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων ενώ με απόφαση αυτής κατόπιν γνώμης της ΥΟΤ-ΗΔΟΥ ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες σχετικά με τις διαδικασίες βεβαίωσης, είσπραξης και απόδοσης στους δικαιούχους φορείς.
214	Με το άρθρο 214 Υπηρεσία Οδικών Τελών σεαντικαθίσταται η περ. ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4250/2014 σχετικά με την αρμοδιότητα διαχείρισης των κυκλοφοριακών συνδέσεων. Ο λόγος της προτεινόμενης ρύθμισης είναι να οριοθετηθεί η αρμοδιότητα της Υπηρεσίας Οδικών Τελών – Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών στη διαχείριση μόνο των νόμιμων κυκλοφοριακών συνδέσεων αφού, σε σχέση με τις αυθαίρετες, η Υπηρεσία δεν διαθέτει ούτε την πληροφορία, ούτε το ανθρώπινο δυναμικό, ούτε και τα μέσα για να διαπιστώσει ποιες συνδέσεις είναι αυθαίρετες. Αντιθέτως, αυτή η γνώση αλλά και τα αντίστοιχα μέσα βρίσκονται στη διάθεση των κατά τόπους περιφερειών, οι οποίες πρέπει να διατηρήσουν την αρμοδιότητα διαχείρισής τους.
215	Θεσμοθετείται η υποχρέωση ψηφιοποίησης των φυσικών φακέλων των οικοδομικών αδειών το αργότερο μέχρι 31.12.2023 και καταχώρησης στο πληροφοριακό σύστημα e-Άδειες από τις αρμόδιες υπηρεσίες στο φυσικό αρχείο των οποίων βρίσκονται οι εν λόγω φάκελοι. Δίδεται επιπροσθέτως η δυνατότητα με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας να παραταθεί η καταληκτική ημερομηνία το αργότερο μέχρι τέλος του 2025 και με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών να ανατεθεί η υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας. Με τον τρόπο αυτό αντιμετωπίζονται όλα

	τα προβλήματα που ανακύπτουν ως προς την αρχειοθέτηση, χρήση (π.χ. λήψη αντιγράφων) και ασφάλεια του φυσικού αρχείου από φθορά ή καταστροφή αυτού, ενώ παράλληλα υφίσταται συγκεντρωμένο το εν λόγω αρχείο στο πληροφοριακό σύστημα.
216	Θεσμοθετείται η χορήγηση με ηλεκτρονικό τρόπο των εγκρίσεων που απαιτούνται από την κείμενη νομοθεσία προκειμένου να εκδοθεί μια οικοδομική άδεια. Στην παρ. 1 προσδιορίζονται οι εγκρίσεις αυτές και στην παρ. 2 η διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθηθεί από τους φορείς που χορηγούν τις εγκρίσεις αυτές προκειμένου να υλοποιηθεί η υποχρέωση αυτή. Στην παρ. 3 τίθεται το χρονοδιάγραμμα ενεργειών που πρέπει να τηρηθεί και στην παρ. 4 δίδεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τον καθορισμό τεχνικών προδιαγραφών των συστημάτων και κάθε αναγκαίας λεπτομέρειας για τη λειτουργία και τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων.
217	Δεδομένης της υφιστάμενης κατάστασης λόγω του κορωνοϊού COVID-19, οι μηχανικοί αντιμετωπίζουν δυσχέρεια στη συγκέντρωση των απαιτούμενων δικαιολογητικών προκειμένου να τα υποβάλλουν εμπροθέσμως. Ως εκ τούτου κατέστη αναγκαία η παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των δικαιολογητικών στις περιπτώσεις υπαγωγής στον ν. 4178/2013, οι οποίες δεν μεταφέρονται στον ν. 4495/2017 και τις περιπτώσεις υπαγωγής στον ν. 4014/2011 που έχουν μεταφερθεί στον ν. 4178/2013 κατά ένα έτος ως ακολούθως: α) για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου έως 31.12.2015, καταληκτική ημερομηνία υποβολής των δικαιολογητικών ορίζεται η 8.2.2022 β) για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2016 έως 31.12.2016, καταληκτική ημερομηνία υποβολής των δικαιολογητικών ορίζεται η 8.5.2022 γ) για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2017 έως 3.11.2017, καταληκτική ημερομηνία υποβολής των δικαιολογητικών ορίζεται η 8.8.2022.

218	Με την προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζεται η έκδοση οικοδομικών αδειών για τα κτίρια του πρώην Ολυμπιακού Χωριού Τύπου Αμαρουσίου και συγκεκριμένα το εμπορικό κέντρο «The Mall Athens», το συγκρότημα κατοικιών «ΗΛΙΔΑ» και το κτίριο γραφείων «ILIDA BUSINESS CENTER», σε συνέχεια της έκδοσης του π.δ. 24/2020 (Δ' 91) «Έγκριση Ειδικού Χωρικού Σχεδίου (ΕΧΣ) στην περιοχή του πρώην Ολυμπιακού Χωριού Τύπου του Δήμου Αμαρουσίου (Ν. Αττικής) και καθορισμός χρήσεων γης, όρων και περιορισμών δόμησης, περιβαλλοντική έγκριση του ΕΧΣ, έγκριση Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής (ΡΣΕ) αυτού και επικύρωση καθορισμού οριογραμμών ρέματος». Το πολεοδομικό και αδειοδοτικό καθεστώς της περιοχής είχε υπαχθεί στο άρθρο 6 του ν. 3207/2003 με βάση το οποίο, μεταξύ άλλων, εγκρίθηκαν η θέση και η διάταξη των κτιρίων και ορίσθηκε ότι η έγκριση αυτή επέχει θέση άδειας της αρμόδιας πολεοδομικής αρχής για την εκτέλεση των εργασιών που αφορούν την ολυμπιακή και μεταολυμπιακή χρήση του έργου. Το αδειοδοτικό αυτό καθεστώς ανατράπηκε, όμως, με την απόφαση ΣτΕ 376/2014 με την οποία ακυρώθηκε η αρχική οικοδομική άδεια για το σύνολο των κατασκευών, καθώς κρίθηκε ανίσχυρο το επίμαχο άρθρο 6 του ν. 3207/2003. Μετά από την έκδοση του παραπάνω διατάγματος, η περιοχή διαθέτει πλέον το κατάλληλο και αναγκαίο χωροταξικό και πολεοδομικό υπόβαθρο, προκειμένου να τακτοποιηθεί κάθε διοικητική εκκρεμότητα που επιβαρύνει την περιοχή και τους ιδιοκτήτες για πολλά χρόνια. Ωστόσο, με δεδομένο ότι έχει διαμορφωθεί από μακρού χρόνου η υφιστάμενη πραγματική κατάσταση, οι γενικές διατάξεις δεν είναι κατάλληλες να καλύψουν την ιδιαιτερότητα της περιοχής. Λόγω της ανεπάρκειας του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, προτείνεται ειδική διαδικασία για την έκδοση των οικοδομικών αδειών των κτιρίων και κατασκευών που βρίσκονται στην περιοχή του πρώην Ολυμπιακού Χωριού Τύπου. Για το εμπορικό κέντρο «The Mall Athens», το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως στρατηγική επένδυση, προβλέπεται στην παρ. 1 η έκδοση νέας έγχαρτης οικοδομικής άδειας, για το σύνολο του κτιρίου, με την υποβολή φακέλου στο Τμήμα Πολεοδομίας της Διεύθυνσης Αδειοδοτήσεων της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης

	και Επενδύσεων. Με την ίδια άδεια παρέχεται η δυνατότητα εκτέλεσης των εργασιών που απαιτούνται, προκειμένου το κτίριο να προσαρμοστεί στο παραπάνω π.δ.. Σημειώνεται ότι ο φάκελος που υποβάλλεται περιέχει δικαιολογητικά αντίστοιχα με αυτά που απαιτούνται για την ανέγερση κτιρίου, ώστε να ελεγχθεί εκ νέου από τις αρμόδιες αρχές η τήρηση των νόμιμων προϋποθέσεων, λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη ότι πρόκειται για ένα κτήριο κτίριο που λειτουργεί υφίσταται επί 15ετία και στο οποίο λειτουργούν πέραν των 200 καταστημάτων. Στις παρ. 2 και 3, ειδικά για τα κτίρια κατοικιών του οικιστικού συγκροτήματος ΗΛΙΔΑ, το οποίο περιλαμβάνει περίπου 250 ιδιοκτησίες, προβλέπεται η έκδοση ειδικής διαπιστωτικής πράξης, με την οποία η Διοίκηση διαπιστώνει ότι οι εν λόγω κατασκευές τηρούν τις γενικές και ειδικές πολεοδομικές διατάξεις και προδιαγραφές του π.δ.. Η διαπιστωτική αυτή πράξη, η οποία εκδίδεται με βάση συγκεκριμένη διαδικασία και προϋποθέσεις από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, επέχει θέση οικοδομικής άδειας και ανατρέχει στον κρίσιμο χρόνο της αρχικής κατασκευής. Αντίστοιχη ρύθμιση με αυτή για τα κτήρια κατοικιών προτείνεται και για το κτίριο γραφείων «ILIDA BUSINESS CENTER», καθώς και αυτό αποτελεί υφιστάμενο κτίριο, για το οποίο είναι πρακτικά αδύνατη η έκδοση οικοδομικής άδειας με βάση τις γενικά ισχύουσες διατάξεις.
219	Η μέχρι σήμερα εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου περί προστατευόμενων περιοχών παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις στην κατά καιρούς ερμηνεία των ίδιων κατά βάση διατάξεων της νομοθεσίας, η οποία δυσχεραίνει τη διαμόρφωση καθαρής και σαφούς άποψης περί του πρακτέου στο πλαίσιο της μελέτης στην περίπτωση ειδικών προτάσεων δημοσίου ενδιαφέροντος αξιοποίησης έκτασης εντός των ζωνών ή περιοχών προστασίας (όπως π.χ. ήπιων οργανωμένων μορφών οικολογικού τουρισμού, έργων πολιτισμού, αναβάθμισης εγκαταστάσεων πολιτιστικού χαρακτήρα) Για την προστασία των περιοχών απαιτείται να ρυθμιστεί η διαδικασία σχεδιασμού και ελέγχου σε περιοχές προστασίας για έργα δημοσίου ενδιαφέροντος εντός μεταβατικού σταδίου έως την ολοκλήρωση εκπόνησης και έγκρισης των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών του ν.4685/2020 (Α’ 92). Για τον ανωτέρω σκοπό προωθείται διάταξη, όπου:

	α) Με την παρ. 1 αυτής ορίζεται ότι εξαιρετικά έως την ολοκλήρωση και έγκριση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών του άρθρου 21 του ν.1650/1986 (Α' 160) στις περιπτώσεις καθορισμένων ζωνών προστασίας από ειδικά διατάγματα χρήσεων γης ή περιοχών Προστασίας της Φύσης κατά τις διατάξεις των άρθρων 18, 19 και 21 του ν. 1650/1986, εξαιρουμένων των ζωνών και περιοχών απολύτου προστασίας, με Προεδρικό Διάταγμα να καθορίζεται υπο-περιοχή ή υπο-ζώνη προστασίας στις περιπτώσεις αναπτύξεως προτάσεων δημοσίου ενδιαφέροντος με εξειδίκευση ή και τροποποίηση των υφιστάμενων όρων. Με το Προεδρικό Διάταγμα καθορίζονται πέραν των άλλων ειδικοί κανόνες άσκησης δραστηριοτήτων ή υλοποίησης τεχνικών έργων. β) Με την παρ. 2 ορίζεται ότι για τη έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος πέραν των προβλεπομένων από την κείμενη νομοθεσία υποβάλλεται ειδική μελέτη και καθορίζει το περιεχόμενο αυτής. Σε κάθε περίπτωση η προώθηση της διαδικασίας εγκρίσεως θα πραγματοποιείται κατόπιν γνωμοδότησης του Κεντρικού Συμβουλίου Χωροταξικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων του άρθρου 4 του ν.4447/2016 (Α' 241), ως ισχύει. γ) Με την παρ. 3 ορίζεται ότι περιπτώσεις που εκπονείται σχέδιο που εντάσσεται στα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια αυτό ενσωματώνεται στα Προεδρικά Διατάγματα που εκδίδονται κατ΄ εξουσιοδότηση του νόμου αυτού. δ) Τέλος, με την παρ. 4 ορίζεται ότι σε περίπτωση που κριθεί ότι απαιτείται να καθοριστούν ειδικότερες προδιαγραφές της ως άνω μελέτης υπο-περιοχής ή υπο-ζώνης δύναται να εκδίδεται σχετική Υπουργική Απόφαση του αρμοδίου Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
220	Με τις προτεινόμενες διατάξεις επιχειρείται, εντός του πλαισίου που έχουν θέσει οι διατάξεις του Συντάγματος και ειδικότερα η παρ. 1 του άρθρου28, η από 8.11.1968 Σύμβαση της Βιέννης, η οποία κυρώθηκε με τον ν. 1604/1986 (Α' 81) και κωδικοποιήθηκε σε ενιαίο κείμενο με τον ν. 4266/2014 και ο Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας (ν. 2696/1999) η ρύθμιση της υπαίθριας διαφήμισης εντός των ζωνών αεροδρομίων. Ειδικότερα, με τις προτεινόμενες διατάξεις επιτρέπεται ειδικά στα αεροδρόμια η υπαίθρια διαφήμιση στους δρόμους

	πρόσβασης που βρίσκονται εντός της ζώνης αεροδρομίου. Η ως άνω ρύθμιση αποτελεί το προϊόν της στάθμισης μεταξύ της απαγόρευσης της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 2696/1999 (Α' 224) και του δικαιώματος της πληροφόρησης και της οικονομικής ελευθερίας, καθώς με αυτήν, αφού λαμβάνεται υπ' όψιν α) το γεγονός ότι τα διερχόμενα μέσα μεταφοράς δεν κινούνται με αυξημένη ταχύτητα, με αποτέλεσμα να μην υφίστανται σοβαροί κίνδυνοι για την δημόσια οδική ασφάλεια και β) ότι οι ζώνες αεροδρομίων και οι περιοχές που συνορεύουν με αυτές συνιστούν μια ιδιόμορφη οργανωμένη περιοχή με ειδικές χρήσεις, δραστηριότητες και ειδικές ανάγκες με πυρήνα το αεροδρόμιο, ικανοποιούνται συμμέτρως αφενός, η δημόσια ασφάλεια και αφετέρου, τα δικαιώματα της πληροφόρησης και της ελεύθερης άσκησης της οικονομικής δραστηριότητας. Ειδικότερα, με την παρ. 1 επιτρέπεται ειδικώς σε τμήματα κατά μήκος χαρακτηρισμένων εθνικών ή επαρχιακών οδών ή αυτοκινητοδρόμων πρόσβασης σε αεροδρόμια, τα οποία βρίσκονται εντός της ζώνης αεροδρομίου η προβολή υπαίθριας διαφήμισης. Η παρ. 2 παρέχει εξουσιοδότηση στους αρμόδιους Υπουργούς, μετά από γνώμη των φορέων διαχείρισης και εκμετάλλευσης των αεροδρομίων να ρυθμίσουν, για κάθε αεροδρόμιο, τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις τοποθέτησης των διαφημιστικών πλαισίων, τις αποστάσεις τους από τον άξονα της οδού ή του αυτοκινητοδρόμου, τις επιβαλλόμενες μεταξύ τους αποστάσεις, καθώς και κάθε άλλη σχετική αναγκαία λεπτομέρεια. Περαιτέρω, με την παράγραφο 3 των προτεινόμενων διατάξεων ορίζεται ότι οι σχετικοί όροι καθορίζονται με απόφαση του Περιφερειάρχη. Επιπροσθέτως με την παρ. 4 ορίζεται ότι το δικαίωμα παραχώρησης της χρήσης ανήκει στον φορέα εκμετάλλευσης του αεροδρομίου. Τέλος, με την παρ. 5 διευκρινίζεται ότι ο ν. 2946/2001 (Α' 224), που αποτελεί το θεσμικό πλαίσιο που ρυθμίζει την άσκηση της δραστηριότητας προβολής υπαίθριας διαφήμισης, ισχύει και για την υπό ρύθμιση προβολή υπαίθριας διαφήμισης σε ζώνες αεροδρομίων, στο μέτρο που δεν έρχεται σε αντίθεση με αυτές (π.χ. οι διατάξεις για τους χώρους στους οποίους απαγορεύεται η προβολή υπαίθριας

	διαφήμισης, διαδικασία άδειας, διοικητικές κυρώσεις κ.ά.).
221	Με το άρθρο 221 παρατείνεται η ισχύς των αδειών επισκευής κτιρίων σε σεισμόπληκτες και πυρόπληκτες περιοχές που εκδόθηκαν σύμφωνα με ειδικές ρυθμίσεις υπουργικών αποφάσεων κατ' εξουσιοδότηση του ν. 1190/1981 (Α' 203), οι οποίες δεν είχαν λήξει την 1.3.2011 ως την 31.12.2021, ενώ ταυτόχρονα δίνεται η δυνατότητα στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών με απόφασή του να παρατείνει, την ανωτέρω προθεσμία, εφόσον απαιτείται, μέχρι και τρία (3) έτη από τη λήξη της.
222	Εξαιτίας των πυρκαγιών που έπληξαν στις 23 και 24 Ιουλίου 2018 περιοχές της Περιφέρειας Αττικής, όπως τον Δήμο Ραφήνας –Πικερμίου και τον Δήμο Μαραθώνα, κρίθηκε αναγκαίο να ληφθούν ειδικά μέτρα για τις περιοχές αυτές. Καθόσον δεν έχουν εκλείψει ακόμη τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν εξαιτίας της φονικής πυρκαγιάς στις ως άνω περιοχές, προτείνεται η παράταση της αναστολής των πλειστηριασμών και διενέργειας κάθε πράξης αναγκαστικής εκτελέσεως κινητών ή ακινήτων σε βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων που περιέρχονται ή περιήλθαν προσωρινά ή μόνιμα σε κατάσταση απρόβλεπτης έκτακτης ανάγκης εξαιτίας των ως άνω πυρκαγιών από τις 25.1.2021, οπότε και έληξε η αναστολή, δυνάμει του άρθρου 84 του ν. 4712/2020 (Α΄ 146), έως τις 25.1.2022.
223	Στο πλαίσιο των μέτρων για τη μείωση της διασποράς του κορωνοϊού COVID- 19 οι επιχειρήσεις του κλάδου του λιανεμπορίου ανέστειλαν τη λειτουργία των φυσικών καταστημάτων τους για συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα ή λειτούργησαν με περιορισμούς ως προς τον αριθμό των εισερχόμενων πελατών, με αποτέλεσμα, τη σημαντική μείωση των εσόδων τους, σε συνδυασμό και με τη μειωμένη κυκλοφορία των καταναλωτών. Για τον περιορισμό των σχετικών απωλειών, το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων έχει σχεδιάσει τη συγχρηματοδοτούμενη από το ΕΣΠΑ δράση «e-λιανικό - Επιχορήγηση υφιστάμενων ΜμΕ επιχειρήσεων του κλάδου του λιανεμπορίου για την ανάπτυξη/αναβάθμιση και διαχείριση ηλεκτρονικού καταστήματος». Με το προβλεπόμενο ακατάσχετο και ασυμψήφιστο των σχετικών ενισχύσεων, σε συνδυασμό με την απαλλαγή των δικαιούχων από

	την υποχρέωση προσκόμισης φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, που θεσπίζεται ειδικά για τη συγκεκριμένη δράση, διασφαλίζεται η ταχεία ολοκλήρωση των σχετικών πληρωμών στο σύνολό τους, χωρίς παρακρατήσεις, ώστε να είναι δυνατή η λειτουργία πολλών νέων ηλεκτρονικών καταστημάτων το συντομότερο δυνατόν, συμβάλλοντας στη μείωση των οικονομικών συνεπειών των μέτρων για την ανάσχεση της διασποράς του κορωνοϊού COVID- 19 για τον ιδιαιτέρως πληγέντα αυτόν κλάδο της οικονομικής δραστηριότητας.
224	Με το άρθρο 224 θεσπίζεται ανώτατο όριο ποσοστού 40% του ύψους των επιβαλλόμενων νόμιμων τόκων επί του επιστρεπτέου ποσού καταβληθείσας ενίσχυσης, που προκύπτει από την έκδοση αποφάσεων ολικής ή μερικής επιστροφής ενισχύσεων, που είχαν καταβληθεί σε φορείς επενδύσεων που είχαν υπαχθεί και υπάγονται στους αναπτυξιακούς νόμους 1891/1990, 2601/1998 και 3299/2004. Η εν λόγω ρύθμιση αφορά, κυρίως, σε επιχειρήσεις, των οποίων οι επενδύσεις είχαν υπαχθεί στους προγενέστερους αναπτυξιακούς νόμους και λόγω παραβάσεων που είχαν διαπιστωθεί ή διαπιστώνονται από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα επιβάλλεται μετά από μακρό χρονικό διάστημα από την ολοκλήρωσή τους μερική η ολική επιστροφή των καταβληθεισών ενισχύσεων. Λαμβάνοντας υπόψη ότι με πάγιες ρυθμίσεις των αναπτυξιακών νόμων για τις επιστροφές των ενισχύσεων υπολογίζονται τόκοι από την ημερομηνία καταβολής των ενισχύσεων και οποτεδήποτε μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του χρηματικού καταλόγου από τις αρμόδιες υπηρεσίες, καθώς, επίσης και τα ιδιαίτερα υψηλά επιτόκια, εν συγκρίσει με τον μέσο όρο των κρατών μελών της ΕΕ, συγκεκριμένων χρονικών περιόδων, μπορεί να προκύπτει οι αναλογούντες τόκοι να υπερβαίνουν το οφειλόμενο – αχρεωστήτως καταβληθέν - ποσό της ενίσχυσης. Η ρύθμιση αυτή καταλαμβάνει και τις περιπτώσεις, που τα εν λόγω ποσά έχουν βεβαιωθεί ταμειακώς στις αρμόδιες υπηρεσίες της Φορολογικής Διοίκησης. Ειδικότερα, στις περιπτώσεις αυτές για τον επαναπροσδιορισμό των τόκων σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση, οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν αίτημα επανυπολογισμού του συνολικού προς ανάκτηση ποσού στους φορείς

	υποδοχής των επενδυτικών σχεδίων, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Επενδύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.), προσαρμόζοντας ανάλογα το ποσό των νόμιμων τόκων σύμφωνα με την παρ. 1 της διάταξης. Το αίτημα αυτό αποστέλλεται μετά από έλεγχο από τον αρμόδιο φορέα υποδοχής του επενδυτικού σχεδίου στις αρμόδιες υπηρεσίες της Φορολογικής Διοίκησης για την έκδοση των σχετικών ταμειακών βεβαιώσεων δυνάμει του παρόντος σύμφωνα με τα άρθρα 55 και επ. του π.δ. 16/1989 χωρίς να απαιτείται η έκδοση νέου τίτλου για την βεβαίωση του χρέους από τους φορείς υποδοχής, παρά μόνο η έκδοση του Ατομικού Φύλλου Έκπτωσης Φόρου (Α.Φ.ΕΚ.) σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 98 επ. του π.δ. 16/1989, το οποίο αποστέλλεται στις αρμόδιες υπηρεσίες της Φορολογικής Διοίκησης. Αναφορικά με την προϋπόθεση της μη έκδοσης αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, η εν λόγω απόφαση θα αφορά στην καταβληθείσα ενίσχυση. Την άσκηση του δικαιώματος του επανυπολογισμού του ποσού οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να το ασκήσουν εντός έξι (6) μηνών από την δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.
225	Το γεγονός ότι τα μέλη του Μητρώου Αξιολογητών της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τα μέλη του Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών – Εμπειρογνωμόνων του ΕΛΙΔΕΚ και οι αξιολογητές των προς ένταξη εταιρειών στο Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων, είναι υπόχρεοι υποβολής δήλωσης του ν. 3213/2003 (Α’ 309), λειτουργεί αποθαρρυντικά, περιορίζοντας σημαντικά τον αριθμό των επιστημόνων - ερευνητών που επιθυμούν να ασχοληθούν με τις αξιολογήσεις ερευνητικών προτάσεων στις εξειδικευμένες δράσεις της ΓΓΕΤ ή της ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ, του ΕΛΙΔΕΚ, καθώς και με τις αξιολογήσεις εταιρειών που αιτούνται την ένταξή τους στο Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων. Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται η εξαίρεση των επιστημόνων αυτών από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης. Ειδικά για τους αξιολογητές των προς ένταξη εταιρειών στο Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων η εξαίρεσή τους από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης έχει αναδρομική ισχύ από την ημερομηνία έναρξης του Μητρώου, ήτοι την 13η Οκτωβρίου 2020.

	Έτσι, επιχειρείται πιλοτικά να προσελκυθούν, ώστε να γίνουν αξιολογητές, ερευνητές, ακαδημαϊκοί και επιστήμονες, με αυξημένα προσόντα και μεγάλη εμπειρία, οι οποίοι θα συμβάλλουν τόσο υπέρ της ποιότητας του αποτελέσματος, όσο και υπέρ της δραστικής μείωσης του χρόνου ολοκλήρωσης των διαδικασιών αξιολόγησης και πιστοποιήσεων των δράσεων. Επιπλέον, αποτελεί κίνητρο ώστε να συμμετέχουν στις αξιολογήσεις και στις πιστοποιήσεις, ερευνητές και επιστήμονες του εξωτερικού, είτε του απόδημου ελληνισμού, είτε αλλοδαποί, που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας.
226	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπεται η διαδικασία για τη διαμόρφωση και υλοποίηση των προγραμμάτων, όσον αφορά στις προμήθειες, υπηρεσίες και έργα, του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων. Ειδικότερα, η απόφαση για την έγκριση των προγραμμάτων λαμβάνεται, μετά από πρόταση της Διυπουργικής Επιτροπής Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας, από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας, η δε Διυπουργική Επιτροπή, για την υποβολή της πρότασής της, λαμβάνει υπ' όψιν την εισήγηση του αρμοδίου για την πολιτική προστασία Υπουργού. Σημειώνεται ότι κάθε εγκεκριμένο από το ΚΥΣΕΑ πρόγραμμα ενεργοποιείται με απόφαση του αρμοδίου για την πολιτική προστασία Υπουργού. Η διαδικασία υλοποίησης των υπηρεσιών, προμηθειών και έργων των προγραμμάτων που αφορούν σε απόρρητες δαπάνες του άρθρου 53 του ν. 4662/2020 (Α’ 27), πραγματοποιείται με τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης ή με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης με ή χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. Για την υπαγωγή των δαπανών των προγραμμάτων του Εθνικού Μηχανισμού στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 53 του ν. 4662/2020 (Α’ 27) εκδίδεται ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού που είναι αρμόδιος για την πολιτική προστασία, μετά από γνώμη της Επιτροπής Ειδικών Δαπανών της παρ. 6 του άρθρου 53 του ν. 4662/2020 (Α’ 27). Εφόσον συντρέχει κατεπείγουσα ανάγκη, η οποία επιβάλλει την άμεση υλοποίηση προγράμματος που έχει εγκριθεί από το ΚΥΣΕΑ, είναι δυνατή η προσφυγή στη διαπραγμάτευση δίχως προηγούμενη δημοσίευση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 περ. γ’ του

	άρθρου 32 του ν.4412/2016, ως ισχύει. Οι συμβάσεις του Εθνικού Μηχανισμού, που συνάπτονται στο πλαίσιο εγκεκριμένων από το ΚΥΣΕΑ προγραμμάτων, υπάγονται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 324 του ν. 4700/2020 (Α' 127), με την εξαίρεση των διακρατικών συμβάσεων και των συμβάσεων που συνάπτονται στο πλαίσιο διεθνών συμφωνιών και διακανονισμών. Ακολούθως, προβλέπονται τα συλλογικά όργανα που είναι αρμόδια για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης, εκτέλεσης και παραλαβής των συμβάσεων για τις προμήθειες, υπηρεσίες και για τα έργα του Εθνικού Μηχανισμού και ορίζεται ότι πρόσωπο που έχει συμμετάσχει στην επιτροπή προδιαγραφών δεν επιτρέπεται να συμμετάσχει στις λοιπές επιτροπές του ιδίου προγράμματος. Τέλος, δυνάμει ρήτρας ακεραιότητας, ο ανάδοχος δεσμεύεται ότι σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της κατακύρωσης της σύμβασης, δεν ενήργησε αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά και ότι θα εξακολουθήσει να συμπεριφέρεται αναλόγως κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης. Εάν οι οικονομικοί φορείς παραβιάσουν τη ρήτρα ακεραιότητας επιβάλλονται, με απόφαση του Υπουργού που είναι αρμόδιος για την πολιτική προστασία, σωρευτικά η έκπτωση από τη σύμβαση και η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης.
227	Με την αξιολογούμενη ρύθμιση εισάγεται εξαίρεση ως προς την υποχρέωση κατάθεσης συμβολαιογραφικής δήλωσης των χώρων στάθμευσης του άρθρου 1 του ν. 1221/1981 (Α' 292) και του πιστοποιητικού μεταγραφής της στο υποθηκοφυλακείο ή της καταχώρισής της στο οικείο κτηματολογικό γραφείο, σύμφωνα με την περ. ιε. της παρ. 1 του άρθρου 40 του ν. 4495/2017 (Α΄ 167) ώστε να καταστεί η διαδικασία έκδοσης οικοδομικών αδειών για τα δημόσια ακίνητα του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, πιο ευέλικτη και ταχεία.
228	Στο άρθρο 229 τίθενται οι καταργούμενες διατάξεις του Μέρους Γ.
229	Στο άρθρο 230 τίθεται η έναρξη ισχύος του σχεδίου νόμου.

Δ. Έκθεση γενικών συνεπειών

18.	Οφέλη αξιολογούμενης ρύθμισης

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΟΦΕΛΗ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΑΜΕΣΑ	Αύξηση εσόδων					
		Μείωση δαπανών					
		Εξοικονόμηση χρόνου	X	X			
		Μεγαλύτερη αποδοτικότητα / αποτελεσματικότητα	X	X			
		Άλλο					
	ΕΜΜΕΣΑ	Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών			**X**		
		Δίκαιη μεταχείριση πολιτών	X	X	X		
		Αυξημένη αξιοπιστία / διαφάνεια θεσμών	X	X			
		Βελτιωμένη διαχείριση κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Η προτεινόμενη ρύθμιση του Κεφαλαίου Β επιτρέπει την έγκαιρη χρηματοδότηση μέτρων που κρίνονται απαραίτητα για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοιού COVID – 19 και των συνεπειών της στη δημόσια υγεία, στην οικονομία και στην κοινωνία.
Η προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 224 του Κεφαλαίου Η΄ συμβάλει στην αύξηση των ηλεκτρονικών καταστημάτων διευρύνοντας τις δυνατότητες εξ αποστάσεως ασφαλών αγορών προς όφελος των επιχειρήσεων και των πολιτών - καταναλωτών.

19.	Κόστος αξιολογούμενης ρύθμισης

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΟΣΤΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Σχεδιασμός / προετοιμασία					
		Υποδομή / εξοπλισμός					
		Προσλήψεις / κινητικότητα					
		Ενημέρωση εκπαίδευση εμπλεκομένων					
		Άλλο					
	ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Στήριξη και λειτουργία διαχείρισης					
		Διαχείριση αλλαγών κατά την εκτέλεση					
		Κόστος συμμετοχής στη νέα ρύθμιση					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Για την εφαρμογή των ρυθμίσεων των Κεφαλαίων Β΄ και Η, δεν απαιτείται ανανέωση στην υλικοτεχνική υποδομή ή τον εξοπλισμό ή πρόσληψη ή εκπαίδευση εργαζομένων, που να επιφέρουν διοικητικά κόστη.

20.	Κίνδυνοι αξιολογούμενης ρύθμισης

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Αναγνώριση / εντοπισμός κινδύνου					
		Διαπίστωση συνεπειών κινδύνων στους στόχους					
		Σχεδιασμός αποτροπής / αντιστάθμισης κινδύνων					
		Άλλο					
	ΜΕΙΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Πιλοτική εφαρμογή					
		Ανάδειξη καλών πρακτικών κατά την υλοποίηση της ρύθμισης					
		Συνεχής αξιολόγηση διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

21.	Γνώμες ή πορίσματα αρμόδιων υπηρεσιών και ανεξάρτητων αρχών *(ηλεκτρονική επισύναψη).* Ειδική αιτιολογία σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης μεταξύ της γνωμοδότησης και της αξιολογούμενης ρύθμισης.

Ε. Έκθεση διαβούλευσης

22.	Διαβούλευση κατά τη διάρκεια της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας από την έναρξη κατάρτισης της αξιολογούμενης ρύθμισης μέχρι την υπογραφή από τους συναρμόδιους Υπουργούς	
❒	Συνεργασία με άλλα υπουργεία / υπηρεσίες	
❒	Συνεργασία με κοινωνικούς φορείς / Ανεξάρτητες Αρχές	
❒	Διεθνής διαβούλευση	

23.	Σχόλια στο πλαίσιο της διαβούλευσης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας www.opengov.gr *(ηλεκτρονική επισύναψη της έκθεσης)*		
	Επί των γενικών αρχών («επί της αρχής») της αξιολογούμενης ρύθμισης	Αριθμός συμμετασχόντων	
		Σχόλια που υιοθετήθηκαν	
		Σχόλια που δεν υιοθετήθηκαν (συμπεριλαμβανομένης επαρκούς αιτιολόγησης)	
	Επί των άρθρων της αξιολογούμενης ρύθμισης	Αριθμός συμμετασχόντων	
		Σχόλια που υιοθετήθηκαν	
		Σχόλια που δεν υιοθετήθηκαν (συμπεριλαμβανομένης επαρκούς αιτιολόγησης)	

Στ. Έκθεση νομιμότητας

24.	Συναφείς συνταγματικές διατάξεις	
25.	Ενωσιακό δίκαιο	
❒	Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο *(συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων)*	Κεφάλαιο Α' – Διατάξεις για την Επιτροπή Ανταγωνισμού Η προτεινόμενη ρύθμιση σχετίζεται με τα άρθρα 101, 102 ΣΛΕΕ και με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
❒	Κανονισμός	
❒	Οδηγία	Κεφάλαιο Α' – Διατάξεις για την Επιτροπή Ανταγωνισμού Η προτεινόμενη ρύθμιση σχετίζεται με την Οδηγία 2019/1 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την παροχή αρμοδιοτήτων στις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους κανόνες και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, ΕΕ Λ 11, 14.1.2019, σ. 3.
❒	Απόφαση	
26.	Συναφείς διατάξεις διεθνών συνθηκών ή συμφωνιών	
❒	Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	

❒	Διεθνείς συμβάσεις	

27.	Συναφής νομολογία των ανωτάτων και άλλων εθνικών δικαστηρίων, καθώς και αποφάσεις των Ανεξάρτητων Αρχών	
		Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης
❒	Ανώτατο ή άλλο εθνικό δικαστήριο (αναφέρατε)	
❒	Ανεξάρτητη Αρχή (αναφέρατε)	
28.	Συναφής ευρωπαϊκή και διεθνής νομολογία	
		Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης
❒	Νομολογία Δικαστηρίου Ε.Ε.	
❒	Νομολογία Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	
❒	Άλλα ευρωπαϊκά ή διεθνή δικαστήρια ή διαιτητικά όργανα	

Ζ. Πίνακας τροποποιούμενων ή καταργούμενων διατάξεων

29.	Τροποποίηση – αντικατάσταση – συμπλήρωση διατάξεων

Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης	*Υφιστάμενες διατάξεις*
Άρθρο 180 Τροποποιείται η παρ. 5 του άρθρου 17 ν. 3959/2011 (Α' 93) και το άρθρο 17 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 17 Έσοδα και προϋπολογισμός της Επιτροπής Ανταγωνισμού (Άρθρο 5 της Οδηγίας-Πόροι)	«Άρθρο 17 Έσοδα και προϋπολογισμός της Επιτροπής Ανταγωνισμού (Άρθρο 5 της Οδηγίας-Πόροι)

1. Στις ανώνυμες εταιρείες που ιδρύονται ή αυξάνουν το μετοχικό τους κεφάλαιο επιβάλλεται τέλος ύψους ένα τοις χιλίοις (1‰), υπολογιζόμενο επί του μετοχικού κεφαλαίου ή επί του ποσού της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου αντιστοίχως υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Τα έσοδα αυτά εισπράττονται στο όνομα και για λογαριασμό της Επιτροπής Ανταγωνισμού και κατατίθενται σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό, τη διαχείριση του οποίου έχει η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σύμφωνα με τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισής της. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, καθορίζονται τα όργανα, ο τρόπος και η διαδικασία είσπραξης των πιο πάνω χρηματικών ποσών. Τα έσοδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού πρέπει κατ' ελάχιστο να ανέρχονται για τα έτη 2021 και 2022 σε ποσό που αντιστοιχεί σε ύψος 0.0000368 του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) του οικονομικού έτους 2019, όπως αυτό ορίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή («ελάχιστο όριο εσόδων»), ενώ για τα έτη από το 2023 και εφεξής σε ποσό που αντιστοιχεί σε ύψος 0.00004 (τέσσερα του δισεκατομμυρίου) του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) του προηγούμενου οικονομικού έτους, όπως αυτό ορίζεται κατ' έτος από την Ελληνική Στατιστική Αρχή («ελάχιστο όριο εσόδων»). Εάν το ύψος των εσόδων της Επιτροπής Ανταγωνισμού από τα τέλη του προηγούμενου εδαφίου είναι χαμηλότερο του ελάχιστου ορίου εσόδων, η σχετική διαφορά συμπληρώνεται από τον κρατικό προϋπολογισμό με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν σχετικού αιτήματος του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν σχετικού αιτήματος του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τα έσοδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού δύνανται να ενισχύονται από τον κρατικό προϋπολογισμό κατ' ελάχιστο σε ύψος 0.00001 (ένα του δισεκατομμυρίου) του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) του προηγούμενου έτους, όπως αυτό ορίστηκε από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, εφόσον το συμβούλιο εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής Ανταγωνισμού των παρ. 3 και 4 του άρθρου 22,	1. Στις ανώνυμες εταιρείες που ιδρύονται ή αυξάνουν το μετοχικό τους κεφάλαιο επιβάλλεται τέλος ύψους ένα τοις χιλίοις (1‰), υπολογιζόμενο επί του μετοχικού κεφαλαίου ή επί του ποσού της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου αντιστοίχως υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Τα έσοδα αυτά εισπράττονται στο όνομα και για λογαριασμό της Επιτροπής Ανταγωνισμού και κατατίθενται σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό, τη διαχείριση του οποίου έχει η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σύμφωνα με τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισής της. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, καθορίζονται τα όργανα, ο τρόπος και η διαδικασία είσπραξης των πιο πάνω χρηματικών ποσών. Τα έσοδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού πρέπει κατ` ελάχιστο να ανέρχονται για τα έτη 2021 και 2022 σε ποσό που αντιστοιχεί σε ύψος 0.0000368 του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) του οικονομικού έτους 2019, όπως αυτό ορίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή («ελάχιστο όριο εσόδων»), ενώ για τα έτη από το 2023 και εφεξής σε ποσό που αντιστοιχεί σε ύψος 0.00004 (τέσσερα του δισεκατομμυρίου) του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) του προηγούμενου οικονομικού έτους, όπως αυτό ορίζεται κατ` έτος από την Ελληνική Στατιστική Αρχή («ελάχιστο όριο εσόδων»). Εάν το ύψος των εσόδων της Επιτροπής Ανταγωνισμού από τα τέλη του προηγούμενου εδαφίου είναι χαμηλότερο του ελάχιστου ορίου εσόδων, η σχετική διαφορά συμπληρώνεται από τον κρατικό προϋπολογισμό με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν σχετικού αιτήματος του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν σχετικού αιτήματος του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τα έσοδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού δύνανται να ενισχύονται από τον κρατικό προϋπολογισμό κατ` ελάχιστο σε ύψος 0.00001 (ένα του δισεκατομμυρίου) του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) του προηγούμενου έτους, όπως αυτό ορίστηκε από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, εφόσον το συμβούλιο εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής Ανταγωνισμού των παρ. 3 και 4 του άρθρου 22,

κρίνει, κατά απλή πλειοψηφία, ότι οι μεσοπρόθεσμοι στόχοι της Επιτροπής Ανταγωνισμού, βάσει της στοχοθεσίας της Επιτροπής, και ύστερα από μέτρηση βασικών δεικτών απόδοσης, έχουν επιτευχθεί. Η ενίσχυση των εσόδων της Επιτροπής με αυτό το ποσό πραγματοποιείται εντός του αμέσως επόμενου οικονομικού έτους. 1Α. Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, η Επιτροπή Ανταγωνισμού εισπράττει, εκτός του τέλους της παρ. 1, ως πόρο, επιδοτήσεις, επιχορηγήσεις, χρηματοδοτήσεις ερευνητικών προγραμμάτων ή κάθε άλλο έσοδο που προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπως διεθνείς οργανισμούς, επιστημονικούς και ερευνητικούς οργανισμούς. Τα έσοδα αυτά εισπράττονται στο όνομα και για λογαριασμό της Επιτροπής Ανταγωνισμού και κατατίθενται σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό, τη διαχείριση του οποίου έχει η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισής της. Τα έσοδα αυτά δεν μπορούν να υπερβαίνουν κατ' έτος το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του «ελάχιστου ορίου εσόδων» της παρ. 1. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διαχείριση των πόρων του προηγούμενου εδαφίου, την παροχή αμοιβών σε τρίτους και πρόσθετων αμοιβών στο προσωπικό και τα μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού αποκλειστικά για την εκτέλεση των σχετικών ερευνητικών προγραμμάτων. 2. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει υποχρέωση να τηρεί λογαριασμούς και αρχεία, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα αποτελέσματα χρήσης και ο ισολογισμός, σύμφωνα με τις διατάξεις του δημοσίου λογιστικού και, όπως ειδικότερα ορίζεται στον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης. Ο έλεγχος των οικονομικών στοιχείων και των ετήσιων λογαριασμών και οικονομικών καταστάσεων γίνεται από δύο (2) ορκωτούς λογιστές. Τα στοιχεία αυτά και οι οικονομικές καταστάσεις δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής και στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και υποβάλλονται στον Πρόεδρο της Βουλής μαζί με την ετήσια έκθεση του άρθρου 29 και τον προϋπολογισμό του επόμενου έτους.	κρίνει, κατά απλή πλειοψηφία, ότι οι μεσοπρόθεσμοι στόχοι της Επιτροπής Ανταγωνισμού, βάσει της στοχοθεσίας της Επιτροπής, και ύστερα από μέτρηση βασικών δεικτών απόδοσης, έχουν επιτευχθεί. Η ενίσχυση των εσόδων της Επιτροπής με αυτό το ποσό πραγματοποιείται εντός του αμέσως επόμενου οικονομικού έτους. 1Α. Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, η Επιτροπή Ανταγωνισμού εισπράττει, εκτός του τέλους της παρ. 1, ως πόρο, επιδοτήσεις, επιχορηγήσεις, χρηματοδοτήσεις ερευνητικών προγραμμάτων ή κάθε άλλο έσοδο που προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπως διεθνείς οργανισμούς, επιστημονικούς και ερευνητικούς οργανισμούς. Τα έσοδα αυτά εισπράττονται στο όνομα και για λογαριασμό της Επιτροπής Ανταγωνισμού και κατατίθενται σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό, τη διαχείριση του οποίου έχει η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισής της. Τα έσοδα αυτά δεν μπορούν να υπερβαίνουν κατ` έτος το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του «ελάχιστου ορίου εσόδων» της παρ. 1. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διαχείριση των πόρων του προηγούμενου εδαφίου, την παροχή αμοιβών σε τρίτους και πρόσθετων αμοιβών στο προσωπικό και τα μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού αποκλειστικά για την εκτέλεση των σχετικών ερευνητικών προγραμμάτων. 2. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει υποχρέωση να τηρεί λογαριασμούς και αρχεία, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα αποτελέσματα χρήσης και ο ισολογισμός, σύμφωνα με τις διατάξεις του δημοσίου λογιστικού και, όπως ειδικότερα ορίζεται στον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισης. Ο έλεγχος των οικονομικών στοιχείων και των ετήσιων λογαριασμών και οικονομικών καταστάσεων γίνεται από δύο (2) ορκωτούς λογιστές. Τα στοιχεία αυτά και οι οικονομικές καταστάσεις δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής και στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και υποβάλλονται στον Πρόεδρο της Βουλής μαζί με την ετήσια

3. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού υπόκειται στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. 4. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαθέτει ανεξαρτησία ως προς τον τρόπο διάθεσης του χορηγούμενου προϋπολογισμού της για τους σκοπούς εκπλήρωσης των καθηκόντων της, εντός του πλαισίου του ν. 4270/2014 (Α' 143). 5. Αν από την οικονομική διαχείριση της Επιτροπής Ανταγωνισμού στο τέλος κάθε οικονομικού έτους προκύπτει θετικό καθαρό αποτέλεσμα χρήσης (έσοδα – έξοδα), διατίθεται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του θετικού οικονομικού αυτού αποτελέσματος με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ως έσοδο του κρατικού προϋπολογισμού. 6. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να προβαίνει σε σύναψη δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισής της, συμπεριλαμβανομένης και της αγοράς ή μίσθωσης ακινήτων. Το τίμημα της αγοράς ή της μίσθωσης ακινήτων καταβάλλεται από τους πόρους της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Η μίσθωση ακινήτου του πρώτου εδαφίου για τη στέγαση των υπηρεσιών της Επιτροπής μπορεί να υπερβαίνει και τη δωδεκαετία που προβλέπεται στο άρθρο 4 του ν. 3130/2003 (Α' 76), με ανώτατη διάρκεια τα είκοσι (20) έτη και με δυνατότητα άπαξ ανανέωσης. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού δύναται να συνάπτει συμβάσεις μακροχρόνιας μίσθωσης. Η μίσθωση ακινήτου διενεργείται με δημόσιο μειοδοτικό διαγωνισμό. Στη διαδικασία μίσθωσης δικαιούνται να υποβάλουν προσφορές οι κύριοι των ακινήτων και οι κάτοχοι αυτών, δυνάμει σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), εφόσον προσκομίζουν έγγραφη συναίνεση του κυρίου του ακινήτου. Ο κύριος του ακινήτου συνυπογράφει τη σύμβαση μίσθωσης, διασφαλίζοντας την ακώλυτη χρήση του μισθίου από την Επιτροπή Ανταγωνισμού καθόλη τη διάρκεια της μίσθωσης, σε περίπτωση δε, καταγγελίας της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, υπεισέρχεται ως εκμισθωτής στη σύμβαση με την Επιτροπή Ανταγωνισμού για την υπόλοιπη διάρκεια αυτής με τους ίδιους όρους.	έκθεση του άρθρου 29 και τον προϋπολογισμό του επόμενου έτους. 3. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού υπόκειται στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. 4. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαθέτει ανεξαρτησία ως προς τον τρόπο διάθεσης του χορηγούμενου προϋπολογισμού της για τους σκοπούς εκπλήρωσης των καθηκόντων της, εντός του πλαισίου του ν. 4270/2014 (Α` 143). 5. Αν από την οικονομική διαχείριση της Επιτροπής Ανταγωνισμού στο τέλος κάθε οικονομικού έτους προκύπτει θετικό οικονομικό αποτέλεσμα (έσοδα - έξοδα) που υπερβαίνει το αντίστοιχο ποσό της προηγούμενης χρήσης, διατίθεται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του θετικού οικονομικού αυτού αποτελέσματος με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ως έσοδο του κρατικού προϋπολογισμού. 6. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να προβαίνει σε σύναψη δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Διαχείρισής της, συμπεριλαμβανομένης και της αγοράς ή μίσθωσης ακινήτων. Το τίμημα της αγοράς ή της μίσθωσης ακινήτων καταβάλλεται από τους πόρους της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Η μίσθωση ακινήτου του πρώτου εδαφίου για τη στέγαση των υπηρεσιών της Επιτροπής μπορεί να υπερβαίνει και τη δωδεκαετία που προβλέπεται στο άρθρο 4 του ν. 3130/2003 (Α` 76), με ανώτατη διάρκεια τα είκοσι (20) έτη και με δυνατότητα άπαξ ανανέωσης. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού δύναται να συνάπτει συμβάσεις μακροχρόνιας μίσθωσης. Η μίσθωση ακινήτου διενεργείται με δημόσιο μειοδοτικό διαγωνισμό. Στη διαδικασία μίσθωσης δικαιούνται να υποβάλουν προσφορές οι κύριοι των ακινήτων και οι κάτοχοι αυτών, δυνάμει σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), εφόσον προσκομίζουν έγγραφη συναίνεση του κυρίου του ακινήτου. Ο κύριος του ακινήτου συνυπογράφει τη σύμβαση μίσθωσης, διασφαλίζοντας την ακώλυτη χρήση του μισθίου από την Επιτροπή Ανταγωνισμού καθόλη τη διάρκεια της μίσθωσης, σε περίπτωση δε, καταγγελίας της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, υπεισέρχεται ως

Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η μακροχρόνια μίσθωση ακινήτου χωρίς δημοπρασία, διαζευκτικά, εφόσον: α) το προς μίσθωση ακίνητο είναι ιδιοκτησίας νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης α' ή β' βαθμού, δημόσιας επιχείρησης και οργανισμού (Δ.Ε.Κ.Ο.), ανώνυμης εταιρείας, της οποίας η πλειοψηφία των μετοχών ανήκει στο δημόσιο, ιδρύματος ή κοινωφελούς περιουσίας του ν. 4182/2013 (Α' 185), ή β) πρόκειται για την επέκταση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε μη μισθωμένους χώρους του ιδίου ή παρακείμενου ακινήτου. Σε περίπτωση που το ακίνητο το οποίο πρόκειται να μισθώσει η Επιτροπή Ανταγωνισμού χρειάζεται επεμβάσεις, προσθήκες ή βελτιώσεις, δύναται να προβαίνει σε αυτές εξ ιδίων πόρων. Τα ποσά για την εκπόνηση της μελέτης, την έκδοση αδείας, την κατασκευή και την παρακολούθηση εκτέλεσης των εργασιών και την παραλαβή του μισθίου, στον βαθμό που βαρύνουν τον εκμισθωτή, μετά από κοινή συμφωνία των μερών, συμψηφίζονται με τα συμβατικώς οριζόμενα μισθώματα ή άλλως συνυπολογίζονται κατά τον καθορισμό του ύψους του μισθώματος. Η μελέτη για τις ανωτέρω εργασίες και η έκδοση της απαιτούμενης άδειας μπορούν να ανατεθούν, σύμφωνα με τις διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, σε μελετητικό γραφείο. Η παραλαβή του μισθίου, έτοιμου προς χρήση, γίνεται από Επιτροπή, την οποία συγκροτεί η Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού και στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι του εκμισθωτή και της μισθώτριας. 7. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αποδίδει στους δικαιούχους ποσά που έχουν καταβληθεί υπέρ της αχρεωστήτως. Σε αυτά συμπεριλαμβάνεται ιδίως, το ποσό της παρ. 1, που αντιστοιχεί στο ιδρυτικό κεφάλαιο που δεν καταβλήθηκε ή στο ποσό της αύξησης του κεφαλαίου που δεν καλύφθηκε ή στο υπερβάλλον ποσό του τέλους που καλύφθηκε από εσφαλμένο υπολογισμό. 8. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να προβαίνει στη σύναψη σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης ακινήτου με εκμισθώτρια την ίδια. Για τη σχετική	εκμισθωτής στη σύμβαση με την Επιτροπή Ανταγωνισμού για την υπόλοιπη διάρκεια αυτής με τους ίδιους όρους. Κατ` εξαίρεση, επιτρέπεται η μακροχρόνια μίσθωση ακινήτου χωρίς δημοπρασία, διαζευκτικά, εφόσον: α) το προς μίσθωση ακίνητο είναι ιδιοκτησίας νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης α` ή β` βαθμού, δημόσιας επιχείρησης και οργανισμού (Δ.Ε.Κ.Ο.), ανώνυμης εταιρείας, της οποίας η πλειοψηφία των μετοχών ανήκει στο δημόσιο, ιδρύματος ή κοινωφελούς περιουσίας του ν. 4182/2013 (Α` 185), ή β) πρόκειται για την επέκταση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε μη μισθωμένους χώρους του ιδίου ή παρακείμενου ακινήτου. Σε περίπτωση που το ακίνητο το οποίο πρόκειται να μισθώσει η Επιτροπή Ανταγωνισμού χρειάζεται επεμβάσεις, προσθήκες ή βελτιώσεις, δύναται να προβαίνει σε αυτές εξ ιδίων πόρων. Τα ποσά για την εκπόνηση της μελέτης, την έκδοση αδείας, την κατασκευή και την παρακολούθηση εκτέλεσης των εργασιών και την παραλαβή του μισθίου, στον βαθμό που βαρύνουν τον εκμισθωτή, μετά από κοινή συμφωνία των μερών, συμψηφίζονται με τα συμβατικώς οριζόμενα μισθώματα ή άλλως συνυπολογίζονται κατά τον καθορισμό του ύψους του μισθώματος. Η μελέτη για τις ανωτέρω εργασίες και η έκδοση της απαιτούμενης άδειας μπορούν να ανατεθούν, σύμφωνα με τις διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, σε μελετητικό γραφείο. Η παραλαβή του μισθίου, έτοιμου προς χρήση, γίνεται από Επιτροπή, την οποία συγκροτεί η Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού και στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι του εκμισθωτή και της μισθώτριας. 7. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αποδίδει στους δικαιούχους ποσά που έχουν καταβληθεί υπέρ της αχρεωστήτως. Σε αυτά συμπεριλαμβάνεται ιδίως, το ποσό της παρ. 1, που αντιστοιχεί στο ιδρυτικό κεφάλαιο που δεν καταβλήθηκε ή στο ποσό της αύξησης του κεφαλαίου που δεν καλύφθηκε ή στο υπερβάλλον ποσό του τέλους που καλύφθηκε από εσφαλμένο υπολογισμό.

διαδικασία ισχύουν κατ' αναλογία τα προβλεπόμενα στα εδάφια τέταρτο, πέμπτο και έκτο της παρ. 6. 9. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, εγγραπτέα στο οικείο κτηματολογικό βιβλίο, μεταβιβάζεται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, όπως νόμιμα εκπροσωπείται, η κυριότητα του ακινήτου που βρίσκεται στην Αθήνα, επί των οδών Κότσικα 1Α και Πατησίων 70, που έχει αγοραστεί από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων έναντι τιμήματος που καταβλήθηκε από τους πόρους της Επιτροπής Ανταγωνισμού και στο οποίο η τελευταία στεγάζει τις υπηρεσίες της.»	8. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να προβαίνει στη σύναψη σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης ακινήτου με εκμισθώτρια την ίδια. Για τη σχετική διαδικασία ισχύουν κατ` αναλογία τα προβλεπόμενα στα εδάφια τέταρτο, πέμπτο και έκτο της παρ. 6. 9. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, εγγραπτέα στο οικείο κτηματολογικό βιβλίο, μεταβιβάζεται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, όπως νόμιμα εκπροσωπείται, η κυριότητα του ακινήτου που βρίσκεται στην Αθήνα, επί των οδών Κότσικα 1Α και Πατησίων 70, που έχει αγοραστεί από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων έναντι τιμήματος που καταβλήθηκε από τους πόρους της Επιτροπής Ανταγωνισμού και στο οποίο η τελευταία στεγάζει τις υπηρεσίες της.».
Άρθρο 181 1. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 4354/2015 (Α΄ 176) προστίθεται περ. ζ, ως προς τις εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής του ν. 4354/2015, και η παρ. διαμορφώνεται ως εξής: «2. Δεν υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος: α) το ναυτικό προσωπικό του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΑ.ΚΕ.Θ.Ε.), με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28, β) το καλλιτεχνικό προσωπικό των Ν.Π.Ι.Δ. με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28, γ) οι κατηγορίες υπαλλήλων ή λειτουργών που ορίζονται στις διατάξεις του Μέρους Β` του ν. 3205/2003 (Α` 297), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, καθώς και οι εν γένει αμειβόμενοι με ειδικά μισθολόγια, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 15 και 28, δ) οι Δημόσιες Επιχειρήσεις, Οργανισμοί και Ανώνυμες Εταιρείες (Δ.Ε.Κ.Ο.), που υπάγονται, κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος, στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου Β` του ν. 3429/2005 (Α` 314), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28. ε) το προσωπικό της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.) με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28.	2. Δεν υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος: α) το ναυτικό προσωπικό του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΑ.ΚΕ.Θ.Ε.), με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28, β) το καλλιτεχνικό προσωπικό των Ν.Π.Ι.Δ. με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28, γ) οι κατηγορίες υπαλλήλων ή λειτουργών που ορίζονται στις διατάξεις του Μέρους Β` του ν. 3205/2003 (Α` 297), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, καθώς και οι εν γένει αμειβόμενοι με ειδικά μισθολόγια, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 15 και 28, δ) οι Δημόσιες Επιχειρήσεις, Οργανισμοί και Ανώνυμες Εταιρείες (Δ.Ε.Κ.Ο.), που υπάγονται, κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος, στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου Β` του ν. 3429/2005 (Α` 314), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28. ε) το προσωπικό της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.) με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 28. στ) το προσωπικό, που απασχολείται με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου (Ι.Δ.Ο.Χ.) σε έργα ή προγράμματα, τα οποία χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους και τη διαχείριση των οποίων αναλαμβάνουν τα ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα και οι τεχνολογικοί φορείς του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α` 258), οι

στ) το προσωπικό, που απασχολείται με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου (Ι.Δ.Ο.Χ.) σε έργα ή προγράμματα, τα οποία χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους και τη διαχείριση των οποίων αναλαμβάνουν τα ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα και οι τεχνολογικοί φορείς του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α` 258), οι Ε.Λ.Κ.Ε., των Α.Ε.Ι. του άρθρου 50 του ν. 4485/2017 (Α` 114) και τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.) που ιδρύθηκαν κατ` εξουσιοδότηση του άρθρου 17 του ν. 2083/1992 (Α` 159), με την επιφύλαξη του άρθρου 28. ζ) η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε. και η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων Α.Ε.».	Ε.Λ.Κ.Ε., των Α.Ε.Ι. του άρθρου 50 του ν. 4485/2017 (Α` 114) και τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.) που ιδρύθηκαν κατ` εξουσιοδότηση του άρθρου 17 του ν. 2083/1992 (Α` 159), με την επιφύλαξη του άρθρου 28».
Άρθρο 1332 1. Η παρ. 2 του άρθρου 4 του καταστατικού της Ε.Α.Τ. Α.Ε. που θεσπίστηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 3912/2011 (Α΄ 17) αντικαθίσταται ως εξής: «2. Για την επίτευξη του σκοπού της, η Εταιρεία - αποτελεί τον αποκλειστικό, πλην των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών και των άμεσων θυγατρικών αυτής, φορέα δημιουργίας και λειτουργίας ταμείων χρηματοδοτικών εργαλείων με τη συμμετοχή εθνικών πόρων ή πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, η Εταιρεία αποτελεί φορέα υλοποίησης προγραμμάτων ενίσχυσης μέσω επιδοτήσεων επιχειρήσεων. - αναπτύσσει τα προϊόντα της είτε η ίδια είτε και μέσω των συνεργασιών της με άλλους διεθνείς και ευρωπαϊκούς χρηματοδοτικούς οργανισμούς, - λαμβάνει τόσο εθνικούς πόρους όσο και πόρους που προέρχονται από Ευρωπαϊκά Ταμεία, - δύναται να λαμβάνει επιχορήγηση, η οποία ορίζεται για τον σκοπό αυτό ως άμεση χρηματοδοτική συνεισφορά μέσω δωρεάς από την αρμόδια δημόσια αρχή ή τη διαχειριστική αρχή του κατά περίπτωση επιχειρησιακού προγράμματος ή άλλης δράσης που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή από άλλη πηγή χρηματοδότησης για να ιδρύει και να διαχειρίζεται χρηματοδοτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των Ταμείων Χαρτοφυλακίου, όπως, ενδεικτικά, Ταμεία	**Το άρθρο 4 του καταστατικού της ΕΑΤ ΑΕ που θεσπίστηκε στο άρθρο δεύτερο του ν. 3912/2011 (Α΄17) έχει ως εξής:** «Σκοπός 1. Σκοπός της Εταιρείας είναι: α. Η στήριξη, προώθηση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, η διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε πηγές χρηματοδότησης, η ενθάρρυνση και η ενεργή υποστήριξη επενδυτικών πρωτοβουλιών στη Χώρα, καθώς και η διαχείριση επιχειρηματικών και χρηματοδοτικών κεφαλαίων. Στους ανωτέρω σκοπούς υπάγονται ιδίως: αα) η δημιουργία προϋποθέσεων για τη διευκόλυνση και την ενθάρρυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων όλων των κλάδων, ββ) η διασύνδεση μεταξύ πηγών χρηματοδότησης και χρηματοδοτούμενων οντοτήτων, ιδίως μέσω της πληροφόρησης για τις πηγές χρηματοδότησης και τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία, ώστε η Εταιρεία να αποτελέσει το σημείο επαφής με τους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, ευρωπαϊκούς και λοιπούς, για σχεδιασμό, ανάπτυξη και υλοποίηση χρηματοδοτικών προϊόντων, γγ) ο σχεδιασμός, η δημιουργία και η εφαρμογή χρηματοδοτικών μέσων, δδ) η υποστήριξη στρατηγικών, καινοτόμων και οικονομικά βιώσιμων έργων, εε) η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τον ιδιωτικό

Επιχειρηματικών Κεφαλαίων και Επιχειρηματικών Συμμετοχών ή Συνεπενδύσεων, Εγγυήσεων, Δανειοδοτήσεων, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 193), στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Τίτλος IV, Χρηματοδοτικά Μέσα) (L 347), στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 347) και στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 508/2014 Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 149). Στις συμφωνίες χρηματοδότησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Εταιρείας, καθώς και στις κοινές υπουργικές αποφάσεις για τη σύσταση των ανωτέρω Ταμείων καθορίζονται οι όροι, η διαδικασία και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια υλοποίησης και διαχείρισης των ανωτέρω.». 2. Στο τέλος του άρθρου 4 του καταστατικού της Ε.Α.Τ. Α.Ε., που θεσπίστηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 3912/2011 προστίθεται παρ. 6 ως εξής: «6. Οι λειτουργικές δαπάνες που καταβάλλονται στην Ε.Α.Τ. Α.Ε. και συνδέονται αποκλειστικά με την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που αναλαμβάνει, στο πλαίσιο λειτουργίας χρηματοδοτικών εργαλείων ή παροχής άμεσης ενίσχυσης με πόρους που προέρχονται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή το Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων, δυνάμει υπουργικών αποφάσεων και επιχειρησιακών συμφωνιών, δεν υπερβαίνουν ως μέγιστο ποσοστό το τέσσερα τοις εκατό (4%) του συνολικού προϋπολογισμού των δράσεων που διαχειρίζεται και υλοποιεί κάθε φορά. Για τον προσδιορισμό του ποσοστού των λειτουργικών δαπανών λαμβάνονται υπόψη ο προϋπολογισμός και ο τύπος των δράσεων, καθώς και τα καθήκοντα που αναλαμβάνει. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να καθορίζονται για κάθε χρηματοδοτικό εργαλείο ή δράση παροχής άμεσης ενίσχυσης οι επιλέξιμες κατηγορίες των λειτουργικών δαπανών, τα ανώτατα όρια ανά κατηγορία δαπάνης, η διαδικασία και τα δικαιολογητικά καταβολής	και δημόσιο τομέα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και στστ) η τόνωση της απασχόλησης σε όλους τους κλάδους Ελληνικής οικονομίας και η κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη. β. Η στήριξη των επιχειρήσεων που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα, καθώς και η παροχή σε αυτές καθοδήγησης και επιχειρηματικών συμβουλών ανάπτυξης και οργάνωσης, με σκοπό την προώθηση της ανταγωνιστικότητάς τους, τον οργανωτικό, τεχνολογικό και λογιστικό εκσυγχρονισμό τους, την εισαγωγή ορθολογικών δομών στην οργάνωση και λειτουργία τους, την ενθάρρυνση της εξωστρέφειας και της διεθνούς ανάπτυξής τους. γ. Η αντιμετώπιση των αποτυχιών της αγοράς που έχουν ως αποτέλεσμα την αδυναμία πρόσβασης των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση. δ. Η προώθηση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας στο πλαίσιο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και, εν γένει, η δημιουργία επαρκών προϋποθέσεων βιωσιμότητας, υγιούς ανάπτυξης, καθώς και οργανωτικής, λειτουργικής και χρηματοδοτικής επάρκειας των κοινωνικών επιχειρήσεων. ε. Η συνδρομή και προώθηση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε οποιονδήποτε τομέα της ελληνικής οικονομίας κατά τρόπο καινοτόμο, δηλαδή με εφαρμοσμένη χρήση της γνώσης με σκοπό την παραγωγή ή/ και παροχή νέων ή ουσιαστικά βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών ή/και υπηρεσιών που βρίσκουν άμεση παραγωγική, χρηστική ή/και εμπορική εφαρμογή, καθώς και η προώθηση της δημιουργίας οικοσυστήματος καινοτομίας, η ενίσχυση της ερευνητικής δραστηριότητας για την παραγωγή καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών των ελληνικών επιχειρήσεων, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και η διευκόλυνση της πρόσβασής τους στη χρηματοδότηση. στ. Η προώθηση επενδυτικών προγραμμάτων και έργων με περιβαλλοντικές και αναπτυξιακές διαστάσεις, με στρατηγικό στόχο την προώθηση πολιτικών κυκλικής οικονομίας, την άμβλυνση των συνεπειών και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή για

τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα με την εφαρμογή του παρόντος».	την επίτευξη συνθηκών βιώσιμης και δίκαιης ανάπτυξης. ζ. Η έρευνα του μακροοικονομικού και μικροοικονομικού περιβάλλοντος της Χώρας και η εκπόνηση σχετικών μελετών και εκθέσεων για τον εντοπισμό και αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς αποβλέποντας στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της απασχόλησης και της οικονομικής ανάπτυξης της Χώρας. η. Η αρωγή προς το Δημόσιο ως προς τη χάραξη εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής και τη λήψη μέτρων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας. Η συνδρομή αυτή περιλαμβάνει ιδίως τη διερεύνηση των κενών της χρηματοδοτικής αγοράς και τον σχεδιασμό χρηματοδοτικών προγραμμάτων κάλυψής τους, την άμεση και διαρκή συνεργασία με ευρωπαϊκές χρηματοδοτικές δομές ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, καθώς και την παροχή οικονομικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών και εμπειρογνωμοσύνης στον δημόσιο τομέα για την τόνωση της επιχειρηματικότητας, συμβάλλοντας παράλληλα στη διαμόρφωση της Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής. θ. Η υποστήριξη της υλοποίησης της εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής με τη χρηματοδότηση βιώσιμων επιχειρηματικών και επενδυτικών έργων. ι. Η Εταιρεία μπορεί να επιδιώκει τους ανωτέρω σκοπούς με την ίδρυση εταιρειών ή και άλλων νομικών προσώπων, καθώς και με τη συμμετοχή της σε άλλες εταιρείες και άλλα νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν τους ανωτέρω ή παρεμφερείς με αυτούς σκοπούς. 2. Για την επίτευξη του σκοπού της, η Εταιρεία δύναται να λαμβάνει επιχορήγηση, η οποία ορίζεται για το σκοπό αυτόν ως άμεση χρηματοδοτική συνεισφορά μέσω δωρεάς, από την αρμόδια δημόσια αρχή ή τη διαχειριστική αρχή του κατά περίπτωση επιχειρησιακού προγράμματος ή άλλης δράσης που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή από άλλη πηγή χρηματοδότησης για να ιδρύει και να διαχειρίζεται: α) Ταμεία Χαρτοφυλακίου, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 44 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1083/2006, όπως ισχύουν κάθε

	φορά, και στο άρθρο 36 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 498/2007, όπως ισχύουν κάθε φορά. β) Μέσα Χρηματοοικονομικής Τεχνικής, όπως Ταμεία Επιχειρηματικών Κεφαλαίων, Ταμεία Εγγυήσεων, Ταμεία Δανειοδοτήσεων, κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 44 του Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006, 71 παράγραφος 5 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1698/2005 και 50, 51, 52, 53, 54 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1974/2006, 55 παράγραφος 8 του Κανονισμού 1198/2006 και 34, 35, 36 και 37 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 498/2007, όπως ισχύουν κάθε φορά. Στις συμφωνίες χρηματοδότησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Εταιρείας, καθώς και στις κοινές υπουργικές αποφάσεις για τη σύσταση των ανωτέρω Ταμείων καθορίζονται οι όροι, οι διαδικασίες και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια υλοποίησης και Διαχείρισης των ανωτέρω. 3. Επίσης, η Εταιρεία μπορεί, μετά από απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης, Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, να διαχειρίζεται και να υλοποιεί προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τον Τακτικό Προϋπολογισμό ή το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, κοινοτικά και διακρατικά προγράμματα, προγράμματα ΕΣΠΑ ή άλλα παρεμφερή προγράμματα, προγράμματα Διεθνών Πολυμερών Οργανισμών, περιλαμβανομένων και προγραμμάτων που αφορούν επιδότηση επιτοκίων, επιδότηση προμηθειών και άτοκα δάνεια. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι, η διαδικασία και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων και ενεργοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων. 4. Στο πλαίσιο των ανωτέρω και προς επίτευξη του σκοπού της, η Εταιρεία μπορεί να αναπτύσσει ιδίως τις εξής δράσεις: α. παροχή δανείων και ομοειδών πιστώσεων προς επιχειρήσεις διαμέσου οντοτήτων του χρηματοπιστωτικού τομέα, επενδυτικών αναπτυξιακών κεφαλαίων ή ταμείων και άλλων φορέων χρηματοδότησης, β. παροχή εγγυήσεων και αντεγγυήσεων υπέρ επιχειρήσεων παντός είδους για την κάλυψη υποχρεώσεών τους έναντι πιστωτικών ή χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, εταιρειών επιχειρηματικών συμμετοχών, επενδυτικών

	και αναπτυξιακών κεφαλαίων, ταμείων ή άλλων φορέων χρηματοδότησης, υποχρεώσεων που απορρέουν από πάσης μορφής χρηματοπιστωτικές διευκολύνσεις, γ. σχεδιασμό, διαχείριση και υλοποίηση έργων και προγραμμάτων που εξυπηρετούν τον καταστατικό της σκοπό, καθώς και σχεδιασμό, ίδρυση και διαχείριση ταμείων, κεφαλαίων και μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής, σύμφωνα με το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, δ. παροχή κάθε μορφής χρηματοδότησης σε επιχειρήσεις, στην οποία περιλαμβάνεται και η επιχορήγηση, ιδίως, προς δημιουργία δομών, διαδικασιών και λειτουργιών που ενισχύουν τη βιωσιμότητα, την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητά τους, ε. συνεπένδυση, δανειοδότηση και συμμετοχή σε: αα) χρηματοδοτικά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ββ) ασφαλιστικούς και επενδυτικούς οργανισμούς και φορείς, γγ) ταμεία και κάθε μορφής σχήματα: ααα) κεφαλαιοδότησης και χρηματοδότησης επιχειρήσεων, βββ) εγγυήσεων, γγγ) επιχειρηματικού κεφαλαίου, δδδ) σποράς, εεε) στήριξης νέων και καινοτόμων επιχειρήσεων, στστστ) και παραχώρησης, δδ) Συμπράξεις δημοσίου - ιδιωτικού τομέα, εε) επενδυτικά σχήματα, στστ) επιχειρήσεις, με την τοποθέτηση και παροχή κεφαλαίων της Εταιρείας ή κεφαλαίων τα οποία διαχειρίζεται η Εταιρεία. Συνεπένδυση σε επενδυτικά προγράμματα εντός ή εκτός της Χώρας μπορεί να πραγματοποιείται και με τη συμμετοχή, αμέσως ή εμμέσως, ιδίως, μέσω θυγατρικών της Εταιρείας, σε επενδυτικά σχήματα και ταμεία, μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής ή νομικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών του ν. 2992/2002 (Α` 54) και των εταιρειών κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών του ν. 2367/1995 (Α`261), από κοινού με ιδιώτες επενδυτές ή/και φορείς ευρωπαϊκών και διεθνών επενδυτικών δομών, καθώς και σχήματα και συμβάσεις παραχώρησης ή συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, στ. ανάπτυξη συνεργασίας με διεθνείς επενδυτικούς οργανισμούς για συμμετοχή φορέων Δημοσίου, συμπράξεων δημοσίου -

	ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), ιδιωτών σε περιφερειακά ή ευρωπαϊκά έργα στην κατεύθυνση των προτεραιοτήτων της Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής και του Σχεδίου για τη Βαλκανική Συνεργασία και Συνανάπτυξη, καθώς και σε προγράμματα εξωτερικής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ζ. σύσταση ή/και συμμετοχή σε επιχειρήσεις υποστήριξης νεοφυών και καινοτόμων επιχειρήσεων, θερμοκοιτίδων επιχειρηματικότητας, γραφείων μεταφοράς τεχνολογίας, καθώς και φορέων στήριξης της επιχειρηματικότητας και χρηματοδότηση υφιστάμενων ή νέων τέτοιων δομών, η. χρηματοδότηση διαμέσου εμπορικών και συνεταιριστικών τραπεζών, χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, επενδυτικών αναπτυξιακών κεφαλαίων ή ταμείων και άλλων φορέων χρηματοδότησης, επιχειρήσεων με εξαγωγικό προσανατολισμό, ιδίως μέσω έκδοσης και προεξόφλησης ενέγγυων πιστώσεων, πρακτορείας απαιτήσεων και έκδοσης εγγυητικών επιστολών, θ. χρηματοδοτική υποστήριξη επιχειρήσεων, ιδίως μέσω επιχορηγήσεων, για τη διενέργεια επιστημονικών ερευνών ή/και μελετών που συνεισφέρουν στην προαγωγή της δράσης και του εμπορικού τους αντικειμένου, ι. χρηματοδότηση επιχειρήσεων ή άλλων οργανισμών προς ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και απασχόλησης, καθώς και παροχή μικροπιστώσεων με ή χωρίς συνεργασία με εθνικούς, υπερεθνικούς και διεθνείς οργανισμούς και οργανώσεις, ια. συμβουλευτική υποστήριξη και παροχή τεχνογνωσίας, άμεσα ή έμμεσα, σε επιχειρήσεις και φορείς, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, ιδίως, ως προς τον σχεδιασμό και την υλοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων, την αναδιάρθρωση επιχειρήσεων και τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων κ.ά., ιβ. παροχή, άμεσα ή έμμεσα, συμβουλευτικής υποστήριξης και εκπαίδευσης σε επιχειρήσεις, με ιδιαίτερη έμφαση στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, ως προς θέματα διάρθρωσης του κεφαλαίου τους, διοικητικής οργάνωσης και μορφών σύγχρονης εταιρικής διακυβέρνησης, ανάπτυξης επιχειρηματικού σχεδίου, κάλυψης αναγκών χρηματοδότησης, διαχείρισης δικτύου διανομής, διαχείρισης ανθρώπινου

	δυναμικού, λογιστικής και χρηματοοικονομικής, συγχωνεύσεων και εξαγορών, προώθησης και ενίσχυσης της μεταξύ τους συνεργασίας προς οικοδόμηση οικονομιών κλίμακας, καθώς και υποστήριξης σε κάθε άλλον τομέα της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας, περιλαμβανομένης της χρηματοδότησης προγραμμάτων που προωθούν την επίτευξη των ανωτέρω σκοπών, ιγ. εκπόνηση μελετών και ερευνών του μακροοικονομικού και μικροοικονομικού περιβάλλοντος της Χώρας προς εντοπισμό και αντιμετώπιση της δυσλειτουργίας, της αναποτελεσματικότητας και των αδυναμιών της αγοράς, ιδ. άσκηση δραστηριοτήτων συναφών προς τις ανωτέρω. Για την εξυπηρέτηση των ως άνω δράσεων η Εταιρεία αναπτύσσει πληροφοριακά συστήματα, ηλεκτρονικές πλατφόρμες και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο για την απευθείας υποδοχή πρωτογενών αιτημάτων των τελικών δικαιούχων. 5. Για την εκπλήρωση του σκοπού της, η Εταιρεία ενεργεί με τρόπο ανεξάρτητο, επαγγελματικό και επιχειρηματικό με μακροπρόθεσμη προοπτική στην επίτευξη των αποτελεσμάτων της, σύμφωνα με τους εσωτερικούς της κανονισμούς, με εγγυήσεις πλήρους διαφάνειας και με σκοπό την οικονομική της βιωσιμότητας, την επαύξηση της αξίας, τη βελτίωση της απόδοσης των περιουσιακών της στοιχείων και τη μεγιστοποίηση των κοινωνικών και αναπτυξιακών αποδόσεών της».
Άρθρο 1343 1. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 11 του καταστατικού της Ε.Α.Τ. Α.Ε., που θεσπίστηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 3912/2011 (Α΄ 17) προστίθεται περ. στ και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής: «1α. Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από επτά (7) έως έντεκα (11) μέλη, που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση σύμφωνα με τον ν. 4548/2018, και η θητεία τους είναι πενταετής. Η Γενική Συνέλευση ορίζει μεταξύ αυτών και τον Διευθύνοντα Σύμβουλο. Ο Διευθύνων Σύμβουλος της Εταιρείας μπορεί να είναι και Πρόεδρος των Διοικητικών Συμβουλίων των άμεσων θυγατρικών της εταιρειών.	1α. Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από επτά (7) έως έντεκα (11) μέλη, που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση σύμφωνα με τον ν. 4548/2018, και η θητεία τους είναι πενταετής. Η Γενική Συνέλευση ορίζει μεταξύ αυτών και τον Διευθύνοντα Σύμβουλο. Ο Διευθύνων Σύμβουλος της Εταιρείας μπορεί να είναι και Πρόεδρος των Διοικητικών Συμβουλίων των άμεσων θυγατρικών της εταιρειών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγει μεταξύ των μελών του τον Πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο. Τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι ανεξάρτητα μη εκτελεστικά. Ως ανεξάρτητα μέλη νοούνται αυτά τα οποία δεν έχουν εξάρτηση με την Εταιρεία με την έννοια ότι: αα) δεν διατηρούν επιχειρηματική ή άλλη επαγγελματική σχέση με την Εταιρεία ή με θυγατρική της ή με άλλη επιχείρηση που συνδέεται εμπορικά με την Εταιρεία, σχέση που, από τη φύση της, επηρεάζει την επιχειρηματική δραστηριότητα της Εταιρείας, ιδίως, όταν η επιχείρηση αυτή είναι σημαντικός προμηθευτής ή πελάτης της Εταιρείας, ββ) δεν κατέχουν θέση Προέδρου του Δ.Σ., εκτελεστικού μέλους του Δ.Σ. ή διευθυντικού στελέχους στην Εταιρεία ή σε επιχείρηση που συνδέεται με την Εταιρεία με σχέση μητρικής - θυγατρικής, γγ) δεν διατηρούν σχέση εξαρτημένης εργασίας, έργου ή έμμισθης εντολής με την Εταιρεία ή με επιχειρήσεις συνδεδεμένες με αυτήν με σχέση μητρικής - θυγατρικής, σύμφωνα με το άρθρο 99 του ν. 4548/2018, δδ) δεν έχουν συγγένεια μέχρι δεύτερου βαθμού, ούτε είναι σύζυγοι εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου ή διευθυντικού στελέχους της Εταιρείας ή επιχείρησης, που συνδέεται με αυτήν με σχέση μητρικής-θυγατρικής. β. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου οφείλουν να έχουν τα απαιτούμενα εχέγγυα αξιοπιστίας, ακεραιότητας και πείρας, ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή και συνετή διαχείριση της Εταιρείας και να διαθέτουν επαρκή χρόνο για την ενασχόληση με τις υποθέσεις της Εταιρείας. Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου ως συνόλου πρέπει να εξασφαλίζει ότι, τα μέλη του διαθέτουν ευρύ φάσμα γνώσεων και εμπειριών ως προς τα αντικείμενα της Εταιρείας, ιδίως, σε θέματα σχεδιασμού και άσκησης αναπτυξιακής πολιτικής, χρηματοοικονομικά, τραπεζικά, επενδυτικά, διοίκησης επιχειρήσεων και διαχείρισης κεφαλαίων, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η ομαλή λειτουργία της Εταιρείας και η άσκηση εποπτείας επί του συνόλου των λειτουργιών της. γ. Ο διευθύνων σύμβουλος και ο Πρόεδρος επιλέγονται ύστερα από πρόσκληση ενδιαφέροντος που ανακοινώνει η Εταιρεία. Τη διαδικασία επιλογής και κατάρτισης πίνακα	Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγει μεταξύ των μελών του τον Πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο. Τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι ανεξάρτητα μη εκτελεστικά. Ως ανεξάρτητα μέλη νοούνται αυτά τα οποία δεν έχουν εξάρτηση με την Εταιρεία με την έννοια ότι: αα) δεν διατηρούν επιχειρηματική ή άλλη επαγγελματική σχέση με την Εταιρεία ή με θυγατρική της ή με άλλη επιχείρηση που συνδέεται εμπορικά με την Εταιρεία, σχέση που, από τη φύση της, επηρεάζει την επιχειρηματική δραστηριότητα της Εταιρείας, ιδίως, όταν η επιχείρηση αυτή είναι σημαντικός προμηθευτής ή πελάτης της Εταιρείας, ββ) δεν κατέχουν θέση Προέδρου του Δ.Σ., εκτελεστικού μέλους του Δ.Σ. ή διευθυντικού στελέχους στην Εταιρεία ή σε επιχείρηση που συνδέεται με την Εταιρεία με σχέση μητρικής - θυγατρικής, γγ) δεν διατηρούν σχέση εξαρτημένης εργασίας, έργου ή έμμισθης εντολής με την Εταιρεία ή με επιχειρήσεις συνδεδεμένες με αυτήν με σχέση μητρικής - θυγατρικής, σύμφωνα με το άρθρο 99 του ν. 4548/2018, δδ) δεν έχουν συγγένεια μέχρι δεύτερου βαθμού, ούτε είναι σύζυγοι εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου ή διευθυντικού στελέχους της Εταιρείας ή επιχείρησης, που συνδέεται με αυτήν με σχέση μητρικής-θυγατρικής. β. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου οφείλουν να έχουν τα απαιτούμενα εχέγγυα αξιοπιστίας, ακεραιότητας και πείρας, ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή και συνετή διαχείριση της Εταιρείας και να διαθέτουν επαρκή χρόνο για την ενασχόληση με τις υποθέσεις της Εταιρείας. Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου ως συνόλου πρέπει να εξασφαλίζει ότι, τα μέλη του διαθέτουν ευρύ φάσμα γνώσεων και εμπειριών ως προς τα αντικείμενα της Εταιρείας, ιδίως, σε θέματα σχεδιασμού και άσκησης αναπτυξιακής πολιτικής, χρηματοοικονομικά, τραπεζικά, επενδυτικά, διοίκησης επιχειρήσεων και διαχείρισης κεφαλαίων, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η ομαλή λειτουργία της Εταιρείας και η άσκηση εποπτείας επί του συνόλου των λειτουργιών της. γ. Ο διευθύνων σύμβουλος και ο Πρόεδρος επιλέγονται ύστερα από πρόσκληση ενδιαφέροντος που ανακοινώνει η Εταιρεία. Τη διαδικασία επιλογής και κατάρτισης πίνακα

επικρατέστερων υποψηφίων διεξάγει η επιτροπή ανάδειξης υποψηφίων μελών με τη συνδρομή ιδιωτικής εταιρείας συμβούλων ειδικευμένη στην πρόσληψη στελεχών, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια επιλεξιμότητας της περίπτωσης β`. Η τελική επιλογή και ο ορισμός του διευθύνοντα συμβούλου και του Προέδρου γίνεται από τη γενική συνέλευση των μετόχων. δ. Δεν μπορεί να επιλέγεται ως μέλος οργάνων της Εταιρείας ή να είναι μέλος των οργάνων αυτής πρόσωπο που έχει καταδικαστεί με αμετάκλητη απόφαση για κακούργημα και σε οποιαδήποτε ποινή για: αα) τοκογλυφία, απιστία, απάτη, κλοπή, υπεξαίρεση, εκβίαση, πλαστογραφία και δωροδοκία και ββ) φορολογικά αδικήματα, αδικήματα της νομοθεσίας: ααα) νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, βββ) περί εταιρειών, γγγ) πτώχευσης και αφερεγγυότητας, δδδ) αγοράς τίτλων ή κινητών αξιών ή μέσων πληρωμής στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα αδικήματα χειραγώγησης της αγοράς και πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες. Η αμετάκλητη καταδίκη μέλους οργάνου της εταιρείας για τις ως άνω πράξεις έχει ως συνέπεια την έκπτωσή του από τη θέση μέλους του οργάνου. ε. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ο διευθύνων σύμβουλος και τα μέλη των επιτροπών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους δεσμεύονται μόνο από τον νόμο, τους εσωτερικούς κανονισμούς της Εταιρείας και τη συνείδησή τους. στ. Η ιδιότητα του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου της Ε.Α.Τ. Α.Ε. δύναται να συμπίπτειουν στο ίδιο πρόσωπο».	επικρατέστερων υποψηφίων διεξάγει η επιτροπή ανάδειξης υποψηφίων μελών με τη συνδρομή ιδιωτικής εταιρείας συμβούλων ειδικευμένη στην πρόσληψη στελεχών, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια επιλεξιμότητας της περίπτωσης β`. Η τελική επιλογή και ο ορισμός του διευθύνοντα συμβούλου και του Προέδρου γίνεται από τη γενική συνέλευση των μετόχων. δ. Δεν μπορεί να επιλέγεται ως μέλος οργάνων της Εταιρείας ή να είναι μέλος των οργάνων αυτής πρόσωπο που έχει καταδικαστεί με αμετάκλητη απόφαση για κακούργημα και σε οποιαδήποτε ποινή για: αα) τοκογλυφία, απιστία, απάτη, κλοπή, υπεξαίρεση, εκβίαση, πλαστογραφία και δωροδοκία και ββ) φορολογικά αδικήματα, αδικήματα της νομοθεσίας: ααα) νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, βββ) περί εταιρειών, γγγ) πτώχευσης και αφερεγγυότητας, δδδ) αγοράς τίτλων ή κινητών αξιών ή μέσων πληρωμής στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα αδικήματα χειραγώγησης της αγοράς και πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες. Η αμετάκλητη καταδίκη μέλους οργάνου της εταιρείας για τις ως άνω πράξεις έχει ως συνέπεια την έκπτωσή του από τη θέση μέλους του οργάνου. ε. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ο διευθύνων σύμβουλος και τα μέλη των επιτροπών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους δεσμεύονται μόνο από τον νόμο, τους εσωτερικούς κανονισμούς της Εταιρείας και τη συνείδησή τους.
Άρθρο 1354 Η παρ. 1 του άρθρου τέταρτου του ν. 3912/2011 (Α΄17) αντικαθίσταται ως εξής: «1. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας καταρτίζονται και εγκρίνονται οι κανονισμοί λειτουργίας, προσωπικού και αποδοχών, προμηθειών και διαχείρισης κινδύνων».	

Άρθρο 1365 Ρυθμίσεις για το προσωπικό της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε. - Τροποποίηση του άρθρου πέμπτου του ν. 3912/2011 (Α΄17) Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου πέμπτου του ν. 3912/2011 (Α'17), προστίθενται εδάφια και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής: «3. Η εταιρεία και οι άμεσες θυγατρικές της προσλαμβάνουν προσωπικό με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου, έργου και έμμισθης εντολής. Ο Γενικός Διευθυντής είναι ανώτατο στέλεχος και εποπτεύει τις διευθύνσεις που, σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας και το εγκεκριμένο οργανόγραμμα της εταιρείας αναφέρονται σε αυτόν. Ορίζεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου που εκδίδεται μετά από πρόταση του Διευθύνοντος Συμβούλου, στην οποία προσδιορίζονται και οι αρμοδιότητές του. Ο Γενικός Διευθυντής είτε προσλαμβάνεται με σύμβαση ορισμένου χρόνου, ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, είτε επιλέγεται και τοποθετείται μεταξύ των εξειδικευμένων στελεχών που υπηρετούν στην εταιρεία. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου ανακαλείται ελεύθερα, χωρίς την καταβολή οποιασδήποτε αποζημίωσης. Με τον ίδιο τρόπο προσλαμβάνονται, επιλέγονται, τοποθετούνται ή και ανακαλούνται και οι Διευθυντές της Εταιρείας».	3. Η Εταιρεία και οι άμεσες θυγατρικές της προσλαμβάνουν προσωπικό με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου, έργου και έμμισθης εντολής. Ο Γενικός Διευθυντής είναι ανώτατο στέλεχος και εποπτεύει τις διευθύνσεις που, σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας και το Εγκεκριμένο Οργανόγραμμα της εταιρείας αναφέρονται σε αυτόν. Ορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου που εκδίδεται μετά από πρόταση του Διευθύνοντος Συμβούλου, στην οποία προσδιορίζονται και οι αρμοδιότητές του. Ο Γενικός Διευθυντής είτε προσλαμβάνεται με σύμβαση ορισμένου χρόνου, ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος είτε επιλέγεται και τοποθετείται μεταξύ των εξειδικευμένων στελεχών που υπηρετούν στην εταιρεία.

Άρθρο 6 **Ρυθμίσεις για το διοικητικό συμβούλιο και τους κανονισμούς της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων ΑΕ - Τροποποίηση άρθρου 28 ν. 2843/2000** 1. Στο τέλος της παρ. 5 του άρθρου 28 του ν. 2843/2000 (Α΄219) προστίθεται εδάφιο και η παρ. 5 διαμορφώνεται ως εξής: «5. Το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη, που ορίζονται με απόφαση της γενικής συνέλευσης. Στη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου μπορεί να ορίζεται υπάλληλος και λειτουργός του κατά το άρθρο 1 του ν. 1256/1982 (Α` 65) δημόσιου τομέα ανεξαρτήτως σχέσης εργασίας (μόνιμος, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου ή ειδικό επιστημονικό. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 18 του άρθρου 32 του ν. 2190/1994 (Α` 28). Η ιδιότητα του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου της εταιρείας δύναται να συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο». 2. Τροποποιείται το τρίτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 28 του ν. 2843/2000 και η παρ. 6 διαμορφώνεται ως εξής: «6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καταρτίζεται το καταστατικό της εταιρίας. Με το καταστατικό αυτό ρυθμίζονται θέματα που αφορούν το σκοπό, τη διάρκεια, την έδρα και το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας, τον αριθμό των μετοχών, την αύξηση και τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου, την έκδοση των μετοχών και των προσωρινών τίτλων, τα δικαιώματα των μετόχων, τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες της γενικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου, το χρόνο θητείας των μελών του διοικητικού συμβουλίου, τους ελεγκτές, την εταιρική χρήση, τη διανομή των κερδών, τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τη λύση και την εκκαθάρισή της, την πρώτη εταιρική χρήση, τους πρώτους, τακτικό και αναπληρωματικό, ελεγκτές και κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία. Στο καταστατικό προβλέπεται η κατάρτιση κανονισμού λειτουργίας, ο οποίος θα εγκρίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας και ο οποίος θα	5. Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη, που ορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Στη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου μπορεί να ορίζεται υπάλληλος και λειτουργός του κατά το άρθρο 1 του ν. 1256/1982 (Α΄ 65) δημόσιου τομέα ανεξαρτήτως σχέσης εργασίας (μόνιμος, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου ή ειδικό επιστημονικό προσωπικό). Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 18 του άρθρου 32 του ν. 2190/1994 (Α΄28). 6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καταρτίζεται το καταστατικό της εταιρίας. Με το καταστατικό αυτό ρυθμίζονται θέματα που αφορούν το σκοπό, τη διάρκεια, την έδρα και το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας, τον αριθμό των μετοχών, την αύξπση και τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου, την έκδοση των μετοχών και των προσωρινών τίτλων, τα δικαιώματα των μετόχων, τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες της γενικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου, το χρόνο θητείας των μελών του διοικητικού συμβουλίου, τους ελεγκτές, την εταιρική χρήση, τη διανομή των κερδών, τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τη λύση και την εκκαθάρισή της, την πρώτη εταιρική χρήση, τους πρώτους, τακτικό και αναπληρωματικό, ελεγκτές και κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία. Στο καταστατικό προβλέπεται η κατάρτιση Κανονισμού Λειτουργίας, ο οποίος θα εγκρίνεται με απόφαση Γενικής Συνέλευσης μετά από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου και ο οποίος θα περιλαμβάνει: α)

περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: α) τον κανονισμό λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου και τις αρμοδιότητες του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου, β) τον ρόλο και τη λειτουργία των επιτροπών της εταιρείας, γ) τις διαδικασίες αξιολόγησης για την υλοποίηση επενδύσεων, δ) τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και ε) το οργανόγραμμα της εταιρείας, το οποίο θα περιλαμβάνει την οργανωτική δομή και τις αρμοδιότητες των λειτουργικών μονάδων. Στο καταστατικό προβλέπεται επίσης, η κατάρτιση κανονισμών προσωπικού και αποδοχών και προμηθειών της εταιρείας, οι οποίοι εγκρίνονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της, καθώς και η σύσταση, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, επενδυτικής επιτροπής, η οποία θα γνωμοδοτεί επί των επενδυτικών προτάσεων που θα υποβάλλονται στην εταιρεία, σύμφωνα με τα όσα ορίζει ο κανονισμός λειτουργίας. Στο καταστατικό μπορεί επίσης να προβλέπεται η σύσταση, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας, και άλλων επιτροπών με έργο την επεξεργασία του στρατηγικού σχεδιασμού της και την εν γένει προώθηση του σκοπού της. Η τροποποίηση του καταστατικού γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4548/2018 (Α΄104) , με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος νόμου».	τον κανονισμό λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου και τις αρμοδιότητες του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου, β) το ρόλο και τη λειτουργία των επιτροπών της εταιρείας, γ) τις διαδικασίες αξιολόγησης για την υλοποίηση επενδύσεων, δ) τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και ε) το Οργανόγραμμα της εταιρείας, το οποίο θα περιλαμβάνει την οργανωτική δομή και τις αρμοδιότητες των λειτουργικών μονάδων. Στο καταστατικό προβλέπεται επίσης, η σύσταση, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, επενδυτικής επιτροπής, η οποία θα γνωμοδοτεί επί των επενδυτικών προτάσεων που θα υποβάλλονται στην εταιρεία, σύμφωνα με τα όσα ορίζει ο Κανονισμός Λειτουργίας. Στο καταστατικό μπορεί επίσης να προβλέπεται η σύσταση, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας, και άλλων επιτροπών με έργο την επεξεργασία του στρατηγικού σχεδιασμού της και την εν γένει προώθηση του σκοπού της. Η τροποποίηση του καταστατικού γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920, με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος νόμου.
Άρθρο 190 Προστίθενται τρίτο και τέταρτο εδάφιο στην παρ. 1 του άρθρου 64 ν. 4497/2017 (Α΄171), τροποποιείται το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 και το άρθρο 64 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 64 Μέλη 1. Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, μέλη του Επιμελητηρίου είναι αυτοδίκαια τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που υποχρεούνται να εγγράφονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.), σύμφωνα με το ν. 3419/2005 (Α` 297) από τη στιγμή εγγραφής τους σε αυτό και μέχρι τη διαγραφή τους από αυτό. Τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που δεν εγγράφονται υποχρεωτικά στο Γ.Ε.ΜΗ. αλλά ασκούν οικονομική ή επαγγελματική	Άρθρο 64 Μέλη 1. Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, μέλη του Επιμελητηρίου είναι αυτοδίκαια τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που υποχρεούνται να εγγράφονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.), σύμφωνα με το ν. 3419/2005 (Α` 297) από τη στιγμή εγγραφής

δραστηριότητα δικαιούνται να εγγράφονται στα Επιμελητήρια. Προαιρετικά εγγράφονται ως μέλη τα πρόσωπα που έχουν υποχρέωση αναγγελίας στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) κατά το άρθρο 39 του π.δ. της 27.11/14.12.1926 (Α΄430). Τα πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα στα Μητρώα του π.δ. 71/2019 (Α΄ 112) εγγράφονται υποχρεωτικά μόνο στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.). 2. Ως μέλη του Επιμελητηρίου δικαιούνται να εγγράφονται μη εγκατεστημένα στη χώρα μας πρόσωπα, στα οποία έχει χορηγηθεί άδεια αναστολής καταβολής του Φ.Π.Α. κατά την εισαγωγή αγαθών και εφαρμογή του συστήματος αντιστροφής της υποχρέωσης για τις παραδόσεις αγαθών στο εσωτερικό της χώρας, σύμφωνα με την παρ. 4α του <u>άρθρου 29</u> του ν. <u>2960/2001</u> (Α` 265). Αρμόδιο Επιμελητήριο για την εγγραφή των ανωτέρω προσώπων ορίζεται το Επιμελητήριο του τόπου της προσωρινής εισαγωγής και αποθήκευσης των εν λόγω αγαθών. 3. Το μητρώο μελών που τηρεί κάθε Επιμελητήριο ενημερώνεται από το Γ.Ε.ΜΗ. σχετικά με τα μέλη τους αυτόματα για την εγγραφή και για κάθε άλλη οριστική πράξη. Εκτός των μητρώων που τηρούνται βάσει ειδικότερων διατάξεων νόμων, τα Επιμελητήρια μπορούν να τηρούν και άλλα στοιχεία για τα μέλη τους σε δευτερεύοντα μητρώα ή να τηρούν μητρώο επωνυμιών και διακριτικών τίτλων επιχειρήσεων που δεν εγγράφονται στο Γ.Ε.ΜΗ., μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και σύμφωνα με τον Κανονισμό 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (L119). Τα ανωτέρω μητρώα δεν χρησιμοποιούνται στον προέλεγχο και στην κατοχύρωση επωνυμίας και διακριτικού τίτλου εταιριών.»	τους σε αυτό και μέχρι τη διαγραφή τους από αυτό. Τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που δεν εγγράφονται υποχρεωτικά στο Γ.Ε.ΜΗ. αλλά ασκούν οικονομική ή επαγγελματική δραστηριότητα δικαιούνται να εγγράφονται στα Επιμελητήρια. 2. Ως μέλη του Επιμελητηρίου δικαιούνται να εγγράφονται μη εγκατεστημένα στη χώρα μας πρόσωπα, στα οποία έχει χορηγηθεί άδεια αναστολής καταβολής του Φ.Π.Α. κατά την εισαγωγή αγαθών και εφαρμογή του συστήματος αντιστροφής της υποχρέωσης για τις παραδόσεις αγαθών στο εσωτερικό της χώρας, σύμφωνα με την παρ. 4α του άρθρου 29 του ν. 2960/2001 (Α` 265). Αρμόδιο Επιμελητήριο για την εγγραφή των ανωτέρω προσώπων ορίζεται το Επιμελητήριο του τόπου της προσωρινής εισαγωγής και αποθήκευσης των εν λόγω αγαθών. 3. Το μητρώο μελών που τηρεί κάθε Επιμελητήριο ενημερώνεται από το Γ.Ε.ΜΗ. σχετικά με τα μέλη τους αυτόματα για την εγγραφή και για κάθε άλλη οριστική πράξη. Εκτός των μητρώων που τηρούνται βάσει ειδικότερων διατάξεων νόμων, τα Επιμελητήρια μπορούν να τηρούν και άλλα στοιχεία για τα μέλη τους σε δευτερεύ- οντα μητρώα ή να τηρούν μητρώο επωνυμιών και διακριτικών τίτλων επιχειρήσεων που δεν εγγράφονται στο Γ.Ε.ΜΗ., μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 (Α` 50) περί προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Τα ανωτέρω μητρώα δεν χρησιμοποιούνται στον προέλεγχο και στην κατοχύρωση επωνυμίας και διακριτικού τίτλου εταιριών.
Άρθρο 211 Στην παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 4067/2012 (Α’ 79) τροποποιείται το δεύτερο εδάφιο, προστίθενται εδάφια τρίτο και τέταρτο, προστίθεται παρ. 10 και το άρθρο 26 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 26	

Προσβασιμότητα χωρίς φραγμούς για τα άτομα με αναπηρία και τα εμποδιζόμενα άτομα 1. Στους χώρους των νέων κτιρίων εκτός των κτιρίων με χρήση κατοικίας, για τα οποία η άδεια δόμησης εκδίδεται από την έναρξη ισχύος του παρόντος, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται: α) η οριζόντια και κατακόρυφη, αυτόνομη και ασφαλής προσπέλαση από άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών σε όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους των κτιρίων, σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Σχεδιάζοντας για Όλους», β) η πρόβλεψη προσβάσιμων σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα χώρων υγιεινής σε ποσοστό 5% των συνολικών χώρων υγιεινής για χρήση κοινού και οπωσδήποτε τουλάχιστον ένας ανά συγκρότημα χώρων υγιεινής, ο οποίος μπορεί να έχει μικτή χρήση (ανδρών/ γυναικών). Οι παραπάνω προσβάσιμοι χώροι υγιεινής συνυπολογίζονται στον αριθμό χώρων υγιεινής που επιβάλλεται ανά χρήση από άλλες διατάξεις. Εφόσον τα παραπάνω κτίρια διαθέτουν χώρους στάθμευσης, τότε το ποσοστό 5% αυτών ή τουλάχιστον ένας θα διαμορφώνεται κατάλληλα για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων. Ειδικά για τα κτίρια με χρήση κατοικίας που ανεγείρονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η αυτόνομη και ασφαλής οριζόντια και κατακόρυφη προσπέλαση από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα σε όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς κοινόχρηστους χώρους των κτιρίων κατοικίας, καθώς και η διασφάλιση συνθηκών εύκολης μετατρεψιμότητας των κατοικιών σε κατοικίες μελλοντικών χρηστών με αναπηρία/εμποδιζόμενων ατόμων, χωρίς να θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου. Σε κάθε κτίριο ή δομική εγκατάσταση πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα αυτού σε όλους, χωρίς φραγμούς. 2. Η δυνατότητα αυτόνομης και ασφαλούς προσπέλασης όλων των κτιρίων από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών εξασφαλίζεται με	«Άρθρο 26 Προσβασιμότητα χωρίς φραγμούς για τα άτομα με αναπηρία και τα εμποδιζόμενα άτομα 1. Στους χώρους των νέων κτιρίων εκτός των κτιρίων με χρήση κατοικίας, για τα οποία η άδεια δόμησης εκδί-δεται από την έναρξη ισχύος του παρόντος, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται: α) η οριζόντια και κατακόρυφη, αυτόνομη και ασφαλής προσπέλαση από άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών σε όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους των κτιρίων, σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Σχεδιάζοντας για Όλους», β) η πρόβλεψη προσβάσιμων σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα χώρων υγιεινής σε ποσοστό 5% των συνολικών χώρων υγιεινής για χρήση κοινού και οπωσδήποτε τουλάχιστον ένας ανά συγκρότημα χώρων υγιεινής, ο οποίος μπορεί να έχει μικτή χρήση (ανδρών/γυναικών). Οι παραπάνω προσβάσιμοι χώροι υγιεινής συνυπολογίζονται στον αριθμό χώρων υγιεινής που επιβάλλεται ανά χρήση από άλλες διατάξεις. Εφόσον τα παραπάνω κτίρια διαθέτουν χώρους στάθμευσης, τότε το ποσοστό 5% αυτών ή τουλάχιστον ένας θα διαμορφώνεται κατάλληλα για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων. Ειδικά για τα κτίρια με χρήση κατοικίας που ανεγείρονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η αυτόνομη και ασφαλής οριζόντια και κατακόρυφη προσπέλαση από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα σε όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς κοινόχρηστους χώρους των κτιρίων κατοικίας, καθώς και η διασφάλιση συνθηκών εύκολης μετατρεψιμότητας των κατοικιών σε κατοικίες μελλοντικών χρηστών με αναπηρία/εμποδιζόμενων ατόμων, χωρίς να θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου. Σε κάθε κτίριο ή δομική εγκατάσταση πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα αυτού σε όλους, χωρίς φραγμούς.

προσβάσιμες οριζόντιες και κατακόρυφες οδεύσεις, που αρχίζουν από τη στάθμη του πεζοδρομίου και φτάνουν μέχρι την πόρτα του ανελκυστήρα και τους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους των κτιρίων αυτών και αποτελούνται από στοιχεία κατάλληλων προδιαγραφών, όπως ράμπες, αναβατόρια, ανελκυστήρες, με την πρόβλεψη προστατευμένων προσβάσιμων χώρων αναμονής σε περίπτωση έκτακτων αναγκών σε κάθε όροφο σε αναλογία ένας χώρος με μία θέση αμαξιδίου, όταν ο πληθυσμός του ορόφου είναι μικρότερος από διακόσια (200) άτομα, ή ένας (1) χώρος με δύο θέσεις αμαξιδίου, όταν ο πληθυσμός του ορόφου είναι μεγαλύτερος από διακόσια (200) άτομα. 3. Οι κοινής χρήσης υπαίθριοι χώροι των οικοπέδων, στα οποία κατασκευάζονται τα κτίρια που αναφέρονται στην παρ. 1, επιβάλλεται να διαμορφώνονται κατάλληλα, εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους, ώστε να χρησιμοποιούνται και από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα. 4. Στα υφιστάμενα πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου κτίρια, που στεγάζονται φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ή έχουν χρήσεις συνάθροισης κοινού, όπως χώροι συνεδρίων, εκθέσεων, μουσείων, συναυλιών, αθλητικών ή πολιτιστικών συγκεντρώσεων, ναοί, θέατρα, κινηματογράφοι, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, καφενεία, κέντρα διασκέδασης, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, αίθουσες αναμονής επιβατών, τράπεζες, ανταλλακτήρια, χώροι προσωρινής διαμονής, εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, δικαιοσύνης και σωφρονισμού, γραφείων και εμπορίου, βιομηχανίας και βιοτεχνίας, καθώς και στους χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων και πρατηρίων καυσίμων, επιβάλλεται να γίνουν οι απαραίτητες διαμορφώσεις, ώστε οι λειτουργικοί χώροι τους να είναι προσπελάσιμοι από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα. Οι διαμορφώσεις που αναφέρονται στην παρούσα γίνονται σύμφωνα με τις τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών της απόφασης της παρ. 9 και ολοκληρώνονται μέχρι την 31η.12.2022, με την επιφύλαξη της παρ. 10 για τα κτίρια όπου στεγάζονται φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14	2. Η δυνατότητα αυτόνομης και ασφαλούς προσπέλασης όλων των κτιρίων από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών εξασφαλίζεται με προσβάσιμες οριζόντιες και κατακόρυφες οδεύσεις, που αρχίζουν από τη στάθμη του πεζοδρομίου και φτάνουν μέχρι την πόρτα του ανελκυστήρα και τους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους των κτιρίων αυτών και αποτελούνται από στοιχεία κατάλληλων προδιαγραφών, όπως ράμπες, αναβατόρια, ανελκυστήρες, με την πρόβλεψη προστατευμένων προσβάσιμων χώρων αναμονής σε περίπτωση έκτακτων αναγκών σε κάθε όροφο σε αναλογία ένας χώρος με μία θέση αμαξιδίου, όταν ο πληθυσμός του ορόφου είναι μικρότερος από διακόσια (200) άτομα, ή ένας (1) χώρος με δύο θέσεις αμαξιδίου, όταν ο πληθυσμός του ορόφου είναι μεγαλύτερος από διακόσια (200) άτομα. 3. Οι κοινής χρήσης υπαίθριοι χώροι των οικοπέδων, στα οποία κατασκευάζονται τα κτίρια που αναφέρονται στην παρ. 1, επιβάλλεται να διαμορφώνονται κατάλληλα, εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους, ώστε να χρησιμοποιούνται και από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα. 4. Στα υφιστάμενα πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου κτίρια, που στεγάζονται φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α` 143), ή έχουν χρήσεις συνάθροισης κοινού, όπως χώροι συνεδρίων, εκθέσεων, μουσείων, συναυλιών, αθλητικών ή πολιτιστικών συγκεντρώσεων, ναοί, θέατρα, κινηματογράφοι, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, καφενεία, κέντρα διασκέδασης, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, αίθουσες αναμονής επιβατών, τράπεζες, ανταλλακτήρια, χώροι προσωρινής διαμονής, εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, δικαιοσύνης και σωφρονισμού, γραφείων και εμπορίου, βιομηχανίας και βιοτεχνίας, καθώς και στους χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων και πρατηρίων καυσίμων, επιβάλλεται να γίνουν οι απαραίτητες διαμορφώσεις, ώστε οι λειτουργικοί χώροι τους να είναι προσπελάσιμοι από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα. Οι διαμορφώσεις που αναφέρονται στην παρούσα γίνονται σύμφωνα με τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων

του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), με την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου, άλλως τα κτίρια καθίστανται αυθαίρετα. Η αναστολή των κυρώσεων ισχύει αναδρομικά από την 1η.1.2021. Για τα κτίρια όπου στεγάζονται φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 η αναστολή των κυρώσεων ισχύει σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της παρ. 10. Στις περιπτώσεις που δεν υφίσταται απαιτούμενη συναίνεση των συνιδιοκτητών, οι ανωτέρω διαμορφώσεις δύναται να πραγματοποιηθούν από τον ενδιαφερόμενο και με δαπάνες του, χωρίς τη συναίνεση των λοιπών συνιδιοκτητών, κατά παρέκκλιση των προβλεπόμενων στον Κανονισμό του κτιρίου, κατόπιν απόφασης της Κεντρικής Επιτροπής Προσβασιμότητας του άρθρου 19 του ν. 4495/2017 (Α' 167), που εκδίδεται μετά από σχετική αίτηση του ενδιαφερόμενου, η οποία συνοδεύεται από: α) πρόσκληση των λοιπών συνιδιοκτητών για την διατύπωση απόψεων προς την Επιτροπή, τα αποδεικτικά κοινοποίησής της, β) τεχνική έκθεση μηχανικού, με την οποία τεκμηριώνεται ότι η προτεινόμενη διαμόρφωση δεν παρεμποδίζει τη λειτουργία των κοινόχρηστων μερών της πολυκατοικίας και των ιδιοκτησιών και γ) μελέτη στατικής επάρκειας, που αποδεικνύει τη στατική επάρκεια του κτιρίου μετά τις προβλεπόμενες διαμορφώσεις. Αν από την μελέτη στατικής επάρκειας προκύψει ότι απαιτούνται στατικές ενισχύσεις, αυτές πραγματοποιούνται μονομερώς με δαπάνη του ενδιαφερομένου, με την προϋπόθεση ότι οι επεμβάσεις αυτές περιορίζονται εντός του χώρου που έχει την υποχρέωση διαμορφώσεων. Ειδικά για τα υφιστάμενα κτίρια που μνημονεύονται στην παρούσα, επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η πρόβλεψη ανελκυστήρα με τις ελάχιστες εσωτερικές διαστάσεις θαλάμου που προβλέπει το πρότυπο ΕΛΟΤ-ΕΝ 81-70 «Κανόνες ασφάλειας για την κατασκευή και την εγκατάσταση ανελκυστήρων - Ειδικές εφαρμογές για ανελκυστήρες επιβατών και αγαθών - Μέρος 70: Προσιτότητα σε ανελκυστήρες ατόμων περιλαμβανομένων και ατόμων με ειδικές ανάγκες» για έναν χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου και ενός τουλάχιστον	και υποδομών της απόφασης της παρ. 9 και ολοκληρώνονται μέχρι τις 31.12.2020, στις περιπτώσεις που στα υφιστάμενα κτίρια ήδη στεγάζονται οι παραπάνω αναφερόμενες υπηρεσίες και δραστηριότητες, με την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου, άλλως τα κτίρια καθίστανται αυθαίρετα. Στις περιπτώσεις που δεν υφίσταται απαιτούμενη συναίνεση των συνιδιοκτητών, οι ανωτέρω διαμορφώσεις δύναται να πραγματοποιηθούν από τον ενδιαφερόμενο και με δαπάνες του, χωρίς τη συναίνεση των λοιπών συνιδιοκτητών, κατά παρέκκλιση των προβλεπόμενων στον Κανονισμό του κτιρίου, κατόπιν απόφασης της Κεντρικής Επιτροπής Προσβασιμότητας του άρθρου 19 του ν. 4495/2017 (Α` 167), που εκδίδεται μετά από σχετική αίτηση του ενδιαφερόμενου, η οποία συνοδεύεται από: α) πρόσκληση των λοιπών συνιδιοκτητών για την διατύπωση απόψεων προς την Επιτροπή, τα αποδεικτικά κοινοποίησής της, β) τεχνική έκθεση μηχανικού, με την οποία τεκμηριώνεται ότι η προτεινόμενη διαμόρφωση δεν παρεμποδίζει τη λειτουργία των κοινόχρηστων μερών της πολυκατοικίας και των ιδιοκτησιών και γ) μελέτη στατικής επάρκειας, που αποδεικνύει τη στατική επάρκεια του κτιρίου μετά τις προβλεπόμενες διαμορφώσεις. Αν από την μελέτη στατικής επάρκειας προκύψει ότι απαιτούνται στατικές ενισχύσεις, αυτές πραγματοποιούνται μονομερώς με δαπάνη του ενδιαφερομένου, με την προϋπόθεση ότι οι επεμβάσεις αυτές περιορίζονται εντός του χώρου που έχει την υποχρέωση διαμορφώσεων. Ειδικά για τα υφιστάμενα κτίρια που μνημονεύονται στην παρούσα, επιτρέπεται κατ` εξαίρεση η πρόβλεψη ανελκυστήρα με τις ελάχιστες εσωτερικές διαστάσεις θαλάμου που προβλέπει το πρότυπο ΕΛΟΤ-ΕΝ 81-70 «Κανόνες ασφάλειας για την κατασκευή και την εγκατάσταση ανελκυστήρων - Ειδικές εφαρμογές για ανελκυστήρες επιβατών και αγαθών - Μέρος 70: Προσιτότητα σε ανελκυστήρες ατόμων περιλαμβανομένων και ατόμων με ειδικές ανάγκες» για έναν χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου και ενός τουλάχιστον προσβάσιμου σε άτομα με αναπηρία και

προσβάσιμου σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα χώρου υγιεινής με κοινή χρήση ανδρών/γυναικών. Υφιστάμενα κτίρια με χρήσεις εμπορίου και γραφείων, εκτός των κτιρίων που στεγάζουν γραφεία υπηρεσιών του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου φορέα, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, καθώς και καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος με ανάπτυγμα τραπεζοκαθισμάτων στον εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο, με μικτό εμβαδόν μικρότερο από εκατό (100) τ.μ. μπορούν να εξαιρεθούν μόνο από την υποχρέωση δημιουργίας προσβάσιμων χώρων υγιεινής για το κοινό, εφόσον αυτό προκαλεί δυσανάλογη επιβάρυνση στους ιδιοκτήτες τους. Ειδικότερα θέματα που αφορούν στην προσαρμογή των παραπάνω κτιρίων ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. 5. Εξαιρούνται από την υποχρέωση διαμορφώσεων για τη διασφάλιση φυσικής πρόσβασης χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου: α) τα κτίρια που έχουν μοναδική πρόσβαση σε δρόμο με βαθμίδες ή βρίσκονται σε οικόπεδα στα οποία η ελάχιστη διαφορά στάθμης του φυσικού εδάφους στην οικοδομική γραμμή από την επιφάνεια του πεζοδρομίου είναι μεγαλύτερη από 2,50 μ., ή το πεζοδρόμιο έμπροσθεν αυτών έχει πλάτος μικρότερο του 0,70 μ. (μη συμπεριλαμβανομένου του κρασπέδου), μέχρι να διαμορφωθεί ο εξωτερικός κοινόχρηστος χώρος κίνησης πεζών, β) τα κτίρια, των οποίων η προσαρμογή δεν είναι δυνατή χωρίς να θίγονται οι δοκοί και οι στύλοι τους ή απαιτείται να πραγματοποιηθούν άλλες σοβαρές παρεμβάσεις στον φέροντα οργανισμό τους, οι οποίες δύνανται να επηρεάσουν τη στατική επάρκειά του, όπως τεκμηριώνεται με Τεχνική Έκθεση Μηχανικού, κατόπιν απόφασης της Περιφερειακής Επιτροπής Προσβασιμότητας του άρθρου 18 του ν. 4495/2017, γ) τα κτίρια των οποίων η προσαρμογή θα προκαλούσε δυσανάλογη οικονομική επιβάρυνση για τον υπόχρεο ή τους υπόχρεους -εξαιρουμένων αυτών που	εμποδιζόμενα άτομα χώρου υγιεινής με κοινή χρήση ανδρών/γυναικών. Υφιστάμενα κτίρια με χρήσεις εμπορίου και γραφείων, εκτός των κτιρίων που στεγάζουν γραφεία υπηρεσιών του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου φορέα, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, καθώς και καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος με ανάπτυγμα τραπεζοκαθισμάτων στον εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο, με μικτό εμβαδόν μικρότερο από εκατό (100) τ.μ. μπορούν να εξαιρεθούν μόνο από την υποχρέωση δημιουργίας προσβάσιμων χώρων υγιεινής για το κοινό, εφόσον αυτό προκαλεί δυσανάλογη επιβάρυνση στους ιδιοκτήτες τους. Ειδικότερα θέματα που αφορούν στην προσαρμογή των παραπάνω κτιρίων ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. 5. Εξαιρούνται από την υποχρέωση διαμορφώσεων για τη διασφάλιση φυσικής πρόσβασης χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου: α) τα κτίρια που έχουν μοναδική πρόσβαση σε δρόμο με βαθμίδες ή βρίσκονται σε οικόπεδα στα οποία η ελάχιστη διαφορά στάθμης του φυσικού εδάφους στην οικοδομική γραμμή από την επιφάνεια του πεζοδρομίου είναι μεγαλύτερη από 2,50 μ., ή το πεζοδρόμιο έμπροσθεν αυτών έχει πλάτος μικρότερο του 0,70 μ. (μη συμπεριλαμβανομένου του κρασπέδου), μέχρι να διαμορφωθεί ο εξωτερικός κοινόχρηστος χώρος κίνησης πεζών, β) τα κτίρια, των οποίων η προσαρμογή δεν είναι δυνατή χωρίς να θίγονται οι δοκοί και οι στύλοι τους ή απαιτείται να πραγματοποιηθούν άλλες σοβαρές παρεμβάσεις στον φέροντα οργανισμό τους, οι οποίες δύνανται να επηρεάσουν τη στατική επάρκειά του, όπως τεκμηριώνεται με Τεχνική Έκθεση Μηχανικού, κατόπιν απόφασης της Περιφερειακής Επιτροπής Προσβασιμότητας του άρθρου 18 του ν. 4495/2017, γ) τα κτίρια των οποίων η προσαρμογή θα προκα-λούσε δυσανάλογη οικονομική επιβάρυνση για τον υπόχρεο ή τους υπόχρεους -εξαιρουμένων αυτών που

στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κοινωφελείς οργανισμοί, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας- κατόπιν απόφασης της Περιφερειακής Επιτροπής Προσβασιμότητας του άρθρου 18 του ν. 4495/2017. Με την ίδια απόφαση η Περιφερειακή Επιτροπή Προσβασιμότητας δύναται να επιβάλλει εφαρμογή μέτρων εναλλακτικής εξυπηρέτησης των ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων. Η προσωρινή εξαίρεση έχει διάρκεια 3 έτη. Μετά τη λήξη της διάρκειας ισχύος της εξαίρεσης δύναται να επανυποβάλλεται σχετικό αίτημα. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται τα κριτήρια δυσανάλογης επιβάρυνσης. Εξαιρούνται από την υποχρέωση αντίστοιχης διαμόρφωσης πρόσβασης στους πάνω από το ισόγειο ορόφους ή τους εσωτερικούς εξώστες ή αναβαθμούς τα κτίρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εφόσον: α) το εμβαδόν των εσωτερικών εξωστών ή αναβαθμών αποτελεί ποσοστό μέχρι 50% του εμβαδού της κυρίως αίθουσας και όχι περισσότερο των εκατό (100) τ.μ. και η χρήση του είναι ίδια με αυτή της κυρίως αίθουσας ή οι εσωτερικοί εξώστες ή αναβαθμοί έχουν βοηθητική χρήση, β) το συνολικό μικτό εμβαδόν των πάνω από το ισόγειο ορόφων είναι μικρότερο των διακοσίων (200) τ.μ. και γ) το μικτό εμβαδόν κάθε ορόφου είναι μικρότερο των εβδομήντα (70) τ.μ. Οι εξαιρέσεις που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' και γ' δεν ισχύουν, αν η χρήση του κτιρίου είναι η μοναδική στον οικισμό και ταυτόχρονα στους πάνω από το ισόγειο ορόφους υπάρχουν χρήσεις για εξυπηρέτηση κοινού διαφορετικές από αυτές που υπάρχουν στον ισόγειο όροφο. 6. Κατά τη διαμόρφωση ή ανακατασκευή των κοινόχρηστων χώρων των οικισμών (όπως ιδίως χώρων που προορίζονται για την κυκλοφορία των πεζών, όπως των πλατειών / πεζοδρόμων / πεζοδρομίων / νησίδων, χώρων πρασίνου / άλσεων, στάσεων / αποβαθρών κλπ.), εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η	στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κοινωφελείς οργανισμοί, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας- κατόπιν απόφασης της Περιφερειακής Επιτροπής Προσβασιμότητας του άρθρου 18 του ν. 4495/2017. Με την ίδια απόφαση η Περιφερειακή Επιτροπή Προσβασιμότητας δύναται να επιβάλλει εφαρμογή μέτρων εναλλακτικής εξυπηρέτησης των ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων. Η προσωρινή εξαίρεση έχει διάρκεια 3 έτη. Μετά τη λήξη της διάρκειας ισχύος της εξαίρεσης δύναται να επανυποβάλλεται σχετικό αίτημα. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται τα κριτήρια δυσανάλογης επιβάρυνσης. Εξαιρούνται από την υποχρέωση αντίστοιχης διαμόρφωσης πρόσβασης στους πάνω από το ισόγειο ορόφους ή τους εσωτερικούς εξώστες ή αναβαθμούς τα κτίρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εφόσον: α) το εμβαδόν των εσωτερικών εξωστών ή αναβαθμών αποτελεί ποσοστό μέχρι 50% του εμβαδού της κυρίως αίθουσας και όχι περισσότερο των εκατό (100) τ.μ. και η χρήση του είναι ίδια με αυτή της κυρίως αίθουσας ή οι εσωτερικοί εξώστες ή αναβαθμοί έχουν βοηθητική χρήση, β) το συνολικό μικτό εμβαδόν των πάνω από το ισόγειο ορόφων είναι μικρότερο των διακοσίων (200) τ.μ. και γ) το μικτό εμβαδόν κάθε ορόφου είναι μικρότερο των εβδομήντα (70) τ.μ. Οι εξαιρέσεις που αναφέρονται στις περιπτώσεις β` και γ` δεν ισχύουν, αν η χρήση του κτιρίου είναι η μοναδική στον οικισμό και ταυτόχρονα στους πάνω από το ισόγειο ορόφους υπάρχουν χρήσεις για εξυπηρέτηση κοινού διαφορετικές από αυτές που υπάρχουν στον ισόγειο όροφο. 6. Κατά τη διαμόρφωση ή ανακατασκευή των κοινόχρηστων χώρων των οικισμών (όπως ιδίως χώρων που προορίζονται για την κυκλοφορία των πεζών, όπως των πλατειών / πεζοδρόμων / πεζοδρομίων / νησίδων, χώρων πρασίνου / άλσεων, στάσεων / αποβαθρών κλπ.), εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του

δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων με οδεύσεις πεζών / οδεύσεις τυφλών / κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) χωρίς αναβαθμούς με κλίση μέχρι 5% / προσβάσιμα μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, κατάλληλη τοποθέτηση αστικού εξοπλισμού, όπως στεγάστρων, καθιστικών, στύλων φωτισμού, κάδων απορριμμάτων, σήμανσης, καθώς και να διαμορφώνεται ποσοστό 5% των χώρων στάθμευσης ή τουλάχιστον ένας για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων, σύμφωνα με τις Οδηγίες, πρότυπα και κανονισμούς που αναφέρονται στην παρ. 1. Σε πεζοδρόμια και σε πεζόδρομους και λοιπούς κοινόχρηστους χώρους του μη βασικού δικτύου πεζοδρόμων, εφόσον η μορφολογία του εδάφους δεν επιτρέπει τη δυνατότητα δημιουργίας πλήρως προσβάσιμων χώρων κίνησης για άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο, εξασφαλίζεται πάντοτε η προσβασιμότητα για τις λοιπές κατηγορίες χρηστών. 7. (Καταργήθηκε) 8. Οι ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, εφαρμόζονται στη σύνταξη, παρουσίαση της μελέτης προσβασιμότητας. Η μελέτη προσβασιμότητας περιλαμβάνει την επίλυση των λειτουργικών, τεχνικών και μορφολογικών αντικειμένων ενός έργου, ώστε να διασφαλίζεται η οριζόντια και κατακόρυφη, ανεμπόδιστη, αυτόνομη και ασφαλής κίνηση ατόμων σε αναπηρικό αμαξίδιο ατόμων με αναπηρία και εμποδιζόμενων ατόμων. Η Μελέτη Προσβασιμότητας αποτελεί μέρος της Αρχιτεκτονικής Μελέτης για κάθε νέο έργο και νέα μελέτη για κάθε υφιστάμενο κτίριο ή υπαίθριο δημόσιο χώρο το οποίο προσαρμόζεται ώστε να καταστεί προσβάσιμο. Η «Μελέτη Προσβασιμότητας Κτιριακού Έργου» αφορά στο κτίριο και τον περιβάλλοντα χώρο του και περιλαμβάνει τεχνική έκθεση, σχέδιο περιβάλλοντος χώρου, σχέδια κατόψεων και τομών και κατασκευαστικές λεπτομέρειες. Η «Μελέτη προσβασιμότητας υπαίθριων δημόσιων κοινόχρηστων χώρων» αφορά στη μελέτη και ανάπλαση των εξωτερικών υπαίθριων δημόσιων κοινόχρηστων χώρων και	εδάφους, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων με οδεύσεις πεζών / οδεύσεις τυφλών / κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) χωρίς αναβαθμούς με κλίση μέχρι 5% / προσβάσιμα μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, κατάλληλη τοποθέτηση αστικού εξοπλισμού, όπως στεγάστρων, καθιστικών, στύλων φωτισμού, κάδων απορριμμάτων, σήμανσης, καθώς και να διαμορφώνεται ποσοστό 5% των χώρων στάθμευσης ή τουλάχιστον ένας για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων, σύμφωνα με τις Οδηγίες, πρότυπα και κανονισμούς που αναφέρονται στην παρ. 1. Σε πεζοδρόμια και σε πεζόδρομους και λοιπούς κοινόχρηστους χώρους του μη βασικού δικτύου πεζοδρόμων, εφόσον η μορφολογία του εδάφους δεν επιτρέπει τη δυνατότητα δημιουργίας πλήρως προσβάσιμων χώρων κίνησης για άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο, εξασφαλίζεται πάντοτε η προσβασιμότητα για τις λοιπές κατηγορίες χρηστών. 7. (Καταργείται) 8. Οι ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, εφαρμόζονται στη σύνταξη, παρουσίαση της μελέτης προσβασιμότητας. Η μελέτη προσβασιμότητας περιλαμβάνει την επίλυση των λειτουργικών, τεχνικών και μορφολογικών αντικειμένων ενός έργου, ώστε να διασφαλίζεται η οριζόντια και κατακόρυφη, ανεμπόδιστη, αυτόνομη και ασφαλής κίνηση ατόμων σε αναπηρικό αμαξίδιο ατόμων με αναπηρία και εμποδιζόμενων ατόμων. Η Μελέτη Προσβασιμότητας αποτελεί μέρος της Αρχιτεκτονικής Μελέτης για κάθε νέο έργο και νέα μελέτη για κάθε υφιστάμενο κτίριο ή υπαίθριο δημόσιο χώρο το οποίο προσαρμόζεται ώστε να καταστεί προσβάσιμο. Η «Μελέτη Προσβασιμότητας Κτιριακού Έργου» αφορά στο κτίριο και τον περιβάλλοντα χώρο του και περιλαμβάνει τεχνική έκθεση, σχέδιο περιβάλλοντος χώρου, σχέδια κατόψεων και τομών και κατασκευαστικές λεπτομέρειες. Η «Μελέτη προσβασιμότητας υπαίθριων δημόσιων κοινόχρηστων χώρων» αφορά στη μελέτη και ανάπλαση των εξωτερικών υπαίθριων

περιλαμβάνει τεχνική έκθεση, σχέδιο γενικής διάταξης, διάγραμμα κινήσεων οχημάτων, ποδηλάτων, οχημάτων μικροκινητικότητας, καθώς και πεζών και ατόμων με αναπηρία και εμποδιζόμενων ατόμων και κατασκευαστικές λεπτομέρειες. Το περιεχόμενο της μελέτης προσβασιμότητας εξειδικεύεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας. 9. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Εφόσον πρόκειται για κτίρια προστατευόμενα από τις διατάξεις του ν. 3028/2002 (Α' 153), εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Πολιτισμού και Αθλητισμού. 10. α) Για την υλοποίηση των απαραίτητων διαμορφώσεων προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα των κτιρίων όπου στεγάζονται φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014, δημιουργείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ηλεκτρονική πλατφόρμα καταγραφής στοιχείων προσβασιμότητας. Η ανάπτυξη, λειτουργία και συντήρηση της ανωτέρω ηλεκτρονικής πλατφόρμας ανατίθενται στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας. Τα επιμέρους σημεία αναφοράς για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, που κυρώθηκαν με το άρθρο 1 του ν. 4074/2012 (Α΄ 88), όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 71 του ν. 4488/2017 (Α’ 137), οφείλουν μέχρι την 30η.9.2021 να καταχωρίσουν στην ανωτέρω ηλεκτρονική πλατφόρμα καταγραφής προσβασιμότητας τα στοιχεία των κτιρίων, αρμοδιότητάς τους, στα οποία στεγάζονται οι φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014. Με την εμπρόθεσμη, κατά τα ανωτέρω, ολοκλήρωση της καταχώρισης των κτηρίων στην ηλεκτρονική πλατφόρμα καταγραφής προσβασιμότητας, αναστέλλονται αναδρομικά από την 1η.1.2021 και μέχρι την	δημόσιων κοινόχρηστων χώρων και περιλαμβάνει τεχνική έκθεση, σχέδιο γενικής διάταξης, διάγραμμα κινήσεων οχημάτων, ποδηλάτων, οχημάτων μικροκινητικότητας, καθώς και πεζών και ατόμων με αναπηρία και εμποδιζόμενων ατόμων και κατασκευαστικές λεπτομέρειες. Το περιεχόμενο της μελέτης προσβασιμότητας εξειδικεύεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας. 9. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Εφόσον πρόκειται για κτίρια προστατευόμενα από τις διατάξεις του ν. 3028/2002 (Α` 153), εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Πολιτισμού και Αθλητισμού.»

31η.12.2022 οι κυρώσεις της παρ. 4. Μέχρι την προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί και οι απαραίτητες διαμορφώσεις των κτιρίων, ώστε οι λειτουργικοί χώροι τους να είναι προσπελάσιμοι από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα. Για το ίδιο ως άνω χρονικό διάστημα αναστέλλεται και η υποχρέωση της παρ. 3 του άρθρου 59 του ν. 4495/2017 για τα εν λόγω κτίρια. Οι ανωτέρω προθεσμίες δύναται να παραταθούν με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες λειτουργίας της ηλεκτρονικής πλατφόρμας καταγραφής στοιχείων προσβασιμότητας, οι κατηγορίες και τα είδη των καταχωρούμενων δεδομένων των κτιρίων και ο τρόπος άντλησης και καταχώρισής τους, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα σχετικά με τα ανωτέρω. β) Καταρτίζεται από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας και εγκρίνεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας Ηλεκτρονικό Μητρώο Ελεγκτών Προσβασιμότητας (εφεξής αποκαλούμενο ως «Μητρώο»), υπό τη μορφή ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων, για την υλοποίηση του ελέγχου προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα των κτιρίων στα οποία στεγάζονται οι φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014. Ο έλεγχος προσβασιμότητας πραγματοποιείται, κατόπιν αυτοψίας, από Ελεγκτές Προσβασιμότητας, εγγεγραμμένους στο Μητρώο του προηγούμενου εδαφίου, οι οποίοι συντάσσουν πόρισμα ελέγχου για το επίπεδο προσβασιμότητας των ανωτέρω κτιρίων σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα. Το Μητρώο υποστηρίζεται από πληροφοριακό σύστημα, το οποίο ακολουθεί κανόνες και πρότυπα για τη διασύνδεση και διαλειτουργικότητα με τρίτα πληροφοριακά συστήματα, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ της υπό στοιχεία ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης (Β' 1301), και ιδίως με την ηλεκτρονική πλατφόρμα καταγραφής προσβασιμότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η υλοποίηση, η	

τεχνική διαχείριση και η συντήρηση του ως άνω πληροφοριακού συστήματος ανατίθενται στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας. Στο Μητρώο εγγράφονται αυτοδίκαια οι ήδη εγγεγραμμένοι στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Ελεγκτών Δόμησης, το οποίο έχει καταρτιστεί και λειτουργεί σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 4030/2011 (Α' 249), και την υπο στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/54336/486/23.8.2018 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 3584), καθώς και κάθε ενδιαφερόμενος μηχανικός εγγεγραμμένος στα Μητρώα του ΤΕΕ με δικαίωμα εκπόνησης μελέτης ή επίβλεψης κτιριακών έργων (εφεξής αποκαλούμενοι ως «Ελεγκτές Προσβασιμότητας»), σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και τα αναφερόμενα στην περ. (ε) της παρ. 3 του άρθρου 4 της προαναφερθείσας υπουργικής απόφασης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Οικονομικών καθορίζονται το περιεχόμενο του Μητρώου, η διαδικασία εγγραφής, τήρησης και πρόσβασης σε αυτό, η διαδικασία ορισμού και επιλογής και ο αριθμός των ελεγκτών προσβασιμότητας ανάλογα με την επιφάνεια και τη χρήση του κτιρίου, το ύψος και η διαδικασία αποζημίωσης των ελεγκτών προσβασιμότητας για τους διενεργούμενους ελέγχους, η κατηγοριοποίηση των αποτελεσμάτων του ελέγχου, το πρότυπο του πορίσματος ελέγχου και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του. γ) Οι απαιτούμενες εργασίες, προκειμένου τα κτίρια της παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 4067/2012 (Α΄79) να καταστούν προσβάσιμα από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα, εφόσον δεν εμπίπτουν στην παρ. 1 του άρθρου 30 του ν. 4495/2017, εκτελούνται μετά από έκδοση έγκρισης εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας της περ. (β) του άρθρου 28 του ν. 4495/2017, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού του έργου. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος. δ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών, Εσωτερικών, Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας	

δύναται να ανατεθεί στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας η δημοπράτηση των έργων διαμόρφωσης συνθηκών προσβασιμότητας των υφιστάμενων, πριν από την ισχύ του ν. 4067/2012, κτιρίων όπου στεγάζονται φορείς της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014, είτε μεμονωμένων είτε κατά ομάδες».	
Άρθρο 212 Στο άρθρο δεύτερο του ν. 4388/2016 (Α' 93) αντικαθίσταται η αυτοτελής υπηρεσία οδικών τελών από την αυτοτελή Υπηρεσία Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών, προστίθεται παρ. 17 και το άρθρο δεύτερο διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο δεύτερο Σύστημα Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών – Υπηρεσία Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών 1. Συστήνεται στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών αυτοτελής Υπηρεσία Οδικών Τελών- Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών, που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών, για την ηλεκτρονική διαχείριση των οδικών υποδομών με αντικείμενο: α) την ανάπτυξη και λειτουργία Συστήματος Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών παρακολούθησης και χρέωσης τελών διοδίων οχημάτων, β) την ανάπτυξη και λειτουργία ηλεκτρονικού συστήματος παρακολούθησης, καταγραφής και επεξεργασίας κυκλοφοριακών φόρτων, γ) την ανάπτυξη και λειτουργία του Ηλεκτρονικού Μητρώου Παρόχων Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Τηλεδιοδίων (Ε.Υ.Τ.), που έχει συσταθεί στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, δ) τη διαχείριση του κέντρου παρακολούθησης διοδίων, ε) τη σύνταξη και έκδοση προδιαγραφών υποχρεωτικής εφαρμογής για ενιαία ηλεκτρονικά αναλογικά διόδια, σε όλο το οδικό δίκτυο ανεξαρτήτως υπηρεσίας ή φορέα λειτουργίας και εκμετάλλευσης, στ) την παροχή γνωμοδότησης στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών για τα σημεία ανέγερσης και λειτουργίας των σταθμών τελών διοδίων στο οδικό δίκτυο και στις εισόδους της χώρας και ζ) την παρακολούθηση και απόδοση των εσόδων, εκτός αυτών που	Άρθρο δεύτερο Σύστημα Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών - Υπηρεσία Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Τελών 1. Συνίσταται στο Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων αυτοτελής υπηρεσία οδικών τελών, υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, για την ηλεκτρονική διαχείριση των οδικών υποδομών με αντικείμενο: α) την ανάπτυξη και λειτουργία Συστήματος Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών παρακολούθησης και χρέωσης τελών διοδίων οχημάτων, β) την ανάπτυξη και λειτουργία Ηλεκτρονικού Συστήματος παρακολούθησης, καταγραφής και επεξεργασίας κυκλοφοριακών φόρτων, γ) την ανάπτυξη και λειτουργία του Ηλεκτρονικού Μητρώου Παρόχων Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Τηλεδιοδίων (Ε.Υ.Τ.), που έχει συσταθεί στο Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, δ) τη διαχείριση του κέντρου παρακολούθησης διοδίων, ε) τη σύνταξη και έκδοση προδιαγραφών υποχρεωτικής εφαρμογής για ενιαία ηλεκτρονικά αναλογικά διόδια, σε όλο το οδικό δίκτυο ανεξαρτήτως υπηρεσίας ή φορέα λειτουργίας και εκμετάλλευσης, στ) τη γνωμοδότηση στον Υπουργό Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για τα σημεία ανέγερσης και λειτουργίας των σταθμών

αφορούν συμβάσεις παραχώρησης που διέπονται από το π.δ. 60/2007 (Α` 64). 2. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι κατηγορίες των οχημάτων, βάσει των οποίων, η υπηρεσία οδικών τελών εκδίδει τα ηλεκτρονικά μέσα χρέωσης της περ. α` της παρ. 1. 3. Στην Υπηρεσία Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών υπάγεται το σύνολο του οδικού δικτύου της χώρας. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος η κατασκευή και διαχείριση νέων σταθμών τελών διοδίων διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος, εκτός των συμβάσεων παραχώρησης που διέπονται από το π.δ. 60/2007 (Α` 64). 4. Τα ηλεκτρονικά συστήματα των περ. α`, β`, γ` και δ` της παρ. 1 συνδέονται διαλειτουργικά με τα ηλεκτρονικά συστήματα του οδικού δικτύου της χώρας, συμπεριλαμβανομένων και αυτών, που αφορούν σε συμβάσεις παραχώρησης. 5. Η Υπηρεσία Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών διοικείται από: α) τον Διοικητή και β) τον Υποδιοικητή, που ορίζονται και παύονται αζημίως με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για τρία (3) έτη με δυνατότητα παράτασης μόνο μία φορά. Ο Διοικητής και Υποδιοικητής πρέπει να είναι πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. ημεδαπής ή αλλοδαπής Οικονομικών Σχολών ή Τμημάτων, επαγγελμάτων ανάλυσης αγορών, Προγραμματισμού, Διοίκησης Επιχειρήσεων ή Διπλωματούχοι Μηχανικοί, και πρέπει να έχουν τουλάχιστον διετή εμπειρία σε συναφές αντικείμενο με τις ανάγκες οργάνωσης και λειτουργίας της υπηρεσίας. Οι πάσης φύσεως αποδοχές ή αποζημιώσεις του Διοικητή και Υποδιοικητή καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, οι οποίες καλύπτονται από τις πιστώσεις του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Η πλήρωση όλων των θέσεων του τακτικού προσωπικού γίνεται με μετάταξη ή απόσπαση υπαλλήλων μονίμων ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που υπηρετούν στο Δημόσιο, ν.π.δ.δ., σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α` και β` βαθμού ή σε φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 51 του ν. 1892/1990 (Α` 101).	τελών διοδίων στο οδικό δίκτυο και σε εισόδους της χώρας και ζ) την παρακολούθηση και απόδοση των εσόδων, εκτός αυτών που αφορούν συμβάσεις παραχώρησης που διέπονται από το Π.δ. 60/2007 (Α` 64), όπως ισχύει. 2. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται οι κατηγορίες των οχημάτων, βάσει των οποίων, η υπηρεσία οδικών τελών εκδίδει τα ηλεκτρονικά μέσα χρέωσης της περίπτωσης α` της παραγράφου 1. 3. Στην υπηρεσία οδικών τελών υπάγεται το σύνολο του οδικού δικτύου της χώρας. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος η κατασκευή και διαχείριση νέων σταθμών τελών διοδίων διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος, εκτός των συμβάσεων παραχώρησης που διέπονται από το π.δ. 60/2007 (Α` 64), όπως ισχύει. 4. Τα ηλεκτρονικά συστήματα των περιπτώσεων α`, β`, γ` και δ` της παραγράφου 1 συνδέονται διαλειτουργικά με τα ηλεκτρονικά συστήματα του οδικού δικτύου της χώρας, συμπεριλαμβανομένων σε αυτά και αυτών, που αφορούν σε συμβάσεις παραχώρησης. 5. «Η υπηρεσία οδικών τελών διοικείται από: α) τον Διοικητή και β) τον Υποδιοικητή, που ορίζονται και παύονται αζημίως με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για τρία (3) έτη με δυνατότητα παράτασης μόνο μία φορά. Ο Διοικητής και Υποδιοικητής πρέπει να είναι πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. ημεδαπής ή αλλοδαπής Οικονομικών Σχολών ή Τμημάτων, επαγγελμάτων ανάλυσης αγορών, Προγραμματισμού, Διοίκησης Επιχειρήσεων ή Διπλωματούχοι Μηχανικοί, και πρέπει να έχουν τουλάχιστον διετή εμπειρία σε συναφές αντικείμενο με τις ανάγκες οργάνωσης και λειτουργίας της υπηρεσίας. Οι πάσης φύσεως αποδοχές ή αποζημιώσεις του Διοικητή και Υποδιοικητή καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, οι οποίες καλύπτονται από τις πιστώσεις του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών». Η πλήρωση όλων των θέσεων του τακτικού προσωπικού γίνεται με μετάταξη ή απόσπαση υπαλλήλων μονίμων ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που υπηρετούν στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ, σε

Η μισθοδοσία του απασχολούμενου προσωπικού, καθώς και κάθε άλλη εν γένει δαπάνη που προκύπτει από τη λειτουργία αυτής, βαρύνει τις πιστώσεις του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται η οργάνωση, η διάρθρωση των οργανικών μονάδων της υπηρεσίας σε Γενική Διεύθυνση, Διευθύνσεις, Τμήματα και γραφεία, οι αρμοδιότητες αυτών, ο αριθμός των θέσεων του προσωπικού, η κατανομή αυτών σε κλάδους και ειδικότητες, η σύσταση θέσεων προσωπικού και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τα ανωτέρω. Οι υπάλληλοι της Υπηρεσίας Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών υπάγονται στα υπηρεσιακά και πειθαρχικά συμβούλια του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. 6. Για την υποβοήθηση του έργου της παρ. 1, συστήνεται γνωμοδοτική επιτροπή οδικών υποδομών, που αποτελείται από: 1) Τον Διοικητή Υπηρεσίας, ως πρόεδρο, με αναπληρωτή τον Υποδιοικητή Υπηρεσίας. 2) Έναν (1) ανώτερο υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ της Υπηρεσίας, με τον αναπληρωτή του. 3) Έναν (1) ανώτερο υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με τον αναπληρωτή του. 4) Έναν (1) ανώτερο υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ Γενικής Γραμματείας Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με τον αναπληρωτή του. 5) Έναν (1) ανώτερο υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ του Υπουργείου Οικονομικών, με τον αναπληρωτή του. 6) Έναν (1) εκπρόσωπο του συλλόγου Ελλήνων συγκοινωνιολόγων με τον αναπληρωτή του και 7) δύο (2) εκπροσώπους της εταιρίας «Ελληνικές Υποδομές και Οδοί με Διόδια» με τους αναπληρωτές τους. Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για διάρκεια δύο (2) ετών, που μπορεί να ανανεώνεται μία ή περισσότερες φορές. Οι ιδιώτες - μέλη της επιτροπής δικαιούνται την αποζημίωση της παρ. 1 του <u>άρθρου 21</u> του ν. <u>4354/2015</u> (Α` 176).	Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α` και β` βαθμού ή σε φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 51 του Ν. 1892/1990 (Α` 101). Η μισθοδοσία του απασχολούμενου προσωπικού, καθώς και κάθε άλλη εν γένει δαπάνη που προκύπτει από τη λειτουργία αυτής, βαρύνει τις πιστώσεις του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Με Προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται η οργάνωση, η διάρθρωση των οργανικών μονάδων της υπηρεσίας σε Γενική Διεύθυνση, Διευθύνσεις, Τμήματα και γραφεία, οι αρμοδιότητες αυτών, ο αριθμός των θέσεων του προσωπικού, η κατανομή αυτών σε κλάδους και ειδικότητες, η σύσταση θέσεων προσωπικού και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τα ανωτέρω. «Οι υπάλληλοι της Υπηρεσίας Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών υπάγονται στα υπηρεσιακά και πειθαρχικά συμβούλια του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών». 6. Γ ια την υποβοήθηση του έργου της παραγράφου 1, συστήνεται γνωμοδοτική επιτροπή οδικών υποδομών αποτελούμενη από: 1) Τον Διοικητή Υπηρεσίας, ως πρόεδρο, με αναπληρωτή τον Υποδιοικητή Υπηρεσίας. 2) Έναν (1) ανώτερο υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ της Υπηρεσίας, μετον αναπληρωτή του. 3) Έναν (1) ανώτερο υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, με τον αναπληρωτή του. 4) Έναν (1) ανώτερο υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ Γενικής Γραμματείας Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, με τον αναπληρωτή του. 5) Έναν (1) ανώτερο υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ του Υπουργείου Οικονομικών, με τον αναπληρωτή του. 6) Έναν (1) εκπρόσωπο του συλλόγου ελλήνων συγκοινωνιολόγων με τον αναπληρωτή του και 7) δύο (2) εκπροσώπους της εταιρίας «Ελληνικές Υποδομές και Οδοί με Διόδια» με τους αναπληρωτές τους. Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και

7. Η χρέωση διοδίων εφαρμόζεται, ανά κατηγορία οχήματος: α) αναλογικά ανά χιλιόμετρο χρήσης του δικτύου αρμοδιότητας της Υπηρεσίας Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών και β) αναλογικά ανά χρονική περίοδο χρήσης του δικτύου αρμοδιότητας της Υπηρεσίας «Οδικά Τέλη», με την επιφύλαξη των συμβάσεων παραχώρησης που διέπονται από το π.δ. 60/2007 (Α` 64), και της υπ' αρ. 6686/7.11.2014 (Β` 3086)κοινής υπουργικής απόφασης. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, απαγορεύεται, με την επιφύλαξη της κ.υ.α. 6686/17.11.2014 (Β` 3086), η εγκατάσταση και λειτουργία νέων μετωπικών σταθμών διοδίων, ανεξαρτήτως αν για αυτούς έχει ακολουθηθεί γενικός τρόπος υπολογισμού χρεώσεων τελών σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, εφόσον αυτή η χρέωση δεν ανταποκρίνεται σε πραγματική. 8. Απαγορεύεται η διέλευση στο οδικό δίκτυο που χρησιμοποιείται παραπλεύρως και εναλλακτικά των αυτοκινητοδρόμων και οδών ταχείας κυκλοφορίας, στα μηχανοκίνητα οχήματα μικτού βάρους άνω των 3,5 τόνων για λόγους οδικής ασφάλειας (προστασίας της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας των χρηστών των οδών αυτών) και αποτροπής της επιβάρυνσης και υποβάθμισης του εγγύς οικιστικού περιβάλλοντος, όπως και της έντονης καταπόνησης και ταχείας φθοράς του οδοστρώματος του οδικού δικτύου, για το οποίο ισχύει η απαγόρευση. Εξαιρούνται οι διελεύσεις οχημάτων άμεσης ή έκτακτης ανάγκης, οδικής βοήθειας ή όταν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι εξαιρέσεις από την απαγόρευση του πρώτου εδαφίου της παρούσας για ειδικούς λόγους που αφορούν ιδίως, τη μόνιμη διαμονή του ιδιοκτήτη του οχήματος σε όμορη περιοχή, τη συμμετοχή του οχήματος σε εκτέλεση δημοσίου ή ιδιωτικού έργου, την έδρα εγκατάστασης ή λειτουργίας επιχείρησης που έχει την ιδιοκτησία του οχήματος, τη θέση αγροτοκτηνοτροφικής έκτασης όμορης περιοχής της οποίας ο ιδιοκτήτης χρησιμοποιεί οχήματα αγροτικής χρήσης ή τροχήλατα μηχανήματα, τα λεωφορεία και	Δικτύων για διάρκεια δύο (2) ετών, που μπορεί να ανανεώνεται μία ή περισσότερες φορές. Οι ιδιώτες - μέλη της επιτροπής δικαιούνται την αποζημίωση της παρ. 1 του άρθρου 21 του Ν. 4354/2015 (Α` 176). 7. Η χρέωση διοδίων εφαρμόζεται, ανά κατηγορία οχήματος: α) αναλογικά ανά χιλιόμετρο χρήσης του δικτύου αρμοδιότητας της υπηρεσίας οδικών τελών και β) αναλογικά ανά χρονική περίοδο χρήσης του δικτύου αρμοδιότητας της Υπηρεσίας «Οδικά Τέλη», με την επιφύλαξη των συμβάσεων παραχώρησης που διέπονται από το π.δ. 60/2007 (Α` 64), όπως ισχύει «και της κ.υ.α. 6686/ 17.11.2014 (Β` 3086) όπως ισχύει» Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, απαγορεύεται «, με την επιφύλαξη της κ.υ.α. 6686/17.11.2014 (Β` 3086),» η εγκατάσταση και λειτουργία νέων μετωπικών σταθμών διοδίων ανεξαρτήτως αν για αυτούς έχει ακολουθηθεί γενικός τρόπος υπολογισμού χρεώσεων τελών σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, εφόσον αυτή η χρέωση δεν ανταποκρίνεται σε πραγματική «8. Απαγορεύεται η διέλευση στο οδικό δίκτυο που χρησιμοποιείται παραπλεύρως και εναλλακτικά των αυτοκινητοδρόμων και οδών ταχείας κυκλοφορίας, στα μηχανοκίνητα οχήματα μικτού βάρους άνω των 3,5 τόνων για λόγους οδικής ασφάλειας (προστασίας της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας των χρηστών των οδών αυτών) και αποτροπής της επιβάρυνσης και υπο- βάθμισης του εγγύς οικιστικού περιβάλλοντος, όπως και της έντονης καταπόνησης και ταχείας φθοράς του οδοστρώματος του οδικού δικτύου, για το οποίο ισχύει η απαγόρευση. Εξαιρούνται οι διελεύσεις οχημάτων άμεσης ή έκτακτης ανάγκης, οδικής βοήθειας ή όταν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι εξαιρέσεις από την απαγόρευση του πρώτου εδαφίου της παρούσας για ειδικούς λόγους που αφορούν ιδίως, τη μόνιμη διαμονή του ιδιοκτήτη του οχήματος σε όμορη περιοχή, τη συμμετοχή του οχήματος σε εκτέλεση δημοσίου ή ιδιωτικού έργου, την έδρα εγκατάστασης ή λειτουργίας

ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη λήψη της σχετικής άδειας διέλευσης, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για την υποβολή της σχετικής αίτησης και τη χορήγηση της άδειας, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Με όμοια απόφαση μπορεί να καθορίζονται ειδικότερα οι οδοί ή τα τμήματα των οδών, στα οποία επιβάλλεται η απαγόρευση κυκλοφορίας της παραγράφου αυτής, η απαραίτητη σήμανση και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. 9. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται: α) τα σημεία ανέγερσης και λειτουργίας σταθμών διοδίων, είτε καθολικά στο σύνολο του οδικού δικτύου, είτε κατά τμήμα αυτού, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ηλεκτρονικού μέσου παρακολούθησης διοδίων τελών της περ. α` της παρ. 1 και σε σημεία εισόδων και εξόδων του δικτύου, β) το ύψος τελών ανά κατηγορία οχήματος και ανά διανυόμενο χιλιόμετρο ή χρονική περίοδο χρήσης της παρ. 7, γ) οι απαλλαγές υποχρέωσης καταβολής τελών διοδίων σε ειδικές κατηγορίες και ευάλωτες ομάδες πληθυσμού ιδίως σε άνεργους, ΑμεΑ, κατοίκους όμορης του δικτύου περιοχής, καθώς και σε οχήματα εξυπηρέτησης εκτάκτων αναγκών όπως οχήματα Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, Ελληνικής Αστυνομίας, ασθενοφόρα κ.α. και δ) η κατάργηση των μετωπικών σταθμών διοδίων ανάλογα με την τμηματική εφαρμογή του συστήματος της παρ. 1. 10. Η συντήρηση και λειτουργία του οδικού δικτύου αρμοδιότητας της Υπηρεσίας παραμένει στους αρμόδιους φορείς σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. 11. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται: α) η υπηρεσία έκδοσης της Προπληρωμένης Κάρτας Διόδου για τη χρήση του συνόλου του εθνικού οδικού δικτύου ή τμήματός του, επιλεγόμενης διάρκειας ισχύος με αναλογική χρέωση και οι λοιπές λεπτομέρειες έκδοσής της, β) ο τύπος της Προπληρωμένης Κάρτας Διόδου, όπως αυτοκόλλητο, που τοποθετείται στο όχημα και γ) κάθε άλλο σχετικό θέμα με τα ανωτέρω. 12. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Υποδομών και	επιχείρησης που έχει την ιδιοκτησία του οχήματος, τη θέση αγροτοκτηνοτροφικής έκτασης όμορης περιοχής της οποίας ο ιδιοκτήτης χρησιμοποιεί οχήματα αγροτικής χρήσης ή τροχήλατα μηχανήματα, τα λεωφορεία και ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη λήψη της σχετικής άδειας διέλευσης, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για την υποβολή της σχετικής αίτησης και τη χορήγηση της άδειας, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Με όμοια απόφαση μπορεί να καθορίζονται ειδικότερα οι οδοί ή τα τμήματα των οδών, στα οποία επιβάλλεται η απαγόρευση κυκλοφορίας της παραγράφου αυτής, η απαραίτητη σήμανση και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.» . Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται: α) τα σημεία ανέγερσης και λειτουργίας σταθμών διοδίων, είτε καθολικά στο σύνολο του οδικού δικτύου, είτε κατά τμήμα αυτού, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ηλεκτρονικού μέσου παρακολούθησης διοδίων τελών της περίπτωσης α` της παραγράφου 1 και σε σημεία εισόδων και εξόδων του δικτύου, β) το ύψος τελών ανά κατηγορία οχήματος και ανά διανυόμενο χιλιόμετρο ή χρονική περίοδο χρήσης της παραγράφου 7 του παρόντος, γ) οι απαλλαγές υποχρέωσης καταβολής τελών διοδίων σε ειδικές κατηγορίες και ευάλωτες ομάδες πληθυσμού ιδίως σε άνεργους, ΑμεΑ, κατοίκους όμορης του δικτύου περιοχής, καθώς και σε οχήματα εξυπηρέτησης εκτάκτων αναγκών όπως οχήματα Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, Ελληνικής Αστυνομίας, ασθενοφόρα κ.α. και δ) η κατάργηση των μετωπικών σταθμών διοδίων ανάλογα με την τμηματική εφαρμογή του συστήματος της παραγράφου 1. 10. Η συντήρηση και λειτουργία του οδικού δικτύου αρμοδιότητας της Υπηρεσίας παραμένει στους αρμόδιους φορείς σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. 11. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται: α) η υπηρεσία έκδοσης της Προπληρωμένης Κάρτας Διόδου για τη χρήση του συνόλου του εθνικού οδικού δικτύου ή τμήματός του,

Μεταφορών ορίζονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται για τις παραβάσεις της παρ. 8 και των διατάξεων των κανονιστικών αποφάσεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του παρόντος άρθρου, τη μη καταβολή τελών διοδίων αναλογικής χρέωσης και τη μη έκδοση Προπληρωμένης Κάρτας Διόδου της παρ. 11, τα όργανα και η διαδικασία επιβολής και είσπραξής τους, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Μέχρι την έκδοση του ως άνω προεδρικού διατάγματος, στους οδηγούς και τους ιδιοκτήτες των οχημάτων που παραβαίνουν τις διατάξεις της παρ. 8 και της υπουργικής απόφασης για τις εξαιρέσεις από την απαγόρευση διέλευσης στο οδικό δίκτυο του πρώτου εδαφίου της ίδιας παραγράφου, επιβάλλεται από τα αστυνομικά όργανα αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στον οδηγό και στον ιδιοκτήτη του οχήματος διοικητικό πρόστιμο χιλίων (1.000) ευρώ και ακινητοποίηση των οχημάτων αυτών, κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της υπ' αρ. 30870/6/9.10.1983 κοινής υπουργικής απόφασης (Β΄ 603). Σε περίπτωση μισθωμένου οχήματος, το πρόστιμο για τον ιδιοκτήτη καταλογίζεται στον μισθωτή. Η παρ. 2 του <u>άρθρου 46</u> του ν. <u>2696/1999</u> εφαρμόζεται και στην περίπτωση της ακινητοποίησης αυτής. Το πρόστιμο καταβάλλεται επιτόπου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών ορίζεται η διαδικασία βεβαίωσης και επιβολής του προστίμου και της διοικητικής κύρωσης, ο τρόπος της είσπραξης του προστίμου (ηλεκτρονικώς ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο) και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής του προηγούμενου εδαφίου, μέχρι την καταβολή του προστίμου στο Δημόσιο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, αφαιρούνται από τα αστυνομικά όργανα η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας του οχήματος, καθώς επίσης η άδεια οδήγησης του οδηγού και συντάσσεται σχετική έκθεση. Για τη βεβαίωση της παράβασης της παρ. 8 και την επιβολή του προστίμου και της κύρωσης χρησιμοποιούνται τα έντυπα της υπ' αρ. 2515/5/64/11.7.2007 κοινής υπουργικής απόφασης (Β΄ 1306) με σχετική, ως προς την	επιλεγόμενης διάρκειας ισχύος με αναλογική χρέωση και οι λοιπές λεπτομέρειες έκδοσής της, β) ο τύπος της Προπληρωμένης Κάρτας Διόδου, (π.χ. αυτοκόλλητο), που τοποθετείται στο όχημα και γ) κάθε άλλο σχετικό θέμα με τα ανωτέρω. «12. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών ορίζονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται για τις παραβάσεις της παραγράφου 8 και των διατάξεων των κανονιστικών αποφάσεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του παρόντος άρθρου, τη μη καταβολή τελών διοδίων αναλογικής χρέωσης και τη μη έκδοση Προπληρωμένης Κάρτας Διόδου της παραγράφου 11, τα όργανα και η διαδικασία επιβολής και είσπραξής τους, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Μέχρι την έκδοση του ως άνω προεδρικού διατάγματος, στους οδηγούς και τους ιδιοκτήτες των οχημάτων που παραβαίνουν τις διατάξεις της παραγράφου 8 και της υπουργικής απόφασης για τις εξαιρέσεις από την απαγόρευση διέλευσης στο οδικό δίκτυο του πρώτου εδαφίου της ίδιας παραγράφου, επιβάλλεται από τα αστυνομικά όργανα αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στον οδηγό και στον ιδιοκτήτη του οχήματος διοικητικό πρόστιμο χιλίων (1.000) ευρώ και ακινητοποίηση των οχημάτων αυτών, κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της κοινής υπουργικής απόφασης 30870/6/9.10.1983 (Β΄ 603). Σε περίπτωση μισθωμένου οχήματος, το πρόστιμο για τον ιδιοκτήτη καταλογίζεται στον μισθωτή. Η παρ. 2 του άρθρου 46 του Ν. 2696/1999 εφαρμόζεται και στην περίπτωση της ακινητοποίησης αυτής. Το πρόστιμο καταβάλλεται επιτόπου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών ορίζεται η διαδικασία βεβαίωσης και επιβολής του προστίμου και της διοικητικής κύρωσης, ο τρόπος της είσπραξης του προστίμου (ηλεκτρονικώς ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο) και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής του προηγούμενου εδαφίου, μέχρι την καταβολή του προστίμου στο Δημόσιο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, αφαιρούνται από τα

παράβαση, συμπλήρωση των αστυνομικών οργάνων επί των εντύπων αυτών. Ο παραβάτης έχει δικαίωμα να προβάλει τις αντιρρήσεις του εντός προθεσμίας τριών (3) εργασίμων ημερών, που αρχίζει από την επίδοση της βεβαίωσης, στην Αρχή στην οποία ανήκει το ανωτέρω όργανο, όπως αυτή προσδιορίζεται στη σχετική βεβαίωση παράβασης. Αν οι αντιρρήσεις κριθούν βάσιμες λόγω προσκόμισης των απαραίτητων δικαιολογητικών, όπως ενδεικτικά δελτίο αποστολής, εάν πρόκειται για μεταφορά προϊόντων, ή χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου, εάν πρόκειται για παροχή υπηρεσίας κατά την εκτέλεση τεχνικού έργου, το πρόστιμο διαγράφεται και επιστρέφονται τα στοιχεία κυκλοφορίας του οχήματος και η άδεια οδήγησης στον οδηγό με απόφαση του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας. Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις ή αν αυτές απορριφθούν, επικυρώνεται το διοικητικό πρόστιμο από τον Προϊστάμενο της Αρχής. Σε περίπτωση είσπραξης του παραπάνω προστίμου με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών το συνολικό ποσό προσαυξάνεται με το κόστος προμήθειας συναλλαγής του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών. 13. Τα ανωτέρω πρόστιμα εισπράττονται σε ειδικό Κωδικό Αριθμό Εσόδου του Τακτικού Προϋπολογισμού και προορίζονται να καλύψουν μέρος των δαπανών για τη βελτίωση του οδικού δικτύου της παρ. 8 και για την υλικοτεχνική υποδομή του Συστήματος Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών, της Υπηρεσίας Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Τελών και της Ελληνικής Αστυνομίας, που απαιτείται για την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία διαχείρισης, καθώς και η κατανομή των εσόδων του λογαριασμού. 14. Η Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων Κατασκευής Συγκοινωνιακών Έργων με Σύμβαση Παραχώρησης (ΕΥΔΕ/ΚΣΕΣΠ), που συστάθηκε με το π.δ. 123/2017 (Α` 210), ασκεί τα καθήκοντα και υποχρεώσεις της αναθέτουσας αρχής έως την κατακύρωση και υπογραφή της υπό δημοπράτηση σύμβασης	αστυνομικά όργανα η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας του οχήματος, καθώς επίσης η άδεια οδήγησης του οδηγού και συντάσσεται σχετική έκθεση. Για τη βεβαίωση της παράβασης της παραγράφου 8 και την επιβολή του προστίμου και της κύρωσης χρησιμοποιούνται τα έντυπα της κοινής υπουργικής απόφασης 2515/5/64/11.7.2007 (Β΄ 1306) με σχετική, ως προς την παράβαση, συμπλήρωση των αστυνομικών οργάνων επί των εντύπων αυτών. Ο παραβάτης έχει δικαίωμα να προβάλει τις αντιρρήσεις του εντός προθεσμίας τριών (3) εργασίμων ημερών, που αρχίζει από την επίδοση της βεβαίωσης, στην Αρχή στην οποία ανήκει το ανωτέρω όργανο, όπως αυτή προσδιορίζεται στη σχετική βεβαίωση παράβασης. Αν οι αντιρρήσεις κριθούν βάσιμες λόγω προσκόμισης των απαραίτητων δικαιολογητικών, όπως ενδεικτικά δελτίο αποστολής, εάν πρόκειται για μεταφορά προϊόντων, ή χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου, εάν πρόκειται για παροχή υπηρεσίας κατά την εκτέλεση τεχνικού έργου, το πρόστιμο διαγράφεται και επιστρέφονται τα στοιχεία κυκλοφορίας του οχήματος και η άδεια οδήγησης στον οδηγό με απόφαση του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας. Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις ή αν αυτές απορριφθούν, επικυρώνεται το διοικητικό πρόστιμο από τον Προϊστάμενο της Αρχής. «Σε περίπτωση είσπραξης του παραπάνω προστίμου με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών το συνολικό ποσό προσαυξάνεται με το κόστος προμήθειας συναλλαγής του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών.». 13. Τα ανωτέρω πρόστιμα εισπράττονται σε ειδικό Κωδικό Αριθμό Εσόδου του Τακτικού Προϋπολογισμού και προορίζονται να καλύψουν μέρος των δαπανών για τη βελτίωση του οδικού δικτύου της παραγράφου 8 και για την υλικοτεχνική υποδομή του Συστήματος Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών, της Υπηρεσίας Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Τελών και της Ελληνικής Αστυνομίας, που απαιτείται για την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών

για την εγκατάσταση πλήρους ηλεκτρονικού συστήματος αναλογικής χρέωσης διοδίων τελών, δορυφορικής τεχνολογίας με οπτική αναγνώριση, καθώς και σε κάθε άλλη συναφθείσα ή προς σύναψη σύμβαση αναγκαίας υποστηρικτικής δράσης στα πλαίσια της υπόψη δημοπράτησης και για το ίδιο χρονικό διάστημα. 14Α. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών επιτρέπεται να ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα σύνθεσης και λειτουργίας της γνωμοδοτικής επιτροπής οδικών υποδομών. 15. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών επιτρέπεται να μεταβιβάζονται αρμοδιότητες σχετικές με την Υπηρεσία Οδικών Τελών- Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών , στο Διοικητή και Υποδιοικητή της. 16. Τα Οδικά Τέλη αποδίδονται σε ειδικό Κωδικό Αριθμό Εσόδου (ΚΑΕ) του Τακτικού Προϋπολογισμού, τον οποίο διαχειρίζεται η Υπηρεσία Οδικών Τελών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα θέματα που είναι σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας. 17. Στην Υπηρεσία Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών ανατίθεται η αρμοδιότητα έκδοσης ενιαίας κάρτας για τη διέλευση των Ατόμων με Αναπηρία (Α.με.Α.) από όλους τους αυτοκινητόδρομους με διόδια. Η ενιαία κάρτα εκδίδεται μέσω κατάλληλης ηλεκτρονικής εφαρμογής από την Υπηρεσία Οδικών Τελών. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα] δικαιολογητικά για την έκδοση της ενιαίας κάρτας, τα οποία υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ενιαία κάρτα, μετά την έκδοσή της, αποστέλλεται ταχυδρομικά προς τους δικαιούχους από την Υπηρεσία Οδικών Τελών. Η κάρτα εμπεριέχει φωτογραφία του Α.με.Α. καθώς και τον αριθμό κυκλοφορίας του οχήματος. Το δε Α.με.Α πρέπει να επιβαίνει στο όχημα κατά τη διέλευση. Η διέλευση ελέγχεται και δεν θα είναι αυτόματη.»	Εσωτερικών, Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία διαχείρισης, καθώς και η κατανομή των εσόδων του λογαριασμού.» «14. Η συσταθείσα με το π.δ. 123/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών» (Α` 210) Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων Κατασκευής Συγκοινωνιακών Έργων με Σύμβαση Παραχώρησης (ΕΥΔΕ/ΚΣΕΣΠ), ασκεί τα καθήκοντα και υποχρεώσεις της Αναθέτουσας Αρχής έως την κατακύρωση και υπογραφή της υπό δημοπράτηση σύμβασης για την εγκατάσταση πλήρους ηλεκτρονικού συστήματος αναλογικής χρέωσης διοδίων τελών, δορυφορικής τεχνολογίας με οπτική αναγνώριση, καθώς και σε κάθε άλλη συναφθείσα ή προς σύναψη σύμβαση αναγκαίας υποστηρικτικής δράσης στα πλαίσια της υπόψη δημοπράτησης και για το ίδιο χρονικό διάστημα.». «14. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών επιτρέπεται να ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα σύνθεσης και λειτουργίας της γνωμοδοτικής επιτροπής οδικών υποδομών. 15. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών επιτρέπεται να μεταβιβάζονται αρμοδιότητες σχετικές με την Υπηρεσία Οδικών Τελών, στο Διοικητή και Υποδιοικητή της. 16. Τα Οδικά Τέλη αποδίδονται σε ειδικό Κωδικό Αριθμό Εσόδου (ΚΑΕ) του Τακτικού Προϋπολογισμού, τον οποίο διαχειρίζεται η Υπηρεσία Οδικών Τελών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα θέματα που είναι σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας.».
Άρθρο 214 Τροποποιείται η περ. ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 6 ν. 4250/2014 (Α΄74) και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:	

«2. Από την κατάργηση της Εταιρίας οι αρμοδιότητες της μεταβιβάζονται ως ακολούθως: α. Είσπραξη διοδίων i. Η αρμοδιότητα είσπραξης διοδίων τελών στο σταθμό των Μαλγάρων μεταβιβάζεται στην εταιρία Εγνατία Οδός Α.Ε., η οποία τα εισπράττει για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου και ως εντολοδόχος του ΤΑΙΠΕΔ. ii. Η αρμοδιότητα είσπραξης διοδίων τελών στο σταθμό του Ακτίου και οι σχετικοί πόροι μεταβιβάζονται στην Εγνατία Οδός Α.Ε., η οποία και υποκαθιστά την ΤΕΟ ΑΕ και στην κοινοπραξία με την επωνυμία «ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΕΟ Α.Ε.-ΒΕΕ ΤΕΣΗ Α.Ε.-ΛΕΠΌΥΡΠΑ ΔΙΟΔΙΩΝ ΑΚΤΙΟΥ» και το διακριτικό τίτλο «ΤΕΟ-ΒΕΕ-ΤΕΣΗ-ΔΙΟΔΙΑ ΑΚΤΙΟΥ», η οποία έχει συσταθεί δυνάμει του, από 30.12.2008, Συμφωνητικού Σύστασης και Καταστατικού Κοινοπραξίας. β. Βεβαίωση παραβάσεων Η αρμοδιότητα βεβαίωσης παραβάσεων που αφορούν στη μη καταβολή διοδίων και επιβολή προστίμων μεταβιβάζεται στην Εγνατία Οδός Α.Ε.. γ. Λειτουργία και συντήρηση ΠΑΘΕ και κλάδων αυτού Η αρμοδιότητα λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης του τμήματος ΠΑΘΕ από Κλειδί έως Ευζώνους μεταβιβάζεται στην Εγνατία Οδός Α.Ε. ολα τα υπόλοιπα οδικά τμήματα, για τα οποία έχει αρμοδιότητα η Εταιρία μεταφέρονται στην ΕΥΔΕ Σ.Α. της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων. δ. Είσπραξη τελών μηχανημάτων Η αρμοδιότητα είσπραξης τελών μηχανημάτων έργου μεταβιβάζεται στη Διεύθυνση Ηλεκτρομηχανολογικών Εφαρμογών και Μηχανικού Εξοπλισμού (Δ13) της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων. ε. Διαχείριση κυκλοφοριακών συνδέσεων Η αρμοδιότητα διαχείρισης των κυκλοφοριακών συνδέσεων με το εθνικό βασικό, δευτερεύον, και τριτεύον οδικό δίκτυο, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. 209/1998 (Α΄ 169) και με την εξαίρεση των τμημάτων του δικτύου που διέπονται από συμβάσεις παραχώρησης, καθώς και τα έσοδα από τέλη χρήσης και πρόστιμα της παρ. 7 του άρθρου 21 του β.δ. 465/1970 (Α΄ 150) μεταβιβάζονται στην Υπηρεσία Οδικών Τελών -Ηλεκτρονικής	2. Από την κατάργηση της Εταιρίας οι αρμοδιότητες της μεταβιβάζονται ως ακολούθως: α. Είσπραξη διοδίων i. Η αρμοδιότητα είσπραξης διοδίων τελών στο σταθμό των Μαλγάρων μεταβιβάζεται στην εταιρία Εγνατία Οδός Α.Ε., η οποία τα εισπράττει για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου και ως εντολοδόχος του ΤΑΙΠΕΔ. ii. Η αρμοδιότητα είσπραξης διοδίων τελών στο σταθμό του Ακτίου και οι σχετικοί πόροι μεταβιβάζονται στην Εγνατία Οδός Α.Ε., η οποία και υποκαθιστά την ΤΕΟ ΑΕ και στην κοινοπραξία με την επωνυμία «ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΕΟ Α.Ε.-ΒΕΕ ΤΕΣΗ Α.Ε.-ΛΕΠΌΥΡΠΑ ΔΙΟΔΙΩΝ ΑΚΤΙΟΥ» και το διακριτικό τίτλο «ΤΕΟ-ΒΕΕ-ΤΕΣΗ-ΔΙΟΔΙΑ ΑΚΤΙΟΥ», η οποία έχει συσταθεί δυνάμει του, από 30.12.2008, Συμφωνητικού Σύστασης και Καταστατικού Κοινοπραξίας. β. Βεβαίωση παραβάσεων Η αρμοδιότητα βεβαίωσης παραβάσεων που αφορούν στη μη καταβολή διοδίων και επιβολή προστίμων μεταβιβάζεται στην Εγνατία Οδός Α.Ε.. γ. Λειτουργία και συντήρηση ΠΑΘΕ και κλάδων αυτού Η αρμοδιότητα λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης του τμήματος ΠΑΘΕ από Κλειδί έως Ευζώνους μεταβιβάζεται στην Εγνατία Οδός Α.Ε. ολα τα υπόλοιπα οδικά τμήματα, για τα οποία έχει αρμοδιότητα η Εταιρία μεταφέρονται στην ΕΥΔΕ Σ.Α. της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων ;Εργων. δ. Είσπραξη τελών μηχανημάτων Η αρμοδιότητα είσπραξης τελών μηχανημάτων έργου μεταβιβάζεται στη Διεύθυνση Ηλεκτρομηχανολογικών Εφαρμογών και Μηχανικού Εξοπλισμού (Δ13) της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εργων. «ε. Η αρμοδιότητα διαχείρισης των κυκλοφοριακών συνδέσεων, περιλαμβανομένων της είσπραξης των μισθωμάτων από νόμιμες και των αποζημιώσεων για αυθαίρετες κυκλοφοριακές συνδέσεις και οι σχετικοί πόροι, μεταβιβάζονται στην Υπηρεσία Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Τελών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.». στ. Κέντρο παρακολούθησης διοδίων Ο εξοπλισμός και το λογισμικό του Κέντρου Ελέγχου Παρακολούθησης Διοδίων (SCADA)

Διαχείρισης Οδικών Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Στις λοιπές περιπτώσεις η αρμοδιότητα διαχείρισης και τα σχετικά έσοδα μεταβιβάζονται στις κατά τόπον αρμόδιες περιφέρειες. Η καταγραφή των υφιστάμενων κυκλοφοριακών συνδέσεων, ο εντοπισμός των περιπτώσεων αυθαίρετης κατάληψης έκτασης μεγαλύτερης από την εγκριθείσα, καθώς και ο εντοπισμός των παράνομων συνδέσεων ανήκουν αποκλειστικά στις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τη συντήρηση του οικείου τμήματος του οδικού δικτύου και για τη χορήγηση των αδειών κυκλοφοριακής σύνδεσης και λειτουργίας των συνδεόμενων επιχειρήσεων. Η είσπραξη των αποζημιώσεων από τις αυθαίρετες κυκλοφοριακές συνδέσεις ανήκει στην αρμοδιότητα των οικείων περιφερειακών αυτοδιοικήσεων.» στ. Κέντρο παρακολούθησης διοδίων Ο εξοπλισμός και το λογισμικό του Κέντρου Ελέγχου Παρακολούθησης Διοδίων (SCADA) μεταβιβάζεται στο Ελληνικό Δημόσιο και η λειτουργία του ανατίθεται στην ΕΥΔΕ Λειτουργίας και Συντήρησης Έργων Παραχώρησης της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. ζ. Μισθώσεις Η Εταιρία υποκαθίσταται στο σύνολο των συμβάσεων μίσθωσης, στις οποίες συμβάλλεται ως εκμισθώτρια από την Ε.Τ.Α.Δ. Α.Ε., η οποία υπεισέρχεται στο σύνολο των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων της Εταιρίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Από την παρούσα ρύθμιση εξαιρούνται οι συμβάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου. η. Λειτουργία και συντήρηση υποθαλάσσιας αρτηρίας Ακτίου-Πρέβεζας Η αρμοδιότητα λειτουργίας και συντήρησης της υποθαλάσσιας σήραγγας Ακτίου-Πρέβεζας μεταφέρεται στην Εγνατία Οδός Α.Ε. η οποία και υποκαθιστά την ΤΕΟ Α.Ε. και στην κοινοπραξία με την επωνυμία «ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΕΟ Α.Ε.-ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΡΙΚΑΤ ΑΕΚΤΕ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΕΡΗΣ και ΥΙΟΙ Ε.Ε.-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΠΟΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΖΕΥΞΗΣ ΑΚΤΙΟΥ-ΠΡΕΒΕΖΑΣ» και το διακριτικό τίτλο «ΤΕΟ-ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΡΙΚΑΤ ΑΕΚΤΕ-	μεταβιβάζεται στο Ελληνικό Δημόσιο και η λειτουργία του ανατίθεται στην ΕΥΔΕ Λειτουργίας και Συντήρησης Εργων Παραχώρησης της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εργων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. ζ. Μισθώσεις Η Εταιρία υποκαθίσταται στο σύνολο των συμβάσεων μίσθωσης, στις οποίες συμβάλλεται ως εκμισθώτρια από την Ε.Τ.Α.Δ. Α.Ε., η οποία υπεισέρχεται στο σύνολο των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων της Εταιρίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Από την παρούσα ρύθμιση εξαιρούνται οι συμβάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου. η. Λειτουργία και συντήρηση υποθαλάσσιας αρτηρίας Ακτίου-Πρέβεζας Η αρμοδιότητα λειτουργίας και συντήρησης της υποθαλάσσιας σήραγγας Ακτίου-Πρέβεζας μεταφέρεται στην Εγνατία Οδός Α.Ε. η οποία και υποκαθιστά την ΤΕΟ Α.Ε. και στην κοινοπραξία με την επωνυμία «ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΕΟ Α.Ε.-ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΡΙΚΑΤ ΑΕΚΤΕ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΕΡΗΣ και ΥΙΟΙ Ε.Ε.-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΠΟΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΖΕΥΞΗΣ ΑΚΤΙΟΥ-ΠΡΕΒΕΖΑΣ» και το διακριτικό τίτλο «ΤΕΟ-ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΤΡΙΚΑΤ ΑΕΚΤΕ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΕΡΗΣ και ΥΙΟΙ Ε.Ε.-ΑΚΤΙΟ/ ΠΡΕΒΕΖΑ», η οποία έχει συσταθεί δυνάμει του από 8.8.2013 Συμφωνητικού Σύστασης Κοινοπραξίας. θ. Εισφορά υπέρ ΤΕΟ Α.Ε. από ασφάλιστρα Η επιβληθείσα υπέρ του ΤΕΟ με την υπ αριθμ. Κ4-1123/27.8.1977 υπουργική απόφαση εισφορά 1% επί των καθαρών ασφαλίστρων του κλάδου αυτοκινήτων καταργείται. Αντ αυτής επιβάλλεται εισφορά 0,6% υπέρ του Επικουρικού Κεφαλαίου για την εκπλήρωση των σκοπών του. ι. Συμμετοχές σε Κοινοπραξίες-Συμβάσεις Το σύνολο των κοινοπραξιών, στις οποίες μετέχει η Εταιρία πλην των αναφερόμενων στην παρ. 2 περίπτωση α υποπερίπτωση ii. και περίπτωση η του παρόντος άρθρου λύονται δια του παρόντος αζημίως για το Ελληνικό Δημόσιο. Το σύνολο των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών με την Εταιρία καταγγέλλονται δια του παρόντος και αζημίως για το Ελληνικό Δημόσιο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΕΡΗΣ και ΥΙΟΙ Ε.Ε.-ΑΚΤΙΟ/ ΠΡΕΒΕΖΑ», η οποία έχει συσταθεί δυνάμει του από 8.8.2013 Συμφωνητικού Σύστασης Κοινοπραξίας. θ. Εισφορά υπέρ ΤΕΟ Α.Ε. από ασφάλιστρα Η επιβληθείσα υπέρ του ΤΕΟ με την υπ αριθμ. Κ4-1123/27.8.1977 υπουργική απόφαση εισφορά 1% επί των καθαρών ασφαλίστρων του κλάδου αυτοκινήτων καταργείται. Αντ αυτής επιβάλλεται εισφορά 0,6% υπέρ του Επικουρικού Κεφαλαίου για την εκπλήρωση των σκοπών του. ι. Συμμετοχές σε Κοινοπραξίες-Συμβάσεις Το σύνολο των κοινοπραξιών, στις οποίες μετέχει η Εταιρία πλην των αναφερόμενων στην παρ. 2 περίπτωση α υποπερίπτωση ii. και περίπτωση η του παρόντος άρθρου λύονται δια του παρόντος αζημίως για το Ελληνικό Δημόσιο. Το σύνολο των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών με την Εταιρία καταγγέλλονται δια του παρόντος και αζημίως για το Ελληνικό Δημόσιο. ια. Εκκρεμείς δίκες Μετά το πέρας της εκκαθάρισης το Ελληνικό Δημόσιο υπεισέρχεται στο σύνολο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων της Εταιρίας και οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση με το Ελληνικό Δημόσιο, διεξαγόμενες στο όνομά του. Διαδικαστικές πράξεις και ένδικα μέσα, που ασκήθηκαν από τη θέση της Εταιρείας σε εκκαθάριση και μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι νόμιμα. ιβ. Διαχείριση συμβάσεων Οδικού Δικτύου Η αρμοδιότητα της διαχείρισης και χρηματοδότησης των εκτελούμενων συμβάσεων συντήρησης και έργων του Οδικού Δικτύου, καθώς και εκείνων που έχουν ανατεθεί ή πρόκειται να ανατεθούν μετά τις 26.3.2014, με βάση πιστώσεις εγκεκριμένες πριν από την παραπάνω ημερομηνία, μεταφέρεται στη Διεύθυνση Οδικών Υποδομών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. ιγ. Εκπροσώπηση της χώρας σε ευρωπαϊκούς φορείς εκμετάλλευσης αυτοκινητοδρόμων ιδ. Η αρμοδιότητα είσπραξης αποζημιώσεων από φθορές του εθνικού οδικού δικτύου, η	«ια. Εκκρεμείς δίκες Μετά το πέρας της εκκαθάρισης το Ελληνικό Δημόσιο υπεισέρχεται στο σύνολο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων της Εταιρίας και οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση με το Ελληνικό Δημόσιο, διεξαγόμενες στο όνομά του. Διαδικαστικές πράξεις και ένδικα μέσα, που ασκήθηκαν από τη θέση της Εταιρείας σε εκκαθάριση και μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερ- νήσεως, είναι νόμιμα.» «ιβ. Διαχείριση συμβάσεων Οδικού Δικτύου Η αρμοδιότητα της διαχείρισης και χρηματοδότησης των εκτελούμενων συμβάσεων συντήρησης και έργων του Οδικού Δικτύου, καθώς και εκείνων που έχουν ανατεθεί ή πρόκειται να ανατεθούν μετά τις 26.3.2014, με βάση πιστώσεις εγκεκριμένες πριν από την παραπάνω ημερομηνία, μεταφέρεται στη Διεύθυνση Οδικών Υποδομών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.» ιγ. Εκπροσώπηση της χώρας σε ευρωπαϊκούς φορείς εκμετάλλευσης αυτοκινητοδρόμων «ιδ. Η αρμοδιότητα είσπραξης αποζημιώσεων από φθορές του εθνικού οδικού δικτύου, η οποία ανήκε στην Τ.Ε.Ο. Α.Ε., μεταβιβάζεται στην κατά τόπο αρμόδια Περιφέρεια». Μέχρι τη σύσταση ένωσης των φορέων εκμετάλλευσης αυτοκινητοδρόμων την εκπροσώπηση της χώρας στις αντίστοιχες διεθνείς ενώσεις, η οποία μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος ανήκε στις δραστηριότητες της Εταιρίας, ανατίθεται στην εταιρία με την επωνυμία Εγνατία Οδός Α.Ε., η οποία και αναλαμβάνει την υποχρέωση να ενημερώσει σχετικά τις διεθνείς ενώσεις και να μεριμνήσει για την ομαλή συνέχεια ως προς την εκπροσώπηση της χώρας σε αυτές.

οποία ανήκε στην Τ.Ε.Ο. Α.Ε., μεταβιβάζεται στην κατά τόπο αρμόδια Περιφέρεια. Μέχρι τη σύσταση ένωσης των φορέων εκμετάλλευσης αυτοκινητοδρόμων την εκπροσώπηση της χώρας στις αντίστοιχες διεθνείς ενώσεις, η οποία μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος ανήκε στις δραστηριότητες της Εταιρίας, ανατίθεται στην εταιρία με την επωνυμία Εγνατία Οδός Α.Ε., η οποία και αναλαμβάνει την υποχρέωση να ενημερώσει σχετικά τις διεθνείς ενώσεις και να μεριμνήσει για την ομαλή συνέχεια ως προς την εκπροσώπηση της χώρας σε αυτές.»	
Άρθρο 217 Οι προθεσμίες της παρ. 11 του άρθρου 51 του ν. 4643/2019 (Α` 193), παρατείνονται από τότε που είχαν λήξει και η παρ. 11 διαμορφώνεται ως εξής: «11. Για τις περιπτώσεις υπαγωγής στον ν. 4178/2013 (Α΄ 174), περί αυθαίρετης δόμησης, οι οποίες δεν μεταφέρονται στον ν. 4495/2017 (Α΄ 167) και τις περιπτώσεις υπαγωγής στον ν. 4014/2011 (Α΄ 209) περί περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και αυθαιρέτων, που έχουν μεταφερθεί στον ν. 4178/2013, ο μηχανικός υποχρεούται να ολοκληρώσει την ηλεκτρονική υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών μέχρι: α) 8.2.2022 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 (Α` 209) στον ν. 4178/2013 (Α` 174) ή εξόφλησης του παραβόλου έως την 31η Δεκεμβρίου 2013, β) 8.2.2022 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2014 έως 31.12.2014, γ) 8.2.2022 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2015 έως 31.12.2015, δ) 8.5.2022 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2016 έως 31.12.2016, ε) 8.8.2022 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2017 έως 3.11.2017.»	«11. Για τις περιπτώσεις υπαγωγής στον ν. 4178/2013, οι οποίες δεν μεταφέρονται στον ν. 4495/2017 και τις περιπτώσεις υπαγωγής στον ν. 4014/2011 που έχουν μεταφερθεί στον ν. 4178/2013, ο μηχανικός υποχρεούται να ολοκληρώσει την ηλεκτρονική υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών μέχρι: α) 8.2.2021 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 (Α` 209) στον ν. 4178/2013 (Α` 174) ή εξόφλησης του παραβόλου έως την 31η Δεκεμβρίου 2013, β) 8.2.2021 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2014 έως 31.12.2014, γ) 8.2.2021 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2015 έως 31.12.2015, δ) 8.5.2021 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2016 έως 31.12.2016, ε) 8.8.2021 για δηλώσεις με ημερομηνία μεταφοράς από τον ν. 4014/2011 στον ν. 4178/2013 ή εξόφλησης του παραβόλου από 1.1.2017 έως 3.11.2017.» Τα αποτελέσματα των υπαγωγών που ολοκληρώνονται μετά τη δημοσίευση της υπουργικής απόφασης που προβλέπεται στο άρθρο 62 του ν. 4495/2017 επέρχονται όταν

	καταχωρηθεί η ηλεκτρονική ταυτότητα του κτιρίου ή της διηρημένης ιδιοκτησίας στο ηλεκτρονικό μητρώο που προβλέπεται στην απόφαση αυτή.
Άρθρο 221 Τροποποιείται η παρ. 4 του άρθρου 11 του ν. 4258/2014 (Α' 94) και διαμορφώνεται ως εξής: «4. Η ισχύς των αδειών επισκευής κτιρίων σε σεισμόπληκτες και πυρόπληκτες περιοχές που εκδόθηκαν σύμφωνα με ειδικές ρυθμίσεις υπουργικών αποφάσεων κατ' εξουσιοδότηση του ν. 1190/1981 (Α' 203), οι οποίες δεν είχαν λήξει την 1.3.2011 παρατείνεται ως την 31.12.2021. Ο Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών δύναται με απόφασή του να παρατείνει, την ανωτέρω προθεσμία, εφόσον απαιτείται, μέχρι και τρία (3) έτη από τη λήξη της.»	«4. Η ισχύς των αδειών επισκευής κτισμάτων σε σεισμόπληκτες και πυρόπληκτες περιοχές που εκδόθηκαν σύμφωνα με ειδικές ρυθμίσεις υπουργικών αποφάσεων κατ` εξουσιοδότηση του ν. 1190/1981 (Α` 203) και οι οποίες δεν είχαν λήξει την 1.3.2011, παρατείνεται έως τις 31.12.2019.».

30.	Κατάργηση διατάξεων
Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης που προβλέπουν κατάργηση	*Καταργούμενες διατάξεις*
Καταργείται η παρ. 3 του άρθρου 87 του ν. 4530/2018 (Α΄59), από τότε που ίσχυσε	3. Η περίπτωση ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4250/2014 (Α΄ 74) αντικαθίσταται ως εξής: «ε. Η αρμοδιότητα διαχείρισης των κυκλοφοριακών συνδέσεων, περιλαμβανομένων της είσπραξης των μισθωμάτων από νόμιμες και των αποζημιώσεων για αυθαίρετες κυκλοφοριακές συνδέσεις και οι σχετικοί πόροι, μεταβιβάζονται στην Υπηρεσία Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Τελών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών

Η. Έκθεση εφαρμογής της ρύθμισης

31.	Συναρμοδιότητα Υπουργείων / υπηρεσιών / φορέων		
	Σχετική διάταξη αξιολογούμενης ρύθμισης	Συναρμόδια Υπουργεία – Συναρμόδιες υπηρεσίες / φορείς	Αντικείμενο συναρμοδιότητας

32.	Έκδοση κανονιστικών πράξεων και εγκυκλίων				
	Εξουσιοδοτική διάταξη	Είδος πράξης	Αρμόδιο ή επισπεύδον Υπουργείο ή υπηρεσία	Αντικείμενο	Χρονοδιάγραμμα *(ενδεικτική ή αποκλειστική προθεσμία)*
	Άρθρο 189	Υπουργική Απόφαση	Υπουργοί Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών	Λειτουργία υπηρεσίας ΓΕΜΗ στο ΤΕΕ.	
	Άρθρο 211	Υπουργική Απόφαση	Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Παράταση προθεσμιών παρ. 10 άρθρου 26 ν. 4067/2012	
	Άρθρο 211	Υπουργική Απόφαση	Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Λεπτομέρειες λειτουργίας της ηλεκτρονικής πλατφόρμας καταγραφής στοιχείων προσβασιμότητας,	
	Άρθρο 211	Υπουργική Απόφαση	Υπουργοί Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Οικονομικών	Περιεχόμενο και λεπτομέρειες λειτουργίας Ηλεκτρονικού Μητρώου Ελεγκτών Προσβασιμότητας	
	Άρθρο 211	Υπουργική Απόφαση	Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Δικαιολογητικά εργασιών προσβασιμότητας.	
	Άρθρο 211	Υπουργική Απόφαση	Υπουργοί Υποδομών και Μεταφορών, Εσωτερικών, Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας		

Άρθρο 212	Υπουργική Απόφαση	Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών	Δικαιολογητικά για την έκδοση της ενιαίας κάρτας ατόμων με αναπηρία	
Άρθρο 213	Υπουργική Απόφαση	Υπουργοί Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών	Αναπροσαρμόζεται ανά διετία το ύψος του τέλους χρήσης συμπεριλαμβανομένης της προσαύξησης σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής του.	
Άρθρο 215	Υπουργική Απόφαση	Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Παράταση προθεσμιών παρ. 1 άρθρου 215	
Άρθρο 215	Υπουργική Απόφαση	Υπουργοί Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών	Ανάθεση υλοποίησης ψηφιοποίησης φακέλων οικοδομικών αδειών στο ΤΕΕ	
Άρθρο 216	Υπουργική Απόφαση	Υπουργοί Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Τεχνικές προδιαγραφές των συστημάτων ψηφιοποίησης φακέλων οικοδομικών αδειών	
Άρθρο 219	Προεδρικό Διάταγμα	Υπουργοί Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Καθορισμός υπο-περιοχής προστασίας στις περιπτώσεις ήπιων αναπτυξιακών έργων	
Άρθρο 220	Υπουργική Απόφαση	Υπουργοί Υποδομών και Μεταφορών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων τοποθέτησης διαφημίσεων σε αεροδρόμια	
Άρθρο 220	Υπουργική Απόφαση	Υπουργός Υποδομών και Μεταφορών	Παράταση προθεσμίας παρ. 4 του άρθρου 11	

			του ν. 4258/2014 (Α' 94).	

	Ανάγκη σύστασης νέου νομικού προσώπου, ανώνυμης εταιρίας ή δημόσιας υπηρεσίας
33.	Ποιες διατάξεις της αξιολογούμενης ρύθμισης προβλέπουν τη σύσταση νέου νομικού προσώπου, ανώνυμης εταιρίας ή δημόσιας υπηρεσίας;
34.	Γιατί προτείνεται η σύσταση αυτού του νέου οργάνου και δεν επαρκούν οι υφιστάμενες διοικητικές δομές για να επιτευχθεί ο στόχος της αξιολογούμενης ρύθμισης;
35.	Χρόνος έναρξης λειτουργίας του νέου οργάνου
36.	Έχει γίνει η σχετική οικονομοτεχνική μελέτη αναφορικά με τη σύσταση του νέου οργάνου; ΝΑΙ ❒ ΟΧΙ ❒ Εάν ΝΑΙ, να επισυναφθεί ηλεκτρονικά.

	Στοιχεία νέου νομικού προσώπου, ανώνυμης εταιρίας ή δημόσιας υπηρεσίας
37.	Επωνυμία ή ονομασία και νομική μορφή
38.	Χώρος λειτουργίας του νέου οργάνου
39.	Διασφάλιση επαρκούς υλικοτεχνικού & ηλεκτρονικού εξοπλισμού
40.	Τρόπος στελέχωσης του νέου οργάνου

Αθήνα, 22 Φεβρουαρίου 2021

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

CHRISTOS STAIKOURAS CHRISTOS STAIKOURAS 22.02.2021 22:18

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

NIKOLAOS GEORGIOS DENDIAS NIKOLAOS GEORGIOS DENDIAS 22.02.2021 23:56

ΝΙΚΟΛΑΟΣ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

SPYRIDON-ADONIS GEORGIADIS SPYRIDON-ADONIS GEORGIADIS 22.02.2021 22:31

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

MICHAIL CHRYSOCHOIDIS MICHAIL CHRYSOCHOIDIS 22.02.2021 22:48

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

NIKOLAOS PANAGIOTOPOULOS NIKOLAOS PANAGIOTOPOULOS 23.02.2021 00:58

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

NIKI KERAMEUS NIKI KERAMEUS 22.02.2021 22:12

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

KONSTANTINOS CHATZIDAKIS KONSTANTINOS CHATZIDAKIS 22.02.2021 23:09

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ

VASILEIOS KIKILIAS VASILEIOS KIKILIAS 22.02.2021 23:28

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

KONSTANTINOS SKREKAS KONSTANTINOS SKREKAS 22.02.2021 22:16

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

STYLIANI MENDONI STYLIANI MENDONI 22.02.2021 22:18

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

KONSTANTINOS TSIARAS KONSTANTINOS TSIARAS 22.02.2021 22:23

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

MAVROUDIS VORIDIS MAVROUDIS VORIDIS 22.02.2021 22:23

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

KONSTANTINOS KARAMANLIS KONSTANTINOS KARAMANLIS 22.02.2021 22:13

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

IOANNIS PLAKIOTAKIS IOANNIS PLAKIOTAKIS 22.02.2021 22:14

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

SPYRIDON-PANAGIOTIS LIVANOS SPYRIDON-PANAGIOTIS LIVANOS 22.02.2021 22:47

ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΙΒΑΝΟΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

GEORGIOS GERAPETRITIS GEORGIOS GERAPETRITIS 22.02.2021 22:28

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

KYRIAKOS PIERRAKAKIS KYRIAKOS PIERRAKAKIS 22.02.2021 22:24

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

THEODOROS SKYLAKAKIS THEODOROS SKYLAKAKIS 22.02.2021 22:28

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

NIKOLAOS PAPATHANASIS NIKOLAOS PAPATHANASIS 22.02.2021 22:13

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

STYLIANOS PETSAS STYLIANOS PETSAS 22.02.2021 22:14

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΕΤΣΑΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμ. 41 / 2 / 2021

Ε Κ Θ Ε Σ Η
Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη και τις υποδομές».

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου, προβλέπονται τα ακόλουθα:

Ι. ΜΕΡΟΣ Α΄

Αναμορφώνεται κατά βάση το νομοθετικό πλαίσιο (ν.4412/2016, ν.3978/2011 και ν.3433/2016) που διέπει τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων φορέων του δημόσιου τομέα. Ειδικότερα:

1. Τροποποιούνται υφιστάμενοι και εισάγονται νέοι ορισμοί αναφορικά με τους κανόνες που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών κ.λπ. **(άρθρο 1)**

2.α. Παρέχονται εξουσιοδοτήσεις για περιπτώσεις προμηθειών και παροχή υπηρεσιών, κατά τις οποίες δύναται να είναι υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, ως προς συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών.

β. Μειώνεται σε τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ από εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ που ισχύει σήμερα, η εκτιμώμενη αξία δημοσίων συμβάσεων, για τις οποίες καθίσταται υποχρεωτική, από τις αναθέτουσες αρχές, η χρήση του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.), με τις οριζόμενες εξαιρέσεις.

Εξειδικεύονται οι λόγοι, υπέρ των οποίων επιβάλλεται η κράτηση ύψους 0,02% στις συμβάσεις για τις οποίες καθίσταται υποχρεωτική η χρήση του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. καθώς και οι κατά περίπτωση δικαιούχοι αυτής.

γ. Αυξάνεται σε άνω των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ, από χίλια (1.000) ευρώ που ισχύει σήμερα, το ύψος της εκτιμώμενης αξίας συμβάσεων για τις οποίες συλλέγονται, γίνεται επεξεργασία και δημοσιοποιούνται στοιχεία από το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.).

δ. Ορίζεται, το αρμόδιο όργανο για τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης που διενεργούνται από τις Εθνικές Κεντρικές Αναθέτουσες Αρχές (Ε.Κ.Α.Α.). Προβλέπεται: **i)** διετής, αντί κατ' έτος που ισχύει σήμερα,

προγραμματισμός των συγκεκριμένων κατηγοριών έργων, αγαθών και υπηρεσιών που πρόκειται να αποτελέσουν αντικείμενο συμβάσεων, συμφωνιών κ.λπ., οι οποίες ανατίθενται από τις Ε.Κ.Α.Α. και **ii)** η υποβολή, από τις αναθέτουσες αρχές, στις κατά περίπτωση Ε.Κ.Α.Α., προγράμματος συμβάσεων που προτίθενται να αναθέσουν για το επόμενο έτος.

Παρέχεται εξουσιοδότηση για τον καθορισμό, μεταξύ άλλων, των διοικητικών κυρώσεων που επιβάλλονται στις αναθέτουσες αρχές για την παράλειψη της ανωτέρω υποχρέωσης.

ε. Παρέχεται δυνατότητα χρήσης από τις αναθέτουσες αρχές και επικουρικών, αντί μόνο κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών που ισχύει σήμερα, οι οποίες προσφέρονται από Κεντρικές Αναθέτουσες Αρχές (Κ.Α.Α.) εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος.

στ. Επανακαθορίζονται/συμπληρώνονται οι δυνατότητες που παρέχονται σε αναθέτουσες αρχές που δεν διαθέτουν τεχνική επάρκεια ή σε περίπτωση που αυτή είναι ελλιπής, όσον αφορά στη σύναψη δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών.

ζ. Παρέχονται εξουσιοδοτήσεις για τον καθορισμό ως υποχρεωτικής της διεξαγωγής των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά, πριν από τη διεξαγωγή διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, για κατηγορίες συμβάσεων με την οριζόμενη, κατά περίπτωση, εκτιμώμενη αξία.

η. Επαναδιατυπώνονται διατάξεις που αφορούν στα στοιχεία ωριμότητας δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών, ειδικότερα ως προς έργα γενικότερης σημασίας για την οικονομία της χώρας (άρθρο 7Α του ν.2882/2001).

θ. Επανακαθορίζονται: **i)** τα ενδεικτικά στοιχεία που περιέχονται στα έγγραφα της σύμβασης και **ii)** οι όροι για την ανάθεση, συγχρόνως, μελέτης και εκτέλεσης έργου με σύναψη δημόσιας σύμβασης, με τις οριζόμενες αποκλίσεις και εξαιρέσεις.

ι. Συμπληρώνονται οι διατάξεις για:

- Τις τεχνικές προδιαγραφές, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών γενικών υπηρεσιών και παρέχεται εξουσιοδότηση για τη δυνατότητα χρήσης ορισμένων τεχνικών προδιαγραφών ως υποχρεωτικών, με τις οριζόμενες εξαιρέσεις.
- Την ενημέρωση των υποψηφίων και προσφερόντων από τις αναθέτουσες αρχές και ειδικότερα για έργα με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ.
- Την παροχή «εγγύησης συμμετοχής» από τους προσφέροντες, ειδικότερα στην περίπτωση σύναψης δημόσιων συμβάσεων που διενεργούνται μέσω του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., η μη προσκόμιση της οποίας οδηγεί στην απόρριψη της προσφοράς ως απαράδεκτης.

ια. Επανακαθορίζεται το ποσοστό επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης ή του τμήματος της σύμβασης, βάσει του οποίου παρέχεται «εγγύηση καλής εκτέλεσης» από τον ανάδοχο και ορίζεται σε τέσσερα τοις εκατό (4%) για τις προμήθειες και τις υπηρεσίες και σε πέντε τοις εκατό (5%) για τα έργα και τις μελέτες, αντί του ενιαίου ποσοστού πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας της σύμβασης που ισχύει σήμερα. Ανάλογα ποσοστά εφαρμόζονται και σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης που συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας. Ακόμη, αυξάνεται η αξία των συμβάσεων, για τις οποίες οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να μην απαιτούν «εγγύηση καλής εκτέλεσης», σε ίση ή κατώτερη από το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ που ισχύει σήμερα.

Παρέχεται η εξουσιοδότηση για τη δυνατότητα καθορισμού, ως προς τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ορίου ποσοστού έκπτωσης, άνω του οποίου ο ανάδοχος υποχρεούται να προσκομίζει, πλέον της εγγύησης καλής εκτέλεσης, πρόσθετη εγγύηση, κατά τα ειδικώς οριζόμενα.

Προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να ζητούν για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, την παροχή «εγγύησης πρόσθετου χρόνου εγγύησης», κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

Καθορίζεται το ύψος για την παροχή της «εγγύησης καλής λειτουργίας», το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.

ιβ. Επανακαθορίζονται οι λόγοι αποκλεισμού οικονομικών φορέων από τη συμμετοχή τους σε διαδικασία σύναψης σύμβασης καθώς και η σύνθεση της επιτροπής που εκδίδει σύμφωνη γνώμη για τη διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς, σε περίπτωση που εμπίπτουν στους αναφερόμενους λόγους αποκλεισμού.

ιγ. Επανακαθορίζεται η διαδικασία αποκλεισμού οικονομικού φορέα από τις δημόσιες συμβάσεις και μεταξύ άλλων, παρέχεται στον οικονομικό φορέα δυνατότητα ακρόασης. Ακόμη, προβλέπεται η τήρηση στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων, μητρώου των αποκλεισθέντων οικονομικών φορέων, στο οποίο οφείλουν να ανατρέχουν οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς, κατά την αξιολόγηση των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής και να αποκλείουν από τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων που διενεργούν, τους οικονομικούς φορείς που περιλαμβάνονται σε αυτό.

ιδ. Παρέχονται εξουσιοδοτήσεις για:

- τη θέσπιση συστήματος οριζόντιου αποκλεισμού από συμβάσεις του υπό ψήφιση σχεδίου νόμου και συμβάσεις παραχώρησης,
- τη δυνατότητα σύστασης μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα που τηρούνται στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της Εθνικής Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.),
- τον ορισμό ημερομηνίας έναρξης λειτουργίας του μητρώου αποκλεισθέντων και των μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

ιε. Συμπληρώνονται ως προς την εφαρμογή των απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, τα κριτήρια επιλογής στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

ιστ. Παρέχεται εξουσιοδότηση για τον καθορισμό των ειδικότερων κριτηρίων για την ανάθεση σύμβασης βάσει της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, τα οποία κάθε αναθέτουσα αρχή δύναται να περιλαμβάνει στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου.

ιζ. Αυξάνεται σε είκοσι (20) μέρες, από δέκα (10) μέρες που ισχύει σήμερα, από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής, η προθεσμία εντός της οποίας οι οικονομικοί φορείς καλούνται να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος προσφορών τους που φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, αγαθά ή υπηρεσίες. Ορίζεται ότι, σε περίπτωση μη υποβολής εξηγήσεων, η προσφορά

απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.

ιη. Ορίζεται ότι, στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών, εάν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει της τιμής, η ανάθεση γίνεται στην προσφορά με τη μεγαλύτερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς και σε περίπτωση ισοδύναμων προσφορών, διενεργείται κλήρωση κατά τα ειδικώς προβλεπόμενα.

ιθ. Επαναπροσδιορίζεται:

- η διαδικασία **i)** αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, **ii)** πρόσκλησης για υποβολή δικαιολογητικών, **iii)** κατακύρωσης - σύναψης σύμβασης,
- το ποσό, άνω του οποίου [ορίζεται σε δύο χιλιάδες πεντακόσια (2.500) ευρώ, από χίλια (1.000) ευρώ που ισχύει], οι συμβάσεις αναρτώνται στο ΚΗ.Μ.ΔΗ.Σ.

(άρθρα 2 - 47)

3.α. Επικαιροποιείται:

- η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, για να είναι επιτρεπτή η προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης [ίση ή κατώτερη από το όριο των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, αντί των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., που ισχύει σήμερα κ.λπ.],
- η διαδικασία συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας [επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας **i)** έως εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, κατόπιν αποστολής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος σε τρεις (3) τουλάχιστον οικονομικούς φορείς και **ii)** άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ έως και εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, κατόπιν πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς όλους τους οικονομικούς φορείς],
- το ποσό του παραβόλου υπέρ του Δημοσίου (ορίζεται σε 5% επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, από 1% που ισχύει σήμερα), για την άσκηση έννομης προστασίας, κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ειδικότερα οριζομένων ορίων.

β. Θεσπίζεται διαδικασία για την απευθείας ανάθεση συμβάσεων μέσω Συστημάτων Ηλεκτρονικών Αγορών (Σ.Η.Α.).

γ. Τίθεται ανώτατο όριο (0,5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης) επί της αμοιβής εξειδικευμένων συμβούλων και εμπειρογνωμόνων, στους οποίους δύναται να ανατεθεί συγκεκριμένο έργο, κατά την εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων ή συμβάσεων παραχώρησης έργων ή συμβάσεων έργων που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), εκτιμώμενης αξίας μεγαλύτερης των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ κ.λπ. **(άρθρα 48 - 56)**

4.α. Παρέχεται η δυνατότητα, εφόσον προβλέπεται στη διακήρυξη, επίβλεψης συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών από πιστοποιημένο ιδιωτικό φορέα επίβλεψης (Ι.Φ.Ε.), για την αμοιβή του οποίου βαρύνεται αποκλειστικώς ο ανάδοχος.

Καθορίζονται με υ.α. τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του Ι.Φ.Ε. απέναντι στον κύριο του έργου, ο υπολογισμός της αμοιβής του Ι.Φ.Ε. και ο καθορισμός του τιμολογίου, βάσει του οποίου αυτή θα υπολογίζεται, τα μέτρα για την αποτροπή σύγκρουσης συμφερόντων του Ι.Φ.Ε. με τον ανάδοχο και κάθε άλλο ζήτημα που συνδέεται με την απρόσκοπτη ως άνω επίβλεψη.

β. Παρέχεται η δυνατότητα επίβλεψης έργων και μελετών με προεκτιμώμενη αμοιβή έως το όριο των περ. α, β και γ της παρ.1 του άρθρου 5, από διαπιστευμένους ιδιώτες, επιβλέποντες ελεγκτές μηχανικούς, ανά κατηγορία έργου ή μελέτης, μετά από κλήρωση μεταξύ των εγγεγραμμένων στο μητρώο ελεγκτών μηχανικών.

Καθορίζονται με υ.α. οι διαδικασίες ελέγχου, διαπίστευσης και τήρησης του ως άνω μητρώου καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

γ. Ανατίθεται στον ανάδοχο η υποχρέωση να ελέγξει τη μελέτη δημοπράτησης έργου προϋπολογισμού μεγαλύτερου του ορίου των 5,350 εκατ. ευρώ, πριν την εγκατάστασή του στο εργοτάξιο και να ενημερώσει γραπτώς τη διευθύνουσα υπηρεσία. Εφόσον ο ανάδοχος προτείνει την τροποποίηση της μελέτης του έργου, η προϊσταμένη αρχή εξετάζει την πρόταση του αναδόχου.

Εγκρίνεται η συνέχιση εκτέλεσης του έργου, εφόσον κριθεί ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις είναι επουσιώδεις και δεν επάγονται ουσιώδη αύξηση του συμβατικού ανταλλάγματος, ενώ σε αντίθετη περίπτωση η σύμβαση διαλύεται και ο ανάδοχος αποζημιώνεται μόνο για τις αποδεδειγμένες δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για τη συμμετοχή του στον διαγωνισμό και μέχρι τη διάλυση της σύμβασης.

δ. Αποτελεί πειθαρχική παράβαση, η οποία επισύρει τις προβλεπόμενες κυρώσεις (μεταξύ άλλων χρηματικό πρόστιμο):

- για τους επιβλέποντες το έργο, η υπαίτια καθυστέρηση στην ενημέρωση της διευθύνουσας υπηρεσίας για την εκ μέρους του αναδόχου άνευ εντολής εκτέλεση εργασιών, οι οποίες δεν προβλέπονται από την αρχική ή εγκεκριμένη συμπληρωματική σύμβαση ούτε είναι επιτρεπτή η εκτέλεσή τους κατά τις κείμενες διατάξεις και
- για τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας, η μη τήρηση των διατάξεων που αφορούν στην εμπρόθεσμη έκδοση των προβλεπόμενων πράξεων της διευθύνουσας υπηρεσίας.

ε. Τηρείται στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης (βαθμονόμιο), στο οποίο εντάσσονται όλες οι τεχνικές εταιρίες που εκτελούν ή αιτούνται την εκτέλεση δημοσίων έργων και το οποίο περιλαμβάνει κριτήρια και βαθμούς ανά κριτήριο.

Δύναται να ανατίθεται με υ.α. η ανάπτυξη, τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία του ψηφιακού αρχείου βαθμολόγησης (βαθμονόμιο) στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) ή σε άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα, καθορίζοντας σχετικό ανταποδοτικό όφελος.

Αποτελεί υποχρεωτικό κριτήριο, μετά από την έναρξη λειτουργίας του βαθμονόμιου, η εγγραφή σε αυτό για συμβάσεις που ανατίθενται κατά την πλέον συμφέρουσα οικονομική προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής.

στ. Απαγορεύεται η τροποποίηση της εγκεκριμένης μελέτης, που έχει εκπονηθεί από ιδιωτικό μελετητικό γραφείο, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου και

επιτρέπεται μόνον κατ' εξαίρεση και αποκλειστικά για τη διόρθωση σφαλμάτων της ή τη συμπλήρωση ελλείψεών της ή για λόγους που υπαγορεύονται από απρόβλεπτες περιστάσεις, που δημιουργήθηκαν κατά την εκτέλεση του έργου και μέχρι την έκδοση περαίωσης εργασιών.

Επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση υποχρεωτικά η προσκόμιση του ασφαλιστήριου συμβολαίου έργων, μελετών και υπηρεσιών πριν την υπογραφή της σύμβασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης.

ζ. Τηρείται εφεξής από τον ανάδοχο, κατά την εκτέλεση του έργου, ηλεκτρονικό ημερολόγιο σε ελεύθερο λογισμικό ευρείας χρήσης, αντί ημερολογίου σε βιβλιοδετημένα διπλότυπα αριθμημένα φύλλα, όπως ισχύει.

η. Επιβάλλεται δέσμευση στον ανάδοχο από τη σύμβαση του έργου να συνεχίσει την κατασκευή του για επιπλέον της αρχικής προθεσμίας χρονικό διάστημα, ίσο προς το ένα δεύτερο (1/2) αυτής [αντί ίσου προς το ένα τρίτο (1/3) αυτής, όπως ισχύει] και πάντως όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών (οριακή προθεσμία).

Αναστέλλουν την πάροδο των προθεσμιών εκτέλεσης του έργου γεγονότα ανωτέρας βίας, εφόσον ο ανάδοχος υποβάλλει σχετική αίτηση εντός δέκα (10) ημερών, ευθύς μόλις αυτά εμφανιστούν.

Δύναται να παραταθεί η συνολική προθεσμία εκτέλεσης του έργου και μετά την πάροδο της οριακής προθεσμίας, εφόσον υποβληθεί αίτημα του αναδόχου και εγκριθεί από την προϊσταμένη αρχή.

θ. Καταργείται η ισχύουσα υποχρεωτική ανάκληση των ποινικών ρητρών για περιπτώσεις υπέρβασης των ενδεικτικών τμηματικών προθεσμιών, όταν το έργο περατωθεί μέσα στην εγκεκριμένη συνολική προθεσμία.

ι. Παρέχεται, υπό προϋποθέσεις, η δυνατότητα πρόβλεψης στη διακήρυξη δημοπράτησης, κάθε διαδικασίας ανάθεσης για την καταβολή στον ανάδοχο πρόσθετης αμοιβής (πριμ), εφόσον ο χρόνος παράδοσης του έργου ή του τμήματος είναι μικρότερος κατά 10% του προβλεπόμενου στη σύμβαση εκτέλεσης έργου με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ ή τμήματος αυτού. (Ανάλογη ρύθμιση υφίσταται και σήμερα).

ια. Δεν οφείλονται τόκοι επί του αναπόσβεστου μέρους της προκαταβολής, κατά το χρονικό διάστημα διακοπής των εργασιών, είτε με δήλωση του αναδόχου είτε από υπαιτιότητα του κυρίου του έργου.

ιβ. Υποβάλλονται τα επιμετρητικά στοιχεία από τον ανάδοχο στη διευθύνουσα ή επιβλέπουσα υπηρεσία, με υπεύθυνη δήλωση περί της αληθείας αυτών και παρέχεται η δυνατότητα στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας να διατάξει οποτεδήποτε τη συνολική ή δειγματοληπτική ενδεικτική επαλήθευση οποιασδήποτε υποβληθείσας επιμέτρησης, σε κάθε περίπτωση, όμως, υποχρεούται να προβεί σε δειγματοληπτικό ενδεικτικό έλεγχο επαλήθευσης επιμετρήσεως, σε αριθμό που αντιστοιχεί σε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) των επιμετρήσεων που υποβλήθηκαν ή τουλάχιστον δύο (2) εξ αυτών εάν υποβάλλονται λιγότερες από δέκα επιμετρήσεις.

Συντάσσεται σε βάρος του αναδόχου, με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, αρνητικός λογαριασμός για την επιστροφή του τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού, προσαυξημένου κατά ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) ως ειδικής ποινικής ρήτρας στις περιπτώσεις εκ προθέσεως αναληθών επιμετρήσεων,

εάν υποβληθούν ανακριβείς ή εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις και εφόσον αυτές είχαν ως συνέπεια την πληρωμή λογαριασμού.

ιγ. Πραγματοποιούνται σε κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο κρατήσεις ανερχόμενες σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) στην πιστοποιούμενη αξία των εργασιών μετά της αναλογούσας αναθεώρησης και καταργούνται οι προβλεπόμενες σήμερα κρατήσεις ύψους δέκα τοις εκατό (10%) στην αξία των υλικών που περιλαμβάνονται προσωρινά στην πιστοποίηση, μέχρις ότου αυτά ενσωματωθούν στις εργασίες.

ιδ. Επιτρέπεται, υπό τις ειδικότερες προϋποθέσεις, η σύσταση κοινοπραξίας μεταξύ εργοληπτικών επιχειρήσεων, για την κατασκευή έργου, το οποίο έχει αναλάβει μία ή περισσότερες από τις επιχειρήσεις αυτές (κατασκευαστική κοινοπραξία), οπότε τα μέλη της κοινοπραξίας ευθύνονται εις ολόκληρον έναντι της αναθέτουσας αρχής για το σύνολο του έργου.

ιε. Επιβάλλεται υποχρέωση στον επιβλέποντα ή στο εντεταλμένο όργανο της επίβλεψης, όταν λήξει η προθεσμία περάτωσης του συνόλου ή τμημάτων του έργου, να αναφέρει εγγράφως στη διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από τη λήξη του εγκεκριμένου χρόνου περαίωσης [αντί δέκα (10) ημερών που ισχύει σήμερα], εάν τα έργα έχουν περατωθεί και έχουν υποστεί ικανοποιητικά τις δοκιμασίες που προβλέπονται στη σύμβαση, να επανελέγξει κατά το δυνατόν τις επιμετρήσεις με γενικές ή σποραδικές καταμετρήσεις και να αναγράψει τις παρατηρήσεις του για εργασίες που έχουν εκτελεσθεί με υπέρβαση των εγκεκριμένων ποσοτήτων ή κατά τροποποίηση των εγκεκριμένων σχεδίων.

ιστ. Ιδρύεται:

- Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (Ε.Σ.ΤΕ.Π.-ΤΙΜ.-Τ.Ε.Μ.), το οποίο αποτελεί σύνολο εναρμονισμένων αρχών, κανόνων, μεθόδων και εργαλείων που υποστηρίζουν μέσω του διαδικτύου τον προγραμματισμό, σχεδιασμό, κατασκευή και λειτουργία των τεχνικών έργων.
- Ηλεκτρονικό Σύστημα Προσδιορισμού Κόστους Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων (Η.Σ.Π.Κ.Σ.Π.Τ.Ε.), το οποίο αποτελεί ηλεκτρονική διαδικτυακή πλατφόρμα υποστήριξης του Ε.Σ.ΤΕ.Π.-ΤΙΜ.-Τ.Ε.Μ. και περιλαμβάνει τις ακόλουθες, συμβατές με τεχνολογία BIM, διαδικτυακές εφαρμογές: Παρατηρητήριο Τιμών, Σύστημα Αναλύσεων Τιμών και Προσδιορισμού Κόστους και Σύστημα Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών.

Συνιστάται ειδικός φορέας με την επωνυμία «Εταιρία Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων & Μελετών» για την ανάπτυξη, λειτουργία, διαρκή ενημέρωση και υποστήριξη του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων, ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (ν.π.ι.δ.), μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που λειτουργεί σε ανταποδοτική βάση και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) και το εκάστοτε ισχύον Ε.Σ.Π.Α. και μπορεί να ανατίθενται και σε φορέα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα η ανάπτυξη, λειτουργία, διαρκής ενημέρωση και υποστήριξη των Ε.Σ.Τ.Ε.Π.-ΤΙΜ.-Τ.Ε.Μ. και Η.Σ.Π.Κ.Σ.Π.Τ.Ε.

Παρέχεται η δυνατότητα στον εν λόγω φορέα να συμβάλλεται με φορείς που λειτουργούν αντίστοιχα συστήματα σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή

άλλους αντίστοιχους φορείς διεθνώς για τη μεταφορά τεχνογνωσίας, βάσεων δεδομένων, τεχνικών προδιαγραφών, μεθόδων και διαδικασιών.

Ρυθμίζονται με κ.υ.α. η σύσταση, η οργάνωση και διοίκηση της εταιρίας, οι συμπράξεις της με άλλους φορείς της χώρας ή του εξωτερικού, η ανάπτυξη, λειτουργία και διαχείριση των Ε.Σ.Τ.Ε.Π.-ΤΙΜ.-Τ.Ε.Μ. και Η.Σ.Π.Κ.Σ.Π.Τ.Ε., οι παρεχόμενες υπηρεσίες και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

ιζ. Διενεργείται η παραλαβή μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών [αντί δύο (2) μηνών, όπως ισχύει] μετά από την πάροδο του χρόνου υποχρεωτικής από τον ανάδοχο συντήρησης.

Ορίζεται από την προϊσταμένη αρχή τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από την πάροδο της προθεσμίας υποχρεωτικής συντήρησης του έργου, επιτροπή παραλαβής για τη διενέργεια της παραλαβής.

Επιβάλλεται στον ανάδοχο υποχρέωση να συντάσσει φάκελο προεκτίμησης της δαπάνης τακτικής συντήρησης και λειτουργίας και να παραδώσει ψηφιακό αρχείο στο οποίο περιέχονται φωτογραφικές αποτυπώσεις όλων των σταδίων του έργου, ειδάλλως, σε περίπτωση που δεν προσκομίζει τα ανωτέρω έγγραφα, δύναται να καταπίπτει σε βάρος του το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης.

ιη. Χωρεί ένσταση κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της διευθύνουσας υπηρεσίας ή της προϊσταμένης αρχής ή του κυρίου του έργου, που προσβάλλουν για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, η οποία απευθύνεται στο κατά περίπτωση αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο και ασκείται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης [αντί ανατρεπτικής προθεσμίας δύο (2) μηνών, που ισχύει σήμερα].

Αποφασίζει ο αρμόδιος συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατόπιν γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου της οικείας Περιφέρειας (και μετά την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., ο Επόπτης Ο.Τ.Α.) επί των ενστάσεων, οι οποίες αφορούν σε έργα, τα οποία εκτελούνται από τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τους συνδέσμους τους και τα νομικά τους πρόσωπα, δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου καθώς και τις επιχειρήσεις τους, με προϋπολογισμό κατώτερο του εκάστοτε ισχύοντος ορίου εφαρμογής των Οδηγιών της Ε.Ε.

Συγκροτείται τεχνικό συμβούλιο δημοσίων έργων και μελετών εποπτευόμενων νομικών προσώπων στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, που γνωμοδοτεί στις περιπτώσεις έργων και μελετών των εποπτευομένων από το Υπουργείο νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, όταν στα πρόσωπα αυτά δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο.

ιθ. Απαιτείται, για τη συμπερίληψη ρήτρας περί διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή, την ερμηνεία ή το κύρος της σύμβασης, η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου μόνο για έργα προϋπολογισμού έως δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ και για μελέτες και τεχνικές και λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες προϋπολογισμού έως ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ και δεν απαιτείται η σύμφωνη γνώμη για έργα μεγαλύτερου προϋπολογισμού.

Δύναται να προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη που έχει περιληφθεί ρήτρα περί διαιτητικής επίλυσης, στάδιο συμβιβαστικής επίλυσης κάθε διαφοράς, που

προηγείται της προσφυγής στη διαδικασία της διαιτητικής επίλυσης διαφοράς, οπότε για τη συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς συγκροτείται Συμβούλιο Επίλυσης Διαφορών (ΣΕΔ), το οποίο αποτελείται από 1 έως 3 μέλη και αμείβονται ως διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές.

κ. Επανακαθορίζεται η διαδικασία καταβολής της αμοιβής του αναδόχου κατά την οποία μεταξύ άλλων: **i)** προβλέπεται ότι εάν η πληρωμή λογαριασμού καθυστερήσει, χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου, πέραν των δύο (2) μηνών από την υποβολή του, αντί πέραν του ενός (1) μηνός από την έγκρισή του, που ισχύει, του οφείλεται τόκος υπερημερίας και **ii)** επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η αρχική ή η εκ των υστέρων εκχώρηση, εν όλω ή εν μέρει, του συμβατικού ανταλλάγματος, όταν πρόκειται για την κάλυψη οφειλής του αναδόχου σε αναγνωρισμένες τράπεζες ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) ή σε υπεργολάβους που έχει δηλώσει ο ανάδοχος ότι θα χρησιμοποιήσει για την εκπόνηση της μελέτης.

κα. Προβλέπεται με κ.υ.α. ο υποχρεωτικός έλεγχος από ιδιώτες ελεγκτές, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, των μελετών των οποίων η εκτιμώμενη αμοιβή υπερβαίνει τα τιθέμενα με την απόφαση όρια, πριν την έγκρισή τους από την αναθέτουσα αρχή. Με την ίδια απόφαση ορίζονται επίσης οι κατηγορίες μελετών που ελέγχονται υποχρεωτικά, η διαδικασία ανάθεσης του ελέγχου, ο τρόπος καθορισμού της αμοιβής και τα προσόντα των ελεγκτών, τα στάδια ελέγχου, ο καθορισμός των ευθυνών τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Παρέχεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές και τους φορείς, μέχρι την έκδοση της ως άνω κ.υ.α., να αναθέτουν με σύμβαση σε ελεγκτές τον έλεγχο μελετών, των οποίων η προεκτιμώμενη αξία υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, εξαιρουμένων των μελετών που δεν αφορούν στον σχεδιασμό τεχνικών έργων.

κβ. Εισάγεται ανώτατο όριο υπερημερίας του εργοδότη το διάστημα των έξι (6) μηνών, ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών ή νόμιμων υποχρεώσεών του έναντι του αναδόχου και απλουστεύεται η διαδικασία που ακολουθείται μετά την υποβολή της όχλησης από τον ανάδοχο.

κγ. Τροποποιούνται - συμπληρώνονται οι διατάξεις σχετικά με την αποζημίωση αναδόχου σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, προβλέπεται μείωση του ανώτατου ορίου του ποσοστού της αποζημίωσης που δικαιούται ο ανάδοχος από δέκα τοις εκατό (10%) σε τρία τοις εκατό (3%) επί της συμβατικής αμοιβής των σταδίων που υπολείπονται για την ολοκλήρωση της σύμβασης.

κδ. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την: **i)** υποκατάσταση του αρχικού αναδόχου στο σύνολο ή μέρος της σύμβασης της μελέτης ή της υπηρεσίας και **ii)** διοικητική και δικαστική επίλυση διαφορών που τυχόν προκύψουν κατά την εκτέλεση της σύμβασης μελέτης. **(άρθρα 57 - 101)**

5.α. Εισάγεται η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να γνωστοποιούν αμελλητί στην Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., τυχόν έκπτωση αναδόχου από σύμβαση.

β. Παρέχεται η δυνατότητα μετάθεσης του συμβατικού χρόνου φόρτωσης-παράδοσης των υλικών, εφόσον συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας ή άλλοι ιδιαίτερα

σοβαροί λόγοι που καθιστούν αντικειμενικά αδύνατη την εμπρόθεσμη εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου.

γ. Δεν απαιτείται συγκρότηση συλλογικού οργάνου (επιτροπής), για την παραλαβή αντικειμένου σύμβασης προμήθειας αγαθών και υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία ίση ή μικρότερη του ποσού της απευθείας ανάθεσης του άρθρου 118 του ν.4412/2016. **(άρθρα 102 - 107)**

6.α. Επανακαθορίζονται τα όργανα διενέργειας διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

β. Προβλέπεται αποζημίωση στα μέλη των γνωμοδοτικών οργάνων που είτε είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Πιστοποιημένων Υπαλλήλων Δημοσίων Συμβάσεων (Μη.Π.Υ.Δη.Συ.) είτε έχουν οριστεί από τις Ε.Κ.Κ.Α., για τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών που αυτές διενεργούν. **(άρθρο 108)**

7.α. Ρυθμίζονται ζητήματα αναφορικά με: **i)** την πολιτική ασφαλείας του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., **ii)** τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς (καθίσταται υποχρεωτική η χρήση τους σε αναθέτοντες φορείς που αποτελούν αναθέτουσες αρχές, για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών), **iii)** τη συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημοσίων συμβάσεων, **iv)** τις παρεχόμενες εγγυήσεις (προβλέπεται αποζημίωση στον αναθέτοντα φορέα από τον ανάδοχο, σε περίπτωση μη υπογραφής του συμφωνητικού της σχετικής σύμβασης εντός της οριζόμενης προθεσμίας καθώς και αποζημίωση από τον αναθέτοντα φορέα στον ανάδοχο, σε περίπτωση που δεν απευθύνει πρόσκληση υπογραφής του συμφωνητικού της σχετικής σύμβασης εντός του οριζόμενου χρονικού διαστήματος), **v)**την αξιολόγηση ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών κ.λπ.

β. Δύναται, για τις δημόσιες συμβάσεις ήσσονος σημασίας, να μην ακολουθείται διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και οι πληρωμές των σχετικών δαπανών να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι νόμιμου φορολογικού παραστατικού.

γ. Αναπροσαρμόζεται:

i) το κατώτατο όριο για την προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης για τις συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών [ορίζεται στο ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ που ισχύει]. Ειδικώς για την περίπτωση συμβάσεων έργων και υπηρεσιών για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, το αντίστοιχο όριο προσδιορίζεται στις εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ.

ii) το κατώτατο όριο και διευρύνεται ο αριθμός των οικονομικών φορέων που προσκαλούνται να συμμετάσχουν στην οικεία διαδικασία ανάθεσης σύμβασης σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ). **(άρθρα 109 - 133)**

8.α. Προβλέπεται, εφεξής, η υποχρέωση καταβολής παραβόλου και από αναθέτοντα φορέα που δεν είναι αναθέτουσα αρχή, για την άσκηση έννομης προστασίας κατά τη διαδικασία σύναψης των αναφερόμενων δημοσίων συμβάσεων.

β. Διευρύνονται οι περιπτώσεις επιστροφής του παραβόλου στον προσφεύγοντα και προβλέπεται η απόδοση του παραβόλου στο Δημόσιο, σε περίπτωση απόρριψης της προσφυγής, υπό ειδικώς οριζόμενες προϋποθέσεις.

γ. Αποτελεί, εφεξής, έσοδο της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (Α.Ε.Π.Π.), αντί του κρατικού προϋπολογισμού, η επιβαλλόμενη χρηματική κύρωση σε βάρος της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση παράλειψης ή καθυστερημένης αποστολής των απαιτούμενων στοιχείων, για τη διεξαγωγή εξέτασης των σχετικών προσφυγών.

δ. Παρέχεται η δυνατότητα πολλαπλασιασμού του προβλεπόμενου παραβόλου [60% υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) και 40% υπέρ του Δημοσίου], σε περιπτώσεις απαράδεκτης ή αβάσιμης αίτησης αναστολής εκτέλεσης και ακύρωσης αποφάσεων της Α.Ε.Π.Π. **(άρθρα 134 - 138)**

9. Τίθεται το κανονιστικό πλαίσιο εφαρμογής των υπό αναθεώρηση διατάξεων του ν.4412/2016 για ζητήματα δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων, με την παροχή εξουσιοδοτήσεων για την έκδοση των απαραίτητων υ.α. Ενδεικτικά, προβλέπεται η έκδοση υ.α. για θέματα όπως η υποχρεωτική χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών, η ρύθμιση τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., η σύσταση Μη.Π.Υ.Δη.Συ. **(άρθρα 139 - 142)**

ΙΙ. <u>ΜΕΡΟΣ Β΄</u>

Τροποποιείται - συμπληρώνεται το θεσμικό πλαίσιο σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας καθώς και με τις προμήθειες αμυντικού υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων (Ε.Δ.) (ν.3883/2010, ν.3978/2011 και ν.3433/2006). Ειδικότερα:

1. Ρυθμίζονται εκ νέου θέματα προγραμματισμού δημοσίων συμβάσεων στον τομέα της Άμυνας και συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, προβλέπονται τα εξής:

α. Η απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εξωτερικών και Άμυνας (ΚΥ.Σ.Ε.Α.) για τη Δομή Δυνάμεων ως προς τα μέσα επαναξιολογείται και επικαιροποιείται, εφεξής, ανά τριετία ή και συντομότερα, σε περίπτωση μεταβολής κρίσιμων δεδομένων (αντί ανά πενταετία, που ισχύει σήμερα).

β. Επανακαθορίζονται θέματα σχετικά με τον Μακροπρόθεσμο Προγραμματισμό Αμυντικών Εξοπλισμών (Μ.Π.Α.Ε.), με τον οποίο αποτυπώνεται ο συνολικός σχεδιασμός των απαιτούμενων ανά Γενικό Επιτελείο προγραμμάτων, με το συνολικό εκτιμώμενο κόστος και τη σειρά προτεραιότητας υλοποίησης αυτών. (Κατά βάση, μετονομάζεται το Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Προμηθειών). Μεταξύ άλλων, μειώνεται η διάρκεια και συντομεύεται ο χρόνος επικαιροποίησης αυτού, διακρίνεται

δε σε δύο μέρη, όπου εντάσσονται προγράμματα προμήθειας νέων μέσων και προγράμματα υποστήριξης.

γ. Ρυθμίζονται εκ νέου θέματα για τον Κυλιόμενο Προγραμματισμό Συμβάσεων Στρατιωτικού Εξοπλισμού (Κ.Π.Σ.Σ.Ε.), στον οποίο εντάσσονται με σειρά προτεραιότητας χρηματοδότησης οι συμβάσεις προμήθειας και υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού καθώς και των έργων υποδομής για την υποστήριξή του, που έχουν συναφθεί ή προβλέπεται να συναφθούν.

Ορίζεται, εφεξής, η διάρκεια του Κ.Π.Σ.Σ.Ε. τετραετής (αντί τριετής, που ισχύει σήμερα) και προσδιορίζονται τα τρία μέρη που περιλαμβάνει ανάλογα με το είδος των προμηθειών που εντάσσονται σε κάθε ένα από αυτά [συμβάσεις προμήθειας και υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού μείζονος οικονομικής αξίας ίσης ή ανώτερης των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α. καθώς και λοιπές συμβάσεις προμηθειών και έργων υποδομής για την υποστήριξη του στρατιωτικού εξοπλισμού].

δ. Επαναπροσδιορίζεται το καθεστώς ενεργοποίησης του προγράμματος στρατιωτικού εξοπλισμού και εξειδικεύεται η ολοκλήρωση της διαδικασίας ενεργοποίησης για προγράμματα που εντάσσονται στον Μ.Π.Α.Ε. ή στον Κ.Π.Σ.Σ.Ε., κατά περίπτωση. **(άρθρο 143 - 146)**

2. Καθορίζονται εκ νέου θέματα όσον αφορά στη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων στον τομέα της άμυνας και συγκεκριμένα, σχετικά με:

α. την έγκριση του προγραμματισμού των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων, την επικαιροποίηση του Μ.Π.Α.Ε. και του Κ.Π.Σ.Σ.Ε.,

β. τη δυνατότητα επιβολής από την αναθέτουσα αρχή, ειδικών όρων για την εκτέλεση της σύμβασης, με τους οποίους ο ανάδοχος υποχρεούται στη σύναψη των συμβάσεων σύμφωνα με τις ειδικά οριζόμενες, στο άρθρο 346 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.), προϋποθέσεις και διαδικασία (εξαίρεση από τους κανόνες της ενωσιακής αγοράς), στο πλαίσιο προστασίας των συμφερόντων ασφαλείας της χώρας, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα,

γ. την πραγματοποίηση της εν συνεχεία υποστήριξης (ΕΣΥ) στρατιωτικού εξοπλισμού με σύναψη συμφωνιών-πλαίσιο και των εκτελεστικών αυτών συμβάσεων, στην περίπτωση που δεν είναι δυνατό να συμφωνηθούν εκ των προτέρων όλοι οι ουσιώδεις όροι της ΕΣΥ. Καθορίζονται δε τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον οι συμφωνίες-πλαίσιο που συνάπτονται για την κάλυψη απαιτήσεων ΕΣΥ. **(άρθρα 147 - 150)**

3.α. Επαναπροσδιορίζονται οι αρμοδιότητες: **i)** της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής των Ελλήνων, **ii)** της Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (Γ.Δ.Α.Ε.Ε.) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και **iii)** των Γενικών Επιτελείων των τριών Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων (Ε.Δ.), ως προς τη σύναψη των συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων στον τομέα της άμυνας.

β. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των συλλογικών οργάνων πραγματοποίησης των συμβάσεων έργων και μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

(Κεντρικές και Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών) καθώς και των επιμέρους επιτροπών που συγκροτούνται στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης των εν λόγω συμβάσεων. **(άρθρα 151 -154)**

4.α. Επανακαθορίζονται: **i)** οι κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που εφαρμόζουν τα όργανα των Ε.Δ. (πολιτικό και στρατιωτικό προσωπικό) κατά τη διενέργεια διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στον τομέα της άμυνας και μεταξύ άλλων, απαγορεύεται στο ανωτέρω προσωπικό η απασχόληση με οποιαδήποτε σχέση εργασίας σε οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης των προαναφερόμενων συμβάσεων. Τυχόν παράβαση της εν λόγω απαγόρευσης συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα και επισύρει επιπλέον φυλάκιση μέχρι δύο έτη ή χρηματική ποινή, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα,

ii) οι κανόνες διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς που επιβάλλονται στους οικονομικούς φορείς ή στους νόμιμους εκπροσώπους αυτών, που συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας.

Επιπρόσθετα, απαγορεύεται, μεταξύ άλλων, η διάθεση ή χρησιμοποίηση από αυτούς οποιουδήποτε ενδιάμεσου, μεσάζοντα ή πράκτορα κατά τη διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης, ενώ μπορούν να λαμβάνουν επαγγελματικές συμβουλευτικές υπηρεσίες σχετικά με τη σύμβαση από δικηγορικά γραφεία καθώς και από φορολογικούς, τεχνικούς και οικονομικούς συμβούλους. Επιτρέπεται επίσης η χρήση εμπορικών αντιπροσώπων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. Σε περίπτωση παράβασης των απαγορεύσεων των οικονομικών φορέων επιβάλλονται οι προβλεπόμενες από την κείμενη νομοθεσία κυρώσεις (έκπτωση, κατάπτωση εγγυητικής επιστολής, επιβολή ποινικής ρήτρας κ.λπ.).

β. Ρυθμίζονται εκ νέου θέματα σχετικά με την υποχρέωση των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στη σύναψη συμβάσεων στον τομέα της άμυνας, να γνωστοποιούν στην αναθέτουσα αρχή τυχόν μεταβολές στο ιδιοκτησιακό τους καθεστώς και στη διοίκησή τους, μετά τη σύναψη μίας σύμβασης καθώς και όσον αφορά στις συνέπειες της μη τήρησης της υποχρέωσης αυτής. **(άρθρα 155 - 157)**

5. Ορίζεται ότι, σε περίπτωση που η συμφωνία-πλαίσιο στον τομέα της άμυνας έχει υποστεί τον προβλεπόμενο προσυμβατικό έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, οι εκτελεστικές αυτής συμβάσεις υπάγονται στον έλεγχο νομιμότητας, μόνο εφόσον το συμβατικό τους τίμημα υπερβαίνει αυτοτελώς το όριο του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ (άρθρο 324 παρ.1 του ν.4700/2020). **(άρθρο 158)**

6. Παρέχεται η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή που υλοποιεί συμβάσεις στους τομείς της άμυνας, να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας της χώρας, με επίκληση του άρθρου 346 της Σ.Λ.Ε.Ε.

Καθορίζονται οι προϋποθέσεις προσφυγής στην προαναφερόμενη εξαιρετική διαδικασία, η απόφαση δε εξαίρεσης των ανωτέρω συμβάσεων από τους κανόνες της ενωσιακής αγοράς με την επίκληση του άρθρου 346 της Σ.Λ.Ε.Ε. λαμβάνεται κάθε φορά από το ΚΥ.Σ.Ε.Α., κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. Με απόφαση επίσης του

ιδίου οργάνου μπορεί να καθορίζεται εξαίρεση και από τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που διέπουν τη σύναψη και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων στους τομείς της ασφάλειας και της άμυνας. **(άρθρο 159)**

7. Παρέχεται επίσης, η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή, κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, να ορίσει ρητά στα έγγραφα της σύμβασης ότι αποδέχεται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.)προς αντικατάσταση των εκδιδόμενων από τις αρμόδιες αρχές πιστοποιητικών, ως προκαταρκτική απόδειξη ότι ο οικονομικός φορέας πληροί τις οριζόμενες προϋποθέσεις.

Για τις συμβάσεις του Τρίτου Μέρους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να εκδίδει Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (Τ.Ε.Υ.Δ.). Για να ισχύει δε το Ε.Ε.Ε.Σ. ή το Τ.Ε.Υ.Δ. ως προκαταρκτική απόδειξη ότι δεν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των αρμοδίων φυσικών προσώπων του οικονομικού φορέα, πρέπει να υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο αυτού, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. **(άρθρο 160)**

8.α. Επιτρέπεται να περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης, όρος στην προσφορά για αναπροσαρμογή της τιμής, μόνον όταν προβλέπεται χρόνος παράδοσης των αγαθών ή των υπηρεσιών μεγαλύτερος των δώδεκα μηνών και σύμφωνα με τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις.

β. Ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα σχετικά με: **i)** τον χρόνο ισχύος των προσφορών, παρέχεται δε η δυνατότητα στους οικονομικούς φορείς να τον παρατείνουν πριν τη λήξη του, παρατείνοντας και την αντίστοιχη εγγύηση συμμετοχής,

ii) τα όργανα και τη διαδικασία λήψης απόφασης για την έγκριση του διαγωνισμού, την κατακύρωση της σύμβασης και την έγκριση της σχετικής δαπάνης, σε σχέση με το ύψος της οικονομικής αξίας. Ειδικά, για ποσό άνω των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ [αντί άνω των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) ευρώ, που ισχύει] η σχετική απόφαση λαμβάνεται από το ΚΥ.Σ.Ε.Α.

γ. Προβλέπεται η διαδικασία ματαίωσης από την αναθέτουσα αρχή της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης στον τομέα της άμυνας στις ρητά οριζόμενες περιπτώσεις (λόγοι ανωτέρας βίας, δημοσίου συμφέροντος κ.λπ.).

(άρθρα 161 - 164)

9.α. Επανακαθορίζεται το καθεστώς που διέπει τις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων στον τομέα της άμυνας, οι οποίες κατά βάση συνάπτονται σύμφωνα με την κείμενη σχετική νομοθεσία, ενώ παράλληλα, επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή να προσφεύγει στη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού και της απευθείας ανάθεσης, στις περιπτώσεις που η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των 60.000 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α. και των 30.000 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., αντίστοιχα. Τα ανωτέρω χρηματικά όρια μπορεί να αναπροσαρμόζονται με κ.υ.α.

β. Ρυθμίζονται εκ νέου θέματα σχετικά με την αξιοποίηση εύχρηστου και μη επιχειρησιακά αναγκαίου στρατιωτικού εξοπλισμού και μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι, κάθε είδους υλικό των ΕΔ που καθίσταται ή χαρακτηρίζεται άχρηστο ή

ακατάλληλο ή πλεονάζον, μπορεί να διατίθεται προς τρίτους, κατόπιν ανταλλάγματος, σύμφωνα με την κείμενη σχετική νομοθεσία (άρθρο 53 του ν.δ.721/1970). **(άρθρα 165, 166)**

10.α. Επικαιροποιείται η διαδικασία της Κρατικής Διασφάλισης Ποιότητας (Κ.Δ.Π.) για την προμήθεια και παροχή υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού και ρυθμίζονται θέματα υλοποίησης αυτής.

β. Με υπουργική απόφαση, εκδίδεται Κανονισμός Κ.Δ.Π., με τον οποίο καθορίζονται τα όργανα, οι αρμοδιότητες και οι διαδικασίες για τη διασφάλιση της ποιότητας του υπό προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού και την υλοποίηση των σχετικών μνημονευόμενων δράσεων. **(άρθρο 167)**

11. Επαναπροσδιορίζεται το καθεστώς των εγγυήσεων για τους διαγωνισμούς προμήθειας και παροχής υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού. Ειδικότερα, καθορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο, οι όροι και προϋποθέσεις που διέπουν:

α. την εγγύηση συμμετοχής που δεν μπορεί να υπερβαίνει το 2% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α. με ειδικότερες προβλέψεις στην περίπτωση υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης. Καθορίζονται, επίσης, η διάρκεια και η παράταση της εγγύησης αυτής, οι περιπτώσεις που δεν απαιτείται, η κατάπτωση και η επιστροφή της κ.λπ.,

β. τις εγγυήσεις κατά το στάδιο ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης, ήτοι:

i) εγγύηση καλής εκτέλεσης, το ύψος της οποίας καθορίζεται εφεξής σε ποσοστό έως 5% (αντί 10%, που ισχύει) επί της αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α. ή σε περίπτωση συμφωνίας-πλαίσιο σε ποσοστό 0,5% επί της συνολικής αξίας ή τμήματος αυτής, χωρίς Φ.Π.Α. Προβλέπονται οι περιπτώσεις κατάπτωσης και αποδέσμευσης αυτής, συμπληρωματικής εγγύησης σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης σε ποσοστό 4% επί του ποσού της αύξησης χωρίς Φ.Π.Α., ο χρόνος ισχύος αυτής κ.λπ.,

ii) εγγύηση προκαταβολής, η οποία παρέχεται υποχρεωτικά στην περίπτωση χορήγησης προκαταβολής και είναι ισόποση με αυτήν. Είναι επίσης έντοκη από την καταβολή, επιβαρυνόμενη με το ύψος επιτοκίου που καθορίζεται με υπουργική απόφαση, επιστρέφεται δε, όπως και η εγγύηση καλής εκτέλεσης, μετά από την οριστική παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης,

iii) εγγύηση καλής λειτουργίας, για την αποκατάσταση τυχόν ελαττωμάτων ή ζημιών λόγω δυσλειτουργίας των υλικών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, το ύψος της οποίας καθορίζεται σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό ή σε ποσοστό μέχρι 3% επί της αξίας των συμβατικών ειδών, χωρίς Φ.Π.Α.,

iv) εγγυήσεις εξασφάλισης των ενδιάμεσων πληρωμών, σε περίπτωση παροχής είδους που αποτελεί αδιαίρετη παροχή.

Επιτρέπεται επίσης να ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή πρόσθετες εγγυήσεις -εξασφαλίσεις, όπως ασφάλεια εφοδιασμού, επιστροφή του σταθερού και μη επαναλαμβανόμενου κόστους κ.λπ., για την εκπλήρωση ειδικών όρων εκτέλεσης της σύμβασης.

- Οι ανωτέρω εγγυήσεις εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα της ημεδαπής, το Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.) ή παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.&Δ), σύμφωνα με τα

οριζόμενα και κατ' εξαίρεση από χρηματοδοτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.) ή της Συμφωνίας για τις Δημόσιες Συμβάσεις (Σ.Δ.Σ.). Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή, να δέχεται εταιρικές εγγυητικές επιστολές, εφόσον διαθέτουν πιστοποιημένη πιστοληπτική ικανότητα.

- Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, επίσης, να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης και εγγυημένη λειτουργία συγκεκριμένου αντικειμένου της σύμβασης. Η παρακολούθηση της εκπλήρωσης των συμβατικών υποχρεώσεων του αναδόχου διενεργείται από την αρμόδια επιτροπή ελέγχου και παραλαβής των συμβατικών αντικειμένων, η οποία σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του αναδόχου προς τις συμβατικές του υποχρεώσεις (καλή λειτουργία του συμβατικού αντικειμένου, συντήρηση και αποκατάσταση βλαβών κ.λπ.), μπορεί να εισηγηθεί την έκπτωση αυτού, την κατάπτωση (ολική ή μερική) της εγγύησης καλής λειτουργίας ή την επιβολή κυρώσεων, κατά περίπτωση. **(άρθρα 168 - 170)**

12.α. Ρυθμίζονται εκ νέου θέματα σχετικά με τον συμβατικό χρόνο παράδοσης υλικών, τους όρους και τις προϋποθέσεις παράτασης αυτού καθώς και τη διάρκεια της σύμβασης παροχής υπηρεσίας στον τομέα της άμυνας.

β. Επανακαθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού των επιβαλλόμενων χρηματικών προστίμων για εκπρόθεσμη παράδοση υλικών και προβλέπεται η επιβολή προστίμου που επιβάλλεται στις περιπτώσεις των συμβάσεων υπηρεσιών εάν οι υπηρεσίες παρέχονται από υπαιτιότητα του αναδόχου μετά τη λήξη της σύμβασης. Το πρόστιμο για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών της σύμβασης είναι ανεξάρτητο από το επιβαλλόμενο για υπέρβαση της συνολικής διάρκειάς της. Το πρόστιμο και ο τόκος υπερημερίας αποδίδονται στο Μετοχικό Ταμείο του κλάδου επ' ωφελεία του οποίου έχει συναφθεί η σύμβαση.

Η επιβολή προστίμου δεν στερεί από την αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο.

γ. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος δεν καταθέσει το απαιτούμενο ποσό, παρέχεται η δυνατότητα να αντικατασταθεί μέρος ή το σύνολο του επιβαλλόμενου χρηματικού προστίμου και των τόκων επί της προκαταβολής λόγω υπερημερίας, με ισόποσης αξίας προμήθεια ειδών ή/και παροχή υπηρεσιών συνδεόμενων άμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

δ. Επανακαθορίζεται η διαδικασία έκπτωσης του αναδόχου και η διαδικασία, οι όροι και προϋποθέσεις τροποποίησης των συμβάσεων και των συμφωνιών - πλαίσιο κατά τη διάρκεια αυτών, χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης στις οριζόμενες περιπτώσεις. **(άρθρα 171 - 174)**

13. Επιτρέπεται: **α.** η έγκριση για αντικατάσταση των υπηρεσιών ή των παραδοτέων υλικών με άλλα, που είναι σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης στον τομέα της άμυνας, εντός της τιθέμενης προθεσμίας, σε περίπτωση οριστικής απόρριψης ολόκληρου ή μέρους των παρεχόμενων υπηρεσιών ή των παραδοτέων με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του αναδόχου με τα ανωτέρω, αυτός κηρύσσεται έκπτωτος και υπόκειται στις προβλεπόμενες κυρώσεις,

β. η ενσωμάτωση, στα έγγραφα της σύμβασης (ιδίως μείζονος οικονομικής αξίας), ρήτρας διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που απορρέει από ή σχετίζεται με τη συγκεκριμένη σύμβαση προμήθειας ή υπηρεσίας. Η υπαγωγή σε διαιτησία κατά τα ανωτέρω προϋποθέτει γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την έκδοση σχετικής κ.υ.α. **(άρθρα 175, 176)**

14.α. Παρατίθενται μεταβατικής ισχύος διατάξεις, που αναφέρονται, μεταξύ άλλων:

- στην επικαιροποίηση των αποφάσεων ενεργοποίησης προγραμμάτων που έχουν ληφθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του υπό ψήφιση νόμου, χωρίς να έχει ξεκινήσει η διαδικασία για τη σύναψη σύμβασης,
- στην εκτέλεση συμβάσεων έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών, που έχουν ήδη συναφθεί, σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά τον χρόνο σύναψής τους κ.λπ.

β. Περιλαμβάνονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που καταργούνται από την έναρξη ισχύος των προτεινομένων ρυθμίσεων. **(άρθρα 177 - 179)**

III. ΜΕΡΟΣ Γ΄

Εισάγονται λοιπές ρυθμίσεις και συγκεκριμένα:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Τροποποιούνται - συμπληρώνονται διατάξεις του ν.3959/2011, αναφορικά με τη λειτουργία της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, αίρεται ο περιορισμός της σύγκρισης μεταξύ του οικονομικού αποτελέσματος της προηγούμενης οικονομικής χρήσης και αυτού της τρέχουσας, για τη διάθεση ποσοστού ογδόντα τοις εκατό (80%) επί του τυχόν θετικού αποτελέσματος του προϋπολογισμού της Επιτροπής, ως εσόδου στον κρατικό προϋπολογισμό.

(άρθρο 180)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Ρυθμίζονται θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε. (Ε.Α.Τ. Α.Ε.) και της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων Α.Ε. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, προβλέπονται τα ακόλουθα:

α. Εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του ν.4354/2015 (Ενιαίο Μισθολόγιο) το προσωπικό που απασχολείται στην Ε.Α.Τ. Α.Ε. και στην Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων Α.Ε.

β. Η Ε.Α.Τ. Α.Ε. αποτελεί τον αποκλειστικό φορέα δημιουργίας και λειτουργίας ταμείων χρηματοδοτικών εργαλείων με τη συμμετοχή εθνικών πόρων ή πόρων της Ε.Ε.

Επίσης, προβλέπεται ότι, οι λειτουργικές δαπάνες που καταβάλλονται στην Ε.Α.Τ. Α.Ε. και συνδέονται αποκλειστικά με την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που αναλαμβάνει, δεν υπερβαίνουν ως μέγιστο ποσοστό το τέσσερα τοις εκατό (4%) του συνολικού προϋπολογισμού των δράσεων που διαχειρίζεται και υλοποιεί κάθε φορά.

γ. Επανακαθορίζεται το όργανο κατάρτισης και έγκρισης των κανονισμών λειτουργίας, προσωπικού και αποδοχών, προμηθειών και διαχείρισης κινδύνων της Ε.Α.Τ. Α.Ε. (με απόφαση, εφεξής, του διοικητικού συμβουλίου, αντί της γενικής συνέλευσης, που ισχύει). Με όμοιο τρόπο, καταρτίζονται και εγκρίνονται αντίστοιχοι κανονισμοί της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων Α.Ε.

δ. Προβλέπεται ότι, ο Γενικός Διευθυντής της Ε.Α.Τ. Α.Ε. καθώς και οι Διευθυντές της Εταιρείας, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, μπορούν να ανακληθούν από τη θέση που κατέχουν, χωρίς την καταβολή οποιασδήποτε αποζημίωσης.

ε. Προβλέπεται, εφεξής, στο καταστατικό της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων Α.Ε. και η κατάρτιση κανονισμών προσωπικού και αποδοχών καθώς και προμηθειών. **(άρθρα 181 - 187)**

ΚΕΦΑΛΑΙΑ Γ΄ και Δ΄

Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.). Ειδικότερα:

1.α. Σε περίπτωση συμμετοχής εκπροσώπου του Τ.Ε.Ε. σε συλλογικά όργανα σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή ή η Κεντρική Αρχή Αγορών (Κ.Α.Α.) οφείλει την καταβολή αποζημίωσης ανά συνεδρίαση στον εν λόγω εκπρόσωπο. Το ύψος, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις καταβολής της καθορίζονται με την απόφαση συγκρότησης των γνωμοδοτικών οργάνων και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 100 ευρώ/συνεδρίαση, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

β. Συνιστάται στο Τ.Ε.Ε. υπηρεσία Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.), η λειτουργία της οποίας διέπεται από τις διατάξεις του ν.4635/2019, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

γ. Επιτρέπεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η διενέργεια από το Τ.Ε.Ε. των προφορικών εξετάσεων για τη χορήγηση Άδειας Άσκησης Επαγγέλματος στους Διπλωματούχους Μηχανικούς και με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως αξιολόγησης.

δ. Παρέχεται η δυνατότητα σε φορείς του δημόσιου τομέα (Υπουργεία, νομικά πρόσωπα, Δήμους, Περιφέρειες, Κεντρική Ένωση Δήμων, Ένωση Περιφερειών και νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις αυτών, ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κ.λπ.), να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις, με το Τ.Ε.Ε., στο πλαίσιο προώθησης των διαδικασιών ωρίμανσης έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης, εκπόνησης μελετών και δημοπράτησης έργων πανελλαδικής εμβέλειας καθώς και έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μίας περιοχής, κατά περίπτωση. **(άρθρα 188 - 192)**

2. Εισάγονται ρυθμίσεις αναφορικά με τη διαχείριση της παγίας προκαταβολής του Τ.Ε.Ε. και τη διενέργεια δαπανών μέσω αυτής.

Ειδικότερα, θεωρούνται νόμιμες και επιτρέπεται να αποκατασταθούν με την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων αποκατάστασης στο όνομα του διαχειριστή και σε

χρονικό σημείο μεταγενέστερο της ημερομηνίας πραγματοποίησης των δαπανών αυτών και το αργότερο έως 30-6-2020:

- κάθε είδους δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν κατά τα ημερολογιακά έτη 2014-2016, οι οποίες τελούσαν εντός των εγγεγραμμένων πιστώσεων και συνοδεύονταν από πλήρη δικαιολογητικά κατά τα ισχύοντα στον χρόνο πραγματοποίησής τους,
- κάθε είδους δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν εντός του ημερολογιακού έτους 2002 και προγενέστερες του εν λόγω έτους, οι οποίες τελούσαν εντός των εγγεγραμμένων πιστώσεων, αλλά εξ οιασδήποτε αιτίας δεν συνοδεύονταν από τα προβλεπόμενα κατά τον χρόνο πραγματοποίησής τους δικαιολογητικά.

(άρθρο 193)

3.α. Τίθενται οι γενικές αρχές που διέπουν την πειθαρχική δίκη, η οποία είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από κάθε άλλη δίκη και διενεργείται από τα Πειθαρχικά Συμβούλια.

β. Προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις, βάσει των οποίων υπαίτιες πράξεις ή παραλείψεις των μελών του Τ.Ε.Ε. καθώς και κάθε προσώπου που ασκεί έργο Μηχανικού, θεωρούνται ως πειθαρχικά παραπτώματα και ρυθμίζονται θέματα παραγραφής αυτών.

γ. Ορίζονται οι πειθαρχικές ποινές που επιβάλλονται (επίπληξη, πρόστιμο, χρηματική ποινή, προσωρινή και οριστική στέρηση της δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος μηχανικού) και θίγονται ζητήματα σχετικά με τον προσδιορισμό και την επιμέτρηση των επιβαλλόμενων ποινών.

δ. Προβλέπεται η τήρηση στο Τ.Ε.Ε., Αρχείου Πειθαρχικών Ποινών, όπου καταχωρούνται οι τελεσίδικες πειθαρχικές ποινές, περίληψη δε των τελεσίδικων καταδικαστικών αποφάσεων που επιβάλλουν ποινή προσωρινής ή οριστικής στέρησης της δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος μηχανικού, αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τ.Ε.Ε. ή του Περιφερειακού Τμήματος του Τ.Ε.Ε. και κοινοποιείται στις Υπηρεσίες Δόμησης. **(άρθρα 194 - 199)**

4. Ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τη συγκρότηση, την οργάνωση και τη λειτουργία των Πειθαρχικών Συμβουλίων και συγκεκριμένα, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

α. Τα Πειθαρχικά Συμβούλια διακρίνονται: **i)** σε Πρωτοβάθμια, που δικάζουν σε πρώτο βαθμό, συγκροτούνται και λειτουργούν ένα στην έδρα του Τ.Ε.Ε. και από ένα στις έδρες των Περιφερειακών Τμημάτων του Τ.Ε.Ε. και **ii)** στο Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο, που συγκροτείται και λειτουργεί στην έδρα του Τ.Ε.Ε., δικάζει δε σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό, τις εφέσεις κατά αποφάσεων των Πρωτοβάθμιων Πειθαρχικών Συμβουλίων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα.

β. Περιγράφεται η πειθαρχική διαδικασία (διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, άσκηση πειθαρχικής δίωξης, έκδοση της πειθαρχικής απόφασης, άσκηση έφεσης, εκτέλεση τελεσίδικων πειθαρχικών αποφάσεων κ.λπ.).

Προβλέπεται η κατάθεση παραβόλου υπέρ του Τ.Ε.Ε. κατά την υποβολή της καταγγελίας καθώς και κατά την κατάθεση της έφεσης. Σε περίπτωση καταδίκης του καταγγελλόμενου καθώς και σε περίπτωση αποδοχής της έφεσης, το παράβολο

επιστρέφεται, κατ' αναλογία, στον καταγγέλλοντα ή στον εκκαλούντα, αντίστοιχα, διαφορετικά καταπίπτει υπέρ του Τ.Ε.Ε.

γ. Σε κάθε Πειθαρχικό Συμβούλιο λειτουργεί γραμματεία, η οποία αποτελείται από υπαλλήλους του αντίστοιχου Τ.Ε.Ε.

δ. Προβλέπεται, επίσης, η καταβολή ειδικής αποζημίωσης στον Πρόεδρο, τους Αντιπροέδρους, τα μέλη, τους Εισηγητές, τους Γραμματείς των Πειθαρχικών Συμβουλίων καθώς και στους ειδικούς Γραμματείς των εισηγητών, η οποία καθορίζεται με απόφαση της Αντιπροσωπείας και απαλλάσσεται από οποιαδήποτε κράτηση, εισφορά ή δικαίωμα υπέρ οποιουδήποτε νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) ή ασφαλιστικού οργανισμού ή οποιουδήποτε τρίτου.

(άρθρα 200 - 210)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Τροποποιούνται διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας (κατά βάση, το άρθρο 26 του ν.4067/2012) και εισάγονται ρυθμίσεις με σκοπό τη διασφάλιση της προσβασιμότητας χωρίς φραγμούς για τα άτομα με αναπηρία και τα εμποδιζόμενα άτομα. Ειδικότερα:

α. Μετατίθεται για την 31η-12-2022 (έληξε 31η-12-2020), η προθεσμία ολοκλήρωσης των απαιτούμενων για τον ανωτέρω σκοπό διαμορφώσεων, των υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών όπου στεγάζονται φορείς της Γενικής Κυβέρνησης της παρ.1 του άρθρου 14 του ν.4270/2014 (Δημόσιες Υπηρεσίες, ο.τ.α., νομικά πρόσωπα κ.α.) ή έχουν χώρους συνάθροισης κοινού καθώς και στους λοιπούς μνημονευόμενους χώρους στο άρθρο 26 του ν.4067/2012 (ναοί, θέατρα, τράπεζες κ.α.). Παράλληλα, αναστέλλονται αναδρομικά από την 1η-1-2021 και μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία, οι προβλεπόμενες κυρώσεις (ο χαρακτηρισμός των εν λόγω χώρων και κτιρίων ως αυθαιρέτων) υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις.

β. Προκειμένου να υλοποιηθούν οι απαραίτητες διαμορφώσεις προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα των κτιρίων όπου στεγάζονται οι προαναφερόμενοι δημόσιοι φορείς, δημιουργείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ηλεκτρονική πλατφόρμα καταγραφής στοιχείων προσβασιμότητας, της οποίας η ανάπτυξη, λειτουργία και συντήρηση ανατίθεται στο Τ.Ε.Ε.

- Ορίζεται η 30η-9-2021, ως καταληκτική ημερομηνία για την καταχώριση από τους υπόχρεους στην ανωτέρω πλατφόρμα των στοιχείων των κτιρίων αρμοδιότητάς τους.
- Η εμπρόθεσμη ολοκλήρωση της κατά τα ανωτέρω καταχώρισης των στοιχείων συνεπάγεται την αναστολή από 1η-1-2021 και μέχρι 31η-12-2022, των προβλεπόμενων κυρώσεων (χαρακτηρισμός των κτιρίων ως αυθαιρέτων) καθώς και της υποχρέωσης συμπλήρωσης της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτιρίου. Μέχρι την ίδια ημερομηνία, επιβάλλεται να έχουν ολοκληρωθεί οι απαραίτητες παρεμβάσεις στα εν λόγω κτίρια, ώστε οι λειτουργικοί χώροι τους να είναι προσπελάσιμοι από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα.

Τυχόν παράταση των ανωτέρω προθεσμιών καθώς και όλα τα θέματα λειτουργίας της ηλεκτρονικής πλατφόρμας καταγραφής στοιχείων προσβασιμότητας

(τεχνικές λεπτομέρειες, κατηγορίες/είδη δεδομένων, τρόπος άντλησης αυτών κ.α.) ρυθμίζονται με κ.υ.α.

γ. Καταρτίζεται, επίσης, από το Τ.Ε.Ε. και εγκρίνεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ηλεκτρονικό Μητρώο Ελεγκτών Προσβασιμότητας (Μητρώο), υπό τη μορφή ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων, για την υλοποίηση του ελέγχου προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα, όσον αφορά στα προαναφερόμενα κτίρια (στέγαση δημοσίων υπηρεσιών και λοιπών δημόσιων φορέων).

- Ο έλεγχος προσβασιμότητας πραγματοποιείται, σύμφωνα με την καθοριζόμενη διαδικασία, από Ελεγκτές Προσβασιμότητας, εγγεγραμμένους στο ανωτέρω Μητρώο (κατά βάση, Ελεγκτές Δόμησης, μηχανικοί του Τ.Ε.Ε. με δικαίωμα εκπόνησης μελέτης ή επίβλεψης κτιριακών έργων).
- Το Μητρώο υποστηρίζεται από πληροφοριακό σύστημα που πληροί τους κανόνες και τα πρότυπα διασύνδεσης και διαλειτουργικότητας με τρίτα πληροφοριακά συστήματα, η δε υλοποίησή του και η τεχνική διαχείριση και συντήρηση αυτού ανατίθενται στο Τ.Ε.Ε.

Με κ.υ.α., ρυθμίζονται όλα τα θέματα που αφορούν στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Ελεγκτών Προσβασιμότητας (περιεχόμενο, διαδικασία εγγραφής, τήρησης και πρόσβασης σε αυτό, διαδικασία ορισμού/επιλογής ελεγκτών, κατηγοριοποίηση αποτελεσμάτων του ελέγχου κ.α.) καθώς και το ύψος και η διαδικασία αποζημίωσης των Ελεγκτών Προσβασιμότητας για τους διενεργούμενους ελέγχους.

δ. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τους όρους έγκρισης των εργασιών προσβασιμότητας που υλοποιούνται στα προαναφερόμενα κτίρια (κατά βάση απαιτείται η έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας).

ε. Επιτρέπεται, με κ.υ.α., η ανάθεση στο Τ.Ε.Ε. της δημοπράτησης των έργων διαμόρφωσης συνθηκών προσβασιμότητας των υφιστάμενων (πριν την ισχύ του ν.4067/2012) κτιρίων όπου στεγάζονται δημόσιοι φορείς είτε μεμονωμένων είτε κατά ομάδες.

στ. Ανατίθεται στην Υπηρεσία Οδικών Τελών-Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, η αρμοδιότητα έκδοσης, μέσω κατάλληλης ηλεκτρονικής εφαρμογής, ενιαίας κάρτας για τη διέλευση των ατόμων με αναπηρία (Α.με.Α.) από όλους τους αυτοκινητόδρομους με διόδια. Με υπουργική απόφαση, καθορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, τα οποία υποβάλλονται ηλεκτρονικά. **(άρθρα 211, 212)**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

Επέρχονται τροποποιήσεις στη νομοθεσία για τις κυκλοφοριακές ρυθμίσεις και ειδικότερα προβλέπονται τα εξής:

α. Η «Υπηρεσία Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Τελών» του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (άρθρο 2 του ν.4388/2016), μετονομάζεται σε «Υπηρεσία Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών».

β. Όπου στην κείμενη νομοθεσία (β.δ.465/1970) αναφέρεται ο όρος «μίσθωμα» αντικαθίσταται από τον όρο «τέλη χρήσης», αναφορικά με τη χορήγηση σε επιχειρήσεις αδειών κυκλοφοριακών συνδέσεων στο οδικό δίκτυο.

γ. Το ύψος του τέλους χρήσης καθορίζεται και αναπροσαρμόζεται ανά διετία, με κ.υ.α., συμπεριλαμβανομένης της προσαύξησης σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής του.

- Σε περίπτωση μη εκπρόθεσμης πληρωμής τους, τα τέλη χρήσης και οι προσαυξήσεις τους βεβαιώνονται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) κατά τις κείμενες διατάξεις.
- Με αποφάσεις της Α.Α.Δ.Ε. ρυθμίζονται όλα τα θέματα σχετικά με τη βεβαίωση, είσπραξη και απόδοση των οφειλόμενων τελών και προστίμων προς τους κατά περίπτωση δικαιούχους φορείς.
- Τα σχετικά ποσά διατίθενται κατά προτεραιότητα για τη χρηματοδότηση της κατασκευής, συντήρησης και βελτίωσης των ηλεκτρονικών συστημάτων διαχείρισης και ασφάλειας των οδικών υποδομών της χώρας.

δ. Από την έναρξη ισχύος του υπό ψήφιση νόμου, μεταβιβάζονται στην Υπηρεσία Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών η αρμοδιότητα διαχείρισης των κυκλοφοριακών συνδέσεων με το εθνικό βασικό, δευτερεύον και τριτεύον οδικό δίκτυο (άρθρο 1 του π.δ.209/1998) με την εξαίρεση των τμημάτων του δικτύου που διέπονται από συμβάσεις παραχώρησης καθώς και τα έσοδα από τέλη χρήσης και τα πρόστιμα της παρ.7 του άρθρου 21 του β.δ.465/1970. Στις λοιπές περιπτώσεις η αρμοδιότητα διαχείρισης και τα σχετικά έσοδα μεταβιβάζονται στις κατά τόπον αρμόδιες Περιφέρειες.

Η καταγραφή των υφιστάμενων κυκλοφοριακών συνδέσεων, ο εντοπισμός των περιπτώσεων αυθαίρετης κατάληψης έκτασης καθώς και των παράνομων συνδέσεων ανήκει αποκλειστικά στις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τη συντήρηση του οικείου τμήματος του οδικού δικτύου και για τη χορήγηση των αδειών κυκλοφοριακής σύνδεσης και λειτουργίας των συνδεόμενων επιχειρήσεων. Η είσπραξη των αποζημιώσεων από τις αυθαίρετες κυκλοφοριακές συνδέσεις ανήκει στην αρμοδιότητα των οικείων Περιφερειών.

- Παράλληλα, καταργείται η παρ.3 του άρθρου 87 του ν.4530/2018, σύμφωνα με την οποία η διαχείριση των κυκλοφοριακών συνδέσεων (συμπεριλαμβανομένων της είσπραξης των μισθωμάτων από νόμιμες και των αποζημιώσεων για αυθαίρετες) και οι σχετικοί πόροι, μεταβιβάζονται στην Υπηρεσία Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών. (Μέχρι δε την έναρξη ισχύος του άρθρου 87 του ν.4530/2018, η σχετική αρμοδιότητα και τα έσοδα ανήκαν στις κατά τόπον αρμόδιες Περιφέρειες). **(άρθρα 213, 214 και 228)**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

Ρυθμίζονται λοιπά θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και ειδικότερα:

1.α. Προβλέπεται η ψηφιοποίηση των φυσικών φακέλων των οικοδομικών αδειών που έχουν εκδοθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες μέχρι τη θέση σε ισχύ του πληροφοριακού συστήματος e-Άδειες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των συνοδευτικών εγγράφων και των μελετών. Η εν λόγω διαδικασία ολοκληρώνεται και τα δεδομένα καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο

προαναφερόμενο σύστημα μέχρι την 31η-12-2023, με δυνατότητα περαιτέρω παράτασης μέχρι την 31η-12-2025, με υπουργική απόφαση.

Το συγκεκριμένο έργο πραγματοποιείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες, στο φυσικό αρχείο των οποίων βρίσκονται οι εν λόγω φάκελοι, μπορεί δε να ανατίθεται, με κ.υ.α., στο Τ.Ε.Ε.

β. Προβλέπεται, επίσης, η χορήγηση μέσω του πληροφοριακού συστήματος e-Άδειες, όλων των εγκρίσεων τρίτων φορέων που απαιτούνται για την έκδοση οικοδομικών αδειών.

Εξειδικεύονται οι εγκρίσεις που εντάσσονται στην προαναφερόμενη ηλεκτρονική διαδικασία και επιβάλλεται στον πάροχο του συστήματος e-Άδειες η υποχρέωση να αναπτύξει τα απαιτούμενα υποσυστήματα, σε περίπτωση που οι επιμέρους φορείς δεν διαθέτουν ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης και παρακολούθησης αιτήσεων με πανελλαδική κάλυψη.

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής της ρύθμισης καθορίζονται με κ.υ.α.

(άρθρα 215, 216)

2. Παρατείνονται (κατά βάση, για ένα ακόμη έτος), οι προθεσμίες ολοκλήρωσης της ηλεκτρονικής υποβολής δικαιολογητικών από τον μηχανικό, στο πλαίσιο υπαγωγής αυθαιρέτων στο προϋφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο (ν.4014/2011 και ν.4178/2013), για τις περιπτώσεις που η εν λόγω προθεσμία λήγει τον Φεβρουάριο 2021. **(άρθρο 217)**

3.α. Προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία έκδοσης των οικοδομικών αδειών και λοιπών διαπιστωτικών πράξεων νομιμοποίησης για τα κτίρια (κατοικίες, γραφεία κ.λπ.) του πρώην Ολυμπιακού Χωριού Τύπου του Δήμου Αμαρουσίου (άρθρο 6 του ν.3207/2003), με σκοπό την προσαρμογή αυτών στο Ειδικό Χωρικό Σχέδιο της εν λόγω περιοχής (π.δ. της από 24.2.2020), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

Μεταξύ των δικαιολογητικών περιλαμβάνονται και τα αποδεικτικά κατάθεσης των απαιτούμενων εισφορών του ιδιοκτήτη του έργου υπέρ του Δημοσίου, του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) και του Δήμου.

β. Προβλέπεται ότι, μέχρι την ολοκλήρωση και έγκριση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών του άρθρου 21 του ν.1650/1986 και στις προστατευόμενες περιοχές του ιδίου νόμου (εθνικά πάρκα, περιοχές Natura κ.λπ.), παρέχεται η δυνατότητα καθορισμού, με π.δ., υπο-περιοχής προστασίας στις περιπτώσεις ήπιων αναπτυξιακών έργων καθώς και ειδικών κανόνων άσκησης δραστηριοτήτων ή και υλοποίησης τεχνικών έργων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

(άρθρα 218, 219)

4.α. Επιτρέπεται η προβολή υπαίθριας διαφήμισης σε εθνικές και επαρχιακές οδούς και σε αυτοκινητοδρόμους πρόσβασης εντός της ζώνης αεροδρομίου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (ν.2946/2001), όπου, μεταξύ άλλων, προβλέπεται η καταβολή σχετικού τέλους διαφήμισης από τον δικαιούχο αυτής, η επιβολή προστίμων για παραβάσεις της νομοθεσίας κ.λπ.

Οι χώροι για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης καθορίζονται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

β. Παρέχεται η εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση, με κ.υ.α., των όρων και προϋποθέσεων τοποθέτησης ειδικά διαμορφωμένων πλαισίων για την προβολή των διαφημίσεων στους χώρους των αεροδρομίων. Με την ίδια κ.υ.α., επιτρέπεται η τοποθέτηση κατασκευών στους ανωτέρω χώρους, άλλης μορφής και τεχνολογίας, για την προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων. Το δικαίωμα παραχώρησης της χρήσης των χώρων εντός των ζωνών αεροδρομίων για υπαίθρια διαφήμιση ανήκει στον φορέα εκμετάλλευσης του αεροδρομίου. **(άρθρο 220)**

5. Παρατείνεται, κατά δύο (2) έτη, μέχρι τις 31-12-2021 (έληξε στις 31-12-2019), η ισχύς των αδειών επισκευής κτιρίων σε σεισμόπληκτες και πυρόπληκτες περιοχές που εκδόθηκαν σύμφωνα με ειδικές ρυθμίσεις υπουργικών αποφάσεων, κατ' εξουσιοδότηση του ν.1190/1981, οι οποίες δεν είχαν λήξει την 1η-3-2011.Η εν λόγω προθεσμία μπορεί να παρατείνεται περαιτέρω, με υπουργική απόφαση, μέχρι και τρία (3) έτη από τη λήξη της. **(άρθρο 221)**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

1. Παρατείνεται μέχρι τις 25-1-2022 (έληξε στις 25-1-2021), η προθεσμία αναστολής διενέργειας κάθε πράξης αναγκαστικής εκτέλεσης επί κινητών και ακινήτων (πλειστηριασμοί, κατασχέσεις κ.λπ.), σε βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων που περιέρχονται ή περιήλθαν προσωρινά ή μόνιμα σε κατάσταση απρόβλεπτης έκτακτης ανάγκης εξαιτίας των πυρκαγιών που έπληξαν περιοχές της Περιφέρειας Αττικής στις 23 και 24 Ιουλίου 2018. **(άρθρο 222)**

2. Προβλέπεται το αφορολόγητο, ακατάσχετο και ανεκχώρητο, για την ενίσχυση που καταβάλλεται στο πλαίσιο της συγχρηματοδοτούμενης, από το ΕΣΠΑ, δράσης «e-λιανικό - Επιχορήγηση υφιστάμενων ΜμΕ επιχειρήσεων του κλάδου του λιανεμπορίου, για την ανάπτυξη/αναβάθμιση και διαχείριση ηλεκτρονικού καταστήματος», για το χρονικό διάστημα ισχύος των έκτακτων μέτρων αντιμετώπισης του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, και πάντως όχι πέραν της 30ης Ιουνίου 2021. **(άρθρο 223)**

3.α. Τίθεται, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα, ανώτατο όριο ίσο σε ποσοστό προς το σαράντα τοις εκατό (40%) επί του προς ανάκτηση κεφαλαίου, για το ποσό των τόκων, που αναζητείται από το ελληνικό Δημόσιο, εάν, κατά την εφαρμογή των αναπτυξιακών νόμων 1892/1990, 2601/1998, 3299/2004, αποφασιστεί η μερική ή ολική επιστροφή του ποσού της ενίσχυσης που έχει καταβληθεί.

β. Ποσά τόκων τα οποία έχουν εισπραχθεί, δεν επιστρέφονται, εκτός εάν πληρούνται οι οριζόμενες προϋποθέσεις (ύψος ανώτατου ορίου) και εφόσον δεν έχει εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση, μετά την άσκηση ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων των προβλεπόμενων από τον νόμο ενδίκων βοηθημάτων. **(άρθρο 224)**

4. Εξαιρούνται τα οριζόμενα μέλη - αξιολογητές, από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, λόγω της συμμετοχής τους σε διαδικασίες

αξιολόγησης δράσεων, προτάσεων ή προσκλήσεων που εκδίδουν οι αναφερόμενοι φορείς. **(άρθρο 225)**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄

Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον Εθνικό Μηχανισμό Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων και ειδικότερα:

1.α. Ορίζεται ότι, τα προγράμματα του Εθνικού Μηχανισμού ως προς τις προμήθειες, τις υπηρεσίες και τα έργα, καθορίζονται και εγκρίνονται με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας (ΚΥ.Σ.Ε.Α.), σύμφωνα με την οριζόμενη διαδικασία (κατόπιν πρότασης της αρμόδιας Διυπουργικής Επιτροπής στην οποία περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων και η εκτιμώμενη από ορκωτό ελεγκτή ή ελεγκτική εταιρεία συνολική δαπάνη).

Περαιτέρω, προβλέπεται ότι, η ενεργοποίηση των ανωτέρω προγραμμάτων γίνεται με υπουργική απόφαση, η διαδικασία δε υλοποίησης των υπηρεσιών, προμηθειών και έργων των προγραμμάτων αυτών αφορά σε απόρρητες δαπάνες (άρθρο 53 του ν.4662/2020) και πραγματοποιείται με απευθείας ανάθεση με ή χωρίς (σε κατεπείγουσα ανάγκη) προηγούμενη διαπραγμάτευση ή δημοσίευση, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

β. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπάγονται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με εξαίρεση τις συμβάσεις μεταξύ κυβερνήσεων, με τις οποίες ανατίθεται η προμήθεια εξοπλισμού και μέσων, η παροχή υπηρεσιών και η διενέργεια έργων αναφορικά με τον Εθνικό Μηχανισμό καθώς και τις συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων των προγραμμάτων που διέπονται από ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες δυνάμει διεθνούς συμφωνίας ή διακανονισμού που έχουν συναφθεί μεταξύ κρατών και διεθνών οργανισμών.

- Προβλέπεται η συγκρότηση, με υπουργική απόφαση, των μνημονευόμενων επιτροπών (προδιαγραφών, διενέργειας διαγωνισμού και διαπραγμάτευσης, ενστάσεων και παραλαβής), για τη διενέργεια των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των ανωτέρω συμβάσεων και καθορίζονται λοιπά θέματα συγκρότησης και λειτουργίας αυτών.
- Περιλαμβάνεται υποχρεωτικά στις προαναφερόμενες συμβάσεις, ειδική ρήτρα ακεραιότητας, με την οποία οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς δεσμεύονται ότι δεν ενήργησαν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά. Η παράβαση της εν λόγω ρήτρας επισύρει σωρευτικά την έκπτωση από τη σύμβαση και την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης. **(άρθρο 226)**

2. Προβλέπεται, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων (άρθρο 40 παρ.1 περ. ιε του ν.4495/2017), η εξαίρεση των δημοσίων ακινήτων των Δομών και Υπηρεσιών του Εθνικού Μηχανισμού(ν.4662/2020) από την υποχρέωση κατάθεσης συμβολαιογραφικής δήλωσης των χώρων στάθμευσης και του πιστοποιητικού μεταγραφής της στο υποθηκοφυλακείο ή της καταχώρισής της στο οικείο κτηματολογικό γραφείο. **(άρθρο 227)**

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

Ι. <u>Επί του κρατικού προϋπολογισμού</u>

1. Δαπάνη από την καταβολή αμοιβής στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε., ν.π.δ.δ., φορέας εκτός Γενικής Κυβέρνησης), λόγω ανάθεσης σε αυτό: **α)** της ανάπτυξης και λειτουργίας: **i)** ηλεκτρονικής πλατφόρμας καταγραφής στοιχείων προσβασιμότητας των κτιρίων όπου στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου και λοιποί δημόσιοι φορείς και **ii)** Ηλεκτρονικού Μητρώου Ελεγκτών Προσβασιμότητας και **β)** της δημοπράτησης των έργων διαμόρφωσης συνθηκών προσβασιμότητας των υφιστάμενων (πριν την ισχύ του ν.4067/2012) κτιρίων όπου στεγάζονται δημόσιοι φορείς, είτε μεμονωμένων είτε κατά ομάδες. **(άρθρο 211)** Η εν λόγω δαπάνη εξαρτάται από τον αριθμό και τους όρους των συναπτόμενων συμβάσεων κ.λπ.

2. Δαπάνη από την κάλυψη του κόστους ανάπτυξης κατάλληλης ηλεκτρονικής εφαρμογής, μέσω της οποίας εκδίδεται η ενιαία κάρτα για τη διέλευση των Ατόμων με Αναπηρία (Α.με.Α.) από όλους τους αυτοκινητόδρομους με διόδια καθώς και των λοιπών εξόδων που συνεπάγεται η έκδοση της κάρτας αυτής (υλικό εκτύπωσης/τύπος κάρτας κ.λπ.). **(άρθρο 212)** Η εν λόγω δαπάνη εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (αριθμός δικαιούχων κ.λπ.).

3. Δαπάνη από την κάλυψη του κόστους: **α)** της ψηφιοποίησης των φυσικών φακέλων των οικοδομικών αδειών (είτε από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας είτε μέσω ανάθεσης στο Τ.Ε.Ε.) **(άρθρο 213)**,

β) πρόσθετης αμοιβής στον πάροχο του συστήματος e-Άδειες για την ανάπτυξη των απαιτούμενων υποσυστημάτων διασφάλισης της διαλειτουργικότητας, στο πλαίσιο της ηλεκτρονικής χορήγησης όλων των εγκρίσεων τρίτων φορέων που απαιτούνται για την έκδοση οικοδομικών αδειών. **(άρθρο 214)**

Η εν λόγω δαπάνη εξαρτάται από την έκδοση κ.υ.α. και από πραγματικά γεγονότα (κόστος ψηφιοποίησης, επιμέρους υποσυστημάτων κ.λπ.).

4. Δαπάνη από την καταβολή αμοιβής στον ορκωτό ελεγκτή ή σε ελεγκτική εταιρεία, για την εκτίμηση του κόστους των συμβάσεων στο πλαίσιο υλοποίησης των προγραμμάτων του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων. **(άρθρο 226 παρ.1)**

5. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων από: **α)** τη διάθεση προς τρίτους με την καταβολή ανταλλάγματος κάθε είδους υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων (Ε.Δ.) που καθίσταται ή χαρακτηρίζεται άχρηστο ή ακατάλληλο ή πλεονάζον **(άρθρο 166 παρ.10)**,

β) τυχόν κατάπτωση των προβλεπόμενων εγγυήσεων στους διαγωνισμούς προμήθειας και παροχής υπηρεσιών στρατιωτικού εξοπλισμού. **(άρθρα 169, 170)**

II. <u>Επί του κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών λοιπών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, κατά περίπτωση</u>

1. Δαπάνη από:

- την επίβλεψη έργων με προεκτιμώμενη αμοιβή έως το όριο των περ. α, β και γ της παρ.1 του άρθρου 5, από διαπιστευμένους ιδιώτες, επιβλέποντες ελεγκτές μηχανικούς **(άρθρα 58 και 90)**,
- τη χρηματοδότηση [από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)] της σύστασης Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (Ε.Σ.ΤΕ.Π.-ΤΙΜ.-Τ.Ε.Μ.)και Ηλεκτρονικού Συστήματος Προσδιορισμού Κόστους Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων (Η.Σ.Π.Κ.Σ.Π.Τ.Ε.)καθώς και την ανάθεση σε φορέα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα της ανάπτυξης, λειτουργίας, ενημέρωσης και υποστήριξής τους **(άρθρο 84)**,
- την καταβολή αμοιβής στους ιδιώτες ελεγκτές, λόγω της συμμετοχής τους στη διεκπεραίωση του ελέγχου των μελετών δημοσίων συμβάσεων **(άρθρο 94)**,
- την καταβολή αποζημίωσης στα μέλη των γνωμοδοτικών οργάνων που συμμετέχουν στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων κεντρικών και επικουρικών αγορών. **(άρθρα 108 και 139)**

Η δαπάνη εκ των ανωτέρω αιτιών δεν δύναται να προσδιοριστεί, καθώς εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (π.χ. αξία συμβάσεων κ.λπ.) καθώς και από την έκδοση των σχετικών κ.υ.α.

2. Δαπάνη από: **α)** τη χορήγηση αποζημίωσης στον εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) για τη συμμετοχή του σε συλλογικά όργανα σύναψης των δημόσιων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής υπηρεσιών **(άρθρο 188)**,

β) την καταβολή αμοιβής στο Τ.Ε.Ε., στο πλαίσιο σύναψης προγραμματικών συμβάσεων, για την προώθηση των διαδικασιών ωρίμανσης έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης, εκπόνησης μελετών και δημοπράτησης έργων Πανελλαδικής εμβέλειας καθώς και έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μίας περιοχής. **(άρθρο 192)**

Η ανωτέρω δαπάνη εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (αριθμός συναπτόμενων συμβάσεων και όροι αυτών, αριθμός εκπροσώπων, ύψος αποζημίωσης κ.λπ.).

3. Δαπάνη από την καταβολή αμοιβής στους Ελεγκτές Προσβασιμότητας, για τους ελέγχους που διενεργούν σε κτίρια όπου στεγάζονται Δημόσιες Υπηρεσίες και λοιποί δημόσιοι φορείς, στο πλαίσιο εφαρμογής της νομοθεσίας για τη διασφάλιση της πρόσβασης χωρίς φραγμούς σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα. **(άρθρο 211)** Το ύψος της δαπάνης αυτής εξαρτάται από την έκδοση κ.υ.α. και από πραγματικά περιστατικά (αριθμός δικαιούχων, συχνότητα ελέγχων κ.λπ.).

4. Ενδεχόμενη δαπάνη:

- από τη δυνατότητα σύστασης μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., για την

καταχώρηση στοιχείων σχετικά με τη διενέργεια των δημόσιων συμβάσεων **(άρθρο 23)**,

- σε περίπτωση συμμετοχής ιδιωτών-μελών στη σύνθεση του τεχνικού συμβουλίου δημοσίων έργων και μελετών εποπτευόμενων νομικών προσώπων, που συγκροτείται στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών και τη συνακόλουθη καταβολή αμοιβής σε αυτούς **(άρθρο 87)**,
- από την καταβολή αμοιβής στους διαπιστευμένους μεσολαβητές σε περίπτωση συγκρότησης του Συμβουλίου Επίλυσης Διαφορών (Σ.Ε.Δ.) **(άρθρο 88)**,
- από την καταβολή αποζημίωσης από τον αναθέτοντα φορέα στον ανάδοχο, σε περίπτωση που δεν απευθύνει πρόσκληση υπογραφής του συμφωνητικού της σχετικής σύμβασης εντός του οριζόμενου χρονικού διαστήματος **(άρθρο 124)**,
- από την επιστροφή ποσών τόκων επί του προς ανάκτηση κεφαλαίου της ενίσχυσης που έχει καταβληθεί κατά την εφαρμογή των αναπτυξιακών νόμων 1892/1990, 2601/1998, 3299/2004, σε περίπτωση που πληρούνται οι οριζόμενες προϋποθέσεις (ύψος επιβαλλόμενων τόκων, μη τελεσίδικη δικαστική απόφαση, κ.λπ.). **(άρθρο 224)**

5. Απώλεια εσόδων από:

- την απόδοση εφεξής, στην Α.Ε.Π.Π. της επιβαλλόμενης χρηματικής κύρωσης σε βάρος της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση παράλειψης ή καθυστερημένης αποστολής των απαιτούμενων στοιχείων, για τη διεξαγωγή εξέτασης των σχετικών προσφυγών **(άρθρο 136)**,
- τη θέσπιση ανώτατου ορίου, όσον αφορά στο ποσό των τόκων, που αναζητείται από το ελληνικό Δημόσιο, σε περίπτωση μερικής ή ολικής επιστροφής του ποσού της ενίσχυσης που έχει καταβληθεί κατά την εφαρμογή αναπτυξιακών νόμων, το ύψος της οποίας δεν δύναται να εκτιμηθεί, καθώς εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (κεφάλαια προς ανάκτηση κ.λπ.) **(άρθρο 224)**,
- τη θέσπιση ειδικού καθεστώτος, κατά την καταβολή της ενίσχυσης που καταβάλλεται στο πλαίσιο της συγχρηματοδοτούμενης, από το Ε.Σ.Π.Α., δράσης «e-λιανικό - Επιχορήγηση υφιστάμενων ΜμΕ επιχειρήσεων του κλάδου του λιανεμπορίου, για την ανάπτυξη/αναβάθμιση και διαχείριση ηλεκτρονικού καταστήματος», για το οριζόμενο χρονικό διάστημα. **(άρθρο 223)**

6. Απώλεια εσόδων των προϋπολογισμών των ασφαλιστικών οργανισμών και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) από τη μη είσπραξη εισφοράς ή λοιπών δικαιωμάτων λόγω μη επιβολής οποιασδήποτε κράτησης υπέρ αυτών επί της αποζημίωσης που καταβάλλεται στον Πρόεδρο, τους Αντιπροέδρους, τα μέλη, τους Εισηγητές, τους Γραμματείς των Πειθαρχικών Συμβουλίων καθώς και στους ειδικούς Γραμματείς των εισηγητών του Τ.Ε.Ε. **(άρθρο 210 παρ.2)**

7. Χρονική υστέρηση είσπραξης δημοσίων εσόδων από την παράταση, μέχρι τις 25-1-2022 (έληξε στις 25-1-2021), της προθεσμίας αναστολής διενέργειας κάθε πράξης αναγκαστικής εκτέλεσης επί κινητών και ακινήτων για τους πληγέντες από τις πυρκαγιές στην Περιφέρεια Αττικής στις 23 και 24 Ιουλίου 2018. **(άρθρο 222)**

8. Ετήσια αύξηση εσόδων από την υποχρέωση καταβολής παραβόλου και από αναθέτοντα φορέα που δεν είναι αναθέτουσα αρχή, για την άσκηση έννομης προστασίας (αίτηση ακύρωσης πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής καθώς και αίτηση αναστολής εκτέλεσης) κατά τη διαδικασία σύναψης των αναφερόμενων δημοσίων συμβάσεων. **(άρθρο 131)**

9. Αύξηση εσόδων από τον επανακαθορισμό, σε μεγαλύτερο ύψος, του προβλεπόμενου παραβόλου, για την άσκηση της έννομης προστασίας, κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των κατά τα ειδικότερα οριζομένων ορίων.**(άρθρο 55)**

10. Αύξηση εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού από την είσπραξη του τέλους διαφήμισης που καταβάλλει ο δικαιούχος αυτής, στο πλαίσιο έκδοσης της ενιαίας άδειας προβολής υπαίθριας διαφήμισης και τοποθέτησης διαφημιστικών πλαισίων σε αυτοκινητοδρόμους πρόσβασης εντός της ζώνης κρατικού αεροδρομίου (άρθρο 5 του ν.2946/2001). **(άρθρο 220)**

Το ύψος των εν λόγω εσόδων εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (αριθμός διαφημίσεων, αδειών κ.λπ.).

11. Αύξηση εσόδων (κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών των ο.τ.α. και του e-Ε.Φ.Κ.Α.), από την είσπραξη των εισφορών που καταβάλλουν οι ιδιοκτήτες των ακινήτων, στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης οικοδομικών αδειών. **(άρθρο 218 παρ.1)** Το ύψος των εν λόγω εσόδων εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα.

12. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων από:

- την περίπτωση κατάπτωσης, υπέρ της αναθέτουσας αρχής, της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, λόγω μη υποβολής από τους οικονομικούς φορείς, εξηγήσεων για προσφορές τους που φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές **(άρθρο 32)**,
- την επιβολή του προβλεπόμενου προστίμου, από τον επανακαθορισμό των πειθαρχικών παραβάσεων, σε περίπτωση υπαίτιας παράλειψης οφειλόμενης ενέργειας οργάνων του φορέα κατασκευής δημόσιου έργου **(άρθρο 60)**,
- τη σύνταξη σε βάρος του αναδόχου αρνητικού λογαριασμού για την επιστροφή του τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού, προσαυξημένου κατά ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) ως ειδικής ποινικής ρήτρας στις περιπτώσεις εκ προθέσεως αναληθών επιμετρήσεων **(άρθρο 70)**,
- τη δυνατότητα κατάπτωσης σε βάρος του αναδόχου ποσοστού είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, σε περίπτωση μη παράδοσης ψηφιακού αρχείου **(άρθρο 86)**,
- τον επανακαθορισμό του πλαισίου κατάπτωσης των εγγυήσεων κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων **(άρθρο 118)**,
- την καταβολή αποζημίωσης στον αναθέτοντα φορέα, από τον ανάδοχο, σε περίπτωση μη υπογραφής του σχετικού συμφωνητικού εντός της οριζόμενης προθεσμίας **(άρθρο 124)**,

- τη δυνατότητα απόδοσης του προβλεπόμενου παραβόλου στο Δημόσιο, σε περίπτωση απόρριψης της σχετικής προσφυγής, υπό τις ειδικώς οριζόμενες προϋποθέσεις. **(άρθρο 135)**

13. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων των προϋπολογισμών των Περιφερειών, από την είσπραξη των προστίμων που τυχόν επιβάλλονται για παραβάσεις της νομοθεσίας περί υπαίθριας διαφήμισης σε εθνικές και επαρχιακές οδούς και σε αυτοκινητοδρόμους πρόσβασης εντός της ζώνης αεροδρομίου (άρθρο 8 παρ.2 του ν.2946/2001). **(άρθρο 220)** Το ύψος των εν λόγω εσόδων εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (αριθμός παραβάσεων, ύψος προστίμου κ.λπ.).

14. Ενδεχόμενη εξοικονόμηση δαπάνης από:
- την επιβολή ανώτατου ορίου, επί της αμοιβής συμβούλων και εμπειρογνωμόνων, λόγω ανάθεσης σε αυτούς εξειδικευμένων υπηρεσιών, κατά την εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων ή συμβάσεων παραχώρησης έργων ή συμβάσεων έργων που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) **(άρθρο 56)**,
- την αύξηση, κατά έναν μήνα, του χρονικού διαστήματος καθυστέρησης πληρωμής λογαριασμού, μετά από το οποίο προβλέπεται η καταβολή τόκων υπερημερίας στον ανάδοχο **(άρθρο 93)**,
- τη μείωση του ανώτατου ορίου του ποσοστού της αποζημίωσης που δικαιούται ο ανάδοχος, σε περίπτωση που αναθέτουσα αρχή προβεί σε διάλυση της σύμβασης. **(άρθρο 98)**

III. <u>Επί του προϋπολογισμού της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ./φορέας Γενικής Κυβέρνησης)</u>

Ενδεχόμενη δαπάνη από τη δυνατότητα σύστασης μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., για την καταχώριση στοιχείων σχετικά με τη διενέργεια των δημόσιων συμβάσεων. **(άρθρο 23)**

IV. <u>Επί του προϋπολογισμού της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (Α.Ε.Π.Π./φορέας Γενικής Κυβέρνησης)</u>

Αύξηση εσόδων από την απόδοση στην Α.Ε.Π.Π. της επιβαλλόμενης χρηματικής κύρωσης σε βάρος της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση παράλειψης ή καθυστερημένης αποστολής των απαιτούμενων στοιχείων, για τη διεξαγωγή εξέτασης των σχετικών προσφυγών. **(άρθρο 136)**

V. **Επί των προϋπολογισμών της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε. και της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων Α.Ε. (φορείς Γενικής Κυβέρνησης)**

Ετήσια δαπάνη από την καταβολή αυξημένων απολαβών στο προσωπικό των ανωτέρω Εταιρειών, λόγω εξαίρεσής του από τις διατάξεις του Ενιαίου Μισθολογίου (ν.4354/2015). **(άρθρο 181)**

VI. **Επί του κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.), του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) και του Μετοχικού Ταμείου Στρατού (Μ.Τ.Σ.) (φορείς Γενικής Κυβέρνησης)**

1. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων, σε περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο, επί προφανώς απαράδεκτης ή αβάσιμης αίτησης, απαγγείλει τον πολλαπλασιασμό του συνολικού παράβολου στο προσήκον μέτρο (και έως του 2% της αξίας της σύμβασης, εφόσον αυτή είναι δυνατόν να προϋπολογισθεί). **(άρθρο 138)**

2. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων από την είσπραξη των χρηματικών ποινών ή τη μετατροπή σε χρηματικές στερητικών της ελευθερίας ποινών, που τυχόν επιβάλλονται στις περιπτώσεις παράβασης των κανόνων διαφάνειας και δεοντολογίας από τα όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων (πολιτικό και στρατιωτικό προσωπικό) κατά τη διενέργεια διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στον τομέα της άμυνας. **(άρθρο 155 παρ.4)**

VII. **Επί των προϋπολογισμών των Μετοχικών Ταμείων Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας (φορείς Γενικής Κυβέρνησης)**

Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων από: **α)** τον επανακαθορισμό των επιβαλλόμενων χρηματικών προστίμων λόγω εκπρόθεσμης παράδοσης των υλικών στις σχετικές συμβάσεις των Ε.Δ. και **β)** την είσπραξη των χρηματικών προστίμων και τόκων υπερημερίας που επιβάλλονται σε περίπτωση εκπρόθεσμης παροχής υπηρεσιών με υπαιτιότητα του αναδόχου για συμβάσεις υπηρεσιών στις Ε.Δ. **(άρθρο 172 παρ.1 και 4)**

VIII. Η ανακατανομή αρμοδιοτήτων για τη διαχείριση των κυκλοφοριακών συνδέσεων επιφέρει και ανακατανομή: **α)** δαπανών ως προς την υλοποίηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων και **β)** εσόδων από τα προβλεπόμενα τέλη χρήσης, μεταξύ της Υπηρεσίας Οδικών Τελών - Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Οδικών Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και των Περιφερειών (φορείς Γενικής Κυβέρνησης). **(άρθρα 213, 214)**

IX. Πέραν των προαναφερόμενων δημοσιονομικών επιπτώσεων, επέρχονται οικονομικά αποτελέσματα και επί του προϋπολογισμού του Τεχνικού Επιμελητηρίου

Ελλάδας [Τ.Ε.Ε. (ν.π.δ.δ.) φορέας εκτός Γενικής Κυβέρνησης], από τις διατάξεις των **άρθρων 188-210** και συγκεκριμένα:

- Δαπάνη από: **α)** τη σύσταση υπηρεσίας Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.) **(άρθρο 189 παρ.1)** και **β)** την καταβολή αποζημίωσης στα μέλη των πειθαρχικών συμβουλίων. **(άρθρο 210 παρ.2)**
- Αύξηση εσόδων από την είσπραξη παραβόλων, προστίμων και χρηματικών ποινών, στο πλαίσιο της πειθαρχικής διαδικασίας. **(άρθρα 197 παρ.1, 204 παρ.2 και 208 παρ.2)**
- Νομιμοποίηση δαπανών που πραγματοποιήθηκαν μέσω της παγίας προκαταβολής. **(άρθρο 193)**

Αθήνα, 22 Φεβρουαρίου 2021

Η Γενική Διευθύντρια κ.α.α.

Γεώργιος Μπούτος

ΥΠΑΝΕΠ_Δημόσιες Συμβάσεις

Ε Ι Δ Ι Κ Η Ε Κ Θ Ε Σ Η
(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη και τις υποδομές».

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

Ι. <u>Επί του κρατικού προϋπολογισμού</u>

1. Δαπάνη από την καταβολή αμοιβής στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε., ν.π.δ.δ., φορέας εκτός Γενικής Κυβέρνησης), λόγω ανάθεσης σε αυτό: **α)** της ανάπτυξης και λειτουργίας: **i)** ηλεκτρονικής πλατφόρμας καταγραφής στοιχείων προσβασιμότητας των κτιρίων όπου στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου και λοιποί δημόσιοι φορείς και **ii)** Ηλεκτρονικού Μητρώου Ελεγκτών Προσβασιμότητας και **β)** της δημοπράτησης των έργων διαμόρφωσης συνθηκών προσβασιμότητας των υφιστάμενων (πριν την ισχύ του ν.4067/2012) κτιρίων όπου στεγάζονται δημόσιοι φορείς, είτε μεμονωμένων είτε κατά ομάδες. **(άρθρο 211)** Η εν λόγω δαπάνη εξαρτάται από τον αριθμό και τους όρους των συναπτόμενων συμβάσεων κ.λπ.

2. Δαπάνη από την κάλυψη του κόστους ανάπτυξης κατάλληλης ηλεκτρονικής εφαρμογής, μέσω της οποίας εκδίδεται η ενιαία κάρτα για τη διέλευση των Ατόμων με Αναπηρία (Α.με.Α.) από όλους τους αυτοκινητόδρομους με διόδια καθώς και των λοιπών εξόδων που συνεπάγεται η έκδοση της κάρτας αυτής (υλικό εκτύπωσης/τύπος κάρτας κ.λπ.). **(άρθρο 212)** Η εν λόγω δαπάνη εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (αριθμός δικαιούχων κ.λπ.).

3. Δαπάνη από την κάλυψη του κόστους: **α)** της ψηφιοποίησης των φυσικών φακέλων των οικοδομικών αδειών (είτε από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας είτε μέσω ανάθεσης στο Τ.Ε.Ε.) **(άρθρο 213)**,
β) πρόσθετης αμοιβής στον πάροχο του συστήματος e-Άδειες για την ανάπτυξη των απαιτούμενων υποσυστημάτων διασφάλισης της διαλειτουργικότητας, στο πλαίσιο της ηλεκτρονικής χορήγησης όλων των εγκρίσεων τρίτων φορέων που απαιτούνται για την έκδοση οικοδομικών αδειών. **(άρθρο 214)**

Η εν λόγω δαπάνη εξαρτάται από την έκδοση κ.υ.α. και από πραγματικά γεγονότα (κόστος ψηφιοποίησης, επιμέρους υποσυστημάτων κ.λπ.).

4. Δαπάνη από την καταβολή αμοιβής στον ορκωτό ελεγκτή ή σε ελεγκτική εταιρεία, για την εκτίμηση του κόστους των συμβάσεων στο πλαίσιο

υλοποίησης των προγραμμάτων του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων. **(άρθρο 226 παρ.1)**

Οι ανωτέρω δαπάνες θα αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού.

ΙΙ. <u>Επί του κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών λοιπών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, κατά περίπτωση</u>

1. Δαπάνη από:

- την επίβλεψη έργων με προεκτιμώμενη αμοιβή έως το όριο των περ. α, β και γ της παρ.1 του άρθρου 5, από διαπιστευμένους ιδιώτες, επιβλέποντες ελεγκτές μηχανικούς **(άρθρα 58 και 90)**,
- τη χρηματοδότηση [από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)] της σύστασης Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (Ε.Σ.ΤΕ.Π.-ΤΙΜ.-Τ.Ε.Μ.)και Ηλεκτρονικού Συστήματος Προσδιορισμού Κόστους Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων (Η.Σ.Π.Κ.Σ.Π.Τ.Ε.)καθώς και την ανάθεση σε φορέα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα της ανάπτυξης, λειτουργίας, ενημέρωσης και υποστήριξής τους **(άρθρο 84)**,
- την καταβολή αμοιβής στους ιδιώτες ελεγκτές, λόγω της συμμετοχής τους στη διεκπεραίωση του ελέγχου των μελετών δημοσίων συμβάσεων **(άρθρο 94)**,
- την καταβολή αποζημίωσης στα μέλη των γνωμοδοτικών οργάνων που συμμετέχουν στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων κεντρικών και επικουρικών αγορών. **(άρθρα 108 και 139)**

Η δαπάνη εκ των ανωτέρω αιτιών δεν δύναται να προσδιοριστεί, καθώς εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (π.χ. αξία συμβάσεων κ.λπ.) καθώς και από την έκδοση των σχετικών κ.υ.α.

2. Δαπάνη από: **α)** τη χορήγηση αποζημίωσης στον εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) για τη συμμετοχή του σε συλλογικά όργανα σύναψης των δημόσιων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής υπηρεσιών **(άρθρο 188)**,

β) την καταβολή αμοιβής στο Τ.Ε.Ε., στο πλαίσιο σύναψης προγραμματικών συμβάσεων, για την προώθηση των διαδικασιών ωρίμανσης έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης, εκπόνησης μελετών και δημοπράτησης έργων Πανελλαδικής εμβέλειας καθώς και έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μίας περιοχής. **(άρθρο 192)**

Η ανωτέρω δαπάνη εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (αριθμός συναπτόμενων συμβάσεων και όροι αυτών, αριθμός εκπροσώπων, ύψος αποζημίωσης κ.λπ.).

3. Δαπάνη από την καταβολή αμοιβής στους Ελεγκτές Προσβασιμότητας, για τους ελέγχους που διενεργούν σε κτίρια όπου στεγάζονται Δημόσιες Υπηρεσίες και λοιποί δημόσιοι φορείς, στο πλαίσιο εφαρμογής της νομοθεσίας

για τη διασφάλιση της πρόσβασης χωρίς φραγμούς σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα. **(άρθρο 211)** Το ύψος της δαπάνης αυτής εξαρτάται από την έκδοση κ.υ.α. και από πραγματικά περιστατικά (αριθμός δικαιούχων, συχνότητα ελέγχων κ.λπ.).

4. Ενδεχόμενη δαπάνη:

- από τη δυνατότητα σύστασης μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., για την καταχώρηση στοιχείων σχετικά με τη διενέργεια των δημόσιων συμβάσεων **(άρθρο 23)**,
- σε περίπτωση συμμετοχής ιδιωτών-μελών στη σύνθεση του τεχνικού συμβουλίου δημοσίων έργων και μελετών εποπτευόμενων νομικών προσώπων, που συγκροτείται στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών και τη συνακόλουθη καταβολή αμοιβής σε αυτούς **(άρθρο 87)**,
- από την καταβολή αμοιβής στους διαπιστευμένους μεσολαβητές σε περίπτωση συγκρότησης του Συμβουλίου Επίλυσης Διαφορών (Σ.Ε.Δ.) **(άρθρο 88)**,
- από την καταβολή αποζημίωσης από τον αναθέτοντα φορέα στον ανάδοχο, σε περίπτωση που δεν απευθύνει πρόσκληση υπογραφής του συμφωνητικού της σχετικής σύμβασης εντός του οριζόμενου χρονικού διαστήματος **(άρθρο 124)**,
- από την επιστροφή ποσών τόκων επί του προς ανάκτηση κεφαλαίου της ενίσχυσης που έχει καταβληθεί κατά την εφαρμογή των αναπτυξιακών νόμων 1892/1990, 2601/1998, 3299/2004, σε περίπτωση που πληρούνται οι οριζόμενες προϋποθέσεις (ύψος επιβαλλόμενων τόκων, μη τελεσίδικη δικαστική απόφαση κ.λπ.). **(άρθρο 224)**

Οι ανωτέρω δαπάνες θα αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών λοιπών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, κατά περίπτωση.

5. Απώλεια εσόδων από:

- την απόδοση εφεξής, στην Α.Ε.Π.Π. της επιβαλλόμενης χρηματικής κύρωσης σε βάρος της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση παράλειψης ή καθυστερημένης αποστολής των απαιτούμενων στοιχείων, για τη διεξαγωγή εξέτασης των σχετικών προσφυγών **(άρθρο 136)**,
- τη θέσπιση ανώτατου ορίου, όσον αφορά στο ποσό των τόκων, που αναζητείται από το ελληνικό Δημόσιο, σε περίπτωση μερικής ή ολικής επιστροφής του ποσού της ενίσχυσης που έχει καταβληθεί κατά την εφαρμογή αναπτυξιακών νόμων, το ύψος της οποίας δεν δύναται να εκτιμηθεί, καθώς εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα (κεφάλαια προς ανάκτηση κ.λπ.) **(άρθρο 224)**,
- τη θέσπιση ειδικού καθεστώτος, κατά την καταβολή της ενίσχυσης που καταβάλλεται στο πλαίσιο της συγχρηματοδοτούμενης, από το Ε.Σ.Π.Α., δράσης «e-λιανικό - Επιχορήγηση υφιστάμενων ΜμΕ επιχειρήσεων του κλάδου του λιανεμπορίου, για την ανάπτυξη/αναβάθμιση και διαχείριση

ηλεκτρονικού καταστήματος», για το οριζόμενο χρονικό διάστημα. **(άρθρο 223)**

6. Απώλεια εσόδων των προϋπολογισμών των ασφαλιστικών οργανισμών και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) από τη μη είσπραξη εισφοράς ή λοιπών δικαιωμάτων λόγω μη επιβολής οποιασδήποτε κράτησης υπέρ αυτών επί της αποζημίωσης που καταβάλλεται στον Πρόεδρο, τους Αντιπροέδρους, τα μέλη, τους Εισηγητές, τους Γραμματείς των Πειθαρχικών Συμβουλίων καθώς και στους ειδικούς Γραμματείς των εισηγητών του Τ.Ε.Ε. **(άρθρο 210 παρ.2)**

Η ανωτέρω απώλεια εσόδων θα αναπληρώνεται από άλλες πηγές εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών λοιπών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, κατά περίπτωση.

III. <u>Επί του προϋπολογισμού της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ./φορέας Γενικής Κυβέρνησης)</u>

Ενδεχόμενη δαπάνη από τη δυνατότητα σύστασης μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., για την καταχώριση στοιχείων σχετικά με τη διενέργεια των δημόσιων συμβάσεων. **(άρθρο 23)**

Η εν λόγω δαπάνη θα αντιμετωπισθεί από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

IV. <u>Επί των προϋπολογισμών της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε. και της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Επενδύσεων Α.Ε. (φορείς Γενικής Κυβέρνησης)</u>

Ετήσια δαπάνη από την καταβολή αυξημένων απολαβών στο προσωπικό των ανωτέρω Εταιρειών, λόγω εξαίρεσής του από τις διατάξεις του Ενιαίου Μισθολογίου (ν.4354/2015). **(άρθρο 181)**

Η εν λόγω δαπάνη θα αντιμετωπίζεται από τις πιστώσεις των προϋπολογισμών των ανωτέρω φορέων.

Αθήνα, 22 Φεβρουαρίου 2021

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ **ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

ΧΡ. ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ **Σ. - Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ**

Ειδ. ΥΠΑΝΕΠ_Δημόσιες Συμβάσεις